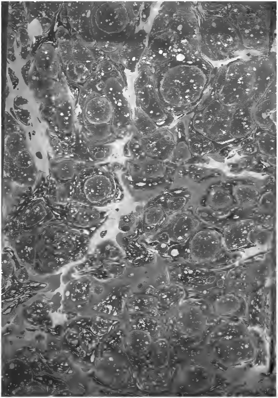
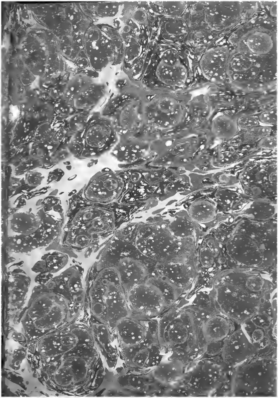

es de las cuebas este libro

Summa angelica venerabilis in

xpo pris fris angeli de clauasio ordis minoꝝ
de obseruãtia cũ qbusdã nouis et oppor
tunis additõib' eiusdẽ: Quisq; suo
ꝯgruo loco miro ordie situat|
nup cũ grã ⁊ priuilegio
illustrissimi dñij ꝯsilij
rogatoꝝ ꝑut i eo.

**Epistola. F. Hieronimi tornielli lectoris. Ad. R. p. F. Angelum de clauasio p̄stis ope-
ris auctorem in qua orat eius Reuerentiam vt ip̄m opus imprimi faciat p̄pter talem
& tantam dicti operis excellentiam & vtilitatem.**

Pluribus retroactis t̄pibus: Reuerēde ac mi cordialissime pater. ad lecturam
casuū cōscie p̄motus. oi cura & diligentia operam dedi vt veritatē
cōfratrib⁹ audiētibus miromō hinc inde disp̄sa3 & p̄ diuersa libro2 volumina. qn̄ po
tius p̄ varias doctrina2 facultates vagātē: enucleatā traderē. ad qd̄ pagenqbus vigi-
lijs. qbusuis opoꝛteat curis insudare: reuerētia tua plen⁹ edocta dilucide p̄spicit. Non
n̄ huius lectura vnics p̄tētaꝛ sciētia vnico nec studio l3 magnis voluminib⁹ p̄cluso sb
sistat. Exigit nāq3 īra iuris ciuil. fundamēta In qb⁹ pene p̄cuuū tota decisio terminatur
qd̄ qdē ius: qm̄ p̄ sūmo2 iura pōtificū in multis renficeat p̄ficit: ac supplet: p̄cipue incē
suris: p̄bēdis: & alijs ecclasticis. Eiusdē sacri pōtifici iuris ignorātiā talis casuū penit⁹
abhorret doctrina. Uerū cū in p̄dictis. quīq3 p̄p cōmunē pacē oculus maiestatē aliqua
liter obscurēt: q̄lumie sacre theologie illustrari quā maxie h3 necesse si modicā ipsi⁹ es
suū studij parte. sibi sacte pagine lucidi doctores: iure merito vēdicarūt. Itē si experien
tia teste philo. facit artē: in ipsa casuū doctrina: magistrā pene cūcta limitātē fateri nō
in cessum cōpellimur. Cū igitur vitā breuē. artē vero longā altius hipocrates affirmet.
Et in vnaq̄q3 arte tāta ducamur cecitat[is] caligine: vt teste mercurio trimegesto. maxia
pars eo2ū q̄ scim⁹ sit minima eo2ū q̄ ignoram⁹. qs nisi insani penit⁹ capitis dicere aude
bit: hominē ad talijs studij apicē nisi diuina p̄uentū peculiari virtute posse deuenire.
Ut tāquā alter Justinianus opus despersiū quasi per mediū trāsiens p̄fundū i vna
reducat cōsonātia. Forsitan aliqs dicet vera fateo2 q̄ scribis: nisi talis tātusq3 labor ac
difficultas a sūmistis tractatoribus exilio data fuisset: Qui oēs in vnū facultates colli
gētes fasciculos casuū cōcreuerūt. ad quē ego: hec admitterē si dictos vt asserta tractato
res ipsis in facultatibus pene noscerē ephebos nō dicam balbutites: neq3 perfectos. Ex
his nāq3 alij pictores: de alienis codicibus: n̄ libros: sed quedam potius exēplaris cō
ponētes: alij more balbutientiū q̄ audierint & viderit tari gestiunt. Quos tamē pia ex
cusat intentio: ne tāquā serui inutiles ex talētis qcquam in principis erariū non inferen
tes: repulsam patiantur pariter & penā verum si eos intentio reddit innoxios. mihi tñ
alijsq3 in huiuscemodi palestra militantibus labores nō auferūt: sed incertiores sumus
atq3 dudū eramus. Tenuit ergo me continuu3 desiderium: sedulaq3 anxietas: vt sator
ille rerum eternus increata veritas: ac lucis eterne candor irradians: qui solus res pe-
nitus desperatas ad optatum finem deducit iuxta. l. i. ad fin. prime collumne. C. de
veteri iure enu. qui omnium auctor est scientiarum. §. deniq3. xxxvij. di. Qui omnium
est gratiarum elargitor. c. reuertimini. xvi. q. i. a quo insuper est omne datum optimum
Jac. & c. in scripturis. viij. q. i. Qui totius insuper est boni operis fundamentum. c.
cum paulus. i. q. i. Dominem p̄duceret in lucē talibus insignitū gratijs: ac virtutibus:
Cuius medio & salubri doctrina: lectoribus ipsis tantus queritandi labor: Uariosq3
voluitandi Codices adimeretur. Et discipulis: confessoribus quoq3 presertim fratri-
bus nostris: quibus in diuinis: & alijs nostri ordinis laboribus occupatis: paulisper
otij suppeditare noscitur: clara innotesceret veritas. Dum igitur pluribus iam an-
nis elapsis talibus estuarem desiderijs communemq3 omnium vtilitatem flagitans: &
exhanclāu corde gemebunda pene suspira ad indeficientem diuine largitatis dulcedi-
nem minerem. Apparuit occulis meis quasi caligantibus Liber summule a Reueren
tia tua compositus quem clara luce conspiciens: & diligentius perueluens: dum pla-
cere cepit vltra progrediens nec tota quidem non visum preterij. Et sepius admirans
in tractatibus singulis plenitudinem perstrictam. In decisionibus vtriusq3 iuris vera

fundamenta. In fundamentis allegationes fidas pariter et abundantes. Theologicas quoque veritates lucide enucleatas: auctoris quoque quod paternitas tua a iactantia aliena me pro veritate dicere patiatur ingenium pene diuinum: vt merito re et nomine Angelus dicaris. Experientiam quoque tanto tempore probatissimam: vt pote qui tali: ac tanto tempore. annis fere vicenis digne ac laudabiliter: talem ac tantam fratrum omnium cismontanorum familiam direxeris verbo pariter et exemplo: necnon in pluribus sedis apostolice arduis piclitantibusque causis: solicitudine: ac ingenij tui subtilissimo apice ad optatum finem deductis. ista inquam omnia conspiciens. et letus mente peruoluens pregaudio exiliens clamaui. Ecce quod concupiui iam video quod quesiui iam teneo. Margaritam diuinis flagitatam suspirijs potiideo. conuocaui amicos pariter et familiares ad tam pingues nuptias salubresque doctrinam dicens. Venite o patres lectores possidete summulam Angelicis manibus vobis preparatam per quam onus quam maximum ab imbecilis extat scapulis vestris ablatum. Non amplius per varios vobis codices vagari libeat: quicquid alibi difficulter queritur et inuolutum hic faciliter et enucleatum inuenitur. venite omnes vtriusque iuris veri professores et docti. Vobis enim liber est fidissima est clauis. qua veri aperiuntur intellectus: lataque datur plura inueniendi copia: vt quasi repertorium dectissimum videatur. Venite et vos pariter confessores: atque discipuli qui iam diu sarcinis librorum pregrauati insuper et glosis varijs defessi pondus eyciteis: hoc solo libro depascamini. Hic totum versetur ingenium omniumque solicitudo atque doctrina. Si boni eritis angelici: pariter et optimi confessores. Hic enim contractus plenissime habentur vsure lucidissime interrogatorium enucleatum. Matrimonia predicta honestate simul ac veritate. Restitutiones amplissime: censure quoque perfectissime. Quid plura. Quid desit non video: nisi forsitan ex transcriptorum tarditate paucis innotescat. Sed et hec diuina abstulit bonitas dum nobis artem miro inuentam studio impressorum in lucem produxit. Reliquum igitur est Reuerende paterne Reuerentia tua existimet hoc sibi duntaxat condonatum: quin potius cum superne bonitati connaturalis sit communicatio id ipsum tanquam celeste munus largissime communicandum sibi persuadeat volo. Supplices igitur nos omnes. Et ego vice omnium pedibus Reuerentie tue humiliter prostrati deprecamur: vt tale et tantum per incuriam non depereat opus. verum cunctis supradicte artis impressoribus peritis tradatur quo sitis quam maxima esurieque quam plurimum precipue nostra refocilletur. Hoc enim deo ad honorem magnum proximis ad salutem. Paternitati quoque. T. ad maximum cedit meritum. Et si quod absit prefata Reuerentia tua his agitata stimulis vel recalcitraret aut saltem tardior incederet non dubito magnum eius caput iudicium iminere. Noli igitur qui fuisti semper pius ac dulcis nobis et Reuerentie tue hac in re esse crudelis. Quod ne fiat etiam atque etiam supplices deprecamur. Valeat in domino prefata tua paternitas quam dominus pro omnium salute conseruare dignetur. Amen.

¶ Responsio Venerandi patris fratris Angeli ad fratrem hieronimum suprascriptum

Angelicam summam pro vtilitate confessorum et eorum qui cupiunt laudabiliter viuere nuper a me diuina opitulante gratia compilatam: mi Hieronime frater suades vt arti imprimentium tribuam: Tardiusculo quoque et pigritanti aio minas dulcia figis calcaria. Quam ex quo vltra meam opinionem tot laudibus extollis magistro Jacobino de sancto germano in prefata arte peritissimo vt tuis votis morem geram imprimenda transmitto vale in domino et ora pro me.

In nomine domini nostri iesu christi. Amen. Incipit prologus in summa angelica de casibus conscientie per fratrem Angelum de clauasio ordinis minorum vicarium generalem cismontanorum fratrum obseruantie compilata: cui premittitur primo prologus deinde subnectitur tabula contentorum in ipsa declaratiua. Incipit prologus.

Angelici spiritus & si diuine contemplationi semper intendant. Ex caritate tñ qua oẽs homines complectuntur diuina pietate sic disponente salutem nostram procurare solicite nõ desistunt. Nos defensando ab inimicis solicitando ad bonum: & dirigendo in viam salutis. hoc quippe ipsa dei bonitas nobis insinuare voluit in scala Jacob ostensa. Genesis. xxviij. c. in qua Angelos descendẽtes & ascendentes vidit vt sic intelligeremus quanto feruore deuotionis teneamur beatos angelos prosequi. Quod ego frater Angelus de clauasio ordinis minorum minimus attendens vt nomen meum sit cõsequẽs rei sicut debet vt insti. de dona. §. est & aliud & l. decernimus. C. de epi. & cle. & l. i. C. de offi. prefe. vr. Et per sanctorum angelorum intercessionem peruenire merear ad eorum contemplationem: aiarũ salutem procurãdo quo nihil deo est carius. viij. q. i. sciendum. Conspiciens etiam multitudinem sũmularuz de casibus conscientialibus non bene satisfacere pauperibus confessoribus & simplicibus propter prolixitatem aliquarum & aliarum nimiam breuitatem. multorum cõfratrum meorum caritatiua requisitione compulsus: attendens etiam ꝙ diuisiones gratiarum sunt & donorum & vnicuiqꝫ datur manifestatio spiritus ad vtilitatẽ. i. ad cor. xij. c. Decreui hanc sũmam cõpendiosam ordinare dei adiutorio inuocato sm̃ illud. l. i. in prin. C. de ve. iu. enu. Quam & Angelicam nominabo in qua mediocritate seruata iuxta illud insti. de re. diui. §. cum quis & in aut. de consul. §. igitur & post quicũqꝫ eam perlegerit inueniet quicquid in alijs sũmulis continetur quod pertineat ad confessores. presertim in sũma dicta pisanela ac eius supplemento cuius casus conscientiales hic omnes inserui. licet aliqñ per alia verba aut alio ordine. Et vltra pdicta reperiet in. c. quod incipit. Interrogationes quecunqꝫ pertinent ad confessorem vel confiteri volentem circa quecunqꝫ peccata mortalia cognoscenda: dirigetur etiam ad multa consilia dñda ac ad inueniendum doctores & iura vbi de talibus diffuse tractatur. Ita ꝙ hec angelica sũma erit vtilis non solum confessoribus verum etiam scolaribus vtriusqꝫ iuris & alijs quibuscunqꝫ sm̃ deum & rectam ciuilitatem viuere cupientibus. Cuius ordinem infrascripta tabula demonstrabit. Rogo ergo vos lectores vt hanc vltimam & Angelicam sũmam ea caritate suscipiatis qua vobis offertur. Nec faciliter ad huiusmodi operis iudicia procedatis qñ quidem quod diutinis sũmisqꝫ vigilijs ac sudoribus digestum est non leuiter vnico perscrutatur intuitu. Et quãuis in ea nihil sit dictum quod non arbitratus fuerim conuenire iusticie & veritati presertim in foro cõscientie cui satisfaciendum magis censui ꝙ̃ ad foruz contentiosum. propterea nõ suum secutus aliqñ cõmunẽ opinionẽ doctorum presertim canonistarum & legistarum qr cõsentiali & theologice veritati non mihi visa fuit conuenire. Tñ iudicio sancte Matris ecclesie & cuiuslibet melius sapientis corrigendam submitto vt sit ad laudem domini nostri Iesu xpi. & eius Gloriosissime Matris Marie. ac seraphici patris mei Francisci in secula seculorum. Amen.

¶ Explicit prologus Incipit tabula declaratoria ordinis. & cõtentorum in predicta sũma

¶ Et qr hec Angelica sũma principaliter edita est pro simplicibus confessoribus non habentibus peritiam vniuersalem iuris: ideo hanc tabulam ei ppono que tria demõstrabit. Primo ordinẽ libri qui sic distinguitur vz per lr̃as alphabeti. & ql̃ibet lr̃a per capitula diuersa: quodlibet vero capitulum suos hꝫ paragrafos: exceptis quattuor capitulis que statim nõ subdiuidũtur p. §. sed aliter. Nam capitulũ excõicatio. v. & vij. subdiuiditur per casus & casus in. §. subsistunt. Item capitulum matrimoniũ. iij. distinguitur per impedimẽta: & q̃libet impedimẽtũ congruos hꝫ. §. Item capitulum restitutio. i. vbi ponuntur qui sunt ad restitutionẽ obnoxij: quos cũ sint varij & quãplures vt potius pateãt oculis per alphabeti litteras describuntur. & iuxta subsistentem materiam littere. §. conuncẽ. Quorum capitulorum principia sunt que subsequuntur.

Secundo p̄ss tabula noīa docto rum sacre theologie & vtriusq̄ iuris q̄ sūt contētoꝝ in p̄nta sū ma: auriga & fidelissimi duces iducabit & in allegādo eoꝝ abbreuiatiōes q̄ sunt infrascripta ordine alphabeti ordiata n̄ s̄z coꝝ ātiq̄tatē vel excellētiā ānotata. vz

¶ In sacra scriptura seu theologia
Albertus magnus ordis predicatoꝝ
Alexander. s. de ales ordinis minorum
alexāder lōbardus de alexādria or. mi.
ambrosius doctor ecclesie sanctus
anselmus cātuariēsis archiep̄s sanct⁹
augustinus doctor ecclesie sanctus
aureolus. s. Petr⁹ aureolus. or. mi.

¶ In iure canonico vel ciuili
abbas alanus
albricus de rosate albertus Papiēs.
alexander de imola
alexander neno vicentinus.
andreas barbatua siculus
angelus. s. de perusio.
angelus areatinus. seu de aretio
antonius de butrio.
archidiaconus
azo

¶ Sumiste
aluarus ordinis minorum
archiep̄s Florētinus ordinis p̄dicatoꝝ
astensis ordinis minorum
augustinus de anchona.

¶ In sacra scriptura seu theolo.
Beda
Bernardus sanctus
Bonauentura ordinis minorum sanct⁹

¶ In iure canonico vel ciuili
Baldus. s. de Perusio
Bartolus videlicet de saxo ferato
Bernardus glosator decretalium
Bertholomeus brixiensis.
Bertholomeus cepola veronensis
Bonagratia
Butrigarius. s. Jacob⁹ butrigarij

¶ Sumiste
Bernardinus de senis ordis minoꝝ sctūs
Bertrandus cardinalis ordis minorum

¶ In sacra scriptura seu theolo.
Cassianus
Ciprianus martyr

¶ In iure canonico seu ciuili
Calderinus q̄ fuit Joānes calderini
Cardinalis. i. Franciscus de zabarellis
Cynus Collectarius
Cōpostelanus cui nomen Bernardus
Clarus ordinis minoꝝ sūmista

¶ In sacra scriptura seu theologia
Damasenus
Dionysius
Dynus vtriusq̄ iuris doctor
Dominicus de sancto georgio candidis

¶ Sūmiste
Directorium iuris qui fuit Petrus casu elle ordinis minorum

¶ In sacra scriptura seu theo.
Egidius ordinis heremitarum
Frā. i. Frācīscus de mayronis ordis mi.
Frācīscus de ampulis ordinis minorum

¶ In iure canonico vel ciuili
Federicus de senis
Florianus
Franciscus vercellensis
Franciscus de rāponibus
Fracīscus de albertartijs
Franciscus ngni de pisis
Franciscus de aretio seu aretinus
Fulgosius. i. Rāphael fulgosius

¶ In sacra scriptura seu theo.
Gilbertus
Grego. i. sctūs gregorius doctor eccłie
Gulielmus de mara ordinis minorum

¶ In iure canonico vel ciuili
Gabriel de osieletis mutinensis
Garsias
Gaspar de calderinis
Geminianus. i. Dñicus de sctō geminia
Girardus de senis
Gofredus
Gratianus cō pilato decreti
Guido de suzaria
Guido ep̄s cōcordiensis
Gulielmus de cuneo.
Gulielmus nason
Gulielmus de monte laudino q̄ scripsit sup clementinas & allātur sic laudunus
Gulielmus durandi qui fecit speculum

¶ Sūmiste
Girardus obdonis ordinis minorum
Gregori⁹ de arimino Gualdensis
Gualterius ep̄s pictauiēsis ordinis mi.

¶ In sacra scriptura seu theolo.
Henricus de gandino
Hieronimus doctor ecclie sanctus
Hugo de sancto vitore.
¶ In iure canonico vel ciuili
Henrychus boych.
Hermanus magnus legista
Hostiensis lumen iuris canonici
Hugo q fecit multas glosas sup decretis
Hugo ferelensis
Hugolinus de la fontana glosator iuris ciuilis
¶ In sacra scriptura seu theologia.
Johannes scoti ordinis minorum q alle gatur sic scotus
Joānes de noto ordinis minorū siculus
Joannes de neapoli ordinis pdicatorum
Joannes de ripolis
¶ In iure canonico vel ciuili
Jacobus butrigari9 q allegat butrigari9
Jacobus lothartus.
Jacobus de belmsio
Jacobus de rauena
Jacobus de arena
Innocētius papa splendor canonistarū
Jonanes theotonicus glosator decreti
Joannes fauentinus.
Joannes de faucona
Joannes de deo hispanus
Joannes monachus cardinalis
Joannes andree irradiator iuris cano.
Joannes de anania
Joānes plagiarius de senis
Joānes de montemerlo
Joannes de sancto gregorio bononiēsis
Joannes calderinus q allegat calderin9
Joannes de lignano.
Joannes de imola q allegatur imola.
Joannes de platea bononiensis
Joānes antoni9 de scō georgio nūc eps alexandrinus mediolanensis.
¶ Summiste
Jacobus de laude ordinis minorū
Jōnes saxonia ordinis minorum
Joannes de anchona
Joannes ordinis predicatorum qui fecit summaz cōfessorum
¶ In sacra theologia
Landulphus ordinis minorum

¶ In iure canonico vel ciuili
Lappus de castiliōe abbas
Laurentius de pinu
Laudun9 vide .s. guilelm9 de monte rc.
Laurentius de redulphis florentinus.
Lodouicus de roma.
Lucas de grasiis.
Magr̄ sniarū .s. Petrus lombardus pn ceps theologorum
¶ In iure canonico vel ciuili.
Martinus silimani
Marsilius
Matheus romanus
Matheus de mathesoliis
Nicolaus de lira ordis minor totius bi blie subtilissimus expositor
¶ In iure canonico vel ciuili
Nicholaus de matarellis
Nicholaus de neapoli
Odoardus
Odofredus
Oldradus de ponte legista.
Oldradus de laude canonista qui fecit multa ꝯsilia
¶ In theologia
Petrus .s. de tarātasio ordis pdicatorum
Petrus de aureolus ordinis minorum
Petrus de palude ordinis pdicatorum
¶ In iure canonico vel ciuili
Panormita .nichola9 abbas siculus eps panormitanus
Paulus de castro
Paulus de liazariis
Petrus .s. de bella pertica
Petrus helie
Petrus de stagno
Petrus de ancharano
Pileus
Philipus
Philipus de perusio
Placentinus
Petrus cān el .i. directorium vt .s.
¶ In sacra scriptura & theologia
Rabanus
Ricardus .s. de mediauilla ordis minor
Ricardus anglicus ordinis minor vn9 ex q̄ttuor expositorib9 regule nostre
Ricardus de sancto victore
¶ In iure canonico vel ciuili

Raynerius de forlinio
Raphael fulgosius
Rizardus malumbra
Rofredus beneuentanus
℄ Summiste.
Raymondus ordinis pdicatorum
Rodonensis guielmus nomine glosator
raymondi ordinis predicatorum
Rogerius
Scot⁹.i. Joánes scot⁹ ordinis minorum
℄ In iure canonico vel ciuili
Salicetus
Stephanus prouincialis
Signorolus de homedeis
℄ Summiste
Speculator.s.guielmus durandi
Sūma 9fessorum ordinis predicatorum
℄ In theologia
Thomas d' aqno ordis pdicatorum scūs
Tancredus doctor iuris canonici
℄ In theologia
Ugo de castronouo ordinis minorum
Ubaldus de perusio
Ubertus de bobio
Uincentius
Uldericus
ysidorus sanctus
ymola.i. Joannes de ymola
zenzelinus doctor iuris canonicī

Tertio hec tabula p simplicibus declarat modum allegādi tam theologos quā iura canonica ⁊ ciuilia ac aliqās abbreuiatiões.doctores.n. theologi allegant vel i qlibetis:vl' supra magistrū sentētiarum.sic vz Bona.i.i.vel.2.vl' 3.aut.4.subaudi supra magistrum sentētiarū postea pōit di.⁊ p⁹ pōit articulo.1.vl' 2.aut.3.⁊c.deīde subiūg'tur.q.1.vl'.2.⁊c. Aliqñ addit prime vel scd'e partis subintellige eiusdē distinctionis.aliqñ allegāt sic vz.Bona.in.1.vel.2.⁊c. super litterā.s.pdicti magistri sententiarum.sunt duo luminosi doctores q aliter allegāt vz a le, ⁊ iterūs Tho.Nam q: fecerūt sūmā sup magistrū sniarū quarum vna hz quattuor partes.s.illa Alex.altera tm̄ tres vt videtur.⁊.2.pars.amborum diuidit in duas ptes.Ideo allegant sic.si est in prima parte vel.3.aut.4.Alex.i prima vl'.3.aut.4.s.parte summe pdicte tractatu de potētia dei vl' d' supbia.⁊ huiusmodi.q.1.vel.2.⁊c.Tho.ṽo allegat similiter in prima vl' 3.s.pte.q.tali articulo tali. Cū ṽo id qd allegat est i.2.pte sūme ipsorum. allegat sic in prima se vel in sa se.s.in pma pte se partis pdicte sūme vel in scd'a parte predicte scd'e partis principalis sūme. Jura ṽo canonica allegantur diuersimode. Nam decretum q: hz tres ptes principales.⁊ scd'a pars hz aliā parte subdistinctam. Ideo si allegat qd est in pma pte quotat p dist.⁊.c.vel.§.solūmō.⁊ hz centū vnā distinctionē si ṽo allegat qd ē in sa parte principali:sic quotat prima vel sa aut tertia ⁊c.vsq3 ad trigintasex ⁊'subaudi causa:q: hz trigintasex causas post subinfert.q.i.vel.2.⁊c.q: q̄libet cā hz suas.q.postea.c.⁊.§.Si aūt qd allegat ē in sa pte subdistincta sic quotat de pnia di.1.vel.2. vsq3 ad.7. q: hz.7. distinctiones ille tractatus de pnia q ponit.33. cā sub q.3.eiusdē cause postea addit.c.vl'.§.tertie ṽo ptis.9tenta allegant sic de 9se. di.1.vel 2.vsq3 ad.5.q: tm̄ quiq3 di.hz cum suis.c.⁊.§.decretales aūt allegant per rubricas suas ⁊c.⁊.§. Silr sext⁹ liber ⁊ clementine q̄bus rubricis addit li.6.vel in cle.vt appareat nō ēe in decretalibus qd allegat.sed in altero istorum.Aduerte et q si semp quotat.c.⁊ tūc id qd sequit imediate ad rubricā est pncipiū capituli sicut qñ est in cle.loco.c.ponit clemētina pria vel sa aut pncipiū ipsius capituli ⁊ sic allegatur vz.cle. si gratiose de rescriptis ⁊ huiusmōi. Jus ṽo ciuile allegat cōiter per.l.⁊.§.sub suis rubricis ⁊ si est i codice pponit rubice.C.eleuati. Si est in digestis pponitur duo.ff.Si ṽo est in libro institutionū pponitur sic insti.q̄ solū post rubricas.§.hz ñ leges. Fallūt ab hac regula tres libri. Primus est codex in quo q: sunt multe autentice.qñ talis autētica allegat q̄tatur sic aut.vz ad hec.C. d' vsuris vel autē.cassa.C.d' sa.sā.ec. Naz talis autē.est posita sub tali rubrica ⁊ sic incipit vt sequitur ad istud autem. Alius liber ē liber autenticorū qui allegat sic in autē. sub rubrica sua ⁊.§.solū aliqñ ponit col

litione prima vel ꝫa vsq ad nouē.q: ħz collationes nouem.
Tertius liber est liber de vsibus feudoꝝ qui allegatur per Rubꝛicas suas.c.c.c.§ vnum tamen notabis ꝙ lz aliqñ.c.vel.l. pꝛeponantur Rubꝛicia vel postponantur nihil est summiste vero allegantur aliqui per titulos aliqui per ꝶicas quidam per libꝛos ꝛ huiusmodi. Et aduerte ꝙ quando allegatur hostien.vel Gof. sine ꝶica communiter tale dictum est in sua summa sub titulo de tali materia. Et ne pꝛopter abbꝛeuiationes multas quis erret in fine huius summe ponaꝫ omnes Rubꝛicas tam iuris canonici quā ciuilis ex quibus poterit intelligere earum abbꝛeuiationes Similiter hic inferam aliquas abbꝛeuiatiões quibus sepius vtoꝛ in hac summa.
Aut].qñ ponitur sub ꝶica Codicis dicitur auctentica qñ non ponitur in codice dicitur autentico quod quidem est liber autēticoꝝ ꝛ sequit ad eū ꝶica sua.
C.si est elatū dicit Codice si non ē eleuatum dicitur capitulo
Cle.i.clementina
Concoꝛ.i.cōcoꝛdat vł cū ꝯcoꝛdantijs.
d.i.dicto vel dicta vel dictis.
Di.i.distinctione
Eo.i.eodē titulo vel caplo ꝛ huiusmodi
Ea.i.eadem di.vel cā vel.q.
Fi.i.finali vel in fine.
Glo.i.glosa
Li.i.libꝛo.
No.i.notat vel notatur vel notata
Ob.i.obstat
Opi.i.opinio
Oppo.i.opponitur
q.i.questione
Re.i.respondeo vel respondet
Re.i.rubꝛica.
ti.i.titulo
tex.i.textus
v.i.vbo vel versiculo
Eya ergo patres ꝛ fratres ꝑperate ꝛ currite ꝛ vt peritiaꝫ casuum conscientia lius possitis habere hanc angelicam sūmaꝫ perlegite quam si moꝛe mundoꝛum sentiam ruminabitis in casibus consciencie non errabitis.

Explicit tabula.

co de las aubas es este libro

¶ Rubrice iuris ciuilis ⁊ canonici. ⁊ p̄mo rubrice. ff. ⁊ primo. ff. veteris.

C Rubrice. ff. noui.

2 Qui sine manumissione
2 Qui et a quib⁹ manumissi
2 Quib⁹ ad libertatē ꝓclamare nō licet
4 Quib⁹ ex causis in possessionē eatur
4 Que ī fraudē creditorum facta sunt
5 Quorum bonorum 5 Quorum legatorum
5 Quod vi aut clam
6 Quorum rerum actio non datur
10 Questionibus
11 Quis et a quo appelletur
11 Quando appellandum sit
11 Que sñie sine appellatiōe rescindunt
4 Re iudicata et de effectu sñiarum
4 Rebus auctoritate iudicis possidendis
5 Ripa munienda
5 Riuis 5 Remissionib⁹
8 Rem pupilli saluam fore
8 Rem ratā habere et de ratihabitione
9 Receptatoribus
10 Requirendis reis
11 Re militari 12 Regulis iuris
2 Statu liberis
2 Si libertin⁹ ingenu⁹ esse dicat
2 Statu defunctorum
4 Separationibus
5 Superficiebus
5 Si arbor vicini edibus impendat
5 Saluiano interdicto
7 Stipulatione seruorum
8 Solutionibus et liberationibus
9 Si quis testō liber eē iussus fuerit
9 Si familia furtum fecisse dicatur
9 Sepulchro violato
10 Sententiam passis et restitutis
11 Si tutor vel curator vel magistratus
11 Si pendente appellatione
5 Tabulis exhibendis
9 Termino moto
9 Tigno iniuncto
3 Usucapionibus et vsurpatiōib⁹
5 Uia publica et si quid in ea
5 Ut in flumie publico nauigare liceat
5 Uia publica et itinere reficiendo
5 Ui et vi armata
5 Uti possidetis 5 Utrobi
7 Uerborum obligationibus
9 Ui bonorum raptorum
12 Uacatione et excusatione munerum
12 Uarijs et extraordinarijs cognitionib⁹
12 Uerborum et rerum significatione

¶ Rubrice Codicis

1 Apostatis
1 Assessoribus et domesticis
1 Annonis
2 aduocatus diuersorum iudicium
2 aduocatus diuersorum iudiciorum
2 aduocatus fisci
2 alienatione iudicij mutandi cā facta
3 ad exhibendum
3 alee vsu et aleatoribus
4 actionibus et obligationibus
4 an seru⁹ ex suo facto post manumis.
4 actionibus hereditarijs
4 actionibus empti et venditi
4 ad senatusconsultū macedonianum
4 ad senatusconsultum velleianum
5 alendis liberis
5 administratione tutorum et curatorum
5 alimentis pupillo prestandis
5 arbitriū tutelle 5 auctate pstādā
5 actore tutore seu curatore
6 ad senatusconsultum trebellianum
6 ad legem falcidiam
6 ad senatusconsultum tertullianum
6 ad senatusconsultum orphicianum
6 assertione tollenda
7 acquirenda vel retinenda possessione
7 aduersus creditorem
7 annali exceptione italici contractus
7 alluuionibus et palludib⁹ pascuis etc.
7 appellationibus et relationibus
8 acceptilationibus
8 adoptionib⁹ 9 accusatiōibus
9 ad legem iuliam maiestatis
9 ad legē iuliā de adulterijs et stupro
9 ad legem iuliā de vi publica et priuata
9 ad legem corneliam de siccarijs
9 ad legem fauiam de plagiarijs
9 ad legem visceliam
9 ad legem corneliam de falsis
9 ad legem iuliam repetundarum
9 ad legem iuliam ambitus
9 abigeis 9 abolitionibus
9 ad senatusconsultum turpilianum
6 Bonis libtorum et iure patronat⁹
6 Bonorum possessiōe sm tabulas
6 Bonorum possessiōe ꝯ tabulas liberti

5 Fundo dotali
5 Fideiussoribus tutorū et curatorum
6 Furtis et seruo corrupto
6 Fideicōmissis
6 Falsa cā adiecta legato l' fideicōmisso
7 Fideicōmissarijs libertatibus
7 Fructibus et litis expensis
8 Fideiussoribus et mandatoribus
9 G falsa mōeta 9 famosis libellis
9 Enerali abolitione
1 H Ereticis et manicheis
1 His q ad ecclesias cōfugiunt
1 His q in ecclijs manu mittūtur
1 His qui ad statuas confugiunt
2 His qui potentiorum nomine
2 His qui vi metus ve causa fiunt
2 His qui veniā etatis impetrauerunt
4 Hereditate vel actione vendita
4 Heunuchis
5 Heredibus tutorum
6 Heredibus instituendis
6 His quibus vt indignis
6 His que pene nomine relinquuntur
6 His que sub modo legati seu fideicō missi relinquuntur
6 his qui ante apertas tabulas
6 heredibus decurionum
7 his q a nō domino mānumissi sunt
7 his q p metū iudicis n̄ appellauerūt
8 his q i porū creditoꝝ loco succedunt
9 his q parētes vel liberos occiderunt
9 his qs sibi ascribunt in testamento
9 his q latrones vel criminibus reos ocultant
1 I Ustiano codice confirmando
1 Justiano codice emendando
1 Judeis 1 Jur] et facti ignorātia
2 In ius vocando
2 In integrum restitutione minorum
2 In q̄b⁹ casib⁹ i itegꝝ restō n̄caria n̄ ē
2 In integrum restitutione postulata ne quid innouetur
2 Jureiurādo pp calūniā 3 Judicijs
3 Jurisdictōe oīuz iudicū ꝯ foro ꝯpetēti
3 In quibus casibus militantes fori p̄scriptione vti non possunt
3 Inofficioso testamento
3 Inofficiosis donationibus
3 Inofficiosis dotibus
4 Jure emphiteotico
5 Incestis et inutilibus nuptijs
5 Interdicto matrimonio inter pupillum et tuto. vel cura.
5 Jure dotium
5 In q̄b⁹ casib⁹ tu. h̄n̄ti tutor vel curator da. non potest
6 In litem iurando
5 In litem dando tutore vl' curatore
6 Jure aureoꝝ annulloꝝ
6 Institutionibus et substitutiōibus vl' restitutiōib⁹ sub ꝯditōe factis
6 Impuberꝝ et alijs substitutionibus
6 Jure deliberandi et de adeunda vel acquirenda hereditate
6 Indicta viduitate tollenda
7 Ingenuis et manumissis
7 Indicta libertate
7 In q̄b⁹ cāis cessat lōgi tp̄is p̄scriptio
8 Interdictis
8 In quibus causis ios pignoris tacite contrahatur
8 Jure dominij impetrando
8 Inutilibus stipulationibus
8 Ingratis liberis
8 Infantibus expositis liberis et seruis
8 Infirmandis penis celibatus et orbatus
8 Jure libertorum
9 Iniurijs
1 L Egib⁹ et ꝯstitutiōib⁹ p̄ncipum
3 Litis contestatione
3 Lege acquilia
4 Locato et conducto
5 Legitima tutella
6 Libertinis et eoꝝ filijs
6 Liberis preteritis et exheredatis
6 Legatis
6 Legitimis heredibus
7 Lege fuscia canina tollenda
7 Latina libertate tollenda
7 Liberali causa
7 Lōgi temporis prescriptione
8 Litigiosis
8 Lu tione pignoris
8 Liberis exhibendis seu deducendis
1 M Andatis principum
1 Modo multarum
1 Magistratibus municipalibꝫ
4 Mandati vel contra

Instit.

trou ... C. ...

11 Metropoli berito
11 Medie antibus validis
11 Manna
11 Mancipijs et colonis patrimonialium
12 Magistris schrineorum
12 Milusre veste 12 Messoribus
12 Metatis et epidemetuis
10 NE fiscus rem quam vendidit euincat
10 Ne ope a collatorib' exigantur
11 Nauicularijs
11 Nauibus non excusandis
11 Ne quod oneri publico imponatur
11 Naufragijs
11 Nulli licere in frenis et selis margaritas et smaragdos
11 Nautis tiberinis
11 Ne quis liber actum reipublice agere cogatur
11 Ne rusticani ad vllum obsequium deuocentur
11 Non licere habitatoribus
12 Negociatores ne militent
12 Numerarijs et adiutorib' schriniarijs
21 OMni agro deserto
12 Obligatione votorum
12 Officio prefecti vrbis
10 PEtitis bonorum sublatis
10 Penis fiscalibus creditores prefferri
10 Predijs curialium et decu. sine decreto non alie.
10 Prebendo salario
10 Professoribus et medicis
10 periculo successorum parentis
10 ponderatoribus et auri illatione
10 potioribus ad munera nominandis
11 predijs et oibus reb' nauiculariorum
11 preuilegijs corporatorum vrbis rome
11 peculio nominatorum
11 pistoribus
11 priuilegijs constanti. vrbis
11 pascuis publicis et priuatis
11 periculo eorum qui pro magistratibus interuenerunt
11 predijs cannatis
11 priuilegijs domus auguste
11 palatinis et domibus dominicis
12 prefectis pretorijs sacre vrbis
12 pretoribus et honore prefecture
12 prepositis sacri cubiculi
12 primicerio 12 prepositis libarum
12 publice leticie
12 professoribus qui in vrbe constanti.
12 prepositis sacrorum schrineorum
12 principibus agentibus in rebus
12 primipili
12 priuilegijs eorum qui in sacro palatio militant
12 priuilegiis scolarum
12 prefectissimatus dignitate
12 prepositis et tribunis scolarum
12 prefecto pretorio
11 palatinis sacrarum lar.
12 palatinis
12 publice leticie vel consulum nunciationes
12 perfectissima dignitate
12 primopillo
10 QUando et quibus quarta pars debetur ex bonis
10 Quemadmodum ciuilia munera indicantur
10 Quib' munerib' excusantur hi qui p' im
10 Qui etate pletam mili.
10 Qui morbo se excusant
11 Quibus ad conductionem rerum fiscalium non licet accedere
11 Quod quisque ordine conueniatur
12 Questoribus
12 Qui militare possunt vel non
10 REis postulatis
10 Re militari
10 SEntentijs aduersus fiscum latis retractandis
10 Superindicto
10 Si liberalitatis imperialis
10 Super exactionibus
10 Si seruus aut libertus ad decurionatum expirauerit
10 Si curialis relicta ciuitate rus habitare maluerit
10 Si propter inimicitiam creatio facta sit
10 Sumptuum recuperatione
10 Susceptoris et archarijs prepositis
11 Suarijs et susceptorib' ceterisque corporib'
11 Studijs liberalib' vrbis rome et constan.
11 Sumptus iniuncti numeris ad omnes pertinere collegas
11 Spectaculis et scenicis et lenonibus
11 Solutionibus debitorum
12 Silentiarijs et decurionibus eorum

fidelitas
Qualr vasallus iurare debeat fidelitatem
Qualiter olim feudū poterat alienari
Quis dicatur dux marchio
Que sit pena cā beneficij amittendi
Qui testes sūt necessarij ad probandam
nouam inuestiturā
Quid iuris sit si post alienationē feudi
Qualiter dñs de proprietate priuetur
Que sint regalie
Quot testes sint necessarij ad probandum ingratitudinē feudi

S Uccessione feudi
Si de inuestitura facta dñs peniteat
Si cōtrouersia fuerit i inuestitura
Si de feudo defuncti
Si eps vel abbas vel abbatissa
Successione fratrum
Si de inuestitura inter dñm et vasallum lis oriatur
Si de feudo cōtrouersia fuerit
Si de feudo vasallus ab aliquo interpellatus fuerit
Si negatū fuerit beneficium a vasallo
Si vasallus feudo priuatur cui debeat deferri
Si vasallus feudi conditionem negauerit ex certa scientia

V Asallo decrepite etatis qui feudum refutauit
Uasallo q cōtra constitutionem lotharij feudum alienauerit
Uasallo milite q arma bellica deposuit

¶ Rubrice iuris canonici

Hic primo sciēdū q decretū nō distinguitur p libros. Sed in tres principales partes. s. Quarū prima cōtinet centum et vnā distinctiōes et sub qualibet distinctiōe capitula. Scda ps cōtinet. xxxvi. cās. et sub qlibz cā qōes. et sub qōnibus capitula. Et. xxxiij. cā. a. q. iij. vsqz ad. q. qrtā iterpōit tractatus de penia. q diuidit i. vij. distictiōes. et sb qlibet di. capitula. Tertia ps ē de cōsecratiōe. q diuidit i. v. distictiōes. Et sub qlibz di. capitula. Alij āo libri iuris canonici cōtinet Rubricas. que sequūtur

¶ Rubrice decretaliū

5 A Ccusationibus. in inquisitionibus et de nunciationibus
5 adulterijs et stupro

1 alienatiōe iudicij mutādi cā facta
5 apostatis
2 appellationibus et recusationibus
1 arbitris et relationibus
1 auctoritate et vsu pallij
3 B aptismo et eius effectu
1 Bigamis ordinandi vel non
5 C alumniatoribus
3 Capellis monachorū et aliorū religiosorum
3 causa possessionis et proprietatis
3 celebratione missarū sacro eucharistie et diuinis officijs
3 censibus exactiōibus et procuratiōibus
3 cohabitatiōe clericorū et mulierū
4 clandestina desponsatiōe
5 clericis coniugatis
3 clericis non residentibus
3 clerico egrotante
5 clericis pugnantibus in duello
1 clericis peregrinis nō admittēdis
5 clerico venatore 5 clerico percussore
5 clerico nō ordinato ministrante
5 clerico excōicato deposito vel interdicto ministrante
5 clerico per saltum promoto
5 clerico q ordies furtiue suscepit
4 cognitione spirituali
4 cognatione legali
5 collusiōe detegēda 3 comodato
3 cōcessiōe prebēde et ecclie nō vacantis
4 cōditiōibus appositis matrimonio
2 confessis
2 cōfirmatione vtili vel inutili
1 constitutionibus
1 cōsuetudine
1 corpore viciatis nō ordinādis
4 coniugio leprosorū
4 coniugio seruorū
4 cōsanguinitate et affinitate
3 consecratiōe ecclesie vel altaris
3 conuersatione coniugatorum
3 conuersatione infidelium
5 crimine falsi
3 custodia eucharistie crismatis et aliorum sacramentorum
3 D Ecimis primicijs et oblationibus
5 Debito puerorū 5 deposito
4 desponsatiōe impuberū

1 rescriptis ⁊ eoꝝ pticipationib⁹
2 restitutione spoliatorum
1 Sacra vnctione
1 Sacramentis iterādis vel non
5 Sagittarijs 5 Scismaticis
1 Scrutinio in ordine faciendo
4 Secūdijs nuptijs
2 Sententia ⁊ re iudicata
5 Sententia excōmunicationis
3 Sepulturis
5 Sequestratione possessionum
1 Seruis nō ordinā. ⁊ eoꝝ mānumis.
5 Simōia ⁊ ne aliqd ꝑ spūalib⁹ exigatur vel promittatur 1 Sindico
5 Solutiōibus 5 Sortilegis
4 Sponsalibus ⁊ matrimonio
4 Sponsa duoꝝ
3 statu mōachoꝝ ⁊ canōicoꝝ reglariū
3 Successionibus ab intestato
1 Sūma trinitate ⁊ fide catholica
1 Supplenda negligentia p̄latorum
1 Temporib⁹ ⁊ q̄litate ordinādoꝝ
3 Testis ⁊ vltimis volūtatibus
2 Testibus ⁊ attestationibus
2 testibus cogendis vel nō
5 torneamentis
1 transactionib⁹
1 translatione prelatorum
1 Treuga ⁊ pace
1 Vicians corpe ordinādis vel nō
5 Verborum significatiōe
3 vita ⁊ honestate clericoꝝ
3 voto ⁊ voti ⁊ redēptiōe 5 vsuris
2 vt lite nō cōtestata
3 vt ecclesiastica bn̄ficia sine diminutione cōferantur
2 vt lite pendente nil innouetur

Seqtur diuisio decretalis

Versus

Pr̄is creat clericos: officia preparat inde
Altera iudicium cum requisitis appellat
Tertia de vita Ꝯctibus testaq; mentis
Nubere q̄rta docet. ⁊ que spectāt ad illud
Ultima criminibus penas iungere curat

Rubrice li. vi. decretaliū

Arbitris appellatiōibus
accusatiōibus inq̄sitiōibus denunciationibus
Bigamis
Constitutiōib⁹ consuetudine
confessis clericis coniugatis
clericis non residentibus
clerico egrotante vel debilitato
cōcessiōe eccl'ie. ⁊ prebende nō vacentis
capellis monachorum
censibus ⁊ exactionibus
consecratione ecclesie: vel altaris
cognatione spūali
Dolo ⁊ cōtumatia Decimis
Despōsatione impuberum
Electione ⁊ electi ptāte
Etate ⁊ q̄litate ⁊ ordie ꝑficiendoꝝ
Eo qui mittitur in possessionē causa rei seruande exceptōibus
excessionibus prelatorum ⁊ subditorum
Filijs presbyterorum ⁊ alijs illegitime natis
foro competenti
His que vi metus ve cā fiunt
Hereticis homicidio
In integrum restitutiōe Iudicis
Iuramento calumnie
Iureiurando
institutionibus
iure patronatus
immunitate ecclesiarum
Iniurijs ⁊ damno dato
Litis cōtestatione
Maioritate ⁊ obedientia
Ne sede vacante aliqd innouetur
Ne clerici vel monaci
Officio vicarij
Officio ⁊ ptāte iudicis delegati
Pōlegati officio ordinarij
Postulatione prelatoꝝ pactis
officio procuratoribus p̄scriptionib⁹
prebendis
priuilegijs penis
penitentijs ⁊ remissionibus
Rescriptis
renunciatione
restitutione spoliatorum
rebus ecclesie non alienādis
rerum permutatione
regularibus
religiosis domibus
reliquijs ⁊ veneratione sanctorum

Regulisiuris
SUmma trinitate z fide catholica
Suppléda negligentia p̄latorum
Sententia z re iudicata
Sepulturis
Statu regularium
Spõsalibus z matrimonio
Scismaticis
Sententia excommunicationis
TEmporibus ordinationum
Testibus
Testamẽtis
UT lite pendente nihil innouetur
Uita z honestate clericorum
Uoto z voti redemptione
Usuris
Uerborum significatione

¶ Rubrice Clementinarũ

Appellationibus
Baptismo
Causa possessionis z ꝓprietatis
Concessione prebende
censibus
celebratione missarum
consanguinitate affinitate
DOlo z contumatia
Decimis
ELectione
Etate z qualitate
exceptionibus
excessibus prelatorum
FOro competenti
HEreticis
Homicidiis
IN integrum restitutione
Judicis
Jureiurando
iure patronatus
immunitate ecclesiarum
MIudeis z saracenis
Magistris
OFficio vicarij
Officio delegati
officio ordinarij
PRobationibus
prebendis z dignitatibus
priuilegijs
penis
procuratoribus
penitentijs z remissionibus
REscriptis
Renũciatione
rebus ecclie nõ alienandis
rerum permutatione
regularibus
religiosis domibus
reliquijs z veneratione sanctorum
SUmma trinitate
Supplenda negligentia p̄latoꝝ
Sequestratiõe possessionis
Sententia z re iudicata
Sepulturis
Statu monachorum
Sententia excõicationis
TEstibus
Testamentis
UT lite pendente
Uita z honestate clericorum
Usuris
Uerborum significatione

FINIS

¶ Incipit summa Angelica Reverendi patris fratris Angeli ordinis minorum de observantia.

1 Abbas debet esse presbyter. c.i. de eta. et qualita. et etatis xxv. annorum. ut. j. etas. ¶ Abbas a quo dz eligi. R. a monasterio cui preffici dz. xviij. q. ij. c. abbatem.

2 ¶ De cuius monasterio dz eligi. R. q de proprio nisi qñ idoneam psonã nõ habeet: quia tunc de alio monasterio eligi põt. xviij. q. ij. c. qz sit.

3 ¶ A quo dz confirmari: vide. j. confirmatio. §. iiij.

4 ¶ A quo dz bñdici. R. q ab epo diocesano: p quam bñdictõem itelligitur et dari cura monasterij. sm Inno. i. c. i. de sup. ne. prela. Nec anteq̃ sit benedictus dz exercere q̃ ptinent ad ei° offiñ sm glo. in. d. c. i. Qđ limito sm laudu. in cle. attendẽtes. de sta. mo. qñ est consuetudo in monasterio q bñdicatur alias nõ. et sic intelligo. d. c. i.

5 ¶ Sed qd si eps recuset eũ bñdicere. R. q si tertio requisitus cum humilitate et devotõe ut õgruit recusaverit eũ bñdicere: tunc põt et monachos suos bñdicere: et alia que ad eius offiñ ptinẽt exercere: ut in. d. c. i.

6 ¶ Quo die dz bñdici. R. q solũmõ in diebus in qbus ordines minores psũt õferri sm cõem opi. doc. ut no. glo. in d. cle. attendentes. et Pa. in. c. cum sis. de conse. eccle. vel alt.

7 ¶ Utrum possit aliqd exigi pro tali benedictõe. R. q non. Alr eẽt symonia. tex. est in. c. sicut el. iij. de symo.

8 ¶ Utrum unus abbas possit preesse duobus monasterijs seu duabus ecclijs curam aiarum hñtib°. R. q non sine dispẽsatõe pape: nisi unũ monasterium aut eccña depẽdeat ex alia: vel adinuicem sint annexa. ut in. c. vl. in fi. de re. do.

9 ¶ Utrum abbas possit solẽniter pplo benedictõem dare. R. q in ecclijs que ei pleno iure ptinent põt post missarum. vesporum et matutinarum officia. Alibi ãt publice ac per vias non põt: nisi ex spãli privilegio ei õcedatur. ut in. c. abbates de privile. lib. vi.

10 ¶ Utrum possit bñdicere paramenta. et q̃ vide. j. benedictio. §. i. et. ij.

11 ¶ Utrum possit ordines cõferre. vide. j. ordo. ij. in prin.

12 ¶ Utrum abbas possit absolve suos monachos. R. q sic ab oĩbus peccatis et censuris: nisi spãliter alteri a iure reserventur. Et lz Pa. in. c. mõaci. de sen. ex. teneat q non põt absolvere nisi ab excõicatõe p iniectione manuũ in personam ecclasticam. Tu tñ tene q põt. ut. j. absolutio. i. §. ij.

13 ¶ Utrum possit phibere suo monacho: ne õfiteatur epo vel eius penitẽtiario. R. sm Ja. de lau. in sum. q non. Qđ limito nisi sit exemptus: vel aliud habeat per privilegium a papa.

14 ¶ Utrum abbas possit dispẽsare cũ monacis sup irregularitate. R. q sic sup irregularitate quã õtraxerũt recipiẽdo ordines in excõicatiõe. facti tamẽ memorñ: vel iuris peritiã nõ hñtes. Et hoc qñ grave et notabile factũ nõ fuit sive hãc irregularitatẽ incurrerũt añ ingressum religionis sive post sm cõiter doc. in. c. cum illorum. de sen. excõ. In alijs aũt irregularitatib° nõ põt de iure cõi: ut notant. Host. et Pa. in d. c. cũ illorum. facit regula. Que a iure cõi. de reg. iur. li. vi. nisi ubi eis expsse ei concedar.

15 ¶ Utrũ possit dispensare cum monacis in votis factis ante ingressum religionis. R. q sic ut no. glo. in. c. noluit xxxiij. q. v. De votis in religiõe factis vide. j. votum. ij. §. iij.

16 ¶ Utrum possit dispẽsare cum monacis i regla. vide. j. dispẽsatio. §. viij

17 ¶ Utrum possit õcedere monacis usum alicui° rei vel ei° administratiõe. R. sm Inno. in. c. fi. q cle. vel vo. q põt

a

concedere certos reditus monacho vnde viuat. et dicit Jo. an. in regula: si est obligatorium. de reg. in. li. vj. valere statutum monasterij vt pro indumentis et alijs necessarijs quilibet monachorum recipiat certum quid. sed vt possit dispensare ad libitum et disponere non potest. licet ne possit ei auferri quod suo superiori placuerit non potest concedere etiam cum licentia pape c. cum ad monasterium de sta. mo.

18 ¶ Utrum possit expellere monachos suos. R. quod non secundum Pa. in. d. c. cum ad monasterium. et c. fi. de regul. quod vult vt fugitiuos requirat et cogat eos ad suum redire monasterium si potest eos tenere absque graui scandalo vel saltem prouideat eis de alio loco religioso eiusdem ordinis vbi ad agendam penitentiam deputentur et necessaria eis ministrentur.

19 ¶ Utrum possit licentiare ad aliam religionem. vide. j. religiosus. §. xxxiij.

20 ¶ Quid de bonis illius monaci quem abbas de facto expulit. vide. j. monasterium. §. vj.

21 ¶ Utrum possit dare licentiam monacho standi separate in aliqua cella. R. quod sic: dummodo ex iusta causa et intra septa monasterij sed non extra. vt in. c. vl. xx. q. iiij.

22 ¶ Utrum possit corrigere monachos suos. R. quod sic, nec tenetur in hoc requirere consilium sui capituli secundum Pa. in. c. ioannes. de regula.

23 ¶ Ad quid obligatur abbas. R. quod vltra alios monachos obligatur ad curam animarum sibi subiectarum et monasterij ac rerum ipsius et magna negligentia est peccatum mortale. vt. j. negligentia. §. j.

24 ¶ Utrum liget suo statuto etiam cum conuentu facto. R. secundum Pa. in. d. c. cum ad monasterium. quod non. et dicit Jo. an. in. d. regula. Non est obligatorium quod etiam si iurasset seruare et reuocatio sit periurus. Ex quo patet quod licet instituerit priores cum conuentu aut alium officiales potest reuocare quia abbas monacho suo in aliquo non potest obligari: sicut nec dominus seruo. l. interpositas in fi. C. de transac.

25 ¶ Utrum teneatur ire ad sinodum. R. quod sic si habet parrochiam: vel capellas habentes parrochianos etiam si ipse sit exemptus dummodo capelle seu parrochia non sit exempta. alias non. c. quod super his de ma. et obe. et quod ibi no.

¶ Utrum possit prioratibus ecclesijs ad 26 ministrationibus aut quibuslibet alijs beneficijs nouas pensiones imponere: aut veteres augere aut ad mensam suam predicta applicare. R. quod non nec quilibet alius prelatus regularis cle. vnica de sup. ne. p.

¶ Utrum possit presentare clericos in ecclesijs 27 in quibus habet ius patronatus. R. quod non sine consensu capituli. c. ea noscitur. de his que fi. a prela. nisi ex approbata consuetudine vel priuilegio aliud habeatur vt ibi.

Abbatissa

Abbatissa debet eligi a monasterio in quo preficienda est in qua electione nulla debet admitti nisi compleuerit xij annum et sit professa tacite vel expresse. et eligenda debet complesse xxx. annum et esse professa expresse ordinem regularem. Idem dic de priorissa per quam monasterium regitur. cuius electio si due partes conuentus ad eam accedunt que per scrutinium procedit. nulla exceptione aut appellatione admissa est confirmanda. Si vero nulla ad duas partes accessit. tunc non obstante publicatione scrutinij et electione possunt alie accedere ad eam que habet maiorem partem totius capituli que si ad duas partes accedit. non obstante quacumque confirmetur. et que vocantur ad eas dirigendas in huiusmodi electionibus nisi se abstineant ab his per que discordia potest exoriri vel exorta nutriri: sunt excommunicati ipso facto. Et hec locum habent nedum in monasterijs religionis approbate verum etiam in mulieribus que secundum quarundam prouinciarum consuetudines nec proprijs renunciant. nec professiones faciunt regulares sed viuunt vt in ecclesijs secularibus canonici regulares. hec no. in. c. indemnitatibus de elec. lib. vj. de quo habes j. excommunicatio. vij. casu xvj.

¶ A quo debet confirmari: vide. j. con- 1 firmatio. §. iiij.

¶ Utrum debeat benedici. R. quod sic vbi est 2 consuetudo quod si non faciat se benedici intra annum a sua confirmatione computandum

vbi est ꝯsuetudo ꝙ bñdicatur nisi cã rõnabilis subsit cadit ipso facto a iure suo cle. attendentes de sta.mo.

3 ¶ Utrꝫ possit quocunqꝫ die bñdici ℞. ẜm glo in d cle attendentes ꝙ sic.

4 ¶ Utrꝫ abbatissa possit ecclias ꝯferre ꝛ beneficia ꝛ instituere clicos in ecclesijs sui monasterij ℞. glo in.c.dilecta. de maio.ꝛ obe. ꝙ sic de ꝯsensu sui capituli post suã confirmationem.

5 ¶ Utrꝫ possit abbatissa excõicare ab officio suspẽdere vel interdicere. ℞. ꝙ nõ ẜm glo.in d.c.dilecta: q2 hec ꝑtinet ad claues.c tãta. de exces pla. Põt tñ a bñficio ꝛ ab officio monachas ꝛ clicos suspendere ꝛ ꝓhibere ne celebrẽt in eius ecclijs. ꝫ tñ talis suspensio nõ est ꝓprie suspensio ẜm Pa in.d.ca. dilecta. q2 si celebrarent non essent irregulares clici celebrantes.

6 ¶ Utrꝫ possit ꝑdicare: moniales bñdicere cõfessiones audire ꝛ hmõi. ℞. ꝙ nõ põt aliqd facere qd ꝑtineat ad aliquẽ ordines vt pꝫ in c.noua de pe. ꝛ re. Põt tñ in matutinis euãgeliũ legere. vñ ẽt diaconisse appelant. xxvij q. j. diaconissam. Et etiam moniales sibi subditas monere ꝛ exhortari.

7 ¶ Utrꝫ abbatissa volẽs loqui cũ aliq̃ debeat eẽ associata ℞. ꝙ sic saltẽ ꝑ vetulas monachã xviij. q. ij. diffinimus. ꝛ c. i decia eadẽ. q. dr ꝙ due vel tres dñt eẽ.

8 ¶ Quõ abbatissa põt exire ꝑ homagio faciendo. hẽs. j. monialis §. iij.

Abortum

Abortum ꝓcurans homicida ẽ. ꝛ q sterilitatis venena ꝓcurat. ꝛ peccat mortalr. c. aliqñ. ꝛ c. si. xxxij. q. ij. Et si maiatus erat seruus dꝫ puniri capite q2 verus homicida. Si ꝯo inaiatus erat si nobil' hoc facit ꝑte bonoꝝ amissa relegat. Si ꝯo ignobil dãnat in metallũ ff. de pe. l. si qs aliqd. §. q abortionis.

Abrogatio

Abrogatio legũ vel cõstitutionũ fit tribus de cãis ¶ Pria ꝑꝑ ꝯsuetudinez ꝯ 19. xxxj di. an triẽniũ instr. de testa. §. ij. ¶ Scda ꝑꝑ dispar ẽ successiones tꝑoꝝ. xxxiiij. di. c. fraternitatis nie: vbi tex. Defectus nri tpis qbus nõ solum merita ꝫ corpa ipsa defecerũt disti ictiõis illius nõ patit manere cẽsuraꝫ ¶ Tertia ꝑꝑ emergẽtia mala lxiij. di §. verꝫ. in fi. vbi exẽplũ de serpẽte eneo quẽ moyses bona fecit intentione. Ezec. bona intẽtione distruxit.

Absens

Absens cã reipub. vt ambasiatores ꝛ hmõi multa habent ꝑuilegia.

3 ¶ Sed nũquid illi q data opa ꝛ affectate ẽt cã reipublice sũt abñtes gaudeant illis ꝑuilegijs. ℞. ꝙ nõ. vt. l. ꝛ q data ff. ex q. cau. ma. ꝛ. l pe. C. quõ et qñ iudex. ꝛ. l vniuersi. C. de legationibus ẜm vna lec Et aduerte ꝙ ille qui in officio modici valoris abñs est cã reipublice presumitur affectate ꝛ data opa abesse tex. est singularis in. l. spadonẽ. §. si ff de excu. tu. Seqt hoc Lodo. de ro. in no. ꝛ facit ꝯ clicos abñtes qui vt ampliores obtineant dignitates stant cũ cardinalibus Et ambasiatores tenentur restituere expensas comunitati qñ stãt plusqꝫ expediat dolose vl' volũtate sua. vt in. d. l. ꝛ q data.

Absolutio

Absolutio ꝑmo ab excõicatione vtrum possit ipendi a non sacerdote. ℞. ẜm Mo. al tum excõicano qd duplex est ipsius absolutio. ¶ Una que ꝑtinet ad foꝝ pnsale. Et hec solũ a sacerdotibus põt ipendi. vt in. c. canonica de sen excõ Et sic intelligo Inno. in. c. quanto. de ꝯsue. ¶ Alia est q̃ ꝑtinet mere ad foꝝ ꝯtentiosum. Et hmõi absolutio põt cõmitti diacono ꝛ inferioribus clicis. Et de hac itellige glo. in. ca pastoralis de offi. ordi. que vult vt ẽt laicus absoluat. de quo dic vt. j. absolutio ij. §. xvij. Ita tñ ꝙ absolutus a talibus opoꝛtet postea absoluatur iteꝝ a sacerdote de pnia absolutione rõne mortalis peccati ꝑꝑ quod fuit excõicatus. Rõ ꝫ innocẽ. in. d. c. quanto. ꝛ in. c. fi. de exces. prela. q2 pertinet ad ꝑtãteꝫ clauiuꝫ q̃ solis sacerdo

tibus date sūt.xx. di. §.i. xcvi.di.§.il lud aūt.z.c.bñ.z de peni.z re.noua.

1 ¶ Utrū oī sacerdos possit absoluere ab excōicatione minori a iure quā qs incurrit participando locutiōe z huiusmodi.R̄. q̄ nō.sed solum ꝓprius ep̄s vel curatus: vel habens liām ab eis vel a papa.ar.c.nup.§.in secūda. de sen.ex.vbi ēt archiepo in ꝓuincia: sed ext suam diocesim declaratur non licere intellige nisi dū visitat:vt in.c. ꝑpetuo de censi.li.vi. ꝗ multominus alijs ꝯcor.inno.z host. in.d.c.nup.

2 ¶ Utrū ꝓprius ep̄s vel curat⁹ possit absoluere ab oī excōicatione maiori lata a iure.R̄.ꝭm Inno.in.d.c.nuper q̄ tā a minori ꝗ̄ a maiori pōt absoluere ꝓprius ep̄s vel ꝓpus sacerdos nisi in casibus in ꝗbus ꝯditor canonis sibi absolutionē reſuauit vel alteri z cuz ipso ꝯcor.ho.ibidez vbi est quasi tex.expressus.Et hāc opi.tenēt theologi.vt in dīr.lib.iij.ti.iiij.inter quos est scūs Bona.in.iiij.dis.xviij.q.vi.z scūs Tho.eadē di.ar.vi.q.i.sil'r sūmiste:vt Monal.ti.excōicatio. z sūma cōfe.titu.xxxiij.§.lxxxv.li.iij.z Io.de saxonia in sua sūma ti.absolutio.contrariū tz Pa.in.c. monaci.z.c.mulieres de sentē.excō.z glo.in.c.si ep̄s de pe.z remis.quā sequit̄ Ge.ibidem z etiam glo.videt̄ in cle.attendētes de sta.regu.z in cle.vnica.de cōsang.z affi.z Fed.ꝯsi.xiiij.Ego consulo q̄ sacerdos ꝓprius eā opionē sequat̄ que sibi videt̄ in illo casu magis expedire saluti ipsius penitentis:vel cōitati fideliū:q: vtrāq̄ pōt tenere.Et pⁱma de subtilitate iuris mihi videtur verior Et intellige nisi ep̄s sibi absolutionē a tali excōicatione reseruasset spāliter:q: tūc ꝓprius sacerdos non posset absoluere:vt latius dicam.j.

3 ¶ Casus aduerte ēt q: ep̄is solis ꝯceditur absolutio ab excōicatōe ꝑ violenta iniectōe manuum in ꝑsonā ecclesiasticam.vt in.d.c.mulieres.c.ea noscit.z.c.ꝑuenit.qñ iniuria est leuis:vl' qñ excōicatus adire non pōt papam. Et sic inferior non absoluit ab ea nisi cui spāliter ꝯceditur:vt abbati : z huiusmodi:de quo.j.excōicatio.v.casu.i. §.xxxviij.cum sequen.

4 ¶ Utrū idē sit dicēdum de excōicatōe statutorū ꝓuincialium ꝯciliorū aut sinodaliū:seu q̄ faciūt legati in suis legatōibus.R̄.dīr.vbi.s̄.q̄ guil.dicit q̄ sic.Et est verū sicut vult Pa.in.c.graue de ꝑben.in gl.Et loquitur ipse de ep̄o : q: tz q̄ ꝑtinet ad ep̄z absolutio.Et addit ēt si incurratur in aliena diocesi a subdito suo:z ēt si statutum eēt ꝯfirmatum ꝑ papam ꝭm io.an.in.c.ex frequētibus de insti.z ibi Pa.ꝑ rōem:q: ex q̄ ꝯditores non sibi nec alijs reseruarunt videntur alijs ꝯcessisse. Guil.aūt intelligit ēt de ꝓprijs sacerdotibus ex q̄ excipit religiosos ꝗbus est ꝓhibitum a talibus suijs ꝓuincialib⁹ aut sinodalibus absoluere.cle.religiosi.de ꝓuile.z sic tene ꝭm q̄ dixi in ꝓxce.q.

5 ¶ Utrū idem sit dicēdum de suspēsione aut interdicto q̄ imponit̄ a iure: aut ꝑ statuta ꝓuincialia sinodalia vel legatorū.R̄.gl.in.d.c.graue q̄ sic.ex q̄ ꝯditor canonis non reseruauit.facit gl. in c.si qs.el ꝑmo.xvi.q.vij.gl.tñ in clem. de here.limita.verū qñ suspensio nō hꝫ tēps determinatum q: quando hꝫ tempus determinatum nullus inferior absoluere pōt. z eam sequitur car.ibi z Pa.in.c.tam lr̄is de testi. de quo dic vt.j.suspēsio.iij.§.i. sed q̄ sunt in iure reſuata pape. vide.j.excōicatio.v.q̄ āt ep̄o vide excōicatio.vi.z a quibus alijs ꝑsit absoluere. excōicatio.vij.

6 ¶ Utrū in arti.mortis ꝯstitutus possit absolui ab excōicatione vel impedit⁹: z quis potest absoluere.vide.j.absolutio.iij.§.xvi.z.xvij.

7 ¶ Quis absoluat exemptum ab excōicatōe.vide.j.exemptus.§.vi.

8 ¶ Utrū ille q̄ incurrit excōnem in vna dioceſi ibi hñs domiciliū:postea trāsfert se ad aliam diocesim possit absolui a prefata excōne ab ep̄o vel curato

illius diocesis ad quam se trāstulit. Re. Fin Ri.in.iiij. di.xviij.ar.ix.q.v. ꝙ sic: si excōicatio ē a iure: vel ꝑ statuta quorūcunqꝫ: et non sit reſuata ꝑ ꝯditorē in ar.d.c.nuper. qꝺ non distinguit an sit ꝯcta in diocesi vel alibi. secus si eēt ab hoīe: vel si ꝯditor canonis sibi reseruasset: qꝛ tunc non posset. Hoc idē tꝫ io.an. et Pa.in.d.c.ex freqntibus. quo ad episcopos.

Absolutio. Scđo ab excōe q̄ est ab hoīe seu iudice aq̄ pōt impedi. Re. ꝙ regulꝛ ab illo pōt q̄ cā tulit: qꝛ regulꝛ q̄ pōt soluere pōt et ligare: et c3.xo.xxiiij.q.i.si petrus et.xxi.di.inferior.ff.de re iudi.l.q condemnare.et ff.de regu.iur.l.nemo la pma.de pe.di.i.ꝟbum. Fallit regula hec in.vi.casibus. Primus in delegato pape q̄ inobedietem sue snie pōt excōicare: sed post annum a sua snia diffinitiua non pōt absoluere: vt de of.de leg.c.qrenti. et ibi dicit inno. ꝙ et si excōicat delegatus pape ante diffinitiuā sniam sp vsqꝫ ad diffinitiuaꝫ sniam: et ēt post vsqꝫ ad annū absoluere poterit qꝛ ꝑpetuata est iurisditio sua: vt in.c. gratum.et.c.lꝫ eo.ti. qꝛ ea q̄ ad ius rescribuntur debent eē ꝑpetua.C. de di. re.l.falso et hoc idem tꝫ gl.in.d.c. querenti. ¶ Secundus in eo q̄ postq̄ excōicauit incidit ipse in maiorē excōēꝫ. xxiiij.q.i.audiuimus: de hoc vide.j. excōicatio viii. Secus si in minorem qꝛ posset de sen.exc.dnob⁹. de cle.excō. mi.si celebrat. ¶ Tertius in incendiario. vide.j.excōica.v.casu.v. ¶ Quartus in snia lata ab inferiore: sed confirmata ex certa scia ꝑ papam. Qꝺ intellige de snia que est ab hoīe ꝯꝫ Jo.an. in.c.ex freqntibus.de insti. Rō qꝛ oīa nr̄a facimus q̄bus auctoritatem impertimur.c.si apłice.de ꝓben.li.vi.C.de veteri iu.enu.l.i.§.oīa. Secus si sine certa scia aut cause cognitōe ꝯfirmat: vel si snia esset ꝑ statutū: qꝛ q̄ꝯtunicunqꝫ cōfirmatum poterit inferior absoluere: nisi papa in confirmatione sibi vel alij reseruasset sicut de alijs que sunt a iure vt supra dictū est in ꝑcedenti.c.§.iij. Quintus de illo qui excōicauit et tn̄ nō est sacerdos: q̄ lꝫ possit absoluere de absolutione que ꝑtinet ad forū ꝯtētiosum: nō tn̄ de illa que ꝑtinet ad forū penitentiale. De quo dic vt.s̄.absolō pmo. ¶ Sext⁹ est in illo cui papa mādat vt aliquē excōicet sine aliq̄ cause cognitione: qꝛ talis est merus executor et ideo absoluere nō poterit.ar.c.sup q̄dnā.et.c.fi.de offi.dele. sec⁹ si mādasset cause cognitionē: qꝛ tūc posset absoluere.ar.c.ꝟbum de pe.di.i.hoc no. io. et archi.xxi.di.iferior. et host. et ber. in.c.i.cuꝫ inferior.de maio. et obe.

¶ Sed qd si papa mandat simplr̄ vt sniam excōis in aliquē ferat. Re.ino.in d.c.fi. ꝙ nō dꝫ eā ferre nisi cum cause cognitiōe et monitōe p̄missa.ij.q.i.nemo et.c.sacro.de sen.excō. et facit glo. in.d.c.fi. Addit tn̄ ꝙ si cōstat papā cognouisse de eā ꝙ tūc ad ei⁹ mādatum sine alia cognitione dꝫ ferre sniam.l. de q̄ re.ff.de iudi. et silr̄ dicendū est de snia quā alij ꝑsit ꝑ aliū ferre. ho.tn̄ et io.an. et pa.i.d.c.fi.tenēt ꝙ ꝑ tale mādatū simplr̄ factū nō cōcedit accessorie iurisditio: ꝯtius Pa. dicat ꝙ opinio vin. q̄ dicit ꝙ dat iurisditio cum papa mādat aliqꝺ spāle extra curiā pnita vt excōicet: ē valde equa. ego⁹ credo ꝙ et si sit ꝯꝫ: tn̄ sit verior pria. et iō ad intētionē pape sit recurrēdū que ꝑ verba mādati pōt dephēdi. Et si cum cause cognitione mādet: vipnta qꝛ dicit. Intellexiмus ꝙ talis et c. quare mādam⁹ veritate cognita vt excōices et c. tūc absoluere poterit. secus si dicat: qꝛ certificati sum⁹ ꝙ talis et c. Ideo mandamus quatenus excōices et c. tūc a tali non poterit absoluere.

¶ Utrū archieps̄ possit absoluere a snia excōis epi sui suffraganei: aut aliorū iferiorū q̄ ꝯtius sint de sua prouincia: nō tn̄ sunt de sua diocesi. Re. ꝙ nō c.romana.et.c.venerabilibus de sen. ex.li.vi. nisi qꝺ hoc habet consuetudo

vel qñ ad eũ appellatũ est. de quo dic vt in dictis. c. & in. c. ad reprimendas. de offi. or. & c. per nos. de ten. ex.

3 ¶ Utrum eps possit absoluere excõicatum a suo inferiore: puta archidiacono & hmõi. R. sm ino. in. c. cũ ab ecclesiarum de offi. or. q sic. etiam non pmissa satisfactione: q ordinarius est totius diocesis vt in. c. i. de offi. or. C. de iurisdi. om iu. l. fi. Ité q tales officiales dicũtur vicarij epor̃ de offi. archi. c. i. lxxxi. di. nõ debere. Male faciunt tñ epi: q iurisditioné non seruat suis subditis. de exces. pla. c. ij. & de offi. or. c. quãto. Quod intellige verum nisi ex ɔsuetudine hérét vt non possint ab epo absolui: q tunc nõ posset de offi. arc. c. dilecto. Et hec opi. inno. est cõis doc. quis alij ɔtradicant: vt no. pa. in. d. c. cũ ab ecclesiarum. & hanc teneas.

4 ¶ Quid si epus cõmittit alicui vices suas. An talis valeat absoluere sup a dictos in. §. pcedenti sicut eps põt. R. dic li. iij. ti. v. q nõ: nisi hoc expsse ɔcedat ar. de pe. & re. si eps li. vj. de pcu. q ad agendũ li. vj. etiam si dicer et cõmittimus vobis vices nr̃as etiam in his q spãle mandatũ exigũt: q in tali mãdato maiora & grauiora nõ veniũt quã in cõmissione sunt expssa. cle. non põt. de pcur. q istud est maius q̃ absoluere simplr: q fit cum iniuria inferioris.

5 ¶ Utrum eps ex trãsmissiõ possit excõicatos a se vel a suis iferioribus absoluere. R. q nõ: in his q regrunt cãe cognitioné: q vt dicit ino. in. c. nouit de offi. le. de cã cognoscẽ non põt nisi sedens p tribunali ar. ij. q. iii. abolitio. sz hoc in aliena diocesi nõ põt facere ix. q. ij. c. epm. & alijs plibus c. eiusdez q. & hoc verum nisi hẽat licẽtiam epi diocesani: vt in eisdez. c. df Fallit hoc in epo expulso q petita licẽtia q̃uis nõ obtẽta ab epo in cuius diocesi ẽ põt sedere p tribunali & exercẽ iurisditionez sup a suos subditos dũmõ non trahat eos vltra duos dietas a fine sue diocesis q nõ fuerunt expulsores seu fautores aut ɔsiliatores cle vnica. de fo. cõpe. In his aũt q nõ regrunt cãe cognitioné põt. q q sunt voluntarie iurisditiõis pñt vbiq exerceri. ar. l. oẽs pcõsules ff. de offi. pcõ. & le. Legatus aũt a latẽ. an possit dic vt in. c. nouit. & c. excõicatus de offi. le. q nõ me extẽdo cũ hodie nulla hẽant a pa qbus credit qñ nll̃ sit pindiciũ: vt. j. leg. at. §. 4. & 5.

6 ¶ Utrum mortuo vel amoto excõicatore capitulum successor: aut ille ad quem eius ptinet iurisditio possit absoluere qs predecessor potuisset. R. q sic. tex. est in c. si eps el. ij. xj. q iij. & in c. vnico de maio & obe li. vj.

7 ¶ Utrum pticipãs in crie criminoso sit absoluendus ab excõicatore illius cũ pticipãdo incurrit maiorẽ excõicationem. R. q sic. c. nup. de sen. excõ. de q dic vt. j. excõicatio viij. § j.

8 ¶ Absoluere q põt ex officio in certis casibus illos q pp violentã manuum iniectioné in psonã ecclesiasticã excõicati sunt: põt alijs ɔmittere absolutioné si viderit expedire. c. fi. de offi. or. Idẽ dic de quocũq q ex offõ ordinarie pɫatus põt absoluẽ. Siłr dic de illo cui ẽ ɔmissum a papa rõne dignitatis. secus si rõne persone: vt in. d. c. fi. no. glo.

Absolutio

Absolutio Tertio q ad modũ absoluendi ab excõicatione. Dic q nõ dz esse ɔditionalis: alr nõ valeret. c. actus de re. iu. li. vj. ergo fiat absoluta.

1 ¶ Utrum teneat qs huare certaz formã in absoluẽdo. R. q sic. s. v ¶ Primuz q faciat illũ iurare q parebit mandatis ipsius absoluẽtis c. ex tenore. de sen. ex. Limitat hoc hug. in cribus horrẽdis nõ in leuibus: & placet. ¶ Scdm q ãteq absoluat: sufficiẽtez pstet emẽdam lesis iux pprias facultates. c. porro. & c. parrochianos de sen. excõ. de q dic vt. j. §. ix. & xx. ¶ Tertiuz vt absoluat cũ psal. & oõne dñica & alijs cõsuetis. s. absolutiõe ɔsueta. vt in. c. a nobis el. ij de sen. excõ ¶ Quartũ q pcipiat ei ne vnq faciat ɔ illũ canonez:

ꝫ cuež faciēdo incurrit excōez.d.c.et
tenore. Intellige nisi ī casibus ꝯcessis
a iure: q2 nemini bñficiū iuris ē aufe
rendū.vt in auc.de nup.§.ſꝫ hoc qđ
ꝛ.ff.de re iud.l.iiij.§.ſi qs ꝯdēnatus.
Et ra g pcussit clicū inuingendū est
ne vnqꝫ clicus pcutiat nisi de māda
to plati:vl cā defensionis ꝛ hmōi.Cō
suetudo ēt hꝫ vt obseruet q̄ fuanda ē in
masculis ſꝫ nō in feminis nec in multū
iuuenibus pſerꝫ in nudo ¶ Quintū
q̄ vtat vbo absolutorio vel relaxato
rio.vñ cōiter obſuat iste modus p:io
dicat aliquē psal vel orōnē dñicā.se
cūdo dicat.Saluū fac suū nrū de⁹ ꝛc.
℣.Dñe exaudi orōnes meā ℟.Et cla.
meus ad te veniat ℣.Dñs vobiscū ℟.
Et cū spū tuo.orō Deus cui ppriū est
misereri sp ꝛ pcere: suscipe dep̄caonez
nrāꝫ: ꝛ hūc famulū tuū quē excōis ca
thena ꝯstrigit miſatio tue pietat' ab
soluat p xp̄m dn̄m nr̄m.amē.Deīde di
cat.Ego te absoluo a vinculo excōis
quaꝫ incurristi pp tale scrīn: ꝛ restituo
te sacris eccle.In noīe patris ꝛc.

2 ¶ Utrū absolutio teneat si nō fuet p
fata forma:vr q̄ non:q2 forma rescri
pti exacta diligētia fuanda est ita vt
nec o:do pposteret.c.cuꝫ dilecta.de re
scrip.ꝛ alijs in glo.allegatis ibidem.
Sꝫ ego dico distinguēdo q̄ si absolō
fit ab hoīe alicui cōmissa sub tali for
ma nō valet nisi forma suet.facit.c.si.
ꝛ qđ ibi no.de pben.ꝛ c.prudētiaꝫ.ſ.
℟.ō offi del.Rō q2 qñ omittit forma
data ab hoīe nulla ꝯpetit iurisdictio: ꝛ
ppea non valet actus deficiente ptāte
Si vo absolutio cōpetat alicui de iu
re vel simplr ꝯmittat tꝫ qdē q̄uis nō
sit fuata forma pfata dūmō vtat aliq̄
vbo absolutionis vel relaxationis vt
s.dictū est.Rō q2 in absolutione ab ex
cōicatione sicut ꝛ in excōicatione nul
la est forma sbalis a iure:vt no.in.c.j.
de sen.ex.li.vj.ꝛ in.c.j.de ind.facit.ij.
q.iij.c.j.Ita tꝫ Hos.vt no.Panor.in
c.fin.de resti.spol.ꝛ idē tꝫ Inno.in.d.
c.cū dilecta.ꝛ sic pꝫ qñ absolutio solo

verbo facta tꝫ ꝛ sic intellige sm dcām
distinctionē Jo ꝛ archi.in.c.compe
rimus.xxiiij.q.iij.Inn.ꝛ Ho in c.cū
desideres de sen.excō.q tenent q̄ abso
lutio ab excōicatione solo vbo fcā tꝫ:
ſꝫ peccat q ea non seruat q̄ p:edicti nisi
ex rōnabili cā omittat.Silr absolutio
ab excōicatione: siue iusta siue iniusta
tꝫ quo ad ecclīam militantez.c.oīs de
reg iur.q2 iura sunt p:ōp:io:a ad ab
soluendum q̄ȝ ad ligandum.c ponde
ret l.di ꝛ no.in.d.c.cuꝫ desideres.ꝛ.c.
ex litteris de p:obatio.

¶ Utrū papa salutante: vel ad osculuꝫ 3
recipiente excōicatum absoluat ab ex
cōicatione ℟.q̄ non nisi sic faciendo
itendat absoluere clemē.si sūmus pō
tifex.de sen.excō.ꝛ nisi exp:imat non
dꝫ reputari absolutus sm Inno.in.c.
cum olim essemus de priuil.

¶ An eps vel alius iferio: a papa pos 4
sit absoluere excōicatuꝫ recipiendo eū
ad osculum vel salutando.℟.Inno.in
d.c.cum olim essemus q̄ non: ſꝫ opꝫ
q̄ vtatur aliquo vbo denotante abso
lutionem.ꝯco:dat glo.in.d.c.cū desi
deres in.§.fi.ꝛ est cōis opi doc.in.d.c.
cuꝫ desideres.ꝛ in d cle si summus.ꝛ
ideo dicat:ego absoluo te a tali excō
catione ꝛ restituo te sacramentis eccle
sie.In nomine patris ꝛc.

¶ Utrū absēs p lr̄as possit absolui.℟. 5
Ri in.iiij.di.xviij.ar.x.q.ij q̄ sic.tex.ē
in.c.q̄to.ij.q.v.ꝛ ibi glo.ꝛ in c.de ma
nifesta.ij.q.j.Sꝫ qñ erit absolutus qñ
recepit lr̄as nisi aliud ꝯstet de mente.

¶ Utrū absēs possit absolui p p:ocu 6
ratorē.℟.Jo an.in c.q ad agendum.
de pcur li.vj.ꝛ archi.in.c.eos qui.de
sen.excō.li.vj.ꝛ spe ti.de pcur.tenent
q̄ sic.Sed ego credo verū sm Inno.
in.d.c.cuꝫ desiderꝫ qñ subest iusta cā
alias non.vt satis pꝫ in.d.c.cum desi
deres.de senten.excom.

¶ Utrū inuitus possit absolui ab excō 7
municatione.℟.q̄ fuerunt multe opi.
tam theologo:um.in.iiij.di.xviij.ꝛ ca
nonistaꝝ in.c.ab excōicato.de rescri.

e.c.significasti.de eo q duxit i vx.quã pol.p adul.e in.c.i.de sen.ex.li.vi. sed placet mihi opi.que dicit q pôt ex cã rõabili que est qñ videt q excõicatio non pdest excõicato e nocet cõitanp pter participatõem e hoc no. Pa. in c.aplice.de excep.qui dicit q vbi immi net vtilitas eccliastica ex absolutõe seu impeditur ordinatio ecclie si nõ absol uitur:tunc est absoluendus ẽt inuitus. facit.c.veniens.el.ij.de testi.Si tñ ab soluit sine cã:etiam tz absolutio: qr si cut in ptãte prelati fuit excõicare ẽt in uitũ.sic e reuocare: par.n.ius ẽ ligãdi e soluẽdi.de pe.di.i.verbum.

8 ¶ Utrum excõicatus possit aliuz ab soluere.vide excõicatio vlti.§.xix.

9 ¶ Utruz excõicatus q se offert ad iu stitiã debeat absolui.R. q sic si cõpe tens cautio de parẽdo iuri pstetur nõ obstante ɔdictione vel appellatõe ad uersarij de ap.c.qua fronte.Fallit hoc in casu qñ excõicatus dicit excõicatio nis sniam esse nullam:tñ petit absolui ad cautelam:qa tũc si aduersarius di cat euz excõicatũ p2o manifesta offen sa:e probet infra terminũ octo dierũ tũc non pôt absolui nisi pus sufficiẽtẽ pstet emẽdã:vt in.c.solet.de sen.exc.li. vi.fac.c.odoardus.de so.e qđ ibi no.

10 ¶ Utruz ligatus pl'ibus excõicationi bus teneatur oẽs causas exprimere.R. Pa.in.c.euz pro cã.de sen.exc.¶ Aut quelibet cã de per se sufficiebat ad ex cõmunicatione.Exempluz de eo q fa cit rapinã cuz effractione ecclie q est excõicatus statuto epi e cãonis.statu to ppter rapinã.A canone ppter effra ctionem:e sic quelibet videt pncipa liter considerata:e sic non tenet abso lutio oibus nõ exprssis:qa supior non intendebat absoluere nisi pro cã exps sa.arg.opti.in.c.officij.eo.ti.e in.c.ex parte de offi.ord.nisi petisset generali ter absolutionem ab oibus excõicatio nibus e gñalr fuisz ɔcessa qa lz fieri non debeat nisi spãliter exprimaẽ tñ fa cta tz.Si po fuit excõicatus soluz vna excõicatione:sed propter plures cau sas:tunc dicendum q aut vna causa per se sufficit:e tunc si exprssit causam sufficientẽ:tenet absolutio.ar.c.sup li teris.de rescrip.¶ Aut oẽs de per se non sufficiũt:sz sil' iuncte sic:e tũc nõ tenet absolutio nisi oibus expressis.

¶ Utruz ligatus a pl'ibus iudicibus 11 dẽat ab oibus absolui.R. q sic:e sem per debet vitari donec ab oibus sit ab solutus.¶ Aut vni oẽs cõmittant ab solutionẽ.Ita no.doc.in.d.c. officijs. nisi sit superior iudicum fm Ricar.in iiij.di.xviij.

¶ Utz absolutio obtẽta ex falsa causa 12 valeat.R.fm Inn.i.c.ex parte.de of. ordi. q non.ij.q.iij.c.ij. Ratio qa tal' non intendit absoluere.fa.gl.in.c.qđ sup his de fi.instru.e.d.c.cũ p causa.

¶ Utrũ dubitans de excõicatione de 13 beat petere absolutionẽ.R.si habet co moditatẽ absoluẽtis e nulluz sibi immi net preiudicium debet : qa in dubijs tutior pars est eligenda.c.iuuenis.de spõ.Si po nõ hz comoditatẽ talẽ:tũc aut hec dubitatio puenit ex pbabili cã:e sic petere tenetur.¶ Aut prouc nit ex leui:e sic debet deponere dubiũ nec tenetur petere. ar.in.c.inqsitioni de sen.ex.q si non potest deponere du bium:tunc debet petere absolutionem ratione iam dicta.

¶ Utz mortuus q signa ɔtritõis ostẽ 14 dit sit absoluendus.R. q sic.c.a nobis el secundo.de sen.ex. e non nisi ab eo qui de iure poterat vel de eius manda to.vt in.d.c. sed nunqđ exhumabitur corpus.R. q non:si est sepultum in ec clia alr sic.e sepelietur in ecclia.Et de ista materia vide in.d. c.a nobis el se cundo.per doc.

¶ Quando teneantur heredes vide 15 j.heres.§.iiij.

¶ Qñõ absoluẽt ille q legitimo teneẽ 16 impedimẽto ne possit adire eum q de iure poterat eum absoluere vt papaz: epm e huiusmodi.R. q dz ei iniungi q cessante tali impedimẽto cõparinz

cõmode poterit adibit eum qui illum poterat absoluere offerendo se eius parere mãdatis. Intellige nisi ipedimẽtũ sit ppetuũ fm Inn. in. c. q̃uis de sen. ex. q̃ si nõ fecerit. iterũ in eandẽ reincidet excõicationẽ. Silr̃ ⁊ illi q̃ absoluti fuerũt a sede aplica vel legatis q̃n mandat eis vt aliq̃bus se pñtent ⁊ passis iniuriaꝫ satisfaciant. c. eos q̃. de sen. ex. lib. vj. Et io. an. ibidẽ. vt recitat Pa. in. c. porro. de sen. ex. extẽdit hoc ad quecũq̃ q̃ absoluũt cũ onere pñtandi se vel satisfaciendi alicui q̃ reincidit si non facit q̃primũ ꝯmode poterit: sꝫ nõ credo verũ fm io. mo. vñ dñi de rota pp dictũ io. mo. dicũt q̃ absolutus ab auditore si se non repñsentat nõ est excõicatus sꝫ excõicandus.

17 ¶ Sed ex h̃ dubitat̃ q̃s pt̃ absoluere excõicatum detentũ tali ipedimento R. q̃ si est in piculo mortis q̃libet sacerdos põt fꝫ inno. in. c. a nobis. el. ij. ⁊. c. sacris. de sen. excõ. ⁊ pa. in. d. ca. a nobis tꝫ q̃ ẽt laicus põt absoluere talem ab excõicatione: ⁊ ẽ glo. ibid eꝫ. ⁊ in. c. pastoralis. in. §. ꝑterea. de offi. ordi. Et iura q̃ vident̃ ꝯria dicit intelligenda de pctis nõ de excõicatione. Et h̃ verũ si epi vel ꝓprij sacerdotis. aut alterius pñtis h̃ri nõ possit. Si ꝟo detineat̃ aliquo legitimo ipedimẽto alio a piculo mortis eps est regrendus. vt no. ino. ⁊ sequit pa. in. c. de cetero. de sen. excõ. ⁊ si ad eum mittere non põt fm ino. in. c. j. de sen. ex. sacerdos ꝓprius absoluet. ⁊ hec locuꝫ h̃ñt tam in excõicatione iuris q̃ȝ hoĩs. d. c. eos.

18 ¶ Quid aũt sit impedimentum legitimuꝫ. vide. j. excõicatio. v. casu p̃mo. §. 50. ⁊ quis sit in periculo mortis. vide. j. mors. §. vj.

19 ¶ Utrũ absolutio p vim vel metũ extorta valeat. R. q̃ non. vide. j. excõicatio. vij. casu. xviij. De absolutiõe a peccatis. vide. j. cõfessio. v. in p̃n. ⁊. j. interrogationes. in fi.

20 ¶ Sed nũquid excõicatus pp dãnũ dꝫ prius satisfacere anteq̃ȝ absoluatur R. q̃ sic. si põt. Si ꝟo non põt dꝫ prestare idoneã cautionem q̃ satisfaciet cũ ad pinguiorẽ veniet fortunaꝫ vt in c. ex pte. el p̃mo de ꝟb. sig. ⁊. d. c. odoardus: alr̃ peccat q̃ absoluit. Sunt ẽt casus in q̃bus non valet absolutio añ satisfactionem. de quibus. j. excõicatio. vij. casu vltimo. §. ij.

21 ¶ Utrũ talis q̃ non põt satisfacere teneat̃ cedere bonis anteq̃ȝ absoluatur R. q̃ de rigore iuris sic si aduersarius exigit. vt no. in. d. c. odoardus. In conscientia dico q̃ non sꝫ sufficit restituat fm q̃ tenet̃. dic vt. j. restõ. iij. p totũ.

22 ¶ Cui applicabit̃ satisfactio pecuniaria p iniectione in ecclĩasticũ. R. q̃ si fuit in religiosum applicabit̃ monasterio ar. xij. q. j. nõ dicatis ⁊ d̃ statu mo. c. cũ ad monasteriuꝫ. j. r̃ñso. si ꝟo fuit in clericũ. ipsi clerico applicabit̃. nisi fuisset in iniuriã ecclesie propulsatus. q2 tunc etiaꝫ ecclesia agere poterit pro iniuria. insti. de iniu. §. si cõi fuo ⁊ sic etiam ecclesie satisfiet.

Acceptio ꝑsonaꝝ fm alex. scõa scõe tractatu de acceptione ꝑsonaꝝ est iniustitia q̃ persona ꝑsone ꝑfertur in cõferẽdo et aliq̃d q̃d ex debito iustitie alteri est ꝯferendũ rõne alicuius ꝯditionis transitorie nõ ꝯgruentis ad ipsam reꝫ extrĩnsece circa ꝑsonam: puta diuitiarum ptãtis: terrene: vel cognatiõis carnalis ⁊ nõ ob meritũ eius ad ipsaꝫ rẽ ⁊ sic pꝫ vt sit acceptio persone q̃ opꝫ. ¶ Primo illud q̃d ꝯfert̃ sit ex debito ꝯferẽdum q2 si non eẽt ex debito non posset esse acceptio ꝑsonaꝝ: q2 tali dr̃: an non lꝫ mihi facere quod volo. s. de meo q̃ non teneor dare alicui. ¶ Secundo oꝫ q̃ nõ attendat ad meritũ ⁊ ꝯuenientiaꝫ illius cui dat ꝯuenienteꝫ rei que dat̃ sed solum ad alia non cõgruentia ad ipsam rem: puta parentelam potentiam: diuitias ⁊ h̃mõi.

1 ¶ Utrũ sit apd̃ deũ. R. q̃ nõ. arg. xxxij. q. iiij. sic sancti⁹. de ꝯse. di. iiij. nec quẽ q̃ȝ de iudi. nouit de ꝑben. venerabil̃.

vbi dr̄ non generis nobilitas: sȝ virtutis viteq; honestas gratū deo facit.

2 ¶ Utrū deat esse apud hoies ꝗ. ꝙ nō xlix. di. c. vlti. lxxij. di. sacrorum. ij. q. v. si quis presbyter. xj. q. iij. summopere. e. ti. c. venerabilis.

3 ¶ In qbus ꝓhibet acceptio psonarū ꝗ. ꝙ in. viij. ¶ Primo in pnse impōne. xxvj. q. vij. sacerdos. ¶ Scdo i sententie diffōne. iij. q. ix. necesse. ¶ Tertio in his que sunt fidei. xxix. q. ij. §. i. ¶ Quarto in hospitū receptione. xlij. di. gescamus. ¶ Quinto in elemosynaȝ largitiōe. xvj. q. i. si cupis. ¶ Sexto in iudicijs. ɜ reg. iiij. in iudicijs. li. vj. ¶ Septimo in ꝓmotione dignitatū. e. ti. c. venerabili. e. xl. di. non loca. e c. miśi. ¶ Octauo i exhibitōe honorꝫ.

4 ¶ Utrū ꝓmouere aliquē ad dignitatem pp ꝯsanguinitatē sit acceptio ꝑsonaȝ ꝗ. sm alex. vbi. s. ꝙ sunt bñficia tpalia ⁊ spūalia. In collatione bñficij tpalis: cui nō est annexū spūale lȝ illud ꝯferre intuitu ꝯsanguinitatis si bonus est: qꝛ ꝯsanguinitas est bñ ꝯditio faciens ad negociū circa dispensationes pr̄imonioꝝ. Si vero est annexū spūale: puta qꝛ sunt res ecclie vel que paupibus sint dispensanda: silr̄ lȝ ei ꝯferre: non ex rōne ꝯsanguinitatis principali: sȝ scdaria: vt non egeat: sȝ non ita vt luxuriet. Si vero est spūale bñficium: nō est attendēda rō ꝯsanguinitatis vel carnis: qꝛ spūalia non dātur iure sanguinis sȝ diuino munere: sȝ attendi dȝ rō spūal' que s' est vt det digniori ⁊ meliori nō simplr̄ sȝ ad illud regimē. vt in. c. lȝ. viij. q. i. Quod si cōditiones sint pares pt ex illis ꝯditionibus moueri ad dandū cōsanguineo: dūmmō non sit scandalū ex respectu ꝯsanguinitatis: qꝛ pp scandalum multa dimittenda sunt: g est acceptio psonaȝ in ꝓmotionibus ad dignitates ⁊ officia qñ beneficiū spūale datur pp ꝯsanguinitatē pncipalr̄. fac. c. moyses. viij. q. i. vel qñ non dat meliori ad illō regimen. vt in. d. c. lȝ qꝛ tal' infideliter agit negociū dñi nō meliorās cū pōt: vel qñ quecūq; officiū dat idigno ꝯcor. tho. in quoli. ⁊ scda scde. q. lxiij.

5 ¶ Utrū cū ꝯditiones sunt ineqles excedentes ⁊ excesse: puta lfatus: sȝ ignobilis: alter nobilis: sȝ illitteratus sit acceptio psonaȝ si preponat nobilis. ꝗ. alex. vbi. s. ꝙ lȝ litteratura simplr̄ sit pferenda nobilitati: vt in. c. venerabil'. de pben. qꝛ ē necessaria in regie ecclie tñ in casu pt pferri nobilitas vt arceānt lupi g potentiā: ⁊ in casu vt sint diuersa mēbra in corpe ecclie qbus par eius ꝯseruet ⁊ sic nobiles pnt ꝓponi: dūmmō moꝝ honestas eis suffraget.

6 ¶ Utrū si preferat minus bonus vir meliori bono sit acceptio psonaȝ. ꝗ. alex. vbi. s. ꝙ aliud ē in maiori dignitate: aliud est in minoribus bñficijs. Aliud cū eligitur de gremio illius ecclesie. Aliud cū postulatur de alterius gremio. Cum g electio est faciēda ad maiores dignitates reqritur scdm cōscientiaȝ vt eligat vtilior regimini: dūmmō sit bonus. qꝛ scdm albertum magnū peccat mortalr̄ g promouet malum qūuis sit multū profuturus: qꝛ g sibi nequā est: alteri non poterit ēē bonus: ⁊ g sibi non parcit: multominus aliis parcet. ff. de his g ali sen l fi. nec excusat sm cum paucitas ministrorū ecclie. In minori vero beneficio sufficit ꝙ bonus sit. Si vero fiat postulatio: requiritur vt sm conscientiam suam eligat vtiliorem ⁊ meliorem.

7 ¶ Utrū paup possit ꝓponi diuiti in iudicio. ꝗ. Alex. vbi. s. ꝙ non: sed eqtas dȝ fuari: ⁊ illud ecclīastici. iiij. c. In iudicādo esto misicors pupillis. ⁊ Esa. i. Subuenite oppresso: iudicate pupillo: ⁊ sic̄s intelligunt vt iudex mearur miserabiles psonas ab oppssione potentū. Et si timore vel amore defecerit psone necessarie ad instructionē suaȝ causaȝ: iudex dȝ ei subuenire. In veritate āt sine nulli parti parcere.

8 ¶ Utrū exhibitio honoris q̄ fit prelato malo inducat acceptionē psonarū

R. qui. s. ibidem q prelatus spualis siue tpalis dz honorari ratione ptãtis a deo accepte. Cuz quis aũt honorat peccatorem amore indebito a quo deberet corrigi: tunc peccatum est.

9 ¶ Utrum exhibitio honoris pp diuitias sit acceptio psonarum. R. Alex. vbi. s. q si tm̃ habet respectus ad diuitias: vt tanto melior quãto ditior videatur pec catũ est. Silr si de exhibitione honoris ecclesiastici hoc intelligitur. Si vo hoc fiat pro vitatione scandali: ita tñ q paup non ptemnatur vel dites in pctõ non foueantur: non erit pctm̃.

10 ¶ Utrum acceptio psonarum sit pctm̃ mortale. R. Augu. de anco li. de ptãte pape q pctm̃ mortale tollit nob xpm q est vita nr̃a ad collo. iij c. xps aũt tribus modis in nobis est s. p iustitie eqtatez p doctrine vitatẽ: p vite scitatez. Jo. xiiij. Ego sum via. s. iustitie vitas. s. doctrine: et vita. s. exẽpli. Qñ aũt acceptio personarum repugnat iustitie: puta nõ reddens iustitiã cui debemus: vel faciens ꝯ amore amicitie pecunie et hmõi: sic est mortale. ¶ Qñ vo repugnat doctrine: puta deteriando vel declarando ex cõplacentia ꝯ scãz doctrinam m. sic est mortale. Qñ vo repugnat vite puta cum pfertur malus bono. indignus digno pp cõsanguinitatem et hmõi: non ꝯgruentia ad ipsaz rẽ que dat: sic est mortale. Adde et q est mortale: qñ melior ad dignitatez ecclasticam nõ preferi saltez in maioribus dignitatibus: vt pz p ea que not. j. Electio. §. xxj. iuncto qd dico. s. hic. §. vj.

Accidia

Accidia sz Ric. de scõ vic. est torpor mentis bona inchoare negligentis: vel sm Dam. est tristitia aggrauãs mentem: vt nihil boni ei agere libeat. Et hec est diffinitio essentialis sm Ale. secũda scõe tractatu de accidia: alie sunt p effectus: et differt ab inuidia. sz Ale. ibidem: q: inuidia est de alieno bono. Accidia vero de proprio

1 ¶ Utrum accidia sit ꝯ aliquod pceptum decalogi. R. Alexã. vbi. s. q est spãliter et explicite ꝯ illud eccle. xxxviij. Ne dederis in tristitiã cor tuum: sz repelle eã a te. et xx. Tristitiã longe expelle a te. multos. n. occidit et non est vtilitas in illa. Jmplicite vo est ꝯ illud. Memẽto vt diẽ sabbati scifices exo. xx. Jn accidia est tristitia de spũali bono et laborioso cuz amore getis carnal'. Jn illo vo precepto est amor scẽ getis que cũ gaudio est in bono spũali lz sit laboriosum. Uñ lz precipiat ibi abstinere ab opere suili in quo est labor: nõ tñ prohibet bonũ spũale: vt orare pdicare et hmõi que sunt bona spũalia lz laboriosa. Et ex istis pz q de sua rõne accidia est mortale pctm̃. vñ. ij. ad corin. vij. Tristitia huius seculi mortem opatur. Et vt aduertere possis qñ accidia hz propriam rõnem et est mortale pctm̃: attende q aut talis tristitia boni ꝯsistit in omissione necessariorum ad salutẽ: et sic est mortalis aut in omissione eorum q̃ non sunt necessaria: et sic est veniale pctm̃. Aut deducit ad aliquod mortale: vt puta desperationẽ: et sic est mortale pctm̃. Et ex hoc pz quid dicẽdum de eo q attediatus abhoiatur diuina et spũalia. q: nisi sint necessaria ad salutem et ea dimittat: vel deliberate disponat dimittere non peccat mortaliter. Silr de eo qui pp alicui9 mortem disponit non benefacere et de necessarijs q peccat mortalr. Jdẽ de eo qui pp hoc nollet esse creatus a deo: vel vellet esse irrõnale aial: q: ẽ mortale si deliberate. Jdez silr de illo q pp tristitiam incurrit graue infirmitatẽ: aut notabile corporis nocumentũ: q: mortale est si potest se tenare et hmõi. Et sm predicta intellige tho. secunda secunde. q. xxxv.

2 ¶ Utrum accidia sit grauissimum pctõrum. R. sm Alex. vbi. s. q est loqui de accidia multipliciter vno mõ sm qd terminatur et cõsumatur in l. desperationem. et sic est grauissimum pctõrum ratione desperationis adiuncte in qua

terminatur. Aut loquitur de accidia ratione ociositatis sibi adiuncte. Et hec ociositas ē occasio multorum malorum quia nisi in bonis occupetur in malis defluit: et sic ē magnū malum. Verūtamē ratione generis peccati non est maximum peccatorum: quia maius est infidelitas superbia et huiusmodi.

3 ¶ Quot sint filie accid. e. Ber. sm Greg. xxxj. mor. que sunt sex. Prima desperatio. Scda pusillanimitas respectu arduorum. Tertia ociositas. Quarta torpor seu pigritia circa precepta. Quinta est vagatio mētis illicita. Sexta malicia quā quis detestatur bona spūalia: de quibus dicetur in loco suo de qualibet.

Actiones

a iure ciuili ortū hūt sm ino. de 9sti. c. q in ecclia. Et de spūalibus g[illegible]alibus et vsibus qles sint et qliter formēnt vide Inno. de offi. or. 9querēte. de li. obla. c. ij. de cā pos. et ppie cū ecclia de sepul. certificari: que pertinent ad forum contentiosum.

1 ¶ Que dicant actiões bone fidei habet insti. de ac. in. §. actionū. et in gl. c. cū venerabil. de excep. Et sunt. xv. ex vēdito. exempto locat. or. et 9ductio negociorum gestio: mādati: depositi: p socio: tutele: cōmodati: p. gnoraticia famil. e herciscūde: cō. diuidūdo: pscriptis verbis q de extimato pponit: pmutatio: et hereditatis petitio: nec dicitur bone fidei quia solum in his sit seruanda bona fides: sed quia in his magis exuberat iudicis officium q̄ in aliis.

2 ¶ Que dicunt stricti iuris. Ber. ter. insti. vbi. s. que sunt alie ab his: vt actio ex mutuo et arbitriū et his silia. Et dicuntur stricti iuris: quia nō veniunt in eis nisi qd stricte exigit actionis nā. et de ipsis vide glo. in. d. c. cum venerabilis.

3 ¶ Que dicunt actiones psonales. Ber. Frā. vercel. vt refert Ge. in. c. dispēdia de rescrip. li. vj. que sunt q psonas tenēt obligatas ex 9tu: vt mutuo locatione etc. vel q̄si 9tu: vt negociorum gestio: tutela et hmōi. Aut maleficio vt furti: dāni infecti etc. vel q̄si maleficio: vt in iudice male iudicante ex iperitia et proiciente de cenaculo qd nocuit. vt insti. de obli. et in rubricis sequentibus.

4 ¶ Que sunt actiões reales Ber. He. vbi s. que sunt q sequunt. rē et nō psonā: nec p eas dr psona obligata: vt rei vēdicatio: publiciana: et siles sm io. de imo.

5 ¶ Utrum in actionibus psonalibus currat prescriptio 9 ecclesiam et alios. vide j. prescriptio. §. xxxiij.

6 ¶ Actio est inanis creditoris quam excludit inopia debitoris c. olim nobis de re. spo. ff. de dolo. l. nā is. et q nihil hz eius periculo nihil est. ff. de fur. l. itaque fullo. §. j. et extra de vsur. cum tu.

Accoliti

grece: ceroferarij latine xxj. d. c. clericos in fi. vn̄ eius off cium est pparare luminaria et ipsa portare coram ministris altaris. xxv. di. perlectis. xxxiij. di. §. deseruientes.

Accomodatio

vid. j. cōmodatū.

Actus

reqrit tria requisita vt i c. magne de voto. et ar. ij. q. j. aliud. ¶ Primū qd liceat sm eqtatē. Equitas āt est iusticia dulcore misericordie tēperata sz Cypria. ¶ Scdm qd decet sm honestatē et ē diuersum a pmo lz: quia multa licent q non decēt. ¶ Tert. ū qd expediat sz vtilitatem. vn̄ filie sine 9sensu pris 9trahere matrimonium lz. vt in. c. sufficiat xxvij. q. ij. sz non decet. vt in c. j. de desponsa. ipu. nec ēt expedit: cum mulieres sepe laborent 9 propria commoda. l. si pater. in fi. C. de spon.

8 ¶ Quō cognoscet si actus est validus Ber. pa. in. c. cum olim de cle. 9iug. que recurrendū est pmo ad 9suetudinē loci vbi quis oriundus fuit: vel vbi actus est gestus. et nō ad 9suetudinē loci alterius: vel vbi actus ē applicandus. Exēplum natus de pre sacerdote ecclie oriētalis q 9tr. sm eorum ritū. est legitimus vbique: et io pot eligi in ecclia occidentali pro plato. facit in ar. ad hoc. l. j. C.

de decu. ꝛ no. ꝑ bar. in. l. oēs ppl̄i. ff. de insti. ꝛ in. ꝛ. l. cūctos pplos. C. de sum. trini. ꝛ facit ad. q. vtꝝ testm̄ factum se nis cū tribus testibus ſm coꝝ statuta valeat quo ad bona sibi existentia.

2 ¶ Itē actus gestus ab hn̄te duplicem ptātē: sꝑ in dubio p̄sumitur gestus ſʒ eā ptātē ſʒ quā act⁹ tollerari po'sit vt valeat. vt no. pa. in. c. nisi essent de pre ben. facit. c. qd̄ sicut de elec. vbi p̄sumit actus factus respectu maioris potestatis ab eo qui duplicem potestatē habet facit. l. iij. ff. de mili. te.

3 ¶ Actus legitimus est ille q̄ obuenit vel firmat a lege. ff. de ꝟb. sig. l. lege obuenire: vt est eman̄cipatio: acceptilatio: aditio hr̄ditatis: ꝯctio infamonij: tutoris datio: ꝛ hmōi q̄ non sunt actus ꝯcuū. ſm ꝓo ordine minoꝝ ēregere: p̄dicare: ꝯfessiones audire: legē: visitare diffinire: eligē: e igi: accusare: testificari: ꝛ ad ordines ꝓmoueri: q̄ oēs itelligunt solū noīe actuū laīcoꝝ: ꝛ n̄ aliū.

Accusatio est aliquē in libello reū de crimine deferre ad vindictam ſm azo. in sūma in ṙrica. C. de accu. Circa quam q̄renda sunt infrascripta.

1 ¶ Utꝝ accusationem debeat p̄cedere monitio. Ṙ. ꝙ nō de necessitate ar. c. ij. ꝛ. c. q̄liter ꝛ qn̄. el. ij. de accu. ꝛ in gl. ij. q. vlti. §. j. Ratio qꝛ fit solū ad penam imponendā. vt in glo. in. c. lʒ. de simo.

2 ¶ Utꝝ aliqs teneat̄ accusare. Ṙ. scd̄m glo. in c. quapropter. ij. q. vij. ꝙ nemo. facit textus. in. l. vnica. C. vt nemo inuitus. ꝛ c. si primates. v. q. ij. ꝛ glo. in. c. lʒ. in ṙi. de accusatio. Bar. in. l. in cū. ff. de accusa. dicit veꝝ nisi in homicidio: qm̄ heredes tenent̄ accusare. arg. l. ꝓtor. §. j. ff de iniur. al's pderent hereditatē. vt. l. j. ff. de his q̄. vt indi. ſʒ ꝯtrariū vr̄ tenere gl. in. l. si qs homicid. j. C. de accu. ꝛ ibi Cy. bal. saly. ꝛ ang. ꝛ raph. fu. d. l. in cū. ſ. ꝙ non tenent̄ accusare. ꝛ iura q̄ vident̄ ꝯtra non loquuntur de accusatione ꝓprie: ſʒ de denunciatiōe de q̄ dicam in tit. suo: ꝛ in quo differt ab accusatione imo vr̄ ꝙ accusare sit ꝯ p̄ceptū diuinū dn̄i dicit: Dimitte nobis debita nr̄a. glo. est in. l. fur. ti. §. pactis ff. de his qui no. infa. de quo dic vt. j. §. iiij.

3 ¶ Quis pōt accusare. Ṙ. aut crimē est ꝑuatum aut publicū. Si ꝑuatū: regulariter non admittit̄ nisi cuius iterest vt vr̄ velle glo. in l. si ff. de priua. deli. qd̄ limita: nisi sit tale delictū priuatū ex q̄ pena pecuniaria applicanda fisco debeat iponi: qꝛ tunc q̄libet de pplo admittit ad accusandū ꝓ illa pena. Ita vult gl. singularis dy. ꝛ bar. i ṙrica. ff. de po. ac. lʒ bal. teneat ꝯ in. l. aduersus C. de fur. si ꝟo est crimē publicū q̄libʒ admittit q̄ non ꝓhibetur spāliter lege vel statuto aut ꝯsuetudine ꝛ q̄ prohibeant̄ hēs ij. q. vij. ꝛ. iij. cā. q. iiij. ꝛ. v. ꝑ totū. ꝛ de accu. in multis. c. ꝛ in. l. q̄ accusare. cū pluribus legibus se. ff. de accu. sic sunt infames minores paupe res: ꝛ multi quos omitto: qꝛ nō ꝑtinet ad nos. ꝛ hoc veꝝ nisi in duobus casibus. ¶ Primus qn̄ suaʒ vel suoꝝ iniuriā ꝓsequunt̄. vt no. in. l. si. ff. de priua. delic. ꝛ in. l. si. ff. de iniu. facit glo. in. l. cū emancipari filij. §. emancipat⁹ ff. de colla. bonoꝝ. ¶ Scd̄s qn̄ delictū nō est ꝯmissum ꝯ ꝑsonam: puta statuto caueť: vt q̄ blasfemauerit vel iuerit de nocte puniat in. x. tūc q̄libet ad accusandū talem admittit̄. vt no. bar. ꝛ io. de imo. in. l. j. ff. de pub. iud. ꝛ bar. i l. lex cornelia. §. si qs libellū. ff. de iniur. Requirunt m̄ multas limitatiōes ꝛ distinctiōes q̄s dimitto qꝛ ad nos nō ꝑtinēt. vide. ij. q. j. ꝓhibent̄. vbi de h̄. Clicus m̄ ad vindictā publicaʒ accusare nō dʒ: ēt si pena sanguinis nō venit iponēda. facit c. sicut sacerdotes. ij. q. vij. qꝛ hmōi odiosis nō dʒ se imiscere ſm pa. in. c. cū ꝑ. de accu. ſʒ si ꝓsequtur iniuriā suam pōt: ēt si venit iponēda pena sanguinis ſʒ pa. vbi. s. dūmō dicat ꝙ nō intēdit accusare: vt pēa iponat. tex. ē clar⁹ i. c. p̄lat⁹ de homi. li. vj.

4 ¶ Qua intentione dʒ qs accusare vt

sit sine peccato accusatio. R. q ppt bonum cõe. l. vt ceteri qete viuant. xxiij. q. v. non frustra. vel ppter suum interesse. Alis tale erit pctm̄ qualis inordinatio intentõis. s. mortale si ex odio: veniale si aliqua passio fragilitatis immisceat arg. c. accusasti. de accu. z. ij. q. vij. si q sunt. z. d. c. qualr z qñ. non tñ tenetur ad aliquam restõem ppter hoc sed solum ad pniam de peccato.

5 ℭ Quis modus sit seruandus in accusatõe. vide. ij. q. viij per totum.

6 ℭ Utr pactum seu iuramẽtum de nõ accusando valeat. R. s3 gl. in. c. queadmodum. de iureiuran. q non l3 de crimine pperrando. ff de pac. l. si vnus. § pacta. z. § seq. z peccat mortalr si hoc iurat. vt p3. j iuramẽtum. iij §. vij. De peccato vo cõmisso valet. d. §. pacta. z in tex. d. c. quemadmodum. ibi non solum septies. Si tñ pecuniam reciperet: turpiter accipit: z restituere tenet: de bono psilio. Ratio eq: ppter caritatem pximi ex compassiõe d3 moueri credẽs q se emendabit: z non ppter pecuniã. Multo fortius deberet restituere si recepisset pro non accusando de peccato pperrando: vel pro accusando calũnio se. i q. i. iubemus.

7 ℭ Utr qs possit desistere ab accusatione incepta. R. si videt eum quem accusauit inocentem tenet oimõ q potest desistere. ij. q. iij. si quem. aut p abolitionem. Si vo non cognoscit inocẽtem eum esse: potest desistere si vult quo ad psciam ex charitate: sed non ex pmio: vt no. gl. in. c. i. de collu. sed quo ad impunitatẽ fori pẽtiosi nõ põt nisi i certis casibus. de qbus vide bar. in. l. qsitum. ff. ad turpil. z pa. in. c. l3 de acc.

8 ℭ Quot modis accusatio redditur viciosa. R. q tribus modis sm gratianũ ij. q. iij. in. §. notandũ. z. l. i. ff. de aboli. s. ℭ Primo calũniando: z tunc est qñ falsum crimen imponit: z talis tenetur de oi dãno dato pximo. c. vl. de calũ. z peccat mortalr. xxij. q. ij. c. j. ℭ Secundo terguiersando: z tunc est terguersator qñ in totum a lite recedit sine licentia iudicis. Hoc intellige quo ad psciaz si ex aliquo malo fine facit: q: si ex cõpassione pximi quo ad psciam licet: s3 q ad forum ptentiosum puniẽ in qnq3 libris auri. l. iij. ff. de preuari. ℭ Tercio preuaricando: z tunc est qñ colludit cum reo falsas probationes z varias simulando: z talis punitur arbitrio iudicis. vt. l. i. z. ij. ff. de preua. Sed in cõscientia credo non peccet: nisi talis falsitate vel mẽdacio vtatur z huiõi prohibitis: vl ex aliquo malo fine. de istis habes i. l. i. ff. de abo. z in. l. i. ff. ad tur.

9 ℭ Utrum post peractam pniam de peccato possit quis sine peccato accusare talem. R. sm Innoc. in. c. de his. de accu. q sic. z tenet glo. silr ibidem. Ratio est quia per pniam satisfit deo. sed per punitionem que imponitur in iudicio satisfit reipublice vt ceteri timeant z quietius viuant. facit. C. de apostа. l. hi qui cum suis concor.

10 ℭ Utruz semel accusatus possit de eodem iter accusari. R. q non. c. de his. de accu. quia delictum vnius hominis sepius queri nõ debet. ff. nau. ca. stab. l. l3. §. vlti. xxxv. q. ir. veniam. Fallit in duobus casibus. ℭ Primus si secundus accusator doceat primum preuaricasse. ff. de preuarica. l. iij. ℭ Secũdus si suum dolorem prosequens ignoret accusationem ab alio institutam. l. sicut. ff. de accus. vide in glo. d. c. de his.

11 ℭ Utrum accusatus possit sine peccato aliquid dare accusatori vt desistat ab accusatione. R. Inn. in. c. crimina. de collu. q quedam est causa criminalis: z in hac ante inchoatam accusationem per gratiam desistere põt: vt. ff. de qui no. in. l. furti. §. pactus. z. ff. ad turpil. l. mulier z. l. qui fiuim. post non licet nisi vt habetur. C. de abo. l. ij. z iij. z. v. q. i. quidã. z transigere aliquo dato vel retento in crimine publico non licet. z si fiat transactio nulla est: z accusatus habetur pro confesso. C. de trãsigere. ff. de preuari. l. in oibus. Ubi sn

tem est tale crimen qd irrogat penam sanguinis: licet vnicuiqz sanguinez su um redimere qualitercuqz. ff. de bon. eorum. l. i. vel penam detrusionis perpetue fm Pa. in c. i. de collu. qz licet tunc nisi in adulterio. d. l. transigere. In aliis autez vbi pena sanguinis nõ irrogatur transigere non licet nisi in crimine falsi: vt in. d. l. transigere. In crimine vero priuato transigere licet fm glo. in. d. l. transigere. z not. qz fm canones oẽ crimen dicitur publicum z ideo transigere non licet. vt de col- lu. per totũ. quia ecclesia pro nullo cri mine imponit penaz sanguinis. c. sen tentiam sanguinis. ne cle. vel mo. Ex cepto vbi imponenda est pena detru sionis perpetue: vt dictum est. Et que dicantur crimina publica de iure ciuili habes. j. crimen. §. vij.

12 ¶ Utrum accusatus teneatur respon dere veritatem. dic vt. j. confessio de- licti in princi.

13 ¶ Utrum liceat accusato calumniose se defendere. R. qz nõ: etiam si iniuste accusaretur: qz hoc esset genus vindi cte que sine peccato fieri non põt: im mo post iuramentũ de calumnia rece ptum esset periurus. Quãdo etiã iniuste accusatur: defendendo se fm iuris or dinem semper dz pro posse accusato rem excusare: nec peccat se defenden do fm ordinez iuris: et si accusator re maneret infamatus fm scotum in. iiij. di. xv. qz non tenetur se prodere. vnde potest quascũqz exceptiones cõpeten tes pponere z appellare. z alia iuridi ca facere: non tñ mendacium dicere: qz peccaret mortaliter fm sco. vbi. s. ap pellare aũt cã more afferende ne contra eum iusta snia detur non licet: qz calũ nia est cõcordat tho. scða scðe. q. lxix. ar. ij. z ricar. in. iiij. di. xv. ar. v. q. iij.

4 ¶ Utruz accusator teneat se inscribẽ ad penã talionis. vide j. inscriptio. §. i.

5 ¶ Ad quid tendit accusatio. R. Pa. in. c. super his. de accu. qz tendit ad de positionez ab officio z beneficio. Et si crimen sit enorme ad perpetuum carcerẽ. vt in. c. me. de pe. z hoc de iure ca nonico: sed de iure ciuili tendit vt pu niatur debita pena. Denunciatio vero tendit ad correctionem: nõ ad punien dum peccatus pena condigna sz vt de sistat a peccato. z hoc pcedit tã in de nunciatione euãgelica quã canonica: tam iudiciali quã extraiudiciali.

Adiuratio creaturarũ qd est. R. ricar. in iiij. di. xxxviij. ar. iij. q. ij. est per inuocationem diuini nominis vel alte rius rei sacre obsecrando vel imperã do inclinare eas fm se: vel in compa ratione ad eas ad aliquid agendum vel patiendum.

1 ¶ Utrum adiuratio hois sit licita. R. qui. s. ibidez. qz aut adiurans intendit eos inclinare ad bonũ aut ad malum culpe. ¶ Primo mõ aut adiurat obse crando. z sic nõ accipit nomen dei in vanũ. Sic. n. adiurauit apls ad ro. xij. obsecro vos per misericordiam dei vt exhibeatis corpora vr̃a zc. ¶ Aut ad iurat imperando: z tũc subdistinguẽ. ¶ Aut adiurat eum qui sibi tenet obe dire: z sic licet. ¶ Aut adiurat eum in quem nullã habet potestatẽ: z sic assu mit nomẽ dei in vanũ: qz vsurpat po testatẽ in aliũ quã non hz q̃tũ in se est z peccat mortalr. Si aũt adiurãs intẽ dit inclinare illũ quẽ adiurat ad malũ culpe: sic nomen dei in vanũ assumit.

2 ¶ Utrum adiuratio demonũ sit licita R. qui. s. ibidez. Aut adiurat iperando aut obsecrando. ¶ Primo mõ: aut vt ipsum doceant vel obse quiũ aliqd fa ciant: z sic illicitũ est: qz ptinet ad quã dã familiaritatẽ vel societatẽ: licitũ tñ est aliqñ. s. cũ aliquis sciuerit ex spãli in stinctu spũssancti. vel reuelatione diui na vtantur ministerio demonũ ad ali quos effectus. ¶ Aut eos adiurat vt a se z a proximis expellat. z hoc licet qz sunt aduersarij nr̃i obstinati z sic intel ligit illud marci vltimo. In noĩe meo demonia eicient zc. adiurare autẽ eos

obsecrando sp illicitũ est: q: sic quod-
dam signum familiaritatis importat.

3 ¶ Utrũ adiuratio creaturarũ irrõnabi
liũ liceat. R. tñc. vbi. s. q aut adiurant
sz se z absolute. z q sic eas adiurat no
men dei assumit in vanũ: q: nõ intelli
gunt adiuratione illaz. ¶ Aut adiurã
tur in relatiõe ad aliũ. z hoc dupl'r. aut
in relatione ad deũ: vt cũz aliq sci ad
infideliũ cõuersiones z infirmoz in fi-
de cõfirmationez inuocãt nomẽ dñi: ad
h vt eius virtute ipse creature irrõnabi
les adiurate. Aliquo motu moueãtur
q nõ est p earũ virtutez nãlem: z sic lz.
Aut adiurant in relatiõe ad diabolũz
ad h vt diabolus ab eis repellatur ne
eis vtat: vt instro ad nocen. z sic adiu
rant ab exorcistis eccle. z sic ẽt licet.

4 ¶ Utrũ adiuratio illicita sit peccatũz
mortale. R. vt colligo ex vbis pfati
Ri. vbi. s. q sic ex se. q: sic est directe
cõ scdm preceptum. non assumes no-
men dei in vanum. exo. xx.

Administratio

legitima z libera est qñ qs põt in iudicio agere z
cõueniri: z ẽt ex iudiciũz de aliq re dis-
ponere. facit. c. ex lris de pba. z ibi in
no allegat. l. ij in §. ij. C. de iura calũ.

1 ¶ Utrũ administrator teneat de mala
administratiõe satisfacere. R. sz inno.
in. c. ex pñtiũz. de pig. q sic. z ille cui
est administrator hz actionẽ negocio-
rũz gestoz cõ eũz q male administrauit
ff. de neg. ge. l. iij. §. viii. xij. q. ij. si q de
reb. z. c. si qs qlibet cõditione. Uñ ad
uerte q teneẗ administrator sz glo. in
l. cũ oñdimus. ff. de fideiuss. in. de dolo
vt ibi z lata culpa. vt. l. curatoris. C. de
neg. ges. z ẽt leui. vt. l. quicqd. C. arbi.
tu. De dolo solũ teneẗ fm glo. in. l. iij.
ff. de neg. ges. qñ mea affectiõe ductus.
solũ administrauit z lata culpa q eq-
paraẗ dolo. vt. l. q nerua. ff. depo. de le
ui vo teneẗ vt cõiter vt in. d. l. qcqd.
Aliqñ ẽt de leuissima vt qñ diligẽtissi
mus erat gesturus. l. si pupilli. §. vides
mus. ff. de neg. ge. Aliqñ de casu vt in
casibus. v. positis. in. l. si negocia. ff. de
neg. ge. ¶ Primus si accessit aio depr-
dandi. Scds si noua negocia z insoli
ta fecit. ¶ Tertius si culpa precessit.
Quartus si fuit in mora. ¶ Quintus
si casum recepit. No. ẽt q administra
tus nõ solũz hz actionẽ cõ administra
torem: sz ẽt cõ heredes z intelligit ino.
vbi. s. qñ dolo vel lata culpa aliquid
gessit q hñdes tenent. Si vero ex leui
culpa nõ tenent hñdes nisi in casibus
iiij. quoz tres ponunt in. l. j. C. de hñ.
tu. ¶ Primus si lis fuerat inchoata cõ
tutorem. ¶ Scds si aliqd ad eos pue
nit de rebus administrati. ¶ Tertius
si de bonis administrati aliis ex gra
cõcessit. q: ff. d furt. l. si pignore dñ spẽs
lucri ẽ ex alieno largiri: z bñficio sibi
debitorez acqrere. ¶ Quartus ponit
in glo. d. l. cum oñdimus. §. si non ex-
plicet inchoata p defunctũ: q: tenetur
de leui etiam. l. quicquid. C. arbi. tut.

2 ¶ Utrũ scieñter cõmittẽs administratio
nẽ indigno teneaẗ ipse de mala admi
nistratiõe. R. q sic fm ino. in. c. ex rõe
de eta. z qli. allegat. ff. ad munici. l. li-
cius. §. imperator. ff. de ma. cõuẽ. l. j. in
prin. p totum. z peccat mortaliter.

3 ¶ Quis dicaẗ hñe administrationem
in ecclasticis. vide. j. legatũ. j. §. xvi.

Admonitio

an deat fieri ante denũcia tionẽ. R. q sic. est glo. in. c. qliter
z qñ. el. ij. de accu. z no. glo. in. c. licet
hely. de simo. vide de hoc. j. denũcia-
tio. in prin. z. §. ij. z. x.

1 ¶ Utrũ an admonitiõz cõstituaẗ i mora
q ẽ obligat' ad aliqd dãdũ vel faciẽdũ.
sine. deteriatiõe tpis vide. j. mora. §. j.

Adoptio

est legitimus act' p quez q filius nõ est p filio hñ pene nãm imitãs.
insti. de adop. in glo. diuidit aũt vt hñ
in. l. j. z. ij. ff de adop. q: vna dñ arro-
gatio q: rogaẗ. i. interrogaẗ qs an ve-
lit istũz hñe prẽm z pr istũz in filiũz.
¶ Alia stat in noĩe gñali: z supponit
hic pro specie: sic in hoc nole creditor

ff.si cer.pe.l.j.ℸ.ij.§.minim.

1 ℭ Utrū adoptio ℸ arrogatio in ↄ̄ibus ↄueniāt.R̄.ꝙ sic:nisi in aliqbus spālibus q̄ sunt.v. ℭ Primū qꝛ adoptio fit cuiuslibet magr̄atus ↄpetentis auctoritate dūȝ tn̄ a p̄tib9 eā plena fit actio f.merū ℸ mixtū īperiū.C.de adop.l.j. Arrogatio āt tn̄ fit auctoritate princi pis insti.e.in p̄n. ℭ Scd̄m in arrogatione reqrit̄ vtriusq; v̄buȝ exp̄ssum in adoptiōe nō.Un̄ ītans nō p̄t arrogari:ſȝ adoptari sic.ff.de adop.l.ij.ℸ.l.in adoptionibus hec pbat̄. ℭ Tertiū ꝙ arrogatio statū arrogati ℸ res suas ℸ liberos q erāt in sua p̄tāte subicit p̄tāti arrogatoris.ff.ꝟ adop.l.ij.§.vl.Adoptio ꝟo non nisi in casu q̄n̄.s.dat̄ auo m̄rno:vel si post emācipationē genuit filiū ℸ auo p̄rno dederit.isti.de ado.§.si ꝟo arrogat̄ § q est sui iuris.adoptatur ꝟo extrās ī aliena p̄tāte. ℭ Quartū ꝙ arrogator tenet̄ satisdare de restituēdis illis bonis p̄sonis ad q̄s eēnt ventura si arrogat9 p̄mā̄sisset in statu suo ff.de adop.l.nec ei §.fi. ℭ Quintū ꝙ si arrogator emācipauerit eū vl' exhr̄dauerit sine cā tenet̄ ei relinq̄re q̄rtaȝ p̄tem suoꝝ bonoꝝ eoꝝ.s.q̄ h̄itur9 fuisset ab itestato:f̄m glo.i.l.si arrogator.ff.e.q̄ q̄rta non est augm̄tata p auc.de tri.ℸ se.f̄m bar.ibi.isti.de adop.§.cuȝ āt ipubes adoptiuo ꝟo nihil tenet̄ de necessitate relinq̄re C.e.l.j.ℸ.ij. Si tn̄ moriat̄ adoptator sine testō succedit ī bonis eius.l.pe.C.de adop.post mediū nisi sit legitime emancipatus.

2 ℭ Utrū arrogatus in filiū filij sui acq̄rat q̄rtaȝ p̄tē bonoꝝ sic arrogatus sui p̄r.R̄.azo.in sū.insti.de ado.ꝙ si p̄r adoptat aliqueȝ loco nepotis si filius ↄsentit mortuo suo p̄re hic arrogat9 in p̄tāteȝ filij cui arrogat9 fuit trāsit:nec agnoscit̄ auo suus h̄rs.Si āt filius nō ↄsenserit mortuo p̄re non reincidit in p̄tāteȝ:ſȝ agnoscet auo suus heres:vel tāq; nepos:lȝ ī filiū nō adoptauerit vl' tāq̄ eū quē vr̄ sui9 aius volu sse eē sibi h̄rdeȝ.idē dic de adoptato ī nepotē.vl'

deīceps qđ p̄t fieri vt isti. ꝟ adop.§.lȝ excepto ꝙ n̄ trāsit ī p̄tāte p̄ris adoptātis.ℸ qđ dcm̄ de masculo dic de femīs.

3 ℭ Utrū fiat adoptio si qs dicat coraȝ mītis accipio te ī meū filiū.r̄n̄de pa.in.c.vnico de cog le.ꝙ nō.l.nō nudis C.de pba.nisi fuerit forma de q̄.ↄ̄.s.ꝙ sit auctoritate magr̄atus vel principis qđ est de suba adoptionis ℸ v̄bum in arrogatione vt dictum est in p̄n.

4 ℭ Quis possit adoptari.R̄.ꝙ qlȝ tā masculus quā femīa.ff.de ado.l.adoptio dūmō sit p̄ns.l.neq; abs̄ns.ff.eo.nec p pcuratorē fieri p̄t.l.post morteȝ §.neq; ff e.Rōnem huius h̄es p bar.in.l.gallus.§.forsitā.ff.de lib.ℸ po.

5 ℭ Utrū qs possit adoptare ī f̄reȝ vl' sororē.R̄.ꝙ n̄ vt.l.nec apđ.C.ꝟ h̄r̄.isti.ℸ ibi ang.ita ꝙ nec ēt ī p̄reȝ qꝛ ↄ̄ nām.

6 ℭ Quis āt n̄ p̄t adoptare.R̄.ꝙ castrati ℸ dr̄ castrati ꝙ sic nati sunt vt nūq̄ gn̄are possint ſȝ spadones sic ℸ dr̄ hi qbus abscisū ē cū spata vel cultello itē nec femīe nisi ex rescripto p̄ncipis in solatio filioꝝ amissoꝝ. Item q nō p̄cedit p.xviij.ānos eum quē vult adoptare vel arrogare hec h̄ntur Instit.ꝟ adop. Itē q n̄ hȝ.lx.ānos:nō p̄t arrogare lȝ adoptare possit nisi iusta cā interueniēte.l.si p̄r.§.vlt.ff.de adop. Et iusta cā ē morbus aut ↄiunctio p̄sone alꝰ dȝ intēdere gn̄atiōi vt in.d.§.vlt.

7 ℭ Utrū impediat matrimoniū vide.j. matrimoniū.iij.ℸ.viij.impedimento.

Adoratio que idē ē ꝙ veneratio:vtruȝ reqrat actū corporalē.R̄.ꝙ sic dicit.n.dam̄.iuj.li.ꝙ qꝛ ↄditi sum9 ex duplici suba.s.intellectuali ℸ sensibili ita deo duplicē adorationē debemus.s.uaia q̄ ↄsistit in īferiori motu aīe ℸ corporaleȝ q̄ ↄsistit in exteriori motu corporis.ℸ qꝛ in oīb9 actibus latrie:illud qđ ē externus refert̄ ad illud qđ ē interius sic ad p̄ncipalius:iō exterior adoratio fit pp interiorē.vt.s.pp signa humilitatis q̄ corpalr̄ exhibemus excitet̄ affectus nr̄ g pcedit p sensibilia ad in

telligibilis. Vñ genuflexiones significat nostram infirmitatem respectu dei: et prosternimus nos quasi nihil nos esse ex nobis profitentes.

1 ¶ Utrum adoratio requirat locum determinatum. R. quod nõ principaliter quasi sit de necessitate eius sed bñ requirit sm̃ decentiam: sicut et alia signa corporalia. sm̃ illud Is. lvi. domus mea domus orõnis vocabitur. et io. Jo. iiij. Uenit hora in q̃ veri adoratores adorabũt in spũ q̃ est principalis actus adorationis: vt deus est. Locus tñ requiritur: nõ ppter eum q̃ adoratur: sed pp adorantes. ¶ Primo pp loci cõsiderationem: et q̃ spãlem deuotionem concipiunt adorantes: vt exaudiant vt ps. iij. R. viij. ¶ Scdo pp sacra misteria et alia scitatis signa q̃ ibi cõtinent. ¶ Tertia pp concursum multorum adorantium: ex quo orõ fit magis exaudibilis: sm̃ illud math. xviij vbi duo vel tres etc.

2 ¶ Utrum tres psone in deo adorent vna adoratione R. quod sic: q: sicut in eis est vna essentia: substantia et excellentia: ita vnus honor et reuerentia eis debetur et per cõns vna adoratio.

3 ¶ Utrum aliq̃ creatura sit adorãda R. quod sic pp quãdam dei excellentiã q̃ deo debet reuerentia quã quedã creature participant: non sm̃ equalitatem: sed vt dixi sm̃ quãdam participationem. et ideo alia veneratione veneramur: deũ quod ptinet ad latriã. Alia veneratiõe veneramur creaturas q̃sdam excellentes: quod ptinet ad duliã ppea cum ea q̃ exterius aguntur sint signa interioris reuerentie: q̃dam exteriora ad reuerentiã ptinentia exhibentur excellentibus creaturis inter q̃ maximum est adoratio. Sed aliqd est quod soli deo debet quod est sacrificiũ. Hoc elicitur ex aug. x. de ciuitate dei sm̃ q̃ reuerentiã excellenti creature debitã nathã adorauit dauid iij. Re. j. sm̃ ho excellentiam q̃ deo debet Mardocheus noluit adorare Amã timẽs ne dei honorem transferret ad hoiem: vt dr̃ hester. xiij.

4 ¶ Utrum humanitas xp̃i sit adoranda cultu latrie. R. quod cõsido respectũ ad humanitatem xp̃i in se sic non est adorãda latria cũ sit creatura. sed solũ illa que dulia dignior est sm̃ glo. sup illud psal. Adorate scabellum pedũ eius. Habendo tñ respectũ ad verbum cũ quo ẽ vnita hypostatice: sic debetur ei latria: q: vna adoratione adorat suppositum et nã ita q nã adoratur per suppositum. Christus aũt est nomen psone in duabus naturis. Hec ex ricar. in iij. di. ix.

5 ¶ Utrum imago christi sit adoranda latria. R. q cõsiderando eã prout est q̃dam res sic nullus honor ei debet: sicut nec alicui lapidi vel ligno. Sed cõsiderãdo prout imago xp̃i: tunc q: idem motus q̃ est in imagine ẽ in imaginato. io vnus honor debet imagini et imaginato et ppea cum xp̃s latria adoret: sic et eius imago: q: vt dicit dam. iiij. li. c. viij. honor imaginis puenit ad prothopitũ. i. imaginatũ. de hoc est tex. in. c. venerabiles de cõse. di. iij. nec ob. illud exo xxvi. Nõ facies tibi imaginẽ etc. q: illud phibitũ fuit pro eo tpe quo deus naturã humanam non assumpserat: q: tunc figurari nõ poterat secus in humanitate assumpta: ppea imagines sunt libri simplicium ad eorum instructionem recte sanctis inuẽte. vt in. c. plurimum de cõse. di. iij.

6 ¶ Utrum crux xp̃i sit adorãda latria R. q honor siue reuerẽtia non debet nisi rõnabili creature. Insensibili autem non debetur nisi rõne nãe rõnabilis. et hoc dupliciter. ¶ Primo inquantum repñtat creaturam rõnalem ¶ Scdo inquantum ei cõiungitur quocũq modo. ¶ Primo mõ solent hoies venerari imagines regis. ¶ Scdo mõ eius vestem. Utrũq aũt venerantur hoies eadem veneratione q̃ et regem. Si ergo q̃ratur de cruce q̃ xp̃s fuit crucifixus an sit adoranda: dico q vtroq mõ est veneranda ¶ Primo q: repñtat figuram xp̃i extẽsi in ea. ¶ Scdo ex contactu eius ad xp̃i mẽbra: et ex hoc q: eius sanguine ẽ pfusa. Vñ vtroq mõ adoratur adoratione eadẽ cum xp̃o. s. latrie. Et io crucem alloquimur et deprecamur q̃si ipsum

xp̄m. Si ꝟo loquimur de cruce xp̄i in alia mā.s.lapidis:ligni ⁊ hm̄oi sic venerammur tm̄ eas vt xp̄i imaginē quaꝫ veneramur adoratione latrie: vt dictū est. Aliq tm̄ vt tho.tenēt in.iij.q.xxv.ꝙ cruc. xp̄i.in q̄ pependit non adorāt eadeꝫ adoratione.s.latrie cum ꝟbo cum non ptineat ad psonam eius q̄si pars eius: ſꝫ rōne ꝑdulie in q̄ est q̄daꝫ res xp̄i: rōne cuius vestis sibi ⁊ alia q̄ ad humanitatē eius referunt ꝑdulia ādorant.ſꝫ scūs Bona.in.iij.dis.ix. dic̄ ꝙ illa crux vt est res q̄dam nō dꝫ adorari latria nec dulia.ſꝫ adoratione cuiusdam honoris ⁊ reuerētie tanq̄ instrm nr̄e salutis. sicut ēt reueremur Sacra. Pro eo ꝙ sunt Instr̄a nostre salutis: ⁊ quelibet haꝝ potest teneri.

7 ¶ Utꝝ mr̄ xp̄i sit adoranda latria.R̄. ꝙ non cuꝫ sit pura creatura: q: tm̄ est mr̄ dei qḋ est excellentissimū. ita ꝙ excellentius pure creature ꝯuenire nō p̄t. Ideo sibi non tm̄ ꝯuenit honor dulie: sed ēt ꝑdulie: que dicitur dulia maior ſm glo.ære.liij.c.

8 ¶ Utꝝ scōꝝ relige sint aliq̄ mō venerande.R̄.ꝙ sic vt vult aug.i.de ci. dei q̄ñ aliqs afficit ad aliquē ea q̄ sibi de eo relinquunt: post mortē venerat nō tm̄ corpus ⁊ ei9 ptes ſꝫ ēt aliq̄ exteriora. vt vestes ⁊ hm̄oi. Manifestū est āt ꝙ scōs dei venerari debemus inquantuꝫ sunt mēbra xp̄i: filij ⁊ amici ⁊ intercessores nr̄i. Et iō reliqas scōꝝ q̄lescūqꝫ in eoꝝ memoriā honore ꝯgruo venerari debemus. Un̄ ⁊ xp̄s eas honorat in eoꝝ p̄ñtia miracula faciendo.

9 ¶ Quid autem sit latria. vide.j. latria ⁊ idulia in.c.suo.

10 ¶ Utꝝ aliqs possit adorare aduersarium sine pctō.R̄.ꝙ non ēt si xp̄s fore credat nisi interius vel exterius ꝯditio exprimat actualr: q: ip̄a nouitas rei in solite ꝯsiderationē ⁊ attentioneꝫ actualem reqrit: sicut dr̄ de beata virgine ꝙ cogitabat qualis eēt talis salutatio. In adoratione ꝟo hostie sufficit hanc conditionem habere habitualiter.s.si consecratio debita est facta pro eo ꝙ hostie consecratio est consueta.

Adulatio

Adulatio qd est. R̄. ſm alexā. scḋa scḋe tractatu de adulatione est pctm̄ ex ſmone vane laudis alicui exhibito intentione complacendi. Laudare.n.aliqueꝫ de quo nō est laudandus: vel plus q̄ est laudāḋus: vel nō eo fine quo fieri dꝫ pctm̄ ē. ⁊ de hac.xxv.di.§.alis.vj. q.j.sunt plurim.xlvj.dis.sunt nōnulli. ⁊ xj.q.iij.nemo ꝑito:um.

1 ¶ Utꝝ adulatio sit pctm̄ mortale.R̄. ſm alex.vbi.s̄.ꝙ triplex est genus adulationis. ¶ Primuꝫ qḋ dicit malū bonuꝫ fouendo pctōrem in pctis. ⁊ hoc ē mortale. Quod intellige si maluꝫ tale esset mortale ſm glo.in.d.c.sunt plurimi p.c.sunt nōnulli. ⁊.c.clericus.q.lxvj.di. secus si illud malū qḋ laudat esset veniale. q: tūc adulatio esset veniale peccatum.xxv.di.§.alias. ¶ Scḋꝫ genus adulationis est qḋ fit intentione nullā nocendi. ſꝫ vt alicui pro sit vel cōplaceat: vel aliā vtilitatē ꝯsequatur. ⁊ laudat in illis q̄ non sunt pctā. ⁊ istud est veniale. si vero fit intentione nocēdi alteri. lꝫ alteri prosit est mortale. vt.s.n.facere libidine mortali. ¶ Tertiū genus ē circa ea que nō sunt pctā: ⁊ nec ꝓdest nec obest. ſꝫ tm̄ ꝯtemptū dei gn̄at ꝑ assiduitatē. ⁊ est mortale.s.vel in eo cui adulat. puta q: ꝑ adulationeꝫ mortalr peccat in supbia vel alio mō. vel in eo q adulat. vtputa q: nō timeret deū offendere ⁊ etiā dat cām alteri peccandi mortalr ex adulatione. laudare aūt aliquē nō mēdacit ad finē bonū viciū nō ē. nec adulatio. ꝯcor. tho. sa se.q.cxv.

2 ¶ Utꝝ ipetrans bn̄ficiū ꝑ adulationē teneat resignare. R̄. Ale. vbi.s̄.ꝙ dꝫ reduci ad minus ab obsequio. Un̄ si non seruiret ei vt alio: nisi in hoc quod sibi adularet. credo ꝙ idigne recipet. ⁊ resignare tenetur. sicut ille q seruit in turpi officio. Turpe aūt officiuꝫ dr̄ cui est annexum pctm̄. hec Ale. Sꝫ tu de hoc dic latius.j. simonia.v.§.iiij.

3 ¶ Utrum dare adulatoribus sit pctm. R. q tale pctm e dare qlis e adulatio pp quã dat si veniale veniale. si mortale mortale. vt pz.lxxxvj.d.c.dõare. ⁊ duo bus.c.sc. ⁊ sic itellige tho.scda scde.q. cxviij.dare tñ adulatori nõ pp adula tionẽ: sz pp pietatẽ ad sustentationem nãe nõ est pctm. vt i dictis.c.no. idez dic de dãtibus histrionib⁹. vt i dcis c.

4 ¶ Clericis adulatio phibet. ⁊ si exercet adulatõz degradãdi sũt.xlvj.di.c.clericus.

5 ¶ Adulatio fit qtuor mõis fz ale. vbi s. Prio laudãdo bonũ qd nõ hñt scdo augẽdo bonũ qd hñt plusq sint. Ter tio laudãdo malũ qd hñt dicẽdo bo nũ. Quarto minuẽdo malũ ipm.s.di cẽdo non tã graue pctm. Primi duo modi sunt venialia pcta nisi imisceat cõtẽptus dei vel i eo q laudat: vl i eo q laudat tertⁱ⁹ ⁊ qrt⁹ mõus e pctm mor tale: si malũ sit mõtale. sa.d.§.al.i.gl.

Adulterium est alieni tho ri violatio. vñ dr adulteriũ qsi ad alienũ thorũ accessio.xxxvj.q.j.§.cuz ergo. ⁊ aliqñ e simplex.s.qñ solũ alter e solu tus.qñqz duplex.i.qñ ãbo sũt cõiugati.

1 ¶ Quot modis cõmittit. R. fm alex. scda scde tractatu de adulterio. q pro pe e solũ qñ qs accedit ad alienã vxo rẽ. Scdo ẽt qñ cõiugat⁹ peccat cũ solu ta. Tertio fm qndã iuris iterptatiõz e qñ qs ita ardẽter amat vxorẽ q ẽt si ñ eẽt vxor cõcubẽ vellet cũ ea vl cõrio vxor: vñ.sic itellige.c.origo.xxxij.q.iiij.

2 ¶ Utrum sit maximũ mortaliuz pctõz. R. q.s.ibidẽ q nõ quo ad deum: sed est grauius iceistus vel cõ nãm: lz quo ad penam sit grauissimum.

3 ¶ Que e pena tã viri qz vxoris adul terãtis. R. u.gl.in.c.tue.de.pcur. q mu lieri olĩz erat pena capit. vt.C.d adul. l.castitati hodie do pus sbverata retru dit in monasterio.C.de adult aut. sed hodie.est ⁊ alia pena: qz fm pa.in.c. plerũqz.de dote post di.re. mlier pdit dotẽ: ⁊ vir donationem pp nuptias si mrimoniũ separet p sniam iudicis ec clastici.al's nõ fm io.an.pa.tñ ibidẽ tz q si e notoriuz adulteriũ: qz tũc cũ possit ppria auctoritate vir expellere vxorẽ: ⁊ cõrio lucrat qz si petet obsta bit ei exceptio adulterij: pdet ẽt muli er donationẽ pp nuptias quaz ex pa cto aut statuto debebat lucrari solu to mrimonio. bona do parafrenalia nõ pdit fm doc. qz i penis dba debẽt restringi regula odia.de reg. iu.li.vj. Quãuis gl.in.d.c.plerũqz teneat q p dat.e ⁊ tua pẽa: qz amittit ius petẽdi debitũ.d q dicã.j.dbitũ.§.vij.si tñ re cõciliant recupat oia.vt i.d.c.plerũqz

4 ¶ Utrum mulier adultera teneat reue lare filiũ quẽ de adulterio suscepit: ⁊ quõ tenet satisfacere. R. qũuis diuersi diuersimode h dixerit ego credo opi. pa.in.c.officij de pe.⁊ re.iustissimã q dicit sic: aut nullũ iminet pculum. ⁊ vrisilr sibi credet: vel pt probare: ⁊ sic tenet reuellare: aut nõ põt pbare: nec sibi credet: ⁊ sic non tenet qz induce ret sibi scandalũ sine aliq vtilitate.ar. ij.q.vij.plerũqz boni. Aut iminet peri culũ sibi vel alteri ⁊ sic nõ tenet: qz in reue lãdo iminet pculum siaz in nõ reuellãdo soluz pculũ rez. ⁊ iter duo mala minus e eligendũ.xiij.di.c. ner ui. Satisfaciat q de suo qtum pt dãni ficatis. sic sunt q nutriũt puez. vl pri uantur hrditate pp ipm ⁊ doleat non posse plene satisfacere ⁊ si ipsa nõ pt satisfacere tenet adulter: si scit vel pro babilr credit q sit ei⁹ filius si mõ hoc facẽ põt sine scãdalo.ar.c si.de iniur. als nõ. Nec ob.regula q scãdalizauerit.de reg.iu.vbi dr vtilius.n.scãdaluz nasci pmittitur qz veritas deseratur: qz intelligitur in iudice ⁊ teste: non in denunciatione fm eundem pa.

5 ¶ Utrum filⁱ⁹ q est i possessione filiatio nis teneat credere mri dicenti eũ esse spuriũ vel suppositũ. R. Pa.in.c. per tuas de pba. q nõ. ⁊ tenet doc.in.l.si liñ.ff.de his q sunt sui vel ali.iu. ⁊ l.si vicinus.C.d nup. ⁊ ibi dicũt fatuũ fuis se illũ q regno renũciauit pp dictum

matris. et dicit pa. ibi est hoc pcedere si ambo parētes negarēt eum filiū. vt pbat in c. trāsmisse. in fi. iuncta gl. in vbo maritus q fil. sint le. et tex. cū glo. in. l. j. §. vj. ff. de car. edic. et. l. si posthumus. ff. de li. et posthu. et h verum nisi pbent tpe cceptionis nō ccubuisse sil: vel pp absentiā: vel pp infirmitatem. Imo plus dico et si pbaret q adulterabat cū quodā alio tpe cceptiōis dūmō vir eius hitaret cū ea: censebit nihilominus talis fili⁹ legitimus. vt in l. miles §. defuncto. ff. de adule. Rō qr in dubio debem⁹ fauore filioꝝ sic interptari. vt no pa. in c. itelleximus. de adulte. et facit. d. l. si vicinus. et. l. qr sp ff. de in ius vo.

6 ❡ Utꝝ aūt dictus filius post cōpletā pscriptionē debeat sibi facere cciam de successione in bonis si pbet vel sibi cstet nō fuisse legitime cceptū. Rñ. q nō vt patebit ex his q notant in ti. de pscriptis. §. xlvij. Secus aū cōpletā pscriptionē: qr si credit et ex scrupulosa cscia extimat veꝝ matrē dicēē: et se eē illegitimū sic tenet abstinere a bonis pris putatiui: nisi eēt talis cditionis q alio mō nō posset viuere: qr sic necessitatē vite posset capere: maxime nō existitibus aliis qbus deberet in tāta necessitate: et pponere satisfacē: si ad pinguiorē pueniret fortunā. veꝝ ē q de csumptis bona fide durāte non tenet sm host. et rodo et tūc cstituit in possessione filiationis. et incipit pscribē qn inceptus est noiari seu reputari p filio legitimo. vt no. in. d. c. p tuas.

7 ❡ Utꝝ adulteriū cmittatur sine dolo Rñ. q nō vt ps in. l. si ex lege. ff. de adul. vbi errātes in iure excusant a pena incestus et adulterij. facit c. lucretiā: alr est sub. c. pposito. xxxij. q. v. Et h intellige sm glo. in. d. c. nō quo ad culpaꝫ: qr peccat mo. talr gciqs eum cōmittit ex metu siue ex ignorātia vel errore iuris. Secus in ignorātia facti q excusat a culpa puta qr credidit viriliri q erat adulter. sili qn cmittit ex coactiōe ab solutā: duꝫ tn̄ in aīo nō csentiat: sed q ad penā distingue sꝫ pa. i. c. et si necesse sit de do. pest di. re. q aut loqmur de pena corpali: vel pena pdationis p priē siue: vt dotis seu donationis pp nuptias. et sic excusat error et iuris. vt l. si adulteriū. ff. de adul. et ar. in auc. incestas nuptias. C. de ince. et inuti. nup. et lꝫ io. an. et cōiter doc. in. d. c. et si necesse teneat cttrium. l. q error iuris nō excusat a pena nī bar. in. l. q. C. de incestis est cū pa. qr non est in dolo q errat. vide. j. dolus. §. j. et. ij. aut loquntur de pena pditiōis iuris: et sic error non excusat nisi sit iust⁹. vt i. l. ne passiꝫ. C. de iur. et fac. igno. sil̄r excusat a dolo metus et cditiōalis. vt i. d. c. pposito.

8 ❡ Quō dr̄ notoriū adulteriuꝫ. Rñ. pa. in. c. intelleximus de adul. publice dr̄ adulterata qn̄ stat i domo cū publico ccubinario: et cuincit notorie de adulterio qn̄ hꝫ eā in mensa: in domo: et in lecto: vt in. c. fi. et in. c. tua. de coha. cle. et mu. vl'i in. l. furē. ff. de fur. et in. l. capte gnto. ff. de adul. no. q adulteriū dr̄ notoriūꝫ quādo vir et mulier dephendunt in latebris se osculātes et hmōi actibus pings adulterio. facit. l. si qs nō dicaꝫ rapere. C. de epis. et cle. itē qn̄ passim admittit viros cā adulterii vt in. l. palā. in prin. ff. de ri. nup. et quod no. in. c. cum in diocesi. de vitriis.

9 ❡ Utꝝ spurij possint istituī hēdes. et quō succedāt vide. j. fili⁹. §. j. ii. et. iij.

Aduocatus dr̄ ille qui iudicio apud eū q iurisditioni pēst desideriū suū vel amici exponit: vel alterius desiderio cdicit. l. sciendū. §. j. et ibi per doc. et. l. paulus. la pma et ibi bar. ff. de legato. et io csulens in camera nō pprie dr̄ aduocatus. Ita q phibitus aduocare nō censet phibitus in camera csulere vel allegatiōes in scriptis facere sm pa in rub. ca. de postul. et lꝫ bart. in. l. j. C. de va. et eroi. co et dꝫ eē iurisperitus et studuisse p qnquenniū salte et iuramento doctoꝝ probatus. l. nemi

ml.C.de ad.di.iudi.ꝛ no.bar.in.d.l.l.

1 ¶ Sꝫ q̄ sunt q̄ repelluntur ab aduocando.R.ꝙ multi de q̄bus.ij.q.vij.infames.ꝛ est ꝯsus. Nō cuiq̄ꝫ daṫ ꝙ postulet:imo negaṫ.additus pene:Finus puer actor arene luminibus carens mulier muliebria passus.ꝛ multi alij repelli pñt quos omitto solummō dicā de his qui sine pctō aduocare nō possunt:q̄ sunt in triplici dr̄ia.s.heretici ꝛ ceteri excōicati.sc̄di clici.tertij religiosi de q̄bus latius psequemur.

2 ¶ Heretici ꝛ infideles ꝛ excōicati ꝑ suspitionē heresis nullo mō pñt aduocare.l.nemo.C.d postu.ꝛ.l.nemo la.ij.C.de epis.au.de pe.di.i.nemo. vel in fo.de here.excōicamus.el primo.

3 ¶ Excōicati ēt repelluntur.ij.q.iij.excōicatos.de excep.c.exceptionē.ꝛ oēs supradictos ꝛ quēlibet ipsoꝝ admittēs iudex grauiter peccat.vt pꝫ in.d.c.nemo vel in fo:o.ꝛ in.d.c.excōicatos.

4 ¶ Utrꝫ epi ꝛ alij supiores possint aduocare pro alijs.R.ꝙ nō coraꝫ ecclesiastico vel ciuili iudice.vt.ij.q.i.te q̄deꝫ lxxxviij.di.prelatuꝫ.ꝛ.c.eps.xiiij.q.v.denicq̄ꝫ.xxi.q.iij.per totum.

5 ¶ Utrꝫ sacerdotes possint postulare. R.ꝙ non pñt neqꝫ coram ecclesiastico vel ciuili iudice nisi in q̄ttuor casibus vt in.c.fi.de postu.eṫ ne cle.vel mo.sacerdotibus.xv.q.ij.c.vnico in gl.xiiij.q.v.denicq̄ꝫ. Primus casus est pro se. Scd̄s pro eccl̄ia sua Tertius pro psonis sibi ꝯiūctis.ꝛ hoc intellige q̄ñ nō pñt hr̄e alium:vel non ita bonū. Persone aūt ꝯiuncte sunt in isto casu vsqꝫ ad quartū graduꝫ.C.de epi.ꝛ cle.auc.licentiā.ꝛ.C.de aduo.di.iu.l.petitiōneꝫ.¶ Quartus casus ē pro miserabilibus psonis:intellige miserabiles personas oēs illas q̄ per se ppias cās non pñt ministrare vel ecclesiastico auxilio indigētes.lxxxvj.di.c.fi.i fi.ꝛ.lxxxvij.di.defensionis.C.q̄ñ impa.inter pu.ꝛ vidu.p totū. Jn criminali ṁo coram seculari iudice nullo modo possunt. vt.j.dicam.§.vij.

6 ¶ Utrꝫ diaconi vel subdiaconi bñficiati vel nō bñficiati possint aduocare.R.ꝙ corā seculari iudice nō pñt.c.i.de postu.nisi pro cā sua vel eccl̄ie sue:vel miserabiliū psonaꝝ:ꝫ spe.ti.de aduo allegat.d.c.i.in q̄ glo.dicit ēt ꝙ p miserabilibus psonis lꝫ allegat.d.ca.fi. Et sic pꝫ ꝙ in oī casu pñt in quo ꝛ sacerdotes in foro seculari pñt. Coram aūt ecclesiastico pñt fm ino.in.d.c.i. bñficiati tñ nihil q̄rent pro salario:sed oblata spōte recipe pñt.xv.q.ij.c.vni coꝝ gl.dicit ꝙ nō fuat q̄ nemo militat stipēdiis suis c.cū ex officij d p̄scri.

7 ¶ Utrꝫ in minoribus ordinibꝰ ꝯstituti possint aduocare.R.ꝙ si sunt bñficiati nō pñt nisi corā ecclesiastico iudice. c.i.de postu.limita hoc fm pa.ꝛ host. q̄ñ hñt sufficiēs bñficiuꝫ ad coꝝ sustētationē:q: si nō hñt pñt p aduocatione acqrere sibi:ēt si sunt diaconi vel subdiaconi. Si aūt nō sunt bñficiati: pñt taꝫ corā ecclesiastico quaꝫ ēt seculari in cā ciuili. Jn cā aūt criminali nullo mō pñt corā seculari iudice ne cle. vel mo.c.sniaꝫ.xxiij.q.viij.his a q̄bꝰ. li.di.aliquātos. Quidam tñ dicūt eos posse pro reis postulare ꝛ appellare:ꝛ appellationē pseq.arg.xxiij.q.v c.i.ꝛ c.cos:ꝫ tutiꝰ est in totū abstinere.d.c. sniam.ꝛ no.d.glo.in.d.c.aliquantos.

8 ¶ Utrꝫ religiosus possit postulare.R.ꝙ nō nisi cū vtilitas monasterij ex posceret abbe iperāte.c.ex pte.de postul. Et extēdit ēt ad canonicos regulares ibidē pꝫ. Et ibi dicit pa.ꝙ opꝫ p̄dicta duo sil ꝯcurrāt:al's nullo mō ēt coraꝫ ecclesiastico iudice esse aduocatus vel procurator pōt. Si ṁo p̄dicta duo ꝯcurrant pt ēt coram iudice seculari.ar.in c.i.ꝛ.c.fi.e.ti.intellige in cā ciuili tm̄.

9 ¶ Utrꝫ ꝓ lucruꝫ applicandū monasterio abbate imperante possit monachus eē aduocatus vel procurator.R.in no in.c.cū.J.ꝛ.A.de sen.ꝛ re.iud. ꝙ ēt pro laico pt esse aduocatꝰ ꝛ procurator monachus ꝓ vtilitateꝫ monasterij:ꝛ ita dr̄ ꝙ.d.lapus fuaint. Sꝫ ꝯtra

q non possit tz io. an. Ego & dico cu3 pa. in. d. c. ex preforte magis honestu3 e equu3 vt abstineat ar. c. nõ magno: ne de vel mo. e. xvj. q. i. alia est cã. Aduer te tñ q clerici vel monaci solu3 phibentur vt dicta postulare qñ indifferenter exercẽ volũt talia officia fm ino in. c. v. ico. de ob. ad rõ. Secus si volũt solu3 assumẽ in vna cã. e hoc sequitur ar. chi in. c. pueniti. lxxxvj. di. e placz e vñ equu3 lz colle in. c. dilecti. de arbi. tene at q nec ẽt in vna cã e forte verius.

10 ¶ Utrz aduocatus teneat gratis pro ipotente aduocare. Rñ. pa. i. c. i. de offi. iudi. Ho distingunt sicaut ẽ potẽs ad soluendũ e sic est sua opi. Goff. q dicit q nõ tenet. sed iudex dz sibi cõstituere salariũ fm facundiã e p mõ litis e cõsuetudinis prie. vt in. l. i. §. in honorarija. ff. de va. e extraor. cog. Aut ẽ ipotenaz e tũc tenet gratis aduocare lege diuina hoc pcipiente. Math. xxij. Diliges pximuz tuũ sicut teipsũ e credo q peccat mortalr qñ scit talem ipotentem incurrere notabile dãnum ex defectu aduocati: si reqsitus eum non adiuuat gratis. Secus si leue dãnum qz tunc esset veniale. Et silr iudex peccat mortalr vel venialr sicut aduocat⁹ si sciens talez ipotentẽ nõ puidet sibi de aduocato pcipiendo alicui ipsorz q gratis aduocet pro tali ipotente. Et si ei nolunt obedire põt e dz eis interdicere officiũ aduocationis. l. puidendu3 C. de postu. ar l. mos est. ff. de penis e in. l. i. ff. de offi. psec. vr. e in. d. c. i. Et etiã cauere ne potentior offendat aliam partẽ. vt no. bar. in. l. illicitas. §. ne potentiores. ff. de of. presi.

11 ¶ Utrz aduocare possit qz ꝯ eum a q recepit bñficia sine vicio ingratitudinis. Rñ. q nõ. vt pz in. c. fi. de postu. immo posset donatio reuocari. ar. d. c. fi. ꝯ iñcto. c. fi. de dona. sz aduerte q bñficiũ datu3 p mercede labor e functioz nõ est gratuitu3 bñficiu3 facit. l. aqlius regulus. ff. de dona. vbi donatio facta magro rõne dsciplĩne nõ est mera donatio e io reuocari nõ posset rõne ingratitudinis: z solũmõ qñ donatio seu bñficium est gratuitũ. Fallit tñ qñ pro se vel pro pre vel matre ipotente: aut pro alia miserabili psona aduocat: vt colligit ex spec. in ti. de aduo. q: tũc potest sine vicio ingratitudinis.

12 ¶ Utrz aduocatus teneat ad restõem si p imprudentia3: aut negligentiã suã amisit cãm clientulo. Rñ. Ho. vt recitat spec. in ti. de aduo. q tenet. arg. l. idez iuris. ff ad. l. acq. Et breuiter tenet fm eundẽ Hoff. qualicũqz eius vicio pdatur. ar. l. si ideo ꝯ emptorem. ff. de eui. Secus si ex qlitate cãe vel defectu pbationu3: qz tunc viciũ est mãe non artificis. ff. ad. l. aql. l. si funis ferru3. §. si calcem. de quanta aũt vel quali negligentia vel imperitia teneatur: vide j. culpa. §. v. e vi. multomagis tenetur si dolo suo clientulus amittit cãm. ff. de iud. l. si filiusfa. so. di. sepe.

13 ¶ Utrz aduocatus scienter defendens cãm iniustaz teneatur ad restõnez. Rñ. q vltra mortale pctm quod ꝯmisit tenetur fz Monal. ti. restitutio ad oẽ qd amisit ille ꝯ quem patrocinia pstabat siue p maliciam: siue p pertinatia3 vel falsitatem: e ẽt clientulo: si eũ decepit dans ei intelligere eum hre causaz iustam: qz aliter non litigasset. ar. C. de admi. tu. l. non est ignotum.

14 ¶ Quid si ignorabat iniustam cãm. Rñ. q si hec ignorantia prouenit ex culpa sua: vtputa qz non est peritus in iure: aut qz non inquisiuit a clientulo vt debuit debita merita cause: credo q similiter teneat ad restitutionez: non solum illi ꝯ quez aduocauit verz ẽt clientulo suo si aliter non litigasset fm modu3 culpe e regulas: de qbus j. culpa §. v. Si vo p'dicta ignorantia prouenit ex qlitate negocij: vel falsa iformatione vel mala clientuli excusat. Tenetur tñ eam dimittere postqz cognoscit iniustitia3 cãe. l. rem nõ nouã. §. patroni. C. de iudi. Et salariu3 receptũ restituere tenet fcdm Monal. aduocatus.

Quod credo necessarium qñ ex culpa sua prouenit talis ignorantia: alias non credo nisi de consilio. et sic tz hosti. his concordat tho. fa. se. q. lxx.

15 ¶ Utrum aduocatus possit petere salariū. Re. q cā nūdū incepta pōt petere qt vult nisi in casu vbi alius bonus nō inueniret. ar. eorum q̄ no. in. l. j. C. de episc. au. Causa vero incepta vl' finita vel qñ alius bonus nō inueniret nō pōt petere nisi moderatū attenta q̄litate cāe: labors et ɔsuetudine regionis. et idoneitate aduocati: vt colligit. ij. q. vij. §. arcent in tex. et in glo. Aduerte hic q aduocato et pcuratori nō lz facere pactū de quota litis: neqz ēt de certa q̄titate vel re cū hac ɔditione si vincat: q2 est eadez rō: sicut et de pmissione quote litis: q̄ ideo phibita est: ne p fas et nefas intēdat ad victoriā cāe: vt possit ɔseq promissuz. Sed qñ simplr pmittitur aliqd certum: siue q̄titas: siue res pro mercede: siue vincat: siue pdat. Et ēt si vltra hoc pmittit aliqd noie palmarij: qd est modicū qd nō magnum: sic valet pactū: q2 cessat rō predicte phibitiōis in isto casu. Et hz h' ɔcor. doc. et glo. in. l. sumptus. ff. de pac. et. l. j. in verbo et si noie palmarij. ff. de va. et ex. or. cog. et. l. si hi qui. C. d' postu. et. l. lite. C. de pcura. et. l. salariū. ff. man. q mult tum intrincate et varie loquunt. Itez no. q aduocatus et pcurator non pōt accipe salariū qd excedat centū aureos in vna cā. l. j. §. in honorarijs. ff. de va. et ex or. cog. et in gl. j. d. l. salarium. Itez nō pñt pdicte aliquē ɔtractum facē cā incepta et nundū finita cū cliētulo C. d' post. l. q̄sq̄s. et. iij. q. vij. §. itē si q's.

16 ¶ Utrum salariat' de publico possit aliquid petere ab aliquo pticulr. Re. pa. in. c. j. de postu. sm ino. q non ab aliquo litigante: sic nec pōt salariat' medicus ab aliquo ɔstituto in infirmitate: sz a non litigātibus vel sanis licite recipiūt: q2 salaria sunt ɔstituta talib' solū pro litigantibus et infirmis pbatur in. l. antepe. C. de profe. et me. li. x.

¶ Utrum possit qs aduocare pro vtraqz 17 pte. Re. spe. i ti. de aduoca. q sic ar. xlv. dis. disciplina q̄ñ in fi. et ibi glo. et d' de postu. pre. bone memorie el pmo q̄ñ in pn. Quod verū credo in casu dubio: alias non: q2 q̄diu cā est dubia pt aduocatus procurari sine pctō sm Rod.

¶ Utrum aduocatus possit vti deceptio 18 ne ɔ eum qui hz iniustam causaz. dic vt. j bellum. §. xix.

Affinitas

qd sit: et quomō īpediat mrimoniū. vid. j. mrimoniū. iij. īpedimēto. xv.

Agnati

sunt q per virilis sexus psonas cognatione ɔiuncti sunt. Nā in agnatis cognati intelliguntur vt genus in spē: vnde fratres ex eodem pre. Filius fratris: nepos et hmōi agnati sunt. At q per femininum sexus cognationē iunguntur nō agnati: sed nāli ratione cognati sunt sicut filij sororis vel amite ff. de le. tu. l. sunt autem.

Alchimia

Utrū liceat. Re. Oldr. in consilijs suis tz q sic: dummō non faciant p artem magicā vel p aliam legibus odiosam. vt dicit. l. vnica. C. de thesau. q2 tales methalarij sunt q labore proprio et sibi et reipublice cōmoda comperant. C. de metha. l. j. Et iura pp publicam vtilitatē que ex eorum officio vt resultare fauent eis: nā pñt inuito dño ingredi fundum ad metallū igrendū. l. iij. et. l. quosdā. et ibi no. C. de methal. quod alias non lz. d. l. vnica et. ff. de acq rendo re. do. l. iij. Ratio est: q2 vt dr in libro de proprietate rez in. c. de alchimia: Oia metalla procedunt ex eodez pncipio. s. vt sulphure et argento viuo. Sed ex vtute elementorum que hnt maiorē influentiam in vno loco q̄ in alio: in vna mineria fit stagnū: in alia argentū. Cum q̄ ars imitetur nām. ff. de adop. l. adoptio. Non igit est pctm si per virtutē que est in elementis: aut herbis alchimiste de stagno volunt facere argentū: q2 cū sit ex eodem pnn-

cipio: ⁊ in hñtibus simbolum facilioꝛ fit. transitus insti. qbus mo. col. ob. §. i. Cum multe ꝟtutes sint isite herb ⁊ lapidibus. xvi. q. v. nec miꝝ. circa mediū Sed his non obstantibus credo qꝫ sit illicita ex multis respectibus. tū pmo. q: nullus inuenit q hēat veram huiusmodi artem lz dicatur de multis: sz tal sum ex experientia: tum q: videmus qꝫ cōiter ipsam facientes multa ꝯsumūt: ⁊ a cōiter accītibus est stādū. vnde de ipsis dr̄ ad thim. iii. ⁊. d. c. nec miꝝ Semꝑ adiscētes ⁊ nūq̄ ad ꝟitat' sciaz ꝑuenientes expientias multas faciūt: ⁊ nunq̄ ad pfectum attingūt: tp̄s vitaqꝫ ꝯsumunt: nec id qđ opantur hz ꝟtutes cum auro: vel argēto: sed solū appentiam: iō sp sunt ꝯdemnandi alchimiste Et h̄ euidēt ꝓbatur: q: nemo in publico eam vult facere vt appareat qꝫ male agunt q: oduint lucem. Et si aliqñ aliqđ veri faciunt aut fit cum dāno cōputatis expensis vel ex aliqua deceptione imponēdo auꝝ veꝝ. vel aliqua diabolica fallacia que vt eos attendere faciat huiusmodi facit eis veꝝ auꝝ ex appositione auri veri occulte aliqñ. Cum g̃ sit tale exercitium ꝯ vtilitatem publicam vt pz ex ꝯsumptōe reꝝ: ⁊ q: vt cōiter faciunt ex his monetam falsaz: iō simpliciter sunt ꝯdēnandi eā facientes.

Alea. vide. j. Ludus. §. iij. cum seqntib⁹.

Alienatio quid dicitur. R. qꝫ proprie ⁊ stricte est oīs actus ꝑ quem transfertur dñium. Dicit tex. C. de fun. do. l. i. Et sm gl. in c. nulli liceat. de re. ec. non ali. ⁊ eam sequūtur doc. ibidē. Largissime aūt aliēatio dr̄ datio i ēphiteosim ⁊ locatio ad lōgum tp̄s. vt volunt. ta. de bella p. in aut. de non alien. §. q: vero ēt qñ sola possessio in aliuz transferē. vt no. inno. de re. ec. nō alie. c. epi. ⁊ alba. in aut. hoc ius porrectū. C. de sa. san. ec. sed ꝯ vr̄ tex. in. d. c. nulli lz: vbi dicit. Alienationis aūt verbum continet conditionē. s. vendere sub cōditione. Alij hñt ꝯductionē ad longū tp̄s donationem: venditionez ꝑmutationē: ⁊ emphiteosim ac ꝑpetuū ꝯtus hec tex. sz ꝟbum ꝯtinet denotat ꝓpriā naturā vocabuli vt dicit bar. in l. affinitates als incipit. l. cui eoꝝ. ff. de postu. §. Item pōponius vbi dicit se dānasse glo. in. l. gallus. §. institutēs. ff. de li. ⁊ po. Et sic cōsuluisse qꝫ vbi statuto cauet qꝫ tutela soluz veniat infi ⁊ auie qꝫ ēt ꝓpꝛie venit patruus. ⁊ noīe nurus venit ꝓnurus. ⁊ noīe filij venit nepos ⁊ ꝓnepos nisi addat aliqđ qđ faciat determinationē ad certā ꝑsonā ita litat bar in d. §. institutēs ⁊ no. idē in l. libeross. ff. de ꝟb. sig. Pa in. d. c. nulli liceat. dicit qꝫ ī mā fauorabili: ⁊ larga. vt in d. c. nulli ē veꝝ sz in mā odiosa nō venit nisi qđ dixi ꝯtus ꝑ quē trāsferē dñiuz ꝓpea i rebus eccl̄ie alienādis accipit alienatio. vt. i. d. c. nulli sz gl. ibiđ.

1 Alienatio de fratre ad sororem non est sz Monal. eo. ti. allegat. C. de fidei commis. l. voluntas.

2 Que reqrunt in alienatione rei ecclesiastice. R. Pa. i. c. cū aplica de his q̄ fi. a p̄la. q. v. Primo tractatus. s. an expediat vel nō. Scđo cōsensus capli. Tertio qꝫ fiat pro vtilitate ecclesie. Quarto auctoritas supioris. Quinto subscriptio ⁊ hoc ponit in c. tua de his que fi. a prela. ⁊ in. c. j. eo. ti. ⁊ c. nulli de re. ec. non. alie.

3 Utꝝ subscriptio reqrat necessario. R. Pa. i. c j. de his q̄ fi. a p̄la. qꝫ inno. dat vnā r̄lam qꝫ nunq̄ reqrat subscriptio nisi in casib⁹ a iure expssis. rō q: r̄r in q̄libet dispōe sufficit ꝯsensus nec reqrit scriptura. l. pactū. C. de pa. vide gl. in. c. j de cē. li. vj. Et iō venditiōem ꝑmutatōz ⁊ donatōz p̄latus facē non pt nisi de ꝯsensu capli ⁊ subscriptione canonicoꝝ. Alba. in. d. aut. h̄ ius tz qꝫ subscriptio in alienatōe rei ecclesiastice r̄r non est necessaria nisi in tribus casibus p̄dictis. s. venditione: ꝑmutatione: ⁊ donatiōe. vt i. d. c. tua. ⁊ in casib⁹ no. ꝑ arch. i. c. sine exceptiōe. xij. q. ij.

4 ¶ Que sunt cause legitime alienationis rerum ecclesiasticarum ꝙ. Pa. in. d. c. nulli liceat ꝙ sunt quattuor ¶ Prima necessitas si debita vrgentur et ecclesia nõ potest satisfacere de fructibus ¶ Secunda vtilitas. s. vt habeat rem meliorem: et ista ponuntur in auten. hoc ius. C. de sa. san. ec. et. x. q. ij. c. hoc ius. ¶ Tertia pietas. xij. q. ij. aurum. et c. sacrorum. ¶ Quarta incommoditas: vt quia res est magis dampnosa quam vtilis ecclesie vt i c. terrulas. xij. q. ij. et ibi plene i glo.

5 ¶ Utrum omnis alienatio rei ecclesiastice sit prohibita sine prefata solennitate vel aliqua de prefatis causis. ꝙ. secundum doc. i. d. c. nulli liceat ꝙ non: sed immobilium. Et nomine immobilium rerum comprehenduntur ea que seruando seruari possunt: facit l. tutores la. ij. C. de admi. tu. et c. tua. de his que fi. a pla. Sed alb. i. in d. auten. hoc ius tenet ꝙ mobilia que etiam seruari possunt alienari possunt sine predicta solennitate vt omnes etc. nisi sint ad diuinum cultum deputate: quia tunc seruabitur auten. preterea C. de sa. san. ec. scilicet vt non vendantur nisi pro necessitate et vtilitate: et placet.

6 ¶ Utrum pecunia sit de his que seruando seruari possunt. ꝙ. Pa. in d. c. nulli liceat ꝙ non. quia recepta nihil operatur. lxxxviij. di. ecclesiis. et no. in l. cum plures in fi. ff. de admi. tu. vbi tutor debet pecuniam pupilli ponere in emptione prediorum. Quod verum credo nisi i duobus casibus. ¶ Primus quando pecunia ecclesie esset deputata ad emenda bona immobilia: quia tunc iudicaretur bonum immobile: nec posset mutari. tex. est singularis. et ibi bal. et lodo. de ro. in l. iij. §. quid ergo. ff. de con. inde. tu. et vti. actione. et pro hoc tenuit alb. i. q. xxiiij. an sa pte statutorum: ꝙ quando statuto cauetur ꝙ mulier lucretur dimidiam partem bonorum immobilium mariti decedentis sine liberis ꝙ lucrabitur partem pecunie deputate ad bona immobilia emenda: quia illa pecunia iudicabitur vt immobilis. Sed bal. est contrarius i l. cetera. §. fi. ff. de le. i. et allegat mirabilem tex. in l. cum in fundo §. si fundus ff. de iure do. et nõ credo verum quod ad dictum statutum: quia iura adducta per albe. ff. de he. insti. l. ex scõ. §. ceterum la. ij. loquuntur in actu fauorabili vltime voluntatis. Similiter et c. de ne roman. de elec. loquitur in fauorem ecclesie. Et cum prefatum statutum sit contra comunem dispositionem iuris quod illa iura ad hoc nõ deberent allegari. Similiter l. et si nõ sunt ff. de aur. et ar. le. § quid ergo. ponit casum vbi argentum ceptum fabricari habetur pro facto: et nõ pro infecto fauore vltime voluntatis. ¶ Secundus casus est quando pecunia esset in magna quantitate facit c. licet heli. de simo. vbi accusatur prelatus ꝙ male expendit nõ modicam pecuniam: ergo nõ potest ea vti sicut fructibus. secus si esset modica quantitas. Et sic limito dictum pa. et ita intelligas in. d. c. nulli.

7 ¶ Quid est illud quod seruando seruari potest ꝙ. secundum arg. in §. quia par. in auc. de nup. ꝙ dicitur omne illud quod nõ corrumpitur triennio. et est glo. singularis in l. vnica C. si aduer. vsu. Hoc limito quando tale quod seruatur potest producere fructus sic seruatum: alias nõ argu. l. j. § sunt quidam. ff. ad treb. Et ita intellige glo. in. d. §. sunt quidam et facit tex. in l. aristo. §. fi. cum l. se. ff. de iur. de li. et sic que vsu consumuntur nõ sunt de illo que seruando seruari possunt. Fallit in pecunia vt dictum est: que est casus specialis.

8 ¶ Utrum iura actiones et nomina debitorum censeantur mobilia vel immobilia ꝙ. pa. in. d. c. nulli ꝙ non proprie: quia mobile et immobile claudit aliquid tertium. vt. l. moueutium. ff. de ver. sig. Et ideo cum sint quid incorporale sunt in tertia specie vt patet in. l. a diuo pio. §. in venditione. ff. de re iudi. Ideo consulunt doctores ꝙ si princeps relinquit bona mobilia distribuenda nõ veniunt pene nomina exacte. Unum tamen notabis ꝙ si quis volens comprehendere totum patrimonium suum facit solum mentionem de mobilibus et immobilibus tunc iura: actiones: et nomina debitorum sunt immobilia: si adherent immobilibus. Si vero adherent mobilibus: sunt mobilia. Et idem de annuis redditibus. Et sic limita cle. exiui. §. cum annui reditus: de ver. sig. et facit glo. in. c. ij. de re ec. nõ alie. l. vj. Alienari tamen non possunt sine debita solennitate

ꝛ eē q: ſuādo ſeruari pñt: qris Bꝛ. vt no Alb:.in.v.auc.hoc ius. ꝯſulue rit poſſe alienar: qꝺ poſſet teneri poſt factum: vel ēt ante ex magna cauſa.

9 ¶ Utꝝ mobilia p̄cioſa eccl'ie cenſeantur inmobilia ℞.ꝙ ſic vt colligitur ex.l. lex q̄ tutores.C.de adm.tut.ꝛ ex glo i c epo q mancipiū.xij q.ij.ſ. tunctis. Idē tꝫ pa in.v.c.tua.de his q̄ fi a p̄la.

10 ¶ Utꝝ prefata forma regratur in oi alienatione reꝝ īmobilium eccliaꝝ.℞. Pan vt refert Ge.in.c.j.de re.ec.non ali.li.vj.q̄ſi in fi.ꝙ tractatus non regritur niſi in eccl'ijs cathedralibus non ſī eccl'ijs inferioribus: ſed ſufficit ꝯſenſus ſupioris. Sed ego credo veꝝ dciū Pan.q̄ſi eccl'ie inferiores non hn̄t capitulū: aſs non ar.cle.j.de re.ec.non ali. Cauſa aūt legitima.ſ.vt neceſſitas vel vtilitas ſp regritur.vt in.v.cle.j.Et lꝫ nō dicat niſi de neceſſitate vel vtilitate ēt pōt fieri propietate. Rō: q: vbicū ꝗꝫ ſtatutum vel ꝯſtitutio loqtur in materia: ꝛ aliquos caſus excipit: non p̄ hꝫ firmat regulā in nō enumeratis ꝯ ius cōe antiquū: quinimo in caſibus nō exceptis ſupplet a iure cōi facit.c.a. ad audientiā cū ibi notatis de cle.nō reſi. facit gl.ꝛ Bar.in.l.fin.ff.de vſuca. vbi no.volūt ꝙ ſi vnū ius ponit regulaꝫ ꝛ excipit aliquos caſus cū dictione taxatiua: ꝙ nihilominus excipiunt alij caſus q repiuntur a iure excepti in alia pte iuris facit.c. qm̄ frequēter iūcta gl. ſ.viſo.vt li.nō ꝯte.facit glo.in.l.j.C.de ꝯdi inde. que vr velle ꝙ excepto vno caſu a regula vident excipi oēs ſiles. Satis eſt.n. vnum poſituꝫ exēpli grā ar.l.nō pūt.de legi.c.tranſlato de ꝯſti tu.Et qꝺ dr ꝙ exceptio firmat regulā in nō exceptis.vt in.c.dn̄s xxxij.q.vij. ꝛ in.c.qm̄ de con lepro.vbi dicit dn̄s. nō lꝫ dimittere vxorē excepta cā fornicationis: dꝫ ītelligi ꝙ firmat regulaꝫ in caſibus nō ſilibus.ꝛ nō ſpecifice exceptis facit.l.j ff.qꝺ vi aut clam c cuꝫ dilecta de ꝯfir.vti. Diſtigue nī ꝙ ſi caſus ꝯſilis nō excipiunt ſpecifice alibi. tunc iſi mā ſanccabili extendit ꝛ pia p̄ idēptitateꝫ rōnis vt ſentit gl.in l.ubi C.de ſa.ſan.ec. Secus in mā reſtringibili.vt no.in.l.ij.C.de pa.q ſi.di. vide qꝺ no.in.c.īter alia de īmu.ec.ꝛ.v.c. cum dilecta.ꝛ.v.c.quoniam quod no. quia facit ad multa.

¶ Quid ſi ep̄s nō hꝫ caplꝫ. q: eccl'ia ē deſtructa pp guerras ꝛ hmōi.℞.pa. in c j.de his q̄ fi.a p̄la.dīt doc.ꝙ loco canonicoꝝ aduocet aliq̄s clicos honeſtos arg.·xv.diſtin.ſi forte.ꝛ.l.vbi abſunt.ff de tu.ꝛ cu.dan bonus tex.xvij. q.iiij.nullus rea.Et hoc eſt vtile ſeruare ēt in alienatione eccl'ie inferioris. 11

¶ Utꝝ neceſſitate occurrēte q̄ nō patit vt hēatur recurſus ad ſupiorē: lic te poſſit fieri alienatio ſine eiuſdē ſuperioris licētia: vide.j.Iuramentū.iiij § j. 12

¶ Quis dicat ſuperior: vt pro lnia ad ipm recurrat in cā alienationis rei eccl'iaſtice ℞.ꝙ i nō exēptis ē ep̄s ꝓprius In exēptis ē p̄latus ipſoꝝ ſub qbus ſūt vt abbates in eccl'ijs ſibi ſbiectis ꝛ miniſtri mioꝝ q̄ ad monaſteria ſcē Clare: ꝛ puinciales p̄dicatoꝝ q̄ ad ſua monaſteria. Ita elicit ex no in.v.c cle.j.ꝛ p̄ Car.in.c.ſtatuimus de tranſac. 13

¶ Utꝝ recipiēs rē eccl'ie ſine obſuatione ſolēnitatis teneat eam reſtituere ℞.ꝙ ſic ſm Mo n de alie.ēt cū fructibus: nec pt repetere p̄ciū ab eccl'ia.xij q.ij.nō liceat.ꝛ.q.ij.lꝫ ius in autentico de nō alie.§.j.Limita lꝫ veꝝ ꝙ nō repetit p̄ciuꝫ ab eccl'ia niſi ꝯuerſuꝫ fuiſſꝫ in vtilitatem eccl'ie.ar.c j de depoſito. Do ꝛ aliā limitationem ſm.v.An. ꝙ q̄ſi cā licita ſunt alienationis: lꝫ nō ſit ſuata forma nō tenet in ꝯſcia q: ſolēnitates adinuēte ſunt ad euitādū deceptiones.Et iō qn̄ deceptio nō ſubeſt ꝛ ſunt cā licita alienādi nō tenet reſtituē in cōſcīa qꝺ bn̄ no recitat Pa in c.q: plerieꝗ de īmuni.eccle.ꝛ eſt equiſſimum. 14

¶ Utꝝ p̄latus eccl'ie poſſit renūciare exceptiōi ꝯpetēti eccl'ie: aut tranſigere euidēter in dānum eccl'ie.℞. Pa.in.c. j.de depo.ꝙ nō lꝫ Inno.ibidē nūi et 15

spali ꝯcessione pape.facit.l.pretes.C.de trāsac. et l.ꝯtra iuris ciuilis regulas.ff. de pac.Et q̄ infert ꝙ nō pōt cedere liti et cause aut trāsigere nisi sit cā euidens et debita solēnitas si actio sit ad rē immobilem iux̄ no.in.c.nulli liceat de re. ec.nō al.Si vo sit ad rē mobilē:sic potest.vt no.gl in.d.aut.hoc ius.Et h̄ est verius.p l.cū hi.§.si cū lis ff. de transa. et l.non solū.C.de p̄.mi.quis aliq̄ teneant indistincte ꝙ trāsigere pōt:vt not. alb:t.in.d.aut.hoc ius.

16 ¶ Utrum platus solus possit repudiare legatū sine solēnitate pstata.Re.vt colligo ex ꝯsi.ij pau.de ca.ꝙ non sed donatōem sic:et dicit.pbari et bene ex.l.magis puto.§.fundū.ff.de re.eorum que sub tu.Rō diuersitatis est q: in donatione non acqrit donatario nisi volēti et nō ignoranti s3 in legato sufficit sciā testatoris solius:acqrit.n ignoranti l3 reuocabilr.l.cu3 pr̄.§.surdo.ff.de le.ij.et.d. §.fundum. q̄ legatum est q̄situm ipso facto.Et sic intellige no.p doc. in.c.vt sup de re.ec non al.et in.c tua.de his q̄ fi.a pla.Et mihi placet: q̄uis fede.ꝯsi. vii:j.ꝯsuluerit ꝙ et legatum pōt repudiare.Et cum fede. est inno.in.c.ij. de do.har.in.l.iubemus nullam.C.de sac. san.ec.vbi bene distinguit et Pa.i.c.i. de do.et ꝯtu.vbi late ponit s3 eos non seq̄r nisi qn̄ qd legat eēt d̄ his q̄ aliena ri sine solēnitate pn̄t ante sciā:sed post sciā sic si cā legitima subeēt.Et idē dic in q̄cunq3 phibito alienari sine aliqua solēnitate vel ꝯsensu alterius.

17 ¶ Utrum iconomus ecclie cui cōmissa ē in aliquo casu alienatio possit illam facere ꝯsanguinneis suis Re.Pa i c vt sup de re. eccle.nō alie.legiste tenent p autēticam q̄buscunq3 modis.C.de sacro san ec.positam.x.q.ij.ꝙ nō nec alius administrator cuiuscūq3 ꝯditionis sit. Sed Pa dicit nō esse idem in plato: sed vn̄ i iconomo et alijs.Ego tn̄ credo ꝙ in ꝯsciā si ex cā legitima facit excusetur. et valeat talis alienatio arg.c.j. de coha.cle.et mu.in tex.et in glo.

¶ Quid dr̄ ꝑpetuus.Re.gl.x.q.ij.hoc ius.¶ Primo qd durat vsq3 ad.xxx.annos.insti.de perpe.et tempo.ac.¶ Secundo qd durat q̄diu viuit qui ꝯcedit ff.p socio.l.j.et.c.pcarie.x.q.ij.¶ Tertio qd durat q̄diu pensio soluatur. in sti.de loca.§.adeo.¶ Quarto qd durat vsq3 ad tertiā gn̄onem.vt in aut. de non alienan.§.emphiteosim.Et sic ois talis ꝯctus prohibetur sine solēnitate:et in causis de q̄bus.s̄.dēm est.

19 ¶ Utrum ire inculte date ad culturā cū pmissione dandi eas in emphiteosim possint dari post culturam ipsarum. Re.pa.in.c ad aures de reb.ec.nō alie. ꝙ sic extrpātibus sine eorum heredibus alijs nō:nisi seruata debita solēnitate q: nō sunt amplius terre siluestres.

20 ¶ Utrum sede vacante possint alienari bona ecclie.Re.pa.in.c.j.ne sede va ꝙ aut sunt bona que suando seruari nō pn̄t:tunc in ecclia ep̄ali iconomus sine caplm sine alia lnia poterit. Sicut dicimus in tutore.l.lex que tutores C. de admi.tu. et l.tutor q̄ repertoriū.ff. eo.Si vo bona seruari pn̄t:tunc in ecclesia ep̄ali non poterunt alienari sine lnia pape solum ar.d.c.j.et in.c.j.de re. eccle.non alie.li.vj.In ecclia vo inferiori:tunc si magna vrget necessitas:et ecclia diu est vacatura:nec pōt comode expectari creatio p̄lati: tunc in istis duobus casibus dicit inno.ꝙ dabitur curator bonis.et p illum fiet alienatio nec prius poterit fieri et per archiepm anteq̄3 sit datus administrator ecclie vacanti vt in.d.c.j.lib.vj.facit.l.ij.ff. de cu bo.dan. et qd no.in cle.ij de re ec. non alie.et ꝯcor.An.et Du.Silr non valet alienatio facta a scismaticis vel intrusis de scis.c.j.xij.q.ij. alienatiōes Et tenetur q̄ eam recipit restituere nō solum rem:sed et fructus pceptos et q̄ percipi potuerunt a iusto possessore.c. grauis de resti.spo.Et est excōicatus q̄ innititur talibus alienationibus.vt.j. excōicatio.vij.casu ix.

21 ¶ Utrum prelatus h̄ns bona distincta a

bonis capli possit illa cōcedere alicui ad vitam ipsius plati sine capli ꝯsensu et alia solēnitate ꝶ pa in.c.ꝯtinebatur:de his que fi a pꝛela.ꝙ ꝶe.consi. li.13 ꝙ sic.vide doc in ca. veniens.de trans.et maxime cā pietatis p tex.iuncta gl xvj.q.j.possessiones vide archi. in.c.j.de re.ec.non al li.vj.

22 ℭ Utꝝ in alienatione rei minoris requiratur aliq̄ solēnitas.ꝶ.inno.in.c j. de re.ec.nō ali.li.vj ꝙ sic.s.cāe cognitio et decretum:et cā legitima.C.de p. mi.l.minoꝝ.et.l.si minores.et.ff de re. eo.qui sunt sub tu.l.magis puto.§.nō passim.et.§.si es.Et hoc veꝝ ēt in mobilibus preciosis ſm eundem ibidē: alis hꝫ ꝯtra possidentem rei vendicationem ꝯ tutorem aut curatorē psonalem actionem tutele: vel negocioꝝ gestorum.d.§.si es.et.§.se.C.de p.mi l.et si preses.Et dicit ibidē īmo. ꝙ decretum est snia:et nō imponit sine cāe cognitione et ideo in scriptis est dandū C.de sen ex peri.re l.ij.ff.de re.eo. qui sunt sub tu.l.j.et.d.§.si es.et.d.l.minorum.Sepe tñ in iure decretum vocatur auctoritas.l.j.C.de mi.et.l.j.C. quādo decre.opus non est.

23 ℭ De alienatiōe possionis date sub ꝯditiōe ne alienet.vid.j.dōatio.§.xlvij

24 ℭ Utꝝ valeat alienatio fcā p eum q cōmisit capitale crimen:et ad pñā cāꝫ. ꝶ.inno.in.c.qꝛ pp de elec.ꝙ alienatio tꝫ:dummō fiat an sniam l.post ꝯtꝫ ff.de dona.et.l.si qs post hac.C.de bo. dā.que pcipit ꝙ bona illius q capitale cōmisit crimen publicent: intelligēda est post sniam inuenta:vel ex suspitiōe pene alienata vt.ff.de do.cā mor. l.si aliqs fallit in crīe lese maiestatis: vt in gl.d.l.post ꝯtꝫ ſſr et heref. vt in.c.cum scdm.de here.lib.vj.qꝛ sunt in ꝯmissum a die cōmissi crīs vide.j. hfticus.idē dic in qclꝫ crīe p qd ipso fcō bona ipm ppetrātis cēnt ꝯfiscata.

25 ℭ Utꝝ alienatio in fraudē creditoꝝ vel psonoꝝ valeat.ꝶ.ino.vbi.s.ꝙ nō qꝛ venit reuocāda. vt.ff.de his que in fram.cre p totum īmo plus qm̄s non sit fcā in fraudē:si tñ fraus est in ipso facto renocatur.l.oēs.§.lucius ff.e.ti.

ℭ Utꝝ alienatio rei litigiose valeat. 26 vide.j.cessio.in prin.

ℭ Utꝝ alienatio fundi dotalis:vl' re 27 rum donatarum propter nuptias valeat vide.j.dos.§.xj. et.xij.

ℭ Qui phibeantur alienare.vide.j. 28 donatio.§ iiij.cum sequentibus.

ℭ De alienatiōe bonoꝝ mobiliū que 29 ſuādo ſuari nō psūt fcā p ecclīasticas psonas.vide.j.cciens.xiij.p totum.

Alimenta

Alimentorum appellatione vestimēta et calciamēta intelliguntur in legatis vt.ff de ali.et ci le.l.legatis. Idē dico si legatus ē victus vt.ff.de vb.sig l. vbo victus.secus si cibaria sunt relicta.vt.ff. de ali.et ci.le.l.antepe. Item noīe alimentoꝝ veniūt medicine ſm dy.ang. et imol.in.l.si cuꝫ dotē.§.si marit⁹.ff. so.ma.p.l.vbo victus cū se.vbi est casus.ff.de vb.sig.et pbatur in.l.legatis ff.de ali.et ci.le.et bal in.l.in rebus.ff. ꝯmo.qm̄uis dixerit ꝯtꝫ in.d.§.si maritus.p copulaꝫ que ponit inter diuersa.vt no.glo.in rica.ff.de iur.et fa.ig. Hoc nō est veꝝ qꝛ ibi ponit inter genus et spēm.vt in sili notat glo.in.l.j. C.de ser.et aqua. sꝫ appellatione cibarioꝝ non veniūt medicine ſm ang.in d.§.si maritus.ſſr noīe alimonie veniunt necessaria vite ſm pa.in.c.cum scdm.de pben.et pꝫ ex.ca.nō liceat de pben.in fi.lre.E.nomen vite necessaria iportat vestes:cibos medicinas et hmōi sicut dicimus de alimētis legatis in.d.l.legatis.et ibi tenꝫ bar.ꝙ ille cui debent alimēta dꝫ hre expensas p studio necessario sine quo viuere non posset ſm ꝯdecentiā psone puta grammaticam et hmōi. secus de expēsis in studijs in qbus dr̄ militare: sine quibus bene pōt viuere honeste ſm condecentiam sue psone. Idē no.in.l.de bonis.§.non solum.ff.de car.edi.

1 ¶ Quis tenet ad alimenta prestanda. R.
sm azo. in sum. C. de alen. li. et mo. in
ti. alimenta. Nã primo parentes liberos
et liberi parentes alere tenentur: et oia
onera invicem sufferre. vt ps. C. e. p to
tu. non tñ de ere alieno. vt. ff. e. ti. l. si
qs. §. parens. No. tñ q nole pris hic
veniunt ascēdentes ex linea paterna: et
mris noie ex linea mrna. Est tñ dicta
qz mr non tenetur nisi pr: vel ascendē
tes ex eius linea defierint vel sint egē
tes. vt. l si qs. §. vtr. et l. non quemad-
modu ff. e. ti. fallit hoc est qñ filij psint
sibi sufficere in alimentis. vel ex bōis
suis vel ex artificio. limita s3 bar. nisi
sit nobil' cui non deceat talē artē exer
cere. et idē puto in liberis circa paren
tes suos ff. e. l. si qs. §. s3 si filius. nec di
stinguo an sit emancipatus: vel ne an
sit legitimus vel ne qz de iure canoni
co tm pr quam mr tenet alere spuri-
os vt no. ino. in. c. ij. de regula. et pa. in
c. cu3 hēet de eo q du. quā po. p adul.
Fallit et vt j. filius. §. xij. ¶ Scdo vir
vxorem et vxor viz: si vir sit inops et
vxor locuples. C. vsi vir et vxor. aut p-
terea. ff. so. ma. l. si cum dotē. ff. ad sil.
l. j ff. de in. do. l. mutus. Et h vez nisi
vir vel vxor eet in culpa qminus exhi
beret debita obsequia alteri. ar. le. insi. §.
offerri. ff. de ac emp. cū similibus. ¶ Ter
tio frater fratrē si egeat sm gl. in. l pa
rentum. C. de alen. li. et d. l. si qs a libe
ris. et eam approbat saly. in. d. l. parē
tum dicēs esse rōnabile: qz si tenentur
alere fratres nālem mr: vt in aut. l3. C.
de nā li. multo magis nālem et legiti-
mum. ar ff. de adm. tu. l. tutor sm di-
gnitatez. §. in soluēdis. ¶ Quarto ser
uus a dño. ff. de admi. tu. l. cu3 plres. §.
pe. Alioqn fiet qd est in. l. ij. C. de his
q sunt sui vel ali. iu. et in. l. vnica. §. s3
scimus. C. de lati. li. to. ¶ Quito socer
nuz suaz. d. l. si qs. ¶ Sexto tutor ma
trem pupilli et sororez si egent. et d. §.
in soluēdis et no. q alimēta debēt pre
stari s3 ɔsuetudinez regionis arbitrio
boni viri et sm facultatē debētis et di-
gnitatē legatarij. s3 bar. i trac. de duo-
bus frib'. facit. l. alimēta. ff. de ali. et ci.
leg. et l. cū hi. §. in psona. ff. de trāsac.

Altare duplex est. aliud sta
bile qd qdem eccle-
sia ɔsecrata non pot ɔstrui nisi
qd eps ppzius ɔsecrauerit vel ɔsecrari
pmisit. s. ab alio epo. lxviij. di. c. qm̄ is
et de ɔse. di. j. c. nullus. et l. ij. Aliud aūt
dr viaticū. s. in via portādu3 vel porta
bile sm io. an. in. c. qm̄. de pri. uil. li. vj.
et no. q istud altare portabile. aliqñ fit
ex tabula et lapide: ita q lapis ē sigil-
lum: et sepulchz est in ligno aliqñ vo
fit ex lapide solu3 ita q in ipso lapide
est sepulchz. aliqñ cu3 ligno et lapidē
ita tñ q in lapide est sepulchz et sigil
lum et ponit lignu3 pro augenda eius
latitudine aliqñ fit in lapide solo sine
sepulchro et reliqs. Et istis qtuor mo
dis solummō potest fieri. et d3 esse la-
tum q sup eo possit stare hostia et ca-
lix. ar c. ɔcedumus. de conse. di. j.

¶ Utr; debeat ee ɔsecratū ab epo tā sta- 1
bile q viaticum. R. q sic. d. c. nullus. et
d. c. concedumus. et ca. quod in dubijs
de consecra. eccle. vl' al.

¶ Qñ execrat altare. R. sm pa. in. c. 2
pposuisti de cōse. ec. vel al. q duobus
modis ¶ Primo qñ mēsa altaris est
mota. i. qñ tabula superior de loco cui
cōpaginat amonet sm ino. in. c. ad ca p
dicti ti. et ho. in. c. j. e. ti. et hoc vez i al-
tari stabili: et l3 in ipsa mēsa sit forma
ɔsecrationis tñ si remoueat mēsa a stru
ctura execrat altare: qz ɔsecratio intelli
git pncipal'r in ɔiūctiōe lapidis supio
ris et structure inferioris. secus si totu3
trāsferret cu3 sibi coherētibus. secus in
portatili qz nō execrat nisi amoueat il
lud ptius sigillu3 ɔtinēs ɔsecrationez:
qñ tm̄ est ita q in lapide sit sepulchz
Sed qñ lapis est pro sigillo in ligno:
tūc sm io. an. in. c. ligneis. e. ti. amoto
lapide a ligno est execratū. Qñ vo est
factū tertio mō: tunc si lapis amoueat
a ligno abb. et io an. in. d. c. ligneis te-
nent q non execrat: qz ɔsecratio est in

ipso lapide pa. ibidē dubitat q2 cū recipiat formaȝ ab ipso ligno ꝛ lapide: puta q lapis ē ita puus q non sufficit ad formā altaris viatici: sublato ligno est verū dicē q altare patit̄ enormē lesionē. Tu dicas verū esse qū lapis ē ita puus q non pt̄ ptinere calices cū hostia eo mō q̄ dȝ sup ipm poni ad celebrādum alā fēa est opi. abb. ꝛ ioā. an.

¶ Scdo mō execrat̄ qū enormiter est fractū. d. c. ligneis. ꝛ ibi dicit pa. q vbicūq; ptingat enormis fractura in altari execrat̄. q2 vr̄ pdere formam secus si fractura nō sit enormis. Isto solū mō execrat̄ altare portatile. ẜo mō dictū ꝛ nō alijs modis ꝛ no. eundē pa. i gl. in. d. c. j. q enormit̄ frangit̄ ꝛ execrat̄ altare stabile si aliqs de lapidibus tangētibus ipsāȝ psecrationē vel sigillum est amotus. ꝛ no. qū fit psecratio altaris fit vnū foramē puū in mēsa lapidea altaris vel añ altare: vel in latere dextro. ꝛ post psecrationēȝ clauдit̄ lapide parno ꝛ dr̄ ille lapis sigilluȝ: q2 denotat illud psecrat um: ꝛ ibi ponunt̄ reliquie ꝛ nomen epi psecrātis: ꝛ sancti ad cuius honorem consecratur.

3 ¶ An āt possit poni corpus xpi consecratū p̄o reliqa. i no. cū psilio assistentiū. R. q nō. licet tñ q leo papa dedit ptem corporal̄ ꝛ corpis xpi in psecratione cuiusdā ecclie. hec pa. in. d. c. pro posuisti. ꝛ astē. lib. vj. ti. xxxix. q altare portatile pt̄ psecrari sine reliquijs allegat. c. pcedimus. de pse. di. j. Et tñ ꝯa q̄ videnī pria dicit q loquunt̄ in altari stabili. Et q̄ ñ sint necessarie ꝛōe. ẜica in missalibus antiqs q̄ dicit q si reliqe nō fuerint omittatur illa pticula illius orōnis que dr̄ post pfessionem. s. Oramus te dñe per merita sanctoꝝ tuorū quorum reliquie hic sunt ꝛc.

4 ¶ Utrū execrata ecclia execret̄ altare R. pa. in. d. c. pposuisti. q nō q2 ecclia pt̄ destrui absq; hoc q destruat̄ altare. Sec9 si polluat̄ q2 tūc ēt polluit̄ altare ꝛ indiget recōciliatiōe. hoc itellige de stabili altari: nō d̄ viatico seu portatili.

5 ¶ Utrū plā altaria possint eadeȝ die in eadē ecclia psecrari. R. q sic: sicut ꝛ plures epi eodem die consecrari. c. cū sit. de conse. ec. vel al.

6 ¶ Utrū altare in ecclia psecrata possit dirui sine lnia epi: vr̄ q nō ar. c. placuit. de pse. di. j. secus in nō psecrata: ar. a ꝯrio sm glo. in. c. q̄m. ne. p̄ alle. Idē dic de erectione q ꝛ de diruitione.

7 ¶ Utrū sacerdos possit psecrare altare R. q nō. xxvj. q. vj. ministrare.

8 ¶ Utrū i altari in q̄ eps celebrauit possit p̄sbyter eod die celebrare. R. q nō. de pse. di. ij. c. fi. nisi de lnia epi: aut necessitate cū epo non pōt pficere. vj. q. j. nihil hec glo. in. d. c. fi.

Alternatiua

penalis sm bar. in. l. quicūq;. C. d̄ ser. fu. si v̄ba dirigunt̄ iudici: tūc optio ē iudicis: puta cū dr̄ puniat̄ vl̄ pdēnetur. Si v̄o dirigunt̄ reo: puta soluat mille vel exhibeat̄ medietatē ꝛ hmōi: tunc optio datur reo. Si vero v̄ba non dirigunt̄ nec iudici nec reo: puta dicit statutū sit pena pedis ꝛ hmōi: tunc in penis corpalibus electio ē iudicis. l. j. §. expillatores. ff. d̄ effrac. In pecuniarijs v̄o erit rei. ar. l. plerūq;. ff. de in. do ꝛ silis distictio fit in legatis p̄ dy de reg iu. li. vj. ꝛ doc. in l. lucio. ff. de le. ij. Si v̄o legatū simplr̄ fit alternatiue nō magis referēdo v̄ba ad heredeȝ q̄ȝ ad legatarium. tunc electio est legatarij: vt puta lego ticio fundum vel vsufructuȝ vendicabit ticius quod voluerit. vt in. d. l. lucio.

1 ¶ Utrū qū quis tenet̄ ad alteruȝ duoꝝ sub alternatiōe possit dare qđcūq; voluerit. R. glo. in. c. inter ceteras. de rescrip q sic istu. de heredi in. ti. §. pe. C. de pdi indeb. l. pe. ꝛ d l. plerūq;. ff. de le. ij. l. si ita extra de p̄ben. referēte. contra insti. de leg. §. si gñali. Soluit gl. p̄dicta vera pma ira: nisi eligens fuerit in mora. ff. de op. le. l. mācipioꝝ. ff. de leg. l. statuliber. § j. ff. de solu. l. stichuȝ p̄ no. R. ff. de pen. hr̄. l. itē. §. ideȝ recte ait. Unū tales si loco ꝛ tpe debito

offerat alter cui tenebat: et noluit recipere libat debitor. Unde si periret vel alio modo alienaret: non propter hoc teneret ad alterum ex quo solus creditor est in culpa per iura primo allegata. Sed si nullus sit in culpa debens duo alternatiue: puta sticum aut pamphilium: si perijt periculum primi ad venditorem: periculum secundi ad emptorem pertinet. l. ratio. §. si emptor. ff. de act. emp. et ven.

AMbitio secundum alex. secunda secunde tractatu de auaritia. q. vij. est appetitus potentie. Potentia autem potest appeti prout per illam acquiritur honorificentia: et sic reducitur ad superbiam vel prout est apparens sufficientia vel habundantia: et sic reducitur ad concupiscentiam oculorum. Unde augustinus primo confe. auaricia possidere vult multa: et tu domine possides omnia. Potentia vero dicitur in possessione omnium. vnde glo. super illud. Cognoui quoniam deus meus es quoniam bonorum meorum non eges ait. Quantumlibet auarus simul sufficit tibi deus: et enim auaritia terram querit possidere totam. adde celum: adde quod plus est qui fecit celum et terram. et ideo Aug. in li. de vera religione. Ambitio seculi superbos facit concupiscentia curiosos. et in li. confe. Jussisti vt continearn a concupiscentia carnis concupiscentia oculorum et ambitione seculi.

¶ Utrum ambitio sit peccatum mortale. Respondeo quod non semper: sed primo ratione finis: et est tunc quando in tali appetitu constituit finem scilicet quia paratus esset quodcunque mortale committere pro consequendo potentiam vel honorificentiam: vel secundo ratione rei que appetitur: vtputa quia appetunt vel plura beneficia ecclesiastica. ar. c. quia in tantum. de preben. nisi in casu licito. de quo dic vt j. clericus. iij. §. ij. vel aliquod beneficium vel officium seculare vel ecclesiasticum sciens se indignum ratione criminis vel ignorantie et huiusmodi: quia tunc est mortale. Ratio: quia vult quod lex prohibet. Similiter dico cum appetit beneficium aut dignitatem que

habet curam animarum principaliter propter honorem vel mortale ratione predicta. facit in ar. c. statuimus. lxi. di. et c. licet. viij. q. i. et optime. c. miramur. lxi. dis. et hoc intelligo si sit deliberatio voluntatis: alias veniale peccatum communiter est.

AMor sui est quando quis nimis diligit seipsum. querendo delectationes corporis nimis et quietem carnis: et procedit ex luxuria que est peccatum mortale solum si propter eam non implet precepta vel facit contra. Aliter communiter est veniale: quamuis tamen amor sui est ille qui aliquando conducit vsque ad contemptum dei. vt dicit augu. et ab isto procedit prudentia carnis de qua j. prudentia.

AMicitia. vide. j. diligere. per totum. et j. placere.

AMor seculi est filia luxurie. de quo vide j. diligere. §. iij.

ANgaria est opus personale et munus mere personale munus autem mere personale dicitur quod potest labore corporali expleri sine detrimento rerum. vt in. l. munerum la. ij. ff. de mu. et ho. perangaria vero in quibuscunque consistit vt vult glo. in. l. neminem. C. de sacrosan. ec. et bene quia dictio per auget. vt. l. vrbana. §. prouocare. ff. de verbo. si. et no in. c. si constiterit. de ac. et sic est munus mixtum: sicut angaria mere personale est.

APpellatio est a minore ad maiorem iudicem prouocatio secundum canones. ij. q. vi. omnis oppressus. et c. sequenti. et c. placuit.

¶ Quando est appellandum. Respondeo quod infra. x. dies a die late sententie. vt. C. de ap. aut. hodie vero. fallit in absente ex probabili: vel notoria causa: quia talis infra x. dies a tempore quo sciuit sententiam latam potest appellare vt. C. quando et quando iudex. l. ab eo. ff. quando appel. sit. l. i. §. si. et hoc verum nisi sit contumax vere in non comparendo vel veniendo ad iudicium: quia tunc non auditur ni-

si veniat iudice sedente adhuc pro tribunali.l.diuus.ff.de in inte.resti.secus si fuisset contumax restituendo: quia pôt appellare.l.creditor.ff. de ap.

2 ¶ Utrum appellatio interposita post excõem vel interdictum: vel suspensionem ab offõ: vel ab ingressu ecclie tollat ipsarum censurarum effectum. Rñ. quod non tex.est in.c.is cui. de sen.ex. lib.vi. et hoc verum qñ tales censure absolute sunt inflicte. Rõ quia secum trahunt executõem c.pastoralis de ap.secus esset si sub cõditiõe forent posite: vtputa si nõ solueris hinc ad mensem excõico te vel suspendo: vel si non feceris hoc vel illud: quia tunc si añ cõditõis euentũ appellauerit legitime bene suspendit.vt in.c.preterea el.ij.de appel.

3 ¶ Quid si dicat. Excõico te si appellaueris. Rñ. inno.in.d.c.pterea quod appellõ suspẽdit effectum.sed dubium eẽt si dicit excõico te si disposueris ad appellãdum.et tunc dico quod in casu in quo talis platus non põt phibere appellatõem non erit excõicatus: alĩs sic.

4 ¶ Utrum excõicatus post licitam appellatõem sit euitandus Rñ quod non.vt no.in c.licet de sen.ex.li.vi.et.c.pastoralis de ap. Uerum si excõicatus noiatim spãliter et expsse infra tps a iure vel a iudice determinatũ appellõem non fuerit psecutus vt debuit: eo elapso potest publice excõicatus denũciari et tũc erit euitãdus tã in iudicio quam extra et ab actibus litis remouendus.d.c licet.et debet reputari pro excõicato post talẽ denũciatiõez donec finalr fuerit declaratũ appellõem ante excõem fuisse interpositam.

5 ¶ Sed vtrum talis post denũciatõem excõnis et desertiõem appellõis celebrans aut ingerens se diuinis efficiat irregularis. Rñ. arch.in.d.c.licet.et sequitur ibidem Gc. quod non quia ex quo appello licita fuit añ excõem posita ipsam excõem suspẽdit: et licet post desertõem appellõis denũcietur excõicatus: non tñ excõicatur: nec vere est excõicatus: vt ibi pz.

6 ¶ Utrum a qualibet snia vel grauamine

possit appellari. Rñ. quod sic: si est hoĩs de iure canonico: de iure ciuili non ab interlocutoria nisi qñ iudex in criali vel ciuili negocio quẽm p tormẽta interlocutus est cõ.l.añ sniam.ff.de ap.reci. facit gl.in.l.añ snie tps.C.quõ ap.nõ re. Rõ autem non appellat ab interlocutoria. vt in.l.ij.C.de epi.au.rõ quia grauamẽ quod p eam infert põt repari p appellõem a diffinitiua.sed qñ non posset repari liceret. Quidam tñ tenent quod et ab interlocutoria põt appellari sp. vt.l.aut ptor §.qd ni.ff.de mino. sed pmũ verius.

7 ¶ Utrum qs possit appellare a declaratore pene legis: vr quod non quia a pena legis nõ põt appellari.l.si qua pena.ff.de ver.sig.et in.c.quia nos.et ibi gl.de ap. sed tu dic quod a declaratore põt.gl.est singularis in c.cupientes.§.quod si p.xx.dies.de elec.li.vi quod no.

8 ¶ Utrum qs possit appellare a denũciatione aut declaratõe excõicationis: seu alterius cẽsure. Rñ.pa.i.c pueniẽt.de ap. quod sic.quia hec nõ est snia iuris a qua non licet appellare c.quia de ap sed iudicis declarãns que est hoĩs. facit ad hoc gl.no. in c.cupiẽtes.de ele.li.vi.et hoc verum nisi si sit notorius excessus: quia notorius criminosus nõ audit appellans facit quod no.inno.in.c.ex pte.el pmo.de ver.sig. qui dicit quod in notorijs nõ reqritur pprie snie. sed fit quedam iuris executio.et tex.in c.qm.de fi presby. Quod limita verum qñ excessus est ita notorius quod nulla tergiuersatione potest celari.

9 ¶ Quis põt appellare. Rñ. alle citius interest: alĩs p aliũ facta nõ valet.l.i.ff.de ap.nõ re.et c.ex ore.de his que fi. a ma.par.cap.nisi qñ pnocaret p eo qui ducitur ad suppliciũ.vt.l.nõ tm.ff.de ap.

10 ¶ Utrum religiosus possit appellare. Rñ. quod nõ a correctione suorum platorum si fiat sm statuta ordis vel regule c ad nrãz.et c.reprehẽsibilis de ap.et c.cũ spãle.et.ii.

11 ¶ Utrum appellatio extraiudicialis sic annullet post facta sicut iudicialis. Rñ. sm ino.in.c.ex parte el.i.de ver.sig quod sic facit.c.ad audientiam.de ap. in hoc

tñ est dña fm eundē immo in.c.i.de his q̄ fi.a ma.pte.capi.qꝛ iudex q pcedit in forma iudicij dꝫ audire legitimas exce ptões:⁊ nisi audiat iuste appellatur ab eo. Sed secus est in eo q non vt iudex sed vt pruata psona pficit factū suū.qꝛ iste in forma iudicij non pcedit nec p cedere pōt.⁊ idō non dittet qn pficiat fa ctum sup q̄ appellaē.nec reuocabit nisi pbetur iustas cāe.nec iputabit ei si nō audit ꝯdictōem vel appellatōem aduer sarij nisi pbet iustitatem cāe appellōis. vt de elec.c.cum dilect⁹.⁊ melius.c.cū inter canonicos.iūcto qd no.in.c inter posita in gl.in fi.sed ēt de ap.⁊ sic col lige q appło extraiudicial'is dꝫ fieri ex cā pbata a iure vel ciuili vel ꝯsuetudina rio vel canonico. ¶ Secūdo q tenent gesta ēt post appellōem ipsam: nisi ap pbata iustitate cāe. ¶ Tertio no. q eo ip so approbat iustitas cāe q̄ nō pbat ꝯtrariū ¶ Quarto q sniā excōis non tꝫ post appłonem et causis ltis interpositam. ēt si non pbatur iustitas. Qd quartum ē spāle in excōe ⁊ ꝯ supradcā. Et ē rō:qꝛ nunq̄ dꝫ qs excōicari nisi cā pbet.ii.q i.nemo.de hoc vide ino.in.c.dilectis fi liis de ap.q in hoc ꝯcordat.

12 ¶ Ubi ⁊ a q̄ est appellandū. R. q a iu dice q pnūciauit ⁊ vbi ius reddi ꝯsue uit. Nā regulr q ad cās agēdas ptinēt in eo loco dūt fieri ⁊ agitari.ff. de inf. ac.l.volut.§.q a t ⁊ corā iudice q sen tentiā tulit.si ei⁹ sit copia nō p vicos vł ortos.ff qn sit ap.l.i.§.d'es. Et si n̄ vlt iudex recipe appellōem punitur.l.iudi cibus.⁊.l.qm.C.eo.

13 ¶ Ad quē est appellandū. R. ad supio rem ⁊ gradatim.ff.e.l. ipatores.⁊.C.e.l. ad victos. Si vō a delegato appellatur ad delegantē.C.e.l.pcipimus.§ coꝛꝫ. Si āt a delegato delegati sernetꝛ fo ma posita C.qp sna iurisdic.l.vnica in fi.et in gl ibi.fe. Et pptea dat cautelam. Ra. ful.in.l eo casu.C.de ap.q eps vel ali⁹ o'dinarius deleget cām qꝛ si appellat a sniā:deuoluet ad ipm q itez deleget cām appellō q pōt delegari.vt.l.cum

post sniam.C.de ap.not.glo.⁊ ang.i.l. eos in pn.C.e.ti. Et si itez appellet ad eum reuertet.⁊ cū non liceat appellare tertio loco nō exhibit de eius officio.

14 ¶ Qualr est fienda.R.si in ꝯtinēti fit suffi.cit viua voce sine scriptis.C.eo.l.lit gatoribus. Si fit incontinenti.tunc dꝫ porrigere libellū appellatoriū.i.x.dies. C.e.aut.hodie aūt q libellus dꝫ ꝯtinere nomen appellātis ⁊ ei⁹ aduersarium ⁊ nomen iudicis a q̄ ⁊ ad quē appellaē. Dec not.l.i.§.fi.ff.e forma sic ego Ti tius dico sniam nullaꝫ quā tulistis dn̄e iudex.B.ꝯ me ꝯdemnādo me sempro nio in.x.libras psoluendas.⁊ si aliq̄ est ego sentiēs me grauatū ad talē iudicē appello in scriptis petēs aplos ⁊c.

15 ¶ Utꝝ appellare liceat. R. q sic qn̄ fit ex ꝯfidentia iuste cāe:vel ad decl.nādū indebitū grauamen iudicis.qꝛ h̄ fit au ctoritate iuris:⁊ qd fit iuris auctoritate non hꝫ calūniā.⁊ q liceat appellare ex cāis expressis hr̄ in.c.pastoralis de ap. si vō appellet gā cā afferende more: et aio aggrauādi aduersariū sic n̄ pt fieri sine pctō mortali si ē in notabile detri mētū pxio ⁊ tenetet ad satisfōēꝫ qꝛ.q.vi. c.ge͞nq̄z.cōcor. Tho.scda scde.q. lxiij.

16 ¶ No. q timēs iniuriā inferri sibi ab aliq̄ iudice ⁊ accipiēs iter eundi ad pn cipem pcipiat illi ne sibi iniuriam infe rat p hoc vr̄ positus sub ptectōe pnci pis vt sic istud pceptū cum arreptōe iti neris hēat vim cuiusdā appellatōis ex̄ iudicialis facit q no.bar.in.l.de pupil lo.ff.de no.op.nū.⁊ ino.⁊ io.an.i.c. vt debitus de ap.facit c.dilecti.el.i.⁊.c.ad audiētiam de ap.vbi pꝫ q arreptio iti neris ad supiorē ꝯstituit eū sub ei⁹ pte ctōe.⁊ sic punit inferēs tali iniuriā dum ius ꝯtēnit ⁊ eū sub ei⁹ ptectōe se posu it.vt no.pa.in.c.in cāis de elec.

Apostasia fm alex. Pa fe tractatu d apo stasia est temerari⁹a statu fidei obie ecclesiastice vel religion'is recessus. Et sic collige triplicē apostasiam.vt ēt no.gl.in.c.i.de apo. In pma sunt. iulia

nus apostata. vt in. c. infames. ii. q. iij. et generaliter recedens a fide. ij. q. vij. nō pōt. Et isti sm hostien. in. d. c. i. sunt vere here tici. et in ipsis habēt locum oia iura d̄ he reticis. et quo pz q ipso facto sunt ex cōicati. c. excōicamus de heret. el. i. et ij et ita tz inno in. d. c. i. nec re hm̄ facere pn̄. vt. j. testm̄. §. In secūda sunt oēs xpiani qui nolunt obedire suis prelatis ecclesiasticis. viij. q. i. sciēdum. sed aduer te q aut iste inobediens ideo non obe dit pape seu canonibus. qz non credit q hēant ptātem condendi canones et iste dz puniri vt hereticus. xix di. nulli fas est. et ibi dicit hu. q est excōicatus et he reticus et scismaticus. c. lz de elec. c. ex cōicamus de here. c. i. de scis. et pa. i. de. i. de eta. et q̄li. dicit q est infamis. et no. gl. vi. q. i. infames. et gl. in. d. c. generali de elec li. vi. et ibi gemi. aut io non obe dit non qz nō credat eum hr̄e ptātem sed qz ptēnit et talis grauit dz puniri. d. c. nulli fas est. Si vo non vult obedi re ex q̄dā ɔcupiscētia q ipm tz. tūc mi tius puniē de q vide. j. inobia in pnc. in iij. sunt large oēs qui perdunt deum p pcm̄ mortale iuxta illud. xxxviij. di. c. si. et Ierē. Ecce ego mitto te ad gētes apo statrices ec. Propterea in ista tertia spē sunt apostate illi q recedunt ab ordine suo. siue simplic religiōis. vt in. d. c. i. et l. di. c. vl. de qbus loquitur aug. xlvij. di. c. quantūlibet dicens. Nunq̄ peiores q̄ q in monasterijs defecerunt. Pro cuius declaratiōe q̄renda sunt aliq̄ dub a.

1 ¶ Utrū clericus in sacris q dimittit so lum hitum sit apostata. Re. pa. in. c. tue de apo. q sic. ar. c. a. de voto li. vi. secus si eēt in minoribus sm inno in. d. c. tue lz alij ɔtrariū teneant. s. q sint apostate tales existētes in minoribus. sed mihi pla cet opi inno q non p rationem quam facit pa. in d. c. tue quia in cle. si. de vi. et hone. cler non puniuntur solum ex de fectione habitus: nisi dimittant et ton suram: et p omnia incedant vt laici: et hoc verum nisi tales existentes in mi noribus habeant beneficium: qz si te nent beneficium et dimittunt habitū sunt apostate. d. c. si. l. di. et qd ibi no.

2 ¶ Utrum peccent clerici apostatantes Re. alexan. vbi supra: q sic in prima vice quia faciunt ɔtra illud quod dixerunt. Dns pars hereditatis mee ec. non ta men postea si sunt in minoribus tantū nec credo etiā q tales peccent morta liter taliter apostatādo p. c. vlt. de vit. et ho cle. et p. c. ioannes de cleri coniu. et quod not glo. in. d. c. tue: nisi retinerent beneficium si quod habebāt: quia nul lum votum fecerunt: nec cōtra aliquod preceptum faciunt. et propterea dicit a lexan. vbi supra: q non efficiuntur infa mes si solum erant in minoribus: sed alij apostate fic. iij. q. iiij. si quis a vero ij. q. iij. si aūt. Ri. tamen in. iiij. di. xx iiij tenet q etiā habens primā tonsu ram nō potest eam deserere sine pecca to mortali. qd limitat verum nason: ve rum nisi causa rōnalis eū moneat ad dimittendum sed quādo solūz ex sola libidine laicādi deserit: tūc peccat mor taliter. sed q nō peccet mortaliter vide tur verius per iura p̄alle. Alij autē qui sunt in sacris: semp sunt in pctō mor tali: et sunt cohercendi vt redeāt ad as sumendum habitū et tonsurā. vt in. d. c. tue. quō aūt si vxorē accepit dispensa tur cū eo. vide j. bigamia. § viij et ix.

3 ¶ Utrum in minoribus ordinib' exi stentes possint renūciare clericatui. Re. pa. in. d. c tue. q nō verbo vt in. c. si di ligenti. de fo. cōpe sed facto sic: exercē do actum omnino ɔtrariū clericatui. vt no in. c. i. de aposta. vel quādo moni tus nō vult resipiscere. et idem in alijs casibus a iure expressis de quo dic vt infra excōmunicatio. v. casu primo. §. xxij. cum se.

4 ¶ Utrum religiosus recedens incon sulto prelato suo: et nō subiciens se al terius obedientie sit apostata proprie. Re. sm Innoc. in c. si de renuncia et in capitulo intelleximus. de eta. et quali. q sic quantūcumqz retineat habitum et tonsuram: quia oportet ingredia

tur monaſterium ſi vult euitare apo-
ſtaſiam de quo no. in. c. ex parte. de tē
po or. ⁊ in. c. ioānes de regu.

5 ¶ Utrū religioſus intrās monaſteriū
magis latū ſit apoſtata. R. ſ. go. in. c. ſi.
de apo. ⁊ in. c. ex parte de tempo. or. q̄
non proprie. an autē large ſit apoſta
ta. vide. j. religio. §. xxxiiij.

6 ¶ Utrū recipiens ordinē ſacrū in apo
ſtaſia ꝓprie hēat ipſius ordinis execu
tionem ſine diſpenſatione. R. Pa. in
c. ſi. de apo q̄ ſi ſi erat religioſus apo-
ſtata q̄ntūcunq; peniteat ⁊ ſolus papa
diſpenſat cū eo. ſecus ſi in minorē tm̄
ſuſcepiſſet. q: epūs poſſet diſpēſare. hoc
intelligo ſi nō ſit religioſus exemptus
q: ſup exēptū nullā hʒ epūs auctoritatē
vt pʒ. j. exēptus. §. vi. fallit hoc ſi in ta
li apoſtaſia dimiſiſſet habitū. ⁊ ſic ſuſ
cepiſſet poſtmodū ordines: q: cuʒ eſſet
excōicatus. c. vt periculoſa. ne cle. vel
mo. li. vi. ſolus papa poterit diſpenſa-
re: vel melius dic q̄ habebit locuʒ q̄ð
dicitur in. c. cum illorū in ſi. de ſen. ex.
de quo vide. ſ. abbas. §. xiiij.

7 ¶ De clericis vel monacis ɔhentibus
nifi non ū. vide. j. bigamia. per totū.

8 ¶ Utrum religioſus apoſtata ſit reg-
rēdus. vide. ſ. abbas. §. xvij. ⁊ de eius
bonis vide. j. monaſteriū §. vi.

9 ¶ Utrū chriſtianus qui pp̄ timorem
mortis facit aliquē actuʒ infidelitatis
exterius: puta reuerentiā idolo: lʒ inte-
rius teneat fidem peccet mo taliter. R.
q̄ ſic: lʒ ꝓprie non ſit apoſtata nec ex
cōmunicatus. facit pro hoc. c. ſicut ſan
ctus. xxxij. q. iiij. ⁊ quod ibi no.

10 ¶ Utrum liceat chriſtiano ſine apo-
ſtaſia portare habitum infideliū. vi-
de. j. infidelitas. §. ix.

Aqua

Aqua bñdicta aliqñ fit ad reconciliationem ec-
cleſie polute ſanguine vel ſe-
mine. ⁊ hec bñdicitur ab epō ſolū cū
vino ⁊ cinere. vt in. c. aqua. ⁊ in. c. pro
poſuiſti. de ɔſe. ec. vl al. aliqñ fit ad aſp
gendū hoīes vel domus. ⁊ remouēdā
ſterilitatē reꝝ humanaꝝ. ⁊ ad multi-
plicationeʒ ceteroꝝ bonoꝝ. ⁊ ad defen
ſionē hoīm aduerſus iſidias atq; ver
ſutias diaboli. ⁊ ad delēda pctā venia
lia ⁊ hec bñdicitur a ſacerdotibus cū
ſale. vt in. c. aqua. de ɔſe. di. iij. nec cre
do q̄ diaconi poſſunt hanc bñdicere
ar. d. c. aquā. ⁊ in. c. plectis. §. ad pſby
teꝝ. xxv. di. vbi q̄ bñdicere dona dei ē
officiū pſbyteroꝝ non diaconi: ⁊ mā
datur oībus ſacerdotibus vt eā faciāt
in. d. c. aquā. ⁊ ɔſuetudo interpretatur.
vt omni die dominico benedicatur.

1 ¶ Utrū aq̄ nō ſacrata addita ſacrate
efficiat ſacra. R. ſm regulā gl. in. c. q̄ð
in dubijs. de ɔſe. ec. vl al. q̄ ſic q: dicit
q̄ ſacrū tanq̄ dignius trahit ad ſe non
ſacrū. xiij. q. ij. nō extimem⁹. ⁊ aliq cō
coꝝ. q̄ð itellige veꝝ ſm pa. in. d. c. q̄ð ſi
dubijs in liquoribus. ⁊ in his q̄ mixti
one ɔfundunt: nec facio caſum an ſit
in maior q̄ntitas aq̄ non bñdicte q̄ bñdi
cte rōne p̄dicta. fallit hoc in ſacro ſan
guinis chriſti: q: liquor additus, non
miſcetur ſanguini cū ſit ibi ſanguis, in
venis: ſʒ ſoluʒ cōmiſcetur accidentibus
illis: ⁊ ꝓpterea nō efficit ſanguis chri
ſti. vt no. in. c. cuʒ marthe. de cele. miſ.

2 ¶ Utrū aqua bñdicta ſit cā remiſſio
nis pctōꝝ venialiū ſicut cetera ſacra.
R. ſm pe. in iiij. di. ij. q̄ nō q: non eſt
ſacrm: ſed remiſſio que fit per ipſam
fit per modū meriti non ſacri. Si qua
enim bñdicta datur ad remouendum
ꝓhibens remiſſionem ⁊ diſponen-
dum ad deuotionē ⁊ dolorem pctōꝝ.

Arbiter

Arbiter eſt ſm Jnn. in. c. quitāuallis de iu-
reiurā. ille qui eligitur vt iudex
ſ. vt procedat ſeruato in ſolēnibus ordi
ne iudicij. ff. de arb. l. i. ⁊ l. qualem. Ar-
bitrator eſt ſm eundem ibidem qui
eligitur vt aliquid extimet vel quid
ſibi videatur de aliqua re dicat ſine
ordine iudiciario vel ea arbitretur. in
ſi. de emp. §. pcīū ff. de verbo obli. l. ſi
quis arbitratu. ff. de le. iij. l. fideicom-
miſſa. §. ſic fideicōmiſſum. Jn multis
differt arbitrator ab arbitro. de q̄bus

no.doc.ᴛ pa.i.d.c.qntauall.ꝗ omitto.

1 ¶ Utrum arbiter permittens transire tēpus teneatur partibus. R. ꝙ sic. facit tex.in.l.i.§.sciendū in fi.ꝑdesse.ꝟsicto §.ꝑcedenti.ff.de.ma.ꝯue.facit qđ no. in.l.fi.C.de ꝯhen.emp.ᴛ in.l.iij.§.tꝫ ᴛ si tenuinem.ff.de arbi.ᴛ in.l.ij.ff. ꝑ socio.gl.insti.de obli. ꝗ ex quasi delic. nas.in ꝑnci.ᴛ in aut.decernimus.C.de arb.ᴛ in.l.si qs in ꝯscribendo.in fi.C. de pac.qđ limitoverūꝫ qñ ex dolo vel lata culpa hoc facit:alīs non nisi se obtulisset qꝛ tūc teneretur ēt de levi.Multomagis tenet ad restōem si iniustam dedit sñiam ex dolo vel lata culpa.ᴛ ēt levi qñ se obtulit.

2 ¶ Utrū arbitrator possit die feriata ꝑcedere in cā ᴛ sñiare.R.pa.in.c.ꝯqstus de ferijs.ꝙ sic: qꝛ est amicabilis cōpositor: ᴛ pacis mediator.facit.c.i.đ ferus in fi.ꝯcor.spec.ᴛ ino.in.d.c.qntavallis Sed tñ peccat dicit pa. ibidē si ex suo arbitramēto solum hꝫ respctū ad cōplemētum ꝯtꝰ.secus si ꝑncipalr intenderet pacē vel aliquē pium actū.vt in.d.c.i.ᴛ sic itellige bar.in.l.si de meis.§.fi.ff.de arb q dicit ꝙ.pōt ꝑcedere ēt die dñica.ᴛ sequitur pa in.c.cum dilectus de arbi.

3 ¶ Utrū feia possit esse arbitratrix.R. ꝙ sic nō tñ arbitrix:qꝛ hēt ꝑcedere iudicialr:qđ est offim virile.vt.ꝑbat in.c.dilecti de arbi.ᴛ in.l fi.C.de arbi. nisi sit feia ꝗ ex dignita e hēt iurisdictōem.vt regina.vide in d.c.dilecti. in gl.

4 ¶ Utrū monachus possit esse arbitrator.R.ꝙ sic:qꝛ est offiñ pietatis reducere discordantes ad ꝯcordiā.ar.c.lustū ij.q.iij.ff ꝑ so.l.si societatem la.j.ᴛ aut. vt ind.di.si ñ.lxxxvi.di pueñit.ᴛ ꝙ possit eē tꝫ pa.in.cle.ij.de rescri.reqrit tñ lniam abbatis ᴛ idem ibi io.de ligna. Et rō est qꝛ non hꝫ neqꝫ velle nꝫ nolle xij.q.i.non dicatis.oldr.tñ tenuit ꝙ ēt sine lñia abbatꝭ.Et credo verū si abbas scit ᴛ non ꝯdicit:qꝛ vr̄ ꝯsentire.Et sequitur.car.in.d cle.ij.

5 ¶ Utrū monachus possit esse arbiter. R.ꝙ nō:nisi de lña abbatis ᴛ voluntate monasterij.ar.c.ij.de test.la.vi. vbi nō pōt eē testamenti executor sine lña superioris ᴛ vtilitate monasterij lꝫ sit actꝰ favorabilis:ꝗ nec arbitriū in se assumere.d.c. non dicatis.hoc tꝫ bal. in.l.si q ex ꝯsensu.C.de epis.au.

6 ¶ Utrū arbitrator possit.ꝑ bono pacis sine pctō de iure alterius cape ᴛ dare alteri.R pa.in.d.c.qntaval.ꝙ sic allegat.l.sed ᴛ si in seruū.§.si qs.ᴛ.l. si de meis.§.recepisse.ff.de arb.ᴛ inno.tex. est iūcta gl.in.c.nisi eēnt.de preb.facit ca.hꝭ ꝗ.ᴛ ibi pa.in.c.fi.de transac.de ma.ᴛ ob.ff.ꝑ socio.l.societatē la.ij.§. arbitror.ᴛ nō solum i casu dubio: sed ēt in casu scito:ex ꝗ facit.ꝑ bono pacis bal.tꝫ ꝙ non pōt ᴛ furtum cōmittit.de vsi.feu.Et credo verū dicat qñ facit sine cā.secus.ꝑ bono pacis:qꝛ multū lucratur q a lite recedit.ar.eoꝝ ꝗ no i fi. l.lucius.ff.ad treb.ᴛ nisi nimis enormiter lederet partem facit quod no.idem pa.in.c.fi.de transac.

7 ¶ Utrū arbiter ꝑ recōpensatōe alicuiꝰ spūalis possit iudicare dandum tpale R.pa.in.c.fi.de re.ꝑmu.ꝙ nō qꝛ cū arbitrium videat qdam ꝯtꝰ vt in aut. vt diffe.iud.§.i. vū quēadmōm ꝑ viā ꝯtus non pōt dari aliqd tpale.ꝑ spūali sine symonia.Sic nec ꝑ viam arbitrij vt hic.

8 ¶ Utrū in ecclasticis possit cōpromitti in clericum ᴛ laicū.R ꝙ sic.c ꝑ tuas. de arb.non vt in iudicibus:qꝛ laicus ē oio incapax huius iurisdictōis vt i.c.decernimus de iud.ᴛ iurisdictio.ꝯpeteret cuilꝫ insolidum ᴛ indiuisibilr. vt not. gl.in.c.prudentiam.de offi.dele. ᴛ sic mixturā faceret hītabilꝫ l.pedius.ff.đ arb.ᴛ qđ no.in.c.cum sup.de of, dele. ᴛ sic qđ esse non pōt.d.l pedius. tꝫ tñ gl.in.c.ꝯtingit.de arb. ꝙ ēt de spūalibus pōt compromitti in clericum ᴛ laicum auctoritate supioris.

9 ¶ Utrū de rebus tpalibus clici possint compromittere in arbitros laycos R. sm inno.in.c.contingit de arbi.ꝙ sic.

facit.c.dilecti. de arbi.

10 ¶ Utrū cū quis iurauit stare sn̄ie arbitratoꝝ possit sine periurio petere reductionē ipsius arbitramēti ad arbitriū boni viri cū tale arbitramentū est iniquū. Rꝫ. pa. in. d. c. q̄ntaualis multas opi. recitat: sed in ɔ̄cia colligo ex eius dictis sic. Aut deceptio interuenit ex ꝑposito. ⁊ tūc respectu cuiuscūq; lesionis pōt peti reductio non obstante quocūq; pacto. Nō q: sicut exp̄sse nō pōt renūciari dolus futurus. l. si vnus §. illō nlīa. ff. de pac. ita nec tacite sub generalitate verboꝝ. ⁊ hoc cōiter sequitur doc. ⁊ dr̄ dolus ex ꝑposito qn̄ scienter per fraudē: gr̄am seu odium aggrauat partē alteram. Aut deceptio interuenit re ipsa ⁊ sine dolo arbitratoris. ⁊ tūc si lesio est modica non pōt peti reductio. vt in. l. si de meis. §. recepisse. ff. de arb. et si renūciatio nō interuenit: vt pꝫ in. c. nisi essent. de preben. aut lesit non modice. ⁊ cōis opi. est vt possit reduci. Sꝫ hoc credo verꝫ si nō interuenit renūciatio. Si ꝟo interuenit renūciatio. s. vt possit dare vni ⁊ leuare alteri. q: renūciatio aliq̄d opatur ar. c. si papa de priui. li. vi. ⁊ c. i. his de priui. ⁊ in. l. si qn̄. C. de inoffi. te. Ideo tūc poterit rōne maxime ⁊ enormis lesionis ⁊ nō magne: q: illa maxima lesio in dubio vr̄ excepta. ar. l. oēs. §. lucius. ff. de his que in frau. cre. ⁊ q: possit reduci facit. l. si qs cū alter. ff. de ꝟ. ob. q: satis est q: non fecit sicut bonus vir facere debuisset. l. si libertus. ff. de ope. li. ⁊ ex quo maxima lesio non fuit exp̄ssa nō dꝫ trahi vltra intētionē agētis. Ita sentit bald. in. l. pe. C. de arbi. ⁊ d. ant. in. d. c. q̄ntaualis. ⁊ magna q̄ntitas dr̄ respectu personaꝝ vel e de fm̄ bal. all. l. cū filius. §. heres meus. ff. de le. ij. vide bonā glo in. c. si de re iud. li. vi. Quid si fuisset dictū vt possit alte ⁊ bassē in totū vel in ꝑtem de iurevniius dare alteri. Et sic credo nō possit si dolus nō interuenit nisi additū fuisset illi potestati verbū restrictiuū. s. alte ⁊ basse ꝑut sibi videbit vel placebit: q: hec verba important arbitriū boni viri. l. thays. §. soroꝛe sua. ff. de fideicom. li. l. i ff. de le. ij. ⁊ l. quisquis. ff. de leg. iij. in prin. vide. j. iudicare. §. iij ⁊. v.

11 ¶ Quō debēt ꝓnūciare arbitri sn̄iaꝫ Rꝫ. q: in plurali dicēdo. Nos arbitri ꝓnūciamus ⁊c. Excepto in electiōe q̄ dꝫ fieri in singulari vice oium de re iu. c. cū ab vno li. vi. ⁊ p̄sētibus oibus arbitris fm̄ pa. in. c. sane. de arbi. Uerū tn̄ dicit bar. in. l. duo ex trib⁹. ff. de re iud. q: si tertius fuit p̄ns in disceptatiōe super meritis cāe: ⁊ dixit q̄cq̄d voluit ⁊ monitus ab alijs duobus nō vult esse p̄ns nec allegat cām litimam abitie q: tunc p̄nt duo ꝓcedere sine ipso tertio. Et quō pōt mutare sn̄iaꝫ vel corrigere. vide. j. iudex. §. xxv.

12 ¶ Cōpromissum est in duos arbitratores ⁊ nō ɔcordant: nūq̄d p̄nt cōpelli eligere tertiū: aut iudex possit ipse eligere. Rꝫ. recitat pa. i. d. c. q̄ntaual. bal in c. i. de inuesti. i ma. lcā dicere q̄sdā sapiētes ɔsuluisse q: nō: ⁊ placet. sec⁹ de arb. q: cōpelluntur eligere. c. iij. cū sp̄ali. ꝟ. ap. ⁊ l. ite si vn⁹. §. si i duos. ff. de arb.

13 ¶ Arbitrio boni viri qn̄ dr̄ debere reliuqui vel stari intelligit de iudice ordinario loci no. gl. in c. statutū. de rescrip. li. vi. ⁊ sequitur Ge. in d. c. statutū. spe. in ti. de arbi. §. i. ꝟ. si. sed qs. vbi dicit q: bonus vir cuius arbitrio dꝫ stari dicit iudex loci. l. ɔtinuus. §. cum ita. ff. de ver. obli. ɔcor lap. abbas.

Archidiaconus

multa pt de iure. Sed q: fm̄ ino. in. c. i. de offi. archi. ɔstōes ⁊ ɔsuetudines p diuisa loca p̄ualent in officijs. de ɔsue. cum olim. de exces. pla. c. ad hec ipsis stabit ⁊ id in officio suo faciet fm̄ q: ɔsuetudo p̄scripta sue eccl̄ie hꝫ. Ubi sūt non cēt talis ɔsuetudo vel statutū haberent locum capl'a totius istius tituli fm̄ eundem inno. Et sic post epm̄ est vicarius in oibus ⁊ hꝫ curam in clericatam i vrbe q̄ in grocijs hītātes. ⁊ ipsos dꝫ de

tercio in tercium annū si epūs non pōt visitare. vt in. d c. i. ɀ i. d. c. ad hoc. De bet auscultare euāgeliū ɀ eplam ɀ ꝓphetia ɀ nullus ea in ecclia cantet nisi prius ab eo auscultatus ɀ de eius iussu: ɀ ceroferarios ordinare. vt in. c. ij. eo ti. tenetur si aliqd et sua negligentia vel alterius fraude deperijt de rebus ecclie: nisi pro posse prudeat. vt in. c. ij. ɛ. Dz examinare clericos q sunt ad sacros ordines ꝓmouendi. c. ad hoc. ɀ. c. ad nrm. Abbates ɀ abbatissas ponit in sede sua. vt i. d c. vt nrz. q̃ oia capla sūt i. d. ti. d offi. arch.

1 ℭ Utrū peccet archidiaconus rūdēdo epō dicenti. Scis hūc eē dignū. Scio qūtum humanis fragilitas permittit. ℞. Fm inno. in. c. vnico. de scru. inordi. ia. q si talis ordinandus pūtatur a pbis pōt sana ɔscia rūdere: dūmodo nō sciat aliqd mali de eo ar. de ꝑsump. vndū q si scit aliqd mali de eo quod ē secretum: dz obtinere a plato vt eo absente faciat ordinatōem. Et si non pōt vel sine scandalo: tunc ēt potest sana ɔscia dicere: q2 non dicit nisi vt minister: nō vt ipse: ɀ ecclia que nihil scit de occultis p eum loqtur: nec dz omittēdo talia dicere: indirecte publicare crimen fratris secretum. Si ꝟo esset publicuz tale crimen: tunc peccaret mortalr talia dicendo. xxij. q. ij. ꝑmum si mō crimen ē pcciū mortale: tale qd scit. secꝰ si eēt veniale. vt. xxv. di. §. criminis.

Archiepiscopus

Archiepiscopus potest i tota sua ꝓuincia exercere iurisdictionē tollēdo prauā ɔsuetudinē ɀ fulminādo sniam excōis in seruantes eam fm ino. ɀ sequit pa. in. c. ex frequētibꝰ. d isti. ɀ sentit gl. i sum. ix. q. iij.

1 ℭ Item pōt in sua diocesi existēs rōne notorietatis delicti delinqntes suffraganeoꝝ suoꝝ sua snia afficere. ɀ licet tex. in. c. romana. in. §. notoria. de cēsi. li. vi. loquatur dū visitat: tn̄. doc. cōiter extēdunt in. d. c. ex freqūtibꝰ. ēt dum non visitat rōne notorietatis delicti.

2 ℭ Utrū archieps possit absoluere subditos suffraganeoꝝ suoꝝ. ℞. Ѩe. in. c. ꝑpetuo. de cēsi. li. vi. q non pōt ligare vel soluere: nisi dū visitat: vt tex. hic innuit: nec ēt a minori excōe absoluere vt in. c. nup. §. in scda ꝟo. de sent. ex. ɀ hoc verꝫ nisi p appellationē cā ad eū deuoluta sit: vel in casibꝰ sibi spāliter a iure pmissis. de qbꝰ habes in c. pastoralis. de offi. or. in gl. ɀ in. c. venerabilibus. de sen. ex. li. vi. ɀ in. d. c. perpetuo.

3 ℭ Utrum possit an̄ se crucē portari facere. ℞. q trāsiens per ꝓuinciā suā pōt ɀ bn̄dicere ꝑplo ɀ in pōtificalibꝰ: ɀ sine pōtificalibus celebrare: ɀ celebrari facere tam in locis exēptis quā nō exēptis. Et etiā epūs in sua diocesi pōt similiter hec. Tn̄ debēt fieri sine violentia ɀ grauamie exēptoꝝ. cle. archiepo. de priui. multa alia q̃ ad toꝝ ɔscie ꝑtinent tāgentia statū archiepoꝝ. vide. ȷ. prelatus per totū. ɀ epūs per totum.

Archipresbyter

Archipresbyter ecclie cathedralis dz hēre curā quō alij sacerdos diuina officia celebrent debito mō: ɀ in absētia epi pōt fontes bn̄dicere: alijs sacerdotibꝰ pniam iniungere c. ij. de offi. archip̄r. Isti alio noie dicunt decani. vt i. c. ad h de offi. archi.

1 ℭ Utrū valeat absoluere oēs de epatu. ℞. q sic oēs qui ad ipm p pnia recipienda recurrūt: q2 est parrochialis sacerdos oiz de epatu. c. officium. co. ti. in tex. ɀ in glo. ɀ. l. di. in capite.

2 ℭ Utrum idē possit archipr̄sbyter ruralis. ℞. q nō nisi inquātū epūs ei dat auctoritatē: plebibus enim solūmodo preest ɀ nihil dz facere sine relatione epi aut ɔ̄ eius decreta. c. si. eo. ti.

Argumentatio

Argumentatio a minori ad maius valet affirmatiue. c. si in laicis. xxxviij. di. a maiori ad minus valet negatiue. xxxij. q. v. si paulus. Et de hoc. ȷ. c. cum in cunctis. de elec. in glo. cum suis concor.

1 ℭ A toto ad partem valet affirmatiue. xiij. q. v. penale est.

2 ¶ Si pre ad totum valet negatiue.xxxij q.iiij.meretrices.

3 ¶ Ab ethiologia nois.xvi.q.i.placuit
c.j.z.ij.sed nō valet nisi negatiue z in
noie appellatiuo: qz ppria noia impo-
nūtur ad placitū.vt no.bar.i phemio
inforciati sup glo.Lumito et fin pa.
in.c.i.de iud.vez qn nomen sumit ex
eēntiali n̄a sua: vt mutuum testim: qz h
vez est. Testim̄ est mentis testatio l.i.
ff.de test.vbi g̃ non ē testō mentis nec
testim̄.silr mutuuz est qd de meo fit tu
um.l.ij.ff si cer.pet.vbi g̃ de meo non
fit tuum nō est mutuū.secus qñ ipoñit
nomen ex eo qd deberet inesse in noia
to. Vñ imꝑator dr̄ augustus q: augere
dz rempublicā.si non auget tñ īꝑator
est: vt no in phemio ff veteris. Papa
pontifex dr̄: q: dz eē pons p exēplarita
tem vite. Sed si nō facit nñ pontifex ē.
vt in.c i.de ꝯsti.li.vi. Sic igr̄ intellige
insti.de tute.in pn.ff.de v.sig l.bonoꝝ
z.l.malum.C.de defen.ci.l.defensores
la.ij.in fi de doñ.§.est z aliꝰ.C.de fe-
rijs l.a nullo.C.de of.pfecto.vr.l.i.vbi
tex. Sciatis pfecto ex ipso noie qd pre
fecto debeatur annone. Ex qbus pz qꝫ
argumētum pōt sumi ab interptatōe
nois. Et sic limita fm bal.de vasallo
milite q arma bellica deposuit illud p-
uerbiū Si noie pruenis nec rem hr̄e
mereris esse vez: si nomen sigt sbam
vel qualitatem necessariā inesse alicui sub
iecto vt.ff de fideicō li l.lucius z.ff de
pac.l.tale pactū.§.fi.secus si sigt solaz
simplicez demonstratōem ff.de re.du.
l.si cognatis. Et ex h pz esse vez qꝫ sco
lares scolas intrantes non attendētes
nec studentes non gaudēt puilegio sco
larū.vt tz io.de lig.in phemio cle.ad-
ducit.no p gl in l.vna.C.de feud.li.vr.
ro.z vr̄ tex.in l.si qs C.de dome.pre.
z idem si inhoneste viuunt.C.de curi.
z sta l.agētes.al's incipit p id t;s. Silr
est vez qꝫ illi q sunt de collegio alicuꝰ
artis: sed artē illam nō exercēt nō gau
dent puilegio illius artis vt no.bar in
l.sp.ff.de iu.imu.p illum tex.in.§.ne-
gociatores xvi.q.i.gn̄alr. z hoc faciūt
tam ꝯ scolares z artifices q̄ coꝝ recto
res q grauant litigantes cum eis rōne
puilegioꝝ. z iō si hoc est manifestum
credo qꝫ teneātur ad restōem rectores
oiuz in qbus plus sunt grauati. z silr
scolares si tales sunt: qꝫ non gaudeant
q̃uis non sit manifestū. In noie aūt p
prio sepe fit ar.lz non validū: z iō ho-
mines q̃runt bona noia z dicebat vxor
io.an.qꝫ si venderētur deberent emi p
magno bono: ppterea io an.extollit no
men ppium in phemio cle. Silr accur
sius in l.facta.§ si in danda ff.ad treb.
interptando nomē suū. Et hoc euenit
qꝫ ex hor|ido noie sepe suspicāt hoies
sinistrū: putā es a prauo euētū ipositū
p h vide tex.cū gl.in.d.§.si in danda.

4 ¶ Ab auctoritate.xxvij q i.diuit.

5 ¶ Ab opposit|l'ꝯtys.viij q.i.sciēdū

6 ¶ A sili.ij.q.i.multi in glo.

7 ¶ Ab exēplis gētiliū. de v. sig.forus.
de ꝯse.di.i.c.i.vide bal.in l ꝯuēticulā.
C.de epis.z cle. q̄uo multis alijs mōis
valet: sed omitto ppter breuitatē.

ARra

non precia sz pignora di cuntur.

1 ¶ Arra z donatō
est ar.emptionis vel venditōis. aut al
terius ꝯtus: qui tñ ꝯtus valeret sine
eis l.qd sepe.in pn.ff.de ꝯhen.emp.z
pōt qs ab emptōe z venditōe discede
re post ipsaz datōem nisi sint date no
mine arre z p pte solutōis: q: cum pa
p̃cij sit soluta res nō est integra. C.qñ
li ab emp di.l.vnica. Vtz tñ ille p quē
stat ne ꝯtus pficiat: qñ solū sunt date
p arris ipsas pdit q dedit: z q recepit
restituet in duplū.istī.de emp.z vē.§.
in his z idez dic de pignore: dūmodo
nō sit datum extimatū noie ptis solu-
tōis C.de rei ven l.p̃cij.

2 ¶ Vtz possint interuenire i matrimo
nio: z quō faciunt matrimoniū.vide.j
sponsalia.§.x.j.cum seq.

ARrogantia

est q̄dam fi lia supbie q̄
qnis in alium se existimans ceteros qs
infra se videt despicit: z qbus nō consu

sendo loqui: sed vix dominando digna tur c.i.xl.di.

1 ¶ Arrogantes dicuntur qui garrulitatē auctoritatē punices humiliter nesciunt inserere quod docent. dist. xlvi. §.i. e c.i. e di. xl. c. hinc e enim. circa medium.

2 ¶ Arrogantia rusticorum nihil impudentius. d. §. i.

3 ¶ Utrū sit mortale pctm. R. q sic. qn ex tali suprbia vel cōtentione fit que sit mortalis. e ppterea vide. j. supbia. et ptemptio. als cōiter pctm veniale erit. vide. s. adoptio.

Arrogatio.

Ars balistariorum. utrū liceat. R. q nō. immo phibetur sub pena excōicationis inter christianos. vt in. c. unico. de sagittariis. Quod est verum fm gl. ibidem e doc. in bello iniusto. secus in iusto: qz data iustitia licitū est qbuscūqz armis vti e pugnare: immo adversarium decipere per seductionem: parando insidias. vt in. c. dominus. xxiii. q. ii.

1 ¶ Utrum artifices qui inter se conveniunt q alios nō instruāt: aut q nō vendant nisi certo mō: e hmōi peccēt. R. fm Inno. in. c. significāte. de ap. q sic si fraudulenter faciunt. Secus si ex privilegio vel consuetudine. e C. de mono. l. vna. intelligit quādo fraudulēter faciūt. vel dicit q locū hz de psonis e rebus: nō de loco vel mō. vel dic q si faciant ex aliqua cā lita q lz. Secus si ex avaritia: vel in dampnum rei publice. Et sic intellige. d. l. vnicam.

2 ¶ Utrū artifices faciētes que per se vel alio admixto nō pñt esse vtilia. de quibus dicit. l. qd sepe. §. veneni mali. ff. de cōtr. emp. q flagitiose rei nec emptio: nec mādatum. nec societas valere potest peccent mortaliter. R. q sic. Immo omnia mala eis imputabūtur ex ipsis venientia. c. si. de iniu. e dā. da. Et hoc videtur tenere Inno. in. ca. ne cle. vel mo. qui dicit q in his nullo modo lz negociari. Sed si posset esse vtile cum aliquo admixto. vtputa pro feris occidendis: vel si sint forte gladii vel colores. quia pñt esse vtilia ad aliqua si ad defensionem. vel ad colorāndū. homine vel mulierem in cāu licito. e pro bona causa licita est in his negociatio fm eūdem Inno. vbi. s. Et hoc credo verum qn estimat. vel pōt estimare pbabiliter q talis emens: vel cui talia dat: vel facit velit eis vti ad bonū. Alias tale erit peccatum talia facere: vel vēdere aut donare quale peccatum est talis re vti. Et ex hoc patet quid dicendū de artificibus qui faciunt taxillos: cartas: pompas: curiositates. e huiusmōi. que vt frequentius sunt mortale peccatum illis qui ipsis vtuntur. qz non pñt absolui nisi a tali arte abstineant.

3 ¶ Ars siue exercitium corporale quantum secum vtrum sit licitum. R. q sic. si hec concurrant ¶ Primum rectaintentio nam cuius finis bonus est. i. intentio ipsum quoqz bonum est in his que de se nō sunt mala. Finis ergo vltimus q debet hēri est deus. i. cor. x. Oia quecunqz facitis: aut in verbo: aut in opere. e c. Finis propinquus dz esse aliquod rōnale: vt subuētio proximi: vel sue necessitatis ad eph. iiii. Operetur manibus suis vt hēat vñ tribuat necessitatē patienti. Qui ergo laborat laboret vt corpus exerceat ne ocio torpescat: vel vt lucrum acquirat quo se e suos gubernare possit vel vt alijs subueniat vnde viuere possint virtuose. e sic ad gloriam pueniant. Si aūt alia intentione quis facit artem aliquam tale est peccatum: qualis est intētio praua quā hz. ¶ Secūdum q opus ipm nō sit prohibitū a deo vel ab ecclesia: vel a legibus. sicut est ars vsure e oia q nō sunt nisi ad pctm. vel malum primorum. ¶ Tertium q fiat modo debito e cū debitis circūstantijs. s. tempore debito non festiuo. de quo dic. vt. j. ferie pertotum. Itē sine fraude vel dolo: piurijs mēdacijs: e hmōi. quia tale pc in erit ars: quale mala circūstātia cū qua fit. ¶ Quartum. q fiat ab eo qui non est

prohibitus. Nā quedā sunt que clericis prohibent. vt. j. Clericus. ix. per totum.

Ascisinus fm Archi. in. c. pro humani de homici. li. vj. dr ascindo scidis qr scindunt aias a corpore. Isti pprie sunt hui q subsunt dño alicuius: et pro pecunia occidūt hoies ad alicuius instantiā fm predictū Archi. alij volunt qr sint qdam infideles liberi q pro pecunia faciliter qrunt interficere hoies non curantes si seipsi interficiantur. sz qr sint sub dño alicuius vel non fideles vel infideles dummō pro pecunia eis data hoies interficiūt nō refert fm io. ā imo. et segē Ge. i. d. c. p humani.

1 Que pena pcurantiū mortē alicuius p tales. R. qcunqz pnceps. et quantumcūqz magnus prelatus seu queuis alia psona ecclesiastica vel secularis quē piā xpianoz p pdictos occidi fecerit vel mandauerit: qūis mors non sit secuta aut eos receptauerit vel occultauerit: aut defensauerit excōis et depōnis a dignitate: honore: ordine officio bñficio incurrit sñias ipso facto. Et ēt cum suis bonis mūdanis oibus diffidatus a toto xpiano pplo perpetuo. Nec requirit alia sñia postqz pbabilibus cōstiterit argumentis istud scelus cōmisisse. hec in. d. c. pro humani.

2 Utrū tales diffidati possint interfici ipune. R. ang. de peru. ?si. xiij. et sequitur Ge. in. d. c. p humani. qr sic ye dū per iudicē: sz et quecūqz priuatus: qz idem est bānire: et diffidare qd statuere et precipere vt ipune possit occidi vt no. C. de accu. l. reos. qd in consciētia liceret qñ fieret zelo iustitie: alias non.

3 Utrū clericus talr diffidat' sit spoliatus oi pulegio clericali. R. Ge. in. d. c. p humani qr sic et sm alia degdatoē pt occidi vl' iberari sine excōe vl' alia pena.

4 Utrū bona pdictoz sit capiētiū. R. qr sic si sūt bōa mūdana. Aduerte tñ hic fm archi. ibidē qr regrit pus sñia iudicis declarātis ipm asasinū vl' fautorē taliū anteqz liceat ? tales pcedere in psonis vel bonis. et ad tex. d. c. p humani. vidēt nō regri aliā sñiam. s. q det liniam occidendi et hmōi: qr sufficit sit declaratus asisinus. vl' fautor. Quod no. qr facit ad multa.

Astrologia nihil refert ad salutē: sz potius mittit in errorē. et ideo a quolibz fideli ē postponēda. xxxvij. di. §. sed ?. xxvj. q. ij. illud. circa fi. et c. sed et illud.

Astutia pprie fm tho. secunda secunde q. lv. est cū qs ad ?nādum aliquē finez bonū vel malum vtit non veris medijs: sz fictis et apparētibus: qd qdez est ? rōnez et ? prudentiā et pctm. Aliqn tñ dr prudentia pp silitudinem: sed ipropie vt prouer. pmo: vt det paruulis astutia.

1 Astutia large est quedaz appens fictio seu fitatio. et pt dupl'r fieri. Pmo ad bonū alterius: et ad illi' malū iniuste et sic nō est pctm: vt pz. xxij. q. ij. in. c. vtile. vbi ponit quō xps et dauid et alij vsi sint fitatione et scrē. et gl. dicit ibidē qr dolus ? hostē bonus est xxiij. q. ij. dñs. et. xlij. di. i mādatis. R. ō cap. et postll. re. l. nihil iterest. et. xxiij q. v. dicit. Qō vez credo: dūmō mendaciū non dicat. et hostis sit nob ? iustitiaz hostis. Scdo mō astutia seu fitatio fit ad fallendū pximuz. et sic sp est pctm. xxvij. di. qd iterrogasti. xxij q. i. certe. Et aliqn est veniale pctm: aliqn mortale fm nocumētum qd infert pximo: vl' intēdit inferre ex ea ?tputa de re nōbili: sic ē mortale. ar. c. i. xxij. q. ij. et h ēt si fieret pp bonū alteri' qr nulli facienda est iniuria pro alterius bono. d. c. primum. et de hac habes. j. prudentia. §. iiij.

Auaritia fm Tuliū est inordinatus amor habēdi. et dr inordinatus dū qs supra modū mensure querit vel retinet diuitias. Nā bona exteriora hois ?sistere debent in qdam mensura. s. vt querat hec diuitias put sunt necessarie ad vi-

tū vel suā ɔditionē. ꝛ sic auaricia sp̄ est peccatum ſm Tho. ſa ſe. q. cxviij. pro cuius declaratiōe est notādū vt elicio ex dictis alex. ꝛ Tho. vbi. ſ. ꝙ auaricia ɔsistit in trib⁹. s. appetēdo ꝛ acq̄rē-do: ꝛ in retinēdo inordinate res tpales.

1 ¶ Utrū autē sit pctm̄ mortale ꝙ a[illegible] a que ɔsistit in appetēdo. R. ꝙ sic trib⁹ modis: pⁱmo appetēdo aliena illicite volūtate deliberata: ita ꝙ pcederet in opus si eēt facultas. ꝛ isto mō eēt mortale pctm̄: q: ɔ illud pceptum exo. Nō ɔcupisces rem pximi tui. Posset. tn̄ esse veniale pctm̄ pp̄ modicitatem rei appetite: sicut dr̄ de furto. j. furtum §. xxiiij. ¶ Scdo ē mortale pctm̄ cū appetit deliberate illicita q̄ sine pctō mortali teneri nō pōt: puta bn̄ficium ecclīasticū cū sit indignus. ¶ Tertio posset eē mortale pctm̄ qñ appetit sup̄flua appetitu suffocante totalr̄ mentē a debita cura sui ꝛ necessaria ɔsideratione diuinorum. vt p3 in. c. idolatria xxviij q. i. ꝛ facit. c. cū oīs auaricia. i. q. i. Sup̄fluo igr̄ amore desiderare diuitias: dūmodo sit īfra deū: vt puta q: nec illicito mō nec illicita velletnec pꝫ pter hoc dimitteret necessaria ad salutē cōiter ē peccatum veniale.

2 ¶ Utr̄ auaricia in acq̄rendo sit mortal'. R. ꝙ sic duob⁹ modis. ¶ Pⁱmo si acq̄rit p illicitū ɔtctū diuina vel humana lege ꝓhibitū puta p vsurā: rapinā: falsū ɔtctū ꝛ hmōi. ¶ Scdo si acq̄rit p opa q̄ sunt pctā mortalia: q̄uis ēt nihil acq̄reret vt adulterari ꝛ filia. si do talia opa q̄uis illicita: nō eēnt peccatū mortale: tūc auaricia nō eēt mortal': vt puta cū aliq̄s cōponit v̄ba ioco sa ad lucrū: salua tn̄ honestate: sed esset veniale pctm̄: sicut illud p quod q̄rit.

3 ¶ Utr̄ auaricia in retinēdo sit mortale pctm̄. R. ꝙ sic tripl'r. ¶ Pⁱmo cū retinet sciēter ea q̄ restituere tenet ꝛ. ꝑt c. sepe contingit. de resti. spo. ꝛ totiens quotiēs pt restituere ꝛ disponit nō restituere. ar. d. c. sepe. ¶ Scdo cū retinet ea q̄ sunt vltra suā necessitatem ꝛ sue familie videns aliquē in extrema necessitate: q: tenet ei de tali sup̄fluo subuenire de pcepto. vt dicit Rai. iiij. dist. xv. de quo vide. j. elemosina. §. [illegible] ¶ Tertio cū retinet sup̄flue rōne ɔdecētie sui status: q: de ipsis tenet facere elemosinas: ēt non existibus in extrema necessitate ſm Ri. vbi. ſ. ꝛ h̄ intel ligo cū retinet amore inordinato. secus si teneret vt loco ꝛ tpe dispēsaret: q: nō tenet sic talia sup̄flua dare. In alijs āt casibus cōiter est veniale.

¶ Que sunt ei⁹ filie. R. ꝙ multe. ipsa ē 4 q̄ fecit meum ꝛ tuū ɔ quo nāle q̄d oīa cōia fecerat. viij. di. §. differt. xlvij. di. sicut. xij. q. i. dilectissimus. ꝛ. c. duo. Ipsa in terrenis facit fortes in celestibus debiles. xlvij. di. oēs huius seculi. Ipsa excecat rōnem ꝛ gratius facit videre aurū q̄ solem. d. c. sicut. ꝛ. xxxvij. di. nonne. Ipsa facit idolatrare ꝛ fornicari. xxviij. q. i. idolatriā. ꝛ. i. q. i. cū oīs auaricia. Itē facit adulari regib⁹ vt capiant alienas hr̄ditates. d. c. nōne. Ipsa furtū: rapinā: vsurā: fraudē: falsitatē: iniusticiā: simoniā: acceptionē psonarū: pditionē: turpe lucrū: imsticordiā ꝛ ingentidinē parit: de q̄bus vide in titul' suis. Et breuit' ipsa ē oium maloꝝ radix. xlvij. di. bonoꝝ auctori. ꝛ. xxiij. di. his §. Ipsa maiorē reuerentiā exhibet auro q̄ deo. xlvij. di. sicut. Ipsa excecat mentē. de elec. quorūdā. li. vj. ꝛ in c. dr̄ auaritie cecitas.

Audacia

vtr̄ sit pctm̄. R. ꝙ sic ſm ꝙ dicit excessū passionis q̄ pprie dr̄ audacia de q̄ ecc. viij. cū audace ne eas. ꝛ opponit fortitudi q̄ ē ɔ timores ꝛ audacias.

Augere

an ꝓhibeatur qui est ꝓhibitus acq̄rere. R. Se. in. c. cū et eo. de ex cess. prela. li. vj. ꝙ nō q: prohibitus acquirere nouū ius in re non dr̄ venire ɔ prohibitionem: lꝫ augmentet pristinum q̄d habebat ante prohibitionē: vt est casus in. c. si. ij. R. de conces. prebē. li. vj. vide. j. loca. §. iij.

thoe ꝰ q ꝗ artꝫ in argumē

Augurium qḋ fit in consideratione signum ad sciam futuroꝝ ē ex traditōe maloꝝ āgeloꝝ. xxvi. q. ij. ꝗ fine.

1 ¶ Utrū hāc artē exercere sit licitū. Rn. ꝙ vanitas est ⁊ supstitio. xxvi. q. ij. c. illud īmo ē idolatrie cult⁹ auguriȷ supstitionibus īplicari. xxvi. q. ij. ꝫ ⁊ illud. ⁊ sic pꝫ ꝙ est pctm̄ mortale. ⁊ cōfirmatur hoc: qꝛ in. c. auguriȷs. xxvi. q. vi. dr̄ ꝙ auguriȷs seruiens est ab ecclesia separandus. ꝫ de hoc latius vide. j. sortilegiū.

Austeritas indiscreta in vigiliȷs ⁊ orationibus rephēditur. de ꝯse. di. v. nō mediocriter. ⁊ posset esse mortale pctm̄: vꝫ qñ notabiliter lederet vitā propriā ⁊ sciēter: vel ex tali indiscretione que pueniret ex lata culpa. vt pꝫ ex d. c. non mediocriter: quod demōstrat eos committere rapinam.

1 ¶ Austeritas in imperādo est qñ non cū tranqllitate corrigit: ꝫ aspere, subditos inflectere festinat. xlvi. di. hoc hēt.

2 ¶ Austerus nō dꝫ esse dispēsator: vbi deus est benignus. xxvi. q. vij alligant in fi. Melius est per mansuetudinem pctōres ab errore eruere ꝙ per austeritatem in foueam perditionis ꝓpellere. xlvi. di. recedite. qꝛ austeritas imoderata nec correctionē inducit: nec salutem. xlv. di. cum beatus. Et sic pꝫ ꝙ nec nimia austeritate exulcerandi sunt subditi neqꝫ nimia benignitate dissoluendi. xlv. di. disciplina.

Balistariorum ars quō prohibetur. vide. s̄. ars. in prin.

Balneum. vtrum sit intrandū die dñica. Rn. pro voluntate aut luxuria omni tpe prohibet: pro necessitate aūt licet: vt ex tex. in. c. peruenit. de ꝯse. di. iij.

1 ¶ Utrum liceat clericis vel religiosis balnea intrare. Rn. ꝙ sic causa necessitatis vt pꝫ ex tex. xxiiij q. i. ois qui.

2 ¶ Utrum liceat balneum intrare cū mulieribus. Rn. ꝙ nō. vt est tex. in. c. nō oportet. lxxxi. dist. ⁊ immo vt dicit glo. ibidem. Si vir ingreditur balneū cū muliere extranea: donatiōe propter nuptias priuatur ⁊ mulier dotem: si cū viro alieno habuerit balneum. vt. C. de repu. l. vlt. §. inter culpas. imo infamis est qui tenet mulieres custodiētes balneatoꝝ vestes. vt. l. athletas. ff. de his qui no. infa. §. aut preto.

3 ¶ Utrum liceat balneum intrare cum iudeo. Rn. ꝙ non vlli christiano. ⁊ clericus est dꝫ deponi: laicus excōicari ꝗ cū iudeo se balneat. xxviij. q. i. nullus.

Bannum. Qualit̄ priuat̄ bānitus epm̄. vide. j. excōicatio. v. cau. xiij.

1 ¶ Utrū iniuste bānitus aliquē teneat ad restōnem de amissis rōe talis bānitionis. Rn. ꝙ vltra pctm̄ mortale quod incurrit tenet̄ ad restōnem fm̄ Inno. in. c. si. de his que vi me cā fi. ff. quod me. cā. l. si cū exceptione. §. pedius. qꝛ bānitio ei⁹ fuit amissionis occasio. v. l. si cū. §. in hac actione. Nec ob. ff. e. t. metum la. ij. in prin. vbi sententias armatos cōtra se venire ⁊ fugiēs ꝫ occupatus sint fundus quem fugiēdo dimisit nō tenētur armati: qꝛ loquitur quādo metus fuit vanus: qꝛ forte ꝯtra eū non ibant: sed si pmisissent ire contra eum ⁊ hmōi bene tenerētur de omni damno qḋ intraret sibi cōtigisse eoꝝ occasione. ar. dictaꝝ. l. ⁊. d. c. fi. ⁊. ij q. i. in primis. De bānis que debent fieri in matrimonio. vide. j. Clandestinum in pn̄. de bānitione que est, diffidatio. vide. j. diffidatio.

2 ¶ Utrū bānitus amittat que sunt iuris ciuilis. Rn. fm̄ bar. aut est bannitus taliter ꝙ pōt īpune offendi. Et si ē bānitus iperiȷ pdit. Si ꝟo est bānitus alicuius ciuitatis vel regni: sic nō pdit ea que sunt iuris ciuilis ciuiū romāoꝝ ꝫ ea q̄ sunt ꝓpria illi⁹ ciuitatis vl̄ regni. hoc no. bar. in. l. amissione. ff. de ca. di. Et addit ꝙ a ꝫ hoc vt sit talis bānitus duo requirūtur. ¶ Primum ꝙ sit inobediēs ⁊ aufugerit ab iperio cui sub

est et sit exbannitus. ¶ Secundo quod in hostium numero se cõicat et hz eum pro hoste. Si autem quis esset bannitus: non enim haberetur vt hostis. nec posset offendi impune ex forma statuti: tunc talis non perdit nisi ea que sunt ciuitatis. Et sic pz quod potest facere testm̄ vel succedere: quia primus non potest. s. bannitus imperij. alius bannitus ciuitatis potest: et mitior est bannitus qui non potest offendi: secundus potest secundum ius cõe. secus in successione secundum statuta ciuitatis. Et sic pz quod bannitus ex debito ex quo venerit bona publicanda non equiparatur deportato qui non succedit nec ex testõ nec ab intestato l. i. C. de here. insti. quia talis succedit et potest acquirere de nouo si remanet liber. et hoc secundum dispõnem iuris cõis: secundum non vigore statutorum ciuitatis vel terre: de quo est bannitus.
¶ Sed quid valet ei cum non possit in dicta ciuitate vel terra agere. R. quod potest cedere alteri iura sua recepto precio. et non obstabit cessionario bannitio. sic no. bar. in. l. certa forma. C. de iure fis.

Baptismus primo quotuplex est. R. triplex: vt dicit aug li. iiij. de vnico baptismo. et de cõse. dis. iiij. c. baptismi vicem. ¶ Fluminis de hoc Jo. iij. venit Jesus in terram iudeam et baptizabat et iste proprie dicitur baptismus. alij sunt metaforice: quia vterque instar baptismi hz purificare: et per cõns vicem eius implere. ¶ Scdõs est baptismus sanguinis. Jo. xij. Baptismo hoc habeo baptizari. et iste est baptismus potissimus. de cõse. di. iiij. cathecuminus ¶ Tertius est baptismus fluminis siue spiritussancti. de quo act. ij. Uos autem baptizabimini spiritu sancto Et iste est propositum suscipiendi baptismum modo debito si daretur facultas: vnde istud non cõgruit nisi adultis hñtibus vsum rõnis. d. c. baptismi vicem. Iste baptismus non equipollet primo: quia non remittit totam penam debitam pctis sicut in primo: sed plus et minus secundum suam deuotionem. Item per illum non imprimitur caracter. Item priuatur iste ecclesiastica sepultura: sicut et cathecuminus: quia nemo pro eis orat ecclia. Item in isto regritur cõtritio vt saluetur: sed non in primo sed solum attritio. ¶ Secundus seu baptismus excedit primum quo ad premium accĩtale: quod est aureola et etiam essentiale secundum Pe. de pal. in. iiij. quia plus de gratia cõfert: sicut est ibi maius opus sed non imprimitur caracter per ipsum sicut per primum Et iste scdõs est cõis adultis et paruulis quia si paruuli interficerentur pro xpo: puta in detestatione fidei xpi quam tenent parentes eius sunt martyres secundum theologos: et secundum Pe. de pal. in. iiij. Et si essent in ventre: et in despectu xpi mater percussa abortum faceret vel interficeretur. Sed quia hic intẽdo tractare de baptismo fluminis. ideo videndum est quid sit baptismus fluminis. R. baptismus est exterior hois ablutio cum certa forma verborum secundum magistrum sententiarum in. iiij. dis. iij. in quo secundum inno. in rubrica de baptismo sunt tria sicut in sacro altaris ¶ Unum quod est tantum res sacri. s. gratie infusio: et peccati remissio. ¶ Scdõm quod est tantum sacrm̄. s. aqua abluens: et ablutio passio: intelligo cum debita forma verborum: aliter non. i. q. i. detrahe. ¶ Tertium quod est sacrm̄ et res. s. caracter. Aqua enim verbo dñi sanctificata proprie est sacramentum sicut species panis et caracter secundario sicut verum corpus christi.
¶ Utrum sit de necessitate. R. secundum bona. in. iiij. sen. dis. iij. et Ricar. ibidem quod post tps passionis xpi: ex quo euangelium est publicatum. quilibet etiam sanctificatus in vtero debitor esse cepit ipsius baptismi: ex quo ad eum institutio peruenit. Unde aduerte quod nisi aliquis dictorum baptismorum quis suppleat vicem baptismi fluminis dãnabitur nisi eo fuerit baptizatus. sed adultus etiam punietur pena sensus ex tali omissione quia peccat mortaliter non suscipiendo. ex quo ad eum peruenit institutio sed paruulus carẽs vsu rationis solummodo punietur pena damni. Sz aduerte quod

non potest suppleri baptismus flumi-
nis aliquo mō qñ habet oportunitas
ipsum capiendi si non capitur.

Baptismus ii. queritur q̄ sit forma ba-
ptismi. R. scdm docto. in. c. i. de
baptismo ē hec Ego te baptizo in no
mine patris ⁊ filij ⁊ spūs sancti amē.
ponitur etiam de consecra. distin. iiij.
c. a quodam ⁊. c. multi.

1 ¶ Utrū ego sit de substantia. R. Inno.
in. d. c. i. cū glo. q̄ non. ⁊ tex. est in. c.
retulerunt de consecra. distin. iiij. quod
est baptismus licet omittatur ego. Et
Ri. in. iiij. di. iij ar. ij. q. iij. cōcordat q̄
non est de substantia. Ego.

2 ¶ Quid si dimittatur te. R. Inno. in
d. c. i. q̄ nihil fit. Esset tū baptismus si
pro isto pronomine te: poneretur no-
men propriū illius quem baptizat fm
Pe. aureolū. in. iiij. sen. di. iij. q. ij. pec-
caret tamen grauiter si sic faceret.

3 ¶ Quid si diceret: Ego te linio in no
mine patris ⁊ filij. R. Pe. aureol. vbi
s. q̄ non esset baptismus: qz oportet ex
primat verbum denotans ablutionē
sicut baptizo. i. ablūo te: non linio te ⁊
huiusmodi: quia nihil faceret.

4 ¶ Quid si vnus baptizans diceret:
Nos te baptizamus. R. scūs Bona. in
iiij. dist. v. q̄ esset baptismus: qz cōiter
dicimus nos. Et hoc verū nisi intende
ret alium sensum inducere: qz tunc nō
esset baptismus. vnde tū Sco. in. iiij.
di. vj. q̄ si plures baptizando dicerēt:
nos baptizamus ⁊c. q̄ nō esset baptis
mus: qz non representant christus qui
est vnus: sed Bo. intendit dicere q̄ est
baptismus qñ pro nos intendit dicere
Ego sicut faciunt domini.

5 ¶ Quid si qs diceret i plali: Ego vos
baptizo. R. Pe. au. vbi. s. q̄ solus dz
baptizari ⁊ in singulari. Et faciens cō-
trariū grauiter peccat nisi necessitas sub
esset qz tunc liceret vt fecerunt apli.

6 ¶ Quid si omittatur in. R. Gualden-
sis q̄ non est baptismus.

7 ¶ Utrū possit dicere. In noībus pris
⁊ filij ⁊c. R. Pe. au. vbi. s. q̄ nō: sz in
singulari. s. in noie patris ⁊c. qđ idem
est ac si diceret. In virtute sancte trini
tatis. s. patris ⁊ filij ⁊c.

8 ¶ Quid si dicat: ego te baptizo i noie
xpi. R. q. s. q̄ nō ēēt baptizatus: lz dis-
pensatum fuerit aplis ad gliam nois
xpi. Glo. tñ in. c. a quodā. d ɔse. di. iiij.
tz q̄ sit baptizatus per dictum. c. Ego
credo indubio verū baptizandum fm
modum. vt. j. baptismus iiij. §. x.

9 ¶ Utrū sit baptizatus si dicat: In no
mine trinitatis. R. q̄ nō. fm glo. in. d.
c. a quodam fact. c. multi ibidem.

10 ¶ Quid si dicat. In noie genitoris
⁊ geniti ⁊c. R. q. s. ⁊ cōiter theologi q̄
nihil fit. qz ista noīa patris ⁊ filij ma-
gis nominant ypostases q̄z genitor ⁊
genitus. Hos. ⁊ Jo. tenent q̄ sit bapti-
zatus. sed primum verius. ⁊ ideo in
dubio est baptizandus iterum.

11 ¶ Quid si non dicatur copulatiua. ⁊
R. Inno. i. d. c. i. q̄ valeret si poneret.
loco ei⁹ q̄z qz nulla est drña inter has co
pulatiuas ⁊ q̄z alias non valeret.

12 ¶ Sed quo vtrū sit de necessitate q̄ p
feratur in latino. R. Aureolus vbi. s. q̄
sic a latino q scit lrās ab eo vero q la-
tinus est: sed litteras nescit pferant in
vulgari. a greco in greco smone. Et lz
grecus si proferat in latino ⁊ latinus
in greco: aut in vulgari: fit baptismus.
tamen peccat ut autem dic q̄ dz pro-
ferre in ea lingua in qua melius potest
proferre vel litterali vel vulgari.

13 ¶ Utrū requiratur ɔtinuatio in ɔlatiōe
dicte forme. R. Au. vbi. s. q̄ sic. nō in-
terponendo historiā. Et credo q̄ si no
tabilis eēt discontinuatio: nihil fieret.
secus in modica discontinuatione: pu
ta tussis vel silentij: ⁊ huiusmodi que
intentionem non discontinuent.

14 ¶ Utrū possit fieri transpō in dictis
vbis R. Au. vbi. s. q̄ nō ⁊ peccat gra
uiter transponendo lz baptizatus sit:
nisi transpositio mutet sensum vt dicē
do. Ego te pris ⁊ filij baptizo in noie
spūs sancti: vel nisi intendat inducere

erroreni: quia non baptizaret.

15 ¶ Quid si pferant corrupte prefata vba. R. au. vbi. s. q si fit ex ipotentia non est petm. Ex ioco est petm grave. tm baptismus est. Ex mala vero intentione est petm gravissimum et nō erit baptizatus. q fit baptizatus in duob⁹ pmis casibus. pz in. d. c. retulerūt. de cōse. di. iiij. vbi ille dicebat. Ego te baptizo in noie patria et filia et spū sancta. Ratio fm glo ibidē qz error sillabe non nocet. vt. ff. de ma. te. l. q habebat fruz maxime in fine dictiōis. Secus eēt in pncipio vel medio. Vñ tene q qñ aliq diminutio. vel corruptio interuenit in forma prefate prolationis: nō ex malitia q si morit statum: credēdum est q deus suppleat. et tal sepeliēdus est in cimiterio. Si vero super vixerit reiterandū est sub conditione: nisi in casu qñ certum est q non mutat aliqd de essentia prefate forme. sicut ē error sillabe solum maxime in fi.

16 ¶ Utz sit necessaria expressio vocal. R. sanctus bo. in. iiij. dist. iij. ar. i. q. ij. q sic. vñ sine verbo vocali nullius est efficatie. sacr. c. detrahe. i. q. i.

17 ¶ Utz sit necesse q pferantur cū fide. R. scūs bo. vbi. s. ar. ij. q. ij. q non qz baptismus nō est sacrm singularis persone Ideo fides persone nihil prodest nec obest. sz est sacrm ecclie xpi. vñ qmcqd sit de fide cordis psone baptizātis indicādū ē sz expssionē oris.

18 ¶ Utz grecus q dicit baptizetur pe. i noie pris et filij et spūs sancti rite baptizet. R. cōis opi. theologoz i. iiij. dis. iij. est q sic. qz in forma baptismi requiritur pmo de necessitate vnū ptinens ad sanctificationē elemēti qd est invocatio trinitatis. Aliud ptinens ad determinationē intētionis ministri. s. expressio actus baptizandi. et circa istud cōcurrunt duo. s. expssio ipsius actus et psone in quā transit actus. Et ista sunt de necessitate baptismi. sz modus exprimendi est ex institutione ecclie. Et iō peccaret mortalr latin⁹ sic baptizās sz non grecus Securius credo q iterū baptizet pp dubiū qz alij ɔdicunt.

¶ Utz aliqd addēs ad pdictam formam baptizet. vt si dico. Ego Petrus sacerdos baptizo te: in noie pris et filij et spūs sancti amē: et sancti Jo. baptiste et c. R. Inno. in c. i. de bap. q si tale additū intendat eē de suba forme ita q non valeret qñ volens novū ritum adducē non esset baptizatus. Si sit crederet non esse de suba forme sed ex simplicitate aut ex devotiōe aut ēt ex malitia. ēt si diceret: in noie diaboli aut hereticorum. ego te baptizo in nomine pris et filij et spūs sancti amen: dūmodo hoc nō credat esse de forma et baptizare intendat: erit baptizatus: aut dūmodo tal additio nō distrahat intellectū forme: seu corrūpat. vtputa si dicatur: In noie pris maioris: filij minoris et c. fm bo. in. iiij. di. iij. ar. ij. q. iij. prime ptis: qz nō eēt baptizatus. — 19

Baptismus

Baptismus iij. q̄ ad mām que est debita mā baptismi. R. au. vbi. s. q est aq̄ simplex nālis potens abluere. Ex quo pz pmo q i nullo alio liquore potest fieri baptismus nisi in aqua extra de bap. c. non vt apponeres.

1 ¶ Secundo requiritur q pura. vnde nec in brodio vel in aqua mixta butiro vel pinguedine potest fieri baptismus: qñ. s. permixtus soluit spēz aque sicut si parum aque multum vinū misceatur: alias potest.

2 ¶ Sed nūquid salsedo impediat. R. qui. s. q non. qz nō aufert spēm aque immo ponitur in spera aque. Aqua vero reliquata sale non vr mā debita nisi per evaporationem et exalationē reduceretur ad dulcedinem.

3 ¶ Sed nūquid quelibet admixtio aq̄ facta impediat. R. Ri. in iiij. di. iij. ar. iij. q. iij. q aque mixtio pt dupli fieri. ¶ Uno mō vere et pprie qñ ex miscibilibus ɔstituit aliqd vnus peri essentiaz. et sic ipedit: qz nō est aq̄ in actu. sz in potētia. ¶ Alio mō impropie scdz

quandā apparentias ſm quā miſcent̄ illa quoꝝ minime partes ſm ſenſum ſunt iuxta ſe inuicē poſite: ⁊ actualiter alterate ſalīs coꝝ cōtrarijs que dr̄ pro prie ꝯfuſio: ⁊ ſic nō īpedit quin poſſit fieri baptiſmus: qꝛ manet ſpēs aque. Et ideo q̄uis aqua maris ſit alterata pp admixtionē groſſorum vapoꝝ ter reſtriū aduſtoꝝ que ꝑmixtio ſm philoſophū.ij. methauroꝝ eſt cā ſalſedi nis maris: ⁊ aqua laſciuij pp ſui colło nem p cineres: ⁊ alie aque pp caꝝ trā ſitum p venas ſulphureas: tñ qꝛ in eis manet ſalua ſpēs aque pōt fieri baptiſ mus. Sic ḡ qꝫ ad cognoſcendū aquaꝫ debitam ſacro ſtī attendi dꝫ. ℭ Pri mo origo. ⁊ ſic ſaliua: vrina: aqua ro ſea ⁊ hm̄ōi nō ſunt mā debita. ℭ Se cundo ad ſpēm aque. ſ. vt ſit liquida. ⁊ tertio vt ſapor alicuius liquoris alte rius non tollat ſtatutem. nā alij ſapores reꝝ non liquidaꝝ non īmutant ſpēm aque ſi manet liquida: lꝫ bene ſapores reꝝ liquidaꝝ: vtpote vini ⁊ hm̄ōi. vn̄ qn̄ plus hꝫ de ſapore vini ⁊ hm̄ōi q̄ aque non poteſt de ea baptiſari.

4 ℭ Tertio requiritur qꝫ poſſit lauare: qꝛ aq̄ in linteo vel in lana non eſt apta lauare niſi exprimatur extra. Simil̄r nec glacies: vel nix: vel grando niſi diſ ſoluatur: nec lutum.

5 ℭ Quarto qꝫ ſit nālis non artificial. Et ideo aqua roſea: vel ardens nō va let: ſilr̄ nec aqua ſupernatans cruori q̄ dr̄ fleuma: nec aqua quam faciunt al chimiſte. Aqua tñ que exiuit de latere xp̄i fuiſſet mā debita qꝛ vera aqua fuit.

6 ℭ Utꝝ vrina poſſit eſſe mā debita. R̄. ri. vbi. ſ̄. qꝫ non nec ceruiſia debito mo do coacta. nec ſalina. quia in eis non manet ſalua ſpecies aque.

7 ℭ Utꝝ in aqua paludoſa poſſet fieri R̄. Ri. vbi. ſ̄. qꝫ ſic. qꝛ ibi eſt ſpēs aque Intellige niſi eſſet ita condenſa ſicut eſt aqua in glatie.

Baptiſmus iiij. q̄ ad mo dum q̄s mo dus eſt tenendus in baptizādo R̄. Pe. Au. qꝫ primo dꝫ ablui ab eo q̄ baptizat. non fricari: vel tingi: vel ſub mergi. Ex quo pꝫ qꝫ proiciens puerū in puteū non hūs tunc nō baptizat.

1 ℭ Quid de illo q̄ deponit in caniſtro per cordā cuꝫ non pt̄ manu ad aquaꝫ attingere intingēs eū ⁊ extrahens. R̄. ri. vbi. ſ̄. di. iiij. q. vi. qꝫ ſic ē baptizat᷒.

2 ℭ Scḋo dꝫ imergi vt appareat mo rimus cum xp̄o. Utꝝ aūt totum corpus ſit abluendū. R̄. Ri. vbi. ſ̄ qꝫ principa liter caput: ſeu facies. qꝛ in ea vigent ſenſus. poſtea pectus qꝫ eſt ſedes cor dis. Tenetur tñ cōīs qꝫ q̄litercūqꝫ cō tingat eſt baptizat᷒. ⁊ qꝫ ſufficit aſpſio q̄tumcūqꝫ modica i caſu neceſſitatis.

3 ℭ Tertio dꝫ talis imerſio eē trina vbi eſt ꝯſuetudo. alr̄ non: qꝛ non eſt de ne ceſſitate ſacri ſed ſufficit vna. de cōſe. diſtinctione. iiij. de trina.

4 ℭ Utꝝ reqratur ſimultas in ꝓlatione ſboꝝ ⁊ ablutione. R̄. Landul. in. iiij diſt. vj. q. ij. qꝫ ſic q̄ta reqritur in acti bus humanis. ſ. q̄tuꝫ pt̄ non punctual̄ q̄ eſſe vix poſſet vn̄ ſm Sco. ⁊ Ri. in iiij. diſtin. iij. ſufficit qꝫ prolatio verbo rum incipiatur anteq̄ꝫ ablutio termi netur vel econuerſo.

5 ℭ Utꝝ reqratur qꝫ aqua q̄ q̄s bapti zat ſit ſctificata a pſbytero pmo p oro nez. R̄. ſm ſcm̄ Bo. in. iiij. di. iij. qꝫ nō de neceſſitate ſed de ꝯgruo. Ita tñ qꝫ niſi neceſſitas hoc requireret. peccaret mortalr̄ ſacerdos baptizans in aqua non ſcificata eo modo quo dictuꝫ eſt ſcilicet per orationem ſacerdotis.

6 ℭ Quid ſi omittant̄ alie ſolēnitates. R̄. doc. in. c. i. de bap. debent ſuppleri i lꝫ non ſint neceſſarie. Aduerte qꝫ ba ptiſmus dꝫ fieri cum chriſmate illius anni. aliter punitur ſacerdos ſi contra fecerit niſi in neceſſitate. de ꝯſe. di. iiij. c. ſi q̄s de alio. De quo. ſ. oleum.

7 ℭ Utꝝ adultus baptizādus poſſit cō ſtituere pcuratores ad rn̄dendum pro eo. vt ſit paruulis. R̄. qꝫ non. tex. eſt in c. cū pro paruulis. de conſe. di. iiij.

8 ℭ Quid faciendū de eo q̄ dubitatur

nõ fuisse baptizatus. Respondeo q̃ si dubium est iuris. utputa qz doctores diuersa opinantur: vel si dubium ē facti probabile. utputa qz inueniatur puer proiectus. nec apparet q̃ fuerit baptizatus tunc baptizandus est isto modo. Si tu nõ est baptizatus: ego te baptizo. In nomine patris et filii et spiritus sancti. amen. Ex alio autem dubio non debet quis rebaptizari.

9 ¶ Quãdo dz quis baptizari. R. q̃ aut sunt paruuli. Et sic dico q̃ statim: tum ꝓpter periculũ mortis: de cõse. di. iiii. venerabil. tum etiã qz demones non tm̃ possũt super eos ꝫ Dio. c. vii. celestis ierarchie. Unde non excuso a pctõ illos qui tm̃ differunt paruulorũ baptismũ. Nec credo euadant pctm̃ mortale illi qui tales pueros baptizant in domo: non seruata debita solẽnitate qñ nulla subest necessitas: sed solum faciunt ꝓpter expectationem compatrũ: aut ꝓpter maiorẽ pompam postea fiendã. Et lꝫ postea deferant ad ecclesiam et suppleãt omissas solẽnitates. non tñ suscipiẽtes efficiuntur patrini. qz nõ tenent ad baptismum: et si iterum baptizarent: cũ semel sint vere baptizati. Si õo sunt adulti sic si non iminet periculũ mortis per. viii. mẽses cathezizati inter cathecuminos debent teneri. et instrui in fide: vel ipe arbitrario. Et sic intellige c. iudei cum sequen. de ꝯsecra. distin. iiii. Si õo iminet periculũ mortis: statim sunt baptizandi fide eis exposita de ꝯsecra. dist. iiii. ne q̃ absit. Et tps proprius talium adultorum q non sunt in periculo mortis est pasca et penthecostes. de ꝯse. distin. iiii. c. de cathecuminis. et dicto. c. venerabilis.

Baptismus v. quo ad ministrus. Quis est minister baptismi. R. Aureolus vbi supra distin. v. q. i. q̃ est viator quilibet vnus ꝑsonalr distinctus: potens ꝯtingere et verba proferre intendẽs in habitu facere qd facit ecclia. vl de q̃ presumit q̃ intẽdat. Et sex dicit.

¶ Primo q̃ sit viator. qz nec angelus. vel sanctus est minister baptismi si tñ baptizaret: nõ esset rebaptizandus. qz crederetur q̃ deus dispensauerit: dummodo esset certus q̃ esset angelus: vel sanctus paradisi.

¶ Secundo dicit quilibet. s. tam fidelis quam infidelis: hereticus. excõicatus et hmõi. siue vir siue mulier vel latinus bonus. vel malus. tñ non dz baptizare nisi sacerdos. et qui non sit ꝑfes nisi i casu necessitatis. de ꝯsecra. distin. iiii. c. in necessitate cum multis. c. xxx. q. iii. super quibus. Aliter peccaret mortaliter. ar. c. i. de cle. non or. Aduerte q̃ nec presente presbytero clericus simplex. nec ꝑsente clerico laicus nec presente viro mulier dz baptizare. de consecra. di. iiii. c. mulier. et c. romanus. et xxx. q. iii. c. super quibus. Unde non sacerdos baptizans sine necessitate efficitur irregularis. c. i. de cleri. non ordi. mini. In necessitate vero solũ potest quilibet: sed tenetur baptizare aliter peccaret mortaliter. ar. c. gctiqz. de ꝯsecra. dist. iiii. Et ideo bonum esset q̃ quilibet adisceret formam baptismi.

¶ Tertio dicit vnus: qz nõ plures. vñ si plures dicerent: Nos baptizamus. non vere baptizarent. Ri. vero in. iiii. di. iii. dicit q̃ est baptismus. Sed primum tutius. vt. s. dictum est. Si vero quilibet eorum diceret: Ego te baptizo etc. tunc bene esset baptismus.

¶ Quarto dicit ꝑsonaliter distinctus quia nullus seipsum potest baptizare c. debitum de baptismo.

¶ Quinto dicit potens cõtingere. Ex quo pꝫ q̃ in vtero nullus põt baptizari: qz natiuitas scõa presupponit p̃mã de q dic vt. s. baptism°. vi. §. i. ii. et iii.

¶ Utrũ non habens manus possit baptizare. R. Aureo. vbi. s. q̃ non.

¶ Sexto dicit potens verba proferre qz mutus non potest baptizare. vnde quis non habens manus diceret verba: et mutus habens manus abluerer non esset baptizatus. Pe. de pal. q̃ q̃

esset baptizatus. Sed primum verius vt. ¯s. baptismus. ij. § iiij.

7 ¶ Septimo subiungit q intendat: vl saltem appareat q intendat baptizare non lauare tm̄: vnde fm ino. in c. i. de baptismo. nō est necesse quo ad effectuȝ baptismi q sciat qd sit baptismus. s. q infundat grā: vl q sit sacrm nec ēt oȝ q credat hoc ipsum: imo si ꝯrium credit ꝛ reputat trufam ꝛ deceptionem baptismus tn̄ hȝ effectū suuȝ non reqritur tn̄ q baptizans sciat qd sit eccl'ia: nec q gerat in mente facere qd facit eccl'ia: imo si ꝯriuȝ gereret in mente. i. nō facere q facit eccl'ia: ȝ tn̄ facit: qꝛ formā seruat nihilominus baptizat dūmō baptizare intēdat. Vn̄ si qs in necessitate vadat ad infideleȝ ꝛ dicat ei: Baptiza me docēdo ei formam. Si ille baptizat eū fm intentionem petentis intēdens facere qd alij baptizantes faciunt. esset baptismus. Secus si intenderet solū lauare. Laudul. tn̄ in. iiij. di. v. q. ij. dicit q si non intendit facere qd facit eccl'ia qd non est baptismus. Sȝ opi. inno. mihi placet: quis ista sit magis tuta: qꝛ sicut furiosus ꝛ amens qꝛ nihil intēdere possunt non baptizant. sic vr̄ q intentio baptizandi requirat̄ saltem. Et h' pōt dici intendere quod intendit ecclesia. Et sic intellexit laudul.

8 ¶ Vtꝝ reqratur intētio actualis in baptizante. R̄. Laudul. in. iiij. di. vj. q iij. q nō de necessitate: nec sufficit habitualis precise: qꝛ lȝ possit exire in actū tn̄ nunq̄ exit. Virtual' aūt sp est necessaria. Dicitur aūt ꝟtualis qn̄ qs habuit actualem intentionē nudam ministrandi sacrm: ꝛ ex illa motus est ad ministrandū posito q actualiter non cogitet cū ministrat. virtualiter tn̄ manet intentio p̄ma. ꝛ hec est q̄ mouet: quia voluntas per suuȝ imperium mouet potentias inferiores ad actus suos vt pedem ad ambulandū ꝛ hmōi. Cū ergo voluntas intēdit aliquid exequi mouet potentias ad inferiores ad exequendum. Et lȝ cesset actualiter intentio voluntatis manet tn̄ executio potētie actual'. exemplū cuȝ in me sit actualis intentio eundi ad eccl'iam impero pedes moueri: ꝛ lȝ i medio motus cesset intentio actualis: manet tn̄ motio pedis. Dicit ēt Ri. q si baptizans nō sit diligens in applicando intentioneȝ suam fm q decet ad ipsum actū: non excusatur a peccato.

9 ¶ Vtꝝ qs debeat potius baptizari a malo sacerdote q̄ a bono laico R̄. Laudul. vbi. s. distin. v. q. ij. q sic. qꝛ bonitas ministroꝝ nō tm̄ spectat ad sacrm q̄ auctoritas intellige qn̄ est paratus baptizare: alias non vt. j. § xij.

10 ¶ Vtꝝ sacerdos exn̄s in mortali peccet mortaliter baptizando. R̄. fm Ri. in. iiij. di. v. q scienti ꝯferatur de peccato: vel nisi baptizetur in articulo necessitatis: qꝛ tunc non peccat. Laudul. hoc veꝝ qn̄ de peccato non aduertit: neqȝ q contritionem debeat habere.

11 ¶ Vtꝝ nō sacerdos baptizans in aq̄ sanctificata ꝯferat sacrm. R̄. Ri. in. iiij. di. v. ar. viij. q. i. q sic. sed peccat mortaliter nisi in necessitate quando aliaȝ habere non potest.

12 ¶ Vtꝝ baptismus sit recipiendus ab heretico vel excōicato: p̄ciso: suspenso: ꝛ hmōi R̄. inno. in. ca. fraternitati. de cle. excō. mi. q non nisi in necessitate: Et voluntarie suscipiens sine necessitate ab h'tico: aut a quocūqȝ ab eccl'ia p̄eciso: aut suspēso a iure vel ab hoīe non recipit gram. i. q. i. multe. ꝛ. c. se. qꝛ facit ꝯ institutionē eccl'ie: ꝛ sic peccat mortaliter. In necessitate autem lȝ. xxxij. di. § veꝝ. Si vero nō sit p̄cisus ab eccl'ia q̄uis sit in mortali posset qs recipere: dūmodo eū non inducat ad ministrandum: ēt si alium posset habere. concor. Ri. vbi. s̄.

13 ¶ Vtꝝ credens baptizare masculum ꝛ baptizat feminā vere ꝯferat sacrm. R̄. fm Host. q si simpliciter baptizat est baptizata. Silr si intendit baptizare p̄sonam cuiuscūqȝ sexus sit. Sed si

solum intenderet baptizare masculum tantum. sic non confert sacramentum et non esset baptizata.

Baptismus

vi. quo ad eum qui baptizandus est.

1 ¶ Utrum in ventro matris totaliter existens nec ex aliquo apparens ab extra sit baptizandus. R. q non. c. qui in maternis de consecra. di. iiij.

2 ¶ Utrum mater sit apienda. R. q nō si ē viua q: nō sunt facienda mala vt eueniant bona. Secus si iā est mortua.

3 ¶ Sed nūquid si apparet aliqd extra poterit baptizari. R. aureolus vbi. s. q sic si est pars principalis. Si ergo appareat pes vel manus etc. ipse q nō Landul. i. iiij. di. iiij. q. i. lz q si pes vel manus appareat q dz baptizari. nā si nat⁹ postea dz iterū baptizari isto mō. Si tu non es baptizatus ego te baptizo. In noie prīs etc. Dñs Car. in cle. fidei de sum. tri. lz q dz totus sit natus: nisi necessitas immineat. q: in tali necessitate id qd apparet dz baptizari pp occultam operationē spūssancti. i. q. i. mulier circa. mediū. gl. in. c. si ad matris. de ꝯse. di. iiij. lz q non potest baptizari p c. qui in maternis. ea. di. Ratio q: qui non est pfecte natus non pt dici hō. l. quod certatum est. C. de postu. he. isti. vbi opz sit totus natus vt dicat quis posthumus. Alij dicunt q si caput apparet dz baptizari. l. cū in diuersis. ff. de re. e sump. fu. facit. c. si baptizata de ꝯse. di. iiij. multiplex est alia opi. doc. in hoc. sed tu tene opi. Landul. que est securior e valde pia. quam tenet tho. e Ricar. in. iiij.

4 ¶ Quid si nascat cū pelle scōina poterit ne baptizari. R. aureo. vbi. s. q sic.

5 ¶ Utrum monstrum sit baptizandum: et quō. R. fm Landul. in. iiij. dist. vj. q. ij q si perpendat duas hre aias: vtputa duo hz capita: quattuor pedes: duas spinas in dorso e hmōi tunc baptizet qlibet per se: e intingat in loco qlibet p se. Si vero dubitat an sint due aie e vtputa q: hz quattuor manus e vnum caput vel duas spinas i dorso: tūc credo q debeat baptizari pncipalis absolute: e alius postea sub ꝯditione. s. si tu nō es baptizat⁹: ego te baptizo etc. nec baptizet intētione vaga: sed determinando se ad vnum alias nihil faceret fm henri. in quolibet.

6 ¶ Utrum regrat cōsensus baptizati. R. aureo di. iiij. q. i. iiij. sen. q nō in puero. In adulto ergo sic. verus vel interptatiuus vnde vt: vel reclamās si baptizetur nec recipit pmum effectū: nec secundū baptismi. Sed de hñte consensum interptatiuum est dubiū: sicut q p minas vel penas ꝯsentiret. e lz qdam dixerint non suscipere caracterem baptismi. Alij scientes q voluntas coacta: voluntas est tenent fm scm̄ bo. in iiij. di. iiij. ar. ij. q. i. q suscipit: nisi intēderet non suscipere sacrm̄: sed solū illudere e tales penas euadere q: tunc non susciperet. sic Landul. in. iiij. dist. iiij. q. i. tenet q qui dissentit i corde necessario est rebaptizandus.

7 ¶ Utrum in adultis regritur intentio vt recipiant baptismū. R. Ricar. in. iiij. di. vj. ar. ij. q. iij. q sic: vel in actu: vel i habitu. In actu in illo q prius hūit intentionē non recipiēdi: q: necesse ē vt habeat in actu ꝯtriam. s. recipiēdi als non expelleret ꝯtriam. e sic non reciperet sacrm̄: sicr qn̄ aliquis admonet vt actu consentiat: regritur ꝯsensus actualis: aliter nō ꝯsentiret nec actu nec habitu quia habitu dispositus dicit homo quando si actualiter e deliberate recogitaret de illa te actualiter consentiret in illam: alias sufficit habitualis: sicut si quis cathecuminum mudū baptizaret actu non cogitantem de susceptione baptismi: vel furiosum: siue amentem qui ante amentiam habuit intentionem recipiendi vel nunq̄ habuit contrariam.

8 ¶ Utrum regrat fides in adultis. R. fm tho. i. iiij. di. vj. q nō q̄ ad caracterē suscipiendū: sz bene q̄ ad hndam grām

9 ¶ Utrum requiratur rectitudo intentionis. R. q nō ad susceptionē caracteris. vñ q recipit baptismum ꝑ questus sicut iudei sepe faciunt: verum baptismum recipiunt: sȝ non fructum baptismi.

10 ¶ Utrum amentes et dormiētes possint baptizari. R. q si ante hūerunt ꝯsensum et necessitas immineat pñt baptizari. vt in. d. c. maiores. in fi. Si ꝟo ante amentiā vel dormitionem ꝯdixerunt ꝑsumitur q ꝓpositum duret. Et ita nō susceperūt nec caracterē nec baptismū vt ibidem. Si ꝟo non discenserunt. tȝ aureolus vbi. s. q susceperūt caracterē. Hoc verum fm ricar. vbi. s. dūmodo aliqñ ꝯsenserunt de adultis loquendo q hūerunt vsum rōnis. secus in illis qui nunq̄ vsum rōnis habuerunt: q2 suscipiunt caracterem.

11 ¶ Utrum pueri iudeorum sint baptizandi. R. q in hoc fuerunt opi. diuerse quibusdam dicētibus q non inuitis parentibus. Sȝ ego dico cū Sco. et Landul. in iiij. di. iiij. q ēt inuitis parentibus sunt baptizandi: nō qdem p priuatas ꝑsonas: sȝ p principes aut eorum dños et educandi religiose et caute ne occidantur a parētibus: et pro hoc facit quod no. oldra. in consi. suis. vbi tȝ q iudei sunt serui facti p passionē xpi. ex. de iudeis. c. et si iudeos. et fuit mandatū execucioni p Constantinū. vt no. host. in c. ꝯsuluit. de iudeis. et hoc dicit archi. xlv. di. q sincera. hoc idē tȝ tho. in epistola ad ducissam lothoringie. Nam cū sint serui princeps q est eorum dñs pōt eos vendere. ar. C. si ser. expor. vene. l. i. et ij. et p istas rōnes tȝ arch. in. c. fraternitatem. liiij. di. q pōt eis auferre bona eorum cum nō hēant ea nisi vt peculium allegat. c. iudei el. ij. de iudeis vbi statuit q si ꝯuertantur nō auferantur eis bona. q si non ꝯuertuntur pñt eis auferri a ꝯtrario sensu. melius facit. c. sicut iudei. e. ti. vbi ꝓhibet q sine iudicio terrene ptātis nullus eis auferat bona vel offendat q ex cā legitima possent. Preterea sustinentur ex pietate et gra. vt dr in c. et si iudeos. de iudeis q non dȝ trahi ad necessitatem. ff. de offi. procon. l. solent in fi. et ex hoc posset sustineri opinio. aure. qui cum landul. et Sco ꝯcordat q inuitis parent. hoc pñt baptizari p dños et bene facerent.

12 ¶ Utrum iudei adulti aut alij adulti sint cōpellendi ad baptismum. R. de iudeis tȝ Sco. vbi. s. q sic per dños eorum pro quo facit tex. in. c. maiores de bap vbi cōmendat ille tex. qui coegit infideles baptizari. Sed ꝯ est tex. i. c. sicut iudei. de iudeis. et. xlv. di. de iudeis q prohibet compulsionē. Sed ego dico veram opi. Sco. intelligendo de cōpulsione indirecta hoc est. Ita sunt angariandi et in seruitutem redigendi q eis eueniat voluntas cōuertendi. sicut exponit Greg. sup illud compelle intrare. facit. c. vlt. xxiij. q. iiij. cum glo. et. q. vi c. iam ꝟo. sed de compulsione directa non lȝ q2 deus voluntarium vult militē. d. c. de iudeis. similiter idem dico de alijs infidelibus.

13 ¶ Utrum liceat emere aquam vel laborem ab eo qui non vult aliter baptizare. vide. i simonia. ii. §. xij.

14 ¶ Quid si nō vult baptizare nisi cōmittat offerens aliquod mortale: puta adulterium. R. landul. vbi. s. q si ipse non potest baptizare. puta q2 mancus vel mutus nullo modo assentiat: q2 fides offerētis et operatio et deuotio baptismum flaminis impetrabit: q2 credendum est q in talibus necessitatibus diuina pietas supplet.

15 ¶ Utrum requiratur contritio de pctis factis ante baptismum a baptizando. R. fm Alex. de hal. in scda scde q sic de necessitate de oībus mortalibus q̄ recordatur ēt de venialibus in genere et forte de venialibus maioribus q̄ recordatur particulariter. aliter nō suscipit grām baptismalem. s. grām et remissionem pctorum: sȝ bene suscipit effectum baptismi qui est res et sacrm. i. caracterem. de conse di. iiij. c ostenditur. Sco. dī in. iiij. di. iiij. clarius exprimēdo di-

est q; licet non doleat de veniali q; non tollitur effectus grē baptismalis: sꝫ tm̄ complementum: q: non delet illud veniale de quo non dolet ⁊ sic dicit̄ ficte simpl'r vel sm̄ quid. ficte simpl'r accedit ad baptismuꝫ ille qui hꝫ in se mortale pctm̄: de quo non vult penitere: sꝫ tn̄ recedente fictione: hoc est adueniente contritione hēbit effectum baptismi s. remissionem pctōꝝ vt in. d.c. ostendit̄ in fi. Et hoc intellige quo ad penam pctōꝝ precedentium baptismum. sꝫ nō quo ad penam sequentium baptismuꝫ. Et ideo pnia est ei iniungenda de perpetratis post baptismū sm̄ scm̄ tho. in. iiij di. iiij. ar. ij. q. iij. Ficte sm̄ quid accedit q nō dolet de venialibꝫ iste nō hꝫ complementum. Et aduerte q; hic non accipio contritionem pro dolo e informato s gratis p'o dolore qui excludit actualiter obicē mortal' peccati in actu. tenetur etiam talis postea confiteri peccata ante baptismum commissa. vt patet. j. conse. ij. §. ij.

Baptismus

vij. quo ad effectum querit̄ vtrū per ipm auferantur oia peccata. R. q; sic. ca. regenerante. ⁊ c. sine pnia. de cōse. di. iiij. Rō q: baptismus est ad regnū andum initium. Uñ ibi transit hō de pctē tenebrarum in adoptiones filioꝝ dei. ⁊ ibi maxime aperitur largitas misericordie dei in pmo aduētu. ⁊ hoc est quod Pau. dicit ad thi. ij. per lauacrum regenerationis ⁊ renouationis spūsancti quem effudit in nos habunde.

1 ¶ Utrū p baptismū tollatur ois pena. R. q; sic pena q retardat ⁊ excludit a vita eterna. de conse. di. iiij. sine pnia. hoc est pena quam qs deberet exsoluere: aut in hac vita vel in alia p peccatis commissis anteq̄ vitaꝫ eternam intraret: alias aūt penas non tollit.

2 ¶ Utrū baptismus tollat concupiscentiam. R. q; inquantū hꝫ rōnem culpe extinguit̄ per baptismū: sꝫ in quantū hꝫ rationem vitij sine pene non tollit̄ vt non sit nisi speciali dono dei ⁊ miraculo fiat sed vt non obsit bene fit ex infusione gratie que ibi fit ex qua imperari potest. de conse. di. iiij. c. ij.

3 ¶ Utrū p baptismuꝫ tollatur irregularitas. R. illa q prouenit ex defectu sacrī non tollitur. vñ bigamus ante baptismuꝫ vel post non pt pmoueri: similr corrupta vel añ vel post non pt vellari. ⁊ de his habet̄. xxvj. di. acutius. Si vo prouenit ex pctō sic tollitur sm̄ cōiter doc. irregularitas homicidij: sꝫ si homicidium fit sine pctō: vt in iudice ⁊ hmōi. sic sm̄ aliquos irregularitas nō tollit̄. vt no. xxvj. di. c. deinde. sed sm̄ sco. in. iiij. di. xxxiiij. irregularitas cuiuscūq; homicidij tollitur qualitercūq; sit commissum hoc sequit gl. l di c. si quis viduā. ⁊. ij. § ecce. ⁊ hoc est verior opi. Alia āt irregularitas q prouenit ex defectu natalium non tollitur.

4 ¶ Utrū tollat infamiā. R. q; sic sꝫ glo. in. d.c. sine pnia. Rō q: p baptismum tolluntur pctā: ⁊ ea q̄ sequunt' ex peccatis sub rōne qua sunt pctā. ⁊ ideo cū infamia consequat̄ pctm̄: ⁊ sub ratione peccati ideo tollitur.

5 ¶ Utrū p baptismuꝫ cōferant̄ hoi grā ⁊ virtutes. R. q; sic sm̄ glo. in. d.c. ij.

6 ¶ Utrū effectus baptismi eq̄liter cōferat̄ oibus. R. sm̄ scm̄ bona. in. iiij. di. iiij. ar. i. q. iij. pme ptis. q; triplex ē effectus baptismi. ¶ Primus caracteris impressio. ¶ Scd's grē infusio. ¶ Tertius inocentie restitutio. Quantū ad p'mum ⁊ tertiū eq̄liter oēs suscipiunt si nō ficte accedunt. sꝫ quantū ad scd'z nō: q: grā hꝫ duplicem actus. s. delere pctm̄: ⁊ sic magis delet in eo q magis cōmisit: q: delet oēz culpā. Scd's act' est habilitare ad bonū: ⁊ in h' maiorē efficaciā hꝫ in eo q se magis disponit. In paruulis āt equalis ē efficatia cōiter.

7 ¶ Utrū puer cū defertur ad baptismū si occidatur saluet̄. R. q; si occidit̄ ne baptizari possit in odiū baptismi sciē xpi sic pie credo saluet̄. si vo occidat̄ ex alio respectu sic dānabitur.

8 ¶ Quid si puer moreret qñ baptizans dixit ego te baptizo in noie patris. an tecq̃ cõpleat. R. ric. in. iiij. dist. iij. ar. ij. q. iij. p:e credendũ est q̃ de⁹ suppleat Unde ⁊ in cimiterio dz sepeliri. similr si sacerdos ipediret ne totum cõpleret eẽt baptizãd⁹ sic: si nõ es baptizat⁹ ⁊c.

9 ¶ Utruz baptism⁹ sit reiterandus. R. q̃ nõ. imo tam ministrãs quã suscipiens scienter vltimo supplicio plectunt l. ij. C. ne sa. bap. ite. ⁊ sunt irregulares vt. j. irregularitas. primo. §. xxiiij.

10 ¶ Utrũ ignorans si facit se baptizari sine ꝯditiõe sit irregularis si postea inuenit q̃ fuerat baptizat⁹. R. q̃ irregularis est. ꝯ ꝯse. di. iiij. qui bis. ſm cõem intellectum. Potest tamen epa dispensare in necessitate magna.

11 ¶ Utrum non baptizatus credens se baptizatum saluetur. R. sic. de presby. nõ bap. c. apostolicam.

12 ¶ Utrũ suscipiat caracterẽ ordinis si ordinet. R. q̃ nõ. de p̃s. nõ bap. c. i. ⁊ c. veniens. si celebrat tñ ignorãs creditur q̃ ꝯficiat virtute ecclesie. ſm ino. Hoc idẽ tz tho. i. iiij. di. xxiiij. ⁊ albe. ⁊ summa. ꝯfe. li. iij. ti. xxij. q. viij. ⁊ placet: qz virt⁹ spũssancti vegetãs ecclĩaz suã supplet potentiã i tali ne ecclia decipiatur.

Baptismus. viij. quoad eũ qui tenet

Queritur qs põt tenere ad baptismum. R. q̃ non põt tenere abbas: monachus: vel religiosus. de conse. di. iiij. non lz el primo xvi. q. i. placuit el ij. tñ si tenent sunt compatres.

1 ¶ Utrum pater vel mater. R. q̃ non si sunt in matrimonio. intellige. xxx. q. i. ad limina. alś contrahent cognationẽ spiritualem: ⁊ etiam baptizando nisi in necessitate baptizarent.

2 ¶ Utrum nõ baptizatus possit tenere ad baptismũ. R. q̃ nõ. de ꝯse. di. iiij. c. in baptismate. licet baptizare possit: qz baptizans est de necessitate sacramẽti nõ suscipiens seu tenens ad baptismũ ⁊ si tenet nõ erit cõpater: sed bñ baptizans. cuz sit vere pater spũalis. vide. j. matrimoniũ. iij. ĩpedimento. vij. §. x.

3 ¶ Quot debent tenere ad baptismuz. R. q̃ vnus tñ. de cõse. di. iiij. c. in cathecismo. ⁊ c. nõ plures. sed tamen de consuetudine non seruatur.

4 ¶ Ad quid tenẽtur leuãtes de baptismo. R. q̃ tenẽtur admonere quos tenuerũt: vt castitatẽ custodiãt: iustitiam diligant ⁊ charitatẽ teneãt: ⁊ ante oia simbolum ⁊ orationẽ dñicam debẽt docere: vt in. c. vos añ omnia. de cõse. di. iiij. ⁊ mgr̃ in. iiij. di. vi. c. pe. dicit q̃ exigit a patrino diligẽs cura circa euz p:o quo rñdet. Qd̃ limita verũ scdm Tho. qñ parẽtes notabiliter negligũt.

Bellum

Bellum qdem duplr dicitur. s. pp:ie ⁊ ip:op:ie. Proprie aũt bellum est illud qd̃ auctoritate pricipis supiorem nõ recognoscẽtis indicit: vt est imperator ⁊ papa ſz Host: xxiij. q. i. c. i. ff. de capti. l. hostes. ⁊ ff. de ver. sig. l. hostes. Et in isto bello capti efficiũtur serui ⁊ bona efficiuntur capientiũ: ⁊ sequitur tertium ius. s. postliminij. de quo in. l. postliminiũ. ⁊ l. si quid bello. ⁊ l. hostes. ff. de capti. ⁊ hoc verz si bellum sit iustum. Debent tñ bona capta assignare capitaneo: vt distribuat vnicuiqz ſz merita: ſm bar. in. d. l. si quid bello: lz a principio efficiatur capiẽtiũ. Et hoc verz credo qd̃ dicit bar. nisi ꝯsuetudo haberet q̃ vnusqsqz sibi retineret qd̃ cepit qz tũc nõ tenetur assignare qz illud intelligitur actum qd̃ est ꝯsuetum l. q̃ si nolit. §. qui assidua. ff. ꝯ edi. edi. Hodie ẽt ex consuetudine inter christianos nõ seruantur iura captiuitatis ⁊ postliminij quo ad seruitutẽ cui⁹ standum est: vt. l. postliminij. ff. de capti. ⁊ no. bar. in. d. l. hostes. ff. e. Quid autez sit postliminiũ. R. q̃ est ius amisse rei recipiende ab extraneo in statũ pristinum restitutiõe: de moribus legibusqz cõstitutum dicit tex. in. d. l. postliminiuz. Unde quo ad res bñ est seruandũz: vt ille qui aliqua perdidit in iusto bello quo ad eum integre restituitur. Et id

non currit prescriptio contra eum secundum glo. in c. prima accusatione. xvi. q. iij. Firma tamen de rigore non restituuntur. l. ij. ff. de captiuis. sed secundum conscientiam sunt etiam restituenda.

1 ¶ An autem hec locum habeant in bello indicto ab his qui de facto superiorem nõ recognoscunt: vt est rex francie: hispanie: et huiusmodi. Re. secundum Inno. in c. olim el primo. de restitu. spo. et Bar. in d. l. hostes. ff. de captiuis. et postliminio reuersis: quod sic: quia habent iura principis.

2 ¶ Bellum autem improprie est illud quod nõ est indictum per principem sed per inferiores qui recognoscunt superiorem. et de hoc Pa. de ureuira c. sicut el. iij.

3 ¶ Utrum bellum in dubio sit presumendum iniustum Re. Pa. in d. c. sicut quod in bello indicto a principe summo: in dubio presumitur iustum et legitimum cum esse in principe iuxta notata per legistas in l. prescriptionem. et l. fi. C. si contra ius vel vti. pu. et per canonistas in c. que in ecclesiarum. de consti. sed in bello indicto a recognoscente superiorem: in dubio presumitur iniustum et sic intellige hosti. et tex. d. c. sicut facit. l. vnica. C. de gla. et c. i. de pur. ca. cum suis concor.

4 ¶ Quid requiritur vt sit iustum. Re. pa. vbi. s. quod in bello proprie oportet quod sub sit legitima et naturalis causa: puta quia contumaces et rebelles sunt imperio vel ecclesie. Adde. ij. vt non fiat animo vindicandi: sed puniendi delinquentes. In bello autem secundo modo dicto quinque requiruntur secundum glo. xxiij. q. ij. in summa i. persona vt non sit ecclesiasticus: cui nõ licet sanguinem effundere. xxiij. q. viij. clericis: nisi necessitate ineuitabili. Possunt tamen secundum Tho. secunda secunde. q. xl. inducere alios ad iustum bellum: et eis assistere: vt pugnantibus subueniant exhortationibus: absolutionibus: et aliis spiritualibus. Non tamen debent orari vt interficiant vel mutilent. sed vt fidem ecclesiasticam: vel patriam liberent. Et licet aliqui interficiantur: nõ tamen eis imputabitur: et multo magis peccarent hoc permittendo peccarent si nõ facerent. xxiij. q. v. de occidendis de homici. postulasti. et c. tua nos. xxiij. q. iij. Maximianus xxiij. q. i. in summa. et c. militare. de depreca. c. iij. de resti. spo. c. olim el. i. Inno. tamen in c. quod in dubijs de penis limitat predictam exhortationem non posse fieri qui sunt in percussionibus. sed ante sic. et mihi placet. et est securius. ¶ Secundo causa legitima vt pro defensione sua vel suorum aut paternarum legum. xxiij. q. viij. si nulla ¶ Tertio res i. pro repetitione rerum et huiusmodi. d. c. olim. ¶ Quarto animus vt nõ exodio sed vt habeat debitum et huiusmodi. xxiij. q. i. quid culpatur. et c. militare. ¶ Quinto auctoritas superioris. d. c. quid culpatur et l. vnica. C. vt ar. vsus inscio princ. li. xi. Potest etiam fieri auctoritate epi. secundum Ho. in sum. precipue qui pugnant pro fide vel contra eum qui pro peccato mortali excõicatus nõ vult parere.

5 ¶ Utrum si aliquod predictorum defuerit teneatur ad restitutionem tam dãnorum datorum quam etiam raptorum bonorum. Re. Ho. eo. ti. quod sic si deficit. secundum vel tertium. Si vero res subsit quia i. pro rebus repetendis factum sit. nõ tenetur qui mouit bellum restituere quod ibi cepit. dummodo non excedat quod habere debebat. Et hoc verum in foro penitentiali. vbi habet locum liquidi ad non liquidum cõpensatio. Sicut si quis contentatur per furtum accepisse. x. non cogetur restituere sed debet habere alia. x. ab eodem. Si vero dãnificauit plus aduersarium: nõ credo excusatum: nisi cõcurrat simul auctoritas: nisi in casu quo vim vi repellebat. sed tenetur cõpensare dãna data cum eo quod debet habere. et si plus haberet restituat c. qui habetis. et in c. se. xiiij. q. v. et l. d. l. hostes. ff. de capti. et secundum quod dico in §. se.

6 ¶ Utrum istis inferioribus a principe liceat facere bellum. Re. Pa. in d. c. sicut quod aut his qui facit bellum habet iurisdictionem super his quibus guerram facit. et illi sunt contumaces et rebelles. et sic potest statuere et concedere quod liceat vnicuique res eorum inuadere: et suas facere. et liberos homi-

res rebellis cape & detinere quousq; dño reputare potuerint. c. a nobis. el. i. de sen. exco. Si aūt nullā iurisdictionē super eos hñt nō pñt sine auctoritate principis: nisi essent inuasi. quia tunc pñt se & sua defendere cū moderamine inculpate tutele. & hoiem percutere & etiā occidere. vt latius dicā. j. Defensio. Nō pōt tñ aduersarium cape & nec inuadendo res aduersarij suas facere. Qd intellige nisi in recōpensationem dānorū suorū & in satisfactionē expensarū laborū & operū etiam ipm adiuuantiū. di. l. ius gentiū. xxiij. q. vij. si de rebus: vel nisi in territorio suo eos delinquētes inueniret item qñ talis spoliatorem nō hȝ corā quo sua repetere possit: res suas pprias auctā repetē posset & recuperare l. iudei. & l. nullus. C. d iudeis

7 ¶ Utrū subditi teneantur ire ad bellum iustum dño mandante. R. Pa. in d. c. sicut. el. iij. φ subditorū qdam sunt vasalli proprie. vt sunt qui tenent feudum ab eo. Quidā vasalli improprie: vt sunt subditi rōne originis vel domicilij nihil tñ ab eo detinent: & tales proprie nō sunt vasalli lȝ ibi hēant possessiones nec tenenē dño prestare fidelitatem. Quidā sunt milites veri. vt qui iurāt que ponit. gl. in. l. pe. ff. ex q. cau. ma. que sunt. j. Miles. Quidā nō veri milites: sed tm respectu honoris q ista nō promittunt. sed viuūt vt alij ciues. vt per Cy. in. l. i. C. de iu. & fac. igno. Istis premissis distinguo. aut dñs vult alios pūbito voluntatis inuadere nō fauore reipublice. & nō tenentur eū se qui etiam. vasalli pprie. ar. d. c. de forma. xxij. q. v. nisi aliud habeat ɔsuetudo: vel pactum. Aut dñs inuaditur. & tunc si timor est subitaneus & improuisus oēs apti ad pugnā seu custodiā tenentur fauore reipublice. Nā clerici hoc casu tenētur ad custodiam. c. pueniat. & quod ibi notat. de immu. ec. Facit. c. omni timore. xxij. q. viij. Aut nō est talis timor. & tūc vasalli pprie dicti tenentur. per. d. c. de forma & milites veri. per. d. l. pe. Alij vero non sunt cōpellendi dūmodo dñs sufficiat de per se ex redditibus quos habet a loco. Nā propter hoc honorant dñm in redditibus: gabellis & huiusmodi vt necessitatis tempore eos defendat. ar. xxiij. q. v. principes. & c. regū si vero non sufficit per se tunc tenentur omnes pro salute domini. vt patet ex. c. si nulla. & d. c. omni timore. xxiij. q. viij.

8 ¶ Utrū subditi sequentes dñm in iniusto bello excusentur. R. Pa. in. d. c. sicut φ inno. dicit φ non si scienter hoc faciunt: nec excusantur ex timore amittendi feudum: vel alia bona. xxiij. q. v. ita ne. si vero dubitant & inquisierunt quantum potuerunt peritiores: & semper dubij remāserunt excusantur propter bonum obedientie. c. quid culpatur. xxiij. q. i. aliter non argu. c. cum in hibitio. de clan. despon. non tamen excusantur amici & cognati & alij. q voluntarie adiuuant talem in dubio. immo si erat iniustum de omni dāno dato tenentur ad restitutionem.

9 ¶ Utrum subditus qui in dubio bellando multa acquisiuit: teneatur ea restituere: cognito φ bellum erat iniustū. R. φ sic omnia que habet. & credo φ etiam consumpta: quia nunq̄ habuit bonam fidem: ex quo semper dubius permansit. Et de hoc vide. j. pscriptio. §. iiij. & scdm illam distinctionem dic.

10 ¶ Utrū oēs existentes in bello iniusto teneātur insolidum. R. scdm. Mo. ti. re. i. φ sic de omni damno qd suo auxilio ɔsilio fauore datum est: qd aliter datū non fuisset. arg. xvij. q. iiij. oēs. & ij. q. i. notā. in fi. si vero pbabiliter credit φ ppter suum auxiliū: ɔsilium: vel fauorem non plus fecerint q̄ alias facturi erāt: nō tenetur nisi de his que ipse habuit: vel dānum dedit: vel aliqs de familia sua directe & occasionaliter. arg. de sen. & re iudi. c. i. de eta. & q̄li. or. c. in am. & de hoc vide etiā. j. furtum. §. xvi.

11 ¶ Sed queritur quid tenetur restituere faciens bellum iniustum. R. Mo.

vbi.s. q tenet de oibus dānis que ipse vel sui intulerunt aduersario vel eius hoibus tenetur et propriis hoibus, de damnis datis ab aduersarijs.

12 ¶ Utrum hns iustum bellum teneat in aliquo de dāno aduersarij. Re. mo. vbi s. q non tenet de illis dānis que bona fide intulit: a qbus comode abstinere nō poterat fm ꝯsuetudinez pugne. Si quis tn aio crassandi et malitiose intulit cū aliis posset abstinere et sibi ꝯsulere tunc tenet ꝯpensare cum dāno sibi dato et si excedunt tenet eis satisfacē.

13 ¶ Utrum hns iniustum bellū teneatur de dāno dato subditis aduersarij. Re. q. s. q nō. immo licite bona capit. non solum aduersarij: sed et fautor et subditorum suor donec sibi sit satisfactū. Sed si tn aduersarij q deum timentes nolunt dño suo in bello illicito ipendere auxiliū vel ꝯsilium nullatenus sunt spoliādi ne pena excedat auctores. ar. de his q fi. a ma. par. ca. ꝗsiuit. et i. q. iij c. i. Imo fm Ricar. in. iiij. di. xv. q scienter talibus innocentibus inferunt dānum tenent ad restitutionē. Uerum credo nisi dñs eor directe vel indirecte et psonis vel rebus eor iuuaretur. Multo magis tenetur ad restōnem q dānificat non subditos aduersarij innocentes scienter: vt sunt ecclastici et hmōi. Secus at esset si a casu dānificaret h non intendes nec obligatus intendere vtputa q: bellās ꝯ aduersarium non valens eū impugnare incēdit ciuitatem. et sic cōburuntur eccle et bona ipsius et alior innocentū nam tūc non tenent et sic pz q eccle incastellate pnt incendi et bona ibi reposita ex qbus sustētabant ꝯ hostes in iniusto bello pnt capi. non incastellate ꝟo a pposito nec res eccle sunt auferende et ꝯtrum facientes tenent ad restōnem.

14 ¶ Utrum dñi qui hūerunt bellum ad inuicem pnt cōponere sil' de dānis. Re. Mona. ti. restit. q ille q habuit iniustū bellū non pōt componere ipse: iudiciū hoium suor quin ipse teneatur eis de dānis que passi sunt: nisi et ipsi fuerint in culpa. Hoc verum in foro ꝯscientie: si ad tales culpā non venerunt ex eius psuasione als non factum. Ille aūt q hz iustum bellū dz procurare pro viribus vt satisfiat suis hoibus. Et si non pōt et ipsi homines ꝯdicunt compōnit sz Mona. non pōt de dānis q passi sunt in incendijs et rapinis componere. tacit in. ar. l. i. et. l. transactionis placitum. et. l. preses. C. de transac. et. c. si. de ma. et obe. Sed ego credo q in oibus pōt. ar. eor que notantur in. l. si. C. si ꝯ ius vel vti pu. et in c. que in eccliarum de ꝯsti. vbi pz q ex rōnabili cā pōt princeps tollere rem vnius et dare alteri. et non pōt esse maior rō ꝗ fauor publicus carere bello. Et sil'r poterunt q habent iura iperialia. Uñ Host. iz q qñ duo milites hūerunt iniustum bellum inuicē pace inter eos facta et dāna remissa q hec remissio extendit ad oēs vtriusqz partis: lz nō ꝯsentiant qñ pax aliter hri non posset. allegat. l. ꝯuentionum. ff. de pac. Cōcordat Pa. in. c. in nra. de iniurijs. Aduerte hic scdm eūdem Pa. vbi. s. q noie dāni proprie et stricte venit duntaxat pēmonij pgaluum facta. l. uj. ff. de dāno infec. Et io non veniunt expense facte ppria volūtate: et coacta noie dāni. Quod nota. pro statutis et sīlibus odiosis. Item limita q pdicta remissio nō valet quo ad dāna data ecclijs et ecclasticis psonis: nisi plati ipsarum consentiant.

15 ¶ Utrum dñs teneatur mandatario de dānis que in bello est passus. Re. scdm Pa. in. d. c. sicut q sic nisi cā pietatis humanitatis vel parentele bellum fecerit vel nisi ex debito teneretur vel nisi aliquid recipere ꝯuenerint pro mercede. Et vide de hoc. j. mandatum. §. v. Et hoc intellige de damnis que verisimiliter potuit mandans prouidere.

16 ¶ Utrum occupata per principes christianos qui hodie inter se bella gerentes propria temeritate quod vnus gete possedit ab antiquo alius violenter

de novo accipit sunt restituenda R. d. anto. in c. quod super his de voto secus Hosti. quod non videt quomodo isti teneant nec qualiter confessores eorum peccata q̄q̄ notoria palpitent. nec qualiter ab eisdē elemosynas aut possessiones accipiant: aut eos absoluant Unde caueant: aut ne cateruatim ad inferos vadant et alios secum trahant nec credit q in italia pscribi talia possint. c. si. de prescrip. Et ideo restituere tenetur.

17 ¶ Utrum clericus in bello iusto cum domino suo vadens qui lucratur aliqua de bonis aduersariorum teneat ea restituere. R. Modo. ti. resti. q si ea rapuit: peccauit capiendo. et restituere tenetur eis a quibus abstulit quia illam rem capiendo non potuit facere suam. quia sicut dominus nō potuit ei dare auctoritatē bellādi. sic nec rapiendi. Posset tm̄ retinere si guerra durante dñs vt illam teneat consensit. Si vero nō ipse rapuit. sed sibi ab his quibus licuit rapere data fuit. tūc nō restituere tenet. Quod verū credo qñ ex consuetudine quilibet qđ rapuit sibi retinet. alias secus. q2 de iure quilibet tenetur capitaneo assignare: vt illa distribuat. vt. l. siquid bello. et ibi Bar. ff. ō capti. ergo sine eius auctoritate tenere nō poterit. facit. c. dicat. xxiii. q. v. nisi vt dixi consuetudo sit in contrarium.

18 ¶ Utrum liceat omni tpe bellare. R. q in bello iusto non lz bellare in quadragesima: nec in diebus festiuis nisi necessitas vrgeat ineuitabilis. textus est cum glo. in. c. si nulla. xxiii. q. viii. Item nec tempore treughe. ca. i. de treu. et pace. Quod intellige in pugnatore: non in defensore. vt notat predicta glo.

19 ¶ Utrum in bello iusto liceat vti deceptione dolo: vel insidiis ad vincendū inimicos. R. q sic dūmodo mendacium non dicant vel fidem promissam nō frangant. facit. c. vtilem simulationem. xxii. q. ii. c. dñs. et. q vii. in summa. xxiii. q. v. dicit. vide glo. in. c. cupiē tes in ver. malignantium de elec. li. vi.

20 ¶ Utrum locans arma. equos et huiusmōi euntibus ad bellum repetat si amittantur in bello. R. Inn. in c. sicut el. iii. de iureiurando. q non. q2 sic ea conduxit ff. loca. l. item queritur. §. si quis seruum facit. l. videamus. §. si. ff. eo.

21 ¶ Utrum comodans possit similiter repetere. R. Inno. vbi. s. q non q2 non excessit fines cōtractus. ff. como. l. si vt certo. §. sed interdum.

22 ¶ Utrum tenente aliquo rem meam liceat mihi violēter auferre. R. Pa. in. d. c. sicut aut incōtinenti recuperare vult et lz q2 vim vi repellere licz. de quo j. Defensio. Aut non statum. et sic dz per iudicē eam recuperare si pōt q si non pōt. sic in defectū iudicis pōt dñs rem suam ēt violenter si aliter non pōt facere recuperare. ar. l. nullus C. de iudeis in glo. et l. ait pretor. ff. de his que in frau. cre. §. si debitorem. notat. Inno. in. c. olim el. i. de resti. spo. et Alle. ric. et Sco in. iiii. di. xv. q si aliter nō possum rem meam hr̄e. lz furto eam tollere. de quo dic. vt. j. Furtum. §. lx. Non tñ lz per mendacium. q2 non lz mentiri pro alterius vita. xxii. q. ii. ne qs. Et sic limita gl. in. c. cupiētes de ele. li. vi.

Benedictio

Benedictio sup ppl'z que datur est solēnis que fit cum illa solēnitate. Adiutorium nrm̄ et c. Et hanc solum epi possunt facere in tota sua diocesi. et archiepi in tota prouincia cum visitant. et legati in terminis sue legatiōis et abbates quibus ex priuilegio cōcessum est. vt notatur. xxvi. q. vi. ministrare de conse. di. i. cum ad celebrandas. de exces. prela accedentibus. de priuil. abbates li. vi. Alia simplex. Et hec fit a sacerdotibus in missa absente epo. aut de mandato eius cum pñs est. xxi. di. denique. xcv. di. ecce ego dico.

1 ¶ Utrum benedictio calicis paramentorum et huiusmōi pro missis celebrādis possit fieri a sacerdote. R. doc. in cle. attendentes. de sta. re. tenent q non q2 sunt

potius ordinis epalis. et hoc idē in. d.
c. abbates. Sed iudicio meo nullo iu-
re coꝝ dictū probatur. Et credo ꝙ im
mo possint bñdicere paraméta tali rō
ne motus presbyter pōt omia facere q̄
sunt ordinis: nisi sint ordinis epalis.
vel spāliter ei interdicta. c. q̄uia. xcviij.
di. et. d. c. ecce. et. xliij. di. legimus sȝ bñ
dictio paramentoꝝ cum non sit ordi-
nis epalis pȝ qꝛ cōpetit abbatibus ex
ꝯsuetudine vt tenent doc. in. d. c. abba
tes et d. cle. attendentes quod fieri nō
posset si esset ordinis epalis. ar. eorum
que notanē in. c. pe de ꝯse. ec. vl' al. nec
est ēt. eis prohibitū. pȝ qꝛ in. d. c. q̄uis
p ohibet ꝯsecratio sacerdotū diacono
rum et subdiaconoꝝ. ꝯsecratio virginū
ꝯsecratio eccliē vel altaris: crisma ꝯfi-
cere crismate frontes baptizatorum si
gnare: publice penitenté reconciliari.
et in capi. ministrare. xxvj. q. vj. addiē
ꝙ non bñdicat publice plebē in eccle
sia. Quod intellige vt dixi. s. et in. c. cō
sulto de ꝯse. di. i. ꝙ nec corporalia dȝ
ꝯsecrare. q̄ vestimenta potest qꝛ in. c.
vestimenta. et in. c. vasa de conse. di. i.
nihil. dicit de episcopo. Quare credo
omnia que pertinent ad celebrationez
missarum que non sunt cū3 sacra vn
ctione: vt est calix et patena. et nō sunt
eis specialiter inhibita sicut sunt cor-
poralia que ab epo debent esse bene-
dicta. vt in. d. c. cōsul. et alia hmōi pos
sunt benedicere. ar. d. c. quāuis. et. c. ec
ce. nisi eps esset presens quia non lice-
ret. ar. c. deniq3. xxj. di.

2 ¶ Utrū abbates possint similiter be-
nedicere. Re. in. d. ca. abbates ē3 ꝙ sic
oīa in quibus sit verbalis solum bene
dictio: et q̄ faciunt ad opus suarū ec
clesiarū. alr̄ non. Sed ego dubito de
benedictione corporalium que lȝ sit ver
balis. solum tñ videtur episcopis reser
uata. d. c. consulto nisi dicamus dero-
gatum per ꝯrariam consuetudinem cū
sit potius episcopis reseruata ratione
dignitatis q̄ ordinis. Et ideo abbates
possent ex consuetudine. ar. d. c. accedē
tibus. Idem dic de benedictione cali-
cis de quo. j. calix. §. i.

3 ¶ Utrū vestis debeat iterum benedici
quando repeciatur. R. ꝙ non. nisi quā
do fit. talis repeciatio ꝙ sine ipsa cum
dicta veste nō posset celebrari. puta to
tius manice. et huiusmodi. quia cum
amittat formam debet iterum benedi
ci ar. eorū que notantur: in. c. i. de con
se. eccle. vel al. Secus dico si de stola fi
at manipulus. Uel de manipulo stola
quia non videtur alia forma: nisi ꝙ
vnum est breuius altero. que quidem
breuitas non mutat formam.

4 ¶ Utrū sponsa que non est virgo de-
beat benedici. R. ꝙ non. xxxj. di. seria
tim. immo benedicens secundas nu-
ptias ab officio et bñficio suspēsus dȝ
mitti ad papam. c. i. de secun. nup.

5 ¶ Utrū diaconus possit bñdicere mē
sam. R. ꝙ non: presente presbytero ni
si esset diaconus cardinalis. sed absen
te presbytero potest sm notata in. c. le
gimus. xciij. di.

6 ¶ Utrum recipere pecuniam p bene-
dictione nubentium sit simonia. R. ꝙ
sic tex. est in. c. cū3 in eccle. de simo.

7 ¶ Utrū mulier possit benedicere. R. ꝙ
non. nisi vt potest quilibet bonꝰ chri-
stianus. c. noua. de peniten. et remis. qꝛ
que sunt ordinis non cadunt in mulie
rem. d. c. noua.

8 ¶ Utrum benedictio mense et aque sit
certi ordinis. R. sm Inno. in. c. i. de ex
ces. prela. li. vj. ꝙ benedictio aque sic.
Et ideo esset irregularis: excommuni-
catus. vel suspensus ipsam benedicen
do. secus de benedictione mense que
non est ordinis.

9 ¶ Utrū libri ecclastici sint benedicen
di. R. sm glo. in. c. i. de pig. ꝙ non.

BEnefacere ex timore et non ex amo
re non reputatur benefacere:
sed pro non facere xxxiij. q. v. ad fidez
xxxij. q. v. sicut enim. de consecra. dist.
v. quicquid. lxxxvj. distin. non satis. de
regu. iu. qui ex timore.

Beneficium est quedã benivola actio gaudiũ tribuẽs: capienti in li. feu. c. i. ex qui. cau. feu. amit. ꝛ Pa. in c. vnico. de como. ꝛ in. c. ad audientiã. de prescrip. hec diffinitio cõprehendit quodcũqꝫ qꝫ dr̃ beneficium. Sed hic de ecclesiastico solum dicendum est.

1 ¶ Quotuplex est bñficium ecclesiasticũ. R̃. ꝙ aliud. est religiosum: aliud seculare. Religiosum aliud simplex vt canonicatus regularis. Aliud duplex vt abbatia: prioratus. vel aliud hñs iurisdictionez. Seculare vero. Aliud summuz vt papatus. Aliud maius vt ep̃atus. Aliud mediocre seu duplex vt dignitas vel ꝑsonatus: vel aliud hñs curaz aĩarum. Aliud minus seu simplex. vt canonia capellania. aduocatoria ꝛ huiusmodi. Aliud non hñs administrationem. ꝛ isto mõ dr̃ large bñficium: Et est qñ quis hꝫ bñficium non in titulum: vt sunt capellani ad nutum amouibiles: ſꝫ qñ hꝫ in tituluz aliquod bñficium: cui est assignata dos quantacunqꝫ sit simplex dr̃ hr̃e beneficiuz cuz administratione. ẜm Ge. in. c. presenti. de offi. ordi. lib. vj.

2 ¶ Utruz prebenda sit quid spũale. R̃. Pa. in. c. dilecto. de preben. ꝙ si ẽ annexa iuri canonie partim est spũale. ꝛ partiz tp̃ale. Si ṽo non est annexa canonie vtputa qꝛ in eccl̃ia non sunt ꝑbende distincte ſꝫ oĩa cõia. ꝛ per capitulum assignatur isti vnum prediũ in prebenda: ꝛ alteri aliud. vel quid simile. Uel ẽt si sunt distincte. tñ non sunt canonicatibus annexe. qꝛ non est̃ ibi numerus canonicorum: tunc est mere tẽporale. ꝛ potest. concedi etiaz laico ad ipsius sustentationem.

3 ¶ Utrꝫ altaria que dantur in tituluz ꝑpetuum dicant̃ bñficia. R̃. scd̃m gl. in clemẽ. i. de deci. ꝛ sequitur Ge. in c. i. de ꝯsue lib. vj ꝙ sic ꝛ appellatione officij altaria ꝑdicta intelligunt̃. facit. c. ij. de ꝯcess. ꝑben. Secus si nõ dantur in titulum qꝛ bñficium non dicunt̃ proprie.

¶ A quo dꝫ dari bñficium ecclesiasticũ 4 R̃. ꝙ regulariter ꝑ ordinarium nisi ex speciali statuto Uel consuetudine ad aliuꝫ pertineat. Ut. j. dicam.

¶ Utrꝫ capl̃m sede vacante possit con 5 ferre. R̃. q̃d nõ illa bñficia que ad epi collationem ꝑtinent. Sed bñ põt conferre illa que ad ep̃m ꝛ ip̃m capl̃m cõmuniter ꝑtinent. Siĺr alia bñficia ꝑt ꝯferre qñ ep̃s est suspensus a collatione bñficiorũ ẽt si ep̃s hr̃et interesse in tali collatione tãqꝫ prelatus. Et idẽ potest ep̃s qñ capl̃m esset excõicatuz. seu maior pars maiori excõicatione vl̃ suspensiꝫ. c. si ad ep̃m ne se. va. li. vj. Si vero ꝑtinet ad ep̃m collatio cum ꝯsilio capli: vel assensu non posset capl̃m intromittere nisi suspẽsus esset in mora petende relaxationis. Si ṽo capl̃m vel alius de ꝯsuetudine vel statuto deberet cõferre de consilio ep̃i: defuncto ep̃o: vel in remotis agẽte. ita ꝙ in breui eius p̃ñtia nõ possit hr̃i. nõ ꝑpea dꝫ differri collatio. vt in. d. c. si ad ep̃m.

¶ Quid de beneficijs vacantibus in 6 curia. R̃. ꝙ oĩa beneficia: dignitates ꝛ ꝑsonatus vacantes in curia romana non pñt conferri nisi ꝑ papam. Siĺr beneficia: dignitates vel ꝑsonatus curialium vel accedentium: seu redeuntium. de curia si decedunt in locis vicinis curie ad duas dietas legales: que faciunt. xx. miliaria pro die. l. i. ff. siqs can. Et notat glo in. c. presenti de preben. li. vj. Uñ si distarent ꝑ xij. miliare non includerentur. ff. de ṽb. si. l. iij. limita nisi predicti morerẽtur in loco proprij domicilij: vel proprie domus. qꝛ tunc non reseruãtur pape: nisi esset talis curialis qui lꝫ hr̃et ibi proprium domicilium tñ ibi morabatur' solum ꝑꝑ curiam: qꝛ tunc reseruatur. Siĺr reseruatur qñ est curialis qui moritur in loco vñ recedit curia vel in itinere dũ curiam sequeretur quantũcunqꝫ vbi decedit sit remotus ab ipsa curia. Uerum est ꝙ post mensem si non fuerint collata beneficia predictoꝝ: conferre.

pñt illi ad quos ptinet eoꝝ collatio ꝑ seipsos tñ: vel ipsis agentibus in re-motis ꝑ suos vicarios generales: quibus id commissum fuerit in eoꝝ dyocesibus existẽtia. nisi essent parrochiales eccłie: ⁊ vacarent sede aplica vacãte vel si anteq̃ papa ea conferret mortuus est. hec notantur in. c. lꝫ. el pˀmo c. statutum. c. presenti ⁊. c. si aplica de p:eben. lib. vj. Aduerte ẽt circa hec ad regulas cãzelarie ⁊ reseruationes ꝗ faciunt cõiter pontifices in sua creatione. q: non semper se habent vnoˀmodo. Ideo non pono hic.

7 ℭ Quid de presentatis a patronis sede vacante. ℞. ꝙ capitulum potest eos admittere ⁊ instituere in beneficijs. ꝗꝫ ad episcopum si viueret pertinuisset. c. ⁊ si capitulum. de insti. li. vj.

8 ℭ Quid si eps̃ conferat beneficiũ absenti. ℞. ꝙ lꝫ non fiat suum donec consentiat. tñ eps̃ non poterit alteri ꝯferre donec ille recuset: nec valet collatio si conferat nisi eps̃ assignasset terium cõpetentẽ consentiendi intra qđ non consentit. si tñ post terium ueꝝ cõsentit anteq̃ alteri esset collatuꝫ valeret. c. si tibi absenti. de p:eben. li. vj.

9 ℭ Utꝝ eps̃ vel alius cui mandabatur de beneficio prouideri pauperi clerico teneatur iterum prouidere si ille clericus aliud est consecutus. ℞. ꝙ non. c. si pauper. de p:eben. li. vj.

10 ℭ Utꝝ eps̃ teneatur ordinatis ꝑ ipsm̃ prouidere de beneficio. ℞. ꝙ sic. si est in sacris ordinatus. c. cum secundum de p:eben. Idem dic qñ commisit ꝙ ordinetur per alium. c. si eps̃ de ꝑben. lib. vj. Et hoc verum nisi habeat suaꝫ vel paternam hereditateꝫ vnde possit sustentari ꝭm glo. in. d. c. si eps̃.

11 ℭ Utrum promittens alicui prouidere de beneficio ecclesiastico non vacãte: vel qualitercũq̃ promittat cum potuerit teneatur. ℞. ꝙ non q: talis promissio est nulla. c. detestanda. de conces. p:eben. lib. vj.

12 ℭ Utꝝ recipiens beneficium ecclesiasticum de manu laici cadat in aliquam penam. ℞. Inn. in. c. quisquis. de elec. ꝙ sic q: est intelligibil a ip:o iure de in. patro. p:eterea tamẽ episcopus posset cum eo dispensare ꝭm eundem. ar. ca. nuper. de senten. exco.

13 ℭ Utꝝ quis possit renunciare suo beneficio vt alij prouideatur. ℞. Pa. in c. dilecto de p:eben. ꝙ sic. dũmodo in actu renunciationis nõ deducat in pactum. sed ipsam renunciationẽ faciat pure ⁊ libere. alias esset simoniacum. vt vult glo. in. d. c. dilecto. ⁊ gl. in c. ex parte el p:imo. de offi. dele. Si tamen in aio gereret vt alteri concederetur: non esset simonia: dummodo pactum non faciat lꝫ peccet vt est clara. glo. in c. ordinationes. i. q. i.

14 ℭ Cui potest dari bñficium ecclasticum. ℞. ꝙ solis clericis non ꝯiugatis ⁊ hñtibus etatem debitaꝫ. ⁊ q̃ sit etas debita Uide. infra Etas. ⁊ quis ordo requiratur vide. j. clericus. vij. §. v.

15 ℭ Utꝝ clericus coniugatus possit habere beneficia ecclastica. ℞. Pa. in. c. sane de cle. coniu. ꝙ nõ. Sed nec etiaꝫ administrationes ecclasticas. Et per hoc puto ꝙ nõ possit esse vicarius epĩ ꝙ tenẽt doc. i. c. vno. eo. ti. li. vj. ⁊ in. c. Joannes. Item Pa. eo. n. lꝫ ꝙ nec ẽt potest dispensari cum eis vt habeant bñficium simplex lꝫ alij ꝯrium teneãt ⁊ põt saluari dictuꝫ eoꝝ. vt valeat dispensatio si fiat a papa. ⁊ Pa. intelligat nõ valere si fiat ab iferiorib⁹ pape.

16 ℭ Utꝝ filius sacerdotis possit obtinere beneficium in eccłia patris. ℞. ꝙ sic si alias est legitimus. c. ad hec de fi. p̃sby. dũmodo non ad illas dignitates vel p:ebendas quas immediate pater eius habuit promoueatur. c. continentus de fi. p:es. Et noie filiorum in hoc veniunt ẽt nepotes de iure in hereditate succedentes. vt sunt ꝑ rectã lineaꝫ descendẽtes nepotes ar. inst. de here. quali. ⁊ di. §. sui ꝭm Do. ⁊ Ber. in. ca. ad extirpandas de fi. p:es. Secus i collateralibus in quibus successio locum

non hz.ar.de offi.dele.c.ex pte. Item fm Do.nepos potest poni imediate in eccia q̃ auus eius habuit pře eius viuente: sz patre mortuo non pot. q: cessat rō in primo casu successionis. sz non in scdo. Itez aduerte q si pater habuit psonatum imediate non poterit filius in eadem eccia hře vicariã. vt in.c.a.michael de fi.presb.vel ɔ̃rio. si pater habuit vicariam ppetuaz filius immediate non poterit hře personatũ vt in.c.constitutus.de fi.pres.

17 ¶ Quis pot dispensare cum illegitimis vt obtineant beneficium ecclasticuz. R. q eps in beneficio simplici cui non iminet cura aiarum vt in.c.is qui de fi.pres.li.vj. Nec distinguo fm glo. ibidem an sit spurius adulterinus. vel naturalis licet quo ad successiones distinguantur & in difficultate dispẽsandi. In alijs autem solus papa.

18 ¶ Sed nunquid poterit eps dispensare cum talibus in psonatu vel dignitate sine cura. R. glo in.d.c.is q. q nõ sz solus papa Et eã sequunt cõiter doc. ẽt si efficeretur religiosus.

19 ¶ Utz eps possit cum predictis dispẽsare in canonicatu ecclesie cathedralis. R. fm Archi in.d.c.is qui. q sic ex quo non inuenitur prohibitum. Et cũ eo concordat Ge.in.d.c.is qui.lz Jo.monac. & alij teneant q non potest. Quod non placet.

20 ¶ Utz eps cum predictis possit dispensare in rectoria. R. q sic in omi beneficio dũmodo non cadat in nomen dignitatis vel psonatus. vel hẽat curam aiarum. E. hoc tene lz qdam teneant ɔ̃rium.vt no. Ge.in.d.c.is qui. Et rõ potissima est q: ptãs dispensandi ɔcessa aliciu: cuius effectus non in ipm sz in alium deriuat̃ dz late interptari.vt no io.an.in.c.si.de pb.sig. Et se.Jo.de imola.& Ge in.d.c.is q Et maxime qñ interptatio fit ɔ̃ ipsum cõcedentem.in x̃.no.de priuil.c.q: circa. Et iõ intra que videntur ɔ̃ria intellige & limita q̃ loquunt in dispẽsatione alicui ɔcessa: cuius effectus in ipz deriuat̃ q̃ stricte interptanda est. Qd nota.

21 ¶ Quid si bñficium simplex hẽat curam aiaz annexaz. nunqd eps poterit dispensare cũ predictis. R. scdm Archi.in.d.c.is q q sic. q: talis non dicit̃ hře curaz aiarum.vt probat tex.in.c. sup eo.de preben.li.vi. Nam vt ibi ps pot quis hře prebendã & dignitatem: cui annexa ẽ parrochialis eccia. & tñ non posset quis hře sil' dignitatem & ecciam curatam.c.de multa.de pben. Lapus abbas limitat hoc verum qñ eccia curata hz vicariũ alium ab isto. als non. alij doc. indistincte tenent q nullo mõ eps potest dispensare. vide Ge.in.d.c.is q mihi placet pma opi. cum predicta limitatione dñi lapi.

22 ¶ Pone q in eccia est statutuz iuratum & p papam approbatũ q nullus illegitimus ibi pmoueatur an eps possit dispensare. R. Jo.mo.& sequit Ge. in.d.c.is q q nõ. ex quo tale statutuz est iuratũ vel ɔfirmatum. Secus esset si solũ esset statutuz non iuratũ vel cõfirmatuz. q: tunc posset eps dispẽsare ɔ̃ ppruim statutũ. iuxta no.de elec.c.lz canon.li.vj. Limita pdicta ois q eps pot dispensare cũ illegitimo in beneficio simplici: verum nisi aliud impedimentum canonicuz obstet q̃ illegitimitas & super que eps non possit dispensare. vt in.d.c.is qui.

23 ¶ Utz dispensatus vt pmoueat̃ ad ordines sacros p papam. p hoc videatur talis illegitimus dispensatus vt possit obtinere beneficium cuz cura. R. q non. q: dispensatio nõ trahitur ad cõsecutiua eius sup quo dispensatur qñ dispensatio imprimit effectum validũ super actu in quo dispẽsatur absqz eo q extendatur ad illud consecutiuum fm' Ge.in.d.c.is qui.

24 ¶ Utz prefatus illegitimus dispẽsatus vt poss t obtinere bñficium ecclasticuz possit post primuz postea aliud obtinere fortute dispensationis. R. Ge. in.d.c.is q. q paulus hic distinguit q

qui dispensatio fuit facta sup certo bñficio. & tunc si fuit in culpa vt illud nõ hrét. sic aliud nõ poterat hre. Si ho non fuit in culpa: vel dispẽsatio super in certo beneficio fuit. sic poterit post primũ aliud habere. Et placet mihi. lz Ge. ibi videatur tenere op. Lapis g aliter distinguit. Sed mihi nõ placet. Uide eum ibi si placet.

25 ℭ Utrũ p̄latus dispensatus vt possit hre bñficiũ curatũ possit p hoc obtinere dignitatẽ. Rñ. Ge. in c. si. de fi. p̄s. q nõ. q: ista ponũt vt diuersa in. d. c. si. & vno pcesso nõ veniet aliud. Uñ in dispẽsatione nõ pcedit argumentum a maiori. nec a sili. vt ibi no. Ge.

26 ℭ Utrũ illegitimus vl irregularis dispẽsatus in ordine & bñficio atq pmotus possit postea ĩpetrare dispensationẽ sup pl̄alitate nõ facta mẽtione de defectu illegitimitatis vl irregularitatis. Rñ. fz Ge. i. d. c. si. q nõ tñ. ẽ in. d. c. si.

27 ℭ Utrũ eps possit dispensare cũ p̄dictis illegitimis. vt possint p̄la bñficia simplicia retinẽ. Rñ. Ge vbi. s. q nõ. facit. c. is cui primo. Rñ. de p̄ben. li. vj. vbi qñ cõceditur alicui vt possit beneficiũ alteri conferre. intelligitur de vno & non de pluribus.

28 ℭ Utrũ eps possit dispensare cum illegitimis vt hẽant simplex bñficium seu p̄bendam in ecclijs suoꝝ patrũ qui sunt sacerdotes. Rñ. q nõ ipsis viuentibus. c. cũ decorẽ. de fi. p̄s. Multo minus in canonicatu. c. cũ ad abolendã. de fi. p̄sby. Sed ipsis mortuis. sic dũmõ non dispenset sup bñficio seu p̄benda quã eius p̄r tenebat imediate & secus si mediate: Gofre. tñ tz q nunq̃ canonicatum in eadem eccl̃ia poterit hre ex dispensatione epi. Sed p̄rimũ credo verius. vt notatur in dictis. c.

29 ℭ Pone papa dispensauit cũ illegitimo. vt possit pmoueri ad bñficiũ cũ hũa nũquid p istam dispensationem poterit pmoueri ad bñficiũ cui p̄ficiendus est p electionem eis zẽdus. Rñ. fz Ge in. d. c. is q q sic. qm qñ viciũ tollitur ex toto. vt in casu p̄dicto põt eligi. vt in. c. cũ viro mensis. de elec. & si esset dubium an verba dispensationis tollant ex toto viciũ. Et h̃ tene. lz alij dicant q non potest eligi.

30 ℭ Infra q tps dz bñficium vacans pcedi. Rñ. q i cathedrali & regulari ecclesia vacante p̄lato intra tres mẽses eligere tenent. c. ne pro defectu. de ele. nisi eẽnt priuilegiati vt minores. Alia sũt beneficia ecclĩastica infra sex menses. c. nulla. de pces. p̄ben. Alias collatio seu prouisio deuoluit ad eum qui primo preesse dignoscitur nisi in casu in quo puisio ptinet ad capl̃m deuolui ad epm. & e p̄rio. & post ad metropolitanũ & post ad papã. Hoc est verũ nisi legitimo ĩpedimento eẽnt impediti: Et incipit currere dictũ tps a die scientie: nõ vacationis. c. q: diuersitatem. de con. p̄re. Et intelligitur legitimũ impedimentum peregrinatio vl suspensio ẽt ex culpa nisi eẽt in mora petẽde absolutionis. d. c. q: diuersitatem. Et si bñficia ptinerent ad regulares exemptos. episcopi pronidebunt non obstante exemptione. cle. q: regulares. de sup ne. p̄la.

31 ℭ Utrũ p̄fatum tps hẽat locũ in habente instituere p̄sentatũ p p̄ronũ. Rñ. dñi de rota tenent q nõ. q: d. c. nulla non extendit ad eum q hz instituere: sed ad eum qui hz conferre.

32 ℭ Utrũ liceat alicui sibi procurare bñficium. Rñ. Tho. & ray. q bñficium cũ cura aiarum non lz q: idonee non p̃t administrare sine grã seu caritate quã nullus se hre scire põt. Secus esset de alijs beneficijs. q: possunt procurari. aug. de ancho li. de p̄tãte pape tz gñaliter non posse sine pcõ. Quod verũ credo qñ principaliter procurat vt habeat bñficium. secus qñ principaliter procuraret vt posset prodesse.

33 ℭ Utrũ occupãs bñficiũ vnicũs sciẽter faciẽs se illicitũ sit damnat. Rñ. pa. i. c. i. de pces p̄. q sic. m. q. ij. audiuim⁹. & solus papa dispẽsat cũ eo: sic cũ illo q

viuente vxore aliam accepit. vt in c. fi. de co° g dux. in vx. quam pol. per adul. ex quo concludit pa. ibidem q' si cum vacaret fecerit se institui vel sibi conferri a papa non habita mentione de occupatione postea non vz: et est subreptitia: q2 nõ sic faciliter obtinuisset tacit. c. postulasti. de rescri. Silr dic de eis qui et facto occupant vel per brachium seculare se in vacantibus beneficijs intrudunt si non faciunt mentionem in impetratione de tali occupatione: q2 oe id ex quo non ita faciliter obtineretur tacitã inducitis surreptionem. p. d. c. postulasti. cum similibus.

34 ¶ Quot bñficia põt quis hre. R. fm Pa. in. c. conquerente de cle. non resi. q' hñs beneficium quantũcunq3 simplex qd per se sufficit ad vitam beneficiati non potest aliud tenere sine pctõ mortali. fm glo. in. ca. dudum el. y. de elec. qd limitat idem Pa. si pp se solũ hz. secus vo si collata sibi essent nõ rõne sui. sed pp vtilitatem beneficiorũ vt q2 est hõ industriosus et bone 9scie vt no. in. c. cũ iam dudum de preben.

35 ¶ Utrũ hñs plura qñ vnũ3 sufficit excusetur p dispensationem. R. glo. predicta q' sic. sed Pa. i. d. c. dudum. dic q' hz pro indubitato q' nõ sit tutus quo ad ecclesiam triumphantem: et dispensatus p papam qñ dispensatus est pp se et ad suam vtilitatem: q2 in hoc casu non solum altera iuris positiui dispõ: s3 et xpi patrimonium iniuste dispergitur. cu3 g papa non possit sine cã alienare bona eccle sine graui pctõ: vt dicit archi. xij. q. ij. non liceat pape. g multominus potest dare licẽtiã alteri ipm dispergendi. vt in. c. nuper de resti. spo. post di. et sic 9uincitur rõ inno. in. c. cum ad monasteriũ. de statu mona. q2 hic non solũ violatur ius positiuum: s3 potius diuinum. Hoc idem te3 host. in. d. c. dudu3 quẽ sequitur Jo. an. dicit et Tho. in. ix. quoli. q. v. q' habere plures prebendas absolute 9siderãdum est qd de se inordinatum rõpote q2 quis non põt in diuersis eccijs deseruire qbus qñ pro stipendio prebende sunt ordinate vt ministrantibus in eis dentur. Est et diminutio diuini cultus: vnde vnus loco pliũ constituit. Est et inequalitas vñ vnus hz multa bñficia: et alius non põt hre vnũ. Continet et aliqñ defraudationem voluntatis testatorũ q vt certus numerus de seruientium deputaret talia 9tulerũt. et multa alia. et nisi aliq̃ circumstantia superueniat quo remoueat totalr inordinationem eius nũq3 erit sine pctõ. sicut nec homicidiu3 põt fieri et cũ dispensatione nisi hẽat circũstantiam q̃ remoueat eius inordinationẽ: Aduertendũ fm Goffre. q' est triplex circũstãtia que põt remouere talem inordinationem ita q' dispensatio sit licita et tutus dispensatus. ¶ Prima necessitas puta q2 plures non inueniuntur idonei. ¶ Scda vtilitas ecclesiarum et eorũ qbus psint. ¶ Tertia prerogatiua meritorũ. Nec valet 9suetudo f3 pa. in. d. c. dudum. et ita sine glo. q̃ dicunt valere intellige pro necessitate vel vtilitate bñficiorũ vel prerogatiua meritorũ puta q2 plus valet absens q3 alius presens: vel pro potentia retinendi plura bñficia simplicia: s3 non vt fructus incrementum sibi ad vtilitatem priuatam: vel ad augendũ patrimonium: vel vt lautius viuat: vel vt facilius ad epatũ: vel maiorem dignitatẽ possit ascendere: q2 cũ tali intentione et vnum bñficium hre de se est inordinatũ: q2 est 9 oẽm rõnem. vt in. c. rõ nulla cum ibi notatis. de pbẽ. et 9 offiñ pietatis. xvj. q. i. c. fi. vide et de h. j cl'icus. ij. q. iij.

36 ¶ Utrũ hñs bñficium cum cura si recipiat fm cum cura ipso iure sit priuatus pmo. R. q' sic statim adepta pacifica possessione. c. de multa de pben. vl qñ per eum stetit quominus hẽt. c. li3 el. ij. de preben. li. vj. Et nisi primũ resignet in manu ordinarij vel cui competit ipso iure ẽ priuatus et scdo. et inhabilis ad quodcũq3 beneficium et et

ordines sacros. et ad papã ptinet dispẽ satio per extrauã. Jo.xxij. que incipit Execrabilis. Et ideo nõ poterit absol uere subditos rõne prima bñficij Fal lit hoc in.vij.casibus. ℂ Primus qñ secundũ annectitur primo.c.super eo. de preben.lib.vj. ℂ Secundus casus qñ expendit de bonis proprijs in vti litatem primi beneficij: et ipsum reti net donec sit sibi satisfactum fm An. de bu p.c.quicũqz.xij.q.iiij. Et sufficit qꝫ talis expensa sit vtiliter cepta: lz po stea a casu sit totum perditum: fz Jo. an.in.c.ex parte.de ɔstitu.puta qz do mum factaz ignis postea combussit. ℂ Terti⁹ casus qñ acceperat calore ira cundie scdm Jo.de li.et d.Anto. et fa cit glo.in.c.ex.lr̃a de diuor. q̃ vult qꝫ ɔfessio ex iracũdia facta nõ piudicet. ℂ Quartus casus qñ acceperat ad tẽ pus puta donec aliter fuerit beneficio prouisum fm Pe. de ancha in.c.i.de ɔsue.li.vj. Quintus casus qñ commu tauit vnum bñficium in aliud habẽs alia bñficia curata: dummõ possessio nem ipsius bñficij in qd commutauit non fuerit nactus tex.est in cle. si plu res de preben. Sextus casus qñ p dis pensationem. vt in.d.c.ordinarij. Septi mus casus in ɔpatu qui nõ vacat per scdm glo. in.d.c. de multa. et imol. in cle.gratie de rescri. Jdem dic de quo cũqz alio beneficio ecclesiastico qꝫ qs non potest cum alio tenere nisi dispen setur cum eo. et quis possit dispensare j.dicam.§.xxxviij.

37 ℂ Utrꝫ habens bñficium in comẽ da teneatur seruare ecclesiam in statu suo.R. Pa.in.c.de monachis de pre ben. qꝫ sic.nec potest aliquid de statu ecclesie minuere sed de superfluo po test sibi prouidere alias non.

38 ℂ Quis potest dispensare vt qs ha beat plura beneficia: legitima cã inter ueniente.R. qꝫ in pluribus simplicib⁹ vel in vno curato. et alio simplici põt eps dispensare vt in diuersis ecclesijs habeat. sed in vna ecclia potest si sunt simplicia. fz glo.in.c.litteras vr̃as. de ɔcess pre. Jo.an.dicit verꝫ si sunt distinctia. vñ dicit qꝫ põt dispensare. vt qs hẽat dignitatem et canonicatum in ea dem ecclia facit.c.i. cum glo.de ɔsue. li.vj. Federi ɔsi.xxv. lz qꝫ põt dispen sare eps vt quis hẽat canonicatum et altare seu bñficiuꝫ alicuius capelle. in eadem ecclia. Et hoc seqtur Pa.in.d. c.litteras. Jn duobus at conformibus non põt. puta vt quis hẽat duos cano nicatus in eadem ecclia. Et dicit Pa. vbi.s. qꝫ hoc sequuntur cõiter doc. Et ideo duo altaria in eadem ecclia non psũt in titulus hñi ex dispensatione epi fm Guil.de monte lau. Et vt seq Ge. vbi.s. et placet qz altaria que dant in titulum ppetuum dñr beneficia fz gl. in cle.i.de deci. Et seqtur Ge.in.c.i.de ɔsue.li.vj. Altaria vo que non dantur in titulum bene psũt hñi ex dispensatio ne epi. Jn psonatibus vo: vel dignita tibus: vel administrationibus: aut offi cijs ppetuis quocũqz noie censeantur non põt nisi solus Papa dispensare. vt in.d.c.i.§.in eadeꝫ ecclesia. vel in di uersis. vt in.c.de multa.de preben licꝫ tex. videatur solum de eadem ecclesia prohibere. Sed doc.in dictis.c. dicunt ẽt locum hre in diuersis.s. ecclesijs. p c.qz nõnulli.de cle.non resi. quod no. licet Jnno.dicat contrarium. in.d.c.ii. de multa.s.qꝫ eps potest dispensare in pluribus ecclesijs dũmodo curam ani marum non habeant.

39 ℂ Quid fiendũ de fructibus bñficio rum vide.j. clericus.iij.et.xiij.p totũ.

40 ℂ Utrꝫ fructus bñficij vacantis sint seruandi successori.R. qꝫ sic vel in vtili tatem ecclie expendendi. alias Reciien tes si sint capitula: ɔuentus. collegia vel singulares psone in cathedralibus ecclesijs et regularibus: vel collegiatis sunt suspensi ipso facto ab officio et be neficio. donec plene restituerint. quic quid perceperint non obstantibus pri uilegijs: vel ɔsuetudinibus vel statutis ẽt iuramẽto vel sedis aplice auctoritate

firmatis.c.q2 sepe.de elec.li.vj.

41 ¶ Quid de platis q bona ecclīarum dignitatū prioratuum ⁊ psonatuū va cantiū sibi subiectaꝝ vel que ptinent ad coꝝ custodiam occupant.R. q nisi spāli priuilegio: vel ɔsuetudine. prescri pta: vel alia rōnabili cā hoc faciāt epī ⁊ superiores sunt suspensi ab ingressu ecclie. ⁊ alij ab officijs ⁊ bn̄ficijs do nec satisfecerint. Idē dic de alijs perso nis ecclasticis ad quoꝝ collationem pn̄tationē seu custodiā ptinent digni tates psonatus prioratus vel ecclie va cantes. vt in [illegible] pn̄ti. de offi. ordi. lib. vj. Et hec prohibitio loquitur de bonis aliaꝝ eccliarum ab his de qbus. s̄. i. §. precedenti. ⁊ in. d. c. q2 sepe.

42 ¶ Utrū fruct⁹ bn̄ficioꝝ possint loca ri. vide. s̄. Alienatio in pn̄. ⁊. §. xviij.

43 ¶ Quid de distributionibus quoti dianis vide. j. clericus. xiij. §. iij.

44 ¶ Quid de iniuste possidētibus bn̄ ficia ecclastica. R. q resignare tenenť in manu illius q pōt accipe resignatio nem vel si eēt in articulo mortis alicui alteri recipiēti eā nōie illius cui ē fa cienda fm inno. Et ēt tenet fructus p ceptos restituere. de renun. c. post tran sitionem. §. rursus. Et dicit archi. q si aliqs minus canonice obtinet bn̄ficiū s. simoniace: vel p fraudem: aut surre ptione aliquā impetratū non pscribit c. postulasti de cle. ex. mi. Uerū est qđ dicit Ho. q vite necessaria stricte pote rit retinere de consilio confessoris: ita q solum non egeat ⁊ alios fructus in ecclie vtilitatem ɔuertat. q2 restituere tenetur. c. dilecto de pben. alr non pōt absolui nisi obtineat dispēsationē ab eo q pōt: nec in foro aīe tenenť ei sub diti obedire: vel soluere aliqđ qn̄ sciūt pro certo nec pōt eosdē subditos ab soluere: vel ligare: de quo tn̄ dic ⁊ limi ta: vt j. Confessio quarto. §. xij.

45 ¶ Utrū filius priueť bn̄ficio ecclesia stico pp crimen lese maiestatis cōmis sum a pre. R. gl. in. c. satis puersuꝝ. lvj. di. q nō. item dicit nec pp crimen lese maiestatis diuine. vt puta. q2 hereticus. Uel scismaticus. c. gēuꝝ ɔ her. li. vj. de scisma. c. vnico. li. vj. vbi lꝫ phibeātur admitti ad bn̄ficia ecclastica taliū fi lij. tn̄ nō dr̄ q habitis priuenť. q no.

Bigamia

est triplex fꝫ gl. c. n. c. i. ¶ Pri ma dr̄ vera. ¶ Scđa silitudi naria. ¶ Tertia interpretatiua.

¶ Quot modis ɔtrahitur bigamia vera 1 R. fm Ri. in. iiij. di. xxvij. ar. iiij. q. i. ⁊ glo. vbi. s̄. vno mō qn̄ habuit plures legitimas vxores. xxvj. di. acutius. ⁊. c. se. Intellige si ambas cognouit. alias secus. ar. in. c. debitum de biga.

¶ Quot modis ɔtrahitur bigamia inter 2 pretatiua. R. fm glo. in. d. c. i. q duob⁹ modis. ¶ Primus qn̄ ɔtrahit cum cor rupta. xxxiij. di. maritum. ⁊. c. a nobis eo. ti. Intellige si cognouit eam alias non. d. c. debitum ¶ Secundus quan do reddit debitum vxori adultere. xxx iiij. di. c. si cuius. ⁊. c. se. etiam si ad pre ceptum ecclesie redderet fm commu niorem opinionem. ⁊ etiam si ignora bat eam adulteram fm Pa. in. c. si vir de adul. allegat de biga. c. ij.

¶ Sed nūquid accipiens virginē quā 3 non cognouit: ⁊ ea mortua. accipit se cundā virginem quā cognoscit: vel ɔtra rio primam cognouit. sed non scđam efficitur bigamus. R. Ho. ti. eodem q nō. Silr si ducit mulierem virginē ab aliquo desponsatam sed non cognitaꝫ pmortuo sponso non est bigamus. di. xxxiij. c. si. ⁊. d. c. debitum.

¶ Quid si credebat virginem tempo 4 re consumationis matrimonij. ⁊ post cognouit corruptam. R. q bigamus ē xxxiij. distin. c. Si cuius cum. c. seqn. nec excusat error vel ignorantia secun dum Goffre.

¶ Utrū deflorans virginem ⁊ postea 5 accipiens eam vxorē sit bigamus. R. glo. ⁊ Pa. in. c. sane. de cle. cōiu. q nō. Et lꝫ Ho. vbi. s̄. dicat quod celebrior opi. teneat ɔtrarium. ego credo veriorem opi. q non sit bigamus q2 lꝫ auc. quā

epo.epi.§.i.velit q uxorem habuerit virginem nisi attendamus ad veritatem que opi.preferenda est.c.nuper a nobis de biga.viii.di. Veritate. lxxxi. di.quicuq; e qui filii sint le. per tuas. C.plus vale. quod agi.l.iii. e.iii.non dimisit carnes suam. Nec ob. q opinio preferatur veritati.de sponsa. iuuenis iii.q.vii.§.ita.ff.de offi.preto.l.barbarius.C.de testa.l.i.xxxii.q.ii.Hoies ff.ad macedo.l.iii.e in.d.c.nuper a nob. qr respondet inno.in.d.c.nuper q casua lia sunt. Preferetur.n.aliqñ opinio veritati fauore contrahentium e odio decipientium.vt.d.l iii.ff.ad macc.vel fauore plis.c.cu3 inter.qui filii sint le.aut testamento ut dicta.l i.vel aliqua cõis opinio preferetur veritati.dicta.l.barbarius e in.d.c.nuper a nobis.vbi lactum attendit qd non excedit casum suum.

6 ¶ Quid si vnam vxo.em habuit e cognouit ante baptismum e aliam post R.q bigamus est xxviii.q.vlt.c.oportet.e.c acutius.licet io contrarium dixerit e male.

7 ¶ Quot modis contrahitur bigamia, simi litudinaria. R. q iiii.modis. ¶ Primus cum quis contrahit cum deo per votum solenne. postea contrahit matrimonium de facto.xxvii.q.i.quotquot e de bigamis.ca a nobis. ¶ Secundus qñ diuersis temporibus habuit plures vxores vnam de iure alteram de facto e cognouit ambas d.c nuper. ¶ Tertius si simul duas habuit vxores vnaz de iure alteram de facto vel ambas de facto e cognouit ambas.d.ca. nuper. ¶ Quartus modus si existẽs in sacris contrahit.vt in.d.c.nuper.

8 ¶ Sed quis dispensare potest cu3 bigamis vere. R. q quidam dixerunt q nemo potest. tu dic cum Ri.vbi.s.q papa solus potest.xxxiiii.dist.lector in g.o.vbi lucius dispensauit cum panormitano archiepiscopo qui fuit bigamus alius inferior non potest etia3 in minoribus.no i.c.vnico de biga.li.vi. Idem de bigamis interpretatiue. qr sic in ipsis est defectus sacri.sicut in bigamis vere fm glo.in.d.c.a.de biga.

9 ¶ Nunquid in bigamis similitudinarie possit episcopus dispensare. Respõdeo secundum Pa.in ca. de diacono. e ca.seq.qui cle.vel vo.q si clericus in sacris contraxit cu3 corrupta solus papa dispensabit dicto.cap.nuper. Si vero clericus de iure contraxit cum virgine antequam esset in sacris e de facto cũ altera.scilicet post ordinationez., e ambas cognouit. solus papa poterit dispensare. dicto cap.nuper. Et similiter in non clericis qui isto modo bigamiam contraxerint. Quidam voluerunt restringere hoc verum si sciens impedimentum accepit de facto eam. Secus si ignorabat. tamen communiter tenetur q siue sciens siue ignorans de impedimento secundam acceperit et cognouit . quia tex. ad animum cum opere secuto attendit.quia sic in ipsis est defectus sacramenti sicut in bigamis vere fm glo.in dicto cap. primo. e in dicto cap.nuper.fm Ge.in cap. vnico de biga.lib.vi. Si vero existens in sacris:quamuis contraxerit cum virgine:nec aliam habuerit vxorem ante in laicali habitu vel i minoribus poterit episcopus dispensare.vt ministret tex.est in.c.diuersis.de cle. coniuga. e in cap.primo.qui cle.vel vo.cum glo. ibidem e etiam vt promoueatur ad vlteriora.c.sane de cle.coniu. Et ad dictum cap.nuper quod videtur cõtra: dicit q intelligit de eo qui ante sacros ord.nec aliam habuit.e post in sacris aliam accepit. Ad c.vero.ii.qui.cle.vel vo dicit q loquitur in illo quem non penitet vere:vel est suspitio de recidiuo q tunc nisi ingrediatur religionez non potest. Similiter quando iminet scandalum.vt in.d.c.nos

10 ¶ Utrum bigamus bigamia vera fz primum modum sit priuatus priuilegio clericali. R. q non sed solum illi q sunt in minoribus ordinibus fz q sunt in sacris bñ gaudẽt fz Ge.in.c.vnico

de biga. Rñ. fm eũ. q2 ille q est i mino ribus taliter ɔ̃tendo põt viuere ⁊ dz vt laicus. Ille vero q est in sacris non põt redire ad seculũ. vt no. de aposta. c. tue in glo. fi. fm io. de fanto. Et iõ lz sit priuatus habilitate. ordinũ non tñ priuilegio clicali. Sicut religiosus reli- gionis approbate gaudet. ita q2 tales pcutiens esset excõicatus. q2 lz iste tex. priuet eũ priuilegio clicali non tñ priui legio monachali vl religionis. Et tex. in. d. c. vnico restringit vt loquatur de cricis in minoribus ordinibus. ⁊ nõ de monachis. vel cricis in sacris. ⁊ hec ɓioꝛ est opi. quaz sequunt. Archi. glo. in. c. quisqs. lxxxiij. di. Guil. gar. io. mo. ⁊ io. cal. lz Bonagra. in. c. d bi ga. e. ti. teneat q2 sacerdos qui ɔ̃tt. cũ vidua: vel duo mrimonia successiue ⁊ postea cõmisit homicidiuz poterit pu niri p iudicez secularẽ p. d. c. vnicum.

11 ¶ Utz bigamus interpretatiue siĺr sit priuatus oi priuilegio. sicut bigamus vere. R. Ge. vbi. s. q2 sic. Idẽ tz glo. in d. c. vnico: Nec ob. qđ in se. §. dicaz de casu ɓo ad casum fictũ. q2 in isto iter- pretatiuo idẽ est quo ad oẽm modum sicut in ɓo q2 sic est in eis defect9 sacri sicut in veris bigamis. vt no. glo. in. c. i. de biga. ⁊ pz in. c. debitum eo. ti. vbi dicit. q2 diuisit carnem suam. facit etiã d. c. quisquis. lxxxiij. di.

12 ¶ Utz similitudinarie bigamus sit ꝑua tus siĺr priuilegio clicali. R. Ge. vbi. s. q2 nõ nisi quo ad executionem ordi num. Et ex hꝰ infert idẽ Ge. q2 ɔ̃stitu- tio penalis nõ extendit de casu ɓo ad casum fictũ. qñ casus fictus non fingi tur idẽ esse q̃ ad oẽm effectum quẽ hz casus verus sicut est in ꝓposito. vt pz in. c. nup. a nobis de biga. Intelligẽs ter. d. c. vnici. de bigamo ɓo ⁊ interp tatiuo. ⁊ q non est in sacris vel religio sus q est nudatus oi priuilegio clicali ⁊ astrictus seculari foro. ⁊ ei sub excõi cationis pena ꝑcipiẽ vt nõ deserat ton surã: vel hitũz clicalem. d. c. vnico. ⁊ si portat peccat mortalr. vt. j. ler. § iiij.

Bisextus

Bisextus dr q2 p duos di- es stamus sup se xtũz cal. martij. ⁊ no. q2 vigilia scti Mathie sp dz esse die imediate p̃ cedenti. festo eiusdẽ nisi veniret festuz die lune. q2 tũc fieret die sabbati. Et fz cõsuetudinem romane eccĺe tpe bise- xtus. fa die sit festum sancti Mathie hec notant in. c. ɋ̃siuit de ɓbo. signifi. ¶ Utz suspẽsus p annũ possit celebra re tpe bisextus vltia die ãni bisextilis. R. glo. in. d. c. ɋ̃siuit q2 sic. Sicut liber tas pmissa fuienti p annum acqrit si seruit. ccclxv. diebus. ff. de statu libe. l. cum heres. §. stichus si heredi meo.

Blassemia

Blassemia importare vr quãdam dero gationez excellentis bonitatis alicuius ⁊ ꝑcipue diuine. Qui cũqz ḡ negat aliqđ de deo qđ sibi ɔ̃uenit: vel asserit aliqđ de eo qđ ei non ɔ̃uenit. di uine derogat bonitati. q deus est ipsa bonitatis essentia fm Dio. de di. no. Quod qdez ɔ̃tingere põt vel fm itel- lectum tñ: vel fm intellectũ ⁊ affectũ. Et vtroqz mõ hmõi drogatio si sit tñ in corde est blassemia cordis. Si vero in ore est blassemia oris que blassemia oris opponit ɔ̃fessioni fidei ⁊ caritati diuine. Et sic ex genere suo est pctm mortale sp nisi qa aliqñ ex surreptio- ne in ɓba blassemie prorũperet. ita q2 hoc qđ diceret nõ aduerteret. q2 tunc solũ venialiter peccaret nec hret ꝓpriae rõnem blasphemie hec ex. Alex. scda scđe. ti. de blasphemia. ⁊ Tho. secun da secunde. q. xiij. ar. i.

¶ Quod sunt species blassemie. R. fm Amb. sunt due. Prima est cũ deo at- tribuit qđ ei nõ cõuenit: Secũda cuz ab eo remouetur qđ ei ɔ̃uẽit. adde ter tiaz fm Tho. vbi. s. cũ creature attri- buit qđ cõuenit creatori soli. Sed pro prie loquẽdo nõ sunt diuerse spẽs q2 negatio ⁊ affirmatio nõ diuersificant habitus spẽ. q2 per eandẽ sniam inote scit falsitas affirmationũ ⁊ negationũ

¶ Utrũ peccatum blassemie sit remit-

sibile.&c. q si blasfemia sit ex coactiõe vel deceptiõe vel infirmitate sic habet cãm annexã puocatiuã diuine misericordie ad remissionez. Et sic intellige illud Math.xij. Omne peccatum et blasfemia.s.ex.in firmitate:vel coactione remittit. Si autẽ blasfemiã concomitat certa malitia:tūc dicit irremissibilis.nõ q: nõ possit remitti. sed quia nõ hz secū cãm motiuã ad remissionẽ et sic itellige illud Math.xij.spūs aūt blasfemie.s.illa te ex certa malitia non remittetur.i.vix sine difficulter remittitur.q: nõ habet excusationez.

3 ¶ Blasfemia vero scõz ꝯnr redundat in deum.dum vel illis attribuūt quod deus sua gr̃a declarauit nolle in eis eẽ:vl' remouẽt qd̃ declarauit i eis eẽ et eadẽ mõ est pctm̃ sicut blasfemia dei.

4 ¶ Utrꝫ blasfemãs possit absolui a proprio sacerdote.&c. Pa.in.c.statuimus. de male.q nõ publice blasfemãs. sed epũs.facit glo.in.c.ij.de pe.et re.lib.vj. Secus si occulte.q: fm Po.tunc non ptinet ad epm̃.Ego ꝟo intelligo q est casus epi qñ blasfemia ẽ publica non simplr.sed qñ pp publicitatem defert ad epm̃. Unde dicit Gof. et Po.q.q̃ dicunt in.d.c.statuimus.de pena tpali vel pecuniaria intelligunt sedente iudice pro tribunali.In iudicio aũt aie p̃sbyter.discretus molliendo rigorẽ dispensare poterit rigorem ex cã circa penam spũalem supiorem.xxvj.q.vij.penitentibus hec ho.

5 ¶ Sz qñ dr̃ publica.&c. Pa.et Po.i d.c.statuim⁹.q publica.dr̃ qñ ẽ notoria iuris puta ꝯuict⁹ vel ꝯfessus i iudicio. vel notoria facti puta.q: publice pluribus astantibus blasfemiã intulit.facit.c.fi.de coha.cle.et mu. Et breuiter qñ probari põt et ad epm̃ defertur dr̃ publica.ar.l.palã.ff.de ꝟb.si.

6 ¶ Quid si calore iracũdie.vl' ebrietatis ꝗs blasfemat.&c. Pa.i.d.ca. statuim⁹. doc.cõiter recitant dictuz abbatis dicẽtis q lz peccet grauiter tñ non punietur pena.d.c.statuimus q: nescit quodam mõ quid faciat.sicut nec ꝯfessio sic facta p̃iudicat:vt no.glo.in.c.ex litteris. de diuor. Et placet Pa.in ebrio.ar.l. oẽ delictuz.§.g se vulnerauit.ff. de re.mili. Sz in accenso calore ire dicit forte non pcedere.nisi calor esset ex iusta cã prouocatus.ar.l.si.adulteriũ.§.imperatores.ff.de adul.secus qñ ex iniusta cã:puta q: in ludo amisit.ar.c.inebriauerunt.xv.q.i.sed ego dico q tam ex ebrietate q̃ ex ira blasfemans nõ excusatur a mortali si aduertit qd̃ dicit et significationẽ verboꝝ vt pz ex dictis quo ꝟo ad penam.d.c.statuimus credo oĩo excusari pp verbuz in eo positũ.s.p̃sumpserit relaxare. Sz quo ad alias penã extraordinariaz bñ attendẽdum est an fuerit in culpa ebrietatis. vel ire vt maior imponat. et si nõ fuit in culpa minor detur.

7 ¶ Que est pena p̃fati.c.statuimus.&c. q.vij.dñicis stet pre foribus ecclie dũ aguntur missaꝝ solẽnia. et vltimo die sine pallio. et calciamentis. et ligatus corrigia in collo. Item in.vij. ferijs prefataꝝ dñicarum ieiunet in pane et aqua et nõ intret ecclẽiam. Itez q in quolibet prefatoꝝ dierum tres si poterit.vel duos aut saltem vnũ pauperem reficiat.et si non põt in aliam penã cõmutet. Item si est diues.xl.solidos soluat.vel.xxx.vel.xx.vel saltem.v.vsualis monete.quam penam si noluerit facerẽ interdicatur ei ingressus ecclie et in obitu careat ecclesiastica sepultura.

Cabella

Uide.j. pedagium et Talia q: pro eodem accipiuntur.vel quasi.

Calix

non dz esse de ere.aut auricalco. aut cupro: nec de ligno.nec de vitro nec d cristallo.vl' lapide.de ꝯse.d.i.vasa.et c.se.sed dz esse de auro vl' argento.aut stagno.c.calix.de conse.di.i.

1 ¶ Quis põt ꝯsecrare calicẽ et patenaz. Car.in Cle.attendentes.de sta.re. vr̃ sentire q eps et ẽt abbates qui vtunt insignijs pontificalibus qñ hñt ex cõ

suetudine. q2 ista sunt potius dignitatis q̄ ordinis. Sz Ge. in c. abbates. d̄ priuile. li. vj. dicit q2 lz hec gl. sit p ipsis abbatibus. tñ debent abstinere pp vnctionem que fit in eius consecratione c. vnico. de sacra vnctione.

2 ¶ Quō execratur. R. fm pe. de pal. q2 ꝯsecratio calicis fit in suꝑficie. Et ideo si calix argenteus ꝯsecratus deauret indiget reconsecratione. Secus credo si deauratio cadit pp vsū3 q2 nō recōsecrabiť. nec est sič in calice deaurato sicut in piete ecclie. qui decrostatus indiget recōsecratione. vt in g'o c. ecclesijs. de ꝯse. di. i. sz in ꝑditione auri qd ita subtiliter poniť non vř sit ita consecratio in suꝑficie ipsius qn remaneat in argento. ⁊ ita fuat ꝯsuetudo. Sitr si amittat formā suam execrať. ar. c. i. de ꝯse. ec. vel al. ⁊ q2 destructa forma iam nō est calix ⁊ si reparať erit nouus calix. ⁊ ideo ꝯsecrandus. Secus si formā nō amisit. quis aliqualr lesus fuerit.

Calumniator qs dicať. vid. s. Accusatio. §. viij.

Cambium Uide. j. vsura. primo. §. li.

Canonica portio dř q2 est a canonibus approbata ⁊ debita iure decretorum. x. q. i. de his. ⁊ c. decernim⁹. ⁊ xvj. q. i. ꝯstitutū. ⁊ in Cle. dudū de sepul.

1 ¶ Quotuplex est canonica portio. R. q2 duplex. vna q̄ debeť ep̄o ab oībus ecclijs totius diocesis. de q̄ hēs. x. q. i. i c. de his. ⁊ c. se. in glo. ⁊ de testa. c. officij. ⁊ c. se. cu3 ꝯcordātijs in glo. Alia q̄ debeť ecclie pochiali. de q̄ habetur. de sepul. p totum in decre. ⁊ vi. Cle.

2 ¶ Quota est canonica portio ep̄alis. R. fm glo. in c. requisisti. de testa. ē tertia vel quarta fm consuetudinem.

3 ¶ Quota est canonica portio parrochialis. R. q2 iura sunt diuersa. ⁊ ideo erit quarta q2 in illa oīa iura ꝯcordāt. lz quedā dicant mediam. q̄dam tertiā ff. de arb. l. diem. §. si plures. ⁊ de arb. c. si. et tribus. li. vj. nam in dubijs sequimur qd minimu3 est ff. de le. ij. l. si ita relictu3 in fi. ff. de re. iur l spata no. Archi. in c. cu3 gs de sepul. li. vj. ⁊ inno. in d. c. reqsisti. ⁊ Ber. in ca. certificari. de sepul. ⁊ hoc vez nisi consuetudo esset dandi medietatem. vel tertiam. q2 tunc ista esset debita. vt in d. c. certificari. Et sic intellige iura que videntur dicere q2 est tertia vel medietas.

4 ¶ Utru3 consuetudo valeat qua nihil dať ep̄o vl' parrochiali ecclie. R. Ho. in sum. titu. de sepul. lz q2 non. Silr. ⁊ Gof. cū sit irrōnabilis cap. si. de ꝯsue. ⁊ ē iura de sepul. c. i. dn̄s pe. de perusio in tractatu. de canon ca portione. Et Inno. in d. c. reqsisti. tenent q2 consuetudo valet. dumīō sit ꝑscripta spacio annoz. xl. facit c. de q̄rts. de ꝑscrip. ⁊ quot notat io. in d. c. certificari.

5 ¶ Utrū prescriptione ēt sicut ꝯsuetudine possit in totum tolli. R. fm Ho. vbi s. ⁊ d. pe. q2 sic. sed requiriť titulus vel cursus tp̄is cuius ēri memoria nō existat. ⁊ ita loquit c. i. de prescrip. lib. vj. Ratio q2 ius cōe est pro ecclesijs parrochiali vel ep̄o. Et ideo vbicunq3 presumptio est contra possidentem oportet q2 titulum alleget ⁊ probet p quem talis presumptio tollatur.

6 ¶ Utrū per pactum possit renunciari dicta quarta. R. fm archi. in c. pactū. de pac. li. vj. q2 qñ dānificatur ecclesia non valet pactum. Secus vbi non dānificaret q2 valeret sine auctoritate superioris factū. l. nō eo min⁹. C. de pcu.

7 ¶ A qbus debetur q̄rta ep̄alis. R. fm Ho. in sum. ti. de sepul. q2 debeť ⁊ pōt peti ab oībus ecclesijs. j. propriaz diocesim constitutis. vt. xvj. q. i. constitutū sine sint Capelle monachoz vel alioz religiosorum. vel monasteria. Uel alia pia loca siue sint conuentualia. vel quecunq3 alia in ciuitate vel extra. vt de offi. or. conquerente. de testa. officij. ⁊ c. reqsisti. etiam si sint exempta. nisi in priuilegio fiat specialis mentio de preiudicio ep̄alis quarte de deci. dudum. §.

vlti.ff.ne quid in loco pu.l.i.§.merito pa.vero in.d.c.officij τ ꝯtrarium.s.ꝙ so lus debeatur ab ecclesijs epo subiectis non ab exemptis seu subiectis imme- diate pape. τ dicit ꝙ sic cõter tenetur pe.Ꝺo in ꝑfato tractatu limitat pa.ve- rum dicere qñ legans ecclie exẽpte nõ est subditus epi.vel exemptus sit r alia debeatur. Sed verior vr opi.pa. quia ista qrta datur epis rõne sollicitudinis quam debent habere in ecclesijs sibi subiectis.vt patet in.d.c.conquerente non respectu legantium.

8 ¶ Sed nũquid exempti tenentur sol- uere qrtam canonicaz pape.℞. abbas in.c.requisisti.de testa.ꝙ sic. Et sequit d.pe.vbi.s̃.Legatus tñ de latere pete re nõ poterit.q: nõ est diocesanus exẽ ptor de pui.c auctoritate.li.vj.in glo.

9 ¶ De qbus debetur quarta canonica epalis.℞ ꝙ de oibus legatis factis q- buscũqz ecclesijs vel pijs locis.fm ꝙ dici.in.§.precedenti.τ ẽt quarta deci- maꝝ.τ quarta coꝝ que veniũt occasio ne funeris vt in.c.requisisti. de testa.τ ibi pa.Fallit hoc in.vij.casibus fm.d. pe.vbi.s̃.¶ Primus qñ relinquit ali- quid pro ornamentis ecclesie seu vesti bus vz cum legat sictum pro planeta. vel aliud ornamentũ pro altari.vt no. doc.in.c.si.de testa.Ex quo sequit ꝙ si legatur aliqd vt fiat corus vel pictura vel maiestas vel calix vel hmõi nõ de betur quarta.q2 ista est fabrica ad lin- genium honorẽ dei.d.c.si.τ.l i C.ne.si. sal.Iste imagines τ cruces appellant signum dei.l. tuta.§.seia.ff.de au.ar. ꝗs.le.τ Inno.in.c.cum ad sedẽ.de re- sti.spo dicit ꝙ cruces τ calices sunt or namentum ecclie.¶ Secundus qñ le gatur pro ꝑfatis ornamentis redimẽ- dis ornandis seu reparandis . vt dicit Inno in.d.c.si.Idem dic cũ legatur ꝓ libris necessarijs diuino officio. Si militer qñ legat pro monumento fien do q: religionis interest monumenta construi vel exornari.l.i.§.interdictuz ff.de mor.infe. ¶ Tertius qñ legatur pro fabrica ecclie reparatione indigen te.τ potiio pro fabrica non habet. vel si habetur non sufficit . Si vero ecclia non indiget fabrica. soluetur qrta fm Do.reliquum suabitur pro tpe neces- sario ad fabricam.¶ Quartus qñ le- gatur pro luminaribus oleũ pro lam- pade vel cerei τ hmõi.¶ Quintus qñ legat pro anniuersario celebrando an nuatī.c.cũ creatura de ce.mis.¶ Se- xtus qñ legatur pro.vij.xtx.τ hmõi fz Host.in.d.c.fina.¶ Septimus qñ re linquit ad perpetuuz cultum diuinuz puta ꝙ festũ vnius sancti fiat annua- tim vel dicatur officium in vna capel la q: in hmõi ꝯsistit cultus diuinus.c. si.de rescri.li.vj. ¶ Octauus fallit fm Pa.in.d.c. requisisti in oblationibus de qbus non debetur quarta vt olim . ¶ Nonus fallit fm eundẽ in donatio ne in vita de qua ẽt non debetur.c. de his de sepul.τ.c.i.de sta.monacho.

10 ¶ Utꝝ debeatur quarta epo de reli- ctis factis hospitali ℞. Pa.in.d.c. offi cij ꝙ sic si est religiosum puta auctori tate epi constructum ẽt scdm io.an. si relictum fuisset factum pauperibus ta lis hospitalis q: presumitur habuisse respectum ad locũ non ad psonaz.Se cus si relictuz esset pauperibus simplr q: non deberetur.l.nulli.τ.l.si quis ad declinandum.C.de episco.τ cle.si vero hospitale non est religiosum lz diuer- sa sit opi.tñ tene cum Pa.ibidez ꝙ si hospitale est edificatum auctoritate sã delinien sic eps habebit quartã q: eps habebit curam vt dr in aut.de ec.ti.§. si quis q: non potest amplius redire ad prophana.Si vero edificator viuit sic non debetur quarta τ relictum vr factum pauperibus cũ talis locus non sit capax q: edificator potest eum de- struere.ca.inter dilectos de dona.τ ibi Innoc.Et ex dictis patet ꝙ de relictis istis fraternitatibus non debetur.iiij. vt tenet Pe.qui.s̃.Limita tñ prefatũ dictum Io.an.de pauperibus simplr veruz.s.quãdo legatur in genere pau.

peribus s3 bal. Ita q inter psonas di
stribuat: et non inter loca vt puta q: te
stator iubet cuilibet paupi dari tunicā
vel certam quātatem pecunie qz legat
vt singularibus psonis et sic nō debet
qrta epo.c.ex pte el.ij.de vb.si.al.legā
do pauperibus in gnē vl legare hospi
tali qd ē in ciuitate vbi testator h3 do
miciliū casus est in.d.l.si qs ad decli
nandā.§.vbi aūt et id.deberet qrta s3
Jo.an.et eum seqntes et sic vez credo
qn est tale hospitale q paupes cōiter
ibi mittunt Secus in hospitalib⁹ vbi
pauci pascunt. Et sic itelligo io.an.
11 ¶ Utrū debeat qrta epo de legato facto
alicui vt singulari psone.R.d pe.vbi
s.q non sicut qn legatur clerico non
hnti administratione vel prelationez.
seu alicui canonico.vt in.d.ca.requisiti
§.si.vel cum legat leprosis morantibus
in tali loco seu domo.vel cū legat he
remitis aut istis fratribus q morantur
in aliquo loco vel aliqbus mulieribus
pro dote vel viduis pegrinis et hmōi.
in qbus cessat.d.c.ex parte.el.ij. vide
qd no.inno.in.c.relatum.de sepul.
12 ¶ Utrū debeatur qrta epalis de lega
tis pro male ablatis.R.d pe.vbi.s. q
non qz sunt debita non legata.siue re
stitutio sit certa.siue incerta.
13 ¶ Utrū debeatur qn subditus legat ec
clesie ex diocesim ɔstitute.R. q non.
ita t3 Abbas in.d.c.requisiti.et Inn.
in.d.c.officij.et Jo.in.d.c. certificari.
Et ita ɔsuluit Jo.de mōtemerlo.Nec
intelligo nisi ɔsuetudo vl pscriptio ali
ud hēat.c.cū inter de vb.sig.el.ij.
14 ¶ De qbus debetur canonica parro
chialis.R.q de oībus que veniunt rō
ne funeris.et de oībus legatis factis ec
clesie apud quam elegit sepulturaz.de
sepul.per totum.et in cle. dudu3.eo.ti.
Fallit hoc in xiij.casibus secundū d.
Pe.vbi.s.¶ Primus qn p consuetu
dinem vel pscriptionē nihil soluit sm
q dictum est ¶ Scds qn p priuile
gium pape eximitur a pstatione.de re
lig.do.c.ɔstitutus. de testa.c. officij in

fi.de sepul.in nra hmōi sunt hodie fra
tres minores et pdicatores p priuilegiū.
¶ Tertius qn legatur ad vsus priuile
giatos de qbus in.c.si.de testa.q sunt
vij.casus primi.de qbus non debetur
qrta episcopalis.de quibus.s.in.§.ix.
¶ Quartus qn eccle donatur dona
tione inter viuos vt in.d.c.de his.§.si
vero.¶ Quintus qn post electionem
sepulture in aliquo monasterio sanus
existens illud intrat: et in eo profitetur
anteq̄ moriat.Et idē dico si intrauit
cū proposito absolute mutandi vitaz:
qz desinit esse parrochianus alterius ec
clesie.ar.c.bnficium.de regu.li.vj.Si
vo non fecit pfessionem nec hūit ab
solute ppositum vitā mutandi debet
qrta.sm archi.in.c.cum qs.de sepult.
li.vj.et vl verius sm Ge.ibidē: l3 alij
dicant s3: qz religiosus censetur hēre
domicilium in monasterio facta pfes
sione tacite vel expresse:non an̄.vt dic
archi.et io.in.c.statutum de rescrip.li.
vj.Et idem vl dicendum de leproso q
intrauit domū leprosoz q non debet
sm Gu.secus de illo qui recipit in cō
fratrem q tn̄ retinet bona sua quo ad
proprietatē.qz debetur qrta c. cum et
plantare.de priui.qz non transit in re
ligionē.Secus si solum sibi retinuisset
vsumfructū suoz bonorum:qz gaude
ret priuilegio religionis.ca.vt priuile
gia.de priui ¶ Sextus qn quis legat
eccle in qua non sibi elegit sepulturā:
nec sepelitur ibidē sm glosam ordina
riam in.c.i.de sepul.et idē inno.in.ca.
ij.de sepul.et archi.in.c.ij.eo.ti.li.vj.l3
in c.placuit.xiij.q.ij.tenuisset q debe
retur.hoc idē probat io.an.in.c.i.et c.
certificari.de sepul.in glo.et in cle.du
dum.§.vez.vbi reprobat opi.Ho.te
nētis ɔtriu3 in.d.c.ij.et est opi.fra: alia
Host.reprobata sm.d. An.in.d.c.cer
tificari.nā talia debent eē subiecta q
lia pred cara.xxvj.q vij.aplus.¶ Se
ptimo fallit qn de facto sepelit: vt pu
ta qz erat ibi interdicta eccia vel ciui
tas.Sunt tn̄ de facto et s3 voluntatē fra

tuum sepultus in corus eccl'ia ꝛ similia oblata. Nā ſm Fe. ꝯſi. cxix. ꝛ ſeq̄. Ge. in. d. c. i. de ſepul. li. vj. non debet q̄rta. Rō q: talis tpe interdicti non pt eligē ſepulturā apud mendicantes. vt no. in no. de p̄uile. c. vt priuilegia. ꝛ c. cum ꝛ plantare. ꝛ de pe. ꝛ re. q̄ð in te. q̄uis liceat ipsis recipere mortuaris vt orent p defunctis ſi cum pnia deceſſerūt. xj. q. iij. quicūq̄ intra. facit q̄ð no. ino. in c. tanta de exceſ. p̄la. Itē q: q̄rta debetur rōe iniurie facte ecc'ie parrochiali d. c. certificari. ꝯ nullā iniuriā ei facit: ex q̄ ibi non poterat ſepeliri. imo plus dicit idē Federi. ꝙ ſi mēdicantes ſpōte eum tali tpe ſepeliunt nō debēt q̄rta. ſed tenent tanq̄ violatores interdicti. cle. i. de ſepul. ꝛ in. c. ſi canonici. de of. ordi. li. vj. tunc. n. ſolū debetur q̄rta qñ ſepeliunt in caſu a iure ꝯceſſo. ſecus ſi ſepeliunt in caſu a iure ꝓhibito vt. j. c. ex pte el primo. ꝛ. c. cum liber. ꝛ in. c. in nr̄a in fi. de ſepul. ꝛ ibi dicit ino. ꝙ qñ de facto non de iure ſepeliū debent corpus ꝛ oblationes q̄ rōne ſepulture facte ſunt. ſꝫ non legata facta non rōe ſepulture vel occaſione ipſius. ꝛ ita pꝫ ꝙ ſi de facto ſepelitur ꝯ voluntatē illi' cuius eſt eccl'ia: ꝙ nō tenet ad q̄rtā aliquam: ſꝫ tenet ꝛ corpus ꝛ oīa q̄ rōe ſepulture habuit reſtituere: ſꝫ non q̄rtam de legatis factis nō rōne ſepulture vel eius occaſione. Sitr non debet de his q̄ amici de bonis ipſoꝝ tunc offerunt. ¶ Octano fallit qñ eccl'ia parrochial' erat interdicta ex culpa ſua ꝛ non parrochiani. tunc eccl'ia non hēbit q̄rtā: ſiue parrochianus ſepeliat̄ alibi ex electione ſua ſiue nō: vt q: alibi eſt ſepulchꝛū ſuoꝝ maioꝝ ſm Pet. ꝛ no. Ge. in. c. i. de ſepul. li. vj. ¶ Nono: qñ reuocat electionē quā fecit legando. ꝛ alibi eligit ſepulturā ꝛ ſepelitur: q: paria ſunt non eligere ꝛ electā mutare. ff. de adi. le. l. i. ꝛ. ij. Sꝫ pmo caſu nō debet. vt. s̄. dictū eſt. ꝯ nec in ſcdo. Ita conſuluit Fede. ꝯſi. x. Ge. in. d. c. i. vī tenē ꝙ reuocata electione ſepulture reuocetur ꝛ legatum: ꝛ dabitur illi eccl'ie vbi elegit ſepeliri: q: ſubrogatus dꝫ intelligi ſubrogatus cū oībus q̄litatibus onere ꝛ honore. l. i. §. hec actio. ff. ſi q's te. li. eſſe iuſ. ſue. ꝛ ideo onus ꝛ emolumētū cōmutatur ꝛ eꝯ. l. alūne §. ſcia. ff. de adi. le. Et dicit verū niſi aliter cōſtet de volūtate legātis. ¶ Decimo: qñ lꝫ elegerit: tñ non ſepelitur ex facto heredū vel ex facto ꝯtingenti circa pſonā defuncti. puta q: moritur nimis longe: vl' heredes nolunt ad eccl'iam electam deferri: q: v̄ba ſunt intelligenda cū effectu. l. i. ff. q̄ð quiſq̄ iur. ꝛ. l. ea quidem C. ſi man. ita ſue. alie. tex. eſt in. c. relatum. de cle. non reſi. ꝯ ceſſabit canonica: ex q̄ ibi non ſepelitur. Ita lꝫ Fede. vbi. s̄. ꝛ. d. Pe. vbi. s̄. Ge. tñ in. d. ca. i. vī ſentire ꝙ iſto caſu eccl'ia nō priuat̄ legatis factis gr̄a ſepulture: vt no. in. c. in nr̄a. de ſepul. ꝛ ideo forte nec ſua q̄rta eccl'ia parrochialis. ¶ Undecimo cū legatur pro incertis male ablatis ſꝫ d. pe. vbi. s̄. ¶ Duodecimo qñ legatū eſt eccl'ie parrochiali tm̄ quantum eſt quarta pars legatoꝝ factorum eccl'ie electe ſm Do. in. d. ca. officij. ꝛ. d. Pe. vbi. s̄. Alij volunt ꝙ non cōputabit: ſꝫ ſoluet q̄rtam eccl'ie electe: ac ſi nihil eccleſie parrochiali eſſet legatum: ſicut Hoſ. Ray. in ſumma. Jo. in. d. ca. officij. Fe. ꝯſi. uj. Jo. de ligna. in. d. cle. dudum. Tu v̄o tene ꝙ ſi conſuetudo eēt ꝙ teneretur tm̄ legare eccl'ie parrochiali: tunc vera ſit ſcd̄a opi. vt non computetur. Si v̄o dicta conſuetudo non eſt: ſic cōputabitur. ꝛ ſi minus eſt ſupplebitur: ſicut filius facit in l. ſi qñ. C. d' inoffi. te. Si plus eſt legatū ei quā ſua quarta non defalcabit̄. ¶ Terciodecimo qñ tpe teſtamenti ꝛ legati non elegit ſepeliri: ſꝫ poſtea tpe mortis elegit ſepulturam. facit. c. relatū. de ſepul. in ij. gl. Ber. in. d. c. de his dicit ſe dubitare: ſꝫ ego credo nō teneri niſi fiat i fraudem. ¶ Decimoquarto qñ parrochianus non potuit audire diuina: nec ppter eccleſiaſtica ſacrā in ſua parro-

chiali eccia pp vacationem longo tpe et sibi elegit sepulturaz sm bal.in suo tractatu de hoc rō qr q̄ legant pro labore:cessante eo cessat et legatuz.l.scio in fi.ff.de ānn.le. Cum ḡ quarta deḃ p administratiōe sacroꝝ et celebratione. vt pz in.d.cle.dudū.§.veꝝ ibi cū mercedis exhibitio.pz. qꝫ non debeḃ qr cessante cā finali cessat effectus.de q̄ in.c. cū cessante.de appel. Do.ᵭo et Jo. in c.relatū.de sepul.et Pe.vbi.s̄. tenēt qꝫ imo debetꝫ:qr vicinꝫ plati nō dz nocere eccle. Sz ego teneo cuz bal. et dico qꝫ vicinꝫ plati nocet eccle in acgrēdis vt no.pa.in.c.vt sup.de re.ec.non ali.

15 ℂ Utꝝ d legato facto rectori eccle in qua elegit sepulturā pro missis dicendis p rectorē debeat.iiij. parrochialis R. qꝫ sic.qr etiā debetur q̄rta epalis. vt in.c.cum inter vos de ver.sig.

16 ℂ Utꝝ de donatione causa mortis debeatur.R. qꝫ sic.quia accedit magis legato q̄z contractui.l.fi.C.de dona. causa mor.cle.dudum.de sepul.

17 ℂ Cui debeḃ canonica portio R.epalē debeḃ epo diocesis.parrochialē ᵭo detur eccle. vbi audit diuina et pcipit ecclesiastica sacra.sec.est in.c.cum qs.de sepul.lib.vj.vel dz pcipere de iure. Si ᵭo trāstulit domiciliū alicubi et moritꝰ anteq̄z nouū domicilium acqsierit:tūc debenꝰ eccle parrochiali in q̄ moritur sm archi.in.c.i.de sepul.lib.vj. Hug. Ray.Gof. et Uin.i.c. nos de sepul. qr volunt qꝫ ibi dz sepeliri si nō elegisset. Sz tenendo opi.ino.in d.c. nos instituta.de sepul.qꝫ dz sepeliri in eccla cathedrali:ipsi debebiḃ. Si ᵭo hz domiciliū in diuersis prochijs vt sūt reges: tunc ē equū qꝫ diuidaḃ.sz nō credo necessarium:sz dabiḃ eccle in q̄ moritur lꝫ Do.et Inno.dicant diuidendam.

18 ℂ Quid si audit diuina in vna. et alia ᵭo recipit sacra.R. Inno.et Joā.in.c. de his.de sepul. Archi.in.d.c.cum qs. quod fiet diuisio portionis.c.i.et.c. relatum.de sepul.limito si vtraqꝫ habet cimiterium et curam:alias non.ar.c. si ecclesia.de consecra.eccle.vel ali.

19 ℂ Quid de istis receptis in fratribus retentis bonis suis.R. Do.et Gof.qꝫ si cut non eximuntur a iurisditione epi: ita debetur quarta de legatis p ipsos. de quo dic vt.s̄.§.xiiij.

20 ℂ Quō extrahētur iste quarte.R.ho. in sum.de sepul.qꝫ extrahetur p̄mo q̄rta epalis:qr antiqor et dignior:deīn q̄ parrochialis si venit extrahenda. Si vero prius fuisset quarta parrochialis extracta:sic eps habebit q̄rtam quarte parrochialis:et quartam de reliquis.

Canonicus dz facere que ad canōie officium spectant. et si puer est p alium.vt de eta.et quali.c.ij.ff.de decurio.l.spurij.§.minores.

1 ℂ Utꝝ possit esse laicus.R.sm Uin.qꝫ non pōt tn̄ laicus ex iusta cā hr̄e p̄bendam.extra de consti.c.cum.M.ferrariensis.et ibi Pa.hoc tenet.

2 ℂ In quo sunt interrogandi. vide.j. Interrogationes.

Canonizatio sanctoꝝ secundū Inno.in.c.audiuimus.de reli.et ve. san.ē canonice et rīr statuere qꝫ aliqs honoretur pro scō. puta qꝫ fiat offm̄ pro eo solēne sicut pro alijs scis q' sunt eiusdē oditionis: vt si confessor fiat officium confessoꝝ:si martyr martyrum.

1 ℂ Que regrunꝰ in canonizatione.R. inno.vbi.s̄.qꝫ rīr probationes de fide et excellentia vite:et miraculis eius. extra de testi.venerabili fratri nostro.

2 ℂ Utꝝ orō sit fundēda ad nō scm̄.R. ino.vbi.s̄.ad aliquem vīꝝ q credit bonus et p se intercedat ad deū: qr deus fidez illoꝝ attendens ēt si ille nō esset bonus p̄ces coꝝ acceptaret.ar.xxxij.di. §.veꝝ.xv.q.vi.c.si.non tn̄ lz de eo facere officium solēne vel p̄ces solēnes.

3 ℂ Utrum alius q̄z papa possit canonizare.R.inno.ibidem qꝫ non.

Cantus in ecclia inuentus est ad puocandam cōpunctionem in animos au-

dicto:um.xxj.di.clericos ante fi.de conse. di.v.non mediocriter.

1 ¶ Utrum cantus theatrales sint cantandi in eccl'ia.R.q non.nec in modū trage diarum:ß cantandū est cum cordis deuo tione.xcij.dist.cantantes.r.d.c.non me diocriter.r.xxxviij.di.sedulo.xij.q.i.q.

Capitulum pōt sede vacā te absoluē ab excōe tam iuris ꝙ hoīs a qua epūs absoluere potuisset:nisi a sede apo stolica specialiter sit ei interdictum.c. vnico.de ma.r obe.li.vj.

1 ¶ Utrum possit dispensare in casibus in qbus permittitur epo dispensatio.R. sed ꝯsi.xxix.q sic.r no.Pa.in.c.cum olim.de ma.r obe.

2 ¶ Utrum possit dare confessorem seu ab soluere in casibus episcopo reseruatis R.Pa.vbi.s.q sic.

3 ¶ Utrum ptās capituli ꝯsistat in maiori parte.R.Ho.co ti.q in maiori r sa nio:i.Ita q totum capl'm dr facere qd maior r sanior pars facit.c.cum in cun ctis de his q̄ fi.a ma.par.ca.Fallit hoc in mbus casibus.¶ Primus.qn̄ ali quid est pl'ibus cōe non vt collegiatis ß vt singulis.q: tunc nō valet qd fit.a maiori parte:sed oꝫ cōsentiant singuli ff.de seruu.ru.p̄.l.per fundum.de ꝯsti. c.cum oēs in glo.¶ Secūdus qn̄ maior pars capl'i delinquit r propterea ē pri uata ptāte sua.vt in.c.bone.memorie. el primo.r.c.cum nobis.de elec.cum fi.r.c.gratum.de postu.pre.q: tunc to ta ptās. capituli residet in maiori pte que non deliquit.no.Pa.in.c.i.de his que fi.a ma.par.ca ¶ Tertius in ele ctione romani pōtificis.vbi oꝫ q due partes consentiant.c.lꝫ de elec.

4 ¶ Sed que dr maior pars capituli r sanior:R.Ho q illa que nititur ma iori rationi r pietati.ix.di.sane quip pe.presumitur tñ.semper pro maiori parte r illi statur nisi contrarium pro bet lxj.di.nullus.r.d.c.i.de ele.dudum el primo.Multa tangunt doc.de ptā te capituli.in.d.c.cum olim que perti nent confessoribus.vide ibi.

Caracter quid est.R. sanctus bon.in.iiij. di.vj.q.i.pme partis fm cōem opi.est quedam spūalis qualitas aie. Unde non est passio vel potentia.aie. immo est habitus in prima spē quali tatis accipiendo cōiter habitum prout comprehendit oēm qualitatem aiam disponentem siue facile mobilem.siue perfectam.siue impfectam .Unde dr habitus q: est ppetuus. r q: non pfi cit.ß ad vlteriorem pfectionem dispo nit.i.ad grām potest dici dispositio.

1 ¶ Ad quid datur.R.scūs Bon.vbi.s. q.ij.q ad quattuor.¶ Pmo ad signifi candum.¶ Scdo ad disponendum. ¶ Tertio ad assimilandum.¶ Quar to ad distinguendū. Nā cum sit signū sacr'ale signat grām gratum facientem nec solum signat:sed disponit ad eam q: vsus sacrorum non est tm̄ in signi ficando.ß ēt in disponendo. r q: dis ponit ad grām hꝫ aliquam silitudinē cum grā que est silitudo dei. Ideo ali quo mō cū signatur deo.r q: oēs con figurat deo.r sic vni assimilat greges dñi inter se.r sic distinguit ab his qui non sunt de grege dñi.vel ēt q: distin ctionem facit in eo de grege fm aliam r aliam rationem assimilandi.

2 ¶ Utrum imprimatur in oībus sacr'is R.sanctus Bona.vbi.s.q.iiij.q nō ni si tm̄ in mbus sacr'is.¶ Primo.in ba ptismo in quo fides gignitur. r distin guitur ppl's infidelis a fideli.¶ Secū do in cōfirmatione in qua fides robo ratur r hō vt pugil a pugnandum vn gitur r ab ifirmis discernitur.¶ Ter tio in ordine in quo virtus multimo da datur r homo vt sanctus ad mini sterium templi a laico separatur.

3 ¶ Utrum sit indelebilis.R.sanctus bon. vbi.s.q.v. q sic Ratio est parte cau se voluntarie:scilicet dei imprimentis r ex parte subiecti non est principali ter in affectiua: que maxime verti bilis est: sed in tota imagine r princi

paliter in cognitiva. q2 imago principalr consistit in cognitiva. vt dr in li. de spiritu et aia: tum ex pte sinus q2 non dat ad actu alicuius virtutis vel scientie, sz ad actum distinguendi.

Carcer Utrum qs possit se includi facere in arcto carcere ad priam peragendam. R. pa. in c. veniens de regula. q sic ex illo c. et c. qui vere. xvj. q. i.

1 ¶ Utrum liceat incarcerare aliquem. R. q sic fm ordinem iustitie. s. aut in penam aut in cautelam. Et hoc ptinet ad eum q vniuersaliter hz de actibus et cuius vita disponere alius no pt nisi ad horam ne aliqd petm faciat vel vt iudicia repellet fm Tho. 2a 2e. q. lxv.

2 ¶ Utrum cedens bonis possit incarcerari pro debito. R. q non. Na vt tz Pa. in c. lator. de pig. non pt quis et p pactum se obligare carceri pro debito renunciando bnficio cessionis bonorum q est cont bonos mores. Idem tz By. per §. elegater in l. alia ca. ff. sol. ma. et Ricar. allegat glo. in auc. imo. C. de act. et ob. Et putat vez bar. in d. §. elegater. nisi in duobus casibus. ¶ Primus si alienauit oia sua bona in fraudez creditorum casus est in l. i. ff. q in frau. cre. qd tz By. in §. si qs in fraude. insti. de ac. ¶ Scds si debito2 tpe q contxit sciebat se non soluedo esse. vt. ff. de in. do. l. pe. Nam in istis duobus casibus non dabit sibi bnficium cessionis bonorum Et placet mihi ista opi. q2 equa. et secunda in osciã. lz alij contrarium teneant q s. possit icarcerari simplr Adde et q tenere facere aliquem in carcere pro debito aliqn est cont preceptu caritatis primi. vtputa. qn in nulla culpa est de dãno proximi. et no hẽat vnde satisfaciat ipse nec speratur q aliqs pro eo sit satisfacturus. secus si fuit in culpa: q2 tuc ad penã posset detineri: qd bñ nota.

3 ¶ Utrum incarcerans aliquem iniuste teneatur. R. q siue sit iudex siue non: tenet de oi dãno ei dato ad restitutionem: et et de iniuria sibi satisfacere. ar. c. penale. cum sibi notatis. xiiij. q. v. Et quicunq priuatus aliquem incarcerauerit: et pro manifesto crimine: capite punit de iure ciuili. vt. C. de coarta. l. ocs. li. xij. comittit. n. crimen lese maiestatis: et vltimo suplicio punitur quisqs hz carcerem ad detinendum aliquem: vt. C. de pri. car. l. vnica. Utrum intelligit glo. s. publice accusatum. Secus si ad detinendum proprios seruos ne fugiant.

4 ¶ Utrum ille q iurauit redire ad carcerem teneat. R. pa. in c. si vero de iure iura. q sic et si sit sibi piculuz mortis dummo carcer no sit iniuriosus. de q dicit glo. in cle. pastoral. in verbo p violentia. de re iudi. q non tenetur tunc redire.

5 ¶ Utrum contctus gesti p incarceratuz valeant. R. pa. in c. accedens. de procu. q detentus in carcere publico et iuste si e dãnatus pena capitali non valent q2 e effectus seruus pene et bona sua veniunt ad succedentes ab intestato: nisi in crimine lese maiestatis. vt in auc. bona dãnatorum. C. de bo. dã. vnde et non pot disponere ad pias cas fm Jo. an. in c. ij. de vsur. li. vj. Si non est sic dãnatus valent: vt no. in l. q in carcerez. ff. qd me. cã. etiaz cum eo q eu fecit detinere: vt dicit bar. ibidem. Aut detinetur in carcere iniurioso. Et sic cotz illo q eum tz non valent: sz debet rescindi actione qd metus cã. d. l. qui in carcerem. Cuz alio at valent nisi ad h detineatur. iuxta no. i. c. dñs. de secu. nup. De capto ab hostibus i bello nihil dico: q2 hodie vt dixi. s. Bellu. non efficitur seruus de osuetudine: et io valent ocus p eum facti. lz secus sit de iure. vt in l. eius q in pn. ff. de testa. et in l. diuus. ff. de iu. fisci. et no. fm eundez pa. vbi. s. q non dr liberatus a carcere q custoditur. et ideo opz sit in loco tuto. vt no. bar. in d. l. q in carcerem cont praticã illorum q educunt aliquem de carcere et custoditur ibi per familiam.

6 ¶ No. q iudex ds visitare carceratos et facere q habeant necessaria: vt. C. de epis. audi. l. iij. et pot liberare eu quem

videt ad nullius instantiā vel sine dēli cto aut causa debita detentum ex mero officio. vt no. barto. in l. si. quis vxor. §. si fugitiuum. ff. de fur.

Caritas est s̄m Aug. rectissima añi affectio q̄ diligitur deus pp se ⁊ proximus pp deum. Et idem in .iij. sen. di. xxvij.

1 ¶ Utrū teneamur ex caritate diligē deū ex toto corde tota aīa ⁊ tota mente sic dr. Ma. xxij. R. S. Bo. in .ij. di. xxvij. q. vlt. q̄ non p exclusionē affectus eterni. s. q̄ nihil sit in amore nr̄o nisi deus nec in cogitatiōe. nec in mēte. q: ipossē ē sic iplere in hac vita. s; p exclusiones affectus ↄ̃rii sic tenemur. h̄ est q̄ nihil diligamus supra deū vel cōtr ipsi deo.

2 ¶ Qui sunt diligēdi ex caritate. R. s̄m sanctū Bo. in .iij. di. xxxviij. ar. i. q. i. ⁊ ij. q̄ summū bonū vel cui summum bonuz ē natū vniri vl̄ vnitur p cognitiōz ⁊ amorez. h̄ āt bonum vnit̄ vel pticipatur ab aliqbus in actu: vt in btīs. Al qbusdā in hitu. vt in iustis viatoribus. Al qbusdā in potētia solū; vt in malis viatoribus. In qbusdā nullo mō redu cibil' est ad actū vt in dānatis ⁊ creaturis irrōnabilibus. ¶ Primi sūt maxime ex caritate diligēdi. ¶ Secdi minus q̄ primi ¶ Tertij minus q̄ scdi. ¶ Quarti nullomō sūt diligēdi ex caritate. q̄uis amore quez icludit vel impat caritas in q̄tū dei creature pñt diligi non ita q̄ caritas ferat directe ad ipsos s; ad deū cuius sunt creature.

3 ¶ Utrū sit aliqs ordo caritatis de pcepto. R. S. Bona. vbi. s̄. q. vlt. q̄ sic s̄m aug. de doc. xp̄iana. ¶ Et pmo sup oīa diligēdus est deus. Sc̄o q̄ nos sum̄. tertio q̄ iux̄. nos est. s. proximus. q̄rto q̄ infra nos est. s. corpus proprium ⁊ corpus proxi. de pe. d. ij. caritas est.

4 ¶ Utrū p̄fatus ordo attendat̄ penes affectū. ⁊ effectuz. R. scūs bo. vbi. s̄. disti. xxij. ii. q. vj. q̄ attendit̄ penes vtrūq;: s; sciēduz q̄ affectus accipit̄ aliqñ. p motu. Et sic est q̄daz rōnalis eligētia. est āt iste affectus aliqñ a caritate elicit̄. s. q̄ qs optat alteri summuz bonū ⁊ q̄tuz. ad istū affectuz dz esse ordo q: magis mihi q̄ pri ⁊ magis pri q̄ alij debeo optare vitā eternaz. Aliqñ affect̄ ē a caritate iperatus. vt ē ille q̄ qs optat alteri aliqd bonuz tpale qd est ordinatū ad ↄ̄suatione nr̄e ⁊ sic s; diuersas ↄditiones ordo pt predict̄ posterari. affectus āt qñ accipit non p motu s; p passione. idē est q̄ q̄daz mulcebris cōplacentia. ⁊ isto mō minime respicit a caritatis ordie q potius respicit sensualez experientiā q̄ rōnis exigentiā sicut pz q̄ plus delectat qs cum videt amicū q̄ de pr̄e absolute. q̄uis plus diligat prez cuius signum est q: plus faceret p patre. Effectus āt est triplex. ¶ Primus respicit salutē aīe. ⁊ hūc respicit ordo caritatis pncipalr. q: pmo debeo pcurare salutē meaz q̄ proximi ⁊ plus pris q̄ extnei. ¶ Scds respicit sbstētationē vite. ⁊ tūc respicit minus pncipalr. q: s̄m diuersas ↄditiōes ⁊ opoztunitates dz hō magis ⁊ minus esse bn̄ficus in collatiōe alicuius tpalis. ¶ Tertius est in collatione bn̄ficij ecclastici. ⁊ tunc minime respicit. q: in taliuz collatione dignitas meriti solū est attendenda. ⁊ parū vel nihil propinqtas sanguinis.

5 ¶ Utrū homo teneat ex caritate subire mortē pro xp̄o. R. s; S. B. vbi. s̄. q. ij. Aut adest necessitas vel deserēdi iusticiā vel amittēdi vitā. ⁊ sic glz tenet̄ magis mori dilecto deo. q̄ eo offenso viuere. Et h̄ dico si dat̄ optio vel q̄ iusticia deserat̄. vel q̄ vita pdat̄. Addo q̄ cuz qs videt q̄ p mortez suā pōt fides fuari vel iustitia. ⁊ psecutio nō est psonalis s; vlis. tunc tenet̄ de pcepto sustinere mortē. vñ platus tenet̄ se morti exponere qñ videt q̄ ex fuga sua sequet̄ dispendiū in fide vel iustitia i ecclia ⁊ silr glz sicut fecit Tho. cātuariensis. aut adest solū opoztūitas manifestādi diaz gl̄iam ⁊ edificādi ecclīaz. Et isto mō ē superogationis: nō necītatis ad quā pfectiōes nō oēs tenent. Si āt hō daret se morti pro xp̄o eo q̄ vitā suaz

habet exosam. mortalissime peccaret.

6 ¶ Utrum homo existens in caritate teneatur ad perfectionem. R. secundum scotum Bo. vbi s. q. iij. quod v. modis obligatur quis ad aliquid. ¶ Primo propter diuinum mandatum. et sic. non magis obligatur quam alij nisi ex eq. quia maiorem gratiam habet. ¶ Secundo obligatur propter votum emissum. et sic solum qui fecit tenetur non qui non fecit. ¶ Tertio propter susceptum officium. et sic quilibet tenetur ad illam perfectionem que requiritur necessario ad illud officium sic in prelato regimine subditorum. ¶ Quarto propter vitandum scandalum. vnde tunc tenetur ad opera exemplorum quum alter scandalum sequeretur. ¶ Quinto propter conscientie iudicium quod dictat de necessitate fiendum.

7 ¶ Utrum caritas semel habita possit amitti in via. R. sic contra doc. i. iij. di. xxvij. quod sic et aliter tenere esset erroneum. quia caritas non tollit vertibilitatem arbitrij. i. Cor. x. qui stas vide ne cadas.

8 ¶ Quomodo amittitur. R. per peccatum mortale solum per quod voluntas auertitur a deo. vnde Aug. sup. ge. li. viij. dicit quod homo deo presente sibi illuminatur per caritatem. absente protinus tenebratur. a quo non locorum interuallis sed voluntatis auersione disceditur.

9 ¶ Quomodo recuperatur. R. quod per penitentiam que tollit auersionem illam. Unde augu. li. v. conf. Penitentia est quedam res optima et perfecta omnes defectus reuocans ad perfectum.

10 ¶ Utrum quis possit scire certitudinaliter in hac vita se habere caritatem. R. quod non eccli. ix. nemo scit vtrum odio vel amore sit dignus. Et ratio vna est propter caritatis et dilectionis acquisite similitudinem. vt dicit ber. de amore. Alia propter diuinam dispensationem per quam deus claudit oculos suorum ne extollantur. Aliqui tamen dicunt quod hoc est verum loquendo de caritate finali per omnem et absolute sed accipiendo pro caritate aliquo modo non potest homo scire certitudine fidei se caritatem habere puta cum adultus bene dispositus baptizatur: vel quis suscipit sacramentum penitentie sine obice peccati mortalis in voluntate inherentis.

11 ¶ Utrum opera bona facta extra caritatem valeant. R. quod non quantum ad premium vite eterne: vel quantum ad diminutionem pene debite peccatis directe. sed bene valent indirecte. de quo dicam j. penitentia. §. xiiij. et satisfactio. §. vj.

12 ¶ Utrum bona facta in caritate et per peccatum mortale mortificata reuiuiscant per veram penitentiam. R. quod sic secundum communiter theo. in. iiij. di. xxij.

Castitas

Castitas etiam inuenitur in matrimoniali coniugio. tex. notabilis est in c. nicena. et c. aliter xxxj. di. et ar. in. c. vt clericorum. de vi. et hone. cle. et glo. in. c. quod a te. de cle. conin.

1 ¶ Utrum mulier que mortuo viro cum alio contrahit amittat legatum sibi factum sub ista conditione: si caste vixerit. R. bar. in. l. mulier. §. cum proponeret. ff. ad treb. quod non. nisi aliud senserit testator: vel habeat vsum loquendi: quia verba dubia debent in contractu intelligi secundum communem opinionem. facit quod no. idem Bar. in. l. labeo. ff. de sup. le. et in. l. omnes populi. ff. de iusti. et iu. et inno. in. c. olim. de verborum. sig. et glo. in c. nonnulli. de rescrip. quia communis vsus loquendi preferetur proprie significationi verborum in quacunque materia. Idem bar. in. l. v. que incipit. Similiter. C. de secun. nup. quod lucretur et facit ille tex. cum auc. sua. Idem et Pa. in. d. c. vt clericorum. et addit quod caute addat si caste vixerit et in viduitate. Unde pro hoc quod legitur in. l. vnica. C. si secun. nup. limitat Ang. in auc. quomodo opor. epi. §. hec de deo verum si nubat tamen semel. per tex. in. l. boues §. hoc sermone. ff. de verb. sig. per quem tex. dicitur quod si quis reliquit sua bona pro maritandis mulieribus indistincte quod intelligetur solum de mulieribus primo vel secundo vice contrahentibus: non de tertio nubentibus. Similiter dicit idem ang. idem quod si predicta verba caste vixerit protulerit a lege sic lucratur legatum. etiam transeundo ad secunda vota: quia omnes nuptie sunt honeste. sed si proferantur a marito suo vel eius herede: quia leditur per transitum ad secunda vota sic perdet. si autem proferantur ab alijs puta a consanguineis vxoris aut extraneis: sic non perdet per secunda vota sed bene transeundo ad tertia connubia.

Castratus

Castratus vtrum possit ordinari. vid. j. cor

por vicarius.§.primo.

Casus epis reseruati q sunt. &c. q de casibus a iure reseruatis modica est cotrouersia inter doc. Cōiter. n. doc. se remittunt ad glo.in.c.si eps.de penite. & remis.li.vi. q ponit sex casus. ¶ Primus e de excōicatione maiori. & hoc intellige de illa quam cōditor canonis sibi vel alteri reseruauit: q allegat c.nup de sen excō. & ideo dic vt.s.absolutio.i.§.ij. ¶ Secundus de blasfemāte publice deū vel sanctos. Hoc vere. silr qn denunciatur epo & pot cōuinci: q allegat.c.ij.de male.qd quidem loquitur de foro cōtentioso: vt pz intuenti & vr q si non denunciatur epo nec cō eum aliqs procedit: q in foro aie possit a proprio sacerdote absolui cum pena non debeat excedere casum suu. vt.s.dixi blasfemia.§.iiij. ¶ Tertius de sortilegijs allegat.c.ij.de sortile.sed nihil facit: q si faceret potius esset casus reseruatus patriarce q epo: q patriarce cōmittitur illius sacerdotis absolutio & dispensatio: & ido non vr reseruatus. ¶ Quartus cōmutatio votor. seu dispensatio. & h verum est q ptinet sm cōiorem opi. ad epos c.i.de voto. ¶ Quintus e restō incertor. allegat.c.cum sit.de iudeis.s non facit.vt.j.restō.ij.§.xiiij.nisi in manifestis vsurarijs.vt dicetur.j.vsura.ij.§.viij. ¶ Sextus est cōtus mrimonij cō interdictū eccle allegat.c.i.&.c.vlt. de ma.cō.inter.ecc.cō. Et est ver qn eps pciperet alicui ne cōheret pp aliquā rōnabilem cām. & talis cōtraheret: q tunc ad epm esset mittendus pp honorē. ar.c.graue.de prebē. ¶ Septimus clandestinum mrimonium cōtum. de clā. despon.c.cum inhibitio. s nihil dicit de hoc.c.illud Ho.tm ti.de pnia ponit primum scdm & quartum: & post ponit pro quarto scdm eum de solēni penitentia.allegat.5o.di.c. miror.&.c.in capite. Sed hoc tm pro notorio iponi dz.vt pz xxvj.q.vj.c.vlt.in tex. & in gl. Ubi q talis pnia a prelatis cōiter non

iponitur pro talibus: non video qr inferior possit absoluere. ¶ Quintus sm Ho. est dispensatio irregularitatis in clerico. & concedendus est. ¶ Sextus de incendiarijs ante denunciationē. Et satis facit ad hoc.c.pessimā.xxiij.q.viij. in vbo si quis sit archieps vel eps. Et intellige de incendiarijs q dolo hoc fecerint: vel fieri fecerint auxilio vel cōsilio aut mandato vt ibidem. ¶ Septimus si audiuit eps confessionē alicui & eū noluit absoluere ab aliquo pctō: q tunc inferior nō dz se intromittere xxj.dis.inferior. Ho.in sum.ti. de pnia ponit solum q̄tuor de prelatis. Bir.iuris lib.i.ti.xv.ponit.vij.de pdictis. Bndictus.x.in extrauaganti reuocata per Bonifacium in cle.dudū de sepul.ponit quattuor de predictis. Et sic pz qd tenendū de casibus de iure reseruatis: q in veritate non sunt nisi.v.vt patet sed de casibus p cōsuetudinem reseruatis est magna diuersitas inter doc.quibusdā ponentibus plures qbusdā pauciores. Glo.in.d.c.si eps sic dicit. Solet epis reseruari pnia oium publicor enormium criminū oppressiones filiorū et proposito vel casu cuiuslibet homicidij falsi testimonij vel instri. piurij. Incestus: corruptiones monialiū coeuntes cum brutis & filia. Sed certe non potest dari certa determinatio. q vnaqueqz diocesis hz consuetudinem suam.nec est vna consuetudo generalis in oibus diocesibus quo ad hec.immo aliqn epi vno anno reseruant sibi plus aliqn minus sicut eis vr. Unde tene sm Spe.in repertorio in rta super qbus sit penitens ad epm remittēdus q proprius sacerdos pōt absoluere ab oibus que spāliter a iure nō sunt reseruata epis vel alijs vel q non sunt ipsis sacerdotib directe vel p aliquā cōstitutiō interdicta.arg.c.at si cli.de iudi.&.c. nuper in fi.de sen.ex. & in.c.inter corporalia.de transla.prela.q talis hz ordinariam iurisditionem super populum sibi commissum a iure. de pe.di.vj.c.

placuit. de pe. et remiss. c. oīs. Sz aduer te sm eun dē Spec. q eps directe: vel aliqua ꝯsuetudine seu cōsuetudine pōt inter dicere dictis sacerdotibus aliquos casus ne absoluāt. ¶ Primo si talis sacer dos cōmisit crimē ꝓpter qd meretur tali ptāte priuari. ¶ Scdo quādo ad vtilitatē cōitatis expedit: alias nec pōt obligare sacerdotes parrochiales qui absoluant. facit. c. de ecclesiasticis priuilegiis. xxv. q. ij. c. priuilegia el pmo et el. ij ibidē. no. etiā q ꝗuis talis sacerdos hēat auctoritatē absoluēdi ab aliquo casu q nō dz absoluere si videt expedire saluti anime ꝯfitētis sz remittere ad supiorez qz vt dicit apls. ij. cor. xiij. Ptātez dedit deus in edificationē nō in destructionē. Silr licet eps sibi pro cōi vtilitate reseruasset aliquē casum: et sacerdos videret in aliquo singulari nō expedire saluti eius. nō obesse si remitteret q pōt absoluere vnī. no. p Pa. in. c. quod dilectio. de cōsan. et affi. et in. c. at si clici. de iudi. Et sic collige q sacerdos prochialis de iure pōt absoluere ab oī excōe scdm q dixi. s. Absolutio primo et ab oibus peccatis excepto crimine icendiarioꝝ et ꝯfractis ꝯ interdictū eccle matrimonii. et ab eo a quo eps noluit eū absoluere postq̄ audiuit cū in ꝯfessiōe. et qn publica pnia est iponēda: nisi eps ꝓpter eius delictū: vel ꝓpter vtilitatē aiarū ei interdixerit aliquoꝝ alioꝝ absolutionez peccatoꝝ. Dispensare aūt vel irregularitate. aut votis vel aliis qbuscūqz nō pōt nisi spāliter ei ꝯcedatur. Tenet ēt Hen. in primo quoli. q. xxv. q prelati pūt sibi reseruare nouos casus vltra illos q de iure eis reseruant nisi ex cā legitima. Et hoc veꝝ quo ad sacerdotes q habent curā aiarū. Quo vero ad alios bñ possūt tot quot volūt. excepto quo ad minores et predicatores de quibus dic vt. j. confessio. iij. §. xxviij.

Casus fortuitus est repēte rei euentus qui preuideri nec resisti pōt vt colligitur in. l. in rebus comedatis in prin. ff. como. vt mors seruoꝝ sine culpa hostiū incursus piratarū vel naufragiū. Incendiū: fuga seruoꝝ q custodiri nō solēt. vt ibi ponitur. Ubi no. q vbi diligētissimus preuidisset nō est casus fortuit⁹. veluti si domū quā ruiturā diligentissimus ꝓuidisset: nō ꝓuidisti. et ꝓpterea equū in ea dimisisti q piit ex ruina. Secus si ex tremotu: aut subito ipetu ventoꝝ.

¶ Utrū furtum sit casus fortuitus. R. pa. in. c. vnico de como. q glo. iuris ciuilis videntur ꝯtra sed ipse dicit q si per violentiā subtrahitur est fortuitus nisi fueris in culpa trāseundo p loca piculosa. ar. l. nō est verisimile in prin. cū. ff. qd me. cā. Si aūt clādestine. et tūc si ab ea persona a qua diligentissimus precauisset. puta a vili famulo. non est casus fortuitus. alias sic. facit qd not. in. l. que fortuitis. C. de pig. ac. 1

¶ Utrū qs teneat de casu fortuito. R. tex. in. d. c. vnico q sic in tribus casib⁹. ¶ Primus qn culpa ꝓcessit. puta comodem tibi equū vt ires mediolanum et iuisti placentiā et icidisti in latrones ipitabitur tibi. vt hic et in. l. si vt certo §. sed iterdū. ff. como. ¶ Secūdus qn ꝓcessit mora. puta nō reddidisti qn debuisti. et fortuito pdidisti. tibi imputabitur. vt in. d. c. vnico et in. c. bona fides depositi. Hoc veꝝ in ꝯscīa. nisi eodez mō fuisset peritura apud dn̄m qz tūc nō tenet nisi de eo in quo eū dānificauit per nō factā restōnē rei tpe debito. ar. c. si. de iniuriis. Sz qn dubiuz est an fuisset ptitura vide. j. mora. §. vi. ¶ Tertius qn pactū intercessit vt teneret de fortuito. vt in. d. c. vnico et bona fides limita nisi adueniat culpa ei⁹ cui ꝓmisit. qa sic nō tenerentur. l. cū proponas. C. de nau. fe. et. l. qui officij. §. fi. ff de contrahen. emp. 2

¶ Sed quid si gnāliter renūciauit et nullus casus fuit expressus. puta dicendo. q volebat teneri de oī cāsu fortuito. an teneat. R. q lz varia sit opi. vt refert Bal. in. l. i. C. como. ego dico tñ sz 3

Joā.an.in.d.c.vnico q̃ nõ tenetur fa-
cere.l.sʒ ⁊ si.m.§.q̃situm.ff. si quis cau.
Quod verũ est infallanter in ↄ̃scia nisi
in casibus in quibus spāliter fuisset renū-
ciaturus si fuissent exp̃ssi.ar.c.ff. de of
fi.vi.li.vi.⁊ no.accursius in d.§.q̃situ
⁊ bn̄ q: ꝫ eū qui legē dicere potuit ap
ertius est interp̃tatio faciēda de reg. iur.
li.vi.⁊ in.l.quicqd.ff.de ver.ob. dicit.
Quicqd astringende obligationis cā
dictum est: id nisi palam verbis exp̃-
matur omissum intelligendum est.

4 ¶ Sed qd si aliqui casus fuerūt enu-
merati spāliter.⁊ postea secuta fuit re-
nūciatio generalis.R̃.fm̄ Bar.in.d.§.
quesitū q̃ p illā generalē renūciationē
nõ veniūt casus maiores exp̃ssis. sʒ so
lum ↄ̃similes exp̃ssis. Quod qdē verũ est
gnāliter in oibꝰ odiosis: sicut hic. secꝰ
eēt in fauorabilibꝰ vt no.in cle nõ pōt
de pen.⁊ inno. in.c.sedes. de rescrip.

5 ¶ Sed qd si renūciationi gnāli inter
uenit iuramentū.R̃.io.an. vbi.ŝ.q̃ nõ
obligat. Nõ fm̄ ip̃ʒ est q: iuramentuʒ
nõ obligat vltra ↄ̃sensum iurātis facit
c.veniēs el.i.⁊ q̃d ibi no.inno.de iure
iurādo.⁊ hoc credo verũ in casibꝰ pro
quibus specialiter nõ iurasset. Secus
in quibus spāliter si fuissent expressi cõ-
sensisset.pro quibus facit.c.tue nos cũ
ibi notatis de spon. Cõcordat bal.vbi
ŝ. Ratio quia iuramētū habet vim ca
sus expressi.l.cum pater.§.si quis ma-
trem.ff. de lega.ij.

6 ¶ Utrū extimatio faciat venire casus
fortuitū.R̃.fm̄ Jo. an.in.d.c.vnico et
Bar.in.l.si vt certo.§.nūc videndū.ff.
como.⁊.l.i.eo.ti.qñ sumus in ↄ̃tu.cu
ius nāe nõ repugnat q̃ dñium trāsfe-
rat tūc extimatio facit emptionē.vt.l.
plerūq;.ff.de iure.do.⁊.l.quotiens.C.
eodem. Et sic extimatio facit periculū
oē ⁊ comodū recipientis.l. necessario
in pn.ff.de peri.⁊ co.rei vē.⁊.d.l.quo
tiens ⁊ plerūq; ē deteriorationis. vt.l.
si extimatis eē.l.se.ff.so.ma.exēplū cũ
mulier dedit viro rē extimatā. vt i.d.
l.plerūq;.vel cū qs extimatā rē tradit.

sic q̃ extimatio reddat nõ res. vt i.d.
§.nūc videndū. Si aūt sumus in ↄ̃tu
de cuius natura est vt solū pro pte dñi
um trāsferat ⁊ pro pte non sicut est in
societate.sic p̃iculū pn̄s solū si extima
tio sit trāsit: in accipiētē.vt.l.cū duobꝰ
§.dāna.ff.pro socio. Si aūt sumus in
ↄ̃tu cuiꝰ nature repugnat dñij trāsla
tio vt in locato ⁊ hmōi sic extiatio nõ
facit emptionē: nec trāsire periculum
casus magis q̃ꝫ teneat ex nā ↄ̃ctꝰ. Nec
ob.q̃ bar. vbi.ŝ.vult vt aliqd operetur.
⁊ sic si tenebat lata solum teneat de le
ui: si de leui.tūc de leuissima.si de leuis
sima.tūc de cāu.q: hoc nõ teneo sicut
nec Jo.an.in.d.c.vnico. Sed dico ope-
ratur extimatio tūc solū vt sciat p̃ciuʒ
si deterioraret vel p̃deretur ex vicio re
cipiētis ⁊ sic releuatur dñs ab honere
probandi verũ preciū rei. Si aūtē res
extimata daret cū pacto q̃ aut res vel
extimatio redderetur sic facit transire
periculum pemptionis: sed non dete-
riorationis.vt.d.l. plerumq; in fi.

Cathecismus qd est. R̃.
q̃ ē ille ex
orcismus qui fit ante ianuā ec
clesie sup baptizando. Uñ dicitur ca-
thecismus a cathecizo.i.instruo vel do
ceo. Jdeo cathecismus instructio vel
doctrina dicitur de hoc in.c.per cathe
cismum.de co.sp̄i.li.vi.⁊ in.c.ante ba
ptismum de conse.di.iiij.

1 ¶ Utrū ↄ̃hatur aliq̃ cognatio sp̄ūalis
in tenētibus in cathecismo sicut in ba
ptismo.R̃.q̃ sic q̃ impedit matrimo-
nium ↄ̃hendum sed nõ dirimit. ↄ̃trã
vt in.d.c.per cathecismum.

2 ¶ Ad quid tenetur qui ē in cathecis-
mū. Dic vt.ŝ.baptismus.viij. in fi.

3 ¶ Ad quid valet cathecismus.R̃. fm̄
Tho in iiij.di.vi.q̃ minuit p̃tātē de
monis:ne tantū possit i corpore ⁊ aīa
vide.j.exorcismus q: idem est.

Causa dr̃ multipl'r aliq̃n cā
pia.vide.j legatū.ij.
in prin.⁊ cā cuiꝰ causa finis est comō-
dū p̃ns: seu aliqueʒ fine alterius puni

tione. In hac tractatur de pecuniis et possessionum negocijs et huiusmodi. vt i. xiiij. q. ij. sup prudentiã tuã. Cã cri minalis cuius est finis punitio peccati vel vindicta publica. vt in. c. at si clerici et in. c. cum nõ ab hoie. de iudi. et d. c. sup prudẽtiaz et. xvj. q. i. frater noster. circa mediũ. Cã mixta ẽ que pticipat de vtroqz. de pcu. c. nia. Et lz gl. videã tur varie ponendo pecuniariã penam aliqñ pro ciuili aliquãdo pro crimina li. vt in. l. pretor. in prin. ff. de sepul. vio la. et in. l. vnica. C. qñ ci. ac. crimi. pre. Tñ pcorda. qz qñ pecuniaria pena ap plicatur fisco. crialis est sicut tenet In no. in. c. qualiter. et qñ el. ij. de accusati. et est gl. et Bart. in. d. l. pretor. §. i. quia sic intenditur vindicta publica per pe nam pecuniariam: sicut per penam corporis. Si vero applicatur fisco pro interesse fisci: ciuilis est vt in. l. i. C. de his qui vt indig. Nec obstat. c. per tu as de simonia. et quod ibi notat Pa. in rubrica de iudi. qz illud. c. loquitur de ammonitione a prelatione. que est ciuilis: quia facit ad bonũ subditorum habere bonũ prelatũ. Et tali nõ impo nitur pena debita delicto: sed nõ pmit titur exercere qd ei nõ cõuenit scilicet prelationẽ ad quã est indignus. Item nõ dicunt doc. qz precise est agere ciui liter qñ pena applicatur pti: sed etiaz alio mõ. sicut in. d. c. p tuas. Hoc sequi tur gl. et bar. et Ang. i. l. iij. ff. de se. vio. et Bar. in. l. fi. in qõne. Quero quomo do cognoscantur. ff. de pri. delic. Item glo. Albri. et Saly. in. l. i. C. de se. viol. et glo. in. l. aut dãnum in prin. ff. de pe. et cõior est opinio de hoc no. d. Anto. in Rubrica de iudi.

1 ¶ Nomine cãe intelligitur de cã ppin qua nõ remota. vide gl. in. c. de cetero. de homi. Et no. qz cã remota dicit oc casio. facit lex. q domũ in fine. ff. loca. Nã faciens turrim: est occasio homi cidij illius qui ascẽdit et se pcipitauit Ipsa vero est cã ppinqua. Qñ aũt qs teneat pro causa remota no. glo. in. c. sicut nobis de testi. que distinguit. Aut dabat operam rei licite. et si adhibuit diligentiã debitaz. nõ tenet. xxiij. q. v. de occidẽdis. Si vero nõ adhibuit tene tur. Io. distin. sepe. ff. ad. l. aq. qui occi dit. §. pe. Si aũt dabat opam rei illici te. imputantur ei semp oia que inde se quuntur. Io. distin. c. quãtum dixit de iniur. c. fi. ff. ad l. acquil. l. item Mellas in prin. ij. §. item et cum eo.

2 ¶ Causa ecclesie nõ dr cã propria re ctoris. vnde in cã eccle sue põt esse iu dex. ij. q. vij. c. si qs erga epm in glo. fa cit c. fi. de postu. vbi ponit aut diuersa p se vl p ecclesia. Et hoc verũ dũmõ alius pstituat q agat nomine ecclesie vt in. c. in sup de testi. Similiter põt eẽ testis in cã ecclesie qñ alius est pstitut qui agat nomine ecclesie. d. c. insup Sed no. qz licet canonicus possit esse testis p pcanonico suo p extraneum qz nõ dicit domesticus eius sed eccle tantum sm Hugo. vt in glo. d. c. super prudentiã. xiiij. q. ij. nõ tamen põt esse iudex pro eo cõtra extraneũ: qz minor causa repellit aliquẽ a iudicio qz a testi mo. de offi. dele. c. cũ. R. canonicus.

3 ¶ Cãm propriam palã est eaz esse cu ius emolumẽtũ vl dãnũ ad aliquẽ suo noie ptinet. c. bidũ. §. palã. ij. q. vi.

4 ¶ Cã cõis vtriusqz ẽ vt. ff. de ri. nup. l. illud. Et ideo testis nõ põt esse in re cõi sibi cũ alijs nisi indirecte. vt lega tarius q potest esse testis in causa testa mẽti in quo sibi ẽ aliqd relictũ. Insti. de testa. §. legatarijs sed causa vniuer sitatis nõ vr singularis psone. vt i. c. q manumittũt. xij. q. ij. et ibi vide doc. in d. §. legatarijs cũ limitationibus suis.

5 ¶ Causa alia ipulsiua que occasionẽ remotã prestat sicut Calfurnia q ipor tune postulando causam dedit vt mu lier non possit postulare. vt in. l. i. §. se xũ. ff. de postu. Et ista cessante nõ ces sat effectus. alia final. et ista regula dis positionem. c. cũ cessante causa de ap. l. generaliter. C. de epi. et cle. et ibi Bal. multa dicit de hac materia. c. generali

ter.vi.q.i. Hec cognoscitur ex.v. Pri
mo quando illud quod exprimitur in
viam cause respicit vtilitatem iam al-
terius q̄ꝫ etiam ꝓpriam .l.ticio centum
in prin.ff.de condi.ꝛ demon.puta do
no tibi centū.vt inde facias fieri capel
lam in tali ecclesia que illa indiget ꝛ
huiusmodi. Si vero respiceret solum
vtilitatem illius qui debet implere ꝛ
nō sic pia: sic presumitur causa impul
siua.d.l.ticio.§.sed si filio. Unde si le-
go tibi.x. vt caligas emas nihilomi-
nus tenet legatū.lꝫ nō emas Sīr si vt
fundū. Sed si vt emas fundum aliqui
minus industrioso nō valet nisi caue-
at.vt ibi. Secundo cognoscitur qñ expri
mitur pius actus in viā cāe.l.si qs pro
redemptione.C.de donatio.ꝛ.l. si ego
in prin.ff.de in.do.ꝛ vult Bart.in.l.ij.
§.fi.ff.de dona.vtputa dono tibi cen-
tum vt facias hospitale: nā hospitale
ꝙ fiat erit cā finalis. Tertio cognoscitur
qñ in gerendo actū exprimitur ab hoie
cā vbicūqꝫ lex reqrit de necessitate cā
ad validitatē actus qꝛ tunc itelligitur fi-
nalis vt actus sustineat.l.sed si mors
§.fi.cū.l.se.ff.de do.inter vi.ꝛ vx. vbi
dicitur ꝙ dōatio facta vxori ad restau
ratione ediū igne ꝯbustarū valet vsqꝫ
ad eaꝝ reparatiōēꝫ.ꝛ nō i plus. Quar
to vbicūqꝫ nō pōt esse alia rō illa cen-
setur cā finalis.l.q̄uis.vbi glo.C.de fi-
deicōmis. Uñ q legat iter ad fontē .vel
legare ꝛ haustū.ff. de ser.ru. pre.l.iteꝫ
si. Quinto vbicūqꝫ lex exprimit cām
cēset finalis gl.ē notabilis in.l.cū tale
§.legato cāꝫ falsāꝫ.ff.de cōdi.ꝛ demō.
quā ad hoc ponderat ang.in.l. sciēdū
ff.de edi.edic.ꝛ Barto.in.d.§. fi. cu-
ius sunt ista dicta.

6 ¶ Est ꝛ alia cā q̄ ē cāiua alicuius effe
ctus sed nō sufficiēter ꝛ efficacit.ꝛ ta-
lis nō tenet ad restōnē dāni dati ꝓrio
lꝫ peccauerit. Est ꝛ alia que ē cāiua ꝛ
inductiua alicuius effectus sufficiēter
ꝛ efficaciter ꝙ sine ea nō sequeretur.ꝛ
talis tenet ad restitutionē vltra pecca-
tum cōmissum. Et de ista loquitur .c.si.
de iniurijs. Qd̄ no.qꝛ facit ad multa.

Cautio simpliciter dicta re
gulariter intelligit
nuda ꝓmissio vt.l. sancimus
C.de ꝓ.stig. Fallit in cautione expressa
a.l.ptora vt.ff.de pto.sti.l.ptore.la pri
ma. Et sic intellige gl.in.c.p.ia igit de
ꝯse.di.iiij. Itē fm gl.in.l.pe.in fi.ff. de
pe.he.qñ est psona suspecta.vt.l.si fide
iussor.§.fi.ff.q sa.co.qꝛ tūc ds cauere
cū fideiussoria. Sꝫ cū addit idonea vel
sufficiēs: intelligit de pignoraticia vel
fideiussoria.vt.ff.d fideicōmis.li.l.ergo
q̄.dm.§.addici.ita Uide glo. in.c. ad
nr̄am el ꝓmo de iureiuran.ꝛ in.c.vltio
de pig.ꝛ in.c.ex publico.de cōuer.ꝯiu.
Si vero dr̄ cautio mediocris.tūc vēit
obligatio omniū bonoꝝ ter.ē singula
ris in.l.filio in fi.ff.vt le.noie caue. Si
vero dr̄ cautio cōpetēs intelligit arbi-
trio iudicis fm aliquos: vel secundū
alios fideiussoria vel pignoraticia. vt
in glo.l.si debitori.ff.de iudi. Notat tñ
Bal.in.l.vniuersa.C.d pci.ipera.of. ꝙ
qñ statuto cauet ꝙ caueat idonee: qñ
cōpromissum petitur intelligitur arbi
trio iudicis ꝛ in.l.oēs.C.d epi.ꝛ cle.di
cit tenetur qs dare fideiussores: ꝛ nō
pōt: tūc tenet obligare oia bōa sua me
liori mō quo pōt. Si ꝟo dicat.satisdet
vel satisfaciat.fideiussoria itelligit.vt in
d.l.q satis.cog.ꝛ fm gl in.d.l.pe.

Acecitas mentis secundum
Tho.scda sectiō de
q.xv ar.i.puenit duplicit Pri
mo ex hoc ꝙ auertit se spontanee a cō
sideratiōe ꝓmi ꝓncipij intelligibilis se
cundū illud psal. Noluit intelligere vt
bene ageret. Alio mō ꝑ occupationeꝫ
mentis circa alia que magis diligit q̄ꝫ
dictū principiū fm illud psal. Sup ce
cidit ignis.i.cōcupiscentie.ꝛ non vide
runt solē. Et sic patet ꝙ est peccatum
ꝛ a Gre.xxxi.moꝝ.ponit filia luxurie.
¶ Sed vtrum sit mortale.R̄.ꝙ sic qñ 1
sic non vult intelligere necessaria ad
salutem.xxxviij.di.c.qui ea.fit quādo
ita occupatur i temporalibus ꝙ omni

tis necessariam vacationem quam deo tenetur exhibere. vt in diebus festiuis in quibus secundum Ri.i.iij. di.xxxvij.ar.iij.q.iiij.i aliqua hora tenetur deo vacare mente: vel huiusmodi. secus si omittit que non sunt necessaria ad salutem quia tunc est peccatum veniale.

Cedere bonis debet qui soluere non valet creditoribus suis. Et valebit ei ad tria. primum ne incarceretur. l.i.C.qui po.ce.po.de quo vide.s. Carcer.§.ij. secundum ne excommunicetur. et si erat excommunicatus debet absolui recepta idonea cautione de soluendo debito si ad pinguiorem fortunam venerit. de solu.c.odoardus. Tertium quod non condenetur nisi in quantum facere potest habita ratione ne egeat: nec enim fraudandus est alimentis quottidianis. ff. de re.iudi.l.sunt qui in id quod facere possunt. et ff. q.bo.ce.pos.l.is qui et.l.qui bonis et.l.si debitores. Nec ob.c.peruenit.de fideius. quia ibi non cesserat bonis. Limita tamen tertium quando non conuenitur ratione delicti. quia si conueniretur ratione delicti non haberetur respectus ne egeret etiam in clerico. vt no. Pa in.c.olim nobis.de resti.spo. Quomodo vero fit vide.j.solutio.§.xxiij.

Celare peccatum alicuius propter pecuniam vel gratiam aut consanguinitatem. simonia est. vt in c.nemo de simo. vbi glo. et Inno. dicit quod non est quia quilibet tenetur alterius peccatum ad penitentiam indicare. xxiiij.q.iij.tam sacerdotes. Secus autem in indicatione furis. vel serui fugitiui vt capiatur quia licite merces accipitur ff.de offi. presidis vrbis. l.solent. et ff.de condi.ob.tur.cam.l.iiij. §.vlt. Nec propterea dicit.inno. quod est simonia vbi ex gratia quis non indicat. sed debet puniri sicut simoniacus. Tu dic secundum gl. l.i.iiij §.si tibi.ff. de condi. ob tur. ca. quod ille qui non tenetur per officium vel actionem vel iudicem reuelare furem licite accipit aliquid vt indicet sed accipere vt non indicet turpiter accipit. quia contra publicam vtilitatem: que est maleficia puniri. vt.ff de fideius.l.si quis a reo.§ pe. Et sic patet quod ratione naturali non tenetur quis indicare. quia tunc non liceret accipere pro indicando. vt.ff.de condi.ob tur.cau. l.i.in fi. et.l.ij.primo.Re. Quod tamen licet vt in.d.§ si tibi quod limito verum de indicatione que fit prelato vt puniat. secus de illa que fit alicui vt prouideat quia teneretur.

Censura ecclesiastica quid comprehendat. Re. quod interdictum suspensationem et excommunicationem. de verb. signi.c.querenti.

Census est quedam pensio que de prouentibus soluitur.i. q.iij. quesitum: vel potest dici census quicquid annuatim soluitur in quantitate vel summa. ff. de censi l.etatem.

¶ Census nouos imponere ecclesijs: aut veteres augere prohibetur omnibus episcopis et prelatis in.c. prohibemus de censi. etiam si eripuerint eos de manu laici. vt in.c.ecclesijs. eodem ti. Dicit tamen Pa.in.d.cap. prohibemus. quod hoc verum est ad vtilitatem eorum propriam. vt in cle.ij.de re.ec. non ali. Secus esset ad vtilitatem alterius ecclesie. rationabili causa subsistente et a prelato iurisditionem habente episcopalem et in ecclesia pleno iure sibi subiecta. quia tunc potest. vt no. Inno.in.d.c. prohibemus et facit.c.preterea.eo.ti. 1

¶ Quis potest imponere censum. Re. quod quicunque habet ius in re tali. vt insti. de vsufru.§.sine testamento. 2

¶ Quod argumentum prestat census solutio. Re. quod aliquam subiectionem. de censi.c omnis anima. Aliquando prestitam libertatem vel perceptam protectionem. vt in.c.percepimus.de priuil. 3

Certum dicitur id de quo proprio nomine: vel indubitata circumlocutione constat. vt in glo.de priuil.c.cum et plantare. Insti.de exhereda.li.§. nominati. vbi dicitur quod qui vnum filium solum habet nominans exheredat siue dicat. ticium filium meum exheredo. siue filium meum exheredo.

Cessatio a diuinis officijs alia generalis. et hec equiparatur interdicto. ita q posita generali cessatione ab eo qui potest vel de iure vel de consuetudine in loco aliquo. si quis ibi celebrat est irregularis. et religiosus talem cessationem non seruans est excoicatus ipso facto si matrix ecclesia fuat. Et sic intellige cle. i. de sen. ex. et inno. in. c. non est nobis de spo. Cessatio vero spalis est illa que solum in aliqua eccia ponit. Et hec non comparatur interdicto. Unde celebrans in eadem ecclesia non efficitur irregularis nec religiosus excoicatus si non seruat etiamsi talis ecclesia esset matrix. Et sic intellige glo. ij. c. si canonici de offi. or di. li. vi. et inno. i. c. dilectis filijs de ap.

1 ¶ Que est pena imponentis generalem vel spalem cessationem indebite. R. q illi qui imponunt tenent restituere oes fructus quos interim ab ecclia peceperunt. In qua cessatu est etiam si talis ecclesia sua erat. et ipsi ecclesie. Item tenentur de omni dano quod alij incurrerunt propter talem cessionem. d. c. si canonici. et ibi Ge. dicit q lz. d. c. loquitur de capitulo canonicorum tamen idem erit in alijs q ipsam cessationem imponunt.

2 ¶ Que est pena illius qui dat causam cessationi. R. tenetur ad omne interesse quod canonici aut alij incurrerunt. et ad aliquam aliam satisfactionem extimanda arbitrio superioris in recompensationem cessationis facte in ecclesia. d. c. si canonici.

3 ¶ Que requiruntur ad hoc vt cessatio debeat seruari. R. secundum Jo. an. in. c. quamuis de offi. or. li. vi. q. x. ¶ Primo q hi qui cessant habeant ex consuetudine. vel alio iure. Secundo q conuocentur absentes ad tractandum de cessatione. ¶ Tertio q tractent diligenter. ¶ Quarto q de cessando deliberent. ¶ Quinto q sit manifesta offensa vel iniuria. Et secundum Inno. et Host. oz esse notoria. q si non esset nulla consuetudo pdesset: q2 cet ecclesijs onerosa de consue. c. i. et c. cum venerabilis q2 ille contra quem cessatur non oz connici probandis: sed apertus et notorius maxime in cultu diuino tollendo C. de actio. et obli. l. negantes. ¶ Sexto q sit causa ronabilis. ¶ Septimo q ante cessationem instrumento publico vel patentibus literis autentico sigillo munitis causam cessationis exprimant. ¶ Octauo q illud instrumentum vel literas tradant ei contra quem cessant. ¶ Nono q requirant illum vt emendet competenter iniuriam propter quam cessare volunt: q si non fecerit tunc locum hz cessatio. ¶ Decimo q post cessationem vtraqz pars iter debet arripere ad sedem apostolicam infra mensem p se vel per procuratores sufficienter instructos. et continuatis diebus quam cito poterit se sedi aplice representent vt discutiat quid super hoc sit agendum his non seruatis non seruat cessatio. Similiter si quis q posuit cessationem eam non seruauerit ab alijs non seruet similiter hoc not. Jo. mo. et Gas. in. c. si canonici. de of. or. li. vj. quo. c. reprobatur consuetudo illorum qui in aggrauatione cessationis imagines crucis vel aliorum sanctorum psternunt. vrticis supponunt vel lapidibus et huiusmodi. et q talia faciunt grauiter sunt puniendi vt ibidem.

Cessio actionum an valeat. R. Pa. in. c. si. de ali. iu. mu. ca. fac. colligendo dcm doc. distinguendo sic. Circa quid an valeat cessio actionum dic aut fuit facta in vltima voluntate. et tenet vt no. in. l. nomen. ff. de le. iij. Sic tamen q si actio erat in iudicium deducta per defunctum non oz agere legatarius. sed heres omnem talem vtilitatem quam consequetur heres debet legatario restituere: Et si nihil consequitur nihil restituet: q2 videt testator legando actionem legasse euentum illius iudicij. Et ob hoc ne fiat collusio per heredem potest legatarius si vult assistere heredi in iudicio. vt in auc. nunc si heredi. C. de lit. Si vero actio non erat deducta in iudicium poterit legatarius

post cessionē agere vt ibi. Sed cuius
sumptibus .Re.glo.in auť.nūc si heres
ꝗ si erat litigiosa cū legabat.tunc sum
ptu heredis.l.cum seruus.ff.de le.i. Si
vero facta est litigiosa viuo vł mortuo
testatore tūc sumptu legatarij.vt.ff. de
le.i.l.seruus. legatus.nisi heres fuerit
in mora.ar.ff.d le.i.l.cū res. Aut cessio
fit inter viuos.⁊ distingue quia aut fit
potentiori ratione officij seu dignita-
tis ꝑcipue ⁊ nō valet ⁊ cedens debet
ꝑdere oē ius qđ habebat. Et iste est ꝓ
primus casus.l.ij.C.ne.li.po. Et hoc ve-
rum, sm spe.in ti.de.cessione actionuꝫ
post Uin.qñ fit potētiori maliciose:cā
opprimēdi aduersarium secus si fieret
bona fide.ar.l.qui stipendia.C. de pro
cur.⁊ placet Pa Si ꝟo cessio fit po-
tētiori nō rōne officij vel dignitatis: sꝫ
rōne nobilitatis:vel qꝛ ditior vel alio
respectu:tūc si fuit facta cessio rōne iu
dicij mutādi pōt excludi cessionarius
per exceptionē.vt.l.pe.⁊ qđ ibi no.ff.
de al.iu.mu.cā fa.nō ꝑdit tñ actionez
cedēs: sed punitur sm vnaz opin.qꝛ
nō pōt amplius cedere istā actionē al
teri:nec pōt in ea ꝯstituere ꝓcuratorē:
sed tenetur ipse ꝓseq:vt vr̄ innuere.d.l.
pe.gl.tñ in.d.l pe. dicit ꝙ in isto casu
videt trāstulisse magis rem ꝗꝫ litez ⁊
sic cessionarius habebit rē si euincat:
⁊ cedens expēsas litis facit in dānum
suū.secus si nō fuit facta ratione, iudi-
cij mutādi.qꝛ tenet vt patet ex notatis
in gl.in.l.i.C.ne.lic.po. Aut cessio q̄ fit
inter viuos:⁊ q̄ nō fit potentiori est du
bitata.⁊ dr̄ dubitata eo ipso ꝙ est in li
tigiū deducta: qꝛ dubius euētus litis:⁊
sic nō pōt regulariter alteri cedi.⁊ ce-
dēs icidit in viciuz litigiosi.vñ dꝫ pu
niri.vt habet in.l.fi.C.de liti.⁊ ꝑ glo.
in.c.eccłia el pmo ne li.pen.fallit in ca
sibus ibi numeratis. No.hic ꝙ in ca-
sibus in qbus pōt fieri cessio: ꝙ ꝓse-
cutio actionis fiet a cedēte:nō a cessio
nario sm inno in quadā gl.in d.c.fi.
allegat in ar.l.ꝗsꝗꝫ.ff.de aq plu.arcen.
Aut actio nō ē dubitata tūc regularit

pōt cedi titulo donationis:vēditionis
vel alio titulo legitimo. vt ꝓbat.C. de
he.vel ac.ven.l.nois venditio.⁊ in.l.ꝑ
diuersas.C.man. Pretendit tñ simula
tus ꝯtcus ex sex. ¶ Primo ex medici-
tate precij:⁊ extimat ista actio sm du
biū.expēsas:labores ⁊ hmōdi sꝫ Pa.
ibidē. ¶ Secūdo qñ in cessiōe nō ex-
primitur titulus:vt qñ dicit cedo actio
nē ⁊c.nec dr̄ ꝓ q̄ cā vt ꝓbatur in.d.l.
ꝑ diuersas.⁊ tenēt cōiter doc. ¶ Ter-
tio qñ cessio fuit pro parte vēdita: ⁊ ꝓ
parte donata.vt.d.l.ꝑ diuersas: Rō qꝛ
ista cessio est odiosa secus i alijs qꝛ va
let. Et isto casu admittitur cessiōarius
vsqꝫ ad quātitatē quā exbursauit. In
alia ꝑdit actio vt. in.d.l.per diuersas.
¶ Quarto qñ cessio pure vēdit:tñ ꝓci
uꝫ nō soluit nisi ꝓ pte.⁊ de reliq̄ ꝯfitet
se recepisse. ¶ Quinto qñ dicit se do-
nare ꝓpt beneme[illegible].q̄ nō sunt. Fal-
lit in casibus ꝯtētis [illegible].d.l.ꝑ diuersas.
vbi nō ꝑsumitur simulatio.vtputa si iter
coheredes est facta cessio:vł cū ē facta
insolutū:vel pro munimie rei sue:vt cū
domus tua.minat ruinā domui mee:
ego emēs emi oē ius tue. Itē si fit iter
legatarios ⁊ fideicōmissarios: vel qñ
heres cessit actionē legatario. Silr in
societate.s.qñ socij sibi cedūt actionē.
¶ Utrum clericus possit emere cessio- 1
nem.Re.pa.in d.c.fi.ꝙ nō:qꝛ vil⁹ eme
re ⁊ carius vēdere nō licet ei:sꝫ posset
tñ donari ecclie vel clico bonafide ⁊ te
net nec credo illicitū sm pa.ibidē.
¶ Sed querit qñ dr̄ res litigiosa.Re. 2
litig'osa res ē de cuius dñio causa mo
uet iter petitorē ⁊ possessorē iudicia
ria ꝗstiōe.vł precib⁹ꝓncipi oblatis ⁊
iudici isinuatis:ac ꝑ eū futuro reo co-
gnitis. Ita dr̄ i auc litigiosa res C.d li
ti.sꝫ bar.in.l.i.C.de liti.distīguit.ꝙ aut
agit actiōe reali:⁊ tūc si ꝯtēdit d dñio
vel quasi.puta qꝛ dr̄ rē suā esse: vel de
eius dñio vł q̄si.sic res efficit litigiosa
ꝑ simplicem ꝗstiōnē vt in.d.auc.liti-
giosa . Si vero non ꝯtenditur de dñio
sed de alio iure principaliter: puta hy

pothecaria ꝛ hmõi:sic non efficitur litigiosa. Aut agitur actione personali ꝛ sic nunq̃ efficitur litigiosa. Aut agit actione mixta: ꝛ sic si est vlis efficitur litigiosa p solam ꝯtrouersiam. Si vo est particularis: sic efficitur litigiosa p litis ꝯtestationem. Concordat inno. in c. cũ. M. ferrariensis de consti. ex hoc patet q̄ qñ res non est litigiosa potest alienari absq; vicio litigiosi: alias non sine pena litigiosi.

3 ¶ Que est pena litigiosi. R. vt no. in l. fi. C. de liti. q̄ q̄ scienter ex aliquo contractu rẽ litigiosam acceperit restituere tenet rem ꝛ precio eius priuabit ꝛ fisco applicabit. Si vo ignorans rem litigiosam emerit: vel ex alio ꝯtu acceperit: tunc ꝯtus non tẽ: sed ꝯdẽnatur vendens restituere precium ꝛ vltra terciam partẽ. Et si [illegible] donationem sit facta alienatio ex[illegible]mabit: ꝛ idem fiet de precio quo est extimata: vt dictum est de ꝯtu emptionis vel alio ꝯtu exceptis casibus donationis ante nuptias vel transactionum: aut diuisionis reꝝ hereditariaꝝ facte vel p legati: vel per fideicõmissi cãm de quibus in. d. l. fi. ꝛ in. d. gl. d. c. eccl̃ia el primo. ꝛ. ij. q. i. qꝛ res. in litigio in quibus potest fieri alienatio sine vitio litigiosi.

4 ¶ Utꝝ res litigiosa possit alienari ab alijs inter quos nulla lis est de ea. R. ang. in auc. de litigio. q̄ sic.

Cimiterium

Cimiterium grece dicitur a cinis grece q̄ est dulcis statio animarum vel potius corpoꝝ: quia ibi cinis mortuorum detinetur vel a tis q̄ est ante: quia ante ecclesias fieri solet. hec Ge. in. c. vnico. de cõse. ec. vel alis. li. vj. de immunitate cimiterij: vide. j. Immunitas. ꝛ de eius ꝯsecratione ꝛ pollutione. vide. j. consecratio. iiij. per totum.

Circunstantia

Circunstantia dicitur q̄d circumstat actum quasi extrinsecus extra actus substantiam consideratũ. Hec autem vno modo est ex parte cause. ꝛ sic vel finalis: ꝛ sic consideramus cur fecerit: siue respectu agentis principalis: ꝛ sic quis fecerit. Aliquando respectu instrumenti: ꝛ sic quo instrumento: vel quibus auxilij fecerit. Aliquando circumstatur ex parte mensure. ꝛ sic consideramus vbi vel in quo loco: aut quando fecerit aliquando ꝛ tertio ex parte ipsius actus consideramus modum agendi. puta fortiter vel lente: si sepe vel semel solum siue consideramus obiectum: siue materiam actus. puta vtrum patrem percussit vel extraneum: siue effectum quem agendo inducit: puta vtrum percutiendo vel vulnerauerit vel occiderit: que omnia continentur in his versibus. Quis quid vbi: quibus auxilijs: cur: quomõ quando ꝛ quotiens. Ita tamen q̄ in quid includatur non solum effectus: sed et obiectũ vt intelligat: ꝛ q̄d: ꝛ circa q̄d.

1 ¶ Utꝝ circumstantia mutet speciẽ peccati. R. q̄ circumstantia tripliciter se habet ad actum peccati. Aliquando enĩ circumstantia adueniens actui indifferenter se habet quantum ad rationem ꝛ tunc non dat speciem peccato: neq; aggrauat. Nihil enim ad rationeꝫ pertinet vtrum ille qui percutitur tali vel tali veste induatur. Aliquãdo vero differentiam aliquam habet per comparationem ad rationem importans aliquid repugnans rationi primo ꝛ p se: ꝛ tunc dat speciem peccato: sicut accipere ꝛ alienum. Si autem primo ꝛ p se non importat aliquid repugnãs rationi: sed per comparationeꝫ ad id q̄d primo ꝛ p se rationi repugnat aliquaꝫ repugnantiam habet ad rationeꝫ. Sicut accipere aliquid in magna quantitate: nihil repugnans rationi dicit: sed accipere alienũ in quantitate dicit maiorem repugnantiam ad rationẽ. Unde illa circumstantia aggrauat. Uel sic s̃m philosophum. v. ethi. q̄ peccatum recipit speciem ex intentione peccantis. Unde ille qui mechatur vt furetur magis est fur. q̃ mechus.

2 ¶ Utrum circũstantia aggrauet petm̃ in infinitũ. R. q̄ qñ circũstantia nõ ↄstituat spẽm nouã. tunc nõ aggrauat peccatũ in infinitũ. vt veniale possit fieri mortale: q2 petm̃ veniale z mortale nõ sunt eiusdẽ spẽi: sed qñ circũstantia cõstituit nouam spẽm pt ↄstituere petm̃ mortale: z ita aggrauare in infinitum sicut si quis dicat verbum ociosũ: vt prouocet aliquem ad luxuriam.

3 ¶ Utrum circũstantia psone aggrauet in infinitũ. R. q̄ nõ nisi solũ dupliciter. ¶ Primo qñ pp̄ ↄditionem sui status est aliqd ei de necessitate: puta religioso non accipe vxorẽ. ¶ Scđo rõne scãdali q̄ cũ sit ↄ̃ preceptum pbere ruinã proximo: alr non põt. vt. s. p supradicta. hec oĩa ex fran. in. ij. sen.

Citatio

Citatio dz fieri trib9 edictis: vel vno pemptorio: quod ↄtinere dz tantum tps quantum tria edicta nisi necessitas vrgeat. de dila. c. i. vbi de hoc in glo.

1 ¶ Utrum qñ iura exigũt trinam monitionẽ sufficiat vna vide. j. clericus. ix. §. iij.

2 ¶ Utrum corporalr impeditus teneatur p aliũ comparere. R. pa in. c. in noie dñi de testi. q̄ nõ z actus gestus eo absente est pinde: ac si nõ fuisset citatus.

3 ¶ Utrum sñia lata ↄ̃ non citatum valeat R. Car. in cle. pastoralis. in. §. deniq3. de re iudi. q̄ si nullo mõ fuit citatus ẽ nulla ipso iure. de maio. z obe. c. inter quattuor. Pa. ñ dicit in. c. causam que de rescrip. z in. c. cũ sit de appel. q̄ in facto notorio cum certum sit absenti nullam competere defensionem potest fieri sententia contra absentem non citatum: excepta sententia excõicationis c. sacro de senten. excom.

4 ¶ Sed qd si citatus sit non legitime. R. Car. vbi. s. vt q̄ debeat hñi p̄ro nõ facta c. bone el. ij. de elec.

5 ¶ Utrum qs possit denũciari excõicatus nõ citatus. R. pa. in. c. peruenit. de ap. q̄ non vbi excessus nõ sit notorius fa. cit. c. cum scdm. de hereti. li. vj.

6 ¶ Utrum prelati religiosoꝝ possint subditos ab officiis deponere: suspẽdere z hmõi ipsis nõ citatis. R. q̄ sic si ita hz eoꝝ consuetudo: aut constitutiones fm quas dz procedere z no. in. c. cum speciali. z. c. q2 nos de appel z in. c. cũ medicinalis. de sen excom. li. vj. z dicit glo. in. d. c. cum speciali quam sequitur pa ibidem q̄ dispositio c. sacro. de sen. excom. non est necessario seruanda in religiosis cõtra suas obseruantias speciales. Et ibi dicit pa. hoc procedere: vbi regula vel constitutio religiosorum dat certum modum excommunicandi religiosum: vt satis sit seruare eam. Et hoc idem tz Fede. in consi. v.

7 ¶ Utrum citatio aliqñ sit nulla. i. nõ valeat. R. gl. in. c. si eps. iij. q. ij. q̄ sic. viij. casibus. ¶ Primus q2 i angusta tpa. ¶ Secundus q2 nõ exprimitur causa citationis. ¶ Tertius q2 nimis maturat peremptorium. ¶ Quartus ratione temporis. ¶ Quĩtus ratione loci. ¶ Sextus rõne iudicis. ¶ Septimus q2 rescriptum apostolicum non inseritur in ea. ¶ Octauus qñ fit spoliato. de quibus vide ibi. Tutius tam̃ est vt semper citatus cõpareat allegaturus priuilegium: vel appellaturus si eum grauauerit. nisi quando constat eũ nõ esse iudicem suum. vt in. d. glo. z in. c. veniens de accusa. in glo.

Citaristis

Citaristis qui variis vtuntur instris licite pt aliquid dari: z talis audire vel talibus vti: qñ fit ad laudem dei: vel ob aliã iustam cãm: puta recreationis z q2 debilis est vel infirmus z hmõi. de ↄse. di. iij. peruenit. Ad voluptatem sũt vel luxuriam talibus vti vel aliqd dare est petm̃ mortale. xcij. di. in scis not. hec glo. in. c. donare. lxxxvj. di.

Ciuitas

Ciuitas vel vniuersitas nõ dr̃ aliqd facere nisi id sit collegialiter deliberatũ ẽt si maior ps illud facit. Ita dicit gl. notabilr in. l. sic. ff. qd cuiusq3 vniuer. sequitur Bar. in. l. aut facta. ff. de pe. facit qd no. in. l. felicis. de pe. li. vj. z gl. in. l.

aliud. §. refert. ff. de reg. iu. quentes quando vniuersitas delinquit. cõis opi. tz fm pa. in. c. ij. de postul. pre. et Jo. an. in. d. c. felicis quod est quando prius aliquid tract de liberatum in vniuersitate ipsa: pulsata campana et aliis requisitis ad congregationem: vnde si oẽs huius ciuitatis facerent delictum non diceret factum ab vniuersitate sed p singulos vniuersitatis. et si facerent pulsare campanam. et leuarent vexillũ. naz istud est potius factuz singulorum. facit quod no. in. c. cũ oẽs. de consti. Pa. in. c. dilectus. el. ij. de simo.

1 ¶ Utrum destructa ciuitate destruantur oia priuilegia eius. Rñ. ino. in c. ij. de no. op. nũ quod si ecclia: vel ciuitas: vel alia loca. siue sacra siue prophana auctoritate superioris pp delictuz eorum destruantur: de cetero nõ dz vocari clericus illius ecclie vel municeps illius ciuitatis: et ille locus priuilegium pdit. vt de consecr. di. i. placuit. xvj. q. vij. et hõ dicimus. ar. ff. quando di. le. p. ultra. ce. l. i. Si aũt ab hostibus destruatur: aut p tirannidẽ vel et vt rehedificentur retinet oia priuilegia facit. vij. q. i pastoralis. et. xix. q. iij. q̃ sic et idez vnde si auctoritate superioris transferatur ad aliũ locuz: vel alij vniatur vt no. in c. i. ne se. va. de reli. do. c. quia monasteriũ et idẽ intelligit in ciuitate et aliis locis prophanis. ar. ff. de contrahen. emp. l. de sacra.

2 ¶ Utrum ciuitatis appellatione aliud quam quod est infra menia veniat. Rñ. fz pa. in c. Rodulfus. de rescrip. quod non in materia odiosa seu stricta: nisi quando dispo concepta noie ciuitatis esset inutilis: vel posset fieri fraus: tunc continent suburbia et continentia edificia. Et sic intellige Ioan. an. in. c. si ciuitas de sen. ex. li. vj. sed in materia larga seu indifferẽti noie ciuitatis venit ciuitas cũ suo territorio. vt ẽ tex. i. l. vnica. §. et vrbẽ ff. de offi. pfec. vrb. Silr in materia larga noie ciuium: veniunt ẽt illi de comitatu et de toto territorio vt in. l. q et vico. ff. ad muni. et in. l. nõ dubito. ff. de capti. et. l. q cõmorantibus ff. de ver. sig. et p Bar. in. l. i. ff. ad muni. vide bonã glo. in. c. i. de vsur. li. vj. Sz in materia stricta secus: lz contrarium videatur tenere bar. in. d. l. i. et. l. mille passus ff. de vb. sig. et. l nam quod liquide § si ita legetur. ff. de pe. le. q̃ volunt quod mille passus a muro cõprehendant itellige quando subiecta materia ita requirit in speciali.

3 ¶ Utrum natus in aliqua ciuitate ex parentibus qui ibi non habent domicilium sit ciuis. Rñ. quod non fm barto. in. l. filios. C. de mu. et orig. licet in. l. filij. ff. ad munici. licet dubitatiue loquatur. Pa. vbi. s. tenet quod non.

4 ¶ Utrum ciuitas cẽseatur iure minoris Rñ. ino. in c. i. de resti. in inte. quod sic. Est tñ dria inter minorem ecclesiam rempublicam et ciuitatẽ in integrum restõne: lz lex dicat quod respublica fungatur vice minoris. C. q. ex cau. ma. l. pen. et. C. de iure re. pu. l. rẽpublicã. C. de sa. san. ecc. l. fi. quia pupillo et ẽt minori nõ currit hodie vsucapio aut pscriptio. x. vel xx. annorum in rebus q̃ fuando seruari potest: siue sint mobiles siue imobiles. C. de admi. tu. l. lex. q̃ tutores in fi. Ideo super eis nõ est necessaria restitutio i integrum: lz ante tps huius legis curreret contra minorem non contra pupillum. ff. de acqui. re. do. l. bonefidei emptor. §. i. Sed contra ecclesiam et rempub. et ciuitates currit vsucapio et pscriptio et alie temporales et ppetue prescriptiones. fz datur eis restitutio sicut minori: quia pdicti finguntur esse in vltima instãtia minoris etatis. Prescriptio aũt. xxx. vel. xl. annorum certum est quod currit contra oẽs predictos. sz datur eis restitutio ex verbis gñalibus edicti que sunt. Si quid cum minore gestum erit ec. Pupillus aũt ab his pscriptionibus fuatur illesus C. de pscrip. xxx. annorum. l. sicut. Quod aũt ciuitati detur restitutio in integrum non placet. Inno. vbi. s. arg. l. nihil interest. ff. ad maced. sed barto. in. l. respublica. C. ex quib. ca. ma. post Ja. buti. tz quod sic saltem ex clausula gñali: quia ex quo regitur per administratores hz iustam causaz petendi restitutionem. Hoc etiaz tenet Bal. ibi et est verior opi. lz glo. in. d. l.

teneat contrarium. facit pro hoc l. sed & hi qui. ff. de pub. vbi ciuitas dr resp. Sequitur hoc io. an. in addi. ad spec. ti. de in inte. rest. vbi post multas opi. residet in opi. Odof. qui tenet q nō solū ciuitas sed etiā castrū & villa pōt petere restōnem in integrū: cū ibi sint multe persone vidue & pupilli. & lz bar. post bal. in d. l. respublica. nō admittat nisi in villa & castro populoso. Bal. in c. ia. de arc. tenent et in villa nō populosa et quo regit per alios & ibi sint minores & mulieres. & hāc opi. Pa. in c. i. de resti. in integ. dicit equiorē. & facit qd no. in l. rēpublicā. C. de iure reipublice. & in d. l. sz & hi. vbi dicitur q qd libet municipiū dicit respublica.

Quis vtrū efficiat in loco vbi consequit qs dignitatē. &c. bar. in l. i. ff. ad munici. q sic facit. l. municeps. §. miles. ff. e. & quod notant doc. in c. qz in tm̄ de pbē. vbi concludēt q clericus sortit domiciliū vbi est beneficiatus si residere in eo tenetur: al's nō: sicut hi quibus dispensatum est super pluralitate beneficioꝝ.

1 ¶ Utrū dicēs volo te habere pro ciue efficiat ciuē si hz auctoritatē. &c. q sic. vñ statutū qd dicit q talis habeat pro ciue efficit ciuē. arg. optimum in c. ex parte. de despon. & qd no. Bart. in l. si maritus. ff. de adul. & in l. si is qui pro emptore. ff. de vsuca. Rō fm pa in d. c. ex parte. qz vbi actus depēdet a mera voluntate loquētis: paria sunt dicere q vult talem hēre pro vxore vel ciue: sicut dicē te duco in vxorē vel facio ciuē. Et sic si statutū dicit q scholares tanq̄ ciues debēt tractari: et hoc creati sunt ciues rōne pdicta. Et id dictio tanq̄ ponit veritatē nō silitudinē. Et h̄ verꝝ qñ vba & mā subiecta patiuntur.

Clamor est filia ire qua qs clamat ꝯ aliquem cōfuse & inordinate: aut furiose loquit. & fm se est veniale peccm̄ per accidens posset esse mortale rōe scandali qñ illud prerumpit vel debuit prerumpere & nō curat desistere a clamore tali.

Clandestinum matrimoniū qñ dicat. &c. glo. in c. cū inhibitio de clan. despon. q tribus modis. ¶ Pmo cū nō habētur testes. vt in c. qd nobis. e. ti. ¶ Secūdo cū non fit cū solēnitate illa: de qua i. c. aliter. xxx. q. v. & est vt desponset a parentib⁹ vel quibus cura cōpetit mulieris: dotetur suo tpe. & a sacerdote bñ dicat. ¶ Tertio qñ nō pmissis bannis a psbytero publice cū termino: vt qui voluerit pponere impedimentū si est cōpareat. vt in d. c. cū inhibitio. Tu m̄ dicit colligit ex dictis io. an. in addi. ad spe. ti. de clā despon. & Oldr. ꝯsi. cclvi. inno. & pa in d. c. cū inhibitio. q quotienscūq3 quis ꝯhit fm ꝯsuetudinē patrie siue coram amicis vel vicinis & sufficientib⁹ testibus q non ꝯhit clādestine. facit l. si vicinus. C. de nup. & de ꝯse. di. i. ecclesia. el. i. de ecclesia. i. catholicoꝝ collectio ergo in faciē ecclesie ꝯhit.

2 ¶ Quid si ꝯhit solū corā duobus testibus. &c. q si ex rōnabili cā facit: puta qz timet aliqd impedimentū iniuste vel est senex & verecūdatur & hmōi excusatur: q̄uis cōsuetudo sit vt fiant banna vel alia solēnia. ar. eoꝝ que notantur in d. c. cū inhibitio. per pa. dūmodo tpe debito postea publicet nisi eps excōicaret ꝯhentes sine bānis per statuta sua sinodalia: qz sic esset excōicatus al's nō peccat. Consulo q hoc faciat de licētia epi fm Hug. xxx. q. v. in prin. Sed ꝯhere solus cū sola mortale peccm̄ vr. ar. d. c. cū inhibitio: qz mā valde pōderosa rōne cuius ponderositatis vr̄ pceptiua. tex. est cū gl. in c. rogo. xi. q. iij. facit gl. i. c. nr̄ates xxx. q. v.

3 ¶ Utrum ꝯhentes publice corā testibus: lz sine bannis: cū tñ ꝯsuetudo sit q banna fiāt qui postea inueniuntur in gradu phibito ignorāter ꝯtaxisse ambo vel alter eoꝝ pcreent filios legitimos. &c. gl. in. d. c. cū inhibitio tenet q non. sz inno. & pa q sic: qz isti clande-

stine non contraxerunt: ex quo in facie ecclesie noie prohibente contraxerunt. Et est verum si attendamus ad tex. d. c. secus tamen si ambo sciuissent impedimentum vt ibidem. Et no. quod in contractu matrimonij semper deberet interuenire presentia aut scientia proprij sacerdotis vt in. d. c. aliter. et in. d. c. cum inhibitio. et sacerdos qui scit impedimentum et non prohibet matrimonium contrahendum ex contemptu: vel religiosus seu regularis qui presumpserit interesse clandestino matrimonio contrahendo per triennium suspendendi sunt ab officio. vt in. d. c. cum inhibitio.

3 ¶ Utrum sponsalia sint prohibita clandestine. Rn. Jo. an. et post eum alij in. d. c. cum inhibitio quod sic. sicut et matrimonium l. oratio. ff. de spon.

Claues

Claues ecclesie secundum Ri. in. iiij. di. xviij. ar. i. q. iij. sunt aliqua ptas supra naturalem facultatem: que est principium aliquorum actuum supernaturalium.

1 ¶ Quot sunt iste claues. Rn. q. s. ibidem quod sunt due quantum ad effectum et relationem vna tamen in radice. Claues enim ecclesie sunt potestas iudicandi in foro animarum que potestas ex duobus integratur. s. ex potestate discernendi in cause examinatione et potestate diffiniendi in cause determinatione. ¶ Prima dicitur clauis scie vnde clauis scie non est habitus scie nec actus sciendi: quamuis claues ecclesie non debz recipere nisi habens habitum scie sufficientem ad executionem ptatis. ¶ Secunda dicitur clauis potentie. cuius actus est determinare causas ligando vel soluendo. et ista dicitur principalior: quia prima ordinatur ad istam potestas autem ligandi vel soluendi in foro causarum non est proprie clauis. et quamuis prefate claues distinguantur penes actus: tamen in radice sunt vna. non tantum interesse sed cum potestate sacramentum conficiendi: quia iste tres potestates fundantur in caractere sacerdotali. Et ideo omnibus et solis sacerdotibus noue legis date sunt. Sco. tamen in. iiij. di. xix. q. vnica tenet contrarium. s. quod non sit vna in radice cum potestate conficiendi. de quo vide. j. Ordo. i. §. vij. et xvj.

2 ¶ Quomodo dicitur sacerdos aperire et ligare. Rn. Ric. vbi. s. q. vj. quod tripliciter. ¶ Primo iudicando. s. cum examinata hois consciencia indicat ei celum clausum vel apertum. ¶ Secundo aperit relaxando aliquam partem pene peccato debitam. et claudit penitentem aliqua pena sensus ligando: quam explere eum oportet vel hic: vel in purgatorio antequam ingrediatur celum. ¶ Tertio claudit et aperit excommunicando: et ab excommunicatione absoluendo: sed hec respicit forum contentiosum potius quam penitentie. ¶ Addo quartum de non contrito contritum faciendo et vi absolutionis. vt. j. confessio. ij. §. i.

3 ¶ Utrum quilibet sacerdos possit vsum clauium exercere. Rn. Ri. in iiij. di. xix. ar. i. q. ij. quod actio non tantum requirit potentiam a qua sit: sed subiectum debitum in quo recipiatur. Materia autem debita sunt persone quas habens claues habet iurisdictionem. Et ideo non omnis sacerdos habet iurisdictionem super quemlibet nisi secundum ordinationem vicarij christi. Et propterea non omnis sacerdos potest exercere vsum clauium: sed solum secundum eum modum quem ecclesia statuit. Ob hoc quidam priuantur vsu potestatis sicut excommunicati et heretici. Quidam materia sicut illi qui non habent populum.

4 ¶ Utrum liceat sacerdoti vti clauibus pro sua voluntate. Rn. Ri. in. iiij. di. xviij. ar. i. q. iiij. quod non: quia sicut minister et instrumentum non habet efficaciam in agendo nisi secundum quod mouetur a principali agente sic sacerdos cum operetur per istas claues instrumentaliter: si vtitur istis clauibus secundum proprium arbitrium dimittens rectitudinem motionis diuine peccat.

5 ¶ Utrum sacerdos per potestatem clauium dimittat culpam peccati. Rn. Ri. vbi. s. ar. ij. q. i. quod quamuis non possit absoluen-

do remittere culpam effective: quia sic est solus dei. vt dicit mgr in littera: tm ministerialiter et instrumentaliter illi qui per attritionē remouit obstaculum gr̄e spūs sancti dispositiue remittit maculā pcti inquātū suo ministerio assistit virtus diuina que pctm̄ remittit. hec ille.

6 ¶ Utrū sacerdos per ptātem clauium possit remittere penaz pctī. R̄. Ri. vbi s̄. q. ij. q̄ sic aliquā partem pene tēpalis pctō debite. non tm̄ illius quaz sibi imponit: s3 etiā illius que in purgatorio est implenda: et plus vel minus sm q̄ penitens est bn̄ dispositus et de hoc habes j. indulgentia. §. v.

7 ¶ Quando date sunt claues btō Petro. R̄. qn̄ ecclesie sunt sibi data. xxiiij. q. i. qdcūq3. et de pe. di. i. quez penitet. Et ligant oīa super terram si nō errāt ij. q. iij. cepisti et d. c. quem penitet.

8 ¶ Claues horreoꝝ qui dedit: vr dedisse oīa que in eis sunt. de si. instru. c. ij. sm inno. et eis datis videtur data possessio omnium que sub illis sunt. extra de pñie. c. ex litteris in si.

Clausula generalis sequēs intelligitur s3 species pcedentes expssas de capel. mo. dilectus filius sm innoc. facit cle. non pōt. de pcura. in c. sedes de rescri. in l. si. §. cui dulcia. ff. de vi tri. et oleo le. vide. s̄. casus. §. iij. et iiij.

Clericus p̄mo qs dicatur R̄. Pa. i Rtica. de vi. et ho. cle. q̄ largo sumpto vocabulo appellatione clericoꝝ veniunt omnes qui hn̄t ordines in quacūq3 dignitate sint aut ordine: et in prima tōsura. c. cū ɔtingat de eta. et qua. et quo sunt ad dei seruitium electi. vnde oēs qui nō sunt laici dicūtur clerici. xij. q. i. duo sunt genera. facit. xxi. di. cleros. in prin. de pben. cum sm. et in Rtica pdicta ūcto nigro priuilegium ergo tributū clericis concedit omnib9 etiaz in dignitate: q2 si eps̄ est: clericus est. et ēt religiosus qui etiā noie clericoꝝ in fauorabilib9 compphenditur. liiij. di. §. hec āt auctoritate. et qd no. in. c. ij. de sup. negli. prela. li. vi. Sed in mā odiosa et in stricta significatione. appellatione clericoꝝ nō compphendūtur epi. nec alij existentes in dignitate: nec etiā canonici ecclesiaꝝ cathedraliū: nec canonici: seu religiosi. facit. c. q̄3 periculosum. de sen. ex. lib. vi. et c. fidei teriorē. de hereti. li. vi. c. statutū de elec. li. vi. et glo. in cle. i. de sup. ne. pre. Rō quia in eis est qualitas sup alios que nō reperitur in simplicib9 clericis. faciunt ad hoc dicta Jo. an. in. d. c. statutū. qui inquit q̄ noīe ecclesiaꝝ parrochialiū nō veniūt eccl'esie parrochiales collegiate in materia stricta: q2 hn̄t qualitatez collegij supra casum: s3 in materia nō odiosa sic. facit similiter qd not. idem pa. in. c. i. de institu. qui dicit q̄ in materia fauorabili nomie ecclesie veniūt monasteria: sec9 in stricta materia. qd no. q2 facit ad multa.

1 ¶ Utrum appellatione monasterioꝝ veniant ecclesie seculares: vel appellatione monachoꝝ veniant clerici seculares. R̄. pa. in. d. c. i. de instit. q̄ nō: siue materia sit larga siue stricta. xvi. q. i placuit facit qd no. Bart. in l. i. ff. ad munici. qui dicit q̄ noie ciuiū veniūt ɔtadini. l. qui et vico. ff. ad muni. et nō econtrario. facit c. rodulfus. et c. significante et quod ibi no. de rescrip.

2 ¶ Utrū appellatione ppli veniant clerici. R̄. pa. i. c. i. de vi. et ho. cle. q̄ in materia odiosa nō: nec a ɔ̄rio. facit. c. si sñia de senten. excom. li. vi. cum glo. Et sic limitat tex. Insti. de iu. na. gen. et ci. in. §. plebiscitū. qui dicit q̄ appellatione populi vniuersi ciues significantur cōnumeratis etiam patricijs et senatoribus. vt intelligatur de his qui sunt eiusdez professionis. secus in alijs vt probat dictus tex. in. c. si sñia cum sua glo. In materia aūt priuilegiatiua pōt dici q̄ comprehendantur. facit. c. dilecti cum sua materia. de fo. compe. q̄ no. Bar. in. d. l. i. et qd notatur in. d. c. rodulfus. et qd no. ioā. an. in. c. ioānes

de cle.coniu.qui dicit q statuti excō-
municās certo casu laicos nō compre
hendit clericos etiā ↄiugatos. Et hoc
sequit̄ Pa.in.c.i.de preben.pręfata in
tellige sm q dico j.lex.§.vi.

3 ¶ Utrū dispensatio cū illegitimo vt
possit effici clericus debeat intelligi vt
possit pmoueri ad minores solū glo.
in.c.litteras.de fi.presb.sz q sic cum sit
materia odiosa ↄ Pa.i.c.si quisq̄ de
coha.cle.ↄ mu.dicit q pmissio in ge-
nere mediocritatē respicit.l.vi.C.co ð
le.§.1.ↄ.ff.de leg.i l.legato generaliter
cū alijs ↄcor.in glo.d.c.lrās. Ex quo
ↄcludit cū predictis q solū ad mino-
res poterit pmoueri: q2 ordines mino
res sunt medij inter primā tonsuram
ↄ sacros ordines. Itē dicūt Ber. Hos.
ↄ Io.an. dispensat cum aliquo vt ad
bñficia ecclesiastica pmoueat q solū
intelligit̄ de bñficijs que nō sunt pre-
lationes aut dignitates.predicta tñ li-
mita sm q dicā.j.dispensatio §.ix.

Clericus

ij. Quid debz habere. R. multa ↄ sunt virtutes.vt.xl.di.per totū. ↄ quecūq alia que glibet bonus christianus debet habere: sed spāliter aliq que ipsi debēt habere inferamus: que quidem sunt nouez in summa.

1 ¶ Primo debet esse litteratus. pz hoc xxxvj.di.xxxvij.ↄ.xxxviij. per totum. ↄ.xvi.q.i.sic viue.

2 ¶ Utrum oino illitteratus sit ordinā-
dus R.inno.in.c.cū in cūctis.de elec.
q nō paz tñ sciētes si spes est q pos-
sint pficere pmoueri possunt: als nō
nisi sint monachi qui magis indigent
ↄtemplatiōe q̄ scia ↄ facit qd legitur
xvi.q.i.legi.vbi dicit io.sufficit mona
cho si sit bonus: lz sit illitteratus.

3 ¶ Sed que scia est necessaria. R.inno.
vbi.s.q est regrenda sm dignitatem
locū ↄ ordinem ad quē assumit ↄ in.c.
ecclesia vestra.de electi.Si.n. assumi-
tur ad epatum: debet hēre sciam noui
ↄ veteris testamenti cū sit iudex ani-
maz ↄ iurisdictio ius dicere debeat.ij.
q.i.de psona. Presbytero autē sufficit
q sciat canones cōmunes penitentia-
les ↄc de qbus.xxxviij.dist.que ipsis.
Cantor.debet scire cantū: ↄ sic de om
nibus ordinib9 qd satis colligitur ex
his que eis datur in ordinem.xxiij.di.
per totū. ↄ ex potestate officio qd ha-
bent exercere. De snīa vero confesso-
rum vide.j confessio.iiij.§.iij.

4 ¶ Utrum peccet qui suscipit aliquaz
dignitatem vel aliud offm ad qd non
habet sufficientē sciam R.inno.vbi.s.
q sic.xxxviij.di.oēs.xviij.q.ij. si quis
abbas de eta.ↄ quali.c.si. Sed aduer-
te q est quedam scia emīnēs que sub-
tiles qōnes diffinire nouit: ↄ in prom
ptu rñsiones habet. Mediocris scien
tia est que scit aliquo modo examina-
re nogocia q̄uis ad omnia nesciat rñ
dere. ↄ in libris veritatē coz que scire
debet scit querere: vel saltē circa ea du
bitare ↄ ↄsulere peritiores: etiam si in
promptu omnia non habet sufficiens
tñ scietia est que sufficit ad faciendū
que sibi imminent ex offō quod habet:
hāc qui nō habet credo q peccet mor
taliter acceptādo offm arg.d.c.si. Et si
militer qui ei scienter dat tale officiū
nisi ex causa dispensaretur. q2 imperfe
ctū scie supplet perfectio caritatis de
renū.c.nisi cū pridem.§.pro defectu.

Clericus

iij. debet esse hospitalis. xxxij. di. per totum nō cupidus seu auarus.xlvij.di.per totum.

1 ¶ Utrū clericus pbendatus teneatur
facere quattuor partes de redditibus ec
clesie ↄ oblationib9 fideliū. s. epo pau
peribus: ipsi sacerdoti ↄ clericis ↄ fa-
brice sicut volūt antiqua iura.vt in.c.
quattuor ↄ.c.cognouimus. ↄ.c. se.xij.
q.i.R.sz q colligo ex pa in.c.i. de ec.
edi. q quo ad quartā epi. ↄ quartā fa-
brice standū est ↄsuetudini. que qdem
valet in pfatis iurib9 derogare: nisi qñ
fabrica remaneret derelicta; q2 tūc es-
set irrationabilis ↄ nō valeret: ↄ sic re
peretur dare quartā. ar.d.c. cognoui-

mus. et in. d. c. i. Et hoc intellige quando
reddituus supsunt de extractis necessariis
Quo aut ad quartam debitam pauperibus non
valet aliqua consuetudo in contrarium quin teneat.
Ego plus dico quod non solum quartam par-
tem sed et omnia que supsunt eorum necessitati-
bus tenetur pauperibus erogare si fabri-
ca non egeat reparatione. vel nisi vellet
convertere talia ad ampliandum cultum
dei in tali ecclesia. Nulla extrema ne-
cessitate in aliquo occurrente. Nam in
istis duobus casibus licite desistit ab
erogatione in pauperes alias non sine
mortali peccato. ar. eorum que no. in c. du-
dum el ii. de elec. et i. c. cum secundum. de pre-
ben facit. c. clericus. q. et c. duo et c. vl.
xii. q. i. et x q. ii. eps. Nam eis dr. xii. q. ii.
aur habet ecclesia. et c. Tho. in quol. et secun-
da secde. q. clxxxv. dicit quod si ista bona
sunt distincta et aliquid sibi retinet quod
debet fabrice vel pauperibus vel mini-
stris peccat mortaliter: et tenetur ad resti-
tutionem. si vero non sunt distincta eius fi-
dei committuntur. et si in modico deficiat ab
non obtinet bone fidei erit veniale peccatum.
in notabili vero excessu erit peccatum mortale.

2 ¶ Utrum habens bona patrimonialia licite
possit ecclesiasticum beneficium suscipere. R.
secundum Ri. in iiii. q. iii. q. xx. quod si bona patri-
monialia sufficiunt ad necessitatem natu-
re solum potest ecclesiasticum beneficium recipe-
re in tantum in quantum exigit necessitas
status et persone. Si vero tantum habet in patri-
monio quantum requirit necessitas status na-
ture et persone in tantum quod multa etiam pos-
set pauperibus erogare si ultra hoc ac-
cipit ecclesiasticum beneficium non intendens
ecclesie deservire sed ut amicos possit
ditare et magis honorari et delicatius vi-
vere peccat mortaliter. facit c. clericos
i. q. ii. et c. si. imo in d. c. clericos dicit
Jo. quod etiam serviendo ecclesie si bona ec-
clesie consumat. et ex cupiditate sua patrimo-
nia reservat quod mortaliter peccat facit
tex. in c. Quia in fi. xvi. q. i. per ista opi.
alias serviendo. ecclesie licet vivere ex eccle-
sia et conservare patrimonium suis heredi-
bus secundum inno. in c. episcopus de preben.

Si vero recipit ut bene dispenset sic non
peccat secundum Ri. ubi s. dummodo sit idoneus.

3 ¶ Utrum prelatus possit satisfacere pro de-
bito personali de fructibus ecclesie. R.
dominus Ant in c. olim nobis de resti. spo.
quod sic facit. c. pervenit. de fideiuss. Archi.
in c. statutum. de rescrip. li. vi. tenet contrarium
pa in d. c. olim limitat archi. dicere ve-
rum in debito contracto pro delicto vel pro
patrimonio suo. et sic finia. et de hoc vi-
de infra immunitas. §. li. cum duobus. §. se.

4 ¶ Utrum clericus prebendatus convertens
redditus beneficii in usus inhonestos te-
neatur restituere. R. pa. in d. c. cum secundum
de preben. quod sic ecclesie si habet de patri-
monio vel aliunde. xii. q. iii. c. i. et ii. quia
de altari debet vivere non luxuriari. et acci-
pitur luxuria pro omni luxu. seu illicita con-
cupiscentia. xliii. di. in princ. et math. in
cle. quia. de vi. et hone. cle. dicit quod talis
contractat rem invito domino. quia quecunque habent
clerici sunt bona pauperum. xii. q. ii. aur
et xv. q. i. c. si. Et quantum sit eorum peccatum
mortale patet in d. et si illi xii. q. ii. Et ideo
recipientes etiam tenentur ad restitutionem nisi
in casu concesso. xiiii. q. vi. si res. Et hoc
verum quo ad forum conscientie nec sufficit quod re-
stituant de fructibus beneficii secundum Do.
nisi quia eius subtraheret sibi necessaria.

Clericus iiii. debet esse habi-
tu honestus. xli.
di. per totum et in c. clerici offi-
cia de vi. et ho. cle. ubi dicitur quod coro-
nam et tonsuram habeant congruentem indu-
menta clausa desuper deferant nimia bre-
vitate vel longitudine non notanda pan-
nis viridibus et rubeis non utantur non
subtalaribus consuticiis seu cum sellis pe-
ctoralibus deauratis aut aliam superfluita-
tem habentes fibulas nec corrigias aureum
vel argenteum ornatum habentes. nec annulos
nisi quibus competit ex officio. Quod quidem
capitulum quia non loquitur in omnibus pre-
ceptive secundum ino. ibidem licet pe dicat quod sic. tu
tamen dic melius secundum Pa. ibidem quod aliqua
sunt de precepto aliqua non propterea literam
dubia ad ea que de necessitate sunt scienda.

¶ Utrum clericus teneat deferre tonsu-

rū.R. q̄ si est in minoribus et nō hʒ beneficiū nō tenet ar. c. Joannes de cle. pu. et in c. vnico eo. ti. li. vi. et gl. in c. si. 50. di. Si vo est in sacris vł bñficiatus tenet de p̄cepto facit. d. c. Joānes et qđ ibi no. et i. c. vnico de biga. li. vi. et limita dictū Pa. in c. si qs devi. et ho. cle. vbi. dic̄ idistincte q̄ peccat mortalr.

2 ¶ Qualis habitus p̄hibet̄ clericis. R. ter. in cle. qm̄ de vi. et ho. cle. q̄ vestis vergata vel partita. i. diuersi coloris epitogium seu tobardus sodratus vsq; ad oram. et ita breue q̄ vestis inferior videat̄ notabiliter. repitogiū seu tobardū est vestis superior et talis portantes quicūq; sint clerici etiā hñtes primā tonsurā solū peccant mortaliter si tales in minoribus ɔstituti hñt bñficiū aut si nō hñt p̄fatas vestes portant cū tonsura clericali als non et q̄ peccent mortalr p̄bat Stephanus pp. verbū sancimus. allegat. xviij. di. §. i. et i. q. vij. si qs oēm. et hoc verū nisi cā rōnabilis subsit. vt in. d. c. et qm̄ publice. Secus si in domo. Et dicit̄ publice portare coram multitudine hoc pʒ sicut dicit̄ publicus aleator vel vsurarius vel maledicus. de exces. pla. inter. de male. c. ij. et de exce. exceptionē. xxxiij. di. vl dua. In domo vero dr̄ fieri secrete: qr domus rē secretā iportat nō publicaʒ. vi. q. i. ex merito et nō solū peccat mortaliter verū etiā si est bñficiatus est suspensus. per sex mēses a p̄ceptione fructuū beneficiorꝫ suorꝫ. Si nō est bñficiatus: et est in sacris circa sacerdotiuʒ per idē tp̄s est inhabilis ad bñficium obtinendū. idem de alijs clericis taleʒ vestē et tonsuram simul publice deferentibus. Sacerdotes vo vel religiosi ac hñtes dignitatē p̄sonatꝫ seu bñficium cū cura aiaꝫ imminet per ānū sunt suspensi a perceptione fructuū suorꝫ beneficiorꝫ si hñt bñficia si nō habent per idem tp̄s sunt inhabiles ad obtinendū bñficium. Et istis. s. sacerdotibus vel religiosis: aut dignitatem seu beneficiū cum cura habentibus prohibet non solū predicta vestis sed etiam insula: seu pileū lineuʒ in capite publice portare. Sub eadē pena et p̄cepto precipit q̄ habētes administrationeʒ intra mensem predictū epitogiū dent pauperibus: Religiosi vero qui nō habent administrationē intra mēsem suis superioribus assignent in pios vsus ɔuertendū. Et hʒ insula sit vestis pomposa ad collū perforata circūquaq; tamē hic accipit̄ pro bireto qđ ponitur sub capucio ad euitandū sudorem fm Math. in d. cle. lʒ tn̄ portare de nocte vel latenter sub capucio. fm ȝē. et lau.

3 ¶ Quid si epitogiū seu tobardom sit breue solū: lʒ non sodratū an sit locus pene p̄fate. Math. tenet q̄ sic. ȝen. q̄ nō. Ego dico q̄ quo ad penā dicit verum ȝen. sed quo ad culpam ligantur per idētitatem rōnis. ar. ff. de adul. l. si postulaverit. §. i. rō facit. xxiij. di. c. nō liceat ei secūdo. vbi vult canon q̄ vestē talarē habeant clerici. et clarius. xxi. q. iiij. c. nullus: cū tribus capitulis se.

4 ¶ Utrū clericus vtēs viridibus aut rubeis vestibus peccet mortalr. R. fm ino. in. d. c. clerici officia. q̄ nō. tn̄ male facit qr in. c. clerici. xxiij. di. dicit̄. q̄ vestimenta et calciamēta que religionē nō decent: eis nō licent. Sed Pa. ibidem tenet q̄ peccet mortalr per. d. cle. qm̄ que sub precepto amplsat etiā ad caligas precipiēs ne caligis scachatis: viridibus aut rubeis vtant̄ publice. Car. vero in. d. c. qm̄. tenet q̄ caliga rubea vel viridis non prohibetur nisi sit scachata Et q̄ non valet argumentū qr omnes vestes licent clericis cuiuscūq; coloris: nisi sint expresse p̄hibite. Sed contra ipsum Car. est expressus tex. in c. nullus. xxi. q. iiij. vbi dicitur solis vtantur vestibus que concesse sunt clericis ergo nisi sint concesse intelligūtur prohibite. patet etiam in. c. ep̄i. et duobus ca. se. ea causa. z. q. Et ideo tene q̄ est mortale. ar. dictorum. c. xxi. q. iiij. ideʒ dic de quacūq; veste irreligiosa respectu forme. purpurea vel cindata veste

non est eis phibitus vti fm glo. in. §. i. xxj. q. iiij. nec ēt preciosis dūmodo fit fm consuetudinem eorū inter quos vi uunt ne vilescant. ar. c. epi. lxxx. di.

5 ¶ Utrū clericus nutriens comam vel barbā peccet mortalr. R. q sic. qr pōt excōicari. c. si qs de vi. et ho. cler. xxiij. di. c. si qs. Et hoc qn facit sine rōnabi li cā: scdm glo. in. d. c. si qs ex rōnabi li causa: lz facit. c. penul. eo. ti.

Clericus v. dz seruare ca stitatem. vt in. c. vt clicorum de vi. et ho. cle. et nō solum vere: sed etiaz apparenter. ppea non debet cohabitare cuz mulieribus de coha. cle. et mu. per to.

1 ¶ Utrū clicus in minoribus possit hr bere sine pctō mortali. R. q sic si non hz bñficiuz. Si vero hz peccat morta liter retinendo bñficium. Faciunt ad hec q notantur in glo. c. fi. 50. di. et qd no. in. c. iue. de aposta. et in. c. ioannes. de cle. ꝯiu. qr cum bñficium pdat ipo iure postq̄ ꝯxit. vt lz glo. et doc. in. c. i. de cle. ꝯiu. et ēt si anteq̄ vxor ꝯgnosca tur intraret monasterium non pp hoc recuperaret nisi ei de nouo cōcederet. qr ius semel extinctum nō reuiuiscit: lz cesset cā extinctionis. vij. q. i. q̄ pericu losum. de ꝯse. di. iiij. queris. et cōtra te nent doc. silr ēt si matrimonium non tenuit: puta qr erat consanguinea vel affinis priuatur: nihilominus ipso fa cto fm Pa. in. d. c. i. q̄uis alij teneant ꝯtra. Ideo retinendo bñficiuz iniq̄ facit et cum pctō mortali cum nullo iu re ipsum habeat. sed sit intrusus.

2 ¶ Utrū clericus peccet mortaliter co habitando cuz mulieribus. R. q sic si habitat cum quacūq̄. de qua possit es se rationabilis suspitio ēt si sit consan guinea siue affinis. facit. ca. i. de coha bi cleri. et muli. et c. interdixit. xxxij. di ssin. Multomagis peccat mortaliter si tales masculos tz de quibus rationa biliter possit suspicari argumentum a minori: Cum alijs de quibus nulla pt esse suspicio licite cohabitat: siue ꝯsan guinee sint siue non. De concubinari is. v de. j. Concubinatus. §. ij.

3 ¶ Sed que sunt de qbus suspicio nō oritur. R. mater soror et amita. s. soror pris: et matertera. s. soror mris. xxxij. di. interdixit. lxxxj. di. cum oibus. qr se dus nāle non pmittit aliqd seui crimi nis cuz istis suspicari. c. a nobis. de co ha. cler. et mu. et c. cū i iuuētute. de pre sum. et idem dic de filia et hmōi. Silr de mulierum antiquis. vt in. c. feminas lxxxj. dist. et in. d. c. interdixit in fi. Et idem dico cū oibus qbus ante ordina tionē sine suspitione poterat cohabita re: vt vxores fratrum et de familia: et hmōi. vt in. c. cum oibus. lxxxj. di.

4 ¶ Utrum accessus ad domos q̄rum cūq̄ mulierū suspectarū sit clericis pro hibitus. R. q sic. sicut et cohabitatio. lxxxj. di clericus. cum duobus. ca. seq.

5 ¶ Utrū frequentatio monasteriorum monialium clericis prohibeatur. R. q sic. nisi ex manifesta. et rōnabili cā. vt in. c. monasteria. de vi. et ho. cle. Et vt dicit glo frequentare est vltra vnaz vi cem ire. xxv. q. ij. ita nos.

Clericus vj. dz laudes de bitas exoluere. xcj. di. clericus vicium. et c. fi. et xcij. di. c. fi. Quo autem teneatur et qn et qui ad officium dicendū. vide. j. ho re canonica. per totum.

Clericus vij. dz in suis be neficijs residen tiā debitam exhibere. c. qr non nulli. de cle. non resi.

1 ¶ Utrū clericus possit deseruire p aliū in suo beneficio potens ipse p se serui re. R. pa. in. d. c. qr nonnulli. q non de iure. tex. est in. l. nullus qui neru. C. de decu. siue bñficium sit simplex: siue cu ratum: lz de ꝯsuetudine sic in benefi cijs simplicibus. In beneficijs aūt cu ratis non valet ꝯsuetudo nisi esset rō nabilis: vtputa qr bñficiuz tenue et hu iusmodi: qr tunc valeret ꝯsuetudo. fa cit. c. lz. de elec. li. vj. Ego aūt idē teneo ēt in beneficio simplici q nisi consue-

modo sit ex legitima et rõnabili cã non valet: qz esset dãnosa ecclesie. Siir non valet dispẽsatio nisi fiat ex rõnabili cã qz est dissipatio non dispensatio. facit qđ no. inno. in. c. ex tue de cle. non re-si. Et hoc pp multa mala que ecclesiis veniunt et pauperibus xpi ex nõ residẽtia: qz tales deseruiẽtes cus vix possint viuere querunt que sua sunt non xpi et tales principales comedunt q̃ vel in reparationem ecclesie vel pauperibus dare deberent. Et iõ dic fm tex. c. qz non nulli de cle. non re. qꝫ debet residere in propria persona. et curam illius per se exercere fm ordinez suum intellige. vt extra de fi. p. ex. c. pposuit Uld tamen tenet qꝫ in cõscientia si puidet suis impensis qꝫ ecclesia decenter et populus bene regitur: et ipse honeste viuit et bonũ exemplum subditis pbet: et aliqñ p se exercet officiũ et vide quõ constituti officiatur qꝫ excusat a pcõ. Sz ego nõ credo nisi qñ p necessaria cã vel vtili stat absens. l. de pollicitationibus. ff. õ polli. et l. si absente. ff. de lega.

2 ¶ In quibus casibus absens habetur pro residente. R. qꝫ in tribus. ¶ Prius si est in seruitio pape de cle. non re. c. cum dilectus. ¶ Secundus si est i seruitio episcopi sui de cle. non re. ad audientiam. et c. de cetero. Sed hec non credo vera in his qui cum papa et episcopo morantur: non pp eorũ seruitia exhibenda: sed propter ambitionez vt obtineant beneficia. ¶ Tertius propter causam licitam fm modũ. õ quo in se. §. dicitur. In istis casibus absens habetur pro presente in omnibus: nisi que ad quotidianas distributiones q̃ non solent talibus dari.

3 ¶ Utrum aliquando possit se absentare a bñficio clericus. R. qꝫ nõ: nisi duo cõcurrant sil' videlicet cã honesta et rõnabilis et licentia sui prelati vt in. c. relatuz de cle. nõ re. Dicit tñ inno in. ca. ex tue. c. ii. qꝫ posset ex ɔ̃suetudine induci. vt sine lnĩa ex cã rõnabili se absentet. Pa. aũt in. d. c. relatum. dicit qꝫ si necessitas occurreret que non pateretur dilationem vt posset adire prelatus p licentia: tunc sine licentia posset. l. i. in princi. ff. de exerci. ac. et l. tutor q̃ repto riũ. in pn. ff. de adminis. tu. Quod dicit fm Jo. an. in. d. c. relatũ. limito qñ in breui est reuersurus. ar. l. iij. ff. de diuor.

4 ¶ Utrum clericus teneat restituere fructus quos in absentia pcepit ex beneficio suo. R. qꝫ si subest legitima cã non tenetur: sed si legitima cã non subest credo qꝫ teneat restituere: qz fructus bñficiorũ dant in stipendiuz. vt dixi. §. i. §. ii. Sed aduerte qꝫ qñ clicus tenet restituere in quocũqz casu intelligitur si hꝫ alia bona q̃ non sint de ecclia. Si vo nihil hꝫ nisi de ecclia. tunc credo non teneat. Nam cũ sint de ecclia restituere non hꝫ. Et credo ẽt qꝫ non debeat sibi subtrahere necessaria vite ne recipiat ab ecclesia pro facienda tali restitutione. ar eorũ q̃ no in. c. cum sup de cã pos. et propri. e. vbi notat Jo. de ligna. qꝫ nudus ẽt possessor ecclia stici beneficij non tenet de ɔ̃sumptis sicut alij mundi possessores. Quod limitat Pa. ibidem qñ consumpsit bono mõ sicut dꝫ facere alius clicus. Peccat tñ mortalr recipiendo tales fructus tanq̃ ex beneficio suo. vt pꝫ in. c. qz nonnulli. de cle. non re. Secus si reciperet tanq̃ alius pauper ex necessitate: qz nõ credo peccaret mortalr: neqz venialiter in recipiendo: si bene non residendo fm qđ tenetur: vel in tenendo bñficiuz iniuste.

5 ¶ Utrum recipiens ecclesiaz parrochialez non intendens promoueri intra annum ad sacerdotiuz: sed vt habeat fructus vnius anni teneatur ad restitutionem. R. qꝫ sic: nisi mutata voluntate p motus fuerit. vt in. c. commissa tibi de cle. li. vi. Et si non restituet tenetur ille qui scienter tali eam dedit vt ibidem. Et peccauerunt mortaliter iste dando indigno ille acceptando indigne. arg. eorum que notantur in. c. nihil. de elec. vacabit tamẽ dicta ecclesia parrochialis si non est collegiata ipso iure statim

post annum si promotus in sacerdotē non fuerit.c.lz de elec.li.vj. Et incipit annus a pacifica possessione: vel qñ p eum stetit qn hēret intellige nisi legitimo impedimento sit ipeditus ordinarius nec poterit ea vice iterato ei cōferri d.c.cōmissa. Non vacat tñ dicta ecclia statum qñ venit ad talem cōditionē. q amplius illo anno promoueri non pt s3 solum elapso anno. vt in.d.c.cōmissa Silr non vacat ecclia curata collegialis:lz non promoueat infra annum.c. statutū de elec.li.vj. Sed pt priuari vt idē. potest tñ eps insistenti studio dispensare q non teneat infra annū promoueri nisi ad subdiaconatū ad quez si non fuerit pmotus priuatus erit. Ad sacerdotiū vo vsq3 ad septēnium. ita q elapso septēnio infra annum efficiatur sacerdos. Alioquin incurrit dictaz penam c.cum ex eo.de elec.li.vj. interim prouideatur ecclesie de vicario.

6 ¶ Utrū cliens q recipit bñficiū nō vt ibi sruiat. s3 donec hēre possit pinguius peccet. R2. pa.in.c.relatū.de cle.nō resi. q sic.q2 nō iuste est pmotus hēns talē aīum:non tñ tenetur resignare:s3 sufficit penitere de iniqua voluntate.

7 ¶ Utrū clericus infirmus licite debeat hēre fructus pbende vel distributiones quottidianas. R2.pa.in.c.ad audientiā eo.doc.dicunt & bñ q si infirmitas est que impediat eū residere vel interesse diuinis:sic sine dubio d3 hēre. Si vero infirmitas non pstat cām non residentie vel absentie diuinis puta q2 alīs nō interesset vel nō resideret non d3 hēre: q2 casus superueniens recipit interptationem sm statum precedentez.vt in c.maiores quasi in fi.de bap.

8 ¶ Utrū clerici q personalr non intersunt officijs possint percipere distributiones quottidianas.R2.q nō exceptis illis quos infirmitas seu iusta & rōnabilis corporis necessitas aut euidēs ecclesie vtilitas interesse non pmittit.& si recipiunt tenent ad restitutionez. vt in c.vnico de cle.non resi.li.vj.nec valet

cōsuetudo aut statutum in cōtrium: nec remissio aliorum canonicorum qñ eis non accrescunt alias sic vt ibi no.

9 ¶ Utrū ille qui nō residet possit priuari bñficio. R2. s3 inno.in.c.ex tue.de cle. non re. q si est absens ex cā probabili & necessaria vel probabili tñ puta studiorū vel cum epo & hmōi tunc nō potest priuari nisi citetur primo vbicūq3 fuerit.limitat tñ q qñ hēret certuz tps ad redeundū ex qualitate negocii vel alīs:& non veniret. ex tunc alteri licite daret:nec est necessaria citatio:nec expectatio sex mensium de qbus in.d.c. ex tue.& vij.q.i.psentium. Alij dicunt q requiritur citatio ad domuz & expectatio sex mensiuz:& mihi magis placet. Non.n.debuit ei obesse q bonū initiū habuit absentie. Tenet tñ talis sp notificare ecclie vbi moratur cū ex cā rōnabili possit sp reuocari pro necessitate ecclie:quod si non fecerit latitare psumitur. Si vo absens est non ex cā legitima:si lʒ est certum pōt priuari:alīs d3 citari:& post sex menses dari alteri & no. q hñs officiū in ecclia sp d3 apparere:nec ad euz est mittenda citatio post expectationē sex mensium. q2 editum emissū est sm inno. ibidē. Et tūc poterit eius bñficium alteri assignari.

10 ¶ Utrū clericus possit peregrinari. R2. ino.in.d.c.vnico.de peregri. q non sine auctoritate superioris.de cōse.dist.v. non op3 nec ēt eps.de voto.c. magne. Ex cā tñ prosequende appellationis siue pro euitanda oppressione pt ire ad papam vel ad aliū supiorez inuito epo vel prelato suo.ii.q.vi.oīs oppressus.& tribus.c.se. Idē no.gl in c. vt debitus de ap. Credo tñ q sp d3 ad minus de honestate petere liciā3 ar.c.lz de regul. Sine necessaria āt cā:sed pro aliq̄ vtilitate tñ non lz ad papam accedere sine auctoritate sui prelati vel pape. in auc.de epis.& cle.§.interdicimus: nec d3 admitti in aliena diocesi ad celebrādum nisi habeat liciam sui epi vt no. Pa.in.c.fraternitati de cle.non resi.

Clericus viij. debet esse sine crimine. xxv. di. per totum. Et crimen hic accipio pro omni peccato mortali: licet stricte accipiatur pro peccato quod accusatione et depositione est dignum. §. nõ autem in fi. xxv. distin.

1 ¶ Utrum clericus sp peccet mortaliter exercendo suum officium in mortali. R. fm Tho. in. iiij. dist. xxiiij. q sic quãdocunque talis exhibet se in aliquo vt minister ecclesie: et toties quotiens huiusmodi actum exercet. Unde qui tangit res sacras quasi suo vtens officio mortaliter peccat facit. c. fi. de tempo. ord. facit. c. quotidie de conse. di. ij. et c. de hoie. de cele. mis. Secus si exequeretur in aliquo casu: in quo etiam laicis exequi liceret: sicut baptizare in articulo necessitatis: fm quod dixi. s. baptismus. v. §. xj. vel si colligeret corpus christi proiectum in terra.

2 ¶ Utrum abstinendum a clericis in crimine iacentibus quo ad diuina et receptione sacrorum. R. fm pa. in. c. vestra de coha. cle. et mu. distinguendum: aut sunt precise a canone vel a iudice. Si a canone tunc subdistinguo: aut factum est occultum. Et sic sentiunt doct. hic q a sacris necessarijs non sit abstinendum: sed voluntarijs sic. Ego credo et a necessarijs debz abstinere qñ ab alio possem hre: nisi qñ ipse paratus est dare: q: qñ ipse nõ est paratus dare: si ab alio possum hre: non debeo eum inducere ad ministrandum sacra etiam necessaria. Si vero paratus est ministrare possum et voluntaria ab eo recipere sicut diximus de vsurario. j. vsura. ij §. ij. et sic intellige. c. sitm. et c. placuit vj. q. ij. cum ibi notatis. Aut factum est notorium. et sic nullo modo lz recipe aliqua sacra a talibus excepto baptismo. de quo dic vt. s. baptismus. v. §. i. et. xij. aut sunt pcise a iudice. Et sic nullo modo licz recipere sacramenta ab eis vel audire diuina: q: nullo modo possunt dici tollerati: ex quo per sententiã sunt condẽnati. vt in. d. c. vestra. et. ix. q. i. c. i. et. ij. et no. inno. in. c. qualiter et qñ el ij. de accu. Si vero pcisio non sit facta nec ab hoie nec a canone. tenẽt doc. in. d. c. vestra q non pecco si non abstineo a sacramentis et voluntarijs q: non sunt suspensi quo ad nos. c. si. de coha. cle. et mu. Ego verum credo qñ parati sunt dare alias non nisi in sacramentis necessarijs. vt dixi: q: cuz peccent mortaliter sacra administrando. c. fi. de tempo. or. non debeo eos inducere sine necessitate. In necessarijs autez sacramentis qñ ab alio non possum ea habere licet: q: ego facio ad qd teneor: licet ille non: et ideo sibi imputatur. facit glo. in. c. nõ est de spon. Nec ob. glo. in. §. verum. xxxj. dist. q: loquitur quando possum habere aliũ. Non tamen debet esse aliquis nimis scrupulosus: quia potest presumere q saltem habeat attritionem quando ea administrat. Hodie tamen contra iura predicta quo ad pcisos a canone vel a iudice est facta dispensatio per conciliuz Constantiense cõfirmata per Basiliense. de quo infra excommunicatio. viij. §. iij. Et ideo eam serua.

3 ¶ Quis dicatur tolleratus ab ecclesia. R. Pa. vbi. s. q ille qui non fuit cõdẽnatus nec confessus. nec habet operis euidentiam.

4 ¶ Utrum omne peccatum notorium inducat precisionem seu suspensionem a canone ne exerceat officium suum. R. fm. d. Ant. in. d. c. vestra sic. Nec ob. d. c quod loquitur solum de fornicatiõe et quo Pa. ibidem est contra dictum d. Anto. sed ego teneo verissimum dictum do. Anto. quia constitutio penalis etiam quo ad penam extenditur ad casum similem ex idẽtitate rationis si ratio in ea cõstitutione est expressa. vt in. l. his solis C. de reuo. do. Ad h ten. optimus in. l. ij. in. §. quid si curatores et. §. quid si decesserint. ff. ad tertul. et. l. palam in. §. senatus. ff. de ri. nup. Nec potest dici q sit interpretatio extẽsiua

q: ē potius intensiua seu intellectiua q: lex non est aliud q̃ ipsa rō legis. vt probaē in.l.non dubium C.de legi. Et q̄d lex penaē extendaē si in ea est scripta rō nālis vel ciuilis.ꝫ bal.post bar. ꝗ est bonus tex.in.c.i.in §.po.ro.in ti. que fuit prima cā amit.bñ. Et cum.d. c.vr̄a.p rōnes notorietatis pcti conclu dat notorium ꝯcubinariū suspensiꝫ ꝗ idē erit in oī mortali pctō notorio. vide quod dicam.j.lex.§.vi.ꝗ pena.§.v.

5 ¶ Utrꝫ clericus teneatur restituere fructus quos ꝑcepit de beneficio existens in pctō mortali ꝗc. q̄ si pctm̄ est notorium.ego habeo pro indubitato q̄ tenetur restituere q: cuꝫ sit suspensus. vt dictū est in precedēti.§.perinde est ac si non resideret q: nullū ꝗ inutile. Idē est.c.inter corporalia de transla.prela. Sicut non rite ꝗ nō fieri paria iudicā tur in.c.veniens de presby. non bap. Facit q̄d notat Bar.in.l.i.ff.quod cu iusqꝫ vniuer.vbi ꝑ illuꝫ tex. ꝯcludit q̄ procurator q non fecit fidē de mandato perinde est ac si non cōparuisset ꝗ dīs tanq̄ꝫ contumax dꝫ puniri. Nam non excipere ꝗ excipere sꝫ non probare idē est.c.cum sup.de ꝯces.preben.ꝗ non eē ꝗ esse ꝗ nō apparere paria sūt quo ad iuris effectum.l. duo sunt ticij ff.de testa.tu.Et ideo teneē sicut.s̄.dixi de nō residente. Clericus.vij.§.iiij.De occulto ꝟo pctō credo q̄ non teneē quis tutius esset restituere. q: ꝗ si inuiti liter seruat quo ad se non tamen quo ad alios aut quo ad ecclesiam.

Clericus vij.dꝫ a ꝯbusdā actibus seculari bus eē remotus.c fi.de vi.ꝗ ho. cle.ne cle.vel mo.per totum. Et q sint isti actus per dubia inseram.

1 ¶ Utrꝫ clericus possit negociari.ꝗc. q̄ nō negocia secularia.c.i.ne cle.vł mo. ꝗ c.fi.de vi.ꝗ ho.cle. Sed no.ſm Pa. in Rubrica ne cle.vel mo.q̄ negociuꝫ seculare dr̄ duplex.¶ Primo large vt cōprehendat quicq̄d prouenit ex carnali ꝯcupiscentia nō subiecta freno rōnis ꝗ hoc innuit tex.in.d.c.in pri.vñ dr̄ negociuꝫ seculare.q: per illud viuitur oīo seculariter.s. ſm seculum ꝗ carneꝫ ꝗ non ſm deū ꝗ spiritum. Et hꝫ prohibetur ēt laicis.magis tñ clericis. vt in d.c.i. ¶ Secundo negociū seculare dr̄ magis stricte vt comprehendat negocium pertinens ad rēpublicam mundanam ꝗ seculares hoīes. Quod quidem lꝫ sit permissum laicis nō clericis nō licet. Unde in.l. placet.C.de epiīco. ꝗ cle.dicit tex.q̄ clerici nihil cōe hēnt cum publicis actibus:vel ad curiam ptinentibus cuius corpori non sunt annexi.p quem tex.pꝫ q̄ clerici nullū officium pn̄t hr̄e in republica.vt probaē in.d.c.i.in fi.facit.c.rephensibile.xviij. q.vij.nec sunt de vniuersitate seculari vt no.inno.in.c.dilecta de ex.prela.Et sic concludo q̄ clerici non debent attē dere.nec hr̄e curam de mundanis:nisi quatenus sunt necessaria ad sustentationeꝫ corporis.ar.i.q.iij.si quis obiecerit vel in casu pietatis vt.j. Tutella. §.i.ꝗ.s̄.aduocatus.§.v.cum seq.

¶ Utrꝫ clericus possit ꝑ artificiuꝫ querere sibi necessaria ad victuꝫ.ꝗc.ꝗꝫ pa. in.c.clerici officia de vi.ꝗ ho.cle. q̄ sic 2 ex honesto artificio.facit.ca.i.de cele. mis.ꝗ.xci.di.ꝑ totum. Et hoc verꝫ ſm glo.xci.di.in summa:dūmodo ꝑꝑ hoc non se subtrahat a diuinis officijs nec ob.d.c.i.ne cle.vel mo.ꝗ.lxxxviij.di.ꝑ totuꝫ.vbi prohibeē oīs negociatio clericis.q: vt dicit glo.in.c.canonū.xiij. q.iiij.emere cartā pro libro conscribēdo vel corium pro simulari faciendo. ꝗ hmōi:vt sic lucretur aliquid pro victu non est negociatio sꝫ artificiuꝫ. ꝗ ideo non ꝓhibetur clicis.ꝗ in iuribus preallegatis.vbi ꝓhibetur negociatio intelligitur qñ clici aliquid emunt vt immutatū carius vendāt. q: hec est proprie negociatio.vt ibideꝫ pꝫ.ꝗ.lxxxviij. di. c.eiciens. Secus si preter propositum bladum q̄ emerunt superesset venderēt carius ꝗ hmōi q: liceret scdꝫ host.

3 ¶ Que pena clerici negociatoris.ꝗc.

q vltra mortale pctm̄ si tertio monit⁹ non destiterit pdit priuilegiū clericale. vt in. c. si. de vi. et ho. cle. Et q̄q̄ doc. sint varii. in opi. ego saluo meliori iudicio sic intelligo. vt clericus in minoribus siue sit ꝯiugatus siue non q non peccat mortalr negociando. dūmodo tale negociū non sit phibitum ēt laicis. sꝫ si non est cōiugatus pt cōpelli p priuatione priuilegij clericalis nō qdē illius si qs suadente. xvij. q. iiij. sꝫ priuilegij q̄ non pōt vexari exactionib⁹ in psona vel in bonis ppriis. vt. l. ij. C. de epi. et cle. Coniugati ho nō. q2 pdunt ipso facto p ꝯtrm̄ matrimonij. vt in. c. vno de cle. ꝯiu. li. vj. et in. c. ioānes. eo. ti. Alij ho q sunt in sacris aut religiosi peccāt mortalr. c. fin. ne cle. vel mo. Et sitr p̄t cōpelli priuatiōe priuilegij clicalis. sicut dixi de existētibus in minoribus. Et q non pdant taꝫ isti q̄ꝫ pfati in minoribus ēt post trinam monitionem priuilegiū illius canonis si qs suadente vt non sit excōicatus quisqs eos pcutit nec ēt fori. vt possint pro criminibus: aut excessibus puniri seu ꝯdēnari criminalr vel ciuiliter p iudicē secularē. pꝫ hoc. q2 clici ꝯiugati. quos opꝫ negocijs secularibus intēdere: vt in. d. c. ioānes. his gaudēt si habitū et tonsurā portāt. ḡ multo fortius isti nō ꝯiugati. Et credo istud sit securius in ꝯscia.

4 ¶ Utrū requiratur trina monitio: aut sufficiat vna ḡnalis vt pdant priuilegiū de quo. s. R. Pa. i. c. si. de vita et honesta. cleri. q opꝫ sit trina q2 nō sufficit vna pemptoria vbicūqꝫ agit de pena incurrenda et ius exigit trinā monitionē vl trinaꝫ citationē hoc voluit glo. notabilis in cle. i. de vita et honesta cle. et io. an. in. c. ex tue de cle. nō resi. Nec obstat q vbi a iure requirit triplex citatio sufficit vna peremptoria q̄ hꝫ vīꝫ trine citationis. vt in. l. tres denūciationes. C. quō et q̄n iu. vide glo. in. c. cōsuluit de. offi. dele. et pa. in. c. in noīe dn̄i de testi. q2 h̄ vez in citatione. q2 ius ita vult. secus in monitione nec sufficit trina monitio sꝫ opꝫ sit specificata non ḡnalis. Et pro h̄ facit tex. in. d. ca. si in ho. si tales. et. d. clem̄. i. in ver. noiatim et q notatur in. c. statutum. de sen. ex. li. vj. valeret tn̄ si fieret per viam statuti q2 statutum hꝫ vim legis. et prelatus pōt statuēdo augere penā iuris et infligere penam sine monitione hobali. alias requirtur monitio. vt in. c. ij. de consti. li. vj.

5 ¶ Sed p quem dꝫ fieri hec monitio. R. pa. in. c. ꝯtingit el. ij. de sen. ex. q nō p iudicem secularem: sed opꝫ fiat per epm: aut eum qui hꝫ iurisdictionē epalem super eum et h̄m glo. in ca. si clericos de sentē. exco. lib. vi. non refert. an habeat eam ex priuilegio. vel consuetudine: vel a iure.

6 ¶ Utrū clerici teneantur restituere qc quid lucrati sunt p negociationem eis prohibitam. R. Mat. in cle. i. de vi. et ho. cle. q in foro aīe tenentur pauperibus dare. xiiij. q. v. qui habetis. ego credo q sit bonum consilium: sed de necessitate non. xiiij q. v. non sane in. ho. tanqꝫ sua. Et hoc videtur sequi zen. et Car. in. d. clem̄. i. De quo dic. vt. j. Restitutio. i. in ver. turpiter.

7 ¶ Utrū clerici possint exercere offiīn tabernariorum: aut macellarioꝝ. R. q nō immo si psonaliter publice exercent. et iij. monitionib⁹ noiatim a suis prelatis non destiterit clerici ꝯiugati pdunt priuilegium clericale oē. etiaꝫ istud si qs suadente. xvij. q. iiij. non ꝯiugati aūt solū pdunt in rebus si deserunt habitum clericalem. sꝫ si non deserunt. sꝫ incedunt oio vt laici amittunt ēt in personis. verum est q si prefatuꝫ offiīn dimittunt: reassumunt tam ꝯiugati q̄ꝫ non ꝯiugati. Intellige q ꝯiugati reassumunt nō ista sicut non coniugati. sed illud in q̄ gaudent. vt in. c. vnico. de cle. coniu. li. vj Et iste est verus intellectus littere: lꝫ alij aliter intellexerint. Dec h̄nr ex cle. i. de vi. et ho. cle. immo prohibent thabernam intrare. xliiij. di. non oportet intellige nisi in itinere causa necessitatis. vt in. c. clerici. ea. dist.

8 ¶ Utrum clerici possint exercere officia a pfatis viliora. vt aptare pelles et huiusmodi. R. q nō p idētitatem rōis sm Pau. in. d. cle. i. Rō qr in his status clericalis dehonestat. ar. l. athletas §. aut p̄tor. ff. de his q no. infa. nō tn̄ incurrent penā statutam ɔ exercētes offm̄ tabernarioꝝ. Credendum tn̄ est eos peccare mortalr si sunt in sacris vt religiosi talia publice exercentes secus si occulte pro artificio ad sustentationem vite.
9 ¶ Utrum clicus possit exercere offm̄ tabellionatus. R. sm ho. in c. sicut. ne cle. vel mo. q clicus cōstitutus tabellio a laico non p̄t si est in sacris postq̄ est sibi interdictum et in cāis ecclasticis. sm Inno. in. d. c. sicut. Et si anteq̄ sibi interdicat facit instrm̄ tn̄. sed postq̄ est sibi interdictū non. Si ṽo est ɔstitutus a papa. vel ab epo q̄ ad diocesim suam poterit in cāis ecclasticis cū et nō debeat pp ordines sacros: aut bn̄ficiū ecclesiasticū offm̄ interdici. ar. de decī. c. tua. el. ij. et de iudi. decernimus. d arbi. ɔtingit. Si ṽo sunt in minoribus p̄nt exercē et si sunt bn̄ficiati. ar. d. c. sicut a ɔrio sensu. lz sit honestius abstinere.
10 ¶ Utrum liceat clicis ioculatoris officiū facere. R. q non publice et tales sunt q faciunt spectaculū p̄ropriȷ corpis facit l. ij. §. fi. ff. de his q no. infa. Et si h̄ faciunt: p annū ipso iure pdunt oē priuilegiū clericale. Dic no. q archi. quem sequitur Ge. in. ca. vnico de vi. et ho. cle. li. vj. dicit q clericus in sacris et et monacus pdit priuilegiū canonis si quis suadente. xvij. q. iiij. Et vr verius quia Jo. mo. teneat ɔrium et dicat q solum existentes in minoribus pdunt. Silr et perdunt si minori tpe post trinam monitionem non desistant. c. vnico. de vi. et ho. cle. li. vj. in occulto tn̄ vel cā infirmitatis vl' alterius honeste rei cā ioci aliqd facere non reprobatur sm gl. in. d. c. vnico. et facit quod no. Jo. de citaristis et his qui varijs vtūtur instrumentis. lxxxvj. di. donare. in glo.
11 ¶ Utrum clicus possit esse pcurator secularium psonaꝝ. R. Pa. in. c. ij. ne cleri. vel mona q pcurator giialis in cā ecclesiastica bn̄ posset. et coram iudice ecclesiastico. Sz in causis secularibus in iudicio vel extra non p̄ot esse. posset tn̄ esse in aliqua causa particulari.
¶ Et sumarie dic. q clicus non p̄ot in 12 placitis secularib⁹ disceptare: exceptis cāis. de quibus s̄. aduocatus. §. v. vj. et vij. Nec procurator: nisi vt dictū. nec cōductor reꝝ secularium nisi cā necessitatis victus: qr tūc posset ɔducere vineā vel domū vt aliqd vn̄ viueret lucraret̄ nec canes vel aues seq. vt in. c. i. ne cle. vel mo. nec pcuratiōes villaꝝ: aut iurisditiones seculares sub aliqbus p̄ncipibus et secularibus viris exercē vt iusticiarius eoꝝ fiat. vt in. c. sz nec eo. ti. nec sniam sanguinis si est in sacris dare nec sacerdos offm̄ vicecomitis: aut propositi secularis h̄re. c. clericis eo. ti. nec sniam sanguinis dictare: aut interesse vbi vindicta sanguinis exercetur. nec prepositus balistarioꝝ. et hmōi viris sanguinū. nec vllam cirugie artem q̄ adustione vel incisione indigeat. nec ipendere bn̄dictionem aque feruenti. seu ferro candēti ad purgationē. vt in c. sniam. eo. ti. Et oēs talia. vel aliquod hoꝝ exercentes. si tertio a suis prelatis moniti nō desistūt pdunt priuilegium clicale. vt notant doc. in. d. c. sz nec. Itē p̄sbyteris decanis. archidiaconis. plebanis. prepositis cātoribus et alijs clicis psonatum h̄ntibus precipitur sub excōicationis late sententie pena. ne leges aut phisicam audiant. vt in. c. fi. eodem ti. De quo casu dic. vt. j. Excōmunicatio. vij casu. vij.

Clericus r. dz esse nō vindicatiuus. sz patiens. vn̄ p̄cipitur eis ne arma portent nisi ad defensionē. vn̄ clici qui relicto habitu clericali arma portant si tertio moniti nō deponunt pdunt priuilegiū clericale. de sen. excō. c. in audientia.
¶ Quid si misceat se clic⁹ tirānidi vl' 1 crudelitatibus. R. q si qs ɔtēpto habī

in clericali guerras vel seditionē mouet
vel atrociter delinqt publice aut in ta-
ctum armoꝝ se immiscet. ipso facto sine
monitione perdit priuilegiū canonis.
si qs suadente. xvij. q. iiij. vt in. c. ꝑpen
dimus de senten. ex. de aposta. in. c. i. in
prin. Priuilegium autem fori nō amit
tit nisi post monitionem Facit. c. si iu
dex de sen. ex. lib. vj.

2 ℂ Utrū clericus miles effectus ꝑdat pri-
uilegiū clericoꝝ. R. Jnn. in. c. i. de apo
statis. qꝫ si facit actuꝫ oīo clericatui 9trariū
vtputa exercet seua. vadit ad bellū sta
tum ꝑdit. q2 eligens 9triam viā excludi
tur ipso facto a prima. xxxij. q. i. cuꝫ re
nunciat. Si vero non exercet seua nec
aliū actum 9trium clericatui. ꝫ viuit ho-
neste vt clericus ēt si duxit vxoreꝫ virgi-
nem. ⁊ sic non ꝑdit. Pa. tn̄ dubitat in
c. vt 9sultationi de cler. 9iuga. in eo mi
lite q iurauit illa de qbus in gl. i. pe. ff.
ex qui. ca. ma. q2 iste actus vr̄ oīo 9tri-
us clericatui qui pugnare non dꝫ etiaꝫ
cum infidelibus ca. ex multa. de voto.
Sed primum equius.

3 ℂ Utrum clericus occidens vel muti-
lans inuasorem suum perdat priuilegi
um clericale. R. Pa in. c. clerici arma.
de vi. ⁊ ho cle. qꝫ non.

4 ℂ Utrū pro defensione proximi liceat
ei sumere arma. R. Pa. vbi. s̄. qꝫ si hꝫ
iurisdictionem in loco sic lꝫ pro defen-
sione suoꝝ mouere arma non tn̄ ipse
in propria persona. c. dilecto. de senté.
ex. li. vj. Si vero iurisditionem non hꝫ
aut sine clerico ꝑ pulsari potest ⁊ sic
non dꝫ arma sumere. c. ex multa de vo
to. Jdem. xxiij. q. viij. reprehensibile. ⁊
vij. q. i. sciscitaris ⁊ quod ibi no Si āt
non potest aliter propulsari tunc lꝫ ag
gressorem capere. verberare ⁊ etiā oc-
cidere si aliter non potest proximū de-
fendere. xxiij. q. iij. maximianus. ⁊ c. si
quis cum duobus. c. sequentibus. irre-
gularitatem tamen incurrit sine pec-
cato predicta Cle. si furiosus. Et d̄ hoc
vide. j. defensio. ⁊ quo ad irregularita
tem homicidium. iij.

Clericus R. dꝫ esse sobrius
vt in. c. a crapu-
la. de vi. ⁊ ho. cle. vbi precipi-
tur eis vt vinuꝫ sibi temperent ⁊ a vi-
no se temperent. Et q̄uis aliq teneant
ibidē qꝫ peccet mortalr̄ si bibat vinuꝫ
sine aqua. tn̄ cōiter doc. non tenent sed
sufficit bibere temperate vnde tex. dicit
qꝫ dꝫ esse cōtentus trina potatione in
c. quando quod palea est. xliiij. di.

1 ℂ Utrū liceat eis cogere alios ad bibē
dum. R. qꝫ non. Jntellige vltra necessi
tatem necꝫ fabulas inanes cantare vel
turpia ioca pulla vel viso vl' larua de
mostruꝫ añ se ferre 9sentiāt q2 hꝫ ē dia-
bolicū. ⁊ sacris canonibus ꝓhibitū vt
dic̄ tex. c. nullus p̄sbyteroꝝ. di. xliiij.

2 ℂ Utrū liceat clericis facere 9uiuia. R.
qꝫ sic si ex caritate dūmodo abstineāt
a superfluitate detractione ⁊ irrisione
alioꝝ: vt in. c. 9uiuia. xliiij. di. in ꝑnci-
pio ⁊ in fine mēse laudes deo reddant
⁊ aliqd legant de scā scriptura. vt in. c.
qsi. ⁊ in. c. pro reuerentia. ea. dist. alias
non licet. vt in c. non liceat ea. di.

3 ℂ Utrū debeat bn̄dicere mēsaꝫ anteq̄
comedat. R. qꝫ sic. ⁊ post sumptū cibū
reddere grās. xliiij. di. c. non liceat.

4 ℂ Utrū debeat comedere ante tertiaꝫ.
R. qꝫ non. vt in. d. c. non liceat.

5 ℂ Que debēt esse in eoꝝ conuiuio. R.
ℂ Primo lectio diuinaꝝ scripturarū.
ℂ Secundo quod nulli detrahatur.
ℂ Tertio qꝫ inanes secularium negocio
rum fabule nō recitent ⁊ multo minꝰ
aliud turpe. ℂ Quarto qꝫ solū ꝓ sustē
tatione cibus sumat. habent ista in. c.
9uiuia. ⁊. c. nullus presbyteroꝝ ⁊. c. ꝓ
reuerentia. ⁊ c. non liceat. xliiij. di.

6 ℂ Utrū peccēt mortaliter si 9 aliquod
prefatorum faciunt. R. qꝫ non sed ve-
nialiter nisi quando turpia vel laruas
demonum ante se fieri consentiunt q2
talia sunt eis prohibita vt in. d. c. nul-
lus presbyterorum. Et ideo videtur es
se mortale. ⁊ licet. d. c. nullus presbyte
rorum loquat̄ solū de p̄sbyteris. tn̄. c.
p̄sbyteri. xxxiiij. di. extendit ad oēs cle

stentes in sacris. Qui aūt non sunt in sacris non credo mortalr peccent: nisi p(ro)ut eciā seculares in hmōi peccarent.

Clericus xij. d(icitu)r esse alienus ab his q̄ irregularitatē inducunt de q̄ vide .j. irregularitas p(ri)mo. q(ui) sunt q(ui) non p(ossu)nt p(ro)moueri. et q(ui)bus (con)tinētibus debeant refulgere. hēs .xl. di. p(er) totum. Nam debent esse exēpluz oībus laicis. viij. q. i. q(ua)lis. vbi d(icitu)r vehemēter eccl(es)ia xp̄i destruit hoc. s. meliores eē laicos q̄z clericos. facit .vj. q. i. §. verum hac auctoritate.

Clericus xiij. quo ad bona ipsorum et coruz dispositionem.

1 ¶ Utr(um) cl(er)icus possit testari de reb(us) ecclie mobilibus. R(espondeo). Jnn. in .c. cū in officiis. de testa. q(uod) nō. vt ibi. et .c. ad hec. et .c. relatū el. ij. xij. q. iij. c. i. et no. q(uod) oīa dicunt(ur) bona ecclie q̄ intuitu ecclie vel de facultatibus ecclie acq(ui)siuit. vt in .c. i. de testa. in tex. et in glo. verū (secundu)m glo. in .ca. p(ri)m. de offi. or. li. vj. post Hostiē. lz q(uod) cl(er)ici nō h(abe)ntes administrationem: et dicunt(ur) non h(abe)re administratione q(ui) nō h(abe)nt b(e)n(e)ficium cui sit assignata dos (secundu)m Ge. in .d. c. p(ri)mū. s(e)z simpl(icite)r b(e)n(e)ficiati vt sunt canonici et similes quibus id q(uo)d h(abe)nt obuenit sibi rōe p(er)sone non q(uod) habeant p(re)bendā in eccl(es)ia distinctā: q(ui)a sic h(abe)rent administratione. p(ossu)nt disponere et testari de fructibus (per)ceptis vsq(ue) ad diē mortis. de (con)suetudine et ēt si (con)suetudo eēt possent testari de redditibus (per)cipiēdis anno seq(ue)nti post mortē suaz vt refert pa. in .d. c. cū in officijs. Sed ego credo licē q(ua)n(do) disponit i(n) pios vsus vel i(n) casib(us) de q(ui)bus in seq(ue)nti. §. alia (con)suetudo ē irrōnabilis ar. c. fi. xvj. q. i.

2 ¶ Utr(um) cl(er)icus possit de reb(us) p(re)dictis donare aut alio mō disponere. R(espondeo). pa. vbi s(upra). q(uod) nō nisi in q(ua)tuor casibus. ¶ Primus q(ua)n(do) tantūdez expēdit de suo i(n) vtilitatē ecclie c. si q(ui)s. xij. q. ij. et .q. v. si ep(iscopu)s q(ui)a in h(oc) casu posset ēt testari. Jmmo si nō testaret(ur) heres posset petere. facit .c. de multa. et q(uo)d ibi notat. de p(re)ben. et .l.

q̄ oia. in fi. ff. de pecu. et glo. in .l. si non sortē. §. si centū. ff. de (con)di. inde. ¶ Secūdus q(ua)n(do) hoc h(abe)t consuetudo (secundu)m Ho. et Lau. in .d. c. si ep(iscopu)s. s(e)z Pa. h(oc) intelligit de rebus mobilib(us) et modicis. Et ego addo q(ua)n(do) disponit pie et rōabil(ite)r alias nō. ¶ Tertius q(ua)n(do) donat i(n)tuitu elemosyne quā cl(er)icus ēt in egritudine p(ote)st facere. vt in .c. ad hec. et .c. relatuz. el. ij. de testa. ¶ Quartus casus q(ua)n(do) vult remunerare s(er)uitia honesta tā a (con)sanguineis q̄z ab ex(tra)neis recepta. d. c. relatuz. §. lz. ¶ Addo q(ui)ntuz q(ua)n(do) dat religiosis locis. d. c. relatū. Et no. practicaz (secundu)m pa. vbi. s(upra). q(uod) si cl(er)icus vult aliquo respectu istoz q(ua)tuor vltimoruz dare faciat ipse dū viuit et nō relinq(ua)t: q(ui)a non valet. d. c. ad hec. et no. q(uod) q(ui)c(un)q(ue) accipit alio mō de rebus ecclesiasticis tenet(ur) ad restitutionez. facit q(uo)d no. i(n)no. i. d. c. ad hec. et q(uo)d no. in .c. cū (secundu)m de p(re)ben. sed melius q(uo)d no. pa. i. c. vt vniusq(ui)sq(ue). de pec. cle. vide q(uo)d dico .j. Jmmunitas. §. lij. et se.

3 ¶ Utr(um) cl(er)ici possint de distributionib(us) quotidianis disponere. R(espondeo). q(uod) sic. si nō h(abe)nt administrationem in eccl(es)ia q(ui)a dant(ur) pro stipendio personali. vt in .c. vnico. de cle. non re. li. vj.

4 ¶ Quid de donatiōe inter viuos. R(espondeo). q(uod) valet. q(ui)a p(re)sumit(ur) donatum intuitu amicitie. vel spe. future remunerationis (secundu)m glo. in .c. requisisti. de tes.

5 ¶ Sed q(ui)d de bonis acq(ui)sitis intuitu dignitatis clericalis. vt puta p(ro) missis dicendis. R(espondeo). pe. vt refert Cy. in auc. licentiā. C. de epis. et cle. q(uod) potest testari. Et placet Ho. in .c. q(ui)a nos. de testa. et Jnno. ibidē q(ui) dicunt q(uod) si cl(er)icus rōne officii aliq(ui)d acquisiuit. puta q(ui)a fuit capellanus alicuius principis q(ui) multa ei donauit q(uod) p(ote)st de talibus donatis ad libitum disponere. limitat pa. hoc in .d. c. cū in officijs q̄ ad missas vez nisi dedisset pro missis dicēdis tanq(ua)m parrochiali sacerdoti: q(ui)a sic nō posset disponere. multo mag(is) p(ote)st disponere de bonis acq(ui)sitis intuitu p(er)sone. puta ex successione cognatoz vel donatione aius

eorum seu industria clericoꝝ. vtputa doctrina seu artificio pōt disponere. vt in.d.c.q2 nos.ꝛ qḋ ibi not. Pet.tñ vt refert Cy. vbi.s̄.limitat hoc veꝝ in cle ricis inferioribus: nō aūt in epo. Et ad dit Bal.ibidē. etiā si esset Cardinalis. Idē ꝺ p̄lat] regulariū eccliaꝝ.ꝛ ē tex. in.d.aūt.q soliū ꝯcedit ꝙ p̄dicti epi ꝛ p̄ lati regulariū eccliarū possint dispone re ad libitū de acq̄sitis an̄ epatum vel p̄latione ꝛ de acq̄sitis in epatu vel p̄la tiōe p cognatione vsq3 ad quartū gra dū. de religs vero q̄ntercunq3 acq̄sitis nō pōt disponere. s3 acq̄rit ecclie. Cōit tñ opi.aīr t3. vt.j. Legatū p̄mo.§.xvi. s3 ego limito, in istis i q̄b9 pōt facere: qḋ vult veꝝ eē in.v. casibus. ¶ Pri mus qñ ipse esset obligatus restituere ecclie. vtputa. q2 dolo vel culpa nō le ui tñ s3 Inno.i.d.c.cū in officijs dāni ficauit eccliaz: s3 ꝙ teneat̄ de leui culpa ēt ē tex.apt9.C.arbi.tu.l.q̄cq̄d. facit.ff. de admi.tu.l.si res. Sicut.n. vt no. In no.i.c.ea q̄ ꝺ offi.archi. ille q accipit p̄ ciū p ꝺposito seruādo tenet̄ ꝺ leui cul pa. sic ꝛ q dignitatē h3 cui hoc officiū est ānexū.s.ꝯseruādi bona ecclie tenet̄. cuz plus sit hēre dignitatez. Nec ob.l. nois.C.arbi.tu. vbi si nois ꝺbitoꝝ mi nus idonea fiūt q̄ tpe tutele erāt bona. si tenet̄ tutor nisi fuerit i lata culpa.ff. de admi.tu.l.tutor q reptoriū.§. cōpe tit. vbi tutor emēs p̄dia min9 idonea. nō tenet̄ nisi de lata culpa. q2 sunt cāus sp̄alea. s3 regulare ē vt teneat̄ ꝺ leui cul pa.ꝛ sic t3 Ber.ꝛ Ho.i.c.ea q̄ ꝺ offi.ar chi. ¶ Secūdus si ꝺ bōis ipsius ecclie alicui fecit gratiā s3 ino. vbi.s̄. allegat l.cū oīdum9.ff.ꝺ fideius.tu.ꝛ C.eo.l.ij. ꝛ vlti. ¶ Terti9 cāus si passus est pp negligētiā suā rē ecclie p̄scribi s3 Pa. in.c.ex p̄ritū.de p̄g. allegat.c. placuit el.ij.xvi.q.iij. ¶ Quartus ē si reddit9 in vsus i honestos ꝯuertit.xij.q.iij.c. i. ¶ Quintus i casib9 de q̄bus.s̄.dict. Clericus.iij. ꝙ tenet̄ ad restitutionē q2 in istis casibus p̄mo tenet̄ satisfacere ec clie anteq̄ aliud disponat. de hoc etiā vide Immunitas.§.lij.

¶ Utꝝ acq̄situ p sacerdotē i iniūgēdo p̄ nias parrochialis debeat ēe ecclie.R. Inno.in.c.cū iter de te. si.ꝙ sic. Et io disponere ad libitū nō potest.

¶ Utꝝ p̄latus inducēs testatorē ad sibi relinq̄ndū qḋ ecclie reliq̄sset tenea tur illud restituere ꝛ an possit dispone re.R. Pa.in.c.ij. de pe.cle. ꝙ q̄dam di cūt ꝙ nō pōt disponere s3 tūc restitue re p.l.q̄cq̄d.C.ar.tu. S3 Cy. formādo hāc.q.i tutore dicit ꝙ si blādo sermo ne ip̄3 inducat ad sibi relinquendū ꝙ nō tenetur.ar.in.l.fi.ff.si q̄s ali.te. vbi. pacet ꝙ talis nō cōmittit delictū. Si ꝺo dolo seu fraude eū induxit. tenet̄ ec clie ad iteresse. S3 ꝙ teneat̄ ecclie sim pliciter tex.ē cū gl.i.c. q̄cūq3.xij.q.iij. vbi p3 ꝙ p̄latus tenet̄ ad interesse ec clesie qñ et potuit q̄rere ꝛ neglexit ad instar tutoris. vt in.d.l.q̄cq̄d ꝛ in.l. pu pilloꝝ.C.de admi.tu. Nec eni3 d3 vtili tatē suā preponere vtilitati ecclie. sicut nec tutor vtilitatē suā vtilitati pupilli. l.tutor s̄m dignitatē.§.i.ff.de admi.tu. l.si vt certo.§.comodatum.ff.como.ff. depo.l.quod nerua.in fi.ꝛ.vij.q.i. pre sentiū.ꝛ.c.placuit. Pa. vbi.s̄.t3.ꝛ seq̄t opi.Cy. S3 ego credo veꝝ i tutore. q2 de eo pōt dici ꝙ suā p̄sonā pōt p̄ferre cuicūq3.ar.c.petitio.de iureiu.ꝛ de pe. di.ij.caritas sed in prelato teneo glo. cum tex.in predicto.c.quicunq3.

¶ Cui restituet q indebite aliq̄d ab ec clesiasticis recepit. R. Rodo.ꝛ Ray.ꝙ auctoritate iudicis penitētial' fiet resti tutio ecclesie cui ablatū ē si pauper est ecclia. vl' si ē habūdās fiet paup̄ib9 q i digēt. idē ho.ar.xvij.q.iiij.si q̄s.i aurio.

¶ Utꝝ clericus q rē ecclesie meliora uit ex sua industria possit de sua mel ratiōe disponere. R. ꝙ nō.facit.c. ingr̄ rendum.ꝛ.c.si q̄s.de pe.cle. Rō.q2 ad hoc tenet̄ si de eius fructibus vixit p dicta in.q.prece. Sec9 si ꝺ p̄rimōio vl' de suo melioꝛasset vt.s̄. dictū est.§.xi.

¶ Utrū relictū clico i dubio p̄sumat̄ io ītuitu ecclie datū. R. ꝙ si adminisli a

tionē nō hz nō p̄sumit. secus si admi-
nistrationē hz. Tn̄ ad ɔiecturas est re
currendū vt in c. regnūsti de testa. ⁊ q̄ꝺ
notat Inno in c. cū in officijs eo. ti. vi
de. j. legatū. i. §. xvj. xvij. ⁊ xviij.

11 ¶ Utꝛ clicus possit de bonis ecclesie
dotare sororē vel alere parentes. R̄. Pa.
in c. puenit de arbi. ꝙ sic sororē. vl' aliā
ɔsanguineā si indiget de redditib⁹ ec-
clesie. pbat̄ p c. i. de co. cle. ⁊ mu. ⁊ per
gl cū tex. in c. oīo ɔfitemur. xxxj. di. vbi
glo. dicit ꝙ clicus hn̄s vxorē: vl' filios
pt eos pascē de redditib⁹ ecclie. ḡ mul
tomagis dotare. cū cā dotis sit fauora-
bilior q̄ꝫ cā alimentoꝝ. vt no. L y. facit.
q̄ꝺ no. i. l. cū in p'ces. § pe. ff. de admi.
tu. ⁊ i l. nō oī C. eo. ti. in glo. Et h̄ intel
lige si indigēt. vt i gl. p̄fati c. oio. ⁊ nō
ad pompaz vl' aliū statuz. ar. eo. q̄ no.
lxij. di. in p̄n. qꝛ sic tn̄ dātes q̄ꝫ recipien-
tes tenent̄ ad restōez. xvj. q. vij. puenit.
⁊ no. Math. ⁊ Car. i cle. ij. de vi. ⁊ ho.
cli. limita tn̄ q̄ ad accipiētes vt teneant̄
ad restōnez. vez qū clicus ē nō soluen
do. al's nō qū accipit de reb⁹ q̄ alienari
pn̄t ad lib tū clicoꝝ. sic sunt fructus ⁊
hmōi ſm Ulde. ⁊ placet lz alij indistin
cte velint ꝙ teneant̄. Q̄ꝺ esset tutius.

12 ¶ Utꝛ peculiū q̄ꝺ est aduētitiū in lai
co sit q̄si castrēse in clico. R̄. pa. in c. qꝛ
nos. de testa. ⁊ in c. ɔstituimus. de resti. ī
inte. ꝙ sic. Et iō lz sit filiusfa. tn̄ vsufru
ctus nō acqrit̄ p̄ri. Hoc tenuit Ho. in
d. c. qꝛ nos ⁊ casus ē in auc. p̄sbyteros
C. de epis. ⁊ cle. vbi dic̄. ꝙ res ad dn̄uz
clicoꝝ venientes sint eis ad similitudinem
castrensium vt testari possint.

13 ¶ Quis succedet clerico decedenti ab
intestato R̄. ꝙ i bonis ecclie ecclia. i bo
nis suo sinis de qbus pōt ad libitū dis-
ponere. succedent ɔsanguinei si hz. xij.
q. iij. generaliter ⁊ q. vltima. c. vltimo in
auc. de ec. ti. §. si q̄s eps. ꝙ si non hz ta
les qui de iure veniāt ab intestato. suc-
cedet ecclesia. c. i. de suc. ab inte.

14 ¶ Utꝛ clicus ordinat⁹ ad titulū p̄ri-
monij sui tacite vel exp̄sse possit de di-
cto p̄rimonio ad libitū disponē. R̄. ꝙ
sic ſm Ge. in c. si eps de p̄bē. li. vj. nisi
exp̄sse sit actū ꝙ trāsierit in rē ecclasti
cam ſm io de li. ⁊ io an ibidē. In du-
bio ṽo cū nescit̄ an bona fuerit ecclie
vel psone p̄sumēduz ē p ecclia si n̄ cō
stat eū hūisse aliqua. s3 dubitat̄ an sint
ista. vl' illa p̄sumit̄ p possessore ⁊ alius
pbabit. ar. xij. q. iiij. c. i. ⁊ q. v. c. i. in fi.
Si nullus sit i possione. ⁊ i dubio stāt
fiet distributō eq̄l. ō suc. ab ite c. ij. ī gl.

Clericus
xiiij. euo ad coꝝ
priuilegia.

¶ Quero q̄ sunt priuilegia clerico
ruz. R̄. pa. in c. eps de p̄ben. ꝙ oīa priui-
legia militū q̄ ɔgruunt clicis h̄nt de q
bus priuilegiis militū dr̄ in gl. l. pe. ff. ex
q. cau. ma. Nō qꝛ sūt ṽi milites illi im
peratoris. s3 isti dei. facit. c. i. cū glo. de
cle egro. tex. cū glo. in c. xp̄ianis. ij. q. i.
⁊ silr̄ glo. in c. militare. xxiij. q. i. ⁊ tex.
cū glo. i. q. iij. saluator. circa mediū. Et
merito dixi q̄ ɔueniūt clicis. qꝛ ignorā
tia iuris nō iputat̄ militi cū h̄eat vaca
re armis. l. i. ⁊ q̄ꝺ ibi no. C. de iu. ⁊ fac.
igno. s3 nō sic in clicis cū h̄eant scie in
tēdere l3 ꝙ dixi. s̄. Clicus. ij. §. iij. ⁊ sic
de ceteris. vn̄ p debito ɔueniri nō p̄nt
vltra q̄ꝫ facē p̄nt. nec tenent̄ cedere bo
nis. l. miles. ff. de re iudi. nisi sit ex delu
cto contractum: vt. s̄. Cedere bonis.

¶ Itē Bertrādus enumerat. xiiij. q̄ re
citat car. in cle. i. de vi. ⁊ ho. cle. ¶ Pri
mū ꝙ nō ɔueniunt corā iudice secula
ri. de fo cōpe. c. si diligēti. ¶ Scd̄m ꝙ
ṽberans ē excōicatus xvij. q. iiij. si q̄s
suadente. ¶ Tertiū ꝙ non tenent̄ pre
stare munera seu onera personalia vel
realia. de imu. ec. c. non minus vide. j.
Immunitas. §. xxxiij. cū sequentibus.

¶ Quartuz qꝛ p̄nt vendicare rē ɔces-
sam ecclie ante traditionē l si C. de sa.
san. ec. ⁊ c. ex lr̄is de ɔsue. ¶ Quintuz
qꝛ gaudent eodē priuilegio familie eo
ruz. ij. q. i. clericum. el p̄mo. xxxij. di. eos.
⁊ vtrobiqꝫ in glo. Intellige q̄ ad foꝝ.
vt in dictis glo. p3. ¶ Sextū qꝛ facien
tes statuta ɔ clericos sunt excōicati. de
imu. ec. eos g. li. vj. ¶ Septimū ꝙ so.

lum clici psit obtinere bñficium ecclia- sticū. de trāsac. ex lrīs. ¶ Octauū q̄ p lrās ꝯ laicum ipetratas cū clausula ge nerali nō psit ꝯueniri vt in glo. c. sedes de rescrip. ¶ Nonū q̄ nō tenent dare sportulas de vi. ꝛ ho. cle. cuꝫ ab omnī. ¶ Decimū q̄ acqsita ēt sub ptāte pris disponunt. vt volūt aūt. p̄sbyteros. C. d epi. ꝛ cle. ¶ Undecimuꝫ q̄ pro rebus suis recuperandis agere psit sine ꝯsensu patris. no. archi. in. c. fi. de iudi. lib. vj. ¶ Duodecimū q̄ pro necessitate non psit distrahi a pr̄e. ff. l. ij. C. de pa. q fi. di. ¶ Terciūdecimum q̄ fuus sciente dn̄o clicatus liberat a fuitute dn̄ica ꝛ ptāte. liij. di. si fuus. ¶ Quartumdeci muꝫ q̄ psit facere collegiuꝫ. ar. c. fi. de re. do. vbi solū noua religio ꝓhibetur. qḋ laicis nō lꝫ nisi vt dicaꝫ. j. collegiuꝫ ꝛ d multis aliis puilegiis. j. imunitas.

3 ¶ Utꝛ clicus ꝯiugat⁹ supradictis puil legiis gaudeat. R. q̄ nō sꝫ si ꝯxit cū vir gine ꝛ defert tonsurā ꝛ vestes clicales. solū gaudet in duob⁹. ¶ Primo puile- gio canonis. si qs suadēte. xvij. q. iiij. ¶ Scdo p̄ aliq̄ crimine nō p̄t trahi ad iudiciū seculare: nec iudex secularis pretextu cuiuscūq̄ excessus potest euꝫ punire pecuniaľr vel personaliter. c. vnico. de cle. coniu. lib. vj.

4 ¶ Utꝛ clicus possit vti statutis ꝛ con suetudinibus laicoꝝ ad suū cōmoduꝫ R. pa. in. c. fi. de vi. ꝛ hone. cle. ꝛ facit tex. in ar. q̄ sic facit ēt tex. in. c. ad nr̄aꝫ de ꝓba. Attamē eos non ligant in co- rꝫ p̄iudiciuꝫ. vide glo. in. c. i. ne se. va. ꝛ qḋ dico. j. statutum §. vij.

Coactio alia absoluta q̄ qs totaliť cogit ad ali quid faciēduꝫ corpaliť ꝯ ei⁹ voluntatē sicͥ ille q ligat ꝛ hmōi de q̄ in c. p̄sby- teros. l. di. ꝛ q̄uis aliqd faciat ex tali coactione ꝯ deū nō peccat vt pꝫ in. d. c. ꝛ no. glo. in. c. ad ei⁹. v. di. facit. c. qḋ latēter. ꝛ qḋ ibi no. de reg. iur. Q̄d intel lige veꝝ nisi aio consentiat post. Est ꝛ alia coactio q̄ dr̄ ꝯditionalis q̄ qs cogiť vt vnū de duob⁹ eligat de q̄ in. c. lecto

res. xxxij. di. ꝛ i gl. p̄dicta ꝛ hec non ex cusat in pctis. c. sacris. de his q̄ vi me- tusue cā fi. de qua dic vt. j. metus §. vi.

1 ¶ Utꝛ coactus suscipiat baptismū vľ ordinē. R. glo. in. c. eps. lxxiij. di. ꝛ in- no. in. c. fraternitatis. de heret. q̄ si coa ctio fuit absoluta: nō. sed in coactione conditionali suscipit caracterem q̄uis non grām. vt. s. baptismus. vj. §. vj.

2 ¶ Utꝛ seruitia facta deo p coactioneꝫ ei placeant. R. q̄ non. xxiij. q. v. ad fidē ꝛ. xv. q. ij. p̄sens vtilis tñ sunt facienti. sed non ad salutem nisi dispositiue.

3 ¶ Utꝛ mřimonium teneat p coactio- nem ꝯctum. R. p absolutam certuꝫ est q̄ non: sꝫ p conditionalem tꝫ nisi inter uenisset metus q posset cadere in con- stantē de quo dic vt. j. metus. ꝛ matri- monīū. vj. impedimento. xj.

Coadiutor dari non pōt episcopo: ꝛ aliis supioribus prelatis sine lrīa pape nisi in duobus casibus. ¶ Primus qū eps vel alius supior p̄latus est grauat⁹ senio. aut valitudine corporali ita gra- uatus q̄ ppetuo suuꝫ offīm nequit exerce re. tunc de ꝯsilio ꝛ assensu capituli sui vel maioris ptis vnū vel duos assume re pōt coadiutores. ¶ Scd̄s qū prefa- ti p̄lati eēnt amētes: ita q̄ velint vľ no lint nesciūt exprimere: tūc caplm vľ due ptes vnuꝫ vel duos coadiutores eis da re psit. vt in. c. vnico. de cle. eg. li. vj.

1 ¶ Quibus dari dꝫ coadiutor. R. ff in- no. in. c. nisi cū pridē. de renū. q̄ dꝫ da ri cuicūq̄ p̄lato q non p̄t suum offīm exercere. vij. q. i. quasi per totum.

2 ¶ Utrū dilapidanti bona ecclesie sit dandus. R. Inno. in ca. venerabili. de offi. dele. q̄ sic.

3 ¶ Quid p̄t coadiutor. R. hꝫ liberam ꝛ legitimā administrationeꝫ: excepto q̄ nihil pōt alienare. vt pꝫ in. d. c. vnico: nec dꝫ aliqd de bonis ecclie cui ē adiu tor sumere nisi sūptus moderatos. vt ibidem. vide ad hoc. c. scripsit. vij. q. i.

4 ¶ Sed nūqd epi ꝛ alij p̄lati supiores possint sibi facere cōmissariū i adiuto-

riū.ß.ꝙ fic.vt no.doc.in.c.vnico. Et differt iste a coadiutore.q: non hꝫ nisi eam auctoritatem quam sibi ve it da re secus in coadiutore.

5 ¶ Qñ expirat offiñ coadiutoris.ß.ꝙ morte illius cui datus est coadiutor.vt no.doc.in.c.grādi.ð sup.ne.pla.li.vj.

Cogitatio nō meret penā ab hoie cū suis terminis vt ꝯtenta de pe.di.i.§. cogitationis in tex.ꝛ in glo.

1 ¶ Utꝝ cogitatio deliberata in malum mortale sit peccatum mortale.ß.ꝙ sic xiiv.di.c. hinc ꝛ enim.§.ponderosus. etiam si opus non sequatur.

2 ¶ Utruꝫ cogitatio morosa sit mortale pctm̄.ß.ꝯsensus i delectatione alicuꝰ actus q ex genere suo sit pctm̄ mortale est mortale pctm̄ ſm scm Bo.in.ij.di. xxiiij.ꝛ Ri.ibidē.ꝛ Ale.ꝺa ꝺe.in tracta tu de pctō veniali.ꝛ in h̄ cōiter cōcor dāt doc.Delectari āt cuꝫ ꝯsensu solum de cogitatiōe.q: h̄ ꝓuenit ex īclinatiōe affectus in ipaꝫ cogitationē q̄ qdē ſm se nō est mortale pctm̄ sꝫ q̄nqꝫ veniale vt cū qs inutilr cogitat de ea q̄nqꝫ nul luꝫ.vt cū qs vtilr cogitat. puta q: vult p̄dicare vel disputare. iō ꝯsensus in ta lem delectationē non erit mortale ſm Tho.i.ij.q.lxxiiij.ar.viij. sꝫ solum qñ delectat de fornicatiōe cogitata.ꝛ con sentit in talē delectationē ſm p̄fatum Tho.vbi.s̄. Si ꝟo cogitatiōi morose nō adest ꝯsensus in delectationē cogi tatiōis actꝰ ꝓhibiti tūc ſm.S.Bo.vbi s̄.distinguēduꝫ ē ꝙ aut imminet ꝑiculū casus in pctm̄ mortale.ꝛ tunc si aduer tit ꝑiculū qd sibi imminet.ꝛ nō repellit. sꝫ patit in hmōi cogitatiōibus occupa ri.tūc ſm magr̄os peccat mortalr. Si ꝟo nō aduertit ꝑiculū delectatiōis nec repellit.nō peccat mortalr. Et hoc ma gis mihi placet:ꝛ ē tutioꝝ q̄uis aliq di cāt non eē mortale ēt qñ aduertit peri culū dummō nō ꝯsentiat i delectatiōeꝫ Silr qñ nō īminet ꝑiculū casus non ē mortale pctm̄ si nō repellat.sꝫ tñ ꝑicu losum. Collige ḡ hic qñ qs hꝫ cogitatio

nes in q̄ delectat.ꝙ aut delectatio ē de eo qd nō est pctm̄ vel saltē mortale.ꝛ sic q̄tūcunqꝫ in eā ꝯsentiat non peccat mortalr ſm Ri.vbi.s̄.puta mulier vi dua cogitat de actu ꝯiugali queꝫ hūit cū marito.lꝫ delectet in ipsa delectatiōe cogitatiōis vt p̄teritā nō vt p̄ntē non peccat mortalr nisi imineat sibi ꝑiculū casus puta polutiōis ꝛ hmōi q: tūc si aduertit peccat mortalr nō repellēdo. Si ꝟo est de eo qd est mortale ex gn̄e suo.vt fornicari ꝛ occidere hoiem ꝑꝑ vindictā ꝛ hmōi.ꝛ tūc aut placet ipsa delectatio ꝛ opis ꝯsumatio si facultas adesset ꝛ sic ē mortale pctm̄. Aut placeꝫ delectatio.sꝫ displicet opis ꝯsumatio.ꝛ silr ē mortale pctm̄.aut neutꝝ placet. ꝛ tūc si iminet ꝑiculū ꝛ aduertit: si nō repellit ē mortale scdm tutiorē viā. Si āt nō iminet ꝑiculū: aut nō aduertit sic erit veniale si nō repellit. Si āt statim repellit sic nullū est pctm̄. Si aūt dele ctatio solū ē in cogitatiōe nō in re co gitatiōis.puta delector de aliq̄ cogita tiōe q: est pulchra adinuētio ꝛ hmōi. ꝛ tūc si est ꝑꝑ bonū finē. puta vt p̄di ceꝫ ꝯ tale pctm̄ vl̄ disputē.sic ē merito riū.si āt non ē ꝑꝑ finē bonuꝫ:sꝫ ꝑꝑ va nitatē sic erit pctm̄ veniale.nisi vt dixi imineret ꝑiculū.q: tūc vt dictū est pec caret mortalr qñ aduerteret, nō repel lendo. Et de h̄ ēt vide.j. Sensualitas. qñ est peccatum.vel non.

Cognatio est triplex car nalis legalis ꝛ spūalis.de qbus vide.j. Matrimoniū iij.impedimēto.vj.vij.viij.ꝛ.xv.

Collegium q: sil colligū tur:vel q: sil cohabitāt dcm̄ est ſm glo.in.l. i.ff.qd cuiusqꝫ vni.ꝛ dr̄ ecclesiasticum si maior ps ineqlis ē clicoꝝ q: magis di gnū trahit minus dignū.c.qd in dubi is.de ꝯse.ec.vel al.l.qd minor.ff.de mi no.no.Bar.in.l.si.ff.de colle.illi.

1 ¶ Utꝝ liceat facere collegiū.ß. Inno. in.c.dilecta de exces.p̄. lꝫ alij alr dicāt ꝙ hoies cuiuscūqꝫ ꝓfessionis:vt grani

matici vl' negociatores ⁊ hmōi pñt sib conuenire ppria auctoritate ⁊ facere sibi rectorē ⁊ sindicū: dūmō cohcāt vel collegiū faciāt pro cā honesta puta ad defensionē iustitie sue: vl' ne in officiis suis fiat fraus ⁊ multo magis si faciant cā pietatis vel religiōis. Et ꝙ liceāt talia collegia pz. C. de iu. om. iudi. l. fi. ff. qd cuiusqʒ vni. l. i. ff. ad tre. l. oib⁹. ⁊ de procu. c. q:. ⁊. ff. de colle. illi. l. i. §. i. vbi aliq̄ phibēdo ꝯcedere vr̄ alia collegia ⁊ ibi dr̄ ꝙ senatuscōsulto illicita arcent̄ ḡ licita ꝯcedunt̄. ⁊ illicitū est qd fit ꝑ malo aliq̄. ⁊ destruēdū ē. l. vlt. ff. de colle. illi. Dicit Bar. in. l. i. ff. d colle. illici. ꝙ de iure cōi collegia q̄ fiūt cā religionis sunt pmissa. l. i. in pn. ff. qd cuiusqʒ vni facit qd no. Jo. in. c. delicta. de excess. p̄. ⁊ Inno. ⁊ Ho. in. c. inter dilectos de dona. ⁊ qd no. pe. de pusio in tractatu de canonica portiōe epi. c. iiij. Qd no. qr facit ꝑ istis disciplinatis. ⁊ hmōi ꝯ quos clamāt aliq inqsitores.

2 ¶ Sz quot hoies faciūt collegiū. R. ꝙ duo vel tres. de electi. c. i. s̄m leges tres requirūt̄. vt. l. neratius. ff. de vb. si. sz. x. hoies faciūt plebem vel ppl'm. x. q. iij. vnio. ⁊. x. vel. xv. faciunt turbā. vl' cetū ff. de vi bo. rap. l. ꝑtor. la. ij. §. i. sicut. x. oues faciunt gregē. ff. de abige. l. oues. vnus vel duo nō faciunt familiā. ff. de vb. si. l. detestatio in fi. vide glo. in. c. i. x. q. i. sz pl'a: dr̄ q hz dūmm in domo. lz filios nō hēat. non. n. psonam solaz demonstramus. sed ⁊ ius dicit. l. pronunciatio in. §. pater. ff. de verb. si.

3 ¶ Utrū deferentes collegiū debeāt hr̄e ptē suam bonoꝝ collegii. R. Inno. vbi s. ꝙ sic de his q̄ in eo cōferunt ipsi de collegio. ⁊ sic logr̄. l. a. §. fi. ff. de colle. il li. facit pro h. l. ij. §. viaꝝ. ff. ne qd i lo. pu. de de. ꝯu. qd ate. vbi no. de h. xvj. q. vj. de lapsis. Sed de aliis q̄ donant vel legant vniuersitati nō dz hr̄e ptē. facit. l. sicut. §. si quid. ff. quod cuiusqʒ vniuer. cum aliis. no. in glo. d. §. si. que concor. cum Inno.

4 ¶ Utrū collegiū differat a societate. R. Inno. vbi. s. ꝙ sic. pz in. l. i. ff. quod cuiusqʒ vni. vbi dr̄. ꝙ socij alicu⁹ ꝓfessionis pñt facē collegiū. ḡ societas nō ē collegiū. Itē collegiū residet in vno ff. qd cuiusqʒ vni. l. sicut in fi. sed societas morte vnius socij soluitur. ff. pro socio. l. adeo. morte socij finitur societas. vt nec ab initio pacisci possim⁹. vt hr̄s succedat societati. dicit tex. ibi.

5 ¶ Utrū collegiū possit sibi facere vnū rectorem sub q̄ possint oēs de collegio ꝯuenīri. R. ꝙ sic tex. est in. l. fi. C. d iur. om. iu. ⁊ tenetur ei obedire vt ibi.

6 ¶ Utrū destructo collegio extinguant̄ oia ꝑuilegia ei⁹. R. pa. in. c. ij. de po. p̄la. ꝙ sic si ē ecclīasticū ⁊ destruat̄ p superiorē. Si ꝟo ē seculare sunt opi. sed verior s̄m eū est ꝙ durāt apud ciuitatē vel locum si ipsi ciuitati erant cōcessa sicut in ecclīasticis durat apud ecclesiam. vide de hoc. de. Ciuitas. §. i.

7 ¶ Utrū collegiū vel vniuersitas petat restōnez in integꝝ sic minor. R. aliq dicunt ꝙ sic. Sz tu tene veꝝ in collegio pio sic sūt hospitalia ⁊ hmōi. fz io. an. i. c. ij de resti. in inte. li. vj. arg. c. requisiti. de testamē. Sz Pa. in. c. i. de re. in inte. q h segtur. allegat. l. oia. C. de epi. ⁊ cle. q̄ dicit oia priuilegia concessa ecclesijs extendi ad hospitalia ⁊ pia loca. vide de hoc. s̄. Ciuitas. §. iiij.

8 ¶ Quō collegiū pt disponē sup re priuati. ⁊ q̄t debēt ꝯuenire vt possint aliqd facē vide. j. Statutū. §. xj. ⁊. xij. ⁊ xiij. ⁊. j. Electio. §. xvj. Et quō singuli pñt eē testes p collegio vt. j. test. §. xv.

Collusio

Collusio Est aliquē cū suo aduersario pecunia mediāte: vel grā pacisci. vt pro se in cā vel iudicio pmittat sniam de collu. c. i. ⁊ se. Utrū liceat colludere cū aduersario. vide. s̄. accusatio. §. ij.

Colonus

Colonus quō efficitur qs R. pa. i. c. idicasti de imu. ec. ꝙ tūc qñ p. xxx. āños tanq̄ obligatus ⁊ scriptus solo stat. azo vult ꝙ ēt requirat̄ pmissio. sec⁹ si nō tanq̄ obligatus vt i colonis nō

tpis in qb⁹ nulla acqrit̃ seruit⁹. ar. l. pō ponitus q̃nt. §. i. ff. quẽad. ser. amit. Et no. fm ho. i sũ. ð nat̃. ex libero vẽtre ꝙ qdã dicũt ascriptic̃ij q. i. ꝑ scripturã solo vl' terre aut glebe sũt astricti. qdã dicunt̃ cẽsiti. ⁊ eodẽ mõ ꝯstituũt sicut ascripticij ꝫ differũt q: isti sunt obligati ad tertiã vel quartã ⁊ hmõi ptẽ. Cẽsiti⁹ ꝟo certũ cẽsuꝫ soluere ẽi annuatiꝫ l. ij. C. i q. ca. col. cen. do. ac. po. Quidã dicũt ꝑpetui. Olꝫ. n. tpe famis ꝯstitue bant̃ redditus ex pub ico. ⁊ iõ q ribal dos q se simulabãt inualidos ꝓdebãt si erãt liberi: i ꝑpetuo hẽbãt colonatũ. ⁊ si serui ꝓditoꝛi dabant. C. ð mẽdi. vali. l. vnica. Et ꝫ bar. ibidẽ lꝫ reddit⁹ ñ ꝯsti manẽt hꝫ locũ hec pẽa hodie. Nec ob. aut. de q̃sto. §. si ꝟo. q: loqtur qñ ꝓdi tur a publica ꝑsona. q: tũc in publicũ opus dãtur. Fm ꝟo sins dñus. ⁊ l.' vnica p̃dicta loqtur qñ a priuata ꝑsona ꝓdunt̃. Quidã sũt iqlini stricte vt sũt q fũdo tenent̃ rñ i suburbio ꝑiit ꝯmorari. ⁊ differũt a colono q tenet̃ inhitare i fundo. Inqlini arge sunt q domũ nr̃aꝫ inhitãt ad certũ tpis soluẽdo certũ q. d. vt i. c. ꝑp ð loca. Quidã dñr orl ginarij. vt sunt nati ex colonis: siue in possessiõe: siue alibi vt i. l. cũ satis pꝛio ꝶ. C. ð agri. cẽsi. ⁊ colo. li. xj. ⁊ Hoc verũ si mr̃ erat colõa alĩ sec⁹. fact. l. fi. C. de agri. cen. ⁊ co. Quidã sũt colõi simplices q sꝫ cẽta mẽcede ꝑdia colẽda acciplũt ãnuati. ⁊ hi oẽs agcole noie aliqñ ꝯphẽdũt. Uñ agcola qi agꝫ colẽs.

1 ¶ Utꝝ colon⁹ q terrã collẽdã accepit ad tertiã vl' q̃rtã ptẽ vel aliũ redditũꝫ possit deducere semẽ. vl' expẽsas alias ꝶ. Inno. i. c. tua. el. ij. de deci ꝙ nõ de iure nisi ꝑ spãle pactũ aliud fiat. Et si pactũ nõ fit. ꝯsuetudo obꝫ attẽdi si est ꝙ si nõ est stabimus iuri.

Emenda

quõ possit fieri de beneficio ecclesiastico. vide. s. Beneficiũ. §. xxvij.

Commissio

facta ꝑ papã alicui expressõ noie dignitatis faciẽdo mentionẽ ꝙ residet in alio loco facit vt talis possit cognoscere i loco residẽtie ꝫ Joã. an. in. c. exhibita. de re pmu. Ubi vero nõ fit mẽtio de residentia tũc cõmissio ẽ facta in loco dignitatis expresse nec ex̃ illã diocesiꝫ poterit cognoscere de illa cã. c. statutũ. §. in nullo de. rescrip. li. vi. ⁊ quod ibi notatur.

1 ¶ Utꝝ cõmissio facta in genere de dispensando restringatur ad mediocritatẽ. dic vt. s. Clericus p:imo §. vltio.

Comodatum

est alicuius rei ad aliquem spãlem vsum gratuito facta cõcessio fm glo. in. c. vnico de como. Et p:o declaratione p:escripte diffinitionis multa sunt querenda.

1 ¶ Utꝝ comodatũ ꝯsistat solũ i rebus mobilibus ꝶ. gl. ꝑdicta ꝙ nõ ꝫ ẽt in rebus imobilibus. silr ⁊ incoꝛpoalibus puta seruitute habitãdi. ff. como. l. i. vbi tex. dicit posse comodari rẽ mobilem ⁊ etiã soli ⁊ etiã habitationem.

2 ¶ Utꝝ ꝯsistat in rebus q̃ vsu ꝯsumuntur ꝶ. ꝙ nõ nisi cũ ꝯcedunt ad põpaꝫ vt dinoꝛ appareat. ff. co. ti. l. iij. §. vltio ⁊ l. seq. Et iõ patet verbũ alicuius rei.

3 ¶ Utꝝ comodari possit res ad icertũ vsuꝫ. ꝶ. ꝙ nõ q: tũc ꝑcariũ eẽt. ⁊ i hoc differt q: ꝑcariũ ad icertũ vsuꝫ ẽ q̃ ad tps durato͛is puta ꝑ se ⁊ hẽdib⁹ suis. ff. de ꝑca. l. cũ ꝑcario. comodatũ vero ad certũ vsũ. q: s. hꝫ tps tacitũ vl' expssuꝫ añ qð nõ põt reuocari. Et dico tacitũ puta comodaui tibi librũ ad trãscribẽdũ hꝫ tpa i q̃ possit comode transcribi ff. como. l. iij. §. vl. ⁊ l. xij. ⁊ l. si vt certo § iterdũ. ⁊ l. vltia ꝫ' ino. i. d. c. vnico.

4 ¶ Utꝝ possit reuocari comodatuꝫ añ vsuꝫ exp:etũ ꝶ. ꝙ nõ. d. c. vnico. ⁊ l. in comodato. §. sicut. ff. co. ti. Precarium ꝟo bñ põt reuocari q: nõ est ad certũ vsuꝫ. ff. de ꝑca. l. ij. §. i. ⁊ de ꝑca. c. vltio. Et si reuocat añ tps tenet̃ de dãno comodatario. l. in reb⁹. ff. como. Limito tñ hoc in ꝯscia veꝝ. nisi comodãs silr erat passurus dãnum nisi reuocasset. ⁊ comodatari⁹ alĩa ẽt ꝓuidere nõ potuit

fet. q: potius ex re mea debeo mihi cōsulere nec comodatarius potest dici deceptus. ex quo aliās etiam sibi prouidere non potuisset. e.

5 ¶ Sed qd si comodatari⁹ nō potuit sine culpa sua re comodata vti īfra tēpus pfixū tacite vel expresse. nunqd inuito dño possit vti alio tpe. R. Bart. in. l. in comodato. §. sicut. ff. como. e sequitur Pa. in. d. c. vnico. q nō. q: cū dñs certet de dāno vitādo. e ipe d lucro captādo. ꝯz cāus poti⁹ comodatario iputari fac. l. si vno āno. §. itē cū qdā ff locati.

6 ¶ Utrū vtēs re comodata. ꝯ volūtatē dñi sciens ad aliū vsus teneat. R. q sic ad restitutionē. d. l. si vt certo. §. sed interdū imo ꝯmittit furtū e peccatum cōtractādo rē alienā inuito dño e aliquādo posset esse mortale. puta qñ est res magni ponderis e dāni vel ex intētiōe qñ etiā faceret i magno dāno sicut de furto dicit. j. Furtum. §. xxxiij. Si vero credit pbabiliter dñm cōcessurū non cōmittit furtū. Si vero dubitat sic cōmittit furtū. l. q vas. §. vetare. ff. de fur. Idē qñ nō credit pbabiliter. § placuit Insti. de obli. que ex delic. nas. in glo.

7 ¶ Utrum comodans vasa vitiosa vel equuz teneat. de dāno pximi. R. q sic fm gl. e doc. in. d. c. vnico. si sciens hoc facit. nec reuelauerit comodatario. sec⁹ si ignorabat vitiū. ff. como. l. in rebus §. possunt. e. §. item q sciēs. e. l. pe. secus in locato. Et sic patet quare dicituz est ad aliquem specialem vsuz.

8 ¶ Utrū in comodato possit interuenire merces. R. gl. i. d. c. vnico q nō q: si interuenit merces trāsit in locatū vl in ꝯctū innominatū. Insti. mā. §. vltimo. Et pptere a dr in diffinitiōe gratuito.

9 ¶ Utrū dñium rei comodate trāseat in comodatariū. R. gl. pdicta q nō q: is q cōmodat retinet dñium e possessionem ff. como. l. rei comodate.

10 ¶ Quid si res comodata perit. cuius piculo pibit. R. q domino pibit. nisi comodatari⁹ fuerit i culpa. d. c. vnico

11 ¶ Utrū teneat comodatari⁹ de. oi culpa. R. q. si comodatū sit gr̄a recipientis tm̄ tenet etiā de leuissima. d. c. vnico e. d. l. in reb⁹. e. d. l. si vt certo. §. comodatū. Si vero sit gratia comodātis tm̄. vtputa comodaui tibi localia. vt ornationi ventres ad me sic tenet solū de dolo. d. §. interdū. e. l. si mei cā co. ti. e ff. de ac. e ob. l. i. §. is quoqz. Si aūt sit gr̄a vtriusqz. vtputa. vt cōis amicus inuitaretur comodaui tibi vasa. e hmōi. tūc tenet de dolo e lata culpa e leui fz gl. in. d. § interdū. e. d. l. in rebus Et no. fm Pa. in. d. c. vnico q hoc nō est spāle in comodato. sz est⁹ gnāle i oibus ꝯtractibus. vt in. l. ꝯctus. e qd ibi notat. ff. de re. iur. Fallit i precario vbi nō tenet nisi de dolo: qūuis fiat gr̄a recipientis tm̄. Rō diuersitatis reddit q: precariū pōt semp reuocari. sz comodatū nō e iō magis grauat comodatarius. facit l. quesi. ū. § illuc. ff. de pca. e. d. l. ꝯctus Fallit et fm q dicā. j. Locatio. §. xxiij. Quid aūt sit culpa leuis: leuissima: e lata. e qñ q tenet de dolo teneat etiaz de lata culpa. vide. j. culpa p totum.

12 ¶ Utrū comodatarius teneat de deterioratiōe rei. R. q nō. si in ea re vsus ē quā accepit. e sine sua culpa deterior est fcā. vt. ff. como. l. eū q rez in pn e. l. si. e qd dr i. l. sed mihi. vf. ff co ti. vbi tex. Prop. te eniz res dr nō reddita qñ deterior facta reddit. Intellige ex culpa sua dicta. l. eū qui rem.

13 ¶ Utrū comodatarius possit repetere īpensas quas fecit in re comodata. R. q nō. illas q natu rōe fiūt. vtputa cibariorū e hmōi. sz alias sic. vtputa impēsas valitudinis: vel fuge e hmōi. vt. l. in rebus. ff. como §. possunt.

14 ¶ Utrū comodatarius teneat de casu fortuito. R. q nō. nisi pactuz seu mora interuenerit. d c. vnico. e. d. l. in rebus e. C. como. l. i. ff. de ac. e ob. l. i. §. is vo q. Aduerte tm̄ q lz morosus teneat si res perit. tm̄ in ꝯscia si eodē mō apud dñz fuisset pitura nō credo teneat nisi solū ad aliqd interēē. si dñs passus ē ppē morā d q vide. j. Mora. §. pē. e vltio.

15 ¶ Utrum remittens rē comodatā p nun
ciū ꝛ casu fortuito perit teneat. R. ꝙ nō
casus est in. l. argētū. ff. como. ꝛ ibi gl.
Nec ob. c. significste. de pigno. qꝛ loq
tur in mutuo. qḋ qꝛ est debitoris perit si
bi. qꝛ debitor est obligatus i genere ꝛ
genus pire nō pōt. l. incēdiū. C. si cer.
pe. Res ṽo comodata remanet in do
minio comodātis. ꝛ ideo perit dn̄o. Si
vero perit culpa nūcij. vl' si fuit ifidelis
qoḋ tenet. habes. s. §. xi. ẜm illā distin
ctionē ẜm culpā i qua fuit. puta qꝛ cōi
ter habebat idoneus. i nulla culpa est.
l. argētū. ff. como. Si nō sic. Sic vide
de qua culpa tenet ꝛ ẜm illam iudica.

16 ¶ Utrum comodatarius possit preferre
res suas comodatis qn̄ oēs saluare nō
pōt. R. ꝙ si sue erant viliores nō pōt.
facit. l. qḋ nerua i fi. ff. dpo. Si ṽo erāt
eiusdē pciositatis. sil'r nō pōt si cōmo
datū est factū grā comodatarij. facit. l.
rebus. ff. como. Si ṽo est factū grā co
modātis. tn̄ etiā suas viliores pōt pre
ponere. facit. d. §. interdū. Si aūt grā
vtriusqꝫ. tūc solū pōt pponere res suas
si sunt eque pciose. Qn̄ aūt fuerāt pre
ciosiores. pōt eas pponere rebus ꝯmo
datis. Quis cōmodatū sit factū gratia
recipiētis tn̄. qꝛ qlibet diligēs hoc fa
ceret. ꝛ nō tenet facere nisi qḋ diligētis
simus fecisset. d. l. in rebus. primo. R.
Et sic intellige. d. l. si vt certo. §. qꝛ ve
ro senectute. qḋ no. qꝛ facit ad multa
vtrumq tenet ḋ dolo possit pponere vilio
res suas. Qui ṽo de leui: equales. Qui
de leuissima: preciosiores solū.

17 ¶ Quis pōt comodare. R. ẜm Mo.
ti. comodan. ꝙ ille q pōt ꝯhere. facit
i ar. l. Julian⁹. §. aūpc. ff. ḋ actio. emp.
ꝛ vē. ꝛ ea q bōafide possidem⁹ l. como
dare. ff. como ꝛ ēt que mala fide possi
demus vt ibidē. sed nō in conscientia.

18 ¶ Que sit nā comodati. R. idem mo.
vbi. s. ꝙ ē vt res ipsa comodata resti
tuat. qꝛ hoc ē de iure nāli. di. i. ius nāle
nec pōt rōne cōpēsatōis directe reti
neri ptextu alicuius debiti. l. vltia. C. co
mo. In ꝯrariū tn̄ tenet ibidē cōiter. ꝛ sa
cit qḋ no. Pa. ꝛ gl. in. c. bona fides de
deposito. qꝛ solū phibet cōpensatio in
deposito vt. l. fi. C. de cōpen. ergo i alijs
cōtractibus admittitur. qꝛ exceptio fir
mat regulā. xxxij. q. vij. dn̄s.

Compaternitas

vide infra Matrimonium. iij. impedimē to. vij.

Compensatio

est debiti ꝛ crediti inter se contributio. vt. ff. de cō pensa. l. i.

1 ¶ Utrum admittat in oībus. R. Pa. i. c.
bona fides. de deposito. ꝙ sic in oībus
q in suo genere recipiūt functionem. i.
qn̄ vna res pōt fungi vice alteri⁹ sicut
sunt cōiter q ꝯsistūt in numero: pōdere
ꝛ mēsura. In alijs ēt cessat cōpēsatio.
Uñ si tu teneris mihi restituere equū
ꝛ ego tibi. v. ducatos nō fiet compēsa
tio. qꝛ posset eē maior affectio quā ha
beo ad equū. q̄ȝ sit quantitas pecunie.
Secus aūt qn̄ nullā possumus preten
dere iteresse. vtputa. Mutuaui tibi pe
cunia: ꝛ tu mihi qd simile. Itez reqrit
ꝙ debitū sit liquidum vel de pximo li
quidandum. l. fi. C. de compensa.

2 ¶ Utrum cōpēsatio idirecta hēat locum
vbi nō hēt locū directa. R. pa. in. d. c.
bōa fides ꝙ sic. puta res tua venit ad
me potero illā tenere donec mihi satis
feceris p debito meo vide p' cy. distin
guēte i. l. si nō sorte. §. si cētū. ff. de ꝯdi. i
de. Immo. ṽo i. c. cū olī cās de re. spo.
dicit ꝙ auctoritate supioris possiꝫ acci
pere eqūalēs qn̄ rē meā hēre nō pos
soꝫ. allegat. c. dn̄s. xxiij. q. ij. dūmō sine
fraude mēdacio vel calūnia recuperet
aūr dicit ꝙ tenet ad restitutionē. alle
gat. c. si sane. xiiij. q. v. Quod credo ve
tū qn̄ calūnia vl' fraus ꝯcurrerat. alias
nō. qꝛ lꝫ peccauerit i recupando nō tn̄
peccat in retinēdo. nisi hꝫ ꝙ dicā. s. fur
tū. §. xl. ꝛ. xli. Et sic serua i ꝯscia lꝫ quo
ad forū ꝯtētiosuꝫ aliter foret dicendū.

Compositio

amicabilis

an possit intervenire i decimis. ⁊ alijs spūalibus ꝟtibus. Ge. glo. in. c. statuimus de trāſ. ꝙ sic. vt ibi ⁊ de decimis et multiplici. ⁊. c. nup. cū alijs. Ita tñ itellige ꝙ nullū temporale detur pro spirituali. q2 simoniacum esset. vt in iuribus in ea allegatis patet.

Compromissum pt facere quilibet super rebus quas potest alienare: seu libere disponere. In alijs aūt quas alienare nō pōt sine certa solēnitate. nec pōt ꝯpromittere sine illa solēnitate. facit. c. cū tpe. de. arbi. Pa. ibidē facit gl. ⁊ bar. in. l. nulli. ff. de trāsac. ⁊. l. nō solū. iuncta glo C. de. predi. mi. nō ali. vbi cavet ꝙ tutor nō pōt trāſigere sine auctoritate iudicis sup illis rebus quas alienare nō pōt itellige qñ p trāſactionē sequeretur alienatio. s3 sup fructib⁹ ⁊ alijs q̄ solus pt alienare. pōt etiā trāſigere. quomodo compromittēs teneatur. vide. s. Arbiter. §. x.

Communicare vide. j. eucharistia. iij. per totum.

Commutare vide. j. per mutatio.

Concessum itelligitur de iure communi qđ nō est pħibitū. ar. xxx. q. iiij. q spūalez. ⁊. xvi. q. i. sunt nōnulli. v. distinctione ad eius. ff. q cau. ma. l. necnō. §. qđ eis. ff. de pecu. l. mutus. §. i. ff. de testi. l. i. ꝯ de transla. pre. inter corporalia. ff. de colle. illi. l. i. Solvit gl. in d. c. inter corporalia ꝙ pma iura loquuntur in ꝯstitutionibus affirmativis ⁊ nō pħibitivis sicut scđa. Exēplū3 cōceditur ꝙ ꝯhat matrimoniū ergo semper ⁊ cuilibet. Exēplum in prohibitivis homicidiū prohibetur ergo semp. nisi vbi invenitur cōcessum.

1 ¶ Cōcedit aliqđ alicui tribus modis ſm Pa. in. c. super de do. post di. re.

¶ Primo in donatiōe vel hereditate. vt possit libere dispōere sicut de re propria. ¶ Secūdo in feudo. vt vtile' dñium transeat in vassallū. ⁊ directū remaneat penes dñz. de quo de feu. c. i.

¶ Tertio donec vixerit q recipit. ⁊ vt hoc casu concessus vsufructus rei. ⁊ talis. pt eius iuē alteri ꝯcedere in vita sua.

2 ¶ Utrū ꝯcessū pp necessitatē extēdat vltra necessitatē. Ge. Pa. in. c. deus q. de vi. ⁊ ho. cle. ꝙ nō nisi q̄tū necessitas expostulat. Et sic causa limitata: limitatū producit effectū. arg. d. c. deus q in verbo quantū3 ad hoc spectat.

3 ¶ Utrū ꝯcedēs ꝯcedat necessario oia que sequūt ex illo. Ge. ꝙ sic. viij. di. quo iure. ⁊ de offi. dele. cum super. de dolo. ⁊ contu. cum dilecti.

4 ¶ Utrū ꝯcessio pncipali ꝯcedat ⁊ accessoriū. Ge. ꝙ sic. q2 cōmissa cā cōmittuntur ea que ad cām spectant. de offi. dele. preterea. in tex. ⁊ in glo.

5 ¶ Utrum cōcessum de gratia speciali debeat trahi ab alijs in exēplum. Ge. ꝙ nō de privi. sane. vbi. de hoc.

6 ¶ Utrū ꝯcessū a papa: vl' ab alijs expiret morte vide. j. Gratia. §. ij. ⁊. iij.

Concilium generale congregare est p̄uilegiū solius pape. xcvij. di. c. i. ⁊. ij. ⁊. ij. q. vi. c. iđ. el. i. ⁊. iij. di. §. porro. vnde sine auctoritate pape ꝯgregatum nullū hʒ firmamētū3. xvij. di. §. i. ⁊ p totū de elec. significasti aū fi.

1 ¶ Quattuor ꝯcilia v3 Nicenū3. Constātinopolitanum. Ephesinū: ⁊ calcedonense sunt tanq̄ quattuor evangelia servanda. xv. di. sicut sancti.

2 ¶ Utrū pvincialia cōcilia possint celebrari sine auctoritate pape. Ge. ꝙ sic. tñ cū' auctoritate pr̄iarce: aut pmat⁹. aut archiepi. iij. di. §. porro. xviij. di. i fiima.

3 ¶ Quādo pvincialia ꝯcilia debent celebrari ⁊ qui cōvenire teneant: hēs plene. xviij. di. per totū. ⁊ ad' qđ debeant celebrari. que notāda sunt ꝯtra archiepiscopos si confitentur.

Concubinatus vtrum liceat. Ge. Joan. an. post ho. in regula sine culpa in mercurialibus ⁊ recita'

pa.in.c.vt clicoꝝ de vi. ꝛ ho.cle.ꝙ nō. ēt de iure ciuili.q: ex quo ius canonicū expsse prohibet vt ē tex.no.xxxij.q. iiij.nemo:imo deus.vt in.c.meretrices ca.q.vbi dr̄ ꝙ in illo pcepto exo.x. nō mecaberis .ꝓhibeī oīa coitus ꝑter vxoriū:ꝛ lex ciuili in spūalibus subiceat se dispositioni iuris canonici i auc.vt cl. apud pro.epi.ꝛ in auc.de ec.ti. facit.c. clerici de iudi.ergo ꝛc.

1 ¶ Utrꝫ ꝯcubinarius possit absolui nisi abiciat ꝯcubinā.R̷.ꝙ si est piculū recidiui non pt absolui nisi abiciat:q2 non est ꝯtritus.xxiiij.q.ij.legat.si vo nō est piculū de recidiuo tūc si factū est notoriū non pōt absolui.ꝛ tenet eaꝫ abicere ad tollendū scandalū ppli maxime qū est violenta suspicio de eoꝝ incontinentia pp moꝛa eoꝝ alr̄ sic. ꝛ qð dico de ꝯcubinario. idem dic de ꝯcubina.facit ad hoc.xxxiiij.di.audite.

2 ¶ Utrꝫ sacerdos ꝯcubinarius sit suspēsus.R̷.pa.in c.vrā. de co cle. ꝛ mu.ꝙ q̄ ad deū ꝛ se nulli dubiū cuꝫ sit i mortali pctō.ꝛ iō peccat mortalr̄ celebrando ꝟ q̄ dic.vt.s.clic⁹.viij.§.i. Tn̄ si est occultus nō efficit irregularis celebrando.vt no. Inno.in.c.si celebrat de cle. ex.mi. Si vo ē manifestus.ita ꝙ nulla possit tergiuersatiōe celari.tūc suspensus ē ab officio.pꝫ.xxxij.di.c.pter. Naꝫ nō est drīa inter iterdicimus ꝛ suspēdimus.q2 nō refert qd de eqpolentibus fiat.c lꝫ ex q̄daꝫ de testi.l.nō pñt.ff.de legi.Et h̄ est claꝝ.xxxij.dis.§.veruꝫ.Et iō si celebrat ē irregularis.c i. de re iudi.li.vj.ꝛ ēr suspensus a bñficio.vt in d.c.pter cuꝫ glo. Secus si nō hꝫ talem opis euidentiam. Multi tñ doc. volūt ꝙ reqratur monitio alr̄ non sit suspensus ipso facto:nec incurrat irregularitatem. Sꝫ pmum verius. Et id qð de sacerdote dr̄ dic de clico iñ minoribus aut quocūqꝫ alio inferio i a sacerdote. vt no.archi.in.§ hec de mal.xxxij.di. Et sir̄ sunt irregulares si exercēt actuꝫ cuiuscūqꝫ ordinis.ꝛ solus papa dispēsat.c.i.de re.iudi.li.vj.ꝛ.c.i.ꝟ sen.ex.li. vj. Et idē dic ꝟ q̄cūqꝫ pctō mortali.sic̄ de fornicatiōe.vt.s. Clicus.viij.§.iiij.

¶ Utrꝫ peccet mortalr̄ audiēs missam sacerdotis ꝯcubinarij:vel recipiens sacramenta. Dic vt.s. Clericus.viij.§.ij.

¶ Quis dr̄ ꝯcubinari⁹ māifestus vt incurrat ipso iure p̄fa'ā penā suspēsionis R̷.pa.i.d c.vrā. ꝙ tūc qū fornicatio ē ita notoria ꝙ nullaꝫ hꝫ dubitationeꝫ. vtputa qū publice tꝫ ꝯcubinā sic̄ vxoreꝫ ꝛ nutrit filios ꝟa ꝙ nō auderet dissiteri:ꝛaut negatio nulla eēt vt dicit gl. in c.tua nos de coha.cle.ꝛ mul.allegat l q sniam co.in.ꝟ.celari.de pe. facit.l. illud §.sꝫ ꝛ si.ff.de tri ac. ꝛ.xxxij.dist. nullus.ꝛ.c.pter. Si aūt nō ē ita notoriū sꝫ pbabilr̄ pt tergiuersari vt q2 tꝫ ꝯcubinā cuꝫ mr̄e ꝛ dicit eē pedisequā matris ꝛ hmōi tūc reqrit monitio ꝛ ante eā nō incurrit.facit.c.si q.lxxxj.di.ꝛ.c. sicut.de coha.cle post monitioneꝫ sic. nisi desistat.ꝛ sic. Cōcorda doc. q sunt varij in h̄.vt illi q dicūt monitionē necessariaꝫ intelligant qū pt tergiuersari alij q dicunt non esse necessariā intelligantur qū non potest tergiuersari.

Concussionis crimen ē cuꝫ quis minat̄ alicui nisi ita vel ita faciat faciā:vl nō faciaꝫ ꝛc.sꝫ glo.in.§.cōcussionis.i.q.i.in l.iubem⁹.C.ad.l.iul. repe posita i q.i.§.iubemus vr̄ sentire ꝙ ꝯcussio est qū iudex venalē dat sniam.al's nō daturus vel penā ꝓmo remisit. vel cupiditate ingessit. ꝛ.ff. de ꝯcus.l.ij.ꝯcussionē facit q pecuniā accipit eo ꝙ crimē minatus sit.ꝛ q in accusatione innocētiuꝫ coercuit: vl̄ q pecuniā ob accusandū:vel nō accusandū denūciādū:vel nō denūciandū: vel ferēdaꝫ testioniū accipit. ꝛ breuir̄ ꝯcussio ē ꝓpe qū qs hn̄s aliquā ptātē vl̄ offiñ pecuniā accipit ob iudicādū aut decernēdū:vel q̄ magis: vel min⁹ faciat qð ex offō facē deberet:vl̄ p minas cogit aliquē ad faciēdū vl̄ ñ faciēdū i debite vt colligitū ex l.i.aij.iiij.v.ꝛ.vj.ff. ad legē iul.repe. Uñ tal̄ ꝯcussor efficit

infamis si ↄdēnet ꝺ hoc crie ⁊ ꝫ cano nes puniet pēa q̄druplū.xviij.di.qm̄.

1 ¶ Utrū sit peccatū mortale ↄcussio.R. q̄ sic pꝫ.lu.iij.vbi Jo.militibus vt sal uarent dixit. Neminem ↄcutiatis neqꝫ calumniaꝫ faciētis.facit q̄ sit peccatuꝫ mortale.xxiij.q.i.militare in fi.

2 ¶ Utrū sit restituendū de necessitate p ↄclusionē acceptū.R. q̄ sic nisi sit da tū ob malū faciēdū.qꝛ tūc cū talit̄ dās nō repetat pp turpitudinē suā si resti tui dꝫ dabit paupib⁹.qd cū ius nō p̄e cipiat erit de ↄsilio.vt patebit.j. Resti tutio .i.i ꝺ.turpe.ꝫ datū p̄ ↄcussioneꝫ alīs vt faciat qd tenebat̄ necessario est restituēdū illi q dedit vl̄ eius hēdib⁹ aut si ignorant̄ paupib⁹.qꝛ i ↄsciā nō valcat talis dōatio.ar.l i.§.q̄ honeran de.ff.q̄rū re.ac.nō da fac.c. sane.xiiij. q.v.⁊.l.i.ff qd me.cā.⁊ hoc veꝫ in his q hñt stipēdia publica vt talia officia administrēt alīs nō credo de necessita te teneātur recipiendo debitas spo tu las nisi in casu quo gratis esset obliga tus officium administrare vtputa pau pi ⁊ hmōi facit.d.c.militare cū gl.sua: vide.j.iudex.§.viij.

Condemnatus ad mortem vel mutilationem membri an pos sit fugere.vide.j.Fugere.§.i.

Conditio ē triplex. ¶ Pri ma rōe status p sone.vt cū qs libere: vl̄ fuilis cō ditiōis dr̄ de ser.nō or.c. vltio.xxxij.q. iiij.liberi.⁊.§.ti Colonus. ¶ Secūda ē in reb⁹ q̄ libere vl̄ seruilis ↄdi.dicun tur.ff.⁊.C.de seruitu.p totū. ¶ Tertia dr̄ ↄditio pmissiōis vel alterius ↄtrus Et hec differt maxie a mō ⁊ a causa.

1 ¶ Quō ↄditio ↄcipitur.R.q̄ p si mo dus p.ut:causa vero per quia.

2 ¶ Quid est ↄditio tertio mō dicta.R. est futurus euētus in quē actus suspen dit̄ fm Bar.in.l.i.in p̄ia col.ff de cō di.⁊ demō.⁊ io an.⁊ car.in.c. veꝫ de ↄdi.appo.vñ asi euenti ↄditiōis nihil est.l.i.C.de condi.inser.⁊.l.cedere dieꝫ ff.de verbo.signi.

3 ¶ Modus aūt est exhortatio siue inui tatio ad remunerationē quādam.siue ip̄lemētū loco eius qd ē factū ⁊ iō nō suspendit sed clarificat: vñ pmissum sub mō pōt peti.de pñti p̄stita cautiōe de mō obseruando.l.q heredi. iuncta l.quibus diebus.§. terminus ff. de cō di.⁊ de.⁊ quod no.in.c.verum.de cō di.app.

4 ¶ Causa ꝟo de preterito vel pñti est sumpta rō dispositionis vel motus.

5 ¶ Demōstratio est ex preterito vel p̄e senti aliquo accidēti vel qualitate rei q̄ gerimr certificatio vel liquidatio.

6 ¶ Utrū ↄditio ↄp̄hēdat aliqñ modū R.q̄ ↄditio sumit̄ p̄mo latissime. ⁊ tūc ↄp̄hendit ēt modū vt i.c.ij.⁊.c. veꝫ de ↄdi.ap. Scd̄o late:⁊ tūc cōp̄e hēdit ↄditiōes q̄ ēt sunt de p̄terito vel pñti q̄ pp̄ie nō sunt ↄditiōes:.q: nō suspēdūt actuꝫ cū i reꝫ nā sint certe.l. cū ad pñs.ff si cer.pe. ¶ Tertio pp̄e.⁊ tūc est qñ cōferī in futuꝫ euētū siue i certitudo sit respectu rei siue diei:lꝫ alī q̄ gl.dubitauerit de die mortis. Jta lꝫ gl i.l.in oib⁹.ff.de reg. iu.tex. est in.l. qōcunqꝫ §.i.ff.de verb.obli.

7 ¶ De ↄditiōe in mrimonio:aut i reli gione.vide.j.mr̄imoniuꝫ.iij. ipedimē to.iij.⁊ religiosus .§.iiij.ꝺ ↄdi.dona. vide.j.donatio.i.§ xlvj.

8 ¶ Conditio possidentis potior ē vbi est par.cā turpitudinis ff de cōdi.ob. tur.cām l.si ob turpem.§. porro.

9 ¶ Utrū ↄditio tacita faciat ↄtrū ↄdi tionalē.R.q̄ nō facit.l ↄditiōes.ff. de ↄdi.⁊ demō.de quo dic.vt.j. mr̄imo nium iij.ipedimēto.iij.§.i.

10 ¶ Utrū ↄditio que oino est extrinseca suspendat vide.j.matrimoniuꝫ.iij. im pedimento .iij.in pn̄.

11 ¶ Utrū ↄditio viciet aliqñ ↄtrū an vi ciet.R.vt colligit̄ i n.de ↄdi.ap.p doc. ⁊ p legistas.de ↄdi.⁊ demō.⁊ alijs lo cis q̄ aut ↄditio ē ↄ nāꝫ ⁊ subaꝫ ↄtr⁹ ⁊ sic viciat ↄtrū:⁊ nō viciat.vt in.c.fi. de ↄdi.ap.facit.l.cū hi.§.si pacto:.ff.ꝺ

transac. et id dr de substātia act⁹ sine q̄ nō pōt stare act⁹. et eȝ non dr de substa actus sine q̄ pt stare. vt cōiter no. doc. in. d. c. si. facit qd no. bar. i. l. i. ff. de lib. et post. et qd no. in. l. i. in pnci. ff. de vb. ob. ¶ Et h̄ verū primo si apponat a principio ɔctus. Sec⁹ si post ɔctū qui ɔct⁹ non pt dissolui volūtate ptium vt matrimoniū. c. dixit. xxxij. q. iiij. et c. ex lris. de dinor: et voti et hmōi. facit l p fiuȝ. §. deniqȝ. ff. de vsu. et habi. ¶ Scdo verū si p ambas ptes apponat. et de aliis vi de. j. matrimoniū. iij. ipedimēto. iij. Aut nō est ɔ substātiaȝ ɔctus: sȝ ē aut ipossibil' aut turpis: et sic viciat et reicit. et nō intrat i ɔctib⁹ spūalibus: puta matrimonio. et voto et hmōi. vt no. in. d. c. si. In ɔctibus āt tpalib⁹ regulr viciat. vt no. in gl. in. d. c. si. p iura in eo allegata. Et h̄ verū in ɔctib⁹ q fiunt inter viuos. In ɔctibus vo q fiunt in vltima volūtate sic distinguo. aut ɔditio ipossibil' addicit in psonā honorati. vtputa testator iubet q̄ heres suus digito tāgat celū: et si nō tetigerit det centū Byno. et sic non valet legatū de centū factum Byno. qr ɔditio viciat. Insti. de lega. §. si. no. glo. in. l. vnica C. de his q̄ pe. no. et ibi tȝ cū hac distinctiōe. Aut impossibil' ɔditio addicit in psona honorati. i. eius cui fit legatū: vel ei⁹ q heres istituit: qr sub ɔditiōe ipossibili alicui fit legatū: vel aliqs instituit heres. puta si ticius celuȝ digito tetigerit heres esto: vel habeto cētuȝ et isto casu fauore vltime volūtatis reicit ɔditio. et valet institutio et legatū. insti. de here. isti. §. ipossibil': et cōiter doc. in. d. §. si. bar. tñ in. l. i. ff. de ɔdi. insti. tȝ ɔ p̄dictaȝ distinctionē de q̄ ibi videtiȝ paȝ ad nos et no. q̄ cōditio turpis aut ipossibil' q̄ ad h̄ eqparant. vt in. d. c. si. no. aut ɔditio nō est nec turpis nec ipossibilis: nec ɔ substantiaȝ actus: et sic viciat. vt no. in. c. de illis de condi. appo.

Conductor

qs dicat. vid. j. locatio. i pn. Et quō est excōicatus q ant tps ɔdictiōis ɔducit domū bonōie alicui⁹ doctoris vl' scholaris sine ɔsensu ipsi⁹ inqlini. vide. j. excōicatio. vij. casu. iiij.

Confessio

delicti an sit facienda ad iterrogationē iudicis. S3. pa. in. c. cuȝ sup de ɔfe. aut pcedit a iudice p inqsitionē ex mero officio iudicis: et tunc si factū est notoriū. vel ifamia flagrat: vl' qñ semiplene pbatū est: et sic rñdere tenet veritateȝ sub pena mortal' pcti fm Tho. scda scde. q. lxix. ar. i. tex. no. in. c. cū dilecti. de accu. et h̄ verū qñ nō agit ad aliā penaȝ q̄ spūaleȝ. Si vo factuȝ nō est notoriū: necȝ flagrat ifamia. tūc nō tenet rñdere. ar. c. qlr et qñ. el pmo. de accu. ēt si iurasset dicē veritatem fm Hen. de gan. in pmo quol'. q. xxxij. nec ē obediendū in h̄ plato: qr ɔ caritatē. Occulta. n. publicanda non sunt: sȝ soli deo relinqnda. vj. q. i. si oia. et c. oues. et c. ex merito. aut pcedit a iudice ad istantiā ptis et sic necessario nō est rñdendū: nisi id de q̄ qritur sit famosū et ipediat ordinis executionē: seu bñficij retētioneȝ: de q̄ nec venit iponenda pena tpalis. sȝ dicet ne mēdatiū. S3. q̄ nō sed vitet aliis vbis duplicibus et simulatis. ar. xxij. q. v. §. ex his.

¶ Utrū ɔfessio iudicial' p̄iudicet ɔfitenti. S3. fm pa. i c. ex pte. de ɔfe. q̄ sic si sit maior. xxv. an. et sit sponte: et ex certa scia: et expssa cā: et coram suo iudice. et pte pñte: et si sit ɔ nām: nec ɔ ius: et fiat de re litigiosa: et nō sit ɔ libertatem aīa non p̄iudicat. vide diffuse in. d. ca. ex parte. qr potius est fori contentiosi. 1

¶ Utrū cōfessio extraiudicial' p̄iudicet in absētia ptis. S3. pa. in. c. si cautio de fid. instru. q̄ qñ pmissio fit pñti sic pmitto tibi pñti q̄ dabo absēti cētuȝ. et tūc obligat nālr: et de iure ciuili. secus si diceret pmitto tali absēti centuȝ: qr tunc non obligat ēt nālr: qr nō ē cui acqrat obligatio. Ita no. glo. et doc. in. l. stipulatio. §. si qs insulā. ff. de vb. obl. et i l. i. ff. de pac. et in. c. si tibi absēti de pbē. lib. vj. Fallit h̄ qñ dicit tutori pupille 2

curatori furiosi: actori vniuersitatis q promittit eius pupillo furioso vel vniuersitati: q obligatur. l. eu. qui. §. iiij. cum tribus se. ff. de consti. pec.

3 ¶ An quis teneat confiteri positionem in qua quis petit. xx. cum solum. x. habere debeat: aut cum absolute petit quod ei debetur sub conditione. Re. secundum bar. in. l. i. §. si stipulanti. ff. de verb. ob. et in. l. si is qui ducenta. ff. de reb. dub. Aut quod ponitur in positionibus seu libello est falsum ratione quantitatis. et sic potest negari in totum: quia videtur aliud factum. Et sic intellige glo. in. c. fi. de confe. li. vj. et in. c. ij. de testi. et li. reputa quod debeo sub conditione petit absolute aut dixit. quod commedi hodie et fuit heri et huiusmodi. Ratio quia si confiteretur sic. Debeo: sed sub conditione actor posset accipere partem confessionis pro se. l. quod tenetur ei. et reus haberet probare quod teneatur sub conditione secundum cautelam pa. in. c. i. de po. pla. et doc. bar. in. l. aurelius. §. idem quesitum. ff. de li. le. vbi dicit. quod si quis confitetur se interfecisse hominem: sed pro sua defensione. quod non credetur ei quod pro sua defensione. Et ponit rationem, quia presumptio est contra eum ratione operis perpetrati: cum sit factum a iure damnatum. Item quia communiter non contingit. quod aggressus interficiat aggressorem. vbi ideo hec cessant. tene quod non potest quis accipere partem confessionis pro se, et partem refutare: quia confessio est facta vnico contractu. sic tenet archi. in. c. i. de confe. li. vj. Tamen quia magis tutus est non confitendo veritatem poterit negare. Aut quod ponitur in libello: seu positionibus est falsum in quantitate seu in parte summe seu in parte rei. vt quia petit. xx. cum non debet habere nisi. x. vel petit totum: et non debet habere nisi medium et tunc tenetur confiteri veritatem. vnde tenuit pe. quod si talem positionem negat ex toto quod est periurus. et facit tex. cum glo. in. l. pupillus. §. fi. ff. de verb. sig. vbi patet quod debitor negans rem esse suam negat sibi esse commune. et glo. in. c. fi. xxij. q. i. Ibi tamen addit glo. quod res ciuitatis vel vniuersitatis non est cuiuslibet xij. q. ij. quia manumittit. et l. i. quod solidum i pri. ff. de le. ij. vbi petens totum confitetur aduersarium in mora in parte debita. et hoc est contra procuratores nostri temporis.

¶ Utrum confitens consocium criminis sit testis idoneus contra socium. Re. quod non. vt no. gl. in l. si filium. C. de li. cau. Et ideo non debet interrogari de consocijs. vt in. l. fi. et ibi. per doc. C. de questio. Intellige quod non debet interrogari quo ad hoc vt sit testis sed bene potest interrogari. vt per eius dictum possit inueniri veritas ab alijs. 4

¶ Utrum interrogatus vel sua sponte dicens faciat indicium contra socium. Re. quod non. vt no. bar. in. l. i. §. sumus. ff. de questionibus. Maxime cum omne indicium debeat probari per duos testes vt per glo. et doc. in. l. fi. C. famil. her. et per bar. in. l. fi. in aspe. q. ff. de quod. per ang. i. l. si ff. quod me. cau. per bal. in le. que proponebatur. ff. de le. ij. vnum licet vnus testis qui deponit directe super ipso facto principali: puta quia vidit committi ipsum maleficium faciat indicium si est omni exceptione maior vt no. in. l. si quis. C. ad. l. iul. maie. bar. in l. fi ff. ad. l. cor. de sic. et bal. in. l. fi. C. fami. her. Sali. i. l. fi. C. de questi. no. bar. et Ang. in. l. i. ff. de fur. Tamen supradictus socius ex quo confessus est crimen suum est infamis infamia facti saltem ideo non est testis omni exceptione maior: quia vilis et infamis non facit indicium aliquo modo Ita. dicit bal. in. l. i. §. idem cornelio. per illum tex. ff. de questi. Et bal. in. c. i. in. §. sacrum de confine. rec. feu. dicit. quod illud quod dicitur vnum testem facere indicium. debet intelligi si est vite probate vel bone opinionis: nec potest haberi suspectus familiaritate: vel fama mala. vel alia cum arbitrio iudicis. Et ideo secundum eum infamis infamia facti non est idoneus testis. vt no. et ipse bal. in. l. fi. C. de reg. re. per no. ibi. per glo. Et quid sit indicium et quomodo probatur. et in quibus fallat quod supradictum est. vide. j. Indicium per totum. 5

¶ Quid si essent duo vel tres testes singulares qui confiterent contra tertium. Re. quod nullo modo possunt coniungi ad faciendum indicium nisi sit testis omni exceptione maior. vt. s. dixi in. §. precedenti et multominus ad faciendam plenam probationem. Ratio quia cum duo testes requirantur regulariter vt dictum est: tales non sufficiunt. quia vnumquodque dictum de per se imperfectum est. ita no bal. in 6

l.si qs ex argētarijs.§.i.ff. de edēdo et p3 p no.p.d. Anto.i.c.l3 de testi. vbi lo quit̄ de probatiōe p testes singulares. Nec ob. q vn⁹ testis deponēs sup fcō pncipali iungat cū pbatiōe fame.vt p bar in.l.iij.§.eiusdē.ff.de testi.et p bar. in.l.admonēdi.ff.de iureiurādo. Istud est.q: b est pfectū.s.vn⁹ testis integer vt dictū est.atq3 fama q̄ facit perfectum indiciuz.vt notat Bar.in.l. de minore §.si pl'es.ff.de q̄stio.itē nec ob. q due pbatiōes semplene diuersi gñis con iungant̄ ad vnā plenā faciēdaz. iuxta no.p bar.i.d.l.admonēdi.q: illud verū qn̄ 9iungunt̄ ad eūdez actū:s3 due p/bationes diuersoꝝ actuū:et diuersoruz generū nunq̄3 9iungunt̄ ad plenā pba tionē faciēdā.iste ē casus et ita deducit Bal.in.l testiū in fi.C.de testi. et idem bal.in.l.obs'uare.C.quo ap nō reci.po sunt.d. Anto.i.c.veniēs el pmo.d testi. Ex istis inferī q due mulieres dicētes se peccasse cū aliq̄ nō possint iungi ad faciēdū3 indiciū pfectū3:nec attandū ad veritatez dicēdam ēt cuz aliqbus cō iecturis:maxie cuz deponāt de delicto ppetrato i eoꝝ corpe iuxta notata per bar.in.l.si qs in gñi ff.ad sena.9sul.sil lanianū vbi dicit q nullū facit indiciū et idē Ang.in.l.ij.C.de cal vide.j.testis §.xxij.qn̄ dicantur singulares.

Confessio sacralis pmo qd ē.R. fm Tho. q ē stitia corā sacerdote petōꝝ suoꝝ de claratio.vel fm dic.Cōfessio d'r q̄si sil vel ex toto:vel vndiq3 fassio. Na3 sicut snia sic 9fessio q̄ gñat sniam d3 eē cer ta.vnde in.l.certum.ff. de confes.certū inquit confessus pro iudicato erit.

1 ¶ Qualis d3 eē 9fessio vt sit itia.R. fs cōiter theologos. in.iiij.di.xvij.q. d3 hre 9ditiōes q̄ 9tinent̄ in his vsib⁹ Sit simplex:humil': 9fessio pura fidel' Atq3 freq̄ns:nuda:discreta.libēs. vere cūda.integra:secreta.lachrymabil' ac celerata. Fortis et accusans: et sit pare re parata. Quas Ri exponit in.iiij.di. xvij.ar.iij.q vi Simplex.i.vt nihil ad misceat̄ qd non facit ad peti q̄litatem. Humil' in vbo et signo. Pura.i. recta intētione facta. Fidelis.i.vera: vt nihil de falsitate admisceat. Freq̄ns q: val de ē vtilis. Nuda: nō inuoluta vboruz obscuritate. Discreta: vt maiora cū ma iori grauitate. Libens: nō necessitate: s3 libera volūtate. Verecūda: nō iactā tia plena. Integra: vt nullū3 retineat. Secreta: non publica. Lachrymabil' ex dolore cordis. Accelerata: ne nimis plongeī. Fortiter: ne ex verecūdia di mittat. Accusans: se non alios. Pare re parata.s.ad obedientiā 9fessoris.

2 ¶ Utꝝ pŝate 9ditiones sint oēs de ne cessitate 9fessionis.R. Ri.vbi.s̄.dic q non: s3 q̄dam de 9gruitate: s3 vt clari⁹ intelligantur multas inferaz q̄ōnes.

3 ¶ Utꝝ noiatio psone cum q̄ qs pecca uit sit necessaria ad peti 9fessionez.R. fm Ri.vbi.s̄.dist.xxi.ar.ii.q.ij. q aut noiatio psone est necessaria ad peccati magnitudinē et spēm exprimendaz. et tūc ē necessaria.vtputa q: peccauit cū mr̄e: nec hēat aliam 9sanguineā q: si hr̄et aliā 9sanguineā: puta sorores: suf ficeret dicere peccaui cum 9sanguinea mea in pmo gradu. Aut tal' noiatio so lum ē vtilis 9fitēti vt cōfessor melius sciat iponere 9siliū3 et pniam: et sic sili' est necessaria. Aut ē vtilis illi cum quo peccauit: et tūc pōt dicere: s3 nō in 9fes sione: q: sic 9fessor non posset aliqd fa cere nisi ex 9fessionē ei dicat. Aut non est vtilis nec ei q 9fitetur: nec ad corre ctionē illius cū quo peccauit nec ad ex pressionē spēi peti: et sic non solū d3 ta cere eius expssionem: imo dicit Ri. q credit teneat̄ celare. et vt dicit scūs bo. in.iiii.dis.xxj pte.ij ar.i.q.iij. q 9fitēs si exprimit nō effugit detractionem: nec 9fessor si ad hoc 9sentit. Silr qū noia tio psone esset cū periculo alterius: ēt si circūstantia esset de necessitate: omittē da est fm pe.de pal.in.iiij.

4 ¶ Utꝝ reqratur ad 9fessionez q fiat genu flexo: capite discopto et huiōi R. q nō: nisi de bono et equo. Principa-

liter.n.humilitatez cordis regrit deus xxiij.q.v.si qd.Quis actus humilis corporis ipsaz inducat e i ipis meremur.

5 ¶ Utz ɔfitens pp gliaz vanã: vel aliã malã finẽ peccet mortalr. R. q sic: qꝛ peruertit finez sacri facit ad h qꝺ dico.j. hono^r.§.vij.imo nec sacrm suscipit: qꝛ ps essential' huius sacri q̃ ɔsistit i actu suscipientis est actus interior. Unñ sine eo nõ est sicut nõ ɔheret matrimonium q̃ ɔhendo nõ intẽderet nisi in carnalẽ copulã ad tps. Tenet.n.qs ɔfiteri peccata sua: vt deo satisfaciat quẽ offendit e eccl'ie: e vt de suis pctis veniam consequatur. Alia aũt intentione cõfessio facta non valet. e tenetur eam iterare: nisi in casu.vt.j.dicam.§.xliij.

6 ¶ Utz ɔfitens pctm̃ qꝺ non fecit peccet mortalr. R. q sic:tñ qꝛ ɔsciam non manifestat:tñ qꝛ mentit̃.xxij.q.ij.cum humilitatis. Z imitto istud vez qñ conscia dictat q nõ fecit.itez qñ pctm̃ qꝺ ɔfiteẽ esset mortale si fecisset. Et sic intellige Ri in.iiij.di.xvj. e dic ti. de pe. e re.e illud Gre.qꝺ habet̃ di.v.ad eᵘ in fi. Bonaz mẽtiuz ẽ culpã cognoscẽ vbi culpa nõ ẽ. Intelligit̃ p formidare vl' i gñe se pctõrez ɔfitẽdo s3 nõ i spẽ.

7 ¶ Utz oẽ mendatiũ dictum in cõfessione sit pctm̃ mortale. R. q nõ: s3 solũ illud qꝺ est pniciosum: puta ɔ famaz suã vel alterius: aut ɔ id qꝺ necessario h3 ɔfiteri. Unñ si taceret vel negaret aliquod mortale qꝺ fecit: e de q̃ nõ est legitime cõfessus: peccaret mortalr: nisi forte timeret pbabiliter de reuelatione ɔfessionis vel q sollicitaret eũ ad malum tali ɔfitens.qꝛ aliã non h3: posset aliqd tacere vel negare cũ vbis paleatis.taliter q mendaciũ non dicat: e ẽt si diceret pp hoc non esset mortale: s3 erit veniale.xxij.q.ij c.1.cũ ibi no. Idẽ dicendũ de eo q habens aliqua pctã a qbus scit q ɔfessor suus non potest eum absoluere tñ ne scandalizetur de eo confitetur de solitis solum e tacet illa a quibus non potest ab eo absolui cum proposito confitendi integre cuz eo qui eum possit absoluere.

8 ¶ Utz cõfessio facta sit necessario iteranda. R. sm Ri.in.iiij.di.xvij. q vere e legitime ɔfessus non tenet̃ reiterare ɔfessionem de necessitate: nec tenet̃ quis obedire precipienti sibi vt iteruz talia confiteatur: nec papa posset condere legem hoc p̃cipientem sm pe. de pal' nisi ex bono ɔsilio quis velit vt facilius inueniat remissionez quod fit sepius confitendo de pe.di.i. mensuraz.

9 ¶ Assignant tñ doc.in.iiij.di.xvij. aliquos casus in qbus confessus tenetur itez ɔfiteri eadez peccata. ¶ Primus qñ ɔfitetur ei qui non põt absoluere.

10 ¶ Secundus qñ confitetur scienter ei'to qui nescit ligare vel soluere.de quibus dicam latius j.confessio.ij.per totum. e confessio.iiij.§.iij.

11 ¶ Tertius qñ quis non ɔfitetur integre oĩa pctã mortalia.de qbus non est l'tie confessus vni ɔfessori ẽt si confiteretur diuersis confessoribus: sed scienter tacet aliquod pctm̃ mortale: vel de quo dubitat vtz sit mortale: vel aliqd aliud quod ẽ de necessitate ɔfessionis: vtpote circũstantiam que mutat spẽm e hmõi ex verecundia vel aliquo quocũqz respectu.de pe.di.v.c.1.circa fi.

12 ¶ Quid si tacuit ex ignorãtia seu obliuione. R. s3 Ri. vbi.s. ar.ij.q vj. q aut penitens adhibuit debitam diligentiã ꝓut de lege cõi humana permittit fragilitas vt memoriã h'et oĩum pctõruz suoz mortalium.q̃ est sm Sco.ea.di. qñ tantam diligentiã.adhibet vt memoriam h'eat q̃tam qs apponeret in re multũ ardua: e que sibi multum esset cordi. e tũc nõ tenet̃ ɔfiteri alia pctã d' qbus ɔfessus est nec ẽt istud pctm̃ oblitum tenet̃ ɔfiteri priori sacerdoti ratione necessitatis sed solũ tenet̃ ɔfiteri alij sacerdoti qꝛ q̃ntũ de isto fuerit absolutus quantum ad iudiciũ dei e ecclesie qꝛ confessor põt absoluere de cõfessis e p̃dicto mõ oblitis.tñ subintelligit̃ tal' ɔditio.s. q qñ ad memoriã reducet̃.q illa ɔfiteat sacerdoti q pos-

fit eũ absoluẽ. Et no. hic ƀʒ pe. de pal. in. iiij. ꝙ si p̄mus ꝯfessoꝛ hẽbat auctoꝛitatẽ absoluendi ab oĩ excõicatione ⁊ casibus. ⁊ sic intẽdebat absoluẽ q̃ñ cũ eo ꝯfessus fuit. ꝙ lʒ pctm̃ oblitum tali mõ eẽt casus reseruatus. vl̃ excõicatio poterit nihilominꝰ scd̃s ꝯfessoꝛ eũ absoluere. q2 nõ p̄t esse amplius casus reseruatꝰ. nec excõicatio. ſʒ solũ pctm̃ simplex. Qd̃ bñ no. p istis q̃ eligũt sibi cõfessoꝛẽ auctoꝛitate aplica. vt faciat ꝙ i absolutione intẽdat eos absoluẽ ab oĩ excõicatione inquãtũ coꝝ auctoritas se extendit ⁊ ab oĩ casu. Alr̃ opoꝛteret recurrere ad eũ q̃ de iure posset eũ a tali absoluere. facit. c. officij. de sen ex. a ꝯ̃trio. ⁊. c. sup lr̃is. de rescri. claꝝ ẽ p̄ro ƀ. Aut penitẽs non adhibuit debitã diligentiã. ſʒ fuit ignoꝛãs ignoꝛãtia crassa vel affectata: tũc tenet̃ oĩa p̄rius ꝯfessa ⁊ tal̃r oblita recõfiteri nisi in casu q̃ñ possẽt hr̃e p̄oꝛẽʒ sacerdotẽ. ⁊ nõ esset ei iterdicta ptãs absoluẽdi. adde ƀʒ scm̃ Bo. ꝙ. s. fuerit recẽter cũ eo ꝯfessus ita ꝙ hẽat memoꝛiã suoꝝ pctõꝝ q̃ ãtea fuit ꝯfessus vl̃ saltẽ recoꝛdet̃ pnie ipositẽ vt. j. dicã. §. xiiij. q2 tũc sufficẽt solũ illd̃ oblitũ cũ sua negligẽtia ꝯfiteri. alr̃ nõ.

13 ¶ Quartꝰ casus in q̃ ꝯfessio ẽ iterãda ẽ q̃ñ q̃s oblimiscit̃ pniaʒ iniũctã. vl̃ eõ tẽp̄sit facere. Intellige p̄ moꝛtali pctõ. q2 si p̄ veniali fuit iniũcta nõ tenet̃ eã facere de necessitate ƀm tho. Itẽ ꝙ si p̄ ipossibilitatẽ vel infirmitatẽ dimisit q̃ p̄ moꝛtali iposita ẽ non tenet̃ iterare. ſʒ sufficeret intimare eã ꝯfessori vt eam cõmutet. Idẽ dic si fuisset sibi cõmutata ab alio ꝯfessoꝛe ƀʒ ꝙ. j. dicã.

14 ¶ Quintꝰ casus ẽ q̃ñ ꝯfitetur sine cõtritõe vel attritiõe debita. q̃ sufficiat ad grẽ susceptionẽ cũ sacr̃o. puta q2 ẽ in volũtate peccãdi. vel ex mala intẽtiõe ꝯfitetur. vel nõ vult satisfacere qd̃ tenetur ⁊ hmõi Et lʒ q̃dã dicãt ꝙ i isto casu ñ tenetur reiterare. q2 recedẽte fictiõe suscipiet fructũ pnie. Tu tm̃ tene ꝙ iterare tenet̃ ⁊ hec est cõis opi. theo. vt dicit scũs Bo. i. q. vi. p̄fate di. ⁊ ho. ⁊ ino. ⁊ archi. vt no. Bir. Et rõ est ꝙ si suscipit absolutionẽ peccat moꝛtal̃r ƀʒ Ri. ea. di. ar. ij. q. viij. p̄ro ƀ hẽs tex. de pe. di. iij. §. iter hoc el. ij. vbi dr̃ sic venia p̄omeret̃ pnia ƀa. sic deũ irritat simulata. ⁊ ẽt q̃ euʒ absoluit sciẽter. ⁊ sic nõ põt dici absolutus. q2 iplicaret ꝯ̃dictionẽ ꝙ sil̃ absolueret ⁊ ligaret̃ respectu eiusdẽ. vñ no. doc. in. c. ꝙ q̃daʒ. de pe. ⁊ re. ꝙ lʒ pnia ⁊ ꝯfessio illoꝝ q̃ nolunt abstinere sit acceptãda. ⁊ salubribus monitis sit eis pnia idicẽda. q2 vʒ ei ad multa nõ tñ est absolõ ipendẽda q2 nõ est capax eiꝰ. nec i isto sacr̃o imp̄imit̃ caracter ꝓ̄tute cuiꝰ postea valeat sic in baptismo. Addit tñ scũs Bo. in. d. q. vlt. ꝙ veꝝ ẽ ꝙ tenet reiterare i isto casu ⁊ duobꝰ p̄cedẽtibꝰ q̃ñ mutat ꝯfessoꝛẽ. secꝰ si ad eũdẽ redeat. ⁊ adhuc memoꝛiã hẽat suoꝝ pctõꝝ q2 recenter ꝯfessus ẽ. Pe. tñ de pal. i. iiij. di. xvij. dicit ꝙ si ẽt sit oblitꝰ ꝯfessoꝛ pctã sibi cõfessa ſʒ tñ pniaʒ p̄ eis ipositã scit. ꝙ tali ꝯfessori sufficiet ꝯfiteri alia pctã p̄rius ꝯfessa solũ iplicite. dicẽdo de ill̃ pctis q̃ alr̃ vob dixi dico meã culpã. Secus si pnia nõ fuisset taxata tũc. q2 opoꝛteret vt pctõꝝ memoꝛiã hr̃et. ⁊ satis placet. Et addo ẽt ꝙ ñ sit iterdicta ei ptãs absoluẽdi. ⁊ sic nõ oʒ ꝙ reiteret. ſʒ sufficit ꝯfiteri. vel pctm̃ sciẽter retẽtũʒ vel pniaʒ oblitã vel fictionẽ suã explicite. ⁊ de alia ꝯfessio iplicite. vt. s̃. dixi. Hoc itelligo ꝙ ꝯfessoꝛ hẽat memoꝛiã de singulis pctis in nũero vel spẽ. ſʒ sufficit recoꝛdet̃ in gñe de pctis q̃ ei confessus fuit ⁊ de qualitate vite eius quod no.

¶ Sextꝰ casus ƀʒ aliq̃s est q̃ñ q̃s recidiuat. ſʒ hũc ñ sequunt̃ cõiter doc. nisi ƀʒ Ri. ea. di. ar. ij. q. viij. q̃ñ pctã dimissa ⁊ recidiuata notabil̃r tm̃ aggrauãt ꝙ notabil̃ ⁊ piculosa ꝗ̃uitas pcti exp̄imi ñ posset nisi dicẽdo aliqd̃ pctm̃ p̄ꝰ ꝯfessum ⁊ dimissum alr̃ nõ: ⁊ sic tene.

¶ Septimꝰ casus ẽ q̃ñ q̃s ꝯfitet̃ pctm̃ i̊ᵒ a q̃ suus ꝯfessoꝛ non potuit eũ absoluẽ q2 lʒ istud cõfessus fuerit ⁊ oĩa alia tñ istud a q̃ non potuit absolui tenet̃ itera

to supiori ofiteri.nec ppter ista dr ite-
ratio q: supior accipit p vna psona
cu3 ofessor.na3 ofessor absoluit a qb9
pôt: 7 supior pficit.vñ fz R1.vbi.s.de
beret pcedere absolutio superioris.qd
credo de honestate non de necessitate:
fm Bir.7 iste due absolutiones faciût
vnam completam Sed de hoc dic. vt
j.confessio.v.§.ix.7.x.

17 ℭ Octauus casus ê fm aliqs vt ponit
s.ho.vbi.s.pp pcti obliti recordatione
q: cû qs ofitet 7 alicui9 pcti obliuiscit
volût vt oîa postea ofitea7 vt ofessio vt
integra fz h nô sequunt côiter doc. iu
dic vt.s.dici.§ xj.fz illa3 distinctione.

18 ℭ Sz qd dicem9 de illis q iô nô ofitê
tur de aliq pctô mortali:q: nô cogno-
scût q sit mortale pctm.R. vt colligo
ex doctria doc.in.iiij.di.xvij.q si facta
diligêtia fm eo3 fragilitatê vt memo-
ria3 hñt suo3 pctô3 ofitent integre
de his q cognoscût fore pctâ mortalia:
7 ea q nô recognoscût pctâ mortalia:
ppea nô ofitent q non tenent reitera-
re ofessiones qñ de h postea aduertût:
fz sufficit solû ofiteri taliter nô ofessa si
cut dici.s.de oblitis 7 lz ignorantia iu
ris nâlis aut diuini aliqñ non excuset
qn peccet mortalr faciens 9 eius pce-
pta.ex ignorâtia tñ non tenet hô hoc
nô cognoscens de eo spâliter penitere
vel ofiteri.fz soluz qñ agnoscit.fz suffi
cit de hoc doleat in gñe 7 dicat cu3 p
pheta.Delicta iuuentutis mee 7 igno
rantias meas ne memineris. 7 ofiteat
in gñe sic ignorata sicut oblita.7 qñ co-
gnoscet.tunc ofiteat illa solû specifice
7 sufficit.Ex q p3 qd dicêdum de pue
ris 7 puellis 7 aliis q faciût multa pcâ
mortalia q nô cognoscût fore pctâ sal-
tem mortalia q: lz sepius ofitendo illa
dimiserint pp talê ignorantiâ q nô te
nent iterare ofessiones fz sufficit solu3
de illis ofiteri qñ ea cognoscunt.nec di
stinguo an hñt annexâ excôicatiões
vel ne q: et si hñt annexâ excôicatio
nem non pp ea tenerentur côfiteri ite
rum confessa vt patebit.j.confessio.v.

§.ix.7.x.quod no.bene.

19 ℭ Nonus casus fm aliquos ê qñ qs
añ côpletam pniam cômittit aliquod
mortale.Sed ego dico q sufficit q pe
nitêtiam expleat: 7 de cômisso ofiteat
solû.7 ê verius.de q vide.j.pnia.§.xiiij.
Cautius tñ eêt q ofessor aliquâ pnia3
iniûgeret q3 statî 7 in statu grê peni-
tens possit agere.7 postea aliâ adicere
quâ nô intêdat p pnia sacrali iponere
fz pro qdam volûtaria satisfactione in
iungere:ita q qûtercû3 impleat suffi-
ciat:7 et si nô impleat nô intendat illa
queare:fz in suo arbitrio ponere.

20 ℭ Sextus casus fz pe.de pal. ê cû qs
ofitet excôicatus etiâ quâ tûc ignorat
mâ cu3 nô sit capax sacri pnie tenet ite
rato ofiteri de oîbus.Sz istud nô cre-
do vt.j.patebit ofessio v.§.x.

21 ℭ Utr3 sit ofitendû p vba obscura.R.
q nô:fz talr clara q ofessor plene itelli
gat alr nô valeret.dz tñ côfitês loq de
pctis p vba publica 7 sobria:7 tali ho
nestate ornata q nô sonêt ipudiciciâ3 i
auditu:dû ni sufficiêter exprimat factu3.

22 ℭ Quid de illo q ofitet sacerdoti qui
dormit aut eû nô intelligit.R. q scient
tali ofessus tñr iterato ofiteri si ê pctm
mortale 7 sacerdos dz ei dicê q: ofessio
iportat reuelatôe3 pctô3 q nô pt esse si
ne relatiôe vni9.s.penitêtis.7 pceptiôe
alterius.s.ofessoris.7 iô vno eo3 defi-
ciente nô est ofessio.secus de veniali.

23 ℭ Utr3 pctô: teneat de necessitate ofi-
teri pctô3 circûstantias.R: scd3 Sco.i
iiij.di.xvij.ar.ij.q non solu3 pctm est
ofitendû:fz êt circumstantia illa neces-
sario est ofitenda q spâli prohibitione
prohibet:vbi gra cognoscere non suâ
phibetur cognoscere osanguineâ pro
hibetur spâliter.7 iô incestus est spâle
pctm qd per ipsam ostituitur. Simili
frequtina est necessario côfitenda. Silr
ponês aliud pctm.q: qualibet vice no
uum pctm cômittitur.Dicit tñ Archi.
vt refert Bir.q sufficit dicere se multo
tiens peccasse 7 de similibus idê iudiciû
habeatur.Alie sût circumstantie ex qui-

bus aliquo modo pctm̄ est grauius: vł ex parte obiecti non est certum quod oportet confiteri q̄nis cōis opi. theologorum teneat q̄ non sunt de necessitate. tutum tn̄ est ⁊ vtile eas confiteri maxime que notabil'r aggrauant nisi sint in pctis carnalibus in quibus fm Tho. in. iiij. di. xvi. laudabile est, circū stantias tacere q̄ spēm nō mutāt ⁊ audientē vel ɔfitentē alliciunt ad turpitudinē l3 aggrauent pctm̄ imo possent esse ita puocatiue q̄ necessario eēnt tacende: alie sūt circūstantie q̄ nihil faciūt ad grauitatē peti. fatuum est ɔfiteri: nisi fm. S. B. qn̄ faceret vt sacerdoti satisfaceret. puta comedit carnes in q̄dragesima ex infirmitate ⁊ hmōi ⁊ d̄ hmōi circūstantijs dicit aug. de pe. di. v. c. i. ⁊ sumuntur ab aris. iij. ethi. c. iij. Quis: q̄d. vbi: p quos: cur: q̄tiens: quō qn̄: Quis. s. si religiosus vel secularis. Quid. s. fecisti furtū vel homicidium. Ubi. s. in q̄ loco. p quos. s. an solus vel associatus p se an p aliū. Cur. s. q̄ aio q̄ intētione. Quotiens. s. semel vel plies. Quō. s. an nālıter vel ꝯ nām. an puen tus a tētatione aut potius ipsā preueniens. Qn̄. s. an in die festo vel ieiunio nō. Et de istis vide. s. circūstantia qn̄. s. mutet spēm. ⁊ iō aduerte q̄ circūstantia. Quis ē necessaria. vt. s. ɔfessor sciat si est sui fori vel nō si est ɔiugatus vel religiosus. Et ppea sp prius est q̄renda circūstantia. Quid siłr circumstantia. cur. aliqn̄ est necessaria qn̄ spāli phibitione phibet. sicut cū q̄s facit elemosinā vt puocet ad luxuriam aliquē alr nō. Circūstantia. Quotiens. siłr ē necessaria saltē fm eā cōputationē quā q̄s facere p̄t: puta q̄ bis in ebdomada vel ter fecit coiter. ⁊ pseuerauit p annū ⁊ hmōi ⁊ sufficit. Et h̄ est tutius: q̄uis opi. archi. p̄dicta nō sit ip̄robāda. Circūstantia Quō. siłr est necessaria qn̄ spāli prohibitiōe cadit puta ꝯ nām ⁊ hmōi. alr nō. Idē dic de circūstantia. Ubi puta i ecclia qn̄ est aliq̄d opus. q̄ tūc est sacrilegiū. Circūstātia bo. Qn̄ vr̄ esse de necītate qn̄ sit pctm̄ die festo De q̄ dic vt. j. Interrogationes. p totū.

14 ¶ Quid de illo q ɔfitet solummō ne reddat notatus in pplo. R. q̄ si ibi cōstituit finis. nō valet imo tenet iterū cōfiteri. Et tūc ɔstituit finis qn̄ nullo mō ɔfiteret si nō dubitaret de infamia. Secus qn̄ nō ɔstituit finis. puta q̄ ɔfitet pp deum ⁊ pp remissionem pctōrum inductus tn̄ ad hoc ex pudore vł timore ⁊ hmōi. Et idem dic de illis qui cōfiteri coguntur a suis prelatis.

15 ¶ Utrū ille q cōfitetur aliquod pctm̄ vt videat strenuus ⁊ glietur: satisfaciat R. q̄ non s3 peccat mortał'r sic ɔfitēdo q̄ tali d̄r. Quid gl'iaris in malicia. ⁊c. ⁊ propterea d3 cōfiteri vt erubescat de peccato suo. non vt laudetur.

16 ¶ Utrū diuidens ɔfessionē suā satisfaciat. R. fm Sco. vbi. s̄. q̄ nō s3 o3 oīa nō ɔfessata tam secreta q̄ȝ publica de q̄bus memoriā h3 premissa debita diligentia ɔfiteat̄ vni: etiā si ille nō posset eū absoluē ab oībus ⁊ h̄eat necesse de aliq̄ ad supiores recurrere. alr nihil faceret. vt p3 de pe. di. v. c. i. ꝟ. cautus sit.

17 ¶ Utrū pctā manifesta sint cōfitenda R. fm cōiter theo. in. iiij. distin. xvij. q̄ sic. q̄ l3 sint nota sacerdoti: non tamē in forma iudicij nisi p confessionem.

18 ¶ Utrū pctā venialia necessario sint ɔfitenda. R. f3 Sco. vbi. s̄. q. i. ar. iij. q̄ non ēt si nullum h3 mortale. q̄ p peccatum veniale ēt in proposito hō non pōt dānari nec piclitari ⁊ pnia ē scda tabula pro piclitantibus igit̄ non obligat ad eā nisi h̄ns mortale. imo dicit Pe. de pal. in. iiij. q̄ nec ēt papa posset ad h̄ obligare. q̄ hoc eēt mutare sacrimām. Dicit tn̄. S. Bo. in. iiij. di. xvj. q. vltima ver' nisi rōne periculi ad quod dicit. q̄ tunc tenet̄ penitere qn̄ piculū aduertit alias non. Adde bo q̄ tenetur confiteri de veniali qn̄. s. dubitat an sit mortale vt dicet̄. j. Tertio tenetur ɔfiteri de veniali rōne professionis. puta q̄ professus est aliquam religionem q̄ ad hoc obligat. vel ex voto tenet obe-

fitre in oibus q̃ nõ sunt ꝫ deũ ⁊ aiaʒ ⁊ ꝓlat⁹ sic ꝑcipit. Nec ob. qḋ dicũt qdaʒ ꝙ nõ hñs mortale tenet saltẽ de venia li ꝯfiteri ꝓpter ꝑceptũ eccłie in. c. oĩs de pe. ⁊ re. q: respõdet Sco. vbi. s̃. ꝙ si oia in. d. c. distribuit ꝑ mortalibus solũ ⁊ nõ ꝑ venialibus. Et ita ẽt dicit gl. i. d. c. Et sic tene ꝙ de ꝑfectõe ẽ vẽialia cõfiteri bono ꝯsilio nisi vt dictum est.

19 ℂ Utrꝫ ꝯfessio necessario sit facienda soli sacerdoti ⁊ a solo. R. ꝙ sic de necessitate precepti eccłie in. d. c. oia in ꝟsi. solus ⁊ in versi. sacerdoti ꝫ multos sacerdotes q pueros q tenent ad ꝯfessionẽ insimul ꝯfitenẽ quos nõ credo euadere mortale pcm̃ cũ faciãt eos preuaricari eccłie preceptũ Dicit Ri. vbi. s̃. ar. iij. q. viij. qḋ in articulo necessitatis scilicet qñ mors iminet de ꝓpinquo: ita ꝙ vnus post aliũ nõ põt ꝯfiteri ꝫ pluribus simul ꝯfiteri: nec ꝑ hoc euacuat virtus sacri sñr idẽ ibidẽ ꝫ ꝙ si qs vellet ꝯfiteri duobus sacerdotibus simul. vt certi⁹ ꝯsiliũ haberet qḋ vere absolutꝰ: ⁊ taliter audiẽtes nõ peccant alias sic. q: faciũt ꝫ ꝑceptũ eccłie. ꝫ talis vere absoluat. q: nõ est tñ necessaria solitudo ex pte sacerdotis sicut ꝯfitẽtis. vñ qñ ex feruore ⁊ vt sit magis tranqlla eius ꝯsciã duobus ꝯfiteñr simul. illi pñt sine peccato audire ⁊ absoluere. Sco. tñ in iiij. di. xvij. tenet ꝙ confiteri simul pluribus sacerdotibus nõ est ꝯfessio sacramẽtalis q: vnus est xp̃s quẽ sacerdos representat.

20 ℂ Utrꝫ ꝯfessio sit fienda cũ lacris. R. ꝙ si lacris accipiat ꝑ ꝯtritione seu attritione ꝙ sic fm ꝙ dico. j. Cõtritio. §. iiij. Bꝫ ergo dolere de peccato mortali ꝯmisso in ꝑterito cessare i pñti abstinere saltẽ quo ad ꝓpositũ i futuro ⁊ satisfacere ꝓut tenet alr nihil facit. Aduerte tñ fm Sco. vbi. s̃. di. xiiij. q. vlti. ꝙ attritus ꝯfitẽs ꝗuis nõ hẽat actum talẽ ꝙ sufficiat ad meritũ de ꝯgruo tñ hñs volũtatẽ suscipiẽdi sacrm̃ eccłie: ⁊ sine obice peccati mortalis actualr sibi facto: vel in volũtate inherẽtis recepit nõ ex merito sed ex pacto diuino efficiẽ istius sacri in vltio instanti ꝓlationis in quo ẽ vis huius sacri. Ita ẽt tenet Tho. in. iiij. quol. q. x. dicens ꝙ nõ ꝑfecte ꝯuersi aut attriti virtute clauiũ grãm ꝯtritiõis acqrũt dũmõ non ponãt obicẽ spiritui sancto. cũ qbus ꝯcor. Ri. in. iiij. di. xvij. ar. ij. q. viij.

21 ℂ Utrꝫ hõ teneat statiꝫ ꝯfiteri peccato mortali ꝑpetrato. R. Sco. in. q. dist. xvij. ar. iij. ꝙ dubiũ est alqa dicentib⁹ ꝙ sic alijs ꝙ nõ tenet. ꝫ tñ i voto ꝑ aliquo tpe. s. semel in anno iuxc. ꝫ añ dictũ c. oẽs solũ añ mortẽ. Et istud vr̃ mutius fm eũdẽ Sco. Et cũ ipso cõcurrũt theologi. Sed magis mihi vr̃ detur tuta opi. S. Bo. ea. di. ar. ij. q. ij. q̃ vult vt religiosi nõ possint differre: ꝫ ꝙ habita oportunitate idonei ꝯfessoris teneant. De clericis nõ audet affirmare ꝫ tñ sibi videt idẽ dicẽduꝫ ꝙ de religiosis. laici ṽo si differũt. ꝓpter maiorẽ oportunitateꝫ tẽporis ⁊ ꝯfessoris vsqꝫ ad. xl. excusant. Si ṽo talẽ oportunitateꝫ tẽporis ⁊ ꝯfessoris haberẽt: ita ꝙ maiorẽ nõ sperãt habere in illo anno tũc statiꝫ tenent nec pñt differre vsqꝫ ad annũ. Quo vero ad votũ ꝯfitẽdi oẽs ꝯcordãt ꝙ stati tenẽt oẽs tã religiosi q̃ clerici ⁊ seclares. qḋ tñ limito quo ad preceptũ veꝫ qñ excitantur a gr̃a dei fm Alex. fa scḋe tractatu de negligẽtia. de quo vide. j. Cõtritio. §. iij. s. qñ tenet ꝯfiteri ꝯ peccato. als nõ de ꝑcepto. Sũt ẽt multi casus i qb⁹ cõcordãt doctores i qb⁹ hõ tenet stati ꝯfiteri habita oportũitate ques põit Ri. vbi. s̃. ar. iij. q. vj. ℂ Primus qñ vult cõicare vel celebrare. vide. j. Eucharistia. iij. §. xviij. cũ sequẽtibus. Jdeꝫ dicit landul. ea. di. q. ij. qñ dꝫ administrare sacra vel aliquẽ actũ solẽnẽ in ecclesia exercere puta legere euangeliũ ⁊ huiusmodi Jdem Tho. in primo quolibet. q. vi. ⁊ Jo. ꝯ nea. qñ vult ordinẽ sacrũ recipere. Sed hoc nõ ꝓbatur aliquo iure nisi peccatum esset manifestum. Et sic limito ⁊ intelligo gl. in ꝑm. de

pe.di.v.§ dicit q̄ qñ peccm̄ mortale est manifestū statī hō tenet̄ ꝯfiteri. ¶ Secundus casus qñ est in periculo notabili & iminēti mortis. vtputa: qꝛ vult ītrare mare ꝑ longū tp̄s: & ꝑiculosum iter: vel bellū. vel est infirmus īfirmitate ꝑiculosa: ꝓpterea ꝑcipit medicis q̄ cū eos ad īfirmos vocant ꝯtingerit vt efficacit̄ faciāt q̄ ꝑus aduocēt medicos spirituales de quo dic vt.ſ. Medicus.§.viii. Et aduerte ſʒ Pe.d̄ pal. q̄ tūc ꝑiculū mortis est. qñ qs ē in tali casu in quo frequēter hoīes moriuntur. ¶ Tertius casus ē qñ sibi dictat ꝯsciā q̄ statī teneat̄ ꝯfiteri de necessitate. ¶ Quartus casus qñ ꝓbabiliter videt q̄ illo āno copiā idonei ꝯfessoris habere nō poterit q̄ ipsum possit absoluere. ¶ Quintus casus qñ ꝑ statutū qs ē obligat⁹ ad plures ꝯfitēdū vt sunt religiosi & similes. qꝛ nō sufficit tūc semel in āno ꝯfiteri. Limito verū si statutū obligat ad mortale. aliās non credo teneatur de necessitate nisi ſm q̄ dixi.s̄.§.xxviij.

32 ¶ Utrū qs possit ꝯfiteri ꝑ īterpositā ꝑsonā vl̄ ꝑ scripturā: R̄. q̄ nō loquendo de ꝯfessione put̄ ē sacrm̄ ſm cōmuniter Theo. vbi.s̄. facit de. pe.di.i. quē penitet. qꝛ q̄ peccauerit tenet̄ se accusare Et ad.c.qual̄ xxx.q.v. rñdet. Sco. vbi.s̄. q̄ pōt cōfiteri ꝑ scriptū si est presens & ipse legit quod scripsit.

33 ¶ Sʒ q̄d si ē mut⁹ vl̄ ignorat linguā. R̄. q̄ nō tenet̄ cōfiteri nisi eo mō quo pōt s. ꝑ signa & hmōi. Et q̄ dicūt aliq̄ q̄ ꝯfiteat̄ ꝑ iterpretem iprobat Sco. & bñ similiter ꝑ scriptū qꝛ ē ꝯ rōnem sacri. Et iō nullo mō faciat. sed vt⁹ dixi ꝯfiteat̄ put̄ pt̄ ꝑ signa & sufficit scdʒ Sc.i iiij.di.xvij q.vnica.& Ri.ea.di.

34 ¶ Utrū ille q̄ rñdet ꝯfessori ad iterrogata satisfaciat. R̄. ſʒ Rodo q̄ sic quātū ad ea de q̄bus iterrogat. Silr̄ q̄ rogat ꝯfessorē vt eū iterroget vt plenius ꝯfiteat̄ nisi sit talis q̄ vot⁹ dimitteret ꝯfiteri q̄ʒ ore ꝓprio ꝯfiteret̄ suū peccm̄ qꝛ de supbia ꝓcedit. de. pe.di.v.c.i.§ q̄

dez ē peccm̄ mortale. vn̄ prudēs ꝯfessor qñ hoc ꝑpēdit faciat eū rectificar̄ ꝯsciā & dolore de tali dispositione.
¶ Sʒ q̄d si dubitat. R̄. S. Bo.ea.di. ʒ ar.ij.q.i. q̄ si ꝓbabiliter dubitat de aliquo an sit peccatū veniale vel mortale nisi certificet̄ ꝑ aliquē doctū tenet̄ ꝯfiteri scdm̄ q̄ in dubio hʒ. & ab eo abstinere i futurū. alr̄ si ñ ꝯfiter peccat mortaliter. qꝛ exponit se ꝑiculo. Concordat. S. Tho. ibidem.di.xxi.

¶ Utrū ꝯfitēs teneat̄ acceptare oēm 35 pniaʒ quā sibi ꝯfessor vult iniūgere R̄. q̄ nō ſm Po. & seqr̄ Pa.in.c. significauit. de.pe.& re. sʒ ſm Sco.i iiij.di.xvij q.vnica. sufficit ei ꝓpositū acceptandi a deo hīc vel in purgatorio. sʒ si acceptat tenet̄ iplere. Aduerte tñ q̄ si ꝯfessor iniūgeret penitēti vt satisfaceret ꝓximo quē lesit puta restituēdo ablata & hmōi q̄ illā tenet̄ d̄ necessitate explere imo deberet p̄cedere ꝯfessiōez talis satisfactio si foret possibile. vt lau⁹ pʒ.ʒ. Restitutio iii. Silr̄ tenet̄ acceptare illud q̄ ꝯfessor iniūgit ꝓ necessaria cautella ne in peccm̄ recidiuat. Et ꝓpterea no. q̄ ꝯfessor tripl̄r aliq̄d ipōit penitēti. ¶ Primo ꝑ modū exortatōis sicut cū admonet vt quottidie oret. faciat largas elemosynas. & hmōi. & ad ista nō tenet̄ ex necessitate penitens. ¶ Secūdo mō ꝑ modū declaratiōis cōis obligatiōis. sicut qñ declarat q̄ restituat ablata: vel dicet i pascat: & hmōi. si nō obseruat penitēs euacuat sibi fructū pnie nō tñ ꝓpter hoc tenet̄ reiterare ꝯfessionē. nec cōmittit peccm̄ inobediētie spāle nō obediēdo sacerdoti. qꝛ sacerdos nihil sibi iponit. sʒ declarat q̄d tenet̄ facere ¶ Tertio mō. ꝓ spāli satisfactione peccatoꝝ & ad istā tenet̄ ex p̄cepto. al̄s cōmitteret spāle peccm̄ inobediētie. si eā acceptauit & nō ipleret & iterar̄ ꝯfessionē teneret̄ ſʒ q̄ dem̄ ē.s̄. Q̄d itelligo de pnia quā sacerdos iponit p̄ceptiue sec⁹ si iponeret exortatiue. sicut faciunt pui ꝯfessores q̄ aliquā puā pniaʒ dant de p̄cepto. & postea aliā maiorē de ꝯsi-

sio ppter piculum trãsgressionis.

Confessio. ii. de eius obligatione.

Pro cuius itelligẽtia querũtẽ multa.

1 ¶ Utrũ ɔfessio sit de iure diuino ꝑcepta. R. fm Sco. i. iiij. di. xvij. q. vnica. ꝙ sic. Et pbat primo sic. qlibet tenet̃ recupare grãz pdutã p viã facilioꝛẽ ꝛ certioꝛẽ ex pcepto diuino quo dr̃. diliges dñz deũ tuũ ꝛ proximũ tuũ ait vr̃ ɔtẽnere deũ ꝛ ppriã salutẽ. ſ; hoc nõ põt fieri nisi p ɔfessionẽ. qḋ pbat sic. Attritꝰ ɔfitẽs q̃uis nõ hẽat actũ talẽ q suffitiat. ad meritũ ḋ ɔgruo tñ hñs volũtatẽ suscipiẽdi sacrm̃ ecclie. ꝛ sine obice mortalis pci actualr̃ sibi icõ. vl̃ i volũtate iherẽtis recipit nõ ex merito. ſ; ex pacto diuino effectũ istius sacri. ꝛ sic pꝫ attritꝰ ꝛ attritõe q nõ hꝫ rõez meriti ad remissionẽ pci. nolẽs tñ recipe sacrꝫ pnie sicut dispensat i ecclia. ꝛ sine obice i volũtate pci mortalis i actu in vltio instãti illius ꝓlationis in quo est vis sacri istius recipit remissionem ꝛ grãz pnialent nõ ex merito vt dici q2 nõ erat. ſ; ex pacto dei assistẽtis sacro suo ad effectũ illũ ad quẽ instituit alioquin nõ appareret quõ sacrꝫ pnie eẽt ꝭa tabula si nũq̃ p ipsuz vt sacrm̃ est posset recupari ꝭa grã amissa ſ; tm̃ p attritionẽ tãq̃ p pmã dispositionẽ ꝛ p ɔtritionẽ tanq̃ p cõpletiuã. Ista ponit Sco. in. iiij. di. xiiij. q. vltia. Et hoc idẽ tꝫ. S. Tho. i. iiij. quol. q. x. ꝛ Hen. de gan. in quol. q. xxxij. Ex quo pꝫ ꝙ nõ est alia facilioꝛ via ad iueniẽdum grãz. q2 hic in ɔfessiõe nõ reqrit̃ aliḋ nisi ꝙ homo nõ ponat obicẽ grẽ. qḋ est multo minus q̃ habere attritionẽ que p modũ meriti de ɔgruo sufficiat ad iustificationẽ. nec ẽt certioꝛ. q2 põt magis esse certus hõ ꝙ nõ ponat obicẽ. i. actualr̃ peccãdo q̃ ꝙ hẽat attritionẽ. ergo qlibet tenet̃ p hac viã ɔfessiõis grãz recuperare. cũ sit facilioꝛ ꝛ certioꝛ. pbat̃ ẽt ꝙ ɔfessio est de iure diuino p argumentũ a ɔ̃rio sup illḋ Jo. xx. quoꝝ remiseritis pcã remittũt eis. ergo quoꝝ nõ remiseritis nõ remittũtur. ſ; sacerdotes nõ remittũt nisi ɔfitẽtibus ergo tenent̃ ex ꝑcepto xp̃i. Hãc rõnẽ facit Pe. aureolus i q̃rto di. xvij. q. i. Probat̃ ẽt p id qḋ no io. an. i. c. significasti. de fo'o cõpe. vbi tꝫ ꝙ papa tenet̃ ɔfiteri de necessitate. Sꝫ melioꝛ rõ q̃ ꝓbat̃ ꝙ sit de iure diuino ẽ ꝙ nõ ẽ credẽdũ ꝙ ecclesia ꝛ apl̃i istud iugũ iposuissẽt hoĩbꝰ tã piculosũ. nisi xp̃s soꝛbaliter aplis istud pceptũ dedisset sic ꝛ ḋ alijs sacramẽtis excepto baptismate de qbus nõ pꝫ qñ ꝛ quõ a xp̃o expꝛsse fuerit instituta. Indubitãter ergo tenendũ ꝙ est de iure diuino. ꝛ sp hoĩes tenebant̃ ad eã post casuꝫ in pctõ mortali in voto ſ; nõ in effectu. qꝛ nundũ erãt instituta ɔfessio. eo nisi post passionẽ xp̃i q hẽrent auctoritate absoluẽdi.

2 ¶ Utrũ oẽs teneant̃ ad ɔfessionez. R. ꝙ sic. oẽs qui pctm̃ mortale comiserunt ꝛ tã infideles q̃ fideles fm Ric. i. iiij. di. xvij. ita ꝙ non ɔfitens mortale pctm̃ ɔmissuꝫ tã añ baptismũ q̃ post si hꝫ copiã idonei ɔfessoris memoriã pc'i ꝛ tps ꝛ loquelã ad ɔfitẽdũ oĩo dãnabit̃ cũ; sit de iure diuino ꝑcepta. vt s̃ patuit. Uez tñ ꝓut ɔfessio est pcepta ab ecclesia vt fiat semel in anno in. c. oĩs. de pe. ꝛ re. non ligat nisi fideles.

3 ¶ Utrũ pueri teneãt ɔfiteri. R. fm Sco. in iiij. di. xvij. ꝛ cõiter doc. pueri q nõ discernũt ꝛ quoꝝ etas ignorat qd videat. ꝛ furiosi nõ tenẽt ɔfiteri. Sꝫ qñ qs instructus ꝛ interrogatus ordinate ꝑcipit distincte qd iustum. ꝛ qd iniustũ in lege diuina qḋ p̃t faciliter videri si ad ordinatas interrogatiões ordinate rñdit sicut aliꝰ adultꝰ ꝑfecte ex similibꝰ ꝑmissis simplr̃ rñderet. tũc hꝫ etatem sufficientẽ ad cognoscenduꝫ iustũ. vel iniustũ ɔtra dei legẽ ꝛ ɔfiteri tenetur.

4 ¶ Utrũ nõ hñs mortale teneatex ꝑcepto ecclesie ɔfiteri saltẽ semel in anno R. S. bo. S. Tho. Ri. ꝛ Pe. i. iiij. di. xvij. tenẽt ꝙ sic. nõ ex vi sacri. ſ; ex vi statuti ecclesiastici. Sco. ꝛ. di. tꝫ ꝙ nec ẽt ex statuto ecclesie tenet̃. ſ; sufficit ꝙ

se p̄ñtet sacerdoti ⁊ dicat se non h̄ere ꝯsciaȝ mortalis pc̄ti. vt ad cōionē pos sit admitti. Tu dō dic ꝙ cū hō teneat ꝯfiteri ſm Ri. in. iiij. di. xvi. de mortali bus oblitis generaliter nō de singulis generū. sed de generibꝰ singuloꝝ. Itē q: dicit ps. ab occultis meis mūda me dñe. ꝙ vera ē opi. p̄ma ꝙ qs tenet cō fiteri saltē generaliter de generibꝰ sin gulorꝝ pp piculū peccatoꝝ ignoratorū ⁊ occultoꝝ. Et opi. Sco. itelligitur qñ quis est certus ꝙ nullū mortale hȝ. q: tunc nō tenetur ꝯfiteri. Et sic serua.

5 ¶ Utrū possit dispēsari cū aliquo vt nō teneat ꝯfiteri. R. ſm Ri in. iiij. di. xvij. ⁊ Tho. ea. di. ꝙ nō sȝ ꝙ obligat ex vi sacri. Pōt tñ papa dispēsare ſm ꝙ obligat ex p̄cepto ecclesie. s. vt possit diutius ꝯfessionē differre. ꝗ̄ sit statutū ab ecclesia. Uñ etiā papa tenet ꝯfiteri q: lȝ ille cui confiteri dȝ sit inferior eo inq̄ꝫtū est plan⁹ est tñ supior inq̄ꝫtū ē peccator. ⁊ ipse ꝯfessor dei minister.

Confessio Tertio cui faciē da est vtꝝ soli sa cerdoti. R. ſm. S. Bo. in. iiij. di. xvij. ꝙ de ꝯfessiōe possumus loq du pliciter vno mō put est opus virtutis directe repugnās hipocrisi in quo qs seipm accusat ne alius sit ꝗ̄ appareat vel mala sua apit ad inuestigādas oratione. ⁊ hoc mō ꝯfessio pt fieri cuilibet ēt laico q pt adiuuare istruēdo vel orā do. ⁊ de quo hō pt erubescere ⁊ humi liari ⁊ ille exemplo humilitatis melio rari nō peccatoꝝ cognitiōe deprauari Alio mō put ꝯfessio est opus sacrale ⁊ put ordinat ad recōciliationē q̄ fit p absolutionē ⁊ ligationem. Et qñ hec ptās collata ē solis p̄sbyteris. iō hec cō fessio nullis nisi p̄sbyteris est fienda.

1 ¶ Sȝ qd si p̄sbyter deest tenet qs ꝯfi teri laico in casu necessitatis. R. Magi ster sniaꝝ in. iiij. di. xvij. ⁊ S. Tho. ea. di. ⁊ tex. Aug. de pe. di. i. quē peniter. ⁊ glo ex. de offi. or. in. c. pastoralis verior volūt ꝙ sic. sȝ est opi. Sco. Ri. Pe. ⁊ cōiter theo. in. iiij. di. xvij. ꝙ nō tenet de necessitate. Et hoc pȝ ex p̄dictis im mo vt dicit Sc. ea. di. ꝙ si peccator sic posset p se verecūdari ⁊ in generali sic querere ꝯsiliū vel laicus nō est magis discretus ꝗ̄ ipse ꝙ nō ē vtile ꝯfiteri lai co nec expedit. posset bene esse vtile ex materia verecūdie que ē vna pena de bita pro peccato vñ sic cōfitens laico solueret vnā penā debitā p peccato ⁊ sic esset bonū ꝯsiliū eidē ꝯfiteri in tali casu dūmodo sit talis q nō habeat de prauari ex auditiōe peccatorum. Et sic intelligit. Aug. vbi. s. vt ibi patet.

¶ Utrꝝ omni sacerdoti sit ꝯfitēdū R. 2 ſm cōiter doc. ꝙ nō sed soli sacerdoti ꝓprio loquendo de ꝯfessiōe put est sa cramētalis. ⁊ de p̄cepto iuris diuini ⁊ ecclesie. vt clare pȝ in. c. oīs de pe. ⁊ re. nisi ſm Ri in. iiij. di. xvij. In casu extre me necessitatis qñ aliciu imminet peri culū mortis pbabiliter. ⁊ ꝓpriū sacerdo tē habere non pōt. nā tūc qlibet sacer dos pōt quēlibet peccatorē audire in ꝯfessiōe ⁊ absoluere ab oibus peccatis casibus ⁊ excōicationibus vt lȝ gl. in c. pastoralis. de offi. or. quam sequūtur cōiter doc. ar. ad hoc. xxvi. q. vi si p̄sby ter. ⁊ c. se. ⁊ de fur. c. fures de sen. ex. c. eos. li. vi. ita ꝙ nō oportet amplius de ipsis ꝯfiteri seu ad aliquē recurrere ēt si erat casus reseruatus. ar. d. c. eos sed tñ quo ad excōes serua qd dixi. s. abso lutio. iii. §. xvi. dūmō talis sacerdos nō sit hereticus excōicatus aut ab ecclesia precisus sȝ. S. Bo. ea. di. ego tñ credo ꝙ nisi sit piculū puersiōis in ꝯfitēte. ꝙ etiā in tali casu liceat ꝯfiteri heretico. ⁊ excōicato aut p̄ciso ⁊ absolui ab ipsis. si alius sacerdos haberi non pōt. ⁊ sit paratus audire. q: inducere talē nō lȝ vt. s. Clericus. viii. §. ij. ⁊ ꝙ tales sacer dotes vere absoluāt in tali cāu nec pec cāt sic absoluēdo dūmodo peniteāt de peccato suo: rano est quia sȝ Pe. in re. in. iiij. di. xvij. potestas clauis q̄ ē ab soluēdi a peccato. ⁊ ex ꝯsequēti ad pe nā eternā cōmutandā in tpalem ⁊ ad gratiā actiue ꝯferēdā p modū applicā

tis actu meritū passionis christi funda tur in caractere sacerdotali q̄ qdē est indelebilis. Et q̄uis ab ecclia in tali sit ligata talis ptās. tn̄ in tali casu nō credo. qꝛ necessitas nō subiacet legi posi tiue vt in. c. q̄d nō est de regu. iur. hoc 𝔷 gl. in. c. nō est de spon. Et fm̄ Pet. de pal. i. iiii. sicut a tali pōt baptismū recipe. sic ⁊ penitentiā. cū ⁊ ipsa sit. sa cramentū necessitatis. Et est tutius in tali articulo confiteri. per ea que. s̄. di xi. Confessio. ij. §. i.

3 ¶ Sed qs dicit̄ ꝓprius sacerdos. R̄. vt collígo ex Ri. vbi. s̄. ⁊ Pa. in. d. c. ois. ⁊ Car. in Cle. dudū de sepul. ¶ Primo papa in toto mundo. ¶ Secundo legatus in tota sua ꝓuincia. ¶ Tertio penitentiarius eiusdē legati in ꝓuincia. ¶ Quarto archiepiscopus dū visitat est ꝓprius sacerdos suoꝝ suffraganeoꝝ ⁊ eos absoluere pōt. c. nfo. ꝺ pe. ⁊ re. ¶ Quinto episcopus in tota sua diocesi. ¶ Sexto archipr̄sbyter ecclesie cathedralis. ¶ Septimo vicarius generalis ep̄i. Isti duo p̄nt audire oēs de diocesi. ar. l. cū ptor. ff. de iudi. ⁊. c. officiū. de offi. archipresbyteri. ¶ Octauo presbyter parrochialis in tota sua parrochia. ¶ Nono vicarij p̄latoꝝ. ¶ Decimo omnes habentes licentiā ab aliquo predictorum.

4 ¶ Sed nūqd nō h̄ntes executionem ordinū possint licentiari ad audiēdas ꝯfessiones ab aliquo q̄ executionē dare nō pōt. R̄. vt collígo ex archi. in. c. ꝑlectis. xxv. di. ⁊ a Pa in. d. c. ois. qꝫ triplicit̄ dicit̄ qs nō habere executionē ordinū. ¶ Primo qꝛ nō h̄z velle vel nolle sed eius velle depēdet ab alio sicut sunt religiosi. vt. xij. q. i. nō dicatis de elec. si religiosus. li. vi. de testa. religiosus. de sepul. c. fi. li. vi. vnde nisi tales habilitētur a suis p̄latis. nullo mō etiā ex licentia sacerdotū parrochialiū vel ep̄oꝝ si sunt exēpti p̄nt absoluere vel ligare. ¶ Scdo dr̄ quis nō habere executionē ordinū q̄ est excōicatus suspēsus vel iterdictus ⁊ h̄mōi ⁊ talibus nō pōt dari licentia audiendi ꝯfessiones. nisi prius habilitentur ab eo q̄ tale impedimentū pōt auferre. ¶ Tertio dr̄ qs nō h̄re executionē ordinū quia nō h̄z populū sibi subditū. sicut sunt religiosi a suis p̄latis habilitati. ⁊ oēs sacerdotes seculares q̄ nō h̄nt curā animarū. vn̄ bene talibus pōt ꝯcedi licentia audiendi. nō solū ab his q̄ h̄nt curā in casu specialiter ipsis ꝯmittēdo. sꝫ etiaꝫ generaliter dādo licentiā subditis ipsorū vt quēcunq̄ voluerit eligāt ꝯfessorem. Nec ob. qꝫ iudex ꝓrogatus iudicat iure ꝓprio. Et ideo si nō h̄z iurisdictionē in actu nō pōt ar. c. significasti. de fo. ꝯpe. Ratio qꝛ p̄uatus nō pōt dare iurisdictionē quā nō h̄z. l. p̄uatoꝝ. C. de iu. om. iudi. Itē ꝓrogare idē est qꝫ extendere. Et id qꝫ nō ē nō pōt extēdi. c. ad dissoluendū. ꝺ despon. ipu. Quia respōdeo qꝫ quilibet sacerdos ex quo est sacerdos ordinatus h̄z iurisdictionē. solū deficit materia in qua exerceat. ⁊ idō cū sibi exhibet̄ p̄ talem licentiaꝫ in genere datā absoluit auctoritate propria quā h̄z ⁊ pōt exercere oblata sibi materia debita. Nō obstat etiā. c. ad hec. de rescrip. vbi ꝯfessio iudicis incerti non valet. qꝛ illud verū est quantū ad forū ꝯtētiosuꝫ vt no. Ge. in. c. fi. de pe. ⁊ re. li. vi. Et istā opi. tenet Hosti. ⁊ sequitur pa. in cle. i. de priuile. lꝫ prius tenuisset ꝯtrium. Et ideo fm̄ hoc limita ⁊ intellige. dcā doc. in Cle. i. de p̄uile. ⁊ xvi. q. i. §. ecce. ⁊ in Cle. dudum de sepul.

5 ¶ Undecimo dr̄ ꝓprius sacerdos eius ille q̄ eligit̄ a papa p̄ suo cōfessore. Et similiter ab episcopis archiepiscopis patriarchis cardinalibus ⁊ similibus p̄latis ep̄is superioribus. ⁊ etiā ab inferioribus prelatis dūmō sint exēpti. vt pꝫ in. c. fi. de pe. ⁊ re. Sꝫ no. qꝫ tales inferiores ep̄is oportet primo qꝫ sint immediate sub papa qꝛ exēpti q̄ h̄nt abbatē vel generalē ⁊ h̄mōi sup se non p̄nt sibi eligere confessorem de iure cōmuni fm̄ Host. ⁊ pa. in. d. c. fi. ¶ Secundo qꝫ sint prelati. ⁊ capit̄ large p̄lati.

ḃm pa. ibidem ēt ꝑ sacerdotibus cu-
ratis q large dicunť ꝑlati.vt in.c.ma.
de cle.egro.ꝫ stricte noīe ꝑlati veniāt
solū illi qui hñt iurisdictionē foꝛ ꝯten
tiosi.vide bonā gl.in.c.ij.de iudi. ꝛ in
Cle.dudū.de sepul.in ꝟ.ꝑlan.℃ Ter
tio ꝙ sint exēpti. vno istoꝝ deficiente
non pñt sibi eligere confessoꝛem.

6 ℃ Utrū ꝑlati possint vna vice eligere
vnū.alia vice aliū.ꝶ.ꝙ sic dūmō non
faciant in fraudem ḃm Directoꝛium.

7 ℃ Sꝫ quā auctoꝛitatē hꝫ talis electus
sup eos qui eū elegerūt.ꝶ.ḃꝫ pa.i.c.si
gnificasti de fo.cōpe.ꝙ electi ꝑ exem
ptos epīs inferioꝛes nō pñt absoluere
ab excōicatione ꝛ casib⁹ epīs reſuatis
ar.c.ij.de pe.ꝛ re.lib.vi.nisi spāſ eis in
dulgentiā hēant sup hoc.ꝫ Do. tꝫ ꝙ
vbi exēpt⁹ eligit elect⁹ hꝫ ptātē pniarij
pape quo ad absolutionē non quo ad
dispensationē nisi de spāli mādato.Si
nō exēptus ꝟo elect⁹ hꝫ ptātē illius cui
subest vñ cōfessoꝛ epī pt sup ipm sicut
archiepſ.ꝛ sic de ceteris. Et ꝟ magis
plꝫ quo ad p̄dcōs.ꝟ gb⁹loqͭ.d.c.si.de
pe.ꝛ re.Et idē dicere de illo cui papa
ꝯcedit vt possit sibi eligere ꝯfessoꝛē vt
ꝯfessoꝛ possit eūꝫ absoluē ab oībus nō
reſuatis pape.Et ad.c.ij.p̄dictū. dico
intelligēdū in casu suo qñ epīs dat suo
subdito talē licētiā. ſꝫ nō qñ papa. qꝛ
potuisset loqui generaliter si voluisset.

8 ℃ Utrū eo ipo q̄ epīs vl'tales exēpti ꝟ
gb⁹.ꝟ.ꝯfitentꝛ alicui videant eūꝫ eligē
ꝶ.ꝙ sic.qꝛ plus ē factis eligere ꝗꝫ ver
bis.l non dubiū C.de legi.ꝛ in.c. lege
bat.de maio.ꝛ obe.ꝛ in.c.si.xv.q.vi.

9 ℃ Duodecimo dr̄ ꝓpri⁹ sacerdos glꝫ
ꝑsbyter prochialis oīuꝫ vagabūdoꝝ
ꝛ illoꝝ q nō hñt ꝓpriū domiciliū.Et
hoc tādiu ꝗdiu in ei⁹prochia inueniūt
qꝛ a quocunqꝫ prochiali ꝑsbytero ad
quē se transferunt pñt absolui ꝛ a foꝛ
tioꝛi ab epō.aut licētiā hñtib⁹ab eodē
epō in sua diocesi audiēdi ꝯfessiones.
ꝛ nō.ḃꝫ pa.i.c.si.de foro ꝯpe.ꝙ vaga
bundi dicūtur qui nō hñt domiciliūꝫ
certū vel hitationē ḃm glo.ꝛ Bart.i.l.

dies.§.pretoꝛ.ff.de dam. infec.

10 ℃ Sꝫ qd dicemus de scolarib⁹.mer-
cenarijs mercatoꝛibus stipendiarijs ꝛ
hmōi ꝯmoꝛātib⁹ i aliā prochia. nūqd
poterūt absolui ab illis sacerdotib⁹ a
qb⁹ pñt absolui prochiales illi⁹parro
chie.ꝫ ibi nō ꝯxerit domiciliū.ꝶ. ḃm
pa.i.d.c oīs.ꝙ sic qꝛ ille dr̄ ꝓprius sa
cerdos ꝑlatoꝝ in cui⁹prochia hitāt de
pñti.nec pñt comode adire ꝓpriū sa-
cerdotē.ar.c.si.de prochijs. vide glo.
que hoc tꝫ i cle i.de pūi.ꝛ hec ē cōioꝛ.
opi.ꝟ idē tꝫ pa.i.c.cū ꝯtingat ꝟ fo.cō.
quā opi.liurto verā qñ p maioꝛē ptēꝫ
āni ibi steterūt vt dicā in se.§.aſr nō.

11 ℃ Nunqd idē sit dicēdū de pegrinis
viatoꝛib⁹.aut mercatoꝛib⁹ discurrenti
bus hicinde ꝑ negociatiōe.ꝶ.vt colli
go ex ino.ꝛ ho.i.d.c.oīs.ꝙ si alicubi
moranť p ānū vel p maioꝛē ptē āni.ꝑ
senti vltra pasca i q̄ tenētꝯfiteri.ꝛ ma
xie qñ i pascate cōit ñ declināt ad do
mū sui loci qꝛ tūc nō videnť hēre ibi
domiciliū vbi ē coꝝ dom⁹q̄ ad sacra.
tō tunc licite ꝯfitenť prochiali illi vbi
sunt.ꝛ ab eo pñt absolui.xvi.q.i.ꝗsti.
ar.de deci.ad apostolice.si ꝟo talē mo
rā alicui nō ꝯhūt nō poterunt ꝯfiteri
ibidē nisi lniaꝫ acceperit a ꝓprio epō.
vl sacerdote prochiali vbilibet ꝯfitēdi
vel saltē pegrinādi.siue itinerandi. qꝛ
tūc ēt ibidē ꝯfiteri possent ꝛ absolui.
qꝛ ꝑsumit ꝙ eo ipo q̄ lniaꝫ itinerandi
dederūt.ꝛ ēt ꝯfitēdi ꝛ sacra suscipiēdi
dederit. Tuti⁹ ñ eēt spālr licētiā pete
re.ꝛ quos cāus sibi reſuat suus epīs
facere sibi declarari.cū nō possit absol
ui a talib⁹ sine ei⁹ lnia.Qꝟ itelligo qñ
p talē morā alicubi nō steterūt ꝙ pos
sint ab illo oꝛdinario absolui.

12 ℃ Quid de illis q i diuersis locis mo
ranť equaliter.aut in diuersis castris
hñt domicilia nec apparet qꝟ sit p̄nci
pale.ꝶ.ꝙ debēt ꝯfiteri illi in cui⁹ pro
chia se inueniūt tpe ꝯfessiōis ñede ar.
c.ex pre.de fo.ꝯpe. facit glo.in.l.ij.C.
vbi de cri.agi opo.q̄ dicit quēcūqꝫ cō
uenīri posse vbi degit ꝛ moꝛatur. Do.

tamen dicit q͛ tutius esset q͛ ab vtroq͛
epo vel presbytero in cuius iurisdictio-
ne moratur licentiam peteret.

13 ¶ Cui debent cõfiteri sacerdotes pre-
positi decani.canonici seculares ꝛ hu-
iusmodi ecclesiastici nõ exempti inferio
res epis. similr religiosi ēt exempti q nõ
sunt prelati.R.fm oẽs doc.q͛ tenentur
ↄfiteri suis prelatis vel de eoꝝ licentia.

14 ¶ Utrū prefati proprij sacerdotes pos
sint alijs suã auctoritatem delegare.R.
fm Ri.anglicum in quol.aut talis sa-
cerdos hꝫ auctoritatem ordinariam: ꝛ
sic põt aut hꝫ cõmissam: ꝛ tunc distin
guo q͛ aut a papa: ꝛ sic põt. Intellige
veꝝ qñ a papa committitur iurisdictio.
Secus cuꝫ cõmittitur nudum offm̃ si
ne iurisdictione reputa audire confessio
nes: q2 non p̃t facit.c.fi.de offi.de.vide
j.delegatus.§.vj. Aut ab īferiore vt ab
epo: ꝛ tunc aut ad vniuersitatē cãruꝫ:
ꝛ sic p̃t in particulari aliquam causaꝫ
cõmittere vt officialis ꝛ gñalis pniā-
rius epi:nisi sit eis spālr interdictũ.
Si vero hꝫ cõmissionem particularē
non põt sicut si sacerdos fuerit condu-
ctus ad officianduꝫ ecclie parrochialis:
cũ nõ sit ordinarius ille parrochie. Et
sic loqtur.c.fi.de offi.dele.in.§.ceterũ.
vbi dr: salua legatorum sedis aplice au
ctoritate nulli cui cõmissum fuerit p̃di
care crucem excõicare: absoluere: dispẽ
sare: vel iniungere penitẽtias liceat de
cetero hoc alijs demandare.

15 ¶ Utrū in aliq̃ casu liceat ↄfiteri alteri
q̃ ꝓprio sacerdoti.R.hꝫ pa.in.d.c.oĩs
q͛ sic.qñcunq͛ subest aliqua iusta cã:
puta q2 est reuelator ↄfessionis: vel sol
licitator ad malũ: vel non hꝫ debitam
sciam vel ꝓbabiliter vr̃ sibi pīculũ vr̃
sacerdoti iminere: vel est excõicatus ꝛ
hmõi.ꝛ tunc dꝫ petere lniam ꝛ obtinẽ
q͛ si non p̃t obtinere nec adire p̃t supe
riorẽ sufficit q͛ petijt.ꝛ sic supplet.d.c.
oĩs.ꝑ c.placuit. ꝛ ibi glo.de pe.di.vj.
sic vt sit sensus dꝫ obtinere lniam.s.si
p̃t.vt in.d.c.oĩs: vel adeat alienum si
non põt.vt in.d.c.placuit ego fō in h
multũ non iusto.q2 verissimuꝫ puto: ꝛ
q2 hodie hñr multi proprij sacerdotes
qbus licite confiteri possumus si vnus
non est idoneus: ꝛ si casus accideret: ꝛ
ne qđ dixi q2 precepta nõ se extendunt
vltra caritatem. Et si licet causa melio
rande vite.extra de regula.c. licet quã-
to magis causa recuperande.

16 ¶ Utrū liceat absq͛ alia lnia confiteri
fratribus minoribus ꝛ predicatoribꝰ.
R.q͛ sic si.v.ↄcurrant. ¶ Primum q͛
gñalis vl̃ prouincialis minister: aut cu
stos quo ad minores. ꝛ magister aut
prior prouincialis aut eius vicarius q̃
ad predicatores accedat ad pniaꝫ pre-
latoꝝ petendo q͛ fratres q fuerint ele-
cti possint libere confessiones suorum
subditorum audire. Sed istud primũ
est de bñ esse.vt j.patebit.§.xij. ¶ Se
cunduꝫ q͛ fuerint electi ꝛ habilitati ad
audiendas confessiones ꝑ gñalem: aut
prouincialeꝫ ministꝝ quo ad minores
vel ꝑ magistrum aut priorẽ prouincia
lem quo ad p̃dicatores. ¶ Tertium q͛
sic electos p̃ñtent ꝑ se vel ꝑ fratres q̃s
ad hoc deputauerint epis: seu coꝝ vi-
cesgerentibus petẽdo humilr vt de eo
ruꝫ beneplacito possint audire ↄfessio-
nes suoꝝ subditoruꝫ. An āt requiratur
q͛ ꝑsonalr ducat tales fratres electos.
ego credo q͛ non: sꝫ sufficit q͛ verbalr
vel alr qualitercunq͛. Rõ q2 qñ aliqđ
onus imponit alicui sine determinatio-
ne quo īpleto ad aliqđ beneficiuꝫ me-
retur admitti: qñcunq͛ leuiori mõ ipleat
onus ↄditio dr̃ ipleta: ꝛ sic ad bñficiũ
meret admitti. hoc ꝓbat.ff. de cõdi. ꝛ
de.l.qđ traditur. Cum g̃ onus p̃ñtatio
nis iposituꝫ p̃ñtatis electis nõ distiguat
quõ debeat fieri cuꝫ possit fieri multis
modis: vt.ff.de ꝓcu.l.p̃ms.ꝛ ibi gl.igit
q̃litercunq͛ fiat siue ꝑ scripturã siue vba
liter intelligit̃ ↄditio impleta. Nec ob.
glo.in cle.dudũ.de sepul.q̃ dicit q͛ dꝫ
fieri p̃ñtatio ꝑsonalis: q2 p̃ns dr̃ q pre
bet sensibus corporis.ar.ff.de vb.ob.l.i.
in p̃n.q2 si aduertis hec rõ non valet:
q2 p̃ñtatio ꝑsonalis ēt põt fieri ꝑ ꝓcu-
ratoreꝫ.vt in.l.fi.C.de ꝓcu. Et sic p̃bet
se g͛s sensibus per se aut per alium. vt

d.l.pfis. Sic intellige glo.p.d.l.pfis. & ibi & per no.p io an.in.c pfin.de pbe. li.vj.facit.c.iue. de pen.vbi p3 q pfis noialr nō infert necessario vt p se faci at s3 bñ si aduerbialr dicat vt ibi p3.
¶ Quartū qd reqrit est q nō audiat ɔfessiones ex diocesi3 illius cui sūt pfitati. & in h differūt a ppriis sacerdotib3 prochialibus: vel epis vel platis ordinariis q pūt vbiq3 audire suū subditū & absoluere in foro pniali: q: in his q fiunt sine strepitu & sub silētio nullius ledit territoriū.l.ij.ff.de of.procon.facit qd no pa.in c.cū ɔtingat.de fo. cō pe.& ita t3 Car.i.d.cle dudū. ¶ Aliud tu3 q ille q vult eis ɔfiteri sit de iurisdictione illius prelati cui tales sunt pfitati hec habentur ex.d.cle.dudum.

17 ¶ Utrū pdicta pfitatio solū sit fienda epis. R.car.in.d cle.dudū.q nō. s3 ibi noie plati intelligit glibet hns iurisdictione3 epalem: ita q nulli diocesano subsint eorum subditi nec ipsi.ar.c.ab bates.in fi.de priuile.li.vj.

18 ¶ Utrū hec pfitatio possit eis fieri ex territorium existentibus. R. q sic. fm pa.in.d.cle.dudum.

19 ¶ Quid si sedes vacat. R.pan.vbi s. q fiet caplo ar.c.cū olī3.de ma.& obe.

20 ¶ S3 pone q nō possit hri copia talis plati. R. Pan.vbi.s.q petet a vicario suo in spūalibus si h3.de te.o: ca.cum nullus li.vj. Si nō h3 & maliciose hoc facit d3 adire supiorem qui eius negligentiam d3 supplere c.q: diuersitate3 de conces.pben. Et idem dic si esset excōicatus: vel suspensus: vel interdictus q adire debet superiorem.

21 ¶ Quid si pfitenti electi aū petitione3 lnie. R.3en.in.d.cle.dudū q valet concessio facta: sed q possent prelati dicere q volunt q fiat primo petitio.

22 ¶ Utrū vicarij ministrorū aut magistrorum prouincialiū possint eligere confessores R.car in d cle.dudum. q nō. & sic t3 glo.ibidem & paulus.

23 ¶ Quid si plati nolūt dare lnias pdictas petentibus R.Car.vbi.s. q nihil refert: q: expectato congruo tpe pūt eligere & electi confessiones audire.

24 ¶ Quid si dicat plati: nō pficeris alii quos q: nō admittemus R.car.vbi.s. q poterūt audire sine alia pfitatione.

25 ¶ Utrū pfati electi & sel pfitati aut depfitati durēt post mortē acceptātis plati. R. car.vbi.s q nō. si sub istis vbis sunt depitati.s.vsq3 ad eoɤ bñplacitū cū istud morte extinguat.vt in c.si gratiose.de rescrip li.vj Si vo simplr depfitenti durat post mortē: & sic debent deputari nec credo q ipsis iuitis possint aliter deputari nisi q eoɤ ptās sit ppetua: q: eoɤ auctoritas ē papalis q durat.ar.de trāsac c.veniens & de iure cōi approbata ar.c.sup qōnu3 de offi. dele.de elec.ne romani in pri.in cle.

26 ¶ Utrū pfati deputati possint cōmittere aliis. R.car vbi.s.q non.q: hūt nudum ministeriū Et in h dicit Lau.q hūt ptā e3 sine administratiōe ad istar illoɤ de gbus.de resti. in inte in.c.i.d.

27 ¶ Quos pūt absoluere pfati deputati. R.vt s.p3 oēs q ab illo plato cui sūt pfitati pūt absolui ta3 exēptos q̄3 non exēptos: tā ecclasticos q̄3 seculares fm car.vbi.s.& ēt sine alia lnia sacerdotis parrochialis: & non obstante eius ɔdictione.imo oē preceptum & ois excōicatio ɔ tales cōfitentes ipso iure ē nulla per extrauagantē Dōrum.iiij. que inseritur in rubrica de priuile.

28 ¶ A gbus pcis pūt tales deputati absoluere R.q ab oibus a gbus pūt sacerdotes prochiales a iure.& l3 epi possint sibi vel p ɔstōnes: aut ex ɔsuetudine reseruare casus: ita q curati absoluere nō poterunt: tn̄ prefati fratres bñ absoluent & facit ad h qd nō. Bal.in l.priuilegia.C.de sa.san ec.& sequit pa.in.c.sup specula ne cle.vel mo.vbi dicit q reuocato priuilegio boñ. non est reuocatū p hoc puilegiū studij scñ.quis sit ɔcessū3 ad instar boñ.q: ta3 ius est ɔsitum studio scñ.hoc idē p3 p vbum d.cle.dudū.vbi dicit a iure: g veniunt oēs casus pter illos q̄s ius seruauit spāliter epis.nec ob.motiua Jo.an.in glo. d.cle.q: cum dicit q in re sua quilibet

pꝫ facere qđ vult:dico verꝫ nisi supe-
rior ad quē ꝑtinet pńe paliter aliter re
lit disponere:vt ē in ꝓposito. Itē cum
dicit ꝙ si ep̄s pt artare ordinariā mul
tomagis extraordinariam: nego ꝑmo
ꝙ ptās prelatorꝫ fratrū sit extraordina
ria:imo est ordinaria surgens a p̄fata
cle.dudū vt tꝫ zen.ɀ Lau.in.d.cle. du
dum. Itē posito ꝙ sit extraordinaria
verꝫ ꝯcluderet si p ās prelatorꝫ esset ab
epo.ſꝫ cū sit a papa vt s̄.dictū est: non
pt inferior tollere ꝯcessa p superiorē.xxj.
di.inferior.cle.ne romani.de elec.aliter
possent tot casus reseruare ꝙ in totum
tollerent illud priuilegiū fratrū: qđ es
se non pt.c q̄ o de priui. Nec ipsa obin
at rō sua.s.ne tāē subditus censeat di-
uerse cure,or ex iꝫ non sequitur ꝙ sit di-
uerse.ſꝫ bn̄ sub ordinate cure: vt pꝫ in
q̄tidianis ꝯfessionibus tē pape quaꝫ
epozꝫ.item cū dicit nō est iure cōces-
sum qđ iure reuocatū est. Dico iꝫ verꝫ
in iure cōi: non aūt qđ reuocatur in iu
re ꝓuinciali:vel sinodali nisi q̄ ad de-
terminatos subditos. Itē cuꝫ dicit ꝙ
ꝓrochiani nō sunt exēpti lꝫ fratres sint
c.p exemptionē de priui.li.vj. Concedo
ꝫ non sequitur et iꝫ ꝙ non possit absol
ui ab oībus exceptis a iure reseruatis
epis:q2 sicut nec pñt īpediri qn ꝯfiteā
tur p̄fatis fratribus ita ꝙ nō absoluā-
tur sm eorꝫ auctoritatem ꝑ regulā ac-
cessoriū.de regu.iu.li.vj. q2 auctoritas
respicit fratres nō subditos epi quam
in actu pñt exercere qñ adest mā debi
ta.q̄ est quorūcūqꝫ volentiū ꝯfiteri de
dioceśi.d.cle.dudū. Iteꝫ cū ꝯcludit nō
absoluat frater qđ non absoluit curat9
verꝫ diceret nisi ei palīū supiorꝫ esset
ꝯcessum:vt in isto est. Nō ob.cle.reli-
giosi.de priui ꝙ nō absoluant in casib9
sedi aplice:aut locorꝫ ordinariis reser-
uatis:q2 subintelligit̄ q̄ ad casus epa-
les a iure nō a statuto vel a ꝯsuetudine
q2 cū excludant p.d.cle.dudum: sic oꝫ
ista sibi eos excludat:ne leges ludibrio
habeant.l.fi.§. vbi āt C.de bo.q̄ li. ɀ iura
iuribus sunt ꝯcordanda l.vnica.C.de
insof.do.de elec.cū expediat.li.vj. ɀ sic

firmiter tene in ꝯscia: sicut ēt hoc idē s
tꝫ Jo.de ligna.in d c oīs vtriusqꝫ sex9
nisi q̄ aliqui casus eēt snia excōicatio
nis ipso facto ānexa ꝑ statutum ɀ epis
reſuata:q2 tūc absoluē nō possent iteꝫ
qñ.videret expedirī salutē aīe alicui9 vl
aliorꝫ aliquē mittē ad superiorē: tūc lꝫ
possꝫ absoluē mittēdus eēt q2 debent9
eē coadiutores eorꝫ.ɀ de iꝫ ɀ q sr casus
ep̄is a iure reſuari.vide.s̄.casus ꝑmo.

¶ Utrꝫ p̄lati fratres possint per epos 29
aut prelatos admitti sine accessu mini
strorꝫ ɀ hmōi ad petendā lniaꝫ:ɀ p̄sēta
tionē electorꝫ. R. Ho.ɀ Inno.vt refert
Dire.ꝙ sic:si ꝓcedit de volūtate vtri-
usqꝫ partis.ar.l.cuꝫ pt ff de pac.do.vñ
si admittunt ac si esset obseruata p̄fata
forma a p̄latis eandē habebūt auctori
tatē sicut si fuata fuisset. Si ꝟo solum
ꝯcedit lniam audiēdi ꝯfessiones suorꝫ
subditorꝫ.tunc nō possūt absoluē nisi
in quātū p̄lati eis ꝯcedunt ɀ possent si
bi quot vellēt casus reſuare: q2 tūc nō
absoluunt auctoritate.d.cle.dudū.ſꝫ ex
mera ꝯcessione prelatorꝫ. verꝫ tñ est ꝙ
tales ex sola lnia admissi solent vbiqꝫ
subditos taliū prelatorꝫ audire sicut et
ipsi prelati:nec durat tal' auctoritas ni
si ad eorꝫ beneplacitū qđ no.bñ. Ideo
sint cauti cōfessores vt qui non seruata
prefata solēnitate petunt lniam audiē-
di ꝯfessiones rogent prefatos prelatos
similiter ꝙ velint eos admittere: ac si
esset seruata prefata forma si auctorita
tem prefate cle. volunt habere.

¶ Utrꝫ ex ꝯsuetudine possit induci vt 30
qs confiteatur ad libitū cui vult. R. vt
in.c.si.ep̄s.de pe.ɀ re.li.vj.ꝙ nulla cō
suetudine posset introduci:vt qs eligat
sibi ꝯfessorem sine sui supioris lnia:in
telligo aut tacita:vtputa q2 vidēt ɀ tol
lerant cum possint prohibere:aut expꝯ
sa. Dicit tñ pa in.c.conquerēte.de offi.
or. verꝫ quo ad subditos:ſꝫ quo ad exi-
stentē in dignitate noīe dignitatis pos
set prescribere hanc curam ɀ fieret ꝓ-
prius sacerdos sm Ho ɀ allegat.c.du
dum el.ij.de elec.ɀ.c.cum oīm.de pre
scrip.ɀ est verꝫ post prescriptionem.

31 ❡ Utrum sacerdos prochial' debeat facilr dare licētiā suis subditis alteri ɔfitendi. R. scūs Tho. in.iiij.di.xvij. q qr mul ti sunt adeo īfirmi q potius sine ɔfes sione decederēt q̄ ɔfiterent tali p̄sby tero. ideo dare debet. Unū illi qui sunt nimis sollicit: vt ɔscias subditorum sciāt: mittūt laqueū dānationis inicū: et p ɔñs si bi ipsis. hec scūs Tho. Quod credo verū nisi qn̄ pp hoc sollicitāt scire ne alios in ficiāt: aut vt ceteri hoc scientes magis a pctis p̄seruent. debet tñ exigere specifica tionē illius cū q̄ vult ɔfiteri et si est eq bonus: sic ipse ɔcedat. Si vo nō est eq bonus nō debet dare. Et si ille ɔfessor ad quē vult ire hz alio mō anctoritatē au diendi. tunc dicat sibi q nō expedit et inducat vt non vadat: sed si vult ire re linquat eū arbitrio suo: q: sibi non im putabit: alias sic si male confiteretur.

32 ❡ Utrum sit credēdum dicēti se hēre licētiā a suo plato ɔfitendi alteri. R. fm Ri. i. iiij. di. xvij. ar. iij. q. ij. q sic. et sicut dicē ti se esse ɔfessum. Rō qr cognitio in foro pnīe depēdet a voluntate subditi ideo debet eū reputare idoneū ad eucharistiā su mendā si se asserit penitentē et lcime cō fessum ei q potuit eū absoluere. Si tñ sacerdos hēret aliq̄ signa probabilia q ille nō. diceret verum nō teneret ei crede re nisi faceret fidē sufficiēter ei: nō dico q sit vere penitēs et vere confessus: qr ista non cadunt sub pbatione: sz q illi vel illi ē ɔfessus q eū potuit absoluere. fallit hoc i excōicato cui ñ tenet̄ credē ni si pbet se absolutū: et i illo q hz p̄seuerā tiā i pcō: vtputa q tz ɔcubinā et hmōi.

33 ❡ Utrum illi q ɔfitent̄ ill' qbus dat licētiā a papa vel legato: aut epō audiēdi con fessiones: vel q hñt licētiam a p̄dictis eli gēdi sibi ɔfessorē saltē sel' in āno tenea ntur cōfiteri pprio sacerdoti prochiali. R glo. Ber. in. d c oist; q sic. sz male et false fm cōiter doc. in. d. c. ois. et in c. ij. de pe. et re. li. vj. Sufficit. n. licētia alte rius eorum vel sacerdotis prochial' hz io. an. in. d. c. ij. multo fortius nō tenent̄ si sunt ɔfessi epō pprio qr dr prochialis p̄sbyter. in. c. nullus. de prochijs. et i. c. ij. de. q. ij. Et qcūqz alr teneret eēt teme rarius vt pz p extra agantē. io. xxij. q̄ in cipit. Uas electionis q̄ dānat p̄dictam opi. Ber. Cū hñtes licētiā a p̄dictis pos sint ēt inuitis et ɔdicētibus prochiali bus sacerdotib' eorum subditos absoluē et vt dicit scūs Tho in q̄dam. q. de q̄l. q non pōt aliqs auctoritate cuiuscūqz hois cōpelli ad ɔfitēdum pctm̄: qd alte ri ɔfessus ē q eum absoluē potuit: q: cō fessio pctōrum est q̄dā sacr̄ale diuino ipe rio subiacēs nō hūano addotū cū scō Bo in. iiij. di. xvij. q si sacerdos paero chial' ē bonus et idoneus: bonū est ɔsi liū q remittant ad eū a q̄uīqz audian tur. non tñ necessariū est: nec oz q illa pctā a qbus sunt vere a talib' absoluti iterum ɔfiteantur: sz possent ea tacere et alia occurrētia ɔfiteri. Et dic ēt q tutius ē ɔfiteri pprio prochiali sacerdoti vel p̄ lato q̄ alteri pp multas deceptiōes et illegitimitates q̄ sunt i alijs deputatis. vñ sp ɔsulo q nemo dimittat pprium prochialē pro alio deputato: nisi clare ɔstet eū quem eligit eē bone ɔscie et de bite ptie et melioris q̄ ppri' prochia lis: qr si inest aliqs defect' in prochiali magis excusat subditus ei ɔfitēdo q̄ al teri: cū supiores eius instituēdo p suffi ciente eū approbare videantur.

34 ❡ Quid si aliqs vult sepius ɔfiteri in anno: nūquid sacerdos prochial' tenet eū totiens audire. R. fm Ri. in. iiij. di. xviij. q sic de necessitate p̄cepti: si ille q vult ɔfiteri de necessitate hz cōfiteri. Si vo nō teneret̄ de p̄cepto ɔfiteri nec sacerdos p̄fatus obligaret̄ eū audire ni si de ɔsilio. Addit tñ Ri. q si subditus vult plies cōfiteri et sacerdos noluerit audire: q tunc tal' libere pt ɔfiteri alte ri ɔfessori: et ille pt eum absoluere: nisi eius sacerdos eum ad determinatū cō fessorem miserit: qr si non vult eum au dire: nec alium determinatum assigna re. videtur tacite ei licentiam dare: vt pro illa vice alteri confiteatur cui vo luerit. Sed sic electus non poterit ab soluere nisi ab his a quibus proprius sacerdos potuisset.

Confessio iiij. quo ad qualitatem illius cui facienda est circa quod queritur.

1 ¶ Qualis dz esse confessor. R. q dz hre. v. ¶ Primo bonitate vite. s. vt non sit in pctō mortali de pe. di. vj. c. i. Unū ex ista in pctō mortali qui absoluit penitentes nisi ipse de sua mortali culpa peniteat grauiter peccat fm sem Bo in iiij di. xix. imo mortaliter fm Bir. ii. xv. li. i. ar. d. c. i. vide qd s. dixi clericus. viij. §. ii.

2 ¶ Sz nūquid tali sciēter ↄfitens peccat mortaliter. dic vt. s. clericus. viij. §. ij.

3 ¶ Scdo dz hre sciam: sz quantam scientiam dz hre necessario R. fz sem Bo. in iiij. di. xvij. e elicit ex. c nulli sacerdotum xxxviij. di. q tantā sciam dz hre q sciat discernere in pctis cōibus qd veniale e qd mortale: e q sciat sp ad q pctā sua ptās se potest extēdere. Nō q: alia pnia p mortali: alia pro veniali ē imponēda. Item q: si eēt aliqd pctī gen⁹ ad qd nō posset manū extendere nisi si cognosceret in piculū aie eius audiret ↄfessiones e ēt ↄfitentiū. Unū hoies q hoc cognoscūt tenent ↄsulere discretos aliogn vterqz peccat grauiter. Et hoc voluit dicere Aug. de pe. di. i. qui vult. Est e alia scia q qs scit p habituz acqsitum discernē inter pplexitates pctōꝝ: e hec ē de bū esse. In talib⁹. n. sp dz securiorē viā eligere: e sapiētes ↄsulere. hec ex scō Bo. e hic tene quis diuersi diuersa dixerint sup hoc. ¶ Aduerte tñ q si dubiū verset circa aliqd faciēdū vel dandū vel penā subeundā: tunc benignior opi est eligēda. ff. de eo. quod cer. lo. l. qd n ephesi. Unū in. e. ff. de transac. dī. Jn[illegible]s sup qbus ius nō inueniatur expssim pcedas eqtate suata: sp in humaniorē ptem declinādo fm q psonas: cās: loca: e tpa videris postulare. hec ibi. h idem tz bar. in. l. oēs ppli ff de iusti. e iu. nisi forte eēt aliqd faciēdum qd tacite posset expediri. Si vo dubiū esset vt abstineat: tūc securior est ps eligēda. s abstinere. Pur si diuersitas eēt inter doc. e penitēs ex aliq rōnabili eā vult abherere vni opi. nō est sibi denegāda absolutio: fz sue ↄsciētie relinquendū. Quid āt sit dubiū e opi. e qd faciēdū in his. vide. j. dubiū e opi. Sistr e sacerdos nō dz asserere mortale id de q non ē certus ne mittat laqos alteri: nec tenet de singulis q audiuit determinare si sunt mortalia vel ne. sz de qbus est clar: non de qbus sunt varie opi. vel ēt ipse penitēs nescit exprimere mentē suaz circa ↄsensum vl morā. Pen. tñ in quol. sic distinguit q pctā sunt in duplici gñe. ¶ Quedā ideo q: phibita alr nō essent mala vt nō audire missam in festo e hmōi q sunt de iure positiuo mero: e talia dz scire eōi ei. fo: nisi hēat cām rōnalez q eū excuset pnta q: absis e hmōi. Alia sūt pctā q: de se sunt mala: vt ea q sunt ↄ ius diuinū: ēt si ab hoie nō sint phibita e horum qdā sunt capitalia s vij. qsi elemēta: e ista dz scire de necessitate. ¶ Quedam sunt spēs capitaliū: vt illa q recipiunt hoꝝ pdicationem: vt fornicatio: ebrietas e hmōi. Nā fornicatio luxuria est. ebrietas gula est. Et hoꝝ spēs qdaz iportant malum de sba sui actus eo q statim noiata hñt annexum maluz: vt fornicatio: e talia confessor tenet scire vtz sint mortalia vel non. ¶ Quedaz de sba sui actus non hñt deformitatē. sz ex libidine facientis: sicut cognoscē vxorē prop iam non est pctū: sz ex libidine sic ēt est mortale qn excedit limites matrimonij. s. ēt si non esset sua: e talia non ops q de necessitate ↄfessor sciat vtrum sint mortalia vel venialia. Alia sunt pctā q sunt filie pctōrum capitaliuz vt illa pctā: quoꝝ fines terminantur e ordinatur ad fines capitaliū sicut dolus acqsitio rei iniuste e hmōi e de talibus non ordinarius non tenetur scire vtz sint mortalia vel non: sed curatus ordinarius: vt eps: archieps: e ceteri alij superiores tenentur scire. q: tenentur purgare: perficere e illuminare alios. Et ideo nouum e vetus testm̄ tenentur scire: hec ille. Caueat igit confessor ne sit preceps in dando sñias de mortali: vbi sūt varie opi doc. sicut de

decimis soluendis: vbi non est ɔsuetu do de locis Janue ꝗ consulat ſp ꝙ sibi vł tutius nec moueatur pp dictū viri⁹ doc. nisi rõabilr vt dicā. j. opinio. §. 1.

4 ¶ Sed qd si confessor pp suam im pe ritiam dubitat de aliquo. R. optimum qđ possit esse in confessore est scire du bitare. Vñ nisi sciat pro certo se legis se decisioné alicuius casus: vel non ha beat rões euidentes ſp dꝫ dubitare ⁊ pitos consulere: vel ipse de nouo stude re dicendo pctõri vt reuertatur: qꝛ vult melius videre vel saltem si hoc nō pōt facere absoluat penitentem inquantuꝫ sua auctoritas se extēdit: ⁊ imponat ei ꝙ consulat peritos: ⁊ deliberet facere q̃cunq; qd faciendum ei fuerit declaratuꝫ ⁊ sufficit. ⁊ pro hoc facit in ar. si qa po situm. ⁊. c. nullus. de pe. di. vij. vbi q̃uis de tali dubitetur: tamen absolutio non negaṫ. de qua autem culpa teneaṫ con fessor. vide ĩ culpa. §. v.

5 ¶ Tertio dꝫ hr̃e caritatem erga peni tentem vt euꝫ interroget ⁊ instruat. de pe. di. v. c. 1. an aũt de necessitate teneat facere interrogationes ⁊ quõ. vide. ĩ. interrogationes in prin. ⁊ per totum.

6 ¶ Quarto dꝫ hr̃e pietatem in compa tiendo pctõri benigne eum ɔsolando: infundendo vinū ⁊ oleum vt dr̃ in. d. c. ois. vt potius velit saluum in purga torio q̃ nimiam pniam imponendo desperatum in inferno: nec exigat iu ramentum vel promissioné a peniten te: nisi in casibus ĩ quibus iura ita vult ẽt si videat ꝙ nō ĩplebit q̃ sibi ĩponet.

7 ¶ Sꝫ pone ꝙ p̃sbyter prochial' hẽat aliquos prochianos: surdos: mutos: vł furiosos ⁊ hmõi. R. ꝙ dꝫ facere posse suū vt inducat eos ad contritionem ⁊ pniam ſm ꝙ est possibile s. signis: aut nutibus ⁊ hmõi. ⁊ si non pōt profice re oret deuꝫ pro ipsis: ⁊ faciat orare po pulum vt dñs eos illustret: ⁊ cuꝫ nihil omiserit de contingentibus non impu tabitur ei facit de conse. distĩ. iiij. solet queri. ⁊. xlij. di. ephesia.

8 ¶ Quid si eger petat presbyteꝝ ⁊ an q̃ꝫ adueniat pdit loquelā. vel efficitur furiosus. R. ꝙ vel ad nutū infirmi. vł ad testimoniū eoꝝ q ipsum audierunt petere pniam: vel presbyterū dꝫ ei q̃c qd pōt humanitatis impendere: absol uendo vel reconciliando. ⁊ si pōt sine piculo ori eius eucharistiam infunden do. ⁊ sufficit vnus testis in hoc cuꝫ nul li fiat preiudicium.

¶ Utꝝ adiudicat⁹ morti petēdo pniaꝫ q sit absoluēdus. R. ꝙ sic. ⁊ debēt cōpelli officiales: vt hoc pmittāt: ⁊ cogi ecclia stica censura. Cle. cū scõm. de pe. ⁊ re.

¶ Quid si sacerdos scit ĩpedimētū in ma trimonio alicuius sui parrochialis ⁊ hmõi. R. ſm Mo. ii. p̃ıta. vij. ꝙ si pōt pbari tenet sibi reuelare: qꝛ cū sit eius platus teneṫ ad illud preceptum. Ma. xviij. Si peccauerit ĩ te frater tuus ⁊c. Si aũt probari non pt: ꝫ sciat non te neṫ ei dicē nisi credat ꝙ labo: et igno rantia crassa ⁊ supina que eum nō ex cuset: vel qñ probabiliter credit ꝙ pa rati erunt acquiescere ɔsil o bonorum sup hoc in his duobus casibus tenetur ei reuelare als non. imo ego credo ꝙ grauiter peccaret aliter reuelando: qꝛ esset occasio peccati.

¶ Quinto dꝫ hr̃e potestatem absoluē di ſm ꝙ. s̃. dictum est.

¶ Sed qd de ɔfessoribus illis q vł de iure nō tenēt bñficium. vel sunt intrusi aut excõicati: vel nō habent lniaꝫ au diendi. ⁊ hmõi R. ꝙ. q̃ntū est ex pte ta liū sacerdotuꝫ decipiunt aīas. cū non possint nec ligaṙ nec soluere: de proch. c. nullus: sed quo ad confitentes distin guendū est: ꝙ aut l; sit instam cāꝫ igno rantie: ⁊ sic sunt absoluti quo ad deuꝫ q̃du talis ignorātia durat: ꝫ si postea hoc sciā. ſm inno tenentur ɔfiteri ite rum sacerdoti legitimo q eos possit ab soluere. ar. d. c. ois ⁊ de pſ. non bap. c. veniēs. distĩ igitur cū hec ſm pe. de pal. in. iiij. di. xvij. ꝙ si ĩpedimentū ẽ iuris diuini: puta q: nō est baptizat⁹: vel nō est ordinat⁹: sic lꝫ quo ad deū sit abso lutus ɔfessus tali q̃ꝫdiu ignorātia durat tñ cū sciat tenet itez ɔfiteri legitio ɔfes sori: nec papa posset disponere q̃ ɔtra

Si vero impedimentū est iuris positi
ui: tunc aut tal' cū quo est ↄfessus habe
bat cōiter p plato: puta q: erat in pos
sessione ↄ ↄfirmatus p superiorē: lʒ non
lrie obtinuerit bñficiū: ↄ ↄfessus est ga
tali tanq̄ suo prelato: q: sic reputabat
cōiter. ↄ sic ip̄e credebat ex ignorātia
facti: ↄ tali ↄfessus nō tenet iterare cō
fessionē: lʒ postea sciat nō fuisse lrie po
sitū. Si vero ex ignorātia iuris hoc p
uenit: vtputa q: vidit eū verberare cle
ricū: lʒ nō putabat excōicatū ↄ hmōi:
sic tenet ſm eundem pe reiterare ↄ ita
tenen doc. ↄ glo. vl in .c. nihil de elec.
ↄ ita est verʒ de iure anti quo. lʒ hodie
dic q ↄfessus scienter ē cū eo q est suus
prelatus: q̄uis sit excōicatus vl' suspē
sus nō tenetur iterare. vt .j. excōicatio.
viij. §. ij. Si aūt nō erat ↄfirmatus lʒ
intrusus: sic tenet iterare ↄfessionē fa
ctā tali: postq̄ scit ſm pa. in .d. c. nihil.
Et ad .l. barbari⁹. ff. d offi. p̄. dicit q lo
quit qñ talis ponit i officio a supiore
hoc tenet in ↄfessis cū suo plato. Sec⁹
i ↄfessis cū extraordinarijs volūtarie ele
ctis sicut sunt religiosi: q: postq̄ sciunt
de ipedimēto credo teneant iterare cō
fessionē ſm q lʒ ino. vt .s. dictum est.

13 ¶ Utrū sacerdos dēat absoluere eū q
nō vult ab aliquo desistere: qd ipse ↄfes
sor credit mortale eē. R. ſʒ gof. i quol.
tr. q si ē cert⁹ mortale esse q: nulla di
uersitas ē iter doc. de hoc nullo mō dʒ
eū absoluere. Si vo nō est cert⁹ q: est
dubiū iter doc. ↄ diuersa opi tūc si est
ordinarius ei⁹ tenet eū absoluere. ↄ si
ipse ↄfessor nō pōt formare sibi ↄsciaʒ
qn sit peccatū i diuersitate doctorū. tūc
nihilominus dicat ei ↄsciaʒ suā ↄ infor
met vt ↄsulat peritos: ↄ dispōat facere qd
tenet ↄ absoluat eū ↄ si pur penitens
nolet agnoscere tale qd pcm̄ nihilo
minus absoluat: q: hoc pcedit ex rōe:
nō ex proteruia: q: ordinarius dʒ sequi
cōe iudicium ecclesie nō suū. Si vero
nō est ordinarius debet seq proprium
iudiciū. Et ideo si credit mortale ↄ nō
potest deponere ↄsciam nullo modo
potest eū absoluere sine peccato.

Confessio v. quo ad abso
lutione queri
tur quō debeat fieri absolutio
in foro pnie a pcis. R. q primo debʒ.
Misereatur tui ↄc. Indulgentiaʒ ↄc. ne
effectus scri ipediatur ex pte penitentis.
postea dicat Ego te absoluo ab oibus
pcis tuis. In noie patris ↄ filij ↄ spūs
sancti. Sed nūqd supdicta oia sunt ne
cessaria. R. q nō nisi. Ego te absoluo
ab oib⁹ pcis tuis. In noie pris ↄc. ſʒ
Jo. de noto in .iij. di. xviij. q v. Dicit
tñ Tho. in quadā. q. de quol. q lauda
biliter addat ↄfessor qcqd bōi fecerit
sit in remissionē tuoꝝ pcōꝝ. Et ad hec
addit Do. ↄ qcqd mali passus fuerit
q: sic iniunctū a sacerdote valet tali ex
duobus vʒ ex vi opis ↄ clauiū. Et iō
iponat penitēn ita q itelligat nō secre
te vt faciūt aliq q p modū absolōnis il
lud dicūt: q: sic nō valet nisi ex vi opis.

¶ Utrū absolō dēat fieri añ iniūctōeʒ 1
pnie siue satisfactōis. R. q nō: vt pʒ in
cle. dudū. de sepul. ↄ ibi Jo. an. Nā pri
mo dʒ audire ↄfessionē. Scdō iponere
pniaʒ. Tertio absoluere sacralr. Aūt
qd fit incōtinēti videtur inesse .C. de
pac .l. petens iō obesset si absolō prius
fieret ↄ post pnia iniungeretur.

¶ Utrū sacerdos pochialis possit ab 2
soluere ab oibus suos subditos. R. ſm
cōiter doc. in .c. deus q. de pe. ↄ re. q
sic de iure. ab oibus pcis q̄ʒq̄ʒ grauib⁹
exceptis his q̄ reseruantur in iure epis
copis aut superioribus vel que ex cā legi
tima sunt eis spāliter interdicta. ar. d.
c. deus qui cuius superscriptio dicit Epō
ↄ fratrib⁹ ei⁹ i. sacerdotib⁹. ↄ q̄ pcā re
seruantur vide .s. casus. idez dic de ex
cōicatione. vt .s. absolutio pmo.

¶ Quid de eis ↄfessionibus qs de licētia 3
sacerdotū pochialiū vel alioꝝ platoꝝ
audiūt ↄfessiōes. R. q nō pñt absoluere
nisi ab his q̄ eis ↄcedūt. Et aduerte
q maiorē auctoritatē nō pñt eis dare
q̄ habeant ipsi pochiales sacerdotes.
dātes licētiaʒ aut alij .c. nemo. de re iur.
li. vi. excipe fres minores ↄ pdicatores
ↄ electos ab his quod iure pñt eligere

confessores. de quibus dic vt. s. confes
sio. iij. §. vij. et xxviij.

4 ¶ Utrum officiales epi habeant auctorita
tes i penitentijs casuu episcopalium. R. Sz ho.
in su. ti. de pe. et re. q non possunt absoluere
in foro penitentie: sz tm in foro contentioso nisi
h eis expresse concedatur. Fallit hoc in vica
rio generali episcopi qui etiam si non sit sacerdos potest
h alijs delegare: nisi sit expresse prohibitum
ar. de pen. c. petitio et. xcix. di. c. fi.

5 ¶ Utrum eps committens alicui sua aucto
ritate generaliter audiendi confessiones: ex
hoc intelligatur q possit absoluere a ca
sibus epo specialiter reseruatis. R. q non qr
in generali concessione non veniunt illa que
non esset qs verisimiliter specialiter concessurus.
vt in. c. si eps de pe. et re. li. vj. et de reg.
iu. in generali li. vj. et de offi. vj. c. vlt. cum
suis concor. Sed si aliquem casum specialiter
reseruatum specifice concedat cum clausula
generali: tunc bii potest absoluere etiam de non
expressis secundum q eps potest de iure. ar. c. q
ad agendum. de procura. li. vj. nisi casus es
set adeo grauis q verisimiliter non venit in
tali generalitate: sicut de iniectione viole
ta in personam ecclesiasticam. de quo in. c.
conuenit. de sen. ex. q non venit nisi expri
matur secundum io. mo. in. d. c. q ad agendum.
Ego tamen credo q i foro aie in tali genera
litate etiam si nullum exprimat potest ab
soluere ab omnibus que verisimiliter concessisset
in specie: qr verba generalia sunt generaliter ac
cipienda. de deci. ad audientiam. presser
tim in fauore salutis aiarum quo nihil
est fauorabilius xxiiij. q. iij. si habes. de
pe. et re. ne pro dilatione.

6 ¶ Utrum eps concedens licentiam alicui vt eli
gat sibi confessorem idoneum: eo ipso con
cedat licentiam absoluendi a casibus suis
dicto confessori electo. R. q non: nisi h
exprimat: vel euidenter constet per alia
signa q hoc in speciali voluit concede
re. c. si eps. de pe. et re. li. vj.

7 ¶ Utrum vnus sacerdos possit absoluere
et alius audire. R. q non qr sacra non
sunt diuidenda. ar. xxiij. di. quorundam.

8 ¶ Utrum proprius sacerdos possit absol
uere eum cum quo peccauit. R. secundum Ri. in. iiij.
di. xvij. q sic intellige nisi sit casus re
seruatus p superiorem. item si non iminet
periculum: aut ex parte sacerdotis aut ex
parte mulieris propter eorum fragilitatem. vnde si
iminet tale periculum nullo modo confiteatur.
sz petat licentiam alteri confiteri. quam si non
vult dare maliciose potest nihilominus
alteri confiteri. melius tamen faceret si
eam ad alium confessorem mitteret cum
quo magis verecundaretur.

9 ¶ Utrum confessor audiens penitentem q hz
casum a quo non potest eum absoluere possit eum
absoluere a casibus pertinentibus ad se: et
postea remittere eum ad superiorem pro abso
lutione aliorum pertinentium ad ipsum R. q hz
in h fuerunt opi. tamen hec est verior quam
tz Hen. de gan. in quol. i. q. xix. q sic.
Et ita seruat curia et communis consuetudo. Unde
penitens dz omnia confiteri integre de quibus
est memor: et sacerdos absoluet a quibus
potest. et postea remittet eum ad superiorem vt
absoluat eum a reliquis. Non qr p confessio
nem factam inferiori omnia peccata sunt confitenti
remissa et iam peccator est absolutus a deo.
Absolo vero sacramentalis fienda p ecclesiam
duo facit vnum qr partem debite satisfactio
nis dimittit. Aliud qr absolutum ecclie
militanti a qua p peccatum suum separatus fuerat
reconciliat. Omnis enim mortaliter peccans quantum
ad se a comunione sacrorum et ecclie separatus
est et excommunicatus. Nunc autem neutri horum re
pugnat separare absolutionem et facere eam p
partes. Satisfactio enim p partes bene potest iniun
gi. potest quippe sacerdos dicere: facias hoc
vsqz ad. viij. dies: et postea reuertaris
ad me: et iniungam tibi residuum. Similiter re
conciliatio potest fieri p partes: sicut pz de
excommunicato pluribus excommunicationibus q potest
absolui ab vna postea ab alia. c. cum p
cau. de sen. ex. et idem glo. in c. officij e. ti.
et glo. in. c. ex parte de of. or. Uel potest dici
q prima absolo cum secunda est vna. Ita q
prima fit sub ratihabitione de secunda subse
quenda. Ita q facimus in prima suspenditur:
nec hz effectum donec veniat secunda. et tunc
secunda agens in propria virtute prime precedent
tis agit totum q vnica absolutio de omnibus
agere deberet. et sic ratificat primam. imo il
la cum ista vnica simpliciter et indiuisa repu
tabitur. et quamquam ita sit non dz in prima absolo

ne aliq̃ conditio apponi de scd̃a secũ-
da: neqȝ in scd̃a de pⁱma: q: de iure sub
intelligatur vt non sit necesse q̄ expri-
matur hec illic. Et subdit vetꝫ fore: dũ-
modo disponat penitens ire ad supio
rẽ: alias si videret eius rebellẽ de nul'o
dȝ eũ absoluere: q: tam impenitentẽ se
ostẽderet. ⁊ in. q. xxxi. subdit q̄ si inferi
or absolueret sub ꝯditiõe. s. si de illis ab
soluat p̄ supiorẽ vel ad tps. s. quousqȝ
supior absoluet q̄ nõ valeret absolo i
q. xxxij. dicit q̄ si supior cõmitteret infe
riori tali mõ videlȝ: q̄ absoluẽ posset
sub tali ꝯditione. q̄ ẽt sibi cõfiteat: q̄
valet tal' cõmissio: ⁊ pt fieri q: ꝯfessio
nihil aliud est q̄ ligaminis ostẽsio ⁊ idẽ
ligamẽ plibus pt ostẽdi: ⁊ tũc nõ hȝ vi
gorẽ pⁱma ꝯfessio nisi sub ꝑposito faciẽ
di scd̃am. sȝ si postmodũ ꝯfiteri supio
ri renuerit q̃ dimissa sunt nõ redeũt: sȝ
nouũ crimẽ icurrit. ⁊ si dictã ꝯditionẽ
acceptat dȝ eã absoluẽ sine oĩ ꝯditiõe
apposita ex pte absolutiõis. Si ṽo cõ
mittat sic vȝ possis sub ꝯditiõe. s. q̄ nõ
valeat nisi ei ꝯfiteat: vel eã tacitã hũerit
nõ valet talis cõmissio nec absolutio.

80 ¶ Quid si tal' casus reseruatus sit excõi
catio nũqd poterit absolui a petis ꝑus
⁊ postea mitti ad supiorẽ p absolutiõe
ab excõicatiõe. R. mũ ti tenẽt q̄ nõ: q:
cũ excõicat' sit ex eccl'ia: ꝫ n̄ pt repõi ni
si p eũ ad quẽ spectat absolo ipsius: p
ea q̃ no. i. c. pⁱũi de sen. ex. li. vj. ⁊ lȝ hec
opi. videat bõa: tñ mihi magis placet
ꝯtra. s. q̄ põt absolui a petis ⁊ postea
mitti ad supiorẽ vt absoluat ab excõi
catiõe qđ qdẽ pȝ ex ꝑdictis in ꝑcedẽti
q. ⁊ hec ẽ benignior opi. sȝ Mo. ⁊ ve
rior iudicio meo. nĩ nõ ob. eoꝝ rõ: q:
tal' nõ repõit in eccl'ia: lȝ absoluat ab
aliis nisi p eũ ad quẽ spectat: nec dȝ se
immiscere diuinis donec sit absolut' ab
excõicatiõe. Nec ob. ẽt si dicat qđ pt
ẽ absolui a sacerdote si nõ dȝ se imiscẽ
diuinis: q: ẽt excõicatis nõ ꝓhibet tal'
immisceo ⁊ qđ dr̃ q̄ excõicatus non est
pticeps sacr̃oꝝ. verꝫ est cõpletiue: lȝ nõ
inchoatiue. nec ob. c. quicũqȝ. xxiij. q. i.
vbi dr̃ q̄ q̃ se segregauit ab vnitate fi-
dei vel societatis Petri ⁊ Pauli nõ pt
a vinculꝫ pctõꝝ absolui: nec ianuam re
gni celestis intrare: q: vt pȝ loqtur de
hereticis. ⁊ aliis q in ꝑposito malo ꝑse-
uerãt non de ꝯtritis. alr̃ nũq̃ possent
absolui. Aduerte tñ q̄ si foret in mora
petẽdi absolutiõis sic nullo mõ dȝ ab
solui a petis: nisi certis ꝯiecturis appa
reret q̄ nullo mõ constitueret in mora
ex tali absolutiõe. Si ṽo nõ fuit i mo-
ra: vel si fuit tñ verisilr̃ apparet q̄ am
plius non erit credo q̄ ꝯfessor debeat
absoluere a petis: nec eũ grauare vt pri
us vadat p absolõne excõicationis. ꝑ-
sertim qñ comode lȝ facere nõ põt. Et
sic vr̃ velle Ric. in iiij. di. xviij. ar. ix. q.
iiij. in ver. ibi q: ꝑsumendum est vt in
plibus q̄ iuste excõicati fuerãt ⁊ q̄ ni-
si p eos staret ab excõicatione absolue
rentur ergo vbi cessat talis p̄sumptio
absoluendus est. Hoc idem tȝ Rod.
ti. de sen. excom. §. xviij.

¶ Utꝝ peccans in alieno territorio eĩ sub
iiciat de iurisditione illius in cuius ter
ritorio deliquit vt possit absolui ab eo
R. sȝ pa in. c. cũ ꝯtingat. de fo. cõpe. q̄
in foro pniali non fortĩ qs forũ alteri'
sacerdotis ex delicto cõmisso in ei' ter
ritorio ẽt notorie facto. ⁊ no. per gl. in
c. i. xvj. q. i. ⁊ qđ no. in. c. i. de rap. Rõ:
q: pnia imponit propter offensaz dei
⁊ anime ꝓprie fm Jo. de ligna. ⁊ iõ
illi soli subiicitur quem habet loco dei
⁊ qui est iudex anime sue.

¶ Utꝝ peregrini ⁊ viatores q de licẽ sũ
tia ꝓprij sacerdotis cõfitentur alteri q
tñ hñt casus reseruatos epia possĩt ab
eo quẽ elegerũt in ꝯfessorẽ absolui. R.
sȝ Rod. q̄ sic: maxime si instituerit epa
gñalis confessionis: vt in pascha: dȝ tñ
ei iniungi q̄ cum hẽbit copiaz sui epis
rꝫ et confiteatur illud petm̃ reserua-
tum ⁊ ab eo recipiat pñiam de illo.

¶ Quid si sacerdos absoluit a q̃ non sȝ
põt. R. fm Ric. in iiij. di. xviij. q̄ siue fa
ciat ex malitia siue ex crassa vel affecta
ta ignorantia mortaliter peccat. Et sȝ
Bar. ti. de pnia tenetur dicere confesso
q̄ talis confessio nõ tenuit vel obtinẽ

auctoritatē. ꝛ postea loq̄ cum eo de aliis quibus q̄si dubitet ne bene eū intellexerit: ꝛ sic eū absoluere. Quod intelligo si comode pōt ꝛ sine scandalo: alis non credo teneatur: q: talis ꝯfessus ꝑp bonam fidē excusatur. ar. xxxvij. di. §. vl. Aduerte q̄ qñ quis ꝯfessus fuit ei qui eū non potuit absoluere: postq̄ h̄ʼ licētiā tenetur iterū cōfiteri illa eadem pctā si adhuc est memor sacerdoti q eum possit absoluere ſm Ri. in. iiij. di. xvij. Sʒ tu distingue ſm q̄ .s. dixi cōfessio. iiij. §. iii. Aduerte tñ q̄ si p̄dictus confessor potuit eum absoluere ab aliquibus sʒ non ab oibus. sufficeret confiteri illa solum a qbus non potuit eum absoluere ei qui hʒ ptātem ꝛ non alia.

Confessio vj. quo ad pnīe iniunctionē. glo. in. c. sunt plēs. de pe. di. iij. tʒ q̄ regulariter pro q̄libet mortali pnīa septēnis debet. Sed tñ tenetur ſʒ cōiter doc. in. c. deus q de pe. ꝛ re. q̄ pnīe sunt hodie arbitrarie p. d. c. deus q ꝛ p. c. mensuram. de pe. di. i. Ita q̄ Joā. an. in. c. vt mēsure. de empt. ꝛ vēn. tʒ q̄ canones pniales hodie de nihilo fiunt. nihilominus sacerdos ꝛ si possit recedere a dictis canonibꝰ in imponendo pniam quā vult ꝑp fragilitatē hoīuʒ ꝛ ꝯſūr ex cā. ꝛ pro hoc facit gl. bona in. d. c. sunt plures. tñ bonū est vt eos canones sciat: vt ſm eos sciat se tēperare ꝛ peccatori innotescere quid meretur.

1 ¶ Sed qd si sacerdos videt q̄ nō faciet pniaʒ vel nō vult sibi i c. R. ſʒ Ado. ti. pnīa. vi. q̄ dʒ sacerdos talē īponere quā sine murmure ꝛ spōte velit portare: ꝛ nō aliā ꝑp periculū. ꝛ ēt concedat q̄ ipse possit redimere ieiunia que ei īposuit: ꝛ q̄d remissiones plātorum p̄sint ei: nec dʒ exigere iuramentum vel pmissionē de abstinēdo in futurū ab aliq̄ pctō. vel de faciendo q̄d sibi iniunget nisi in casibus a iure expssis. sʒ absoluat eū simplr sine ꝯditione cum protestatione q̄ si nō restituet aliena: vel faciet debitū q̄ cuacuabit fructuʒ confessionis q̄ntū sibi videaſ q̄ nō sit facturus ad q̄d obligaſ. cautius tñ eēt qñ adest comoditas mittere eū p̄mo ad satisfaciendū ꝛ postea reuertaſ ſm euangeliū. Si comode non p̄t sufficit disponat q̄ p̄mum poterit satisfacere. vñ presbyter nullatenus debet peccatorem permittere a se desperatum recedere. Et in his concor. Innocen. in. d. c. omnis. ꝛ Sco. in. iiij. dist. xv.

2 ¶ Quid si pctōr ꝯfiteſ. non tñ vult abstinere in futuꝝ. R. q̄ dʒ sibi ꝯsiliuʒ dare ꝛ pniam iniūgere ꝛ hortari vt non desistat bñfacere. q: dn̄s citius eū illuminabit. ꝛ valēt ad multa bona scdm doc. in. c. q̄d qdaʒ. de pe. ꝛ re. nō tñ dʒ eū absoluere. q: peccaret mortalr tam absoluēs q̄ꝫ penitēs ſʒ ri. i. iiij. di xvij.

3 ¶ Utꝝ bona opa q̄ penitēs faciet sint magis efficatia ad expiandū culpā p̄teritā qñ p ꝯfessorem ei iniungunſ sic dicendo oīa bona q̄ facies. vel intēdis facere iniūgo tibi in remissionē pctōꝝ R. ſm Tho. in quol. q̄ sic. q: valēt dupliciter. ¶ Primo ex nā opis. Scdo ex vi clauiuʒ. ꝛ ideo plus hñt expiare culpā preteritā. Et ꝑpea bonum est q̄ sacerdos hoc ei iniūgat taliter q̄ intelligat vt. s. dixi confessio. v. in prin.

4 ¶ Utꝝ vnus ꝯfessor possit ex cā relaxare aut cōmutare pniam quā alter imposuit. R. breuiꝰ loquēdo de pnīa sacrali q̄ sic. si talis hʒ auctoritatē absoluendi a tali pctō ꝑp quod fuit sibi īposita ēt si ille q imposuit eēt supior. Si vō non hʒ auctoritatem absoluendi a tali pctō non poterit eaʒ nec relaxare nec cōmutare nisi necessitas vrgeat vel pietas suadeat. qui n. tunc esset interpretari q̄ supior in hmōi casibus acceptet ſm Rod. ar. c. latorem. xxxiij. q. ij. glo. xxvj. q. vij c. tpa. tʒ q̄ eps p̄t diminuere pniam quaʒ papa imposuit. ar. d. c. latorē. Quod ego admitterem qñ non p̄t haberi recursus ad supioreʒ comode ꝛ ex cā: alr̄s non credo. Et hoc ētʒ Aluarus. ꝛ seqtur Car in cle. si. de pe. ꝛ re. ꝛ ſm predictā distinctionem concordabis opi. Frās que recitanſ in. d. cle. si. Fallit hoc ſm aliquos nisi aliciꝰ

in pnia fuisset īpositum vt iret ad terram sanctā. q: tunc sine auctoritate pape non posset cōmutare. ar. c. i. et c. supplicis de voto uncto. c. ex multa. e. ti. qd ego limito qñ iniunxisset vt iret in subsidiū terre sancte. als nō p ista ꝑallegata. Et fm hāc distinctionē limita et intellige glo. et doc. i. d. c. i. et ita tȝ mo. ti. pnia iiij. et Hosten. li. v ti. xxxv.

5 ¶ Sȝ qro q̄ sunt canones pniales ꝛc. qꝛ eos reduco ad viginti: quoꝝ pmus habet. lxxxij. di. pbyter. vbi dat cuilibet pbytero fornicatori: vel cōmittēti quodcūqȝ petm̄ quod inducit depōnes pnia. x. annoꝝ in qbus pmos tres menses dȝ ieiunare in pane et aq̄ tantū exceptis dñicis et festis pcipuis in qbus pt recreari vino pisciculis et leguminibus inclusus tm̄ stando post etiā dȝ vnum annū cum dimidio ieiunare in pane et aq̄ post vsqȝ ad septimū annum ieiunare dȝ tres ferias in pane et aqua. f. ij. iiij. et vj nisi scdam feriaȝ dȝ redimē vno psalterio vel denario. post tres seqntes annos. vj. feriaȝ in pane et aqua ieiunet. Qᵈdā intelligūt in adulterio vel incestu soluȝ. Sed tu dic ēt in fornicatione. ¶ Secundus canon habetur. xxx. q. i. c. si quis sacerdos. et c. non dȝ vbi datur pnia. xii. annoꝝ presbytero qui cognouit filiā spūalem ēt quā audiuit in ꝯfessione. et si est publicum vel si est epūs. xv. annis peniteat: et mulier dȝ oia pauperibus dare. et in monasterio ꝑpetuo ſuire deo. ¶ Tertius est de spō. duo. c. accepisti. vbi cōtrahenti p verba de presenti cum aliq̄ alij desponsato. imponitur pnia qꝙ ieiunet in pane et aqua. xl. diebus et. vij. annis seqntibus peniteat. ¶ Quartus est in. c. d filia. et c. deuotam. xxvij. q. i. vbi peccanti cum moniali vel religiosa penitentia. x. annoꝝ iniungit̄ et ꝯsentienti. ¶ Quintus est in. c. si qs cū duabus. et in c. si qs cum matre. xxxiij. q. vlti. vbi ignoranter cognoscens duas sorores: vel matrē: vel neptē. vel amitā aut filiā imponit̄ pnia. vij. annoꝝ. Si scienter priuatur ꝑpetuo ꝯiugio. ¶ Sextus est de excel. prela. c. clerico. vbi clerico peccanti contra nām perpetua pnia īponitur detrusus i monasterio. Laico &o vsqȝ ad dignam satisfactionē imponitur separatio a cetu fideliū. ¶ Septimus ē in. c. hoc ipm. xxxij. q. ij. vbi incestuoso vel peccanti cum brutis iponitur pnia plusq̄. vij annoꝝ ¶ Octauus est in. c. admonere. xxxiij. q. ij. vbi vxoricide imponitur pnia aspera et perpetua sine vinū vel siceraȝ bibat. carnes nūqȝ comedat nisi in pasca et natiuitate dñi in pane et aqua et sale viuat ieiunijs et orōnibus intētus: vel intret monasterium ¶ Nonus est in. c. latorem. xxxij. q. iij. i matricidis qbus quasi eadem cum vxoricida imponitur nisi qꝙ ista est solum septēnis. ¶ Decimus est in. c. ij. de pe. et re. vbi interficienti presbyterum imponit̄ pnia. xij. annoꝝ. ¶ Undecimus est in. c. accusasti. de acc. vbi accusanti iniuste aliquē ad mortē. si occisus fuerit imponitur pnia. xl. dieruȝ in pane et aqua. et. vij. annis peniteat. Si vero membrum perdiderit tribus annis. ¶ Duodecimus in. c. quicūqȝ. vj. q. i. vbi periuro imponit̄ ieiuniū. xl. dierum in pane et aqua: et pnia vij. annoꝝ. Idem de eo qui eum induxit vel consuluit vel cogit. et si erat seruus dñs tribus quadragesimis et legitimis ferijs. f. ij. et. iiij. et. vj. in pane et aqua ieiunet. c. qui compulsus. xxij. q. v. ¶ Tertiusdecimus est in. c. vt mensure de emp. et ven. vbi. xxx. dieꝝ in pane et aqua ieiunium imponit̄ falsanti mensuras: sed grauior pnia imponit̄ falsario lraꝝ apostolicaruȝ in. c. dura. et in. c. ad falsarioꝝ. et in. c. ad audientiaȝ. de cri. fal. et in. c. nouimus. de verb. sig. ¶ Quartusdecimus est in. c. de his &o. xxxij. q. ij. et in. c. si quis de pe. di. v. vbi dimittenti pniam solēneȝ imponitur pnia. x. annorum: et exhibitio eucharistie in fine vite sive solum. ¶ Decimusqntus ē in c. nemo p ignorantiā. de ꝯse. di. i. vbi pbytero q cleri cum mortuū inuoluit in pala altaris imponit̄ penitētia. x. annoꝝ. et. v. men-

ftum. Diacono fo triũ annoꝝ cum dimidio. ¶ Sextusdecimus ẽ in.c. de viro.xij.q.ij. vbi cõmittenti sacrilegium iponit pniã septez annoꝝ. Ita q in tribus prius carnes non comedat. nec vinum bibat nisi in pasca ⁊ natali dñi. In aliis.v. annis tribus ferys a carnibus ⁊ vino abstineat. Comburens tñ ecclesiam.xv. annis penitere dz ⁊ resarcire. vt in.c. si quis ecclesiaz.xvij.q.iiij. ¶ Decimusseptimus ẽ in.c. statuimus de maledi. vbi blasfemãtibus publice deũ vel scõs iponit illa pniã de qua.§. blasfemia.§.vij. ¶ xviij. in.c. ois v pe. ⁊ re. vbi sacerdoti reuelãti ꝯfessionez iponit pena. de q̃ j. ꝯfessio vlti.§.xx.

6 ¶ Decimusnonus ẽ in.c. si qs dederit. xxiiij.q.i. vbi dans cõronez hr̃tico: vel accipiẽs ab eo nesciens h̃ ꝓhibitũ ab ecclia de penitere vno ãno. si erat sciẽs x. annis. itẽ q pmittit hr̃ticuz celebrare in ecclia catholica p ignorantiaz iuris xl. diebus peniteat si sciẽter p annũ peniteat. Qui ãt p eius reuerentia ⁊ dãnatione ecclie.x. ãnis peniteat. Qui ãt transierit ad hereticos vl' alios ad hoc induxerit peniteat.xij. annis.

7 ¶ Sũt multi alij canones in qbus penitentia.vij. annoꝝ. aliqñ minor iponitur quos pretereo qz ex quo rlare est q p quolibet mortali sit septẽnis non fuit necessarium eos exprimere.

8 ¶ Ad regulas ãt ꝓdictas ꝯs ꝯfessor sp hñe oculũ ⁊ q̃q̃ ex cã puta qz debil vel alteri obligatus. vel pp periculũ ne eas faciat pen tens possit relaxare ꝓdictas penas cũ vt dictũ est hodie sint in arbitrio ꝯfessoris. nĩ bonũ ẽ innotescẽ cã pctõꝛ vt magis timeat peccare. ⁊ itelligat qd sit ei agendum si vult absolui a pena pctĩ. vel in h̃ mũdo vel in alio qz credendũ est ecclesiam instinctu spũs sancti eas sic taxasse sicut deus pro iustitia exigit. vel hic: vel in purgatorio a quocũqz talia perpetrãte: vt apte pꝫ in.c. hoc ipm. xxxiij.q.ij. Hoc ipm q canonũ censura post.vij. ãnos remeare penitentẽ in statũ pristinum ꝑcepit non electiõe ꝓpriȷ arbitriȷ scĩ pres. ꝫ

potius sñia diuini iudiciȷ sanxerunt ⁊ j. oꝫ. Hinc ẽt ecclesiastica ꝯsuetudine est vsurpatũ. vt maioꝝ criminũ pnia.vij. ãnoꝝ spacio ꝯcludat nisi vel officij excellẽtia: vel criminũ magnitudo ꝑmissum spaciũ trãscendere cogat hec ibi. Aduerte etiã q in foro pniali fere hec dicunt.q.iiij.⁊.vj. feria. vt in.c. presbyter. lxxxij. di. ⁊ in.c. ieiunia. de ꝯse. dist. iij. facit de homici.c.ij. ⁊ iõ sancti⁹ ẽ in his penitẽtes affligẽ si mõ iduci pñt.

Confessio vij. quo ad eius effectum.

1 ¶ Utrũ ꝯfessio liberet a culpa pctĩ. Rñ. q sic. Nã fm Aureo. in.iiij. di. xvij.q.i. nisi meritũ xp̃i actualr applicet isti vel illi nulla culpa delẽ qz solũ p meritũ passionis xp̃i pctã remittunt. Cũ ꝗ sacrã sint imediatuz applicatiuum passionis xp̃i ad nos. iõ ois culpa delet mediãtibus sacris detcõ exhibitis vel in voto. ppea cũ pnia sit sacramentũ ⁊ pcipiat in ꝯfessione. qz p eaz hõ se subdit ministris ecclie q sunt sacroꝝ dispẽsatores. Ideo ꝯfessio ex vi absolonis ꝯiunctẽ culpaz remittit nisi hõ obicẽ pctĩ mortalis in actu ponat fm Sco. in iiij. di. xiiij.q. vlt. Nec obstat q in ꝯtritione pctã remittunt. qz ꝯtritio votũ ꝯfessionis hꝫ anexũ. Et iõ sicut baptismus liberat a culpa non tm̃ fm q actu pcipit. ꝫ ẽt fm q in voto habetur sicut pꝫ in illis q iustificati ad baptismũ accedunt: nec frustra postea baptismus pcipit. sic ⁊ de ꝯfessione dicendũ est q si qs ꝯtritus accederet ad ꝯfessionez in actu absolutionis grã augeretur ⁊ ẽt pctã remitterent si pcedẽs dolor nõ sufficisset ad ꝯtritione. ⁊ ipse tunc obicẽ grẽ non preberet. His etiã concor. scũs Tho. in.iiij. distin. xvij.

2 ¶ Utrũ cõfessio liberet a pena pctĩ. Rñ. q sic tripl'r. ¶ Uno mõ ex vi absolutionis in voto vel in actu liberat a pena eterna sicut ⁊ a culpa a q̃ liberatus nihilominus remanet obligatus ad penaz tpalem fm q pena ẽ medicina ꝓmouens ⁊ purgãs q̃ restat in purgatorio paciẽda q̃ qdez est ip proportionata

viribus penitētis in h mūdo viuentis. s p vim clauiū in tm̄ minuit q̄ remanet ꝓportionata viribus penitētis viuentis in h mūdo. Ita q̄ satisfaciēdo in hac vita purgare se pōt. ¶ Secūdo q: sacerdos pōt dimittere de pena debita s̄m pa. in. c. sicut dignū. de homi. & de hoc hēs. j. indulgētia. §. v. ¶ Tertio dimittit̄ pena ex ipsa nā actus ꝯfitentis q penā hꝫ annexā erubescētie. & ideo q̄to plibus ꝯfitet̄ qs de pctis tāto magis pena minuitur ꝓpterea cōfessus & absolutus i purgatorio minus puniet̄ q̄ ꝯtritus tm̄ p̄sertim pp duo vltima.

3 ¶ Utrū ꝯfessio gn̄alis sufficit ad delenda mortalia. R. s̄m Ric. in. iiij. di. xvj. ar. iij. q. iij. q̄ sic petā oblita adueꝛte tn̄ q̄ ad remissionē mortaliū oblitorū & ignoratorū nō sufficit cōfessio gn̄alis q̄ fit in ecclia sine sacr̄ali si hō hꝫ copiā p̄sbyteri & facultatē ꝯfitendi: sed tenet̄ de eis gn̄alr̄ ꝯfiteri & a p̄sbytero petere absolōnē s̄m eundē Ric. vbi. s. valet tn̄ ꝯfessio gn̄alis ad delenda venialia. Un̄ no. q̄ ꝯfessio gn̄alis sacr̄alis q̄ fit in secreto sacerdoti de gn̄ib⁹ singulorū nō de singul' generū valet ad remissionē pene & culpe venialiū ex q̄ttuor s̄m scm̄ Tho. in. iiij. di. xvj. ¶ Primo ex ꝯtritione penitētis. ¶ Scdo ex hūilitate ꝯfessionis. ¶ Tertio ex orōne sacerdo. ¶ Quarto ex vi clauiū. alia aūt ꝯfessio q̄ non ē sacr̄alis: s solū gn̄alis valet ex tribus p̄mis tm̄modo.

Confessio

vitio q̄ ad sigillū & eius celatōez.

1 ¶ Utrū sigillum ꝯfessionis sit de essentia sacri. R. aureo. in. iiij. di. xxj q̄ sic. Nā de rōne sacri est q̄ sit signū efficax. Est. n. sacr̄m sensibile efficiēs qd̄ figurat. Sed sacr̄m istud significat & figurat q̄ deus audit pctm̄: & q̄ ꝯstituit forū secretum in q̄ mori dꝫ pctm̄ & extinguit: s cū significatio sacri cōfessionis sit significatio occulte deletiōis pcti et fori. Iō ad rōnem eius ptinet in nullo mō reuelet̄. Unde q reuelat facit irritū sacr̄m auferendo confessioni naturā sue significationis & figurationis.

¶ Utrū sigillū ꝯfessionis sit de iure na 2 ture. R. Sco. in. iiij. di. xxj. q. ij. q̄ sic ratione caritatis: fidelitatis: veritatis: ꝓmisse tacite & vtilitatis quo sigillo muniti confitentur qui non facerent.

¶ Utrū papa possit p̄cipere sacerdoti: 3 vt reuelet ꝯfessiones. R. s̄m Ri. in. iiij. di. xxj. q̄ nō. Et si p̄cipit non ē ei obediendum: q: secretum ꝯfessionis est de iure nāli diuino & eccie sup̄ que papa non pōt p̄cipere. Uel dic q̄ cū sacerdos in actu ꝯfessionis sit spālis vicarius: & spālis quo ad illam spēm sit maior gn̄ali. c. studuisti. de offi. dele. ideo papa in hoc non est maior cū sit vicarius gn̄alis. Hanc rōnem ponit Pa. in. c. dilectus. de excess. prela.

¶ Quid si interrogetur sacerdos an 4 sciat aliqd de eo qd̄ audiuit in ꝯfessione: vel p̄stet̄ ei sacr̄m vt dicat si aliquid audiuit in ꝯfessione. R. s Sco. & Ri. vbi. s. q̄ dꝫ rn̄dere se nihil scire vel audiuisse supple ad reuelandum: sicut & xp̄s dixit Mar. xiij. q̄ nec filius hois scit de die iudicij. intelligitur ad reuelandum gn̄aliter. Un̄ non dꝫ tacere: vt dicunt aliqui: & male: s audacter dicere q̄ nihil scit & q̄ nihil audiuit: q: subintelligitur ad reuelandum. Et in hoc concor. S. Bo. ea. di. & cōiter doc. & pa. in. d. c. dilectus. lꝫ qdaꝫ dicant q̄ pōt dicere se nihil scire vt hō s vt de⁹. Ita dr̄ in c. si sacerdos de offi. or. Me lius est vt dixi. s ad reuelandum q: nō pōt negari quin sciat vt homo.

¶ Utrū liceat saltē reuelare de licētia cō- 5 fitentis. R. tenent qdam q̄ sic illi q vtilis & necessarius est ad pficienda q̄ requirunt ad illud forū: q: adhuc gerit p̄sonā dei: sed alij p̄sone non lꝫ. & hmōi opi. est Ric. vbi. s. S. Bo. vero & pe. & S. Tho. ea. di. tenent q̄ licite pōt reuelare nisi timeretur de scādalo. & hoc solum ei q pōt prodesse & non obesse. ita tn̄ q̄ sacerdos cōstituat se nunciū confitentis. Sed magis mihi placet opinio p̄cian Aureo. vbi. s. 2 and. ea. di. q̄ nullo modo: lꝫ q: confitens non potest dispensare in lege nature diuina &

in essentia sacramenti. Et ideo cautius est ꝙ faciat sibi dicere extra confessionem hoc quod vult ꝙ revelet.

6 ¶ Utrum ille cui revelat peccatum alicuius et aliqua causa de infra confitentis tenendo opinionem ꝙ hoc possit facere teneatur celare. R. sanctus Tho. ubi. s. ꝙ sic sicut tenetur et interpres celare.

7 ¶ Utrum in aliquo casu liceat revelare confessionem. R. ꝙ sic in. vi. casibus. ¶ Primus quando sacerdos indiget consilio. ita tamen ꝙ dicens peccatum sibi indetectum in confessione nullo modo referat ad personam confitentem taliter ꝙ possit devenire ad eius noticiam. istud patet in. c. officij. de pe. et re. ubi papa non reprehendit legatum petentem consilium de peccato quod asserit se in confessione habuisse in vli. unde credo ꝙ confessores non peccent mortaliter quando aliquando etiam dicunt se habuisse tale peccatum in confessione quando in tali generalitate ita dicunt ꝙ nullo modo potest deprehendi persona que ipsum confessa est: licet sit periculosum talia referre nisi in casu necessitatis pro consilio habendo propter scandalum et periculum ne deveniat in noticiam persone. ¶ Secundus casus in quo licet revelare est de licentia confitentis: quod tamen non placet. ut dixi. s. ¶ Tertius casus secundum ino. et sequitur pa. in. c. omnis de pe. et re. est quando quis confitetur se velle facere aliquod malum: quia istud non est dictum in penitentiali foro: et ideo propter rationem istius sacri non tenet celare: nec etiam propter preceptum legis nature seu divine ratione promissionis saltem tacite de non revelando: quia ut dicit sanctus Bo. in. iiij. di. xxi. intelligitur ꝙ debet celare nisi veritas vel obedientia aliud exigat: ut est in proposito. Nec obstat ꝙ communiter tenent theo. ea. di. ꝙ non liceat quia dictum eorum limito et intelligo quando quis confiteretur se habere peccatum: de quo non potest penitere: et a quo non potest nec vult abstinere: et hoc ideo confitetur ut sacerdos prebeat consilium et oret pro eo ut deus eum illuminet et huiusmodi: et tale peccatum non vergit in periculum aliorum sed tamen ipsius confitentis. nam tunc nullo modo potest revelari: quia talis confessio disponit ad contritionem et confitetur ad peccatorum in conspectu dei celationem secundum Ri. in. iiij. d. xxi. ar. iiij. q. ij. sed quando vergeret in periculum communitatis vel alterius: tunc si nullo modo vult cessare talis quin illud faciat: credo sine preiudicio ꝙ non solum potest: immo tenetur revelare ei qui potest prodesse et non obesse ut malo obvietur. ¶ Quartus casus est quando quis habet per aliam viam peccatum sibi detectum in confessione secundum sanctum Bo. et Ri. et communiorem opi. theo. in. d. xxi. di. Verum est ꝙ propter scandalum non debet revelare nisi per necessitatem vel utilitatem illud dicat vel nisi iuraverit dicere veritatem secundum inno. in. c. omnis de. pe. et re. et recitat pa. in di. c. dilectus. de exces. prel. nunquam tamen debet dicere se habuisse illud in confessione: quia secundum Sco. ubi. s. peccaret mortaliter. Et idem dic si revelat aliquid plusquam sciat extra confessionem: puta scit semiplene aliquod factum extra confessionem et plene in confessione: non licet sine peccato mortali nisi semiplene exprimeret: vel si habet dubie aliter quam dubie revelare non debet. ¶ Quintus casus est quando essent aliqui qui condixerunt interficere presbyterum cum eis euntem in nemore: et quorum unus penitet et confitetur ante nemoris ingressum. nam tunc potest sacerdos retrocedere: licet ex hoc alij socij cognoscant socium confessum fuisse proditionem. sed enim Sco. in. iiij. di. xxi. generaliter dici potest ꝙ signum quod de se est indifferens ad significandum tale peccatum fuisse confessum. vel non fuisse: licet aliquibus sit signum magis determinatum ex aliquo presupposito non tamen ex se est signum revelativum confessionis: nec per consequens simpliciter illicitum confessioni. Quidam tamen tenent ꝙ in tali casu tenentur potius intrare nemus et subire mortem quam tali signo revelare: sed eis non credo. Melius tamen faceret si aliquam causam fingeret cur intrare renuit. Sed si non potest invenire credo cum Sco. ꝙ potest desistere ab ingressu quamvis illi per tale signum deprehendant confessionem ei fuisse factam. si tamen signum non esset indifferens sed certum nullo modo liceret signum facere: vel alio modo confessionem revelare: sed potius tenetur secundum Ri. ubi. s. mortem sustinere ne confessionem revelet.

¶ Secundo casus in quo licz reuelare cõfessionẽ est qñ id qđ dicit̃ nõ est pctm: nec est circumstãtia pctm illius q cõfitetur Nã tale qđ nõ cadit sub sacro cõfessionis nisi esset qđ potẽs deducere ad manifestationẽ peccati. Vñ si qs cõfitẽdo inserat q in tali terra sunt boni fruct9: vel pulchz castrum: vel q et tali licito cõtu dz dare centum ducatos alicui: et hmõi que nõ sunt peccata: nec deducẽtia ad manifestationẽ peccati licite sz Ri. vbi. s. potest manifestare nisi talis innotescat cõfessori q talia sibi dicit sub sigillo secreti: q tũc non potest reuelare nisi sz q sigillũ secreti potest reuelari vt. j. dicam.

8 ¶ Quid si psbyter haberet aliqđ peccatũ mortale qđ nõ posset cõfiteri nisi cõfessionẽ sibi factã reuelaret. R. sz Ri. vbi. s. et Sco q nõ dz cõfiteri durante tali casu illud pctm: sed sufficit confiteri de eo cũ proposito confitendi qñ poterit facere sine preiudicio sigilli cõfessiõis et reuelãdis psone cõfesse Fortiori eni vinculo tenet ad celandũ cõfessionem q̃z penitens ad cõfitendum.

9 ¶ Vtz sacerdos q audit duos in cõfessiõe et vnus eoz dixit se peccasse cuz illo alio. sz ille alius cõfitẽdo hoc nõ dicat possit eũ de hoc iterrogare. R. q sic in gñe: sz nõ põt dicere q ali9 sibi reuelauerit nisi ille ex cõfessionẽ sibi dixissz.

10 ¶ Vtz sciẽs p cõfessionẽ aliquẽ excõicatũ teneat eũ vitare. R. sm Ri. vbi. s. q nõ etiã in secreto Et ad. c. cũ nõ ab hoie de sen exco. qđ vr̃ dicere cõtrium Respondet q itelligit qñ scit p aliam viam in secreto q̃z p cõfessionẽ. Sco. in vbi. s. tenet q dz eũ vitare si põt sine pditione eius excõis. si vero hoc non põt facere qn eũ pdat nõ tenetur. imo tenet nõ vitare qz fortiori vinculo ligat ad celandũ. s p legẽ nature diuinã et ecclesiasticã q̃z ad vitãdũ excõicatum.

11 ¶ Quid si sacerdos sciat p cõfessiones q aliqs dormiuit cũ muliere in ecclia. R. q hoc nõ potest reuelare episcopo nisi in gñe dicẽdo tal' ecclia est polluta et indiget recõciliatiõe. ar. c. significasti. de adul. et c. si sacerdos. de of. or. et hoc tutius est: lz qdam teneant q nec etiam in gñe debeat reuelare. q verum credo qñ est oĩno occultum. qz sic nõ indiget reconciliatione.

12 ¶ Vtz abbas vl' ali9 plat9 possit amouere subditũ ab aliq̃ officio pp delictum qđ scit i cõfessiõe. R. sz Ri. et Sco. vbi s. q nõ etiã si scit eũ male vti tali officio nisi qñ hoc facere posset sine suspitiõe penitẽtis et alterius cuiuscũq̃z q eũ amoueat pp cõfessionẽ: qz tũc possz sed ego credo istud vez nisi qñ tal' subditus cõfiteret pctm a q nõ vult desistere et qđ vergit in pniciã alioz: qz tũc credo possit eũ officio priuare quando ad libitũ ipsius spectat ammouere vel cõfirmare. vt. s. § vij.

13 ¶ Quid de psbro q scit i cõfessiõe ipedimẽtũ in mrimonio cõtrahẽdo: vel decanus i pmonẽdo et p eũ pñtãdo. R. q secrete dz eos monere vt desistãt q si cõtrahũt bñdicat nuptias si petit q pñtet ordinãdũ pñtet qñ alr facere si põt sine manifestatiõe cõfessiõis facit qđ no. gl. et doc. in. c. vnico. d scru. i or. fa. Nõ qz etiã si diceret nõ sibi crederet nisi qtenus posset pbare: et sic frustra faceret.

14 ¶ Quid ẽ q cadit sb sigillo cõfessiõis R. q directe se extẽdit ad oia q̃ cadũt sb scẽali cõfõne vt sunt peccata. indirecte vero cadũt oia illa p q̃ deprehendi põt pctm vel peccator vnde sm Ri. vbi. s. qcqd p se vel p accñs directe vel indirecte posset verecundiã vel cõfusionem vel malã suspitionẽ vel aliquod aliud nocumentũ gñare penitenti ex peccato cõfesso. cadit sub isto sigillo. Vñ locus et tẽpus et filia ex qbus põt deueniri in notitiam peccati confessi nõ sunt pñr sed sub relatione ad psonã que ipz est cõfessa cadit sub isto sigillo et durat etiam post mortẽ penitentis sm Sco. vbi. s. Unde est preceptum negatiuũ quod obligat etiam ad semper.

15 ¶ Vtz ille cui cõfessor reuelauit cõfessionẽ teneat celare qđ sibi reuelauit. R. sz Ri. vbi. s q sic. imo plato sibi pcipienti q reuelet nõ tenetur nec dz obe-

dire q2 talis ɔfessor q sibi reuelauit de-
dit de facto sibi ptātem loq̄ndi non de
iure. ⁊ ideo nullo mō lꝫ ei reuelare.

16 ℭ Quid de illo q audiuit a pposito aut a casu ɔfessionē quā ɔsfacit ɔfesso ri. R. Ri. vbi. s. ꝙ tenetur celare de iure nāe ⁊ diuino. ⁊ iō nullo mō poterit si- ne pctō mortali reuelare sine consensu expresso penitentis. Et addit Sco. vbi s. ꝙ qui dolose ⁊ insidiose audiuit que quis confitetur peccat mortaliter.

17 ℭ Utrū psona cum qua quis peccauit cadat sub sigillo ɔfessionis. R. Ri. vbi s. ꝙ sic siue penitens potuerit suū pec- catum confiteri sine expressione. illius persone: siue non.

18 ℭ Utrū penitens teneat̄ celare penitē tiā sibi a ɔfessore iniunctā. R. Fm. Ric. vbi. s. ꝙ si penitēs in manifestādo qd sibi a ɔfessore ē iniunctū faceret p̄iudi ciū fame ppriē absq3 vlla vtilitate aut ɔfessoris. q2 si forte sciretur qd sibi iniū ctū incurreret odiū aliquorū. ⁊ hmōi. tunc tenetur celare. Si vo nec fame p prie resultat preiudicium. nec sacerdo ti. tunc potest reuelare si vult.

19 ℭ Que est pena reuelantis confessio nem. R. ꝙ vltra peccatum mortale de- bet detrudi in arcto monasterio ⁊ de- poni. vt in. c. omnis. de pe. ⁊ re.

20 ℭ Sed nunqd laicus reuelās ɔfessio- nē sibi factā sit detrudēdus i arcto mo nasterio. R. Fm hosti. in. d. c. omnis ꝙ non sed alia penitentia puniendus.

21 ℭ Cui incūbit pbatio ꝙ tal' reuelauit ɔfessionē. R. Pa. in. d. c. ois. ꝙ si ɔfes- sor ɔfitetur se dixisse tale pctm̄. sed ne gat se habuisse illud in cōfessione nisi probet se aliunde hūisse q̄3 p ɔfessionē p̄sumetur ɔ eū. s. ꝙ in ɔfessione hūit. ar. vj. q. ij. placuit non tn̄ puniet̄ pena ordinaria. d. c. omnis. sed pena arbitra ria quia non aperte conuincitur.

22 ℭ Utrū eadem sit rō de sigillo ɔfessio nis ⁊ sigillo secreti. R. ꝙ lꝫ sigillū secre ti ⁊ sigillū ɔfessionis se hēant fm infe rius ⁊ superius. q2 oē sigillū ɔfessionis est sigillū secreti ⁊ non eɔrio. tn̄ nō est eadem rō de vno sicut de alio. Uꝫ est ꝙ peccat mortalr frāgens q̄dlibet isto rū sigillorū. Un̄ lꝫ Sco. vbi. s. ꝙ siue ille qui alicui aliqua dicit exprimat ꝙ ea dicit sibi sub sigillo secreti: siue non tenetur celare dūmodo itelligat ꝙ sub secreto ei dicit. Et addit Ri. vbi. s. qui in hoc ɔcor. ꝙ si reuelat: crimen pdi- tionis incurrit. Limita tn̄ fm. S. Bo. ca. di. ver. ꝙ nullo mō lꝫ reuelare sigil lū secreti nisi in duob' casibus. ℭ Pri mus qn̄ veritas id exigit. puta q2 vrgit periculū aliorū. ℭ Scds qn̄ obiecta co git ad reuelandū. Un̄ ɔ ista duo ⁊ iu ramentū ⁊ promissio nō valet. Un̄ di cit Pa. in. d. c. ois ꝙ si talis assumitur in testē tenetur reuelare: q̄uis sub sigil lo secreti sit ei dictum. non tn̄ tenet̄ de nunciare. q2 aliud est testimoniū dice- re aliud denunciare nā denunciare nō tenet̄ quis qd probare non p̄t. vj. q. ij. placuit. ij. q. i. si peccauerit. ij. q. vij. ple rūq3. Hen. tn̄ de gan. ix. quol. dicit ꝙ subditus q recipit aliquid ab alio in se creto non vrgens in dānum cuiusq3 nō tenetur reuelare ēt prelato precipienti vt reuelet. Et fm hoc limito. S. Bo. vt intelligat̄ teneri ex obedientia qn̄ pre- latus vult scire qd pōt cedere in detri- mentū religionis. aut alterius. als nō. sigillum vo ɔfessionis nullo modo lꝫ reuelare nisi fm ꝙ s. dictum est.

23 ℭ Utrū ɔfessor dicens aliquē sibi ɔfes sum de pctis suis sit reuelator ɔfessio- nis. R. fm Ri. vbi. s. ꝙ nō q2 nihil oc- cultū manifestat: sꝫ solum manifestum qd scit ex̄ confessionē q2 si dixerimus ꝙ pctm̄ non habemus ipsi nos seduci mus ⁊c. i. Jo. i. Si vo diceret ꝙ est si- bi ɔfessus de magnis criminib' ⁊ mul tis. bene esset reuelator confessionis. Quidam ēt dicunt ꝙ dicere talia vba s. hoc pctm̄ audiui in cōfessione ꝙ est pctm̄ mortale. ⁊ satis ad hoc vr̄ tacere tex. d. c. cōis. sed ego hoc non credo. Et est verius fm Sco. vbi. s. nisi per tale deueniat̄ in notitiā psone que eum cō misit. piculosū ē tn̄ talia dicē.

Confirmatio electorum an sit de

necessitate petenda.Re.q᷑ sic de iure cōī ita q᷑ electus ad regimen cuiuscūq; ec clesie aut religionis si administrationi dignitatis se ingesserit añ ꝯfirmationē3 sue tanq̄3 prelatus.vel procurator. aut economus.aut alio nouo q̄sito colore i spūalibus aut tpalibus.p se vel aliū in totū.vel in pte añ ꝯfirmationē ipso fa cto priuat oī iure quod p electionē3 in ipsa dignitate hēbat.c.auaritie de elec. li.vj. Fallit hoc i casu qñ abbatissa ele cta a maiori parte.non tñ a duab⁹ par tibus ipugnat ne ꝯfirmet.q: interī3 pt administrare c. indēnitatibus.§. si ve ro.de elec.li.vj. Itē sa lit qñ ꝯfirmatio a papa est petenda. ⁊ electus est valde remotus v3 vltra ital'a.tunc bene pōt administrare in tpalibus ⁊ spūalibus añ ꝯfirmationē3. Excepto q᷑ nullā alie natione facere pt.vt in c.nihil de elec. ¶ Quod vex credo qñ non est in mo ra petende ꝯfirmationis.al's hēbit lo cum pena d c.auaricie. Et quod dicit tex.de vltramontano.credo hēat locū in citramontano.qñ cura eēt vltramō tes.vt t3 Ho.⁊ ioan.an.in d.c.nihil ⁊ Guil.in.d.c.auaricie. Secus esset si ha beret p priuilegium.vt nos fratres mi nores q hēmus q᷑ electus gñal' nr sta tum potest administrare.

1 ¶ Utrū p̄fata hēant locum in epo.Re. Ge.in.d.c.auaricie fm io.an.q᷑ sic. Ex q̄ nota q᷑ ꝯstitutio penalis emanās ad coadiuuationē vel executionē iuris an tiq interp̄tat' late vt includat ꝯtenta in iure antiq̄ al's non hēret locū in epo. q: appellatiōe dignitatis non cōprehē ditur epalis.vt dicit gl.in.c.ij.de p̄bē. li.vj. S3 hic sic.q: in iure antiq̄ īclude bat eps.vt in c.nosti ⁊.c q̄liter de elec.

2 ¶ Utrū hēat locum p̄fata pena in ipe ratore.Re.hu.⁊ io.an.in.c.legim⁹.xcvj. di.q᷑ non.⁊ vt t3 glo.in cle.vnica de iu reiuran.in ver. reges romanos potest administrare ⁊ oēm iurisdictionē exer cere imperij q̄uis pa.ibidem teneat cō trarium.sed placet mihi opi.glo.

3 ¶ Qñ d3 peti cōfirmatio.Re.q᷑.j. tres menses post p̄stitū ꝯsensum. al'r limi to cessante īpedimento.si nō petat. vel ab electoribus:vel ab ipso electo:vl' ab alio pro ipso electo est nulla.c.q̄3 sit de elec.li.vj In cathedralibus io ⁊ regu laribus eccl'ijs quarum confirmatio a papa est petenda seruā moderationē3 c.cupientes de elec lib vj.

4 ¶ A quo d3 peti ꝯfirmatio.Re.q᷑.si ele ctus est exēptus d3 peti a papa. vel ab eius legato de latere si est aliqs sup illa prouincia.vt in.c.si abbatē de elec.lib. vj. Intellige qñ tal' exēptus subest ime diate pape.secus si mediate. vt sunt p uinciales ministri ordinis minor̄ qui q̄uis sint exempti.tñ hñt sup se gñales totius ordinis a q̄ hñt cōfirmari. Et Pa.in.c.i.de sup.ne p̄la.t3 q᷑ abba tes ēt exempti sunt p epos ꝯfirmandi. si āt nō sunt exēpti debent ꝯfirmari p suos p̄latos imediatos supiores.vt pu ta.eps inferiores suos. Archieps epos suffraganeos suos. ¶ Primas vel pa triarcha archiepos nō exemptos. hec colligunt ex.c.cū monasteriū.⁊ ex.c.ni hil ⁊ ex.c.bone memorie.el.i. de elect. cum ibi no.⁊.lxiiij.distin.illud.

5 ¶ Qñ d3 fieri ꝯfirmatio a superiore vel ab eo cui de iure cōi.siue spāli pri ta priulegio.vel ꝯsuetudine p̄scripta si ue ex delegatione ꝯfirmatio ptinet.Re. q᷑ d3 vocare noīatim si est aliqs coele ctus sil' cū eo vel apparet aliqs opposi tor.al's gñalis in eccl'ia in qua d3 talis p̄esse vocatio d3 fieri:vt si qui sint q se velint opponere cōpareant assignato termino peremptorio.Et si nullus ap pareat d3 ipse ꝯfirmator diligēter exa minare ⁊ electionis processū3 a perso nam electi.maxime in scia ⁊ honesta te vite ⁊ etate q: si indignum ꝯfirmat vel illegitime mortaliter peccat.⁊ ē pri uatus ipso iure a ptāte cōfirmandi pri mum successorem illius. ⁊ confirmatio ipso iure est nulla.qñ non vocatis qui sunt vocādi si est aliquis coelectus vel alius q velit opponere ꝯ electū vel ele ctionē3 ⁊ non discusso negocio fit. hec habentur ex.c.nihil de elec.⁊.c.a.si. de elec.lib.vj.cum ibi no.

6 ¶ Sz nūqd si elect⁹ administrat post ꝯfirmationē nullā cadat in penā de q̄ s. in p̄n. R. gl. i. d. c. fi. ꝙ si errauit in fa cto, puta credidit factaz vocationem ꝛ discussionē. ꝛ sic nō cadit: sz excusatur. sz si errauit in iure non excusat a dicta pena. de re. iu. ignorātia. li. vj cū ꝯcor.

7 ¶ Utrū prefata nullitas ꝯfirmationis hēat locū in postulatione. R. glo in. d. c. fi ꝙ sic in admissione postulation⁹s q̄ fit a supiore q postulatū admittendo ꝯfirmat secus in postulatione q̄ est in eo ꝙ postulat monacus electus a pre lato suo. Silr hz locum in p̄sētatione. vt ille cui fit p̄sētatio fuit decretalez. d. c. fi. Nec ob. si dicas ꝙ ꝯstitutio vr̄ pe nalis: ꝛ sic extendi non dz. q: non ē pe nalis. cum non priuetur iure quesito sz querendo. vide ibi doct.

8 ¶ Utrū sit suadēdū qd dcm̄ est. §. iij. p̄ce dēti in oībus bn̄ficijs etiaz simplicib⁹ R. Ge. in. d. c. fi. ꝙ sic. siue habeāt curā animaz: siue nō. q: cum in omni bn̄fi cio requiratur examiatio ꝛ confirmatio electi seu p̄sētati seu postulati. fm Jo. an. post ho. in c. propositi. de ꝯcel. pre. ergo seruanda sunt predicta.

9 ¶ Utrum in hospitali silr. R. La. p. fm ge. vbi. s. ꝙ sic si dat bn̄ficiū per viaz p̄sentationis vel electionis. sec⁹ si non dat in bn̄ficiū. q: tunc fit cōmissio, nō electo: vel collatio: seu presentatio: vt in cle. quia contingit de reli. domi.

10 ¶ Utrū p̄latus supior possit ꝯfirmare sine capl̄o. R. Ge. in. c. qm̄ de ele li. vi. ꝙ Archi. hic post opin. recitatas tz ꝙ nō vz ꝯfirmatio si in absētia capituli fi at. ar eoꝝ que no. de offi. dele. cāz. ff. de admi. tu. l. ticiū ꝛ meuiū in p̄n. ꝛ ff. d exerci. l. i. §. ꝙ si plures. Et hoc verum nisi consuetudo ecclesie haberet cōtra rium. quia tunc valeret cōfirmatio de consue. c. non est. lxvj.

Confirmationis sacrm ad qd

valet. R. Melchiades papa in. c. sp̄ūs scūs. de ꝯse. di. v. ꝙ valet ad augmētū gratie ad confirmandum in pugna ꝯ vicia ꝛ diabolum ꝛ armat ꝛ instruit ad agones huius mundi ꝛ prelia.

1 ¶ Utrū sit necessariū ad salutē. R. ꝙ nō absolute. q: baptizatus si statī decedit saluat vt pz in. d. c. sp̄ūs scūs q̄uis non sit ꝯfirmatus tn̄ necessarium est. ita ꝙ ꝯtēnens ipm suscipe mortalr peccaret ꝛ dānaret. vt colligit ex. d. c. sp̄ūs scūs. cū ibi no. Et p̄ptea credo ꝙ notabil, ne gligentia epoꝝ in non ꝯferendo istud sacrm. sit eis peccatum mortale. p ar. in d. c. spiritus sanctus.

2 ¶ Utrū soli epi hoc sacrm possint con ferre. R. ꝙ sic vt pz in. c. de his. ꝛ duo bus. c. se. de ꝯse. di. v. Tn̄ fm Inno. in c. q̄to de ꝯsue. papa posset dare licētiaz sacerdotibus vt ꝯferrent. q: fm glo. in c. manus de ꝯse. dist. v. ꝛ sequit Inno. vbi. s. ex demandatione pape quilibet clericus potest conferre ordinem ꝛ sa cramentum quod habet.

3 ¶ Quibus dz ꝯferri istud sacrz R. qd oībus fidelib⁹ baptizatis tā sanis q̄ et morte piclitātibus vt pz i c. vt ieiunij. ꝛ. c. se. de ꝯse. di. v. q̄uis glo. sentire vi deat ꝙ dēat dari solū hn̄tibus ꝑfectaz etatem. s. xij. annoꝝ. non credo veruz.

4 ¶ Utrū ꝑfecte etatis volēs suscipe istd sacrm teneatur ꝯfiteri prius R. ꝙ q̄uis teneat ꝯfiteri de mortali si qd cōmisit anteq̄ suscipiat aliter peccaret mortalr tn̄ ꝯfiteri nō credo teneat de necessita te ar. d. c. vt ieiunij in v̄bo moneātur.

5 ¶ Utrū de chrismate tn̄ ꝛ illius anni debeat fieri. R. ꝙ sic cuz sit minoris ne cessitatis cōfirmatio q̄z baptismus. ar. c. quoniam de sen. ex. li. vj. ꝛ. c. si qs de alio de consecrati. di. iiij.

6 ¶ Utrū omni tp̄e possit conferri. R. ꝙ sic ar. c. omnes fideles ꝛ. c. de his. ꝛ. c. vt ieiunij. ꝛ. c. se. de consecra di. v. sed ep̄s dz esse ieiunus. vt in. c. vt ep̄i. de cō se. di. v sed non de precepto.

7 ¶ Utrū ieiunus tn̄ debeat suscipe. R. ꝙ sic. nisi necessitas alr̄ suadeat. tamē credo sit consilium: non preceptum. vt patet in. d. c. vt ieiunij. Et propterea di cit. Ale ꝙ melius est confirmari post prandium q̄z episcopo postea discedē te non possit confirmari.

8 ¶ Quid si quis oleo pro chrismate fit vnctus. R. s3 ho. e ino. i. c. vnico d sac. vn. q d3 iter chrismate liniri. e d3 illa oro reiterari. signo te ec. Alie aute orões q pcedut e sequunt no iterant.

9 ¶ Que est forma huius sacramenti. R. q in iure no inuenitur nisi q fron te chrismate debet signari. Tamen in pontificalibus communiter haber. Ego te consigno signo crucis e confirmo te chrismate salutis. In nomine pris e filij ec. Et hec est seruanda.

10 ¶ Utrum sit reiterabile istud sacrm R. q non. vt in. c. dictum est. e. c. se ea. di. Et peccaret mortaliter scienter iterans: secus si ignoraret. aut dubitaret qr no dicitur iteratum qd nescit tactum.

11 ¶ Utrum no confirmatus possit tenere, aliu ad confirmationem. R. q non c. in baptismate de conse. di iiij. Et si tenet non contrahit compaternitatez vt ibi paret concor. Tho. e Pe.

12 ¶ Quot possunt tenere ad istud sacramentu. R. tantum vnus debet esse qui teneat. c. no plures de conse. di. iiij. Sicut e in baptismo. vt ibidem.

13 ¶ Utrum ille qui tenuit in cathecismo vel baptismo possit tenere in hoc sacramento. R. q cosuetudo romana est q no. sed per singulos singuli suscipiant. Tamen fieri potest si necessitas cogit. alias non. vt in. c. in cathecismo de conse. di. iiij. Sed no. q hodie ex consuetudine est: vt qui tenet in cathecismo teneat in baptismo. e ideo sine peccato fit. Si tamen plures sunt. q tenet omnes efficiuntur compatres suscepti. vt in. c. si. de co. spi. li. vi. Et ideo vir no debet tenere vxorem e econuerso. q oritur impedimentum.

Confirmatio

Confirmatio summi pontificis ex certa scientia facit validum quod erat nullum respectu iuris positiui. fm Jo. de li. vt refert Pa. in. c. cum super de causa pos. e proprie. facit firmu qd alias est infirmu. Solene quod no est solemne supplendo defectus solenitatis obmisse. ij. q. i. in primis de transac. c. i. de cces. pre. qr. Si vero fit in forma communi non ex certa scientia. nihil iuris tribuit: sed solu vetus conseruat. de confir. vti. vel inuti. c. dilecta. e. c. i. in gl. e de cces. p. qr diuersitate. e de priui. qr intentiois nec p ipm derogatur iuri col. de ol. or. l3 de fi. istru. inter dilectos.

1 ¶ Confirmatio ppre no est qn successor ofirmat ottones predecessoris: seu eius gesta: vt dicit Pa in. c. i. de loca. e est dictu Do. vn potius est ratificatio vel innouatio. Sed ofirmatio e qn superior confirmat factum inferioris. Quod no. qr facit ad multa.

Confraternitas

Confraternitas an sit licita R. Pe. de perusio tractatu d canonica portioe epi. c. iiij. q sic si fiat ex ca licita facit glo. in. c. si qs clicorum. xi. q. i. que dicit q fraternitates bone admittunt. q. ij. di. si qs despicit. Sed q fiunt ad malu phibent. C. de mono. l. vnica d hoc. d. Andreas barbatius in c. officij de testa plene tractat archi. et i d. c. si qs despicit. e vide. s. collegium.

2 ¶ Utr statutum ofraternitatu quo cauetur ne qs recepiat nisi soluat tm liceat. R. Pe. vbi. s. q sic si fit pter honestu cam puta alendis pauperibus e hmoi. d. c. si qs despicit. e ar. xxvi. q. ij. no exemplo. Quidam tn dicut no licere: qr excludit pietate. s ne qs recipiat nisi soluat: e videtur magis equu. Si tn statutum diceret q receptus soluat tm omni mense liceret. Lodo. de ro in no. dicit q arch. q. n. di. c. si qs despicit cosulit q si sit statutu p verba affirmatiua sic valet. Si per verba negatiua. s. nullus admittat. sic no valet. allegat. c. ad apsica. d simo. Et addit ide Lodo. q si potestas inuenit societate in qua sit statutu inhonestu potest statim cousso cassare societate fm Bar. in. l. sub pretex tu. ff. de extraor. cri. e sequitur Bal. in c. i. §. conuenticulas de pa. te. in vsi. feu.

Coniuratio

Coniuratio est quando aliqui rebelli auctoritate in vnum se colligendo iuramenta interse dederunt. ij.

q.i.si clericorum. et no. q conturatio et cōspiratio p vno eodēq crimine accipiuntur. xj.q.i.cōiurationū. vñ coniurare est sil' vel vnū iurare. cōspirare vero est sil' vel in idem spirare: fm glo. in.c. cōstitutionē. de sen. ex li. vi.

1 ℭ Utrum ois cōiuratio sit illicita. R. q p pͥe cōspiratio: vt pz ex pcedētibus est illicita. Dr tñ aliqñ largo mō cōspiratio seu cōiuratio q̄ aliq cōiurāt: vt in idē cōspirāt q de se est licitū et bonū: et tūc lz talis cōspiratio vt no. glo. in. d.c. si q clericoꝝ al' i.q.i. cōcussionis .xxij.q.i.c.i. no. ino. in.c.cū. J. et A. d sen. et re iud. et Pa. in c. exhibita de iudi. Qñ ergo qs cōiurat vt rebellet plato vel obediētie. et hmōi sic est cōspirator vt pz de p. sig. cōstitutionē. li. vi. et sic cōspiratio d se est mortale pcm̄. In dubio vo sp psumit mala fm ino. in.c.i. d scis. et Ann. i c. si. de testi. co. et Jo. an. i c. iij. de p. si.

2 ℭ Que est pena cōiurantiū vel cōspirātiū. R. laici debent excōicari si ē cpm fm glo. in.c. si. de testi. co. et fm Ho. et Jo. an. i vna libra auri cōdēnari singuli. In cōstitutiōe Federici. de pace te.c. hac edictali. et si qs tumultū ē aliquē fecerit vel seditiosas voces emiserit capitalis est pena. l. denūciamus. C. d his q ad ec cōfu. et. l.i. et. ij. C. de sedi. et. ff. de pe. l. aut facta. et. C. de epis. et cle. l. cōuēticulā. vbi phibent cet' vel turba cōgregari nisi inueniat cōcessiū expsse. ff. de col. illi. per totū clerici debent deponi.

Consanguinitas
vid. i. matrimonium. iiij. impedimento. vi.

Conscientia
cōuenit cū lege nāli rōal' creatur. et cū sinderesi in hoc qd est regulare: sz differūt in mō. lex nālis dictat ei bonū faciendum et malū fugiendū: post hoc sequitur iudicium in rōne. et sic formatur cōscia. vlterius fcō iudicio q sic dz eē sequitur sinderesis q̄ est similla cōscie q̄ stimulat voluntatez ad bonū faciēdū et sic pz q cōscia ppe est regula in rōe. sinderesis vero in voluntate instigando eam ad bonū et sti mulando. hec ex Alex. in. iij. pte sum.

1 ℭ Utrum cōscia liget ad faciēdum oē qd dictat p modū pceptiōis vel phibitionis. R. sanctus Bo. in. ij. sen. di. xxxix. ar. i q. iij. q aut cōscia dictat aliqd q ē fm legem dei. et sic tenet facere: aut dictat qd est pter legē dei: et sic tenet facere vel cōsciaz deponere. vtpote si dictat necessariū ad salutē festucā de terra leuare si nō deponit cōsciaz aut nō leuat: mortalr peccat. Aut cōscia dictat qd est ē legē dei: et sic nō ligat ad faciēdū: sed ligat ad deponendū: q2 erronea errore repugnāte legi diuine: vñ qdiu manet ponit hoiem ex statū salutis: et ideo necessario tenet eā deponere: q2 siue faciat qd cōscia dictat siue nō faciat sp mortalr peccat. Faciendo qd dictat peccat mortalr: q2 facit ē legē dei: nō faciēdo peccat mortalr: q2 faciendo bonū facit in cōtemptū dei: dū credit dictāte sibi cōscia: hoc deo displicere. et sic intellige xxviij q.i. §. ex his. de sy. p tuas el. ij. d resti. spo. lras de prescrip. c si. qd fit ē cōsciam edificat ad gehēnam.

2 ℭ Quid si platus precipiat aliqd qd cōscia subditi dictat eē ē legē dei. R. sanctus Bo. vbi s. q tenet eā deponere nisi clare sit illud fore ē legē dei. Et si nescit de illa iudicare dz sapientiores cōsulere: vel p orōnez a deo declarationē postulare. vel dic vt habet i.c. inqsitioni. de sen ex. q qñ scit p certo q est ē legē dei nō obediat: q2 mortalr peccaret: sz potius tolleret ēt excōicationem. Si nō scit p certo sz ex leui et temeraria credulitate: tūc ad cōsiliū sui prelati deponat. Si vero hēat credulitatē probabilē et discretā. qūis nō manifestā et euidentē. tūc ppter obediētiam faciat qd sibi precipit q2 tenet in tali dubio et ppter bonū obedientie excusat: sed nullo mō ex ppria voluntate faciat: q2 nō licet imo mortalr peccaret: q2 qui amat piculū pibit in illo. Et istud ē q dicit tex. in.c. nō solū. de regula li. vi. Decet inqt et expedit vt cōscie puritati nō desit iudiciū rōis ne dū spūalis pfectus qrit unde salutis dispēdiū incur

ratur. vide c. j. religiosus. §. xxix.

3 ¶ Utrum cõsides de ɔscia famam negligens peccet mortalr. vide. j. fama. § i.

Consecratio

Consecratio episcoporum & archiepiscoporum infra tres menses post electionẽ & ɔfirmationẽ differri nõ debet nisi necessitas aliud suadeat. lxxv. dis. quoniam quidam.

1 ¶ Ubi quo debet cõsecrari archiepũs. R. q ab oibus suffraganeis suis q tũc ad metropolitanã ecclesiã sunt vocandi. de te. or. si archiepũs & cũ cõsensu pmatus. c. placet. lxv. di. ita q sine eo ñ recipit executionẽ ɔsecrationis. vt no. Inno. in. c. ne episcopi. de tempo. or.

2 ¶ Quis ɔsecrabit epm. R. si est exemptus ɔsecrabit a papa vel de eius mãdato. si vero nõ est exemptus q archiepũs cũ duobus ɔuincialibus episcopis ɔut tres cõprouinciales epi ex iussu archiepi. Ita tñ q oẽs epi cõprouinciales sunt per epl̃as regrendi vt ɔsentiant. vt in. d. c. nec episcopi. vbi dic Inno. q si aliq epoꝝ cõprouincialiũ ɔtẽnatur in cõsecratiõe archiepi vel epi q poterit agere vt priuetur executiõe officij sicut in electione agit vt cassetur. de elec. q sicut ar. de elec. cũ in veteri. de arbi. cum olim. lxv. di. nõ debet. & etiam grauiorẽ pnia sibi poterit imponi.

3 ¶ Quo die debent consecrari predicti R. q die dñico hora tertiarũ. di. di. qui in aliquo. quasi in fi. lxxv. dis. quod die & c. ordinationes.

4 ¶ Quõ dz fieri. vide in. d. c. ordinationes. sz melius in coꝝ pastorali & qd sit de substantia no. in. d. c. ordinationes. lxv. di. in summa.

5 ¶ Patriarcha aũt & pmas ac cardinales credo q a papa sunt consecrandi vel de eius mandato & nõ ab alio. ar. c. prudenda. & quod ibi no. xxiiij. q. i. Dicit etiam Pa. in. c. meminimus de accu. q quilibet prelatus ɔfirmatus a papa nõ põt bñdici seu ɔsecrari per inferiorẽ nisi de licentia pape. vt in. c. cũ in distribuendis. de te. or. nisi ɔsuetudo aliud habeat. papa vero ɔsecrari debet ab episcopo hostiẽse. xxiij. di. in nomine domini.

6 ¶ In quo loco sunt pfati consecrandi. R. q archiepiscopus in sua metropolitana ecclesia vt in. d. c. si archiepũs. alij aũt vbi placuerit ad quẽ pertinet consecratio. lv. di. c. si.

Consecratio

Consecratio ecclesie a quo dz fieri. R. q ab epo proprio nõ ab alieno nisi de licentia proprij. facit. c. tua frãternitas de ɔse. ec. vel al. Non epo ergo nõ põt etiã de licentia epi nec etiã recõciliare vt in. c. aqua co. ti. Dicit tñ ino. ibidẽ q papa pluribus epis concessit vt possit simplices sacerdotes reconciliare ecclesiã. aqua tñ pus p epm bñdicta. Et sic pz q ex ɔcessione pape solũ pñt recõciliare nõ ɔsecrare. Intellige de ecclia ɔsecrata. q: ecclia ñ ɔsecrata bñ põt recõciliari p sacerdotẽ aq̃ exorcizata tñ vt in c. si. de ɔse. ec. vel al. q: aqua exorcizata põt fieri p simplicẽ sacerdotẽ. Ex quo pz q nõ oportet fiat per episcopũ vel de licentia eius fm glo. in. d. c. si. Et est cõis opi.

1 ¶ Quo tpe põt ɔsecrari. R. q in omni tpe tã festiuo q̃z nõ. d. c. tua frñitas.

2 ¶ Quõ dz ɔsecrari. R. q modus habet. in coꝝ pastorali. & aliquid de ɔse. di. i. oẽs basilice. & qd no. Sed a pastorali nõ est recedendum.

3 ¶ Utrum aliqñ sit recõsecranda. R. Pa. in. c. proposuisti. de ɔse. ec. vel al. q sic in tribus casibus. ¶ Primus qñ nescitur an fuerit consecrata. vtputa q: non apparet aliquod signũ p qd appareat consecrata nec scriptura. nec testis & hmõi. de conse. di. i. eccle vel altaria. q: nõ dicitur iteratũ quod nescit factũ. c. solẽnitates. ei. i. de ɔse. di. i. c. veniens de presby. non bap. Secundus si parietes sunt cõbusti & decrustati. Ratio q: cõsecratio & linitio fit i ipsis parietib. Et idõ lz non corruãt. si tñ cõburant est reconsecranda glo. est de conse. di. i. ecclesijs. Secus si tectũ comburatur vel destruatur: q: non est reconsecranda. vt in. c. ligneis. de consec. eccle. vel al.

¶ Tertius si parietes ita corruerint q̄ de nouo opz ipsam reficere ēt de eisdē lapidibus. Et lz glo. ꝛ aliq̄ ibi velint q̄ si nunc vna pars reficiat. ꝛ postea alia q̄ nō sit reconsecranda. tn̄ Pa. vbi. s̄. tz q̄ dz recōsecrari. qꝛ in sp̄ualibus cō sideramus ꝟitatem ꝛ non fictionē. vt no. Archi. in. c. i. de voto. li. vj. Jō ē ve rū q̄ non ē in veritate illa p̄ma eccl̄ia: nec ꝯsecratio q̄ fuit i illa p̄ma est i ista. qꝛ non est liquor q̄ cōmisceat. Et hanc opi. sequit Inno. in R̄ica eodez titulo.

4 ¶ In qbus casibus eccl̄ia polluit ꝛ in diget recōciliatione R̄. pa. in. d. c. ꝓpo suisti ponit duos casus. ¶ Primus qn̄ in ea effundit̄ sanguis. Et no. q̄ effusio significat abūdantiā. p̄o quo vide bo num tex. cū glo. in. c. cum illoꝝ. §. q̄ si claustrales. de sen ex. ꝛ ideo ex modica lesione: qnis modicuz de sanguine ef fluat nō indiget recōciliatione. Aduer te q̄ ista effusio sanguinis opz q̄ sit fa cta ex ꝯtentione. vel ex iniuria s̄m Ro do. qꝛ si furiosus vel ligno cadente ef funderet sanguis nō esset reconcilian da ꝛ hoc vꝫ velle Hug. de conse. di. i. ecclesijs. ꝛ Io. in. c. si ecclis. de conse. ec vel al. ¶ Secūdus qn̄ in ea aliquis occiditur. lz sanguis non effundat. pu ta qꝛ suspēditur ꝛ hmōi ꝛ intellige de homicidio violento vel iniurioso. s̄m no in. c. vnico eo. ti. li. vj. Secus in ho micidio casuali. vel cum qs se defendē do aliū occidit. vel si scūs ibi occidat. qꝛ tunc non est reconcilianda. Sz glo. in. d. c. vnico tz q̄ in hoc vltimo casu polluitur. ꝛ est reconcilianda. sed nō la uandus est locus vbi sanguis effusus ē Et communiter hoc tenetur.

5 ¶ Sz quid si qs i ea letalr vulneret. ꝛ ex̄ ecclīam moriatur. R̄. glo. d. c. vnici q̄ reconciliabitur ēt si sanguinē recol legisset in scutella. sz non eꝯ̄rio si vul neratur extra ꝯfugit ad ecclīam. lz ibi moriatur ꝛ sanguis effundat. non recō ciliabitur. Silr dic s̄m hug. si exūs in tecto ecc'esie sagitetur non reconcilia bitur. qꝛ extra ecclīam vꝫ factum.

6 ¶ Quid si qs sane mentis seipm̄ vul neret vel occidat in eccl̄ia irato aīo. R̄. Ge. in. d. c. vnico q̄ reconciliabit̄ si est publicū. de sen ex. ꝯtingit. el i. qꝛ homi cida ē. Secus si esset furiosus ꝛ non sa ne mentis ar. Cle si furiosus de homi. Tertius qn̄ excōicatus sepelitur in ec clesia vel paganus. qꝛ si erat ꝯsecrata ē recōciliāda ꝛ corpora p̄dictoꝝ ꝓhi cienda si discerni p̄nt ab alijs. de cōse. di. i. eccl̄iaz. ꝛ de ꝯse. ec. vel al. ꝯsuluisti ꝛ ibi pa ponit istū cū casu. se. ¶ Quar tus qn̄ sunt ꝯsecrata p̄ notorium excōi catuz. Nā ea que ꝯsistunt in exteriorib bn̄dictionibus ꝛ ꝯsecrationibus facta p̄ notoriuz excōicatum nō dz p̄ fideles exercitari añ reconciliationē. ¶ Quin tus s̄m glo. in. d. c. proposuisti. qn̄ pie tes successiue reparantur. sz credo sit re consecrāda. ¶ Sextus qn̄ effundit̄ se men. de adul. c. significasti. Sz qn̄ est occultū nō polluit̄. vt tz glo. in. d. c. vni co. ꝛ ex. d. c. significasti in ꝟ. publice. ꝛ sit publicū. vel ex ꝯfessione eoꝝ q fece runt. vel rei euidentia. Et intelligunt q dam de oi effusione seminis crimino sa. Secus de effusione q̄ fit in sōnis. ꝛ ea q̄ fit in matrimonio cā procreande prolis ꝛ hmōi. Contrariuz tn̄ tenetur cōiter. vt pꝫ in glo. d. c. vnici. ꝛ qd̄ ibi no. vt h̄eat locum in oi pollutione hu mana. Et hoc magis cōsonat tex. in. c. ecclesijs. de conse. di. i. ꝛ hoc tene.

7 ¶ Quid si eccl̄ia non erat ꝯsecrata R̄. q̄ q̄uis eccl̄ia nō sit ꝯsecrata tn̄ polluit seminis aut sanguinis effusione. vt pꝫ in. c. si. de conse. ec. vel al. ꝛ dz lauari aq̄ exorcizata tm̄ p̄ sacerdotez. vt ibidem.

8 ¶ Utꝝ celebrans in eccl̄ia polluta effi ciatur irregularis. R̄. Ge. in. d. c. vnico q̄ nō de sen. ex is q̄ lib. vj. tn̄ in ea non dz celebrari. de puil. tuaꝝ in pn̄. Dicit tn̄ L apus q̄ talis ē suspensus ab īgres su eccl̄ie. de priui. epoꝝ li. vj. ꝛ si cū ta li suspēsione in ecclesia diuina celebra ret vt prius suo agens officio erit irre gularis de sen. ex. is cui. li. vj.

9 ¶ Quō dz recōciliari ecclesia polluta. R̄. q̄ cū aqua de q̄ in. c. cōsuluisti. ꝛ in c. aq̄. de ꝯse. ec. vel al. Et silr cimiteriu

sed melius habetur in pastorali. et sic fuit.

10 ¶ Utrum faciens consecrare ecclesiam possit compelli ad ipsam dotandam. R. Pau. in c. cum sicut de consec. ec. vel al. quod sic. et dos debet esse tanta quod unus presbyter cum ministro possit vivere habito respectu ad obventiones spirituales. Et si esset collegiata habetur respectus ad numerum collegiatorum. Fallit hoc in ecclesiis mendicantium.

11 ¶ Utrum possit aliquid exigi pro consecratione ecclesie. R. quod non. vide j. Simonia iiij. §. xix.

Consecratio

altaris est alia a consecratione c. i. de conse. ec. vel al. Ideo una sine alia fieri potest de quo vide s. Altare.

Consecratio

cimiterii quomodo debet fieri habetur in pastorali.

1 ¶ Quando polluitur. R. quod si cimiterium est contiguum ecclesie tunc polluta ecclesia polluitur cimiterium sed non econverso. vt in d. c. vnico de conse. ec. vel al. li. vj. Si vero non est contiguum ecclesie vel si est contiguum sed non polluitur ecclesia. tunc polluitur per sanguinis vel seminis effusionem. sicut dictum est de ecclesia. Item quando aliquis excommunicatus vel infidelis in eo sepelitur. vt in. d. c. consuluisti et in. d. c. ecclesiam. el. ij. adverte tamen quod si essent plura cimiteria contigua. nisi parietem habentia in medio se iungentem quod polluto vno non polluitur aliud et si per portam mediam habeat accessus de vno ad aliud vt in. d. c. vnico.

2 ¶ Sed quid si pollutio vel sanguinis effusio fiat in porta in medio posita. R. Jo. An. vt refert Ge. in. d. c. vnico. quod illud cimiterium est violatum cuius causa paries et porta fuerunt facta quasi sit illius accessio p. l. et si non sunt. §. pe. et vltimo. ff. de aur. et ar. le. vbi dicitur spectamus que res cuius rei ornande causa fuerit adhibita non que sit preciosior. Et ideo legato auro legata sunt vasa aurea et legatis gemmis gemmea vasa. et secundum hoc sive gemme sint in aureis vasis. auro cedent. et idem de argento. cum l. se. Et dicit Ge. ibidem quod in dubio paries intermedius videtur principaliter factus vt faciat duo cimiteria non accessorie. vt innuit tex. ibidem.

3 ¶ Utrum similiter sit dicendum si pollutio vel effusio sanguinis fiat in porta ecclesie. R. Ge. vbi. s. quod Jo. de Jmo. dicit quod sic quando intra clausuram hostium versus ecclesiam est facta. Secus si in parte que est extra clausuram ar. no. per Bar. in. l. i. ff. de dona.

4 ¶ A quo debet reconciliari. R. quod ab episcopo sicut dictum est de ecclesia cum aqua benedicta. vt in. d. c. consuluisti.

5 ¶ Utrum debeat quis sepeliri in cimiterio polluto. R. quod non vt in. d. c. vnico.

6 ¶ Utrum corpora excommunicatorum hereticorum aut paganorum sint exhumanda quando consecrare vult cimiterium. vel reconciliare pollutum. R. quod sic si discerni possunt de consecra. di. i. ecclesiam el. ij.

7 ¶ Utrum reconciliata ecclesia reconciliatum sit cimiterium. R. secundum archi. et Ioan. an. in dicto cap. vnico quod sic si est contiguum. alias secus.

Consecratio

vestimentorum et vasorum ad divinum cultum necessariorum ad quem pertinet. vide s. Benedictio. §. i. et ij.

1 ¶ Utrum possit alienari. R. quod in vsus prophanos nullo modo debent converti que semel deo dicata sunt. sed vetustate consumpta debent comburi. et cineres in ecclesia reponi. c. cum semel. et quod ibi no. xix. q. iij. et in regula semel deo. de reg. iur. li. vj. Possunt tamen vasa ecclesiastica et calices confracti seu integri vendi in casibus concessis de quibus s. Alienatio. §. ij. x. q. ij. hoc ius. et in glo. prefate regule. Integra non nisi alteri ecclesie vel loco religioso. vt in. c. ligna. de consecra. distinc. i.

Consecratio

virginum quo tempore debet fieri. R. quod in die epiphanie nostre. et in natalibus apostolorum. et per totam ebdomodam resurrectionis. et omni die dominico. vt no. xx. q. i. §. velamen. et. c. se. et in casu necessitatis puta periculi mortis omni die puta. xx. q. i. devota. et in gl. c. ij. de consec. ec. vel al.

inno.in.c.i.de tēpo.or.ꝫ ꝙ etiaꝫ in so lennibus festiuitatibus pōt cōsecrari.

2 ¶ A quo debēt cōsecrari. Rn. ꝙ ab epo proprio. vt in.d.c.deuotis.

3 ¶ Utrū illa q̄ ē corrupta sit cōsecranda Rn. ꝙ nō.xxvi.di.aciuitis. ⁊.d c. deuotis. ⁊.c.imuēculas.ea.q. Et q̄uis fuerit violenter corrupta.tñ ꝯsecrāda nō ē qꝛ lꝫ corona ei duplicet q̄tū ad meritum nō tñ hēbit aureolā virginū vt no.in sūma.xxxij.q.v.facit.c. ille famule.ea. q. Sed theologi tenent ⁊ bene ꝙ habebit. ⁊ nec ꝑpter hoc nō ꝯsecrat. sed qꝛ ecclesie nō ꝯstat an ꝯsenserit vel ne.

5 ¶ Quid fiet de ea q̄ occulte corrupta fuit ⁊ nisi ꝯsecret̄ imminet scādalū. Rn. ꝙ eps sillabit eā ꝯsecrare faciēdo ea que nō sunt de sba ꝯsecrationis ⁊ obmittēdo substātialia.qḋ lꝫ sicut patet in.c.i. de his q̄.vi.vne.ve cā fi. ⁊ facit.c.vtilē. xxxij.q.ij. ⁊ nomen virginitatis mutabit in nomen castitatis.

Consentire videtur ſꝫ Inno.in.c.i. genesi de elec.qñ quis tacet in actu honorabili seu ꝯcupiscibili.sed in actu vituperabili ⁊ p̄iudiciali ⁊ in quo eēt verecūdū loq ⁊ ꝯdicere plerūqꝫ videt̄ dissentire.l.filiusfa.§.diuitius. ⁊ ibi gl. ff.de pen. ⁊ est glo.in.l q patit̄.ff.iuan. Et gl.i.c.plerūqꝫ.ij.q.vij.limitat Jo.ꝺ imo.i.c.vr̄a de loca. ⁊ gl.in.c. diaconꝰ xxvij.di. ⁊ in.d.l.q patitur qñ actus q fit in p̄iudiciū valet etiā illo ꝯtradicēte. Secus si nō vꝫ nisi pñs ꝯsentiat qꝛ tunc tacēs hr̄ pro ꝯsentiēte. Exemplū p̄mi vendo rē alienā dño pñte ⁊ tacente. ⁊ sic nō vꝫ.qꝛ etiā eo abñte vl' ꝯdicēte potuit vēdi in p̄iudiciū vēdentis.vt no.in.l.rē alienā.ff.de ꝯtrhen.ēp. sicut ⁊ legare pōt rē alienā in p̄iudiciū sui heredis vt no.i.c.filius ꝺ testa. Exēplū scḋi.ipignorat qs rez alienam pñte dño. ⁊ sic vꝫ vt no.i.l.gaius.ff. de pi.ac. Et de hac distinctiōe hēs tex.singularē in.l.sepe.§.cum aūt bis.ff.de re iudi.facit.l.si seruus cōis.ff.de do inter vi. ⁊ vxo.vbi frater donās rē cōem sibi ⁊ frī pñte fratre ⁊ nō ꝯdicente valet ꝯcessio.facit c.ꝯtinebat de his q̄ fi. a p̄la.vbi si p̄latus ꝯtulit bñficiū pñte capitulo ⁊ nō ꝯdicente tenet collatio. facit qḋ no.bal.in.l si tutor.C.i q.cau. in inte.re.nō est ne.vbi dicit ꝙ si quis scit aliquē se gerere ꝓ eius ꝓcuratorē. tūc si ꝯtradicēdo pōt illū ipedire. si tacet ꝯsentit. Secus si nō pōt impedire. Similē decisionē ponūt domini ꝺ rota i hīitibus cāꝫ cōmunē si vnus illoꝝ ꝯstituit ꝓcuratorē vt consentire videatur si possint ipedire. ⁊ qḋ not.bal.in l.ij.§ si vir.ff.so.ma.vbi dicit ꝙ qñ cōsensus reqritur ad habitandā ꝑsonaꝫ nō contradictio habetur pro cōsensu. vt in l.quo enim.§.i.ff.rē ra.ha.vbi dicit glo.nō ꝯtradicere ratihabitiōi par est. Ex quo arguit bal.ꝙ satisfactū est statuto florentinoꝝ requirenti ꝯsensuꝫ consanguineoꝝ in ꝯtētibus si consanguinei sciunt nec cōtradicunt pro quo facit illud singulare dictuꝫ bal.in l. potuit i vltima.q.C.de iure.deli. vbi vult ꝙ si pupillus maior infante vna cum tutore ingressus est possessionē ꝙ per hoc hereditatis est legitime ꝯp̄hēsa. Nec ob. ꝙ auctoritas debeat p̄stari verbis expressis: vt facit.l.i.ad fin.ff.de auc.tu qꝛ hoc est verum circa actus expressos. sed in tacitis tacite loquimur rebus istis ⁊ factis.iuxta illḋ: ⁊ factis loquimur.argumētum in.l.de quibus .ff.de legi. ⁊.l.itē qꝛ.ff.de pac.facit qḋ idem bal.in.l mādatum.C. man.in.ij. col dicit ꝙ societas ꝯtracta cum patre intelligitur cū filio renouata si interueniat patientia tutoris. Itēꝫ aliud dctū. in.l.post morteꝫ.ff.de adop.vbi idem bal dicit ꝙ si filius vixit seorsum a p̄re negociādo.vt emācipatꝰ p.x.ānos p̄re sciēte ⁊ patiēte p̄sumit̄ emācipatus.

¶ Sed nunquid in actu negatiuo requiratur protestatio ne videatur consentire. Rn. ꝙ in actu negatiuo abstinēs ⁊ tacens nō habetur pro cōsentiēte.facit quod no. Host. ⁊ inno.in .c. olim inter.de re.spo. ⁊ quod no. in l.le .vni ca.de pen.iuncta glo l si.ff. de procu. Similiter no.ꝙ quādo duo opponunt̄.

vnl. & solū negat vnum vł alterū affirmare. vt in .c. nōne bñdicimus de presump. fact. c. de postu. pla. Sed bñ attende istā .q. quomō tacens vł consentire: q: vł esse quasi brocardica qō. q: multas patitur limitationes.

2 ℂ Utrū etiā in consilio & tacentes qñ aliqd malū tractat sint culpabiles. R. q: existes in consilio inuoluuntur petō & tenet ad restitutionē de dāno. & silr de quibuscūq alijs qñ malo obuiare pñt & non faciunt. Rō q: qui tenetur loq & tacet ɔsentit in eius pudiciuz. l. de etate §. qui tacuit. ff. de interro. ac. & c. si post prestitū. de ɔte. li. vj. Quilibz aūt de vniuersitate tenet votuz suū exprimere in ɔcernentibus facta cōitatis ex debito officij. ar. in. c. i. de his q fi. a ma. par. ca. Et ideo ibi dicit Jnn q: ni si ɔdicat si aliqua ibi male agerentur hr pro ɔsentiente q̄ ad petm̄ & quo ad penā. Quod qdez vłr quo ad culpam hēo pro indubitato de qcūq g pōt obuiare petō ne cōmittat & nō facit xxij. q. v. hoc vł. Sz de pena nō credo. nisi in plato vel cui ex offō cōpetit. vt istis g hñt vocem in capitulo. ar. cōr q no. in .c. negligere. i. q. vij. vł nisi dolose taceat & non phibeat. ar. cōr. q. no. in .c. qre. de sen. ex. Et fm hāc distinctionez limita bar. in. l. vtp. ff. de pict. vbi vult q: solum teneatur obuiare g est subiectus illi. qui dz offendi sicut seruus fili us & glo. in. l. culpa caret. ff. de reg. iur. & tex. Jnsti. de pu. iudi. §. alia qui vult q: ɔsciuus qui extneus sit puniatur intelligē qñ hz ex offō. vel qñ dolose, nō prohibetur vel in crimine lese maiestatis. l. quisquis C. ad. l. iul. ma.

3 ℂ Qñ dz prestari ɔsensus. R. vt colligitur ex Bart. in. l. si qs mihi bona. §. iussuz. ff. de acq. hr & Pa. in. c. cū nos. de his q fi. a p. & ab alijs doc. ibidez q qñq in actu reqritur iussus alicuius. & tunc dz pcedere. vt in. d. §. iussuz. qñq reqrit auctoritas. i. ɔsensus auctorizabilis. & dz interuenire in ipso actu fm q: vbuz sonat vel modicū ante seu immediate postq vt in. d. §. iussuz. & i. l. obligari. §. tutor. ff. de auc. tu. & Jnsti. eo. §. tutor. qñq reqrit lnia & dz pcedere. c. sz. de regula qñq ɔsiliuz. & dz reqri añ & expectari rñsuz. c. cū in veteri. d elec. qñq reqritur ɔsensus & tūc si de solēnitate actus reqrit vt interueniat certo tpe non pōt interuenire post. c. auditis. ūicto. c. q: pp. de elec. Aut nō reqritur certo tpe. sz simplr ad validitatē actus & tūc si actus tenuit pt cōsentire sp. vł canonicus ɔtēptus in electiōe pt ɔsentire qñcūq vult. c. qd sicut de elec. Si sō actus nō tenuit. & tūc pōt etiā interuenire post fcm̄. sz validat actū. nō vt ex tūc. sz vt ex nunc facit qd no. glo. in regula ratū & in regula ratihabitio. & in regula nō firmat. de re. iur. li. vj. qd limito vez in alijs. sz nō in factis.

ℂ Quid reqritur vt ratihabitio cōfirmet actū pcedentē. R. bal. in l. fi. C. ad macedo. & in. l. obseruare §. fi. ff. de of. pcon. multa dicit. ℂ Sed tu dic clar* q: pmo oz sit fcm̄ noie meo. vt in. d. regula ratū. Jntellige fm glo. in. c. cum qs de sen. ex. li. vj. factum noie meo qñ mea ɔtēplatione fecit. ℂ Scdo q: habeā ratum tāq gestuz noie meo. Nam possuz hre ratū factum sz qualitatē facti non. s. q: sit fcm̄ noie meo. l. cū interdicto. C. ar. tu. & no. i. l. pōponius. ff. de nego. ge. Et ista est opinio Ja. de are. approbata in l. i. §. deiecisse. ff. de vi. & vi. ar. & p glo. fm Bar. ibidez in. §. sz & si cū qs. lz fm bal. sit gl. ɔtra ibidē in. §. quotiens. hic tñ aduerte. q: non solum ratihabitio expssa sufficit sz ēt tacita in maleficijs vtputa q: nō reuocat postq scit q: est factū noie eius aut non ɔdicit. vt li. nō ɔto. c. i. in fi. de offi. deleg. c. cum olim. el. i. C. de ince. nup l. cū ancill. s. C. de ter. l. i. & no. glo. in. c. cū ipositionibus. de vsuris li. vj. q: tunc est ratihabitio psumpta. ij. q. i. notuz. Secus cēt in non maleficijs ℂ Tertio q: actus nō reqrat psnā. q: q psnas reqrūt ratihabitio non pt ɔfirmare. Jnsti. de auc. tu. §. tutor. ℂ Quarto reqritur fm pa. in. c. i. de ɔuer. in fi. q: extrema sint habilia ad illū actū ppetrādū.

4

f. tp̄s in quo actus gestus est. ꝛ ratihabitiõis tp̄s quia si vnū istoꝝ deficiat nõ ꝓcedit ratihabitio q2 cū ratihabitio sit fictio iuris nõ põt ꝓcedere sup ipossibili. de q̄ plene p bar. in. l. si is q ꝓ em ptore. ff. de vsuca. Exēplū qdā noie in fantis interficit maioꝛ factus ratū hꝫ. certe talis ratihabitio nõ retrotrahit. q2 ipossibile erat tūc tp̄is talē mādare. Exēplū de alio extrēo. Ab aliq̄ hēbaꝫ terminū ad aliqd agēdū. amicus me⁹ noie meo fecit ego post terminū ratū habui: nõ retrotrahit: q2 sicut post terminū nõ potuissē vere facere. sic nec ficte. Rõ q2 vbi certū tp̄s ē de sba: ibi oꝫ obseruari tp̄s alr actꝰ ē nullus ipso iure. ff. de excu tu. l. scire oꝫ. §. q̄ns. q2 recedere a tp̄e est recedere a forma. ff. de ver. ob. l. q rome. §. augerius. vide bonā gl. i. l si ego. ff. d neg. ge. in fi. ꝛ pro hoc facit tex. in l bonoꝝ. ff. rē. ra. ha. vide bonā gl. in. c. q̄s sit de elec. li. vi. facit qđ no. Car. in cle. qđ circa de ele. vbi dicit ꝙ fictio nõ põt id qđ sm naturā est ipossibile exēpluꝫ insti. de adop. §. minorē vbi qs nõ põt adoptare eum quem nõ antecedit p tot annos ꝙ eū generale posset. Similiter non posset fingi ꝙ qs viueret hodie qui. ccc. annis preteritis mortuus est insti. de excu. tuto. §. sꝫ si in bello. ¶ Quinto requiritur sm Inno. in. c. pndentiaꝫ de offi. dele. ꝙ illud quod quis facit valeat. vt sit aliqd q2 quod nihil est nõ potest ratū haberi. vnde excõicans noie alterius nõ valet: licet ille ratū habeat: nisi ipse qui potest excõmunicet. Similiter si quis iurisdictionem faciat nomine iudicis nõ põt ratum haberi quia que facti sunt ꝛ solennitatem requirūt nõ possunt rata haberi: Et ideo cū sententia a nõ suo iudice lata: sit nulla de iudi. at si clerici cum alie solennitates requirantur quas ipsemet qui ratū habere vult si obmitteret nõ teneret quod fac: ergo. nec ratum habere põt si ab aliq̄ obmittentē. facit. d. l. obfuare in fi. ¶ Sexto requiritur ꝙ possit mandatum p alium fieri: quia si per aliū non

potest fieri: ratihabitio nõ retrotrahit vtputa facit quis adulteriū vel fornicationem nomine meo nõ possum ratū habere. vt dicit glo. in. l. i. §. quotiens ff. de vi ꝛ vi ar. ꝛ C y. in. l. nõ dn̄s. C. de accu. ꝛ in. c. sciant cuncti. de elec. li. vi. limita istđ verꝫ in alijs que nõ sunt delicta: sꝫ q̄ ad delicta: sꝫ ñ ꝓprie ꝯmittat sꝫ iterpretatiue: ideo eadeꝫ pena punietur tanq̄ eiusdem delicti particeps ꝛ mādato: vt notat bal. in. l. vnica. §. ne aūt. C. d ead tol. ¶ Septimo ꝙ lex nõ requirat nisi delictū simpliciter: q2 si lex regreret maleficiū. ꝛ p pams machinationē: seu tractatum nõ sufficeret sola ratihabitio. facit glo. ꝛ Jo. an. in c. i. de conuersione ꝯiuga ex quo patet ꝙ licet mulier habeat ratum homicidium viri post mortē. tamē q2 requiritur machinatio p prius. Ideo nõ impedi et matrimoniū sequēs cū illo q occidit sm Ge. in. c. cum qs de sen excõ. li. vi. ¶ Utrꝫ actus qui dꝫ expediri per ꝯsensum in cõmuni prestitum valeat si singuli ꝯsentiant vt singuli nõ collegialiter. R. Pa. in. c. cum in ecclesia de causa pos. ꝛ ꝓp. ꝙ nõ. vt in. c. genesi. de elec. ꝛ. l. ij. C. de decurio. nec est speciale in electione q̄uis glo. dicat cõtrariū in. c. i. de re. eccle. nõ ali. li. vi. ¶ Sꝫ tu tene ꝙ nõ valet. Et hoc sentit postmodū Jo. an. ibidem in nouella. ꝛ firmat Jo. cal. in. c. cū omnes de ꝯsti. ꝛ bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. ꝛ iu.

C Onseruatoꝛ qs potest esse. R. ꝙ si daē a papa oportet ꝙ sit epa vel superioꝛ prelatus: vel abbas: vl habens dignitateꝫ: vel personatum in cathedralibus: aut collegiatis ecclesijs. Item ꝙ nõ sit de iurisdictiõe vel dominio seu destrictu ecclesiastico vl ipsi illius cui daē ꝓ ꝯseruatoꝛe: exceptis illis q regibus ꝛ reginis dāē. Itē ꝙ nõ sit ꝯseruatoꝛ ꝯseruatoris sui. hūtur hec in c. hac ꝯstitutione. de offi. dele. li. vi. ꝛ extra ciuitates vel diocesis in quibus fuerint deputati: vel alibi q̄ in ciuitatibus: seu locis insignibus vbi eo

pis possit haberi peritoꝛ ꝓcedere nõ possunt. nec aliquos vltra vnã dietam a fine diocesis eozundem trahere possunt vt in. d. c. hac constitutione.

1 ¶ De qbus possint se intromittere. R. ꝙ solũ de manifestis iniurijs ⁊ violentijs. ⁊ si de alijs se intromiserint: vt ad ea q̃ iudicialẽ indaginẽ requirũt suaꝫ potestatẽ extenderint sunt suspẽsi ꝑ vnũ annũ ab officio: ⁊ pars q̃ hoc fie. i pro curauerit excõicatiõis sniam incurrit ipso facto a qua nõ poterit absolui nisi primo satisfaciat integraliter de expensis vt in. d. c. hac ꝯstitutione.

2 ¶ Que expense debẽt restitui. R. Be. ibidẽ ꝙ solũ legitime ⁊ propter hanc causam facte. ij. q. i. c. in primis.

3 ¶ Quid si reus negat notoziũ ⁊ actoꝛ vult probare. R. ꝙ ꝯseruatoꝛ cognoscere poterit qꝛ qlibet iudex cognoscere potest an sua sit iurisdictio. l. si quis ex aliena. ff. de iudi.

4 ¶ Quantũ durat eozũ officium. R. ꝙ vsqꝫ ad obitum concedentis. ⁊ tunc expirat quo ad negocia nõ cepta. vt in d. c. hac constitutione.

5 ¶ Circa munera ⁊ expensas assessoꝝ ⁊ notariozum tenetur obseruare quod de legatis statutum est. de quo vide. s. iudex. §. viij. cum sequentibus.

6 ¶ Quid de attẽptatis ꝑ conseruatores contra premissa. R. ꝙ irrita sunt ipso iure. d. c. hac constitutione. ⁊ hec verasunt nisi in eozum litteris alia potestas eis daretur vt fit cõmuniter. Et sic patet ꝙ hodie paruꝫ valet hec prouisio.

7 ¶ Sed qd si alius q̃ ille cuius est conseruatoꝛ procuraret vt se intromitteret de alijs numquid esset excõicatus. R. Be. in. d. c. hac cõstitutione ꝙ nõ. nisi participaret cũ parte postq̃ excõicationem incurrit qꝛ tũc ligaretur eadeꝫ excõicatione participando in crimine criminoso. alias non.

8 ¶ Quis potest absoluere istũ. R. Archi. Jo. mo. ⁊ Jo. an. in. d. c. hac ꝯstitutione ꝙ ordinarius ex quo cõditoꝛ canonis nõ sibi reseruauit.

9 ¶ Utꝝ possit vices suas alteri cõmittere. R. ꝙ nõ: nisi citatiões ⁊ sniarum denunciatiões: nisi aliud specialiter in eozũ lris ꝯtineatur. d. c. hac ꝯstitutiõe.

Consilium

Consilium est voluntarie preceptum necessitatis. xiiij. q. i. qđ precipitũ g ꝯsilio dñi nõ, vtitur. minus boni adipiscit. c. qsqs. ea. q. Et merito arguitur ꝙ ꝯsilia sapientũ ⁊ recta suadentiũ. nõ vult recipere. lxxxiij. di. c. i. Et i dubijs dꝫ hõ regrere ꝯsiliũ. xvi. q. ij. visis. ⁊ di. x. c. vl. xi. q. iij. excellẽtissimꝰ.

¶ Utꝝ qs teneat ex ꝯsilio dato. R. q' aut dat qs ꝯsiliũ delinquẽti: aut ꝯtrahenti. Si delinquẽti quo ad pcm̃ indistincte inuoluitur sꝫ quo ad penã seu restitutiones faciẽdã distinguo: aut talis erat facturus ẽt sine ꝯsilio. ⁊ tũc si dedit ꝯsilium ope. tenet isti. de ob. q̃ ex delic. na. §. at vbi. ope. ff. de fur. l. si qs vxori. §. i. etiã si ꝯsiliũ nõ adhibuit principalit. sed secũdario. ff. de fur. l. si pignore. §. pe. insti. de fur. §. ope. vtputa accomodauit scalã ad ascẽdendũ ⁊ hmõi. Si vero dedit consiliũ sine ope. alias facturo si tenet. d. §. at vbi ope. Nec ob. l. i. §. si qs. ff. de ser. coꝝ. qꝛ est casus specialis in quo nõ dꝫ augeri malitia serui laudãdo vl' pt dici ꝙ ibi ñ solũ ꝯsiluit: sꝫ ẽt laudãdo icitauit qđ magis ẽ ꝑ hoc facit qđ no. i. l. sepe. §. si. ff. d v. si. ⁊ in. l. i. in si. ff. man. si vo nõ erat facturus tenet. l. si remunerãdi gratia. §. plane. ff. man. sed nõ ei cui dedit ꝯsiliũ scđm glo. in regula nullus ex ꝯsilio. de reg. iu li. vi. sed ei. ꝯ quẽ ⁊ eius malefi cij noie. puta si fecit homicidiũ homicida est. 50. di. si quis viduaꝫ. ⁊ hmõi. Sed tu dic in ꝯsciã teneri etiaꝫ ei quẽ male ꝯsulẽdo corrupit quãtum potest exhoztãdo ad bonũ ar. vi. q. i. desertores. Si vero dat ꝯsilium contrahẽti ⁊ tunc si est fraudulentum tenetur indistincte. ff. de dolo. l. ꝙ si cum scireo. vbi ille qui consuluit dolose ⁊ sui lucri causa mutuare debitori non idoneo tenet actione de dolo ei cui consilium dedit. ad idem. ff. de p:oxe. l. ij. Si vero nõ est fraudulentũ. nõ tenet, vt in. d. regu

la nullus ex ꝯsilio.ff.de dolo.l. elegan/ter in fi.Et hoc verũ si est simplex cõsi/liũ q2 si esset mãdatũ ꝯsilis nõ sit frau/dulẽtũ.si est designata certa ꝑsona.pu/ta mãdat qs tibi vt ticio pecuniam ma/das ⁊ sic tenet indistincte etiã si alias erat facturus.ff.man.l.ij.§.tua ⁊ aliẽa. ⁊.ff.de ne.ge.l.iij.§.fi. Si ṽo nõ ẽ desi/gnata certa ꝑsona ⁊ tũc si alias si erat facturus tenet.vt i.d.§.plane. alr̃ nõ.

2 ¶ Utrũ ille q̃ dz aliqd agere cũ ꝯsilio alicuius possit ꝓcedere si ille mortuus est.vl' est abs̃s.vel nõ vult ꝯsulere.Re. vt colligo ex Ge.in.c.i.ne se.va.li.vi.⁊ Pa.in c.ex ꝑte de ꝯsti.q2 aut ꝯsilium dz peti ex statuto. vel ex ꝯsuetudine. ⁊ tũc põt ꝓcedere si ille mortu⁹ ẽ vel re/motus vel nõ vult dare qñ ꝑiculosũ ẽ expectare respectu actus sup quo reg/ri dz.sicut collatio beneficij. ⁊ hmõi. Si ṽo ꝯsiliũ nõ requirit̃ p statutũ.vel ꝯsuetudinẽ sed de mandato alicuius. Ge.ibidẽ tz q2 nõ põt ꝓcedere.sed dz ad mãdantẽ referri.Et hoc verũ fm Uin.⁊ Composte.nisi cõmissio facta fuisset sub noĩe dignitatis.q2 si mor/tu⁹ ẽ expectabit successor.ar.c.qm̃ ab bas de offi.dele.Pa.ṽo limitat verũ. nisi immineat ꝑiculũ ex dilatione.ar.l. si lõgius.§.si filius.ff.de iudi.⁊ in.l.si cũ dotẽ.§.sed si latitat.ff.so.ma.⁊ hoc sen/tit Bar.in.l.i.§.si plures.ff. de exerci/to.Ratio fm eũ q2 mãdatũ dz itelligi fm iura.ar.c ex litteris.de ꝯsti. ⁊ .c.ij. de rescrip.Sed de mente iuris est q2 si põt haberi:habeat.⁊ si nõ põt hẽri:⁊ ꝑiculũ sit ĩ mora.ꝓcedatur ad ꝯsuma/tionẽ actus vt in.d c.i.Et placet mihi quia sic.videtur de mente mandantis

3 ¶ Utrũ actus gestus teneat si põt peti ꝯsiliũ ⁊ nõ petit̃.Re. Pa.in.d.c. ex pte q2 si mãdator ex forma mãdati voluit requiri ꝯsiliũ.nõ tz actus nisi reqrat̃. vt in.c.cũ i veteri.de elec.Si ṽo est ex dispositõe legis.⁊ tũc si lex a principio cũ dedit ꝑtãtẽ mãdauit ꝯsiliũ reqri:si/milr̃ nõ valet ex defectu ꝑtãtis .q2 ha/buit eã modificatã ⁊ qualificatã.⁊ sic itelligerẽ.c.nouit.de his q̃ fi.a ꝑla.ts

q2 sine clausula decreti actus est nullus aut hñti ꝑus ꝑtãtẽ mãdauit supior vt ꝓcedat cũ ꝯsilio.⁊ tũc tz lz sit puniẽ/dus ar.c.dilectus.el.ij.de preben. vide glo.singularẽ.in Cle.i.de iure patro.

4 ¶ Utrũ obligatus petere ꝯsiliũ teneat̃ illd' seq.Re.Ge.in.d.c.q2 aut peti.dz ab eo a cuius ꝑtãte depẽdet ꝑncipalr̃ act⁹ vt q2 cleric⁹ nõ ꝯueniat̃ corã alio epo sine ꝯsilio ꝓprij ⁊ sic tenet̃ seq.⁊ iste ẽ cãus in.c.i.de fo.cõpe.cũ gl.Si ṽo nõ depẽdet actus ab eo sz vna cũ aliis dz itere sse:tũc si p alia iura dz seq clarũ ẽ q2 artabit̃. ⁊ ita ꝓcedit gl.i.c.ij.ď cor. vici.fm intellectũ Do.patet hoc in.c. studeat.5o.di.qď reqrit ꝯsiliũ alioꝝ epoꝝ in dispositione sacerdotis.⁊ intel/ligitur q2 seqnt ꝑꝑ.c.si ãt ꝑsb'i. xv.q. vij.aut ñ appet p alia iura expsse q2 de/beat seq tũc si dz reqri a ꝑncipe officij sup illa oz seqmr.ꝯclusio est inno.in.c. venerabili.de offi. dele. Nã coadiutor ubi dat⁹ hz officiũ sup reb⁹ ecclie sicut ꝑlatus cui datur.ergo dz seq eius ꝯsiliũ Aut nõ dz reqri a ꝑncipe officij: sz ab hñte ius ⁊ sic tenet̃ seq.vñ si mãdat̃ p̃/uideri alicui de ecclia reqsito ꝯsilio pa/tron̄i dz ꝯsiliũ seq cũ hẽat ius in tali p̃/uisiõe ecclie.dcm̃ ẽ Jo.an.in c.dilect⁹. de offi.le.⁊ i.c.i. de ca. mo. Aut nõ dz reqri ab hñtib⁹ ius:tũc si mã hẽat q2 debeat seq sequẽdũ ẽ.puta si ꝯsulat̃ ali/cui ne ordinet̃ ꝑꝑ irregularitatẽ ⁊ ita ꝓcedit tex in.c.ad aures.ď eta.⁊ qlĩ.⁊ ita eũ itelligit Jo.an.i.d.regula null⁹ ex ꝯsilio.aut mã nõ hẽt vt seqtur ⁊ sic nõ tenet̃ seq.ď cle.cũ in veteri ď arbi.cũ oli.adde fz Jo.an.i regula null⁹ li.vi. in mercu.q2 si dicat̃ iuxta ꝯsiliũ.vl' fm ꝯsiliũ talis tenet̃ seq. Et fm Cy.in.l. id qď paupib⁹.C.ď epi.⁊ cle.idẽ dicen/dũ qñ dr̃ ď ꝯsilio talis.sec⁹ si dr̃ cũ cõ/silio.Sz io an.vbi.s̃.⁊ bar.i.d.l.id qď si approbãt hoc sz tenẽt q2 ñ tenet̃ seq. Ego recurrerẽ ad itentionẽ mãdãtis.

5 ¶ Sed pone q2 tali obligato seq ꝯsiliũ.det̃ ꝯsiliũ iniustũ.Re.Do. ⁊ seqn̄/pa q2 nõ dz seq:q2 ꝯsiliũ iportat q2 sit iustũ.vt in.l.licitũ ⁊ meritũ.ff.de adm.

m. et no. bar. in. l. i. §. si pter. ff. de exerci. et sm eundē. Do. possent pferre sententiaz 9triam. Quod verum sm Pa. de eqtate: secus de rigore iuris. Quod verum credo: nisi periculum esset expectare. qr tunc posset dare etiam de rigore iuris vt. s. dictum est.

¶ Quid si papa mādet collegio vt eligat vnuz cum consilio talis poterunt ne eligere euz a quo 9siliuz petere dēt. R. Pa. in. d. c. cū in veteri q sic s3 hosti. secus si 9silio et assensu mandasset. qr nō posset: qr in primo casu pōt 9sulere ne ipsum eligāt. et sic nō 9senire aū electionē. s3 in scdo casu. qr os 9sentiat notabit ambitiosus vt in. c. post petitā de electōe ex quo p3 q l3 statuto caueatur. ne mulier possit alienare. nisi de cōsensu duoz agnatoz: tū alienatio facta vnius de 9sensu alteri9 agnati valet. immo plus dicit hosti. vt recitat pa. vbi. s. q si 9mittat aliqd fic cū 9sensu et 9silio triū et vn9 dissentit et duo 9sentiunt q sufficit, dūmō tertius nō contēnatur.

¶ Quid de pponētibus in 9siliis aliqd quo prauiu iniuste dāníficentur: vl q fiant iniqua statuta. R. sm Bar. q tenentur ad restitutionē insolidum: qn talis dānificatio nō fuisset facta nisi ex eorum propositione vltra mortale peccatuz qd cōmiserūt pponēdo.

Conspiratio vide. s. consunctio.

Constellatio vide. j. sors legum.

Constitutio alia ciuilis. alia ecclesiastica. Ciuilis. ciuile vl forēse ius appellat ecclesiastica vero canonis noīe censet. iij. di. §. i. vbi dicit glo. q ēt aliqñ 9stitutio ecclesiastica appellat canō qñ 9stituitur in vniuersali 9cilio. Aliqñ decretum qñ papa statuit de 9sensu cardinaliū ad nullius 9sultatione extra de elec. bone el. i. qñqz etiaz solus. ex de rescri. c. i. aliqñ epistola decretalis qñ papa statuit aliqd ad alicuius 9sultationē aliqñ dogma. qd cōsistit i doctrina fidei xpiane aliqñ mandatum qd cōsistit in doctrina moz aliqñ interdictuz quo nulla pena addicitur fact. c. si qs dogmata. xxv. q. ij. aliqñ. sanctio qñ addit penā. xvij. q. iiij. si qs Cōstitutio tñ proprie dicitur qd princeps statuit. c. constitutio. di. ij. large accipitur pro omni iure scripto. c. cum omnes de consti.

¶ Utrū 9stitutio pape que a principio 9muniter nō recipit ipso sciēte et tollerāte obliget ad pcm. R. Pa. in. c. q; circa. de cōsan. et affi. post. D. Ant. q nō pro quo facit qd no. iiij. di. § leges. de treu. et pa. c. i. si vero a principio a maiori pte recipitur sic obligat. qūuis mi nor pars. nō seruet. Et sic itelligo. c. cū tādudum de preben. q multa p panētiam tollerantur que si deducta fuerit in iudiciū exigēte iusticia nō debēt tollerari. vide qd dico. j. Cōsuetudo. §. x.

¶ Utrum omnes 9stitutiones emanante post cōpillationem decretaliū habeant vim. R. q nō nisi de his fiat mētio in. vi. li. decretaliū. vel nisi sint fcē post dictum sextum. vt probatur in prologo dicti sexti. De hac mā. vide. j. lex.

Consuetudo ē ius quoddam moribus institutum qd p lege suscipitur. c. 9suetudo. i. di. et de hac hic loquor nō de illa 9suetudine large dicta qua qs dicitur 9suetus facere aliqd iā est quoddā ius priuatū nō publicū vt ista de qua hic vt. l. de quibus et. l. cum de 9suetudine. ff. de leg.

¶ Quis potest 9suetudinem introducere. R. q ille q pōt facere legem. qr a quo remouetur genus et eius species. l. filius in fi. ff. de dona. et. l. unigenitū §. si fraudādi. ff. de pactis in glo. ergo a 9no sensu. 9suetudo est species iuris. Insti. d iure naturali. §. constat.

¶ Que requiritur ad faciēdā 9suetudinē. R. q. v. de necessitate. vt hēat vim legis. ¶ Primū q sit rōnabilis. qr de substātia legis ē q sit rōabilis. iiij. di. erit aūt. Ideo consuetudo rōne carens nunq̄ hebit vi legis. Et no. q vt dicit D. An. i. c. fi. de 9sue. Et refert. Ge. l. c.

lз.de ɔsti.li.vj.ɔsuetudo tñ tñ est rõna bilis in q̃tum pticipat de fine iuris. Fi nis iuris canonici ẽ felicitas aie. finis iuris ciuilis ẽ bonuз publicũ. vt notat glo.de iureiurã. cuз ɔtingat. Et iõ con suetudo dз ɔuenire religiõi discipline ꝛ saluti. Si ḡ istis est ɔ̃ria puta qꝛ nu trit pctm̃ de se ẽ irrõnabilis ꝛ non põt fuari sine pctõ.viij.di.que ɔ̃.ꝛ ser c.se. q̃uis cõueniret iuri ciuili. sicut vsure q̃ pro bono publico ꝑmittebant. vel dic fm pa.in.d.c.fi.ꝙ qñ ɔsuetudo aliquo bono fine instituit df rõnabilis lз sit ɔ̃ ius qḋ est rõnabile qꝛ illud vno respe ctu istud alio exẽplũ ius statuit ꝙ eps tractet negocia cũ ɔsilio capituli.c. no uit ꝛ.c.q̃to de his q̃ fi.a pla.ꝛ est rõ qꝛ firmius est iudiciuз plurimoꝝ.c. pruden tiam.de offi.dele.ꝛ.xx.di.de qbus vbi df.facilius inuenit qḋ a pluribus senio ribus q̃ritur tñ ɔsuetudo põt introdu cere ɔ̃riuз vt in.c.nõ est.de ɔsue.li.vj. q̃ tñ erit rõnabil' alia rõne.vз vt facili' expediant negocia lз vez diuinũ nõ sit contra veritatem ꝛ bonos mores.

3 ¶ Sed q̃ro an alia ɔsuetudo possit eẽ rõnabilis q̃ sit ɔ̃ legem dei ꝛ nãlez ꝶ. pa.vbi.s.ꝙ p̃cepta dei q̃dam sunt mo ralia.vtpura.q̃ mores instruunt ꝛ ifor mant sicut non occides. honora patrẽ tuum ꝛ hmõi ꝛ in istis põt ɔsuetudo distinguere limitare ꝛ augere si rõ nã lis suadet. nec est pctm̃.qꝛ presumẽduз est ipm deũ sic voluisse cũ noluerit oẽs casus distinguere sз dederit regulas ꝛ ptãtez vicario suo.xxvij.di.quodcũqз ligaueris. lз vbi rõ nulla nãlis sugge rit ius diuinũ distinguere seu limitare nulla lex põt ꝛ minus cõsuetudo.ꝛ caз faciens dr̃ errare. Et sic intellige tex.in c.sunt q̃dam.xxv.q.i. Quedã sunt pre cepta mixta.i.figuralia. Et istoꝝ q̃daз sacralia de quibus poterat rõ reddi ad litteram.vt de circumcisione.ꝛ de puri ficatione post partũ mulieris. Quedã ṽo cerimonialia.de qbus rõ reddi nõ poterat q̃ ad lrãm.lз solũquo ad itelle ctum.vt illud.nõ arabis cũ boue ꝛ asi no.ꝛ hmõi. Itẽ quedaз iudicialia sũt q̃non obligãt hodie nisi lз ꝙ dicaз in fra decime.§.Et ɔ̃ ista valet ɔsuetudo.

4 ¶ Scḋз qḋ reqrit ẽ ꝙ mores ꝛ actus hoium p quos introducit ɔsuetudo so luз.vt.d.l.de qbus sint tales ꝙ pbabi liter arguãt ɔsensuз ppli il' ius q põt fa cere cõsuetudinem dicta l.de quibus.

5 ¶ Sed quõ possiз p̃sumere de ɔsensu ppli volentis introducere ɔsuetudinez ꝶ.ꝙ actus aut pcedũt a supiori vt sũt actus iudiciales.tũc si ɔsensus ppli ac cedat a p̃ncipio vel ex post facto tacite ꝛ sint freq̃ntati ita ꝙ saltẽ sint duo.vt due snie ꝛ lapsus tpis sic p̃sumit ɔsue tudo.qꝛ hñt aptitudinẽ ad ɔsuetudinẽ inducendã ff.de inoffi.te l nã. ꝛ his ꝛ ff.ad silli.l.si quis.§.quod sub eodẽ te cto. Si ṽo tales actus nõ sunt iudicia les vt vendere.locare.ꝛ hmõi aut ac' priuatoꝝ.vt ẽ videre in porticibus sup viam publicã tunc non sufficiunt duo actus.sз reqritur freq̃ntia ꝛ multitudo actuuз.ita ꝙ totus ppls sciat l.sз ꝛ ea. ff.de legi.ꝛ.l nã imꝑator ibidẽ.ꝛ.ff.de insti ac.l.sз ꝛ si pupillus. Item ꝙ sint actus tal' publici ꝛ ita notorij sз cõez opinionem doc.vt verisilr transierint in notitiã totius ppli dicta l.sз ꝛ si pu pillus §.prescribere. Et rõ est qꝛ ops vt interueniat tacitus cõsensus popli si dз esse ɔsuetudo qꝛ ex vno actu agno sci non põt q̃uis sit notorius nisi hẽat cãm successiuam p tp̃s debitum ad in troducendã consuetudinem. vtputa.si pons edificaret in publico.ꝛ hret cãm ꝑmanentem. Silr̃ si beneficiũ seculaꝛ confert regulari ꝛ possidetur tpe habi li ad ɔsuetudinẽ efficit regulare. ꝛ ɔ̃ rio.vt in.c.cũ de beneficio de p̃bẽ.li. vj.vel nisi appareat de expresso ɔsensu populi volentis introducere ɔsuetudi nem p illuз actum sine q̃ ɔsensu nunq̃ erit ɔsuetudo.vt notat glo.in.d.c.con suetudo. Et lз glo.in.c. ita nos.xxv.q. ij.ꝛ in.c.cum eccl̃ia.de cã pos. ꝛ p.vi cat ꝙ binus actus in criminalibus fa cit ɔsuetudinẽ. Intellige de ɔsuetudine large accepta non de ista de qua hic.

6 ¶ Tertiũ qḋ reqrit est vt sit introdu

tia et certa scia: non p errore: q: si talis e error: q tollat ɔsensus nō pt eē ɔsuetudo q: dficit cā. l ɔsensus ppli. d. l de qb⁹.

7 ¶ Quartū q regrit e q maior ps populi sit vsa illa consuetudine. Intellige de maiori pte ppli hñtis ɔsensus habilem ad faciendum leges. vñ pueri mulieres et furiosi et hmōi non cōputant in numero. q: nō pñt ɔdere legē. vt in l. i. ff de legi. et non solus maior pars s; op; sint due partes ppli vel collegij vt in l. nulli. et in. l plane. ff quod cuiuscq3 vni. alr sicut legem non possunt facere. sic nec consuetudinem.

8 ¶ Quintū qd regrit est tps debitū. s; circa quantū tps regratur. Et pa. in. d. c. fi. de ɔsue q l; varie sint opi. tñ istud hñt q de iure ciuili regrit tps x an. q: iura regrunt tps longū ad introducendū ɔsuetudinē. C. q̄ sit lon ɔsue. i rubro. et in nigro: et ar in. l. ij. C. de fundo. et longus tps est. x. an C. de p. lon. te. p. tot. et in gl dicte. Et C q̄ sit lon. ɔsue. et B l; bar. in d. l de qbus. et cy. mō. l. ij. de iure at canonico dic q aut ɔsuetudo est pter ius. et sufficit tps. x an. facit glo. in. c. fi. de ɔsue. li. vj. et tñ c. ɔsuetudo. xij. dī. limita fm ino. in. c. cū dilect⁹ de ɔsue. nisi veniret ad detrahēdū iuri alicuius eccle pticularis q: tunc regrit tps debitū ad pscriptionē secus si eēt ɔ ecclam vlem. S; pa. in. d. c. fi. et idē tps regrit ɔ ecclam vlem. aut consuetudo est ɔ ius canonicū et regritur tps. xl. an. q: op; sit pscripta. vt in. d. c. fi. et in. c. ij. de ɔsue. li. vj. dicit tñ do an to. i. d. c fi. q si papa scit. sufficit tps. x. an. qd e singulare. si vo ɔsuetudo esset ɔ ea q̄ reseruata sunt pncipi in signum spālitr puilegij: tūc tā; de iure ciuili q̄ canonico regrit tps de cui⁹ inicio memoria non sit. vt est tex in. c. super quibusdam de verbo signi.

9 ¶ Utrū talis ɔsuetudo tollat legē ɔtrā. R. q sic si supior scit et tollerat facit gl. in. ca i. de treu et pa. et ob ibi no. Bos. vñ dicit. d. An. q nō regrit alia pscriptio q: ex q̄ supior videt et tollerat nō vr velle vinculū inicere pa. ibi dicit q sufficit bīnus vel trinus actus vt tollat. Si vo supior ignorat tunc distingue aut lex ɔtria h; clausulā derogatoriam ad ɔsuetudinē. et sic nō valet ɔsuetudo q: lex sp loquitur. l. arriani C. de here. Et hoc verū fm d. Ant. in. c. fi. de ɔsue. nisi ex noua cā: vel ēt antiq̄ verisilr non cogitata ɔsuetudo induceret quā si princeps cogitasset admisisset ar. l. si hoies ff. mā. est tex. iuncta glo. in cle. statutus. de elec. vl scdm Ge. in. c. l; de ɔsti. lib. vj nisi lex tñ resisteret ad finē: vt consuetudinē preteritaz tollat q p; qñ nō facit mentionē de ea nisi vt eam tollat qñ alr non tolleretur vt p; in. d. c. l; q: tunc potest induci noua ɔsuetudo. Et ita pōt procedere glo in cle. statutū de elec. Propterea tenet Pe. de peru. i tracta. de canonica portione circa fi q potest introduci noua ɔsuetudo ɔ cle. dudum. de sepul Si vero non h; clausulā derogatoriam: v; consuetudo ɔ legem. ar l. ex facto. ff. de vul. et pu. sub. dummodo sit prescripta quo ad tollendum ius canonicum: q: quo ad tollendum ius ciuile non op; sit prescripta: sed sufficit tacitus ɔsensus populi q: seculares hñt ius condendi leges ēt contra legē imperatoris ab ipso imperatore l. oēs populi. ff. de iusti. et iu. et iō pñt inducere consuetudinē: non sic est ɔ ius canonicum. Sed op; prescripta sit et non sit tale ius quod prescribi nō possit: et ideo q laici non possunt prescribere spiritualia. sic nec consuetudinem inducere. c. masana. de elec. etiam si non esset memoria de eius initio. vt no. Jo. an. in. c. ij de preben li. vj. facit quod dicam. j. matrimonium. iij. impedimento xvij. § i. de statuto.

10 ¶ Sed pone q lex seu statutū h; excōicationez annexā in ɔfacientes: nūqd idem erit vt ɔsuetudo tollat. R. vt colligo ex Car. in plogo cle. Jnno. et cal. d. An. et Pa. in c. i de treu. et pa. qdā; tenent q non excusantur facientes ɔ: et qñ solum esset preceptiua: q: ex quo a principio ligaunt ɔuenientes ad penā non tollitur eius dispō. q: tps non est

modus tollende obligationis.l. obligationũ la.ij.§.placet.ff.de ac.ꝫ ob.Sed tu tene ꝙ si ꝯtrariũ legis vel statuti nõ est de se mortale pctm̃ remota lege vel statuto nõ ligat ꝫ ꝙ.s̃.dixi ꝺ lege simplici. Et sic tene ꝙ nõ erũt excõicati facientes ꝯtrariũ ex quo ꝑ biniũ actum scm̃ est ꝯ legis latorẽ scientẽ ꝫ valentẽ ꝯdicere:ꝫ nõ ꝯdicẽtẽ. Ubi aũt ignorat requirit tps.xl.annoꝝ si est ius canonicuꝫ:vel si est statutuꝫ epi:ꝫ credo sufficiãt.x.anni.vñ añ deliquẽtes sine rõnabili cã bñ ligabuntur ꝫ pena ꝫ culpa.sed post nõ. Nec ob.ꝙ ex quo tales peccauerũt nõ poterit induci ꝯsuetudo:qꝛ successores pñt extiare ꝙ ex iusta cã nõ seruauerũt.facit tex.in.c.cuꝫ oliꝫ de cle.ꝯiu.ꝫ.xv.q.vi.c.cum multe.vbi loqtur de lege penali abrogata ꝑ ꝯtriã ꝯsuetudinẽ. Si vero ex rõnabili cã nõ seruauerũt ꝑdecessores:sic etiã nõ peccauerũt nec ligati fuerunt.facit ꝙ not. archi.in.c.vtinam.lxxvi.di.

11 ¶ Quomõ interrumpit̃ ꝯsuetudo.Re. Pa.in.c.fi.de ꝯsue.ꝙ si est ꝯpleta ꝫ ꝑfecta reqritur tps.x.annoꝝ ꝫ sic intelligit Jo.an.ibidẽ:alr̃ nõ frãgitur etiam ꝑ plures alios ꝯtrarios actus. Si vero nõ ẽ cõpleta sufficit vnus actus ꝯtrarius. ita ꝙ de nouo oportet incipiatur ar.l. vbi duo.ff.de reg.iur.

12 ¶ Utrum ex cõsuetudine possit introduci vt exigatur aliqd ꝑ spũali sine simonia. Re. Pa. in.c.suam de simo.ꝙ sic qñ nõ ꝑcessit exactio.sꝫ ex mera liberalitate ꝫ deuotione populi talis cõsuetudo est introducta.facit.c.ad apostolicam de simo.vbi dicit cõpellẽdos ad laudabilẽ cõsuetudinẽ seruandaꝫ. Si vero exactio precedens dedit causaꝫ cõsuetudini tũc nõ vꝫ cuꝫ habeat initiuꝫ vitiosũ. ꝫ sic intelligitur tex.in.c.cũ in ecclesie de si.si bene ponderetur limitatio hec vt.j.simo.ij.§.xxi.

13 ¶ Sed q̃ntuꝫ tps reqrit̃ ad istã cõsuetudinẽ introducendã.Re.Pa.vbi.s̃.ꝙ tps.x.annoꝝ.qñ qꝛ clericos nõ astringit:sed laicos inter quos regulariter currit cõsuetudo ex cursu.x.annoꝝ vt cõiter no.in.l.de qbus.ff.de legi. item qꝛ pia.ꝫ ideo etiam de iure canonico sufficit prefatum tempus.vt no. glo.in.c. fi.de ꝯsue.li.vi.

14 ¶ Utꝝ in oĩ pacto intelligatur actum ꝙ est ꝯsuetũ.Re.ꝙ sic.l.semꝑ in stipulationibus.ff.de re.iu.tex.est in.l. qđ si nolit.§.q assidua.ff.de edil.edi.ff.ꝺ aq̃ plu.ar.l.si prius.§.placuit.C. loca.l. iꝫ. ꝫ.ff.de leg.cõmis.l.iiij.q̃ incipit.si tum dns.ar.ff.ꝺ pscrip.ꝑ.l.si tibi ꝑptera dicit bal.in.l liberto .C.de ope.li.ꝙ q cõduxit operarios alio nõ expresso tenet eis prouidere in expẽsis ꝫ ferramẽtis sꝫ ꝙ est ꝯsuetũ:ꝫ nõ alr̃.allegat.d.§.placuit ꝫ bar in.l.nemo est q nesciat.ff.de duo.reis.dicit ꝙ si ꝯsuetudo est ꝙ doctor legat ꝑ substitutum.intelligitur ꝙ istud possit:licet nõ sit actum.

15 ¶ Utꝝ cõsuetudo praua excuset a pena huius seculi.Re.fin gl iiij.di.i.c.de nicꝭ ꝙ sic:si ꝯsuetudinis prauitas nũdũ est declarata ꝑius.secus quo ad deum. Quod verũ intelligo ꝙ nõ excusat quo ad deũ qñ ignorãtia praue cõsuetudinis esset crassa.vt puta ꝯ ius nã le.xxxij.q.vij.flagitia. Secus vbi esset ꝑbabile dubiũ sup ꝯsuetudinis validitate.nã tunc ignorantia legis nõ est pctm̃.vt in.l.regia.ff.de iu.ꝫ fac.igno. ꝫ in.c.cũ dilectus.de cõsue.ꝫ qđ not. inno.in.c.ꝑ tuas.de si.ꝫ glo.in.c.vno. de postu.pre.li.vi.in ver.decetero.

16 ¶ Utꝝ ꝯsuetudo iterpꝛetet ꝑuilegia indulgentias ꝫ statuta sicut ꝫ legẽ.Re.ꝙ sic.c.cũ dilect̃.de ꝯsue.l.si de iterpretatione.ff.de legi.ꝫ qđ no. Joã.an.in.c. quod dilectio de ꝯsangu.ꝫ affi.

17 ¶ Ubi hꝫ locũ ꝯsuetudo.Re.ꝙ in illis locis vbi viguit. vt not. Pa.in.c.cum oliꝫ de ꝯsue.ꝫ iđ nocet ꝯ ꝑuilegia generalia studij in loco vbi viguit:sꝫ nõ in alio loco ꝺ qb̃ꝫ i aũt.hita.C.ne fi.ꝑ pa.

18 ¶ Utꝝ papa reuocet cõsuetudinẽ per particularẽ si de ea nõ facit mentionem. Re.ꝙ nõ.c.licet.de consti.li.vj.

19 ¶ Utꝝ oẽs teneant seruare vnã ꝯsuetudinẽ.Re.ꝙ nõ sed quilibet iuxta necessitatẽ cõsuetudinẽ romane ecclie vbi ꝑ

fatur extra fidem et articulos eius nec papa mandat vt seruetur. vide glo. in c.i.de sum.tri.li.vj.et c. nolite.ij.di.fa cit.c.qm.de ferijs.et ibi Pa.

20 ¶ Utrum in his que sunt mere facultatis inducat consuetudo prout est ius primarum in prandicum facientis. R. quod non. neque ex donatione mere facta. vt no.an.l.i.ff.de seruitu.et per Cy.in.l.ij.C.que sit lon.consue. et per Jo.an.in.c.i.de ecle.con.facit quod no.ino.in.c. bone el.ij.de postu.p. vbi dicit quod recepto de longe venientino ac quirit q̄si possessionem consuetudo licet plu ries fuerit receptus. et bar in.l.cum de in rem ver.ff.de vsur.et.l.operas.ff de ope li.di cit quod licet rusticus dederit vnum par capo num per decennium ex liberalitate filii iuit quis ad molendinum tuum non inducitur consuetudo: quia isti actus sunt mere facultatis.

21 ¶ Quot actus requirunt vt quis dicatur habere aliquid in consuetudinem. R. quod in casi libus requirit quod sint tot actus quod faciant prescriptionem: nam tres actus aut quat tuor non faciunt consuetudinem nisi sit le gitime prescripta. vt no.glo.in.d.c. cum ecclia de ca pos.et ppie. Uerum est quod duo vel tres actus tuent aliquem in pos sessione quousque sit dubium.xvij q.ij. seruitium. In criminalibus vero introdu citur per binum actum. vt s.§.v.

22 ¶ Utrum omnis consuetudo proprie dicta sit obligatoria sub pena mortalis pecti. R. quod non: quia quamuis sit lex: sive habeat vim le gis consuetudo. tamen sicut non omnis lex obli gat ad mortale: sic nec omnis consuetudo. Sola ergo illa consuetudo obligat ad mor tale que introducta est ea mente vt sit prohibitum: vel preceptum sub pecca to mortali: quod potest perpendi quando com muniter tenetur ab omnibus quod faciens contra peccat mortaliter.

Contemptus

secundum collec. in.c.i.de con sti.proprie est quando ex sola voluntate non vult quis subiacere se statuto: vel precepto obedire. et non potest apparere quo ad fo rum extrinsecum nisi post monitionem. Sed si quis transgreditur preceptum ex concu piscentia: ira vel negligentia: aut alia

particulari causa non peccat ex contemptu. Idem tenet Ste. vt refert Car. in clemen. eos.de sepul. nisi quis ex particulari causa induceretur sepius ad iterandum: quia tunc etiam videtur contemnere secundum eum. Et hoc verum quo ad presumptionem: non quo ad veritatem quia etiam frequenter factum ex aliqua causa non est contemptus. Disponit tamen consuetudo ad contemptus. vt no. Tho.secunda se.q.lxxxvj. ar.penul.in resolutione vltimi argumenti. pro his facit.xj.q.iij.c.excellentissimus. vbi ponit aliud esse peccare ex necessita te. aliud ex ignorantia: aliud ex contemptu.

¶ Utrum faciens ex contemptu contra exhorta tionem superioris peccet mortaliter. R. vt col ligitur ex dictis doc. quod aut facit contra: quia con temnit auctorem et illum negando et tali contemptu: non solum peccat mortaliter sed si talis superior est papa velut hereticus est puniri: vt dicit gl.i.c.generali.de elec. li.vj. et Pau.in cle.i.de eta. et quali. et est infamis. vt no.glo.vj.q.i.infames. Si vero non contemnit aucto.le persone: sed ob seruantiam consilij.seu exhortationis: et sic solum peccat venialiter si consilium est re uerentie: vtputa quia subditus deberet fa cere tamen prelatus non vult precipere: sed potius consulere. Si vero esset necessitatis quod prelatus consulit: sed nolit precipere forte propter scandalum: sic peccat mortaliter. vt no.in.c.ad aures.et in c.fi.de temp. ordi. Si vero consilium est perfectionis nec etiam venialiter peccat. Et tunc est perfectio nis quod licite potest dimittere. sic no. Arc. vj.di.c.testim.et.xxv.di.§.alias. Et sic intellige glo. et iura que allegat in d.c. generali.et ibi Ge.

Contentio

proprie est im pugnatio veri tatis cum confidentia clamoris secundum Ambro. Largo autem modo est etiam sine impugna tione veritatis de qua dicitur.xlvj.di. in prin. nihil est impudentius arrogantia rustico rum que garulitatem auctoritatem putant.

¶ Quotuplex est contentio. R. quod triplex.

¶ Una clandestina. et hec est de qua i.cor. i.et que hodie est in secularibus erga do ctores quando alium magis laudare videt contendunt contra laudatores. Item circa

predicatores circa religiosos: aut religiones: et licet de se nõ sit nisi pctm̃ veniale: tñ multotiens euenit mortalia: puta detractiones aut aliud malũ iux illud. Ubi est zelus et ɔtentio: ibi incõstantia et omne opus prauum. Jac. iiij. ¶ Alia est disputationis. et hec pt esse mortal' triplr. ¶ Primo qr est ɔ̃ veritatem et si nõ fiat cum inordinato clamore. Et hoc intelligo de re alicuius importantie: puta ɔ̃ fidem: bonos mores: vel pertinentia ad vtilem doctrinam: et notabilr. Nã ɔtentio que fit inter pueros etiam ɔ̃ veritatem non est peccatũ mortale. ¶ Scdo qr est ɔ̃ honestatẽ. vt puta ita inordinate ɔtendendo et pro veritate q notabile scandalũ sequat. alias erit veniale inordinate ɔtendere de fide et huiusmodi. ¶ Tertio qr mã est phibita. sic vt publice disputare et ɔtendere de fide et hmõi: nisi doctis et necessitate iminẽte: aut ɔtendere in iudicio de eo qđ facere tenet sicut illi q debent dare vt hẽant dilationẽ soluendi ɔtendunt. Alia est ɔtentio litigationis. et hec est piculosa pp multa mala q ibi imiscent non tñ phibita. alias ius canonicũ esset dãnandum. Potest tñ esse illicita dupliciter. ¶ Primo rõne iniustitie quia scienter litigat ɔ̃ iustitiam. et sic est mortale pctm̃. ¶ Scdo rõne scandali. s. illius a q petitur. Et hoc intelligo si ẽ scandalum pusillorum non phariseorum. Et tunc est phariseorum qñ declarat eis sua non esse q ab eis petunt vel iniustã cãm' fouere. et tñ ex malitia nolũt debitũ facere ɔ̃ turbant: et scandalizant. qr tunc nõ est necesse desistere. fm notata in. § .s. xiiij. q. i. Alle. aũt scda scđe titulo de cõtentione. dicit ɔtentio pt fieri pluribus de causis. ¶ Primo cã malignitatis. vt cum qs vult iniuste vincere: vel aias simplicium puertere. et sic est pctm̃ mortale et phibet. ij. thi. ij. Noli cõtendere vbis. Si tñ hoc fit in his in qbus nullum est piculum et ex qdam leuitate nõ erit mortale pctm̃. ¶ Scdo cã necessitatis. et hec nõ est pctm̃. Uñ glo. super illud puer. Nõ ɔtẽdas aduersus hoiem frustra. dicit nõ vetat ɔtentionẽ ɔ̃ male facientẽ vt corrigat: qr frustra nõ fit: sed certa necessitas cogit. ¶ Tertio ex cã exercitationis. et hec nõ est mortale pctm̃. lz aliqñ ɔtingat eẽ veniale pctm̃ pp indebitum modũ. ¶ Quarto cã eruditionis. et licet. ¶ Quinto ex qdam titillatione glie. vl' honoris et sic est pctm̃ veniale. sic fuit Luce. xxij. Facta est cõtentio qs eorum etc. ¶ Sexto ex cã conatus bone opationis et hec pcipit Luce xiij. Cõtendite intrare p angustam portam. et hec est meritoria.

Continuum

Continuum est prius inter se nõ intermissas ɔiũctio. vnitas ẽ sine mixtura. ¶ Cõtigua dicũr quorum extrema se cõtigunt. v. phi. Et ideo est dña inter continua et ɔtigua qr ɔtinua sine medio. ɔtigua cum medio stant. no. Ge. in. c. vnico de ɔfe. ec. vel al. li. vj. 1

Contractus

Contractus est fm glo. ray. in ti. de negocijs secularibus quasi in prĩn. vltro citroqz obligatio ex voluntate et pacto surgens partium.

¶ Quot modis ɔ̃hunt. R. q. iiij. modis re vbis. lr̃is et cõsensu. insti. de obli. in fi. De quo dic vt. j. obligatio. § iij. 1

¶ Quasi ɔ̃tus ãt est obligatio q puenit nõ ex ɔ̃tu: vel maleficio: vel qñ. sz qdam medio. sicut qñ qs agit negocia alterius sine eius mãdato aut exercet tutellã: vl' ẽ curator et hmõi. vt insti. de ob. que ex quasi contrac. na per totum. 2

¶ Quomodo dolus annullet contractum. vide infra Dolus. § viij. 3

¶ Utrum ɔ̃tus intelligat geri fm ɔsuetudinẽ loci. lz nõ exprimat. R. pa. in. c. cum M. de ɔsti. q sic. no. bar. i. l. nemo est q nesciat. ff. de dno. re. sti. fact. s. cõsuetudo. § xiiij. Et no. q vt dicit gl. in l. si vno anno in fi. lz trãsactio. ff. loca. q ex qualitate et nã ɔtractus vba accipiuntur ɔ̃ propriã significationẽ: vt ibi vbi donatio accipit p otrã actione. facit l. in lege. e. ti. et no. de re. iur. l. nõ vl. et ita talia sunt pdicata qualia subiecta esse osidunt et e ɔ̃. xxxij. q. vij. aplus. Et 4

de hoc vide .j. Religiosus. § xix.

5 ¶ Contractus aliqui sunt bone fidei. s. emptio vēditio locatio conductio. mādatum. depositum. Societas. pignus. comodatum. & permutatio. Alij sunt stricti iuris. s. stipulatio. mutuū & similia. Bone fidei dicūtur pp duo ¶ Primo q̄ si dolus dat cām eis non tenet. ¶ Secundo q2 veniunt vsure ex mora. & iudex potest extimare ex bono et equo quid venit recōpensandū: vel restituendū. non sic in ɔtractibus stricti iuris. vide gl .i. §. actionū. insti. de actio.

6 ¶ Contractus quidā dicuntur nominati. vt venditio. locatio & huiusmodi. quia habent propria nomina eis solum conuenientia.

7 ¶ Contractus alij dicūtur innominati. qui sunt .iiij. ¶ Primus do vt des. ¶ Secundus do vt facias ¶ Tertius facio vt facias ¶ Quartꝰ facio vt des Et ideo dicuntur innoiati q2 nomina eorū possunt aliqua nominatis ɔtractibus ɔuenire. & isti sequuntur naturā ɔtractuum noiatorum quibus assimilantur. l. naturales §. sed si facio. ff. de prescrip. ver.

Contritio

s3 q̄ no. S. Bo. in. iiij. di. xvj. ar. i. q. i. prime partis est dolor: voluntarie assumptus pro peccatis cum proposito confitendi & satisfaciēdi. Et no. q̄ sicut cōteri aliquid dicitur qn̄ in minimas partes frangitur & quasi annihilatur. Frangi autē qn̄ solum in magnas partes diuiditur sic methaphorice corporis durum dr̄ q̄dm diuine inspirationi quasi manui se tangenti non cedit. sicut durum est quod tactui non cedit. sed obuiat. i. dum in affectu peccandi moratur. Conteritur autē qn̄ affectus peccati sm oēm sui partem in eo totaliter destruitur. i. qn̄ voluntas. perfecte recedit. Frangitur sō solum qn̄ resipiscere incipit: q̄uis nōdum totaliter cōuertatur & sic dr̄ atteri non conteri.

1 ¶ In quo differt contritio ab attritione. R. sm Fran. & alios theo. q̄ in duobus ¶ Primo q2 attritio est dolor imperfectus. Contritio vero est dolor perfectus. ¶ Secundo q2 attritio ē dolor sine gr̄a gratum faciente. s3 non contritio. Et ideo contritio & attritio mālr idem sunt sicut domus obscura & illuminata. Attritio quippe est lux aurore que crescendo fit meridies .i. cōtritio. Et aduerte sm. S. Bo. vbi .s. q̄ duobꝰ modis quis ɔteritur. Una superius eleuans que est spes venie ex cōsideratione diuine misericordie. Alia deorsum deprimens que est timor pene. ex consideratione diuine iustitie.

2 ¶ Utr̄ dolor ɔtritionis debeat eē maximus. R. q. s. ar .ij. q. i. q̄ duplex ē dolor. Unus in voluntate q nō est aliud q̄ȝ peti displicentia. & iste dȝ esse maximus in gñe. i. in cōparatione ad alios dolores oīum tpalium. Unū in casu in q̄ ɔtingeret vel cōmittere petm̄ mortale. vel incurrere dānūȝ tpalū. aut mortem. q̄libet tenet magis eligere penam q̄ȝ peccare: vel peccasse. Non dȝ tn̄ sm S. tho. in quol. descendere in spāli ad hanc penā. imo stulte facit q se ipm̄ in hoc solicitat. Et alius dolor in sensualitate q causatur ex primo dolore vel sm necessitatē nāe ex motu superiorum virium quē sequuntur inferiores: vel sm electionem prout voluntas excitat dolorem illum & sic non est necesse q̄ dolor ille sit maximus. immo nec etiā est necesse dolore isto modo.

3 ¶ Utr̄ in dolore ɔtritionis possit esse excessiuus. R. sctūs Bo. vbi. s. q. ij. q̄ nō Primo mō accipiendo pro displicētia rationis Sed secundo modo prout est passio sensualitatis sic. Unde si aduertit q̄ non potest sustinere sine magno detrimento tenetur temperare si autē non aduertit. & ideo nō tēperat nō credo peccet: q2 dabat opam rei licite.

4 ¶ Utr̄ homo sp̄ debeat conteri. R. q. s. ar. iij. q. ij. q̄ sic. Aduertendū tamen est quod est duplex contritio seu detestatio peccati quedam in habitu. & ad hanc tenetur etiam post peccati perfectam remissionem: quia vt dicit Hugo de san. victo. Cū deus absoluit aliquem a peccato obligat eum vinculo

detestationis ppetue. q̄ la3 est in actu. et ad hanc nō tenetur sp̄s: s3 pro loco et tpe. s. cū recogitat pctā sua intellige de mortalibus: q: de venialibus nō est ne cesse hr̄e contritionē3. vt. s̄. ɔfessio. i. §. xxviij. Aduerte hic q̄ ſm Tho. in iiij. di. viij. nō sufficit ɔtritio gn̄alis qn̄ hō spāliter pctā sua mortalia h3 i memoria q̄ sibi adhuc non sunt remissa: s3 oz sit spālis de eis: sed postq̄ sunt remissa sufficit gn̄alis. Attende et ſm Pet de pal. in quol' q̄ circa pctm̄ p̄nt ɔsiderari. Primo suba act⁹. Scdo aliqd bonum qd euenit ex pctō: puta filius gn̄a tum ex adulterio. Tertio inordinatio actus ipsius adulterij. Non tenet̄ g hō dolere de suba actus: neq3 de bono secuto ex eo: sed solum de inordinatione actus. Et iō l3 hō non possit dolere de delectatione quā habuit: nec de filio generato nihilominus non est extra statum salutis: s3 sufficit doleat q̄ talē delectationem et filium habuit ex inordinato modo et cum offensa dei.

5 ¶ Utrū hō teneatur ɔteri statī3 cōmisso mortali. R. q̄ nō: q: sicut p̄ceptū de lectionis dei q̄tu3 ad actū interiorem non sp̄ obligat: s3 solū qn̄ mā occurrerit: practice: nō speculatiue. s. cū ɔsideratur deus vt diligēdus vel nō diligendus tenet̄ hō iudicare vt diligendus et diligere: sic et pctm̄ mortale cōmissum si mēti occurrit pratice. vel vt mā delectationis: vel detestatiōis tenet hō iudicare detestādu3 et detestari. ſm Pe. d̄ pal. in. iiij. vel dic. vt. j. volūtas. §. vj.

6 ¶ Quis ē effectus ɔtritionis. R. q̄ est remissio culpe et pene. de pe. di. iij.

Contumacia

Contumacia est quedam voluntaria inobediētia q̄ qs monitionē iudicis iplere ɔtēnit: ita elicitur ex. c. ij. d̄ do. et ɔtu. iuncta glo. in v̄. ɔtumaciter. et ibi no. quō fit multis modis et ɔtumacia ppr̄e in nō faciēdo volūtarie. qd facere scit se debere: vt p3 in. d. glo.

1 ¶ Utrū excōicatus p ɔtumacia absolui debeat anteq̄ satisfaciat de expensis et caueat de sistēdo in iudicio. R. nō si vere fuit ɔtumax. Secus si p̄sumptiue puta q: ipeditus: tn̄ nūdum ɔstat si h̄ allegat et petit: absolui d3. vt in. c. venerabilibus. §. idē est et de sen ex. li. vj.

2 ¶ Utrū lite nō ɔtestata testes p̄nt recipi ɔ̄ ɔtumacē et pcedere ad sniā3 diffinitiuā. vide. c. qm̄ frequenter. vt li. nō ɔte.

Contumelia

Contumelia est vt colligit ex tho. ſa ſe. q. lxxij. et Alex. ſa ſe trac. de ɔtumelia: qn̄ qs id qd est ɔ̄ honorē alicuius deducit in noticiā eius et aliorū siue p signa. siue p v̄ba. et differt a ɔuicio et iproperio na3 ɔuiciū importat gn̄alr̄ defectū culpe et pene. Cōtumelia v̄o solum culpe. Un̄ si qs dicat alicui iniurio e eū esse cecum: aut claudum cū sit: ɔuiciū dicit: s3 non ɔtumelia3. si āt iniuriose dicat eū fur ē. non solum ɔuiciū. sed et ɔtumeliā infert. et h̄ ſm theologos: s3 ſm legistas ɔuicium dr̄ a collectiōe vocū cum in vnū p̄res voces ɔferunt ɔuiciū appellat̄ q̄si conuociū. ita dicit textus in. l. ite3 apud labeonē. §. ɔuiciu3. ff. de iniur. et pōt fieri et absēti. vt cu3 qs ad domū sua3 venerit te absēte: nec tn̄ q dicit: s3 et q ɔcitauit alios ad vociferationē ɔuiciu3 fecit. vt i. d. l. itē §. et oz sit aduersus bonos mores vociferatio. s. ad infamiam vel iniuriā vel inuidiā alicuius: alr̄ nō ē ɔuiciu3 et q̄ in cetu dictū sit. vt in. d. l. itē apud labeonē. impropertiū v̄o ppr̄e est qn̄ aliqs iniuriose alteri ad memoriā reducit auxiliu3 qd ɔtulit ei necessitatē patiēti. vn̄ eccl'. xx. Exigua dabit et multa iproperabit. Accipit̄ tn̄ vnū q̄nq3 p alio. vn̄ alex. vbi. s̄. ita diffinit. ɔtumelia ē pctm̄ ex iproperio ſmonis manifesto tēdens ad nocumētū pximi.

1 ¶ Utrū ɔtumelia sit pctm̄ mortale. R. ſm. s. Tho. et ale. vbi. s̄. q̄ in pctis verborū maxime attendendū est q̄ affectu v̄ba pferant. Si g intētio pferētis ad h̄ ferat: vt p verba q̄ pfert auferat honore3 alterius h̄ ppr̄e et p se est dicere ɔuiciū vel ɔtumeliā: et h̄ est pctm̄ mortale nō minus q̄3 furtū. Si āt v̄ba conuicij vel ɔtumelie alteri diceret nō aio

dehonorādi: sȝ pp correctionē vl' hmōi nō 9uiciū dicit vel 9tumeliaȝ ppāe ꝛ formalr sȝ p accñs ꝛ mālıter inquantuȝ.s.o᷑ id qꝺ p̄t esse 9uiciū vel 9tumelia. Uñ hoc p̄t esse qñqȝ veniale petm̄ sicut qñ 9uiciū non multū est dehonestans ꝛ 9fert ex aliq̄ ai leuitate vel leui ira absqȝ firmo ꝓposito dehonestādi. vtputa qr intēdit 9tristare leuiter solum aliquē. qñqȝ nullū vt in dubio sequētı. vñ hñda est magna discretio vt moderate hō talibus ꝟbis vtat̄ qr posset esse ita graue 9uiciū qꝺ auferret honoreȝ 9 quē proferēs: ꝛ posset hō peccare mortalr: ēt si nō intēderet dehonorationē alterius sicut grauiter pcutiēs in ludo non caret culpa. ꝛ tenet 9uiciator vltra petm̄ s̄m Nico. de lira p se vel p interpositā psonaȝ dicere suā culpā cō tumeliato vel' saltē signa eqpollētia ei ostēdere nisi dephēndat qꝺ 9tumeliatus est emisit iniuriā: puta qr ridet cū eo ꝛ hmōi. excipit̄ plan⁹ ꝛ p̄lā. q corrigendo lȝ excedat nō tenet̄ petē veniaȝ s̄m Aug i rña: dūmō nō fecerit a ꝓposito ꝛ pōu⁹ amore vindicte: qr sic teneret sibi petē veniā ꝟ q̄ dic vt. i. correctō. i. § iij.

2 ℭ Utrȝ liceat cā correctiōis dicē cōuiciū vel 9tumeliā. ℞. s̄m tho. vbi s. qꝺ si cuilibet ꝟbetare: vel in reb⁹ dānificare cā disciplinerīa ꝛ 9uiciū dicere: sic dñs discipulos stultos. ꝛ Pau. corinthios insensatos Dicit tñ Aug. in lib. de ser. do in mōte raro ꝛ ex magna necessitate obiurgationes sūt adhibēde i qb⁹ nō vt nob: sȝ vt dño fuiat̄ instem⁹.

3 ℭ Utrȝ hō teneat̄ illatas 9tumelias sustinere. ℞. sȝ s̄m Tho vbi. s. qꝺ sic q̄tū ad p̄parationem ai. s. qñ opus eēt sicut ꝛ alia dāna: sȝ q̄tum ad actū nō sp. aliqñ n tenemur nō sustinere ℭ Primo qñ cederet i bonū eius q dicit vtputa ad reprimēdam eius audaciā ne talia diceret. iuxta illud Puer. xxvj rñde stulto iuxta stulticiā suā. ℭ Scd̄o bene ex sufferētia alioȝ pfectus ipedıret̄ vnde B̄ e. in hol̄ ix. sup Ezec. Dicingr q̄ruȝ vita in exēplo imitatiōis est posita debent si p̄nt detrahētiuȝ sibi ꝟba cōpescere: ne eoȝ p̄dicationeȝ non audiant q audire poterant: ꝛ in prauis morib⁹ remanentes bene viuere contēnant.

Q Orea vtrum sit licita. ℞. vt colligo ex dictis doc. qꝺ sic: si. vij. incurrunt. ℭ Primuȝ tp̄s debitū. s. qꝺ nō sit deputatum ōroni necessarie vel pnie vñ tenēt magistri vt refert Ri. in. iij. di. xxxvj. ar iij. q. iiij. qꝺ est petm̄ mortale coreas ducē dieb⁹ ōficiis pp dictū aug di qꝺ facerent meli⁹ feic iudeoȝ si lanā fillarent q̄ȝ toto die in neomenijs ipudice saltare. qꝺ gdē credo veȝ qñ omissa missa vl' p̄dicatiōe aut vespoȝ celebratiōe et hmōi intēderēt: vel p notabile spaciuȝ puta p maiorē ptēȝ diei: ali nō tacit. l. fi. C. de fer. ꝛ. c q dic. de 9se. di. i ℭ Secundū: psona 9ueniēs. nā ecclīasticis psonis ꝓhibent̄ xlvj di. c. clericȝ. de 9se. di. v. c. nullus p̄sbyteroȝ c. nō oȝ. el pal mo. ar. xxxiij. di. p̄sbyteri diacones ita qꝺ credo eos peccare mortalr nisi forte modicitas ꝛ qualitas coȝzandi excusaret: puta in secreto ꝛ hmōi. ℭ Tertium modus honestus: nā honestas ē vnuȝ iuris p̄ceptū: inst. de iust. ꝛ iu. §. iuř p̄cepta. ꝛ iō si fiet mō inhonesto ē petm̄ mortale: vtputa gesticulatiōibus ꝓuocatiuibus ad libidineȝ: cātibus turpibus vel cū ornamētis lasciuis ꝛ inhonestis. facit p̄oemiū. ff. veteris. §. illud ꝟo qꝺ illos ludos appellet et qb⁹ cria omuns.

ℭ Quartū recta intētio: qr si fiet ad ꝓuocandū ad libidinē vel alio malo fine vt fiūt cōiter est petm̄ mortale. Secus si ex aliq̄ leuitate supbie: vl' inanis glie. Nā si qꝺ intendit̄ est petm̄ mortale: sil'r ꝛ ip̄m opus si veniale: erit veniale. ar. c. vide. i. q. i. ꝛ. xx. iij. q. i. noli. ꝛ. c. militare ℭ Quintū locus aptus. s. prophanus nō ecclia seu alia loca sacra vl' religiosa: qr vl' mortale coȝzare i loco sacro ar c. decet ꝟ imm. ec. li. vi. ℭ Sextuȝ raritas coȝzationis. Naȝ Rod. dicē qꝺ coreas ducens ex 9suetudine peccat mortalr Coȝzantes ꝟo raro ꝛ sine corrupta intētione dic nō audeo dicere qꝺ peccet mortalr sȝ nec audeo excusare a

mortali: cū ingerat se piculo, alios pro
uocādi ad libidinē & exēplo suo alios
ad silia faciēda puocare. ¶ Septimū
stabilitas corporis. Nam q̄ ita fragil
est q̄ lȝ bona intētione cōsiderare icipiat
tñ nō erit q̄n ad libidinē mortalē puo
cetur peccat mortalr aduertens de tali
sua fragilitate se ingerēdo: q: eccli.iij.
Qui amat piculū pibit in illo. & ppea
q: dicit Hie. in q̄daȝ homel. Non cre
do viro si dicat se illesū euasisse a tali
bus spectaculis: cū Dauid ex eo q̄ vidit
Bersabee lauantē se puocatus sit in li
bidinē: hec ille. Et ēt q: p̄fate cōditiões
nō inueniunt in corde eis nisi piis: iō nō
video quō sine mortali pctō q̄s eas ta
cit ex cōsuetudine sicut cōiter fiunt. Di
cit tñ Ale. fa fe. t. de ludo. q̄ ludus vl
saltatio q̄nq̄ puenit ex spūali iocundi
tate: & sic ē meritorius sicut Dauid lu
sit & saltauit corā archa dñi. Aliq̄n p
uenit ex recreatiōe vel exercitatione. &
sic pōt esse sine pcō. Aliq̄n ex dissolu
tione mentis lasciue: & sic est pctm̄ .s.
mortale vel veniale fm̄ q̄ dictum est.

1 ¶ Utrū inspectio corearū ludorū vel io
culationū sit pctm̄. R. Alex. vbi .s. q̄ in
spectio q̄dā est in trāsitu non tendēs vl
terius ad delectationeȝ pcti mortal: vt
fornicatiōis: & hec ē venial. Quedaȝ ē
studiosa in q̄ .s. est fomentū pcti morta
lis & hec q̄nq̄ est pctm̄ mortale: intelli
ge qn̄ aduertit de piculo: vel cogitatio
nis morose vel opis. Itē ioculatio que
dā est hystrionica: & q̄dā coreal' mulie
rū lasciuarū: q̄dā cā exercitij vel fastidij
tollēdi siue accidie vitande. Inspectio
g̃ studiosa ioculatiōis p̄me & scdē porge
re pōt in mortale pctm̄. tertie vo & q̄r
te pt esse venialis: & aliq̄n meritoria.

C Orrectio prelatorū impu
niendo subditos
& increpando nō dȝ fieri aio no
cendi: q: sic peccaret mortalr si delibe
rate & in notabili nocumēto secus si in
modico malo vel indeliberate: sȝ dȝ fie
ri zelo caritatis p̄ncipaliter .s. ad bonū sub
diti delinq̄ntis vt corrigat: vel ad alio
rum bonum: vt vel timeāt silia facere:

vel quietius viuant. vt .xxiij. q. v. p̄cedit.

1 ¶ Qualis dȝ esse. R. q̄ miscēda est se
ueritas cū lenitate: vt neq̄ multa aspe
ritate vlcerent subditi: neq̄ nimia be
nignitate soluant vt p̄z de hoc in .c. disci
plina .xlv. di. & p totā distin. & potius
dȝ declinare in beniuolentiā q̄ṁ seueri
tatem. vt in .c. lȝ ea. di. 50. di. pondere.

2 ¶ Quid si excedat modū. R. q̄ pt ap
pellari ab ea ēt si sit religiosus qd̄ pro
batur in .c. rep̄hensibil. de ap in fi. nul
lus .n. neganda est defensio ēt si sit ex
cōicatus .c. cū inter de excep. Non tñ te
net p̄latus modum excedens petere ve
niam a subditis vt in .c. qū necessitas.
lxxxvj di. qd̄ verū nisi ex malignitate
seu odio faceret: q: tūc tenet facere ve
niā q: tenet iniuriarū. ff. ad .l. acq .l. quē
admodū. § magr̄ vt no. in glo. in .d. c.
qū tex. ē in .l. nec magr̄ an b9. ff. d iniu.

3 ¶ Utrū peccet mortalr p̄latus nō corri
gēdo. R. q̄ si loqmur de punitiōe i pcō
oino occulto nō tenet̄ p̄latus. imo nec
dȝ nisi secrete. Si vo i pcō manifesto
sic tenet̄ p̄latus de pcepto eā facere sub
pena mortalis pcti ar. lxxxiij. di. p to
tū & .ij. q. vij. q nec regiminis nisi i ca
su qū videret nō expedire cōtrariū nec il
li q corrigēdus est q: in .d. c. p̄cedit dr̄
siue plectēdo siue ignoscendo h̄ solum
agit vt vita hoīum corrigat̄ & fm̄ istū
finē dȝ eā exercere vel omittere facit .c.
ipsa pietas ea. cā. q. iiij. & in .c. cōmēsa
tiones. xliiij. di. & in .c. vt cōstitueret. 50.
di. Si vo nō expediret cōtrariū nec ētiā
noceret & omittēdo p̄ficeret delinq̄ntis
ad emendationē licite omittit & ex de
bito. Si nō expedit delinquentis corre
ctio sȝ tñ cōtrariū nō est omittenda: Si
vo loqmur de correctiōe q̄ fit vbo vel
doctrina sic tenet̄ multo magis q̄ṁ ali
quis alius siue pctm̄ sit secretū: siue pu
blicū verū est q̄ secreta dȝ secrete corri
gere alīs si nō corrigit & emēdat cū pt
peccat mortalr. xliij. di. sit rector intelli
ge in crīalibus. & sic intellige glo. xxv.
di. § alīs ea demū q̄ dicit q̄ taciturni
tas in prelato est mortale pctm̄. Et h̄
etiam limita in secretis fm̄ q̄ dico. J.

correctio fraterna. §. vi.

4 ¶ Utrum prelatus ecclesie in pctō mortali peccet mortaliter corrigēdo. R. q sic sm Pe. de pal. in. iiii. di. xix. et si pctm̄ suū sit occultū. qr suspensus ē coram deo. facit ad h. ii. q. vii. q nec ē de ɔse. di v. c. si. hoc limitat idē Pe. in plato in spūalibus secus de plato in tpalibus qr si iudex suspēdit aliquē latronē nō peccat mortaliter licet sit ipse in mortali. Idem lz S. Tho in. iiii. ē sequitur Arch. sa. dist. cū exaudiero ē. iii. q. vii. §. idē testatur in plato corrigēte pdicando in mortali et occulto q peccat mortaliter Secus si corrigit p modum magisterij publice docēdo i. legendo scripturā sacrā qr si est occultus vt dicūt qdam nō peccat mortaliter sz solū qñ est notorius qr scādalizat fr̄s. in. ij. ɛ3 q si pctm̄ est occultum ē et quē corrigit ē alijs astātibus q sine pctō corrigit ē auctoritates que vident dicere ɔtrarium dicit intelligēdas q digne non pt corrigere sz si pctm̄ est notoriū sic nullo mō pōt corrigere qr scandalizat corrigēdo auctoritatem ē pdicationē. Tu aduerte q si casus occurrent correctionis in q̄ existis in mortali non hz oportunitatē conterendi de pctō suo sic vera est opinio Fran. Sz si hz oportunitatē ē non facit qd in se ē vt conteratur cuz sit suspensus quo ad se peccat mortaliter officium exequendo c. fina. de temp. or.

Correctio fraterna est monitio caritatiua fratris de emēdatione pctōr ex fraterna caritate pcedens ē hec ē de precepto oibus sm Ri. in. iiii. di. xix. ar ij. q. i. ē qr est pceptuz affirmatiuū ideo nō obligat nisi pro loco ē tpe debito.

5 ¶ Utrum omissio fraterne correctionis sit mortale pctm̄. R. Ri. vbi s. q tripliciter pōt omitti. ¶ Primo meritorie qñ hō non corrigit. qr nec tps nec locus ē corrigēdi ē expectat illud. ¶ Scdo cū pctō mortali qñ. s. hō sperat posse fratrez a pctō retrahere. ē tñ pp incomodum corporale vel tpale omittit qr sic ordinem caritatis peruertit plus diligens bonum tpale q̄ aīam proximi. ¶ Tertio omittit cuz pctō veniali qñ s. pp incomodum tpale fit tardior tñ si crederet posse reuocare nō dimitteret adde. iiij. sm Tho. 2a 2e. q. xxxiij ar. ij. q pōt omitti sine pctō immo meritorie qñ metuit ne deteriores fiant vł ne alios a bona vita ipediant adde. v. sm glo in c. qm aliū de heret. in pctō cōmisso quod non hz perseuerantiaz. qr non tenetur corrigere qlibet sed solum prelatus Secus si hz pseuerantiā qr teneretur quilibet sicut tenetur in pctō cōmittendo adde ē. vj. q pctm̄ sit mortale vel veniale talis qlitatis q hz causare mortale alias de pctō veniali nō tenetur corrigere aliquez de precepto.

2 ¶ Utrum teneamur querere quos corripiamus. Rñdeo sm Tho. vbi. s. q nō qr bñficia q̄ non debemus certe persone sz cōiter oibus sufficit si ipedimus proximis occurrentibus. alioqn oporteret nos facere ɔtra illud prouer. xxiiij. Ne queras impietatē in domo iusti.

3 ¶ Utrum subditi teneantur corrigere prelatos. R. Ri. vbi. s. q. iij. q loquēdo de correctione fraterna ē humili sic sz de correctione increpationis vel punitionis non: nisi manifeste errarent in fide tunc. n. si non essent supiores iudicantes vel nolent inferiores possent qr heresis reddit hereticum oi catholico inferiorez non solū quo ad forū intrinsecum: sz et extrinsecum facit. ad hoc qd no. ij. q. vij. in. c. secuti ē in. c. paulus.

4 ¶ Utrum existens in pctō mortali excusetur a precepto fraterne correctionis. R. sm Ri. vbi. s. q. ij. q peccator aut ē occultus aut manifestus ē est correctio in publico ē in occulto. Peccatori autez manifesto non licet corrigere in publico propter scandalum. qr cum talis correctio sit assumptio verbi dei nō debet propter sui dignitatez manifeste assumi per os manifeste pollutus ne verbum dei vilescat in conspectu hominum. Si aūt pctm̄ est occultum ē corrigit in occulto aut manifesto sm q factum exigit ē hoc facit humiliter suam

prauitatē recognoscēs nō peccat corri gēdo imo tenet. q2 petm̄ non absoluit hoiem a precepto nec pp̄ea hō est per plexus q2 si vult facere qd in se est, dn̄s paratus est sibi remittere peccatum.

5 ¶ Quo ordine est pcedēduz in correctiōe fraterna. R. s3 Tho. vbi. s. q2 pcā publica publice sunt corrigenda. In pctis v̄o occultis locū h3 qd dr̄ Mat. xviij. di. Si peccauerit in te frater tuus vade et corripe eū inter te et ip̄m solū q2 si videt nō pficere dicat plato secrete q possit pdesse vt no. pa. in. c. nouit de iudi. Et de h vide. j. Denunciatio.

6 ¶ Quid si scio pctm̄ alterius qd qui cōmisit ignorat. R. vt colligo ex Mo. in tit. de pnia. et Rod. q2 si pctm̄ ē tale qd non excusat ignorātia tunc aut nō pt probari q2 occultū et sic si spero de correctione teneor dicere als. nō. ij. q. vij. plerūq3 q2 efficeret peior. s3 debeo secrete reuelare plato q possit pdesse. Si aūt pōt probari tunc si est prelatus suus tenet ei dicere q2 ei precipitur. Si peccauerit tc. Math. xviij. Si v̄o nō est platus aut sperat de correctione et sic tenet ei dicere. aut non sperat sed de deterioratione et tūc nō tenet s̄m pdictos nisi qn̄ sequeret ex tali pctō aliorum pīculum seu malum vtputa q2 administrat sacra cū non sit sacerdos et hmōi Pa. sn̄ in. d. c. nouit t3 q2 indistincte tenet siue efficiatur melior siue peior qd credo verū qn̄ facit ad bonū aliorum tal correctio et sperat q2 fiet iustitia als nō credo teneat. xj. q. iij. qn̄ vbi aptus tex. Dic. Si v̄o ignorātia eos excusat non credo teneat dicē nisi qn̄ videret q2 desisteret vel fieret alicui sacro iniuria.

Corporalia

Corporalia altaris debēt eē de puro pāno lineo ab ep̄o bn̄dicta nō de panno intincto aut de serico. c. cōsulto de gsc. di. i. que nō debent lauari p feminas nec tāgi. xxiij. di. sacratas et de gse. di. i. nemo el. n. Vn̄ ministri altaris debent hr̄e peluim nouā quaz pro ipsis lauādis teneant. et quā in sanctuario pijciant vt in. d. c. nemo. Et sili de alijs altaris paramētis dr̄ ibidem. S3 hodie p 2rīam gsuetudinez derogatū est et credo excuset de alijs. s3 nō de corporalibus pp rōnem positā in. d. c. s. ne fragmenta dn̄ici corporis male tractētur. et iō 2ria gsuetudo esset irrōnabil et credo obliget de pcepto ēt hodie ex quo gsuetudo non pt ei derogare. Silr ēt forte posset dici de pala altaris eadē rōne. Sed no. q2 credo sufficiat si solū prima lauatura proijciatur infra sanctuarium pp litē rōnis predicte.

1 ¶ Utrum post lauationē sint iterum gsecrāda. R. q2 nō q2 l3 amittus recedat lauādo et de alio ponat non pp hoc mutat formā: nec bn̄dictio fit in supficie ipsorum. Idē dico si reperiant duz raptura non fuerit tanta q2 corrūpat formā. q2 tunc est qn̄ est tāta q2 pro corporalibus vti non possent pro lb faciunt no. in. c. i. de conse. ec. vel al. vide de hoc. s. Benedictio. § i. cū sequētibus.

Corpora

Corpora sanctorum vtrū possint transferri de loco ad locū. R. q2 non sine lniā ep̄i de cōse. di. i. corpora. Et h verū qn̄ iaz erāt tradita sepulture. l. vltima. ff. de reli. et sump. fu. Et de hac materia vide. j. Reliquie. per totum.

Corpore

Corpore viciatus dr̄ q h3 membrum debilitatum: vel mutilatum. Debilitatū h3 q eum h3 inefficax. vt oculum cecum. manū aridam mutilatū q ipso caret.

1 ¶ Corpore viciati vtrum sint pmouendi ad sacros ordines. R. vt no. in sum. lv. di. q2 aut sunt spōte viciati in quocūq3 membro. et tūc non pn̄t promoueri et promoti deijciuntur. c penitētes. ea. di. q2 sunt homicide. c. si qs. ea. di. et c. q prem. ibidē Io. in apparatu t3 q2 pōt ep̄s dispensare si tale mēbrū est occultum excepto in castrato. vnde dicit q2 cum religioso potest dispensare. vt cuz pede ligneo celebret. Si vero apparet. nō potest nisi papa qn̄ sunt in culpa viciationis. de cor. vi. ca. i. et de cle. pu. in due. c. i. Dicit th glo. in d. c. qui partes q2 si quis haberet digitos superfluos

posset sibi pcidere sicut ꝛ vngues ꝛ dē tes nimis prolixos. sꝫ nō firmat pedes. Mihi tñ placet qñ posset fieri tal' abscisio sine periculo vite ꝛ deformitate corporis. Aut non sunt sponte viciati: sed casu: vtputa ab hostibus in via vl' pp egritudinem voluntariã. siue a se siue a medicis. ꝛ tūc si non pariūt nimiã deformitatē pñt promoueri. vt de cle. egro. c. presbyterum. Et sic intellige. c. si quis el. ij. ꝛ. a. ij. lv. dist. Si vero alias sunt viciati a casu distingue. aut dabāt operam rei illicite. ꝛ non pñt promoueri. aut rei licite. ꝛ tunc si sunt viciati in membris minimis siue occultis nō repelluntur. vt in. c. q. partē. ꝛ in. c. eunuchus. lv. di. Si vero in magnis mēbris ꝛ manifestis non pñt. promoueri vt si in oculo hꝫ enorme vicium. vel in manu. vt in. c. si euangelica. lv. di. Sir si modicum quod generat scandalum. d. c. presbyterum de cor. vi. c. i. ꝛ. ij.

2 ¶ Quid de ceco. aut hñte maculã in oculo a natiuitate. vel ex īfirmitate: aut a casu sine culpa sua. R. q̄ si macula generat deformitatem non potest promoueri nisi dispensetur per papam vel' nisi efficiatur religiosus fm̄ Innocen. de cor. vi. c. cum de tua.

3 ¶ Quid de claudo et consimili causa. vt. s. R. q̄ si sine baculo potest ire ꝛ stare. potest promoueri. c. si qui cl. ij. in tex. ꝛ in glo. lv. distin.

4 ¶ Utrū auulsio vnguile in police impediat. R. q̄ hꝫ tenendū est quodcūq₃ vl' cium corporis quocūq₃ prouenerit si reddit inhabilem ad frangendum hostiam ꝛ ꝯtandū impedit promouendum. ꝛ promotus ministrare in altari non pōt. sꝫ quodcūq₃ vicium corpis notabile: siue in oculo siue i manu: aut in spatulis sicut gibosus ꝛ hmōi quod gñat scandalum. alias secus. nisi vt dictum est. s. in. §. i. vt colligitur in. c. i. ꝛ ij. de cor. vi. verū est q̄ tales promoti qbus istud euenit post promotionē pñt oia qui sunt sacerdotalis ordinis exercere. preter celebrationem misse. d. c. presbyterum. intellige nisi fuerit culpa sua.

5 ¶ Quis iudicabit qñ dubitat an generet scandalū. R. Inno. in. c. i. de cor. vi. q̄ eps. vt in. c. ij. eo. ti. In religiosis exēptis sui prelatus ordinarius.

6 ¶ Quid si quis ex indignatione dentem sibi amputauerit: vel quodcunq₃ mēbrum secauerit. R. Inno. in. c. significauit. de cor. vi. q̄ non est irregularis nisi mēbrum vel ptem mēbri amiserit que gñet deformitatem: si vero non generat deformitatem: tamē est notorius q̄ ex indignatione sibi abscidit partes mēbri non pt promoueri: vel ministrare in susceptis sine dispensatione. Sir si ita secauerit q̄ claudicaret repellitur tanq₃ corpore viciatus.

7 ¶ Utrū cadens morbo caduco possit celebrare. R. gl. in. c. cōmuniter. xxxiij. di. q̄ si cadit frequēter non pōt. vij. q. ij. c. i. si ꝟo raro nec emittit vocē ꝯfusam. pt dūmodo hēat coadiutorē. vij. q. i. illō. Promoueri tñ nō potest. ex quo semel passus est vt in. c. maritum. xxxiij. dist.

8 ¶ Utrū demoniaci vel amētes possint ministrare R. q̄ lꝫ fuerint opi. vt no. in d. c. cōmuniter. mihi placet q̄ si p annū steterint liberi q̄ pñt ministrare fm̄ discretionē epi promoueri āt non debēt. vt in. c. clerici. ꝛ. c. se xxxiij. di.

9 ¶ Utrū leprosi possint promoueri. R. Hugo. dix. ai §. hinc ꝛ. n. q̄ nō: sꝫ promoti celebrare pñt in occulto ꝛ etiā in publico alijs leprosis: nisi tm̄ inualuerit lepra q̄ p corrosiones mēbrorū eum reddidit īpotentem: pfertim in digitis cū qbus ꝯtractare hꝫ sacrm̄ eucharistie. vide. j. leprosus. §. vj.

Capus christu. vide. j. eucharistia.

Crapula qd sit. R. gl. in. c. a crapula de vi. ꝛ ho cle. est superfluitas ciborū. vnde crapula quasi cruda epula.

1 ¶ Utrum sit peccatum mortale. Dic. vt. j. Gula. §. ij.

Credere in deū est amando in ipsū tēdere. de ꝯse. di. ij. credere. ꝛ de pe. di. ij. §. caritas. Uñ aliud ē credere deū. ꝛ crede-

re deo et credere in deum. vt no. glo. de conse. di. iiij. c. i. igitur et de credulitate. vide. j. Fides per totum.

Credulitas maledicentib[9] de alijs ip obat. lxxxvj. di. si qd. q: anteq̃ probet illud malũ non debemus credere. ij q. i. deus. xj. q. iij. in cunctis et cap. q̃uis. xxv. q. vij. si quid. et q. viij. c. vltimo. in fi. xxx q. v. nullum añ.

1 ¶ Quotuplex est credulitas. R. vt notatur in. c. inquisitioni. de sen. ex. q̃ duplex. q̃daz temeraria et leuis. vt puta qñ audiuit aliqd a leuib[9] psonis vel a paucis qbus credi nõ dz. et hec deponẽda est ad ɔsiliuz sui pastoris. q̃daz probabilis et discreta. puta q: videt soluz cuz sola in latebris. vel q: cõiter ita dicit.

Crescere spũaliter an quis possit cõpelli. R. vt notat in c. gesta. lxxiiij. di. q̃ nõ. Sed vide q̃ dico. j. Obediẽtia. §. ij. et Religiosus. §. xxix.

Crimen proprie est mortale pctm̃. vt pz p gre. i hoi. xij. facit. xxv. di. §. criminis. in p. quin fiat criminale diiz placet. largo at mõ accipit̃ qñq3 pro veniali et iuxta illud. Nemo sine crimine viuit. qñq3 p infamia. qñq3 pro pctõ depõne digno. Vide glo. in. d. §. criminis.

1 ¶ Que sunt crimia suspẽsione digna. R. d. An. i. c. at si clici. de iudi q̃ oia ex qbus qs de facto est infamatus. intellige taliter q̃ pplus scandalizet̃. c. ij. de pur. cano. etiam si sit eps sm Joã. an. post archi. in. c. i. de accu. in glo.

2 ¶ Que sunt crimia depõne digna. R. d. An. vbi. s. q̃ oẽ delictũ causans irregularitatẽ q̃ enumerãt doc. in. c. nisi cũ pridẽ. §. pp ɔsciam. de renun. in gl. magna. de qbus. j. irregularitas pmo. Jtẽ si est diu ɔtinuatuz lxxxj. di. psbyter in gl. Jtẽ fornicatõ notoria: vl' diu ɔtinnata: vel scãdalosa. c. quã sit de excel pla.

3 ¶ Que sunt crimina degradatione digna. R. g. s. ibidẽ. q̃ oẽ crimẽ cũ incorrigibilitate. c. cuz non ab hoie de iudi. fallit in heretico. c. ad abolendũ. et c. ex cõicamus. de hẽti. et c. i. eo. ti. li. vj. Jtez in falsario litteraz aplica cũ. c. ad falsariorum de crimine fal. Jtẽ in sortilego xxvj q. v. c. qñq3 sacerdotũ. de homici dubiuz ẽ. Et dic q̃ si itelligat̃. de verbali ẽ vez. secus si de reali vide tñ eundez ibidẽ q: multe sunt limitationes.

4 ¶ Utz criminosus. añ peractã pniam vel post possit celebrare sine dispẽsatione: vel possit pmoueri ad ordines. R. sm glo. et Jnno. in. c. ex tenore. de tem. ordi. q̃ aut crimẽ est occultũ et sic pot. dum tñ vere peniteat tex. est in. c. si. de tem. or. Sufficit. n. absolutio sacerdotis ex ptãte clauiũ nisi sit tale crimẽ qd ipediat executionẽ post pniaz. vt in. d. c. nisi cũ pdẽ. §. i. vt ẽ in crimine qd inducit irregularitatẽ. De quo. j. irregularitas pmo. Si vo crimẽ est manifestũ q̃uis nõ sit crimẽ enorme s3 mediocre non pt sine dispẽsatione ẽt post pactã pniam. Et df manifestũ si ɔuictus ẽ in iudicio vel rumor. pbationis ɔfessus ẽ vel opis publicatiõe. Nec ob. c. psbyteriz. et c. ɔuenit. 5o. di q: p illud non est ablata facultas dispẽsandi cũ vere penitẽtibus. et maxime vbi nõ imminet scãdalũ. vt. 5o. di. vt constitueret̃. et c. dño sancto. Et hec vo a sunt in cribus capitalib[9]. q̃ dicunt̃ mediocria. sec[9] in leuibus. Et dñr leuia q̃ ɔtingunt p imperitiam: vel culpã sine dolo: vel si ẽ dolus est tñ cum re modica. vt no. in l. inspiciendum. ff. de pe. et in. l. leuia. ff. de accu. et in. c. cum dilecti eo ti.

5 ¶ Quis pt dispẽsare cũ talibus. R. q̃ eps i criminib[9] minoribus adulterio. Jn maioribus at solus papa. vt no. in c. at si clici de iudi nisi ex magna cã vl de j. Dispẽsatio. §. v. et ẽt nõ posset qñ inducũt irregularitatẽ. vt puta q: celebraiut excõicatus et hmõi. nisi i casib[9] in qbus a iure ɔcedit̃ dispensatio in irregularitate. vt. j irregularitas p totũ.

6 ¶ Crimẽ df pub'cũ qd ad publicum spectat iudicium. et hec sunt q̃ no ff. de pub. iud. l. i. q̃ sunt lex iulia mate. et sub hac comprehẽde sacrilegia. et residua. Lex iulia de adul. Lex cornelia de sic

cariis et veneficiis. Lex pom. de parr. Lex iulia pec. Lex cornelia de testis fal sis. An sit in aliis. Azo. dicit quod sic. Intellige i institutis. nō in aliis scripturis. Sz Accur. Lex iulia. de vi. publica et priuata de ambitu repetūdaz et de annona et hmōi i qbus lex exprimit qd sit publicū vt in. l. iij. in fi. ff. de priuat. et ibi bar. et Jo. de Jmo in. l. fi. ff. de priua. delic. et in. l. ij. ff. de accus. Sz fm ius canonicū oē crimen dr publicū qz ad publicum iudiciū spectat puniēdū vt in. c. crimina de collu in glo. et sic dānatus in iudicio de quocūqz crimie ab ecclīastico ef ficit infamis sic dānatus pp publicum crimē qd limita verū si dānatur pp dolum sed non si damnatur propter culpam vt not. Ange. are. insti. de suspec. tuto §. suspectus.

7 ¶ Itē publicoz iudicioz. quedā sunt capitalia et qbus mors aut exiliū imponit. s. est aque et ignis interdictio. p has penas eximit caput de ciuitate. Nā cetera nō exilia sz relegationes ppie dicūtur qz tūc ciuitas retinet. Quedā sunt nō capitalia ex qbus pecuniaria aut i corpus aliq coherctio pena ē vt in l. publicorum. ff de pub iudi.

Crisma vide. j. oleum sanctum.

Culpa alia latissima: sz bar. in. l. qd nerua. ff. depositi. Et idē est quod verus dolus et manifestus. Alia latior. et est dolus presumptus Alia lata. et hec ē non intelligere qd oēs intelligerent: vel maior ps tex. ē in. l. late culpe. ff. de ver. sig Sed no. quod cōiter gl nō ponūt nisi lataz culpam et tex. isti d. l. qd nerua exponit latiorē p lata et sic colligo fm gl. in d. l. qd nerua quod noie doli ppie nō cōprehendit q ex culpa fecit qz dolus differt re et noie a culpa. qz dolus est a pposito vt pbat in l. a §. dolū ff de dolo culpa uo nō. vt in. l. si pcuratorē. §. dolo. ff. man. et pro hoc facit dictum Bal. i. l. qd §. §. pena. ff. de his q no. infa. vbi dicit accusat qs de homicidio dolose facto et pbatur culpa. an absoluet seu mitius agetur in eadē instātia. R. quod mitius agetur. et sic sentit quod dolus nō est regulariter culpa verū est quod lata culpa ē dolus psumptus. ita quod vbicūqz quis tenet de dolo venit et lata culpa. Sed in verus dolus nō est. vt no. glo. in. c. bona fides de depo. Et in pscia vbi cessat presumptio nō habet pro dolo et qs debeat pbare dolū vel latam culpā interuenisse vide. j. Custos. § a no. ēt quod lata culpa est deuiatio incircūspecta ab ea diligētia quaz hñt hoies cōiter eiusdē pfessionis. Et ideo error artificis nō ē lata culpa nisi qñ errat in eo qd cōiter homines in illa arte sciunt nō qñ errat in eo qd excellētissimi sciunt. Jta limitat Bar. in d. l. qd nerua. Unde si deposui pecuniā apud capsores q cōiter hēbat bone pditionis et nō erat. non est lata culpa. Et Bal. in. l. pignoris. C. de pig. ac. dic accessi ad molēdinū. et in cursu hostiū pdidi bestias. nō ē lata culpa ex q maior ps credebat securū accessum.

8 ¶ Utrum lata culpa equipararetur dolo Uide. j. dolus. §. iii.

2 ¶ Quid est leuis culpa R. est omittere quod diligens homo non omisisset vel facere quod diligens homo non fecisset. Exemplum fenerator non excussit res pignoratas a tineis tali tempore quo diligens fecisset.

3 ¶ Quid ē leuissima culpa. R. ē nō preuidere qd diligētissimus puidisset. l. si putator. ff. ad. l. acquil. vel omittere. qd diligētissim⁹ nō omitteret. l. diuus. ff. d offi psi. nō equitare vt diligentissimus equitaret leuissima culpa est vel non curare facere qd diligētissimus curaret.

4 ¶ Qua culpa tenetur quis ex contractu vide s comodatum §. ij.

5 ¶ Qua culpa tenet quis ex officio. R. pa. in. c. cū cāz de testi. quod iudex tenet de dolo et lata culpa sz non de leui. qd credo verū in eo q a superiore ponit i officio p obedientiā solū secus de eo q illud assūit si in ō alius diligētior fuisset qz tūc tenet ē de leui. Sūr dico quod nō tenet nisi d dolo et lata culpa agrimensor et alij q assumunt ad calculum vel

concordās ter. est in. l. si. et ibi Bar. ff. si mē. fal. mo. dixerit. et in. l. si. ff. de varijs et extraordi. cogni. no gl. in c. q₃ indicāte de pscrip. Fallit l₃ in his q exercēt aliquā artē₃ sicut piti. hoc est psitentes se pitos et magros q₃ tenent et de leuissima. facit qd no. glo. insti. de ob. que ex q̄si delic. na. et t₃ Pa. in. d. c. indicante. Sed ego credo ve₃ q̄n diligētissimu₃ q̄siuisset nisi fuisset deceptus ex sua professione q₃ tunc de leuissima aut diligētem q₃ tunc de leui solum tenetur.

6 ¶ Utrū in foro aīe teneatur qs restituere dānu₃ qd dedit pximo ex culpa sua R. q l₃ Jnn. in. c. q₃ plerūq₃ de imu. ec. velit q solū de dolo et lata culpa teneatur et multi doc. pro singulari dicto habeant tñ ego credo q teneat de oī dāno ex quacūq₃ culpa sua de q̄ tenet ta₃ de iure ciuili q̄₃ canonico p ea q̄ dica₃ j. lex. §. iiij. Et pro hac opi. est glo. cum ter. in. c. q̄suluisti. ij. q. v. q̄ dicit q tenet et quo ad deū si diligētia₃ debita₃ nō adhibuit vt in. d. c. q̄suluisti et. 50. dist. clico. et. xxxiij. q. ij. in lectū. Dicit tñ q nō punit rōne homicidij s₃ negligētie vt. xv. q. i. c. inebriauerunt et facit. c. si. de iniur. et dā. da. qd indiffinite loqtur et h est tutius cū ipse Jnno. nullo iure pbet dictū suū₃ q₃. d. c. inebriauerūt nihil facit p eo imo potius q̄ si bñ inspiciat l₃ adducat p se cu₃ h q̄cor. Jo. an. in. c. q̄n q̄ de proba. et ibi eū sequitur Pa. q₃ negligētia in propio facto culpanda est in alieno vituperāda. l. si cōstante. §. si maritus. ff. so. ma.

Cura

Cura aīa₃ fm ino. in. c. cum satis de offi. archi. similiter est ptās ligandi et soluēdi in foro pniali et hec nulli q̄uenit plato nisi sacerdoti vt pbat. xxi in di. in nouo. de pe. et re. c. ois et hāc ptātem ligandi et soluendi glibet sacerdos cu₃ ordine accepit l₃ nō in istos vel in illos q sibi non sunt cōmissi. Dicit et cura large et est ptās eiciendi et recipiendi in ecclia cogendi et puniendi excessus. xxi. di. §. i. sub hac etiā est excōicare interdicere suspendere et hmōi que sunt ad morū correctionem de elect. dudum el. ij. Et de vtraq₃ istarum intelligitur. cap. de multa de preben.

Cupiditas

Cupiditas vide. s. auaritia.

Curialis

Curialis dr qui nexibus curie ligatus adulatur pncipibus xxxvij di. nonne 51. di. qui in aliquo. Item curiales dicuntur aduocati in causa sanguinis vel milites seu officiales sua exercentes li. di. aliquantos et c. se.

1 ¶ Utrū tales sint ad ordines pmouendi vel ad religionē. R. q non nisi cum magna discussione vt intelligat vtru₃ sit solutus a curialibus vel si est irregularis vel vt fingat obligationē et hmōi vt in. c. legem liij. di. et dicit q parentu₃ debent pbari et est bonu₃ Consiliu₃ nisi al. quod rōnale aliud suadeat non d₃ tñ recipi ad religionem nec ordinari etiam si non est irregularis et si ex deuotione mouetur nisi sit solutus a curiali. di. c. primo.

Curiositas

Curiositas est post postitis diuinis et scōr₃ eloquijs scripus philosophor₃ et poetarū ratione vanitatis vel delectatiōis itēdere. xxxviij. di. sacerdotes et. c. Item cū sacra scriptura nō fm sanctor₃ expositionē sed fm secularē sapientiā et proprij sensus vanitatē exponitur. c. vino eadē distinctione. Item q plura volūt saper q̄₃ oporteat aut de his de qbus nō est dubitandu₃ faciunt q̄ones de rentā. c. q̄n aliq curiosi li. vi. ex qbus cum ibi notatis p₃ q velle cognoscere qd non q̄uenit est curiositas et pctm̄ q₃ inordinatio quedam.

8 ¶ Utrum sit pctm̄ mortale. R. q siue curiositas sit respectu ptis itellectiue siue respectu partis sensitiue est mortale pctm̄ in. vij. casibus vt colligo ex tho. scda scde. q. clxvij. alex. ba fe. ¶ Primo rōne finis puta q₃ pp supbiam vel aliquid qd sit mortale pctm̄ q̄rit cognoscere vel videre aut audire et c. ¶ Scdo rōne illor₃ a quibus vult scire vel audire puta a demonibus vel alijs a qbus

sub pcepto prohibemur aliqd addiscere vel cognoscere.xxvj.q.i.illud. ¶ Tertio rõne eoꝝ que cognoscere vel videre aut sentire volumus reputa qꝛ sunt ꝓhibita sicut a preposito velle audire peccatũ illius qui ꝯfitetur alteri ⁊ sile incantationes diuinationes ⁊ hmõi prohibita vt coꝝ libros velle tenere qꝛ similis culpa est discere sicut docere prohibita.l.culpa.C.d male.⁊ ma. Silr dico de quocũqꝫ ꝓhibito qd exerceri nõ pt sine mortali pctõ sicut sunt artes alique male: aut velle scirẽ quomõ fit tale pctũ: aut videre: aut sentire. nam talis curiositas est pctũ mortale nisi in casu qñ qs talia vellet scire vt posset ꝯdenare ⁊ iprobare facit c nec mirꝫ.xxvj.q.v. ¶ Quarto rõne eoꝝ q̃ omittũtur pp curiositatez puta cũ qs omittit addiscere necessaria ad salutem vel ad suũ officiũ vt intendat poetis aut curiosis facit.c. nonne ⁊.c.vnio. xxxvij.distin. ¶ Quinto rõne illius ad quẽ talis cognitio seu visio inducit reputa si ad errorem ꝯ fidem vel ad pctũ mortale sicut velle videre coeuntes ⁊ aliq̃ spectacula ex quibus ꝓuocatur ad mortale pctũ: vl' audire hmõi facit.c.id.xxxvij.di. ¶ Sexto rõne modi vt cum qs pp talia scienda vel videnda facit ꝓhibita puta supstitiosa vel dimittit audire diuina q̃ tenetur vt videat spectacula ⁊ hmõi facit.c.q die de ꝯse.di.i.⁊.c.q sine.xxvj.q.i.vel qꝰ de bonis paupeꝝ ecclesiasticus emit libros vel soluit doctoribus q ei legant inutilia facit c.legant xxxvij.di. ¶ Septimo rõne eoꝝ qui inducuntur ad talia facienda reputa qñ quis ex curiositate sua sciẽdi prouocat aliquẽ ad detrahendũ vel auiditate videndi prouocat ad faciendũ spectacula prohibita. sicut sunt torneamenta ⁊ hmõi q̃ fieri non pñt sine mortali facit c.qui venatoribus.lxxxvj.di.de ꝯse.di.ij.pro dilectione in alijs communiter est veniale peccatum.

Custos

Custos qui mercedem accipit non spãliter pro custodia tenetur de dolo lata ⁊ leui culpa.ff.loca.l.q mercedez in glo.⁊ quod no.xxij.q.iiij.tres psonas no. Inno.in c.qñis de reg.iur.sed si spãliter pro custodia mercedez acciperet teneretur ẽt de leuissima vt in.d.glo.quam limitat vt.j.Locatio.§.xxiiij.

¶ Quid si neget dolo vel negligentia amisisse qs ꝓbabit.ff.gl.vbi.s qꝛ ipse custos ar.ff.de edẽ.l.si qs.§. vltimo.⁊ hoc veꝝ quo ad foꝝ ꝯtetiosuz secus in foro conscientie vt patet ex dictis.j.lex § iiij. Idez dic de custode carceris.ff. decu.⁊ exhi re.l.vltima ⁊ idem in deposito.c.bona de depo.cum concor.in glo.i.idem in alijs autez casibus regulariter qui dolum allegat debet probare.ff.de proba.l.quotiens § q dolum. 1

Damnatus

Damnatus per sniam ad morte an possit disponere de rebus suis vide Alienatio.§.xxiiij.

¶ Utrum dãnatus ad mortem possit fugere de carcere vel quomodocunqꝫ dic vt.j.fugere §.i. 1

¶ Utꝝ hñtes de bõis alicuius dãnat ꝓpter crimen eius ⁊ postea restitutũ p ꝑncipẽ ad bona sua teneant restituere R. Ge.in.c.qñis de rescrip.li.vi.qꝛ aut restitutio facta ꝑiudicat iuri quesito. tertio q ea legitime hũerat ⁊ sic nõ tenetur restituere q ea hũit qꝛ nõ fit integratio in tali cãu ⁊ iste est casus.d.c. qñis ⁊ in iuribus allegatis in glo. ibi dẽ.⁊ faciũt no.p bar.⁊ Bal.in.l.gallus § ⁊ quid si tm.ff.de li.⁊ po. Aut per restõnem ꝑncipis itali factã nõ ꝑiudicatur nisi ipsi ꝯcedẽti.⁊ sic reintegrat ad oia q amiserat: ⁊ sic oia sunt sibi restituẽda.⁊ sic ꝓcedunt iura allegata p alia pte in.d glo.ar.c.cũ dilecti.de dona.cũ ibi no. Hoc tenet Jo.de imo.⁊ no qꝛ ista faciũt p leiato post mortẽ testatoris v si nõ ꝑiudicet venientibus ab in testato: ẽt si nõ adiuerũt hereditatez qꝛ talis legitiatio est q̃dam restõ natal l.si.C.de nata. Secus si añ mortẽ testatoris qꝛ preiudicat: qꝛ nullũ ius adhuc habebat.l.post emãcipationẽ.ff.de li. lega.vide etiam.j. gratia.§.i. 2

Damnificatus utrum fur tive & secrete possit sibi satisfacere vide j. furtū. § .xl.

Debitum coniugale. id est quod sub pena mortalis pctī vir vxori & vxor viro petenti reddere tenetur sm cōiter doc. & aplm .i. cor. vij. nisi ex rōnabili causa excusetur: & assignantur a doc. vij. cause propter quas nō tenentur reddere.

1 ℂ Prima dicitur prohibitio sancte ecclesie nā contra interdictū ecclie ē peccatū mortale actus cōiugalis. Ecclia .n. prohibet ne quis cōsumet matrimoniū certis tpibus. de quibus j. matrimoniū iij. ipedimēto .ij. Sīr prohibet ecclia ne ante bñdictionē cōiungantur quā quis ducit eā q̄ alteri nō fuit coniūcta p matrimoniū. Unde sm Rod. cognoscēs ante bñdictionē vbi est cōsuetudo quod bñdicant peccat mortalr. Quidā tñ vt dicit Ri. i. iiij di. xxxij. q. i. ar. iij. dicūt hoc eē verū respectu actus petēdi nō respectu actus reddendi: quia reddens nō peccat sm Tho. in iiij ea. di. Ego vero istud de bñdictōe limito verū nisi ex rōnabili cā moueretur ad petēdū puta propter fornicationē euitandā cum nō possit cōtinere: & vxorē ducere vt bñdicat nō possit propter dotē habendam & hmōi: quia nec tunc mortalr peccaret: nisi esset scandalū in prima ar. eorum q̄ dicentur j. iobediētia .i. pn. Alber. & ita dicit quod dctm Rod. ē nimis durum. & hoc ēt vr̄ sentire ino. & d. Ant. in c. i. de spon. quia licet cōsuetudo hēat vim legis: tñ lex nō obligat ad mortale nisi sit preceptiua de elec. c. gñali. li. vi. & sic nō videt quod peccet mortalr quā etiā simplr cōsumaret ante bñdictionē: nisi vt dictū eēt scandalū. & ideo vbi nō timet scandalū cōsulēdū eēt ipsis spōsis q faciūt multa peccata mortalia ante tps cōductionis quod quā notū ē matrimoniū in prīa cōsumarēt. ex quo ducere nō pñt propter dotē hñdam.

2 ℂ Sed nūquid totiēs peccat mortalr quotiēs exigit sine rōnabili cā ante benedictionē tenēdo opi. Ro. R. quod nō nisi prima vice: nisi nouo cōtēptu exigat. Ex quo seqt̄ quod possit ī isto casu negare debitū sine pctō nisi seruet statutū ecclie.

3 ℂ Secunda cā dicitur ipotētia qua quis nō pōt reddere debitū salua incolumitate sui corporis: quia sm Ri. in iiij. di. xxxij. ar. i. q. i. doctores nō obligaint virum mulieri contra ordinē nature rerū que p prius attēdit ad actū nutritiue: q̄ cōseruat propriū indiuiduum q̄z ad actū gñatiue q ordinat ad conseruationē speciei & ideo nō tenet ad actū generatiue in notabile preiudicium incolumitatis corporis proprij.

4 ℂ Utrū teneat reddere debitū leproso. R. sm Ri. in iiij di. xxxij. ar. iij. q. ij. quod sic: licz nō teneat cohabitare quia nō est sic periculum in reddēdo sicut in cohabitando vide. j. leprosus. § ij.

5 ℂ Utrū furioso vel fatuo sit reddēdum R. sm Ri. vbi. s. quod quotiēscūq̄z potest reddi sine periculo proprie psone tenetur.

6 ℂ Utrum reddēs se ipotentē ad reddēdū peccet R. sm Ri. in iiij. di. xxxij. ar. i. q. i. quod ille q mō illicito sciēter reddit se ipotentē peccat mortalr. nō autē ille q mō licito puta ieiunādo. orando bōa intentione sit tñ sic rōabile obsequiū quia cōtinuis se reddat minus potētem: nō tñ totaliter impotentem.

7 ℂ Tertia cā dicitur crimē adulterij: vñ vir vxori adultere: vel econuerso nō tenentur si inocēs est reddere debitū sz Ri. in iiij. di. xxxv. ar. i. q. i. quia lz q̄ ad vinculū nō possit tñ pōt eā dimittere quo ad cohabitationē & thorū. Fallit hoc i viij. casibus. ℂ Primus si ipse sit fornicatus xxxij. q. vi. c. i. c. pe. & vl de adul. & c. significasti. de diuor. ℂ Secundus si vxor vi oppressa sit. ea. cā. q. v. ita ne. ℂ Tertius si credebat maritū probabiliter mortuū xxxiij. q. i. cum p bellicam. ℂ Quartus si alter sub specie mariti cognouit eam xxxiiij q. ij. in lectum. ℂ Quintus si marit9 tradidit eā adulterandā psertim inuitā. de eo q cog. cōsang vxo sue discretionē. ℂ Sextus si maritus post adulteriū cognouit & tollerauit eā ar. xxxij. q. i. si quis vxorem. ℂ Septimus si matrimonio ī infidelitate cōtracto vir dedit vxori libellū repu-

dij & vxor alteri nupserit: quia si conuerte-
ret vir tenet eam accipe. c. gaudemus.
de diuor. ¶ Octauus s3 al. quos si vir
abstinendo contra voluntatē vxoris ei occa
sionem dedit. xxvij. q. ij. si tu. Et placet
mihi: l3 contrarium teneat glo. ibidem.
8 ¶ Utrum peccet exigēdo debitū scienter
ab adultero innocens: vel reddendo. R.
sm̄ Ri. vbi. s. q. ij. quod aut est correctus
vel paratus corrigi: & sic nō peccat. Si
uero sit incorrigibilis: tenet eū dimittere:
& sic peccat mortalr cognoscendo ter.
est i. c. si vir. de adul. & in. d. c. siquidem vxo
res siue sit manifestū siue occultū dū
mō sciat ipsa. Quē tex. sic limito intel-
ligendū qn̄ innocēti nō imminet periculū
fornicationis & denegādo debitū conuer
teret adulter: s3 qn̄ ex denegatiōe effici
tur peior & ex redditione non facit tot
pctā: & inocēti fit euasio fornicationis
nō vides mortale petm̄ exigē & reddē
quod ēt t3 hn. d. ca. no. i. iiij. di. xxxij. q. i.
9 ¶ Utrum possit vir vxori adultere neces-
saria ministrare. R. quod sic si negādo emē
daret: quia vtilius esurienti panis tollit cū de
cibo securus iusticiā negligit. v. q. v. c. si
ois. & male meritus d3 egestate laborare
l. bona fides. ff depos. §. i. & de alijs pe
nis adulterij. vide. s. adulteriū §. iiij.
10 ¶ Utrum teneat innocēs ad preceptum ec-
clesie reddere adultero debitum. R. quod si
adulterium pt probare infra paucos di
es nō tenet ar. c. solet de sen. ex. li. vj. Si
uero non pt pbare tenet. ar. xj. q. iii. c. i.
Et idē3 in casibus in quibus separari pt
matrimonium vt j. matrimonium. iiij.
11 ¶ Quarta cā dicitur votū emissum ab
ambobus de cōi consensu: vt. j. matri-
monium. iij. impedimento. v.
12 ¶ Quinta cā dr̄ honestas: puta quia pe-
tit i ecclia vel in publico: quia si tenet sibi
reddē debitū nisi honesto mō. i. cor. xiiij
oia honeste & s3 ordinē fiāt in vobis.
13 ¶ Sexta cā est scandalum. Nā vbi es-
set scandalum consumare matrimonium
ante adhibitas aliquas solēnitates sm̄
morem patrie non tenet reddere qn̄ il
lam obseruantiā: non tn̄ mortaliter pec
caret reddens: sed bene exigens si sine
rōnabili cā faceret. vt. s. dixi. §. i.
14 ¶ Septima cā est religio quam quis
vult intrare quia nō tenetur reddere: s3 d3
sibi statui tp̄s infra quod igredi teneat. c.
ex publico. de conuer. coni. vn̄ si nulla istarum
cārum inest contracto matrimonio per
uba de pn̄ti tenetur exactus reddere.
15 ¶ Utrum non reddens petēti quia nō vult
concipere excusetur. R. quod non. Si for non
peccat mortaliter qui extra vel alio mo
do sine non vult reddere.
16 ¶ Utrū teneatur petere. R. Ri. vbi. s.
xxxij. di. q. ij. i. ar. quod nō. quia nemo tenet
vti iure suo. Quod verum credo nisi i ca-
su qn̄ non petendo alter caderet in ali
quod mortale: quia tunc tenetur.
17 ¶ Utrum teneat reddere nō petenti. R.
Ri. vbi. s. q. ij. quod sic. nō tm̄ petēti expsse:
s3 ēt petenti p aliqua signa p que coniectu-
rat alterum affectare sibi reddi debitū cō-
iugale: al's si nō petit tacite vel expsse nō
tenet reddere. Auertere āt alterum ne
petat nō l3 nisi cū debita sanctimonia.
Un̄ dicit Aug. de ancona quod si ex nega
tione debiti alter scandalizatur non ex
cusatur a mortali denegans. Quod li-
mita nisi ex aliqua cā predictarum faciat.
18 ¶ Utrum contracto matrimonio cū vna clan-
destine: & publice: postea cū alia tenea
tur pme reddere debitū. R. quod si nō pōt
reddē sine scādalo puta quia ecclia excōi-
cat eum & hmōi quod tenetur non redde
re: quia ab omni specie mali est abstinen
dum. i. thessalo. v. & tunc orat as sic.
19 ¶ Sed nūquā cohabitabit cū scda ad
preceptū ecclie. R. quod sic. & necessaria mi-
nistrabit. si nō pōt facere sine periculo
coitus seu adulterij cū dicta scda quod qn̄
cū periculo probabili: tūc patiat excō ca
tionē: & nō cohabitet: s3 necessaria mi-
nistrabit separatim quousque pcessus pmaēt nō
cohabitabit qn̄ sine scādalo cohabita
re nō pōt: & sibi iputet quod sic contraxit & id cō
silēdum est tali quod patriā mutet vbi cum
pma sine scādalo cohabitare possit.
20 ¶ Utrum actus matrimonialis sit petm̄. R.
s3 alex in iiij. pte sū iii. vi. precepto quod nō
s3 sit petm̄ sm̄ eundē scda scde tracta-
tu de adul. qn̄ patrat istis circūstātijs

21 ¶ Prima dr recta intentio: puta q: excedit fines matrimonii factur⁹ cū q̄ctūq̧ alia: vel cū ea ēt si non eēt sua coiret vl ↄstitūit ibi finē vltimū3. ⁊ sic ē mortale pctm̄. xxxij. q. iiij. c. origo. ⁊ c. liberoꝝ. Aduerte tn̄ q̧ h̄ intelligit̄ qn̄ hoc actu cogitat vt sit mortale: q: actibus nō habitibus meremur vel demeremur ſm Pe. de pal. in. iiij. di. xxxj. q. iij. Debet ḡ intentio sistere infra limites matrimonij: si talis actus dz eē sine pctō: h̄ est q̧ non cognosceret si non esset sua lr̄a vxor. ⁊ idē dic de vxore erga vir. suffi cit tn̄ ſ3 Ri. in. iiij. di. xxxj. q. pe. q̧ actu vel habitu hanc intentionem h̄eat.

22 ¶ Scd̄a dr cā. Na3 ex triplici cā sine pctō exigit̄ ⁊ reddit̄ ēt cū merito ex primis duab⁹. pīma plis pcreāde. scd̄a debiti reddēdi. tertia fornicatiōis vitāde cōiter tn̄ tenet̄ q̧ sit pctm̄ veniale exigere cā fornicationis vitāde in se. vide glo. in. c. qcq̄d. xxxij. q. ij. Alis ex cā cognoscere est pctm̄ aliqn̄ mortale: aliqn̄ veniale. vt in. §. seq. patebit.

23 ¶ Utꝝ si fiat cā satiande libidinis sit pctm̄ mortale. R̄. q̧ canonistarū. xxxij. q. iiij. in. c. origo. ⁊ c. liberoꝝ ⁊ theologoꝝ in. iiij. di. xxxj. ⁊. xxxij. sunt diuersa opi. Aliq tenēt q̧ sp est pctm̄ mortale coit⁹ ↄiugali cā satiāde libidinis. ⁊ dr qn̄ pueniūt voluptatē ⁊ cogitationē manibus puocādo ⁊ calidis vtēdo vt possit plies coire: s3 magis cōiter tenet̄ q̧ nō ē pctm̄ mortale: dūmmō si nō esset vxor nō faceret. ⁊. d. c. origo ⁊ liberoꝝ. exponūt qn̄ ita finalr̄ q̄rit delectationē q̧ ēt si non eēt vxor non curaret. ⁊ hec opi. ē magis rōnabil̄: q: apl̄s dic̄. h̄eat vnusq̧sq̧ suā pp delectationez in ea ⁊ nō i alia q̄rēda pp fornicationē vitandā: nec seq̄t̄ q̧ ponat ibi finē: q: nō vltimū. hāc. s. bo. Ri. ⁊ ale. ⁊ cōīt theo. tenēt. ⁊ placet q: p ista scd̄a opi. est tex. aug. i. ad cor. vij. in pn̄. vbi dic̄. Cōiugalis ↄcubit⁹ gn̄andi grā. nō h3 culpaz. ↄcupiscētie vo satiande s3 tn̄ cū ↄiuge h3 culpā pp thori fidē venialē. hec ille.

24 ¶ Utꝝ cognoscere vxorē cā sanitatis sit licitū. R̄. Ri. i. iiij. di. xxxj. ar. iij. q. ij. q̧ ſm quosdā3 sic. vel forte pōt dici. q̧ sit veniale peccatu3: ⁊ hoc verius. ⁊ sequitur Tho. in. iiij. di. xxxj.

¶ Tertia dr modus debit⁹ nāl̄s. Et 25 h̄ dupl̄r. ¶ Primo q̄ ad vas: q: si fiat ex ⁊ ibi emittat̄ semē: indubitanter est mortale grauissimū. xxxij. q. vij. c. adulterij. ¶ Scd̄o q̄ ad modū standi nāl̄e: q. quidez ē vt mulier iaceat i dorso vir āt in vētre incūbat ei: q: sic facilius ↄcipiūt mulieres nisi p accn̄s ipediat̄. De maio āt ab isto ē lateralis ↄcubitus: ⁊ maior sedēt⁹: ⁊ neq̄ maior stantis: vel vxore supgrediēte maxima hoꝝ ē coꝝ q retro more iumētoꝝ. h̄ūc vltimū modu3 q̄dā̄ indistincte reputāt mortale l3 in vase fiat. Pet. de palu. vbi. s̄. Den. boich. in. c. inq̄sitiōi. de sen. ex. l3 q̧ supgressio mulieris: silr̄ ē mortale: nisi aliqua necessitate vel rōnabili cā fiat: puta infirmitatis: vl̄ picul̄i abortus: q: sic puertens vsū3 ⁊ ritū sacri sciēter ēt in accn̄talibus peccat mortalr̄: sicut talea glo. Ray. l3 q̧ q̄libet deuiatio a mō nāli si fiat cā voluptatis amplius sic querēde solū q̧ est pctm̄ mortale. Tho. vo in. iiij. di. xxxj in lr̄a dicit q̧ q̄dam dicūt fore signū mortal̄ ↄcupiscentie aliqn̄. Aliqn̄ vo pctm̄ veniale. Aliqn̄ nullū3 qn̄ ex iusta cā: puta infirmitatis: vl̄ pp periculū plis suffocande. Alber. in iiij. di. xxxj. dic̄ q̧ nihil coꝝ q̄ facit maritus cū vxore ſuato vase debito ſm se ē mortale: s3 p̄t esse signū mortal̄ ↄcupiscētie. Tu vo detestaberis oēs istas deuiationes: ⁊ piculosas fore declarabis ⁊ psuadebis vt desistāt q̄tum poteris: tn̄ sniaz nō p̄cipitabis: q: vxor permittit̄: vt in ea hō delectet̄ pp fornicationē vitādaz. Et tō h̄ tenebis q̧ q̄liter cūq̧ opus incipiat̄ ⁊ quōcūq̧ fiat: dūmō in vase debito semē emittat̄ ⁊ talr̄ q̧ mulier retinē cū possit nō erit mortale de se. Secus si mulier talr̄ staret q̧ ex hoc semē retinere nō posset q: esset mortale q̄uis vir in vase emitteret. Et ſm hoc concorda predictos doc.

¶ Sed q̄d de eo q fricationib⁹ osculis 26 ⁊ tactibus delectat̄ nō intēdendo venu

re ad actũ ꝯiugalez: sed finẽ in his ponere. R. Pe. de pal. vbi. s. et ꝙ ẽ pctm̃ mortale. Sz ego nõ credo nisi se vel alterius ad pollutionẽ extraordinariã prouocaret. et sic tene p ea q̃. s. dicta sunt.

27 ¶ Quid de illo q̃ an̄ cõpletionẽ act⁹ se retrahit: nec semen emittit ẽ ex̄ vas ne hẽat plures filios. R. pe. vbi. s. ꝙ n̄ peccat mortalr: nisi ex h̄ mulier ad seminandũ ꝓuocaret. Idẽ dicit de eo q̃ ne hẽat filios abstinet: q2 lz appetere n̄ plures hr̃e q̃s possit pascere: nec tenet actũ inchoatũ ꝯsũmare vxore nõ petẽte. Et eadez rõne vr̃ sm̃ eũdez posse dici de muliere q̃ postq̃ est cognita a viro vadit statiz ad mingendũ: vel se cito erigit vt emittat semen ne ꝯcipiat. Sz de hac opi. valde dubito pp. c. aliquã. xxxij. q. ij. qđ vr̃ innuere ꝙ sit peccatũ mortale. Sz posset dici ꝙ d. c. loqtur qñ q̃s ex sola voluptate h̄ facit vel qñ postq̃ ꝯceptio est facta q̃rit abortũ. lz Pe. intelligit qñ hoc fit ex rõnabili cã: puta q2 non põt eos pascere et hmõi: et anteq̃ ꝯcipiatur in vẽtricula mr̃is et sic posset teneri: lz sit piculosa. Dare aũt vel recipe venena sterilitatis oĩno ẽ mortale. vt in. d. c. aliquando.

28 ¶ Quarta dr̃ tp̃s debitũ. Nã tpe festi oronis et cõionis est abstinendum.

29 ¶ Utruz peccet mortalr q̃ exigit siue reddit tpe solẽnitatis R. Fz cõiter doc. s. iiij. di. xxxij. ꝙ si limitat scũs Bo. ibidez. ar. iij q. ij. nisi ꝯsciã obliget: q2 credit mortale: vel nisi interueniat facere dei ꝯtẽptus. Alex. tñ ẽa h̄e i trac. de adulterio. lz ꝙ si cognoscit pp delectationẽ s. explendã quod est mortale. qđ veruz credo qñ interuenit contẽptus facre diei pp talem delectationez faciendã. Et sic ꝯcorda g'. q̃ in summa. xxxij. q iiij. cum Ale. ꝯcordat al's nõ: q2 circũstantia q̃ non cadit sub spali ꝓhibitiõe nõ põt mutare spẽm pcti: nisi vt dictũ est qñ rõne ꝯtẽptus. Nã nullo iure cauet ꝙ de pcepto nõ cognoscat vxorẽ in festo. lz. c. xxxiij. q. iiij. sunt de ꝯsilio vt pz intuẽti: et sic ẽt lz Ri. in. iiij. di. xxxij.

30 ¶ An possit cõicare q̃ reddidit. R. Fm Ale. vbi. s. et sco. in. iiij. di. xxxij. ꝙ sic nec de necessitate pcepti tenet abstinere: sed nõ dz pp reuerentiã sacri de bono ꝯsilio: nisi forte solẽnitas aliud suaderet vt dr̃ de pollutiõe. c. j. Eucharistia lz. §. xxix. Idẽ lz gl. in. c. sciatis. xxxiij. q. iiij. de exigente dummodo nõ causa satiande libidinis exegerit. sed tu breuiter dic vt in. d. c. xxix. cum seq.

31 ¶ Quinta dr̃ q̃litas ꝑsone cũ q̃ est cõcubit⁹ vt si sit menstruata vl̃ vicia ptui.

32 ¶ Sed nũquid peccat mortalr q̃ cognoscit tpe menstrui R. ꝙ casus dubius est inter doc. Sz saluo meliori iudicio mihi vr̃ distinguendum: vt colligo ex dictis ac rõnibus theologorũ. in. iiij. di. xxxij. Aut ex tali coitu põt fieri gñatio probabiliter aut non. Si nõ: vt puta q2 senex vel sterilis vel fluxum hz et hmõi et tũc nõ ẽ pctm̃ mortale: nec in exigente: nec in reddente fz cõiter doc. Nec ob. ꝙ illud leui. xv. et Ezech. xviij. dr̃ preceptum mortale: q2 non est mortale respectu turpitudinis: alias eẽt peccatum mortale ẽt qñ hz continuum et ad quamcũq̃ cuiuscũq̃ turpitudinis ire: quod est ꝯ doc. cõiter. Est ḡ respectu periculi prolis mortale solum. facit c. intelligentia de verb. signifi. Si vero potest fieri gñatio probabiliter: vt cum non hz continuum fluxum vel est debite etatis ẽt distinguo: aut considerat periculum prolis. s. ꝙ possit gñari leprosa que alio tpe generaretur sana. et contẽnit pp suam delectationem habendam et sic peccat mortalr: tam exigens quam reddens isto mõ. Aut licet contẽnat periculuz prolis: tñ exigit vel reddit pp fornicationem vitandam in se vel in alio nõ principalr pp delectationem et sic non peccat mortaliter taliter exigens vel reddens: q2 tenetur hõ magis diligere salutem suam vel proximi q̃ bonũ corporis proximi: aut nõ considerat periculuz prolis nec de gñatione: et tunc si exigit cã fornicationis vitande in se vel in alio: vel debiti reddẽdi non peccat mortalr: lz concipiantur proles leprose: q2 cum det opas rai

licite:s; nõ debitã diligẽtiam posuerit: tñ nõ reputabit̃ ad mortale.ar. co᷑ q̃ no.i.c.inebriauerũt xv.q.i. Si ãt soluz exigat cã libidinis vl̃ reddit:tũc ex futu ro euẽtu cognoscet̃ si peccauit mortalr vl̃ nõ q: si ples gñabit̃ lep:osa repũta bit̃ mortale:q: dedit cõpam rei ill. cũc. ar.c.i.de pñsum. Si vo nõ gñet lep:osa erit veniale. Jõ ante euentũ dz cõsiterĩ tũcq̃ de mortali.c.annemis.de spon.

33 ℭ Quid de exigẽte ĩpe partus vicino. R. Ri.in.iiij.di.xxxij.ar.ij q.ij.q̃ si si ne piculo abo:sus. Uir põt carnalr co pu ari sue vxori pgnãti pt exigere sine mortali: ꝛ mulier sibi tenet reddẽ: q: matrimoniũ non solũ ẽ in offiñ s; ẽt in remediũ. Si ãt non pt sine pbabili pe riculo abo:sus:non dz nec reddere nec exigere.imo fm Pe.de pal.vbi.s̃. pec cat mortalr tã reddens q̃ exigẽs.q: si curat occidẽ aiaz puuli vna cũ corpe. Aduerte q̃ magis ẽ piculũ abo.sus in pncipio ↄcept᷒ Rõ:q: q̃uis fz Auicẽ. matrix mulie᷑ post ĩpregnationẽ clau dat.tñ ex delectatione mouet̃ aliqñ et apitur:ꝛ sic mã nũdum pfecte coagu lata dispditur ꝛ effundĩ:ꝛ ideo vitupe rat Pie.accedentẽ ad pgnantẽ.in.d.c. o:igo nõ tñ erit petm̃ mortale:et q̃ nũ dum est formatus si hoc nõ intendit.

34 ℭ Utrũ imediate post partũ possit exi gi. R. Ri.vbi.s̃.ar.iiij.q.i.q̃ nõ de cõ gruo donec sit purificata:nõ tñ de ne cessitate ẽ abstinendũ. Limitat Pe.d pal.vbi.s̃.nisi mulier esset ex partu in firma:ꝛ esset ei piculuz mortis vel ag grauationis infirmitatis. ꝛ placet.ꝛ.c. ad eius.v.di.ꝛ.c.si cã.xxxiij.q.iiij.ꝛ.q. vij.c.nõ solũ. loquuntur de honestate

35 ℭ Serta ↄ̃ ↄueniẽtia loci:q: non dz fieri in loco sacro.vñ si ẽ ↄsecratus lo cus peccat mortalr taz exigẽs quã red dens pp ↄtemptũ sacri fm ale.vbi.s̃. si nõ sit necessitas pp quã nõ possit co gnoscere in alio loco:vtputa q: violen ter sunt reclusi p longũ tps: q: tũc eẽt de bono ↄsilio abstinere nõ de pcepto ↄco:. Ri.in.iiij. Sz. Pe.de pal.vbi.s̃. s; indistincte q̃ ẽ mortale.s; nõ credas

ei nec valet eius rõ.s.q̃ nulla sit neces sitas sicut in vana.imo maior q̃ quis stet iuxta ignẽ longo tpe ꝛ non calefiat nec ẽt alia rõ.s.q̃ locus polluĩ q: pollu tio nocturna in sõnis ẽt polluit: ꝛ tñ nõ est petm̃.ideo tene cũ alex.ꝛ Ri.

Decanus

Decanus idẽ est qð archi diaconus ꝛ ideo dic vt.s̃.archidiaconus.

Decima

Decima alia pdialis.s.d his q̃ proueniũt ex pre dijs. Alia psonalis.s. de his q̃ ↄueniũt et negociatiõe:artificio: sciã: militia:venatiõe ꝛ hmõi ĩdustrijs pso naz. Alie mixte sic que ↄueniũt de aia lib᷒ ꝛ eo᷑ fetibus q̃ ptim sunt pedia les a pdijs vnde viuunt:partim psona les pp custodiam ꝛ eo᷑ curam. de hoc habet̃ in.c ad aplice. ꝛ in.c.pastoralis de deci.ꝛ de parrochijs.c.fi.

ℭ Utrũ sint de precepto dande.tpe gře 1 R. Alex.in iij pte sũ.q̃ sic q̃cũq; cũ ne cessitas est ꝛ petunt a ministris eccliẽ vel ẽt si nõ petunt:dũmõ sit ↄsuetudo reg:onis.vt in.c.puenit:s; meli᷒ in c.in aligh᷒.de deci.in fi.vɼ. Jlle gppe deci me necessario soluẽde sũt q̃ debent ex lege diuina:vl̃ ↄsuetudine approbata.

ℭ Sed nũquid ↄsuetudo excuset a so 2 lutione decima᷑. R. vt colligo ex alex. vbi.s̃. Solutio decime vno mõ est de iure nãe ꝛ morale.s.inquantũ ↄscia di ctat q̃ de᷒ honorãdus ẽ de ppria sub stãtia:ꝛ q̃ aliquota ps substãtie.deĩ ad sustentationẽ ministro᷑ dei:ꝛ hec fuit sp in pcep:o.vñ Gene.xlvij.sacerdoti bus egypti cibaria ex horreis publicis ministrabant alio mõ dɼ iudiciale pre ceptũ inquãtũ determinat certã.s.deci maz ptẽ dandã ministris fm rõnez eq tatis mutue distributiõis vt fit eqlitas dati ꝛ accepti inter seminantẽ spũalia ꝛ tpalia dantẽ fm q̃ possibile ẽ: ꝛ hec fuit i lege in pcepto simplr. Exo.xxij. ꝛ numeri.xviij. Añ leges vo fuit de ↄsi lio.vt pz ge xxviij.vbi Jaco.vouit de cimas: qð facere nõ potuisset si fuisset in pcepto ℭ Tertio mõ solutio decie est qd cerimoniale q̃tus ad aliquam fi

gnificationē sic ⁊ oīa antique legis fa cta fm illud .i.cor.x. Oia in figura ɔti gebant illis. Qui.n.decimā dat q̄ est p fectiō s signū eo q̄ de varius nūerus ē pfectus q̄si p̄mus limes nūero:ꝝ vltra quē nūeri nō p.cedunt:ꝫ reuertunt ab vno nouē ptibus reseruatis ɔtestat q̄si in q̄daꝫ signo ad se ptinere ip̄ectionē pfectionē ꝯo q̄ erat futura p xp̄ꝫ ⁊ē ex pectandā a deo.vn̄ cū iudicialia hodie nō obligent nisi put pcipiunt ab ec̄ia g pōt.pꝫ q̄ isto scd̄o mō decime sunt de iur̄ positiuo.pꝫ ꝯo sunt cerimonialia hodie ꝓhibent.⁊ in h̄ ɔco:.Ri.in.iiij. di.xvij.⁊ scīs Tho ſa ſe.q.lxxxvij.⁊ h̄ tene lꝫ ino.in ſūca de deci.⁊ Ho. te neāt q̄ simplr sint de iure diuino mo rali ⁊ nāli. Qđ nō est vez nisi vt dcm̄ est.⁊ in h̄ decipiunt multi canoniste. Cuꝫ ḡ querit an ɔsuetudo excuset a so lutiōe ip̄saꝝ.Dico q̄ si sacerdos q̄ mi nistrat sp̄ualia petit pp indigentiā ⁊ su stentationē nō excusat pp ɔsuetudinē qn teneat dare taꝫ p̄diales quā ꝑsona les q: nulla ɔsuetudo pōt ɔ ius nāle ⁊ morale vnj dis.q̄ ɔ. Sic̄r nō pōt ɔsue tudo excusare qn hō teneat ex aliquo ta pte substātie sue honorare deū. Ex cusare āt pōt ɔsuetudo ⁊ excusat i alijs casibus si sit pscripta. Nā q̄ dei' sacer doti nō indigēti decima ex institutiōe ⁊ p̄cepto ecc̄ie solum est tpe gr̄e. Et h̄ vr̄ innuere Ho in.c a nobis. de deci. cū dicit q̄ ɔsuetudo excusat a decimis ēt p̄edialibus nō soluendis cū non pe tunt:pro quo facit.c.suggestū eo.ti.qđ esse non pt̄ si esset p̄ceptū morale. Nec ob.xiij.q.i.§.his ita.⁊.xvj.q.reuertimi ni.⁊.c decime ⁊.c.i sacris.⁊ c. decias. ⁊ de decimis parrochianos.⁊ in.c.nu nos.⁊ in.c.tua nobis.⁊.c.cū non sit in hoīe.⁊.c.in aliquibus. in qbus dr̄ q̄ a deo sunt institute vel diuina lege p̄ci piunt: q: ibi accipit lex diuina pro lege mosayca.vt pꝫ.xiij.q.i.§.his ita.q̄ qui dez filios gr̄e nō ligant:nisi quo ad' mo ralia.vt pꝫ di.v.§.i.⁊ vi.di.§ his ita.⁊ de puri.post par.c.vnico.vel nisi vt dī iā iudicialia pcipiunt ab ecc̄ia:vt facit in decimis.vt in tit.de deci.i multis.c. ⁊ in aliquibus alijs vt pꝫ de iniur.c.i. xxiij.q.iiij.⁊ vi.⁊ tunc lꝫ sit p̄ceptuꝫ le gis diuine date moysi:non tn̄ obligat vt tale:ꝫ vt p̄ceptū ecc̄ie. Et sō male rep̄hendunt aliq canoniste theologos: q dicunt decimas nō esse de iure diui no: q: non negāt qn fuerint precepte a deo in lege veteri:ꝫ q: non obligāt vt lex diuina inquantū sunt iudicialia p̄ cepta:ꝫ solū vt precepta ecc̄ie. Jnquā tum āt sunt a iure nāli ⁊ morali bn̄ sūt de iure diuino debite:ēt hodie. Et ideo ɔclude q̄ si minister ecc̄ie indiget pp sustentationē ⁊ petit q̄ nō excusat pp ɔsuetudineꝫ ɔtriam si āt nō indiget te netur soluere fm q̄ ɔsuetudo se hꝫ:vel decimā vel vigesimā:aut trigesimam: aut si nihil soluit excusatur dūmō con suetudo sit pscripta p ea q̄ dict.ē ɔsue tudo. Sanctius tn̄ esset eas integre sol uere.⁊ pro h̄ facit c.a nob.de deci.vbi dr̄ q̄ qlibet tenetur soluere decimas'. nisi a p̄estatione eaꝝ sp̄aliter sit exem ptus:qđ quidem esse non posset si eēnt simplr de iu e diuino ar.iiij.di erit.fa cit etiam quod no.archi.xvj q.i. ⁊ seq tur pa in.c.in aliquibus.de deci.

3 ¶ Utꝝ papa possit dispēsare ne qs de cimas soluat R. Ale.vbi.ē.q̄ p̄ceptuꝫ de decim s inquātuꝫ ē iudiciale pōt ec clesia ordinare q ⁊ quas debeāt recipe ⁊ q soluere:sicut fecit in multis religio sis.vt ē.dictū est ⁊ h̄ itelligi rōe neces sitatis vel vtilitatis:alr̄ nō dꝫ facere.

4 ¶ Sed queritur quando dari debent R vt dicitur in.c.cum hominem.de de ci.q̄ statim fructibus collectis. Et hoc quo ad p edialea : quo ad personales debent solui in fine anni. Sꝫ tn̄ dic q̄ fm consuetudinem p̄escriptā sunt sol uende: ⁊ si pereunt peribunt illi qui est in mora alis non:sed cui debentur.

5 ¶ De quibus debent solui.R.q̄ de oī bus fructibus terraꝝ: arborum:anima lium.piscationū:venationum:fictuum pensionū:molendinoꝝ.etiam aduen tum balneoꝝ:fullonoꝝ: lapidicinoꝝ metalariorꝫ. Jtem de negocijs ⁊ arti

ficijs ⁊ ceteris bonis. vt colligitur. xvi. q. i. ⁊. q. vij ⁊ de deci. in multis. c. sꝫ ho die consuetudo seruãda est.

6 ¶ Utrum de illicite acqsitis. R. alex. vbi. s. qꝫ in psonalibus ẽ distinguẽdũ an trãs feratur dñiũ in acqrẽtẽ. ⁊ sic tenet̃ da re: sꝫ ecclia nõ dꝫ recipe qꝫdiu persona est in scelere: ne videat approbare eius mores: sꝫ si conuerterit poterit recipe sic in meretrice ⁊ histrione ⁊ hmõi. si aũt dñiũ nõ transfert: sicut in vsura: fur to rapina ⁊ hmõi sic nõ tenet: nec ec clesia põt recipe. Si ꝟo decĩe sunt pdi ales indistincte: qlibet tenet̃ quantũ cũqꝫ peccator ⁊ iudeus ⁊ inasor: ⁊ ec clesia põt recipe: qꝛ nõ dant̃ intuitu p sone: sꝫ q̃si ex censu debito pdioꝝ. fa cit. c. de terris. de deci. Non tenent̃ tñ iudei soluere psonales decimas cũ nõ percipiant sacra. nec audiãt diuia. ar. dicti c. de terris.

7 ¶ Qui tenent̃ dare decimã. R. Alex. vbi. s. qꝫ oẽs laici tã paupes quã diui tes. Itẽ etiã iudei de pdijs. d. c. de ter ris. vt. s. in § pcedẽti. xvi. q. i. decimas Item clici de rebus pˀrimonij sui: nisi deseruiãt illi ecclie cui debent̃. eo. c. ij. Item Alex. dicit qꝫ vbi esset ↄsuetudo qꝫ d fructibꝰ possessionũ ecclie possent testari in morte. filij tenerent̃ de ipsis ad decimã. Et sic intellige c. ij. de deci. Itẽ religiosi nisi sint excẽpti pˀuilegio se dis aplice sicut sunt mõachi albi: tẽpla rij: hospitalarij ⁊ hierosolomitãi: ⁊ mul ti alij de quo no. i. c. suggestũ. cũ mul tis. c. se. d deci. Dicit tñ Alex. vbi. s. qꝫ pˀuilegiũ de nõ soluẽdis decimis nõ li berat eos qn teneant̃ soluere in tribus cãsibus. ¶ Pˀrimꝰ cũ pactõe tenent̃: qꝛ pˀuilegiũ nõ reuocat pactũ pcedẽs ni si fieret mentio spãlis in eo vt in. c. ex multiplici. de deci. ¶ Secũdus cũ par rochialis. ecclia cui debebant̃ enormi ter ledit̃. ar. d c. suggestũ. ¶ Tertiꝰ cũ eas soluẽdo tacite renũciant pˀuilegio: sꝫ de h vide gl. ⁊ doc. in. d c. suggestũ.

8 ¶ Cui debeant dari. R. qꝫ pdiales de bẽt dari illi ecclie in cuiꝰ pˀrochia pre dium situm est. vt in. c. qm̃. de deci. ⁊ in c. fi. de proch. nisi aliud hẽat ↄsuetudo vt in. c. i. ⁊. ij. ⁊ in. c. cõmissũ. ⁊ in illis alijs c. de deci. Personales ꝟo debent dari ecclie pˀrochiali i q̃ audiunt diuina vł vbi recipit ecclisastica sacra. xvi. q. i. c. questi. Mixte ꝟo debẽt dari vbi con suetudo est: vel si nõ ẽ ↄsuetudo: si pa scunt̃ in vna detur illi pˀrochie. Si ꝟo partim in vna partim in alia diuidẽ facit quod no. in. c. ad aplice de deci. ⁊ pa. no. diffuse in c. cũ ↄtingat c. ii.

9 ¶ Utrum soluẽdo ei q d iure ecclias nõ tꝫ sꝫ de facto excuset. R. qꝫ nõ si scit. ni si ex iusto metu excuset: vel nisi p tolle rantiã ecclie que cũ nõ ↄdicat videtur ↄsentire fm Rod. Et hoc vltimũ verꝫ nisi placeret eis ecclñiam trandari.

10 ¶ Utrum clericus qui habet sufficiẽs pa trimoniũ vñ viuat fm statũ sue psone possit decimas recipere. R. alex. vbi. s. qꝫ sic vt pcurator in necessitates pau perꝫ vel vtilitates ecclie expendendas. nõ aũt in vsus pprios ↄuertẽdas imo si in pprios vsus cõuertit cõmittit sa crilegiũ si in malos incurrit iudiciũ. fa cit c. qm̃ in fi. xvi. q i. ⁊ c. pastor i. q. ii.

11 ¶ Utrum decie possint pscribi. R. qꝫ laici nullo mõ pñt pscribere vt eis soluant̃ de pscri. c. cũ Sꝫ clici si pˀrochiã hñt pñt de pscrip. de q̃rta si ꝟo nõ hñt nõ pñt. Silr ⁊ de religiosis dicẽdũ est. ar. coꝝ q̃ no. in c. placuit d pscri. ⁊ in. c. cum contingat. ⁊. c. seq. de deci.

12 ¶ Cui soluet q antiqꝰ nõ soluit ⁊ nũc vult satisfacere. R. qꝫ nõ ei q pscripsit: sꝫ ecclie pˀrochiali fm Rodo. ⁊ Ray. Quod verꝫ credo si ecclesie pˀrochiali tũc erant soluende: alias secus.

13 ¶ Utrum sacerdos pˀrochial possit remit tere decias nõ solutas tpe pterito. R. sꝫ Rod. qꝫ sic in totũ vł i ptẽ: et quo i po sterꝫ vult abstinere ⁊ facere debitũ suũ. sꝫ mihi vł qꝫ nõ possit nisi sit paup cui remittunt̃. ar. c. fi. xvi. q. i. qꝛ cum sint pauperꝫ nõ pñt in nõ pios vsus ↄuertẽ rñ ⁊ sup alimẽtis legatis nõ valet trã sactio sine iudicis auctoritate. l. cũ hi q bus. ff de trans.

14 ¶ Utrum laico possit ↄcedi decima. R.

fm doc.in.c.ad hec de deci. q nullus
ↄtractus pōt iniri cū laico de decimis
p quē dñiū directū vel vtile trāsferat
in ipm: q: videt alienatio quedā vt p
bat p tex.cū gl.in cle.i.de re.ec.nō ali.
Sed ↄcessio ad modicū tēpus que nō
videt alienatio, bñ pōt fieri ⁊ etiā ad
tps vite alicuius ex cā ⁊ cū auctoritate
plati fm glo.in.c.quāuis.co.titu. quia
p dubiū vite pōt dici modicū tps. Sz
de hoc dicto glo. dubito pp ea que dixi
s.alienatio §.xviij. ⁊ potius credo q
nō possint ↄcedi ad vitā alicuius nisi
auctoritate pape ⁊ hoc intelligo in lai
co q laicaliter viuit secus in laico ↄuer
so ⁊ religioso cui ↄcedi possent fz q
not.doc.in d.c.quāuis. Jus vero decimā
di nullo mō pt cadere in laico cum sit
spirituale vt in dictis.c.no. Et hoc in-
telligo sine auctoritate pape q solus pt
fm notata.c.ij.de iudi. ⁊ tutus est in
foro anime si ex causa hoc papa facit
alias non. vt no.do.an.in.c.a nobis.
de deci. ⁊ sequitur Pa.

15 ¶ Utrū laicus hñs in feudū decimas
secura ↄsciā teneat. R. q si scit se habe
re post ↄciliū lateranē. qđ fuit cele-
bratū 1279. ⁊ sine auctoritate pape nō
pt tenere vt no.in.c. phibemus de de
ci. Si scit se habuisse añ illud ↄcilium
vel post fz cū auctoritate pape ⁊ ex cā
sic pōt tenere. Si vero ignorat an ante
vel an interuenerit auctoritas pape seu
ex cā lr̄ia tūc Host. vt refert Jo.an. in
c.cū aplica de his q̄ fi.a prela.tenet q
nō pōt tenere. Idē Archi. ⁊ Jo.mo.i
c.ij.de deci.li.vi. Sed Jo.an. tenet cō
trariū qm̄ cōis opi. ē q auctoritate pa
pe vl añ illud ↄciliū fuerint ↄcesse que
opi.mihi placet maxie q: vnusquisqz
in foro aie p̄sumēdus est bon⁹ nisi cō-
stet d̄ malo ⁊ io dz credere q p̄decesso
res sui ñ tenuissent nisi cū bōo titulo.

16 ¶ Utrū talis laicus possit eas trāsfer-
re. R. q nō in laicū q̄cūqz titulo ex quo
transferat dñium vtile vel directū ⁊ lz
gl.in.c.phibemus de deci.teneret q
auctoritate epi posset in cōiter nō tene
tur ⁊ bñ. In aliā aūt ecclias vel religio

sum vel eccā bñ pōt dōare vt in.c.cū aplī
ca de his q̄ fi.a prela. ⁊ hoc de ↄsensu
diocesani. Pignorare aūt non pōt fm
Jo.an. sed Ho.tenet q sic. ⁊ pa.placet
⁊ mihi vt cui plus licent ⁊ minus.

¶ Utrū eccia possit sine simonia re. 17
dimere decimas ab aliquo iniusto detē-
tore. R. q pt redimere qñ ex tali pecu-
nia nullū ius de nouo acqrit als nō lz
vt no. in.c.dilectus el p'mo de simo.

¶ Utrū liceat clicis accipe in pignus 18
decimas detētas a laico R. ale. vbi.s.
q sic sicut ⁊ quālibet aliā possessionē
quā laicus detineret iniuste nec tenenē
fruct⁹ ↄputarī i sortē dūmō hmōi decie
ñ ptineāt ad als ecclias sz ad suas qz
si ad al' phibet vt i c.tuerdicum⁹ d̄ deci.

¶ Quō ⁊ qñ religiosi tenētur facere 19
conscientiā ⁊ predicare de decimis. vi
de excōicatio.xj.casu.xliiij.

¶ Que ē remuneratio fideliter soluē 20
tiū decimas R. q multiplex. Prima
habundātia fructuū. Secūda sanitas
de qbus mal.iij. ⁊ in.c.reuertimini ⁊
in.c.decime.xvi.q.i. Tertia bōitas pri
cipatus.xvi.q.vij.maiores. Hoc tollit
fiscus q nō accipit chrīstus.

Defensio Utrum sit licita
ad sue psone tui-
tionē ne ledatur. R. q sic vt in
l.vt vi.ff.de iusti. ⁊ iu. ⁊ ibi bar. ⁊ bal.
⁊ alij in.l.scientiā §.q eū aliter.ff.ad.l.
aq̄l. Et religiosis sine lr̄ia superioris.
qñ licentia comode hñi nō pōt fz Jo.
de li.in tractatu d̄ iusto bello. Rō quia
hoc cōpetit de iure nāli di.i. ius natu-
rale ⁊ quo ad actus naturales religiosi
nō cēsent mortui.xvi.q.i.c. placuit el
ij.l.deo nobis.C.de epis. ⁊ cle. ⁊ ēt ad
uersus suū supiorē pōt q̄s se defēdere.
ar.c.ex pte.de accu. ⁊ hoc verū filliē ẑ
quē se defendit iniuriose vult eū lede-
re: q: iniuste ⁊ ordine iuris nō seruato p
cedere nō posset sine peccato se defen-
dere. als sic dūmō fiat defensio cū mo
deramine inculpate tutele. Istis enim
duob⁹ cōcurrētib⁹. s. q sit ad repellen
dā iniuriā ⁊ cū moderamine iculpate
tutele licet. Aduerte hic q nō licet per

cursso repetitere etiã incõtinenti: q: hoc esset vindicta. l. non est singul' ff. de re. iu. nisi timeret de percussione geminata faciũt notata p inno. in. c. olim cãm. de rest. spo. z qd not. i sum. xxiij. q. i. facit l. iiij in prin. ff. ad. l. acquil.

1 ¶ Utrũ defensio possit tolli p papã vel principẽ vel legẽ vniuersalem: vel municipalẽ. Re. albri. in. l. oẽs. C. d epis. z cle. qdã dicũt q nõ. cũ sit d iure nãli. z videt exp̃ssũ in cle. pastoralis §. pe. d re iudi. Dñs Gabriel de offelet' i suo tractatu iz q si statuto cauet q possit p̃cedi nulla data defensione q valeat. z p hoc facit. q: licet appõ sit spẽs defensionis: tñ tollitur i multis casib'. vt. C. quoz ap. nõ re p to. Jtẽ q: iura velũt in mult' casib' nullã dari defensionẽ. vt. C. de sic. l. fi. in fi. C. de adul. l. adulterij. C. de fal. mo. l. iij cũ filib'. nec ob. q defensio sit de iure nãli: q: verũ ẽ in defensione manual: z de ista loquit. d. l. vt vim. sed defensio danda p iudicẽ reo petenti vl' nõ petẽti ẽ de iure gẽtiũ vel ciuili z iõ p aliud ius tolli põt. Et hoc dicit esse veriũ albri. ibidem.

2 ¶ Utrũ defensio p rebus liceat. Re. fz ino in. d. c. olim z bar. in. d. l. vt viz. z gl. z doc. in. l. i. C. vnde vi. q sic z p rebus afferẽdis ne auferant z ab'atis vt recuperẽtur. Et hoc verũ in ablat' si in cõtinẽti fit. i. anq̃ ad alia negocia diuertat tex. est ff. de vi z vi ar. l. i. idez est § cũ igit' q armatis. Et dicit pa. in c. significasti scdo de homi. q dr̃ interuallũ qñ flacia p̃ma se diuertit ad alia nõ necessaria. Secus si comed't vl' bibit vel ꝯgregat amicos z hmõi. ff. de v. ob. l. cõtinu' p̃mo. Re. ff. de duo. re. l. duos §. vl. C. vñ vi. l. i. z hoc scit a iure ꝯcessũ non requirit auctoritas superioris nisi de bono ꝯsilio nec incidit talis in excõicationez si psona a q̃ aufert esset ecclastica etiã si in psonã iniicit manũ qñ alr̃ recupare nõ poterat vt colligit. i. d. c. olim z. d. c. significasti nisi a pposito modũ excedat vt i. d. c. oli' i fi'

3 ¶ Utrũ glibet de populo possit quẽlibet defendere ipune. Re. bar. in. l. si qs in seruitute in fi. ff. de fur. z l. d. l. vt viz z ibi gl. z. xxiij. q. viij. §. i. in gl. z Cy. z pe in l. i. C. vñ vi. q sic ꝯsuluit tamẽ bar. in d. l. vt viz ad tollẽdũ oẽ dubiũ q faciat sibi mãdari vt ipiũ defendat clamando defendite vel currite z silia vt no. bal. in. d. l. i. q: tũc fm oẽs licite z ipune facit in ar. l. grac' C. de adul. Aduerte nã q irregularitatez nõ effugit q p alterius defensione aliũ occidit de quo vide. j homicidiũ. iij. §. iij.

¶ Quid dr̃ moderamẽ inculpate tutele. Re. gl. i d. l. i. multũ laborat. sz barto. ibi z in. l. furẽ. ff. ad. l. cor. de sic. dicẽ q inculpa'a tutela ẽ id facere sine q̃ aliq̃ se defendere nõ põt sine, piculo psone vel rez vñ nõ dz pati q dãnificet in aliq̃ si dãnũ est irrecuperabile alr̃ secus vt in. d. l. furẽ. Ex q̃ isert q ẽt si nõ possũ effugere gn me pcutias r te interficiã q licite te interficio q: cũ iniuria psonal' sit maior q̃ realis vt in. l. in fuoz in fi. ff. de pẽis z pp̃ter realẽ irrecuperabilẽ possũz te interficere vt in d. l. furẽ ergo fo: p psonali facit gl. de resti. spo. o'im el p̃mo ad fi. z gl. in c. significasti. el scdo de homi. Et istud tenet Flo in. d. §. q cũ aliter bal. ẽo in d. l. i. dicit q tria debẽt eẽ vt sit moderamẽ. ¶ Primũ equalitas vi si cũ rarmis: scũ armis vt. ff d vi z vi ar. l. i. §. vl vi. sz ego hoc credo verũ qñ p̃t repellere. quia paruus vir cũ armis põt se defendere a magno q cũ pugno forte eũ i̇cerficeret. ar. in q. vij. §. tria. ¶ Secundũ tp's vicinitas: q: si post eẽt vindicta. Ꝫ. c. seditiõarios. xlvi. di. ¶ Terniũ tal' z tãta quãta ẽ necessitas. ¶ Sed de quartũ q intẽtio sua ferat vt se defendat: q: act' ex intentiõe nomẽ accipit: nõ ex eo qd est p accidẽs. i. p̃ter ppositũ i actib' moralib'. Uñ duo effectus ex vno actu pñt venire. puta pp̃e vite ꝯseruatio z inuadẽtis occisio. Si ergo intẽderet occisionẽ vt finẽ. sic ñ liceret sine peccato mortali. Si autem suã defensionẽ: sic denoiabit' defensio nõ occisio cum nõ debeat denoiari act' mortal. nisi ab eo q itẽdit ñ ab eo

quod est p̄ter intẽtionẽ:cũ sit cā p accñs vt p3.v.ethi.c.iiij.ꝛ sic si erit pein.

1 ¶ Quid si excedat modũ. R. ſm inno. Ho.ꝛ d.Anto.in.c.olim causaꝫ. de re sti.spol.ꝙ si excedit a ꝓposito sic tenet̃ de dãno. Si autẽ nõ a ꝓposito sic nõ tenet̃ ad aliquã satisfactionẽ. nisi forte ad cautelã.facit.l. si ex plagis.§. tabernarius.ff.ad l.acq. nec excõicatõnẽ icurrit.vt no.i.d.c.olĩ et ꝑino.ꝛ.d. c.significasti.et ij licet Ray.dicat ꝙ ẽ tutius ꝙ petat absolutionẽ vel dispensationẽ ꝛ ẽ bonũ q̃n comode põt h̃ri. Dicit tñ d.Anto.in.d.c.olim. ꝙ q in sequit̃ ꝑcussorẽ de facto ꝛ vulnerauit nõ d3 puniri vt dolosus:s3 vt culpabilis qꝛ incõsultus calor vicio calũnie caret l.i.§.q̃ri.poss3.ff.ad tur.ij.q.iij §. notãdũ tex.ẽ i.l. si adulterũ §. imperatores.ff. de adul. glo.xxiij.q.i.§.i.

Defunctus

Uide.j. mortuus.

Degradatio

duplex quedam verbal: quedam actual. Et hec actualis fit sic.q̃n clicus idutus vestibus sicut si in officio esset dispoliat̃ cuꝫ verbis ad hoc ꝯgruis.vt habet̃ in.c.degradatio. de pẽis li.vi. et dicit Ge.i.d.c.ꝙ actual' degradatio est executio verbalis depositionis ꝓpter ea tenet ꝙ potest fieri sine numero epõꝝ:sed nõ verbalis: qꝛ oꝫ fiat a ꝓprio epõ.ꝛ sit debitus numerus episcopoꝝ.vt in.d.c.in tex. ꝛ i gl.

1 ¶ Utrũ verberãs clicũ degradatũ sit excõicatus. Fuerũt opi.s3 placet mihi opi.al.in.d c.degradatio. ꝙ verberãs degradatũ ac ualiter nõ sit excõicatus sed degradatũ verbaliter sic.ꝛ est securior opi. Dicit tñ Pa.i.c ad abolẽdã. de heret.vez nisi post verbalẽ sequat̃ incorrigibilitas:qꝛ tũc perdit etiã ſm vnum intellectũ c.cum nõ ab homine de iudi.ꝛ absq3 alia traditione posset compuni per iudicẽ seculareꝫ.

2 ¶ Utꝝ iudex secularis possit iudicare degradatũ actualr.R.s3 no.in d c. degradatio ꝙ ꝯsuetum' eẽt vt tradet̃ tur p iudicẽ ecclĩasticũ tñ ex q̃ actualit degradatus est p̄t p ter.ꝓiati capituli.

3 ¶ Utꝝ dgradat' ꝯficiat celebrãdo. R. ſm arch.ꝫ ꝯse.di.iiij.i.c.oñ3it.ꝙ sic ꝛ ista est ꝟissima op.qꝛ caracter a deo impressus in anima per hoiem nõ pt auferri.l3 glo.l.di.dixerit contrariũ in c.accedens.ꝛ multi alij.

4 ¶ Utꝝ degradat' teneat̃ dicer offiñ si ẽ in sacris.R.s3 Rod.ꝙ sic.qđ ꝓbat̃ p c.dolẽtes ꝫ cele.miſ.qꝛ ex q̃ ordinat' ꝑcipit:ꝛ iste ordinat' fit ꝛ caracterem h̃eat ꝫ degradat' officiũ dicere tenet̃ nõ tñ d3 dicere.Dñs vobiscum: ꝛ similia q̃ ad dignitatẽ ordinis pertinent.

5 ¶ Quis põt restituere degradatuꝫ depositũ.R. ꝙ solus papa.c.i.ꝛ.ij.5o.di. Sic ꝛ ꝓses ꝓuincien p̄t restituer̃ quẽ dãnauit.ff.de questi.l.i. in fi.

Delectatio

in cogitatione vtꝝ sit pctm mortale.vide.s.cogitatio.§.ij.

Delegatus

est is cui a summo pontifice vel ordinario cõmittitur causa quo ad ecclĩasticos. Similiter dico de imperatore ꝛ aliis dñis quo ad sclaria.

1 ¶ Quis põt delegare.R.ꝙ qlibet ordinarius ꝛ quilibet qui extraordinaria iurisdictione aliquid põt.

2 ¶ Quis põt eẽ delegat' in ecclĩastico foro.R.ꝙ del.gat' pape nõ põt eẽ go nisi sit i dignitate ꝯstitut' vl' ꝑsonatus h̃ns:aut canonic' eccl̃ie cathedralis.vt i.c.statutũ ꝫ rescri.li.vi.ꝛ ꝙ h̃eat ad min'.xx ãnos nisi ex certa sciẽtia papa cãs cõmitteret nõ existẽti i dignitate vl' minori ꝫ of.del cum vigesimũ.de elec.cũ i cũct' aliorꝫ p̄t qlib3 eẽ g ñ p hibet̃. Uez ẽ ꝙ cãe spũales vt ꝫ decimis ꝫ iur patrõat' ꝛ huiõi nõ pñt dele garĩ laicis s3 clicis tñ ꝫ iu.decimum'.

3 ¶ Utrũ guardiani ordinis nr̃i minorũ ꝛ p̄ores fratrũ mẽdicantiuꝫ habeant dignitatẽ.R.Ge.i.c. null' de elec. glo.hic tenet ꝙ sic.Et iõ pñt esse delegati pape facit ꝙ nõ. Pa.in.c. causaꝫ de iudi.ꝛ in.c.cum olim. de ma.obe. ꝛ Car.in cle.ij.de rescri.ꝛ ibi glo. pa. in.d.cle.ij.distinguit de p̄ore ꝙ aut

habet supra se in monasterio superiorem sicut qui est sub abbate et iste non hz dignitatem; ille qui non hz supra se superiorem in monasterio hz dignitatem: et quamvis non sit ppetuus sufficit quod posset esse.

4 ¶ Quid pot delegari. Rx. quod quedam pertinent ad ordinem epalem: vt consecrare ordinare: et ista delegari non psunt non hntibus illum ordinem: alia aut psunt delegari nisi phibeant a iure. hec habent de offi. or. quod sedem. de conse. ec. aqua.

5 ¶ Quid potest delegatus. Rx. Ge. in c. presentium. de testi. et glo. in c. solet de sen. ex. li. vi. que dicit quod delegata ptas est stricti iuris. et ideo id solum potest quod est ei commissum: et sine quo ca expediri non pot de offi. dele. c. i. et c. prudentiam. et l. ad legatum. ff. de pcu. et id ppter quod facilius expediri posset ca non venit nisi expresse committantur.

6 ¶ Utrum delegatus possit subdelegare. Rx. quod delegatus a principe pot subdelegare no. ino in c. pastoralis. de offi. de. facit. l. i. ff. de offi. eius cui man. est iu. et c. sup quonum. et c. fi. e. ti. et hoc verum nisi qu certum ministerium est committitur limitat. Inno. in d. c. fi. de magno ministerio sicut pdicare crucem: dispensare cum irregulari: penitentias iniungere absoluere excommunicatos: et hmoi., vel qn p rescripti verba comprehendit quod est electa industria: vel fides eius sicut qn dr Confidimus de tua industria: vel psonaliter exequaris: vel qn negocium non est bn expedibile p alium. Fallit in legato sedis aplice qui etiam in predictis potest subdelegare. vt in d. c. fina. patet. Delegatus aut ab inferiore non pot nisi sit delegatus ad vniuersitatem causarum. ff. de iudi. l. cum pretor. §. i. ff. quis et a quo ap. l. i. §. i. vel nisi hoc sibi spaliter concedatur fm Jo. an per c. is cui. de offi. de. li. vi. vel nisi qn vnum articulum totius cause committeret cle. i. de offi. dele.

7 ¶ Nunquid poterit subdelegare non existenti in dignitate et personatu: neque canonico ecclesie cathedralis. Rx. quod non vt communiter tenetur. in d. c. statutum.

8 ¶ Quid de sententia duorum delegatorum discordantium. Rx. quod dependet ex delegante vt acceptet quam voluerit. Secus in sententia arbitrorum ex compromisso quia non tz. similr psidentes loco pape in concilio gnali nisi oes consentiant in actu gerendo nihil faciunt: quia vnius contradictio inficit totum no. pa. in c. non est. de regu. et in c. pe. de sta. mo. Secus in sententia duorum ordinariorum discordantium que tenet p reo nisi in ca matrimonij libertatis: et testamentis et in hmoi fauorabilibus: quia tunc tz p actore. vt in c. vlti. de sen. et re. iudi. intellige si agit vt matrimonium et hmoi teneat: aliter valeret pro eo qui vt valeat agit vel se defendit.

9 ¶ Utrum quis teneatur acceptare subdelegationem in casu quo subdelegare potest. Rx. ino. in c. pastoralis. de offi. de. quod sic nisi qn constat quod delegatus maliciose se exonerat. vt in tex. pfati c. pastoralis. nam tunc non tenetur: et si vellet eum cogere iniusta est appo eius. secus si non constaret. et est differentia inter delegatum a principe et ab inferiore: quia delegatus a principe pot cogere oes: etiam si non sint sui fori. C. qui p sua iurisdi. l. vna. ff. de mune. et ho. l. munerum. §. iudicandi. excepto advocatis qui alibi quam in foro suo recipere iudicium non psunt cogi. C. de aduo. diuer. iudi. l. sancimus. in fi. delegatus ab ordinario non pot cogere hoiem alterius fori. ff. de iurisdic. om. iu. l. vl. ff. de tu. et cura. da. ab his. l. i. de offi. or. pastoralis in pn. et in glo. pfati c. pastoralis. de offi. dele.

10 ¶ Ubi pot cognoscere delegatus pape. vide s. commissio.

11 ¶ Qn expirat iurisdictio eius. Rx. re integra expirat p scientiam mortis delegantis. l. et quia i pn. ff. si cer. pe. de offi. dele. gratum. Item p mortem illius contra quem ma dat re integra. de rescri. significauit. et multis alijs modis. vt in c. qm abbas de offi. dele. et in multis alijs locis que omitto.

12 ¶ Quo pot absoluere excommunicatos a iure. vide s. absolutio. ij. in pn. et §. i.

¶ Quid si delegatus non vult facere si quidem de mandato suo. et ppterea aliquis non vult ei credere cum non teneatur. vt i c. cum in iure. de offi. del. et cum excommunicat. Rx.

fm doc.in.d.c.q non tn:q2 delegatus non hz auctoritatē excōicandi:nisi qñ esset sibi rebellis: & cū talis nō sit ex iurisdictionis defectu:nulla ē excōicatio.

Dementia si est perseuerās Excusat a culpa q̄tum ad factū in ipsa cōmissuz .xv.q.i.aliqñ.xxvij.q.vij.quēadmoduz. & ab irregularitate.vt i cle.vnic.de homi. ¶ Utr3 qui aliquādo fuit demens possit promoueri ad ordines. vide.s.corpore viciatus.§.vij.

Demoniacus an possit promoueri. vide.s.corpore viciatus.§.vij.

¶ Quō in dubio possit probari an quis sit demoniac?.R.q si p.xxx.dies carnibus indifferēter vesci cogat: & maxime edinis q̄ demones puocāt.vt hētur in c.ij.vij.q.ij.i tex.& i gl.si nullā sentiret lesionē appebit q nō sit demoniacus.

Denunciatio q̄druplex prima euangelica.q2 ab euāgelio sumpta Mat.xviij.& regrit.vj. ¶ Primū q sit frater.s.christianus.ij.q.iij.ad mēsam. lz infidelis posset denūciari si 2 legē nature:vel 2 legez eoz in moralibus offendit:q: papa hz iurisdictionez in eos in istis casibus.de q̄.i. iudeus.§.xxvij. alias nō. ¶ Scdm: q pcedat secreta monitio in q̄ vt emendet vel desistat obsecrandus est. ¶ Tertiuz: q petm̄ nō sit oino occultū:sed q possit probari p testes:q2 si esset oino occultū non hret locum. & sequitur Pa.in.c.nouit. de iudi. ij.q.i.si peccauerit immo si ēt vnus solus testis eēt non posset denunciari ad pniam iponendaz. ¶ Quartū:q si nō desistit:vel emendat se ad eius monitionem adhibeat testes q sciunt:vl' cū qbus possit eū 2uincere. ¶ Quintuz: q si se nō corrigit dicatur prelato & denunciet. ¶ Sextū q probet se eum his monuisse. vt.j.dicam.

¶ Utr3 quilibet teneat ad supradictaz denūciationē.R.doc.cano.in dictis.c. nouit.& si peccauerit varie loquunt. sz vr mihi dicendū | pro 2cordia q si loq̄mur put est solū fraterna correctio sic tene opi.archi.in.d.c.si peccauerit q ē oibus de pcepto q dixi.s.correctio fraterna.Et ista correctio solū procedit ab actu caritatis.& ista pprie nō vr denūciatio euangelica.nec regrunt supradicta.Si vo loquamur de denūciatione pprie euangelica. & tūc distinguo fm inno.in.d.c.nouit.q aut loquimur de petō ppetrato qd recipit augmentum: vel multiplicationē:seu 2tinuationem mali:& ēt de ppetrando.& sic qlibet q credit se eū posse pficere sine graui detrimēto pura q2 non oporteret eū desistere a negociis suis:vl incurrere numi cum:vel aliud pıculuz tenet de pcepto xxij.q.v c.hoc vr. qd vez intelligo qñ talis est platus p quez fruct9 huius denūciationis obtineri possit q est vt vel ille emendet nā si vellet ad aliud procedere platus petōre emendando se non pt de iure fm doc.in.d c.nouit. q2 per istā viaz nō querit nisi pnia peti.vel si corrigi non vult ad terrorem alioz excōicetur & tali prouideatur q ceteri timeant.Si vo talis nō sit prelatus vel nō possit sine graui dāno eā proseq.sic non tenet nisi solū qui ex officio hz cul vr.lxxxiij.di.Error cui nō resistitur approbat &c.cū siılibus. si vo loq̄mur de petō pperato qd nō hz 2tinuationē:sic dico q solū tenent q hnt ex officio. rō q2 hoc procedit ab actu iustitie ad instruendum alios per exemplum:quod quidez pertinet ad superiores.xj.q.iij. precipue.& xxiij.q.iiij.duo ista.

¶ Utr3 denūciationē euāgelicā sp debeat pcedere admonitio.de q̄.s.dictuz est.R.q si petm̄ ē publicū nulla regrit monitio fm Archi.in.d.c.si peccauerit iuxta illud peccantē coraz oibus argue .xlv.di.sz illud.Si vo petm̄ ē occultū & tardatio denunciationis inferret nocumētuz ̄pximo tpale vl' spūale. puta tradatio ciuitatis heresis infectio & hmōi: sılr sine monitiōe denūciabit nisi constet q ad eius monitionē desisteret.nā qlibet dz corrigi vt si pt eius fama nō ledat.Si vo nō sit nocumētum ̄pximo

nisi ipse peccati solū dʒ ꝑcedere duplex monitio. Una ꝑ monentem solū q̄ ꝑ iuramentū ipsius hʒ ꝓbari. Alia ꝑ monentem ⁊ vno teste vel duobus: ⁊ ꝑ ipsos ꝓbat. Et imitat Ry in.iiij.di xix.ar.iij. q.i. ꝗ ꝯcordat cū supradictis nisi ꝓbabiliter crederet nō proficere ꝑ secretā monitionē ſʒ petius ille irritaret ꝯ corrigentē ⁊ ꝑmonitus subterfugia quereret vt corrigi nō posset iuxta illud prouer.ix. Noli argere derisores ne oderit te: q: non dʒ tunc monere alias sic.

3 ℭ Qui admittunt ad hāc euāgelicam denūciationē. R. ꝭʒ gl.i dicto.c. si peccauerit ⁊ nouit ꝙ admittunt oēs infames mulieres minores nisi ꝑmaneant in crimine: filii ēt ad testimoniū. Limitat ino.in.d.c. nouit si solū pnīa de crimine q̄rit vt dʒ fieri in ista ⁊ nō aliqđ tpale nec directe nec indirecte q: tunc tm̄ illi testes admittunt ꝭm eūdez ino.

4 ℭ Utrū sit ordo iuris huiꝰ ī ea. R. ꝭm ino.i.d.c. nouit ꝙ nō ar.c.i.ꝺ do.⁊ cō.

5 ℭ Scđa dr̄ canonica q̄ a canonibꝰ inducta ē q̄ hʒ ortū ꝭm ino. a lege veteri ⁊ ista ē duplex q̄dā spālis cōpetēs illi soli cui īterest hr̄e bonū p̄latū ⁊ sic vt q̄s de bn̄ficio ammoueat a regritur trina monitio ꝭʒ cōiter doc. ⁊ facit glo ij.q. vij.c. quapp alia est gn̄al ⁊ publica ⁊ hec ꝭʒ ino. ēt locū hʒ in crībus ꝑpetratis si crimīa recipiūt augmētū pp multiplicationē actuū vel pp ꝯtinuationē iniurie alr̄ nō nisi solū de ꝑpetrādis. ⁊ de hac habeṫ de iureiu.c. quēadmodū ī fi. q̄ ꝟo ad ꝑpetrāda hētur de despō. īpu c. ad dissoluendū. xxij.q.v. hoc vr̄ ⁊ nō oʒ i ista gn̄ali ꝑcedat secreta monitio ꝭm glo. in.d.c. ad dissoluendum.

6 ℭ Tertia dr̄ iudicial ⁊ hec ē duplex. Quedā publica q̄.ſ cōpetit ex offō piro in q̄ nō regrit monitio sed iudex ex officio suo ⁊ ꝑ denūciationē ſuoꝝ officialiū in ea ꝑcedit ⁊ hʒ locū tm̄ ī notorijs vt ī l. ea qdez. C. de accu ⁊ ſe'ū iudex q hʒ merū vl mixtū iperiū talca denūciatorea ꝯstituē p̄t vt ī.l.i.§. qes q̄cq̄ ff de of. ꝑfec. vr ℭ Quedā p̄uata q̄ cōpetit leso ꝑ si.o iteresse ⁊ ista q̄nq̄ ī foro ciuili ⁊ de plano expediū ēt si nō p̄cessit monitio vt q̄n ille q ꝓponit non p̄t agere puta q: ꝭuus vl p̄cāti alterius ſbditꝰ insti. de his q sunt sui vl alii.iu. §.pe. ff. de of. ꝑfec. vr.l.i.§. qđ ēt. Et idē dic de religiosis ꝯquerēntibus de iniustis grauaminibꝰ suoꝝ p̄latoꝝ. Itē de his q̄ peccat ad toꝝ venale vt iusto p̄cio vēdant. Idē de rusticis oppressis. In foro āt canonico regrit triplex monitio ꝭm Hos. ⁊ cōiter doc.i.d.c. nouit ſʒ pa ibidē tʒ suffice bina: sic in euāgelica ⁊ h̄ credo verū ꝙ dʒ ꝑcedere monitio nisi timor impediret eā. Et lʒ iudex ecclīasticus idistincte admittat denunciationē euāgelicam. nō tn̄ istā nisi q̄n crimē ē ecclīasticū de sui nā vl rōe pacis vl iuramēti vel crimē notoriū nō audit in foro seculari vl q̄n ē miſabilis ꝑsona q̄ eā ꝓponit. Itē q̄n pp patiētiā se nō p̄t iuuare i foro seculari q: eꝰ dn̄s vel tyrānus ⁊ hec differt ab euāgelica. ℭ Primo q: nō admittiṫ nisi ille cuiꝰ interest itē ille cuiꝰ interest nō repelliṫ pretextu crīs itē i ista nō recipiunṫ nisi idi testes. itē in ista nō solū regriṫ vt corrigat peccm̄ vt in illa ſʒ ēt vt res restituat ⁊ lesus fueṫ indēnis. itē in ista ꝑcediṫ iudicialr̄ vn̄ d̄ōda ē in scriptis ficda lis ꝯtestatio ⁊ snīa i scriptis ferēda nō ī illa: lʒ ista expediat de plano ⁊ iō dr̄ iudicialr̄. q: i iudicio fit ⁊ iudicialr̄ ꝑcedit lʒ nō vsquequaq̄. In illa ꝟo nō ⁊ de hoc vide Pa.in.d.c. nouit diffuse.

7 ℭ Quō formabiṫ libellus seu denūcia no i ista iudiciali R. ꝭʒ ino.i.d c. nouit sic: d̄ne iudex taī tʒ libꝝ meū ꝯ ꝯsciam ⁊ in p̄iculum aīe sue cū ad me pertinet. Ideo peto officiū vestruz vt cogatis eum ad pn̄iam ⁊ restitutionem.

8 ℭ Quarta dr̄ regl̄aris. q: ꝭʒ diuersas religiones ⁊ religiosoꝝ ꝯstōnes expediṫ ⁊ ꝑcediṫ simplr̄ ⁊ d̄ plano ⁊ nō p̄t appellari ꝭʒ io an. facit.c. rep̄hensibiꝉ de ap. Et ad istas vitias nemo obligat nisi q̄n a suo p̄lato cogiṫ vt. ī patebit.

9 ℭ Utrū teneatur q̄s denunciare alicui eius peccm̄: quod ipse q cōmisit ignorat vide ꝭ correctio. ij. §. vj.

10 ¶ Utrum plato precepto denunciādi peccā alterius teneat subditus obedire nisi fuata forma euāgelica. R. si peccm̄ ē publicū vel inocumētū primu fiendū dic q̄ sic vt. s. pȝ i pn. adē dic qñ nō sperat correctio lȝ nō sit i nocumētū vt. s. dcm̄ ē si vo pcm̄ nō ē ad nocēdū prio ꝛ occultū ꝛ spat correctio si secrete corrigatur vt eōitet dȝ pssumi nisi sint signa pbabilia i 9rm̄ tūc dico fm ri. vbi. s. q̄ publicā denūciationē dȝ pcedere secreta monitio et pcepto diuio 9 qd̄ platus nō pōt pcipe nec subditus obedire ꝛ si sr se corrigit dico desistere a publica denūciatiōe ꝛ sic intellige. ij. q. i. si peccauerit. ij. q. vij. accusatio nā et pcepto dei teneor si possuȝ sine detrimēto boni spūal' illius quē corrigo famā ipsius nō ledere q2 pciosior ē tpalia ꝛ vȝ ad bōa tpalia vt ꝟ teiti. c. testiomuȝ ꝟ exce pl. int dilectos. itē ad bōa spūalia q2 mltī tiore īfamie a pcō retrahūt g qñ se īfamatos 9siderāt sine freno peccāt. Un̄ gl. sup illud. Mat. xviij. Uade ꝛ corripe eū ꝛc. dicit ne publice correct' vere cūdiā pdat q̄ pdita i pcō remaneat secretā aūt denūciationē nō est necesse p cedat mōitio. Et iō siue secrete monueri siue ñ siue secrete correxerit se ad meaȝ monitionē siue nō tenet secrete denūciare plato pcepti q2 valet ad pcauēda pcā recidiuȝ nec ē infame fratris pudicīū si talis est platus qualis esse dȝ rō est q2 glibet tenet obedir suo prelato in his q̄ ptinēt ad eoꝝ offm̄ ꝛ nō sunt 9 deū vel aiaȝ sed sic obedire nō est 9 deū imo fm deū ꝛ intentiōeȝ euangelicā in q̄ nō solū dn̄s intendit peccatorē corrigere sȝ etiā correcto de recidiuo pcauere q2 nō est opus valētibus Mat. ix. ꝛ sic platos medicos volunt esse. est ēt de his q̄ ptinēt ad officium prelatoꝝ. Un̄ Ber. li. de dispensatiōe ꝛ pcepto. c. v. dicit Regularis pfessio qua se minor spōte subdidit maiori eque allegat ꝛ cōiseq lē pacti reoꝝ vtrūq̄ necessitate tenet vnd fidel' curē alterū fidelis obediētie. Cura autē nō est tm̄ ad curandū sed etiā ad pseruādū a peccato. qd̄ fieri nō pōt nisi peccator correct' in q̄ est pnitas de relicta cognoscat nec pōt cognosci nisi per te q̄ solus nosti ergo teneris dicere ad bonū fratris tui. Un̄ videm' q̄ semel lapsus in peccatū carnis facilius relabit īmo vix retinet huiusmōi ē aug. sup leui. v. c. ꝛ xxij. q. v. c. hoc videt itē Gnal. in sum. Guil. de mara. ꝛ cōiter oēs doc. ordinis nr̄i ꝛ sanctus Thom. gnol. Si tm̄ p signa valde pbabilia ꝛ psumptiones q̄si violētas crederet q̄ plat' ex illa denūciatiōe frēȝ īfamare vellet tūc crimē occultū fratris tā veraciter correcti sibi denūciari nō dȝ ꝛ hec q̄ de denūciatiōe publica dicta vera sunt fm scm̄ Tho. scd̄a scd̄e. q. xxxiij. ar. vij. in grauib' peccatis nō in leuib' q̄ fame nō derogāt. Nec ob his dictis aug. in regula qui dicit q̄ peccatū fratris pri' dȝ ostēdi pposito q̄ testibus q2 vt dicit Ri. vbi. s. q. ij. ibi loquit fȝ q̄ pposit' ē singularis psona q̄ pōt ꝛ dȝ pdesse magis q̄ ali' glibet sed ostēdere plato tanq̄ eccle. i. sicut in loco iudicis residēti dȝ seq testiū inductionē vt dictum est in prin. huius c. sic sumitur exponit Tho vbi. s. q. viij.

¶ Quid de eo q̄ iurauit denūciare oē crimē qd̄ sciuerit. R. q̄ tale iuramētū dȝ interptari vt denunciet mō debito. facit. c. ex parte tua de cle nō resi. cum silibus. Et iō si loqmur de denunciatione publica sic non pōt nisi pmo monuerit peccātē scd̄o q̄ possit pbare eius dictū. Tertio q̄ monuerit eū prīte, vno vl duob' p q̄s possit pbare monitionē ꝛ q̄rto q̄ noluerit se cōuertere quia istis deficiētib' si reuellaret faceret 9 ius diuinū ꝛ sic peccaret mortaliter vt no. The. ꝛ canoniste maxie i. d. c. si peccauerit. qd̄ limita vez de oi pcō occulto qd̄ nō hȝ nocere ꝓximo vt dictum est. s. Si vero loqmur de denunciatiōe secreta fiēda platotūc dic q̄ tenet siue pbare possit siue nō siue monuerit indistincte: si mō platus sit qualis esse dȝ alias nō reputa q2 crudelis quia bestialis vel diffamator ꝛ huiōi

qꝛ in tali nõ hꝫ nisi vt plus pr oñdo: monẽdo caritatiue ſducendo fratrẽ ad corrigendũ ⁊ si nõ põt dimittat eum deo ⁊ apte ꝓbaĩ in.d.c. si peccauerit.

12 ℂ Quid si iurauit vel pmisit denũciare. R. ꝙ si intẽdebat qñ pmisit vel iurauit ꝙ etiã ad ꝑceptũ ſupioris vel etiã sine ꝑcepto ſupioris in peccato cõmittẽdo nõ reuelare mortalr peccauit pmittẽdo ⁊ teneĩ nõ obstante iuramẽto ⁊ pmissiõe denũciare i casu in quo denũciatio cadit sub ꝑcepto. In alijs aũt casibus in qbus est de ↄsilio nõ teneĩ ſꝫ bñ põt denũciare nõ obstante tali iuramento vel promissione sine pcõ ꝭm no. xxij.q.iiij.in multis capitulis.

13 ℂ Utrũ epõ vel alio ſupiore ꝑcipiente vt qlibet q scit qs fecerit tale furtũ teneaĩ reuelare sub excõicatione late sententie sit reuelãdũ qcqd aliqs scit. R. vt colligo ex ſupdictis ⁊ p ea q̃ dicam. j. Inqsitio §.1.ꝙ aut epũs hꝫ infamatũ aliquẽ ꝺ aliquo ⁊ qꝛ nõ plene ꝓbaĩ admonet vt q scit dicat tũc ĩdistĩcte tenetur deponere quicqd scit lꝫ nõ p̃cesserit monitio ⁊ lꝫ nõ possit ꝓbari qꝛ tũc nõ venit vt denũciet sed vt testificetur de eo quod scit tacit.c.1.ꝺ testi.co.⁊ qꝺ ibi no. Fallit hoc in parẽtibus ⁊ filijs q nec ẽt volẽtes ad testimoniũ aduersus seinuicẽ admittunĩ ter.est i.l. parentes.C.de testi.⁊.iiij.q.iij §.itẽ parẽtes. Et intelligiĩ solũ de ascẽdentibus ⁊ de descẽdẽtibus nõ ꝺ collateralibꝰ ꝭꝫ gl.i ꝺ.§.itẽ. Nec etiã debent ↄpelli vxor ↄ viꝝ nec socer aduersus generum priuignũ sobrinũ sobrinã ⁊ ex sobrinis natũ ⁊ eos q in pori gradu sunt vt iiij.q. iij.§.itẽ.l iũl ponit in l.lege iulia iudiciorũ publicorũ ff.de testi. vbi dicit glo. sobrini ⁊ sobrine sunt q ex feminis.puta ↄsobrinis descẽdũt sicut ↄsobrini qñ ↄsororini vt isti.de gra.§.iiij ⁊.vi. Hoc limito qñ pcedit criminalr secus si ciuilr vt.j familia.§.vij Si aũt nõ extat infamia ↄ aliquẽ ſꝫ in gñali inqrit qs fecerit tale qd vt fit cõiter sic tenet tale admonere ꝭm ordinẽ ẽt euãgeliciũ vt pniteat ⁊ emendet qꝺ tecit ⁊ satisfaciat epõ ꝑcipienti aliꝰ si nolu erit tũc si põt ꝓbare teneĩ reuelare alr erit excõicatus ſꝫ si ꝓbare nõ possꝫ nõ teneĩ. Ita ꝺꝫ gl.in.c.sacerdos de pe.di. vi.⁊.vi q.1.c.si oia ⁊.q.ij.placuit ⁊.ꝺ. c.si peccauerit.ij.q.vi.plerũqꝫ facit.c. si sacerdos de offi.or. Et rõ est qꝛ tũc regrit vt denũciator nõ vt testis qꝺ not. qꝛ sepe venit in p̃tica ⁊ p hꝺ infert Jo. de pla.insti.de pub.iudi.ꝙ puniẽs illũ q scit aliquẽ ↄmisisse crimẽ lese maiestatis qꝛ nõ denũciauit cũ ꝓbare nõ posset ꝙ teneĩ ei ad omne dãnum. Et idẽ tenet bal in quodã ↄsilio qꝺ icipit quiaqꝫ allegata sunt multa vnde qñ ꝺr ꝙ scit intelligitur ꝺ scia ꝓbabili.l.q accusare C.de eden.tacit.l.infis.C.de calũ. Si tñ esset talis ꝑlatus q secrete puniꝛe vellet deberet sibi secrete tãqꝫ pri dicere.xxi.q.v.c.hoc vr̃ ſꝫ cũ cõiter regrãt vt pcedãt iudicialr nõ teneĩ nisi de eo qꝺ ꝓbare põt Et ꝭm hoc limita quod.j dicã furtum.§.xli.⁊ vide quod dicam.j familia.§.viij.

D Epositum

est qꝺ custodiẽdũ alicui datũ est vt.ff. depo.l.1.in ꝑn.

1 ℂ In qbus ↄsistit depositũ R. gl.in.c. bona fides.⁊ n.ꝙ i rebꝰ mobilibꝰ ⁊ semouẽtibꝰ nisi forte vbi a pluribus res q̃ est i ↄtrouersia p seqstro deponiĩ vt in.c.exiata de iudi.⁊ in.l.licꝫ.ff.depo.

2 ℂ Utrũ dñium ⁊ possessio trãsferantur in depositarium. R. ꝙ nõ sed remanet apud deponentem.d.l licet.

3 ℂ De q̃ culpa teneĩ depositarius R.ꝙ regulr nõ teneĩ nisi de dolo ⁊ lata culpa q: cõiter fit gr̃a deponẽtis tñ vt pꝫ in.d c bona fides ⁊.ꝺ l.1 § vltio Sꝫ duobus casibus teneĩ ẽt ꝺ leui ℂ Primus si inter edẽ accepit p custodia d. l.1.§ si qs ꝭum ⁊.ꝺ c.bõa fides. ℂ Secũdus si ↄuenit vt teneret.d l 1.§ si cõuenit vbi ꝺr ꝙ ctũs ex ↄuentione legẽ accipiũt dũmõ nõ ↄueniat vt nõ teneatur de dolo qꝛ hec ↄuentio ẽ ↄ bonos mores ⁊ ↄ bonã fidẽ ⁊ sõ nõ ẽ segnda d.§.si ↄueniat Et tribꝰ cãibꝰ teneĩ de leuissima ℂ Primus si cã depositarij

apud eum sit res deposita. ¶ Secūdo si depositor se obtulit intellige qñ diligentissimū exclusit ¶ Tertius si cōuenit vt in.d.l.i.§.sepe euenit d' casu fortuito nō tenet nisi fuerit in mora restituendi vel ex pacto conuenerit.d.c.bona fides.

4 ¶ Utrū ecclia teneat p deposito recō p lato eccliē si pnt.R.q nō vt p3.i.c.i.de depo.nisi sit dūsu3.in vtilitatē eccliē vt ibidē secus si fcm fuisset plato cū consensu capli et alijs solēnitatib' q̄ requirunt vt obligēt eccliē qz est fcm eccliē depositū tc et sic tenet aliq tñ tenēt q si depositū sit fcm apd sacristā deputatū ad custodiam vasoz et depositoz a plato et toto caplo ecclia tenet vt i gl. i.c.i.e. ti. Silr qñ platus est ɔsuetus bñ administrare et gubernare bona eccliē presumet in vtilitatē eccliē puertisse ita dicit Archi.in c hoc ius.x.q.ij.et bar.in l.ciuitas.ff.si cer.pe.et latius p bal.in aut. hoc ius.C.de sacro. san.ec.

5 ¶ Sed qs pbabit dūsum in vtilitatem eccliē.R.q ille q dicit.l.ei.q ff.de pba. fm Inno.in.d.c.i.et dicit spāle hoc in deposito et in mutuo vt in .d.aut.hoc ius.§.is creditor x.q.ij.Sed in deposito nō credo ego verū nisi qñ p eius satisfactione oporteret vēdere res imobiles eccliē s3 qñ pōt satisfieri de fructibus nō oportet pbare dūsu3 in vtilitatē eccliē vt in.d.§.is creditor.Silr nec in alijs ɔtcibus excepto mutuo.vide opi. diuersas.c.q quibusdam de fideius.

6 ¶ Utrū depositarius possit res suas pponere depositis qñ oēs saluare non pōt.R.f3 distinctionē positā.s. Cōmodatū.§.xvi.Et l3.d.c.bona fides videatur velle eum esse in dolo si casu aliquo habet saluas suas depositus perdit tū intellige verum quo ad presumptionem que cessat in foro anime.

7 ¶ Quid si depositū reddat sed deteriotatum R.q tenet qñ reddūtū non fit vt dicit tex.i.d.l.i.§.si res deposita qd intellige si dolo deteriozatū sit vel etiā culpa qñ de culpa tenebat qz tūc tenetur restituere vel totā estimationem si deterioratio talis sit q inutile factū est deponenti aut si nō saltem quanto deterius ar.eorum que no.in.l.i.in prin. ff.de edil edic.

8 ¶ Quid si heres aut alius distraxit depositū factū mortuo.R.q si dolose fecit tenet si aūt ignorās rē depositaz et bona fide distraxit nō tenet nisi de eo qd ad eu3 puenit. Similiter dic in comodato vt in.l.i.§.vltimo.e.l. sed et si non sit heres.ff.e.ti.Quod si minus vendidit vel preciū nūdum exegit sine dolo tunc actiones tantum prestabit deponēti:aut comodāti vt in.l.ij.ff.de po.Si vero rem possit redimere et prestare nec velit nō caret culpa.i.dolo.vt l.plane.ff.depo.iuncta.l.dolus.ff.man. Et ideo tenetur.

9 ¶ Utrū depositor possit reuocare depositū semp qñ vult R.q sic.d.c.bōa fides etiā si deposuisset vt sibi redderetur certo tpe vt i d.l.i.§. si deposuero.

10 ¶ Utrū semp sit reddendū depositu3 quādo petitur R.q regulariter sic ar. d.§.si deposuero e.d.c.bona fides immo denegās cōmittit furtū et cōdēnatus suo noie efficitur infamis .C. depositi.l.q deposui.et no.suo noie qz si p' o curatorio.tutorio.curatorio vel defensorio noie cōdēnetur nō efficitur infamis vt in.l.furti.§.si qs alieno.ff.de his qui no.infa.Fallit tamen hoc l q tenet3 reddere in.iiij.casibus.¶ Primus qñ quis gladio deposito efficitur furiosus et sic cū petit nō tenetur etiā si iurasset semper reddere qñ petet .xxij.q.ij. ne qs.¶ Secundus si deponens post depositū fuit deportatus et bona eius publicata sunt qz in publicū deferendum est depositū nō et q deposuit vt.l. bona fides i prin.ff.depo. ¶ Tertius qñ fur et dñs cōcurrūt i petitiōe.qz dñs pponit.d.l.bōa fides.¶ Quart' qñ fur deposuit apud dñm cui surripuit: vel apud ppietariū.vt.in.d.l.bona fides.

11 ¶ Utrū cā cōpensationis possit retinere depositū.R.q nō.vt in.d.c.bona fides.Et est singulare in deposito:l3 in alijs sit secus p regulā.xxij.q.vij.domi nus.qd verū est de cōpensatione dire

cta sed de ɔpensatiōe indirecta loquendo bene pōt fieri in ɔscia simplr de qbuscūqz: vt.s̄. Cōpensatio.§.ii. lz quo ad forū ɔtētiosuz foret distinguēdū pter tūz qui dolose denegat facere debitum.

12 ¶ Utrū depositarius possit vti re dposita. R. q̄ nō: alis cōmittit furtū.vt.l.q. furtū.ff.de cōdi.fur. Fallit hoc in duobus cāsibus. ¶ Primus si pecunia nō obsignata depōatur.l. qntus.ff. depo. secus si signata.l si sacculum .ff. depo. Et idē dic de qbuscūqz q̄ ɔsistūt in numero pondere ⁊ mēsura. eadez rōne. ¶ Secundus si putauit dnm pmissurum.ff.de fur.l.qui re in pan.

13 ¶ Utrū aliqs possit rē suā apud alium depositā furti accipe R. fm. S. Tho. scda scde q.lxvi.ar.v.q̄ nō.qz grauat depositariū ad restituendū.vel se ostēdēdū imunē: ⁊ id si facit tenet eū releuare qd̄ depō intelligo:nisi ipse depositarius sciuisset rē depositā iniuste detētā a deponēte: vel nisi ab dn̄o eā petente simul cū vsurpatore eā sibi denegasset qr cū iniuste eam teneat vr̄ q̄ sine pcō furtiz possit sibi auferri.ar.l.ancille.C. de fur.⁊.l bona fides.ff. depositi.

14 ¶ Cui credendū est qn̄ depositū non est ostēsuz depositario: seu tabernario. vtputa quia deposuit bursaz:vel sacculū plenū nī nō ostendit quid erat intus ⁊ quantū. R. Math. in cle.ne in agro. de sta mo.in.§.sane. q̄ non credetur deponēti nisi pbet: neqz stabitur eius iuramento qz iuramētū nō datur nisi quādo pcedit semiplena pbatio.vt in c.si.quod metus cā vide j. nauta.§.i.

15 ¶ Quō teneatur tabernarius ⁊ nauta ⁊ huiusmodi de his que deponuntur apud.eos.vide.j.nauta in prin.

16 ¶ Ad qd̄ teneat depūtatus ad custodiā librorū vide .s̄. Custos. in princ.

Derisio

Derisio fm Sa. Tho. secunda scde. q.lxxv.ē cū aliquis malū alicuius psone vl̄ defectū in ludū vel risum ponit,vt erubescat ⁊ verecūdetur. Et ppterea differt a cōuicio seu ɔtumelia qz sicut ɔtumeliosus est vt tollat honorē sic derisor intendit vt erubescat. Fit aūt derisio in verbo cachino. ⁊ sic est derisio. Aliqn̄ fit naso rugato ⁊ sic est subsanatio aliquando factis ⁊ sic est illusio tamē in fine idem sunt vt no. glo. super ps q habitat in celis irridebit eos.

¶ Utrū sit mortale peccatū. R. quis.s̄. ibidē q̄ sic qn̄ irridēdo eius puipēdit aliquē ⁊ tā vilē existimat vt d̄ eius malo nō sit curandū sz sit p ludo hn̄dū ⁊ tāto grauius quāto magis tenetur reuereri eū ¶ Unū irrisio dei ē grauissimū pcm̄. ¶ Scdm locū tz irrisio scōrū ⁊ sacrorū. ¶ Tertiū pentū ⁊ platorū ppter ea q̄a sunt maledicti.xi.q.vi. snia.xv. v.c.i. ¶ Quartū iustorū q̄ grauis est qz multi a bene agēdo retrahi nī irridere aūt de malo pximi in quātū ē leue seu paruuz ⁊ sine notabili vtilitate pximi vl̄ pturbatione erit veniale peccatū fz Ale. secunda secūde ti.de derisione.

Desperatio

Desperatio est qn̄ ex falsa extimatōe pp pcā q̄ fecit vl̄ bōa q̄ omisit desꝑat de dei mīa credens deū nolle vel non posse sibi parcere: vel in graz recipere.

¶ Utrū sit grauissimū pcōrū. R. q̄ ex pte nrā ē grauius q̄z odiū dei qz p spē reuocamur a malis ⁊ itroducimur ad bona psequenda. io sublata spe homines infrenate labūtur i pcā. ⁊ a bonis retrahūt. Unū gl sup illō ɔuer.xxiiij. si desperaueris. Nihil execrabilius desperatiōe quam q hēt ⁊ in gn̄alibus huius vite laboribus. ⁊ qd̄ peius ē i fidei certitudine ɔstātiā pdit ⁊ Jsi.de sum.bo. Perpetrare flagitiuz aliqd̄ mors ē desꝑare ē descēdere in infernū. Odiū tn̄ dei qd̄ puenit ex eo q̄ voluntas hoīs diuine bonitati ɔrat̄ fz se ē grauius pcm̄ sicut infidelitas. Et itellige q̄ ē grauissimū pcm̄ qn̄ hō sciēter ⁊ aduertēter tz q̄ de9 nolit pcere penitētib9 ⁊ gr̄az dare redeūtib9: qz sicut mot9 spei q ɔformat se hēt ad extimationē veraz laudabilis ē ⁊ meritorius sic mot9 oppositus s. desꝑatiōis q se ɔformat extimationi false de deo ē viciosus ⁊ mortale pcm̄ ⁊ grauissimū. sec9 si desꝑatio eēt i subi

to et indeliberato motu est aliquotiens
ex cōplexione nature causetur. q: esset
veniale vel nullū peccatū hec ex Tho.
secunda secunde.q.xx.et Ale.

2 ¶ Desparatio aliqñ puenit ex accidia.
q: ppter tristiciā quā ↄcipit erga bonū
despat posse p se vl' p aliū illud pficere
Aliqñ pcedit ex luxuria q̄ hō dedit⁹
delectatiōibus venereis fastidit bona
spualia et nō spat ea quasi bona ardua
aliqñ ex auaritia q̄ hoies q hēt multa
restituere ligat vt desperet aliquando
ex nature complexione: qua homo ma
lencolicus incidit in eā.

3 ¶ Utr̄ sit de aliquo desperādū in hac
vita. R. q nō. c nemo. d pe.di.vij.xxvi.
q.vi.c.is q in infirmitate.et.c.si presby
ter et.c.agnouimus.

Detractio

Detractio est aliene fame p occulta verba de
nigratio. Et dr occulta respectu
eius de quo dr q: in eius absētia pfe
runtur. Et differt f3 Tho scda scde.q.
lxxiij.a cōtumelia q: ↄtumeliosus per
apta vba dicta i facië itēdit deregare
honori detractor vero in absētia pximi
ei⁹ famā ledit et sic p3 q in mō q: iste
occulte ille apte et in fine differt: q: iste
famā ille honorē auferre intendit.

1 ¶ Quot mōis fit detractio. R. f̄m ale.
scda scde tractatu.co. q: vi modis.
¶ Prim⁹ ē occultatio⁹ qñ qd cēt ma
nifestādū necessario ad honorē et salu
tē aiaz nō vult ppalare. Un̄ Gibert⁹
Grams ingt rapacitas.cū verū alter⁹
gliaz et si mēdatio nō corrūpis silētio
pteris ¶ Scd⁹ ē negatiu⁹.s.cū ne
gat scïēter alterius bonū.s. dicēdo nō
ē vez q tal' sit bon⁹ ¶ Terti⁹ ē depu
tatiu⁹.s.cū dicit bonū factuz: s3 mala
intētiōe: seu q: secuta sūt scādala sunt et
h̄ ē dī ē ulō.xi.q iij c. Ulx q dict' ec
¶ Quartus ē venenatiu⁹ s.cuz mala
imiscent bōis sic fit cōiter q: dicit primo
bona postea addunt mala et hmōi.
¶ Quint⁹ ē publicatiuus.s.cū occul
ta pcīt mānifestat his qb⁹ nō d3 aut ordi
ne q̄ n̄ d3. ¶ Sext⁹ ē augmētatiu⁹.s.
addēdo vl' ex mō loquēdi aggrauan

do factum. ¶ Septimus est inuētiuus
s.falsa crimina imponēdo siue predicti
modi fiant verbis claris: siue obscuris
siue signis vel litteris aut alio mō equi
ualenti quia factis et signis loquimur
de spon.cum apud et c.me.

2 ¶ Utrū sit pctm̄ mortale. R. vt colligo
ex doctria ale. vbi.s. et Tho. vbi.s. q
tripl'r dicit quis detractor. ¶ Primo
mō solū formal'r et hic est ille q dicit.
occultat negat ec. q̄ dd q̄ de se nō sunt
in ifamiā pximi s3 tñ ea itentiōe vt dif
famet et talis semp peccat mortalit' fa
cit.c.cū voluntate de sen.ex. cuz silibus.
Nō tenetur tñ ad restitutiones fame.
¶ Scd'o mō dr qs detractor mate
rial'r tñ̄ et ē ille q nō animo infaman
di sed ex loquacitate: vel alio mō inde
bito occultando negando vba pferr
ifamiā pximi. et si talis occultatio. ne
gatio ec de se ifamāt. puta q: sunt ↄ
honestatē vite et moꝝ et apud illū vel
il os qbus occultat negat ec. seqtur in
famia pximi ↄ quē taliter detrahit tūc
mortaliter peccat.ar.c. sepe ↄtingit .c.
hi q.50.di.si vo de se talia nō ifamant
puta q: possunt intelligi ita de culpa
veniali sicut de mortali. sicut cū qs di
cit talis est magnus supbus alter⁹ aua
rus iracundus et hmōi. que possunt ac
cipi et pro primo motu q est venialis.
et etiā p peccato mortali. tunc nō pec
cat mortaliter talis pferens ex loqua
citate: q: si pximi audiētes scādalizan
tur est eis iputādū. cū faciāt ↄ illos cōtra
te misericordes de regu. iur. q: in me
liorē partē debebāt iterpretari. Idē di
cendū in his q̄ sunt modice īportātie.
puta peccata venialia q̄ cōmuniter nō
infamāt. Idē sil'r dic f3 sco in. iiij. di.
xv. q. iiij de eo q ex loquacitate dicit se
audiuisse aliq̄ mala ifamatoria pximi
R3 q: talis ex natura actus nō aufert
illi famā in opinione audiētis. q: q tā
to creditur leuius ē corde: dūmō aliquid
nō addat q̄ prouocent audientes ad cre
dēdū: q: tūc esset mortale f̄m R. idul.
vbi.s. Silr si ille cui dicit habebat eū
p scelerato. q: iā infamatus erat apud

eum de aliis. et si nõ de isto. ¶ Tertio mõ dr̃ qs detractor inaliter et formaliter qñ. s. occultat: vel negat: vel dicit verba ifamatoria et cũ itentiõe ifamãdi. et talis sine dubio magis mortalr peccat q̃ raptores rez. vi. q. i. ex merito et c. deteriores Et q detractio sit mortale peccm̃ ex se facit. c. accusatio. ii. q. vii. et c. nemo pitor. xi. q. iii. et c. hõicidiorũ de pe. di. i. et c. clicus. el. ii. xlvi. di.

3 ¶ Utrũ ille q p detractionẽ suã abstulit famã pximi teneatur ad restitutionẽ. R. fm oẽs doc. in. iiii. di. xv. q sic sicut qui res rapuit alienas. distingue in sic. aut occultatio. negatio et similia de sui natura erãt infamatoria et ea occultauit negauit et c. ei q bonam opinionem habebat de proximo ex quibus nunc malã habet nec sciunt aliunde. et sic indistincte tenetur. s. si dixit verum sine mendacio excusando proximũ. s. q male dixit. et qd nõ credat si occultauit reuelando et huiusmodi. Si vo iposuit falsum dicẽdo se mẽdacit dixisse etiã si deberet remanere infamatus q: magis tenet̃ fuare famã iuste pximi q̃ iniuste sibi. vñ si in publico dixit retractet i publico. si i occulto: i occulto. fallit hoc i. vii. casibus. ¶ Primus qñ sequeretur maior infamatio vtputa q: nõ amplius forte recordant. et ppterea qñ vult restituere famã dicat de eo malo qd dixi de tali: nõ credatis: nec specificet qd. ¶ Secundus casus quando restõ nõ posset fieri sine piculo pbabili alicuius mortalis pci: vel mortis corporalis et hmõi q: tunc cũ tale malum sit preponẽdũ fame nõ tenet̃ aduertẽdũ eñ fz doc. q qñ restitutio fame nõ põt fieri. infamator tenet̃ ad aliqd equalẽs in reb' ar. c. ecclie scẽ Marie. vt lit. pen in. fino. ¶ Tertius qñ dixit his qbus debebat. puta plato p denunciationẽ aut accusationes. vel his q poterant pdesse nõ obesse. ¶ Quartus qñ talia de sui natura nõ erãt infamatoria puta. q: poterãt interpretari in pctm̃ veniale. ¶ Quintus qñ dixit se audiuisse nihil ipse addendo ex quo credulitatem faceret et sic nõ tenet̃ ad restitutionẽ fm. Sco. in. iiii. et Landul. et Astẽ. addit tñ Asteñ q si sequat̃ infamia nihilominus tenet' q̃uis simplr dixerit se audiuisse nihil addẽdo. Sco. vo dicit' q vr̃ durũ dicere q excat gen' pci venialr qñ ex icõsideratiõe talia refert. ¶ Sextus casus est qñ ille cui dixerat sciuit p aliã viã postea vtputa qd prius erat secretũ nũc publicatũ est p alios ¶ Septim' qñ ille de quo erat ifamis saltẽ apud illos cũ qbus detraxit de eo.

4 ¶ Utrũ ille q infamauit pximũ' idirecte. s. negãdo crimẽ sibi ipositũ ab accusatore in iudicio aut denũciatore teneat̃. R. fm sco. vbi. s. q nõ tenet̃ peccatũ suũ in iudicio ↄfiteri: nisi mõ et ordine de quo. s. ↄfessio delicti et iõ sibi imputetur q accusat de quo nõ põt pbare ↄcor. Ri. ibidẽ. v. q. iii. dz tñ p vba sobria excusare eũ dicẽdo nõ credatis q maligne processerit sed sic credebat aut aliquis eum seduxit et hmõi.

5 ¶ Utrũ audiẽs detractiões peccet mortalr. R. fz Tho. scda scde. q. lxiii. ar. iiii. q ↄsentire p audiẽtiã detractõi põt eẽ duplr. Uno mõ directe qñ. s. quis iducit aliũ ad peccatũ detractionis et placet ei propter odiũ quod hz ad eũ cui detrahitur et sic est equale pcm̃ cũ detractore. Et iõ si detractio erit mortalis sic et auditio ad ro. i. nõ solum qui faciunt sed q ↄsentiũt facie. c. nõ solũ xi. q. iii. Alio modo ↄsentit qs indirecte. s. qñ nõ resistit cum resistere possit. Et hoc contingit aliqñ nõ q: peccatum ei placeat sed propter timorẽ humanum vel negligentiaz: aut verecũdiã et tunc aliqñ est mortale puta q: prelatus qui tenetur ↄpescere vel ppter scandalũ aut q: preponit timorẽ humanum caritati dei alias veniale est ↄcor. alex. vbi. s.

6 ¶ Utrũ ifamãs seipz dicendo aliq mala que nõ ↄmisit peccet mortalr. R. q si facit ppter tormẽta euitãda sicut faciũt illi qui ad torturã ponunt̃ nõ peccat sed licite fieri põt q: tal' confessio facta tal: metu nõ valet nec etiaz si fiat ↄ aliũ fz si nõ fiat ex tali metu peccat

mortaliter ⁊ tenet̃ retractare arg. c. nõ sunt audiẽdi. xj. q. iij. gl. in. in. c. i. xv. q. vi. tƺ ꝙ et si facit ꝑꝑ tormenta peccat mortal' ſƺ et nõ credo q: nõ est mẽda ciũ ꝑniciosũ nisi forte in casu qñ rati ficaret post tormẽta ex q̃ ratificatione eẽt occidẽdus ipse vl' alius vĩnificandus q: sic mortal'r peccaret ⁊ teneret̃ retractare q̃ ad id qđ false dixit ð alio ſƺ q̃ ad id qđ dixit de se si ꝑꝑ dolorem tormẽtoꝝ quẽ n meret itez sibi' infliga poti⁹ ꝑeligeret mori q̃ ipm pati credo nõ teneretur de necessitate retractare.

Diaconus

Diaconus dƺ assistere sacerdotibus ⁊ ministrare in oĩbus q̃ aguntᷣ i sacris xp̃i p̃dicare euãgeliuƺ donare pacem ⁊ annunciare. xv. di. plectis. §. ad diaconum. ⁊. xciij. distin. in multis capl'is.

1 ¶ Utꝝ possit dispẽsare corpus xp̃i. R̃. ꝙ nõ de ɔse. di. ij. puenit nisi necessitate cogẽte de iussu ep̃i vel p̃sbyteri. xciij. di. p̃ñte vel si longe esset ep̃s vel p̃sbyter ⁊ necessitas cogeret posset sine alia licentia ea. dist. c. diacones.

2 ¶ Utꝝ diaconus indutus ad cãtandũ euãgeliuƺ possit cãtare i choro. R̃. Du. in. c. in sancta romana. xcij. di. ƺ ꝙ nõ ⁊ si facit excõicatus ẽ. vt i. d. c. ſƺ veru⁹ credo ꝙ illa ꝓhibitio tm̃ locũ h̃eat in eccl'ia romana in cardinali ꝑꝑ ꝓbrũ ibi positũ in hac sede imo credo mereat̃ si id cantat vt choꝝ adiuuet q: forte pauci sunt si ꝓo faceret q̃si cõtẽnens officium vel ex iactantia sic peccaret ⁊ ita posset intelligi dicta prohibitio p̃fati c. quo ad rõnem prohibitionis ſƺ non quo ad penã excõicationis. q: soluƺ locum h̃ƺ in cardinali. vt. s̃. dixi.

¶ Quõ vtit stola vid. j. sacerdos. §. v.

Dialetica

Dialetica diffinit̃ in. c. nõ ne. ⁊ in. c. vio ⁊. §. hinc ẽt. xxxvij. di. per to.

Dies

Dies festus qñ icipit. R̃. vt colligit̃ ex gl. in. c. qm̃ de ferijs ⁊ gl. in. c. p̃nũciandũ de cõse. di. iij. ꝙ diuersis respectib⁹ diuersis horis incipit q̃ ad offiñ' incipit i vesp̃ q̃ ad esũ carniũ incipit a cene termi⁹ limita nisi ꝓtraheret̃ vltra mediã noctem cena ⁊ qñ dies seq̃ns ẽ dies ieiunij vel sexta feria: q: sicut q̃ ad ieiuniũ incipit in media nocte. sic ⁊ abstinẽtia carniũ. Et vꝫ termin⁹ cene media nox. qñ dies ieiunij vel sexta feria sequitur. ſƺ pa. in. d. c. qm̃ q̃ ꝓo ad cessationẽ ab operibus s'uilib⁹ s'm ꝑa. in. c. i. de ferijs incipit s'm ɔsuetudinẽ p̃tie. facit. c. qm̃ eo. ti. Et ið si est ɔsuetudo ꝙ incipiãt festare in mane tenẽda est dummõ cessent vsq̃ ad aliud mane. si in sero sic serua. Unuz tñ est notãdũ ꝙ lƺ ɔsuetudo possit determiare q̃ hora sit icipiendũ festũ. nõ tñ põt diminuere qn ad min⁹ per xxiiij. horas nõ cessemus ab ope s'uili sel' in ebdõa. q: isto mõ est de iure diuino qđ ɔsuetudo non p̃t diminuẽ: lƺ possit augere: vel declarare. Põt ẽt ɔsuetudo augere vt faciam⁹ festũ plusq̃ p. xxiiij. horas vt pƺ i. d. c. qm̃ ꝙ limita nisi augeret tal'r ꝙ sabbatũ videremur festare. q: tũc nõ vƺ. ar. c. q̃dã de sponsa. incipit ẽt dies alijs respectib⁹ alijs horis ſƺ nihil ad ɔsciam. ⁊ ex p̃dictis pƺ q̃d dicẽduz de barbitõsorib⁹ ⁊ alijs artificibus q laborãt vsq̃ ad mediã noctez vel vsq̃ mane diei festi q: lƺ sint inducendi vt desistant non tñ ɔdẽnãdi de mortali. ex q̃ sic est ɔsuetudo dũmõ ꝓtrahãt festũ postea vsq̃ ad seq̃ns mane ita ꝙ p. xxiiij. horas ipƺ seruet̃ qđ no.

1 ¶ Utꝝ die assignata ad aliq̃d faciẽdũ alicui teneat̃ sine alia mõitiõe. R̃. ꝙ sic q: tũc dies iterpellat ꝓ hoĩe. de locato ca potuit. C. de ɔtrahen. ⁊ cõ. sti. l. magna C. ð in ẽphi. l. ij. fact. c. ij. ð ɔcess. p̃bend.

2 ¶ Quot miliaria ɔtinet q̃libƺ dies. R̃. ꝙ i iudicijs fƺ leges. xx. vt. l. i. ff. si quis cau. ⁊ ff. ð ꝟ. sig. l. i itinere ⁊ q̃libƺ miliare. hƺ mille passus. ⁊ q̃libƺ passus. v. pedes. vt. d. l. i itinere. i ter. ⁊ in gl. ſƺ in ɔtrctib⁹ st̃ãduƺ ẽ arbitrio boni viri. vt attẽta q̃litate ⁊ ɔditione ꝓmittẽtis limitet. vt. ff. de ꝟ. ob. l. ɔtinuus. §. cũ ita. ſƺ gl. i. c. nõnulli. de rescri. vult ꝙ attendamus cõez vsuƺ loq̃ndi s'm quẽ assignabunt miliaria. ⁊ ið si ɔsuetudo ẽ ꝙ dẽt xxv. illi stadiũ. ⁊ de illa intelligent rescri

pta. ꝟ iudicio meo arbitrio boni viri ē relinquendum: g tñ a cōi ꝯsuetudine recedere nō dꝫ cū sit optia interpꝰs legū. de ꝯsue. c. cū dilectꝰ. ff. de legi. l. si de īterpretatione nisi sit cū eundē. aliud dicendū.

Diffamatio vide. s. detractio. ꝛ no. q ꝑt qs implorare officiū iudicis vt cōpellat diffamantē cessare. ꝛ iudex tenetur. vt in. l. diffamari. C. de inge. ma. no. inno. in. c. ꝯstē de offi. or. propterea dicit tex. in. d. l. diffamari statum ingenuorū: siue errore: siue malignitate quorundam ꝑ iniquū est. i. valde iniquus.

Diffidatus an possit occidi ipune ꝛ rebꝰ spoliari. vide. s. assasinus. §. ij.

Dignitas est ſm archi. in. c. i. de ꝯsue. li. vj. administratio rez ecclesiasticaꝝ cū iurisditione. ppea hēre dignitatē est ſm pa. in. c. de multa. de ꝑben. hēre iurisditionē. s. quo ad foꝝ ꝯtentiosuꝫ ēt in modicis cāis ꝫ Pe. de anc. in cle. si dignitatē de ꝑben. sicut archipꝛ̄sbyteri in ecclesia pictauiēsi q excōicant: suspēdūt: ꝛ absoluūt. vñ qlibet recto: seu pꝛ̄or ecclesie collīate dr̄ hēre dignitatez. vt no. Pau. in cle. i. de elec. ꝛ i cle. ne i agro. de sta. mo. ꝛ dñi de ro. deci. clxvj. pro h̄ facit tex. in. c. idēnitatibus de ele. li. vj. vbi abbatissa dr̄ hēre dignitatē. hoc tꝫ car. in cle. ij. de rescri. ꝛ ibi est gl. q̄ dic hic eē approbatā opi. abbatis in h̄ limitat inno. in. d. c. de multa si est perpetua allat. c. ij. de sta. mo. §. fi. ꝛ lꝫ nō sit ꝑpetua dūmō possit eē ꝑpetua: sicut ē in ministris ordinis minoꝝ sufficit nā dr̄ esse ꝑpetuū qđ est in potētia ꝑpetua vt no. Car. i. d. cle. ij. tex. est pro h̄ in. c. clicos in. §. ꝑpetuē iuncta gl. de coha. cle. ꝛ mu. itez dr̄ dignitas si in ecclesia vbi est reputet̄ pro dignitate ꝛ hēat administrationē tꝑaliuꝫ reꝝ ꝑpetuā lꝫ nō sit nūerata inter dignitates ecclesiasticas ſm Inno. ibidē ministri autē qui sine penitus Jurisditione exercent officiuꝫ aliqđ sicut ꝓcuratores sindici ꝛ sacriste q pulsant cāpanas non hn̄t dignitates ēt si essent ꝑpetui secꝰ si hn̄t iurisditionez. ff. de offi. pro. cesa. l. vltima ꝫ eundē Inno. Silr̄ dr̄ dignitas q̄ appellat aliquo noīe de dignitatibus iuris vt archidiaconatus ꝛ hmōi ēt si nō exerceret officiū ſm Inno. ibidē ex q̄bus pꝫ q vicarius epi nō hꝫ aliquā dignitatē ſm Pa. vbi. s. ꝛ differt a personatu dignitas qꝛ ꝑsonatus ſm arch. vbi. s. est quedā ꝑrogatiua i ecclia sine iurisditione vt hēre stallū honorificum in choro in capitulo in oꝑationibꝰ in ꝓcessionibus in vocibus dandis ꝛ silibus pluriꝭ aliꝫ sui ordinis canonici ꝛ nō tāē alij i dignitate ꝯstituti q̄uis ſm Inno. vbi. s. aliqū accipiatur pro dignitate. Officiū vo ſm eundē arch. vbi. s. est administratio reꝝ ecclesiasticarum sine iurisditione sicut sindici procuratores castaldi de quibus. i. q. iij. saluator. Item vicedominus ꝛ similes q sicut pice habent referre tunc habent officium non dignitatem.

¶ Utꝝ successor i dignitate teneat̄ ex ꝯtctu inito cuz ꝑdecessore suo. ꝟ pan. i c. i. de pba. q sic si fuit initus noīe dignitatis ēt si fuit initus cū subdito suo ita tꝫ L. y. i. l. digna vox. C. de legi. ꝛ io. an. ꝛ cōiter sequentes ēt si tal̄' sic papa vel impato: facit. l. cesar. ff. de publica. ꝛ ēt qꝛ tal̄' obligatio ē de iure nāli cui princeps submittitur facit cle. pastoralis. §. ceterum de sen. ꝛ re. iudi. 1

¶ Utrū dignitas possit appeti vel q̄ri ꝟ. q dignitas ecclesiastica no. imo ipso iure efficit̄ idignus ꝛ dꝫ repelli. i. q. vj. sicut is q Dignitas vo secularis si est dignus ꝛ aptus ꝑt appeti ꝛ peti ab eo q pōt eam dare ēt mediante pecunia dūmō palā det ꝛ petat̄ vt. ff. de pollici. l. i. §. i. ff. de decuri. l. eos. ꝛ. ff. de offi. ꝑto. l. barbarius in ꝑn. Secus si clam vt C. ad. l. iul. repe. l. fi. in ꝑn. ibi non ambitu vel ꝑcio. Silr̄ lꝫ dare pecuniā vel petere vt ꝯfirmet̄. vt no. glo. singularis in. d. l. eos facit pro his oībus glo. in. l. vnica. ff ad. l. iul. de ambitu. Silr̄ licet emere militiā. ff. de ac. em. l. creditor. §. inter venditorē qđ limita si q̄rit vt pro 2

sit nō vt fit ⁊ sic peccat de quo vid. s. ambitio. §. i. ⁊. j. officium. §. i. ⁊. iij. aristo. iij. i. poli. c. vi. dicit q licite appetit principatus si tria concurrant. ¶ Primo q habeat amorē ad consistentem politiam. ¶ Secūdo potētiā maximorū operum principatus. ¶ Tertio virtutē ⁊ iustitiā i vnaquaq politia eā q ad politiā ptinet vā sm eius lez scienti se hēre predicta appetere principatū ppter vtilitatem reipublice sz nō lz ei eum petere vnde dicit. ij poli. c. vi. non bñ statutū ē ipz petere qui principatū dignificabitur.

3 ¶ Utrum qs possit hēre plures dignitates ecclesiasticas simul vide. s. Beneficium. §. xxxv. cum se.

4 ¶ Utrū eps possit dispēsare cū eo q. xx. hz annū solū vt possit hēre dignitatem ecclesiasticā sine cura aiarū. R. q sic. c. p̄ mittim⁹ de eta. ⁊ qua. li. vi. officiū quā cūq ville dr dignitas qn sit principe mādāte tenē. i. l. neo pfect⁹. C. d digni. Et sic vidicat. l. vnica. C. d mā pn. vbi dr q nulli credat se mādato principis venisse nisi i scriptl ondat ⁊ addit nec vllu⁹ dignitate terreri siue tribūi siue notary: siue comit' pterat dignitatē h ibi.

Dilapidator

Dilapidator dicitur prelatus q res ecclesiasticas alienat ⁊ male expendit qui debet deponi. xij. q. ij. apostolicos ⁊. xvij. q. iiij. nullus reo.

1 ¶ Utrum suspecto de dilapidatiōe debeat dari coadiutor. R. q sic vide in. c. venerabili de off. dele. ⁊ in. c. lz hely. §. quia vero de symo.

Diligere

Diligere deum debemus ex toto corde ⁊c. d pe. distin. ij. §. caritas est vide supra Caritas.

1 ¶ Utrū teneamur diligere inimicos. R. S. Bo. in. ij. di. xxx. q. iiij. ⁊. v. q est affectus ⁊ effectus dilectionis duplex. ¶ Primus inocētie q nolum⁹ nocere ⁊ isto mō est in precepto vā qlibet tenet nō optare eis malū inq̄tū malum est. i. p se. possumus tñ p accns optare eis malū puta si credim⁹ q sit expediens sibi vel eccle vel cōitati sed interre quo ad effectū nō lz nisi sit officialis cui cōpetit ⁊ zelo iustitie faciat vel i casu permisso a iure. aliud est effect⁹ ⁊ affectus benificētie. Et hic ē duplex qdaz a caritate elicit⁹ quo qs optat alij sum mū bonū vel bona spūalia. s. gratiā ⁊ gloriā ⁊ iste ē i pcepto erga inimicos. Quidā est a caritate iperat⁹ quo qs optat alij bonū tpale ⁊ psperitatē trāsitoriā ⁊ iste nō ē in pcepto nec quo ad effectū nec quo ad effectū nisi i casu necessitat) est tñ pfectiōis optare talia inimico nisi p accns sciat q puniatur ei vel alijs nociua vel si ē inimicus ecclesie aut cōitat) q: tūc e ct ipfectiōis optare sibi bona tpalia. itellige tñ sm alex. i. iij. pte. sū. tractatu de caritate q ē preceptū affirmatiuū qd non obligat ad semp. i. cū nō sumus in cōsideratiōe: aut dormim⁹ sed solū p loco ⁊ tpe qñ de hoc cogitam⁹ vel necessitatis casus occurrit. Limita ēt predicta sm Sabo. vbi. s. q. v. ⁊ Ri. ibidez ar. i. q. i. in effectib⁹ spālib⁹ sz q ad effect⁹ gñales tenet quis de pcepto diliger inimicos puta cū qs orat i gñali p populo pdicat facit elemosynā gñalez ⁊ hmōi q: tenet nō excludere eos a talib⁹ ⁊ etiam tenet ad effcm salutationis sz Ry. ibi dē q cōmuniter ipeditur nisi casu qn timeret eos puocari ad malum aliqd vel aliud inconueniens oriri.

2 ¶ Utrū teneamur remittere signa rancoris R. sm Ri. vbi. s. q. ij. q sic si petit veniā. actionē aūt nunq vl dic. sm ale. vbi. s. q ē rancor q comittitur appetitus vindicte ⁊ hūc dimittere ē precepti vt. s. pz ⁊ ē punitio quā comittat zelus iustitie ⁊ hanc nullus tenet remittere de necessitate no. tñ q sunt qdā signa ppinqua q gerūt pbabilē suspitionem rancoris vt cuz qs nūquam vult loqui iniurianti vel cū obuiat diuertit. vel toruo vultu respicat ⁊ huiusmodi ⁊ talia nulli lz tenere siue ante satisfactionem siue post q: ab oī specie mali est abstinēdū naz ex talibus signis patet inimicitia facit. ⁊ ij. de renun. li. vi. ⁊. i. dolū. C. de dolo vide qd not. in. c.

eius adrianus.lxiij.di.vbi gl.vult q qñ
qs alium non salutat p̄sumit̃ esse inimi
cus quã liuitat. Pan.i.c.repellani de
accu.verã qñ erat solitus salutare. Sũt
alia signa remota vt nõ querfari ami-
cabilr nõ facere sibi munia fumta non
pñnue pseruari ⁊ hmõi ⁊ si lʒ facit vt
magis viuat in pace ⁊ ille magis co-
gnoscat delictũ suuʒ nõ peccat aĩs pe-
tẽn veniã ⁊ satisfaciẽti p posse nõ po-
terit sine petõ veniali tñ ista denegare
vide de hoc.j.Iniuria.§.vj.⁊.vij.

3 ¶ Utrũ diligere mũdũ sit petm̃.Rñ.fm
Ale.fa fe tractatu de auaritia.q.ij.q
aut diligit ad necessitatẽ.⁊ sic non est
petm̃.Uñ Beda.super Jo.ij. vtimini
mũdo ad necessitatẽ nõ ad voluptatẽ.
aut diligit ad voluptatẽ ⁊ supfluitatẽ.
⁊ sic ẽ phibitũ.⁊ lʒ ordinate qs posit
amare mũduʒ tñ difficile est qñ est oc
casio petõꝝ.aut diligit mũdus vt finis
in eo ꝯstimat ⁊ pp se ⁊ lʒ non sit in eo
aliqd appetenduʒ pp setm̃ extimat in
eis sufficiẽtia cũ nõ sit ⁊ sic cadit sub p
hibitiõe tal'dilectio ⁊ istis duobus mo
dis dr̃ nolite diligere mundũ.i.Jo.ij.
⁊ noie mũdi itelligunt tpalia.est ẽt di
ligere mundũ.i.longo tpe velle stare i
mũdo pp delitias ⁊ sic ẽ veniale petm̃
sʒ ppetuo velle stare nõ potest esse sine
mortali petõ:si ẽ deliberatio voluntatis
fʒ pe.d pal.i.iiij.di.xxj.velle star̃ pp p
lõgari solũ ñ ẽ petm̃ sʒ si vt magis me-
reat̃ ⁊ melius operet̃ est meritoriũ.

Diligentiam qualem tene tur quis po nere in rebus alienis vide.s.Co modatum §.xj.

Diocesis ẽ vbi epi.xvj.q.iij. c.quicũqȝ.

Discere ds qliber anteqȝ doce at.xxiij.di.c.his igit̃ i fi:⁊.xxxvij.di.relatuʒ.⁊.lxj.di.c. in sacerdotib⁹ ⁊.xvj q.i.si clicati ⁊ q recusat discẽ diaboli mẽbꝛũ ẽ.xxxviij di.nullus ⁊ sacerdotes debẽt sp sacris lr̃is intendere sicr p̃dicatores.xxxvj.di. §.ecce ⁊.xxxviij.dist.ignorantia etiam senes ⁊ Aug. dicit se libẽter a Junioꝛ adiscer.xxxiij.q.iij.si hẽs circa mediũ.

Disciplina ẽ vltrix male vi te.xxiij.q.v. ca. ad fidẽ non amat filiũ aut furũ q eũ non disciplinat eadẽ.q.c.non pu- tes.Mali sunt flagellandi non interfi ciendi.xxiij.q.v.c.i.⁊.ij.⁊ p to.q.facit elemosinã q p disciplinaʒ corrigit.xlv. di.⁊ q emendat cũ misericordia est tem perãda.c.disciplina.xlv.di.⁊ citra ef fusionẽ sanguinis ar.de rap.c.in archi epatu vide.s.Correctio.i.

Discordia vtrũ sit petm̃ mor tale.Rñ.fʒ Thō. fa fe.q.xxxvij.ar.i.q discordia ẽ petm̃ ingnũ:uʒ ꝯcordie ꝯriatur qd gdeʒ põt esse duplr.s.p se:aut p accñs p se.i.cuʒ scienter ⁊ ex intentione sic accipit p se in humanis actibus ⁊ motibus dissen tit a bono diuino ⁊ bono proximi in q tenet̃ ꝯsentire ⁊ tũc est mortale ex gñe suo pp ꝯrietatẽ ad caritateʒ ⁊ lʒ est qñ cognoscit tale qd fm rõneʒ eẽ fienduʒ tñ nõ vult alijs assentire ne videat̃ seq opi.aliorum tanqȝ minus sapiẽs vel ex odio aut displicẽtia ad aliuʒ cui ꝯtrarr ꝯuideri vl̃ alia ex cã. Et sic intellige.c. obligationes dissidẽtiũ.xc.di.⁊.c.abijt xi.q.iij.⁊.c ismael dist lvi.Z.imito hoc in reb⁹ alicuius iportantie alias eẽt ve niale sicut in pueris pʒ.primi ẽt mot⁹ huius discordie sunt veniale petm̃ pp impfectionẽ actus qñ aũt discordia est p accñs qd est qñ in actibus humanis est preter intẽtionem.sicut cũ vnus di- cit ⁊ credit bonũ tale qd aliis opinat̃ ꝯtrium tunc nõ est petm̃ nisi sit cuʒ er- rore circa ea q̃ sunt de necessitate salu- tis:vel cuʒ pertinatia indebita qꝛ caritas est voluntatum vnio non opinionum.

Discretio est mater oiuʒ vir tutuʒ.i.q.v.p̃sen- tium de officio custo.c.i.est.ne cessaria in p̃lato in corrigẽdo.so.di.põ deret p̃dicator.i.xliij.di.sit rector.§.vlt. confessor.xxiij.q iiij.his q de pe.di.i. quem penitet de pe.⁊ re.c.ois.

Dispensatio est iuris cõis relaxatio fcã

cū causę cognitione ab eo q̄ hʒ ius hʒ dispensandi s̄m glo. i. q. vij. §. multorum alis est. §. nisi rigor ⁊ addit dispensare est diuersa pensare nā oīa hec de qb9 ibi fit mentio pensare dʒ q dispensare vult ⁊ q̄ sunt illa infero in q̄one sequenti. ⁊ iō s̄m ber. in li. de dispensatiōe ⁊ precepto prelati sine cā rationabili vł saltem dubia sed pro sola voluntate dantes licentiam veniendi ꝯ legeʒ sunt dissipatores non dispensatores.

1 ¶ Que sunt cāe licite dispensandi. R̄. vt colligo ꝑ totaʒ. q. vij. prime cāe sunt sex. ¶ Prima tp̄s ibidē c. necessaria ⁊ c. qḋ pro remedio. nā defectus nr̄i tp̄is qbus non solū merita ſʒ corpa ipsa defecerunt districtionis illius non patitur manere censuram. xxxiiij. di. fraternitatis tue. ¶ Scda vtilitas vʒ vt alij facilius reuertant. xxv. q. iiij. ipsa pietas et i. q. vij. tali. ¶ Tertia q̄litas persone ⁊ meriti ⁊ scie. d. c. tali ⁊ c. didici cuʒ alius eque dignus non sit. ¶ Quarta religio. lxxvij. di. c. monachus de sen. excō. c. cum illor. ¶ Quinta multitudo rōne scandali vitandi. 50. di. vt ꝯstitueretur. ¶ Sexta necessitas. d. c. tali.

2 ¶ Vtr̄ dispensatio necessarie requirat cāe cognitioneʒ. R̄. pa. in. c. diuersis de clericis ꝯiugatis q̄ in p̄ncipe nō: ſʒ sufficit sola ipsius voluntas in his que sunt iuris positiui solū vt no inno. in. c. cuʒ ad monasteriū de sta. mo. ſʒ in inferiore sic vt no. gl. in. d. §. nisi rigor: vnde si fiat sine cognitiōe cāe est dissipatio nō dispensatio ⁊ venit puniendus q2 egit ꝯ legem vide hostiam gl. in. c. ij. de scis. vbi plene no. doc. ⁊ ſʒ in quo ad eū q dispensauit q2 non p̄t ꝯuenire neqʒ eaʒ reuocare ex quo egit actū in quo potuit dispensare. ſʒ non teneat quo ad superiorem vt no glo. in. d. c. diuersis.

3 ¶ Vtr̄ dispensatus sine cā licita sit tutus quo ad deum. R̄. vt colligo ex Inno. in. d. c cum ad monasteriū ⁊ Pa. in. c. nō est voti de voto q̄ aut loquitur de papa aut de aliis si de papa aut loquitur in his q̄ sunt iuris diuini vt in voto iuramento ⁊ hm̄oi ⁊ sic non p̄t dispensare sine iusta cā: alr̄ dispēsatus nō est tutus q̄ ad deum. Si ān subest iusta cāʒ dispensatio ⁊ est tutus ēt in voto castitatis ⁊ ꝓprietatis s̄m inno. vbi. s̄. Si vō loquimur de his q̄ sunt iuris positiui p̄t sine cā ⁊ est tutus in conscia: q2 eius est destruere cuius ē ꝯdere nec princeps tenet̄ legibus suis ligatus. l. digna vox. C. de le. limitat tn̄ Pa. de pluralitate bn̄ficioꝝ in q̄ non pōt sine cā legitima ⁊ ita tʒ Joā. an. in. c. de multa. de p̄ben. q2 oīa bona eccliaꝫ sunt dei vt i c. cum ex eo. de elec. li. vi. Et iō non est tutus talr̄ dispēsatus de quo dic vt. s̄. bn̄ficium. §. xxxv. Ex qb9 infert pa. q̄ non est tutus religiosus xtum q̄ dispensat sine cā iusta vt transeat ad laxiorē religionem. Silr̄ si p̄ficitur ecclie curate cā lr̄ia non subsistente puta q2 non est aptus ad officium predicādi vel exercitiuʒ cure. Vn̄ dicit glo. singularis in. c. monachi vagantes. xvi. q i. q̄ religiosus promotus ecclie seculari nō vt prosit ⁊ ſʒ vt presit peccat mortalr̄ q2 facit ꝯtra votū suum. Si loquimur de alio a papa sic claꝝ est q̄ nō est tutus quo ad deuʒ nec quo ad ecclesiam. vt no. Inno. vbi s̄. q2 cuicūqʒ alio a papa cōceditur dispensare intelligitur q̄ hoc faciat ex cā legitima. ⁊ ideo debet fieri cum cause cognitione quod no. bene.

4 ¶ In quibus potest dispensare papa vide j. papa.

5 ¶ In qbus casibus p̄t epūs dispensare. R̄. q̄ glo. in summa. 50. di. ⁊ in. d. §. nisi rigor ⁊ doc. in. c. at si clerici de iudi. satis confuse loquunt ⁊ ꝯrie. Sʒ tu dic clare q̄ aut dispensatio est in faciēdo ꝯ canones vel concilium ⁊ sic non pōt nisi hoc ei expresse a iure concedatur. c. dilectus de tempo. or. ⁊ sic intelligę opinionem, que dicit q̄ non p̄t nisi ea ꝯcedantur expresse. vt in. d. c. dilect9. Et sic colligo q̄ epūs conceditur dispēsatio in oībus criminibus minoribus adulterio nā peccans mortalr̄ notorie notorietate iuris non pōt promoueri. xxv. di. p̄mū itaqʒ in glo. ⁊ promotus deponitur. 50. di. qui semel. ⁊ ideo inde

get dispēsatione q̄ eps in criminibus minoribus adulterio ꝯcedit̄ gl̄iſt vt no.in.d.c.at ſi clici ꝯcedit̄ ēt in aliquibus maioribus vt de heretico ⁊ ſciſmatico.50.di.presbyteros in gl. Jtē in sacrilego.50.di.ſi qs presbyter ⁊ quō in iſtis ⁊ multis alijs diſpenſat.j ſubicīs. Jn tribus tñ caſibus pōt eps diſpēſare ꝯ canonē ⁊ ꝯceſſiū lꝫ ei expreſſe non ꝯcedat. ¶ Primo rōne ꝯſuetudinis vt qꝛ ꝯſuetudo pſcripta hꝫ vt diſpenſare poſſit c.ſi.de ꝯſue.xj.q.i.gen̄qꝫ. ꝯſuetudo.n.facit valere diſpenſationē q̄ alias nō valeret ar.de cel.miſ.penitioſus cū ſuis ꝯcor.⁊ ar.de tranſac.c.ſi. ¶ Scdo rōne magne neceſſitatis vel vtilitatis ꝯ nouo emergētis ⁊ in excogitate tpe cōſtitutiōis qꝛ tunc eps pōt diſpēſare vt tenent dn̄i de rota ⁊ io. de ligna.in.d.c.at ſi clici ⁊ ſequit̄ Pan.ibidēꝫ ⁊ bal. no.in.l.oēs ppli.ff.de iuſti.⁊ iu. ⁊ bar. in.l.ſi hoiem.ff.mādati Ponit exēplū qō in ciuitate peruſij ſunt factū ſtatutum ne quis deferret arma ⁊ tñ priores poſſent dare liciam portandi pp bagaꝫ ciuitatis quā de nouo hꝫ ⁊ ēt ſtatuere.qꝛ eſt caſus nouus non pūſus a ſtatuentibus ēt ſi iuraſſent ſeruare illud ſtatutū vt no.bal.in.l.C.q ad.bo.poſ.⁊ bar.l.ij.ꝯſtitut|.C.ꝯ.qbus tacit.d.l.ſi hoiem vbi procurator gn̄alis ex noua cā phibet ſpāli procuratori ne exequat̄ manumiſſionē ſibi cōmiſſam ⁊ bn̄ vt ibi ex qbus ꝯcludo epm poſſe diſpenſare in gradibus phibitis in mr̄imonio qn̄ ipedimentū eſt occultū ⁊ ad papaꝫ nō pōt hr̄i recurſus ⁊ ſepatio non pt̄ fieri ſine notabili ſcandalo ſicut ſepe euenit in mulieribus q̄ cognite fuerūt a ꝯſanguineis viri anteq̄ꝫ ꝯherēt mr̄imoniū. ¶ Tertio qn̄ canon dicit diſpēſatione poſſe fieri lꝫ alr̄ expreſſe nō indulgeat. qꝛ tunc eps pōt ar.c.nup de ſen.excō. ita tꝫ Jo.de lig.⁊ io cal ⁊ originaliter fuit dictū inno.in c.dilectus de tē.ord. qꝛ fruſtratorie intelligeret̄ de papa qui ſp pōt indulgere ⁊ hoc ēt tꝫ gl.in.c.poſtulaſti de cle.excō. Aut diſpēſatio ē ſuper eo qō iam eſt factū vt tolleret̄ ⁊ ſic

pōt eps niſi phibeat̄. vt in.d.c.nuper ar.ad h̄.xxij.q.v.hoc vr̄ ⁊ ſic intelligere ſcdam opi.alloꝝ qui dicunt qꝫ eps pōt diſpēſare niſi in caſibus vbi expſſe phibetur ſibi. Sꝫ vt clarius ſcias qn̄ ei cōcedit̄ ⁊ quō ⁊ qn̄ ei phibet̄ hic recolligo q̄ ad ſoꝝ ꝯcie ptinent qn̄ pro tabula totius iſtius ſūme.⁊ primo quō diſpēſat cū apoſtata vide.ꝫ.apoſtaſia.§.vi.⁊.j.Jrregularitas.i.§.xxvij. Jtēꝫ in bis baptiꝫato vide baptiſm᷒.vij.§.ix.⁊.x.⁊ Jrregularitas.i.§.xxiiij. Jteꝫ cū eo q recipit bn̄ficiuꝫ de manu laici vide. Beneficiū.§.xij. Jtē in clico ꝯiugato vt hēat bn̄ficiuꝫ vide bn̄ficiū.§.xv. itē in illegitimo vt hēat bn̄ficiū ibidēꝫ §.xvij cū multis.§.ſe. Jtē quō qs hēat bn̄ficia plura ibidē.§.xxxviij.itē in bigamo vide bigamia.§.ix.itē vt qs ꝯhat mr̄imoniuꝫ ſine bānis vide.ꝫ.clādeſtinū.§.i.itē cuꝫ clico exiſtēte in ſtudio ne pmoueat̄ ad ſacerdotiuꝫ ⁊ ſup reſidētia vide Clicus.vij §.v.itē in viciato i corpore vt pmoueat̄.vide Corpore viciatus.§.i.itē in qbus criminibus diſpēſat vide crimē.§.v.itē in dignitate cū eo q hꝫ.xx.annū vide.ꝫ. Dignitas.§.iiij.itē in pugnāte in duello. vide Duellū §.i. itē in etate quō pt̄ diſpēſare vide Etas.itē quō diſpēſat cum filio illius q occidit ſacerdotēꝫ eccl̄ie a q̄ hēbat ſeudū vide hereditas.§.xij.itē quō diſpēſat cū homicidio vide homicidiū.ii.§.i.⁊.§.ix.⁊ homicidiū.v.§.i.⁊.ij.⁊.iiij.itē cum eo q eſt in bello iniuſto.vide irregularitas.i.§.v.item quō diſpenſat cū infami vide īfamia.§.xj. itē quō diſpēſat cū p̄latis ne ab officio amoueant̄ qn̄ procedit ingrendo vide .J.ngſitio.§.ix.itē quō diſpēſat cū illo q ligna p hr̄ticis ꝯburēdis poſuit vide Jrregularitas.i.§.xviij.itē quō diſpenſat in eo q ordinat̄ in excōicatione ecl̄ie vide ibidē.§.xxij.iteꝫ cū eo q duos ordines ſacros vno die accepit ibidem.§.xxiij.iteꝫ cū acolito q miniſtrat ad baptiſmū bis vni collatuꝫ vide ibidē.§.xxiiij.itē quō diſpenſat cū eo qui ſuſcepit ordinē ab epo excōicato vel q

resignauit eis ibidem. §. xxx. et xxxi. item quo dispensat cum eo qui suscepit ordines extra tempora debita ibidem. §. xxxv. item cum eo qui ministrat in ordine quem non habet ibidem §. xxxviii. item cum publice penitente. ibidem. §. xlix. item cum illegitimo ibidem. §. lii. item in impedimentis matrimonii vide matrimonium. iii. impedimento. xviii. §. iii. item in solenniter penitente vide penitentia §. v. item quo dispensat cum ordinatis a scismaticis vide scisma. §. iiii. item quo in simoniaco in ordine vel in beneficio vide .i. Simonia. vi. §. ii. et iii. item in alia simonia ibidem. §. v. item cum sortilegiis vide sors. §. iiii. item quo dispensat cum pugnante in torneamentis vide .i. torneamentum. §. vii. item quo dispensat in voto sancti iacobi et ierusalem vide .i. votum. iiii. §. vi. item in voto castitatis ibidem. §. ix.

6 ¶ Utrum episcopus in casibus in quibus dispensare potest possit hoc facere sine capitulo Re. arch. in c. is qui de fili. presby. li. vi. tenet quod non sed ego teneo cum glo. in c. cum ex eo. de elec. lib. vi. quod sic.

7 ¶ Utrum abbas vel alius prelatus religiosorum possit dispensare cum suis subditis Re. quod non nisi inquantum eis a iure vel regula aut per priuilegium conceditur vt no. inno. in c. ii. de eo qui fur. or. suscepit. et io. an. i. d. c. et si clerici et ibi dicit Pe. quod est communis opinio.

8 ¶ Sed in quibus casibus conceditur abbati vt dispensare possit. Re. quod in decem. ¶ Primo in nouitio vt promoueatur ad sacros ordines lxxvii. distin. monachus. ¶ Secundo cum apostata monacho vt possit ministrare: et ascendere ad alios ordines. ar. 50. di. c. si nisi in apostasia sit ordinatus vt de apostat. c. si. q. ad papam tunc pertinet vt ibidem. ¶ Tertio cum illegitimo monasterium intrante vt promoueatur i. c. i. de fi. presby. ¶ Quarto quod non confiteantur et eucharistiam sumant semel in mense de. pria de sta. mo. ¶ Quinto quod monachus detur in capellanum ecclesie prochialis si episcopi et populi consensus accedat. lviii. dist. c. i. et xvi. q. i. doctos cum multis aliis capitulis. ¶ Sexto quod monachus habeat proprium cellam .i. septa monasterii ex c. xviii. q. ii. nullus. xx. q. vii. c. si. ad si. ¶ Septimo in ieiuniis cibis et esu carnium silentio et operibus manuum ad que tenetur monachus vt de conse. di. v. non mediocriter et c. carnem et c. manuum de sta. mo. c. cum ad monasterium Sed hosti. in d. c. cum ad monasterium de esu carnium vult tenere quod non potest sed contra ipsum est gl. inno. et Pe. an. in d. c. cum ad monasterium imo dico plus quod potest dispensare in omnibus regule exceptis tribus votis per ar. a contrario in d. c. cum in si. lumina pa. ibidem dummodo sit dispensatio non dissipatio vt puta pro necessitate et aliis de quibus s. §. i. ¶ Octauo in irregularitate de qua s. ab bas. §. iiii. Nono in obseruantiis regule remittendis. xx. q. vi. c. si. in gl. de conse. di. v. carnem saltem in his que sunt de substan. ar. de vi. et ho. cle. de. Pro cuius declaratione notandum secundum Alex. quod in regula beati Benedicti quedam sunt pure spiritualia vt caritas humilitas et cetere virtutes. Et in istis non potest abbas disponere. Quedam sunt partim spiritualia et partim corporalia: vt cantare: psallere: orare: et huiusmodi et de istis potest abbas disponere: non tamen secundum libitum voluntatis sed secundum quod bonum et equum viderit expedire secundum occurrentia quod proprie est dispensare. Quedam uero sunt que sunt in obseruantiis corporalibus puta comestio carnium: fractio ieiunii et huiusmodi et tunc si talia a regula precipiuntur vel prohibentur non potest abbas ea mutare nisi secundum quod conuenit caritati vt dicit beatus Benedictus in regula. s. quod subsit rationabilis causa non Ro. quia licet abbas presit subditis regula tamen preest abbati et subditis. et secundum eius obiectiona proponenda et cum dicitur in regula beati Benedicti quod omnia de dispositione abbatis fiant intelligitur de illis de quibus regula expresse non precipit vel prohibet. Si tamen abbas monaco multum laborioso cognita necessitate persone precipiat quod carnes manducet debet sibi obedire alias si ex sola voluntate precipiat nullo modo debet sibi obedire vnde beatus benedictus in regula Quamdiu manet caritas immobiliter fixa sunt precepta regule ita s. quod mutari non possit nec ab ipsis prepositis sine offensa. Quid ergo debeat facere talis monachus

aut precipit aliqd quod est ꝯ regulaz ⁊ dubitat de cã lr̃a vel in ꝯsciã timet vide. j. Religiosus. §. xxix. Et qd hic dic Alex. de abbate fuo in quocũqȝ prelato cuiuscũqȝ religionis si ei ꝑmittit ex regula dispensatio sic fit ministris fratrum minoꝝ qui pñt dispensare in oibus exceptis tribus votis ⁊ que sunt ꝯ dei ꝑcepta fm Arr. li. ij. ti. xix. ẜ ꝙ cõuenit caritati. Et h̃ innuit beatus Frãciscus cũ dic̃ si q fratꝝ sciret ⁊ cognosceret se nõ posse regulã spũaliter obſuare ad suos ministros debeant ⁊ possint recurrere. s. vt dispẽsent si ꝯueniat caritati vt dictũ est. Et sic pꝫ in qbus ⁊ qñ pñt prelati religiosorum dispensare in regula. Quod bene no.

9 ¶ Utrũ ptãs dispensandi sit late interpretanda. R̃. fm Pa. in. c. ñ. de simonia. ꝙ sic qñ dat ptãs dispẽsandi non exp̃ssis ꝑsonis dispẽsandis tanqȝ ꝑncipis bñficiũ. Et sic sentit gl in. d. c. ñ. ⁊ sic intellige bar. in. l. in. ff. de v̾bo. obli. vbi dicit ꝙ si dat ptãs alicui legitimandi filium adulterinũ siue incestuosum. poterit lrimare adulteriñ ⁊ incestuosũ fil' qꝛ in mã larga sub simplici venit̃ intrta vt i. l. si ita. ff. de li. ⁊ posthu. Secus si exp̃merent̃ ꝑsone cum qbus dꝫ fieri dispẽsatio ar. in. c. si cui de ꝑbẽ. li. vj. qꝛ ois recessus a iure cõi est odiosus vt est tex. in. c. ñ. de filijs p̃sby. li. vi. ⁊ i c. ꝙ dilectio de ꝯsan. ⁊ affi. Et sic distigue canonistas tenentes ꝯ bar. in. c. p venerabilez q fi. sint legi. adde et qd di co. s̃. beneficiũ. §. xx. aduerte n̄ ꝙ licet dispensatio sit stricti iuris vt puta qꝛ ꝯ ius est ⁊ stricte sit interp̃tanda qñ. s. exprimunt̃ ꝑsone vt in. d. c ꝙ dilectio ⁊ in. c. i. ⁊. ij. de fi. p̃sby. li. vi. nihilominꝰ extendit̃ ad necessaria consecutiua: seu ad depẽdentia ex eo sup quo est dispẽsatũ qñ alr̃ non ip̃meret actũ validũ sup eo in q̃ dispensat̃. vt. s̃. bñficiũ. §. xxiij. facit gl. ⁊ pa. in. c. qꝛ in tm̃ de p̃ben. ⁊ glo. in. c. si qs in clero vij. q. i. q dicũt ꝙ dispẽsatus sup pluralitate bñficioꝝ vl̃ dispẽsatus sup residentia vide qd no. hosti. in. c. cũ in cunctis de electione ⁊ gl. in. c. non p̃t de p̃ben. li. vi. ⁊ de hoc vide s̃. Clericus. vij. §. i.

¶ Sꝫ nũquid extendet dispẽsatio i affinitate ad publice honestatis iustitiaz R̃. pa. in. c. nõ dꝫ de ꝯsan. ⁊ affi. ꝙ non nisi in narratiõe affinitatis vnũ cõp̃rehẽdat aliud ẜ gl. in arbore affinitatis secus ẽ in dispẽsatione qñ solũ gradus remotior ẽ exp̃ssus. de quo vide matrimoniũ. iij. Impedimento. vi. §. vij.

¶ Quid si ipetret̃ dispẽsatio tacita veritate vel ex falsa cã. R̃. ꝙ nulla ẽ vt in c. ij. de filii. p̃sby. li. vi. ⁊ idem de q̃libet grã alia vt no. in. c. ad audientiaz el. ij. de rescriptis. ⁊ in. d. c. non potest.

¶ Utrũ supior assumendo aliquem ad 12 aliqd offm̃ videatur dispẽsare eidẽ in ipedimento qd hꝫ ad illud. R̃. inno. in c. p̃terea de testi. cogẽ. ⁊ in. c. veniẽs de fil. p̃sby. vl̃ sibi ꝯdicere ⁊ glo. in. c. quicũqȝ lxxxi. di. ⁊ in. c. q in aliq̃. li. di. sed ego sic distinguo ꝙ aut ipedimentũ ẽ notoriũ supiori ⁊ tũc si est ꝑnceps intelligit̃ dispẽsatus si vo ẽ inferior si p̃t dispẽsare ⁊ subest cã sibi ẽ dispẽsatus: alr̃ nõ facit pro h̃ qd no. io. an. in. c. ij. de scrũ. aut ipedimẽtũ ẽ occultũ supiori tãqȝ iudici ⁊ sic nõ intelligit̃ dispẽsatus lꝫ sibi ipũtet ꝙ illud tacite facit. c. cũ non ignores de p̃ben. ⁊ ꝫ bar. i. l. ij. C. si seruus vel. liber. ad decu. aspi.

¶ Utrũ ptãs dispẽsandi sup irregularitate vl̃ illegitimate cõcessa a papa alicui duret post morẽ pape. R̃. sede. ꝯsi lo. lxxviij. ꝙ sic qꝛ grã sel' fcã p papaz i ꝑsonã aliquã ñ expirat p morẽ pape vt est casus de offi. dele. sup grã, lib. vi. ⁊

¶ Utrũ p morẽ illiꝰ cui ꝯcessa erat talis auctoritas expiret dispẽsatio iaz fcã si ille dispẽsatus vsus nõ fuit tali grã: puta dispẽsatꝰ fuit vt posset ordines accipe vl̃ in p̃latũ eligi: non accepit ordines nec fuit ꝓmotꝰ añ morẽ dispẽsantis an poterit ordinari vl̃ ꝓmoueri. R̃. sede. vbi. s̃. ꝙ sic ⁊ ꝙ nõ expirat qꝛ dispẽsatio canonice sel' fcã ex superueniẽti facto nõ retractat̃ casus ẽ in. c. ex tua d̃ fi. presby. facit qd no. de accu. c. de his bñficia. n. ꝯcessa intẽpestiue reuocari

nō debēt de cōmo.c.vnico ꝟ re.iu.decet li.vi.sac q̄d no.de elect' li.vj. in gl. c.cū ex eo.ↄ ibidē in nouella Jo.an.

Disputare d' fide publice vel occulte cuicunq; laico phibitū est ↄ si ꝯtra fecit dz excōicari de heret.c.quicūq;.§.inhibemus quoq; li.vj.hec quoq; phibitio ꝯtin.c.sicut in vno corpe.c.ii.in decretalibus ꝟ f.l.nemo.C.de sū.tri.phibet̄ne duz laicis ꝟ et clericis publice turbus coadunatis disputare de fide.S.autez Tho ꝟa ꝟe.q.x.ar.vij.ꝟ tūc illicitū de fide disputare qñ quis disputat aut qz dubitat de fide ↄ p disputationē experiri vult qz tal' infidelis ē aut qz disputat corā simplicibus ↄ timidioribus qui nō sunt solicitati ab īfidelibus sicut est in terris fideliū q tāto firmius credūt quāto non audiūt motiua ↄ argumēta infideliū. Sz disputare ad ꝯfundēduz errores. et coraz simplicibus q sunt solicitati ab hȩ̄ticis.vel infidelibus nitēribus corrūpere in eis fidē.si est sufficienter istructus ↄ apt' ad ꝯfundēdū errores nō soluz nō est phibitū.imo ē necessariū disputare ne taciturnitas esset ꝯfirmatio erroꝝ. p quo facit.l.qm̄.C. de episc.ↄ cle.ↄ.xxiij.q.vi.vides.sile ꝟ ad exercitiū coraz instructis ↄ firmis i fide disputare.ad qd facit.c.in.mandatis.xliij di.pro hac distinctione tho.p banda.vide de ꝟ.xcvj.di.nos.in glo.ↄ inno.in.c.ij.de sum.tri.

Diuinatio a ꝯsis fert inuēta c.i.xxvj.q.iij. vñ diuini dicti sunt quasi deo pleni. diuinitate.n.se esse plenos simulant ↄ astutia fraudulenta hominibus futura ꝯiectant.vt ibidem.

¶ Quot modis fit diuinatio.R̄.vt ps. xxvj.q.iiij § i.ↄ.c i.ↄ.q.v.c.nec mirū q multis modis.vñ nūcupant' diuersimode vñ diuini dicūr aliqñ arioli.aliqñ aruspices.aliqñ augures aliqñ nigromantici. ↄ multis aliis noibus. sm q diuersimode qs vult scire futura : que omnino qz nō est necesse.vide ibi si vis ↄ de hoc.vide.j.sortes.§.iij.

¶ Quō aūt demones possunt scire futura q̄ nō hñt certā ↄ ifallibilē cām.R̄. scđs Bo.vbi.ꝟ.ↄ dicit' ex.c. scīēdū est. xxvj.q.iiij.q ex q̄tuor. ¶ Pmo ex ingenij acrimonia.vt qñ ꝯsiderāt ad qd inclinat' affectio nr̄a. ¶ Scđo ex multa expientia q̄ ꝯsiderāt in talib' accidere talia. ¶ Tertio ex dolosa cautela.qñ.s. proponunt aliquid facere ↄ predicant. ¶ Quarto ex aliena doctrina. vt qñ p nuntiāt vt a bono āgelo edicit.

Diuortium est viri ab vxore vel econuerso licita sepatio.licita dico. vt si fiat sine lege vel rōne qz q̄a de' ꝯiūxit hō nō separet.xxxij.q.i.§.ↄ obicit'. Et dr̄ diuortiū a diuersitate mētiuz vel qz hi q̄ matrimoniū distrahunt in diuersas partes eunt.l.i.ff.de diuor.de quo dic vt.j. matrimonium quarto.

Diuturnitas in malo auget pctīn de cōse.c.ff.dr̄ tanto grauiora sunt pctā q̄to diuti' infelicē aiaz detinent alligatam cū suis ꝯcordantijs.

Doctor dr̄ a docendo vñ ↄ noie doctorꝫ veniūt magri ↄ ꝯtrio Pa.in.c.i.de loco. Vñ tex.in.l.qbus pcipua.ff.de ꝟ.si. dic cuiuslibet disciplina pceptores magros appellari a monēdo vel mōstrādo ↄ ꝟ ꝟz ethymologiā vocabuli. Nā doctores dicūr a docēdo sic magri a magrando facit tex.i phemio cōpillatiōis decretaliū vbi papa oēs magros doctores appellat ꝟ noie scolariū nō veniūt doctores nec magri nisi i larga significatiōe.

¶ Vtrū interpretatio doctoꝝ necessitet R̄.ꝟ pan.in.d.c.vña ꝟ cohā.cle.ↄ mo. q nō nisi inquātū iure ꝓbat' vel rōne valida.vt no.in.c.i.de postu.prela. de quo vide.j. Opinio.§.i.

¶ Vtrū doc.vel magri possit reprobari R̄.q sic vt ē tex.i.l.ij.C.de pfes.ↄ me. no bar.i.l ꝟ ↄ reprobari.ff de excu.tu. ꝟ pn.vbi tex.dic de medico q pt reprobari ↄ ē tex.et ꝟ medico i.l.vt gradꝰ ꝯ.reprobari.ff.de mu.ↄ ho.ꝟ non sine cā.l.pomponius scribit.ff.de nego.ge.

3 ¶ Utrum doctore damnato intelligantur et eius opa seu libri reprobari. Sc. q sic vt pz per c. fraternitatis tue de here.

4 ¶ Utrum allegationes sint faciende a doctorib⁹ in psilijs. Sc. pa. i. c. vka de eo. de. et mu. q i psilio decisiuo nō sic nec in snia vt df in. c. sic nob in gl. de sen. et re. iudi. secus i psilio postulato a pte rō diuersitatis q in pmo ē approbata fides psulētis in scdo nō. et ideo non creditur ei nisi quatenus probet.

5 ¶ Utrum doctor pmotus corruptis doctorib⁹ debeat gaudere pilegio doctorū. Sc. Arch. i. c. d gbusdā locis. xxxvij. di. q non allegat tex. in sili in. l. vnica ff. de atletis facit tex. iuncta glo. in. l. j. C. de anno ciui. li. xj vbi df q stipēdia sunt tradenda nō pro titul' dignitatū vel nūero scolarium sz sm merita et id ibidē dicit pferri debere pitos scolares impitis doctorib⁹ itelligit pa in. c. clici de iudi. de ascessione non de lectione. Ego credo q ēt in vtroqz dz preferri.

6 ¶ Quis dz precedere. Sc. pan. i. d. c. clici q theologus post ipsum canonista post canonistam legista post medicus vide ibi si vis.

Dolus aliqñ bonus et licitus et accipit p solertia sicut qñ gs aligd simulat ne dānificet a pximo. vt in. l. i. ff. de dolo in tex. et gl. exēplificat de capto a tanuen. q simulant se pcius qd qdem lz. vt. ff. de nego. ge. l. at g nā §. cū me. et. ff. de le. ij. l. cuz pf. §. enio. et. ff. si quis ob. ca. te. l. qz it. §. si pfonus et de h vide. j. simulatio. sed cōtter dolus accipit in malo et sic diff' nit in d. l. i. a labeone dolus malus ē oi. s calliditas fallacia machinatio ad circūuenien. fallen. et decipiendū alterz adhibita. sit tacendo in aio calliditas. vt. ff. de ac. emp. et vē l. i. sit mētiendo i vbo fallacia. ff. de fur. l. falsus §. si quis sit arte vbor machinatio. ff. de ac. emp. et vē. l. iulianus. §. idē ad circūuenien. s. reddēdo singula singul'. s. circūuentionem calliditati fallentiā fallentie deceptionē machinatiōi ponit adhibita. s. p ius et bones mores pp dfiniti doli boni hec ini glo. ibidē. Et addē sm Be in. c. si cō promissari⁹. §. si vo d elec. li. vi. q gs dolose fac qui sciēter rē sibi phibitā facit differt āt dolus a fraude qz fraus p pre p facta sit sz dolus p vba et facta.

¶ Utrum ignorantia iuris excuset a dolo et psir a pena ad quā incurrēdaz regrītur dolus. Sc. L. y. i regula ignorātia li. vj q sic qz lz iuris error sit lata culpa nō tñ est dolus. vt. ff. de his g no. infa. l. i. vbi est glo. singularis facit. l. i. ff. de abige. facit qd no. bar in. l. si gs in tantam. C. vñ vi. vbi dicit q si minor credens sibi licere rē ppriā sine curatoris auctoritate occupat nō incurrit penam d. legis si gs qz nō est in vo dolo allegat. l. i. C. si aduer. delic. sequtur. d. Ant. in. c. i. d dolo et pt. et allat. l. si ex cā. §. si in cōmissuz. ff. de mino. et qd no. i. l. i. § nunciatio ff. de nou ope. nū. pro h q excusat ignorātia a dolo est tex. et ibi bal. in l. sz et si lege. §. scire. ff de pe hf. vbi error iuris excusat ab inuasione ne gs dicat predo. Idē tz Saly. in. l. sentus. C. de his q sibi ascri. aligd in testō in. ij. colū. est casus. et ibi bar in. l. in lege. ff. de sicca. idē tz Ange. in. l. si gs id §. dolo. ff. de iurisd. omn. iu. vbi allegat Butr. fortius dixisse q ēt ignorantia iuris nālis excusat a vo dolo et ad. l. ij. C. de in ius vo. q vr pria Rñdet q ibi si regrebat verus dolus sed psumptus et ita tenuit. d. But. in. l. regula. ff. de iur. et fac. ig. limitat hec Ang. i. l. ij. ff. q gsqz iur pria nisi sit doctor vel assessor cui turpis est iuris ignorātia. Et idē ang. i. d. l. senat⁹ dicit q credit allegātu se ignorasse ius ad excludendū dolum: et per pñs a pena q esset iponenda pp dolum et dicit ibi esse casum. Ex pdictis collige q vbi ius vel statutū regrit verum dolum et ignorans quantūcūqz sit culpabilis non incurrit penam ipsius lz alio mō sit puniendus sm modū culpe vbi vo ius vel statutū requirit dolū psumptum sic ignorans crasse et supine non excusat qz est in dolo psumpto hec pz in censuris ecclīasticis q cum regrant dolū presumptū tali ignorans eas nō

cusat vt p3 in.c.vt afar picalis de cō. sti.li.vj secus si esset in lexu culpa igno rantie qd bñ not.q2 facit ad multa.

2 ¶ Utrū iniusta cā excuset a dolo.R.q sic ꝛ quelibet ita no. Bal.i.c.vt afar in pn.sede coñ.de ꝯsti.li.vj.vbi dicit q ꝑ ꝑturbans aliquē in possessione ex iniu sta cā putans sibi licere excusat a pena statuti puniētis in centū qd reqrit do. lū ꝑ no.in.l.plagij criminis C.ad legē famā de plagi.no ēt Joā.an.in titu.de arbi.in addi.ad spe.ꝛ q excusat a pe. na legis ēt iniusta cā no.in.c.i. in fi de elec.li.vj.Jdē io.an.ꝛ bal.in auc.gña. liter.C.de epis ꝛ cleri.ꝛ multis alijs ꝛ sequr do.Ludo.de ro. colūna.xxviij.i fficea de arbi.ē pro h gl i.l.vnica.§.fi. in magna gl.ff.si qs iudicē.nō obtem pera ē.Bar.ꝛ Ang in.l.i.ꝛ fi ff.de abi geis ino.i.c.de fuop de seruis non or.

3 ¶ Utrū lata culpa ęparet dolo R.q aut loqmur de actionibus descendenti bus ex delicto vel q̄si ꝛ tunc quo ad pe nam corpalez dic vt in.§.seq.Quo vo ad penā pecuniariam ꝛ tunc si lex vel statutū expresse reqrit dolū non ęqpa ratur vt dicit bar.in.l.in actionibus.ff. de in lit.iurā.ꝛ gl.in.§.suspectus insti. de suspec.tut.vñ dicit bal.in.l.si qs id qd in finali col.ff. de iuris.om.iudi. q q̄si delictū circūscribit per dolū non sufficit culpa secus in his in qbus cul pa venit puniēda allegat d.l.senatus. ꝛ.d.l.plagij criminis accusatio ꝛ vt no. ange.in.d.l.si quis id.§.doli q vbi fit mentio de dolo reqrit verus dolus.Si vo lex vel statutū nō reqrit expresse do lū s3 simplr loqr sic lata culpa dolo ęq parat.l.i.ff.ne vis fi.ei.sic ęparat in actiōibus descēdētibus ex ɔctu vel q̄si ɔcā.l.q nerua.Unū ēt notab q igno rātia affectata q̄ est q̄si qs noluit vl dis simulauit scire ęqpolet scie.c cos. de tē po.ordi.li.vj.ꝛ iō est dolus nō culpa.

4 ¶ Utrū pena corporalis sit iponenda sine dolo.R.q nunq̄ sine dolo interuē tu glo.ꝛ Bart in l in actionibus.ff.de in lit iurā.ꝛ d.§.suspectus ꝛ bar.in.l.i. §.i.ff.si qs te la esse iussus.ꝛ Bal.in.l.

opa data C.qui accu. non pos. ꝛ casus est in d.l.in lege.vbi dicit bar q in pe nis corporalibus vel infamiā irrogan tibus lata culpa non ęqparat dolo.ꝛ glo.in l.in actiōibus ff.de in lit.iur.ap probata cōiter.ꝛ bar.i.l.q nerua.ff.de positi ꝛ in.d l.in lege.dicit q in causa sanguinis status vel fame.lata culpa si equiparat dolo ideo verus dolus req ritur in illis ang.tñ in.l.in actionibus ff de in lit.iur.t3 ɔ̄ꝛ dicit ꝯsilium pa duanū ꝯsuluisse ɔ̄ bar.in hoc:sed iudi cio meo si ꝯsideret.l.i.C.de nota. verior est opi.bar.ꝛ iura q̄ Ang.adducit in ɔ̄ triū continent casum specialem.

5 ¶ Utrū incurrat qs sniam excōicatio nis a iure ꝓmulgatā sine dolo. vide.j. excōicatio vij casu vl.§.ij.

6 ¶ Utrū qs possit pasciscī vt nō teneat de dolo.R.q.vt est tex.in l.i.§ conue nit.ff.deposi q2 hec ɔuētio est ɔ̄ bonā fidem ꝛ bonos mores ꝛ ideo nec scḋm dam dicit tex.ibidem.

7 ¶ An quis possit tenere bona alicuius que ex statuto ad eū venerunt ꝑp deli ctum alicuius si ipse dolose egit. vt ille delictum committeret.R. pa.in.c. po stulastis.de conces.preben.q non ꝛ be ne facit tex.ibi in fi.cum sua glo.

8 ¶ Utrū dolus annullet ɔctum spūalē: puta votum ꝛ hmōi.R. Pa.in c. cū di lecti de emp.ꝛ ven q non nec pōt qs excipere de dolo qñ fuit iductus ad bo num q2 non est ꝓpt̄e dolus puta do lo inductus ad religionem tenet ingres sus.facit quod legitur.ꝛ no.in.c.cu3 di lectus.quod me.causa.ꝛ vide glo.no. i.l.a duo ff.de ritu nup.que hoc tenet etiam in matrimonio.

9 ¶ Utrū dolus annullet ɔctum tpalem: puta venditionē ꝛ hmōi R.q aut do lus per ɔ̄hentes dat causam ɔctui: pu ta dolo inductus ad vendendum q non erat venditurus ꝛ sic in contractibus bonefidei non t3 fm glo. ꝛ Pa.in.ca. cum dilecti de emp.ꝛ ven. ꝛ gl.in.l.ij. C.de rescin.ven.ꝛ glo.cum Bart.in l. eleganter.ff.de dolo.ꝛ placet h3 pe.tene at ɔ̄triūm.Jn ɔ̄ctibus autem stricti iu

ri o ꝫ ꝯtrctꝰ ꝗ agēs ex eo eludit̃ ope ex ceptiōis.ff.de ꝟbo.ob.l.si qs cuꝫ alr.ꝛ C.de pac.l.cū postea. si ꝟo ꝑ aliū a ꝯ/ hēntibus dat cām ꝯtrui ēt bonefidei ꝫ ꝯtrus ꝫ agit ꝯ mediatorē de dolo.d.l. eleganter.§.i.ff. de ꝑſonetis.l.ij.ꝛ.iij. tenetur ēt ille pro q̄ factus ē in ꝗtuꝫ fa/ ctus ē locupletior.vt.l.fi.ff.de eo ꝑ quē factū erit.in ꝑn.ꝛ non plus: Aut dolus non dedit cām ꝯtrui ꝫ incidit in ꝯtrū puta eras vēditurus: ꝫ dolo inductꝰ te ad minus vēdendū ꝛ ꝑmōi: ꝛ sic ꝫ ꝯ/ trus: sed in ꝯtrib9 bone fidei aget ex eo ꝯtru vt suppleat ꝑciuꝫ.vt.ff. de ac. emp.ꝛ vē.l.iulianus.§.si venditor.erit tñ in arbitrio emptoris: vel supplere ꝑ ciuꝫ vel restituere rē: si deceptio sit vl/ tra dimidiā iusti ꝑcij.c.cuꝫ cā.de emp. ꝛ ven.ꝛ.l.ij.C.de rescin.ven.ꝛ in ꝯscia ēt si deceptio sit minus dimidia. in ꝯ/ ctibus stricti iuris aget de dolo.d.l.ele gāter.§.nō solū in fi.aut dolus.nec de dit cām ꝯtrui nec incidit in ꝯtractū: ꝫ re ipsa euenit sine dolo ꝛ facto partis vtputa ambo ignorabāt iustū ꝑciū.sic nō est ꝑctm̃ nec restituere tenet̃ nisi re petat: si a pncipio nō plus emisset ēt si sciuisset plus valere puta q: non expe diebat plus sibi emere.si āt plus emis/ set a principio: si sciuisset ꝛ ē deceptio notabilis tenet̃ restituere reꝫ vel supple re ꝑciuꝫ.ar.d.l.si qs cuꝫ alr vbi eqpa ratur deceptio q̄ venit re ipsa ꝛ ex pro posito ꝛ.d.c.cuꝫ dilecti secus in modi co. Et ita intelligo d.anto.in.c.q: ple/ rieꝗ.de imu.eccl. Si ꝟo vtereꝗ rei va/ lorē sciebat tūc dic vt.j.Emptio.§.vij. ꝛ sm ꝑdicta intelliges.l.ij.C.de rescin. vēdi.ꝛ.i.l.cūe.§.pōponius.ff.de mino. ꝛ.c.cū dilecti ꝛ.c.cuꝫ cā.de emp.ꝛ vē. vbi dr̃ licere ꝯhentibus vsꝗ ad dimi/ diū se decipere in ꝯtribus bonefidei.

Domesticus quis dr̃ vide j.familiaris.

Domicilium pōt laic9 ha bere in plu/ ribus locis sm inno.in.c.cex pte de foro cōpe.si mō vtrobiꝗ instructus sit allegat.l.assumptio.ff.ad muni.ꝛ.l. senatores.ff.de sena.ꝛ loqtur hic de in structo de q̄ in.l.q̄situm §.sed ꝛ si fun dus.ff.de fun.instruc.ꝛ instru.lega.vbi accipit pro oībus pertinentibus necessa rius ad vsum. Addit Inno.idem ēt si hēt maiorē ptem bonoꝝ suoꝝ vel fa miliā vel si nihil hꝫ assidue tñ ibi con/ uersat.C.vbi sena.l.ij.ꝛ.l.eius.§.si qs negocia.ff.ad municipa. Sola tñ do/ mus non ꝯstituit domiciliuꝫ.ff.ad mu nicipa.l.libertus.§.sola.Ex quo infero ꝛ ex.d.l. assumptio ꝛ.d.l.senatores q̄ domiciliuꝫ hꝫ vbi qs est oriundus.d.l. senatores. Et sīr vbi pr̃ suus fuit oriū dus itē vbi voluntarie sibi elegit.s.defe rendo maiorē partem suoꝝ bonoꝝ ꝛ clericus vbi bñficium obtinet regrens residentiā pro hoc est tex.in.c.cuꝫ nul/ lus clericū de tēpo.ordi.li.vj. Itēz vbi fuit ordinatus vt no.glo.in.l.heres ab sens.§.apud labeonē.ff.de iudi. Item mulier rōne mr̃imonij. Item rōne mi litie. Item rōne possessionis. Itē rōne cursus tpis.s. decennij ꝛ multis alijs modis.vt no.d.glo. Sed.d.glo.loqtur quo ad foꝝ non quo ad domiciliū.itē rōe manumissionis.l.assumptio.ff. ad municipa.itē vbi ꝯsequit̃ quis digni/ tatē efficitur ciuis vide.s.Ciuis. Quo ꝟo ad ꝯfessionē ꝛ sacr̃a necessaria nō voluntaria si alꝰ non hꝫ ibi domiciliū regritur vt ibi habitet ꝑ maiorē ptem anni sꝫ inno.in.c.oīs de penien.ꝛ re mis.ꝛ nō faciat in fraudē propꝛij sacer dotis facit.c.questi.xvj.q.i. de deci.ad aplīce nisi se transferat cum aīo ibi re/ manendi q: statim ꝗdem hospitiū cō stituit in aliena parrochia cum aīo ibi remanendi statim fit prochianus illi9 de parroch.c.vlt.de deci.ad apostolice. Quod est ꝯ epos qui dispensant i vo/ tis cuꝫ scolaribus vel ꝯferunt eis ordi/ nes non hñtibus domiciliuꝫ: q: non pñt q: non sunt necessaria sacr̃a.hoc ꝫ Pa.in.c.nullus de parro.

Dominica dies est institu ta loco sabbati q: eo die inchoauit mūdus Se.primo Christus surrexit a mortuis de ꝯse.di.

ff. sabbato. Jtez spūssanctus datus est apostolis et lex. dicit quicqd a deo est gstitutuz insigne in huius dignitate di ei est gestum. Jn hac die mundus sum psit exordium in hac p resurrectionē et mors interitum et vita accepit initium lxxv. dist. quod die in fi. Quomodo est de precepto et ubi incipit et quid sien- dum vide. s. dies et ferie.

Dominium est ius haben di possidendi: fruendi: et vendendi ac disponendi de ali qua re pro libito voluntatis vel sz ali- quem determinatū moduz a q̄dam su perioritate vel auctoritate diffinitum.

1 ¶ Dñium in et sup hoies an sit sz legē nālem ff. alex. in. iii. pte summe. qr ē lo qui de nā ante pctm̄: et sic ei repugnat seruitus. et est loqui de nā post pctm̄. et sic lex nālis dictat necessariū dñiuz ad cohercendū malos. vñ Aug. in li. de ci ui. dei sicut deus hoi et aīe corpori. ita rō dz dñari et impare libidini.

2 ¶ Dñium rez an sit fm legez nāē. ff. alex. ybi. s. qr lex nāe circa cōionem et ppietatem dictat differenter aliqd qz debitum: aliqd qz bonum: et aliqd qz equum: vt debituz dictat in statu neces sitatis oia sint cōia. Et hoc mō cōica tio est in precepto ad sustentationez p sonaz. et inde sumit. oia que vultis vt faciant vobis hoies et vos eadez facite illis. Math. vii Respectu et ḡsonarum quo ad multiplicationē ꝓlis dictat qr sit vxor propria et fm oē eps fm illud preceptū. Quod tibi non vis fieri alte ri ne feceris. Thobie. iiii. et hoc mō ap propriatio est in pcepto. vt in bono sta tu nāe instituite dictabat oia cōia. in sta tu vo lapse dictat bonum esse hre pro prium tum qz rea cōes negliguntur tuz qz cōio pit discordiaz: dictat vt equum q̄daz esse cōia: vt aerem: mare: littora: et q̄dam appropriabilia: sicut sunt ea q̄ in nullius bonis sunt q̄ occupanti ꝯce duntur. et sic intellige dñium rez eē de iure nāli qz nāli equitate inductuz est. vt insti. de rez di. §. singulorum. ff. de acq. re. do. l. i. insti. de iure na. §. quidem sic.

¶ Quō acquirat dñium rez. ff. qr qua drupli. ¶ Primo auctoritate legis nā lis vt ea q̄ in nullius bonis sunt fiūt oc cupātis. vt insti. de rez di. §. singulorum. ¶ Scdo auctoritate pncipis q̄ pōt ex causa cū rem alicuius ei auferre et alteri dare. vt no. inno. et cōiter doc. in. c. que in ecclian̄ de cōsti. et legiste. in. l. fi. C. si ꝯ ius vel pu. vel ꝓpuia pp delictū pu niendū et hmōi: alis non: vt ibidem dr et non solum principi: sz et per statuta inferioz hmōi auctoritatē a pncipe sic statuendi. vt in. d. c. q̄m ecclian̄ no. ¶ Tertio p ꝯsensum illius cuius est: et istud sit p donationez per pmutationē p venditionē. per mutui dationem: et hmōi. ¶ Quarto iure ciuili ⁊ dr statuit vt vsucapionibus prescriptionibus ado ptione: deportatione: cessione: additio ne bonoz possessione et hmōi. de qui bus oibus habes. ff. de acqui. re. do. in glo i. l. et insti. de rez di. cū multis titul seq. et de his que ad hos ptinent dicaz in capitulis suis. Aduerte tñ dñium in ter spūalia et non spūalia: qr in spūali bus ex solo titulo sine traditione dñiuz transit in aliuz. vt est tex. in. c. si tibi ab senti. de prebē. li. vi et inno. et cōiter ap probatur. in. c. inter cetera. de prebē. se cus in alijs rebus in qbus requirit tra ditio ad translationez dñij: nec sufficit solus titulus nisi in re data ecclesie. de eno. ꝯ immunitas. §. xxij. Nec sola tra ditio transfert dñium: nisi aliqua iusta causa vera vel putatiue vera precesserit Lnūcs nuda traditio. cum ibi no. ff. de acquir. re. do.

Dominus alicuius regni ducatus comi tatus vel ciuitatis: aut terre qs dicatur legitimus. ff. qr dñium iuste et licite ac quiritur aut iusto bello puta pugnādo ꝯ infideles: vel ꝯ aliquem rebellem au ctoritate superioris vel principis. vt. s. bellum pz aut p legitimam successionem: aut p ꝯsensum seu electionē ppli habē tis libertatem sibi eligendi dñm aut p institutionē principis seu superioris ha bentis iurisdictionez in tali ciuitate aut

castro: aut p ltimam pscriptionē cū bona fide factā vel emptionē: pmutationem: donationē: aut alio iusto titulo ꝟ qbus in suis capitulis. q ꝟo alia via intrattur est ꝛ latro: ꝛ resignare tenet si pt sine notabili picculo aiaꝝ: corporum aut reꝝ tenet ēt ad restitutiones oium reddituū quos habuit ab illis locis sic vsurpatis. ꝛ vt homicida ē iudicādus q̄tum ad eos q̄s fecit p se: vel p officiales suos occidere vel mutilare: ꝫ illi digni fuerit pp maleficia ppetrata. xxiij. q. v. si nō ꝫ nec pōt absolui nisi disponat se ad satisfaciendū ꝛ dimittēdū: si titulū iustificatiuū hēt non pt. ar. de pe. di. v. falsas. Intellige qn̄ hoc ē claꝝ ꝙ hꝫ iniustū titulū vel nullū. secus in dubio: vel cū dimittere nō posset sine periculo aiaꝝ corpoꝝ aut respu: ta: q: populus se poneret in seditōe ꝛ hmōi sic nō tenet resignare nisi volūtate solum qn̄ sciret p certo: vel qn̄ talia nō imineret. c. si res. xiij. q. vj. Idē dic de officialibus q̄s tales tirāni ponūt in officijs ꝙ nec salariū pn̄t recipe nisi eēt tale officiū qd eēt necessariū reipublice vel vtile: q: tūc nō peccarēt recipiēdo: nec salariū restituē tenent. de q̄ in. c. in lris ꝟ rest. spo. ꝛ i c. nihil. ꝟ elec. p doc.

1 ¶ Sꝫ nūquid ciuitas pt sibi eligē dn̄ꝫ. R. sm̄ Ho in. c. nouit de iu. ꝙ nulla ciuitas pt se dare alicui dn̄o nec pt tirānum dn̄ij iustificare: q: ꝫ esset in p̄iudiciū imperatoris q̄ ad illas q̄ ei subijciuntur vł pape q̄ ad sibi subiectas. Quod verū ē nisi ex priuilegio vel ꝯsuetudine hērent ius eligendi: q: ꝯsuetudo dat iurisdictionē. de arbi. c. dilecti. C. de eman. ci. li. l. i. ꝛ vl. sicr nec dn̄s pōt cōponere sup iure suꝑioritatis in p̄iudiciū suoꝝ subditoꝝ ipsis nō ꝯsentientibus. vt no. Pa. in. c. si. de maio. ꝛ obe.

2 ¶ Utꝝ dn̄is hn̄tib⁹ manifeste iniustū: vel nullū titulū teneant subditi obedire. R. ꝙ nō dicit tn̄ Tho. in sum. ꝙ ad vitādū scandalū sinꝫ ꝛ alioꝝ bonum ē obedire: ꝛ reuereri in eis q̄ nō sunt ꝯ deū. xj. q. iij. Iulian⁹. ꝫ hn̄tibus iustū dn̄iū ꝗcūꝗ mali sint: tenent eis subditi obedire in licitis ꝛ q̄ eis pcipe pn̄t. i. Pe. ij. Obedite dn̄is vr̄is nō tm̄ bonis ꝛc. ꝛ ad. ro. xiij. q ptāti resistit ꝛc.

¶ Utꝝ dn̄s possit ponere exactiōes suis subditis. vide. j. Tallia.

¶ Utꝝ dn̄s teneat ex facto familie. R. vt colligo ex. d. Ant. ꝛ Jo. de ligna. ꝛc. Pa. in. c. si. de resti. spo. ꝛ Bar. in. l. ne qd. ff. de incē. rui. ꝛ nau. ꝙ sic qn̄ familia eius delinqt i officio: seu ministerio in q̄ ipse dn̄s est ꝓpositus ꝛ ipe vtitur ope talis familie: q: sibi iputat: q tales elegit q: honestaꝫ debebat ponere. l. i. §. familie. ff. de publi. Ciuilr tn̄ tenetur nō criminalr. vt i. d. l. ne qd. Ex q̄ pꝫ ꝙ ptās seu rector tenet ex maleficio suoꝝ officialiū. l. si post. C. de asses. adē dic de capitaneo ꝙ tenet ex delicto suoꝝ armigeroꝝ. nauta hospite: ꝛ simib⁹ addūt tn̄ supradicti doc ꝙ si offm̄ erat publicū: vt ptās ꝛ hmōi: sufficit exhibere malefactorē. vt in. d. §. familie. secus si officiū nō erat publicū vt nauta ꝛ caupones: ꝛ hmōi. l. vnica. ff. de tur. aduer. nau. Si ꝟo familia non delinqt in officio dn̄i nō tenet dn̄s q̄ ad foꝝ iudiciale. ꝫ q̄ ad ꝯsciam sic: si ē in culpa non corrigēdo eam. nā tenet ꝟbo ꝛ exēplo eam corrigere. ꝛ si aliqs coꝝ est incorrigibilis tenet eū expellere: nisi qn̄ presumeret ꝙ efficeretur peiorꝛ: nam tunc faciat quod pt ꝛ excusat: alias nō: q: talibus dr̄ errori cui non resistitur approbatur lxxxiij di. error: cum similibus.

¶ Quō autē famulo infirmāti debeat merces. vide famulꝰ. §. ij. quando tenetur de robaria que fit in eius dominio. vide pedagium. §. viij.

Donatio

dr̄ a dono q̄si dono datio. ff. de donā. cā mor. l. senatus. §. i.

1 ¶ Donatio ꝓprie est q̄ aliqs dat ea mēte vt statim velit accipiētis fieri. nec vllo casu ad se reuerti. ꝛ pp nullā aliā cāꝫ facit q̄ vt liberalitatē ꝛ munificentiaꝫ exerceat. ff. de dona. l. i. in princi. ꝛ hec donatio ꝓprie dicit vt ibi: ꝛ ēt dr̄ simplex. vt. C. ꝟ dona. an̄ nup. l. si. §. i. ꝛ absoluta. vt. d. l. senatus. §. i. ꝛ inter viuos

vt insti. de dona. §. alie. nec ob. illi ver bo vllo casu ad se reuerti. C. de reuocā. dona. l. fi. qz illa reuocatio fit potestate legis. non contrahentium.

2 ¶ Quot sint spēs donatiōis. R. q quā tus gl. in l. i. in pn. ff. de dona. dicat tot quot sunt diuersitates volūtatū. tñ gl. in l. res vxoris. C. de dona. inter virū & vxorē tres explanat. ¶ Prima dicit donatio inter viuos q simplr vocat do natio. ¶ Scda dr cā mortis. ¶ Tertia dr inter virū & vxorē. de pma hic dicaz de scda in. c. se. & de tertia. in. c. iiij. se. ad de & aliā q dr pp nuptias. d q in. c. iiij.

3 ¶ Donatio q dr inter viuos q̄drupler ē. Alia simplex & absoluta q simplr qs donat. de q in. d. l. i. in pn. ¶ Scda est cōditionalis. de q in. d. l. i. §. ij. q est qñ qs donat sub cōditiōe vt si fecerit vel si ve nerit & hmōi. ¶ Tertia ē modalis. vt C. de dona. q sub mō l. i. & ij. & ē qñ do nat vt tale qd fiat. & de h vide. s. cōdi tio. ¶ Quarta est remuneratiua bñfi cioz. de q in. l. aqlius regulus. ff. de do na. vbi dr nō esse merā donationē: sed offm magri remuneratū q̄dā mercede & ppea ista nō reuocat cā igratitudis.

4 ¶ Quis nō pt donare donatione inter viuos: vt sciat qs pt donare & sir & cui pt donari. R. q. triij. sunt q donare nō psūt. Hic nō loquor de donatione que dr remuneratiua: se lrm̄ de simplici vel conditionali seu modali.

5 ¶ Primus q nō ē cōpos sue mētis sic furiosi: amētes & hmōi. xv q. i. merito. de. si furiosus. de homi. & l. iulianus. ff. de cura fu. nec curo. an sit ei dat⁹ cura tor: qz i pscia: ex q non ē sane mētis nō pt facit. l. modestinus in fi. ff de do.

6 ¶ Scdus pdigus vt in. l. i. ff. de cura. furio. & h vez postq̄ curator est ei da tus vel iterdicta est ei alienatio vt. l. ij. eun. ff. de sb. ob. et si vere non esset pdi gus. secus in tutore dato pupillo qui ē adultus & in curatore: qz ista pēdent a nā. sz esse prodigū a declaratione iudi cis fm Bar. ibi nec sufficit pcoizatio q nullus pbat cum tali: qz regritur in terdictio q dz fieri ipsi pdigo vel saltē datio curatoris fm bar. in. d. l. is cui vl saltem snia declaratoria q sit pdigus fz ang. are. insti. qbus non est p missus facere tes. §. Item prodigus.

¶ Terti⁹ minor. xxv. an. nisi ratū hēat post cōpletū. xxv. vt. C. si maior fa. ra. ha buerit. l. vl. vl nisi cū auctoritate tutoris vl curatoris. vt l. pupillus. ff. d acqr. re. do.

7

¶ Quart⁹ filiusfamilias. vt. l. filiusfa. ff. de dona. fallit si ē filius i dignitate sz ino. in. c. gradu. de supplē. ne. pla. li. vj. all. d. l. fili⁹. vel sit filius senatoris vl al terius dignitatis: qz pt si pr̄ cedit ei li berā administratione pecul. nisi spāli ter pater sibi denegauerit. Itē si filiusf fa. hz liberam pecul. administrationē & iusta rōne motus donet, vt misi & sili bus piunctis psonis pōt alias non. Itē si hz peculium castrense vel quasi pōt: vt in. d. l. filiusfamil. in tex. & in gl. Itē in casibus de quibus in. §. se.

8

¶ Quintus fuus religiosus vl mona chus & silēs q nihil hñt propm. xij. q. i. nō dicatis. nisi de licētia supioris vt ibi dem. Fallit in religiosis & monacis si hñt lītimaz administrationē: & ex cā le gitima donent: sz sine rōne iusta nō psūt d. l. filiusfa in pnci. & xij. q. i. qz ma. In tellige de mobilibus & q̄ fruendo fruari non psūt. vt. s. alienatio. Itē si de licētia prelati stat in scholis cū ōsilio maioris ptis cōuētus: vel in pegrinationē vadit qz pōt donare q alij scholares & pegri ni honesti rōnabilr facere solent. vt tz glo. in. d. c. non dicatis. alle. l. vlt. C. ad macedo. & si longius. ff. de iudi. Et etiā donare possunt causa elemosyne sz qd dicam. elemosyna. §. vj.

9

¶ Sextus abbas & quilibet alius pre to latus religiosus qui nihil dare pōt: nisi sicut dictum est de filijsfamil. qui habēt administrat ones liu. di. abbati. nisi p statuta aut ōsuetudinem aliud caueat. ar. l. prohibere autem. §. non tantū au tem ff quod vi aut clā. de his que fiūt a prelatis c. ea noscitur.

¶ Septimo vxor si non habet vltra tū dotem nisi elemosynam fm q dico. j. elemosyna. §. vij.

12 ¶ Octauus q cõmisit crimen lese maiestatis.C.ad l.iul.ma.l.vlt.

13 ¶ Nonus hereticus q: ipso iure bona eius sunt confiscata vt de hereticis.ca. cum fm leges.lib.vj.

14 ¶ Decimus qui 9hit incestas.f.inter ascendẽtes et descendentes: aut nepharias.f.inter collaterales vel similes alias prohibitas nuptias: q: ipso iure bonorum suorum dñium pdit. vt.d.c.cũ fm leges. et in aue.de ince. et ne.nup. in pn. et ibi dicit procedere in quocũq3 matrimonio illicito: dũmõ fuerit sciẽs factũ puta 9sanguineã et ius.f. quod phibet alias nõ.f si sciat ius 3 nõ factũ aut sciũ 3 nõ ius q: error iuris excusat a dolo.

15 ¶ Undecimus q in aliqua re cadit in cõmissum puta in agro vectigali: ipso vectigali non soluto: vel qñ qs occultat merces quar vectigal est soluendũ q: ipso iure perdit dñium illius rei: et hmõi vt no.in l.cõmissa.ff de public. vbi df. Naz qd cõmissum est statim desinit esse eius q crimen 9tut dñiumq3 vectigalis acqritur fisco.f.vel fm ordinem curiatis.fm glo.ibidẽ. In isto tñ casu et tribus imediatis precedentibus licite a donatario retinet qd est ei donatu3 ante sniã3 declaratoriã q regrit antequã eis possint auferri.vt.j.pena.§.in.

16 ¶ Duodecimus q cõmisit aliqd capitale crimen a predictis pp quod bona eius sint publicanda post condẽnationem non potest donare sed ante sic vt ff.de dona.l post contractus fm distinctionem.ĩ alienatio.§.xxv.

17 ¶ Terciusdecimus. Miles qui meretrici vel 9cubine donare non põt.l.ij. C.de do.inter vir et vxo.et per gl. et do cto.in.l.miles ita heredez.§.mulier.ff. de testa.mili. Idẽ dic de clerico doctore et aduocato q dicuntur milites. per no.in.l.miles.ff. de senten. et re iu. sed Cy.in.d.l.ĩj.intelligit de milite armate militie nõ de militibus qui militant luxui et appellantur milites dignitatis et gaudentes non milites opere.

18 ¶ Quartusdecim9 vir vxori et ecõtrio 9stãte matrimonio.d q dic vt.j.dõatio.iij.

¶ Quintusdecimus pater q filio: filie iij ne:non põt donare aliqd:q: pr et filius censet vna psona.vt.C de spu. et aliis sub.l.vlt fallit 3 gl.in.l pr.C.de inoffi. dona.in quatuor casibus. ¶ Primus est cũ dotis et donãtõis pter nuptias.l. põponius filadelphus.ff.fami hercis. ¶ Scds ẽ cum ad castra:nã ei pt res mobiles donare.l.iiij.C.famil hercis. ¶ Tertius est pp aliqd diuinu3: vtputa pro alimẽtis ¶ Quartus ẽ vsufructus quẽ h3 in aduẽticijs:quez pr põt donare. ¶ Addo quintu3 qñ v3 filius est emancipatus ar.de resti in integ.c.cõstitutus. ¶ Adde sextum qñ donat pp benemerita fm bar.in.l.a.C.de colla.

¶ Sextusdecimus:glibet donare pro hibetur vltra qngentos solidos. vt.C. de dona.l.penul.in fi.qd est ver sine insinuatione precedenti. Excipiũtur vij. casus ¶ Primus in magro militu3 q res mobiles tam suas q ex spolijs hostium habitas donare põt militibus ¶ Scds casus qñ qs donat p reparatione domus rupte ex ruina vel incendio. ¶ Tertius in redẽptione captiuorũ hi sunt in.d.l.pe.in glo.ibidẽ addũtur ¶ Quartus in donatione iperiali. ¶ Quintus in donatione pp nuptias vsq3 ad qtitatez dotis. ¶ Sextus i donatione cã mortis. ¶ Addo ego septimũ in donatiõe in piã cãm. vt in.l.sancim9.C.d dona. Et 3 gl.ibidẽ i.d.l.sancimus velit q in piã cãm nõ valeat sine insinuatiõe nisi vsq3 ad octingẽtos solidos tñ tu tene q valet:sicut 3 bar. in.l.illud.C.de sa.san.ecce p idẽtitatez rõnis.d.l.pr. Cũ insinuatione aũt valet vsq3 ad quãcũq3 summã facta indistincte ab his q donare pñt vt in.d.l pe.

¶ Quid si sit fcã donatio duobus de maiori sũma q qngẽtoz solidoz sine isinuatiõe.R.q nõ valet tex.est in aue. Itẽ a priuatis posita sup d.l.sancim9.

¶ Quid si donatio sit fcã in singulos annos eiusdẽ qtitatis q singulr non excedit summã 3 sil oẽs sic.R.q non valet fm Host.q: est donatio vna.l. sancimus.§.fi.ff.de dona.cã.mor.

¶ Sz qd si fiat duasim p pies donationes vltra pfatam summa. R. alb. a. in ş. illud. C. de sa. san. eccle. q nō valet qz ad h vt cessēt necessitas insinuationis reqritur distantia in tpe. vt. o. auc. vt ē spenatis. §. si qs g̃tur. n. vnus impetus quē lex p insinuationē volunt refrenare. C. de inoffi. dona. l. pater. alater pvaleret verba vt. ž. l. ij in fi. C. cōia dele. vbi dr nos. n. non verbis sz ipsis reb⁹ legē imponimus facit. ff. de castrē. pec. l. si totie nam vnus impetus facit plura esse vnum. ff. ad l. acquil. l. illud. §. fi. ex de eo. c. cum dilectus.

24 ¶ Sz nūquid reuocabit tota donatio si excedat sūmaz fcāz sine isinuatōe R. q nō sz solū excessiue a dict. cccc. solidis. vt i. l. sancimus C. de donatio. qd limita vez nisi fuisset iuramēto sirmata qz tūc in nullo reuocat fm Jo. an. in addi. ad spe. de fide instru. ⁊ qd valeat solidus vide. ʒ iudue. §. ij. in fi.

25 ¶ Sed qd est insinuatio R. alb. i. l. o. l. illud q ɔsuetudo vr admittere q insinuatio est p superiorem auctoritatis pstatio qd vr innuere glo. in auc. vt nō fiant pignora. §. illud vn ad cautellā solent hec vba poni q coraı eo donatio isinuata sit ⁊ ita cōiter fit. lz proprie insinuatio sit pexistentis donationis i scriptura autenticā. redacte apud cōpetentem iudicē facta publicatio ⁊ eius auctoritate in publica gesta seu acta facta reductio vt colligit. l. i hac. C. de dona. pcto §. illud in auc. vt fratrū filij ⁊ i non hñte de defen. ciui. ⁊ in. §. ⁊ h p init vt nulli iudicij. vt sic inter tēpus pnationis ⁊ insinuationis posset deliberare. an expediat vt in auc. de appel. ⁊ra. que tempora circa pnn.

¶ An insinuatio possit fieri die feria R. albe in. o. l. illud q sic qz nō exie cāe cognitionem. § quolibet die fe ri. ff quis ordo in bo. pos. ser. l. n. ⁊ ēt est actus voluntarie iurisdictionis. C. ferijs. l. actus.

¶ Cui iudici dz fieri. R. Alb. in. o. l. q iudici loci l. data in fi. C. de dōa.

¶ Decimusseptimus donare si pñt g dñus in re quā donare voluit nō hñt sicut sunt raptores fures ⁊ hmōi qz nemo plus iuris in aliū trāsferre pt q̃ ipse hz. l. nemo. ff. de reg. iu. facit. l. traditio in pn. ff. de acq. re. do. vide aliqs exceptiones in. o. l. traditio sz nihil ad nos.

¶ Decimusoctauus plati ⁊ alie psone 29 ecclastice q nō pñt res ecclasticas mobiles vel imobiles pciosas alienare sine certa solēnitate de q. s. alienatio res et mobiles prohibent in vsus inhonestos alienare vide. s. clicus. iij. §. iiij.

¶ Quō eps pōt donare p ɔstruendo 30 monasterio. vide in. c. aplice sedis de dōa. qz pzz ad simplicē ɔfessorē ptiet.

¶ Decimusnon⁹. illi q sūt nō solūēdo 31 creditorib⁹. v̄ de. s. Alienatio. §. xxvj.

¶ Uigesimus illi q pp cām illicitam 32 donāt puta femine pro meretricio. sed aduerte q meretrici publice sine cōcubine valet pmissio siue donatio. fm Bar. Bal. ⁊ Ang. post cy. i. l. affectiōis ff de dona. ⁊ in. l. ij. C. de ɔdi ob tur. cāz lz gl. in. o. l. affectionis. velit q vz nō q ad actionē sz quo ad exceptionē. sed reprobat a pdictis. sz pro meretricio facto cū nupta. vidua vel vgine qd de iure ciuili punit non valet pmissio. sz donatione facta potior est ɔditio possidētis. nisi sit miles. vt dictū est. s. Uerum tū fisc⁹ posset auferre a muliere. vt no. Cy. in. l. ij. ff. de ɔdito. ob tur. cāz ⁊ in tex. l. uitus in fi. ff de iur. fis. ⁊ ista ē vera opinio. lz alij indistincte velint q fi valeat. ⁊ male. ⁊ idem dic de donatione facta pro quocūq qd lege punit. et sic intellige. o. l. affectionis.

¶ Uigesimusprim⁹. illi q iudici seu p. 33 sidēnt alijs officialibus qbus est ɔstitutū salariū suū aliqd donāt: siue añ: siue post depositū offm pro aliquo beneficio tpe administrationis pstito. nā tāz donās q cui donatur ɔuictus q̃drupli pena plectiē vt in. l. fi. C. ad. l. iul. repetun. intelligit gl. vez qñ occulte dat secus si palā pp. l. i. ff. de polli. que est ɔ. facit pro eo tex. in l. barbarius. ff. de of. fi. pfec. Judices aūt delegati ecclasticii nihil possunt recipere: nec eis donari

nisi solū esculētū ꝛ poculentū qḋ ī paucis dieb⁹ possit ↄsumi: ꝛ mera liberalitate donatū. Idē dic de ↄseruatore. vt ī c.fi.de offi.dele.li.vj.idez dic de iudice seculari.de quibus vide Iudex.§.viij.

34 ¶ Uigesimusſecūdus. Illi q visitatoribus sū a aliquā pecuniam: seu cox famulis. vel qḋcūqꝫ aliḋ mun⁹ donare volūt.de quo vide.ī.Uisitationē.§.iij.

35 ¶ Uigesimustertius illi qb⁹ p statuta municipalia ē phibitū nisi cū certo mō donare ꝛ si donationē p aīa possint phibere.vide. immūitas §.xlvj. ꝛ.xlvij.

36 ¶ Utꝝ donatio possit fieri absēti ℞. ꝙ sic.siue mittat q ferat siue iubeat ꝙ ipse penes se quod hꝫ de tuo teneat ſꝫ ignorāti nō pōt.vt ī l.absēti.ff.ḋ dona. fallit qñ donās mittit p suū donatarij ꝛ ea mēre vt statiꝫ fiāt sua.ḋ.l.absenti.

37 ¶ Utꝝ donator teneat de euic.donatario.℞.gl i.l aristo.ff.de dona ſꝫ ꝗo. ꝙ sic.hodie cū assimilet vēditōi ī ſti.ḋ dona.§.alie. Sꝫ ipa gl.distīguit ꝙ aut fuit ḋ ea pmissiꝫ.ꝛ sic tnr.C.de euic.l. ij.nā p quolibet cā pmitti pōt de euictiōe ff.de edil.edi.l.sciēdū.aut nō fuit pmissiꝫ: ꝛ tūc aut cepit dōatio ꝛ datiōe siue traditiōe. ꝛ nō tnr de euictiōe.ſꝫ ḋ dolo si itercessit.aut cepit a pactiōe vł pmissione.ꝛ tūc agi pōt.vt ī.ḋ.l.aristo.ꝛ.C.ḋ iur.do.l.i.ff.de ver.ob.l. vbi autē.§.fi.

38 ¶ Utꝝ donatū ab eo q nō pōt donare sit restituendū de necessitate a donatario.℞.ꝙ sic ſꝫ ꝙ patet per supradicta. ꝛ sm supradictas distinctiones.

39 ¶ Utꝝ donatū ābasiatori⁹ acqrat. eis vel dño.℞.ſꝫ bar.i.l si ꝑo.§. ꝟe qc qd.ff so.ma.ꝛ p Cy.i.l.fi.§.ſꝫ cū in secūda.C.de tut.ꝛ p Guill.i.l.q ꝑpalo.i §.petrator.ff de ꝑcu.ꝛ gl.vtrobiqꝫ.ꝙ acqrit ābassiatori si donat tanqꝫ ꝑsone sec.t.l.sociū q §.i.ff p socio.vbi donatū socio occasiōe societatis cedit donatario nō societati ex q donatū ē ꝑsone nō societati.sec⁹ si donat rōne officij: qr acqrit dño.ff.de castrē pecu.l si forte.ꝛ.l.miles la.ij. Ꝑa.i.c.postulastis de ↄces.ꝑben.dicit ꝙ i dubio debemus attēdere q̄litatē donū: ꝛ si tal' sit res ꝙ potius credat dōata dño qꝫ ābassiatori. vꝫ puta leo ꝛ hmōi:tunc acqrat dño:alias nō. Uel pōt dici ꝙ si ꝑsona ābassiatoris ātea erat nota tūc videat'ītuitu ꝑsone. Si ꝓo solū ē nota pp offm sic ītuitu officij datū videat.l.si forte.l.miles.la.ij. l.dotē §.hꝫ dātes.ff.de castren. pecu.

40 ¶ Utꝝ qñ donatur vel legat isto mō dono vł lego talē terrā q est j.talꝫ cōfines:q est.xx.iuger.q tñ est.xxx. vel ego vxori mee talia iocalia q sunt preciū centū ducatorū: ꝛ tñ sūt ducētorū: donatari⁹ poterit ne bona ↄsciā tenē.℞.bal. in ātica de ēpt.ꝛ vē.C.dic ꝙ Jo.an.in addi.ad Spe.ti.de emp.ꝛ vē. refert ꝛ segē dñm suū q fuit odoardus cōsilio cccxxij.ꝙ pōt totū retinere.p.l.si fundū sub ↄditiōe.§.si libertus i fi.ff.de le.i.l. cū pr.§.pr q filio ff de le.ij. Sed ipse bal.dicit multū differre:an q̄s exprimat ↄceptū suū: icipiendo a nūero: vel mēsura. vꝫ puta.dono tibi quattuor modia frē in tali ↄfinio: ꝛ tūc nō veniat plus. vt.l.si q a testō in pn.ff.de le.i.an exprimat p noia designātia certā spēm: vel corpus deteriatuꝫ ꝫ postea mēsuretur. qr tūc mēsura est loco demōstratiōis: que falsa nec viciat nec minuit id cui addicit.l.demōstratio.ff.de ↄdi.ꝛ de. Facit.l. si vēditor.ff.de actio.emp.ꝛ ven. Hoc sequit Petrus in.c.per tuas.de dona. vbi.dic ꝙ si vir legat talia iocalia vxori q extimat cētum. ꝙ lꝫ valeāt duplū nō poterit hēs minuere ſꝫ totū hēbit. Silr si min⁹ valēt nō poterit plus mulier petere. Idē dic de vēditiōe seu emptiōe. ꝛ sic solue.l.pe.i.§ fi.ff. ḋ ac ēp. ꝛ vē.p hāc distīctionē. Uel breui⁹ i emptiōe dic ꝙ si ꝑciū taxat p modia nō habit ille plus sec⁹ si nō taxat p modia. idē dic i vēdēte si ē min⁹ vt teneat ſꝫ ꝑdcā.

41 ¶ Utꝝ donatio mera possit reuocari ex pnia.℞ ꝙ non.ar.c vez de ↄdi. appo.fac.d l.aristo.i pn.ꝛ iō dicit bar.in l.si ff ḋ ↄdi.ob cāꝫ.ꝙ donatio ē ↄctus noiatus.ꝛ no.in.l.iuregēniuꝫ.ff.pac.in pn Nā hꝫ nomē elegans:nec reuocat pnia sicut nec alij ↄctus noiati. vt.l si pecuniā.in pn.ff.de ↄdi.ob. causam.

2 ¶ Utrū dōatio mera reuocetur ꝓp aliquā cām.R. vt colligo ex.l.fi.C.de re uo.dona.ꝛ ex.c.fi ḋ dona.cū ibi no.ꝙ sic ꝓpter vndecim causas. ¶ Prima ꝓpter defectū cause ꝓpter quam res est donata.c.qḋ a te.de clē coniuga.de quo dic vt.j §.xlvij. ¶ Secunda propter ꝯditionē adiectam.c.verū de ꝯdi. appo.de quo dic vt.j §.xlvi. ¶ Tertia [illegible] dati enormitatē.puta cū pr̄ donat tm̄ ꝙ filio hereditas nō remanet. xiij.q.ij.si qs irascitur.dic vt.j.cāu.x.ꝛ xi. ¶ Quarta cum donatarius manus violētas iniecit in donatorē ¶ Quīta si attrocē iniuriā fecerit.s. verbalē aut eū fugauerit.vel in carcerē intruserit:ꝛ hmōi.vt differas a ṗcedenti. ¶ Sexta cū graue dānum rebus donatoris intulit.puta in tota vel in maiori pte substātie pōt etiā esse citra maiorē partē substātie.ꝛ ideo erit arbitrariū ꝫ Jo.an. in.d.c.fi ¶ Septīa qū iterre ṗsumpsit vite piculū:ꝫ effectus nō fit secutus.s. ponēdo insidias. ¶ Octaua si ꝯuentiones i donatione positas nō seruauerit q̄s ṗmisit. Hec qnqꝫ supradicta imediate hn̄tur i.d l.fi.adde ḋm gl.ibidē. ¶ Nona si donatari⁹ negligit alere donatorē inopē.qḋ itellige ḋm Cy.i.d.l. fi.verū si donatio cōsistit in magna re seu quātitate.Et sic limitat.d.gl.p iura allegata i ea q̄ loquūtur qū libertas ē donata vt.l.alimēta.ff. de liber. agno. ꝛ in autē.vt liber.de cetero §.illud.ff. de iure patro.l. diuus in.s.ꝛ.l.igratus. Uū donatio facta liberto reuocatē solū ex obsequio nō p̄stito ꝛ etiā empta ab eo ex pecunia donata.vt in.l.i.C.de reuo.dona.sed nō libertas.C.de lib.cā [illegible]olo.Sꝫ hoc ē speciale in liberto nō in alijs.vt ex sola nō p̄stationē res et pecunia donata empta reuocetur vt in d.l.i.no.gl.qḋ no. p istis mulieribus ꝛ simplicibus q̄ tere oīa donant:ꝛ demū negligūtur alimētari a donatario. Si vō sit modicū qḋ ē donatū nō reuocatur donatio ꝓpter alimēta denegata.Et sic intellige glo.in.l.in ꝯdēnatōe.ff.de re.iur.q̄ vult ꝙ non reuocet donatio ꝓpter alimēta denegata. Et nota in predictis casibꝰ reuocari donationē p donatorē: nō p heredes et si talis ingratitudo sit cōmissa i donatorē nō in heredes.vt i.d.l.ꝛ.c.no. ¶ Decima cā ex ṗsumpta volūtate donatoris vt ꝓpter natiuitatē filioꝝ supueniente. ꝛ i hoc sunt varie opiniones q: dñr iura varia vide si placet.bar.in.l.ticia in.§. imperato.ff.de le.ij ¶ Undecima cā est ꝯtra volūtatē dōatoris rōne inofficiositatis.Circa qḋ no.bar.i.l si vt allegatis C.de inofficio.dona.sic distinguētē.ꝙ aut donatio ē iofficiosa re ꝛ consilio ꝛ tūc si ē facta liberis reuocat quatenus est imoderate facta vsqꝫ ad debitū bonoꝝ subsidiū vt.l.si liqat.C.de inofficio.dōa. Si vō sit facta ex̄neis si relīqt aliqd bīga sic nō reuocat nisi vsqꝫ ad debitū bonoꝝ subsidiū.l.eimō.C.ḋ iof fi.te.Si vō nō reliqt sic reuocat i totū. d.c.si qs irascit.aut dōatio ē iofficiosa re solū:ꝛ sic reuocat solū q̄tenꝰ ē imoderate gestū.Et ṗplificat Ang.i.d.c.si qs. ꝙ qū qs irascēs filio exhēdat eū ꝛ donat oīa sua ecclie:ꝙ ñ ē suscipiēdū q: i officiosa re ꝛ ꝯsilio.si vō ꝯputat.x.filiū hn̄s ipe aliū:vl si hn̄s duos filios.x.cōputat tertiū l hn̄s.xi.x.ꝯputat.xiij.ꝛ oībꝰ eq̄ reliqt:sic ñ fac iofficiose ꝛ valet.

¶ Sꝫ qd si fuit fcā mōasterio reuocabitur ꝓpter supueniētiā filioꝝ.R. pa.i d.c.fi.ꝙ nō in totū.q: mōasteriū est loco filij ꝛ q: donatio est fcā fauore aīe: ꝫ solū reuocabit q̄ ad legitimā debitā hoc idē sentit gl.et i dōatio ecclie.xvij. q.vi.c.fi.ꝛ alia gl.xxvij.q.i.c. vt lex cōtinētie.ꝛ hoc verū iure ton.s.iuris ciuil ꝫ iur pol.i.qdā n ili eqtate reuocat in totū.vt sēit gl.i d.c.fi.ꝛ i.d.c.si qs irascit.ꝛ hoc rōe ṗsūpte volūtatis dōatoris. 43

¶ Utrū si sit iuramēto firmata reuocabit ꝓp p̄fcās cās R. F.,.d.an.i.d.c.fi.ꝙ sic.ex subsistētia ꝯditōis q̄ ē i iuramēto. 44

¶ Q[illegible]d si deīn sit p pactū ꝙ nō possit [illegible] ṗtextu alicuiꝰ igratitudinis R.ꝙ tale pactū ñ t3.q: eqtati naturali ꝯrīū ē.et.i.ꝙ aliqa ipse igratitudīa vitiū cōmitterit.C.ḋ iniu.stipul.l.ex eo. 45

46 ¶ Utrum donatio conditionalis reuocet(ur) R(espondeo) q(uod) pendente conditione nō pōt. q(uia) ex futuro euentu pendet. facit. l. potior. §. videamus. ff. q(ui) po in pi. ha. nec ēt purificata conditione. q(uia) ē vera et mera donatio. sive ro conditio officiat nō reuocat(ur). q(uia) qđ nō ē reuocari si ficta. ad dissoluendū. de v(er)bo(rum) ob. ipu. erit ergo pinde ac si nō fuisset donatū.

47 ¶ Utrum donatio fcā sub modo possit reuocari modo nō seruato R(espondeo). vt colligo ex no. p doc. in. c. ver(um) de cond. appo. q(uod) aut modus fuit principal(is) cā seu final(is) contract(us). et ita pōt reuocari vt dicit bar. i. l. ij §. fi. ff. de donat. facit. l. cū le. C. de pac. iter ēp. et vē. vbi reuocatur contract(us) nominat(us) nō ipleto modo q(ui) mod(us) fuit cā principal(is) contrahēdi. et sic intellige l. ea conditione. C. de resci. vēdi. aut mod(us) nō fuit cā final(is) donationis: et sic nō reuocat(ur) cessāte modo facit. l. mevia. ff. de manu. testa. vbi libertas legata tributa fuit sub hac conditione vt alternis vicib(us) luminaria accēderēt sup(er) sepulchrū eius nō reuocatur: q(uam)uis modus nō impleatur: q(uia) tex. nō considerat vt cāz finalē libtat(is) date modū. s(ed) vt cām ipulsiuā. et si modus i dubio si donatio ē in piā cāz fauore pie cāe: videbit(ur) contēplata pia cā p(ro) finali cā. vt vr velle Bar. i. l. ea conditione. C. de rescin. ven. et l. si pecuniam. in pn. ff. de condi. ob cāz. alias nō. Ex his infert q(uod) donatio facta ecclie sub modo nō reuocatur. si modus nō seruetur: nisi expssum fuerit q(uod) possit reuocari. Rō quia donatū ecclie sub modo vr donatū p(ro) salute aie principalr. c. requisiti. de testa. facit gl. in. l. si quis necio. ff. de le. ij. Et iō modus appositus nō vr cā final(is) s(ed) ipulsiua. et iō cessāte cā ipulsiua nō cessat effectus nisi sit expresse actū. et pro hoc facit. d. l. mevia. facit tex. in. l. legatū. ff. de admi. rer(um) ad ciui. pti. tinentes que no ibi bar. et in. l. legatū. ff. de vsufruc. lega. et bal. in. l. i. ff. de his q̄ pene cā relic. et in. l. cū alienā C. de lega. Naz i dict(is). l. legatū. et. l. legatis pbat q(uod) si testator reliqt mille ad honorē sui rei publice. vt inde fierēt ludi ānui: vel fabrica q̄ iure ipediēte fieri nō possunt. q(uod) illa pecūia cōuertat(ur) ad aliū vsuz q(ui) cedat in honorē testatoris: nec reuocatur legatū q(uia) ad honorē suū est cā finalis.

48 ¶ Pone q(uod) solus plat(us) ē q(ui) nō seruat modū nunq(ui)d reuocabitur q(uod) dictū ē q(uod) possit reuocari. R(espondeo). Ann i. c. ver(um) de cond. appo. tz q(uod) nō q(uia) delictū prelati solius nō nocet ecclie. Regula delictu(m) li. vi. Et idē sequitur doc. cōiter. in. c. bren. de trecur. secus si platus cum capl'o. Aduerte q(uia) aliud est si donatio fi [illegible] conditione. q(uia) si solus platus cā nō fuat nō valet donatio. rō q(uia) in acgrēdis solus platus pōt nocere ecclie: nō i acq(ui)sitis. vt no. gl. et doc. xvi. q. vi. §. fi. et Inno. in. c. fraternitatem de dona.

49 ¶ Utrū cū dcm̄ ē q(uod) possit reuocari requiratur snīa. R(espondeo). Fm Inno in d. c. verum et Io. d. An. et Car. ibidem q(uod) sic alij vt Bal in. c. veriuz de to. cōpe. et in c. illud de p̄sump. tenēt contrarium. et angelus in. l. pe. ff. de pac. et glo. in aut. vt de cetero nō fiant cōmutationes §. i. sed verius est pimū q(uia) nemo sibi ius dicit xvi. q. vi placuit de prebē. cū qui li. vi. C. vnde vi. l. si q(ui)s in tātā q(uod) si dictū ē vt ppria auctoritate: tūc poterit vt tenet Hosti in. d. c. verū et in. c. cū dilecti de dona. et cōiter doc. in d. c. ver(um) bar. in l. creditores in vi. colū C. de pigno. et no. Idē Bar. in l. fi. ff. vt in pos. le. nisi esset sacra effecta l. si q(ui)s curialis C. de epi. et cle. Limito nisi esset de facto resistens. q(uia) tunc pactū nō valet. vt dicit bar. i. d. l. creditores p(re)staret eni(m) materiā veniendi ad arma. qđ non licet.

50 ¶ Quid si donatū aliq(ui)d sit ecclie vel alteri cū pacto q(uod) nō possit alienari. R(espondeo). Fm. d. an. i. d. c. ver(um). de condi. appo. q(uod) aut ponit post contractū donationis et nō impedit alienationē: nec aliq(ui)d opat(ur) circa contractū. l. donatio pfecta. C. de dona q̄ sub mo. aut ante contractū pfectum. i. ante traditionē tñ post obligationē. et tunc fm Cardi. i. d. c. ver(um) nihil opatur tale pactū p gl. i. l. vnica. §. accedit. C. de rei vxo. ac aut pactū apponit(ur) tpe contrahende obligationis. et tūc aut reseruat sibi aliqđ ius in re quā tradit p obligatione: et etiā apponit phibitionē de alienatione

& tūc nō valet alienatio. l. si creditor. §. si. ff. de di. pi. iūcta gl. ibidē sm lraz p̄sentē q̄ hz lrām negatiuā. s. nullā venditionē eē. aut nullus ius sibi reseruat: sz alteri. & tūc sm. d. an. eadē est rō. vt nō valeat alienatio. aut nec sibi nec alteri reseruat ius i re donata. & tūc si alienatio sequat vz. sz aget q pactū apposuit ad estimationē. l. ea lege. C. de cōdi. ob cām. & l. pe. & ibi bar. ff. de pac. aut apponit phibitio de alia re nō alienanda. & nō valet tale pactū. & ita loquitur d. l. pe. nisi paciscentis intersit de non alienando. quia aget ad interesse. ita no. in. d. l. penulti. Et hoc vez in priuato. In eccia aūt si alienat semp vr īter esse dātis cū tali pacto: de nō alienādo q̄si sit fauorabile eie dātis: nisi qū alienaret in casu necessitatis. Intellige qū aliter puideri nō pōt. q: sic donator si nō voluisset turpit intellexisset. nec valuisset phibitio. c. sicut hi. xxxvij. di. cū ibi no in gl. c. a lxxiij. di. vel q̄n alienaret ob magis piam cāz. sm. d. an. vbi s. Facit. c. lret ð regula. c. puenit el. ij de immu. ec. aut xij. q. ij. C. ð sa. e. sā. ec. l. sancimus: cōuis alij teneāt ḡriuz.

51 ¶ Sed qd si dictum sit q non possit alienari: & si alienetur: tūc liceat ipsi & heredibus suis fundū ad se reuocare. Et iuriste cōiter tenēt q nō possit alienari. sed Ber. brix. in q̄onibus suis q. iij. tenet q de equitate canonica pōt: ob piā cām qū alia nō hz q̄ comode possit alienare. Et idem tenet glo. in. c. iperator leo. x. q. ij. Et no. q hec supra posita distinctio valet de omni ḡctu in quo ab hoie alienatiōis prohibitio apponit si autē phibitio fit a lege & tunc nulla ē alienatio in. l. quēadmodum. C. de agri. cen. & co. & c. ecclesia sancte. Marie el. i. & ibi Pa. velite pen. Si aūt prohibitio talis ponitur ab homie in vltimā testamēti vel vltime volūtatis. tūc dic vt in. l. filiusfamil. § diui. ff. de le. i. vbi q̄do fine cā nō pōt opoztet ergo cā exprimat ab ipo testatore puta. vt remaneat in familia & hmōi vide differe ad propositū inrn. j. Legatum. ij. §. xi.

¶ Utrū phibiti donare donatiōe mera conditionali: vel sub mō: phibeantur donare ppter bene merita que dicūtur remuneratiua. Rz. q nō. q: nō ē ppe donatio vt colligit ex. d. l. aquilius regulus. & qd no in. c. si quos. xij. q. ij. & in. c. cōsensim. de re. ec. nō alie. & bal. in. l. iubem. C. ð sacrosan. ec. nisi phibeant donare. q: nō hīt administrationē in rebus liberā q̄a volūt donare. sicut sunt prīmi. ij. iij. iiij. v. vij. viij. viiij. x. xi. xij. xvij. vel phibeant donare pp legitimā cāz sicut sunt. xiiij. xx. xxi. xxiij. vl q nō pnt donare nisi i cōsensu aliox. vt sunt. xix. vide ēt q dico. j. Immunitas. § iiij. aduerte hec q ista verba qū gs dicit se donare ppter bñ merita si pferātur ab eo q libere pōt donare: tūc inducūt pbatione iter easdē psonas sz si de necessitate regrerentur bene merita vt valeret donatio tūc nō sufficiūt talia verba enunciatiua. quia nō pbāt bñmerita pcessisse. l. si forte ff. de castren. pecu. & ibi bar.

52

¶ Utrū talis donatio remuneratiua possit reuocari ppter causas qbus reuocat alia mera. vl ḡditiōalis vel modalis. de qbus dictū ē. s. Rz. q nō. vt in l. si pf. ff. de dona. sz Pa. in. d. c. si. quia sm eū iura scripta loquentia de donatione nō habent locū de hac donatione remuneratiua.

53

¶ Utrū donatū ḡsanguieo i dubio p̄sumat donatū respectu ḡsanguinitatis. Rz. q sic. & nō respectu remuneratōis. tex. ē i. l. tutor. §. q̄ a tutorib. ff. de excu. tu.

54

Donatio. ij.

Donatio. ij. cā mortis est cum gs magis vult hēre se q̄ eū cui donat magisq3 eum cui donat q̄ heredē suuz dicit tex. in. l. i. ff. de do. c. a. mor. & in. l. senatus §. dōatio e. ti. ¶ Tres sunt species donationis cā mortis. Quedam sunt qū imminente periculo mortis ita dat vt statim sit accipiētis. alia fit nullo metu psentis periculi sed sola cogitatione mortalitatis. vt ab homine sano. Tertia species cum donatur cā mortis non vt statim fiat accipiētis sed tunc

bemum est mortuus fuerit.l.ij.ff.eo.ti.

1 ¶ Cõuenit dõatio cã mortis cũ dona tione simplici q: vtraqꝫ donatio ẽ.Iteꝫ q: vtraqꝫ iter viuos ꝯficit' e traditur Differt q: ista et pnia reuocat'.illa nõ. vt.l.q mortis.cã.ff.eo.Itẽ q: in ista.v. testes in illa duo sufficiũt vt l fi.C. eo. ti. in dubio p:sumitur donatio inter viuos nisi ꝓbetur contrariũ: vel sit fa cta mẽtio de morte. vt no. gl in.d.l.fi.

3 ¶ Quõ dignoscit' a legato ℛ. q si ꝟ ba sunt cõia:vel equoca tũc p traditio nẽ rei vel p obligatiõeꝫ qua se obligat legatario cognoscit' aut qñ nullꝫ isto rũ iteruenit dicitur legatum. vide qd legit' e no in.l.ij.e.l.marcellus.ff e.ti.

4 ¶ Cõuenit in multis cum legato quia vtraqꝫ est vltima volũtas.itẽ q: vtraqꝫ ꝯnariũ numerũ testiũ regrit.Itẽ q: in vtraqꝫ substitutio locũ vendicat.vt i.l.i. C.eo.Itẽ q: nec isinnationes exigit d. l.fi.itẽ q: nõ ẽ pfecta nisi morte secuta vt.ff.eo.l.nõ vr' e multis alijs de qbus dic.vt no.i dictis.l. Marcellus.e.l. fi.

5 ¶ Differt a legato q: legatũ fit nolẽti. sed nõ donatio cã mortis. Itẽ sepius donatũ cã mortis tradit' a donãte. sed legatũ nõ. Itẽ q: donatio in singulos annos ẽ vna.legatũ ꝟo plura.l. senat9 e.ti.Itẽ filiusfa. nõ legat' ſꝫ donat cã mort' ꝺ ꝯsensu p̃ris. Itẽ lꝫ testm̃ falsũ fit vl' nullũ dõatio tñ:lꝫ nõ legatũ.ff ꝺ his q vt idi l.pt.§ vltio e mult' alijs ꝺ qbus vide p totũ istum titulum.ff e.C.

6 ¶ Quõ reuocat'.ℛ.fm gl.in l.nõ ois in pn.ff.si cer.pe.q trib9 mõis tex.ẽ in sti.de dona.§.i. ¶ Primus si donata rius premoriatur q̃ donator ¶ Scdo si peniteat donasse. ¶ Tertius cessante cõditione sub qua donatio facta fuit.

7 ¶ Quid si iurauit non reuocare.ℛ.q põt reuocari in duobus casib9. ¶ Pri mus ex noua cã vt j.sepultura.§.xi. ¶ Scdo si donauit oia dõa p̃ntia e fu tura q: tũc iuramẽtũ induceret vota captãde mortis e idõ nõ tꝫ.q: esset vin culũ iniqtat' peteret tñ p:i9 absolutionẽ a iuramẽto.sec9 si donasset solũ p̃ntia qd intelligit' qñ donat oia bõa sua nõ addẽs futura.q: tũc nõ reuocat'.de q̃ vide qd legit' e no.i.l fi.C.de pac. e.l. stipulatio hoc modo.ff.de ꝟb ob.

8 ¶ Quis põt donare cã mortis.ℛ. q oia q testm̃ facere nõ põt:nõ põt dona re cã mort'.Excepto filiofamilias q lꝫ te- stari nõ possit etiã iubente p̃re: põt tñ donare cã mort' p̃re pmittẽte.l.e.ti.ff. eo ti.Itẽ q nõ pt dõare iter viuos nõ põt donare cã mort'.l.filiusfami.ff.de don.Unñ dicit bal.i l.c.ꝺ ꝯiue.ien.i.ℛ. de ꝓhi.sen.alie.p sede.c.i.q qñ nomẽ dõatiõis ponit' ꝓhibitiue:tũc includit' ẽt dõatio cã mort' puta statuto cauetur ne mulier possit donare.vñ nec etiã cã mort':q: a q̃ remouet' gen9: e q̃libet eius spẽs.d l.filiusfa.§ pari rõne.ſꝫ qñ nomẽ donatõis ponit' pmissiue tũc nõ iclndit' dõatio cã mort'.q: nõ ẽ ꝓp:e dõatio vt.l.i § i.ff.de don vñ feudata rius cui a domino permissum ẽ dona re:non põt donare cã mortis feudum.

9 ¶ Utrꝫ dõatio cã mort' valeat fcã ab eo q capitale crimẽ cõmisit.ℛ.q nõ:li ue sit fcã añ crimẽ cõmissũ:siue post: siue añ sñiaꝫ:siue post:cũ e testm̃ rũpa tur e oia publicẽt.vt.ff e.l.si aliq. tal lit i re dõata vxori:fcã añ reatũ ꝯmis- sũ ſꝫ nõ postea.vt.ff.de do.inter vir.e vx.l.cũ hic status.§.si maritus.ẽ tex.cũ gl.i.l res vxoris.C.de don.iter vi.e vx.

Donatio terno inter vir e vxorẽ ꝯstãte m[atri] mõio si vꝫ.rõ ẽ ne mutuo amo re inicẽ spoliarẽt dõatõib9 nõ tẽperan tes vt ẽ tex.i.l.i.ff.e.itellige si alt' sit di- tior.e alt' pauperior.vt i.c.dõatiõ ꝺ dõa. iter vi.e vx.qd itellige ver i donatiõe pura e simplici.ꝺ q̃ ẽ.dõatio.i.i pn.se cus i donatiõe remuneratiua q: nõ ꝓ hibet.vt i.l.qd ãt.§.si vir.ff.e.ti.vbi pꝫ q si vir dõat vnã rẽ vxori:e vxor aliã viro fit hicide cõpẽsatio.e p h notabi lit' dic' bar.i.l.si diuortio.ff.de ꝟ.ob. e est gl.i.l.si volũtate.C.de do.p.n. q ple- be9 pt ꝯstituer' dotẽ nobili:cui nube' vult aio donãdi:ꝫ ꝯtera i in tps matri monij q: est remuneratiua e nõ sim- plex Facit ad hoc.l.aglius.ff.de don.

Et sic limita iura phibētia dōationes nec solū phibet īnt vir᷑ ⁊ vx᷑ s; i eos q̄ m̄d eos puniēt ēt aūt īterpositas psonas vt.l.si sponsus.§.generaliter.ff eo.titu.
¶ Quid si viro mortis cā dōare volēti mādat vir q̄ dōet vxori.Re.q̄ donatio ē nulla.q: vī᷑ ac si vir donaret.l. idēq̄ ff.e.ti. sec⁹ si volēti legare mihi mādo ut vxori.nō facit donationē inter vir᷑ ⁊ vxorē.l.sed si vir §.qd legatur⁹ ff e.Rō q: in donatiōe cā mort᷑ etiam sine traditiōe trāsfertur dñiū reuocabi liter tn̄.l.ij.ff eo.ti. secus i legato qd̄ ce dit solū a tpe mort᷑.vt.l.a ticio cum si. ff.de fur.ideo in pmo casu q̄sito dn̄io vi ro nō pōt.s; in secūdo sic:q: nō acqrit nisi morte secuta. Hoc limita ver᷑ qn̄ iā donauerat cā mortis sed qn̄ solū dis posuerat donare valebit.si mutato p. posito ad instantiā viri donat vxori q: sic ratio cessat diuersitatis de legato.

2 ¶ Utr᷑ vir nō valeat dōatio inter vir᷑ ⁊ vxorē.Re.q̄ nō s; fallit i.viij.casibus.
¶ Prim⁹ in dōatiōe impatoris ꝑ vxori ge vel eᷓ ē tex.i.l.pe.C.e.ti ¶ Scd̄s si edes vxoris icēdio exustę sūt dōatū ad eax extructionē a viro v;:inquātū edi ficij extructio expostulat l.q̄ si vir.ff.e.ti.¶ Tertius pōt marit⁹ ꝯstāte matrimo nio remittere vxori dotē sibi ab ea pro missā i toto:vl᷑ i pte:vt ē gl.singular ⁊ ibi cy.⁊ bal.in.l.si ꝯstāte.C.de dō.an nup.s; remissio alteri⁹ dbiti nō v;:sicut nec assignatio alteri⁹ debitoris: q: hec omnia donationes sunt.d.l.si sponsus §.si debitor ¶ Quartus si ex tali do natione nō fit paupior: q̄ donat q̄uis eā donat᷑ fiat ditior:vt si marit⁹ istitu tus heres ab aliq̄ nō adijt hr̄ditatē vt ad vxorē substitutā ꝑueniat.vl᷑ si repu diet legatū vt remāeat apd̄ vxorē one ratā ꝑ legato ꝑ testatorē.vel si rogat⁹ restituere hr̄ditatē vxori nō detraheret quartā cā donationis vt in.l.si spōsus §.si maritus heres.ff.e.vbi tex.neq;.n. paupior fit q̄ nō acqrit:s; q̄ de ꝑrimo nio suo deposuit.Idē dicas qn̄ donat rem alienā.l.sed ⁊ si ꝯstante.ff.eo.titu. Intellige i tali casu quo ipe donās nō tenea tur restituere [illegible] de bnis ꝓꝑ dantis sibi liberā facultatē donādi do nauit.¶ Quintus si eū donatū est nō fit ditior: q̄uis donator fiat paupior: vt si donauit ad emēda vnguenta.d.l. quod aūt.§.i.Idē si donat vxori pecu niam vt ꝑ cognato suo sportulas sol uat:q̄uis ipsa vxor pecuniam ipsam mutuo sumpsisset accepturа.d.l. si mulier ff.eo.ti.idē dic si soluat vectigal pro ea. sm̄ Host.Idem si dat ad oblationes faciendas:vel aliā piam cām:sm̄ eun dem.heres autem vxoris si expenderet inutiliter.nō propter hoc minus tene retur.vt in.l.qd̄ de bonis.ff.ad.l.fal.q: satis est q̄ donatarius effectus est locu pletior.vt no.Pa.in.d.c.donatio.e.ti.
¶ Sextus quando donat in ips᷑ finē matrimonij vt tūc res fiat mariti vl᷑ vxo ris cū mors fuerit secuta.l.s; interim in prin.ff e.ti.¶ Septimus qn̄ donat cā mortis cuiuscūq; spēi sit ista donatio cā mortis.vt in.d.l.sed interim:in pri. nisi ita fiat vt nullo modo reuocet q: nō valeret sm̄ glo.in.d.l.sed interim.
¶ Octauus quando vxor donat viro cā dignitatis vel honoris adipiscendi l.q̄ adipiscende.ff.e.ti.

3 ¶ Qño ꝯfirmatur dōatio inualida in ter vir᷑ ⁊ vxorē.Re.q̄ in duob⁹ casib⁹.
¶ Prio morte donāt᷑ ⁊ nō reuocant᷑ tacite vl᷑ expsse. vt.l.i.⁊.ii.C e.ti.⁊.d. c.dōatio.limita ver᷑ q̄ morte ꝯfirmat᷑ donatiōe q̄ n̄ ē vltra.cccc.solidos q: si eēt vltra.cccc.solidos ⁊ sic scā sine in sinuatiōe nō ꝯfirmetur morte nisi ex presse tūc approbauerit. Si approba uit expresse in morte valebit:vt lega tū qd̄ nō indiget insinuatione als nō sm̄ gl.⁊ Ja.an.i.d.c donatio. Ite; q̄ nō fuerit facta simplici pmissione:q: si sic nō valeret.l papinian⁹.ff e.⁊ ibi Bar.dicit ver᷑ nisi interuenisset tradi tio vera vel ficta:puta q: ꝯstitēt se ha buisse:q: sic ꝯfirmaret.Requirit ergo traditio in vita donantis:vt donatio morte ꝯfirmetur.vt j pactum.§.xv.

4 ¶ Sed dubitatur an intelligamus iste ca sus de morte n̄ral tm̄ q̄ ꝯfirmet valere

donationē.ff. q̄ non sed etiā de ciuili distinguendo tñ qr ex illa q̄ pditur libertas ⁊ seruus efficit̄ ois perimit̄ donatio vt.l.cū hic status §.si dōator.ff. eo. Sz ex illa q̄n efficitur seruus pene mortis ꝯfirmatur.vt.C.eo.ti.l.res vxoris. Rō diuersitatis ſm glo. in.d.l.res est.qr vbi efficitur seruus hois est dominus q pōt reuocare: sz nō vbi efficitur seruus pene. Hodie tamen ex delicto nō dz qs dānari vt sit seruus aūt. sz hodie.C.e. Ex alia aūt morte ciuili ex q̄ mrīmoniū nō dissoluitur.vt est deportatio ⁊ hmōi nō ꝯfirmatur: sz pendet vsqꝫ ad mortē nālē.⁊ si nō reuocauerit tūc ꝯfirmetur.d.l.res vxoris. Ex alia aūt morte q̄ igreditur religionem licet Uin.in.d.c.donatio teneat q̄ nō intelligatur de ista religiōa tñ Jo an. ⁊ car.tenēt q̄ sic qr ingrediens censetur mortuus.l.fi.C.de epis.⁊ cle.⁊.xvi. q.i.c.placuit.el.ij. Sed opi.Uin. videtur verior in mrīmonio cōsumato per d.l.res vxoris .q̄ reqrit mortē talē qua matrimoniū dissoluitur: qd nō ē in ingressu religionis nisi q̄ ad exercitiū: sz in mrīmonio nō consumato tene opi. Jo.an.⁊ Car. ¶ Secundo ꝯfirmatur iuramento ſm Pa. in.d.c. donatio q dicit q̄ hec est cōis opi. Bar.in.l.si qs pro eo.ff.de fideius.⁊ in.l.seius ⁊ augerius.ff. ad.l.fal. idē tenet.sed in.l.i.ff. de dona.inter vir ⁊ vxo. videtur tenere ꝯtrā p rōnez glo.in.d.c.donatio. qr videtur ꝯ bonos mores. Sed dic verꝫ ꝯ bonos mores ciuiles: sed nō ꝯ bonos mores naturales ꝯ quos nō valet iuramentum ⁊ dic q̄ ꝯfirmatur.

5 ¶ Quid si matrimoniū nō tenuit .ff. q̄ licet donatio ipso iure valuerit: qr tñ idigna psona eius fuit q nec maritus dici pōt reuocari poterit.l.si ex voluntate.C.eo.ti. Intellige si ignorabant. si ħo vterqꝫ scit ipedimentū ⁊ matrimonium nō tenere fiscus repetit.ff.eo.ti.l. cum hic status §.vlti. Et si non repetet poterit tenere bona ꝯsciencia. licet de bono consilio deberet dare pauperibus.

6 ¶ Utrū dōatio iter spōsū ⁊ spōsā de futuro teneat.ff. gl. p̄fata q̄ sic allat.l.iter eos.ff.eo.vbi dicit tex.valere etiā si eodē die mrīmoniū postea ꝯtatur

7 ¶ Quō reuocatur donatio iter virū ⁊ vxorē.ff. q̄ in.v. ¶ Primo p pniam. d.l.cū hic stat᷒. ¶ Secundo si alienet res donata p donatorē.l si maritus in ∫.C.d do.iter vi.⁊ vx.⁊ in.d l.cū hic status. ¶ Tertio qñ pignori ob[illegible] tur res dōata a donatore.nisi aliud exprimat.d.l.cū hic stat᷒. ¶ Quarto si premorit̄ q donatiōez accepit. de dona.iter vi.⁊ vx.c donatio ⁊ si moriatur simul tz ſm gl. ibidē. ¶ Quinto cū diuortiū fit ex displicētia.d l cū hic status nisi exp̄sse voluerit dōationē valere l.si iterū.ff.eo.ti. Sec᷒ si cā religiōis.si tñ mrīmoniū restauret post diuortiū nō reuocat.d.l.cū hic ⁊ idē dic de donatiōe iter socerū ⁊ nurū vl generū ⁊ inter ꝯsoceros q copulatos mrīmonio in ptāte hñt.d.l cū hic stat᷒.§.oro.⁊ iter patrē ⁊ filiū nō emācipatū.vīd gl.i.d. c.donatio que hoc tenet in dub o ħo quādo p̄sumitur donare vestimenta vide peculium.§.xxi.

Donatio.iiij.

Donatio.iiij. aū nuptias vel ppter. olim dicebat aū nuptias donatio. Sed hodie nō est nisi donatio propter nuptias in .l.fi.⁊ fit in recōpensatiōez dotis ⁊ potest fieri a viro hec donatio.siue priusqꝫ cōtractum sit matrimonium siue post contractum.vt.d.l.fi. ⁊ dicitur antifernā ab anti.quod est cōtra.⁊ ferna qd est dos quasi ꝯ dotem.

1 ¶ Utrū requirat̄ equalitas cū dote in ista donatiōe.ff. olim si fiebat in ꝯstitutiōe dotis tūc nō regrebat̄ equalitas.vt.C.de pac.ꝯuētis taz sup do.l.ex morte.⁊.d.l.fin. Si ħo dos prius erat constituta oportebat eq̄litas. vt.d.l.fi. §.sancimus.sed hodie q̄litercūqꝫ oportet fit equalitas tā in donatiōe ppter nuptias cū dote q̄ȝ in lucro sup vtroqꝫ p aūt .eq̄litas posita sup.d.l.ex morte.

2 ¶ Utrū soluto matrimonio donatio propter nuptias reuertat ad virū.ff. q̄ sic vt.d.l.fi.sicut ⁊ dos reuertit̄ ad mulie

rem.C.de re.vx.ac.l.vnica.§.illo procul dubio.e h verum nisi pactus aliud habeat. Nam si pactum est quod lucretur donationem pp nuptias.e vir lucrabit dotem e econtra.q.d. l.si.dicit quod pari passu vadunt.s.quod ad pactum.q: qualis erit de lucrando donationem vel dotem tale e de contrario Et hoc verum nisi ex consuetudine sit derogatum.d auc. vt cum in quibusdam locis.e ibi illam sequitur.vt no. in c.donatio.de dona.inter vi.e vxo.

¶ Sed ad quid valet donatio pp nuptias ex quo vxor eam non lucratur.nisi ex pacto speciali.vt.d.§.illo.nec fructus habeat dicte donationis vt.C.eo.ti.l.si liberis.R. quod valet vt sit securior in dote vt dicit gl.i d.l.si. Nam res suas vir alienat consentiente vxore.e renunciare potest iuri hypothecario quod habeat in aliis bonis mariti.vt C.ad vell.l.et.sed in donationis pp nuptias alienatione aut obligatione non potest mulier renunciare iuri hypothecario pro iure suo quod hz in hac donatione pp nuptias nec valet consensus mulieris.vt.C.ad velle.auc.siue aute.nisi interueniat iuramentum.vt in.c.lz.de iureiu.li.vi aut duo alia concurrant.¶ Primum quod vxor consentiat post biennium secunda vice.¶ Secundum quod tamen sit in facultatibus viri vt indemnitati vxoris possit consuli.non solum tempore contractus vt quidam dixerunt.sz et tempore quo vxor agere potest.vt no. in.d.auc.siue a me.vel quod p.xxx.an.tacuerit.lz scdo non consenserit. vt no.pa. in.c.peruenit.de emp.e ven. Item viro dissipante bona sua potest agere sic pro donatione pp nuptias sic pro dote.C.d iur. do.l.vbi d quod dic vt no ibid. item pp adulterium viri lucratur.vt.in auc.de adulterium.§.iij.

¶ Quid si soluatur matrimonium alterius coniugis p mortem.nunquid pactum vel consuetudo poterit facere quod vir lucretur dotem.e sic mulier remaneat sine dote.R.sz Ho. quod non.vt no.in.d.c.donatio.de dona. inter vi.e vxo. Et ideo prefatus.§.illo proculdubio loquitur quando mulier decessit quo casu tunc vir lucratur ratione pacti solum sm Ho.sed sm Car.in.d.c.donatio et ratione consuetudinis qz quod potest pactum potest e consuetudo.vt no.gl. in.c.non putamus.de consue.li.vi.

¶ Queritur statuto cauetur quod si alter coniugum premorietur.alter lucretur dotem vel donationes pp nuptias.an debeat. Intelligi de morte naturali.vel et de ingressu religionis.R. quod tamen de morte naturali non de ista ciuili.presertim qz verba statuti sunt facti e in facto consistunt.c.i.de consti. nec recipiunt casus fictos.vt.l.iij.§.hec verba.ff.de nego.ge.imo.nec expresse posset prouidere quod muliere ingrediente religionem vir lucraretur partem dotis cum libertas religionis grauaretur p diminutionem dotis quod fieri non dz.l.i.§.onerande.ff.quarum re.ac non dat. e et qz disponeret statutum de rebus persone religiose. quod non potest.c.si.de re.eccle.non alie.

¶ Quid si ex pacto fit vt lucretur alio premoriente.R. quod pactum manet validum quonimmo purificat p ingressum religionis.vt.l.deo nobis.C.de epis.e cle.e in auc.de sanctis epis.§.si vero constante.

Dos est quedam donatio facta a patre mulieri vel ab extraneo vel facta a muliere ipsi viro pro oneribus matrimonij sustinendis.ita no.canoniste Hos. e Hostien. in.c. Raynutius.de testa.e per legistas in rubrica.ff.so.ma.e quippe proprius patrimonium mulieris vt.ff.de mino. l.iij.§.sed vtrum in fi.

¶ Quot sunt eius species.R.due. ¶ Prima.dicitur profecticia.e est que a patre vel auo vel proauo e huiusmodi patrino pro filia vel nepte e huiusmodi de bonis eorum proficiscitur.vel que alius de mandato eorum vel nomine eorum.e ipsi ratum habent constituitur. vt in.l.profecticia.in prin.ff.de iure do. et si filia esset emancipata.d.l.profecticia.§.si ¶ Secunda dicitur aduenticia e est illa quam dat mulier pro seipsa.vel quilibet alius que alias non descendit a patre vel auo e huiusmodi Item aduenticia est si pater cum deberet filie cum voluntate eius dederit.vt.d.l.profecticia in fi. Item est alia distinctio aliquando datur dos extimata aliquando inextimata que extimata traditur periculum pertinet ad maritum Si vero inextimata pertinebit ad mulierem.l.

plerūq3.in pn.ff. de iu.do. fructus tñ et fer⁹ rex dotaliū lucrat mariť. vt in d.l.plerūq3. de q̄ ibi vide et p gl.in.c.so lubriter. de vsur. et canonistas ibi per Hos.in sum.ti.de dona.in.§.aduentitia. Limita tñ rex q fructus lucrat si sustinet onera mrimonij.alś nō 3 restituune mulieri.ff. de vsur. videamus le.ij.§.pe. Jtē q si dos eēt in aialibus dz mariť supplere de iā natis fetibus capita mortua vt.d.l.plerūq3.

2 ℭ Utz dos possit esse sine mrimonio pñti vel pterito. Rñ. q nō.C. de do.ante nup.l.fi.et iō solutū p dote vbi mrimoniū fuit nullū nō repetet noie dotis 3 ɔditione sine cā.ff.de ɔdi.sine cā.l.fi.et est priuilegiata hec actio quo ad mulierez sicut actio de dote. vt tenēt doc.in.c.de prudentia de dote post di.resti. facit.l.ij.ff.de priuile.credi.et sic proponetur fm q.j.dicat.n.§.xj.et.§.xij.

3 ℭ Quanta dz esse dos.Rñ.q ēt in modico pt ɔstitui.vt dicit glo.in.l. iperialē C.de nup.in vbo dotalib⁹.qđ est circa mediū.l.et qz dos succedit loco alimētorz.vt no.p bar.in.l.ticio centum.§.ticio genero.ff.de ɔdi.et demon.et p bal.in.l.i.§.ius nāle.ff.d iusti.et iure. Jdeo fm hoc extimabitur et fiet pensatio cōditionibus et aliis qualitatibus.

4 ℭ Utz pr̄ teneat dotare filiā que nupsit 3 eius volūtatē.Rñ.fz Pa.in.c.i.d despō.ipu.distinguendo. aut nupsit indigno.et tūc non tenet.glo est no.in.c. de rap.xxxvj q.i. Qđ intellige fm do. An.in.c.accedens.de pcu.et Jmol.ibidē si ē indign⁹ turpi indignitate.sec⁹ si eēt idignus.i.nō paris ɔditiōis. Uerūtñ poterit mulierz dotē dare ex ɔditione psone.et faciūt q̄ habent in.l.cuz post diuortiū §.gener.ff.de iure dotiuz sicta glo.in.l.si volūtate.C.de do.promis.aut eligit dignū vel nō indignū et tunc aut pmisit dotē.et sic pr̄ tenet eaz dotare.lz pr̄ nō ɔsenserit in tali promissione tñ filia p hāc pmissiones releuat prēm a debito dotādi. et ideo tanq3 in rē pris vertat ista pmissio tenebit pr̄ de in rē vso.ita dicit Bar.in.l obligatur.§.lege.ff.de ac.et ob.p tex. in fi.in l.et iō.§.fi.et.l.filī⁹.ff.de in rē v. aut nō pmisit dotē.et sic nō tenet.qz ex q̄ inuenit sibi maritū sine dote et mariť tenetur eā alere sicut filias. vt in auc.qbus mo.na.effi.le.§.pe.no.ino.in.c.p vras de do.inter vir.et vx.et ēt si premoriat relictus filijs tenet sibi relinqre q̄tam ptez suorz bonorz pfatus vir secus si filios nō habuit. vt no.glo.in.§.pe.et iō cessat vtrūq3 debitū in pre.s. alimētorz et dotis.primū qz hz vñ alat se.s.ex bonis mariti.et dos succedit loco alimētorz.vt.s̄.dictuz est.et ita tz bar.in.d.§. lege.et Ang.in.l.si socer.et bal.in.l.i.ff. so.ma.et in.l.fi.C.de do.pmis. Et sic limita glo.in.c.fi.xxxij.q.ij.que dicit q tenetur eā dotare vez si promisit.alias nō. Non tñ hēbit locum statutū q̄ caueur vt filia dotata non succedat in talī muliere.vt no. Pa.in.d.c.accedens. nec excludit a successione saltem legitime sicut ceteri filij multo magis tenet pater dotare filiam que nō 3tra 3 eius voluntatez et 3 prēm pōt implorari officiū iudicis regulariter vt dotet filiam l.q liberos.ff.de ritu nup.no in.d.§.lege.habetur in.l.fi.C.de dotis pro.

ℭ Utz frater teneat dotare sororem ex 3 eodē prē natā.Rñ. Pa.in.c.peruenit de orbi.cōiter tenet q sic no.glo. de lasco in.l.cuz ples.§.pe.ff.de adm.tu. et i.l. non oī.C.e.ti. Rō qz fm Cy.i.d.l.non oī cā dotis est fauorabilior q̄3 cā alimētorz.ppea tz bar.in.l.fi.ff.de his q.vt indig.q pr̄ pōt relinq̄re filie spurie dotez.qz dos succedit loco alimētorz. idē no.in auc.ex cōplexu.C.de ince.nup.et in.l.meminis §.duobus.ff. de le.ij. sicut tenet alimentare.vt.s̄. Alimenta. sic et dotare in casu necessitatis. Jdem dic et fortius in clico q magis tenet ad caritatē vt in.c.i.et qđ ibi no.de emp. et ven. Et si non hz alia bona pōt eam dotare et aliā consanguineā de redditibus ecclie si ē inops.qđ probatur p.c. i.de coha.cle.et mu.et in.c.oīo confitemur.xxxj.di.qz sicut p.d.c.pōt alere cōsanguineos pauperes de reddimbus ec

desse q̃ fortius dotare. cū sit fauorabi-
lior. vt dictū est. Quod verū credo dū-
modo ꝯstituat ad necessitatē sue condi-
tionis non pompā fastuositatis. ar. c.
negociatorem. lxxxviij. di. sic ergo q̃ te-
netur alimentare tenetur dotare.

6 ¶ Utrū vir possit constituere dotē vxo-
ri. R. Pa. in. c. et si necesse. de do. iter vi.
et vxo. q̃ non post ꝯtractū matrimo-
nij. secus si an̄ matrimoniū: q2 pōt vt
l. i. et qd ibi no. C. de do. an̄ nup. nisi sit
constitu. a. vt tunc dn̄ium adipiscatur
cū matrimonium fuerit subsecutū. q2 nō
valet. vt i. l. quod sponse. C. de do. ante
nup. q2 nec ante matrimoniū dn̄ium trā-
sfert q2 noluit. nec post matrimonium
q2 non potuit. vt ibi glo. fallit h̄ in ple-
beio dotante nobilem: q2 videtur dota-
re in recompensatione cum nobilitate
q2 potest vt. s̄. donatio. iij. in prin.

7 ¶ Utrū res emphiteotica possit a pre-
dari in dotē sine ꝯsensu dn̄i. R. spe. tit.
de loca. §. nunc aliqua. v. etc. q̃ sic. nō
transfert nī plus iuris q̃ ipse h3. vt in
c. nuper. de do. iter vi. et vxo. nec soluet
laudemium q2 est alienatio necessaria
s̄m Guil. et bar. in. l. et ideo. ff. de cōdi.
fur. Silr pōt dari in dotem extranee si
inextimata detur. et soluet laudemiū. s3
extimata non pōt dari nisi filie.

8 ¶ Utrū feudatarius ꝯsilr possit. R. Jo.
an. in. d. c. nup. q̃ non ino. tn̄ ibi t3 q̃
pōt: et eum sequit Pa. ibidē. et ēt dicit
in donatione pp nup. ego cōcor. sic q̃
vera est opi. secunda in feudo in q̃ suc-
cedit filia et prima opi. in illo in q̃ non
succedit. q2 sic est ratio diversa ab em-
phiteosi in qua succedit filia.

9 ¶ Utrū vir possit repellere vxorē non
soluta sibi dote pmissa. R. q̃ sic. vt sen-
tit Ho. in. c. p vestras. de do. inter vi. et
vx. Nā dos datur pp onera matrimo-
nij sustinenda. vt in. d. c. per vestras. et
in. c. salubriter. de vsu. et in. l. si cū dotē.
§. sin aūt. ff. so. ma. q̃ pōt hec onera re-
cusare si non h3 vñ sumat emolumēta
bon' tex. est ibi. et bal. in. l. fi. C. ad vell.
post Cy. in. l. vxorem. C. de nego ge. et
bar. in trac. de alimē. ex quo ꝯcludē cū

non teneri ad traductionem dote p̄missa
non soluta. secus de debito coniugali.

10 ¶ Utrū maritus ducens vxorē sine do-
te teneatur eā a. ere de suo. R. q̃ sic s̄m
statum sue ꝑsone. vt no. et voluit Inno.
et Ho. in. d. c. p vr̄as. et glo. in. d. §. sin
aūt. Facit tex. in. l. q̃ si nulla. ff. de rela.
rato s̄m inno q2 ꝑsonam suam dedit
pro dote. vt in auc. q. mo. nā effi. leg. §.
pen. et. ff. vt in pos. lega. l. pe. dicitur q̃
vxorem debet alere vt filiam.

11 ¶ Que sunt priuilegia dotis. R. q̃ mul-
ta. Primum q2 oia bona viri sunt taci-
te hypothecata pro dote. vt est tex. in. c.
ex litteris. de pig. ¶ Scd̄m q2 non pditur
pp maleficium viri nec ēt patris vt no.
glo. d. c. ex litteris. Fallit in vxore p̄mi-
pilarij q in eo officio deliquit. vt. C. q.
mo pig. ta. h̄. l. satis notum. et. C. de pri-
mipil. l. vtilitas ¶ Tertium q2 prepon-
tur oibus creditoribus ēt prioribus q
habēt ꝑsonales actiones vel tacitas hy-
pothecas. vt in. l. assiduis. C. qui po. in
pig. ha. Secus h̄ntibus expssas. vt no.
glo. in. d. l. assiduis. et By. in regula. q
prior. li. vj. Sed tn̄ dico cum Pa. in. d.
c. ex litteris. q̃ si ꝯsuetudo est aliq̃ illā
seruabo. l. si de interpretatione. ff. de legi.
cum si. Si vero non est dico q̃ fauore
mulier3 d3 preferri ēt h̄ntibus expssas
hypothecas. q2 si mulier vincit eum q
ad refectionem rei dedit vt in auc. quo
iure posita. sup. d. l. assiduis q tn̄ prefer-
tur anterioribus h̄ntibus expressas hy-
pothecas. vt. l. interdū. ff. q po. in pig.
habe. ergo si vinco vincentem te mul-
to magis vinco te. vt in. l. de accessioni-
bus. ff. de diuer. et temp. prescri. ad mi-
nus casus dubius et in facto dubio po-
tior est cōditio dotis. vt in. c. fi. de re iu-
di. et no. in. c. ex litteris. de proba. cum
hac opi. est Pe. et Cy. et Joan. an. licet
communiter doc. teneant cū glo in. d.
c. ex litteris. et illud priuilegium vt pre-
feratur creditoribus trāsit ad filios eī9
s̄m Alex. de imo. in. l. est. ff. so. ma. et ibi
est gl. et alia in. l. i. C. de priui. do. l3 bar.
dicat contrarium. Sed potest intelligi
opin. Barto. vt non loquatur de here-

ribus suis. vt sunt filij. sz de extneis q nõ hñt hoc priuilegiũ. vt. l. vnica. C. de priui. do. ¶ Quartum qz ecclia põt se impedire de dote nõ solũ in fauorem viduarum. vt in. c. nup de do. inter vi. z vx. sed etiã mariti petẽtis sibi dotẽ pmissam. vt in. c. p vras. e. ti. facit qd no. in no. in. c. lator. q fil. sint legi. q̃uis alij ɔtrariũ teneant nisi accessorie. ¶ Quintũ qz viro vergente ad inopiã iudice interueniente põt dari pecunia dotalis mercatori cũ pacto. vt capitale sit saluũ. z de lucro pcipiãt vir z vxor partem honestã ɔpensato lucro cuz dãno sine vsura. vt. c. per vras. de do. inter vi. z vxo. Ita tz Jo. an. z Car. in. d. c. p vras. z Fulg. i. l. cũ duob9. ff. p so. §. idẽ si i facto z bal. in quodã ɔsilio incipiẽte. viso instr̃o facto iter. no. Ho. in sum. de vsur. §. an aliq̃. Pa. in. c. nauiganti. de vsur. dicit se dubitare. Sed ego credo ɔtctũ vsurariũ nisi excuset kz q. j. dico. societas pmo. §. vij. ¶ Sextũ qz fundus dotal' alienari nõ põt ẽt de ɔsensu mulieris. vt no. i. l. iuli an9. ff. d fun. do. z. C. ad vell. aut. siue aute nec ẽt in hypothecã dari. vt. l. vnica. §. z cũ lex C. de rei vx. ac. Qd verũ ẽ nisi iuramẽtũ interueniat. vt in. c. cũ ɔtigat de iure iu. z. c. lz. de iureiu. li. vi. Multa sunt z alia priuilegia in iure de qb9 vide si placet speculatorem e n' hec omitto qz nihil ad ɔfessorẽ tene tñ q his priuilegijs gaudet dũmõ mlier sit catholica. alias nõ vt. C. de her. aut. l. itẽ priuilegiũ dot'.

12 ¶ Utrũ eadẽ priuilegia hẽat in donatione propter nup. q̃ hz in dote mulier R. Pa. post Jno. in. d. c. ex lris de pig. q aut mulier agit ad donationẽ ppt nuptias tanq̃ spãlr sibi obligatã p dote. z nũc hz priuilegiũ dot'. qz agit potius p dote q̃ p donatiõe ppter nup. Si vero agit vt eã lucret. sic nõ gaudet qz cessant rõnes priuilegij dot'. sz bñ hz tacitã hypothecã. l. vbi C. de iu. do. Intellige cõem nõ priuilegiatã. vt p̃ferantur alijs hñtibus eam in parafrenalibus aũt habes. j. parafrenalia. §. ij.

13 ¶ Ad quẽ ptinebit dos soluto matrimonio. R. q lz maritus de subtilitate iuris efficiat dñs dotis sibi date. vt in. l. rebus. C. de iure. do. z. l. dote ancillas. C. d rei vx. tñ ad eũ si ptinet post mortẽ vxoris nisi in duob9 casib9. ¶ Primus qñ interat pactũ de lucrãda dote vl' donatiõe ppter nup. vt dictũ est. s. in pcedẽti. c. ¶ Secũd9 qñ vxor intestata decedit deficiẽtibus liberis. [illegible] quis vir succedit z eẽ vxor viro. l. vnica. C vñ vir. z vxor. Sz ptinebit ad eũ q eaz ɔstituit z stipulatus est eã sibi restitui. siue sit extneus vt in. l. vnica. §. accedit. C. de rei vx. ac. siue sit pr̃. Si aũt nõ sit stipulatus tũc si ẽ extneus q eaz ɔstituit reddet vxori si supest vl' h'dibus eius si aũt ẽ pr̃ i duob9 cãib9 erit filie. Prim9 si eã emãcipauit. Secũdus si pr̃ pmoriat aũ eã al's filia pmoriente erit pr̃is. etiã si extẽt liberi z filia. vt dicit Jn. p. l. dos a pr̃e. C. sol. ma. cuz q̃ opi cõtrr trãseunt canõiste. vt dicit Pa. in. c. fi. de do. iter vi. z vxo z bar. in. l. post dotem. ff. solu. ma. z glo. in. d. l. dos sed opi. ɔtra que vult q restituat liberis pualuit in vsu. vt dicit. d. glo. sz filia supstite z pr̃e. z nõ emancipata. tũc pr̃i z filie. nec alteri sine ɔsensu alterius reddet. l. ij. ff. sol. mat. Si vo est mlier q̃ sibi cõstituit dotẽ tũc reddet sibi. d. l. vnica. vel heredib9 suis nisi rõne adulterij pdiderit. vt. j. dicã. Predicta limita vera nisi sint statuta que aliter disponant vt sunt cõmuniter.

14 ¶ Sz nũqd viro vergẽte ad inopiaz põt vxor petere dotẽ ɔstante matrimonio. R. q sic si mõ ipsa eã nõ sit ɔsumptura de q̃ vide. in. c. p vr̃as de dona. iter vi. z vxo. z in. l. vbi. C. de iure do. ¶ Utrũ vir ppter adulterium vxoris lucret dotem. R. q sic si p sniam fit diuortium. de do. inter vi. z vx. z plerũq; vel p exceptionẽ. vt dictũ est. s. adulteriũ. §. iij. Qd limito dũmõ ipse vxori fidem nõ fregit etiã vxore inscia. qz in ɔscia q̃ ad lucrum dotis credo q illud habeat locũ paria delicta mutua compensatiõe tollunt. vt dicit. l. viro. ff. so. matri. cũ ɔcor. ubi posit]. z. ff. de dolo

in.l.si duo cum aliis pcor. vt in.c.intel lecimus.de adul.cū aliis pcor. Itez lu crat si vxor intrant balneū cū viro ali eno fm glo.lxxxi.di. nō oportet. Sicr vxor donatione ppter nup.si vir cum muliere alia allegat.l.vi.C.d repu. Fal lit in istis duobus casibus qn mulier hz filios qr tunc filij habebunt dotem quo ad pprietatē et alia bona matris sue fm Jo an.in.d.c. plerunqz. Facit aut.sed hodie.C.de adulte.

16 ℂ Utrū amissa dote ppter adulteriuz si mulieri pstet de ipedimento tali q nō erat mrimoniū recupet eā.R.q nō pp intentionē cū ope subsecuto. ar.c. nup.e.c.vlt.d big.hoc tenet Do. Gof. Lau.ber.et Jo sz Tācr.az q recupet et plz magis ne pena excedat casuz suū.

17 ℂ Utrū heredes p exceptionē de adul terio possint retinere dotem.R.diuersa fuit opi.sed mihi placet distinctio dni Signoroli de homodeis quaz recitat d.Jo an.de sancto Geor in.c.plerūqz vbi.d.aut marit° vivēs ignorauit adul teriū. et sic pnt heredes excipe de adul terio.cū maritus nō possit videri dis simulasse et remisisse:nec potuit remit tere iniuriā quaz ignorabat. vt.l.nihil interest.§.si cū filius.ff. de inof.tes. et l.mr.§.1.e.ti.et.l.legitimā.ff.de pe.he. et.l.vulttatē.ff.de pstr.m.et idē dico si dubitat an sciuit:qr psumit. ignorasse l.1.§.illud.ff.de lib. ag.et.l.mariti.ff.de adul.et.l.veri°.ff.de pba.Si vo sciuit et nō est pquestus:vt potuit de iure no uissimo etiā pstāte mrimonio auc. sed nouo iure.C.de adul.sz vxorē retinuit pfuerit leno.l.sine metu.C. de adul. sic cū hedes tractēt de lucro captando pt ipsos replicabit de lenocinio mari ti.l.cū mulier.ff.so.ma.et sic paria de licta mutua cōpensatiōe tollent. facit qd no.sno.in.d.c.intelleximus et Ja. de are.in.d.l.cū mulier. et in.l. rei.§.1.ff. sol.ma.si vo post sciaz vxorē nō reti nuit.et tūc si qrit de delicto principa liter heredes nō psit pqueri imo accu satio dz fieri et inscriptio cū modifica tiōe tn quā facit gl.in auc.vt lice. ma.

et aute.§.q vero.sed secundario sic vt repellant petitionē dotis.vt in.l. si.§. seia.ff.de adi.leg.et sic cōcorda opinio nes fm hanc distinctionem.

18 ℂ Utrū vidua cōmittēs stuprū et pe teus dotem a fratre mariti vel herede eius possit repelli p exceptiōz de forni catiōe.R.do.Jo.an.vbi.s.q sic de ri gore iuris: et pdet dotē:et sic remane bit apud fratrē:vel heredes mariti ex offensa facta defuncto.p tex. cū gl et p id qd no bar.in.l.pe.C.de adul.et sz d bn l.si.et.l.filio.§.si fore.ff.de inin.ita determinat Pan.de ca.psi.cxix. Unde ibi multa pro et contra.

19 ℂ Sed nūqd pr q dedit dotē pro filia pdet eā p adulterio filie.R.q si nō est stipulatus eā sibi reddi.pdet et sibi ipu tet:vt tenet Jo. an.in.d.c. plerunqz.et Accur.in.l. cōsensu.C.de repu.et in.l. si dotē C. de in.do. sz Dynus p.l.ij.§. itē si voluntate.ff.so.ma. dicit q si filia est in potestate pris nō pindicat pri. qn possit agere pro dote et ita silr dns Ant.in.d.c.plerunqz p l.si.C.de repu.

20 ℂ Utrū vir q expulit vxorē ppt adul teriū nō notoriū pp:ia auctoritate te neat soluere mutuū qd accepit vxor p alimentis.R.q sic.qr adulteriū nō no toriū nō priuat ipso iure alimentis: nisi snia lata sit ff.de dona.l.post pctum cū sua mā.et ad illd qd dr qd mulieri obstat exceptio adulterij vez ē quo ad futura:sz nō quo ad alimēta q debentur ante sniam latā.et de hoc in.l.si in stituta.ff.de inof.testa.

21 ℂ Utrū frater q viuēte pre de bonis paternis dotauit filiā teneat illā dote p terre mortuo pre videt q sic p.l. cer tū.C.famil.her.et.l.si.cū ibi not.Sed Bal.in.l.si.C.de do.pmis.dicit casum singularē vt nō computet:sz ego do tū bi glo.in.l.dotē quā dedit auus.ff. de col.bo.q dicit si tpe mortis pris pstabat mrimoniū nō eē cōicādā.alī.l. filium de coll.bo.et.l.pmā.§.si.ff.d col.dotis.

22 ℂ Utrū pfessio q vir pfitet se recepisse dotez pstāte mrimonio valeat.R.q nō:nisi appareat de numeratiōe nā vē

donare.bal.in.l.i.§.ij.col.C.de do.pro. et ang.in.l.pe.ff.q res pi.ob.po.et bar. in.l.si diuortio.et ibi legiste.ff.de ꝓbo. ob.et alij in.l.si voluntate.C.de do. ꝓ.et ꝯsumũ sulata.ꝯstitutio.vt dic bar.i.l. i.C.de doña.añ nup.ð hoc habet in.l.i. vbi tex.C.de do.cau.nõ nu.Et hoc verũ nisi vir faciẽdo testm̃ legaret vxori dotẽ expssa certa q̃ntitate:q: tũc oĩno vxor eã hẽbit et si pbaret ꝙ nunq̃ fuit soluta.vt no.[illegible]ng.are.insti.de le.§. sed si vxori qð limito ve℞ nisi vir esset nõ soluendo creditoribus suis.

23 ¶ Qñ dz restitui dos.R.ꝙ si ꝯsistit in rebus imobilib⁹ dz statim restitui soluto mrĩmonio. si ꝟo ꝯsistit in mobilibus rebus sic.s. annũ.C.de rẽ.vx.ac.l. vnica.§.exactio.Intellige tñ in marito si põt:q: si dolo malo nõ est ꝟsatus nõ restituet nisi in q̃ntũ põt:et idẽ ꝓuilegiũ hẽbũt filij eiusdez mrĩmonij:cauebũt tñ tã marit⁹ q̃ filij.de restituenda si ad pinguiorẽ fortunã venerint vt no.i.d.l.vnica.i.§.cũ aũt.et i.l.i ꝯdẽnatione.ff.de reg iu.et in.l.etiã in ptin.ff. sol.ma.nõ tñ trãsit ad heredes extneos istud ꝓuilegiũ.l.maritũ.ff.so. ma. de hoc vide glo in.c.mulieres.et ibi ꝑ canonistas.de do.inter virum et vxo.

24 ¶ Sed pone qñ fuit data dos erant res imobiles q̃s vẽdidit marit⁹ et emit res mobiles ex eaꝝ pcio. videtur ꝙ nõ cõputabũt imobiles sed mobiles.casus ẽ i l cũ i fundo.§.si fund⁹ .ff. ð iur do.et iõ limita dciũ.s. ꝙ sint mobiles vł imobiles tpe mort' viri q' ita iudicabũt nec valebit ꝙ sbrogatũ sapiat nãz ec.q: si ẽ ve℞ hic:et iõ ñ stati restituẽt.

25 ¶ Utrũ maritus vel heredes expẽsas factas in dote possint defalcare.R.glo. in.d.c.mulieres ꝙ necessarias sic ipso iure: vtiles nõ minuunt dotẽ: sed petunt' act.mãdati vel negocioꝝ gestoꝝ. voluntarie etiã cũ ꝯsensu vxoris facte solũ ꝑmittũtur abradi:si pñt sine lesione rei.C.de rei vx.ac.l.vnica.§.sz nec et.l. i.ff.de ipen in re.do.fac.Sed hoc nõ hz locũ in expẽsis factis ꝓ exactiõe vel defensiõe dotis.q: mari⁹ ẽ dñs fructuũ dotis:et sic tanq̃ dñs ipsaz facit vt no.ff.de ipen. in re.do.fac.l.ij.et iõ nõ poterit repetere.vt tz spe.ti.de dote post di.re.§.vi.l.ꝟ.illud ẽt et Joan. an.

26 ¶ Utꝝ heredes teneant alere mulierem relictaz infra annũ.R. ꝙ sic .Qð ve℞ est si nõ hz aliunde vnde alat:nõ tñ fm quãtitatẽ dotis:q: si fruct⁹ excederent nõ tenent nisi solũ ad [illegible]ẽta. Et si aliqd de dote restituũt tenent in residuo alimentoꝝ.ita no. glo.in.d.§. exactio,et.ff.sol.ma.l.diuortio. in ꝑnc. Qñ si pt ꝯsũit alimẽta fiue poterit eã repetere ab hẽdib⁹ viri facit qð not. bar.in l.diuortio.Si ꝟo hz vnde alat tũc hẽdes nõ tenent.ita tz gl.i.d.§.exactio.et ꝓbat i.l.extneo.ff.ð vẽ.i po.mit.

27 ¶ Sed nũqd teneẽ habitare cũ hẽdi b⁹mariti.R.bar.i.d.l diuortio ꝙ si.q: nõ inueni in iure expssũ.Scaim tñ verι⁹:q: infra ãnũ dẽ mulier q̃si eẽ in mrĩmonio C.de bo.ma.l.ñ.et sic cõsuluit d car.ꝙ nõ poterit alimẽta petere si ꝯ eoꝝ volũtatẽ alibi sit ꝺmorata dũ mõ honeste possit apud eos demorari.

28 ¶ Utrũ licite mulier possit ꝑcipe certũ qd ꝓ alimẽtis ab hẽdib⁹ mariti donec dotez sibi restituãt R.ꝙ sic de iure cõi.iux no.ꝑ bar.post Cy.C.de bo.au. iudi.pos.auc.et q.et ꝑ Ange.in.l. ticia ff.so.ma.et ꝑa.de ca ꝯñ. ccclxxxiiij. et ꝑa.in.c.de prudentia.de do. post di. re.recitat Jo.de lig.in cle.ex graui. de vsu.et seqt dicẽtẽ ꝙ valet statutũ vt heres soluat certũ qd ꝓ cẽtenario. Tunc tñ idẽ ꝑa.hoc in ea que nõ hz vñ aliunde viuat:sz nõ mihi placet ista limitatio qñ nõ accipit tale qd rõne lucri:sz rõne interesse lucri cessantis: vt puta q: pon⁹ vellet hẽre dotẽ vt eã ipsi caret in possessionibus vel alijs negociationib⁹:de qb⁹ verisilr tm̃ vel plus hẽret:als nõ liceret.et sic intelligo Joã. de imo.i.d.cle ex grau.post [illegible] at. de mat.q tenẽt nõ licere sine vsura: puta q: solum accipit rõne lucri.

29 ¶ Utꝝ vir licite accipiat possessiones in pignus pro dote soluẽda vide.j.vsura.i.§.xxv.

Dubium secundum Ysi. li. ethi. est motus indifferens in utraque partem contradictionis vel dic quod dubium est equalitas rationum contrariarum secundum philosophum.

¶ In dubijs ubi versat periculum anime semper tutior pars est eligenda et in ipsis quod certum est tenendum. et quod sine periculo explicari potest ita dicit Pa. in c. inuenis de sponsa.

1 ¶ Utrum in dubio debeamus interpretari ut potius quis non sit irregularis. Re. ut colligo ex Pa. in c. cum in filii proposite. de testi. et in c. ad audientiam. de homi. aut loquimur in foro anime. et sic debemus interpretari irregularem. et sic de alijs. ubi dubitatur de aliquo delicto. vide gl. in c. vnico. de scru. in or. fa. Similiter dicendum in foro quando principaliter disputatur quia non agitur ad penam proprie. sed ut a ministerio abstineat aut ab alio in quo subeat periculum sicut in contractu matrimonij. Facit c. significasti nobis de homi. et d. c. inuenis. aut loquimur in foro contentioso. et sic debemus interpretari pro non. maxime ubi agitur de pena. puta quia celebrauit quia collatio non tenuit et huiusmodi. quia in penis melior interpretatio est facienda. ut in re. iuris in penis et re. iuris odia li. vi. et idem dic in excommunicatione et similibus.

3 ¶ Non sunt interpretanda ab alijs facta dubia in peiorem. Re. c. estote misericordes de re. iu. quia in meliorem partem. vide j. iudicium. §. xvi.

4 ¶ Uerba dubia sunt accipienda secundum intentionem proferentis. ff. de reg. iu. in ambiguis et ut res potius valeat quam pereat. c. abbate de verb. sig. alias secundum communem usum. loo. di. contra morem. vide. s. Castitas. §. 1.

5 ¶ In quo differt dubium ab opinione et fide et scientia. vide. j. opinio in principio.

6 ¶ In re dubia fidei auctoritas est requirenda romane ecclesie. xi. di. palam.

7 ¶ In rebus ambiguis absolutum non debet esse iudicium. xxxiij. di. c. habuisse. immo quando dubium est an persona in facto. vel in iure nullo modo sententia est ferenda. xxx. q. v. iudicantem. Non debet iteratum quod dubitatur factum. de presby. non bap. c. veniens.

8 ¶ Dubio existente in iure matrimonij tutius est contra statuta hominum dimittere copulatos quam disiungere coniunctos contra statuta

dei. c. licet ex quadam de testi.

Duellum est pugna duorum. ut dicitur in c. monomachiam. i. singulare certamen ij. q. v. et fit ad probationem alicuius rei ita ut qui vicerit probasse videatur quod est prohibitum sub pena mortalis peccati quia contra legem dei ibi. Non tentabis dominum deum tuum. Mat. iiij. et dicit in d. c. et ideo non solum offerentes sed acceptantes cum dantibus auxilium consilium vel fauorem et valentibus prohibere et non prohibentibus peccant mortaliter. Ad ro. c. i. digni sunt morte qui consentiunt. et non excusantur ex consuetudine vel metu acceptantes nisi ut. j. dicam quia potius debet quis quelibet mala tollerare quam malo consentire decernat. xxxij. q. v. ita ne. nec obstat quod Dauid cum Golia exercuit. quia auctoritate spiritussancti fecit. sicut et Samson. ut dicit gl. in d. c. monachiam. xxij. q. v. si non licet.

1 ¶ Que pena est clerici in duello pugnantis. Re. quod debet deponi et est irregularis tamen episcopus potest dispensare. dummodo mors vel membrorum diminutio non interuenerit. c. i. de cle. pu. in du. nec solum efficitur irregularis si ipse pugnat. sed etiam si alium pro se pugnare facit ut in. c. ij. e. ti. et generaliter hoc mandat consulit aut defendit si inde homicidium sequitur vel mutilatio. ut i. d. c. ij. dispensat tamen episcopus cum clerico in beneficio etiam habendo solum pro sustentatione. ut in. d. c. ij. cum ibi no. dummodo non habeat curam animarum.

2 ¶ Sed nunquid ille qui cogitur a iudice tali modo quod suspendatur quia habetur eum pro conuicto nisi duellum suscipiat. possit suscipere cum sit innocens. Re. diuersi fuerunt opi. ut no. in. c. i. eo. ti. sed mihi placet quod talis coactus tali coactione licite suscipiat et etiam in casu ciuili quando non imminet probabile periculum mortis. quia sicut licet se defendere et res suas et alia facere que de se non sunt mala sic pugnare quando alio modo non potest euadere. facit. c. inter seculis. de homi.

3 ¶ Utrum clerici qui reliquias afferunt pugilibus ad pugnandum sint irregulares si sequitur homicidium. Re. quod si omnino sine ipsis erant pugnaturi non erunt irregulares. alias sic. et sic intellige optime

nes diuersas e concorda secundū hāc distinctionem.

4 ℭ Quod dictū est de duello. Idem dic de iudicio aque feruētis vel ferri candentis. c. ß. de pur. vul.

Ebrietas est priuatio vsus intellectus facta ad aliqd tps ex imoderato potu vini: vl' cuiuscūqz alteri⁹ rei potabilis.

1 ℭ Utrū ebrietas sit peccatū mortale. R. vt colligo ex Alexan. in. ii. scda scde et gl. xxv. di. §. alia ea demum. et doc. ibidē ꝙ aut raro ꝯtingit aut assidue. si raro sic distinguo ꝙ aut inebrians se cognoscit vini potentiā et suā complexionē dispositam ad ebrietatem: et tñ magis vult ebrietatē incurrere ꝙ̄ a potu abstinere. et sic est peccatū mortale. Aut inebrians se nescit vini potentiā et ignorat ꝙ ex tali potu possit iebriari: vl' nō aduertit: et sic est nullum peccatum vel veniale ſm excessū in potu et negligētiā i aduertēdo. Si ꝟo assidua sit ebrietas sic est mortale peccm nō ꝓpter iterationē actus qꝛ multiplicatio actuum venialiū nō auget in infinitū: sꝫ qꝛ nō pōt esse ꝙ hō assidue inebriet qn sciens et volēs ebrietatē incurrat: aut saltē non omittat diligētiā quā dꝫ adhibere de necessitate ne inebriet cū habeat tps deliberatiōis reprimēdi motus veniales ne ꝓcedāt in regnū pcti. Ille vero qui procurat vt qs inebriet cōiter mortalr peccat. siue sequatur ebrietas siue nō: siue sit peccatū mortale in eo qui inebriat siue nō: quia consentit in dānum notabile proximi.

2 ℭ Utrū propter sanitatē liceat inebriari. R. ꝙ nō sine pcō mortali: tā in operāte quā in patiēte sciēter. verū est ꝙ ſꝫ ſcm Tho. scda scde. q. cl. cibus vel potus q̄ esset supfluus sano nō erit supfluus infirmo: puta qꝛ datur ei causa medicine ad ꝓuocandum vomitū et sine peccato qn talis infirmitas id̄ requirit sed nō vsqꝫ ad ebrietatem.

3 ℭ Utrū ebrietas excuset a pcō. R. ꝙ excusat a tāto: sꝫ nō a toto. Intellige quo ad penā: sꝫ quo ad culpā excusat a toto qd̄ facit sꝫ ebrietate ex quo est sine vsu totali rōis. et facit quod not. xv. q. i. in. c. sane. et. c. si quis insaniens. Quo ꝟo ad penā. Pa. in. c. qꝛ diuersitate de ꝯces. pbē. ꝯꝫ ꝙ nō iputat nisi id qd̄ ex culpa imediate ꝓcedit: nō qd̄ mediate. Et facit qd̄ no in tex. et in glo. xxiij. q. v. de occidēdis. et in. c. licet. de testi. vñ dicit ꝙ sꝫ qs excōicet ꝓpter suā culpā nō tñ iputat postea ei ꝙ bñficiū non ꝯtulit infra tps debitū: nisi fuerit i mora petēde absolutiōis: qꝛ culpa nō ē cā imediata: sed excōicatio q̄ est pena sic in ꝓposito sꝫ simpliciter pot⁹ supflua fuerit culpa et cā imediata ꝑuatiōis vsus rōnis nō tñ est cā imediata homicidij vel alterius qd̄ facit: et iō ñ erit irregularis ſm istā opi. Ric. tñ in. iiij. di. xv. tenet ꝙ erit irregularis: et ꝙ ei iputantur ad penam oīa q̄ sequūtur: sꝫ mihi placet magis opi. Pa. et pro eo ē tex. cū glo. in. c. de cetero de homici. nisi voluntarie inebriari voluisset: vt postea nesciens occideret: qꝛ sic ei iputaret sicut sꝫ gl. in. d. c. de cetero. etiā qdcūqꝫ qd̄ secutū est q̄uis mediate ꝓcessit. let.

4 ℭ Utrū ebrietas largo mō dicta: qua qs nō totalr ꝑuat vsu rōnis sꝫ bene alteratur: scit tñ qd̄ facit: silr sit pcm mortale et excuset. R. absqꝫ dubio nō excusat a malo qd̄ ꝑpetratur ex quo scit qd̄ facit: nec etiā credo talē excusari a pcō mortali q sciēter tm̄ biberet ꝙ talem grauedinē incurreret: tū ꝓpter piculum ebrietatis: tū qꝛ sine notabili lesione rōnis hoc fieri nō pōt. In. eo autē cui hoc accidit inaduertēter siue raro siue ēt frequenter nō credo sit mortale pcm: qꝛ nō facit a ꝓposito: et sciēter qꝛ nō ita tenet talem alteratiōnē vitare sicut ebrietatē q̄ ꝑuat vsu rōis totalr.

ℭ Utrū teneāt gesta p talē ebriū. R. ꝙ nō qn ꝑfe ē ebrius. sꝫ qn nō ē ꝑfecte ebri⁹ sꝫ ꝯfortatus: et scit qd̄ facit tūc tenēt: sꝫ i multis succurrat ei vt in iuramēto et ꝯfessiōe et fidibus p misericordiam iuris. vt. ß. dixi Blassemia.

Ecclesia sumitur multiplr. vt. lxviij. di. c. quo

rum vices.c.vij.q.i.scire debes.et ne p lati vices.c.vit.de verbo.signifi.c.ci.et c.cum clerici.in glo.et ibi vide.

1 ¶ Ecclesia vlis q est collectio fideliu non pt errare i fide seu eius articlo neq in his q ad bonos mores necessarios ad salute ptinet:qr xps p ea orauit vt no deficerent fides ei⁹.et sic itellige.xxiiij. q.a recta. In alijs at bene pot errare: qr sequitur opinione que pt falli. et sic in tellige.c.a nobis.el.ij.de sen.excom.

2 ¶ Ecclesia romana ibi est vbi sunt bo ni.vt dicit glo.in.c.q̄.is.xxij.dist. et sic patet qr tempore mortis christi reman sit in sola virgine Maria.

3 ¶ Ecclesia an dicat illa q no est cōsecrata Ho.pa in Rubrica de cōse.ec.vel al qr no p prie.s Basilica.i.domus regis alle.gl. cu tex in.c.i.de reli.do.et facit ad statu ta:vt delictu cōmissum in ecclia no cō secrata no sit cōmissum in ecclia is im proprie accipiat vnu pro altero. Item equoce dr ecclia ora oriu: s pprie ora toriu si locus aptus adorandu quem quisq in domo sua edificare potest.

4 ¶ Ecclesia matrix. Aliqn e cathedralis vt in.c.venerabili de pb.sig aliqn est baptismalis seu prochialis.vt in.ca.ex transmissa.de pscrip.et in.c.ad audien tiam.el.i.de ecclesijs edifi.no.do. Car. in cle.ne romani.de elec.

5 ¶ Ecclia malis cu⁹ auctoritate ds fun dari.Ho.qr auctoritate epi diocesani.vt in auc.de ec.ti.§.si qs aute.et de cōse.di. i.c.nemo el.i.et hoc veru in locis non exemptis. In exemptis vero nullus pt edificare sine lnia sedis aplice vt in.c. auctoritate.de priui.li.vi.et sic intellige c.de locor.cum.c.se.de conse.di.i.

6 ¶ Vtr debeat ecclia edificari sine dote Ho.qr ecclie mendicantiu sic.alie vero non:nisi in monasterijs q hnt redda tus.vt no.in.c.i.de censi.et dos est ma sus terre qui multiplr df. vt no.glo.in s.fin canonicam.xxiij.q.viij. et in.d.c. i.no. Pa.qr accipitur hic pro dote ne cessaria pro sustentatione ministri qui mansus ds esse liber ab omni seruitute tpali.vt in dictis auribus.et no. Inno. et Ho.et Jo.an.in.d.c.i.

¶ Quis tenet ad ecclie reparationem 7 Ho. Pa.in.c.i.de ec.edi.qr de iure tenet prelatus dare qrtam ptem redditus si spales non sunt ad hoc deputati: vel si cōsuetudo non transtulit onus tabrice in pplo:nec valet cōsuetudo in ptm. vt in c.cognouimus.xij.q.ij.et in.d.c.i. qd in tellige qn superest aliqd detractis neces sarijs sibi:als non tenet fm eunde pa. in c.de his q.de eccle.edi.et qd dico de prelato intelligo de oibus bnficiatis in ca.vt.d.c.i.et c.de his. Si vero cōsuetu do transtulit onus fabrice in seculares tenentur ipsi ar.c ad aplicas. de simo. qd limito nisi ecclia habundaret et ipsi seculares in magna egestate essent.ar. c.aurum.cum similibus.xij q.ij.

¶ A quo ds cōsecrari et de recōciliatio 8 ne eius. vide s.consecratio ecclesie. de eius immunitate.vide.i.immunitas.

¶ Vtr oblationes q fiunt capelle ce 9 dant ecclie prochiali infra quam e sita Ho.pa.et do. Ant.in.c.pastoral.de his q fi.a pla qr sic p locu a spali.in.c.ad au dientia pmo.de eccle.edi. Infert et do. Ant.ibide.qr oblatio q fit imagini pi cte in muro alicuius prochie cedit ec clesie prochiali facit gl.in.l statue.ff.de vsufru. et Ange.in sua disputatione q incipit: In refulgenti palatio. hoc limi to ver qn fit intuitu ecclie prochialis et als non.de q.i.volum.iij.§.xxvi. Idem do Anto.no.sup.Ho. de parrochijs qr oblationes q fiunt celebranti in alteri⁹ ecclia sunt rectoris illius ecclie nisi sit epus in ppria diocesi vel archiepo i tota puincia du visitat qr tunc epo vl ar chiepo cedunt qr tota diocesis censetur parrochia.de rapto.c.i.de parro.c sup eo.et prouincia est parrochia archiepi c.romana.§.fi.de censi li.vi.

¶ Ecclis non cōsecrata an gaudeant eo 10 dem priuilegio quo cōsecrata.Ho. Pa. in.c.fi.de conse.ec.vel al.qr sic:qn au ctoritate epi e edificata:multa pro hoc allegantur in glo.ibidem.

¶ Ecclie parrochialis collatio ipso fa 11 cto est nulla si fiet ei q non attigit.xxv.

annum. Item collata ei q non est sacerdos si infra annũ a tpe concessionis et adepte possessionis nõ fuerit sacerdos ordinatus vacat: s3 alteri conferri non possit nisi completo anno transacto. de quo dic. vt. j. clericus. vij. § v.

12 ℂ Eccle prochiali pñatus pt admitti quis nõ sit in sacris: dũmõ infra tps debitũ possit ordinari in sacerdote c. si is. de testi. li. vi. sed sine pñtatione insti tui non põt nisi dispensatiue f3 io. an. in. c. pterea de eta. et quali. or.

Electio est alicuius persone idonee ad dignitatem vel fraternã societatem seruata forma canonice facta vocatio. hoc colligitur ex. c. cum in cunctis. et. c. cum eccle sia vulterana. et. c. quia propter de elec. et. c. cum olim. de arbi.

1 ℂ Ad quem pertinet electio. R. de iure cõi spectat ad collegiũ. Nam ql'bet cõgregatio h3 sibi de iure cõi eligere prelatũ: nisi ɔsuetudo sit in ɔtrium. de elec. c. i. xvj. q. vlt. ɔgregatio xviij. q. ij. abbatẽ. et. c. sc. vñ ad eã spectat ẽt si duo soli vel tres fuerint. de ele. c. a. de ɔsue. c. cũ dilectus. imo vt t3 glo in. c. ij. de po stu. pla. inno et Host. et cõiter doc. ius vniuersitatis põt remanere in vno solo oĩbus alijs mortuis vel pñatis suspẽsis vel excõicatis tex. est in. l. sicut. §. sed et si vniuersitas. ff. qd cuiusq vni. cũ gl. et bar. vñ in isto casu ptãs eligendi pertinet ẽt ad pauciores qñ maior ps est inhabilis ad eligẽdũ: puta excõicati vl' suspensi: et sic minor pars repũtat totũ collegiũ cũ inhabiles nõ cõprehendãtur in nũero. facit. c. illa. de elect. bona glo. i cle. qd circa. de elec. iste tñ solus nõ posset se eligere q: notaretur ambitiosus. c. p vr̃as. de iure patro ptinet ẽt aliqñ ex consuetudine vel priulegio ad alios q̃ de collegio c. cumana. de elec.

2 ℂ Utr͂ ptãs eligẽdi deuoluatur ad alios de collegio: qñ alij sunt priuãdi potestate eligendi pro ea vice. R. glo. i. o. c. ij. q anteqũ priuentur.

3 ℂ Quid si non vocent' alij q sunt pñati vel inhabiles ad eligẽdũ. R. pa. in d. c. ij. q t3 electio et alia capitularia: si3 nundũ sit discussum an sint priuati: q2 sufficit q postea possunt conuinci.

4 ℂ Utr͂ cõuersi sint. de caplo et hẽant vocẽ in electione plati. R. Lod. de ro. i suis notãdis t3 q nõ allegat. c ex eo. de ele. li. vj nisi antiq̃ ɔsuetudine hoc haberent f3 ino. in. c. ij. de iis. adẽ t3 Fed. ɔsi. cvij p tex. in. c. et si xps de iureiurã. ibi. vos et conuersi quod esset frustratorium monasterij vestri.

5 ℂ Utr͂ elector possit vnũ vel plẽs procuratores instituere ad eligendũ. R. q sic: si ipse sit absñs et iusto ipedimẽto detinet: sed oz q si plẽs pcuratores ɔstituit q ql'bet sit insolidũ alter nõ admittet: et sic ɔcurrant potior erit ɔditio poccupantis. Si ho nullus eoꝝ poccupat: tunc caplm admittet quẽ voluerit vel si maior ps capl'. non ɔcordat: admittet q prior ẽ institutus. Itẽ oz q pcurator sit de collegio et si nullus vellet esse nõ posset extraneus caplo nolente deputare: neq̃3 p lrãs vocẽ suã exprimere. Itẽ tertio oz q pcurator ĩstitutus si eligat vnũ suo noie: et alter͂ noie pcuratorio: q2 nihil valeret nisi dñs spãle mandatũ dedisset de aliq̃ noiando: q2 tunc illũ noie dñi et alter͂ suo noie poterit noiare. c. si qs de elec li. vj.

6 ℂ Utr͂ illi q non sunt pfessi tacite vel expsse in locis regularibus sint admittendi. R. q non. vt p3 in. d. c. ex eo. nec illi qui p eorum regulã vel constitutiones prohibentur sicut minores.

7 ℂ Utr͂ illi q non sunt subdiaconi habeant vocẽ in caplo in cathedralibus collegiatis secularibus vl' regularibus ecclijs. R. q non ẽt si ab alijs libere cõcedat'. cle. vt hi q. de eta. et q̃li. Quidã3 tñ limitant quo ad illos q nolunt ordĩnari laici. pfessi tñ cum clicis admitti debent de iure cõi. vt in. c. messana. de elec. non laici ɔuersi nisi vbi h3 consuetudo q admittant'. vt no. glo. in verbo. electionibus in. d. c. ex eo. vt in. d. cle. vt hi q: dem. c. ex eo excludit solũ laicos ɔuersos. Laici ho pfessione et habitu. nullo mõ ẽt ex cõsuetudine possunt ha

bere vocem d.c.messana.

8 ¶ Quis non pt eligere. R. s innocen. c Pa.in.d.c.ij.de postu. multi priuantur ptate eligendi. ¶ Primo excõicati maiori excõicatione.c.ↄstitutus. de appel. secus de minori. de ele. exco.ini.ca. vlt. ¶ Scdo suspensi ab officio de cõsue.c.cū dilectus. ¶ Tertio interdicti. de ele.c.cum inter. R ¶ Quarto qbus interdictū est eligere sine supioris lnia. de elec.c.fi. ¶ Quinto q scienter celebrauerunt in loco interdicto nisi super hoc sint priuilegiati. de sen.ex.c.is qui. li.vj. ¶ Sexto illi qui in ea vacatione elegerunt scienter indignū.c.cum incūctis.e.c.inotuit.in fi. de elec. Et idez si peccauerunt in postulando.c.scriptum eo ti. q: p ea vice sunt priuati ptate eligendi si scā noiatiõe secuta fuit postulatio vel electio. Secus si nõ sit secuta: q: nõ sūt puati c.pp̄etuo.e ti.vj.z.vii. ¶ Septimo pupilli.c.ex eo.e.ti.lib.vj. ¶ Octauo laici cõuersi. ¶ Nono non pfessi. ¶ Decimo nõ subdiaconi. de qbus dic vt.s dictū est. ¶ Undecimo: illi q per laicalē abusum elegerūt.e.ti.c. quisquis. ¶ Duodecimo nõ eligentes intra tempus debitum. vt.j.dicam.

9 ¶ Qñ dz fieri electio. R. q in cathedralibus vel regularibus ecclesijs intra tres menses: alr deuoluit ad supiorem proximū q supior si infra p̄fatum terminū non elegerit deuoluit ad aliū superiorē: z sic vsqz ad papaz. vt in.c. ne pro defectu. de elec. nisi iusto ipedimēto fuerint ipediti. deinde tenent electores p̄sitare electionē electo z petere cõsensum eius infra octo dies postqz comode poterunt: aliogn sunt suspensi p tres annos ab oībus bñficijs ipsius ecclesie.c.cupientes.§.ceterū.li.vi.e.ti. In alijs vero ecclijs dz prouideri infra sex menses: aliter ad pximū supiorem deuoluitur. vt in.c.de multa de p̄eben.e in.c.nulla. de concef.preben.

10 ¶ Utrū possit fieri electio añ sepulturā predecessoris. R. in.c.bone memorie. el.ij.eo.ti. tenet q non. si tamen fieret valeret fm glo. ibidem.

11 ¶ In quo loco dz fieri electio. R. q pt fieri in qcunqz loco honesto: maxime fm ↄsuetudinē. vt in.c.causā eodem. dūmõ nõ sit locus clandestinus q: electiões q fiunt in cameris p occulta cõuenticula reprobant. lectt. di.c.ij.z.c. si transitus ppea electiones epõrum solent fieri in ecclesijs.c.q sicut.e.ti.

12 ¶ Utrū in loco interdicto facta valeat. R. Pa.in.c.i.de postu.pla. q lz archi. in.c in noie.xxiij.di. teneat qd non valet. nñ Hug. vercel. z Joan.an. z cõiter doc. post eū tenēt q valet z postulatio z electio: q: sunt qdaz Šctus: z pbat p tex d.c.i. Fallit hoc in electione pape. vt in.c. vbi p̄culū de ele li vj e.ti.

13 ¶ Qui sint vocandi ad electionē. R. q oēs q sunt p̄ites ad qs ptinet eligere z et absites sunt vocādi fm q ↄsuetudo se hz.c coram.e.ti. q: lz de iure absentes sint vocādi. vt in.c.q: pp e.ti. tñ ↄsuetudo. pōt introducere vt non vocētur z valeat electio. vt no pa.in.d.c. coram z in.c.cumana.eo.ti.

14 ¶ Quõ sint vocandi. R. q vel verbo vel scripto vel cõsueto signo campane z huiõi fm consuetudinem.

15 ¶ Utrū possit statui terminus minor triū mensiū in q si nõ ↄuemant lieite pcedat ad electionē. R. fm Host. q si due partes p̄ites sunt z cā coartatiõis assignetur: sic pōt. q: tunc pōt absūs saltem vni de collegio committere vices suas c.q: pp eo.ti. Si vero due partes absentes sint vel non sit cā coartatiõis sic non potest sed dz expectari vsqz circa finem trium mensium. Et sic intelligẽ docto. z concor. in.c.cum inter vniuersas. z.c.cum nobis.eo.ti.

16 ¶ Utrū pulsata cāpana si minor pars sit q ↄuenit possit fieri electio. R. pa. in c. In causis.eo.ti. q in negocijs q p̄nt expediri per p̄ites qd est regulare. iux no. p glo.in.c.ij. de testi.lib.vj. sufficit vocatio p sonū cāpane: dūmõ talis sit cāpana q ipsi⁹ son⁹ possit puenire ad intelligentiā existentiū in loco. Sed in negocijs in qbus absites sunt vocandi nõ sufficit vocatio p sonus cāpane: sed

abñtes debent vocari p nũcium vł per
lřas. vt in d.c. cũ inter. ⁊ c.q: pp eo.ti.
⁊ ita vł sentire Inno. in d.c. in causis.
⁊ in.c.ij. de no ope.nũ. Sʒ q: bar.i.l.
oẽs ppłi ff. de iusti. ⁊ iu.tʒ ꝙ quantũ-
cũqʒ pulsetur cãpana: nisi ꝯuenĩat due
ptes v. uersitatis saltẽ non valet ꝙ fit
p.l. noiatio. tem C. de decu. ⁊ in.l. nulli
ff. ꝙ cuiuo. vni. ⁊ l. fi. C. de pre. decum. ⁊
fic cõtrer transeũt legiste. Tu tñ dicas
ꝙ opi. legistaꝝ est vera: qñ cãpana pul
satur ab eo q non hʒ ptãtem: puta per
aliquẽ de vniuersitate: q: minor ps de
duobus vniuersitatis nõ hʒ auctorita-
tem ꝯuocandi vniuersitatẽ: vel qñ pul
sando nõ intellig.ř pro vocatiõe ad ta
le gl pagen.dũ. sʒ indifferenter pulsat.
secus qñ pulsatur p eũ ad quẽ ꝑtinet
aduocare: ⁊ tali mõ ꝙ oẽs sciunt se vo
catos. Et sic itellige ⁊ limita. l. noiatio
neʒ. ⁊ p̃dictã. l. nulli. l. qñ si predicta ni
hil ad ꝑpositũ: q: dicit ꝙ decretũ nõ
dʒ ex tabella recitari. Intelligo sbi ta-
bella i. tabellionẽ: q: illud non est dele
gabile: ⁊ sic non facit ad ꝑpositum. lʒ
bar. exponat tabella pro instro pulsan
di. sed nõ. bñ. ⁊ sic tene ꝙ valet qñ sunt
pñtes ⁊ qñ pulsatur p euʒ q põt voca-
re. ⁊ tali mõ ꝙ intelligant se vocatos. ⁊
sic ꝯcorda dicta canonistarum. in d. c.
ij. ⁊ in.c. i. de ma. ⁊ obe. ⁊ in d.c. in cau
sis. Si tñ consuetudo esset vt nihil fie-
ret nisi sint due partes: illaʒ serua. de h
vide. j. statutum. ꝗ. xij. ⁊ xiij.

17 ℭ Quid si aliqs sit in ciuitate vel mo
nasterio infirmus. ĥz. ꝭʒ Ho ꝙ scrutato
res debẽt ire ad eũ ⁊ inqrere votuʒ eꝰ
sic vota pñtiuʒ: q: pñs ẽ q in ortis est
ff. de pcu. l. i. iuncta. l. v. nec erit necesse
ipm in collatiõe: aut aliq q̃ sequuntur
regrere: sʒ sufficit ꝯsensus i scrutinio ha
bitus. ⁊ ꝯcor. inno. Posse ẽt tal' ꝑcura
torẽ ꝯstituere vnũ de collegio cuʒ iusto
ĩpedimento detineat. vt. s̃. dictum est.

18 ℭ Utrũ vno electorꝝ ꝯtẽpto nec voca-
to sic irritanda electio. ĥz. ꝙ sic si ipse
vult. põt ẽt rataʒ hře si vult. c. sicut. c. ti.

19 ℭ Utrũ elector possit renunciare voci
sue. ĥz. ꝙ sic. q: qlibet pt renunciare iu-
ri suo C. de pac. l. si. qs in cõscribendo.
Si tñ acced at ad. nitendus est in om
nibus q̃ circa ipsam electionem facien
da restant. c. ecclesia vřa eodem. i. ĥz.

20 ℭ Quis dʒ eligi. ĥz. ꝙ melior: non sim
pliciter. sʒ q melior erit tali platoni. vñ
Hiero. viij. q. i. l. sʒ q prestantior est ex oĩ
pplo. q doctior: q sanctior: q etiaʒ in oĩ
ꝟtute eminentior ille eligat. lxiij. dist. ca.
metropolitano dř optimus dʒ eligi. in
tellige fm iudicium ꝯsciẽ eligentis.

21 ℭ Utrũ peccet mortalr q nõ eligit me
lioꝛẽ illi platoni fm iudiciũ sue ꝯscie.
ĥz. Hen de Gan. in. ij. quol. q. xxij. di
cit ꝙ si duo bona ppeponant vni. si ce-
tera sint paria puta eque p̃cepta: eque
facilia: ⁊ hmõi tenet sub pctõ mortali
eligere melius bonũ. rõ q: eligẽdo mi
nus bonu contẽnit bonũ vbi hʒ rõneʒ
ꝑceti. s. maius. ⁊ sic p̃iertur in sua ele-
ctione defectũ boni ipsi bono: ex q̃ duo
sequunt absurda. ℭ Primuʒ ꝙ statuit
sibi in bonu illo minori finẽ boni: i eo
qõ excludit maius seu qõ amplius ẽ in
maiori. ꝯ quod dicit glo. sup illud. ad
phil. Non ꝙ iaʒ acceperim aut perfe-
ctus sim. Nemo ingt fideliũ: ⁊ si mul-
tum ꝑfecerit dicat sufficit mihi. q. n. h
dicit exijt de via ante finem. ℭ Scdm
absurdũ est ꝙ ꝯtẽnendo illud bonum
qõ est amplius in maiori bono: cũ nõ
sit in eo nisi rõ boni: contẽnit in eo bo
num q: bonũ: quare cuʒ rõ boni, ꝯtẽni
non possit nisi ꝯtẽnendo primũ ⁊ sum
mum bonũ: q: oẽ bonuʒ est ali q̃ rõ pri
mi boni: ꝗ eligendo minus bonuʒ con
tẽnit primuʒ bonũ non solũ indirecter
sicut qlibet alius pctõ: q vellet si esset
possibile summũ bonuʒ: ⁊ ẽt illud de-
lectabile. Et ppea ne delectationẽ amit
tat ꝯtẽnit summũ bonuʒ. Iste ꝟo non
sic: sʒ absolute non vult sibi illud bonũ
adesse: ⁊ ita neqʒ bonum simplr q: bo
nuʒ: sed q: hoc: ⁊ sic simplr ꝯtẽnit ab-
solute bonuʒ simplr nolens in bonoꝰ p
ficere qõ est a bono deficere fm Ber. ⁊
fm glo ad phil. iij. Ad ea ꝟo q̃ sunt ꝓo
ra extẽdens dicit ad futura merita a q
bus si cessarent ꝑderet ⁊ preterita. S ⁊

cius si ex carnali affectiõe: qꝛ talis affectio mutat rõnem ɔ̃tēptus: qm̃ iste qui pfert minus bonū sine affectione: non ɔ̃tēnit nisi bonū qꝛ bonū: qd non vult e ita directe ⁊ ex malitia. Ille ꝟo q ex affectione pfert nõ ɔ̃tēnit bonū qꝛ bonū: qꝛ bñ vellet hr̃e maius bonum: sꝫ pp affectionē pfert minus bonum ⁊ ɔ̃tēnit indirecte maius bonū. ⁊ sic fm exigentiā illius affectionis ⁊ libidinis i eo poterit esse ɔ̃tēptus venialis. hec ille. Ex hoc ħ collige q̃ q eque facilr̃ pt eligere meliorē ad illā prelationem seu offm̄: si solūmõ ꝟõ non eligit meliorē qꝛ nõ vult q̃ peccat mortalr̃ in hmõi electione. Si ꝟo iõ non eligit meliorez fm iudiciū sue ɔ̃scie ex aliq̃ affectione: puta qꝛ ē sibi inimicus ille melior vel qꝛ minus idoneus est sibi beniuolus ⁊ hmõi: tunc distinguēdum ē an electio fit de maiori dignitate: puta papatus epatu ⁊ idē de oībus curaꝫ aīaꝝ hñtibus: ⁊ sic peccat mortalr̃. ar. c. nihil. de elec. Si ꝟo sit de alijs electionib⁹ erit pctm̄ veniale: dūmõ sit dignus hoc est nõ hēat aliqd canonicū ipedimentuꝫ. His vr̃ ɔ̃cordare. vi. quol. q. vi. lꝫ obsēt re: qꝛ ibi dictus ops addere q̃ dicit ꝟ ac ceptione psonaꝝ nec ob. qd vr̃ in e. cū olim. e. cū dilecti. ⁊ c. cū inter canonicos. ⁊ ibi glo. c. n q̃ sufficit sit dignus qꝛ. Sꝫ Tho. vbi. ŝ. q̃ ista intelligūtur q̃ ad foꝝ ɔ̃tentiosuꝫ in q̃ non reprobatur electio dūmmõ sit dignus. Si at eligit indignū in ecclasticis: sic est mortale. In tpalibus ꝟo nõ credo mortale nisi in maioribus dignitatib⁹: puta dūior. In alijs at officijs nõ: nisi sit talis q eligitur q̃ ex eius electiõe sit secuturꝫ aliquod notabile dānum in illis qbus hꝫ exercere tale officiū: vt qꝛ tabellio q nescit dictare instr̃a: vel iudex q nescit dare sententiam ⁊ huiusmodi.

22 ¶ Utrꝫ eligētes incognitū saluent cõsciam. Sꝫ. Pa. in. c. bone memorie el. ii. de postu. pla. q̃ nõ p tex. ibidēꝫ q vult vt plenam habeant notitiam. Limito hoc vel per se vel per eos cum quibus conuersatus est. c. scriptum est eodem.

¶ Que sunt canonica ipedimēta. Sꝫ. 23 reducunē ad. viij ¶ Primuꝫ si est malus ⁊ male vite. vn̄ Dionysi. in epla ad demophilū monachū. Qui nõ est gr̃e illuminatus non ē iste sacerdos: sꝫ inimicus dolosus: ⁊ elusor sui ipsius ⁊ impius ɔ̃ diuicuꝫ pplm̄ pelle ouina armatus. hec ille. Et ex hoc dic Tho. vbi. ŝ. q̃ exñs in pctõ mortali ē indignus ad platuram ecclasticam ⁊ offm̄ spūale exeq̄ndum ¶ Scdm̄ si est excōicatus maiori excōicatione. c. cõstitut⁹. el. i. de ap. ¶ Tertiuꝫ si est excōicatus minori excōicatione. c. si de cle. excõmu. mini. ¶ Quartū si est suspēsus vel iterdict⁹ aut interdictū nõ seruauit. c. i. de postu. prela. c. cū dilectus. de ɔ̃sue. ¶ Quintū si nõ est lrĩme natus etatis debite ⁊ litterature ɔ̃uenientis vt in. c. cū in cūctis e. ti. vel hꝫ aliqd de alijs impedimētis circa ordinandū de qbus vide. j. ordo ii. ¶ Sextū si semel pp vitium psone fuit reprobatus. c. super eo. ti. Secus si cassata fuit electio pp vitiosum processum. c. innotuit. e ti. ¶ Septimõ si est epūs qꝛ non põt eligi ad aliam dignitatem: sed dꝫ postulari. c. si. de post. prel. ¶ Octauo in aliā religione non pt eligi expsse nõ professus in ea. c. nullus e. ti. li. vi. ⁊ cle. cum rõni. eo. ti. in epm̄ tñ põt eligi nouitius. d. c. nullus.

¶ Utrꝫ electio de tali hñte aliqd pre- 24 dictoꝝ ipedimentoꝝ sit nulla ipso iure Sꝫ q̃ sic excepto i hñte pmū ipedimētū ⁊ tertiū qꝛ ē cassanda vt pꝫ i. d. c. si. de cle. ex. mi. ⁊ electores sūt pūati ipa vice electiõe ⁊ suspēsi triēnio ab ecclasticis bñficijs ipo scõ. vt in. d. e. cū in cūctis.

¶ Quõ dꝫ fieri electio Sꝫ q̃ tres sunt 25 forme a iure nobis tradite. vt in. d. c. qꝛ pp e. ti. ⁊ ideo electio q̃ non fit fm vnaꝫ ipsarum est nulla ipso iure. vt ibidem. ¶ Prima vr̃ forma scrutinij in q̃ requirunē ista de necessitate: aliter esset nulla electio. ¶ Primū q̃ oēs q debent esse ⁊ volunt ɔ̃gregenē pñtialiter sil. ¶ Secundum q̃ ab ipsis assumantur tres de collegio: ⁊ deputenē ad sciscitanda vota oīum de collegio: ⁊ non sint nec plu

res nec pauciores fm cōez opi. Posset
tñ teneri opi. Innocen. et Jo. an. in. d. c.
q: pp. qñ in collegio essent pauci q̄ suf
ficerent duo: et qñ nō eēnt nisi duo suf
ficeret vnus vocatis testibus fm ino. et
placet Pan. in. d. c. q: pp. tenent ēt ali
qui q̄ si p̄dicti tres non essent de colle
gio eligentiū non eēt inualida electio:
sz cōis opi. ē q̄ oēs sint de collegio: ali
ter sit nulla: et conuenit magis littere
¶ Tertiū q̄ isti tres exquirant vota sin
gulorum in secreto s. ab alijs de collegio:
q: bñ possent esse alij testes q non sunt
de collegio dūmō non sint tales q pos
sent timorem incurrere eligentibus: q:
tūc possent refutari sicut et scrutatores
si tales essent vel aliqs ipsorum: et esset ius
sta cā appellandi sz Pa. in. d. c. q: pp.
¶ Quartū q̄ ista inquisitio fiat sigilla
tim si bini vel trini sūt vocādi. ¶ Quin
tū q̄ vota oīum exquirant: q: si vnus cō
temneret nō valeret. ¶ Sextū q̄ scribāt
vel p seipsos vel p tabelliones vota oī
um. ¶ Septimū q̄ mox postq̄ fuerit
in scriptis redacta vota oīum publicē
tur in cōi. ibi dicit gl. mox. s. in ɔtinēti
nullo actu ɔtrario intermisso post vota
scrutata et scripta et vno ɔtextu. ¶ Oc
tauum q̄ facta publicatiōe fiat collatio
nūeri ad numerum meriti et zeli ad meri
tum et zelū. ¶ Nonum q̄ factā collatione
fiat electio p vnum de caplo noie capli:
et p vba singularis nūeri. vt in. c. sicut
e. ti. li. vj dicat sic. Ego. N. noie meo et
oīum vrm q mecum in ipm ɔsensistis eli
go. N. in epm et c. vel si ipse eligens nō
ɔsensit dicat noie oīum vrm q i ipz et c.
¶ Decimum q̄ electio fiat de eo in quē
maior et sanior ps totius capli ɔsensit.
et sanior ps presumit sp maior pars. c.
dudū. e. ti. et in. c. ecclia vr̄a. eo. ti. dicit.
vbi maior est numerus: zelus maior p̄
sumit. ¶ Undecimus q̄ dicta electio
solēniter et publice denunciet. ¶ Duo
decimus q̄ seruet oīum predictorum suc
cessiue sicut enumeraui. Alr si p̄poste
retur nihil valet. Addunt aliqui multa
alia q̄ dicunt fore de substātia huiꝰ for
me: sz cōiter nō tenet nisi de supradic.

Ex qbus pz q̄ difficilis ē ista forma in
q̄ multi ēt docti deficiūt ignorātes pra
cticā. vt dicit glo. in. c. cum expediat lib.
vj. e. ti. Dico ēt q̄ est piculosa religiosis
et illis q viuūt sil: q: cū intelligūt aliqs
nō dedisse voces illis quo voluissent cō
cipiunt aliq passiones: et sepissime eli
gentes aliq̄ humano respectu non eli
gūt fm iudiciū ɔscie. Uñ tex. in. c. vbi
piculū in. § ceterum de elec. li. vj. dicit cū
arbitriū vel inordinatus capiunt affe
ctus vel ad certū aliqd obligationis ca
ususqz necessitas adicit cessat electio dū
libertas adimitur eligendi. hec ibi. Et
propterea est alia forma securior et ex
peditior que sequitur.
¶ Scda forma dr forma cōpromissi 27
vt. d. c. q: pp s cōmittendo aliqbus vi
ris idoneis ptātem eligendi. Ista āt cō
missio siue istud cōpromissum pōt fieri
dupli. ¶ Primo limitate. s. vt cōpro
missarij teneāt̄ eligere illū in quē ma
ior ps totius capli scrutatis votis oīum
de caplo sigillatim et secrete ab ipis cō
senserit. et ista est forma de qua in. c. cū
dilecti. e. ti. et in. c. cū expediat. eo. ti. lib.
vj. et ista est melior oibus formis: q: ele
ctores non abdicāt a se ptātem noīatio
nis. Et ad istā formam non requirit de
necessitate nisi primo q̄ cōpromitten
tes sint sil ɔgregati: et oēs qui debēt et
volūt interesse. ¶ Scdm q̄ cōpromit
tant in vnū vel duos tres: aut quot vo
lunt siue sint de collegio vel non dum
mō sint clici nō laici. c. ɔtingit de arbi.
¶ Tertiū q̄ cōpromissarius vel cōpro
missarij scrutent vota singulorum secrete
et sigillatim. ¶ Quartū q̄ eligat illum
in quē maior pars totius capli ɔsensit
dicēdo. Ego. N. cōpromissarius de cō
sensu et volūtate cōpromissariorum meo
rū si hz alios vtute cōpromissi in nos
facti eligo in epm. N. in quē maior ps
totius capli ɔsensit. Et si in prima scru
tatione non consensit maior ps totius
capli replicare dz tam in ista quam in
prima forma scrutiniū donec ɔsentiant
in aliquē. c. cum terra. e. Et si dubitaret
aliqs de fraude cōpromissarij possent

eligentes qlibet ipsoꝝ sigillatim face-
re fieri tres vel duas cedulas in quarũ
qualibet esset scriptũ nomẽ alicuius q
est in opinione eligẽdi: ⁊ ipsis acceptis
a cõpromissario portat vnã de pdictis
cedulis in qua sit scriptũ nomen illius
quẽ vult noiare in aliq̃ scatula q̃ sit co
rã cõpromissario qbus a qlibet sic po
sitis tũc cõpromissarius corã oibus ex
trahat oẽs dictas cedulas ⁊ postea eli
gat illũ in quẽ maior ps totius capitu
li ꝯsensit: ⁊ sic cõpromissarius nõ po-
terit scire qs dedit vocẽ isti vel illi nec
fraudẽ facere. Et ad seruandã istã for-
mã sicut ⁊ pmã sufficit ꝙ maior ps to
tius capituli ꝯsentiat ƒ3 lapũ quẽ seqt
Ge in. d. c. cũ expediat. q2 nulli fit iniu
diciũ cũ qlibet noiet quẽ vult. fit scdo
cõpromissũ simplr. i. vt cõpromissa-
rij eligãt quẽ volũt ⁊ isto mõ nõ pt fie
ri nisi oẽs ꝯsentiãt: al's vno ꝯdicẽte nõ
valeret ꝙ si oẽs ꝯsentiũt nõ reqrit nisi
vt eligãt sic. Ego. N. cõpromissari9 de
ꝯsensu cõpromissarioꝝ meoꝝ virtute
cõpromissi in nos facti eligo in epm.
N. ⁊ si pdicti nõ elegerit vl maior ps
ipsoꝝ elegerit idignũ sciẽter electio de
uolũt ad capl'3 qd ieos cõpromisit.

28 ¶ Tertia forma dr forma cõis ispira
tionis. ad istã formã reqrit pzio ꝙ oẽs
ꝯueniãt in vnaz ꝑsonã: q2 si vnus non
ꝯueniret nõ esset p ispirationem. ij. ꝙ
fuerit facta sine vitio simonie vel alicu
ius tractatus spãlis in quo noiet certa
ꝑsona. ƒ3 tractatus generalis p bono
plato i genere bñ ꝯcedit fm Jo. an. ƒ3
nõ spãlis: q2 sic eẽt ꝑsuasio n ispiratio.

29 ¶ Utrũ supradicte forme sint seruãde
in oi electiõe. R. pa. in. d. c. q2 ppter
ꝙ nõ3 solũ hñt locũ in electionibus
epoꝝ ⁊ alioꝝ platoꝝ ecclia2 collegia-
taꝝ q hñt gñalẽ iurisdictionẽ qd p3 p
c. ne p defectu eo. vbi platos appellat
cathedraliũ ⁊ regulariũ ecclia2 i ele-
ctiõibus aũt alioꝝ bñficiatoꝝ a supdis
et' sufficiũt singulares ꝯsensus illoꝝ de
caplo dũmõ prestent in. c. nec est ne-
cesse seruare aliquã istaꝝ: ƒ3 electus sim
pliciter a maiori pte ⁊ saniori habebit

ius. vt in glo. c. si cui. eo. li. vi.

¶ Utrũ electus teneat ꝯsentire. R. ge. i 30
c. si electio. e. li. vi. refert archi. dicentẽ
ꝙ sic alias peccat mortaliter. si putat
se dignũ ad platurã ⁊ illaz sibi oblatã
nõ acceptat. viij. q. i. in scripturis. qd
credit ve2 Jo. an. qñ nõ ẽ eque idone
us p quez illi ecclie possit consuli. ego
tñ dico cũ Rica. i. iij. quol. q. xxi. ꝙ i
trib9 casibus tenetur cõsentire sub pe-
na mortalis peccati. ¶ Primo qñ a su
periore p obiam cogeretur de renũ. c.
nisi cũ pdẽ. ¶ Scdo qñ fm iudicium
sue ꝯscie vr sibi verisilr ꝙ nõ ẽ q velit
⁊ possit salutẽ aiaꝝ pcurare quaz ipse
posset ⁊ ex hoc videt pbabiliter ecclie
iminere notabile dispẽdiũ ⁊ pículũ ni
si assentiat. d. c. i scripturis ⁊. c. olim ea
dẽ cã. q. q. Fallit h' in religioso q si cõ
sentiret electioni de se facte extra suũ
monasteriũ sine licẽtia sui supioris pe
tita ⁊ obtẽta ipo iur electio eẽt nulla:
quã lniaz sol9 plat9 sñi ꝯsensu capituli
sui pt dar. c. si religiosus d elect. li. vi.
¶ Silr fallit i pdicatorib9 minorib9
⁊ alijs mẽdicãtib9 q ẽt de licẽtia suo-
rũ platoꝝ electiõi postulatiõi puisioni
seu vocationi extra administrationes sui
ordinis in discordia celebrate consenti
re nõ possint aliter ẽ irritũ ⁊ inane. c.
quorũdã. e. li. vi. ¶ Tertio peccat mor
taliter qñ p viã illicitã refugit puta ab
scindẽdo se nisi ex spãli istictu spũsã
cti. Si aũt nõ cogit p obiam: nec imi
net probabile periculũ ecclesie si refu
git ppter pigritiã per viã licitã peccat
venialiter. Si vero per humilitatez re
putãs se indignum. sic meretur.

31 ¶ Infra quod tps tenetur ꝯsentire ele
ctio. R. j. mẽses a die pñtatiõis electio
nis aliter est nulla ipso iure nisi superi
oris reqrat assensus. c. q̃3 sit de elec. li.
vi. Quid si electio tenuit de iure natu-
rali puta q2 iteruenit ꝯsensus eligentiũ
ƒ3 ñ tenuit d iure q2 obmissa fuerũt sb
stantialia iuris. R. fm inno. quẽ seqn-
tur cõiter doc. in. c. qd sicut de elec.
ꝙ electus si est confirmatus est verus
prelatus ⁊ nõ tenet resignare.

Elemosyna secundum scotum Bo. in.iiij.dist.xv. pte scda articulo.i.q fin. accipi tur cōmuniter sz q cōprehendit oē opus mīscordie ipensum sive pximo sive si bi:iuxta illud ecclesiastici.xxx.miserere aie tue.cōiter sm q iportat oē pietatis opus ipensū pximo corporale sive spi rituale. proprie ho sm q iportat opus pietatis ipensum pximo ad releuādaz indigentiā corpalem. et dr ab eleo qd est vbuz grecū qd idez est q miserere cuius iperatiuus est eleyson.i miserere a quo eleos i.mīscordia. et ideo dz di ci eleymosina non elea vel elia.

1 ¶ Utz elemosyna cadat sub precepto. Re. sm Rica.in.iiij.dist xv.ar.ij.q.ij. q sic sub precepto legis n̄ae.prime io.iij. q hūerit substantiā huius mundi et vi derit fratrē suuz necessitatē hēre: et clau serit viscera sua ab eo quō charitas dei manet i eo.et legis diuine Math.xxv. Esuriui et nō dedistis mihi manduca re.et legis canonice.lxxxvj.di.non satis et.vij.q.i.ois. sz q: preceptū est affirma tiuum non obligat nisi pro loco et tpe. Et ideo ɔsideranda ē facultas hntis et inopia indigentis. Si.n.hō hz aliqd qd non sit necessariū sustentationi sive n̄ae:nec illoz qbus tenetur ɔuidere: si cut sunt vxor filij serui.ancille. pater et hmōi.et sit tanta necessitas q immineāt signa probabilia extreme necessitatis in paupere tūc tenet de pcepto. Si ho hz aliqd supfluum nō solū sustentatio ni n āe:sed et ɔuenientie sui status tene tur de illo facere elemosynaz et si non inuenirent tales q essent necessitate p ssita. Et si plures occurrerent qbus oi bus non posset subuenire tenet ceteris paribus illi q magis indiget. Si vero non hz vltra ɔuenientiā sui status nec est q sit in extrema necessitate nō tenet de precepto scoz. Tho.xxij.q.xxxij.

2 ¶ Quis dz pponi in elemosyna. Re. q ipsemet deinde sui.deinde noti. demū boni deinde extranei de q vide tex.pul chruz in.c.non satis lxxxvj.di.et tex cū glo.in.c.quiescamus.xlij.di. q qdez intelligē ceteris pibus vt dictū ē.q: pos set eē extraneus in tā arta necessitate q deberet pponi noto et ɔiuncto q nō est i tali.sz pr malus dz pponi cuicūq bo no i eqli necessitate pp pceptū dei.

3 ¶ Utz deputatus executor ad distribu endum certa bona pauperibus possit di stribuere inter suos consanguineos. Re. Pa.in.c.i.de coba.cle.et mulie. q sic. nā clericus pōt in pauperes ɔsanguine os de rebus ecclie dare qui est distribu tor.vt in d.c.i.et.xvj.q.i.c.si.sic et prela tus.ar.in.l si mandauero.§ si tibi cen tum ff mandati. Sibi autē non poterit distribuere.vt in.d.§ si tibi centum.

4 ¶ Utz ei q pōt laborare sit danda ele mosyna. Re. q nō.ar.§.i.lxxxij.di.ij.c. eps.q vez intellige qñ p laborem sibi pōt prouidere: et sic limita l.vnicaz.C. de mendi.vali de quo s.colonus.

5 ¶ Utz sit dāda petōnib°. Re. q sic.vt i d.c.quiescamus.et.i.q.ij.q pio nisi qñ pp securitatē eibi negligeret iustitiā.qz tūc subtrahendus est v.q.v.non ois.

6 ¶ Quis pōt facere elemosynam. Re. q qlibet qui pōt donare.de qbus dictuz est.s.donatio pmo.et et qui aliqd non pñt donare sicut monaci filij et hmōi q sunt in ptāte alterius vt serui q in qt tuor casibus pñt facere elemosynaz pri mus:existēti in magna necessitate pñt facere elemosynam qñ non est tps vt possint hēre recursum ad supiorem. vt no. Pa.in.c.si quis de furtis et no.gl. in.c non dicatis.xij.q i. ¶ Scdus qñ predicti de licētia suorum superioz pere grinantur vel sunt in scholis qz pñt fa cere elemosynas quas alij honeste pe regrini et scholares cōiter faciunt.ar.l. vlt.C.ad macedo.et.l.si lōgius.ff. de iu di.et.l.ij.ff.de iur.oium iudi.et.c.prete rea de officio dele. Facit gl in cle.ij.§. pe.de vita et ho.cle. ¶ Tertius quādo vident aliquem in extrema necessitate et contra superiorum prohibitionem possunt ei elemosynam dare. quia tūc omnia sunt communia iure diuino.im mo tenentur sm Ricar.vbi.s.q.vj. et glo.xij.q.i.in.c.non dicatis.

¶ Quartus pñt de volũtate expressa vel psumpta viri puta q2 hũc administrationem a suis superioribus cõmissam. ar. ff. de dona. l. filiusfamilias § i.

7 ¶ Quid de vxore nunqd põt &c. q2 si hz bona parafrenalia nulli dubiũ ẽ q2 põt q2 sua sunt. de quibus dic: vt. j. parafrenalia. Si vero nihil hz pter dotem nõ põt facere elemosynã xxxiij. q. v. q2 dõ. nisi in. viij. casibus primus: secũdus: tertius: et quartus: sunt de quibus. s. in pcedenti dixi. q2 filij possunt.

¶ Quintus si ɔsuetudo loci ita hz q2 vxores de pane et vino et hmõi faciãt elemosynas q2 ɔsuetudo dat iurisdictionẽ. et lz viri aliqñ phibeant dz sibi conformare ɔsciaz fm rodo. et Ja. de lau. in summa q2 iõ faciãt ne nimis dẽt lz tẽperate.

¶ Sextus qñ viliter gerit negociũ viri: puta q2 videt viz crudelem et sceleratũ. et vt deus suspẽdat irã vel eũ illuminet dat moderatas elemosynas occulte. fm Rodo. Nam pp elemosynas deus suspẽdit flagella. vt. xvi. q. i. revertimini. et iõ bene facit mulier dando elemosynas occulte sine scãdalo viri vt deus eũ adiuuet. Facit. l. soluẽdo ff. de neg. ge. cũ si. et habemus exẽplũ abigail primi Re. xxv. que liberauit viz a morte pp panes datos dauid ɔ voluntatem viri sui.

¶ Septimus si vir assignauit sibi certum qd pro victu et ipsa abstinet vt inde elemosynam faciat q2 suus vl'.

¶ Octauus si mulier ẽ lucrosa. puta q2 exhibita gubernatiõe domus et familie lucratur ex operibus suis. nec intelligo deducendas expensas victus q2 vir tenetur eam alimentare propter dotẽ. vt dictum est. s. Dos. et etiam propter obsequia ab vxore exhibita. de hoc tamen vide. j. Uxor. § ij. et q2 possit de lucro facere elemosynam tenet sanctus Tho. et Ric. in. iiij. di. xv. et cõiter summiste sequunt hoc cũ theologis vt Ja. de lau. in summa. Distingue tamẽ sic q2 aut lucrum est necessariũ sustentatiõi sue et viri: et sic nõ põt facere elemosynam. q2 magis tenetur sibi et viro q̃ alteri. Si vero lucrum superhabundat sic potest et idez dic de parafrenalibus vide. j. Uxor. § ij.

8 ¶ De qbus debet vl' potest fieri elemosyna. R. vt colligitur ex cãonistis. i. q. i. i. c. nõ est putãda. et xiiij. q. v. et p theologos in. iiij. di. xv. q2 põt fieri d omni re que est propria ipsius dantis et que nõ est obligata restitutioni alicui certe persone siue licite sit acquisita siue turpiter. Quando autẽ sit restitutiõi obligata. vide. j. Restitutio. et vsura et in multis alijs ti. Licita etiam in rebus ppriis fm Rica. vbi. s. q. v. dũmodo nõ sint necessaria ad sustentationẽ nature sue et suoz q2 ordine caritatis magis dz se diligere q̃ alium nisi esset talis psona de cuius morte imineret notabile nocumentũ reipublice. et pfectus aiaz q2 tũc esset pfectionis nõ necessitatis de tali dare elemosynaz.

9 ¶ Quot sunt genera elemosynaz. R. tria vt dicitur in. c. tria. xlv. di.

¶ Primũ corporale. et hoc ɔsistit in operibus misericordie corporalis q̃ sunt pascere esurientẽ potare sitientẽ. vestire nuduz hospitẽ recolligere infirmũ visitare redimere captiuũ. mortuũ sepelire vñ versus visito. poto. cibo. redimo tego. colligo. ɔdo.

¶ Secundũ et tertiuz genus est spirituale. s. remittere iniuriã: et corrigere delinquentẽ. vt in. d. c. tria. Adduntur alia qnqz. s. ɔsulere dubitantez ɔsolari tristem. supportare onerosum docere ignorantes orare pro oĩbus de qbus. j. Misericordia. § i. Et que sunt digniores. vide Ri. vbi. s. q. iiij. et. j. Satisfactio. § ix.

10 ¶ Aduerte q2 dare elemosynã intẽtione subleuãdi necessitatẽ primi ẽ opus misericordie: sed dare intentione recõpensandi p debito culpe offense. sic est opus iusticie. et sic est satisfactoria proprie et pertinet ad meritũ dimissionis pene. sed primo mõ ptinet ad meritũ vite fm Jaco. de lau. in summa.

11 ¶ Utrũ paupibus ɔpetat aliq̃ actio ɔ diuites vt eis subueniãt. R. Pa. in. c. si qs de iur. q2 nõ. lz bene possunt implorare offim iudicis seu superioris vt eos co-

gat ecclesia pōt eos cogere. vt no. gl. in c. sicut hi. xlvij. di. et ar. in c. nullus lorcus. de iur. patro q̄d limita veꝝ q̄n sunt in tali necessitate et diuites in tali habūdantia q̄ tenentur eis facere elemosynā ꝟ precepto alias non.

12 ¶ Utrum quis possit furari vt faciat elemosynā. R̄. q̄ nō. q2 nō sunt facienda mala vt veniāt bōa. xiiij. q. v. sone.

Emancipatio

est, relaxatio prime potestatis corā iudice ꝯpetēte volūtate p̄ris et volūtate filij ꝯcurrēte et in vtriusq̄ p̄ntia, dicta ex eo q̄ ex manū. i. ptāte p̄ris ponit̄ filius elicitur hoc ex. l. nō nuda. C. de eman. li. et q̄d ibi no. et instiū. quibus modis ius pa. po sol. §. preterea.

1 ¶ Quis potest emancipari. R̄. infans de speciali licentia principis.

2 ¶ Utꝝ teneat pr̄ emancipare filiū. R̄. nō regulariē q2 p̄ria ptās inestimabilis ē. ff. de le. i. l. filiusfami. §. vt gs heredē. Silr nec filius pōt ꝯpelli vt emācipet a p̄re. Limita nisi ex cā. f̄m bar. in l. gdā cū filiū. ff. de vb. ob. lz alit̄ dicat gl. insti. q mo. ius pa. po. sol. §. fi. naz in his q̄ sunt volūtarie iurisdictiōis nō pt q̄d fieri altero inuito. vt in aut. qbus mo. nā. effi. sui. §. si vo. Fallit hoc p̄mo si pr̄ male afficit filiū vberibus ꝯ pietatē. Itez si ꝯpellit eū peccare i corpus suū. Itē si filius ē, arrogatus ipubes: et pubes factus ꝓbat nō sibi expedit̄ esse arrogatū. Itē si pr̄ agnouit sibi relictū legatū vt emācipare t filiū: q2 in istis casibus tenet pater eū emācipare. vt no. azo. in summa. C. de emancipa. li.

3 ¶ Utꝝ datū a p̄re filio ꝓ premio emācipatiōis f̄m ꝯsuetudinez. vt. l. vt liberis. C. de col. bo. sit cōicandū cum alijs fratribus R̄. q̄ sic sz cū alijs nō ꝯputabitur in legitima nisi pr̄ hoc dicat expresse vt l. si q̄n. C. de inoffi. te.

Emphiteosis

d̄r ab em. i. i et sitos i. fides et thesis. i. positio: q2 res fidei accipientis ꝯmittit̄. vl d̄r melioratiōis ꝯtus siue datio ad libellū et est medius ꝯtus. inter locationez et venditionem de quo vide glo. in. c. potuit de locato. Un̄ emphiteoticarius: vl emphiteota est q accipit rez imobilē ꝑpetuo et h̄rditario iure colendā. vl meliorandā: vl ad tp̄s. puta scd̄az vl̄ tertiaz generatiōez. vt in aut. de nō alie. §. emphiteosim. Et quo mō ꝯhitur no. in. l. i. C. de iure emphi.

¶ Utꝝ ꝯtus emphiteoticus differat a ꝯtū cēsuali. R̄. q̄ sic q2 ꝑ ꝯtū emphiteoticū trāsit solū vtile dn̄ium. vt. in. l. i. §. q in ꝑpetuū. ff. si ager vecti. Sed ꝑ censualez trāsfert nō solū vtile sz etiā directū et sit q̄n d̄r. ꝯcedo tibi talez rez et trāsfero in te q̄cq̄d iuris hēo in ea et soluit annuati certus sensus. tex. est singularis in. c. ꝯstitutus. iūcta gl. de reli. do. et etiā si dicat̄ ꝯcedo tibi talē rez in emphiteosiz ꝑpetuā trāsferēdo in te q̄cq̄d iuris hēo in illa pro certa annua pēsione erit ꝯtus cēsualis casus ē singularis in. d. c. ꝯstitut⁹ et illaz ꝟba i ēphiteosiz ip̄ropriant̄ vt i. l. si vno i p̄ncipio. ff. locati. et i isto. ꝯtu nō hz locū pena. c. potuit de locato. et. l. ij C. de iure ēphi.

2 ¶ Utꝝ accipiēs emphiteosim vsq3 ad tertiā generationē: nec dicit inclusiue et vel alia eq̄pollēnia li. vsq3 intelligat̄ exclusiue. R̄. q̄ si vsq3 ponitur a lege sup gradu sic stat iclusiue. vt insti. de succe. agna. §. fi. no. C. vn̄ legitimi. l. certuz et si. i. c. nō dz de ꝯsan. et affi. Sed si ponit̄ ab hoie in ꝯtu obligatorio tunc ponit̄ exclusiue. l. veteribus. ff. de pactis. Sed q̄dam intelligūt hoc in eo q̄ augeret obligationē: sz i casu nr̄o nō auget sz facit eā trāsmissibilē: et ideo includit f̄m Calde. et placet. bal. tn̄ in. l. meminisse ff. de offi. ꝓconsul, dicit in re ecclie si dicat̄ vsq3 ad tertiā generationē stabit inclusiue si vero vsq3 ad quartam stabit exclusiue. q2 vltra tertiam generationē non potest fieri inuestitura. vt in. d. §. emphiteosim. sed de hoc vide ange. de are. insti. de loca. §. adeo autē.

3 ¶ Sed nūq̄d stupes ꝯputabit̄. R̄. q̄ nō q2 accipiēs nō est generatio sui ipsius et in gradibus stupes nō ꝯputat̄ in nu-

mero.ff.de gradibus.l.iuriſconſultus ſicut vnus nõ eſt numerus: ſʒ ꝑncipiuʒ numeri bar.tenet ꝙ ꝯputat̃ niſi dicat̃ ſic uſqʒ in ipſius tertiã generationem.

4 ¶ Utrū emphiteoſis que fit de generatione in generationeʒ aſſimilet̃ inueſtiture feudali.ꝶ.ꝙ ſic.ut no. bar. in.l.ſi mihi ⁊ titio.ff.de vb.obli.⁊ tex. cum Bal.in.c.i.de naſſallo decrepite etatis.

5 ¶ Utrū ius emphiteoticuʒ tranſeat ad extraneos heredes.ꝶ.ꝙ fuerunt opiniones ſed mihi placet opinio Jo.de imo.in.c.fi.de locato dicentis ꝙ ſic ẽt in re eccleſiaſtica dũmodo ſit data cuʒ illa ſolennitate.c.i.de re.ec.nõ alie.lib.vi.⁊.c.ſine exceptione.xij.q.ij.de qua vide.ꝫ.Alienatio.§.ij.iij.⁊.iiij.

6 ¶ Utrū pr̃ q accepit emphiteoſim pro ſe ⁊ ſuis filiis poſſit illã ꝑlegare uni filioꝝ.ꝶ.bal.in.c.i.in ti.an agnatus in vi.col.tʒ ꝙ ſic emphiteoſim: ſʒ nõ feudum: ⁊ multi alij Ang ꝯo ꝯſilio.xviij.tʒ ꝙ nõ: qꝛ ius eſt queſitum filijs niſi alteri filioꝝ tantũdẽ de alijs bonis prelegaſſet allegat.l.i.§.aſſignare.ff.de aſſi.liber.iũcta.l.ſi cũ dotẽ.§.ſi pr̃.ff.ſolu.ma.vbi pr̃ põt diminuere ius filie ex prima ꝓmiſſiõe qua.ſ.dotem dedit marito ⁊ poſtea exigit inſcia filia dummõ tantũdem eidem relinquat: ꝗ̃tum diminuit ⁊ ſic ꝯcorda dicta doctorꝫ.

7 ¶ Utrū veniãt filie q̃n accepit pro ſe ⁊ ſuis filijs ꝶ ſm io.de imo.in.c.fin.de locato.ꝙ nõ ꝑ ſingulare dictum Archi in.c.ſi quis ſuadẽte.xvij.q.iiij.vbi voluit ꝙ in materia contractuũ maſculinum nõ ꝯcipiat femininum per.l.veteribus.ff.de pac.hoc idem tʒ Gui.de ſuz.qui fuit doctoꝛ archi.in legibus ⁊ Ray.de ſo:li.in l tres fratres.ff.de pac.⁊ ſo.de ro.ꝯſilio.xxxiiij.

8 ¶ Utruʒ emphiteota poſſit dimittere rẽ emphiteoticã ⁊ ſe liberare q̃ſ mult ꝶ.lʒ aliqui diſtinxerũt an ſit obligatus rõne rei ⁊ ſic poſſit.an rõne perſone.⁊ nõ poſſit.ut dicit.d. Odoar. Tñ Jac. eſt ꝯ tenens ꝙ nullo mõ põt ⁊ idem Pa.in.c.iudicatus de iuris.ec.qꝛ qð a ꝑncipio ẽ voluntat̃.ex poſtfacto ẽ neceſſitatis.l.ſicut.C.de act.⁊ ob. Jteʒ qꝛ ꝑſonaliter ẽ obligat⁹ ad pẽſionẽ.l.i.⁊ ij.C.de iure emphi ergo tenet̃ ꝑſonaliter cũ oẽs actiões ſint ꝑſonales: inſti.de act.§.appellamus.⁊ ſic dimittẽdo rẽ obligaret̃ ad penſionẽ.qꝛ ꝑſonales actiones ſunt affixe oſſibus noſtris.l.quis ergo.ff de pecu.

9 ¶ Utrū poſſit aliũ ẽphiteotã facere vl̃ alteri locare.ꝶ.ꝙ ſic iſti locati.§.adeo qꝛ nõ eſt ꝓprie alienatio ſꝫ ꝯtrariũ tenet Sp.ti.de loca.§.nũc ꝟo.cxxv.ſʒ tu ꝯcoꝛda ꝙ ſi taliter vult dare i ẽphiteoſiʒ ꝙ ipſe ſit liber a ꝑſtatione canonis nõ põt.aliter ſic locare tñ ẽt ad longũ tẽpus põt.ſm Spe.ubi.ſ.uer.cxxiij.

10 ¶ Utrū ẽphiteota cuiuſcũqʒ etiam eccleſie poſſit donare aut legare meliorationes quas fecit in re ẽphiteotica: uel ipſaʒ rẽ ẽphiteoticã ſine alia ſolẽnitate ꝶ.gl.i.c.fi.de loca.ꝙ ſic.⁊ cõiter ſequuntur doc bar.tʒ veꝝ in ẽphiteota fiſci.ſed nõ in ẽphiteota priuati in.l. fin. C.de iur. emphi.ꝑ l.ij.C. codeʒ. Sed bal.in.l.uſufructu.ff.ſolu.ma.reprehẽdit bar.⁊ dicit eũ male intellexiſſe.d.l.ij.qꝛ loquit̃ q̃ñ alienat ꝓprietatẽ.⁊ ſic ius dominij.ſed quando alienat donãdo uel legãdo ſaluo iure dominico ſemper tenet donatio uel legatũ unde dicit Pa.in.d.c.fi.de locato ꝙ ubicunqʒ ꝓhibetur vẽditio facta cõmemoratione de pretio vt in.d.c.fi.⁊.d.l.fi.nõ intelligit̃ de alia alienatiõis ſpẽ ut in.l fi.C.de predi.curi.⁊ decu.Et ꝑ hoc īfert ꝙ etiã ꝑmutare põt ⁊ ſic limita.l.ſtatuliberi.§.qntus.ff.de ſtatuliber.⁊ qð no tat̃.in.l ij.C.de vſuc.ꝓ empto.ubi tenetur ꝙ nomine emptionis ⁊ vẽditiõis intelligit̃ ois ꝯctus. Per quem dñiuʒ rei trãſfertur. Tutius tñ eſt.ut nõ ꝑmutet ſine conſenſu domini.ꝓpter. doc. multos qui tenent ꝙ nõ poteſt permutare.in.d.l.fi.⁊ in.d.c. potuit pignorari tñ obligare poteſt tutoꝛ §.fi.ff. de pigno.ac licet ſit tutius facere cũ ꝯſenſu domini.ſm Spec.

11 ¶ Utrum poſſit vendere reʒ emphiteoticã eccleſie uel meliorationes pe

dictas. R. Pa. in. c. fi. de loca. q sic du
modo hanc solennitatem seruet.
¶ Primo q regrat prelatum vel recto
rem eccle q dicitur eccia. vt. vij. q. i.
scire. ¶ Secundo denunciet precium
quod offert vere. l. fi. C. de iure emphi.
¶ Tertio q eccia nō respondente la
bantur duo menses: hec probantur in
d. c. fi. ¶ Quarto q nō vendat prohi
bitis personis quas ponit glo. ibidem
& sunt omnes persone que nō sunt faci
les conueniri sicut capitanei & hmōi ex
qbus preiudicium posset pati ecclesia.
vt. ff. q satisda. cogū. l. ij. ¶ Quinto q
nō vendat nisi vtile dñium sibi cōpe
tens & melioratiōnes quas in re fecit.
¶ Sexto q prius non ceciderit a iure
suo puta nō soluēdo canonem q in. l.
nemo. ff. de re. iur. dr. Nemo plus iuris
in alium transferre potest q̄ habet.
12 ¶ Utrum predicta debeat obseruare
superficiarius eccle qui vult vendere q
est dñs superficiei q sup solo alicuius
edificat domum donendo sibi censum
paruum. R. Bar. in. l. i. §. pe. ff. de sup
fi. q sic p. l. ij. C. ne rei diuine vel tem
plor. Sed. d. Car. est ptra. Ang. fo di
cit ibidem dcm̄ bart. equum. Sed iu
re nō probari & io ait tacitum sequen
dum post tcm̄ Car. No. cū fm̄ Bal. in
auten. q res. C. de sac. san. eccle. q qui
cadit a solo cadit a supficie. ar. d. l. i.
13 ¶ Utrum pactata solennitas sit seruā
da in emphiteota priuati seu secularis
R. q non nisi solum vt requiratur do
minus an emere velit meliorationes &
non vendat talibus psonis quibus do
minus comode non possit habere ius
suum. vt potētioribus & hmōi alias ca
deret a iure suo. vt in. l. fi. C. de iure em
phi. & not. glo. in. d. c. fina. de loca.
14 ¶ Utrum frater fratri possit alienare
sine pactata solēnitate. R. Bal. in. l. vo
luntas. C. de fideicōmissis q sic quan
do duo fratres hñt emphiteosiz pater
nā eccle etiam q vnus potest iura sua
alienare alteri sine consensu ecclesie.
15 ¶ Utrum possit dari in dotem vide
s. dos. §. vij.

16 ¶ Utrum debeat fieri remissio cano
nis. i. annue vel regularis solutionis p
pter guerram. R. q licet sit diuersa opi
nio tn dic q si quātitas canonis est ita
magna. q si res locaretur de anno in
annum nō plus perciperet tunc pcedat
opinio q fiat remissio: nō solū pter
guerram: imo etiam pp aliam sterilita
tem. vt dicit Bal. in. l. i. C. de iure em
phi. & ibi dicit Bart. q nō est proprie
ptractus emphiteoticus tūc qn datur
tanta quantitas sicut pro locatione. Si
vero est modicus vt cōiter fit tunc nō
fiet remissio ar. l. si merces. §. vix ma
ior & l. ex pducto. §. i. & l. si vno. ff. loca
ti. nisi substātia rei penitus ledatur. vel
nisi fundus captus ab hostibus despa
retur posse rehri q tūc fiet remissio:
vide gl. i. d. c. fi. & l. i. C. de iur ēphi. Et
idē dic de augumēto rei q nō augeť
pēsio in casu in quo nō minuitur pp
eius lesionem fm̄ Bar. in. l. i. C. eo. ti.
¶ Utr fundo inundato a flumine libe 17
reť emphiteota a canone R. Pa. in. d.
c. fi. q sic q: dr depditus. l. iij. §. labeo
cū sībus. ff. de acq. pos. Item fundus
inundatus & occupatus ab hostibus eq
parať. l. cū vnus. §. fi. ff. d bo. auc. iudi.
pos. Quod ver credo qn nō est spes
recupationis intellige si in totum pit
vel vltra dimidiū. Secus si sola medie
tas pit. q: nō liberatur. ar. l. etiam par
tis. ff. de vsufru. & l. que de tota ff de rei
ven. d. l. ij alij velit q. vij partes pierint
si dz liberari. sed magis placet quod di
xi quia in dubio partis appellatiōe in
telligitur dimidia. d. l. etiam partis.
¶ Utr destructa re ēphiteotica. ver 18
bi gratia domo et igne fortuito si repa
retur teneať ēphiteota pseuerare. R. fm̄
Nic. de ma. i. l. i. C. d iure emphi. q nō
q: illud dr nouū. facit qd dicit bart. in
l. dāni. §. si is q. ff. de dā. infec. vbi vult
q si qs obligauit se alicui habenti do
mū in villa dare de aqua recēti in esta
te: destructa domo destruiť obligatio.
lz postea reficiatur. Facit etiam qd vo
luit bar. in. l. d pupillo. §. si qs riuos. ff.
de no. oper. nūcia. vbi dicit q q reficit

de nouo facit.l.inter stipulantem.§.sacram.ff.de verbo oblig. Item voluit Ang.in.l.i.§.si qs edificium.ff.de no.oper.nūcia.et Bal.in.l.si vt pponis.C.de nup.vbi dicit. Dicitur constituto ecclesie q̄ nēo faciat fortilicīū nouū sine licētia papa an filij possint reficere destructum castrum ppter rebellionem pris: et dicit q̄ nō ita facit.l.cū alijs.C.de cura.furio.vbi si furiosus efficitur sane mentis expirat curatoris officium: nec reuiuiscit si postea redit in furorē.ʒ dʒ sibi dari nouus. Item facit qd no.doc.de eccl'ia reparata an sit eadē vt no i.c.de fabrica de cōse.di.i.et i c.pposuisti.et c.ligneis de cōse.eccle. vel alta.et in d.§.sacraʒ.et fm illud limita omnia ista.

19 ¶ Utrum emphiteota non soluens canonem cadat a iure suo.ff.q̄ si per triennium nō soluit a iure cadit si est priuati.vt.l.ij.C.de iure emphi. Si vero est ecclesie p biēnium nō soluēs cadit ipso facto nisi celeriter soluat:vt i.d.c.si et nō dr̄ celeriter soluere fʒ Bal.in addi.ad Spec.ti.de locato si expectat libellū vel reqsitionē fm glo.no in.d.c.si.ista celeritas erit in arbitrio iudicis vt cōsiderata paupertate et alijs iudicet qd est valde equū.q: cum ista more purgatio p celeritatē predictā nō hēat locum in emphiteota priuati fm Jo.de imo.in.l.insulam.ff.de verb.ob.et Ang. sed solum ecclesie que mitius agit propterea merito arbitriū boni viri magis est sequendum in hac celeritate.

20 ¶ Utrum emphiteota nō soluēs p biennium vl' triennium cadat a iure suo.si dn̄s tenebat sibi tanta q̄ntitate vel maioritate.ff.Pa.in.c.bōa fides de deposito q̄ nō.q: exceptio cōpensatiōis quo ad euitandā penā debentis soluere fit ipso iure.vt est tex.no iuncta glo.in.l.si constat C.de compen.vbi docto.sic determinant.

21 ¶ Utrum dn̄s recipiēdo canonē ab emphiteota q cecidit a iure suo ppter nō solutionē pndicet sibi.ff. Pa.in c.si.de loca.aut eum expulit priuo et petit pensionē pteriti tpis et sic nō pndicat sibi.aut nō expulit et tunc aut recipit canonē p tpe post morā ɔctā.et sic pndicat sibi:q: vr̄ p actū ɔtrariū renunciasse iuri suo c.solicitudinē de ap. aut recipit canonē p pterito cū ptestatiōe q̄ nō intēdit sibi p̄iudicare.et sic nō p̄iudicat aut non fecit ptestationem: sed simplr recepit et in hoc fuere opi. Sed de subtilitate iuris dicendū q̄ non preiudicat.q: i dubio nō vr̄ qs velle renūciare iuri suo.vt in.c.sup hoc.de renū.ff.de p'ba.l.cū de indebito. Facit gl.in.l.cum quid.ff.si certū pe. que dicit q̄ si trado magnā q̄ntitatem pecunie dicendo tolle.nō p̄sumit̄ donatio simplr ex hoc:sed mutuū vel depositū.nisi aliud appareat respectu psone. Sic in pposito.et lʒ gl.dicat verū eē q̄ recipiendo canonē p̄iudicat in p̄uato nō in eccl'ia que hʒ capl'm.ff. Pa. vbi.s.dicit q̄ nō dicit verū: q: solus p̄latus in aegrendo p̄iudicare pōt et deteriorem facere.vide glo.xvij.q.iiij.§.pe. sentit Jnno in.c.v.de don.et dec.i.c.qm̄ de decimis.et lʒ solus prelatus recipiendo canonem sine consensu capli p̄iudicat eccl'ie. Sʒ aduerte hic q̄ Pa. in.c. vt sup de re.ec.nō alie. limitat Feder. cōsi.cxxxiiij q̄ tenet q̄ res emphiteotica reddita ad eccl'iam pp nō solutionē pensionis potest iterum dari ei qui cecidit a iure suo sine aliqua solēnitate et causis requisitis in alienatione rei ecclesiastice a prelato ecclesie: sic dicens hoc verum.vbi prima causa cōcessionis duraret.puta q: erat castrum in feudū.qd pp custodiā erat potius dn̄osum eccl'ie et hm̄oi q: nō est noua alienatio:sed executio ordinationis antiq̄.sed vbi prima causa concessionis cessaret puta q: ager datus ad excolendum tractu ipsa excultus reuertitur ad eccl'iam tunc dari nō poterit in emphiteosim vel feudum sine debita solēnitate et causis reqsitis in alienatione rei ecclesiastice. Et fʒ hoc videretur vera opinio glo.predicte. Sed q̄ nō possit dari de nouo ei qui cecidit a iure suo propter nō solutionē pensionū q:. cessat

ecclesie per quam fuit data in emphiteosim sine solennitatibus et causis requisitis in alienatione rei ecclesiastice non credo. Pa. quando fit ei per cecidit vel eius heredibus quia videtur tex. d. c. fina. contra eum et consuetudo. sed bene esset verum quando alteri quam ei qui cecidit vel eius heredibus vellet dari vel quando iam ecclesia per aliquod tempus pacificam habuit possessionem talis rei. Et sic concorda opiniones.

22 ¶ Queritur in quot casibus emphiteota cadit a iure suo. Re. quod in .v. casibus. ¶ Primus quando negat possessori cum domino petenti causam et negat se emphiteotam illius secundum pe. helie. in tra. de contractu emphiteotico. Ro quia magis debet operari contumacia expressa quam tacita. l. si ita expressum. ff. de condi. et demo. sed emphiteota non solvente per triennium canonem res cadit in commissum vt .j. dicetur quia tacite negat dominium recognoscere ergo multo fortius vbi expresse negat.

23 ¶ Secundus casus est quando vendit sine domini voluntate rem emphiteoticam secundum eundem Pe. vbi .s. Quod limita secundum Spe. in tit. de loc. et Bar. in l. sequi §. item labeo. ff. de vsuca. imola et canonistas in c. potuit de loca. verum si res sit tradita quia si non est tradita licet vendita non cadit in commissum etiam si esset tradita tamen hac lege vt si dominus vellet emere pro tantidem illi emptor restitueret eam quia sic non cadit vt no. Ang. in l. voluntas. C. de fideicommissis.

24 ¶ Quid si vendidit et tradidit simpliciter sed postea redemit. Re. nihilominus cecidit a iure suo quia per alienationem ius est quesitum domino et ideo sine facto suo non potest auferri ab eodem.

25 ¶ Sed pone quod sunt duo domini rei emphiteotice et vendidit rem de consensu vnius tantum et non alterius. Re. quod cadit solum pro parte illius quia non plus puniri debet quam deliquerit l. heres. ff. de his qui. vt indi.

26 ¶ Tertius casus est quando res emphiteotica est data pro se et suis filiis nepotibus et heredibus tunc si filius vel nepos refutat hereditatem cadit quia eam non potest habere vt nota. Bar. in l. vt immissionem. §. si liberi. ff. de cog. liber. secus si non poneretur verbum et heredibus quia sic refutata hereditate non caderet quia concessio in primo casu requirit vtrumque vt .s. sit filius vel nepos et heres vt in aut. de non alie. §. emphiteosim et ideo feuda que transeunt ad filios vt filios ita si heredes sint dicuntur venire in hereditatis petitione vt in l. item videndum est. ff. de pe. here.

27 ¶ Quartus casus est quando quis accepit emphiteosim pro se et suis filiis et moritur sine filiis legitimis relictis solum naturalibus quia revertitur ad dominum quod limito secundum bar. in l. ex facto §. si quis rogatus. ff. ad tre. verum quando emphiteosis est data ab ecclesia quia presumendum est quod de illegitimis non cogitavit sed quando data est a privato emphiteosis sic veniret ad illegitimos in tali Casu. Et sic intellige et limita spe.

28 ¶ Quintus casus est quando emphiteota non solvit canonem de quo dic vt .s. §. xix.

29 ¶ Quid si sunt plures heredes et omnes preter vnum solverunt pensionem. Re. gl. in d. c. fi. quod non cadunt si solverunt totam. secus si non totam quia caderent omnes et ideo solvant totam et postea agant contra non solventem.

30 ¶ Utrum heres ignorans rem emphiteoticam et non solvens cadat. Re. gl. in l. ij. C. de iure emphi. et bar. ibidem et gl. et By. in l. cum filius. §. in hac. ff. de le. obli. quod cadit sed restituitur de equitate idem dic de minore qui non solvit per l. fi. C. in quibus ca. in inte. resti. non est necessaria.

31 ¶ Quid si dominus sit mortuus et hereditas tacet per triennium in quo emphiteota non solvit. Re. quod non poterit expelli neque cadit vt patet per predicta hoc et alber. in l. iiij. ff. de dam. infec. et bal in l. ij. C. eo. et Jo. an. in addi. ad spe. vbi .s. cum ipso spe. tenet quod cadit nisi deponat iuxta formam l. ij. C. et l. acceptam. C. de vsur. et hoc tutius.

32 ¶ Utrum filia privetur emphiteosi quando institu ta est in certa re heres et iussa est esse contenta quod non possit de bonis suis plus petere. Re. bar. in d. §. si liberi quod non quia dicta verba debent intelligi quod non possit peti plus iure hereditario sed non iure emphiteotico vel vt patronus et posito quod pater ex dispositione sua posset filiam privare ab emphiteosi tamen illa verba non important. Idem dic quod per talia verba non privari quin possit pete-

re dotem maternā ſm eundē bar. etiā si bona sibi a pr̄e relicta sint vltra legitimā q: bōa intelliguntur deducto ere alieno & es alienum est dos & similiter res emphiteotica.

33 ¶ Utrum tutor pupilli q̄ h̄z emphiteosim ab eo nō soluēdo ei p q̄nquēniū cadat ꝟ. ꝙ sic q: iste tutor debuit exigere a se ipso. l. si pupilli. ff. de nego. gest. secundum Pe. vbi s̄.

34 ¶ Utrum laudemiū sit soluendum q̄ñ res ēphiteotica trāsit ad aliū ēphiteotā ꝟ. ꝙ sic & d3 excedere q̄nquagesimā ptē precij rei ēphiteotice. l. fi. C. de iure ēphi. sed de ꝯsuetudine ē. xxx. pars ſm Dost. q̄ seruāda est. Fallit hoc ſ3 Pe. vbi. s̄. i q̄ttuor cāibus i q̄bus nō debet.

35 ¶ Primus q̄ñ hr̄s rōne hereditatis emphiteosim adijt ſm Pe. vbi. s̄. quia dn̄s pp laborem h̄z laudemiū q: laborat mutēdo nouū emphiteotā i possessionē ſ3 i additiōe hr̄ditatis nō req̄rit talis labor: cu3 hr̄s possit adire ppria auctoritate vt i aut. & here. & fal. §. i oibus. Quidā tenēt ꝯtrū p. l. fi. C. de iure emphi. vbi p3 ꝙ cū q̄s de nouo adipiscit possessionē rei emphiteotice tenet ad laudemiū ſ3 in additione hr̄ditatis est sic. l. cū hr̄des i pn. ff. & ac possessiōe ergo debet. Itē p3 q: p alienationem debet laudemiū ſ3 aditio hr̄ditatis est alienatio q: p eā trāssertur dn̄iu3 ergo debetur. Sed primu3 credo verius nisi ꝯsuetudo sit in ꝯtrarium.

36 ¶ Sed q̄d si ēphiteota dōauit rē emphiteoticā ꝟ. Pe. q̄ s̄. ꝙ debet laudemiū q: magis tauendū ē illi q̄ rē habuit titulo oneroso sicut gemit q̄ q̄ titulo lucratiuo. Et idō sicut p̄mus d3. sic & iste & ꝙ primus debeat habet. in. l. fi. C. de iure ēphi. Itē q: legatū & donatio equiparant sed ex legato debetur. l. i. § q. ff. de le. ij. ergo & donatarius nec obstat ꝙ emphiteota pōt donare sine voluntate dn̄i q: hoc ꝯcesso nō seq̄tur ꝙ nō debeatur laudemiū. contrarium tenet Spe. ti. de locato. §. ꝙ nō tenetur.

37 ¶ Scd̄s casus ē q̄ñ res emphiteotica fuit vēdita & tradita post retradita fuit ex antiqua cā secus si fuisset retradita ex noua. q: ista retraditio esset filia priori traditiōi in qua fuit vēdita. Item ad multitudinē traditionum seq̄tur multitudo laudemiorū. l. generaliter. C. de seruis fugi. Intelligit ex noua cā. Secus i antiq̄ q: nō vr̄ alia traditio sed prima.

38 ¶ Tertius casus ē q̄ñ plures h̄ntes rē ēphiteoticā cōem diuidūt eam inter se q: cū hoc possint facere dn̄o irreq̄sito vt no. Bar. in. l. volūtas. C. de fideicōmis. Rō. q: cā pp quam p̄hibet alienari iā cessat q: extraneū est q: extraneus nō h3 necesse recognoscere dn̄m vt no. in. d. l. fi. q̄ cū cessat q̄ñ vēdit alteri ēphiteote socio suo & idō nō debet laudemiū ſm guil. & bar. p. l. p diuersas. C. mādati q: ista est alienatio necessaria. Alij tenēt ꝙ debet q: añ diuisionē nullus est dn̄s istius ptis magis q̄ illius sed post diuisionē q̄libet ē dn̄s ptis sue. ff. de le. ij. l. me uius. §. duop ergo vr̄ aliēatio. ſ3 tu tene primā opinionē bar. quā no. i. l. & idō ff. de ꝯdi. fur. nisi ꝯsuetudo sit in ꝯtrariū.

39 ¶ Quartus casus q̄ñ quis vēdit ſ3 re integra discessu3 est a vēditione q: dn̄s nō h3 mutere nouū emphiteotā in possessionē. S3 mī Pe vbi. s̄. dicit ꝙ debetur. q: p eū nō stetit idō pide ē ac si nuī fisset. Qd̄ credo verū de rigore iuris. Secus de equitate. adde. v. casum q̄ñ alienatio ē necessaria vtputa q: pr̄ dotat filiā nō h̄ña aliā ſ3 bar. in l. & ideo ff. de condi. furti. nā solū soluitur laudemiū q̄ñ alienatio est voluntaria.

40 ¶ Utrum ēphiteota cadēs a iure suo p dat meliorationes quas fecit in re. ꝟ. pa. in. d. c. fin. ꝙ sic. x. q. ij. hoc ius & in d l. ij. C. de iure emphi.

41 ¶ Utrū emphiteota cadat ex deterioratione rei facta ab ipso. ꝟ. pe. vbi. s̄. ꝙ sic per textum in aut. qui rem. C. de sacrosan. ecclesijs q: causa fina. cessante cessat effectus. l. adigere. ff. de iure pa. §. q̄uis. sed causa finalis est melioratio vt. l. fi. C. de iure emphi. ideo cadit quia frangenti fidem fides frangatur eidem: limitat Bald. hoc in dicta autē. verum si deterioratio sit notabi-

lis ꝗlitatis z.ij. ꝙ sit ad perpetuus deteriorationẽ fundi vt esset i vinea que nõ putat. vel qñ arbores inciduntur. Se cus si solũ ad deteriorationes fructuũ vt si ager nõ collit z iij. ꝙ talis deterioratio pcedat ex dolo vel lata culpa vel leui alias non.

42 ¶ Utrũ dñs possit ppria auctoritate expellere emphiteotã. R. pa.in.d.c.si. dicit Cy.post Accur.ꝙ nõ põt qz emphiteota habet ius in re vt in.l.i.ff si ager vecti. z iõ ppria auctoritate non dz expelli facit.l. creditores.C. de pig. hec opinio est tutior.

43 ¶ Utrũ res ecclesie possit dari in emphiteosim. R. vt.ĩ alienatio in prin.

Emptio z vẽditio est alienatio quedã qua dñium z possessio rei vẽdite trãsfertur p traditionẽ ipsius dñi vel si nõ est dñs vsucapiendi ꝯditio in ementẽ pro ipsa soluto precio.

1 ¶ An aũt veniat sub noĩe venditionis ois alienatio bal.in l.volũtas C.de fideicõmis.13 ꝙ nõ ĩs in principio iuris ciuilis veniret vt patet p.l. statuliberi. §.qnt.ff.d statuli.vide qđ dixi ĩ ẽphiteosim §.x.aduerte hic ꝙ ẽptio z vẽditio trib9 mõis pficit vt no gl. insti. de ẽp. z vẽ.i pn ¶ Primo q̃d ad h vt nõ possit discedi ab altera ptiũ sit p cõuentionẽ et ꝯditionalẽ. Secũdo q̃ntũ ad piculũ qđ trãsit ad ẽpto'ẽ sit puf vt j.§ ix. ¶ Tertio quo ad trãslationem dñii vel vsucapiendi ꝯditionez fit tradendo rem vendita. §.vẽdite insti. de re2 diui.l clambus.ff.de ꝯtra. emp.

2 ¶ Emptio z vẽditio nõ alr facit rem emptoris nisi aut pretiũ solutũ sit aut satis eo noie factũ vl alr fidẽ de ptio habuerit vẽditor z tradat res vt.l. qđ vendidit.ff.de ꝯtrahẽ.em.nec põt esse ẽptio sine pretio.s. pecunie numerate vt insti.d emp. z vẽdi.§.itẽ pretiũ.Nã vbi aliud p alio dat ꝯmutatio est non venditio.ff de ꝯtrahen.emp l i.

3 ¶ Sed nunquid tradendo rem venditor videatur fidem hẽre d pretio. R.gl. in.d.l.quod vẽdidi ꝙ sic:nisi forte emptor dicebat pecuniã hẽre ad manus cum non haberet z sic tradidit. vt.ff. de pig act.l si q̃s. Similiter hz fidẽ de pretio si dedit diem solutionis emptori ar l.ad solutionem.C.de re in.

4 ¶ Utrũ q̃libet q põt vendere possit fidem habere de pcio vt tradendo rem emptori trãsferat in eum dominiũ. R. ꝙ nõ pcurator fisci ecclesie z minoris vt no Bart.in.l.a diuo.pio.§.ĩs si emptor.ff.de re iudi. z Cy.in.l.i ciuile.C. de rei ven. z est tex.iũcta gl in.l.si procurator fisci.ff.de iure fisci.no. Pan.in c.cum olim.el.i. de offõ dele.

5 ¶ Utrum vendens possessionẽ vel domũ z hmõi z qz emptor nõ hz pretiuz tradit eaz cum pacto:ꝙ donec sibi soluerit pretium vult sibi soluat pẽsionez debitaz de ea re.sed pretio soluto nihil amplius vult:licite possit facere. R. ꝙ sic.tex.est in.l.cũ abit.C.de ac.emp. z ven. z fm azo.in glo bald. z barto.ibidem. z Saly. z ange.in l. iulianus ff. de act.emp. z Jo.de ans.in.c. conquestus a e vsur.licet etiam iure canonũ z facit Glo.in c.ꝯquestus quaz cõuer se quũtur doc.de vsuris nec ob.ꝙ loquitur de eo q est in mora post terminuz qz sic in mora potest ꝯstitui a pncipio z ĩs aliqui theologi z legiste vt but.in d.l.curabit dicant vsurariũ qñ soluz percipit fructus qz nõ soluit secus quãdo de pecunia sua lucratus fuisset vel ex ea aliquã vtilitatẽ fecisset qz tũc hz locũ pma opi.m mihi videtur ꝙ simpliciter prima opinio sit vera qz mihi iniustũ facio si nolo tibi dare possessionẽ meaz vt fructus tuos facias. nisi dederis mihi pretium etiam si illud volebam seruare in capsa.

6 ¶ Que nõ possunt vendi. R. multa. ¶ Primo spiritualia z de hoc vide Simonia. ¶ Secũdo liber hõ dic vt ĩ seruitus.§.i ¶ Tertio illa quorum vsus est solũ malus vt.ĩ.ars ¶ Quarto res aliẽa de q̃ vide in gl l.rẽ alienã ff.de ꝯhen.emp.qũo ĩr teneat q emit vide.j. Restitutio prio in vbo emens. ¶ Quinto res pupilli non psit cuiqz a

autore.l.cū ipse.C.de rescin.emp.e vē
di.hec no l.si in emptiōe.ff.de cōtē.ēp.
7 ¶ Quo pcio psit vēdi vel emi.res scz.
q3 lz varie fuerint opiniones iā legista
rū in.l.i.C.de epis audien.q3 cano i.c.
i.e.c.cū dilecti de emp.e ven.tñ saluo
meliori iudicio fz q3 collīgo ex dictis
Scoti.in.iiij.di.xv.dico q3 res tñ vē
di pōt q̄tū · ēptor īuenit e cōtro emi
pt q̄tū vēditorē iuenit dūmō hec quat
tuor concurrant. ¶ Primū scientia.s.
q3 nulla sit deceptio ex parte alterius
sed quilibet ipsorū agnoscat rē e eius
qualitatē e valorē facit gl.penul.in.l.
mortis cā capi.ff.d dona.causa mortis.
¶ Scdm libertas volūtatis.s.q3 non
faciat ex tali necessitate q̄ excludat ra
tionē volūtarij quō aūt possit perpen
di q3 nō fiat volūtarie q̄uādo si talis
res ptinet ad necessitatē vite sicut sunt
granū medicine vinū vestes domus e
hmōi sine qbus viuere qsqz nō pōt.qz
talia nō psit vēdi ad libitum sed iustū
preciū dz taxari attēdi aūt etiā q3 nō fit li
bera volūtate qñ qs vēdere vel eme
re vult tali precio pter euitandū no
tabile e enorme dānū.nam qñ qs nisi
vēderet tali pcio vel emeret eēt incur
surus puta amissionē maioris partis
suorū bonorū vel notabiliorē certe ista
necessitas e ois timor q cadit i cōstan
tē excludit libertatē volūtatis fm not.
in.c.cū locū de spon.e in.c.abbas qd
me.cā. Secus in minori me u nā dicit
Sal.in aut.ad hec.C.de vsu.qd ē cō ca
ritatē addere afflictionē afflicto qd nō
lz.l.diuus.ff.de of.psi ¶ Tertiū q3 fit
prudēs qz magnis mētis leuitas redde
ret cōtū illicitū ¶ Quartum q3 ille q
vēdit vel emit plus debito possit dona
re ar.c.ij.de dona.si pro hec q̄tuor nō
concurrunt tunc nō cz emere vel vende
re nisi iusto pcio e scienter notabiliter
plus vendens vel minus emens pec
cat mortaliter e tenetur ad restitutio
nē qd qdē precium dz attēdi fm cōem
estimat onē vt dicit l.pcia.ff. ad l. fal.
no.q.o.in.c.hoc nis x q.ij e cā sequū
tur cōiter doc. Quō aūt ista extimatio

debet fieri quando nō est cōitas talis
cōmertij dico q3 pēsatis raritate labori
bus e pīculis iudicio boni mercatoris
determinabitur qz alia regula nō pōt
dari e hoc in re mobili. In immobili
vero extimat fm fructus fm gl.e bar.
in.l.ij.C.de rescin.ven.quez sequuntur
cōiter doc.e tali precio deberet vēdi e
emi de ho. vide.j.extimatio §.i.cū se.
Si tñ predicta cōcurrant crede similit
vt mobiles emi posse e vendi.e no.q3
quo ad valorē atten. dz tps cōtractus
emp tionis vt in.d.c cum dilecti e.d.l.
ij.C de rescin.ven.nisi sit dubiū an tpe
solutionis sit plus valitura fm q3 dicā
j.vsura.i.§.xxxiij aduerte tamen preda
cta non habere locū qñ plus venditur
rōne tpis qz p̄tiū nō soluit̄ qz licz foret
sciēs e volēs tñ nō excusaret vsuraz vt
plenius.j. vsura.i.§.lviij. dicitur vide
ēt qd dico.ī.dolus § ix.Z imita etiam
pdicta nisi in casu de quo.j.§.x.
¶ Utrū vēditor teneat̄ dicere defectus 8
secretos ementi.R3. vt colligo ex dictis
p ange.in.l.si qs cū aliter.ff.de ac. em.
e vē.e pa in e inusitū de rep permu.
cum distinctione q3 aut si sciret. nullo
mō emeret puta qz equus hz defectum
talē q3 poti⁹ staret sine eq̄ e tunc nullo
mō lz celare. Si vero emeret lz non ita
libenter tunc si nullū piculū immineat
vel dānū emptori e res non vendatur
vltra iustū pciū attēto defectu latēte.e
ēptor sit industrius nō tenet ei reuela
re nec peccat nō reuelādo qñ soluz fa
cit vt iustū hēat p̄tiū e qd dico de dse
ctu itellige de mistura alteri⁹ rei vt pu
ta vino lumphato spēbus quibus imi
sceē aliud q3 extimet si aūt immet peri
culū vel dānū ēptori seu alteri tenetur
manifestare alr teneretur ad restitutio
nē dāni si accederet ar.l.in rebus.§.itē
q sciēs.ff.cōmo.e.l.iulianus.ff.d actō.
em.aduerte tñ q3 si vendēs intēdit vē
dere vnā rē.e emēs intēdit emere aliā
in sba nō valet vēditio vt si vēdēs in
tēdit vnū agrū vēdere e emens aliuz
emere.l.in vēditiōibus.ff.de cōtē. em.
idē dic in mā vt si vēdat auricalcum

pro auro. d. l. in venditionibus. Idem dic in qualitate substantiali puta i domo que est cōbusta. ar. l. q tñ. ff. de contrahen. emp. Secus in qualitate accidentali vt puta in agro sterili quē credit vberē. xix. q. i. §. his ita rñdet. Fraudās vero in quantitate puta i falsa mēsuratōe vt facirāt tabernarij q nō iplēt mēsuras vl' i numeratōe et hmōi li; teneat vēditio tñ tenet restituere nec ɔsuetudo excusat eum.

9 ¶ Utrū liceat vēdere rē sm q vēdens cā sibi existimat vtilē q̄tum emens nō libere emat. &c. q sic si ex tali vēditiōe tale dānū incurrat q̄tū plus vendit vel qñ talē affectionē ad rē; h; q potius vellet eā sibi dimitti q̄ tali precio emi nisi sit in tali habūdantia q gratis tenea; primo subuenire ɔcor. Tho. s̄a se. q. lxvij. s; nō liceret vēdere tm̄ plus q̄ tū erit vtil' emēti q; sic herba medicinalis valeret. c. ducatos sm scotū vbi s̄.

10 ¶ Utrū liceat carius vendere rem que immutata venditur in eodem loco q̄ sit empta vide. j. negotiū. §. iij.

11 ¶ Ad quē ptinet piculū rei vendite si aliud in pacto spāliter nō est deductum &c. vt colligo ex azo. et Gof. q aut venditio est cōditionalis et tūc añ euentum ɔditiōis piculū pemptionis ptinet ad vēditorē s; deteriorationis ad emptorē vt in l. necessario sciēdū. ff. de piculo et co. re. ven. Silr si vēditio fit in scriptis q donec scriptura pficiat piculū ē vēditoris l. Contus. C. de fi. istru. lmitu hoc verum qñ ɔuenerūt vt nō valeat anq̄ scriptura sit facta. secus si simpliciter sit factus ɔtus postea faciunt scripturā. Idē dic qñ vēditio fit in genere puta asini q; genus nō pōt pire. l. in ratione. §. verū est aūt. ff. ad. l fal. s; sec°, eēt qñ gen° esset determinatū puta ad asinos quos habeo verbi grā vendo tibi vnū de seruis meis vel asinis et hmōi si oēs pereūt venditor est liberatus sicut in legato. d. l. in rōne. §. icerti. host. tñ videt tenere q emptor poterit repetere pciū q̄si sine cā sit apud vēditorē. Sec° i legato q; pciū rei legate nō est legatū et iō si pyt res legata aliud nō debetur sed mihi vr q nec ēt preciū poterit ēptor repetere i casu isto nec exige vt nō soluat nisi vēditor fuisset in mora q; pciū nō ē nisi cū cā. s. ēptiōis. Et idem dico sicut qñ aliquid alternatiue emitur. puta ticius aut Seius si titius peryt peribit venditori et Seius erit in obligatione solū si vo ambo sic vēditor liber erit et peribit seius ēptori q solus remāserat facti. l. si in ēptiōe. §. pe. ff. de ɔtrahen. ēp aūt vēditio fit pure. i. sine ɔditiōe et sine scriptis et de re certa siue in spē et tūc s; gl. in. l. i. ff. de pi. et co. re. vē dic q in vino et ceteris q̄ degustationē regrūt ēt añ degustationem piculū est emptoris. Si vo vendit nō in spē. sed ad mēsurā piculum est vēditoris donec sit mēsuratū et ibi multas diuersitates poteris videre sed istud sufficit tibi ɔfessori. Silr si nō exigit degustationē piculū est ēptoris exceptō casu publicationis q; si publicetur añ traditionē vel post ppter maleficium vēditoris piculū erit ipsius vēditoris l. fundus. ff. loca. et ibi gl. Silr ppa euī. Morā dolū vel culpā piculū ē vēditoris puta q; pactū fuit vt teneretur. Itē si fuit in mora tradēdi tē si vo tas ēptor q̄ vēditor fuerit in mora: posterior mora ppōderat prie et illi nocebit quo ad piculū. Limita nisi posterioris more prinis morosus fuerit eā q; sic nō nocebit posteriori casus ē iūcta gl. in. l. si p emptorē in si. ff. de ac. emp. et ven. qd no. Idē dic si vēditor fuit i dolo vel culpa lata seu leui pditionis rei vēdite q piculū erit suū sicut in commodato et deposito: Et idē dic de deterioratione seu melioratione rei vēdite q ptinet ad emptorē quando res est vendita in specie sm legistas siue numero sm logicos quod idē est secus in fructibus rei vendite q ptinent ad vēditorē donec pfecta sit venditio nisi vēditor sit in culpa. d. l. curabit nec ob. l. fructus post et l. pe. C. de ac. em. et vē. q; loquunt in pfecta vēditiōe quā voco pfectā quo ad hoc qñ pretiū est so lutum vel habita fides de pretio vt nō. in gl.

l.i.C.de peri. ⁊ co.re.ven.licet alias sit
pfecta qñ res est tradita.ff.de ac. emp.
⁊ ven.l.si quis alienam rem.

12 ¶ Utrũ emptũ de aliena. pecunia sit
emẽtis.R.q sic si noie suo emit.l. si ex
ea.C.de rei vẽ. fallit in ẽpto ex pecunia
eccl(es)ie.xij.q.ij.c.i.⁊.ij.⁊ q.v.fratres.Qđ
adeo est verũ q: si clericus hñs pecu-
niã de pbenda emerit prediũ amplius
nõ poterit illã dare inmitu pietatis sʒ
pecuniã potuisset dare q: statim prediũ
fit eccl(es)ie siue emerit noie suo siue alie-
no.c.i.de pecu.cle.⁊.c. inquirendum.
Silr dic in ẽpto de pecunia pupilli vl
minoris a tutore vl pcuratore: q: mi-
nor sibi vendicare põt.l.ij. qñ ex fac.
tuto. Jdẽ dic de ẽpto ex pecunia mili-
tis.C.de rei vẽdi.l.si vt pponis. Silr
dic in ẽpto a marito vel vxore de pecu
nia sibi ab altero eoꝝ donata si efficia
tur nõ soluẽdo q donũ accepit.l. vxor
marito.ff.đ dona.iter virũ ⁊ vxorẽ hec
limita ita qñ pecũia nõ fuit alteri mix
ta q: si fuisset mixta transiret in dñius
ẽt,furis.l.si alieni nũmi.ff.đ solu. ⁊ sic
nõ esset ecclesie vel pretatorum.

13 ¶ Qđo pt pr vẽdere filiũ ⁊ quõ liber
homo põt vẽdi vide.j. Seruitus.§.i.

14 ¶ Quid si res vendatur duobus.R.
q potior est scđs si res tradat sibi vel
pt(er)ius si primo sibi detur ⁊ idẽ in do
natiõe.l.quotiẽs.C.de rei ven.nisi pri-
mus emisset noie ecclesie spãle est in h
vt dñium acqratur sine traditione ar.c.
ex litteris de cõsue. ⁊ expresse.C.de sa.
san.ec.l.vt iter diuinũ publicũq etiã si
scđs emisset ⁊ ipse noie eccl(es)ie q: pferre
tur primus ff.de procu.l.in cise sʒ vẽdi
tor tenet crie falsi.vt patet.ff.ad.l.cor.
de fal.l.q duob⁹. Si đo pmutaũt aut
alteri isolutũ dederit vl alıter distraxe
rit postq̃ eã obligauerat tenet crimi-
ne stelionatus vt.l.iij.ff.de cri.stel.

15 ¶ Utrũ vẽdens vinũ q nihil.dixit de
expeditiõe vasoꝝ possit illud euacuare
in terra si ẽptor nõ euacuat.R. q sic si
videntia supueniat vl si vẽditor ẽ mer
cator q solet vẽdere ⁊ emere.ff.de pi.⁊
to.re.ven.l.i.§.pe.Fm gofre.vñ tu dic
Fm hosti.q si indiget vasis ⁊ eo ãmo-
nito nõ vult põt cořã testibus vinũ mẽ
surare ⁊ effundere. Qđ limito nisi em
ptor sit in tali necessitate q vẽditor te-
neat ei subuenire ex debito.

16 ¶ Utrũ vẽditor teneatur de euictione
emptori.R.Fm glo.⁊ Pa.in.c.si ven-
ditori de emp.⁊ ven.q sic nisi in trib⁹
casibus. ¶ Primus si in principio li
tis vel ad minus post litẽ ↄtestatã nõ
denunciauit venditori vt eũ defende-
ret vt.C.de euic.l.emptor fundi.⁊.l.au
ctore ⁊.ff.eo.l.si rem.§.fi.

17 ¶ Sed qđ si sciebat litẽ motã vendi
tor.R.bal.in.l.denunciasse.ff.de adul.
videtur sentire q etiã teneat denũcia
re Ratio Fm eũ q: qñ denunciatio re
grtur ad aliquod faciẽdum vt in casu
isto tunc non sufficit sibi sciã sola vt in
d.l.denũciasse. Secus eẽt qñ denunci
atio requiritur ad simplicem sciaʒ ha-
bedã q: valet vt regula qui certus est
de re.iur.li.vi.⁊.l.i.ff.de ac.ẽp.⁊ ven.
glo. tamẽ ⁊ Ly.in.d.l.ẽptor ⁊ By.in
d.regula qui certus tenent q nõ tene-
tur denũciare ⁊ multi alij tamẽ tutius
est q denũciet p l.si ↄtrouersia in ver.
auctori hr diue eius euĩcia.C.de euí. ⁊
sic denũciatio iportat nõ simplr idica
re sʒ p officialẽ facere ei notã litem mo
tam vt veniat ad defendẽdum.

18 ¶ Secũdus casus qñ emptor citatus
ↄtumaciter abfuit tempore sententie q:
videtur ↄdẽnatus pp suã ↄtumaciã.d.
l.emptor.⁊.ff. de euic.l.si ideo.i. respõ.
Jdem si venditore absente nõ appella
uit a sñia.l herẽnius.ff.de eui.

19 ¶ Tertius qñ p iniuriã sñia lata fuit
ↄtra emptorẽ d.l.ẽptor q: iniuria que
fit emptori nõ ↄtingit vẽditorẽ.l.si per
imprudentiam in prin.ff.de euic. Jdeʒ
dic si p violentiã extraiudicialiter aufera
tur.d l.si p ⁊.C.de euic.l.fi.etiã si nota
rius posuit q obligat se defender(e) de iu
re ⁊ de facto q: illđ de fcõ itelligitur si
lis moueat de fcõ nõ de iur(e) Fm pano.
vbi.s.q: violẽtia extraiudicialis nõ venit
Fm nãm ↄtctus de quo dic vt no.p bar.
in.l.stipulatio ista.ff.de ver.obl.

20 ¶ Addo quartum casum qñ emptor ꝯpromisit ⁊ ꝯtrarium sniaꝫ reportauit. l. si decim. §. si in arbitrū ꝯpromiſſo. ff de euic. intellige hoc verū si voluntarie cōpromisit q᷑ fec᷒ si coactus. s vł a statuto ꝙ sic vult vt inter ꝯsanguineos cōpromittat ⁊ hmōi ⁊ ꝯ denūciauit vēditori s᷑ Bar. i. d. §. si i arbitrū ⁊ bal. in. l. i. C. de pi. ⁊ eo. re. ven ¶ Quintus casus qñ emptor potuit vsucape ⁊ nō vsucepit. d. l. si dictum. §. si euꝫ posset. ¶ Sextus casus si rē alienam scienter emit nisi de euictione spāliter sibi caueret. l. si fundū. C. de euic. ¶ Septimus si aliqd casuale ꝯtigat C. eo. de lega l. fi. de re. ec. non ali. c. ad nostram vide alios casus per host. in sum eo. titu.

21 ¶ Quid si fecit pactū vēditor ꝙ non vult teneri de euictōe. R. nihilominus tenebit ad pretiū re euicta. l. ex empto in si. ff. de ac. ēp. qđ limitat lodo. de ro. in no. qñ pactū fit i gñe. s. d ꝗcūq3 euicat secus si specificat psona vł cā vna q᷑ tūc ēt si tenebit ad ꝑtiū e9us ē tn. l. g libertat᷒ i ꝑn. ff. ꝺ euic. ⁊ ibi gl. ꝺ hoc.

22 ¶ Sꝫ in ꝗtū tenet vendator ēptori re ēpta euicta i cāib᷒ i gb᷒ tenet ꝺ euictiōe. R. ꝙ i simplū tm ⁊ si fuit i cłpa irēdēdo tenet ēt ad iteresse i foro tn ꝯtentioso in reb᷒ ꝑciosis arbitrio iudicis cogit duplū ꝑmittere alr ꝯdēnabit i duplū ꝑcij ꝯuēn ꝺ euic. l. n. ⁊ l. ēptor.

23 ¶ Utrū venditor tenet ad oēs expensas quas ēptor fecit i iudicio q᷑ eū nō defendit vēditor postq̄ sibi hoc denūciauit. R. pa vbi. s. ꝙ sic siue obtinuerit siue nō vt i. l. i C. de euic. ⁊ l. vēditores ff. de ꝺ. ob ⁊ vtrob᷒ ꝙ p bar᷒ secus si nō denūciasset vēditori litē motam.

24 ¶ Utrū emēs domū pro cētū i q̄ postea inuenit thesauꝝ valētem ducenta teneat. R. lodo. de Ro. tꝫ ꝙ sic ⁊ dicit se ꝯsuluisse ⁊ obtinuisse in curia ꝙ in hoc hꝫ locū remediū. c. cū cā de em. s. ꝙ rescindat ꝯtctus vel restituat plus ꝯ ꝯtriū de iur ē verius. s. ꝙ nō tenet. Rō q᷑ thesaur᷒ est. res mobilis abscōdita ab ignotis dn̄is tpe vetustiore vt. l. vnica. C. de thesauris. ergo dn̄o nullius erat ipsius vt casus est in. d. l. i. ⁊ l. nūq3. §. thesaurus. ff de acq. re. do. Sic ergo remanebimus in dispositione iuris cōis vt sit dn̄i soli si data opa vel a casu inuenit in suo vł si data opa i alieno solo erit dn̄i soli si ꝟo a casu erit medietas dn̄i soli alia inētoris vt in. d. l. vnica. cū ergo iste ēptor sit dn̄s soli erit suus de hoc casus est in. l. a tutore iūcta gl. ff. de rei vēdi. vbi pecunia inuēta p modū thesauri cedit ēptori. Sec᷒ si nō eēt p modū thesauri vt murata ab . . . quo in muro vt dicit tex in. d. §. thesaurus q᷑ tūc nō esset emptoris nec ob. ꝙ vēditor nō vēdit thesauꝝ q᷑ ꝯcedo: s3 stamus in dispositiōe iuris cōis vt cedat dn̄o soli: ⁊ hoc habeo p indubitato si ēptor nihil sciebat de thesauro s3 si sciebat ⁊ ꝑptere a emit tūc vł dubiū Nicola᷒ tn̄ de lira sup mathei. xiij. in illa ꝑabola ꝺ thesauro. ⁊. S. tho. xxij. q lxvi. ar. v. videnť teneť ꝙ licite ematur ⁊ de subtilitate iuris est verū ꝙ pōt licite fieri s3 de eqtate videret ꝙ aliqūd ꝑtez deberet dare vēditori vide del᷑ de si placet qđ no. in. l. si gs cuꝫ alr. ff. de ver. ob. sed quo ad ꝯsciam ex quo sciebat videtur inuenisse ⁊ si a casu sic medietas erit sua si ꝟo a proposito. sic totus cedet domino soli. vt. d. l. vnica.

25 ¶ Cuꝫ hoc sit ꝙ iura nō cogūt rescindere ꝯtctū ēptiōis vł supplere iustū precium: nisi qñ deceptio ē vltra vł citra dimidiaꝫ iusti ꝑcij vt. s. Dolus. §. ix. cui dat electio tūc R. ꝙ qñ est vltra dimidiū electio erit vēditoris fm Azo. ⁊ ar. a ꝯtrio qñ est citra dimidiū tūc est emptoris vt nota. Berna. in c cū dilecti ⁊ c. cū cā de emp. ⁊ no. Pa. in. d. c. cū dilecti ꝙ si periret res empta minus dimidia ꝑiret ēptori q᷑ cū duo sunt in obligatiōe alternatiue vno ꝑempto remanet a᷒ind. l. plerūq3. ff. de iure do. ⁊ l. sticū ff de verb. ob. Et idē dic qñ est plus vēdita ꝙ periret vēditori p eādez rationē tn̄ predicti nō tenētur nisi ad restituēdū id plus quo vēdidit vł supplere illud minus quo emit vsq3 ad iustū preciū ⁊ poterit agere deceptus vł

que ad.xxx. annos sine agatur ꝯditio ne ex.l.ij.C.de re.vendi.que cõditiões cum sint personales sunt ꝑpetue. Si ue agatur ex co ꝯtractu.s.vēditio vt no. Pano.ꝛ Inno.in.d.c.cū causa. Si vero ageretur officio iudicis vt voluīt aliqui sic nō posset agere nisi vsq ad quatuor annos q2 vsq ad illud tp̄s datur restitutio in itegꝝ.l.vl.C.de in inte. rest.pan tñ vbi.s̄.vult q etiā si agat officio iudicis dē vsq ad.xxx. annos.

26 ℂ Utrū mercator q scit plures alios post se venire teneatr minus vēdere q̄ sit cōmunis extimatio vel dicer̄ q plures veniunt.R̄.tho.xxij.q.lxvij. q non nisi de perfectione.

27 ℂ Quid de mercatorib9 q iter se ꝯue niūt vt vnus solus vēdat.R̄. q si hoc faciunt in lesionē reipublice sunt dam nandi ꝑpetuo exilio ꝛ bonis spoliādi. vt.C.de mono.l.vnica. Secus si facerent ꝓpter aliquē finē honestū: q2 liceret de ista materia hēs.s̄.dolus.§.ix. ꝛ j.negociatio.ꝛ.s̄.ars.§.i.

28 ℂ Utrū ille cui datū est aliqd ad vendendū p.x.ꝛ vēdidit p.xij.teneat illa duo restituere dn̄o rei.R̄. q nō.q2 si illa duo sunt vltra iustū p̄ciū tenetur restituere emēti.s3 ea q̄ dixi.s̄.§.vij.si vero nō excessit iustū preciū s3 sua industria habuit sic sibi acqrit. Nec ob.q dat̄ ei certa merces pro labore: q2 illa datur vt inueniat emptorē p.x.ꝛ sic nō tenet necessario restituere. sec9 si daretur sibi simplr̄ vt vēderet: quia tenet̄ vēdere melior p̄cio q̄ pōt: ꝛ totū dare dn̄o: ex quo mercedē h3 pro labore.

29 ℂ Quid de vendēte possessionē vel emēte.j.tales ꝯfines q̄ est plus vel minus q̄ sit dictum.vide.s̄.donatio.§.xl.

30 ℂ Querit̄.de.q.quottidiana vtrū valeat vēditio seu alius ꝯtractus collat9 in alterius arbitriū.R̄. q si est incerta ꝑsona cuius arbitrio cōmittit̄ nō valet.l.si merces.§.i.ff.loc.nisi in casu qñ simpliciter sunt cōmissū in arbitriū boni viri: q2 tūc intelligit̄ in arbitriū iudicis l.vir bonus.ff.iudi.sol. ꝛ sic videt̄ cōmissū in certā ꝑsonā. Si ṽo ꝑsona cui cōmittitur est certa: tūc l3 varia sit opinio.in.l.in emētis.C.de ꝯtē.emp. tñ dic s̄m.d.Lucā de grassis i.l.si quis arbitratu.ff.de ver.ob. q sine substātialia ꝯtus vtputa p̄ciū in venditiōe ꝛ similia. Siue accidētalia: puta venditur seruus si rōes reddiderit ꝛ hm̄ōi committant̄ in arbitriū certe ꝑsone valet ꝯtus si i.le voluerit arbitrari nam sicut substantiale vltime voluntatis potest ferri in arbitriū heredis.l.si sic.ff.de lega.i.ita in ꝯtibus l.seruū filij.§.cuī q ff.de leg.i.ꝛ p hoc videt casus in.l.si libertus iurauerit.ff.de ope.li.vbi valet ꝓmissio liberti facta de opibus ad arbitriū ꝑsone: ꝛ si male arbitrat9 fuerit pōt cogi vt arbitret sicut bon9 vir sic in ꝓposito.q si arbitrari noluerit vl̄ nō pōt: sic nō valebit.§.p̄ciū ista.de emp. ꝛ vē. Si ṽo in ordinis fuerit alter ꝯhētiū si tūc cōmissū sup ꝯtū ꝑficiēdo nō poterit arbitrari. Si ṽo sup ꝯtū ꝑfecto: sic nō expirat ei9 arbitriū: s3 sicut ꝯtus transit ad heredē. ita obligatio de stando. arbitrio dicte ꝑsone s̄m Bar.in.d.l.si quis arbitratu.

31 ℂ Quādo aūt ꝯtus emptionis ꝛ vēditionis rescindat̄: ꝓpter dolū habes.s̄. dolus.§.ix.vel ꝓpter minoritatē precij quādo est citra dimidiū iusti precij: vl̄ propter alias cās vide Hosti.in sū.eo. ti.ꝛ Azo.in sum.C.de rescin.ven. quia parum ad confessores.s3 sufficit quod dictum est.

EMmunitas

vide .j. immunitas.

ENormis

iniuria qñ dicatur.R̄.c.cū illorum.de sen.excō.exēplificat si mēbrū mutilet̄ si effusio sanguinis fit. Et intelligit̄ doc.ibidē qñ effusio ē in abundātia ꝛ de mēbro de quo sanguis de facili nō erit. Item si in ep̄z aut in abbatē vel ꝑlatū seu supiorē sit iniecta manus ista de iniur.§.atrox dr̄ si q vulneret̄. Intellige si vulnus eget medicamine cyrurgie vel emplastrorū seu aliorū medicinaliū: s̄m Monal. Item si quis fustibus ceditur. si in theatro

vel foro sunt in conspectu iudicis verberetur. Itē fm alios si in eccia vel cimiterio: aut dormitorio verberet. ar. de sen. excō. c. cum p ce xvij. q. iiij. quisquis c. § qd aūt. Item si sacerdoti induto vestibus sacerdotalibus. C. de iniur. l. atrocem. Sz breuiter dic q iniuria dr enormis. ¶ Primo ex psona et in iure nō habemus expssum nisi q dcm est in. d. c. cū illoꝝ et in. d. l. atrocē. et insti. de iniur. § atrox. et. ff. e. ti. l. ptor. §. atrocē. vbi dr de magistratu parente et patrono: epo: plato: et sacerdoti induto vt. s. dictū est. ¶ Scdo ex loco: vtputa si i cōspectu ptoris faciat seu plati vt in. d. l. ptor. et in theatro vel foro. vt in. d. §. atrox. et. l. sed est qōnis. in pn. ff. de iniur. ¶ Tertio ex tpe: et hoc est arbitrariū. vtputa ludi vl magne festiuitatis. ¶ Quarto ex re: puta ex vulnere. vnde dicit. l. vulneris magnitudo, atrocitatē facit et nō nunq̄ locus vulneris: veluti oculo pcusso hec ibi. ff. de iniur. ita incipit. ¶ Quito ex mō: vn dicit Pa. in c. cū illoꝝ. de sen. excōmu. q pcussio in eccia vel in platea et excessus notorius dr enormis. d. §. atrox. et q eps nō pōt eum absoluere ex talibus iniurijs notorijs factis ecclesiasticis personis.

1 ¶ Sed qs hēbit arbitrari an sit enormis iniuria. R. q ille q hz absoluere et ligare an sit sue iurisdictionis: vtputa possit eum absoluere vel ne. ar. c. super lris. de rescrip. et. l. si qs ex aliena. ff. de iudi. Sed caueat vbi ius determinaut atrocem ne ipse velit leuē arbitrari: q nō absolueret: sed deciperet. secus vbi ius nō determinat.

Episcopus

grece latine speculator interpretatur: vt dr. xxj. di. c. cleros. et viij. q. prīa q epatū. speculare. n. dz mores et vitā popli sibi subiecti et intendere ad eoꝝ salutē. vn eps hec negligens est in pcō mortali et dr canis ipudicus ij. q. vij. q nec. et dz lectioni et orōni vacare vt in. c. epi ibidē. nec dz hre familiaritatē prauī hominis. vt in. c. puenit eadē cā. et. q. imo pb̄ros: diacōes: clericos boni testimonij dz penes se hre vt in. d. c. eps et. c. cū pastoris. et de cōse. di. i. c. episcopus deo.

2 ¶ Utrū pncipaliter dēat intēdere multiplicationi tpaliū. R. fm Tho. in quol. q nō sz eius ppria et pcipua cura dz esse circa custodiā gregis sibi cōmissi orādo: pdicando. sacra dispensando: et sua vita qd res exigit et rogādo. Pōt tn intendere multiplicationi tpaliuz ad vtilitatē eccle qn oportunitas adest et possit fieri sine dāno spiritualiū notabili alr nō. Alex. āt scda scde ti. de auaricia dicit q eps nō pōt cgregare ad sui intentionē sine eccle sicut rex pōt: sed dz cōuertere res eccle in vsum eccle qd facit paupibus dādo. Rō ē q: rex ad hoc cstitutus est vt subditos in pace teneat et defendat ab aduersarijs: et iō pōt ad hoc cōgregare. nō sic eps sed vt faciat bonum eccle qd facit dādo paupibus facit. xij. q. ij. aur. vn tz Tho. scda scde q. clxxxv. q si bōa ecclastica nō dispēsat in pios vsus sed notabiliter deficit peccat mortalr. Secus si i modico deficiat. Addit tn q si necessitas nō imminet p paupibus q pōt reseruare in futurū vel emere possessiones vt tpe necessitatis prouidere possit. Bona vero patrimonialia pōt tenere ad libitum.

2 ¶ Utrū liceat appetere epatū. R. q nō viij. q. i. q epatū ibi dr locus supior sine quo ppls regi nō pōt. et si ita retineatur atq administret vt decet: tn indecenter appetit. Quobrem otiū sanctum querit grā veritat: negociū iustū suscipit necessitas caritatis quaz sarcinā si nullus iponit pcipiēde atq intuende veritati vacādū est. Si aūt iponitur suscipiēda est pp̄ter caritatis necessitatē. Sed nec sic oio veritatis delectatio deserenda: sed subtrahat illa suauitas: vt nō opp̄mat ista necessitas. hec Aug. ex quo pz q appetit illicite. et qn sit mortale. vide. s. abitio pmo. et oblatus recusatur cū pcō mortali si ē dignus et eque dignus nō est cui debeat dari. Fa. cit similiter ad hoc. c. in scripturis ea. cā. et. q. vide. s. electio. §. xxj.

3 ¶ Quam iurisditionem hēat vide de of.o.p totū: q: ad ɔfessores nō ptinet.

4 ¶ Utrū eps possit ɔcedere auctoritatē nō epis quā ipse hʒ. R. Pa.i.c.accedētibus de exces.prela. q nō ea q̄ spectāt ad ordinē epalem: sicut ordinare: chrismare: ɔsecrare: ɛ fi̅lia. q̄ no.in.c. q̄uis lxviij.di. ɛ in.c.aqua de ɔse.ec.vl alta. Ea vero q̄ spectāt ad dignitatē epalem bene pōt sicut cognoscere de causa matrimoniali iniūgere publicā penitentiā ɔcedere indulgentias: iudicare de clicis ɛ hmōi.vt.xvj.q.ij.visis pter insignia vt visus mitre ɛ pōtificaliū q̄ solus papa ɔcedit ar.c.vt apostolice de pui. li.vj.ea etiā q̄ sunt iurisditionis pōt ɔcedere q̄uis nōdū sit cōsecratus nec sacerdos ẛm eundem Pa.vbi.s̄. post Jo.an.ɛ Cal.vt ibi no.pa.

5 ¶ In qbus potest eps dispensare.vide s̄.Dispensatio § v.

6 ¶ Utrū eps cadat in penam suspensionis aut interdicti R. q nō ex nulla ɔstitutiōe nisi in ipsa de ipsis epis fiat spālis mētio. Silr nec eoꝝ supiores.vt in c.q: piculosum de sen.ex. li.vi. Idem dic de suspensiōe a beneficio a iure posita.vt in.c.si cōpromissarius.§.huiusmodi.de elec.li.vj. Secus de excōicatione.vt no.in.d.c.q: periculosum.

7 ¶ Utrū eps possit dispēsare in pluralitate būficioꝝ. vide.s̄.būficiū.§.xxxviij.

8 ¶ Utrū executiōe deuoluta ad epm pp negligētiā executoris teneat eps seruare formā quā tenebant executores.R. bar.in.l.si puellā C.si mī.ita fu. ali.q sic.ɛ facit tex.in cle.i.de supplē. negli. pla.ɛ qd no.Jo.an.i.c.publico ꝟ elec.

9 ¶ Utrū mortuo epo expiret offm vicarij.R.pa.i.c.i.ne se.va q sic.vt no.gl. in cle.si de pen. Idē vr de officio poris ɔstituti ab abbate mortuo abbate. ar.ex no in.d.cle.si.sec9 si ɔstitutus eēt ab abbate cū caplo.ar.c.ij.de sta. reg.

10 ¶ Eps i sinodo dʒ ɔstituere aliquos idoneos viros p totā diocesiʒ quos dʒ iuramēto astringere ad denūciandū sibi vel p eū misso qcqd ɔpꝑerint fieri ꝑ voluntatē dei ɛ totā xpianitatē qd ptineat ad iurisditionem ecclesiasticā.vt hʒ in.c.eps in sinodo.xxxv.q.vi. ɛ tales appellantur testes sinodales.

11 ¶ Eps pōt cogere religiosos mēdicātes vt vadāt ad pcessiōes.c.nimis praua.de exces.pla. Ex quo tex.dicūt doct. q ex quo phibet eis ne ex leui cā ɔpellant eos ire ad pcessiones seqtur q ex magna ɛ graui cā pn̄t: vtputa nouo introitu epi vel legati vel imminēte peste aut alio flagello: vl in generalibus letanijs q̄ sunt tres dies rogationum.hec no. Pa.in.c dilectus.de of.ct.ord̄ ē verum nisi spāle priuilegiū habeant.

12 ¶ Eps i ecclijs baptismalib9 dʒ ordinare magros q doceāt pueros i studijs lraꝝ libellariūqꝫ artiū assidue vbi necessitas occurrerit.xxxvij di.ꝟ qbusdā.

13 ¶ Eps singulis annis sinodus teneat admonēdo clicos ɔstitutiōes legēdo ɛ laicis pdicando.vi.x.q.i.placuit vt̄ singulis annis si pōt visitet oēs ecclesias monasteria: ɛ hospitalia sibi subiecta.

14 ¶ Eps tenet deputare in ecclesijs cathedralibus ɛ alijs ɔuētualibus viros idoneos ad pdicādū: ɛ ɔfessiōes audiēdū: alr peccat mortalr: silr qñ ipse nō pōt pp amplitudinē diocesis vel alia occupatiōe tenet hēre viros potētes in opere ɛ sermone qui visitent ɛ doceāt vice eorum plebes sibi cōmissas ɛ eis ꝓuideant de sustentatione.vt in.c.inter cetera.de offi.ordi.

15 ¶ Eps debet quos vult ordinare inqrere pmo de etate debita ad illū ordinē.dic vt.j.etas ɛ de litteratura. Nam ordinās subdiaconuʒ vel diaconum q nescit officiū videt peccare mortalr q: prebet ei causam peccandi mortaliter Quantū vo ad illos quos ꝓmouet ad curā aīaꝝ q hēant sciam necessariam de quo.s̄.ɔfessio iiij §.iij.alias peccat mortalr. Item nō pmittat q notarius petat salariū in scribēdo ordinandos: q: ꝓhibitum est.i.q.ij sicut epm intellige ẛm gl ibidē qñ ē salariat9 als pōt accipe aliqd: dūmō eps nō participet in lucro lʒ ɔtrariū teneat glo. ibidem.

16 ¶ Eps pōt querere de titulo beneficij

sit subditi si nō ɔsentit in eū. vt voluit Jede. consilio. xcviij. ꝛ idē dic de quo cunqꝫ alio cuius interest.

17 ¶ Eps ecclesiastica officia nō dꝫ ɔmittere ꝑsonis nec administratione reꝝ ecclesiasticaꝝ. vt in. c. iudicatū est nobis lxxxviij. di. cū. c. se. ſꝫ yconom⁹ dꝫ esse cleric⁹ honeste vite: vt ꝓbat ea. di. ꝑ totū.

18 ¶ Eps in ɔferēdo bñficia dꝫ attēdere vt det dignis aliṫ peccat mortaliter fm Tho. ꝛ Alber. in. iiij. facit qd̄ no. hꝰ. di. c. i sacerdotibus.

19 ¶ Eps in publico debet lineis vti: nisi sit religiosus super indumētis. vt in c. clici officia. de vi. ꝛ hone. cle.

20 ¶ Eps tpe interdicti pōt celebrare: ꝛ celebrari facere vbicūqꝫ ꝛ audire diuina. vt in. c. fi. de priuile. li. vi. Q̄d limita. vt in. c. qd̄ nōnullis. de. ꝑui. s. interdictis exclusis: submissa voce: ianuis clausis: ꝛ cāpanis non pulsatis: ꝛ ipse specialiter nō sit interdictus: vł nō fuerit causa ipsius interdicti.

21 ¶ Eps pōt vbicūqꝫ cuꝫ altari portatili celebrare ꝛ celebrari facere. d. c. fi.

22 ¶ Eps nō seruās canones vel non faciēs seruari est piurus. no. Pa i. c. ego de iureiur. allat gl. in. c. sacerdotes. et ij. q. vij. que dicit. ꝙ a prelato nō seruāte canones pōt recedi sicut ab excōicato recedit ꝛ ꝑcuso. Q̄d intelligit dictus Pa. veꝝ qñ ex ɔtemptu nō seruat nec seruari facit: alias secus.

23 ¶ Utꝝ eps pro ꝑsecutione sui corꝑis possit fugere. Rꝫ ꝙ ꝫ scḿ Tho. scḋa scḋe q. clxxxv. ar. v. ꝙ vbi subd itoꝝ salus exigit ꝑsone ꝑñtiaꝫ nō pōt fugere ꝑpter aliqd̄ dānū tpale vł corporale: imo tenet sicut bonus pastor aiaꝫ ponere ꝑ ouib⁹ suis. Ubi ṽo sufficiēter in absentia ꝑ aliū posset salutı subditoꝝ ꝑuidere: tūc licite posset fugere: nec ē mercenari⁹ tūc. Hoc idē pꝫ in. c. sciscitaris vij. q. i. vbi Inno. i. c. nisi. d̄ renū. ꝛ gl. in. §. hoc ēt tūc obseruandū. vij. q. i.

24 ¶ Epalis dignitas liberat a ɔditione seruili ꝛ abscriptitia liuj. di. si seruus sciente el. ij. ꝛ ēt a curiali fm canonica vt tenet glo. in. d. c. si seruus.

¶ Eps si hꝫ iurisdictionē tempalē in aliquo loco dꝫ ɔstituere iudicē laycū q in cā ꝑcipue criminali faciat iusticia: ꝛ pōt ēt in spāli sup aliquo maleficio delegare vt faciat iusticiā: ꝛ nō efficitur irregularis: dūmō ꝑ suā cōmissionē neqꝫ directe vel indirecte inducet iudici ꝙ debeat penā sanguinis irrogare: sed solū in genere ꝙ faciat iusticiā ꝛ ꝙ si dubitat ɔsulat pitos: iudex aūr esset irregularis. c. literis de excel. pla. Tenet tñ Rodo. ꝙ etiā pōt dicere ꝙ puniat reū fm ꝙ ius vult: dūmō nō exprimat de morte vel de mutilatione vt etiā no. Hug. di. iij c. ois āt lex pñs tñ nō dꝫ esse vindicte sanguinis. vt in. d. c. ex literis. 25

¶ Utꝝ eps peccet mortalr ordinando in ordinatione sua cū interrogat vtꝝ sciat nouū ꝛ vetus testm̄: ꝙ scit. Rꝫ. fm Ricar. in quol. iij. q. xxiij. ꝙ sic. si est ita ignarus ꝙ nesciat in generali mandata de: articulos fidei virtutes: ꝛ vitia etiaꝫ scḋa: qꝛ tūc mentit perniciose. Si ṽo nō ē ita ignarus qn sciat vetus ꝛ nouū testm̄ q̄ntū ad ea q necessariū ē scire plato: ꝛ sine quoꝝ scia nō ꝑcōueniēter exeq officiū suū: tūc nō credit ꝙ peccet mortalr: lꝫ i aliis sit idoctus: qꝛ videt ꝙ ɔsuetudo sic solum velit. 26

¶ Utꝝ religiosus ꝑmotus in episcopū teneat ad obseruantias regulares. Rꝫ. ꝙ sic vide. j. monachus. §. vij. ꝛ religiosus. §. xxxiij. 27

Errare

Errare est aliud ꝑ alio putare. Unde Augu. xxxviij. di. in. c. q̄uis ingt. Q̄uis se extimat scire ꝙ nescit ꝑ ṽo gppe approbat falsuꝫ qd̄ erroris est ꝑp:ij. Ad idē. xxij. q. ij. in gbus. Et ideo in. d. c. quātus dicitur ꝙ non est cōsequens vt ɔtinuo erret quisquis aliquid nescit.

1 ¶ Utrum error sit peccatum. Rꝫ. ꝙ in his que nō pertinent ad regnum dei capescēn. vel nō: sic nō est peccatū aut si est minimū est. vt in. d. c. in quibus.

2 ¶ Errantes nō videntur consentire. l. nihil consensui. ff. de regu. iur. Ratio habetur. j. matrimoniuꝫ. iij. impedimēto. iiij. in princi.

3 ¶ Error iuris an excuset a dolo & consequenter a pena q̄ debet ꝑpter dolum ff. q̄ sic. vide. ṡ. dolus §. i.

4 ¶ Error cōmunis aliquā facit ius ar. xxv. di. c. ecce. ego q̄si in fi. & in. l. barbarius. ff de offi. preto.

5 ¶ Error ē suū quilibet debet corrigere xxiv. q. ix. §. q̄r ergo. & §. seq.

6 ¶ Error q̄n dicatur intollerabilis. R. q̄n aliqd cōtinet vl' in suo genere ē peccatū. vt in. c. venerabilibus § p̄t. ꝺ sen ten. excō li. vi. Uel si ꝯtineat aliqd impossibile. vt in glo c. ꝑ tuas de sen. ex. vel ꝯ̄ ius vel legē: vel excōicet q̄r bonū fecit: puta elemosynam. vide in d̄. glo.

Erubescentia

Erubescentia de bono est peccatū: & filia accidie: & cōtingit quadrupl̄r. ¶ Primo cū erubescit de defectu nature: vt puta q̄r est claudus & hm̄oi: & hec est pcīm si est nimia. lvi di. nasci. & c. nūq̄ erubescamus. ¶ Scdo cum erubescit dicere veritatē: vt p̄dicare: testificari: corrigere. Et hec aliqū est mortal' si nō fac' q̄n tenet de p̄cepto. ¶ Tertio cū erubescit ꝯfiteri mortalia peccata & si omittit propter hoc mortalis est ¶ Quarto cū erubescit ieiunare: orare & hm̄oi. ne dicatur scūs: & hec est pcīm veniale q̄n omittit nō necessaria secus quando necessaria: q̄r mortale.

Etas

Etas determinata regritur in multis necessario a iure ita q̄ non tenet gestum ante.

1 ¶ Et p̄mo in spōsalibus. vij. annoꝝ cōpletoꝝ vt i. c. vnico. ꝺ despō. ipu. li. vi.

2 ¶ In matrimonio vero xij. annoꝝ in femina & xiiij. in masculo. nisi malitia suppleat etatē: q̄d tūc ē q̄n sūt potētes ad coeundū sic vt no. i. d. c. vnico.

3 ¶ In voto religionis seu professione facienda requiri ur. xij. in muliere & xiiij. in masculo cōpletus. vt habet de muliere i. c. cū virꝫ de regula. & in. c. puelle xx. q. i. & in. c. puella. xx. q. ij. de masculo in. c. significatus. de regula. & in. c. i. de regula. li. vi. fallit in casu. de quo. j. Nouicius. §. ii.

4 ¶ In ordinib⁹ capiēdis p̄me tōsure est. vij. annoꝝ cōpletoꝝ. vt in. c. in singulis. lxxvij. di. & etiā trium minoꝝ ordinum vt in. d. c. in singulis. & q̄cūq̄ cōferrēt an p̄dictā etatē nisi religionē intraret suspensus est ipso facto ꝑ annū a collatione eiusdē ordinis de tēp. or. c. nullus li. vi. Acollitat⁹ post. xij. ānuꝫ vt in. d. c. in singulis. Subdiaconat⁹ ē xviij. ann⁹ ichoat⁹. Diacōatus ꝟo. xx. Presbyterat⁹. xxv. vt i cle. generalē. de eta. & quali. or. Si tū ordinet an dictā etatē quis suscepit quidē caracterē ordinis sed nō executionē vsq̄ ad cōpletū tempus vt no. in d cle. generalem nec eps pōt dispēsare vt ibi no.

¶ In bñficijs regularib⁹ in abbatissa §. xxx. annoꝝ ꝯpletoꝝ. sil'r & in priorissa seu matre vel ministra q̄ hꝫ regere monasteriū. vt in. c. indēnitatibus. de elec. li. vi. In abbate. xxv. annoꝝ inceptoꝝ ꝑ. c. cuꝫ in cūctis in. § inferiora. ꝺ elec. vbi regrit' ad q̄libet dignitatem obtinendā requiritur illud tēpus lꝫ nō de abbate sit aliqd specialiter expressum. In prioratu collegiato. i. quod habeat sub se collegiū. xxv. annoꝝ inceptoruꝫ ar. cle. ne in agro. §. ceteꝝ. de sta. regul. In p̄orati. ꝟo nō ꝯuentuali si hꝫ curā aiaꝝ quā hēat per se exercere regritur xxv. annoꝝ inceptoruꝫ quia oportet sit sacerdos. Secus si nō hꝫ ꝑ se exercere tunc sufficit etas. xx. annoꝝ ꝯpletoruꝫ d. §. ceteꝝ. In p̄oratu autē q̄ nō hꝫ curā aiaꝝ regritur etas. xiiij. annoꝝ ꝯpletorū. q̄r opꝫ fit ꝓfessus. c. nullus de elec. li. vi. Et ita tꝫ Pe. in. c. sup inordinata de p̄ben. lꝫ Fed. dicat sufficere etatem vij. annoꝝ cui nō credo: q̄r oꝫ sit professu in religione: vt dictū est in bñficijs secularib⁹ que hñt dignitateꝫ. In epo. xxx annoꝝ ꝯpletoꝝ. c. cum in cunctis. de elec. Inferiora ꝟo epatu regrūt q̄ attigerit. xxv. annū. d. c. cū in cunctis §. inferiora. Et si ecclesia curata ꝯferatur ei q̄ nō attigit. xxv. annū. ipo iure vacat nec eps potest dispēsare. c. lꝫ canō. de elec. li. vi. Sed bene episcopus pōt dispensare in dignitatibus vel ꝑsonatibus curam animaruꝫ nō habentibus

ve.xx.anno cōpleto hēant.c. gñitim' de eta. ⁊ quali.li.vj. In beneficijs ṽo simplicibus sunt opiniones: sed mihi placet opi.Calde.quā sequit̄ P̄a.in.c. sup inordinata de preben.q̄ si benefi/ cium sonat in nomen rectorie vtputa q: est ecclia vel capella p se stans hn̄s ad regimen clericoꝝ:tunc regratur etas xiiij.annoꝝ cōpletoꝝ.vt i.c.c. indecoꝝ de eta.⁊ quali.or.q: qui nescit se rege/ re nec ecclīam. Si ṽo non sonat recto riam sed est beneficiū in ecclīa tunc si regrit maturitatē consilij vt in canoni catu ecclīe cathedralis. Host.⁊ Archi. tenent q̄ regritur etas.xiiij.annoꝝ. q: ante non pōt iura sapientiā tractare si/ cut dicimus in milite volēte testari añ illā etatem.in.l.iz.C.de test.mili. Si ve ro non regrit maturitatem ꝯsilij: tunc vij.annoꝝ est etas.⁊ ista sunt bñficia in multis ecclesijs pro clericis pueris.

6 ¶ In electionibus monialiū regritur etas.xij.annoꝝ cōpletoꝝ:alr̄ nulla ad mittit̄ ad eligendū.vt in.c.idēnitanb' de elec.li.vi.in iuramēto ⁊ testimonio requiritur pubertas.vt no.i.c. paruuli xxij.q.v.⁊ in.c.testes.iiij.q iij.

7 ¶ In testamētis ⁊ multis alijs q̄ omit to:q: ad nos nihil regrit̄ pubertas: in electiōe sepulture regrit̄ q̄ ad ānos pu bertatis pueniat.ar.c.iz.de sepul.li.vj.

8 ¶ Quō cognoscet̄ qñ requirit̄ etas cō pleta qñ de mēte ignorat̄ statuentis vl̄ disponentis. Rn̄dit Bar.in l. si cui.ff. de leg.i.q̄ qñ etas profert̄ in genitiuo regritur q̄ cōpleta sit:in ablatiuo cum p:epōne in.sufficit sit inchoata:sine p̄/ positione regrit̄ ꝯpleta cle.i.de se.pol. in accusatiuo cum ṽbo significante rē perfectā vt p:epō.p vel cum futuro cō iunctum regritur cōpleta.l.non putabā ⁊.l.si in annos.ff.de condi.⁊ demon.si ne tali ṽbo si de fauore agitur: sufficit inchoasset si de odio:regritur ꝯpletus l.ad rēpublicam.ff.de mu.⁊ ho. In ac cusatiuo cū p:epōne ad sufficit inchoa ri.l.filium.ff.ad treb.

Uagatio mentis est filia accidie: q: pp te dium boni op̄is euagat̄ varia cogitan do vt ipm̄ tedium euitet: ⁊ hec inducit ad multiloquiū ⁊ vaniloquium. ⁊ audiē dum noua: ⁊ facit instabilem in loco q̄ tūc sunt mortalia cū sit predicta cōtra aliquod p:eceptum: alr̄ veniale. hec ex scō Tho.sa se.q.xxxv. In oratione ā an sit peccatum. vide oratio.§.x.

Euang[illegible]n legēs sacer dos vtiur stola sicut diaconus.xxiij.di.ec clesiastica Euangeliū non sedendo vel genuflexo:sed stādo audire debemus. de conse.dist.i.apostolica.

Eucharistia idest bona gr̄a ab eu qđ est bonū ⁊ caris gr̄a.⁊ sic noīat̄ sz q̄ continet realiter xp̄m qui est pleun gr̄a sm̄ ṽo qđ est signum rememorati uum passionis xp̄i que fuit sacm̄ vel d̄r sacrificium: sm̄ āt q̄ est signum de/ monstratiuū vnitatis ecclīe cū hoīes aggregant̄ p ipsam d̄r cōio: p:out ↄo est p̄figuratiuū diuine fruitionis q̄ est in patria d̄r viaticum: q: p:ebet nobis viā pueniendi ad illāz: vel q: dat̄ tn̄ in seuntibus de hac vita ad ipsum xp̄m. vnum tn̄ est sacm̄ in quo sunt tria.s. spēs visibilis corpus xp̄i verum: ⁊ cor pus xp̄i misticum.s.ecclīa: ⁊ sm̄ q̄ dic Hug ¶ Primū est signū secūdi ⁊ ter tij. ¶ Scdm̄ est res ⁊ signū ⁊ cā tertij. ¶ Tertiū est res secundi ⁊ veritas p̄i mi.de quo de cele.mis.in.c.cum Mar the.§.distinguendum est.

1 ¶ Que ē mā debita huius sacri. R̄. q̄ panis triticeus ⁊ vinū vitis. vsus.n.hu ius sacri est refectio q̄ ad sui integrita/ tem cibū ⁊ potum regrit. Significatio ēt eius est duplex. Una passio xp̄i in q̄ sanguis fuit separatus a corpore. Alia est cibatio corporis ⁊ aīe. ⁊ propterea pp ꝯuenientiā vsus ⁊ significationis duplex materia exigebatur.

2 ¶ Utꝝ possit confici de pane farris ⁊ spelte vel siliginis. R̄. lz aliqui dixerint q̄ sic.tn̄ tn̄ tene q̄ non pōt confici nisi in pane triticeo.i.frumenti sm̄ Scho. in.iiij.di.xj.⁊ cōiter theologos.

Utrum in pasta facta de tritico possit confici. R. secundum Scho. vbi. s. quod non.

Utrum possit confici in pane corrupto. quod non quando tanta est corruptio quod panis est solummodo: sicut quando continuitas soluitur sapor: et alia accidentia mutantur secus esset aliqua dispositio solum ad corruptionem quam declarat aliqua immutatio saporis [illegible] potest confici.

Utrum in azimo [illegible] confici. R. Scho. vbi. s. quod multo probabilius est quod non sed peccat: et iudicio meo grauiter qui ex tali nam conficit scienter sine que preparat ille autem qui conficit ignoranter: licet non conficeret tamen non est idolatra secundum Scho. vbi. s. nec idolatrare facit quia quam in se est materiam esse idoneam et ab alijs adorandam supponit.

6 Utrum possit confici in pane fermentato. R. secundum Scho in. iiij. dist. xj. quod sic. et tex. est in. c. litteras de cele. missa. et in. c. in sacramento. de conse. di. ij. sed grauiter peccat latinus si celebrat in fermentato. et vt dicit Scho. forte etiam grecus grauiter peccat propter multa que adducit ibidem: sed maxime quia christus in azimo consecrauit.

7 Utrum possit confici in pane facto de aqua rosea vel endiuie et huiusmodi. R. quidam theologi in. iiij. di. xj. tenent quod non potest confici de pane facto ex quocumque alio liquore: sed oportet sit factus de aqua vera: aliter vere panis non esset. Alij autem theologi tenent quod potest conficere quia aqua ipsa non retinet vt maneat in specie propria: immo mutatur in materiam aliam: sed ego credo quod non potest quia christus confecit in pane facto ex aqua naturali: et sic fuit.

8 Utrum si grana alterius generis admisceantur cum tritico possit confici. R. secundum communiter theologos in. iiij. dist. xj. quod si admixtio sit predominans vel equalis est virtus in vtroque miscibilium quod non potest confici quia mutatur species et cognoscitur ex colore precipue et sapore. Accidentia enim magnam partem conferunt ad cognoscendum quod quid est primo de anima. secus si non est equalis admixtio: quia confici potest.

9 Circa materiam vini queritur vtrum possit confici de alio vino quam de vino vitis. R. secundum communiter doc. in. iiij. di. xj. quod non et ratio potissima quia sic christus instituit. in. xxij.

Utrum possit confici in aceto. R. Inno. 10 de officio misse dicit quod sic: sed secundum theologos maxime Ri. in. iiij. dist. xi. dic quod non potest quia vinum et acetum differunt secundum philosophum. viij. methaphisice sicut viuum et mortuum. in vino tamen secundum Ri. vbi. s. et communiter alios quod accedit ad acedinem manente tamen adhuc forma substantiali vini potest confici. Idem dic quando putrescit perfecta putrefactione que redire non potest ad complexionem vini quod non potest confici. si vero sit in via ad corruptionem potest confici. similiter si vino sit cum sapore vinoso sapor aromaticus vel ponticus: vel acerbus ex minus perfecta digestione vini.

Utrum in agresto possit confici. R. quod non 11 quia nihil recipit speciem nisi sit in termino sue generationis: et ideo non est vinum.

Utrum in musto possit confici R. quod sic 12 si est expressum extra vuam sed non in eo quod adhuc continetur in vua matura. ar. de conse. di. ij. c. didicimus. et c. se. et hec est verior opinio: quia sic non est sub specie potabili sed potius edibili.

Utrum possit confici in pusca seu in aqua 13 vinata seu in aqua superfusa super acinos vuarum postquam vinum est expressum aut in aqua rubea in qua lotus est pannus vino rubeo tinctus. R. secundum communiter doc. quod non quando tollit vinum vini aqua addita. facit de conse. di. ij. c. cum omne et de cele mis. c. perniciosus.

Quid si aqua equaliter misceatur vino 14 R. Ri. vbi. s. quod aut fit secundum quantitatem equalem molis: aut secundum proportionem equalem virtutis. Primo modo non tollit speciem vini quia est magis actiuum quam aqua: nec tamen vinum posset cito in sui naturam aquam conuertere: et ideo sola vini substantia transsubstantiaretur in sanguinem. Secundo modo generatur tertia natura ex duobus que nec est vinum nec aqua: sed non statim quia natura non operatur in instanti quamuis eorum terminus fiunt in instanti: et ideo tamen cito posset sacerdos conficere post talem appositionem quod illud quod fuit ibi vinum cum adhuc non esset transmutatum ad compositionem nature tertie conuerteretur in sanguinem christi. Si tamen antequam proferret verba consecrationis esset ter-

tis natura ꝯstituta nō posset ꝯfici san-
guis xp̄i:q: sp̄es cōponentiū ex qb⁹ p
essentiaȝ cōstituit vinū in cōposito nō
remanēt s̄m essentias nisi forte dimi-
nute vel s̄m qd q̄d dico ꝑpter opinio
nē illoꝝ q dicūt eas manere incomple
tas. Aduerte ꝙ licet vt dcm̄ possit ꝯfici
in materia panis vl̄ vini qsi admixto
vl̄,corruptio nō tollit virtutē ipsoꝝ tn̄
peccat q sine necessitate ꝯficit preterq̄
in pāe triticeo puro ⁊ icorrupto:silr in
vino nō acetoso ⁊ purificato ꝑꝑ ureue
rentiā sacramēti s̄ȝ oēs doc i.iiij.di.xi.

15 ℂ Utrū debeat aq̄ admisceri in vino
calicis.R̷.ꝙ sic.c.lr̄as.ꝺ cele miſ. ⁊ de
ꝯse.di ij.c.i.⁊ c.oē crimē.⁊ q̄re h̄,vide
ibidē ⁊ in.c.cum marthe.de cele. miſ.

16 ℂ Sed nūquid sufficit ꝙ fuerit appo
sita in dolio.R̷.scd̄s Bo in iiij.dist.xi.
ꝙ nō s̄ȝ tūc dȝ apponi qn̄ sacra miste
ria inchoant etiā si alias fuisset posita.

17 ℂ Quid si omittatur.R̷. ꝙ nihilomi-
nus ꝯficit ꝺ ꝯse.di.ij.scriptura. s̄ȝ pec-
cat mortalr̄ q scienter eaȝ nō apponit
ar.c litteras de cele.missa q vero omit
tit ex negligētia ex hoc ꝙ habuit dili-
gētiā semiplenā peccat vēialr̄. s̄ȝ q̄uis
ꝙ quātū istud sacr̄m ꝑcellit alia sacra
⁊ opa tm̄ in eo magis q̄ȝ in alijs nego
cijs ꝑpōderat negligentia s̄m scm̄ bo.
iiij.di.xi. Si aūt omisit ex negligentia
eo ꝙ nullā diligentiam adhibuit mor
taliter peccauit secundū Alex.

18 ℂ Que aqua dȝ apponi.R̷. ꝙ sola aq̄
naturaliū.c.i.qnadā de cele. missaruȝ.

19 ℂ In quāta quātitate.R̷.ꝙ l̄ȝ aliq ca
nonistē alr̄ dicāt.tn̄ dic ꝙ modica aq̄
dȝ apponi marie si vinū ē debile vt sic
ꝯuertat i vinū s̄ȝ ꝑbabilioꝛē opinionē
ꝙ eē nō posse nisi eēt modica apposi
tio.alr̄ si apponeret i tāta quātitate ꝙ
solueret̄ sp̄es vini n̄ ꝯficeret̄ vt dcm̄ ē.

20 ℂ Quid fiedū i illis ptibus vbi vinū
hr̄i nō pōt R.ꝙ papa pōt dispensare
vt sine sanguine corpus xp̄i ꝯficerent
ne ꝑpt defectū sacri incurrerēt maxi
mū dānū cum corpus nō fit sine san-
guine in hostia.⁊ ideo papam adeūt.

21 ℂ Circa formaȝ huius sacri querit̄ q̄
sit forma trāssbationis panis.R̷. ꝙ est
ista. Hoc est enim corpus meū sacit.c.
cū marthe.§.credim⁹ de cele.missaꝝ.

22 ℂ Utrū hec ꝯiūctio.enim sit de s̄ba for
me R̷.ꝙ nō s̄ȝ ponit̄ ibi ad denotādū
ordinē cōsecrationis ad vsuȝ materie
ꝯsecrate.q tn̄ nō ē de necessitate sacri.
vnde nec ꝯiunctio silr̄:scietēr tn̄ omitti
nō dȝ vbi vsus ecclie illius antiquus.
hȝ.Scdm̄ vero .Sco.in iiij.di.viij li.
enī ibi ponit̄ ad ꝯiungēdū ne.s.verba
forme sine ꝑcedētib⁹ ꝓferantur. Ideo
credo mortalr̄ peccarent qui scienter
omitterēt tā in ꝯsecratiōe panis q̄ȝ vi
ni.q: ita hȝ vsus gn̄alis ecclie romāe.

23 ℂ Quid demōstrat si hoc ꝓnomē de
mōstratiuū.R̷.mihi placet opinio Ri
car de sancto victore li de trini ꝙ ibi
sit demōstratio mixta.s ptim ad sensū
⁊ ptim ad intellectū sub hoc sensu illud
i qd̄ hoc transsbabit̄ ē corpus meū:q:
sicut ista ꝑpositio eēt vera ⁊ magis ꝓ
pria si demōstrādo cibū diceret hoc ē
corpus meū.s.illud in qd̄ iste cibus est
trāsmutādus est corpus meū qn̄ virtu-
te eius in ꝯplationis termino ille cibus
fieret corpus meū. Sic in ꝓposito. q:
ibi virtute s̄boꝝ i cōplemēto ⁊ termi
no ipsius oꝺis pāis sit verū corp⁹ xp̄i
alij tn̄ alr̄ dīt vide i.iiij.snīaꝝ.di.viij.

24 ℂ Utrū p̄sbyter dicēs solūmō ꝑfata
s̄ba sup pane ꝯsecret.R̷.s̄ȝ Sco.i.iiij.
di.viij ꝙ nō rō q: dicēdo.hoc est cor-
pus meum nō referī ad corp⁹ xp̄i.⁊ iō
l̄ȝ,nō sint alia s̄ba de substantia forme
q̄ȝ predicta tn̄ de necessitate reqrit̄ vt
exp̄māt̄ aliq̄ s̄ba ex qbus ꝑfata forma
solūmō determinet̄ ad corpus xp̄i sicut
sit cū dr̄:fiat dilectissimi dn̄i nostri ie-
su xp̄i qui hodie ⁊c.aliter nihil fieret ⁊
hoc tene q̄uis q̄dā teneāt ꝯtrariū ē male.

25 ℂ Utrū sacerdos possit q̄ātāciūq; mās
panis virtute ꝑfatoꝝ s̄boꝝ trāssubstā
tiare in corpus xp̄i.R̷.s̄ȝ Alex.i.iiij.tra
ctatu de eucharistia ꝙ nō sed solūmō
illā quātitatē q̄ rōabiliter pōt sumi a fi
delib⁹:q: sicut itentio dn̄i dantis formā
ꝯficiēdi fuit vt sumeret̄ qd̄ patet cū di
cit.accipite ⁊ comedite sic est intentio

eccłie ⁊ h3 esse cuiuslibet sacerdotis ꝯfi ciēdi. vt sumat in vsu3 sacri ipsicite vł explicite ⁊ iō si intenderet cōsecrare to tū panē q̄ ē in foro q̄ nō ꝯformaret in tētionē suā intētioni ecclesie. sic nō ꝯfi ceret nō ex defectu virtutis ṽboꝝ q̄ vna vice posset ꝯficere tot hostias q̄ suffi ceret toti mūdo si eēt necessitas ecclie sed ꝓpter defectū intētōis illius q̄ hoc sacr̄3 ītitruit q̄ nō intendit in ludibrio vel stulticia fiat ꝯsecratio s3 ꝓ vtilitate ecclie gn̄alis vł ꝑticularis. ⁊ sic patet q̄ō multo min⁹ ꝯsecrat q̄ ꝯficit ad vri sionē veneficia ⁊ hmōi. ⁊ l3 Tho. in iiij. di. xi. teneat q̄ imo ꝯficit nō cures sed tene q̄. s̄. dixi. vt l3. S. Bo. in iiij. di. x. ⁊ pe ca. di. ⁊ multi alij cōis etiā opinio Tho possit sustineri s3 q̄ etiā Ricar. ea. di. sustinet si intelligat q̄ ꝯfi ciens int̄ dat pmo ꝯficere l3 ꝯsequēter ad veneficia: s3 pma magis videt rōna bilis ⁊ iō tene eam.

26 ¶ Utꝝ sacerdos virtute ṽboꝝ ꝓlato rū possit vnā p̄tē ipsi⁹ hostie, ꝯsecrare sine alia hostia ꝯtinua remanente. R̄. s3. Ri. i. iiij. di. x. q̄ sic si intēderet deter minare ad alterā p̄tē puta dexterā, vel a tali signo citra. q̄ ṽba nō operantur nisi sup illā mām ad quā ꝓcise fert in tētio ꝯsecrātis: sec⁹ eēt si intētio ꝯsecrā tis nō eēt determinata magis ad vnā p̄tē q̄ ad aliā sed in vago: quia tūc si nō intēderet nisi medietatē ꝯsecrare so lum nulla ps esset consecrata: q̄ reales opatōes nō sunt circa singularia vaga: s3 circa determinata. ⁊ iō oportet q̄ in tētio ad quā sequitur realis determinatio aliqd determinatū ⁊ determinate respi ciat. ⁊ ex p̄dictis soluitur alia questio d̄ sacerdote. q̄ h3. xx. hostias ⁊ ex illis nō intēdit ꝯsecrare nisi xviij. q̄ nullā ꝯsecrat nisi intentio sua se determinet determinate ad q̄s vult. xviij. Secus si credens q̄ sint solū. xx ⁊ sunt. xxij. tn̄ intendit ꝯsecrare qcqd ē aū ipsu3 sic oēs sunt consecrate. Itē p3 q̄ hostie in altari ex obliuione reseruate ⁊ gutta vi ni in pede calicis ⁊ hmōi nō consecrā tur quonia3 ad eas nō refertur inten tio conficientis.

27 ¶ Quid si sacerdos accepit̄ pluribus hostijs ꝯsecrādis qn̄ venit ad actū cō secratiōis nō aduertit nisi ad eā quā h3 i manu. R̄. s3 Frā. de Ma3. in iiij. di. xij. q̄d̄ dicūt q̄ nō sunt alie ꝯsecra te. s3 tū dic. cū Sco. q̄ oēs sunt ꝯsecra te. q̄ nō reqrit̄ de necessitate ītētio ac tualis. s3 virtualis que fuit qn̄ ꝓlatas hostias accepit. vt eas cōsecraret.

28 ¶ Circa formā vini ꝯsecrandi q̄rit̄ q̄ sit. R̄. q̄ hec. s. Hic ē enim calix sanguinis mei noui ⁊ eterni testi q̄ ꝓ vobis ⁊ ꝓ multis effundet in remissionē peccato rū hec quotiēscūq3 feceritis i mei memo riā facietis. vt i. d. ÿ ex eo no. vij. S. Bo i. iiij. di. viij. ⁊ multi doctores ibi dē tenēt q̄ solū d̄ sb̄a forme ꝓducte sūt ista verba. hic ex calix sanguinis, mei. alia ṽo sequētia nō sūt d̄ sb̄a. s3 ꝑtinēt ad ornatū. ⁊ ad ostēdēdū vsū vł digni tatē ibi accipite ⁊ bibite ⁊c. aut effectū vt ibi noui ⁊ eīni ⁊c. Alij tenēt vt scūs Tho. in iiij. q. lxxviij. q̄ oia sunt de sb̄a forme vsq3 hec q̄tiēscūq3 ⁊c. s3 Sco ca. di. viij. dicit q̄ cū nō sit nobis traditū ꝓ certo an ad formā sb̄alē ꝑtineāt ali qua ṽba post h. sanguinis mei iō ꝑicu losū est asserere q̄ ꝓcise sit in illis ver bis ex q̄ sufficiēs auctoritas nō habet ⁊ ideo oia dic vsq3 ad hec quotiēscūq3 ⁊c. ac si essent de substātia forme l3 cōi ter doc. concordent cū beato Bo.

29 ¶ Nota q̄ q̄ dici. s̄. in ꝯsecratiōe pāis debēt sīr dici de vini ꝯsecratione.

30 ¶ Siłr de ꝓlatione ṽboꝝ aut corru pta aut diminuta: aut addita dic vt. s̄. dcm̄ est de baptismo. Baptismus. ij. §. xv. cum duobus se.

31 ¶ Circa ꝯuersionē q̄ fit in hoc sacro ꝑ virtutē ṽboꝝ ꝓlatoꝝ est firmit̄ tenē dū q̄ sb̄a panis s3 totā suā mām ⁊ for mā existēs actu trāssb̄at in totū corpus xp̄i actu existēs ita q̄ mā i mā3. ⁊ for ma i formā. s. cō porēā trāssb̄at solis ac cidētib⁹ remanētib⁹. sm̄. S. Bo. ⁊ Ri. ⁊ Pe. in iiij. di. xi. ⁊. S. Tho in. iij. q. lxxv. Sed sm̄ Sco. in. iiij. distin. xi. sb̄i nō ē ꝯuersio, sb̄e i sb̄am q̄tum ad esse

substantiale. simpliciter: sꝫ q̄tuꝫ ad esse hic. q꞉ corpori xp̄i nō acqrit simpliciter esse: sꝫ esse hic. s. sub spē panis vn̄ acqrit nouā p̄ntiā nō amittēdo antiquā. panis vero desinit esse ibi nō acqrendo aliquā p̄ntiā alibi. vn̄ lꝫ illa desitio panis s̄m se ɔsiderata sit anihilatio: ipsa tn̄ ɔuersio nullo mō ē anihilatio: quia eius terminus nō est nihil: sꝫ noua p̄ntia corporis xp̄i sub spē pāis. Dec sco. ꝛ idē dico d̄ sba vini q̄ trāssbat̄ i sanguinē xp̄i. ita q̄ panis i corpus ꝛ vinū in sanguinē purū virtute vboꝝ trāssbatur nō in aliqd alīud: sꝫ q꞉ corpus non est sine sanguine ꝛ ceteris humoribus suis nec sāguis sine corpore ꝛ venis ꝛ neruis suis iō in hostia ē corpus xp̄i p̄ trāssbationē. ꝛ sanguis eius p̄ ɔcomitātiā eius ꝛ diffusus est in corpore ꝛ iō vbicūq̄ est corpus xp̄i ibi ē sanguis eiꝰ. Aīa vero ē ibi rōne ɔiunctiōis cū corpore cui inseparabiliter est coniuncta. Quātitas aūt ꝛ alia accidētia sunt ibi rōne inseparationis a corpore. Diuinitas vero rōne vnionis diuine cū humana natura. Similiter in calice vinū trāssubstantiatur in sanguinē solūꝫ virtute trāssubstātiatiōis: sed quia sanguis nō est ibi effusus: sed in venis. iō est ibi etiā corpus xp̄i p̄ ɔcomitantiaꝫ ꝛc vt dictū est in corpore. ꝛ ad hoc facit. e. firmiter. §. vna de sum. trin. ꝛ fi. ca. ꝛ. e. in qnadā de ce. miss. Et hec oīa sunt in instāti cōpleta ɔfone vboꝝ vel virtute assistēte virtutis forme p̄latate. ē totuꝫ corpus xp̄i ita in tota hostia q̄d ē et i q̄libet eiꝰ p̄te in q̄ saluat rō totius qn̄ .n. fit totū hō generis nō ē maior rō q̄ vnā p̄s ɔuertat̄ i vnā p̄tē q̄ꝫ in aliaꝫ ita tenet cōiter. est ēt corpꝰ xp̄i sub hostia q̄tū sed nō mō quātitatiuo. q꞉ lꝫ sit ibi corpus q̄tū nō tn̄ cōpat̄ ad spēs vt q̄tū sicut q̄uis sit ibi claꝝ. nō tn̄ vtitur claritate sua illuminādo mediū ita q̄uis sit q̄tus nō vtit̄ quātitate sua occupādo locū: sicut deus pōt facere vt lꝫ sit ignis n̄ exercēdo cōbustiōis actū. Est ēt corpus xp̄i sb̄ hoc sacro. seu sub spē nō localiter ꝓprie loquēdo: q꞉ esse localiter ꝓpre est esse dimensiue sine cōmēsuratiue. Est tn̄ corpus xp̄i i loco spēi. Et ex hoc seqt̄ q̄ corpus xp̄i est in pluribus locis simul s̄m esse sacrale. q꞉ vere ꝛ realiter ɔtinet̄ sub diuersis spēbus que sunt in diuersis altaribus. est etiaꝫ in hoc sacro corpus xp̄i imobile localiter ꝛ p̄ se loquēdo. lꝫ sit mobile per accidens s. ad motuꝫ hostie sicut anima mouet̄ ad motū corporis. vnde p̄ accidens mouetur ad motū hostie ꝛ quiescit ad quietem alie hostie. Item mouetur sursuꝫ ꝛ deorsum simul ꝛ semel ad motū diuersarum hostiaruꝫ: hec ex Ricar. m. iiij distin. x.

C Sed nūquid vertitur corpus xp̄i ī 32 sa hostia sicut mota mouet̄. R. Ricar. vbi. s̄. q̄ nō q꞉ lꝫ partes ordinē habeāt in ipso corpore absolute nō tn̄ p̄ cōparationē ad speciē. Unde nō potest dici q̄ pedes habeat in vna parte hostie caput in alia ꝛ sic de ceteris mēbris quia omnes partes sunt simul sub qualibet parte hostie.

C Utrū fracta hostia vl̄ passa aliqd cor 33 pus xp̄i patiatur. sicut mota mouet̄. R. q̄ nō: quia mutatio ꝛ passio, inouaret in christo aliqd absolutū sed motus localis nihil secūdū Pe. distin. x.

C Est etiaꝫ corpus xp̄i penitus inuisi 34 bile oculo corpali s̄m Ric. ꝛ Sco. di. x. q꞉ nō p̄t videri nec p̄ nām. nec p̄ gloriam. nec p̄ miraculū oculo corporali sicut nec existētia substantie spiritualis in loco ad cuius instar corpus xp̄i ē sb̄ sacro. q̄uis q̄tū est ibi p̄ns ꝛ p̄ se rōne sbe ꝛ quātitas nō est ibi nisi p̄ ɔcomitantiā. vnde s̄m Ricar. vbi. s̄. si aliqn̄ apparet ibi spēs pueri vl̄ frustrū carnis nō est corpus xp̄i. Maiores eni sunt dimēsiones corporis xp̄i q̄ꝫ ille q̄ ibi apparent: ꝛ si ibi vere appet corpus xp̄i nō apparet vt sub sacro. vn̄ dicit Rica. ibidē q̄ illa apparentia paruuli que aliqn̄ ibi visa ē. vel describit̄ in imaginatione vel in sensu cōi videntis. vel et si ē realiter ex̄ nō credo q̄ ille dimēsiones fundent̄ in dimēsionibꝰ spēi panis: lꝫ tūc appareant: vn̄ spēs sc̄ti sub qua cō

tinetur corpus christi latet sub illa figura que apparet:nulla immutatiõe facta circa sp̃as. ⁊ ↄfundit̃ tñ ipa spẽs qbus(dã) accidẽtib⁹ carnis vel pueri q nõ sunt ꝓpe accidẽtia corpis xp̃i. vel linamẽta.

35 ¶ Est tñ corpus xp̃i visibile sub sacro ſm Sco. vbi. s. p naturã oĩ intellectui nõ allegato sensib⁹ ĩ itelligẽdo:siue an gl̃i:siue aĩe separate. Ricar. tñ vbi. s. tꝫ q nõ p naturã:sed tñ per gloriã:nõ solum in verbo:sed etiã in ꝓprio genere.

36 ¶ Est corp⁹ ẽt xp̃i sub hoc sacro itãgibile ĩmediate ab alio:sicut nec substantia spũalis tãgit̃ a loco:vñ quantũcũqꝫ aliqa speciẽ penetraret christi corpus tangere non posset. ſm Ricar. vbi. s.

37 ¶ Sũt autẽ in hoc sacro accidẽtia sine subiecto ꝓmo. s. sine sb̃a ↄtute diuina. Itẽ sicut spẽs sacramẽtales retinẽt esse q hẽbãt pus ex virtute diuina sic ⁊ agere. Vñ pñt exteriora corpa ⁊ sensus ĩmutare. nõ pñt tñ alia in sac̃ꝫ cõuertere. qꝺ nõ fit sine ꝟbo vñ aq̃ modica posita in sacro calicis lꝫ ſꝫ aliquos ↄuertat̃ in vinũ ⁊ hoc virtute spẽrum illaꝝ. nõ tñ in vinũ qꝺ sit vinũ ſꝫ speciẽ: sed est vinũ ſm mãm tãtũ sicut caro ſm speciẽ ↄuertit̃ ĩ carnẽ ſm mãꝫ. Vel dic q ibi forma substãtialis aque nõ soluĩt sed alterat. q2 mutatur color ⁊ sapor ⁊ odor ⁊ sensus percipit ꝓprietates vini. ⁊ ideo quãtũꝫ ad sensum cõuertĩt in vinũ nũq̃ tñ in sac̃m hoc ex sancto Bona. in. iiij. dist. xij.

38 ¶ Quid cũ accidẽtia sb̃ qb⁹ ẽ corp⁹ xp̃i in sacro corrũpunt̃. R̃. q accidẽtia illa aliquãdo ĩmutant̃ ex pte q̃ntitatis sicut cũ diuidit̃ panis vel vinũ in multas ptes. ⁊ tũc si in ipsis ptibus nõ põt saluari nã panis vel vini desinit corpus xp̃i sub ipsis eẽ. Similr dic de ĩmutatiõe ex pte qualitatis. vt cũ ita ĩmutantur color sapor. ⁊ odor. ⁊ alie q̃litates panis ⁊ vini q nullo modo pt cõpati nã panis ⁊ vini q nõ manet corp⁹ xp̃i sub sacro secus si corruptio accidẽtium vel qualitatis aut quãtitatis nõ sufficit ad corruptionẽ panis ⁊ vini. q2 sic nõ desinit esse ibi corpus xp̃i. vel sanguis sub sacramento. Aduerte tñ circa corruptionẽ que est respectu admixtionis alterius liquoris q2 si est vinũ ⁊ addit̃ in maiori quãtitate vel eq̃li sic soluit totaliter ⁊ tollit ↄtinuitatẽ speciei cũ ad oẽs eius dimẽsiones pueniat:⁊ sic incipit q̃ ad actũ eẽ aliꝺ nouũ vinũ ⁊ sanguis ibi desinit eẽ ſꝫ gius xp̃i. credo tñ q si additũ nõ sit notabilit̃ excedẽs ꝓpter dubiũ sit tutius vti toto illo liquore tanq̃ sacro. si vero additũ sit minoris quantitatis sic nõ desinit eẽ ibi sanguis xp̃i:nisi sub illis ptibus ad q̃s puenit vinũ additũ:q cũ discerni non possint sit̃ toto illo liq̃re vtẽm⁹ vt tãq̃ sacro. ⁊ idẽ dic de alio liq̃re addito.

39 ¶ Utrũ desinente esse eucharistia sub illis accidẽtib⁹ redeat sb̃a cõposita. R̃. ſm Sco. in. iiij. di. xij. post reprobationẽ multoꝝ modoꝝ dictoꝝ q sic redit sb̃a cõposita cui talia accidẽtia cõueniunt quã etiã afficiũt. ⁊ hoc in istãti corruptionis ⁊ imediate a deo. ¶ Prima pars huius sententie probat̃. q2 deus statuit illas species manere sine subiecto tñ ĩ eucharistia:ergo statuit q nõ stante eucharistia nõ sint accidentia sine subiecto:⁊ p ↄsequẽs in istãti illius corruptionis sit aliqua sb̃a. ¶ Secũda pars pbat̃. q2 si redit aliqua substantia nõ ẽ alia q̃ illa q̃ põt illis accidẽtibus affici:q2 alia sb̃a nõ esset eoꝝ capax. ¶ Tertia pars. s. q nõ redit nisi immediate a deo. pꝫ q2 nullum aliud agens hoc agere posset. hec Sco.

40 ¶ Utrũ species sacramẽtales possint nutrir̃. R̃. vt pꝫ ex supradictis sicut possunt ↄuerti in cineres vel in vermes ⁊ hmõi sic p eãdẽ ratiõnẽ possunt cõuerti in corpus humanum.

Eucharistia Secundo circa ministrũ queritur quis põt ↄficere istud sacramẽtum. R̃. q solus presbiter põt ↄsecrare corpus ⁊ sanguinem domini nostri iesu christi. xxv. di. ꝑlectis ⁊ de sum. trini. ⁊ fi. ca. firmiter. §. vna. hoc sequitur Theo. in. iiij. distin. xiij.

¶ Quid si quis credat se ꝑsbiterũ esse ⁊

impedimētū qđ in ipo sumente. est vl malā eius dispositionē caret effectu ꝛ fructu ipsius sacri q est spiritualis man ducatio hoc est spūaliter incorporari corpori mistico p fidē ꝛ caritatē: vel magis icorporari p argumētū fidei ꝛ caritatis que manducatio nō conue nit indigne suscipientibus.

5 ¶ Utrū vere in hoc sacro xps mādu ceť. R. ſm Ricar. in. iiij. di. ix. q est in sūptione huius sacramēti quedā man ducatio carnalis. qua comestū masti cat. ꝛ in stomachū traijcit. ꝛ postea di gerit: ꝛ vltio in substātiē mādūcantis conuertitur. ꝛ sic vere manducat illa spēs sub q̄ realiter ptinet verū corpus christi. Est ꝛ alia manducatio scralis qua corpus christi vere realiter sub il lis spēbus panis contentū sumitur: sꝫ sic sumptū corporalr non masticať. ꝛ si spēs sic in ore masticent q p dige stionē ibi factā nō corrūpat i eis for ma ppria: sꝫ descendāt i formā ppriā in stomachū dscēdit ꝛ corp⁹ xpi i sto machū p descēsuꝫ spēi sub q̄ ptinet: ꝛ tā diu ibi manet corp⁹ xpi q̄ diu i ea dē spē forma ppria spērum saluatur Si aūt species panis tantū in ore masticet q per digestionē in ore icēz corrūpatur forma ppria in eis ꝛ non descēdat in stomachū: tūc nec corpus xpi descēdit in stomachū. ꝛ sic intelli git illud de ꝯse. di. ij. c. tribus in glo. in fi. cuꝫ dr̄ q̄ cito spēs dētibus atteri tur tā cito in celū rapit corp⁹ xpi. Ad de nī ꝫ sciū Bo. in. iiij. di ix. q cū cor pus christi maneat sub illis speciebus q̄diu illa species sit habilis ad refe ctionem humanā: quia ad hoc est sta tuta ꝛ ad hoc ordinať. ꝛ hoc habeat cuꝫ est extra stomachū ꝛ in stomacho q: ibi reficit: ꝛ tam diu ibi corpus xpi moreť donec refectiōis opatio cōplea tur. ideo si qs euomat illas: euomit cor pus xpi: ꝛ si species pñt discerni ab ali is debēt sumi cum reuerentia ꝛ crema ri: ꝛ cineres iuxta altare recondi. vt in c. si p negligētiā de cōse. di. ij. Si autē species ille trāscāt p stomachū idigeste

ppter aliquā infirmitatē: tūc sunt ex p priatē refectionis ꝛ iō si vadant in secessuꝫ nō ē ibi corpus dñi. ꝛ hāc opi nionē sanct⁹ Bo. vbi. s. dicit pbabilē. ꝛ placet cū qua cōuenit Ricar. vbi. s.

6 ¶ Quis pōt idonee suscipere sacrm eucharistie. R. Pe. aureo. in. iiij. di. ix. q. ij. q idoneus susceptor ē sīþō viator adultus: fidelr: mēte pditus. Ieiunus deuotus apparitione miraculosa non phibitus sine ꝯscia peccati mortalis legitime ꝯfessus i ꝯuersatiōe crimine nō notatus corpore mūdus a ministro idoneo tpe debito ꝛ recta intentione sumpt⁹. vbi. xv. notanda cōmemorať.

7 ¶ Primo dicit hō: q: lꝫ angeli bea ti mādūcēt xpm i sua specie ingtūꝫ ei vniunt i fruitiōe caritatis pfecte ꝛ visio ne manifesta. nō tñ ptigit eis spūaliter mādūcař hoc sacrꝫ qđ ē p fidē crede re i xpꝫ cū volūtate sumēdi hoc sacrꝫ.

8 ¶ Utrū brutum possit sumere corpus xpi sacralíter. R. vt. s. patuit q non.

9 ¶ Sed numqd sumus comedit illas spēs trāsibit corp⁹ xpi in eius vētrꝫ. R. S. Bo. in. iiij. di. xiij qdā dixerūt q sic p rōneꝫ supdictā. Sꝫ alijs vr̄ q non: q: xps nō ē sub illo sacro nisi catenus q̄tenus ē ordinabilis ad vsuꝫ humanū i. ad mādūcationē. sꝫ sicut q̄ cito mus rodit ita. ꝛ tā cito ihabile facit: ꝛ sacrꝫ esse desinit. Et hec ē opinio cōmunior ꝫ m scīm Bo. ꝛ magis pia. ꝛ sic patet q solis hoībus debet dari nō brutis: vel qbuscūqꝫ etiā āgelis: q: illusio ect.

10 ¶ Secūdo dicit viator: q: nulli mor tuo debet dari ꝛ si petit illusio est.

11 ¶ Tertio dicit adultus: quia lꝫ greci antiquit⁹ pueris darēt vt de ꝯse. di. ij. puuli. tamen sacramentalr sumere nō pñt. q: nō vtunť sacro. vt sacro: sed vt cōi cibo ppter carētiam discretionis. ¶ Sed qñ ē etas debita. R. aureolus vbi. s. q relīquēdū ē arbitrio boni vi ri. Et iō dico q tūc est etas debita. qñ pueri hñt vsuꝫ rōis q pñt ꝯcipe deuo tionē hui⁹ sacri ꝛ discernere ꝛ diiudica re corp⁹ xpi ꝛ reueri ab a lio cibo saltē ex aliorū instructiōe: qđ pōt esse in. x.

vel saltē in.vij.anno.vñ si apparerēt in eis tūc signa discretionis ⁊ reuerentie pñt sumere fʒ Tho in.iiij. di.ix. imo debēt saltē semel in āno sūere.vñ tenēt ad hoc eos idncere q eoꝝ hñt curā.

12 ¶ Quarto dicit fidelis:q: nulli infideli dʒ dari imo nec ifidel pt sumere sacra liter ēt nō hēat īcētionē sumēdi ipʒ vt sacrʒ ecclie:ī; ipse non credat.

13 ¶ Sed nūqd cathecumīnis dēat dari fʒ aure.vbi.s. q non.q: nō sunt de fa. in ha chrūsti per baptismum.

14 ¶ Quito dicit mēte ꝑdatus. vñ ūmo macis ⁊ amentibus nō dʒ dari distingūt tñ aureo vbi.s.aut talis amēs nūq habuit vsū rōis.⁊ tali ñ dʒ dari.aut aliqñ hūit vsū rōis.Et tūc sbdi stigunt q aut ostēdut signa deuotiōis extra.sic pōt cōicare: aut nō ꝑtendit signa deuotiōis ⁊ tūc recurrēdū est ad tps pteritū q: si ante insaniā petit ⁊ deuotiōez ad ipsum habuit pōt dari ⁊ dʒ in articulo mortis:si nō timet de piculo euomendi.vel alterius irreuerentie vt hēt in.c.is q.xxvi.q.vi.si vero nullā deuotionē ad ipsum hūit tpe sanitatis nec eū petijt debito tpe nullo mō eisdʒ dari. Idē dic de demoniacis fm ꝑfatam distinctionē fm Tho.in.iiij.dist.ix in iij.p.q lxxx.amētib⁹ vero q hñt dilucida interualla pōt dari tñ qñ hñt vsūʒ rōnis fm aureo.ꝑdictū vbi.s. Multo fortius pōt dari illis q largo mō dñr amētes.s.q hñt debilē vsum rōnis dūmō possit aliquam deuotionem huius sacramenti concipere.

15 ¶ Sexto dicit ieiun⁹ nā qcūqʒ aliqd comestibile vel potabile post mediaʒ noctē sūpsit nullo mō pt cōicare fine digessetit sine nō ꝯ ꝯse.di.ij.c.liquido vij.q i nihil de cele.miss.c.ex pte. Excipit casus īfirmitat⁹ q: si de eoꝝ piculo mortis dubitat ēt p⁹ cibū sunt cōicādi ne sine cōiōe decedāt de ꝯse.di.i.ꝑsbyter nec ob.c.sacra de ꝯse.di.i.q: abrogatū est.⁊ de hoc vide.j.missa.§.iiij.q.v.vi.⁊ viij.cū tribus se.

16 ¶ Septimo dicit deuotis.Nā sicut q cibū corporalē nō pōt digerere vl masticare nō est aptus manducare ipsum sic q deuotiōeʒ nō hʒ nō est dignus cōicare de ꝯse dist.ii.c.illo.⁊.c.tribus gradibus.vñ.S.Bo.in.iiij di.xij maiorē ingt efficatiā recipit hō i vna missa vl mādncare cū bona ꝑparatione q̄ī in multis si se nō ꝑparet diligenter.

17 ¶ Octauo dicit apparitiōe miraculo q sa nō ꝓhibitus. Nam si apparet in forma pueri vel hōiō nō dʒ sumere fʒ ꝑfatū Aureo.vbi.s.q: nō apparʒ sb specie ꝯuenienti humane refectioni dicit tñ.S.tho i.iij.par.q.lxxvj q ꝯuilēdū esset presbytero q iterato corpus ⁊ sanguinē dñi ꝯsecraret ⁊ sumeret sed ego nō credo q: q fiūt miraculose nō sunt sub legibus.l.nā ad ea ff.de le.⁊ etiā q: ver silr posset ēt in alia ꝯsecratione sic apparere:⁊ sic eēt ꝓcessus in infinitū.

18 ¶ Nono dicit sine ꝯsciā peccati mortal. Nā suscipiēs cū ꝯsciā peccati mortalis peccat mortalr fʒ Aureo.vbi.s.⁊ cōiter oēs lʒ si ꝯsciāʒ nō hʒ de mortali lʒ sit in mortali pcō nō peccat mortalr fʒ Aureo vbi.s.nisi sit ignorātia crassa vel affectata q: debitā diligentiā de cōmissis nō adhibuit Landul. in.iiij. di.ix.dicit q diligētia debita est qñ facit illa q prudēs facit de re quaʒ vellet studiosissime ⁊ examinare ⁊ Sco in iiij.di.ix.dicit q tenet gs se examinare fm diligentiā nře fragilitati possibilē. Addit tñ Aure.q qñ qs dolet de pteritis peccatis mortalibus ꝯmissis ⁊ hʒ ꝓpositū nō peccādi ⁊ deuotōʒ ad sacrʒ q pōt ꝑsumere q non sit in mortali.

19 ¶ Utrū ꝑsbyter peccet mortalr dādo ei quē scit in peccato mortali ꝯstitutuʒ fʒ fm Ry.in.iiij.di ix q si talis nō petit sibi dari sic peccat sibi dando.si ꝟo petit ⁊ tunc distingue aut est notorius peccator:⁊ sic peccat si ei dat q: hʒ ꝯ ipsū legitimam exceptionē. Aut nō est notorius q̄uis possit ꝓbari p duos testes vel tres ⁊ si petit in occulto dʒ ei denegare q: hʒ legitimā exceptionem ꝯ eū ⁊ moneat ne petat in publico vt habetur de ꝯse.di.ij ne ꝓhibea quod petit si ꝟo petit publice tūc si est sacer

dos exêneus nõ dz sibi dare qr legitim
hz cãm de ɔſe.dĩ.ij.tribus ſi aũt eſt ſa
cerdos ppriue prochialis ſic dz ſibi da
re qr nullã hz exceptionẽ quã i publi
co poſſit obicere ꝟ oĩ ind.o.c.ſi ſacer
dos. Nec ob. ꝙ ſit maius peccatũ ſu
mere cũ peccato mortali ꝗ̃ īfamari qr
ſacerdo: i miniſtrãn corpus xpi peius
eſt peccare mortali infamãdo iniuſte
peccato:ẽ occultũ ꝗ̃ ꝙ ille mortaliter
peccet qr nullus dz mortale committe
re vt aliũ a mortali liberet. Peccator
eñ occultus ſʒ ſcm̃ Tho iij p q.lxxx.
potius dz eligere īfamari ꝗ̃ idigne ad
menſam xpi accedere. Et ꝟ credo ver
qñ qs indigne accedit ſ.cũ mala volũ
tate puta qr nõ penitet de pcis ſecus
eẽt ꝟ idigne ſumẽte qr ñẽ ɔfeſſus ꝟ ꝗ̃
dic vt.ſ.euchariſtia ij ꝭ v.ꝛ.j.ꝭ.xxiij.

20 ¶ Sed nũqd eſſet minꝰ malũ dare
tali hoſtiã nõ ɔſecratã vel nõ ɔſecra
re ꝛ ſic ſumere. R. ꝙ nõ vt pʒ in.c. de
hoie de ce miſ. Jo.dꝛ p:orſus gdẽ fal
ſa remedia ſunt abicieda que ſunt ve
ris periculis grauiora ibidem.

21 ¶ Quid ſi ſolũ ſit ſuſpectus de crie
mortali. R. ꝙ ſi ſuſpitõ ſit violẽta ꝛ no
toria dicẽdũ eſt ſicut de eo quẽ ſcio in
mortali ſm ꝙ.ſ.dciñ ẽ:alſ nõ elicit.i.
q.i.c.ij.ꝛ.iu i gl ꝛ.xxiij.q.i.dixit dñs.

22 ¶ Utꝛ exiſtẽs in peccato mortali pec
cet vidẽdo corpus xpi. R. ꝙ nõ dũmõ
cũ humilitate ꝛ reuerẽtia videat. Si
militer nõ peccat tãgens eſt neceſſita
te puta qr cecidit in terrã ꝛ hmõi ſm
ſcm Bo ꝛ ſcm̃ tho.iii.iiij di.ix.

23 ¶ Quid de illo q lʒ nõ ſit vere in pec
cato mortali tñ ſm ɔſciam ſcrupulo
ſam ſe exiſtimat eſſe. R. ꝙ peccat mor
taliter niſi eã deponat qr qcqd fit ɔtra
ɔſciãz edificat ad gehennã vñ niſi ſit
ex pbabili ɔiectura dz deponi vt in.c.
ingſitioni de ſen ex.qꝛ vt dẽ in.c. nõ
ſoluʒ de regul.iu.vi.decet ꝛ expedit vt
ɔſcie puritan nõ deſit iudiciũ rõnis
ne dum ſpũalis pfectus quert ſalutis
diſpendium incurratur hec ibi.

24 ¶ Decimo addit legitime ɔfeſſus qr
quẽticũqȝ doleret de peccato ɔmiſſo

non ſufficeret vt digne ſumat ſed oꝫ le
gitime confiteaꝛ aliter peccat mortalr
niſi vt eſt dictũ.ſ. Euchariſtia.ii.ꝭ.v.
Tenet tamẽ Aurcol.vbi.ſ.ꝙ ſacerdos
parrochialis q nõ hʒ aliũ ſacerdotẽ
ꝛ religioſus in via cum ſocio nõ ſacer
dote ꝙ pñt celebrare cũ ɔtritiõe ꝛ cũ
pꝓpoſito ɔfitẽdi ex quo nõ hʒ cui ɔfi
teaꝛ qr religioſus nõ põt ex ſuã ordi
nẽ ɔfiteri in religiõe minoꝝ. Quod la
mito tñ vez qñ ſine alioꝝ admiratio
ne deſiſtere nõ põt aut qr tenet celebra
re. Idẽ dicas ꝟ eoq volẽs cõicaꝛ corã
ſacerdote celebrãte recolit aliqd mor
tale nõ ɔfeſſum legit me ꝙ põt cõica
re cũ ɔtritione ꝛ pꝓpoſito ɔfitẽdi qñ
ſine admiratõe ꝛ aliquali nota nõ poſ
ſet deſiſtere qn cõicatet nec hʒ aut tps
aut ſacerdotẽ cum quo ɔfiteri poſſit.

¶ Undecimo dicit in ɔuerſatiõe cri 25
mine nõ notatus vñ hiſtriõibus ꝛ hu
iuſmodi nõ dz dari.de ɔſe.di ii.p di
lectione dꝛ puto nec maieſtati diuine
nec euãgelice diſcipline cõgruere tam
turpi ꝛ infami ɔtagione tedeſ vñ ſm
gl.ibidẽ nec talibus nec cinediſqȝ infa
mi notorio manifeſte dãda eſt eucha
riſtia. Si ñi reuertanẽ ad dñm eis cõ
munio ꝛ recõciliatio nõ negaẽ vt ibi
dẽ dꝛ in c.ſe. Non eſt ñi intelligẽdũ
ſic vt ſtatim debeat ei dari euchariſtia
ſicut fit a multis ꝛ male ſʒ pꝓpter reue
rẽtiã ſacri dz differri vſqȝ poſt pactã
pniãz quam publice debet facere niſi
articulis neceſſitatis vel pietatis aliqñ
in caſu aliter fieri pſuadeaꝛ.

¶ Utrũ ſit dãda euchariſtia ſuſpẽdẽ 26
dis vel decapitãdis p ſuis maleficus
R. ꝙ ſic ſi peniteãt ꝛ pure ɔfiteant vꝫ
cupiãt ɔfiteri ſi poſſent qr nec eucha
riſtia nec ſepultura eſt eis deneganda
ꝛ miſſa p eis põt celebrari ꝛ oblatio
nes offerri.xxvi.q.vij c.aꝛꝛ vl.ꝛ di.50
penitẽtes.ꝛ xiij.q.ij p obeũtibus imo
hodie in cle.i.de pe.ꝛ re.pcipit officia
libus ꝙ eis admiſtraꝛ pmittãt ſi penit.

¶ Quid de excõicatis interdictis ſcẽ 27
maticis ꝛ hmõi. R. ꝙ nullo mõ dz eis
dari. Addit corpe mũdus.ſ. ab ea im

immūdicia que tolli pōt aliter nō tollen
do ſʒ Aureo vbi.ſ. peccat grauiter cū
tali immūdicia ſumēdo eucharistiam.
Sed immūdicia q̄ tolli nō pōt puta le-
pra fluxus ſanguinis vl' ſeminis ⁊ alia
infirmitas nō impedit ſumptionē eu
charistie ſʒ bñ celebratione miſſe ſm
q̄ dcm̄ ē.§ eo pōre viciatus.

28 ¶ Utrū nocturna pollutio īpediat ſū-
ptionē hui⁹ ſacri.ℜ.vt colligo ex.S.
Bo in iiii.di.xii ⁊ Aureo vbi.ſ.⁊ eſt
cōis opi.q̄ aut pollutio puenit ex cau
ſa peccati mortalis certa vl' probabili
puta ex crapula vel mo oſa cog tatōe
⁊ hmōi ⁊ ſic neceſſario tenet abſtine-
re alr peccaret mortalr vt colligit in
c.nō eſt.vi.di.⁊ eſt ar in.c qſqs xiij.
q i.q3 lʒ ipſa pollutio ſm ſe nō poſſit
eſſe peccatū mortale habet tñ pecca-
tū mortale annexū ratione ſue cauſe
Iſtud ego limito verū niſi p̄ miſſā ſu
mat aut celebret cōterat de peccato et
neceſſitas vel ſcandalū cogat ad cele-
brādum vel ſumēdū nō peccabit. Si
ne neceſſitate tñ nō credo ēt conſeſſus
poſſit ſine peccato ſumere vel celebra
re ſed bene ſine mortali pcō ſm Jo.
de ſaxo in ſūma.⁊ Pe.de pal. in.iiii.
aut pollutio pueniat cā que eſt pctm̄
veniale tñ pbabiliter ⁊ ſic nō impedit
neceſſario ſed de ꝯgruo niſi potio' cā
vrgeat ſm Ri.in.iiii.⁊ ſm Tho i.iii.
part.q.lxxx peccat vēialr ſi ſine cauſa
neceſſaria cōicet vl' celebret niſi i duo
bus caſibus ſm pdictū Jo.¶ Prim⁹
qñ eſt dies feſtiuꝰ in quo eſt ꝯſuetum
cōicare.¶ Secūdus qñ timeret ſcan
dalū niſi celebraret puta q2 ali⁹ nō eſt
vl' eſt plat⁹ g ꝯſueuit celebrare ⁊ hmōi
Silr dico de illa q̄ puenit ex illuſione
diabolica ⁊ hec pꝑter duo.¶ Primū
pꝑter immūdiciā corpis ¶ Secūdum
pꝑter euagationē mentis ſiue inepti-
tudines, Idē dic qñ puenit ex cā que
nullū eſt pctm̄ q̄ de ꝯgruo dʒ abſtine-
re.In hoc caſu ſanctus Bo. vbi.ſ. ⁊
bñ diſtinguit dicēs q̄ aut ſentit inqui
natōnē illā inclinaſſe multū aiaʒ ⁊ ſic
ꝯſulēdū eſt q̄ faciat reuerētiaʒ ſacro ⁊
abſtineat. Si aūt ſentiat magis expe-
dire nām ⁊ viteriꝰ deuotio vel ſolēni
tas vel aliud qd̄ multū recōpenſet ꝑu
ta caritas alterius q cogeret celebrar
in mortali vel cōpaſſio aiaꝝ ⁊ hmōi
ad ſumēdū vel celebrādū trahat tunc
arbitror dicit ipſum ſine remorſu con
ſciētie accedere poſſe. Aut pollutio p
uenit ex diabolica tētatione vt puta qñ
cū maiori deuotiōe diſponit celebrare
aut rōe ſolēnitatis ⁊ hmōi cui⁹ pollut
ſicut de illo legit in collatōibus pʒ q
ſemp hāc patiebatur in feſtis qñ erat
cōicaturus cui decretum fuit vt cōicar
ret ⁊ ſic ceſſauit talis illuſio: ⁊ ſic non
debet abſtinere.

¶ Sed p quātū tpꝰ dʒ abſtinere ℜ. 29
q̄ p .xxiiii.horas ſm Alb ⁊ ſcm̄ tho.
Sed Pe.de pal.limitat vez cū acci-
dit citra mediā noctē ſʒ ſi aū mediaʒ
noctē accideret abſtinere nō tenet niſi
qñ pueniat ex cauſa mortalis peccati.

¶ Quid de coitu ꝯiugali ℜ credo di- 30
ſtinguendū ſore vt de pollutōe noctur
na niſi q̄ pōt eſſe q̄ exigens peccaret
mortaliter ⁊ tñ reddēs iniuitus nō pec
caret ⁊ ſic ſoli in exigente caderet p
hibitio nō in reddēte ⁊.c.ois hō de cō
ſe di.ij.⁊.xxxiij.q iiij.ſciatis debet intel
ligi de ꝯſilio in coitu in quo nō eſt pec
catū vl' ſaltē ſolū veniale. Credo tñ q̄
exigēs nō digne ſuſcipiat ſed p xxiiij.
horas ad min⁹ dʒ abſtinere d bono ꝯſi
lio ñ d ꝑcepto vt no i gl.i.d c.ois ⁊ ſe
quit Pe.d pa.⁊ tho.i iiij.pte.q.lxxx.

¶ Utꝝ menſtruata vl' mulier poſt par 31
tū immediate debet abſtinere ℜ.q̄ nō
de neceſſitate ſi tñ ex reuerentia abſti-
net nō peccat diſt.v.c.ad eius ⁊ de pu
ri.poſt par.c i.dūmō cōicet ſm inſti-
tutionē eccleſie in.c ois de pe.⁊ re.

¶ Utrū ſomniū homicidij vl' alteri⁹ 32
pci mortalis īpediat ſumptionē hmōi
ſacri.ℜ.q̄ hmōi ſōnia.nō i ducūt pol
lutionē corporis nec tantā deſtractōes
mētis ſicut, ſomniū ſornicationis ꝑp
intentionis delectatōis ⁊ iō nō īpedit.
Si tñ ſomniū homicidij pueniat ex cā
q̄ ē mortale pcm̄ īpedit ſūptionē ſacri

⁊ de sac cōe scdm Tho. ī iij. part. q. lxxx. ītellige nisi prius cōterat ⁊ ↄfiteatur.

34 ¶ Tertio decio dicit a ministro ido neo. s. sacerdote de ↄse. disti. ij. puenit. nā nullus tāgere dz ēt diaconus nisi in necessitate vt si cāu caderet ī terrā vel aliq̄ alio casu. lxiij. di. diacones. Verū est q̄ diacon⁹ cum presbyter est sessus. vel aīs ipotēs ⁊ necessitas cogit d iussu psbyteri pōt dispēsare vel etiā sine iussu qñ iussus expectari nō pt vt no. Hug in d. c. diaconus aliq̄ etiā tenent vt no. Pa. in. c. quāto de ↄsue. q̄ etiā laicus pōt administrare iper ecessitatia articuli mortis qñ nec sacerdes vl dia con⁹ adest allegat. §. vez. xxij. di. Item alij tenēt q̄ in tali necessitate mori⁹ lz p se eucharistiā assumere nec ob. c. si. xxiij. q. i. q; loqt̄ d hēticis a qb⁹ nō lz accipe lz in. Pa. in ↄnū. s. q̄ nō lz nisi sacerdoti administrare ⁊ credo sit secu rior opi. quia in tali necessitate constitu tuto dicitur crede ⁊ manducasti.

35 ¶ Sed an debeat a pprio sacerdote solū sumi. R. q̄ pōt sumi a pprio epo ⁊ archipsbytero de off. archip. l. c. iij. ⁊ a pprio sacerdote ⁊ ab hñte licentiam ab eis caueat religiosus cuia si mini strat excōmunicationem icurrit vt di cit. j. excōmunicatio. v. casu. xij.

36 ¶ Quartodecio dicit tpe debito: q: q̄ ad celebrationē misse reqrit dies ⁊ nō nox. vt. j. missa. § xl. Quo vo ad alios cōicare volētes nō inueni quin possit oi hora recipi dūmō sint ieiuni verū est q̄ mane diei est ↄgruētior hora. Itē q̄ nō omittat qn sumat saltē sel ī ano in pascha q: ad hoc tenet̄ qlibȝ fidel̄ post q̄ ad annos discretōis puenit nisi ex aliq̄ rōnabili cā ad tpa d ↄsilio ppri ↄfessoris duxerit abstinēdū vt i. d. c. ois alr peccat mortalr. Q d ai gdā volue rūt intelligere pcise de die pasce nō bñ senserūt vñ papa Eugeni⁹ declarauit ad remouēdas ābiguitates q̄ sufficit q̄ suscipiat in die totus sancta ⁊ vlteri us vsq; ad dñicā p⁹ pasca imediate se quētē iclusiue qñ magis sue deuotiōi videbit expedire ⁊ sic satisfacit pcepto credo q̄ magis artāt q̄ ad pueros sub pēa mortalis pci hñtes curā puerorū vt ad hoc sacramētū eos iducāt tpe pa sce q̄ ipe cū ignorāna eos excuset saltē vsq; ad tpa. xiiij. an. vl circa itē tpe de bito. s. vt solū sel in die cōicet scdm scdm Tho i. iiij. di. xij. ar. d ↄse. di. i. sufficiē plu ries aūt mō lz nisi vt dr. j. d. sacerdote i ti missa. § xlv. Itē dic tpe debito vt. s. nō vadat statim ad sumēdū postq̄ est cōfessus q in multis fuit peccans ⁊ ma gnis s; dz plures ↄfiteri pri⁹ ⁊ ofensi bus ⁊ ieiunijs se odorisq; reddere ar. de pe di. i. nō sufficit ⁊. c. in actōe.

37 ¶ Sed nūqd videt rōnabil cā ab su mēdi cū qs dicit se odia hre aliquē. R. q̄ nō nec aliud pcm mortale q: tenet desistere ⁊ pteri ⁊ ↄfiteri ⁊ cōicare alr nō cōicās saltē sel i ano excōicād⁹ est de ↄse. di ij si gamitat d. c. ois.

38 ¶ Utrū liceat q̄tidie sumer. R. s; scdm Bo. in iiij di. xij. q̄ q̄uis ē ex pte sacri cui⁹ virt⁹ ē hoib⁹ salutaris vtile ē hoi bus ipsū q̄tidie suscipe facit. c. si quoti enscunq; de ↄse di. ij. s; ex pte sumētis in quo reqrit vt magna deuotiōe ⁊ re uerētia ad h sacrm accedat aliqñ expe dit q̄tidie sumere ⁊ laudabilr qñ quo tidie. se pparatū inuenit ⁊ hoc voluit di cere Aug. de ↄse. di. ij c nō iste. Sic vi ue ingt vt merearis quotidie accipere Sed multotiēs in plibus hoibus hut⁹ deuotōis ipedimēta occurrūt pp ī dis positionē corpis vl aie nō est vtile oi bus ad hoc sacrm quotidie accedere s; tm qñ se pparatū inuenit q: maiorē effi catiā recepit hō in vna missa vl medu catiōe cu bona pparatiōe q̄ i multis si se nō pparat diligēter. ⁊ iō si quis cogno scat expimētalr q̄ ex frequēti sūptione huius sacri feruor caritatis augeat in eo ⁊ reuerēna ad sacrm nō minuitur quotidie dz cōicare vl saltē freqnt. Si autē sentiat p multā freqntationē q̄ reuerētia minuit ⁊ feruor nō crescit dz interdū abstinere vt postea cuȝ maiori reuerētia ⁊ deuotiōe accedat.

39 ¶ Quintodecimo dicit recta intētiōe s. vt p ipȝ viuamus xpo p caritate; amo

rẽ ⁊ muniantur ꝯ diaboli tẽtatiões.

40 ¶ Utrũ debeat dari ad accipiendum aliqđ experimentũ. R. q̃ nõ.ij.q.v.cõsuluisti ⁊ de pur.ca.ex tuaꝫ. Nec ob.ẽ. si pe ꝯtingit.ij.q.v.q: illud abrogatũ ẽ: vñ nec ꝓpter purgatõeꝫ īfamie vl ꝓp aliud tpale dꝫ dari vel sumi.

41 ¶ Addo xvi.in sũptiõe fm Durañ. vt.s.sumat discrete ⁊ lẽnit dẽtibus anterioribus terat ⁊ lingua moleat ne aliqua pars eius dẽtibus inhereat.

42 ¶ Addo ⁊.xvij.fm eundẽ Durañ.s. vt non stati post cõioneꜭ expuat ꝓpter reuerentiã sacri:ne si aliq̃ pars sacri inhesisset dẽtibus expui ꝯtingeret. Item vt non statim vadat ad maducãdũ alium cibum. Unñ dꝫ eẽ aliq̃ mora ⁊ tãta q̃ ille spẽs sint ꝯsumpte vel alterate ꝓpter reuerentiã sacri. Uñ dꝫ saltẽ aliq̃s ofones ꝑtatas dicẽ añq̃ aliquẽ cibũ sũmat nõ regñt tñ tale spaciũ sicut vř i c.trib⁹.d.ꝯse.di.ij.q: illđ abrogatũ est.

43 ¶ Quid si euomat. R. q̃ si ꝑ ebrietatẽ vel voracitatẽ euomerit laicus.xl. dies dꝫ penitere.c.si q̃s ꝑ ebrietatem de ꝯse.di.ii.clici vl religiosi ꝑ.lxx. epi ꝯo ꝑ.xc.si vo ꝑ ifirmitatẽ euomerit ꝑ.lxx. dies penitere dꝫ d.c.si q̃s ꝑ ebrietatẽ.

44 ¶ Utr̃ act⁹ ꝯiugal sit ꝓhibit⁹ post cõionẽ. R. q̃ nõ q̃ ad reddentẽ q̃renetur ad hoc sꝫ q̃ ad exigentẽ ẽ ꝓhibitũ eodẽ die. non tñ peccat. mortalr si exigit sed solũ veniali fm Alber.

Eucharistia

Eucharistia aut circa efficatiã sacramenti huius quero quis sit eius effect⁹. R. ꝫ scḿ Bo.in.iiij.di.xij.⁊ cõir alios q̃ primo ꝯfertur grã cũ virtute caritatis oẽm eni effectũ quẽ facit cib⁹ ⁊ potus q̃ntũ ad vitã corporalẽ facit hoc sacramẽtũ ad vitã spũalem Jo.vi. Caro mea vere est cib⁹. Unde reficit spũalr qđ sine grã eẽ nõ pt ⁊ ꝯfert grã cũ virtute caritatis q: iste pañis nõ ẽ simpliciter panis sꝫ ꝯiūctus cũ diuinitate ⁊ iđ est sicut carbo igni vnitus ⁊ amor nõ est occiosus. Ideo ꝑ hoc sacrm̃ q̃ntũ ẽ dẽ sui virtute nõ tñ habit⁹ grẽ ⁊ virtutu ꝯfert sꝫ et exercitat in actũ. Et iđ aia spũaliter reficit. Et ꝑ hoc declarat:⁊ q̃ admodo inebriat a dulcedine bonitat diuine. ¶ Scđo virtutes augẽtur sicut ꝑ cibũ corp⁹ augmẽtat. ¶ Tertio pcã venialia remittũtur sicut ꝑ cibũ corp⁹ restauratur qđ q̃tidie deꝑđitur. Uñ remittũtur pcã venialia q̃ minuũt caritatẽ:⁊ plura ⁊ pauciora fm q̃ hõ magl vel min⁹ se disponit. ¶ Quarto remittitur etiã mortale:q̃. ctiã in mortali nõ hꝫ ꝯsciam ipsius nec affectũ. Uñ reuerẽter accedens quãuis antea de eo non fuerit ꝯtritus ꝯsequitur grãꝫ caritatis q̃ ꝯtritionẽ pficit ⁊ remissionẽ pcĩ. immo nedũ valet sumenti sed etiam offerenti:⁊ illis ꝓ q̃bus offertur ad remissionem pene debite suis peccatis fm deuotionẽ maiorẽ vel minorẽ. Aduerte tñ hic fm Pe.in.iiij.di.ix. q̃ si quis fecit debitã diligentiã q̃uis sit in mortali ignorãs non peccat sed meret ⁊ ei valet ad remissionẽ peccatoꝝ. Si vo fecit diligẽtiam nõ debitã sed fm suaꝫ fragilitatẽ quantũ potuit sic non meretur nec etiã peccat. Si aũt nõ adhibuit diligẽtiã possibilẽ humane fragilitati:sed fuit negligẽs in discutiẽdo ⁊ sic peccat mortaliter sumẽdo si ẽ in mortali q̃uis ignorãs qđ limitat Ri.iiiij.di.ix. quando si adhibuisset diligẽtiã sꝫ humanã fragilitatẽ peccati mortalis recordatus fuisset. ¶ Quinto ꝓseruatur hõ a peccatis q: spũaliter roboratur. vnde Inn inq̃t: Eucharistia liberat a malo conseruat in bono:delet venialia ⁊ cauet mortalia huius etiaꝫ virtute sacri fiturrs augẽtur eius grãrum fructus exuberat.

¶ Utr̃ in oib⁹ hẽat efficaciã suã. R. q̃ non si oportet. ¶ Primo istũ cibũ ab alijs discernere ꝑ fidẽ. ¶ Secũdo hospitiũ ꝓparere ꝑ sui ꝓbationem.

¶ Tertio in hospitio ꝓparato recipere cum honere ⁊ deuotione: ꝓmum ⁊ fꝫ no.pře Corinth.xi.ñ diudicãs ⁊ ꝓbet anten. ⁊ q: multi hoc non faciunt iđ sbecilles infirmi ⁊ dormiunt multi.

¶ Utrũ incurrat culpã mortalẽ q nõ recipit effectũ huius sacri. R. scḿ Bo.

in.iiij.di.xij.q; l; vir.iustus ex quadã corruptiõe vl' distractiõe nõ pparãdo se debite nullã vel modicam reponet efficatiã.nõ tñ icurrit culpã mortalem secus aūt de illo q nõ suscipit effectuʒ huiꝰ sacri qr idigne accedit s. exñs in mortali ⁊ hmõi q: sic mortalr peccat.

3 ¶ Utrũ istud scr̃m hẽat efficatiam in aliq̃ q est in pcõ mortali. R̃. sc̃m Bo. vbi.s. q; l; nõ sit artãda dei largitas qn aliqñ faciat ⁊ possit facere ois cul pe remissionẽ:tñ f̃m tot: cõe ⁊ gñale rõnez institutiõis huiꝰ sacri:q: sic da tũ est i cibuʒ illis q sunt de corpe mi stico xp̃i ⁊ omnes tales hñt caritatez iõ nõ h; efficatiaʒ in eo q est in pecca to mortali sed in solis istis.

4 ¶ Utrũ venialia pcã ipediãt effectuʒ huius sacramẽti.R̃.f̃m Tho in.iiij.q. lxxix.q; nõ loquẽdo de venialibꝰ put sunt pterita.Sed put sunt in actu nõ ipediunt ex toto s; in pte.Nã sicut di ctuʒ est effectus huius sacri est nõ solũ adeptio habitualis gr̃e ⁊ caritatis:s; etiaʒ q̃dã refectio actualis sp̃ualis dul cedis q̃ q̃dẽ ipediť si aliq̃s accedat ad hoc sacr̃m mẽte distracta p pcã vẽia lia:nõ autez totaliter augmẽtum sp̃ũ alis grãe ⁊ caritatis.

5 ¶ Utrũ hẽat maiorẽ efficatiã in sum ptiõ: pluriuʒ hostiaʒ sũ q̃ in vna.R̃. f̃m Tho.vbi.s. q; nõ: q: l; sacerdos i vna missa ɔsecret plures hostias nõ tñ mul iplicat effectus huius sacri qr nõ ẽ nisi vnũ nec ẽ plus virtutꝪ i mul tis hostiis ɔsecratꝪ q̃ in vna cũ sub oĩ bus ⁊ vna sit totꝰ xp̄s.Iõ sumẽs plẽs hostias sil' nõ pcipit maiorẽ effectuʒ i plibus ṽo missis mltiplicat' sacrificij. oblatio: ⁊ iõ mltiplicat' effectus sacri

Eunuchus an possit ordi nari vid.s̃.cor pore viciatus.§.i.

1 ¶ An debeat portare pulverem.R̃.q; nõ.lv.di.eunuchus.

Exactio nõ est vbi qs spõte solvit.vide gl.⁊ car. in cle.psenti.de censi.⁊ ibi dicit Paulus q; exigere ⁊ extorquere dicit violentiam vt.ff.de le.iij.l. fideicõmis sa §.si rem suam dicit tñ q; si pcessit extortio l; sequat' voluntaria solutio q; satis est exactio facit simile qd no. Ho.in.c.pterea el.q.de iurepa. ⁊ de penis.c.ɔstitutus.Exactio aliqñ dici tur talis de qua habes j.talia.

Exaltatio filia supbie vid j. Supbia.§.ij.

Examinatio que dz fieri in ordinan dis vide.j.ordo.vij.⁊ in con firmandis vide.s.Confirmatio.

Excepta intelligitur in ge nerali sermone p sona loquens de iure.in.c. decã tio in glo.cum alle.

Exceptis firmat regulã vl de.s.Alienatio.

Excommunicatio.

quid est.R̃.f̃m Pa. sup rica eiusdem tituli excõmunicatio est censu ra a canone vel a iudice ecclesiastico prolata privans cõmunione sacramẽ torum ⁊ quandoq; hominum. Facit ad hoc.xj q iij.c.audi.

8 ¶ Quotuplex est excõicatio R̃.q; du plex vna dr̃ maior ⁊ hec privat a sa cramẽtis ⁊ ɔsortio hoĩuʒ ⁊ ab ingres su ecclie ⁊ multis alijs de quibus no. in .c.a nobis el.ij.⁊.c.si vere eo.ti.xi. q.iij.in multis.c.Et hec dicit' anathe ma vt.xi.q.iij.§.euidentur.¶ Alia dr̃ minor ⁊ hec separat a sacramẽtis tñ vt in.s̃ §.eudẽter.Intellige pcipien dis nõ ministrãdis.c.si celebrat de cle. excõ.mi. ⁊ etiã ab electiõe passiva vñ reddit ipsum excõicatuʒ inhabilẽ ad quodcũq; bñficium ecclisiasticuʒ conse quẽdum vt no.in.c.si celebrat de cle. excõ.mini.vñ dicit ino.ibidẽ q; nec dignitatẽ aliquã ɔseq potest nisi pus absolvat':etiã si eliget.a hoc ignorant vt tenet glo.ibidem ⁊ cõiter doc.

8 ¶ Quot modis infligit' excõicatio.R̃. q; tam maior quã minor infligit' duo bꝰ modis ¶ Aliqñ a iure cõi s.a mñ cipali vel statuto ⁊ hec dicitur excõica

tio a iure de q. l. excōicatio.v.c.vi. e
vij. ¶ Aliqū infligit a iudice potētē hāti
te e hec dr ab hoīe vel a iudice de q̄-
bus dicit vt no.in.c.nup.eo.ti.

3 ¶ Quis pōt excōicare. R. q̄ excōicare
excōicatōe maiori ppie spectat ad offi
ciū epāle vt patet in.c.corripiantur.xx
iiij.q.iij.q̄ dī. Ab iacto'epi in c. visis.
xvi.q.ii. Itē fm gl.in.c. nemo eps.ij.
q.i.e in c cū in cūctis de ele.de iure cōi
pūt oēs eccliaꝝ plati vt in.c. cum ab
ecclia. de offi.or.vbi de hoc plene no.
e voco prelatū e iudicem ord.narius
super plebē suaz hic ouēcūqz scdm gl.
in.d.c.cū ab ecclesiarum qui preficitur
collegio vel vniuersitati ecclastice ab
eo qui habet admīstrationem cum
iurisditione vtpote ab eō vel qui est
electus a collegio ciue vniuersitate licz
subsit alteri: puta epō vt extra de elec.
c.i. xciij.di.legim' e hoc vez nisi eps
pscripsisset ne possent excōicare vel nī
si vellent excōmunicare cū illa solēni
tate de qua in.c.debent.xi.q.iii.s.cum
xij.sacerdotibus circūstantibus.hñti-
bus candelas accensas in manibus qz
soli episcopi tali modo excōicare pūt
pūt etiaz excōmunicare alij quibus ex
ōsuetudine vel indulgentia ōpetit vt
capsin vt de rescri.ex pte decani Ho-
sti.etiam vult q̄ in notoriis que nō in
digent indagine iudiciali pūt excōica
re etiā sacerdotes parochiales pmissa
tñ monitiōe qd posset tollerari vbi ex
ōsuetudine haberent vl epi phibitio
nō obstaret alias nō nec.c.cū ihibitio
de clan. despō.qd allegat Ho. pbat li
pt etiā dici q̄ q pōt facere statutū pōt
excōicare itelligo in ecclasticis etiam
si non sit sacerdos. Excōicatione mino
ri potest excōmunicari quis sine sim-
pliciter de pe.dist i. in actione sine ad
tēpus.lxxxvi.di.ista e ab illis qui pos-
sunt excōmunicare maiori vt in.d.c.
cum ab ecclesiarum no.

4 ¶ Utrū plati excōicati iterdicti suspē-
si ad iurisditione itrusi e hmōi pos-
sint excōicare. R. q̄ nō xxiiij.q i.audi-
tum'.c.qz de pcet.pben.cū sīlibus e q

nō sententiā interdicti.c.si.de pcet. pbē.
de q̄ tñ dic vi.i excōicatio.iiii. §.ij.

5 ¶ Utrū ille platus q tñ hz epalē iuris-
ditionē possit excōicare. R. q̄ nō arg.
de offi.ordi c. dilectus.

6 ¶ Utrū sola ōsuetudo reddat aliquem
excōicatū. R. fm Hosti. q̄ sic qñ ē ap-
probata p papā vel p aliū platū q̄ ad
suos subditos qz pinde est ac si eēt sta
tutū alias nō qntūcūqz sit longa.

7 ¶ Qui pūt excōicari. R. q̄ si vniuersi
tas e collegiū phibent excōicari ne cō
tingat innocētes ligari.c.romana.§ in
vniuersitatē de sen.ex.li.vi. si tñ excōi
caret teneret sntia vt ibidē no glo.

8 ¶ Utrū excōicatus possit excōicari. R.
q̄ sic e p eadē cā e p diuersis e ab eo
dē iudice: e a diuersis.c.engeltrudā.in.
q.iiij.c. excellentissim'.xi.q.iij.e de hoc
vide glo.in.c.officij eo.ti.

9 ¶ Utrū eps vel ali' plat' possit excōi
care non suū subditū. R. fz cōiter doc.
q̄ nō dūmō rōne delicti vel rōne rei
rei de qua agit nō sit effectus de ei' iu
risditiōe vt no.in.c.i.de sen.li vi.imo
plus dico q̄ ppri' plat' nō pōt ratū
hēre fm Inno.e alios in.c. prudentiā
de offi.dele etiā si sit lata in ei' territo-
rio qz qd nullū fuit nō pōt ratificari e
excōicatio aut est nulla aut statim li-
gat vt no.in.c.pastoralis de ap. nisi fe
ratur sub conditione.

10 ¶ Qui ligant sentētijs excōicatis quo
rūcūqz platoꝝ platis p modū statuti.
R. vt collegio ex Pa.in.c.a nobis el.i.
de sen.ex.e Ge.in d.c.vt aiarum e di
stinguo sic q̄ aut sit ōtra statutū ab existē
tibus i territorio statuētis siue sint sub
diti. siue forēses e sciunt statutū: e sic
sunt excōicati. Limitat hoc Inn vt re
fert Pa.in d.c a nobis verum qñ sta-
tutū est aptū cōprehēdere ta subditos
q̄ non subditos. Si vero sunt ignoran
tes sic nō ligant nisi ignorātia sit cras
sa vel supina. Si vero fit ōtra statutū ex
diocesim statuentis sic nō ligant forēn
ses subditi vero statuētis ligat in quat
tuor casibus. Primo si statutū agit ori
ginare cām iterritorio ppao ex facto

negatiuo cōmisso in limitib⁹ alterius territorij. Exēplū puta statuto cauet φ quicūq; fecerit vbicūq; furtū nisi .j. mēsez a die cōmissi crīs cōpareat corā iudice delicti vl' corā nobis sit excōicat⁹ iste faciēs furtū ligat nō rōe furti nō fi endi qz ē scm negatiuū i territorio alieno. sz ex ea pte qz nō cōparuit qd cōparere ē scm affirmatiuū cōtīū faciēdū in limitib⁹ territorij statuētis. Rō. qz per edictū ad h' potuit artari vt in .c. ex tue de cle. nō resi. facit qd no. de rap. c. i. et c. romana. §. cōtēntes de fo. cōpe. li. vi.

¶ Scdo ligant qn statutū pncipalit' concernit rē subiectā statuentis puta eps excōicat p statutū clicos non residētes ligant clici ēt ex dioceūz residētes rōe rei q̄ subiecti sūt epo q̄ sita est i ei⁹ diocesi de fo. cōpe. c. fi. ēt si psona sit extra diocesiz vt pbatur i. d. §. cōtētes et p h' qd hic sequr.

¶ Tercio vbi qs tenet ad aliqd faciēdū et illud nō facit factū vr' vbi illud facere dēat vt. ff. de re. iur. l. q non facit et de vsu. c. i. lib. vi. et qd no. glo. magna i. c. i. vt li. non cōtest.

¶ Quarto ligātur qn factū ē pncipiatū i territorio lz sit cōpletū alibi sc̄ qd no. Jo. an. i. c. i. de pni. li. vi. de sagitāte in loco nō exēpto cū ipse sit exemptus vt efficiat subdit⁹ vtriusq; iudicis et p hoc pz φ religiosus faciēs cōtra statutum φ excōicat quēcūq; q assentit plationi extra ordinē nisi pri⁹ resignet libris ē excōicat⁹ si assentit qz originatio facti fit i sbiectōe plati statuētis lz efficiatur exēptus ab eo p⁹ pstitū pfessiūz et sic de terminat dn̄i de rota p no. p ino. i. c. pterea regsiti sunt⁹ de ap. de illo q excōicauit si elegerit et tō limita text. d. c. vt aiaz φ statuto nō ligātur extra territoriū deliquētes qn deliquens et res cur ca quā delīgt et ēt ipm̄ delictū sunt totalr' extra pūciā seu territoriū statuētis.

¶ Quī ligātur qn snīa pferēt nō p viā statuti sz snīe hoīs. ff. sz p a. et Ge. vbi s. Aut pferēt gnālr p pterita culpa. et sic nō ligat eū q eā cōmisit extra territoriū snīant. sed bn̄ ligat subditū qui eā cōmisit i territorio quis sit extra territoriū tpe snīe. Sz eūq nō est subditus seu de territorio: lz ibi deliqrit: siue pferat general'r siue spāl'r cōtra eū non ligat eū extra territoriū existez: nisi fuerit citat' de pueniens anteq̄ recederet: vel nisi ad regsitionē iudex pprius sub q̄ degit ipsūz citaret put tenet regsitus et iret ad rn̄dendū qz si nō faceret posset excōicari. Aut pferēt spāliter p pterita culpa: et sic ligat subditū q delīgt extra territoriū et ibi existētez. Rō. qz cū corā vtroq; ordinario possit pueniri de fo. cō. c. fi. Ergo pōt cogi p ordinariū ad cōparendū: et si non cōparet excōicari pōt. et lz nūcius exequatur citationē extra territoriū pprāū: n̄i citatio decernit' facta in pprio territorio ipsi⁹ iudicis q̄ ad oēs effectus: nisi an talē citatiōez alibi capet domiciliū: qz tūc non possz citari nec pūr excōicari. tanq̄ cōtumax fm cōem opi. licz Pau. in cle. pastoral' de re. iudi. teneat φ etiā subdit⁹ extra territorium citari nō possit. Aut snīa pfertur gnāl'r vel spāl'r p culpa futura: et sic eqparaē statuto. q̄ ad subditos solūmō in hoc: vt non liget ignorātes nec extra territorium deliquētes. Quo vero ad forēsa postea deliquētes nullo mō cōparaē statuto: nec ligātur: qz cum sumat snīa vires in continēti cōtra quos pfertur: sic nō pōt cōprehēdere nisi subditos sz cōiter legitas in. l. cūctos pplos. C. de sum. tri. Et aduerte φ ista snīa p futuris culpis non pōt ferri nisi mora in exhibēda satisfactione vel culpa seu offensa pcesserit. aut alia rōnabilis cā q̄ in ipsis sententiis exprimenda est. vt in. c. romani. §. caueant. eo. ti. li. vi. si tn̄ ferat tenet: licet sit iniusta vt ibidem tenet Ge.

¶ Utrū archieps i diocesi sui suffraganei deliquēs liget statuto epi excōicātis tal'r deliquētes. et similiter eps q fecit statutū si facit cōtra Ge. φ diuersi sūt opi. vt patet per archi. et Ge. in. d. c. aiaz. tn̄ mihi placet opi. Joā. de lig. in trac. de censura ecclesiastica. φ aut statutū dicit φ qlibet exercēs iurisditionē in tali loco et tpe: vel celebrās in por-

tificalibus sic excõicatus: ꝛ tūc facientes ꝯtrariū nō ligāt q: sic ep̄s vt ep̄s ꝛ archiepiscopus vt archiep̄s faciunt ꝯtra ꝛ n̄ p̄sit ligari. Et sic itelligit opi. dicētiū ꝙ nō ligētur. Aut dicit statutū ꝙ faciēs furtū vel aliud maleficiū sit excõicatus ꝛ sic ligantur: q: nō cōmittūt vt ep̄s vl̄ archiep̄s s; vt p̄uat⁹. ꝛ sic intelligi dicētes ꝙ ligantur. Destruit ergo statutū si nō vult ligari: absolui tn̄ poterit a suo confessore.

13 ❡ Quid si archiep̄s p̄ncipat in crīe excõicati ab ep̄o suo suffraganeo. R̄. ꝙ ligatur s̄nia iuris: ꝛ erit absoluendus ab ep̄o suo suffraganeo. c. nup de sen ten. excom.

14 ❡ Utrū iferiores p̄lati. ab ep̄is habēan territoriū. R̄. s̄m Jo. an. in. c. cū cōiugat. de fo. cōpe. ꝛ sequit̄ Ge. in. d. c. vt aiaꝝ. ꝙ nō. Limita nisi eēt exempti cum suis subditis s̄m Joan. de sancto Georgio.

15 ❡ Quō ligātur subditi religiosorū exemptoꝝ extra loca delinquētes. R̄. ge. in. d. c. vt aiaꝝ. ꝙ eo mō q̄ ligātur subditi episcopoꝝ extra diocesim: q: subiecte ecclie sunt eis p̄ territorio: vt sunt iudices p̄sonarū ꝛ nō loci simplr̄. dic vt. j. sententia. §. v.

16 ❡ An loca exempt⁹ sint de territorio vide statutum. §. v.

17 ❡ Utꝝ ignorātes ligent̄ statuto excõicātē tactū dānatū: puta falsificātē istra vide. j. excõicatio. vij. casu. vi. §. ij.

18 ❡ Utrū excõicatio ex iniusta cā vl̄ falsa liget. R̄. ꝙ nō quantū ad deū. xi. q. iij. § ex his s; q̄ ad ecclīaꝫ si est ab eo g iurisditionē hꝫ sup eū sic ligat: sed dꝫ eā reuocare vel absoluere quando cognoscit errorē suū vel iniusticiā: nō obstante ꝯdictione aduersarij sed caueat iudex ne p̄tendat errorē vel iniusticiā in p̄iudiciū alterius part' idebite. c. sacro. de sen. ex. Et p̄pterea caueat ille g se tenet excõicatum iniuste vel ex falsa causa ne excõicationē cōtēnat q: ꝯtēnēdo eā peccaret mortalr̄ ꝛ posset excõicari. xi. q. iij. § cū ergo. nisi in casibus de gb' us. j. excõicatio. iij.

19 ❡ Utrū excõicatio aliquē conditionalr̄ ligꝫ puta si nō soluerit ticio hīc ad pascha liget eū si non soluat quia non p̄ꝫ. vide ppa. § xiij.

20 ❡ Utꝝ s̄nia excõicatiōis edita i fauo re alicu⁹ liget si ille de cu⁹ fauore agitur ꝯsensit vt nō faciat qꝺ ei p̄cipitur: puta mādat ticio sub excõicatiōis late s̄nie pena vt soluat sempronio centū infra pasca. sempronius est ꝯtentus p̄rogare terminū vsꝗ ad pēthecostē: erit ne excõicat⁹ tici⁹ nō soluēs ītra pasca. R̄. ꝙ nō s̄m P̄e. in. c. i. de loca. facie. c. p̄terea. ꝺ appel. bar. i. l. i. §. ꝛ post opeꝝ. ff. de no. ope. nun. ꝛ Jo. an. in. c. gcūꝗ de se. ex. li. vi. Ego addo notabile dictū Bal. in. l. maximū vitiū C. de liberis p̄tis vbi dicit statuto cauet̄ ꝙ frater excludat sororem a successiōe patris. Mortuus est pater. filius hꝫ multos creditores g vult admittere sororē suā ad successionē: ꝛ sic renūciant statuto: an creditores possint ipedire renūciationem tāq̄ in fraudem creditoꝝ factā ꝛ determinat ꝙ nō. Et sic tene etiā de alijs penis. Intellige tn̄ si ꝯsensus p̄statur añ cōmissaꝫ penā q: post penā inflictaꝫ ꝯsensus superueniēs non tolleret eā factum notata per Barto. in. l. i. §. sed si filius. ff. de leg. iij.

21 ❡ Sed pone ꝙ p̄rogato termino ticius non soluit etiā in termino p̄rogato erit ne excõicatus. R̄. ꝙ nō si p̄rogatio sit sine autoritate iudicis. Secus si fieret cum autoritate iudicis p̄rogātis mādatuꝫ qꝺ erat vt soluerit in pascha vt soluat in penthecoste sub eadem pena quia sic ligaretur. aliter non: q: s̄m bald. in. l. tale peccatum. ff. de pac. excõmunicatio non potest nasci ex pacto sed ex sententia.

22 ❡ Quare dꝫ gs excõicari. R̄. ꝙ solū p̄ peccato mortali cui est annexa cōtumacia: puta q: monitus nō vult r. sipiscere. vt est tex. in c. nemo ep̄oꝝ. xi. q. iij. Nec mirꝫ q: nulla maior pena in ecclesia vt in. c. corripiantur. xxiiij. q. iij. vn̄ dicit P̄a in c. p venerabilē. g fil. sint legi. ꝙ vbicūꝗ in iure ecclesiasti-

eo reperit pena mortis pro excōicatōe
os exponi.vt in.d c.p venerabilē pba
tur.ppterea dicit tex.in.c.cu3 medici
nalis.de sen.ex li.vi. q videt in ea p
ferenda os se ostēdere piēq qd corri
gentis est ⁊ medentis.hec ibi.

Excommunicatio.ii.

quomodo os qs excōicari.

1 ¶ Utrū regrat monitio pcedēs.R.q sic.triplex vel vna p tribus corā perso nis idoneis facta cu interuallo dierum nisi necessitas aliud suadeat.vt no gl. in c.statuim⁹.e.ti.li.vi. Alr excōicās si ne monitiōe p mensem vnū est inter dictus ab īgressu eccē esse ipso facto vt in.c.sacro e.ti nisi sit eps vl supior vt i c.q piculosū.e.ti li.vi. Aduerte tū hic q qñ plat⁹ precipit sub excōicationis late snīe pēa subdito ne faciat tale cri men:tūc nō requirit alia monitio sed faciēs ꝯ statum excōicat⁹ est cū habz annexā ꝯminacionē s3 Jo de ligna in tractatu de censura.

2 ¶ Utrū debeat pferri in scriptis.R. q sic ⁊ causam excōicationis expresse ꝯscribere ppter quā pfert.Et exēplu3 huiōi scripture regsitus tenet tradere infra mensem excōicatoꝛ quibz alr per mensem vnū ab īgressu ecclesie ⁊ di uinis officijs est suspensus si ē iferioꝛ epo vt i.c.cū medicinal.e.ti li.vi. Silr in snīa suspensiōis ⁊ interdicti est ser uandū sub eadē pena vt ibidē.

3 ¶ Utrū in hāc penā cadāt prelati reli giosorū si hoc nō seruāt.R. Lap. vt re fert Ge.i d.c.cū medicinalis q nō eo q ꝯtinue habeāt monere ⁊ corrigere subditos.⁊ sic oporteret semp habere calamū. Ego aūt credo verū.

¶ Primo qñ periculū esset in mora vt nō posset seruare pdicta.qd etiā3 te net Jo.an.ibidē ⁊ gl in.§.temerarius

¶ Scdo qñ statuta sui ordinis ꝯliā for mā traderēt ⁊ illā seruarēt l3 nō istam qz vt no.i.c.cūter⁹ ⁊ qñ el.ii.in fi.de ac ordo iuris non seruat in regularibus

Tertio crederē excusari si ex ignoran tia ꝯtacerēt:qz faciliter religiosi igno rāt iura vt in c.veniēs de simo.alr nō credo excusari.⁊ sic limita Jo. an. ibi dem qui tenet q ligānt ista pena si nō seruant predicta.

4 ¶ Utrū sit certa forma verboꝝ deter minata.R.q nō os tñ q vtat talibus verbis q expmant ꝯsensum iudicis de pñti excōicat⁹:sicut i illō ff de spō.c.si inf viz.⁊ spō.duo c.i.ar. a ꝯrio sensu i.c.audi.xi.q.iii.nō aūt de pte'ito vel futuro. Unde si dicat denūciam⁹ talē excōicatū quē tñ prius non excōicauit nō erit excōicat⁹. Silr si dicat:volo vt excōicatus vnus de istis duob⁹ neuter erit excōicatus. Et l3 qdā dicāt q si i tentio sit excō candi ꝯtercūq3 loque tur erit excōicatus:nō credo l3 tene qd dixi quia in excōicatiōe regritur vltra intentionē expssio certa qd etiam te net. Hos. Et facit qd no in c.cū deside res.e.ti.⁊ no. Inno in c cū olim el pri mo ꝯ priui. Et idē dicēdū de absolutio ne ex qbus collige q excōicādus. Pri mo debet moneri. Secūdo debet sub esse cā iusta. Tertio animus bonus iu dicis. Quarto verba congrua. Et quī to q proferatur in scriptis. Et sexto q exemplam scripture si regruatur de tur infra mensem.

5 ¶ Utrū excōmunicatio maioꝛ possit ferri ad tēpus.R. q sic s3 i.d Anto.⁊ etiā eius absolutio vt recitat Pa in c. veniēs el.ii.ꝯ resti.vbi dicit q pōt ab solui vt testimoniū det:⁊ postea reincī dat:sed suspēsi nō pōt:sed os q aut to taliter liget:aut totaliter tollatur s3 gl. in.c.pñn de sen.ex lib.vi. pōt bene fer ri ꝯditionaliter ⁊ deficiēte ꝯditiōe nō ligabit:sed absolutio nō pōt fieri ꝯdi tionaliter.qd intellige de cōditione p pria que suspendit actū:s3 de conditōe pterita q ppie nō est cōditio bene po test fieri vtputa si recisti sic:ego te ab soluo sicut dicimus. Si tu non es ba ptizatus ego te baptizo.

6 ¶ Quod si dico habeo te p excōica to.R. q excōicatus erit vt patet per ea que dixi.ꝯ eius.§.i.

¶ Ex qbus verbis cognoscit qño excōi.

catio sit late snie vl' ferēde. R. Hn pa. i c. si diligēti de so cōp. q qn pferi snia in iure p pncipiū pteriti. tpis vrgita excōicatus sit vel interdict' tūc ipso iure regulari ligat e cupiētes i. §. cetez. e ibi 13 gl i. ver suspēios de elec. li. vi. fa cit. c. ii. de testi. cog. z gl. li 13 i c. gcūqz de her li. vi. z gl. f. l i crimi. C. d iuris. om iud. z hoc vez nisi alio iure appe at q sint ferēde snie. vt no. i. c. ij. de lo. cōpe. i. ver. sit seqstrat'. z. xxx. di. p lo. vbi df anathēa sit s. p sniaz ferendam Si vero verba nor sunt respectu p'ete riti tpis: tūc si sunt declaratoria sic ipa iure ligant: vt si dicat decernim' excō municationi subiacere z hmōi: vl' iuri bus carere p hoc tex. cū gl. in. c. nouit. de his que fi a pla. Si aūt verba sunt dispositiua. tūc si sonāt in futurū, vt p/ uer excōicet z hmōi. sic ē canon ferēn de snie: nisi addat aliqd verbuz quod ostendat q ipso facto. vide bonā glo. in regula in penis. li. vi. Itē tenet cōit de hoc verbo subiacet q sit late sentē/ tie l3 sonet i futuz. Silr verbū habea tur. vt not. in c. vnico de iniur. li. vi. e pbat in. c. si qs suadēte. xvij. q. iiij. Et sic itell ge quod di in Rubro. C. com/ minationes vel epistolas.

8 ¶ Utrū cū df siue a iure siue ab hoie precipio sub pena excōicationis. sit la ta snia: ita q 9faciēs icidat ipso facto R. q non. nisi aliud appeat ex 9iectur] ita 9cludit gl. notabilis q coiter tenet in. c. vnico. de sagita z in. c. ij. de simo. e in. c. ij. de miimo 9 interdi. eccle 9. nec approbo distictionē ho. z Ving q voluit q si pferi a iure sit late snie alle gat. xx. di. p tot. sed parūz faciunt Si autem pfertur ab hoie tunc non sit la/ te sententie. sed p'mū tene.

9 ¶ Utrū vbicūqz sit mētio de excōica tione intelligat de maio'i. R: q si pro/ fertur a iudice est certuz q sic: si aliud nō exp'mat p tex. in c. penul. de sen. ex/ cō. Idē posset dici qn pfert a iure. e ista est rō: qz verba debēt intelligi fm cōez 9suetudinē. vt i. c ex lfis. de spon. z l. labeo. ff. de sup. leg. vbi qz cōis vsus

3z vt accipiat p maiori sic faciēdū ē

Excōmunicatio .iii. in quib' casib' excōicatio ab hoie lata nō tenet: nec est timēda. R. q in. xv. fz cōiter doc. i. c solet z. c. pnn. eo. li. vi.

1 ¶ Primus quando est a nō suo iudi/ ce. de 9stie. c. ad nostrā. cū fuis 9cor. in gl. z hoc vez nisi ex certe scia ge 9sen sisset i eū tanqz i iudicez. ppr ii. ff. de iu risdic om. iudi. l. si per errorem. z. ff. de iudi l ij.

2 ¶ Secūdus qn est a suo iudice: sed ex cōicato: e l3 aliq teneāt q qn excōica/ tio est occulta q rōne publici officij te neat: tu tñ tene q nō valet. vt est tex. in c. audiuimus. z. c. apene. xxiiij. q. i. e te ne glosa in. §. i. xxiiij. q. i. verum. est q ex cōicatus ab excōicato occulto non dz in apto celebrare vel imiscere se di uinis: qz si nō posset pbare eū excōica tuz scandalizaret pplm. Pa. in. c. veri tatis. de dolo z cō. z3 post lactū istam opi sed aū factū dicit tenendum q va leat sed non credo nisi vt dixi q ad h vt non celebret in publico: Nisi possit pbare q sit excōicatus. Idem dic si ē a suo iudice sed intruso. xij. q. ij. alieno rōes. vel suspēso seu interdicto a iuris dictione de 9ces. pben. q: cū ibi no.

3 ¶ Tertius casus qn ille plat' q eū tulit violauit iterdictū hois. c tāta de exces. prel. Et h vez nisi fuisset absolutus a dcō violatōe qz tūc teneret snia excō/ cationis ab eo lata post absolutionez.

4 ¶ Quartus qn qs excōicat subditū 9 puilegij sui tenorē de puil. c. cū capel/ la. z. c. quanto.

5 ¶ Quintus qn plati excōicant subdi/ tos q nolūt eos pcurare vltra cunctio/ nis z psonaz numez taxatū. i. c. cum apostolus. de censi vbi eos visitan. vt i c. cū ad quoqdā. de exces. prela.

6 ¶ Sextus qn fert a delegato ipetrato ab excōicato in casu nō pmisso. vt de rescrip. c. i. li. vi. Nā solū pōt ipetrare excōicat' rescriptū sup articulo excō/ catōis vl' appellationis: als h vt dixi

7 ¶ Septimus qn fert 9 iuriantes vel

exponentes superioribus aut opifice se dis legati vel inquisitoribus statu ecclesia rum monasteriorum: seu locorum suorum per sonarum et rerum ipsorum. vt in c. quia plerique de offi. ordi. li. vi.

8 ¶ Octauus quando delegatus excōicat contra intentionem delegantis de qua sbē c. viii.

9 ¶ Nonus quando excōicat quis post appellationē legitimā. vt in c. solet. et c. venerabilibus. e. li. vi. et c. per tuas. e. Fallit hoc vt no. Pa. in c. venerabili de censi. quando platus pcedit extraiudicialiter vt pars ad pseruationem iurium suorum: quia sicut pōt se defendere gladio mālī sic et spūali: nec tenet admittere pbationes incōtrarium vel appellationē. vt i. c. dilecto. e. li. vi. Nō limito verum quando ē in possessiōe: vel saltē nō pstat quod non sit in possessione. Secus eēt quando pstaret cū nō esse in possessiōe. vtputa quia pstat monasteriū esse exēptū: et pstat epm nō eē in possessione ipsum visitandi: quia tūc si excōicaret post appellationē non teneret.

10 ¶ Utrū appellatio post excōicationem inflictam ipsam suspendat. Rō. fm Pa. in c. per tuas. e. ti. quod nō. sed solū defert iurisdictionē ad superiorē. vt pz in c. pastoralis. et quod ibi no. de appel.

11 ¶ Utrū allegās sniam nullam: et nō petēs appellationē ad cautellā sit audiendus. Rō. pa. in d. c. per tuas. quod sic et lz i. d. c. per tuas. nō ponātur nisi duo casus in qbus ds qs audiri: tū hoc itelligit grā exēpli: et ppterea in oi casu in quo qs dicit sniam nullā ds audiri in iudicio volēs hoc pbare quātus si petat absolutionē sz cōtr doc. in d. c. per tuas in d. c. solet.

Additio Sed in alijs que in iudicio vt actor attentat debet euitari extra iudiciū vero nullo mō ds euitari. d. c. solet. Secus ū allegāte sniam iustā quia si audit aū absolutōz.

12 ¶ Decimo quando ptinet intollerabilem errorē. vt in c. per tuas. e. et dict. c. solet. et venerabilibus. Et dr intollerabilis error: quando aliqd sub vi pcepti ptinet i sententia quod cōtra vel i suo gñe est, peccatū. vel nisi si excōicat: quia elemosynam pauperi tribuit: vel quia faciebat aliqd quod in se bonū est: aut quia nō obediebat illud quod ex suo actu illicitū est et prauū vt dr in c. venerabilibus. Addit gl. i. d. c. per tuas. quod ē itollerabilis error: quando pcipit impossibile. Itē quando pnūciat expsse contra ius scriptū vtputa quia dicit pnūcio excōicationē valere quāuis sit lata post legitimā appellationē. Sz hic aduerte quia aliquando error est expssus: et tūc clarū ē quod nō ligat per tex. pdictos. Aut nō ē expssus. et sic gl. i. d. c. per tuas. tz quod ligat. sz Pa. in d. c. cū apls. tz verā gl. quando nō pstat notorie d' errore: sz quando notorie pstat vtputa voluit eū pcurare vltra numerum debitū excōicat quod nō ligat. cle. pastoralis. §. pisana. d. re iu. vt no. p ino. i. c. fraternitatis. de frigi. et ma. et plz mihi ista opi.

13 ¶ Quid si ptinet errorē facti: puta quia dicit: excōico te. quia fecisti furtū cum nō fecerit. Rō glo. in d. c. per tuas quod ligat. sz ego credo glo. verā nisi notorie cōstaret de errore facti quia nō ligaret.

14 ¶ Undecimo quando snia pferi gnāliter contra nō facietes puta restōem: vel nō soluentes: et aliqs nō facit quia non pōt: quia sic nō ligat fm Fe. psil. xcuij. Rō. fm Pa. in c. P. et G. de offi. dele. quia sbā filia debēt intelligi ciuili modo. ar. l. si cui. ff. de serui. vide Pena. §. xiii.

15 ¶ Duodecim quando snia excōicatōis ponitur vt aliqd faciat qs i certo termino: et terminus progat ab illo cui debebat face. de quo vide. s. excōicatio. i. §. xx.

16 ¶ Tertiodecimo: quando iudex ferens sententia nō intēdit ligare: quia excōicatio assumit vires ab intētione excōicatoris fm Pa. in c. ex parte. el. i. de offi. or. facit quod no gl. in c. i. de testi. cogen. et in c. P. et G. de offi. del. et in c. i. de iudi. et ideo quando iudex gnālr excōicat nō reuelātes. vel q fecerint aliqd si itēdit aliquos eximē: ab hoc nō ligant quod no.

Additio Similiter quando fit ad instantiam alterius solum: non ligat vltra intentionem requirētis. quia officiū iudicis reqsitū non excedit intētionē reqrētis. c. bone memorie. el. primo de postu. prela.

17 ¶ Quartodecimo quando aliquis inferior

a papa excõicat aliquē cū participāti bus cū eo in casibus in quib⁹ minor ex cõicatio incurritur. Nā ꝫ tales,partici pātea ipso iure ē nulla: nisi fuerint no minatim moniti trib⁹ vicib⁹: vel vna pro trib⁹ cū aliquoꝝ dierū interuallo ne cū tali excõicato pticipēt.c. statuimus īsacro.c.ꝯstitutiõe.eo li.vi. ꝛ sine dicta monitione excõicās est interdictus ꝑ mēsem ipso facto ab ingressu ecclesie. c.sacro eo. in.ꝛ no.in.d.c. Statuimus Sec⁹ est de papa q pōt excõicare ali quē cū pticipātib⁹: ꝛ sic ligarentur ea dem sniā: ꝛ ab ipso solo essem absol uēdi.c.qꝺ in dubijs eo. simili ꝫ Jo. an.ꝛ Abb.ꝛ segt̄ Pa.in d.c.qꝺ i du bijs. Si quis iudex excõicaret predi ctos pticipātes cū aliquo excõicato ab alio nō a se teneret excõicatio quātus nō esset moniti Et sic i istis duobus ca sibus timēda esset sn̄a nō.

18 ¶ Quintodecimo qn̄ excõicatio fertur sub ꝯditiõe: ꝛ an̄ ꝯditiõis euētū morit̄ excõicator: q: sic expirat: ꝛ nō ligat p⁹ mortē ei⁹ fm Pa.in.c.cū ad hoc de de.nō resi.ꝛ q̄libet ēt alia sniā expirat ex q̄ nō habuit effectū in vita sententiā tis facit.l.fi.ff.de pe.

Additio limita nisi īponeret per viā statuti ꝫ eūdē pa. in.d.c.irrefragabili i.§ ceterū de offi. ord.qa sic ligaret.ꝛ silr dicit ge.i.d.c. vt sicut ꝙ subdit⁹ q officit sen alterius pēdēte ꝯditiõe n̄ ligat ꝫ archi.sꝫ ꝫ io. an.ligat nisi appellauerit. de foro cõpe tēti.c.pe.de of.del.c.gratum.ꝛ.c.relatū ꝛ idē Inno.tenet ꝛ verius.

19 ¶ In oīb⁹ pdictis casib⁹ sniā excõica tionis nullo mō est timenda nec quo ad deū nec quo ad ecclīam qn̄ noto rie ꝯstat de aliq̄ ipsoꝝ. Sꝫ qn̄ nō ꝯsta ret: tūc q̄ ad ecclīam esset timenda: et ipsam ꝯtēnēs peccaret mortalr.ꝛ pos set excõicari ꝛ sic intelligendū ē capi tulū pmū.xi.q.iij.vbi dr̄ sniā pastoris siue iusta siue iniusta fuerit timēda ē.

20 ¶ Ex pdictis pꝫ decisio notabilr ꝛ qt tidiane qõnis. Eps excõicatoēs qui sciūt quis accepit aliqd si non reuelās

eū teneant. Et dic q n̄ alr nō exprimēs nō tenēt nisi sciētes ꝛ q pbare psit.vt .s.denūciatio.§.xij. Si aūt exprimeret in snia q siue pbare posssit siue nō q teneāt denūciare: sic ꝯtinet errorē itol lerabilē ꝛ nō valet nisi adderet q q n̄ pt pbare teneat sibi dicere tāq̄ psi ꝛ ꝓ uisori vt secrete puidē possit ꝛ tūc tene rēt ei dicere fm distinctionē q̄ habes s.Denunciatio.§.x. Itē alteri⁹ qõnis. Eps excõicat oēs n̄ audiētes missaꝫ in parochiali ecclīa i festis q: n̄ aliō n̄ ad dit solū erūt excõicati q sine rõabili cā eā n̄ audiunt aut i cāu a iure: vl' gnāli ꝯsuetudie pmisso.Et idō illi q ppter aliq̄ infirmitatē nō audiūt ꝛ hmōi.n̄ erunt excõicati Silr q audiunt i ecclīa mino rum ꝛ pdicatoꝝ.Si vo i snia adderet siue ex rõnabili cā dimittāt siue non sī ue i casu pmisso a iure vel a ꝯsuetudi ne siue nō sic ꝯtinet itollerabilē erro rē ꝛ n̄ ligat q: sicut eps attētādo ꝯtra ius nihil facit.c.videes.x.di.ꝛ qꝺ no.in l.nō dubiū C.de legi. Ita etiā attētāō ꝯ ꝯsuetudinē gnālē toti⁹ orbis est nul lū vt in c.his ꝛ.c.catholica.xi. dis. qꝺ eēt si posset phibere ne audirēt in ec clesijs minoꝝ ꝛ pdicatoꝝ ꝛ hmōi. idē dic qn̄ mandat ne qs laboret in festis fm pdictā dis. Itē qn̄ pcipit alicui vt soluat in tali termino dicto centū scōm ꝑtatū di.ꝛ facit ad pdicta qꝺ dicā.j. pena.§.xiij.vbi plene videbis ꝓ hac mā: ꝛ similium questionum.

Excõmunicatio.iiii.

In qbus casibus incurrit̄ mi nor excõicatio ipso iure. Ad qꝺ dicen dū est q lꝫ plres casus numerent in iu re nihilominus oēs reducunt ad istos duos.¶ Quoꝝ pmus ē pctm̄ mortale. Nā quotiēscūq; qs peccat mortalr est excõicatus minori excõicatiõe ipso fa cto.vt pꝫ in.c.audi.xi.q.iij. vn̄ si cele brat vel recipit ecclīastica sacra nisi p̄ us ꝯteratur de peccō peccat mortaliter c.fi.de cle. exco.mi. Qꝺ limita. vt.s. Baptism⁹.v.§.x.ꝛ hec excõicatio mi nor est solū q̄ ad deū si pctm̄ est occul

iii.vt in.d.c.audi. Si v̄o est notoriū sic excōicatus est etiā q̄ ad ecclias.vt i t vfa.de cohā.cle.ꝛ mu.ꝙ q̄ dic vt.S. clicus.§.§.iiij. Et ad istū casuz reducit̄ illud qḋ habet in .c.miror.xvij.q.iiij. ꝛ in.c tāta de simo.ꝛ in.c.si qs deinceps xi.q.vij.cū filib⁹. ¶ Secūdus casus est cū qs participat cuz excōicato maiori excōicatiōe: i locutione: orone salutanōe.comestiōe ꝛ silibus. de qb⁹ dic vt.j.excōicatio.viij.per totum.

Excommunicatio.v.

de casibus in quibus qs incurrit ipso facto excōicationē maiorē: ꝛ a qua nō pōt absolui nisi a sede aplica. ¶ Primus casus est in.c. si qs suadēte.xvij.q iiij.iuncto.c.nō dubiuz.ꝛ.c. veniēs.ꝛ.c.ad eminētiā ꝛ.c.cū illoꝝ.ꝛ.c.de monialibus.eo.ti.cuz.c. religioso.eo.ti.li.vi. vbi excōicantur quicūqꝫ suadēte diabolo in clicum vel monachum vel monialē canonicū aut cuiuslibet religionis ꝯuersuz vel ꝯuersam: aut nouiciū quēlibet cuiuslibet religionis violētas manus iniecerint ꝑ cuius casus declaratiōe q̄runt infrascripta.

1 ¶ Qn̄ dicat̄ iniicere suadēte diabolo ℞.ꝙ qn̄ dolose facit ná dol⁹ regrit̄ vt excōicatio hec icurrat̄.vt not.Jo.and. in c.quāto.in nouella.de sen.exco.ꝛ est tex.ꝑtus in.c.i.ꝛ in.c. cū voluntate.e.ti.ex q̄ patet ꝙ percutiens clericū in.viij.casibus nō est excōicatus.

2 ¶ Primo si indeliberate sicut facit in dēs ꝑcussus:aliqñ sine deliberatione repercutit. vt in.d.c.i. ꝑm Mona. quia hec est ꝓditio ludi.vt ꝑcussus grauiter repercutiat ne videat̄ iferior in ipso ludo.

3 ¶ Secundo si ex ludo ꝛ ioco intelligenter ꝛ nō in derisionem.vt in.d.c.i.

4 ¶ Tertio si.cā correctiōis vt i.d.c.cū volūtate.itellige ꝺ his qbus ē ꝑmissuz sicut sunt ꝑlati q ꝑ seipsos clicos vl religiosos ꝟberare ꝑñt:exceptis epis qb⁹ nō licet aliquē ꝑcutere.vt in c.non liceat.lxxxvi.di.sed ꝑ aliū faciāt.vt.v.q. v.illi q.nō tñ ꝑ laicū si clicus ē q ꝟberādus est.vt in.c. vniuersitatis.eo.ti.

5 ¶ Quid si sit ꝑlatus.sed nō illius clici quē ꝟberat ℞.ꝙ est excōicatus.q2 ꝑm ꝑa.in.c.vt fame codē ꝯportet si sunt prelatus.ꝛ scdo ꝙ ad eum spectet correctio:q2 nō sufficit habeat auctoritatē i cuiusib⁹:sicut rector vniuersitatis h3 alter istis duobus nō concurrentibus erit excōmunicatus.

6 ¶ Utrū ꝟberātes ex mādato ꝑlatorū excusent̄.℞.ꝙ si ē iferior epo ꝑlat⁹ d3 ipse ꝟberare nisi cā vrgeat alr̄ ē excōicatus tā ꝑcipiēs quā obediēs si ꝑ aliū facit vt in .d.c.vniuersitati.j. Si vero ē eps vl si nō ē eps ꝛ cā vrgeat excusat̄ ꝟberās de coꝝ mādato vt in.c.ex tenore codē dūmō sit clicus monachus vl ꝯuersus si ꝟberare vult clicū mōachū vel ꝯuersum:q2 licet per laicum possit capi clicus.ex necessitate vel monach⁹ vt ꝯuersus.vt i.c.vt fame.code ꝟberari tñ ꝑ aliquo mō nisi cā subsistēte.alr̄ excōicatus eēt.vt in.d.c. vniuersitatis. ꝛ hic capio laicū ꝑ sculari ꝓprie. vt i d.c.vniuersitatis.ꝛ sic ꝯsuetudo iterpretatur.d.c.vniuersitatis.vt ꝑ cā rōnabili:ꝛ ꝑ ꝯuersos seu laicos religiosos possit de mādato ꝑlatoꝝ ꝟberari.

7 ¶ Utꝝ ꝑlat⁹ vel alius de eius mandato detinēs clicū sit excōicatus.℞.ꝙ nō nisi modū excedat vtputa cum clicus gete secapi.ꝛ duci ꝑmittit:ꝛ capiens calce vel pugno impingit vt dicit Jo.an.in.c.si clicos.e li.vi.vel nisi clicus fideiussorē de parēdo daret.q2 tūc nō pōt detineri: nisi excessus enormitas vel alia rationabilis cā aliud suaderet vt in.d.c.si clericos.

8 ¶ Utrū ꝑlatus ꝟberās clicū ex odio nō cā correctiōis sit excōicatus.℞. ꝙ sic ar.d.c.cū volūtate. Sed not. scdm Monal.ti.excōicatio ꝙ non requirit ꝙ ꝑlatus vel verberās cogitet de correctiōe.sed sufficit sit ꝑsona q̄ h3 auctoritatē a iure ꝟberādi:ꝛ cā subsit ꝓpter quā debeat puniri.vñ ꝑcutere ex correctiōe est ꝑcutere ꝑ culpa digna correctiōe que iniā ꝛ si sit benigna securius tñ est ꝑm eundem vt saltē habitus cogitet de correctione.q2 licet tūc mo-

secus ex frameo erit excoicatus: sed longe melius est vt differat donec ira quiescat. vt of in.c. illa ppositorum.t.c.in.t.c. cum apud.xi.q.iii.

9 ¶ Utrum magister possit filii cum discipline verberare. R. q sic.c.i.t.c.ex tenore.t.c.cum volutate.§.fi.e.ti.nec distinguit an clericus sit in sacris aut in minoribus sicut nec in prelato in dictis.c.

10 ¶ Utrum pr vel dns familie vel ppinquus filii possit. R. q sic.si sint in minoribus clici.d.c.cum volutate. facit.l.si filius C.de pa.pote.t.l.vnica C.de emen.dis.ppin.xlv.di.c.disciplina.ad fi. Tenet tn Jo.de ligna.pe de pe.t pau.q et si pfamilias verberaret existez in sacris cum correctiois no erit excoicatus: t placz post feri lz an factu tenet cum Pa.in.d.c.cum volutate q incidat. nec ob d.gsatorum doctorum ro gl i d.c.cu volutate q: vt dicit pa ibide.t i.c.gsuetus.de i iteg.resti.sola dignitas epalis no sacer ordo liberat a pria potestate. ar.c.p venerabile.q fil.sint le.

11 ¶ Silr pot pro pter vel qlibet alius rone officii: q hz in ecclesia. qz cui officius cometit: t oia sine quibus officium exeq no pot.ar.c.i. de of. del.t si talis clicus pturbat officiu i eccia lz hns officiu no heat magisteriu sup eu: potest tn eu expellere t verberare.vt no. Inno.t Host.in.c.venies.t.ii. Pa.etiam ibide dicit q etia si no hz prelationez excusat i tali casu pcutiedo. Silr psit facere senes clici cu devotionis in pueros clicos t Juniores in minoribus ordinibus gstitutos vt in.d.c.cum volutate.§.fi.t hec intellige de levi percussione non gravi.qui tn oes supradicti si excederent modu: dumodo non ex pposito si erut excoicati. vt not. Ber. t Do.in.d.c.cum volutate.

12 ¶ Quarto rone cohertiois pot verberari sine excoicatioe: puta continuat actu malu nec pot compesci aliter sm Inno in.c.si vo el.t.e.ti. bz index pot eu cape t qlibz alius. t ligare dumodo q primu restituit plato suo. Silr mo potest sm Pau in.d.c.si vero famulus potestatis inuenit clicum de nocte q pot timere ne velit facere aliquod malum qz est gº eu psumptio c.cosuluint.d.offi. de le. Ite qn capit ppter malum quod egit vt ducat ad platu suu vt puniat: t dubitat de fuga eius sm Pa.i.c.cum no ab hoie de iudi.facit i ar.C.de decurio l.gnali ide dic si creditor timet de fuga clici debitoris sm ino.t Pan. i.c.vt fame co.ti. facit l.aut pto.ff.de his q in frau cre. Ite pot si fecit aliquod delictu detineri p.xx horas ad vocandu testes ne sit locus inficiationi facit. l.capite quinto ff de adul.t in aut.vt lice.ma.t aui.§ is quoqz.

13 ¶ Quinto rone defesionis ta sue q suorum seu etiaz aliorum lz detinere eu t ad iudice ppriu ducere sm Pa.i.d.c.cum no ab hoie t etia pcutere mutilare et occidere cum moderamine inculpate tutelle imo dicit glo.in.§.i.xxiii.q.viii. q nec etiam peccat sequit pa.i.c.olim el.i.de resti spo. nec solu p defesioe psone: sed etiam rez lz pcutere vt.d.c. oliz t.c.dilecto de sen.exco.li.vi. t i.l. fure.ff.de sicariis no tn occidere vel mutilare lz qn ablatum e recuperabile p iudice sz bar. in.d.l.fure qz sic tn curreret excoicatione secus si eet irrecuperabile ablatu vt.in d.c.oliz.t in.d c.dilect t no.in.d.l. furez t de hac ma vide.s.defensio. Ide dic de auxiliatoribus taliu aduerte hic q lz non sit excoicatus faciedo violetia clico p recuperatioe rez sibi ablatarum.tn si hoc facit ex internallo postq clicus puenit ad locu destinatu t adeptus e possessione pfectu rez ablatarum icidit i excoicatione sm Pet.de censu .ecclasticis. t qn dicat ex internallo vide.s. defesio.

14 ¶ Sz pone q excedat modu percutiens clicu cu defesionis.R. sm Pa.in d.c.oli q ppter hoc non erit excoicatus dumo ex pposito no faciat qz vt dixi reqrit dolus vt incidat in excoicationem facit glo.in.c.significasti el.ii. de homi.t.l.si ex plagis.§. tabernarius.ff.ad l.acq. vide bona glo in.d.c. cu volutate cum.xxiii.q.i. Secus

ex pposito Et dicit excedere qñ non seruat moderamen inculpate tutelle. de quo habes. s. defensio. §. iiij.

15 ¶ Sed pone q̄ fugiẽdo pōt euadere sed nō fugit ⁊ sic pcutit inuasorẽ. R. fm Bar. in. l. i. C. vñ vi ⁊ sequit̃ Pa. l. c. oli el. i. de resti. spo. q̄ licite pōt percutere q̃ fuga est q̄dã iniuria. l. Item apud labeonẽ. ff. de iniur. ⁊ dicit Cy. in. d. §. tabernarius q̄ fuga r̃ddit quẽ viliorẽ hoc limito. verũ qñ eẽt talis q̄ fuga esset ei confusio. cũ ergo iniuria corporalis sit maior q̃ iactura rez. l. in seruoꝝ. ff. de penis ⁊ p iactura rerũ liceat pcutere vt dictũ est ergo a fort o ri p iniuria corporali sed tamen non euitaret irregularitatem si occideret de. si furiosus de homici.

16 ¶ Sexto rōe turpis ɔgatiōis cũ vxore matre sorore vel filia a clico facte. nã sic cũ talib⁹ psõis inueniẽs eũ sine excõicatiõe pcutit nec distinguo inter leuẽ ⁊ atrocẽ pcussionẽ cuz ius non distinguat vt in. c. si vo. ei. i. eo. §. vi. cum etiã lex pmittat occidere vt. ff. de adul. l. q̄ lex ait. §. qd ait. Peccat tñ grauiter si mutilat vel occidit vt no. in. d. c. si vo excõicatus vo non est lz aliqui dixerint q̄ sic. Ego tñ q̃ difficile ẽ iustum tẽperare dolorẽ vt. C. de adul. l. gracc⁹ tenerẽ q̄ esset excõicatus occidẽdo vel mutilando qñ maturo consilio ⁊ pẽsato animo id faceret nõ ex calore ire subito q̃ tũc cessaret rō q̃ eanon excusat ab excõicatione ⁊ lex ab occisione alias non fit excõmunicatus.

17 ¶ Quid si iuenit nõ cuz pdictis psonis aut aliqua earũ sed cuz aliqua alia ɔsãguinea. R. fm tex. d. c. si vo q̄ erit excõicat⁹ percutiẽs q̃ pfata concessio nõ extẽdit ad alias psonas. Hostien. tñ extẽdit filiã ad neptẽ ⁊ vxorẽ ⁊ ad spõsã vt in aut. vt lice. matri ⁊ auie. §. q̃ vo. ⁊ Inno. matrẽ ad ascẽdẽtes. ⁊ filiã ad descẽdẽtes pma tamẽ opinio tutiorẽ vt nõ extẽdat ar. optimũ in. l. pure ⁊ qd ibi no. ff. de adul. vbi nomine patris cũ licet filiam in adulterio occidere non veniunt ascendentes.

18 ¶ Quid si nõ inuenit i actu coit⁹ cuz pdicta psona sed in osculis ꝯplexib⁹ ⁊ hmõi signis ppings coitus vl explendi vl expleti. R. Mo. vbi. s. q̄ si huiusmodi fiat i loco suspecto si erit excõicatus pcutiẽs euz. Secus si in publico osculaietur secundum morẽ patrie.

19 ¶ Utrũ post expletuz opus nephariuz cuz aliq̃ pfataz ex interuallo pcutiẽs sit excõicat⁹. R. Here. li. iij. ti. ij. q̄ sic nisi forte ter monuissz eũ vt in aut. vt lice. ma. ⁊ aue. § is quoqz ⁊ C. d adul. aut. si qs ex vbi pz q̄ si ter corã testib⁹ monuit suspectũ ⁊ postea inuenit ɔfabulari cum vxore pōt eũ occidere credo tñ q̄ sit etiã excõicatus si monuit ter dumõ nõ inueniat eũ in actu aut ppingtanib⁹ ar. d. c. si vo posset tñ euz capere post talẽ monitionẽ iueniẽs eũ colloquentẽ ⁊ iudici psentare argumentũ in. l. capite quinto. ff. de adul.

20 ¶ Quid si pcurat vt clicus vocet ab vxore ad turpitudinẽ ⁊ sic eũ pcuterat R. Mona. vbi. s. quod excõicatus est tam ipse q̃ vxor q̃ in dolo sunt.

21 ¶ Utrũ mulier petita de turpitudine a clico licite eũ pcutiat. R. Mona. vbi s. q̄ sic si eã iuitã tãgebat vl vim corporalẽ iferebat dũmõ faciat cum moderamine iculpate tutelle. secus si eam nõ tãgebat sed solũ vbis eã ꝯpetebat qd verũ credo qñ solũ vbis potuit euz repellere alr licite eũ pcutit nec etiam excõicata ẽ si zelo castitatis accẽsa modũ excederet nõ ex pposito sz subito improuise arg. eorum que notantur in glo. in principio. xxiij. q. i.

22 ¶ Septimo rōne pdinõis priuilegij clicalis qd q̃dã pdit multis modis aliqñ rõez ihonestatis de q̃ vide. s. clicus. iij. §. iij. cũ sequenti. ⁊ clic⁹. x. §. i. aliqñ rõne bigamie de q̃. s. Bigamia. §. x. cum sequentib⁹ aliqñ ppter ɔditionẽ psone sicut clerici coniugati si nõ deferũt habitũ ⁊ tõsurã sine aliq̃ monitiõe ꝯ pũilegiũ pdũt fm Jo. an. mo. ⁊ arch. i. c. Joãnes de clici. cõiuga. tex. est in. c. vnico de clericis coniugatis libro Sexto.

23 ¶ Sed nunquid si isti reassumunt habitum
et tonsuram gaudeant privilegio. H. Jo. mo.
et Archi. et Jo. de ligna. quod sic per Cle. primam de vita et honestate cle. alii dicunt
quod nunquam sed primum verius. adverte tamen hic
quod est duplex privilegium secundum pa. i. c. i. scilicet sponsa. s. fori ut tantum conveniant sub iudice
ecclesiastico. Aliud canonis si quis suadente de quo hic. ¶ Primum cum maiori difficultate perdit quam secundum quia nec ex sola dimissione habitus aut inmutatione enormium
et huiusmodi perdit ut in capitulo si iudex eo
de. li. sexto sed quandoque secundum ut dictum est.

24 ¶ Aliquando perdit propter depositionem reputatam quia est
degradatus actualiter de quo vide. de degradatio aliquando propter heresim quia hereticus perdit
omne privilegium c. excommunicamus de here. ita secundum
Inno. in. c. si vere et sequentibus. Pa. in c. contingit el. i. eo. ti. aliquando propter excommunicationem
secundum aliquos communior tamen opinio est quod percuciens excommunicatum clericum est excommunicatus quia non
amittit privilegium secundum Jo. Unce. Hosti. Inno. Jo. an. no. de hoc in c. si quis deinceps
xvii. q. iiii. et i. c. excommunicatorum. xxiii. q. v.

25 ¶ Septimo ratione ignorationis puta quia comam nutriebat nec aliquid apparebat de clericatu et sic credebat laicum ut
in. c. si vero el. ii. et ii. vel si habebat habitum
non eum videbat quia de nocte erat quia secundum
Host. et Inno. in. c. cum non ab homine de
iudi. et. d. c. si vero omnes quando intendat percutere clericum vel intendere debeat ut excommunicatus.
Si vero viderit ei tonsuram sed non crederet
clericum esse excommunicatus percutiendo quia credere debebat. Intellige si ille erat clericus quia aliter
non esset excommunicatus etiam si clericum credidisset quia clericus non est per d. c. si vero secundum Ber. et
Inno. nec etiam irregularis est secundum Fede.
consi. xiii. si in tali dubio celebrasset ut sequitur Pa. in. d. c. si vero.

26 ¶ Octavo ratione qualificationis facti: nam omnes ad hoc ut quis incidat in excommunicationem percutiendo clericum quod peccet mortaliter quando ergo iniectio manuum est taliter qualificata quod peccatum mortale non est excommunicatio non incurritur: sicut probatur in puero qui non
est doli capax qui percutiendo non incidit ut in
c. i. et. ii. propter quod teneo cum Pe. de perusio
quod fugiens inimicos si equum vel gladium

violenter de manu clerici accipiat. vel se
defendat si incidat in excommunicationem contra
vis Ber. bar. et Tancre. tenent contrarium.
Sed verius est dictum Petri per rationem suam quia dicit sic nullus sapiens diceret
hunc peccasse mortaliter. Et cum excommunicatio non inferatur nisi pro mortali. xi. q. iii.
Nemo episcoporum. ergo non erit excommunicatus
quod no. bene pro multis. Idem dic si quis violenter includit clericum ne ab inimicis ledatur quia et si sit violentus non tamen inest dolus
secundum ino. i. d. c. nuper duo. n. requiritur. s. animus
dolosus et opus secundum no. Jo an. i. c. presente.
de elec. li. vi. Similiter socius quamvis turbatus
clericum impellit non deliberatione sed ex subito motu non erit excommunicatus. ut secundum Ricar.
i. iiii. di. xviii. facit tex. i. §. notandum. xi.
q. iii. l. consultus calor calentis vic o caret
et ob hoc nullam penam erogari oportet et propterea dicit si quis suadente diabolo quod propter hoc
no. dolum et mortale peccatum.

¶ Nunc restat videre quis vocetur clericus vel 27
monachus. H. quod nomine clerici hic comprehendit
omnis habens aliquem ordinem etiam primam tonsuram
solum. ut de eta. et qua. c. cum contingat. et no.
d. Pe. de anc. i. c. i. de cle. coniuga. li. vi.
nomine monachorum vel monialium veniunt
hic omnes professi quamcunque regulam approbatam et nomine noviciorum veniunt ingressi
religionem approbatam ut probat si i ea manere dixit. nomine vero conversorum et conversarum
hic veniunt omnes qui mutato habitu se et
sua alicui de religionibus approbatis dedicaverunt perpetuo: sive sint masculi sive sint femine. et secundum glo. i. c. quisquis. xvii. q.
iiii. teneat quod conversi et penitentes gaudeant privilegio clericali et plus iterum ab aliquibus quod mulier inclusa ut totaliter vacet deo:
et heremite qui contempto mondanis: ut deo
vacent deserta loca inhabitant et conversi
ecclesiarum secularium qui se et sua dedicarunt
deo: et incedunt tonsurati. vel mutaverunt habitum et intersunt communiter horis divinis. et huiusmodi. et similes sicut sunt fratres
et sorores tertii ordinis sancti Francisci
qui vivunt in congregatione sicut ceteri religiosi quod gaudent isto privilegio. ita quod
verberans eos sit excommunicatus. Hoc tamen
ego non teneo post tactum sed bene ante fa

etiam ius q: nō sunt religiosi, ꝓpṫe eo ꝙ tria vota nō ꝓmittūt vñ de religionibus approbat;: ⁊ eras psit eē mere seculares si volūtatū ēt ꝙ nec sūt ꝓuersi religiōis approbate. ⁊ tex. i. d. c. nō dubiū ⁊ alibi nō loqr simplr de ꝓuersis: sꝫ d ꝓuersis religiōis. multoꝝ mīn⁹ hēmīte q cā g ꝗ. vt sūt cōit nū tpis si bi. Tomi sit habitū ⁊ ulk ꝓuersi ecclīaꝝ q sibi ꝓprietatē suoꝝ retinēt. ⁊ fratres tertij ordinis ꝑtati q in domib⁹ ꝓpꝛijs cū vxorib⁹ ⁊ filijs viuūt gaudēt isto ꝓ uilegio ar. c. dno sūt. xij q. i. ⁊ qd' noc. Hosti. ⁊ cōiter doc. in. d. c. nō dubiuꝫ. ⁊ Cardi in cle. i. de deci.

28 ¶ Postremū scīēdū ē qd ē liceſ ma n⁹ violētas. ⁊ dic ꝙ ē oīs violētia q̄ fit ꝑsone. vñ sꝫ pa i. c. nup. eo. ti. canō d. c. si qs suadēte pōderat potius effectū violētie q̄ ipꝫ modū īferēdi violētiā. ⁊ hoc pꝫ i. d. c. nup. vbi detinēs clicū in custodia publica: vel p̄uata: vel i do mo alīq̄ quātūs man⁹ nō iniciat ē ex cōicat⁹: ex q̄ libere nō pōt ire. Jtē iniu riosa man⁹ īiectio absqꝫ violētia in clicū scā idncit hāc excōicationē. vt in c. cōtigit el i. e. ti. Ez quo pater ꝙ nō so lū q eū pcutit ēt voluntariū ē excōicat⁹ sꝫ ēt si clic⁹ se ipꝫ pcutit ex ira vl' odio. sicut faciūt q tedio vite vl' alia despa tiōe ducti seipos īterficiūt vl' mutilāt. vt tenēt cōiter doc. i. d. c. ꝓtingit. Silr q spuit vel aquā aut aliō effundit sup cū vel ponit custodes vt capiāt eum si exierit de domo. Silr si vis fiat reb⁹ si bi īherētib⁹. vtputa eq̄ cui insedet. vel qd aliō qd tꝫ eripit volenē aut scidit siue frāgit vt tꝫ. Car. in cle i. de penis nisi sit res quaꝫ ꝓpria auctoritate ca pere pōt q: tūc nō incidit.

29 ¶ Sed qd si solo metu īnducat. vt ei aliqd det. R. dicit h. in. ti. ij. ꝙ nō ē ex cōicat⁹. Silr q eū in aliqua domo ob seruāt solū vt ei verecundiā aliquaꝫ fa ciāt. Nec etiā q cū dormit vl' nō sentit furtiue vel zonā vl' bursaꝫ vl' qd simile aufert: q: i huiōi violētia ꝑsone ñ fit. vl' rebus sibi coherētibus cōcor. Car. in. c. i. de penis. Jtē nec est excōicatus

q iꝫ habeat aīuꝫ ledēdi. si tñ eū tangit lꝫ vibretēseꝫ sup caput ei⁹ vl' si tāgit ei vl' nō īfert nec lesionē. q: v̄ba sunt cū effectu accipienda. c. relatū. de cle. nō resi. nec obest conatus sine effectu de spon. c. iuuenis.

¶ Vtꝝ ꝯsequēs clicū vt percutiat ⁊ ipse fugiēs cadit ⁊ ledit sit excōicat⁹. R. Rod. ꝙ nō nisi q̄si coactus vt eua dat se ꝓcipitet vel in aliō ꝑiculū se igerat sed ego credo ꝙ si tutius dicere ꝙ sit excōmunicatus quia satis manuꝫ imponit ⁊ est securius hoc tenere.

¶ Mādās etiā dr inicere manus q: ꝗ vt dr i. c. mulieres. e. ti. is vere cōmit tit cuius mandato vel auctoritate sit: ⁊ ideo est excōmunicatus si mandatari us clericū pcussit. vt in. d. c. mulieres.

¶ Quid si mādator reuocauit māda tū: sed anq̄ veniret ad notitiā mande tarij pcussit. R. lꝫ Inno. teneat nō esse excōicatū tñ ꝑm Ber. ⁊ hosti. vt referi dire. vbi. s̄. nisi re integra reuocauerit mādatū ⁊ eum certificauerit sup hoc erit excōicat⁹ ar. l. si mādasseꝫ. ff. mād. ꝟ pcu. ex insinuatione ꝟ rescrip. ex ꝑ te decani hoc ēt tꝫ io. lrij. di tibi dño.

¶ Quid si post mādatū mortu⁹ ē mā dator re integra. R. ꝑm dir. vbi. s̄. ꝙ lꝫ mādatarius postea pcusserit non erit tñ mādator excōicatus: q: supstes tñ ligatur. xxiij. q. i. q̄ncūqꝫ lꝫ si notoriū sit de mādato. ⁊ signa pnie nō ondē rit nō sit sepeliēdus in sacro nec eccīa orabit ꝓ eo rōne peccati notorij: vt tꝫ Host. ⁊ ber. ⁊ Inno. Pa. aūt in. c. a nobis el. ij. eo. ti. vl' tenere ꝙ nisi man datarius habuerit notitiā ꝟ eius mor te erit excōicatus etiā si penituerit in morte ⁊ ē ratio lꝫ de rigore iuris non sit excōicatus. cuꝫ in veritate manda tum reuocatū fuerit morte vtī no. ideꝫ Pa. in d. c. mulieres.

¶ Quid si nō mādauit: sꝫ dixit aliq̄ v̄ba dolose vt inducat ad pcutiēdum. R. ꝙ si talia sunt v̄ba q̄ coopent man dato vl' ꝯsilio. puta dicit faceret mihi singularē ꝯsolatiōem: semp vellem ei bonū q pcuteret: mihi dubiū ꝙ si seq

tur percussio et hoc erit excōicatus. vt in d. c. mulieres no. q: non refert quid ex eis pe̾ntibus fiat. Unde vt refert Bar. in l. si qs mihi bona § iussu. ff. de acqui. here. q̄ cū is ꝟberat a quodā dixit co‑ rā famulis suis nisi aliud ꝯ tali audie ro anteq̄ domū reuertar ero male cō‑ tentus ꝓpter q̄ famulus īterfecit percus‑ so ē fuit punitus ipse dominus de homi cidio ꝛ ꝓpterea dicit pa. in. c. ex līa ꝯ excē. pla. q̄ nō refert an directe vel in directe aliqd ꝯsulaꝛ. vt ꝓbaꝛ in d. c. ex literis. l. epo q dixit oēs dicunt q̄ ma lū ē si euaserit cū homicidiū iputaꝛ ꝛ facit ad hoc. l. certū ff. si cer pe. ꝛ. l. cū qd. e. ti. facit qd notat Bal. ꝛ Ange. ꝛ Rapha. ꝛ Inno. in. l. qd ergo. § pe. ff. de lega i. q volfit q̄ istigās ꝛ solicitās aliquē vt percutiat fit excōicatꝰ si sequaꝛ percussio secus autē si non sunt talia verba qua nō erit excōicatus.

35 ¶ Coopans auxilio vl ꝯsilio non so lū ē excōicatꝰ: sꝫ etiā ꝓhibere valens si nō obuiat ne ꝟberet. c. quante. co. ti. qd īdubitatū ē fm oēs. in eo sub cuꝰ ꝑtāte ē verberās in aliqua aūt q nō ha bent ex officio si nō ꝓhibēt dolose si‑ militer ē īdubitatū q̄ sunt excōicati. Si ꝟo hoc nō facit dolose sꝫ q: non vult se imiscere rumoribꝰ vel ex timore vl n gligētia nō ꝓhibēt tenēt cōiter do. q̄ nō est excōicatꝰ i d. c. quāte vbi Jo. an i nouella dicit notabile verbum in hāc sigt vl aliū canonem nullus inci dit nisi sit in dolo ar. ff. de adul. l. pe nulti. ff. de sicca. l. i. Idē. Jo. de ligna.

36 ¶ Sꝫ qd de clico q volūtarie subicit se ꝟberibꝰ an ipse sit excōicatꝰ. R. q̄ si vt tꝫ Pa. in. c. cōtingit. el. i. nec obstat q: nō obuiat q: nō facit dolose. sꝫ i sa‑ tisfactionē ꝛ vt maius forte malū eua‑ tet nec etiā obstat q̄ ꝑticipat i crie. q: fm Jo. an. i. c. delicti de reg. iu. li. vi. i mercuriānibus. tal ꝟberās vno spetu plures ictus dat ꝛ ē solū excōicatꝰ vna excōicationē. q: p vno fcō hētur. hoc idē no. Bar in. l. nunq̄ ff. de pena. de‑ lic. ꝛ q̄ sit verior opinio pꝫ i d. c. cōtin git. vbi dicit tex. excōicādū talē clericū

¶ Ratū hñs q̄ aliqs noīe suo iniecit 37 manꝰ violētas i clicū ē excōicatꝰ q: ra tihabitio mādato cōpaꝛ. secus si nō sit factū noīe eiꝰ: q: lꝫ ratuꝫ habeat non tamē est excōicatus q̄uis peccat mor‑ taliter. de sen. excō. c. cum quis li. vi.

¶ Querit vtrū ꝑcuti inicietes manus 38 in ecclesiasticā psonā sint semp a sede aplica absoluēdi. R. q̄ distinguendū ē i ter iniuriā leuē mediocrē. ꝛ enormē: vt p iniuria leui q̄bꝫ epus possit absol uere iure suo. auctoritate. c. ꝑuenit eo. ti. p iniuria ꝟo mediocri non pōt epa absoluere nisi ꝑuillegiatos. ꝛ q sint no taꝛ in. c. si ꝟo el i. eo. ti. ꝛ i. c. qm̄ de vi. ꝛ ho. cle. vbi hoc est ꝑuilegiū clicorū cōiter viuētiū ꝛ claustraliū. In iniuria aūt enormi regulariter nullus pōt ab soluere citra sedē aplicā. vt in d. c. si qa suadēte. vl legatoꝝ eiꝰ. ꝯ q̄ vide lega‑ tus. §. iiij. nisi i casibꝰ ꝯ qbꝰ. j. §. xlviij.

¶ Sed nunqd inferior epo q habet 39 q̄si epalē iurisdictionē poterit absolue re sicut epus pōt i iniuria leui vel medio cri. R. q̄ cōiter tenet q̄ nō q: dictum. c. ꝑuenit loqtur de epo ꝛ nō de inferio ri. q: dicit fraternitati. nā inferiores di cunt filij. vt in. c. q̄ grani. de cri. falsi. Fallit hoc in habētibꝰ auctoritatē epa lē a papa q: pñt sicut epi quoscūqꝫ in foro pniali absoluere. Sūt talit in ꝑ‑ latis religiosoꝝ quoscūqꝫ qui si sint sacerdotes possunt absoluere sibi sub ditos se adiuuicē se ꝑcutiētes dūmō in iuria nō sit enormis. vt in c. cū illorū eo. ti. ꝛ extendit istud ꝑuilegiū ad ma gistrū ꝛ fratres hospitales ierosolimi‑ tani. vt in. c. canonica eo. ti. qui possūt absolui a suo pore si pꝛsbyter ē: ꝛ dicit ille ꝑlatus q nō hꝫ sup se maiorem in ꝯuētu nō aute ille. pōr tīn vel q̄rtiore q instituit ꝛ amouet ad arbitriū supe riorū: nisi sup hoc habeāt ꝑuilegium spāle pōt tn̄ epus ꝯmittere hāc aucto‑ ritatē absoluēdi iferiori vt no in. c. si. ꝯ officio ordi. ꝛ sūt ꝑlati religiosoꝝ cū illud cōpetat eis ex ꝑuilegio rōne di‑ gnitatꝰ vt i. c. eis qbꝰ de officio ordi. i sex. ꝛ in glo. ꝛ. c. si. de of. orde. loquitur

quando cõmissio fit ratione persone quod bene no. pro limitatione. d. c. si.

40 ¶ Sed quid si platus predictoꝝ religiosorũ nõ ẽ sacerdos vel ẽ excõicat⁹ vel mortu⁹ vel alr ipeditus. R. fm Host. q̄ i defectũ ipsi⁹ semp ẽ ad epm̃ pprium recurrẽ. vt pz in. c. monaci. e. c. cũ illoꝝ e. c. canonica. e. ti. e ꝯcoꝛ. cũ hoc sed. in quodã ꝯsilio. e Ge. in. d. c. religioso ppter rõnẽ ne euagãdi ec. Sed Pa. i. d. c. monaci lz ꝯtrium in religiosis exẽptis e dicit silr i ꝯtriũ facere notata p Jo. an. in regula sciẽti de re. iu. i mercurialib⁹. Et hoc credo verius p. c. pe. de offi. ordi. e tex. iuncta glo. notabili. in cle. pe. de sen. exco. Jbunt ergo ad papã de quo vide. j. exemptus. §. vi.

41 ¶ Quis absoluet abbatẽ. excõicatũ p iniectione. R. Pa. in. c. vniuersitatis. q̄ episcop⁹ vt in. d. c. monaci: nisi iniuria sit enoꝛmis: vel nisi sit exẽptus

42 ¶ Utrũ si regularis pcutiat regularẽ alteri⁹ claustri: plat⁹ pcutiẽtis possit absoluere. R. sz pa. i. d. c. cũ illoꝝ. cũ Host. e ber. q̄ dz aduocari plat⁹ pcussi nõ vt absoluat sz vt iniuriã remittat: alit absolui nõ dz. e istud ẽ verius. lz Domi. ant. teneat q̄ ambo dbent absoluere: vel cõmittere vn⁹ alteri vices suas

43 ¶ Utrũ regulares ex̄ claustrũ se pcutiẽtes possit silr absolui. R. q̄ lz Hosti. dicat q̄ nõ. Ego teneo cũ pa. i. c. cum illoꝝ. q̄ eoꝝ plat⁹ poterit eos absoluere q: dicta c. cũ illoꝝ. e. c. canõica loquunt̃ idistĩcte: nec repetũt i claustro.

44 ¶ Sed quid si regularis pcusserit clicũ secularẽ sue vel alteri⁹ diocesis. R. q̄ ppũs eps absoluet eũ in eo casu i quo posset clicũ suũ si pcussisset aliũ absoluere. vt i. c. religioso. e. ti. li. vi. e non p prius platus suus. nisi sit exẽptus talit q̄ ẽt rõne delicti nõ possit ꝯueniri nisi sub suo prelato: q: absoluet a suo plato de consensu episcopi.

45 ¶ Queritur quid tenendũ sit de monialib⁹ q̄ se inuicẽ pcutiũt. R. q̄ absoluent ab epo i cui⁹ diocesi sit eaꝝ monasteriũ: e hoc nõ solũ nõ exẽpte sz etiã exẽpte. ita tenẽt cõr doc. e gl. i. c. de moniaalib⁹. e. ti. nisi aliud habeãt ꝑuilegium.

¶ Quid de sororibus scẽ Clare e s. Dominici. R. Pa. in. d. c. de monialibus dubitat an possint absolui a suis platis sz hodie claꝝ ẽ p ꝑuilegia ipaꝝ q̄ psit. 46

¶ Utrũ nouicius q iecit man⁹ violẽtas añ nouiciatũ possit absolui a suo plato. R. sz Jo. an in. c. cũ illoꝝ extra de sen. ex. e Ge. i. d. c. religioso. q̄ abbas nõ põt absoluere nouiciũ tpe nouiciatus nisi sit expsse vel tacite pfessus. e lz Inno. e Hosti. in. d. c. mõaci. e archi. in. d. c. religioso videant tenere ꝯtriũ. s. q̄ possit: tñ eos limita quãdo pcussio fuit facta tempoꝛe nouiciatus non ante: nisi sint priuilegiati. 47

¶ Quid si nouici⁹ pcutiẽs i nouiciatu e absolut⁹ egrediat. R. q̄ si egrediatur nisi se repñtet ꝗ̃ primũ comode potest ei q de iure eũ absoluere poterat incidet in eadẽ vt i. c. eos. e. ti. li. vi. Hec oia locũ hñt qñ iniuria ẽ leuis: vel qñ ẽ mediocris vel grauis nõ qñ iniuria est enoꝛmis q: a papa solũ vel ab eius legato psit absolui vt i. c. ad eminẽtiã. e. ti. isicto. c. cũ illoꝝ. e. ti. qñ aũt iniuria dr enoꝛmis vid. s. enoꝛmis qñ pro grauis vel leuis aut mediocris relinqtur arbitrio iudicis fm pa. in. c. puenit. e. ti. 48

¶ Queritur in qb⁹ casibus expresse cõcedit̃ episcopus vt ab enoꝛmi vel graui iniuria absoluat. R. q̄ in. vij. casib⁹. 49

¶ Prio in articulo vel piculo mortis ꝯstituto vt in. d. c. si qs suadẽte. e. d. c. nõ dubiũ e. c. ea nosciñ. §. fi. e. c. q̄ de his eo. ti. nec solum eps sed quilibz sacerdos fm modũ de quo. s. absolutio iij. §. xvi. Et quis dicatur in periculo moꝛtis vide mors. §. vi. 50

¶ Secũdus in hñte legitimũ impedimentũ ppter qd nõ possit adire papã. vel aliũ q ptãtẽ habeat absoluẽdi vt in. c. de cetero e in. c. qd de his eo. e in. c. eos. e. ti. li. vi. e quid sit legitimũ impedimẽtũ. R. q̄ est omne quod arbitrio boni viri rationabiliter impedit vtputa quia habet capitales inimicitias. d. c. de cetero etiam ex culpa sua nec timoꝛe ff. quod me. ca. de 51

spon. ventilatvel e infirmus vt i.c. q de his eo. l3 nō sit piculū mora vl' ē pauper non mēdicans q viuit ex artificio qd nō pt i via exercere vl' si mēdicās sibi vl' vxori vl' alteri sbueniebat qd alibi nō posset secus in mēdicāte q. solū sibi hz pūidere q: si eundo z mēdicādo posset necessaria inuenire nō posset absolui vt no. pa.i.c.ea noscit eo. vel ē multū senex i.d c. q̄uis z hmōi ipo fieri eis vt cessante ipedimēto se repñtēt except] senibus q: senectus nūq̄ deficiet z l3 videant fortes tñ q: piculu est absoluent fm Inno. z ho. in.d. c. q̄uis de aliis impeditis dic vt. s. absolutio. ss. xvi.

52 ¶ Tertius i nobilibus magne potentie q nō pñt terras suas relinquere ptius tñ anteq̄ absoluat intimāda ē eorū conditio summo pontifici z fm eius consilium absoluent nisi sit periculum in mora. c. mulieres. §. i eo. ti.

53 ¶ Quartus in mulieribus cuiuscūq3 conditionis sint. d. c. mulieres z qualitercūq3 pcusserit etiam atrociter.

54 ¶ Quintus in his q sui iuris nō sūt sicut sunt filijfamil. fuū z hmōi ēt si filius hz z ipe familiā. Et h̄ itellige i iniuria mediocri simplri i enormi h̄o non pñt absolui nisi fecerit i fraudē vl' nisi qñ vñs vl' pñfamilias nō existēs i culpa ex eorū absētia fine dānū i curreret q: tunc pñt ēt ab enormi absolui nisi sit scādalū vt no. i. c. relatū. z ti. Nec distinguo i filijsfamilias fz pa.i.d.c. relatū z pl3 q: sufficit q nō sint sui iuris.

55 ¶ Sz an hoc idē erit i viro q i fraudē vxoris fecit vel in liberto fz gio i.d.c. relatū q non q: cum hoc edictum sit phibitoriū nō extēdit nisi ad expresse exceptos ar. c. cū illoz eo. ti. z no. pan. in. d. c. relatū. hostie. tñ ibidē t3 q idē erit iudiciū sicut de supradictis q: tales psone nō sunt sui iuris z pl3 militat. d. c. mulieres qñ patron⁹ vel vxor graue dānū pateret pter eoz absentiaz ar. d. c. relatū. Cum autem efficiuntur predicti sui iuris vel liberi tenentur se psentare apostolice sedi.

¶ Sextus in iuuenibus nec distinguo 56 an sint sui iuris vel nō siue sint diuites vel non q: simpliciter non tenetur ire q: eorū itineratio periculosa est vt no. pan. in. d. c. ea noscitur ipedimento tñ iuuentutis sublato tenetur se psentare pape vt no. i d. c q̄uis.

¶ Septimus in hostiario vel officia 57 li qui pretextu officij arcendo turbam percussit clericū vt nota. in. c. si vero el. eo. ti. Hoc intellige verū in mediocri non autem in graui percussiōe vt no. ibidem z hic accipio graue p enormi mediocrem pro graui nā fm Monal. inter enormē z leuem est media que grauis dr q̄ vt dixi arbitrio iudic] estimabit ex qualitatibus z circunstātijs ff. de verb. ob. l. cōtinue z de voto c. q super his aduerte ēt hic q si officialis laicus aliter q̄ arcendo turbam inicit manum in Clericū q non pōt absolui nisi a papa qualitercūq3 leuiter percusserit: q: iniuria est grauis q: vsurpat sibi iurisditionē in clericum ita no. pan. in. d. c. si vero z ibi text. apertius quod verū intelligo quando hoc facit tanq̄ officialis. Secus si percusserit tanq̄ psona priuata quia nisi esset iniuria grauis non esset mittendus ad papam.

¶ Octauus pueri ipuberes q doli ca- 58 paces pcusserūt vt in. c. i. e. ti. siue ante pubertatē petāt absolutionē siue post. c. si. eo. ti. nec tenent se pñtare cessante pueritia. d. c. si. z. c. q̄uis q: nihil dicit de iuramēto z. c. q̄uis excipit pueros Vñ dicit pa.i.c. si. q bñficiū semel indultū minori ex q̄ cepit hēre locuz non extinguit per superuenientiam maioris etatis. Quod nota.

Casus .ij. ē in. c. querēti de of. dele. z inobedientē snie delegati vltra annum de quo dic vt. s. absolutio secundo in prin.

Casus .iij. est in. c. dura de cri: fal. vbi excōicari ex gñali snia suorum diocesanoz hñtes literas apostolicas falsas nisi ifra vigin dies post q̄ cognouerint se habere lras falsas illas destruxerit aut resignauerit illis nō

gnit absolui post lapsum dierum .xx. dierum nisi a sede apostolica vel de eius speciali mandato aliqui tamen tenent quod isti .xx. dies incipiunt currere a die noticie scilicet quod habuit predictas literas falsas vt hosti. scilicet Pa. in. d. c. dura. licet quod incipiant currere a die excommunicationis late per ordinarios contra tales ita quod nisi illa precesserit non erunt excommunicati. et hoc credo verius saltem post factum et hac etiam sententia ligantur si excommunicatio precesserit quamuis ipsis literis falsis non fuerint vsi.

3 ¶ Quid de falsarijs literarum apostolicarum. R. quod omnes tam clerici quam laici qui per se vel per alium vitium falsitatis exercuerint cum fautoribus et defensoribus suis sunt excommunicati ipso facto et hodie per processum annualem feria .v. in die cene domini non possunt absolui citra sedem apostolicam nec non falsarij supplicationum gratiarum vel iusticiam concernentium per pontificem vel vicecancellarium aut regentem officium cancellarie signatarum.

3 ¶ Utrum vtentes literis apostolicis falsis sint excommunicati ipso iure. R. quod sic si sunt laici tamen poterunt absolui a suis ordinarijs vt patet per c. ad falsariorum de cri. fal. clerici vero non sunt excommunicati secundum pa. i. d. c. ad falsariorum quamuis Hosti. teneat contrarium.

3 ¶ Utrum corrigentes literas pape sint excommunicati. R. secundum ho. vt recitat Pa. i. c. ex literis de fide instru. quod sic etiam si vnam figuram siue literam vel etiam dimidiam abraserint deleuerint aut cancellauerint addiderint vel diminuerint complenerint vel mutauerint sine licentia illius ad quem spectat postquam litera est bullata vel signata nec possunt absolui citra sedem apostolicam possunt tamen impetrantes totam literam lacerare seu bullam si illam non vult vti ex quo patet quod etiam simplex notarius qui literas apostolicas scripsit non potest illas corrigere postquam sunt bullate vel signate sine licentia officialis ad hoc deputati hoc tamen et bene limitat Ri. in. iiij. dist. x. ar. xij. q. iiij. verum si talis abrasio vel correctio seu mutatio faciat vt bulla que ante erat inualida efficiatur valida vel si erat vtilis fit magis vtilis.

4 ¶ Utrum impetrans literas domini pape tacita veritate vel suggesta falsitate sit excommunicatus. R. Ri. vbi. s. q. iij. quod licet sit falsarius non tamen est falsarius literarum domini pape quia veras litteras impetrat et ideo non est excommunicatus.

¶ Utrum recipientes literas apostolicas existentes ipsi in curia de manu alterius quam pape vel officialium ad hoc deputatorum sunt excommunicati. R. quod sic si sunt laici vt in .d. c. dura etiam secundum Joan. an. et Pe. de anch. in. d. c. dura quia quotidie sit contra non ligat.

Casus iiij est in c. significauit. co. ti. vbi excommunicantur clerici qui participant in diuinis officijs tam in ecclesia quam alibi sponte et scienter cum excommunicato a papa nominaliter vel iudicialiter secundum eorum lecturam licet glosa ibi de aliter sentiat ex quo colligitur quod quinque requiruntur vt ista excommunicatio incurratur. ¶ Primo quod sint clerici. ¶ Secundo quod scienter. ¶ Tertio quod sponte. ¶ Quarto quod in diuinis participent. ¶ Et quinto quod ille cum quo participant sit excommunicatus a papa iudicialiter. et isti non possunt absolui nisi a papa vt in d. c. significauit.

Casus .v. est in c. tua nos. eo. ti. vbi omnes incendiarij propter decem postquam fuerint publice excommunicati et denunciati non possunt absolui citra sedem apostolicam.

Casu .vi. est. i. c. conquesti. eo. ti. vbi effractores cum spoliatione ecclesiarum postquam fuerint denunciati non possunt absolui nisi a sede apostolica. Pro cuius casus et precedentis maiori euidentia est sciendum quod incendiarij et effractores ecclesiarum cum spoliatione sunt excommunicati ipso iure. sed incendiarij aliorum locorum non: nisi excommunicentur vel per statuta vel alio modo. Ante tamen denunciationem non sunt mittendi ad sedem apostolicam. Sed si aliqui predictorum denuncientur excommunicati publice tunc non possunt absolui nisi a papa. Secundum communem et veram opi. in d. c. tua nos. et c. conquesti.

i ¶ Qui dicuntur incendiarij propter vide. j. Incendiarius in principio.

1 ¶ Qui autem dicantur effractores R. quod sunt illi qui dolo malo aut per iniuriam violenter parietem foduerint aut vitream fenestram frangunt: seu serraturam vel hostia vel cardines

sim vecties: vbi tenet hostia firmata. aut sm tectū ecclie sm archi. alij aūt q̄ faciūt enormia in ecclia ut rapiēdo corpus xpi: t hyndo: frāgēdo calices t simi lia: nō sunt effractores ꝑprie nec excōmunicati ipso iure sm Hosti. t Jo. de lig. nec etiā si excōicarēt. t denūciarētur eēnt mittēdi ad papā sed possēt absolui ab illo qui eos excōmunicauit absolui. oꝫ ergo ꝙ spoliatio fiat cū effractiōe. vn̄ sola effractio ꝑ se nec sola spoliatio facit aliquē icidere i hūc casuꝫ: vt denūciatus sit mittendus ad papā qd̄ no. q̄ pauci aduertūt sꝫ sic ē ut i. d. c. ꝯquesti.

3 ¶ Sed nunquid hic noīe ecclīarū, veniant monasteria: t loca pia Re. sꝫ pa. in. d. c. tua nos. ꝙ sic per. tex. liiij. di. §. hac auctoritate. no. glo in. c. grandi de sup. ne. pla. li. vi. t in. c. fi. de sen. excō. Rōē q: ista excōicatio pncipalit̄ ē i fa uorē ecclīaꝝ. t iō latissime accipitur respectu ipsaꝝ sꝫ alia non veniūt mōasteria nec pia loca noīe ecclie. q: i iure pōnūt ut diuersa vt ꝑꝫ i. c. scīāt cūcti. de elec. li. vi. t in. c. grādi. de sup. ne pla. in gl. li. vi. Addit ēt Pa. i. c. fi. de ecclesijs edi. ꝙ cc. sic nō ꝯsecrate t hospitalia veniūt hic noīe ecclīaꝝ. Intellige si auctoritate epi aut pape sunt edificata: alr̄ non essent loca religiosa. vt no. i. c. ad hec de relig. domi.

4 ¶ Vtꝝ effractor cū spoliatōe domus existentis in spacio ꝑuilegiato ecclie sit excōicatus t post denunciationē hēat ire ad papā. Re. ꝙ nō quia talis domus nō dicitur locus religiosus nisi sit ecclesie vl̄ clericoꝝ. ut i. c. ꝯquia. xvij. q. iiij. Et effractores locoꝝ non religiosoꝝ ēt post denūciationeꝫ nō sunt mittēdi ad papā. ut patet i. d. c. cōquesti. t allegat ibi in glo. Intelligo hic nō ꝙ sint ecclesie vl̄ clericoꝝ quo ad dn̄m sed talis mō ꝙ dicāt religiosa.

5 ¶ Sed qn̄ dicunt̄ tales publice denūciati. Re. ꝙ qñocūqꝫ publice denūcient̄ siue noīatiꝫ: siue i genere. puta dn̄ūciamus excōicatos oēs q fecerūt tale icendiū: vel effractioneꝫ talis ecclesie: seu loci religiosi: t huiusmodi. ut patet in. d. c. tua nos. qd̄ non distiguit aliter.

¶ Vtrū incēdiarij sint absoluendi etiā ante denūclationē anteqꝫ satisfacerint dānū passis. Re. ꝙ non. ut no. in. c. pessimam. xxiij. q. vl. ultima.

Casus sequētes vsqꝫ ad casū. xi. sūt in. vi. li. decretalium.

Casus vij. ē in. c. fundamēta de elec. vbi excōicāt. Primo oēs cuiuscūqꝫ notabilis ꝑminētie dignitatis pñāt vl̄ excellētie sit q̄cūqꝫ noīe cēseāt t frater filius vel nepos aliquoꝝ ꝑdcōrū q sine licētia sedis aplice noīationi. electioni. vel assūptioni: in senatorē capitaneū patriciū aut rectorē: ad r̄gimē vrb a rōme assentiūt vel se ingerunt ꝑ se vel ꝑ aliū excipiūt romani ex ipsa vrbe naturaliter oriūdi vl̄ ibi icole seu ꝯtinui habitatores q sꝫ sint ꝑdictoꝝ fratres filij vel nepotes aut sub cōicat vl̄ varonie noīe ex territoriū vrbis iurisdictionē ꝑpetuā vl̄ tpalē obtineāt. pñt esse in senatores Romāos assumi ad vnū āniū vl̄ breuius tps dūmō non hēant ex territoriū talē ꝑtātē ꝙ possēt euacuare rōnē ꝯstitutiōis ꝑdcē. ¶ Itē. ij. excōicāt quācūqꝫ alij a ꝑdictis q assentiūt ad ꝑdcm̄ regimē vltra āniū sine licētia sedis aplice. ¶ Itē. iij. excoicant intendētes vel obediētes eisdē sic assūptis. ¶ Itē iiij. excōicant q ipsos noīauerūt: elegerūt: vel assūpserūt. ¶ Itē. v. excōicant̄ dātes auxiliū ꝯsiliū vel fauorem publice vel occulte tā noīatoribus t assūptoribus: q̄ nominatis t assumptis. nec oēs p̄dicti possūt absolui nisi a papa.

Casus viij. est i. c. cūcis de immu. eccle. sed q: hodie n̄ ligat ꝑ cle. vnicam. eo. ut. ideo ptranseo.

Casus ix. est i. c. felicis de pe. vbi excōicant̄. ¶ Primo oēs isecutores cardinaliū romane ecclesie hostilr̄. ¶ Item. ij. ꝑcussores t captores. ¶ Item. iij. socij talia faciētiū vel mādātium. ¶ Itē. iiij q factū ratū hēerit vel consilium dederint aut fauorem. ¶ Itē. v. q tales postea receptauerit vl̄ defensauerint sciēter. ¶ Itē. vi. excōicant̄ pncipes: senatores: ꝯsules: potestā

rectores sine alij offi. et eorum officiales qui .ij. menses a die noticie habite de predicto delicto nō puniunt predictos reos secundum tenorē .d.c. felicis. nec possūt absolui nisi a papa: exceptis istis vltimis .s. principes etc. qui poterūt absolui a suis ordinarijs. Simili pena sūt plectēdi qui predicta faciūt clericis vel religiosis familie pape vel cardinaliū. Aduerte hic quod insecutio sumitur in malā partē. et cape bellige tur cū effectu. quia si nō capiat sed fiat insultus ad domū vt ei fiat iniuria. vel si obsidētur vel claudūt in domo non ut eos ibi custodiāt sed vt eis inferant verecūdiā non habebit locum pena ista. secundum quod no. Inno. in .c. nuper eodē ti.

Casus x. est .i. c. quicūque e. ti. vbi excōicantur oēs dātes licentiā alicui occidēdi capiēdi: seu alias in personis: aut bonis suis: vel suorum grauandi eos qui sniias excōicationis vel iterdicti tulerūt contra quecūque: siue eos occasiōe quorum sunt prolate: vel obseruantes tales sniias: seu taliter excōicatis nolētes cōicare: nisi iniam ipsaz si fuit ad psonas grauādas reuocauerint antequā in aliquo sit processum: vel si dicta inia fuit ad bona eorum capiēda. nisi infra octo dierum spaciū restitutionē fecerit fieri. vel satisfactionē et inias reuocauerint. ¶ Item ij excōicant oēs qui predicta inia data: vti ausi fuerint. ¶ Item .iij. qui aliquid premissorū ad quod cōmittēda dari licētia prohibet cōmiserint suo motu: nisi vt dictū est re integra si ad psonas: et si ad bona. infra octo dierum spaciū restituerit vel satisfecerint. in qua excōicatione oēs predicti si per spaciū duorum mensiuz māserint nō nisi per sedem apostolicam poterunt absolui. ¶ Querit idez archi. quid venit nomine suorum. et R. quod veniūt oēs qui sūt sub potestate eorum. vt insti. de his qui sunt sui vel alie. iu. per totū. item quod veniunt cōsanguinei vt i .c. sciant cūcti. de elec. in. vi. itē domestici. vt C. de his qui ad ec. cōfu .l. presenti. §. sane. et qui dicant domestici. familiares. vide familiaris.

¶ Itē grauare dicitur qui prohibent ne eis coquatur: molatur vendatur. et huiōi.

Casus sequentes sunt. in cle. vsque ad casum xvij.

Casus xi. est in cle. multorum. de heretici. vbi excōmunicātur oēs inquisitores heretice prauitatis inferiores epis per odio: gratia vel amore lucri aut comodi tpalis obtētu: contra iusticiā et cōsciaz suam omiserint quēpiā procedere. vbi fuerat procedēdum pro heresi.

¶ Itē .ij. excōicant predicti si obtētu eodez prauitatē ipsaz heresis: vel impedimētū sui officij alicui imponēdo presūpserit aliquē quoquomodo vexare non pōt absolui nisi a papa. nisi i mortis articulo premissa satisfactiōe. itellige si pōt fieri alr nō valeret absolutio. vbi aduerte secundum Car. i cle. predicta quod ad icurredū istam penā. oz fiat contra iustitiā et cōsciam copulatiue. Itē no. quod quoquomodo vexēt aliquē sine incitationibus fideiussionibus et filibus icurrūt istā penaz secundum Pau.

¶ Quid si omittūt ex timore vel ad euitandum scandalum. R. glo. quod nō incidunt in hanc penam.

Casus xij. est in cle. religiosi. de priui. vbi prio excōicantur oēs religiosi qui clericis aut laicis sacramētuz vnctionis extreme vel eucharistie ministrare presumūt: vel solēnizāt matrimonia sine licentia spāli presbi prochial. Item si predicti absoluūt excōicatos a canone preterquā i casibus a iure expssis: vel per priuilegia sedis aplice concessa eisdē. vel si absoluūt a sentētijs promulgatis per statuta sinodalia vel prouicialia. seu a pena et a culpa nec possūt absolui nisi a papa.

¶ Querit an ligent oēs religiosi. R. Fz et Car. ibidē quod nō sed solū religiosi religionis approbate: quia alij nō sunt proprie religiosi. vt i .c. vno de voto li. vi. et lz gdā istos restrīgāt ad religiosos exēptos. vt pe. de sta. iū cōir tenet quod hēat locū et i nō exēptis. et i religiosis preceptis ecclesie parochialis si alijs quam suis parochianis ministrant. secundum glo. in cle. i. de deci: et Pau. ibidem.

¶ Quid si nouitius faciat aliquid predictorum. R. secundum Car. quod ligatur. ar. c. religioso. de sen. excō. in. vi.

3 ¶ Utrum religiosi conversi sint .R. Car. q pe de anc. 13 q n ligant sicut nec moniales ex quo ordinem non habent. sed 3e. tenet q ligantur. et videtur verius.

¶ Utrum religiosi ministrantes alijs religiosis sacra predicta ligent pretata pena .R. Car. q de hoc sta. dicit quendam cardinalem consuluisse q n. 13 lap. 13 q verbum clericis intelligitur tam de regularibus q de secularibus: sed verbum latius extendit comprehendit religiosos vel monachos laicos si primum credo verius per ea que dixi .s. clericus. primo.

5 ¶ Utrum tempore mortis possint ministrare eucharistiam licite .R. Car. pau. et lap. q n 13 10. et arc. xxvi. q. vi. si presbiter .ino. et ho i c. ois de pe. et re. tenet q sic. ut recitat dic. lu. ii. xv. et hoc credo verum si alius sacerdos n possit haberi q ministret.

6 ¶ Utrum rector ecclesie q n est sacerdos vel vicarius rector possit dare licentias decis religiosis ministrandi predicta sacra .R. car. q sic et sic sua 13 alij teneant .3. sicut pau. 13. q epus et archiepus sive curatis possint predictas licentias dare. et 3e. et sta. idem tenet de vicario epi i spualibus vel delegato. aut eius penitentiario. tutius est tamen secundum Pau. non recedere a litera non tamen est necessarium.

7 ¶ Quid est solemnisare matrimonium .R. Car. i d. cle. i. q 3e. dicit q comprehendit ois solemnitates q observant iuxta ritum ecclesiarum religiosorum. vel sponsio et i. sine fiat benedictio solemnis sive dicatur missa spalis super contrahentes et huiusmodi. inducere autem secus matrimonium vel pronunciare verba inter contrahentes non est eis prohibitum secundum 3e. et Ste.

8 ¶ Utrum verbum excommunicatos a canone intelligatur solum de maiori excommunicatione .R. car. ubi .s. q sic. 13 La. an. et n de minori. facit c. si quem. et c. nup de sen. ex. Jo. et 13 lap. et facit c. primum de rescri li. vi. Se at i. c. unico de his q vi. li. vi. dicit q et intelligit de minori qa sec pcalis prohibens absolutiones ab excommunicatione includit et minoris absolutiones. p h e gl. i cle. i. de privi. Ite ubicunque fit mentio de excommunicatione et mai i q preferi e. p. pomonabilis et minori de utraque intelligitur. ut no. gl. pe. i. c. presidentes de here. li. vi. et 13 hec opinio sit tutior tamen prima mihi videtur verior.

¶ Queritur de quo canone intelligitur .R. 9 Car. ubi. s. Pau. et La. an. q intelligit de quocunque a papa promulgato: q2 ille proprie per excellentiam dicitur canon 13 aliqui ipso pe accipiat pro illo epi. ut iij. d. s. porro

¶ Quid si supradicti absolvunt excommunicatos 10 p sniam hois etiam pape .R. glo. La. an. Pau. et 3e. ibidem tenent q non ligant pretata pena. q2 si voluisset intelligi exprimisset. ar. c. ad audientiam de deci.

¶ Utrum noie snie hic veniat excommunica 11 no solum .R. gl. et pau. ibidem q et venit suspensio et interdictum 13. Car. dicit quod verius est q solum intelligitur de snia excommunicationis quod bis probat litera p alternativum q. s. dicit de hiis q absolvunt excommunicatos a canone et postea subicit vel a snia p statuta et sic restringitur verbum snia p verbum excommunicatos ar. de rescri. c. ii. requisisti.

¶ Quid de sententijs latis p statuta legatorum 12 de quibus hes de officio le. c. si. .R. secundum La. an. et sequitur Car. q idem est sicut de statutis sinodalibus vel provincialibus.

¶ Utrum religiosi predicti absolventes a pena 13 tamen ligent predicta censura .R. secundum 3e. quem sequitur Car. q n. q2 litera loquitur copulative a pena et a culpa. c. ij de rescrip.

¶ Quid si predicti religiosi absolvunt i 14 a peccato et non ab excommunicatione quando quis icurrit p peccato .R. 3e. et Car. tenent q non incidunt i penam et placet ne fiat extensio.

¶ Utrum religiosus ignorans penam hanc et 15 administrans sacra eucharistie vel extreme unctionis sine licentia rectoris prochialis si tamen i contemptum ipsius icurrat hanc penam .R. Car. se consuluisse p literam d. cle q dicit presumpserit quod no. dolum et temeritatem ministrantis q n ligat. et plus mihi p ea q dixi .s. de lus. s. v. et. j. excommunicatio. vij. casu vi. s. ij.

¶ Utrum recipientes pretata sacra a dictis 16 religiosis sine licentia suorum rectorum prochialium sint excommunicati .R. q non pria vice. ut patebit. j. Excommunicatio. viij. s. i.

¶ Utrum sit credendum dicenti se habere 17 licentiam .R. glo. q sic. et concor. Laur. Pau. et Ste q2 nemo videtur immemor proprie salutis. i q. vij. fatemur.

¶ Quid de mercenarijs Scholaribus 18 et huiusmodi .R. gl. q sufficit licentia sa

cer dotis prochialis in cuius prochia inhabitant: nisi causa recreationis vel alia cpali stati reuersuri ad propria ad uenissent quia sic nō sufficeret.

Casus xiij. ē in cle. i. de pe. vbi excōicatur quilibet q iniuriose vel temere pcusserit. ceperit. aut bānie rit aliquē epm seu qui predicta mandauerit: vel fcā ab alijs rata habuerit vl soci9 fuerit in his faciēdis. aut cōsiliū aut fauorē dederit vl defensauerit eosdē nec pōt absolui pterq̄ i articlo mortis nisi a papa et cum absoluēdus fuerit in articulo mortis nō vȝ absolui nisi prius caueat idonee q pebu pe ne sponēde et penitētiā dn̄o auctoritate faciet: Itē sedo excōicant oēs officiales quocunq̄ noīe censeant q in aliquo pdictoꝝ fuerint culpabiles nec valent absolui nisi vt predictum est.

1 ¶ Sed quid si eps nōdū erat ɔsecratus. R. glo q nō erit locus isti pene. qz non est episcopus de cele. mi. de. ij. secus de eo qui renunciauit episcopatui quia habebit locū in eo illa pena.

2 ¶ An habeat locum predicta pena in inclusiōe fcā epo ad verecundiam. R. Car. q non quia hic capere accipitur pro detinere. sicut et in. c. felicis de pe. li. vi. accipitur vt supradictū est.

Casus xiiij. est in cle. cupientes in §. si de pe. vbi excōicantur oēs religiosi et clerici seculares q inducunt ad vouendū iurandū et c. de eligēdo sepulturam apud ecclesias ipsorū de quo dic. vt. j. sepultura. §. xxxv.

Casus xv. est in cle. grauis de sen. excō. vbi excōicant omnes dn̄i tpales etiā si sint epi q i terris seu locis eoꝝ iterdicto suppositis cogunt quōlibet diuina officia celebrare. aut q voce pconia seu p cāpanaꝝ pulsationē ad officia eadē audiēda aliquo pre sertim excōicatiōis aut iterdicti sniā innodatos euocāt. vl q excōicatis publice aut iterdictis phibēt ne de ecclijs exeāt dū missaꝝ solēnia agūt aucelebrāt diuinorum generaliter vel spāliter vt exeant. Itē scdo si excōicati publice et interdicti q in ipsis sunt ecclijs post q̄ fuerit noiatim moniti a celebrātib9 vt exeāt remanere psumpserit sniaȝ excōicatiōis incurrūt a qua solū a papa psūt absolui. Et sic collige q hec pēa ē ɔ cogētes euocātes ɔhibētes. et remanētes. Itē aduerte q vbū quōlibet cōprehēdit oēȝ modū cōpulsiōis realem vel psonalē directū vl indirectū vtputa ɔtangit eos vel ipsos i psonis aut rebus grauādo: vt no. glo. in. d. cle.

1 ¶ Quid si euocaret nō excōicatos vl nō iterdictos. R. Car. post Pau. ib. dē q incidūt in pdictā penā cū loc9 sit iterdictus. et dicto psertis stat p maxie.

2 ¶ Utrū hec pena habeat locū in cessatiōe a diuinis posita in dictis terris. R. q sic: qz qn̄ cessatio a diuinis ē gnalis. hȝ vi iterdicti. vt in cle. i. de ti. §. i cessationibus secus si cessatio esset spāl.

3 ¶ Quid intelligit hic noīe diuini officij. R. Car post Pau. ibidē q restringit soluȝ ad missas. et iō si aduocarent ad alia officia preter missas non haberet locum hec pena.

4 ¶ Quid si predicti percipiant nō subditis suis vel p edicta non faciant in terris ipoꝝ sȝ in alienis. R. ibidē. Car. q nō hȝ locum: hec pena.

5 ¶ Utrum predicti aduocantes secrete per nūcium ad diuina ligētur prefata pena. R. Car. ibidē post Pau. et Zē. q non nisi voce preconia. vel voce tube. aut cornu vel per campanarum pulsationem aduocent.

6 ¶ Quid si compellunt in loco nō interdicto R. Pau. ibidem q non habet locum hec pena.

7 ¶ De quo interdicto intelligit. R. glo. ibidē q tā d iure q̄ ab hoīe

Casus xvj. est in cle. cū ex eo eo. ti. vbi excōmunicantur fratres minores recipientes tempore interdicti illos d tertio ordīe ad diuina. Sȝ qz hodie vacat p priuilegium dn̄i Sixti quarti pertranseo qz nō ligat.

Casus sequentes sunt per processus curie annuale scīi die cene dn̄i vsq̄ ad casum. xxxij.

Casus xvij. est cōtra hereticos gazaros patarinos et alios q̄cūqz noie censeant ac ꝯ oēs fautores receptatores. et defensores eorundem.

Casus xviij. est cōtra piratas: cursarios: et latrunculos marinos ac omnes receptatores eorundez cum dantibus eis auxiliū consiliū vel fauorem. Et dr̄ pirata qcunqz in mari depredat nisi habeat iustū bellū cōtra eos quos depredat. qd no. q: pauci adueniūt credētes q̄ nisi qs indeterenter depredet in mari. nō sit pirata et nō incidit in hanc penā sed falsum est.

Casus xix. est ꝯ oēs q in terris suis noua pedagia iponūt vl ꝓhibita exigūt. sz a spōte soluentibus pedagia recipiēs nō incurrit excōicationē fm gl. et Pan. in cle. qm̄ d̄ immu. hec q: exigere est ab inuito extorquere.

Casus xx. est ꝯ oēs falsarios bullarum apostolicarum de quo dictum est ī casu. iij.

Casus xxj. est ꝯ illos qui equos arma: ferrū: lignamina et alia ꝓhibita deferunt sarracenis: turcis: et alijs xp̄i nominis inimicis qbus christianos oppugnant. pro cuius intelligentia querunt infrascripta.

1 ¶ Quid venit hic nomine armorū. R̄. glo. in c. ita quorūdaz de iudeis q̄ et fustes: et lapides pro machinis veniūt: sed nō lapides ꝑ edificijs fiēdis f. l. ij. C. q̄ res expor. nō de. dr̄ q̄ lorice. scuta: archus. sagitte: spate: gladij: et talia noie armorū veniūt. Ego ꝟo dico q̄ illa q̄ cōiter sunt ꝑ vsu offendēdi vel defendēdi se et nō ꝑ alio vsu veniūt noie armorū. Jlla ꝟo quib⁹ possumus vti ꝑ armis et ꝑ alio vsu. puta pro istro diciunt arma ex intētione vtēdi his pro armis defensionis vl offensiōis alis nō vt no. in cle. ne in agro de statu mona. Et id gladius ad incidēdū panem nō venit nomine armorū fm Pa. in c. clerici el. j. de vi. et ho. cle.

2 ¶ Quid venit noie ferri hic R̄. q̄ accipit hic ferrū ꝑ ferro infecto: vel facto subquacūqz forma. vt in l. ij. C. q̄ res expor. non de. qd tn̄ limito per rōnem expssaz in d. l. ij. de ferro ꝑ qd possent pugnare vel se munire: q: brochete et filia nō credo sint sub ipso cōprehēsa.

3 ¶ Quid intelligit sub noie lignaminū. R̄. q̄ itelligit qdcūqz lignum per qd naues galeas aut alias machinas possent facere ad ipugnādū: vel defendēdū se a christianis: secus de alijs lignaminib⁹ qbus nō possunt vti ad offendendū vel defendendum.

4 ¶ Quid itelligit noie ꝓhibitorū. R̄. q̄ sunt oia qbus possunt christiāi ipugnari: vl ipsi īfideles ne ipugnēt a christianis muniri. que oi tpe prohibent. Similiter qcūqz victualia: vel mercimonia tpe guerre cū eis habite ab aliquibus xp̄ianis legitie. Tēpore ꝟo pacis mercimōia q̄cūqz: et victualia nō sunt ꝓhibita eis deferri: nisi i dispēdiū xp̄ianorū fieret. puta q: timentes de guerra muniunt se. vel vt inuadāt christianos. Tenet tamen inno. et Host. in c. significauit de iudeis q̄ pro redimēdis captiuis tpe guerre arma etiam sine pena excōicationis possunt deferri qd ante factum non teneretur: sed bene post factū. de alijs vero mercimonijs non est dubiū inter doc. propter predictum. c. significauit q̄ pro redemptione captiuorū possunt deferri etiā tpe guerre.

5 ¶ Quid si tpe pacis deferant arma. et alia ꝓhibita non tn̄ ea intentione vt impugnent xp̄ianos. R̄. q̄ nihilominus ligant si sunt talia qb⁹ possunt ipugnari fm gl. io. an. et do. An. ac Pa. in d. c. ita quorūdā. qdā tn̄ tenēt q̄ si ligant nisi ea intentiōe deferāt vt xp̄ianī ipugnēt: vl ne possint ifideles ipugnari. et ducūt sat̄ ꝯ opinio cū tex. i. d. c. q̄rūdā. lz pria opi. sit tutior: maxie an̄ scīa.

6 ¶ Utrū deferentes prohibita infidelibus: et penitentibus postea ea reportantes et non demittentes infidelibus ligētur. R̄. q̄ nō. q: ꝟba cū effectu sunt accipiēda. Jtē dic de deferentib⁹ armā pro sui tuitione ad terras infideliuz q̄ nō ligant: nisi postea ea ipsis vēderēt q: sic ligant. Si aūt statim vēdita re-

caperarēt nihil̄ominus ligarent. Idē dic de permutatione.

7 ¶ An dicit tps guerre. R. q dicit̄ qñ aliqs pnceps xpian⁹ auctoritate pnca pis: vel papa facit cū eis bellū quo ad illū dñm. puta Soldanū: vel turchū: nō quo ad alios dños ifideles: nisi essent tali in subsidium.

8 ¶ Aduerte hic q lз Nicolaus Bonifacius. ⁊ Clemens multos ligauerit circa pdicta. tñ q hodie vacāt ptrā̄co solūmō remanēt excōicati vltra pdictos exercētes regimē i galeis aut nauibus ifideliū in. c. quotidiā sed nō est papalis lз ordinarius poterit absoluere. Uerū est q taз isti q̄s suprascripti nō dñt absolui: nisi qdqd acqsierint ex tali cōmertio dānato expēdat i subsidiū xpianoꝝ. ⁊ vltra tantūdē de suo si psit.

9 ¶ Quid de dātib⁹ cordā: vel anchoram: ⁊ hmōi vt possint negociari cum infidelib⁹ tpe pacis. R. q regrit lnīa aplica: q: p talia psit xpiani impugnari.

10 Utrꝫ portātes clauos paruos. ⁊ cultellos pro pane incidendo sint excōicati. R. q nō. q: nō cōprehendunt sub noie armoꝝ: vel ferri. vel aliorꝫ phibitoꝝ.

11 ¶ Utrꝫ portāes ferrū: arma: ⁊ alia phibita d vna terra sarracenoꝝ ad aliā vel sarracenos cū armis suis vtputa de marica in alexandriā sint excōicati. R. q nō. nisi hoc fiat in dispendium xpianoꝝ sicut declarauit Gre. ix. in extrauagante que incipit postulastis.

Casus xxij. ē. ꝯ impediētes seu inuadētes victualia. vel alia ad vsus romane curie necessaria adducentes. seu ne ad ipsaꝫ adducantur: vel deferant impedientes aut perturbātes ⁊ cōtra defensores talia facientium.

Casus xxiij est ꝯ oēs q illos q ad sedē aplicam veniunt ⁊ recedūt ab eadē: temeritate ppria capiunt. spoliāt. ⁊ detinēt. aut ex pposito d liberato fobērare: mutilare: vel interficere presumunt: ⁊ contra omnes qui talia fieri faciunt: vel mādant.

Casus xxiiij. est ꝯ illos q iurisdictiōnē ordinariā: vl delegatam nō hñtes morātes in eadē curia temeritate ppria: capiūt: spoliāt. ⁊ detinēt aut ex pposito deliberato: fberāt: mutilare: vel interficere presumunt ⁊ qui talia fieri faciunt seu mandant.

Casus xxv. est ꝯra oēs illos qui p se: vel p aliuꝫ seu alios quascūqꝫ psonas seculares vel ecclesiasticas ad romanaꝫ curiam sup eoꝝ causis ⁊ negocijs recurrētes illacꝫ i ea psequētes aut pcurātes: vel pcuratores ipsoꝝ vel aduocatos seu iudices super dictis causis deputatos occasione cāꝝ vel negocioꝝ hmōi fberāt mutilāt. vel occidūt aut bonis spoliāt ⁊ contra dantes auxiliū cōsiliū vel fauorē in predictis.

Casus xxvj. est ꝯtra oēs illos qui ne pareat litteris: aut mandatis aplicis: ⁊ legatoꝝ: ⁊ nunciorꝝ: ⁊ iudicū delegatoꝝ cotidiē gratꝫ: vl iustitiā ꝯcernētib⁹ dei cuiꝯqꝫ sup eis ⁊ re iudicata seu pcessib⁹ executorialib⁹ si habito pri⁹ eorꝫ bñplacito ⁊ assēsu: ne vetabelliōes ⁊ notariꝫ sup hmōi lrīs ⁊ pcessibus executorialib⁹ instrā seu acta ꝯficere: aut ꝯfecta pti cui⁹ interest tradere sub grauissimis penis phiberet statuere: seu mādare psūmūt. ⁊ cōtra dantes auxiliū cōsiliū: vel fauorē.

Casus xxvij. est ꝯtra oēs qui se ab obia rōnai pontificis pertinaciter subtrahere: vl quolibet recedē psumunt. ⁊ contra dantes auxiliū cōsilium: vel fauorem predictis.

Casus xxviij est ꝯtra oēs q iurisdictionē ad ecclesiasticas personas ptinētē vsurpāt p se vel p aliū: seu alios directe: vl idirecte aut i eisdē cōsiliū auxiliū: vl fauorē pstare nō verent.

Casus xxix est ꝯtra oēs mutilātes vulnerantes. interficientes. seu capiētes: ⁊ detinētes. seu depredantes romipetas ⁊ pegrinos ad vrbem cā pegrinationis ⁊ deuotionis accedentes ⁊ in ea morātes vel recedentes ab ipsa cum omnibus in his dātibus ꝯsilium auxilium vel fauorem.

Casus xxx. est ꝯ oēs illos q p se vl p aliū directe: vel indirecte

sub quocu͡q titulo vel colore occupat. detinēt vł hostiliter discurrūt seu inuadūt in totum: seu in ptem almā vrbem aut alias ciuitates: vel terras ⁊ loca. ⁊ iura ad romanā ecclesiam spectantia cum adherētibus. fautorib⁹. ⁊ defensoribus eorum. seu dantibus auxilium cōsiliū vel fauorem in eisdem.

Casus xxxi. est ꝯ quoscūq̄ p̄sumētes absoluere quelibet per dictum pcessum excōicatū nisi in articulo mortis prestita prius de stādo sancte matris ecclie mādatis satisfactiōe vł sufficienti cautiōe. etiā ptextu cuiuscūq̄ priuilegij: vel ꝯcessionis aplice non facientes plenā ⁊ expressā de predicta phibitione mentionem nec absoluto aliter ipensa valet. Et ł3 Paulus secundus plures alios casus posuerit quos in nulla concessione volebat itelligi nisi specialiter exprimerent. Tn̄ Sixtus quart⁹ solūmō ad p̄dictos supra expressos se restrinxit. ⁊ ideo casus pauli in dicto processu omitto.

¶ Aduerte ēt q̄ p̄fatus Sixtus in extrauagāti. q̄ icipit ⁊ si dn̄ici gre. excōmunicat oēs absoluētes a q̄cūq̄ p̄dcē rū excōicationū pcessū sētiā vł dispēsantes i voto vltramarino: sanctorum Petri ⁊ Pauli sancti iacobi. ⁊ castitatis ex quacūq̄ ꝯcessione ab ipso Sixto habita: nisi de. d. extrauagāti de verbo aduerbum in ipsa concessione fiat mentio. Et bene aduertant confessores quo ad illos qui confessionalia habuerunt ab ipso exceptis illis confessionalibus que data fuerūt tpe cruciate mihi cōmisse. q2 quo ad illa nō valet dcā extrauagāl. sicut p3 i bulla p̄dcē cruciate. Et ego aurib⁹ pprijs ab ipo audiui.

¶ Sūt ⁊ alij casus p extrauagātes i q bus sniā excōicatiōis isligit ipso fcō. ⁊ ñ pt ip̄e dn absolo nisi p sedē aplicā. Et q2 multe sunt reuocate: aliq̄ nō sunt ī vsu solūmō ponā q̄ cōīt hñtur i vsu. ⁊ sunt sequētes vsq̄ ad excōicatio. vi.

Casus xxxij. est sub ext̄a. de sepl. ⁊ est bonifacij. viij. vbi excōicant oēs exēterātes: vł īfrustra icidētes: aut in aq̄ coquētes vt carnē ab ossibus euellāt corpa defunctoꝝ. vt alibi tumulāda deferāt. vbi no. q̄ ad incurrēdū predictā penā oꝫ tria concurrāt.

¶ Primū q̄ ille mortuus circa cuius cadauer voluīt facere predicta: sit mortuus i terra: vbi viget cult⁹ xp̄ian⁹: q2 si eēt mortu⁹ i terra ifideliū nō caderent in penā faciēdo p̄dicta ¶ Scdm̄ q̄ p̄dicta faciāt cadaueri mortuo. ¶ Tertiū q̄ faciāt animo vt alibi tumulādū deferāt: q2 si facerent ex odio vel propter cyrugiā nō icideret i penā p̄dcāꝫ.

Casus xxxiij. ponitur de regularibus vbi Martinus excommunicat omnes religiosos mēdicātes euntes ad ordines seu monasteria nō mendicātium: vt ibi sunt fratres ēt sub pretextu cuiusuis līe etiā apostolice generalis. Item secundo excōmunicat ipsos recipientes. Sed hec pena nō extēdit ad euntes ad ordinē cartusien.

Casus xxxiiij. ponit de simōia vbi Paulus secundus excōicat oēs quacūq̄ dignitate predictos qui quōlibet dādo vel recipiēdo simoniaꝫ cōmiserint aut q fuerint mediatores vt ipsa fiat in ordine vł bn̄ficios.

Casus xxxv. est sub ext̄a de sniā excōicatiōis de q̄ io. an. in c. nō ꝟ simo. facit mētionē ꝯ dātes alīq̄d p gr̄a obtinēda apō sedē aplicam quā ptāsēo q2 reuocata est p cle. v. vt dicit io. cal ⁊ recitat io. ꝟ lig. ibidē.

Casus xxxvi. ponitur sub ext̄a de priui. vbi excōicant qui libellos famosos: aut cathilenas vel rithimos faciūt detinēt vł publicāt in infamiā status ordinū minoꝝ ⁊ p̄dicatorum ⁊ est Alex. iiij. q̄ incipit. Ex alto.

Casus xxxvij est in dicta extrauaganti vbi excōicant p̄dicātes docentes vel defensantes q̄ p̄fatorum ordinū fratres nō sunt in statu pfectionis ⁊ q̄ nō l3 eis de elemosynis viuere. Aut q̄ nō psit p̄dicare: siue confessiones audire de licētia rom̄ ani pō. seu aliorum prelatoꝝ ordinariorum sine ꝯsensu curatorum.

Casus xxxviii. est ibidē ꝯ facientes violētiā dānabilē in locis p̄dictoꝝ ordinū ⁊ tam isti quā dicti in xxxvi. ⁊ xxxvii. casu p̄cedēti n̄ p̄nt absolui nisi a sede ap̄lica aut a ꝯseruatoribꝰ dictorum ordinū p̄terq̄ in articulo mortis.

Casus xxxix. est ꝯ oēs intrātes monasteria sancte clare ⁊ ordīs p̄dicatorum qui ipso facto sunt excōicati si intrāt p̄terq̄ in casibus per eorum regulam ⁊ statuta concessis.

Excōmunicatio. vi. de casibus excōmunicationū qui reseruātur in iure ep̄i solū q̄ sunt duo. ¶ Primꝰ ē in. c. puenit. ⁊. ii. de q̄ dic vi. s. excōicatio. v. casu. i. §. xxxviii. ¶ Secundus casus est in cle. cū ex eo. e. ti. ꝯ fratres minores recipientes ad diuina tpe interdicti fr̄es tertii ordīs s; q̄ hodie vocat p̄ p̄uilegiū dn̄i Sixti q̄rti io p̄transeo.

Excōmunicatio. vii. de casibꝰ excōicationū n̄ reseruat a iure alicui ⁊ a quibus p̄ōt absoluere quilibet ordinarius vt patet. s. absolutio. i. §. ii.

Casus primꝰ est in. c. administratores xxiii. q. v. vbi excōicāt oēs p̄ncipes ⁊ officiales q̄ tertio admoniti ab ep̄is vl̄ ecclīasticis p̄latis recusauerint facere iusticiā sup eoꝝ causis.

Casus ii. est in. c. li; ꝟ elec. vbi excōicat̄ ille q̄ electus a paucioribꝰ q̄ a duabꝰ ptibꝰ cardinaliū in sūmū pōtificē assentit electōi de se fcē. ¶ Secundo excōicant oēs qui talē recipiūt pro pap.

Casus iii. est in. c. qm̄ de off. ordi. ꝯ illū q̄ se igerit i ecclīas in q̄ ē ep̄s se p̄ ep̄o gerēs sine ꝯsensu illius ep̄i.

Casus iiii. est in. c. i. de loca. vbi excōicant mgr̄i ⁊ scolares bononie ꝯducētes hospitia domoꝝ alioꝝ mgr̄oꝝ ⁊ scolariū i lesionē vl̄ ipedimētū īhitātiū nisi p̄rꝰ tp̄s ꝯdīōis sit elapsū vl̄ nisi de ꝯsensu ipsoꝝ mgr̄oꝝ vel scolariū inqlinoꝝ ⁊ no. q̄ noīe mgr̄orum veniūt doctores s; noīe scolarium nō veniūt existētes in studiis p̄ scolaribꝰ vt sunt chartarii ⁊ scriptores f'm io. and. ⁊ Hos. q̄uis p̄dicti gaudeāt p̄uilegio scolariū vt no. in aut. hita. C. ne fil. p̄ pa. ⁊ hoc tene q̄uis ino. ⁊ lau. teneant q̄ etiā ligantur.

¶ Utrū locatores ligētur p̄fata pena. s'm gl. i. d. c. i. l; q̄ nō bar. i. l. si C. de accepti. ⁊ in multis aliis locis ⁊ Ge. in. ii. de cōfes. li. vi. ⁊ in. c. cupiētes de elec. li. vi. tenet q̄ ligāt. s; tu dic s'm pa. i. d. c. i. q̄ vbi p̄ se eēt eadē rō i correlatiuis sic esset vera secūda opinio s; in casu nr̄o n̄ est eadē rō ⁊ iō est verior opi. gl. q̄ locator certat de dāno vitādo s; cōductor certat de lucro vl̄ comodo ⁊ i odiū alioꝝ aliq̄d facit ⁊ sup co. de vsur. vbi pena nō extēdit̄ ad mutuo accipiētē q̄ nō ē eadē rō ⁊ cle. i. de ꝯsan. ⁊ af. Idē dic in statuto q̄d iponit penā vēdenti frumētū q̄ nō extēdat̄ ad ementē facit q̄ dico. s. lex. §. vi. ⁊. i. pena. §. v. posset tn̄ locator incurrere p̄dictam penā ex p̄ticipatōe nā ꝯductor ipā incurrit tractādo ꝟ ꝯductiōe ⁊ iō si p̄ꝰ tractatū i alio tpe venit ad locationē etiā locator excōicatꝰ p. c. nup eo. ti.

¶ Utrū debeat p̄dicti expectare tp̄s finitū locatiōis. s'm io. and. tenet q̄ non s; solū tp̄s ꝯductiōis fiēde s; Pa. tenet q̄ tutius ē expectet ⁊ videt̄ magis cōuenire tex. d. c. p̄mi.

¶ Utrū ista excōicatio sit tm̄ local' s'm cōit̄ tenet q̄ sic s; Hos. l; q̄ sit gn̄al ad oīa studia q̄ sūt sub dn̄io pape ⁊ gl. in. l. ne cui. C. loca. ⁊ istud ē tutꝰ p̄ plo ḡā in ꝟbo doctoribꝰ ⁊ scolaribꝰ Bononie cōmorātibꝰ q̄ ꝯp̄hēdūt etiam alibi existētes.

Casus v. est in. c. non minus ⁊ in. c. aduersus de immu. ec. vbi excōicant̄ p̄mo oēs officiales laici q̄rūcūq; locorum q̄ angarias ⁊ exactiones indebitas ecclesiis ⁊ ecclesiasticis personis iponunt. ¶ Scd̄o excōicant̄ p̄dicti q̄ iurisdictiōē p̄latorum ⁊ auctoritatē quā h̄nt in suis hoībus eneruāt. Nam tam isti q̄ p̄uani si moniti con-

petent nō desistant ipso facto nā ipsi ꝯ fautores eoꝝ sunt excōicati nec debēt absolui donec satisfacerint cōpetēter.

¶ Tertio excōicantur successores p̄dictorū officialiū nisi īfra mēsē excessum suorum predecessorum purgauerint ꝛ satisfacerint.

3 ¶ Pro quoꝝ intelligētia est aduertendū. s̄m Pan. in. d. c. aduersus ꝙ succes sor non ē excōicat⁹ ipso facto nisi p̄decessor deliq̄rit p̄ textu officij ad comodū ipsi⁹ officij vl' vniuersitatis secus si deliq̄t ad comodū ꝓpriū vl' ad libidinem suā satisfaciendā nā tūc ipse reus solus tenetur ꝛ ipse vel ei⁹ heres ꝯueniri debēt iuxta illud qđ legit ꝛ not. in l. i. ꝛ. ij. ff. ad. l. iul. repe. i. c. i. de solut.

2 ¶ Querit an p̄sat⁹ officialis teneat satisfacere d̄ suo etiā si nihil habuit si cōitas in cuius vtilitatē ē v̄sū extortū nō vult satisfacere. R. s̄m Pa. i. d. c. aduersus ꝙ sic ꝑ argumentū p̄dicti. c. ꝛ ꝑ no. ꝑ Inno. i. c. sicut dignū d̄ homi. aduerte tñ q̄ʒ Hos. ꝙ cōitas i cuius vtilitatē ē versū si ē effecta locupletior tenet satisfacere facit. l. iulian⁹. ff. de ac. emp.

3 Sed pone ꝙ officialꝭ seu rector nō consensit ʒ restituit q̄ntū potuit nūqd serit excōicatus si nō dimisit officiū R. s̄m Ino. in c. nouerit d̄ sen. excō. ꝛ Joan. an. in. d. c. aduersus. ꝙ sic ꝛ eū videt se qui cōiter doc.

Addtio Pa. tñ in. d. c. aduersus dic̄ ꝙ hec opinio ē valde rigorosa ꝛ ꝙ forte ꝯ͂riū possʒ teneri qđ ego credo p⁹cem. lʒ aī tem tenere p̄mā.

4 ¶ Quid de successore q non negligit inducere vniuersitatē vt satisfaciat sʒ eā inducit ꝑ posse ꝛ tñ nihil facit. R. ꝙ tenet dimittere offm̄ vt sic cōitas cogat ex necessitate officialꝭ satisfacere ꝛ hoc est tutius s̄m cōiter doc.

5 ¶ Utrū dātes ꝯsiliū p̄dictꝭ. sine oēs cōsiliarij talꝭ vniuersitatꝭ teneant R. s̄m Pa. in. d. c. aduersus. ꝙ si dederīt consilia ad hec grauamina īferēda: ꝛ mo nitī nō reuocauerint idubie sūt excōicati. vt in. d. c. aduersus. ꝛ in. c. nouerit. de sen. ex. ꝛ tenet q̄libet ipsoꝝ insolidū ad satisfaciendū s̄m Inno. in. d. c. sicut dignū. si do tacuerūt ita ꝙ nō ꝯsuluerūt: nec ꝑ nec ꝯ͂ tūc dic ꝙ inoluunt pena ꝛ pcō cū his q expresse ꝯsenserūt. vt no. ino. in. c. i. de his q̄ fiunt a maio. par. capi. de q̄ vide. s̄. cōsentire. §. ij. Si aūt expsse ꝯdixerunt: ʒ non dimiserūt officiuʒ an inoluant pcō ꝛ pena. Inno. i. d. c. nouerit recitat opi. ꝯ͂rias tñ ego tenerē ꝙ lʒ nō dimiserint offm̄ nō teneant ꝑ no. ꝑ ino. in. d. c. i. nisi eēnt tales ꝙ ex cessatiōe ꝯsiliationis iducerēt cōitatē ad desistendum.

6 ¶ Utrū p̄dicta pena hēat locū i quocūqʒ successore officialis excōicati propter quodcūqʒ delictū. R. s̄m ino. ꝙ non ʒ solū hʒ locū in successore excōicati ex causis predictis: vel alr̄ qualitercunqʒ ꝓpter libertatē ecclie violatā: vl' nisi s̄ʒ Hos. successor souerit factuʒ dānatū ꝓ qđ p̄decessor fuit excōicatus puta q₂ ꝯ clericum positū in carcere a p̄decessore suo. vl' qđ hic. fac. c. si ꝯcubie d̄ sent. ex.

7 ¶ Utrū iudex secularis ꝯpellēs clericuʒ vel etiam secularē ꝑsona q̄ alſ ē de foro ecclesiastico etiā sine districtōe ꝑsone sit excōicat⁹. R. s̄m Pa. in. d. c. aduersus ꝙ sic monit⁹ nō desistat excōicatus ē ipso facto: q₂ turbat iurisdictionē ecclesiasticā. vt ꝑ tex. in. d. c. nō mīn⁹ ꝛ lʒ Do. ꝛ Jo. an. hodie sūt ꝑ ꝓcessuʒ curie sūt excōicati excōicatione papali. vt. s̄. excommunicatio. v. casu. xxviij.

8 ¶ Sʒ q̄ sit ꝑsoe q̄ nō pñt iudicari a seculari iudice. R. ꝙ sunt. Primo oēs ille q̄ gaudēt p̄uilegio canonis si q̄s suadēte. de qb⁹ dixi. s̄. excōicatio. v. casu. i. ex ceptis clicis ꝯiugatꝭ. de qb⁹ dic. vt. s̄. clic⁹. vi. §. pe. ¶ Scđo sūt oēs ꝑsone astricte ꝑpetuo ꝟuitio ecclie: vt p̄dictus q gaudēt p̄dcō p̄uilegio si q̄s suadente vt no. pa. in c. null⁹. de fo. ꝯpe. ꝛ fede. facie. c. ꝑ exceptionē. d̄ pui. li. vi. i. ꝑ ꝑpetuo. sec⁹ si nō sunt ꝑpetuo oblati. ꝛ sic limita glo. in. c. clicuʒ el p̄mo. xi. q. i.

¶ Tertio sunt oēs de familia epi ſcđʒ eūdem opi. vt no. Pa. in. d. c. nullus.

¶ Quarto vxor clici q defert tonsurā ꝛ habitū: ꝛ nō ē bigam⁹. tex. ē in. l. si.

¶ de inco. Mulieres īngt tex. in hono re martirū cingun° ⁊ grē ⁊ nobilitamus ⁊ sor ex eorū psona statuimus: hec sbi.
¶ Quinto rectores hospitaliū pioꝝ si sunt ppetuo obligati ꝫ eundē Pa. in d.c. nullus als nō. ¶ Sexto fr̄es tertij ordinis btī Frācisci ⁊ sorores fm bar. in.l.i ff. de pe. ⁊.l. semp. ff. de iure imu. ⁊ d. A n. in d.c. nullus ⁊ hodie nō est dubiū: vt pꝫ ex puilegio dn̄i Sixti q̄rti qd̄ vr̄ bulla aurea. iesuate aut heremite fm cōeꝫ opi. nō ptinēt ad foꝝ ecclesiasticum: q2 clās pūt esse seculares.

Casus vij. ē in.c. nō magno. ne cle. vl' mo. ꝯ quoscūqꝫ religiosos tacite vl' expsse pfessos. audiētes leges vl' phisicā nisi infra spacium duorū mensium ad claustrū redierit. ad de q̄ dicā .j. casu. xxvij.

Casus vij. est in.c. si. ne cle. vl' mo. vbi excōicantur ꝯ religiosos de q̄bꝫ in p̄cedēti casu extēdit ad archidiaconos: plebanos: prepositos: cātores ⁊ alios clicos psonarū hn̄tes: ⁊ oēs sacerdotes nisi itra spaciū duoꝝ mēsiū destiterint audire leges vel phisicā. Pro cuius casus ⁊ p̄cedētis declaratiōe.

1 ¶ Querit̄ q̄n icipiāt currē p̄dicti duo mēses. ℞. fm Pa. in dict'.c. q̄ quo ad religiosos incipiūt a die exitus monasterij vt p̄dictas scias audirēt. In decanis ⁊ alijs de q̄bus in. vij. casu incipiūt ꝫ Pa. a die exitus ppoꝝ lariū cū effectu audiendi p̄fatas sciētarū.

2 ¶ Quid si nō exeūt pprios lares nec religiosi mōasteria: ꝫ i domib' pprijs aut monasterijs audiūt scias p̄dictas ℞. fm Pa. in d.c. si. ⁊ est cōior opi. q̄ nō erūt excōicati: ⁊ sic tene. Quis gdā teneāt q̄ nihilominus sunt excōicati.

3 ¶ Utrū religiosi q exeūt mōasteria ex aliq̄ alia rōnabili cā: ⁊ sic audiūt p̄dictas sciētias ligētur pena p̄dicta ℞. ꝫ Pa. in. d.c. si. q̄ nō: q2 vt ligent dicta pena regrit̄ vt exeāt mōasteriū ⁊ scd̄o vt exeāt ista intētione. s. studēdi in p̄dictis sciētijs. ⁊ tertio q̄ stēt p duos mēses ex̄ mōasteriū: siue audiāt siue non ex q̄ pꝫ q̄ si exiret ex̄ monasteriū ex alia rōnabili cā nō vt audiret p̄dictas sciētias: ⁊ ex tali rōnabili cā pseuerans extra monasteriū vltra duos menses. Interiꝫ audiret p̄dicta sciētias nō esset excōicatus. secus si solū staret ⁊ p̄ncipaliter ex̄ monasteriūꝫ vt audiret: q2 tūc tps duoꝝ mēsiuꝫ inciperet a die cessionis cause ppter quā exiuit: ⁊ dispositōis standi extra vt audiat.

4 ¶ Quid si religiosus exiuit vt audiret p̄dictas scias: postea mutato pposito audiuit theologiā. ℞. ino. ꝫ q̄ nihilominus ligat̄. Sꝫ Pa. in. d.c. si. tenet q̄ nō est necesse vt reuertat̄ ad mōasteriū nec incurrit penā: ꝫ cautius est vt faciat q̄ abbas significet ei q̄ studeat theologie: ⁊ sic censet̄ reuersus ad claustrū: ⁊ hoc erit magis tutum.

5 ¶ Utrū religiosus legēs p̄dictas scientias in suo monasterio ligēt̄ predicta pena. ℞. mihi placet opi. Pa. i. d.c. si. q̄ nō ligat̄ nec similiter decani ⁊ alij de quibus in. vij. casu.

6 ¶ Sꝫ nūqd peccāt p̄fati studētes i camera ppria: vl' in monasterio i legib'. ℞. pa. in. d.c. si. q̄ nō: sic hoc faciūt ad finē intelligendi melius canōes. secus si principaliter studerent ppter ipsam scientiā ciuilem. Idem dic de p̄dictis tenentibus libros p̄dicte sciētie.

Casus viij. est in.c. clericis. ne cle. vl' mo. vbi excōicant̄ oēs sacerdotes q post monitionē offīn vicecomitis aut p̄positi secularis habuerint. ⁊ cōiter doc. in d.c. clericis dicunt cōprehendi noie sacerdotū oēs existentes in sacris. ⁊ sic tene.

Casus ix. est i.c.i. de scisma. vbi excōicantur oēs initentes ordinationibus vel alienationibus factis a scismaticis ⁊ q̄ vide scisma. §. ij. ⁊. iij.

Casus x. ē in.c. excō. de rapto vbi excōicantur oēs q xp̄ianos naufragiū paciētes dānata cupiditate spoliāt reb' suis: nisi ablata restituāt q̄ primū poterūt ꝫ Pa. i d.c. ⁊ vl' ēt tene sic gl. ibidē ⁊ ē tuti'. ꝫ āt Io. an. regrit monitio vt restituāt. alr añ monitionē nō erunt excōicati. sed nō placet.

Casus xj. est in c. ad falsariorum de crimine falsi. de quo habes s. excōicatio. v. casu. xi.

Casus xij. est in c. nouerit fraternitas tua de sen. excō. vbi excōicantur. ¶ Primo oēs illi q statuta edita et ↄsuetudines introductas ꝯ ecclie libertatem fecerint seruari. ¶ Secūdo excōicant oēs q eadē statuta non fecerint deleri ꝯpatimus fcuerunt qd li inito vel si hūt ptātez delendi. ¶ Tertio excōicat statuarij pdicti. ¶ Quarto scriptores pdictorum statutorum. ¶ Quinto ptates ↄsules rectores et ↄsiliarij locorum vbi pdicta statuta pdicta fuerint. ¶ Sexto qcūqz iudicāt fm pdicta statuta. ¶ Septimo q iudicata redigunt in publicam formam.

1 ¶ Quid vř ꝯ ecclīasticā libertatē. R. fm Pa. in d. c. nouerit. qꝫ est oē illud qd statuit ꝯ pruilegium datū vlī ecclie a deo vt illud qdcūqz ligaueris sup terrā. xxiiij. q. i. vř a papa vtputa qꝫ ad pias causas legata valeāt corā duobꝰ testibꝰ et hmōi: vł ab Impatore. vt sibi gra qꝫ nullus iudicet clicos et ecclesiasticas psonas: nisi corā platis et filia. secus si tale statutū eēt ꝯ priuilegium datū alicui pticulari ecclie: qr nō eēnt excōicati fm cōmu. doc. Adde tn̄ fm bar. in aut. cassa. C. de sa. san. ec. qꝫ statutū. q̄ clici efficiunt iurisdictorea et laici audatiores eēt ꝯ libertatē ecclīasticā vt sibi gra si statueret qꝫ q percutit clicum soluat. x q ꝯ laicum. xx.

2 ¶ Sed qd si ponat in fine statutorum qꝫ si eēnt aliq ꝯ libertatē ecclie habeant p nō scriptis. R. fm Pa. in d. c. nouerit et bar. in d. aut. cassa qꝫ nō sufficit ad euitandā excōicationem predictam. sed oportet qꝫ deleri faciāt.

3 ¶ Utrum sciētes statuta si ignorātes esse ꝯ libertatē ecclie ligent. R. ino. et qꝫ si ligant. Jo. de lig. et qꝫ nō sint audiēdi sꝫ tu tene opi ino. que est verior.

4 ¶ Utrū ↄsiliarius aut officialis q nō ↄsentiūt sꝫ ↄdixit talibꝰ statutis fiendis nec ea seruari fecit sit excōicatus si nō dimisit officiū. R. fm Do. in sum. ii. de senten. excō. qꝫ sic. Sed ego dico fm qꝫ s. casu. v. §. v.

5 ¶ Qui ligant supdicti. R. Pa. in d. c. nouerit qꝫ statuētes: dictātes. scribētes aut seruare faciētes statuta ligāt officiales ho et ↄsiliarij nō ligant qn̄ ea sciētes seruauerūt: vł vt seruarentur operā dederūt: aut cū possent ea deleri nō fecerūt: aut officio renūciauerūt intelligentū qꝫ ds dari ei aliqd tps ad delēdum vel renunciādum: qr nō incōtinēti post sciam tenent currere ar. in l. i. ratū. et in l. qd dicimus. ff. de so.

Casus sequentes vsqz ad casum xxxv. sunt in. vi. decretalis.

Casus xiij. est in c. vbi periculum de electione vbi excōicant oēs. Primo q mittunt scripturā vł nūcium vł secrete loquunt cardinalibus vel aliq eorum existibus in ↄclaui p electione pape. vbi no. qꝫ misso aut locutio ds qꝫ si secreta fm Archi. et Ge. ibidē: alr nō esset excōicatus: ppť qd dicit Ge. qꝫ qn̄ statutū enumerat plura phibita: et vltimo phibito qualitatē aliquā restrictiuā adiūgit. illa qualitas restringēs refert ad oia numerata. Item scdo excōicant oēs dn̄i doctores aliqꝫ officiales cuiuscūqz dignitatis aut ↄditionis existāt qꝫ diligēter nō obseruāt aut fraudē circa ea cōmittunt que sibi pcipiūtur obseruāda in morte pontificis morientis in eorum terra. vt habet in d c. vbi periculū. quod itellige fm Ge. ibidē. vel nisi tales officiales ipedirentur de iure vel de facto ad talia seruanda: qr sic non ligarentur.

Casus xiiij. est in c. sciant cuncti. de elec. vbi excōicant oēs q p se vł p alios spoliādo: seu alias iniuste psequēdo grauare psumpserint in bñficijs seu alijs bonis suis clicos: vel qslibet psonas ecclīasticas aut eorum ↄsanguineos vel ecclesias monasteria seu loca cetera. ex eo qꝫ tales persone ecclesiastice ad quos specta electio noluerunt vel nolūt eligere eum p quo rogabantur. et no. fm archi. et sequit Ge. ibidem qꝫ p verbū spoliando intellige

tur siue auferāt latēter: siue vastēt quo cūqȝ mō: siue inuadant imobilia: siue rapiāt mobilia per vim ꝛ publice: siue fraudent per dolum.

1 ¶ Querit an p̄dicta pena hēat locū si grauāt affines. R. s3 Ge. ibidē ꝙ nō

2 ¶ Usqȝ ad quē gradū intelligunt̄ isti consanguinei. R. scdm Ge. ibidem ꝙ vsqȝ ad .vij. gradum.

3 ¶ Utrū hec pena hēat locū in p̄sentatione postulatiōe vl ꝯfirmatiōe. R. fm gl. in. d. c. ꝙ sic dūmō hēat fieri a clerico vl psona ecclesiastica. i. sec⁹ si patronus eēt laicus. idē dicit Ge. ibidē i cōferēte ꝛ postulāte. Ex q̄ collige ꝙ ꝯstitutio penalis q̄ ētius ꝯcernit fauorē ecclesie est extendēda ad aliū casum q̄ exp̄ssuȝ: dūmō casus ad quē fit extēsio ꝯcernat fauorem ecclie facit qđ. s̄. dixi excōicatio .v. casu .vi. §. iij.

4 ¶ Utrū mādatari⁹ sit excōicat⁹. R. s3 Pe. de ancha. quē seq̄t Ge. ibidē ꝙ aut mādatarius scit q̄litatē facti q2 scit hoc fieri in ꝯtēptū eligē debētiū: ꝛ tūc est excōicatus. ꝛ sic limita ꝛ itellige gl. ibidē. Si vo ignorat q̄litatē facti tunc q2 nō facit in ꝯtēp⁹ iū canonis nō erit excōicat⁹. fac. c. si vo d̄ sen. exc. ꝛ placȝ hec opi. io. de imo. s3 puniet̄ alia pena.

Casus xv. ē in. c. gn̄alis. de ele. vbi excōicant̄ pmo illi q regalia. i. collectā q̄ fit noīe regis vl ip̄ratoris: seu vectigalia ꝯcessa ecclis a rege aut custodiā seu guardiā sicut in ecclis partiū vbi laici dn̄t custodire donec ecclie sit puisuȝ vl aduocatiōis seu defensiōis titulā qđ idē ē q2 aduocatus dr̄ defensor in ecclis monasterijs: aut alijs pijs locis vacātib⁹ de nouo vsurpāto bōa ecclia℞ monasterio℞ aut loco℞ ipo℞ occupare p̄sumūt cuiuscūqȝ sint dignitat̄. vbi no. s3 Ge. ibidē. ꝙ duo requirūt̄ vt sint excōicati. ¶ Primū ꝙ p̄dicta iura de nouo vsurpēt. ꝛ dicunt̄ d̄ nouo si a .xl. an. citra s3 Gar. p. c. si. de ꝯsue. ¶ Scđȝ ꝙ virtute illius vsurpatiōis bona vacātiū p̄dicto℞ occupēt: aliās nō sūt excōicati. ꝛ addit Gar. ꝙ nō solū si sup̄ notata iura s3 ēt qđcūqȝ aliud p qđ occupēt bōa p̄dicta vsurpēt. icidūt in penā p̄dictā. scđo excōicant̄ clici p̄dicta℞ eccliarū: mōaci monasterio℞ ꝛ psone cetere loco℞ eorūdē q p̄dicta fieri ꝓcurāt intellige fm Joan. an. si ꝓcurant ope consilio: ꝑsuasione: aut cooperatione.

Casus xvi. est in. c. idētitatibus de elec. vbi excōicātur deputati vel vocati ad dirigēdas moniales in electionibus q̄ se nō abstinēt ab his p q̄ inter eas sup faciēdis electōibus ipsarū posset discordia vl exorta nutriri. vbi dr̄ Ge. ꝙ nō euocatus ad electionē: vel vocatus ad alia q̄ ad dirigēdā electionē non incurrit hanc penam: lȝ nutriat discordias: ꝛ non solū ista pena hȝ locum in electionibus monialiū s3 etiā in his q nō renūciant ꝓprijs sed viuunt sicut canonici seculares in secularibus ecclesijs.

Casus xvij. est in. c. hac ꝯstitutiōe de of si. dele. vbi excōicatur qlibet ꝓcurans: vt ꝯseruator sibi datus se intromittat de alijs q̄ de manifestis iniurijs. de quo dic vt. s̄. ꝯseruator. §. i.

¶ Est ꝛ alius casus in. c. cū gēteres d̄ of. i leg. ꝙ. c. cōiter nō habetur: s3 est extrauagans de q̄ dic vt. j. legatus. §. vlti.

Casus xviij. est in. c. vnico. de his q̄ vi metusue causa vbi excōicantur illi q absolutionē vel reuocationē quascunqȝ a snīa excōicationis suspensionis vel interdicti extorserunt p vim aut metū quod intellige fm gl. ꝛ arch. ibidē. si absolutio seu reuocatio sit facta q2 si iudex noluisset absoluere vel reuocare nō haberet locū predicta pena ꝛ si viscant metus fit illatus.

1 ¶ Quid si sententia erat iniusta. R. ꝙ nihilominus ligabuntur predicta pēa si p vim vel metū obtinuerunt reuocationem ar. xi. q. iij. c. i. ꝛ siue faciat per se siue per aliuȝ. c. mulieres. de sen. excō.

2 ¶ Quid si obtineretur talis absolutio p vanū metū de q̄ timere nō debebat R. fm Gar. ibidē ꝛ Archi. ꝙ nō ligabunt̄ quia ꝓpter non appellat̄ metus

talis timet. l. metum cum l. seq. et l. nec timorem. ff. quod me. ca.

¶ Utrum habeat locum predicta pena in absolutio a minori excommunicatione sic obtenta. ff. quod non ar. c. si quem de sen. ex.

Casus xix. est in c. mulieres de iu. ubi excommunicatur qui fingit causam vel facit fraudem ut iudex personaliter vadat ad mulierem pro testimonio ipsius capiendo ubi dicit glo. quod iudex ut posset visitaret dominam faciebat eam nominare in testem si tamen iudex non iret ad eam licet fingatur causa non incurreretur ista pena secundum Jo. an. ibidem.

Casus xx. est in c. aplice de re iudi. quod quia vacat omitto.

Casus xxi. est in c. hoc consultissimo de re. ec. non alie ubi excommunicantur omnes compellentes cuiuscumque conditionis sint platos vel ecclesiasticas personas ad submittendum ecclesias subiiciendo bona imobilia vel supponendum iura ecclesiarum laicis vel recognoscendum seu profitendum se tenere ab illis tamquam a superioribus vel ad statuendum eos laicos tamquam patronos vel advocatos ecclesiarum seu bonorum ipsarum in perpetuum seu ad non modicum tempus sine capituli consensu et licentia speciali aplice sedis ubi no. secundum gl. ibidem quod ut incurratur ista pena requiritur. ¶ Primo quod sint bona imobilia vel iura que in immobilibus computantur. ¶ Secundo quod supponantur tamquam sint sua vel recognoscant ab eis. ¶ Tertio quod non sit ad modicum tempus quia si fieret ad modicum tempus ex aliqua iusta causa cum consensu capituli non incurreret hec pena. ¶ Quarto quod fiat sine licentia capituli et pape. Secundo excommunicantur omnes laici qui ex licentia pape et consensu capituli contractus inierunt de ecclesiasticis immobilibus vel inient in futurum si aliquid plusquam importat natura contractuum ipsorum vel pactum in eis factum usurpaverint vel egerint si moniti legitime non desistunt ab huiusmodi usurpatione restituendo etiam taliter usurpata ubi dicit archi. quod si est contractus emphiteoticus accipiant quod est a iure permissum et non ultra et sic de aliis contractibus initis. Item dicit quod non sufficit assistere a tali usurpatione ad evitandum penam predictam. nisi usurpata restituantur.

Casus xxii. est in c. unico de religiosis do. ubi excommunicantur novum ordinem aut religionem invenientes vel habitum nove religionis assumentes intellige. sed ut cum aliquis sic vivant aliqui seorsum assumere non prohibentur. Secundo excommunicantur omnes fratres mendicantium ordinum post concilium lugdunense institutorum qui aliquid in proprio habere non possunt ex eorum regula si aliquem recipiunt ad professionem sine si domos vel loca eorum alienant sine licentia sedis aplice specialis aut etiam secundum arch. si alienant bona mobilia. Excipiuntur ab ista pena fratres minores et predicatores et heremitarum sancti Au. et carmelitarum ut patet in d. c. concilium autem predictum celebratum fuit ab Anno .iii. anno do. Mcc. xv.

Casus xxiii. est in c. quamquam de cen. ubi excommunicantur quicumque per se vel per alios suo nomine vel alieno ab ecclesiis vel ecclesiasticis personis exigunt pedagia vel guidagia pro rebus suis proprijs quas deferunt vel deferri faciunt non causa negociationis. Intellige si sunt persone singulares qui hoc faciunt secus si esset universitas vel collectum quia non excommunicatur sed subiicitur ecclesiastico interdicto. Quid autem sit negociatio propter vide. s. Clericus. ix. §. ii. hodie tamen papalis est ut. s. dictum est Excommunicatio. v. casu xix.

Casus xxiiii. est in c. clericis de imu. ec. Sed quia per cle. unicam eo. titu. est revocatus pertranseo.

Casus xxv. est in c. quum de imu. ec. ubi excommunicantur omnes qui impetratores literarum aplicarum vel alios ad forum ecclesiasticum recurrentes super causis que ad idem forum de iure vel antiqua consuetudine pertinere noscuntur compellunt seu compelli procurant aut per se vel per alium impediunt nec coram iudicibus ecclesiasticis delegatis seu ordinariis possint iusticiam obtinere vel querelam de dictis causis coram eis proponere iudices ecclesiasticos vel impetrantes aut litigantes seu litigare volentes aut propinquos ipsorum seu

res illoꝝ aut ecclia꜡ suaꝝ et ꝑ captio-
nes modisue alijs ꝗbuscuq; aggrauāt
eus dantibus ꝯsiliū auxiliū: vel fauorē
ad ꝑdicta nec tales debēt absolui nisi
ꝑus integre satisfecerint taz iudici cu-
ius iurisdictionē ꝑturbauerint ꝙ parti
perturbate de iniuria dānis expensis ⁊
interesse partium papalis est vt pꝫ.ā. ex
cōicatio.v.casu xxv.

Casus xxvj. est in.c.eos de immu. ec. vbi excōicant oēs secula
re dñium hñtes q suis subditis inter-
dicūt ne ꝑlatis aut clicis seu ꝑsonis ec
clesiasticis ꝗcūq; vendāt emant aliqd
ab eisdē nec ipis bladū molāt coquāt
panē aut alia obsequia exhibē ꝑsumant
vbi no.ꝶ Ge ibidē ꝙ ꝑdicta pena lo
cū hꝫ solū in illis q hñt dñiuz ⁊ nō in
alijs ⁊ qñ ꝑdicta īterdicūt suis subditis
sec⁹ si ꝑdicta ītet dicūt nō suis subditis.

1 ¶ Quid si fiat tale ꝓceptū vel statutū
ne qs possit vēdere vł alienare nō sub
ditis vł illis q nō portāt onera cōis.ꝶ.
fm Ge.i.d.c.eos ꝙ non ligant ꝑdicta
pena qꝛ nō est ꝯ libertatē ecclasticaz
et ꝗ nō fit mētio de ecclijs vł ecclisasti
cis ꝑsonis nisi illud itelligeret de ipsis
vñ pōt iudex ecclasticus ipsos cōpel-
lere vt declarēt ꝙ hēant locū q̄ ad lay-
cos nō quo ad ecclesiasticas ꝑsonas.

Casus xxvij. est in.c. vt ꝑiculosa.ne cle.vel mo. vbi excōicantur
tria gña ꝑsonaꝝ. ¶ Pmo oēs religio-
si tacite vel expsse ꝓfessi aliquā religio
nez approbatā temere habitū sue reli
gionis dimittētes vbi not.ꝙ ad incur
rēduz hāc penā duo reqrunt. ¶ Pri-
mū ꝙ dimittāt ex monasteriū egrediē
do qꝛ si intelligeret ꝙ essent excōicati
dimittēdo i monasterio existēdo seque
rent duo incōueniētia. ¶ Primo ꝙ
tex. fuisset supfluus dicendo in scholis
vł alibi sufficisset.n dicere vbilibet qđ
esse nō dꝫ vt dicit glo. in ꝶrica.ff. quod
me.cā. ¶ Scđo seqretur ꝙ religiosus
dormiēs sine habitu eēt excōicatus qꝛ
temere dimitit.ꝯ.c. vidua.xx.q.i.⁊ ꝯ
c.sanctimonialis.xxiij.dist.ad hoc de
vi.⁊ ho.cle.c.si.in fi.q̄ mris voluit ꝙ sꝑ
habitu vel dꝫ qđ esset valde asperꝝ ver
buz si ligarent sine habitu dormiēdo
qđ nō est credendū fm Jo.an i.d.c.
vt piculosa.in nouella. Et iō dic ꝙ opꝫ
dimittant habitū ⁊ sint in scholis vel
alibi ex monasteriū qꝛ sic euagādi hñt
māiam vt vult tō dicti.c. alias ꝗuis di-
mittāt in monasterio nec ex egrediun
tur nō credo ligenī: qꝛ cessat rō.i.s mā
euagandi. ¶ Scđm ꝙ reqrit vt incur
ratur hec pena ē vt dimittant temere
i.sine rōabili cā seu licita religioso qꝛ
lꝫ ex monasteriū appeam sine habitu
⁊ eū dimittant tñ si hec faciūt ex cā li-
cita religioso quā implere non pñt co
mode cum habitu puta ꝑꝑ balnea vel
piscationez licite fiendā non ligantur
ꝑꝑ verbū temere ⁊ not. in glo.ibidez
⁊ in c.i de sen ex li.vj.

1 ¶ Sed qd si religiosus deferat habi-
tuz ſꝫ occulte puta sub vestibus laicali
bus sine rōnabili cā ⁊ ex monasteriū.
ꝶ.Jo.an in.c. dens q. de vi.⁊ ho.cle.⁊
glo.in cle.ij e.ti. videri tenē ⁊ sit excōi
catus Pa.aūt.i d.c de⁹ ꝫ ꝙ nō ⁊ ego
post factū sibi teneo qꝛ ꝯstitutio penal
nō dꝫ extēdi ad casū nō hñtē oīmodā
rōnem. vt no.Jo.an.in regula odia de
re.iur.in.vi in mercurialibus lꝫ añ se
cūm sit tenenda opi. Jo an ⁊ glo.

2 ¶ Quid si assumit habitū alteri⁹ reli-
gionis.ꝶ.ꝙ mihi placet opi.Ge.ibi-
dē ꝙ nō incurrit ꝑdictā penam. Et ita
ꝯsuluit Lap.allegatiōe.xxxiij.nec ob-
stat sue religionis qꝛ vna est religio
gñaliter sumpta quo ad tria vota.

3 ¶ Scđo excōicant oēs religiosi q acce
dunt ad ꝗuis studia līaꝝ intellige ex
claustꝝ nisi a suo ꝑlato cum ꝯsilio ma
toris partis sui ꝯuentus sibi eundi ad
studium līa ꝑmittitus fit concessa.

4 ¶ Nunqd ligabit abbas sine ꝑlata
līa vadens.ꝶ.Ge.ibidem ꝙ non.

5 ¶ Tertio excōicant oēs doc. siue ma-
gistri qui religiosos habitu suo dimis-
so leges vel phisicam docent vel i sco-
lis suis ꝑsumunt retinere.

Casus xxviij.in.c. quicūq; de here. vbi excōicant oēs q ꝑsum-

pserint ecclesiastice sepulture tradere hereticos credentes receptatores defensores vel fautores eorum scienter nec debent absolui nisi proprijs manibus publice extumulent huiusmodi corpora damnatorum.

1 ¶ Quid est tradere ecclesiastice sepulture. Re. secundum Archi. quod est talium cadauera in cimiterio ecclesie tumulare vel etiam alibi ad modum christianorum cum psal. et orationibus ad sepulturam deducere. xxiij. q. ij. qui diuina et c. quesitum.

2 ¶ Qui autem dicantur fautores receptatores et huiusmodi vide. j. hereticus.

Casus xxix. est in c. vt inquisitionis de heret. vbi excommunicantur potestates domini temporales rectores vel eorum officiales seu balini qui de crimine heresis cognoscunt vel iudicant siue si captos pro eodem crimine absque episcoporum vel inquisitorum licentia a carcere liberant vel executionem pro huiusmodi crimine eis a diocesano vel inquisitoribus iniunctam non implent prout ad eorum spectat officium. Item si directe vel indirecte presumunt seu mandant diocesanorum vel inquisitorum aut processum impedire vel si diocesano vel inquisitoribus presumpserint se opponere in his que ad presentis fidei negocium incumbunt aut aliter impedire cum omnibus dantibus eis in predictis auxilium consilium vel fauorem limitat tamen Math. ibidem verum si facit animo impediendi officium. Secus si impediret animo offendendi quia est inimicus suus quia sic non esset excommunicatus. licet impediret.

Casus xxx. est in vnico de scisma. et quia vacat hodie omitto.

Casus xxxi. est in. c. i. de homi. vbi excommunicantur omnes qui per assassinos aliquem interficiunt de quo dic vt. j. assassinus. §. i.

Casus xxxij. est in. c. i. de vsu. vbi excommunicantur omnes persone singulares ecclesiastice episcopis inferiores qui vsurarijs alienigenis concedunt domos ad fenus exercendum vel non expellunt de terris suis infra tres menses de quo vide. j. vsura. ij. §. xiij.

1 ¶ Quis dicitur oriundus. Re. quod is qui ortus est ibi vel in vico ciuitatis illius. ff. ad muni. l. i. qui ex vico vel etiam si pater eius inde originem duxit. ff. eo. ti. l. assumpti. §. filius.

¶ Quid si vsurarius non sit de terra domini dns sed de domino sub cuius est terra. Re. secundum Car. et Fran. ibidem non habet locum hec pena.

2 ¶ An predicta pena comprehendat conducentes iudeos. Re. Car. in cle. i. de vsu. Ge. in. c. vsurarum de vsu. in. vi. Pau. et Bal. in quodam consilio quod incipit Inter iudeos et Lan. de Rodol. in suo tractatu de decimis tenent quod sic Et sic tene licet aliqui teneant contrarium vt. j. vsura. ij. §. xiiij.

Casus xxxiij. est in. c. vnico de iniur. vbi excommunicantur concedentes represalias contra personas ecclesiasticas vel eorum bona vel si generaliter concessas pretextu cuiusuis consuetudinis ad easdem referunt seu extendunt nisi. j. mensem a die concessionis reuocent intellige si sunt persone singulares Item no. secundum Archi. ibidem quod concedere pertinet ad concedentes et extendere ad eos quibus tales represalie sunt concesse.

1 ¶ Quid si ante mensem processerunt ad actum. Re. glo. et Ge. ibidem quod sunt excommunicati quia prohibet actum et precipit reuocationem infra mensem.

Casus xxxiiij. est in. c. felicis de pe. de quo habes. s. excommunicatio. v. casu. ix.

Casus sequentes vsque ad casum. xlvj. sunt in clementinis.

Casus xxxv. est in cle. vnica de seque. pos. vbi excommunicantur omnes qui sequestrationem que debet fieri per ordinarium loci de beneficio non possesso pacifice per triennium integrum post sententiam diffinitiuam contra possessorem apud sedem apostolicam dumtaxat in petitorio vel possessorio promulgatam impedire vel fructus sequestratos qui supersunt oneribus tenentis sequestratum beneficium occupare presumpserit a qua non absoluantur nisi vsurpata restituant et impedimentum remoueant.

1 ¶ Quid si sequestre conuertit fructus in vtilitatem beneficij. Re. glo. Pau. et zen. quod non potest propter verbum restituat.

Casus xxxvj. est in clem. j. de sepul. vbi excommunicantur omnes

q interdicti tpe i cīsib⁹ nō ɔcessis i iure vel excōicatos publice. s. maiori excōicatōe nō minori ƀz ino. i. c. sacris de sepul. aut noīati iterdictos itellige a diuinis ⁊ pticipatiōe sacroꝝ ƀm pan. q3 interdci a iurisdictiōe vł ab aliq̄ officio nō puant sepultura vel vsurarios manifestos sciēter sepelire p̄sumūt i cimiterijs nec debēt absolui nisi pus satisfecerint illis quibus ē iniuria facta ad arbitrium diocesani.

1 ¶ Utrū ad icurrēdū p̄dictā penaȝ requiratur q locus sit bñdictus. R. ƀm car. ibidē q sic q3 nō dr cimiterium nisi p bñdictionē ar. c. nemo de ɔse. di. i. ⁊ ƀ verum ƀz aliq̄ teneant ɔtrariū quoruȝ opi. pōt esse vera qñ locus diu habetur pro bñdicto ƀz i veritate non esset.

2 ¶ Quis dr publice excōicatus. R. ƀm glo. in. c. exceptionē de excep. q si agitur de pena incurrenda respectu cōicātiū ipi excōicato itelligitū si iudex tulit sñiaȝ in loco vbi publice indicare cōsueuit p̄ītibus officialib⁹ suis ⁊ ptib⁹ vł altera abſēte p ɔtumatiā alr secus ƀz glo. i. d. cle. i. vult ex q̄litate fori ⁊ ex multitudīe astātiuȝ vł paucitate dicat publicū vł nō publicū vñ ƀz eādē gl. sepeliēs occulte excōicatū ƀz sciat nō icēdit i penā pa. i. d. c. exceptionē limitat hoc verū qñ nō esset excōicat⁹ ƀz modū quē dicit gl. i. d. c. exceptionē aut si ēēt nī sepeliēs ignorabat ⁊ magis plȝ quo ad excōicatū dr publice excōicat⁹ ex quo a iudice fuit excōicat⁹ ipo p̄ite vł ɔtumaciter abſēte ƀz nō fuerit denunciatus ƀm pa. in. d. c. exce.

3 ¶ Quis dicatur nominatum interdictus vel excōicatus vide noiatȝ.

4 ¶ Quid si vsurarius manifestus fecit cautionē. R. car. i. d. cle. q poterit sepeliri licite ⁊ ita ƀz gl. ⁊ Math. ibidē.

5 ¶ Utrū hec pena liget solū humo vł tumulo iponētes. an ɔcomitātes vel portātes seu offīciātes. R. Pan. ƀz q solū tumulo iponētes Ste. ƀz q oēs etiā ɔcomitantes glo. dicit casum dubium ego credo nisi fiat fraudulētur q solū eū excōicat⁹ iponēs i tumulo cū mādātib⁹ ⁊ auctoritatē p̄stātib⁹ sił cū p̄latis dolose nō p̄hibētib⁹ ƀ ɔmittētibus sepelire ⁊ officialib⁹ ƀz morē sepultur.

Casus xxxvij. ē in cle. i. de deci. vbi excōicātur oēs religiosi ap. ministrationeȝ. vł bñficia nō hñtes q nō aliū. aut alr decimas ecclesijs debitas. ⁊ ad eos nō spectantes sibi appropriare p̄sumūt. seu q de aialibus familiaꝝ aut pastoꝝ suoꝝ vł alioꝝ ēt aialiū imiscentiū eoꝝ gregib⁹ aut q de aialibus q̄ in fraudē ecclīaꝝ emunt. empta q̄ vēditorib⁹ vł alijs ab ipsis tenēda tradūt seu q de terris q̄s tradunt alijs ɔcollēdas decimas soluere nō pmittūt aut p̄hibēt si post requisitionē factā ab eis quoꝝ interest nō desisterit. j. mēsē vel si de his q̄ ɔ̄ pmissa vsurpare vel retinere p̄sumpserūt īfra duos mēses ecclijs dānificatis emendam non fecerint cōpetētē. nec debent absolui nisi ante satisfactionē ɔdignā fecerint.

1 ¶ Quid de decimis debitis priuato ex priuilegio vel feudo. R. glo. ibidem non esse locum isti pene.

2 ¶ Quid si p̄dicti ƀz nō p̄hibeāt alijs tñ ipsi nō soluunt decimas cū debeāt. R. gl. ibidē. Pa. ⁊ zen. q ñ erūt excōicati aliter peioris eēt cōditiōis q laici nō soluentes decimas.

Casus xxxviij. ē in cle. i. de sta. mo. vbi excōicantur duo gnā psonaꝝ. ¶ Pmo oēs monaci ⁊ canonici regulares administrationem aliquā non habētes q sine licentia sp̄ali suoꝝ p̄latoꝝ se trāsferunt ad curias pncipuȝ vt dānuȝ aliqd suis p̄latis aut monasterijs inferāt. Ubi no. ƀz gl. ⁊ car. ibidē q ad icurrēduȝ hāc penā duo requiruntur. ¶ Primo q intrauerit curiā q3 ex solo exitu claustri ob hāc cāȝ nō ligarētur. ¶ Secūduȝ qd requirit ē vt cā dānificādi monasteriuȝ vel p̄latum curiā intrauerit vñ ƀz dānuȝ nō itulerit veputa q3 penituit eos tñ ex quo ɔpter hāc causaȝ curiā intrauerūt ligantur licentiaȝ vero hñe vel nō habere non puto ponderāduȝ. vt dicit glo. ibidem.

¶ Quid est administratio. R. car. i. d.

cle. et Lau. q pro administratione debemus intelligere perceptionem temporalium fructuum. non autem spiritualium officiorum.

2 ¶ Item secundo excommunicantur monachi qui sine licentia obtenta abbatum suorum tenent arma intra septa monasteriorum vbi dicit Car. q septa est clausura monasterij quam non licet egredi nisi de licentia.

3 ¶ Quid si talis est abbas q parit contumeliam creatorum vel iniungit monachis intollerabilia vel eos persequitur odio capitali poterunt ne monachi sine licentia arma sumere. Si alijs remedijs non possit sibi prouidere. R. car. ibidem q sine predicta pena possunt assumere. xj. q. iij. ca. Julianus.

4 ¶ Quid si tenent arma in aliquo monasterio non in suo. R. q non erunt excommunicati et no. q nomine armorum intelligunt ea que communiter sunt ad inuadendum vel defendendum. Si vero essent talia quibus possent vti vt armis vel vt instrumentis. sicut baculus. lapis furcha et huiusmodi. tunc talia sumunt significatum ab intentione deferentis. Item no. q prefati casus non habent locum in alijs monachis nisi in nigris.

Casus xxxix. est in cle. attendentes. de sta. mo. vbi excommunicantur impedientes visitatores monialium quarumcunque et etiam canonicarum regularium in his que pertinent ad officium visitationis earundem. Ubi no. sm Car. ibidem q ad incurrendum predictam penam opus ¶ Primo q impedimentum esse actualiter prestetur. ¶ Secundo q admonitio vt desistant sit eis facta per visitantem. ¶ Tertio q monitio non precedat impedimentum. alias non ligarentur ista pena. et dicit sufficere vnicam monitionem etiam generaliter factam. dummodo fiat a visitante.

Casus xl. est in cle. i. de reli. do. vbi excommunicantur omnes statum bighinarum assumentes vel assumptum sectantes. ¶ Secundo excommunicantur religiosi qui dictas bighinas fouent in eorum statu seu vt assumant dictum bighinarum dantes eis consilium fauorem vel auxilium directe vel indirecte.

Casus xlj. est in cle. vnica. de consan. et affi. vbi excommunicantur omnes scienter contrahentes matrimonium in gradibus consanguinitatis vel affinitatis prohibitis. Item secundo contrahentes cum monialibus. Item tertio religiosi vel moniales aut clerici in sacris constituti contrahentes matrimonium cum quibuscunque.

1 ¶ Quid si ignorant quando contrahunt sed postea sciunt gradum prohibitum. R. cum gl. et car. in. d. cle. q non ligatur ista pena. nisi contrahat de nouo quandocunque cohabitet. licet peccet mortaliter.

2 ¶ Utrum contrahens cum impubere sibi consanguinea vel affine liget predicta pena. R. car. et Lau. ibidem. q non ligat quia sponsalia potius iuris interpretatione censentur quam matrimonium. c. vnico. de despon. impu. li. vj. et contrahentes sponsalia non ligant predicta pena. vt dicit glo. Ste. et Pau. ibidem quod intellige nisi per copulam carnalem efficiant matrimonium.

2 ¶ Utrum contrahens cum furiosa sibi affine ligetur predicta pena. R. q non.

4 ¶ Quid si solum contrahit per verba de presenti sed non consumauit. R. gl. q nihilominus ligatur.

5 ¶ Quis dicatur religiosus vt incidat in istam penam. R. gl. q quilibet tacite vel expresse professus aliquam religionem approbatam.

Casus xlij. est in cle. nolentes de heret. vbi excommunicantur omnes inquisitores seu commissarij super heresi deputati qui pretextu officij inquisitionis quocunque modo illicito pecuniam extorquent ab aliquibus. Item ij. si scienter predicti acceptent bona ecclesiarum. Item iij. si fisco et ecclesie ob clericorum delictum applicent bona ecclesiarum. vbi dicit Car. q hec pena non comprehendit episcopos. et est melior opinio. licet aliqui contradicant. Item dicit q nomine pecunie intelligit quodcunque extimabile. fac. l. i. et. ij. C. de consti. pecu. et i. q. iij. per totum. Item dicit q solum habet locum ista pena quando pretextu officij hoc faciunt. Et aduerte q predicti non possunt absolui preterquam in mortis articulo nisi prius satisfecerit de pecunia sic extorta. nec priuilegium aut pactum vel remissio valet contra hoc. vt in. d. cle.

Casus xliij. est i cle. vnica. de vsuris. vbi excoicant ptates capitanei. rectores. psules. iudices consiliarij aut alij quis officiales qui cum quod cōtra tum q faciūt statuta scribūt vel dictant quod vsure soluant aut quod solute nō restituant cum repetunt. Itē. ij. q scienter iudicare fz illa statuta psumpserunt. Itē iij. si pdicta statuta hactenus edita de libris cōtinētiū ipsa nō deleuerint si hēnt ptates sup h. j. tres mēses. intellige tamē de ptate iuris quod facti. fz glo. et Car. ibidem. Itē. iiij. generaliter pdictorum psumentes obseruare pdicta statuta seu psuetudines effectū eorum hētes quoquomō. Sed alij a pdictis fuūtes talia statuta nō sūt excoicati fm Car. ibidē. Itē no. quod is q scribūt vel dictat vt incidat in penā predicta opz hec faciat tanquam officialis fm Pau. alr nō ligaret. Similr non ligatur scribēs sniam conformē statuto. nisi poneretur tenor statuti in sententia.

1 ¶ Quid si faciunt statutum pp vsurarios reprimēdos vt nō exigant nisi certum. fz. glo. et Car. quod non ligantur.

2 ¶ Quid de vsuris q cum iudeis vsuras exercētibus pacta faciūt. fz. Car. ibidem quod sic sunt excoicati fz Lau. maxime si vsure exigant a xpianis sicut qui faciūt pacta cum xpianis vsurarijs.

Casus xliiij. ē in cle. cupiētes d pe. vbi excoicant oēs religiosi mēdicātes q loca de nouo accipiūt ad habitādū. Itē. ij. pdicti q accepta loca hucusque mutāt vl trāsferūt in alios quis titulo. de quo dic. vt j loca. Aduerte tn quod lz sit nouū qd fuit et postea reficitur. vt no xviij. q. ij. de monachis. in fz Car hic si phibent loca destructa reficere limitat pau. ver. nisi ipsa loca desierint esse de eorum dnio et postea ex nouo iure acquirūt.

1 ¶ An at pdicti mendicātes possūt augmētare loca iā capta. fz lap. cōsilio clxxviij. quod sic sine predicta pena facit c. si. de pces pre. li. vj. et c. psuluit de iude. et cle. i. de sup. ne. pla. qz aliud est de nouo cape aliud augmētare. preterea hic nō accipit loc. vt i. l. loc. ff. de v. sig. si capit p alio loco diuerso pluralr. vn pp augmētationem nō dicunt hēre duo loca. Itē iij. ibidē excoicantur oēs religiosi q aliq pferre psumūt in sermonibus suis vl alibi ista itentiōe vt a decimarum debitarum ecclijs solutione retrahāt audiētes. vn tria requirunt vt icidāt in pdictā penā. ¶ Primū quod dicāt itentiōe retrahēdi. ¶ Scdz quod decime a qbus retrahē intēdūt sint debite. ¶ Tertiū quod dicāt psonis audiētibus quod ex debito debeāt soluē dictas decimas. Itē. iiij. ibidem excoicant oēs religiosi q pdicare psūpserint negligētia nō purgata d cōscia faciēda circa decias nō soluētibus pfitētibus vt soluāt. Pro quo est sciēdum quod in. d. cle. pcipit sub interminatione maledictiōis eterne quod i prima dnica. qrta et vltia qdragesime et i festis ascēsionis dnice pētheco. natiuitatis btī Ioannis baptiste. assūptiōis et natiuitatis btē virginis Marie pdicādo pplis si plati ecclīarum aut eorum vicarijs vl loca tenētibus coram eisdē fuerit regsitū audiētes expsse de solutiōe decimarum informent. Itē. ij. pcipit pdictis religiosis quod regsiti a pdictis pfciam faciat illis qui pfessiones audiūt quod decias soluere nō omittāt quod si post talē regsitionē scienter postposuerint pfitētibus pfciam facē d hmōi soluēdis decimis iādiu ab officio pdicatiōis ipso facto sunt suspensi donec pfitētibus ipsis non fecerint pfciam si d ipm sibi dicēdi comode facultatem habuerint et iō hoc non faciēdo pdicādo interim sunt excoicati ipso facto opz quod pfciam faciant sibi pfitentibus si comode possunt antequam predicent alr non euitant predictam penam.

Casus xlv. ē i cle. i d sen. exco. vbi excoicant oēs religiosi cuiuscūque ordinis et pditionis existēt qui interdictū ipositū a sede aplica vl a locorum ordinarijs qd uiā ecclīa fuat non fuauerint. Idē dic de cessationibus generalibus diuinis et ligat hec pena et si interdictum sit nullum.

Casus xlvj. q aliqn ē papal aliqn epalis aliqn non no. i. c. eos

de sen. exco. li. vj. vbi illi q a snia cano- nis vl hois pp mortis piculũ vl aliud īpedimētũ fuerint absoluti ab alio q̃ ab eo a q̃ de iure erãt absoluēdi si libe rati a tali īpedimento q̃ cito comode poterũt ↄtēpserint se pñtare illi q legitie debebat eos absolue͂ ⁊ satisfacere ꝓut ab eodē eis iniūget ipso fcō sniam ex- cōicatiōis icurrũt ⁊ ab eo solo poterũt absolui a q̃ a prima excōicatione erãt ab soluēdi idē dic de illis q cũ absoluunt a papa vl legatis ipius a qbuscũq3 sen tētijs iniūgitur eis vt se ordinarijs aut alijs qbuscũq3 repñtent ꝓ susceptione pnie vel ꝓ satisfactione ipendēda his qb᷒ iniuriā fecerũt si non faciũt q̃ pri- mũ comode poterũt eādez sniam ipso facto icurrũt de q̃ vide. s. absolo. iij. §. xvj. Et aduerte hic ꝙ Joã. an. dicit ꝙ istud h3 locum tm̃ in snijs iuris q̃ hois. ⁊ ita sequuntur domini de rota.

Casus xlvij q est aliqñ papalis ali qñ epalis aliqñ non. est i. c. nup. ⁊ in c. si ↄcubine. de sen. excõ con tra participantes cum excōicatis de q̃ dic vt. j. excōicatio. viij. §. i.

Casus alius ē p extrauagantez pauli scōi positaz sub rūica. de re. ec. non alie. vbi excōicant alienātes res ecclesiasticas siue faciētes pactũ p quod ipoꝝ dniũ trāsferat ad oēs ↄcedētes hypothecātes ifeudātes vel in emphi theosim ↄcedētes. aut locātes nisi i ca- sibus a iure ↄcessis. exceptis fructib᷒ ⁊ bonis que seruando seruari non pos- sunt. Item. ij. excommunicantur q ta- liter alienata recipiunt.

1 ¶ Sunt ⁊ multi alij casus excōicatio- nũ tã papales q̃ p statuta ordinarioꝝ in eorum diocesibus promulgati quos omitto breuitatis cã ⁊ ēt pp ea que in feram in sequenti questione.

2 ¶ Pro declaratione oĩuz p̃dictoꝝ ca- suum tam in isto. c. q̃ in duobus prece- dentibus queruntur infrascripta.

3 ¶ Utrũ ignorãtes p̃dictas snias excōi- cationũ ligent̃ q̃ ad deũ ⁊ ↄsciaz faciē do vel omittendo id pp qd̃ snia excõi cationis iponit̃. R̃. aut ignorātia est af fectata crassa vel suppina. ⁊ sic ligarent tur s3 cõiter doc. p tex. clar. in. c. vt aia rũ piculis de ↄsti. li. vj. Aut ignorantia non ē affectata nec crassa aut suppina Et sic q̃ ad foꝝ ↄscie ex no. in. c. cogno scētes de ↄsti. ⁊ in. c. a nob el. i. de snia excōicationis. ⁊ i. d. c. vt aiaꝝ distiguo aut id qd̃ cõmittit̃ vl omittit̃ pp qd̃ ex cōicatio isligit̃ non ē ꝓhibitũ vel ꝓce ptũ a lege diuia s3 solũ a iure positiuo vl p statutũ. ⁊ tũc tal̃ ignorãs ñ ligat̃ snia excōicationis q2 ad eã incurrēdã reqrit̃ dolus seu vl ꝓsũptus sic ē lata culpa. l. ꝙ nerua. ff. deposi. h3 tz Joã. an. in c. q̃te. eo. ti. i nouella vbi dic̃ no- tabile v̓bũ no. ꝙ i hũc vl quēcũq3 ca- nonē nullus icidit nisi sit i dolo. h̃ idē tenere vr̃ ino. in. c. cũ medicinalis. e. ti. li. vj. ⁊ facit qd̃ no. Bar. i. l. ↄcũcq3. C. de his fugi. vbi dic̃ ꝙ vbicũq3 loqmur de pena capitali vel corꝑali subintelli- git dolus de hoc vide. j. pena. §. vj. ꝗ a fortiori subintelligit̃ in excōicatione q̃ punit aiaz. Cũ ꝗ talis nõ sit i dolo seo. vt p3. s. dolus. §. i. nec ꝓsumpto q2 nõ ignorat crasse nec suppine qd̃ est lata culpa ꝗ non ligabit̃ snia excōicationis facit qd̃ no. ino. in. c. nouerit eo. ti. vbi dicit ꝙ faciēs statutũ ↄ ecclesiasticam li bertatē ignorãs fore ↄ ecclesiasticã liber tez non ligat̃ snia excōicationis. Itez h̃ p3 p ea q̃ no in. l. q ↄ. ⁊ i. l. si qs icestũ. ⁊ in aut. icestus. C. de ince. ⁊ inuti. nup. vbi p3 ꝙ ignorantia iuris excusat a pe na iposita vetitas nuptias ↄhẽti. facit l. si adulteriũ cũ incestu. §. i. ff. d adul. aut id qd̃ cõmittitur vl omittit̃ pp qd̃ excōicatio inssigitur est ↄ legē diuinaz ⁊ cõmittens scit lo͛e contra legez dei. l3 ignoret esse prohibitum per ius com mune vel per decretales aut statuta q̃- cũq3 ⁊ in hoc est diuersitas inter doc. Nã glo. in. d. c. a nobis. ⁊ bar. in. l. cun ctos populos C. de sum. tri. ⁊ fi. ca. vi- detur tenere ꝙ ligatur q2 est in dolo fa ciendo rem quam scit sibi esse prohibi tam. pro quibus facit. l. nec exemplum C. ad l. cor. de fal. ⁊ c. cũ illoꝝ in fi. e. ti. hmus opi. vr̃ etiam sco. in. iuj. di. vj. ↄ-

niatz Jo.an.i.d.c.vt alar ꝛ q̄ ad ex-
cõicationē.d. Ant.ꝛ pa.i.d.c.a nobis
ꝛ de in.d.c.vt aiar. Sed ꝑ ꝯcordia
sic distinguo aut loquiitur de excõicatõ
nibus q̄ infligunt a iurecõi aut ꝑ extra
uagantes vel statuta ꝗcumqꝫ super scõ
damnato a lege diuina que communi
ter in diocesibus publicant: ꝛ sciũt vt
est illa de nõ ꝯhẽdo in gradu ꝓhibi-
to de nõ ꝑberãdo clericũ ꝛ filibus ꝛ
sic ligatur qꝛ ē lata culpa ignorare qꝺ
oẽs sue ꝯditionis sciũt qꝛ si est homo
boni sensus nõ ignoraret talia si face-
ret q̄ cõiter homines sue ꝯditionis fa-
ciunt.s.si iret ad ecclesias ꝛ ad predi-
cationes ꝛ.talia ipsa non ignoraret Cũ
ergo talis non sit extra culpam ignorã
tie sic non euitabit penam. ꝛ sic intelli
go ꝛ limito glo.ꝛ Bar.tenẽtes ꝙ ligã
tur.aut loquuntur de excõicatiõibus iu
ris cõmunis ꝛ extrauagantium vl' sta
tutorũ quorũcũqꝫ super facto dãnato
a lege diuina que cõiter nõ publicãtur
in diocesibus nec sciuntur Et sic cũ ta
lis ignorãs sic extra oẽm culpam igno
rãte nõ ligabit pena excommunicatio
nis nisi sit persona cui ex officio igno
rare sit ꝓhibitũ ꝛ sic intellige ꝛ limita
Jo.and. ꝛ.d.anto.cum ceteris qui te-
nẽt ꝙ nõ ligantur sentẽtia excõicatiõis
ratio est quia quãtitas pene debet pro
portionari ꝗtitati culpe.c.felicis ꝺ pe.
li.vi sed talis peccans solum offendit
legem diuinã cõtra quã se scit facere
nõ aũt offendit ꝯditorẽ canõis cũ ipm
canõez ignoret ꝛ sine oi culpa ergo so
lũ ꝺꝫ puniri pẽa.l.diuīe quã ꝑuaricat nõ
pẽa excõicatiõis q̄ ñ ligat'nisi rõe cõ-
tẽpt' regularit vt i.c.sacrũ' eo.ꝛ.c.ne-
mo epo.xi.q.iij.cuz filib' q cõtẽptus
ñ est i casu nr̃o q̄ ad cãonẽ vel statutũ
qꝺ ignorat qꝛ vbi dat ignorãtia cessat
cõtẽpt' fm.d. an.in.d.c.a nob fa.c.si.
q uni.accu.po.ste qꝺ no.ino.ꝛ doc.in
c.si ꝺo el.ij.eo.vbi pꝫ ꝙ ꝑcutiẽs clicũ
ignorãs clicũ eẽ ñ ē excõicat' lꝫ faciat
scm dãnatũ.l.diuia qꝛ ñ ꝯtẽnit canonẽ
cũ ignoret clicũ eẽ ꝛ sic ñ ligat nec ob.
ꝙ sepe i excõicatiõib' dr̃ ꝙ sufficiat assi

nio i valuis. S. Petri rome qꝛ id dꝫ i
telligi q̄ ad ꝑsũptionẽ fori ꝯtẽnosi vel
q̄ ad illos q sũt i culpa vt ñ possint pu
blicari i eoꝝ tris aliter seq̄ret ꝙ qlibꝫ
teneret hr̃e ꝓcuratorẽ i curia vl' isto te
nere cãonico qꝺ ē i possibile' multis.

4 ¶ Utrũ mãdãs fieri aliqd quod prohi
betur aliqua ꝑfatarũ excõicationũ sit
ipso facto excommunicatus.R.fm disti
ctionẽ de qua.j.mãdatum.§.i.

5 ¶ Sed qd si qꝺ mãdauit non habuit
effectũ.R.ꝙ nõ ē excõicatus i nullo ca
su predictoꝝ nisi solũ i illo de q̄.s̄.i ca
su.xxij.s.in.c.i.de homi.in alijs autez
cãsibus vt incidat in excõicationẽ non
sufficit ꝙ solũ mãdauerit sꝫ oꝫ effectus
mãdati sequatur vt no.in .c.felicis de
penis li.vi.p got.ꝛ alibi p doc.

6 ¶ Utrũ ratũ hñs maleficium qꝺ aliq
ꝑdictarũ excõicationũ ꝓhibetur liget
similiter cũ faciẽte.R.ꝙ ligatur si cũ
interueniant q̄ requiruntur vt ratihabi-
tio hẽat locũ q̄ vide.s̄. ꝯsentire.§.iiij.

7 ¶ Utrũ ꝯsulẽtes vel fauorẽ dãtes indu
cẽtes alios ad aliqꝺ ꝑdictoꝝ faciẽduz
similiter sint excõicati.R.ꝙ ñ nisi vbi
exꝑmit ēr ꝗ dãtes ꝯsiliũ auxiliũ vel fa-
uorẽ ꝛ excepto si darent ꝯsiliũ auxiliũ
vel fauorẽ ad factum dãnatum postqꝫ
ille cui dant ꝯsiliũ auxiliũ vel fauorez
iam est ligatus qꝛ si ligarentur eadem
pena ꝛ ab eodẽ essent absoluendi vt in
c.nuper de sen.excõ.ꝛ.j.excommunica
tio.viij.§.i.

8 ¶ Quero de quo ꝯsilio itelligit qñ ex
cõmunicatio infligitur eam dantibus
consiliũ.R. vt colligo ex Car.in cle. si
quis de penis ꝙ intelligitur de fraudu
lento cõsilio nõ de nudo qꝺ nihil addi
cit ad peccatũ' vt no. in.d.c.nup i glo.
fa ꝛ i.c.sicut dignũ ꝺhõi.Et dicit pau.
ꝙ ꝯsilium ꝑstat suadẽdo rogãdo mã-
dando istruẽdo vel vtilitatẽ ide sequu-
turã ostendendo vt no.ino.i.c.ad audiẽ-
tiã de homi.item dicit pau.ꝙ ex nudo
ꝯsilio regit qꝺ nõ tenet vt insti. mãda
ti.§.tua tñ grã.Et dr̃ nudũ ꝯsiliuz vl'
simplex fauor illius q ad maleficiũ fa-
ciendũ nihil addicit puta qꝛ sic oio fa

teret et cū tanto alio sed vbi qs magis efficaciter inducitur lz aliis eet facturus tūc non ē inductz ɔsiliuz nec simplex fauor: vt elicitur ex glo. in. d. c. felicis. Itez no. fm Pau. in. d. c. felicis q ad incurrendū penaz excōicationis os ɔsilium fauor vel auxiliū sint circa factū dānatum p qd incurritur excōicatio qz si esset circa alia non haberet locum.

9 ¶ Quis dicat defensor vl' receptator. hēs. j. Hereticꝰ. §. xxiij. cū sequentibus et fm pdictaz declarationez ligabunt in quocūqz de ipsis fit mētio spāliter.

10 ¶ Quis d'cat sociꝰ. R. gl. i. ar. et pau. in. d. c. felicis q est ille q aliqd cooperat ad actū dānatuz vñ no. q qñ sunt plures ad delinqndū et nullus ē pncipalis tūc dicunt agētes. Sz qñ vnus ē pncipalis et alius coopans tūc stricte dr socius in cēsuris lz large socius criminis dicat tripl'r. s. pcomitāta fauēs et non corripiēs vt. xvj. q. iii. ita plane. lxxxvj. di facientis et i. d. c. sic dignū. §. ij. et tales regul'r nō puniunt eadem pena.

11 ¶ Querit qz in plerisqz casibus excōicationū pdictaz dr q nō sunt absoluēdi nisi prius satisfecerint vel aliud fecerint. Utrz teneat absolutio ante satisfactionē et ipletionē illoz q mandant in dictis casibus. R. et p regula est tenendū q vbicūqz ius vtit isto v'bo pt negatiue q tūc absolo ipensa 9 id qd sic spensū est nulla vt pz p gl. i regula prima de regu. iu. li. vj. Idē dic qñ canon vtit v'bo non valeat. et tales casus sūt xj. et. xiij. et. xvij. et oēs casus sequentes vsqz ad casuz. xxxj. inclusiue. s. Excōicatio. v. et. xvij. et. xlij. s. excōicatō. vij. vbi aūt canon vtit v'bo nullatenꝰ tūc fm Zen. in cle. vnica de seq. nō valet s3 fm Car. ibidē valet. Sed ego dico q vbi als absolo alicui ptinet de iure tunc tz absolo si omittat qd pcipit canon fiendūz qñcunqz vtat v'bo nullatenꝰ aut v'bo nō mereat vel nō absoluat s3 vbi absolutio de iure nō ɔpetit tali puta qz ɔditor canonis sibi vel alteri reseruauit et solū ɔcedit in aliq casu v'bi gra i articulo mortis et hmōi sub aliq forma sit sub qbuscūqz v'bis vtat tūc nō valet absolutio nisi fuata modificatione seu forma in ipso canone expressa facit glo. in cle. i. de usurpa. in. verbo inhibētes quod no. bene.

Excōicatio

viii. de participantibus cū excōicatis maiori excōicatiōe et q diuersimode pncipat diuersas inferā qōnes p quas intelligē qs poterit qñ pncipādo ligat maiori excōicatione vl' minori aut qñ licite et sine pctō participat.

1 ¶ Utrz participans cum excōicatis in crimine incurrat aliquā censuraz. R. q aut excōicatus cum quo pncipat est excōicatus cum dantibus ei auxiliū consilium vel fauorem et tunc si participat in eodē delicto siue anteqz sit excōicatus siue post s. dando auxiliū ɔsilium vel fauorem ad ipm faciendū vel continuandū sic ligatur eadē snia excōicationis et ab eodem solo pt absolui a q pōt excōicatus cum quo sic participauit aut talis non est excōicatus cuz dātibus ei auxilium ɔsilium vel fauorem et tunc si participat cū eo dando auxilium ɔsilium vel fauorē in facto dānato anteqz ille cōmiserit factuz pp quod excōicatus est sic solum peccat mortaliter. si āt participat post qz ille cōmiserit factuz dānatum: et est excōicatus sic ligat eadez excōicatione. et ab eodē poterit absolui a quo pōt excōicatus cum quo participauit. et sic intellige. c. nup. et c. si concubine. de sen. ex.

2 ¶ Quid si participat non in eodē delicto pp qd excōicatus est ille cuz quo participat: s3 in alio pctō mortali. R. q peccat mortaliter et solū est excōicatus minori excōicatione: nisi talis fuisset excōicatus a papa cum participantibus ei in casibus nō concessis: qz sic ligaretur eadez snia si āt esset excōicatus cuz participantibus ab inferioribus a papa dic vt. s. excōicatio. iij. §. xvij.

3 ¶ Utrz participans in dānnis ligetur eadem censura. R. q aut talis cuz quo participat fuit excōicatus snialiter. et nōiatum a papa: et sic si sunt clerici. dic

vi.ꝟ.excõicatio.v.casu.iiij.si vero non sunt clerici: dic ꝙ peccant mortaliter: & sunt excõicati solũ excõicatione minori.ar.c.significauit.eo.ti. ſm cõem opi. doc.in.c.sacris.q̃s me.cã. Aut ẽ excõicatus a quocũq; inferiori a papa & denũciatus: & sic clerici participãtes in diuinis peccãt mortalr: & est eis iterdictus ingressus ecclie.vt hẽs.j.suspẽsio.i.ꝟ.xxiiij. Laici ꝟo solũ peccãt mortaliter. Aut ẽ excõicatus gñaliter a papa vel a quocũq; alio plato seu a canone vel ꝑ statutũ.& sic tũ clerici q̃; alij nõ peccãt nec sunt excõicati ẽt minori excõicatione nisi sit talis excõicatus ꝓ sacrilega iniectiõe manuũ in ꝑsonaz ecclasticã ita notorie ꝙ nulla possit tergiuersatione celari & hoc ꝑ extrauagantẽ factaz in ꝯsilio Constantiensi sub Martino v.& vt dicit Archi.Et Flo.in summa sua hũit ipse a duob⁹ notabilibus fide dignis q̃ fuerũt pñtes ꝙ fuit accepta in.d.ꝯsilio ab oĩbus & ẽ ꝑpetua. fuit ẽt vt habui ego a fide dignis ꝯfirmata & approbata in ꝯsilio ꝯstantiẽsi cuius tenor talis ẽ. Ad euitandum scãdala & multa pericula q̃ ꝯsciẽtijs timoratis cõtingere pñt xpi fidelibus tenore pñtiũ misericorditer indulgem⁹ ꝙ nemo deinceps a cõione alicui⁹ sacrorũ administratiõe vel receptione aut alijs quibuscũq; diuinis intus & extra ꝑtextu cuiuscũq; censure aut sñie ecclesiastice a iure vel ab hoie gñalr ꝓmulgate teneat abstinere vel aliquẽ vitare aut interdictũ ecclasticuz obseruare: nisi sñia vel censura hmõi fuerit illata ꝯ ꝑsonã collegiũ vniuersitatẽ ecclaz cõitatem vel locũ certũ a iudice publicata vel denũciata spẽaliter & expsse ꝯstõnibus apl'cis & alijs in ꝯtrariũ faciẽtib⁹ nõ obstẽtibus quibuscũq;: saluo si quẽ pro sacrilega manuũ iniectiõe in clericuz sñiaz latam a canone adeo notorie ꝯstiterit incidisse ꝙ factuz nõ possit aliq̃ tergiuersatiõe celari nec aliquo suffragio excusari nã a cõione illius: lz denũciat⁹ nõ fuerit volumus abstineri iuxta canonicas sanctiones hec.ꝟ.extrauagans.

¶ Item participãtes cũ ꝑdictis excõicatis noiatiz denũciatis a q̃cũq; plato in alijs q̃; in crimibus & diuinis peccent mortalr.ꝟ. Pa.i.d.c.sacris recitat diuersas opi.& dicit ꝙ cõis opi.est ꝙ solũ peccat venialr & est excõicatus minori excõicatione nisi in sex casibus. ¶ Quorũ primus ẽ qñ cõicat in ꝯtẽptũ clauiũ.¶ Scdo ꝯ ꝑceptũ superioris.ar. c.ij.de ma.& obe.¶ Tertius qñ in diuinis.¶ Quartus qñ in crie mortali. ¶ Quintus qñ est excõicatus cũ participantibus sibi.¶ Sextus si cõio sit nimis frequẽs.Et lz sit ꝑdicta opi.sit satis rõnabilis: m̃ magis mihi placet opi. sancti Bo.in.iiij.dist.xviij.q.pe.q̃ lz ꝙ solũ peccat mortalr in duob⁹ casibus excõicans in actu exteriori alijs a crie & a diuinis.s.qñ cõicat in ꝯtẽptu sñie late. aut scdo qñ credit ꝓhabilr ꝙ ex tali cõione sñia venit in ꝯtẽptuz.Sz si ꝓhabilr extimat ꝙ sñia nõ magis cõtemnet ex sua cõione & cũ timore lz faciat ex q̃daz affabilitate: aut pusilanimitate & hmõi: sic solũ peccat venialr & ligat minori excõicatiõe.cuz q̃ sñia cõcor.Tho.in.iiij ea.di.q.ij.ar.iiij.& pe.ea.di. Intellige ꝑdicta si cõicat in ꝓhibitis q̃ sunt vltra crimẽ & diuina ista q̃ continent in isto ꝟsu. Os: orare: vale: cõio: mensa negat. Os.i.locutio quaz Guido & Hugo.in.c.qm multos.xj q. iij.extẽdunt ẽt ad lr̃as recipiendas vel mittẽdas & nuncios & munera. Assurgere ãt vel ex reuerentiã facere aut iclinare se salutãdo vel mouere labija dũmõ nihil dicat nõ inducũt minorẽ excõicationẽ ſm Ro cũ pene sint restringẽde ꝑ regulam odia.de reg. iur in vi. Orare ꝑ hoc ꝓhibet non solũ participatio in diuinis & sacris: sz & ẽt ne quis oret in ecclia vel extra sil' cũ excõicato. Dicit tñ Inno.in.d.c.nup.ꝙ si excõicatus sit in ecclia vel in alio loco non cõ orãdi sz p'o alio negocio ꝙ nõ ꝓhibetur q̃a ibi orare cũ in orõne sibi nõ cõicet: & placet mihi.lz Host. ibidẽ teneat ꝯtruz. vale ꝑ hec ꝓhibetur salutatio q̃libet fienda excõicato: sz loco eius

vs dicere deus emēdet vos: vel si scri-
bit loco salutandis dicat spm̄ sanioris
ꝯsilij ⁊ hm̄oi.q: sic nō est ipm̄ salutare
imō quo ꝓhibet. ¶ Dico ꝑ hoc ꝓhibet
ne qs sacio cōicet excōicato: puta coo-
perādo in aliq̄ exercitio vel habitādo
in domo cū excōicato. dicit tñ Inno. i
d.c.nup. ꝙ si ego ⁊ excōicatus sumus
in aliq̄ domo: ego ꝑ meis negocijs ⁊
ipse ꝑ suis: ꝙ nō dico: cōicare eū: sꝫ qñ
ego ⁊ ipse sil' ꝑ eodē negocio cohabi-
tamus. silr dicit ꝙ si ego ⁊ ipse habere
mus vnā solaꝫ camerā cōem ꝙ liceret
mihi in ea cū eodem excōicato iacere
comedere ⁊ hmōi. dūmō non cōicem
ei in eadē mensa: nec in eodē lecto aut
locutione vel orone. Mēsa ꝑ hoc ꝓhi
betur comestio vel potatio cū excōica-
to. ⁊ de his oībus habet.xj.q.iij.c. sic
⁊ in tribus.c.sc. ⁊ no. in d.c. nuper.

¶ Sunt multe ꝑsone q̄ licite cōicare
pñt cum excōicato. de qbus.xj.q.iij.c.
qm̄ multos que cōprehendunt in his
versibus Utile: lex: humile: res ignora-
ta: necesse: hec anathema quidem faci
unt ne possit obesse.

¶ Utile.s.cū qs participat pro sua vti
litate puta petēdo ab eo debitum q̄d ei
tenet. extra.e.c.si vere. ⁊ ēt in iudicio ꝑ
pter h̄ pōt eū ꝯuenire. Itē pp vtilita-
teꝫ aie excōicati: videlicet cū corrigen-
do vel inducēdo ad pniam: lꝫ ēt inter
ponat alia verba vt magis efficacier
possit eū inducere. c.cū excōicato.xj.q.
iij. facit.c.cū voluntate.e.ti. pp ea ad ꝑ
dicationē admittunt. de ꝯse.di.i.c. ēps
facit.c.nō ꝯo nro.e.ti. excusant ēt pp h̄
q cā ꝑdicationis vel ꝯfessionis habitāt
īter eos ⁊ elemosynas recipiūt ab eis
qñ alias id facere bono mō non pñt
eis nō cohabitando. d.c.cū volūtate.
Itē licite possuꝫ ꝑticipare cū excōica-
to pro salute aie mee ⁊ ꝑ vtilitate tpa-
li: puta q̄rendo ab eo ꝯsiliuꝫ: cū alios
peritos hr̄e non possuꝫ. Dicit tñ Ray.
ꝙ in h̄ nō sunt multū laxande haben-
ne: sꝫ discrete ⁊ cū intentione solū vti-
litatis ꝑdicte ꝯsequende ⁊ nō alio mō.
Et tñ dū pñt participare ꝑ salute aie

rū ipsorum excōicatoꝝ q̄diu spes de eoꝝ
correctiōe ꝓbabilr h̄it ⁊ non plus.

¶ Lex. s. matrimonii ppter q̄ vxor cohabi-
tādo viro ⁊ obediēdo q̄uis sit excōica-
tus non peccat nisi excōicatio esset in-
flicta propter tale matrimonium.

¶ Sed nūquid licitū sic sit viro cōica-
re cū vxore excōicata. R. q̄dā dicunt ꝙ
nō: sed tu tene ꝙ silr licite cōicare pōt
q: ad ꝑaria non inducitur vir ⁊ vxor
c. gaudemus de diuoz. veꝝ est ꝙ si vir
cū debeat eē caput mulieris xxxiij.q.
v. hec imago. nō inducit vxorē ad pe-
tendaꝫ absolutionē sm̄ ꝙ ds ⁊ tenetur
peccat mortalr. ij.q.vij.c. negligere. ⁊
esset excōicatus minori excōicatiōe. se-
cus qñ non pōt eam cogere ⁊ suscepit
necessaria ab ea vel efficeretur peior.

¶ Sꝫ qd si vir vocat ad mensam ex-
cōicatum: nūquid mulier poterit licite
cū eis comedere. R. ꝙ nō sed comedat
in alia mensa diuersa ab illa.

¶ Humile sub hoc excusant filij fmli
⁊ ancille. Ros. tñ intelligit de filijs q
sunt in patria potestate. secus de eman-
cipatis: q: tenent euitare cū nisi ipsi cō
mensales eius eēnt: ⁊ ab eo necessaria
haberent: q: sic excusarentur. Ideꝫ di-
cit. Hu. de pre respectu filij ꝙ tenetur
vitare filium excōicatum nisi ab eo re
cipiat alimenta. ⁊ idem tꝫ Inno. ꝙ li-
mitandum puto quādo non facile po
test aliunde necessaria habere.

¶ Excusant ēt serui: ancille: rustici ser
uientes ⁊ oēs alij subditi de familia ex
cōicati qui non adeo curiales sunt vt
eoꝝ consilio scelera perpetrentur: tales
enim ꝑsone ex quo erant ante sniaꝫ in
tam ad familiare obsequium exhiben
dum astricti excusantur cōicando etiā
post sniam. c. inter alia. eo. ti. Idem in
telligas de nutricibus ⁊ illis qui cōtra
xerunt societatem: vel alio mō per ali-
quem contractum eis erant obligati.
Quod limitat Hosti. ⁊ Ber. quādo si
ne eorum incomodo nō possunt absti
nere similiter conductor mercenarij ta
cere potest q̄uis postea excommuni-
cetur. Idem dic de vasallibus ⁊ habē

ūbns emphiteotim ab eis qꝫ pñt eis reddere pensiones: ꝛ alia ad que obligantur ſm veriorem opinionem.

12 ¶ Sed qd dicemus de illo q vel ex cōtractu vel ex iuramento tenet aliquid soluere vel dare alicui in certo termino q postea excōicantur. Rn. qꝫ sup hoc fuit diuersa opi. inter doc. ſꝫ mihi placet opi. Host. qꝫ si talis obligatus pōt desistere a tali solutione vel datione sine suo incomodo vel dāno qꝫ non tenet: nec dꝫ cū excōicato participare dādo vel soluendo qd ꝓmiserat q: in oī iuramento vel obligatōe subintelligitur ista clausula. s. si talis ꝑmanserit cui liceat cōicare ar. xxij. q. ij. ne qs nec pec cat non adimplendo qd promiserat si facit ex zelo ecclesiastice discipline. secus si faceret solum ex cupiditate auaritie. q: sic peccaret quo ad deum.

13 ¶ Quid si qs ꝯhat cū excōicato: nūquid excusabit participādo postea. Rn. qꝫ si hoc facit ex magna sua necessitate. puta q: non pt alr viuere bono mō sic excusat. p. c. si vere. e. ti. si aūt nō fuit ꝯpulsus a tali necessitate sic nō excusabit participādo cū eo si mō ꝯtrit sciēs eū excōicatum. hec elicuntur de dictis doc. in. c. nos scōꝫ. xv. q. vi. in. c. veritatis. de vo. ꝛ contu. ꝛ in. d. c. si vere.

14 ¶ Res ignorata. s. qñ ignorando eū excōicatum participat. qd intelligo verum nisi ignorantia sit crassa vel affectata ꝛ sic non excusaretur.

15 ¶ Sed qd si audiuit de aliq̄ qꝫ sit excōicatus nūquid tenet eū vitare. Rn. qꝫ aut ꝓbabilr credit eū excōicatum puta q: hoc hūit a ꝑsonis grauibꝰ ꝛ fide dignis ꝛ sic tenet. si. aūt. nō. credit probabilr excōicatū non dꝫ eū vitare: ſꝫ deponat ꝯsciam. s. qꝫ nō sit excōicatus q: multi multa loquuntur: ꝛ q cito credit leuis ē corde qd si nō pt eā deponē tenet eū vitare ar. c. inqsitioni. eo ti.

16 ¶ Utrꝫ semel excōicatus sit sp vitandus Rn. qꝫ sic nisi ꝯstet de absolutione ꝑ regulā semel malus. de reg. iur. in vi. ꝛ est bonus tex. p hoc in. c. ꝓposuit de ꝯle. excō. mi. qꝫ immo q̄ ad ꝯsciēz vez nisi esset talis ꝑsona de q̄ probabiliter posset credi dicto suo affirmanti se esse solutum. ar. c. ex parte de offi. ordi.

17 ¶ Necesse pp necessitatē cōicans ex cōicato excusat. vñ si necessitas est absoluta q̄ dr vis sic clarū est qꝫ excusat per. c. sacris. de his que vi. vel me.

18 ¶ Sꝫ qd de necessitate ꝯditionata q̄ est metus Rn. qꝫ aut metus ē talis q caderet in ꝯstantē virū. ꝛ sic ex tali metu ꝑticipans ēt in diuinis nō peccat nec minorē excōicationē incurrit nisi participet i crimine: vel nisi cā excōicationis eēt pro fide defensanda. rō q: ex q̄ qs non tenet obedire ꝑlato precipiēti qꝫ se exponat morti vel cruciatui ꝛ huiusmodi nisi ꝓ fide ꝛ cōi salute: qñ alr non pt defensari. vt pꝫ. ꝫ. caritas. §. v. ꝛ ꝫ. religiosus. §. xxix. Sic nullus tenetur euitare excōicatos qñ id facere nō pōt sine tali ꝑiculo: q: preceptū de excōicatis vitādis cū sit iuris positiui non pt ad hoc ligare aliquē: si aūt metus non sit talis sic ꝑticipās ex tali metu nō euitat minorē excōicationē. ꝛ ſm h̄ intellige. d. c. sacris. dum dicit qꝫ pro nullo metu dꝫ qs pctm̄ mortale incurrere: q: nō ꝑsupponit talem facere ꝯ preceptū qd ſuare tenet. vel dic qꝫ loqtur de ꝑticipatione in cri: vel de metu q nō caderet in ꝯstantē ꝛ ſm ꝑdictam distinctionē ꝯcorda doc. q sunt varij. in. d. c. sacris. q: ad eam non aduertunt.

19 ¶ Qui de necessitate victus ꝛ hmōi nūquid talia possint peti ab excōicato Rn. qꝫ sic ſꝫ cōiter doc. in. d. c. si vere. ꝛ in c. inter alia. eo. ti. vñ breuiter ꝯcludendo dico qꝫ qñ cōico excōicato non in eius fauorē aut comodū: ſꝫ ꝓ euitando meo dāno vel subleuāda mea necessitate non icido in minorē excōicationem dūmō nō ꝑticipē in crimine. aut in diuinis ex casū iusti metus. ar. con̄ quē no. i. d. c. nos ꝑdecessoꝝ ꝛ. c. ꝯitatis.

20 ¶ Quō debeo euitare excōicatū. Rn. qꝫ aut est occultus ꝛ sic debeo eū euitare in occulto puta euitādo eccliaꝫ fingēdo alias cām ꝛ hmōi: ꝛ taliter qꝫ non ꝯdaꝫ eū ar. c. si tm̄. vi. q. ij. ꝛ. c. cū nō

ab hoie.e.ti. Et voco hic occultum ex cōicatuȝ illū q cōiter habetur ꝓ nō ex cōicato.lȝ aliq pauci sciāt. ⁊ nisi sit ei⁹ ꝑlatus q cum eo cōicat: q2 talis ꝑlatus tenetur eū monere vt ecclīam exeat ⁊ si non vult si pōt ꝓbare dȝ eum publi ce increpare. Si ꝟo est publice excōicatus: puta q2 cōiter scit: sic dȝ euȝ pu blice euitare vñ si intrat ecclīaȝ eū ordi. vel audiēdi diuina dȝ eum publice monere vt exeat φ si noluit pōt ad ꝑ ceptū sacerdotis violēter eici si mō nō imineat ꝑiculum effusionis sanguinis vel saltē debent de ecclīa ipsi exire.

21 ¶ Quid faciet sacerdos si icepta mis sa ꝑpēdit ibi excōicatū eē. R. φ si est occultus non dȝ dimittē offm. vij.q.i. nihil.imuta nisi sit ꝑlatus suus ⁊ pos sit lȝ ꝓbare q2 tūc faciet vt dcm̄ est in ꝗ.ꝑcedēti. si ꝟo ē publice excōicatus. Sic publice moneat euȝ vt exeat: φ si nō vult exire ⁊ sacerdos nōduȝ inchoa uit canonē dȝ dimittere missam.ar.c. ois.xxiiij.q.i.⁊ hic noie canonis intel ligo a Te igitur.⁊ vltra ꝟm archi.i.c. de hymnis de ꝯse.di.ij.ꝗuis do. Alex. Um in.c.cum marte.de cele.mis. reci tet Host. Inno. Pa. tenere φ canon incipit a ꝟbis ꝯsecratiōis si ꝟo ichoa uit ꝓsequatur vsqȝ ad sumptionē sacri qua facta iterū moneat eum vt exeat φ si nō vult exire dimittat post cōionem ⁊ in sacristia eam dicat.

22 ¶ Utrū participās cuȝ excōicato etiā ab inferiori suo vl' a se ligeē minori ex cōicatiōe R. ꝟm Pa.in.c.cum desyde res.e.ti. φ sic si ē inferior a papa ⁊ ad dit φ ēt si vellet eum hr̄e pro absoluto nihilominus ligaretur q2 non pōt euȝ tali modo absoluere.

23 ¶ Utrū excōicatio transeat in tertiam ꝑsonā. R. φ nō nisi qñ participātes li gantur etiā maiori excōicatione.

Excōicatio vltimo de mal ꝗ inducit maior excōicatio vt ostēdaē ꝗtuȝ est timenda Ubi sciendum φ.xxij.malum inducit.

1 ¶ Primo priuat ꝑticipatiōe alioꝝ naȝ excōicatus tenet euitare alios ꝟm Pa. in.c.nulli de sen.ex. ⁊ ꝯtēnendo euita re alios totiēs peccat mortalr̄ facit.c.il lud de cle.excō.mi.⁊.c.sic.xj.q.vij. vñ lȝ excōicato possint cā humanitatis in sustētatione vite ēt nō expectata extre ma necessitate necessaria vite ministra ri vt alimēta vestes ⁊ hospitiū ꝟȝ glo. in.c.qm̄.xj.q.iij. tñ vtensilia ⁊ alia in fra sine quibus viuere pt non sunt ei ministranda. Solūmodo ꝗ in casu in quo hō ex precepto caritatis tenet cō municare cum eo potest ꝟm theo.

2 ¶ Scdo excludit hoiem a sacris eccle sie.ij.q.iiij.engeltrudam.

3 ¶ Tertio ꝑuat suffragio eccl'ie qđ suf fragiū ꝟm theo.in.iiij.di.xxij. valet ad ꝗtuor vȝ ad augmētum grē quā hn̄t ad merēdaȝ grāȝ quā nō hn̄t ad pro tectionē dei hn̄daȝ ⁊ ad defensionē ab hostibus ꝓmerendaȝ. ⁊ ꝓpea dr̄ tradi sathane.in.c.audi.xj.q.iij. vñ sacerdos excōicatus non pōt dicere. Dñs vobis cum in officio.ar.c.nihil.xj.q.iij.

4 ¶ Quarto nō pōt interesse diuinis of ficijs aut cū alijs orare in ecclīa: alias peccat mortalr̄ nec dȝ eē ita ꝓpe stare φ audiat de peni.⁊ remis.c. quod ite. posset tñ solus in ecclesia orare.

5 ¶ Quinto excludit a regno celorum. xxiiij.q.i.quodcūqȝ.⁊.xj.q.iij.c.nemo.

6 ¶ Sexto si ingerit se diuinis existens in aliquo ordine irregularis efficitur. vt.j.irregularitas.i.ꝗ.xl.

7 ¶ Septimo efficitur infamis.vj.q.i. infames. Bal. tñ hoc refert ad excom municationem notoriam.

8 ¶ Octauo nulluȝ bñficiuȝ eccl'iasticū pōt acqrere.c. postulasti.de cle.ex.mi. ⁊ in.c.bone in fi.de eta.⁊ qua.

9 ¶ Nono nō pōt eligere de appel.ꝯsti.

10 ¶ Decio si sit excōicatus recipit bñfi cīū lȝ absoluaē postea ⁊ ei cōcedaē: tñ fructus anteriores restituere tenet.c.sa cro eo.ti.⁊.c.pastoralis i fi.de appel.

11 ¶ Undecimo ab officio ⁊ bñficio est suspensus.v.c.pastoralis in fi.

12 ¶ Duodecio obligati ei ex debito fide litatis sic sūt vasalli nō tenent ei ꝗdiu durat excōicatio ꝟȝ Pa.i.d.c.sicuti.

13 ¶ Tertiodecimo non pōt ꝯhere matri monium sine peccato mortali lȝ teneat᷑.
14 ¶ Quartodecimo non valent littere impetrate a papa ꝑ eū sup alio articu lo.c.ipso iure de rescrip.li.vj.
15 ¶ Quintodecimo nullus potest ꝑ eo orare intellige solēniter.
16 ¶ Sextodecimo nō pt̄ ꝯstitui procu ratorē de pba. post cessionē nec ꝓcura torē ꝯstituere.c.ſi.de procur. ꝙ limita verū vt actor. secus vt reus ad defendē dum se.c.intelleximus.de iudi.
17 ¶ Decimoseptimo ꝙ stans excōicatꝰ ꝑ annū pōt priuari oībus bn̄ficijs ſi ꝗ ꝗ.xj q.iij rursus.z.c.qm̄ frequēter qđ limi tat glo.in.c cū ꝯtumacia.de here.li.vj. ⁊ ino in.d.c.cuȝ bone do. Ant.in.c.j. de iudi verū ſi excōicatus fuit ꝑ cā cri minali: secus ſi ꝑ ciuili: qꝛ ſi stetisset ꝑ mille ānos nō posset ꝑuari glo.ē singu laris in.c.ꝯtinngit.de dolo ⁊ ꝯtumacia.
18 ¶ Decimooctauo ꝙ dȝ soluere ꝑ sin gulo die vnū grossuȝ anteꝗ̄ absoluat᷑ ſm̄ statuta aliquorū epoꝝ. qđ gdē lȝ vi deat᷑ simoniacū ꝑ c.ad nostrā.⁊.c.ne mo de simo.tn̄ Ho.⁊ Jo an.in.c.ad aures.de simo. determināt ꝯtriū ⁊ ꝙ licitū est ꝙ intelligo verū ſi fit in penā ⁊ vt citius querat absolutionem.
19 ¶ Decimonono nō valēt ꝯctus facti ꝑ excōicatuȝ rōne publici officij ſi erat publice excōicatus: vn̄ actus publici ⁊ ciuiles nō tenēt puta qꝛ tutor existēs in terponit auctoritatē alienādi seu susce pit ꝓcuratoris officiū vel administra tionē bonorū ecclie: aut instrā ꝯficit ſi ue vt arbiter laudū ꝓtulit: qꝛ tales sūt actus publici. Si ꝟo cōpromissuȝ fuit in eū vt ī arbitratorē ita ꝙ arbitramē tum accipiat effectū ex ꝯsensu partium vt est qn̄ reducit partes ad ꝯcordiā bn̄ tȝ non ex vi sne snie: ſȝ ꝯsensus ptium. Gesta aūt ꝑ occulte excōicatuȝ in tpī bus rōne publici officij bn̄ tenēt ſi mō officiū est publicuȝ auctoritate ⁊ vtili tate. secus ſi fuisset publicū auctoritate ſȝ vtilitate priuatū ſm̄ pa.in.c.post ces sionē de ꝓba. qꝛ ſi erat excōicatus tpe assumptionis officij nō valet gn̄aliter vt puta qꝛ fuit ꝯstitutus ꝓcurator qn̄ erat excōicatus. secus ſi post ꝯstitutio nē fuit excōicatus. qꝛ tenent nisi exci piatur ſm̄ Pa.in.d.c.post cessionē ꝗ tn̄ ad actus spūales ſi sunt tales in qui bus iprimit᷑ caracter sic tenent. vt col latio ordinū ⁊ hmōi: lȝ idigeat dispēsa tione tali ordinatus. vt.j.irregularitas i.§.iij. alij aūt actus spūales in ꝗbus nō iprimit᷑ caracter. vt collatio beneficij ⁊ hmōi tenēt qn̄ non ē publice excōica tus rōne publici officij l. barbarius. ff. de offi.ꝓto sunt tn̄ retractādi ſi is in cu ius fauorē sunt facti sciebat eū excōica tū: ſȝ dubitat᷑ de excōicatione an tene at rōne publici officij lata ab excōica to occulto Pa.in d.c. ꝑitatis. de do. ⁊ ꝯtu. ſȝ post factū ad penam irregulari tatis euitandā ꝙ non valeat: ⁊ placet. Electio ēt lȝ videat᷑ quo ad capitulū ꝑ tinere ad offm̄ publicuȝ: tn̄ quo ad sin gulares non ē offm̄ publicuȝ: ſȝ est ꝗ dā fraternitas ⁊ ideo non tȝ facta ab excōicato ēt occulto. Alij āt cōtractus super talibus initi non ratione publi ci officij sed priuati vt emptio vendi tio ⁊c. communiter tenetur ꝙ tenent. vt no. Pa.in.c.ſi vere.co.ti.⁊ i.d.c.ve ritatis. ꝗuis multi doctores teneant fe re nullos contractus.
¶ Uigesimo non pōt testamentuȝ fa 20 cere ſȝ aliquos. communius tn̄ tenetur ꝙ potest testari. vt no. Albe.i.l.i.C. de here.insti.⁊ Car.in.c.ꝗꝗ. de vsu.lib. vj.⁊ Pa.in.c.ad probandum. de re iu di. qꝛ equipatur relegato.
¶ Ultimo priuat ecclīastica sepultura 21 qꝛ cui non cōicamus viuo nec mortuo cōicare debemus c.sacris.de sepul. qđ limita nisi absoluatur. vide multa alia ſi placet.in.d.c.ad probanduȝ. ⁊ in.c. veritatis.⁊ in.c.ſi vere.no.a doc.

Excusatur quis a peccato ex decē. ¶ Pri mo ex alienatione mentis illici tum agentis quam alienationē addu cit quandoꝗ̄ facti qualitas: sicut Loth quando voluit filias prostituere vt li beraret quod susceperat. vt dicit Aug.

in.c.quod ait.xxiij.disti. Aliqñ furor siue insania. Aliqñ ebrietas. Uñ qñ ex toto quis est extra seipsum excusatur a toto. vt patet in.c. aliquos scimus. ⁊.c. illa cathedra xv.q.i. ⁊ in.c. inebriauerūt ibidem pȝ ꝙ est puniendus pro ebrietate sed nō ꝓ cōmisso in ipsa. ⁊ sic videtur tenere gl. ibidem de quo vide.s. ebrietas.§.iij. ❡ Scdō ex coactione. Intellige absoluta facit.c.nō est.xv.q.i. ⁊ 50 di.c. presbyteros ❡ Tertio ex ignorantia siue errore. Intellige vt dicam.i.ignorantia.§ iiij.facit ꝓ hoc.xv.q.vi.si a sacerdotibus xxxiij.q ij. in lectum. ❡ Quarto excusat ꝯsuetudo. de quo supra. Consuetudo.§.ix. ❡ Quinto necessitas. de ꝯsecra disti v. discipulos. ❡ Sexto pietas. vt pȝ i.c.ꝯquestus de fer. ❡ Septio iocatio ⁊ ludus. vt in c.i. de senten. excō. ⁊.xv.q.i. illud relatū dummō nō sit noxius.q: ff.ad l. acq. l.nā ludus noxius i culpa est. ❡ Octauo qñ fecit deligētiam debitam vt in c. Joannes. ⁊ in c.qdam vt asseris. de homici. ❡ Nono in deliberatio mētis xxiij.q.iiij nabuchodonoso: ❡ Decio ex obediētia supioris. xiij q.v c. dicit dñs xi.q.iij.qd ergo. xxiij.q.i. qd culpatur. Intellige si nō sint ꝯ legē supioris. vt.xi.q.iij.si dñs. ⁊.c.sequenti.

1 ❡ Utrum clericus cui episcopus precipit vt vadat romā possit se excusare quia alij sunt me iores ⁊ magis apti. Re glo.in d c. quid ergo. ⁊.xxiij q.i.c. si.ꝙ non quia in legationibus ordo non est seruandus. ff de legatis.l.sciendum.§ pe. Item quia Jo. vltimo. respondit dominus petro. quid ad te: tu me sequere.

Executor

Executor proprie dicitur qui rem iudicatā ducit ad effectum. vt dicit glo.in.c. super questionum de offi.dele. de quo habetur.ij.q.vi.c.ei qui, appellat ver. ab executore ⁊ in.c.nonit de appella ⁊ multis alijs locis qm aliqñ dr merus executor. qñ causa est cognita a superiore ⁊ mera executio: sibi mandatur vñ ab isto appellari non potest tam de iure canonico quam ciuili. vt de re iudicata.c.quod. ad consultationem. ⁊ de officio.ver.ab executore ⁊.C.quorum appel.nō re.l.ab executiōe nisi executor sententie modum excedat. vt dicit tex. in.d.l. aut nisi male interpretetur sententiam ⁊ huiusmodi de quibus per glo.in.d c. quod ad consultationem. Aliquando vero dicitur mixtus ⁊ est quando aliquid a superiore mandatur exequendum simpliciter. Unde talis debet admittere rationabiles exceptiones c.ex parte el secundo de offi. delegati. ⁊.c.cum te decet de etate ⁊ qualit. ⁊ in c.cum a deo de rescrip. Et hoc verum nisi costet ꝙ superior ex certa sciencia sic velit. vt no.glo in.d.c ex parte. Et ab isto executore mixto pōt appellari si aggrauat vel iniuriatur. vt.C. de appel.l.si qs prouocatione.

1 ❡ Quis potest esse executor in causis ecclasticis. Re. merus executor pōt esse qlibet clicus. Mixtus vero non nisi in dignitate ꝯstitutus aut psonatum habens. Uel canonicus ecclie cathedralis si cōmissio fit ei auctoritate literaꝝ apostolicaꝝ vel legatorum: aut delegatorum apostolicoꝝ. Secus si ab alijs q: tunc qlibet clicus pōt esse. vt pȝ per no.in.c.statutum.de rescrip.li.vi.

2 ❡ Executores testamentorum siue fideicōmissarij qui pñt dari. Re. ꝙ siue testator sit clericus: siue laicus potest deputare executores tam laicos quam clericos seculares ⁊ etiam religiosos quoscunqȝ dūmodo religiosi a suis superioribus obtineant licentiam exequendi exceptis fratribus minoribus quibus prohibitum.in cle exiui. in.§. proinde vir sanctus de verbo. signi. fallit hoc fm Barto.in minorica. quando distributio debet fieri in fratres ipsos vel moniales, sancte clare subiectas cure ipsorum herede, voluntarie soluente. quia sic frater minor potest esse executor. ⁊ ꝙ clericus tam religiosus ꝙ laicus possit esse executor not. in.c. religiosus. de testa. lib vi. ⁊ per docto. in c. tua nobis ⁊ ibi Pa.in.c. Joannes. de

testa. etiā si sit minor .xxv. an. sm̄ glo. in.d.c.religiosus. ꝛ hoc de ꝯsuetudine Et sequit̄ Alba.in.l. nulli licere.C. de epis.ꝛ cle. dānō adulꝰ sit. Itē nō ad mittit̄ seruus: nec surdus: mutus ꝓdi gus furiosus. q̄uis aliq̄ tenuerint q̄ ēt seruus ꝛ pupillus possit esse. vt ibi no. Alba.sed est verius q̄ nō.

3 ¶ Utrū femina possit deputari. gl.io. an.in.d.c.religiosus tenet q̄ ꝯsuetudo q̄ est optima interpres legū hꝫ q̄ sic. Pa.in.d.c.tua nobis dicit q̄ alis fuit ꝯsultum q̄ nō pōt. Sed bal.cꝫ cū Io. an.ꝛ placet q̄ mulier nō ꝯpet vt ꝓcu ratrix.sꝫ inten'at actionē noīe ꝓprio de quo ꝑ eundē bal.in l.id q̄d paupe ribus .ꝛ in.l.si q̄s ad declināda.C. de epis.ꝛ cle.ꝛ sic ō ob.l.neqꝫ scīa.ff. de ꝓcur.ꝛ.l.alienam.C.eo.ꝛ.l.ij.ff. de re gu.iur.ꝛ.iij.q.vij.§.tria.q: vt dixi nō vt ꝓcuratrix compareat.

4 ¶ Utrū possint deputari mixti.s.secu laris ꝛ religiosus simul vel clicus .R. q̄ sic sm̄ Io. An.in.d.c.Ioānes.

5 ¶ Utꝝ cū simplr deputant̄ tres vl' q̄t tuor executores. vno mortuo alij pos sint ꝓcedē R. q̄ sic. vl' ēt si viuēt ꝛ nol let exeq̄ possent ipsi exequi nisi testator aliō expssierit. vt ē tex.i.d.c. religiosus.

6 ¶ Quid si vnus executor viuit: sꝫ est in remot'.R. q̄ nihilominus ceteri exe quent̄ vt i d.c.religiosus.imo sm̄ glo. ibidē nō ē necesse vocet̄ tūc sic ꝛ i ele. ctōe vt i.c.q: ꝓp.ꝛ i.c.cū int̄ vniuersas de elec.sec° si n̄ multū distaret: q: tunc vocādus eēt. ꝛ si in termino assignato nō venerit ꝓcedēt ceteri. ꝛ hoc intelli ge q̄n simplr sunt deputati. Sec° si cū aliq̄ limitatiōe puta q̄ vnus sine alio nō possit ꝛ hmōi. q: tūc seruādū ē q̄d testator statuit. vt in d.c. religiosus.

7 ¶ Utꝝ offm̄ ꝑfati executoris transeat in hēdꝰ.R.gl.i.d.c.religiosus. q̄ nō nisi testator expssierit. Et hoc tene ꝑ di ctū tex.lꝫ aliq̄ tenuerint q̄ trāseat p.l. cū vnus ꝛ.l a filio in ꝑn.ꝛ.l.alimenta in ꝑn.ff.de ali.ꝛ ci.le.alij vō q̄ re inte gra nō trāsibit: sꝫ nō integra. sic vt de elec.c.in causis.ꝛ.l.mandatū.C.man.

8 ¶ Quid si sit deputatus executor ab bas sci proculi an eo mortuo successor eius exequet̄.R. gl.in.d.c.religiosus q̄ si abbas mortuꝰ erat ꝓpinquꝰ testatori nō trāsibit ad successorē: q: vr̄ electa ꝑ sona ex affectiōe: siue nomē eius fuerit expssiꝫ vl' nō. tacit ad hoc. xij q.iij. pō tifices de testa. regsin. si āt nō erat ꝓ pinquus tūc si nomē erat expssium nō trāsibit. si vero nō erat expssiꝫ trāsibit de of.dele.q̄m requisisti.

9 ¶ Querit̄ an teneat deputatus execu tor acceptare.R. Pa.in.c.ioānes q̄ si nisi tacite acceptasset vl' expresse q: nō posset renūciare ꝛ dr̄ tacite acceptare q̄n aliq̄d fecit q̄d ꝑtinet ad hō ꝛ hmōi. Itē si scienter recepit lr̄as q̄bꝰ sibi offm̄ deferebat̄.ar.l.i.§.i.ff.de pen.aut si ipse ꝯsensit q̄n testō' ad illud offm̄ cuꝫ de putabat. ad hoc.l.vxor.§.i.ff.ad.l cor. de fal.facit.l.ex snīa.ff.de testa.tu. Pos set tn̄ ep̄s in legatis ad pias cās citra acceptatiōeꝫ cōpellere si nō vt executo rē saltē vt delegatū sicut in q̄libꝫ alia delegatiōe vt.C q ꝑ sua iurisdi.l. vni ca ꝛ.c.pastoralis de offi.dele.

10 ¶ Q̄n tenent̄ executores exeq̄.R. pa. in.c.nos q̄dē de testa. q̄ aut testator ꝓ mādit sibi de tpe ꝛ illud serua vnus tn̄ semꝑ no. q̄ lꝫ testator mādet aliq̄d fie ri īfra certū tp̄s cōputāduꝫ a die mor tis itelligit̄ ꝛ supplet̄ a die sciētie ꝛ adi te hēditat̄ vt ꝓbat tex.i.l.statuliberos §.si q̄s heredi.ff de statuli. facit tex.iū cta gl.i.l.si.§.si aūt dubꝰ.C.de iu.deli. Si ꝟo testōr nō ꝓuidit sibi de tpe tūc Pa.dicit in.c.si heredes de testa. q̄ si res legata est in ꝑrimonio testōris pōt solui sine mora. Nāc dn̄m illico adita hereditate trāsit in legatariū vt in.l.si bi hō.§.cū seruus ꝛ q̄d ibi no.ff.de le. i. ꝛ i.l.cū res i ꝑn. ibidē dr̄ q̄ si nō sol uatur sine mora hēdes ꝯdēnantur ad ꝑstandū vsurā ꝛ oēm vtilitatē. Idē ēt si esset pecūia legata vt i.l.si domꝰ.§. in pecunia.ff.de le.i.vbi dr̄ q̄ ad solu tionem tp̄s modicū ꝯcēdiꝫ ē sꝫ glo.ibi deꝫ illud breue tp̄s dicit fore .x. dies a ꝑcepto iudicis vel saltē arbitrariū pe-

sata q̄litate ⁊ q̄ntitate hereditatis ⁊ si nō h₃ ds repire videcūq₃.l.si pecunia ff.de le.ij. Et hoc tene quo ad obligatō nē quo āt ad penā.s.vt cogant̄ soluere cū oi emolumēto ⁊ interesse dic ꝙ in legatis ad pias cās ē tps sex mēsiū vt i aut.de ec.ti.§.si āt legatū. Idē diceres in legatis ad nō pias cās p ar.a maio ri in.d.§.si aūt legatū ⁊ hoc a die. insi nuationis testi ꝙ si p annū a die moni tionis p iudicē sibi facte nō īplet q̄cun q₃ relicta puatur tota hereditate ⁊ veni et ad substitutos. vel si nō sunt veniet ordine seruato coheredibus adcūtib⁹ vel gnāls fideicōmissario ⁊ ceteris s₃ ꝙ hr̄ in aut.āplius.C.de fideicō.l₃ pos set iudex cogere et āñ p̄fatū tps exe cutores vel heredes alio remedio.

11 ❡ Utrū executor nō exequente deuol uat ad ep̄z executio.ff.pa.in.d.c.nos quidē ꝙ si p̄cessit duplex mōnitio post negligentiā debētis exeq̄ statuti in le gatis ad pias cās deuoluit̄. nec reqrit̄ aliud tps vt vr̄ innuere tex.in aut.de ec. ti.§.si āt q hoc iussi sunt. Et sic itellige rē no.p bar.i.d.aut.āplu⁹. Si sola vni ca monitio p̄cessit expectat̄ annus añ q̄ deuoluat ad epm s₃ aduerte ꝙ ho die eps p statuta disponat vt currat an nus a die mortis admonēdo gn̄aliter quoscūq₃ si sic post annū deuoluet̄ in telligēdo a die mortis ⁊ scie ⁊ adite he reditatis vt.s̄.dixi limitat Ricar.i.iuj. di.clv.hoc verū si h₃ bōa in p̄xp̄tu de qbus possit infra annū legata implere alias nō deuoluit̄ ad epm. Quod no.

12 ❡ Querit̄ q̄dā religt centū pauperibus declarādis p semproniū an elapso an no declaratōe nō facta eps possit elige re paupes vigore statuti p̄facti,i p̄cedē ti.q.ff.bar.in.l.cū q̄dā ita.ff. d le.ij.⁊ seq̄t Pa in.d.c.nos q̄dā ꝙ nō q: sta tutū loq̄t de executore ⁊ in eo haberet locū vt nō posset āplius se itromittere ar.c.literas de sup.ne p̄la.s₃ hūs decla rare nō ē executor sicut diximus diffe rentiā iter iudicē q declarat ⁊ executo rē,C.de exe.rei iudi.l.executorē qd no. q: pbat ꝙ frater minor q nō pōt esse executor bn̄ posset esse declarator ⁊ si militer p̄sultor: cū nullo iure p̄hibeat̄ de quo dic vt.j.§.xvi.

13 ❡ Utr₃ p̄fata deuolutio hēat locū ta₃ in legatis ad pias cās q̄ñ pias.ff.pa. in.c.hēdes de testa.ꝙ i legat⁹ ad pias cās nō est dubiū. In alijs āt ē diuersi tas inter doc.sed ipse Pa.sic cōcordat ꝙ aut eps vult se īpedire añq₃ hēs sit puatus hēditate.s.añ lapsum anni ⁊ sic pōt se īpedire ⁊ cōpelere. Silr̄ si he res incidit in penā puationis sed de fa cto eā possidet q: nēo eā petit n̄r tunc cessat ratio,d.aut.āplius q̄ vult vt here ditas cū onere exequēdi trāseat ad ali u₃ ⁊ habebit locū.d.c.si heredes qd lo quitur gn̄aliter nec ob.qd nō ds eps īpē dere offm suu₃ nō īploratum ad vtili tatē puatā ⁊ determinata in.c. bone memorie el p̄mo de postul p̄la. q: pro quo īpendit est miserabilis psona ⁊ id pōt:vt ibi no.q: defunctus est destitu tus omni auxilio ⁊ id merito etiā non īploratum pōt iudex īpendere offm su u₃. An vult se impedire postq̄ puenit ad alios hereditas pp puationem p̄ mor ⁊ sic nō pōt respectu executionis s₃ bn̄ respectu cōpulsionis fiende here dis nouo vt exequat̄ quia tunc habebit locu₃.d.aut.amplius ⁊ sic cōcordās.d. c.si heres cū.d.aut.amplius.

14 ❡ Quid si testator expresse prohibuit ne eps se īpediat.ff. Pa in.c tua no bis de testa.ꝙ q̄ ad cōpulsionē execu tor si v₃ q: sic ipse si viueret nō posset se eximere a foro epi ita nec executores subtrahere potuit vt p₃ in.d.c.tua no bis. Quo vo ad deuolutionē executio nis dicit idē pa.ibidē.ꝙ si testator p̄ uidit de alio executore in casu negligē tie p̄mi ille exequet̄ nō eps ar. in l. mi li ⁊ in.l.si q̄s ad declinādaz.C.de epis. ⁊ cle.aut solū p̄hibuit epis exequi nō p̄uiso sibi de alio executore tūc in le gatis ad pias causas nihilominus exequet̄ nō obstante p̄hibitiōe tex. bo nus est in aut.de ec.ti §.si q̄s autem p redemptione cū duobus.§ se.⁊ i.d.c. tua nobis in alijs autem nō.

15 ¶ Utrum executor habeat actionē contra heredē. Re. pa. in. c. Joānes de testa. quod aut est purus executor et sic nec de iure ciui li nec canonico h3 sed pōt implorare of ficiū iudicis contra detinētes bona defun cti ar. in. l. hereditas in fi. ff. de peti. he. et in. l. quintus. ff. de an le. et hoc voluit Byn. in. l. lucius. §. mevia. ff ad treb. et bar in. l. si quis titio. ff. de le. ij. gl. in. d. §. mevia limitāt verum nisi i legatis ad pi as cās quia tūc dicit hēre actionē contra here des allegat. l. nulli. C. de epis. et cle. Jdē 3 gl. in. d. l. titio. Si vero non est purus executor sed legatarius sicut qn̄ vba dispōnis cōferunt in eum tacite vel exp̄s se exemplū dicit testator reliquo titio cētū et volo illa restituat seio tūc pote rit agere contra detinētes bona tanq̄ lega tarius et est vtile quia si deficeret fideicō missum ex psona fideicōmissarij accre sceret sibi et nō heredi vt in. d. l. quis ti tio. Jdē erit vbi tacite cōfert i. eū dispo sitio puta quia est particeps illius relicti fm glo. in. d. §. mevia et in gl. d. l. si quis titio et ibi vide.

16 ¶ Utrum executor possit vēdere bōa de functi p executiōe vltie voluntatis. Re. pa i. d. c. Joānes quod si ē executor vlīs. puta quia oia sunt destribuēda paupib⁹ sic poterit. d. l. si quis declinādā. Si vo est pticularis nō pōt nisi testator exp̄s se cōcesserit vt i. l. alio herede. ff. de al. et ci. le sicut cōiter hodie est in testamen tis datr libera vēdēdi auctoritas ipsis p executiōe vltie volūtatis et quid ipor tent dicta vba vide bart. in d. l. alio et castella est quod addat sic dās eis gn̄ale mādatū cū libera administratiōe agē di exigēdi distrahendi et c.

17 ¶ Utrum cū testator relinqt. c. p restitu endis male oblatis et nō repumt male ablata vsq ad illā sūmā residuū sit di stribuēdū. Re. pa. i. d. c. tua nobis iac. de are. in trac. executiōis vt refert et seqt bal. in. d. l. si quis ad declinādam distin guit quod aut testator phibuit in aliū vsū cōuerti et sic cedet heredi residuū quēadmodū q si deficit aliud legatum vt. d. l. si quis titio. et expressio cause limi tat legatū. vt in. l. fi. ff. de mi. et arg. le. Aut simplr disposuit. et tūc d3 dein re siduū dari paupibus. vt in. l. legatū. ff. de vsu et vsufruc. le. quia sicut dstinatum in vnū piū vsū3 si nō pōt o3 cōuerti in aliū piū. vt in. c. nos quidem de testa. et facit in arg. d. l. legatū. sic et hic et hoc puto verissimū. quod 3 et Jo. an. in addi. spe. in ti. de istru. edi. §. nūc vero aliq̄ v. et scias et marie s3 pa. vbi. s. quia ex quo exp̄sit certā quātitatē presumēdum ē illa deberi l3 nō appeāt creditores. Et idē dicit fore seruandum in cautiōe quā faciunt vsurarij. vt et no. in. c. q̄uā. de vsu. li. vi. Consulo tn̄ hoc fiendū de cōsi lio epi vel hēdis et istud seqnēdum in cōscia q̄uis alij distinguant si executor est nudus minister et sic reddet heredi d. l. si quis titio et. l. codicil. in pn̄. co. ti. si vo nō est nudus executor tūc residuū erit ipsius executoris posset hec opi. in cōscia pcedere qn̄ legasset dicto execu tori cum exp̄ssione creditor fm quod in libro suo inueniet et hmōi quia tūc resi duū sūme videret voluisse legare exe cutori. vt. l. pr̄. §. tusculanus. ff. de leg. iij. et. l filio §. matri. ff. de adi. lega.

18 ¶ Utrum executor cum testator dedit ali quid ad distribuendū vbi ei videbitur et placuerit teneat istud distribuere in pi os vsus. Re. quod sic. si aliud nō appet de mē te testoris. facit c. cū tibi de test. Sed me lius verbum videbit et verbum placuerit quod referr ad arbitriū boni viri. ff de fi deicō li. l thais §. sorore sua. et. l. fidei cōmissa libertas la. ij. Bonus in vir ar bitrabit magis ad salutē aie testatoris dispēsandū q̄ aliis. de foro cōpe. c. cōque stus ad salutē magis facit vt inter pau pes dispensef. l. id quod paupib⁹. et. l nul li. et. l. si quis ad declinādam. C. de epi. et cle. nec ipedit dispositio testatoris. licet nō sint exp̄sse psone quibus dēat fieri. vt in dictis legibus. Jtem quia dēmus i terptari volūtatem testatoris in melio rem et fauorabiliorē cām pter regulā quia in testamētis fit melior interpretatio c. cū dilecti de dona. ff. de re. iur. l. in te stis. ff. de vi. tri. oleoq le. l. iij. cū3 ergo

nulla sit melior q̄ vt in paupes xp̄i di-
spēsēt. ita sicut alr̄ si nō sicut ep̄s reuo
care poterit ⁊ ds execu̇tiones. pe. tñ de
pu. trac. de cano. por. ep̄i. c. ix. ꝙ me-
dietas ds dari pauperibus ⁊ medietas
pijs locis. Nihil tñ allat. ⁊ est satis eq̄.

19 ℭ Utrū executor ēt cū ꝯsensu. ep̄i pos-
sit imutare vsū destinatū ꝑ testatores in
meliorē. vide. ĩ. legatū. ij. §. xj.

20 ℭ Utrū religiosus exēptus deputatus
executor si ĩ exequēdo delīqt possit pu
niri ab ordinario. R̄. ꝙ sic tex. ē in cle.
vnica ɔ̄ testa. vbi ēt cis religiosis iponit̄
vt reddāt rōnē ɔ̄ executiōe ordinario ⁊
sic ordinario vt exigāt. īmunitas. xi. i. iiij.
di. xlv. ar. v. q. ij. verū ĩ religiosis q̄ hn̄t
exēptionē cōem q̄ tñ possent cōueniri
rōne ɔ̄ctus vl' delicti seu rei. vt ĩ. c. i. de
priule. li. vj. Sec⁹ ĩ aliis q̄ ēt ex ꝓdict̄
ꝯueniri nō pn̄t. q: nō pn̄t tales puniri
ab ordinario. ⁊ placet.

21 ℭ Utrū platus religiosi q̄ dedit licentiam
acceptādi executionē religioso possit
eā reuocare re ēt nō itegra. R̄. gl. in. d.
cle. vnica. ꝙ sic. cū religiosus nō hēat
velle nec nolle ⁊ executio fiet ꝑ collegā
suū si alius deputatus nō est ꝑ ep̄m.

22 ℭ Utrū executor possit distribuere in
filios vel ꝯsanguineos proprios vide
ĩ. elemosyna. §. iiij.

23 ℭ Utrū dilatio executiōis pie ꝑiudicet
aie testatoris R̄. s̄m ri. vbi. s̄. q. iiij. ꝙ sic
cuius rō ē duplex. ℭ Prima q: eccl̄ia ⁊
paupes nō excitant ad orādū sicut fa-
cerēt si eis daret legatū. acceleratio āt
seruētū orōnū ꝓ aia ꝯfuncti militāt vz
ad eius alleuiationē ⁊ celeriorē expedi
tiōez ℭ Scd̄a rō q: sicut aia ĩ caritate
decedēs. ⁊ aliqd purgabile secū por-
tās ĩ hac vita meruit vt elemosyne sup
ea dent ꝓsint nō ad augmētū gl'e sed
alleuiationē ⁊ breuiationē pene ⁊ io
quāto cit⁹ iplet̄ tāto cit⁹ alleuiatur ⁊
ecōuerso quāto tardius iplet̄ tāto tar-
dius liberat̄. nō tñ ꝓp hoc. si nūq̄ iple
rent ꝑpetuo staret in penis s; solū mul
to tardius liberaret̄. Ex q̄ pz ꝙ grauis-
sime peccāt ⁊ magnā ꝯdānationē faciūt
q̄ q̄ citius pn̄t nō exequūtur. vñ vocā
tur necatores egentiū. in. c. q̄ oblatiōes
el p'mo cū duob⁹. c. se. xiij. q. ij. ⁊ in. c.
q̄ oblatiōes. d. ij. ⁊ dicitur vēire ad ex-
tinctionē fidei ⁊ ꝙ habēdi sunt sicut
q̄ nō credūt iudiciū dei. Idē dicēdū ɔ̄
restiōne quā statuerūt fieri vñ ĩ crōicis
minoꝝ legit̄ ꝙ q̄dā ĩpediebat̄ itrare pa
radisū quo vsq̄ fcā fuit restō. q: nisi fiet
luet ĩ penis. facit ad hoc. c. ĩ lr̄is. de ra.

24 ℭ Sz nūq̄d excusantur ꝑ̄ati executo-
res si ꝓpea tardāt vt res defuncti meli
us vēdantur. R̄. s̄z scm̄ Tho. ĩ quol. ꝙ
mora modici tp̄is nō v̄r ēē magnū p̄c-
cā. tñ si executor ꝑ modicū tp̄s dif-
ferat vt reb⁹ defuncti meli⁹ vēdit̄ aut
plures elemosynas facē possit licite fa
cit. Qḋ ītelligo verū qñ tātū ē augmē-
tū ꝙ ꝑ̄ualet tarditati puta q: elemosy
na illa quā habuisset de illis reb⁹ cito
vēdit̄. ⁊ tp̄s tardatiōis ĩ q̄ penā sub-
stinuit si iudicant tātū satisfactoria s̄m
tñ ē elemosyna q̄ elicitur ex tardatiōe.
alās nō liceret q: n̄ ē facīēdū malū mihi
ꝓ bono alterius. Et h̄ pz ex eo qḋ sub
iūgit. si āo ĩngt scūs Tho. ꝑ multum
tp̄s differat. vt ĩ modico āpliores ele-
mosynas faciat nō excusatur a culpa.
q: forte defunct⁹ a purgatorio libera-
tur iterī. ⁊ sic frustratur remedio q̄ mu-
tū idigebat. Faciat ḡ ꝙ magis rōnabi-
liter videtur expedire aie defuncti.

25 ℭ Quid si q̄s ꝯstituit executorē cū
ista ꝯditiōe. vt exeq̄tur cū ꝯsilio talis
R̄. ꝙ aut dixit cū ꝯsilio. ⁊ sic executor
l; teneatur petere ꝯsiliū tñ nō tenetur
sequi. Si āo dixit ꝙ exeq̄tur s̄m ꝯsiliū
sic tenetur seq̄ ipsum. vt tz albe. ĩ l. nul
li. C. de epis. ⁊ cle. vide. ĩ. ꝯsiliū. §. iiij.

26 ℭ Quid si sit fr̄ minor ille cui⁹ ꝯsilio
exeq̄ ds. R̄. ꝙ diuersa est opi. int̄ doc.
Sed tn̄ dic ꝙ frater minor l; nō pos-
sit esse executor pōt tñ esse consultor: q:
executor oz ꝙ sit ꝯtor pecuniarum ⁊
venditor reꝝ h'mōi que nullo mō con-
ueniunt fratri minori. s; dare ꝯsiliū in
nullo derogat sue ꝓfessioni. Et sic per
hoc euacuatur rō ge. in. c. ñ. de te. li. vi.
q̄ tenet ꝙ nō pōt ēē ꝯsiliarius tali mō
ꝙ alr̄ nō possit fieri dispēsatio nisi s̄m

fuã ɔfilii. Et sic fm p̃dicta limita. nã si testator reliqt. c. danda pauperibus de clarãdis p fr̃em minorẽ hoc non dero gat sue pfessioni ⁊ licet. de hoc p bar. expresse in trac. minoricarum.

Exemptus dr q non subest iurisdictioni or dinarij: vt pz. ⁊ no. in. c. cuz pso ne. de puil. li. vi. solus ergo papa vl le gatus de latere põt cognoscere de cau sis ꝯ exẽptum. vt no. in. c. qꝺ trãslatio nẽ de offi. le. Secus in alijs legatis vt ibi vñ eximere proprie est aplice sedis xvi. q. i. frater. vi. q. iij. nunc vero. not. Jo. an. in glo. d. c. i de prume. li. vi.

1 ℂ Quot modis dat exẽptio. R. vt no. pa. in. c. tuaꝝ de puil. qꝫ duobus mo dis. ℂ Prio rõe loci. puta monasterij vl eccl'ie ⁊ hmõi. ⁊ in istis hz locuz. c. i. de pui. li. vi. qꝛ rõne delicti cõmissi ex locum exẽptũ. vl rõne ꝯtus alibi in iu vel rõne rei alibi site pñt corã ordina rio cõuenuri ⁊ ab eo puniri. ⁊ exẽpta eccl'ia vel monasteriũ intelligunt exẽ pti et ipsius monaci vel canonici clici etiã ⁊ ɔuersi ɔpetuoqꝫ oblati nõ autez eiusdẽ eccl'ie pisbyter q prochianoꝝ cu rã hz quo ad eã q eadẽ curam ptinẽt nec ipsi parrochiani. vt in. c. p exẽptio nẽ. de puil. li. vi. Eximit et exẽpto mo nasterio fm gl. in. d. c. eccl'ia ⁊ ipsius ci miteriũ. ⁊ domus ⁊ theatꝝ cũ ortis ⁊ areis q̃ sunt iuxta eccl'iaz. ar. xij. q. i. ne cessaria. ⁊ c. nulla. xvij. q. iiij. diffinivit Jdẽ dic in dormitorio ⁊ domibus cli coꝝ q̃ sunt iuxta ecclesiam cuz eoꝝ ortis ar. d. c. necessaria. ⁊ diffinit.

2 ℂ Scḋo dat exẽptio rõne ꝑsone ⁊ nõ loci. vt in puilegio cõcesso capellanis ⁊ familiarib⁹ pape. ⁊ de talibus nõ hz locũ. d. c. i. qꝛ nec etiã rõne delicti pñt puniri ab ordinarijs. alr eoꝝ puilegiũ esset inutile qꝺ eẽ nõ dz. vt i. c. si papa de pui. li. vi. ex qbus oibus ɔcluде. qꝫ exẽptus rõne alicuius loci vel rei non censet exẽptus rõe alterius rei vl loci. Uñ puilegiũ ɔcessum ꝑsonis respectu certi loci nõ excedit vltra locũ. Unde censet puilegiũ potius reale q̃ ꝑsona

le vt no. pa. in. c. cum capella de priui. Secus in exẽptione respectu persone. vt pz aduerte qꝫ si canonici alicuius ec cl'ie eximãtur ipsi soli sunt exẽpti non aũt eccl'ia vl alij eius clici. Si aũt clici cuiusius eccl'ie eximãtur tũc tã canoni ci quã alij clici sunt exẽpti. nõ ãt eccl'ia nisi aliud exprimatur. vt in. d. c. p exẽ ptionẽ. nec etiam cõuersi vel oblati vt dicit glo. ibidem.

ℂ Quibus verbis ꝓbat exẽptio. R. qꝫ 2 multiplr vt ꝓbat in. c. si papa. puta si dicat i puilegio a papa vt sinãdo ec cl'iaz iuris btĩ petri existẽ sine sd cius ⁊ ꝓprietatẽ romane eccl'ie ptinere. vel sd romanã eccliam spãlr aut sine me dio ⁊ simplr ptinẽ. vl si dicat qꝫ eccl'ia sit libera seu qꝫ potiatur romane eccl'ie libertate siue qꝫ epũs nõ audeat illic ca thedrã collocare seu aliqꝺ iperiũ exer cere vl ptãtez aut qꝫ exemit a ptãte epĩ Jtẽ si recipiatur in ꝓprios subiectos ꝑ hmõi ⁊ silia cognoscit exẽptio. vt ibi pz secus si recipentur sub defensione. vt in. c. ex parte. el. ij. de priui. vl i ꝓprios filios. qꝛ nõ essent exempti. vt ibi di citur ⁊ ibi vide. ⁊ quod ibi not.

ℂ Utꝝ exẽptus teneatur citat⁹ ab ordi 3 nario cõparere. R. pa. in. c. cũ ordinez de rescrip. qꝫ aut est notorie exẽptus ⁊ tãdiu toller ams puilegio exẽptiõis si cut sunt medicãtes. ⁊ sic ñ tenetur nec valebit sñia super pncipali. qꝛ est a nõ suo iudice. neqꝫ tãq̃ ꝯ ɔtumacẽ. Ad h̃ tex. i. l. ñ vl la. i. ff. de iudi. ⁊ bon⁹ tex. i cle. pastoral. §. pisana. ⁊ ibi bõa gl. ff. de re iudi. ⁊ gl. i. c. veniẽs de accu. ⁊ ij. q. iij. si epũs. ⁊ p ino. i. c. ij. de dila. ⁊ bar. i. l. ij. ff. si qs i ius vo nõ ie. lz i alijs termi nis si vo ñ ɔstat ita notorie tũc tenetur cõparere ⁊ allegare puilegiũ. ⁊ in loco ɔgruo. ⁊ securo itra terminũ cõpetẽtez ordinario. ostẽdere fm quod dr i. c. cuz ꝑsone de priui. li. vi.

ℂ Utrũ pẽdẽte lite sup validitate pui 4 legij seu an fuerit ɔcessũz vl ñ debeat qs priuari vel interdici vsu possessiõis vl quasi etiã si possessio sit ɔtra ius. R. Pa. in. c. i. vt lit pen. inno. qꝫ non ter.

est in.d.c.cū psone.in.§.q si tales. cuz §.se.e hoc idē tenēt ibi doc. vbi dicit Jo.mo.vt ibi no. Se.q pendente lite nō est turbandus in possessiōe sua ēt si possideat ↄ̄ ius cōe dūmō ex aliq̄ pbatiōe lz nō sufficiēti ad finalē intētiōz ipe iustificet possessionē.e ita videt̄ so nare ibi text.vn̄ Jo.an.in glo. vlti.ibi dē dicit.No.q̄ntus fauor pūlegio de bet̄ est enī ex se priuilegiuz fauorabile lz pscriptio odiosa.de deci.c. ex parte e.c.tua de reg.iur.odia hec Jo.an.

5 ¶ Quid si exēptus litigat corā ordina rio.e nō allegat exemptionē an pdat eam p hoc.R.pa in.c.j.de sen.e re iu. q nō nec tenet snīa.Nec ob.taciturni tas q2 etiā si voluisset non potuisset in aliuz ↄsentire vt in iudicē de arbi.cum ipe e hoc tenet Jo.an.i.regula sciēti li.vi.in mercurialibus facit q̄d no. in.l. i.C.vbi de cri.agi op.Nō est sm̄ pan. in.d.c.cū ipe.q2 exēptus nō pōt renun ciare exēptiōi q2 tangit nedum fauor exēpti s3 etiā supioris q ipsum exemit vt in.c.ad apicaz de regulis.e i.l.si qs in ↄscribēdo.C.de epis.e cleri.alba.tn̄ in.d.l.si qs tenet q exēptus pōt renun ciare priuilegio exēptionis p d.l.si qs. Et ad leges ↄ̄rias r̄ndit q loquuntur de pūilegio iuris cōis itroducto i fauo rez ordinis clicalis cui renunciari non pōt s3 suo pūilegio spāli bn̄ pōt e veru credo qn̄ ipse ipetrauit.Et prima opi. est vera qn̄ superior ꝓprio motu ali quem exemit quod no.bene.

6 ¶ Vtrū exēptus possit absolui ad ep̄o a excōicatiōe inflicta a canone quam sibi ↄditor canonis nō reseruauit.R. Pa.in.c.significasti de so. cōpe. sede. ps̄i.xiiij.e Jo. de lig.in cle.ne in agro de sta regul.tenēt q sic. sed Jo. an. in regula sciēti palle.dicit q nō Pa.hoc segt̄ q2 nō est sue iurisdictiōis.nec pōt se submittere sine licēa pape rōne dicta in pcedēti.q.in si.excipe e tn̄ vt io.an. i.c.religioso.de sen.ex.li.vi.excōicatos p iniectiōe manuū violēta p rōnē tex. ibidē.s.ne def tm̄ euagādi.cū tn̄ ↄ̄riū teneat i cle.cū ex eo.de sen.ex.in. gl.fi.

Et ꝓpterea teneo q nec in illo casu.c. religioso.nec in alio exēptus possit ab solui ab ep̄o nisi vbi spāliter ei cōmit tit a papa.e.d.c religioso logt̄ de non exēptis q̄s aūca non poterat absolue re ꝓpter.c.cū illoꝝ. de sen.ex. e hoc te ne q2 si de exēptis itellexisz sic dixisset sicut dicit in.d.cle.cū ex eo in fine.

¶ Quid pōt exercere archieps vl ep̄s 7 in loco exēpto. vide.s. archieps.§.iij.

¶ Vtrū exemptus rōne loci si delīqrit 8 alibi vel ↄ̄hat.aut.res ipsa ↄsistat pos sit in loco domicilij ↄueniri aut puniri p ordinariū.R.q nō nec h3 ptātem re mittendi eū si ↄuenīat.vt in.d.c.i.de p uile.li.vi.Silr si delictū vel ↄtract⁹ vl res ipsa litigiosa sit in loco exēpto nō poterit sī impedire.itelligit̄ ergo.d.c.i. q rōne dilicti vel ↄtractus pūt p ordi narios ↄueniri.s.si inueniūtur extra lo cuz exēptū vel remittent.vt no.i.d.c.i. Sunt tn̄ quidā exēpti rōne locoꝝ e p sone q ēt rōne delicti aut ↄtract⁹ vl rei nullo mō pūt ↄueniri. vt frēs minores pdicatores e cisterciēn.e multi alij.

¶ Vtrū delinquens i loco exēpto lige 9 tur statuto epi vide.j.statutū.§.ij.

¶ Vtrū cū statuto epi cauet ne qs ac 10 cedat ad queīz mōasteria monaliū sub pena excōicatiōis quā icurrat ipō fcō sint excōicati q accedūt ad mōasteria exēpta monaliū.R.q sic.si sine licēa il lius ad quē ptinet accedūt.Nō q2 sine pfata licēa accessus est ꝓhibitus vt in c.piculoso.de sta.mo.li.vi.Et iō si ep̄s vt ↄpescant tales accessus addūt penā licite faciūt.e iō ligant̄. nec dicēdū q delictū cōmittat̄ in loco exēpto solum s3 et nō ēpto vz cū accedūt anteq̄ ↄue nerint. Itē patet p hoc q̄d no.bar.in.l. relegatoꝝ.ff.de iterdic.q dicit q ciui tas ꝓpter comodū ciuitatis vel odium eoꝝ ad quos nō vult vadant ꝓhibere pōt ciuibus suis ne vadāt ad talē terrā hoc not. Pa.in.c.postulasti de fo.ↄp. ergo sibi in cāu pdicto.Et hoc tenet.d. Phi.de peru.in.c.vt aiaꝝ de ↄstitu.li. vi.secus si ꝓhiberēt ne quoq̄mō sine eoꝝ licēa qs accederet q2 nisi pūdētes

monasterijs essent culpabiles i admittendo nõ valeret eorum statutũ cuz esset ꝯ ius cõe. vt in. d. c. piculoso. ꝯ qḋ eps nõ põt statuere nisi ex iusta cã vt tenet bal. i. l. oẽs populi. ff. de iusti. ⁊ in. ⁊. d. Ant. in. c. vl̃s de loca. pñt imo obligãtur pmates archiepi ⁊ epi vniuersi sb pena eterne maledictiõis in ppria diocesi monasteria exẽpta q̃ imediate sub sunt romane eccłie auctoritate aplica cogere vt fuerit clausurã vt in. d. c. periculoso silr debẽt ea visitare eadez auctoritate singul̃ annis. vt in. d. cle. attẽdentes de sta. reg. ⁊ hoc de pcepto sm glo. ibidem pp. ħ. debeant qḋ est precceptiuum: vt in. c. oblate. de ap. ⁊ in. c. vt fame de sen. excõ. lz i. c. i. de despon. impu. sapiat honestatem.

11 ℭ Utrum exẽpti possint oratoria vel capellas in locis non exẽptis edificare. R. q non nec in sic ꝯstructis celebrare vel celebrari facere nisi de lniã diocesani loci vt in. c. auctoritate de puil. li. vj. Intellige nisi ex lniã pape hoc faceret alr diocesanos eos cõpescere pñt vt in d. c. auctoritate. Et itellige de oratorijs publicis q: in puatis pñt. vt no. gl. ibidem. Hec intelligo in publicis factis oratorijs q non pñt celebrare verum qñ epi ꝓhibitionẽ fecissent ne in eis celebraret alr qñ cõiter in eis celebratur si fiat de ꝯsensu illius q curã eorum hz sufficit sine alia licentia episcopi.

12 ℭ Utrum in locis exẽptis pdicta in precedenti. q facẽ pñt R. q non nisi lniam vel puilegiũ sedi aplice hẽant spãle vt in. d. c. auctoritate. §. inhibemus.

13 ℭ Utrum cãs ⁊ lites suorum hoĩuz ac liberorum seu cẽsualiũ possit exẽpti assumere R. q nõ. vt in. d. c. auctoritate. §. cũs.

Xemplum

mali dantes pcipue plati ⁊ q hñt alios regere mortalr peccãt ⁊ vt dr. xj. q. iij. pcipue tot mortibꝰ digni sunt quot pditionis exempla ad alios transmittunt ar. lxxxj. dist nemo xxiij. di. puenit ad nos i. fi. ij. q. vij. paulus ⁊. c. cũ pastores. xvij. q. i. g bone de hac mã no. j. scandalum.

Xequie

põparientur curatõ funeris ꝯditio sepulture ponꝰ sunt viuorum solatia q̃ mortuorum sbsidia. xiij. q. ij. c. aie. §. cura tio Dic tex. i. c. si extimemꝰ ca. q. dicit corpori humão gcq̃d impẽdit nõ ẽ psidiũ salutis sz humanitatꝰ offim hz affectũ q̃ nemo carnẽ suã odio hz Uñ os vt q̃dam põt p carne primi curaz gerat cum ille inde recesserit q gerebat hec ibi Et de hoc vide. j. sepultura.

Xheredatio

filiorum hedie nõ põt fieri nisi pat habeat iustã cam quã debet describere i testamẽto vt. C. de inoffi. testa. auť. sed hodie.

ℭ Sz q̃ sunt iuste cãe. R. xiiij. q̃ ponũt in auc. vt cũ de ap. co. §. cãs. Prima si filius parẽtibus manus iniecerit. ℭ Secũda si graue iniuriaz eis fecerit. Tertia si eos criminalr accusauerit de crĩ q̃ non sit aduersus pncipez vl̃ rempublicaz. ℭ Quarta si cũ maleficis ꝯuersat. ℭ Quinta si maleficꝰ efficiat. ℭ Sexta si vite parentũ insidiat. ℭ Septima si cũ nouerca sua aut ꝯcubina pris sui se immiscuerit. ℭ Octaua si p psona ipsiꝰ vel debito eius incarcerati inquantum põt fideiubere noluerit. Et hec octaua cã intelligit solum de masculis. ℭ Nona si ꝓhibuerit eos facere testamẽtum. ℭ Decima si cõtra parentũ voluntatẽ inter arenarios ⁊ mimos perseuerauerit cũ pater illius ꝓfessionis nõ fuerit. ℭ Undecima si filia vitaz luxuriosam elegerit cũ parentes eã vellent pro posse nubere ⁊ dotare nisi neglexerint eã nubere vsq ad. xxv. annuz. ℭ Duodecima si parẽtibus furiosis debitã curam nõ impenderit. ℭ Tertiadecima si de carcere parẽtes deducere neglexerit. ℭ Adde. xiiij. si voluntatẽ vltimã executioni demandare noluerit. vt. j. executor. §. x. ℭ Et. xv. si filius est hereticus cũ pr sit catholicus. vt. d. §. cãs.

ℭ Silr filius põt prem exheredare. ℭ Primo si de crimine cum accusauerit excepto crimine lese maiestatis.

ℭ Scdo si vite filij insidiatus fuerit.

¶ Tertio si vxori sue vel concubine se cõmiscuerit. ¶ Quarto si testari in quo poterat phibuit. ¶ Quinto si nõ egit curã eius cũ esset furiosus. ¶ Sexto si captus a saracenis nõ redemit ꝛ si moriatur intestatus ibi nõ succedet sed ecclesia ꝛ dabunt bona eius p redemptione captiuorum vt in d. aut. cũ de ap co.

3 ¶ Utrũ in istis casibus i quibus põt exhẽdare possit alimẽta filio denegare. R. Jo. an. ꝛ Pa. seqt in c. qualiter de furtis. vbi etiã in glo. ponunt pdicti casus ꝙ sic ꝛ idẽ tz bar. in l. diuus adrianus. ff de parici. p l. si qua a liberis. ff. de li. ag. ꝛ idẽ tz Pa. in c. ex lfaz d eo q dui. in ma quã po. p adult de pñe ingrato ꝯ filium q̃ limita nisi ipso peniteat p quo facit gl. in l. fi. C. de epis. ꝛ cle. ꝛ tex. in c. nõ liceat. xix. q. iij vbi dicitur ꝙ p religionis ingressũ purgatur oĩs ingratitudo ꝛ ꝙ no. Spe. in ti. qui fi. sunt le. §. qd si filia ꝛ seqt Pa. vbi. s. qd si filia ꝛ sequitur Pa. vbi. s. q dicit ꝙ si filia fornicatrix. vult penitere de peccato pater tenet eã alere ar. c. ferrũ 50. di. ꝛ p ꝯñs dicit Pa. vbi. s. ꝙ ẽt tenet eã dotare: q2 cã dotis nõ minus ẽ fauorabilis q̃ cã alimẽtoꝝ vt no. Cy. in. l. non omni. C. de adum. tu bart. in aut. ex cõplexu. C. de ice. ꝛ inuti. nup.

4 ¶ Utrum liceat exheredare filium vt heredem faciat ecclesiam. R. Aug in c. quicũq3. xvij. q. iiij. quicũq3 exheredato filio heredẽ vult facere ecclesiaz q̃rat alium qui suscipiat non augustinũ.

5 ¶ Utrum frater exheredet a fre. R. ꝙ sic in tribus casibus. ¶ Primus si insidiatus est vite ipsius. ¶ Scds si de crie inscripsit ꝯ eũ. ¶ Tertius si in bonis eius notabilr lesit. Et hoc ẽt hz locuz qñ moritur ab itestato fr vt si succedat ei fr vt in aut. de nup. §. ingratitudinẽ

Additio qd limita verum si ignorantur q2 si sciuisset igratitudinẽ videtẽ remisisse n determinã do ꝙ n succedat vt i l. fi. i fi. C. d reuo. donã. aucta l. ꝯficiunt i pn. ff. de iu. codi.

6 ¶ Utrum vir vxorẽ ꝛ eꝯ vxor virum possit exheredare. R. ꝙ sic vt no. in d. §. cãs.

Exorbitãria a iure cõi nõ. dñr trahi ad seculã d re. iur. li vi. q̃ a iure cõi exorbitãt neq3 ad ꝯsñã sũt trahẽda.

Exorciste ex greco i latinũ adiurantes siue increpãtes vocant dicit iter. in c. clericos circa fi. xxi. di.

1 ¶ Quid ptinet ad eoꝝ officiũ. R. tex. i c. plectus. xxv. dist. ad exorcistã ptinet exorcismos memoriter tenere manusq3 sup energuminos. i. lunaticos ꝛ obsessos demonibus ꝛ cathecuminos in exorcizando imponere hec ibi.

2 ¶ Cũ ordinat dz accipe de manu epi libellũ i quo exorcismi sunt scripti cũ istis vbis accipe ꝛ cõmẽda memorie ꝛc. vt in c. exorcista. xxiij di.

Exorcismus ẽ adiuratio ꝯ diabolus vt d ꝯse. di. iiij. i. c. añ. xx. dies.

1 ¶ Quid vz exorcismus añ baptismũ R. Ri. in. iiij. di vi. ar. vlt. q. i p ipsum virtute diuia arcet prãs diabolus ne possit de cetero tantũ quantũ ceterispartibus posset si nõ eẽt exorcizatus ꝛ maxime ipediẽdo ne baptismũ suscipiat. facit ad hoc. c. sicut nostris d ꝯse. di. iiij.

2 ¶ Quid si aliqs baptizet sine exorcismo. R. Ri. vbi. s. ꝙ dz post baptismũ exorcizari. facit d. c. sicut nostris. Rõ q2 lz in baptizato paruulo nõ sit peccatũ tñ in eo remanet actualr et fomes peccati. Et ideo etiã post baptismũ habet efficatiã reprimendi diabolum.

3 ¶ Per quem dz qs exorcizari. R. ꝙ p sacerdotẽ de cõse. di. iiij. sacerdotes. ꝛ de hoc vide. s. Cathecuminus. q2 idẽ est.

Expẽsc tñ i cibarijs q̃ i vestibus dñt fieri sm dignitatẽ illius cui sunt pstande ꝛ facultates illius q dz pstare. h colligit i l. habitatio. ff d vẽ. i possint. ꝛ i. l. fi. ꝛ si qdẽ §. i. i h. vestis. ff d vsufruc. Et ppea dicit bal. i. d. §. i. ꝙ abbas dz melius vestiri q̃ mõachus magr in theologia q̃ alij fratres doctor q̃ scholaris. Et idez dic de cibarijs p elegãtẽ. doc. Bal. in l. i. C. de epi. audi.

1 ¶ Utrum ille q alii vulneravit teneat ad expensas. R. q sic ad oēs quas pro curatiōe fecit. ut. ff. si q̄. pau. fe. di. l. ex hac. e. ff. de his q deic. vel effu. l. ultia vide glo. in. c. si quis membrorum. xxiij. q. vij. e in. c. i. de iniuriis.

2 ¶ Utrū in extimādis facultatibus sit habēda rō expēsarū. R. q sic: ut no. glo. in. c. qm̄ de vi. e ho. cle. vn̄ illi fructus extimādi sunt qui supersunt deductis expensis. C. de fruc. e li. ex. l. i.

3 ¶ Utrū expense facte in re aliena sint attēdende. R. q aut erat possessor male fidei e sic d rigore iuris n̄ poterit hēre nisi solū necessarias vtputa illas q̄s fecit gr̄a fructuū querēdorum congregādorū aut ɔseruādorum e hmōi necessarias q̄ etiā a male fidei possessore deducūtur ut in. l. si a patre. § fructus. ff. de peti. here. e. l. plane i fi. ibidem. e i. d. l. i. als si quas fecit amittit. ut. l. ex argēto ff. de ɔdi. fur. e insti. d re. di. §. ex diverso. utiles ƀo e voluntarias scd̄o poterit auferre. qn̄ sine lesione prioris status rei id fieri pōt. l. domū. C. de rū vendi. Sed in foro ɔsciē fm̄ Mo. ii. Ulsura v. poterit etiā repetere eas q̄s fecit ad ɔseruationē rei vt pascēdo equū e huiusmodi. vel ad oportunā melioratonē. vt curādo aial morbosum nutriēdo porcū e hmōi. e placet p rōnē dictam li. Sīr dic de eo q scripsit vł pinxit in re aliena seu edificauit q in ɔscia poterit petere e ille i cui' re expēsas fecit tenet nō inquātū expēsa vz sed solū inquātū sibi dicta res ē plus utilis arbitrio boni viri. Si aūt erat possessor bone fidei sic poterit' oēs expēsas q̄s fecit tollere si sine lesione rei pōt fieri. l. iulianus la. iij. ff. de rei. vē. vł si nō pōt tolli. dn̄s rei soluet eas. l. in fundo. e. ti. aut vēdet ei rez in q̄ expēsas fecit quia ff de peti. he. l. si quid possessor. §. sicut aūt dicitur q qs non dz culpari de administratiōe rei. quā tz vt suā bōa fide Idē dic qn̄ fecit credēs utiliter gerere negociū proximi sui. ff. de ne. ge. p totū.

4 ¶ Expense nō veniūt noie dānorum vł interesse: qz expensa ē quā qs facit cum dō redimēdo vel meliorē familiā tenendo aut aduocans soluēdo. e hmōi. Dāna ƀo vł interesse sunt i re vel circa rez e idō q remittit vnū nō vł remittē aliū vt de iniurijs. c. in nostra i tex. e in gl.

5 ¶ Expēse dicūtur necessarie q̄ si facte nō fuissent perissent: aut fcā fuisset deterior res circa quā sunt fcē: vtiles sunt q̄ rē meliorē faciūt e deteriorē fieri nō sinūt. Uolūtarie ƀo sunt q̄ rē tātum ornant. sed fructū nō augēt. l. ipensas. ff. de ƀ. si. Quomō aūt debeātur qn̄ sunt facte i re aliēa: scient. e bona fide. vt puta i re lochata habes. j. locatō. §. xx. e. s. comodatū. § xiij. e. s. Dos. §. xv. e. j. Peculiū. § xxij. e edificans in pn.

Experientia

facit artē. In experiētia casum metaphisice. vn̄ i. c. q̄ sit. d elec. li. vi. in pn. dr magistra rerū e. ff. de le. iij. l. legatis. §. ornatricibus dr q pbet cuilibet artificio nutrimētū. e in c. vt ɔstitueret. 50. di. dicitur. Cogunt enim multas inuentre medicinas multorum experimēta morborum.

Expositio

sacre scripture e canonū ex cā. persona. loco. e tpe dz fieri vt. xxix. di. c. sciēdū. e. c. se. q̄rūz mōi qz medicus nō indagant i errores liberintū nō nulla intrudēdo ipingūt cū an iudicat q̄ intelligāt an iculpāt q̄ interādo lecta pquirāt hec Isi. e hr̄ in. d. c. sciēdum.

1 ¶ Utrū liceat varijs modis sacrā scripturā vł iura exponere. R. gl. in. c. qd hoc est. 50. di. q aduocatus pōt varijs mōis iura expōere. Qd̄ limita verum qn̄ eadē rō legis hoc requit. alr̄ si excusantur. qz vt dr̄ i. c. intelligētia de ƀ. si. intelligētia dictorum ex causis ex assumēda dicēdi. qz nō sermoni res: sz rei dz sermo eē subiect'. e i. c. in his. e. ti. dr̄. ƀba intētioni dn̄t deseruire. cū sulf ɔcor. ibi no. in gl. Idē dic d sacra scriptura q̄ exponit. iiij. mōis. ¶ Prio fm̄ historiā. hystoria ē rei geste narratio. ab historon q ē videre vel cognoscere. qz apd veterca nemo scribebat historiā nisi iter fuisset. ¶ Secūdo allegorice a leon. q

est aliud ꝛ gore qd est dicere vel locu-
tio ꝛ est qn ꝑ vnuz factum dat intelli-
gi aliud qd e credendaz. ¶ Tertio ana-
gogice ab ana. qd e sursuz. ꝛ goge qd
e ductio. ꝛ est qn ꝑ vnu factu dat intelli-
gi desiderandu. i. gl'ia. ¶ Quarto tropo
logice. a tropos qd e conuersio ꝛ logos
qd e sermo ꝛ e qn ꝑ vnu factu dat itelli-
gi faciendum. Et ppterea dicit Hiero. i. c.
heresis. xxiiij. q. iij. q alr scripturaz itelli-
git. q sensus spus sci flagitat a q scrip-
tura e l3 ab ecclia n recesserit tn heretic'
pt appellari. ꝛ de carnis opib' e eliger
q peiora sunt hec ille. fac ad h. c. relatu
xxvij. di. Quod bene no.

Expositus

Expositus filius infans a
pre siue ab alio
eo sciete vel ratu hnte eo ipso li
beratr a pria ptate. Jde i sermo ꝛ libro
expositus q liberatr ad dnica ptate. Jde
in liguidis cuiuscunq etat] sint expo
siti]. vl si alicui alimeta negari ptigerit
spte. vt in. c. vnico. de infan. expo. si ꝟo
eo ignorate vl inuito sit expositus po-
terit euz repete. l3 restituet expesas in-
fra. x. dies post epl'am ptestanonis fa-
ctu. vt ibide no. ꝛ i. c. si. xxxvij. di.

1 ¶ Et ꝑ recoliges tale expositus acqrat
aliqd ius i eo. R. q no. vt i. dict] turib'

3 ¶ Utru expesas factas possit repetere.
R. q si sunt alimeta vl ca alimentoz
facte no repetet: nisi in duob' casibus
fm glo. in. d. c. si. ¶ Primus si ptesta
tus est q volebat repetere. vt ff. de ne-
go ge. l. nensenius. Hoc limito nisi eet
psona q ad hoc teneret. sicut ecclia q
tenet alere paupes. q2 qlitercuq pteste
tur no repetet. vt c. sacrozum. xij. q. ij.
ꝛ. l. alimeta. C. de ne. gest. ꝛ qd ibi not.
Limito scdo q in gscia poterit repe-
te psona q ad hoc no tenebat l3 no fe.
cerit ptestatione qn a pncipio habuit
aium repetendi. ar. eoꝝ q no. j. Lex. ꝟ.
iiij. ¶ Secundus casus e qn expositus
ꝛ collectus no vult ducere filia collecto
ris in vxore. C. de nup. l. patre. Si ꝟo
sunt alia ab alimetis q expedit puta in
erudiedo puero in aliqua arte ꝛ hmoi
repetere poterit. C. de infa. ex. l. i.

¶ Sed nugd excusentur pdicti expo
nentes si ex necessitate. puta quia eos
alere no poterit exposuerut. R. gl. in. d.
c. si. q no. q2 debuit eu mittere i xenone
s. hospitale. vt. C. de ca. tol l. vnica. §. l3
scimus q si talis locus no erat tunc vl
gl. dicet q excusaret de filio sed de seruo
no p. d. l. vnica. ꝛ i aut. de nup. §. ꝛ mit
to potius. l3 ego credo vez quo ad pe-
na pdicta. in. §. d. l3 no quo ad deuz q2
quantu i ipso e occidit nisi forte exposi
tio tali modo fieret q nullu periculu
exposito immineret.

Expressio

Expressio qnq nocet vt i. l.
nonunq. ff. d co
di. ꝛ de. dicte. Nonunq ptingit
vt qda noiatiz expressa officiat qui
omissa tacite intelligi potuissent. nec
eent obfutura. i. e dein e expssa nocet
no expssa si nocet. hec ibi. facit ad hoc
l. si qs. ff. de hf. isti. ꝛ gl. in. c. ꝯsulti. de
pcu. ff. de reg. iu. l. expressa.

Extimatio

Extimatio rei qn debeat
fieri. R. q tpe
ptctus. vt in. c. cu dilecti. de em.
ꝛ vendi. in. l. ij. C. de rescin. ven.

1 ¶ Quatu fieri debeat. R. gl. in aut. de
ali. ꝛ ephy. §. sanctissimas q dz fieri fm
reddituz qs res extimada affert. facit
tex. ibide in aut. de ec. ti. §. si aut annua
le ꝛ tex. in. l. si qs. C. de rescin. ven.

2 ¶ Qualit fieri dz reddit'. R. q tatu dz
valere res quot fruct' pducit in annis
xx. vt in aut. de no alie. §. q2 ꝟo lecis.
vel si est res q debet ecclesie i. xxxv. an
nis. vt in. d. §. si autem annale. vbi est
tex. de. xxxv. annis. ꝛ ibi. nota.

3 ¶ Quid si res est non fructuosa. R. q
extimabit l3 coiter appreciat. i. precia
in pain. ff. ad le. fa. ꝛ hoc h3 locum ho
die coiter in oibus rebus ꝛ q dicitur
res tantum valet qntum vendi. potest
p. l. i. §. si heres. ff. ad treb. ꝛ. l. querebatur.
ff. ad le. fal. ꝛ. l. si quis vxori. §. vlti.
ff. de fur. debet intelligi veru no habi-
to [illegible] ad affectione singularium p
sonaru l3 coiuz. vt in. d. l. pcia nisi affe
ctio esset rationabilis respectu extima-
tis. de quo dic vt. s. emptio. §. vij. ꝛ iij.

4 ¶ Utrum extimatio faciat venditionē. R. q sic i duobus casib9. ¶ Primus cum eo aio fit extimatio vt ipsa prestetur. secūdo si fiat vt appareat quanti res sit facta deterior. vt. l. si inter. viz C. de iu. do., quod tunc apparet. quando in pacto est vt transacto certo tpe res q extimata data est reddatur. qz tunc nō facit. venditionē. vt. d. l. si inter. ¶ Secundus casus est qñ res simplr datur extimata in contractu de cuius nã est vt transferatur dñium. vt in. l. quotiēs. z. l. plerūqz. ff de iure do. z. l. extimatio ff. so ma. Exēplum mulier dedit rez extimataz c. viro. suo censebitur vir emisse. fallit hoc qñ nã 9ctus repugnat qd faciat vēditionē. vt in. l. fuos. ff fa. her. Exemplū ego z tu sumus heredes z facimus extimationē de hereditate tūc non facit venditionem.

5 ¶ Utr extimatio faciat trāsire periculū in accipientez vide supra Casus. §. vj.

Extrema

vnctio vide. j. Unctio extrema.

Fabule

occiose vel secularium negociorum non debent recitari in conuiuijs clericorum aut religiosoz. vt in. c. conuiuia z in. c. pro reuerentia. xliiij. di nec fabulaz oblectamenta excitantium mentez ad incētiua libidinū c. ideo. xxxvj. di.

Facilitas

venie incentiuuz prebet delinquendi. xxiij. q. iiij. est iniusta. de vi. z ho. cle. c. vt clericoz. vt Stephanus papa dicit. Ecclesiastici vigoris ordo 9funditur si aut temere illicita presumantur aut nō 9cessa ipune tēptent. proinde si negligentur ea q male vsurpantur omittimus excessus viam prorcul dubio alijs aperimus.

Facultas

df qñ sine difficultate pōt quis facere. vt no. inno. in. c. pñti z in. c. romana. de sen. ex. li. vj.

Factum

legitime retractari non dz li casus postea eueniat a quo non potuit inchoari de regu. iu. li. vj. Pa. in. c. discretionez de eo qui co. 9san. vxo. sue. dicit verā regulam qñ factum iaz est pfectū puta matrimonium: l3 superueniat affinitas nō retractatur. z. l. si ante fuerit. ff. de iudi. cuz alijs que videntur 9tra intelliguntur qñ factum non erat pfectū sed solū inchoatum: qz tunc retractat.

1 ¶ Utr sit dicendū factum qd nō durat. R. glo. in. c. ad nrām. de regula. q qñ ex facto volumus iudicare aium. tunc est vez q non df factum. s aio faciendi q nō durat. z ibi ponit multas concor. Adde tex. in. c. nam z ego. de ver. si. cum concor. in. glo.

2 ¶ Utr factū illegitime censeat factuz R. q nō. vt in. c. veniens de presby. nō bap. sicut inutile z nullū paria iudicātur. c. inter corporalia. de transla. pla. sic ēt df non esse q minus idoneus est vt in. l. i. ff. qd cuiusqz vni. facit tex. cuz gl. in. c. fraternitatis. de fri. z male. Uñ Bar. p. d. l. i. dicit q si pcurator nō facit fidē de mandato. pinde est ac si nō cōparuisset z dñs taq 9tumax dz puniri. Itē excipere z non probare idē est sicut nō excipere. c. cū sup. de 9cesl pre. Et paria sunt. quo ad iuris effectū nō esse. z non apparere. l. duo sunt titij. ff. de te. tu. Itē non fieri z tarde fieri vel eo mō quo fieri nō dz ar c. auditis. de procu. ff. q satisda. co. l. qtiens. z ibi. gl.

3 ¶ Utr plus sit facto 9sentire q verbo R. q sic. glo. est in. c. in causis. de elec. vide gl. in. c. dilecti filij. el. ij. de ap. vbi plus factis loquitur. Factū alienuz promittens quō tenea tur. vide. j. Sponsalia. §. xiiij. Factus vbi pmittitur venit qd interest in obligatione ff. si quis in ius vo. non ie. l. cum quis.

Falcidia

vide. j. legitima.

Falsarius

df quis diuersimode. vt no. in. c. in memoriā. xix. di. z in. c. quis. xj. q. iij. z de cri. fal. per to.

1 ¶ Utr sit falsarius q absentium noīa in instro ponit vel q sigillū furtiue surripit. R. q sic. vt no. in. c. quanto. z. c. ea. de his que fiunt a prela. Item fm

Bar. in auc. presbr. C. de sa. san. eccl. falsitas non solum committitur in dicendo falsum sed etiam in tacendo verum.

2 ¶ Utrum aperiens lras alterius vt legat sit falsarius. R. glo. in c. cum olim. el. ij. de offi. dele. tz. q dz puniri tanq falsarius. allegat. c. olim. de rescrip. z. c. ad audientiam. de cri. fal. Inno. vo tz q iste minus peccat q si falsificasset sigillum apponedo adulterinu tn falsarius est. pp qd dicit Pe. de ancha. q solu dz puniri pena extraordinaria c. de causis. de offi. dele. z concurrunt coiter docto. z c. allegata p glo. loquunt de falsario. q facit rasuraz viciando lram. vt in. d. c. olim vel apponedo sigillu adulterinu. vt d. c. ad audientiaz. Bar. dicit. q si aperit ostendendo adversario mittetis pt puniri vt falsarius. ar. bonu. in. l. i. §. is q ff. ad. l. cor. d. fal. fo. is q deposita instra ostedit adversario Incidit in crime falsi. Quod no. 9 notarios z advocatos q ostendunt instra ptis adversario. Si vo apperit. sz no ostedit adversario. sic no punit crimine falsi. z vr tex. in. d. c. cu olim. z. ff. de cri. stelli. p totu. z ad. l. q testam. ff. de fal. dic q est spale in eo q apperint testam clausuz vt puniat pena falsi. ex q collige q peccat mortalr aperiens lras alteri vt legat nisi spe hcat in ratihabitioe. qd intelligo qn advertenter z studiose facit cu veniat puniedus crimie stellionatus. Qd limito verus nisi hrent pro derelictis. puta eas pjecit vel laceravit z hmoi q: si tales legit pro aliquo bono fine lz ads curiositas est non tn mortal de se.

3 ¶ Utrum lacerans vel coburens vel celas scripturas publicas vel pvatas q ad aliu spectat ita q amplius no appareat sit falsarius. R. q sic. vt est casus z ibi Bart. i. l. paulus. ff. de fal. vbi dicit tex. legis cor. pena oes teneri q et extra testamenta cetera falsa signassent. sz z ceteros q in ronibus tabul lris publicis. aliave q re sine signatioe falsu fecerit: vl vt vez no appeat qd celaverit. surripuerint. deleverit. sbiecerint z resignaverit eade pena affici solere dubiu non e hec ibi Glo. i. ho. surripuerit. dic sic. vt no eet. pburedo. z sic pz qd dicedu de falsantibus libros mercatoz pburetilbus vl occultatibus vl ads scripturas. z vltra dicta pena tenent ad restoez totius itereste tex. e in. l. q tabulas. ff. d fur. de q vide. j resto. i. in vbo scripturas.

4 ¶ Utrum falsificas moneta sit falsarius z peccet mortalr. R. q sic. sz Do. Jo. an. Pe. z lo. de imo. in. c. qto. de iureiura. z pz p tex. ibide. vbi dr q fundes falsaz. moneta agit iniq q fortius falsans. pz et p extra. Jo. xxij. q excoicat des tales in regno fracie z tenent restituere oe damnuz datu illi psone q traxit vl pplo damnificato. vt no. psati doc. vbi s. vel si nescit spalis psona. salte paupibus. ar. eoruz q no. in. c. cu tu. de vsuris z i regula pecn. de re. in. li. vj. z vide Do. in su. ti de censi. §. ex qbus ho. qd si moneta. Ide dic sm Gira. obdo. de illo q recepit falsaz ignorant qua postea sciens expedit p bona. qd limito i pecunia alicuius iportatie. secus in denario vsuali sic dico de furto. j. Furtum. §. xxxiij.

5 ¶ Quot modis falsat moneta. R. tribus modis sz coiter doc i. d. c. qto. Prio in forma. s. qn iponit signu illius q eaz cudi no facit vt in. l. falsi nois. z in. l. q noie. ff. de fal. z i. d. c. qto. Scdo ex ma methalica. s. qn fit de here. vl de stagno vel non de debita liga. vt in. l. paulus. ff. de solu. sz Bar. vel cu tal ma imiscet vbi no dz. vt in. l. q numos. z l. cornelia. ff. de fal. l. s. prima. ¶ Tertio ex podere. na ista tria regrunt de suba monete. vt in. l. i. §. i. ff. de zhen. emp.

6 ¶ Sz qro qd pondus dz hre. R. sz gl. z doc. in. d. l. i. z Bar. i. l. ij. §. i. ff. si cer. pe. q de iure tantu dz esse valor comute z tm pondus qtuz erat prius in ma non deductis expensis nec labore que de iure debent fieri de publico. Sed sz Innocen. quem communiter sequuntur doc. z servatur ex consuetudine tantum debet esse in pondere quantum erat in materia deductis expensis z labore quia nemo suis expensis tenetur amfactre. ff. qui. ex ca. ma. l. prima z

e.q sentit.de re. iur.li. vi. Immo plus credit Inno. q si princeps idiget poterit inde sentire aliqd lucrum & sic minuere a pdicto pondere. Sed Pa. in d.c.quanto.de iureiurando. limitat verum:nisi spargatur extra regnum.quia cum damno non subditorum suorum non potest.quam credo verissimam.credit Inno.etiam q princeps cum consensu populi possit minuere.hoc est q sit minoris ponderis q deberet.& tamen expendat ac si esset iusti ponderis. Ratio quia quilibet potest renunciare iuri suo vij.q.i.q pe culosum.& dicit sufficere consensum maioris ptis magnatum regni:quia negocium regni reputatur negocium vniuersitatis.ar.i l.ij.§.scissimus.C.de iureiurando.pp.casum Sed Pa.vbi.s.dubitat de h.cum tractet de preiudicio singulorum corum.ar.eorum q no.in c.cum oes de consti.& C q sit lon.consue.i glo.Et ego credo requiri consensum singulorum:nisi qui ex alia causa pp h releuarent.puta ab angarijs & hmoi pter ea q no.in dictis iuribus.Dicit tamen Inno.non sufficere consensum populi vt expendatur extra regnum.

7 ¶ Utrum princeps fraudet monetam quando reprobat valentem & minus valentem acceptat vt de reprobata habeat bonum forum & illam conflari faciat & cudi.R. No. vt recitat Pa.vbi.s. q sic.facit tex. in l.eleganter.§ q reprobos.ff.de pi.ac.

8 ¶ Utrum radentes vel tondentes sint falsarij vel subtilias ex aqua preciosam auri vel argenti tollendo ita q cognosci non pt.R. q sic.vt i gl.d.c.quanto & tenentur ad restitutionem damnificatis.vel si ipsos ignorant pauperibus de necessitate.c.fi.de iniurijs.

9 ¶ Utrum illi q singulos denarios ponderant & grauiores retinent & conflari faciunt sint falsarij.R.vt colligo ex Do. Jo an.Pe.de anch.& imo.vbi.s.si illi q cudunt pecuniam qr aliq denarij sunt q̄ndoqz maius ppterea diminuunt alios plus in pondere.quia si possit equaliter oes sculpere.tunc tales sunt falsarij & tenentur ad restitutionem contrarium qr corpus pecunie damnificauerunt.si autem oes denarij sint iusti ponderis.sed aliquid sit amplioris & illos radunt.dummodo remaneant iusti ponderis seu conflant non credo falsarios licet male faciant & nullo modo sit eis consulendum.quod si volunt abstinere.non credo eos fore extra statum salutis propter hoc.

¶ Quid de falsario lrarum apostolicarum vide.s.Excommunicatio.v.casu.iij.

¶ Utrum falsificans mensuras & pondera teneatur.R.q vltra mortale tenetur ad restitutionem totius damni dati.vt pz ex.c.ij.de emp.& ven.& deberet .xxx. diebus in pane & aqua penitere.vt ibi licet sit arbitraria hodie. Idem dic de vtente sciente falsis.Et falsas mensuras tenens lege cor.de fal.ff.de extraor.cri.l.annonam circa fi.q est pena publicationis oium bonorum cum deportatione si liber est.si seruus vltimum supplicium.vt.l.i.i fi.ff.de fal.Utens pro falsis potest puniri in duplum & relegari i insulam.vt.ff.de fal.pe.

¶ Utrum instrumenta confecta p falsum notarium sint nulla.R.vt colligit Pa.in.c.fraternitatis de her.p Inn.ibidem aut loquimur de istrumentis confectis pus falsitatem commissam vel etiam ad huc nundum damnatum sed tolleratum in offo & sic valent ptextu officij:sed postea dampnetffacta l.barbarius.ff.de of.p. Aut loquimur de istrumentis confectis pus damnationem notarij.& sic non valent.vt.l.si aliquid.C.de suscep.ppo.& archa.facit tex.in.l.si quis ex argentarijs.§.fi.ff.de ede. Bar.tamen in.l.iul.repe.limitat verum qn notarius fuit damnatus ppter falsitatem commissam i officio tabellionatus.& sic loquitur d l.si aliquid.secus si alias fuisset damnatus de falso commisso.ex alia causa extra officium tabellionatus:sicut in quodam consilio ipse bar.consuluit p quodam notario damnato qr extraxerat duas chartas de libro comitatus valebant eius instra:licet sit in famis effectus.Et h verum dummodo illud officium si habeat in se dignitatem vt qr est notarius principis.l.i.C.de mandatis prin. vel salarium de publico: vt qr est notarius in bancho:qr tunc non valeret alias sic

¶ Utrum instrumentum factum a notario non damnato quod habet diuersa capitula sit falsum si falsitatem habet in vno capitulo.R.Pa.vbi.s.q aut falsitas prouenit ex vicio notarij. & tunc aut continet

subalia instrumenti: puta q[uia] in salutatio ne aut die. & sic totu corrumpit. vt no. i. c. inter de fi. instru. & in add. vt p[ro]po. no. spera. circa pri. Aut p[ro]cernit subalia ne gocij: & tunc distingue aut capitula sunt co[n]nexa: & tunc totu reprobat. Aut non sunt co[n]nexa s[ed] separata. & sic solu illud cap[itu]l[u]m falsum reprobat. Et sic limitat Bar. in. l. si ex falsis. C. de transac. q[uod] tu q[uod] q[uan]do venit ex vicio notarij totum corrumpit q[uo]d Inno. et tu. Si v[er]o falsitas e[st] circa extrinseca vt q[uia] scrip sit Athenes v[e]l co[n] sanguineos: vel aliq[uo]d aliud q[uo]d non tangit ad negocium l[icet] h[oc] sit falsum non reprobatur p[ro]p[ter] hoc instru[mentum]: q[uia] hoc no[n] est vitium notarij. Et idem dic in teste. Et idem voluit Inno. in. d. c. fraternitatis vide glo. in. d. l. si ex falsis.

Fama

Fama est illese dignitatis status legib[us] & moribus comp[ro]batus. l. cognitiones. §. existimatio. ff. de va. & extraor. co. & in gl. c. vestra. de coha. cle. & muli.

1 ¶ Utru[m] fama sit defendenda d[icit]. s[ecundu]m gl. in. c. sentit. xj. q. iij. q[uod] aut sumus inter tales q[ui] parati sunt imitari. & sic peccat mortaliter qui eam no[n] defendit p[ro] posse. Et sic intellige. c. non sunt audiendi ca. q. & c. nolo. xij. q. i. & de p[eni]te. dist. i. sufficiens. Aut sumus inter tales: q[ui] solum parati sunt rep[re]he[n]dere non imitari. & sic sufficit nobis p[ro]scientia n[ost]ra & no[n] tenemur defendere. & sic intellige. c. quid obest homini. cum. v. c. se. xj. q. iij.

2 ¶ Quot modis leditur fama. Et quo modo sit restitue[n]da. vide. s. Detractio.

3 ¶ A q[ui]bus est abstine[n]du[m] p[ro]p[ter] fama[m] co[n]servanda[m]. vide. i. Scandalum. §. iij.

4 ¶ Fama p[ro]p[ri]e est q[uan]do tota ciuitas vel vicinia v[e]l maior pars acclamat aliq[ui]d. Vel dic q[uod] est co[mmun]is locutio ex verisimilibus coniecturis surgens vt colligit[ur] ex no. in. c. si duo. xxxv. q. vj. & in. c. super eo. de eo qui co. co[n]san. vxo. sue. & i. d. c. vestra. Unde primo op[or]t[et] q[uod] sit ex verisimilibus coniecturis: q[uia] alias p[ro]p[ri]e non est fama quo ad iuris effectu[m]: sed sunt vane voces populi de quo p[er] Bar. in. l. de minore. §. tormenta. ff. de q[ue]stio. per glo. & doc. in. c. inq[ui]sitionis. & in. c. cum oporteat. de accu. & no[n] sunt audie[n]de vt in. c. ij. de electio. & tex. in. l. decurionum filij C. de penis. l. diuo marcho. C. de mat. te. & l. si quamuis. ff. q[ui] & a qui. vnde dicit Pa. in c. veniens el. i. de testi. q[uod] testis deponens de fama d[ebe]t reddere ro[n]em seu ca[usa]m sufficientem sui testimonij. ¶ Sec[un]do requiritur q[uod] sit saltem maior pars q[uia] vt dicit Pa. in. c. cu[m] in tua de spon. q[uod] dicta paucor[um] non infamant. Et p[ro]p[ter]ea differt fama a rumore. q[uia] rumor est q[uan]do aliqua pars vicinie aliquid asserit: s[ed] fama q[uan]do maior pars vnde se h[abe]t in plus. vt dicit glo. in. d. c. sup[er] eo. Pro quo no. q[uod] noie partis venit media pars: vt in. c. ij. § i. de deci. li. vj. & in. l. nomen filiar[um]. §. portionis ff. de ver. si. Sed q[uan]do additur aliq[ui]d tunc verificatur in q[uo]libet minima particula: q[uia] dicto aliqua restringit. Et tamen l[icet] requirat maior pars ad fama[m] faciendam. t[ame]n ad p[ro]banda[m] sufficiunt duo testes: vt no. glo. ij. q. i. §. q[uan]do. el. ij. & in. l. iij. ff. de testi. & no. Bar. in. d. §. tormenta. Et [contra] probationem fame admittitur [contra]ria p[ro]batio. & si sc[cun]da est clarior offusca tur effectus prime. Et ideo eo casu quo infamia sufficeret ad torturam si probaretur p[er] aliam parte[m] bona fama tolleretur p[re]sumptio prima. & sic p[ro]bat tex. i. d. c. cum in tua & quod no. Bar. in. l. si. C. de questio.

Familia

Familia q[uo]d comprehe[n]dat. d[icit]. archi. de pri. li. vj. dicit q[uod] triplex e[st] familia q[ue]dam p[er]petua & religiosa. vt religiosi clerici. & co[n]similes. & tales gaudent priuilegio co[n]uentus vel collegij de q[ui]b[us] a. mo. recollentes. C. loca. l. milites. Aliter tenerent[ur] duplici iure. [contra]. c. cognouimus cum si. xij. q. ij. & de hac loq[ui]tur. c. cu[m] olim de arbi. est & alia. s. que non ecclesiasticos t[antu]m co[m]prehendat s[ed] et laicos. sicut sunt vxor: filij nepotes sui famuli q[ui] in eius domo eius sumptibus viuunt [con]tinue. de qua intelligit[ur]. ff. de publi. l. i. §. familie. C. ad l. cor. de sic. l. si tote q[ue] poni[tur] de pe. di. i. & de here. c. filij. li. vj. in fi. & de testi. c.

in lris vbi de hoc.c.iij.q.v.c.i.Et d ta
li intell'r qd ẽ in.d.c.lz de quo vide.j.
Interdictũ vi.§.iiij.ẽ ⁊ alia familia q̃
nec ẽ ꝑpetua nec mercenaria.sicut cle
rici ⁊ religiosi ⁊ alij ecclesiastici dicũt d
familia eccle.ve gb'.xvj.q.vj.d lapsis
ẽ ⁊ alia de q̃ i l.fi.C.de v.sig.vbi nom̃
familie cõprehendit parentes. liberos
oẽsq3 i.ꝓpinquos ⁊ lbãs ⁊ libertos ẽt
⁊ ꝑronos.necnõ ⁊ suos ⁊ hec signifi
catio hz locũ i fideicõmissis vt ibi pz.

8 ❡ Ad qd teneã pl'ta.R.q ad duo tene
tur de pcepto s.ad administrationem
necessarioꝝ ad vitã.⁊ ad disciplinã ia
vbo q̃3 exẽplo moꝝ vt colligitur.i.ad
thimo v.⁊ ad ephe.iij.⁊ no.i.§.neces
se.xlvij.di.aliter ẽ pctm mortale de sin
nãnisi excuset aliq̃ circunstantia.puta
necessitas ⁊ hmõi.vl'nisi sit famulus d
q̃ i se iij.§ dicã vel sit circa ea q̃ nõ sũt
necessaria ad salutez omissio correctio
nis.Et sic intellige.xxiij.q.iiij.duo ista
⁊.q.v non putes.

2 ❡ Sz nũqd infirmãti teneat subueni
re q ex mercede locauerat operas suas
R.q ad expẽsas sz Bar.in.l si cũ dotẽ
§.sin aũt ff so.ma.⁊ in.l. i rebus.§.co
mo.q ad magnas expẽsas nõ tenetur
qd limito vez rõne famulatus.Secus
si teneret vt paupi.q̃ vo ad salarium
Jo.an.d.Anto.Jo.de imo.⁊ Pa.i.c.
i.de cle.egro.⁊ cõir doc.tenẽt q nõ qz
casus õtingẽs in psona q̃ locauit opas
liberat õductoꝛz a pstanõe incẽdis
l.si vno § itẽ cum qdã.⁊ qd ibi.no.ff.
loca ⁊ qd no in.l i rebus ff como. ⁊ i
glo l.fi.§.idẽ iuris.el.ij.ff ad.l.Ro.de
iac.h tñ limitat Pa.vbi.s.qd salariũ
debeẽ solũ rõne psone.secus si daretur
rõne alioꝝ ẽt vil'pta q hz famulos ⁊
iudices qb' hz soluere lz infirmet vel
enoriat.teneẽ nihilomin' heres ⁊ ideo
ipse pt petere.⁊ debitores debẽt ei sol
uere.tex.ẽ in.l.pecuniã in pn.ff.de õdi.
ob cãz.facit qd no.in.l.diẽ functo.ff d
offi asse.ino.vr' tenẽ q debeat salariũ
in.c pp sterilitatez de loca. facit c.i.de
cle.nõ re li vj.⁊ ibi Ge.qualiã tex dicit
doctoꝝ vl'famulo nõ õz subtrahi sala

riũ pp infirmitatẽ allegat qd hẽtur in
spe.de cle.nõ re.§.postq̃.v.qd si mer
cenarius.⁊ istud iz Saly.i.l lz.C.loca.
⁊ pulchre.Ang.in disputatiõe.Exorta
guerra.facit.l q̃sitũ ff.de re iudi. Et h
pcedit indubitãter vbi õsuetudo sic ẽ.
qz tũc debeẽ:qz illud vr' actũ qd est cõ
suetũ.l.q si nolit.§.q assidua.ff.d edi.
edic.Sz vbi õsuetudo nõ est tene qd si
debet nisi vt dictũ ẽ ⁊ in casu spãli. vt
C.de aduo.di.iudicioꝝ.l.post duos.
vbi aduocato debeẽ salariũ ex publico
õstitutũ.lz moriaẽ ifra annũ. secus ẽẽt
de salario ꝓmisso a pte qz nõ debeẽ ni
si p rata tpis sz Bar.in.d.l.diẽ functo
sl'r in.l.cũ heres.§.stichus.ff. de sta.li.
vbi qñ p seruũ nõ stat qn fruat.nihilo
ominus libertatẽ legatã pp h õsequit
de quo dic vt.j.Locatio.§.xv.vbi pul
chre tangitur hec materia.

❡ Utꝝ cũ dñs nõ põt corrigere suã fa 3
miliã vel aliquẽ ipsoꝝ teneaẽ ipz expel
lere.R.q si nec vba nec verbera emẽ
dãt sz subtractio necessarioꝝ seu expul
sio corrigeret tenet expellere.ar.coꝝ.q̃
no.i.c.nõ ois.v.q.v.si vo licẽtius pec
caret expellẽdo faciat q̃tũ põt ⁊ lz ille
r õ se corrigat excusaẽ vt pz in.c.qualis
bet ⁊.c.se.xlvij.dist.

❡ Utꝝ possit cã correctionis liberare 4
clicos vid.s.excõicatio.v.casu.i.§.iiij.

❡ Utꝝ pl'ta.teneaẽ d furto familie vid 5
s.dñs.§.iiij.⁊.j obligatio.§ pe.⁊ vlt.

❡ Utꝝ familia epi gaudeat ꝑuilegio 6
fori.R.Pa.in.c nullus de fo.cõpe.cõ
muniter tenetur q sic.

❡ Utꝝ familia vel aliqs coꝝ teneatur 7
reuelare delictũ dñi sui regsitus p obe
diẽtiaz supioris R q nõ si criminalr
vult pcedere.vt iiij.q.iij.c.lege iulia.
el.ij.Si ãt ciuiliter sic credo teneaẽ qz
nulla.l repellitur vt no.glo.iij.q.v.c.i.
qd credo vez qñ multũ malũ si imme
ret ex h alãs secus qz nõ teneoꝛ cũ ma
lo meo tacere bonũ pximi tpale.

❡ Utꝝ dñs familie qui fecit iurare fa 8
miliã de v'itate dicẽda sit parẽdũ.R.
sm Burã.ar' ille dña ẽ truculẽtus ⁊ p
babilr habet seruũ ⁊ sic nõ teneẽ q il

licitū fuit iuramētū. Si vo ē mansuetus et pbabiliter creditur q̄ nō pcederet nisi rōnabiliter tūc distingue q̄ aut res pu ta asportate erāt ad custodiā suā deputate et sic sicut pt pseq asportantē sic et dn̄o reuelare. Si vo nō erāt deputate ad eius custodiā tunc si pōt pbare tenetur dicere vitatez si vo non pt pbare nō dz reuelare nisi tali q̄ possit pdesse et non obesse et si alio mō iurauit nō fuit licitū iuramētū nec obligatoriū Idez dicit Hug de testib⁹ sinodalibus q̄ nō tenet̄ denūciare epō lz iurauit nisi crimina q̄ pōt pbare. xxxi. q. iiij. q̄sq̄s ais eēt pditor. ij. q. i. si peccauerit nisi b faciat secrete illi q̄ hz corrigere prīnalr. ar. xxij. q. v. hec videt̄ de hoc vide. s. denūciatio. § x.

9 ℭ Utrū obligatus pcurare aliquaz familiā vel fratres alicui⁹ domus teneat̄ ex crescēte familia vl frib⁹ i nūero R. sz Pau. q̄ si familia vel fratres hēbāt numerū deteminatū tunc non tenetur si aūt indeterminatū vt sunt fratres minores alicuius cōuentus sic tenet̄ facit c. ꝗto de censi. si tn̄ nimis grauaret̄ p iudicis offm̄ sibi pnidebitur. Et sic pz q̄ quo ad ꝯsciam non tenetur.

10 ℭ Quid si famulus cū dn̄o nō ꝯuenit de salario. R. q̄ si famulus ꝯsueuit locare opas suas et dn̄s ꝯducere operas ministroꝝ q̄ tenetur dn̄s soluere vsq̄ ad sumā q̄ alios fuisset conducturus ar. l. si nō for. §. libertus. ff. d ꝯdi inde. no. arch. i. q. i. sunt nō nulli q̄ si fuit cōductus sub mercede taxanda ad arbitriū dn̄i sic iudicio boni viri taxabitur vt pz. s. arbiter. §. x. quasi in fin.

Familiario qui9 dicat̄. R. sm̄ glo. iij. q. v. in summa q̄ large dicūtur oēs q̄ cohabitāt cū aliquo vt in. c. an lr̄is de testi. et c. insinuāte de of. de gl. in. v. c. i lr̄is dicit familiares appellantur ꝯsanguinei colonus ascripticius mercenarius fili⁹ in ptāte liberis suus et oēs habitantes in domo. Domestici vo sunt qb⁹ rōe pn̄e ptātis vel dn̄ice iperari pōt vide glo. in. l. pn̄. §. sane. C. de his q̄ ad eccliās cōfu. qn̄. n. dr̄ familiares domestici intelliguntur oēs q̄ in expēsis alicui⁹ cōmēsales ꝯuiuūt existum ēt si aliqn̄ abesse p eius negocijs gerendis ꝯtingat. vt no. in. c. fi. de v. sig. li. vi.

Familiaritas cum mulieribus p hibetur ecclesiasticis xxxij. dist. interdixit et duob⁹. c. se. xxxiiij. di. q̄rūdā. lxxxj. di. clicus. xviij. q. ij. cognouimus de coha. cle. et mu. p totū vide. s. clicus. v. imo vt dicit Hiero. i. c. hospitiolū. mūz. xxxij di. non pōt digne cuz deo habitare q̄ feminaꝝ accessibus delectatur Familiaritas nimia parit contemptum de iudeis. c. et si iudeos.

Fatum qui credit mortalr peccat. xxvj. q. vij. n obseruetis.

Fauere ꝯuersio idē est ac si ipse faceret. xj. q. iij. qui consentit. lxxxij. di. nemo et. c. se. xxiij. q. iiij. si quis.

Fautor quis dicat̄ vide. s. hereticus. §. xxiiij.

Femina non dz tonsari ēt cā religiōis. c. vxoratus in fi. de ꝯue. ꝯiu. Et intelligitur nō solū de tonsura q̄ dr̄ clica: sz ēt de rasura q̄ fit p abscisionē capilloꝝ vsq̄ ad aures facit xxx. di. q̄cūq̄ mulier et. xx. q. ij c i et cle. attēdētes de sta. regula glo fī in. v. cle. vn̄ tenere q̄ cōsuetudo ꝯria excusat. et q̄. c. q̄cūq̄ mulier intelligitur de illa q̄ vult remanere i seculo nolēs religioni deseruire sz mūdialr viuere et placet peccat q̄ mortalr talis tonsurans se cum in. v. c. quecūq̄ mulier sit excōicāda qd̄ ēt intellige nisi ex necessitate hoc faceret.

ℭ Quare femina ciu⁹ pubescit. R. gl. in l. ij. C. de his q̄ ve. eta. ipe. q̄ mala herba cito crescit sz est alia rō quā reddit hoc. i. c. lr̄as de despon. impu. q̄ fetus mulieris est debilior et citius deficit et iō citius pficitur sicut in aliis videm⁹. 1

ℭ Que sūt illa q̄ mulier nō pōt exercere. R. multa non pōt predicare nec docere publice. xxiij. di. mulier nec con- 2

fessiones audire nec aliis bñdicere vt i c.noua de pe.ꝛ re. Itẽ nec tangere sacra vasa.xxiij.di.sacratas nec sacratas pallas pungere nec incẽsum circa altaria deferre vt in.d.c.sacratas nẽ nec actũ alicuius ordinis exe ce:e.vt i.d.c. noua ꝛ in.c.attẽ de et pre ꝛ no.i.c.dilecta de ma.ꝛ obe. Itẽ nec iudicis nec magistratus gerere offm̃ nisi in casib⁹ de qbus in glo.xv.q.iij.§ i nec postulare nec pcurare nisi i ppria cã ꝛ suorũ vt no.i l.femine.ff.de reg.iur.ꝛ.iij.q.vij.§.tria.xv.q iij.§.i. Itẽ nec test s eẽ de q̃ dic vt.ĩ testis.§.v.nec psonalr posset trahi ad iudiciũ cã ferẽndi testimoniũ aut alia q̃ libet cã q̃ in iure non exprimit: ꝯ ei⁹ voluntatẽ ꝛ si ẽ religiosa nõ pot ẽt si vult trahi ad iudiciũ ex qbus cã psonalr.c.mulieres de iudi.li.vj. Itẽ nec viri habitu vti sb pena anathematis.xxx.di.si q̃ mulier itẽ nec accusare nisi i certis casib⁹ de qb⁹.xv.q.iij.§.i.i tex.ꝛ i gl. Itẽ nõ pt se obligar seu ppriã sbaz p debito viri nisi creditũ sit ꝯuersũ i suã vtilitatẽ vt i aut.vt nul.iudi.§.ꝛ illiᵭ no. Itẽ nõ dz icarcerari vl detrudi p aliq̃ debito vt ibidẽ.

Enus est vsura s3 differt in hoc ab vsura q: vsura ẽ lucꝝ de capitali acceptũ ten⁹ho ẽ lucꝝ de vsura vñ gracisim⁹.est vsura suos cui3 qs tradit mihi nũmos. Spe lucri fenus duplex vsura vocat. qd q dẽ fenus iprobu3 exercentes sunt infames l.i p obũ.C.ex q.ca.infa.ir. De q̃ dic vt.j. Usura q: coiter vnũ p altero accipiẽ vt i.d.l.improbum.

Erie dicunẽ q: pstant vacationẽ ab his q̃ fiunt in foro iudiciali ꝛ opibus sr̃ulib⁹ quarũ aliq̃ sunt ob reuerẽtiã dei itroducte vt in.c.ꝯquestus de fer.is ꝛ.C.e.ti.l. dies festos. Alie sunt ob reuerẽtia3 pricipis vl ciuitat' vt dies natiuitat' sue vl dies principij ↄ imperio.C.e.ti.l.oẽs.alie sũt ad regẽm laboris vt tps messiũ ꝛ vide mia3 ↄ qb⁹ in.d.c.ꝯquest⁹.ꝛ.ff.e.ti.l.i.

1 ¶ Utꝝ ptes possint renũciare dict' feriis.Rñ.qꝫ pmis ꝛ scdis non tertijs sic. vt in.d.c.ꝯquest⁹.ꝛ.xv.q.iiij.in sũma.

2 ¶ Utrũ nullo mõ possit qs ꝯpelli ad iudiciũ in pfatis ferijs.R.qꝫ nõ nisi in casibus de qbus ff e.ti.l.i. ꝛ de q̃ in.c.vlti.de iudi.ꝛ nisi necessitas vrgeat puta q: res erat peritura vt exẽpla hẽs in l.i.ij.ꝛ.iij.ff.eo.ꝛ.l.i.ff.de dã.infec. aut pietas puta cã debitũ vl mirabiliũ ꝯfo iaꝫ.o.c.ꝯquestus q: in opibus misericordie non ẽ hñda distinctio dierꝫ ar. lxxvj.di.vtinam de cõse.di.v.nunc̃ ꝛ sũma rõ est q̃ pro religiõe facit.ff.de reli.ꝛ sump.fu.i sunt persone.

3 ¶ Festũ seu ferie solẽnes q̃ in honorez dei sunt itroducte ꝛ in qbus abstinẽdũ est ab opibus sruilibus q sunt R.sũt in frascripta posita i.c.ꝯquestus de ferijs Natiuitas dñi S.Stephani.S.Joã. euãgeliste sctõꝝ Innocẽtiũ.S.Siluestri circũcisio dñi.Epiphania dñi.Septem dies dñice passionis resurrectio dñi cũ3.vij.diebus se. Pẽthecostes cũ duob⁹ se.Natiuitas bti Joan.baptiste sctõꝝ.xij.aplõꝝ.S.Laurẽtij Purificatio Marie.v.Annũciatio ei⁹ Assumptio eiusdẽ ꝛ Natiuitas ipsi⁹ Dedicatio.S.Michaelis archãgeli festũ oĩuz sctõꝝ dies dñici. Oẽs alij dies qs epi i suis diocesibus cum clero ꝛ pplo duxerint celebrãdos In.c.pnunciandũ de ꝯse.di.iij.vbi pfate solẽnitates ponunt addunt ẽt tres dies rogationũ dedicatio cuiuscunqꝫ oratorij festum Sancti Martini pontificis ꝛ cõfessoris In.c.crucis.d.ũt de ꝯse.di.iij.ponit festum Inuẽtionis sancte crucis in cle.si dñiz de reli.ꝛ ve.san.ponitur festũ corporis xpi Adde sm Jo.an.quẽ seqt.d.anto. ꝛ ẽt Pa.in.d.c.ꝯquestus cũ non reprobet festa q̃tuor doctoꝝ ecclie s3 in istis ꝛ oibus alijs pdictis standũ est ꝯsuetudini sm Ho.ꝛ Pa in.d.c.ꝯquestus similiter ↄ festo.S.Bartolomei quo ad diem In quo fiat.c.Consilu3 de obser.ieiu.vnde hodie dies passionis ꝛ septimana resurrectionis ꝛ dedicationis oratorij ꝛ q̃tuor doctoꝝ ꝛ euangelistarum non seruantur Sed limita vt videlicet intelligamus qꝫ consuetudo de-

roget p̄latis festiuitatibus diuinis nō
sit officiis dies vel eo maior sicut est fe-
stum natiuitatis dn̄i resurrectionis ascen
sionis penthecostes et epiphanie vt i.c.
lz de ferijs dr̄ in glo. quā sequitur doc.
vbi addit Jo. an. assumptionē virginis
gloriose ar. c. fi. de sen. ex. li. vi. q2 nō cre-
do valere ɔsuetudinē in ɔtrium cū vide
atur ɔtra iuris diuini. vt p3 in. d. c. licz.

4 ℭ Utrum ɔsuetudo possit alias a p̄latis
festiuitates itroducere ita q2 de p̄cepto te
neantur ad illa. R. q2 sic sic p̄t facere aliā
legē et quā sit vide supra ɔsuetudo §. ij.

5 ℭ Utrum eps cum clero solum possit in-
dicere festum. R. q2 non sed oportet q2
faciat cum populo. vt s. patet.

6 ℭ Festum inmaculate ɔceptionis gliose
virginis mr̄is dei Marie lz ecclia roma
na antiquitus nō celebrauerit. vt p3 p tho.
in. iij. pte. q. xxvij. et p. S. Bo. in. iij. di.
iij. et p glo. de ɔse. di. iij. in. c. p̄nūciādū
q2 eius puritas nōdum erat reuelata tñ
hodie de ipa ɔceptiōe facit solēne offi
ciū et festum cū largitiōe indulgentiarū
q̄ in festo corporis xp̄i sūt date illi q iter-
sunt diuinis et h̄ pp multa miracula p
q̄ manifestū ē q2 sine pctō originali fu
it ɔcepta. Et iō hodie ad euitāda scan-
dala p̄cipit sub pena excōicationis late
sn̄ie a q̄ non possint absolui nisi a ro-
mano pōtifice preterq̄ in mortis arti-
culo oībus cuiuscūq3 status gradus or
dinis et ɔditionis fuerint ne de cetero
ausu temerario p̄sumāt in sermonibus ad
ppl̄m seu alr̄ quōlibet affirmare q2 te-
nētes virginē esse p̄seruatā a pctō origi
nali in sua ɔceptiōe polluat labe heresis
vel mortalis pcti vl̄ festū eiusdē ɔceptio
nis celebrātes neq3 tenē libros vl̄ legē
tes h̄re pro sibio h̄ ɔtinētes. siliq3 pe-
nas ēt ligant q ausi fuerint asserere q2 ɔ̄
triaz opiniōnē tenētes. s. q2 sit ɔcepta i
pctō originali incurrāt heresi vel morta
le pctm̄ hec habentur in extra. Sixti
quarti que incipit graue nimis.

7 ℭ Quid de istis festis scī Antonij scti
Nicolai scē Katherine et hmōi q̄ ex cō
suetudie celebrātur ignorat tñ an extra
lz ɔsuetudine sint itroducta q̄ hēat vī3
legis p̄cepti. R. q2 nō credo peccare
mortalr nō seruātes nisi eēt scandalū nō
q2 nō sunt itroducta vt de p̄cepto sz ex
deuotiōe vbi āt eēt scādalū sic tūc ē cō
suetudo obligatoria ex q̄ tādiu est q2 ē
p̄escripta et reputatur obligatoria.

8 ℭ Quādo incipit dies festus vide. s.
Dies in p̄nci.

9 ℭ A quibus est abstinēdum diebus festiuis
p̄dictis. R. q2 ab oī ope suili nō solum
pcī sz ēt mechanicis vt agricultura vt
dr̄ in. c. lz de ferijs. ℭ Pro cuius itellige
tia ē notādū. s3 Ri. i. iij. di. xxxvij. ar. iij.
q. iij. q2 opus suile dr̄ tripliciter aliqñ mālr
solū sed formalr libū vt scribi grā scribe
re ñ pp tpale lucrū sz ad hedificationē
aiar̄ pp diuinū cultū et hmōi et istō nō
ɔhibet imo ɔcedit vt p3 i. d. c. ɔsīlius
vbi eā pietati q̄ alr ɔhibēt pmittit fa
cit. l. diuus. ff de fer. vbi ea q̄ faciūt ad
disciplinā militarē pūt pagi diebus fe-
riat. ℭ Scdo dr̄ opus suile formalr so
lū māliter āt liberū ē vt puta cū aduocatus
cogitat de his q̄ die crastina d3 ppone
re pp lucrū tpale rusticus d arōe terre et
ordinatiōe bobū et lz ab isto abstinere
debeamus i diebus festis si tñ astrigimur
de p̄cepto vñ non peccat mortalr talia
faciēs nisi p h̄ opus excludat illa vaca
tio quaz d3 cultui diuino ex necessitate
quā explicabo i se. q. que sit. ℭ Tertio
dr̄ opus suile mālr et formalr seu finali
ter et h̄ ē oē opus corpale ordiatum sicut
ad ppriū et p̄xumū finē ad bonū cor-
poris tpale seu ad lucz et istō q2 ɔhibe
tur d p̄cepto diebus festiuis vñ sp peccat
mortalr ipz faciēs nisi excuset pp isto-
rū. iiij. vnū s3. F. de may. i tractatu de
x. p̄ceptis ℭ Primum opis modicitas
seu paucitas q̄ nō ipedit spūs libertatē.
ℭ Scdm necessitas opis q̄ nō possit p̄
ueniri comode nec differri vt decoctio
ciboz p illo die vel necessitas coactio
nis quam faciunt dn̄i aliter coz bona
p̄escriberent facit c. lz de ferijs. ℭ Ter
tium cordis pietas vt in c. ɔquestus de
fe. vt. s. dictum est. ℭ Quartū publica
vtilitas. vtpote pro pace et concordia p
ponte et hmōi que ēt sunt pia. quodli-

bet enim illoꝝ excusat q̄ nō sit mortale saltē laborare i dieb⁹ festiuis. Ex qbus
pꝫ qd tenēduꝫ sit de mixtis q̄ōnibus q̄
reducūt ad īfrascriptas q̄ōnes .xxiiij.

10 ¶ Prīa de mulierib⁹ q̄ aliq̄ pūcta po
nūt vel scopāt domū vl' de illo q̄ vēdit
vnā solā re vel q̄ putat ramū facit cog
nā itinerat modicū ⁊ hmōi q̄ nō pec
cāt mortalr̄ pp̄ modicitateꝫ opis rō q̄r
fm̄. S. Bo. i. iij. di. xxxvij. sup litterā ⁊
cōiter theolo. rō ꝓhibitiōis opeꝝ ē vt
vacemus deo ⁊ q̄r ista modica nō ipe
diūt vacationē p̄dictā lꝫ aliqualiter mi
nuant iō nō est peccm̄ mortale talia fa
cere: nisi qs talib⁹ p notabile tp̄s occu
paretur vl' vsq̄ ad vltimā defatigatio
neꝫ qḋ q̄dē arbitrio boni viri relinq̄n
duꝫ ē vt attendat si rō legis euacuatur
vel nō ſꝫ solū minuatur faciūt ad hec
q̄ no. in. c. intelligentia de ver. si.

11 ¶ Scd̄a de carnificibus q̄ p notabile
tp̄s occupāntur q̄r si faciūt pp̄ necessita
tem quā nec p̄uenire pñt pnt̄ q̄r estas
est vl' sunt plā festa excusantur al's nō.

12 ¶ Tertia de tabernariis q̄ si faciunt
pp̄ necessitatem excusantur secus si ad
ebrietatem ad ludum ⁊ hmōi ⁊ idem
dic de hospitibus.

13 ¶ Quarta de his q̄ panē herbas fru
ctus ⁊ hmōi vēdunt q̄r si faciunt p ne
cessitate diei festi excusantur alias non
sicut q̄ vendūt multa q̄ sunt solum ad
gulositatem nisi esset modicitas distra
ctionis sicut est in his q̄ vendunt can
dellas ⁊ canistria inzucherata ⁊ hmōi
in q̄bus nō oꝫ tacere p̄cia ſꝫ q̄libet scit
q̄ eū hꝫ soluere ⁊ sic soluit ⁊ accipit p
quo soluit sine alio strepitu quia i mo
dico distrahitur.

14 ¶ Quinta de medicis minutoribus
aromatariis ⁊ huiusmodi de quo dic
q̄ lꝫ q̄r medicinalia sunt necessaria.

15 ¶ Sexta de cursorib⁹ ⁊ mulionibus
q̄ sine nec̄itate magna differre nō pñt
⁊ aliis viatorib⁹ ⁊ ꝯductoribus reꝝ ⁊
dic q̄ excusantur Itinerario tn̄ nō sic
stricte ꝓhibetur q̄r pt̄ qs ēt itinerādo
intendere deo ⁊ ideo nisi sit vsq̄ ad vl
timā fatigationeꝫ non credo sit prohi
bita vel cum omissione diuinorum.

16 ¶ Septima de ferratorib⁹ equoꝝ dic
q̄ excusant q̄r sicut illi necesse hñt am
bulare sic istis lꝫ p̄ncipalr̄ pp̄ necessita
tē eoꝝ q̄bus sumūt q̄uis lucrū h̄eant.

17 ¶ Octaua de facientib⁹ vitros siir de
tinctoribus ⁊ coctorib⁹ lateꝝ q̄ dicunt
fornasarij ⁊ hmōi q̄ sine magno dāno
desistere non possunt. dic q̄ licet.

18 ¶ Nona de molēdinis sine cū tamen
tis sine ad aquā vel ad ventū dic q̄ si
faciūt pp̄ necessitatē illoꝝ q̄bus inser
uiūt excusant q̄uis ēt posset dici q̄ mo
lēdina ad aquā ⁊ vētuꝫ nō sint ꝓhibi
ta laborat cū ex modico ope hoīs exer
ceri possit nō videntur euacuare rōneꝫ
huius precepti melius est tn̄ abstinere
⁊ securius nisi necessitas requirat.

19 ¶ Decima de rusticis q̄ ꝯpelluntur a
dn̄is laborare dic q̄ si iusto metu faci
unt ē necessitas q̄ excusat al's nō Ideꝫ
dic de famulis filiis a vxore ⁊ hmōi.

20 ¶ Undecia d̄ ꝯducētib⁹ laboratores
i festis ⁊ q̄ exigūt debita a suis debito
rib⁹ Dic q̄ si aliis dieb⁹ nō inueniūt ex
cusantur dūmō diuina nō dimittant.

21 ¶ Duodecima de eūtibus ad merca
ta vl' nūdinas dic q̄ si arduis diuinis
pp̄ necessitatē faciūt pnt̄a q̄r nō alio lo
co vel tp̄e talia possent vēdere vel ēme
re p bono cōitatis aut vt ex lucro pro
uideāt sibi ⁊ sue familie vel vt dēt pau
perib⁹ ſꝫ pe. de pa. i. iiij. ex q̄ p̄lati sciūt
⁊ tollerāt excusantur a mortali nisi for
te a p̄latis locoꝝ eēnt interdicta intelli
go veꝝ in festis minorib⁹ offica q̄r tal'
tollerātia p̄latoꝝ vr̄ derogare illi festo.
secus i maiorib⁹ q̄r nō credo liceat ni
si p necessitate vel pietate solū q̄uis p̄
lati nō interdicant q̄r tūc locū hꝫ illud
multa p patientiā tollerantur ⁊c. F. de
may. in tractatu x. p̄ceptoꝝ lꝫ q̄ soluꝫ
est peccm̄ mortale ¶ Primo si dimittūt
missaꝫ. ¶ Scd̄o si eps p̄cepit ne fiant
¶ Addo ⁊ tertiū q̄ si solum fit ex lucri
cupiditate. c. i. de ferijs.

22 ¶ Tertiadecima de bellatoribus dic
q̄ propter necessitatem licet.

23 ¶ Quartadecima de hostibus segetes

vel feni in agro pp inundantiã aquarum et hmõi dic q̃ lz colligere.

24 ¶ Quintadecima de habente domũ que ruinam minatur dic q̃ pp necessitatem reparare licet.

25 ¶ Sextadecima de doctore qui vt expediat illos qui de longe venit facit cõsilium dic q̃ licet.

26 ¶ Decimaseptima de venatorib⁹. R. q̃ nõ lz qr si nõ lz in quadragesima et diebus ieiunioꝝ fz glo. in. c. q venatoribus. lxxxvj. di. Hostiẽn⁹ ĩ die festo nõ credo tñ peccẽt mortalr q dieb⁹ festiuis ipsis itendũt nisi id faciant cã lucri principaliter vel dimissis diuinis.

27 ¶ Decimaoctaua d̃ citharistis et alijs sonatorib⁹. R. q̃ si ad laudẽ dei et scõꝝ pulsant vel pp recreationez alicuius et hmõi pia vel necessaria excusanẽ si principalr pp hoc faciunt lz secũdario pp lucrum secus si pp causam non piam vel necessariam vel pp lucrum principaliter qr non excusantur nisi sicut alij et quattuor predictis.

28 ¶ Decimanona de laborãtib⁹ agros pauperꝝ vel reficiẽtibus domos coꝝ vl laborãtibus circa edificationẽ ecclesiaꝝ aut monasterioꝝ et hmõi dic q̃ lz si fiat pp pietatẽ et deũ non pp carnalem amorẽ vel spe renũciationis future qr opa pietatis et misericordie nõ debent cessare diebus festiuis. d. c. cõquestus.

29 ¶ Vigesimo de studentibus dic q̃ si studiũ sit pncipalr ad illuminationez ppriꝫ itellectus et alioꝝ lz ꝯtter veniat lucrũ non erit pctm̃ vt lz Pa. in. c. i. de fe. ar. c. cuz ex eo de elec. li. vj. qr studiũ tale est pp publicã vtilitatem maxime in theologia et iure canonico studere si pncipaliter pp lucrum non lz.

30 ¶ Vigesimaprima de scolarib⁹ legẽtibus ĩ diebus festiuis post⁹ vt doceantur q̃ docẽt et assuefaciam se. dic q̃ lz scdꝫ Pa. vbi. s. dũmõ pncipalr nõ faciant pp lucruꝫ lz si in ꝯñtiam non nocet ar. l. i. ff. de aucto. tu. et ĩ l. rogasti. §. i. ff. si cer. pe. et in c. qd pderit. lxj. dist.

31 ¶ Vigesimasecunda de supiorib⁹. R. q̃ scolarib⁹ lectiões seu recollectas notare. scribere. vel smones aut legẽdo libros corrigere nõ ẽ illicitũ dũmõ non nimis intẽdant hmõi sicut q de quaterno ad quaternuꝫ scribunt vel nõ faciũt cã lucri ꝗ̃ fidi et de pictoribus q dieb⁹ festiuis vt addificant stant in ecclesijs ad designanduꝫ. scribere tñ spũalia et pp spũalem causam non est illicitum ẽt in ꝗtitate. d. c. conquestus.

32 ¶ Vigesimatertia de laborantib⁹ circa pontes reficiendos vias aptandam portus reparandos dic q̃ lz dũmodo nõ pp lucrũ pncipalr qr publica vtilitas sub noĩe pietatis cõp ehenditur.

33 ¶ Vigesimaquarta de facientibus serta et alias vanitates dic q̃ non lz eo q̃ nulla publica vtilitas subest.

34 ¶ Sꝫ si q̃ras pro q̃ta necessitate pdicta liceãt. R. q̃ lz q̃dã in. c. lz d̃ fe. dixerint licẽ p necessitate vite sustentande solũ tñ h̃ nõ credo verũ cũ ꝑsatum. c. lz qd loqt̃ de allectib⁹ q̃ nõ sũt necessaria ad vitã qr sine ipsis viuẽ possum⁹ fit ꝯ eos et xps in Math. xij. c. cuius vestruꝫ bos vel asinus cadat in foueã nõ extrahet illũ. ec. ppea dicẽdũ fz Thoma se q̃ nõ solũ p necessitate prouisionis q̃ ptinet ad ꝯseruãduꝫ psonã suam vel alioꝝ et reꝝ sꝫ ẽt ad quodcũqꝫ damnuꝫ vitãdũ et satis ꝯfirmatur h̃ dictũ p l. i. et. ij ff. de terus et meii⁹. xv. q. iiij. in sũma et qd no in d. c. ꝯquestus. Itẽ ẽt necessitas excusat q̃ laboratur p acqrẽdo aliq̃ vtili qd alio tpe nullo mõ hẽri posset sicut pꝫ in. d. c. lz vbi p scari allecia ꝯceditur qr alio tpe nõ possent hẽri Et idẽ de q̃cũqꝫ sili. Rõ ẽ qr nõ est tam arcta obseruatio dñice q̃ ad opa sicut fuit sabbati et lz ille q laborat hẽat lucrum tñ si principalr seruit pp necessitatem illoꝝ pro quibus laborat excusatur sicut si illi laborarent excusarent.

35 ¶ No tñ q̃ ad hoc vt necessitas vel pietas excusent ꝑlatos oẽs oꝫ q̃ nõ dimittãt diuina illa gb⁹ necessario ẽ in sistẽdũ dieb⁹ festiuis nisi forte eẽt tanta necẽitas q̃ arbitrio bõi viri excusarẽt. Itẽ fo qñ ineit necessitas p acqrendo aliq̃ vtili regrĩ dispẽsatio si pt hri co

mode et ab epo si pt vel a pprio sacer-
dote si epm comode adire nō pt. Ite
tertio qꝫ si pueniat aliqd lucꝝ ex pūtia
lꝫ pncipalr fiat pp necessitate alioꝝ qꝫ
faciat aliqs elemosynas i recōpēsatio-
nē hec no.i.o e lꝫ quis nō credā istud
fm esse necessariū secundum tn̄ est.

36 ¶ Utꝝ op⁹ mortal' pcī sit ꝯ istud pce
ptū Sabba sactifices. Rñ fm Nico. de
lira sup Exo.xx qꝫ sic cū sit op⁹ totalr
huile vnū erūt duo pcā mortalia.s.q2 for
nicat⁹ ē ⁊ q2 op⁹ huile fecit i festo ⁊ in
hoc vep fꝫ ale.i.iij.p sū.tractatu d isto
pcepto.rōe reat⁹ ñ erit nisi vnū solum
⁊ sic erit circūstantia eadē sub spāli
prohibitione ⁊ iō necessario ꝯfitenda
peccatū aūt veniale nō rumpit festum
fm.S.Tho.vbi.s̄.ar.ij.

37 ¶ Utꝝ citatio facta ad diē feriatū te
neat. R. gl.i.c.vl.xv.q.iiij. qꝫ si citat vt
ꝯsideat die feriato ē nulla ipso iure .ff.
d ferijs.l.i.⁊ sic cū liqat qꝫ ē nulla si te
net ꝯparere secus si eēt dubium an te-
neat citatio vel ne.q2 dꝫ ire ad allegan
dū priuilegiū ferie.iij.q.ij. si eps ⁊ ibi
glo.si autem citet nō ad respondēdū
sed vt ꝯpareat die feriato bene tenet
citatio vt.ff.d adul.l. miles.§. sexagita-

38 ¶ Utꝝ cā agitata in die feriato tēat
R. qꝫ si ēt si d ꝯsēsu ptiū pcesserit itelli
go d ferijs ob reuerētiā dei statut] p:o
pterea oīs pcessus iudicialis dꝫ cessa
re de pcepto vt in.d.c i.de fe.nisi ne-
cessitas vel pietas aliud reqrat vt no.
xv.q.iiij.i summa ⁊ in d.c. ꝯquestus.

39 ¶ Utꝝ act⁹ q ptinēt ad volūtaria iu
risdictionē vt emancipar ⁊ act⁹ itr indi
ciū facere scribere instra ꝯficer ⁊ hu-
iusmodi valeāt in diebus predictis .R.
pa.in.d.c.ꝯquest⁹ qꝫ sic vt vr expssum
i.l.actus .C. de ferijs lꝫ peccēt mortalr
facientes nisi excusentur pp aliqs de qt
tuor de quibus.s̄.dictū est.§.iiij.

40 ¶ Quib⁹ ē isistēdū i pfat] festiuitati
bus R. dic tex.i.c.ieiunia d ꝯse.di.iij.
die at dnica nihil aliud agēdū ē nisi deo
vacādū nulla opatio i die illa fcā agat
nisi tm̄ hymnis ⁊ psalmis ⁊ cātica spi
ritualib⁹ h. isistēdū ē ñ d pcepto nisi.v

41 ¶ Primū vt ꝯterat vl saltē atteratur
de pcō mortali ꝯmisso in q̄ itēꝝ ē ⁊ h
pbat q2 de pcepto tenemur vacar deo
in aliq̄ hora diei festi fꝫ oēs.lꝫ h facer
nō pōt q ē in mortali nisi d eo cōterat
vl atterat pp ea dr leui.xxiij. sabbatuꝫ
regētiōis ē affligētisqꝫ aīas vras ⁊ ite-
rū aīa q̄ ñ fuerit afflicta die hac pibit.
⁊ qꝫ h sit de pcepto i eo q se eē in pcō
mortali recognoscit hēo p indubitato
p ea q̄ dicit.s̄.ꝯtritio.§.v.lꝫ de eo q nō
aduertit nec recogitat ē magis dubiuꝫ
lꝫ credo pot⁹ eū teneri saltē gnālr in
aliq̄ hora dolere ⁊ esse male ꝯtentū de
pcīs oibus saltēꝫ in gnē alr nō' video
quō excuset a mortali ppea in missa p
mitit ꝯfessio vt sit admonitio' ad hoc
faciuꝫ q̄ dicaꝫ.i obligatio.§.viij.

42 ¶ Secdm vt audiat missaꝫ itegrā de
ꝯse.di.i. oēs fideles ⁊.c.missas dicit tñ
Ri.in q̄libet.i.q.xx. qꝫ si ex hoc ꝯtēptu
omittat vel interptatiuo ē mortale Et
vocat ꝯtēptuꝫ interptatiuū qñ sine ali
qua legitima cā ad nō audiendū mis-
saꝫ i festis assuefacit. Uoco ego ltimaꝫ
cām corpalē infirmitatē hūr pueros te
nellos vel infirmos ꝯsuetudinē phe q̄
hꝫ vt mortuo aliq̄ nō egrediant p tps.
silr ne puelle nnbiles ducant ad missā
dūmō nō ducant ad coreas ⁊ specta-
cula als nō excusant castellani ⁊ sile
vel timor inimicoꝝ vl aliqd aliud qd
fꝫ rectū iudiciū ltima excusatio dbeat
appellari si at omittit ex aliq̄ passione
aī vl pigritia vel si cā rōnabili si tñ ad
h nō ē assuetus ē veniale pcm̄.si vero
ex ltima cā erit nullū pcm̄ Et qd dico
de tota die de pte notabili secus de mo
dica puta intro-tu ⁊ hmōi q2 tex. vult
vt totam vsqꝫ ad bñdictionē inclusiue
audiat in.d c.missas itē dicit Archi.i
d.c.oēs fideles fꝫ Hug. qꝫ istud prece-
ptum non remouet qn cā necessitatis
vel honestatis seu ex cā minus iusta si
possit ante finē misse quis discedere si-
ne hac pena qd limita nisi ducat in cō
suetudinē Idem dic si non audit sacer
dotem eam dicentē qꝫ excusant qn co
mode audire non pnt dūmodo exstāt

p̄ntialiter Jdēz dic q̄ excusantur secu lares q̄ nesciūt discernere iter missam de officio vel votiuā si audiunt votiuā in die festo s; si sacerdotes publice can tātes ⁊ ēt seculares q̄ hoc sciūt discer nere nisi audiāt illaz de officio de quo habes.j.missa.§.xxxiij. Si ēt audiunt in parochia vel alibi an sufficiat vide j.missa.§.lix.

43 ℭ Tertiū est vt i orone p̄sistat Nā cū oro sit de p̄cepto vt.j. Oro vt q̄ dies festus sit ipo determinatus ⁊ h est idu bitatū q̄ hō tenet in aliq̄ ora orare vñ si stat ad missam illud sufficit nisi volū tarie alia intendat q̄ tunc non suffice ret cum sit vacandum deo in aliq̄ ho ra saltem de necessitate s̄m omnes.

44 ℭ Quartū est vt audiat p̄dicationē si est q̄ predicet qđ verū intelligo de il lis q̄ nesciunt necessaria ad salutē ⁊ s; eā distinctionē quā supra posui de mis sa.§.xliij.alios āt non credo teneri rō ne scandali. Ar.c.sacerdote de cōse.di. prima intelligo de eo q̄ egreditur ex cō temptu vel cum scandalo q̄ tunc pec cat mortaliter ⁊ venit excommunican dus vt ibi dicitur alias non.

45 ℭ Sz q̄ro qđ magis ē eligēdū in fe sto an auditio misse an p̄dicatiōis cuz vtrūq; non p̄t audire. R̄. q̄ auditio p̄ dicationis q̄ rō legis in h̄ magis mi litat vt p; intuenti iura de p̄secratione di.i.in.c.oēs fideles ⁊.c.sacerdote ⁊.c. eps nullus q̄ magis rōne audiēdi scri pturas sanctas ⁊ verbum dei precipi unt missaz audiri q̄ȝ alia ratione facit ad hoc i.q.i.c.interrogo vos.

46 ℭ Utrū audiēs missam dicēdo suas orones satisfaciat. R̄. q̄ nō l; nō credā q̄ peccet mortalr q̄ȝ ex deuotione fa cit s; melius eēt omittere nisi q̄n sacer dos dicit secretas aduerte tñ q̄ nō ex cusarē a mortali illuz q̄ diceret aliqua ad q̄ tenet puta offm q̄ñ dr̄ missa ⁊ est de precepto vt audiat ar.e.ex lr̄is de p̄ ba.cuz ibi no.in ver.vices duoꝝ secus si missa esset de consilio audienda.

47 ℭ Quintū ad qđ tenent oēs s̄m ali quos in diebus festiuis ē oblatio quaz quilibet tenetur facere in predictis fe stis de quo dic.vt.j.oblatio.§.i.

48 ℭ Sūt ⁊ alie ferie q̄ canonice dicun tur.s.q.iiij.⁊.vj. de q̄bus in.c. de illis xj.q.iij.in q̄bus carnia nō debem⁹ co medere s; hodie p̄siliū est s̄m Hostiē. ⁊ Inno.nisi.vj.feria vt i.c.ieiunia de p̄se.di.iij.⁊ additur dies sabbati de q̄ in capi.sabbato de p̄se.di.iij.⁊ di.v.in c.q̄ dies.dr̄ in sabbo dz a carnib⁹ ab stinere q̄ particeps religiōis xp̄iane de siderat eē nisi tēpū.s.natiuitatis vel in firmitas ipediat hec ibi Sz h̄ est p̄ce ptū vbi p̄suetudo ē vt i.c.p̄siliū de ob seruā.ie. Ubi āt p̄suetudo nō est q̄ nō comedant carnes i sabbo p̄siliū ē secū dum glo.in.d.c.q̄ dies de p̄se.di.v.

49 ℭ Sz si natiuitas dñi veniat in.vj. feria vel sabbo nūq̄d carnibus vti pos sum⁹. R̄. q̄ sic nisi q̄s se voto vl̄ regu lari obseruātia astrinxerit ad nō come dēdū vt i.c.si de obseruā.ieiu.

Feudum

Feudum est bñficiū qđ ex beniuolētia, cōce ditur alicui ita q̄ p̄prietas rei imobil̄ bñficiarie penes dātez remaneat Usu fructus āt ull⁹ rei ita ad recipiētez trā seat vt ad eū hr̄desq; suos masculos ⁊ feminas si de h̄ nominatz ē dictū in ppe tuū p̄tineat ad h̄ vt ille siue sui hr̄des fidelr̄ dño suo s̄uiāt siue illud s̄uitiū sit no minatz expssuz q̄le dēat eē siue nō tex. ē in.c.i.§.si.sub q̄rca.i q̄.ca.feu. amit. in li.de p̄sue.feu. Uñ no.q̄ si feudū da tur vt ex eo p̄stetur s̄uitiū reale non est p̄prie feudū s; p̄ctus inoiatus s; L y. in auc.ingressi.C.de sa.san.ec.⁊ exēpli ficat bal.in p̄ato li.in q̄rca.d̄ pace cō stan.in ꝟ.libelloꝝ.vbi dicit q̄ in qui busdā ptibus lōbardie p̄ feudis ecclie soluitur par caponum vel spatula por ci ⁊ hmōi s̄m eum eq̄paratur emphi teosi. Simr̄ si esset emptum non h; na turaz feudi s̄m bal.vbi.s. de feu.da.c. i.⁊ i.i.qui se.C.vñ li. Sed q̄ñ ponitur onus p̄sonale.vt ire ad parlamentum Regis vel exercitum vel caualcatam ⁊ huiusmodi.tunc propriē est feudum ⁊ regulatur lege feudorum.

1 ¶ Quotuplex ē feudū. R. bal. in plogo pīa · i li. sup pn q multiplex. Aliō regale. Aliud nō regale. Itē aliud simplex. aliud cōditionatū. i. nō sub cōditione dotis sed sub q̄lificatiōe: vt cū cōcedit' feudū habitatoris. Itē aliud antiquū seu paternū. s. qđ fuit illi' qui fuit cōis parēs agnatiōis. Aliud nouū. Itez aliud paternū cuius nā aspicit tm̄ masculos descēdentes vsq ad q̄rtuz gradū ⁊ nō plus ꝫ si additur ⁊ antiquū extēditur vltra. vt no. bal. de suc. feu. §. hoc q̄q. in fi. Aliud mīnus cui' nā aspicit primo masculos. dei de feminas Itē aliō hn̄s ꝓpriā nāz feudi. Aliud iproprīā. Item aliud reale quod trāsit ad hēdes. Aliō psonale quod solū ad vitā alicui' cōcedit. Itē aliud ligiū vbi iurat fidelitas ꝯ oēm hoiem. Aliud nō ligiū in q̄ por dñs excipitur. Itē aliud frācuz. s. a fuitijs ⁊ opib' exhibēdis Aliud n̄ frācū. Itē aliud annale ⁊ ē feudū guardie ⁊ Castaldi ⁊ ꝓ mercede alicui' rei. Castaldus ē is cui res dñi gubernāda mādatur. vt i. l. iubem'. C. de sa. san. ec. Aliud nō āṅale. Itē aliud nobile qđ nobilitat possessorē Aliud burgēse. s. qđ nō nobilitat. Itē aliud ecclīasticū. ⁊ ħ triplex. ¶ Primum quod datur ecclesie. ¶ Scđz quod recipit ab eadē. ¶ Tertiū quod dat' vl' recipit a clico. Aliud sacl'ale. Et qñ gs inuestit' de ducatu dr̄ dux. de comitatu comes. de marchionatu marchio. q̄ āt ē a pncipe inuestitus vl' a ptāte: de aliq̄ plebe dr̄ capitane'. Qui āt a capitaneis antiq̄ iure dr̄ valuasor. Qui āt a maiorib' valuasorib' sunt inuestiti dicunt' valuasini. s. minores valuasores ħ dicit bal. in. c. gs dicatur dux: marchio. in pn. in li. de cōsue. feu.

2 ¶ Quis pt feudū dare. R. bal. de his q feu. da. pos. §. abbatissa. q glibet tam mascul' quā femina: tā nobil' quā rusticus: dūmō hēat liiam suoz bonoz ad ministratiōnē. vt i e. l. §. nouit. p q̄s fi. sine. Do. tꝫ q ēt pōt minor. xxv. an. si feudū sit vetus si vō sit nouū oꝫ q sit pubes ⁊ iurauerit non cōtrauenire.

3 ¶ Utrū plat' possit rē ecclīe infeudare sine alia solēnitate vel inis. R. q sic antiquū. q̄uis sit reuersuz ad ecclīaz ēt nō obstāte iuramēto quod faciunt plati de nō alienādo. cuz modificatione tñ de q. ō. emphiteosis §. xxi. De nouo aūt non pōt. vt in. c. fi. de feu.

4 ¶ Quis pōt inuestiri. R. fm Do. q g libet ēt fuius dummō sciente dño fiat. Et tam per se quam per procuratorem potest quilibet inuestiri.

5 ¶ Quot modis acq̄rit' feudū. R. Do. q q̄ttuor modis. ¶ Primo p inuestiturā dando sibi possessionē corporalē ¶ Scđo p aliqđ equalens inuestiture sicut cū dñs dicit. vade in possessionē talis feudi ⁊ tene ꝓ feudo. ¶ Tertio p prescriptionē. vt si. xxx. annis tenuit feudū ⁊ dño seruiuit: lꝫ inuestitus non fuerit. ¶ Quarto per successionem.

6 ¶ Quis succedit in feudo. R. bald. de his q feu. da. pos. §. ⁊ q: q hic reperit' tale capl'z Fideli absq liberis ex se descēdētib' ⁊ i feudū succedētib' si q̄dē feudū fuit cōis parēti fres defūcti cuz filijs p̄ximioꝝ fratrū in stirpē succedāt: his vō nō extātib' ad agnatos ꝓximiores id volum' ptinere ⁊ si qdem in pari gradu fuit piter admittuntur si vō ex vno est vn': ⁊ ex alio pl'es nō in stirpem sed in capita succedere debere ordinamus hec ibi.

7 ¶ Utrū femina succedat. R. bal. in. c. §. ⁊ q: dicit gl. hic q nō nisi in tribus casib'. ¶ Primo qñ noiata ē i inuestitura ¶ Secūdo qñ feudum redemit a dño. ¶ Tertio qñ dñs ei dedit pp fuitiū pris in qb' casibus ab aliq̄ ex parētib' non ē ingetāda. vt in. c. si q̄s sine filio masculo quēad. feu ad fi. pen. ¶ Adde q̄rtū si feudū sit datū ad nullum fuitiū: q: non extantibus masculis succedet femina fm bal. in. d. §. ⁊ qa. ¶ Quintū qñ feudū erat q̄situz iure emptionis fm Odofre. in sum. sua potius ex natura contractus q̄ feudi.

8 ¶ Utrū cōcesso feudo ticio ꝓ se ⁊ descēdentibus filijs mascul' ⁊ feminis filiabus filia sil' cuz masculo supstite admittetur. R. Bal. in. §. sicut epm vel ab. aut

abb.feu.da.nō pos.§.eu3 ēt q̄ non' sed masculus solu3: q: nā feudi ē vt pferat masculus. Et si postea fili⁹ decedit sine filio nō admitteret femina soror p̄mor tui fratris q̄ sel' exclusa fuit p masculū. ⁊ iō reuertit̄ ad dn̄3. Qđ ver̄ ē 'in feudo simplici ⁊ recto. Sec⁹ in feudo cōcesso ad certū fumtu3 qđ femia posset explicare p se vel p aliū q: tūc admitte tur cū masculo fit.ff de vsufr.accre.l.si gs ticio.⁊.l.si mulieri.fm Ja de bel.q dicit q̄ fuit i fcō in regno apulie. Et q̄ infert bal q̄ statutū excludēs feminas extāte masculo semel exclusa3 nō ąpli⁹ succedere nisi vt fratri h3 succedere: si vt patri mortuo sine masculo.

9 ¶ Utr̄ clicus succedat in feudo. Rñ. vt colligo ex diuersitate opi.p.ɔcordia q̄ aut feudū3 erat sibi aptu3. ⁊ tūc si pmo neat ad sacros ordines sic renunciare vr: q: trāsit ad statū incōpatibilē facit c. de multa. de p̄bē. ⁊ cle. gr̄a de rescr p. Nec poterit illo casu fuire p substitutū nisi eēt feudū ex q̄ pstaretur solū serui tiū reale. qđ nō est pp̄ie feudū: vl' feudū ex q̄ pstaret̄ fumtū qđ non repugnat ei⁹ ordini: q: tūc succedet eo q̄ p clicatū nō pdunt iura successionis. xij. q.ij.c.i.cū si. Si đo pmouetur solum ad minores ordines succedet: q: pt fuire p substitutum vt vult glo in.c.i. de bn̄.fe. Aut feudū nō erat sibi aptū: puta q: erāt tres fratres: ⁊ p̄mogenit⁹ pos sidebat feudū ⁊ ipse erat vltim⁹ q ef fectus ē cardinalis. Postea mortui sūt alij fratres sine herede: ⁊ tūc succedit. q: nō pōt dici q̄ habuerit aīum renūciandi. nec ēt facultatē. ⁊ tunc de eq̄tate iuris admittetur q̄ pōssit fuire per substitutū: l3 sec⁹ de iuris rigore nisi tale eēt fumtu3 qđ de sui nā posset p quēlibet explicari: q: tunc ēt de iuris rigore succedit ar.l.cōmunis.§.si ab eo.ff. verbo.ob. Et hec est determinatio bal. in.l.quisquis.C. de epis.⁊ cle.

10 ¶ Quid si efficit̄ religiosus qs succedet. Rñ. Odofre. ⁊ Old. in auc. ingressi C. de sacrosan.ec. q̄ trāsit ad monasteriū eo mō q̄ erat penes igressu3.l.si qs p̄sbyter.C. de epis.⁊ cle. Inno. in.c.in p̄ntia. de pba. limitat ver̄ si fumtiā ad qđ tenetur pōt pstari ab ecclia. alr ad dn̄m reuertet̄.C. de ca.tol.l.vnica.§.ne autē. Albe.in.d.auc.l3 q̄ fm ius ɔsuetudinis feudoꝝ reuertit̄ ad dn̄m indistincte. vt ē casus.fi de feu.ɔtro.fue.c.q clicus. ⁊ de va.mi.qui he.ar.de.c.i.

11 ¶ Sz qd si pater obtinuit p̄o se ⁊ suis hr̄dibus ⁊ successoribus qbuscūq3 trāsibit ne ad extraneu3 vel legatariū: vel clicū. Rñ. bal. in l.i.ff. de re.di. ⁊ sequitur Rudo. de roma i.l.id tp̄s.§.i.ff.d vsuca. q̄ sic. l3 ipse bal.i.c.i.§. donare ii.q̄liter olī feu.po.ali. corrigit se ⁊ dicit q̄ dictio qbuscūq3 intelligit̄ de succedētibus ab intestato. ar.l.si qū.C. de inoffi. te. Uñ dic q̄ nō veniet extraneus. Rō q: res nō d3 rſari fm nām ɔctus l3 ɔct⁹ ipse fm nām rei deducte in eo. vt.l. stipulatio ista.§ ɔstitu3.ff. de vb.ob. vbi l3 stipulatio sit trāsmissibilis in hr̄dem de sui nā. vt in.l. veteris.C. de ɔhē.stip. tñ non trāsmittit̄ qū res in ea deducta nō est trāsmissibilis. vt ē videre in feudo nec legatarius ēt veniet nec clicus. Et sic dictio quibuscūq3 restringitur p no.in.l.i.C de sacrosan.ec. ⁊ p Ja. de are. in l.i.§. item nunciatio.ff. de no. ope.nun. limita tamen de clerico fm q̄ dixi.š.in.q.ix.

12 ¶ Sz nūquid succedet frater vel fili⁹ fratris qū quis fuit de nouo beneficio inuestitus si decedit sine liberis. Rñ. q̄ non. sed ad dn̄m reuertetur. vt in ti. de nā.suc.feu. Et qđ dictū est.š. q̄ deficiētibus filijs veniunt agnati intelligitur de feudo acqsito ab antiquo.i.ab eo q fuit cōis parens totius cognationis.

13 ¶ Utr̄ vasallus possit vni ex filijs plegare totum ius feudi. Rñ. bal. in ti. de p hi.feu.alie. q̄ nō vllo mō nisi de voluntate ⁊ ɔsensu filioꝝ: q: lex feudorū3 dictat q̄ ad oēs eq̄lr pueniat. vt in tit.q. feu da.pos.§.l3 cū hoc Limita nisi sit ducatus vel marchionatus ⁊ hmōi q debent̄ p̄mogenito solū. Jo. tñ lotharius tenet q̄ illud.c.i. de suc.feud. vbi dr̄ q̄ vltima voluntas vasalli nihil v3

in feudis: limitat' ad eas dispōnes q est
vltima volūtas. secus in stipulatiōe q2
in coherētibus psone pr pōt stipulari
vni coheredū. vt. ff. de pac. l. ami⁹. Et
sic posset assignare in totū. ar. l. filio. §.
fi. ff. de ritu nup. cum multis alijs.

14 ¶ Vtz feudum possit dari in dotem
ße. glo. in c. fi. de feu. q sic ad tps vite
feudatarij e non plus.

15 ¶ Vtz vasallus valeat grauare filiū he
redē vt de vino qd educit de vinea feu
dali det oi āno p'o aia sua. ße. bal. i ti.
de suc. feu. c. i. q sic. q2 testatur de fru-
ctibus nō de feudo q fructus sunt res
ppie hereditis. vñ nō dr alienatio feu-
di qn alienant' fruct⁹ separati. ff. de do
na. l. in edibus. §. ex rebus.

16 ¶ Ad qd obligat' vasallus dño ße. q
ad. vi. q no. in vsi. feu. in. c. i. de for. fi. e
xxij. q. v. de forma. e de iureiur. ego.
¶ Primū ne sit ei in aliqd dānū cor-
poris sui e q ipediat p posse. ¶ Scdz
ne dānū in tpalib⁹ faciat vel vtilitatez
ipediat. ¶ Tertiū ne reddat ei difficile
vel ipossibile qd facere eū velle videt.
¶ Quartū ne reuelet ei⁹ secreta p q vl
minus tut⁹ vel noceri ei possit. ¶ Qui
tū ne sit ꝯ ei⁹ iusticiā vel honestatē. s.
maculādo vxorē vel filiā ei⁹ vl famaz
dicto scō vl ꝯsensu. ¶ Sextū vt fidelr
ei pbeat ꝯsiliū: auxiliū e fauorez.
¶ Adde septimū q tenet iurare fideli
tatē nisi ex pacto sit remissuz. formā st
iuramēti ponit Ho. sic Ego iuro super
scā dei euāgelia q ab hac hora i antea
vsq ad vltimū diē vite mee ero fidel'
tibi. C. dño meo ꝯ quēcunq3: excepto
ipatore vl rege. itellige i cā iusta: e etiā
dz excipe si hz aliū dñm antiquiorez.
¶ Adde. viij. q tenetur sm q cōuen-
tum est vel natura feudi e regionis sp
sius seu consuetudo requirit.

17 ¶ Sz qd si dño mortuo reliqt plēs fi
lios vtz iurabit oib⁹. ße. q sic. si oēs eq
liter succedūt. Ho. tñ tz q nōe sz soluz
vni: sic iurabūt oēs filij seu hrēdes va
salli si feudū indiuisum hñt. Si vero
ad vnum ptinuit ille solus iurabit.

18 ¶ Vtz vasallus possit p aliū seruir

ße. bal. i. c. mur⁹. epm. ab. vel abba. feu.
da. nō pos. q si summus dz fieri pncipi:
vel nō pt fieri p substitutū nisi d volū-
tate pncipis. vt. C. de muril. l. si qs ex
corpe. Et iō si iceurrerit tal' infirmitas
q summus exhibē nō pt pdet feudū ni
si eēt a casu fortuito sine cl'pa pcedēte.
vt puta q2 a latronib⁹ cecat⁹: q2 tūc si
pdet ne det afflictō afflicto ar. C. d fur.
sutē naui. e. C. d epi. au. l. tā demētis.

¶ Quō amittit feudū. ße. q. xij. modis [19]
¶ Prim⁹ si vasallus efficit' clicus vel
religiosus d q dic vt. ß. in. q. ix. e facit.
xxiij. q. viij. §. i. q2 arma non portat.
¶ Scōus si heres vasalli steterit p an
nū e dīe q nō petierit a dño inuestitu
rā feudi. Intellige hic e in seqnti si est
maior. xiiij. ānis vel puella. xij. vt no. i
c. fuatis de iureiur p Pa. ¶ Terti⁹ si
vasallus mortuo dño ab ei⁹ hrdibus
ifra rps pdictū inuestiturā nō petierit.
de qbus duob⁹ habet in si. q cau. feu.
amit. c. i. Sz pdicta limita qn iurauit
psone solū. vt cuz dicit. iuro tibi. Sec⁹
si iurasset sibi e successorib⁹. vl sub no
mine dignitat[is]: q2 nō tenet' ampli⁹ iu
rare successorib⁹ nisi magna lōgingta
te periret memoria. vt no. Pa. in. d. c.
fuatis. Itē nisi eēt miles q2 hz annus
e mēsem. Itē nisi iusta cā eū ipedierit
vt hētur de phi. feu. ali. p lotharium. c.
qn iter dñz. ¶ Quart⁹ cū vasallus tri
bus vicib⁹ corā paribus e hmōi fidelí
tatez iurare noluerit: qūta dñs sit para
tus facē inuestiturā ¶ Quitus si vasal-
lus iterficit ppriū germanū suū vl fi
liū germani sui vl aliud cōmiserit q
parricida nūcupari posset vt totā hrdi
tatē hfet. ¶ Sext⁹ si vasallus dimiserit
dñm in p̄lio nō mortuū vel ad mortez
vulneratū. ¶ Septim⁹ pp alias cās
ingratitudinis q enumerantur. g. mo.
feu. amit. cap. i. e. ij. e de feu. si. cui. non
amit. c. i. e. ij. puta pcubuit cū vxore fi
lia. vel sorore e hmōi. ¶ Octau⁹ si scie
ter negauerit feudū vel pcē aut pditio-
nē ei⁹ secus si ignorāter. ¶ Non⁹ si in
feudauerit feudū alia lege q̄ ea quam
hz ipse vel i talē vasallū q feudū fuerit

nō pōt ¶ Decim⁹ si dñm accusauerit aut testimoniū ꝯ eum tulerit in cā criminali. ꝫ qdā dicunt ēt in causa ciuili. ¶ Undecim⁹ si vocatus a dño q̄ secū vadat i expeditiōe publica. puta vocatus ab īpatore vt secū vadat ꝓ corona suscipiēda ꝫ hmōi nō venerit nec aliū acceptū dño misit vel stipēdia militie nō dederit. ¶ xij. si feudū alienauerit. Isti casus hñtur in sum. Ho. ꝫ c.

20 ¶ Sꝫ q̄ritur an alienās feudū sine cōsensu dñi ipso facto cadat. R. Pa. in. c. viij. de feu. q̄ sic. ꝫ pt sine alia snīa expelli ꝫ alteri ꝯferri. ēt si alienādo dixerit. Saluo iur dñij. ꝫ Bal. q̄ sit cōbñ. amit. c. i. q̄ factū scḡns est ꝯtrꝫ ar. c. ea te de iureiu. ꝫ qđ no. ibi sec⁹ si dixisset. Et asr vel alio mō nō itēdo: q̄ operant vt dño ꝯdicēte nō videat fcā alienatio Et hꝫ ver nisi aliqua captio dño posset īteruenire puta daret castellū talī quē dñs expellere postea non posset.

21 ¶ Quid si nō alienat nisi ptē. R. Jo. an. quē seqt̄ Pa vbi. s̄. q̄ solū pdit illam ptē quā alienauit: ēt si esset maior pars de prohi. feu. alie. iperialem. §. i.

22 ¶ An possit alienare ꝓ aīa. R. q̄ non neqꝫ legare neqꝫ disponere ꝓ aīa. vt in c. i. q̄liter feu. ali. ꝫ nec ēt de iure canonico sm̄ Ho. in sum de immu. ec.

Additio qđ itelligēt feudo tpali: q̄r si feudꝫ ē ppetuū pōt alienari ꝫ eccle donari. sm̄ eundē Ho. ꝫ sequitur Pa. vbi. s̄.

23 ¶ Quid si alienat suas comoditates ad tpa lōgissimꝫ. R. bal. in ti. de pace ꝯstā in. fi. i. viij. charta q̄ nō cadit. vñ īmō actꝫ fit q̄ dñiꝫ vtile nō transeat allegat gl. singularē in. l. codicillus. §. istituto ff. de le. ij. Idē dicit in emphitheota. Idē ꝫ bar. i. d. § istituto. vbi dicit q̄ vēdēs fruct⁹ domus ad cētꝫ annos nō vr̄ alienare. ꝫ nō placet. sed si vult alienare faciat sic. vēdo vl̄ ꝯcedo fruct⁹ vel ipsas pceptionē: cū hꝫ si dño placuerit vel dñs si reuocauerit. Et sic saluo ꝫ saluato honore ꝫ iurisditiōe ꝫ ꝯsensu dñi: ꝫ si de iure possꝫ nec alr̄ nec alio mō. Si āt dño si placuerit vl̄ si ꝯsenserit vl̄ reuocauerit vel de iure nō possit rea sit inepta vl̄ vēdito vl̄ aliēatio sit irrita ꝫ ipo iurē nulla ꝫ sic erit tutissima cautela nisi fiteaptō dñi vt dixi.

¶ Utrꝫ possit pignori dare. R. Pa. 24 vbi. s̄. q̄ nō. q̄r q̄ ꝓhibētur alienari generalr a lege vel p testatorē aut a iudice. vel p pactū ꝯhēꝫ ꝓhibent pignori dari l. fi. C. de re ali. nō alie. ꝫ p bar. in. l. i q̄r. ff. de pig. Nō q̄r p ꝯstitutiōeꝫ pignoris de facili puenit ad distractionē rei. ff. de distra. pig. l. ij. ꝫ. iij C. d iure do. ipe. l. ij. Et ppea vno ꝓhibito ꝓhibetur oē p qđ puenitur ad illđ. l. oro ff. de spō. cū ꝯcor. ibi in glo posito.

Additio secus est q̄ñ qs ꝓhibet emere q̄r pt i pign⁹ accipe nisi fieret in fraudē ꝓ tāta q̄titate q̄ nō ē solisse dñꝫ luitur. ar. l. q̄ hēbat in pn. ff. de le. iij. ꝫ bar. in. d. l. i quoꝝ.

¶ Ad quē reuertet feudū vasallo pa 25 uato. R. bal. q. mo. feu. amit. §. aut si rebellario. q̄ si puatur ex dolo cōmisso i psona dñi ad dñm reuertit. vt q̄ sit pa ma cū amu. bñ. c. i. §. deniq. q̄ñ vo de lmgt ex psonā. tūc ventūt agnati ꝫ nō dñs. q̄ñ vo ex cā alienatōis: tūc sunt opi. ꝫ bal. ibidē dicit q̄ si fecit in fraudē agnatoꝝ. tunc ipsi agnati veniūt si dñs. Si vo nō in fraudē fecit: tunc reuertit ad dñiꝫ: tñ filij vel agnati imo ēt filia masculis nō existib⁹ dꝫ redimere a dño ꝫ cogit dñs eos inuestire vt de his q feu. da pos. §. cū vo. qđ intellige si feudū nō erat nouū ꝫ Ja de beluisa bar. tñ vt recitat Pa vbi. s̄. i. l. eum ff. de. inter. ꝫ releg. ꝫ i. l. vt iureiur. § si liberi. ff de ope. li. dicit. q̄ si pr̄ cōmisit dlictū pp qđ directe venit ꝓditus feudo: puta q̄r alienauit ꝫ hmōi vel cōmisit. aliqđ ꝯ tenorē iuramēti tunc nocet filio ēt si pcessisset ab anteriori gñatiōe ar. f. l. i. ff. si qs ali. te. p. ꝫ in. l. cū rō. §. fi. ff. de bo. ꝓscri. vbi pꝫ q̄ si qs ꝓhibuerit aliquē testari: vel iterfecit ꝯsanguineū cui debebat succedere ab intestato fisc⁹ occupat hēditatē. nec veniunt aliq ꝯsanguinei q sunt ꝓhibēti vl̄ occisō ī gdus iterior. vt ibi pꝫ cū na.

Si vero delictū nō est pp q directe sit
priuandus: sʒ p quandā ɔñiā puta qz
dānat pp aliqd̄ maleficiū: ita q eius
bona veniūt publicāda: tūc ꝑcedat di
stinctio By. in regula nō dʒ. li. vi. q di
stinguit ⁊ tenet q si feudū a p̄ris ꝑso
na habuit originē nocet filio. secus si
est a genere vlteriori: qz tunc nō nocet
Cum qua distinctione transit Jo. an.
⁊ d. Ant. in d. c. fi. de feu. Distinctio tñ
Bal. mihi videtur meior quo ad laicos.

Additio sʒ in prelato ecclïastico
sʒ cū ang. d̄ are. isti. q.
mo. fini. tute. §. itē finit. qz lʒ veniat p
uād⁹ feudo nō tñ nocet successiōi: qz eo
mortuo reuertit ad suū successorē: ⁊ h̄
legi ēt gl. i. c. i. §. fi. i ti. d̄ capitaneo corrado.

26 ¶ Utrum vno feudatario deficiente ac
crescat feudum alteri. R. Pa. vbi. s. q
nō nisi fuisset exp̄ssum. vide bar. in l. si
mihi. ff. de ver obli.

27 ¶ Utrum vasallus vasalli mei sit me⁹ va
sallus. R. q nō sic nec libtus liberti mei
est meus libertus. ff. p so. l. nam socij.

28 ¶ Utrum filius repudiata hr̄ditate p̄ris
possit feudū tenere. R. sm̄ Jo. q non
Sed aut totū dʒ retinere. aut totum re
pudiare: nisi dñs de nouo beneficio in
uestiat agnatis ɔsentiētib⁹. Agnati vo
bñ p̄nt feudū retinere repudiata here
ditate. vt in ɔsti. Fe an agna. vel fi. de
sun. re he. pos. feu. re. c. si ɔtingeret.

29 ¶ Utrum vasallus inuito dño possit re
futare feudū. R. Jo. de imo. i. c. i. d̄ feu.
q nō allegat glo. singularē i. c. fi. de ca
pi q cu. ven. ⁊ Pa. in d. c. i. Idē tʒ gl.
in. c. q̄ i ecclïaꝝ. de ɔsti. bar. vo i. l. in cū
quo. ff. de aq̄ plu ar. ⁊ By. ɔsi. xlviij. ⁊
Ja. de belui. in. c. fi. sic ɔcludū: q si est
datū ad certū seruitiū nō pōt. Si vo
ad seruitiū icertū tūc pōt aūq̄ illd ser
uitiū sit idictū qz mundū ē purificata
obligatio: facit in sili gl. i. l. icola. ff. ad
municī. nisi iurasset specifice nō posset
refutare sm̄ bal. i p̄ludijs feu. Fallit si
dñs esset in p̄lio: ⁊ tunc vellet refutare.
qz dñs tūc nō posset sibi p̄uidere d̄ eq̄
li vasallo ar. l. si ⁊ me. ff. so. ma. Nā
cedere feudo. ē quoddā diuortiū. ⁊ nō

valet. nisi possit ɔsuli indemnitati dñi
Do. i. c. vno. de va. q ɔ. ɔsti. lo. feu. alie.
tenet q potest. sed in tene opi. bar.

30 ¶ Utrum dñs teneatur vicē rependere va
sallo fideli. R. q sic. al's censebit male
fidus vt in li. feu. de for. fi. c. i. in fi. fa
cit. xxij. q. v. de forma. xcv. di. esto sub
iect⁹. ⁊ dʒ p̄uari feudo p superiorem si
p̄fide se hʒ ɔtra vasallū suū.

31 ¶ Utrum ecclïa possit sine vsura recipe
re in pignus feudū ⁊ facere fructus su
os. R. sm̄. c. i. de feu. q sic dūmō interī
nō recipiat seruitiū a vasallo. ⁊ istud
hʒ locū ēt i feudo laicali sʒ cōiter doc.
⁊ lʒ gl. ibi sit ɔtra nō curabis de ea. Di
cit tñ car. ibidē quē segt. d. Ant. ⁊ cōi
ter alij q si feudū eēt liberꝫ non posset
retinere fruct⁹ qz p̄fati ē. i. itelligit q̄n
nō ē liberꝫ. Sʒ iudicio meo hūit respe
ctuʒ ad seruitiū qz cōiter seruitiū ā tm̄
valet quantū fruct⁹ feudi: al's nō eēt be
neficiū feudū. Et iō mihi vr̄ saluo me
liori iudicio q tex. fundauerit se super
nām feudiq̄ ē vt dñiuʒ rectū remane
at apud dñm: ⁊ vtile penes vasallū: ⁊ sʒ
est obligandē saltē fidelitatē: lʒ nullū
seruitiū sit debitū. ⁊ iō dimissa oblig
tiōe de ɔsensu ipsius vasalli ɔsoliday
ip̄ʒ dñiuʒ vtile cū directo nō ex aliena
re sed ꝑꝑa: ⁊ sic nō dʒ attēdere an sit
liberꝫ vl̄ ne. sʒ q nullo mō teneat eiꝫ
obligatū ad aliqd. ⁊ sic declaret q in
teri ē absolut⁹ ab oib⁹ rōe feudi debit⁹.

32 ¶ Quid si dñs recipit iteri seruituʒ a
vasallo. R. q si vasallus facit tāq̄ ex
debito tūc fruct⁹ teneret restituere ni
si ꝑestetur ar. in. l. ij. C. de iure dñij ip
trā. ⁊ in. c. cū. M. de ɔsti. Secus esset si
ex liberalitate sciēs se nō teneri vasal
lus exhibet consueta seruitia.

33 ¶ Utrum idē sit in ēphiteosi ⁊ locatione
R. q sic. vñ dic spe. i ti. de feu. §. qm̄ fe.
xl. q feudū ⁊ ɔtr⁹ ēphiteotic⁹ ⁊ liuella
ri⁹ sūt eiusdeʒ nāe. ⁊ dicit bal. in p̄ſata
viij. car. in. ri. de pa ɔstā. veꝫ i feudis i
qb⁹ nō debet fructū sʒ certa quantitas
pecunie vini ⁊ hmōi: al's nō. Sʒ quo
ad hoc nō video q̄n liceat recipe fruct⁹
liberādo a seruitio rōe iā dicta sʒ Jo.

an. e Do. e alij dixerūt idigere declara
tiōe papali s; nō plz. e dico q ubicūq;
lex feudalis nō ē ɔ̄ iuris ciuil' aut nal'
rōes hz locū i ēphiteoti.alr nō. vt ɜ
bar.i.l.si mihi e ticio.ff.de v.ob. e bal.
i.c.i.de iure de re alie. fac. Aduerte ēt
sp̄ecia q meliorationes q̄ cōiter in con
tractu ēphiteotico fiūt nō posset rōne
immutri tenere iō p̄rata oia limito tā i s̄
dubio quā ante p̄cedēti de feudo e em
phiteoti vbi miliotatio nō est facta q
tūc ɜ. Itē qn̄ ē a cā liberas q: si exbur
fasset quantitatē pecunie. vel q̄d aliud
dn̄o p ipso habēdo sic non liceret qn̄
fruct⁹ dispropotionarēt a fruitio fure
a fictu q̄ō ibi nota.q: pauci aduertūt.

54 ¶ Utrū idē sit i vsufructuario obligā
te p̄petario.R.fm Wolt.in sū. q sic si
hz a cā libera a p̄petario.alr non. vbi
fruct⁹ disproportionant a seruitio.

Actio

vide.j.fūlatio.e quō si
ctio iuris valet. e qn̄
vide.ē. cōsensus.§.iiij.

Fideicōmissum

e mor
tis cau
sa donatio legatoꝝ appellatiōe
cōtinent.ff.de le in.l. e fideicōmissum
s; fideicōmissū iō factū est q: fidei
cōmissa olim petebantur ex fide here
dū. s; hodie fere exeq̄ta sunt fideicom
missa e legata.hūt tn̄ aliq̄s differētias
de qb⁹ vide i gl. d.l.e si fideicōmissū
e q̄ō ibi no. e est tex.in.l.a.ff.de le.i.

Fideiussor

est q p alienis
debitis interce
dit e differt a mādatore q: mā
dator iteruenit a p̄ncipio: fideiussor ve
ro pōt accedere tam ante factū quam
post vt habet in aūt.p̄nte.C.de fideius
so.p̄pterea tam in.ff. quā in.C.e. ti. ad
ditur e mādatoribus.

1 ¶ Fideiussio nō tn̄ qn̄ est accessoria ei
q̄ō nō ɜ glo.in.c.grauis.de censi.cum
concor ibi positis.

2 ¶ Quis pt̄ fideiubere.R. q q̄libet q
hz liberā administratiōes suoꝝ bonoꝝ.

3 ¶ Utrū mulier possit fideiubere q vi
ro.R.q nō. e si fecit nō tenetur q̄o iu
e.l ij.in gl.ff.ad se.ɔsul.velle.

4 ¶ Utrū mulier possit fideiubere p alte
ro.R.q nō fm q̄ō no.in.l.q̄uis.ff.ad
velleia.Et fm q̄ō ibi distinguūt ponū
tur sex casus in qbus mulier pōt fide
iubere. ¶ Primus qn̄ fideiubet p p̄re
cio dando vt q̄s manumittat seruum.
¶ Scd̄s qn̄ p dote alicuius mulieris.
¶ Tertius qn̄ renūciauit b̄nficio vel
.ciani certiorata de eo. ¶ Quartus qn̄
accepit p̄ciū p fideiubēdo vel aliq̄d lo
co p̄recij. ¶ Quintus qn̄ in fraudē fi
deiussit vt deciperet. ¶ Sext⁹ qn̄ pign⁹
vel fideiussorē p alio dedit: e post biē
niū a dicta cautiōe numerādū iterū
ad idē se obligauit vel pignus vl' fide
iussorē dedit. Secus si intra bienniū
consensit: q: nō valeret.

5 ¶ Utrū clericus possit esse fideiussor.R.
q p laico nullo mō pōt: e si facit est
abiciendus.vt in.c.i. de fideius. S; alij
q limitant in frequētia fideiussiōis p
pter verbū inferniēs in d.c. positum q
no.frequentiā.i.valde seruiens sicut e
ponitur in.l.gallus.§.ille casus indisti
ctus.i.valde difficilis.ff.de li.e post. s;
mihi videt q nullo mō debeat fideius
sor esse p laicis.vt xi.q.i.c.te qdem in
tex.ei gl.nisi in casu necessitat' i q̄ sic
obligat subuenire idigēti.vt.xij.q.i.vl
dāes sic e fideiubē.e hoc ɜ gl.i.d.c.
te qdem. e gl.i c.pe.co.ti.s; p ecclia vl'
p alio clerico bn̄ pōt fideiubere.vt in.c.
ij.eo.ti. e in.d.gl.d.c.te quidem.

6 ¶ S; nūq̄d obligat si fideiusserit.R.
q sic.vt i.c.p̄uēit e i.c.ɔstitutus eo.ti.
limitat tn̄ Jo. q solū tenet de p̄rimo
niosuo vl' ō redditib⁹ bn̄ficij.quos fac
suos nō autem in p̄reiudiciū ecclie ar.
chi.in.c.statutū de rescrip lib.vi. vt te
net q nec etiam de fructibus benefi
cij Sed cōmunis opi.est in Jnnum e
cum opi. Host.e sic tene.

7 ¶ Utrū religiosus possit fideiubere.R.
q nō vt in.c.pe.e.ti.nec ēt si esset ab
bas nisi hoc fiat de maiore ptis ɔuē
tus capli e abbatis licēna.vt ibidē.

8 ¶ Utrū heres fideiussoris obligetur
sicut fideiussor.R.q sic.l potest acci
pi.ff.de fideius.

9 ¶ Utrum fideiussor qui promiserat aliquem psitare liberet si talis pro quo fideiussit post fideiussionem commisit capitale crimen propter quod fuit condenatus ad mortem vel bannitus et fugit. R. quod sic. vt est casus i. l. sed et si quis reus. ff. si quis cau. in iu. et no. in. l. si decessent. ff. qui satisda. co. et ibi vide quod d. Albe. cum fideiussisset pro quodam scolari bononie accusato de quodam maleficio de eo psitando sub pena mille librarum post quam fideiussionem accusatus fuit predictus scolaris ab alio de alio maleficio qui fugit et non comparens citatus fuit bannitus et diffidatus secundum consuetudinem bononie et condenatus ad mortem postquam condenationem obtinuit quod non erat obligatus fue fideiussioni et hoc verum nisi fideiussor esset in dolo vel lata culpa respectu maleficii postea perpetrati: quia in conscia teneretur ad refusionem damni proximi: alias non.

10 ¶ Utrum fideiussor rei decapitandi cui dictus reus fuerat assignatus et fugit sit ipse decapitandus. R. Cy. in. l. ad commentariensem. C. de custo. re. et bar. et ibi tex. i. l. si quis reum. ff. de custo. re. quod non. sed pecuniariter punietur. Ratio quia nemo potest se obligare ex contractu ad penam capitalem. quia nemo est dominus membrorum suorum. xxiij. q. v. si non licet. et i. l. liber. homo. ff. ad. l. aquil. Si tamen fuerit in dolo punietur pena arbitraria. vt no. in dictis locis. et in glo. c. cum homo. xxiij. q. v. Nec ob. d. l. ad commentariensem. quia loquitur de illo qui habet ex officio custodiam qui punitur eadem pena qua erat puniendus incarceratus si est in dolo fuge vel in negligentia nimia. vt ibi no.

11 ¶ Utrum possit quis interponere fideiussorem in causa criminali. R. Pa. in rubrica de fideius. quod si non venit imponenda corporalis pena potest alias non. et sic intellige. c. si clericos. de sen. excom. li. vj. facit. d. l. si quis seruus. iuncta. l. diuus pius. ff. de custo. re. et est bonus tex. in. d. c. cum homo. et ibi est glo. Fallit in muliere. de qua dic vt in auc. vt nulli iudi. §. necessarium.

12 ¶ Utrum cum plures in solidum sunt fideiussores debeat diuidi debitum inter eos. R. Pa. in. c. peruenit eo ti. quod sic si sunt omnes presentes et soluendo et hoc postulent aut saltem presentes. ff. de fideius. l. si dubitet. §. i. et istud est beneficium diui adriani positum. C. de const. pecu. l. diui adriani. et habes in effectu insti. eo. ti. §. si plures. et hoc verum nisi huic beneficio renunciasset.

13 ¶ Utrum presente debitore principali et idoneo conueniri possit fideiussor. R. quod non vt in auc. presente. C. e. ti. et secundum Pa. in. d. c. peruenit. si consenserint se principalem debitorem vt fit communiter hodie. et hoc verum est nisi renunciauerit huic beneficio. vt. C. de duo. re. sti. autem hoc ita. et nisi debitor non soluendo vel non possit conueniri. vt in. d. auc. presentes.

14 ¶ Utrum creditor teneatur cedere actiones suas fideiussori. R. quod sic Intellige quando habet contra eum pro quo fideiussit alias potest ei denegare solutionem debiti. vt. l. modestinus. ff. de solu. et. l. fideiussoribus. ff. e.

15 ¶ Utrum debitor teneatur satisfacere fideiussori de omni damno. R. quod sic Intellige quod ei euenit ex sua culpa propter fideiussionem. c. ij. et iij. e. ti. de so. compe. c. si. quia officium suum nulli debet esse damnosum. ff. de fur. l. si seruus communis. §. quod dicitur. ff. ad velle. l. ij. §. i. ff. quemadmo. testa. appe. l. sed si quis ff. q. ex cau. ma. l. videlicet. iij. q. iij. §. venturis. et in glo. d. c. ij.

16 ¶ Utrum repetere possit vsuras quas soluit fideiussor pro creditore. R. Jo. an. in regula damnum. li. vj. in mercu. et sequitur Pa in. d. c. ij. quod aut simpliciter erat solum obligatus ad debitum soluendum. et sic non repetet: sed sibi imputet si soluit: quia non erat obligatus facit. l. centum. ff. de eo quod cer. lo. nisi soluisset vsuras vt interesse. Et hoc verum quando fideiussor obligasset se non solum simpliciter: sed etiam in omnem casum venientem ex debito principali: quia teneretur de augmento debiti vt. d. l. centum. et. l. quero. §. i. ff. loca. et. l. mora. ff. de v. obl. alias simpliciter fideiubens non tenetur ad interesse nec ad augmentum debiti vt no. glo. in d. c. iij. et sequitur doc. et sic sibi imputabit si soluet iure fori licet iure poli debitor teneatur si ipse erat obligatus in vero ad interesse seu augmentum creditori. alias si autem obligauerat se fideiussor ad vsuras soluendas. Et sic secundum legistas et

canonistas distinguūt q2 si soluit spon te nō repetet fm gl.i.d.c.ij.q2 indebi te erāt vt in.c.debitores de iureiurādo Si vo soluit coacte s3 nō opposuit ex ceptionē nō repetet si āt opposuit s3 p iniquitatē iudicis fuit coact⁹ soluē & sic nō posset repetere nec debitor tenet̄ p l exceptionē.ff.e.n.ff.de cōdic.i.si p ip3s dēcias: S3 in 9rm3 fm theologos & i 9scia tene firmit̄ q̄ tū in illo casu q̄n soluit coacte q̄3 ēt q̄n sponte soluit eo q̄ sic pmisit eas soluere q̄ possit repe tere & q̄ debitor sibi teneat̄ q: sic itelli gitur mādasse vt soluat debitum.vt.l. si procurator.ff.de 9di.inde.Et sic sibi Ipuitet debitor q eū fideiubere fecit pro vsuris nisi soluerit in fraudē vt fauere t vsurario q2 sic nō repetet aut nō solu3 fideiussit soluere vsuras s3 ēt iurauit & sic repetet s3 oēs q2 l3 posset petere ab solutionē a iuramēto nō tñ tenet̄ s3 go ffre.q2 l3 teneatur fideiussor excipere.vt no.in glo.d c.ij.per multa iura non ta men tenetur agere.

17 ¶ Utr3 fideiussor remaneat obligat⁹ progato termino a creditore.R.s3 Jo.a. in.c.9stitutus.e.ti.cōiter tenet̄ q̄ aut fi deiussor erat obligat⁹ ad tp̄s solū puta vsq3 ad annu3 & sic nō tenet̄ post annum progato termino p.l.ue q̄rit.§ q ipleto ff.loca.vbi p3 q̄ si locaui tibi domum vsq3 ad annū dato fideiussore si cōdu ctis postea tacite ad aliō tp̄s fideiussor nō tenetur nisi de nouo pmittat. Aut obligatio erat pura l3 solutio dilata sit ad tp̄s & sic l3 solutio sit prorogata nō tñ liberat̄. Ratio q2 nulla scā proroga tione termini tenetur fideiussor ēt post terminū sicut & reus pncipalis arg.c. cū dilecti de dolo &.l.celsus.ff.de arbi.

18 ¶ Utr3 fideiussor an tp̄s possit agere 9 debitorē vt liberet.R.q̄ sic in tribus casib⁹. Primus si diu in debiti solutio ne stetit.¶ Scd̄s si dissipare bona sua debitor incepit.¶ Terti⁹ si 9dēnatus fuit sup fideiussione de qbus hēs.in.c. si.eo.ti.& vide qd̄ ibi not.

19 ¶ Utr3 fideiussor p alienatōe rei dotal vl̄ donatōis pp nuptias 9stāte matrimo nio teneat̄ de euictōe.R.Pa.i.c.cū 9ti gat de iureiurā.Bar.in.l.cū3 lex.ff.eo. ti.& Jo.an.post multas opi. videntur 9cludere q̄ si mulier vēdit nō tenetur nec ipse nec ipsa mulier.d.l.cū lex s3 si vēdit marit⁹ vel alius tenent̄ vēdens & fideiussor vel ad rē tradēda3 vel ad in teresse fm qd̄ no.in.l.rē alienā.ff. de 9 hē.emp.ar.l.& fi.e.C.de p̄.mi. Nō q2 lex nō resistit vēditioni & actiōi psona li s3 alienatiōi.f. trāslationi dñij vnde vxor nō obligat̄ q2 teneretur ad trāsla tionē dñij.l.exēpto in prin.ff.de actio. emp.& vē.nec fideiussor q2 hēret regres sum 9 mulierē Et hoc ver3 nisi mulie er iurasset q: si iurasset teneretur tā ip sa q̄3 fideiussor. Et hec opinio placet omissis alijs multis in.d.c.cum contin gat.per Jo.&.d.anto.tacito.

20 ¶ Utr3 fideiussor possit aliqd recipe sine vsura a debitore.R.qdā3 tenēt q̄ nō q2 esset vsura rō q2 vr̄ q̄ fideiussor sit quoddā mutuū interptatu3. S3 ego credo q̄ nō sit vsura aliqd accipe.dū mō fraus neq3 dolus interueniat puta q2 9uenit cū aliq̄ ne credat debitori ni si fideiubent vt sic lucrari possit q2 tūc nō liceret als sic q2 hic nō est mutuum ver3 neq3 ēt interptatu3 s3 si rōne facti aliqd accipet bñ eēt iniusticia & 9 cari tatē qn̄ nullū periculu3 hz vel labore3 in fideiubēdo s3 qn̄ aliqd accipit rōne pīculi cui se exponit vel forte laboris & ceterorū q̄ facilr̄ incurrūtur in talib⁹ fi deiussionibus esset oīno licitum aliqd accipere moderate tñ & sic est 9cius i

nominatiue non mutue

Fides

Fides dr̄ dupl̄r.f.pactionis & 9sensus vt habetur in.e.i.de spō duo.oīs pactio 9uētiōqz simplex dr̄ fides. Unde veniēs 9 pro missionē dr̄ venire 9 fidē prestitā. Et sic capitur in.l.i.ff.de pac.&.ff.de 9sti. pecu.l.i. Unde dr̄ fides q̄n fiet & hec respectu pmissionis de futuro.alia est q̄ est 9sensus de pñti & hec facit matri monium.vt no in d.c.i.de hoc habes etiam.j.Juramentum.2.§.vi.

¶ Utrum fides sit transgressori seruanda 1

vide. J. Juramentum. v. §. xvij.

2 ¶ Est et alia fides q̄ dr̄ substātia sperā darum rerum argumentū non appa- rentiū ad hebre. xj. c. Et de ista, itellige que infra dicit in toto isto capitulo.

3 ¶ In quo differt fides ab opinioē. R. vt. j. opinio.

4 ¶ Que ptinent ad fidē. R. Tho. scda scde. q. j ar. ij. q̄ directe et pncipaliter articuli fidei Indirecte vero et scdario ea ex qbus si non crederet seqretur alicuius articuli corruptio et circa vtraqz pōt esse heresis eo mō quo et fides.

5 ¶ Quot sūt articuli fidei. R. cōiter dr̄ q̄ sūt. xij. q2 qlibet apostolorū q fuerūt xij. suū posuit et oēs isimul oēs articulos approbauerūt. Sz verius dicēduz ē q̄ sūt. xiiij. septē ptinētes ad diuinitatē et. vij. ad humanitatē xpi q oēs ponunt i simbolo maiori q sūt israscripti. ¶ Primꝰ quē posuit petrꝰ ē credo in deū patrē oipotētē creatorē celi et terre. i q̄ tria ptinēt. ¶ Primū vnitas deitat' ibi credo in deū nō deos. ¶ Scdz distinctio psone pris ibi patrē oipotētez Et vt dicit Ri. in. iij. sen. hic oipotētia includit oēm sciam summā bonitatem pudentiā respectu oium et oēz pfectionē. ¶ Tertium creatio oium ibi creatorē celi et terre. i. visibiliū p terraz et inuisibiliū p celū significans. ¶ Secūdus articulus quē posuit beatus andreas ē et in iesuz xp̄m filiuz eius vnicum dnm nrm. eius dicit. i. patris et vnicū q2 solus vnus ē filiꝰ et dnm nostrū. s. iure creationis gubernationis et redēptiōis. ¶ Tertiꝰ articulus quē posuit Joānes est Qui ɔceptꝰ ē de spū scō natus ex Maria vgie. ¶ Quartus quē posuit Jacobus maior ē Passus sub pontio pilato crucifixus mortuus ē et sepultus. ¶ Quītus articulus quē posuit Thomas ē Descēdit ad iferos tertia die resurrexit a mortuis in q̄ cōtinent duo articuli. ¶ Primꝰ descendit ad inferos. s. fm aiam. ¶ Scds resurrexit a mortuis. s. gloriosus et imortalis. ¶ Sextus articulus quez posuit Jacobus minor ē. Ascēdit ad celos sedet ad dexterā dei pris Ascendit. n. nō solū sup oēs celos. i. sup oēm creaturaz corpalem sz ēt sup oēm spūalez q2 pp dignitatē vniōis oēa excellit ephe. i. ppea 'addatur sedet ad dexteram dei patris. i. in potioribus bonis patris.

¶ Septimus articulus quem posuit Philippus ē Inde venturus ē iudicare viuos et mortuos. i. eos q in eius aduētu viui reperient et in momēto morient et postea resurgēt cū eis qui primo erant mortui. ¶ Octauus articulꝰ quē posuit Bartholomeus ē. Credo i spūz scm qui. s. est tertia psona in trinitate. ¶ Nonus articulus quē posuit Matheus ē Sanctā ecclīaz catholicā. i. cōgregationē fideliū ¶ Decimus articulus quē posuit simon cananeꝰ ē Sanctorū cōionē. remissionē pctōr. Et iste articulus cum illo quez posuit beatus Matheꝰ ē vnus articulus et ad vnū et eūdē articulū ptinet q ē de opatiōe dei p quā dat nobis eē gre. et ē sensus. credo i spm scm facientē scāz ecclīaz catholicā. i. vlēz in q̄ ē cōio scōr et remissio pctōr. et iō n̄ dz dici. In scām. sz scām vl ē sensus credo catholicā ecclīaz esse scām. s. p opatione dei ecclīaz i quā hn̄tē cōione scōr et remissione pctōr. nā ad hūc articuluz reducit fides d̄ sacris q2 i eis cōicāt fideles et sūt istra scificādi et, ex ꝑūti petā remittēdi. ¶ Undecimus articulus quez posuit Judas tadeus ē carnis resurrectionē. ¶ Duodecimus articulus ē quē posuit Mathias. vitā eternā. Et ē sensus istorū duorū. Credo q̄ deus resuscitabit nos et dabit nobis vitaz eternam. s. bonis. et ex ꝑūti sequitur q̄ dabit malꝭ penaz eternam hec ex Ri. in. iiij. di. xxv.

¶ Utrū simplices q i sbtilitatibꝰ fidei errāt peccēt. R. Tho. sa sc. q. ij. ar. vj. q̄ n̄ si nō ptinacit pūerse doctrie inherēt i pticulari ɔ̄ vlis ecclie fidē spe. fo. ti. de hēti. et aluarꝰ. vt refert Jo. de li. tenēt q̄ peccāt mortalr et sunt heretici spec. allegat. xxiiij. q. i. scisma. C. de heretic. l. ij. et d̄ i iis vocādo. l. vēis xxxvij. di. c. si. aluarꝰ fo allegat. vj. q. i. q2

xvi.q.i.si cupis.xxiij.q.iij.d ipsa. si ego credo verã opi.san. Tho.imo plus di co q aliqñ tal' error: posset eẽ meritori us.vtputa aliqs audit aliquẽ pdicato rẽ famosũ vt epũ pdicasse aliquẽ erro rẽ ⁊ simplex credit aĩo obediẽdi fidei paratus tñ corrigi.nã ex intẽtione opa iudicant.c. cũ voluntate de sentẽ exc.ali qñ cũ pcõ veniali.vtputa vetula credit trinitatẽ eẽ vnã feminã.⁊ q₃ credit ec cliã sic tenere sic credit.⁊ tñ nõ ẽ he retica.q₃ pditionalr credit si ecclia sic tz ⁊ credit.aliqñ ẽ cũ mortali vt ẽ qñ hõ sciẽter credit aliqd qđ est 𝔷 articu los fidei vl' determinationẽ ecclie ⁊ 𝔅 patet ex.c.dãnamus in fi.đ sum.trini. ad uira q addncit.spe.l.ij.cũ sua gl. est 𝔷 tpm.l.vetita nihil facit ad mã₃.c.scđ ma loquit de hereticis paratis se si cor rigere.ad iura aliarũ q vidẽt velle q ignorãtia nõ excuset.loquunt. de igno rãtia iuris nãlis q nõ excusat. Et hoc tene.sicut tz ẽt Inno.in sũca de sum. tri.⁊ car.i.cle. vnica de sum. tri. vide ẽt qđ infra dicã. Hereticus.in pn.

7 ¶ Utrũ oẽs teneant habere fidẽ expli catã.dc.ẽm.S.Bo.in.iij.di.xxv. ⁊ pcte nit cũ eo. Ri.ibide q credere explici te ⁊ distincte ẽ fidei ptinẽs: ⁊ nõ ẽ ne cessariũ nisi illis q fidẽ necessario alijs hñt manifestare q.s.offim docẽdi ⁊ p dicãdi suscepẽrũt.credere aũt iplicite est fidei diminute.⁊ nõ sufficit hñti vsũ rõis:q₃ cũ quedã sint notorie diuulga ta nõ posset qs illa ignorare sine ptem ptu ⁊ totali negligẽtia sue salutis crede re aũt pũm iplicite.i.qsdã articulos ⁊ qsdã alios explicite ẽ necessariũ ad salutẽ tenent.n.ẽt simplices ad illos ar ticulos explicite credẽdos qs eis mãi festat nõ tñ pdicatio sed ẽt ecclesiastica psuetudo.vt est de vnitate ⁊ trinitate quã ex signatiõe noscere pñt cũ dicit. In noie pris ⁊ filij ⁊c. Itẽ de natiui tate passione ⁊ resurrectiõe q festa pdi cãt.⁊ remissionẽ peccatorũ quã ex actu psbyterorũ noscere pñt. Jõ ab ignorã tia talũ nullus excusat vtẽs rõe.q₃ nõ pt eẽ sine negligẽtia ⁊ ptẽptu.nisi forũ

Ri.vbi.s.illi qbus xps nec p se nec p aliũ:nec p ispirationẽ iteriorẽ locut' ẽ q₃ tales nõ tenent credẽ explicite nisi id qđ tenebat in l.nature. Tenet enim alex.de ale.scđa scđe.titulo de pplexita te pcie q puer in carcere sarracenorũ i clusus ab infantia s₃ aug de qõnibus noui ⁊ veteris testi si nõ fuerit a q didi cerit nec ad eũ rumor doctrine fidei p uenerit immunis erit ⁊ cũ nõ hẽat ipotẽ tiam oio credendi dicit ale. q si faciet quod in se est deus illuminabit eũ vel per occultã inspirationẽ vel per ange lum aut per hominem.

8 ¶ Utrũ sit necessariũ ad salutẽ pfiteri ea q sunt fidei.dc.q sic p loco ⁊ tpe.s₃ Tho.scđa scđe.q.iij. ar.ij. puta qñ si aliqs iterrogaret de fide ⁊ taceret ⁊ ex hoc crederet vl' qđ nõ heret fidẽ vl' q nõ esset vera: vl alij p eius taciturnita tẽ a fide auerterent ⁊ hmõi in casibus in qbus honor debit' deo ⁊ vtilitas p ximis ipedẽda subtrahit nisi pfessio fi at est necessaria de pcepto. In alijs at casibus nõ est necessaria de pcepto.sed de cõsilio si inde vtilitas fidei spat. Ui tuperabilis est pfessio fidei qñ solũ est ad pturbationẽ infideliũ. dicẽte dño. Math.vij. Nolite sanctum dare cani bus.facit.c.in mandatis xliij.distin.

9 ¶ Quid de illo q licz ĩteri' credat.tñ p pter timorẽ facit aliquẽ actũ infidelita tis puta exhibet reuerẽtiã idolo.portat aliquã vestẽ designatã ad aliqđ deter minatũ signũ infidelitatis ⁊ hmõi.dc. q peccat mortalr.q₃ sm aug. xxxij.q. iiij.sicut sanctus ẽ mori q vti idolati co.hec ille. Secus eẽt si nõ designaret determinate infidelitatẽ.sicut legimus in beato Sebastiano qui vtebatur cla mide militari ex bono zelo:vt lucrare tur animas xpo:⁊ huiusmodi.

10 ¶ Utrũ liceat pcc.vl' pro aliquẽ addu cere ad fidẽ:vide.j. Judeus.§. xxiij.

¶ Utrũ liceat disputarĩ đ fide. vide.s. ĩ disputatio.đ hac mã.vide j.infidelitas.

Filius qdã đr spurius ⁊ pro prie ẽ nat' ex matre no bili ⁊ patre ignobili: vl' patre i

ento ⁊ mře viduu. Sꝫ in iure spurius dr̄ ois natus ex illicito coitu. pterq̄ de ɔcubina in domo retēta ab eo q̄ n̄ est ɔiugatus vt no. i. c. tāta. q̄ fi. sunt le. ⁊ no. bar. in. l. si gener. ff. de his q. vt idi. Q̄uis nat⁹ de adulterio ꝓprio noie vocet mācer. deutro. xxiij. ⁊ inc. nisi cuz ꝑdē. §. ꝑsone. de renū. Et ois talis spurius in nihilo succedit pr̄i. vel ɔiūctis ꝑ lineā pr̄nā. q꞉ nō dr̄ agnatus. de quo tex. in c. dicat aliqs. xxxij. q. iiij. ⁊ gl. in c. ꝑ venerabilē. q̄ fi. sunt le. ⁊ qđ no. in aut. ex cōplexu. C. de ince ⁊ inuti. nup. ⁊ Insti. de suc. co. § vulgo. ⁊ Insti. ad orphi. ⁊ nouissime. imo. nec pr̄ pt talē īstituē heredē. aut. ls. C. de na. li. ⁊ d. c. dicat aliqs. Un̄ dicit pa. in. d. c. ꝑ venerabilē. q̄ bastardi nobiliū n̄ dicunt de ꝑentela pentū: q꞉ sordes nō cōputant̄ īter ꝑcipuos. C. ad orphi. l. si q̄ illustris. nec arma parētū portare pn̄t ⁊ ē sn̄is bal. i. l. cū legitie nuptie. ff. de sta. ho. ⁊ segr̄. d. Ant in d. c. ꝑ venerabilem.

1 ❡ An tales succedāt mr̄i distingue q̄ aut ē vulgo q̄situs ⁊ ꝓpꝛe solū spuri⁹ ⁊ sic succedit cū l̄ris filijs nisi mr̄ sit illustris femina. vt in. d. l. si q̄ illustris ⁊ ibi ꝑ gl. ⁊ bar. ⁊ Insti. i succes. cogna. §. vulgo q̄sitis. Idem dic de notis tāt sunt et māzeres sicut nati de ea q̄ n̄ poterat eē legitia vxor siue q꞉ alteri nupta vel ipse. siue q꞉ ɔsanguineus vl̄ affinis ⁊ sic i nihilo succedūt. vt i. d. aut. ex cōplexu. pt mr̄ hēdes eos īstituē ꝫ mor. ⁊ Mo. ⁊ vr̄ tenere gl. in. d. c. tante.

2 ❡ Querit an parētes succedāt ꝑ̄fatis spurij. Sꝫ. Pa. in. d. c. tanta q̄ nō in eo casu q̄ ipsi nō succedūt parētibus. Et hoc veꝝ de q̄buscūq̄ filijs illegitimis.

3 ❡ Quero an ꝑ̄fati spurij possint instituī hr̄des ab alijs ex̄neis. Sꝫ. Pa. in. c. cū hēret de eo q̄ du. in ma. quam po. ꝑ adul. q̄ sic. q꞉ n̄ ꝓhibēt̄ nisi pentes vt no. gl. i aut. q. mo na. effi. sui. §. ximo

Additio ⁊ fuit Bart. in. l. si is q̄ ex bonis ff. de vulga. ⁊ pupl. subsli. non ꝓhibetur succedere fratri suo pupillo etiam ex iudicio patris facit glo. in aut. q. mo. na. ef. ff. sul in fi. q̄ dicit. q̄ ls pr̄ nō possit talē vulgaliter substituere. pōt tamen pupillariter quasi pupilli sit heres.

❡ Utꝝ pentes possint ꝑ̄fatis spurijs aliqđ relinquere rōne alimētoꝝ. Sꝫ. q̄ sic vt no. bar. in. d. aut. ex cōplexu imo tenent de eqtate canonica eos alere ꝑ facultates eoꝝ ⁊ tā pr̄ q̄ mr̄. tū q꞉ tales nō sunt in ptāte nec pr̄is nec mr̄is ff. de nup. § sunt ⁊ alie ꝑsone. ⁊. l. vulgo ɔcepti. ff. de sta. ho. tū q꞉ alimēta debent̄ istinctu nāe q̄ sic matrē obligat. sic patrē vt no. Inno. in. c. ij. de regulis ⁊ Pa. in. d. c. cū hēret. secus de iure ciuili vt in. d. aut. ex cōplexu. Un̄ dicit bal. in. l. fi. §. si a socero. ff de his q̄ infrau. cre. q̄ de eqtate canōica pōt pr̄ donare spurio. vt hēat ꝑ alimētis. ⁊ sīr legare ꝑ alimētis no. Bar. in. l. fi. ff. de his q. vt indi. ⁊ Cy. in. l. nō oi tunlo. C. de addi. nuptoꝝ dicit q̄ cū spurius ꝫ dotari. vt no. Imola in. l. lucius la. ij. §. i. ff. de le. ij. Limita ꝑdcā nisi eēt i immēsa q̄titate i fraudē legata ⁊ ɔcīnde q̄ piatu ꝫ ꝑdcā s pr̄e recipiēdo de eius bonis tenet̄ restituere etiam in ɔsciētia.

4 ❡ Filius alius dr̄ nothus. vt no. i. d. §. sunt ⁊ alie ꝑsone. q̄ aliqū dr̄ nālis tm̄. Q̄uis spurij etiā sint nāles tm̄ ⁊ talis ē ille q̄ ē natus ex coitu neqꝫ damnato neqꝫ approbato de iure ciuili. vt ē fili⁹ ɔcubine solute in domo retēte a soluto q̄ possēt esse eius vxor legitīa puta. q꞉ nō est ɔsanguineus nec affinis vt in. l. ff. ɔcubinatu. ff. de cōcubi. ⁊ iste succedit pr̄i ab intestato in duabus vncijs totius hereditatis dūmō nō existāt filij legitimi vl̄ vxor legitima vt ī aut. liceat patri. C. de natura. li. q꞉ filijs legitimis existētib⁹ vl̄ nepotibus nō pt̄ nisi vnā vnciā relinquere ei ⁊ matri ⁊ nō vltra vt. l. matre. C. de nā. li. Sed si nihil relinquerit ei in nullo succeder sed tamē debet alimētari a legitimis.

5 ❡ Sꝫ nūqđ si nō hꝫ filios legitimos poterit tales heredes istituere. Sꝫ. q̄ sic etiā in totū. legitima tū reseruata parētib⁹ si hꝫ vt no. in. d. aut. liceat pr̄i ⁊ Bo. ire. tenent q̄ nō succedat cū bodie

talis cōiūx fit reprobatus vt in aut. de leno. col. iij. ꝛ in aut. scenicas colla. v. ꝛ C. de ꝯcubi. l. vnica tñ ego teneo cum glo. in. d. c. tāta ꝛ in. c. nisi cū pridem de renū. ꝙ succedūt ēt de iure canōico q2 ex quo ius canōicū nō statuit oppositū nō debemus in hẽditatibus recedere ad dispōne iuris ciuilis tacit. c. p venerabilē q fi. sint le. ꝛ secꝫ pa. i. d. c. tāta.

7 ¶ Filius alius dr̄ legitimus tm̄ ꝛ iste est adoptatus vl' arrogat⁹. Et dicitur legitim tm̄ q2 nō nā sed legis institutione sunt filij vt de cogn. le. i. rubro ꝛ nigro. Et isti si nō sunt legitie emācipati a pr̄e adoptāte succedūt. prīlegitio simul cū filijs legitis nālibus vt no. C. de adop. l. fi. ꝛ insti. de here. q̄ ab inte. def. §. ite adoptiuos ꝛ i. l. si pat. ff. d adop. vide. s. adop. § i. ꝛ. ij.

8 ¶ Filius alius dr̄ spūalis ꝛ legitimus sicut ē suscept⁹ de baptismo vl' crisma te. Et iste in nihilo succedit q2 cū sit spūalis nō extēdit se ad tpalia.

9 ¶ Fili⁹ ali⁹ dr̄ spūal' tm̄ sic sunt oēs xp̄iani pape ꝛ de diocesi epi ꝛ de parochia p̄sbr̄i vt i. c. oēs. xxx. q. i. ꝛ isti filij i nihilo succedūt pentib⁹ suis isto mō.

10 ¶ Filius alius ꝛ litius nālis dr̄ q2 nāliter ē genitus legitimus q2 ex legitima pentū ꝯiunctōe approbata p leges isti succedūt ab intestato pentibus oībus alijs exclusis vt in aut. de here. q̄ ab inte. l. iusta nisi in cāu l q̄ aliq spūaliter admittūt vt dctū ē i filijs adoptiuis ꝛ si q̄i dñt viuētib⁹ pentib⁹ solū eis deest administratio vt insti. de here. q̄. ꝛ dif §. sed sui. Uñ ex sua ꝯsuetudine. l. muara filij comitū appellantur comites vt filij regū reges etiā in vita pentū vt. xxiij. q. i. c. fi. ꝛ p Bar. in. l. fi. C. d dignit.

11 ¶ Utꝝ filius nālis tm̄ efficiat legitim⁹ p sequēs mrīmoniū iter pr̄ez ꝛ matrē eius. Et pa. in. d. c. tāta ꝙ sic qñqꝫ sit fili⁹ nālis si tpe q̄ genit⁹ fuit potērāt eē legitie vir ꝛ vxor in mrīmonio pētes ei⁹ ꝛ lꝫ bar. i. l. pe. ff. d ꝯcubi. velit solū h eē verꝫ i ꝯcubia i domo retēta p⁹ ea p vxore capta tñ canōiste cōit tenēt ꝯtrariū ꝛ h teneat secus eēt si tpe ꝯnātōis nō potuisset eē mrīmoniū iter pentes q2 lꝫ p dispēsatione vl' alio mō sit postea ꝯtctum mrīmoniū nō tñ erit legitimus fm Jo. an. i quadā apostilla bal. li. feu. ti. si de feu. ꝯtro fue. vult ꝙ nisi interueniat instrm̄ dotale vt voluit iura insti. de nup. §. aliqñ ꝛ insti. de here. q̄ ab inte. defe. post prin. ꝛ in aut. q. mo. natura. effi. sui. §. fi. q̄ uis sequat matrimonium nō legitimant sed ego teneo ꝯtrarium sicut tenēt moderniores canōiste cōiter ꝛ in practica sequunt legiste

Additio imo plus dico ꝙ lꝫ tpe ꝯceptus nō potuissꝫ eē vxor eius si tñ tpe ptus ꝯtrahit legitie cū ea filius erit legitim⁹ fm cōem opi. in d. c. tanta sicut nō nocebit filius natus ex ꝯcubina qn sint legitimi lꝫ pater in termedio tpe habuit vxorē aliam ꝛ ea mortua postea accepit ꝯcubinā in vxorem fꝫ bar. in. l. cum mihi decē. ff. de solu. ꝛ bal. in. l. pe. ff. so matrimonio.

¶ Utꝝ filij nati ex clādestino mrīmonio sint lri. Et gl. i. c. qd nobis q fi. sunt le. ꝙ si nullū ē ipedimentū post approbatione mrīmonij erūt lri siue sint nati añ approbatōez mrīmonij siue post ꝛ h sequunt oēs ꝛ ꝓbar in. c. ij. de clā. despon. Nā approbatio retrotrahit ꝛ pinde est ac si a pncipio fuisset ꝯtctū in facie ecclie imo plus dicit alanus ꝙ lꝫ clādestine ꝯtrahentes nō p̄sumant ꝯiuges vt dicit gl. in. c. lator q fi. sit le tñ lꝫ ꝓced. respectu nubentiū sꝫ respectu filiorꝫ p̄sumunt ꝯiuges qd est notādum ex quo infert Pa. in d. c. lator ꝙ natus ex viro ꝛ muliere simul cohabitātibus p̄sumit legitimus q2 fauore legitimationis p̄sumitur inter eos mrīmonium p quo facit. l. in libere mulieris. ff. de ri. nup. ꝛ maxie ꝓcedit si vocabāt se ꝯiuges vt no. ino. in. c. ex pte de resti. spo. dicit ēt ho ꝙ si multo tpe simul tanqꝫ ꝯiuges cohabitarīt p̄sumēdū est eē mrīmonium facit qd no. ipse i. c. illud d p̄sump. si aūt erat ipedimentū tūc sunt opi io. an. ꝛ. d. Anto. tenent ꝙ post approbatione legitimi licet postea separent gl. tenet ꝙ hoc est verꝫ in natis post appro

bationē ꝫ non in an.nat' Jo.cal.ꝫ ꝙ nullo mō litianē ⁊ ꝫ putat pa.'vez de rigore iuris facit.c.fi.i.§.si qs de clan. despon. Et hanc teneo ꝓpter psatū.c.fi. vbi est tex.apertus vide de ꝫ.s̄.clande stinum quando d.catur in prin.

13 ℂ Utꝝ nat⁹ de spōsa de futuro sit legitimus. ℞. Pa.i.c.p tuas q̄ fi.sint le.ꝙ sic si nullū sit ipedimentū alias secus scdm ꝙ dictum est in precedenti.q.

14 ℂ Utꝝ fili⁹ q̄ cōiter reputat̄ filius viri ⁊ vxoris teneat̄ credere vxori dicētī eū illegitimuȝ vide.s̄. Adulteriū.§.v.

15 ℂ Utꝝ ex tractatu parentū q̄s cōstituat̄ fili⁹. ℞. Pan.vbi.s̄.ꝙ ex noiatiōe filij ⁊ tractatu vt filij ꝯstituitur q̄s in possessione filiationis et si sit natus ex dānū. Ut ibidē dicit.d.Anto.quē seqt̄ Pa.vbi.s̄.⁊ not.Butr.i.l.q̄dam.ff.de pba.ꝙ tractatus parentū puta q2 illi tractabant eū vt filiū ⁊ ipse eos vt parentes pbat aliquē filiū alteri⁹ imo plus vult glo.i.c.trāsmisse.q̄ fi.sint le.ꝙ pbatio hui⁹ tractat⁹ pfert̄ negatiōi parentū. Itē.d.Anto.i.d.c.vult ꝙ et sola fama pbet filiū si nihil pbet̄ in ꝯtrarium.

16 ℂ Quid si pbet̄ ꝙ vxor eo tpe cōmisit adulteriū q̄ tal̄ ꝯceptus ē. ℞. Pa.in d.c.trāsmisse.⁊.c.p tuas.eo.ti. ꝙ si pr seu marit⁹ cohabitabat eo tpe cū vxore reputabit̄ illius q2 cū possit eē filius vtriusqꝫ debem⁹ fauore filiorꝫ p̄sumē ꝙ sit fili⁹ mariti potiusqꝫ adulteri pro ꝫ est tex i.l.miles.§.defūcto.ff.d adul. fact.l.q2 sp.ff.de i ius vo. Itē dic de filio nato de ꝯcubina retēta i domo. vt sp p̄sumat̄ filius ꝯcubinarij.vt hēs gl. singularē in.c.michael.de fi.p̄sbr.sec⁹ si fuisset absēs tāto tpe ꝙ non potuisset eum generare.vt.ff.de his qui sunt sui.vel alie.in l.filium.

17 ℂ Utꝝ fili⁹ natus ex illis q̄ post matrimonium ꝯtractū de cōi ꝯsensu fecerūt votuȝ vl' qn̄ alter itrauit religionē ⁊ repetitus fuit sit legitimus. vide.j. Matrimonium.iij. Impedimentum.v.§.v.

18 ℂ Utꝝ appellatōe filiorꝫ veniāt nāles tm̄. ℞. Pa.i.c.in p̄ntia de pba. ꝙ aut apparet de tacita volūtate disponētis si ue ex ꝫbis positis i dispōne siue q2 est eadē rō de litio sicut de nāli.⁊ tunc veniūt et nāles siue tractet̄ de pena siue de comodo.siue i legib⁹ siue i statutis vl' testis ⁊ hmōi.si ꝫo nō appet d mēte.tūc si tractet̄ de comodo veniunt et nāles.xxxv.q.vij.c.vnico ⁊ ꝫ ex benigna iterp̄tatiōe potiusqꝫ ex significatiōe ꝓpria. q2 ex ꝓpria significatione noie liberorꝫ vel filiorꝫ veniūt solūmō nāles legitimi non adoptiui vel nāles tm̄.vt in.l.si ita q̄s §.fi.ff.de le.ij.non veniunt etiā vbi tractatur de comodo spurij ex coitu dānato nati.

19 ℂ Utꝝ filius denoietur a p̄re. ℞. ꝙ sic de iure.vt in.c.ij.de ꝯuer.i fi. ⁊ isti. de le.ag.tu.§ i. ⁊ ꝫ q2 seqtur familiam ⁊ agnationē p̄ris nec ob.c.raynutius de testa.q2 fm Jo.an.illud erat p̄ supbiā q2 mr̄ erat nobilior.vñ fili⁹ seqt̄ p̄uilegiū p̄ris i trib⁹. ℂ Primo q̄ ad honores. ℂ Scdo q̄ ad curialē ꝯditionē.C. de decurio.l.eos.l exemplo.⁊.l.nullus. ℂ Tertio q̄ ad originē.ff.ad municī.l. i.vbi gl.i.c.dicat.xxxij.q.iiij.⁊ gl.i.l.cū legitie.ff.d sta.ho.d illegitis dic.vt i.§.se.

20 ℂ Utꝝ seq̄tur ꝯditionē mr̄s p̄ris. ℞. ꝙ nō de iure.ꝫ mr̄is ꝫȝ gl. quā sequūtur cōit doc.i.c.i.d ꝯiu.ser. q̄ vult ꝙ pueri ancille erūt penes dn̄m ancille.l. ⁊ ꝫuoruȝ in p̄n.ff.de sta.ho ꝓ q̄ facit tex.i.l. ꝑnū.C.de rei vē.⁊ no.i.c.vnico de na. ex li.vē.⁊ i.c.fi.d ser.nō or.⁊ isti. d in. pso.§.si.nec ob.c.libi xxxij.q.iiij. vbi dr̄ sp q̄ nascit̄ deteriorē p̄tē sumit.ꝫ ex pōte deteriorē.s.mr̄is q̄ fragilior est ꝫ tū limitat pa.i.c.ꝫ de ꝯiu.ser. vez nisi ꝯsuetudo vl' statutū hēat a'iud sic hodie ē ꝙ natus ex ancilla non ē seruus si pater est liber. Quod no.

21 ℂ Utꝝ pr̄ ⁊ mr̄ teneantur alere filios. ℞. ꝙ sic d q̄ vid.s̄.alimēta §.i. nisi i.v. casib⁹ q̄s no. Pa.i.c.cuȝ hēret de eo q̄ du.i ma.quā po.p̄ adul ℂ Primus si fili⁹ eū accusauit.vt.l.si q̄s a liberis.§. itē iudex.ff.de li.agno. ℂ Scdus si pr̄ eget ipse.q2 nō tenet̄ vltra q̄ȝ pōt.d.l. si q̄s.§ ꝫ si fili⁹. ℂ Terti⁹ si fili⁹ ꝯmisit crimē igratitudinis ꝯ p̄rē; i gl.i.cū

patrē.C.d alē.li.¶ Queri° si filius hz artē vl' aliū vñ viuat.d.§.sz si fili°.r.§. alimēta ibidē.limita nī li sz bar.i tractatu alimētoꝝ nisi sit fili° nobil' q eū dedeceat i tali arte opari. ¶ Quintus sūt oēs cāe ex qb° pr pt exhredare filiū. ita ⁊ denegare alimēta.d qb° vide.s. exheredatio.⁊ infra.ingratitudo.§.iij.

22 ¶ Sz si diuortiū fiat apd quē dz ali ⁊ qb° expēsis.R. q ertiabit iudex pēsatis circūstātijs.puta q: mior triēnio apud matrez ⁊ hmōi.vt no.i.l. vnica. C.de diuor.fac.⁊ apud quē li.edu.⁊ in aut.si pr ibidez posita vbi dr q si pr fuit cā diuortij nutriet apud mrem ex pēsis pris si mō mr non ꝯuolauit ad scdas nuptias si ꝯo mr dedit causam apud prem expēsis mris locupletis nī si pr mīn° idone° sit q: tūc apud matrē locupletē nisi alter coꝝ eēt īfidelis q: apud fidelē sunt alendi vt pz p ea q dixi sup:a Baptismus.vi.§.xi.

23 ¶ Utrū fili° magis teneat subuenire pri q extneo.R. pri etiaz infideli q extraneo fideli ceteris parib° vt no. glo. xxx.di.c.i.⁊.xlij.di.quiescamus.⁊ lxxxvj.dist.non satis.

24 ¶ Est fili° q nō hz nisi vnū panē ⁊ hz patrē q fame perit ⁊ filiū sibi cui dz subuenire.R.Cy.i.l.y.C.de pa.q fi.di. q pon° pri q: posset eum vēdere ego addo q: ius diuinū sic eū obligat qd dicit Honora patrez ⁊c.⁊ qñ dicit q amor magis descēdit q ascēdat.l. isti qdē.§.fi.ff.qd me.cā.l.liberoꝝ.ff.d v. si.⁊.l.liberi.⁊ ibi glo ff.de inoffi. testa. R.Ja.ibidē q verz ē q ad ordinē dilectiōis nō tñ q ad effectū obligatiōis nā p natiuitatē filioꝝ nō dz ꝯditio aui fieri deterior q: iā hz filiū obligatum: Sz in ꝯtriū facit qd no.bar.in.l. si qs a liberis.i.§.si vel parēs.ff.de li.agno. vbi dicit post gl.q pr tenet alere filiū de iure nāli ⁊ fili° tenet alere prem de iure gētiū ⁊ sic vr fortī° vinculū q tenetur pr filio q quo tenetur filius pri. ꝯtrium tñ determinat in.l.i.in fi.ff. de iu. ⁊ iure.sicut ēt ꝯ quod no.Bar.in.l. non quēadmodū.ff.de li.ag.vbi vult q si qs hz prem ⁊ filium diuites ⁊ indiget alimētis q potius dz petere a patre suo q a filio rōne predicta.

¶ Utrz filius possit nubere sine licētia 25 patris.R.q sic tā masculus q femina qñius nō expediat vide.s.Dos.Et quō tenetur eam dotare que nupsit sine scitu patris in.§ iiij.

¶ Utrz possit voue vid.i.votū.ij.§.v 26

¶ Filiusfa.viuēte matre emācipatus 27 acqrit vsūfructū i mīnis bonis p virili.i.p:o media pte sicut vn° filius.⁊ pr p alia post mortē mris casus est C.de bo.mater.l.si viua matre Idez dic in nepotib° ⁊ pnepotibus Idē dic si sūt plures filij q: p virili pte sit' cū patre sed si alij sunt emācipati alij i patris ptāte p virilib° ptibus venient oēs sz vsufructus non emancipatoꝝ remanebit apud patrem.vt in.d.l.si viua.

¶ Sed nūquid idē erit i alijs bonis 28 aduenticijs.R.q non sed soluz in maternis.vt no.glo.in.d.l.si viua.

¶ Utz fili° possit agē ꝯ patrem.R. 29 Pa.in.c.nō ē de spon.q sic rōne pctī a's nō ē admittēdus.vt no.glo.in c.si ecclia.xxiij.q.iiij. Sz gl.in.c.qrit.ij.q. vij.tz p pōt sz canones cōqueri taz in ciuili q i criminali negotio sz sz leges nō pōt nisi in castrēsi cā ciuili non in alia.ff.de iudi.l.is nulla ⁊ etiaz in qsi castrēsi.vt.ff.de fur.l si qs vxori pmo respōso nō tñ de furto sz actiōe in factū C.de dolo ma.l.supsitite ⁊ hoc nō tātū emācipat° sz emācipatus hñ pt agere petita venia ⁊ ipetrata.C.de i ius vo.l. vltima.sz i criminali cā nō audit.ij.q. i.phibmr nisi iniurīa in ipm cōmiserit.vt.C.de pa.pote.l.ꝯgruentius.

¶ Ad qd tenetur filij parētib°.R. vt 30 colligo ex ale.de ales i.iij.par.sū.i tractatu de.iiij.pcepto q ad tria de precepto.¶ Primū ē q tenētur eos diligē Rō q: cū fili° sit obligatus aic patris ⁊ mris ex cū° opatiōis viuit ḡtus est tenetur ei repēdere quod nō pōt in alio nisi amādo q: sic ꝯsolatur eos cū h ppendūt ⁊ h ē quod dicit Hie. lude honore penitus redde amātis vicem a

Joan. xiiij. Ut cognoscant mundus rc. q.d. exẽplũ capiendo q diligo patrez & nõ sufficit q ɔsistat in corde. sed oz ostidat in signo. nec oz esse amor quo obligamur oẽs diligere: sz spãlis & pre cipuus. & ppterea nõ excuso a mortali filios q nũq̃ signa amoris ostẽdunt pa rentibus. imo semp loquunt dure & vi dent eos hre exosos. ¶ Secũdum ad qd tenet est obedire in his q ptinẽt ad dispositionẽ rei familiaris. & multomagis in necessarijs ad salutẽ: vt sunt ea q ptinẽt ad bonos mores. In his scie ter ɔtẽnens obedire mortaliter peccat. Secus si ex inaduertentia vl raro sine ɔtẽptu. q2 vr veniale. Ad alia aũt obe dire est de ɔsilio solũ. ¶ Tertiũ est q dbet eis i necessarijs subuenire sine sint infirmi vl alia necessitate: vñ mortalr peccãt q cũ possint eoz necessitatibus nõ subueniũt nisi forte esset qd minimũ.

31 ¶ Utrũ malicia prĩs noceat filijs. Re. q sic quãtũ ad penã tpalem. vt pz. C. ad. l. iul. ma. l. qsqs. & in. c. cũ scdm. de here. li. vi. & in. c. nisi cũ pdẽ. §. i. de re nũci. lvi. di. numqz. & c. nasci. Ita ẽt ad penaz eternã ppter malũ exẽpluz vel malã curã. vt de Hely. i. Re. i. fact. c. si gens. lvi. di. Similiter malicia filij in ducit presumptionẽ ɔ patrem. vi. q. i. qui crimen. xxxvij. di. legant.

32 ¶ Utrũ possit filius intrare religionẽ. & an teneat ad eius ministrationẽ igres sus. vide. j. religiosus. §. xi. & §. xxvi.

33 ¶ De filijs illegitimis ordinãdis. vide j. ordo. ij §. xiij.

34 ¶ Quo filij acqrunt sibi & nõ alijs fratribus. vide. j. peculium.

Finis

Finis aliqñ inspiciendus est aliquando medium ali aliquando principium. vide mul tas allegationes in. c. scientes de censi. & est questio brocardica.

Fiscus

Fiscus est bursa cesaris vl prin cipis. xvi. q. vi. maiores vel potest dici q fiscus ho die ẽ saccus sine ɔscia q imbursat oĩa qsita male. ff. de calũ. l. in heredem. & ff. de mor. te. l. papi. meminisse.

¶ Utrũ fiscus preferat alijs creditoribus 1 vide. j. restitutio. ij. §. xvi.

¶ Fiscus turpia lucra. ẽt ab heredibus 2 ex torquet: lz crimina sint extincta. d. l. in heredem in prin.

Flangella

Flangella quomodo fit satisfactoria. vide. j. satisfactio. §. viij.

Fletus

Fletus de mortuis improbatur. xiij. q. ij. q̃s preposterum.

Fomes

Fomes est langor nature qui carnis cõcupiscẽtia appellat. xv. q. i. §. vt ita qs. Qui qdem nõ est peccatum: sed pe na peccati ibidem. §. i.

Forma

Forma est q̃ dat esse rei sz Inno. in rtica. de ɔse. ec. vel al.

¶ Quid si omittatur forma in sacris. 1 R. q nihil. fit. i. q. i. q pfectionẽ. in gl.

Fornicatio

Fornicatio ẽ ois illicitus coitus. vt xxxij. q. ij §. q R. & in. c. meretrices ea cã. q. iiij. Sz ppe fornicatio. ẽ inordinat⁹ ɔcubit⁹ nãlis q̃ solut⁹ solutã nãli vsu cognoscit. Et itelligit solut⁹ quolibet vinculo. s. ɔiugij: cõsanguinitatis affinitatis: ordinis religiõis seu voti. ẽt dr nãlis ad differẽtiã illi⁹ vsus q dr ɔ nãm. vt no. in. d. c. meretrices. & sic est ɔpa spẽs luxurie. vide. j. luxuria. §. ij.

¶ Quid de clerico fornicatore. vide. s. 1 clericus. v. & viij. §. iiij.

¶ Utrũ accedẽtes ad meretrices excu 2 sent pp ignorãtiã nescientes esse phibitũ. R. q nõ. imo peccãt mortalr acce dẽdo. & totiẽs quotiẽs. q2 ignorãtia iu ris nãlis & diuini i tali cãu claro nemi nẽ excusat. i. q. iiij. p totũ. Item peccat mortalr si qs i ducit aliquẽ ad eas q lz si itẽdebat vpe. di. i. noli. & ij. q. i. notũ

¶ Q̃ sit differẽtia ẽ iter fornicatiõez p 3 pe i. stũ stupruz rc. vid. j. luxuria. §. ii.

Fortitudo

Fortitudo vera est p quã quis mediocriter timet & audet ad hoc inclinatus et habitu propter bonum finem q est ɔseruatio boni cõis in peri-

tilis mortis vt elicif a philosopho.iij. ethi.est si fortitudo vt ibidē dr circa ti mores z audacias quasi cohabitiua ti morū z moderatiua audaciarū z gdez circa timores piculorū mortis ē fortitu do simplr.circa alia ē fortitudo ꝯ sz gd actus .n.fortitudinis pncipalior est sustinere.i.imobiliter sistere in pericul ꝙ aggredi.q2.iij.ethi.in sustinendo tri stia maxime dicuntur aliqui fortes.

1 ¶ Utrū homo teneatur sustinere mor tem.vide.s.Caritas.§.v.

Fouis est exercendarū lignis locus a fando.dictus c.fovis.de ver.signi.

1 ¶ Quo forū gs foz.K.gl.in.c.i.iij.q. vj.p istos ꝟsus.Cōtractus crimē reus res religioq3.Uir iō filis vel prevocat atq3 recusat.Excedit iussus vel si ꝯsen sit vtrq3.z ibi vide expōnem cuz alle.

Fratres quō diuidūt acqsi ta p aliquē ipsorū vide.j.peculium.

Fraus nō pōt esse sine dolo sz bñ dolus sine frau de. Jdeo fraudi inest dolus sic species generi.ita dicit Pa.in.c. ex te nore.de rescrip.

1 ¶ Fraus z dolus nemini dz ꝑrocina ri tex.ē in.d.c.ex tenore.&.c.i.xvj.q.v.z c.i.xx.q.iij.ꝯstituit.xxx.q.i.dictum est.

2 ¶ Fraus legi fit aliqñ de ꝑsona ad ꝑ sonā sic qñ mulier vult donare viro z ecōuerso cū nō possit.vt de dona inter vi.z vx.c.vl.supponit iā ꝑsonā:puta q soluat eiꝯ creditori.vt.ff.de dona.inter vi.z vx.l.hec rō.§.vlti.Sicut tutor q nō pōt emere rē pupilli interponit aliā ꝑ sonā q emat.Aliqñ fit rei ad rē sic cuz q dat frumentū siliosa.vel sicut vt ven dat p eo q pecuniā mutuo dare nō pōt l.iij.§.i.ff ad mace q2 idē est ac si mu tuaret ar.xiiij.q.iij.plerisq3.i.q.i.sūt nō nulli.Aliqñ fit vnius ꝯtractꝯ ad aliū ꝯtrū ꝯtrarius:vt cū vxor vēdit viro qd donare intēdit.l.si sponsus.ff.de do.inter vi.z vxo.ar.xvj.q.iij.si facit de z ... Aliqñ fit viriꝯ ꝯtus ad aliū ꝯtrū.sicut cū mulier q fideiubere nō pōt facit se pu

cipalē debitricē.l.quis.§.fi.cū esset.ff. ad vel.z.l.seq.Et oēs tales ꝑuaricant legē z in ꝯspectu dei nō excusant.facit qd no.in.c.intelligentia de ꝟ.si.z in.c. quo.de pul.z i.c.ꝯstitutus de eccl.ed.

3 ¶ Fraudare nemo videt eos qui sciunt z ꝯsentiunt ff.de reg.iu.l.nemo.

4 ¶ Fraudē videt facere ēt is q nō facit qd dz facere.ff.de his que in frau. cre di.l.in fraudem.

Frigiditas quō ipediat matrimoniū vide.j.matrimoniū.iij.ipedimento.xvi.

Fructus fm Bar.i.l.ex di uerso.ff.d rei vē. quidā sūt nāles vt poma z hmōi q nā ꝑducit z sic ꝑducta viuimur.Aliq sunt ptim nāles ptī3 idustriales.vt lac lana segetes:vinū z hmōi.q nāles sūt inquātū a nā:z idustriales inquātū in aliā spēm ex idustria ipīus viuimur i.d.l. ex diuerso.z.l.certū.C.de rei vē.cōter dr q teneri arbitrio boni viri an sint nāles vl idustriales vt si plus ꝑstat de idustria hoiuz dicitur idustriales.vt d vino:lana:caseo z hmōi.ar g.l.qui.ff. de sta.hoiuz:z.iiij.q.iij.hermofrodiꝯ Si ꝟo magis de nā dicant nāles.Alij solū st idustriales:sic fructꝯ q acqrunt ex artificio vl negociatione z hmōi q alio mō dicunt ciuiles eo q nō ꝑueniat ex re sz ex ꝑuisione hoīs ꝑcipiunt ꝑ rē.vt ē pensio domꝯ z hmōi. vt in.l.si naues.ff.de rei vē.z.l.domū.C.eo.ti.z istoꝝ qdā sunt honesti e ꝑceptoꝝ qdam ihoneste.vt si locaūt domū ad exercē dū qstū ihonestū.l.sicillaz.ff.d pe.he.

1 ¶ Utrū bonefidei possessor faciat fru ctꝯ rei quā bona fide possidet suos.K. vt colligo ex.c.grauis d resti.spo.z d. l.ex diuerso cū ibi no.q2 lōga est distin ctio doc.q ad foꝝ ꝯtētiosum eā omitto z solū dico q ad obligationē restōnis in ꝯscia q oēs fructꝯ si nāles quos in dustriales:siue possideat cū titulo:siue sine titulo tenet restituere si extāt si ꝟo ꝯsūpsit tenet solū restituere inquantū factus ē locupletior puta q2 in eā rem expēdit i quā opoztuisset expēdere nō

de suo vel alio emit ex quibus ampliauit se patrimonium suum.facit.de l.certum.et l.si me et ticium.ff.si cer.pet. Uerum si dimiuuet de fructibus industrialibus rei lucrose quam eius industria sua est extimanda in deo ne gocio exercitata in utilitatem seu augmentum dictorum fructuum accipiendorum:quia nemo militat stipendiis suis de lucro autem facto ex re que de se non est lucrosa. dic ut j.restitutio primo in.§.possessor.§ia. Si vero non est factus locupletior non tenetur de sumptibus.ff.de pe.he.l.utrum.ex quo dolo non desit possidere.

2 ¶ Utrum prelati bonefidei possessores possint usucapere fructus predictos.R. pa.in d.c.grauis.quod fructus naturales indubitabiliter usucapiunt per triennium.ut no.in l.sequitur §.i.ff.de usuca.facit.l.i bello.§.si quis seruum.ff.de capti. Alios autem cum fecerit suos non potest usucapere:quia quod meum est usucape non possum.d.l.i bello.et ut tex.i.d.l.sequitur.§.lana. Sed bene usucapit aduersus iudicis officium per quod tenebatur restituere quia possum prescribere rem meam aduersus actionem qua poteram cogi ad restitutionem eius ut est tex.in.d.§.si quis summam.et hoc voluerunt glo.et Bar.in.d.l.sequitur.in.§.fructus. Et sic patet quod in conscientia post triennium bona fide transactum erunt sui omnes qualitercunque:nec tenetur restituere. De possessore malefidei quomodo teneatur.vide j.restitutio in.i.ver.possessor.

3 ¶ Sed no.quod fructus sunt illi qui supersunt deductis expensis que fiunt gratia fructuum querendorum congregandorum et conseruandorum ff.de peti.hered.l.i. si a domino vel pre.§.fructus.et l.plane.in fi.et C.de fruc.et li.expen.l.i.vbi dicitur hoc fructuum nomine continetur quod iustis sumptibus deductis superest. Nam nullus casus interuenire potest qui hoc genus deductionis impedire possit ff.famil.her.l.fundus qui a.riuso.ff.so.ma.l.fructus. Unde fructus intelliguntur deductis necessariis impensis.ff.de ope.ser.l.fructus.ff.de usur.l.quod in fructus.et ff.man.l.quod mutuum.in fi.et in glo.d.c.grauis.et vide.s.expense §.iij. Unde dicit tex.in.d.§.fructus.intelliguntur deductis expensis que querendorum colligendorum et conser uandorum eorum gratia fiunt et non solum in bone fidei possessoribus naturalis ratio expostulat.verum etiam in predonibus hec ille.

Fugere

an possit prelatus per persecutione vide s.episcopus § xxiiij.

1 ¶ Utrum incarceratus pro delicto suo possit fugere.R.quod si tenetur iniuste.est clarum quod sic.si vero tenetur iuste tunc distinguo quia aut tenetur non propter mortem inferendam vel aliquod membrum abscidendum:sed propter alios penas ad punitiones et huiusmodi.et tunc si satisfacere quod no.gl.i.c.urgentum di.l.si vero tur ad mortem vel abscisionem membri.tunc Fran. Aluto.si peccatum est manifestius peccauit fugiendo:si fugit ut in peccato perseueret. Si vero ut peniteat non tamen si fugit non tenetur se restituere secus si occultum quia potest fugere. Nam nullo iure cauetur quod debeat expectare mortem nisi violentia alicui fieret in fugiendo.quia tunc haberet iniustum bellum. Idem dico de concordantibus cum eo vel auxiliantibus.dummodo fiat sine violentia alicuius: et animo compassionis non animo fouendi tales in peccatis et sine scandalo alicuius maxime custodis nec distinguo utrum sententia vel non quia qualitercunque sit credo fugere possit si bono animo ut dixi potest facere.facit gl.in c.inter cetera.§.sed cum his.xxiii.q.iiij.in fi. que dicit quod licet reo corrumpere aliquem pro vita conseruanda.facit.xj.q.iij.§.notandum in fi.facit.l.i.ff de bo.eorum qui mor.sibi consci. vbi dicit tex. Ignoscendum censuerunt ei qui sanguinem suum qualitercunque redemptum voluit.et sanctus Tho.secunda secunde.q.lxix.dicit quod si quis esset dampnatus ut fame periret posset cibum sumere.imo videtur tenere quod tenetur si potest ipsum sumere. Similiter dic de fuga.sed quod teneatur non credo neque concedere vltra condemnationem vel fugere.sed posset pacienter ferre pro peccati sui satisfactione.

2 ¶ Quid de eo qui queritur ut capiatur an possit fugere.R.quod siue sententia contra eum data sit vel non potest fugere:non tamen cum violentia officialium qui vellent eum capere.quia ipse haberet iniustum bellum contra eum.iij.q.v.non putem xj.q.iij.qui resistit et sic eos impugnando mortaliter peccaret.similiter cumulantes.

Funus dz fieri i sumptibus sm dignitate vel facultatem defuncti.l.si quis sepulchrum.§.sumptus.ff.de reli.et sum.fu.

1 ¶ Funeris ipensa sp ex hereditate deducitur q est de credituz soles pcedere cuz bona sol.e.do nō sunt.l.funeris. cum duabus.ll.seq.ff.de reli.et sum.fu.B limita i sumptib⁹ necessariis nō ad pōpā vl' fastū:q: si liceret et alijs debito.i psciā

2 ¶ De duo expeditur mortuā funerari.sō mulier de dote q̄si de pprio patrimonio funeret.l.i eiuz.ff.de relig.et sum.fu.

Furiosus an possit in aliq̄ casu se obligare R.m.c.sicut tenor de regula. q̄ nō eciā si sentiat.vn̄ no q̄ ēt bn̄ faciē do nō psumit:sane mētis Et q̄ n̄tero q̄ lz faciat testm̄ tāq̄ quilibet.mētis cō pos nō valet Idē.vl' si daret bona sua p aīs facit.c.ff.de suc.ab intesta.

1 ¶ Utrū possit baptizari.vide.s.baptismus.vi.§.x.

2 ¶ Utrū debeat ei dari corpus christi. vide.s.eucharistia.iij.§.xiiij.

3 ¶ Utrū ipute sibi illud qd facit ad penā vel culpā.R.q̄ nō facit cle.si furiosus.d homici.nā sat' suo furore punit ff.ad.l.pō.de pari.l.pe.i fi.ff.d of.psi. l.diuus.i.rn̄so. Pati ēt pōt iuriā sz nō facere.ff.de iniur.l.illud relatū.q̄ lex ponitur.in.c.illud.xv.q.i.vn̄ qd facit pinde est ac si sine facto psone accedisset ff.de admi.tu.l.vi.in fine.

Furtū ppe ē ptractatio rei aliene mobilis corporalis fraudulosa inuito dn̄o facta aīo lucrādi:siue ipsius rei siue vsus rei:siue possessionis ff.eo.l.i.

1 ¶ In q̄ differt fur a latrone.R.pa.i.c. ij.de fur.q̄ fur.ppe dr q̄ d nocte furatur. Latro aūt q die.facit.d.l.i.q̄ dicit q̄ fur.dr a furuo.i.nigro co q̄ obscuro et de nocte plerūq̄z fit bar.ho. in auct. sz nouo iure.C d ser.fug.dicit q̄ fur dr q̄ furat clā sine aggressura. Latro ho eius aggressura:siue cū armis:siue sine vt i.d.aut.sz nouo.capitūtur tn̄ sepe eq̄ uoce.vt in.c.sua de homici.

2 ¶ Utrū sola volūtas pstituat aliquem furē.R. q̄ nō q̄ ad hoies.vt pz in.d.l. i.§.i.et iō oportet sit ptractatio.sec⁹ q̄ ad deū d pe.di.i.vulgaris.et.c.si ppterea. xiiij.q.vi.c.vi.q: p pceptū.Nō pcupisces re pximi tui et ē mortale peccatuz cum limitatione sm q̄.s.dico furtum mortale esse.§.xxxiiij.

3 ¶ Utrū i re ppria possit eē furtū.R. q̄ nō,nisi ali⁹ hēret i ea aliqd ius:puta q: ipignorata vel comodata et hm̄ōi. vt ff.e.l cū eā pignori.si rea.§.i.et.l.si is q̄ rē.ls ppria i fi.ppea dr rei aliene.Sed quo ad pctm̄ bn̄ cōmittit pp psciāz erroneā qua credit alienā.Idē dic si credebat suā lz nō eēt q̄ nō cōmittit.furtum.insti.vi bo.rap.§.quia tamen.

4 ¶ Utrū in re imobili:puta in agro et hm̄ōi:vl' si corpali vt sit actiōes et huiusmōi cōmittat furtū R. q̄ nō.ff.eo.l.verū.la pria.i.rn̄so ppterea dicitur mobilis corporalis.

5 ¶ Utrū sine aīo furādi cōmittit furtuz R.q̄ nō vt.l furtū.ff.de vsuca i pri.et i fi.de ob.q̄ ex q̄si delic.nas.§ furtū aūt fit.xiiij.q.vi.c.vi.et.d.§.q: tn̄.ppterea dicitur fraudulosa.

6 ¶ Sz qd si credebat ppa amicitate rē suā posse accipe.R q̄ furtū nō pmittit sz pdit ius qd hēbat in re.d §.q: tn̄. et §.se.et B de iure fon.secus d iure poli.

7 ¶ Quid si credit. dn̄m pmissurū.R.q̄ nō cōmittit furtū.ff.e.l⁹ si is q̄ rē la.u. itellige si suberat cā ltis credēdi als sī.

8 ¶ Quid si dn̄s videt et nō pdicit. R. q̄ si nō pdicit ex timore vl' verecūdia pinde est ac si pdiceret.l.pe.ff.e.alias vl' psentire.lexxij.di error fallit hoc i isto casu.q: hic exp̄ssus psensus exigit vt.ff.e.l q vas.§.vacare.et in casu.l. si qs servo.C.de fur.vbi persuadens servo vt tollat rem a dn̄o lz servus eā tollat domino sciente tamē talis tenetur furti et servi corrupti.

9 ¶ Utrū rapiēs ancillam aīo fornicandi sit fur.C.q̄ nō l. vez la.ij.al incipit certuz.ff.e.ppterea dr aīo lucrandi.

10 ¶ Utrū ille q solūz vsum vel possessionē vsurpat sit fur.R.q̄ sic.s.o.di q tem.

ff.eo.l.iumēta.sicut vtens re deposita vel re comodata ad aliū vsuʒ ⁊ hmōi ⁊ tenet ad restōnez extistōis ipi⁹ vsus.

11 ¶ Quot sunt species furti. R. q̄ multe. ¶ Prima dr̄ sacrilegiū vt ꝫ.sacrilegiū ¶ Secūda dr̄ peculatus.s.d̄ re religiosa vel publica.ff ad.l.iul.pecu.l.i.xxiii. q.iiij.qd ergo ¶ Tertia abigeatus.s. dispgendo gregē ⁊ inde furando.ff.de abige.l.i.§.i.¶ Quarta dr̄ plagiatus s.hois liberi vēditi vel empti scienter ff.de plagia.l.i.⁊.iiij.Et eodē modo si seruum alienum sollicitauerit:vl̄ a spōtaneū.vel ad aliam religionem furtiue duxerit C.de plagia.l.i.

12 ¶ Nota etiā q̄ furtū aliqn̄ dr̄ manifestū.s.cū fur dep̄rehēdit cū re plusq̄ veniat ad locū destinatū:siue dep̄rehēdatur ab eo cuius est res siue ab alio.ff e. l.iij.Aliqn̄ dr̄ nō manifestū.s.cū nō dep̄hendit cū re furtiua:vel si dep̄hēdit cū re furtiua iā delata ad locuʒ destinatum erat.l.siue igitur.ff.eo.

13 ¶ Quot modis participat quis i furto ⁊ tenet ad restitutionē si p̄ncipalis nō restituit.R.x.modis. ¶ Primo cooperatiōe sicut faciēs ferramina p̄ furto faciēdis vel scalas vel faciēs scorta: vl̄ alio mō p̄stās opē vel ꝯsiliū nam tales tenent furti. Insti.de obli. que ex quasi delic. nā §.iterdū ⁊.ff.eo.l.i.s q opem.⁊.ff.de sicca.l.nihil interest.⁊ tenet insolidū ⁊ si nihil habuit qn̄ sine sua cooperatione nō fuisset furatū: alr̄ nō nisi de peccato mortali.

14 ¶ Utrū dantes signū: puta fures quo parati ad furtum vl̄ rapinā vadant teneātur.R.fm̄ Inno. ⁊ Hosti. q̄ sic.similiter illi q̄ sōnis aiant eos aut instrūis bellicis:vt sunt tibinices.Itē q̄ ignem ponūt i vna domo vt illuc alii currentes al's domos p̄dent ⁊ ꝯsilēs h̄ʒ eosdē ⁊ insolidū restituere tenent si al's nō fuisset scm̄ sine eoꝝ ope q̄ si scm̄ fuisset sine ipsis etiā tenētur fm̄ q̄ magis vl̄ minus fuerunt.ff.cates in hoc.

15 ¶ Utrū illi q cū raptoribus vl̄ furibus ⁊ hmōi vadūt vt ipsos defendāt ab illis quos dānificare volūt indebite teneantur.R. Inno.⁊ Hosti.in.c.sicut dignū de homi.q̄ sic siue associauerint eos vt retraherēt a rapina siue nō: dūmō raptores siue fures n̄ iuissent si ipsi eos nō associassent.vn̄ fm̄ p̄dictos tenentur restituere in ꝯscia id qd̄ p̄dicti rapuerūt.vel q̄ eoꝝ auxilio rata fuerūt puta q̄ cui rapiebant se defendissent si ipi nō iuissent vl̄ q̄ tales nō iuissent si eos nō associassent:vel nō tm̄ rapuissent.Silr̄ tenent q̄ pacificādi aio cum eis vadūt tn̄ aduersarijs timorem incutiunt quo res suas nō audēt defendere nisi eisdem hoc significent q̄ dant cās efficacem concor Bar.ti.resti.

16 ¶ Utrū cū multi ꝯcurrūt ad furandū vel rapiendū nec h̄nt aliquē capitaneum seu dn̄ʒ sup se nec vnus magis aīat aliū q̄ alius ipsum teneant q̄libet insolidū.R. Inno.in.d.c sicut dignuʒ ⁊ seq̄ ibidē Pa distinguit sic aut vn⁹ fuit in culpa in subtractiōe facta palaʒ aut nō.Sic sic aut dedit ꝯsiliū.⁊ sic tenet insolidū in ꝯscia:siue principalis imuriat siue nō:siue dānum passus ꝯ p̄ncipalē velit agere siue nō.Si tn̄ p̄ncipalis esset absolutus a damnū passo tunc et liberat q̄ dedit ꝯsiliū:nisi ad eom aliqd p̄uenisset q̄ id tenetur restituere.Ecōtrario tn̄ si absoluat ꝯsultor nō liberat p̄ncipalis p̄ regulā accessoriū ꝯuenit seq naturaʒ p̄ncipalis sui de reg.iur.li.vi.Aut nō dedit ꝯsilium sed auxiliū.puta q̄ associauit ⁊ hmōi: ⁊ sic tenet in quātum dānum est plus datū ex auxilio suo.Et si in totum puta q̄ res erat ponderosa ⁊ vnus sine alio portare nō poterat vel vnus sine alio n̄ iuisset:vl̄ nisi eū associasset tenet in totū.ff.de fur.l.si ⁊ si qs surrupuit §.si duo .Et rō diuersitatis est inter dantem ꝯsiliū ⁊ auxilium q̄ ꝯsiliū vagatur sup totū furtū.auxiliū vo nō: sed ad id sup quo p̄stat.aut nō fuit in culpa subtractiōis rei alterius.⁊ sic nō tenet restitue nisi in quātū ipse asportauit.Ho tn̄ indistincte tʒ q̄ oēs teneantur insolidū, et q̄ius vnus p̄ se portasset allegat.l.ita vulneratus.§. fi.ff. ad

l.acqui. ⁊ l. si plures. ff. ar. fur. ce. ⁊ l. s. §. si. ff. si quis te. li. esse iuss. fue. Sʒ iste leges loquunt quo ad penā q̄r oēs tenentur insolidū. vt no. glo. in. d. l. si plures Sʒ in ɔsciā tenē cū Inno. ⁊ Pa. vbi nō hʒ locū pena nisi post ɔdēnationē qȝ solū tenetur ad restitutionē. vt dcm̄ est. Aduerte tn̄ qȝ qn̄ plēs dolo malo dederit dānū alicui si vnus restituat alij liberati sunt. l. si plēs. ff. d dolo nec credo in ɔsciā etiā de necessitate teneātur primo satisfacienti. q̄r ob. sibi turpitudo inuenisi iste fuisset cā si ne qua non induxisset eum ad tale quid faciendū: sed de bono cōsilio debet dari pauperibus si quid habuit.

17 ℂ Scḋo pcipiat iussione seu mandato ⁊ tenent insolidū ad restōnem de oī dāno ēt si nihil habuit vtilitatis. ⁊ sic re sequens. ar. c. ultimus. xi. q. iij.

18 ℂ Tertio ɔsilio. de q̄ dic vt. s̄. ɔsi §. i.

19 ℂ Quarto ɔsensu. Intellige vt teneat ad restōnē si ɔsensit expsso ɔsensu sʒ Ri. in. iiij. di. xv. sine q̄ furtū nō fuisset fcm̄: alā ɔsentiēs solum mortalr peccat. sʒ restituere nō tenetur ⁊ sic intellige ⁊ limita. ij. q. i. notū. cū notet᷑ i gl. que voluīt vt ɔsentiens liget eadē pena. de hoc vide. s̄. consensus §. ij.

20 ℂ Utrū ille q audiens aliquē suo noīe intulisse dānū primo hʒ ratū teneat ad restōnē. Rē. Ho. ti. resti. qȝ sic insolidū. xi. q. iij. q ɔsentit cū duob⁹ ca. se. ⁊ de resti. spo. c. cū ad sedē. q̄r sʒ Sco. talis est ɔsensus iterpretatiuus. Limitat tn̄ Ho. qn̄ ex tali ratihabitiōe dānificati ipediuntur recupare dāna credo ego etiam qȝ teneā ɔ̄tius nō impediretur recupare dūmō tale dānū nō fuisset datū si nō presumpsisset talis dānificās eum ratum habere.

21 ℂ Quito palpādo. s. adulādo vel laudādo eius subtilē: strenuū ⁊ hmōi. ⁊ tenet isolidū sʒ Ri. vbi. s̄. si pbabilr crederet qȝ ex hac adulatiōe sunt moti ad dānificādū pximū: q̄r talis adulatio ē q̄dā ɔsensus. l. xxv. di. c. faciēti ⁊. ff. d fct. co. l. i. §. psuadere. ɔ̄tius Ho. vbi s̄. teneat lʒ vez i gticulari adulatore nō in gnali: tñ tenē idem sm qȝ Ri. dicit idē de detractore q est cā sine q̄ nō.

22 ℂ Sexto recursu. s. qn̄ dānificātes hīt ad eū recursū sic ad pceptorē pncipē sʒ ri. vbi. s̄. xi. q. iij. q ɔsentit peccātib⁹ ⁊.

23 ℂ Septio receptatiōe. Nā sciēter recepiās rē furtiuā ⁊ furē tenet᷑ fura. vt est tex. i. l. cos ⁊ ibi bal C. d fur. ff. tn̄ pūtetur ac si furtū fecisset: sʒ sic q furto ogā pstitit. ⁊ itelligit bar i. l. furtū. ff. d fur. d. l. cos sʒ q̄ ad restōnē tenet sʒ ino. ⁊ Ho. i. c. sicut dignū de homi. de oī dāno qd ex receptatiōe aut defensiōe factū ē qd teni si fuisset. Receptatione ḡo vez furatā tenetur si ex sua receptiōe res q̄ furata ē habita non ē a suo dño. d. l. cos. arg. l. q vas. §. ij. ff. de fur. ⁊ hoc si sciēter fecit. l. quo naufragium ff. de incen. ru. ⁊ nau §. nō tm̄. Secus si ignorant vl vt rē redderet dño q̄r tūc nō teneretur. vt in. d. §. nō tm̄.

24 ℂ Sed q̄d si lā receptauit an teneatur ea res restituere dño. Rē. mo. resti. v. qȝ sic nisi immineat periculū in restituēdo vel latroni vel alteri psone.

25 ℂ Octauo pticipatiōe. s. res furtiue comedēdo vl alio mō sciens ⁊ capiēdo nisi i casu extreme necessitat᷑: ⁊ tenet ad restōnē inqm̄ pticipant. ⁊ hoc vez nisi res furata trāsisset i dnium furis puta q̄r pecunia ⁊ ē mixta cū alia: vl granū vl vinū: ⁊ ē cū alio mixtū tal᷑ qȝ nullo mō pt discerni ab illo cū q̄ ē mixtū q̄r tūc trāsit i dnium furis. l. si alieni nūmi. ff. de sol. ⁊. l nā ⁊ si fur. ff. si cer. pe. ⁊ i. l si frumētū i pn. ff. de rei vē. ⁊ recipiēs si tenetur restituē nec peccat si fur ē soluē doīs sic sec⁹ si ignorāt ēt i bōa fide ɔsūpsisset nec fact⁹ eēt locupletior: al's si extat vl fact⁹ est locupletior posit⁹ seu tenetur restituere cū sibi qȝ dict. . s̄. fructus. §. i. ⁊. ij.

26 ℂ Nono nō obuiādo sʒ Ri. vbi. s̄. f. q clamādo vl alio mō posset phibere ne furtū fiat ⁊ si facit itelligo qȝ tenet qn̄ dolose n̄ phibet qn̄ nō hʒ ex offō ar. coz q̄ no. i c. quāte d sen. ex. ⁊ sic limita Ri. vbi. s̄ sec⁹ qn̄ n̄ phibet ex negligētia vl q̄r n̄ vult se inimicē rumoris

bus vl alteri piculo ⁊ sic itelligo ⁊ lito gl i.c.ñ iferēda.xxiij.q.iij.⁊ i.c.dilecto de sen.ex.li.vi.vl qñ hz ex offō vt sunt plati,officiales tutores ⁊ hmōi q2 tenētur ar.c.facīet'.lxxxvi.di.cū si.⁊ quod no.i.d.c.sic dignū ⁊ tȝ bal.i.l.qñ iudices.C.de ap.⁊ dy.i.l.qñ multa facinora.C.ad.l.iul.de vi.pu.⁊ bal.i.l.mācipia i pn.C.de ser.fu.q plus dic ꝙ ñ faciēs restitue cū possit ex neglia iudex tenet ipse.⁊ sco.silr dicit ꝙ ñ faciēs restitue cū possu ex offō ⁊ dicat ꝙ tenet insolidū ⁊ h Intellige sm eūdē Sco. qñ h faciēdo ñ vergit piculū reipublice seu malum euidens vl pprie psone q2 si sic non peccaret nec teneret ad restitutionē nō faciēdo dūmō pponeret his cessantibus obuiare.

27 ¶ Decio nō māifestās.s.regsitus i iudicio vl ext tali mō ꝙ res restitueret si diceret vitatē quā sine piculo ppe psone pt dicē ⁊ ēt alteri9 psone. q2 tenet isolidū.Vñ si in iudicio regsit9 tacet vl nō vult rñdē ⁊ dicē vitatē quā scit.fȝ Bal.in.l.psbyteri.C.d epis.⁊ cle.efficit testis falsus: ⁊ tenet ad restitutionē isolidū facit qđ not.Pa.i.c.q cū iure.de fur.⁊ bar.i.l.cuiꝰ est.C.e.fallit h si scirei in ꝯfessiōe.c.dilectus.de excess.pla.

28 ¶ Sȝ q̄ro vtꝝ teneat silr reuelare furē.R.gl.i.d.c.q cū iure.ꝙ d iure ciuili nō tenet: q2 pōt aliqd accipē vt indicet ff.de pscrip.ꝟ.l.solet.ff.de ꝯdi.ob tur.cau.l.iiij.§.vl.ȝ de iure canonico sic. Sȝ mihi vr dicendū fȝ Jnno.i.d c.dilect9 ⁊ i.d c.q cū iure.⁊ d finio.c.nēo ⁊ bar.Ang.⁊ Raph.i d.l ciuile est ꝙ tā de iure canonico quā ciuli ad instātiā ptis nō tenet nisi reuelare furtū nō furē ad penā ȝ iudex vl ex offō iplorato vl dū pcedit p inqsitionē gñalē pt cōpellere ad idcādū furē.ar.l.iij.⁊.l.ꝯgruit.ff d of psi.⁊ sic recte epi pñt admonere ⁊ excōicare nō idicātes nō solū furtuȝ ȝ ēt fures: q2 supiores tenent expurgare puinciā malis hoibus. Limita hoc qñ nō imminet piculū mortis in furē fȝ Host ⁊ mōtonagis sibi.Et ēt limito fȝ ea q̄ dicā.j. Jnqsitio.§.i.⁊

ij.⁊.S.denūciatō.§.xij.Nec ob.pdictis si dicat ꝙ ad instāñ.ptis tenet qs phibē testioniū: ꝯ furem ar.l.nullus.C.de testi.q2 aliud est indicare: aliud phibere testimōiuȝ.q2 qñ qs testificat iā fur.ē dectet9 p accusationē.ȝ nō sic qñ indicat.⁊ iō nō tenet ad instātiam ptis.

29 ¶ Utꝝ inueniens rem alienā ꝯmittat furtū accipiēdo eā.R.Pa.i c.ex litis.⁊.ti.ꝙ aut habebat p derelicta.⁊ sic nō ꝯmittit aut nō habebat p derelicta.⁊ sic cōmittit.l.falsus.§.q alienū.ff.eo.ti.xiiij.q.v.c.si qd inuenisti ⁊.c.mihi.nisi accipet aio reddēdi dño vt no.gl.i.d.c.si qd.Fallit hoc in thesauro occulto de q̄ dic vt no.gl.i.d.c.si qd ⁊ vide.s.Emptio.§.xxiij.⁊.j.Jnuenta.p totū.

30 ¶ Quid si nō inuenit dñs cuius erat R.Pa.vbi.s.dabit pauperibus.ar.c.cum tu de vsur.⁊ in auc.omnes peregrini C.co.de suc.

31 ¶ Utꝝ inueniēs aial vans sibi dānūȝ in sua possessione q ipȝ accipit ⁊ ducit ad domū suā cōmittat furtuȝ.R.vr ꝙ sic.vt in.l.iij.ff.e.Sȝ dic ꝙ si aio celandi eū dño furtū cōmittit.Si ꝟo nō aio celandi.Sȝ q2 ignorat cuius sit icludit donec sciat ȝ.vt no.in.l.qnius.alias icipit ꝯfuis.ff.ad.l.acql.nā ñ ȝ ico agere aliqd mali.ȝ dñȝ admonere vt suū recipiat.⁊ de dāno satisfaciat vt ibidem.

32 ¶ Utꝝ emēs rē furatā teneat restitue re.vide.j Restitutio pmo in.ꝟ.emens.

33 ¶ Utꝝ qs possit vsucapere in re furtiua vel vi ablata ꝯ dñȝ rei R.ꝙ nō tāȝ quo ad furē quā quo ad eius hēdes.⁊ ēt quo ad eū q emit qñtūcūqȝ bōa fi de emerit seu q̄ ad quēcūqȝ q̄cūqȝ tūc lo habuerit isti.de vsuca §.qđ āt dem est.de q̄ īfi dic vt j. Prescriptio.§.iii.

34 ¶ Utꝝ furtum sit peccm mortale.R.ꝙ sic:q2 ꝯtra pceptū.Exo.xx.Nō furtum facies.in quo p2ecepto nō solū phibetur furtū proprie acceptū.vt.S.diffinitum est.sed ēt oīs illicita vsurpatio rei aliene.xiiij.q.v.penale.xxxij.q.iiij.meretrices.⁊ q̄ntūcūqȝ modica.vt.xiiij.q.vi.c.vi.⁊ isti.de re.di.§.galinaz vbi dicit gl.ꝙ etiā i vno ouo qđ limita quo

ad peccatū mortale qn̄.s. voluntas etiā maiora subtraheret vł qn̄ intendit dare notabile nocumētum proximo alias minima accipere nō erit peccatū mortale facit.c. ꝛ si q̄ones de simo. vbi non cōmunis simonia in modico ꝛ in l.Legā ter.§.vlt.ff de dolo vł. Nā nisi ex magna re ꝛ euidenti calliditate nō dꝫ actio dari de dolo ꝛ ibi gl dicit magna.i.vltra duos aureos qđ limita verū circa magnū vñm secus circa cōes psonas qꝛ videtur magnū facit ad hoc de ꝯse. di.ii.c.reuera in pn̄.vbi dicitur ꝙ oēs in deserto mortui sunt cū tn̄ Caleph. ꝛ iosue supuixerunt.

35 ℭ Utrū vxor q̄ bn̄s viri pdigus celat de bonis eius ꝯ eius phibitionē vt sibi ꝛ viro puideat tpe necessario ꝯmittat furtū. R̄. Rodo.ꝙ non nec peccat nec tenetur obedire viro precipienti sibi ꝙ ei omnia tradat qꝛ sic esset. dare gladium furioso.

36 ℭ Utrum furans ex necessitate peccet mortalr. R̄ Pa.in.c. qm̄ de simo. ꝙ quedā sunt mala in se vt adulterare pierare ꝛ hmōi ꝛ illa pretextu paupertatis nō sunt cōmittenda vñ in ipsis hꝫ locū illud c.ita ne.xxxij.q.v.ꝛ.c.sacris de his que vi me.ca.si ꝙ potius debet qs q̄libet mala tollerare q̄ꝫ malo ꝯsentire nec ignoscitur pctm̄ paupertatis si talia cōmittantur.l palā.§.nō est.ff. de ri.nup.vbi dr̄. Nō est ignoscēdū ei q obtētu paupertatis turpissimā vitā egit Quedam sunt mala q̄ tn̄ necessitas excusat vt furtū qꝛ tpe necessitatꝭ oia sunt cōia.xlvij.di.sicut hi. Et iō nō cōmittit furtū nec peccat mortalr q tpe extreme necessitatis cibū vel vestitum ꝛ hmōi furatur vt nō pereat eo ꝙ nō ꝯtrat rē inuito dn̄o facit.c. discipulos de ꝯse.di.v. Si vo nō est necessitas extrema.sed magna excusatur a tāto sꝫ nō a toto. Et sic intellige.c.si qs c.n. Posset etiam excusari a toto qn̄ ille a quo accepit abundat vt dicā in se §.

37 ℭ Sed nunqđ tenet restituere talis si venerit ad pinguiorē fortunā R̄. ꝙ si necessitas fuit magna solū sic nō tenet pcise restituere sꝫ vł restituere si pōt cōmode sine magna inedia vel qn̄ nō excusat a toto penitere tres hebdomadas vt in.d.c.si qs. Et ista extimatio relinquitur arbitrio bōi viri qn̄ dēat dici magna vel nō. Si vo est extrema nō tenet restituere qꝛ de iure suū fcm̄ est. Posset tn̄ dici ꝙ lꝫ aliqs nō sit in extrema necessitate ꝙ sine peccato ꝛ obligatōe ad restituēdū pt occulte ꝛ bono mō accipere rem alterius qn̄.s.ille ita abundat ꝛ iste talr necessitatis ꝙ de pcepto sibi tenetur subuenire qđ qn̄ sit vide.ꝯ.elemosyna.§.i. Qđ no. Et qđ dixi licere existēti i extrema necessitate dic ēt licere a teri p eo facienti qn̄ alio mō puidere nō pōt fm̄ fcm̄ Tho. limita tn̄ ista vera nisi ille cui furatus est esset in eq̄li necessitate quia sic nō liceret ꝛ restituere tenetur si abstulit ꝰ quo vide.j.restitutio iij.§.iij.

ℭ Utrꝫ cōmittat furtū ꝛ peccet q xp̄ianos captos ab infidelibus furat ꝛ liberat. R̄.ꝙ non qꝛ nullo mō poterat eos habere captiuos vt.C.ne xp̄i. mā. ha. vel pa.in rubro ꝛ nigro. Et iō cū iniuriose eos teneāt nō peccat q eos liberat Silr dicendum esset de eo qui liberat detētum iniuste a christiano facit quod no.xxiij.q.ij.dominus. 38

ℭ Sꝫ nunqđ liceat res infidelium capere R̄.ꝙ si eēt īdictū bellum ꝯ eos liceret. d.c.dn̄s als nō: sicut nec a christiano. 39

ℭ Utrꝫ ille q nō pōt hr̄e sibi debitū possit furtiue sibi satisfacere. R̄. ꝙ sic l.si nō sortē in pn̄.ff.de ꝯdi. inde. arg. de or.cog.c.cū dilectus imo dolus cū dolo compensari debet.l.si duo.ff. de dolo ꝛ paria delicta mutua compensatione tolluntur.c. intelleximus. de adul.eum concor.finis. Et hoc verū credo si nullum istorū.iiij.ꝯcurrit. ℭ Primū ꝙ possit iudice sententialiter suū re habere .quia nemo debet liberius dicere. ℭ Secundum scandalum sui vel proximi innocentis cuius forte custodie erat res cōmendata. ℭ Tertium periculū mortis corporalis vel alterius lesionis magne. ℭ Quartum periculū. 40

mortalis peccati.s.ꝑtrā̄ɜ ꝛ hmōi q̄ñ aliquo istoꝝ interueniente nō lȝ ī̄mo ſi accepit ꝛ īminet ꝑiculum aliqd̄ istoꝝ triū poſtremo dictoꝝ tenet reſtituere ar.c cū ex inſticto.§ ſup q̄ȝ.de no. op. nūc. ꝯcordat Pa.in.c. olim el p̄ımo de reſti.ſpo.vbi addit ſm Inno.q̄ ſi quis nō hȝ copiaȝ ſupiois pōt ꝓpria auctoritate ſibi ius dicere ar.c.ꝑ vene rabilem qui ſi.ſunt leg.ꝛ bona glo. in §.iis generum.di i.

41 ℭ Sed qd̄ ſi ep̄s vl̄ alius p̄latus p̄ci pit ſub pena excōicatōis q̄ q̄ habuit aliqd̄ de rebus tal' teneat̄ reſtituere ꝛc. Nūqd̄ talis q̄ ſibi ſuſtulit ſatiſf̄ceu te neat̄.R̄ q̄ nō q̄ ex quo licite pōt ſibi in recōpenſationē detinere iā ſuū ē ta ctuȝ nec amplius eſt alterius:nec etiaȝ ſi diceret in ſnīa q̄ etiam q̄ aio recōpē ſandi vl̄ q̄ltercūq̄ q̄ tunc ſnīa ꝯtinet expſſe intollerabilē errorem.Et'iō non tenet nec ſic ligat̄ q̄ nō reuelat qui ſcit talē tenuē aio recōpēſandi certus de debito qd̄ talis vȝ hr̄e. ſecus ſi non ſit certus q̄ talis d.beat hr̄e:q̄ lȝ ipſe di cat nō credo excuſaretur nō reuelādo: q̄ multe fraudes al'r poſſent fieri.q̄ño teneatur reuelare ꝛ quando vide.ſ. de nunciatio.§.xij.

42 ℭ Utꝝ liceat accipe rē meam apud aliū depoſitā.R̄.q̄ nō.l.ſi q̄s C.depo. nec ēt ſi eēt comodata.l.ꝑetuu.C. co mo.i ꝯcia tū lȝ.ſi comodatario vl̄ de poſitario nullū dānum poteſt euenire ſm Uldericum ꝛ hoſt.aliegat.l bona fides.§.i.ff depoſi.

43 ℭ Utrū liceat furari vt faciat elemo ſynā.R̄. q̄ nō.xiiij.q.v.c. forte aliq̄s cogitat.imo tenet̄ reſtituere ſi fecit: ꝛ q̄uis ſit vſurarius cui furatur: tū non lȝ niſi faceret ꝑ exiſtenti in neceſſitate ſm q̄ dictū eſt.ſ §.xxxvij.

44 ℭ Utrū ſi res furata ꝑeat liberet̄ fur a reſtōne.R̄.q̄ nō:q̄ fur ſicut ꝛ q̄libet alius mal.fidei poſſeſſor ſemp ē in mo ra.vñ ſi deterioꝛat̄ ēt tenetur ſ ȝ eā exti matione ī q̄ meli⁹ valuit ſ ȝ ꝑo diū ꝑ te poſtq̄ eā accepit.facit.c.grauis ꝛ qd̄ ibi no.ī gl.de reſti.ſpo.ꝛ.l.i re furtiua ff.de ꝯdi.fur.ꝛ i.l.natis.§.q̄ñaꝛ.ff.de rei ven.excipitur caſus qñ rem dño lo co ꝛ tp̄e obtulit.ꝛ ipſe recipe recuſauit q̄ purgauit morā.d.l.in re furtiua.nec tenetur ſi periert vel deteriorata fuerit l.vlt.C.de ꝯdi.fur.

45 ℭ Utꝝ teneat̄ fur ad reſtōnē furtiuā rei R̄.q̄ ſic nō ſolū p̄ceptos ſȝ ēt ꝑcipi endos a ꝟo dño ſeu quos ꝑcepiſſet.d. c.grauis.ꝛ d.l in re furtiua.§ ſi ex cā.

46 ℭ Utꝝ fur poſſit repetē ſeu retinere expēſas q̄s fecit in re furtiua.R̄.q̄ non niſi vt dcm̄ eſt ſ.expenſe.§.iij.

47 ℭ Utꝝ filius ſāmi.ve. vxor religioſus ꝛ hmōi poſſint ꝯ volūtatē p̄lāa. vel mariti ꝛ hmōi reſtituē rē furatā ab eis R̄.q̄ ſi res erat apd̄ eos q̄ tenētur.l.i ci uilē rē.C.de fur.Ud̄ itellige ſ ȝ qd̄ di ctū ē.ſ.§.xxiij.ſi ſine ꝑiculo fieri p̄t ſi ꝟo ſi extat ſȝ ē ꝯſupta vl̄ aliēata tūc ſi ꝑcuū vl̄ res ē ꝟſaȝ i vtilitatē dñi vl̄ ma riti pōt bono mō de bōis dñi vl̄ mari ti reſtituē ēt de eo ꝯdicēte.Et voco ꝟ vtilitatē dñi ēt ſi ſe veſtiuit vl̄ calciauit ſm ꝯueniētiā ſui ſtat⁹ ꝛ hmōi. Qd̄ ꝟo expendit inutil'r. vtpūta i vanitatibus ꝛ hmōi nō pōt ꝯ voluntateȝ dñi reſti tuere niſi hēat vltra dotē vel peculiuȝ caſtrēſe vel q̄ſi ꝯcor.monal.reſtō.ij.

48 ℭ Sȝ qd̄ ſi marit⁹ ipſe furatus eſt vl̄ p̄r poterit ne vxor vel filius reſtituē ꝯ eoꝝ voluntatē.R̄.q̄ ſic ſi res ē i ei⁹ po teſtate.d.l in ciuilē rē ſȝ ſi eſt in p̄tāte p̄ris vel mariti nō ſi tū facerent bona fide nō peccarēt mortal'r q̄ nō cōmit tūt furtū cū nō ſit fraudoloſa nec aio lucrādi ꝯcor.rod ꝛ Jo.xiiij.q.v.c.vlt.

49 ℭ Utꝝ actio furti det̄ ꝯ quēcūq̄ fu rē.R̄.q̄ ſic facit.l.ipuberē.ff.e.itellige ſi ē dolo capax.Itē nō ſolū ꝯ furē ſed ꝯ eū q̄ dedit opē vl̄ ꝯſiluȝ.l.is q̄ rē pi gnor.§.ſi tu.ff.e.fallit i p̄re ꝯ filiū ꝛ eꝯ trio ꝛ i vxore ꝯ maritū ꝛ eꝯtrio ꝯſtāte matrimonio ſȝ dat̄ eis actio rez amota ꝝ.l.ſi q̄s vxori.ff.e.ꝛ.l.ſi.C.eo.ti.

ℭ Que pēa furis.R̄.q̄ ſi agat̄ crīal'r ſo pēa eſt vt fuſtiget̄ vel vt exulet vel alio mō puniatur arbitrio iudicis non tū vt occidatur vel demēbretur .C.de ſer.

fugi.aui.ſ. nono fure. Et hoc verꝫ ſi eſt ſimplex latro ſecꝰ ſi cū armis fure violenter aggrediſ in domibus vl̃ in itinere vl̃ in mari vl̃ ſi palaꝫ ſurripuit q: tūc ſuſpendit. l.capitaliū.§.graſſatores. e.§.famoſos.ff.de pe̾n. Sꝫ qd̾ ꝯ ꝯſuetudine q̄ ſuſpēdunt oēs latrones quātūcūqꝫ ſimplices ſi vltra certā ſummā furati fuerint ray.tꝫ q: neceſſitas pacis cōis ⁊ frequēs icorrigibilitas huius malicie hoīum facit rōnabilē dictam ꝯſuetudinē. Si ṽo agaſ ciuiliter tūc ſi eſt māifeſtū pe̾n q̄drupli. Si ṽo n̄ eſt manifeſtū pena dupli. vt inſti. de obli. q̄ ex delic.naſ.§.pena ⁊.§.ſi. ⁊ pōt hec pe̾n peti et poſt annū ⁊ ipetuū iſti. de ppe.⁊ tpa.ac.§.furti ⁊ lꝫ primo egerit criālīter poterit iterũ agē ciuilr̃ ⁊ ꝯ̄. rio. C.qñ ciui.ac.p̄in.cri.l.vnica ⁊.l.ſi. ff eo.ti.an ſit h̄ pe̾n i ꝯſcia ſit ſoluenda dic q̄ ñ vide.j.ler.§.iiij.

51 ¶ Vtrū fur poſſit occidis priuato vide homicidium.j.§.v.

52 ¶ Vtrū fur ſit excōicatꝰ q furaſ calices paramēta ⁊ hmōi ſacra. R̃. Pa.in c.et ſi ſis.e.ti q̄ ñ niſi cū furto ſil' fregerit hoſtia eccl̃ie vel armaria vel feneſtras ⁊ hmōi facit.c.ꝯqueſtꝰ de fo. ꝯpe.⁊.c.ꝯſti.de ſen.ex.⁊ qd̾ ibi no.vi de. Excōicatio.v.caſu.vi.

53 ¶ Vtꝝ fur q ſuſpēdiſ ſit ſepeliēdus i cimiterio. R̃. pa.i.c.ij.eo.ti.q: ſic ⁊ oēs aliȷ̄ q pp ſua delicta vita priuanſ ⁊ etiā oia alia ſacra miniſtrāda ſi penitēt ꝺ peccato vt eſt tex. in.c.ſi.xiij.q.ij. nec valet ꝯſuetudo in ꝯ̄triꝫ de.i.de pe. ⁊ re.gl.ſi.in d̄ c.ſi.dicit verꝫ quo ad ſepulturā dūmō fiat de auctoritate p̄ncipis allegat.ff.de cadaue.puni.l.i.⁊ biñ nec cle.loquit niſi de ſacris reprobans contrariam conſuetudinē.

Generalis clauſula cōtinet oia niſi ꝯtrariamēn appeat teſtatoris.ff.ꝺ penu legata.l.q penū legat.⁊.ff. de pecul.l. peculiȷ.C.de inof.teſta.l.ſi qñ in gl.nō enīꝫ vl̃ qs gn̄aliter ꝯcedere' qd̾ ſpālit' ñ ē ꝯceſſurꝰ.C.q̄ res pig obli.po.l.i.⁊ glo.nec etiā maiora expſſis niſi ſpāliter cōmittantur.ff.de pe̾n.l.pōponius in prin.⁊.l.mandato.

¶ Generali p ſpeciale p̄culdubio derogatur de reſcrip.paſtoralis.

¶ In generali mandato multa ſunt q̄ nō intelliguntur niſi exprimantur de of.leg.c.i.in gl.

¶ In generali locutione perſona loquens intelligitur excepta.c.penitio in glo.de iureiu.cum ꝯtra.ibi poſito vl̃ ſi p̄miſſi tibi dare aliqd ꝯ̄ oēm hoīeꝫ nō teneor dare contra me.

Gladius nō eſt reddendus furioſo effecto et ſi iuraſſet.xxij.q.ij.ne qs arbitret. Et facit ad probādū q: ex iuramēto vl̃ voto nō tenet hō qñ venit ad eū caſum in quo nullo mō iuraſſet vel iurare nō potuiſſet.

Gloria vana vide. Vana gloria.

Gratia accipitur multipliciter.aliqñ p amore ⁊ ſic accipitur in.c.i.cōmo. aliqñ p ꝯceſſione bn̄ficij: ſeu alicuius indulgentie vel auctoritatis ſicut i cle. gr̄e de reſcri.⁊ qd̾ habetur in regula qd̾ ob gr̄am li.vi.⁊ intellige qñ ad illud bn̄ficiū faciendū nō eſt obligatus q: q facit id ad qd̾ eſt obligatus rōne nāli nō facit gr̄am vt dicit bal.i.c.i.§. hec ſacramenta de pace iur fir. in verbo p gr̄am eccl̃ie.⁊ facit tex.p̄dictus p eo.⁊.l.nimis.ff.de obſeq.patro. Aliqñ accipitur p dono ſp̄üſancti.i.q.i.gr̄a ⁊ in cle i.de magris in glo.⁊.p magiſtrum in ſcd̾o ſen. Et hec eſt duplex.ſ. gr̄a gratis data.⁊ hec ſtat cuꝫ peccato mortali.⁊ eſt oē bonū additū naturalibus noſtris:ſicut gratia p̄dicādi: pphetādi:faciendi miracula ⁊ hmōi. Alia eſt gratū faciēs.⁊ hec ſꝫ Ri.in.ij.di.xxvi. ar.i.q.i.nō differt a caritate ſm aliqd abſolutū.⁊ iō idē eum realr̃ q: caritas ſm frā.de may.in.ij di.xxix.q: que nō pñt ſeparī ſunt ideꝫ realr̃. Sꝫ p rōnes formales reſpectiuas differunt q: hñt habitudines diuerſas hñtes diſtinctos terminos. Caritas enīꝫ dr̄ ad obiectū

f.essentiā diuinā:s3 nullus ē i grā essen tie diuine:s3 volūtat. z ita differūt for malr z pl3:s3 alij teneāt alr. hec nūq̄ pōt eē cū pcō mortali z sine hac null9 saluabit. De quo vide per theologos in.ij.di.xxvij. z.xxviij.

1 ¶ Utr3 bānitus p aliqd delictū cuius bona sūt ↄfiscata si a dn̄o recipiat ad grā3 eo ipso sit restitut9 ad bona z remissa sibi culpa. R. qdā tenēt q̄ sic ꝑpter tex.l.i.§.fi.ff.de q̄sti. vbi dicit bar. q̄ bānit9 q̄ncūq3 recipit ad grā3 pnci pis vr̄ restitut9. Idē vr̄ ēt sensisse.in.l. fi.ff.d̄ snia3 p a. S3 Sal.i.d.l.fi.dānat dictū bar. z dicit cū cy.ibidē q̄ nō restituit. z magis pl3 ꝑ tex.i n. de pace ↄstā.in pn.in ꝟ.plenitudinē grē nr̄e receptus. z ibi dicit bal. q̄ qn̄ qs recipit ad plenitudinē grē q̄ remittūtur cūpe z restituit ad fauores. Ergo qn̄ solum simplr ad grā3 recipit nō restituitur z merito. facit ēt q2 rescripta fisco dānosa in dubio sunt restituēda ad min9 p̄iudicū. ar.l.fi qn̄.C.de op.publi. z restitutio pncipis nō trahit retro ↄ ius.q̄situ alteri vt t3 ang. z imola i.l. gallus ff.de lib.posth. z bar. itelligēdus ē qn̄ faciēs grā3 mādat snia3 vel bānū cācellari in suū p̄iudiciū solū. q2 adducit.§. fi.p̄dcm̄. qd no. vide.s̄. dānatus.§.ij.

2 ¶ Utr3 grā scd̄o mō accepta ↄcessa alicui p papā expiret p mortē ei9. R. qdā doc.tenēt: q̄ si grā ↄcessa h3 annexā iurisdictionē: z sit ↄcessa sine lr̄is q̄ expira. Si ꝟo n̄ h3 annexā iurisdictiōe3 sic nō expirat ēt si sit cōcessa solo ꝟbo s3 Jo.an.i ꝓlogo.sup.vi.li. in nouella t3 simplr q̄ qn̄ nō expirat ēt solo ꝟbo ↄcessa. Idē t3 archi.ibidē. z est verius per cle.dudū de sepulturis.

Additio Idē dic qn̄ papa cōcedit alicui vt dispēset cū talib3 nō dispensauerit ante mortem ↄcedētis s3 Fede.ↄsil.xxviij. Pariformiter dic de illo cū quo dispensatū est sup aliquo faciēdo. qd l3 nō fecerit an̄ mortē dispēsantis: nihilhomin9 poterit post morte3 facere: puta ↄhere vel ordinari. z.c.si cui de p̄bē.li.vi. z.c.si sup de of.dele.li.vi. Silr s̄m Jo.an. z sequitur do.Anto.i.c.ex tua de fil.p̄sby. ꝓpter auctoritas dispēsandi ↄcessa alicui gnālr a papa p viā grē p viā dispēsationē sem̄ vita ↄcedētis. Secus si sunt facta p viā ↄmissiōis. q2 nisi fecerit actū cōe3 dispēsatōis: puta edictū cōe vel sile. sic expirat quo ad alios cū qb9 nō dispensauit. Plus ēt. dico v3 q̄ qn̄ grā ↄcessa reuocat: nō expirat ante certificationē de reuocatōe nisi qn̄ papa expresse vellet statim non valere s̄m He. in.c.i.de ↄces.p̄ben.li vi.

3 ¶ Quid de gratia cōcessa ab inferioribus Pape.

4 ¶ Utrum expiret morte. vide indulgentia.§.vij.

Gradus ↄsanguinitat! z affinitatis quō cōputātur. vide.j. matrimonium ij. impedimento.vi. z.xv.

Guerra quō z qn̄ sit licita. vñ.s̄. Bellu3.

Gula est inordinat9 appetitus s̄m Ang.

1 ¶ Quod sūt ei9 spēs. R. Gre. xx.li.mora. z ponitur d̄ ↄse.di.v. q̄nq3 modis sūt q̄nq3. ¶ Prima spēs ē qn̄ hora p̄uēit d̄bita. d̄ quo habes de ↄse. di.i.c.solēt. ¶ Scd̄a qn̄ cibos lautiores querit q̄ ↄueniat ei9 q̄litati de quo di.dist.c.i.ij. z.iij. ¶ Tertia qn̄ nimis studiose z accurate cibos p̄parat. de q̄ dic vt.di.di c.iij. ¶ Quarta qn̄ nimis comedit vl̄ bibit q̄ mēsura refectiōis exigat. ¶ Quinta qn̄ cum nimio desiderio affectat. de q̄ di.xli.c.i.vn̄ versus Prope laute nimis ardēter z studiose

2 ¶ Utr3 gula sit pctm̄ mortale. R. ale. d̄ ales in cōpendio suo q̄ appetitus comedēdi vel bibēdi pōt esse.v. modis. ¶ Primo cibū vel potū solūmō appetendo. z hoc nullu3 est pctm̄: q2 nāle ē. ¶ Scd̄o qn̄ tali appetitui adiūgit delectatio in cibo vel potu. z sic ē veniale peccatū. ¶ Tertio qn̄ tali appetitui adiūgit trāsgressio alicui9 p̄cepti. puta q2 frāgit ieiuniū d̄ p̄cepto ad qd obligat: sic ē mortale pctm̄. ¶ Quarto qn̄

tali appetitui finali affectu inhereret pu ta parat9 facere q̃cumq3 vt eius 9sequat̃ sic est mortale est grauius: sic fecit Esau

¶ Quinto qñ p̃p talē delectationē ap petit9 ducit totā vitā suā hmōi delecta tōibus deputare sicut diues q epulaba tur q̃tidie. ⁊ hoc ē multum vicinum mor tali. Addo vi. p clariori intelligentia: qñ tali cibo vel potu seu tāto sciēter ⁊ aduertenter vti vult qđ notabile nocu mētum p̃prie p̃sone p̃stat puta tñ bibit vel comedit aduertenter q̃ p̃dit vsum rōnis: q: tunc peccat mortalr̃. Silr̃ si comedit aliqd sciēter. quo notabilē in firmitatē vel malū incurreret eēt morta le: q: 𝔷 p̃ceptum. Math. xxij. diliges p ximū tuum sicut te ipsum. secus si inad uertēter nisi ita eēt frequēs q̃ teneret̃ aduertere sicut dicim9 de ebrietate. xxv. di §. alias ea demū. vl̃ ēt secus si modi cum nocumētum ex tali cibo incurrat: aut verisilr̃ credat incurrere: sicut infir mus q potius vult pati augmētum fe bris q̃ siti. ⁊ hmōi q: tunc est veniale.

3 ¶ De ieiunio ⁊ hora comedendi ⁊ ci bis qbus vesci lz vide. ī ieiuniū.

4 ¶ Quot sunt filie gule R. q̃ sunt sex. Prima ebrietas. scđa hebetudo mētis Tertia inepta leticia. Quarta multilo quiū. Quinta scurilitas. Sexta immūdi tia. de quibus in suis capitulis.

Habitus aliqñ dr̃ quedam q̃litas ai acq̄sita ex frequentatis actibus vel ex vno multū vehemēti quo aīa facilr̃ dispōi tur ad aliqd faciēdū q differt a dispoi tiōe: q: illa de facili mobil: s3 habitus de difficili Fm̃ Ari. in p̄dicamētis qua litat9. aliqñ dr̃ vestis seu tegmētū quo hō tegit̃. de quo in c. p̄cipimus. xxi. q. iiij. de vi. ⁊ ho cle. c. deus qui.

1 ¶ Quō autē sit pcm̃ in vestimentorum ornatu. vide ornatus.

2 ¶ Qualē habitu debent vti clici. R. gl. in sū. xxi q. iiij. q̃ nō sit vti panis: etiam p̄ciosis s3 9suetudinē religionis vt cō formēt se moribus eorum inter quos vi uunt ⁊ ne vilescat clericalis dignitas. vt. lxxx. di. episcopi. de quo vide. ī. cle ricus. iiij9 ⁊ ī. ornatus.

3 ¶ Qualis dz eē habitus religiosi. R. silr̃ s3 statuta sue regule: ita tñ q̃ 9ueniat religioni ⁊ pnie. vt. xx. q. i. c. vidua.

4 ¶ Quo tpe dz vti hitu religionis. R. q̃ oi tpe seu lectulo gestca seu i q̃cūq3 loco 9sistēs. vt dr̃ in. d. c. vidua.

5 ¶ Utrū peccet mortalr̃ religiosus di mittēs habitū R. q̃ sic sine cā rōnabi li: ⁊ est excōicatus. de quo vide. ī. excō catio. vij. casu. xxvij.

6 ¶ Utrū liceat tā clico quā religioso ex cā rōnabili occultare hitum seu trāsfor mare R. q̃ sic. vt in. d. c. clici officiu.

7 ¶ Utrū vir possit vti veste mulieris vl̃ ec̄ŝo. R. q̃ nō imo vr̃ pcm̃ mortale si sine rōnabili cā fit: q: pōt excōicari. vt xxx. di. si qua mulier. ⁊ fm̃ aliquos sūt excōicati: sed nō credo.

8 ¶ Quid de vtente habitu monachali vel alio religioso cā ludibrij R: glo. in c. cū decorē. de vi. ⁊ ho. cle. q̃ p̄hibitū est ⁊ sic videt̃ mortale peccatum. ⁊ gra uit̃ puniēdus. vt ī aut. vt san. epis. §. vl. C. de epis. audi. l. minime.

Hebetudo mentis est glos site intellectus q̃ hō nō pt̃ ptigere ad cognitio nē rei nisi p mlta ei sit exposita nec tūc ēt p̄fecte pt̃ 9siderare oia q̃ ptinēt ad rōnē rei. ⁊ dr̃ hebes eo q̃ acuto oppōi tur acutū n. ē penetratiuū ita habea si ne obtusum ē qđ nō pōt penetrare. vn̄ vngtū ipoztat debilitatē mēt9 circa spūa alia 9siderāda sic opponit̃ dono itelle ctus q̃ subtilr̃ penetrat ⁊ differt a ceci tate mētis q: ista ipoztat oimodā p̄ua tionē cognitōis spūalis: sed hebetudo nō q: nō totalr̃ priuat cognitione.

1 ¶ Utrū hebetudo sit pcm̃. R. q̃ in tan tum qua tñ h3 rōnē voluntarij sicut ⁊ cecitas mētis. vt p3 in eo q est affe ctus circa carnalia ⁊ de spūalibus sub tiliter discutere fastidit ⁊ negligit: hec oia ex scō Tho. scđa scđe. q. xv. ar. ij. Ex q̃ p3 q̃ nō est mortale nisi qñ volū tarie ita ip̄licat se terrenis q̃ omittit il lam discutiōe3 q̃ de necessitate salutis est: sicut in 9fitendo peccata vel in co-

gnoscendo necessaria ad salutem. et est filia gule sm Gre. xxxi. moralium.

Hedificans in solo alieno de suo de iure efficit hedificium dnm soli. insti. de re. diui. §. et ex diuerso. Secus si in littore maris vt piscationi intēdat casam hedificauerit. q: q̄diu casa durauerit sua est vt in. l. in tātum. ff. de re. diui. Fallit hoc q: hedificiū nō efficit dnī fundi qn̄ edificatū e de reb⁹ eccle: q: soli cedit hedificio. xii. q. ii. apliconis §. io. ibi dē. et i. c. i vestigādū. de pecul. sz Ber. intellige nisi q: eccla soluet p̄cium soli.

Addito Sil'r dic q: qn̄ edificās hz ius vl' cāz i re a dno vt ēphiteota: feudatari⁹: comodatari⁹ aut inquilinus dnis q hedificauit vt pleniore vsuz hēret q: dnā tenet eti: iz hedificauerit i alieo scieter. vt no. i. §. ex diuerso insti. de re. di. Sil'r qn̄ qs hedificat in alieno solo bona fide credēs hedificare in suo hedificatū i alieo: i gscia tenet dnā soli vt ad vēden dū fundum vl' satisfaciēdū p hedificio arbitrio boni viri. Si ḡo qs hedificat de alieo in suo solo: tunc hedificatū est suū l. adeo qdē. §. cū in suo. ff. de acq. re. do. sed⁹ restituet extimationē de iure si fuerit cōdēnatus in duplū. d. §. cū in suo. et l. gēma. ff. ad exh. vē. et si destrueret hedeficiū posset petere suū. puta trabē si nō duplū nō fuerit gsecut⁹ insti. de re. di. §. cū in suo et. d. §. cū i suo Sed in conscietia si nō fuerit gdēnatus sufficit restituat extimationē solum.

1 ¶ Utrū hedificans cū dāno vicini sui teneat ad restōnē. R. qd nō si nō facit aio nocēdi. p̄ uio sz sibi gsulēdi. l. i. §. denīqz. ff. de aq̄ plu. ar. Nā vsqz ad celum p̄t qs eleuare suū hedificium si est sibi vtile et seruitutē nō hz. l. altn⁹. ff. si seruen. Et tz gl. i. c. cū eccla de elec. in p̄. iuriaz Sec⁹ si aio iniuriādi p̄rio h fa ceret. nā tūc siue denūciatio noui op̄s sit fcā vl' nō i gscia tenet. d. §. deniqz.

2 ¶ Utrū teneat hedificās demoliri hedificiū suis sūp̄tib⁹ aliq̄ñ. R. q: sic qn̄ p⁹ denūciatōez noui op̄is siue iure: siue iniuria hedificauit. ff. de ope. no. nūcia. l. p̄tor ait. §. i. extra. eo. ti. per totum.

3 ¶ Qn̄ qs p̄t hedificare castrū vl' noua hedificia vide. s. ēphiteosis. §. xviii.

4 ¶ Utrū qs possit in alieno aliqd facere inuito dno. R. ange. de are. insti. de lege falsidia cani. tolle. q: sic qn̄ facietī pdest et dno nō nocet vt ibidē et i l. i. §. si. ff. de aq̄ plu. ar. Secus si lederet. C. de seru. et aq̄ l. aquā et. ff. si seru. vē. l. et si forte in pn. et l. sicut. §. pe. Idē dicit q: nemo pot facere i suo qd alteri nocet et sibi nō pdest et q: si facit aio nocēdi tenet de dolo. d. l. i. §. deniqz et. ff. de dā. infec. l. p:oculus.

Hereditas vocat as. i. pondus. xii. vnciarum et diuidit in. xii. partes q̄ vocantur. xii. vncie que vocatur diuersis nominibus. s. secunx. vncia. s. vna Alia sextās. i. sexta pars hereditatis q̄ sunt due vncie. Quadrās idest tres vncie que sunt quarta pars. Triens. i. quatuor vncie que sunt tertia pars Quincūx. i. quinqz vncie Semis. i. sex vncie Septūx. i. septē vncie Bes. i. octo vncie. Bodrās i. nouē vncie. Dextās. i. x. vncie. Decūx. i. vndecim vncie. Appellatiōe ḡo assis. xii. vncie gtinent vt insti. de he. insti. §. hēditas sz̄ ino. etiā i. c. ex litteris de iure pa. Hereditas est quoddaz ius vniuersale et ea vendita vel data transit ius patronatus et omnia iura et ideo hereditas est successio in vniuersum ius quod defunctus habuit tempore mortis l. nihil. ff. de ḡ si.

1 ¶ Ad quos dz hereditas deuenire de functo aliud nō disponēte vl' inualide R. q: in laicis de iure cōi. ¶ Primo veniunt legitimi descendentes si sunt oībus alijs exclusis et si sunt primi gradus multi equaliter succedunt. Si ḡo sunt nepotes et vlteriores solū succedūt in stirpes. i. in eam p̄tem quā pater eorū si viueret haberet nec distinguitur an sint masculi vel femine etiā adoptiui nō emācipati q: indistincte oēs admittūtur vt. C. de suis et leg here. aut. in successione. Si ḡo descendētes nō

sunt tunc veniũt ascendentes puta pr̃ auus abauus ⁊c. cũ fratribus ⁊ sororibus ex vtroq̃ parẽte cõiũctis defuncti vel eorũ filij quos fratres vel̃ sorores seu filios si nõ hʒ succedũt ascendẽtes sem per semp̃ pꝛopinquius gradus. s. q: pr̃ pꝛefertur auo ⁊ sic eũ excludit ⁊ sic de ceteris. Et sic solũ venit de ascendẽtib⁹ q̃ ex pꝛoximioꝛ defuncto cũ fratribus si sunt in capita sed cũ filijs fratrũ in stirpes exclusis fratribus ex vno parẽte tñ. Si aũt dicti ascẽdentes sunt in equali gradu puta ex pte pr̃is in pꝛio vel secundo ⁊ ex parte matris similr̃ in pꝛio vel scd̃o ⁊ hmõi sic equaliter paterni p dimidia ⁊ materni p alia dimidia succedũt q̃uis sint plures psone ex parte vna q̃ alia puta auus ⁊ auia ex vna pte ⁊ ex alia solũ auus vel̃ auia vt in aut. de here. ab inte. §. a. ⁊. ij. ⁊ in aut. defuncto posita. C. ad tertul. ⁊ q̃d ibi no. in gl. Aliter q̃ ẽ in pꝛoximioꝛ gradu defuncto siue paternus siue maternus sit admittitur vt in. d. aut. defũcto q̃ si nec ascẽdẽtes sint veniũt collaterales Et pꝛimo fratres ⁊ filij alicuius fratris pꝛemoꝛtui q. s. erãt coniũcti ex vtroq̃ parẽte defuncto de cuius hereditate agit nõ tñ in capita sʒ in stirpes quo ad filios fratrũ pꝛemoꝛtuoꝛ: ipsi fratres bene succedũt i capita ⁊ isti pferuntur fratribus q̃ sunt ex vno parẽte solũ vt C. de legi. here. aut. cessante Dicit tamẽ bar. in. l. oẽs. C. cõia de succes. q̃ q̃n parẽtes veniũt ad successionẽ i bõis q̃si tis ex linea materna pferunt parentes ex linea materna ⁊ i bõis pr̃nis parentes ex linea pr̃na. l. ij. C. de bo. mater. similr̃ q̃n sũt duo filij ex diuersis mrĩmõijs pferunt i lucro mrĩmõij illi q̃ sunt nati ex illo mrĩmonio alijs natis ex alio

Additio sed si ex dispõne testatoris ex legis aut statuti diceret q̃ succedãt agnati pꝛt sunt in gradu pꝛimioꝛes tũc i tali casu veniunt filij fratris pꝛemoꝛtuoꝛ cũ patruo iuxta autẽ. cessante C. de legi. here. no. glo cõiter appꝛobata in. l. cum ita §. in fideicõmisso. ff. de leg. ij.

ℭ Sed nũq̃d cũ fratribus pꝛ̃atis veniant filij alterius fratris ꝶ. sm̃ Gu. q̃ nõ. ff. quod cũ eo q̃ in alie po. l. sed si ex parte. 2

ℭ Itẽ filij filioꝝ pꝛ̃ateꝝ fratrũ pferũtur fratrib⁹ ex vno parente solũ. ꝶ. q̃ sic 3

ℭ Itẽ filij fratrũ soli siue patruus ⁊c. omnis supstites admittant in capita ꝶ. Azo. ⁊ Ho. q̃ sic q̃uis sint filij diuersoꝝ fratꝝ sʒ si nepotes. s. nati ex eis. 4

ℭ Scd̃o nõ existibus pꝛdictis vel̃ aliq̃ eoꝝ veniunt fratres ex vno latere tñ coniuncti ⁊ eoꝝ filij qui pcierunt patruis defuncti. 5

ℭ Tertio pꝛ̃atis nõ existibus pferunt q̃ gradu sunt pꝛoximioꝛes defuncto ⁊ si pares sunt pariter admittunt vt. C. de leg. here aut. post fratres ⁊ extẽdit hec cõputatio vsq̃ ad decimũ gradum ⁊ vltra. ẽ vt hʒ. xxxv q. v. c. ad sedẽ lʒ imperatoꝛ solũ dixerit de decio gradu ex pſſe. Et in pꝛ̃acta successiõe tã ascendẽtium quã descẽdẽtiũ seu collateralium cessat ois differẽtia tã sex⁹ quã emãcipationis hoc tñ attẽto vt cũ agit de successione patris solos ɔsanguineos admittas de reb⁹ ṽo maternis vterinos filij ṽo nãles tñ vel̃ spurij sʒ ange. in aut. q̃ na. effi. sui. §. fi. si sũt ex eodẽ patre nõ ex eadẽ mr̃e nõ succedũt adinuicẽ vnus alteri. Si ṽo sunt ex eadẽ matre tũc vn⁹ succedit alteri ab intestato q: cognoscũtur ad inuicẽ. l. ij. ff. vnde cogna. Si ṽo vn⁹ spurius decederet relicto fratre spurio ⁊ alio legitimo ex eadẽ matre tũc venit legitim⁹ ⁊ excludit illegitimus q: q̃n de successiõe tractat ille frater pfertur q̃ pluribus nexibus est ɔiũctus: vt dcm̃ est. De successione ṽo fratꝝ adinuicẽ serua q̃d dcm̃ est excepto q̃ frater legitimus nõ succedit fratri suo illegitimo ex parte patris nec ecõuerso q: nõ est illi agnat⁹ nec ille ipsi ⁊ durat i infinitũ quousq̃ memoria possit haberi de cognatione in. fi. de gra. cog. pertotum.

ℭ Pꝛefatis aũt oibus ascẽdẽtib⁹ descẽdẽtib⁹ ⁊ collateralibus deficiẽtib⁹ venit vir ad successionẽ vxoꝛis ⁊ vxoꝛ 7

viri. vt. C. vñ vir & vxor. l. vnica qd̄ si nō ē veniet fisc⁹ vt. C. de bo. vacā. l. i.

Additio si ꝟo vxor eēt sine dote & paup̄ & maritus non hʒ nec descēdētes nec ascendētes ſʒ so lūʒ agnatos vel cognatos tūc succedet viro ab itestato in q̄rta p̄te h̄rditatis. vt in auc de exhi. re. §. q̄m ꝟo & idem dic de viro paupe circa bona vxoris & alie tres p̄tes h̄rditatis erūt agnatorūʒ vel cognatoꝝ. si ꝟo eēt pactū vel statu tum an ꝯsuetudo contra oia vel aliqd̄ predictoꝝ illud serua si tale est quod iu ri communi possit derogare.

8 ¶ Si ꝟo loqmur in clicis ab itestato morētib⁹ distinguit aut sint bōa p̄p̄a clici de qb⁹ libere poterat dispone̅. De qbus dictū ē. s. clicus. xiij. Et in talib⁹ succedūt agnati ſʒ q̄ dcm̄ ē. s. Si ꝟo nō hʒ succedet ecclesia cui Fuiebat tp̄e mortis vl' altare si solū Fuiebat altari qd̄ h̄ebat bona distincta ab ecclia ipsi altari deputata vt no. xij. q. vi. c. vlt. in auc. de ecclia. tit. §. si qs ep̄s Fallit hoc in p̄sbyteris ex Fuiute promotis ad sa cerdotiū cū ꝯsensu dn̄oꝝ qr de eoꝝ bo nis si ab itestato decedūt fiunt q̄ttuor p̄tes quaꝝ vna ep̄o altera ecclie tertia paupib⁹ & q̄rta parētib⁹ assignet & si nō sint idonei vt puta h̄ᵗtici. xxiiij. q. ij sane & hm̄oi ep̄s i vsuʒ ecclie distribu at vt i. c. ij. de succe. ab ite. nec ē abroga tuʒ vt ibi doc. cōiter renēt lʒ gl. volue rit q̄ sic si ꝟo sunt bona ecclie de qb⁹ dispone̅ clici non p̄nt succedit ecclesia vt in. c i. de succe. ab inte. & c. i. & c. re latum el. ij. & c. requisisti de testa.

9 ¶ Quid ꝟ successiōe i feudis vide. s. feudū. §. vj. cū seq̄ntibus & emphiteo sis. vide emphiteosis. §. v. cū duob⁹ §§.

10 ¶ Quid de filiis manumissis decedē tib⁹ ab itestato. Rn̄. q̄ succedēt descēdē tes vel ascēdētes vl' collaterales ſm̄ q̄ dcm̄ ē excepto q̄ p̄tronus vēdicat p̄teʒ nō tm̄ totuʒ vt isti. de succe. lib. §. ſʒ nr̄a ꝯstitutio & ibi vide de eoꝝ successione Bar. i. l. defuncto. C. si i frau. patrō. di cit q̄ si vnus patronus viuit p̄fertur fi lio alterius patroni & filius patroni p̄-

fertur nepoti alterius patroni.

11 ¶ Utꝝ clici laicis succedāt ſʒ q̄ dictū ē & eo ordine. Rn̄. q̄ sic indubitanē. qr iura p̄allegata nō excipiunt eos imo et religiosi. Intellige q p̄nt h̄re p̄p̄riū in cōi ēt si dū laici erāt cōmiserunt vitiuʒ ingratitudinis vt. xix. q. vi. c. si. fallit ſʒ in feudis de quo. s. feudum. §. ix.

12 ¶ Utꝝ filius aliq̄n excludat ab h̄rdi tate p̄ris vel ali⁹ de p̄dictis. Rn̄. q̄ sic in v. casib⁹. ¶ Primo si p̄r fuit h̄ᵗticus qr ipso iur̄ bona h̄ᵗticoꝝ sunt ꝯfiscata de here. c. cū ſm̄ li. vj. ¶ Scd̄o si p̄r cōmi sit crimē lese maiestatis l. qsqs. C. ad l. iul. ma. & vj. q i. §. veꝝ ſʒ adūerte tn̄ q̄ pena icapacitatis nō extēdit ad filios nisi qū crimē ē ꝯmissuʒ i eū q nō reco gnoscit supiorē sec⁹ si ē ꝯmissuʒ in euʒ q recognoscit supiorē qr lʒ sit crimē le se maiestatis. vt. l. i ff. ad. l. iul. ma. non tn̄ q̄ ad incapacitatē q̄ ad filios ſʒ Sa lice. in. d. l. qsqs. Et ēt adūerte q̄ cri men lese maiestatis ꝯmittit a subdito tm̄ cle. pastoral de re iudi. ¶ Tertio si p̄r erat p̄tronus vl' h̄ebat aliqd̄ ius seu feudū in ecclis qd̄ deberet trāsire ad fi lios & ipse itertecit vel mutilauit recto res vel clicū illius ecclie qr ipso iure p̄ dit oē ius & dignitatē & ad filios non p̄uenit de penis. c. i q̄busdā qr talis de uoluit ad ecclias cū iniuria scā ē ius mo filii taliū vsq5 ad q̄rtaʒ ḡnationeʒ in clicoꝝ collegio nullaten⁹ debent ad mitti nec in aliq̄ religiōe p̄nt esse p̄lati nisi fuerit cū eis dispēsatū vt i. d. c. in q̄ busdā ep̄s tn̄ dispēsare pōt. ex q̄ ꝯditor canonis non sibi reseruat. ar. c. nup de sen. excō. ¶ Quarto si filī⁹ vl' ali⁹ q p̄e succede̅ furioso debitā curā non ip̄ede rit ſʒ succedet ille q eū in sua domo. p̄ p̄riis sūptib⁹ vsq5 ad finē vite p̄curaue rit eusciatis ēt institutiōe illius q ne glexit. si mō tal' iscriptis ammonuerit eos vt curā h̄rent. vt i auc. vt cū de ap p̄l. cogno. §. cāsvbi ēt dicit gl. q̄ lʒ nul lus ext̄ne⁹ eū p̄curauerit tn̄ h̄rditas ab agnatis aufert̄ vt. ff. de his q. vt idi. l. ſʒ vbi istitut⁹ idignus iudicatus ē succes sione q p neglīgʒ suā & culpā id egit vt

mulier a qua institut⁹ fuerat moreret vbi dic gl.i.n adhibẽdo medicũ vel malũ. ¶ Quito si i captiuitate eos qb⁹ succe dere deberet mori p suã negligẽtiã pmisit vt i.d.§.cũs ⁊ sic succedet ecclia ciuita tis ex q̃ orit vt ibidẽ ⁊ ẽt i casib⁹ i qb⁹ pt exheredari vt.s.exheredatio.§.i.

13 ¶ Utrũ filius possit exheredari per pa trem.R.vt.s.exheredatio ⁊ frater fra trem ⁊ vir vxorem ibidem.

14 ¶ Utrũ dñs q de ɔsuetudie totũ acci pit qd erat illi⁹ q sine filijs mortu⁹ est teneat.R.Fz Hosti.si tal ɔsuetudo pscri pta ẽ excusat qz pt allegare q̃ h̃ pactũ ab initio fuerit qz terra sua erat.

15 ¶ Quõ succedet filii illegitimi. vid.s. Fili⁹ i pn cũ se.verũ ẽ q̃ Azo tꝫ q̃ nã les tñ succedãt adinuicẽ de succe. co gna.§.vulgo sꝫ ho.ɔdicit i auc.q mo. na.effi.sui.§.filiũ sꝫ tu dic.vt.s.§.vi.

16 ¶ Quis succedet dãnatis ex aliq̃ deli cto ad mortẽ.R. q̃ descẽdentes vel ascẽ dẽtes Fz q̃ deĩn c.s.sꝫ collaterales nõ nisi vsq ad tertiũ gradũ vxores h̃o ta lia solũ hẽbunt dotẽ ⁊ dona. añ nup. Si h̃o dotẽ nõ hũerint accipiẽt pte le gibus diffinitã. Hlo dicit q̃tũ ex tenore lucrarent siue hẽant filios siue nõ ⁊ si neminẽ pdictoꝝ hẽant fisco applicen tur vt.C de bo.dã ant.bona.

17 ¶ Utrũ bõa igredientis religiões abin testato ɔueniãt mõasterio.R. pa.i.c.in pñtia de pba q̃ q̃ ad fr̃es minores non q̃ ãt ad pdicatores ⁊ alios mẽdicãtes sic nõ tñ vt imobilia aut iura ɔpetia sibi retineãt sꝫ vt vẽdãt ⁊ iploratiõe of ficij iudicis Idẽ dic i oib⁹ alijs relictꝭ pterq̃ p religiõis igressũ ẽt i fr̃ib⁹ mio rib⁹.i.q̃ petẽt iploratõe officij iudicis vt vẽdãt q̃ ãt ad alios r̃ligiosos nõ mẽ dicãtes idubitant succedit mõasteriũ.

18 ¶ Sꝫ q̃ro qd monasteriũ succedet cũ mẽdicantes nullũ hẽant ⁊ aliq trãsfe rant ad placitũ platoꝝ.R. Pa vbi.s. q̃ nõ ɔueniũt in pdictis monasterio pcurlatri sꝫ erunt in ptãte illius q pre est vt ɔpendeat prout sibi videbitur.

19 ¶ Utrũ nouicio mo riẽti ab itestato suc cedat monasteriũ vide j.nouici⁹.§.xj.

20 ¶ Quid si igrediẽs erat vsufructua rius solũ.R. Pa.vbi.s. q̃ transibit in monasteriũ vsufructus sed solum du rabit in vita ingredientis ⁊ non plus.

21 ¶ Quid de collatis tali igredienti ea le ge vt nõ alienent.R. io.an.tꝫ q̃ succe det mõasteriũ p ar.l.i.ff.d fun.instru.⁊ l.pẽ.§.iulian⁹ agripa.ff.d le.iij. ⁊ i eo qd no.d iure pr̃o.ex litte. Pa.vbi.s.ɔ riũ tꝫ ⁊ q̃dã alij p ar.l. pe.o lucij ticij. ff.d le.ij.facit qd legit ⁊ no.i.l.si ita q̃s §.ea lege.ff.de h.ob. Ego h̃o cõcordo sic distinguẽdo. si ɔhibitur ẽ alienatio vt in familia remoneat sic ẽ vera opi nio Jo.an.p.d.l.peto.§.fi.a ɔrio sen su.Si h̃o vt ad extneũ ɔueniat prohi bitũ est sic non succedet monasteriũ.

22 ¶ Sꝫ q̃ro qñ accipiet qd sibi dꝫ aliq̃s ex hẽditate igredientis siue fecerit testm̃ vel nõ.R. Pa.vbi.s.bar. dicit q̃ qñ mors ista ciuil opat oẽm effectum quẽ mors nãlis sic ẽ in igredientib⁹ or dinez minoꝝ q nihil i cõi vel pticulari psit hẽe tũc statiꝫ hẽbit post igressũ cũ effectu.i.pfessionẽ expssaꝫ ar.l.deo no bis.C.de epis.⁊ cle.sꝫ qñ nõ opat oẽm effectũ in hoc quẽ mors nãlis puta qr hñt saltẽ in cõi tũc dꝫ expectare mor tẽ nãlẽ ipsi⁹ igredientis ⁊ interiꝫ dispo sitio si fecit erit in suspẽso.Et cum hoc opinioẽ trãsit C.y.⁊ do.ant.⁊ pa.i.d.c. in pñtia limita tñ nisi i testõ alr de ipe determiasset:qz illud erit seruãdũ. Itẽ limita h̃a pdicta nisi q̃ ad filios legiti mos.q legitimã habebũt ex eqtate sta tꝫ post igressũ.si ãt alimẽta sꝫ pdcõs doc.Quo verũ credo qñ legitia eis suffi cit.alr si saltẽ i ɔscia.sꝫ vel monasteriũ dabit eis stati qd dñt hẽre ex bõis igres si vel stati alimẽta pstabit dõec eis talia bona dederit facit ad h.d.l.deo nobis §.nã ⁊ maritus.⁊ qd no.ibi in glo.

23 ¶ Hereditas quõ diuidit inter fr̃es q hñt peculium castrense vel quasi aut aduenticiuꝫ.vide peculiũ p totum.

Heres aliqñ pximum.i. pri mum significat non vlteriorem.vt ff de verb.signi. l.sciendũ.sed regulariter nomen here

dis p̄ rmaltas successiones accipitur. vt ẟ.l.sciēdũ.ꝛ.l.vlti.C.de here.institué. vbi heres heredis testatoris dr̄ heres vbi glo in.c.ex trāsmissa.de fi.presby. Aliqñ tñ descēdentes post primū herede vocātur pheredes.vt ꝫ glo.in.c. fi.de pecu.cleri.quis alias pheres dicat q se putat heredē cum nō sit.ff.de pe.here.in.l.p herede:ꝛ insti.de inter di.§.adipiscēde. Aliqñ qlibet descendēs cui relinqtur aliqd dr̄ pheres. vt in.d.glo. Noīe ꝯo suoꝝ heredum non veniunt extranei heredes. de quo per bar.ꝛ alios i.l.gall⁹.ff.ꝺ libe.ꝛ posthu. Quod limita vex in his que nō transeunt ad heredes extraneos.

Additio ꝛ extraneus heres dr̄ q nil attinet quis pprie in statutis heres extraneus dicatur qlibet q tpe mortis nō est in ptāte moriētis ēt si sit filius emācipatus fm Ang. are.institu.de h̄f.quali.ꝛ di.§.ceterū.

1 ¶ Utꝝ deus instituerit ꝙ aliqs sit heres ꝛc.ꝙ sic vt pꝫ in.c.nō ois.xxxij.q. ij.ꝛ.q iiij.dicat ibi eyre ancillam ꝛc. Non enim erit heres filijs ꝛc.

2 ¶ Utꝝ heres istitut⁹ solū in certa re q ppīe nō dr̄ heres ſꝫ legatari⁹. vt in.l. quotiēs.C.de here.istitu.possit in foro aīe nō dato alio herede adire totā hereditatē ſꝫ ꝙ vult.l.i.in.§.si ex fundo ff.de here.isti.ꝛc.pa.i.e.q2 igrediētib⁹ de testa.ꝙ ꝼe.ꝯsilio.cxxvj.ꝛ multi alij doc.in sacra pagina ꝯsuluerunt ꝙ sic q2 ius hūanuꝫ nō ꝯtrꝫ diuino dꝫ fueri in foro aīe.Ergo licite poterit lucrari tn̄ dūmō dolose nō sit inductus testator ad istituēdū eū in certa re vt puta:q2 ꝑsuasit ꝙ non posset habere regressum ad alia bona.

3 ¶ Quid si ita sit istitutus in certa pte hoc addito ꝛ volo ꝙ de bonis meis plus nō possit petere ſꝫ sit ꝯtentus ꝛc. ꝛ istituitur alt⁹ heres vlia q non vult adire hereditatē.an supascriptus possit ipe eā adire ꝛc.vr ꝙ sic ar.ꝺ.§ si ex fundo.ꝛ.ꝺ.l quotiens ꝯ ꝯtrꝫ ē rex ꝙ nō pōt.vt in.l.quotiēs.§ ſꝫ si duo.ff.ꝺ here.istitu.vbi pꝫ ꝙ.§.pdict⁹ si ex fūdo.

ꝛ pdicta.l.quotiens hꝫ locū. qñ volūtas testatoris ē simplex.ꝛ nō restricta expsse.vt in casu isto.Et iō veniēt succedētes ab itestato.q2 testm̄ nō reperit hr̄e heredē ꝛ nō pōt qs pro pte decedē in testat⁹ ꝛ pro pte testatus.l ius nr̄m.ff. de re.iur.Si dicis quō pt ꝓhibē ꝙ nō plus peteret.ꝛc.per.l.domus.§.fi.ff.de vsufr.vbi testator ꝓhibet ius accrescēdi.ꝛ casus ē i.l.i.ff.ꝺ inīusto.rup.testa.

4 ¶ Utꝝ hr̄s teneat ex delicto vel quasi delicto defuncti.ꝛc.vt colligo ex Bar.i l.i.ff.de pinatis delictis.ꝙ aut actio est penal ex vtraqꝫ pte.vt puta.qñ petitur pena q̄ est applicāda parti. Nā tam ex pte rei ꝗ̄ actoris ē penal.Et sic nō tīr aliq iure.Si ꝯo actio est penal ex pte rei ꝛ pscutoria rei ex parte actoris vt puta q2 ago p satisfactiōe dāni mei ꝛ sic de iure ciuili si delictū fuit ꝯmissum circa ꝯtcū q qdeꝫ ꝯtcus tenetn sic tenetur heres q⁹ nō fundat intēn̄o actoris imediate ex delicto ſꝫ ex ꝯtcu puta q2 agit actione comodati vel depositi ꝛ hmōi ꝛ nō ex dolo vl delicto. Casus ē in.l.ex depositi.ff.de ac.ꝛ obliga. ꝛ ex ꝯtcib⁹ ibidē ꝛ bon⁹ tex.i.l.si hoieꝫ.§. dat actio.ff.deposi si ꝯo fuit ꝯmissum delictū circa ꝯtcū q nō tenuit vt puta q2 dolus dedit cāꝫ ꝯtcui q2 nō tꝫ. vt in c.delicti de emp.ꝛ vē.sic ñ tenet q2 cū agē nō possit ex ꝯtcu cāꝫ nō sit oporteret agē ex delicto ꝯ heredē ꝛ crimina morte extiguntr.xxiij.dist qñdaꝫ ꝛ nullus post mortē pt accusari.xxiiij.q.ij.c. i.ff.de bo.eo.q an.sē.mor.si ꝯsci.l.vlt. xxiiij.q.ij admonē.nisi i casibus heresis.xxiiij.q.ij.sane vl si hereticos istituit heredes de here.c.si qs epo vl si i crimine notorio decessit. vt no.i gl d.c.qñdaꝫ.ꝛ xxiiij q ij.in sūma vel gn̄alr dic qñcunqꝫ cōmisit delinqꝫ⁹ crimen pp qd ipo fcō pena sit iflicta a lege sicut i heresi ꝛ crie lese maiestatis q2 tūc accusat ꝛ agit ꝯ heredē ñ vt puniatur ex illo dicto ſꝫ vt bona auferant ab eo q in cōmissuꝫ eciderūt ꝼacit.l.cōmissa.ff.de publi.ꝛ tex.bon⁹ in c.ij de prescrip.li.vj.alr ñ tenet hr̄s p̄ ꝯtcūꝫ de

Recto omisso a defuncto sine i 9ctu nul lo fuit ex oez 9ctu nisi i duobus casib9. ¶ Primus si lis fuit 9testata cũ defun cto vt.l.vnica.C.de delic.defun. Nõ q2 i iudicio qsi 9trunt vt i l.iij.§.idẽ scri bit.ff.de peculio. Et io vr innius 9ctus cũ defuncto p 9testationẽ litis. ¶ Se cũdus si aliqd puenit ad hẽdem ex de licto defuncti q2 in tm̃ tenet ꝛ nõ plus vt in d.l.vnica fallit in 9dictiõe furtiua q̃ i.fi p fure.ff.de 9di.fur.dicẽ tex. fur n actio penã petit legitimã 9dictio rem ipsas ꝛ legẽ 9dictio rei furtiue: q2 rei hz 9fectione hẽdẽ quoq3 furis obligat nec tm̃ si viuat seru9 furtiuus sz ꝛ si de cesserit.f.viuo fure vel mortuo. de iure ecclie canonico tz bar.indistincte teneri qñ q̃ agit p satisfactiõe dãni 9 hẽdẽ ꝛ sz sequitur cõiter doc. ꝛ sic itelligẽde sũt gl.i.c.ex pñtiũ de pigno.de solu.c.i.de rapto.lris de vsu.cũ nos. Intellige in qñtũ hẽditas se extẽdit. Et plz in 9scis sz pa.in c.fi.de sepul.solũ admittat ver q̃ defunctũ penituit q2 iura canonica loquũt q teneẽ qñ defunctuz penituit. vt no.gl.singularis i.c.a nobis el.ij.de sen.exc. q2 tunc agit ex q̃si 9ctu non ex delicto. Si vo nõ penituit non tenetur hm eundẽ. Pa.ꝛ glo.d.c.a nobis nisi quatenus de iure ciuili tenetur.

5 ¶ Utrũ hrs teneat soluẽ legata in testõ minus solẽni fcã.ff.q in foro iudicia li nõ de quo dicẽduz vt in.l.si fratas ꝛ l.fi.C.de fideicõmis.sz in foro aie pen det hec qõ ex alia.s.vtr ex volũtate de functi oriat obligatio nãlis ꝛ cõit vl tramõtani tenẽt q nõ cismõtani q sic. De quo vide p canonistas in.c.fin. de solu.ꝛ p bal.ꝛ legistas in.l.cũ qs.C.de iuris ꝛ facti ignorãtia ꝛ ibi dicit Albal cus q opinio cismõtanoꝛ ẽ cõis opio ꝛ sic tene eã q2 vio2 et q̃ opinione do. ant.motus se 9suluisse in scõ i quo tm̃ vnus testis fuerit adhibit9 tenebat hrs in foro aie. Pa.aũt in.c. q2 plerisq3 de imm.ecclia2 distinguit q aut defunct9 nõ egit solẽniter relinq̃re sz totũ cõmi sit fidei hẽdis ꝛ sic teneẽ ciuilr ꝛ nãliẽ Et sic in vtroq3 foro casus ẽ notabilis

hm̃ vnam lectura quaz sequitur Bart.in d.l.fi. Aut nõ 9misit fidei heredis sed simplr relicta fecit sine solẽnitate debi ta ꝛ indistincte tenetur hrs in foro aie si ei de hoc 9stet. Nõ q2 solẽnitates fue runt inducte ad falsitatẽ tollendaz vbi ergo 9stat q nulla falsitas interuenit de3 cessare ꝛ dispositio legis ꝛ seruari eqtas ꝛ obligatio nãlis q̃ orit ex dispo sitiõe defuncti.l.cũ amplius.§.is nã de ff.de reg.iur.ꝛ p hac opiniõe facit qd no. Inno.de elec.in.c.q sicut ꝛ.l.ex te stamento.C.de fideicõmis.ego dico q si erat legũs doct9 ꝛ nõ erat necessitas que excluderet solẽnitatẽ debitã ꝛ sic nõ valeat q2 videtur voluisse potius il ludere si vero erat ignorãs vel forte nõ potuit solẽnitatez obseruare sic valeat in 9scia alio nõ 9stante de mente vide de hoc.j.testamentum.§.xv.ꝛ.x.ꝛ lega tum.ij.§.viij.

¶ Utrũ hrs teneat satisfacere ex 9ctu 6 vel q̃si defuncti i quo ipse defunct9 erat obligatus vltra vires hereditarias.ff. q si fecit inuentariũ nullo mõ tenet si vo nõ fecit inuẽtariuz in foro aie nõ te netur sz Jo.an.ꝛ diz an.ꝛ Pa.in.d. c.plerisq3 In foro vo 9tentioso sic vt l.fi.C.de iure deli.Fed.tñ 9silio.xxj.di cit q ẽt teneatur in 9scia vltra vires sz prima opinio vr egor q̃ ad 9sciam.

¶ Utrũ hẽditate exausta p legata pos 7 sit heres a'lqd ꝺ ipsis legatis detrahere ff.q aliqñ detrahitur falcidia aliqñ trebellianica aliquãdo litia de quo dic vt.j.legitima.similiter ante omnia de ducere potest expensas funeris ꝛ alias necessarias quas fecit causa hereditã tis vt in testamẽto ꝛ inuẽtario ꝛ hmõi q2 sic debet esse immunis a grauami ne sicut est a lucro in.l.scimus.§.ꝛ si p9factã cum quinq3 9.sequẽtibus.C. de iure delibe.

¶ Utrũ heres scienter soluẽs legata.nec 8 retinens sibi falcidiã possit repetere vt si ignoranter vide solutio.§.xxi.

¶ Quid si plures sunt heredes an q 9 libet teneat isolidũ ad oĩa debita vl le gata.ff.q regulr q̃libet tenet solus p

parte hereditaria.C.de actio.here.l.ꝑ hereditarijs. Fallit hoc i.vij. casibus.
¶ Primus qn̄ defunctus aliter disposuit.ff.de le.ij.l.cū ab vno ¶ Scd's si obligatio sit ꝑpter īpēsas funeris vroris. qꝛ nō solū obligant̄ hēdes.ſꝫ ⁊ vir fm portionē quā hn̄t.puta si vir hꝫ cētum ⁊ hēdes.cc.tūc vir tenet̄ ꝓ tertia ⁊ heredes solū ꝓ duabus. ¶ Terti⁹ si bōa defuncti erāt expſſe vl' tacite hipothecata debitoribus qꝛ vno existēte nō soluēdo tn̄ alij obligant̄. ¶ Quartus in alimētis legatis qn̄ sic ꝑ iudicē ē diffinitū vel defunctū.l.iij.in pncipio.§.primo.ff.de alimē.lega. ¶ Quitus qn̄ res legata possidet ab vno i solidū.d.l.pro hereditarijs.⁊.ff.commo.l.ſꝫ mihi.§.heres. ¶ Sextus qn̄ obligatio ꝯsistit in splēdo pollicita nonē fcāꝫ ad defuncto ad honorē dei vel sanctoꝝ vl' rei publice.ff.de polli.l.i.§.si qs.⁊ l.ex pollicitatiōe. ¶ Septius qn̄ obligatio ē idiuidua.ff.de vb.obli.l.i executiōib⁹.§.ferua ⁊ de hꝫ habes i gl.d.l.ꝑ hēditarijs.

10 ¶ Quid si heres est pupillus nunqd differet̄ solutio debitoꝝ vel legatoꝝ.R. qꝫ nō vt.l.sub ꝑtextu.C.de act.here.

11 ¶ Utrū dilatio restitutiōis facta ab herede prolonget sta⁹ū in purgatorio defuncti ⁊ quomodo episcopus pōt cōpellere heredes non exequentes vel alios executores ⁊ multa alia ad hoc vide supra.Executor.

12 ¶ Utrū hēs rogatus restituē hēditatē possit alienare aliqd̄ de ea.R. qꝫ nō C. cōia de le.l fi.nisi in casibus positis in aut.res que ibidēꝫ posita.q sunt isti.s. causa dotis ⁊ donationis ꝑꝑ nuptias ⁊ loquntur in liberis non in extraneis.

Additio Item dic fm bar.in.d. aut.qꝫ pōt alienare pro ponēdo filiā in monasterio. Sifr ꝑ cā alimētoꝝ qn̄ nō pōt subsistētari aliūde. ⁊ idem ꝑ redimēdo filio capto ab hostibus pōt tn̄ retinere sibi quartā trebellianicā ei.c.raynutius ⁊c. Rainaldus de testamētis. Si ho rogatus est restituere qcqd superit de hereditate tunc ad minus quartā ptē seruabit substituto.vt.C.ad trebe.aut.ꝯ rogatus ⁊ vide de hoc in glo in.d.c.in pn̄tia. Aduerte fm gl i n.d.c. in presentia qꝫ lꝫ qs liberis testatoris sit pure rogatus restituē̄ hereditatē nulla facta mētione de filijs. Si tn̄ postea habuerit filios vel nepotes substitutio euanescit.C.de fidei cōmis.l.cū acutissimi.C.de insti. ⁊ subsi.l.gnāliter ff.de cōdic.⁊ demō.l.cūꝫ auus vide.j.substitutio.§.xiij.

13 ¶ Utrū bōa ingredien' religionē non capaceꝫ vt sunt mēdicātes q nec in cōi dn̄t hr̄e sint ꝑpinquoꝝ R. cōis opinio est qꝫ ad succedētes ab intestato veniant ꝑ aut.bona.C.de bo.ꝑscrip. Sꝫ hꝫ limita nisi ꝑdicta bona fuerint ei relicta sub cōditione si decesserit sine liberis restitueri.qꝛ tūc dn̄t erogari ad pias cās. Casus est singularis in aut.de sancti.epi.§.sed ⁊ hoc pn̄ti in fi. Et hoc sequit angelus in disputatione q̄ incipit nobilis qdā qñc hec oīa limita fōa nisi iploratione officij iudicis ea vellent vendere ⁊ pciuum i suas necessitates ꝯuertere qꝛ succederēt vt.ſ̄. hereditas §.xvij.dictum est.

14 ¶ Utrū heres dedicās se mōasterio excludat substitutū R.gl.in d.c in ꝑsentia qꝫ sic si est priuatus ⁊ ēt cū rogatus est restituere priuato Secus si substitut⁹ vel cui rogatus est restituere eēt ecclia vl' locus religiosus vel alia pia cā quia nō excluderet vt in.d.§.sed ⁊ hoc pn̄ti vn̄ supra ē aut nisi rogati.C. ad trebe.

15 ¶ Sꝫ qd si nō ingredit monasteriūꝫ ſꝫ efficit clicus R.glo. i ꝑfato.c. in presentia qꝫ non euanescit substitutio nisi duo ꝯcurrāt. ¶ Primū in ꝑpetuo maneat in ecclia. ¶ Secūdū vt redditus expēdantur in pias causas vt in pīcta ta aut.dicitur. Sed pa.ibidē restringit ad clici ꝯuersum alicui monasterio.ſꝫ magis placet vt simpliciter itelligatur sicut glo.intelligit.

16 ¶ Utrū ꝯuersio seu dedicatio sui ipsius ⁊ suaꝝ reꝝ ecclie seculari euacuet substitutionē R.gl.in d.c in pn̄ta qꝫ aut fit clicus ⁊ dic.vt.§.pcedēti. Aut nō fit clicus. Et sic nō expirat licet alij dicant

q etiam expirat. sed primum verius. Secundum equius.

17 ¶ Quid si qs ingredit religionem in fraudē substituti. Re. pa. in. d. c. in p̄sen tia abbas tenet q nō euacuat substitu tionē q: dolus ⁊ fraus nemini patroci nat. c. sedes. de rescri. ⁊ plz cōiter doc. facit xx. q. iii. §. fi. vbi inductio facta cā bonoꝝ impedit acqsitionez ergo forti us quando fraus interuenit.

18 ¶ Utrꝝ heres institutus cū cōditiōe si sine liberis ex se legitime descēdētibus vł ex corpore suo nascētibus si igredia tur monasterium euanescat substitutio Re. Pa. in. d. c. in p̄sentia post diuersas opiniones recitatas cōcludēdo cū bart. ⁊ Cy. in. l. si ita qs. ff. de lega. ii. q eua nescit. ⁊ credo si verior concor. Archi. ⁊ Jo. xix. q. vlti. c. si qua.

19 ¶ Sz qd si nō intrauit sz instituit mo nasteriū heredem Re archi. d. c. si qua q nō euanescit substitutio fm Hof.

20 ¶ Utrꝝ heres teneat soluere legatum cū dotis factum si illa ingrediat mona steriū. Re. Pa. in. d. c. in presentia q sic. ⁊ idē si esset ei relictum causa donatio nis propter nuptias.

21 ¶ Utrꝝ substitutio expiret fcā sub ista cōditione si ingredit monasteriū vel si nupserit vel nō nupserit Re. pa. in. d. c. in p̄sentia q nō q: cōiter tenet q ha betur cōditio p nō adiecta in substitu tione q ipedit religionis ingressum sic illa q ipedit matrimoniū carnale. l. cū tale. ff. de cōdi. ⁊ demō. l. ii. C. de idic. vi. dui. Et io mulier nō tenet restituere re lictū sibi cū oner restituēdi si nupserit l. quotiēs. ff. de cōdi. ⁊ demon. vbi lega tū factū si nō nupserit tenet qnis faci at cōtrꝫ. l. filie. ff. de cōdic ⁊ demō. Idē dicit Albe. in. l. deo nobis C. de epi. ⁊ cle. q puella cui relinquunt cētū si nu pserit. Si vo religionē intrauerit. so. q nihilominus si intrauerit habebit cen tum q: in casu p̄dicto ois cōditio dila tio ⁊ grauamē remissa intelligunt cuz p̄dicta institutio succedat loco debiti bo noꝝ subsidii vt est expssū. C. de inoffi cioso testa. l. qm̄ i ꝑoribus ⁊ hoc dicit

vez in filia cui bonoꝝ subsidiū debet sed in extranea nō sed solū si cōditio extet ⁊ etiā nō haberet filia qm̄ legitima cēt sibi legata ⁊ istud esset vltra bonorum subsidiū. Et de hoc vide eundē ibidez diffuse ⁊ in d. l. qm̄ in ꝑoribus Ricar. malūbra disputauit ⁊ tz q si relinqua tur alicui centū si nupserit. ⁊ so. si in gredia tur religionē q nihilominus in grediendo habebit centum nec distin guit an sit filia vel extranea ⁊ est Ue rum ⁊ sic tene.

22 ¶ Statuto cauet q filie extātibus ma sculis filiis nō succedāt sz debeāt de bo nis p̄ris dotari ⁊ esse ɔtente q̄ritur si p̄re mortuo q relīqt filiū ⁊ filiaz añq frater sororē dotaret mortuus ē relicta filia sua dicta amita debeat habē solū dotē vel tāq heres. Re. albe. in. l. publi co. C. ad. l. iul. de adul. qdā tenēt q sic q: neptis nō succedit vt masculus sed verius vł fm hugolinū de la fontana q succedet neptis nō amita. Rō, q: ex morte p̄ris iā iura sunt q̄sitū filio ⁊ illud trāsmittit filie vt. C. de ca tollē. §. in no uissimo q: in hoc repn̄tat ꝑsonaz p̄ris sui ar. C. de here. vel ac. vē. l. ēpta ⁊ suf ficit semel ius fuisse q̄situ vt. ff. qd me. cā. l. videamus de quo vide. s. feudum §. viii. sed si filius p̄mortuus fuisset añ patrē relicta filia vera esset opinio pri ma q: tale statutū est factū q: ꝑ mascu los ɔseruatur agnatio vt. ff. de ven. in spi. l. i. § pe. Ergo nō dz porrigi ad sexū femineū vt in. d. l. publico vide. s. Ex cōmunicatio. i. §. xx. Quomodo frater ꝑt admittē sororē in fraudē creditoꝝ.

23 ¶ Utrꝝ heres teneat seruare ordinē in soluēdo creditoribus vel legatariis. Re. q sic q: creditoribus prius satisfacere dz siue ex contractu vel quasi aut deli cto vł quasi sint potiores legatariis. si tn̄ prius solueret sine dolo legatariis pri us venientibus nō poterit inquietari a creditoribus si nihil ei remansit de hereditate sz hebūt regressum ɔ lega tarios. qs autē in creditoribus sit ꝑpo nēdus vide. i. Restitutio. ii. §. xvi.

24 ¶ Quis ꝑt heres institui. Re. q ois q

nō ꝓhibet a iur. ar. ꝺ ſpō. cū apꝺ ꝛ qs ꝓhibeat. ff. q. xiij. ¶ Primo hꝛtici ſunt pagani⁹ de here. c. ſi qs epō. ¶ Secūdo credētes receptatores ꝛ defenſores hꝛticoꝝ de hꝛ. c. excōicam⁹. cl. i. §. credētes. ¶ Tertio apoſtate. ¶ Quarto collegiū illicitū. ¶ Quinto deportatus. C. de here. iſti. l. i. ¶ Sexto dānat⁹ ob crimē famoſuʒ. ¶ Septimo iſecutor cardialium de penis. c. felicis li. vj. ¶ Octauo excōicat⁹ nēq tpe iſtitutionis vel mortis vl' aditiōis hereditatis erat excōicat⁹ nō vʒ iſtitutio ſec⁹ ſi p⁹ iſtitutiōeʒ fuit excōicat⁹ ſʒ aū morteʒ abſolut⁹ vl' poſt mortē fuit excōicat⁹ ꝛ aū aditionē abſolut⁹ tʒ iſtitutio. ff. de here. iſti. l. ſʒ ſi in ꝯditione. §. ſolem⁹ ꝛ l. ſi alienū. §. in extneis. ¶ Nono ſpurij nati ex dānato coitu. de qb⁹. ſ. filius in pncipio. ¶ Decimo īceſtuoſi cū monacha. xxvij. q. i. ſi qs ſolicitauerit in glo. ¶ Undecīo crimē leſe maieſtat' ꝯmittētes de pe. di. i. c. ſi qs tm̄ in militibus. ¶ Duodecimo ſimoniaci ſm̄ aliqs qꝛ parificant' ledētibus maieſtatē. ¶ Terdecimo illi q nō pnt hꝛe nec in ꝓprio nec in cōi. vt ſunt fratres minores. cle. exiui. §. cupiētes de ꝟbo. ſig. de mā heredis. vide. ſ. Hereditas. ꝛ. ſ. legatū ꝛ Teſtamentum.

Eremita

dr̄ q vere ꝛ pu-rā ſolitariam eli-git vitam. xvj. q. i. qui ver.

1 ¶ Utrū poſſit hꝛe ꝓpriuʒ. ſ. glo. in. d. c. q vere. ꝙ ſic ꝛ ē tex. xix. q. iij. §. eꝰ.

2 ¶ Que ē ſtrictior vita. an hꝛmitaꝝ an ꝛligioſoꝝ. ſ. gl. vbi. ſ. dic ꝙ mōachoꝝ intelligē i hꝛmitis q nō ſunt religioſi.

3 ¶ Utrū hꝛmita gaudeat ꝑuilegio clica li. ſ. gl. vbi. ſ. ꝙ ſic. ꝛ dicit ꝓbari p. d. c. q vere. ſʒ iudicio meo nihil ꝓbat. tn̄ ſi ꝙ ſunt digni honore. Et ꝑpea dico cū Jo. de ligna. i cle. p lrās de ꝓben. ꝙ ſicut laici nati ſūt ita laici pſeuerant ꝛ ſub iuriſdictiōe impatoris cū eis nō aduenit aliqd eripiēs eos ab ipſi⁹ iuriſdictiōe. qꝺ duplex ē vʒ receptio ordinis vel ꝯuerſio ad aliquā religionē approbatā in. c. fi. de reli. do. xvij. q. iiij. ſi qs ſuadēte. de ſen. excō. nō dubiū cuʒ ſili-bus ꝛ ſequitr̄ Pa. in. c. nullus de fo. cō pe. lʒ ſit equū dicere ꝙ ſunt eccliaſtice pſone ꝛ de foro eccliaſtico p. c. nulla rō ne. xciij. di. ꝛ. c. ſi ẜt. xj. q. iij.

4 ¶ Utrū religioſi poſſint vitā heremiticā eligere. ſ. ꝙ ſic de licētia ſuoꝝ platoꝝ ꝛ cellas ſiue habitacula i heremo ſiue locis vbi nō ſit hoīuʒ hītatio de ꝓpriis quo capere ꝛ mutare. pnt ēt religioſi mēdicātes vt in. c. cū ex eo. de exceſ. ꝑla. li. vj. Sed plati nemini debent dare licentiaʒ. niſi iā in ſocietate pfectis. cum ſit piculoſiſſimū ſolitarie hītare ipfecto. cui dr̄. Ue ſoli. qꝛ cū ceciderit non hʒ ſubleuātē. ꝛ iō ſcūs tho. ſa ſe. q. clxxxviij. dicit ꝙ vita ſocial' necīa ē ad exercitiū pfectionis. qꝛ mutuo ſe inſtruunt ꝟbo exēplo. ꝛ correctiōe q̄ ad pfectionē pducūt. Solitudo āt cōpetit iā pfectis q alioꝝ regimine nō indigent. Et iō ſi abſqʒ exercitio pcedenti talis vita aſſumat' periculoſiſſima. niſi ſuppleat' p diuinam gratiam. hec ille.

Ereticus

eſt ſm̄ archi. in c. gēūqʒ de here. li. vj. pmo q tʒ ꝯ quattuor concilia. Itē q aliter ſentit de ſacris. ſ. corpe xp̄i baptiſmate. ꝯfeſſione. ꝛ alijs q̄s ſacroſancta predicat ꝛ obſeruat ecclia. c. ad abolendā de here. Itē q conat' auferre ꝑuilegiū ecclie romane ſibi a xp̄o traditū. vt in. c. oēs. xxij. di. qꝺ ē vt ſit caput oiuʒ ecclīaꝝ. Itē dubius in fide. c. dubius de here. Item ois ſciſmaticus xxiij. q. iij. inter hereſim. Itē ois ſimoniacus. i. q. i. q̄ſqʒ. Itē ois pciſus ab eccleſia. iiij. q. i. c. ij. Itē ois interpretans male ſacraʒ ſcripturā. xxiiij. q. iij. heretis grece. Itē q nouā opinionē inuenit xxiij. q. iij. hereticus eſt. Itē q trāſgreditur pcepta aplice ſedis. xix. diſt. nulli Itē q non tʒ articulos fidei. Sʒ loquēdo de heretico ꝓprie. ꝛ vt ſit excōicatus. Et ſubiacent alijs penis ꝯ hꝛticos ſtatutis. Dic ꝙ tria reqrunt' ſm̄ Alex. de ales ſcꝺa ſcꝺe. ti. de hereſi. ¶ Primū falſa credulitas in rōnali. i. ſm̄ gl. xxiiij. q. iij. §. qꝛ ꝟbo ſmo. ꝙ erret in

ticulis fidei et eius sectis. vt l. c. ad abolenda de hereti. Addit Pau. in cleme. vnica. e. t. q ẽt ille q falsũ et erroneũ exponẽs in diuinis scripturis ponit ꝯ id qđ tenet ecclia. Intelligo. s. p articulo fidei ẽ hereticus. gl. ẽt in cleñ. i. §. sane. de vsu. dicit idistincte de tenẽte aut gignente puersuz dogma vel falsas opiniones q hereticus est. Card. in. d. cle. ẽt voluit h extendere ad tenẽtem ꝯ canones. et multi doc. ibidẽ. sz ego dico clarius. q falsa credulitas ꝯ fidem est dupliciter. Primo directe et principaliter et hoc est oẽ qđ est ꝯ articulos fidei. Secũdo indirecte et scđario sicut ea ex quibus sequr corruptio alicuius articuli sicut dicere aliqd falsũ in scriptura diuina ꝯtentũ q est corruptio illius articuli de spũ scõ q locutus est p prophetas. Siır dicere q ecclia male determinauit in aliquo circa fidẽ est ꝯ illũ sanctaz ecclam catholicã et hmõi. ¶ Secundũ qđ reqritur vt qs sit hereticus est puersa volũtas et in concupiscibili. ¶ Tertiuz ipugnationis ptinacitas ex pte irascibil. s. q ptinaciter h teneat qz lz qs erret i fide et alias pdictis. Si tñ paratus ẽ corrigi nõ est hereticus tex. est xxiiij. q. iij. dicit aplus et c. q in ecclia et glo. ibidem et glo. in. c. nec licuit. xvij. di. et tex. planus i c. hec est fides. xxiiij. q. i. et in. c. dãnamus de sũ. tri. in vbo p tinaciter pprea dicit lau. q q errorẽ nõ defendit imo paratus ẽ intelligere rõnes nõ est putãdus hereticus. Siır ille q dubitat ex ai ifirmitate non tñ ptinaciter isistit. Et. c. dubi° de hereti. icl ligat qñ in dubio ptinaciter insistit.

¶ Qua pena puniunt heretici pprie. R. vt colligo ex diuersis iurib° et vltra mortale pcm. xiiij. penis. Pria ipso facto sũt excõicati de q. s̃. excõio. v. casu xvij. Nec dũ hereticus excõicat. sz etiã suspect° de heresi nisi ad arbitriũ epi se purgauerit. c. ad abolẽdaz. §. laicus de hereticis et de sen. excõ. vt fame. et si excõicationez per annũ sustinuerit aio indurato tũc velut hereticus ꝯdẽnabitur. c. excõicamus. §. i. de hereti. cũ contumantia de here. lib. vj. requirit tñ vt specifice sit vocatus vt de fide respõdeat sm Joan. an. ibidem et se de tali suspitione purget.

¶ Sz qd si sit occultus oĩo puta qz tz heresim in corde solũ an erit excõicatus. R. gl. in. §. i. xxiiij. q. i. q sic idez tz Ray. et Gofr. et Jo. de anco. in suis sũmis eo. tit. et glo. in cle. i. de hereti. quã sequr Car. q allegat multa iura ad h Archi. aũt in. c. cũ qs de here. li. vj. allegat multa p et ꝯ et finalr relinqt dis putatiõi. Sz saluo meliori iudicio mihi vr dicendũ q si heresis sit solũ in corde nec aliqd ostdatur in signo vel ope q non est excõicatus. et h tz pe. de palu. in. iiij. et Do. i. c. nũc res de sen. excõ. et sequr gl. i. c. cũ qs de sen. excõ. li. vj. loqndo de eo q ratũ hz sberatioñem dicit solũ in corde q nõ est excõicatus q ad ecclaz nec ob. iura q allegat gl. i. d. cle. i. qz concedo. q si aliqd pcipit ecclia in ope faciẽdũ ex vel nõ faciẽ. cũ tali intentione vel aio q faciens ꝯ ligat ẽt quo ad ecclam lz ecclesia nõ iudicet ex quo occultũ est. Et ita loquuntur iura per. d. glo. allegata nã in. d. cle. i. inqsitor obmittens pcedere ꝯ ꝯsciam ligatur ecce qđ precipit fiẽdũ cle. i. de sta. mona. loqtur de actu exteriori q qs ad curias pncipũ vadit eo aio vt offendat. Ecce pcipit abstinẽdum ab accessu tali aio. Et oĩa alia q hñt opus annexũ faciẽdũ vel non faciendũ si bene atẽdant. Et iõ q̃tũcũq3 sit occultũ tale opus factum tali aio vel nõ erit ligat° Secus vbi cogitatiõi cordis nihil addit opis qz solum deus hñt vltorez. C. de iureiur. l. iureiurandi xxiij. di. habuisse et. so. di. §. sz illũ. . . . quor. Si vo aliqd ostendat in signo s. verbis factis et hmõi sic erit ligatus quantũcũq3 sit occultus. Et sic pz q ecclia ligat oĩa occulta et tñ non ligat ea que solum consistunt in corde sine aliquo opere adiuncto facto vel omisso et sic concorda doc. in hoc.

¶ Quid de illo q osculatur sepulchrũ macometi vel aliqud facit ad eius ve-

nerationem sicut alij infideles. &. alex. de ale. Fa se ti. de apostasia q si faciut qz ita credunt & iō profitentur sic sunt apostate heretici. & excōicati. Si vero hoc faciunt solum verbo vel pp metuz non in corde sic peccant mortalr non tn̄ sunt heretici nec excōicati.

4 ¶ Scd̄a pena est q nemo cuz hereticis dz hr̄e negociationē neqz in domo vl terra sua eos tenē vl souere facit. c. sicut ait eo. ti. & sz pa ibidē extēdit. v. c. ad vēs hr̄ticos lz loquat de tollosanis & no. q lz cū nullo excōicato sit participandū tn̄ cuz hereticis multominus vn̄ lz nō excōicent oēs pticipantes cū eis eadē excōicatione tn̄ credētes fautores receptatores defensores hr̄ticoz bn̄ ligantur. vt pz. s̄. excōicatio. v. casu. xvij. posset tn̄ aliqs sine pcō pticipare cuz eis in his q̄ spectant ad eoz salutē. Si mulr & filij vxor & hmōi g iudicio boni viri alr comode facere non pnt nec inest piculū puersiōis & ēt ceteri i casibus i qbus lz pticipare cū excōicatis d qbus hēs supra excōicatio. viij.

5 ¶ Tertia pena ē q bōa ipsoz ipo fcō q̄ crimē icurrūt hr̄sis applicant fisco i terris. s. iperij si sunt seculares iudicis secularis in t'ris vō ecclie vel si sūt clerici applicant fisco ecclie nisi clicoruz bona eēnt ecclie vl ipsi hr̄ent stipēdiū ab ecclia qz applicabunt ecclie a q̄ stipēdiū hēbant vel cui⁹ erāt vt i. c. vgentis. eo. ti. hec in. c. cū sz. e. ti li. vi. Uerū tamē executio ipsi⁹ ↄfiscatiōis vl occupatio dictoruz bonoz non fiet donec p aliquā psonam ecclasticā fuerit sniatū sup p̄fato crimine heresis contra ipm hereticum vt in dicto. c. cum sz de quo vide. j. Pena. §. iij.

6 ¶ Sz qd si in vita ipsoz hereticorum nō fuit sniatū ipsos hr̄ticos. &. pa. i. e. s. q si post morē ipsoz sniatuz fuerit sup eoz crie nihilominus applicabuntur fisco vt in. c. ij. de rescrip li. vj. qz cōfiscatio fuit fcā i vita ipsoz eo ipo q incideriūt in heresiz. Et de h̄ ē tex. in. c. accusatus. e. ti. li. vj. in. §. in. eo vō casu.

7 ¶ Quid si hz filios catholicos. &. fin gl. in sūma. xxiij. q. vij. & in. c. vgentis e. ti. q nihilomin⁹ ↄfiscant & sic nihil hēbunt de bonis parētuz filij nec etiaz agnati. Unde p. d. c. vergentis corrigit aūt. de nestorianis. C. de heret. que volebat vt deuoluerent ad filios vl agnatos catholicos bona hereticoruz quod & sequitur archi. in principio. xxiij. q. vij. & ci. in. l. quisquis. C. ad. l. iul. maiestatis gofr. dicit hoc veruz in terris ecclesie sed non in alijs & istud vltimum est magis piuum q̄uis p̄mum sit tutius.

8 ¶ Quarta pena est q heretici credentes receptatores defensores & fautores ipsorūqz filij vsqz ad scdam gnationē nullum ecclasticuz bn̄ficium vel offm̄ publicuz adipisci pnt vt in. c. ij. e. ti. li. vj. hoc intellige de s̄a gnatione p lineā pr̄is que est filius & nepos lz p lineam maternam non nisi ad primū graduz s. filiam extenditur vt in. c. statutum e. ti. li. vj. & ēt nisi emendati tales heretici fautores receptatores & alij essent & reincorporati ecclie parati ad pnias peragendā fuissent vt in. d. c statutuz.

9 ¶ Quinta pena ē q si qs vir ecclasticus ad p̄ces hr̄ticifautoris receptatoris & alioz similiū pestilentiū dignitates personatus & q̄cūqz alia ecclastica bn̄ficia scienter ē adeptus ipsis ē puatus ipso fcō & inhabilis ad silia. Si vero ignoranter solūmodo sic habitus ē pruatus vt d. c. quicūqz li. vj.

10 ¶ Sexta pena est q filij hr̄ticoz ipso fcō q̄ sniatū est ↄ eoz parētes de heresi efficiunt sui iuris & effecti intelligunt a die cōmissi criminis vnde emācipatio facta non valet post cōmissum crimen. vt in d. c. quicūqz.

11 ¶ Septima pena ē q vxores que ↄtrerunt mr̄imoniū cū illis quos sciebant hereticos amittunt dotes ipso facto secus si ignorabāt lz postea scierint vt in c. decreuit eo. ti. li. vj.

12 ¶ Octauo q appellare nō pnt hr̄tici credētes receptatores fautores & defensores eoz. vt in. c. vt inquisitionis negocium eo. ti. lib. vj.

13 ¶ Nona ē q ↄ hereticos credentes &

alios pdictos admittuntur excōicati e pcepo vel socij crīs ad testimoniū. vt in .c. in fidei fauorē eo. ti. li. vj. e officiales lʒ sint excōicati possunt ꝯ eosdeʒ suum exercere offiñ si requisiti fuerīt ab ipsis vel inquisitoribus vel eorum delegatis e licite possunt eos requirere. vt in .c. presidentes eo. tit. lib. vj.

14 ℭ Decia ꝙ hēticus siue sint ꝯuicti siue cōfessi nihil ē relinquēdū seu n̄ psit institutus hēdes vt in .c. si qs epus cū .c. sequenti e qd ibi no. de here. secus faciētes si sint epi vel clici sunt excōicati etiā post mortē vt in dictis capitulis notatur.

15 ℭ Undecia ꝙ vasalli hēticoꝝ e qcūqs alij q hereticis aliq̄ obligatiōe erant astricti vt famuli libti e hmōi ipso icō liberant vt dicit e notat in .c. fi. eo. tit. Propterea si aliqs pmisisset eis hereticis soluē sub pena vel iuramēto certo die nō tenet vt no. gl. ibidē e B itel lige si ē manifestuʒ ipm hereticuʒ incidisse pdictā. Et dicit phil. idē ēt si sit occultus dūmō pbari possit ʒ Jo. an. limitat dictū suuʒ veꝝ si ad pbationem pcessiʒ ē qꝛ tūc pbano facit delictum manifestū vt in .c. cū oliʒ de reb. signi. Secus si non ē pcessiʒ ad pbationē. Pan. vo ibidē vult ꝙ a die ꝯmissi criminis sunt liberi q̄uis nō possit allegari pdicta absolutionis facta manifestatione per sniam ego teneo cū tex. ꝙ eo ipso ꝙ ē manifestū in heresim incidisse tales absoluti sunt quantūcūqs snia non feratur contra eos qꝛ per exceptionem eorum petitionem elident.

16 ℭ Duodecima pēa ē ꝙ dānati pñtibus secularibus pātibus aut eoꝝ baylinis relinqnt aiaduersione puniendi clicis pus a suis ordinib⁹ degradatis. vt in .c. excōicam⁹ el. i. e. n. e ista aiaduersio ē pena ignis d ꝯsuetudine lʒ de iure sit pena mortis vt l. i. l. arriani. C. de hēti. e. ścta .l. vltiuʒ supplicū. ff. d pēis.

17 ℭ Sʒ q̄ro qd si hēticus dānatus p ecclīaʒ velit redire nūqid ei pcetur ℟. Jo. an. in q̄daʒ apostila in .d. c. excōicamus eʒ ꝙ sic e idē gl. singularis in .c. excōicamus el. y. co. n. ʒ lʒ istud sit hūmanū tñ ego credo de iure ꝯtrariuʒ. Nā vt accepteē opʒ ꝙ ꝯtinuo post deprehensionē erroꝛis ad fidei catholice vnitatē sponte recurrat e errorē suū ad arbitriū pñdentis publice abiuret e satisfactionē ꝯdignam exhibeat vt in .c. ad abolendā eo. ti. qd nō facit q expectat ꝯdēnationeʒ e dictū .c. excōicamus el ij. qd vt ꝯtruʒ loqtur de deprehēso nō ꝯdēnato Archi. tñ in .c. vt cōmissi eo. ti. li. vj. dicit ꝙ relapsis dūtaxat nō parcitur semel tñ lapsis petendū ē ex q̄ volūt ad fidē redire. e vt dixi B ē mitius. ℭ Utꝝ rediēs spōte ad vnitatē fidei e reċōciliatus recupet bona. ℟. ꝙ non ʒ solūmō euitat penā mortis Et ꝙ olim debebat detrudi in ppetuū carcerē ad agēdaʒ pniaʒ hodie p inqsitores vna cū presidente pōt cōmutari vt in .c. vt cōmissi. eo. ti. li. vj. Et silr recupabit bona si ex misericordia e cōcedantur aliter non vt in .d. c. vergentis.

ℭ Terciadecima pena ꝙ nullus clericus dʒ ei prebere ecclīastica sacra neqs tradere ecclīastice Sepulture neqs Elemosinas aut Oblationes coꝝ recipere aliter clicus puandus est suo officio regularis sua puilegia in illa diocesi vbi ꝯfecerit non ei fruentur vt in .c. excōicamus el. i. eo. n. Hodie tñ quicūqs tradiderit ecclīastice sepulture ē excōicatus ipso facto p .c. quicūqs eo. n. li. vj. de q̄ s. excōicatio. vij. casu. xxviij. Sed hec oīa limita nisi peniteant e signa manifesta penitentie in eis appareant qꝛ tūc ecclesiastica sacramenta possunt, e debent dari etiaʒ si forent relapsi vt in .c. super eo. de here. lib. vi.

ℭ Quartadecima ꝙ nullus tabellio publica instr̄a vel scripta pro hereticis credētibus fautoribus e ceteris facere pōt nec aduocatus in aliq̄ cā vel facto pōt eis patrocinium prestare nec iudicibus sub eorum examine. aliter ipso facto sunt suspensi ab officio e perpetuo infames. vt in .c. si aduersus eodeʒ titulo. Intellige fm Pa. ibideʒ nisi reuertantur ad fidem quia tunc possunt predicta pro eis impendi.

21 ¶ Quis pena puniātur credentes fau
tores receptatores et defensores hēretico
rum. Ar. q. xviij. pcis prima q: sunt ex
cōicati ipso facto de quo supra excōica
tio. v. casu. xvij. Scda q si post excōi
cationē infra annū satisfacere cōtēpse
rint ex tunc ipso iure sunt īfames vt ne
q3 ad publica officia seu ɔsilia seu ad
eligendos ad hmōi aliquos neq3 ad te
stimoniū admittunt. sunt itestabiles et
nec ad successionē admittūtur nullus
eis cogatur rūdere sup aliquo negotio
s3 bn ipi alijs si sūt iudices et dāt snia3
nulla ē nec aliqs pōt cām agitare sub
eis. Si aduocati sunt nō sunt admittē
di ad p̄rocinuī si tabelliones instra p
eos ɔfecta nihil valēt sed cū actore suo
dānant. Si p̄o clicus fuerit ab oī offō
et bñficio deponat. Hec hn̄r i. c. excōi
camus el. i. eo. ti. Ex qbus collige. xij.
penas ɔ p̄fatos. Adde quartam qnta3
octauā nonā tertiādecimā et qrtādeci
mā in p̄cedētibus. §. dictas.

22 ¶ Quis dr̄ credēs hereticis. Ar. arch.
in. d. c. qcunq3 et. ii. li. vi. q ille q ore p
prio dicit se velle mori in fide talis he
retici vel q dicit se credere erroribus eo
rū ad hoc de peniten. di. i. c. pōt siār q
adorauerit reuerētiā suo more exhibue
rit ɔsolamēt3 vl cōionē in morte seu i
infirmitate ab hereticis recepit vl filis
p̄petrāt q ad ritū eo3 ptinēs credētes
dr̄r q: plus factis q verbis loqmur ar.
de appel. dilecti el. ij. et loquor de his fa
ctis in quibus error exp̄mit q: in alijs
factis vt visitare eos vel alimonia p̄be
re nō est credere s3 potius fauere. credē
tes tamen eo3 erroribus heretici sunt
c. excōicamus el. ij eo.

23 ¶ Quis dr̄ receptator. Ar. archi. vbi. s.
q ille q scient̄r recepit hereticos et si nō
frequēter q: l3 fm gramaticā sit v̄bu3
frequētatiuū tñ in iure p simplici v̄bo
ponitur vt p̄batur. ff. de recepta. l. fi. in
iure ciuili receptator dr̄ q latēter rece
pit et celat vt ɔseruatus manus iudicis
euadat vt. l. i. ff. de recepta. et. l. ɔgruit
ff. de offō p̄sidis et. l. vl C. de his q la.
occul. et sic accipitur ēt de iure canoni
co nisi solum in casu isto hereticoR. ra
tio q: specialiter omnis receptio prohi
betur vt in. c. sicut ait eo.

24 ¶ Qui dicunt fautores. Ar. archi. vbi
s. q si sunt psone q publica ptāte fungā
tur ex sola omissione dicūtur fautores.
puta si ab eccla ɔdēnatos nō fugāt vl
nō puniūt sicut debēt et p̄cipit in. c. ad
abolēdā eo. et in. c. excōicamus el. i. eo.
hoc p̄batur. xxiij. q. iij. q pōt et. q. v. q
vicijs et. q. 8. p̄terea et. xvij. q. iiij. §. qui
sit. Ite3 dicit idē archi. q si plati nō fa
ciūt carceres ad custodiam heretico
ru3 vel silia q ad eoR offm̄ ptinent ex
auaritia nō dicūtur fautores q: id i fa
uorē hereticoR nō faciunt. Secus si p
pter eos nō faciunt. Si sunt p̄uate p̄so
sone l3 nō capiūt hereticos ex omissio
ne sola nō dicūtur fautores sed si celāt
eos postq̄ iurauerūt indicare pñt dici
fautores cu3 peccent mortalr̄ in hoc ce
lando v̄itatē. xi. q. iij. qlqs. Idē dic de
p̄uatis astrictis p iuramētu3 ad indicā
du3 et celant in casu in quo tenētur in
dicare qd qñ sit vide. j. iuqsitio. §. xi. se
cus in alijs p̄uatis nō astrictis q: nisi
diminuāt dolose nō dicūtur fautores ex
cōmissione v̄o. oēs dicuntur fautores
q vel v̄bis excusant eos. vel laudāt et
hmōi vñ si p̄dicta v̄ba p̄uocāt simpli
ces ad amorē hereticoR et deuotiones
quā hñt ad ecclīam habeāt minuere et
talia nō dicātur ex lubrico lingue q: lu
bricū lingue ad penā nōu3 trahi. ff. ad
l. iul. maie. l. famosi tūc fautores dicun
tur. xi. q. iij. nō solu3 ij. q. i. c. fin. Multo
magis fautores sunt q facto eis fauent
puta alimonia mistrādo ipsos liberan
do vel p q liberari pñt dādo et similia
ad hoc. xxiij. q. iiij. c. iniusta. ff. de furtis
l. si pignore. Et idē dicit in eo q p̄cib9
eos liberat ar. xiiij. q. vi. eo. ti.

24 ¶ Qui dicūtur defensores. Ar. q. s. ar
chi. q qcūq3 defendentes errore3 here
ticoR et tales dicuntur hēsiarche ité di
cūtur defensores illi q p̄sonas ipsoR de
fendūt resistēdo viribus et potētia ne
ad manus iudicis veniat puniendi vl
examinandi et de hoc. xxi. q. v. per

anē.xxvij.q.prima si custos vel ne fi-at executio vt in.c.ex lris de officio de le.no.tñ q defēdēs herenciū ne leda-tur a priuato vl q in iudicio eidē pro-curat credens eū hēre iustā cāz non di-citur defensor vel fautor ēt si postea ap-pareat q si erat iusta cā q: hec ē iusta defensio q talib⁹ reseruat. Secus si ꝯ-piciaz et patrocinatur q: defensor. est ita no. Car.in cle.i.de penis.

25 ℂ Quō heretici fautores credentes. defēsores receptatores eoꝝ ꝛ ēt infama-ti de hrsi recipiātur ad pniaz.R. q ad arbitriū epi pus dēt abiurare errorē ꝛ pmittere p scripturā q tenebūt fir-miē fidē catholicā ꝛ hī publice vl priua-te sicut crimē ē publicū vel puatū.i.q. vij.quotiēs de ꝯse.di.ij.ego berēgari-us ꝛ.d.c.ad abolēdā postea dʒ absolui fm ecclie formā de q hētur.xi.q.iij. cū aliꝗs d sen.excō.cū desiderea ꝛ postea sponi qd talib⁹ solet iniūgi vt in dictis c.quotiens ꝛ ego.si tñ tps non adest ꝛ signa pnie in extremo demōstrent pnit absolui sine solēnitate prefata fʒ host. ꝛ Inno.in.c.a nobis el.ij.de sen.excō

Ermofroditus

dr. ille. qui hʒ vtrūqʒ sexū.s.virilē ꝛ ꝛ femineū

1 ℂ Utrū possit esse testis in testamento. R.glo.iiij.q.iij.itē idonei.ꝯ.hermofro-dita q nō sicut nec mulier insti.de te-sta.§.testes i iudicio tñ sic eo mō quo mulier Et hec intelligo qñ magis hʒ de femina q̄ de viro Secus ēēt si sex⁹ virilis magis incalesceret si vero ē pa-ritas glo.predicta nō determinat sed dicerē non admitti nisi quatenus mu-lier admittitur.

2 ℂ Utrū possit ordinari.R.q non q: ē monstruosus ar.xxxvj.dist. illiteratos. ꝛ.xlix.di.c.vl. Si tñ ordinatur ꝛ sexus virilis magis incalescit recipit caracte-rem alias non etiam si equaliter inca-lesceret fm Rodo.

3 ℂ Utrū possit ꝯhere ꝛ an debeat ꝯhē cū viro vel cum muliere.R.gl. pdicta q sexus magis incalescens dʒ attendi ꝛ sic determinari.

Ironia

est mendacium in dictis vel factis di-ctū vt quis minus extimet q̄ seipm extimet vt puta cū aliquis asse-rit de se aliqd ville qd in se non reco-gnoscit Aut negat aliqd magnum qd tñ extimat in se eē ꝛ est aliqñ pctm ve-niale qñ id qd dicit vel ondit in se eē vel non esse nō est scandalū nec ꝓprie fame vel alterius Aliqñ ē mortale qñ esset in scandalū propriū vel alioꝝ vel qñ hoc fieret ex inordinata ambitione vt pficeretur alicui plature spāli pu-ta q: vadit male vestitus ꝛ despectus pp hoc solū vt preciat ꝛ deliberate ꝛ i-tellige si est indignus vel si pp honorē solum ꝛ hmōi fm q dixi ambitionē esse mortale de quo vide s̄. ambitio et de tali dr ecclia est q negtur se humi-liat īteriora āt eius plene sunt dolo als esset veniale pctm talis ambitio cū ta-li hyronia ꝛ sic intellige dctm argu.in c.cū humiliat̄.xxij.q.ij.miora tñ d se di-cere salua vitate ꝛ maiora abscondere pp humilitatē nō ē hyronia nec pctm fm genus suū fm scm tho.xij.q.cxiij.

Hystrio

quis dicatur.R. q il-le qui de persona sua ludum facit.

ℂ Utrū sit pctm.R.scds tho.xij.q.clx-viij.q nō sit fiat moderate ꝛ loco ꝛ tē-pore ꝛ psonis ꝯgruis ꝛ gestib⁹ vl ver-bis honestis vt pro subleuatiōe ai ali-cuius vñ ꝛ licite tales recipiūt aliquid pro mercede ꝛ sic nō intelligi de istis c.donare ꝛ.c.q venatoribus.lxxxvj.di. nec.c.pro dilectione de ꝯse.di.ij.alias sit ludum facere de psona cū gestib⁹ in-honestis ata turpibus seu in loco aut tpe prohibito.ē mortale pctm.vt pʒ p d.c.pro dilectione in q denegat ei cor-pus xpi ꝛ talibus donare ē pctm mor-tale si fiat p eoꝝ ludo exercendo.secus si fiat propter necessitatem ad naturaz sustentandam vel ne ab eis infamarē-tur fm Rod. 1

ℂ Utrū tales hystriones prohibiti pos-sint ordinari.R.fm gl.i.d.c.donare q non vt in.c.maritū.xxxvj.d.q: infames 2

sunt.iiij.q.i.c.i.ff.de his q no.infa.l.ij. §.vl.limitat in pa.i.c.cu decore de vi. et ho.cle.verz qui bis exercent arte illaz in publico fac.l.pala.ff.de ri.nup.xxv. q.ij.ita nos Inno.vo.in.d.c.cum decorez vult vt sit infamis qr habeat hoc officium in curia vel qr assuescat se in illo actu alias no sit ifamis et est opinio magis pia et mihi placet.

Homagiu est qn qs facit pmissione alteri genibus flexis et manib' itra man' ali' positas ita qr efficit ho illi' nullius alterius fidelitate salua. et talis appellatur hoigius .x.fit solu iperatori vel regi et huoi q si hnt supse superiore et talis hoigius differt a vasalitico in quo reseruat salte iperatoris fidelitas vel auctoritas nec pot qs hoigi' duoz sed bene pot esse hoigius v' ius et vasallus alterius vel plurimz de quo homagio no.in gl.cle.pastoralis in.§. rursus.v.homoqz ligius de re iu.

1 ¶ Utrz sit simonia p re spuali puta bnficio ecclastico homagiu exige.R. qr sic vt e tex.in.c.ex diligeti de simo. et i c.fi.de re iur.ratio qr homagiu est seu ptinet tpale comodu illius cui prstat qr efficit ei' subdit' et obligat sibi ad certa seruitia fidelitat' at iuramentu bn pt exigi sine simonia qr tm obligat vt sibi sit fidelis et pstat potius dignitati q psone et lz verz qn e i tali dignitate cui debet fidelitas talis als et esset simonia fm vna lectura in d.c.ex diligeti.

Homicidium .i. dr voluntarium qd aio et intentoe occidedi hominem ppetrat cu effectu.vn dr homicidiu hois ab hoie tca occiso et istud comittit facto:pcepto:psilio defensioe et dissuasioe coopatioe aiatioe et auxiliatione. Pro quoz declaratione multa dubia subinferuntur.

1 ¶ Utrz homicidiu voluntariu ab hoie fcm vt e ho sit pcm mortale.R. qr sic semp qr e pceptu no occides exo.xx.et mo terribile pcm vt pz.50 di.c.si quis voluntarie vbi vult tex.qr ipone ei pnia vt semp.s.horis statutis iaceat ad ianuam eccie et coione in exitu vite sue no recipiat dicit glo.si no fecerit pdicta penitetia et notatur dixit ee mortale peccatu homicidiu voluntariu ab hoie vt ho est No at ab hoie vt a lege sue vt est legis minister qr non est pcm dumo non desit iustus ordo iusta ca iustus aius deest iusta ca qn aliqs sine demerito occidit iustus aius cu ex liuore vindicte occidit iustus ordo cu occidit ille cui lex no comittit vel cum occidit no eo ordine que lex statuit de quo.xxiij.q. v.in.c.reos et per tota q.

2 ¶ Utrz liceat alicui occidere seipsum aut mutilare.R. qr no sine mortali peccato. qr nemo membroz suoz est dns xxiij.q.v.si no lz et in.l.liber ho la.i.ff. ad.l aql ppea dicit aug.in.d.c.si non lz His ergo exceptis quos vel lex iusta gnaliter vel ipse fons iusticie deus spaliter iubet occidi qsqs hominem vl seips vel quelibet occiderit homicidij crie tenetur hec ille Fallit hoc in mutilatione que fit ca medicaminis que licet.Et de hoc.lv.di.c.si qs el.ij.et.iij.

3 ¶ Utrz liceat alicui occidere seipsuz ne aliqs cogat eu ad pcm.R. qr no vt in d.c.si no lz.et.xxiij.q iiij.displicet.Un Hyero in.c.no e nrm.xxiij.q.v. dicit vn et in psecutoibus no lz mihi ppria manu perire absqz eo vbi castitas periclitatur hec ille Et lz aliq ex hoc dicto dixerint qr vbi castitas ipugnatur lz se occidere.hoc est falsuz vt pz in pre allegatis .c. Et ideo hec dictio absqz ponit inclusiue sicut ibi. Pulchre sunt gene tue absqz eo quod intrinsecus latet. Sic et dictio vsqz etia inclusiue ponitur.ff.de pigno.ac.l.i.xiij.q.ij.ebron. Et quod legitur de sanson qui se interfecit et ide de aliquo alio dicendu qr hoc fuit ex speciali reuelatione dei vt dicitur.d.c.si no lz.

4 ¶ Quid si iudex occidat malefactorem ordine iusticie non seruato.R. qr peccat mortaliter sicut et quando ex animo vindicte vel ex cupiditate occidit quia iuste quod iustum est exeque-

ris dicit tex.in deutero.ɀ no.in.d.c.re-
os quod credo verum nisi ex aliqua vr
genti causa hoc faceret ɀ notorie con-
staret occisum dignum morte. Et pro
hoc facit.c.de occidendis ɀ.c.officia ſꝫ
melius.c.non frustra.iij.q.v.

5 ¶ Utrꝫ liceat occidere furem.R.glo.in
c.eiuꝫ hō.xxiij.q.v.ꝙ latronē insidian
teꝫ in itineribus ɀ nocturnū depopula
toreꝫ agroꝝ lꝫ cuilibet occidere.C.qñ
liceat vni sine iudi.l.prima ɀ scđa. La
tronem seu fureꝫ nocturnū sic lꝫ: diur
num vo nō nisi armis se defendat. vt
in.c.si pfodiens de homi. Limitat tñ
Pa.in.c.i.de homicidio ɀ pdicta glo.
veꝝ qñ aliter non pt ꝯprehendi. Facit
l.furem.ff.de sicca.ɀ.c.ij.de homi. Li-
mitant etiam scđo dicētes ꝙ qñ fur no
cturnus vel diurnus cognoscitur ɀ res
pōt rehaberi p iudicem ꝙ non lꝫ occi
dere facit qđ no.bar.in.d.l.furē alr sic
ɀ non solū p eū cui furat ſꝫ ēt p quēli
bet irregularis tñ erit tam iste occidēs
q̄ ēt iudex de quo in pcedenti dubio
dictuꝫ est ēt si svaret ordinem iustitie.

6 ¶ Utrꝫ vxor a viro filia a pre ꝯmitten
do adulteriuꝫ sic cū adultero possit oc-
cidi.R.pr in ipso actu i domo propria
vel in domo gñi pt interficere vtrūqꝫ
ff.de adult.l.nec in eo.ɀ.l.se. marito ēt
ignoscitur si occidat adulteꝝ q̄ ad mi-
tigationem pene.C.de adul.l.gracus.si
mō euꝫ adulteꝝ deprehēdat in domo
sua cū adultera.vt.l.marito.ff.đ adul.
alr nō de iure antiq̄ ſꝫ de iure nouo pt
post tres denūciatiōes factas vbiqꝫ oc
cidere vt in auc. vt liceat matri ɀ auie
§.pe.ɀ vl.dic tñ gl.in.c.itē hec.xxxiij.
q.ij.ꝙ lꝫ tales ɀ siles excusent a pena
ciuili nō tñ excusant a culpa seu a pcō
homicidij vñ in.c.quicūqꝫ pcutit.xxiij.
q.vlt.dr q sine aliqua publica admini
stratiōe malefici iurē sacrilegus adul-
teꝝ piurus vel quēlibet criosum inter-
fecerit trucidauerit aut mēbris debilita
uerit velut homicida iudicabit ɀ tāto
grauius qto nō sibi a deo ꝯcessaꝫ ptā-
teꝫ vsurpare nō timuit. Aduerte tñ ꝙ
aliud ē qñ lex aliqđ pmittit nō puniē-

do vt in occidēdo adulteꝝ. Et sic nō lꝫ
sine mortali pctō aliud ē qñ lex conce
dit sicut qñ diffidat aliquē vt in.c.pro
hūam de homici.li.vj.ɀ silibus q: tūc
si aliqs taleꝫ occidit nō aīo vindicte ſꝫ
zelo iustitie sic nō peccat ſꝫ io.an. i ad
di.ad spe. q: facit vt minister legis ꝙ
lꝫ.xxiij.q.v.non est crudelis ɀ sic ꝯcor
da istud qđ hic dr cuꝫ eo qđ dr in du
bio pcedenti ille sit q aliquē occidit de
fendēdo se vel ꝓximū nō ꝓprie dr ho
micida de quo dic vt.ī. homicidiū.iij.

7 ¶ Utrꝫ sit hōicida q pcutit mulieres p̄
gnantē.R.ꝙ si ptus erat iaꝫ formatus
ɀ ex pcussione iterijt homicida ē secus
si nō erat formatus hec pbant.ff.de pe
nis l.si qs aliq.d.§.qui abortionis.

8 ¶ Utrꝫ letalr aliquē pcutiēs q percus
sus postea ab alijs occisus ē sit homi
cida.R.ꝙ sic vt est tex.in.c.significasti
el.ij e.ti.sisr si nō appareat an letalr p
cusserit vel ne tñ Homicida est. Item
homicida ē si aīum occidendi hūit ɀ
pcussit quis nō letalr si postea ab alijs
pcussus interijt vt in.d.c.significasti.

9 ¶ Mēdato seu precepto cōmissuꝫ ho
micidiū imputatr non solū mandata
rio sed ēt mandanti q: vt dr in.c. mu
lieres de sen.excō. Js vere cōmittit cu
ius mandato delictum cōmitti proba
tur ɀ ideo sic peccat mortalr aut excu
satur sicut si ipse faceret ɀ pinde deter
minādū ē de mādatorib⁹ q̄ ad irregu
laritatē sicut de mādante pcuti clicuꝫ q̄
ad excōicationem. vt.ī.excōicatio.v.
casu.i § xxxi.ɀ tribus se.

10 ¶ Utrꝫ platus hñs iurisdictionem tpa
lem q iniungit suo officiali ꝙ sup tali
maleficio ingrat ɀ iustitiā exeqtur sit
irregularis ɀ homicida si officialr mā
datū exequens aliquē occidi faciat.R.
ꝙ non q: dicit tex. in.c.epūs ne cle. vel
mo li.vi.ꝙ lꝫ clericis nō liceat causas
sanguinis agitare eas tñ cum iurisdi
tionem habent temporalem debent ɀ
possunt metu irregularitatis cessante alijs
delegare hec ibi.

11 ¶ Consilio ēt efficit qs hōicida qñ ex ei
ꝯsilio seqt hōicidiū nec soluꝫ qñ ꝯsili-

tum ē directe de morte alicuiꝰ ꝟ; ēt qñ ꝯsulit i cā ꝓpinqua ad mortē.s.aliqd ex q̄ sequit mors.vt no.pa.i.c.ad audiētiā eo.titu.ꝛ hoc intellige q̄ ad cām ꝓpinquā ſm Jnno.ibidē vbi ꝯsulit res illicita ex q̄ mors sequitur sed vbi ꝯsulit res licita puta ꝯsuluit vt malefi cus capiatur vel vt expōat se ꝓ patria vel fide xpiana q: ꝟ; hōicidiū seqtur ñ imputatur ei.facit.xxiij.q.viij.oī timo re ꝛ meliꝰ.c.hortatu.ꝛ pcibꝰ adriani ꝛ sic non est hōicida ſm eū ꝟ; ꝟ ē qđ no.ho.in.c.ex lr̄is de excel.prela.ꝛ per pan.in.c.i.de furtis ꝛ est tex.in.c.si qs viduā.50.di.ꝛ in.c.sicut dignū eo.ti.ꝛ ibi determinatur ꝙ clericus vel alius interrogatus de pena delicti si rñdet ꝙ est mors est hōicida si casus imīnet de presenti per dicta iura Sed ego cō cordando dico ꝙ dicit veꝛ Jnno.quo ad peccatū.ꝟ;.quo ad irregularitatem dicit veꝛ Jnno.qñ est in consulēdo rē licitā ꝛ non hōicidiū.ꝛ qñ hōicidium posset non accidere.ꝟ; verisilr debeat euenire. Sicut dictū est.s̄.ꝟ Bellum.ꝙ ꝟ; p̄latis dicere pugnate verisilr ꝛ hmōi Et dictū Ho.ꝛ Pa.intelligit quo ad irregularitatē nō.q̄ ad peccatū in eo q consuluit sup morte q̄ infallibiliter exe quet q: dicūt ꝙ si nō iminet casus de pñti ꝙ ꝟ; clericus ꝯsulet ꝙ ē pēa mor tis puniedꝰ malefactor non ꝓpea ē ho micida.s.q̄ ad irregularitatē.nec ēt q̄ ad peccatū nisi malo aīo hoc faciat vt infra irregularitas ꝑmo.ꝟ.iiij.

12 ¶ Utrū ꝯsulēs alicui vt aliū interfice ret q volēs intersicere interfectꝰ est sit homicida.Rt.ꝙ q̄ ad peccatū morta le est indubitatū q̄ āt ad homicidium gdā vt Jnno.ꝛ hos.in.d.c.ad audien tiā referūt ꝙ si verisilr erat ꝙ nō pote rat interfici ab illo nō erit hōicida nec ꝑñr irregularis. Si vero verisimile fu it ꝙ poterat interfici.sic erit homici da.Sed Jo.an.in c.fi.e.ti.li.vi.ꝛ Pa. in.d.c.ad audiētiam tenent indistīcte talem consultorem homicidam.cense ri quo ad penam irregularitatis. Et i stud magis assentit ēt Jnno.ꝛ ē veriꝰ

¶ Quid de eo q ꝯsulit in gn̄e adulte 13 ri sunt occidendi vl aliȷ̄ qui tñ de iure nō sunt occidendi.Rt.ſm Ro.si reputa bat iuris peritꝰ ꝛ errauit nō in apici bus iuris.ꝟ; i iure claro ꝛ certo.sic est irregularis si ꝯsultus ex suo ꝯsilio con fisus aliquē occiderit. Si ꝟo nō erat reputatꝰ peritꝰ sed simplex vel ideota aut errauit in subtilitate aliq̄ in q̄ sunt opi.diuerse.sic non erit irregularis dū mō casus ñ imineret ꝺ pñti.vt.s̄.dcm̄ ē

¶ Utr̄ ꝯsulēs alicui vt aliquē interfi 14 ceret q̄uis ille cui ꝺdit ꝯsilium ꝑ mul tū tp̄s steterit anteq̄ iterfecerit sit ho micida.Rt.ſm Jnno.vt Pa.recitat ꝛ seq̄t in.d.c.ad audiētiā.ꝙ sic.q: debe bat reuocare consilium. Et si putabat amicū nō desistere debebat hoc inimi co itimare vt caueret.alias nō euadit q̄uis voluerit de ꝯsilio.nō Credo tñ ꝙ debebat reuelare specifice illu; cui dedit consiliū sed bono modo seruata eiꝰ fama auiset inimicū.ꝛ sufficit.ex q̄ consiliu; reuocauit.

¶ Quid de ꝯsulēte alicui vt se expo 15 nat ꝓ patria vl iure suo.Rt. Jnno.i.d. c.ad audiētiā.ꝙ nō est homicida nec irregularis ēt si iterficiatur.xxiij.q.iij. ꝓ mēbris ꝛ.q.viij.hortatu. Si tñ sci ret eū ibi morituꝛ.sicvt homicida ꝛ ir regularis ſm Jnno.ꝛ Ho.ibidē quos limita.qñ ꝯsuluit ꝓ iure ꝓprio ita se ex ponere.ꝟ; secus eēt si ꝯsuluisset ꝙ pro xpo mortē sustineret vel ꝓ eccl̄ia etia; pro patria.quia ꝟ; sciat moriturū non est homicida.nec irregularis.Et sic in tellige Jnno.ꝛ Ho.vbi.s̄.

¶ Defensiōe cōmittit homicidiū.pu 16 ta associādo homicidā ad factū homi cidiȷ.vt eū si oporteat defēdat ꝛ tal' q̄ uis ēt ei homicidiu; dissuadeat tñ ſm Ho. homicida erit. Facit.c.henricus de cle pu.i due. Nec in ꝟ distinguitur an alias eēt factꝰ vl ne q̄ ad irregu laritatē.ꝟ; q̄ ad restitutionē bū ē distin guēdū.q: si alr̄ erat factꝰ nō tenet.

¶ Permissione ēt ꝯmittit homicidiū 17 nō ꝓhibēdo q̄n pōt.vt p;.in.c.nō infe rēda.ꝛ.c.seqnti.ꝛ.c.si.xxiij.q.iij. Sed

ꝫ glo.in.d.c.nõ inferẽda ꝯ referat ſo-
lũ ad p̃latos.tñ tñ dic ꝙ cũ iura loq̃n
tur vniuerſaliter Jõ ẽ diſtiguẽdũ i illis
q nõ ſunt p̃lati nec hñt ex officio an do
loſe omittant ꝓhibere. ⁊ ſic credo ho
micidas ſi aliqs occidatur. Si ỽo non
doloſe hoc nõ ꝓhibent. ſed ex negligẽ
tia vl' puſillanimitate. aut q: nolunt ſe
imiſcere rumorib⁹ vl' nolũt aliũ hmõi
rumoribus imiſceri ſicut mr̃ filiũ vxor
virũ ⁊ hmõi nõ credo eẽ homicidas.
Et ad hec faciũt notata in.c.q̃te ꝺ ſen.
ex.p Jo.an.⁊ ſeq̃ntes lꝫ peccẽt ⁊ forte
mortaliter qñ ſine periculo omni pñt
obuiare ꝑ iura p̃allegata non tamen
ſunt irregulares nõ obuiantes niſi do
loſe vt occideretur deſiſterent.

18 ℭ Utꝝ cũ q̃s vult aliquẽ īterficere in
iuſte niſi ego dẽ ſibi aliquã certã pecu
niã meaꝫ tenear.R̃.glo.in ꝓnci.lxxxiij.
di.ꝙ q̃daꝫ dicunt ſic q̃dã non ipſa vl'
tenere ꝙ nõ niſi ſit p̃latus ſꝫ ego credo
ꝙ ſiue ſit p̃latus vel nõ ꝙ tenetur alr̃
petm̃ mortale ſi euadit ſi mõ hꝫ vltra
neceſſitatẽ ſue vite ⁊ illoꝝ qb⁹ tñr ꝓui
dere q: ſicut tñr exiſtẽti in extrema ne
ceſſitate ſubuenire ſic ⁊ tali ex quo alio
mõ non poteſt eum a morte liberare.

19 ℭ Utꝝ nõ reuelans tractatũ homici-
dij ſit homicida ſi ſeq̃tur.R̃. Pa.in.c.
petrus eo.ti.Aliqui dicũt ꝙ nõ ſufficit
ꝙ ꝓhibuerit. Jo. an.diſtinguit ꝙ aut
doloſe nõ reuelat ⁊ erit homicida aut
non doloſe non reuelat ⁊ non erit ho-
micida ⁊ hoc placet Pa.ibidem Ego
credo ꝙ ſi nõ reuelat illis qui poſſunt
prodeſſe ⁊ nõ obeſſe ꝙ erit homicida
q̃tũcunqꝫ prohibuerit.Et de hoc vide
Jnno.in.d.c.petrus.

20 ℭ Utꝝ iniuriatus ab aliquo audiens
amicos ſuos vel parentes velle vindi-
care ſit homicida ſi nõ prohibebat ex
preſſe.R̃.ꝭꝫ gl.in.d.c.petrus ꝙ ſi homi
cidiũ ſeq̃tur erit homicida niſi expreſ-
ſe ꝯdicat q: tractantibus talia ſi nõ cõ
tradicit videtur conſentire. Similis ca
ſus eſt vꝫ.i.q.iiij.quia p̃latus.

21 ℭ Cooꝑatione ẽt ꝯmittĩ homicidiuꝫ
vñ in.c.ſicut dignũ.§.i.eo.ti.dr̃ q̃ ſi illi
q ad capiẽdũ ipm alio feriẽdi aut occi
dẽdi acceſſerit lꝫ man⁹ i eo nõ ipoſue-
runt tñ ex q̃ mors ſecuta ẽ homicide ſũ
facti.ẽt.c.ſtudeat.50.di.vbi pcutiẽs ali
queꝫ q iterijt ex ꝑcuſſione ſiue directe.
puta q: vuln⁹ letale fuit ſiue occaſiona
liter.puta q: ex ꝑcuſſione de eq̃ cecidit
vl' de alio loco ex q̃ caſu iterijt hõicida
ẽ.Et ſic intellige de cooꝑatiõe ſili in q̃
cũqꝫ homicidio vt puta q: multi vul-
nerauerũt de quo ẽt.xxiij.q.vlt.c.ſi.

22 ℭ Utꝝ exhibẽs pñtiã ſuã i bello iniu
ſto aiando ꝯſulẽdo vl' inimicis timorẽ
icutiẽdo ſic homicida ſi aliqs ibi occi-
ditur.R̃. Pa.i.c.ſignificaſti eo.ti.ꝙ ſic
ſecus eſſet in bello iuſto vt.ſ.Belluꝫ.⁊
in.c.petitio tua in glo.eo.ti.

23 ℭ Utꝝ exhibẽs pñtiã ſuã vbi fit hõi-
cidiũ ſit hõicida ⁊ irregłaris.R̃. ꝙ ſic
ſi ẽ p̃latus ſbi hñs iuriſditionẽ ẽ homi
cida ⁊ irregularis ꝺ ex. p̃la.c.ex lr̃is.
Alij ỽo nõ vbi ex ſola curioſitate ſbit
ad videndũ peccãt tñ grauiter clerici.

24 ℭ Utꝝ īq̃ſitor hr̃icoꝝ ſciẽs ꝙ eũ
ꝯnũciauerit talẽ hereticũ occidẽt effi-
ciatur irregularis ꝯnunciando.R̃.ꝭm
Ho.in.d.c.ad audiẽtiaꝫ de homi.ꝙ ſi
xxiij.q.viij.legi.⁊.q.v.ſi audieris.

25 ℭ Aiatione icurrit homicidiũ vt pꝫ i
d.c.ſicut dignũ limitat tñ Pa.ibidem
verũ qñ icitatio ſeu aiatio ẽ ad hõici-
diũ ſpãlr q: tũc tenet ſec⁹ eẽt ſi eẽt in-
citatio ad odiũ in gñe q: nõ teneretur
de delicto poſtmodũ inde ſecuto idem
dic qñ aiatio eſt ad factũ licitum lꝫ ho
micidium ſequatur ſicut cum p̃latus
hortatur in bello iuſto vt viriliter pu-
gnent de quo vide.ſ.bellum.§.iiij.

26 ℭ Auxiliatiõe ẽt ꝯmittĩ homicidiuꝫ
vt i.d.c.ſicut dignũ vñ dicit Pa.i.d.c.
ꝙ p̃ſtans quodcũqꝫ auxiliũ q̃tũcunqꝫ
modicuꝫ in delicto cõmittẽdo tenet ẽt
cuſtodiendo veſtimenta ſꝫ diſtingue ſi
vis bñ intelligere ꝙ aut auxiliũ prepa
ratur ad perpetrandum factum legiti-
muꝫ ⁊ iuſtũ.⁊ ex quo tñ facto ſeq̃tur ho
micidiũ Et ſic non tñr de tali homici
dio talis auxiliator quo ad petm̃ ſed q̃
ad irregularitatem. Si auxiliatio fuit

directe homicidio būs tenet̄ secus si in directe sicut dcm̄ est de auxiliante pugnantes in bello iusto ⁊ hmōi. Aut p̄stat̄ auxiliū sup̄ facto illicito ex quo seqr̄ homicidiū. Et sic homicida reputatur q̄tumcūq̄ auxiliū sit idirectū ⁊ sic loqr̄ .d. sicut dignū. Silr̄ si auxiliū prestat̄ sup̄ homicidio pp̄etrādo siue iuste siue iniuste incurrit̄ irregularitas: si homicidium factum est.

27 ¶ Utr̄ clericus accōmodās arma alteri sit irregularis si ille interficit. R. q̄ si in bello iusto vel vt se defendat ꝯ iniuriantē non erit. Secus si in bello iniusto. c. fi. de homi. de mā homicidij. q̄ ad irregularitatem. vide .j. Irregularitas .i. §. i. cū multis seq̄ntibus.

Homicidium

ij. casuale dr̄: qđ preter volūtatē euenit. ⁊ ex casu fortuito. d̄ q̄ .l. di. §. ⁊ ꝯ. cū m̄lris capitul' seq̄ntib'

1 ¶ Utr̄ sit homicida q̄ ad culpā vl' penā q̄ a casu hoiēz occidit. R. vt colligo ex gl. ber. in .c. sicut. d̄ homicidio q̄ ant dabat opaz rei licite ⁊ adhibuit oēz diligētiaz quā debuit. Et sic excusat̄ ac si nō fecisset. c. ex lr̄is el. i. ⁊ .c. dilectus. e. ti. ⁊ .l. di. si duo. Si ho nō adhibuit debitaz diligētiaz iputat̄ ei q̄ ad culpā ⁊ penā. s. irregularitatis. l. di. clico facien te. pōt dispensari cū eo vt in ordine suscepto ministret fm̄ io. in .d. c. clerico. Si ho dabat opaz rei illicite: siue adhibuit diligentiā vel nō imputatur ei. vt in .c. quantū. l. di. Ex quo pz quid tenēdum de multis questionibus.

2 ¶ Quid de clico q̄ rixam faciens sup̄ uenientibus eius amicis occiderunt, eū cū quo rixabat. Ad quā r̄ndendū est: q̄ est homicida ⁊ irregularis. ita no. Pa. in .c. petrus. eo. ti. ⁊ doc. ibidem. ⁊ facit tex. ibidē limitat tn̄ Pa. si rixā illicite exercebat al's nō q: si sua sine culpa factū alioꝝ non dz sibi imputari. c. significasti el. ij. e. ti. limita hoc etiā fm̄ ho. in .d. c. ad audientiā vez si non prohibuit quantū potuit. Silr̄ non eēt homicida. nec irregularis. si inimici illi' cuz quo rixam faciebat supuenissent. ⁊ occidissent. q̄uis rixa fuisset illicita: q: non intuitu clerici eum occiderunt: sed pp̄ inimicitiaz quam hēbant ꝯ eū ita no. doc. in .d. c. significasti el. ij.

¶ Quid de eo q̄ pcussit latronem qui 3 asportabat res suas: ex q̄ pcussione fugere non potuit: ex quo ab alijs postea occisus est. R. q̄ est homicida ⁊ irregularis fm̄ cōiter doc. in .c. significasti. el. ij. eo. ti. ⁊ in .c. de cetero. ibidē. q: dedit operā rei illicite. Sz si tenemus q̄ etiā clericus licite pro defensione reꝝ possit pcutere nō erit irregularis dūmō letalit̄ nō pcusserit: nec aīo occidendi fecerit ⁊ magis placet m̄ opinio doc. q: dictū .c. de cetero loqr̄ de cā ꝓpinq̄ homicidij vt sit irregularis. Secus in cā remota: vt ē in casu isto ex q̄ casu nō habuit aīum occidendi. Et pro hoc facit .d. c. significasti. ⁊ .c. exhibita eo. ti. ⁊ ff. loca. l. q̄ domū in fi. ⁊ vr̄ sensisse gl. in .d. c. de cetero. ⁊ in .c. tua de homici. nisi forte dicas. q̄ lz daret operā rei licite: tn̄ d̄buit cogitare q̄ si vulneraret eū non valens fugere q̄ occideretur. ex q̄ erat v̄isimile. ⁊ sic erit irregularis. Sz mihi non placet. Naz vt habetur in .d. c. tua clericus vulnerans grauiter furez ingressum suā domuz: lz fur postea captus sit ductus ad officialem: q̄ officialē mittens clerico p̄dicto: vt exponeret si qua sciret de p̄dicto fure inter signa: sz nuncijs tribuens cultellum ⁊ sotulares quos a fure abstulerat si i nullo alio se īpediuit lz talis fur occidat̄ non est irregularis ꝯ nec a fortiori predictus.

¶ Quid de eo q̄ videns latronez cla 4 mauit ex quo clamore captus fuit ⁊ occisus latro. R. q̄ est homicida ⁊ irregularis vt tz Inno. ⁊ Ho. ⁊ seqr̄ Pa. i .d. c. significasti el. ij. etiā si non habuit aīum ad mortez q: debuit cogitare de homicidio quod cōiter sequitur in tali clamore ⁊ hoc credo veꝝ fm̄ Pa. ibidem si cōiter seqr̄ alias nō ex q̄ aīuz non habuit vt occideretur silr̄ non est irregularis qū clamauit pro sua liberatione quia ille volebat eum interficere. Secus si pro rebus vel alijs. vt .j. vi

ceitur homicidium.iij.

5 ¶ Quid de ludēte cū pgnāte q̄ disp̄gi tur.R.fm Jo.an.& seqtur Pa.in.c.sic ex lrāz.c.ti.si pdimo ludi erat gracil' & ludus fuit licitus rōne psone vt q: ma ritus frater vel alia psona piūcta ñ erit irreglaris qz ñ est i culpa aliq̄ eo q̄ in duo lenis nō ē phibit' in p̄gnante:vū mō psone puenīat ludēti cū ea alis sic.

6 ¶ Quid de clico vel quocūq3 alio qui iploꝛat offiñ iudicis p recupandis su is reb' lz sciat p certo q̄ sine sanguis effusione nō poterit recupare.R. q̄ nō ē irregularis fm Jo.an.& ē tex.in c.ij. e.ti.li.vi.dūmō p̄mittat ꝓtestationē q̄ nō intēdit ad vindictā sanguis & h̄ te ne lz vincēti' tenuerit p̄riuz q: ita de claratū ē in.d.c.ij.& credo verū qñ alio mō nō p̄t recupare & sic itellige p̄fatū c.ij.qñ mortē nō intēdebat s3 recupa tionē suam q: si intētio erat maculata erit irregularis si moꝛs vl' mutilatio ē secuta fm host.& sic itellige.c.ex lris d' exce.p̄la.& xxiij.q.v.c.ij.& de pe di.i.c. piculose.Idem tene ēt si furē capiat & iudici tradat fm limitationes p̄dictas.

7 ¶ Quid si post suspēsionem seu occi sionē leteē & h̄eat gratiā R.q̄ non erit irregularis q: lex p̄omotionis attēdit factum.xv.q.i.c.fina.

8 ¶ Quid d' sacerdote q p hedificatiōe ecclie vel dom' aduocauit aliquē i ad iutoꝛiū q a casu iterijt.R.q̄ si ē irregla ris si nihil d' ptigētib' ōmisit.c.fi.e.tit.

9 ¶ Quid de ludēte cū alio q a casu oc cidit sociū.R.q̄ si ludebat cū psonis cū q̄bus erat licitū & ludo licito & veri silr ex pditiōe ludi tal' casus euenire ñ debebat nō ē irregularis vt p3 in.c.la toꝛ eo.ti.vbi clicus ludens cū clico q̄d lz e nihilomin' vnus ipsoꝝ alteri acci piēs & ꝓsternēs ad terrā cultellū sibi i fixit & moꝛtu' est & tñ ꝓstrans nō ē ir regularis q: pditio ludi nō erat ꝓster nēdi.& iō nō fuit in culpa lz ꝓsternēs. Si h'o nō ꝓsiderauit pditionē ludi ex q̄ tale q̄d euenire poterat erit irregula ris vt in.c.ptinebat.eo ti.vbi volēs eq tare sup sociū q h̄ebat falcē i latere oc cisus ē & socius ē irregularis q: pditio ludi erat vt q tetigisset baculū alterius sup eū eqtaret & iō debebat deponere falcē ex q̄ ludi ista erat pditio:si tñ pro hibuisset ne eū eqtaret tz Pa.i.d.c.q̄ nō esset irregularis host.tñ & alij tenēt q̄ ēt pp ludi pditionē q: potuit euenī re.s3 Pa.opinio magis placet.pōt tñ ep̄s dispēsare in casu q̄ efficit irregula ris vt i sbdiaconatus offō ministret si subdiaconus erat vt i.d.c.ptinebatur.

10 ¶ Quid de eo q dat poculum amato rij ex q̄ seqtur homicidiū q̄uis nō in tēderet.R.q̄ homicida ē & irregularis vt no.Pa.in.c.si aliquis eo.ti facit.l.si qs aliqd.§.q abortiōis.ff.de penis rō q: dat opam rei illicite secus si non se quitur homicidiū3 puta q: fetus non dū erat foꝛmatus q: lz peccet moꝛtalr qcūq3 dat aliq̄d ad potañ vel ex libidi ne vel odio & h'mōi vt non possit gñā re aut pcipere vel nasci soboles pcepta vt patet in.d.c.si aliqs tamen irregula ris non est vt ibi glo.

11 ¶ Quid de eo q insequens alium q ex fuga cecidit & moꝛtuus est.R.q̄ est ho micida si fugiēs timebat de graui ma lo sibi infligēdo nisi fugeret secus si de leui & cā ludi.vñ Pan.in c.a.exhibita eo.dicit q̄ si qs ꝓijcit lapidē vt alius pcutiat dūmō pcussio non possit esse grauis & alius ne pcutiat' fugiēs cadat & occidat' nō erit irregularis vel si ꝓijci ceret lapidē a remotis & alius timens fugeret & coꝛruens interiret silr nō est irregularis.secus si vt grauiter pcuti teret vel iactus potuisset grauē pcussio nez facere nisi alius fugisset q: tūc te netur de homicidio quia tunc noxius esset ludus etiam in pueris.

12 ¶ Quid de illo puero q vesicā poꝛci inflataz violēter frāgens ex terremotu muliere grauida expauefacta fugiens dispsa ē.R.q̄ nō ē homicida nec irre gularis p doctrinā Pa.in.d.c.exhibi ta q̄uis Inno.Abbas & Vicē.videan tur sentire q̄ tam in isto q̄z in p̄cedēti iputet' ei homicidiū S3 mihi vr' durū nec tex.in.d.c.vl' velle vñ non q̄libet

est ds attendi s3 pⁱpinq̄ ad hoc vt sit ir regularis facit.ff.ad.l.cor.de sicar.l. nihil interest i glo. Nō eni q: faber facit cultellū ē homicida si tn̄ aīo nocendi facit ⁊ maiorē diligētiā adhibuit tūc cō siderat cā remota s3 Ber.i.c.de cetero ⁊.c.p̄sbyteroꝝ de homi.vn̄ cū qs pcu sit aliū vulnere nō mortifero tn̄ ex ipe ritia medici vel iniuria vl' expositiōe ad labores ⁊ sudores ille moꝛit n̄ ē irregu laris s3 ber.i.c.exhibita de hōi.

13 ¶ Quid de clico q venādo vel exercē do iaculū piecit ⁊ aliū a casu interfecit R. q tenet̄ de hōicidio ⁊ ē irregularis sine adhibuerit diligētiā3 vel ne q: da bat operā3 rei sibi illicite.c.his q arbo rem.§.si vero.50.dis.

14 ¶ Quid d' custodiētib' ifirmos q ad eoꝝ petitōe3 dederūt eis vinū vl' aliqd hmōi.R. q si certū ē eos mortuos pp hoc ⁊ ipi h' potuerūt puidē q irregu lares sūt n̄ dn̄t tn̄ facere sibi hāc ɔsciā3 q pp hoc sint mortui s3 Rodo.qn̄ bo no aīo id fecerūt nisi sit euidens culpa vl' dissoluta negligētia.Et si hn̄t ɔsciā3 dn̄t deponere ad ɔsiliū boni viri nisi ɔ̄ pceptū medici expsse dedissēt q: nō excusarētur vt no.in.d.c.tua nos d' ho mici.idē3 dic de vertētibus infirmos. vnde vel apostema frāgitur vel anelit' obturatur ⁊ suffocatur.

15 ¶ Quid d' pentib' q a casu pprios fi lios occiderūt.R. q si ex cl'pa grani vl' leui tn̄r de hōicidio vt p3 i glo.c. si.de his q ppri.fi.occi. Nā dat eis p culpa grani pn̄ia.vij.vel v.ānoꝛ p leui tn̄ iij. S; si nulla culpa pcessit nō tenēt̄ Not. vn̄ s3 hosti.⁊ Pa.⁊ alios doc. in.d.c. si.q si culpa sit occulta siue grauis vel leuis nō d3 dari pnīa publica ɔ̄ qd fa ciūt multi q iponūt publicā pnīā3 de q̄ i.c.i capite.50.di.⁊ male q: fieri n̄ d3 talis pnīa nisi crimē adeo fuerit graue q totā ɔmouerit vrbē vt in.c. i capite collocare tn̄ apud se filios tenellos pa rētes nō dn̄t aliter sūt in culpa.ij.q.v. ɔsuluisti ⁊ eis iputat̄ hōicidiū si seqt̄ nisi forte ita paupes eēnt q nō possent eos pānis fouere ɔ̄ frigoꝛa q: tūc tenēt

do apud se in lecto si debitā facibāt dili gentiam in relige nō tenēt̄ aliq̄ culpa q: duob' malis ɔcurrētib' min' eligi tur.xiij.di.nerui.⁊ iō si est min' pculū collocat̄ penes se q̄3 alr tenēt̄ excusant̄

¶ Quid de tenētib' aīalia puta vrsū 16 vel leonē q̄ aliquē interfecerūt.R. si nō fuerūt in aliq̄ culpa nō tenētur de hōi cidio alr sic: puta q: erāt ferocia ⁊ nō tenuerūt ligata ⁊ hmōi'ar.c.his q arbo rem.⁊.c.sepe.50.di.⁊ qd no.i.c. de occi dēdis.xxiij.q.v.Et hoc tene licet host. in.c.ad audiētiam de homi. videatur tenere q nullo mō sit irregularis. nisi fuerit in malitia vel lata culpa.ar.l.i.⁊ si.ff si qua pa.

¶ Quid de illo q vocat milites ad de fensionē sui iuris si aliqs ibi occidat̄. R.nō tn̄r de homicidio.vt i.d.c.de oc cidēdis.⁊.q.iij.eadē est.c.maximian'.

¶ Quid de medico cui pter volūtatē i 17 firmus mortu' ē i mās' seu sub cura. R.si ista q̄ttuor ɔcurrāt nō h3 culpa3. Primū q istud offm̄ sibi ɔueniebat q: nō erat ei phibitu3 exercere sicut ecle ricis ⁊ religiosis cirogiā i.c. sniā3 ⁊.c. non magno ne cle. vel mo. ¶ Scdm̄ si erat pitus in arte. ¶ Tertiu3 si exhi buit dēz diligētiam fm̄ artē. ¶ Quar tum si informauit de his q̄ sunt ɔtra ria egritudini infirmi. Nā istis seruatis nō imputatur ei homicidiū. ita no.pa. in.c.tua vos.eo.ti.alias tenetur de eis. ⁊ quali.c.ad aures.

¶ Quid de eo q ipellit i aliū ⁊ ille 18 moꝛit vl' d' eo q declinās eū q volebat pcutere pcussus est alius ex tali declina tione ⁊ occisus.R.fm̄ Hug. in.c. sepe 50.di.nō est irregularis nec homicida nisi in fraudem fecerit.

¶ Quid d' eo q mādauit aliquē vbe 19 rari inhibēdo ne iterficiat vl' mutilet. R.si mādatari' iterficit vl' mutilat seu iterficit vel mutilat pp talē pcussiones faciēdā homicida iudicat̄ mandator q: mādādo in culpa fuit.c.is q.e.ti. li. vi.qn̄ debuit hoc posse euenire debuit cogitare ibidē. Idē dic de eo qui man dat aliquē capi.qn̄ verisimiliter mors

poterat pstingere et hoc quod ad eum spectabat ex officio mandat. Secus in aliis: quia quando litercumque mors sequitur irregulares sunt quando verisimiliter non debebat evenire.

31 ¶ Quid de illo qui volens fugere inimicos propter timorem mortis consuluit ut remaneret et pacem procuraret propter quod remansit et occisus est. R. non videtur quod bono animo fecit habens probabilem causam credendi quod ex remansione sua immineret periculum peta. quia inimici erant eius consanguinei vel tales amici quod eos poterat cohibere. secus esset si non habuit probabilem causam credendi vel si habuit non tamen fecit quantum potuit. quia sic imputaretur ei homicidium. ut in c. tua nos. e.

32 ¶ Quid de eo qui misit puerum ad aquandum equum monens ut caveret a flumine qui submersus est. R. si rationabiliter poterat dubitari est irregularis aliter non.

33 ¶ Quid de illo qui cum corrigia quam habebat gladium percussit famulum interfecit. R. quod est irregularis quia probabiliter debebat credere occasionem non removendo gladium.

34 ¶ Quid de illo qui interrogatus de malefactore ipsum eis ostendit. R. si probabiliter potuit cogitare quod ad mortem eum quererent est irregularis in principio. Et ibi vide multos casus.

Homicidium

iij. committitur necessitate. s. defensionis que quando et quomodo liceat vide. s. Defensio.

1 ¶ Quid si violentiam inferri rebus solum. Utrum occidens pro ipsis salvandis excusetur. R. Pa. in. c. significasti el ij. eo. quod non clericus nec etiam pro ipsis recuperandis ut in c. suscepimus eo. Si vero est laicus de iure civili est clarum quod potest impune occidere si aliter salvare non poterat eas ut in l. furem ff. de sicca. et i. l. utaque ff. ad l. aq. et hoc habebit locum in omni foro contentioso seculari. Sed quantum ad irregularitatem tam clericus quam laicus occidens vel mutilans pro ipsis salvandis erit irregularis. ut patet in c. suscepimus eo. No. gl. xxiij. q. iij. in principio. An autem peccet mortaliter occidendo pro rebus salvandis dic ut supra Defensio. §. iij. et v.

2 ¶ Quid si violentiam inferri persone solum vel persone et rebus simul. R. Pa. in. d. c. significasti quod aut potest evitare fugiendo agressorem et sic clericus tenetur fugere p. d. c. suscepimus in laico no. Bar. in. l. i. C. unde vi. ut teneatur quod non tenetur fugere quia fuga est iniuria ut l. item apud labeonem. ff. de iniur. et dicit Cy. in. l. si ex plagiis. §. tabernarius. ff. ad l. aquil. quod fuga reddit fugientem viliorem. Ergo sicut licet pro iactura rerum multo magis pro iniuria corporali que est maior iniuria. l. in fuorum. ff. de penis. Tu dic quod sive in clerico sive in laico si potest fugere non licet occidere vel mutilare aliter incidit in penam irregularitatis secundum Ray. et Ber. Hos. tamen tenet quod post peractam penitentiam poterit in susceptis ordinibus ministrare sine dispensatione sed non ascendere ad maiores. et ita intelligit c. de his clericis. Si vero aliter non potest fugere nec evadere nisi mutilet vel occidat sic licite tam clericus quam laicus occidit vel mutilat et sine omni pena irregularitatis ut in cle. unica. eo. et sine omni peccato ita quod statim presbyter posset celebrare secundum Jo. de ligna. tractatu de iusto bello Fact. c. olim el. i. de resti. spol. dummodo non faciat animo vlciscendi sed pro hoc. c. ij. e.

3 ¶ Quid si interficit pro defensione persone alterius quam aliter non poterat salvare. R. quod licet hoc possit sine omni peccato quando volebat iniuste talem personam interimere tamen irregularis efficitur ut no. in. d. cle. unica. eo. vide s. clericus. ix. §. viij.

Homicidium

iiij. s. spirituale committitur in anima solum multis modis. ¶ Primo prelatus non arguens. xliij. di. ephesis. ¶ Secundo adducens subditos in desperationem propter austeritatem. xlv. di. recedite. ¶ Tertio quando quis defraudet res ecclesie. xij. q. ij. qui christi r. c. qui abstulerit. ¶ Quarto non solvens legata defunctorum. xiij. q. qui oblationes cum duobus. c. se. et dicuntur membra diaboli xij q. ij. c. devotissimas. ¶ Quinto de rebus alienis faciens elemosynas. xiiij. q. v. immolans. xvj. q. i. decime. ¶ Sexto alios ad malum provocans de con. di. iiij. querens de pe. di. i. noli. ¶ Septimo

decimas debitas nõ soluẽdo.d.c., deci me. ¶ Octauo puocãs ad iuramẽtum quez scit falsę iuraturum.xxij.q.v.ille. ¶ Nono odiũ alteri gerẽdo de pe.di. i.hõicidiorũ pñie io.iij. ¶ Decio alteri detrahẽdo.d.c.homicidiorũ. e.vi.q.i. summa inıqtas. ¶ Undecio morienti pniam negãdo.xvi.q.vi.agnouimus. ¶ Duodecio de se malã suspitiõẽ dãdo xi.q.iij.ñ sunt audiẽdi. ¶ Terciodecio oppssionẽ vł iustitiã aut iiqtatẽ exercẽdo de pe.di.i.ois. ¶ Quartodecio cã libidinis explẽde vł odij meditatione hõi vel mulieri aliqd faciendo vel ad potandũ dãdo vt nõ possit gñare aut concipere.vt in.c.si aliq de hõicidio.

Homicidium

v. quo ad penam .s. e. irregularitatis e als de iure cão nico. Utrũ ois homicida sit irregularis R. q sic qlibz q occidit post baptismũ p idustriã e p insidias vt no. Pa.in.c. i.p homicidio e ibi pz ex tex. e ẽt est irregularis ois homicida voluntarie oc cidẽs siue ex iusticia siue legis aut cão nis pmissione siue ex vidicta siue sine pcõ siue cũ pcõ solũmõ excipit ille q occidit nõ valẽs aliter euadere e hoc intelligo si hz occidens vsum rõnis qz ois furiosus infans e dormiens si occi dunt nõ sunt irregulares cle.vnica.eo. ti. Unñ iudex quãtũcũqz ex iusticia pce dit est irregularis.li.vi.aliqñtos e ac cusator aut testis vł ẽt notorius sniam scribẽs vel pferens aut attestatões scri bẽs vel legẽs dum publicant. Aduo catus intellige p reum vel ẽt pro reo si mors istigat accusatori.assessor e quili bet alius officialis i cã mortis vł muti latiõis mẽbri irregularis est vt no.i.d. c.aliqñtos e p totũ ẽx ne cle. vel mo. sniam e in glo.in sũma.li.vi. Et nõ so lũ qñ qs interficit vel mutilat p se sed ẽt ex mãdato ɔsilio defensiõe.pmissio ne coopatione.iatione.auxiliatiõe.Fz q s.in.i.c.huius tituli declaratũ est fo re homicidas solũ excipio q ad irregu laritatẽ eũz q nõ obuiat cũ possit.quia lz sit homicida fz q dixi.s.nõ tñ cre do erit irregularis nisi fm q s. dixi Homicidiũ.i.§.xvij.qz lex pmotiõis factũ regrit.xv.q.i.si qs nõ irat. Et p his oib sac.c.sicut dignũ e.ti.ẽt si occi sus vel mutilatus sit paganus. so.di.cũ cuz homicida vero casualis in casu in quo et imputat sibi irregularis ẽ alias nõ. Et q sunt dcm est in.ij.c.huius ti tuli homicida.sibi ex necessitate nõ ex cusatur.nisi pro euasione sue psone. vt dcm est.c.iij.huius ti.homicida vero spũalis nullo mõ irregularis efficitur p baptismum etiã tollitur irregulari tas homicidij ante commissi. vt.s. Ba ptismus.vij.§.iij.

¶ Utrũ cũ homicidia voluntario solus papa possit dispẽsare. R. fm cõẽ doc. in.c.sicut dignũ.eo.ti. q sic quis glo. tenuerit q nec ẽt papa possit. Sed tu tene cũ cõiter doc. q pñt imo dicit pa. i.c.ego d iureiu. q clici pñt vti armis ẽt offensibilib de licẽa pape qz solũ est phibitũ de iure pposituo.sz eo iferior nẽo põt dispẽsare qtũcũqz ẽt sit occul tus.c.vitio d tẽpo.ordi.vicẽtius tñ tz q si oino occultũ ẽ e egit pniaz q nõ idiget dispẽsatiõe.qz eccłie nõ ẽ obno xius.qz peccatũ occultũ.xxxij.q.v.xpia na.nec de eo pp pnia q et sanifecit e iõ celebrare pt e vti ordinib sine alia dispẽsatiõe. Lau.po e io.cõcordãt eũz Uicẽ.si mõ dispẽsatio epi itervẽit pa. po i.c.ex tenore.de tẽpor.tz q si ẽ oio occultuz put occultuz distinguit p babile sic respiciẽdo legẽ pmotõis pu blicã sic ñ indiget.sz si aspiciamus ad legẽ ɔscie informatã ex lege positiua sic idiget dispesatiõe .qd itelligo d di spẽsatiõe ñ papali.sz epali vt sanifaci at ɔscie.e ad.c.si.de tẽ.or.qd vł Zruz. Rñdet q loqi de dispẽsatiõe nõ papa li sz epł q est necessaria vt tz lau.e io.e segt archi.l.vi.de his e vł tenere eũaz Pa.ne qs ɔstituat se iudicẽ in cã ppa existimando oio occultuz qd forte nõ est quod no.qz facit ad multa.

¶ Utrũ cum homicida casualis qui ẽ in culpa iferior a papa possit dispẽsar. R. Pa.in.c.ɔtinebat eo.ti. q eps põt di-

spensare in minoribus solū. vt in.c.ad audiētiaʒ eo.ti. Archiepūs ħo vt cōmissarius pape ꝑt in subdiaconatu tm̄ in diaconatu ħo vel p̄sbyteratu solus papa dispensat. vt in.d.c. continnebatur.

3 ℭ Utrū mutilans mēbꝛoꝝ extra casum infirmitatis parificet quo ad peccatū mortale ⁊ quo ad irregularitatē ⁊ eius dispensationem homicidio. R̄. glo. singularis in cle. vnica. eo.ti. ꝙ sic facit.c. aliquantos.l.di. cum multis alijs ibidem. ⁊.c. clericis ne cle. ⁊ mo. ⁊ in.c. in archiepatu de rapto. c.as qui. de homicid. lib. vj. ⁊ alijs allegatis in.d. glo.

4 ℭ Utrū epūs possit dispēsare cū homicida circa bñficium. R̄. fm̄ Ho. ꝙ circa simplex pōt. ſʒ circa curatum non sed solus papa. ar.c.fi. de filij. p̄sbyt. Ho. Pa. in.c.fi. de pug. in due.

5 ℭ Quid si ñ mutilatur ſʒ debilitat an sit irregularis. R̄. Pa. in.c. de diacono. q cle. vel vo. ꝙ nō. arg.l.q.i. sicut vrgeri. vel ſʒ mēbꝛuʒ debilitatū sit q̄si inutile q̄ ad operationē. tñ valet saltem ad decorē. ⁊ in penis faciēda est minor interpretatio ꝯcor. Gaspar in.d.c. diacono. In ꝯtrariū tñ facit qd̄ no. Cy. in auc. sed nouo.C. de seruis fugi. Un̄ Bar. in l.ij.ff. de publi. iud. in fi. dicit ꝙ mutilatio ꝓprie est qñ membꝛ leditur ita ꝙ non pōt exercere suū officium. Hoc ꝓbatur in.l. idē ophilius in ꝓn.ff.d edil. edic. Truncatio ħo est qñ ex toto abscidit mēbrum.d.cle. vnica. Non dicit trūcat sed mutilat. Et ideo intellige ꝙ nō ē irregularis qñ ꝯs nō debilitat ex toto sed qñ ex totoita ꝙ nihil pōt facere sic teneo ꝙ sit irregularis per.d. cle. vnicā. ⁊.c.q ꝑcutit. xxiij.q. vltima.

6 ℭ Utrū trūcatio vel mutilatio digiti īducat irregularitatē. R̄. do. Cardi. in cle. ꝑdicta ꝙ non. ſʒ cū sit in principalibus mēbꝛis fm̄ Laurē. al.c.i. de cle. pug. in due. qd̄ loquit de mēbꝛo. Pro q̄ no. ꝙ mēbꝛū ꝓprie sūptuʒ ⁊ stricte est fm̄ Bar. ⁊ Jo. de imo in.l.ij. circa fi.ff. de publi. iudi. pars corporis hñs offm̄ separatū ⁊ distinctū: sicut man⁹ ad palpanū. ⁊ pes ad ambulanū. facit.c. singula. lxxxix. di. ⁊ ſc̄a gl. Facit tex. in d.c. sicut vrgeri videoꝛ. ⁊ in auc. p̄dicta ſʒ nouo iure. Digitus aūt non est ꝓprie mēbꝛuʒ. ſʒ pars mēbꝛi. seu officiuʒ mēbꝛi. vt in.l. nō sunt liberi.ff. de statu ho. ⁊.d.l. idē ophilius. Et ideo optime tenendū non esse irregularē taleʒ truncatorem vel mutilatorem.

7 ℭ Qua pena punit pr̄ q occidit filiuʒ vel filius q occidit p̄rem. R̄. Pa. in.c.i. de his q fi. pro. occi. fm̄ leges ponat in sacco de corio cū cane simia vipera ⁊ gallo. ⁊ sic ꝓijciat in flumē. Si nō habetur portat in insulā a feris deuorandus.l. vnica.C. de his q pa. vel fi. pro. occi. ⁊.l.i.ff. ad.l. pom. de paricidijs.

8 ℭ Qua pena puniunt alij homicide. Clericus oʒ deponi ⁊ sine alia incorrigibilitate tradi curie seculari. hoc intellige qñ voluntarie occidit. Si ħo a casu tunc gl. in.c.fi. de illis qui fi. occi. dicit ꝙ si a casu nulla culpa p̄cedente. sic nulla pnīa īponit nisi forte ad cautelam. qꝛ bonaꝝ mentium est culpam agnoscere vbi culpa nō est.c. consiliū. §.ij. de obseruā. ieiu. xxv. di. ad eius. de pe. ⁊ re.c. ꝯsinum. si ħo culpa p̄cedente. dic vt.s. homicidium.ij.§.xv.

9 ℭ Ad quid tenētur homicide. vide.j. Restitutio primo in ver. Homicida.

Homo ꝯstituit ex aia ⁊ corpore altero istoꝝ deficiente nō est hō. vt pʒ ex.c. cū xp̄s. de here. ⁊ i.c. in quadā de cel. mis. ⁊ in.c. sicut de homici.

1 ℭ Utrū liber hō possit dari i pign⁹ ⁊ i subsidiū aliquoꝝ reꝝ deficiētiū. R̄. ꝙ nō. Facit.c. lator. de pigno. imo ꝑdit recipiens eū in pign⁹ debitū. ⁊ tm̄dē de suo dare tenet decēo vl' ei⁹ ꝑentib⁹ vt no. gl i.c. ex rescripto d iureiu. ⁊.C. de ac. ⁊ obl. auc. oio. Ubi of ꝙ q̄druplūʒ restituat. rō qꝛ illa q̄ nō sūt i nr̄o ꝯmercio obligari nō pñt.l.i.§. eā rē.ff.q̄ res pigno. Sʒ liber hō nō est dn̄s mēbꝛoruʒ suoꝝ.l. liber hō.la. ꝓma ff. ad.l. acq. Et iō pulchꝛe dicit Bal. in.l.ij.C. de p̄ribus. q fi. distra. ꝙ illa.l.ij. habuit oꝛtuʒ a legibus antiq̄s fm̄ q̄s pr̄ potera

occidere filios. l. in fris in fi. ff. de li. e po. q hodie est correcta. Et iõ solũ permittitur vẽditio cã paupertatis seu egestatis victus q: filius sic venditus põt se redimere p̃ciũ offerẽdo ipse vel alius pro eo vel mãcipium. vt in. d. l. ij.

3 ¶ Utrũ liber hõ possit dari in obsidẽ. R. qd de iure nõ pt. nisi p papã e ĩpatorẽ. vt no. in. l. obsides. ff. de testa. e. l. diuus. ff. de iure fisci. e p eos q ñ recognoscũt supiorẽ. vt no. Bar. i. l. famẽ. ff. de publi. iudi. e i. l. hostes. ff. de cap. e i. l. e. §. de q̃. ff. de postul. Tñ de ɔsuetudine vsurpatuz ẽ ɔtrũ fm gl. in. l. ij. C. de patrib' q fi. distra. Et sic de facto fiũt vt ẽt ciuitas q̃ recognoscit supiorẽ det obsides e aliȷ stes e hz tal' ɔsuetudo vim legis. l. de qb'. ff. de legi. immo vĩ licẽ de iure cõi dare obsides pro pace fuñda scdm glo. in c. vt p̃des. xxiij. q. viij. s nõ p pecunia vt i. d. c. ex rescripto. e. d. l. ex rescripto. e. d. l. i. q: lib hõ nõ põt obligari. p pignore nec pt hñi l eo iur pignoris. s tñ iur retẽtionis.

Honestas

Onestas regritur in oĩ negocio q: ẽ vnum p̃ceptuz iuris isti. de insti. e iur. §. iuris p̃cepta sunt hec honeste viuere ec. In matrimonijs. ff. de ritu nup. l. s in ɔiunctionib' nõ solũ q liceat ɔsiderãdum ẽ: sed e qd honestũ sit hec ibi. In lege distin. iiij. erit autẽ. in voto. c. magne de voto. In iuramento. xxij. q. v. de forma. nec fisco rez quã vendit retractare pmittitur pp. honestatẽ. l. vltima C. ne fiscus rẽ quam vẽ. eum. li. x. Nec actio furti dat' viro ɔ vxores. nec patri contra filium vel e ɔtro pp honestatez. ff. de furtis. l. si qs vxori in p̃n. e §. i C. d fur. l. fi. Nec arrogato. l. nec ea. §. pe. ff. d ado. ppea dicit tex in. l. ex dãni infecti in p̃n. ff. de dãno infecto. honestus modus fuñdus ẽ e non imoderata cumsq luxuria seqnda ẽ ppea dicitur in. l. filius q. ff. de ɔdi insti. naz q̃ facta ledunt pietatẽ existimamus vecũdiam nostraz e vt gñaliter dicerim q̃ ɔ bonos mores fiunt. nec nos facere posse credendum est. hec ibi.

Honor

Honor est maximũ exteriorum bonoz vñ potentatus e diuitie pp honores desiderabiles sunt. iiij ethi.

1 ¶ Cui debetur honor. R. q solum virtuti secundum philoso. iiij. ethi.

2 ¶ An sit honor p̃ferendus vtilitati. R. q sic ar. i. l. Julian'. ff. si qs ob. cã. te.

3 ¶ Utrũ possit appeti honor sine pctõ. R. non Unñ philo. iij. ethi. dicit q non sunt vere fortes q pp honores faciunt fortia Nec ob. q honor ẽ premiũ virtutis. iiij ethi. e ppea sit appetibilis q: illud ẽ verz q est p̃miuz virtutis ex parte aliorz q. s. nõ hñt maius qd retri[buant] ppea dicit idẽ philo. ibidẽ q honor pp virtutez non virtus pp honorem. nec ob. qd idẽ philo dicit q honoz amator plusq oportz vel viñ nõ opz vituperabil' est. Ergo sine pctõ aliqñ põt appeti. q: ɔcedo qñ non pp seipm appetitur. sed ad gliam e laudem dei vel salutez animarum alias semper peccatum est.

4 ¶ Utrũ sit mortale pctm inordinatus appetitus honoris. R. q sic fm q ambitio est mortale peccatum. de quo vide Ambitio alias non.

5 ¶ Utrum oblatus honor sit suscipiendus. R. q non nisi secundũ q dicitur i. q i. non est i fi. Quisquis igitur sacerdotiũ non ad elationis pompã s ad vtilitatẽ adipisci desiderat p̃us vires suas cũ eo q ẽ subiturus honore metiat' vt si est ĩpar abstineat e ad id cũ metu ẽt cum suffic ẽ existimat accedat. hec Gre.

6 ¶ Utrũ querenti sit dandus. R. q non immo auferendus. vt i. q vj. c. sicut his fugiẽti vero est dandus. ibidẽ. e. viij. q. i. in scripturis.

7 ¶ Utrũ doctor q in docendo p̃ncipalr querit suuz honorẽ peccet mortalr. R. Henri. d ganda. p̃mo q̃libet. q. xxxiij. q q vult aliquo p̃ncipalr ad qd nõ ordinat' in q̃ deuz ɔtẽnit peccat mortalr e sic ɔcludit q doctor q p̃ncipalr q̃rit honorẽ suuz in docẽdo: e sic pfert honorẽ suuz honori diuino peccat mortaliter: q: vt dicit Aug. lib. j de doctrina xp̃iana ad fidẽ spez e caritatẽ tota iu

stat diuina scriptura q̄ principalr ordi-
natur ad honorē dei. In quo deus cō
temnitur si principalr ad alterius honorē
ordinetur. Sed sane intellige et limita
ve᷑ qn̄ legit aliqd̄ qđ est principalr or-
dinatū ad honorē dei. vt cū p̄dicat et
hm̄ōi: q2 secus credo qn̄ legit aliquid
qđ nō est principalr ad honorē dei. vt
sunt leges et mlte sciē q̄ ad pacē hoīuꝫ
et vtilitatē principalr ordinātur. q2 tunc
nō ꝯtēnit deus. Et sic nō erit mortale
pctm̄. Et de hoc vide. Vanaglozia.

HORA canonica put hic acci-
pio est offm̄ diuinū cer
ta hora diei naturalis deo psol-
uendum ab ecclesiasticis personis.

1 ¶ Quot sunt hore canonice. R. ſꝫ glo.
in cle. i. de cele. mis. q̄ sunt. vij. s. matuti
num. prima. tertia. sexta nona. vespe-
re. et completorium.

2 ¶ A qbus debēt dici. R. q̄ ab oib⁹ ec
clesiasticis psonis. Fac. c. si. xcij. dis.

3 ¶ Utrū oēs ecclesiastici teneant̄ de prece
pto ad oēs horas canonicas dicēdas.
R. ſꝫ glo. in. d. c. fi. q̄ sic. et ēē videt̄ se-
qui Inno. in. c. i. de cel. mi. ſꝫ doc. cōit̄
in. d. c. i. dicunt q̄ non oēs tenent. Sꝫ
solū triplex genus ecclesiasticoꝝ. ¶ Pri
mū genus ē illoꝝ q sunt beneficiati. li
pꝫ g. d c. si. vbi dicit. eccle deputati. s.
p beneficiuꝫ. et sic soluitur opinio glo.
predicte. c. fi. Facit. c. cum sēde de pbē.
¶ Scdm̄ genus sunt existentes in sa-
cris: lꝫ non sint bn̄ficiati. probatur per
d. c. panis. et in. c. dolentes. eo. ti. et qđ
ibi inno. Et q̄uis Pa. in. d. c. i. dicat eē
tutius q̄ ēt existens in minoribus q̄uis
non sint bn̄ficiati teneantur ex quo in
partē dn̄i sunt assumpti mi ego nō cre
do nisi de bono ꝯsilio. ¶ Tertium ge
nus est illoꝝ q per pfessionē vel votuꝫ
ad id faciēdū se obligauerit. c. lꝫ d voto

4 ¶ Utrū clericus bn̄ficiatus etiā in mi
noribus cum est absens ex cā licita et
deseruit eccle p vicarium teneatur ad
horas canonicas. R. ſm Pa. in. d. c. i.
q̄ sic. et hoc ē de mente. Inno. in. d. c.
i. et Jo. and. et est tutius lꝫ abbas et q-
dam alij dicant q̄ nō tenetur quos cre
do dicere ve᷑. si nullaꝫ vtilitateꝫ in ab
sentia reciperet ab ecclesia: alias non est
vera opinio: q2 nō solum bn̄ficiū de
tur vt seruiat ecclesie. sed etiam vt oret
pro illis qui beneficium constituerunt.
concor. cum hoc car. in. d. cle. i.

5 ¶ Utrū clericus excōicatus teneat̄ ad
horas. R. q̄ si est minori excōicatione
innodatus pōt et dꝫ dicere ēt cum alijs
scdm̄ q̄ intra dicam. Si vo est excōi
catus maiori excōicatione. sic solus te-
netur dicere sine. Dn̄s vobiscum. et ēt
degradatus si est in sacris vel si nō est
in sacris si hn̄ ꝫ beneficiuꝫ. Facit q̄ le
gitur et no. in. c. legi. xvj. q. j. in prima
glo. et concor. cōiter doc. in hoc.

6 ¶ Utrū papa possit dispensare. vt pre
fati non teneātur ad horas canonicas
R. scdm̄ Pa. in. d. c. i. q̄ nō qn̄ septies
in die teneantur laudare deuꝫ. In mō
autem dicendi dispensare potest.

7 ¶ Utrū dimittens offm̄ ex infirmitate
excusetur. R. ſm Inno. in. d. c. i. q̄ sic. si
est talis infirmitas in qua directe vel
occasionabiliter sibi obesset vel obesse
timeretur si celebrationi intēderet. Di-
cit tn̄ Pa. in. d. c. i. q̄ si nocumentuꝫ es
set leue vt in febre quartana vel longa
vl̄ modica nō excusaret. si nō diceret.

8 ¶ Quid si ex obliuione aliquā horaꝫ
dimisit. R. non credo sit mortale pctm̄
dꝫ tn̄ supplere qđ omisit et doleat de
negligentia sua Inno. aūt in d. c. vide
tur sentire q̄ cōfessor posset ei iponere
aliam pniam ēt si voluntarie dimisit
ꝫ consulat vt iponat q̄ suppleat q̄ omi
sit nisi qn̄ videret non proficere. sed lꝫ
tene de bono ꝯsilio. et qđ ꝯfessor pos-
sit ei imponere aliđ quod sit ad laudē
dei: puta. vij. psalmos et hm̄ōi ꝫ Tho.
in quol. et Petrus de pal. in. iiij. dist.
xv. etiam si dimisit voluntarie.

9 ¶ Utrū non hn̄s librum vel carens vi
su et hm̄ōi excusetur. si nō dicat horas
R. q̄ sic. ar. cle. si. d vita et hone. cle. dꝫ
tamen suppleat per psalmos vel pater
noster. et huiusmodi.

10 ¶ Utrū prefati obligati ad horas pec-
cent mortaliter ipsas omittendo ex ne

gligētia. R. Ħeri. de gāda. l. quol. ꝫ ꝙ peccat mortaliter omittēdo. nisi rōne infirmitatis vel alterius cause legitie ipediat. Riga. vo āglicus in quol. dicit ꝙ si dimittat ex negligētia: nō auderez dicere ꝙ mortaliter peccaret. si vo ex fastidio diuini cultus vel cōtemptu. sic mortaliter peccat. Credo etiaz ꝙ ꝯsuetudo i hmōi dimissione sit mortale peccatum. Hec Riga. que opinio est humanior.

11 ¶ Utrum clericus bñficiatus non dicens officiū teneatur restituere fructus quos interi recepit ab ecclesia. R. Jo. cal. i. d. c. i. dicit ꝙ sic: q: propter officium datur beneficium. vt in. c. diuersis de ele. ꝑuiga. Et ideo cū aliqd dat ꝑꝑ causam: causa non secuta repetitur. ff. ꝛ. C. de condi. causa da. cā. nō se. ꝑ totum. dñs Car. tenet contrariū. ꝛ Pa. dicit ꝙ prima est nimis rigida. ꝫ ego credo ꝙ ꝫ sit rigida tñ est vera: ꝛ io sequenda. Et responsio Pa. ad motiua Calde. non est valida: q: ꝫ dentur redditus vt viuat. vt dicit. c. diacōi sūt lxxxiij. di. ꝛ. c. ij. de preben. non quidē tñ simpliciter. sed vt viuat secundum cultum die. ꝛ facit pro hoc. ca. clericus victum lxxxi. di. arguendo a maiori ꝛ hoc tenet etiam Landunus in clericis qui nō iplēt officia sua. sed voluptatibus vacāt ꝙ tenent fructus restituere.

12 ¶ Quid debeat dici pro hora. R. car. in cle. i. de cele. mis. landunus dicit ꝙ si est cōstitutio vel cōsuetudo illa fuet pri. di. nonit. q: nec hoc vr illud dicere est in precepto: cū diuersi diuersa dicant. de conse. di. v. in die resurrectiōis. Uerum est ꝙ clerici seculares debent dicere ꝑm ordinem romane ecclesie d. c. in die vel ꝑm ecclesiaz metropolitanā. xij. di. c. fi. nec reprobat vsus alicuius ecclesie antiquus ꝑm landunū Ubi clerici sunt contenti tribus psalmis ꝫ ecclesia romana vel metropolitana hoc non seruet. Secus esset si priuata persona hoc sibi faceret Aduerte etiaz quia dicit directorium lib. i. tit. viij. ꝙ clerici ordinati ad titulum sui patrimonij possunt dicere quodcunqꝫ officiū volunt: quia non obligant ad istaz vel illā ecclesiam. In regularib9 vero dicit seruādū eorū regulā vel statutuz in hoc. xij. di. c. fi Et hoc verū nisi sint priuilegiati vt clerici ꝛ religiosi q sunt cōmensales domestici alicuius cardinalis seu episcopi gratiā ꝛ eōionez sedis apostolice hñtis q licite se eis conformare debēt vt in cle. fi. de. cele. mis.

13 ¶ Quid de eo qui ex dispensatiōe est ꝫ beneficiatus i duabus ecclesijs. R. ꝙ debet dicere officiū ꝑꝫ illā in qua tenetur facere residētiā: ꝙ si ad nullius residentiā tenet tunc credo ꝙ potest se cōformare illi ecclie in qua se reperit officia celebrare. Si vo dicit ꝑ se tunc ꝑm Tho. in quolibet vr ꝙ debeat dicere ꝑꝫ ordine illius ecclesie in qua hꝫ maiorem dignitatez ꝗuis forte in alia hēat pinguius beneficium quod credo de bene esse. non de necessitate fore verū: cū possit dicere quod vult. vt sane patet per no. in. c. i. de cele. mis. ꝑ Inno. ꝛ alios doc.

14 ¶ Utrū peccet mortaliter q ad libitū suum mutat officiū consuetū. R. credo ꝙ sic in clerico ꝑbendato ꝛ religioso. Sec9 i alio ordiato ad suū ꝑrimoniū.

15 ¶ Utrū monachus ꝑpositus ecclesie seculari teneat dicere officium monachale. R. ꝙ si perpetuo est assūptus. ꝛ sic translatus sic. cū nihil hēat cōe cū monasterio. xvi. q. i. ne pro cuiuslibꝫ ñ dicet monachale. sed illius ecclesie ad quā translatus ē. ꝛ placet Jo. xvi. q. i. c. iii. ꝛ Hof. in sūma. de sta. mo. ꝛ Ho. in sū. eo ti Secus esset si nō esset translatus nisi ad tps. quia dꝫ dicere mōachale. ꝛ hoc vr sentire glo. in cle. fi. de cele. mis. ꝛ facit tex. ibidē in argumētū ¶ Quid si dicendo officiuꝫ in choro cū alijs ex aliqua necessitate ītermisit psalmū vel lectionē. R. ꝑꝫ Inno. in. c. dolētes. de cele. mis. ꝙ non tenet illud reassumere ꝫ sit cauti9 reassumat. dūmō non subtrahat vocē suā ab officio chori. imo plus dico ꝙ etiā si aliquid omisit ex negligētia sua. ꝙ nō dꝫ sup

plere subtrahēdo vocē ab officio chori. sz postea suppleat si aliqd notabile omisit. Si vero esset versus vel qd minimū suppleat p aliquē psalmū vl pater noster. Idē dic sm Henri. de gā. i quolibet q si qs nō ex malitia. sz cū cā legitima nō iterfuit i pncipio officij vel sim q nō opz a capite reicipere vl finē pficere pp pfectionē caritatis q vnus corpus repūtant. z qd vnus dicit extimat aliter dixisse. Et hoc verum nisi chorus multum in principio processisset: vel multum de fine restaret. hec ille.

17 ¶ Utrū teneat qs dicere id qd sm cōsuetudinē chori aliqs solus dicit vel assocīatus qn dicit offm in choro R. q non sm pe. de palu. in. iiij. di. xv. q: id quod dicit vnus reputat dici ab omnibus qn ex aliqua rōnabili cā ita est cōsuetum vt solus tale quid dicat.

18 ¶ Utrū dicēs offm si ptermittat vnaz horam ex obliuione vel qd simile. puta lectionē vl psalmū teneat iterū reiterare totum. R. vt colligo ex doctrina Inno. vbi. s. z seq. Laudu q nō: sed sufficit supplere qd omissum est vū q dimisit hymnū vl psalmū pmi nocturni cū ad tertiū. z ē in. iij. nocturno. nō oz reincipiat disturbādo offm: vel q dixit tertiā z aduertit si dixisse pmā non oz dicat iterū tertiaz. sz post offm suppleat omissuz z doleat de negligētia. dicit Pe. de pal. vbi. s. q q notabilr male dixit officiū. si vult euadere mortale dz redicere totū. Sed si modicuz dimisit. puta psalmū vel vsuz vel dictionē thr. aliud repetere post offm vel aliqd loco eius dicere. si vult euadere pctm veniale.

19 ¶ Utrū debeat dicē pr noster post hor. R. q sic post vespas z matutinuz csz. di. v. c. id sp z de csuetudine vl fine oiuz horaꝝ: q: matutinū accipitur pro oī officio vsqz ad nonaz. z pro vespere oē aliud qd restat. vt pz in. d. c. semper. z c. conuenit ibidem.

20 ¶ Qua hora sūt dicēde hore canonice. R. debent dici tpe suo. s. matutinum in nocte pma in ortu solis z sic de ceteris: nisi ex necitate. vt hic infra dicā.

21 ¶ Sz nūquid i sero poterit qs dicere matutinū sine pctō. R. vt ex pdictis pz q sic: si ex rōnabili cā facit. q: sz Tho. i quol. Melius ē si deo debitas laudes pueniēdo reddam⁹ z alia honesta officia postea faciamus qz si p vnum aliud impediatur. Secus esset si faceret sine rationabili causa: quia sic esset pctm. ar. c. clericus el. i. xcj. dist.

22 ¶ Utrū sit mortale pctm non dicē horis debitis sine cā rōnabili. R. q nō nisi qs faceret in ptēptum dei vel ecclie. cū nullum ius pcipiat q dicatur horis debitis nisi cle. i. de cel. mis. q vr precipius pp vbum sancimus. s. q officiū horis debitis in cathedralibus z regularib⁹ z collegiatis eccliis deuote psallatur. z io credo q peccarent mortalr plati. si in pfatis eccliis horis debitis nō facerent dicere. z ēt illi q vel sunt bnficiati in pfatis eccliis vel subditi platoꝝ regularū. cuz iponit eis a platis. si non dicerent Nec accipias horā debitā ita ad punctus sz grosso mō z largo: sicut dicere matutinū in aurora vel qsi censeatur in media nocte z hmōi. als aūt a pticularibus psonis vel in alijs ecclesijs a pdictis non dicere horis debitis erit pctm veniale sine rōnabili cā. Ex cā vero rōnabili ēt in predictis eccliis liceret vt puta. q: processio est fienda vel pdicatio z hmōi. Et propterea preueniunt tempus debitum.

23 ¶ Utrū matutinuz sit dicendū antequā missa dicatur. vide. j. Missa. §. xiii.

24 ¶ Utrū idē sit de prima. vide ibidez.

25 ¶ Ubi debent dici hore canonice. R. qd in ecclia vt no. glo. xcij. di. in. c. si. sz hoc intelligo q ad clicos q in ipsa sunt bnficiati. pp vbum positū in. d. c. si. ecclesie deputatus q vr clericus beneficiatus q peccet mortalr sine rōnabili cā ibi non dicens offm q: dicit ibi tex. in d. c. si. q qui non conuenerit deponat a clero. Et quo ad ecclesias collegiatas vel regulares. clarum est q est de precepto. vt ibi dicatur. vt patet in cle. i. de cele. mis. no. Inno. in. c. i. de cel. mis. quo ad alias non credo.

26 ¶ Sz nūquid peccet totiēs mortalr q̄tiens nō puenit cler⁹ bñficiatus vł re ligiosus ad chor᷑ sine rōnabili cā. R̄. q̄ nō credo q: mā nō vr̄ ita pōderosa. sz q̄ñ duceret i ɔsuetudinē vel qñ officiū eccłie pateret iacturā in celebratiōe tūc nō excusarez a mortali. Et sic limito ⁊ intelligo. d. c. fi. Ex aliq̄ m̄ rōnabili cā lz plans ⁊ aliȷ se absentare. dūmō of- ficiū dicāt eūdo vel stādo in domo sua Nec ob. c. ep̄s. de ɔsc. di. iȷ. Nō vr̄ in- nuere sufficē ep̄o. si die dñico ad ecctiaz ɔueniat. q: illud. c. nō dat lriaz absītie. sz nō vult vt p̄ alia cā q̄z infirmitatis ⁊ filiis absit dieb⁹ festiuis. Et q̄ aliȷs diebus debeat interesse facit. c. peruenit ad nos vij. q. i. ⁊. c. ep̄s vilē. xl. di. cel- sante intellige impedimento.

27 ¶ Quo ad attentionē seu deuotionē q̄ritur vtr̄ peccent mortalr nō dicētes offm̄ deuote ⁊ studiose. R̄. glo. in cle. i. in v̄bo studiose. de cel. miss. lz q̄ sufficit dicere ore. lz non corde. Et circa ɔcur- rūt multi canoniste in. c. dolētes de cel. mis. Aliȷ āt tenent q̄ ē de p̄cepto vt di cat deuote ⁊ studiose p. d. c. dolentes. vt sic deuotio denotet attēnonez. ⁊ stu diositas modū dicēdi Sed tu dic b̄m Pe. de palu. i. iiij. di. xv. q̄ attētio ad offm̄ sicut ad q̄libet boniz opus pōt reqri duplex. ¶ P̄rimū vt offm̄ ab in tētione p̄cedat. ⁊ isto mō attentio req ritur ad offm̄ non solū p̄p meritum. sz ēt ad euitandū peīm: q: nullū opus est meritoriū nisi ex intētione p̄cedat alr nō esset humanū. cuz hō sit hō p rōem ⁊ voluntatē. Silr ad euitandum trans gressiones p̄cepti. q: preceptū dat hoī bus. Et iō opz q̄ non procedat ex sola imaginatione q̄ cōis est nobis ⁊ bru- tis sz ex deliberatōe q̄ reqrit attētionē. ¶ Scdo mō vt totuz offm̄ attētio cō- mittetur actualr. ⁊ hoc nō reqritur nec in officio: nec in aliȷs bonis ofonibus vel opibus q: est ipossibił humane fra gilitati reqritur tñ q̄ orans sciēter nō distrahat mentē ab officio. q: hoc non posset eē sine mortali pctō vel veniali nā euagatio q̄ est p̄ter intentionē ⁊ p̄p

p̄cedentē occupationē licitam non est pctm̄. Secus si p̄p illicitā sz euagatio q̄ est aduertentis ⁊ solū b̄m actuz inte- riorē. lz sit temeraria ⁊ grauis forte. nō tñ ē mortale nisi p̄p ɔtemptū q: ecctia nō hz iudicare de iteriorībus actibus mer. p̄p q̄d minister eccłie lz dicendo offm̄ aliud cogitet nō vr̄ transgressor p̄cepti ex nā facti. si āt euagatio mētis sit ex hoc q̄ aliqs sciēter se occupat in actu exteriori q̄ non secū patitur atten tionē. sic vr̄ esse mortale pctm̄ ⁊ dire- cte ɔ̄ p̄ceptū. c. dolentes de cel. mis. vbi p̄cipitur vt studiose pariter ⁊ deuote dicatur. hoc nō obseruāt q̄ occupātes se in actu exteriori sciēter sibi attentio- nem subtrahūt. Idē Tho. i. iiij. di. xv. dicit q̄ qñ aliqs mentez ex p̄posito di strahit ad alia in orando sine culpa si est ⁊ precipue si in aliȷs sponte se occu pat. que mentē distrahunt: sicut sunt ex teriora ope. ⁊ si mēs ad ɔtrariū erige tur erit culpa mortalis. Si āt sine hoc q̄ p̄cipiamus mēs ad alia euaget vel culpa caret vel minima. erit nisi prece- dens cogitatio ex qua ɔtigit euagatio talis eē dicatur i culpa. hec ille. Et hoc tencas limitādo tñ dictuz Thome ve rū quo ad orōnem que ē de p̄cepto si- cut est offm̄ ⁊ hmōi. nō āt quo ad oro nem q̄ ex deuotione est ⁊ voluntate so lum. Aduerte tñ sz Tho. xxij. q. lxxxij. ar. i. q̄ deuotio nihil aliud esse videtur q̄z voluntas q̄daz prompte se tradēdi ad ea q̄ pertinent ad dei famulatū. Silr attende b̄m Tho. in. iiij. di. xv. q̄ reqri tur q̄ attentio remaneat i oratione nō p essentiam actus. nec sufficit q̄ sit in habitu solū. sed q̄ sit b̄m virtutez que est mediū quid inter predicta duo. Et tunc vr̄ manere b̄m virtutem qñ acce dit ad orōnē cū intentione aliqd ip[e] trandi vel deo debitū obsequiz redē[d]i etiā si in prosecutione mens ad alia ra piatur. nisi tanta sit euagatio q̄ oio de pereat vis prime intentiōis Et iō opz q̄ sepius homo cor reuocet ad seipm̄. Et ex his pz quid tenendum de confa bulantibus ⁊ alias dissolutiōes faciē-

tibus in officio aut ipsum dicentibus faciendo aliquod exercitium manuale quod dñi no. Et sm predicta intellige e limita.d.c. dolentes z doc. ibidem.

28 ¶ Utrum clericus cantãs in ecclia offm diuinum vt placeat populo peccet. R. pa. in.c.vt quisquis de vita z ho.cle. q sic grauiter. Unde dicit Isido. deum moribus stimulat qui populum vocibus mulcet facit qd dr z no.lxxxxij..di.c.1. z.y. de quo tñ vtrum sit mortale vel veniale vel nullum dic.vt.s.placere.

Honor future vite e filia luxurie iďgnu reputat bonũ certũ vt bonũ arduũ. qz pp delectatiões venereas n appetit imo fastidit bõa eterna ac si nõ essent ardua z summa.

Hospitale qd alio vocabulo sinodochiũ alind dr religiosum. Aliud nõ religiosum hospitale religiosum dr qñ auctoritate epi hedificatũ est.c. ad hec. de reli.do. z tunc ptinet ad ipsum episcopum e.õ vt disponat de redditibus ad libitũ. Sed vt ordinet vt despensentur ad vsum destinatum.ar.cle.quia contingit de religi.domi. Hospitale quod nõ est religiosum est illud quod sine auctoritate episcopi pstructũ est: nec eps põt se de eo intromittere.sed pronus q edificauit ad libitũ disponet vt in c.inter dilectos. z ibi p inno. de donatis. Et quis eps exercuerit ibi vnum ius epale nõ põt in p hoc alia exercere secundum Fede.consi.xxv.qz de possessiõe vnius articuli nõ est inferẽdũ ad alios articulos. vt in.c.cum pungat de deci. Nec ob.c.pmum de reli. do. qz locus de quo loquitur necessario debebat eẽ subiectus alicui epo: z iõ psumit p eo q exercuit vnum ius in eo. Simile infert Jo.an.in r'a qui alicui.li.vi.in mercurialibus. q patronus q exercuit ius presentandi alio nõ apparente psumit patronus ex quo ius patronat' ad aliquem ds ptinere z alius nõ appareat. nisi iste q exercuit actus patrõi nõ sic in casu nrõ.qz hospitale necessario nõ est religiosum vt pz. Limita tñ hoc verum q eps nõ põt se intromittere qñ nõ est religiosum sm pa.in.c.1.z.c. de sinodochijs de reli.do. verum nisi patronus q ipm hedificauit eẽt mortuus qz tunc ad curã epi ptineret vt voluntas defuncti pia mandaretur executioni vt vr tex.in aut. de eccia titu.§.si qs hedificatione.z.§.se. Unde lz talis locus non teneatur epo rñdere.in qualibus tñ episcopus curam habere põt ex quo pius locus est. Quod verum est nisi testator q ipm hedificauit alr expsse disposuisset qz illud seruandũ:vt in.d.§. si qs. Ex quo pz q quilibet potest hospitale hedificare et cum oratorio sm Do.z pa.i.d.c.ad hec.sine alia auctoritate. Sed in oratorio non potest celebrari sine lĩcĩa epi de pse.di.1.c. vnicuique.z.d.c.inter dilectos.

1 ¶ Quis pt pfici p rectore hospitalis. R. Pa.i.d.c. de sinodochijs q religiosi nõ possunt deputari nisi talia hospitalia habeãt curã aiarum vl nisi hospitale esset subiectũ monasterio z monachus deputaret per abbatẽ tanqz obedientiarius sm Fede. cõsilio.cv. Clerici seculares possunt esse rectores.sed nõ possunt habere in titulum beneficij.vt in cle.quia ptingit de reli.do. z cle.per litteras.de prebẽ. Laici omnes possunt institui rectores.dũmodo sint viri idonei z prouidi z boni testimonij qui sciant velint z possint loca ipsa z iura eorum vtiliter regere vt in cle.predicta quia contingit.

2 ¶ Quid debent facere predicti rectores. R. q debent admodũ curatorum z tutorum iuramentum prestare ac inuentarium facere de bonis ipsorum locorum z annuatim reddere rõnẽ ordinarijs sub quibus sunt vel ab eis deputatis alioquin collatio puisio.z ordinatio talium est nulla ipo iure vt in.d. cle.qz contingit. Uerum q non extendit hoc ad hospitalia militarium ordinum aut alioz religiosorum. Precipitur tamen omnibus rectoribus sub ostentatione diuini iudicij z p obediẽaz vt red

tione premissa et omnibus superioribus et secundum eorum intelligentiam vocabuli: et isto modo cadit sub precepto in duobus casibus. s. quando ex iuramento quis vel ex voto se obligavit. ¶ Secundo quando ex precepto est indictum ab ecclesia vel ab alio prelato. Facit. d. c. ut ieiunium. et de cons. distin. v. c. ieiunia.

7 ¶ Sed quero quando et quibus diebus ieiunium indicitur ab ecclesia. R. quod in infrascriptis temporibus. ¶ Primo quadragesima tota exceptis diebus dominicis. ut in. c. quadragesima de cons. di. v. ubi dicitur quod sanctum observationem est observanda. et incipit in quarta feria que precedit primam dominicam quadragesime que ad seculares. ut in. d. c quadragesima. quo ad clericos incipit secunda feria post dominicam quinquagesime. ut in. c. denique. iiij. di. Sed communiter tenetur quod est consilium non preceptum sed solum in quarta feria predicta. ¶ Secundo quatuor tempora ut in. c. statuimus. di. lxxvj. Statuimus insuper ut quattuor tempora anni ab omnibus hominibus cum ieiunio observentur. ¶ Prima tempora cadunt in quadragesima. s. quarta feria et. vj. et sabbato post primam dominicam quadragesime. ¶ Secunda cadunt. iiij. et. vi. feria et sabbato post pent. ¶ Tertia cadunt. iiij. et. vi. feria et sabbato post exaltationem sancte crucis. ¶ Ultima cadunt. iiij. et. vi. feria et sabbato post festum sancte Lucie ut patet in. c. de ieiunio lxxvi. di. et per totum. ¶ Tertio omnes vigilie duodecim apostolorum sunt in observatione ieiunij celebrande preter vigilias apostolorum Philippi et Jacobi et beati iohannis euangeliste ut dicit tex. in. c. consilium nostrum. c. ti. et sunt he. s. vigilia sancti mathie Petri et pauli Jacobi bartholomei. Mathei. Simonis et iude Andree et Thome. ¶ Quarto vigilia assumptionis domine. ut in. c. i. eo. ti. ¶ Quinto vigilia nativitatis domini nostri in. d. c. i. ¶ Sexto vigilia omnium sanctorum et sancti Johannis baptiste et sancti Laurentij secundum Inno. ubi. s. et communiter doc. nullo tamen iure invenitur expressum. sed ratione consuetudinis hoc dicitur: quia ut dicit Ri. in. iiij di. xv. ar. iij. q. viij. si in aliqua regione est aliquod ieiunium consuetum quod tamen non est preceptum per ius scriptum nihilominus observandum est ab existentibus ibidem. Facit pro hoc. c. consuetudo. di. i. et. c. ecclesiasticarum. et. c. in his rebus. xj. di. sed dico ego verum quando consuetudo habet omnia requisita de quibus. s. consuetudo. ¶ Septimo vigilia pentecostes. vide. lxxvj. di. c. de Jeiunio et licet Gratianus teneat quod sit de consilio in. §. necessario ea. di. Tamen verius videtur quod sit de precepto secundum gl. Jo. ibidem in. d. §. Et patet evidenter in. d. c. de ieiunio. ¶ Quid si vigilia aliquarum prefatarum solemnitatum veniat in dominica. R. quod in sabbato precedenti ieiunanda est. ut i. c. i. et. ij. de observa. ieiu.

9 ¶ Quando debet celebrari vigilia sancti mathie tempore bisexti. vide. s. Bisextus.

10 ¶ Sunt et alie vigilie seu ieiunia indicta ab ecclesia sed non de precepto. ut communiter tenetur. s. adventus domini. De quo in. d. c. consilium. et rogationes de quibus in. c. rogationes de cons. di. iij. Item. iiij. et. vj. feria. ut in. c. Jeiunia ea. distin. et sabbata omnia ut in. c. sabbato eadem distin.

¶ Utrum ieiunia indicta de precepto ab ecclesia possint transferri de die in diem. R. secundum Inno. in prefata R. quod sic sicut videtur fieri in francia ubi sunt ecclesie sancti. Quintini. ubi vigilia omnium sanctorum ieiunatur tertio die precedenti limitat hoc Pano. in. d. R. dummodo fiat auctoritate epi. ar. c. ij. de obser. ieiu. in fi. et bene.

12 ¶ Utrum prefata ieiunia de precepto ab ecclesia possint redemi vel in aliud commutari. R. Inno. ubi. s. quod non nisi causa vel necessitas in ieiunante subsit. quod intelligo ab inferiore a papa. Secus est de ieiunio voti vel penitentie. de quo. s. confessio. vj. §. iiij. et. j. Votum. iiij. §. ij.

13 ¶ Utrum omnes teneantur ad ieiunia indicta ab ecclesia de precepto. R. Inno. ubi s. quod sic omnes qui sunt sane mentis doli capaces et potentes ad ieiunandum cum peccare possint et peccata deflere. ut in. c. i. de delic. pue.

14 ¶ Utrum semper peccent mortaliter prefati quando solvunt ieiunia ecclesie que sunt de precepto R. gl. in. §. alias ait ea demum. xxv. di. et communiter doc. tenent quod sic. si sine rationabili causa quis ea solvat. Dominus Car. in. c. ij. de obser. ieiu. licet quod non nisi ex contemptu vel inobedientia hoc faciat. ut pote

q: nõ vult se subijcere pcepto supioris Et dicit hoc tenere archi.in.d.§.alias. Sed archi.ibidẽ recitat io.de santo. hoc tenentem. Sed ego distinguo sm q.j.dicam. Innobedientia in pn.

15 ¶ Que sunt rõabiles cãe excusantes a ieiũio R.vt colligo ex rica.vbi.s. ar. nj.q iiij.cũ quo 9currũt cõiter doc. q sunt.v. ¶ Prima etas vt sunt pueri q sm aliquos vsq ad pubertatẽ excusantur a ieiunio.ar.c.ex lr̃is.de despõ.ipu. vel sm alios vsq ad plenã pubertatez q est i.xvij.an muliere. z i.xviij. anno in mascularo.aut sm alios vsq ad.xxv. annũ.ar.l.si qs aliqd.C.de his q ve.eta. ipe.ho.i.c.ij.de obser.ieiu.z cõit theologi tenẽt q vsq ad vigesimũ aliq. vigesimũpᷓimũ annũ excusant.ar.c.cuz vigesimũ de officio.dele. Intellige q nõ tenent ad oĩa ieiunia.sz bñ ad aliq eis cõmẽsurãda sm augmẽtũ z ppinqtatẽ ad verũ vigesimũ pmũ ãnũ.sm tho.i.iiij.di.xv. Propterea dico hoc remitẽdũ arbitrio bõi viri vt pẽsata qlitate etat ita iudicet.ar.c.de cãis d of fi.dele.z idẽ dico d senib.sz qdã dicãt eos ñ teneri p' ãnos.lv.ar.l.ij.§.fi.ff.d decurio.i tex.z i gl.ibidẽ.vbi excusant a munerib'psonarib'post.lv.annũ excepto a tutella.z cura a qb' solũ excusant p'.lxx.ãnũ.C.q eta.l.vnica. ¶ Secũda ifirmitas q: in eis nã debilis ẽ z cibũ necessariũ in vna vice si sumerẽt noceret z idẽ dico de debilib'eadẽ rõe. ¶ Tertia laboriositas.sicut i illis q laborãdo victũ acqrũt seu rõe itineris vl alio mõ nõ psit simul cũ labore sufferre ieiuniũ aduerte tñ q itẽtio maioris lucri nõ excusat sm Astẽ.silr nõ excusant q nolũt 9ducere opatios nisi ieiunium solũãt nisi cãsit necessaria sm astẽ.q sestinãtiã regrit. ¶ Quarta mẽdicitas.qũ cibũ necessariũ in vna vice hẽre nõ psit. ¶ Quinta qlitas mulieris pgnãtis aut nutriẽtis ex appetitu ẽtnico aut nutrimẽto setie nõ psit ieiunare sine piculo vl eaz vl fet' sine pueri.non solũ excusant.imo tenẽtur solũẽ ieiuniũ sm Ro.vñ dicẽ sanct' tho.in.iiij. di.xv.q subtractio cibi p ieiuniũ si ipedirct ea q necessarie sũt agẽda cũ qb' cũ viuit ex societate vel officio tenetur nõ esset licita sed diceret rapina.

16 ¶ Sz nũqd seruiẽtes mẽsis nobiliũ aut legẽ.es ad mensam religiosoz qui aliqd plibãt ne deficiãt i legẽdo vl seruiẽdo soluãt ieiuniũ.R. Rodo.q nõ si hoc faciãt posit mẽsis vl paz añ.ita q pp 9tinuationẽ tpis dici dẽat totũ vna mẽsa.idẽ dicẽdũ de illis q iã incepto prãdio po'tãt encenitũ ad vicinum vel aliquid aliud faciũt.z postea redeunt ad comestionẽ perficiẽdam.

17 ¶ Utrũ vxores pp phibitionẽ virorũ excusent.R.sz ino.i sũca de obs'.ieiu. q ñ a ieiunijs i dict ab ecclia.sz a voluntarijs.sic.xxiij.q.vi.manifestũ.credo tñ q p sbyr.ppãus pp scãdalũ viri aut aliquo mõ nõ põt obuiari posset dispẽsare cũ eis ar.c.vt 9stitueret i fi.x o.di. q: pceptũ iuris positum ñ obligat quẽ cũ scãdalo ar.ij.c.de no.op.nũ.z.c.nihil.de prescrip.cum similibus.

18 ¶ Utrũ pegrinãtes ex deuotiõe excusent.R.q sic si talis pegrinatio nõ põt differri z simul cũ ea ieiunare nõ psit. Nec ob.q pceptũ dz pponi 9silio: q: sm Ast.itẽtio dãtis hmõi pceptũ ñ ẽ excludere alias pias cãs z magis necessarias secus ẽ de pcept legis,nãc q phibẽt hoc qd' sm se est malũ.idẽ.S.tho.vbi.s.z addit q dz fieri cũ dispẽsatiõe supioris.idẽ dic de quacũq alia opatione bona.puta obedia plan pdicatiõe auditiõe 9fessionũ z hmõi.ar.c.nõ mediocriter.de cõse.di.v.

19 ¶ Querit si alie cãe a pdict possint assignari q excuset a ieiunio idicto ab ecclia.R.q sic multe.Et tõ tã i pfactis causis q̃ i alijs est notãdũ q si cã sit eiusdẽ ex qua nõ pt ex toto ieiunare.licite hõ p se ipsum põt frangẽ ieiuniũ pserim 9suetudine interueniente: vel qñ recursus de facili ñ põt haberi ad superiorẽ.ar. pstat.c. 9siliũ. vcrũ. Si po sit dubia vl nõ ex toto tollit facultatẽ ieiunãdi.sz solũ pte reputa debilitas vel peregrinatio aut labor z hmõi de

b

adit vf̃ ieiuniū afflictio carnis p ſbtractionē cibi ⁊ potꝰ ꝯ̃ſ ſ; inſtōnez eccłie Et ſic diffinit̃ ieiuniū ſm̄ Goſ. eſt ſubtractio prādij. ⁊ poſt cenā cuiuſlibet cibi priuatio vſq; in dieꝫ ſeqntez. ⁊ abſtinētia a carnibus ⁊ trahētibus ſemētinaz originē ab ipſis. vt a lacte caſeo ⁊ ouis elicitur hec diffinitio. iij. di. c. deniq;. ⁊ ponitur a pa. in rubrica de obſeruātia ieiuniorꝫ pro cuius declaratione querūtur dubia īfraſcripta.

1 ¶ Utrū ſit aliq̄ hora determiata in q̄ in diebꝰ ieiunioꝝ ſit comedēdūꝫ. vr̃ ꝙ ſit cena ibi poſt cenā. q̄ vſq; ad cenam eſt abſtinēdū. ſꝫ breuiter notādū. eſt ꝙ ī iure nulla hora ē determinata p comeſtiōe in die ieiunij niſi ſolū ho a veſpoꝝ tpe q̄drageſimali. vt in. c. ſolēt de ꝯſe. di. i. q̄ iō deputata ē. vt ſic celebratis veſperis nō reſtat aliud offin̄ diurnū. ſic ſi ctione iuris videamur. xl. dies ieiunare: de quo p archi. in d. c. ſolent ⁊ per Pa. in rr̃ica de obſ. ieiu. Et iō ſeruanda eſt ꝯſuetudo circa horam comeſtionis que cōiter eſt in hora none vel circa ſ; archi. in d. c. ſolent.

2 ¶ Sꝫ nūqd̄ frāgit ieiuniū q añ p̄fataz horā mādūcat. ſꝫ. vr̃ ꝙ ſic in. xl. p tex. in d. c. ſolēt qd̄ dicit. ꝙ nō ſunt credendi ieiunare q añq̄ veſpertinū celebretur offin̄ manducāt in. xl. ſꝫ nō credo ēt in xl. frangat ieiuniū q añ ſtatutaz horas comedit ēt ſi p notabile ſpaciuꝫ preueniat niſi faceret in fraudē ieiunij: q: ſi qs attendat ad v̄ba prefati. c. ſolent. potius loquitur de pfectione q̄ de neceſſitate. ⁊ l; gl. in. xxv. di. ꝗ. alī̄s ea demum teneat ꝙ ſit pcc̄m mortale añ horā comedere. tn̄. c. i. de ꝯſe. di. iij. qd̄ allegat p ſua opinione nihil facit pro ea. Melius forte faceret pro ea. c. vnū in omni tpe. lxxvj. di quod innuit ꝯſuetudinez p̄re eſtymandā legē. qd̄ gdeꝫ admitterem qñ talis ꝯſuetudo eſſet introducta ea mente vt frangeret ieiuniū q ante p dictā horaꝫ comederet. qd̄ gdeꝫ nō credo niſi vt dixi qñ in fraudē ieiunij fieret. Et iō ꝯcludo cū Arg. in d. ꝗ. alī̄s ea demum ꝙ quotiens qs corpore ſanu alijs ieiunātibus prādere voluerit. ſ. añ horā ꝙ eſt pcc̄m veniale. Et ſic tene. Si ꝟo ex cā rōnabili nullum pcc̄m erit qd̄ gdeꝫ l; ēt Inno in prefata rubrica. Et ſic dicit debere intelligi. d. c. ſolent aduerte tñ ſꝫ doctrinā ſancti Tho. in. iiij. di. xv. ꝙ vbi hora comedēdi in die qñ non ieiunat̃ eſſet hora tertie. In die ieiunij hora comedendi eſſet ſexta vnde dicit ꝙ q: ieiuniuꝫ eccłie dꝫ eſſe penale ⁊ ſatiſfactoriū Ideo ſupra tpˢ cōiter comedendi aliqd̄ additur non añt tm̄ ꝙ penitus humor cibi aſſumpti exſiccetur aut virtus nālis debilitetur vel paruo reſiduo tpe. ſ. a ſexta vbi cōiter ſumitur cibus nona occurrit in qua cibus ſm̄ inſtitutionez eccłie ſumendus eſt in diebꝰ ieiunij hec ille. Ex quo pꝫ ꝙ ſi eſſet tertia veniret. vi. qd̄ bn̄ no.

3 ¶ Utrū plus q̄ ſemel comedere ſit frāgere ieiuniū. ſꝫ. ꝙ varia fuit doc. opinio Ho. ⁊ cōiter theologi in q̄rto ſen. tenent ꝙ ſic ſi comedatur p moduꝫ cibi. Et ideo idiffinitiue vr̃ cuiuſlibet cibi priuatio. Secus ſm̄ eos ſi aliqd̄ ſumeretur p moduꝫ medicine ſicut ſunt electuaria ⁊ hmōi. Et ſm̄ Inno. in rubrica de obſerua. ieiu. ſolum licent pro remouenda infirmitate vel fugienda. Sed pro ꝯſeruanda ſanitate vbi non eſt ſignū infirmitatis non l; niſi quatenus l; vt alqs cibis alij tenēte ꝙ nullo Iure cauetur ꝙ ſolū ſemel in die ieiunij comedamus. Et ꝓpt̃a dicunt licē pluries in die comedere ſine fractione ieiunij dūmō fiat ex rōnabili cā ⁊ ſꝫ ꝯſuetudinez illoꝝ inter quos viuit. Et huius opinionis vr̃ fuiſſe Pa. in prefata rubrica Ratio ſm̄ eū q: cum nō habeamus ius ſpecificū recurrendū eſt ad ꝯſuetudinē loci. Facit. c. vnū. lxxxvi. ⁊ ad dictū Po. in. c. ij. ex. ti. q dicit ꝙ ꝯſuetudo in ieiunijs indictis ab eccleſia nihil pōt facere. Dicit verum qñ ꝯſuetudo ex toto auferret ieiuniuꝫ. ⁊ non hꝫ rōnabilem cām in ſe. ſꝫ fuit inducta vt hoīes ſe vētri dedicēt ꝓp tpalia gaudia: alī̄s ſecus. vt no gl. i. d. c. ij. Et ꝓpt̃a o licit. Ideꝫ Pa. putarē tñ ꝙ aliqd̄ co-

medere p collatione de sero magis ad sustētationē nāe q̄ʒ ad delitias non sit pctm̄ nec frangere ieiuniuz: dūmō fiat fm̄ ꝯsuetudinē loci ꝛ tēperate hec ille facit p꜔o hoc qđ no. Inno.in.d rubrica q̄ p꜔andere pluries in die ieiunij est ꝯ ꝯsuetudinem app꜔obatā eccl̄e. ꝛ sic vr̄ sentire q̄ nō sit ḋ iure specifico. Itē Inno.dicit ibidē q̄ cistercienses fecerunt statutū vt infirmi aliqd sumant in die ieiunij ꝛ licite.itē q̄ sumentes ꝯsuo q facient credētiam nō frangūt ieiuniū.mihi ꝟo vr̄ q̄ opinio q̄ iʒ q̄ soluʒ semel debeamus comedere sit ꝓior.si nō ꝟba.ꝟʒ mentē legis volum⁹ amplecti.in.c.q̄dragesima de ꝯse.di.v. Et iđ ꝯcludo q̄ comedens plus q̄ʒ semel in die aliqd eoꝝ q̄ cōiter in cibum solēt sumi.vt panē fructus ꝛ herbas:q꜔ ēt sancti herbis vsi sunt p꜔o cibo frangat ieiuniū nisi comestio o꜔dinetur potius ad medicinā q̄ʒ ad cibuʒ respectu intentionis comedentis ꝛ p̄ncipalr̄ ex mō ꝛ q̄titate sumptū ad iđ o꜔dinetur. ꝟʒ ꝯsiter aliqualr̄ nutriat.vt puta q꜔ indigens potu ꝛ timēs ne dilatet stomachuʒ ꝛ noceat aliquid sumit siue sit electuariū siue ēt panis vl̄ fruct⁹ ꝛ hmōi p꜔o euitādo nocumēto potius nō ad sustētationeʒ q̄ nō frangat ieiuniuʒ. nec restringo me solū ad electuaria vt quidā sed vt dixi ad panē fructus ꝛ quodcūq; aliud qđ sumit̄ p modū medicine.ar.c.ad eius.v.dist. ꝛ hoc ēt vr̄ tenere Pe.de pal.in.iiij.ꝯuenientius tn̄ est a pane abstinere cuʒ sit p̄ncipalio꜔ cibus in vsu.nisi sit alterat⁹ ꝛ nisi sit carentius alterius rei.necq; ob. q̄ talia nutriant q꜔ fm̄ tho.i.iiij.dist.xv. ecclesia nō attendit in statuēdo id qđ quocūq; mō nutrire pōt sed iđ qđ p̄ncipalr̄ ad nutriendū o꜔dinatū est hec ille. Et sic tene.q꜔ finis legis nō frustrat̄ ex hmōi sumptione.

4 ¶ Utꝝ plies bibere vinū vel aquā frāgat ieiuniū.R̄. Inno.in p̄dicta rubrica q̄ nō siue an̄ pastū siue post posset tn̄ fm̄ Ri.in.iiij.di.xv.ar.iij.q.vij frāger̄ ieiuniū.qn̄ vʒ q̄s in mane biberet vinū vel ceruisiā non ad exigēduʒ sitim sed famē. Silr̄ ēt nō frangit ieiuniū q ēt añte pastū comedit ficus aut poletā aut aliqđ hmōi p moduʒ medicine ne deficiat i die ieiunij ꝟʒ pe.de pal.i.iiij.

5 ¶ Quibus cibis frangit̄ ieiuniū.R̄. ꝟʒ Ric.vbi.s. q̄ p esuʒ carniū. ꝛ sic transeunt cōiter doc.in p̄fata R̄ica archi.i c.rogationes de ꝯse.dist.iij. Facit.d.c. deniq; ꝛ.c.ꝯsiliū eo.ti.de ouis ꝟo ꝛ caseo ꝛ aliis lacticinijs Gof.in p̄fata diffinitione vr̄ tenere q̄ silr̄ frangūt Inno.in p̄fata R̄ica.dicit q̄ pōt statui vt pp penuriā piciū vtamur istis lacticinijs in aliis ieiunijs p̄ter q̄dragesimā. q̄ nō hēmus tex.exp̄ssuʒ q oua ꝛ lacticinia p꜔hibeat nisi solū in.xl.vt in.d.c. deniq; q̄ ꝯsuetudo s̄uanda est in aliis ieiunijs ex̄ q̄dragesimā.ꝟʒ Ric.vbi.s. q.v.ꝛ Pan.in.d.R̄ica facit.d.c.vtinaʒ ꝛ ē cōis opinio.Et iđ pōt comedi vbi ꝯsuetudo ē in oībus ieiunijs p̄ter quadragesime ieiunia.alr̄ No iʒ.nō tn̄ dicerē frāgere ieiuniuʒ qui ēt comederet oua ꝛ lacticinia ex̄ q̄dragesimā vbi cōsuetudo nō est.qn̄ nō p gulositateʒ sed ex aliq̄ rōabili cā faceret no. ēt ꝟʒ Do. in sum.eo.ti.q̄ cunctiōeʒ concedit̄ vsus ouoꝝ ꝛ casei intelligit̄ ꝯcessum q̄ etiā potest vti sagumine.i lardo ar.c.p̄sbyter.lxxxij.dist. ꝛ ibi glo.

6 ¶ Utꝝ ieiuniuʒ cadat sub p̄cepto.R̄. ꝟʒ Ri.in.iiij.di.xv.ar iij.q.ij.iij. ꝛ.iiij. q꜔ ieiuniū aliqn̄ accipit̄ largissime put ē actus nāe.ꝛ sic q̄libet ieiunat ante q̄ʒ comedat ꝛ isto mō nec ē actus ꝟtutis.nec de p̄cepto. ¶ Scđo mō accipitur large put ē actus ꝟtutis abstinentie.s.frenare delectationes gustus p cōparationē ad cibum fm̄ regulā rōis.siue semel comedat in die siue pluries. Et sic cadit q̄n aliter oībus sub p̄cepto nō intelligas tn̄ q̄ sp moraliter peccet qn̄ excedit.sed solū qn̄ rō ꝟtutis totaliter extinguit̄. ꝛ hoc est in casibus qn̄ gula ē mortalis de quo vide.s. Gula. ¶ Tertio mō accipit̄ p̄prie p̄out abstinemus ēt ab illis q̄bus vti possem⁹ saluo actu ꝟtutis.ꝛ sic accipit̄ i diffini.

ditus in vsus paupez cōuertant ⁊ nō in alios. Rectores tñ militarum ⁊ religiosoꝝ hospitaliū sufficit ꝓuideāt ſꝫ eorum ordinū instituta ⁊ antiquas obseruantias pauperibus. Quod est limitādum qñ qđ superest exponunt ꝑ fide vel pie alias nō excusantur si male expendūt in nō pios vsus. qꝛ negari nō potest qn tales redditus sint institutū propter pios vsus.

3 ¶ Quid de administratione sacramētoꝝ ⁊ celebratione in ipsis hospitalibus pauperibus ibidē. R. qꝫ dꝫ seruari antiqua ɔsuetudo quo ad exercenda ⁊ ministranda spiritualia supradicta vt in. c. cle. contingit.

4 ¶ Precipit̄ oībus ad quos de iure vł ɔsuetudine vel statuto vel priuilegio ꝑtinet cura hospitaliū qꝫ bona deꝑdita alienata indebite. in statū debitū reducāt ⁊ reforment vt rectores iuxta facultates ꝓuentuū insistāt sustētatiōi ⁊ receptiōi miserabilium ꝑsonaꝝ in quo si negligētes fuerint ordinarijs iniūgitur vt ipsi si non sint exēpta auctoritate ꝓpria. si sō exēpta sint auctoritate apłica cōpellant ad ꝑdicta faciēda ꝑ censurā ecclesiasticā compescēdo tā eosdē qꝫ quoscūqꝫ ɔdictores cū dātib⁹ auxiliū ɔsiliū vel fauorē. n̄ obstātib⁹ quibuscūqꝫ priuilegijs quo ad hoc. d. cle. qꝛ contingit.

Hospitalis quomodo dꝫ esse clericus. vi de. s. Clericus. iij.

Hostiarius dr̄ idē qꝫ ianitor. Nā inuenitur teste ꝑmi paralipo. v. Hostiarij electi sunt ad custodiā tēpli vt n̄ ingrederetur in illud inmūdus spūs in oi re. vñ hostiarij dicti sūt eo qꝫ ꝑsint hostijs tēpli. ipsi enī tenētes claues oia intus extraqꝫ custodiūt atqꝫ inter bonos ⁊ malos hñtes iudicium fideles recipiunt. ⁊ infideles abijciunt. xxi. di. cleros in fi. ⁊. xxv. di. perlectis.

Hosti seruanda est fides promissa. xxiij. q. i. noli. ⁊ xxiij. q. iiij. Innocentes. Quod limita. vt. j. iuramētum. v. §. xvij.

Humilitas tria regrit tria. ¶ Primū sui ipsius nihilationē. hoc⁹ est qꝫ reputet se oīb⁹ viliorē. Et lꝫ cognoscat se hr̄e aliqua dona dei q̄ alij n̄ hn̄t tāto magis dꝫ i se vilescē cogitās qꝫ si deus talia alijs dedisset gratiores deo eēnt qꝫ ipse. Et sic cū veritate pōt se extimare viliorē oīb⁹ ⁊ magis igratū. ⁊ hoc est qđ voluit dicē Beda in oml. sabbati tertie ɔtice qdragesime. cū aliū ingt peccātē cōspicimus mox aīū deorsū inclinemus ⁊ qꝫ abiecti ex nr̄a fragilitate sumus si nos diuina pietas nō sustēret humiliter inspiciamus. Hec ille ⁊ Jo. xiij. cū feceritis hec oia dicite. qꝛ serui inutiles estis q̄si dicat ex ɔsideratiōe hūili obligatiōis quā habemus: qꝛ cū augent dona rōnes ēt crescūt donoꝝ. ¶ Scđm ꝓmpta alioꝝ obtēperatione. vñ de renū. c. nisi cū ꝑdē. tūc verā humilitatē oñdis cū ꝑ eā locū sublimē effugies. ⁊ tñ ꝑ obediētiā n̄ dimittes nā vera humilitas facit vt qlqꝫ magis alijs ꝰ se credat qꝫ sibi ipsi. quia dicit. gre. si se meliorē alijs nō crederet neqꝫ alioꝝ ɔsilia sue deliberatiōi post poneret. Et hoc verū in oi dubio qꝫ potius dꝫ alijs credere qꝫ sue opiniōi secus si i alijs. ¶ Tertiū qꝫ regrit humilitas est. vt dona dei q̄ in se hꝫ abscōdat ⁊ se solū vilē ab extra demonstret nisi in qtū honor dei ⁊ bonū proximi aliud regrit. nā nō eēt humilitas qñ ꝑ salute ꝓximi ⁊ ad hedificationē aiaꝝ posset oñdere ⁊ ꝑdicare dona dei que hꝫ si ea occultaret: qꝛ dr̄ Mathe. v. luceat lux vestra ⁊c. Nō tñ dꝫ magis vilescere in apparētia qꝫ importet cōditio sua ⁊ qualitas respectu eoꝝ cū qbus viuit qꝛ sic potius eēt supstitio qꝫ hūilitas. xli. di. c. qsquis rebus in ꝑn.

Iactantia ꝓprie iportat qꝫ hō v̄bis se extollat sm̄ Tho. xxij. q. cxxij. ar. i. Et pꝫ ex. c. imitare. vi. q. i. Et procedit sm̄ Gre. in li. xxiij. moraliū. Aliqñ ex supbia sicut a cā interi⁹ mouēa. qꝛ ex hoc qꝫ qs ꝑ arrogantiā interius supra

se eleuatur. plerūq3 exterius malorū q̄
dam de se iactat ⁊ ppterea ponitur
Gre. ibidem. ¶ Tertia species nobi
lis nō sit idē qđ supbia sed est tanq̄ a cā
īpellente. Aliqñ vero pcedit ab inani
gloria. sicut a cā finali ingtū. s. iactator
intendit q̄ p suā iactantiā gloriā con
sequatur. Et ideo ponitur etiā a Gre.
filia inanis glorie ratione finis. vt no.
Alex. de ales. xxij. titulo. eodem.

¶ Utrū iactantia sit pctm̄ mortale. R.
vt colligo ex Alex. ⁊ Tho. vbi. s. q̄ sic
quadrupliciť. ¶ Primi duo modi sūt
sm̄ quid cōsideratur ex se. ¶ Scđi duo
sm̄ q̄ cōsideraṫ ex cā vl' fine. ¶ Primo
est mortale peccatū qñ iactator pfert
qđ est ꝯ gloriā dei. sicut ille d̄ quo ezec
chie. xxviij. Eleuatū est cor tuū ⁊ dixi
sti deus ego sum tales sunt q̄ iactāt se
suis meritis habere aliqua dona dei
vel a se hře vel illi q̄ de pctis mortali
bus q̄ fecerūt. vl nō iactāt se. vt strenui
videanť: vl' et laudāt alios ⁊ iactāt de
peccatis mortalibus que fecerunt. vt
no. glo. in. c. Sunt plurimi. vi. q. i. Se
cus esset de veniali q: non est ꝯ deum.
¶ Secūdo est pctm̄ mortale qñ iactā
tia est ꝯ ra caritatē proximi: sicut cum
quis iactando se prumpit i ꝯtumeliā
pximi sicut phariseus Lu. xviij. non
sum sicut ceteri velut. ⁊ hic publican᷒
alias autē iactare se de eo qđ nō est ꝯ
gloriā dei vel caritatē pximi ex se est
veniale. ¶ Tertio est mortale peccatū
qñ pcedit ex tali superbia vel vanaglo
ria q̄ sit mortale peccatū. Si aūt nō erit
mortale peccatū talis superbia vel va
nagloria. sic nec iactātia ex eis pcedēs
Quō aūt superbia vel vanagloria sit
mortale. vide Supbia ⁊ vanagloria.
¶ Quarto est mortale qñ pcedit per
appetitū lucri i dānū pximi notabile.
sicut cū qs se iactat magnū medicum.
aduocatū pcurm. multas sanitates fa
cere sicut ceratani ⁊ hmōi qui talse in
nocumētū pximi se iactāt. secus si nō eēt
in nocumētū proximi q: esset veniale
pctm̄. Intellige etiā si sit nocumētum
alicuius īportātie. q: id qđ minimū ē
ratio apprehendit quasi nihil. ij. phi.
nisi intenderet etiam nocere in multo:
si posset.

¶ Utrū iactātia possit esse in factis si
cut in dictis. R. q̄ propie nō sed equa
lēter sic sicut cū qs i vestibus. in eqs in
dominibus in conuiuijs. in familia. i pul
chritudine ⁊ hmōi. vt appareat diues
de magna domo ⁊ nobili prosapia ⁊
huiusmodi ⁊ sic erit mortale peccatū
sicut iactātia in dictis si pdicta que fa
cit sint cōtra gloriam dei ⁊ caritatē p
ximi. vel ex supbia ⁊ vanagloria mor
tali vel in deceptionem proximi.

Iconomus dr̄ cui res ec
clesiastica gu
bernāda mādaṫ vt. lxxxix. di.
q: in qbusdā. ⁊ idē ē iconomus q̄ sin
dicus ⁊ dz esse clericus nō laicus vt p3
i. d. c. ⁊. c. sindicatū ibidē. ⁊ in. c. qm̄ i q
busdā. xvi. q. vij. de quo dic vt. j. laicus
§. i. Sed aduerte q̄ est differētia iter
actorē pcuratorē ⁊ sindicū seu icono
mū sm̄ glo. i. c. ergo epm̄. ii. q. vij. q3
actor ꝯstituitur a nō dn̄o ⁊ auctorita
te iudicis ⁊ ad p̄ntes lites tm̄ pcura
tor āo semp a suo dn̄o ꝯstituiť siue ad
vnā litē siue plures siue p̄ntes siue fu
turas. Sindicus āt siue iconomus ab
vniuersitate ꝯstituitur seu a collegio ⁊
ad vnā cām ⁊ plures ⁊ p̄ntes ⁊ futu
ras. ⁊ auctoritate epi. d̄ iura. cal. c. ipa
tor i sī canōti oēs administratores ec
clesie vocat pcuratores. i. q. iij. saluator
vide gl. ibidē. ⁊ i. d. c. ipator cū suis
allegationibus. tz tm̄ Pa. in. d. c. ipator
q̄ si ad vnā certā cāz solū ꝯstituitur q̄
pōt fieri sine auctē superioris. aľs nō.

Idulia est quedam reuerē
tia siue adoratio. d̄
qua. s. adoratio. per totum.

Ieiunium sm̄. S. Bona.
i. iij. di. xv. pre
scđa. ar. i. q. iij. dr̄. cōmunissi
me p abstinētia ab oī mortali. Isa. lv
iij. nōne hoc est ieiunium qđ elegi dis
solue colligatione colli tui. dicitur etiā
cōiter omnis afflictio que cōsistit in vi
gilijs flagellis ⁊ disciplinis. Propte

bet ad superiorem recurri qui ptatem
h3 in talibus dispensandi sm Hosten.
20 ¶ Quis est superior q possit in hoc dispensare. R. Host. in c. consilium. de obser. ieiu. q est eps nec sufficit licẽtia simplicis presbyteri etiam ex iusta cã nisi summa necessitas immineat. ita q ad episcopum non possit haberi recursus sine periculo. Rod. aũt dicit arbitrio boni viri limitandum pro quanta necessitate sit frangendum potius q̃ per doctrinam generalem. z sic cum pprius sacerdos sit ordinarius index consciẽ. vr q ipse possit. Ego vero credo q si loquamur de dispẽsatione que est quedam relaxatio iuris. q tunc ptinet ad epm solum q cã subsistente in ieiunare debente potest dispensare z in aliud bonum cõmutare talia ieiunia. z cã legitima est debelitas psone siue puenient ex defectu nature siue laboris. ar. di c. consilium in fi. Si ƀo loquamur de declaratione. scilicet vtrũ sit cã legitima. vel non sic credo sufficiat illa cõfessoris pprij q est bonus vir z etiam consilium medici. sed medicus peccat si sine rõnabili cã vt frãgat consulit. ar. c. qd culpatur. xxiij. q. i. Et sic intellige Rodo.
21 ¶ Utrum nõ ieiunans vno die teneatur altero die ieiunare. R. q lz tex. c. i. de obserua. ieiu. videatur velle q sic q̃si sit obligatus ad duo. s. ad ieiunandũ z illo die. Facit etiam ad hoc in ar. c. cum dilecti cum notatis in glo in. ver. duo sub hac forma de dolo z contumacia. Tñ p capitu. ij. de obserua. ieiu. ego teneo q non tenetur q: ibi nõ iponitur frangentibus. vt alio die ieiunent facit ad hoc qd no. Inno. in. c. i. de cel. mis. de illo q dimisit offiñ q nõ tenetur illud reassumere quasi sit seruitus cuiuscũq3 diei z varieẽ ex tpe. Nam si teneor prestare opas certo tpe z impedior non sũ obligatus alio tpe q: nõ sunt edẽ ope sed variantur ex tpe. vt est tex. no in. l. si non sortẽ. §. libertus. ff. de cõdi. inde. Itẽ si relinqtur mihi vsusfructus p biẽniũ futur z impedior nõ possum petere vsumfructum alterius biennij:
q: nõ est idem vsusfructus. l. si vsusfructus mihi. ff. de vsufru. z reddi. z habita. tex. c. i. debet intelligi de translatione fienda ex cã propter solẽnitatem.
¶ Sed nũqd totiens peccat mortalr 22 quotiens comedit in die ieiunij fratri sine cã. R. Jo. de neapo. in quol. l3 q sic: q: vr reduci ad preceptum negatiuum sed magis plz opinio durandi in. iiij. q nõ nisi semel. nisi comedens nouo cõtemptu mentis pluries comederet. q: tũc totiens peccaret mortalr. Et hec est cõior opinio q: nõ obligaretur ad ipossibile. q: ex quo semel ieiunium fregit. iam illud non põt amplius facere illo die. Et ideo pceptum est sibi factũ impossibile. Secus esset de ieiunio quadragesime. q: lz fregerit vno die: põt tñ ieiunare z tenetur altero die. z sic quot dies omittit i quadragesima: tot peccata mortalia cõmittit.
¶ Utrũ liceat ieiunare in dominica. z 23 alijs festis solẽnibus R. q sic nisi quis faceret quasi volens dãnare a cõsuetudine populi xpiani. q: turpis est oĩs pars que suo toti nõ congruit. põt etiã esse illicitum sm Tho. vbi. s. si adeo pertinaciter ieiunium teneret q nõ crederet per deuotionem festi violatam ieiunij cõpensari posse. Idem dic quando ex alia superstitione hoc faceret.
¶ Utrũ ieiuniũ tentũ in peccato mor 24 tali. p:osit. R. q sic q̃tum ad obedientiam mandati si est preceptũ ab ecclia vl ex voto z huiusmodi. ¶ Secundo valet ad maceratiõnem. ¶ Tertio ad omnia alia valet ad que valent opera facta extra caritatem. de quibus. J. Satisfactio. §. vi.
¶ Diuersis intentionibus ieiunatur. 25 vnde versus. Abstinet eger. egẽs cupidus gula. simia. virtus. eger vel q: non potest comedere vel propter medicinã egens quia non h3 cupidus nõ expendat. Gula vt postea auidius comedat. Simia. i. hipocrita vt laudetur virtus i. virtuosus vt mereatur.

I Gnorantia

Alia bona qua ignoro

vnt ea q̄ ei essēt occasio peccati. vt in. c. Quis di. xxxvij. Alia neqꝫ mala neqꝫ bona q̄ qs ignorat q̄ nō expedit scire. alia mala q̄ qs ignorat que scire expedit et hec multiplex ē. Alia iuris: alia facti. ignorantia iuris alia iuris diuini: alia iuris naturalis: alia iuris canonici ꝛ ciuil: ꝛ de istis scribitur. xxxviij. di. in summa. ꝛ i. q. iiij. §. vlti. in tex. ꝛ in gl. hic autē nō intendo tractare de ignorātia facti: q̄ hec excusat. vt in regula ignorantia. li. vi. sed de ignorantia iuris. pro cuius declaratione queruntur plura.

1 ¶ Utrū ignorātia malis sit peccatū. R. q̄ aūt ignorātia dicit priuatione cognitionis necessarie ad salutē. ꝛ sic sꝫ. S. Bona. in. ij. di. xxij. q. penul. potest esse dupliciter. ¶ Primo ita q̄ est in nobis sed nō a nobis. ꝛ hoc mō culpa nō est. ꝛ cū nō sim⁹ eius ꝑncipiū i ipa nec meremur nec demeremur. ¶ Scdo ita q̄ est in nobis Et ex nobis. ꝛ hec ignorātia est culpa. ꝛ hec fit tripliciter. ¶ Primo mō cū sim⁹ in via, ꝑitatis volūtarie ab ea recedim⁹ in viā erroris nos ꝑcipitātes. Et hec ē ignorātia erronea. vt in hereticis. scdo mō cū ad viā possim⁹ ꝑtīgere veritatis cupim⁹ in tenebris eē. Et hec ē ignorātia affectata. Tertio mō cū ex q̄dā pigritia ꝛ ꝛ neglia nō curamus veritatē addiscere. Et hec dr̄ crassa ꝛ supina. Sed prima maior culpa q̄ sc̄a. ꝛ sc̄a q̄ tertia. Et de hac dr̄ in. c. ignorātia. xxxviij. di. ꝛ in. d. §. si. Si ꝟo ignorantia dicit ꝑuationē cognitionis eoꝝ q̄ nō sūt necessaria ad salutē: sic non ē pctm̄: vt xxij. q. ꝛ. c. in quibus rebus.

2 ¶ Sꝫ q̄ sūt necessaria ad salutē scire. R. sꝫ. Tho. prima sc̄e. q. lxxvi q̄ oēs tenēt scire cōiter ea q̄ sūt fidei ꝛ vniuersalia iuris precepta. Singuli autē ea q̄ ad eorum statum seu offiñ spectant.

3 ¶ Utr̄ ignorātia excuset aliquē a peccato. R. sm. S. Bona. vbi. s̄. q. vltima q̄ si tāta sit. q̄ ꝑuet rōnem volūtarij ꝛ rōnem contēptus excusat a toto. sicut ē ignorātia incidēs q̄ ꝑuat simplicē cognitōē iuris sicut in furioso ꝛ in infante. nisi in talē ignorātiā venissꝫ ex culpa sua q̄ tūc nō excusat a toto sꝫ a tāto. d̄ quo dic vt. s̄. Ebrietas. §. iij. Itē dic. sꝫ Tho. in quol. d̄ eo qui hꝫ sufficiens ipedimētū ꝓp q̄ scire nō potuit pu ta fuit i carcere vel in terris ad q̄s ꝯstitutio pape nō ꝑuenit ꝛ hmōi. q̄ nō peccat faciēs ꝯ ꝯstitutionē. Si vero ignorātia oīno nō ꝑuat rōnem volūtarij ꝛ rōnem cōtēptus. sic distīguo sc̄dm Ricar. eadē. di. ꝛ li. q̄ aut est ignorātia ꝯmissionis q̄ qs nō vult scire vt liberi⁹ peccet. q̄ dr̄ affectata. Et sic nec excusat nec alleuiat pcm̄ Aut ē rōne omissiōis q̄ qs negligit scire q̄ tenet q̄ satis faciliter potuisset scire. Et hec dicit crassa ꝛ supina. ꝛ hec excusat a tāto. s. q̄ nō est tā graue peccatū. sꝫ non excusat qn sit mortale. si est circa ea que sūt precepti diuine aut nature. xxiij. q. i. si qs dederit. ꝛ. xxxviij. di. c. q̄ ea. Si autē sit circa ea q̄ sūt ꝑcepti iuris positiui. sic credo q̄ aliqñ excuset a mortali sc̄dm eam distinctionē. de q̄ dicā. j. Inobedientia. Et sc̄dm predictā intellige q̄d dicitur vi. q. i. quero. ꝛ. xxiiij. q. i. c. scisma. ꝛ. xxxij. q. vij. quēadmodū. xxviij. q. i. §. ex his.

4 ¶ Ex predictis ꝛ ad euitañ. confusionē multoꝝ q̄ circa ignorātiā scribūtur. aduerte q̄ si ex ignorātia qs facit aliq̄d q̄d nō est ꝯ legē dei nec nature credens nō fore ꝓhibitū aliqua lege. cū tū sit ꝓhibitū ꝛ talis ignorātia nō est affectata nec crassa vel suppina puta quia laborat ꝓ viribus scire sibi necessaria. puta si est mulier vel rusticus mercator ꝛ huiusmodi. vadit libenter ad predicatiōes ꝛ alia loca vbi declarātur talia. ꝛ facit q̄ cōiter faciūt alij de sua q̄litate ꝛ ꝯsueuit facere. Si est religiosus studet libenter interrogat ꝛ huiusmodi q̄ talis ignorātia excusat eum ab oī pena ēt excōmunicationis in iure posita q̄ ad foꝝ anime etiā ab oi culpa ꝑ tex. clarū in. c. si. qui matri. accusa pos. ꝛ ꝑ rōnē. c. cognoscētes de cōstit. Absurdum enī eēt, ad penā obligari ignorātes. Facit. l. si. ff. de decre. ab. or. faciē. Jura ve

so que videñt innuere ꝯtrarium fundãt se sup ꝑsumptione. vt euidenter colligit glo. in. l. i. C. de inter dic. matri. approbata ꝑ doc. ibi ⁊ in. l. ii. ff. de ritu nup. ⁊ in. l. g ꝯ. C. de ince. ⁊ inu. nup. Et magis apte colligit ex his q̄ notãtur i. d. c. cognoscẽtes vbi determinat ꝙ volẽs ꝓbare ignorãtiã ad euitãdũ penã sit audiẽdus. Nec ĩ intelligo de p̄latis officialib⁹ medicis artificib⁹ ⁊ hmõi: qui exercere habẽt aliq̄ officia: ex quibus dãnum notabile posset inferri proximo ex ignorãtia. q2 nõ debẽt officia talia assumere. nisi sint sufficiẽter instructi ad ea exercẽda. aliter eis imputatur. Si at ignorãtia sit affectata nõ euitat penam. q2 in dolo est. Si u͛o sit crassa ⁊ supina. puta q2 nescit q̄d cõtinet ꝯ̃stitutionis ꝯdinonis scitum puta q2 predicat: sed ipse predicatiões nũq̄ vult audire vl nõ curat interesse. vbi talia publice declarãtur. cũ tñ comode possit nõ euitat penam. vt in. c. vt animarũ de ꝯsti. li. vi. De istis vñ. xxxviij. di. c. si. Qui enim rebelliter viuit ⁊ discere atq3 agere bona recusat magis diaboli q̄ xp̄i membrũ esse ostẽditur. ⁊ potius infidelis q̄ fidelis esse mõstratur. Si vero id ꝯ q̄d facit ex ignorãtia est ꝯ legem. vel tunc distinguo. aut expressum ẽ ⁊ explicitũ in lege dei vel nãe. Et sic ignorãtia nõ excusat a mortali peccato. xvi. q. i. si cupis. nec etiam ꝯsir excusat a pena iuri diuini nec positiui. ſm Sco. in. iiij. di. vi. facit q̄d no. glo. in cle. eos de ꝯsan. ⁊ affi. Facit. l. venia. C. de in ius voc. ⁊ ⁊. ſi. i. q. iiij. Quod limita quo ad penã iuris positiui ſm ꝙ supra, dixi Excõmunicatio. vij. casu vlt. §. ij. Si autẽ nõ est explicitum sed reducibile maxime cum subtilitate. sic credo excusari a culpa ⁊ a pena illos q nõ sunt ignorãtes ignorãtia affectata crassa aut supina ⁊ enim durũ esset dicere, ꝙ peccat mortali q facit ſm subtilitatẽ ꝯtra illicitum credẽs licitum ⁊ hmõi. Facit ꝓ h xv. q. i. merito. ⁊ c. si. xxxvij. distic.

5 ¶ Utrũ ignorãtia iuris tollat bonam fidem quo ad faciẽdum fructus suos. ꝙ nõ tex. est in. l. ꝯ ⁊ si lege. §. scire. ff. de petitio. heredita. Quod limito. nisi sit affectata vel crassa.

¶ Que drĩa est inter ignorãtiã nescientiã ⁊ errorem. R. ꝙ ignorãtia ẽ nescire q̄d scire tenet. ⁊ ꝯ. xxxvij. di. c. si. nescientia ẽ ignorare quod scire nõ tenetur. Error est vnum pro alio putare. xxij. q. ij. in quibus. ⁊ xxxviij. di. c. quis. Sed melius ſm Franc. in. ij. Nescia simplicem negationẽ scie importat ignorãtia ꝓo scie p̄uationẽ. vñ ignorãtia nihil aliud est nisi carere scia quã qs natus est hr̃e Hoc. n. est de rõe cuiuslibet priuationis ꝙ̃ sic ignorãtia est aliqd scie ꝯ̃rium. que dr̃ ignorãtia peruerse dispositiõis. puta cũ aliquis hz habitum falsorum principiorum ⁊ falsarum opinionum ex quibus impedit a scientia veritatis. Error autẽ est approbare vera pro falsis. ⁊ inde addit actũ quẽdaz sup ignorantiam: q2 põt quis ignorãs esse sine hoc ꝙ sniam ferat super ignotis. ⁊ tũc est ignorãs ⁊ nõ errans sed q̃ñ iam falsam sniam fert de his que nescit tũc ꝓprie dr̃ errare. Et quia peccatum in actu ꝯsistit error hz rõem peccati q2 sine ꝑsũptione ẽ nõ p̃t ꝙ qs snĩaz ferat de his que ignorat maxime in quibus periculum consistit. Nescientia vero de se nec rationez culpe vel pene habet. Unde ꝙ aliquis nesciat que nõ est aptus natus scire non est neq3 culpa neq3 pena quia est etiam in beatis: vt dicit Dyonisius. in. v. c. ecclesiastice ierarchie.

Legitimos
filius qs sit ⁊ quõ succedit. ⁊ quot sunt differentie. ⁊ quõ legitimatur vide Filius et ilegitimus.

Imagines
sanctorum quare depinguntur. R. Gre. in. c. perlatum de conse. di. iij. sic inquiẽs. q̄d legẽtibus scriptura hoc ⁊ idiotis prestat pictura cernẽtibus quia ipsa ignorãtes vident q̄d seq debẽt in ipsa legũt q litteras nesciũt vnde precipue gẽtib⁹ ꝓ lectione pictura est. hec ibi.

¶ Utrũ imagines sanctorũ sint adorã

de. R. glo. in. c. venerabiles de cōst. di. iij. q sic adoratione dulie q solum reuerentiam exhibet nō latrie. et ideo nō sunt violāde de cōse. di. iij. perlatum cum duobus. c. sequentibus.

2 ¶ Utrū imago xpi sit pingenda sub forma agni. R. q nō. sed in forma hūana. vt in. c. sextā sanctā sinodū de cōse. di. iij. Dicit tñ glo. q nō est prohibitum pingere xpm in specie hūana et sub ipo agni. sꝫ solū pingē xpm i agno prohibet.

3 ¶ Utrū liceat imagines sanctorꝫ i aggrauationē cessationis aut excommunicationis in terra psternere lapidibꝰ aut spinis supponere et huiusmodi. R. q non quia id fieri districte prohibetur in. c. si canonici. de offō ordi. li. vi.

4 ¶ Utrū liceat sculpere signum crucis in solo vel silice aut marmore humi positus. R. q nō. C. nemini. lice. sig. sal. l. vnica. et videtur esse preceptum: quia vult grauissima pena puniri. vbi dicit glos. forte mortis ex quo valde reprehensibiles sunt supra sepulturas humi positas cruces imprimunt.

Immisericordia

est filia auaricie que non subuenit indigentibus. vide Auaritia. § iij.

Immundicia

est filia gule qua quis prouocat se ad vomitū vt sepius comedere possit. Uel tantum concedit q necesse hꝫ euomere communiter est veniale peccatum. Aliquando tñ mortale sicut qñ cōcedit intendēs euomere ppter delectationē gule: nulla alia cā bona adductꝰ ad hoc. vel quando ex hoc generat sibi notabile nocumentum in corpore nec propterea vult desistere. Sꝫ aduertendo aut quando hoc facit vt habeat polutionem in nocte dormiendo et huiusmodi.

Immunitas

est. quasi sine muneribus data libertas ab m quod est sine vel immunitas quasi puritas immunis dicatur quis immunis a peccato. de pur. ca. c. si. Dicitur etiam immunitas quod est et qd libertas qñ est munia. i. munera data libertas ab. e. qd est ex.

1 ¶ Ad quid se extēdit immunitas ecclesie et cimitery. R. q ad. xxxuij. Primo quia secularia placita nō sunt in ecclesia vel cimiterio tractanda. ecclesiastica tamen possunt. vt in. c. i. de immu. eccle. et c. cum ecclesia et sententia iudicis secularis data in ea est nulla ipso iure. et maxime senētia sanguinis que sub anathemate prohibetur ibi ferri. vt d. c. cum ecclesia. Ratione nisi sit data alia a sanguine per viam voluntarie iurisdictionis. quia sic tenet secundum Pa. in. dicto capitu. cum in ecclesia. de causis ecclesiasticis autem. bene tenet argu. c. qua fronte de apel.

2 ¶ Utrūꝫ quis possit doctorari in ecclesia. R. Jo. An. in. capi. decet. eo. titu. lib. vi. q sic. et placet Pa. in dicto. ca. cum ecclesia.

3 ¶ Utrum contractus facti in ecclesia teneant. R. Pa. in dicto ca. cum ecclesia fm glo. in. d. c. decet q sic. quia illud c. decet cum sit penale et loquat solum de strepitu iudiciorum nō debet extēdi ad contractus. Ex quo aduerte q dispositio odiosa concepta super quasi contractu non extenditur ad contractum purum. Nam in iudicio quasi contrahimus. l. iij. § idem scribit. ff. de pecu. Idem dic de concepta supra contractu puro. non extendit ad quasi contractum. ita dicit Barto. in. l. more. ff. de acqui. here. vbi vult q si statutum prohibet mulierē adire sine certa solēnitate q pōt nihilominus adire hereditatē: q2 tūc non de adit. sed qñ adit eis deuoluitur ius hereditarius ad qd vide qd legit in. l. apud Julianū. ff. q ex ca. in pos. eatur. § pe. et fi.

4 ¶ Secundo nō debēt in ecclia vel cimiterio fieri cōclamatiōes. seditiones īperꝰ vniuersitatū cōcitiōes et publica parlamēta negociatiōes nūdinarꝫ et fori. vt in. c. decet. de immu. ec. et ii. di. vi. zo. an. tz q parlamēta et societates p actu pietatis aut spūalitatis psūt fieri. vt refert Pa. in. dicto cā. ecclesia.

5 ¶ Sz nūquid peccat mortaliter q aliquid
p̄dictoꝝ in ecclia facit. Re. q non vñ. dicit
ext. iii. d. c. decet. ordinarij locoꝝ hoc fa
ciant obseruari suadēda suadeant inter-
dicta cōpescant. Ex q̄ ꝯcludo q illa que
totaliter ipedirēt orōnes tpe debito sint
ꝓhibita sub pctō mortali. alia nō nisi
ex se sint mala. vel qs ex ꝯtēptu faceret
et sic itellige. c. pe. et fi. xlij. dist.

6 ¶ Tertio qz in ecclia nō debēt sepeli-
ri nisi epi. vl' abbates vel digni p̄sbyte
ri aut fideles laici. xiij. q. ij. nullus. Et i
telligūt qdā de laico fideli q miracula
facit a virtute fidei. Alij. de q̄libet fideli
cuius bonitas sint manifesta. Ho. vo
intelligit de q̄libet fideli i dignitate cō
stituto vt ꝯmitte. rege. iperatore. Sz h'
hodie nō s'uat et male: qz de iure ciuili
nullus dz i ecclia sepeliri. vt no. Albri.
in. l. nemo. apostoꝝ. C. de sac. san. ecc.
et etiam Azo. ibidem in summa.

7 ¶ Quarto nō dz ecclia icastellari nec
in ꝓpugnacula hedificari vt inde fiat
guerra vel vt ibi recipiant q guerram
faciunt nisi iusta necessitate et auctori
tate epi. de custodia eucha. c. relinq. s.
vt boni viri defendant a malis. Et h'
cōiter tenēt doc. l3 pa. i. d. c. cū3 ecclia.

8 ¶ Quinto intra ecclesiam vel cimiteriū
nō debēt supellectilia poni vl' hospita
ri i ea nisi p necessitate. als vr' morta-
lr isto et in p̄cedenti. vt in. d. c. reling.

9 ¶ Utrū vēditio cādelarū q̄ fit in ecclia
sit ꝓhita. Re. q vr' sit tollerabilis. Nec
ob. q dñs eiecit vendētes in tēplo qa
ibi fiebāt pacta et multa ꝑturbātia cul
tū diuinū. Sed in venditiōe cādelarū
nullus fit strepit'. Et id nō ꝓhibet. se-
cus esset de alia negociatiōe. qz illa est
prohibita.

10 ¶ Sexto q in ecclia vel cimiterio nō
dz vlla violētia fieri vel aliquis violē
ter exhi als eius cōmitti sacrilegiū. vt in. c.
sicut sacrileg'. xvij. q. iiij. nec ea q̄ i ea po
sita sunt p vi aut furtū auferri. aliter sacri
legiū cōmittit. c. q̄sq̄s. inuētus. xvij. q.
iiij. Et sic peccat mortaliter. vt in. d. c.
quisquis pater.

11 ¶ Utrū excōicatus ꝯfugiēs ad ecclias
gaudeat p̄fata immunitate. Re. q. sic q
cū lex n̄ excipiat. nec nos.

12 ¶ Utrū seruus fugiēs ad ecclia3 possit
volēt exhi. Re. q aut venit sine armis
s. vt dño se subtrahat et sic reddet dño
prestito tñ p̄us ei iuramēto de ipunita
te. c. inter alia. e. t. Aut venit cū armis
Et sic continuo exhibet. l. si fu'. C. de his
qui ad ecclesias confu. intellige ꝑmis-
sa impunitate.

13 ¶ Utrū iudeus ꝯfugiēs ad ecclia3 gau-
deat isto p̄uilegio. Re. Ҩm gl. in. l. i. C. de
his q ad ec. ꝯfu. q nō. Et dicit Pa. in
c. inter alia. e. ti. q ē verioꝝ op'i. gl. d. c.
inter. q: lex p̄dicta indicat p̄sumptiōes
iuris. et de iure ꝯ quā non admittit ꝓ-
batio. Jo. di. sen. q ꝯfugit non pp zelū
fidei. s3 pp euasionē debitoꝝ vel crimin
Inno. tñ est cū3 glo. p̄tarr. c. inter. Ego
dicerē q si venit ad ecclesiam et petit ba
ptismū q gaudebit. als non qz vr' ve-
nisse vt effugiat non causa fidei.

14 ¶ Utrū clerici et religiosi ꝯfugientes.
gaudeāt ista immunitate. Re. Pa in. d. c.
inter alia. q nō qn a p̄latis suis nō pos
sint exhi et flagellari et hmōi dummō
non faciant ex odio sed cā disciplinē.
vide per eum diffusse si placet.

15 ¶ Utrū ꝯfugiēs pp debitum gaudeat
isto p̄uilegio. Re. Pa. in. d. c. iter alia q
legitē in. l. p̄sta. C. de his q ad ecc. ꝯfu.
distinguūt aut ē debitū pp tributum. s.
debitū princi. Et sic extrahit. vt in auct
de mā. prin. §. publicoꝝ vo tributoꝝ.
et ibi no. in glo. Sz Pe. vt refert Cy. q
q nō extrahet. s3 ibi citabit. et si se de-
fender bñ qdem sin autē procedet ad
missionez in possessione bonoꝝ. et ita
intellige dictā auct. et placet pa. Si vo
debitū est pp aliud. tūc nō extrahetur
inuitus scd3 oēs. d. l. p̄senti. Sz in mō
p̄cedēdi sunt opiniones. Michi placet
opinio Jacobi de raue. q dicit q dabi
tur sibi securitas standi et exeūdi extra
ecclesiam p. xxx. dies intra quos nō debit
aduocatus ad iudicium et iudex si da-
bit sniam contra eum condemnabit q
aut redeat ad ecclesiam aut pareat sent
tie: et cum hac opinione transit Cy.

16 ¶ Utrum committens maleficium et vadens ad ecclesiam gaudeat isto privilegio. R. Pa. in. n. inter alia quod sic quo ad ad duo principaliter. ¶ Primum ut non possit inde violenter extrahi. ¶ Secundum ut non possit amplius de illo damnari ad mortem vel ad aliam penam corporalem seu corporis afflictivam. Poterit tamen pecuniali-ter damnari vel alia pena extra corporis et cogi ad penitentiam agendam et aliam satisfactionem. ita tamen quod violenter non extrahatur secundum communem opinionem. Et advertere quod iste egrediatur de ecclesia. ex quo semel confugit ad eam non potest amplius de illo corporaliter damnari. et hoc dicit gl. in. c. reum. xvij. q. iiij. Et sunt sententia Hugo. ut firmat. et sequitur Archi. ibidem.

17 ¶ Excipiuntur ab ista immunitate dicto §. §. x. quattuor genera hominum. ¶ Primum latronum publicorum qui palam et publice furantur. ut sunt pirate. vel illi qui publice stant in stratis ut depredentur omnes transeuntes. ¶ Secundum est nocturnum depopulatorum agrorum et differt istud genus a primo secundum Inno. quia istud in nocte segetes destruunt. dum ibi se abscondit vel iacet. vel quia ultra homicidia et depredationes quas faciunt in strata publica comburunt agros illorum qui eis non serviunt vel sunt hostes. conveniunt tamen ista duo genera quia quilibet depredatur in stratis ¶ Tertium genus est illorum qui aliquod maleficium enorme committunt in una ecclesia ut defendantur ab alia. ¶ Secus si committerent extra ecclesiam vel cimiterium sub spe ut defenderentur ab ea quia gaudent. ut in c. si. eo. ti. et ibi loquitur de homicidio vel mutilatione: non enim est ibi locum in aliis delictis gravibus secundum Pa. ibidem propter idem privatem rationis. Secus esset in non enormibus ibidem conmissis quia gaudet Sed quid si commisit maleficium in ecclesia: sed non sub spe ut defendatur ab ecclesia. Pa. in. d. c. fi. vult ut non defendatur: alii contra. et magis placet p. n. c. fi. ¶ Quartum genus secundum Pe. de anc. est raptorum virginum homicidarum et adulterorum p. aut. de man. prin. §. quod si delinquentes. Sed communiter tenet et verius: quod est correcta illa auc. per ius ca-

nonicum et quod gaudent hac immunitate. ¶ Utrum confugientes ad ecclesiam tempore belli sint capiendi R. quod non si ipsas non incastellaverint aut inde pugnaverunt. ar. c. si. eo. ti. nec res eorum ibi reposite nisi essent ad pugnandum: ut in c. sicut antiquitus. xvij. q. iiij.

18 ¶ Utrum detentus sub iuramento redeundi dimissus confugiens ad ecclesiam sit edicendus. R. Jo. an. in addi. ad Spe. ti. de iureiu. quod si iniuste detinebat non redibat. maxime si imminet periculum mortis vel mutilationis. sed per absolutionem a iuramento. Secus si iuste detinebatur. quia tunc compellendus est reddire. ut volunt bar. in. l. relegati. ff. de penis. Non tamen debet pati ecclesia ut immunis abstrahatur nisi prestita cautione de impunitate mortis vel transactionis.

19 ¶ Utrum violenter abstrahens aliquem de ecclesia nisi in casu permisso teneatur illum restituere. R. Pa. in. d. c. inter alia cum bar. in. l. presenti. C. de hi. qui ad ec. confu. quod de iure potest peti se restitui. cum de facto sit privatus. Concor. Oldr. consilio. liij. et ecclesia potest agere cum sit spoliata libertate. ut in. c. miror. xvij. q. iiij. Et ideo non liberant nisi restituant etiam si dominus prestaret iuramentum vel cautionem de servo extracto. Et facit ad questionem. an captus in territorio alieno possit peti. et quod sic. per. d. c. miror. et firmat Bar. in. l. fi. cum. ff. de accu.

20 ¶ Qua pena punitur de iure civili qui tales violenter extrahit confringit aut requiem aut vestes vel victum negat. R. quod crimen lese maiestatis incurrit et ultimo supplicio feriendus. d. l. presenti. De iure canonico debet excommunicari et condemnari pecuniariter: et imponi sibi publica penitentia. nec restitui communioni. nisi restituat quem violenter extraxit. ut in. d. c. miror. iuncto. c. si quis contumax. et. c. quisquis. et quod ibi no. xvij. q. iiij. et hic patet quod peccant mortaliter tales et no. quod non solum in ecclesia vel cimiterio habet istud privilegium sed etiam per. xl. passus. si est ecclesia maior. s. matrix. vel per. xxx. si est minor ut capella. xvij. q. iiij. sicut antiquitus.

frater.c.mirot. Capelle est que 'illa' iura ambitum murorum ciuitatis vel castri seu ville nõ ponitur in.xxx.passuum obseruatione fm Hosti.xvij.q.iiij.quisquis & no.fm Ysido.q' passus est mensura qnq3 pedum.pes vo.xv.digitorum vide gl.in dicto.c.sicut antiquus vbi hoc di. Limita illud spaciũ qñ vadit,ad regsita nature. Secus si iret vt accederet ad al' domos vt i.d.c.diffinimt.xvij.q.iiij.q2 possetsic capi.Ita dem spaciũ.

32 ¶ Quis faciet expẽsas ꝯfugiẽti ad ecclesiã.R.pa.i.d.c.int alia q' ipse si hz ð suo s' laborauit si põt vt viuat q' si nõ põt vl' nõ hz de suo.ecclesia sibi ꝓuidebit secundũ archi. post Hugo. in.c. diffiniuit.xvij.q.iiij.

33 ¶ Utrum existẽs in ecclia & vulneransexistentẽ ẽt violet immunitatẽ.R.pa. in c.si.eo.ti.q' sic quia delictũ fuit ibi pincipatum & habebit locũ.c.si.eo.tit.vt scilicet non defendatur.

34 ¶ Utrum mãdãs fieri delictũ exĩstẽs in ecclia violet immunitatẽ.R.bar.i.l.si vt ꝓponitur.ff.de fideiuſ.& latius p eum in.l.nõ soliũ.§.si mãdato.ff de iniur.sex. in cle.pastoralis in ꝑiculo deciperet sigĩ de sentẽ.& re iudica.vbi innuit q' mãdatio facta extra territorium ciuitatis nõ valet ergo vr̃ q' debeamus attẽdere locũ v vbi mãdatũ exeqtur. nõ vbi mãdat.sz ego dico q' ẽt attribueẽ sciẽ in loco vbi mãdatur quando exequẽs exeqtur necessitate iuris. Ad quod facit qđ infra dicã mãdatũ.§.i.

35 ¶ Utrum ecclia nõ ꝯsecrata gaudeat p'fata immunitate R.fuerũt opiniões sed mihi plz opio glo. Ho.quã seqt' Pa. in.c.ecclesia eo.q' sic.& ibi vr̃ tex etiaz mouet se q2 palatiũ epi gaudet hac immunitate.vt.xvij.q.iiij.c.id ꝯstituimus Ergo multo fortius ecclesia. Itez facit q2 oia priuilegia ꝯcessa ecclesijs 'extẽdũtur ad hospitalia in.l oia priuilegia.C.ð epi.& cleri. Item qđ de proximo faciendũ est habet' ꝓ iam facto.vt.l.nõ tñ ẽn pn.ff.de excusa.tu.& in.l.pe.ff de te sta mili. Hoc tz.Car.in.d.c.ecclesia & Io.de ligna.post Laur.in cle.i.de pe. & re. Intellige si auctoritate epi vel ppe hedificata est.

26 ¶ Utrum hospitale & priuata oratoria sibi gaudeãt.R.gof.q' sic si auctoritate epi sunt fundata. Et facit q' ipse no.in.c. sin.de ec.hedi.& tz Inn.in.d.c.le.i.& plz Pa.in.d.c.ecclia.p dicta.l.oia alis nõ.

27 ¶ Utrũ ecclis interdicta sibi gaudeat R.Gof.& Inn.q' sic ar.ꝑfati.c.ecclia. & sequuntur cõiter doc.

28 ¶ Utrum ꝯfugiens ad corpus xp̃i si similiter sit defendandus.R.Ho.q' sic li cet hoc in iure nõ exprimatur.q2 vbi maior est ratio & ibi maius ius & mulier tangens fimbriaz christi saluata est Math.viiij.

29 ¶ Septimo ecclesia hz immunitatem q' eius rustici nõ psit eã iura deserere & alis se trãsferre vt in.c.iij.eo.intellige secundũ glo ibidẽ de illis q glebe sunt astricti & q sunt vide.s.Colonus.

30 ¶ Octauo glibet põt & regulariter rẽ suã ecclie relinquere.l.generali.&.l.iubemus.C.de fa.san.ec.& ẽt donare inter viuos sine insinuatiõe in ifinitũ.l.illud ibidem.& in autẽ.de nõ alie.re.ec. §.si minus ꝗbus gl.in.d.§.tenent Ful uin.sz primũ verius vt.ȝ.dõatio §.

31 ¶ Nono transfertur dominium rei in ecclesias solo pacto.l.sola nuda pmissione.l.vt sit inter diuinuz.C.de sa. sanc.ec.in glo.& hanc sequitur.albri. ibidem & idem est fm Rodo.quandõ datur aliqđ ecclasitice persone intuitu ecclesie. In emptiõe tñ regulariter solutio precij vel fides de precio alr̃ dominium non acquirei fm glo predictas.

32 ¶ Decimo quicqđ fuerit ẽptũ de pecuniis ecclesie reuerti dz ad eam.xij.q. a plicos in glo.ij.& q.v.situm & hoc si ne sit emptum nomine ecclie vel nõ de pecu.de.c.i.& c. inquirendum.

33 ¶ Undecimo q' non tñr ad munera mere ꝑsonalia et dicuntur munera mere ꝑsonalia q̃ animi prouisione & corporali labore sine aliquo gerẽtis detrimento perpetrantur vt in.l.si.in princ. ff.de mu.& ho. Quoniam munerũ mere ꝑsonalium quedam sunt sordida

vt cloache mundande calcis coquende arene fodiende. fossati vel stabuli mundandi et huiusmodi de quibus in l. maximarum. C. de excu. mu. Et ad hec non tenentur ecclesie nec earum mancipia. aut clerici vel eorum vxores aut familie et coloni. vt. xvi. q. i. c. generaliter. §. nouarum. et §. placet. ij. C. de epi. et cle. l. ij. et l. nemines. C. de sa. san. eccle. que vult q in aduentu principis tenearentur nō valet quo ad clericos ecclesias atq3 seruos qui sunt dominio ecclesiarum subiecti. quia iure diuino sunt exempti. vt in. c. si imperator. lxxxvi. dis. et no. Inno. in. c. ij. de malo. et obe. facit. l. rescripto. et qd ibi notat bart. ff. de mu. et ho. et hec intelligo de tamē in perpetuū ecclesiarum et earum seruis: sed bene valet quo ad colonos liberos qui seruiunt pro mercede. cum sint sub imperatore: iuxta no. in. c. iudicatum. lxxxviij. di. et ab ipso a muliis exempti. vt in. l. i. et ij. C. de epis. et cle. et ideo potuit eorum immunitatem limitare vt in simili no. glo. in. c. cum sm leges de here. li. vi. Nam tales tenē tur ad gabellas et alia onera de parte eis contingente sm Fed. consilio. iij.

Sunt et quedam alia munera personalia que nō sunt sordida sed habent annexum honorē vt sunt officia secularia sic non tenētur clerici per. c. sacerdotibus et c. sed nec peritationis ne cle. vel mo. vñ in. l. placet. C. de epi. et cle. dicit Placet nostre clementie vt clericis nihil cōe cū publicis actionibus vel ad curiam pertinētibus cuius corpori nō sunt annexi habeant hec ibi. Ex quo pz q nō sunt de vniuersitate nec in eā vocem possunt habere vt tz Inno. in c. dilecta prope finē de exce. pre. Sunt etiam quedam alia munera personalia que nō hñt nec honorē nec vituperiū annexum vt legatio tutela vel cura et huiusmodi licet enim ab istis sint exēpti. vt in. l. generaliter. C. de epi. et cle. posita in. c. generaliter. xvi. q. i. tñ sm glo. in eo tex. in. c. puenit. lxxxvi. di. pñt si volunt legitimā tutelam clerici accipere

non tamen datiuā vel testamentariam. sed episcopi et monaci nō. lxxxviij. di. eps et xvi. q. i. monaci. Tutelam autē miserabilium personarum oēs clerici et monaci pñt suscipere q2 officium pietatis est. vt in. d. c. puenit. et in oībus predictis muneribus psonalibus quo ad ecclesias et clericos hñt locū pdicta tā in ordinarijs q extraordinarijs munerib⁹ seu indictionibus vel superindictis. vt in. l. placet. C. de sa. san. ec. et aut. Itē nulla cōmunitas. C. de epi. et cle. et c. q̄ de censi. li. vi. Et q dicant ordinaria vel extraordinaria indicta et superindicta. vide. j. Munus.

Utrū clerici teneantur custodire ciuitatem seu opidū. Re. Pa. in. c. puenit. et ti. q nō. nisi maxima necessitas subesset. vt no glo. xvi. q. i. §. pls que gdem p laicū nō vz discerni sz Ho. in summa sed epm et p eū cōpellūtur. vt in. c. ecclesia. sancte marie. de cōsti. puta quia aliter nō pōt defendi sine eis. Nam tūc tenētur. ar. l. nulli nos penitus C. de cursu pu. et in. d. c. puenit. Nā quilibet dz suam patriā defendere. facit tex. in. c. pe. de homici. Ubi tpe inuasionis pñt clerici vna cum laicis arma sumere et pugnare nec sunt irregulares lz multi sunt occisi dūmō pprijs manibus nullum occiderint q̄uis vulnerauerint.

Utrū teneantur ire ad bellū vbi volūt alios ipugnare. Re. Pa. in. d. c. puenit. q nō et si ageret de recuperatiōe terre sancte q2 clericatus reddit eos inhabiles ad pugnandum etiam cum sarracenis vt probatur in. c. ex multa in. §. si. de voto.

Duodecimo ecclia nō tenet ad munera patrimonialia seu realia et dicuntur patrimoniorum munera q sumptibus patrimonij et damnis administrantis expediunt vt in l. fi. § patrimoniorum. ff. de mu. et ho. Et hec munera sunt duplicia quadā sunt mere patrimonialia. Et hec tripliciter inducuntur Primo rei de eo quod fiendum est de ipsa re. vt quaratio eccl(esi)e vel equus vel currus vel dat ad seruitium reipublice. Secundo imponuntur super eo quod percipit ex

ipsa. vt. s. detur certa pars fructuum. et de istis hēs l. v. §. pr̄imonior. ¶ Tertio iponunt ipsi rei de eo qd nō pcipit ex ipsa re nec est in ipsa re. vt prestare certā q̄ntitatem pecunie annuatim de q̄ hēs in. l. hactenus. §. i. ff. de vsufru. et in c. i. de censi. An aūt eccl'ia teneatur ad ista. R. fm Pa. in. c. fi. de vi. et ho. cle. q̄ si tales res qbus iponūtur talia munera hēbant onus tale ppetuū annuū et inuariabile ac certū siue ex dispōne publica puta principis: siue ex dispōne priuata. vt. c. q̄to. de censi. et anteq̄ venirent ad eccl'iam. sicut pz exēplum de tributo. vt in. l. iperatores. ff. de publi. et c. i. in fi. de censi. vbi innuitur q̄ q̄libet possessio ab antiquo est onerata onere soluendi tributa. et sic eccl'ia de talibus rebus tenet̄ q: res trāsit cū onere suo. de deci. pastoral. et de pig. ex lr̄is. Fateor tn̄ q̄ italia tāq̄ princeps pui̇nciar̄ non obligat̄ hodie ad talia tributa. vt no. in. l. i. ff. de censi. Si vo non erant onerate tali onere certo et inuariabili: q̄n puenerūt ad eccl'iaz sic nō tenet̄ eccl'ia q̄uis essent onerate onere incerto et variabili vt sunt iste descriptiones q̄ fiūt hodie q: estimant bona cuiuscū qz vt soluat plus vel minus fm impōnem collecte et hāc opiōne tz Inno. in c. nō minus. e. ti. Et recitat Pa. ibidez Jo. de ligna. in cle. pn̄i. de censi. et Jo. an. post Arch. in. c. i. eo. ti. li. vi. et placet sz aliq teneāt q̄ si possessiones pri' erāt ascripte vt tm̄ soluat̄ pro solido vel libra q̄ tunc teneat̄ eccl'ia sz p̄ma tutior sz ista nō sit ꝯdēnanda. sunt tn̄ aliqua onera q̄ rōne nāli succūbunt ipsis reb' vt reficere aū domuz viāz: et sic eccl'ia tenet̄ vt no. Bar. in. l. ad instructiones C. de sacrosan. ec. Itē in purgatiōe putei necessarij tote vicinie in q̄ est eccl'ia vt no. Spe. ti. de censi. Itez soluere ad portā vel pontē pro plaustro p ipsius pontis vel porte ꝯseruatiōe q: destruūt viā. vt no. in. d. l. ad instructiōes et no. bal. de pace ꝯstan. Et idem de filibus. Mansus do eccl'ie q est dos eccl'ie fm cōem opiōnem doc. dz esse liber ab oī munere anteq̄ ꝯsecret̄ vt in. c. i. de con. si. et dz esse tanta q̄ntitas terre ex q̄ vnus rusticus cū sua familia viuere possit vt dicit glo. xxiij. q. viij. sz canonicā. Sūt et q̄daz munera p̄rimonialia mixta. et dicūtur mixta q: hn̄t onus cū sumptu ff. de mu. et ho. l. fi. §. mixta pncipāl. n. de onere p̄sonali ꝯtenus hn̄t onus annexum et cū p̄rimoniali ꝯtenus sunt cū sumptu et hec duplr̄ indicant. ¶ Primo p̄sone habito respectu ad rē seu bona p̄rimonij et hoc differt a tertio mō iponēdi onera in rebus mere p̄rimonialibus q: ibi q̄libet res tenet̄ p munere qd eaz respicit et nō vltra. d. l. imperatores hic vero est p̄sona obligata et per ꝯn̄s oēs res patrimonij l. auterf̄ §. fiscus. ff. de iure fisci. et ad ista non tenet̄ eccl'ia nec ēt laici nō subditi lz habeant patrimoniū in loco. l. rescripto. §. fi. et ibi p bar. ff. de mu. et ho. nisi aliūe habeat ꝯsuetudo q̄ ad laicos vt no. bar. i. l. vna. C. de capitatiōe ciuiū non quo ad eccl'iaz q: ꝯsuetudo n̄ vz aūt. cassa. C. de sa. san. ec. iūcta aūt. Itē nulla cōitas. C. de epis. et cle. et isto mō p̄t itelligi tex. c. nō min' eo. ti. et c. fi. d̄ vi. et ho. cle. et c. q̄q̄ de cē. li. vi. Secūdo mō iponuntur p̄sone nulla facta mentiōe de re. et sic d̄r capitatio q: iponit̄ p capita nō hito respectu ad bona p̄rimonij vt in. d. l. vna et ad ista silr̄ non tenet̄ eccl'ia nec clerici q: non sunt subditi iperatori. d. c. q̄q̄ imo nec laici ciuiles sz tm̄ rustici vt i. d. l. vna no. bar. et hec omnia procedūt regulariter. ¶ Sz dubitat̄ de ꝯcernētib' pietatez vt instructio pōtium et viaz. R. Inno. dicit q̄ eccl'ia tenet̄ p. d. l. ad istructiōes et p. c. i. eo. ti. silr̄ in hedificatiōe murorū ciuitat̄ vl ville. Silr̄ gl. in. d. c. nō minus. Idez Vincen. et ho. et d. Car. et Phil. et Pe. de ancha. et Albert. in d. l. istructionem. Addens q̄ idez putat de fōtib' et puteo cōiter. ff. ne quid in lo. pu. l. ii. §. viaz et dicit hn' opiniones ee By. et old. Sed in ꝯtrarium est cōis opinio canonistar̄ i. c. fi. de vi. et ho. cle. et in cle. pn̄i. de censi. et p io. de

legna. et p bar. i. l. rescripto. ff. de mu. et ho. et d. l. pl3 et glo. xvi. q. i. §. nouarum3 io. et pa. i. d. c. nō min⁹ p multa moti/ua an. Et iō dic q̄ d. l. ad īstructiones et similes nō valent q: l3. c. i. cū filib⁹ de not. ope. nū. dicā stādum legibus ex quo in canonib⁹ nō reperit̄ ɔtrariū tū hoc si ē vex q̄ñ lex impial' ē dānosa eccl'ijs seu ecclasticas psonis q: tūc nō l3 nisi specifice approbet̄ ab ecclia vt est cōis opio doc. i. c. fi. de solu. et i. c. ec clie. scē Marie de ɔsti. et c. fi. de re. ec. nō alie. x. di. si i adiutoriū diffiguo tñ sic f3 pa. i. d. c. nō min⁹. q̄ aut necessi/tas vl' pietas iminēs ɔcernit vtilitates ecclesiaꝝ a remotis p q̄ndā ɔñaꝫ et tūc est tex. apt⁹ i. d. c. nō min⁹. q̄ nō tenēt̄ nisi spōte velit approbāte epo cū clero et prius consulto romano pontifice p c. aduersus co. ti. aduerte tñ q̄ si tanta esset necessitas vl' pietas q̄ non posset sine scandalo et piculo hri prius roma ni pontificis recursus q̄ tūc sufficeret deliberatio cleri cum epo. facit. c. fi. de ec. hedi. et qō ibi no. aut necessitas vel pietas concernit de directo et pncipa/lit̄ vtilitatē ecclāꝝ et laicorum vt pu/ta q: prava societas territorium ciuita tis īcendit deuastat predia in quo ec/clesia multas possessiōes h3 et tūc ec/clesia d3 ɔtribuere nō tñ ad delibera/tionē solū populi s3 o3 q̄ clerus et po pulus pncipalr̄ ɔueniant et deliberēt q: qō oēs tāgit d3 ab oīb⁹ approbari l cle. i. et y de cēsi. et c. ad hoc d offi. ar chi. facet tñ pa. vbi. s. in d. c. non mi/nus q̄ si clerus nollet sine legittia cā cō sentire q̄ possent laici iplorare auxiliū supioris ecclastici vt ɔpellat eos vt. in c. nullus de iure pa. in ar. et in hoc cāu nō h3 locū disp. d. c. aduersus de ɔsul tanōe romani pōtificis q: hec ipensa nō fit ppter publicā vtilitatē s3 ppter puatā ecclāruꝫ et sic sumus extra ca sum pretati. c. aduersus facit cle. pala. et secunda de censi.

38 ℭ Tertiodecio h3 imunitatē q̄ ecclie vel clici ñ tenent̄ ad gabellas q̄ hodie iponūt̄ in vino et similibus f3 pa. i. d. c. nō min⁹ i ñ. fi. h. d. aut. Itē nulla cōstitu t3 bal. in. d. l. placet. C. de sa. san. ec. nisi gabella fuisset iposita p oneribus ad que tenetur ecclesia quia tunc succedat loco onerum vt voluit bart. in. d. l. ad instructiones.

ℭ Utrū3 ecclia teneat̄ ad gabellas si 39 aliqd dōat̄ vel legat̄ cu3 statuta quo rūdā. R. q̄ si. xxiij. q. viij. §. q̄tus c. in duobus sequētibus idē si donat̄ clico ar. c. fi. de vi. et ho. cle. et ibi pa. et quod no. in ca. simili. xvi. q. i.

ℭ Quid si clic⁹ transferat res ecclie 40 ad aliū locū negociatiōis cā. R. pa. in d. c. fi. q̄ nō pōt exigi pedagiū vel ga/bella q: delictū clici ñ pt̄ nocere ecclie vide sede. ɔsi. cc. secus si sunt sue non ecclesie.

ℭ Utrū clici debeāt soluere gabellaꝫ 41 p vino vel frumento qō vēdūt ex pbē da sua h̄ito. R. bal. et pe. et cy. in l. oēs C. de epi. et cle. q̄ nō nec ēt ad portam idē bar. in. d. l. placet nec ēt f̄m pa. in d. c. fi. de patrimonio d3 soluere gabel las vel pedagia facit cle. pū. de censi. et c. q̄ꝫ. eo. ti. li. vi.

ℭ Quid de gabella q̄ ponit̄ sup car 42 nibus vino et huiusmōi quē ecclie sol/uūt indirecte cū emāt car⁹ ab illis q vēdūt pp talē gabellā. R. f3 ricar. i. qd q̄ si ɔsulca ponūt talē gabellā pp abu/su3 et excessū eoꝝ sic nō l3 s3 soluāt de suo pprio. Si vo ponūt pp cōez vtili/tatē tā clicoꝝ q̄ laicorum sic l3 eis. Si vero pp vtilitatē laicorū pncipalr̄ in directe vo clericoꝝ et a remotis puta q: psperitas ciuiū reddādat i vtilitatē ecclie et psonaꝝ ecclasticarū tūc dubi guo aut faciūt aio extorqndi pecunias ab ecclasticis q̄s alio mō nō possūt et sic nō l3 aut nō aio extorqndi ab eccl a sticis hoc faciūt q: ēt si nō eēnt eccle/siastice psone q̄ emerēt talē gabellam ponerēt tūc l3 eis hita auctoritate do mini tēporal et hita moderatione ne ponat magis sup his q̄ sepi⁹ emūt a clericis aūt ab extraneis aut paupe/ribus q̄ ab aliis cunt⁹ et hec ciuitati non possunt cōquere cū possint alibi emere

ß nō sit cōmode. hec probatur. ff. de no. oper. nun.

43 ¶ Que pena collectāciū ecclias vl̄ clericos. Sz pa. in. c. aduersus. de imu. ec. d. an. in suis reportationib⁹ voluit q̄ postq̄ fuerit excōicati seu inciderit excōicationē post mōnitionē p. c. si mun⁹ siue tollerēt siue ignorēt: si teneāt sine ant statuta taliū ipso iure: siue sint edita ꝯtra ecclesiā: siue ꝯtra ꝗcunq̄ ꝑsonā ēt laicā alij volūt q̄ subdito ex q̄ cū effectu collectauerīt ipso iure sint nullē ⁊ huiꝰ opi. vl̄ pa. ⁊ mihi plz: q: ī vbis ꝯtinēt colligit mēs disponētis. vt. l. si. ff. de here. insti. ⁊ p bar. i. l. ābiguosa. ff. d decre. ab or. fa. ex qbꝰ pz q̄. d. c. aduersus voluit aliqd addere ad ius āntiquū q̄ pz i vbo addicimꝰ ibidē. de alia āt pena vide. s. excōicatio. v. casu xxviij. ⁊ excōicatio. vij. casu. v. tenēt ēt vltra peccatū mortale cōmissum ad restitutionē oīum ablatorū. xiiij. q. vi. c. si res cuꝫ similibus

44 ¶ Quartodecio hz similitatē q̄ nec ecclesia nec mōasteria vl̄ hospitalia tenent ad lucratiuā descriptiōes vt in. §. sancimꝰ. xxiij. q. viij ⁊ no. q̄ lucratiua descriptio est q̄ta ps bonoꝝ q̄ a curialibꝰ relinqbāt. q̄s fiscꝰ vēdicat except relictis curialibꝰ ⁊ eoꝝ ꝯiunctis de q̄ hēs. C. q ⁊ a qbus q̄rta ps. l. i. ⁊. si. ⁊. C. de ipo. lucra. descrp. l. vnica.

45 ¶ Quītodecio q̄ laicoꝝ statuta nō hñt locū sup rebꝰ ecclesie. c. si. de re. ec. nō alie. vide. s. statutū. §. vij pdictū pmilegiū limitāt qdam vez nisi papa. approbaret tale statutū vt in gl. c. ecclesia sancte Marie. de ꝯsti. Qđ vez credo sz bal. ibidē. qñ expsse ⁊ noiati approbaret a papa secus si gñalit approbaret statuta q: nō valerēt ꝯtra ecclesiā p talē approbationē. cū sit ꝯtra libertatem ecclasticā ⁊ sic tene ⁊ vide eūdē Bal. in. c. i. per quos fiet inuestitura.

46 ¶ Sed qd de statut laicoꝝ īpedientibus quoq̄mō liberā facultatē donandi ecclesijs aut p aīa. Sz. pa. in. c. relatū el. i. de testa. q. si valēt vt no. in. l. i. C. d sa. san. ec. facit qđ no. so. an. i. c. si. d imnū. ec. li. vi. vbi dīt q̄ nō obstāte statuto q̄ qs ꝓhibetur donare forēsibus seu nō suppositis iurisdictiōi q̄ poterit dōari ecclesie q: nō pñt īferiores tollere. p̄uilegiū supiorꝫ ⁊ hāc opionem fouet apte. bal. in. l. i. gñali. C. de sa. sā. ec. ⁊ idē in aut. cassa eo. t. ponit aliā. q. notabilē statuto cauet q̄ testm̄ insinuet p heredes in fra sex. mēses aliter sit ipso iure clicus est heres ⁊ nō insinuat num qd sit nulliū testm̄ ⁊ vidett q̄ nō q: statutū nō astringit clericū nec fortius ecclesiaꝫ qñ fuisset heres instituta ex hijs infert pa. i. d. c. relatū q̄ ꝗue statuto caueatur q̄ mulier nō possit dōare ecclesie seu ad piā cāꝫ seu testari ⁊ se obligare ecclesie vel ad pias cās sine p̄sentia duoꝝ agnatoꝝ suorū tñ pōt donare testari ⁊ se obligare ecclesie vel ad piā cām sine hac solemnitate q: relicta vel donata ecclesie vel ad pias cās debent determinari secūdum canones ⁊ non secundum leges vel statuta q̄ sunt paris iuris. cuius l. oēs populi. ff. de insti. ⁊ iure: idem tz dñs anto. in. d. c. relatū. ⁊ p bar. in. l. i. C. de sum. tri. Sz bal. in. c. ecclesia sancte Marie. ⁊. c. q̄in ecclesiarum de consti. tenet valere si disponat statutum de re immobili. Sed contra eum est casus in. c. si. de rebus ecc. non alie. ⁊ ibi Inno. ⁊ bene.

47 ¶ Utꝝ laici possint statuere sup mortuarijs. Sz. io. de imo'la. in. d. c. si. q̄ sic quatenꝰ disponit i hijs. que nō applicātur ecclesie. addit pa. ibidē. aut ꝯcernūt diuinuz cultum vel refrigerium aie q: cū hec sint annexa iuri spirituali non valeret: vt puta. q: nō dēnt nisi tot cerei vel nō incēdātur nisi tot clici ⁊ hmōi igitur solū valet in cōcernētibus pompas mundanas que sunt potius cōsolationes viuoꝝ q̄ suffragia mortuoꝝ: nec ecclesia talia approbat. vt. i. c. q̄ p. posteꝝ. xiij. q. ij. Et sic intelexit cōst doc. i. d. c. si. ⁊ q: dicit Bal. i. l. i. C. d lati. lib. tollē. p istū tx. q̄ eq. ⁊ arma ducti ad sepulturā militis. ⁊ cerei dñt remanere apo clicos vel fres sepelientes q̄si spolia cadaueris ar. l. medico. §. si. ff. de an. ⁊

ar. leg. & nō valeret statutū laicorū.

48 ¶ Utrū istō p̄iudz. d. c. si. de re. ec. nō alie. de q̄. ū. i. §. xiv. creḋdat ad res p̄ti mōiales clicor̄. &. gl. i. c. ecclia scē marie ꝟ p̄it. ꝙ sic ⁊ i. c. si. ꝟ vi. ⁊ ho. c. le. ⁊ i. c. ex lite ꝟ pigno ⁊ xvi. q. i. i. c. fitr est & gl. singlar' apō legistas ſʒ frā tigri. in. i. si. § p̄rimo m or i ꝟbo pontifex ff. de mu. ⁊ ho. h̄ēs. l. decernim'. C. ꝟ epi. audi. i ꝯ̄ia facit q̄ dico. ſ. p̄scriptio. §. xxviij. ⁊ credo verius.

49 ¶ Secūdo decio ꝙ nec ēt p̄lati aut p̄sone ecctiastice p̄sīt ecclijs nouos cēsus īponere aut veteres augeř alio mō grauare vide hoc. ſ. censius. §. i.

50 ¶ Utrū archiep̄i aut ep̄i possint aliqd exigē ab ecclijs vl̄ clīcis. &. pa. i. c. cum ap̄ls ꝟ cēsi. ꝙ dū visitāt p̄sīt exigē ꝓcurationē q̄ eis ꝯcedit. i. d. c. cū ap̄ls. aliō mō de q̄ vid. ſ. Uisitatio §. iij. talias aut exactiōnes eis facē n̄ p̄sīt. ſʒ ad caritatiuā subuēciōez p̄sīt ꝯpelleř si rōnabilis ⁊ mānifesta sit cā puta vult ire romā p̄ cōi vtilitate vl̄ nec̄itate. ⁊ h̄mōi. ⁊ nullo. mō p̄t p̄scribi ꝟtō s̄bsidiū caritatiuū ab oratorijs aut alijs loc' ñ religiosis & rōe visitatōis nō p̄sīt exigere ꝓcurationē. c. vi. de cēsi. ⁊ ibi pa.

51 ¶ Utrū rector ecclie possit rē ecclie p̄ sua nec̄itate obligař puta. qꝛ erat īfirmus vl̄ egebat idumētis. vl̄ p̄ nec̄itate ecclie. &. Jo. an. i. c. ex p̄sītū. ꝟ pigno. ꝙ sic. ⁊ successoꝛ tenebit. ⁊ cū eo trāseunt. cōīt doc. ſʒ ego limito sic. ꝙ aut ecclia b̄n abūdabat fructib' ⁊ sic ñ tenebit successoꝛ. qꝛ fruct' futuri tp̄is refūdūtur successori. vt de ip̄is viuat. p̄ c. p̄sīti §. porro. ꝟ of. or. li. vi. aut fruct' ñ suffīciebāt ad nec̄itatē. ⁊ sic ē ista opio Jo. an. distiguit ēt pa. i. d. c. ex p̄sītū ⁊ dīt ꝙ si ecclia erat ipotēs a p̄ncipio qñ est īpetrauit. ⁊ sic sibi ipu[ta]t nō potest obligare nisi p̄ sua vita ſʒ ꝯtr vīuě de industria aut fortu' et p̄mo mō nō dē vědeř vl̄ obligař rē ecclie tex. ē no. cū gl. xij. q. i. c. i. sūt. ⁊ c. ēlic' vacuā. xci. di. si vero est. facta ipotēs postq̄ cā accepit ēt i isto casu ñ p̄t eā obligař ſʒ dꝫ agē ꝯ̄ pochianos vt p̄sīt sibi necaria ex q̄ fiunt eis ⁊ diuia ⁊ l' cū vicia ſbtrahēdi porcōnē diuīa vꝫ bona. gl. ꝟ ꝯ̄s. di. i. ho xp̄ian'.

52 ¶ Utrū dēat fieri ꝯpensatio cū p̄dīs ex negcijs administratōis ecclie cū acq̄sitis ex eius diligētia. &. pe. de anc. in c. ꝯsensus de re. ec. ñ ali. ꝙ sic allat l. cū q̄rit. ff. de admi. tu. ⁊ l. gaius ⁊ ibi bal. cū seqtur. ff. de vsur. ſʒ ꝯ̄ eo facit ꝙ no' pa. in. c. ex p̄sītū. ꝟ pigno. vbi tʒ ꝙ si rector ecclie potuit acqrere aliqd ecclie ⁊ nō fecit ꝙ tñr ip̄e ecclie ⁊ p̄ hoc habetur tex. cū gl. xij. q. iiij. si. ad istar tutoris q ad id tñr vt i. l. qcqd. C. arbi. tute. ⁊ sic pꝫ ꝙ ēt tñr de leui culpa vt pꝫ in d. l. qcqd. si nō laborat vt acqrat ecclie ⁊ in. d. c. si ſʒ ho nō itelligas ꝙ teneat laborare p̄sonalr vl̄ ex doctria aut artificio vt acqrat ſʒ solū cū solicitudinē i rebus ecclie ⁊ ex tali solicitudine acq̄sitū est ecclie ⁊ iō nō pōt dari ī recōpēsatiōez ſʒ. d. pe. itellig̃n de acq̄sito p̄ exercitiū corpale vel alio mō in q̄ acqrit silr bi de q̄ h̄ēs. ſ. clicus. xiij. de q̄ bn̄ pōt recōpēsare. ⁊ sic itellige. l. p̄ ip̄s al.

53 ¶ Utrū p̄latus ecclie possit. de reb' ecclie dare remuneradi cā. &. gl. i. d. c. cō sensus. ꝙ sic facit. c. si q̄s. ⁊ c. cū redēptoꝛ. xij. q. ij. ⁊ dicit gl. in. d. c. si p̄f. §. i. ⁊ in. l. filiusfami. i p̄n. ff. de dona. ⁊ tex. i. l. ēt. §. ex p̄terito. ff. de ma. vidi. facit. l. cū plures. ff. de admi. tut. ⁊ qꝺ no. bal. in. l. i. C. māda Unī dicit idē bald. in. l. subemus. C. de sa. san. ec. ꝙ p̄textu bn̄ficij colori nō pōt p̄latus remunerare alicū suū ⁊ iō vera merita debēt esse facit gl. in. d. c. si quos ex q̄ aduerte ꝙ remuneratio nō est restricta ad regulam iuris glo. ē singularis in. l. aeqlu' regulis. ff. de dōa. ⁊ fac̄ d §. i. adeo ꝙ qlibʒ administratoꝛ dōare pōt remunerādi cā. l. mꝛ oꝛ ſʒ dignitatē. §. si. ff. de admi. tu. ⁊ gl. c. ep̄s q mācipiū. xij q ij. sil. idē cris addit ēt. d. an. ⁊ pa. in. c. ceterū de dona. ꝙ etiā pōt dare ex cā alia puta. vt ecclesia habeat aīcos p̄ sua defensione ⁊ huiusmodi. Remittit tn̄ in isto casu ⁊ cā remunerandi verum dūmō res que donantur sit mobilis ⁊ minima vl̄ de fructibus quia immobilis ē

etiam mobilia magna nõ põt nisi cũ debita solẽnitate ꝛ causis de quibus .s. Alienatõ §.ij.ꝛ.iij.ꝛ.iiij.

54 ¶ Decimoseptimo se extẽdit immunitas ecclie ita ꝙ ecclia si caret ꝓprio plato nõ currit sibi pscriptio lꝫ platus superior possit ꝓ ea agere ꝺm inno.in c.olim.el.i.de resti.spoli.ex.est in.c.s. de re.ec.nõ alie.li.vi.lꝫ bar.in l.ij.ff.ꝺ aq.plu.ar.dubitauerit.

55 ¶ Decimooctauo ꝙ res ecclie ñ psit alienari sine certa solẽnitate.vide .s. Alienatio.

56 ¶ Decimonono ꝙ vnã eccliã nemo põt ledere qn videat oẽs ledere qꝛ par ticulares ecclie sunt mẽbra vniuersalis ecclie facit.c.logꝫ.xxiij.q.i.sic in fine lꝫ vꝫ q tangit aurẽ totũ hoĩnẽ tetigisse dicat.c.vulgaris de pe.di.i.

57 ¶ Uigesimo ꝙ de psonis ecclasticis nemo põt iudicare nisi iudex ecclasticus de fo.ꝯpe.ꝑ totũ.ꝛ q̃ sint iste persone hẽs excõicatio.vij.cãn.v.§.vij.

58 ¶ Uigesimoprimo ꝙ de reb⁹ ecclasticis ꝛ ẽt ꝑrimonialibus clericorum aut de causis spũalibus iudex secularis iudicare nõ põt. Et de istis vide .s. excõicatio.vij.casu.v.

59 ¶ Uigesimosecundo ꝙ loca pia sunt sub iurisdictione ecclie.c.ad hec de reli.do.ꝛ in cle.qꝛ cõtingit de reli.do.ꝺm pa.in.c.cũ sit generale.de foro.cõpe.ꝛ sic ledẽtes ea sunt sacrilegi cẽsendi.d.c.cum sit gnãle.sꝫ ledẽs in bonis clericorum sine violẽtia psone nõ ꝯmittit sacrilegiũ:lꝫ sup ipsa sit iurisdictio iudicis ecclastici.vt i.c.si clericus ꝺ fo.cõpe.

60 ¶ Uigesimotertio ꝙ relicta in testõ minus solẽni facta ecclijs ꝛ pijs locis valẽt.c.cũ esses.c.relatum.c.indicante de testa.de quo .j.legatum.i.ꝛ.ij.

61 ¶ Uigesimoquarto ꝙ ecclia vꝉ eius possessiones nõ psit ꝓ alienis debitis obligari ꝛ obligãs ẽ suspensus ab administratione ipaliũ ꝛ spũaliũ ꝺ solu.c.ij.q̃ tñ suspẽsio põt ꝑ epm relaxari: ꝯsulto idẽnitati ecclie pmo.c.ex parte el.i.de ꝺ signi.non comprehendit tamen hec suspensio epos.c.quia periculosum de sen.excõ.li.vi.

62 ¶ Uigesimoquinto.qꝺ excõicantur vsurpãtes regalia.custodiam ꝛ huiusmõi de quibus .s. excõicatio.vij.casu.4.

63 ¶ Uigesimosexto ꝙ clericus q eccliam ex collatiõe laici tꝫ si nõ resignauerit suspendẽdus ẽ ab officio ꝛ beneficio laicus excõicãdus.de iure pa.c.preterea.ꝛ.c.relatum iũcto.c.si aũt vobis xi.q.iij.ꝛ.c.cũ nõ ab hoie de iu.

64 ¶ Uigesimoseptimo ꝙ in choro nõ debent laici cum clericis stare.de vi.ꝛ ho.cle.c.i.de ꝯse.di.ij.sacerdotum.

65 ¶ Uigesimooctauo ꝙ ecclia ꝛ ecclastica ornamẽta nõ dñt in vsum secularium ꝯuerti.de ꝯse.di.i.ligna.ꝛ .c. se.de re.do.c.ad hec.

66 ¶ Uigesimonono.ꝙ ludi theatrales cũ laruis ꝛ alijs⁹ ihonestis nõ dñt fieri i ecclia.c.cũ decorẽ ꝺ vi.ꝛ ho.cle.secus de honestis q ducũt ad deuotionẽ ar.ꝺ ꝯse.di.ij.sel ꝛ di.iiij.q̃ris qñ [illegible]

67 ¶ Trigesimo ꝙ ecclia vtit iure minoris ꝛ iure reipublice.ita ꝙ oĩa ꝓuilegiã ꝯcessa reipublice videntur ꝯcessa ecclijs ꝺm gl.in c.audito.ꝛ ibi pa.de resti.in integrũ.ꝛ gl.i.c.ꝓrio co.itẽ põt vti iure iperij ita ꝙ ꝓuilegia attributa imperio intelligantur attributa ecclijs.

68 ¶ Qua pena puniunt violantes ecclesiasticã immunitatẽ. R. ꝙ diuersa ꝺm ꝙ diuersimode violãt.nã si q violãt q̃ ad pmũ puniunt nullitate sine vt dixi.s. Si ꝫ ꝺm erit solũ mortale pctm. Si ꝫ tertiũ:nec mortale pctm est ꝓp ꝯriaꝫ ꝯsuetudinẽ. Si ꝫ quartũ vltra mortale nõ adiuuant ab ecclia. Si ꝫ qntũ videt mortale. Si ꝫ sextũ peccãt mortaliter ꝛ alia pena de qua dixi. Si ꝫ [illegible] ꝓuniũ ꝯpellunt. Si ꝫ octauũ credo teneant ad restitutionẽ de dãno dato vltra mortale ꝙ cõmittit.idẽ dic si ꝫ.ix.ꝛ.xi.xij.ꝛ.xiij.ꝛ puniunt pena vt ibi dixi. Si ꝫ.xiiij.idẽ dic.silr si ꝫ.xv.dicit albꝛi.in aut.cassa.C.ꝺ sa.san.ec.ꝙ facientes statuta ꝫ libertatẽ ecclasticã puniunt pẽa ꝓuatiõis iurisdictiõis ꝛ similr mercatꝫ.rectores statutarij. scriptores iudicãtes ꝺm talia statuta sunt ipso

iure infamés e eorum fnīe nulle e alij actus legitimi nihil valent vt p3 in cor pore vñ hec auc. sumitur in originali quod multi hñt post librum feudorum e est ꝯstitutio federici imꝑatoris. e etiā sunt excõicati. vt. s̄. excõicatio. vij. casu xiij. Si §. xvi. ibi dixi. si §. xvij. xviij. e xviij. peccant mortaliter. Silr si §. xx. xxi. e. xxij. si ꝯtra. xxiij. vltra mortale te nent ad restitutionē si ꝯtra. xxiiij. xxv. e. xxvi. p3 ibi. Si §. xxvij. male faciunt si cõmittunt. ꝯtra. xxviij. est nullitas alienationis e peccant mortaliter. Si militer si contra. xxviij. mortale pecca tum est.

IMpedimentum vide .s̄. ma trimonium. iij.

IMperium merū est hře gladij ꝑtatez ad animaduertendū in facino rosos hoīes quod e potestas appellat̄. Mixtū vero iperium in v̄ãda posses sionē ꝯsistit. vt in. l. imperium ff. de iur. omniū iudicum. e vide ibi glo.

IMpossibile dicitur alī qñ illud qd nõ comode possumus facere e sic sumitur in. c. chatanēsis eccle lxi. di. ff. de verbo. signi. l. nepos. ꝑculo im possibile dr̄ q̄ nõ est honestū. vt de ꝯdi ti. insti. l. filius impossibile dicitur qd nõ iuste potest fieri. xxiij q. ij. sane et. primo. e est in ar. q̄ illud possumus. quod de iure possumus.

IMpubes dr̄ masculus donec com pleuerit. xiiij. ānum femina aūt xij. q2 in ista etate homines incipiunt pubescere. l. si C. qñ tutor vel cura. e in fn. g. mo. fi. tu. in pn. e hoc verum quo ad tutelam. sed quo ad matrimonium ꝯtrahendum tandiu est ipubes mascu lus vel femina q̄ diu nõ ē potens ad generãdum vt in. c. puberes. de despõ. impu. in tex. e in glo.

¶ Impubes vel furiosus capitalē frau dem. l. penē ꝑ quam capite puniẽ dus est cõiter nõ p̄t. ff. de edi. edic. l. cū aūt. §. l. facit. C. de fal. mo. l. i. in fi.

¶ Impuberes torq̄ri nõ dñt terreri tñ solēt e habẽa vl̄ ferula cedi. ff. ad sena tus ꝯsul. silanianū. l. l. §. ipubē aūt.

INcantatio vide sortile gium. Sup stitio e. s̄. diuinatio.

INcarceratio vide. s̄. Carcer.

INcendiarius qs dica tur ꝑpe R. ho. e gof. q̄ ille q̄ ciuitatē vl̄ castrū domū segetē e siluā aliẽa icẽdit malo studio vt odio vl̄ vindicta vl̄ alio iniuriãdi vt in. c. pessimã. xxiij. q. viij. xij. q. ij. c. cum deuotissimã de iniur. si qs domum secus si incẽderet ex negli gẽtia vel casu vl̄ iusto bello q2 talis nõ ꝑprie dr̄ incẽdiarius itē incẽdiarius ꝑ prie dr̄ q̄ malo studio ignem fecit ap poni aut ꝯsilium dederit aut auxilium scienter vt in. d. c. pessimaz.

¶ Utrum tales icẽdiarij ꝑpe sint excõica ti ipso iure. R. vt. s̄. excõicatio. v. cãu. v.

¶ Qua pena puniunt̄ incẽdiarij. R. q̄ de iure ciuili dicit tex. in. l. q edes. ff. de incẽdi. q edes aceruū vt frumẽti iuxta domū positū ꝯbusserit cõuictus sobe ratus igni necari iubetur si mõ. sciens prudensq3 id cõmiserit si ꝯo casu. i. ne gligẽtia aut noxã sarcire iubet aut si minꝰ idoneus sit leuius castigat̄ hec ibi ex q̄ p3 illud q nõ põt soluere in ere luat in corpe. ff. de iuris. om. iudi. l si qs id. §. in seruos e. ff. de in ius vocã. l. fi. e. ff. de penis. l. i. in fi. Quo ꝯo ad ius canonē cum vltra mortale si scienter e volũta rie fecit vel ex lata culpa tenetur ad re stitutionē totꝰ dãni dati. c. si egressus cum. c. se. de iniurijs e ibi cõiter doct. facit. l. si fornum. ff. de incẽdi. Si ꝯo fuit in leui vel leuissima culpa. sic silr tenet̄ ad restitutionẽ si modo tenebat̄ de leui vel leuissima culpa nõ credo tñ peccauerit mortalr. Si aūt nihil omis sit de ꝯtingẽtibus nõ tenet̄. Qñ autē quis teneatur de leui vel leuissima cul pa hēs. s̄. culpa. §. ini. e. v. e aduerte q̄ tales incendiarij culpabiles non solum

teneatur de dāno incēdij s; et de rebus ꝑditis ꝑ incēdio ar. c. si. de iniur.

3 ¶ Utrū rapiens res illorū q patiūtur incēdiū teneatur ad restitutionē. R. q sic. c. si qs domū de iniur. nisi hēretur ꝓ derelictis puta q2 ignis tm̄ inalnit q nullꝰ sine piclo vite ꝑt eis succurrere. et dn̄s dimittebat eas ꝓ d'relict tūc si qs eas caperet n̄ tenet ei restituere d' necessitate ar. l. si qs merces. ff. ꝓ derelicto.

4 ¶ Utrū distruēs domū vicini timore incēdij ne sua cōburatur teneatur ad restitutionē. R. dic. n. de icēdiarijs q nō si erat iustꝰ metus puta q2 iā ignis puenerat ad domū vicini vl ꝓbabilr dubitatur q2 tp̄s erat vētosū et hmōi. l. iii. §. qd ait pto2. ff. de icē. rui. et nau. vn̄ dic tex. l. l. si alius fecerit. §. ié. et alia exceptō. ff. qd vi aut clā. nl'la iuriā aut dānū dare vr eis q̄ piuris edibꝰ fac. l. si qs timo. §. qd dr. ff. ad. l. acql. si āt n̄ fuit iustꝰ metus. tc tn̄r ad simpliū dānū s; Ho. addit tn̄ ho. q si a vicinitate domus alicuius est dirupta iusto metu incēdij q iudex ex offō et summa egtate dz facē q vicini ei satisfaciāt q̄libz ꝓ pte sua ar. l. i. §. eqssimū. ff. ad. l. ro. d' iactu. et. l. in tercdū. ff. q po. i pigno. hy.

Incertorū restitutio vide infra restitutio ij. §. xi. et se.

Incestus ē cōsanguinearū vel affiniuz abusus vn̄ incestuosi dr̄r q cōsanguineis vel affinibus abutuntur xxxvi. q. i. §. cum ergo.

1 ¶ Utrum incestꝰ sit grauius adulterio R. q sic. xxxii. q. vii. §. sunt. n. et c. se. vicitur tn̄ a peccato ꝯ naturā vt. in. d. c. qd incipit adulteriū malum.

2 ¶ Utrū accedēs ad monialē cōmittat incestum. R. q sic. xxvii. q. i. ꝟginibus q2 spōsa dei ē q ē pr̄ noster. xii. q. ii. q abstulerit nec solū icestū s; et adulteriū q2 spōsa alterꝰ corrumpit et ēt sacrilegiū vt' i. d. c. ꝟginibꝰ s; tn̄ nō sunt tria peccā s; vnū solum secundū hugo licet sortiatur diuersa nomina.

3 ¶ Utrū icestuosus possit ꝯtrahere matrimōniū. R. pa. l. c. i. de eo q cognouit ꝯsan. vroris sue q nō s; nec ēt exigere pt debitū a ꝓpria vrore' cū q̄ prius habuit siō incestū cōmisisse. xxvij. q. ij. q dormierit nisi dispēsetur cū eo. et si exigit peccat mortalr s; Uincē. q2 facit preceptū canonis arg. c. ij. et de ma. et obe. sed tu tene vt. j. matrimonium. ij. impedimento. ix. in prin.

4 ¶ Sz qd si ꝯtrahit de facto. R. pa. in c. trāsmisse de eo q cognouit consangui. vxo. sue. q tz matrimonium et reddere tenetur debitū exigere autē nō poterit sine peccato mortali nisi dispēset cū eo. panor. m̄ in capi. litteris de presūptiōibus vr' velle q ista pena. s. q nō possit contrahere vel exigere icēstuosus solū locū hēat qn̄ cōstat de incestu. ꝯtrariū q2 ar. d. c. litteris et. xxvij. q. i. Si qs spōsam et placet mihi.

5 ¶ Qūis poterit dispēsare vt talis ꝯtrahat vl' post ꝯtractū exigat. R. pa. i. d. c. i. q si incestus est vere cōmissus vt puta q2 cognouit ꝯsāguineā vxoris sue cū q̄ iā ꝯsumauit matrimoniū vel cōsanguineis ꝓprijs qd est vere incestus vt in. d. c. cū ergo tūc eps̄ n̄ poterit dispensare nisi ex cā puta rōne iuuentutis et huiusmodi quo casu bene poterit. c. si duo. xxxv. q. vi. Idez tz et dicit cōir tenere doc. in. c. trāsmisse d' eo q cognouit cōsan. vt ēt exigē possit. Si ꝟo icestꝰ n̄ ē vere ꝯmissus vtputa q2 cognouit ꝯsanguinea spōse nōdū cognite sic eps̄ poterit dispēsare ēt sine cā vt ꝯhat nō tn̄ cū spōsa illa de futuro si cōmixtus ē in vase et ibi ꝯsumauit cū eiꝰ ꝯsanguinea s; cū alia q̄ sibi n̄ sit affinis poterit ēt sine dispensatōe vt est gl. i. c. qdā. xxvij. q. ij. cū tex. Quidā p̄dicta itelligūt de eo solū q ꝯmisit incestū cuz consanguinea vxoris sue sed de alio incestuoso non hēt locū ita q pt et ꝯtrahere sine dispēsatione et exigere debitum post ꝯtrāctū s; ꝯ vr̄ tex. c. si duo viri. xxxv. q. vi. et. q. iij. c. de incestuosis vbi tex. clarus. et c. nec eam. et xxxij. q. vij. si qs viduā Et sō dic q generalr ois incestuosus ꝓhibet ꝯtrahere Nec obstat q titulus de

eo q cognoscit. cōsan. vxo. fine solū logi⁹ ß fecit in. co zsanguinea vxori q2 vnū ine supplet per reliquū ꝛ de hac mā vide Antonini. iij. ꝑ. ꝑedimēto. ix. in p:in.

Inconsideratio est qn̄ inter diuersa q̄ occurrūt nō bn̄ iudicatur ꝛ determinatur qd̄ ē faciēn. ꝛ iō in consideratio est defectu circa actū iudicij sicut cōsideratio ptinet ad iudiciū rectū. Q̄ ꝫ qd̄ ē rectū iudiciū in h̄ ꝯsistit qn̄ vis cognoscitiua apprehēdit rē alīquā secūduz q̄ in se ē q̄ puenit ex recta dispositione virtut apprehēsiue sicut p3 i speculo qd̄ si sit bene dispositū appent imagines recte. Si ꝟo sit male dispositū apparent torte vel obscure. Q̄ ꝫ autē virt⁹ cognoscitiua sit bn̄ disposita ad recipiēdū res pūt sūt ꝯtigit radicalr ex natura cōsiruatiue et exercitiō ꝛ munere ḡfe ꝛ directe quidēz ex virtute cognoscitiua ex eo q̄ nō ē libata prauis opinionib⁹ ß veris ꝛ rect⁹ in directe ꝟo ex bona dispositiōe virtutis aptitiue ex q̄ sequit q̄ bene iudicat de appetibilib⁹. defect⁹ autē recti iudicij ad vitiū in cōsideratiōis ptinet ex eo q̄ cōtēnit vel negligit attēdere ea ex q̄bus rectū iudiciū pcedit ꝛ sic scireū spectus ē ad nō intuēdū circūstantias negocij loci tēporis persone ꝛ hmōi ⁊ picula q̄ possent ꝯtingere Et quia h̄ maxime facit luxuria propterea ponitur filia eius.

Inconstantia similiter ē filia luxurie q̄ ē qn̄ qs nō stat ꝯstās in bono ꝓposito sed sine cā rōnabili ex aliqua passione ꝓcipitē'ex amore cōcubīe facit ꝯtrā illud qd̄ deliberauerat iō sicꝑcipitatio ē ex defectu circa actū ꝯsilij ⁊ in cōsideratio circa actum iudicij. ita incōstātia circa actū ꝓcepti defecit q2 deficit i ꝓcipiēdo q̄ ē ꝯsiliata ꝛ iudicata ꝛ h3 ira ꝛ inuidia q̄ ipediūt rōnē ad aliud causent icōstātiā tamē luxuria ea ꝯtingunt hec ex scō tho. ꝛꝫ. q. liiij.

Iudicium qd̄ ē sc3 bal. in lex qdē. C. de

actu. iudiciū plenū ē dñinatio rei per signa sufficiētia per q̄ animus in aliquo tamq̄ vero qescit ꝛ plus inuestigare ñ curat vt. C. de rei vēdi. l. iudicia Semiplenū vero iudicium est presumptio sortiter mouens animum ad aliq̄ credēdum vel dicendum de q̄ in. l. cum probatio. ff. de probat.

❡ Qualr ꝓbat indicium. R̄. q̄ ad minus per duos testes vt est gl. singularis ꝛ ibi doc. in. l. fi. C. famil. her. ꝛ bar. in l. fi. ff. de questiō. ꝛ vt ꝑiudicet reo oportet creet ꝛ iurēt testes alias nō ꝑiudicat vt no. in. l. si qs. ff. de adul.

❡ Utrū vnū indiciū sufficiat. R̄. q̄ re singulariter nō sed oportet sint plura vt notat glo. ꝛ bar. in. l. ꝓmū. §. occasionum ff. ad silleia. ꝛ bar. in. l. ꝯgruit. ff. de offi. ꝓsi. teneret tū ꝓcessus si non opponeretur quātus plura non processisset indicia sed tamē dānari non posset etiā si intormentis est ꝯfessus ꝛ p⁹ ratificauit vt ē tex. cū gl. ꝛ ibi bar. in. l. pe. de q̄stī secus si spōte ꝛ sine tortura est confessus fm. pe. de ancha. in cle. i. de homi. sufficeret tn̄ aliqū vnum inducium puta vnius testis integre ꝛ bone fame q̄ testificat q̄ vidit cōmittere tale maleficiū tūc pōt poni ad torturā ad inquirendū no. glo. ꝛ doc. in. l. si qs. C. ad. l. iul. maie. ꝛ bar. in. l. i. §. ij. ꝛ. l. maritus ꝛ l. pe. ff. de questi. item ꝯfessio extraiudicialis rei si est hō male vite ꝛ ꝯdictiōis sufficit vt dicit bar. in. l. fi. ff. de q̄st. itē inuentus inuenit exire de domo pulchre mulier vl' inuentus est cum ea in locis secretis ꝛ apt⁹ ad fornicādū vt no. t. c. lfis de ꝓsū. ꝛ hmōi ꝛ ita vf relinquendū arbitrio iudicis qn̄ vnū sufficit.

❡ Utrū sufficiāt indicia si reo non det copia ꝛ aduocato suo. R̄. q̄ nō vt. l. custodias ꝛ ibi glo. ꝛ bar. ang. ꝛ imo. ff. de pu. iudi. limitat ang. i. l. si vacātia. C. de bonis vacā. nisi qn̄ iudex ꝓcedit ex mero officio ꝛ non ad q̄relam vt not. ꝑns an. in. c. qualr ꝛ qn̄ el. ij. de accu.

❡ Utrū fama sit sufficiēs indicie. R̄. q̄ nō vt ꝫ bar. i. l. i. §. idez cornelius. ff. de q̄stio. nisi iūgat cū alijs indicijs fa

ma tñ cū vno teste in ciuilib⁹ facit ple nā pbationē vt in.c.veniēs el pño de testi.secus in criminalibus.

§ ¶ Utrū pnceps criō iterrogat⁹ vel spō te dicēdo faciat idiciū ꝫ sociū ꝫc. ꝙ sī vt no.bar.i.l.i.§.si filius.ff.de qstī facit qꝺ no.gl.i.l.si filiū.C.ꝺ li. cā sūr nē pf vl' filī⁹ aut alij ꝯmēsales ꝺ gb⁹ i.l.pētes ꝛ libi.C.ꝺ testi.faciūt idiciū vt no. bā. in.d.§.idē cornelio ꝛ hec pcedunt qñ nlla alia idicia vrgētia pcedūt ꝛ iō so cr⁹ de socio ñ ē iterrogād⁹.l.fi.C.de ac cu.fallit i assasinis vt no.glo.in.l.nō iō min⁹.C.de accu.ꝛ i delictis i offensam gñalitatē vt no.bar.in.l.reperi.ff.de q̄s.sicut sūt latrones ꝛ hmōi.

Indignatio

est filia ire q̄ nō vꝫ videre vl' audire eū cui irascit ꝛ eōtē ē vēiale pctm nisi p accedēs.s.rōe scāda li vl' q: denegat loq vl' rñdē i cāu q̄ nīr de pcepto ꝺ q̄ vide.ā. diligere.§.iij.

Indulgentia

ꝫ archi. ꝛ segē ge. in c.idulgētie de pe.ꝛ re.li.vi. gnēꝫ dicit remissionē pene.ij.q.iij.in fi. qnꝫ ꝯcessionē grē vt li.pē.c.fi.de pui.dudū qnꝫ dispēsatōēꝫ.lxxvij.di.c.fi.i fi. de elec. dudū el.ij. qnꝫ ius cōe.xxxiij. q.ij.iterfectōes ꝛ xxxv.q.vi.de icestuo sis qnꝫ accipit p vacare seu opaꝫ da re vñ dr indulgere gule noli q̄ ventris sica ē.Sꝫ hic accipio idulgētiā p idul gētiā q̄ dant i ecclijs ꝛ hmōi q̄ sic dif finit idulgētia ē q̄daꝫ remissio pene ꝺ bite p pctō post ꝯtritionē habitaꝫ de eo ꝫ colligit ex no.s.e.qꝺ āt de pe. ꝛ er.

§ ¶ Qualr est ista pena q̄ p idulgētias remittit.ꝫc.glo.in.d.c. qꝺ aūt recitat qnꝫ ꝛ ego addā duas ꝛ sic fuerūt vij. opiones pma ꝫ ꝙ solūmō remittit illa pēa quā de⁹ p supplemēto status im ponēdā in alia vita ultī g solūmō fe cerūt pniaꝫ ſm ꝙ canones iponūt sed illā quā canones iponūt faciēdā nullo mō remittit ꝫ hec opio ē falsa tū q: ꝫ tex.apertū in.c.cūꝫ ex eo de pe.ꝛ re.vbi dr ꝙ p idulgētias pniāl satisfactio ener uat tū ēt q: psupponit ꝙ canōes pnia

les necessario sint exequēdi ꝫ tex. in.c. de⁹ q co.n.q vult ꝙ pnia hodie p arbi triū discreti sacerdotis sit moderāda ꝛ sic est arbitraria facit ad hoc.c.mēsuras de pe.di.i.Secunda ꝫ ꝙ solū remittit penaꝫ taxatā a iure seu a canone pnia li ꝫ nō eā quā diuina iustitia statuit ipo nendam ꝛ hec ē falsa.tū q: psupponit vnū falsuꝫ ꝯtra euangeliū ꝙ ecclia nō possit absoluere q̄ ad penā cū ēt absol uat q̄ ad culpā p virtutē sacri ꝫ Sco. in.iiij.di.xiiij.ēt q̄ ad deū cū dicat ma the.xvi.xxiiij.q.i.quecūqꝫ ligaueris su per terrā ꝛc.tū ēt q: sic indulgētie eēnt nocine q: absoluēdo eos a pena huius mūdi trāsmitteret tales ad grauiora tor mēta i purgatorio.tertia opio ꝫ ꝙ re mittit penā debitā pctō ꝛ q̄ ad deū ꝛ quo ad ecclīaꝫ ꝫ ꝯcedēs onerat se ad satisfaciēdū p illo cui dedit ꝛ hec sīr falsa tū q: aliqñ sūt tam modica meri ta ꝯcedentis ꝙ nō sufficiunt sibi tum etiā q: nullus ꝯcedēs ad ꝫ se obligare intendit ꝛ nemo obligat nisi qui aīoꝫ obligandi habuit.l.obligationū.ff.de act.ꝛ obli.Quarta opinio tenet ꝙ re mittit soluꝫ illa pena debita pctō pro quo nō satisfecit ex negligētia siue quo ad ecclesiā siue quo ad deum nō aūt illa quā ꝯtempsit facere seu noluit ꝛ hec est falsa tum quia remunerare vult ne gliāꝫ ꝯtra.l.nō.ff.ex qbus ca.ma.non n.negligētibus subueniūtur sed necessi tate rerūꝫ impeditis hec tibi tūꝫ etiā q: psupponit ꝙ quis possit ꝯtemnere penitentiā ꝛ esse capax indulgentie cū talis in pctō mortali sit quod falsuꝫ est Quinta opinio tenet ꝙ remittitur etiā pena inferni allat text.de pe.di.iii.c.vl timo vbi pꝫ ꝙ bōa fcā in peccato mor tali valēt ad tollerabilius iudiciū sub eundū sed hec sīr est falsa tum quia il lud ē.nō intelligitur ꝙ talia bona mi nuāt penā iferni debitā pcis ꝫ q: mo li ñ ꝯmittēdo ꝛ faciēdo bonū ñ au get tū ēt q: expresse ꝫ.c.tres sunt ꝺ pe. di.i ꝛ de ꝯse.dist.iii.omnis vbi pꝫ ꝙ pena eterna nullo mō pōt remitti nisi p contritionem ppalē loquendo de eo

qui peccauit actualr. ſ.de adulto ſac.c. maiores de baptiſmo in.§.hic ẜo di‑ cim⁹. Secūa opio ē ꝙ ꝑ indulgentias remittit pena taxata deo ⁊ ēt a ſacer‑ dote īpoſita ſi mō ipſe ſacerdos q eaȝ īpoſuit hoc ſibi ꝯceſſerit vt eā ꝑ tales remiſſiōes vel i pte vel i totū poſſit re dimere ⁊ hec ſuit nō vr̄ vera lȝ glo. in d.c.qđ aūt ⁊ multi canoniſte eā tenue rūt tū qꝛ vr̄ artare ptātem ſuperioris q̄ ſi nō poſſit remittere penam īpoſitam ab iferiori ſuo ꝯ id qđ legit̄ ⁊ no.in.c. qđ ſup his.§.rurſus de voto tuȝ ēt qꝛ vr̄ ꝯ tex.ꝓſati.c.cū ex eo.in ẜbo ener‑ uat.ſeptima opio ē ꝙ ꝑtate indulgē‑ tie valent ſm̄ tran.de may.in tractatu de ptāte clauiū ꝑmo q̄ ad augmētum gr̄e naȝ ſm̄ aug.caritas meret augeri ſed ꝑ opera meritoria facta ab exiſte ī gr̄a meret̄ augmētū gr̄e ergo ⁊c. Quia nō dat̄ niſi facientibus opa de ſui nā meritoria. Scđo q̄ ad augmentū glie qꝛ eā nullus poſſit lucrari īdulgētiam niſi ꝑ fidē ⁊ fides ſit virtus cui ꝑmit‑ tit̄ viſio dei ergo ⁊c. Tertio valēt quo ad penā debitā i purgatorio qꝛ qū ali cui aliqđ debitū ē remiſſuȝ ab eo qui‑ bȝ ptātem ꝑinde ē ac ſi ſolutū eēt ſed ſi cut eccl̄ia ē ponēdo pniaȝ remittit pe nā purgatoriā ergo remittēdo ꝑ indul gentiaȝ abſoluit ab ea. Quarto valent q̄ ad penā īpoſitā a ſacerdote ſm̄ pteȝ vl̄ totū ꝓut ſonat ⁊ hec eſt ẜa opinio quā ſequitur goffr.io.an.pa.i.d.c. qđ āt ⁊ cōiter alij canoniſte ⁊ theo.i.iiij. ſen.di.xx.ex quo pȝ ꝙ ille cui īpoſuit ſacerdos pniaȝ.vij.annoȝ lucrādo acciplēdo indulgētiā.vij.annoȝ abſo lutus eſt licet meliu ſit eā facere ⁊ hāc ꝓ purgatorio reſeruare ꝓ reſiduo ſi in poſita nō fuiſſet condigna.

¶ Querit̄ q̄tum remittit̄ ꝑ indulgētiā de ꝓſtata pena vel debita pēa in purga torio vl̄ in hac vita ꝓ peccatis ꝯmiſſis. R̄.ꝙ diuerſa fuit opio inter doc.canōi‑ ſtas ⁊ theo.nā qdā dicūt ꝙ valēt ſm̄ internā ſuſcipiētis deuotionē ⁊ ſi plus ⁊ huius opionis vr̄ fuiſſe Ray. ſȝ hec ē falſa qꝛ ſequeret ꝙ ſine exteriori opatō ne valerēt qđ eſt ꝯ cōiter theo. in.iiij. di.xx.vbi volūt ꝙ niſi ꝯſtaciat illđ ꝓ quo dat̄ īdulgētiā nullo mō ipaȝ ꝯſeq̄ tur quātūcūqȝ hēat bonā voluntatē lȝ ꝯſequat̄ meritū bōe voluntatis. Scđa opio ē ꝙ valēt ſm̄ deuotiōis q̄tuatē ⁊ dati ſeu laboris magnitudinē vn̄ lȝ dicat̄ q porrexit manus adiutrices talis eccl̄ie hēat de indulgētia.xl. dies tū ſi vnus dat plus altero vel de magis lon ginquo venit ad viſitandū eccl̄iaȝ in dulgētia.vij.annoȝ ꝑticipabit magis quā ille q dat minus vl̄ venit de ꝓpe. ſed hec opio iplicat ꝯdictionē eo ꝙ ſi eſſet īdulgētia ſȝ cōmutatio aut oȝ di‑ cere ꝙ eccl̄ia ꝑdicaret falſuȝ ſi nō ẜbo haberēt.xl.dies vel vij.annos ⁊ iō eſt tertia opio q̄ ē ꝙ tm̄ vȝ q̄ntuȝ valeret ei pn̄ia tot dieȝ vel tot annoȝ ab eo fa cta in hac vita ꝓ quot dat̄ indulgētia hoc ē ꝙ tm̄ minus puniet̄ ī purgato‑ rio q̄tum ſi feciſſet pniaȝ ꝑ tot dies vl̄ annos quot ſonat indulgētia ex quo ꝯcludunt ꝙ ſi pnīa facta cum maiori feruore ⁊ auſteritate ꝑ annuȝ plus vȝ ceteris paribus q̄ſ facta cū minori ſic ꝗ li qui plus dat ⁊ plus laborat conſidet annus efficatioris pnīe ꝙ alij ⁊ iō pl⁹ habebit de remiſſione q̄uis ambo re‑ miſſionē tot annoȝ hēant ⁊ hec opio nō placet mihi qꝛ vr̄ derogare verbis indulgētie cū dicat̄ ꝙ dat̄ indulgētia tot anno tū ⁊ debeat itelligi de annis vere ⁊ optime pnīe fiende qꝛ verba in potiori ſignificatio ſunt īelligēda ⁊ latiſſime i beneficio ꝑncipis de ẜ.ſi.c. olim tibi. quarta opinio tenet ꝙ quo ad remiſſionem extēſiuis pene tantū valent his qui ⁊ de prope eius medica eſyna ſicut his qui de longe ⁊ eū' mul ta elemoſyna ſm̄ ꝙ ꝯnetur in forma ſed quo ad remiſſionē pene intenſiue ⁊ quo ad diſpoſitionē ſui ad recipien‑ dum augmentū gratie ſunt īpares qꝛ q plus dat ⁊ magis laborat ceteris pa ribus plures habebit. hec autem opio niſi velit dīe quod dicit tertia opinio implicat ꝯtradictionem niſi quo ad il lam diſpoſitionē augmēti gr̄e qꝛ illđ

23 ¶ Vltio ille q dedit indulgētias si facit illud p quo dedit hēat eas. R. vt in. d. c. cū ex eo. et guil. in spe. et archi. in. d. c. in dulgētie q nō. l. vnica. C. ne qs in causa et. l. ingsitio. C. de solu. theologi in. iiij. di. xx. dicunt q lz principaliter nō possit prelatus sibi dare indulgentiam nō data alijs etiam sub eadem forma pōt ea vti et sic tene q valet vt lz gaspar. i dicto. c. nostro et sequitur ge. in. d. c. in dulgentie de pe. et re. lib. vj.

24 ¶ Quintus q tm̄ det pro q̄to nollet sustinere penam sibi iniunctam. vnde quantum daret ne haberet ieiunare tot diebus tm̄ dicit dz dare si vult eam habere sed hoc cōiter nō tenetur a doctoribus vt lz pa. in. d. c. q autem sed sufficit faciat sm̄ qua ei cuenit vt dixi. s.

25 ¶ Sextū q ille q eam vult accipe nō possit facē debitā pniaz vt peiā suā te qrit q si posset facē et nō faceret nō valeret idulgētia sz h falsuz ē. vt. s. patuit et iō nō reqrit necessario ista duo.

26 ¶ Septimū q subsit necessitas i cāp q̄ dat sz hoc sitr nō ē vez qz ēt sine necessitate pt dari. vt. s. patuit et sic pz q quatuor tm̄modo sunt necessaria.

27 ¶ De pena religiosoz pnūciantiū vl pdicāntū indulgētias idiscretas hētur i cle. religiosi de puile. vbi pz q peccāt mortalr qz phibet eis in vtute sancte obedie sub pena maledictōis eterne et dicunt pdicare idulgētias indiscretas sm gl. qn pnūciāt indulgētias nō cōcessas. i. q̄s non hūt Car. i. d. cle. religiosi dicit q ēt si sunt ccesse eis dūmodo sint idiscrete adeo q eis nō potuerunt ccedi dicunt indiscrete sz pau. q dicit q dicitur indiscrete qn ccedens excedit q̄titatez d. c. cuz ex eo. Idem ēt dic zenze. q indiscrete dicunt qn probari nō psit arg de proba. qm̄ et. c. post cessiones et de fide istru. c. y. sed quomō peccent mortaliter tene q solū eit qn̄ do pronunciam indulgentias non veras aut non validas.

Inepta leticia est filia gule que quando sit peccatum vide ludus. §. y.

Infamia est lese dignitatis qualitas reprobata q̄tum ad vitaz et moxes p arg. a ɔtrio sensu sicut fama est ille se dignitatis status. vita. et moribus. cōprobatus et in nullo diminutus. l. cognitionuz numerus. §. extimatio. ff. de vari. et extraor. cogni. et ideo infamis dr huius status vita et moribus ē reprobatus sicut colligit. ff. de in ius vocādi. l. sed et si hac lege. §. pretor in gl. et. ff. de obsequi a lib. l. oneri et. l. licet.

¶ Quotuplex est infamia. R. triplex. Q i facti hoc pueniz ex cōi hoiuz locutiōe de qua p bar. in. l. de minore. §. tormēta. ff. de qōnib. ¶ Scda iuris. ¶ Tertia canonica.

¶ Quō incurritur infamia facti. R. q 2 aliqn incurrit a crīe ita q crimen est p pena cū infamie et hec repellit a testimonio in causis gratiorib et i cā criali sz i alijs admittunt sz q plus et minus st ifamati aliqn cātur infamia sci ab alio puta qz fuit icarcerat vel fuit pp crimē repulsus a testimonio vt i. c. testimoniū de testib vl cū pr p verba turpia istituit filiū heredē dicēdo filiū meū pditorē necō et hmōi istituo heredē vel ei lego vt. C. ex q. ca. ifa. irro. l. ea q̄ pr. Itē cātur p vba iudicis dicentis alic postulāti caluniaris vl bū taceres si ad fugē melioris vite te cuerteres et hmōi vt i. l. vbū et in. l. iterlocutio. C. e. ti. ml'is ēt alijs mōis icurrit vn̄ qn apd bonos et graues viros ifamat ex aliq tcō sic icurrit ifamiā sci. d. l. lz et. vi. q. i. sūt plurimi vt no. in. c. dicit ex q̄dā de testi. Infamia. n. n ō faciūt dicta paucoz nec q̄ multaz leuiū psonaz dūmō apud graues et bonos nō sit opio lesa et no. q hic graues dicunt nō sūt ieues puta ē hō bone fame et opionis antiquis sic bn̄ merit dr q nō demeruit. ff. de leg. y. l. cū pr. §. rogo et. l. cū qdā in pn. de excōm. c. vno. Vn̄ et senib maior fides adhibei. ff de fi. istru. l. vlt. et arg. ff. fami. ercis l. sic q̄ sūt vbi heres in maiori pte pponit illi q i minori pte ē heres.

¶ Quē effectū opat hec ifamia q̄ icurrit 3

ontũ a' crie. R. q̄ ꝓmo repellit a digni-
tatibus. c. inter dilectos de 'excessi. pla.
q: vilibus ⁊ indignus porte dignitatũ
patere nõ debẽt ⁊ de re. iur. īfamibus
li. vi. Itẽ repellit a testimonio Intelli-
ge in cã criminali nõ aũt in ciuili nisi
ꝯm qd̃ dixi de īfamia q̄ hꝫ ortũ a crie
Ita no. Jo. an. ⁊ pan. in. c. testimoniũ
de testi. ⁊ in. c. inq̄sitiõis. §. pe. de accu.
Ric. tñ in. iij. di. xv. ꝫ q̄ infamia facti
ipso iure nõ interdicit act⁹ ltios. alle. c.
si q̄s p̄sbyter de purga. ca. sed sunt tali
bus interdicẽda donec purgationẽ ca-
nonicã fecerit. c. ex tuaꝝ de pur. ca. itẽ
repellit a ꝓmotiõe ordinũ de accu. Oi
potens deus. lxxxi. di. tãns daniel. ⁊ su
spendit iã ꝓmotũ ꝯm q̄ crimẽ ipedit
ꝯm Inno. de postula. p̄la. c. si. de elec. c.
sup eo. de renũ. c. nisi cũ p̄dẽ. Itẽ indi
cit q̄rellã inofficiosi testamẽti ꝯ testam
tũ fratris si īfamis heres a fratre fue-
rit istitutus ⁊ rũpit. C. de inoffi. te. l. fra
tres. Itẽ purgationẽ iducit si iudici vi
debit de accu. veniẽs ⁊ ibi ho. de b ⁊ i
gl. i. l. nullã. C. ex q̄ ca. infa. alt. irro.

4 ¶ Quõ tollit hec īfamia facti. R. pa.
in. c. ex diligẽti d̃ simo. q̄ tollit p ꝯtriũ
factũ vt no. Jo. vj. q. i. c. oẽs in gl. põt
ẽt princeps disponere vt talis infamia
non habeat effectum. vt no. Pa. in. c.
cum te. de sen. ⁊ re iudica.

5 ¶ Quõ incurrit infamia iuris. R. q̄ p
sñiam ⁊ regulare ẽ q̄ nõ incurrat īfa
mia iuris i cribus publicis nisi p sñiaꝫ
l. i. ff. de his. q. no. īfa. no. By. in. d. regu
la īfamibus ⁊ Pa. i. c. testimoniũ d̃ te
stibus de excep. ⁊ q̄ sint publica crimi
na hẽtur inst. de pu. iudi. p totũ. De q̄
vide. s̄. Crimẽ. §. vij. Itẽ incurrit infa
mia iuris ipso fcõ in cãibus i q̄bus iu
re cauet q̄ incurrat ipso facto vt cum
īpator miliu aufert īsignia vł mittit
aliquẽ in exiliũ. l. q̄ au. §. ignominio-
sa. ff. de his. q. no. īfa. itẽ q exercent ipso
bũ fenus exigẽtes vsuras vsuraꝝ. iij. q.
vij. §. porro ⁊ ibi vide bonã tex. cũ gl.
itẽ cũ aliq̄s ꝯp̄hendit in adulterio. l.
palã. §. que in adulterio. ff. de ritu. nu.
vel ꝯiũ fuit cũ duabus vel sił hꝫ duas
sponsas. l. q̄d igit. ff de hi. q. no. infa. de
bigamis nup a nobis itẽ q lenocinuꝫ
exercent vel filias vel nepotes ꝓstitue-
rit. l. athletas. §. aut ꝓtoꝝ. ff. eodẽ ⁊ ibi d̃
multis. Itẽ q pugnauit cũ fera. ff d̃ po
stul. l. i. §. bestias ⁊ multis aliis de q̄b⁹
vide in. d. §. porro ⁊ a. d. l. atletas. Et
no q̄ regulariter oẽs infames ꝯꝫ leges
sunt ẽt infames ꝯm canones ꝓbat hoc
tex. notatus in. d. c. oẽs ꝓo. vj. q. i. not.
Inno. i. c. q̄liter ⁊ q̄ñ el. ij. de accu. silr
oẽs q ex culpis suis ad ordines nõ p̄nt
ꝓmoueri vt in. d. c. oẽs est tex. ⁊ ibi vi-
de bonam glo. de hoc ⁊. d. § porro.

6 ¶ Utꝝ ꝯfessio delicti i iudicio reddat
aliquẽ infamẽ infamia iuris. R. bar. in
l. infamẽ. ff. de publicis iudi. no. Pa. s̄
c. at si clici. de iudi. q̄ nõ q: iudiciũ p̄ce
toꝝ vł regrere ad hoc vt sit infamis q̄
sit cõdẽnatus de crie. l. i. ff. de hi. q. no.
infa. ⁊ in cã cris ꝯfessus non habet p
ꝯdẽnato. vt. l. si confessus. ff. de custo. ⁊
exhi. re. ⁊ ideo Bar. in. l. furti. ff. de hi.
q. no. infa. dat cautelaꝫ vt soluat qñ re
quiritur sñia ad infamiã incurrendaꝫ
ꝯdẽnationem ante sñiam ⁊ sic euadet
ar. l. si reus ff. de procura. silr no. aliam
cautellã. s. q̄ talis nõ litiget p se sed per
procuratorẽ q: lꝫ ipse ꝯdẽnetur ⁊ pro
curator procuratorio noie tñ in hoc ca
su nec dñs nec procurator efficietur in
famis vt probatur in. d. l. furti. §. si q̄s
alieno p tex. ⁊ glo. ⁊ ibi bar. hoc no. ⁊
doc. ⁊ no. q̄ loquitur qñ quis ꝯuenit vt
ꝯdẽnetur actione famosa vel ex crimi
ne ex quo sequitur infamia prima tamẽ
cautella nõ valeret vbi infamis irroga
tur ipso iure vt in. c. testimonium de te
stibus q: per solutionem videret reus
confiteri crimen l. ad solutionẽ. C. de
re iudi. ⁊. l. qñ. ff. de hi. qui no. infa.

7 ¶ Utrum prelatus efficiatur infamis
si remoueatur propter dolum. R. Pa.
in. c. licet heli. de simo. ⁊ ibi gl. q̄ sic si
cut iura volunt in tuore.

8 ¶ Utꝝ infamia iuris tollat executio-
nẽ ordinũ. R. Pa. vbi. s̄. q̄ sic ⁊ etiam
exercitiũ cuiuscũq̄ dignitatis ⁊ adimit
honorẽ q̄sitũ ⁊ q̄rendũ vt dicit tex. i. l.

R. Archi. q est verum de gñalibus aut
publicis remissionibus q̄ facere ñ pñt
vel debent intelligi de pnia iniuncta a
supiore puta epo quā remittere non pt
rrj. di. inferior. Quod limita secundum
quod dixi. S. confessio. vj. §. iiij.

6 ¶ Quid si pfati prelati nō sint sacer-
dotes. R. lau. in clem. si dñs f si de reli.
z vene. scōr q nihilominus pñt dare.
a r. d. c. qd āt de elec. trāsmissa3 lz host.
dicat q non dent nisi sint presbyteri.

7 ¶ Utr durēt post mortem pcedentium
R. q sic scdm inno. in. c. q trāslatione
de offi. lega. z est dictū solēne facit qd
no. lapus in. c. si. de rescrip. li. vj. z seqt̄
Geabides3 facit qd no. glo. z doctores
in. c. cū ad hoc de clicis non residenti
bus z laudunus in cle. si. d electis. z fa
cit ad lras q saluūscōductus nō expi
rat morte pcedētis vide glo. singularē
in. c. cū eo. de elec. li. vj. nec ob. l. si. ff. de
penis q loqtur in penalibus qd bene
no. pa. de in. c. si. de offi. lega. idem tz q̄
ad indulgētias de q̄ hic loquor lz de in
dulgentia seu lnīa vt puta eligēdi con
fessorē vel nō residendi in bñficio nō
lz tz q expirat morte pcedentis vel fi
nito eius officio nisi sit facta cū cāe co
gnitione z psensu sui capituli qz est in
pudiciū ecclie: z sic tene q in pcessio
ne pudicatiua pcessa p inferiores pa
pe sine cāe cognitione expirat secus es
set si pcederet a papa vel nō esset alte
ri preiudicatiua z sic concorda doc.

8 ¶ Quid si tales dātes sint in peccato
mortali. R. scdm Du q nihilominus va
lent pp officium q̄diu tollerantur ab ec
clesia Facit. c. dictum est. i. q. i.

9 ¶ Unde assumunt iste indulgētie. R.
cōis opinio doc. tā theologor in. iiij. q̄
canonicor in. d. c. indulgētie z cle. vni
ca de reli. z ve. scōr z in. d. c. qd āūt est
q sunt ex abūdantia meritor q̄ vltra
mensurā demeritorū suor sancti susti
nuerūt z xpūs. Sz ego teneo cū frā. de
enay. in tractatu de indulgētijs q cum
emerita sāctor sint vltra pdignū remu
nerata a deo z sic exausta q solū dant
ex merito xpi z passiōis ei9 cui9 mini
ma gutta sanguinis vel sudoris suffice
ret ad expiationē oium peccator q̄ vnq̄
fuerūt ppetrata aut ppetrabūt qz eius
respectu nihil sunt oia vt in. c. dānam9
circa si. de sū. tri. qz vere dolores nros
ipe portauit de cele. mi. c. cū marthe. cu
ius dispēsatio tradita ē sup terris illi q
curā habet mystici corporis z clauē to
tius ecclie militātis de trāsla. c. quanto
z. xxiiij. q. c. quocūq.

¶ Sub qua forma sunt pcedēde q̄sto
ribus. R. q secundū formā q̄ scribitur
in. d. c. cum ex eo.

¶ Utr prelati pfati possīt concedere
indulgēnas nō suis subditis. R. q non
nisi in duobus casib9. Prim9 est in. c.
nostro. de pe. z re. vbi archiepi. pcedūt
simplr p totam puinciā lz non sint ei9
subditi nisi i casibus a iure expressis in
tellige nī q non valent nisi existentib9
de prouincia non aduenientibus q ibi
non hñt domicilium Scdus casus est
qñ illi qui volunt eas accipere habent
lnīam a proprio epo lz aliquos vt no.
Inno. in. c. quod āt de pe. z re. aliq̄ do
dicunt q ēt de lnīa propry sacerdotis
parrochialis pñt ipsas accipere z cum
hoc transit ho. Guil. vero in Spe. di
cit q tutius est q hēatur cōsensus epi
z ḃm eundem sufficit ēt consensus me
tropolitani sui. d. c. nostro Addit etiā
Guil. ibidem q ex cā iusta pōt eps sta
tuens in diocesi sua concedere vt indul
gentie sue prosint venientibus de dio
cesi aliena facit. d. c. quod autē non ti
posset concedere q indulgētie ab alijs
epis in eius diocesi concesse valeant e
quo pz q illi q hñt lras diuersor epo
rum dantes indulgentias facientibus
eis elemosyn. z non valent nisi habe
ant lniā a proprio episcopo vel sace
dote vt tales indulgentie ei prosint d
so. compe. significasti.

¶ Sz qd si eps pcedit indulgentias z
archieps fiīr tale qd facientibus R. q
omnes subdīti epi habebunt vtrasq
alij vero habebunt solum archiepisc
pi ḃm Ho. in d. c. cum ex eo.

¶ Pro qbus causis indulgentie sunt

fiende. R. scd'z cōiter doc. q pro dei laude et gloria q̄ precipue reducet i sanctis eius sancti vero honorant in constructione ecclesiarum et cōmemoratione virtutum et ideo recte dantibus celebrantibus eorum festa existentibus predicationibus visitantibus eorum ecclesias et huiusmodi item secundo pro communi vtilitate et defensione fidei terre sancte promotione studij et huiusmodi.

14 ¶ Utrum possint dari pro tpalibus tm̄. R. q nō simplr sed bene pro tpalibus ad spiritualia ordinatis s3. S. Bo. vbi s. et sic non est simonia.

15 ¶ Utrum pro spūalibus tm̄. R. q sic sicut Inno. iiij. de cit indulgentiā. x. dierum orantibus pro rege francie et predicantibus crucem.

16 ¶ Utrum pro remissione iniurie. R. S. Bo. q nō qr in datione indulgentie dz attendi. aliud q sit mere voluntatis nō necessitatis sit etiam quid taxabile sit et aliquo modo penale si recte dant quorum primum deficit in proposito.

17 ¶ Quibus psunt indulgētie. R. vt colligo ex Inno. et Host. in c. qd antē de pe. et re. et ēt a Theo. in iiij. disti. xx. q vt valeāt requiruntur scdm aliquos. vij.

¶ Primū q sit ptritus et confessus vel tm̄ satis rōnabile q hoc intelligat sm ecclie interpretationē vnde ille qui fuit pfessus in pasca et post cecidit in mortale pcm̄ si pterat de eo et deliberet cōfiteri in q̄dragesima futura censebit cōfessus et ptritus et sic hēbit indulgētiam et lz hec sit pia opinio quā pa. in c. oīs vtriusq3 de pe. et remis tāgit et io. an. in d. c. q aūt et in gl. in cle. vnica de reli. et vē. scōr et car. ibidē3 tz tm̄ tutius est q pfiteat maxime cū viri sciant seculares [illegible]ere pfiteri si cōfiteri non pōt comode [illegible]eratur et credo eas hēbit non ēt existens in mortali. s. non contritus.

18 ¶ Scd'z q hēat deuotionē fidei q̄ credat tantā ptātem esse apud ecclesiam qr lz nō hēamus manifesta testimonia añ tps gregorij nī credeñ ē q ēt fiebat lz nō ita frequenter qr añ sua tpa raro poterāt fieri ita solēnes vt catholici quia erāt magis pfecti non ita indigebant.

19 ¶ Tertius q sit subditus eius qui facit sm quod dictum est. s.

20 ¶ Quartū qd faciat illō pro q̄ dat indulgētia al's nō valet q̄uis hēat bonam voluntatē nam sm tho in iiij. xx. di. nō instāte pditione nō pōt qs pseq quod sub pditiōe pcedit nec ob. q de9 respicit bonā volūtatē. xiiij. q. v. si qd. qr verum q̄tum ad augmētum grē et glorie s3 non q̄ ad accidētalia cuiusmodi est remissio pene valet tm̄ p accidēs talis bona volūtas qr inquātum augmētat grām p pñs et contritionem auget et ita operatur ad remissionem pene.

21 ¶ Sed qd si aliqs facit p eo. R. q si indulgētiā pcedēs exprimit valebit. alias non valebit si hoc exprimit ēt si illo p quo facit sit mortuus nō p modū idulgētie s3 suffragij et hec est cōis opinio theologorum et ēt tz inno. in d. c. q aūt. nec ob. q dicas papam non hēre auctoritatē sup mortuos qr hoc est verum p se et directe. sic non valent mortuis indulgētie s3 p modum suffragij bene valent alij aūt tenēt vt refert car. in d. cle. ij. q qñ est a papa taliter data q ēt pro mortuis possit fieri id qd iponitur q valet s3 tho. in iiij. et pe. et ang. de ancho. i li. de ptāte pape et ad illud qd dr mat. xvj. qdcūq3 ligaueris sup terrā. etc. R. referri ad papā existentem sup terrā qr cū mortuus fuerit amplius ligare vel soluere nō pōt regrit nī si dz valere p alio q tā ille q accipit q̄3 ille p q̄ accipit sint in statu grē al'r nō valeret neq3 p modū indulgētie neq3 per modum suffragij. Et placet mihi.

22 ¶ Utrum religiosi possit facere id pro q̄ dat indulgētia vt eam hēat. R. q lz nō hēat propriū nec pro sua volūtate possit exire claustrum supior tm̄ pōt ei dare liciam aliqd dandi vel visitandi loca sancta et sic eam habebūt sicut alij nō tm̄ dz dimittere religionis obseruantiā pp ipsas qr plus meretur quo ad premium essentiale religionem seruando q̄3 indulgentias capiendo licet minus quo ad dimissionem pene.

est verissimus.rō q: si non debeo ferrē
nisi pniaz.l.annoꝶ si dimittatur mihi
extensiue sīr ⁊ intensiue remittetur.
Quinta opinio est φ tm̄ valent q̄tum
sonant ⁊ tm̄ multuz danti quantū pa-
ruz vel modicuz laboranti q̄tum multū
q: indulgētia est q̄daz liberalitas q̄ nō
respicit merita s̄ largitatē ꝯcedentis ⁊
hec q̄uis sit magis cōis opinio nō mi
hi placet cuz videaꝭ irrōnabilis nec il-
lud Mat.xx.quo dr̄ An nō l3 mihi fa
cere qđ volo an oculus tuus neq̄z est q̄
me q: loquitur ille tex.de dato ex suo pro
prio non ex alieno.sexta opīo est φ nō
plus remittunt de pena nisi q̄tuz mere
tur ille labor vel illa opatio ē si talis in
dulgētia nō esset aīr videreꝭ eccl̄ia idu
cere xp̄ianos ad dimittendū opa alia
satisfactoria ⁊ solū intendere hmōi in
dulgentijs qđ esset absurduz dicere ⁊
iō dicunt φ soluz q̄ ad nomen dat in-
dulgentiaz vt xp̄ianos potius inducat
ad talia faciēda ⁊ adducūt dictū inno.
q̄ dicit φ pp̄ indulgentias gn̄ales non
minus tūr pniam agere hō in hac vi
ta. Sed hec opīo est falsissima tum q:
p̄supponit eccl̄iam p̄dicare falsuz.⁊ fa
cere malū sub spē boni qđ nullo mō l3
ēt pro vita alterius saluāda.c.frater eo.
h: vsur.tum ēt q: fundat se sup̄ falso in
tellectu ad inno.q: ē intelligendus in-
no.de pnīa prout ē extinctiua inclinatio
nis ad malū ⁊ p̄seruatiua non put de
let penā pro pctō preterito.⁊ iō ē septi
ma opinio quā puto verissimā v3 φ in-
dulgentia q̄tum ad augmētum grē ⁊
glie tm̄ v3 quātuz ē interna deuotio su
scipientis ⁊ nō plus quātum vo ad re
missionē pene debite in purgatorio vꝭ
īposite a sacerdote in pnīa dico φ idul
gentia tm̄ dimittit q̄tum sonat dūmō
fm̄ sen̄i bo.⁊ sen̄i tho.in.iiij di.xx.hō
faciat qđ sibi īponiꝭ fm̄ φ eū decet fa-
cere.vñ si paup̄ dat vnū denariū fz φ
ei ꝯuenit dare sic hēbit indulgentiā q̄
daꝭ porrigētibus manus adiutrices si
cut diues q dat vnū ducatuz sed nō eꝯ
rio q: si diues vellet dare vnū denariū
non cēsebiꝭ porrexisse manus adiutri-
ces ⁊ sic nō hēbit tm̄ de indulgētia si-
cut nec rex diceret auxilium dedisse ali
cui dādo obolū sed fm̄ φ ꝯuenit regi
dari. Silr̄ si pp̄ honorandā eccl̄iaz daꝭ
indulgētia visitantib⁹ eque hēbit tam
q de prope sicut q de longe venit dum
mō visitet sicut ei ꝯuenit.s̄ nō furtiz nō
sine societate magna si ē dn̄s ⁊ hmōi
aliter nō tm̄ hēbit ⁊ hec opinio saluat
eccl̄iam vt nō p̄dicet falsa q: verā dat
indulgentiā vt sonat ꝯcludit rōnabili
tatē vt intelligaꝭ φ id qđ īponiꝭ d3 fie
ri fm̄ φ ꝯuenit facien̄ ⁊ excludit dissi-
patione thesauri di3 p̄supponit rōna-
bilē largitatez in dispēsatione addit tm̄
scūs bo.vbi.s.φ l3 hō nō faciat qđ in
iungiꝭ in indulgētia fm̄ qđ eum decet
φ̄ p̄pea nō d3 dimittere qn̄ faciat illud
fm̄ φ sibi placet q: licet non hēat tm̄
de illa indulgētia sī plus hēbit de re-
missione pene pro tali facto q̄s nō hret
pro alio sibi ceteris paribus facto vbi si
daꝭ tal̄ indulgētia inno.⁊ ho.nū tenēt
φ dūmō qs faciat qđ īponiꝭ eī hēbit
sed magis placet opinio sci bo.nec p̄
h̄ sequitur φ hō debeat dimittere alia
opa meliora vel satisfactoria ⁊ hmōi
solū intēdere q: l3 iste plus dimittat
de pena alie tm̄ sunt magis meritorie p̄
mū eēntialis φ ē melius ⁊ p̄seruatiue
a recidiuo ⁊ subiugatiue carnis dīsio
rōnis.aduerte hic φ aliqn̄ dr̄ damus
indulgentiā oīum pctōꝶ vel centū an-
noꝶ de pnīa sibi iniūcta q: tunc solum
remittiꝭ pnīa īposita a cōfessore ⁊ iō si
moreret nō statim euolaret q: nō īpo-
nitur eque cōiter.aliqn̄ dr̄ damus in-
dulgētiaz oīum pctōꝶ de qbus ꝯtriti
⁊ ore ꝯfessi sunt ⁊ sic oblita nō remit-
tunꝭ vel ignorata.aliqn̄ simplr̄ daꝭ re
missio oīum pctōꝶ tunc si nullū pctm̄
post cōmiserit statim euolaret ad gl̄iaz
si moreret intellige ēt φ opinio sancti
bo.p̄dicta nō intelligiꝭ qn̄ indulgētia
daꝭ sic damus indulgentiā cuicūq̄ di-
centi decē pater nr̄ vel danti vnū duca-
tum tali loco ⁊ hmōi q: in talibus nō
requirit ꝯdecētia p̄sone vel status s3 ef
fectus opis īpositi. sed intelligit scd'a

bo. qn imponit aliqd qualiter qz tunc
intelligit q illud dz iplere fm q tacē
ti cuenit. no. ēt q isti anni vel dies in-
dulgētie nō sunt anni celi vel purgato
rij sed anni hui9 vite q9 est dre q tm
dimittunt de pena qntum si p annū vel
per tot dies fecisset penitentiam.

3 ¶ Sed quo vtrū dies isti vel āni indul
gētie sint vtiles vel cotinui. R. ho. in. c.
cū ex eo. de pe. et re. et sequitur pa. ibidez
q dies erūt vtiles ānus vo cotinu9 vult
dicere q si sacerdos iposuit alicui vt ie
iunet. xl. dies siue cotinue siue interpolate
accipiēdo indulgentiā. xl. dierz erit ab-
solutus. Si vo dz agere pniaz p annū
qualiscūqz sit illa pnia puta ieiunādi per
annuz qlibet septimana bis ter q ista
solūmō tollit p indulgētiam āni ita q
indulgētia nō diuidit p dies sed valet
respectu āni integri prout pnia est an-
nualis. Sed ego h vltimū credo verū
qn indulget ānus de iniūctis peniten-
tijs put aliqn dr vt in. d. c. cum ex eo.
Secus āt credo qn simplr datur ānus
indulgentie qz credo sit vtilis et sic di-
mittit de pena debita pctō in foro aie
siue sit iposita a sacerdote siue a iure si
ue a diuina iusticia. cccxv. dierz si ē ple
naria statim euolat si in tali statu mo-
ritur in re purgatorium sentit fm bo.

4 ¶ Quō intelliget idulgētia. R. q cer-
ta doctrina nō pōt dari sz inspiciantur
eius vba et sicut3 q sonāt intellige ar.
de priuile. c. cū et plātare subintelligūtur
tn aliqua sp. s. q dans hēat ptātez et su
scipiens sit debito mō dispositus de q
bus. j. dicet et tertio q faciat qd i ipsis
cotinet sz q ei cuenit facere. item ad-
uerte q qn datur indulgētia sic puta
pmis vesperis vsqz ad secundas vel
vsqz ad octo dies sic solū semel habe-
r ēt si intrat decies sec9 si diceretur q
totiens quotiens qs visitauerit vel qn
est ppetua secūdū sanctum tho. in. iiij.
di. xx. et col. qui allegat. c. pmū de filijs
psby. li. vi. et c. si pōt. R. ij. de pben. li.
vi. et sequit io. an. et ge. in dicto. c. idul.
gentia. Archi. tamen vt recitat car. in
cle. i. de priuile. tenet q ēt habebit toti-
ens quotiens visitat etiam qn est cpal
et sequitur ipse Car. et i cle. ij. de pe. et re.
et credo verius.

¶ Quis pōt dare indulgentias. R. q 5
solus papa pōt dare plenarias et in to
to orbe qz ipse solus est assūptus in ple
nitudine potestatis dicto. c. cū ex eo et
xxiiij. q. i. quodcūqz itē legati dominū
pape possunt de iure facere perpetuas
indulgētias in terminis sue legatōis sicut
et perpetua stamta de offi. lega. c. vlti-
mo in tex. et in glo. item archiepiscopi
in sua prouincia et episcopi in sua dio-
cesi dummodo nō excedant summam
dierū. xl. siue sit p anniuersario ecclie
siue pro quacūqz alia cā. in dedicatōe
vero basilice possūt cocedere vsqz ad sū
mam vnius anni et nō plus siue dedi-
cetur ab vno episcopo aut archiepo si
ue a pluribus vt in dicto. c. cum ex eo.
et c. nro eodē titu. hoc no. cardi. in. d.
clemen. ij. q si excedūt hūc nūerū non
valent vt in. c. idulgētia de pe. et re. li.
vi. qd intellige secūdū gl. ibidē q ad ex
cessū nō quo ad numerū concessū alij
aūt prelati inferiores siue seculares siue
regulares vt abbates et huiusmodi nō
pūt facere aut dare indulgētias vt no.
glo. in. d. c. nostro nisi ex speciali conces
sione aut priuilegio vel alia causa legiti
ma. puta pscriptione et hmōi id ei com
petat vt in. c. accedentibus de exce. pre
la. possunt tamen communicare bona
sui collegij itē sacerdotes oēs in foro pe
nitētiali possunt dare indulgētia illis
quos possunt absoluere ita refert dns
Cardi. in cle. religiosi de priuil. aliarū
hoc tenētē argumento. c. deus q de pe
nitē. et remis. sed tu vide glo. in. c. men
suram de pe. di. i. q hoc tz hoc idem tz
pa. in. c. sicut dignum de homici. alle-
gat. c. quem penitet de pe. di. i. hoc
idē tz Inno. et ber. in. d. c. qd autē sed
de quanto non determinat nisi q aliq
rus dicit q pōt dare indulgentias annoe
rum vel dierz sicut ei videbitur dūmō
discrete faciat hoc idem tz Inno. vt re-
fert et sequitur Archi. in. d. c. indulgen-
tie. et ad iura que videntur contraria

infamia.C.de decuri.l.x. ideo prelatus non expectet sniam sed resignet sponte a prin.et sic euitabit infamiam.

9 ¶ Sed nũgd talis ĩfamia puat titulo bñficij et alijs dignitatibus ipso fcõ.Rñ. pa in.c.q̃rellã de iureiu.puto q̃ sic in dignitatibus et honoribus circa titulos bñficiales pbat ex text.l.ij.§.miles.ff.de hi q no.ĩfa.vbi gl.dicit qd sic ĩfamia puat ipso fcõ militem militia vt ibi sic pari rõe puat militia celesti in alijs dignitatibus et honoribus. Itẽ vr̃ velle gl. ĩ.l.frustra.C.de re mili. In bñficialibus aũt nõ inuenio tex.dicit pa.ĩ.d.c.q̃rellã hoc dicẽtẽ vñ non debemus iponere hãc penã spãlẽ in ipsis ex q̃ iure canonico nõ cauet exp̃sse vt in fiñ dict.gl. in.c.fi.de iure pro. fatet bñ idẽ pa.q̃ collatio facta ĩfami ipo iure nl̃la rl̃a ĩfamibus de re.iur.li.vi.et.l.ij.C.d digni ta. facit.ca.inter dilectos de exce.pla.

10. ¶ Utrũ 9dẽnatus de falso cõmisso in officio testificãdi efficiat infamis.Rñ.in c.cũ dilectus in fi.de oz.cogni.q̃ sic si directe fuit condẽnatus secus si directe non fuit actũ contra eum sed vt repelleretur a testimonio ar.d.c.cũ dilectus et.l.lucius.ff.de hi.qui no.infa.

11 ¶ Utrũ snia arbitri ĩfamet.Rñ. q̃ nõ sz oz q̃ sit iudicis ordinarij.l.qd ergo.§. ex compromisso.ff.de hi.qui.no. infa.

12 ¶ Quis põt tollere infamiã iuris.Rñ. Pa.in.d.c.cũ te dicit q̃ p solũ principẽ tollit quo ad eos qui sibi sunt subiecti sz non quo ad subiectos pape.sed p̃ sõm papam solũ vt in.l.i.ff.de postu.et in.c.cũ te.de sen.et re.iudi. et hoc directe sed indirecte potest aliqñ eps vt cũ dispensat in casibus sibi a iure permissis vt puta condẽnatus de adulterio efficitur infamis et tñ eps potest dispensare super adulterio et sic 9ñter in infamia sed non principaliter seu directe. et de hoc vide Bar.in.d.l.C.et.l. ĩfamẽ in fi.ff.de publi iudi.

13 ¶ Utrũ papa possit restituere laicũ nõ subditũ sue iurisdictioni.Rñ.q̃ nõ.ij.q. iij.§.hinc colligitur. Nisi forte esset sibi necessarius in clicatu et tũc ipse tñ posset et non alius de illis aũt patrimonio suo restituere potest et illos q tñ aliorum non subsunt et oẽs clicos. vt in.c. p venerabilẽ q filij sunt legitimi.notãt Ber. Inno.et Host.in.d.cũ te. Silr tenẽt doctores q̃ et collegium cardinalium põt sicut et papa.sz Pa.in.d.c.cum te tz 9trium scilicet q̃ non potest.

14 ¶ Utrũ reges possint tollere infamiã iuris.Rñ.q̃ non illi q subsunt iperatori fm Inno.sed bene illi q non recognoscunt superiorem secundum dominum Antonium in.d.c.cum testamento.

15 ¶ Utrũ restitutus p imperatorem indigeat alia dispensatione vt promoueatur Rñ.scdm Pa.in.d.c.cum te q̃ non dũmodo egerit pniam vel dic q̃ eps poterit dispẽsare respectu criminis quod fuit notorium vt promoueatur ex quo restitutus est p imperatorem vel reges qui non subest imperatori.

16 ¶ Quomõ icurrit infamia canonica Rñ.q̃ ex quolibz peccato mortali.vt.vj. q.prima ĩfames.et in gl.in summa ibidem et ista durat donec sublatuz sit crimen. vt in.d.c.infames et glo.in.c.illa sexta q.prima.et ideo post pniam cessat talis infamia.hec notat Pa.in.c.ex diligenti.de simo.

Infidelitas

Infidelitas vtrũ sit peccm Rñ.fm asten. q̃ ĩfidelitas duplr põt sumi. primo negatiue pure et hec est in illis qui nihil vnq̃ audiuerunt de fide xpi et isto mõ non hz rõnem culpe sz pene quia talis ignorantia diuinorũ est secuta pp pcm̃ pmorum parentũ et sic tales infideles non dãnanẽ pp infidelitatez sz pp alia pcã que sine fide non pñt remitti et p hoc tacit. Jo.xv. si nõ venissem et locutus eis nõ fuissem pcm̃ nõ hrẽt.s.infidelitatẽ in xpm sz aug.scdo mõ sumitur infidelitas 9trie.s.inquantũ 9trian tur et 9tẽnunt credere q̃ audiunt sz illud.Isa.50. dñe quis credidit auditui nrõ et in hoc pprie rõ ĩfidelitatis 9pletur et sic ẽ mortale pcm̃ et grauissimũ inquãtũ magis elõgat a deo nõ tñ q ad effectionẽ sz ẽt cognitionẽ et iõ ma

gia puniet glibz īfidel' p isto peō q̄ gcūq̄z ali⁹ p q̄cūq̄z alio ceteris pibus.

1 ℂ Utrū oē qd̄ facit īfidelis sit pcm̄. ℟. Astē. gl. sup illud ad ro. c. xiiij. ⁊. xxviij q. i. §. ex his. Oē qd̄ nō ē ex fide pcm̄ ē dicit q̄ nō ois vita infideliū pcm̄ est sed qn̄ solū facit aliqd̄ op⁹ ex īfidelitate vel relatū ad ipsā vt qn̄ saracenus ieiunat vt lege machomeni seruet hoc mādātē. vel iude⁹ sabbatizat ⁊ hmōi. ⁊ sic mortalr̄ peccat. al's secus. q2 pn̄t facere multa q̄ sūt de genere bonoꝝ in gb⁹ nō ē pcm̄. an aūt vēdētes eis vel alio titulo ꝯcedētes aliq̄ gb⁹ vtunt ad eoꝝ ritū peccēt mortaliter dico saluo meliori iudicio q̄ si gs hec eis venderet vt tales rit⁹ facerēt sic peccaret mortalr̄ q2 cooparet̄ eoꝝ peō s3 vēdēs eis simplr̄ aliquas res l3 illi talib⁹ vtāt s3 rit⁹ eoꝝ nō credo peccet mortalr̄. alit̄ ecclia q̄ eos tolerat ⁊ pmittit habitar̄ inter xp̄ianos videret̄ ponere laqueuz dānationis xp̄ianis cū sciat q̄ q̄si oīa vtant̄ fm̄ aliquam conditionē suaꝝ sectaꝝ sic iude⁹ carnes. palmas: cedros ⁊ similia vtitur fm̄ suam legem.

2 ℂ Quot sūt spēs īfidelitat̄. ℟. Astē. q̄ si infidelitas attēdat̄ s3 cōparationem ad fidē sic sūt tres. Nā pcm̄ īfidelitat̄ ꝯsistit i renuēdo fidei. ⁊ sic sūt nūdū suscepte vt i gētilib⁹ siue paganis. ⁊ sic est pma spēs. Aut fides suscepte. ⁊ isto mō vel suscepte i figura vt in iudeis. ⁊ sic ē scda spēs vel suscepte i manifestatōe veritatis. vt in hereticis. ⁊ sic tertia spēs. si vo attendat̄ īfidelitas fm̄ errores ad diuersos articulos fidei sic non sūt determinate spēs infidelitatis cum possint multiplicari in infinitum.

3 ℂ Que est peior infidelitas. ℟. astē. q̄ illa hereticoꝝ ē pessima vn̄ fm̄ pe. so. Melius eis erat nō cognoscere viam veritat̄ q̄ȝ post cognitā retrorsū ꝯuerti

4 ℂ Utrū infideles sint ad fidē cogendi. vīō quod dicit̄ s̄. Baptismus. vi. §. xij. ⁊ s̄. fides. § ix.

5 ℂ Utrū sint i eoꝝ ritib⁹ tollerādi. ℟. A sten. q̄ l3 infideles peccēt in eoꝝ ritib⁹ tn̄ pn̄t tollerari sine peō pp duo vel pp bonū qd̄ ꝓuenit ex eis. sicut i ritib⁹ iudeoꝝ hoc bonū hēmus q̄ fides nostra h3 ab eis testimoniū in talib⁹ ritib⁹ i gb⁹ figurabat̄: vel ēo pn̄t tollerari sine peō pp malū vitādū vl scādalū aut dissidiū qd̄ ꝓueniret posset vl īpedimētū salutis eoꝝ q sic tollerati paulati ꝯuertūt ad fidē ⁊ pp h̄ mā sūt tollerādi iudei: pp h3 solū aliȷ īfidēles oīs nō.

6 ℂ Utrū fideles possint cū īfidelib⁹ cōuersari. ℟. Asten. q̄ si i aliq̄ cāu ecclia īterdiceret pp aliqd̄ pcm̄ eoꝝ īdirecte puniēdū sic nō liceret. Si aūt ecclia nō īterdiceret tūc distīgue. aut fideles sūt firmi ⁊ sic nō pphibet ꝯuersari cū eis maxie si necītas subest. aut sūt debiles i fide ⁊ simplices d̄ q̄ꝝ subuersiōe pbabilr̄ pt̄ timeri. ⁊ sic ꝓhibēdi sūt maxie ne magnam familiaritatem hēant. neq̄ȝ sine necessitate conuersetur.

7 ℂ Utrū īfideles q nō recognoscūt dn̄iū ecclie licite possint reb⁹ suis spoliari. ℟. ho. i. c. qd̄ sup his de voto q̄ sic per illud Mat. viij. data est mihi ois ptās i celo ⁊ i terra quā gdē trāstulit in vicariū suū sec⁹ sī recognoscūt dn̄iuz ecclie nec sūt in festi xp̄ianis p̄ q h̄ hēs tex. cū gl. xxiij. q. vij. si d̄ reb⁹. Jnn. i. d. c. qd̄ sup his tz q̄ nō pn̄t nisi sint infesti xp̄ianis vel aliter delīquūt in lege nāe. ⁊ facit p eo tex. c. dispar. xxiij. q. viij. Sed mihi magis placet opīo ho. ⁊ maxie. sī infidelib⁹ occupātib⁹ ꝓuinciā Jerosolimitanā q cū sit ꝯsecrata sāguine xp̄i ⁊ multoꝝ martyꝝ nō dz eē sub dn̄io īfideliū ⁊ hoc itellige q̄ pn̄t spoliari auctoritate dn̄i pape nō a p̄uata psona.

8 ℂ Utrū īfidelib⁹ sit credēdū i p̄iudiciū aliorū. ℟. Jo. an. c. i. de here. q̄ nō. ar. d. c. pmi ex q̄ sūt infideles deo nō presumūtur fideles hōib⁹. ⁊ io testes non admittuntur ꝯ xp̄ianos. ij. q. vij. nō pt̄ ⁊ c. pagani.

9 ℂ Utrū liceat assumere habitū infideliū. ⁊ sic se simulare īfidelē. ℟. Rodo. q̄ si fiat ex rōnabili cā licet: sicut fecit sanctus Sebastian⁹ dūmō in tali vestimēto nō sit aliqd̄ signū vel aliqs caracter p̄ncipaliter cōstitut⁹ ad discernē

pfessores alicuius infidelitatis. q2 sic non liceret q2 p tale signum mentiretur cõtra fidei p:ofessionem. sine causa vero rationabili nullo modo licet.

10 ¶ Utrum dubitare de fide sit pcm̃ mortale. R. q2 sic q2 dr dubius in fide infidelis est. c. i. de he. s3 tũc dubitat cũ nõ magis declinat ad vnã ptẽ q̃ aliaz secus si titubat vl vacillat s3 nõ ñ firmat se nisi sup fide ipa de hoc vide s. hereticus in pn. & vtrum sit disputãdũ de fide vide s. disputatio. Infideles an possint precio induci ad fidem. vide. j. iudeus. §. xxiij.

Infirmus famulus an debeat hre salarium. vide. s. famulia. §. ij.

Ingratitudo ¶ Utrum sit peccatũ R. Pe. aureo. s. iiij. di. xxij. q. ij. in fi. q2 ingratitudo pt cadere dupliciter aut tãq̃ circũstãtia actus sicut ẽ qñ aliquis peccãs ex aliquo alio fine h3 tñ ingratitudinẽ tãq̃ circũstãtiã vt ẽ glabet q l3 receperit multa bñficia a deo tñ voluptate ductus ɔsentit fornicatõi & isto mõ nõ ẽ pcm̃ p se s3 circũstãtia pcm̃ aggrauãs. Alio mõ ɔsiderat ingratitudo p se. sicut qñ nõ ẽ alius finis mouẽs ad tale faciẽdum nisi q2 despicit bñficia. vl paruipẽdit. vel nõ recognat & sic est peccatum speciale.

1 ¶ Utrum sit mortale pcm̃. R. fm Tho. xxij. q2 si ea q̃ ptermittit facẽ sunt necessitatis sic est mortale aut ea cõmittit sunt ɔ id qd necessario d3 cauere & sic silr est mortale. vel qñ est ɔtẽptu ptermitit recognitionẽ bñficij vel recompensationem alias est veniale.

2 ¶ Utrum ppter ingratitudinẽ reuocet donatio vide. s. donatio primo. §. xlij.

3 ¶ Utrum pr rõe ingratitudinis filij puta q2 eum accusauit. & ex oi cã ex qua pot eum exheredare possit alimẽta ei denegare. vide. s. exheredatio §. iij.

4 ¶ Quot modis cõmittit igratitudo. R. s3. S. tho. xxij. q. cvij. q2 tribus modis. ¶ Primo nõ recognoscẽdo bñficia dei & hoiꝫ vt d3 ppea dicat sen. q2 ingratissimus est q obliuiscit bñficij. ¶ Scdo qñ nõ laudat seu nõ regratiat bñfactorẽ. ¶ Tertio qñ nõ recompẽsat bñficio recepto. s. faciẽdo honorẽ vel seruitiũ bñfactori tpe suo. Adde iiij. qñ in mẽte sua ɔtẽnit bñficiũ receptũ vl ipsum bñfactorẽ q̃si euinariam fecerit dãdo bñficiũ. Quinto qñ murmurat d bñfactore vl bñficio eius eũ vilificãs: sexto qñ facit iniuriã vel aliqd in cõtemptũ bñfactoris reddens, malum p:o bono.

5 ¶ Utrum igrat] sint bñficia subtrahẽda R. q2 aut ex bñficio p̃sumit q2 attrahẽtur ad gratitudinẽ vl ad min9 malũ & sic nõ sunt subtrahẽda. aut iducitur ex beneficijs ad peiora vl ad ɔsuerauĩ. in malum & sic subtrahi debent ita no. in c. non omnis. r. q. v.

Iniuria qd est. R. qd q̃drupliciter accipitur ¶ Primo gneralr. & sic est oẽ q nõ fit iure. Facit. c. qd dicã. xiiij. q. iiij. ¶ Scdo accipit spalr. & sic iiqtas vl iniustitia iudicãt; qñ ius iniquũ & iniustũ. ¶ Tertio iniuria dr culpa. vt in l. aeqlia. ¶ Quarto accipit singulr & pprie & sic fit. aliqñ re: qñ manus violente iseruntr. ff. co. l. i. §. iniuriã. xvij. q. iiij. si qs suadente. aliqñ fit vbis ɔuitiando vl ɔtumeliã dicẽdo. fac. c. oli ex. e. ti. Fit & tertio mõ s. lrĩs: cũ vz libru3 vel chartã vl historiã ad ifamiã alicuius ptinẽtẽ ɔscripsit ɔposuit. vl edidit vl dolo mala fecit vt aliqd hoz fieret puta dimisit scripturã cadere i plateã ar. ff. d ve. signi. l. iste. nec distiguit vtrum noie suo vl alteri9 ediderit. vl vtrum nomẽ expsseru illi9 quẽ itẽdebat ifamare vl nõ dũmõ alr p circũstãtias cognosci possit codẽ mõ tenet si sine scriptura in notã vl signũ aliqd istoz pdidit puta veste lugubri vtit i iniuriã alicuius vl cornua posuit in porta & hmõi. ff. d iniur. l. itẽ apd labeonẽ. §. ait ptor ne qd ifamadi cã fiat. & v. q. i. c. qdã maligni spũs. & de ista q̃rto mõ. d. hic loquor.

¶ Quid de illo q dicit alicui latro fur 1 homecida & hmõi cũ dicat vez. R. s3

Do. q si facit aio accusandi vel denũciandi ad puniẽdũ delictũ ⁊ pbauerit nõ punit nec tenet̃ iniuria. ff. c. ti. l. eius qui pu. vbi dicit̃ peccata. n. nocẽtũ nota eẽ ⁊ expedire ⁊ oporẽ ⁊. C. e. ti. l. si q̃. dẽ ⁊ idẽ si faciat excipiẽdo vt eũ repellat a testimõio de testi. c. cũ pte. vel ab ordie aut bñficio de accusat. c. sup his q2 hec a iure pcedũt. ⁊ nẽo facit iniuriã q vtit̃ iure suo. de elec. c. cũ eccla vultejrana. si do dicit ad infamañ. tñ. q̃ ꝓsumit̃ qñ nõ hz cãm iustã dicẽdi tũc iniuriã facit ⁊ ꝯdẽnãdus ẽ. d. l. si q̃dẽ. ⁊. l. iij. C. eo. vi. q. i. ex merito. ⁊. c. deteriores ⁊ no ho. ⁊. ber. i. c. si culpa. e. ti.

2 ℂ Quis põt facere iniuriã. Re. q ille tã tũ q ⁊ pati eã põt. Fallit hoc in furioso ⁊ puero q nõ est doli capax cui iniuria fieri põt. ipsi tñ alijs nõ pñt facẽ ⁊ ideo de dormiẽte. aduerte tñ q nẽo iniurias põt facere nec tñr de iniuria nisi q scit se iniuriã facẽ vl scire debeat ẽt si alicui sit nesciat q2 si qs p iocũ percutiat aut dũ certat. nõ tenet̃. iniuriaz. hec habent̃. ff. e. l. illo. ibi ẽt dr̃ nãq3 hi pati iniuriã pñt nõ facere cũ iniuria affectu facientis ꝯstat. xv. q. i. §. illud.

3 ℂ Cui dat̃ actio iniuriarũ. Re. q illi q eã patit̃ ⁊ no. q nedũ iniuria fit i psona ppa alicui9 3 ẽt ei dr̃ fieri si fit in filio vl ei quẽ hz i ptãte ista. e. §. patit̃. dũ tñ iniuriãs sciat eũ filiũfamilias licet agnoret cuius dat̃ ẽt actio filiofamilias i noie suo l. filiusfamil̃. ff. d ac. ⁊ ob. itẽ tñ spõsaz vl vxorẽ. ⁊ sic dat actio viro ⁊ mulieri ⁊ si sit filiusfamilias ẽt pr̃i. l. i. §. vi. ff. eo. nõ tñ eã q fit viro iniuriam patit̃ spõsa vl vxor. q2 vxores a viris si viri defendũtur ab vxor. l. ij. ff. eo. de spõsa dr̃ in. d. l. Itẽ apd labeonẽ. §. sponsũ. Itẽ dat̃ hẽdi ob iniuriã factã cadaueri defũcti cui9 ẽ hẽs. Idẽ si fama defuncti sit lacessita. d. l. i. §. 3 si forte cadaueri. Itẽ dac dño ob atroce tcãs seruo. d. l. apd labeonẽ. §. ptor ait. ij. ⁊. §. se. ⁊ Insti. eo. §. sermo. Itẽ dat̃ epo p iniuria scõ clicis ⁊ abbati i suis mõacis vt no. in. c. prochianos de sen. exco.

4 ℂ Quãd matrõe i veste meretricali de prehẽse fiat iniuria si itẽptet. Re. q nõ facit. c. i audia. de sen. exco. nõ iniuriat̃ in fumonio s3 Do. ⁊ Ber. q ips ignoraũt. C. de adul. l. si ea. sicut nec militẽ q militẽ ignorat. ff. loca. l. si ignorans secus si in habitu honesto.

5 ℂ Utrũ iniuriã qs possit repellere. Re. q defẽdẽdo solũ l3 pcutiẽdo fuit diuersa opio hug i. §. si vo. 50. di. tenuit q nõ l3 ber. vo ⁊ Lau. i. c. suscepimus de homici. restringũt hoc ad clicos S3 ego dico secundum doctrinam Ale. in iij. parte summe q etiam percutiẽdo licet necessitate cogente si iniuriã aliter vitari non potest ⁊ ne dum laicis sed etiam clericis de quo vide. s. clericus. x. ⁊ homicidium. iij. ⁊ defensio. §. iij.

6 ℂ Utrũ iniuriatus teneat̃ eã remittere Re. gl. in. c. si qs ꝯtristatus. xc. di. q nõ quo ad actionẽ. s. vt satisfactionẽ hẽat. xxiij. q. iiij. si illic imo dicit q bñ facit agẽdo vt satisfaciat. xlv. di. ⁊ q emẽdat xxiij. q. v. de occidẽdis q2 iniuriator tenetur nedum petẽ veniã s3 ẽt satisfacẽ de dãno dato ex iniuria si pt alr nõ pt absolui nisi iniuriatus remisisset actiones iniurie liberalr quo ad ꝯscias. S3 rãcorẽ cordis etiã iniuriante nõ satisfaciendo tenet̃ iniuriatus dimittẽ vt de peni di. v. c. vl. imo nãq3 ds admittere eo q2 nõ licet aliquez odio hẽre. xxiij. q. iiij. cũ in l. xi. q. iij. c. inter verba.

7 ℂ Quõ dimittit̃ seu tollit̃ actio iniuriarum. Re. q tribus modis. ℂ Primo remissione vt p supplicationẽ aut preces xxiij. q. iiij. si illic aut p pactũ. ff. d pac. l. si tibi decẽ. §. i. ℂ Sc̃do ĩmittit̃ dissimulatione. ff. de iniur. l. nõ solũ. §. i. ⁊ Insti. eo. §. vlt. Uñ si iniuria illata ⁊ p ãnũ vtile si ẽ p iucũ aut ꝯtinuũ si alio mõ est illata nõ agit̃ abolere. l. si cui3 ex ceptiõe. §. in cãe. ff. qd me. cã ⁊. C. de iniur. ⁊ qd no. glo. l. si non cõuiti3 possit tamẽ indirecte agere etiam post annũ p viã3 exceptionis puta si esset excommunicatus iniuriator ne absolueretur fm Do. ⁊ Pa. in. c. ea noscitur de sententia exco. ℂ Itẽ tertio remittit̃ actio

iniuriaꝝ salutatiōe deosculatiōe comestione ⁊ hmōi signis. Nā hmōi signa sunt recōciliationis sicut subtractio est signū inimicitie vt no. glo. in. c. cū Adrianus. lxiij. di. ⁊ in. c. cū sup abbatia de officio dele. Quod intelligo verū nisi a pncipio puocasset aduersariū cuare eum faciēdo qꝛ tunc per osculuꝫ ⁊ predicta signa nō tolleret nisi expresse renunciet vel trāsigatur ⁊ sic intellige predictam. l. non soluꝫ. §. primo. Non credo etiā ꝙ tollatur actio iniuriarum si homo exhibet signa q̄ necessario tñr exhibere inimico qꝛ p illa non vr̄ gs recōciliari⁹ ⁊ p hoc facit qd̄ no. Bart. in. d. l. si tibi decēꝫ ꝙ infirmus sacerdoti dicendo ꝙ remittit iniuriaꝫ sibi illatam intelligit remisisse odiū ⁊ nō satisfactionē iniurie quod nota. Itē tollit actio iniuriaꝝ quēscūqꝫ gs incitat iudicē vt torq̄at iniuriātē eo ipso ꝙ ipm torquet aut cōdēnat ad vindictaꝫ remittit iniuria. Vñ aliā satisfactionē p iniuria petere nō poterit vt est bon⁹ tex. ⁊ ibi bar. in. l. sed ⁊ si vn⁹. §. si ante iudicē. ff. d iniur. nisi ptesteris ꝙ ex hoc nō vis tibi pūdicari qn p tuo interesse possis agere actōe iniuriaꝝ vt. l. fi. ff. d iniur. Itē remittit p morte qꝛ iniuriaꝝ actio nō trāsit ad heredē an L[i]tis ptestationeꝫ moriēte iniuriato. vt. l. iniuriaꝝ in pncipio. ff. de iniur. Et hec oia limita fm Pa. in. c. olim de iniur. q̄ ad actionē iniuriarū vera sꝫ nō quo ad dāna ⁊ expēsas qꝛ p hoc nō tollitur quin agere possit ad restitutionē ar. c. primo de iniurijs. ⁊ sic serua in ɔsciencia ⁊ etiā si iniuriatus nō ageret tenetur ad interesse ⁊ dānū qd̄ intulit nisi ipse remittere velit vt in. d. c. i. no. tñ fm Io in sū ti. de pe. ꝙ si iniuriatus nollet cōponere cū iniuriāte vel nimis grauaret eū tūc iniuriator in ɔsciencia posset tenere arbitriū iudici pnietar. e. veniēs de turelurā. ⁊. c. ij. de arbitris.
8 ¶ Aduerte ē. qꝛ si gs soluat pecuniaꝫ p remissiōe iniurie obtinēda infamis efficit nisi pactū fiat auctoritate iudici ff. de his q. no. īfa. l. furti. §. pactus not. Io. in. d. c. si illic. Siūr esset infamis si esset cōdēnatus per iudicē siue ciuiliter siue criāliter agatur. ff. d his. q no. īfa. l. athletas. §. visio. ⁊ ideo cū agit̄ ɔ aliquē ɔstituat pcuratorē vel faciat ɔpromissuꝫ vt. s. dictū est Infamia. §. vi.
¶ Quomodo autē iniuria dicat̄ enormis vel atrox vide enormis.

Iniusticia

vtꝝ sit peccatū mortale. R. fm sanctū Tho. xxij. q. lix. articlo. ij. q. xi. ꝙ iniusticia ē duplex vna illegalis opposita iustitie legali. ⁊ hec lꝫ esse tiā est vitiū spāle inq̄tū respicit obiectū spāle scilicꝫ bonū cōe qd̄ cōtēnit. sed q̄ ad occasionē est vitiū gñale qꝛ p ɔtemptū boni cōis pōt homo ad oia peccata deduci sic ⁊ oia vitia iq̄tū sunt ɔ bonum cōe ratōeꝫ hñt iniustitie quasi ab iniustitia. Alia iniusticia dr̄ fm inequalitatem quandā ad alterū put. s. homo vult habere plus de bōis. s. diuitijs honoribus ⁊ minus de malis scilicꝫ laborib⁹ expeñ. ⁊ sic hꝫ māam spālē ⁊ ē vitiū spāle oppositū pticulari iustitie de qua infra. Iniustitia. facere autē iniustū ex genere suo peccatū mortale ē. qꝛ infert nocumētū ꝓximo: qd̄ est ɔ caritatē. Excusatur aūt vt nō sit mortale pctm̄ vt. rōe ignorātie fm philo. v. ethicorum Itē rōe puitatis vt si gs auferat pomū alicui qꝛ deficita rōe pfecta eius qd̄ est iniustū facere in quātum reputari pōt non esse oio cōtra voluntateꝫ eius qui hoc patitur ⁊ hoc pbabiliter.

Inobedientia

Utꝝ sit peccatū mortale. R. distinguēdo aut est circa pcepta diuīa ⁊ scient̄ vl̄ ex ignorātia q̄ nō excusat de q̄ supra ignorātia §. iij. sic semp ē mortale: ar. c. xxiij. di. §. porro ⁊. lxxxi. di. c. si q pſbri sūt vbi dr̄ idolatria. ⁊. xxiij. q. i. qsqs si ℘o fiat ɔtra ex ignorātia q̄ excusat sic nō peccat mortalr. aut inobediētia ē circa pcepta iuris positiui: ⁊ tūc distinguo ꝙ aut talis lex seu pceptū per lōga tpa nō sunt receptū papa sciēte ⁊ transgressores nō puniete: ⁊ sic nō ē mortale pctm̄

limo excusant facit quod no.pan.in.c.cuz olim de cle.coniuga.vbi declarat grecos nō peccare:licet accipiant vxores clerici. i coz ex quo no.q quā lex generalis recipiā in vsuz a certo gñe psonarū z ab alio nō: q non obseruātes nō peccāt saltē p⁹ longa tpa.§.leges.iiij.di.e qd no.doc.in.c.i.d treu.z pa.nec obstat q ibi tenet Host.qz loquitur quā talis puaricatio est peccatum de sua natura:qz tunc non excusat non receptio secus esset si essent eiusde generis z maior pars,accepisset qz lz superior nō puniret tamen minor pars nō excusaretur sed hēret locum multa per patientiam tollerantur zc.c.cum iā dudum de preben. Idem dico si talis lex fuit recepta sed per consuetudinem abrogata q nō peccāt inobedientes vt.§. vsu Consuetudo.§.ix.z.x. aut talis lex non est abrogata neqz p ɔtrariam consuetudinē neqz p nō acceptantē:z tūc sunt diuersa opinio inter doc.qdaz dicunt vt Collectarius in.c.i.de cōsti. e mltī alij:q talis inobedientia non est mortale peccm nisi fiat ex ɔtemptu:z huiōi opinionis vr fuisse btūs Ber.li.iii.de precepto z dispē.vbi dicit nō quicunqz mandati preterito crialem inobedi. nnaz facit sed repugnare z nolle obedire Idem in.li.viij.dicit. si vbū loco vl tpe silētij p obliuionē surreptū fuerit ɔ pceptuz:veniā facillime impetrabit:qz et vix pcm reputabitur. Idē in li.xij.ibidē dicit.si iubēte seniore mihi silētiū vbum elabi: reū me esse tātū or sed venialr. Si: vo ex ɔtemptu sciēs z deliberās sponte in vba prumpo puaricatorez me constituo z crialr hec ille. Alij tenēt q pdicta opinio ē vera nisi fiat ex ɔsuetudine ɔ legē:qz sic ēt ēēt mortale.Et huiꝰ opinionis vr Hēr. de media villa in quol.i.q xix. Alij vo dicūt ɔsiderāda vba legis:qz si pcipit p vba cōia.vtputa statuimus ordinamus.z silia.sic verū ē q nō est mortalis inobedientia:nisi sit ex ɔtēptu Et quid sit contēptus vide.§. Contemptꝰ Si vero lex loquitur p verba pceptiua

seu equipollētia:sic est mortalis inobedientia: etiam non fiat ex contēptu:dūmō scienter z sine cā rōnabili:z pro hō facit.c.ij de ma.e obe.z.c.q pcepit xiij.q.i.Et huius opinionis vr.Pan.in Raca.d obs.ieiu. Alij vero tenent vt scūs Tho.in.iiij.di.xv.ar.iij.q.i.q pcepta iuris positiui magis obligant ex intentione legislatoris q ex ipsis vbis:z ideo transgressor talis magis est reputandus qui obuiat intentōi legislatoris q qui deuiat in aliquo a legis ordinatione. Intentioni autē legislatoribus obuiat q ex ɔtēptu vel sine aliq rōnali cā pceptū nō seruat.secus in casu in quo pbabiliter credi pt si legislator adesset eum obligare non vellet talis non est reputandus precepti transgressor nec peccat mortaliter.e hec vr coincidere cum opiniōe Ricar.q magis mihi vr equa z id sequēda.z quā etiaz seq Archi.lxxvi.di.in.c.vtinā.e ge.in.c.gñali.de elec.li.vi.Facit p hac opione gl.i.c.qsqs.iij.q.v.z.c.honoratꝰ.lxxiij di.z.lxxxiij.di.c.i.e.x.di.ge st.e gōno. Pa.in cle.i.de eta.z qli. nā durū valde vr q prelatus intendat semper inicere laqueum mortalis peccati in suis preceptis:z adeo solū credo sit in ɔtēptoribus z illis qui puaricationem z inobedientiam ducunt i cōsuetudinem que est quidam contemptus interpretatiue:z qz sic ex toto frustratur finis legis sed inobedientia q si ex conceptu neqz ex consuetudine pcedit credo q sit veniale pcm:cum hec non ex toto frustret finem legis:nec sit totaliter contra intentionem eius.Sic dicendum de inobedientia prelatorum aut superiorz. Multo magis excusatur a mortali qui facit contra ex ignorantia non affectata crassa vel supina. Si vero inobedientia sit contra consiliū aut lex ɔsilij est perfectionis:vt math. Uade z vende oia.z sic non est pcm. Et sic intellige glo.in d.c.generali.de elec li.vi.z iura que allegat. Si autem lex est consilij reuerentie quod est quādo subditus deberet facere cū superior

nõ vult precipe sed potius cõsulere vt abstineat vt no. glo. in. c. ad aures. de tēp. or. sic peccat venialiter vt no. Archi. in. c. testim̄. vi. di. xxv. di. §. alias ea demus.

1 ¶ Utrū inobediētia statuti penalis sit peccm̄. R. Uerū. de gl. in quol. iij. q. xxv. q aliqñ in statuto sunt duo precepta. puta cū dr. Statuim⁹ ne q̄s faciat tale quid & q̄ fecerit soluat talē penā: & tūc obligat ad culpā & penā. Et sic intelligit gl. & Ge. in. c. vt nřa x periculis. de cō sti. li. vi. & Inno. in. c. qd̄ sup his. ꝺ voto. & Jo. an. in. c. relatū. ne cle. vel mo. & Ge. in. c. ꝑpetue. de elec. li. vi. q dicūt q statutū penale ꝓceptiuū: lz cōtineat aliam penā corporalē obligat ad mortale. Aliqñ xo est vnū solū ꝓceptum. puta cū dr. Statuimus q si q̄s fecerit tale q̄d soluat talē penā & sic obligatio lñ ad penā ex forma statuti. Ex itentione vero statuētis obligat ad culpaz si passiz temerarie aut cū leui ꝓuaricet aduerte ēt q i ꝯscia neqz in p̄rio casu. neqz in ꝯo reneč ad penā nisi post condemnationē ꝯm gl. c. fr̄nitas in si. xij. q. ij. & q lz statutū nō sit ꝓceptiuum ex forma tamen obligat ad mortale qñ i ponit penam mutilationis vel mortis corporalis.

Inquietudo

mentis est filia auaritie q̄ cōiter est venialē peccm̄ nisi p eā omittāt necessaria ad salutē.

Inquisitio

est. aliculus criminis manifesti saltē p famā ex bono & equo iudicis competentis canonice facta inuestigatio ꝯm Ho.

1 ¶ Quotuplex ē īq̄sitio. R. vt colligo ex pa. i. c. q̄lr & qñ el. ij. de accu. q triplex est q̄dam ḡnalissima q̄ inq̄rit sup statu totius ꝓuīcie vel diocesis. & i hac non est opus q infamia ꝓcedat nec hz locū dicta diffinitio q: p̄lat⁹ tñr eam facere q̄libet āno. c. cū venerabilis de censi. & c. romana. de censi. li. vi. Secūdaz est ḡnalis qua inq̄rit sup statu alicui⁹ ciuitatis castri vel alicui⁹ locire ꝟ hac nō loqr̄ p̄fata diffinitio q: nō req̄rit infamia. vt i. c. i. de offi. or. l. cōgruit ff de offi p̄si. Tertia ē inq̄sitio spālis q̄ fit ꝯ certā psonā. & hec pōt fieri dupliciter. P̄mo nō ad iponendā penā, sz ad pctm̄ euitādū ex debito officij. verputa q iniunonū nō ꝯhat pp ipedimētū de diuor. c. porro. xxxv. q. vi. si duo. Et idē dic qñ vult inquirere de aliquo canonico īpedimēto eadē rōe sz Ho. Jtē ibi agitur de restitutiōe vsurax debitores pp iuramentū īpediūt petere. Jtez ḡnalr qñ vult inq̄rere de aliquo crīe si ad priuatū cōmodū. sed tm̄ ad p̄niam peccati. & tūc si req̄rit infamia ꝓcedēs ꝯm Inno & seq̄r pa. in d. c. q̄lter & qñ facit. c. cū dilect⁹ & c. nihil cū filibus ꝺ elec. & c. si. de clā. dispō. & qd̄ no. p Inno. in. c. i. de excessibus p̄la. Scd̄o pōt fieri inq̄sitio spālis ad penā iponendā: & tūc si fit ad denūciationē publici officialis. sic nō oz ꝓcedat infamia. l. eadē. C. de accu. c. preterea ꝺ testi. cogē. lz oz sit notoriū al's nō creditur ei de q̄ ī dic. vt. iiij. q. iiij. §. vlt. alias aūt non precedēte infamia ꝓcedere nō pōt inq̄sitiōe ad penā iponendā vt in. d. c. qualiter & qñ & no. pa. in. d. c. ad nostrā el. ij. de iureiu.

2 ¶ Sed q̄rit q̄lis infamia dz ꝓcedē. R. Pa. in. d. c. q̄liter & qñ. q si fit inq̄sitio ꝯ p̄latū secularē oz sit talis & tāta q si ne scādalo vl̄ piculo dissimulari ñ possit. vt in. d. c. q̄liter & qñ. Si ꝯo ꝯ p̄latū regularē puta abbate vl̄ priorē ꝯuētualē. sic dz. ꝯrari dispō p̄lati. c. q̄lr. Si ꝯ regulares inferiores. sic puto q ñ requirai tanta infamia sz solū fama publica cū indicijs vt suspitionib⁹ aliqb⁹ aliter in cāi crīali nō credo iudex possit ꝓcedere ad aliquē actū: vl̄ capture aut arestatiōis psone. vl̄ tormētox: aut inq̄sitiōis infamatiōis vt no. Inno. & Jo. an. in. d. c. q̄lr & qñ & d. An. ibidē. fitr Ang. in l. si vacantia. C. de bon. vacā. & Bar. in l. de minore §. tormenta. & l. si. ff. de q̄sti. In alijs at a p̄dictis. s. a captiuarant restōe & ceteris p̄dictis si non seruat ordo ad inq̄rē ñ obest. Pa. in

ꝑ ꝯ in.c.pe de accusa.ꝙ ēt sine infamia ꝯ claustrales pōt fieri inquisitio. Quod verū credo vbi tractaretur de modico p̄iudicio. Secus si pcederet ad dispo- nē ab ordine aut incarceratioē hmōi. ſm Pa.in.d.c.q̄liter ꝛ q̄n. Si vero in q̄sitio sp̄alis ad penā fiat ꝯ alios a p̄e dictis claustralib⁹ fit nō pt fieri nisi fa ma publica pcedēte. ꝛ talis fama dꝫ d ferri iudici sedēti ꝑ tribunali ad bācū a fa in secreto nō valet. ita no. ange. in d.l. si vacātia. ꝛ cū alijs indicijs seu su spiciōib⁹. aliter nō pt pcedere iudex ad aliquē actū. vt dixi.

3 ¶ Quō pcedit p̄latus in inq̄sitiōe. R. ꝙ p̄rio dꝫ descēdere ad locū vbi ↄuer sat p̄sona ꝯ quā vult inq̄re: q: ibi verias melius inq̄rit. vt i.c. post q̄. ꝛ ꝙ no. in gl. d cle. Et h intellige si pt ↄmode alr nō tn̄. Scdo si inq̄sitio est gn̄alis de- bit iuramētū clericis si ē ꝯ ecclia; sup his q̄ sciūt vl credūt in sua eccl̄ia refor- māda, tā in capite q̄ i mēbris: exceptis crib⁹ occultis de mera v̄itate dicēda vt in.c. q̄lr ꝛ q̄n el. viij. i fi. de accusa. nec iuramētū vel interdictū seu excōicatio lata ab abbate vl alio ꝯ subditos ne re uellēt iq̄sitori valz nꝫ ligat eos d of. or. c. plerūq. li. vi. Si vo ē sp̄alis citabit il lū ꝯ quē vult inq̄re. d.c. q̄lr el. ij. ꝟ. dꝫ ꝛ. v. q. ij. si p̄uates. Tertio procedet ad receptionē dictoꝝ eoꝝ clericoꝝ q̄a inq̄ rit vel testiū si q̄ pducūt ab aliq̄: p̄senti bus tn̄ eis ꝯ q̄s inq̄rit nisi p ↄtumaciā se absentēt. ꝛ ea q̄ eis obiciūt ꝛ noīa te stiū sunt eis exponēda. Fallit h in cāu de q̄. j. Inq̄sitor. ꝟ. xi. Quarto exceptio nes eoꝝ ꝯ testes q̄ alios ꝛ replicatiōes lr̄as admittet vt deponēdi sꝫ audētia p̄hibeat. vt i decis. ꝟ. dꝫ. ꝛ. c. si p̄uates.

4 ¶ Utrū ille ꝯ quē fit inq̄sitio possit ne gare īfamiā pcessisse. R. ꝙ sic. ꝛ sic opor tebit ꝙ p̄rio iudex hoc cognoscat vn̄ si infamat⁹ nō inueniē nō poterit iudex p cedere. alias sit. c. cū oporteat. de accu. ꝛ. d.c. q̄liter el. ij. ꝛ lꝫ accusator pbet eū infamatū nihilominꝰ reꝰ poterit pba re ꝙ sit bōe fame. ar. de pur. ca. cū i iu uētute. ꝛ potētꝰ est p̄uilegiū bōe fame q̄ infamie. ar. c. lꝫ. in fi. de accusatio. ꝛ no. Ber. in. d.c. qualiter el. ij.

5 ¶ Utrū ille ꝯ quē inq̄rit possit recusare iudicē si hꝫ illū suspectū. R. ꝙ sic. c. cū sp̄ali de appella. v̄putā q: ex odij fo- mite pcedit. vl q: ē criosus. ar. iij. q. vij. iudicet ista tn̄ q̄ ad oia si sit fundata inq̄ sitione r̄lariū. q: facilꝰ ꝛ liberiꝰ p̄sit a suis administratiōib⁹ āmoueri. d.c. q̄lr el. ij. Quod limita nisi in grauī p̄iudicio infligēdo. ar. d.c. q̄lr el. ij. in fi. in v̄bo, facilius ꝛ liberius.

6 ¶ Utrū inquisitores gn̄ales possint p cedere ad inq̄rendum de v̄itate crimi nū ētīā nō receptis testib⁹ sup īfamia. R. Pa. in.c. cū dilecti de accu. ꝙ sic satis est ꝙ eis cōstet de infamia pp frequē tem clamorem. Secus est in delegato ad vnam cām tn̄ vt in.c. cum oporte at de accusa.

7 ¶ Quis pōt inq̄rere. R. ꝙ q̄libet p̄lat⁹ ꝯ suum subditum. imo tenet. ne san- guis subditoꝝ exquirat in die iudicij de eorum manibus. de officio or. c. irre fragabili de regula. c. vltimo. facit. c. lꝫ heij. de simo. xxxvij. di. ligāt. ꝛ d.c. q̄ liter el. ij.

8 ¶ Utrū monaci ꝛ religiosi possint de putari gn̄ales inq̄sitores a sede aposto lica. R. Pa. in. d.c. cum dilecti. ꝙ non nisi sint in dignitate i.c. statutū de re- scrip. li. vi. no. ꝙ dicit Pa. in.c. cūꝫ. el. i. de iudi. ꝙ appellatiōe fratrū in statu tis ꝛ odiosis nō veniunt monaci. Idē dic in mōialibus vt nō veniant appel latione soroꝝ ꝛ dicuntur proprie fres mēdicātes similiter ꝛ sorores. nō mēdi cantes vero ꝛ habitātes solitarie mōa ci vel moiales appellantur.

9 ¶ Utrum episcopus possit dispensare in criminalibus ne prelatus amouea- tur ab officio. R. Pan. in. dicto. c. qua- liter ꝛ q̄n el. ij. ꝙ sic procedit per viaꝫ inquisitionis. ꝛ facit. cap. inquisitionis de accusa. circa p̄ncipiū. vbi dicit ꝙ pōt supplere penā moderari. nisi tale sit crimē ꝙ ipediat ordinis executionē ꝛ bñficij retentionē ēt post pactā pniam ergo vbicūq̄ ista cessant quandoq̄

grave sit crimē et maius adulterio po terit nec̄ epūs: sed quilibet superior dispē- sare vt nō remoueat ab administratione. Secus qn̄ pcedit p viā accusatōis ⁊ ita itellige c. at si clerici. de iud.

10 ¶ Utrum de iuribus singularium psonarum sit pcedēdū ingrēdo vel ex ordinē sine strepitu ptis. R. pa. in c. ad nostram el. ij. de iureiurā. q nō: sed libello oblato ⁊ seruato ordine iuris qd etiā seqt Jo. and. in c. si. de fo. compe. li. vi. et si factū allegat notoriū. facit. l. ad peremptoriā. ff. de iud. ⁊ l. pperandū. C. eo. ⁊ ut. q semel. C. quod ⁊ qn̄ iudex. vbi ps q iudex nō dz citare absentem nisi pte petēte: ⁊ si aliter citat nō valet citatio: vt no. in c. i. de iud. Qd limita fz bar. in l. iij. §. hoc autē iudicium. ff. de dā. in fec. nisi sit cā miserabiliū psonarū q̄ se iuuare non pnt.

11 ¶ Quid si testes interrogent sup occultis criminibus. R. q nō debēt rndere si ingsitio sit gnālis: nisi de crie d quo infamia precessit. d. c. qualiter ⁊ qn̄. el. ij. multo min⁹ si ingsitio sit spālis 3 aliquē. Si vo infamia pcessit 3 aliquē: tūc testes dicēt sup oībus q̄ sciūt de eo qd inquirit veritatē et si illud qd sciūt sit occultū. vt si de fornicatione agitur ⁊ vocat aligs q simul cū eo fuit dz dicere secretas circūstantias: et eas quas secreto nouit dūmō sit infamatus de crie sup q̄ fit ingsitio: puta cū tali mulier e ꝯmisit fornicationē: s3 si tm̄ de fornicatiōe eēt infamat⁹ nō expssa aliqua tūc nō tz testis reuelare fornicatricem occultā. hec no. Inno. ⁊ Host. in c. qualiter. el. i. Jo. ⁊ Arch. ij. q. v. hz hoc.

12 ¶ Utrū ille 3 quē fit igsitio teneat dicere veritatē sup certo crie iterrogat⁹. R. q sic. si fama sit 3 eū de q̄ vide. s. Cōfessio delicti. in prin.

13 ¶ Quid est indiciū ⁊ quō p idicia pt procedi cōtra aliquem ad inquisitiōez vide. s. indicium.

Inquisitor hēticorū minor epo esse si pōt nisi qdragesimū etatis sue annū attigerit. Cle. dolētes de hēticis.

¶ A quib⁹ pnt tales ingsitores institui. 1 R. gl. in. d. cle. dolētes q p ministros vl̄ puinciales illorū ordinū gb⁹ a sede aplica est cōmissuz. Itē ab epis vel capitulis sede vacante. vt in. d. glo.

¶ Utrum pfati ingsito es pnt aliis ꝯmittere vices suas. R. gl. d. cle. q sic. ⁊ ꝯmissarios q̄s dīt vocam⁹ vicarios vl̄ substitutos cle. i. §. porro. §. notarij de hēti

¶ Utrū ingsitores pfati possint se im- 3 pedire de diuinationib⁹ aut sortilegijs aut vsuris. R. q de diuinationib⁹ ⁊ sortilegijs si māifestā sapiūt hēsim pnt se intromittere: vtputa q2 faciūt manifestas inuocationes demonū attribuēdo demonib⁹ aliqd diuinū. Secus si solū inuocāt ad exercēdū opa que nāliter pnt q2 tūc talis inuocatio nō sapit heresiz fm Oldra. als nō pnt et si sapiūt heresim. sed non manifeste. similiter nec de vsuris tex est in. c. accusatus. §. sane. de here. lib. vi.

¶ Sed nūqd ingsitores poterūt ipsi 4 cognoscere an sapiat heresiz vl̄ ne. R. q nō q2 iurisdictio est sibi attributa existente conditiōe vt no. glo. in. d. c. accusatus. ⁊ gl. in c. i. de offi. dele. li. vi. q̄ vl̄ 3ris intelligenda est vera q inquisitor pōt cognoscere an sapiat manifeste heresim qn̄ certū ē q sapit heresim: sed dubitat an sit manifesta vel nō: q2 tūc pōt recipe pbationes an sit manifesta Et intelligo manifesta fm glo. eandez qn̄ illa q̄ notoria sunt: ⁊ ita patēta. q nulla tergiuersatione celari pnt. de p. sig. ex pte. de coha. cle. ⁊ muli. c. si.

¶ Que phibētur pfatis inquisitorib⁹ 5 R. nō extorqueant pecuniam pretextu officij ingsitiōis qbuscūq modis illicite Itē q nec sciēt acceptēt bona ecclesiarū ob delictū clericorū: aut fisco aplicēt q si 3fecerint: tā ipsi q̄ eorū ꝯmissarij: ⁊ etiam epōrū aut capitulorū sede vacāte sunt excōicati ipso facto nec poterūt absolui an satisfactionem pecunie sic extorte: nisi i mortis articlo. cle. dolētes d here. Item districtius inhibetur eis ne abutantur quolibet portatione armorū Item q nō habeāt nisi officiales ne-

 versarios.d.cle.dolētes. Item pcipitur tā epis q̄ alys inqsitorib⁹ q̄ nō impo nāt maliciose aut fraudulenter crimen heresis alicui:aut q̄ ipediāt executōez officij inqsitōis falsē. Itez q̄ odio gra tia:vel amore lucri:aut comodi tpalis obiētu 9 iusticiā ⁊ 9 psciaz nō omittāt pcedere vbi est pcedēdū:als eps p tri enniū suspensus est ab offō ⁊ ei⁹ supi or hoc faciēs. Inferiores vo epis sunt excōicati excōicatiōe papali. Cle.multo rū.de here. Ad hī no.9tra istos inqsitores q citāt aliquos p hereticis q tn̄ nō sunt:qr sunt excōicati ipso fcō. Itez q̄ nō pnt de crīe hēsis inqrere 9 epos nisi in lr̄is aplicis expsse vt possint hec facere 9tineat.vt.in.c.inqsitores.de he re.li.vi. Itez inqsitores ordīs minoꝝ nō possunt se itromittere d ordine pre dicatoꝝ. Nec inqsitores de ordine pre dicatoꝝ de ordine minoꝝ pretextu cuiuscūq3 heresis:vt in pulegys eoꝝ aliter sunt excōicati ipso facto ⁊ est papalis p extrauagantem Pau. secundi.

6 ¶ Utrū inqsitores hereticoꝝ possint pcedere 9tra illos xp̄ianos q ad ritum trāsierūt iudeoꝝ. R̄. q̄ sic. dummō metu mortis absolute seu precise nō fuerint baptizati.c. 9 xp̄ianos de here. li.vi.

7 ¶ Utrū offm̄ inqsitōis eis ab aplica sede cōmissuz expiret p mortem rōani pontificis cōcedentis. R̄. q̄ non. vt in c.ne aliqui de here.li.vi.

8 ¶ Utrū inqsitores possint indicere silentiū oībus pdicatorib⁹. R̄. q̄ nō nisi solū q̄stuarys qui 9tingit cōgregatōez fieri p negocio fidei vel dictoꝝ q̄stuarioꝝ predicatio eidem negocio ipedimentum afferret.c.vt officiū inquisitionis.de here.li.vi.

9 ¶ Utrū inqsitores pfati possint 9uocare clerū ⁊ populū ciuitatū vel castroꝝ aut alioꝝ laicoꝝ. R̄. q̄ sic. put negocio fidei viderint expedire. Silr 9cedi tur eis:vt aduocēt peritos q̄slibet vt in sententys hmōi proferendis cōsiliū p̄beāt ⁊ q̄ tales pitos aduocatos vt eis obediāt in pstatis 9silys dandis in virtute obedientie possint cogere.c.vt cōmissi.de here.li.vi. Et quo aduerte q̄ nō pnt pcipe sub obedientia ⁊ minus sub excōicatiōe clero ⁊ pplo vt vadāt ad eoꝝ pdicatōes cōtra qd̄ sepi⁹ faciūt dicti inquisitores ⁊ non valet.

¶ Utrū inqsitores pfati possint pcedere cōtra aliqs sine epo. R̄. q̄ citare capere ac tute custodie mācipare:nec nō in vinculis ac manicis ferreis ponere ⁊ inqrere 9 illos q̄s iusticia p hmōi crīe concedit pnt:s3 tradere carceri:ut atroci q magis ē ad penā q̄ custodiā: aut exponere tormētis.aut ad sniaz cōtra illos nō pōt eps sine inqsitore vel inquisitor sine epo aut delegato capituli sede vacāte si sui adinuicem copiam valeāt hr̄e intra.viij.dieꝝ spaciū postq̄ se reqsierint:⁊ si secus presumptum fuerit irritum est ipso iure cle.i.de here.⁊ ibi ponitur de carcere ⁊ clauibus ⁊ officialibus.⁊ dic vt ibi.

¶ Quomō pcedent inqsitores pfati 9 aliquē. R̄. q̄ si per viā accusationis seruent ordinē suū. Si per inquisitionez. faciant que⁹ supra dixi de iudicis ⁊ inquisitione. Excipitur tn̄ q̄ accusatores vel testes seu deponētes qui pter potentiā psonaꝝ cōtra quas deponūt aut accusant,graue pculum imineret eis si noīa coꝝ publicarentur:tūc nō publice sed secrete corā diocesano vel eo absente vicario ipsius qui inqsitores pcedūt vel eps aut eius vicarius corā inqsitore si comode pōt ⁊ aliqbus aliys psonis prouidis ⁊ honestis utrisq3 psonis totū pcessum sup q̄ deliberādū est manifestēt.⁊ de ipsoꝝ consilio ad sniam vel cōdēnationez procedere pnt ⁊ plena fides talibus testib⁹ adhibet:l3 coꝝ noīa nō fuerint 9mulgata:⁊ pnt p̄cipere inqsitores pfatis honestis psonis sub pena excōicationis quā incurrant ipso facto ne reuelēt predicta nomina.eps tn̄ nō potest precipere inqsitori:nec inquisitor episcopo. Sed papa precipit in virtute obedientie vt teneant secreta. Cessante tamen tali pculo debent accusatoꝝ ⁊ testium nomina publicari. Item pnt procedere sine

pliciter de plano et absq; advocationū et iudiciorū strepitu et figura. vt i. c. si d̄ here. li. vi. Itē q̄ pcedēdo p viā inq̄sitionis excōicati et participes: vt l̄ socij eris admittūtur ad testimoniū contra hereticos receptatores. defensores tautores: et credētes eorū si ex circūstātijs vera dicere presumātur. c. in fide. de here. li. vi. Secus si pcedatur p viā accusatiōis vel exceptiōis. q2 tales non admittunt secūdū Jo. And ibidē. Item religiosi oēs qui ante religionis īgressū erāt notarij quātūcunq; sint in sacris libere istud officiū tabellionis pñt exercere quo ad oia que ad officiū inquisitionis pertinent non obstāte aliquo statuto contrario dicto. c. ē vt offim.

12 ¶ Itē nota q̄ statutū loci per qd̄ officiū inq̄sitionis directe vel idirecte impediret vel quolibet retardaretur ipso iure est nullius roboris: et per censuras ecclesiasticā pñt cogi rectores illorū locorum ipsa revocare vel moderare vt nō ipediāt. e. statutū d̄ here. li. vi. Et ēt pñt advocarī brachiū seclare p cēsurā ecclasticā cōtra hēticos. vt i. d. c. vt offim.

13 ¶ Itē statutū de duob⁹ dictis. in. c. nō nulli de rescrip nō īpedit inq̄sitōis officiū vt i. d. c. statutū Itē s3 Jo. an. pñt pcedere contra hereticū l3 alibi cōmiseīt crimē si in sua inq̄sitiōe invenitur.

Insignia

Utrū possit q̄s sibi assumere. R. Pa. i. c. dilecta. de exce. prela. cōiter tenet q̄ sic. et arma sicut et nomen assumitur ad placitum vt agnoscatur ab alio. Insti. de le. §. si quis in nomine. e. l. ad recognoscendum. C. de ingenu. et manu.

1 ¶ Utrū insignia alterius possit q̄s assumere. R. Pa. in. d. c. dilecta q̄ sic sicut et nomē q̄ limita: vez nisi illi cui⁹ sūt ptēderēt aliq̄d dānū. vn pūta facit odo sua assumēs arma alteri⁹ posset ille offēdi loco facino. osi et tal' iplorare pt offiū iudicis. et iudex pōt phibere q2 ad eū spectat q̄s pplo. z. l. i. § q̄s. ff. d̄ of. pfe. vr. Idē dic vbi interest rei publice sicut si aliq̄s accipat insignia boni artificis q nō est ita bon⁹ et ita decipiūtur ppli de hoc habes per bar. in tractatu de insignijs et armis.

2 ¶ Utrū q̄s possit assumere insignia dignitat'. R. q̄ nō si nō h3 illā dignitatē als est falsarius. l. eos. et q̄ ibi no. ff. de falsa. fact. c. i. de cleri. nō or. mi.

Inscriptio

secūdū aliq̄s est qū accusator pfitetur ea q̄ in libello sūt vel s̄m alios cū pfitetur se velle prosequi vsq; ad finē. Sed s3 alios et verius inscriptio est qū accusator se obligat ad penam talionis. i. similem q2 talio proprie idem est q̄ repsentatio ad similē. et hāc t3 Jo. andr. et glo. in. c. sup his. de accu. et pbatur l. c. fi. de pcurs. et sequitur Pa. i. d. c. sup his. et de istis opinionibus dicitur in l. si cui. in pn. ff. de accusa. l. in causis. C. de accusa.

1 ¶ Utrū accusanti sit necessaria īscriptō R. glo. et doc. in. c. sup his. q̄ sic nisi in viij. casibus et ibi vide. Et l3 inscriptio non fiat tñ deficiēs debet puniri pena talionis s̄m Accursium in. l. ij. C. de'fi. instru. et Bar. in. l. si cui predicta.

Institutio

seu istituere s3 hosti. est. ecclie vel ecclasticī. bñficij collatio.

1 ¶ Quis pt istituere. R. de iure cōi epūs Itē capl'm sede vacāte. de insti. et si capitulū li. vi. Itē ille qui h3 ex delegatione epi de insti. ex frequētibus Itē q̄ h3 hoc de cōsuetudine c. cū venissent de insti. dūmō sit clericus talis tñ ab isto institutus nō d3 administrare nec possessionē ecclie adipisci nisi de cōsensu diocesani et eius auctoritate. d. c. ex frequētibus. Itē abbates in ecclesijs sibi subiectis pleno iure pñt curā cōmittere sine psitatiōe epo facta or. a cōtrario. de preben. c. in lateranēsi de capel. mo. c. pbyteri libro. vi. xvi. q. visis.

Intentio

accipitur dupl'r vel pūt est mot⁹ vel motiuū volūtat'. vl' pūt dic finē intentū. et isto s̄o mō. hic accipie.

1 ¶ Utrū intētio habitualis sufficiat ad meritū boē actōis. R. s. Bo. in. ij. di. xli.

q.vi.ᵱmi ar.i.ꝗ. q si loquitur de inten
tione hitu. aliq̃ q̃s refert ad deū i gña
li omia opa diet vel ān. sic talis nō suf
ficit ad meritū. Sed si loquitur de intē
tiōe hituali qua quis refert aliqd opꝰ
ad deū in ᵱmordio illius opatiōis vel
alterꝰ ad quā illa ꝯtīr se hz. ita q opꝰ
sequēs directū hz ad opus ōmū ordia
tionez vel ꝯnam. sic talis sufficit ad me
riū. Uñ si aliquis intendit ꝓ deo dare
c. marchas ⁊ incipit hodie dare vnaz
cogitādo de deo actualiter postea dat
aliā ⁊ nihil de deo cogitat tñ actiones
ille sūt ei oēs meritorie ⁊ fructuose ⁊ ꝓ
hūc mōuz est in viris religiosis qui in
ᵱncipio ex caritate deuouerūt portare
religiōis pōd⁹s. quicquid. n. faciūt q
ad sue religiōis obſuātiā spectat ex pri
ma intētiōe ē eis meritoriū ad salutez
nisi q absit ꝯria intētio supueniat Si
āt opus alterius generis icīperet opor
teret q itētio renouaret vt illō opꝰ eēt
meritoriū. vñ si religiosus ad ea q̃ ad
religiōnē nō spectāt vult se exercere ꝯoz
q itētionē renouet. q2 illa hitual ad il
lā nō se extēdit. ⁊ iō nō ē pue securita
tis ⁊ vnilitaris i religionē intrare. Dicit
ēt idē S. Bo. ibidē q intentio hitual
q̃uis de deo nō cogitet actualr tñ si ex
sola boni opis ꝯsideratiōe caritas ꝓm
pta vel aliq̃ alia virtꝰ caritate iformata
ad ipz bonū opꝰ iclinat ipm ē meritō
ria. sic vir obediēs meret obediēdo ꝓ
lato ᵱcipienti sibi ēt si nihil cogitet de
deo: s3 solū ꝯsideret q ē bonū obedire.

2 ¶ Utrꝫ opꝰ ab itētiōe recipiat q̃ntatez
siue boni q̃ ad bōa. siue mali q̃ ad ma
la. R. S. Bo. di. xl. ar. i. q. ij. q q̃ntitas
bonitat ⁊ malicie corrīdet q̃ntitati in
tentiōis sm qd q̃ntitas intētionis atte
dit q̃ntū ad actū itendēdi sed inquātuz
attēdit ex pte intenti nō semꝑ corrīdet
Unī gl. sup illō Math. xij. bonꝰ hō ⁊c.
dicit q̃ntū bonū intendis tñ facis dicit
idē. S. Bo. q si li tñ ⁊ q̃ntū sūt aduer
bia sic dicūt quātitatē actus intēdendi
⁊ verū est generalr siue respectu malo
ruz vel bonoꝝ: q2 quāto actus itēdēdi
est magis intensiue in bonitate vel ma
licia tñ opatio exterior est bona vl ma
la oē tñ meritū vel demeritū ad actū
volūtatis reducit: s3 circūstātie exterio
res aliquo mō faciant ad volūtatis de
pnationē. Si vo li tñ ⁊ quantū sūt
noīa: tūc dicūt q̃ntitatē ex pte intenti: ⁊
sic nō vꝫ generalr: q2 nō semꝑ opi ex
terius facto mēsurat intentio: q2 frequē
ter hō intendit magnus bonū ⁊ nō fa
cit: ⁊ minimum bonuz ex humilitate
⁊ facit magnum.

3 ¶ Utrꝫ opus ab intētiōe recipiat q̃lita
tez. s. bonā vel malā R. S. Bo. vbi. s.
q. i. q i tētio bōa vl mala dr duplicr
¶ Primo mō bona dr in q̃ est pfecta ⁊
bona ordiatio opis ad finē. ⁊ hoc mō
nō tñ respicit bonitatez finis s3 etiam
rectū ordinē eius q est ad finē. Et hoc
est qd dicit Ber. ad Eugeniū exponēs
illud si oculus tuꝰ simplex: q ad hoc
q oculus sit simplex requirūt duo ne
cessario. s. q veritas sit in electiōe: ⁊ ca
ritas in intētiōe: qd est dicere q amat
qd est amādū: ⁊ eligit qd est eligendū
mala dr in q̃ est ordinatio indirecta: ⁊
sic est verū generalr q sm intētiōez q̃
lificat opꝰ exterius ¶ Scdo mō dr in
tentio bona: q2 qd finaliter intendit ē
bonū: ⁊ isto mō non q̃lificat: q2 si q̃s
furat vt faciat elemosynā vel mētit vt
ꝯuertat aliquez nō dr bn̄facere: sed q̃
ad maliciā nō hz instātiā: q2 malicie i
tentionis imputat oē opus factū quale
cūqꝫ sit: q2 deus cor interrogat ᵱncipa
liter ⁊ de isto itelligitur magis cordis
inspector est dn̄s q̃z operis xv. q. vi. c.
i. ⁊ illud. reā linguā nō facit nisi rea mēs
xxij. q. i. c. hoies. ⁊ c. sāc. ⁊ minister legis
voluntarie occidens malefactorem ho
micida reputatur xxiij. q. v. c. cum hō
⁊ illud qd no. xl. dis. quisquis ⁊. xxi. q.
iij. c. omnis iactantia. Non obstat q
non sic est in bono: q2 plura requirun
tur ad constitutionē q̃z ad destructiōez.

4 ¶ Utrum intentio bona absqꝫ opi
bus valeat ad meritum. R. Sanctum
Bona. vbi supra q si ille habet facul
tatem bene operandi ⁊ oportunitates
operandi. sic non sufficit intentio: quia

nec bona volũtas dz dici sed simpli-
na. Si vo facultas non adest tunc bo
na intentio et bona voluntas sufficit ad
meritum vite eterne.

5 ¶ Utrũ opera exteriora addant aliqd
supra meritum bone voluntatis. R. S.
Bo. vbi. s. ar. y. q. i. q̄ aut loquitur de
premio substãtiali. et sic de ꝯdigno nihil
addit opus extrinsecũ: qz quãtitas me-
riti pensatur ex q̄litate radicis. De con
gruo tñ absq; dubio opus priuilegiatũ
addit. s. bonã itẽtionẽ et volũtatẽ pro
eo q̄ volũtas i illo ope pparat et dispo
nit ad susceptionẽ maioris grẽ p quã
digna ẽ maiori retributiõe. Si aũt loq
tur de pmio accidẽtali: sic opus extri
secũ addit supra bonã volũtatẽ sicut p
uilegiatũ: et alia ẽt q̄ dispositiue addit
i rõnẽ meriti: qz excitat actũ volũtatis
ad bonũ: et radicationẽ et cõseruatõez
grẽ. et illud Martini. palmã m̃ ec. itel
ligit nõ de palma q̄ est aureola: sed de
palma que est respectu premij essentia
lis que dicitur aurea.

6 ¶ Utrũ euẽtus sequẽs addat ad boni
tatẽ et maliciã act⁹ exterioris. R. Tho.
i. ij. q. xx. ar. v. q̄ aut est precogitat⁹. et
sic addit. Aut nõ est pcogitatus: et tũc
aut p se seqtur vt in plurib⁹: et sic ad-
dit. Cõstat enĩ actũ ex genere solo esse
meliorez ex quo seq pñt plura bona: et
peiorez ex q̄ plura mala. Aut seqt per
accidens. et vt i paucioꝛib⁹ et tũc non
addit. ñ enĩ iudicat de re aliq̄ qd est p
accidens sed tñ qd est p se.

7 ¶ Utrũ qs p itẽtionẽ possit opa sua
vel alioꝝ alteri applicare. R. fz Astẽ. q̄
sic. et hĩ tripl̄r. ¶ Primo mõ i singulari
vt cũ p alio determiate satisfacit. et sic
qlz pt alteri bõa sua cõicare. ¶ Scdo
mõ i spali. vt cũ qs orat p ꝯgregatiõe
sua et suis familiarib⁹ et bñfactoribus
et ad hoc ẽt ordiat opa sua satisfactoria. et
sic ille q pẽst religiõi pt illa opa cõicare
alij applicãdo itẽtionẽ eoꝝ q sũt d sua
ꝯgregatiões ad hũc determiate. ¶ Ter-
tio mõ in gñali. et sic q pẽst eccle gña
lr pt opa illa cõicare applicãdo suã i
tẽtionẽ ad hũc vel ad illũ et ideo q p-

est eccle gñali pt cõicare ea q̄ sũt cõ
gregatiõis et hui⁹ hois. sz nõ eõtrario pri
ma cõicatio et scda nõ dr indulgẽtia sz
tñ tertia ppter duo. ¶ Primo qz p excõi
catiões illas p̄rias sz absoluat hõ a re
ta pene quãtũ ad deũ nõ absoluitur tñ
quãtũ ad satisfactionẽ ad quã est obli
gat⁹ ex precepto eccle vl ꝯfessoris sed
p tertiã sic vt. s. pz idulgẽtia. ¶ Scdo
qz in vna cõgregatõe nõ est sufficiẽtia
meritoꝝ vt sibi et alijs valere possint si
cut ẽ i eccla romana precipue ppter me
rita xpi. et ille solus q ipsi pẽst pt p in
tẽtionẽ suã applicare opa alioꝝ alij q
dñr idigẽtes. et alij q hñt ex ei⁹ ꝯcessiõe
¶ Utrũ actio pcedẽs a volũtate delibe
ratiua si p intẽtionẽ ad deũ non ordia
ta sit mala seu pctĩ. R. vt colligo ex scdo
bo. i. y. di. xli. q. i. ar. iij. q̄ aut hoc puẽ-
nit p inordinatã affectiõez siue ꝯuersio
nẽ ad creaturã et sic ẽ mala ex ꝯmissiõe
Aut prouẽit ppter opantis negligẽtiaz. et sic
est mala ex omissiõe aut ppter opantis i
firmitatẽ et miseriã et hoc neutro mõ est
mala sz idifferẽs. de⁹. n. decreuit ppter suã
pietatẽ et ppter nrãz ifirmitatẽ multas opa
tiões n̄ iputare nob neqz ad meritũ ne-
qz ad demeritũ. et ꝯñr tales opatões re
spectu nñi nõ videñt bone moralr nec
male. vt cũ qs loqt alicui ex nãli pieta
te. vl alũ salutat ex vrbanitate. vl fac
ex ncitate nãe puta comedit vt reficiat
ãbulat vt recreet nec tñ hoc refert i deũ
tales enĩ actiões n̄ sũt meritorie. qz ad
deũ nõ referũt dicere q̄ eẽnt demerito
rie durũ videret cũ nõ fiãt ppter inordia
taz cõuersionẽ ad creaturã nec ommit
tunt ad deũ referri agẽtis negligẽtia sz tñ
ppter q̄ndã ifirmitatẽ q̄ ẽ in nob ex corpe
corruptibili aggrauãte aiam. Nec ob-
stat hic Gre. sup illud Mathe. xij. de
oi vbo ocioso ec. vbi dicit q̄ vbũ ocio
sum est qd caret rõne iuste ncitatis vel
pie vtilitatis. qz vt dicit Ricar. in. y. de.
xl. nõ semp oz q̄ actus explicite ad fi-
nẽ q est deus referat vt non sit ociosus
sz. q̄ referat ad bonũ finẽ vl cuiusuis
vel corpis necessitatem aut honestam
recreationẽ. Solũ ergo ille dr ociosus

qui non refert ad aliquē bonū finem demeritorius in vite eterne solus ē act⁹ q ordinat p intētionē ad deū. aut meritorius cōdigni si fiat ex caritate. vl' cōdigni si fiat ex caritatē demeritorius vero si non referatur in deum ex inordinata conuersione vel omissione.

9 ¶ Utrū bonitas actual' voluntatis addat aliquā bōitatē sup bōitatē ipi⁹ habitus grē. R. fm Ri. ybi. s. q actualis volūtas elicita a volūtate potētie per grām addit habitui grē bonitatē aliq̄ a deo remunerabilē q̄tum ad p̄mium sbale ita q p̄miū sbale habitui grē et actib⁹ iterioꝝ⁹ volūtat' p grē habitū elicitis correspōdet. vnde p talēs act⁹ plus habebit d' p̄mio sbali q̄ si sine ipsis a corpore decessisset.

Interdictum dr ab interdico interdicis qd idē ē qd phibeo. et sic ptinet ad interdictū iuris canonici ex quo interdicit administratio aliquoꝝ sacroꝝ. et celebratio diuinoꝝ vl' executio aliquoꝝ spūaliū fm Inno. et sic est ecclesiastica cēsura aliqñ dr interdictū. int duos datū vl' int duo dcā vt isti. de interdi. in pn. et isto mō accipit i interdictis a lege ciuili siue a p̄tore. et quedā sunt publica et ista sunt. ix. q̄dā sunt p̄uata et hec sunt. xxviij d' qbus vid gl. et doc. in. c. pastoral' de cā pos. et ppa. et in. c. itē cū qs de resti. spo. et de istis hic nō itendo tractare s3 vide si placet in speculo. c. ti. S3 de iterdicto p̄nto mō dcō nec ēt inte do dicē d' iterdcō q̄ aliquod p̄ticulare spūale iterdicit. puta cū qs iterdicit ab offō vel a būficio et hmōi. qr de hoc dico. j. suspēsio. sed hic itendo soluz tractare de iterdicto ex quo in aliqua terra vel eccia vel aliq̄ psone interdicitur a celebratiōe diuinorum p̄ceptione sacroꝝ aliquoꝝ pulsatione cāpanarum et ceteris de q̄bus. j. dicam interdictū. v.

1 ¶ Quot sunt spēs interdicti. R. q due vna hoīs. alia locoꝝ. Interdictū hoīs aliud gnāle. aliud spāle. aliud singulare gnāle interdictū hoīum est cū iterdicitur populus regni castri. vl' ville aut ciuitatis. et sic aduerte q qñ iterdicit ppls vel vniuersitas vel cōe. q tunc nec locus nec clerus est iterdictus. Itē fm cal. in. c. psone ecclīastice q̄ ex toto sunt translate in ecclīam: qr de populo nō sunt. xij. q. duo sunt qñ interdicit clerus tm̄. nō ē iterdictus ppls nec vniuersitas vl' cōe. qr sunt diuersa clerus et ppls de sen. exco. si snia li. vi. Unū cl'ici p̄nt celebrare sic p̄us fm Jo. an. i. d. c. si snia. s. alta voce pulsat' cāpanis. interdictis tñ exclusis. qr phibitio. c. qd in te. de pe. et re. et. c. nō ē vobis. d' spō. et moderatio. c. alma de sen. exco. li. vi. Intelligit qñ locus est iterdictus. et nō expresso loco in snia interdicti nō hz locū cessatio diuinoꝝ et alia q̄uis sit generale Cal. in. c. q ds seruari moderatio. d. c. alma. S3 nō credo ei dic ergo q p̄nt clici alta voce celebrare sicut p̄nos et in ecclijs suis alta voce. et q i isto casu possunt admitti omnes q nō sunt de populo illo et nō sunt causa interdicti. tenet Archi. in. d. c. si sentētia. et te de. consilio. lxx. Similiter fm Cal. illi possunt admitti qui de illo erāt populo sed domiciliū transtulerūt. Astē. tamen. li. vi. ti. xvi. tenet q non nisi absoluātur ex quo semel fuerunt interdicti sed dictum cal. est verius et sequitur Ge. in. d. c. si snia. et etiam absentes excusantur donec sciunt. c. apostolice. de cle. excō. mi. postq̄ sciūt tenent seruar.

2 ¶ Utrum populus non interdictus si fiat de populo taliter interdicto efficiatur interdictus. R. fm cal. q sic.

3 ¶ Utrum bānitus qui est de populo interdicto sit amplius interdictus. R. q sic si ad tempus est bannitus. quia adhuc ciuis est et de populo. l. relegati. ff. de interdic. et relegatis.

4 ¶ Sed numquid habitantes in ciuitate qui non sunt neq3 ciues neq3 de populo illius ligantur interdicto. R. q nō dicto. ca. si sententia. sed ligantur illi q sunt facti ciues ex gratia. licet ibi nō habitent.

5 ¶ Utrum impuberes populi interdi-

eti sint similiter. R. Jo. de deo. q si nõ sunt doli capaces non sunt interdicti. Secus si sunt doli capaces.

6 ¶ Quid de mulieribus que viris cõ tradicunt et alijs hoibus qui pro posse resistunt. R. Jo. de deo. q nihilominus ex quo sunt de illo pplo q sũt iterdicte

7 ¶ Speciale interdictũ hominum est cũ interdicit aliqd collegiũ vl vniuersitas a populo inclusa puta studiũ pape et hmõi vl capitm. Naz interdicto caplo vl collegio vel vniuersitate singule psone de ipsa sunt interdicte fm Jo. an. et Ge. in. d. c. si sententia. et istud cõprehendit tam clericos q̃ laicos q sunt de illo collegio vel vniuersitate.

8 ¶ Sed quid si interdicat familia alicuius nũqd clici de eius familia erunt iterdicti. R. Rodosi. q sic nisi spaliter eximant. Uñ adverte hic fm archi. et seqt Ge. in d. c. si snia. q iterdicto collegio vl vniuersitate clici q nõ sunt d illo collegio. vel vniuersitate poterunt ianuis aptis et pulsatis campanis alta voce celebrare excõicatis et interdictis exclusis. Secus vbi esset interdictus locus qz non psit nisi fm q. j. dicam.

9 ¶ Utrz si iterdicant doctores oẽs alicuius ciuitatis intelligant iterdicti clerici q sunt doctores R. q nõ p gl. i. d. c. si snia. Sitr si iterdicunt clici nõ veniũt religiosi nõ hñtes dignitatẽ et de h vide s. clicus. i. Ge tñ in. d. c. si snia dicit q clero iterdicto veniũt clici seculares regulares querfi et quersi: q ita sunt ad ecclam trãslati q ppe d pplo dici si psit. d q deõ ego valde dubito. et potius credo otrariũ nisi aliud oñet de mente p ea q. s. dixi. Clericus pmo.

10 ¶ Quid si vnus de populo iterdicto igrediẽ monasteriũ an possit diuinis iteresse sine relaxatiõe iterdicti, generalis vel spalis. R. tede. et seqt Ge i d. c. si snia q sic qz desinit eẽ de pplo q purgatur eius lepra sine alia relaxatione.

11 ¶ Singulare interdictũ hoium dicit cũ aliqua certa psona interdicit vel et incerta. vt enim ds. q fecerit sic sit interdictus ipso facto. et isti quocũqz vadũt sunt semp interdicti nisi absoluãt si interdictũ non est ad tps. Uñ adverte et no bñ q tales interdicti siue gnaliter siue specialiter vel singulariter nõ psũt exercere aliquẽ actũ successorz tpe interdicti de qbus j. dicetur q ptinent ad ordines sui ad celebratione diuinorũ aliter essent irregulares vel suspensi secundum q infligitur pena violãt bus interdictum vt. j. dicetur. et de tali iterdicto nõ loqtur. c. alma.

12 ¶ Utrũ interdicti generaliter specialiter vel singulariter sint vitãdi ab alijs R. fm Ho. Inno. et Ber. q sic in diuinis officijs quando proprio nomine seu alia certa locutione per sententiam sunt designati alij autem nõ sunt vitandi nisi a iudice specificenẽ: nisi eorum offensa per quam sunt interdicti esset multum notoria ita q nulla tergiuersatiõe posset celari. c. tua nos. de cohabi. cle. et mu. Sed tu dic. vt. s. excõmunicatio. viij. § .ij.

Interdictum

Interdictum ij locorz aliud generale vt cuz interdicit regnũ vel prouincia vl diocesis. Aliud spale vt cum interdicit ciuitas aliqua castrum vel villa. Aliud singulare vt cũ interdicitur certa eccla vel capella vl certe ecclesie. et sic interdicto loco aut generaliter vl spaliter aut singulariter nõ sunt interdicti homines vel clerici talis loci Unde extra illa loca psũt audire diuina et sepeliri si ibi elegerint sepulturã vel ibi mortui fuerint: qz nõ sunt interdicti nisi fuerint in culpa interdicti ponendi tex. in. d. c. si snia no. Pa. in. d c. qd in te. et dicto. c. nõ ẽ vobis. Aduerte tñ q id qd statuitur in interdicto generali locorum habet locũ in interdicto spali loci. et hoc ideo quia interdicta ciuitate vel villa intelligitur tota iterdicta generaliter et nõ hñtes priuilegium q tpe generalis iterdicti possint celebrare sbmissa voce intelligitur generale interdictum qñ etiã aliqua terra est interdicta quo ad illaz terrã. vt ds et no. in. c. cum partibus. de verbo. significa.

Inno. tamen et Host. tenent q interdicta ecclesia aliqua in penam populi licet multi ex eis nō deliquerint sed solum vel dñs vel vniuersitas q talis populus etiam q nō est in culpa nō poterit alibi eligere sepulturā apud eccl'siam non interdictam nisi ex priuilegio spāli hoc habuerit. Sed hoc nō credo verum q: c quod allegat. s. vt priuilegia de priui. loquitur quando populus est interdictus.

1 ℂ Quid si iudex dicat iterdico regnū frācie. R. q interdictū extēdit ad totas terrā q adheret ei tpe late snīe siue rōe dñij siue ratione feudi. ɜ postu. pla. c. i. vel scdm glo in. d. c extendit etiā ad terras q adherebāt ei prestando auxilius tempore interdicti. plan si ꝓo dicat interdico terras regis francie tūc scdm Rodoff. nō extēdit ad feuda q: pene sunt restringende. sed ɜ eū est tex. c. i. in ꝓbo terraꝝ ipsius et tō dic silr esse interdicta q: in feudis hꝫ vtile dñium. et ēt includūtur terre in qbus solū hꝫ vsufructus scdm Jo. an. et sequitur Ge. in. d. c. snia. Si ꝓo aliquā terrā hēret in pignus nō eēt interdicta q: nō ē ipsius quo ad dñiuꝫ. secus si diceret q interdicit oēꝫ terrā quā tꝫ q: sic eēt interdicta. c. cū Bertoldus. de re iudi. q: creditor habet possessionē verā pignoris. ff. de vsuca l. seruus.

2 ℂ Sed quid si hꝫ terrā cōem cū altero. R. Ge. in. d. c. si snia. q si est indiuisa non cōprehendet ne iustus puniatur. Sec9 si est diuisa q: ps sua subiacebit

3 ℂ Utꝫ interdicta ciuitate veniant eius suburbia. R. q sic et ēt ɜtinētia hedificia. Et idē dic. de interdicto castri vel ville: lꝫ ppriē nō habeant suburbia. vt in. c. si ciuitas. de sen. exco. li. vi.

4 ℂ Sed quero qd dr suburbiū aut ɜtinēs hedificiū. Jo. ɜ deo. dicit q suburbia itelligunt illa q sunt. i. vltra portā et faciūt cū ciuitate publicas functiōes et vocant ad ɜsilia et ɜctiones. vel dic scdm Ge q dicunt burgi ext et ppe ciuitatem in qbus domus sunt cōtingue. Uel. dic q suburbia dicant domus p quas ē iter rectū eundi ad ciuitatē vel locū et ɜtinētia hedificia sunt pulchre dom9 circa ciuitatē nō intra suburbia vbi nō sunt burgi directe introducētes ad ciuitatē Glo. in. d. c si ciuitas dicit q arbitrio iudicis ē relinquendū que dicātur ɜtinētia hedificia q: nō dicit tex. ɜtiguis sed ɜtinētibus. legitꝫ ꝓo in. l. ij. et l. hedificia et l. q in ɜtinētibus ff. de ꝓ si quasi in ideꝫ coincidūt. Ego vero quo ad hoc attēderē ad rōnem legis expressam et dicerem oia illa dici ɜtinētia hedificia q ita sunt ppe ciuitatē q in illis celebrādo ɜtēneretur ecclesiastica censura puta q quasi ita cōmode eo ɜuenire psit sicut si nō esset interdictū. sꝫ vbi nō ɜtēnit pp lōgā puta distat p miliare et ē valde laboriosum illuc ire nec passim ppl's ꝓ eo ɜuenire tunc non acciperetur sub hac significatione.

5 ℂ Utꝫ dño vēdēte terrā interdictam siue generalr' siue spālter aut singular aliqui dño qui nō est in culpa cesset interdictū. R. q non scdm ge. in d. c. si sententia quia secum portat onus suum.

6 ℂ Utꝫ dño emente terram post latā sententiam interdicti contra omnem suam terram sit illa terra interdicta. R. scdm ge. in. d. c. si snīa q non nisi latore interdicti expressisset ne dum terrā habitam sed habendam.

7 ℂ Utꝫ interdicta ecclia sit interdictū cimiterium vel eius capella. R. q sic si capella vel cimiteriū sit ɜtigua ecclie alias nō. et tōn nō ɜtiguis posset celebrari. d. c. si ciuitas. ꝫ. his.

Interdictum

qui sunt persone q̄ locūvitu quis sit ponere. R. q oēs illi qui psūt excōicare vel suspendere rōe iurisdictionis ordinarie vel delegate quā hāt sup illos quos volūt interdicere de ꝓ. sig. querenti de offi. de le. c. q: pontificali. li. vi. et q pōt excōicare haben. ɜ excōicatis. i. ꝫ. iij.

ℂ Utrū episcopi possint interdicere psonas singulares ecclīasticas vel seculares aut cōiꝫ loca vel terras que ha

bent priuilegiū ne possint interdici.ℛ. ꝙ sic ⁊ ēt excōicare:nisi talia ꝑuilegia sint ɔcessa regib⁹ vel reginis aut coniugibus filiis vel religiosis nō rōne ꝑsone sed ordinū vel locorū.vt in.c.ne aliq̄ de ꝑuil.li.vi.nec ēt pōt interdicere exēptos ēt indirecte puta interdicēdo ne eis vēdant aut cōicent.⁊ Facientes sunt puniendi.c.quāto de priuile.rōe tñ delicti ⁊ ɔct⁹ possēt vt.s̄.exēpt⁹.§.viij.

2 ¶ Utꝝ canonici eccľie cathedralis possint ponerē i aliq̄ loco vel eccľia interdictum ℛ.ꝙ nō sine assensu epi.c.q̄ sunt ꝺ his que fi.a ma.par.ca.

3 ¶ Pro qua cā pōt poni interdictū.ℛ. ꝙ pro subsidio pecuniario vel debito pecunie vel alteri⁹ quātitatꝭ laicus aliquis nō pōt interdici nisi ex spāli auctoritate sedis apostolice ⁊ expssa aliās nō⁹tꝫ si ponatur ꝑ extrauagantē Bonifacij.viij.q̄ incipit.Proinde attēdētes Ponēdū ē igitur ꝑ culpa aut dñi aut populi ⁊ hmōi nō singularis alicuius ꝑsone q̄ officium nō hꝫ gñale vt.pꝫ in c.sane.de offi.dele.⁊ in.c.non est nobis de spon.

4 ¶ Quō dꝫ poni.ℛ.ꝙ ꝑcedēte monitione ⁊ in scriptis q̄ scriptura ɔtineat cām sicut ⁊ de excōicatione dictū ē.s̄. Excōicatio.ij.§ i.⁊.ij.

5 ¶ Utrū sit aliq̄ forma.verboꝝ fūdāda ℛ.ꝙ ñ necessario sꝫ sufficit dicere nos ꝑ talē cām regnū vel castrū vľ eccľiā talē supponim⁹ interdicto ⁊ hmōi.vt no.in.ꝺ.c.sane.⁊.c.ñ est nobis.

Interdictum iiij.i qb⁹ casibus i curritur iterdictū.ℛ.ꝙ gñale interdictū ⁊ spāle locoꝝ in nouē casibus incurritur ipso iure. ¶ Primus qñ ciuitas in q̄ moriť summ⁹ pontifex non seruat dispositionē.c.vbi ꝑiculū de electionē li.vi.q̄ tunc ipso facto ē interdicta vt ibidem. ¶ Scōs qñ ciuitas dat auxiliū ɔsiliū vel fauorē insectatoribus cardinaliū aut captoribus:aut ꝑcussoribus vel mādatoribus ꝑdictoꝝ.aut socijs talia faciētiū vel si.j.mēsē saltem tales delinquētes nō puniēt si pōt ipso facto ē interdicta.de penis.c.felicis li.vi.excipitur Roma. ¶ Tertius qñ collegium vel vniuersitas ab eccľijs vľ eccľiasticis ꝑsonis exigit pedagia guidagia vel alia ꝑ se vel ꝑ aliū de rebus suis q̄s nō cā negociādi deferūt aut ad hmōi soluēda ɔpellit tūc ipso facto oēs ciuitas castrū vel villa aut alius locus deē vniuersitatis vel collegij subiacet interdicto.de censi.c.q̄q̄.li.vi.

¶ Quarto qñ collegium vel vniūsitas aut archiepi vel epi ⁊ alij tā supiores q̄ inferiores eccľiastici sustinēt penas q̄s incurrūt in conducēdo aut locando domos vsurariis alienigenis que eis i ponitur in.c.i.de vsuris.li.vi.ꝑ mēsem de q̄ hēs Usura.ij.§.xiij.nam post mēsem terre omnes ipsoꝝ sť interdicte q̄diu idē vsurarij in eis commorant.vt in.ꝺ.c.i. ¶ Quintus qñ clerici vel religiosi inducūt aliquē ad vouendū aut ɔmittēdū de sepultura si i eoꝝ ecclesia vel cimiterio eū sepelirit tūc si.j.decēdiū eccľie vbi de iure venit sepeliēd⁹ oia q̄ occasione sepulture habuerūt nō restituēt si ñ petāt ⁊ cadau̇ si petať ipso facto eoꝝ eccľie ⁊ cimiteria sť interdicta c.aiaꝝ pīculis de sepul.li.vi.⁊.tā diu durat donec plene satisfecerit vt ibidē. ¶ Sextus qñ ciuitas cōmittit aliq̄d i epm suū capiať percutiať bāniet ipso facto ē iterdicta.cle.si q̄s suadēte de pēis. ¶ Septimus qlibꝫ loc⁹ vľ loca in qb⁹ ep̄s detiet inuit⁹ sť interdicta ipso iur.d.cle.si q̄s suadēte. ¶ Octauus qñ religiosi exēpti eccľias ⁊ decimas recipiūt a laicis sine ɔsensu diocesāoꝝ vel excōicatos admittūt ad diuina seu interdictos noiant aut instituūt vľ destituūt i cōsultis epis in eccľijs nō sibi pleno iure subiectis vľ qñ hospitalarij ⁊ tēplarij pluries semel in āno celebrāt in ecclesia posita in loco interdicto vľ defendunt ne ɔfratres exēptoꝝ.seu ipsoꝝ obligati q in totū nō se trāstulerūt possit iudicari a locoꝝ ordinariis tūc eccľie eoꝝ ipso facto sunt interdicē ꝭm gl.i.c.i.de iureiur.li.vi.⁊ archi.in.c.epoꝝ ꝺ priu. lib.vi.⁊ sequitur Pa.in.c.cū ⁊ plātare

de priuile. & facit.c.si quis suadẽte.xvij.q.iiij. Quis gl.i.d.c.cũ & plãtare & cõtemptores. Sed.i.opi.mihi vr̃ verior. ¶ Nonus ecclesia dr̃ interdicta qñ est polluta humano sanguine vel semine de quo dic vt.s̃.Consecrato ecclesie.§.viij.

¶ Decimo incurrit interdictum regni castri vel loci qñ dñs eorũ ipedit ne legatus aut nũci⁹ pape possit exeq suũ officiũ & tñ diu dõec pstiterit in tali cõtumacia.cap̃lo sup̃ gentes de offi.leg.li.vi.extrauegans est. Adnete em̃ hic q̃ lz supradictis casibus aliqua terra vel ciuitas vel ecclesia ipso iure subiciat̃ interdicto nõ tñ tñr quis illud suare añ declarationẽ p iudicẽ fiendã:ita q̃ in ea celebrãs ante dictã declarationẽ nõ incidit in penas statutas cõ nõ suãtes interdictũ.de qb⁹.j.dicet. Interdictũ.vij. & hoc pp cõstitutionẽ costañ.cõsiliũ.de.qua.s̃.excõicatio.viij.§.ij.

¶ In qbus casib⁹ incurrit interdictũ gñale vel spãle psonarum ipso iure.R̃.q̃ in q̃tuor casibus. ¶ Prim⁹ qñ eps cõmunitas vel vniuersitas ipoñt exigit.vel recipit collectas ab ecclesiasticis ⁊c.de quib⁹ in.c.clericis de imu.ec.li.vi.seu qñ bona disposita in ecclesijs arestauerit occupauerit.vel arestari aut occupari fecerit:seu dederit i hijs auxiliũ cõsiliũ:vel fauorẽ scienter ipso facto est interdicta nec absoluitur nisi de speciali mãdato sedis apostolice.nõ obstantib⁹ qbuscũq privilegijs vt in d.c.clerici q̃ tñ vacat p cle.vnica .e.ti. ¶ Secundus qñ vniuersitas vel collegiũ pmittit i terris suis vsurarios alienigenas cõducere domos vel eis locat ad exercendũ fenus ipso facto est interdicta.c.i.de vsuris.li.vi. ¶ Terti⁹ qñ persona ecclesiastica regularis aut secularis cuiuscũq ⁊ exẽpta ⁊ cuiuscunq ordinis aut status existat scienter celebrat vel celebrari facit in locis interdictis nisi s̃m permissionẽ iuris vl̃ excõicatos publice.vel interdictos ad diuina officia vel sacramẽta aut sepulturã admittit tunc ipso facto est interdicta ab ingressu eccl̃e.⁊ tñ diu donec satisfecerit ad arbitriũ eius cui⁹ sniam cõtempserit.c.epo⁹ũ.de priuile.li.vi. Hodie tñ sepellientes excõicatos publice aut nominatim interdictos sunt excõicati ipso fcõ.cle.eos.de sepul. ¶ Quartus qñ vniuersitas cõcedit represalias aut cõcessas extendit ad personas ecclesiasticas vel eorum bona nisi infra mẽsem reuocet ipso facto est interdicta.c. ⁊ si pignoratiões.de iniur.li.vi. Sunt alij casus interdicti de quibus infra suspensio primo qui potius suspensiões nominãtur q̃ interdictum cum etiam casu tertio precedenti.

Interdictum.v.

Que prohibentur tpe interdicti vel in loco interdicto exerceri.R̃.q̃ omne spirituale.quod reducitur ad sex.vt clerici intelligat.s̃m q̃ collige ex Inno. Pa. ⁊ communiter doc.in.d.c.non est vobis.⁊.c.si.de exce.prela.⁊.c.q̃ in te.de pe.⁊ re.c.si.de sen.excõ.li.vi. Unde aduerte ⁊ no.bene q̃ quicquid ptinet ad aliquod sex infrapositorũ intelligitur semper prohibitus tempore interdicti nisi vbi inuenitur in iure specialiter cõcessum.

¶ Et primo prohibetur omne exercitiũ deputatum certo ordini ecclesiastico ⁊ hoc procedit siue sint clerici presbyteri siue inferiores vt not. Pan.in.c.ij.de cle.excõ.mi. Et dicitur exercere officiũ deputatum certo ordini puta quando dicit epistolam vt subdiaconus euangelium vt diaconus.vel offerendo calicem.vrceos ⁊ huiusmodi vt lector.vl̃ exorcista ⁊ huiusmodi.vel dicẽdo matutinum ⁊ aliud officium vt ebdomodarius ⁊ similia que cõueniunt alicui ordini. Facit.c.si quis episcopus.el.ij.xi.q.iij. vnde talia exercentes sunt irregulares ipso facto. Secus esset si exercet aliquod quod non est deputatum certo ordini ecclesiastico sicut cantans responsoria vel psalmos non officiando principaliter. sed tanq̃ quilibet alius laicus. Item nec audiendo diuinorum

pertinet ad.certum ordinē ꝛ talis exercentes tempore interdicti non erunt irregulares nisi auctorizando audirent diuina.puta.quia platus facit celebrare quia sic esset irregularis ſm gloſ.in cle. Archiepi.de priuile.

2 ¶ Utrum benedictio solennis episcopi sit prohibita tali tpe.R.ꝙ sic q₂ eaꝫ facit rōne ordinis.xcv.di.c.ecce ego nisi in festiuitatibus de quibus infra nō sūt simpler prohibetur nec benedictio pere vel bacali peregrinoꝛū.quia non pertinent ad ordinem.et idem ṗt dici de benedictione vestimentorum illorum qui volunt intrare monasteriū vel tertium ordinem beati Francisci ꝙ licite potest fieri.

3 ¶ Secundo ꝓhibetur ministratio sacramētoꝝ exceptis eo mō quo ꝯceduntur de iure de quo vide īfra.c.se.

4 ¶ Tertio prohibetur celebratio diuinorum vt in.c.rñſio.de sen.ex.de cle.exco.mini.ca.ij.ꝛ.iij. Sed quid venit hic nomine diuini officij dic solūmō ordinatum in breuiario vel missali vt j.pꝫ in.c.se.§.i.cuꝫ sequētibus.

5 ¶ Quarto prohibetur collatio ordinū nisi vt.j.dicam in.c.se.

6 ¶ Quito prohibetur sepultura ecclesiꝰ extra cimiterium ꝛ ecclesiam lꝫ sine officio cum officio non aliter clericus incurreret penas positas ꝯ tales de quibus.j.dicetur in.c.se.

7 ¶ Sexto pulsatio campanarūꝫ.ar.d.c.alma. Si tñ laici pulsarent sine eorum consensu clerici excusantur ſm Jo.de deo. Hoc intelligo de pulsatione pro horis canonicis: quia Aue maria vel campane de festo vel pro alio signo ꝙ pro horis non credo sint prohibite.

8 ¶ Septimo apertio ianue ecclesie tpe celebratiōis officij: nisi ꝑut.j.dr̄ i.c.se.

9 ¶ Utrū pfata ita ꝓhibeanī in eccliis exēptis.sicut in alijs.R.ꝙ sic vt in.ca.auctoritate.de priuile.li.vi.ꝛ ita seruabunt sicut faciūt alie ecclie celebrando ſꝫ modificationē.c.alma ꝺ se.ex.li.vi.

Interdictum.v.

Que conceduntur tempore interdicti gñalis locorum vel specialis vel singularis.R.ꝙ vndecim.

1 ¶ Primum celebratio officioꝝ diuinorū ꝛ missarūꝫ in eccliis ꝛ monasterijs sicut fiebat añ interdictū cū ista modificatione.vꝫ.s submissa voce. Januis clausis cāpanis nō pulsatis excōicatis ꝛ interdictis exclusis i.ꝺ.c.alma.§.addicimꝰ aduerte hic ꝙ illud.c.alma loquitur de gñali ꝛ speciali interdcō tā hominū ꝙ locoꝝ: non de singulari interdicto alicuius ecclie ſm glo.in.ꝺ.§.addicimus.ꝛ ideo ibi ñ posset celebrari. Quod nota bene q₂ pauci aduertunt.

2 ¶ Sed quero a qbus celebrari debēt pfata diuina.R.archi.in d.c.alma.ꝙ a proprijs clericis ecclesiarū vel monasteriorum monacis: nisi ꝛ ipsi essent interdicti.vt.ꝫ.interdictū.i §.xi.

3 ¶ Qui psūt admitti ad ista diuīa R. ꝙ nullus nisi.clici aut mōaci illaꝝ eccliarū in qbus celebranī.vñ aliaꝝ ecclesiarū clici vel monasterioꝝ monaci nō psūt admitti ſm arch.in.d.c.alma cal.tñ vt refert Ge.i.d.c alma.tenet ꝙ pꝰ factum non essent irregulares: sed āte factum non auderet consulere ꝙ quis admitteret religiosos vel clicos extraneos Fed.ꝯsilio.lxxxvij.dicit ꝙ vr̄ absurdū tales nō admittere.ꝛ Jo.And.dicit ꝙ est nimis durū tenere ꝙ nō admittanī.Et credo ꝙ sit verius ꝙ psūt admitti omnes clici aut religiosi aliarū eccliarū ꝛ ſbꝫ canonici ꝙ clici ecclesiaꝝ restringit distributionē nō auditionē seu celebrationē quā ꝑmittit sicut prius poterāt interesse ꝛ nunc sicut facit ad hoc.ꝺ.ca.ꝙ in te. Seculares aūt de terris non interdictis nullo mō psūt admittere in.ꝺ.c.lꝫ ar.c.quoniaꝫ episcopi.de priuile.li.vi.q₂ qꝺ per priuilegium vni conceditur alteri denegatꝰ comprobatur.

4 ¶ Utꝝ cum alicui singulari psone cōcedīt vt mō pmisso.s.ianuis clausis.ꝛc. possit celebrare vel audire diuina tempore interdicti eius familiares q non dederant causam ꝛ domestici possint

admitti ad audiendū ⁊ celebrādū ibi officiū diuinū. R. q̄ sic. vt in. d. c. ꝫ vobis. §. ꝯcedit. Et quid cōprehendatur sub illis vide. ī. Familia. nisi ob istam cām in fraudem sint assumpti. c. vlti. de verbo. sig. lib. vi.

5 ¶ Quid si non sit singularis ꝑsona ſꝫ ꝯuentus aut collegiū cui ꝯcedit audire diuinoꝝ tpe interdicti. nunqd eius familiares domestici siluꝫ sunt admittēdi. R. q̄ nō vt in. d. c. ꝫ vobis. §. nō sic nisi super hoc habeant priuilegiū. vt ibi.

6 ¶ Quid si in ꝯuentu vel collegio nō sunt nisi tres quoꝝ duo sunt īfirmi nūquid tertius poterit celebrare cū familiari. R. Host. in. c. q̄ nōnullis. de priuile. q̄ sic ne priuilegiū sit inutile sicut cōceditur singulari ꝑsone. vt in. d. c. ꝫ dūmō nō dederit cām interdicto. vt in. d. c. licet. Archi. dubitat. ſꝫ ego credo verum dictum Hos.

7 ¶ Quō dꝫ intelligi priuilegiū q̄ ꝯceditur aliquibꝰ religiosis q̄ tpe interdicti possint recipere ad diuina ꝯfratres suos. R. q̄ dꝫ intelligi de illis ꝯfratribꝰ q ꝫ in seculo remanēt tñ eoꝝ ordini sūt oblati mutato habitu seculari. vel etiā q inter viuos bona sua dederūt eis retēto vsufructu ī vita sua. vt i. c. vt priuilegia. §. i. de priuile. ⁊ in. c. cū ⁊ plātare. §. de cōfraternitatibus ibidem.

8 ¶ Quid si priuilegiati vt admittant tpe interdicti dederūt cām interdicto vel eoꝝ culpa: dolo vel fraude fuit interdicti ī snia plata: vel ad ꝑpetrandū delictū cuius occasiōe interdictū latū extitit dederūt auxiliū: ꝯsiliū: vel fauorē. R. q̄ nō obstāte priuilegio nullo mō admitti psūt: vt in. d. c. ꝫ. §. fi.

9 ¶ Que missa pōt celebrari. R. Ge. in d. c. alma. recitat ⁊ sequitur Jo. And. ⁊ Pal. q̄ etiā peculiaris. ſꝫ Jo. mo. tenuerit q̄ solum conuentualis poterat celebrari.

10 ¶ Concedit aliquibus vt tpe gñalis vel spālis iterdicti locorum possint celebrare in suis festis tantū sicut minoribꝰ ⁊ predicatoribꝰ nunqd poterūt tales alios admittere ad celebrandū. R. Inno. ⁊ Ho. in. c. vt priuilegia. de priule. q̄ si priuilegiū sit eis datū psonaliter nō psūt: ⁊ tunc ꝑsonalr cōcedit cū dr: ꝯcedimus vobis vt possitis celebrare. Si vero psonalr nō esset datum sicut cū dr: ꝯcedimus vobis vt in vris ecclesijs celebretur: tunc psūt admittere alios ad celebrandum: ⁊ sic est priuilegium fratrum minoꝝ ⁊ predicatorum.

11 ¶ Utrū seculares ⁊ quicūq alij possint extra ecclesiam predicta diuina officia ascultare. R. Ho. q̄ excōicatis ⁊ interdictis non licet audire diuina: nec ꝫ clericis ita alte dicere q̄ audiantur de foris. Intellige studiose. psūt enim ita alte dicere q̄ se audiant in choro admitticē et si sic dicēdo audirētur ab extra ar. d. c alma. Siluꝫ non est eis aperienda fenestra vel hostiū vt videant eleuationē eo pis xpi ⁊ hmōi: nec pax extra portāda: nec ad offertoriū post euāgeliū admittēdi. Ad predicationē in psūt admitti libere. nec distinguitur an dederint cām vel nō sint excōicati vel nō vt in. cap. responso. de senten excōmunicato. c. eps nullum. de cōse. di. i.

12 ¶ Utrū dicentes officiū ꝑ viā vl extra ecclesiā tpe interdicti gñalis vel spālis locorum frangant interdictum. R. q̄ si hoc faciunt studiose vt seculares audiant: sic violāt interdictū vt pbat. ar. c. fi. de priuil. li. vi. vbi pꝫ q̄ cū celebratio diuinoꝝ etiā extra ecclesiā prohibetur tali tempore ⁊c. Secus autē si sic dicendo a casu seculares transeūtes audiant: tū q̄ qđ modicum est vario apprehendit quasi nihil. ff. phi. tūꝫ quia non cōtra rationem legis.

13 ¶ Utrꝫ liceat clericis vel laicis in loco interdicto legere euāgeliū vel psalmos ⁊ hmōi. R. q̄ sic sicut ⁊ predicare sicut alte dictum est.

14 ¶ Utrū tpe gñalis vel specialis interdicti locoꝝ possint seculares ⁊ alij orare in ecclia oratiōe priuata. R. Monal. q̄ sic q̄ talis actus nō ꝯtinet sub aliquo ꝓhibitorꝫ: vt pꝫ. s. Item ꝫ Rod. q̄ et si sint ipsi orātes interdicti vel illa ecclesia psūt orare orōne priuata.

15 ¶ Utrum introductio post partum et bñdictio nuptialis possint celebrari tpe interdicti. R. Host. tenuit q nõ licet.

16 ¶ Scdm qd pcedit est celebratio diuinorum officiorum et missarum alta voce et solenniter. ianuis apertis: pulsatis cãpanis et oibus iterdictis admissis solũmõ excõicatis exclusis. Et hoc solũ pcedit in festiuitatibus Natalis dñi Pasce ac Penthecostes: et Assumptiõis virginis gloriose. Ita tñ q illi quorum cã interdictum est latum altari nõ appropinquent: vt in. d. c. alma. Extẽditur hoc. c. ad festum corporis xpi et eius octauã p martinum v. et Eugeniũ. iiij. in extra q incipit. Excellẽtissimũ. Sed aduerte qista celebratio si fieret ab interdictis psonis eẽnt irregulares. vt. s. pz. Sũr si ecclia esset spãliter interdicta. qr. d. c. alma intelligitur qñ interdictum est generale loci vl spãle scdm glo. ibidem.

17 ¶ Utrum hñtes pũilegia vt in suis festiuitatibus celebrare possint vel in suo secũdo aduẽtu vt de tẽplarijs dr in. c. vt pũilegia de pũile. possint celebrare nõ seruata moderatiõe huius. c. alma R. Jo. an. et Archi. in. d. c. alma q non qr eorum pũilegia p istd. c. reuocant quo ad hoc. Secus si pũilegia obtinuerũt post istud capitulum alma.

18 ¶ Quero q hora dies inchoabit. R. Jo. mo. in. d. c. alma. q qñ dies icipit lucescere qr dies dr a dia. qd ẽ clarũ: et mane et vesperã cõprehẽdit iuxta illud. Factũ ẽ vespe et mane dies vnus. d offi. dele. c. ꝯsuluit i antẽ. d iudi. §. sedebũt Jo. an. ibidẽ. dicit q icipit i vigilia festi ad vespas q ad celebrationẽ officiorũ de feri. c. ij. et q cõtinuare poterunt vsqz ad vespas crastine diei inclusiue. Sed ꝯpletoriũ et reliqua post vespas cãtare nõ poterũt sm formã p̃dictã. c. alma. p iura allegata. Archi. ĩo ꝯcordat cum Jo. an. sz addit q in vespis cõpletorium ꝯtinet. xi. q. iij. si qs eps. el. ij. et xcij. di. c. vl vbi. L aur. Hugo. et Jo. B no. et hoc dicit pbari p d. c. ij. vbi ale. dicit q sic magnitudo diei exigit tardius terminari etc. Itẽ pbat. qr p̃dicta ꝯcessio. c. alma. est gratiosa et fauorabilis et sic est larga interpretatio fienda c. qñs de pbẽ. li. vi. et hoc seqtur. Sed. in. d. c. alma. et sic hz ꝯsuetudo. et sic tene. Un̄ Federi. ꝯsilio. cxi. dicit q sicut gñaliter pmittit celebratio diuinorum officiorum sic intelligẽdũ ẽ pmissio gñalis de quo de ꝯiugi. lepra c. ij. de pũile. qr circa maxie cũ hoc sit fauorabile. et per ꝯñs ampliandũ. et sit pũilegiũ pncipis et sic late interpretãdum. et iõ in istis festiuitatibus põt eps altaria et virgines ꝯsecrare et vela bñdicere et illa iponere monialibus. et calices et paramẽta bñdicere et similia. vt est benedictio aque benedictio abbatisse et abbatis: qr sub noie diuinorum ista veniunt qr sacramẽta nõ sunt cũ sint tm̃. vij. hec Fede. Similiter põt sacerdos bñdicere sponsas aquã hmõi et aspersionẽ facere. candelas et oliuas sĩlr bñdicere. Intellige tñ q fiat a psonis nõ iterdictis. qr ꝑtinẽt ad ordinẽ. vt de aq d ꝯse. di. iij. c. aqua De bñdictione paramẽtorum pz de ꝯse. di. i. c. vestimẽta. et c. ꝯsulto. d sacra vnctiõe. c. vnico in fi. de ꝯsecratione ecclie vel alta. c. penultio. alr eẽt irregulares vt pz. Secus eẽt de alijs q rõe ordinis nõ ꝯueniunt vt benedictio mense gratiarum actio post mensam et silia. Limitarẽ tñ bñdictionẽ mense et grãrum actiões licere. dũmodo nõ fieret in forma officij. An aũt alijs tpib⁹ a dictis festiuitatibus h possit. R. Fede. ibidẽ q sic sz moderationẽ. d c. alma. et sm q diuina officia possunt celebrari. alr non.

¶ Tertiũ qd pceditur ẽ pnia quorũcunqz tã infirmorum q̃ sanorũ dũmodo excõicati nõ fuerit. Intellige si fuerũt excõicati pp delictũ pp q interdictũ ẽ positũ. nõ de excõicatis ex alia cã: qr si sic sunt excõicati nõ põt absolui preterq̃ in articulo mortis et exceptis illis quorum culpa latum est interdictũ vl dederũt auxiliũ ꝯsilium vel fauorẽ delicto pp qd latum est interdictũ. nisi prius satisfecerint si põt. vel de satisfaciendo pstiterint idoneã cautionẽ: aut si hoc nõ põt nisi iurauerint q cũ pote-

rant satisfacient. et ad satisfactionē faciendā p illos q pnt et tenentur dabunt auxilium cōsilium. et fauorem. ac iuxta posse suum laborabunt ad hoc fideliter. vt in. d. c. alma.

20 ¶ Utrum absolutio generalis possit fieri tpe interdicti. R. Jo. cal. q sic quia nō bñ ptinet ad ordinē. vñ si talis faciēs absolutionē generalē esset interdictus efficeret irregularis. sed ideo licet quia sicut penitētia omnibus ꝯceditur: ita et absolutio: siue gñalis: siue pticularis.

21 ¶ Quartū qd ꝯceditur et sacrā eucharistie qd morientibus tm permittitur c. permittimus de sen. exco. et etiā dānatis ad mortē. cle. i. de pe. et re. S3 nunquid debeat eis deferri cū campanella R. Cal. q sic fm morē consuetum.

22 ¶ Utrum sanis possit dari. R. q nō etiā si sint sacerdotes nō celebrātes: q qd non est ꝯcessum intelligitur prohibitū in preallegatis. xj. q. v. ꝯsiliuisti. nec obstat c. quod in te. de pe. et re. vbi dicitur cōdi et viaticū eis ꝯceditur prima q2 verū est et proprie tunc dicitur viaticū quādo datur morientibus sed quando datur sanis non proprie dr viaticum sed eucharistia. et ideo sanis siue clericis vel laicis denegatur. Intellige in clericis nisi qui celebrāt q2 tūc cōicare tenētur. Jo. cal. vt refert Ge. in. d. c. alma dicit q est durū dicere q etiā clericis sit interdictū corpus xpi. Unde Ge ibidem dicit q clericis illius ecclesie potest ꝯcedi corpus xpi q2 nō est eis prohibita participatio sacramētorum nec officiorum diuinorum. vt in. d. c. patet. q2 possunt secrete celebrare. et sic sumere corpus christi et hoc magis placet. et tene quia verius est.

23 ¶ Utrum saltem debeat dari corpus xpi illis secularibus qbus ꝯceditur audire diuina per. c. alma. vt dciū est. R. Archi. in. c. q lz aliq dixerint q sic tñ verius est q nō q2 in. c. si sntia de sen. exco. li. vi. ponuntur vt diuersa auditō diuinorum et perceptio sacramētorum. Et ideo tene q nō potest dari.

24 ¶ Utrum mulieribus pregnantibus ppinquis partui. R. Pa. in. d. c. qd in te. fuit diuersa opinio. s3 sibi placet vt cōsideretur conditio mulieris et si imminet periculū mortis probabiliter tunc poterit eis ministrari viaticum. et placet ibidem in intrantibus mare et obsessis fm predictam distinctionem.

25 ¶ Utrum ꝯcedatur extrema vnctio. R. q non vt dicit Pa in. c. responso. de sen. exco. et dominus An. de butrio in c. non est nobis post alios de spon. nec etiam clericis s3 Joan. an. et Cal.

26 ¶ Sed nunquid officiū recōmendationis aīme ꝯcedatur. R. Cal. q sic q2 videtur annexum sacramento pnie.

27 ¶ Quintum quod ꝯceditur est sacramentū baptismi nedū paruulorū sed etiā adultorū. vt in. c. qm̄ de sen. exco. li. vi. Et cathecismus. et totum officium baptismi tanq3 accessorium conceditur. et tenet Cal. q si etiā quis baptizaret in ecclesia interdicta specialiter non incurreret irregularitatem quis si honeste alibi possit fieri nō liceat.

28 ¶ Sextū confectio chrismatis in die iouis sancta. d. c. qm̄. Intelligit tamen Archi. ibidem q non potest confici alta voce neq3 cāpanis pulsatis sed cum moderatiōe. c. alma. ianuis clausis tc.

29 ¶ Septimū q ꝯceditur est scrm̄ ꝯfirmationis quod etiā adultis potest exhiberi. vt. d. c. quoniam.

30 ¶ Octauū qd ꝯcedit est sacrm̄ matrimonij qd legitime pōt tali tpe fieri. s3 benedictio nuptialis fm Host. prohibetur. Pa. in. c. non est nobis vbi de hoc no de spon dubitat. sed mihi videtur q concesso principali conceditur et accessorium. c. accessorium. de re. iur. li. vi. Attamen securius est abstinere nisi in diebus in qbus licet celebrare publice.

31 ¶ Nonū qd ꝯcedit ē sepultura ecclesiastica q solū clericis ꝯcedit q seruauerunt interdictū: sine pulsatōe campanarum tamen et solennitate et cum silentio. d. c. qd in te. sed hodie etiā credo possint sepeliri cū officio sine nota dicto. per. c. cum iter. de reg. iur. li. vi. Scdm moderationē tñ. c. alma. fm Folc.

fillo.lxx.&c cū cāpanis & aliis cōsuetis in dieb⁹ in qbus pōt publice celebrari.

32 ¶ Sed qd si ecclia ē spālit interdicta nūqd ibi sepelietur. R. Inno. & Hosti. in.c tā a de exce.pla. q: sim q̄stā non psūt ibi sepeliri. hosti. tū tz q: sic qz qd facit interdictū gnal: gnalit facit spāle spāliter. l. si duo i fi. ff. de admi. tuto. Pa. in c. qd i te. tz q: clerici ecclie spāliter introducte psūt ibi sepeliri. Aliī do g nō sunt clerici talis ecclesie specialit interdicte debent in ecclesia alia nō interdicta sepeliri.

33 ¶ Utrū penitentes & absoluti sint tumulādi in ecclia vel cimiterio sicut clerici. R. doc. q: non si tū de facto sepeliētur nō sunt exumandi. Sed si alibi sepeliantur cessante interdicto tūc sūt ad ecclesias deferendi.

34 ¶ Utrū cōfratres q ex privilegio religiosoꝝ quorū sūt cōfratres admittūt ad diuina possint sepeliri in ecclis interdictis. R. q: non. lz in aliis libere possint eligere sepeliri d.c. vt privilegia.

35 ¶ Utrū sepultura ecclesiastica cōcedatur oīb⁹ in dieb⁹ in qb⁹ lz celebrare solēniter: vt dictū est. R. Cal. tz q: si cū nisi spāliter sint interdicti vel cāz dederint interdicto. & placet mihi sua opinio: lz Jo. an. & Jo. de ligna. & Ar. in.d.c alias teneāt cōtrariū quo ad laicos. Fede. etiaz tenet consilio.cxi. q: clerici officiando istis testimantibus circa sepulturaz nō efficiuntur irregulares.

36 ¶ Utrū privilegiat⁹ tpe iterdicti sup admissione ad diuina & receptione ad sacra possit sepeliri i cimiterio. R. cal. q: sic & idē videt̄ eius solum esset privilegiatus sup auditione diuinoꝝ solum non facta mētione sacroꝝ p regulam cui cōicamus viuo & ēt mortuo.

37 ¶ Utrū mortuaria & alie oblationes possit recipi p defunctis tempore iterdicti vel ab ipsis interdictis. R. q: sic. si mortui sunt penitentes: & p eis orādum est. xi. q. iii. quicūq intra.

38 ¶ Decimū qd cōcedit ē ordinū collatio: vt no. Inno. in.d.c. non est nobis. Videt̄ tū velle q: solū clericis possint dari: sed nō laicis. sed Pa. in.d.c. & in c. qd i te. dicit q: posset attēptari q: ex necitate poterūt ēt laici ordinari in loco iterdicto: sicut dicitū ē d crismate cū nō fiat baptism⁹ sine eo.d.c qm̄ qz ex quo cōceditur aliq̄ q̄ non nisi p clericos psūt cōferri cōcedūr pmittitum: q: ca sine quibus arg.c. qm̄ de sen exco. li. vi. Sed sine necessitate nec laici nec clerici psūt ordinari i loco iterdicto lz alibi ordinentur si ipsi non sunt interdicti quia possunt.

39 ¶ Undecimū qd cōcedit sed est spāle episcopis & aliis supiorib⁹ vt vbilz possint cū altari portatili celebrare: & celebrari facere & audire diuina cūius sit interdicta terra ciuitas vel castrum seruato tū quod dictū est. s. Januis clausis eaz pa nis nō pulsatis. interdictis exclusis vt in.c. fi. de privile li. vi. habet. & no. simile privilegiū hūt frēs minores & pdicatores.c. q: in his de pviile. & no. in.d.c. fi. in glo Sec⁹ si esset interdicta ecclia vel aliqs loc⁹ singlaris qz nec eps nec fratres predicti possent ibi celebrare vt no. Jo. an. in.c. q̄sivit de cle. non residen. & sequitur ibi Pa.

40 ¶ Duodecimū qd cōcedit imo pcipit oibus obligatis ad dicendū officiū vt illud quotidie & integre dicant licz ipsi spāliter & singulariter sint interdicti sigillatim tū dnt dicere sicut dictū est de excōicatis. s. hore. §. v.

Interdictum
vii. violātes incurrūt penas. vii.

¶ Prīa ē irregularitas. hāc icurrit ois clicus q lz nō sit ipse iterdict⁹ tū exercet aliqd deputatū certo ordini in loco interdicto: nisi fz qd pmittit a iure. vt s. dictū est. Intelligit hoc Fed. cōsilio. vii. verꝫ qñ publice & palā more solito celebra: sic dicitū⁹ de excōicato vel interdicto sicut pus celebrante. in cle. pe. de sen. excō. Siliter existēs iterdict⁹ simplr si exercet aliqd deputatū certo ordini vbicūq ē irregularis.c. is q. & c. is cui. de sen excō. li. vi. & c. cūz eterni. de sententia & re iud. li. vi.

2 ¶ Scd'a q supradictus est ineligibilis: ita q n pot eligere nec eligi.d.c.as qm.
3 ¶ Tercia q supradictus fit ipostulabilis ita q no pot postulari.c.i.de post.pla.
4 ¶ Quarta q talis eit bnficus ecclasti cis spoliadus: et si monach' vel monia lis e d3 retrudi i artiori monasterio ad agendu pniaz.c postula.de cle.ex. mi.
5 ¶ Quid si talis celebrat non in loco in terdicto nec ipse interdictus sed tm pso nia interdictus.Re.q n est irregularis: est tm interdictus et igressus eccle donec sa tisfaciat ad arbitriu illius cuius sniam ptepsit.c.epoz.de puil li.vi. Sitr b3 se de.vbi.s. Qn admittut laici aliude ve mietes ad dina in eccla n intdca existe in loco intdco generalr vel spalr.
6 ¶ Sz qd si tales clerici exercent ea q n sunt deputata certo ordini. vt puta ca tare in choro: legere psalmos.vel epla3 sicut faciut alij laici. Re. fm Jn.in.d.c. tanta.et segt Pa.in.c.ij.de cle.exc.mi nu. q non incidut in prefatas penas.in iurisditionalia tm exercere pnt vnde et ex coicare et absoluere pnt si ipsi non sunt intdci.dicit tn Pa.in.d.c.ij.q non de bent absoluere cu illa solenitate.c a no bis.el.ij de sen.ex.sed ei no credo q ad absolutoem: qr absolutio ab excoe sine cum illa solenitate siue sine ea no pot impedi ab intdicto. sed si ille q ipedit no sit intdcus.tuc absoluere pot et cu illa solenitate.qr cu absoluto pmittit q et solenitas psueta. Jn.tn et host. et lau du.pcordant cu Pa.et addunt q efficeretur irregularis q absolueret cum pre fata solenitate. sed eis non credo ratoe predicta. Jtem fm guil.dur. sitr est ir regularis clericus q solenit in cimite rio sepelit hoiem intdcm ar.c.i.de po stu.prela.sed ego dico sitr si hoiem no intdcm sepelit in loco intdicto solenit cum offo soluto ro qr istud copetit cer to ordini fm q coiter tenet.no.et alias penam in cle.eos de sepul.de qua.s.ex coicatio.vij.casu.xxxvi.
7 ¶ Quinta pena e q clericus q no ser uat interdictu loci suspensus ab offo et et bnficio.d.c.tanta de excel.pla.in tex. et in glo.et sequitur coiter doc.
8 ¶ Sexta pena est q religiosos q sciet q excoicationis q n suat interdictu cu matrice eccliaz loci suare sciut.qd in tellugo de gnali interdicto iposito a se de aplica vel a locoru ordinarijs: q si esset ab eoru legatis sine spali eoruz mdato no hfet locu hec pena. Sitr qr si singulariter eccla matrix eet iter dicta no h3 locu.in cle.ex frequetibus de sen.exc si io matrix eccha non ser uaret pdictu interdictu gnale solu. in currerent penas quas et clerici incurrut de quibus in isto capitulo dr.
9 ¶ Vtrz laici no seruantes interdictus incurrat aliqua pena Re.q nulla inue nitur in iure ipsis iposita peccarent tn mortalit si hoc facerent i ptemptu eccli sie no nisi in qtuor casib' positis in cle.a de sepul et cle.grauis.de sen.exc. de quibus habes.s. excoicatio.v. casu xv.et excoicatio.vij.casu.xxxvi.
10 ¶ Sed nunqd laici tenent de ecclia exire si sacerdos recipit interdictu ad diuina.Re.Monal.q non.neq3 peccat audiendo sed solus sacerdos.
11 ¶ Vtrz clicus. simplex q h3 tm prima tonsuram incidat in penas predictas sicut alij clici.Re.ho.q sic si in offo suo cantet.s.tanq3 psalmista.vt in.c.psalmi sta.xxiij.di.
12 ¶ Vltia q clicus decedes interdictus priuat ecclia stica sepultura.d.c. is cui.

Interdictum viij. quo mo rela xat.Re.q aut interdictu fert ad tps sicut cu qs interdicit vsq3 ad an num vel donec satisfecerit.vt talis ibi moret.et tuc no regritur absolutio ali qua post tale gd: qr anno trasacto vel satisfacto vel recededo tali interdictu e amotu ipso facto et licite post hoc ce lebrat qs ita no pa.in.c. no est vobis de spo.nec distigno an sit a iudice vel a iure qr in vtroq3 h3 locum qd dixi.et ide dic de qlibz alia suspensione tam iuris q3 hois Secus de snia excoicatio nis ad tps.qr requirit absolutio .ita no.do.in.c.si.de matri.cotracto.Z in

ster eccl'e. ⁊ ibi reddat rōnez esse q2 ex-
cōicatio regrit certā formā in absolu-
tiōe. s3 in iterdicto vel suspensiōe suffi-
cit ↄstet de mente iudicis. ⁊ l3 aliq du-
bitarēt de excōicatione lata a papa ad
tps. tm̄ tene ꝙ regrit absolutio: nisi ap
te ↄstet papā velle eū absolutū esse. sm
do. anto. ⁊ segtur pa. in. d. c. si. si vo in
terdictū vel suspēsio n̄ ē lata ad tps s3
simpliciter tūc regrit absolutio. ⁊ si est
a iure pōt absoluere ordinarius vel le-
gat9 sedis aplice. nisi cū cōditor iuris
sibi vel alteri reseruauit. ar. c. nuꝑ. §. in
secūda de sen. excō. Si aūt sit a iudice
sic ille q tulit pōt absoluere vel ei9 su-
perior tm̄ ⁊ nō alius. aut de mandato
eius qui eā tulit. xxiiij. q. i. si petrus.

1 ℂ Utrū sit seruāda aliq forma in eius absolutiōe. R̄z. hosti. ꝙ sic dicēdo reuo co. vel remoueo: vel absoluo ⁊ similia verba dūt ēt iniūgi eis satisfaciant se-cūdū qd dr̄ de excōicationis absolu-tione. q2 in hoc ambulat pari passu. vi de. s. absolutio. iij. §. i.

2 ℂ Utrū interdictū possit ad cautellaz relaxari. R̄z. ꝙ gn̄ale interdictuz nō pōt c. pn̄ti de sen. excō. li. vi. s3 si interdictū sit singulare ↄ psonā sic pt relaxari ad cautellā. ar. a ↄtrio sensu. d. c. pn̄ti rō q2 specialiter interdicto oīa sacramēta ne gātur donec absoluatur. ⁊ sic idem est qd ⁊ de excōicatiōe a qua qs absolui-tur sub ↄditiōe. vt i. c. solet. de sen. excō. li. vi. hoc t3 Jo. an. ⁊ Gar. in. d. c. pn̄ti Contra hoc si ptinet al's nō q2 sic rela-xatio daret causaz peccādi nisi forte in casu sicut cū absoluit iniu9 ab excōica-tiōe de q̄ sup̄ absolutio tertio. §. septio.

3 ℂ Utrū ep̄s vel alius possit suū iterdi-ctū suspendere. R̄z. lau. tācre. ⁊ vicen. ꝙ sic vt no. i. c. ad hec. el. ij. ⁊ c. directe. ⁊ c. pterea de appella

4 ℂ Utrū p appellatōez seqnētez suspen-datur iterdictū latū. R̄z. ꝙ nō nisi eius effectus sit suspensus ad tps: q2 sic pōt appellari a sn̄ia suspensa sicut ad con-ditionali. d. c. pterea. ⁊ hoc itellige de i-terdicto vel suspensiōe. Secus in sn̄ia excōicatiōis cuius effectus nunq̄ po-test relaxari nisi i toto absoluatur. c. cū desideres. de sen. excō. hoc no. hosti. in d. c. ad hec hoc itellige de interdicto a diuinis ⁊ sacris ⁊ alijs spūalibus. sec9 esset in iterdicto a temporalibus. vt pu ta ꝙ nō ingrediatur possessionē talem ff. de appella. l. cōstitutiōis: vn̄ Jo. an. in d. c. is cui. restringit solu3 in mere spūa libus per que ligatur aīa. ⁊ iō per ap-pellationem suspenditur interdictu3 a beneficio. ⁊ suspensio. de quo vide. s. Suspensio. ij. §. i.

5 ℂ Utrū priuilegiū ↄcessuz a legato a latere. q̄ interdicti tpe valeat celebrare interdictis ⁊ excōicatis exclusis valeat qn̄tū ad sn̄ias suas ⁊ suoꝝ successoꝝ or-dinarioꝝ. R̄z. sm laudu. ꝙ sic nisi spāli-ter a successore reuocetur. ⁊ t3 idem ꝙ etiā valet quo ad sn̄ias pape. ar. d. c. di-lectus el. ii. de rescri.

6 ℂ Utrū papa dāte lniam celebrādi in ecclesia spāliter interdicta relaxetur eo ipso interdictu3. R̄z. sm ho. in. c. vt pri-uilegia ꝙ non.

7 ℂ Utrū de auctoritate epi possit quis celebrare in ecclia interdicta. R̄z. sm ho sti. in. d. c. ad hec qm̄. ꝙ nō. q2 istud p-tinet ad solū papā de priuile. c. cum plan tare. Secus esset in cessatiōe a diuinis q2 posset ep̄s excipere q̄s vult ⁊ subij-cere ⁊ tps ⁊ modum determinare sm inno. in. d. c. vt pilegia ⁊ ide3 tenet in ecclia per eum interdicta. allegat. d. c. dilect9. sed nō pōt concedere vt psona interdicta vel suspensa celebret nisi p delicto alterius sit suspensa ab eo.

Interdictum

ix. qn̄ nō idiget re laxatiōe. q2 ipso iure nō tenetur ga seruare. R̄z. ꝙ in duobus casibus.

8 ℂ Primo. qn̄ fertur ↄ pticipātes cum excōicatis in casu quo minorez incur-runt excōicationez siue canonica mōi tione premissa: tūc nullū est ipso iure si cut ⁊ suspensio qlibet. itellige si feratur ab inferiori a papa. c. statutū de sen. ex cō. li. vi. ⁊ dr̄ canonica monitio ⁊ legi-tima quādo nominatim admonentur alias nō. vt in. c. ↄstōnem eo. ti. ⁊ li. ↄ

alios pō licet debeat pcedere moni-
tio qn fert p cōtumacia. fm inno. in
d.c.ad hec qm tn t3 similiter si pfera
tur sine scriptis q̄uis iudex incurrat
penā de qua in.c.i.de sen.exco. lib.vi.
ꝛ.s.excōicatio.ij.§.ij. Sed magis bre
uiter dic q in illis casibus in quibus
sententia excōicationis non tenet sic
nec interdictū.de quo vide.s.Excōica
tio iij.per totu3. Secundo quando in
terdictum est latum propter aliquos
ꝛ ipsi non seruāt id tex.ē in.c. petisti.
de priuile. Sed aduerte fm hosti. ibi
dē q si ciuitas vel eccl̄ia est interdicta
pp aliquē.i. pp eorum delictū tunc l3
ipsi violent alij tn seruare tenent. si aūt
sit positū p eoꝝ q̄rela ad eoꝝ vtilita-
tem tunc si ipsi nō seruāt nec alij serua
re tenentur. ꝛ sic efficitur nullum .d.
c.petisti. ꝛ sic eum intellige.

2 ¶ Utrū qn interdictū est nullū tn ma
trix eccl̄ia seruat teneantur religiosi il-
lud seruare. R. q sic aliter incurrunt
penas excōmunicationis cle.ex frequē
tibus .j.de sen.exco.i gl.

Interesse fm bar.in.l. vni
ca.C.de sen.que
pro eo q iter.pfer.propr̄e ꝛ stri
cte est extimatio alicuius vtilitatis nō
habite propter alicuius factum in in-
stā vel concessionem iniustā. ꝛ est du-
plex. aliud lucri cessantis. ꝛ hoc est qn
homo impeditur a lucro quod fecisse
si talis pecunia sibi restituta fuisset vel
si talis lesio sibi nō fuisse illata ꝛ huius
modi. aliud ē interesse dāni emergen-
tis. ꝛ hoc duplex. aliud in re. aliud ex-
tra rem. Interesse dāni emergentis in
re vel circa rē qd̄ ēt d' intrinsecū fm
bar. vbi.s. ꝛ istd ē ipa res seu eius ex-
timatio. vel id qd̄ puenit imediate ex
ipsa re. vt fruct' ꝛ partus ꝛ huiusmōi
ponit exēplū. vēdidisti mihi vinu3 qd̄
valebat.xx. ꝛ tibi tradidi pretium nec
dedisti nunc valet.xl. si traditum fuis-
set tantum habiturus eram. ꝛ de hoc
ff.de acti.empti. ꝛ vendi l.si sterilis.§.
cum per venditorem. Interesse extra
rem vel extrinsecum est quod proue-
nit non ex ipsa re sed propter ipsam
rē. exēplū. vēdidisti vinū nec tradidisti
s3 si tradidisses ex eo potuissem nego
ciari ꝛ lucrari. vēdidisti granū ꝛ q: nō
tradidisti serui mei fame perierūt ꝛ istd
qn petaret i ꝯtractibus hēs i.l. Julianus
§.i.ff.de act.emp. ꝛ vēdi.l.cū vēditorē
C.de ac.emp. ꝛ vēdi. ꝛ ff de pbo. ob.l.
si insulā. ꝛ qn teneatur in ꝯsciētia habes
vsura.i.§.xxx. interesse qn h3 certā q̄n
titatē vel spēm duplū excedere nō pōt.
ꝛ qn excedit duplū hēs. in.d.l. vnica.
in tex. ꝛ in glo. sed quo ad cōsciam ha
bes .j.vsura.i.§.xxx.

Interpretatio Legis. ad quē
ptinet. R. q iterpretatio legis
diuine vel canōice ptinet. R. q iterpre
tatio legis diuine vel canonice ptinet
ad papā.c.p venerabilē q filij sint legi
timi sed interpretatio legis ciuilis inq̄
tū ꝯcernit clericos silr ptinet ad Pa-
pā. vt i.c.i de iura.caliū. Jnquātū āt cō
cernit laicos ptinet ad ipatorē.l.fi.C.de
le. q: ē eius interpretari cuius est cōde
re de re.iur.li.vi. Et hoc itellige vez ge
neralr s3 q̄tū ad vnū casū pōt iudex
ēt interpretari. vt no. Jnn.in.c.cū spāli
de appel. vide bonā gl.i.c.i.de postu-
la.pla facit.l. vnica C.de pfessio. q i vis
nisi esset ita arduū q firm' intellectus
dari nō possit: q: tūc recurrēdū est ad
principem.l.pe. ꝛ fi.C.de le. hec Pa.in
c.i.de in ca.

3 ¶ Utrū interpretatio priuil. ptineat ad
pncipē solū. R. Pa.in.c cū venisset de
iudicijs q aut dubiū est sup ptāte .s. si
potuit dare. ꝛ sic nulli inferiori a prin
cipe l3. vt in.c.i.de trāsla.prela.xxvij.q.
iiij.§.q aūt.ix q.iij cūcta p mūdū. aut
dubiū ē sup validitate vl surreptiōe. ꝛ
sic pōt inferior iudex s3 cōit doc. aut
dubitatio ē circa vba solū. ꝛ tūc si ca
sus ē clar' ꝛ decisibil de facili. sic pt in
ferior cognoscere ad pmdiciū priū s3
cōiter doc. Nō q: īferior iterpretat le
gē superioris in pmdiciū priū vt not.
Jnno d.c.cū spāli. facit.c.iter alia de
sen.exco. ꝛ.d.l.fi. Si pō casus ē dubi'

sic ptinet ad principe si eius pitia de facili pot hri.ar.d.c.cum venissent.et.d.c.inter alia.et i.l.ex facto.§.i.ff.de vul. et pupil.substi.qr si de facili no pt adiri princeps pp loga distatia sic poterit interptari p rone naturale et psimilez q pot notari p expssa vba.p h e casus in.d.l.ex facto.§.ij.vbi iuriscosultus interptat lege ex naturali roe. Ite qr no. Inno.i.c.cu spali facit tex.in c.cuz psone de puile.li.vi. Aut dubium versat circa itetione pncipis.et no pot decidi sine magno dubio: et sic iterptatio est solius pncipis.ad pdicta fac tex.in.c.venerabile de elec.dicit et Spec.in.ti.de lega.§.nuc ostededu qr eps pot interptari iuriu allegatioes de pigno. significate.et.d.c.venerabilem pcedit in arduo negocio vt dictum est.

2 ¶ Utru in ptctib9 sit iterptatio facienda vt res poti9 valeat q peat.Rx.qr si. de fide istru.c.iter dilectos i gl. et.ff. de re.du.l.quoties in actioibus de p.si.ce abbate.§.3 qr sunt. Si vero res valere. sz itellectu vtrunq3.tuc accipiedu e illud qr est magis verisile.ff.de re.du.l.cu in testo.et.ff.de p.ob.l.eu g.et qr cosueuit.xviij.di.d siracusane. et qr magl pueniit iuri de gne.cu dilect9.§.si. vbi iterptatio sit 3 eu g lege potuit apti9 dicere.ff.de pac.l.veterib9 d puile.c.q2 in glo. Interptatio in ptctib9 sit plena. In testis plenior in bnficijs quoqz plenissima.de dona.c.cuz dilecti. Interptatio locutionu ds fieri sz psonas q loquuntur vel quibus loquutur.xxvi.di.deinde in glo.

Interrogatio nes in cofessioe vtru sint faciede a pfessore.Rx. qr sic p ter.drip. Aug.de pe.di.vi.c.i.vbi dicit Diliges ingsitor et subtil inuestigator sapient et qsi astute interroget a pctore qd forsi igrat vel pverecudia velit occultare hec ille et no. qr pfessor,tur sub pca mortal'pci eas iterrogatoes facere qs cognosci necessarias pfitenti p pro validitate pfessiois hns pbabile opiones qr cofitea ex oblivioe vel ignorantia seu neglia omittit ar.c.sit rector.xliij.di.sec9 est qn hns pbabile opione qr pfites talia scit et advertit q: sic pt credere eu vel no comisisse vel als pfessu fuisse et sic no tur iterrogare nisi forte videret qr ex verecudia n auderet dicere dimittere at iterrogare ex inaduertentia aut oblivioe n credo sit pcm ex neglia vo dimittere interrogatoes qs pbabilr pscia sibi dictat faciendas de necitate vr mortale pcm p ea q dica.j.neglia §.i.multo magis vr mortale qn scient et sine oi roabili ca volutarie dimittit tur n.pfessor circa pfitetez facere ex pcepto caritat ea q vellz sibi fieret roabilr p tinetia ad ncitate salutis sic e itegre cofiteri et i via salutis dirigere alit puaricat illd pceptu. Diliges primu sic teip suz. No tn ds pfessor esse nimis scrupulosus i interrogado oia q possibile est comisit pco: sz solu circa ea ds interrogare q pbabilr credit pmisisse.

¶ Quid ds attedere pfessor circa iterrogatoes.Rx.fm asteśez qr tria. ¶ Primu qr iterroget de pcis no de fabulis alijs mudanis. ¶ Scdz qr n iterroget nisi de pcis pfuetis et q coit sut nota explicite.qrct.n.de pcis pfuet et enormibus nisi i gnali et a loge et p qnda circu locutione nocz pfitenti q2 sepe dicit qd nescit pp ea dr pver.xi.g investigator est maloz opprimet ab eis et i.l.i.§.g qone.ff.de qd.phibet fieri qd spalis in pniudiciu alteri9. ¶ Tertiu est qd n descedat nimis ad pticulares circustantias pcoz carnaliu q2 vt dic philo.in.ethi delectabilia qtomagis psiderantur tatomagis sut apta monere et nocz talis iterrogatio et pfessori et pfitetu suf fic eni hre vltima spez pci.in hmoi et circustatias g cadut sb spali phibitoe et a loge et cu vbis honestis vn nullo mo discedat ad alia spalr:pma mir pfitet qr fuit cognita ex vas vbi n qrat postea i loco vel quo et hmoi sicut faciunt gda g poti9 sut ptaminatores q cofessores g sepissime peccat mortalr delectado se de hmoi iterrogatoib9 et pp delectatioez faciendo eas.

2 ¶ Scdo de qbus sunt interrogatiões faciede. Et. q̄ sunt faciede de pctis co̅i-bus sicut e trāsgressio decē pceptoꝝ ꝯmissio septē pcōꝝ capitalium abusio qnqꝫ sensuū ⁊ de circūstātijs q̄ mutant spēm ⁊ aliqñ q̄ aggrauāt' notabilr nō oēs de oibus ſꝫ d' ilr q̄ cōir ꝯtingūt in tali statu q: dersio eēt q̄rē a sc̄ia de mi litia ec.vij vt ꝯfessio: simplex hēat for mā iterrogādi h̄ ānotabo talē ordinē ꝗ erit q̄si vna tabula tot' istius angeli ce sume circa ea q ptinent ad ꝯsciam.

3 ¶ Attende ḡ ꝯfessor: q salubriter vis cō fessiones audire ad ĩfrascripta ꝑstato tibi penitēte debes pro iterrogare eū de quo loco vl' terra ē si alr cū ñ agno scis vt ex hoc ĩtellige possis si hēs au ctoritatē ad eū ꝯfiteñ. q: si es sacerdos ꝓochial' nō hēs ꝓtātē nisi sup illos q sunt de ꝓochia tua ſm q̄ hēs. ĩ. ꝯfes-sio. iij. §. iij. ⁊ §. ix. ⁊ sex sequētib⁹. Idē dic sil' d' illo cui cōmissa ē audiētia cō fessionū a ꝓochiali sacerdote. Si ho ē tibi cōmissa ab epō tal' auctoritas vl' ab eius vicario ḡnali i spālib⁹ vel ab alio hñte iurisdictionē q̄si epalē tūc si es frater minor vl' frater d' ordine ꝑdi catoꝝ aut heremitaꝝ. ⁊ hmōi ⁊ talē au ctoritatē hēs ꝑ ꝑntationē factā ſꝫ for mā cle. dudū d' sepul. d' quo hēs. ĩ. con fessio. iij. §. xvi. vl' ex admissus ac si eēt suata talis forma sic potes adire oēs de illa diocesi vel iurisdictiōe ill⁹ ⁊ i il la diocesi solū ⁊ nō ex illā si ho nō es ꝑntatus ſꝫ formā dicte cle. nec admis-sus ac si eēt seruata ſꝫ solū tibi ꝯcessa li-ia audiēdi ꝯfessiōes sic potes vbiqꝫ eius subditos audire de q̄ vide i. d. §. xvi. sequen. Et si inueneris q̄ hēs au ctoritatē eū ꝯfitēdi iterroga. ij. de eius statu ⁊ ꝯditiōe si alr eū nō agnoscis vt ꝓcēdere possis si erit capax absolutiōis vl' ne. nā si inueneris eū in tali offō vl' in tali arte quā exercere nō ꝑt sine mor tali tūc idica ei a ꝑncipio' ne forte eū audiendo ⁊ postea volēs eū absoluere scādalizet' de te possēs tñ talē q hꝫ ali qd qd nō vult dimittere ſm q̄ tenetur admōere q̄ si vult ꝯfiteri libēt' audies

eū ſꝫ absoluere nō posses nisi dimitat q̄ exercere nō pōt sine mortali ⁊ qūo libꝫ cū nō absoluas talis ꝯfessio vꝫ eū ad multa bōa ꝯferre vt deus eū⁹ illū-net eū ad pniaꝫ ſm q̄ dr in. c. qd qdā de pe. ⁊ re. et hus dcis si voluerit ꝯfite-ri poteris eū audire ⁊ monita salutis dare ⁊ aliquā pniam ſꝫ nullo mō abso lutionē q̄ sic peccares mortalr de quo hēs. ĩ. ꝯfessio. i. §. xiij. ⁊ ꝯfessio. vi. §. ij. ⁊. iij. iterroga. iij. q̄ñ est qd nō sunt cō fessus ⁊ cū ꝯfessus sunt ⁊ si debita bōa volūtate sunt ꝯfessus ⁊ si fecit pniam ⁊ si aliqd retinuit scient' q̄ nō sunt ꝯfes sus vt ex istis possis scire d' q̄nto tpe hꝫ ꝯfiteri ⁊ si ꝯfessiōe fcē sunt reiterāde ⁊ qñ hoc sit hēs. ĩ. ꝯfessio. i. §. viij. cū mul tis se. interroga. iiij. si adhibuit diligē-tiā vt suoꝝ pcōꝝ hēat memoriā ⁊ si in uenires qd si puta q: oꝫ reiterare ꝯfes siones de multo tpe ⁊ ipse penitens hō nō cogitabat ⁊ ꝓpea nullā posuit dili-gētiā sup pctis ꝯfessis tūc admonēdus est vt vadat ⁊ conetur reducere ad me moriā sua peccata discurrēdo ꝑ status quos hñt ꝑ officia q̄ exercent ꝑ societa tes q̄s tēnt ꝑ loca i qb⁹ hītaui ꝑ exer citia q̄ opert⁹ est vt sic itegre ꝯfiteri vale at ⁊ q̄ntam diligētiaꝫ dēat ponere hēs ĩ. ꝯfes. i. §. xij. Predict' factis ⁊ mucito q̄ fcā diligētia ſm posse suū ē dispositus ad digne ꝯfitēdum debes eidem penitēti inducere vt genu flexo dicat hūilr ꝯfiteor deo ec. vsqꝫ mea clpa si scit eā dicē ⁊ q̄ stet faciet versa lateri ꝯfessoris si est mulier vl' iuuenis ⁊ nō ꝑmittas q̄ aspiciat i faciē tuā q: multi ꝑp hoc corruerūt ⁊ postea bōis verbis ⁊ ꝑsuasionib⁹ induc eū vt dicat pctā sua. Et si scit ordinar' ⁊ dicere noli eū ipedi re ſꝫ solū vade supplēdo vbi ipse defi cit i exprimēdo circūstātias l' declarādo quō ē mortale ⁊ tenet' abstinē vl' ad re stitutionem vel est excōicatus ⁊ hmōi. si vides q̄ ipse penitēs hoc non intel ligit vl' ñ ꝓcēdat l' si nescit ordinate dicē fac vt confiteatur saltem grauiora, que magis grauant eius conscientiam vt ex illis possis scire de qb⁹ debeas eum

interrogare et dicis aliquibus de generibus si vides quod nescit ordinare dicere. Incipe tu interrogare eum sicut in ista script. videbis non tamen omnes de omnibus ut dixi sed tamen de his que verisimiliter presumuntur commisisse vel ratione status vel exercitij aut conditionis persone et caue ne eum exasperes per aliquod peccatum donec totam compleuerit confessionem ne forte prae verecundia non integre confiteatur. sed completa confessione tunc eum reprehende et argue secundum quod videris ei expedire.

4 ¶ Ordo autem interrogandi sit iste circa peccata cognoscenda et dicenda primo circa decem precepta.

Circa primum preceptum decalogi quod est non habebis deos alienos etc. exo. xx. quod quidem quomodo intelligatur habes. Preceptum. §. iij. ex cuius oppositione sic facies interrogationes.

Si adorauit aliquam creaturam vel cum primo apparet fecit ei aliquam orationem et huiusmodi.

Si adorauit diabolum etiam sub angelo lucis apparente quia mortalia sunt vide adoratio. §. x.

Si inuocauit demones vel fecit aliquod pactum cum eis vide Sors. §. iij.

Si usus est nigromancia et aromantia et huiusmodi vide ibidem.

Si usus est sortibus vel incantationibus ad sciendum occulta vel furta et huiusmodi vide ibidem.

Si voluit scire futura per vanam inspectionem creature ibidem.

Si quando obuiauit lepori vel alteri animali credidit presagium alicuius futuri. ibidem.

Si quando inter pugnans petiit ignem et huiusmodi visum ad sciendum futura. vide ibidem.

Si usus est litteris punct. astrolabio aptione libri et huiusmodi ad sciendum futura ibidem

Si obseruauit somnia vt diuinaret. ibidem §. v.

Si voluit colere deum secundum ritum iudeorum vide superstitio. §. i.

Si usus fuit legaminibus aut caracteribus pro sanitate danda. vide superstitio. §. i.

Si fecit anulum quando legitur passio christi vel caracterem in tali die et huiusmodi. vide ibidem §. ii.

Si usus fuit arte notoria vel eam didicit vide ibidem §. iij.

Si usus est herbis contra demones. vide ibidem. §. vi.

Si usus est breuibus ligandis ad collum vel portandis ibidem §. vij.

Si incantauit animalia ibidem. §. viij.

Si carminauit infirmos. ibidem. §. ix.

Si dixit vel fecit dici missas vel psalmos vt quis moreretur. ibidem. §. x.

Si colligendo herbas obseruauit aliqua vana. ibidem. §. xi.

Si aliquod fecit vt sciret infortunium alicuius. ibidem. §. xij.

Si per maleficium destruxit aliquod malum. ibidem. §. xiij.

Si credidit feminas ire de nocte vel verti in catas et huiusmodi ibidem. §. xiiij.

Si habet libros de predictis sortilegijs vel superstitionibus tenetur eos comburere. alias non est absoluendus. vt S. Curiositas. §. x.

Si obseruauit dies egyptiacos. vide superstitio §. vltimo.

Si dedit poculum vt amaretur ab aliquo vel detur mortale quod omnino superstitione vtuntur.

Si credidit quod ex constellatione cogatur quis ad bonum vel ad malum. vide sors §. iiij.

Si usus est scriptis vel scripturis pro danda sanitate et huiusmodi. vide scriptum. §. viij.

Si acceptauit duellum vel obtulit vel fuit causa vt fieret. vide Duellum.

Si accepit ferrum candens vel dedit pro manifestanda veritate. vide Purgatio in principio.

Si est hereticus vel fautor hereticorum vide hereticus in principio et per totum.

Si fuit dubius in fide vide Hereticus in principio et Infidelitas. §. x.

Si appostatauit a fide vide Apostata in principio.

Si fecit actum infidelitatis timore mortis ibidem. §. pe.

Si portauit vestes infidelium. ibidem. §. vi.

Si nimiam practicam habet cum iudeis. vide iudeus. §. i.

Si balneum intrauit cum iudeis. vide balneum. §. iij.

¶ Circa secundum preceptum. Non assumes nomen etc. quomodo intelligatur habes Preceptum. §. iiij. et cuius expositione sic formabis interrogationes.

Si vota facta non impleuit vel deliberauit

nõ ipleret cũ posset ⁊ teneret peccauit mortalr. ⁊ qñ teneat vel nõ vide Uotum primo p totũ ⁊ votum.ij.p totum.
Si assensit ipedimento nõ iplendi votum.vide Uotum.ij.§.xij.
Si facta vota sine determinatione tẽporis nimis tardauit Uotum.iij.§.ij.
Si casu qñ obligat ad vota.paretũ nõ ea ipleuit.⁊ qñ sit vide votũ.iij.§.viij.
Si ipetrauit dispẽsationẽ voti sine cã legitima vide Uotum.iiij.§.x.⁊.xi.
Si fecit votũ sciẽs ꝙ vouẽ ñ poterat vide votũ.ij.§.ix.⁊ q ñ psit.hẽs ibidẽ
Si fecit votũ de re mala fienda que sit mortale pcm̃ peccauit mortalr vouendo.⁊ tñr facere ꝯtrũ.sec⁹ eẽt de re pctĩ veial.⁊ qño ñ obligat. vide votũ.i.§.v.⁊ facit ad hoc qđ no.i.c.pꝛurũ.§.i.
Si fecit votum de re bona sed propter malum finem vide votũ.i.§.iij.
Si apostatauit ab aliqua religione vl ordine.vide Apostasia.§.ij.⁊ per totũ
Si blasfemauit deũ vl sctõs.vid blasfemia.⁊ quot modis blasfemet ibidẽ.
Si maledixit deum vel sanctos. vide Maledictio.§.i.
Si nominauit deũ vel sanctos opprobriose vel p mebra secũda aduertẽter peccauit mortalr etiam si fecit ex ioco. q: ꝯ preceptũ ꝑdictuꝫ directe.
Si sacramẽtis ecclie fecit aliqđ enorme puta conculcando vel hmõi quia mortale est ꝯ ꝑceptũ ꝑdictum.
Si sacra recepit vel administrauit in peccato mortali. mortale pcm̃ est nisi in casu de quo Baptismus.v.§.x.
Si iurauit falsum quod credebat verũ vide Periurium in pñ.
Si iurauit verũ cum tñ crederet dicere falsum ibidem.
Si iurauit falsum sciens se mendatiũ iurare.ibidem.
Si iurauit aliquod maliũ se facturũ ibidem.§.i.⁊ Juramẽtum.iij.§.vij.
Si iurauit i cõi sermõe sine debita discretiõe.ibidẽ.§.ij ⁊ iuramẽtũ.§.x.
Si iuramẽto affirmauit id de quo dubitabat.vide periurium.§.iij.
Si iurauit p verbuꝫ credo quod tamẽ nõ credebat.ibidem.§.iij.
Si credidit ꝯuenire iuramẽto cũꝫ tñ nõ ꝯtaceret. ibidẽ.§.v.
Si iurauit ex metu falsũ ibidẽ.§.vij.
Si induxit aliquẽ ad iurãdũ quẽ sciebat false iuraturũ.vid iuramẽtũ.iij.§.xi.
Si iurauit vituperose per deuꝫ vel sanctos ibidem §.xij.
Si iurauit nõ ꝭm intẽtionẽ dãtis iuramentum.vide iuramentũ.iij.in pñ.
Si nõ cõpleuit qđ sub iuramẽto promisit in casu quo tenebat.⁊ qñ hoc sit hẽs iuramẽtũ.v.per totum ⁊ quomõ est mortale pcm̃ nõ iplere qđ iuramẽto promisit habes Periurium.§.i.
Si fecit se absolui a iuramẽto sine cã legitima.vide Juramentũ.vi.p totum ⁊ de cã legitima que sit ⁊ quis potest absoluere a iuramento.
Si qñ tenebat orare voluntarie se occupauit in his que distrahũt mentem vl de Hore.§.xxvij.
Si simulauit sanctitatẽ quã habebat vide Simulatio.§.vltimo.
Si adiurauit hoies vl demões aut alias creaturas.vide adiuratio p totũ.
¶ Circa tertiũ ꝑceptum Sabbata sanctifices.eius expositionẽ habes.j.Preceptum.§.v.ex cuius declaratione fiunt formãde interrogatiões.
Si existẽs corpe sanus ⁊ nõ occupat⁹ i spũalib⁹ bonis stetit ocisus nec aliqđ opat tpe nõ festiuo.vñ viuat vl vñ tribuat egentibus: q: magnus excessus ociositatis videt mortale pcm̃ de quo vide Preceptum.§.v.
Si i dieb⁹ festiuis de ꝑcepto ñ habuit ɔtritionẽ de pctis mortalib⁹ cõmissis. de qbus ñ fuit ɔtritus vide ferie §.xii.
Si vacauit ludis aut coreis. de quo vide Corea per totũ ⁊ Ludus p totũ
Si nõ vacauit deo i dictis festis saltẽ in aliq̃ hora.q: mortale vt ferie.§.ix.
Si fecit astiludia quia sunt prohibita quibuscũqꝫ diebus sicut torneamenta secundũ Ricar.in iiij.di.xxxvij. ex cõsimili ratione.vt in.c.i.de tornea.
Si fecit op⁹ manuale vel fecit fieri in ꝑdictis festis in cãsibus nõ ꝯcessis.vide

Feria q̃ opa licent e que nõ ⁊ que sint festa precepta ⁊ qñ est mortale opꝰ ser
uile in die festo ⁊ quando incipit festũ
vide ibidem per totũ.
Si audiuit missaꝫ integram in predi
ctis diebus. vide ibidẽ. §. xliij.
Si existẽs in missa occupauit se in va
nis. vid Hora. §. xxvij. ⁊ Ferie. §. xliij.
Si audiẽs missã in p̃dictis diebꝰ dixit
orones q̃s tenebat dicere ex voto vel
pnĩa aut rõe ordis. vide Ferie. §. xlvi.
Si audire predicationem contempsit
in festis. vide ibidem. §. xliij.
Si nõ fecit oblatione in missa ad quã
tenebatur. vide Oblatio. §. i.
Si in diebꝰ festiuis de p̃cepto cõmisit
aliq̃ pctã mortalia. vide. j. p̃ceptũ. §. v.
⁊ Ferie. §. xxxvi. Et q꞉ difficile est scire
dicere q̃ pctã cõmisit i festis. ⁊ interro
gare i quolibet pctõ si illud cõmisit in
festo ẽ diffici e. potes sine alio scrupulo
peccatorẽ iterrogare. sic peccasti mor
taliter in festis ⁊ si dicit ꝙ sic iterroga
scdo i quot festiuitatibꝰ. Et si nescit in
terroga eũ si q̃si in oibꝰ vel in maiori
pte ipsoꝝ vl' in minori. Et tertio inter
roga si in eodẽ festo aliq̃n bis vel sep
ties ⁊ sepius. ⁊ sic sufficit q̃ ad istã cir
cũstãtiã absq; hoc ꝙ exp̃mat spẽs pec
cati ꝙ cõmisit vel absq; hoc ꝙ in quo
libet peccato qđ cõfitetur interroges in te
cit in festo quod bñ no.

7 ¶ Circa iiij. preceptũ honora patrem
⁊c. cuius expositio habetur preceptum
§. viij. ⁊ ex qua interroga vt infra.
Si nõ dilexit patrem vel matrẽ vide
Filius. §. xxx.
Si nõ ostẽdit eis signa dilectionis sed
dure se hꝫ cũ eis. ibideꝫ.
Si dixit eis v̈ba iniuriosa vel v̈bera
uit q꞉ videt̃ mortale p dcã. in. d. §. xxx.
Si nõ obediuit eis. vide ibidem.
Si nõ subuenit eis indigẽtibꝰ. ibidem
Si nõ seruiuit in infirmitatibus eorũ
vel fecit seruĩ ibidem.
Si maledixit eis vide maledictio. §. i.
Si nõ fuit executus eoꝝ volũtates seu
legata facta post eorum mortem. vide
Executor. §. xxiij. ⁊ xxiiij. ⁊ heres. §. v.
vsq; ad. §. xij. ⁊ legatũ. i. ⁊. ij. p totũ.
¶ Circa. v. preceptũ. Non occides. vi
de preceptũ. §. ix. ex q̃ sic iterroga.
Si habuit aimũ offẽdendi p̃ximũ in
psona vulnerãdo mutilãdo occidẽdo
⁊ huiusmodi. vide in. d. §. ix.
Si vulnerauit vel occidit aliquem vi
de. ibidem.
Si cõmisit hõicidiũ spũale. s. inducendo
aliquẽ ad pctm mortale vl' aliqs modis
de q̃bus habes Homicidiũ. iiij. p totũ.
Si pcurauit aborsuꝫ alicuius mulieris
vide Aborsum per totum.
Si incarcerari fecit aliquẽ indebite vi
de Carcer. §. i. ij. ⁊. iij.
Si pueros tenellos tenuit iuxta se in le
cto ⁊ suffocauit dormiẽdo. vide homi
cidium. ij. §. xv.
De multis modis quibus fit homici
diũ ⁊ cũ peccato mortali habes homi
cidiũ. i. ij. iij. p totum.
Si aspexit spectacula in q̃bꝰ iminebat
piculũ pbabile mortis vel mutilatõis
mẽbroꝝ vt torneamenta hastiludia ⁊
hmõi peccauit mortalr̃ i duobꝰ casibꝰ
p̃mo qñ tali aĩo aspexit ꝙ ẽt si pcipere
tur ei ne staret ad videndũ nihilominꝰ
nõ desisteret. scdo qñ eiꝰ aspectio est cã
vt fiant sine qua nõ fierẽt. Alias est ve
niale pctm de se: nisi forte rõne scãdali
vt in clericis religiosis ⁊ hmõi.
¶ Circa. vi. p̃ceptuꝫ. Nõ mechaberis.
vide Preceptũ. §. x. ex cuius expositio
ne sic forma interrogatiões.
Si fec fornicatõeꝫ. vide ibidẽ. s. d. §.
Si cõmisit adulteriũ. ibideꝫ.
Si stuprũ perpetrauit ibideꝫ.
Si sacrilegiũ operatus est ibidẽ.
Si incestuosus fuit ibidẽ.
Si fuit vitiũ sodomita ibidẽ.
Si alio mõ per se poluit qualitercũq;
vide luxuria. §. ij.
Si volũtarie cogitauit de hmõi pecca
tis ppter delectatione ibidẽ.
Si volũtate desiderauit aliqđ ipsoꝝ
cõmittere ibidẽ. vñ h̃ aduerte ꝙ tociẽs
peccat mortalr̃ q̃tiẽs lr̃ volũtate appe
tit ppetrare et diuisis iteruallis ipso vl
psonaꝝ. puta q꞉ nũc desiderat vnã p

sonā ad maleficiā. ādi postea occupat⁹ i aliq̄ alio. alia cogitat demū postea ite rū recordat̄ d' illa psonā ⁊ iterū eā ɔcu piscit. Sic q̄n nūc vnā psonā ⁊ postea aliā desiderat. q: i istis cāib⁹ sūt diuer se aūersiōes. aliq̄ rōe tpis. alie rōe ɔmūe vel q: in h' pctō carnis magis sūt inuo luti hoīes cōit̄ q̄ in alio. ⁊ multū imo rari in interrogatōe de hmōi ē piculosū ⁊ ɔfessori ⁊ ɔfitēti. vt dictū ē. Jō vt ex pedire possis q̄ sūt necessaria ptransi re talem modū tenebis.

Si illa psona q̄ ɔfitet̄ ē psona spūalis vel mulier aut aliqs secūdus ⁊ q nō ē ɔiugat⁹. p̄sertī puella iterrogabis eam p̄mo si cōmisit aliqd pctū i honestat̄ vel luxurie ope. vl voluntate. Si nihil dicet ⁊ tū tibi videbit̄ q̄ sit inuolut⁹ i aliq̄. Tūc iterrogabis eū de cogitatiōi bus. Si dilectat⁹ ē cogitat̄ de hmōi car nalib⁹ ⁊ iueto q̄ sic declara ei quō est pctū mortale. vt hēs. s. cogitatio. §. ij. ¶ Postea pcede ⁊ iterroga. si delecta ta ē audire loq de hmōi: vl vidē: vl tā gere se vel aliā psonā pp hmōi delecta tionē: q̄tiēs ⁊ si dieb⁹ festiuis magisq̄ in alijs. Et si inuenerit q̄ talia ɔmisit po tes postea interrogare si habuit aliquā ɔsortiū pp talia p se vel cū alia psona vt sic cautē inducas eā ad ɔfitēdū q̄ ex verecundia forte taceret. Si vero psona q̄ ɔfitet̄ iterrogata p̄mo gn̄aliter si ali qd pctū luxurie cōmisit ⁊ eīdet q̄ sic interroga si fuit cū femina vel femina cū masculo. ⁊ inueto q̄ sic interroga si erāt soluti vel nō si affines vel ɔsangui nei. si religiosus vl religiosa ⁊ hmōi vt scias si fuit fornicatio vel adulteriū ⁊ hmōi. ⁊ inueto q̄ i hmōi est inuolut⁹ Tūc nō oz interrogare de cogitatōib⁹ morosis q: cōiter sūt in talibus delibe rate in malū si possibilitas adesset. Jō circa tales interrogabis p̄mo de cogi tationib⁹ deliberatis in malū istud. ⁊ q: numerū difficile est ⁊ varietatē pso narū exprimere sufficit tibi quo ad ne cessitatē ɔfessionis. vt interroges q̄tūz ɔsueuerant in talibus cogitatōibus. pu ta a tpe q̄ alias ɔfessus est q̄d est ann⁹ vel plus. scdo iterroga q̄ sepe tales co gitatiōes habuit. puta bis in die vel in ebdomoda: aut plus ob⁹ ɔputatiē vel si forte maiorē ptē tpis in hmōi occu pauit. Tertio iterroga si sic in dieb⁹ fe stiuis sicut in alijs circa p̄dicta vacauit vel forte plus in festis. Quarto inter roga si in eccliis vel loc⁹ sacris eas ha buit. ¶ Quinto iterroga si sic deside rauit ɔiugatos religiosos ɔsanguineos ⁊ hmōi sicut alios indifferēter. Sexto in terroga si sepi⁹ variauit mētē de vna psona ad aliā. sz q̄ occurrebāt memo rie vel magis fietit i desiderio cū vna psona. Et sic sufficit q̄ ad cogitatōes lz alio mō numerū vel tps aut locū expri mere nesciat. Et idē seruandū est in oī bus peccatis q̄ sepissime cōmissa sunt p̄sertim quo. ad quattuor p̄ria. ¶ Po stea interrogabis eū si vt suū posset cō sequi desideriū malū vdit opaz iducē do correas indendo munera. in facien do matinatas citādo. sonando. pcedo loquendo ambasiatas mittendo lr̄as scribendo ⁊ hmōi ⁊ q̄tū se occupauit in istis ⁊ q̄to tpe ⁊ si diebus p̄cipue festis vel in ecclesijs aut loc⁹ religiosis Vel si fuit psona cui p̄dicta fiebāt iter roga. si ɔsensit vt talia fierēt vl exhibuit se conspectui talis vel recepit lr̄as aut munera ⁊ q̄tū tps ɔsueuerauit ⁊ si i fe stis vel in ecclesijs. nā faciētes ⁊ ɔsenti entes in hmōi oēs mortalit̄ peccāt. Et si munera sūt q̄ inducāt ad amorē car nalē cogenda est vt pauperib⁹ eroget Si vero talia nō sunt nō est cogēda nisi de bono cōsilio si ille donare potuit de quo habes Bonatio primo per totum ¶ Postea habes eū interrogare de ope re luxurie. Et si dicit q̄ peccauit cū fe mina masculus siue femina cū mascu lo nō habes querere nisi tātum primo si erant soluti vel cōiugati affines vel religiosi ⁊ hmōi. vt scias que species sit luxurie de quo habes luxuria. §. ij. scdo interroga si fuetit naturalit̄ in vase debito si dicit q̄ non. Noli q̄rere quō vel in quo loco corporis cognouit eā q: non expedit sufficit dicas q̄ non fu

vase debito sꝫ eẽ potuit ꝛ siue icepit in vase siue nõ. Tertio īterroga si sic peccādo cū tali q̄suit cuitare gn̄ationez vel fecit tali mō φ nō posset fieri. Quarto q̄tiēs vł q̄tū ꝑseuerauerit ꝛ si in festis vt in plus vel in eccl̄ia ꝛ sufficit.
Si dicit φ peccauit ꝑ se poluēdo seipsū voluntarie nō oꝫ q̄rere de mō sꝫ solū quotiēs vł q̄tū ꝑseuerauit vt sup̄adictum est de cogitatōib⁹. Et po si desiderauit facere malū cū alia ꝑsona q̄si talibus dabat opaꝫ. ꝛ q̄ sint ille ꝑsone. s. si solute vel affines ꝛ hmōi. Si dicit φ peccauit cū alio masculo poluēdo se cū eo nō oꝫ q̄rere de loco corpis sꝫ de q̄tiens Festis vel loco sacro aut si ꝑsona erat sibi cōsanguinea vł religiosa ꝛ hmōi ꝛ si cū diuersis Personis. ꝛ si cōsensit ꝓpter lucrum vel munera consulat vt det paup̄ibus taliter acquisita.
Si ꝯfitet φ peccauit cū brutis nō oꝫ q̄rere de noīe bruti vel loco corpis sꝫ de quotiens ꝛ si in festo vel in ecclesia.
Et sic pertransire qꝺ bene notabis.
Si fuit mediator pcōꝝ carnaliū naturales grauissime deū offendūt vt pꝫ in c. noli de pe. di. i. ꝛ tenent q̄tū possunt taliter inductos reducere ad bonuꝫ ꝛ sunt inducēdi ad restitutionez quicq̄d propter hoc lucrati sunt.
Si seduxit ꝟginē ꝓmittēdo eā accipe in vxorē ꝛ hmōi vide Stupꝛū ꝑ totū
Si habuit polutionē dormiendo vide Polutio per totum.
Si cōtraxit cū aliqua clandestine vide Clandestinum.

10 ❡ Circa. vij. ꝓceptū. non furtum facies cuius expositio habetur preceptum §. xi. vnde sic interroga.
Si fecit furtum proprie dictum ꝛ quid sit vide furtum in princi. ꝛ quando sit mortale ibideꝫ. §. xxxiij.
Si cōmisit rapinam q̄ est q̄si violent accepit alienū mai⁹ pctm̄ committit q̄ȝ furās vt i. c. penale est. xiiij. q. v.
Si res naufragantiū accepit vide naufragium per totum.
Si pedagia iniusta vel a quib⁹ nō debet exegit vide Pedagiuꝫ ꝑ totum.
Si exactiōes vel tallias exegit vide Talia per totum.
Si bellum iniustum fecit vel in eo fuit vide Bellum per totum.
Si participauit in dādo dānū ꝓprimo operando mādando cōsulendo cōsentiendo adulādo receptādo defensando comedendo, emendo nō obuiando raptum habendo non manifestando ꝛ huiusmōi de q̄bus hēs furtum in multis. §. ꝛ Restitutio ꝑmo per totum.
Si inuenit aliquid quod non restituit vide Inuenta per totum.
Si aliqua prescripsit malafide vide prescriptio.
Si commisit vsuram vide Usura. primo per totum.
Si mutuauit pecūiā vł granū vinū ꝛ hmōi vt aliq̄d lucret̄ vide ibidē in ꝑn.
Si mutuauit sup̄ aliqꝺ pignus vt ei⁹ fructus habeat donec pecunia sibi tradatur vide pignus. §. xiij.
Si emit aliq̄d ꝓ minori q̄ȝ valeret ꝓꝑ ꝓtēnonē solutiōis. vsura. i. §. lxiij.
Si vendidit ꝓ precio cariori ꝓꝑ dilationem solutionis ibidem. §. lviij.
Si fecit cambia ficta ꝛ huiusmodi illicita ibideꝫ. §. lI. cum pluribus se. §.
Si dedit pecuniā i societate nolēs sētire aliq̄d de piculo vide societas. §. vij.
Si dedit aīalia in societaꝫ volens hr̄e capitale saluū vide societas. y. ꝑ totum
Si accepit sub vsuris sine necitate vel ab eo q̄ nō erat par⁹ vide vsura. ii. §. vi.
Si accepit in dono aliq̄d ab eo q̄ dōare nō poterat vide dōatio. i. §. xxxiii.
Si accepit personis ecclesiasticis aliq̄ bona ecclesiaꝝ vide alienatio. §. xxiij. ꝛ clericus. xiij. §. ij.
Si icēdit ecclias vł fregit aut loca religiosa vīꝺ excōica. v. cāu. v. ꝛ. vi. vł alio mō fuit icēdiarius vide Incēdiarius.
Si fecit cōcussionē cōminādo nisi mihi dederis ꝛc. vide cōcussio ꝑ totum.
Si vt hēret aliquid ꝯsensit in aliqꝺ op⁹ peccati mortał vide Auaritia. §. ij.
Si ꝑ simoniā aliquid acquisiuit vide simonia ꝑ totū ꝛ dicā circa statūs.
❡ Circa. viij. ꝓceptū nō dices falsum 11

testimoniū ec. cui⁹ expositio habetur. pceptū. §. xij. ex q̄ potes sic iterrogare

Si dixit mendacium in iudicio vel extra contra doctrinam xp̄iane religiōis vel in damnus Proximi vide. Mendaciū. §. ij. z. iij. z Testis. §. xx.

Si noluit testimoniū dicere pductus in testē vide testis. §. xxvi. z. §. xxvij.

Si visus fuit astutia vide astutia. §. i.

Si accepit pecuniam vt nō diceret veritatem vide testis. §. xxviij.

12 ¶ Circa. ix pceptū. Nō cōcupisces domum proximi ec. z x. non desiderabis vxorē ei⁹ q̄liter itelligant hec pceptum §. xiij. Ex qbus potes sic iterrogare.

Si voluit hr̄e res pximi sui q̄litercūq; siue cū iustitia vel cū iniustitia z deliberate q2 pctm̄ mortale est 5 istud pceptū secus esset si optaret hr̄e salua iustitia q2 sic vel nullū vel veniale esset peccatum. vide auaritia. §. i.

Si fuit cōsentius hr̄e amatores vl' amatrices hmōi de qb⁹ dic. vt. s. cogitano

Si posuit se ad fenestras vt videretur dic vt supra hic circa preceptum non mechaberis.

13 ¶ Circa. vij. pcc̄a mortalia pmo iterroga de supbia z sic forma iterrogatões

Si pp̄ter iordinatū amorē excellētie egit aliquid contra diuina pcepta. vide supbia in pncipio. z. §. i.

Si extimauit habere bonū quod hēt a se non a deo vide supbia § ij.

Si bona que habuit credidit a deo sibi data pp sua merita ibidem.

Si se iactauit hr̄e bona q̄ nō habebat ibidem.

Si despectis aliis singulariter appetit videri hr̄e qd nō hz ibidem.

Circa filias supbie iterroga pmo d ambitiōe vide Ambitio qd sit i pncipio.

Si desiderauit bñficia ecclīastica principaliter pp honorē vel bonū tpale vide ambitio. §. i.

Si appetiuit dignitatem sciens se indignum ibidem.

Si quesiuit dignitates per vias illicitas ibidem.

Si emit officia vide officiū. §. i.

Si mutauit super ipsis officijs ibidē § tertio.

Si per partialitatē q̄siuit officia vt oī modo adiuuet ptem mortalr̄ peccauit pp inordinationem voluntatis.

De. ij. filia que dr̄ presumptio qd sit. vide Presumptio. ro in principio.

Si posuit se ad faciendū q̄ erāt supra facultatē suā vide Presumptio.

Si exercuit officiū qd nesciebat imperitia sua proximi. vide ibidem.

Si exposuit se pericul a pcc̄oꝝ mortaliū pbabilr̄ mortalr̄ peccauit si aduertebat de periculo vt pz per ea que notaui Cogitatio.

Si nimis presumpsit de dei misericordia. vide Presumptio.

De. iij. filia q̄ dr̄ curiositas. vide curiositas qd sit in pncipio. Si fuit ad audiēdū pcc̄a q̄ aliqs cōfitebat. vide cōfessio. vltimo. §. xvi.

Si voluit adiscere vel videre aut audire q̄ fieri nō pōt sine mortali pcc̄ō puta fornicationes z incātationes z huiusmodi. vide curiositas. §. i.

Si voluit adiscere a quibus nō debuit vt demonibus ibidem.

Si voluit experiri q̄ nō licēt vt si incantationes habent effectuz mortaliter peccauit ibidem.

Si attēdens curiosis dimittit adiscere vel intēdere necessarius ad salutez est mortale peccatum ibidem.

De. iiij. filia que est ingratitudo.

Si despexit beneficia dei aut alterius vide ingratitudo. §. iiij.

Si nō retribuit benefactori ibidez.

Si bñfactori iniuriosus ē ibidē.

De. v. filia q̄ nūcupatur iudiciū temerariū qd sit. vide iudiciū. §. xvii.

Si iudicauit i ma'si determinare factū alterius. vide Presumptio. i.

Si vsurpauit iudiciū nō habens officium. vide iudiciū §. xvij. quō multipliciter dicitur temerariū.

De. vi filia que dicitur adulatio.

Si fuit adulator alicuius de pcc̄ō ppetrato vide adulatio § i. z. §. v.

Si adulando prouocauit aliquē ad su

perbiam. vide ibidē.
De .vij. filia supbie q̄ ē derisio et qd̄ sit vide derisio in principio.
Si derisit proximū. vide drisio. §.i.
Si derisit sacramēta vel volētes seruire deo ibidem.
De viij. filia que est temptare deum et quid sit. vide Temptare deum.
Si exposuit piculo probabili mortis sine necessitate. vide inuidias et Temptare deum.
De .ix. filia que ē pertinatia et quid sit vide Pertinax.
Si fuit nimis pertinax in suo sensu. vide ibidem.
De vltima filia que est arrogātia vide Arrogantia quid sit.

14 ¶ Circa vanā gloriā q̄ q̄modo aliquādo est capitale peccatū. aliquādo filia supbie. vide. Vanagloria.
Si voluit laudari de eo qḋ est contra deum ibidem. §.i.
Si pretulit gloriā suā deo ibidem
Si ordinata ad nostrā salutem retulit ad gloriam propriam ibidem.
Si ↄstituit finē i laude hominū ibidē
Circa filias vanegloriẽ prout est capitale vitiū interroga p̄mo de ornatu indebito et quādo sit indebitus. habes. Ornatus per totum. et sic interroga.
Si male intentiōe ornauit se ibidem.
Si inhoneste. ibidē.
Si nimis superflue. ibidem.
Si nouas inuentiones adinuenit. ibidē
De inobedientia que est .ij. filia. vide Inobedientia. per totum.
De inobedientia circa precepta ecclesie sic interroga.
Si obseruauit festa p̄cepta ab ecclia et que sint habes Ferie. §.iij.
Si ieiunauit vigilijs p̄ceptis. vide Ieiunium. §.vij. que sunt precepta.
Si confessus est semel in anno. Vide Confessio .ij. §.ij. et .iij.
Si suscepit sacrm corpis xp̄i semel in ãno. vide eucharistia .iij. i p̄n. et p totū
Si audiuit missam in festis preceptis vide Ferie. §.xiij.
Si fecit tornamēta seu ↄsentit vt fierent. vide Tornearnētum per totum.
Si ↄtraxit matrimoniū clandestine. vide Clandestinum. per totum.
Si fecit aliqḋ eoꝝ q̄ p̄hibet̄ sub pena excōicatiōis late s̄nie. de quo vide excōicatio .v. et .vi. et .vij.
Si fuit excōicatus ab aliquo.
Si participauit cū excōicatis vide Excōicatio .ix. per totum.
De inobediētia certarū personaꝝ habes Infra circa status.
Si fuit inobediens suis p̄latis vel dn̄is vide Obediētia et vide Inobedientia.
Si fecit ↄ ↄsciaꝫ. vide Cōscia. §.i.
De iactantia que est .iij. filia. vide Iactantia in p̄n.
Si iactauit se de aliquo peccato mortali facto vide ibidem. §.i.
Si iactauit se in vituperiū alioꝝ. vide ibidē vel i deceptionē alicuius ibidem.
De p̄sūptia que ponit̄ ab aliq̄b⁹ filia supbie habes .s. §.xij.
De ipocrisi vide Simulatio. §.iiij.
Si simulauit sanctitatē i deceptiōeꝫ p̄pli vel vt assegret̄ p̄latiōes ibideꝫ.
De discordia que est .vi. filia vanaglorie vide Discordia.
Si noluit ↄcordari cū alijs in his que erāt bōa p̄p elationē suā ibideꝫ.
De ↄtētiōe q̄ ē .vij. filia vide cōtentio.
Si habuit contiōnē p̄pe mulationem alicuius ibidem.
Si ↄtēdit disputādo ↄ veritātē ibidē.
Si ↄtēdit in iudicio ↄ iustitiā ibidem
Si ↄtendit ita inordiate q̄ scandalum facit aliq̄bus ibidem.
Si subornauit aliq̄s i electiōe vel testimo et hm̄ōi vide Subornatio.
Si nimis vt ipendit se. vide Ironia.
De astucia Si vsus est simulatione vide Astucia.

15 ¶ Circa auaritiā q̄ ē capitale pctm̄ vide Auaritia i p̄n. qd̄ sit.
Et q̄ ↄsistit in retinēdo acq̄rēdo et appetēdo sic interroga.
Si retinuit q̄ restituē tenebat̄ vid̄ Restō iij. p totū et q̄s tñr habes. Restitutio .i.
Si nō soluit creditorib⁹ i termio cum posset vide. Solutio. §.xxv.

Si retinuit fugitiua et nō fecit elemosynas vide auaritia.§.iij.
Si nō fecit elemosynā de arte sua puta medicus paupe infirmo aduocat⁹ clientulo pauperi de quo vide Aduocatus.§.x.et Medicus.§.v.
De auaritia i acqrendo vide Auaritia §.ij.et satis pz.s.i.vij.pcepto.
De auaritia in appetēdo habes Auaritia.§.i.
Si appetiuit illicite vel illicita vel mitus aio suffocato vide ibidem.
Circa filias auaritie p.ima est pditio.
Si pdidit castrū vel terrā inimicis vltra mortale tenet de oi dāno.
Si prodidit res pximi volētibus eas auferre iniuste vltra mortale filr tenet ad restitutionez.
Si hita sub sigillo secreto vl ofessiōis reuelauit hēs ofessio vl.§.i.et.§.xxiij
Si apperuit lras alteri⁹ sigillatas vide falsarius.§.ij.
Si secreta dni sui reuellauit in ei⁹ dānū vltra mortale tenet ad restitutionē vide feudum.§.xvi.
De fraude q est.ij.filia habes Fraus.
Si fecit fraudē legi ibidez.§.ij.
Si fraudauit iustas gabellas vide Pedagium §.vi.
Si vēdidit vnā rē p alia puta vinū sophatū p puro corrupta p sanis pec⁹ p castrato et hmōi hēs Emptio.§.viij.
Si aliquā fraudē fecit in deceptionez pximi.vide dolus.§.ix.
De fallatia q ē.iij. filia hēs Falsarius.
Si falsificauit aliqd instrumētū bulla vel librū vide excōicatio.v. casu.iiij et falsarius.§ cum sequentibus.
Si destruxit istrumēta vel scripturas. Vide falsarius §.iij.
Si occultauit scripturas vide .Restitutio primo.in littera scripturas.
Si falsificauit sigilla prelatorum vide Falsarius §.ij.
Si falsificauit mensuras ibidem.§.xi.
Si monetā.ibidē.§.iiij. cū sequētib⁹.
Si ex falsa ca obtinuit aliquod beneficiū ecclesiasticū vltra mortale tenetur renunciare si alias non obtinuisset. vide rescriptum.§.iij.
De inqetudine mentis q qs nimis solicit⁹ est circa tpalia.et tūc est mortale pctm qñ peaz quis cōmittit necessaria ad salutem. alias est veniale peccatuz vide Inquietudo.
De violētia q est.v.filia satis pz i.vij.pcepto et in titulo Rapina.
De inmisericordia que ē.vi. filia qua non subuenit qs indigenti.hēs Auaritia.§.iij.et elemosyna.§.i.
De acceptiōe psonaz q est.vij. filia habes acceptio psonaruz.
Si in iudicio accepit personaz vel in distribuēdis officijs vel bñficijs vel elemosynis vide ibidem per totuz.
Si in electionibus nō eligit magis dignum.vide electio.§.xxi.
De turpi.lucro quod ē.viij.filia.vide. Turpe lucrū et tale est peccatum quale illud pp qd acqrit.
De ludo qui pcenit aliqñ ex auaritia vide Ludus per totum.
Si lusit ad pillā vel aliū ludū i q ɔsist industria.vide Ludus.§.ij. quādo lz.
Si ludit ad ludū in quo versatur fortuna ibidem.§.iiij.
Si stetit ad inspiciendum ludentes vide ibidem.§.vi.
Prodigalitas est ɔria auaritie sedeū pctm .vide prodigalitas.
Si supflue expēdit res in pōpis eqs et hmōi. notabilis excessus vl mortalis vt pz Ornatus.§.vi.et ibi vide.
Circa luxuriā q ē capitale vitiū vid' in Luxuria et d' hoc hēs.s.vi.pcepto.
Circa vo filias luxurie qrūz pria ē cecitas mētis de q cecitas mētis i pcici.
Si ita occupat⁹ fuit in mūdanis mēte q nescit aliqd de deo intelligere vel necessaria ad salute vide ibidē.§.i.
De precipitatione que est.ij. filia. vide Precipitatio.
Si fuit pceps i opibus suis ɔtēnēs ɔsiderare vel in periculū vide ibidē.
De icōsideratiōe.q ē.iij.filia luxurie.vide iconsideratio.
Si fuit incautus marie vbi iminebat periculum vel vbi tenebatur de lem vl

leuissima culpa quia lz excusetaliqn̄ a mortali nō tñ ab obligatiōe restitutionis. vt hēs Culpa. §. v. ⁊ vi.
De amore sui quo qs q̄rit diuitias ⁊ gentem. vide Amor sui.
De amore seculi q ē. v. filia luxurie habes Diligere. §. iij.
si vellet ꝑpetuo stare i mūdo. vi ibidē.
Si dilexit mūdū ꝯstituens ibi finem vel ad voluptatez. vide ibidē.
De horrore futuri seculi ex quo homo vellet nūq̄ȝ mori. vide diligere. §. iij.
De inconstātia que ē. vij. filia habes. Jnconstātia.
De odio dei qđ ē octaua. filia luxurie habes odium dei.
De stultilogo aut scurilitate q̄ sūt filie luxurie. dic ꝙ vsꝰ i fob ꝫ ē libidiosis aut i honestis aut gestibus vel ad ꝓuocādū alios vel vū ꝓbabilr habent ꝓuocari ad luxuriā est mortale pcm̄. Idem dic de turpiloquio. vide. Scurilitas.

17 ¶ Circa gulā q̄ ē aliđ capitale pcm̄ sic formāde īterrogatōes circa eiꝰ species.
Si ꝓuenit horā in comededo.
Si nimis laute comedit.
Si nimiū studiuȝ apponit.
Si nimis comedit.
Si cū nimio ardore seu appetitu ⁊ qn̄ gula sit mortale peccatum in ꝓdictis habes Gula.
De eiꝰ filiabꝰ. q̄ꝝ pria est ebrietas. vide Ebrietas qn̄ est mortale pcm̄.
De hebetudine mentis que est. ij. filia vide Hebetudo.
De inepta leticia. scias ꝙ nō ē mortale pcm̄ nisi ꝑ ipaȝ dissolueret qs i ea q̄ sit mortalis pci. vt corizādo in casu ꝓhibito ⁊ hmōi alia ē veniale pcm̄.
De multiloquio q̄ est. iij. filia habes. Multiloquium ꝑ totum.
De scurilitate q̄ est. v. filia habes. Scurilitas.
Si fecit actus ita scuriles ꝙ ad ꝓuocādū ad luxuriā sit efficaces vr̄ mortale.
De imundicia q̄ est. vi. filia gule vide Jmmundicia.
Si comedit vel bibit vt possit luxuria ri qꝛ est mortale. secꝰ est si vt satisfaceret vxori in reddītiōe debiti. qꝛ sic nullum pcm̄ vel veniale qn̄ hoc fecit vt magis delectaretur cum vxore.

¶ Circa inuidiā q̄ ē aliđ capitale pcm̄. 18
vide Jnuidia ⁊ quō est mortale pcm̄.
De eius filiabus. quaꝝ pria est odium proximi. de quo vide Odium dei ⁊ sic interroga.
Si desiderauit malū primi ⁊ q̄nto tpe ꝑseuerauit ⁊ si sepe in hmōi occupauit mētez qꝛ quotiēs deliberate desiderauit malū proximi totiēs mortalr peccauit si erat nōbile malū ⁊ ꝑ diuersa tpa. Silr̄ qn̄ in eadē cogitatiōe trāsibat nūc de desiderio mali in rebꝰ ad desideriū mali in ꝑsona vel in filiys. qꝛ sicut sīt diuersa subiecta ita videntur diuersa mortalia peccata.
De tristicia in ꝓsperis q̄ est. ij. filia. si tristatꝰ ē de bono notabili ꝓximi deliberate ꝓꝑ inuidiā est mortale pcm̄ vt platus de maiori platōe. doctor de maiori cōcursu. scolaris d maiori ingenio Ciuis de maiori honore. Mercator vl artifex de maiori credito. spūal' de maiori fama ⁊ hmōi. vide inuidia.
De leticia in aduersis ꝓximi. Ideȝ dic vt. s. ⁊ vide ibidem.
De susuratione. vide susuratio.
Si ꝯsueuit seminare discordias reportādo malū alteri de altero. ibidē.
De detractione. vide detractio ꝑ totuȝ quō ē mortale pcm̄ ⁊ quō nō ꝑ totuȝ.
Si dixit malū de ꝓximo false ibidē.
Si ꝓe dixit sȝ qbꝰ nō debuit ibidē.
Si argumētauit malū ibidē.
Si audiuit libēt d'tractōes. ibidē.

¶ Circa irā q̄ ē aliud capitale pcm̄ de 19 quo habes Jra.
Si appetiuit vindictā de ꝓximo ibideȝ
Si noluit loq cū ꝓximo nec recōciliari vide Diligere deum. §. ij.
De filiabꝰ eius q̄ꝝ pria est tumor mētis dic vt. s. in sūma filia inuidie. §. i. ⁊ ij. tumor. ⁊ de iplicatiōe in hmōi cogitationibus d vindicta fienda fm regulā supradictam. ibidē.
De. ij. filia. s. Indignatione. habes In

dignatio.
De.iij.filia q̄ est clamor. vide clamor.
De.iiij.filia q̄ est ꝯtumelia seu cōuitiū hēs. Cōtumelia ⁊ Cōuitiū. adūte hic ꝙ lȝ q̄s nō dicat ꝯuitiū vl' cōtumeliaȝ vt ei auferat honorē. lȝ ex̄ correctionis lȝ nī dicit talia q̄ de se notabilit' lediit. puta mulieri ꝙ ē putana ⁊ hmōi ⁊ au dictes scandalizant de tali cui dr̄ q᷑ sic credūt e ē nō excusaret a mortali pcō.
De.v.filia q̄ ē rixa. hēs Rixa.
De maledictiōe q̄ ē.vi.filia hēs. Maledictio.
De blaisphemia dcm̄ est.s.§.vi.
De bello simil'r.§.x.
De seditiōe q̄ est.vi.filia hēs Seditio.
Si tȝ ꝑtialitatē vl' eā sequitur pat⁹ q̄liter cūqȝ ꝑ pte est ī statu dānatiōis nec pt absolui: nisi dispōat dimittere.
De murmuratiōe hēs Murmuratio.
Si murmur sunt ꝯ deuȝ deliberate te nens eū iniustū q᷑ mortale.
Si ꝯ prelatos ipsos temerarie iudicādo mortale est.
20. ¶ Circa accidiā q̄ est vitiuū capitale pcm̄. vide Accidia.
Si dimisit necīa pp accidiā. ibidē.§.i.
Si penituit se bn̄ fecisse. ibidē.
Si incurrit infirmitatē notabilē pp te dium est mortale qn̄ pōt se iuuare. vid Accidia.§.i.
De filiabus eius quarū pria est despe ratio. vide Desperatio.
De ka q̄ est malitia q̄ ē pcm̄ in spiritū sctm̄ qd hȝ sex spēs. ¶ Pria dr̄ ꝑsum ptio de misericordia dei sine meritis. ¶ Scda desperatio q̄ desperat de mīa dei. ¶ Tertia īpugnatio v̄itatis agni te vt liberius possit peccare. ¶ Quarta inuidentia fraterne grē. ex q̄ vellet oēs essent mali ⁊ nullus bonus ne eēt sibi ꝯfusio male viuet. ¶ Quinta obstina tio. ¶ Sexta impnia. vide pcm̄.§.iij.
De.iii.filia que est pusillanimitas vid Pusillanimitas.
Si desijt bona facere ad q̄ tenebat ex pusillanimitate. vt puta corrigere fra trē. vide Correctio frāa.§.i.⁊ ibi.
Si ꝓo dimisit n̄ necīa ē veniale pcm̄.

De.iiij.q̄ ē ociositas dcm̄ est.s̄.in.iij.ꝓ cepto. ⁊ hēs in ti. Ociositas.
De.v.filia: que est pigritia seu torpor. vide Torpor.
De.vi. que est euagatio mentis in illici ta. hēs. Euagatio mentis.
De.vij.q̄ ē neglia. vide Negligentia.
Si fuit negligēs in adiscēdo necīa ad salutem in confitendo. in suscipiendo sacra. in operib⁹ mīe exercendis q̄ qn̄ sit mortale pcm̄ pȝ Negligētia.§.i. ad uerte hic q᷑ si q̄s ex negligētia omittit īplere vnū p̄ceptū. puta de ꝯfitendo se mel in āno solū est vnum pcm̄ morta le. sed si deliberauit sepi⁹ nolle cōfiteri tot sunt peccata mortalia, q̄t sunt deli berationes facte per interualla tempo ris. Quod no.
21 ¶ Circa opa mīe spūalia q̄ st' ꝯsule. castiga. dimitte. solare. fer. ora.
Si noluit date ꝯsiliū petēti in his q̄ ꝑ tinēt ad salutē vel in re. vnde notabile dānū pōt euenire ꝓximo cū nī posset mortale est vel qn̄ hēbat ex officio.
Si nō correxit quos debuit ⁊ tenebat hēs Correctio prelatorū. ⁊ Correctio fraterna.
Si dimisit iācorē ꝯ proximū dcm̄. est.s.§.xviij.
Si nō fuit ꝯsolat⁹ tribulatos possȝ esse mortale ī plato' qn̄ subditi ex tali omis sione inducūtur in desperationem vel aliud malū. ⁊ ipse bono modo pos set salua. disciplina.
Si nō orauit pro omnibus posset esse graue in illis qui viuūt de elemosynis magna negligentia.
22 ¶ Circa opa misericordie corporalia q̄ st visito cibo. poto redimo. tego col ligo. ꝯdo. q̄ tūc cū ꝑuaricant sunt mor tale pcm̄ qn̄ ex eorū omissione notabi liter lediit ꝓxim⁹. ⁊ hō pōt bono mō facere puta si prelatus visitaret īfirmū quē visitare posset non desperaret sed cōfiteret. Eget cibo ⁊ potu ⁊ hēs vltra cōdecentiā tui status. Est in captiuita te ⁊ redimere posses de supfluitatibus tuis. Est nudus ⁊ tu caudā ducis. Est sine domo ⁊ tu habes ampla palatia.

ex dict'.s̄.avaricia e elemosyna potest colligere qn̄ homo mit de p̄cepto.

23 ¶ Circa quinq3 sensus q sunt visus gust⁹ audit⁹. odorat⁹ e tactus in q̄bus sepi⁹ pōt eē mortale. vt si voluit videre que sunt mortalis pctī in eo q facit vel inductiua a mortale de quo hēs. Curiositas. Idē dic de audit⁹. Gust⁹ āt e odorat⁹ cōit sūt venialia. Tact⁹ qn̄ q3 mortale cū cā luxurie vel morose delectatiōis. vt.s̄. cogitatio.

24 ¶ Circa p̄cepta ecclie gn̄alr. tangūt omnes dictum est. s̄. in.ij. filia magnus glorie §.xiij.

25 ¶ Nūc de statib⁹ aliq̄ pticularia sūt ponēda in q̄bus sūt interrogādi vltra ea q̄ s̄. posita sunt 9 p̄cepta e in peccatis capitalibus. e primo.

Circa pueros doli capaces sūt interrogandi de intentiōe manuū violēta in psonā ecclasticā. ex q̄ posset eē excōicati. de q̄ hēs. s̄. excōicatio. v. §.i. cū multis se. postea de 9fessione e cōione si fecerūt. de pnīa. de inobediētia de mendatijs de inhonestate. auditione misse de furtis e similibus in quibus cōiter illa etas solet peccare.

26 ¶ Circa xp̄ianos in cōi. si susceput sacramenta necessitatis. e que sunt. Vide sacramentum. §.vi.

Si portauit habitum infidelium. vide Apostasia §.vltimo.

Si nimiā familiaritatē h3 cum iudeis vel cū infidelib⁹. vide Iudeus. §.i.

Si fecit 9 9sciam. vide Cōscia. §.i.

Si habuit ratū aliqd maliū factū noīe suo vide consensus. §.iiij.

Si alicui 9sulut aliqd pctm̄ vel malū vide consilium. §.i.

Si 9tēpsit aliq3 exorationez supioris. vide 9temptus. §.i.

Si qn̄ tenebat habuit 9tritionē d peccatis vide 9tritio §.iiij. e.v.

Si correxit q̄s sciuit velle delinq̄re vide correctio fraterna. §.i.

Si denūciauit platis peccata que sciuit vide denunciatio. §.i.

Si in dubijs tutiorem partē elegit. vide dubium. §.i. e.ij.

Si existēs excōicat⁹. vel interdictus ē mōitus a celebrātib⁹ vt exiret ecclesiam noluit exire. vide excōicatio. v. casu. xv.

Si famā suā neglexit. vide Fama. §.i.

Si icarcerat⁹ fuit. vide fugere. §.i. e.ij.

Si vsus ē habitu feminneo Uir existēs vel e9tra aut religionis. vide habitus. §.vij. e.viij.

Si fuit histrion⁹ vide Histrio. §.i.

Si ipressit i terra vel i lapide humi posito signū cruc'. vide imagines. §.iiij.

Si fecit aliqd enorme i ecclia. vid Immunitas per totum.

Si sciuit necīa ad salutē. vid scia. §.ij.

Si fuit excōicatus ab aliq̄ iudice. vide Absolutio. ij. e Excōicatio. i. p totum.

Si iniecit manus violētas in personā ecclasticam. vide excōicatio. v. §.i. cū multis seq.

Si nominatī3. interdictos. excōicatos vel vsurarios sepeliret Uide Excōicatio. vij. casu xxxvi.

Si 9traxit matrimonium in casibus cōsanguinitatis vel affinitatis p̄hibitis vide excōicatio. vij. casu. xli.

¶ Circa ābasiatores dn̄oȝ vl' cōitatū 27.

Si steterūt absentes sine cā vl' p factis suis in expēsis dn̄orū vel cōitatum vide absens. §.i.

¶ Circa tutores vel curatores aut administratores rer alienar. 28

Si infideliter se habuit i cōmissis fraudādo vel dilapitando aut nō bene ministrādo vide administratio. §.i.

Si exegit vsuras p pupillis aut alio mō fecit p eis 9ctus illicitos vide restitutio. i. in lra vsurarius.

¶ Circa coniugatos. 29

Si 9xit clandestine. vide Clandestinit' vel in gradu prohibito. vide matrimonium. ij. per totū.

Si consumauit ante benedictionez vide debitum §.i.

Si negauit debitū petēti vel reddidit se ipotētem. ibidem. §.vi.

Si cognouit causa satiande libidinis ibidem. §.xxiij.

Si cognouit habens intentionē ad alteram ibidem. §.xxi.

Si vsus ē mřimonio cō̄ vas vel mō̄ īdebito.ibidez.§.xxv.
Si tpe menstrui.ibidē.§.xxxij.
Si in diebus festiuis vel in ecclīa.ibidem.§.xxviij.et.§.xl.
Si pregnationis tpe'ibidem.§.xxxiij.
Si per tactus hūit polutiōem cō̄ vas ibidem.§.xxvi.
Si exegit vel reddidit debitū adultero vel adultere.ibidem.§.viij.
Si ɔxit excōicat⁹.vl' i pcō mortali existens q2 peccauit mortalr ɔhēdo p̄ v̄ba de pn̄ti.vide mřimonium.ij.§.vlti.
Si nō ɔxit ea intentiōe qua debuit vi de matrimonium.ij.§.vl.

30 ¶ Circa vxores. Si fuit litigiosa ī domo:et de religs.de quibus.s̄.§.xviij.
Si habuit dotē de vsuris.vide restitutio primo sub līa vsurarius.
Si fuit inobediēs viro vide Obedientia.et inobedientia.per totum.
Si pcurauit sterilitatē vel vsa est sup̄stitiosis.vt hēret filios.vide Mřimonii.ij.§.xxiij.cū duob⁹ se.
Si dedit bona viri ɔ̄ e⁹ volūtatē.vide Elemosina.§.vij.et vide Furtum.§.xxxiij.et.xxxv.et.xlvij.
Si habuit bonā curā de filiabus maxime:et si docuit eas vanitas et hmōi in quibus sunt multa mortalia:nō duxit ad missas predicationes:sz correxit p̄ supradicta qn̄ est mortale.
Si vsa est ornatu indebito vide Ornatus per totum.
Si violauit fidem viro vide Adulterium.in princi.

31 ¶ Circa viros si stetit nimis in remotus cā cupiditatis ɔ̄ voluntatem vxoris vide debitum §.vi.
Si nō seruauit fidē vel hz concubinā. q2 nō est absoluendus:nisi a se eijciat vide concubinarius.§.i.

32 ¶ Circa patresfamilias. Si alimenta dedit gb⁹ tenebat.vide alimēta.p totū.
Si soluit decimas debitas.vide decima.§.i.et.ij.
Si fecit elimosinas.vide Elīna.§.i.
Si ministrauit necīa familie tā corpori q̄ aīe docendo et hmōi.vide familia §.i.et filius.§.xxi.
Si nō dotauit seu maritauit filias tpe debito.vide Dos.§.iiij.
Quo tñr ex scō familie hēs dn̄a.§.vlt.
Si puocauit familiā suā nimis exasgā do et furiose et ceteris.vt s̄.§.xviij.
Si nō pcurauit vt' ɔfiteret semel in anno et cōicaret vr̄ mortale pcm̄.

33 ¶ Circa filiosfamilias. Si furatus est res pr̄is sui vt expēderet sup̄fluis vel ludis,aut alijs malis:q2 ē mortale. Secus si accepit:sz p̄ faciēdis sibi vestimētis.aut calciamētis.aut alijs necessarijs q2 sic liceret.ex q̄ pr̄ nō puidit.vt tñr et de religs.vt.s̄.§.vij.

34 ¶ Circa doctores et magistros.
Si q̄siuit magisterium seu doctoratū pp̄ honorem principaliter. vide' Honor.§.iiij.et.vij.
Si fec̄ se pmoueri ad doctoratū existēs ineptus et ignorās.vr̄ mortale p̄.c.i.et c.quīto de magistris.
Si legit principaliter pp̄ honorem.vide de Honor.§.vij.
Si legit scīas p̄hibitas,vel psonis prohibitis vide.Magister.et q̄ sunt persone prohibite. vide excommunicatio. vij.casu.vi.et.vij.
Si ex pacto recept⁹ est ī canonicū vt scolas regat vide.Magistr.§.x.
Si exegit existēs salariat⁹ a scolarib⁹ aliqd vide ibidem.§.xi.xij.et.xiij.
Si exegit aliquid p̄ licīa docendi dāda ibidem.§.xv.
Si admisit ignorātes ad doctoratum mortaliter peccauit.q2 ex tali facto dic̄ mendatium perniciosum.
Si nō exegit iuramentū a doctorādo q̄ nō expendet plusq̄ dz in doctoratione.ibidez.§.vlt.
Si existēs ī mortali notorie docuit publice in theologia q2 mortalr peccauit fm̄ Petrum. vide Predicare.§.vij.
Si seruauit iuramenta vniuersitatis. vide Iuramētū vi.§.ij.et.iij.
Si iactauit se de doctrina alios vituperādo aliqn̄: et i plurib⁹ pōt esse mortale.vide.s̄.§.xiiij.et.xviij.
Si notabilr fuit negligens circa p̄se-

cũ scolariũ vł mortale vide. Regula.
Si verberauit aliquẽ crudelr vł mortale qꝛ solũ leuis castigatio eiꝰ permissa est. ⁊ cũ volũtate. de sñia excõ. canõis ⁊ si erãt clerici esset excõicatꝰ vide Excõicatio. v. casu. i. §. x. ⁊. xi.
Si iniusto mõ puta detrahendo vel ꝑ sectas iubtraxit scolares alteriꝰ doctoris qꝛ vltra mortale ⁊ tenet ad restitutionem si iã intrauerant ꝑm Joan. de ligna. secus si nundum intrauerãt.
Si ipediuit ꝑꝑ odiũ vel ꝑtialitatẽ doctorãdũ. vel i collegio recipiẽdũ idoneũ qꝛ vltra mortale tñr ad restõnes dãni.
35 ¶ Circa scolares si fuauit iuramenta vniuersitat} vid iuramẽtũ. vi. §. ij. ⁊. iij.
Si fecit sectas pro rectore fiẽdo multa mortalia ibi adueniunt.
Si elegit rectorẽ sufficiẽtem vł mortale ꝑm aliquos. sed hoc non determino in vniuersitatibus scolarium.
Si studet i ꝓhibit} sciẽtijs. vid Magr ⁊. ĩ. §. Excõi. vij. casu. vi. ⁊. vij.
Si sepe ꝯtẽdit ꝯ̃ ꝟitatez ne succũbere videat. vide. ĩ. §. xiiij. in septima filia.
Si studet propter malum finem qꝛ tale peccatũ qualis finis. vel propter honorem vide Honor. §. vij.
Si studuit curiosa dimittendo necessaria ad salutem est mortale peccatum. vide curiositas.
Si tractauit cũ aliquo ciue bononiẽsi de cõductione hospitij alterius scolaris vide excõicatio. vij casu iiij.
36 ¶ Circa medicos. si existẽs ignorans medet. vide Medicus in prin. ⁊. §. i.
Si in medendo nõ fuit secutus traditiones medicine. sed voluit facere experimenta ex capite suo in piculũ notabile proximi ibidem.
Si prolõgauit infirmitatẽ. ibidẽ.
Si cõsuluit aliqd ꝯ̃ salutẽ aĩe pro sanitate corporis ibidem. §. vij.
Si nõ admõuit infirmũ efficacit vt cõfiteret i ꝑncipio ĩfirmitat} ibidẽ. §. viij.
Si ꝑgnãti aliqd dedit vt filius moreret peccauit mortaliter. qꝛ nõ sũt faciẽda mala. vt bona eueniant.
Si dedit medicinam de qua. dubitabat an noceret. ibidem. §. ii.
Si nõ annunciauit mortẽ infirmo. ibidem. §. xij.
Si non debito mõ visitauit infirmos posset aliqñ esse mortale.
Si pauperibus noluit mederi gratis ibidem. §. v.
Si hẽuit pꝫtẽ cũ aromatario ⁊ ꝑꝑ hoc grauat ĩfirmos emere ab eo cũ corꝫ dãno qꝛ sic teneret eis ad restitutiõez ex q̃ ei soluerũt secꝰ si ex h̃ iniũ hñt dãnũ.
¶ Circa aromatarios Si i ꝯponẽdis 37 medicinis nõ posuit q̃ medicꝰ ordinauit ꝫ vnũ ꝓ alio vel corrupta ⁊ q̃ ꝟtutẽ nõ hẽbant ex vetustate pro bonis ⁊ hmõi ex qbꝰ seqt vł ꝓlõgatio ĩfirmitatis vel aliud malũ proxio ĩfirmo qꝛ vltra mortale tenetur et ad restitutionez
Si vẽdidit venena vel q̃ faciunt abortum ⁊ hmõi illis de qbus sciebat non debere vti ad bonum vide ars. §. ij.
Si sophisticauit aromata ponẽs i speciebꝰ vnũ ꝓ alio vel in sirupis aut in cãdelis ⁊ hmõi vide emptio. §. viij.
Si vẽdit diminuto põdere aut falso ⁊ hmõi vide falsarius. §. ii.
¶ Circa merchatores si portauit ꝓhibita ĩfidelibꝰ vid excõicatõ. v. cãu. xxi. 38
Si negociat ꝑꝑ malum finẽ vide negocium. §. ii.
Si in loco sacro tenuit mercatũ vide Imũitas. §.. ⁊ negociũ §. ii.
Si cariꝰ vẽdidit q̃ emit in eodẽ loco vide ẽptõ. §. x. ⁊. j. negociũ. §. iij.
Si vẽdẽs ꝓ alijs aliq̃ vẽdit ꝓ. xij. ⁊ soluz dat. x. dñis rez ibidem. §. vltimo.
Si vẽdidit vnũ ꝓ alio vel corrupta ꝓ bõis vide ibidẽ. §. viij.
Si vsus est fallis mẽsuris ⁊ hmõi vid falsarius. §. xi.
Si vẽdidit rez plus iusto ꝑcio aut ꝑꝑ tempus solutionis ⁊ huiusmodi vide Emptio. §. vii.
Si fecit cambia vide vsura. i. §. ii. cuz sequentibus.
Si aliq̃s ꝯ̃tius vsurarios vide vsura. i. per totum.
Si cõposuit cũ alijs vt vẽdant vno ꝑcio in dãnũ reipublice qꝛ vltra morta

se tenet dānificatis vide negociū. §. ij.
Si expendit falsas monetas sciens est mortale ꝛ tenet ad restōez lz ipse ēt fuit deceptus ab alio.
Si bonas mōetas radit vid falsarius §. iij cū sequētibus.
Si emit res raptas vel furatas. vide Restitutio in lrā emens.
Si infideliter se hūit i societate quaz hz cū aliquo vide societas. i. ꝛ. ij. p totum
Si vēdit in festis vl cū mēdatijs puriis ꝛ alijs illicitis vide negociū. §. ij.

39 ℭ Circa ꝓxonetas. Si mediator fuit ꝯtrcū vsurariorū vide Restitutio. i. in littera vsurarius.
Si male ꝯsuluit scienter in aliquo cōtractu qz vltra mortale tenet de dāno dato vide dolus. §. viij.
Si decepit in precio dās itelligere vni qz vult tm̄ ꝛ alteri qz nō pōt hre nisi tm̄ vide emptio. §. vi.

40 ℭ Circa artifices. si fecit artē cuius opus est ad malū vt taxillos ꝛ hmōi. vide Ars. §. ij.
Si accepit insignia alterius magistri vide insignia de fraude in arte in mensuris ꝛ hmōi.

41 ℭ Circa lanifices si vēdit pānū vnius lane p alia vl tincture vid ēptio. §. viij.
Si soluit laboratorib⁹ de pāno aut vēdēdo vltra iustū pciū ꝛ emēdo p vili or vide vsura. i. §. lviij.
Si filatoribus dedit. xiiij. vncias pro libra tenetur ad restitutionē nisi sic a prīno ꝯuenisset.
Si pānū iumis trexit vid ēptō. §. viij.
Si nō soluit laboratoribus vide solutio. §. xxv.

42 ℭ Circa tabernarios. Si vēdidit. vinū liphatū p puro. vide emptō. §. viij.
Si miscuit in vino nociua ibidem.
Si tenuit meretrices vel Lusores oīa peccata ei iputabūtur.
Si scienter administrauit ad ebrietatem alterius vide ebrietas. §. i.
Si ex cl̄pa sua pdidit sibi tradita i custodia vid Custos i pn̄. ꝛ nauta i pnc.

43 ℭ Circa macelarios. Si vēdidit carnē corruptā p sana de pecude pro castrato ꝛ hmōi vide emptio. §. viij.

44 ℭ Circa pistores si fecit panē nimis pōderosum vel imiscuit aliā farinaz ꝛ hmōi vide emptō §. viij.

45 ℭ Circa sutores. Si fec vestes ipudicas q̄ n̄ pn̄t deferri sine pcō mortali vid ars. §. ij. ꝛ lz qū sit vid ornatus p totū
Si male icidit ex culpa sua vide culpa §. v. ꝛ. vj.
Si furatur de pāno serico ꝛ hmōi vi de furtū per totū.

46 ℭ Circa aurifices. si vēdidit aurum alchimicū p vero vide Emptō. §. viij.
Si cudit monetā sine lnia pncipis vide falsarius. §. iij. cū se.
Si radit eaz vel facit a quā vnde aliqd imminueret ibidem.
Si emit lapidē pciosum p vili ab illo q ignorabat vide emptio. §. vij.

47 ℭ Circa alchimicos. si laborauit in dicta arte vide alchimia.

48 ℭ Circa datiarios si exegit datia iniusta vide pedagiū §. i. cū se.
Si exegit a ꝑsonis ecclisiasticis ibidem §. quarto.
Si iputauit fraudē datij vbi n̄ erat. vl tra mortale tn̄r ad restōnē. totius dāni.
Si fraudauit socios vltra mortale tn̄r ad restitutionem.

49 ℭ Circa musicos ꝛ histriōes si pulsauit his q ex libidīe corrizabant vel illicite vide corea.
Si gestus iputicos ꝓuocātes ad peccatum mortale fecit. vide Histrio.

50 ℭ Circa laboratores ꝛ rusticos. Si non laborauit fideli̇r in notabili excessu eēt mortale pcm̄.
Si pmisit bestias nocere in agris. ꝛ hmōi tn̄r ad restitutōez si fuit i culpa
Si fraudauit dn̄m in pte sibi danda. tn̄r ad restitutionē nisi dn̄s i alio grauasset eū vide furtum. §. xi.
Si n̄ seruauit possessiōes l coluit q̄s tenebat sic debuit vide cl̄pa. §. v. ꝛ. vj.

51 ℭ Circa venatores. si in diebus festis pdita missa vl p totā diē se occupauit vide ferie. §. ix.
Si dedit dānū i agris qz tenet si ē notabile ad restitutionem.

52 ¶ Circa locatores. si scienter locauit equu periculosum aut vas viciosum vide Locatio. §. xxiiij.
Si conductor fuit in culpa pditionis rei locate ibidem. xxiiij. §.
Si pecijt mercede quā nō debuit vl' sol uit min⁹ q̄ debuit ibidē. §. xxij. & §. xv.
53 ¶ Circa laborātes in filādo lanā vel tingēdo setā & hmōi q tenent pmo si furant fo si male laborāt vel destruūt de quo vide locatio. §. xxiij.
54 ¶ Circa venēditores rez si finxerunt q̄ nō poterāt vēdi nisi p tāto & tn̄ vel erāt q emerūt p plus vl' ipi p modico emerunt vt p pluri venderet tenentur ad restōnem qz p fraudes acqsierunt: Item si vendiderunt pro plus q̄ tribu ant dño vide emptio. §. xxviij.
55 ¶ Circa iudices. si hūit iurisdictōez ab aliquo nō pro dño vide dñs in pn.
Si dedit iniquam sniam scienter vel p ignorantiam aut negligentiaz vide iudex. §. xxi cum seq.
Si existēs ignorās non eligit bonum assessorem i. ibidem. §. xxij.
Si elegit assessorem in fraudem cum nō indigeret. vide iudex. §. xvj.
Si accepit pecuniā vt iudicaret vl' nō iudicaret aut vt iniq̄ ꝯ iustitiā vide iudex. §. viij. cum multis sequētibus. & suspensio. i. §. xx.
Si nō seruauit ordinē iuris vl' mortale nisi aliq̄ cā vrgēs ad hoc ipelleret.
Si reo dedit dilatiōes idebitas. qz vltra mortale tenr pti lese ad restitutiōez.
Si reo fecit iterrogatiōes ad q̄s nō tenebat̄ respondere. vide ꝯfessio delicti. p totū.
Si posuit ad torturam sine legitimis inditijs. vide tortura. § i.
Si allegatiōes friuolas admisit. qz vltra mortale tenet̄ leso ad restitutiōez.
Si appellatione legitimā nō admisit vl' friuolā admisit qz vltra mortale tenr pti lese. fm q̄ dico Appellatio. §. xv.
Si patrpiōis nō puidit de aduocato vide aduocatus. §. x.
Si penam relaxauit vel auxit fo vide Pena §. xviij.
Si acceptauit aliquē l' bōa ei⁹ ꝯscripsit vl' officiales misit. vt sic pecuniā extorq̄ret ꝯ iustitiā vl' aliqd aliud fuerit ex q̄ pecunias hēret qz tenr ad restitutionē.
Si in snia apposuit clam obscurā. vt si le ꝯ quez dabat se posset defendere ꝯ iustitiā. qz vltra mortale tenr ad restitutionē de dāno dato pti.
Si ptem nō ꝯdēnauit in expensis cuz deberet & peteret quia vltra mortale tenr ad restitutionem parti.
Si vt extorqueret pecunias mō suo fecit q id qd iure ordinario debebat expedire faceret iure delegato.
Si purgauit puinciā malis hominibus vide iudex. §. vij.
Si iudicauit fm allegata ꝯ veritatem quā sciebat vide iudicare. §. vij.
Si sniam alicuius censure ecclastice protulit sine monitione & scriptis vide suspensio §. xvi.
Si iudicare psūpsit nō sibi sbditos nec rōne rei vl' delicti. vide iudicare. §. xvij.
Si ptraxit sniam in lōgū vt pecunias extorqret. mortalr peccauit & tenr ad restitutionē nō solum pecunie accepte a pte q̄ iustitiā hēbat sz ad oē datū qd habuit ex tali dilatione.
Si iterposuit auctoritatē in aliq̄ ꝯtra mulieris vel minoris in eoꝝ dānū pp pecuniā vel amiciciā. qz vltra mortale tenr ad restitutionē leso.
¶ Circa officiales dñoꝝ & cōitatum. 56
Si cōminatus est alicui nisi ei daret &c. vide ꝯcussio.
Si exegit iniusta grauamina d mādato sui supioris. qz vltra mortale tenr ad restitutionē totius exacti. si ille nō vult restituere in cuius vtilitatē est exactuz.
Si executus est iniquam sniam. vide iudicare. §. vij.
Si nō obuiauit malis q̄tū potuit bono modo. vide Consentire. §. ij.
Si fuit pditor terre vel castri. hēs ꝯ. Auaritia §. xv. in prima filia.
Si fuit officialis tirāni aut iniusti dñi. vide dñs in pn.
Si nō accusauit quos tenebat̄ ex offō quia si ex iuramēto tenebat̄ erat mortale peccatum. al' nō semper.

Si emit officia vel super ipsa mutuauit. vide officium.
Si hüs soluere de pecunia dñi vel cõitatis alijs extorsit tñ p ducato existẽs ipse salariatus qz restituere tenet.
Si quos inuenit de nocte dimisit pp pecuniã ꝯ statuta qz vl' mortale.
Si fuauit statuta q̃ iurauit i pn. officiꝫ
57 ¶ Circa ꝯsiliarios dñoꝝ vl' cõitatuꝫ.
Si existẽs in ꝯsilio ꝯsensit alicui malo. vide ꝯsensus. §. ij. ⁊ Cõsiliũ. §. i.
Si dedit fraudulẽtũ ꝯsiliũ. ibidem.
Si pposuit aliq̃ in cõsilio in dãnũ aliquoꝝ qz vl'r mortale tñr ad restitutõnẽ dãni totius qñ sine eo nõ fuisset.
Si ꝯsensit ad aliq̃ statuta fiẽda q̃ erãt iniusta aut ꝯ libertatẽ eccl'ie. vide ibidẽ ⁊ excõicatio. vij. cãn. xij. ⁊ cãn xliij.
Si res cõitatis pmisit dilapidari vel ex inutilibus cõmissionibus aut qualitercũqꝫ. vide administratio.
58 ¶ Circa arbitros vel arbitratores.
Si iniquã dedit sñiaꝫ scient. vl' ex ignorãtia. vide iudex. § xxi. cũ sequẽtibus.
Si pmisit expirare cõpromissũꝫ vide arbiter. §. i.
Si p spirituali dedit tẽporale in recõpensationẽ. vide ibidẽ. §. vij.
Si p pace abstulit ab vno ⁊ dedit alteri vide ibidẽ. §. vi.
59 ¶ Circa accusatores. si accusauit aliquẽ mala intẽtõe. vide accusatio. §. vj.
Si accusauit aliquẽ calumniose. vide ibidem. §. viij.
Si iniuste nõ accusare ibidẽ. §. vj.
Si accepit pecũ vt nõ accusaret. ibidẽ
Si accusatus respondit calumniose. ibidem. §. xiij.
Si accusat' tacuit ṽitatẽ ibidẽ. §. xxij.
60 ¶ Circa aduocatos. Si ꝓhibitus a iure aduocare aduocauit vide aduocatus §. i. cum multis se.
Si defendit iniustã cãm. ibidẽ. §. xiij.
Si amisit cãm iustã p suam ignorãtiam vel negligentiam ibidẽ. §. xij.
Si immoderatum salarium extorsit ibidem. §. xiij.
Si ñ aduocauit p paupib' ibidẽ. §. x.
Si fecit pactum cũ clientulo de quota litis. ibidem. §. xiiij.
Si reuelauit aduersario secreta clientuli. vide falsarius. §. ij.
Si cãm vsurariã defendit quia vl'ra mortale tenetur ad restitutionem.
Si frustratorias dilatiões quesiuit qz tenetur ad restitutionẽ parti lese.
Si falsas leges vel instra ꝓduxit vel instruxit clientulũ de falsitate dicenda
Si q̃litercũqꝫ fuit cã alicuius dãni in hmõi aduocatiõe: qz vl'tra mortale tñr de dãno parti lese.
Si solũmõ attẽdit ad ordinẽ iudiciarium ⁊ ñ ad merita cãe sicut hodie cõit' faciũt aduocati. ⁊ tñ nõ excusant a mortali. ⁊ ab obligatiõe restitutiõis dãni si defendũt cãs iniustã q̃ ad merita quãtũcũqꝫ q̃ ad modũ pcedendi sit mordinata qz ordo nõ est inuentus nisi pp deceptiones euitãdas.
61 ¶ Circa pcuratores. Si defendit cãꝫ iniustam mortale est. ⁊ tñr ad restitutionẽ leso.
Si infidelr vel negligenter se habuit. vide locatio. §. xxiij.
Si in positionibus ponendis vl' respõdendis piurauit vel fuit cã piurij. mortaliter peccauit.
62 ¶ Circa notarios. Si ex ignorãtia dictauit male instrumẽta vel testamenta pp q̃ proximi dãnificati sunt vide culpa. §. v. ⁊ vj. ⁊. j. Tabellio. §. vj.
Si istra que recepit nõ posuit in ꝓthocollis suis. ex magna neglĩa vl' mortale pcõn in istris ex qbus ex caꝫ pditione pximi possent notabil'r ledi.
Si maliciose occultauit vel destruxit instrumẽta. vide Falsarius. §. nj.
Si falsauit instrumenta addendo aliquid qd nõ fuit expressum vl' alio mõ vide falsarius in principio.
Si nõ bene informauit renũciatione alicuius iuris ponenda in istro ptez q̃ erat ignarra qz tñr ei de dãno eo qz ẽ cã deceptiõis proximi.
Si fecit istra in fraudẽ vsuraꝝ vide restitutio. j. i littera Usurarius.
Si petijt idebitũ salariũ tenet restituere. facit q̃ dico emptio. §. vij.

Si notari⁹ epi petit ab ordinādis salaria nō ſm iuſtā ſz ſm q̄titatez ordinis q: eſt ſimoniacus q̄uis nō ſuſſalariatus. vide Simonia .iij. §. xxij.
Si recepit inſtā p testō renunciatiōe donatiōe vel alia obligatiōe illi⁹ q nō erat ſane mentis q: vltra mortale tenetur ad reſtitutionē leſo.
Si ſcripſit dictauit vel redegit in publica forma ſtatuta ꝯ eccliaſticā libertatem vel in fauorez vſurarū. vide Excōicatio. vij. caſu. xi. ⁊ caſu. xliij.
Si rogatus pro pauperib⁹ noluit gratis facere q: tenetur ſm q dico de aduocato aduocatus. §. x.

63 ¶ Circa litigantes. Si calūnioſe accuſauit aliquē. vide accuſatio. §. viij.
Si mala intentiōe. ibidem. §. iiij.
Si accuſatus dedit pecuniam accuſatori. vt deſiſteret ibidem. §. xi.
Si calūnioſe ſe defendit ibidez. §. xiij.
Si nō rñdit veritatez iterrogat⁹ qñ tenebat. vide ꝯfeſſio delicti i pricipio.
Si litigauit ſciens iniuſtam cām habere vide litigio. a. §. ij.
Si hñs iuſtā cāz litigauit nō p media iuſta ſed indebita vt puta cū mēdacijs piurijs ⁊ hmōi mortalr peccauit ſm Tho. xxij. q lxix. nō tñ tñr ad reſtitutionē ſi aliqd obtinuit p iuſtā ſniam vide Sententia. §. vij.
Si appellauit cauſa afferēde more vide appellatio. §. xv.
Si rōne ſtudij vel artis fraudulenter cōuenit aduerſariū coram aliquo iudice. vide Argumentatio. §. iij.
Si habens cōſeruatorem pcurauit. vt intromittere ſe de non notorijs. vide Conſeruator. §. i.

64 ¶ Circa teſtes. Si reqſit⁹ in iudicio noluit dicere ṽitatē. vide teſtis. §. xxvi.
Si falſū teſtimoniū dixit ibidē. §. xxx.
Si dubiū p certo ꝓpoſuit. vide Periuriū. §. iij.
Si pecuniā accepit pro teſtimonio ferendo. vide teſtis. §. xxviij.

65 ¶ Circa tutores vl curatores. Si bene adminiſtrauit in vtilitatib⁹ pupillorū vide adminiſtratio per totū.
Si cōſumpſit bona ipſorū vel ſibi appropriauit q: tenetur ad reſtitutionem vt patet ibidem.

66 ¶ Circa executōes teſtōrū vel vltima rum voluntatum. Si aliuientauit relictum vide Bos. §. xxvi.
Si ſoluit debita defuncti vide Heres §. v. ⁊ vi.
Si legata ipleuit vel nimis diſtulit. vide executio. § xxiij. ⁊ xxiiij.

67 ¶ Circa curiales. Si fuit adulator vt obtineret beneficia ⁊ huiuſmōi. vide Adulatio per totum.
Si ꝓpoſuit dñis aliq̄ vñ poſſent extorquere pecūias idebite vide ꝯſiliū. §. i.
Si bona ꝯfiſcata inique ſibi fecit dōari q: tenet reſtituere.
Si fuit leno p dño mortalia multa in hoc ſepe cōmittūtur.
Si totū tempus expendit in ocioſitate vide Preceptum. §. v.
Si reportauit mala de alio vt eū poneret in inimicitiā dñi vide Suſuratio.
Si delectat⁹ fuit dicere mala de alijs. vel audire. vide detractio.

68 ¶ Circa principes ⁊ dños ſeculares.
Si habet dominium ex iuſto titulo. vide dñis in pn.
Si neglexit facer̃ iuſtitiā penitētib⁹ q: vltra mortale tenet̃ eis ad reſtitutionē dāni quod paſſi fuerūt ex hoc facit q habes iudex. §. xxi.
Si fecit iniuſticiaz alicui multo magis tenetur ibidem.
Si queſiuit ponere diuiſionem in populis vt poſſz regnar̃ q: mortale ē vide Suſuratio.
Si impoſuit collectas idebitas ſubditis ſuis. vide talia. i pricipio. ⁊ §. i.
Si exigi fecit pedagia iniuſta. vide pedagium p totum.
Si fuit ambitioſus ad maius dñiz p pierea pcurauit bella vel aliud iuſtuz quia vltra mortale tenetur de oī dāno vide ambitio §. i.
Si fecit ꝯfederatiōez cū aliq̄ ꝟ defendēdo ſe iuſte vel iniuſte mortalr̃ peccauit.
Si habuit bellum iuſtum ⁊ qñ ſit iniuſtum habes bellū. §. iiij. ⁊ qño tene

tur ibidem.i.§.v.e.x.e.ix.

Si posuit offitiales malos vide Dñs.§.iiij.e administratio.§.ij.

Si vendidit officia: vide officiũ.

Si ea q̃ erãt cõitatis sibi appropriauit tñr restituere. vid talia.§.ij.e.x.

Si icarcerari fecit aliquẽ indebite vide Carcer.§ ij.e.iij.

Si banniuit aliquem indebite. Uide Bannum.§.i.

Si non permisit testari aliquos. vide Talia.§.x.

Si coegit nubere filiam alicuius alteri vt ei succedat potest ẽe mortale s3 q̃litatem rei.

Si fecit fieri torneamẽta vl hastiludia vel spectacula ĩhõesta. vid ludus.§.vi.

Si iustitiã vẽdidit vid iudex.§.xix. e.xx.

Si fecit statuta vel leges iniq̃s. Uide Lex.§.xxij.e Excõicatio.vij. casu.xij. e casu.xliij.

Si vassallos indebite grauauit vl spoliauit. vide Talia p totũ.

Si ipse vassallus existẽs fuit infidelis dño suo. vid feudũ.§.xvi.

Si tollerauit vsurarios propter lucruz suum vide vsura.ij.§.xiiij.

Si non purgauit puinciã malis hoĩbus. Uide iudex.§.vij.

Si pp auaritiã cõmutauit penã corporalẽ in pecuniariã. q2 vltra mortale tñr lesis si pp h aliq̃ scelera facili⁹ ppetrãt

Si nõ tenuit vias securas. vide Rapina.§.i.

Si pupillos e miserabiles psonas nõ voluit audire nõ dãdo publicas ali q̃n audiẽtias q2 vltra mortale tñr de dãno qd eis interẽ. Uide Culpa.§.v.

Si angariauit rusticos in laboribus e maxime in festis. vide Talia per totum e Ferie.

Si tenuit nimias pompas aut expensas Uide Ornatus.

Si nimis occupauit se in ludis e venationibus. vide ludus e venatio p totũ

Si dedit dãnũ in agris pp venationes Uide venatio.§.ii.

Si nõ correxit familiã sed parũ curauit eos cõpescere a peccatis. vide correctio primo. e secũdo p totũ. e q̃ño tenetur. vide dominus.§.i.

Si fuit excõicatus vel a iudice vel propter aliquod infrascriptorum.

Si inici fecit manus violentas in personas ecclesiasticas vide excõicatio.v. casu.i.p totum.

Si fecit incendi vel frãgi ecclesias vl loca religiosa. ibidẽ casu.v.e.vi.

Si fuit insecutor alicuius cardinalis vel de familia pape aut cardinalis vel alicuius episcopi. vide. Excõicatio.v. casu.ix.e casu.xlij.

Si fecit fieri aliquã iniuriam illis q tulerunt aliquas sententias excõicatiõis vel interdicti vel qui fuerunt causa vt ponerent vel obseruarentur. vide ibidem casu.x.

Si fuit fautor hereticoz eoz vel ipediuit officiũ inq̃sitoris. vide heretic⁹ per totũ e excõicatio.v.casu.xvij. e Excõicatio.vij.casu.xxviij.e.xxix.

Si coegit celebrare tpe interdicti. vide Excõicatio.v. casu.xv.

Si fuit receptor pirratarũ vel cuz eis pticipauit. vide ibidẽ casu.xviij.

Si iposuit noua pedagia vel exegit phibita ibidem casu.xix.

Si permisit deferri phibita ĩfidelib⁹ ibidem casu.xxi.

Si ipediuit victualia ne ad curiã portarentur ibidem. casu.xxij.

Si volẽtes ire romã vel redeuntes cepit percussit e hmõi ibidẽ cãu.xxiij.e xxiiij.e.xxv.

Si ipediuit ne obedirẽt lr̃is aplicis. ibidem casu.xxv.

Si vsurpauit iurisdictiones ecclasticã ibidẽ casu.xxviij. excõicatio.vij.cãu.v.

Si romipetas diminuit vl spoliauit. ibidem casu.xxix.

Si iuasit terras ecclie ibidẽ cãu.xxx.

Si se subtraxit ab obediẽtia romani põtificis ibidem casu.xxxi.

Si corpus alicuius defuncti fecit incidi vt alibi sepelirẽ ibidẽ casu. xxxij.

Si tertio ad monit⁹ ab epis noluit eis facere iustitiã excõicatio.vij. casu.i.

Si exegit vel exegi fecit pedagia a personis ecclesiasticis vel alia onera ibidem casu.v.

Si xpianos naufragium patientes spoliauit bonis ibidem casu.x.

Si grauauit psonas ecclesiasticas vel eorum cõsanguineos q2 noluerũt eligere quẽ volebat ibidem casu ix.

Si regalia vel custodiam ⁊ hmõi sibi vsurpauit in ecclesijs vacantibus ibidem casu.xv.

Si extorsit absolutõez ab aliq̃ cẽsura p metũ ibidẽ casu.xvij.

Si cõpulit platos ecclesiasticos ad submittendũ et bõa ecclesiarum ibidẽ casu.xxi

Si interdixit suis subditis ne coquant. molant ⁊ hmõi personis ecclesiasticis ⁊ ibidem casu.xxvi.

Si procurauit aliquem occidi facere per assasinos ibidem casu.xxxi.

Si concessit represalias cõtra ecclesiasticas personas ibidem.casu.xxxiij.

Si ipediuit visitationes monialiũ ibidem casu.xxxix.

Si immũitatẽ ecclesiasticã violauit capiendo hõies i ecclia vide immũitas p totũ.

Si psentauit idignos existẽs patronus alicuius ecclesie vide Jus patronatus. §.xviij.

Si fecit pmoueri idignos ⁊ si pro pecunia q2 vltra mortale est simoniacus vide simonia.iij.§.i.

Si voluit q pmo beneficia ab ipso petantur q̃a papa mortale est nisi aliq̃ rõnabili cã taceret puta ne idignis daretur ⁊ hmõi.

Si fidẽ fregit pmissa vide peni.§.iiij.

Si soluit creditoribus suis ⁊ creditorib⁹ vide Solutio.§.xxv.

69 ¶ Circa ecclesiasticas personas ⁊ pmo circa clericos in cõmuni.

Si est irregularis ⁊ quã vel quõ incurrit hẽs irregularitas pmo p totũ.

Si est suspẽsus ⁊ in qbus casibus icurrat eã vide suspẽsio pmo per totum.

Si recepit ordines simoniace vel a simoniaco vide simonia.vi.§.ix.

Si recepit ordines i peccato mortali vide Ordo.ij.

Si execut⁹ est ea q̃ sunt ordinis i pctõ mortali vide cleric⁹.viij. ⁊ eucharistia.ij. §.v. ⁊ eucharistia.iij.§.xv.⁊.xxiij.

Si existens excõicatus vel interdictus aut suspensus ministrauit vide Irregularitas primo.

Si nõ portauit tõsurã vel hitũ vide apostata.§.i.⁊.ij. ⁊ clericus.iiij.§.i.ij. ⁊.iij.

Si immiscuit se negocijs secularibus. vide clericus.ix.§.iij.cũ se.

Si exercuit inhonesta clericatui. vide clericus.x.per totum.

Si est indebite litteratus vide Clericus ij.per totum ⁊. eps.§.xxvi.

Si fuit ordinatus añ etatem debitã vide etas per totum.

Si dimisit horas canonicas dicere vide hora §.iij.cũ.viij.§.sequentibus.

Si dicendo volũtarie se occupauit in aliquo alio ibidẽ.§.xxvi.

Si ñ bñdixit mensam nec gratias reddidit post cibum.vide.Clericus.xij.

Si exercuit officiũ ordi sine debitis paramẽtis vel modo vide Missa.§.xxv.

Si celebrauit in ecclesia polluta vide Cõsecratio ecclesie.§.viij.

Si celebrauit tpe interdicti.vide interdictum.vij.per totum.

Si celebrauit ad faciendum maleficia vide Missa.§.liij.

Si celebrauit non ieiunus ibidẽ.§.lij. cum duobus sequentibus.

Si in altari execrato vide altare.§.ij.

Si pluries sel' i die vide Missa.§.iiij.

Si cũ hostia vel vino corruptis vide Eucharistia.i §.i.cum sequentibus.

Si cũ euagatione mentis vide Missa.§.xij.

Si nimis raro celebrauit ibidẽ.§.xliij.

Si ante diem vide Eucharistia.iij.§. xxvi.⁊ Missa §.xl.

Si existens in aliquo notorio delicto vide clericus.viij.§.iiij.

Si habita pollutione celebrauit eadem die vide eucharistia.

Si promisit alicui dicere missas ⁊ nõ dixit vide Missa.§.v.cum sequẽti.

Si existens bigamus portat tonsuram vide bigamia.§.xij.

Si nimiam habet conuersationē cum mulieribus vide Clericus.v.§.ii.& aliis sequētibus.

Si participauit cum Excōicatis in diuinis vide excōicatio v.casu.iiij. & Excōmunicatio.viij.§.iij.

Si fuit falsarius litterarum apostolicarum vide Excōicatio.v. casu.iij.

Si sepeliuit interdictos Excōmunicatos vel vsurarios vide Excōicatio.vij. casu xxviij.&.xxxvi.

Si vsurarijs manifestis alienigenis domos concessit ad fenus exercēdum ibidem casu xxvij.

70 ¶ Circa bñficiatos vltra predicta interrogetur de infrascriptis.

Si obtinuit beneficiū per simoniam vel per preces carnales aut aliud turpe vide adulatio.§.ij. & simonia.iij.& v.&.vi p totum.

Si est indignus propter litterarū ignorantiā vel aliud canonicum īpedimentum:puta q: infamis irregularis corpore viciatus:& huiusmodi quia sic tenetur resignare in manibus valentis accipere resignationem de quo vide beneficium.§ xxiij.& nisi fuerit cum eo dispensatum vel in casu vide corpore viciatus.§.iij.

Si obtinuit beneficium non intendēs clericari vide clericus.vij §.v. & vi.

Si permutauit bñficia vide Permutatio.§.iiij.

Si renūciauit beneficio simoniace vide Renunciatio.§.ix.&.x.

Si fecit residentiā in beneficio suo vide clericus.vij.in multis.

Si habet plura beneficia quorum vnū sufficeret vide bñficiū §.xxiiij.

Si fecit quattuor ptes de fructib⁹ bñficij vide clericus.iij §.i.

Si habens pſimoniū seruauit vt viueret de ecclia ibidē.§.ij.

Si expendit fructus beneficij in vsus inhonestos ibidem.§.iiij.

Si male tractauit ecclesiā & ei⁹ hedificia vide clericus.iij.§.i.

Si vasa & paramēta ad diuinum cultum tenet immunda.vide vasa sacra.

Si alienauit bōna ecclesiastica q̄ seruando seruari poterat aut sine legitima cā & cum debita solēnitate. vide alienatio. per totum.

Si locauit sub annuo censu vices suas alteri vide Simonia.&.§.xxv. cum.ii. sequentibus.

Si induxit ad vouēdū vł iurādū de eligēda sepultura i sua ecclia. vid̄ Excōicatio.v.casu.xiij.

Si leges vel phisicā audiuit.vide Excōicatio.vij.casu.vij.

Si habētes eligere nō eligerūt meliorem.vide electio.§.xxi.

Si appetiuit episcopatū aut plationem supiorem.vide eps.§.ij.

Si male administrauit bōa ecclesiastica.vide Administratio.

¶ Circa platos hñtes iurisdictiōem maxime epōs vltra pdicta. 71

Si electus se fecit ɔfirmari.vide cōfirmatio platoꝝ per totum.

Si nō correxit publicos criosos vide Correctio.i.§.iij.& eps in pn.&.§.x.

Si posuit idignos i offō vł bñficio.vide eps §.xviij.& administratio.§.ij.

Si fuit nīs pōposus i ornatu & huiōi vide Ornatus p totum.

Si idebite dispensauit i votis. habes votum iij.per totum.

Si in aliis.vide dispensatio i pn. cum multis.§.

Si aliqd exigit pro lnia ministrandi vel docēdi.vide Magister.§.xv.

Si cōtulit ordīes idebite gbus non debebat vel qn vel nō mō q̄ debebat.vid̄ Ordo.i.ij.iij.iiij.v.vi.& vij.

Si nō examinauit ordiandos sz ordinauit idignos.vid̄ ordo.iij.§ xxiij.

Si sacramētū ɔfirmatōis non tenuit notabil neglia vł mortale.vide.Cōfirmatōis sacramentum.§.i.

Si crisma & oleū sctm̄ nō ɔsecrauit icena dñi oi ānō.vide oleū.p totū.

Si non fecit consecratōes eccliaꝝ altarium & vestimentorum gbus debuit est graue peccatum.

Si non habuit testes sinodales. de gbus vide Episcopus.§.x.

Si non visitauit singulis annis dioce sim. ibidem. §. xij.
Si nō deputauit i ecclijs cathedralib⁹ ⁊ ꝯuētualibus viros ad p̄dicādas ⁊ au diēdas ꝯfessiōes. vide ibidē. §. xiiij.
Si ordinauit in diaconum vel subdia conū q nesciret officiū. vide ibidē. §. xv.
Si nō est vsus lineis si nō erat religio sus ibidem.
Si nō seruauit nec fecit seruari cano nes. Uide Episcopus. § xxij.
Si ꝯtulit beneficia simoniace vid Si monia. vj. p totum.
Si plura ꝯtulit vni. vide Beneficium §. xxiiij. ⁊ xxxvij.
Si ratione ꝯsanguinitatis. vide acce ptio personaꝝ. §. iiij. ⁊ §. x.
Si nō ꝓuidit de beneficio illis quos ordinauit. vide beneficium § x.
Si visitando accepit munera ipse vel aliquis de suis. vide Uisitationē. §. iij.
Si posuit indebitas collectas. vide ta liam in pꝛīn. ⁊ §. i.
Si vsurpauit bona vacantium eccia rū. Uide Beneficium. §. xxxviij. ⁊ xl.
Si non soluit debita iuste contracta a suo predecessore. vide Dignitas. § i.
Si questuarios ꝓ lucro p̄misit idiscre ta p̄dicare. q̄ tenenī ipsi reddere rōnē dūo de oī malo. ⁊ satisfacere subditis de omni dāno dato ꝑpter hoc. c. fi. de iniurijs. ⁊ vide Simonia. iij. §. viij.
Si icertā sibi appropiauit: vide Resti tutio. ⁊ §. xiiij. ⁊ xv.
Si testamenta ⁊ legāta nō fecit imple re. vide executor. §. x.
Si non tenuit bonum vicarium cum ipse nō attēdat tenetur de oī dāno.
Si iniustam sententiam dedit ad alia supradicta de iudicibus.
Si in excōmunicādo non seruauit de bitā formā. vide excōicatio. ij. p totū.
Si in diebus festiuis nō interfuit diui nis. vide hora. §. xxv.
Si exēptos molestauit idebite morta liter peccauit: si in aliq̄ notabili hoc fec.
Si ꝯsecrauit corruptā sciēter p monia li. vide ꝯsecratio virginū.
Si visitauit mōasteria monialiū. ⁊ fec vt seruēt clausurā. vid. Z. Exceptō. §. x.
Si hospitalarios visitauit ⁊ fecit vt fa cerēt debitū. vide Hospitale. §. ij. ⁊ vi.
Si dedit malū exemplum subditis vi de Exemplum.
Si magistrū tenuit in ecclia. ⁊ fecit in alijs teneri p paupib⁹ ⁊ clicis vid ma gister. §. vij. ⁊ Z Episcopus. §. xij.
¶ Circa ꝯfessores. Si audiuit ꝯfessio 72 niones nō habens auctoritatē. ⁊ si vis scire. si habes auctoritatē vide Confes sor. iij. per totum.
Si absoluit a q̄bus nō potuit vide q̄d pōt ꝯfessio. iij. ⁊ v. ⁊ Casus. ⁊ a q̄bus excōicationibus habea. Absolutio. i. §. i. ⁊ iij. iiij. ⁊ v. absolutio. ij. in pn. ⁊ p totū. ⁊ de modo absoluendi Absolutio iij. per totum.
Si absoluit manifestos vsurarios. vi de Usura. ⁊. §. viij.
Si dispensauit sine auctoritate: quia peccauit mortaliter.
Si nimis festinanter interrogauit vel non interrogauit. vide hic in pn.
Si interrogauit q̄ nō debuit ex dele ctatione. vide. Z. §. i.
Si reuelauit ꝯfessionē. vide cōfessio vl timo. per totum.
Si existēs in mortali audiuit ꝯfessio nem vide clericus. viij. §. i.
Si audiuit ꝯfessiones principaliter ꝓ pter lucrū. vide Simonia primo p to tū. ⁊ simonia. ij. §. vj.
Si hȝ scientiam debitam. vide confes sio. iiij. §. xxiiij.
¶ Circa predicatores. 73
Si p̄dicauit i mortali peccato existens vide Predicare. § vij.
Si hȝ sciam debitā ibidē. §. vi.
Si predicauit mendacia. vide menda tium § iiij.
Si predicauit propter honorem. vide Honor. §. vij.
Si pp lucrū. vide Simonia p totum. ⁊ simonia. ij. §. vj. ⁊ simonia. iij. § ix.
Si p̄dicauit sine licentia quia morta liter peccauit totiens.
Si predicauit indulgentias idiscretas vide religiosus. §. lxv.

74 ¶ Circa inquisitores hereticorum Si extorsit pecunias. vide inqsitor. §. v.
Si bona ecclesiarum applicauit fisco ibidem
Si abusi sunt armorum mititudie ibidem
Si maliciose imposuerunt crimen vel impedimentum sui officii alicui. ibidem.
Si omiserunt procedere contra consciam ex amore lucro et huiusmodi. ibidem.
Si inqsitor vnius ordinis processit contra fratrem alterius ordinis. ibidem
Si ipediunt se de diuinationibus. vide ibidem. §. iiij.

75 ¶ Circa religiosos in communi. Si intrauit per simoniam. vide simonia. iiij. per totum.
Si intrauit latiorem religionem post votum strictioris Uide religiosus. §. xxxiiij.
Si non sunt obedientes. vide religiosus. §. xxviij.
Si proprietarius fuit ibidem.
Si contra votum castitatis ibidem.
Si officium dixit. vide hora. per totum.
Si seruauit alia precepta regule vel constitutionum obligantia ad mortale: vide religiosus. §. xxviij.
Si eligit meliorem. vide electio. §. ij.
Si infamauit alias religiones. vide detractio per totum.
Si voluit consentire electioni. ibidem. §. xxxvj.
Si secreta sui ordinis reuelauit in scandalum ipsius peccauit mortaliter. quia proditor est.
Si in visitatione non reuelauit que debebat. vide denunciatio. §. x.
Si fecit aliquid contra ea que generaliter prohibentur religiosis: vide religiosus §. vltimo.
Si recessit a monasterio sine licentia prelati. vide Apostata. §. iiij.
Si frequentauit monasteria monialium. vide monasterium. §. viij.

76 ¶ Circa monachos. si seruauit que sibi precipiuntur. et que sint vltra regulam habes j. monachus. §. x.

77 ¶ Circa abbates si habuit curam sibi commissorum eos vita et doctrina instruendo. vide abbas. §. xxiij.
Si dispensauit cum eis sine causa legitima. vide dispensatio. §. viij.
Si imposuit monasteriis aut prioratibus nouas pensiones vel auxit veteres vel applicauit sue mense. vide abbas. §. xxvj.
Si seruauit regulam et sibi precepta vt. j. monachus.
Si requisiuit apostatas. vide Abbas §. xviij.

78 ¶ Circa abbatissam. si fecit se benedici Ubi est consuetudo vide abbatissa. §. ij.
Si fecit seruari clausuram. vide Monialis. §. iij.

79 ¶ Circa hospitalarios si fecit inuentarium. vide hospitale. §. iij. et. iiij.
Si tenuit hospitalitatem. ibidem. §. vltimo.
Si bona hospitalis conuertit ad alium vsum. vide legatum. ij. §. ij.
Si perierunt ex negligentia sua. vide Administratio.

80 ¶ Aduerte quia prefatas iterrogationes solum posui quia circa predicta communiter est mortale peccatum. licet aliquando non propter ipsectionem actus et diuersas mixtas iterrogationes circa ea que sunt communiter peccata venialia eo quia non sunt necessario confitenda talia peccata nisi quando dubitat an sint mortalia. licet secundo Ro. de sancto victore fiat tenet obligatus ad peccata venialia confitenda: tamen tunc sufficeret confiteri in genere. item tertio vult quod teneat confiteri venialia: quando esset periculum ne traheret ad mortale. Nam cum tunc teneatur de ipsis penitere multo fortius confiteri propter euitandum mortale ad quod iducunt quando sic aduertit addit ab aliquibus quartus casus in quo tenetur quis confiteri venialia. scilicet quando nullum habet mortale. et in pasca teneat confiteri quod tunc confiteatur venialia. sed quia vt dixi quiltercumque quis teneat confiteri venialia sufficit confiteatur illa in genere nisi in casu quando dubitat an sit mortale. ideo propter illeo et sufficit quod ad venialia confiteatur sic. peccaui multis modis cogitatione. delectatione omissione. dissolutione. locutione. visu. tactu. gustu. odoratu. et multis aliis modis de quibus omnibus tam mortalibus quam venialibus dico meam culpam. item non omittat confiteri oblita et ignorata sic. item dico meam culpam de omnibus peccatis meis mortalibus que ignoro aut oblitus sum nec vnquam legitime con

fessus fore ex mera ignorantia vel negligentia q2 valet talis confessio vt remittant vel reducantur ad cognitionez et nō teneat reiterare cōfessiōes. Quis mł ta fuerit tñc oblitus cōfiteri si nō diligentiā fecit sm suā cōditiōez fecit gbus oībus cōpletis faciat terminare pcōrem suā cōfessionē sic dicēdo. tō pcor beatissimā et gloriosam virginem mariā oēs sanctos et te pr orare p me. Quib⁹ factis cōfessor increpet corrigat et dulciter admoneat pcōrem abstinere a societatibus et causis pcōr. Nō tñ exigat iuramentuz vel pmissionem de aliquo: nisi soluz de hiis in gbus iura sic voluerūt vt in excōicatiōe et hmōi postea ipōat ei pniam talē quā statim possit cōplere. an recidiuatiōez p sacramentali. et postea aliā quā videat q peccator verisilr faciet. vn caueat ne iponat pniam talē quā verisilr nō implebit. q2 eēt potius illum illaqueare q solucre. Esset bn bonum illi notificare quaz pniam mereret: vt sic magis timeat postea cōcede ei illā idulgentiā quā potes de quo vide indulgētia §. v. deide absolue eū: sic misereatr tui oīpotēs et c. Indulgentiā et absolutiōez et c. dñs nr Jesus xps te absoluat et ego auctoritate ipsius absoluo te a vinculo excōicationis maioris vel minoris inqtū possum et restituo te sacris eccie itez absoluo ab oībus pctis tuis mortalibus et venialibus cōfessis oblitis ignoratis et a circūstātiis eoruz. in noīe pris et filij et spūssancti amē. Postea iponas ei sic taliter q intelligat. Oia bōa q facies. et mala q paciēter sustinebis ipōono tibi remissionē tuor peccator vade in pace. et si haberet casuz vel excōicatiōez a qua non posses absoluē ipōe ei q vadat ad eū q eū pt absoluē. nec igerat se sacris donec de eo sit absolutus: nisi rōne scandali euitādi si excōicatio est occulta.

Intestatus quis dicit decedere quattuor modis primo si nullum testamentum fecit. Secūdo si fecit sed non iure. Tertio si fecit iure nī postea ruptum factum posthumi natiuitate vel irritum fcm est capitis diminutione testatoris. Quarto si nulli sunt heredes ex eo testō vt in auten. de here. ab intestato in prin. psit addi et duo alij mōi. ex post facto primus. s. pcc querelā expugnato testamento secūus per bonorum possessionē q tabulas. vide azo. in summa. C. de suis et legi. here.

Intimiditas vsi causat rc. sz sanctum Tho. secūda secūde. q. lxvj. q aliquando ex defectu amoris p prij: vt cum quis minus debito amat vitam propriam et ea que ordinantur ad eam. Aliquando causatur ex elatiōe animi de se presumentis et alios contēnentis. Aliquando autem causatur ex stoliditate seu stulticia.

Utrum sit peccatum rc. q sic vndecūqz causetur nisi stoliditas sit inuincibilis. et est ratio. iij. ethi. Intimiditas ē contra fortitudinem per defectum nō timendi vbi esset timendum: sicut timor contra fortitudinē per excessum timendo vbi non timendum est.

Quando est peccatum mortale rc. illa que causatur ex defectu amoris et elationis tunc est mortale peccatū quādo sine necessitate exponit se periculo probabili notabilis lesionis corporis: et multo magis anime: vel nō curat de eius nobili lesione omittendo puisionem debitā. accēe. tertia vero que cātur ex stoliditate cōiter est a venialis: nisi pueniat ex lata culpa in his in gbus iminet pculuz pbabile notabilis nocumētū: et ppa omittit debitā puisionem nisi vbi stoliditas est inuincibilis

Intrusus dr q nō canonice sz p violentiā occupat honores vl bñficia ecclasiastica vn fur est et latro et est in pcō mortali et tenet restituere oia q inde recepit. c. gratis d resti. spo.

Inuenta an sint restituenda rc. q qdam sunt q fuerunt in dnio alicuius et talia inueniens tenet restituere. imo

furtū cōmittit q ea aīo nō restitutūdi ac
cipit. l. falsus. §. q alienū. & §. se. ff. de fur
tis. & xiiii. q. v. c. si qd inuenisti. sine talia
amiserit dūs ipsa ex ruina vl' incēdio
vl' naufragio. vt. ff. de icē. rui. na. p totū
Idē3 dico de iactatis i mari cā nauis
aleuāde. ff. ad. l. ro. de iac. l. q leuande
Et ibi no. i glo. l. quecūqz amisit & hō
verū nisi hērent p derelictis & tūc cre
du sede. ɔsilio. xvii. qz hēant p derelic
tis si dūs iactet: nec p se: nec p alios p
grit. qz. d. l. q aleuāde vl' statim ipone
re necessitatē pgrēdi res amissas & sic
ista neglia nō ɔcredit tollit ɔmā presum
ptionē quā tacit lex. s. qz nō hēant p de
relict] nisi aliter cōstet p qlitatē: & act9 de
volūtate dūi: cū nemo psumat iacta
re res suas dcā. l. falsus. §. si iactātium
& d. l. q leuāde & ibi no p lun. i. atōe eorū
q dico istra naufragiū. §. iii nec talis in
uētus qū nō hētur derelictus vsucapit
qz in eis deficit titulus p derelicto. vt
l. l. si qs merces. ff. p derelicto. Uñ ɔsue
tudo aliquorū q iactata i mari vl' a flu
minib9 portata occupāt vl' expsse re
probata p dictā. l. q leuāde. & ibi glo.
no. & l3 loquat de iactatis in mari: idē
tamē est de ablatis a flumie vt sūt ligna
& hmōi cū parū differāt ab illis vt di
cit tex. insti. de re. diuisiōe. §. vlti. facit au
tētica nauigia. C. de furtis. Quedā sūt
q nūqz fuerūt i dūio alicuius: vt lapil
li in litore maris fere siluestras: & hmōi
& talia sūt occupātis siue bestie capian
tur i fūdo pprio: siue in alieno: dūmō
nō fuerit phibitus itrare a dūo fundi.
Sine fuerint antea vulnerare ab aliq
dūmō eas nō p sequet insti. de re. diui. l
multis. §. & ff. de acq. re. do. l. iii. nisi se
cus sit de ɔsuetudie: qz tūc stabit ɔsue
tudini. l. qz si nolit. §. qui assidua. ff. de
edilitio edic. sm glo. in. d. l. iii. §. illud.
Silr si eēnt capte in rethe alieno non
credo sint accipiētis. sm glo. in. l. i la
queū. ff. de acq. re. do. & insti. de re. di
ui. §. singulorū l3 rigor iuris videat vel
le qz sint capiētis ibidē fere vo silue
stres. sed domestice facte sicut pauor
colūbe: apes: in aluco & hmōi. tamē dūi

sunt possidētes. Cū āit hēt aīum reuer
tendi domū sed si bis aufugiūt: nec hō
ris debitis nō īpedite reuertunt: sūt ca
pientis: qz ɔsuetudo idūcit p bonū actū
l. iii. C. de epali audi. & sic nō dicūt ha
bere aium reuertēdi. aīal a vo nāliter
domestica vt galine: & hmōi sp sunt dūi
& capiēs ea tenet restituere cū fructib9 &
puta oues & hmōi. §. gallinaru3 Insti.
de re. diui. & ff. de acqui. re. do. l. natura
lem. §. pauonum.

¶ Uerū inuenies thesaurū teneat resti
tuere. Re. qz si in suo solo inuenit sic suū
erit. si vo in alieno solo & a casu sic me
dietas erit sua & alia medietas erit dūi
soli. Si vo data opera totum erit dūi
fundi: Insti. de re. diui. §. thesauros. &
C. de thesau. l. vnica. nec est verū qd dicit
glo. in. c. si qd. xiiii. q. v. qz inuētus in lo
co sacro vel religioso sit inuentoris sed
erit sm distinctionē pdictā vt expsse te
nent doc. in. d. §. thesauros.

Additio qz hodie eccl'ie & loca re
ligiosa sūt platorū vi die
si inuenit in loco publica & sic itellige
l. iii. ff. de iure fisci. & aduerte hic qz i suo
nō dr inuenire vsufructuari9. nec ille q
hēt bōa hypothecata nec maritus si
inuenit in fundo dotali nisi solū q ad
maritū vt teneat i vita vxoris. s3 dissolu
to matrimonio restituere tenet vide
bart. in. l. si his q. §. si. ff. de acq. re. do.
emphiteota vo q h3 vtile dominium
diuidet cū dūo q h3 directū. vid bar.
in. l. in cause in si. ff. de procurato.

¶ Quid de terra p alluuionē addita
terre alteri9. Re. distīguēdo qz isula na
ta i mari ē occupātis in medio vo flu
minis ē cōis hntibus pdia. vtrīqz flumē
ex vtraqz pte si vo ē i medio ē illi9 cu
ius ē propinquior. ager vero a flumine di
uiso circūdatus remanet cui9 erat. Et
si flumē mutat alueū: prim9 alue9 effi
cit eorū q pdia circa eū hnt. & scdus al
ue9 ē public9 & si reuertit ad pmū scdi
alue9 erit eorū q hnt pdia circa eū Si
mitr ager inūdat9 aq ipa recedēte rema
net ei9 cui9 erat q hnt. insti. de re. di. §. i
su. & sic sua nisi ɔsuetudo sit ɔtrariū i sta.

¶ Sed quo tenetur restituere ille qui nescit cuius sit. R. q si res nō hēbat p derelicta, tenetur facere denūciare publice et si post nō cōpet cui⁹ sit erogabit i paupes fm ho. vel si ipse est paup retiebit sucte epi vl fm ꝯfessoris fz ra y. et orabit p illo cui⁹ erat. Si vo pbabilr pt psumere q: dn̄s eā hēbat p derelictā sic poterit vsucape. l. idē qd. ff. p dere.

Inuestitura

ppꝛie est possessionis rei traditio impropꝛie aūt ē alicui⁹ corporei loco possessiōis i manib⁹ positio. vñ qn̄ dn̄s dat vasallo hastā: vel aliqd sile dicens se facere inuestiturā. vt in ti. qd ē inuestitura inuestir. df.

¶ Utrū sit fiēda corā testib⁹. R. q sic: si q: nō valeat sine testib⁹ et instrōis: vt veritas pbari possit: et qn̄ ē si fiet de bñficio nouo tūc si pes. i. vasallos hz corā trib⁹ vel saltē duob⁹ ex eis tenetur facere. si vero pares. i. alios vasallos nō hēt faciat corā alijs idoneis testib⁹. Si aūt inuestiat de veteri bñficio pt fieri corā q buscūqz idoneis testib⁹ vt in ti. q testes sunt necessarij: et ēt si est cliens q inuestiturā facit de rebus ppꝛijs de rebus vo ecclesie admittuntur omnes testes idonei fm Hos.

Inuidia

fm da. li. ij est dolor de alienis bonis. S; adūte q cū obiectū tristicie si malū ppꝛiū. iō ō bono alteri⁹ pt eē tristitia put apprehēdit vt malū ppꝛiū: et fm h quadrupliciter. pꝛio mō inq̄tū ex eo nobis aliqd piculū iminet. s. ne ab eo ledamur: et hec tristitia nō est inuidia. s; effect⁹ timoris: vt dicit phil. 2o retho. et pōt esse sine pcō vt dicit gre. xj. mor. Alio mō apprendit inq̄tū ē dimi nutio ppꝛie glie vel excellētie et hec tristitia est ppꝛie inuidia fm phil. vbi. s. et ex gn̄e suo ē pcm̄ mortale iob. v. paruulum occidit inuidia: cū sit ꝯ caritatē. Sunt tñ primi motus inuidie quandoqz ēt inpfectus ex surreptiōe: q sunt venialia peccata: et ē simile de inuidia paruulorū in qbus nō vo est vsus rōis et de motu inuidie fm q est passio sensualitatis. tertio mō apprehēdit bonū alterius inq̄tū deest nobis qd ali⁹ hz: et sic tristatur. et hec tristitia nō est inuidia s; ppꝛie df zelus fm phil. vbi. s. Et si est de bonis hōestis ē laudabilis fm illud p. cor. xij. Emulami carismata meliora. Si aūt sit de bonis tpalib⁹ aut de bōis inhonestis pōt eē pcm̄: et sine peccato et aliqn̄ cū mortali puta cū talia sit ꝯ deū. Q̄rto mō apphēdit bonū alteri⁹ put pcedere in dānū multoꝝ iniuste et sic si est inuidia s; gre. nec pcm̄ puta cū qs tristat de psperitate alicui⁹ tiranni q: videt q magis tiranizabit.

¶ Quot sunt eius filie. R. fm gre. xxxj mor. v. s. Odiū susurratio. detractio de qbus hēs in locis suis exultatio in aduersis: et afflictio in psperis primu inq̄tū euenit pꝛio ꝯ conatū inidēti. s; qn̄ tristat de psperis s; q hūt q̄dam gliam sic ē inuidia nō eius filia. Emulatio vo et inuidia idē sit gliafr. l; ppꝛie inuidia attēdat i actu interiori emulatio vo in actu exteriori. vt dicit gl. sup illud gal. v. emulationes inuidie.

Ipocrisis

vide simulatio.

Ipotheca

quid sit et de ea vide pignus per totum.

Ira

est q̄dam passio appetitus sensitiui ppꝛie q df vis irascibilis q̄ qs vł dictā appetit. q̄ q dē passio i tm̄ ē bōa inq̄tū reglat a rōe Si vo ordinē rōnis excludit ē mala: ordo āt rōnis in ira pōt attēdi q̄tū ad duo. pꝛio q̄tū ad appetibile i qd tēdit qd ē vindicta vn̄ si qs appetit qd fm ordinē rōnis vindicta fiat sic df zelus et ē laudabile. Si āt appetat q fiat vindicta q̄lit̄cūqz ēt ꝯ ordinē rōnis sic est ira ex genere suo pcm̄ mortale: q: ꝯrariatur caritati et iustitie. posset tñ eē pcm̄ veniale pp imperfectionē actus: et h vel ex pte appetētis: vt cū appetit⁹ pueniat iudiciū rōis nec seqt ꝯsensus ad eū vł ex pte appetibilis vt cū appetit i modicō vīdicare. qd si inferat nō erit mortale vt trahere puerū p capillos. et huiōi

so attēdit ordo rōis in ira q̄stū ad mo dū irascēdi vt.s.mot⁹ ire nō imodera te feruescat interi⁹ vl' exteri⁹ q ordo si pretermittat nō erit sine pctō:et si iustaȝ appeteret vindictā:sed nō erit mortale ex gnē suo ꝫ posset esse mortale pcm̄ puta si ex vehemētia ire excedat a di lectione dei vel proximi.

1 ¶ Quō pgredit. R. ꝙ tres hȝ mōs .s. primo in corde vidictā appetendo. de quo Mat. v. q irascit frī suo. s. p iram mortalē. so in signis mādestat. ⁊ ideo subiūgi⁹ q dixerit frī suo racha. qd est interiectio irascētis. tertio in fcō nocu mētū inferēdo. iuxte vindicte. si pri mus gradus ē mortal. multo magis so ē grauior terti⁹ grauissim⁹ si dteri⁹ noceat. ¶ Qd sit eius filie. R. Gre. xxx. mor. q. vi. s. Rixa tumor mētis ptumelia cla mor. idignatio ⁊ blasfemia. Adde. vij. s. bellum. ⁊. viij. s. maledictio. ⁊. ix. s. se ditio de quibus in locis suis.

Irregularitas

Irregularitas est impe dimētuȝ seu repulsio executionis ptinēt officij seu sacri ex canonica seu ptitu tiōe pueniēs. arg. de tēpo. or. c. vi. dr stricte irreglaritas q̄n ex rīas aliqꝫ q ad ordinationē: q reqrit dispensatio. dr ēt magis large irregularis q nō pt ministrar i suscept': nec ascēdē ad ma iores: hec introducta ē a iure positiuo. vt. ij. q. vij. §. idē daniel lȝ in veteri te stō fuerit pordinata in persona Dauid de conse. di. i. c. i.

1 ¶ Irregaritas i qb⁹ casib⁹ icurrit ip so iur. R. ꝙ aliqñ ex dlicto aliqñ ex de fectu corpis. aliqñ ex defectu sacri. de q bus hēs p doc. i. c. nisi cū. §. psone so de renū. ſȝ p clariori intelligētia casus ex qbus aliqs efficit irregularis. Noc ē ꝙ ñ pt pmoueri. vl' si pmot⁹ ñ pt ex ercere suum officiuȝ explicab inferi⁹ qui reducūtur ad. xxiij.

2 ¶ Primo ex hōicidio. vl' mūcaōe: aut mutilatōe membroꝝ. vt. s. hōicidiū. v.

3 ¶ Sȝ qd si fuit i leuissima culpa hōici dij dādo opā rei licite. R. ꝙ ñ ē irregu laris. facit tex. in. c. q̄situ. de pe. ⁊ re. in fo vero si per incuriaȝ ⁊ ibi no. pa. ⁊ p ꝫ limita ⁊ intellige quod dico su pra homicidiū. ⁊. ij. ⁊. ij. §. xvij.

¶ Utruȝ clericus rn̄dens iudici sic p 4 tali crīe debet pena mortis sit irregu laris R. Pa. in. c. ex lris de exce. prela. sic distinguēdo. fm Jo. q aut crimē iminet puniēdū de psiti. ⁊ sic si ex ɔsi lio suo gñali vl' spāli sequat hōicidiū est irreglar⁹ i. c. si qs viduā. l. di. Si vo ex sua rn̄sione sequit homicidium q: oio uidet erat dispositus illuȝ occidere ⁊ iste interogatus fuit a q̄dam alio ⁊ hmōi. sic non est irregularis. Similit non est irregularis: qñ crimē non imi net puniendum de psiti: q̄uis rn̄deat ꝙ meretur mortem. Et sic intellige gl. in. d. c. ex litteris.

¶ Utruȝ existēs in bello si aliqs ibi oc 5 cidat sit irregularis lȝ ipse nō occiderit R. ꝙ si belluȝ ē iniustū oēs irreglares sūt qui fuerūt ex pte iniustiori si illuc ue rūt: vt bellantibus prestarēt auxiliuȝ ɔsiliū. vel fauo: ē. multomagis si vt ad uersarios lederēt fm inno. ⁊ Jo. in. c. petitio de hōi. secus si eā pacificādi vl' cā iusta uenerūt. arg. a ɔtrio sensu i. c. q̄ tum. l. di. ⁊. c. psbyteri ñ de hōi. tn̄ verū est ſȝ Ray. ⁊ ros. ⁊ guil. ꝙ ab epo po terit cū pdictis dispensari.

¶ Utrꝫ exñtes ex pte se defendentiū in 6 bello iusto sint irreglares. R. ꝙ sic oēs q occidūt nisi sit tal' necessitas ꝙ aliṭ p priā vitā euadere nō possint Alij āt q nō occidūt nec mutilāt ñ sūt irreglares lȝ ibi multi occidant imo lȝ clicis hor tari ad belluȝ si fit ɔ rē publicā: aut ec cliaȝ: aut fidē catholicā: nō tn̄ arma sū mere vide. s. belliū. §. iiij. vn̄ pa. in. ca. pti. ⁊ vlt. de cle. pcu. refert. ⁊ seqt ho. te nētē: ꝙ clericus qui prestat opem op pressis vl' obsessis iniuste ⁊ adiuuat re pellentes iniuriaȝ prohiciēdo lapides ⁊ hmōi. dūmodo neminē ipse occide rit ꝙ non est irregularis.

¶ Utrum prelati ⁊ alij qui intersunt 7 vindicte sanguinis sint irregulares. R. ꝙ non fm Aste. nisi ad hoc dederint auxilium: consiliuȝ. vel fauorē. vel nisi

iterfint tāquā auctoritatē p̄statēs. vt hab= bet i.c.ex lr̄is de exce.p̄la. Pa.tñ in.d. c.lr̄is tz q̄ tales p̄elati si habent iurisdictionē tp̄alez ibi:q̄ efficiūt irregulares: exhibēdo p̄tātē vbi vīdicta fit sāguis si mors vl' mutilatio sequit̄. q̄z vident p̄stare opē. 50. di. si q̄s vīduā sec̄ de p̄latis q̄ nō h̄nt iurisdictionē tp̄alez in loco: grauit tñ peccāt q̄z 3.c.sniam ne cle. vel mo. faciūt.

8 ¶ Quid de p̄lato q̄ nō liberat hōiez ab iminēte morte cū pōt: vel nō pascit fame moriētē cū possit. R̄. Asti. q̄ lz mortalissime peccet. nō tñ ē irregularis q̄z lex p̄monēdis fcm̄ regrit. xv.q.i. si q̄s nō iratus. sz ego credo poti⁹ 3rm̄. s. q̄ sit irregularis q̄ scient̄ z volūtarie p̄mittit eū mori: si tñ moriat. arg. c. petrus de hōi. z c. Matheus. de simo. q̄z in isto casu nō solū est omissio sz etiā cōmissio sicut z in dictis turib⁹ p̄z.

9 ¶ Utrū si verberās aliquē cā correctōis si ex vulnere mortu⁹ sit effi ciat̄ irregularis. R̄. q̄ sic dūmō ex illo vulnere sit mortu⁹ si decesisz alia īfirmitate ex vulnere nō sequuta. c. p̄sbr̄i. z c. de cetero z c. ad audiētiā de homi.

10 ¶ Quid si postq̄ 3ualuit ī ciduauit. R̄. q̄ nihilomin⁹ irregularis ē: q̄z sp̄ eā subfuit: 5 pe. di. iij. si q̄s semel. z d. c. ad audiētiā. no. her. in. d. c. p̄sbyter: quod credo qñ recidiuū fuit sine culpa alia. ar. c. preterea de cle. percusso.

11 ¶ Quid 5 illis q̄ sīr̄ p̄iecerūt lapides z lapis vni⁹ aliquē interficit. R̄. q̄ oēs si ignorāt a q̄ p̄iect⁹ sit debēt abstinere ab offō. ar. c. significasti. el. ij. 5 hōi. fm̄ Hof. fact. c. 3tinētia de cle. p̄cusso. alij 3dicūt dicēdo nemīnē in dubio repellēdū. ar. c. continētia z c. petitio. de hōi. p̄z intelligi qñ consciā eum remordet. Uñ nemo corā3 est repellēdus nisi se repellat. ar. c. p̄tūa de cle. p̄cusso. host. lz q̄ relinquēdi sīt cōscīe sue: z iō si aliq̄bus ex eis vī: q̄ ipsi nemīnē interfecerūt nō erūt irregulares. Si p̄o 3scīa eis dictat q̄ sic si abstineat. d. c. significasti. z hoc tene in p̄cientibus in iusto bello. secus crederem si cā iusta. z si

adhibita debita diligētia.

¶ Quid de clericis q̄ cū alijs trahūt ad 12 ingēgellos. vñ aliq̄s occisus ē aut p̄babilit̄ credit̄. R̄. q̄ irregulares sīt. c. sicut dignū. 5 hōi. Alij aūt dicūt q̄ lz clericis turri vel murum impetere: z machis īpugnare z suffodere lz nō liceat eis p̄sonaliter pugnare. vñ si homicidiū ex hoc facto p̄ter eorum intentionē euenerit non imputabit̄ eis: sed q̄ sint irregulares vl' tutius etiā in bello iusto.

¶ Quid 5 illo q̄ dicit dicētibus latrōb3 13 nē: claudite os ne clamet vel videte ne tales liberēt eū. R̄. q̄ irregulares ē si mors p̄babilit̄ fuisset īpedita. alias nō.

¶ Quid de iterrogato si talē vidit z 14 īdicat. vel si nō p̄t ire nisi p̄ duas vias dicit q̄ p̄ istā nō iuit. z illi eū insequētes occidūt. R̄. q̄ si sciuit vl' scire 5buit q̄ p̄sona talis q̄rebat̄ ad mortē: vl' mutilationē irregularis ē sec⁹ si p̄babilit̄ credidit p̄p aliā cām z eius itentio nō fuit corrupta fm̄ Rod. z Guil. duran.

¶ Utrū clericus q̄ pugnātib⁹ arma mini 15 strauit sit irregularis. R̄. q̄ sic si aliq̄s occidat̄. ar. c. sicut dignū3 de homi. Et appellatione armoꝝ veniūt etiā fustes z lapides. ff. de ver. sig. l. armoꝝ fm̄ tñ Inno. z Ho. in. c. sniam ne. cle. vl' mo. nō est irregularis cleric⁹ si in bello iusto ministret balistā alicui tñ vt se defēdat. z sua: nec credit illū aliquē velle occidere: sed tñ se defendere z sua: similit̄ si lanceā vl' ensez ministret tñ vt se defēdat z tñ ille occidit sic vt dicēdū ēt vt in p̄mo casu sz tuti⁹ est dicēdū fz Hos. vbi. s. q̄ in vtroq3 casu sit irregularis: q̄z nō lz clrico ministeriū ita imediatum in mortez alicuius p̄bere. de penis. c. q̄ in dubijs.

¶ Utrū clericus q̄ cū socio latronē ca 16 pit: z ligat z postea clrico isto soci⁹ latronē ne fugiat occidit. R̄. q̄ irregularis est: q̄z fines licite defensionis excessit. c. suscepimus in glo. de homi.

¶ Quid de il'o q̄ vadens ad spaciū 17 sup equū: q̄ ex petulātia tract̄ habens occidit puer. R̄. q̄ non est irregularis q̄z nec volūtate nec scō occidit: nec rō

illicite dabat operã.Fac.c.dilect⁹ de homi.dicit tñ ibi Ber.q si d facili freni⁹ potuit frangere irregularis.ar. c.significasti el.i.de hõi.vel si pp eius imperitiam equus lasciuiuit.vt Insti. ad.l.acquil.§.impetu quoqz vel pp eius impotētiã sistr si q debuit puidē ⁊ facē nõ puidit nec fecit.d.§ impetu quoqz.

18 ℂ Utrũ portātes ligna pp zelũ fidei ad cremãdum hereticos sint irregulares.R.fz Ro.q si ligna q portauerūt sine cooperata ad mortē sunt irregulares:⁊ a papa solum dispensandi. Si aūt nihil cooperauerunt.puta qz iam erat mortu⁹ anteq̄ꝫ fuissent accēsa sic non sunt irregulares vel saltez eps pōt cum eis dispēsare si aūt dubitāt sic sine dispēsatione pape si debēt ministrar:nec promouerantur.c.hi.q 5o.di.c.ad audientiam de homi.

19 ℂ Utrũ siccus bñdicēs aquã feruētez vel ferrũ cādēs:vel pugiles sit irregularis.R.Ray.q sic si mors sequat ⁊ Ros.dicit hoc esse tutius tenere.vide:§.etiam de hoc Homicidiũ.i.⁊.ij.

20 ℂ Sed pro maiori intelligentia omnium predictoꝝ not.aliquas regulas.
ℂ Pria ē q nec iudex aliqs magister seu doctor in dubio dꝫ aliquē iudicare irregularem.ar.de pe.distin.i.§.pene.
ℂ Secūa q in dubio qlibet dꝫ se reputare irregularē.vt in.d c.audiētiã.⁊ iō in foro aiē:maxime qñ quis nõ est de hoc infamatus est relinquend⁹ ꝯscie sue.vt in c.ex lrīs.de homi.has duas ponit Ho.in d c.ad audientiã. ℂ Tertia est q ad h vt qs icurrat irregularitatē ex homicidio ē necesse q īteruenīat vł ꝯsiliũ vł ꝑceptū:vł scm:vł defensio:vł coopatio accidētis hāc ponit Ino.i.d.c.ad audiētiã. ℂ Quarta est q dꝫ q eē hõicidij vt sit irregularis sit pximq̄.ff.ad l.cor.d sicca.l.nihil interest sec⁹ est de remota cā seu occasiõe. Nõ enim iō q: faber cultellũ facit hõicida est.c.tua de hõi.i.R.q .d.c.exhibita.Et h verũ fm ber.de cā remota:nisi aius nocēdi habuerit aut minorē diligētiã habuit q̄ꝫ deberet habē vł nõ cogitanit q cogitare debebat.c.psbyteꝝ in fi. de homi. ℂ Quinta rl'a q infans occidēs nõ ē irreglaris:nisi sit doli capax cle.furiosus de hõi.no Pau.in.c.i.de delic.pue.⁊ Jo.an.ibidē vbi ponit exēplũ.Gre.de puero.v.annoꝝ blasphematorē rapto a diabolo. Siūr dic de furioso.facit pro hoc.l.i.C.de fal.mone.
ℂ Sexta rl'a q existens solum in culpa leuissima hõicidij dãdo opã rei licite non ē irregulari vt supra in.§.iiij. dictum est.

21 ℂ Utꝝ plat⁹q subditū suũ q̄ꝫcũq̄ꝫ de 21 liqrit incarcerat cū tali afflictiõe q in paucis dieb⁹ morit sit irregularis.R. Jo.de leg.in cle.ij.de pe.⁊ re.q sic.⁊ iō dicit q carcer nõ dꝫ eē nimis crudelis.nec dꝫ tñ eorum vita attenuari q in paucis dieb⁹ ꝯsuēr moriat:sꝫ pane ⁊ aq̄ sustētari sicut vult.c.nouim⁹ d v. sig.sequitur Pa.in.c.cum non ab homine de iudi.
ℂ Scdo ꝯhit irregularitas accipien 22 do ordies in excõicatõe maiori existendo vt in.c.i.de eo q fur.⁊ in.c.cū illoꝝ de sen.ex.Et lꝫ iferior a papa talē possit aliqñ absoluere ab excõicatiõe in q erat:nõ tñ poterit dispēsare.secū in tali irregularitate nisi de mãdato pape siue sciēter in excõicatione existens ordines accepit:siue ignorant.s.facti memoriã nõ hñs aut ex ignorantia iuris h nõ credens sibi eē phibitũ.vt in.d. c.cū illoꝝ. Si tñ efficiat tal religiosus post laudabilē ꝯuersatiõez p aliqd tps in religiõe pōt eps cū eo dispēsare auctoritate aplica.vt i.c.fi.de eo.qui fur. or.Dispēsat ēt abbas cũ monacis h'z qd dem.ē.Abbas.⁊ qd dicit d excõicato habet locum fm Ray.in suspenso.vel interdicto vel simpliciter vel a talibus ordinibus si ipsos recipe sic suspensus.
ℂ Tertio ꝯhit irregularitas qñ aliqs 23 minores ordines ⁊ sᵉ dꝫiaconatũ vno die suscipit.c.cū.h.de eo q fur.vel cum duos sᵉ sacros ordines recipit.c.fi.de eo q fur.or.siue hoc faciat vno die [illegible] vel ficticiosicut [illegible]

vltz ad officiũ qz est vnꝰ dicti fictice de tem.or.c.lr̃as. Sz cũ istis pōt eps̄ dispēsare vt i ordinibꝰ susceptis nō furtiue possint ministrare: dūmō eis n̄ fuerit ꝓhibitũ sic ordinari sub excōicationis late snie pena. qz tūc nō posset nisi ſm qḋ dixi de excōicato ordies accipiēte. Sed in ordie sic furtiue recepto vl̃ ad maiores nō pōt nisi solus papa dispēsare ſm Jo.an. ⁊ vl̃ seq pa.in.c.i.de eo q fur.or. ⁊ facit tex. ꝓfati.c.i fi.dicto.c. fi. ⁊.d.c.lr̃as. ꝑ hoc itellige nisi religionem intrauerit. qz pōt eps̄ auctoritate pape dispensare vt.d.c.fi. ⁊ etiam abbas.c.ij.de cle.qui fur. or. su.

24 ¶ Quarto ɔ̄hit irregularitas ꝑ iterationes sacroꝝ illoꝝ i qbꝰ iprimit caracter scienter factã. siue q̄ ad administrātē siue q̄ ad suscipiētes ar.lxviij.di.c.i. ⁊ de ɔ̄se.di.v.dictũ. Et lz qdaz teneant hoc gn̄alr de oībus sacris in qbus iprimit caracter tn̄ sco.in.iiij.di.iiij.q.vlti. tz ⁊ bn̄ q ꝑ iteratione solũ baptismi ɔ̄hitur sed nō pro iteratione alioꝝ sacroꝝ: cũ irregularitas sit pena q̄ nō dz iponi nisi vbi inuenit̃ de iure expssum: ⁊ id cuz nō inueniat̃ nisi de baptismo vt i c.ij.de apo.ideo dic q scieter rebaptizans ſm Ho. si clericus est sz canōes deponēdus est ar.c.qbus ⁊.c.eos ꝺ cōse.di.iiij. si laicus excōicādus. nec pōt ordinari. Un̄ etiã Acolitꝰ q ministeriũ ꝓbuit scient ꝑſbro rebaptizāti si publicũ sit: non debet ad ordines ꝓmoueri nisi religionē intret: qz tūc pōt ꝑ epm̄ secũ dispensari. Si ꝟo si occultũ post pniam poterit ꝓmoueri.d.c.ij. lz qdaz ⁊ male ſm Pa. ibidem itelligūt illud c. intelligere q iste acolitꝰ rebaptizanerit vel fuerit rebaptizatꝰ. si ꝟo rebaptizat qs ignoꝛ'ter ignorātia facti exhibita ꝑus diligēti ⁊ debita oīo excusat̃. sed ex ignorantia ñ iuris non excusat̃. qz ſm Sco.in iiij.di. v. i.est ɔ̄ ius diuinũ Rebaptizatꝰ ꝟo sciēt est irreglaris ignorāter ꝟo si postq̄ sciuit ⁊ ratũ habuit silĩr irregularis ē ɔ̄.a.di.ɔ̄firmañ.c.i. q.vij. q in qlibet. S sit nō ratũ hūit: lz tn̄ ignorāter ē rebaptizatꝰ ignorātia facti ſm hosti. nō est irregularis. sz pōtest ꝓmoueri sz vero Gofre.indiget dispensatiōe epi: cui nō credo. ar.c. placuit.i.q.iiij.nec obstat dictũ.c. q bis: ⁊ qḋ ibi no. qz ſm Scotũ istud.c. cũ acciplat ex pnial Thedori epi cāturieñ. infligere nō potest irregularitatem nisi forte dicatur q oīa.c.a Gratiāo in decreto posita: sunt a papa ɔ̄firmata. Sz hoc nō est māifestũ. Addo etiā ego q cōfirmatio simplex nihil addit.xij. di. ꝓceptis.de ɔ̄fir.vti.vl̃ inuti.cũ dilectis cũ.c.sequentibꝰ. ⁊ de pui.c.qz itentiō id etiā si foret ɔ̄firmata nō iduceret irregularitatē. Et si dicat̃ q lz ille eps̄ nō potuerit iura cōdere tn̄ potuit indicare iura ɔ̄dita. sicut facit sibi cũ dicit ſm canones. R̃. Sco. q glosator debuit hūc canonē allegare. ⁊ id cōcludit Sco. q sic ignorantia ꝓbabil̃ excludit ɔ̄ferētē ab irregularitate. sic ⁊ suscipiētē. ignorātia vero iuris rebaptizati nō excusantur a pena irregularitatis.

25 ¶ Sz qd si qs dubitat an sit baptizatus vl̃ ɔ̄firmatꝰ. vl̃ ordinatꝰ. R̃. q pōt iterari qz non ꝺ̄ iteratuz qḋ nescit ee factuz ꝺ ɔ̄se.di.i.solēnitates. ⁊ di.iiij. si nullē. ⁊ de ꝑſbro nō ba. ventēs itelligē si debitã diligentiã ꝑus fecit. ꝺ ɔ̄se. di. iiij. cum itaq; dz tn̄ baptizans his verbis vti. Si tu nō es baptizatus ego te baptizo ⁊c. vt.ꝭ. Baptizatus. vij. §. x.

26 ¶ Quid si coacte fuit rebaptizatꝰ. R̃. q si coactio fuit absoluta sic excusat̃. Si ꝟo fuit ɔ̄ditiōal̃ sic ñ euadit irregularitatē. vt no.i.d.c.eos.de ɔ̄se.di.iiij.

27 ¶ Quito ɔ̄hit irregularitas apostatādo a fide catholica sicut fecit Julianꝰ apostata. Ut i.c. Julianꝰ. xi.q.iij. verũ est q si apostatauerūt ꝑ iustũ timorē si erāt sacerdotes solus papa dispēsabit Si ꝟo diacōi vl̃ iferioris gradus aut laici: eps̄ potit dispēsar̃. Si āt apostatauerūt sine aliq̄ timore: sed voluntarie: sic nullus nisi papa dispēsat cũ eis vt in.c.ꝑſbros 50.di.imo. Inno.in.c. i.de aposta. ⁊ hostien dicit q oēs tales apostate hodie sūt verē hēretici. ⁊ i ipis habēt locũ oīa iura de hereticis ⁊ pe-

nē ꝯ eos statute ꝺ irregłaritate aposta
tarū a relig. de vide. ē. apostasia. §. vi.

28 ¶ Sꝫ nūqd idē erit ꝺ fide in fcō hē
tico. R. ꝙ si clic⁹ erat poterit post pniaꝫ
ꝛ abiurationē i ordie suscepto ministra
re sꝫ i suscipiēdis tā clici ꝗ̄ laici sunt ir
regulares. i. c. i. q. vij. sane ꝑ erimū. idez
dic de eo q in ꝓ̄ceptū ecclie ab heretie
cis se fecit ordinari cū qbus solus pa
pa dispensat. i. q vij. ꝯuenientibus.

29 ¶ Sexto incurritur irregularitas cū
quis incurrit infamiā iuris vel facti de
quo. ē. Infamia. exemplum habes in
fra Sortes. §. iiij. i sortilegio maīfesto.

30 ¶ Septio icurrit cum qs ordinat ab
epō excōicato q: executionē ꝯferre nō
pōt q eā nō hꝫ. i. q i. gr̄a. ꝛ. c. statuim⁹
ꝛ. q. vij. dia ꝑ tū. Si tn̄ hoc fecit igno
rāter sic epūs dispēsare pōt tā i susceptis
ꝗ̄ in suscipiēdis. si ꝟo sciēter. solus pa
pa. de epō q resi. epi. c. ij. Idez dico de
ordinatis scismaticis. vt de scisma. fra
ternitati ꝺm Ber. ibidem. Uñ no. ꝙ lꝫ
heretici excōicati. simoniaci in ordine
vł bn̄ficio. scismatici. depositi. suspensi
interdicti. ꝛ degradati. verum corpus
xp̄i ꝯficiant ꝛ ordines dēt veraciter: si
veram formā seruēt ecclie. xix. di. ꝺm
c. i. q. i. dn̄s. ꝛ. c. ꝙ qdā ꝛ ꝺ ꝯse. di. iiij.
ordinitur. Tn̄ a talibus ordinati execu
tiōez nō hn̄t ꝛ sic dicunt irrite tales or
dinatiōes de scisma. c. i. ꝺm tn̄ distin
ctionē ꝓmissaz dicit ē i. go. ꝛ Ho. ꝙ co
acti vt a talibus recipent ordinē ex me
tu q pōt cadere in ꝯstantē virū nō in
digent dispensatōe ꝛ magis placet vł
eps poterit dispēsare hodie tn̄ ista hn̄t
magnā modificationē ex ꝯstitutiōe cō
cilij ꝯstāciēsis. vt. ē. Excōicatio. viij. §.
iij. ꝛ idō nō icurrit hec irregularitas nisi
si quo ad illos quos tenemur euitare
ꝑ dictā ꝯstitutionē: nō quo ad alios.

31 ¶ Octauo icurritur cū qs recipit ordi
nes ab eo q renūciauit epatui sic distin
guendo q: si resignauit solum loco: ꝛ
non dignitatē. q: sic remanet epūs si de
lnīa ꝓprij epi qs ab eo recepit ordīes
nō ē irregularis. Si ꝟo sine lnīa pro
prij ꝓlati sic irregularis ē ꝺ or. ab epo
q resi. c. i. Si ꝟo talis eps resignauit nō
solum loco: sed ēt dignitatē: tūc ordina
tus a talicū lnīa sui epi i minorib⁹ or
dinibus nō est irregularis sed si sine li
cētia sui ꝓlati vł maiores ordines a ta
li suscepit sciēter vł ex ignorātia cras
sa sic irregularis ē ꝛ solus papa dispē
sat. Si aūt ex ignorātia ꝓbabili sic ēt
irregularis ē: sꝫ eps pt dispēsare. vt in
d. c. i. Et ex h ps ꝙ epatus ē ordo in ꝗ̄
iprimit caracter⁹ q: vere ꝯfert ordines
ꝛ caracterē ipoꝝ: q: nō reordinantur
sed dispensantur vt ministrent.

32 ¶ Nono incurrit cū qs recipit ordi
nes ab aliēo epō sine lnīa sui plati ꝺm
aliquos ꝛ ordiator ē suspēsus ꝑ annū
a collatione oīum ordinū. de tepo. or.
c. eos li. vi. itellige si ordinatus erat cli
cus alr nō icurrit. Itē intelige de ano
cōtinuo. ꝛ integro. c. ꝓ inda. de electio.
li. vi. sꝫ ꝺm gl. in. d. c. eos. ꝛ Bo. lꝫ ordi
nator sit suspensus. ordinati tn̄ sic nō
sunt ipso iure irregulares. sꝫ sunt suspē
dendi ꝑ. c. ꝙ trāslationē ꝛ ibi. Idē ꝺ
d. an. de tēpo. or. ꝛ si celebrent anteꝗ̄
suspendant nō efficiūtur irregulares.
ꝛ hoc sequit Ho. Gul. guil. ꝛ magis
placet: lꝫ grauiter peccēt celebrādo an
teꝗ̄ eoꝝ ꝓlati habeant ratā talē ordi
nationem. vt no. in. d. c. eos. Fallit hoc
qn̄ ꝓlati sunt suspēsi manifeste ꝑꝑ alie
noꝝ ordinationē. q: ꝗ̄diu sic sūt suspē
si eius subditi possunt sine eoꝝ lnīa ab
alienis vicinis episcopis ordinari vt i
d. c. eos q. Et manifesti sunt vel ꝑ iuris
euidentiā q: ꝯuicti vel ꝯfessi sunt in iu
dicio: aut q: manifeste ordinauerūt alie
nimm: ꝛ nō solum ꝓdicta locuz hn̄t in
episcopis: sꝫ in abbatibus ꝛ q̄buscun
qꝫ ordines ꝯferentibus. Sed quo ad
vltramontanos ab episcopo scismōta
no ordines suscipientes sine lnīa epi ꝺ
cuius dioces traxerunt originē. vel in
cuius dioces bn̄ficiati sunt ꝗ̄ ꝯstet per
patentes lr̄as cām rōnabilē ꝯtinentes
quare ipsos nolit vel nō possit ordina
re. tene ꝙ sūt suspēsi ipō iure tali suspē
sione. ꝙ si celebrant efficiūtur irregula
res: nec poterūt a tali suspēsione absol

nisi a papa. vt i. c. i. de tēpo. or. li. vi. sed hec pena hēt locū in qbuscūqʒ ordinib⁹ receptis ab epo italico ab vltramōtano quocūqʒ ꝭ cōēz opinionē in d. c. i. lʒ nō hēbit locū i italico ordiato ab vltramōtano epo. vt ibi tʒ glo. Sic nō hēbit locū in exētibus itra mōtes si ordinētur ab italico epo. vt ibi not.

33 ¶ Quero qs pōt dare pdictā liāz accipiēdi ordies ab alieno epo. R. q epus de cui⁹ diocesi est oriundus ordinādus vel eps in cuius diocesi bñficiū hʒ ecclīasticū vel domiciliū: lʒ nō sit oriundus ibi Itez epo agēte in remotis pōt eā dare ei⁹ vicarius gñal in spūalib⁹ Sede ꝓo vacāte: capitulū. Aly āt offi ciales epoꝝ ꝛ etiā archidiacōi nō psūt c. significasti. de offi. archi. nec qcunqʒ aly iferiores plati religiosi. vel aly nisi sint p papā puilegiati vel ꝭ Jo. an. nisi hēant, hoc ex pscripta ꝯsuetudie. Religiosi nī i ꝑoratib⁹ nō exēptis. p suos platos deputati pores ꝛ coꝝ socij psūt dū ibi morāt a locoꝝ ordiarys ordiari licʒ nō sint ibidem oriūdi. c. nullus. de tempo or. li. vi.

34 ¶ Vtꝝ possit absoluere ꝛ dispēsare cū istis de liā' missis eps cui mittūt sicut posset suus ppri⁹ plat⁹. R. q sic qr oia videt ꝯcessa sine qb⁹ ordiatio non pōt expediri. c. pterea ꝺ of. dele.

35 ¶ Decimo incurrit cū qs ordies recipit ex̄ tpa statuta di. lxxv. c. vlti. ꝺ tēp. or. c. ij. ꝛ c. cū qdā. ꝛ c. ꝯsult aiōi Inn. tū credit host. q si sūt ipso iure suspēsi ab ordie suscepto: sed dūt suspēdi. ar. c. lr̄as in si. de tē. or. ꝛ sic exponūt dictuz c. cū qdaz ibi debes exptes reddere. s. p sniaz. do An. i c. lr̄as. de tēpo. or. tʒ q ordinat⁹ ē suspēsus ipso iure. sed ordināres sūt suspēdēdi. ꝛ h̄ ē veri⁹. vt pʒ i c. ij. de tēpo. or. Cōcedit tn̄ eps dispēsatio in susceptis vt ministrēt. d. c. ꝯsultatiōi. lʒ ꝭ Rod. nō poterit dispēsare in suscipiēdis cū ibi nō dicatur nisi de susceptis. Non tamen ille eps qui ordinauit poterit dispēsare sed eius successor ꝭm do. An. in d. c. cōsultationi.

36 ¶ Undecio incurrit cū qs p saltū promotus admīstrat in ordine supiori ꝭ ho. in sūma. ꝛ solus papa dispēsabit. lʒ Archi. in c. solicitudo. iij. di. ti. tʒ q tal nō ē suspēsus nisi sicut ille q est i mortali: sed est suspendēdus: ꝛ id si celebrat añqʒ suppleat omissuz peccat mortalr̄ sed nō efficitur irregularis. ꝛ est veri⁹ vt in d. c. patet.

37 ¶ Sʒ nūqd suscipit caracterē ordinis superioris talis. R. q sic ꝭm cōiter theolo. ꝛ ē veri⁹. Fallit hoc in epo q nisi sit sacerdos nō suscipit caracterē epalē ꝭ Ray. lʒ verius credo q suscipiat caracterē: sed nō executionē si nō ē sacerdos c. ex lr̄is de exce. plato: lʒ si ē sacerdos lʒ nō habuerit aliquē alioꝝ ordinuz etiā suscipit executionē qr pōt conferre oēs ordines pter illū quē nō hūt. i. q. i. c. grā. ꝛ q. vij. diabertū. lʒ peccat mortalr̄. Et si daret illū ordinē quē nō hʒ incideret in penā de qua in sequēti. ꝰ. dr̄. Et ille nō eēt ordinatus.

38 ¶ Duodecimo incurrit cū qs administrat in ordine quē nō hʒ. vt i. c. i. ꝛ ij. de cle. nō or. mi. Et no. q pdicta pena locū hʒ si exercet aliqd deputatū certo ordini tanqʒ in officio cōstitutus puta diacon⁹ legit euangeliū: vt diaconus. Subdiaconus epistolā vt subdiacon⁹ ꝛ hmōi. secus si legeret nō tanqʒ in tali officio: sicut si monialis legit euāgeliū in matutino. xxvii. q. i. diaconissā in glo. ꝛ clericus deficiente subdiacono in solēnitatibus indutus sine manipulo cātat epistolā. Ut no. in c. vi qsqʒ psbyter. de. vi. ꝛ ho. cle. qr non est irregularis ꝭm host. ꝛ Inno. ibidem Pa. ꝓo in c. vt quisqʒ. de. vi. ꝛ ho. cle. tenet q nō effugit irregularitatez: si cū vestibus sacris cātat epistolaz vel euāgeliū. Secus si sine vestibus cātat epistolam qr lʒ. sac. qd no. xcij. di. nō liceat. ꝛ magis placet qr hec opi. ē verissima si sic inductus administrat calicez diacono vel psbytero quod est ppriuum officiū subdiaconi: ꝛ pncipalis actus ordis talis: opinio hosti. ꝛ Inno. debet intelligi qñ solum cantat epistolam etiam cum dalmatica sed sine manipulo. ꝛ si

ne oblatione calicis diaconorũ vt sim
plex clericus. Et cũ talibus sic admini
strãtibus in ordinibus nõ susceptis. vt
dem ẽ nõ licere. nõ dispẽsat nisi papa
fm Ho. ꝛ Gof. vt ad maiores ascen-
dat. Sed in susceptis poterit eps dispẽ
sare. Ber. ho in. c. ex lris de cle. nõ or.
mi. tenet ꝙ eps potest dispẽsare etiam
vt ad maiores ascendat. Sed tene pri
mũ fm Pa. in. c. quãto. de ꝯsue. ꝛ in
d. c. ij. limita etiã pdicta vera in exercẽ
tibus actum deputatum ordini sacro.
qꝛ fm Tho in. iiij. di. xxiiij. Officia q̃t
tuoꝛ ordinũ minoꝝ exercerí licite pñt
a nõ ordinatis. Itẽ ꝙ tale qd exerceat
nõ ex ludo: seu ioco: qꝛ lꝫ peccet mor-
taliter non tñ erit irregularis. xv. q. i. il
la in fi. qꝛ volũtas ꝛ ꝓpositũ malefi-
cia distinguunt. c. cũ volũtate. de sen.
exco. hoc sequit Ho. Itẽ ꝙ nõ sit me
re laicus: qꝛ fm directo. li. iij. ti. viij. nõ
incurreret irregularitatem mere lai-
cus administrans in aliquo ordine. ꝛ
plꝫ q̃tuis Calan. c. ij. de cle exco. mi. te
neat ꝯtrarium. Item quod non faciat
ignoranter quia si probabiliter crede
bat se ordinatũ nõ erit irregularis.

39 ¶ Sed pone ꝙ qs in ordinãdõ. sua
omisit aliqd qd certũ ẽ nõ esse de sub
stãtia: sꝫ tñ dꝫ suppleri. Nunqd si ante
q̃ suppleat administrat in tali ordine
erit irregularis. R. ꝙ non. Nam licet
nõ debeat ministrare donec fuerit sup
pletum qd est omissum. vt in. c. i. de sa.
nõ ite. Tamẽ quia ista suspẽsio non est
ꝓpter delictũ suũ. ideo peccat mortali
ter añ suppletionẽ ministrãdo: sed nõ
est irregularis. Facit ꝙ no. Pa. in. c.
si celebrat de cle. exco. mi. de viciato
corpore ministrante qui nõ efficitur ir
regularis fm eum. Quidam tamen te
nent ꝙ est irregularis: sed non credo
verum: quia nullo iure probatur.

40 ¶ Terciodecimo icurrunt irregula-
ritas qñ excõicatus interdictus. vel su
spensus quis existẽs celebrat: vel facit
aliquid attributum certo ordini eccla
stico etiã minori puta acolitatus exer-
cuit ꝛ hmõi fm cõez opinionẽ. vt no.
Ho. ꝛ Jo. an. ꝛ Pa. i. c. ij. de cle. exco.
mi. ꝛ dispensatur solũ ꝑ papã. vt in. c.
i. de re iudi. li. vi. ꝛ in. c. i. de sen. exco. li.
vi. Sec⁹ si attẽptat aliqd exercibile ẽt
per laicos vt qꝛ cantat regẽ eternũ vel
ꝯsuꝫ psalmi. ꝛ hmõi qꝛ lꝫ grauiter pec
cet nõ euitando cõionẽ sibi interdictã:
tñ nõ efficit irregularis vt in. c. tãta. de
exce. prela. nisi quis audiret diuina au
ctorizando. Ut qꝛ eps facit corã se cele
brari. quia tunc irregularis efficitur. se
cus si audiret nõ auctorizando vt vult
gl. in cle. ij. de priui. ꝛ Pa. in. d. c. illud
de cle. exco. mi. Et intelligit Jo. an. qui
dicit ꝙ celebrãs ꝛ ꝯcelebrans exponit
scilicet auctorizando ꝙ efficitur irre
gularis.

41 ¶ Sed qd si ignorat se excõicatũ in
terdictum vel suspensũ. R. Rodo. ꝙ
si est ignorantia probabilis facti puta
quia miserat procuratorem qui tamẽ
procurato: non cõparuit: ꝛ sic fuit ex-
cõicatus. sic excusatur nec efficitur irre
gularis celebrando antequã sciat secus
si ignorauit crasse. puta qꝛ citatus no-
luit cõparere: ꝛ sic fuit excõicatus qꝛ ñ
excusatur ab irregularitate. ꝛ sic intelli
ge. c. aplice de cle. exco. mi. Idẽ Rod.
dicit de eo qui probabiliter dubitat de
excommunicatione: puta quia consci⁹
de culpa quam fecit existimat se fuis-
se excommunicatum: quia si fuit ꝛ ce
lebrauit irregularis est. Idem dicit
Pa. in. d. c. illud: ꝙ hñs noticiã excõi
cationis per solã formã si nõ abstinet
irregularis est si modo verũ cõperit
postea. Sed aduerte fm glo in. d. c. il-
lud ꝙ dicta paucoꝝ nõ faciũt famam
de accu. c. inquisitionis nec tenet crede
re: lꝫ dicat et ab aliquibus. xi. q. iij. non
solum ille qd veri est nisi ex ꝯscia cul
pe: vel dictis plurium insurgeret notabi
le dubium: qꝛ sic non effugeret irregu
laritatem non abstinẽdo.

42 ¶ Sꝫ qd si iudex dicat suspẽdo te ab
officio. vel bñficio. R. Pa. in. c. latores
de cle. exco. mi. Gof. i. c. quãto. de ma.
gistris dicit non valere talẽ sniam rõe
incertitudinis. l. iij. C. de sententijs que

R.cer.quã.vo. Ant.dicit aut constat de intẽtione & sic seruat: aut nõ constat & sic tutius est abstinere ab vtroq;: tñ si nõ abstinet nõ efficit irregularis. Et hoc R Pa.ibidẽ dicens. Nã lz sñia iniusta ligetur: tñ hoc dz intelligi verũ quando de ea apparet: sed hic non apparet an ab officio vl a bñficio voluerit suspẽdere. Et ideo non efficitur irregularis ipsam non seruans.

43 ¶ Utrũ excõicatus minori excõicatione sit irregularis si celebrat. R. Pa.in c. si celebrat: de cle.ex.mi.q nõ: qz põt exercere q̃ sunt iurisdictionis. & conferre sacramẽta. & collatio tz & hz suum effectũ tñ peccat mortalr sciẽter hoc faciẽdo & sine necessitate. Rõ aũt q̃re nõ efficit irregularis est: qz excõicatio minor nõ inducit suspẽsionẽ ordinũ vel officij: sed tñ priuat participatiõe sacramẽtorũ. vt in d.c. si celebrat.

44 ¶ Utrũ omnis suspensus celebrans sit irregularis: vide infra. Suspensio.

45 ¶ xiiij. Incurrit irregularitas rõne criminis vt.xxv.di.c.primũ. & lxxxiij. di.c.qñ. & i.q.vij. si qs oẽm sed distingue vt no.in.c.ex tenore de tẽpo.or. & supra dict Crimen. §.iij.

46 ¶ Quis aũt põt dispensare in hac irregularitate vide. s. Dispensatio §.v.

47 ¶ xv. Incurrit irregularitas ex bigamia vt extra de bigamis per totum & de hoc & quis potest dispensare. vide s. Bigamia §.viij.cum se.

48 ¶ xvi. Incurritur cum quis in sacris existens contrahit matrimonium. dic vt. s. Bigamia §.ix.

49 ¶ xvij. Incurrit p solẽnẽ penitentiã factã. 50.di.ex penitẽtibus põt tñ epõ dispensare in minoribus ordinibus pp necessitatẽ eccle. 50.di. placuit. In maioribus aũt solus papa. 50 di. ex penitentibus. & 51.di q i aliq. dicit tñ Inno. & Ho. q hoc nõ seruat curia. & sic vr q hodie nõ hẽat locũ hec irregularitas.

50 ¶ xviij Incurritur cũ qs celebrat in loco interdicto vt.in.c. is qui de sen. ex.li vi & a solo papa dispensatur. de quo supra Interdictũ.vij.§.i.

¶ xix. Incurritur vitio adueniente in 51 corpore siue a pposito siue a casu. de quo dic.vt.s. Corpore viciatus.

¶ xx. Incurrit rõne illegitimitatis. vt 52 in.c.i.de fi.presby. & in.c. is q eo.ti.li. vi. vep est q in minoribus ordinibus põt eps dispensare: sed ad sacros ordines nõ põt cum eis dispensare nisi papa vt in.d.c.i. Sz efficiantur regiosi psit promoueri de iure cõi ad oẽs ordines etiam sacros vt in.d.c.i.

¶ Quid si illegitimatio sit secreta: ita 53 q solum ipse illegitimus eam scit. R. scdm direc.in ti.de fi.presby. quod peccauit mortaliter si se ordinari fecit. c. fi.de temp.or. nec credo debeat vti susceptis sine dispensatione.

¶ Quomodo qs dicatur illegitim⁹ 54 vide supra filius per totum.

¶ xxi. Incurrit cum qs adultus vsq; 55 ad egritudinẽ differt baptismũ accipere. lvij.di.c. si qs. & hoc vep nisi postea ei⁹ studiũ & fides pbabilis fuerit aut hominũ raritas exegerit alias nõ potest ordinari sine dispẽsatiõe pape. ar. pia. ti.c. nec p baptismũ tollit hec irregularitas vt dicit gl.ibidẽ: qz idẽ ñ põt parere obligationẽ & liberationẽ. ff. de so lu.l.q hoiez.§.vl. & hoc est qz ecclia psumit q nõ ex volũtate sed ex necessitate baptizatur. vt in.d.c. si qs.

¶ xxij. Incurritur si religiosus i claustrũ egredit ad audiendum leges vel phisicã si aũ duos mẽses nõ fuerit reuersus & solus papa dispensat in hac c. vl. ne cle. vel mo.

¶ xxiij. Incurrit irregularitatẽ qlibet 57 epõs pso pter aut diaconus q pretextu iuste excõicatiõis hz recursuz ad iperatorẽ: & a solo papa dispẽsabit. xxi.q. vlt. c.pe. & in.c. si qs epõ. xxiij.q. vl. Applicat ad oẽs q sũt sub ecclastica regula pdicta irregularitas: sed nõ ipso iure sicut in predictis. de hac materia vide infra Ordo.ij. per totum.

Irregularitas quomõ tollatur R. q tribus modis. primo per baptismũ delet ois irregularitas cõtracta

ante baptismū cū pcō fm Archi.xxvi.di.c.deinde.ꝛ pa.in.c.gandemus de diuor.ꝛ ē illa q̄ venit ex sequella peccati sicut est infamia.itē ois irregularitas homicidij sine fuerit cū pcō sine n̄. Facit p hoc c.si qs viduā.50.di.ꝛ.§.i.ꝛ.c.si qs post.51.di. Irregularitas ꝓ bigamie pp defectū sacri n̄ tollit.xxvi.di.acutius ꝛ.c.deinde.ꝛ hec est cōior opio:lz alij tenuerit q̄ nulla irregularitas deleat p baptismū vt dicit Ri.de mediauilla in.iiij.q̄libet.q.ij. Alij ꝓo tenēt q̄ illa irregularitas q̄ puenit i homicidio sine pcō nō delet.vt no. Pa.i.d.c.gandem⁹:sz tu tene qd dixi.s̄.baptismus.vij.§.iij.q:verior est:vt pz in dicns iuribus.

1 ¶ Scdo tollit p religionis ingressuz:vt no.glo.in.c.ij.de aposta.sz nō ois fm pdictā glo.sz ea solū q̄ nō puenit ex delicto proprio vt in.c.i.de fi.psbytero. Ita q̄ pōt pmoueri ad ordies sine dispēsatiōe:sz nō ad dignitatē vel plationē sine dispēsatiōe.vt.c.fi.de fi.psby.ꝛ Ho.in.c.ij.de apost.ꝛ sic dicit intelligēdū aut.de mona.in pn.vbi dr qd religiōis ingressus oēz tollat irregularitatē:sz tu dic fm Pa.in.d.c.ij.q̄ n̄ tollit nisi tm̄ illā d q̄ ē i iur expssuz q̄ tollat. Inducit bene factiōrē dispensatione.

2 ¶ Tertio tollit p dispēsatōez pape.vn̄ in oi irregularitate pōt dispēsare cum ois irregularitas sit d iure positiuo.ij.q.vij. Itē daniel.ꝛ tz Inno. d renū.c.nisi in ꝓbo irregularitas.ꝛ hoc cōit tenēt. Epi aūt quō possunt dispēsare dictū est.ꝛ hēs.s̄.dispensatio.§.v.

Irrisio

Irrisio vid.s̄. Interrogatio in filiabus superbie ꝛ supra Derisio.

Ironia

Ironia. Uide Ironia per h.

Istrio

Istrio. Uide histrio per.h.

Iudeus

Iudeus dr ille q ad lraz legem mosaycā seqtur tenēdo circūcidēdo:ꝛ alia legalia faciēdo ad lraz.iō xpiani q nimis adherēt lre iudaizare dicūtur de sacra vn.c.vnico.§.pe.qd facē nō dñt v.di.§.i.ꝛ.vi.di.§.vi.d cele ꝛ mi.c.cū man he.§.ceterū de cōsti.trāslato.

1 ¶ Que sunt q̄ phibēt iudeis idirecte ab ecclia q̄ xpiani nō dñt tollerare.R. xvij. Primo ne habeāt cōrones assiduam xpianoꝝ maxie simpliciū vn̄ xpiani nō dñt comedere cum eis nec habitare:nec eos ad sua guiuia recipē.xxviij.q.i.nullus.ꝛ.c.oēs dicit in̄ vgo.in d.c.oēs q̄ si cibos n̄ discernūt lz comedere cū eis.sz vbi cibos discernūt nullo mō lz.eoꝝ quoqꝫ azima xpianis ē phibitū comedere:q: ē cibus discret⁹ ab eis qui ihibet.i.d.c oēs. Et clicus ɔtrū faciēs dz deponi ꝛ laicus excōicari.d.c.nullus. Rod.tn̄ tz q̄ in necessitate liceret comedē.qd vez credo nō vt azima sed vt panē ꝛ no.q̄ cōtō i mercimonijs cū iudeis nō phibēt nisi alīqn̄ in penā.vt i.c. post miserabilē.de vsu.sz solū nīmia familiaritas.vt i.d.c.null⁹ ꝛ.c.ad hec de iudecū filibus.vn̄ admonitus nollens abstinere ab eoꝝ nimia familiaritate peccaret mortalr.

2 ¶ Sed qrit vtꝝ liceat xpianis eis iermire.R. Pa.in.d.c.ad hec. Ho. volunt q̄ sic extra domū sz in domo nō.c.in dei codē.sz Pa.ꝛ melius dicit q̄ nec ex domū assidue cū tex.ibi non faciat mētionē de domo.ꝛ iō phibet assidua familiaritas ꝛ cōtinua guersatio tā in domo quā ex domū.ppea xpiani in familiari seu assiduo suitio iudeoꝝ eē n̄ debēt. Intellige qn̄ psone iudeoꝝ iterfunt.sec⁹ eēt si edificiū edificēt ad vtilitatē iudeoꝝ mercede ɔstituta ꝛ hmōi vl laborēt agros.Facit.d.c.nullus.

3 ¶ Utꝝ xpianus possit hēre suū iudeū.R.q̄ sic.vt in.c.ꝛ si iudeos.eo.i.xxiij.q.viij.dispar.non tn̄ dz cum eo morari ita q̄ eū hēat familiarē.xxviij.q.i.sepe.ꝛ.c.nullus.ꝛ.c.omnes.

4 ¶ Utꝝ liceat mulierib⁹ xpianis nutrire filios iudeoꝝ.R. Pa.in.d.c.ad hec ꝛ glo.ꝛ Jo.an.ꝛ dns Anto.sz q̄ non neqꝫ in domo neqꝫ ex domū. Sed.d. Car.dic q̄ solū phibent in domo ppter.psitue.ad hec q dicit in domo sed

ego dico q̄ ēt ex̄ domū nō licere q̄n ni-
mia familiaritas ꝛ ꝯuersatio ex hoc ꝯ
hitur: aīs extra domū non est ꝓhibitū
ar. .d.c.nullus iuncto isto.c.ad hec.

5 ¶ Sȝ nōne eṗs poterit dispēsare vt ēt
in domo nutriāt. R̄. Pa.i.d.c. ad hec
q̄ nō. ꝛ ita cōsuluit dñs cardinalis qꝛ
ista ꝓhibitio est in honorem fidei.

6 ¶ Utrū iudeus possit hr̄e xp̄ianū ascri
pticiū vel originariū. R̄. q̄ sic vt in.c.
multorū e.ti. sȝ fm̄ nullo mō vt ibidē.

7 ¶ Scd̄o nō debēt mederi xp̄ianis. vn̄
in.d.c.nullus. ꝛ c.oēs. ꝓhibet xp̄ianis
ne in suis īfirmitatibꝰ iudeos aduocēt
neqȝ medicinas ab eis recipiant: dicit
tñ gl.i.d.c.nullus qđ medicinalia p̄nt
xp̄iani a iudei emere ꝛ postea ꝑpara
re ea. sed non medicinas ꝑparatas.

8 ¶ Tertio ꝓhibet̄ ne cū xp̄ianis bal-
neent in vno balneo sif.d.c.nullus sꝫ
pradicta oīa ꝓhibent̄ laicis sub excō-
cationis pena. clicis ṽo sub pena dpo
sitiōis. ꝛ sic peccāt mortal̄r ꝯfaciētes
similarē tñ de medico verū nisi in casu
necessitatis q̄n aliū hr̄e non posset: qꝛ
necessitas facit licitū: qđ alias nō est.c.
ꝯsiliū in fi.de obseruа. ieiu. hoc idē sȝ
Hug. ꝛ sifr̄. est dicendum q̄n lȝ hēat
aliū medicum sed non sufficientem.

9 ¶ Quarto ne iudei ex testō xp̄iani ali
qd capiāt. C.de iudeis. l.i. Itē non pōt
aliqs xp̄ianus aliqd ꝯgregatiōi iudeo
rū vel iudeo aut pagano in testō relin
q̄re. ꝛ si fecerit ēt post mortem anathe
ma iudicabit̄. xxiiij.q.ij. sane el.ij. nisi
legaret intellige extreme nc̄itati alicuiꝰ.

10 ¶ Quinto ne ꝓcedāt in publico sine
habitu distincto: vel signo quo discer
nant̄ a xp̄ianis. vt in.c.in nōnullis eo.
ti. ꝛ hoc verū tā i masculis q̄ȝ in femis
ꝛ dȝ esse patens signū nō sub plica vel
mātello fm̄ doc.in.d.c.in nōnullis.

11 ¶ Sexto ꝓhibet eis ne nouas sinago
gas erigāt. vt in.c.ꝯsuluit.e.ti. p̄nt tñ
antiquas rehedificare vel ruinosas re
sarcire ita tñ q̄ noua hedificatio non
ꝑdat antiq̄ formā qꝛ vbicūqȝ mutatur
ꝑstina forma vtputa qꝛ fit ꝑciosius vel
magis amplū tūc dr̄ nouū hedificiū

ꝛ cadit sub ꝓhibitiōe noui hedificij.
vt ꝓbat̄ ex tex. istius.c. ꝯsuluit. Facit
qđ i simili no.i gl.i.c.admōere. xxxiij.
q.ij. ꝛ in.c. ꝑsbyter. lxxxij.di. q̄ vult q̄
sanguine lȝ vti illis diebꝰ qbus vtimur
ouis ꝛ caseo lȝ nō liceat vti carnibus
quasi sit mutata forma: ꝛ ꝑ ꝯñs rei sb̄
stantia. ꝛ ēt facit qđ no.in.c.cū̄ de te
sti. in verbo in tēpore ꝛ in gl.in.l.iulia
nus. §.sed ꝛ si quis. ff.ad exhiben.

12 ¶ Sed quid si antiqua sinagoga ex
toto corruit ꝛ funditus R̄. Pa.in.d.c.
ꝯsuluit q̄ nō poterūt rehedificare: qꝛ
eēt nouū facere ex quo funditus est de
structa. Facit ad hoc qđ legit̄ ꝛ no. in
l.inter stipulantē. §.sacrā. ff.de ṽ.ob.vi
de bonā gl.in simili in.c.ij.de surrepa
tro. Et no. q̄ si nouas sinagogas erri-
gere ꝑsumpserit i.5o.lib.auri sunt p̄ui
endi C.de inde.l.hac victura.

13 ¶ Septi
mo nō p̄nt ꝑfici alicui publico officio
inter xp̄ianos. nec ad aliquā dignitatē
vel ministeriū. vt in.c.cū sit. ꝛ c.pe.eo-
dē. ꝛ.xvij.q.i.ij. ꝯstituit ꝛ.d.c.nullus.
vn̄ in l.fi.C.de iude. dr̄ q̄ nullū hono-
rē: nullā dignitatē nullā prehemineītiā
inter xp̄ianos p̄nt hr̄e. intellige de no
uo. secus eēt in antiquis. qꝛ tollerat̄ ꝛ
ꝑ istā.l.infert Bar. q̄ nō p̄nt doctorari
cū sit dignitas ꝛ prehemineītia, docto-
ratus. nec obstat.l.gn̄aliter. §.fi. ff.d de
curio. q̄ ꝑmittit iudeos ꝓmoueri ad di
gnitates qꝛ ītelligit̄. inter seipsos iude
os nō inter xp̄ianos. vn̄ infert pa.in.c.
ex speciali eo.ti. q̄ etiā oē cōmertiū ꝑ
quod xp̄ianis aliqđ grauamē posset
ingeri est prohibitū iudeis ꝛ paganis.
ꝛ iđ lȝ vēdatur eis redditus regalis ꝛ
possint illud emē. vt in.d.c.ex spāli tñ
collectio nō poterit ꝑ ipsos fieri sed ꝑ
christianos. qꝛ sic colligendo posset iu
deus cōmittere fraudes. ꝛ tenetur da-
re pauperibus quicquid lucratus est
ex tali officio. vt in.d.c.cum sit. ꝛ hoc
secundum prouidentiam episcopi.

14 ¶ Octauo ꝓhibetur ne in triduo an̄
pascha ꝛ maxime i die veneris sancti
hostia vel fenestras apertas teneant
aut in publicum exeant extra eodem.

tuu.c.quia super his.et in.c.nonnullis.

15 ¶ Nono ne decimas prediales retine ant:sed vt ecclesijs soluant de deci.c. de terris.

16 Decimo ne testimonium dicant con tra christianum.de test.iudei. imo re pelluntur ab omnibus actibus legiti mis.ii.q.vij.alieni. et hoc verum nisi in casu heresis si quis ad eos reuertere tur tunc pro testibus admittunt vt in c.cōtra christianos de here.li.vi. sz be ne coguntur christianum ꝯ eos testio niū dicētē admittere:vt in.c. iudei.

17 ¶ Undecimo non possunt conuenire xpianum apud iudeum.sz bene apud iudices xpianos arbitrū.in causa ciui li tamen possunt eligere iudeum.vt.C. de iudeis.l. iudei. sententia tñ dz exeq p ordinariū xpianum iudicem vt ibi.

18 ¶ Duodecimo ne emant seruūz xpia nū vel non xpianū si modo vult bapti zari.c.ii.z.c.vi.eodē ti. vnde si iudeus emit xpianū seruū vel qualitercunqz acquirat statim efficitur liber nullo p̄ cio dato.xxv.di.mancipia. si vero ser uum nō xpianum emit pro sibi seruiē do tunc voluntate patefacta q̄ vult ef fici xpianus statim vendicat sibi liber tatem nullo dato precio.c. fraternitatē liiij.di.si aūt talem nō christianū emit non pro sibi seruiendo.sed causa mer cimonij tunc si fuit expositus ad ven dendū infra tres menses qui incipiūt currere a die emptiōis fz Hosti. in.d. c.si.vel fm Jo.an.et pa. in.c.i. eodē a die quo petijt xpianitatē tūc nō libera tur ab eius seruitute.nisi dētur iudeo.xij. soldi p quolibet bono seruo g soldi de bent esse aurei fz Uinc. Go.et pa.quo rū.xxij.faciūt vnā librā auri.C.d susce. p repo.et archa.l.quotiēscūqz certa for ma soldor et vr sentire.gl.in.l.qcūqz C.de seruis fugi.z p ista opiniōe facit gl.C.de fal.mo.l.si qs nūmos.sed fm Ber.et host.in.d.si.c.dabūtur de mo neta q̄ ē in vsu in illo loco.ar.ff.de leg. iij.l.nūmis.z.ff.de leg.i.l.si seruus plu riū.§. si numerus. et magis plz. z ad uerte. q̄ dicit pro seruo bono ergo de falcabitur si ille nō est ita bonus:q: sibi bonus accipitur pro optimo fm pa.in d.c.si vero nō exposuit venalem infra dictos tres menses tūc statim liberatē nullo precio dato.d.c.fina.

19 ¶ Utrum fonaculus.i. natus ex ancilla iudei si vult effici xpianus liberet̄ sim liter.fz.q̄ sic nullo dato precio.l. deo nobis.C.de epi.z cle.§.vltimo.

20 ¶ Sed quid si aliquis talem emat g causa mercimonij fuerat emptus a iu deo.fz.q̄ nō efficiet̄ eius seruus sz resti tuet ei preciū.xij. solidorū. et erit oīno seruitute libat̄.Insti. d noxa.ac.§.oñs.

21 ¶ Sed pone q̄ non habet precium fz.q̄ si sit in manu iudei.puta quia ne mo ē christianus qui velit euz emere: tūc nihilominus liberabitur. z hostia tim q̄ret precium.ff.de manumis.l.iuj. §.sius autē:vel si nullo mō pōt hr̄e ser uiat sibi p qnquēniū vt no gl.xxxvj.q. i.de raptoribus si vero sit in manu chri stiani.tūc si alio modo habere nō pōt precium seruiet ei tantum q̄ seruitium compensetur cū precio. z sic liberatur ff.de ca.in.l.bello.hoc verum nisi pre cium fuisset datum pro anima z non animo repetēdi.ar.ff.de neg.ge.l.nera tennius.z.ff.de reli.z sump.fu.l.z si qs §.idem labeo ait.

22 ¶ Terciodecimo ne vsuras exigant sed exactas restituant.vt in.c.post mi serabilem de vsuris possunt compelli ad hoc p pncipes z dñi. vt in.d.c. qd si nō faciūt dñi cōpelli p iudicez eccle siasticā cēsuram ecclesiastica.vt dicit Ho. z Jo.an.in nouella in.d.c.post misera bilem .facit.c.postulasti de iudeis. z qd ibi no.vnde pncipes terraz pec cant mortaliter nō cogendo eos ad re stituendū vsuras.z similiter christiani si ipsis non restituentibus monerent̄ ne cum eis haberent comerciū si post monitionē eis factā cōmercium cum eis haberent.vt in.d.c.post miserabilē z.c.quanto de iudeis.

23 ¶ Quartodecimo ne intemptent cō tra catholicam fidem quicqz dete stabile.sicut est q̄ nutrices christiane

pijciant lac in latrinas postq̄ susceperunt corpus christi vt in.c. ⁊ si iudeos eodem ⁊ huiusmodi.

24 ¶ Quintodecimo ne quēq̄ qui non est sue nationis aut secte presumāt circūcidere ēt si sit eoꝝ seruus. vt.l. vnica C.ne xpianū man. ⁊ ibi est eis pena capitis hic.i.ppetui exilij que dicitur capitalis vt.ff.de penis.l.rei capital. aliqñ dr̄ mors naturalis vt ibidem in prin.

25 ¶ Sextodecio ne iude⁹ xpianā i vxorē accipiat l.ne q̄s.C.de iudeis qđ si fecerit erit adulterij punieꝫ vt ibidē.

26 ¶ Decimoseptimo ne fidem catholicam impugnet puerso dogmate aliter pena sanguinis punitur. vt in.d l.hac victura in omne euū.

27 ¶ Utꝝ ecclesia possit pūire iudeos ⁊ paganos si delinquūt.ℛ. q̄ sic si delinquūt cōtra.l.nālē:q: illā oēs recipiūt. Itē iudeos si agūt ꝯ.l.veteris testi fm Aug.de anc.in li. de ptāte pape.

28 ¶ Itē no fm eūdē q̄ iudei ꝑ papā ⁊ alios ꝑncipes qb⁹ subdūt dn̄t cogi ad laborādū mnib⁹.ppꝛ̄ijs:⁊ sic sūt pri cipes turpis lucri ⁊ pcōꝝ q̄ faciūt nec obstat.c.sicut de iudeis. vbi dicitur q̄ nullus exigat coacta seruitia ab ipsis nisi cōsueta: quia illud intelligit de seruitijs ad vtilitatē dominoꝝ solum.

29 ¶ Itē no. q̄ puniūtur pena ignis qui aliquem ex suis qui vult xpianus esse saxis vt alio furoris genere itemptant. vt.l.iudeis.C.de iudeis.

30 ¶ Que ꝓhibētur christiani facere cōtra iudeos ℛ. q̄ nouē. ¶ Primo q̄ violenter nō dn̄t cogi ad fidem. vt in.c. sicut.ꝺ iudeis ꝺ quo dic. vt.ꝯ.baptism⁹ vi.§.xij. ¶ Scđo q̄ nō offendāt neq̄ in personis neq̄ in bonis sine iudicio terrene ptātis.d.c. sicut iudei. ¶ Tertio q̄ nō ipediātur obseruere suas consuetudines in suis festiuitatibus. dūmō nihil faciāt in opprobriū christianoꝝ.xlv.di.qui sincera. ⁊.d.c.sicut iudei ⁊.l. iudeis C.de iudeis. ¶ Quarto q̄ non exigant coacta seruitia ab eis que non sūt cōsueti facere.d.c. sicut de q̄ dic vt ꝯ.baptismus. vi.§.xij. ¶ Quīto q̄ nō fodiant eoꝝ sepulcra siue corpora hūata obtētu pecunie nec eoꝝ cimiteria q̄s q̄s mutilet vel inuadat.d.c.sicut ⁊ ꝯtra faciētes christiani sunt puandi officio ⁊ beneficio si sunt clerici: si laici excōicandi vt in.d.c.sicut. ¶ Sexto q̄ non debent in sabbatis eoꝝ ad iudicium trahi.C.de iudeis.l.die sabbati ⁊.d.c. sicut. ¶ Septimo ne impediantur sua prout melius poterūt vēdere sicut nec christiani.C.ꝺ iudeis.l.nemo. ¶ Octauo q̄ si ꝯuertant ad fidem nō spolientur bonis iuste acquisitis. Neq̄ debita successione. ⁊ si ablata fuerint ꝑcipitur prātibus eorum locoꝝ sub pena excōicatōis q̄ ea faciāt restituere.c. iudei.d ij.co.ii.ex quo infert Pa. q̄ non perdunt agnationē suā. vñ debent succedere attinentibus suis ⁊ multo mı̄⁹ bona legitime acq̄sita cuius ꝯtrium existimant vulgares qđ erroneū ē. ¶ Nono q̄ nō prohibeant cōuerti ad fidē ⁊ baptismū suscipe etiā si sūt serui xpianoꝝ.ar.c.due.sunt xxi.q ij. remanebit tñ seruus si prius erat seruus alicui⁹ xpiani:cū seruitus sit approbata de iure diuino.ciuili ⁊ canonico.xij q.ii. ⁊ si q̄s vsq̄ ad.c ecclesiarū dulcius tñ tractandus est q̄ alij serui qui non sunt xpiani.ar.de ma.⁊ obe.per tuas.

¶ Utrū eoꝝ filij sint baptizādi ipsis inuitis. vide.ꝯ. Baptism⁹.vi.§.xi.

32 ¶ Utrū ecclesia peccet pmittēdo iudeos rit⁹ suos obseruare ℛ. q̄ nō q: non approbat s3 pmittit qđ aūt pmittim⁹ nolētes ꝑcipimus.c.cōcedimus.q: malorū hominū volūtatē ad plenū nō possumus prohibere.xxxi.q.i.hac rōe.

33 ¶ Utrū pecunia ⁊ alia blādimentis possimus allicere iudeos ⁊ alios īfideles ad fidē.ℛ.gl.in.c.debet hō.xxiij q.iiij. q̄ sic allegat.c.qđ aūt xxiij.q.vj.⁊ c.qui sinceram.xlv.di. Sılr sub tali cōditione potest xpianus aliquā ducere in vxorem vt fiat xpiana xiij.q.i. caue ⁊ sic in spiritualibus licite fit pactum vbi agit de cōuersione alicuius ad fidē.⁊ sic nō obstat.i.q.ij.q̄ pro. q: aliud ē vendere donū dei vel aliud spiri-

tuale. Aliud est ppter temporalia īducere ad spiritualia: q: primū illicitū. de simo. p totū: s3 nō fm: vt iuribus pallegatis. vñ Silvester dona pmisit ꝯuertētibus: vt no. in. d. c. ꝗsplo. z capitulum ꝗsplo loqtur de dono religionis quod pecunia minime d3 vēdi: de quo vide Simonia iij. §. vj.

34 ¶ Utrū bona vsurariorū iudeorū possint ab aliquo vel dono vl exactiōe vl rōe pene vl quocūqz alio titulo lucratiuo vl oneroso acceptari. R. q sic dummō nihil ꝯ iusticiā fiat. s3 retineri an possint distigue. qz si sunt nō soluendo restituēda sunt nō ipsis. sed qbus dsit ipsi. Si vo sunt soluendo. dic vt. s. Restitutio. i. in ver. vsurarius. §. xvij.

Iudex quis potest esse. R. q quilibet qui nō phibetur. ar. c. cum apud de spon. z l. mutus. ff. de procura.

1 ¶ Sz q sunt q phibent. R. q surdus mut⁹ z ppetuo furiosus īpubes. femie. Fmis excōicatus. Itē ꝯsanguinei rei z inimici actoris vel alia cā suspecti. Itē imperiti seu illiterati de quibus omitto breuitatis causa.

2 ¶ Utrū iudex vel prelatus malus peccet iudicando subditos. R. fm alex. in iij. q sic mortaliter de quo dic vt. s. correctio. i. § iiij.

3 ¶ Utrū iudex possit iudicare sine actore. R. q ordinarie pcedēdo nō facit. c. si legittimus de accu. extraordinarie autē sic. vt in inqsitione. z denūciatione. vt s. Inqsitio z Denunciatio.

4 ¶ Utrū iudex possit cōpellere partes ad faciēdū cōpositionē. R. q si cā ē ciuilis q nō: nec ēt pnceps ex ptāte ordinaria. l. i. ff. de noui ope. nū. nisi si lis est longa z intricata multū. ita q de facili nō pōt decidi iudex pōt cōpellere partes ad ꝯcordiā. tex. vl iudicio meo l. c. placuit. xc. di. dicit ēt Pa. i Rca de treuga. z pa. q ad pacē bn̄ pt z d3 reducere ptes: z ēt cōpellere tā iudex secularis ꝗ ecclīasticus respectu subditorum suorum. xc. di. siquis contristatus z. placuit. tenet etiam Bar. in l. congruit. ff. de officiō. presidis.

5 ¶ Utrū iudex possit cōpellere ne potētiores viri ꝯtumelijs afficiāt viliores. R. q sic z tenetur. l. illicitas. §. ne potētiores. ff. de officio. presi.

6 ¶ Utrū iudex teneaẗ z possit cōpellere aduersariū ad pstari cautiōez de nō offēdēdo nec actorē nec suos. qñ talis verisilr timens iplorat eius offiñ. R. q sic vt i. d. §. ne potētiores z ibi p Bar. z bonus tex. in. l. denūciamus. C. d his qui ad ec. cōfu. z ibi per Cy. Facit tex. i. c. de benedicto. xxxij. q. i. z i. c. lras. in fi. de resti. spo.

7 ¶ Utrū iudex teneatur ex necessitate officij purgare pruīciā3 malis hoibus. R. q sic tex. est in. l. iij. z. l. ꝯgruit. ff. de officio presi. propter qd dicit Bal. in. l. gallus. ff. de libe. z postu. z Raphael z Jmo. q l3 statutū ciuitatis dicat q potest punire: q l3 vbū pt iportat necessitatez. d. l. gallus. i pn. Et id. o si non facit tenetur de negligētia. Facit q not. Bal. z Ang. in. l. mācipia. C. de fuis fugi. d3 ergo iudex delicta inquirere alr tenebitur in sindicatu z hoc vez i iudice qui habet merum iperium. l. iperium i pn. z quod ibi no. Bar. z in. l. iubere cauere. ff. de iur. om. iudi. z i. l. i. ff. de officio eius cui man. est iu.

8 ¶ Utrū iudex possit aliqd petere pro labore in iudicādo R. q de iure canonico iudex ordinarius vl delegatus ecclesiasticus nihil pōt petere. vt in. c. cū ab omni. de vi. z ho. cle. z. c. statutū. d rescrip. li. vi. z l3 loqtur de delegato tamen idem tenetur in. d. c. cū ab oi p Pa. z Jo. an. z ceteros de ordinario est etiam glo. in. c. nō l3. xi. q. iij. de iure vo ciuili ordinari⁹ secularis petit sportulas solū: nec aliud pōt petere. iij. q. iiij. offeraẗ qz sportule sunt munera a lege nō diffinita. vt i aut. generalr. C. de epi. z cle. Delegat⁹ vo ēt a pricipe nō h3 nisi duos aureos i pn. z duos in fi. quādo causa excedit centū aureos q si non excedat nihil habebit. in aut. de iudi. §. ne aūt labor. no. glo. in. d. c. cū ab oi. Excipiūtur esculenta z pocula

ta.i.comestibilia et potabilia si sint ta
lis qualitatis que in paucis diebus possint
consumi secundum archi. et gl. in. d. c. statutuz.
et sint ex mera liberalitate oblata. quia
sic possunt ab omnibus recipi. Alia autem omnia
etiam si sit vnus denarius prohibetur omnes
iudices accipere. vt. ff. de of. pre. l. plebis
scito. et l. solet. ff. de of. procon. no. glo. in
l. iij. C. de condi. ob tur. causam fact. l. i. C. de
pe. iudi. q. ma. iudi. etiam si recipiunt vt ex
pediant causas. et si recipiunt alia preter pre
dicta esculenta et poculenta tenentur restitu
ere de necessitate. ar. d. c. statutum. et c. exi
get de censi. li. vi. imo si sit iudex dele
gatus ecclesiasticus qui talia recipit non potest
liberari ex remissione sibi facta a dante
talia: nisi restituat et si restitueret in fra
udem vt postea ille sibi donaret non vale
ret secundum gl. in. d. c. statutum. Secus autem si
sine fraude restitueret et ille postea libe
raliter iterum donaret secundum glo. predictam.
sed ego veram credo si post iudicium fi
nitum sine fraude dat liberaliter. ali
ter non.

9 ¶ Utrum officiales inferiores et nuncij et
huiusmodi possint aliquid exigere a litiganti
bus et huiusmodi. R. secundum alex. de ales in. iij.
parte summe. quod sic secundum consuetudinem terre. sed
per vim vel inmoderatam improbitatem recipere
non possunt. et hoc quando non habent redditus de
putatos. Ho. in summa. ti. 13 quod etiam si habent
redditus deputatos possunt aliquid parum
recipere dummodo non per vim vel improbi
tatem inmoderatam. Assessor vero non potest
si habet salarium deputatum aliter tenetur restitu
ere. ar. c. cum ab oi.

10 ¶ Sed quid si iudex secularis habet proficis
sci extra domicilium. R. quod siue sit iudex or
dinarius secularis. siue etiam delegatus
potest petere expensas. d. c. statutum. sicut et
testis cum proficiscitur extra domicilium. iij.
q. iij. §. venturus quia nemo cogitur mili
tare suis sumptibus ea tamen moderatione ne
partes enorme damnum patiantur. ar. x. q. iij.
illud et si pauperes litigantes sint tunc debet
abstinere etiam a sumptibus iudex delega
tus. vt i. d. c. statutum. et ordinarius etiam
secularis non debet habere sportulas ut
aut. de man. princi. §. si tibi quoque.

¶ Sed numquid delegatus ordinarius ecclesie 11
sticus sic habebit expensas cum proficiscitur ex
tra domicilium sicut delegatus principis
vel ordinarius secularis. R. quod sic tamen pro vi
ctualibus quam pro vecturis equorum et si
milium nisi esset delegatus ad vniuersita
tem causarum vel ad vnam et maximam quia tunc
ordinarius habet prouidere de suo. ar. c. inter
cetera de offi. or. et glo. in. d. c. statutum.
sed gl. in. d. c. cum ab oi tenet indistincte quod
non potest delegatus ordinarius. sed ordina
rius debet sibi facere expensas et opinio pri
ma videtur magis equa.

¶ Utrum ordinarius ecclesiasticus sibi possit 12
sit petere expensas quando proficiscitur extra do
micilium. R. quod non. nisi cum proficiscitur pro
consecratione ecclesie vt in. c. cum sit
romana de simo. Et cum visitat prouin
ciam suam. de censi. c. cum apostolus. et c.
exigit eo. li. vj.

¶ Utrum iudex ordinarius aut delegatus 13
qui recipere possunt expensas teneantur compu
tare illas quas domi fecissent. R. gl. te
net quod sic in. d. c. cum ab oi. sed Pa. in. d.
c. cum ab oi. tenet quod non et magis est be
nigna quamuis prima sit tutior.

¶ Quid si delegatus ecclesiasticus non habet 14
redditus vel beneficium ecclesiasticum sufficientes
vnde viuat. R. Pa. in. d. c. cum ab oi. quod po
terit petere id quod potest petere iudex dele
gatus principis secularis vt dixi. supra per ar.
a contrario sensu: sed magis mihi placet contra
opinio quod non possit nisi forte propter talem causam
occuparet ab aliquo honesto exercitio
de quo viuit tunc tenerem opinionem
Pa. veram.

¶ Utrum consuetudo excuset seu valeat quod 15
dant sportule ordinario et delegato ec
clesiastico. R. d. Car. in Cle. statutuz. de
elec. distinguit quod aut precessit exactio. et
sic si valet nec excusat talis consuetudo.
aut consuetudo non habuit ortum ab exa
ctione. et sic possunt partes compelli ad obseruandum
laudabilem consuetudinem. c. ad apli. de si
mo. Sed hec distinctio quantum ad primum est ve
ra quia quando precessit exactio est contra honestatem
et mente iurium. c. cum ab oi. et facit. c. ex
multis. i. q. iij. sed quantum ad secundum non credo ve
ram: quia si non precessit exactio sic cum sit ex

mera liberalitate donatū si īducit ↄsuetudo: sʒ q̄libet donatio habuit effectuʒ suū iusta ea q̄ no.in gl. ꝛ bar. i l. cū de in rē verso. ff. de vsuris. Facit. l. si cert' annis. C. de pac. nec valet. d. c. ad aplicaʒ q: logē qñ aliqd fuit datū ī p̄iā cāʒ: q: tūc vident voluisse laici īducē ↄsuetudinē. ꝛ iō dico cū gl. in. d. Cle. statutū de ele. ꝛ Jo. an. Pa. ꝛ cōiter doc. i. d. c. cū ab oī. ꝙ nō valet talis ↄsuetudo ꝛ lʒ Cardinalis dicat vbi. s. ꝙ nō peccat mortalr̄ recipiēdo dūm̄ nō īmoderate qñ ē ↄsuetudo q: hʒ ꝓ se doctores famosos ꝓ hoc iusta no. ff. de re iu. l. cū ꝓlatis ꝛ de postu. p̄la. c. vnico li. vi. hoc nō credo veꝝ nisi in eo q nescit discernere q̄ sit verior opinio ꝛ q̄s habeat validiores rōnes: nec ēt credo istū excusari a restitutione fienda.

16 ¶ Utꝝ iudex ordinarius vl' delegat⁹ ecclīastic⁹ possit a ptibus petē salariuʒ ꝓ assessore. R. ꝑʒ cōiter doctores in. d. c. cū ab oī. ꝙ nō ordinarius q: dʒ scire canones de q̄bus ꝓsat coꝛā se. Et iō si nescit ꝛ īdiget assessore ꝓuideat d suo Delegatus tñ licite petit dūmō fraudulēter nō faciat: vtputa: q: dicit se idigē cū n̄ īdigeat d. c. statutū. §. assessore. vl' ꝑticulare vult ī lucro cū assessore q: sic cū faciat fraudē legi peccaret mortalr̄ ꝛ teneretur ad restitutionē ptibus.

17 ¶ Utꝝ salariū possit petere ꝓ notario R. delegat⁹ pt. dūmō n̄ ꝑticipet ip̄e cū eo. vt i. d. c. statutū. sʒ d ordiario dubitat. q: vr̄ ꝙ d suo dbeat ꝓuidē suis officialibus sʒ ego credo ꝙ possit petere

18 ¶ Utꝝ datū iudici nisi ī casu ꝑmisso possit repeti. R. ꝙ si dedit vt corrūperet iudicē sic nō pōt repetere. ꝛ fm gl. in c. q recte iudicat. xi. q. iij. cōiter sic ꝓsumitur. iō multi tenēt ꝙ nō repetit sʒ si dedit vt iustā daret sniaʒ quā alias nolebat dare vel vt nō daret iniustā. ꝛ sic nō liberatur iudex dando pauperibus q: repetere pōt in ↄscia: vbi nō stamus ꝓsumptiōi sʒ veritati. i. q. i. iubem⁹. de simo. nemo. xi. q. iij. nō lʒ. Si autē dedit sumpsit vt iudicet amittit ꝑncipalē cām. vt. ff. de ↄdi. ob cām. l. ij. §. fi. ꝛ sic non repetet. sicut qui dat vt pro se iudicaret. facit gl. in. d. c. q recte. quod limito verū nisi qñ aliter nolet iudicare. nā si daret q: posset repetere ꝛ sibi tenet restituere.

19 ¶ Utꝝ ↄmittat simōia dādo pecuniā pro snia. R. glo. i. q iij. vendētes ꝙ nō q: in ꝓphanis non cōmittit simonia lʒ grauiter peccet: nisi in casu qñ iudex aliter nō vult dare iustā sniam q: tunc nec peccat cū redimat vexationē suā sed pōt dici fm Pa. in. d. c. cū ab oī. ꝙ si do pecuniā vt hēam sniam ꝑ me qua volo cōsequi sp̄ūale vel ānexū sibi: ꝙ tunc sit simonia. Sed ego nō admitto hoc in casu p̄dicto. s. cū iudex n̄ vult sine pecunia iustā dare sniam: q: cū redimā vexationē meam nō credo ꝙ sit simonia si modo habeo iam ius in tali re. secus si ꝑ sententiam de nouo acquirereʒ q: sic eēt vera opinio Pa.

20 ¶ Utꝝ snia lata itercedente pecunia sit nulla ipso iure. R. gl. ī. d. c. cū ab oī ꝛ sequitur Pa. ꝙ sic. i. q. vi. §. venales C. qñ ꝓuo. nō ē ne. l. venales in tex. ꝛ in gl. sniā tñ arbitri q: lʒ agens ex ea repellat exceptiōe doli. C. de arbi. l. iij. ꝛ in glo. predicta secus si per gratiam datur q: tunc non est nulla ipso iure sed datur restitutio. vt in. d. gl.

21 ¶ Utrum iudex teneatur ad restitutionē parti si eius negligentia aliquod dānum incurrit. R. glo. in. c. quoniam ꝯ de proba. in verbo negligētiam ꝙ sic. ꝛ eam sequitur doc. pa. aūt in. d. c. qm̄ ꝯ. an ꝙ i foro anime est vera opinio si fuit in dolo vel lata culpa. alias non. sed de hoc dico latius. s. Culpa. §. v. ꝛ. vi.

22 ¶ Sed qñ dr̄ cōmittere negligentiā. R. Hosti. ꝙ tūc qñ negligit terminare causaʒ vl' habere tabellionē vl' aduertere qd̄ scribat vel nō ꝓuidet d aduocato vt tenet vt supra dictū ē Aduocatus. vel nō curanit reuoluere libros ꝛ hmōi q̄ suo officio incūbūt multomagis tenet si ex dolo dat dānū. vn̄ si iniquā sniam dedit vl' aliqd aliud fecit ꝯ ↄsciaʒ ꝛ ꝯ iusticiā i grauamē alteri⁹ p

tis vltra restitutiões ad itéresse ad quod tenetur. vt. C. de pena iudi. q ma. iudi. i. nouo iure. xi. q. iij. quattuor. xxiij. q. ij. dñs deus. 7. q. v. administratores. si ē ecclesiastic⁹ iudex ordiari⁹ vl' delegatus si cōtra ɔsciēz 7 ɔtra iustitiā l' fecit ipo facto ē suspēsus p annū ab executiōe officij vt i. c. cū eterni. de re. iudi. li. vi. si vero dāmificauit ptē p ipruden. tā sic tenetur similr ad restitutiōem. i culpa eni fuit cū se isufficientez sciuit vel scire debuit 7 tñ cām iudicare psumpsit 7 hoc veꝝ i ordinario delegat⁹ aūt q necessitate obedientie iudicat 7 bona fide 7 de ɔsilio ꝑitorū. lz iniuste iudicet nō tenetur ad restitutionē. nec peccat sz ei⁹ assessor tenebitur. l. ij. ff. q̄ ɔsq3 iu. si nō eū elegit q habebatur p docto 7 bone opinionis. 7 ita credidit. eū doctum ad hoc alias nō excusaret si vellet pcedere sm caput suū vel ipertū vel malū scienter eligeret assessorem fz Rod.

23 ¶ Utrū iudex icidat i penā statuti imponētis penā nō termināti sniam īfra certū diē si nō terminat. R. Pa. i. c. licz de pba. q̄ sic si sint regsitus: qr nō tenetur ipēdere offm̄ suū ad vtilitatē priuatā nisi regratur. vt. l. iuj. § hoc aūt. ff. de damno intec. 7 ibi bar.

24 ¶ Utrū iudex secularis tenecatur pstare brachiū suū iudici ecclesiast. co. R. q̄ si ei⁹ subdit⁹ resistit sibi de iure vt puta. pcepit ei aliqd: appellauit ad supiorē: 7 eps dic q̄ nō pōt 7 petit brachiū seculare ɔtra eū: tūc dico q̄ nō tenet' ita no. Pa. i. c. i. de of. or. sec⁹ si resistit ei d facto vt ibi no. Idē dic in exēplo q alleat exēptiōez quā eps nō admittit appellat nō tenetur iudex secularis epz iuuare.

25 ¶ Utrū iudex post latā sniam diffinitiuā possit eā iterptari seu declarare. R. q̄ nō inferiores nec arbiter. maiores aūt bn̄ pñt declarare: sz nō mutare aut corrigere. vide. i c. i. de postulādo in glo. 7 qd ibi no. 7 Pa. ibidem iterlocuto. tñ bo sniam pōt corrigere 7 reuocare. de accusa. c. qualr 7 qū el.

26 ¶ Utrū iudex possit penā minuere vl' augere vide. j. Pena. §. xviij.

27 ¶ Utrū nō ɔdēnans ptez aduersaz in expen. teneat ipse de suo restituere alteri parti. R. q̄ sic. l. sancim⁹. C. de iudi. quod limitat glo. i. c. fi. de rescrip. verū si fuit petitum. alias non.

Iudicare

Utrū liceat ex suspitiōe. vide infra. Presumptio.

1 ¶ Quid ē iudicare simplr 7 pure. R. si est remouere ordinē iuris. sz tñ subtilitatē ɔtentiosaz qr pdicta vba iportāt ex suo ppo significato idē q̄ sine malicia 7 sine plica 7 inolutiōe ad hoc glo. in Cle. sepe. de vb. sig. in vbo simplr 7 ordo iudiciari⁹ nō ē itent⁹ ad inoluēdū. vt i. c. dilecti filij. de iudi. 7 iō nō remouebitur fz' Pa. in. d. c. dilecti.

2 ¶ Quid si dicat pcedas sine solēnitate iuris. R. Pa. i. d. c. dilecti q̄ cēset sublata solēnitas iuris ciuilis 7 canōici sz nō diuini 7 iurigentiū: 7 iō duo testes sufficeret ēt lz forte pres regrerētur. silr ēt si sūt ifames: qr itamia est de iure positiuo sn. c. p tuas de simo. non tñ recipiuntur nō citata pte qr citatio ē spēs defensiōis q est de iure gētiū nec pōt tolli Cle. pastoralis. de re iudi.

3 ¶ Quid si dicatur iudices put volueris. R. Pa. vbi. s. q̄ itelligitur solū do lus exclusiue. ar. i. l. creditor. §. lutius. ff. mā. 7 iō nō pōt tollere ius alteri⁹ sine cā. sic nec ɔmunēs. qr nemo plus iuris in aliū trāsfert q̄z ipe hēat de dote post diuor. resti. c. nup 7 ppea dic Bar. i ext. uagā ad reprimē. q̄ ille cui cōmittit vt faciat q̄ vult vel sic libuerit lz nō teneatur sequi regulas iuris ciuilis remanet tñ ligat⁹ regulis iuris nālis gētiuz seu nāl egtati. q̄ idē ē vt i Cle. pastoralis de re iud. vbi ipator inualide egit: qr excessit regulas iuris nālis.

4 ¶ Quid si dicatur iudices fz vitaté 7 egtaté. R. Pa. i. c. lras d iur. cal. q̄ dñt suari solēnitates ēt religiose iuris positiui. d. An dicit qd rigorosas n̄ tenetur seruare 7 placet mihi.

5 ¶ Quid si dicatur iudices put tibi videbitur. R. Pa. i. c. i. de iudi. q̄ oz iudicaſ iudicio itellect⁹ cui ɔgruit hoc ver

bũ videbitur.ita no.Bar.in.l.qd tũ.§. si arbiter.ff.de arbitris.⁊ idẽ cũ dr re linquo vel ꝯmitto arbitrio tuo vel pru dẽtie tue vel iudicio tuo tũc denotãt ar bitriũ boni viri.rõe regulari sicut cũꝫ dr vt visum tibi fuerit vel tibi videbit ita no.Pa i.c.i.de seq.pos.situr.Hec ver ba si extimaueris si arbitratus fueris. si tibi placuerit:vt pbatur in.l.fideicõ missa.§.ꝙꝙ.ff.de lega.iij.⁊ in.l.thays §.sororẽ.ff de fideicõmis.liber.vbi tex. cum glo.in.c.ij.de cor vicia.⁊ p Bart. in extrauaganti ad repmendũ.⁊ Pa. in.c.i.de cõsti.Et iõ tenetur sꝫ oẽs re gulas iuris ciuilis sm Bar.in d.extra uaganti alfat.l.i.ff.de arbi.⁊ ꝯpa ad uerte q oĩa vba exceptis istis volo. li bet arbitriũ plenũ vel liberũ vt ibidez no Bar.iportant arbitriũ boni viri.

6 ¶ Quid si dicat sine strepitu ⁊ figura iudicij simplicit ⁊ de plano.R.Cle.se pe.de p.sig.⁊ ibi videas q̃mõ pt omit tere oĩa q̃ si sũt de iur gẽtiũ vl' nãli.

7 ¶ Vtrũ iudicãdũ sit sm allegata ⁊ p bata.an sm q iudex cognoscit vitatẽ R.q diuersorũ sunt diuersa opio.Jo.⁊ Arch.iij.q.vij.iudicet Ber.⁊ Ho.de of fi.or.c.i. Inno.de censi.c. venerabilis Ho.de postu.pla.c.bone.ele.i.tenẽt q si agatur in forma iudicij sic iudicabit sm allegata ⁊ pbata potius q̃ sꝫ veri tateꝫ.ff.de offi.psidis.l. illicitas.§.i.d. c.iudicet.xi.q.iij.sũmope.vi.q.ij.si tm ⁊.c.placuit qꝛ aliud fac vt iudex aliud vt ho.vt in.d.c.ij.de off.or.xxiij.q.iiij. si eccl'is.⁊ iõ iudicauit sm ꝯsciãz quã hꝫ vt iudex:nõ quã hꝫ hõ.i.d.c.ij.⁊ ɔ̃ offõ.deleg.pastoralis.§.qꝛ vo facit.c. si ols vindicanda.vi.q.i.host.tñ ⁊ Ar chi.dicunt q si imminet piculũ aĩe: vel leditur publica vtilitas q tũc de iure ⁊ de facto supplere põt ⁊ dꝫ pro piculo aĩe:qð possit:facit de elec.cũ vobis.§. his igit.de excep.exceptiõeꝫ p vtilitate publica.ar.C.ɔ̃ pcu.l.iũc.ff.de postu. l.quos phibet.Hugo.tꝫ q nullo mõ dꝫ iudicare ꝯtra veritatẽ:sꝫ dꝫ delega. rẽ cãm.ff.de iur.om.iud.l.ptor.Rodo dicit q si inocẽteꝫ ꝯdẽnet ad mortẽ vel

mutilatiões mẽbro⁊ aut ꝯdẽnandũ ẽẽ ponat ẽt ad pceptũ supioris q peccat mortaliter Secus autẽ esset in alijs pe nis pecuniarijs vel causis ciuilib⁹ gl. in.c.pastoralis de offi.or.⁊ in.c.i.de of. or.li.vi.⁊ Ri.i quol.iij.q.xxv.⁊ Tho. scda scde tenẽt eã pina opi.ꝫ saluo me lior iudicio ego dico q aut iudex pce dit in iudicio aut extra iudiciuꝫ Si in iudicio sit tene q nullo mõ põt iudica re ꝯtra veritateꝫ quã pro certo scit nisi cũ pctõ mortali siue scim⁹ in crialibus siue in ciuilibus tũ pmo qꝛ est ꝯtra p ceptũ diuinũ Exo.xxiij.ñ suscipies vo cẽ mẽdacii ⁊ infra neqꝫ in iudicio plu rimorũ acqelces snie vt a vitate deuies ⁊ post innocentẽ ⁊ iustũ non occides tũ ẽt qꝛ dr i.c.q scãdalizauerit de regu. iur.vtili⁹ scãdalũ nasci pmittit ꝙ veri tas deserat.Nec ibi ⁊ in.c.postulastis do⁹.iij.q.vij.dr q ñ aũ iudicãduz est ꝙ ad ꝯsciãz nr̃aꝫ reuertamur ⁊ qd pla ceat deo siue displiceat debem⁹ dirime re ⁊ i c.tũc.xi.q.iij.dr tũc vera est abso lutio psidẽtis cũ interni sequr arbitriũ iudicis ergo a ꝯtro nec absolutio ⁊ m tomin⁹ cõdẽnatio.Item in.c.sũmope ibidez dr q ꝫ q in.l.diuina ⁊ hũana ꝯstitutũ est dꝫ iudicar: ⁊ post nõ ex cor de nr̃o:sed pcepto diuino ꝯdẽnationis snĩaꝫ pferamus ⁊ in.c.cũ eterni ɔ̃ sen. ⁊ re iudi.li.vi.ibi dr iferẽdis snĩaꝫs po cul hẽat solũ deũ illi⁹ imitãtes exẽplũ q q̃relas ppli tabernaculũ igressus ad dñm referebat:vt sm ei⁹ ipiũ iudica ret.hec ibi.Ergo nõ sm falsas allegatõ nes item tex.clarus est in d.c.cũ eter ni si qs ingt Inno.iiij.aut iudex eccle siasticus ordinat⁹ aut delegatus fame sue pdigus ⁊ ppriꝫ psecutor honoris ꝯtra ꝯsciãz ⁊ ꝯ iusticiã in grauamẽ al teri⁹ ptis in iudicio qcq̃ fecerit p grãs vel p sordes ab executiõe officij p annũ nouerit se suspẽsum ad extimationẽ lit ptis quã leserit nihilomin⁹ ꝯdẽnandus hec ibi ecce q non dicat ꝯtra allegata sed ꝯtra ꝯsciãz ⁊ p sordes falsor.Item ⁊ alia rõe credo q nõ excusetur a mor tali qꝛ offm ius dicẽtis latissimũ est d

ex.l.i.ff.de iur.om.iu. Un iudex pōt vt in pluribus iudicare pūt sue ɔsciē rō-nali vr vt pȝ in.l.appellari.ff.qs ⁊ a q̄ appellatur ibi ⁊ q̄ optimū ē statuere fac.ff.d arb.l.qle vbi dr oī mō dicat q̄ sibi vr ee in.c.ad nr̄az d ɔsue.dr post q̄ ubi de meritis ɔstiterit sniaz pferre valeas sicut ordo postulat rōnis aucto ritate pūtū nō obstāte ɔsuetudine ɔce dimꝰ facultatez facit.l.re nō nouā.C.d iudi. q̄ iudices iurēt oīmō sese cū veri-tate ⁊ legū obseruatiōe iudiciū disposi turos Jie.C.de iud.l. placuit in oībꝰ rebus pcipuā ee iustitie eq̄tatē q̄ stri-cti iuris rōnem hec ibi facit ad idez.c. si.de trāsac. Et iō sepe qū volūt sciunt inuenire colores p iniusticia defensan da ita in isto casu tenētur vt. ɔtra veri-tatez nō iudicēt diligētissime facere q̄ falsas detegat vt.ij.q.i.deꝰ oīpotens ⁊ si nullo mō detegere pūt tū potius dūt offin resignare q̄ ɔtra iustitiā sniare. Facit p hoc qd no.glo.i.c. pastoralis de of.dele. Ubi dicit merus executor si scit sniaz latā auctāte lrāꝝ falsarū vel p falsa istrā vel p dolū aduersarij q̄ nō dȝ exeq eā. Sȝ remittere ad supio-rez vt in.c. decetero de re iud.c. si qū de offi.dele.C. si ex falsis istris.l.iudices ii.ff.de iudi.l.si ptor.§.marcellus ⁊ ad tex.ibidem q dicit ⁊ si sciat illā sniam iniustā: qd tenet exeq si non pōt aliter absolui a mādato.ff.d.glꝰ.q̄ intelligit de iniustitia solēnitatis iuris ⁊ ita ex-ponit iniustitus.i.ɔtra ius lugēris Se cus si esset iniq̄ ⁊ dr iniq̄ qū eit ɔtra ve ritatē qz sic nō tenet obedire vt ibidē allāt. Sȝ si nō hȝ supiorez cū nulli sub sit nisi deo multominꝰ dȝ ɔtra certam sciam ɔdēnare innocentez p quocūq̄ testimonio.ppea dicit.l.absentē.ff de pe. sanctius est nocētem ipunitū relinque re q̄ inocentē dānare. ⁊ sic ɔcludo q̄ ɔdemnare aliquē nullo mō licet iudici ɔtra veritatez.de q̄ ipse certus est.absol uere aūt bn̄ pōt si pbatiōes nō sūt le-gitime: q̄uis iudex sciat pro certo euȝ culpabilē.qz iura illud volūt expsse vt nemo publicet pctm̄ alterꝰ qd nō pōt pbare.vt i.c.si sacerdos de offi.iud.l.si licitas.§.neq̄ licitas.ff.de offi.psi.⁊.ff. de seruo.iūcta.glo.l. eadē ratione.i fi.⁊. c.si tm̄ eps.vi.q.ij.⁊.c.quotiēs. ⁊ in.c. mēnā.ij.q.v.ab.l. ff infamatꝰ.ex quo defecerunt accusatores in pbando. Et hāc opionem vr tenere Nico.de li. sup exo.xxiij. nec obsta.c. iudicet.iij.q.vij. qz nō dicit bm allegata sed dicit iuxta leges ⁊ iura pnunciet qd est dicere iux ta qd statuerūt leges ⁊ iura pcedat in pcedendo ⁊ discutiēdo: ⁊ det sniam.q̄ gdem volūt. vt vnicuiq̄ reddatur qd debetur.l.i.ff. de iusticia ⁊ iure.nec. ⁊ etiā ob.c.coꝝ g ⁊.c.se.xi q.iij.qz loquū tur quō in examinatiōe testiū dȝ ps ci tari: ⁊ ordo iuris seruari in coꝝ discus-sione.nō eni dicit q̄ det snia bm coꝝ dictū.imo innuit ɔtrū si bn̄ attēdatur nec etiā ob.c.nos inquā.ij.q i.cū.c.deꝰ oīpotēs ibidē ⁊ aliqbꝰ alijs: qz lȝ dicāt neminē ɔdemnādū nisi cōuictū: nō tn̄ seqtur q̄ ois ɔuictus sit ɔdemnādus: ex quo iudex est certus de falsitate: imo c.iudicātem.iij.q.viii.demōstrat oppo situȝ vbi dr.tādiu actio ventilet q̄usq̄ ad rei veritatē ɔueniat.frequenē etiā i terrogare oportet:ne aliqd forte pter missuȝ remāeat qd ānecti ɔueniat hec ibi. Et iō dicaȝ cū de bona fide agitur nō est de apicibus iuris disputandum ff.man.l.sideiussor.§. quidez actio nec silr obstat.d.l.illicitas.qz ibi dr p̄ses p uincie id seqtur non simplr sed addit q̄ eū cōuenit sequi ex fide coꝝ que pro babūtur ⁊ breui nāq̄ inuenient ius q̄ dicat q̄ iudex teneat iudicare bm alle-gata ⁊ pbata sed bn̄ bm ordinē iuris Et sic intellige ordinē.s. in procedēdo ⁊ examināado ⁊ etiā sniando. Sed ius nō vult q̄ in sniando aliqs puniatur qui est innocens ⁊ ɔtra veritatē: vt su-pra patet: ergo nō dȝ iudicare cōtra ve ritatē quā p certo scit. ad id qd dicitr de scādalo iā pȝ solu.p.c.qui scādaliza uerit.ibi vtilius scandalum ⁊c. vt supra Silr nō obstat q̄ iudicat nō vt homo sed vt iudex: qz illud verū est si essemꝰ extra ea q̄ sunt ɔtra legē dei q̄ nō sunt

pėccata:sed in preuaricatiōe preceptorū dei nō h3 locū illa distinctio q2 nō iudex punietur s3 hō: Quis fecerit vt. iudex si pro loq̄mur qñ iudex pcedit extra iudiciū: vt in officijs dandis et alijs q̄ eius arbitrio cōmittūtur: sic nō h3 dubiū quin teneatur seq̄ pp̄riā cōsciaz: nō allegata. vt. ff. de iurisdi. om. iu. l. i. et ij. in dispensatiōibus. vt. l. q. vij. exigūt in cribus etiā extraordinarijs ex cā que sibi vr potest penas temperare. ff. de pe. l. aut facta et l. capitaliū. §o. dis. vt consti tueretur.

¶ Quid de officialib⁹ quibus mādatur executio sn̄ie iniuste. Ric. Alex. de al. in iij. pte sū. de q̄nto⁹ precepto. et Ric. in quol. iij. q. xxv. q̄ si sn̄ia ɔtinet itollerabilē errorem vel iniusticiā māifestā nō dn̄t obedire. alr̄ nō peccāt exequendo q̄d ego limito qñ nō sunt certi de innocētia cōdēnati: q2 in dubio excusantur sed qñ sunt certi de iusticia sic credo peccāt mortaliter obediendo: vt in precedenti. §. dictum est.

¶ Utrū iudex secularis possit iudicare d̄ his q̄ sūt peccata vt vsura et hm̄oi. Ric. Pa. in. c. cū sit g̃nale de fo. cōpe. q̄ sic dūmō nō dispiret vtrū sit peccatū principalr̄ vt p3. ff. et C. de cōdi. indebi. p totū et q̄ me. cā. et vi. bo. rap. et de furtis et sīlibus: et hec est cōis opinio. et l3 est vez q2 corā eo pōt obici de iuramēto si nō vertitur dubiū de eius validitate. vt in. c. rex d3. xxiij. q. v. Sed si dubitat vtruz sit vsura vel ne pctm̄ vl ne tūc iudex secularis nō pt sed ad ecclīa est recurrendū. c. p venerabilem. q filij sint legitimi. et in cle. vnica de vsuris. Et iō ex dictis p3 q̄ pōt iudex secularis cōpellere ad restitutionem vsurarū q̄ etiā de iure ciuili reprobātur hodie sm̄ eādem opinionem. Fallit hoc in crimine heresis de quo nullo mō pōt se intromittere nisi exequendo. Excipiuntur multi alij casus in gl. et p doc. in. d. c. cū sit g̃nale. Sed tu dic sm̄ Pa. nullum aliū esse nisi vt dictum est cū agitur de dubio. s. vtrū valeat iuramētum vel ne et hm̄oi. q2 tūc nō pōt et sic tene. et vide gl. xxxij. q. v. c. xp̄iane religio. et ibi per Archi.

¶ Utrū iudex teneatur iudicare sm̄ statuta seu cōsuetudines loci inter illos quoruz vnus est sibi subditus alter nō. Ric. Pa. i. c. q̄ clericis. de fo. cōpe. q̄ aut statutū cōcernit solēnitatē actus exhibendi tpe ɔtractus et tūc siue sit statutum laici siue clerici nō valebit actus nisi illa solennitas fuerit obseruata: q2 subditus nō potuit ɔtrahere cū nō subdito etiā ɔtra lege sui superioris imo peccauit. c. ij. de ma. et obe. et. c. reghsti de testamentis. et nulla fuit ɔtracta obligatio lege sibi resistēte et in habilitate cōsensum suū. l. cum lex. ff. de fideius. et q̄ no. in. c. si diligenti. de foro cōpe. et i. c. cū ɔtingat de iureiu. et sic ɔtractus nō tenuit cū d̄beat esse vtriusq̄ obligatorius. l. labeo. ff. de verbo. signi. sicut videmus q̄ dōatio facta ēt nō subdito vltra q̄ngētos aureos sine insinuatiōe nō valet. l. sancim⁹. C. de dona. Et ideo iudicabitur sm̄ hoc statutū in vtroq̄ foro inter clericū et laicū. Facit q̄ determinat Fede. cōsilio. lxxvij. q̄ cessio actionis ɔtra plebeum facta nobili ab ecclesia non valet: ex quo statuto ɔhibetur ne nobilis eaz possit recipere rō q2 statutū disponit in casu licito et inter subditos et non in fraudez libertatis ecclesiastice. ex quo patet q̄ laicus tenetur in testando seruare omēs solennitates legis sue. alr̄ nō valebit q̄ūtūcunq̄ instituat clericum: nisi hoc fecerit p anima sua q2 in talibus sufficit seruare dispositionem iurisgentiū. c. relatū el. i. de testis et. l. i. C. de sa. sanc. ec. Aut statutū concernit rem. exemplum statuto cauetur ne res dotalis sine certa solennitate possit alienari non v3 alienatio ipsa non seruata solennitate etiā facta clerico. nec per hoc dico q̄ statutum laicorum liget clericos sed tm̄ subditum et impedit obligationem otri. l. non dubium. C de legi. Et ideo si clericus vult illum obligare faciat quod seruet seruanda. Aut statutum concernit personam: vt puta quod debeat aliquid

facere post 9ctū pfectū vt apphendere possessionē īfra certum tps aut pbare p tot testes ⁊ hmōi. ⁊ tūc clericus si arctaē respectu statuti laici ēt litigās i foro seculari. nec laicus respectu statuti tpalis ipius clerici nec forensis.

Additio q limita vcꝫ qñ aliqd ē explicādū p ptē ex̄ iudiciū qꝛ vꝫ iudex ecclīastic⁹ ēt litigantes ſꝫ suā legē iudicare. facit q no. i. l. ij. C. de ꝯsti. pe. Sec⁹ vbi aliqd ē explicādū i iudicio qꝛ nō pōt iudex ecclīastic⁹ arctari statuto laicoꝝ vñ si eoꝛꝫ statuto cauet q ñ possit pbari mutuꝫ p testes si laicus litigat ꝯ clericū i foro ecclīastico nō astrīgit laic⁹ illi statuto ad hoc q no. i. c. ij. de arbi. li. vi. faciūt no. p bar i. l. cūctos pplos. C. de sū. tri. vbi dicit q ēt si tale statutū ꝯcernens psonā idirecte tāgit bōa qꝛ nō ligant. Exēplū statuto cauet q pmogenit⁹ succedat certe forēsis nō ēt si hēat ibi bona. Sec⁹. si ꝯcernet pncipalr bōa vt si diceret q bona deferāt ad pmogenitū facit. l. i. ff. de tuto. ⁊ cur. dā. vbi lꝫ pses puicie possit dare tutorē nō tñ eū q nō est eiusdē puicie: vl hñt ibi domiciliū ⁊ sic fuit disputatū p dñm L au. in q. sci cauet statuto mutine q si res possessa ab aliquo euicat ab eo: q possessor nō teneat eā sibi restituere nisi dato sibi precio q̄ emit Bononiensis litigat mutine ꝯ mutinēsez obtinet sniaꝫ: nūqd dabit sibi pciū certe nō qꝛ illud statutū ñ porrigit vires ad forēses lꝫ ibi litigēt ¶acit ad hoc q no. do. pe. de ancha. i. c. canonū ꝯ ꝯsti. Ex q̄ infert ps. vbi. ē. q q̄uis statuto caueat q vsurari⁹ nō teneat restituere pignus ēt si pbet ga sꝫ esse dñuꝫ nisi restituto precio p q̄ est ipignoratū q ñ extēdet ad res clerici vel forēsis ipignoratā dño iscio q si res est clerici nō subicit iurisditioni laicoꝝ. c. ff. de vita ⁊ hone. cle. Si sꝫo laici exnet. ⁊ ibi sit delata furtiue ⁊ volūtate dñi ñ pōt dici de iurisdictiōe statuētis sicut diximꝰ de re mobili q̄ ñ est pmāsura i loco vt no. i. c. fi. de fo. cō ⁊ c. sic t.. heres abñs. ꝯ. nūqd. ff. de iu. di. aut statutū dat modum dicendi eās ⁊ tūc si pstigit legē iudicii iudex tenet ⁊ sub eo pōt allari Exēplū statuto cauet q iudex sequr libros mercatoꝝ ⁊ tūc in foro seculari fecit fidē i pudiciū subditoꝝ nō aūt clericoꝝ vl extraneoꝝ si tñ vult recipet librū p se vigore statutorum tenetur recipere ꝯ se. ar. c. cū olī de censi. cū ibi no. Si sꝫo nō pstigit legez iudicii sꝫ loqtur gñalit adhibeatur fidea libris mercatoꝝ tūc vbiqꝫ pōt allegari cōtra subditꝫ statuentia nisi in casu qñ non vult suscipe ꝯtra se.

¶ Utrū iudex ecclīastic⁹ possit iudicare laicū subditū pncipis laici vl ēt pncipes laicos. ℞. q sic rōe spūalitat| ꝑūta si cā ē spūal vt de dictis mrimonijs ⁊ hmōi vl rōne peccati cuiuscūqꝫ mortalis vt not. in. c. ij. ⁊. c. nouit de iudi. alias non.

¶ Utrūꝫ laicus possit iudicare in aliq̄ cāu clericū. ℞. q siue cā sit spūalis. vt de decimis mrimonijs siue crīalis vt de heresi vel vsuris ⁊ hmōi siue tpalis nō pōt vt i. d. c. ij. posset tñ auctoritate sibi delegata ab epō i cā tpali mere de clīco iudicare alias nō vt i. d. c. ij. fallit ēt qñ clericus est degradatus ⁊ traditus curie seculari qꝛ tūc pōt.

Iudicium ē duplex vnū ordinariū fm legē dei aliud temerariū. pmū est duplex. s. iudiciū discretōis de q̄ i. l. cū pretor. ff. ꝯ iudi. iij. q. vij. ꝯ. tua. Uñ dr furiosus caret iudicio ⁊ istō ꝯcedit oībus in manifestis ⁊ certis aliud est cohertiōis ⁊ hoc cōceditur aliqñ platis ⁊ aliqñ alijs ⁊ istud aliqñ dr exordinariū. i. delegatū vt no. Ber. Inno. ⁊ ho. in. c. qm ⁊ ibi i glo. de pbs. Itēꝫ extra ordinariū dr qñ non pceditur in figura iudicij sꝫ iudex pcedit ex offō suo in modū inqsitiōis vel denunciatiōis vt de accusatis. c. super his ⁊. c. qliter el. ij. Itē i cāis electōis postulatōis aut puisiōis super dignitatibus personatibus officijs canōicatibus pbēdis seu. qbuscūqꝫ alijs bñficijs ecclīasticis aut sup de. imis matrimonijs ⁊ vsuris in qui-

bus pcedendū est simplr ē de plano
vt extraordinariū de qbus no. in.c olim
de accusatio. p inno. e host. in.c. statu-
ta de here li. vi. e Jo. an. e Jo. an.
item pōt dici extraordinariū qn iudex
ecclasticus cognoscit de tēporalibus
rebus laicoꝝ ratione peccati annexi de
iudi. nouit.

1 ¶ Quot modis iudiciū reddit nullū
Rn. q tripli pmo rōe iudicis icōpeten
tis puta qꝛ nō hꝫ ptātē sup eū quē iu-
dicat. vt de iu.c. at si clici cū suis ꝯcor.

2 ¶ Utꝛ qlibꝫ laicus possit se subicere
cuilibꝫ iudici q pest. Rn. q sic si vult. l.
i. ff. de iudi. e. l. i. C. ð iur. om. iud. e in
telligit velle. e ꝯsentire qn sit eū nō ē
suū iudicē e tū litigat sub eo vt in. l. ij.
ff. de iud Limita fm gl. i. e. si diligēti.
ð fo. cōp. vez i cā ciuili. sec9 in cā crīali
vide Pa., ibidez sed qd si ille cui vult
se subijcere nō hꝫ iurisdictōez in actu.
vide s. cōfessio. iij. §. iiij.

3 ¶ Utꝛ sit clic9. Rn. q nō sub iudice lai
co ēt pp tpalia bōa sua. c. si diligēti de
fo. ꝯpe. nisi agēdo ꝯ laicū sub iudice
laico ꝯueniret ēt de crie: similiter tñ qꝛ
tūc sit rñdere vt gl. no. de iud. c. at si
clici. Sꝫ pa. ibidē iꝫ q ēt sunt solēnes
doc. q tenēt q nō pt ꝯueniri vide p eū
ibidē sꝫ aduerte qꝛ in cā. spūali seu an
nexa nō hꝫ locū recōuētio corā secula-
ri iudice ar. c. tuā ð or. cognl. e. c. latoꝛ
q filij sunt legi. e sic tenēt cōit doc. in
d. c. at si clici sꝫ in tpali credo q sic.

4 ¶ Utꝛ laicus laicū sup re ciuili possit
ꝯuenire sub papa. Rn. fꝫ gl. xi. q. i. in fi.
e pa. i c. lꝫ ex suscepto de fo. ꝯpe. q nō
nisi i. xvi. casibus. ¶ Primus qn hoc
hꝫ ꝯsuetudo vt i. c. si clicus ð fo. cōpe.
¶ Scōs qn sunt in terris subiectis
ecclie quo ad tpalē iurisdictionē vt i. d.
c. no. ¶ Tertius qn eā sup q̄ adit spe
ctat ad ecclasticū de iure vt in. c. tuā ð
or. cog. e. c. cū sit gñale de fo. compe.
¶ Quartus qn vacat iperiū: e adit
papa in cā spectāte ad iperatorē vt in
d. c. lꝫ. ¶ Quintus qn dat negligētia
pncipis iniusta admistrāda vt in. d.
c. lꝫ e. d. c. cū sit. ¶ Sextus qn ipetrat

a psona miserabili e oppssa vt in. c. ex
pte. B. de fo. cōpe ¶ Uij. qn iudex se-
cularis q nō hꝫ i ꝓuincia supiorē alle
gat suspect9 vł nō vult facere iustitiā vt
no. i aut. vt differ. iud. §. i. e. ij. ¶ Uiij.
in cā recōuētiōis. iij. q. viij. §. cuius in
agēdo. ¶ Nonus fm ho. in cāis mor-
tuarioꝝ a defunctis derelictoꝝ in aut.
de ecclis. ti. §. si autē. ¶ x. qn secularis
iudex inuocat auxiliū ecclie. xxiij. q. v.
administratores fm inno. puta qꝛ subdi
ti sunt sibi iobediētes ¶ xi. rōe admi-
nistratiōis assūpte a laicis q intellige
vt no. in. c. iudicatū. lxxix. di. ¶ xij. si
eccliaꝝ serui vł hoies funētes idebite
a laicis collecteñt. c. eccliaꝝ seruos. xij.
q. ij. e in aut. itē nulla cōitas. C. de epis
e cle. ¶ xiij qn in ꝓuincia nō ē iudex
aut supior laico tūc pōt adiri eps vt ē
casus in auten. vt differē. iudi. §. si ꝓo
ꝯtigerit. ¶ xiiij. qn aliqd est a biguū e
vt difficile inter iudices variat vt i. c. p
venerabilē q filij sūt legi. ¶ xv. qn agi
tur p viā denunciationis euāgelice vt
in. c. nouit ð iud. ¶ xvi. qn cā pphana
est annexa seu ꝯiūcta cum cā spectāte
pncipalr ad ecclesiam. Exēplū ponit gl.
de dote vt in. c. ð pendētia ð doti pōst
diuor. re. e hoc qn nō agit principalit
de dote sed ex ꝯsequentia e circa pre
dicta vide predictum Pa. in. d. c. licet
cū multis declarationibus.

5 ¶ Scdo reddit nullū iudiciū rōne p
sone agentis puta qꝛ ē minor e agit si
ne auc. e curatoꝝ. C. de iudi. l. pperādū
i fi. e. C. q legi. p̄ons i iudi. hēnt. l. i.
Silr si ē suus vł monachus e hmōi.
itē excōicatus sites enim nō pñt agere
nisi in casibus expssis a iure.

6 ¶ Tertio reddit nullū ex defectu rei
vt puta qꝛ nō pōt tractari sub tali iudi
ce sicut ius pronatus de iudi. c. quāto
vł res ecclastice. c. decernimus. ð iudi.

7 ¶ Qui sūt q nō pñt vocari ad iudiciū
Rn. q multi de qb9. ff. de in ius voca. l.
ij. e iij. e sūt ꝯsul pfect9 ptor magistra
tus q hꝫ iper mez vel maiū nec eps
dum sacra agit nec ille q vxorez ducit
nec illa q̄ ducit in vxorē: nec q fuum

familiare 7flegit vt iusta mortuũ facië tes obseqa. nec ꝗ pp religionẽ loci se mouere n̄ p̃t vt regularis vel in clausa. Ponit̃ alibi aliq̄. vt sũt infames ⁊ furiosi. ff. d̃ p̃cu. tur. l. ij. ⁊ hoc verũ p. sc. Jz ꝯ ñ p tutores ⁊ curatores. Itẽ nec seruus dñz. nec libert⁹ patronũ i famosis actiõib⁹. nisi venia impetrata i ius vocare põt. de ꝗbus no. i dictis. l. de i ius voca. ⁊ sequentibus.

8 ¶ Quid si pupillus vocat̃ i iudicium ⁊ nullus eũ defẽdit. R̃. nullũ erit iudiciũ ff. de re iudicata. l. cõtumacia.

9 ¶ Utrũ mulier possit vocari i iudiciũ. R̃. ꝙ ñ psonalit̃ nisi i casibus exp̃ssis a iure. ⁊ hoc intellige ꝯ ei⁹ voluntatem. Sec⁹ si velit ut i. c. mulieres'. de iudi. li. vj. Et sunt isti casus exp̃ssi a iur̃ in ꝗb⁹ vocat̃. ¶ Prim⁹ i cã criali. ff de publi. iud. l. pe. §. ad crimẽ. ¶ Scd's in ferendo testimõio in cã criali qñ põt adm̃itti. vt ꝗ vis. j. testis. §. v. ¶ Tertius qñ ẽ mater filioꝝ si si vult actorẽ ꝯstituere. Insti. de curo. §. viii. Utrũ autẽ mulieres religiose possint si ipe volũt silr euocari ad iudiciũ. R̃. ꝙ ñ p nulla cã psonalr̃ itellige. vt i. d. c. mulieres.

10 ¶ Quid si cotĩgit de facto aliq̄ mulieres ꝯ p̃missa. R̃. ꝙ irritũ est ipso iure. vt in. d. c. mulieres. imo est excõicatus fingẽs cãm vt iudex vadat ad mulierẽ p ferẽdo testimonio. sed ex cã vera si eaꝝ testimoniũ est necessariũ debet iudex ad eas ire. vel si non decet aliquem mittere vt in. d. c. mulieres.

11 ¶ Qualit̃ p̃uertit iudiciũ R̃. quattuor modis. Timore. Cupiditate. Odio. ⁊ Amore. xj. q. iij. quattuor modis.

12 ¶ Qua hora põt iudicium exercerĩ R̃. ꝙ de nocte nõ ẽ honestũ. ꝟ offi. dele. ꝯsuluit tñ si iudex p̃cedit de nocte cuz lumi-ne cãdele ad iuris ꝯre. vel fine pronũciatione valet qd agit. lz facere non debeat. dũmõ aliud non impediat. quia multa ꝓhibent̃ que tamẽ facta tenent de regula. ad apostolicã. de iureiu. quẽadmodũ §. quod si post. de hoc no. in aut. de iudicibus. §. sedebunt.

13 ¶ Utrum tẽpore vel hora feriata possit. R̃. ꝙ nõ vide. ꝫ. ferie. in p̃n. cum duobus. §. sequen.

14 ¶ Utrũ iudex possit iudicare vltima die sui officij R̃. ꝙ nõ. vt in. l. eiz qui. ff. de iur. om. iud. tenet. tñ si iudicat. vt in. l. meminisse. ff. de offi. p consulis. ⁊ hoc intellige in ordinario. q: delegat⁹ et vltia die iudicat. vt i. c. ꝯsuluit. de off. dele. Bar. tñ in. l. eiũ ꝗ. limitat verũ p⁹ aduentũ successoris. qm̃ ante licite iudicat. d. l. meminisse.

15 ¶ Quo loco. R̃. ꝙ in loco sue iurisdictõis nisi de ꝯsensu p̃tium ⁊ iudicis territorij. ir. q. i. episcopũ cũ duobus sequẽ. ⁊ vide gl. in. c. vt lingẽtes. de of. ordi. li. vj. Fallit et hoc in episcopo expulso. Sed que sunt voluntarie iurisdictionis põt vbiqz exerceri. l. ij. ff. de of. procõ. ⁊ c. nouit. de of. le. ⁊ ibi gl.

16 ¶ Quõ debet iudicare. R̃. ꝙ sedere debet vt no. in. d. § sedebunt.

17 ¶ Temerariũ iudiciũ ꝙ vniuersalit̃ ꝓhibetur. dr̃ sex mõis. Prio ex parte iudicantis per vsurpationẽ officij sibi nõ ipositi. Secũdo pp indignitatem. Ro. xiiij. tu ꝗs es qui iudicas. Tertio pp ignorãtiã ex p̃te. vero rei ẽ. Quarto qñ iudicat̃ persona q̃tũ ad euentũ futurũ. q: nemo desperãdus ẽ de pe. di. vij. nemo. Quinto qñ iudicatur intentio incerta. Sexto qñ iudicatur factuz occultũ q: de incertis ⁊ occultis temerariũ est iudicare fm glo. super illud Mat. vij. ⁊ pmo ad cor. iiij. ⁊ de reg. iur. c. estote ⁊ i p̃dictis modis cõiter est peccatũ mortale q: ꝯ preceptũ xp̃i Mat. vij. nolite iudicare vide. Preceptuz. §. xvij. ⁊. j. Presũptio primo.

Iuramentum

Iuramentum Primo est assertio vel negatio de aliquo licito possibili ⁊ honesto facte rei atestatione firmata fm Hos. Host. Archi. ⁊ in aut. de nã. pñ. §. sz neqz. ⁊ no. xxij. q. i. §. i. vñ dr̃ iurare q: q̃si p iure inuocatũ est vt qd sub inuocatione diuini testimonij dr̃ p vero habeatur.

1 ¶ Quot mõis iuratur. R̃. ꝙ duobus modis. pmo solo ſmone sicut in vete

si lege dicebat viuit dñs viuit aīa mea hoc ad iat mihi dñs.i.Re.xij.xxij.q.i. e iurabat in primitiua ecclesia. testis ē mihi de⁹.deū inuoco in testē ꝟitatez di co in xp̄o e nō mētior. testis est mihi ꝯscia.xxij.q.i.si peccatū.e sic deus te adiuuet.xxxv.q.vj.de parētela. Itē p euangeliū xp̄i.per crucē p ordinē sacr per sanctos.vt no.i.c.si aliq̄ xxij.q.i.

2 ❡ Sz vtrū liceat iurare p creaturas. R. fm sanctū Bo.in.iij.di.xxx.ar.ij.q. ij.ꝙ iurare p creaturas aliqñ fit p im precationē:vt cū dr̄.ita viuat filı⁹ me⁹ e isto mō nō inuocat creatura ad testi ficādū sz oppignorat ipa creatura crea tori. fm ꝙ dicit Aug. e lz iurare sic. qz lz ois creatura sit creatoris tñ sola tū ei⁹ nobis a deo ꝯcessuz ē. e so tāq̄ nr̄m deo oppignorare possumus. Ali qñ iurat p creaturas e inuocātur in te stē fm se e sic ñ lz iurare.qz sic eēt cre dere in eis eē aliqd numinis rōne cui⁹ ꝟitas posset dici ꝯfirmari.Et sic in tel igit̄ illud math.v.nolite iurare neqz p celū ec.e istō.xxij.q.i.si qs p capil lū.e.c.ꝯsidera.Aliqñ inuocat creatu ra i testē īqñtū relucet in ea diuine ꝟita tis vestigiū e sic iurare ē iurare p deū q.relucet i ea.e sic licet iurare.e ꝭ hoc hēs p Hosti.Gof.e Ber.in.c.e si xp̄s. de iurein.

3 ❡ Quid de acceptātib⁹ iuramētū ido latraz vel cogētib⁹ eos iurare p deos suos.R.S.Bo.vbi.ꝭ.ar.iij.ꝙ in iura mēto facto p idolū ē duo cōsiderare aut idoli veneranōz e sic ñ lz.nec reci pere nec exigere.Aut ꝯsiderat ꝟbi con firmatio solū.e sic licite exigit̄ maxie pro bono cōi.sicut fecit Iacob ad la bam.xxij.q.i.monet ec.

4 ❡ Utꝝ sit iuramētū dicere i ꝟitate di co vob.R.Pa.i.d.c.e si.xp̄s ꝙ sic.qz īterpōit deū q ē ꝟitas ad ꝯfirmationē act⁹.c.i q̄dā de celebra.mis.hoc iuuro vez qñ hoies qbus sit habet illō ꝑ iu ramēto.e ille q iurat sic ītēdit iurare alias ñ credo de q̄ dic vt.i ꝯtrariū i pn.

5 ❡ Utꝝ sit necesse dicere iuro.R. Pa. in.d.c.e si xp̄s.ꝙ nō.sed sufficit ꝙ ad ꝯfirmationē veritatis qs interponat deum implicite vel explicite.

6 ❡ Utrū ois fidei p̄statio sit iuramētū R.Pa.i.c.qrellā de iurein. ꝙ sic sz nō eꝯūo qz nō oē iuramētū est fidei p̄sta tio qz tūc dr̄ qs p̄stare fidē qñ ꝓmittit aliqd p fidē meā vł sic de⁹ me adiuet e hmōi.e sic fidei prestatio non inclu dit nisi iuramētū ꝓmissoꝝ e ñ asser toꝝ vł fm alios differt a iuramento ꝙ fit p librū vel rē sacrā.fidei aūt p̄sta tio nō fit cū interuētu rei sacre. sz me lius dic ꝙ fidei p̄statio ē cū aliqd pro mittit p fidē sine ꝟbo iuro. iuramētū ꝟo ē cū dic iuro p deū vel p aliqd.vn̄ lz q̄ ad petm̄ mortale nō sit dr̄ia.qz fz Archi.i.c.i. de sepul.li.vi. e Inno. e cōtra doc.i.c.e si xp̄s.de iurein. sicut iuramētū ē dicere iuro tibi p fidē meā vel euāgeliū sic ēt iuramētū ē dicere promitto tibi p fidē meā sine sb fide mea vez ē ꝙ q̄ ad penā piurij puta ꝭ positiōis i clerico vt i.c.qrellā de iure iu.nō icidit qs nisi exp̄sserit ꝟbū iuro fm aliqs vt ītra.piuriū.§.xj.e sic itellī ge iura q̄ ponūt vt diuersa iuramētū. e fidei p̄statiōez vt i .c.puēit ꝭ fideiuſ.e in.c.qrellā.ne p̄la.vices suas.c.ij.de spō.simplex ꝟo ꝓmissio dr̄ q̄ nec iura mento nec fidei prestatiōe firmatur.

7 ❡ Scdo mō iurat cū interuētu alicui⁹ sacre rei:sic cū iurat in manu epi vł sa cerdotis aut sup euāglia vel corp⁹ xp̄i aut crucē e hmōi. vt lxiij.di tibi dn̄o.

IUramētum.ij.

Quotuplex est.R.ꝙ duplex.aliō iudiciale. aliō extraiudiciale.Iudiciale est qz de ferī in iudicio.e istō aliqñ dr̄ iuramē tū de calūnia q̄ qs iurat se bona fide nō aīo calūniādi cāz mouisse vel ride re seu aliquid aliō ꝓponere.vt.C.de iur.calū.l ij.§.i.ff sa.her.l.iter cohere des.§ q familie her.Et no.ꝙ calūnia ē falsa petitio vł iniusta repulsio scīa scie ter.ar coꝝ q̄ no.ff.ad turpil.l.i §. calū niari.ij.q.§.ij.notādū.e istud iuramē tū ñ tm̄ dz eē de pterito sz ēt de futuro d.§.q fa.her. Aliqū solū dr̄ iudiciale

e dr iurare i lite ex eo q pp lite fiat re in lite. i. iudicio petitaz psta. vñ aliqñ dat a iudice vñ officientib⁹ pbationib⁹ hñs vnũ teste vl famã p aliq̃ cõpellit eũ iurare sup q̃ e fama z dr necessari uz q2 ps cui defert ñ pt sine eã recusar. vt in.c. si. de iniur. in pn. dicta suppleti ptiõe: z i. l. gñali. C. de rei. pe. appellat et decisoriũ: psta q2 ad litis decisionẽ. vñ dr q maiorẽ hz auctẽ q̃z res iudica ta vt i. l. ij. ff. de iureiur. z illud pducit acti. de iure caũli. l. actor. C. de iurein. Aliqñ et isto iudiciale dat a pte pti. z isto bñ pt recusari. vt i. d. c. si. Extraiudiciale po iuramẽtũ appellat volũtariũ q2 volũtate z ex cõuẽtiõe ptiũ suscipit z isto aliqñ dr assertoriũ qñ asserunt aliqd sic eẽ vl ñ eẽ. vt i. c. si po. de iure iu. aliqñ dr obligatõis itroductoriũ vl pmissoriũ: sicut qñ pmitto ibi dare vel facẽ aliqd. vt i. c. cũ cõtigat. de iuriu. aliqñ dr cõfirmatoriũ sicut cũ filia renũciat bonis pñtis z iuramẽtũ iterponit tali renũciatiõi. vt i. c. i. de pac. li. vi. z i aut. sacra puberũ. C. si aduersus vẽditõez.

Iuramentum

.iij. de his q̃ cõsiderãda sũt i oi iuramẽto. vñ scias sz Ho. z gof. q septẽ sũt attẽdẽda. Et pmo

1 ¶ Quis pt iurare z dico q ois q̃ e doli capax. vñ nec pueri q ñ sũt doli capaces obligãt ex iuramẽto. xxij. q. v. c. paruuli. nec furiosus xv. q. i. merito nec et admittuntur ad iurandum dicto capitulo paruuli.

2 ¶ Scdm an fiẽdũ est iuramẽtũ. R. q in iudicio iudici cõpetẽti: extra iudiciũ potest fieri cuicunqz.

3 ¶ Utrũ clerici psit iurare. R. q nõ cuicũqz laico sup euangelia. xxij. q. v. nullus ē. h̃ intellige nisi d lnia plati sui vt i. c. i. d ior. cal h̃ vez si iurat tñ suo suppiori z intellige dcm̃. c. nullus. alr sic et inia vt in. c. ex rescripto. z c. puenit de iure. iu. Itẽ nõ pt iurare de calũnia: nisi de lnia sui suppioris nisi ille corã q̃ litigat sit eius suppior: sz hita lnia pt et in manu laici iudicis. xxij. q. vij. c. nos itẽ phibet iurare in actu testificãdi sine lnia suppioris vt in. c. quãdoqz. xiiij. q. ij. Et itell igẽ i manu laici exceptis q̃tuor⁹ casib⁹ p dictis pt iurare licite et in manu laici z sine lnia alia. vt in. d. ca. ex rescripto. z puenit. no. Pa. in. c. i. de iur. calũ.

4 ¶ Tertiũ qd pt iurari. s. p q̃ re. R. q p oi re licita iusta z honesta. nã p re turpi illicita vl iniusta scdm iuramẽtũ ñ tenet. arg. cap. vl. iuno. de pac. z clarius infra patebit.

5 ¶ Quartũ per qd pot iurari dictũ est s̃ iuramẽtum pmo.

6 ¶ Quintũ ad qd scz. cur. s. p fine bono z licito q: cuius finis bon⁹ est ipm quoqz bonũ est ar. viij. q. iij. c. artald⁹. nã si p cã mala illicitũ ē. vt sũt cõiuratõnes cõspiratiões z hmõi. ar. d. c. vlt. de pac. de re iudi. c. i.

7 ¶ Utrũ iurãs sine cã iria peccet mortaliter. R. q si iuret q̃s sine cã necessaria vt ista necessitas cõprehẽdat vtilitatẽ nõ solũ pximi sed et ppriam q2 alr nõ crediť ei sic nõ peccat mortalr. Facit. d. §. alias ea demũ. z c. florẽtinz. lxxxv. di. in gl. q̃uis sit piculosũz: vt p3 in. c. ita ergo. xxij. q. i. i tex. z in gl. Si po iuret p cã illicita vel ihonesta aut illicita. cõter est pctm̃ mortale. xxij. q. iiij. §. illicitũ assũptio est nois dei i vanũ z pbat qd i c. sicut ñfis. de iureiu. z ibi sentit glo. z Inno. z pa. Facit. c. q sacro. xxij. q iiij. Hoc intellige qñ ad iuriũ de cã illicita z de iuramento. Sin q dico piuriũ mortale ẽ. Periurium.

8 ¶ Sextũ quõ sit iurandũ. R. q tres dz hre cõites. s. vitatẽ iudiciũ z iusticiaz. Hyere. iiij. de iurein. z si xps §. Jacobus. xxij q. ij aiaduertẽdũ Rõ ẽ sz scdm Bo. vbi. s. in lra q2 iuramẽtũ cõpat ad tria. s. ad rẽ de q̃ sit z sic debet vitas q̃ est adeq̃tio rei ad sermonẽ ad iurantẽ. Po cõparatur a q̃ pcedit z sic debet iudiciũ. s. descretiõis. tertio cõpat ad cãz p q̃ sit z sic dbet iusticia. s. vt cã sit iusta.

9 ¶ Utrz sp sit pctm̃ mortale qñ predicta deficiũt. R. pa. in d. c. z si xps q nõ sp sz aliqñ veniale. sz q̃tuor cõpe. vt no. archi. in. d. c. aiaduertendũ qd melius patebit infra. Periurium in prin. cum

quinto. §. se.

10 ¶ Utrum iurans sine iudicio discretionis peccet mortaliter sicut faciunt illi qui in quolibet verbo iurant. R. quod iuramentum prohibetur non quia sit malum sed propter periculum periurii. Ideo si talis iurat falsum non excusatur a mortali, per ea que dicam .i. Periurium in prin. et secundum illum di. Si vero iurat verum sic non erit mortale peccatum. verum est quod tamen abstinere sicut a mortali propter periculum quia de talibus dicitur ecclesiastici .xxiij. vir multum iurans replebitur iniquitate.

11 ¶ Utrum inducens alium ad iurandum quem scit false iuraturum vel non servaturum iuramentum peccet mortaliter. R. secundum Ri. in .iiij. di. xxxviij. quod aut facit ut persona publica ad iustitiam petentis et ex ordine iuris et sic non peccat. si vero facit ut persona publica tamen contra ordinem iuris: aut ut persona privata: sic peccat graviter. sed dominus Car. in cle. unica de iureiur. dicit quod talis dicitur homicida. xxij. q. v. si quis convictus. et ca. se. et sic patet quod est mortale: et ex hoc concludit Pau. in c. clericis de coha. cle. et mu. quod nunquam est deferendum iuramentum illi contra quem est vehemens suspitio de transgressione et deferens peccat. intellige mortaliter secundum distinctionem dictam al. c. ille. xxij. q. v. et facit optime tex. dicti. ca. clericis. ubi non vult clericos cogi iurare dimittere concubinas. quod no. contra dantes secularibus iuramenta. et filiis qui non fuerit et ideo ponant potius penam. et hoc quando tale iuramentum est contra iustitiam non credo in mortali peccare illum qui dat iuramentum etiam ut persona privata illi quem scit falsum iuraturum quando ille est etiam dispositus iurare puta quia obtulit se iurare quando hoc facit ex aliqua rationabili causa: et de isto non loquitur c. ille: sed de eo qui inducit non dispositum iurare.

12 ¶ Utrum iurans vituperose per membra inhonesta peccet mortaliter. R. quod tales proprie sunt blasphemie. ut patet in c. si quis per capillum ubi alio modo blasphemia etc. xxij. q. i. et ideo sic peccat mortaliter sicut dicitur est de blasphemia. §. i. pan. nam verbis aliis facit positionem eiusdem questionis regulariter tamen licet habeat exceptionem aliquam. ut in Jo. et alii duo latrones. et no. pa. in c. accedens de pre. et ideo hic alio modo presuppono blasphemiam. secus si iuraret per aliquod membrum honestum et cum reverentia utputa per sanctum caput dei et raro non consuetudinarie secundum Rod. sic esset venials.

¶ Septimo attendendum est in iuramento quando licet ipsum. n. reddit iuramentum illicitum ut quando iuratur in iudicio diebus feriatis nisi pro pace et aliis piis causis ut de feriis. c. conquestus quod autem fiat sollemnis est de honestate. xxij. q. v. honestum.

Iuramentum In. quomodo iuramentum interpretandum est. R. secundum Inno. in c. veniens de iureiur. quod in iuramento determinatum super aliquo singulari sic interpretatur in foro anime secundum intentionem iurantis facit. c. humane aures. xxij. q. v. sed hoc ego limito verum quando ille qui dat iuramentum seu exigit dolose et iniuste facit: sicut cum vir prestat iuramentum uxori super adulterio. nam cum talis iniuste a tali confessionem exigat poterit iurare secundum suam intentionem quod est verum licet secundum intellectum audientis sit falsum secundum Rod. quem sequitur astensis li. i. ti. xviij. arg. vij. Facit quod no. theo. in sy. di. xviij. ubi circa ista dicit Ric. quod obstetrices non peccassent licet non respondissent ad intentionem pharaonis. quia non fuit ei data auctoritas ad aliquid agendum contra deum. Similiter quando quis ex iuramento exigit ab aliquo quod ipse non potest sine peccato implere. potest habere intentionem cum iurat illud facere. s. quantum poterit sine peccato. sic similiter que habet impedimentum excommunicata quia non potest probare in mortis articulo cum oporteat eam iurare de stando viro debet intelligere sic. s. quantum poterit sine peccato et non puniat ut no. in c. ista de resti. spo. Si autem ille qui prestat iuramentum est in bona fide et in casu licito prestat. tunc habet locum c. quacunque. ar. xxij q. v. quia si scienter non iurat secundum intentionem prestantis peccat mortaliter et est periurus et etiam credo quod teneatur sicut ille intellexerit implere. ar. c. quacunque. nec obstat quod sicut votum dolosum non obligat: sic nec iuramentum. quia votum fit deo proprie: sed iuramentum fit hominibus et obligatio contrahitur aliter in voto: quia per intentionem: aliter in iuramento quia per deliberatam verborum attestationem. Si autem uterque

fuit in simplicitate. Sʒ si vnus vno mō intelligebat alr̄ alio mō sic iterpretat̄ fm̄ itentionē iurātis in foro aīe. vt no. in. §. ex his oībus colligit̄. xxij. q. v. i fo ro aūt ꝯtētioso stabit̄ vbis. vt i. c. ex lris de spō. Si vo vba hn̄t duplicē itellectum i stipulatōibus ⁊ alijs ꝯtctibus ꝯ stipulantē ⁊ vēdentē interptrabunt̄. l. iter stipulātē. §. si. ff. de vb. ob. ⁊. l. labeo la. i. ff. d ꝯhē. ep. In iudicijs i pn. iterpretant̄ ꝑ actore i medio ꝑ vtroqʒ i fine ꝑ reo. ex̄ d ꝑba. ex lris. vt ecclia. bn̄ si. c. vt nostrū in delictis āt ꝯ delinquētē nisi aliud appareat. d ꝑsūp. c. i. si vo loq̄mur de iuramēto gn̄alr ꝑstito pro obediā ꝑstāda mādatis sic dicit inno. i. d. c. veniēs ꝙ iterptet̄ vt nō extēdat̄ nisi ad ea de q̄bus cogitatū ē vel debuit cogitare: vt i. c. q̄ntauallis. de iureiu. de dci. ex multiplici. d sīti. spo. audita xxij. q. ij. ne qs. Alij dicūt ꝙ iterpretet̄ gn̄alr nisi sit ꝯ ꝑus iuramentū. vt i. d. c. veniēs vel ꝯtra ius vt in. d. c. q̄ntauallis vel ꝯ ꝑsumptionē cōmunem ꝙ si hoc mādari credidisset nūqʒ iurasset. ar. c. petitio de iureiu. ego credo ꝙ in foro aīe interpretabatur fm̄ intētionem iurantis nisi fuerit dolosa.

¶ Utrū iuramētū ꝑstitū in mā iuris restringat̄ ad limites iuris. R. Pa. in. c. tua nos de ecclijs edificādis ꝙ sic. Ita ꝙ recipit oēs limitatiōes ⁊ restrictiones q̄s recipit ius illd. Facit tex. in. l. fi. C. de ꝯdi. ide. ⁊ i. l. fi. C. q̄ satis. co. ⁊ no. ꝑ Inno. ⁊ gl. in. c. ꝑ tuas de arbi. vbi dicit ꝙ cū qs iurat stare snīe arbitri sb pena ꝙ nō obligat̄ nisi vl̄ pere snīe vl̄ soluere penā: ⁊ iō si soluit penā sufficit. Sūr si iurauit nō sub pena q: nūr vel seruare sniam vl̄ ad interesse. ff. d arbi. l. diē. §. fi. q: itelligit̄ ista clausula. Ego parebo snīe vel soluā penā: q: iste itellectus est sibi datus a iure. Pa. in. c. q̄ntauallis de iureiur. dicit veꝝ in snīa arbitri. secus in snīa arbitratoris q: in ta li snīa nō est talis datus itellectus. Itē ꝑ hoc facit Inno. in. c. cū oēs de ꝯsit. q̄ dicit ꝙ ꝑlatus q̄ iurauit nō alienare bona ecclie ꝙ pōt nihilominus alienare in cā necessaria. vt in. c. fi. de re. edi. ⁊ et vtili: cū in hoc casu necessitas ⁊ vtilitas eq̄parent a iure. xij. q. ij. sine exceptiōe ⁊ sic iuramētū intelligit̄ de alienatiōe illicita solū. Facit. c. petitio de iureiur. vbi iurās nō esse ꝯ aliquē intellīgit̄ illicite. secus lrē ēt ꝑ ꝑpria vtilitate. Facit ēt. c. ex pte tua de cle. nō resi. vbi iurās residere in ecclia ꝑt iuramento nō obstāte se absētare ꝑ necessitate vel vtilitate ecclie. Itē facit ꝙ no. i. c. put nobis de dolo. vbi ille q̄ iurauit pere mādatis ecclie vl̄ iudici si se grauat̄ ꝑt appellare: q: iuramētū nō se extēdit ad hoc qd̄ est gn̄alr latū. ⁊ ꝙ no. i. c. la tenore de sen. exco. vbi lʒ idē pa. ꝙ ēt ex cā noua supueniēte vl̄ si erat prius erat occulta poterit ille q̄ iurauit vnde re corā aliquo iudice nō obstāte iuramento gn̄ali illū recusare: nec obstat ꝑdictis ꝙ iuramentū hēt clausulā seu vl̄ clausule. Si nō valet ꝙ ago vt ago: valeat q̄tū pōt: vt in. c. q̄to. ⁊. c. ad nr̄aʒ el. ij. de iureiu. no. in. l. cum pr̄. §. filius mrēʒ. ff. de le. ij. ⁊ ꝑ bar. in. l. si qs ꝑ co. ff de fideius. ⁊ in. l. sciēdū. ff. de vb. ob. Et iō vʒ aliqd opari ꝙ nō faceret si ꝑdicta essent vba: q: aliqd opat̄ tn̄ q: addicit. vinculū ⁊ ligat strictius ipʒ iurātē: ⁊ qsi cq̄ accumulat fori foro. vt in. c. fi. de to. cōpe. li. vi. In casu aūt vbi nihil oparet vl̄ par. tūc bn̄ verū est ꝙ hʒ vis illius clausule lʒ hoc nō ē in casibus ꝑdictis q: strictius stringit ⁊ iō sufficit. Facit ēt ꝑ ꝑdict̄ ꝙ no. d. an. i. c. ex lris el. ij. de spō. ⁊ seqt̄ ibidē pa. ꝙ sicut eqtas ꝑtoria facit vt i stipulatiōibus ꝑtorya ꝑmitendo simplr̄ scm̄ alienū in dubio iterpretet̄ ꝑmisisse se factuꝝ ⁊ curatuꝝ q̄tū i eo ē. vt i. l. quotiēs. ff. de vb. ob. Ita eq̄tas iuris canonici hoc inducit in mā canonica. vt pʒ in. d. c. ex lris ⁊ i gl. ibidē vbi pentes q̄ ꝑ filijs iurāt spōsal. a nō peccāt lʒ nō sequant̄ nō ex eoꝝ defectu q: illud iuramētū itelligit̄ quātū in eis ē se facturos. Iteʒ facit ꝙ no. Pa. in. c. cū dilect. de vb. sig. vbi dicit ꝙ iuramētū gn̄alr ꝑstitū oʒ restringi q̄tū ꝑt vt maius obligetur

tem. qr vbi tractat de obligatiõe ē faciē
enda stricta iterptatio. alle. c. ad nram
el. ij. de iureiu. ⁊ c. p̄mū. ⁊ c. ti. li. vi. ⁊ l. qc
qd astrigēdē. ff. de ver. ob. Jtē i. c. quē
admodū dicit idē Pa. q̄ iuramētū in
aliq̄ 3cu recipit oēs 3ditiões ⁊ limita
tõea ⁊ sbauditões q̄s h3 ille 3ct⁹. ⁊ sicr
si apponit̄ i alia dispõe vel obligatiõe
qr regulat̄ ab illa. facit p̄ hoc l. fi. C. de
nõ nu. pe. ⁊ no. p̄ Bar. in l. si societatez
§. arbitroꝝ. ff. p̄ socio. qd bñ no. qr fa
ciūt ad multa i ma͞ iuramēti ⁊ voti. vi
de ad hoc q. j. d. §. v. ⁊. vi. Jtē si iuro
alicui dare cras pecuniā itelligitur ni
si fuero ab eo absolutus: qr pōt ⁊ pro
gare terminū ⁊ absoluere. vt in. c. i. de
iureiu. Jtē si iurauit pecuniā tibi red
dere ad certū tp̄s spe future numeratio
nis itelligit̄ si pecuniā mihi mutuaue
ris. C. de nõ nu. pe. l. i dubitati. Jtē si iu
ro tibi dare dotē itelligitur si nuptie sb
sequute fuerit. ff. de iure do. l. stipulatio
nez. Jtē si iuro tibi reddere bladū vel
vinū intelligitur eiusdē bonitatis. ff. si
cer. pe. l. cū qd. itē si q̄s iurauit facta pa
ce cū aliq̄ de nõ eū offendēdo sub cer
ta pena tal's p̄missio referī ⁊ restrigi
tur ad offēsaz rõe inimicitie p̄terite nõ
ad nouā ex p⁹ sed isurgētē ex noua cā
s3 Bar. i. l. aut facta. §. cā. ff. de pe. segē
Pa i. c. cū inf de renū. Jtē si aliq̄s re
nūciauit cū iuramento iuri qd h3 vl hēre
sperat i aliq̄ re aut hēre pōt nõ itelligit̄
ad ius supueniēs ex noua cā vel noua
spe. vt dicit Pa. in. d. c. cū inter.

2 ¶ S3 qd si plat⁹ iurauit nõ alienare
bõa eccl'ie sine lnia pape aut supioris
R. Pa. i. d. c. iura nos. q̄ interp̄tatur vt
nõ possit alienare sine lnia: qr designa
tio h9⁹ sbi lnia est q̄ d3 p⁹so petī etiā
in casu licito q̄si plat⁹ reseruaret i se co
gnitionē. vtrū casus sit licitus vel non
p̄ hoc facit i sili. c. h3. de regula. Jtē qr
si itelligeret̄ de illicita solū sic iuramen
tū mihi valeret qr nec cū lnia supioris
pōt fieri ergo o3 intelligatur de oi lici
ta. 3co⁹. Jo. an. p⁹ host. in. c. i. de his q̄
fiūt a platis s3 bñ nõ obstāte iuramēto
iminēte necessitate vrgēti posset aliena
re si supior nõ posset adiri. ar. optimū
in. l. tutor q̄ regionū. ff. d admi. tut. vbi
ex cā necessitatis pōt tutor inētario nõ
facto administrare bona pupilli q̄ alr̄s
necessitate cessante nõ pōt. Facit ad h̄
q̄ no. Jo. xij. q. ij. c. sine exceptiõe ⁊. c.
placuit hugo. ⁊ Archi. i. c. abbatibus.
eadem cā. ⁊. q. ⁊. Joā. de fanto. in cle. i.
de rebus ecc. nõ alie. vbi dicit in casu
illius cle. alienationē posse fieri ipune
si necessitas nõ capit tātā dilationez ⁊
tenuit Pa i dispn̄satiõe que icipit 3dē
natus Seg. hoc Car i. d. cle p̄uma. ⁊
Pa. c. fi. de ec. edi. q̄ no. pro religiosis
habētibus platos in remotis.

¶ Utrū iuramētū illi⁹ q̄ iurauit aliquā 3
accipe sit iterp̄tādū vt possit itrare reli
gionē. R. Pa. in c. cōmissum de spon.
fm vna lec. q̄ sibi pl3 q̄ sic. ⁊ ideo iter
p̄tatur q̄ eā accipiet ⁊ nisi ingreda
tur religionē. nec ob q̄ vt 3bat ibi cō
sulitur. ⁊ postea igrediat̄ qr illō fit p̄p
vulgi opinionem ne appareat piuris
cum in veritate nõ sit. Si vero diceres
quō iueniatur ista interp̄tatio. R. q̄ sb
intelligitur nisi moriatur. ⁊c. vel dic q̄
habet in c p̄uenit. el ij. de iureiurā. vbi
dicitur p̄missum non infringit qui in
melius cōmutat.

¶ Utrū iuramētū interp̄tabitur vt ha 4
beat locum in casu ficto R. Pa. in. c. ex
pte el. ij. de cle. i. nõ resi. q̄ si iuramen
tu3 non tendit in aliquā lesionez illius
qui iurauit ⁊ facit ad bonum illius
cui p̄stitū eit tunc subest cā large inter
p̄randi. vt in. d. c. ex pte vbi ille q̄ iura
uit residere si se absentat p̄ necessitate
ecclesie habetur pro residente. Si vero
iuramēti obseruantia tendit in dānuz
illius cui sit l3 respiciat vtilitatem alte
rius tñ tūc nõ verificatur in casu ficto:
p̄batur illud fm cōem lecturā. in. c. ad
nostrā el primo de iureiur. vbi dicitur
q̄ iuramētū d3 suari in casu specifico
⁊ nõ in casu ficto. Nam ibi tenēt Inn.
⁊ Jo. an q̄ debitor q̄ iurauerat nõ mo
lestare creditorem super pignore do
nec soluisset sibi debitum q̄ non suffi
cit q̄ creditori sit satisfactum ex fru-

ctiõne pignoris sz oz pmo q fiat rea-
lis solutio debiti.lz ficte solue: u ex quo
pcepit debitũ ex fructib9 pignoꝝ.l.fa-
cit.l.luit9.ff.de ꝯdi.ẜ demõ.vbi no.q
ꝯditio dz fieri in forma specifica.Bar.
ũn in.l. ampli9 ff.ré ra.ha. determinat
ꝯtriũ in isto casu.qꝛ iussus dare seu sol-
uere iplet ꝯditiõez cõpẽsando l.si pecu
liũ.§.i.ff.de testa.lib. Jtẽ ipedit9 iuste
be cẽ tacere q ꝓmisit: nõ est ꝑiurus.l.
si.ff.q sanscia cog.ẜ.c.significãte de pi
gno.Sed si tibi nõ soluo q tu mihi ñ
soluis facto tuo ipedioꝛ ergo nõ ero ꝑ-
iur9.Et hec opio mihi vr verioꝛ de iu-
re nec est ꝯtra casuz.d.c.ad nraz.qꝛ iste
debitoꝛ certat de dãno vitãdo: ẜ credi-
toꝛ nullũ dãnum hz.ẜ io hẽbit locũ fi-
ct9 itellect9 i tali casu.ẜ sic ꝓcedit opio
bar.ẜ dcĩn.c.ad nraz nõ ꝓbat ꝯtrariũ
qꝛ fm Jo.an.ibi ex forma iuramenti
regrebat numeratio pecunie.

5 ¶ Utrũ in oi iuramẽto debeãt sub au
diri multe cõditiões.ff.gl.in.c.quẽad-
modũ de iureiur.q in iuramẽto asser
toꝛio nulla ꝯditio subintelligit in iura
mẽto ṽo ꝓmissoꝛio bene multe subin-
telligũt.vt si deo placuerit.xij.q.ij. bea
tus.§.i. Jtem si placet pape.vt in c.ve
mẽtes.de iureiur. ẜ alie de qbus in.d.
gl.que melius patebũt in seq.c Et no.
fm predictã glo.q ꝓpter hoc iuramẽ
tũ nõ est cõditionale ẜ ẽt fm pa.ibidẽ
si exꝓmant.vt l.c.significasti.ẜ qd ibi
no.de elec.ẜ in.l.ij.ff.de lega.i.ẜ.l.ali
qñ.ff.de cõdi.ẜ demõ. Sz tu dic vt.s.
Matrimoniũ.ij. ipedimẽto.iij.§.i.

6 ¶ Et hec oia que de interpretatiõe iura
mẽti dixi itellige qñ illa q iurat nõ hz
exꝓsse ẜ specifice animũ obligãdi se su
per aliquo determinato cõtra interpre
tatiõe: qꝛ tũc nõ valeret interꝓtatio.
vt no.in.c.veniẽs ꝑ Pa. de iureiur.ẜ
facit.c.iuramenti.xij.q.v.in.ar.

7 ¶ Quid si iurat sup re nõ subiecta pa
pe.ff. Pa.in.c.ꝯstitut9.de rescrip. q i
rebus vel iurib9 nõ subiectis sibi non
subintelligit illa clausula.d.c. venientes
ẜ papa nõ põt absoluere a iuramẽto
ꝓstito super rebus nõ spectantibus

ad eũ sine causa rõnabili.vt no.glo.in
c.quanto de iureiur.ẜ Jnno.in.c.cum
inter.p.de renun.

Iuramentum.v.ẽ obli
gatiõe iu
ramenti ꝓmissoꝛij: vtrũ semp
sit obligatoꝛiũ ff.q vt colligo ex Ar-
chi.i.c.si aliqd.xxij.q.iiij.ẜ ex canõistis
in.c.si ṽo.de iureiur.ẜ Theo.in.iij. di.
xxxix.q sic.vt.j. Periuriũ.§.i. Fallit
hoc in.xxvij.casibus sequen.

¶ Primus qñ iuratur aliquid qd est 1
peccatũ moꝛtale.qꝛ istud vergit in iteri
tũ salutis eterne qꝛ pena eterna puniẽ
e.vnũ oꝛarũ.xxv.di.vñ q iurauit spo
lia diuidere nõ tenet qꝛ dz reddere.c.
ea te.de iureiur.vel spoliare ꝑrimum
non tenet fm Jo.an. in.d.c. ea te.ẜ il-
lud qd dr.xxij.q.iiij.§.ecce.refertur ad
ꝯsciam erroneã qua se credebat teneri
ꝓpea nõ seruando moꝛtaliter peccat.

¶ Scdõ qñ qd iurat est petm veniale 2
in se.ar.c.ij.de pac.lib.vi.qꝛ filr vergit
in dispendiũ ꝓpne salutis.qꝛ per ipsaz
impedit hõ vt nõ cito ꝑueniat ad salu
tem eternã c.qñs.xxv.di.ẜ.c.ij.de pac.
li.vi.hugo.tz q si seruat tale iuramẽtũ
peccat moꝛtaliter qꝛ facit ꝯtra istud.c.
in malis.xxij.q.iiij. Sz Rodo.tz q so
lum venialiter qd verũ est qñ simplici
ter cõmittit veniale.sed si io cõmitteret
qꝛ iurauit dic q moꝛtaliter peccaret
qꝛ nomen dei assumit in malum.

¶ Tertius qñ iurat aliqd qd est cõtra 3
ꝯsilia euãgelica. puta q nõ efficieẽ epo
religiosus.ẜ huiõi nec obstat.c. sicut ĩ
num.xxxv.di.qꝛ nõ dicit q teneat vo
tum sed peccat moꝛtalr iurando cõtra
secũdã partẽ iusticie:que est facere bo-
num sicut si iurasset cõtra primã par-
tem que est declinare a malo.

¶ Quartus qñ iuramẽtum excludit 4
opus pia intentiõe faciendo pro deo vt
cũ iurat q nihil dabit pro deo vel ꝯsu-
let ꝓximo vel nõ ꝯsolabit talẽ vel num
q̃ erit fideiussoꝛ vel nunq̃ mutabit pe
cuniã ẜ huiõi qꝛ deus non acceptat ta
lia iuramẽta cũ dicat ꝯtrariũ faciendũ
ex charitate fraterna ibi quecunq̃ vul

tis vt vobis faciant homines: et vos ea
dem facite illis.

5 ¶ Quintus qñ iurat aliqd qd ex se est
indifferens tñ melius esset facere ꝯtra-
riũ q̃ nõ facere: vel nõ facere: q̃ facere
sicut qñ qs iurat ꝙ non tenebit salem
in suo seruiuo vel nõ loquet cũ tali de
tali re: vel nõ ibit ad domũ suã: vel nõ
coquet ad turnũ suũ. qd tñ melius eẽt
facere ꝯrũi. Intellige istũ casum verũ
qñ quis solum ex se iurat: qꝛ secus esset
si ꝯuenisset cũ ꝓximo ad tale faciẽdũ
ex aliquo bono respectu: et ita iuraſſꝫ ei
qꝛ bene esset obligatus.

6 ¶ Sextus est qñ iuramẽtũ ẽ ꝯ bonũ
publicũ sic qñ qs iurauit ꝙ subtrahet
se ab onere publico istud no. Pa. in. c.
peruenit. el. i. de iurem. Facit. c. si dilige
ti. de fo. cõpe.

7 ¶ Septim⁹ qñ iuramẽtum vergit in
dispẽdiũ ꝓprie salutis corporalis quẽ
admodũ nõ teneret si vergeret in di-
spẽdiũ salutis alterius. xxij. q. iiij. c. i. cũ
siij. c. se. ita nec i ꝓpriã. c. si. si lꝫ. xxiij.
q. v. xxij. q. iiij. §. illicitum glo. i. d. c. si
vero restringit hoc vez qñ directe sec⁹
si occasionaliter: et ponit exemplũ de
illo qui iurauit stare rome de mẽse au-
gusti: qꝛ lꝫ ibi moriãtur multi non tñ
semp. et ideo tenet stare. Sed Jo. an. re
stringit dictũ gl. vez nisi ex imminẽti in-
firmitate vel cõplexiõe iudicaretur sic
iurans ex tali mora moriturus. Et quo
collige ꝙ qñ verisimiliter ex qualita-
tibus ꝑsumitur de morte hꝫ locũ ꝙ nõ
obligat. Et ꝓpterea Pa. increpat car-
tusienses et reputat eos nõ in bono sta
tu in dicto. c. si vero lꝫ male iudicet: qꝛ
sunt in bono statu et deo seruiẽtes nec
exponũt se periculo mortis corporalis
sed carnẽ abdicant vt a vicijs aĩus sit
liber. Multa alia possent adduci ad ꝓ
bãdũ ꝙ sunt in bono statu sed breuita
tis causa omitto. idẽ dic ꝙ iuramentũ
non obligat qñ cedit in mutilatione
qꝛ nemo membrorũ suoꝝ est dñs. l. li-
ber hõ. la. i. an pnn. ff. ad. l. aqui. limita
istud vij verum nisi mors vel mutila-
tio esset infligenda ex iusticia qꝛ tũc nõ
posset ꝯtra iuramẽtũ fugere. vt supra
carcer. §. iiij. et supra. Fugere. §. i.

¶ Octauus. nõ obligat iuramentum 8
qñ quis iurat ex calore iracundie. sm
Jo. an. in. c. sicut ex lr̃is de iurem. sicut
in simili dicit gl. singularis. i. c. ex lr̃is
de diuoꝛ ꝙ cõfessio facta est calore ira-
cũdie nõ valet. ꝙ limitat. d. An. verũ
qñ calor iracũdie sunt tantus ꝙ delibe-
rate istud iuramẽtũ nõ fecisſꝫ. Qꝛ hec
voluntas nõ est discreta. Facit glo. in
c. dudũ de cõuersi. ꝯiuga q̃ dicit. ꝙ ca
lor iracũdie nõ obligat. et idẽ dico qñ
iuratur abrupte. facit ꝙ no. Inno. in. c.
litteraturã de voto. et Rica. dist. xxxix.
ar. iij. q. ij. super. iij. sniarum.

¶ Nonus qñ iuramentũ est metu ex- 9
tortũ. intellige si aĩum obligãdi se non
habuit alias bñ tenet sm cõiter doc. lꝫ
si non hũit animũ obligandi se ꝙ nõ
obligetur. patet ex iaꝫ dictis et facit gl.
in. c. auctoritatẽ. xv. q. vi. an autẽ pecca
uit sic iurãdo cũ tali aĩo dicit Pa. i c.
si. vero. eo. ti. ꝙ si est hõ ꝑfectus pecca-
uit venialiter al' non. sed ego dico ꝙ
nec ꝑfectus nec imꝑfectus peccauerit ẽt
venialiter. Et pro hoc facit ꝙ in similĩ
bꝫ in. c. ne qs. xxij. q. ij. intellige hoc vt
colligitĩ ex. d. c. ne qs qñ iurando hũit
aĩum solũ inducendi iuramentum ad
reuerẽtiã dei nõ ad obligationẽ suã et
in mente hũit aliquã circũstantiam de
bitã qua verum iurabat puta ꝓmitto
ꝙ dabo tibi centum cũ ista subauditio
ne. s. si sum tibi obligatus ex debito et
non aliter lꝫ hoc nõ exprimat et huius
modi qꝛ sic vtitur simulatione licita q̃
lꝫ vt in c. vtilẽ. xxij. q. ij. Secus esset si
iurando credebat se obligarĩ ex iura-
mento. et tñ nõ intẽdebat obseruare qꝛ
sic esset pcm̃ mortale. vt in. c. q̃relã de
iureiur. facit. c. sũe. xxij. q. v. et no. glo. in
d. c. auctoritatem.

¶ Sed qd si sumus in dubio an hũit te
animũ obligandi se nõ. R̃. Pa. i. d. c. si
vero ꝙ est ꝑsumẽdũ ꝙ nõ hũit aĩum
obligãdi. ar. c. sup eo de renũ. et l. cum
de indebito. §. i. ff. de proba.

¶ Quero q̃re magis ecclia obligat in ia

iuramēto ēt metu extortū q̄ in voto: cū iuramētū ⁊ votū ambulēt pari passu.ff. Pa.in.d.c.si vo. q̄ ex hoc q: iuramētū frequēti⁹ accidit ⁊ ne dei nō de terādi.tñ q̄tū ad ɔ̄uātē obligatōis pari passu obligatōis vadūt votū ⁊ iuramētū.vt i.c.debitores.no.i.c.i.de iureiur. ⁊ in.c.ij. ⁊ in.c. magne de voto. Ex q̄ infert Pa.in.c.vep. de iureiu. cū gl.ibi.q̄ si ɔ̄uātes iuramētū metu extortū nō sunt puniēdi tāq̄ p directo piurio. Aliq̄ tenēt i.d.c. verū. vt refert i.d.c.si vo.q̄ nō peccat mortaliter tale iuramētū nō seruās.ſʒ venialit. facit tex. in.d.c.verū.qui dicit.q̄.p mortali crīe nō sūt puniēdi.⁊ no.q̄ loq̄t in eo q iurauit aīo obligādi se: q: si animū non habuissʒ nō eēt dubiū Conclude ergo sic:q̄ si habuit animū obligādi se qū iurauit q̄ tenet seruare:nisi vergat i dispēdiū pp̄e salutis:aut alteri⁹ ɔditōis de supradict[is]:ſʒ nō de p̄cepto ita q̄ mortalit peccet.Si vo nō hūit animū obligādi vel sum⁹ in dubio. sic nō obligatur ad ɔ̄uādū vt est tex.in.c.i. qd̄ me. cā.⁊ qd̄ dr̄ i.c.si vo.dʒ itelligi ad timorē: ne possʒ qs ɔ̄ueniat sed cū bōa maturitate ⁊ lnia supiorꝰ. Silr.c.ij de iu. iu.li.vi.Facit p hoc q: ibi dicit nō vi vel metu extortuʒ ⁊ ibi tenet Archi.⁊ multi i.c.cū ɔtingat eo.ti. verū q̄ nō tʒ iuramētū metu exto tū in casu a lege ꝓhibito.Facit aut̄.sacra.puber.C. si aduer.ven.ſʒ si nō est in casu a lege ꝓhito.sic tʒ iuramētū fm Uin. ⁊ seq̄tur Pa.i.d.c.cū ɔtingat q̄uis metu extortū fm tū q̄ dixi. ē.sub pctō veniali.'Et hec itellige in iuramēto promissorio ex metu q pt cadere in cōstātē extorto.⁊ ɔ̄ iustitiā:q: si eēt iuramētū assertoriū nō excusaret pp metū si mēdaciū iuraret a pctō mortali.xxij.q.v. ita ne de his ⁊ q̄ vi vl̄ me.c.sacris no.gl.in.c.auctoritatē nec silr i iuramēto ꝓmissorio excusat leuis metus: nisi vt dictū ē qū nō habuit animū obligādi se.

12 ¶ Decimus nō obligat iuramētū qū res sup q̄ ē iuramētū factū nō ꝑdurat in codē statu:sed venit ad talē statū q̄ temerariū eēt tūc talit iurare: puta qs iurauit q̄ nō effic̄ ei miles vl̄ negociator:vel nō recipiet feudū tali dn̄o postea venit ad paupta[t]ē .ita q̄ no pt viuere nisi efficiat miles vl̄ negociator.⁊ hmōi.rō q: si a p̄ncipio fuisset iste casus ⁊ iurasset iuramētū fuisset temerariū:⁊ iō pōt ꝓpria auctoritate ɔ̄ venire fm Archi. in.c. si aduenerit dū xxij.q. ij. Facit p hoc.xxij.q ij.ne qs. ⁊ dicit. gl.i.d.c.quēadmodū semp sub intelligi in iuramēto.l.si res in codē statu ꝑmanebat. Idē de illo q iurauerat reddere gladiū hoi sane mētis quē nō reddet effecto furioso.xxij.q.ij.ne qs. Itēʒ cū qs iurauit aliquā accipe: ⁊ illa ɔtraxit p verba de p̄nti cū alio. Silr qū qs cū abundaret ꝓmisit tenere obstagia: nūc nō pōt nisi mēdicet.⁊ cū nō ɔuenit mēdicare nō tenetur: .c.q̄rellā.⁊ c.b:eui.eo.ti. Secus fm ho.si eū nō decet medicare vel ū tpe iuramēti hec ɔdutio inerat.l.q̄ opo:tebat mēdicare q: tenet. Itē qū qs iurauerit nō mutare sepulturā ve tellū.q: pt ex noua cā vt.j.Sepultura.Facit q̄ no. Pa.in.c ꝑuatis.de iureiu.vbi.dicit q̄ si iurauit respectu dignitatis.vel alteri⁹ q̄litatis existentis in iurāte vl̄ i illo cui iurat q̄ q̄ illa deficiēte nō tenet.puta iurauit tibi qū eras ep̄a obedire.nūc cū sis dpositus nō teneo:.c.venerabilē.de elec.vl̄ iurauit tāq̄ canōicus vel scolaris ar.d. c.venerabilem ⁊.c.cuʒ int p.⁊ qd̄ ibi no.de renū ⁊ tʒ sede .ɔ̄si.clviij.ſʒ istud dictū suū limitat Pa.qū iurauit non simplr sed vt tal sec⁹ si simplr q: semp obligat si ꝓba iuramēti ipoztāt ar.xxij.q.viij.c.vnico nisi vt dictū est veniret ad talē statū in q̄ si vellet iurare eēt temerariū quod no.bene.

13 ¶ Undecimus qū ē ɔ̄ bonos mores naturales vt puta q: p̄bʒ occasionē delinquēdi vt in.c.quēadmodū p̄dicto ⁊ in regula nō est obligatoriū de reg iu. li.vi.Exemplū vir iurat nō agere ɔtra vxorē rep amotaꝝ q: nō valʒ vt.ff. de pac.do.l cōuenire rō q: tale iuramētū p̄beret occasionē mulierib⁹ furandi. si

mulier q iuravit nõ denũciare aliquē nõ tenetur qz est contra bonum aie delinquẽtis ꝛ caritatis.ij.q.i. si peccaverit ꝛ de iudi c. novit facit.l. si vnus.§. pacta.ff.de pa: limitat tñ istud exemplũ ho.in.d.c.quẽadmodũ verũ ꝙ nõ tenet nisi qñ vellet denũciare solũ pp comodũ ppriũ qz sic nõ liceret facit.c. ad nostrã el.i. de iureiu. sꝫ os denũciet vt agat pp bonũ cõe pricipalit ꝛ si secũdario pp bonũ proprium.

14 ¶ Sed quid de accusatione dic vt.s. accusatio §.vi.

15 ¶ Duodecim° qñ iuramentũ est ꝯtra votũ vel iuramẽtũ vt promissionẽ prius factam vt in.c.sicut ex litteris de spon. ꝛ c.quãto de iureiur. ꝛ in.c. intellecto eo.ti. Intellige si promissio ẽt fuit simplex fm host.ꝛ Pa.ꝛ inno.i.d.c.sicut ꝗuis post inno.tenet ꝯtrariũ in.c. veniẽs de iureiur. sed non est verum per c.iuramenti.xxij.q.v.

16 ¶ Sed q̃ro vtrũ act° gestus ꝯ pmiũ iuramẽtũ sit ipso iure nullũ.R. Pa.in d.c. itellecto ꝙ si act° depẽdet a mera volũtate iurãtis puta qz nullo iure ꝓhibet sic tenet. Uñ dicit inno.in.c. dilecto de pben. ꝙ si qs iuravit nõ alienare librũ ꝛ tñ alienavit tꝫ alienatio lꝫ si ꝑiurus. Facit.c.vltima volũtas.xiij.questiõe.ij.in glo. vbi tangit ꝙ q iuravit nõ mutare testamentũ si mutat tenet sꝫ licet sit piurus nisi i casu de q̃.s.§.xij. Hosti.in.c.cũ marthe.de celebra. mis. tenet ꝙ nõ valet secũdum testm̃. Sed Jo.an.in regula ꝙ semel placuit li.vi. tenet ꝙ valeat qz nullo iure cavet ꝙ sit nullũ factũ p qd fit ꝯ iuramentum qd verum est qñ actus dependet a mera facultate iurantis. Si autẽ dispositio actus non dependet a mera voluntate iurãtis puta qz interdicit a lege favore ipsius iurantis exemplũ in muliere ꝛ minore q nõ possunt alienare vel aliũ ꝯtractũ facere sine certa solennitate ꝛ tũc actus iuratus ꝯtra pmiũ iuramẽtũ nõ valꝫ ipo iure ꝛ sic intellige glo.c.lꝫ de iureiu.li.vi.rõ qz actus sine iuramẽto erat ip̃ iure nullus obstãte ꝓhibitione legis rõne autem iuramenti sustinerĩ non potest qz iaꝫ obligaverat se deo ꝑ pmiũ iuramẽtum ꝛ sic fm iuramentum fuit illicitum ꝛ idem dic quando actus ꝓhibetur rõne publice vtilitatis ꝛ iste est casus.d.c.intellecto Dic ergo ꝙ si lex seu statutũ nõ resistit actui iurato ꝙ si fiat ꝯtrũ nõ est ipso iure nullus secus si resistit ita tenet Archi.i.c.si a sede de pben.li.vi. gaspar.de cald.in c.cum contingat de iureiur. ꝛ Spe.de emp.ꝛ ven. quod no.pro cautella mulierum q̃ timẽt ne inducãtur ad aliqua facienda in eoꝝ preiudicium ꝙ iurent prius in manu alicuius coraꝫ testibus se nolle tales alienationes vel renũciationes facere dũmodo qñ ꝯtrariũ faciunt intendant nõ facere ꝯtra iuramentum pmium.s.nõ effectualiter renunciare sꝫ solũ verbaliter qz sic nõ erũt piuri in conscientia eo ꝙ pmumꝫ iuramẽtũ itellexerũt effectualr nõ verbalr solũ

17 ¶ xiij. nõ est obligatoriũ iuramentuꝫ qñ ille cui est pstitũ frangit fidem iurãti sed no.fm pa.in.c.pervenit el scdo de iureiuran. ꝙ qñqꝫ due obligationes respiciunt se ad inuicem puta ꝓmisi tibi equũ propter ꝙ alius promisit mihi cẽtum ꝛ sic si ego nõ fuo promissũꝫ nec ille tenebitur mihi de centũ ꝛ sic intelli ge illud. Frangẽti fideꝫ fides frãgatur eidẽ.ff. pro socio.l. si ꝯvenerit in fi.xxviij.q.ij.si infidelis.ff.de inoffi. testa.l. instituta.C.de pac.l.cũ proponas la.ij. ꝛ sic itelligit dictũ.c.pvenit ꝛ.c.ꝯstitutus de penis idem dico qñ conditionaliter promisi puta iuravi ire romam si dederis centum si non das non teneor qz promissio mea non purificatur nisi a tpe existentis cõditionis.i.cedere diẽ ff de verbo signi. Insti.de verb.oblig. §.ex conditionali qñ aũt obligationes non referũtur ad inuicem sed ad diversa. Exemplum ꝓmisi tibi simpliciter centũ ꝛ nõ ex hoc sed simpliciter ꝓmisisti mihi aliqd facere nunc lꝫ ego non impleam ꝓmissum tñ alter tenetur qz non ꝓmisisti mihi ratiõe promissionis mee sed simpliciter ꝛ de specie ad

spēm nō sit cōpēsatio. vt no. in c. ꝗ. de deposito ꝟ tenuit c. y. i. d. l. cū pponis z sic itellige. c. noli. xxiij. q. i. vbi dr̄ ꝙ hosti ſuāda ē fides: nec obstat. c. ꝙ deo pri. xxxiij. q. v. de voto viri z mulieris vbi lz alt' frāgat alt' nī tenetur seruare qꝛ ibi simplicit' glz comun vouit deo nō conditionaliter. z ei est obligatus.

Additio Secus si ꝯditionalr sal tē tacite puta qꝛ si de ꝟ cogitasset nō vouisset qꝛ sic nō tn̄r per ea q̄ dixi. s. Juramētū. iiij. in pn. z Jura. vj. ꝗ. i. in fine.

18 ¶ Sed qd si ille cui iuraui non iplet pmissuz ex necessitate aliq̄ puta qꝛ nō pōt. dr̄. ꝙ nihilominus ego non teneor ad iuramētū factū pp illū. qꝛ vr̄ tacite sub tali ꝯditione iurasse. z hoc tz do. An. z Pa. in. c. sicut el. ij. de iureiu. z placet lz alij teneāt. hoc verū solū non teneri qn̄ ex negligētia alius nō attendit vel ex volūtate.

19 ¶ Utrū ille q iurauerat suire sub certa mercede soluēda quolibz mense nō potuit iplere suitiū pp defectū solutionis puta qꝛ nō potuit stare in loco. nū qd poterit agere p interesse suo ex quo p eū nō stetit. dr̄. Albe. in l. ediles. ff. de edil. edic. ꝙ sic. p hoc bonus tex. i. l. si in lege. ꝗ. colonus. z in l q opas. ff. loca. secus si nō ipleuit suitiū cū posset. qꝛ nō habebit salariū per predictā. l. ediles. ꝗ. primo. z per. l. Julianus. ꝗ. offerri. ff. de act emp. z ven.

20 ¶ Utrū iurās vl̄ pmittēs nō expellere inglinū possit expellere si nō soluit pēsionē. dr̄. ꝙ sic ſm Pe in c. ut nos de iureiurā. Facit. l q̄ro. ꝗ. inter locatorē ff locati. vbi pz ꝙ si conductor ſuerit id ad ꝙ tenet ex nā ꝯctus. nō teneri ei locatorē ex pmissione locationis. Idē dico i pr̄e q pmisit nō exheredare filiū. Intelligit nisi crimē igratitudinis cōmiserit l. qdā cū filiū. ff. de ꝟbo. obli. z gn̄alr ſm bar. i. d. ꝗ. iter locatorē. Hic ꝗ. facit ad oēs ꝯctus in qbus aliqd vltra citroqꝫ pmitti vt qlibet nō teneat ſuare ꝙ pmisit si p aduersaz pr̄e non ſuat id pp ꝙ sunt pmissa. d. ꝗ. offerri. Siīr si vir iurauit nō dimittere vxorē Intelligit nisi faciat ꝯ legē ꝯiugij. vel si pmisit dotē pōt dimittere si nō soluit. iuxta no. in. c. vestras. de dote post diuor. rest. Itē si iuraui te nō offendere intelligit. nisi cām offensionis cōmiseris. l. q seruum ff. de ꝟb. ob. Facit ꝙ notat in. l. cum pr̄. ꝗ. libertis. ff. de leg. ij. z ꝙ no. in. d. c. quēadmodū in glo.

28 ¶ xiiij. Qn̄ mādatum legis vel supioris vlt̄ ꝯtū iuramēto. puta iurauit tibi dare. x. Judex ꝯcipit ne tibi dare debeam ex aliqua iīa cā non teneor. c. significauit de cēsi. l. si. ff. q satisda. co. vl̄ de lege puta tu sis excōicatus post iuramētū tibi factū de aliquo tibi dādo nō teneor nisi absoluaris ꝟ quo tn̄ dic vt. s. Excōicatio. viij. ꝗ. xij. Ideo in oī iuramēto subītelligitur: Saluo iure superioris vel alterius ſm Jo. an. in. d. c. quēadmodū facit. c. veniens co. ti.

20 ¶ xv. Qn̄ iuramētū est in piudiciū alterius puta canōici iurāt ꝙ si aliqs eorū efficiat̄ eps ſuabit q̄dā in piudiciū episcopalis dignitatis. Nā talis factus eps nō tn̄r vt in. c. sicut est nr̄is de iureiu. Idē dic si cardinales iurassent in piudiciū sedis apostolice ꝙ assūptus in papā nō teneret. Simir̄ cū vir iurauit nō stare cū ppria vxore. Intellige pp odiū qꝛ non tenet̄ z etiam pp ꝯtinētiā. Sed tūc ad reqsitionē vxoris tn̄r reddere sed nō exigere qꝛ illud solum in piudiciū suū est vide ꝙ not. in c. ut nos de iureiu. i gl. hoc vr̄ tenere. Host. trancre. Hos. z Jo an. Idez dic tum qꝛ pmisit tenere secretū qꝛ qn̄ est alteri nociuuz nō tn̄r qn possit z debeat reuelare illis q pnt pdesse z nō obesse xxij. q. v. hoc vr̄. sentit gl. in. c. ego de iureiu. siīr intelligit ꝙ nō tn̄r reuelare nisi pducat̄ in testem qꝛ ſz Inno. in. c. qualiter. z qn̄ el i. de accu. tenetur dicere etiā si cogitasset. de hoc qn̄ iurauit. Facit. c. qꝛ plerīqꝫ de of. or. li. vi. z c. ꝯstitutis el primo de testi. z. c. olim de accu. Item cum quis exigit iuramētū ab aliquo de veritate dicēda. Si talis ē homo seruus de quo psumitur

verisimiliter q̄ procedet non seruato ordine iusticie. sic non tenetur reuelare q̄ scit etiam si posset probare silr̄ ⁊ q̄uis nō sit crudelis sed q̄ pcedet ordine debito non dz reuelare ei que nō pōt probare ar.c. si peccauerit.ij. q .i.⁊.xx.q. vij.plerūq̄ hec Rodo. illis tamē q̄ pnt pdesse sed nō obesse teneretur si iurauit ar.xxij.q v.hoc vr̄. Idem dic de eo q̄ iurauit nō prestare auxilium tali. Intelligitur.s.iniuste fm̄ Jo.and. allegat c.petitio de iureiu.⁊.c.primū de his q̄ fi.a maio.par.ca.⁊.c.graue de excessibus prelat.etiam si iurasset de isto auxilio nō dando nō obligat̄ q̄z iuramētum non ligat ad illicita ⁊ ꝯ ius .d.c. quāto eo.ti. Idem dic de illo q̄ positus est in dignitate ⁊ alienatis bona iurat nō reuocare q̄ nō tenet̄ vt in.c. intellecto eo.ti.q̄z est in preiudicium alterius.s.dignitatis.c.cum ꝯtingat in fi.e. ti.c.ij.de pac.li.vi. Et hoc tene etiā si nō iurasset prius nō alienare lz gl. sentiat oppositum in.d.c.intellecto p p̄dicta ⁊ hoc intelligo in notabili alienatione p̄ quā ledit̄ dignitas notabiliter. Secus esset in re modica q̄z ꝑ p̄rium est p̄ncipium donare.c.i.de dona. ⁊ in iuramento fcō a plato de nō alienādo nisi ꝯsulto papa nō dz referri ad modicam alienatiōem q̄z iuramētum nō extendit̄ ad verisilr nō cogitata.c. veniens eo.sentit fe de.ꝯsi.cc.ij.ideo iuramentū filiorūs. ⁊ minor ⁊ vxo. ⁊ seruor nō valet in p̄iudicium illorum q̄ eor curā h̄nt ⁊ iō pnt ea irritare sicut ⁊ vota fm̄ Nico.de li. super.c.xx. iiij. Secus in aliis: puta voto castitatis sicut de voto habes infra votum ij.

23 ¶ xvi. Q si iuramētum est ꝯ legē positam vel statutū ⁊ lz fuerint multe opiniones vt recitat pa in.c cum ꝯtingat de iureiu.tm̄ istud mihi vr̄ verius dicēdū circa istud q̄d aut lex positiua seu statutū aliquid p̄hibet pp̄ bonos mores ꝯseruādos ⁊ ꝯ hanc nō valet iuramentū vt in regula nō est obligatoriū de reg.iu.li.vi. Exemplū i muliere que viuēte viro dedit fidē adultero de ꝯtrahēdo post mortē sui viri cū eo nō valz. Et itelligo de bonis moribus nālibus q̄z sic lex est indispēsabilis ⁊ inuariabilis.v.disti.in p̄n.⁊.viij.di. q̄ ꝯ bonos. Secus in bonis moribus ciuilibus q̄z iuramētū ꝯ ipsos valet.c. significante de pigno.vbi valet iuramētū ꝯ pactū legis ꝯmissorie aut lex seu statutū fundat̄ sup̄ bono publico pncipalr.⁊ sic nō tz iuramētū scim̄ ꝯ q̄z pactis vl̄ iuramētis p̄uator iꝰ publicum remitti nō pōt ad hoc.l.ius publicū.ff.de pac. Aut lex seu statutū nō est fundatū i bonis morbꝰ nālibus.nec sup̄ bono publico p̄ncipalr.sz in odium aliquor ⁊ sic tz iuramētum,q̄n pōt sine dispēdio salutis impleri.sz nō sine dispēdio rer tpalium. vt in.c.significante. ⁊ in.c.debitores de iureiu.idē dicēdū q̄n lex p̄ncipaliter est fundata sup̄ fauore p̄uato sz ꝯnr ⁊ secūdario sup̄ publica vtilitate q̄ iuramētū ligat ⁊ iste ē casus ꝑ p̄re c.ij.de pac.li.vi.⁊ h̄ q̄n nō ꝯtinet aliq̄ turpitudinē ꝯ bonos mores nāles:nec ex p̄te iurātis:nec ex p̄te materie sup̄ q̄ p̄stat̄:nec ꝯ bonū publicū p̄ncipalr.⁊ rō q̄re teneat iuramentū in istis duobꝰ casibus ē q̄z iurādo nō peccauit q̄z talis lex potius est p̄uilegiatiua q̄ p̄ceptiua.⁊ iō eius ꝯtrium nō est in dispēdiū salutis eterne:sz solū rer tpalium. aut si peccauit trāsgrediēdo.tn̄ pōt seruare sine pcō.⁊ iō tz iuramentū.c. ⁊ si xp̄s.de iureiu.iūcto.§.illicitis.xxij.q. iiij.secꝰ āt eēt q̄n ē ꝯ bonos mores naturales vel ꝯtra ius publicū p̄ncipaliter: q̄z sine pcō seruari nō pōt.

¶ Utrū talis ꝯtractus ꝯtra leges 24 vl̄ statutū p̄ncipalr fundatū sup̄ fauore vl̄ odio p̄uato.ita firmet̄ iuramēto q̄ ēt h̄edes obligent̄.&c. sz pa.in.d.c. cū ꝯtingat q̄ cōis opinio ē q̄ sic:q̄z iuramētū ꝯfirmatoriū validat actū inualidū ⁊ ex eo orit̄ actio. vt in auc. sacra puber C.si aduersus vē.limita nisi dolo vi vel metu sit iuramentū extortum vt in.c.ꝯtingit.e.ti.⁊.c.ꝯ eo li.vi.⁊ in c.ij.de pac.li.vi.⁊ dicta auc.sacra puber.secus eēt in iuramēto introducto.

tiõ obligatõis. puta iuro tibi dare cen
tũ nulla cã p̃cedẽte q2 iste nõ ẽ modus
inducẽdͤ obligatiõis nisi in liberto vt
in l. vt iurisiurãdi in p̃n. ff de ope. lib. ⁊
l. fi. ff de lib. cã. ⁊ ibi Bal. de cu. ⁊ bar.
in l. insiurãdũ la. y ff. d iurein. ⁊ ĩõ non
ligaret hẽdes de iure ciuili sed de iure
canonico si fuit in culpa nõ iplendi. ⁊
iuramẽtũ erat simplex. puta iuraui da
re. x. ⁊ periniit d pctis suis credo q te
neat p id qđ dixi supra. Preterea. §. v.

25 ℭ Sz qd si in p̃dicta. l. vł statuto fun
dato sup bono pusto vł odio dicat nõ
valere 𝔷ctũ nũqd valebit si iuramẽtũ
ster ponat. R. q sic. facit q no. ino. i. c.
ij. de regula. vbi dicit q in istis sp̃ialu
bus ius n̄ale. p̃fert iuri positiuo.

26 ℭ Quid si addat statuto q si seruata
nõ fuit solẽnitas dbita p̃sumit dolũ vł
aliã illicitã cãz. R. q si 𝔷star 𝔷ctũ eẽ ve
rũ ⁊ nõ ficticiũ aut dolosuz quo ad ip̃z
minorẽ ⁊ hmõi p q̃ fit sic iuramẽtum
ligat tã in foro aie vbi credit p se ⁊ 𝔷
se. vt i. c. significasti. el. i. d homi. ⁊ no.
in cle. i. de penis. q̃ ẽt in foro 𝔷tẽtioso
q2 cessat rõ statuti. Si vo fuerit dolus
vł fraus tũc si statuto suberat cã p̃sumẽ
di dolũ. vt q2 cõiter i loco decipiebant
dolose minores tũc saluabit opio Bal.
⁊ bar. ⁊ alioꝝ q tenẽt iuramẽtũ nõ va
lere q2 nõ tollit p̃sumptionẽ statuti sic
inductã. secus eẽt si statuto nõ suberat
cã p̃sumẽdi fraudẽ. quia tũc ligat iu
ramentum.

27 ℭ Sed q̃ro eps statuit q quilibet cleri
cus absens reuertat j. certũ diẽ sub pe
na excõicatiõis. clericus de licentia epi
iuerat ad studiũ. ⁊ iurauerat creditori
suo nõ recedere añ eius solutiõz q̃ritur
an obliget iuramẽtum vł p̃ceptũ p̃lati
seu legis. ⁊ vr̃ q iuramẽtũ sit nullũ q2
𝔷 obediẽtiaz supioris nõ pt seruari si
ne interitu salutis. d. c. cũ 𝔷tingat. ⁊ c. ij.
de pac. li. vi. sz pa. i. c. veniẽtes. de iure
iur. dicit. ⁊ ẽ veꝝ Jo. an. in mercuria
libus in regula in malis p̃missis li. vj.
q ex quo cũ lĩnia epi fuit in studio ⁊ p
necessitate studij 𝔷xit debitũ vr̃ se obli
gasse cũ lĩnia epi. q2 vno 𝔷cesso 𝔷cedũt

tur oĩa sine q̃bus illud nõ hz effectũ. e.
p̃terea ⁊ c. prudẽtiã. de offi. dele. ⁊ l. ad
rẽ mobilẽ. ⁊ l. ad legatũ. ff. d pcu. ⁊ sic
nõ dz recedere sz seruare iuramẽtũ se
cus si sine lĩnia epi vł nõ p necessitate
studij: sz p lasciuia. q2 tũc iuramẽtũ nõ
valet 𝔷 obediẽtiã supioris. Idẽ dico in
p̃re reuocãte filiũ q p̃dicto mõ iurare
rat. ⁊ idẽ de quolibet subdito. ⁊ facit p
mercatoribus q 𝔷 p̃hibitionẽ suorum
dñoꝝ vadũt ad certa loca p̃hibita sm
q p̃hibere p̃nt. vt in. l. fi. ⁊ q ibi not.
ff de decre. ab or. faci. ⁊ l. mercatores
C. de cõmer. ⁊ mer. ⁊ l. relegatoꝝ. ff. de
interdi. ⁊ re. ⁊ q ibi no q2 nõ poterũt
se obligare ad ibi stãdum. nisi superio
res tacite vel expresse 𝔷sentiant.

28 ℭ xvij. Non obligat iuramentuz qñ
iuramentum ponit̃ sup 𝔷ctu simulato
sed distingue sm Pa. in. d. c. cũ 𝔷tin
gat q aut simulatio est de 𝔷sensu vtri
usq ptis tã sup 𝔷ctu q̃ sup iuramẽto
⁊ tũc si ex iusta cã puta iusto timore: vł
q2 indigebat mutuo concepit pignus
in forma venditiõis vt creditor lucra
retur fructus ⁊ sic nõ obligat iuramen
tum q2 defuit 𝔷sensus ⁊ sunt iusta cã si
mulãdi ad hoc. c. i. qđ metus cã. ⁊ l.
fi. C. de nõ nu. pe. Si vo ex iniusta cã
fit. puta cã fraudãdi gabellas vel alter
ad deceptionẽ p̃ximi simulauit vnũ 𝔷
ctũ esse aliũ. ⁊ iurauit singula 𝔷tenta
in instro vera. tũc eo ipso est piurus q2
simulatio intẽtionis ex iniusta cã non
excusat. vt no. in c. interrogasti. xxvij.
q. i. sicut ille q prece vel precio deposuit
falsum. c. i. de cri. fal. ⁊ volens 𝔷uenire
nõ dz audiri sed si iurasset solũ nõ cõ
trauenire illi 𝔷ctui quẽ simulabat i de
ceptionẽ p̃ximi lz grauiter peccauerit
iurãdo in dãnũ p̃ximi. tñ nõ obligat
q2 defuit 𝔷sensus. vñ respectu dei non
exigit absolutio a iuramẽto. ar. c. tua d
spon. sed in foro 𝔷tẽtioso cõpellitur ob
seruare. nec audit volens allegare tur
pitudinẽ suã ⁊ hoc veꝝ inquãtũ est so
lũ in preiudiciũ suum ⁊ nõ iminet pi
culũ aie. Sicut simulatio solum erat sup
contractu ex parte vtriusq: sed iura

mentum interuenit ne agat contra ta
cite vel expresse: et hoc ne contractus
feneratus detegeretur.

Additio Exemplum pignorauit
rem quam et quod simulauit
vendere vt mutuans faciat fructus su-
os iurauit nō detegere pignoratitium
contractum: sed seruare: et tunc iuramen
tum obligat: et perinde est ac si iurasset
soluere vsuras facit quod no. C. y. in l. si
ex cautione. C. de non nu. pe. vbi conclu-
dit quod iurans non opponere exceptio-
nem de non nu. pe. obligatur: licet sim
plex renunciatio nō valeret in foro tm̄
anime si nō habuit intentionē obligā
di se non teneri: vt dixi. s. Aut simula-
tio est de vno contractu ad alium contra
ctum quam nō pōt seruari sine peccō contra
ctus simoniacus: licet concipiatur sub alio
contractu: quia tūc iurans scienter peccat
mortaliter: et teneē nō seruare. xxij. q.
iiij. per totum. Aut simulatio fuit ex parte
iurantis tantū super contractu solum ab eo
simulato. vt quia aliud gerebat in corde:
aliud in verbis vel vsus est verbis du
plicibus callide iurando et tunc secundum pa.
in d. c. cum contingat. intelligitur secundum intē
tionem recipientis et sic deus vt recí
pere. xxij. q. v. quacunque. et §. ex his om
nibus et sic ligat iuramentum secun-
dum distinctionem de qua. s. Iuramē
tum. iiij in princi.

29 Sed quod remedium erit quando iuramentū
interuenit ne in contractu simulato vsure
petantur ex quo iurauit nō agere contra ta
cite vel expresse &c. quod ad verba iuramē
ti est recurrēdum quod si verba excludunt
actionē et exceptionem tacite vel expres
se tūc denunciet ecclesie que poterit eum
absoluere. d. c. quēadmodum quod si iura
uit nō denūciare nō valet iuramētum
vt dictum est. intelligo quando principaliter
facit ex zelo salutis proximi licet secunda-
rio propter suā vtilitatem quia si principali-
ter faceret propter suā vtilitatem nō credo
quod tutus sit in conscientia ex quo iurauit non
denunciare: et sic intelligo et limito. c.
primū. et c. debitores de iureiurando.

30 Decimooctauo nō obligat iuramē
tum rōne impossibilitatis vel necessita
tis aut magne difficultatis post venien
tis. Nam de impossibilitate dicitur. impossibili
um nulla est obligatio. ff. de reg. iur. de
necessitate et magna difficultate dicunt
doc. in c. querellam de iureiur. et in c.
breui eo. quod excusat a periurio. ratio. quia de
us recipit animū nō manū. xxij. q. v. si
quid inuenisti. et facit. l. si. ff. qui satis. cogā.
vñ dicit Inno. in c. venerabilē. de elec.
quod vrgente necessitate pōt quis propria au
ctoritate frangere iuramentum si non
potest haberi superior a quo petatur
absolutio. xi. q. iij. antecessor.

31 Sed quid si tpe iuramēti credebat
se nō posse implere vel nō habebat pro-
babilem cām credendi quod posset facere
&c. Host. quod peccauit mortaliter iuran-
do: quia defuit in primo veritas in secun
do iudicium. et sic est periurus. secus si
probabiliter credidit posse facere.

32 xix. Non est obligatorium iuramē
tum quando quis non habuit animū obligā
di secum iurauit: puta quis ex dolo in
ductus iurauit quod oino nō iurasset nisi
dolus fuisset: etiam si dolus venit re ipsa
quis non tenet. facit. l. tres fratres. ff. de
pac. et l. si soror. C. de colla. Fe de consi.
cxcv. vbi determinat filiam minorē se
ductam a fratribus que renūciauit. bō
nis paternis: credens quod non valeant
multo plus quam dos sua. quod nō valet quando
multo plus valent: quia vbi dolus est ibi
excluditur voluntas. l. i. ff. de dolo tenet
sanctus Bona. vbi. s. q. iij. ar. i. quod vni-
uersaliter non obligat iuramentum si
animū obligādi non habuit: debet tm̄
indēnitati proximi satisfacere si dolose
decepit eum secundum Rica. eadem dis. ar. i.
q. ij. et an peccet mortaliter iurando.
dic vt. s. §. ix. facit. c. veniens. eo. et c.
quintauallis. ibidem.

33 xx. Non obligat quando iuramentū cō
mutatur in melius vt in c. peruenit. el. ij. de
iureiur. sed hoc habet duas limitōes. pri
ma quod hoc est verum quando vtrumque non pōt
impleri secundum dominum anto. in d. c. peruenit. Nam
tūc quando iuramētū ē impeditiuū vel turbati
uum maioris boni licet sit tutū haberi iniam

a suplore tñ nõ est necessaria: qȝ põt ꝯ-
uenire iur anctõ alta. c. cõmissum. de
spon. ⁊ c. l3. de regula allego. c. scriptu-
re de voto. vbi hoc tenet Inno. aperte
facit gl in. c. monachũ. xx. q. iiij. ⁊ xxx-
iij. q. v. noluit. secus esset si bonũ iura-
tum non eẽt ipeditiuũ maioris boni. s3
vtrũqȝ possi3 fieri qȝ sine auctãte supio-
ris nõ possi3 ꝯtrauenire iurauicto l3 eps
posset dispẽsare vt ꝯtrauenirat rõe ma-
ioris bõi fm Inno in. c. debitores. e. ti.
fiir dic si esset dubiũ an eẽt maius bo-
nũ necessario requiri dispẽsatonẽ epi
ar. c. i. de voto sa lunitatio est ꝙ sua est
dcã regla qñ iuramẽtũ nõ ꝯcernit pro-
priã vtilitatẽ alicui⁹ qȝ sic ꝯcerneret si
esset vera ẽt si vnũ sit totalr ipeditiuũ
alterius nec pdest in hoc auctoritas su-
perioris. Facit ꝙ no. in. c. q̃sito eo. tit. ⁊
in. c. cũ iter. p. de renũ. ⁊ Jo. an. i mer-
curialib⁹ i regula i malis de reg. iu. li.
vi. Nã debitor g iurauit vnã rẽ dare si
põt dare meliorẽ aliã p illa iuito credi-
tore. l. ij. §. i. ff si cer. peta. ⁊ insti. q. mo.
tol. obli. i prin. nisi velit i ppriã religio-
nis obseruantiã ꝯmutare ⁊ vnũ est ipe-
ditiuũ alterius ⁊ hoc placet fauore reli-
giõis ⁊ ẽt segẽ pa. in. d. c. ꝯuenit.

34 ❡ xxi. Nõ obligat iuramẽtũ fm ali-
q̃s qñ id qȝ iurat̃ cõsistit in facto vt te-
neatur pcise ad factũ rõ qȝ fm aliq̃s
de iure ciuili obligatus ad factũ suffi-
cit si soluat interesse vt in. l. stipulatões
nõ diuiduntur. ff de ver. ob. ⁊ in. l. si qs
ab alio in si. ff. de re iudi. qȝ fm cõiter
doc. tenet̃ vel ad factũ vel ad interesse
⁊ nõ pcise ad factũ. vt no. Bar. in. d. l.
stipulatiões sed ego dico ꝯtrã. s. ꝙ pci-
se teneat̃ ad factũ de iure diuino ⁊ ca-
nonico. ⁊ hoc intellige si põt impleri ⁊
nõ sit ꝯtra bonos mores ⁊ aliqȝ pdi-
ctoꝝ in q̃ nõ obligat iuramẽtũ ⁊ pba-
tur hoc p. c. pmiz. ⁊ c. q̃liter de pac. ⁊
c. iuramẽti. xxij. q. v. Facit. c. l3 de voto
⁊ c. ex lris. ij. de spon. ⁊ c. nouit. de iud.
⁊ dem. c. ⁊ si xps ⁊ hoc vr̃ sensisse bar.
vbi. s. q vult ꝙ vbi obligatio descẽdit
a lege cõpellit̃ qs pcise ad factuz ar. in
l. q liberos. ff. d ritu nup. cũ silib⁹. Idẽ
dicit si a testatore: nisi inducatur spẽs
seruitutis psone vt in. l. Lucio. §. ticio ⁊
ff. de ꝯdi. ⁊ demõ. hec regula esset vera
qñ qs pmisit factũ alienũ q⁹ nõ. tene-
tur nisi facere quãtũ in ipso est bona fi-
de de spon. ex lris. nec obstat qȝ dictũ
est. s. Iuramentũ. iiij. §. i. qȝ ibi non te-
nebatur precise stare snie sed vel pare-
re vel prestare penã ⁊ hoc etiã nõ habe-
ret locũ qñ pmittẽs precise itendebat
se obligare ad penda snie vel põt. dici
ꝙ verum est ꝙ sufficit prestare iteresse
sine periurio qñ factum est3 inutile par-
ti si prestaret vel est factum impossi-
bile qȝ tunc non obligaret iuramentuȝ
super tali facto prestitũ.

❡ xxij. Non obligat qñ qs iurauit ser- 35
uare qȝ nõ est pnis iurauit fuare statu-
ta intelligit̃ de factis ⁊ si addidit. ꝙ p
idẽ iuramẽtuȝ pstitum obsaruabit etiã
que fient non obligatur ad illa que fi-
ent rõne iuramenti ita ꝙ sit piurus s3
bene rõne pmissionis obligabit̃. vt in
c. clericus eo. ti s3 iste casus nõ est rõne
eius qȝ nõ est sed qȝ seruare futura nõ
iurauit sed pmisit solũ p iuramentuȝ
pnis pstituȝ nõ tñ tũc factũ ⁊ ideo si
iuraret seruare etiã facienda teneretur
aliter esset periurus.

❡ xxiij. Non obligat iuramẽtũ pstitũ 36
circa ea que subduntur ptãti alterius
puta vxor que iurauit peregrinationẽ
vel abstinentiam silr seruus monach⁹
⁊ huiusmodi. ⁊ ideo nõ possunt imple-
re cum eis cõtradicitur a viro dño vl
abbate ⁊ de hoc dic vt. j. votũ. ij. facit
quod. s. dixi xxij.

❡ xxiiij. non obligat iuramentum qñ 37
aio euadendi solum quis aliqd iurat
quod me. cã perlatũ. xxi. q. ij. Lotha-
rius in fi. vñ q iurauit redire ad carce-
rem si carcer est iniuriosus nõ tenet̃ redi-
re quod me. cã. c. i. sec⁹ esset si non eẽt
iniuriosus qȝ tenetur etiã si imineret pe-
riculũ mortis fm gl. in Cle. pastoralis
de re iud. ⁊ bar. in. l. relegati. ff. de pe-
nis. Et ideo istud est verum qñ vult
euadere illud quod indebite sustinet ⁊
sic vt vadat iurat non intendens se

obligare secus eēt si itendebat se obligare qñ iurauit qꝛ tūc dic vt.s.§.ix.

38 ¶ xxv. nō obligat iuramētum qñ iuramētū est ꝯditionale vel ꝑpter cāz qꝛ nisi ꝯditio extet vel cā nō obligat de ꝯdi. appo. c. verū ꝺ iureiurā. c. ꝑuenit el ij. ꝛ hoc intellige qñ tota obligatio ponebat in ꝯditiōis euentuz. vel ꝑꝑ cāz: alias teneret. vñ iurāo ire ad scm̄ Jacobū vt fratrē suū videat ꝛ peccata sua redimat. lꝫ frater suus decessert tenet nihilominus ire ꝑꝑ aliā cām.

39 ¶ xxvi. Nō obligat qñ singulares firmant statuta collegij cū iuramento di. cis statutis sblatis ꝑ ipam̄ vniuersitatē: vt dicit Jo. an. in. c. i. de his q̄ fi. a ma. par. capi. qꝛ nō obligat nisi remanētib⁹ statut | vñ eis sblatis ꝑ vniuersitatē tollat iuramētū vinculū: qñ iuramētū liget singulos vbi singulares ꝯueniūt: secus si ꝯueniūt collegialiter tollēdo statutū. pa. vero. i. c. dilecto, de ꝑbē. distinguit ꝛ bñ ꝙ aut singulares de collegio iurāt vt singulares. ꝛ sic est vera opīo Jo. an. exēplum statuto cauet ꝙ nullus det vocē nō matriculat⁹ Jurauerūt singuli suare statutū. Silr ꝙ nullus vadat de nocte statuunt: iurant suare statutū certe qꝛ hoc ꝯcernit obseruātiā singuloꝝ. iō si collegiū tollat statutū nō peccabūt ꝯuenientes qꝛ iuramētū erat statuto accessoriū ꝛ remoto principali remouet ꝛ accessoriū. Si ex iuramētū astrigit eos ad obsuātiā vt collegialr sic sine piurio nō pñt ꝯuenire ēt collegialr cā rōabili nō subsistēte. exēplū. vt in. d. c. dilecto. Nā canonici iurātes vt ēt collegialr nō recipiāt qꝛ nō est dubiū ꝙ vt singli ñ pñt eligere canonicos. Paulus ꝺo in cle. i. de regula. dicit si iurant statutū seruare ꝙ si collegialr ꝯueniūt nō sunt piuri: qꝛ tollūt statutū ꝛ ꝑ ꝯsequēs iuramētū. Si ꝺo iurāt seruare ꝯtēta in statutis spālr puta non ibo de nocte ꝛ hmōi nō hito respectu ad statutuz sic sunt piuri si ꝯueniūt q̄liercūqꝫ. Aduerte tñ ꝙ in casu i quo nō pñt ꝯuenire collegialr dꝫ intelligi nisi ꝑ cām cōcernētē fauorē publicū qꝛ tūc possent ꝯuenire nō obstante iuramēto qꝛ istud intelligit exceptū vt no. pa. in. d. c. dilecto ꝛ sm̄ predicta intellige glo. in. c. in his. xi. di.

¶ Utꝝ successores in aliquo collegio 40 vel vniuersitate in q̄ predecessores tecerāt statuta ꝛ iurauerāt. ea seruare teneant sub pena piurij talia statuta seruare. Rn̄. ꝙ nō. qꝛ obligatio iuramēn ē ꝑsonalis ex ꝑte iurantis: nec extendit ad successores q̄tū ad piurium. lꝫ teneant ipsuꝫ seruare. de solu. c. i. de vsuris c. tua de iureiur. c. veritatis. sed ex ꝑte eius cui iurat trāsgredit ꝑsonā: vñ ꝑmittēs obedientiā prelato ꝛ successoribus eius nō tenet itē ꝑmittere successori: qꝛ est ei obligatus sic̄ antecessori cui ꝑmisit. Fallit in liberto q tūr ꝛ dꝫ ꝑfessionē facere infra ānū nouo patrono. xij. q. ij. lōgīqtate. ꝛ. c. sepe sit. no. Inno. ꝛ Ber. in d. c. veritatis.

¶ xxvij. Qñ qs iurat incaute ꝛ hoc 41 ꝑꝑ aliquā necessitatē iplere nō pt. xxv. di §. alīs ea demū. exēplū pone de mr̄e que iurauit filiū ꝺberare ꝛ hmōi minima qꝛ vr̄ ventale tale piuriū promissorium qꝛ nō vr̄ deus acceptare cū maiori obligatione quaꝫ natura eoꝝ importet vt ibi pꝫ.

¶ Utꝝ i depēdētib⁹ ab aīo alicui⁹ vr̄ 42 ꝯsciā sit stādū ei⁹ iuramēto. Rn̄. Pa. in c. vidua ꝺ regula. ꝙ sic vt eē ꝺ sen. ex. co. c. si ꝺo. el. ij. de homi. significasti. ꝛ c. vidua ꝑdcō ꝙ vr̄ ꝯtrium. qꝛ intelligit qñ certa presumptio extrinseca cōiecturat aīum qꝛ tunc nō statur in preiudicio alterius. alr̄ sic.

Iuramentum

vi. quo ad absolutionē quis pōt absoluere a iuramēto licito tā ex ꝑte iurātis q̄ȝ recipientis Rn̄. Pa. in c. quanto de iureiurā. aut iuramētum fuit prestitū in mā spectāte principalr ad papā. vtputa cū canonici iurauerūt nō recipere vltra talē numerū aliquē in canonicū ꝛ huiusmodi ꝛ sic papa pōt ēt sine cā absoluere: qꝛ in tali iuramēto itelligit ex

Repis auctoritas pape. vel .c. venientes eo. ti. et h volunt Ho. in. d. c. quanto Aut fuit prestitum i alia materia: et tunc aut est ad honorem dei principaliter. et sic sine causa nullus pot absoluere nisi solus deus et sic intellige. Jo. an. post vin. i. c. ij. de spon. Nam papa no pot remittere sine causa obligationem deo quesitam. y. q. iiij. si manet. xxiij. q. iiij. si is qui. Ex quo infert q sicut papa no pot aliu absoluere in hoc casu: sic multominus seipsum. c. si. de isti. et. c. per vras. de trepa. Aut subest iusta causa sic tam papa pot quam eps: et q eps possit no. Jnno. in. c. debitores. de iureiur. Et ideo subsistente iusta causa poterit eps commutare et interpretari sm. d. Ant. i. d. c. quanto et Spe. in. ti. de legato qui. l. dubitatur de eius validitate § alijs dubijs. et etiam absoluere sm Jnno. quem sequitur Pa. in. c. cum contingat. e. ti. sed est dria inter papam et epm quia eps no pot nisi respectu sue diocesis. papa vero respectu totius orbis vel respectu magnarum psonarum aut magni dubij est regrendum: et sic pot intelligi. c. venerabilem. de elec. ar. c. si vero cum filibus. e. ti. Alius autem citra epm. vel qui no hz epalem iurisdictionem no pt absoluere in iuramento sicut nec in voto dispensare vt no. in. c. i. de voto Sed que est causa legitima absoluendi a iuramento prestito i materia spectante ad honorem dei. R. q pp scandalum euitandum. vt not. in glo. in. d. c. quanto. et Jnno. in. d. c. venerabilem. vel maior vtilitas. vt no. Jnno. in d. c. debitores et est tex. in. c. peruenit. el. ij. eo. vel subest alia iusta causa. de qbus. xv. q. vi. no. scoz. e. c. auctoritatem. et Credo q hoc sit relinquendum arbitrio ipsorum vt ex predictis colligant quod in alijs debeant iudicare. Si vero iuramentum in quo est prestitum no ptinet ad papam nec ad honorem dei Sed comodum hois: sic papa pot ex causa absoluere: vt in. c. quanto. de iureiur. et in. c. ij. de voto alias no: respectu laicorum sibi in tpalibus no subditorum vt in cle. pastoralis. de re iudi. et qd no. in. c. q in ecclesiarum. de csti. et in. l. fi. C. si contra ius vel vti. pu. Facit qd no. s. Obedientia. § ij. Similiter dic q pot eps ex causa legitima absoluere a iuramento licito. et hoc causa illis qui inest turpitudo ex pte recipientis. vnde dicit Pa. in. c. i. de iureiu. q si notorie constat de turpi receptione poterit eps absq hoc q citet vel cogat suscipientem relaxare et absoluere puta cogat eum qs extrem exegit iuramentum sup eo de quo alias etiam de iure tenetur vt exemplificat. Idem Pa. in. c. ad nostram. el. ij. eo. ti. q in iuria sibi irrogatur illa qui cum iuramento ad iuris obseruantiam p metum: et ideo propter piculum periurij potest petere absolutionem: et sic extende. c. si vero eo. ti.

¶ Quinto in oibus pdictis in qbus dixi iuramentum no obligare possit qs ppria auctoritate contrauenire.. R. vt colligo ex Jnno. in. c. cum quidam de iureiur. q quando est dubium an sit obligatorium: tunc nemo pter auctoritatem supioris pt contrauenire: nec iudex secularis in casu in quo est dubium inter doc. an sit obligatorium vel ne pot se intromittere sz remittere ad iudicem ecclesiasticum. ita no. Pa. in. d. c. cum contingat Quando vero no est dubium de iuramenti obligatione tunc si pot seruari absq dispendio salutis dz absolutio peti pp reuerentiam sacri. Si vero sit i dispendium salutis: tunc pt hoc ppria auctoritate contrauenire. et no. hic q in dispendium salutis dr qc illud qd certitati dei derogat vel eius pfectioi vel disponentibus ad eam Ut tm Pa. i. c. cum quidam de iureiur. tenere no ee necessariam absolutionem supioris etiam quando pot seruari sine interitu salutis nisi solum ne notem de transgressione iuramenti h est dicere pp scandalum et sic credo qn. s. est clarum q no obliget iuramentum qd no.

¶ Utrum iuramentum qd concernit fauorem iurantium tm sit remissibile p eos q iurarunt. R. Jo. an. in. c. ij. de spo. et Jo. de lignano. in cle. i. de vsuris q sic et facit. d. c. ij. Secus si concerneret cultum dei vel religionem vel pietatem puta iurauerunt duo sibi inuicem q religionem intrabunt q dicent ono psalteria vel q lucro eorum dabunt certam ptem paupibus et hmoi quia no pnt sibi remittere Similiter non pnt si sibi iurauerunt id ad qd tenebantur puta q

nō furtum faciēt q̄ mercatores nō fal
sificabūt merces ⁊ hmōi. Silr etiam
nō pōt remittere q̄ iurāt sup aliquo
faciendo vel nō faciēdo qd nō ptinet
ad eū cui iurat sed simplr puta iuro
tibi q̄ nō negociabor vel nō faciā ta-
lē artem si tn̄ tale iuramētū respiceret
incōmodum alterius puta cōitatis aut
aliorū nō valeret vt dcm̄ est. Silr non
teneret q̄ iurādo de aliquo faciendo
vel nō faciēdo intendebat si ille cui iu
rabat similiter faceret q: sic si ille non
seruat nec iste tenetur facit qd no. ho.
Inno. ⁊ Ber. in. c. puenit. el. ij. ⁊ facit
c. sicut el. ij. de iureiur.

3 ¶ Utrū vniuersitas q̄ iurat aliqd ser
uare vel facere vl nō facere teneat q̄n
maior pars facit. R̄. s̄ hod. q̄ si q̄n iu-
rarūt hēbant aliquā cōditionē in men
te s̄m illā ōnt seruare puta si alij oēs
vl maior pars seruabit ⁊ ego. si vero
nullā ɔditionē hēbat sz dubitat an fu
erit simplex vel sub aliqua ɔditiōe tūc
si iuramētū spectet tn̄ ad comodū iu
rātiū. ⁊ medietas vel maior pars fuat
⁊ hoc vrgat i dānū seruātiū ⁊ lucrū n̄
seruātiū benigne interpretādū ē q̄ ali
q̄bus nō seruātibus alij nō tenētur ser
uare. Si vo nullū incomodū patiūtur
seruātes nō est tutū ɔuenire sz denūcie
tur plato vt vel cogat seruare vel sibi
inuicē remittere. Si vo ɔcerneret com
modū aliorū a iurātibus nō posset nec
sibi remittere nec alijs nō seruātibus
nō fuare sine piurio si simplr iuraret.
Et si dubitāt an simplr iuraret. vel
sub ɔditiōe dimittāt incertū. s non ser
uando ⁊ seruēt quod est certū.

4 ¶ Utrū licite q̄s possit petere absolutiō
nem a iuramēto in casibus vbi tz. R̄.
s̄m Pa. in. c. cū contingat eo. ti. q̄ aut
iuramētū ɔtinet turpitudinē ex parte
suscipiētis ⁊ maxime cōcurrente mate
ria turpi sup qua prestatur sed ex pte
iurantis nullū iminet peccatuz sic pōt
peti absolutio nō obstāte ɔditiōe aduer
sarij Casus est i. d. c. debitores ex quo
pz q̄ filiusfa. q cū iuramēto renuncia-
uit macedoniano pōt petere absolutiō

nē in terris vbi cōiter hodie filij nō in
ducūtur ad tāntū malū ⁊ hoc est tuti
us s̄m do. An. in. d. c. cū ɔtingat ⁊ plz
pa. q̄uis posset de subtilitate iuris dici
q̄ nō tz iuramētū si bn̄ pōderet. l. i. ff.
ad macedo. q: emanauit ad cōpescen
dū libidinē peccantiū. ⁊ sic pp bonuz
publicū corporis ⁊ aie ē qd iuramētū
nullū ē. c. si diligenti de foro cōpe. ⁊ c.
cōtingit el. i. de sen. exc. Itē q: iuramē
tū nō solū ē nullū q̄n ɔtinet i se pctm̄
sz et q̄n pt pbere occasionē peccādi. c.
cū ab oī de vita ⁊ ho. cle. ⁊ c. nā cōcu-
piaz de ɔsti. ⁊ c. sicut ex lrīs de iureiu.
Aut iuramētū nullā turpitudinē aliaz
hz nisi q: est ɔtra legē pstitū ⁊ in hoc
distingue Aut ei lex resistit pp fauorē
reipublice pncipalr ⁊ nō est necessaria
absolutio q: iuramētuz nō valuit. d. c.
si diligēti Aut resistit pncipalr pp fa-
uorē iurātis lz secūdario in fauorē pu-
blicū vt in muliere minore. ⁊ hmōi ⁊
tūc si pōt seruari sine dispēdio salutis
absolutio nō pt peti. c. si vo cū liḃus
e. ti. qd itellige verū q̄n sine dolo vl vl
metu sz spōte ⁊ sciēter ē iuratū. Si vo
iuramētū fit in ɔctu ⁊ dat enormis le
sio lz iurauerit nō ɔuenire tn̄ poterit
absolutionē petē q: psumit dol. l. oēs
§. lucius. ff. d his. q̄ i fran. cre. l. q testū
ff. de pba. ⁊ nihil iterest vtrū iteruenī-
at dolus a pposito vel re ipa l. si quis
cū alr. ff. d vo. ob. ⁊ vba iuramti dnt i
telligi ciuili mō. s. q̄ n̄ ɔueniat nulla
rōne vel cā except̄ ɔuib lesiōibus ar.
l. creditor. §. lucius. ff. māda. Intellige
nisi sciēt iurasset q: cessat dol ⁊ re ipa
⁊ ex pposito. Et tō n̄ poterit. Sic et si
nō intellexit enormē lesionē lz dixerit
nō ɔuenire neqz magne nz pue vt po-
nūt nōrij n̄ pp ea phiberi q̄n possit pe
tere absolutiōez d hoc vide s. arbit. §. x.

Iurisditio

s̄m Az. dr a ditione qd est ptās ⁊ iuris q̄si iusta ⁊ lita ptās

¶ Jurisditio sine cohertiōe nō vz. de
offō dle. c. pastoral vñ dicit tex. in. l. fi.
ff. de offō eius cui māda. ē iurisdictō. si
ne modica cohertiōe nlla ē iurisdictio

2 ¶ Jurisdictione ꝯmissa oĩa sine qbus explicari nõ posset intelligũtur ꝯmissa simil'r. ff. de iu. om. iu. l. ij.

IUs est ars boni et eq. ff. de iusti cia et iur. l. i. ius ꝯstare nõ põt nisi sit aliqs iurisꝑitus ꝑ quẽ possit q̃tidie in melius ꝑduci. ff. de ori. iur. l. necessariũ ius ꝯmitatis in ius nãle gentiũ ciuile et publicuȝ de h' vide di. i. ꝑ totũ. et ff. de iusticia et iur ꝑ totũ vt̃ꝑ scias q̃ ius valeat vide. j. lex. §. xviij.

IUspatronatus est ius honori ficũ onerosum et vtile alicui cõ petẽs in eccl'ia ꝓ eo q de diocesani cõ sensu eã ꝯstruxit fundauit vel dotauit ipse vł is a q̃ cãȝ hñt s'm io. an. et pa. i rubrica de iure pa. et dr̃ honorificũ q: hȝ honorẽ ꝑñtãdi rectorẽ q: sine eius ꝑñta tiõe si eps vł al' plat' istituit ipso iur ẽ nulla ꝑ. c. decernim'. xvi. q. vij. et io. an. i. c. ij. de offõ vic. li. vi. nisi qñ ꝑron' fuisset negligẽs i ꝑñtãdo q: elapso tp̃e hñ istituit papa ꝓ hñ possȝ sine ꝑñta tiõe ꝑroni sil'r legat' de latẽ si ꝑronus sit ecclasticꝰ nõ tñ possȝ ꝑdict' legat' si eẽt sc'laris vide gl. i cle. ꝑ l'ras de ꝑbẽ. et iste ẽ casus. c. cũ dilect' de iurpa. one rosuȝ dr̃ q: ꝑron' tñr defendẽ eccl'ias ne bona idebite dilapidẽt. xvi. q. vij. fi lijs vñ ꝑñtat' tñr reddẽ rõneȝ de ad ministratiõe ꝑ'no' itellige si ꝑron' est ecclasticꝰ si secular' vt no. i. c. cũ et pla tate de ꝑui. et pa. i. c. ex l'ris et. c. cũ ꝑp. e. ti. nõ tñ valde stricte dicẽdo qd expen dat q̃tidie s; tn gñe ita no. pan. i. c. ex l'ris de iurpro. vtile dr̃ ẽt q: si veniret ad inopiã tñr eccl'ia ex reddutib' vltra necia remanẽtib' alimitare ꝑronũ pin gui' q̃ alios paupes. c. gcũq; el. ij. ea. cã. et q. et. c. nobis i fi. de iurepa. et no. q iuspatronat' hñs aliqñ dr̃ ꝑronus s. iqñ aduocat' et vicedñs guardiem hñs ei' frequẽtatiõis vł ꝓcessiõis s'm host. i. c. ꝑterea. e. t. et i. c. i. singulis i fi. de statu mo. et iõ supponũt ꝓ eodem.

1 ¶ Quib' mõis acqrit iusꝑronat'. R. q ex trib'. ¶ Primũ q: fũdauit eccle siaȝ. i. fundũ ad edificãdũ dedit. d. c. no bis et. c. abbatẽ. xviij. q. ij.

¶ Scdȝ ẽ ex ꝯstõne eccl'ie. c. mõasteriũ 2 xvi. q. vij. et h' intellige si facit de ꝯsen su epi cũ alio mõ eccl'ia fieri non dẽat de ꝯse. di. i. Nemo de iurepro qñ. et. c. nobis fuit. xvi. q. vij. filijs.

¶ Sed qd si ad refectionẽ dedit. R. q. 3 nõ acqrit iuspatro. s'm lau. ar. ff. ne qd i loco pu. l. ij. §. vicinales qð verȝ ẽ qñ nõ ẽ oĩo destructa. Secꝰ si fundit' erat destructa et de ꝯsensu repauit q: pinde est ac si de nouo fecisset de iude. ꝯsul' iur et i aut. vt nullus fab. oratoriȝ dom. §. i. sed ꝑm'g hedificauerat omittit iur patro. si nõ dederat fundũ vel s'm glo. in. c. qñ eo. dotẽ ẽt si eadem materia sit reparata.

¶ Terciũ ẽ ex donatiõe. d. c. filijs et. c. 4 gcũq; ibidẽ et h' intellige de dote data añ ꝯsecrationẽ q: post ꝯsecrationẽ nõ induceretq: nulla fuit' rei sacre ꝑt ipo ni. ff. de ser. i. l. fuitutes. la. ij. §. vl. et qð hñam iuris õfinit eẽ fuiturẽ ñ recipit ff. cõis ꝑdio. l. caueri. Tñ inno. et ho. tenẽt q si nõ hȝ dotẽ et sibi det pꝰ ꝯse cratiõnẽ q acqrit iusꝑronatus q: sine substãtia reȝ nõ posset eccl'ie deseruiri. i. q. iij. sigs obiecerit et magis placet et no. q nih det ꝓ dotẽ vel rõne dotis ñ hẽbit iusꝑronat' s; erit bñfactor s; pa. in. d. c. qñ Limitat ẽt hoc ibidẽ Pa. q ex donationẽ pꝰ ꝯsecrationẽ efficit ꝑron'. Uerȝ qñ fũdator si ꝑt ꝯpelli ad ipsã dotãdã sic fit i istis capell' qð no.

¶ Utrȝ possint eẽ ꝑres in dote ꝯstituẽ 5 da. R. Inno. q sic et qlibet erit ꝑron'. vult ẽt gl. lxxij. di. in sũma et sic limita gl. in d. c. gcũq; q̃ vult q dans modicã dotẽ ñ sit ꝑron' q: verȝ ẽ qñ vnꝰ solꝰ dat. secus si plures sil' dãt sufficiẽtẽ idẽ dic in fundatiõe et hedificatõe et sic ps q multi essẽt ꝑroni puta q: vnꝰ dedit fundũ alr̃ hedificauit alr̃ dotauit vel plures hedificauerũt vel dotauerũt.

¶ Utrũ iusꝑronat' trãseat ad hẽdes 6 R. pa. in. c. i. de iurepa. q sic ẽt ex̃neos ita q si ꝑr̃ instituit filiuȝ in certa re et ex̃neũ hẽdeȝ vniũsalẽ iusꝑronat' trãsi bit in ex̃neũ nõ in filiũ et plures si hẽ

ães i oēs trāsit vt in.d.c.i.ꝛ Cle.ii.eo.
ti.ꝛ nō solū trāsit ad masculos ſꝫ ēt ad
feminas hēdes Facit cle.ii.de ꝯcessi.
ꝓbē.sentit gl.in.c.qm̄ inestiturā.xvi.q.
vij.ꝛ iō filius q repudiaunt hēditatem
prīnā nō erit pron⁹ ſm Fed.ꝯſi.cxi.ꝛ
hodie determinatū ē p.d.cle.ii.ꝙ suc-
cedūt ñ p capita ſꝫ p stirpes.vñ si plu
res succedūt vni ex duob⁹ pronis etiā
oēs habent loco vni⁹ ꝛ lꝫ vn⁹ habeat
plus de hēditate ꝙ̄ alius:dūmō nō sit
heres in certa re constitutus equaliter
erit patronus.

7 C Utrū iuspronat⁹ possit diuidi int
hēdes.ẞz.pa.in.d.c.i.ꝙ nō ꝗ̄litercūqꝫ
intelligat ista diuisio cū ipsuꝫ ius sit i
corporale pñt bñ ꝯuenire patrōi vt al
ternati vicib⁹ ꝑsentēt.d.cle.ii.Silr si
habēt plures ecclias pñt ꝯuenire vt ꝑ
sentet vnus i vna ꝛ alter in altera:q: si
cut diuisio ꝑmittit i tpe ita ꝛ respectu
locoꝝ ꝛ ista nō ē diuisio q̄ prohibetur
in.d.c.i.de iurepatro.

8 C Utrū iuspronat⁹ possit adiudicari
vni ex hēdib⁹.ẞz.pa.in.c.ꝗ̄rimoniaꝫ
co.ti.ꝙ nō q: si eq̄lr diuidūt nō appa-
ret ꝗ̄re hoc.Si ineq̄liter diuidūt ꝛ tūc
si dat ꝓ restauratōne illi⁹ q min⁹ hꝫ il
licitū ē ꝛ simoniacū.c.ꝑteres co.tit.

9 Utrū iuspronat⁹ trāseat cū vniuersita
te bonoꝝ.ẞz.ꝙ sic.xvi.q.vij.nemini ꝛ
c.ex lr̄is ꝛ.c.cū.ſ.de iurepa.

10 C Utꝝ trāseat donatiōe.ẞz.ꝙ sic.c.ex
insinuatiōe ꝛ.c.ꝯsultatiōib⁹.eo.ita tñ
ꝙ si est laic⁹ nō pōt donare cuicūqꝫ lai
co aut clerico recipiēti noie ꝓprio sine
licētia epi vt in.c.null⁹ ꝛ.c.ꝑterea co.
ti.sicut nec aliqḋ aliud ius ſpūale.Si
ꝟo donaret eccle aut loco religioso tē
ſm cōiter doc ꝑt sine licētia epi vt no.
in.d.c.nullus ꝛ.c.ex insinuatiōe ꝛ.c.ca.
illud ꝛ.c.vnico.eo.t.li.vi.

11 C Utꝝ possit dari in feudum.ẞz.ꝙ sic
cum vniuersitate.c.cum secularꝫ eo ti.
sed specialiter non.

12 C Utꝝ vēditōe trāseat.ẞz.ꝙ si ſpālī
ter vēdat ē simonia si emit intētiōe vt
possit ꝑsentare quē velit vel ꝓuare ꝛ dꝫ
spoliari ille q emit ꝛ eccl̄ia dꝫ eē libera
ſm Inno.Si ꝟo emeret cū vniuersi-
tate tpalium cū qb⁹ trāsit ēt iuspronatus
nō ē simonia ſm hos.ꝛ cal.vt pꝫ.ex.c.
lr̄is.eo.ti.qḋ veꝝ credo cū nō emit ꝑn
cipalr talia bōa tpalia ꝑꝑ iuspronat⁹
ꝯsidū q: si ꝑncipalr ꝑꝑ hoc emeret eēt
simonia ita no.pa.in.c.q: clici eo.titu.
Item ſm io.an.in.c.vnico eo.li.vi.si
dicat vēdo tibi villā iuspronat⁹ qḋ ha
beo in ea ñ valꝫ vēditio sec⁹ si simplr
vendit villā vt i cle.pastoral̄ de re iud.
Et iō emptor vel fundatari⁹ cū acq̄rāt
directū vel vtile dñiū rerū silr acq̄rūt
iuspronat⁹ licite sicut alios fruct⁹ hñt.
ff.de ꝯhen.emp.l.in lege.§.dolis.

13 C Utrū vēdens oīa iura q̄ hꝫ in tali
villa q̄ nō ē sua intelligat vēdē iuspa
tronat⁹ qḋ ibi hꝫ.ẞz.ꝙ nō q: ad hꝫ vt
transeat oꝫ ꝙ res q̄ vendit tal̄ sit ꝙ ēt
sine expressiōe vniuersitatē vel iuspro
nat⁹ in se ꝯtineat sicut ē villa vel castꝝ
qḋ in se ꝯtinet honorē iurisdictionē dī
strictū ꝛ iuspatronat⁹.ff.de ꝟ.sig.l.pu
pillus.§.territoriū sed qñ dicit vendo
tibi oīa iura resoluit̄ hec vniuersalis i
singulares.ſ.vēdo tibi hoc ꝛ illud cuꝫ
sūt iuspatronat⁹ sic nō possit vēdi sic
in tali vniuersali nō ꝯp̄hendit̄. Sed
si sit aliqḋ vniuersale ꝙ multa iura in
se cōtineat vt est hereditas bñ transit
cū illo iuspatronat⁹.ff de pe.he.l.item
vidēdum §.si.ꝛ duabus seq̄ntibus.

14 C Quid si vēdat qs palatiū vbi hꝫ ca
pellā q̄ forte hꝫ multa ꝑuilegia ꝛ multos
reddit⁹ trāsiret iuspa .cū palatio.ẞz.ꝙ
sic.ar.l.si mercedē.§.si cū fundū.ff.de
ꝯc.em.q: ad capellā ñ ē nisi p palatiū
ꝯtrā no.Ho.ꝛ in no.in.c.ex lr̄is eo.ti.

15 C Utrū possit pignori obligari.ẞz.ve
rior opi.ē Inno.ꝙ nō ēt cū vniuersita
te q: cū creditor nō possit vti pignore
si vacaret eccl̄ia nemo possꝫ ꝑsentare.

16 C Sed.ꝗ̄.ꝗ̄tū tps dꝫ patronus ꝑsēta-
re.ẞz.ꝙ si ē laicus hꝫ ꝗ̄tuor mēses si
clericus sex a tpe vacationis.c.eā te de
cet eo.t.ꝛ ē tex.in.c.vnico eo.li.vi.

17 C Sed nūqd poterunt variare.ẞz.ꝙ
sic si ē laicus añq̄ epūs ꝯfirmet vt in.c.
qḋ aūt ꝛ.c.cū aūt ꝛ.c.pastoralis eo.ti.

si est ecclesiasticus patronus non pōt
variare postq̄ p̄ntauit.d.c.pastoralis
cum c.predictus co.ti.

18 ¶ Utrū p̄ntās indignū puet iurep̄ntā
di.R.q̄ si est clericus q̄ p̄ntat indignū
priuat ea vice tex.est in.c.sicut in fi.de
sup.negli.pla.&.c.ij.ō ec.edifi.Si vo
est laicus nō priuat vt elicit̄ subtiliter
de offi.or.c.cū vos l3 Inno.& Hos.
& Ber.i.d.c.cū vos & Archi.in.c.susce
pti de p̄bē.li.vi.peccat tñ mortalit̄ scien
ter p̄ntādo indignū q2 infideliter agit
in offō sibi cōmisso vide administrato.

19 ¶ Utrū q̄s possit p̄ntare seipsū.R.q̄
nō sed bn̄ filiū dūmō sit idoneus Fa
cit.c.p vr̄as.c.ti.& ibi no.Ber.& Hos.
& Pa.ponit in.c.cōsuluit c.ti. Silr̄ pōt
p̄ntare vnū ex seipsis Facit.l.vbi ad
sunt.ff.de tuto.tenet glo.in dicto capi.
consuluit.

20 ¶ Utrū p̄ntat⁹ a maiori pte patrono
rū sit admittēdus.R.pa.in.c.qm̄ eo.ti.
q̄ aut p̄ntatio fit ab istis sicut a colle
gio & tunc regritur maior ps respectu
totius capituli f̄m io.an.& vr̄ tex.in.c.
ecclesia el.i.de elec.aut p̄ntatio.fit ab
istis vt a singularib⁹.vt cōiter fit a lai
cis & tunc admittit̄ q̄ p̄ntat̄ a plurib⁹,
ex̄bi gratia si sex patroni.tres p̄ntant
admittit.q̄ p̄ntatur a tribus vt a pluri
bus presentatus.quod bene nota quia
facit ad multa.

21 ¶ Utrū oporteat q̄ sint simul qui vo
lūt p̄ntare.R.pa.in.d.c.qm̄ q̄ si.agūt
vt collegium oz oēs vocare.aliter pote
rūt cōtēpti annullare p̄ntationē.Si vo
agunt vt singuli.Fed.cōs.xcvij.l3 q̄ n̄.
Sed Bar.in.l.oēs populi.ff.de iusti.&
iure.l3 q̄ siue a collegio vt collegiū est
siue a pluribus vt singulares cōsensus
est explicandus dūmō maior pars p̄
iudicet minori sp̄ debent simul eē.p.l.
iurisgentiū.ff.de pac.& hoc ē verius q̄
ad vocationē:q2 forte si fuissent p̄ntes
induxissent ad consensum alterius.&
pro hoc facit.ca.ij.& quod ibi notatur.
de arbi.lib.vi.

22 ¶ Sed quid si duo tm̄ sunt patroni
& duos p̄ntant.R.io.an.i.c.cū sint.e.t.
q̄ ep̄s poterit quē voluerit eorū insti
tuere & est bona gl.in.c.si plures.xvi.
q.vij.hoc t3 Inno.in.c.i.eo.ti.& cal.&
Car.in.d.c.cū sint.& Pa.in.c.eā.te.c.
ti.& placet.l3 alij cōtrarium teneant.

23 ¶ Utrū patronat⁹ possit aliqd exigere
puta aliquos cereos in cognitione iu
rispatronatus.R.Pa.in.c.pterea.eo.tit.
q̄ nō nisi tpe fundationis a diocesano
istud fuisset sibi reseruatū.nec val3 si ip
se patronus fundādo sibi aliquod fructū
retuet nisi ep̄s auctoritatē p̄stiterit vn̄
si ep̄s auctoritatē prestitisset posset tale
ius vendere titulo remanente.apud eū
& hoc credo verum si dedit dotē pin
guē & abundantē:secus si solū necessa
riū ad sustentationē ministrorū.q2 tūc
nullū fructū poterit sibi retinere.ita no.
pa.in.c.i.de ec.tali l3 ō qn̄ loc⁹ religio
sus pprijs expēsis eccliā hedificauit q2
tūc talis locus h3 in ea oīa tpalia sic ep̄s
spūalia vt de priuile.c.cū & plātare.& ē
ius p̄sentādi.ō supplē.negli.pla.c.sic.

24 ¶ Utrū liceat clico suscipere eccliaz
de manu laici patroni R.pa.in.c.pte
rea.el.i.e.ti.q̄ nō.& si facit peccat mor
talr.& l3 n̄ sit suspensus ipso iure.tñ d3
cōione priuari.Ex q̄ infert pa.q̄ si talis
ipetrat a papa:n̄ exp̄sso q̄ pt⁹ habuit
a laico nō v3.Ex q̄ d3 cōiōe priuari.vt
in dicto.ca.preterea.&.c.postulasti de
rescrip.

25 ¶ Utrum laicus edificans capellā in
ecclesia & eā dotās acqrat solū sibi ius
pa.in ecclesie sil.R.pa.in.c.ad audiē
tiā de ec.he.q̄ ecclie sil.q2 n̄ pōt negari
qn ecclesia ponat fundū ex q̄ dotatiōe
iuspatronat⁹ acqrit.c.pie mētis.xvi.q.
vij.& iō sil concurret cū laico in p̄nta
tione.Simlr̄ si clericus edificat ex bo
nis ecclesie capellā nō ipse vel parētes
eius acquirunt iuspatronatus sed solū
ecclia ex cuius bonis est edificata.

26 ¶ Utrū ex delicto p̄ris publicat] oib⁹
bonis ei⁹ priuet̄ filius iurepatronat⁹ qd̄
habebat pr̄ R.q̄ si publicatio fit ab i
patore vel iudice seculari nō priuat iu
repatronatus nec p aliq̄ crīe eclesie maie
statis.pōt iperator priuare laicū ipso q2

hz istud a papa. Ita no. glo. et archi. in c. filius. xvi. q. vij. intellige hoc verum quando non est in aliqua vniuersitate secularium. quia si esset ex prouisione illius vniuersitatis secularis transiret et vide bo. glo. in c. satis peruersum. lvi. di. que dicit quod si pater commiserit crimen lese maiestatis. ex quo filij efficiuntur infames. l. quisquis. C. ad. l. iul. maie. vi. q. i. si quis cum militibus. Filij tamen clerici non efficiuntur infames et non perdunt beneficia. et sic nec iuspatronatus etiam filij qui sunt clerici in sicut vniuersitate.

27 ¶ Quid si laicus hz iuspatronatus cum ecclesia sibi habebit ne sex menses ad presentandum. Respondeo secundum Jo. an. et Arch. in d. c. vnico. eo. ti. l. vi. quod sic ita quod ratione cois suis priuilegium ecclesie transibit ad laicum ad instar eius quod dicitur de eo qui hz rem communem cum pupillo que non potest vsucapi vel prescribi propter pupillum. vt in. l. si communem. ff. quemadmodum ser. amit. ita propter ecclesiam consequitur quod per se consequi non posset de pre. prebe. c. pe. id est dic quando clericus et laicus habent presentare quod hz tempus sex mensium secundum pa. in. c. eam te. eo. ti. quia maius dignum trahit ad se minus dignum. c. quod in dubijs de consec. ec. vel alta. et hoc. tz Jo. an. lz Hos. aliter. Et intellige de patrono ecclesiastico qui hz ius patronatus ratione ecclesie. et qua si haberet ratione patrimonij esset idem per omnia sicut in laico sic et in clerico. c. cum dilectus eo de. et gl. in cle. si. eo. ti. no. pa. in. d. c. eam te. et in. o. c. cum aut. quod no.

Iusticia

Iusticia secundum quod est habitus virtutis potest accipi quattuor modis secundum ric. in iiij. di. xxxiij. ar. v. q. iij. ¶ Primo communissime. s. pro qualibet rectitudine animi et sic quelibet virtus est iusticia quedam et sic diffinitur ab ansel. li. de veritate. c. xij. Iusticia est rectitudo voluntatis propter se seruata. ¶ Secundo pro rectitudine per quam homo iustificatur in conspectu dei. s. pro caritate. et sic diffinitur ab aug. li. lxxxiij. q. lxi. iusticia que per cetera diffunditur est dilectio dei et proximi. ¶ Tertio pro qualibet virtute ordinata per iusticiam legalem ad bonum commune et sic est idem cum qualibet virtute differens tamen secundum rationem. ¶ Quarto pro habitu determinante voluntatem ad firmiter volendum seruare rectitudinem debitam in operationibus que sunt ad alterum. Et hoc dupliciter aut ad alterum vt est persona singularis. et sic est iusticia particularis distincta per essentiam ab alijs virtutibus que sic potest diffiniri Iusticia est constans et perpetua voluntas ius suum vnicuique tribuens. ff. de iusticia et iure. l. iusticia. Alio modo ad alterum: quod est communitas et sic est iusticia legalis. et hec est omni virtuti generalis inquantum precipit omnia exteriora cuiuslibet virtutis ad bonum commune referri. secundum quod vult philo. v. ethi. c. ix. Est tamen vna virtus specialis distincta in essentia ab alijs virtutibus vnde non est generalis alijs per predicationem: sed per virtutem. ¶ Que sunt partes eius subiectiue. Respondeo secundum philo. v. ethi. due. s. commutatiua que dirigit vnam priuatam personam ad aliam in his que consistunt mutuo inter duas personas ad inuicem. Alia distributiua que est ordo eius quod est commune ad singulas personas quem dirigit iusticia distributiua communium secundum proportionabilitatem.

Iustificatio

Iustificatio impij quattuor requirit primum motum liberi arbitrij contrictionem animi infusionem gracie. et remissionem culpe.

Laicus

Laicus dicitur a laos grece et latine populus secundum Isy. vij. ethi. et sunt illi qui possunt habere vxorem. possidere patrimonium. de quibus. xij. q. i. duo.

¶ Utrum laicus possit esse procurator vel sindicus rerum ecclesiasticarum. Respondeo Pan. in capi. decernimus de iudi. Colectarius dicit quod generalis administrator esse non potest loco prelati absentis illius qui reputatur absens vt est minor. vt in capitulo secundo de eta. Et qua. or. Sed si prelatus preest spiritualibus. bene potest committi cura temporalium laicis maxime vbi clericus non reperitur idoneus. allegatis.

no p Inno. q dicit q laicis generalis administratio committi nō pt vt sup oēs dominenē. sz spālis quarūdā rez administratio cōmitti pōt ita vt supiori administratori rñdeat z plz pa.g allegat glo.in.c.iudicatū lxxxix. distinc. Et iō decrē.c.discernimus loquit q non pōt esse iconomus.i.habere generalez admistrationē oium bonoz ecclisticoz tā tpaliū q̄ spūaliū: z sic pbat oibus: sz bñ pōt esse iconomus ecclie i tpalibus c.in nona.xvi q.vij. hoc idē tz Gasp. de cal. z hosti. z Jo.an.in.c.vnico. de sindico.

2 ¶ Utz possit esse pcurator clerici laicus ad eligēdū. R. q nō. vt no.doc.in d.c.descernimus: qz vbi hz exercē actū spūalē iudicio suo nō pt ɔstitui laicus vt no. Jo.an.i regula. qd alicui suo nō lz. de re.iur.li.vj. z sic limita.c. primuz de pen.li.vi. vt scilz hēat locū in iudicialibus vbi ēt in causis spūalibus admittit ad agēdū z defendēdū.

3 ¶ Utz possit laicus eē vicarius epi. R. fm doc q nō vt no.in.d.c. in nona. z in.d.c.ɔtingit. de arbi. z in.c.vnico d sindico. Facit gl.in d.c.discernimus. q dicit q cause spūales nō pnt cōmitti laicis ēt tāq̄ delegatis p epm. Et hoc intelligo q nō pōt eē vicarius epi in spūalibus secus si eps hz iurisdictionē tpalē in loco. qz bñ pōt laicū suū vicariū facere: vt in.c.fi. ne cle. vel mo.li.vj. sz in spūalibus tenēt doc. q nec ēt clericus ɔiugatus. Joanes de cle.ɔiu. z in c.vnico. de cle.coniuga.li. vi.

4 ¶ Utz laicus possit pdicare. R. pa.in d.c.discernim⁹ q sic.si cōmittat ei ab epo. vide bonā gl.xcvj.di.c. bene qdē facit.c.cū ex iniucto. de here. vide gl. in.c.adducimus.xvj q.i.sed nō teneas dum dicit etiam mulierē.

Latria grece idē ē q religio latine fm Aug.x. de ciuitate dei.c.iij. vñ dicit ibidē q cultus deo debitus q̄ttuor noibus noiat duobus apd grecos.s. Latria z theusebia idest cult⁹ diuinus vl bon⁹. z duobus apd latinos.s.religio z pietas qui conueniunt pfatis duobus. Differt tñ latria pprie a theusebia. qz hec respicit cultū dei interiorē q pprie ptinet ad virtutes theologicas: sed latria respicit seruitutē exteriorē q ptinet ad iustitiā vt elicit a scō Bo.in.iij.di.ix.q.ij. ar.iij. z sic est virtus cardinalis pprie. qn aliq doc. dicūt q est virtus theologica intelligit fm qd est theusebia.

¶ Qui sunt actus latrie. R. q sunt due spēs actuū latrie. ¶ Prime spēi actus sūt illi q̄s pducit mediātib⁹ virtutibus qbus impat ordinās eos in dei reuerētiā: z sic religiōis actus p modū impij ponit Jac. pmo eē visitare ifirmos. q est actus elicitus a misericordia z imaculatū se custodire. q elicit a tēperātia. ¶ Scde sūt illi q̄s pducit p se z imediate p q̄s hō ordinat tm ad deū. z inter eos hz aliq̄s iteriores tāq̄ pncipales z p se: vt est deuotio z oro. Aliquos ho exteriores q̄si secūdarios z ordinatos ad iteriores qb⁹ ipsa vtit q̄si signis ad excitādū mētē ad actus spūales: z i aliqbus hoz exterioz corp⁹ ad venerādū deo exhibet: vt in adoratiōe. In aliqbus ho deo de reb⁹ exterioribus offertur z hec vl pmittēdo: vt in votis: vel in dādo. vt in sacrificijs: oblationibus pmicijs: decimis: z hmōi.

¶ Utz sacrificiū sit latrie. R. q triplex est sacrificiū. ¶ Primuz bone opationis. z istud est oiuz virtutū. ¶ Scdm orōnis. z istud virtutū theologicaz ē. ¶ Tertiū ē imolationis. z istud est latrie spiritale.

Latro in quo differt a fure. R. q latro furatur de die: sz fur de nocte. Jura tñ sepius vnū pro altero accipiunt. vt patet in.c.i. de homici.

¶ Quis dicat publicus latro vl depopulator agroz. vide.j. Immunitas. §. xvij.

Laudemium est quedaz solutio quinquagesime ptis vel extimationis rei fienda dño ab eo qui de nouo acqrit ēphiteosim de quo dic. vt.j. Emphiteosis. §. xxuij.

LECtoris offiñ est lectiones pnunciare ⁊ ea q̃ pphete pnunciauerunt ppl's pdicare. xxv. di. pfectis ⁊. xxi. di. cleros.

1 ¶ Quod ordinem hr̃. xxxiii. di. c. lectorsed melius i pastorali episcopor.

LEgatum qd est. R̃. q̃ ē donatiõ q̃dã a testatore relicta sed ab herede pstan da q: debetur post mortē testatoris ⁊ post aditã hereditatē ab herede colligitur Insti. de le. §. i. ⁊ hodie fidei commissũ ⁊ legatũ fere idē sunt ⁊ fere adequata sunt ⁊ qcquid iuris est in vno

2 est etiã in alio ff. de lega. i. l. i. sed fidei cõmissum dictũ est q: olĩ fidei cõmissa pēdebãt ex fide heredũ ⁊ ideo fideicõmissarij dicuntur qbus legata soluēda fidei committuntur dicuntur etiã testamentorum executores.

1 ¶ Quis potest legare. R̃. q̃ solum illi qui pñt testari. ff. de le. i. l. ij. ⁊ q pñt testari vide. j. testm̃. §. i. Legatũ .n. relinqui nõ põt nisi in testamento vel codicillo Unde testari codicillari ⁊ legare ad hoc equipollent vt q põt vnũ possit ⁊ reliquũ. ff. de iure codicil. l. diui. §. codicillos ⁊s demũ fallit hoc i legatis ad pias causas vt. j. legatũ. ij. §. vij.

2 ¶ Cui põt legari. R̃. q̃ regulariter illi soli qui põt hr̃s institui ⁊ q põt istitui vide. s̃. heres. §. xxv. ⁊ q̃ sit psona certa alr̃ nõ valz. l. vigo. ff. de sta. ho. fallit tñ hoc in aliquib⁹ casibus de quibus in. §. sequentibus ⁊ legatũ. ij. §. ij.

3 ¶ Sed nunqd pr̃ possit legare filijs spurijs rõne alimentor vel relinquere dotes filiab⁹ spurijs cũ dos succedat loco alimẽtor q tñ spurij nõ pñt istitui hr̃des. R̃. q̃ sic fm Bar. i aut. ex cõplexu. C. de ince. nup. vide. s̃. Filius. §. iiij.

4 ¶ Utr fratribus minoribus possit legari. R̃. q̃ sic cle. exiui de verbo. signi. §. cupientes dũmõ nõ sit valor hr̃ditatis vl tãta eius ps q̃ psumat fieri i mõ ⁊ forma legati fraudulẽter p succes siõe hr̃ditatis de q̃ nõ sunt capaces.

5 ¶ Utrum cum legatur fratribus mendicantibus anniuersariũ ppetuum liceat eis recipere. R̃. fm Pe. de pal. in epl'a. ad magr̃m or. predicator q̃ sic recipiẽdo gratis ⁊ petendo ex̃ iudiciũ quia hoc nõ est habere redditus sed in iudicio petere ea tanq̃ redditus sibi debitos est cõtra pfessionē eor Idē dicit de cẽsibus ãnuis ac etiã de redditibus fruz ad vitã. Farinerius ordinis minor generalis in cõsti. dicit q̃ nõ lz fr̃ibus inducere aliquē ad talia legata facienda q̃ si facta fuerint in iudicio non petant' quasi tacite innuat quod dicit petrus q̃ extra iudiciũ peti possunt p mõm elẽyne. Nec obstat' qd dicit aliq nõ licere quando dans scires nõ teneri se ad talia dãda ⁊ tñ ex sua liberalitate dat q: lz in cõscia ille teneatur fm q̃. j. dico ⁊ propterea dei nihilominus fratres ea petere possunt extra iudiciũ per modum elemosyne sicut liceret petere elemosynã ab illo q habet vltra Necessitatem sui status q̃ quamuis ipse teneatur facere elemosynam non tamē per hoc sequitur qd frater minor ñ possit ab eo petere Aduerte tamē qd ãnuos redditus ad modicum tēpus. s. decē annorum legatos possunt petere mendicãtes in iudicio exceptis fratribus minoribus. q licet ĩ talib⁹ sint capaces nõ tñ pñt in iudicio. talia p se petere. vt in. d. cle. exiui. §. verũ de v̄bo. si. Similiter sunt capaces ãnui reddit⁹ ēt ppetuũ qñ ē ad certũ vsũ diuini cl't⁹. puta vinũ p missis frumētũ p hostijs fiēdis ⁊ hmõi. fm b. car. i. d. §. ⁊ Fede. d̃ senis. sec⁹ p victu vl vestitu.

6 ¶ Utrũ qs possit legare eccl'ie cõstruende. R̃. Pa. in. c. nos quidē de testa. q̃ sic sed nõ donare q: nõ valet donatio facta loco construendo. c. abbate sane de re iudi. li. vi. Ratio diuersitatis ponit ⁊ Bar. in. l. seruos ad custodiã ff. de ali. ⁊ ciba. le. q: donatio requirit psonã ⁊ sciaz tõ abñti lz possit donari nõ tñ fit dñs anteq̃ sciat ⁊ cõsẽtiat. l. absenti. ff. de dona. c. si tibi absẽti de preben. li. vj. sed absenti ⁊ etiam incerte persone põt legari dũmõ ex euentu possit cer-

tificari.l.cū pater.§.fundo.ff.de le.ij.se
cus si certificari nō posset euētu: qz nō
posset ei legari vt no.gl.in.d.c.nos.

7 ¶ Utrū legatū factū ecclie scē Marie
cū plures sint sit nullū.Re.Pa.in.c.in
dicāte de testa.q̄ nō sed dabit ecclesie
pochiali si sic noiat vel pauciori, q̄ ta
le hz nomē Gio.Ho in.d.c.nos q̄ēni
dicit q̄ si nulla ecclesia sancte Marie
sit in loco dabit ecclie cathedrali vt
no.glo.ī.an.c indicāte fuer.l.q̄ cōditi.
ff.de cōdi.e demon.vbi se testator man
dauit aliqd fieri i foro e nō dixit i quo
intelligit de foro illius municipij vbi
hitat e li de auctoritate epi e executo
ris. Simr qn legat ecclie sāede e nō df
de loco epi e executor puidebūt de lo
co vbi debeat fieri e hoc fauore pie cāe
nisi aliū ōstet de mente testatoris.

8 ¶ Quid si legatari⁹ morit ań, cōditio
nis euentū.Re.Pa.in.d.c.nos q̄ēc q̄
aut legatū est factum psone intuitu seu
cōtēplatione sic puta qz alij psone fuis
set relicturus tūc deficiēte illa persona
dz ōuerti relictū ad aliū piū vsum⁹ vt
volūtas defuncti vel effectu impleatur
sicut dicimus in legato facto ad aliqd
faciēdū in ciuitate.pp perpetuā memo
riā defuncti qđ alibi fiet si in loco vbi
ordinauerat fieri si possit vt.l.legatuz
ff.de vsufr.lega Si ho relictū fuit cōtē
platione persone vel collegij certi non
habito respectu ad piā cām tunc⁹ defi
ciente legatario expirat legatū e rema
net apud grauatū vt in.l.pe.§.tuscula
nus.ff.de leg.iij.C.de cadu.tol.l.vnica
§.si aūt aliqd sub cōditione si ät dubi
tatur an hūerit respectū ad aiaz vł ad
psonā tunc in dubio fauore religionis
debemus presumere q̄ ad piam cām
reliquerit ar.l.sunt psone.ff.de reli.e
sumptu fune.Et hoc no.e seqtur bar.i
d.§.tusculanus. Et hec deputatio ad
aliū vsuz piū debet fieri de ōsensu epi
e heredis sir.d.l.legatū e no.in Cle.
qz cōtingit de reli.do.e facit ad qōnez
legati facti puelle p ea maritanda q̄
morit an sit dādū alteri qz si, factū est
intuitu persone puta qz fuiunt e hmōi

non dabit alteri Si ho intuitu aie sic
dabit alteri e simr de q̄cūqz legato, qđ
nō pōt cōseq suū effectū qđ note.

9 ¶ Utrū legatū factū duobus re, ōiūcti
cūs si vnus repudiat vel moriat viuo
testatore vel deportetur e hmōi accre
scat alteri.Re.Pe.de pusio tractatu de
canonica porcōe epi q̄ sic.l.re cōiūcti
ff.de le.ij.e.l.vnica.§.his ita.C.de ca
du.tol nō ät accrescit ōiūctis cognatio
ne legali.l.mulieri e ticio .ff. de cōdi.
e demō.e dicūt verbis e re coniuncti
puta qn stich⁹ legat Pe.e Martino
re tm̄ cum diuisim puta lego⁹ Petro
sticum meum Item lego Martino sti
cum meum vt insti de le.§.si⁹ eadē res
in tex.e in glo. Item verbis e non re
qn ticio⁹ e seio lego⁹ fundū equis por
tionib⁹ e preferē cōiūctus verbis e re
alijs ōiunctis re tm̄ Sed an ōiunctus
verbis tm̄ preferat ōiunctus re tm̄ est
opinio diuersa sed dic q̄ nō equaliter
veniāt vt no.in.d l.re coniunctis.

Additio Anū dicit ang.are.insti.
de pupil.substi.§.singu
lis q̄ qn testator religt sic:⁹ego filiab⁹
meis centū p q̄libet: quod licet sint cō
iūcte ōiūctiōe v̄bali tm̄ qz q̄libet ad suū
cētū e sic ad diuersā rē vocātur nō est
inter eas ius accrescendi casus ē e ibi
Bar.in.l.hmōi.§.i.ff.de lega.i.

10 ¶ Quid de legato facto ab aliq̄ ali
cui ecclesie sub conditione.s.si ibi sepe
liat q̄ legās morit excōicatus: vel se
interficit e hmōi propter que non de
bet sepeliri in ecclesia e nō sepelitur ibi
Re.bar.post⁹ Dy.in.l.miles §.ref.ff.de
adul. q̄ nihilominus soluet legatum
ecclesie cū facto legantis e eius culpa
acciderit e sequitur Bal.i.l.si quis ad
declinādum.C.de epi. e cle.e.l.i.C.de
his que.pene no facit tex. no.i.l. nullū
C.de epis.e cle. Ratio⁹ qz in legato ad
pias causas attenditur duplex fauor.s.
legantis e cui legatur lz ergo in noto
rio peccatore cesset fauor aie eius non
tm̄ cessat⁹ fauor ecclie cui religt Item
qz illa cōditio ē īpossibilē e io nō viciat
legatū.l.obtinuit.ff.de cōdi.e demon.

11 ¶ Quid si legat alicui aliqd sub ꝯdi tione si habuerit liberos ꝑtrū si ingre diatur religionē debeat hēre dic ꝙ sic vt s. dixi De. ex. §. xiiij. cum seq.

12 ¶ Si ticio pecunia legata fuerit ⁊ ei⁹ fideicōmissum sit vt alienū seruū manu mitteret nec dña eum vendere vellit ni hilominus legatū capiet qꝛ ꝑ eū non stat quo minus fideicōmissū prestet. Nam ⁊ si seruus mortu⁹ esset a legato non submoueret l. si ticio. ff. de le. i.

13 ¶ Si i singulos ānos aliqd alicui le gatū sit plura sūt legata ⁊ pmi āni erit purū sequētiū ꝯditionale. l. si viuat ⁊ io eo mortuo nō trāsmitteē ad heredē. l. si in singulos. ff. de annuis legatis.

14 ¶ Quidā testm̄ faciens legauit filie sue nupte decē ducatos ꝑ qlibet āno ꝑ vestimētis vt induat. q̄ filia stetit ꝑ qttuor ānos ꝙ nō induit se nec a fri bus pecuniā ipaz petiit q̄rit an pos sit petere pecuniā pteritoꝝ ānoꝝ. R. ꝙ nō. l. qdam predia. ff. de vsufruc. lega.

15 ¶ Quid si legatarius moritur ante le gatū ē. R. ꝙ dficit legatū ⁊ remanebit heredibus legantis sec⁹ si moreretur post morte testantis sed anteq̄ heres adiuisset hereditatē quia tūnc debetur heredib⁹ legatarij. l. vnica. §. s vt ma nifestetur. C. de cadu. tollen.

16 ¶ Utrū legatū factū episcopo presu mēt factū contemplatione ecclesie. R. Pa. in. c. requisisti de testa. ꝙ in du bio ad cōiecturas est recurrendū: vt si est factū ei a persona ꝯiuncta non ꝑ sumatur ꝗuis diceret relinq̄ hoc epis copo Similiter si diceret relinquo do mino Johanni nō expresso epo ⁊ sic erit suū ⁊ succedūt ꝓpinqui ab itestato c. quia nos de testa. Si ꝟo ab extra neo legetur sic ꝑsumit factū contem platione ecclesie Idez dic per omnia de quocūqz habente administrationē seu prelationem in ecclia.

Additio Et no. ꝙ verbū admi nistratio hic verificat̄ in eo q hz aliquā dignitatē seu miste rium in ecclia separatū a cōgregatione. Itē ꝓlatio hic sumitur large vt ꝯpre hendat ēt habētes ecclesiam curatā ⁊ fm Innocen. in dicto capitulo requisi ti q potest absoluere dicitur hēre ad ministratationē. Itē no. ꝙ extraneus hic accipitur q nō ē ei ꝯiunctus in q̄rto gradu affinitatis vel cōsanguinitatis vt est tex. in aut. licētiā. C de episco. ⁊ cle. ⁊ in aut. de ecclesia. titu. §. interdicim⁹ Idem glo. xij. q. iij. c. i. ⁊ est cōmunis opi. ꝗuis aliqui aliter teneant vt. s. Clericus. xiij. §. v.

17 ¶ Cuius cōtemplatione presumitur le gatum factū non habēti administra tionē in ecclesia q tm̄ est ecclīastic⁹. R. Pa. in. d. c. reqsiti ꝙ in dubio ꝑsume tur factum intuitu ꝑsone si talis pōt habere ꝓpriū. Si ꝟo non pōt habere ꝓpriū puta qꝛ religiosus sic ꝑsumitur factū intuitu mōasterij seu ecclie facit l. deo nobis. C. de episco. ⁊ cle. c. vnico xviij. q. i. Et sic quando factū ē intuitu ecclesie non poterit disponere nisi sicē de aliis rebus ecclesie qđ no.

18 ¶ Utrū legatū factū filiofamilias in dubio presumatur factū intuitu patris R. Pa. i. c. Raynuti⁹. de testamē. bar. in. l. cū aliqs. C. de iur. deliberan. dicit ꝙ si fit ꝑ ista. ꝟba lego filio martini. nō intelligitur cōtēplatiōe pr̄is maxie si exꝑmat nomen filij puta ticio. filio Martini ⁊ nominato pr̄is itelligit facta cā demōstratiōis nec ob. d. l. cum aliqs qꝛ loqtur in seruo qꝛ exprimitur. ꝗuis q̄ si esset ꝟba de iure acqreretur dño legatū ⁊ sic vr cōtēplatione dñi factū sed secus in filio qꝛ filiatio non facit relictum acquiri pr̄i qꝛ posset esse emācipat⁹ ⁊ maxie hodie cū i adūētis acqrat̄ filijs proprietas sed si fieret de patre mentio ⁊ de patria potestate idē esset sicut de fuo sed de hoc dubi tat⁹ Pa. qꝛ filiatiōis q̄litas nō impedit quin ꝓprietatē acquiri filio ⁊ iō vr qđ solū vsufructus acquiratur patri.

19 ¶ Utruz legatū factū canonicis oib⁹ tal is ecclie ēt si exprimāt̄ noia presu matur ecclie cōtēplatione factum. R. dñs Pe. vbi. s. ꝙ sic per. l. cum bus. ff. de re. dub. vbi. dicit tex. cum bus. cum

tatis legatū vel fidei cōmissum datum ciuita. a. relictū vr̄ qd̄ verū est fm glo. nisi sit datū vt singulis q: nō acgritur ciuitati sed ipsis ciuibus facit. l. annua §. a ticia. ff. de annuis lega. secus si vni nō habēti administratonē vel plationē q est simplex canonicus q: sibi acgrē nō ecclie vt dixi. & hoc verū nisi ꝓbarei intuitu ecclie legatū fuit vel nisi legatarius fraudē adhibuit dicto. c. requisiti in fi. facit. l. non nunq3. ff. ad trebe.

30 ¶ Utrū cū legatarius nō pōt vti legato nisi respectu ecclie puta legat qs vnū ꝑ fundū suū clerico q̄ vadat ad ecclīā. intelligat ꝯtēplatiōe ecclie i dubio. Ꝝ. Pe. vbi. s. ꝙ sic & sic acgritur ecclie & ita itelligit ꝙ no. gl. in. l. nō ples. C. de sa. sanc. ec. ne legatū sit inutile. vide ꝙ notāt doc. i. l. a. C. de sa. san. ec.

31 ¶ Quid si qs leget sic lego Petro & filijs ei⁹ possessionē vel aliud. Ꝝ. ꝙ Petr⁹ habebit medietatē & filij ei⁹ aliam medietatez ꝯūr. ff. de vsufru. accre. l. si qs ticio & de testa. c. Raynaldo in glo. vnū nō refert i h̄ casu siue leget ticio & meuio l ticio vt i. d. l. si qs ticio qd̄ no.

32 ¶ Quid pōt legari. Ꝝ. ꝙ res testatoris & res heredis nec refert. an sciuerit vl ignorauerit esse suā vl heredis vt insti. de leg. §. si qs rem suam.

33 ¶ Sz nūq̄d res aliena a testatore possit legari. Ꝝ. ꝙ sic si sciebat testator esse alienā & heres tenet eā emere & ꝑstare vel extimationē soluere si talis sit que extimari possit vt insti. de le. §. nō solū &. §. qd̄ aūt cū tali distictiōe ꝙ aut res que legatur erat testatori pignorata vl in ea hz ius soluz & tunc nō ꝑsumitur nisi legatū illud ius esse ꝙ in ea habebat & sic nō dabitur extiatio vt in. l. ser in electione. ff. de leg. i.

Additio Et sic si legauit fundū quē ꝯduxerat ꝑ q̄nquēniū heres soluet pēsionē & ille cui legauit hēbit vsū3 fundi sine aliq̄ solutione l. qui cōcubinā. §. qui ontos. ff. de de lega. iij. & lege barto. aut res legata erat res testatori cōis simul & alteri & sic intelligit solū legasse partē suā nisi dixisset totā talē rē: q: sic extiatio debet vt no. bar. i. l. cū alienā. C. de lega. Aut res oio est aliena & tūc si est heredis debet res oio tex. est in. l. vnū ex familia. §. si rem. ff. de le. ij. Si vero nō est heredis sz alteri⁹ & si sciēter legauit debet extiatio vel res. d. l. cū alienā dūmodo sit talis cuius cōmertiū hri possit alias esset inutile legatū: puta si legatur res sacra vel principis. l. apud iulianū. ff. de le. i. Si ꝟo legatur ignorāter aut extraneo & nō valet aut ꝯiuncte ꝑsone cui alias fuisset relicturus tātūdez si sciuisset eē alienā debetur extimatio. d. l. cum alienā & Bal. i. l. i. C. de sa. san. ec. 3 ecclesiam esse cōiunctā ꝑsonā cuius sit mater omniū fideliū3 xij. q. ij. qui abstulerit. Sed Pa. in. c. filius noster de testa. nō 3 ꝙ ecclesia hic hēatur ꝑ cōiuncta ꝑsona sed solū cōiunct⁹ ex sanguine vt in c. nō nulli de rescrip. & ꝙ debeat cōiuncte ꝑsone intelligit qū erat gñaliter sed qū erat ex̄cē specifica puta q: credebat suā exēptionē teā3 a pupillo que nō valebat tunc vitiat legatū in totum etiā factum coniuncte persone vt not. in. d. l. cum alienam.

¶ Sed nūq̄d ꝙ ꝓdictū est in q̄oe ꝑcedēti habebit locū in foro canonico & anime. Ꝝ. pa. in. c. fili⁹ de testa. dicit ꝙ cōis opinio 3 ꝙ sic 3 ipe credit ꝙ nō hēat locū in ꝯscia rō q: in. d. c. fili⁹ dr̄ q: lege dei viuim⁹ nō legib⁹ vr̄ annuere hoc eē ꝯ legē dei & tō nullo 3 lectus obie iuris canonici poterit hanc dispositionē legis obseruare & ē in re petitione. c. cū esses de testa. ita 3 ratio q: dispositio iubet d3 attendi 3 rōne certam. c. ītell. gemma de ꝓ si. & iō ꝑ dictū. c. filius ꝙ est dña in hoc ius ciuile & canonicū & ꝙ depositio. filius astringit oēs quos astringit ius canonicū. Ego admitte rem dictū siquis heres nimis grauaret q: sic nō. videretur fuisse de mēte defuncti 3 esse: erroie de ceptū: 3 qū ꝯstaret de mēte defuncti puta q: sciebat dispōnez iuris ciuilis: sic credo ēt in cōscia habeat locum q: perinde est ac si legasset rē illā i emi

telligit solū legasse partē suā nisi dixisse

posset vel saltē extimationē.

25 ¶ Utrū legata domo debeatur ortus R. Pa. in.c. Raynutius de testa. q si ortus coheret domoi sic debet. ff si ser ui. ven. luestatrix ⁊.ff. de ac. ēp. ⁊ vēdi. l. si creditor in fi. q limito verum quā do eadē ianua claudit domū ⁊ ortum sec9 si sic nō coheret q nō dbet. Et sic intellige glo. in.c. fi. xij.q.ij. ⁊ Pa. vbi s. in.d.c. Raynutius.

26 ¶ Utrū legans aliqb9 reb9 ⁊ postea vēdens per testatorē teneat heres. R. q sic nisi vēdēdo testō: hūerit aiūz adimēdi legatū insti de lega.§. si rē suam ⁊ in dubio pbabit heres saltē p quattuor testes volūtatē defuncti mutatā vt in glo d.§. si rem suā idē dic si rem legatā pignori tradidit q nisi habuerit aīum adimendi legatū tenet heres eā luere ⁊ legatario tradere vt insti. de le.§ sed ⁊ si rē in tex. ⁊ in glo. in cōscia credo verū qn testator in morte noluit mutare testm̄ secus si morte preuentus nō potuit in vltimo aliquid disponere quia tunc presumerēz q aio adimendi legatum alienauerit.

27 ¶ Utrū legatū quo mihi liceat cedere lapides in solo testatoris trāsēat ad meos heredes. R. quod nō tex. est in.l. apd iulianū §. si quis. ff de leg.i. rō sz glo. q est ius psonale.

28 ¶ Utrū possit legari q nundū est in rerū natura. R. q sic dūmō sit futurū vt fructus futuri i tali funde: aut qd nascetur ex ancilla ⁊ huiusmodi. Insti. de lega.§. ea quoqz res.

29 ¶ Utrū iura act. ⁊ seruitutes ⁊ hmōi incorporalia possint legari. R. q sic. nisi viuēs testator debitū exegerit vel remiserit ⁊ i dubio p̄sumit legatū voluisse adimere exigēdo vel remittēdo insti. de lega.§. cū aūt. in tex. ⁊ in glo.

30 ¶ Utrū debitori possit sua liberatio legari. R. q sic. Insti de leg.§. si qs debitori: nisi testator viuus exegerit. insti. ibidem.§. causam.

31 ¶ Sed q̄ro an in dubio p̄sumetur legatū factū creditori sine factū aio recōpēsandi. R. Bar. in.l. si cū dote.§. si pr. ff. solu. mat. ⁊ cōiter moderni in.c. officij de testamētis distingunt q aut relictū sit p debitorē necessariō q ex necessitate iuris tenet ad debitū: ⁊ sic p̄sumit aio recōpensandi factū: vt in.d.§. si pr. vbi dr q si pr q tenebatur dotes dare filie sue legat eidē aliquid in testamento: q filia nō poterit petere legatū ⁊ dotē: q vr legasse aio cōpensandi cū dote debita. Si ut legatū sit p debitorem voluntariū: puta q ex sua volūtate obligauit se ad debitū: ⁊ sic in dubio nō p̄sumit factū aio recōpēsandi nisi sit expressum vt pbat in.l. vnica. §. sīcedū. C. d rei vx. ac. vbi habet q si marit9 qui tenetur restituere dotē vxori post mortē legauit aliqd simplr vxori poterit vxor vtrūqz petere. Silr dic de legato facto cuicūqz creditori a debitore. ad hoc. C. de here. insti. l. si cōpensandi. ff. de lega. i. l. lucius. i prin. ⁊. ff. de lega. ij l. vlti.§. penul.

32 ¶ Utrū per suggestionē: solicitudinē vel īportunitatē faciens adimere legatum factū alicuius faciens sibi relinqui teneat. R. dominus Bertho. cepola in suis cautelis q tenet actiōe de dolo vl in factū subsidiaria ei cui ad emptum est vel cui nō est relictū ex solicitudine eius. ff. de doli excep. l. i. no. Ange. in. l. si. C. si quis aliquē testa. phi. Facit. l. i. ⁊ ibi no. C. de pe. bo. subla. li. x. Sz melius dic vt. j. Restitutio primo in verbo impediens.

33 ¶ Quid vals vxori legatū q legatur ei dos sua. R. q valet quia plenior est actio ex legato q̄ ex dote insti. de leg.§. sed si vxori q sicut ibi dicit glo. legatū statim debetur dos ꝟo si ꝯsistat in mobilibus debetur post annū solū. Itē valet q non habebit probare dotē talia ꝯstat] si exprimat sl sic. C. d fal. ca. l. iij.

34 ¶ Quero quid debeat qn legatū sit in genere. R. q si illud gen9 est generalissimū sic nullū est legatū. Exemplū si diceret lego substantiā vel rē. Si ꝟo genus est subalternum vt lego aial corpos ⁊ hmōi. sic silr nullū q dādo muscam liberaret. Si ꝟo genus est infer9

puta q2 est species spalissima tunc aut res eius generis hz certos fines a natura designatos vt bos equs & hmõi aut hz fines ex sola distitiõe hõis vt fūdus vt.ff.de lega.i.l. qd in rez.§. si qs aut facto hõis vt dom9 vl fundus. qd p factū de duobus fit vnū diruēdo pariete & hmõi vt.ff.cõis predio.l.si quis duas.§.i. Si loqmur de pmo sic fuit varia opinio. Sed placet mihi opinio Jo. quā sequit accur.in.l.legato gñalr.ff.de lega.i.s.q aut testator quos reliquit seruos vel boues incertos & de incertis sūt in suo pfimonio & tūc eligit legatari9 vt insti.de lega.§. si gñaliter dum tñ nõ eligat optimū.d.l. legato. Aut nõ sunt in suo pfimonio & sic electio erit heredis vt.ff.de tritico.le.l.iij. in prin.&.l.iiij. Silr vbi testator de certis fūis sensit incertum puta q2 legauit vnū de fūis suis sic electio erit legatarij.l.g duos.ff.d le.i. Si vo loqmur d scdo sic nõ valet q2 videtur derisorium q2 heres prestando fundū vnius digiti vl vnguis liberaret.d.l.qd in rez.§. si qs autem. Si vero loquimur de.iij. tunc aut legans dominū in genere relīqt domos aliquas aut nõ si sic electio erit legatarij. Si nõ legatū erit derisoriū.ff de le.i.l.si domus in prin. Aduerte tñ q qñ electio dat heredi in rebus lagatis in genere & illud genus ē talis qualitatis q in ipso sunt quedā que nihil valē & magis expedit nõ habere q habere tunc nõ pōt talia dare sed debet dare mediocrē vt in.d.l.legato &.C.de.dona.l.si quis argētum.§.i. &.C.cõmunia de le.l. fi.§.i. Si vo sumus extra talia tunc poterit heres dare minimum in tali genere.l.si ita scriptum sit in fi.&.l.apud iulianū.§.seyo ff.de leg.i.ff.de reg.iu.l.semp in obscuris.ff.de verb.obli.l.si stipulatus. Fallit hoc in legatis ad pias causas q2 debetur id qd est melius fauore pie cause vl saltem mediocre puta legatum est vas dabitur argentū vl aurum & aurī calicum. sic enim ita habetur & not. in.l.ticia.§.seya.ff.de au. & arg. lega. ex qua Bar.ibidem dicit q si legatur calix intelligitur argenteus si planeta intelligitur de serico & silibus.

¶ Quid si qs legauit qtuor lagenas 35 olei sunt in tali vase que non sunt nisi due vl de pecunia que est in tali capsa legat vni.xx.alij.xxx.alij.x. & non sunt nisi.xxx.R.q solū debetur qd inuenitur.l.si quis testamento.ff.de le.i.& vnicuiqz p rata detraicabitur puta ille cui xxx.legauerat non habebit nisi.xv.cui xx.x.&.cui.x.v.debebunt vt ibi dr. Facit.l.cum certus numerus.ff. de tritico vi.& ole le. & de lagenis est casus in.l. si quis seruum.§. si quis ff. de lega.ij.

¶ Quid si testator errat in noie.R. q 36 nõ officit dūmodo cstet de quo sensit l.si in noie.C.de testa. Facit.ff de le.i.l. iiij. Insti. de le.§.si quis in noie. Silr falsa demonstratio nõ officit puta. cū dicit lego seruū meū quē emi a titio: cū tñ sit emptus a gaio: dūmodo constet de seruo. Insti.de leg.§.huic pxia. Silr falsa causa non viciat legatuz vt si dicit lego tale quid Petro quia fecit mihi tale seruitium cum tñ nõ fecerit Insti de leg.§.longe secus si conditionaliter vt ibidem.

¶ Utrum legans ancillam Bertaz & 37 postea vendens eam emit aliā cui nomen berte iponit an debeat ista scda R. q sic.ff de condi.& demõ.l.filie sue §.ticia vxor.

¶ Utrū legās mihi omnia sua mobilia 38 intelligant oēs fruct9 ēt R. q sic oēs qui tempore mortis testatoris erant a solo separ.ff de re.ven.l.fructus. Sed nõ habeo ex tali legato noia debitorū suoz nisi aliter cõstet de mente: quia noia debitoz nec sunt mobilia nec imobilia sed in.iij. spē.ff de re iudi.l.a diuo pio.§.in venditiõe Itē q2 nõ est nostrum quod nobis debetur sed tñ illud quod possumus vēdicare.ff.de au. & ar.le.l.ij. Sed in de hoc dic ve.ī alienatio.§.viij.& idem dic de lignis & lapidibus ad hedificium preparatis quod non veniunt argu.ff.de lega.iij.l.ligni appellatio.§.fi. Idem in lectoto legato

veniſt ornamētum eius vt in.d.l.libro rum.§.fi.ff. de leg.iij.

39 ¶ Utꝝ legatis veſtibus vxori veniāt aurea vł argēta ornamenta dictaꝝ veſtium vł ꝙ nō q: acceſſoria ꝑcioſiora ſuo ꝑncipali nō accedūt Lud. d ro.in no.13 ꝙ veniāt et ꝑcioſiora ⁊ accedūt ꝑncipali vt.l.⁊ ſi ſi ſunt.§. puenianus ff de aur.⁊ ar.le.⁊ Bart.in.l.cū aurum ff.d au.⁊ ar.le.⁊ dīc gl.falſaꝫ i.l ij.ff. d pecu.le. q̃ vult ꝙ acceſſiones ꝑcioſiores nō extinguant̄ deſtructo ꝑncipali.

40 ¶ Quid ſi legat centū Titio ſi voluerit.R.ꝙ nō trāſibit ad heredem ncij: ſi titius non expreſſerit ſe velle.l. ſi ita legatum ſit.§.illi ſi volet.ff.de leg.i.

41 ¶ Quid ſi hn̄s lanceꝫ maximā minorē ⁊ minimā legat lāceꝫ minorē.R.q̃d debet medie magnitudinis ſi aliud nō opponat.ff.de au.⁊ ar.le.l. q lancē.

42 ¶ Item ſi legat cirographum intelligitur legaſſe actiones in eo contētas l.q cirographum ff de le.iij.

43 ¶ Utꝝ teſtator q legauit vni fundū alij vſumfructū fundi debeat itelligi legaſſe vnicuiqꝫ ipſoꝝ dimidiū vſufructus dci fundi.R.Lud.de ro.in no.q̃d ſic.l.ſi alij.ff.de vſufruc.lega ſecus i iudicis ſnia.vt.l.⁊ puto.§.i.ff.fami. her. ꝙ veꝝ eſt ſi aliud de mēte nō ꝯſtet.

44 ¶ Utꝝ ſi legās ſic dicit lego centū titio ⁊ ſi illos ꝑderet iteꝝ relinq̄ ei alios centū eius hr̄s teneat̄ pluſqꝫ ſemł reſtituere R.ꝙ nō niſi ſemel.ff.de le.iij.l.ſi fideicōmiſſa.§.ſi qs decē.

45 ¶ Si legat̄ alicui vſuſfructus ſb certo tpe puta vſqꝫ q̃ talis puenerit ad.xx. ānos ꝯ̄ti talis moriat̄ nihilominus vſuſfruct⁹ durat vſqꝫ ad tp̄s.xx. ānoꝝ ſec⁹ ſi moriat̄ vſufructuari⁹ an̄.xx.annos q: expirat ſi vo legat̄ ſb icerta cōditiōe puta donec ta.is fuerit furioſus vł remāſerit ⁊ hm̄oi quoꝝ euētus icertus eſt ꝗ ꝯditio euenerit expirat. Si ät moriatur in furore nihilominus durabit vſqꝫ ad vitā vſufructuarij.l.ambiguitatē.C.de vſufruc.

46 ¶ Quid hēbit ille cui relinqt̄ vict⁹ ⁊ veſtit⁹ ſiue alimēta quidē ē.R.oꝫ hr̄e ci bū potū veſtimēta lectū habitatiōeꝫ ⁊ ⁊ ea ſine qb⁹ viuē ſi poſſet.ff.d ali.⁊ ciba.le.l.legat⁹.ff.de ſpb.ſi.l. vict⁹ nō tm̄ ea q̄ ad diſciplinā ptinēt.d.l.legatus.

47 ¶ Quid ſi dicit relinq̄ ꝙ vxor mea ſit dn̄a ⁊ vſufructuaria oīuꝫ bonorum meoꝝ.R.ꝙ ꝑ hoc ꝙ dicit dn̄am habebit gubernationē domus ⁊ familie ⁊ cui⁹ curā ꝑ h ꝙ dicit vſufructuariā habebit victū ⁊ veſtitū. Silr̄ ſi diceret̄ relinquo eā dn̄aꝫ ⁊ dominaſtricē bonorū meoꝝ intelligit ꝙ ſcd̄m q̄litatē pr̄imony honorifice hēat ſua neceſſaria ⁊ ſit gubernatrix domus ⁊ ſic ſapiētes ⁊ cōis vſus interpretant̄ vt no.glo. in aut.hoc locū hz.C.Si ſecūdo nup.Et ſic fecit daui cū dr̄ de eo ꝯſtituit eum dn̄m domus ſue.i.rectorē ⁊ ſic ponitur in greco ꝙ eſt.ff. mā.l.creditor.§. lucius dn̄s tamen Barto.cepola in tractatu ſuo de ſeruitutibus dicit verum ſola alimenta fore relicta ꝑ illa verba dn̄am ⁊ vſufructuariam ſi filij ſunt inſtituti ſecus ſi extranei vt ē gl.i.d.aut. hoc locū ⁊ ibi ꝑ doc̄s ⁊ Bar. in.l.ticia cū teſtamēto.§.ſi.ff.de le.ij.⁊ Bal.i.l. vnica.C.de indi.vi. ꝙ intellige ſupſtitibus filijs ſecus ſi morerent̄ filij viua matre q: tunc efficeretur proprietaria vt no.ſingulariter bar. per tex. in.l. ſi cui in annos.ff.qb⁹ mōis vſufru.amit.

Additio hic aduerte ꝙ ꝯ̄uis vir liberet eā a reditione rōnis de admiſtratione Nihilominus tenebit̄ d dolo ⁊ lata culpa.l.creditor.§.lucius.ff. manda.⁊ reddet rōnes aliqualr̄ nō tn̄ ſcrupuloſaꝫ l. Si quis rōnes ⁊ ibi Bart.ff de liber.lega.

48 ¶ Quid ſi dīc lego vſumfructū oīuꝫ bonoꝝ meoꝝ vxori mee vel relinquo vxorē meaꝫ vſufructuariaꝫ.R. q̃d in ſolidū habebit vſumfructuꝫ oīuꝫ bonorum.ita q̃d poterit facere de illis qcq̄d placuerit etiā ſi eſſent vltra quantitatē alimentoꝝ.vt.ff.de vſu.le.l.vxori mee niſi filios haberet.in quo caſu filij, haberent ſaltem legitimā partem in vſufructu ſecundum dominū Odofre. ſicut ipſe notat i aut.nouiſſima.C. de in

osti. testa. que limitat. d. l. vxori q̄ ad filios sed non quo ad extraneos.

49 ¶ Ut legās vxori siue habitationē seu vsufructū habitatiōis domus sue: qd idē ē. l. cū antiquitas. C. de vsufru. Et i eodē testō legādo dictā domū alteri ademerit dictū legatū vxoris. R. q̄ nō tex. est. in. l. sempronio. in princ. ff. de vsufru. legato. vbi pbat q̄ legato generali vsufruct⁹ vel habitationis nō derogat p legatū spāle ipsius rei. Et ibi Bar. dicit q̄ nō ē alibi tex. p hoc.

50 ¶ Quid si dicit relinquo ticio fundū ad vsufructuādū. R. dns bar. vbi. s. q̄ ē relicta. ppetas. Silr. qn dicit relinq̄ fundū ad gaudimētū p. l. pculus. ff. de vsufru. et ibi dns Flo. q̄ cū distiguit vez si extnei sūt institui. secus si filij dilectie et placet i cōsciā: lz alij indistincte velint q̄ pprietas sit relicta nō vsufructus.

51 ¶ Quō pt fieri legatū. R. q̄ pt fieri q̄buscūq3 vbis aptis tn̄ et idoneis vt si dicat lego: do: dare iubeo: volo: rogo: posco: opto vt des. l. ij. C. cōia de le. Itē pt fieri pure: vt cū dr: lego tali. c. et in diē. vt lego tali vsq3 ad pascha Ex die vt lego tali a pascate i antea: et sub cōditiōe p si: vt lego nbi. c. si filiū meū acceptis. vel p cū: vt lego tibi cētū cū fueris xiij. ānoꝝ. tūc iest ɔditō hec dū ɔpleb⁹ i ueris. xiiij. ānus et nō aliter. C. de le. l. fi. Fallit tn̄ i libertate vt videat pot⁹ eē relicta in diē. puta si dicat Sruū meū liberū iubeo cū fili⁹ me⁹ erit. xxv. ānorū. C. de fideicō. li. l. fideicōmi. Et vt scias drīaz iter legatū qn̄ fit pure. et qn̄ fit sub ɔdītōe. vl in diē no. q̄ qn̄ legatū fit pure statī mortuo testatore cedit legatario. vt. j. §. lvi. Qn̄ vo fit sub ɔditiōe. añ ɔditiōis euētū nō cedit legatario. et iō si moriet ipe legatari⁹ anteq̄ ɔdi. vo impleat remanebit apd grauatū: et n̄ trāsmittet ad suos hr̄des. limita hoc in legatis: ad pias causas. vt. s. §. viij. Qn̄ vo l. gatū fit i diē: tūc si dies est icert⁹ eino: sic legatū est ɔditōnale l. dies. ff. de cōdi. et demō. et. l. stipulatio ista. §. iter cer. ff. de ver. ob. et. l. si dies qn̄ dies le. ce. et glo. no. in. l. seius saturninus. ff. ad treb. Si vo dies est cert⁹ oi certitudie. vt puta cū legat ticio i pasca futuro. vel qn̄ curret. Mccccxc. et hmōi. vel dies ēst cert⁹ ad minus in se lz sit incert⁹ in pprio subiecto: puta cū relinquit talis possessio ticio qn̄ erit xxv. ānoꝝ. qz istud tps est certū in se qz suo cursu pire n̄ pōt qn veniat illud tps. sed in pprio subiecto et sub tali q̄lificatione bene est incertū: qz talis pōt mori anteq̄ sit. xxv. annoꝝ. Et tūc legatū factū tali tpe vel die cedit legatario statim a die mortis testatoris q̄ ad trāsmissionē. qz si legatarius moreret post morē testatoris: et añ illū diē vel tps nihilomin⁹ legatū debebit ei⁹ heredibus. vt pz in. l. vnica. §. cū igit. C. de cadu. tol.

Additio Idē dic qn̄ legant fruct⁹ q̄ nascent ex tali fundo. qz lz moriat legatarius tamē transmittit ad heredes suos: vt no. glo. in. l. itē qz. ff. de pactis Intellige nisi aliud impediat. l. si ea qd. C. d his q. vt indi. hoc pz in. l. si cū heres. ff. qn̄ dies le. ce. et. l. heres. i. pn. ff. de cōdi. et demō. vbi pz q̄ qn̄ qs legat Ticio possessionē cū moriet lz sit incertū qn̄ moriet: tn̄ qs certū ē q̄ moriet: et ideo legatū est ad diē certū. et sic debebit eius heredibus sec⁹ si legaret sic heres dato possessionē ticio cū morieris: qz sic est ɔditionale: qz est in diē incertū: eo qz ignorat qs pri⁹ sit moritur⁹ an hr̄s vel ticius. Et ideo si ticius pmoreretur legatū remanebit apd heredē grauatū. Itē aduerte q̄ dictō si n̄ sp facit cōditionē: tn̄ qn̄ apponit tēpori pterito vel pn̄ti. nō facit cōditionē ppe. l. institutio talis in. fi. ff. de ɔdi. insti. et. l. cras in prin. et. l. si ita stipulatus fuero hāc summā. ff. d verbo. ob. Nec obstat. l. fi. sic. ff. de le. i. qz impropie loqtur. qn̄ vo si respicit euētū futuri tpis cuius euētus. est certus oi certitudine: sic nō facit conditionē: fm Bar. in. l. i. ff. de cōdi. et demō. Idē dic qn̄ ɔditio est impossibilis. l. i. ff. de ɔdi. insti. Sed qn̄ euētus est certus an: sed incertus qn̄ vt mors sic fa-

cit cõditionem fm Bar. vbi.s. & glo. in l. oibus obligationibus. ff. de re iur. fili facit cõditiones qñ euentus est oino incertus. Item dictio si aliqñ ponitur p qz. l. videamus. in prin. ff. de in lite. iu. & l. titium & meuiũ. ff. de admi. tu. aliqñ ponit p cãusa. l. fi. C. de liber. & eoz liber. aliqñ ponit simul cũ dictiõe. & si l. & si & stat p cãusa. l. i. §. nũciatio. ff. d no. ope. nũ. & diffuse. vide Bar. vbi. s. Dictio qñ cũ aliqñ habet vim copule l. illi cũ illo. ff. de vsufru. le. & sic nõ facit cõditionẽ nisi amea appareat voluntas disponentis. l. si ita fuerit. §. fi. ff. de testa. tute. & l. si ancille. ff. de le. i. Aliqñ qñ cũ est cõiunctio. videlz qñ apponitur vbo preterito: vel pñtis tpis: & sic nõ facit cõditionẽ: sed ponit causatiue tum p qz vel aduersatiue pro cãusa l. demonstratio. §. i. ff. de cõdi. & demon. & ibi Bar. Aliqñ reperit adũerbiũ .s. cũ p qñ: qđ est qñ apponit verbo futuri tpis: & sic vr ꝙ tũc nõ sit differentia inter si & cũ: & qđ vtrũqz faciat cõditionez. l. q pmisit. ff. de cõdi. in de. cum multis alijs in glo. d. l. demonstratio sed qz multe leges videnẽ cõtra. Barto. ibidẽ dicit. ꝙ est triplex. differentia prima qz si principaliter denotat cõditionẽ secũdario vo tps: qz nulla est cõditõ q in se nõ habeat tps futurũ. Cum vo denotat pncipaliter tps: qz nõ est aduerbiũ tpis. secũdario cõditionẽ pbatr in. l. si titio. ff. qñ dies le. ce. Et. Jõ qñ ponit circa substãtiã obligatiõis: vel circa volũtatẽ que exprimit p verbũz futuri subiũctiui si ponit p si nõ valet sed bñ per cũ: verbi gratia. Stipulatio que fit sic pmitto tibi centuz si volueris: nõ valet: secus si dicat pmitto tibi centum cũz volueris. l. centesimis. §. fi. ff. de ver. obli. qz in primo cõditio est expressa p si. in Scđo est tacita p cũ & expressa nocẽt. l. nonnũqz. ff. de condi. & demon. ¶ Scđa differentia est quia si legas mihi decẽ cũ petiero nõ facit cõditionẽ. l. si decẽ cũ petiero. ff. de vb. ob. & l. titia. ff. de condi. & demon. sed bñ si lego decem si petiero. vt not. in d. l. si decem qz p si est cõditio expressa p cũ tps pncipaliter & iõ cũ talis tpis expressio sapiat exactionẽ de pñti siue executionẽ: nullã suspensionẽ inducit & iõ lz moriat anteqz petat nõ deficit cõditio. l. liber-hõ. §. decẽ. ff. de verbo. ob. ¶ Tertia differentia est qz si siue apponat circa dispositionẽ: siue circa executionẽ facit dispositionez cõditionalẽ. l. qbus diebus. §. quidaz titio. ff. de cõdi. & demon. Sed cũ facit dispositionẽ cõditionalẽ in vltimis voluntatibus vt. d. §. qdã titio. & ibi no. secus in cõtractibus: sed bñ facit dispositionez resoluendã sub cõditione. vt. ff. de in diẽ ad. &c. l. ij. & ibi bona glo. limita tñ ꝙ cũz facit dispositionẽ in vltimis. volũtatibus cõditionalẽ. verũ qñ addicit dispositiõi vltime q̃ cõcernit volũtatẽ disponendi: siue dispositionẽ. l. si cui leget. ff. de leg. i. nisi qñ relinquitur cõiuncte persone: quia tunc in dubio facit diem d. l. seius saturnius. ff. ad treb. sed secus quãdo dispositio cõcernit preceptum soluendi siue executionẽ: & tempus certum saltem in se sicut est tempus certe etatis: quia tũc non facit cõditionem sed dilationẽ quia de natura cuz est facere tempus l. his verbis. & ibi Bald. C. qñ di. le. ce. Aduerte etiã ꝙ lz dicatur lego tibi centũ ea conditione vt facias tale qd ꝙ tale legatum nõ est conditionale. Sed modale. l. meuia. ff. de ma. test. & l. ij. ff. de dona. & sic verbum ea cõditionale accipitur improprie fm bar. in. d. l. qbus diebus.

¶ Utrũ relictũ in diem debeatur cũz fructibus intermedij temporis. Rñ. ꝙ si grã legatarij fuit appositus dies puta qz puer sic debent. Si vo dies fuit appositus gratia heredis sic non debent & sic cõcorda. l. in fideicõmissaria. ff. ad. trebel. & l. in fideicõmissi. §. cũ polidus. ff. de vsuris & l. eum. ff. de annu. leg. & est gl. in. d. l. ex his.

¶ Sed pone ꝙ legatũ conditionale sit nõ impleẽ nõ ex defectu legatarij: sed alio modo. Rñ. ꝙ aut conditio respicit factũ eius cui relinquit solũ. vtputa si

manumisserit seruū suū ꝛ tunc si con-
ditio deficit ꝑ casum: qꝛ moꝛit suus
moꝛte naturali: sic ꝯsequeret legatum
l. que sub conditione. §. quotiens. ff. de
condi. insti. nisi fuerit in moꝛa. l. penl.
ff. de condi. ꝛ demon. Si ꝟo deficit ꝑ
aliū puta qꝛ fuit interfectus: tunc aget
ꝯtra interfectoꝛē. l. aquil. l. unde nera-
tius. §. idem iulianus. ff. ad. l. aqꝗl. Et
si occisoꝛ est non soluendo de equitate
debet admitti ad legatū. l. titio. §. fi. ff.
de ꝯdi. ꝛ demon. ꝛ. l. fi. ff. de eo. ꝑ quez
fa. erit. Si ꝟo ꝯsistat in facto eius cui
relictū est ꝛ alterius etiā: tunc si ꝑ casū
foꝛtuitū euenit ne impleat amittet le-
gatum nisi fauoꝛe alimentoꝝ. l. annua
ff. de ānu. leg. Si ꝟo nō ꝑ casuz sed ꝑ
factū alterius: sic nō amittet sed ipsuz
hēbit. hec distinctio ꝓbat in. l. in testō
ff. de ꝯdi. ꝛ d. ꝛ i gl. l. i. C. de insti. ꝛ sub
sti. ꝛ ē egssima nisi aliud dicas. In ali
quo casu fauoꝛe libertatis. l. cum ita le-
gatur. ff. de ꝯdi. ꝛ demō. Limita ēt illō
qō dē ꝙ qñ ꝯditio nō implet ꝑ factuz
eius verū ꝙ legatū deficit nisi ꝯditio
eēt in honesta qꝛ sic habet ꝓ nō adie
cta. d. l. cū ita legatū sit. ff. de ꝯdi. ꝛ de.

54 ¶ Utrū legatū factū sub ꝯditione ꝛ
si nupserit sempꝛonio expiret si non ei
nupserit. R. ꝙ sic si honeste possit ei
nubere: sed si sit indign⁹ eius nuptijs
tenet legatū lʒ ei non nubat qꝛ condi-
tio que perpetuā viduitatē inducit, re-
mittit sed nō que tpalē ꝛ qō vni ꝑmit
tit alteri ꝓhibet ꝛ qō in vno ꝓhibet
in ceteris ꝑmittit hec habēt ex. l. cum
ita legatū sit ꝛ in. l. cū tale legatuz. §.
meuie. ff. de ꝯdi. ꝛ demō. Idē si lega-
tum sit vt nubat fm arbitriū sempꝛo-
nii qꝛ pinde est ac si nō sit adiecta. l. fi-
lie sue. ff. de condi. ꝛ demon.

55 ¶ Qua actiōe petāt legata. R. ꝙ nō
solum per actiones ꝑsonales sed etiaz
ꝑ i re ꝛ hypothecariā in res moꝛtui ꝛ
idem dic in fideicōmissis vt insti. de le
ga. §. nostra ꝛ. C. cōia de leg. l. i.

56 ¶ An possunt peti legata. R. ꝙ non
possūt peti nisi adita hereditate nisi in
legatis ad pias causas de quo. §. lega-

tum. h. §. ix. viii. Scias ꝙ dominium rei
legate postq̄ʒ adita est hereditas ipso
iure transit ab eo qui legauit ad legata
rium recta via. ff. de fur. l. a titio⁹ not.
glo. in. c. Raynaldus de testa. Et idō ex
tunc ꝑtinent ad legatarium fruct⁹ rei
legate no. glo. in. l. in legatis. C. de vsu-
ris. l. a titio. ff. de fur. l. legatū in. §. ff. de
lega. ij. ꝛ. l. si tibi hō. §. cū. seruus. ff. de
lega. i. Fallit hoc qñ legat res aliena. l.
cum alienā. C. de leg. ꝛ. l. nō dubiū. ff.
de leg. iij. Itē in legato relicto in gene
re. l. apud officiū. ff. d op. leg. Idē in le
gato alternatiue. l. hmōi. §. stichū. ff. de
leg. i. ꝛ. l. statuliber. §. stichū. ff. de le. ij.
Itē in legato facto in diē qꝛ nisi adue
niente die nō transit. l. sempꝛoni⁹. ff. de
vsufruc lega. itē qñ aggrauat heredez
ad vendendū rē. l. vxoꝛez. ff. de lega. iij.

57 ¶ Quo oꝛdine capient legatarij. R.
ꝙ nullū oꝛdinē obseruam⁹ sed simul
omēs eq̄liter tenentur. dicit tex. in. l. a
cui. §. si plures. ff. vt in pos lega.

58 ¶ Quib⁹ modis efficit caducū lega
tuz. R. ꝙ Pꝛimo qñ qō legat in testō
habet ꝓ nō scripto. ꝛ hoc ꝯtingit tri-
plicit. Aut ꝙ decessit legatarius quem
testatoꝛ viuere credidit. Aut qꝛ qō le-
gat nō est in rerū natura: nec pōt eē:
vt equus moꝛtuus quē testatoꝛ viuere
credidit. aut qꝛ rei legate nullū est con
mertiū: vel q̄ alienare ꝓhibent. ꝛ vt di
cit Azo ꝙ ēt si sit cōmertium: sed cum
grandi difficultate: vt in ꝑdijs necessa
rijs cesaris non valet legatum nec esti
matio ēt dabet. vt insti. de lega. §. sʒ si ta
lis res nisi voluntas testatoꝛis appare
ret velle estimationē dari qñ estimari
pōt. ff. de le. j. l. si ꝗs inquilinos. excipitur
fm eūdē: casus qñ ꝗs redēit hoiem li
berū ab hostibus: ꝗa pōt liberari a pi
gnoꝛe qō tacite habeo in eo donec sol
uat preciū vel seruierit ꝑ ꝗnquēniū. l.
senatus ff. de lega. j. Item aduerte ꝙ si
cōmertiū rei legate sit in eō: sed non
heredi sic dānato ad dandū: tn vale-
bit legatū ꝛ ꝑstabit talis dānatus. Si
ꝟo cōmertiū non sit ei cui ꝑstari dʒ.
aut ꝓpter eius delictū: puta qꝛ hereti-

ticus. aut pptér fecit: puta qr iudeus q nõ põt hre mancipiũ xpianũ: tunc nec res nec extimatio debetur. aut propter gditionẽ status: vt qr est seruus cum militia nõ debetur. aut pPter viciũ corpis: qr est claud⁹ ꝛ legat stipendiũ cursoris: ꝛ sic si sciebat testator debetur extimatio: alr nõ. vt no. glo. in l. si res. de leg. i. Itẽ ea q̃ sunt giũcta edibus ne. vrbs deformet ũ sit: in cõmer tio. ff. de le. i. l. cetera. Itẽ nec res sacre. ¶ Secundo df legatũ caducũ in casu caduco tripli. aut qr legatarius pmoritur qr testatoz: aut efficit seruus pene. aut qr testm̃ iprobe ioffitiosũ dicit. ff. de ioffi. test. l. papinian⁹. §. meminisse aut et ppter graues inimicicias exortas inter legãtẽ ꝛ legatariũ si tñ redeat ad amicicia reintegrat legatũ: sed propter leues inimicicias nõ efficitur caducũ. vt. ff. de adi. le. l. iiij. §. fi. ꝛ. ff. de his q. vt indig. l. si inimicitie. ¶ Tertio df ppe caducũ qd post morte testatoris deficit quacũq3 rõe: vt si legatarius spernat vel conditio sub qua legatum est deficiat. C. de cadu. tol. l. vnica.

59 ¶ Utrũ factũ legatũ sub gditiõe: puta si fecerit ponte in tali loco reddatur caducũ si ille cui iponitur pus fecerat. Rñ q sic. p. l. cõditionũ. ff. de cõdi. ꝛ de. Sed tu dic q q̃ ad actionẽ gsequẽdã nõ sufficit aliqd fieri facto: qr non vr obtẽperare: q facto facit. vt in d. l. in fi. sed q̃ ad penã euitãdã nõ refert q̃liter cũq3 fiat. l. ea gdẽ. C. si mancí. ita fue. alie. Et sic p3 q nõ debetur legatũ pdictũ. Et q si fieret excõicatio ptra non iplẽtes legata. talis si ligaretur. silr nec alia penã icurreret si eẽt adposita. Fa cit quod no. Ando. de ro. ꝛ Bar. in l. cum seruus. ff. de verb. obli. ꝛ l. forma §. si. cum ego. ff. de censi.

Legatũ. iij. ad pias cãs ẽ dẽ qd relinqr p aĩa vt sentit gl. ꝛ clarius bar. i. l. si gs ti tio. ff. de le. ij. itez qñ relinqr aliqd miserabilib⁹ personis vt pupillis viduis peregrinis pauperibus ꝛ huiusmodi auxilio proprio destitutis secũdum d. spe. de peti. tractatur de canõica portione epi alr. lxxxvij. di. c. i. he eni psone in iudicio ꝛ ex q̃dã pgatiua letãtur C. qñ ipa. iter pu. ꝛ vi. p totũ ꝛ in l. si gs ad declinãdã. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ in aut. de eccia. ti. §. fi. de v. r. sig. c. super qbusdã in fi. ꝛ hoc verum de pupillis ꝛ viduis miseris paupib⁹ nõ diuitib⁹ c. ex tenore de fo. cõpe. c. significãtibus de offi. dele. Itẽ qñ relinqtur eccle vel alijs pijs locis. c. fi. de testa. ꝛ pia loca sunt hospitalia: monasteria: ꝛ q̃libet loca: alia in qbus senes: pauperes: ꝛ aliquãde psone aluntur: ꝛ alia charitatis opera exercent. d. l. si gs ad declinãdã. ꝛ l. orphanotrophos ibidẽ. ꝛ d. §. fi. ꝛ de reli. do. c. de xenedochijs. Item fm quosdã relinquitur ad custodiã ciuitatis vel aliorũ locorum cõiuz seu publicorũ. ar. c. ij. de imu. ec. C. de bona. l. penul. §. ij. sed clare. l. illud. C. de sacro sa. ec. ꝛ q̃ ibi no. Itẽ qñ relinqtur ad refectionẽ pontiũ ꝛ viar. vt dicit gl. in l. i. §. ad mũicipiũ. ff. ad l. fal. silr murorũ ꝛ fossatorum ciuitatũ vl castroꝝ ꝛ silium. ꝛ hoc si necessitas imineat: alr nõ. ar. l. ad instructiones. C. de sacro sa. ec. ꝛ l. omnes puinciarũ. ꝛ l. ad portus. C. de operib⁹ publi. ꝛ l. vnica. C. de quibus mune. ꝛ l. penul. C. d pnil. domus aug. ꝛ c. ij. ꝛ c. non minus. c. aduersus. de imu. ec. ꝛ C. ad l. fal. aut. silr. Item qñ legatur in ornamẽtis eccliẽ pro luminaribus pro fabrica ecc. vel libris aut alijs ad diuinũ cultũ ptinentib⁹. si ne sit ad tpalẽ vel ppetuũ cultũ. c. fi. de testa. Facit gl. in d. aut. silr. Itẽ qñ relingt p redimẽdis captiuis. l. nulli. C. de epi. ꝛ cle. i aut. de ec. ti. §. si gs. Itẽ qñ relinqtur p puellis maritandis. s3 Bart. in l. i. ff. sol. mat. ꝛ in l. si ego ii spõ. ff. de iure do. ꝛ in l. ij. §. fi. ff. de dona. ar. c. fi. de ferijs. vbi dicitur. doc. q dos est pia cã et iõ relictũ p docte ẽ ad pia cãm. Itẽ qñ relinqtur p alimẽtis. Intellige egẽtiũ. xij. q. ij. aurũ. Itẽ generalit qd deo relinqtur p aĩa relinq cẽsetur. d. §. ad municipiũ. Et iõ dic q ppe df relictũ ad pias cãs qñ relin

quitur pro honore dei vel sctorum vel pro salute aie: siue id relinquatur ecclesijs: siue pauperibus: siue locis publicis. quia pium est quod fit propter cultus diuini: secus si fieret pro honore mundi: vel propter pompam funeris: quia non dicitur pium. verumtamen indubio presumetur quicquid relictum fuerit supradictis fuisse relictum pro deo et pro aie salute et sic legatum ad piam causam.

2 ¶ Sed quero vtrum quod relinquitur pro male ablatis incertis dicatur ad pias causas. Re. Jo. an. in addi. ad spec. ti. de instru. edic. quod sic si relinquitur pauperibus vel ecclesijs et similibus: alias non. vnde dicit quod potius consideratur cui legatur quam quare legatur. l. illud. C. de sacro san. ec. vbi dicit gl. quod quod legatur diuinitus pro aia non est ad pias causas secus si non diuinitus. d. l. si quis turio quod verum est quo ad presumptionem secus quo ad veritatem quia principaliter respicit intentionem.

3 ¶ Quid si quis legat centum non expressa causa propter quam legat: nec persona cui legat. Re. Jo. an. vbi. s. quod illud est legatum ad pias causas vt not. Albe. in. l. ad instructionem. C. de sacro. sanc. ec. legatum incertum et relictum ad pium vel publicum vsum vt viarum et pontium refectio valet vt. ff. de lega. ij. l. quidam in testamento.

3 ¶ Utrum relictum consanguineo pauperi sit ad piam causam. Re. Bal. i. l. i. C. de sac. san. ec. quod non nisi dicat pro aia: et pro deo hoc facere. et facit pro hoc quod no. Bar. in. d. l. i.

4 ¶ Utrum legata ad pias causas gaudeant eodem priuilegio cum relicto ecclesie. Re. Pa. in. c. relatum. el. i. de testa. quod sic quia ecclesia priuilegiatur propter aiam contemplationem dei. Facit quod no. Jo. an. in. c. i. de in integrum restitu. li. vi. vbi voluit quod sicut ecclesia potest petere restitutionem in integrum. ita et alia pia loca possunt.

5 ¶ Utrum de legatis ad pias causas possit detrahi falcidia vel trebellianica. Re. Pa. in. c. Raynaldus. de testa. communiter tenent quod non quo ad falcidiam sed quo ad trebellianicam. Bar. in. l. marcellus. ff. ad trebel. Bal. in. l. id quod pauperibus. C. de epis. et cle. et multi. alij tenent quod nec etiam detrahatur. sed Jo. an. tenet contrarium in glo. sua et etiam multi alij vt no. Albe. in. l. si quis ad declinandam. C. de epis. et cleri. et licet prima opinio sit magis pia tamen secunda non est condenanda.

6 ¶ Quot testes requirantur in legatis vt valeant vide. j. testamentum. §. v.

7 ¶ Utrum legata facta ad pias causas sine institutione heredis valeant. Re. pa. in. c. indicante de testamen. quod si nolunt mori testatus non valent similiter de le. §. an heredis sed vbi quis eligit mori intestatus sic valent nedum legata ad pias causas sed quecumque alia legata et in dubio videtur voluisse mori intestatus quia facit talia legata quod probat tex. d. c. indicante et facit quod legitur et no. in. l. iij. ff. de iure codicil.

8 ¶ Utrum ex defectu testamenti vitietur legata ad pias causas. Re. Pa. in. d. c. indicante quod non secundum vnam opinionem vt no. in. l. i. C. de sa. san. ec. et in. l. ea quam. C. de fideicommis. Facit pro hoc quod not. Bart. in. d. l. i. et Bal. i. l. illa institutio. ff. de heredi. insti. qui tenent quod cum quis relinquit sua respectu pie cause dispositioni tertij quod valet licet non valeat testamentum quando heres ponitur in voluntate alterius de quo. j. testamentum. §. xviij. ratio diuersitatis est quia talis cuius arbitrio committitur habet regulam iuris diuini: humani: gentium: limitantem eius voluntatem que est vt pre omnibus deo et religioni debeatur et ad redimenda peccata. xiij. q. ij. aie de pe. di. i. medicina. Et ideo aliud non potest facere sed in pphantis nulla est regula limitans et ideo posset aliud velle quam testator propterea cum voluntas testatoris sit incerta ideo est captatoria. i. adulatoria seu deceptoria secundum glo. in. c. cum tibi de testa. Aduerte hic secundum Barto. in sua minorica quod aut testator voluit vt testamentum valeret iure directo testamenti et non aliter et sic si testamentum est nullum quia instituit heredem incapacem heres ad quem venerunt bona non tenetur in conscientia aut voluit quod si non iure testamenti saltem valeret iure codicillorum et omni alio modo quo posset Tunc ille ad quem bona peruenerunt tenetur in conscientia implere legata defuncti et sic est presumendum nisi quando testator prouidit sibi prius alium substituendo vel quando cadit

nauit quid fiendū si q̄ ordinauerat sī habebit effectū facit.l.cū ꝓponas.C. de here.insti. Idē dic sm̄ Bar.in l.in testamento.ff.de fideicō.lib.⁊ pa.in.c. i.de succe.ab inte.q̄ lz voluntas defun cti non fuerit perfecta ratione publica sōis sunt tñ ꝑfecta rōe voluntatis vtpu ta q: testm̄ manu sua conscripsit, vo-lēs postea redigi in publicā formā sed morte vel furore preuentus nō potuit q̄ nihilominus heres tenetur Idem dic si incepit facere testamētū nec po-tuit cōplere q̄ legata facta valēt q: nō pōt negari qn sit ꝑfect⁹ ꝯsensus rōne volūtatis lz nō rōne op̄is Idē Bar.in l.cum quis.C.de iur.⁊ facti igno. lz q̄ si testamētum est nullū q: deficit vo lūtas defuncti vl' qñ est nullū ex ꝑteri tiōe hr̄dis ignorādo q̄ eum habeat sic legata nō debent̄ q̄ limito nisi sint ta lia q̄ si ēt sciuisset se habere filium fe cisset.xvj.q.iij.c.fi.sz qn testm̄ est irri-tum ex ꝑteritione vel exheredatione nois debētur legata oīa vt ī aut. ex cā C.de liber.ꝑteri. Similr quādo ē nul lum q: non sunt testes sufficientes vel deficit aliqua solemnitas iuris ciuilis tūc quādo cōstat heredi de voluntate defū.ti vl' p duos testes ꝑt ꝓbari obli-gatur naturaliter iure gent̄ ad implē dā voluntatem defuncti q̄ nota.

9 ¶ Quid si heres renunciet heredita-ti vel nō vult adire.R̃. Pa.in.c. rela-tum el ꝑmo de test. q̄ nihilominus legata ad pias causas valebunt quia non subiiciuntur talibus solemnitati-bus iuris ciuilis.

10 ¶ Utrū legatum ecclesie hedificande seu monasterio debeat solui cum fruc-tibus intermedij temporis.R̃. pa.in c.nos quīdē.de testa. q̄ sic vt consulue-runt bar. ⁊ fran.de alber. q: tex. ꝑalī. c.nos dicit q̄ relicta eccl'ie cōstruende dēt solui sine diminutione facit pul-cher tex.i.l.si ita relictū.§. pegasius ff. de le.ij.vbi dicit̄ q̄ si relinquitur ꝑdiū incertuz diem puta post x. annos vel cum legatarius erit pubes debetur p̄e diū cum fructibus intermedij tempo ris si dies fuerit apposita fauore lega tarij sic in casu nostro dies apponitur fauore ecclesie vel monasterij q: si fuis set cōstructa tpe testamēti legasset sim plr ⁊ nō in diem q̄ bene no.

11 ¶ Utrū legatū ad certū vsū possit ad aliuz conuerti.R̃. Pe.de ꝑeru.vbi ē. Aut ipse vsus pōt ipleri de iure ⁊ d' fa cto puta q: legauit ga vt monasteriuz fiat in tali diocesi eps est cōtētus ⁊ sic lz de iure de ꝯse.di.prima nemo nullū est ipedimētū ī facto q: ē pecunia ⁊ ce tera necessaria nec qd aduersēt ⁊ sic ꝑt fieri de facto ⁊ tūc dico q̄ nō ꝑt ꝯuerti in aliū vsuz ⁊ iste ē casus.d.c.nos qdē ⁊.ff de admi.re.ad ciui ꝑti.l. prima ⁊ de h' ē casus in.l.nulli.C.de epis. ⁊ cle. imrno si p legstariū nō ipleatur tale le-gatū reddit ad hr̄dē ⁊ ꝓ hoc est casus in.c.cū dilecti d' dona. facit q̄ no.de cōdi appo.c.verū Et hec intellige ve-ra nisi in legans ad pias cās vel nisi in teruenīat dispēsatio pape vl' alterius vt.j.dicā Aut ille vsus pōt impleri de iure sz nō de facto puta ꝓp guerras vl' q: pecūia ē modica vl' si ē loc⁹ ī ecclia vbi legat̄ ꝓ capella fienda ⁊ hmōi ⁊ iste casus ē i.l.legatā.ff.de admi.re.ad ciui ꝑti.⁊ in.d.c. nos quidē ibi īpleri nō ꝑt q̄ verbū ēt intelligit̄ d' impoten tia facti d' rescriptis.c. si scicatus ⁊ tūc ꝑt fieri cōmutatio auctoritate suꝑioris ēt si i testamēto sit clausula q̄ si possit conuerti ad aliū vsum quā deputat̄ ur ratio quia voluntas testatoris debz in terpretari sz ius cōe vt res magis va-leat q̄ pereat.c.abbate de verbo.sig. ⁊ ideo cū de iure cōmuni possit in aliuz vsū ꝯuerti non obstabit talis clausula ⁊ ex his dicit Gu.in Spec.ti.de edic. instru.in.§ nunc aliqua quod si mi-hi legatur vt vadam vltra mare ⁊ nul lus audet ire q̄ cōsequar legatū licet non vadam dummodo vadam ad si milem locum Silr si testator legat ꝓ labore itineris vl' pnie sibi iniūcte vt vadā romā ⁊ ꝓpter ipedimētuz non possiz ire q̄ ꝯsequor legatū dūmodo vadā ad locū similē.d.l.legatā excipi

tur qd legat pro subsidio terre scte q̄ si tunc nō possunt expectabitur tēpus e servabitur legatum.c.magne de voto.Ludo.de ro.in no.dicit q̄ Legatū factum pro calice vel reparatione ecclesie si Ecclesia non habet opus de hoc poterit per Episcopum solū fieri conversio in aliud usum ꝓprium. Aut usus pōt impleri de facto sed non de iure e tunc aut hoc est quia nō est ad aliquē finem honestum puta legat quis centum ut fiat ludus teatralis in eccl'ia q̄ est illicitus de iure.c.cū decorem de vi. e ho.cle.e sic legatum inutile est e non fiet conversio ar.eorum que no. in gl. fin.l.i.ff.de condi.insti.vel nō potest fieri de iure: non q̄ non sit ad finem honestum. Sed quia ius prohibet. e sic fiet conversio in aliud usum honestū ut est casus in l. legatum civitati.ff. de usuf.le.e sic itellige.c. nos qdem in verbo nō pōt īpleri.s.de iure. Exēplū testator legat q̄ p̄dicatores e minores se cōferāt ad tālē villā i suis domib' e celebrēt ibi, ut illa p̄ salute aīe sue de iure hoc nō pōt fieri.c.unico de exce.pl.li. vi.cle.cupiētes. de pe.tñ usus est honestus q̄ p̄ aīa e laude divina. Silr legat ut fiat eccl'ia in tali loco nō pōt fieri pp̄ p̄uilegium qd hñt p̄dicatores e minores e hmōi.e lō fiet in loco congruo e hōesto facit ad supradicta qd supra dixi donatio.i.§.xlvij.

15 ¶ Cuius auctoritate fiet talis cōmutatio.Re.dñs Pe.ubi.ā.q̄ si nō subest cā puta q̄ pōt de iure e de facto impleri: tūc solus papa pōt.l. legatā.ff. de adminis.re.ad civi.pti.e cle.q̄ cōtingit de religi. do. Si vo subest cā legitima pōt diocesan' ēt si pōt iplere de iure e de facto: nisi testor ꝓuidisset qd sit fiendū de legato usu nō ipleto q̄ si ꝓuidisset nō posset fieri cōmutatio.ut no.bar.in l.liberto §.lucius. e ibi tex.ff. de an le. e qd ēps et cā legitima possit cōmutare in aliū piorum usū.facit qd no.dñs an.in.c.verū de cōdi.appo.ubi vult q̄ nō obstāte ꝓhibitōe testatoris ne aliene. nihilominus pōt in magis pii.

Vide.s.donatio.i.§.li. Idem tz Roge e Hugo. Item Ange.e Imo.in.l.i.ff. de pol.p̄m.ubi volūt q̄ iusta subsistēte necessitate pōt relicta p̄ testatorē i aliū usum cōverti ut no.p̄ bar.p̄ illū tex. in l.si.ff.de ope.publi.e i d.l.legatā. Ex q̄bus cōclude: q̄ voluntas e legata testatoris circa pias causas pōt sine cā ēt p̄ papā mutari in aliū usū pii: e p̄ ēps cā sub sistēte solū cōmō aliū cōiter tenent cōtra de ēpo in cle.q̄ cōtingit quā limito qñ sine cā vult fieri commutatio q̄ tunc pertinet ad solum papam alias non facit quod.s.dico.§.xvij.facit pro hoc quod dicit Ludo.de rom.e.ā.no. in.§.precedenti.

13 ¶ Querit utrū in tali cōmutatiōe requirat cōsensus heredis gravati.Re.Pet. ubi.ā.q̄ si nō pōt ipleri de iure vel de facto requirit cōsensus heredis gravati e eccl'ie si legatū.e ita loquitur.l. legatum.ff.de usufruc.le. e silr dic q̄ncūq̄ ex cā legitia dz fieri cōmutatio.

14 ¶ Quid si dubitet an sit cā legitima ut fiat cōmutatio: vel eccl'ia cui legatur aut heredes nō cōsentiūt icōmutatione Re.Pe.ubi.ā.q̄ solus ēps poterit.C.de nupt'.l.i.e si eccl'ia cui legat cōsentit ut fiat cōmutatio e heredes cōdicunt nihilominus ēps favebit ecclesie legatarie favore volūtatis defuncti adimplēde e nō heredi. e iste est casus in.d.l. legatum. Fallit hoc in legato p̄ monasterio fiēdo qd sine cōsensu heredis nō pōt cōmutari nisi fuerit negligens: q̄ tunc ēt sine ei' cōsensu pōt ēps elapso termino.d.c.nos quidem.

15 ¶ An pōt suū officiū impendere ut legata suū cōsequantur effectū.Re.Pe. in.d.c.nos.q̄ etiā iudex secularis etiā in legatis ad pias causas est tex.i aut. de eccl'ia.ti.§.si quis hedificationē.silr tā secularis q̄ ecclesiasticus pōt cōpellere ut legata solvant q̄ fiunt nō certe ꝑsone: vel si certe: sit alia est q̄ nō pōt in iudicio petere ut sūt fratres minores.d.§.si qa secus esset si nō ad piam cām sit legatū e certe ꝑsone factū tunc q̄ ēs q̄ solū ad instātiā ptis cōpellat.

16 ¶ Utrum eps in legatis ad pias causas possit se intromittere. R. Pa. in c. si he redes de testa. q si testator puidit sibi de executore nō pōt nisi in defectū. vt s. Executor. §. xi. z in c. ma nos. de te sta. z in auc. de ecclesia. ti. §. si qs p re dēptione. Si vo testator nō puidit si bi de executore: tūc in legatis pro re dēptione captiuoꝝ z p alimonijs pau perum puidebit eps vt in. d. §. si quis aūt. p re. z l. nulli. C. de epis z cle. In alijs aūt heres. vt in. d. c. si heredes. z c. ma. z c. nos. de testa. nisi in negli gentiam. vt s. Executor. §. xij.

17 ¶ Utrum legatū factū p cōstruēdo ho spitali pauperibus in q poneret rector ad arbitriū certi prelati possint here des mutare in hedificationē monaste rij religiosoꝝ. R. Jappus. abbas in cle. q2 cōtingit de relig. do. vt refert do. an. in. d. c. nos q dē qd Jo. an. cū quibusdā iuristis cōsuluit q sicut licentia epi: et cū dicente illo plato. q2 q melius facit nō aliud sed idē facit. c. perueniet el. ij. de iureiur. sed plus ē ecclesiam religio soꝝ facere q hospitale. Fac. c. scri pture d voto z regula plus semp d re. iu. li. vi. ergo zc. Sed cō vr. xiij. q. ij. vl tima volūtas de cele. missa. cū marthe cū filibus vbi p3 q volūtas defuncti p lege d3 seruari ergo forma mandati d3 deligentissima accuratione seruari nec eo casu plus cōtinet in se qd ē mi nus vel cōtra. de pben. cu3 de benefi cio li. vi. Ad hoc. R. do. An. q ista sunt vera i materia odiosa vl dubinosa z sic restringibili. de pben. quis li. vi. sed opinio Jo. an. loquitur i mā fauorabi li z maxime aie defuncti in q fit pena interptatio. c. cū dilecti. de donat. Un verisilr psumit q defunctus nō cōdixis set demōstrādo sibi viā vtiliorē. fac ad hoc qd no. bar. in. l. si. ff. de ope. publi.

18 ¶ De cautella danda illi qui vult le gare pro anima z timet parentes. vi de. j. Pactum. §. xiiij.

Legatus

Legatus ē cui a papa certa patria vl puintia cōmittit gubernāda. h3 Hos. vbi gerit vices pape z est ordinarius in p uintia. c. legatos de officio. le. li. vi.

¶ Quō faciet fidē si regrat. R. q per lrās suas. l. vnica. C. de man. prin.

¶ Quot sūt spēs legatoꝝ. R. dic. Qui dā sunt iproprie legati nūcij z nō iudi ces z sunt illi q sepe mittunt a papa p ambasiata. vel ad aliqd nudum miste rium exercēdū de quibus dist. i. ius gētiū z. xcvij. c. nobilissimus z q̄si p totū. z istos q ipedit d3 tradi hostibus vt sic Paus. l. vlt. ff. de legatiōibus. Et ibi loq tur de legatis q̄rūcūq3 etiā hostium z s3 canones sunt excōicandi. xciiij. di. si qs ita no. glo. i. d. c. ius gētiū. Quidam sunt legati iudices q̄s papa facit ordi narios in certa puintia z de istis loqt diffinitio pmissa. z titulus d offō legati z isti sūt in triplici dfia. ¶ Primi sunt legati nati q nat9 i sua dignitate efficit legatus pape. vt archieps cātuarien q eo ipso q archieps cātuarien est legatus ē pape. vt i. c. i. de offō legati. z isti di cunt legati rōne dignitatis. ¶ Secun di sunt legati d latere vt sūt illi q mittū tur de curia pape et si nō sūt cardina les sm glo. in. c. pen. de officio legati. Sed pa. in. c. i. eo. ti. t3 z bene q solū cardinales dicunt legati de latere ma xime hodie. ¶ Tertij sūt legati q nec sunt de latere q2 nō cardinales: nec sūt nati q2 nō in tali dignitate z sunt illi q bus papa cōmittit legatiōis officiu3 in aliq puicia vel sua vel aliena. vt in. c. volentes eo. ti. z tales dñr legati rōne psone nō rōne dignitatis vt pmi.

¶ Utr legati nati vl rōe psone hēant iurisdictionē in exēptas. R. pa. i. d. c. i. q nō z pbat in. c. i. de p. signi. li. vi.

¶ Utrū possint pdicti legati absolue re p inicientibus manū violēta in eccīa sticū. R. q legati nati nō pnt nec in p uincia nec ex nec subditū nec extrane um. Ratio sm pa in. c. pen. de offō le gati q2 clerici pderēt puilegiū. c. si qs suadēte. xvij. q. iiij. cū nullus hēret ire ad papā p absolutione. eo q dignitas est perpetua. Intellige sm pa. for des de iniectione a q epi non possunt

absoluere: quia ab illa a quo ept absoluunt multo fortius ipsi cum sint ordiarij. Legati vero rōe psone pūt absoluere subditos existētes in puīcia. sīr extraneos i sua puincia delinquētes et existentes subditos iōo suos ex puincia sua non pūt absoluere fm glo. et cōiter doc. i. d. c. pūt. nec ēt de cōsensu iudicis illius puincie fm Pa. ibidē. sz Jo. mo. et Jo. an. quos seqt Ge. i. c. ēt eo. ti. li. vi. tenēt qz pūt. magis placet hec opinio. Sub ditos ēt suos et in sua puīcia g extra puinciam iniecerūt manū violentā in clericū fm hosti. nō pūt absoluere. sed specu. recitat aliqs. tenere qz pūt et mihi plus placet: sicut pūt ēt eos punire de delicto extra cōmisso. extraneos, iōo aliunde venientes ligatos absoluere nō pūt: legati iōo a latere pūt absoluere quoscūqz tā in puīcia eis decreta qz ex. tam subditos qz extraneos. fm gl. et cōiter doc. in. d. c. pūt. Do. tū limitat nō hēre locū iniuria est enormis qz reseruatur pape al'at. c. si vero. et c. cum illorū de sen. exco. cum filibus. Sed tu tene qz pūt etiā in enormi. fm Jo. an. Jura vero excipientia enormem iniuriam non loquuntur in legato a latere sed in alijs inferiorib⁹. et hoc sequitur archi. in. c. i. de officio le. li. vi. et cōiter doc. in. c. ad eminentiam de sen. exco. Fallit hoc in duobus casibus. Primo qñ sunt in presentia pape. Iōo qñ sunt reuocati ante regressuz fm pa. in. c. pe. de offō le. quia tūc absoluere non pūt.

5 ¶ Quid pūt facere dicti legati: vide i. c. legatos de offō le. li. vi. et q. si pūt facere hēs in glo. c. qz trāslatiōe a de officio le. et in multis. c. li. vi. eo. ti. q̄ omitto. cum hodie illi qui habentur in vsu legati multa possint ex speciali concessione q̄ ex eorū līrīs potiusqz ex doctrina cognoscitur. &c.

6 ¶ Utrū legatus possit pcessus delegati impedire. aut eius iuriam irritare. R. qz non. c. studuisti. de officio le.

Additio nec sīr pt absoluere excōicatos a papa vl' eius delegato dicto. c. studuisti.

¶ Legat⁹ an possit absoluere excōicatū a se i sua puincia ex puīcia existēs. R. sz ino. qz sicut nō sit reuocatus i foro penitentiali sed in foro contentioso nō nisi reuertatur in puinciam. intellige nisi egressus eēt cum aīo non redeundi: quia sic expirat legatio.

8 ¶ Quid de īpedientibus legatos vel nuncios. Aplicos ne exerceant eorum officia. R. qz excōmunicati sunt ipso facto et terre: regna vel loca predictorum sunt interdicta tādiu qūdiu in cōtumacia persisterint eorum domini. c. super gentes et regna de officio legati. li. vi. extrauagans est.

Legitimatio

filiorum illegitimorum quot modis fit. R. xi. modis.

¶ Primus quādo pater offert filiū naturalem cū nō hēs filios legitimos inter viuos seruitio curie ciuitat] ex qua est oriūdus de veteri roma. s. constantinopoli. vel noua. offerat eū curie cuiuscunqz ciuitatis metropolis vt instit. de nup. §. vltimo. ¶ Secūdus quādo pr̄ offert euz iperatori. et fit curialis. in aut. qb⁹ modis nā. effi. sui. §. si qs igit.

Aditio Sed isti nō succedit agnatis ascēdentibus vl' descēdētibus ex latere patris vt idē. ¶ Tertius qñ pater filiam suam naturalem in matrimonio copulauerit officiali curie ciuitatis de qua ē oriūdus: vel si pr̄ est oriūdus de veteri vl' noua roma copulet officiali ciuitatis metropolis. vt C. de nā. lib. l. iij. i. si. ¶ Quart⁹ qñ nullo alio legitimo existe vel si existit nō 3dicit sz 9sentit filius nālis prē defuncto 9fert seipm curie isto mō. vadit ad regimē ciuitatis: et dicit vos egetis tali officiali ego offero me curie et seruire in tali offō si curia recipit eū legitimus erit vt i. d. §. si qs igit. Et itellige tales filios nāles p talē obligatōez legitimatos vt succedant pr̄i ab intestato nō tū alijs cognatis ex pte pr̄is nec ipi eis. vt in. d. aut. § . filiū iōo. Quint⁹ qñ pr̄ deficiēte ple legitima offert pncipi pces p filijs nālibus vt sint filij legitimi sue.

cessores et fine instrumento. vel cum princeps
heres admittat. d. aut. §. illos in. ¶ Sex
tus quando pater in testamento dicat eum sibi velle suc
cedere si tamen filius post mortem patris principi
supplicaverit: et testamentum ostenderit. tunc enim
dono principis et legis heres erit legiti
mus omnino voluntate patris sequitur. vt in
d. aut. §. si vero is qui. ¶ Septimus. quando pater
in extrema voluntate nominat filium et here
dem instituit. C. de na. lib. aut. nisi. Si ergo
quod latius secundum quod in casu sequenti. ¶ Octa
uus quando in publico instrumento scripto per
notarium: aut etiam si sit scriptum propria manu
cum subscriptione trium testium filium naturalem
nominauit filium nec adiecit naturalem. Sed
Bal. in c. innotuit. de electio. licet quod dicatur ad
dat similiter: quando dicat in sua potestate et sic legi
timum. nec sufficeret sola nominatio secundum bal.
ibi. Et si sunt plures filii naturales ex
eadem matre nati licet testimonium tamen dede
rit vni tamen omnes erunt legitimi. Et hoc in
tellige quando plures litteras non superest secundum gl. in
c. per venerabilem qui filii sunt le. quam sequuntur communiter
doc. ¶ Nonus quando pater filium ex concubina
nominat filium legitimum secundum do. Em. in d. c.
per venerabilem. quod intellige si mater talis est quod po
tuit esse vxor sua quando generauit. vt in. aut.
vt lice. ma. et aue. §. ad hec. Ratio ibi po
nitur quia ex tali nominatione vel testimonio
presumitur. quod cum matre legitimum habuit vel ha
beat matrimonium etc. quod concludo quod si mater
vel ipse alium accepisset in coniugium viuen
tibus ipsis non valeret talis nominatio quod no.
dicit. ars sic et si ex alia vxore haberet filios
veros etiam tamen cum illis et filii si post. ¶ Deci
mus quando pater contrahit matrimonium cum illa que est
mater filiorum naturalium ipsius patris de quo
dic vt supra. filius. §. x. ¶ Undecimus
quando legitimantur per papam imperatorem
aut principes qui non habent superiorem aut habentes
les potestatem ab eis et de predictis vide i. c.
per venerabilem per doc. ibi qui fi. sunt legi.

2 ¶ Utrum papa possit taliter legitimare
vt succedant in hereditate et admittantur
ad alia temporalia. Ita. pa. in c. per vene
rabilem qui filii sunt legitimi. Uaria
fuit opinio Sed in pratica seruatur opi
nio Johannis et ber. idem. s. quod non potest in
territorio sibi non subiectis maxime quando ta

les sit adulterinus vel incestuosus fi. et pro hoc
est bonus tex. in c. dicat aliqs. xxxii. q.
iiii. et in c. vnico. xxxv. q. vii. Sed quo ad
spiritualia non est dubium.

2 ¶ Utrum illegitimus legitimatus per sequens
matrimonium sit legitimus quo ad omnia. Ita. Fran
pa. et glo. in c. tanta. qui fi. sunt legi. quod sic et
licet. d. Ant. ibidem teneat quod non in statutis. quia
statutum non comprehendit fictum. l. iii. §. hec
verba. ff. de neg. gest. et sic isti ficte sunt le
gitimi propter verbum habeant. quod est verbum fi
ctum tamen magis placet prima opinio: quia
quando verbum habeatur. procreati ab habente
potestatem paria sunt dicere habeantur pro le
gitimis et sint legitimi. Facit. c. ex par.
de spon. et quod dicit Bar. in l. si his qui pro
emptore. ff. de vsucapionibus et in l. si ma
ritus. ff. de adul. vbi vult quod dicere habe
antur pro ciuibus ab habente potestatem
Idem est ac quod sit ciues. et sic tene.

3 ¶ Utrum talis succedet in feudo si dictum
est quod transferatur ad posteros ex se le
gitime descendentes. Ita. bal. in c. natu
rales si de feu. con. fue. dicit quod non. Sed
Jaco. de belui. et communiter doc. in c. latores.
qui fi. sunt le. tenent contrarium. s. quod succe
det. et tex. d. c. naturales. Intelligitur de
legitimato per rescriptum principis. quia cum il
la legitimatio sit stricti iuris tanquam dis
pensatio contra ius est restringenda. c. quod dilecto
de consan. et affi. sed matrimonium tanquam fauo
rabile purgat precedentia et ideo succedet.

4 ¶ Utrum legitimatus ab imperatore vel
habente potestatem ab eo sit legitimus quo ad
spiritualia. Ita. pa. in d. c. per venerabilem quod
non. et ideo nec ad ordines et alia spiritualia
admittetur. vide glo. x. dist. lege et sequitur
bal. in d. aut. ex complexu. nec etiam erunt le
gitimi in dominio illorum qui non recognoscunt
Imperatorem quantum ad ea per que fieret alteri
preiudicium. puta ad successionem bonorum
ab intestato. vt no. i. d. c. per venerabilem.

5 ¶ Utrum comites habentes potestatem legitiman
di ab imperatore possint legitimare in pre
iudicium agnatorum. Ita. d. Ant. in d. c. per ve
nerabilem quod non nisi pater et agnati con
sentiant: quia hec potestas tanquam alteri preiudicia
lis est restringenda. l. i. §. si quis a principe
ff. ne quid in loco publi. Sed bal. in Rubr.

ea co. L. eā ℨ eā qñ simpliciter eēt concessa auctoritas legitimandi: sed credo verū dictū bal. in filiis naturalibus eē tātū: ȝ in spuriis ⁊ aliis ex dānato coitu nō credo: nisi expresse concedatur. Facit qd̄ no. Jo. an. in addi. spe. in ti. qui fi. sunt legi. q̄ dicit ꝙ si spurius dupliciter. s. ex patre vxorato. ⁊ matre maritata impetrat a papa vel ab impatore rescriptū legitimatiōis ꝙ nō valet si nō expressit. Facit qd̄ no. pa. in. d. c. ꝑ venerabilē. vbi dicit ꝙ incestuosus vł adulterinus. nisi id exprimat semꝑ rescriptū legitimationis erit surepticium q2 oīne tacitū ꝑ id qd̄ papa vel ꝑnceps nō sta de facili cōcessisset si illud sciuissꝫ facit rescriptū surreptitiū ⁊ viciat. c. postulasti. de rescrip. Facit etiā ꝙ no. ho. ⁊ Gof. i sūma ꝙ lȝ papa legitimet aliquē ad dignitates nō intelligitur legitimus q̄ ad ep̄atum ⁊ alias maiores: sed tm̄ q̄ ad inferiores de cōces. ꝑben. c. dilectus. vide et. ā. dispensatio. §. xx. Aduerte tñ hic qd̄ dicit Augu. in auc. quō natura. eff. sui. §. si ga igit. ꝙ pat pōt iciare filiū in ꝑiudiciū filioꝝ legitimoꝝ: sed fili° illegitim° nō pōt se legitimari facere in legitimoꝝ ꝑiudiciū.

6 ¶ Utrū legitimatus simpliciter intelligitur etiā quo ad dignitates. R. hosti. ꝙ sic. sicut simpliciter restitut°: ad oīa restituitur. C. de sententiā. pa. l. i. Guil. B oi. tenet at contrarium.

7 ¶ Utrū papa dispēsando in matrimonio ꝯtractus in gradibus ꝓhibitis de iure canonico legitimet filios ante cōceptos. R. ꝙ nō: sed bene postea cōcepti erunt legitimi q̄ ad oīa ⁊ si expresse legitimet ante cōceptos nō erunt q̄ ad oīa: ȝ solū quo ad spūalia ⁊ tēporalia in terris pape nō aliis. vt i. d. c. q. fi. sunt le. fȝ do. Ant. ȝ Jo. an. ⁊ pa. in. d. c. venerabilē legitimādo mr̄imōiū vt ex tūc erūt legitimi per oīa. si mō ꝓles sint generata ex coitu mr̄imoniali. saltem affectu licet nō tenuerit de iure positiuo ⁊ verius.

8 ¶ Que requirūtur vt valeat lētiatio. R. fm̄ pa. in. d. c. per venerabilem ꝙ q̄tuor. pmo ꝙ exprimat qualitatē legitimatiōis vt. ā. §. v. scdo ꝙ exprimat si hz fratres legitimos vł naturales aliter nō si exprimat nō valeret tertio ꝙ pater ⁊ fili° legitimādus cōsentiāt. q̄rto ꝙ si pr̄ mortu° fuerit vocētur agnati vt cōsentiāt nisi princeps vellet legitiare ex certa scia. ipsis nō vocatis pōt ⁊. n. ꝑnceps ex certa scia restituere in integrū cū ꝑiudicio alterius vt no. in. l. fi. C. de sniaȝ passis ⁊ i. l. i. cā. ff. de minoribus. Si tñ cū disposuisset vt legitimarētur post morte ipsius. tūc nō eēt necesse ꝙ agnati vocarētur q2 tūc ⁊ ipsis inuitis possent legitiari adeo ꝙ ēt succederēt ipsis agnatis ab intestato morientibus

Legitima portio ē triplex. s. lēia trebelliāica ⁊ falcidia. ⁊ prima debet de iure nature tm̄ filiis ipe mortuus debetur nepotibus ex eis legitime natis: nec eis pōt imponi grauamē sup ipsa per legata aut fideicōmissa. Sed bene pōt grauari debita. non pōt etiam eisdem imponi conditio vel modus. ⁊ si apponatur pro nō adiecto habetur. C. de in of. tes. l. omnimodo. ⁊. l. se. ⁊ hec est tertia pars hereditat] si sūt quattuor filii vł pauciores si vero sūt quinq; vł plus tūc erit medietas toti° hereditatis quā inter se diuidēt equaliter. C. de ioffi. te. auc. nouissima. Et aduerte ꝙ ista legitima aliqñ sic dicitur. vt i. d. l. omnimodo. Aliqñ dr̄ debita pars. vt in. l. scim° C. de inof. te. Aliqñdo dicitur debitū simpliciter. vt in autē. de trien. ⁊ se. §. i. Aliqñdo debitum bonorum subsidium. vt. C. de iof. dona. l. si totas aliqñdo dicitur debita iure nature vt in auc. de trien. ⁊ se. §. hoc nos°

¶ Utrū ista legitima possit per statutum vel consuetudinem in totum tolli R. Albri. dicit in. l. quoniam in priorbus. C. de inof. testa. ꝙ cōmuniter doc. ⁊ etiam vltramontani tenent ꝙ non Alii magni tenent ꝙ potest in totum tolli. Sed prima verior videtur. posset tamen statutum vel consuetudo diminuere vel distinguere eam: sed non in

totum tollere. Ratio quia sicut a natura alimentatio filij a patre dependet. ff. de iusti. et iur. l. i. §. hinc descendit ita post mortem patris alimentatio filij ab hac portione iuris nature dependere ut ut innuitur in auc. de trien. Et se. §. i. ad fi. et §. prohibemus aut. ibi si vult filiorum et pro hoc facit insti. de iur. naturali. §. i. ff. de pac. l. ius agnationis etc. Pa. tamen distinguit et bene in c. Raynutius de testa. quod aut filius non habet unde vivat aliunde. et sic vera est opinio ultramontanorum. aut habet unde vivat. et sic est vera sua opinio. Aduerte tamen quod in legitima filius non potest grauari per fideicommissum secundum eandem opinionem per l. quum in prioribus C. de inoffi. testa. et l. cum patronus. ff. de leg. ij. licet Bar. et Dy. dubitauerit in l. i. ff. de vulga. et pupil. sub. Sed succedentes ab testato ipsi filio si contingat filium decedere impuberem possunt grauari et est casus in l. si fundum per fideicommissum cum. l. se. ff. de le. i. ideo dicit Bal. in l. cum virum C. de fideicommis. quod substitutus filio impuberi poterit grauari ut restituat legitimam filio debitam. Et si verba sunt dubia puta testator dixit post mortem filij mei impuberis hereditas integra restituatur sed nec expressit per filium vel succedentes ab intestato filio meo: vel per substitutum datum filio meo fideicommissum debebitur, in legitima etiam secundum Bar. in l. qui duos ff. de vul. et pupil. sub. et communiter sequuntur scribentes ibi. et refert Pa. fuisse consultum per Joan. de Jmo. et Fulgo. in c. raynutius de testa. licet bar. in l. cohereditate ff. de vul. pupi. sub. aliter dixerit.

2 ¶ Quid si filius instituatur in minori parte. Re. quod nihilominus aget usque ad supplementum. d. l. omnimodo. quia hec legitima datur in bonorum subsidium de iure nature tamen.

Additio si filius institutus renunciaret hereditati non posset petere legitimam secundum bal. in l. unica C. quando non pe. partes. Et Barto. in l. gerit. ff. de acquiren. heredi. Nec

similiter quando pater decessit ab intestato.

3 ¶ Secunda trebellianica a trebellio auctore sic dicta debetur hec iure institutionis. et est quarta pars hereditatis totius. sicut cum quis institutus heres vniuersaliter vel in certa quotta hereditatis rogatur ut restituat alij hereditatem sine liberis moriendo. iste sic institutus poterit retinere quartam partem totius hereditatis. Jnsti. de fideicom. here. §. sed quia C. ad trebel. l. pro totum. Jnstitutus tamen heres in certa parte hanc non habebit secundum Bal. in l. i. ff. ad l. fal.

4 ¶ Tertia falcidia a falcidio auctore debetur iure institutionis. et est quarta pars totius hereditatis quam quis retinet quando institutus heres fuit et supra dodrantem. i. tres partes hereditatis est aliquid legatum vel fideicommissum. de testa. Raynaldus.

5 ¶ Jn quibus casibus cessat falcidia. R. quod in decem casibus. ¶ Primus in his que legantur sic ut non possint alienari. ut ad successores eius cum relicta sunt debeant peruenire. C. ad l. falci. auth. sed in eo re.

6 ¶ Secundus in his que ad pias causas relinquuntur ecclesie aut pio loco. ut i. auc. similiter C. ad l. falci. Aduerte hic quod si ecclesia vel alius pius locus instituerentur heres. tunc detraheret falcidiam de legatis factis alteri ecclesie vel pio loco quia currit priuilegium cum priuilegio. et sic concurrentibus priuilegijs viuitur iure communi facit. l. assiduis. C. qui po. in pi. ha. no. pa. in c. in presentia. de proba. Jdem tenet Dy. et sequitur Albe. in l. si quis ad declinandam. C. de epi. et cle. Et hoc idem etiam si indirecte relinquatur secundum Bald. in l. auia §. titio ff. de condi. et demon. puta cum relinquitur fundus cum pacto ut restituat ecclesie.

7 ¶ Tertius in testamento militis. C. ad l. falci. l. in testamento. Sed hodie corrigitur per auth. de heredi. et fal. §. fi. et ideo non cesset.

8 ¶ Quartus in male ablatis certis vel incertis legatis et alijs alienis. l. imponenda. C. ad l. falci.

9 ¶ Utrum pater legans tantum pro male ablatis quod legitima iure nature debita

minuitur. obliget filium vel filium cui debet. ß. monal. q si talia male ablata nõ pñt pbari nõ tenent heres soluere vt debitũ. s. vt es alienũ sz vt legatuz. & iõ si leiam minuit nõ tñr soluere secus esset in illo cui falcidia cõpetit. qz cum talia legata sint ad pias cãs cessat hodie vt dictum est & iõ nõ detrahet.

10 ¶ Sed qd faciet talis q tot hz restitue re incerta que pbari nõ pñt. que exhauriunt quasi totam hẽditatem si nõ põt inducere filium vt sit 9tẽtus restituere ß. sm monal. q faciant testamẽtuz vl codicillum in quo ordinet q oia bona sua distribuant pauperibus p male ablatis icertis asserens q plura sunt q̃ omnia sua bona.

11 ¶ Quintus si testator certus de sua q̃titate patrimonij phibeat expresse deduci falcidiam.

12 ¶ Sextus si heres nõ fecerit inuentarium sm modũ & tps statutum hi duo habent in aut. sz cũ testator. C. ad. l. falci. Idẽ si. j. tps leiuz nõ paruerit voluntati testatoris. vt i. c. Ray. in si. õ testa.

Additio Septimus õ legato dotis. vt. l. ij. §. idem q̃siuit ff. de dote prele. ergo in libertate legata. l. papinianus. ff. de iofficio. test. Nonus qñ legat instrumẽtuz rei alterius. Decimus in casu legis bñficio. ff. ad. l. falcid. & l. & si tacitum. C. eodem qñ. s. occultauit vel negauit res hereditatis.

13 ¶ In qbus casibus cessat trebellianica. ß. q in tribus casibus. ¶ Primus in legatis ad pias cãs. vt. p. in. s. Legatum. ij. §. v. ¶ Secundus si testator phibuit. vt in auc. de here. & fal. §. si ŵo expressim. Rõ. qz cũ testator possit tollere falcidiam multo magis trebellianicam q̃ minus est puilegiata vt. ff. ad l. falci. l. in quartã. lz 9trium teneat glo. in aut. sz cum testator. C. ad. l falci. Sz cõis opi. verior est q põt. vt in. d. §. si ŵo. ¶ Tertius est qñ substituto euanescit. v. puta qz ingredit religionẽ ille q rogatus est si sine liberis recederet. vel nõ maritaret & hmõi. vt in aut. nisi rogati. C. ad trebe. Addo quartum quando iudicis officio 9pulsus soluit adijt hereditatem. quia sic totum restituet. Insti. de fideicõ. here. §. in primis.

14 ¶ Utrũ legatis multis factis tã ad pias cãs q̃ nõ pias excedẽtibus facultatem hereditatis. debeat fieri detractio tam de legatis ad pias cãs an soluz de alijs. ß. Alb. in. d. l. si qs ad declinandam. q sic cõiter de oibus. Nec ob. q cessat falcidia in pdictis qz nõ est falcidia sz declaratio legati inaniter fci ab initio vt. ff. ad treb. l. i. §. si is q q̃dragita

15 ¶ Quid cõputat in istis leis. ß. Pa. in. c. Raynutius. õ testamẽtis. q i leia que dr falcidia q̃ puenit iure institutionis nõ cõputantur nisi ea que venerũt iure institutiõis heredi. nõ aũt legata vel alio mõ puenientia. In quarta vero trebellianica cõputant nõ solũ que veniunt heredi iure institutiõis sz oia q̃ puenerũt ei ex testõ. puta iure legati vl donatiõis. nõ alia puenientia ex testim

Additio & de predictis est casus & ibi Bar. Ang. & imo. in. l. quartã. ff. ad. l. falci. & ibi ponũt rõnem differentie. in leia vero que puenit iure nature cõputantur nõ solum ea que puenerũt ex testamẽto quocũq titulo sed etiam vndecũq sint pfecta vt pz in iuribus allegatis i gl. d. c. Raynutius. & in. l. in quartã. ff. ad. l fal. Distinguit tñ Pa. ibidem circa hoc vltimũ sic q aut pr donauit filio ob cãm puta, dotis. vel donationis pter nuptias. & illud cõputat cum leia. aut donauit simpliciter & si donatio tenuit. puta qz donauit emãcipato vel pp merita. sic nõ cõputabitur. Si ŵo nõ tenuit in vita patris. lz sit 9firmata morte. cõputabit cũ leia de quo vide & dic in aut. ex testamento. C. de colla. & in. l. filium quem habentem. C. famil. her.

16 ¶ Utrũ qs possit deducere. duas legitimas portiones. s. leiam debitam iure nature & trebellianicam. olim fuerunt opi. in. l. q̃q̃. C. ad. l. fal. sed hodie dicitz bar. in d. l q̃q̃. & in. l. papinianus in. §. meminisse. ff. de inoffi. te. & bal. in d. l. filium quẽ habẽtem & canonistae.

in.c. Raynutius. e.c. Raynaldus.de de te.q si substitutio seu rogatio sit pure facta aut ad certu diem.q perinde est ac si sit pure facta tunc non poterit de trahere.nisi vnam quam voluerit. Si ve ro rogatio.sit facta sub 2ditione vel ad incertum diem sic poterit detrahere ambas duas.e sic concorda iura ciuile cum canonico quod videtur discorda re in hoc.e hec est cois opi. fm pa. in d.c. Raynutius e rationem diuersita tis vide ibi p eum.

17 ¶ Utrum legitima portio que debe tur iure nature amittatur pp delictum patris in lesam maiestatem. R.d. Car. in cle.pastoralis.de re iudi.in ver.cete rum dicit q landu.tenet q non. vnde dicit q filij audita cōdenatione patris furtim e dolose si capiunt suam legiti mam nō tenētur saltem in foro anime ad restitutionē faciendā pncipi qr psūt tenere de iure nature q per positiuum ius nō pt tolli ar.in.d.§.ceterū p hoc de testa. Raynutius.§.qr.ro qr pater nō pōt priuare filiū legitima nisi in casu igratitudinis vt.C.de inoffi.te.l.qm in prioribus facit.c.ius dictū de sobo. si gni.in auct.de here.e fal.§.si qs autem nō iplens vr q et p reatū inobedien tie nō pōt priuari filius legitima. Sed 2e.in.d.§ ceter3 tz 2aū rō qr p 2ctum pōt tolli legitima q debetur. deducto ere alieno.ff.de inoffi.te.l. papinianus §.quarta aūt. Sed in delictis qsi 2hi mus qr p qsi 2ctū se obligat ad penas ff.de iure fisci.l. imperatores not.glo. ff.de postu.l.i.§.bestias. Idez tz Joan. de li.qr legitia.e quota.bonoz quā pr hēbat tēpore mortis nihil autē hz qā sunt cōfiscata.ff.de inter. e rele.l.iij. e qd no de iure patro.l.diui fratres. Et lz de rigore e subtilitate iuris istud sit verius tn mihi magis plz opi. Car.tā q magis benigna e eā teneo rō qr p titulū lucratiuū e per donationē non pōt pr alienare in piudiciū filij.C. de inoffi.dona p totū e de doa. e qd ibi no.in.c.si.lz fiscus hoc capiat ex titulo lu cratiuo e iō nō pt in piudiciū filij. Et ad rationem 2en.dico verū qsi p quasi 2ctum dānificauit pncipem in bonis ex eius dāno pr esset ei obligatus ad restōnem alias nō qr tūc nō est es alie num nec ppe pōt dici q pr teneatur ex quasi 2ctu sed simplr ex delicto ad Jo.de lig.iā pz rñsio qr in fraudē filij titulo lucratiuo fcā alienatio nō valet.

18 ¶ Utrum falcidia e trebelianica amittā tur per negationem fideicōmissi qua litate vel quātitate facta ab herede illi cui fideicōmissuz est factū. R. fm hol. in.l.scimus.§.licētia.C.de iure deli. q sic si ille pbauerit qualitatem vel quā titatem fideicommissi nec aliquam ex ipsis poterit detrahere.

Legitimus filius

quis dicatur vide.s. Filius.

Leno

qs dicatur. R.gl. in.§. qd si.i adulterio.xxxij. q.i.q est q dānatam adulteram ducit vel q recōciliat sibi eam vt.C. de adul.l.castitati vel q sciēter tz adulterā vt in d §.qd si vl q recipit pecuniam p adulterio.ff. de adul.l.ij §. lenociniū Limita prefata in tribus pmis casibus vera nisi emēdatam teneret. Itez leno cinuz cōmittit q q stuatia mācipia ha bat qr hoc nō est minus q proprio tē pore questum facere.l.palam.§.lenoci nium.ff.de ritu.nup.

Leprosus

separet ab ha bitatiōe hoiu3 vt in.c i.de 2iu.lepro.

1 ¶ Utruz lepra post veniens dissoluat matrimoniū. R. q non vt pz in .d.c.i. e.ij.eo tit. Sed sponsalia bene soluit. vt pz in.c.si.eodem tit.

2 ¶ Utrū vxor teneat cohabitare cū viro vel e2rio vir cū muliere leprosa.R.fm gl.in.d.c.i. q nō in eadē domo vl le cto sz bñ tñr ei debitū reddere vt in.d. c.ij. Sz pe.aureolus in.iiij.di.xxxij.di cit q vbi nō posset fine sua verisimili infectōe ēt reddē debitū q nō tñr e po nit regulā q nullus tñr reddē debitu3 vbi ē picl'm similē v vitiata lirmitu te e facit ad iā qd dixi.s.Debitū.§.iij.

3 ¶ Utrum leprosi teneant ad decimas R. glo. in c. ij. de ecclesijs edi. q sic. nisi de ortis et nutrimentis animalium suorum que sole excipiunt in d. c. ij. et in de alijs tenent sicut alij xpiani.

4 ¶ Utrum leprosi possint habere ecclesiam et presbyterum q eis celebret. R. q sic si tot sunt simul q eam cum cimiterio possint construere. dummodo veteribus ecclesijs de iure parochiali non faciat iniuriam. d. c. ij.

5 ¶ Utrum leprosi possint promoveri. vide s. Corpore viciatus. §. ix. q non. neque celebrare. nisi ut ibi dicitur.

6 ¶ Utrum sacerdos et leprosus factus possit in parochiali ecclesia plationis officio fungi. R. q si sine scandalo et abhominatione populi non pot illud exercere. unde ab officio removeri. Ita tamen q sm facultates ecclesie administrent ei necessaria quousque vixerit. ut in c. tua nos. de cle. egro. Rectoribus vero ecclesiarum q sine scandalo illorum q sunt sani non possunt dure altari dandus est coadiutor q curam habeat animarum cui adiutori ad sustentationem congrua portio de facultate ecclesie eiusdem assignet. ut in c. de rectoribus. de cle. egro. Ex quo patet q non prohibetur celebrare quando sine scandalo potest. ut in secreto et huiusmodi. ar. d. c. de rectoribus.

LEX sm q rationalis creatura ordinat ad gratiam omissis alijs exceptionibus legis sz fran. de mayro. in. ij. sen. est ars honeste vivendi legans homines ad sui observantiam: alr non esset lex nisi ligaret.

1 ¶ Quotuplex est lex. R. ut colligo ex Sco. in. iiij. di. xvij. triplex. ¶ Prima dr lex nature et isto modo aliquid dr dupliciter de lege nature uno modo tanque principis pratice nota ex terminis vel conclusiones necessario sequentes ex eis et hec strictissime dicunt de lege nature. ¶ Secundo modo dr de lege nature et large id quod est verum pratica consonum principijs et conclusionibus legis nature in tantum q statim notum est omnibus illud convenire tali legi. ¶ Secunda lex dr positiva divina que continet in his que sunt in veteri et novo testamento et hanc Gratianus vocat ipsam legem naturalem licet non sit sumpta in primo modo nec in secundo. Et tamen positiva et dicitur positiva ex eo q non est vera lex naturalis nisi q est ius naturale. ... re limita est q est vera. pro ut est posita ab auctore nature et distinguitur contra ius positum ab aliquo q non est actor nature. ¶ Tertia lex dr positiva hoc est posita ab hominibus. Multa enim ecclesia statuit. et imperatores ultra ius divinum propter observantiam honestiorem in moribus et propter reverentiam maiorem in suscipiendis et administrandis sacris. de prima et secunda habes. j. Papa. §. i. et Preceptum prorum. de quibus hic tractare non intendo. sed de tertia lege positiva que quidem lex positiva tantum habet de rectitudine inquantum a lege nature derivat. Si vero discordet ab ea iam non erit lex sed corruptio legis. ut Augu. in primo. li. de liber. ar. Non videtur mihi esse lex que iusta non fuerit. Unde in quantum habet de iusticia in tantum habet de veritate legis et hoc est quod dicit Isi. in c. consuetudo. di. i. Lex erit omne quod ratione consistit. Nam sm Fran. ubi s. q. principia legis nature non possunt eodem modo applicari omnibus propter multam varietatem rerum humanarum. ideo exinde provenit diversitas legis positive.

2 ¶ Quis potest facere leges. R. sm bal. in. l. omnes populi. ff. de iusticia et iure. q quantum quis habet de iurisditione tantum habet de auctoritate condendi legem vel statutum. nec ulterius extendit. nisi hi quorum interest consentiant vel ad minus sint presentes sm Inno. in c. i. de loca. et in c. a nobis. el. i. de sen. exco. allegat. c. fi. de his que fiunt a pla. Ratio secundum do. Anto. in c. cum laicis. de re. ec. non alie. quia potestas statuendi dependet a iurisditione et imperio i statuente et subiectione quo ad eum in quem statuit. c. ecclesia de consti. c. bñ quidem. xcvi. di. gl. et Bar. i. l. i. ff. de iuris. om. iudi.

3 ¶ Utrum lex canonica. vel quelibet alia lex seu constitutio. vel statutum obliget ad mortale peccatum ex transgressione eius. R. Pa. in c. clerici officia. de vi. et ho. cle. q non semper. sicut nec lex civilis inducit semper decapitationem. Considera ergo q aut lex habet in se materiam preceptum et verisimiliter excogitatam multum a statuente. et tunc non ex-

tes de verbis. quia verba sunt accomodanda materie. tex. est cum glo. in c. rogo. xi. q. iij. et pulcher tex. in cle. exiui. de verbo. sig. et sic dic quod inducit mortale. Si vero nō cōstat de materia vbi quis esset certus de mente statuētis quod vult inducere ad mortale sic inducit. Facit quod notat glo. in c. iij. et c. p. venerabilem. qui filij sint legi. et ibi per per Pa. Aut cum nescitur de mente latoris. Tunc cōsidera quod aut verba sunt preceptiua. puta precipimus. iubemus sic obligat ad mortale. Facit c. quod precipitur. xiiij. q. i. Aut vtitur verbis imperatiui modi et si materia nō est necessaria nec multum ponderosa non obligat ad mortale. vt exēplum si quis te percussit in vna maxilla prebe et c. quod est consilij. xxiij. q. i. paratus. Si vero materia est necessaria et multum pōderosa sic inducit mortale tex. est in Cle. exiui in. §. item quia preterea de verb. signi. Exemplum in psal. Vouete quod est consilij. quia votum sit supererogatione. et reddite. istud est precepti quia quod est promissum est debitum. de pac. c. i. et debitum reddere est preceptum iusticie. l. iusticia. §. iuris precepta. ff. de iusti. et iure. Facit quia obligare se est voluntatis. sed reddere est necessitatis vt in. l. sicut initio. C. de ac. et ob. Aut vtitur verbis inhibitorijs. vt inhibemus. prohibemus. interdicimus et huiusmodi. et sic inducit mortale sm Pa. in c. nam cōcupiscentiam. de consti. aut loquitur per verba cōia. vt decerno statuto. et similia. et sic nō obligant ad mortale. vt dicit idem Pa. in d. c. nā cōcupiscentiam. sitr est verbū cōe innouo: et ordino siue in plurali dicantur: siue in singulari. Aut loquitur per verbum debet et sic inducit mortale quia debet ex suo proprio significato importat necessitatem. vt gl. i cle. Attēdentes de sta. regu. Idē dicit gl. in c. proposuit de appe. et per Bar. in l. iij. C. de pigno. et i. l. sepe ff. de of. presi. prouicie et alijs allegatis i. d. cle. attēdētes per glo. et quāuis ratiōe materie aliquādo sit cōgruitatis. in c. i. de despon. impu. et no. gl. in d. l. sepe. et l. ij. tm dicit pa. in c. i. de dolo et cōtu. Improprietates sunt vitāde nō ad sequētiam trahende. c. propterea. et c. si. et quod ibi no. de ver. signi. id solum habebit locum quod sit cōsilij in casu speciali rōe materie que cōsiliaria est. Aut cominatur sub pena excōicatiōis et sic inducit mortale: quia nisi pro mortali nullus excōicat. xi. q. iij. nullus. et c. nemo episcoporum. et de sen. exco. c. i. li. vi. Facit ad hoc in ar. c. preterea. de of. dele. et l. orō. ff. de spō. et l. ij. ff. de iur. om. iudi. quia eadem obligatiōe qua obligat excōicatio. sitr et illud per quod ad ipsam puenitur. Facit quod no. in cle. qm de vi. et ho. cle. vbi tz Stephanus quod peccat mortaliter cōfaciens sanctioni. et dr sanctio pprie constitutio seu lex penal. vt ibi no. gl. Aut loquitur per virtutē obediētie. vel sub pena maledictionis eterne: vel sub indignationis oipotentis dei et huiusmodi sic inducit mortale vt in c. vnico. de sta. regu. li. vi. Aut consuetudo habz vt talia vba obligent ad mortale. vt sic inducēt. argumen. c. dilectus de consue. et l. minime. et l. si de interpretatione. ff. de legi. tex. est in d. cle. exiui. §. Item quia preterea. sed aduerte hic quod vbi ex se inducit ad mortale nō semper peccat mortaliter contrafaciēs vt. s. inobedientia dictum est. et ibi vide in princi.

¶ Utrum in foro cōscie lex canonica 4 ciuilis vel alia ēt preceptiua semper sit seruanda. Re. quod nō in. xi. casibus. vt colligo ex Inno. in c. quia plerique. de imm. ec. et de homi. in c. sicut dignum. et ex consilio. xxi. Fe. Jo. cal. et pa. in prologo decretalium. et Joan. An in c. cōsuluit de vsu. et alijs. ¶ Primus quando lex positiua distinguit inter forum contentiosum et conscientie. quia non seruabitur in foro penitentiali auctoritate ipsius legis. c. ina. et quod ibi not. de sponsa. ¶ Secundus quando ius fundat se super presumptione et non super veritate. quia in foro conscientie attendimus ad veritatem. vt credamus

confitenti de omnibus. q2 solum agitur de preiudicio ipsius anime. c. significasti de homi. Ideo si sit veritas contra presumptionē non seruabitur. vnde l3 heres nō fecerit inuētariū tamē in cōscia non tenebitur nisi īquātū hereditas se extendit. Quius ius aliter velit. quia presumit plus esse in hereditate. vt in auf. de here. & fal. no. hoc pbatur in. d. c. tua. & in. c. literis in fi. de resti. spo. & in. c. a nobis el. i. de sen. excō. & vide Bal. in. l. prima. C. de sa. san. ec.
¶ Tertius quando lex non est ad vtilitatem cōmunem sed princeps propter vtilitatem propriam edidit. Facit iiij. di. c. erit autem lex. & dicitur iniusta tunc lex et fine secundū Pa. in. c. canonū. de consti. ¶ Quartus quando lex non distribuit eque onera subditis. sicut debet facere bonus paterfamilias quia sic est iniusta ex forma sm Pa. in. d. c. canonū. ¶ Quintus quādo excedit auctoritatem statuentis. vt pater in statuto. Episcopi quod non ligat delinquentes extra diocesim licz etiā suos subditos. vt in. c. vt animarū de cōsti. li. vi. facit. l. fi. C. de iur. om. iu. & sic dicitur iniusta ex auctoritate. & pistis tribus casib9 facit qd notat Bar. in. l. vectigalia. ff. de publi. vbi dicit q gabella licite fraudatur que iniuste non est imposita. ¶ Sextus quādo est penalis. quia ante cōdemnationem non tenetur quis soluere in foro anime penā. vt est glo. singularis in. c. fraternitas. xij. q. ij. de quo dic vt infra Pena §. iij. ¶ Septimus quādo ratio legis cessat in foro anime. Nam licet lex nō exprimat rationem seu causam. nos tamen debemus eam coniecturare. & ad limites illius limitare vel ampliare cū iuxta theoricaz. doc. in. l. non dubium C. de legi. Exemplum in ciuitate obsessa statuitur q porte ciuitatis maneant clause. & hoc pro vtilitati cōmuni. vel si plurimus pone q contingat hostes insequi aliquos ciues. ita q in damnum cederet ciuitatis nisi aperirentur porte tunc sunt aperiende. Quia esset nisi aperirentur contra bonum & vtilitatem cōem. verum est q nō ptinet ad quēlibet hoc interpretari nisi periculum sit subitaneum. Vel sit manifestū legislatorem illud intendisse. sed solū ad regentem ciuitatē & hmōi. Itē aliud exemplū. statuto cauetur q vxore moriente sine liberis vir lucretur dimidiā dotis. Quius exprimatur cā tñ nos debemus coniecturare causam huius statuti. vz sumptus mariti quos facit inducendo vxorez ad domū nec alia causa potest esse. & sic si non duxit eaz nō debet lucrari. Secus esset si sic lucraretur mulier sicut vir. Quia tunc causa extimaretur affectus maritalis. & ideo etiā si non duxisset lucraretur. hoc no. pa. i. c. ex publico de conuer. cōiug. facit qd idē pa. no. in. c. q2 in insulis. de sta. mōa. vbi dicit q lex dz ampliari & restringi ad limites rationis expresse. etiā si verba nō patiant. vt in. l. adigere. §. Quius ff. de iure patrona. & i. l cū pater. §. dulcissimis. ff. de lega. ij. & in. l. pater. §. fundū. ff. de lega. iij. Facit. c. cū dilecta. de cōfir. vti. vel inuti. & bonus tex. in regula fi. de reg. iu. li. vi. & qd no. Bar. in. l. Itē querit. §. q impleto. ff loca. & idem Pa. in. c. i. de iura. calū. dicit q etiam in penalibus seu odiosis qñ ratio ē expressa extendit & ampliat dispositio legis ad limites rōnis expresse no. glo. in cle. i. in ver. eligat. de ele. & in cle. ij. in §. psllerū de vita & ho. clericoꝝ. & in. d. regula fi. & quod ibi no. Dy. & Jo. an. in mercurialib9 & quod no. i. d. §. dulcissimis secus esset in dictis penalibus sm eundē Pa. in. c. i. de sen. & re iudi. vbi allegaret simile subterminus facultoribus vel paribus. vt notat Inn. in. c. cū speciali. de appel. Item iste casus pbatur quia ratio legis plus debet attendi q lex ipsa. l. i. C. que sit lō. cōsue. & pma di. c. consuetudo. vbi dicitur lex est quicquid ratione consistit. vñ Bal. in c. i. de consti. dicit q lex cōsistit in substantia rationis. & barto. in. l. cum mulier. ff. so. mat. dicit q rō legis. & mens legis idē est: & ppterea dicit gl. in. l. i. &

ff.C.que sit lon.psue. q non minus dz attendi rō legis q̄ lex ipsa.hoc intellige de rōne finali que dr ipsa lex fm bal. in.c. dilectus. el.ij. de rescrip. ⁊ in.l.si gs servo.C de fur.dicit q rō finalis est aia legis. Item vbicunq hz locum rō legis hz locum etiaz lex C. de interdic. l.i.fm Archi.⁊ sequit Ge.in.c. vbi pl culum.de elec.li.vi.imo plus etiam si verba pdicant vt.l.scire oportet.§.aliud in fbo sz.⁊ si maxime verba legis ff.de excusa tuto.nō enim in solus.sed in sensu psistit euangelium.c. marchion.i.q.i.⁊.c.intelligentia. de fbo.signi. Facit tex.in.l.ij.C.de li.pte.vbi enim tingt manifestissimus est sensus testatoris interpretatio fborz nusq̄ tantum valet vt melior sensu existat.Bal. etiaz in.l.cōmissorie.C.de pac.inter emp. ⁊ ven.dicit q iudici lz sit iposita necessitas servādi statutū fm formā put iacet ad lrām.ar.l.pme §.si is q naue.ff. de exercito.tn nō habebit locum hec necessitas:nisi saluo intellectu qz lra occidit spiritus viuificat.⁊ facit p hoc gl. in.c.illo vos. in fi. pignus de pigno. Et ad iura que dicūt legem servādam etiam in foro aie.dic q vez qn est eadem rō in vtroqz foro:qz sic nō cessat in foro aie.ita.F.pa.in.c.tua in fin. de vsuris ⁊ qūo rō vel cā finalis pōt cognosci.vide.s.ca.§.v. Octauus qn verba legis nō adaptant ad aliquē casum nec eius disposino adaptabit si de mēte afr nō pster.hoc est notabile dictum Bar.in.l.iiij.§.totiens ff.de dāno infec.⁊ in l.ius autē.ff.d admini.tu.⁊ ibi dicit.statuto cauet q soluant p gabella de quolibet pēu sex denarij p libra. istud nō habebit locum in re inextimabili qz cum fba nō adaptent.nec disposino. Facit.c.idēntitatibus.§.sz cū tas.⁊ ibi Ge.de elec.li. vi. ⁊ bar. in.l. pstitutum.ff.de testa.mi. Nonus qn lex ciuilis lz nō sit improbata de iure canonico solnet lucrum odiosum pximo vel rigorem quēdam.exēplum.in.c. si lius noster de testa. vbi lz lex ciuilis disponat valere legatum rei aliene tn nō est servanda in foro aie qz fouet lucrū odiosum heredis:nec est fundata super nāli eqtate sed nō psito de voluntate defuncti.⁊ facit in simili.c.ex pte in fi. de censi.⁊.c.dilecti de iudi.⁊.c.i.⁊ de do.⁊ ptu.de quo dic.vt.s. legatum.i.§. xiij. Decimus qn lex est iniusta siue ex forma vl ex fine vl ex auctoritate vt dictum.sq.iiij.⁊.v.casu siue etiam qualitercūqz inducat ad peccatum ptra legē dei aut iuris canōici vt sunt leges que pcedunt vsuras.ptra.c.sup eo de vsuris. Item que pcedunt incantationes ptra ventos ⁊ nubes sicut.l. eorum.C. de male.⁊ mat.ptra.xxvi.q.v.⁊. vi. in multis.c.notata. Ites que pcedunt pscriptionem cum mala fide ptra regulam possessor.de regu. iur. li.vi. Item que pmittunt deceptionem inter ptrahentes vsqz ad dimidiam.ptra illud q non egit dolum ⁊c. Item que nolūt aliquem obligari ex nudo pacto ptra c. iuramenti.xxij.q.v. Item que nolunt valere legata ad pias causas. nisi p tot testes probent ptra c. relatum.el.i.⁊.c. cum esses ⁊.c.indicante.de testamētis. Item que nolunt teneri heredem ex delicto defuncti.ptra notata in.c.in litteris de rapto.⁊ in.c.tua nos.de vsuris Item que nolunt spurium alendū contra nālem pietatem. Item que phibēt vel pmittunt aut disponunt sup contrahendis matrimonijs dissoluendis. ⁊ hmōi ptra canones. Item que phibēt cōprehensam in adulterio teneri in.l. crimen.⁊.l.castitati.C.de adul.ptra.§. subauditur.xxxi.q.i.intellige si vult corrigere se. Item que pcedunt pcubinatum ptra illud.exo.xx.non mecaberis. Item que priuate psone pcedūt homicidium.ptra illud.nō occides.⁊ de huiusmodi habes in locis suis diffusius Aduerte tn q quando lex vel statutuz aliqd deneget pp comum bonum publicum.vtputa.q nō soluens gabellaz non audiatur.vel instrumētum qd nō est registratum in libris cōis reputetur falsum habebit locum in pscia etiam fm Bal.in.c.sigs p triginta. si de sen-

do. controuer. fue. Item exemplificat Bar. in extrauagan. ad reprimendum in verbo denunciationem in maceedoniano et velleiano. quod nota. Undecimus. quando lex ciuilis non fuit moribus vtentium recepta et canon non disponit aliter expresse non obligat de necessitate vt no. Pa. in c. litteras de restitu. spoliatorum. De lege canonica vel statuto. dic. vt. no. Constitutio. § .i. quando non fuit moribus recepta.

5 ¶ Utrum clerici et alie persone ecclesiastice teneantur seruare leges aut statuta laicorum. Re. Pa. in c. ecclesia sancte Marie de consti. Aut lex disponit specifice super rebus ecclesiasticis et bonis earum. et sic est nulla tanquam condita ab eo qui non habet potestatem. et sic non est seruanda. quia nec imperator aut alius secularis habet potestatem super ecclesias. aut ecclesiasticas personas. vt in d. c. ecclesia. et hoc verum nisi in duobus casibus. ¶ Primus est quando est priuilegiatiua. quia potest quis priuilegiare. etiam non suum subditum. sic intellige. c. nouit. de iudi. vbi allegatur lex Theodosii. ¶ Secundus quando lex est fundata super naturali ratione quia tunc debet seruari. non ratione legis: sed ratione iusticie naturalis. l. scire oportet ff. de excusa. tuto. §. qui non iuste. Aut lex disponit generaliter non faciendo mentionem de clericis vel ecclesiasticis. Sed non potest seruari sine peccato: vt in prescriptione malefidei: et sic non est seruanda a quocunque c. fin. de prescrip. et c. licet mulieres. de iureiuran. li. vi. Aut est generalis et rationabilis nec contradicit canonibus. et tunc si est fauorabilis seruanda est etiam quo ad clericos et ecclesiasticas personas vt in c. ii. regnis de appel. Unde statutum quod disponit. vt existentibus masculis mulier non succedat porrigitur etiam ad clericos vt no. Pa. in c. constitutus de resti. in integ. Similiter priuilegium concessum hominibus alicuius loci comprehendit etiam clericos illius loci. licet non exprimat. Facit. c. dilecti. de foro compe. no. Jo. de lig. in c. quod clericis. de foro compe. et Bal. in l. cunctos populos. C. de sum. trini. Et no. quando talis lex generaliter disponens potest se habere ad comodum et incomodum non potest dici preiudicialis. Exemplum statutum disponit quod primogenitus succedat: certe secundogenitus. licet sit clericus non succedet. Similiter in statuto quo masculi excludunt mulieres non succedet mulier quamuis sit effecta religiosa. Et ideo omnes leges disponentes super contractibus emp. vendi. locato commodato. et huiusmodi. si non contradicunt canonibus sunt seruande. etiam quo ad ecclesiasticas personas Facit. c. i. de no. ope. nunc. et est de mente Host. et Jo. an. in c. ecclesia. vt li. pen. Secus si simpliciter afferret preiudicium vt quod non facit inuentarium. vel qui infra tale tempus non studuit hereditate sit priuatus. et huiusmodi. quia nunquam potest esse ad comodum ecclesiasticorum. et ideo non tenetur. Similiter quando statuitur ne possit aliquid vendi. Non subditis. Aut lex ciuilis est generalis et rationalis: sed deuiat a iure canonico. exemplum in c. ii. de arbi. li. vi. tunc in foro seculari seruabitur. Sed non in foro ecclesiastico. neque in terris subiectis dominio ecclesie. quia tunc debet seruari lex canonica in vtroque foro. Facit c. si duobus. de appel. et quod nota in c. quod clericis. de fo. compe. Aut lex ciuilis disponit super materia ad ecclesiam pertinente: non disponendo de ipsa materia. Sed tollendo lucrum quod alias dederat: vel imponendo penam actum explicantem. Exemplum primi de raptore contrahente matrimonium cum rapta in quo casu lex priuat omnibus bonis datis sibi a raptore. et sic non valet vt vult gl. no. in c. de puell. xxxvi. q. ii. et eam sequi videtur Fede. consi. xxxv. et mihi placet quia videtur intimidare matrimonium. et sic non est seruanda etiam quo ad non ecclesiasticos. Exemplum secundi: statutum punit contrahentem sine consensu patris vel agnatorum et non valet secundum pa. vbi. s. Item aliud exemplum lex punit mulierem contrahentem infra annum luctus vt C. de secu. nup. quasi per totum. et non valet ratione predicta. Sed hoc

limito nisi pena apponeret fauore filio
rum & propter culpam matris sicut
lex que imponit penã matri que agno
uit tutellam filij trãseunti ad secunda
vota non petito tutore filio vt in.l.oẽs
matri.C ad tertu.q2 tunc valet. Aut lex
ciuilis disponit circa accidẽtia tempo
ralia ad actum spiritualem vt in do
te & tunc nõ ꝯtradicit canoni valet.c.
Raynutius.&.c.Raynaldus.de testa
mentis.& quod legitur & no.in.c.ij.de
do.post diuor.&c. Et hoc verum nisi in
timidet ꝯtractionem matrimonij. Si
vero contradicit canoni tunc pendet
ab illa questiõe cuius fori sit causa do
tis.& Inno.in.c. de prudentia de do.
post diuor.&c.& Pa.tenuit q est mixti
fori. & sic lex seruabitur in foro suo. &
canon in suo foro.& locus erit preuen
tioni.c.cum sit generale.de fo.compe.
Aut lex ciuilis procedit circa actuz spi
ritualem presumendo & lex canonica
inuenitur ꝯtraria. puta lex presumit
matrimonium si masculus & femina si
mul habitãt.l.in liberte.ff.de ritu.nup.
si sit libera.& non faciat questus de cor
pore. Ut ibi lex canonica presumitur
adulterium siue fornicationem.xxx.q.
v.aliter.& sic standum est in vtroq3 fo
ro iuri canonico: q2 lex imitatur cano
nes c.clerici de iudi. Et secundum hoc
limita iura que dicunt leges seruãdas3
que non ꝯtradicunt canonibus.

8 ¶ Utrum in penalibus fiat extensio
legis.R. Jo de Inno. & sequitur Ge
mi.in.c.si postq3 de elec.li.vi. q secun
dum mentem comprehensiuam sic.
& fortius in fauorabilibus.s3 secundũ
mentem extẽsiuaz nõ fit in penalibus
c.statutum de elec.li.vi. In alijs antez
non penalibus fit extensio ex idẽptita
te rationis.vide de hoc gl. & Ge. in.c.
sepe.de tẽpo ordi.li.vi.&.l.Pena.§.r.

7 ¶ Sed quomodo mens comprehen
siua legis monstratur R. secũ Jo. de
Inno.& Ge.in.d.c. si postq3 de ele. li.
vi.q ex quattuor. ¶ Primo ex cõmu
ni vsu verbor. quia preualet omni ri
gori & significationi verborum.ff. de
leg.iij.l. librorum.§.q tamen cassius.
& de consue.c.cum dilectus. ¶ Secun
do si aliter intelligendo sequeretur ab
surdus sensus cum debeat esse possibi
lis & honesta.iiij.di.erit aut.& no.bar.
in.l.omnes populi.ff.d iusti.& iur. Exẽ
plum.lex dicit.qui occiderit hominez
capite puniatur.si ad litteram deberet
intelligi sequeretur q occidens se de
fendẽdo: vel furiosus esset occiden
dus contra Cle. si furiosus de homi.
quod est absonum. ¶ Tertio monstra
tur mens comprehẽsiua. Quando in
illa est expressa ratio: q2 ex illa vt di
ctum est colligitur mens legis. Facit
Cle.i.de Elec. Exemplum in.c.ex par
te de postulan.vbi prohibitio de aduo
cando facta monachis extenditur ad
canonicos: quia l3 sint diuersi tamen
quia cõstitutio fundat se super religio
ne ideo extenditur etiam ad canoni
cos.& ideo omnis constitutio que ha
bet respectum ad religionem l3 loqua
tur de monachis comprehendit etiam
canonicos & omnes qui promittũt tria
vota.secus si loqueretur de religione
cum aliqua qualificatione.puta mona
chus niger & huiusmodi. ¶ Quarto
comprehenditur mens legis quando
per eadem constitutiones vel per aliaz
apparet id quod ibi est positũ gratia
exempli fuisse positum sicut in.l.i.ff vti
possi.dicitur q l3 verba edicti loquan
tur de ede tamẽ in fundo etiaz hab3 lo
cũ.vt in.§.hoc interdictũ oibus ibidẽ.

8 ¶ Quali deprehenditur mẽs extẽsiua
legis.R. Jo.de imo.& Ge.vbi s. q cõ
prehenditur ex idẽptitate rationis nõ
scripte.vt in.l.i.C.de interdic. & re. Fa
cit.c.inter ceteras. de rescrip &.c.ij. de
transla. prela. Nam de similibus ad
similia idem iudicium est vt in .d c.de.

9 ¶ Utrum lex seu constitutio concer
nat futura solum.R. Pa in c. cogno
scentes de consti q sic ne afficiat ali
quos sine culpa & hoc nisi caueatur in
lege vt extendatur etiam ad preterita.

10 ¶ Utrum cu3 lex vel statutũ loquitur
per verba preteriti tẽporis indulgẽdo

aliquid extendatur ad futura. Re. Pa. in. d. c. cognoscētes q nō: ne detur mā delinquēdi vt est tex. limitās hāc materiam in l. cū lex. ff. de legi. p quā dicit bar. q si statuto cauet q quilibet bannitus solnēs x. eximat de bāno nō hz locum respectu cor q. bāniunt de futuro: q: daret mā delinquēdi. secus si cessaret hec rō: q: lz loquat p vba preterita vel psētia extēditur ad futura: q: lex semp loquitur l. arriani. C. de here.

11 ¶ Quomodo interpretatur vide. s. in terpretatio in princi.

12 ¶ Qñ lex icipit ligare. Re. q ad hoc q lex sit. oz vt ɔstituatur scdo vt pmulgetur: z publicatio est vltimus actus pficiēs legē scdm gl. in cle. ,plogo p. l. humanū. C. de legi. z iō postq est solēnit edita ligat statiz scietes sine expectatione alterius tempois. vt Pa. no in. c. i. de postu. ,prela. z glo. z paulus in. c. ij. de re. ec. nō alie. li. vi.

13 ¶ Sed qñ psumit scia legis. Re. pa. in d. c. cognoscētes. q in legibus z ɔstitutionibus inferioꝝ tps est arbitrariū fz loci qualitatē z ɔditionē psonaꝝ. In legibus aūt impatoꝝ psumit scia post duos mēses a publicatiōe facta in puincia. vt in auc. vt facte noue ɔsti. In ɔstitutiōe vero pape Jo. an. in data. li. vi. vult vt liget post duos menses a publicatiōe facta Rome. fz rōnes sue nō mihi placēt. z iō idē dicā q de ɔstitutiōe iperatoris. Et sic vr etiā tenere Pa. in d. c. cognoscētes. z lz papa dicat hēre pedes plūbeos. habet tñ epos z archiepos per quos noticiam dare potest.

14 Utrū volēs pbare ignorātiam sit admittēdus. Re. Pa. in. d. c. cognoscentes q sic sine aliquo dubio. vt in. c. si. qui matri. accu. pos. z in. l. si. ff. de decre. ab ord. Et sic patet q in conscietia nō ligatur ignorās sine culpa sua. Aliter si persine z frustratorie admitteret ad pbandū ignorantiā. z hoc ē sine dubio qñ lex regrit dolū facit gl. in. c. ad falsarioꝝ. de cri. fal. alias secus esset. vide. s. Ignorantia § iiij z distingue. vt ibi.

15 ¶ Qūo tollitur lex seu ɔstitutio per cōsuetudinem. vide. s. Consuetudo. § ix. z. x. z. j. Statutum. § xvj.

16 ¶ Utruz tollatur p legē ɔtrariam. Re. Pa. in. c. cū accessissent. de ɔsti. z bart. post Cy. vt in. d. l. oēs populi. dicūt q sic. lz nō fiat mētio de prima. nisi habeat clausulā derogatoriam ad secundaz q: tūc opus esset facere mentionem de prima. ar. l. si qs in pncipio. ff. de lega. iij. z in. c. nōnulli. de rescrip. Alig tñ in d. l. si qs. dicūt q si loquamur de priuilegio vel rescripto. z testameto q sunt priuata lex. sic oportet fiat mentio qñ hēt clausulam derogatoriaz ad scdm. Si aūt loqmur de legibus z statutis. nō oportet fiat mentio etiā si hēt clausulam derogatoriā ad scdm p l. fe. dudum. de sepul. q: cum presumant oīa scire videntur sciēter velle reuocare stando in ɔtrium. sed secus est in priuata que est in facto z mihi placet.

17 ¶ Utrum ex nō vsu inducatur ɔsuetudo derogatoria legi. Re. vt colligo ex Pa. in. c. Joannes de cle. ɔiuga. q aut non vsus hz in se actum tacitum ɔtra dispositionem iuris. z tunc inducitur ɔsuetudo Exemplū lex defert hereditatem cōiter z equaliter filijs tam masculis quam feminis. l. maximus vicium C. de lib. preter. sed ɔsuetudo defert pmogenito: vel solum masculis. lz secundugenitus. vel femine nunq fuit vsi illa lege cōi. tñ ɔsuetudo inducitur pp actum ɔtrarium legi. Si vero non vsus nō hz actum ɔtrium nec tacitū nec expressum legi. sic nō iducitur ɔsuetudo ɔtra legem p nō vsum sic vbi gratia. lz forte sint plusq centum anni q nullus vendidit hermofroditum nō tñ est abrogata. l. querit. ff. de sta. ho. que vult vt extimetur scdm statum preualentez. Silr lz nō agam ɔtra eum q mihi dānum dedit actiōe legis aqlie nō tñ p hoc abrogatur illi legi: q: illa lex nō necessitat ad agēdum sz dat facultatem.

18 ¶ Utr actus gestus ɔ legem sit nullus ipso iure Re. q nō in quattuor casibus pmo qñ cā phibitionis nō est ppetua sed tpalis. vt in. c. i. de mat. cōtrac.

contra inter. eccle. ꝛ dicitur tpalis qñ est restricta ad certum tps. puta phibe tur matrimonium pp venerationem certi diei. Siĉ de professione facta in fra annum que phibetur in. c. ad apo stolicam. de regu. li. vi. Secus si phibi tionis cã est ppetua. puta cum phibe tur aliqd pp malum quod inde sequi potest vt matrimonium pp ꝯsanguin tatem: ꝛ hmõi ꝛ sic intellige. l. non du bium. C. de legibus. ꝛ. c. vides. x. di. ꝛ. c. ꝯtradicimus. xxxv. q. iij. ꝛ. c. nõ opor tet. xxxiij. q. iiij. ꝛ ista est theorica gl. in c. sua fraternitas. de spon. duoꝝ. secun do qñ prohibitio legis ꝯcern't princi paliter fauorem alicuius talis phibitio hꝫ potius vi exhortat onis respectu il lius p cuius fauore principaliter fit: q2 pôt renũciare. pro hoc. iiij. di. § hec ꝛ. ff. legibus. hoc ponit pa. in. c. ad apo stolicã de regula. ꝛ infert qꝛ posset per hoc intentari: licet statuto caueatur ne mulier possit ꝯtum facere sine presen tia duorum agnatoꝝ qꝛ valeat ꝯtus sine eoꝝ presentia: si statutum expres se nõ annulet actum fcm̃. Facit. l. si qs in ꝯscribendo. C. de pac. facit. d. c. ad apostolicam. vbi pꝫ obligationem ac gri deo: lꝫ sit actus phibitus a lege fa uore ꝯfiteri volẽtis. Tertio qñ lex dat certam formã sup eo quod aliqui con uenit ex sua ptãte. Exemplũ eps ex sua iurisditione põt absoluere ab excõica tiõe. vbi ꝯditor canonis sibi nõ reser uat. Attamen lex dicit qꝛ nõ absoluat nisi faciat sic vel sic: si facit ꝯtrarium te net tñ absolutio: secus qñ lex dat pote statem alicui qꝛ eã alias nõ hꝫ cum tali for ma q2 si nõ suat forma nihil facit. hoc capitur ex dño Car. in clemẽ. i. de iure patro. ꝛ ꝯcor. gl. ibi ꝯꝫ. ꝛ Pau. Quar to qñ lex punit ꝯtrahentem. q2 tenet si expresse nõ annulet fcm̃ ꝯtra: secus qñ nõ punit sed solum prohibet: q2 sic nõ tenet ꝛ sic loqtur lex nõ dubium. C. de legibus. hoc ponit dñs Card in cle men. i. de rescrip. diuersa tñ circa hoc est doctoꝝ opinio: quibusdam dicenti bus qꝛ in oĩbus casibus facta ꝯtra le gem sunt ipso iure nulla: nisi iure speci ali actus sustineatur secundum Jo. an. in. d. c. ad apostolicam. ꝛ cũ eo cõiter doc. Sed mihi placent dicti quattuor casus in quibus valẽt gesta ꝯtra. l. qui faciunt ad magnã declarationeꝫ dicte l. nõ dubium: ꝛ per quos clarius potest intelligere qñ factum ꝯtra legẽ alia le ge sustineã: q2 tunc qñ aliqs de predi ctis quattuor casibus ꝯcurrit.

¶ Utruꝫ facta in fraudem legis tene ant. R. qꝛ nõ. vt no. Bar. in l. amplius ff. rem ra. ha. allegat. l. si libertus mino rem ꝛ ibi tex. ff. de iure patro. secus eẽt si fieret in fraudeꝫ hoĩs: etiam ṗncipis. vide Pa. in. c. dilectus. el. ij. de preben. ꝛ qđ not. in dicta. l. si libertus. ꝛ quo modo fit fraus legi. vide. s. Fraus. §. ij. 19

¶ De ista materia legis vide. s. Con suetudo. ignorantia. ꝛ. j. Statutum vñ appellatione legis cõprehenditur con suetudo. Facit. c. i. iũcta gl. i. ꝛ. ij. õ spõ. vnde ꝯsuetudo est quedam lex. l. de qui bus. ff. de legi. ꝛ di. i. ꝯsuetudo. 20

¶ Aduerte scđm Jnno. in. c. fi. de re. ec. nõ alie. ꝛ sequitur Pa in. c. i. de resti. in inte. qꝛ vbi ius canonicũ in alia ma teria dat regulam ꝯpalem: qꝛ nõ debe mus illam distinguere per ius ciuile. verbi gratia canon induxit suam solẽ nitatem in alienatione rei ecclesiastice Ideo non debemus seruare illam iu ris ciuilis positam in autẽ. hoc ius. C. de sa. san. ec. 21

¶ Utrum condentes leges iniquas peccent. ꝛ ad quid teneantur. R. qꝛ licet de iure tales leges seu statuta non va leant. viij. distin. que contra. ꝛ. xxxij. q. vij. flagitia tamen facientes ꝛ consen tientes peccant mortaliter. de quibus Isa. x. de qui condunt leges iniquas. ꝛ si sunt ꝯtra libertatem ecclesiasticam sunt excõicati. vide. s. Excõmun ca. ro vij. casu. xij. ꝛ tenentur restituere omne damnum quod prouenit alicui ratiõe talis legis. Et oẽs voluntarie obseruan tes sꝫ mortaliter peccant. ꝛ oĩa acqui sita occasione talis legis tenẽtur restitu ere sicut in simili dicam de participan 22

tibus cum raptoribus. et non solū dicū tur iniquę quando sunt contra legem dei et nature: sed etiā quādo sunt contra ius positiuū ad pauperes opprimēdos. et iustitiam impediendam. secundum Do. Quod no. bene.

23 ¶ Uerum lex indulgens aliquid quod potest intendere in alterius preiudiciū intelligatur saluo interesse partis ff. quod sic vt tenet Bal. de pa. iura. fir. et Pa. in. c. i. de iudi.

24 ¶ Lex commissoria quid sit. vide. j. Pactum. §. xvij.

Libellarius

Libellarius contractus. q dicitur datio ad linellū idē est quod emphiteosis et id ibi vide. et de laudemio soluendo dñis quidā vt Bart. in. l. si finita. §. si de vectigalib. ff. de dam. infec. teneant quod differt q: empphiteosis fit a domino: sed datio ad linellū fit a nō domino. scilicet vasallo emphiteota et huiusmodi sed temporibus nostris cōmuniter nō differt nisi quia fit illicite et vsorarie. vt patet. infra. Usura. i. §. xliij. et. §. lxuij.

Libellus

Libellus famosus est cōpositio in scriptis in infamiā alicuius: cuius quo probare nō vult: et in publico iactata.

1 ¶ Que pena componentis libellum famosum vel inuentum qui nō combusserit vel destruxerit: sed dolose manifestauerit vim ipsius. R. Secundū glo. in sūma. v. q. i. Si cōuictus est secūdū leges decapitatur. Siue deportatur. v. q. i. c. hi qui inuenti. et l. vnica. C. de fa. libe. et fit intestabil. iij. q. iij. ob carmē ff. qui testa face. non pos. l. qui. Secundum canones verberandum. est vt in c. i. v. q. i. et Anathematizandus vt in dicto. c. hi qui. et. c. ij. eadem. q. Sed si sponte cōfiteatur nō timore probationū mitius agitur cū eo. v. q. i. c. ij. et sic punitur. ad arbitriū iudicis. de offi. dele. de causis in fi. Si vero vellet probare quod in eo cōtinetur nō punitur. Ut in dicto. c. ij. quia. expedit: crimina nocentium nota facere. ff. de iniur. l. eum qui. in principio. et C. de iniur. l. ij. Quod verum intellige secundum Azo. et Do. fi. in iudicio quod extra nemo debet aliū prodere. vi. q. i. summa de peniten. di. stin. i. homicidiorum.

¶ Utrū teneatur talis restituere famā R. quod sic. alium libellum in contrarium faciendo: et vltra hoc tenetur leso satisfacere de alio damno. vt sup. a. Detractio. §. iij.

Liber

Liber dicitur ille qui nullius subest. potestati. ff. de capti. et postli. reuer. l. non dubito. §. liber autem populus.

1 ¶ Liberam habet ptātem quādo sine alterius consensu quis potest disponere et nō aliter in. c. fi. de postula. prela.

2 ¶ Quid excludit verbum libere. R. quod oēm morā et conditionē. c. extirpandum. §. penul de preben. li. vi. et de officio ordi. c. ordinarij. §. quod si forte li. vi. et ibi per Jo. an. et Archi. de homi. p humani li. vi. imo fm alios de notat quādam prerogatiuam absolutam fere dominium super actum cui adicitur vt. l. procurator cui libera ff. de procura. et l. iusiurandum quod ex conuentione. §. fi. ff. de iureiurā. de electi. c. cum nobis olim in fi. vide per Barto. in also. ff. de ali. et ciba. lega. et Pa. in. c. cum liberi de sepul. et in. c. vestra. de loca vnde liberum dominium non habet quis sed per actū quē quis vult illud exercere impeditur aliqualiter. Omnis enim prohibitio siue temporalis siue perpetua cōtradicit libertati. l. libertas. de sta. ho. quod no. quia facit ad multa.

Libertus

Libertus est Finis manumissus de quo vide. j. Manumissio.

Littera

Littera an prēiudicet scribenti. R. pa. in. c. fraternitati. de clerici. nō resi. concludendo post Barto. in. l. lutius. ff. de fideiusso. Aut sūt littere generales sicut cum dicitur presentium latori adhibeas fidem. et huiusmodi et isto casu cuz ille lator non possit cōtrahere vel aliquid intentare in preiudicium scribentis: sicut scribitur sibi mutaret pecuniam.

huiusmodi nõ preiudicaret scribenti. vt in.l.si.C. qđ cum eo qui in ali. pote sta. quia potius sunt littere recomenda ticie nisi aliđ addatur. puta sb periculo meo z hmõi. vl nisi dolose dedit illi litteras: quia tunc teneretur. ar. l. q vendito. ff. de dolo. Si vero sint littere magis speciales. puta quia dicitur in eis. tali de mea intentione plene informato adhibeas plenam fidem: quia tunc tenetur. z aget acti mandati ptra scribentem ille cui scribuntur: sed nõ debet ei credere in aliquo q ei appropriet fa cit. l. si pro remunerandi ff. man.

1 ¶ Quid de eo qui litteras alterius aperit vide. s. falsarius. §. ij.

2 ¶ Utrum damnificans proximum ex litteris teneatur ad restitutionem. vide infra. Restitutio prio. in ver. scriptura.

Litigiosa

res dicitur de cuius dominio causa inter petitorem z possidentez mouetur in iudicio. vide. s. Cessio actionum. §. ij.

1 ¶ Utrum res litigiosa possit alienari vide ibidem in prin.

2 ¶ Utrum litigans teneatur ad restitutionem expensarum z damnorum, par ti aduerse. R. q sic si sciebat iniustam causam fauor: aut si a principio non sciuit tamen in processu cause cognouit iniusticiam. z non desijt tenetur. argu. in. c. dominus. de secun. nupt. z in. l. si quis inficiatus. z ibi Barto. ff. depositi.

Litigiosus

idem est q contentiosus de quo vide supra Contentio. z discordia. z grauius peccat per se quam adulator quia litigiosus frangit amicitiaz z sunt illi proprie qui ad omnia contrariantur causa contristandi de nullo curantes. vt dicit philo. tertio ethi.

1 ¶ Utrum litigiosus debeat ordinari R. q non. xxxvi. dis §. 1.

Loca

An liceat mendicantibus dimittere. R. q capta ante concilium de quo in c. cum ex eo de exces prela. li. vi. non possunt aliter sunt excommunicati ipso facto Cle. cupientes de penis sed capta post illud concilium bene possunt dimittere fm. Lap. quem sequitur dominus Petrus de ancha. z Gemi. in. d. c. dum ex eo. z in. d. clementi. in verbo hactenus. i. vsq nunc quia fm Papiam hactenus per. h. aspiratum facit duas partes scilicet hac z tenus. i. vsq nunc. Ex quo infert Gemi. q fratres ordinis mei Bononie in monte potuerunt dimittere primum locum quem ceperant z alium capere cũ habeant licentiam capiendi vnum locum in dicta ciuitate.

1 ¶ Utrum dicti mendicantes possunt ca de nouo capere. R. q non ad habitandum que sint propinqua habitationibus hominum sine licentia sed a apostolice que de constitutione bonifacij expressam faciat mentionem sec esset de locis i heremis vbi nõ est propinqua hominum habitatio quia illa de licentia suorum prelatorum z capere z mutare possunt. d. cũ ex eo. Et no. q illud. c. non prohibet transitũ singulorum fratrum de loco ad locum cum est permissus ex causa. c. licet de regula. cũ similibus sed prohibet nouũ capitulum siue nouum cõuentũ capi vel locum ad locum mutari secundum. d. pe. de anch. vbi. s. z sic patet q captio casetarum vel mutatio quas mendicantes capiunt ad habitandum ex transitu vel pro infirmitaria z hmõi non cadit sub ista prohibitione sed solum quando pro nouo conuentu seu capitulo capiunt.

2 ¶ Utruz loca exempta sint in diocesi taliter q in ea delinquentes incidant in excõicationem p statutuz diocesam impositam contra taliter delinquentes vide. j. Statutum. §. ij.

3 ¶ Utrũ prefati mendicantes possint augumentare loca sua sine licentia pape. R. fm Lapũ vt recitat Ge. in. d. c. cuz ex eo q sic quia ista acquisitio z post acquisitionẽ hedificatio est de actibus iaz permissis. l. ab ea parte. ff. de

proba. ergo isti iuri antiquo stabit nisi qtenus ei derogatū est p. d. c. cū ex eo. quod tm̄ in duob⁹ immutat. s. in acqsitione habitationis in loco de nouo: et secūdo i mutatōe et trāslatōe qb⁹ in nullo casus noster cōcluditur. Itē prohibitus acqrere nouū ius in re nō prohibetur augmentare ius iā quesitū ante phibitionē. vt in. c. fi. ff. q. v. pces. prebē. li. vi. sic in pposito vide de hoc. s. excōicatio. vii. casu. xlviij.

Locatio est psone vel rei ad vsū facta cōcessio mercede in pecunis numeranda puenta. Alias si res vel species daretur nō esset locatio sed ptractus innoiatus s. do. vt facias et ageret prescrip. ver. ff. deposi l. i. §. si qs seruū et ideo locato: dr qui sub mercede pecuniaria locat domū suam et hmōi conductor q ipsam accipit soluendo pensionē vt in dicto. §. si quis aduerte tm̄ q contract⁹ innominatus inducitur scdm naturam Sctus noiati cui assimulatur nisi aliud actū fuerit vt in. d. §. si qs sequitur bart.

1 ¶ Quid potest locari. Re. q omnes ille res que vendi possunt nisi sint seruitutes prediales vt iter actus via et c. q locari non possunt vt est tex. et gl. in. l. locare. ff locati seruitutes aūt personales que sunt vsusfructus bene possunt locari ff de vsufruc. l. arboribus sed nō seruitus vsus vt in insti. de vsu. et hab. §. min⁹. sed si fit ab vsufructuario extinguitur locatio per morte ipsi⁹ vsufructuarij. vt. C. de iur. do. l. si socrus. et per maximam et mediā capitis diminutionē. isti. de vsufru. § finitur. A pprietario autem fieri non potest locatio seruitutis personalis.

2 ¶ Locare non potest aliquis prelatus religiosus ad vitā: nec ad certū temp⁹ s. longum. redditus: vel partē eorum. aut iura aut possessiones monasteriorum: vel aliā admistrationū sibi cōmissaz nisi necessitas vel vtilitas expostulet puentus: et cū cōsensu puentus: vel si nō hz tunc cū consensu fiat superioris. aliter suspensus est ipso facto: nec conductori acqritur aliquod ius secus ad modicū tps. hoc no. in cle. monasterioz. de re. ec. non alie.

3 ¶ Utrum fructus decimarum possint locari ad annuū censum laicis. Re. pa. in. c. vestra de loca. q sic.

4 ¶ Utrū bñficiatus possit locare redditus sue ecclie sine alia licētia. Re. pa. in. d. c. vestra q sic. Intellige ad nō magnū tempus. puta pro. ix. annis pōt. Facit gl. in. cle. i. de re. ec. nō alie. nec vz statutum seu phibitio supioris in cōtrariū hoc ipedire: propter verbum libere qd ponitur in littera. d. c. vestra.

5 ¶ Sed quid si ante tempus locationis finitum moriatur. Re. q extinguitur locatio quia comparatur clericus vsufructuario vel vsurario c. vlti. de pecu. cle. et ideo extinguitur sicut ius vsufructuarij. de dona. c. pstitutiōibus de p. gno. c. vlti. scdm Jo. an. qui sic no. in. c. hoc cōsultissimo de re. ec. non alie. li. vi. et si soluit pēsionez nō rehabebit a successore in eodem beneficio nisi sit cōuersus in vtilitatem ecclesie. vt no. Host. in. c. ij. ne prelati. vices. suas.

6 ¶ Utrum sacerdos possit locare operas suas. Re. q pro diuinis officijs dicēdis nunquam licet. de simo. c. cum in ecclesie et multis. c. aliter esset simoniacus: sed pro temporalibus bene potest locare. licet tamen ei pacisci cum aliq q moretur in aliqua ecclesia vt celebret ibi diuina: ita tamen q non habeat intentionem ad diuina sed ad mansionem quam ibi facit: vel ad laborem quem sustinet: vel ad dampnum quod ratiōe more patitur: vt in. c. ad questiones de re. permu. per. ar. et not. Inno. in. c. pst. ne pre. vi. su.

7 ¶ Utrum scolaris recedens possit ponere alium loco sui in domo vel camera conducta. Re. Pa. in. c. inter dilectos de fide instrumen. q sic. quia conductor potest locare alteri rem conductā l. nemo. C. loc. nisi aliud conuen. fuit vt in. d. l.

¶ Sed an possit hoc facere inuitis sociis. Glo. instit. loca. in fi. dicit q hz po

sit iure locationis alteri locare ratio tamen societatis prohibet que preualet iuri locationis: cum videatur electa industria persone. insti. pro socio. §. soluitur. Idem tenet specu. de iudi. §. ij. Et clarius Azo. per. l. preceptione. ff. de his qui deie. vel effu. et addit quod si scolaris non degit in domo vt debet versari: potest contra eum agi actione pro socio: sed vtili quia directa datur quando contrahitur societas ad comodiorem vsum. et vberiorem questum de qua leges loquuntur. vt no. spe. vbi. s. Ex quo vide quod in materia odiose non veniet socius in domo Et ideo si statutum dicit quod socius teneatur pro socio non veniet socius in domo: quia non est proprie ista societas. et in odiosis verba stricte capiuntur. l. iij. §. hec autem verba. ff. de nego. ge. et in. c. in nostra. de iure iur. insuper dicit pa. in. d. c. inter dilectos quod si male versatur et non possit compesci alter a sua insolentia quod poterit expelli per. l. si conuenerit in fi. ff. pro socio et. v. q. iiij. in loco.

9 ¶ Utrum locari possit domus propinqua alteri magistro ita quod voces adinuicem confundantur. Re. quod non. et si fecerit primus poterit expellere vltimum C. de stu. li. vr. ro. l. vnica. in fi. et hec causa tractari potest in ferijs tempore messis secundum hosti. de iudi. c. significauerunt. et idem posset dici de quocunque alio qui impediret lectionem prefati magistri. ar. d. l. vnice.

10 ¶ Cui potest locari aliqua res. Re. quod omnibus qui possunt emere: nisi sit miles vel curialis quibus non possunt locari predia ad colendum ne a studio vsu armorum ad opus rurale se transferant. vt. C. loca. l. milites. l. curialis. et. l. vltima. subuenitur tamen ignoranter facienti. ff. loca. l. si quis ignorans. vbi dicitur quod potest exigere mercedem Non enim contemnit disciplinam qui ignorauit militem. Idem videtur in clericis et monachis nisi ex causa necessitatis. extra ne. cle. vel mo. c. i. et. c. secundum. vbi hoc no. Ber. et host.

¶ Usque ad quod tempus potest fieri locatio. Re. quod et ad tempus: et in perpetuum: vt. ff. si ager. vecti. l. i. et dicuntur vectigales agri qui in perpetuum locantur. scilicet quandiu vectigal soluatur: vt. d. l. i. et succedit heres in locatione et conductione si moritur conductor. in tempore locationis in iure conductionis. secus in vsufructu qui personalis est et extinguitur cum persona ff. loca. l. si quis domum. §. si fructuarius.

11 ¶ Quando est merces soluenda. Re. secundum Azo. et Hostie. quod si actum est quando sit soluenda id seruabitur: alias consuetudo regionis et si non appareat de consuetudine id quod minimum est scilicet in fine anni. ita dicit. l. semper in stipulationibus. ff. de reg. iuris. et no. host. et Ber. de censi. ex pte. facit de re. iur. in obscuris. li. vi. ff. de ver. obli. l. qui hoc anno. et. l. cum qui. et. ff. quando dies vsufru. le. ce. l. i. in principio. et hec vera in stipulationibus nisi causa quare datur merces aliud requirat. vtputa. quia datur pro sumptibus. In alijs vide in. l. i. C. quando dies leg. ce. et. d. l. qui hoc anno et innocentius in. c. propter sterilitatem de loca.

12 ¶ Sed nunquid potest locator inquilinum expellere ante tempus finitum conductionis. Re. quod sic: in quatuor casibus. ¶ Primus si non soluit pensionem per biennium: sed si paratus sit soluere audiendus est. ff. loca. l. quero intellige si aliud de sequentibus non insit. ¶ Secundus si domus locata sit necessaria sue habitationi: intellige ex necessitate superueniente cum aliter prouidere non potest. vt. l. edem. C. locati. aliter non diceretur necessitas si posset prouidere alio modo. secus esset si tempore locationis aliam domum non habebat quia sibi imputabit nec expellere poterit. ff. loca. l. si quis domum. §. huic subiungi. ¶ Tertius cum domus eget refectione quia minatur ruinam quam tempore locationis non minabatur. et in isto casu et precedenti fiet remissio pensionis pro rata temporis. c. propter sterilitatem de loca. et dicta. l. edem. et. d. l. quero. §. inter locatorem. vel prouidebit de alia domo eque idonea. ff. eodem. l. cum plures in princi. Sed an ea refecta poterit conductor petere an ea reponi. Re. quod sic gl.

functo.ff.locati.l.si duo.§.cum inquili-
nus ff.vti possi.et ibi per Bar.

14 ¶ Quartus quādo conductor in do-
mo puerse cōuersatur sine lesione rei:
vt puta tenet publicas meretrices et sic
nō remittitur pensio scd'm Host.vel ver
satur puerse cum lesione rei.tenendo
porcos in solario.incidit arbores non
colit suo tēpore.et tunc remittitur pen
sio.sed aget ad interesse dominus de
damno dato scd'm Host.in.d.c.pp steri
litatē.Et scd'm hanc distinctionē concor.
doc.in.d.l.edes.et in.d.c.propter qui.
videntur contrarij.

14 ¶ Utrum inquilinus possit similiter
propter necessitatem dimittere domū
ante finitū tēpus contra voluntatē dn'i.R.pa.
in.d.c.pp sterilitatē dicit sic scd'm Vinc.et
Io.an.hoc tenet et gl.in.l.si in lege.§.
si dominus.ff.loca.Ex quo pōt inferri q
pp pestē pōt dimitti.q2 est probabilis ne
cessitas.et facit tex.in.l.habitatores.ff.
lo.cōn.et sic in conscientia esset seruan
dum.q̄uis in foro contentioso forte
aliter teneretur.

15 ¶ Utrum sit minuēda pēsio rei loca
te qñ conductor nō potuit vtire conducta.
R.q aut quis locat res.et si stat p loca
tore voluntatē quo minus rei condu-
cta nō vtatur conductor.sic tenetur ei ad
interesse.l.si de fūdo.C.locati. Si vero
nō ex voluntate sz p casum fortuitū ex
eius pte vel ex pte rei locate cōtingen
tē sic pēsio remittitur pro rata. Exēpluz
ex parte locatoris puta.quia propter
delictū eius fundus locat' publicatus
est Exēpluz ex parte rei.veluti.si edes
locate exuste fuerint vel ager terremo
tu corruit.vt.l.si qs domū in fi.et.l.ex
conducto.§.i.et.l.sed addes.§.si quis
ff.loca.Idem dicendū quando ex ne-
cessitate locatori'aduenieute oportuit
conductorē expellere.vel propter refe-
ctionē domus.l.qui insulā in prin.et.l.si
fundus.ff.eo.ti.Si vero stat per cōduc-
torē.vel p eius culpā quominus re lo-
cata vtat nihilominus totā pēsionē sol
uere tenetur.l.colonus.§.nauē.ff.loca
ti.Si vero ex casu fortuito ex quo rei lo

cata vti nō potuit similiter tenetur qñ
locator alteri locādo verisimiliter merce
dē habuisset.alias nō.vt pz ex.l.si.§.i.
ff.ad.l.ro.de iactu facit.l.sz addes.§.cū
quidaz.ff.locati.Sed in casu qñ qs loca
uit operas nec per euz stat quominus
eas soluat sz p cōductorē:sic talis con-
ductor et si impediatur casu fortuito
nihilominus pensionē prestabit.vt est
casus in.d.§.cū quidā.Quod verum
credo in conscientia quando talis loca
tor nō habuit cui locādo operas acqui
rerет mercedē propter talē locationem a
quā mercedē habuisset si tali nō locas
set.Si vero stat p locatorem quominus
opas prestaret tūc si nō impeditur ca-
su fortuito tenetur ad interesse omne
nec mercedē habebit. Si vero impedit
casu fortuito sic remittitur pensio pro
rata tēporis vt est casus.in.l.si vno.§.
itē cū quidaz.ff.loc.Item in.l.si.hi.C.
locati.et.l.aduocationis.C.de condi.ob
causam non autē tenetur ad interesse.
Et si iam inchoasset operas vel fecisset
aliquas expensas ad se preparandum.
et tali casu fortuito impeditur repetet
eas expensas quas fecit propter hoc vt
in.l.pecuniā in principio.ff.de condi.
ob causam habetur de eo qui parauе
rat se ire ad locum.et impeditus fuit p
tempestatē.Fallit hoc vt non remittat
pensio.quando ex casu fortuito stat p
locatorē in aduocato.quia non repeti
tur salariū ab eius heredib' ipso moriē
te.l.i.ff.de va.et extraor.cog. Idem de
quocūqz hn'te officiū publicū.et sic loq
tur.l.arboribus.§.de illo.ff.de vsuf.et.l.
diē functo.ff.lo.et.l.diē functo.ff.de offō
asse.Itē fauore libertatis.vt in.l.cū he
res.§.stich'.ff.de sta.liber.hec eliciunt
ex Azo.et bar.et alijs in.d.§.cū quidā.
Et hoc tene nisi cōsuetudo aliter habe
ret.vt.s.familia.§.ij.

¶ Sed qd si locata re cōductor vsus n
sint sed sterilitas in eius fructib' conti
git.R.Pa.in.d.c.propter sterilitatē q
si sterilitas puenit ex casu fortuito: v
ex vitio rei sine culpa colonis vt puta.
qa tunc magnā siccitatē:vel a quarum

abūdātiā. vl' frigus. vel grandinē ꝛ hꝰi uiusmodi. ꝛ nō pōt recōpēsari cū fertilitate anni p̄cedentis vel sequētis immediate: dūmō duret eadē locatio fm Host. in summa eo. ti. sic fiet remissio p rata. puta erat solitus colligere. xv. modios ꝛ soluebat. iij. aureos nō recollegit nisi decē. sic nō soluet nisi duos aureos: nisi sequenti ãno vel p̄cedenti recollegit. xx. modios ꝛ idē dicas etiam si soluat̄ certa spēs q: licet nō sit propter 3ctus locationis vt dixi. tamen q ad hoc idē3 erit iudiciū3. Predicta tñ nō intelliges de partiario q cū domino lucrū ꝛ dānū partit̄. q: nō fit remissio. vt no glo. in. d̄ c. ꝑpter sterilitatē. Et cōmuniter doc. fuerunt varij in. d. c. propter ꝛ in. l. ex cōducto. ff. e. ti. qñ dicatur sterilitas mihi placet maxime q ad cōsciētiā3. qd Jo. an. ꝛ pa. in. d. c. propter sterilitate sequit̄. vt. s. dicat̄ sterilitas qñ non colligunt̄ nisi due ptes de tribus solitis secus esset in alio modico. Sed aduerte q si fructꝰ affuissent 3 postq̄ recollecti fuerunt marcuerūt vel exercitus p̄teriēs ipsos destruxit. ꝛ hmōi. nō dicet̄ sterilitas nec fiet remissio pensionis. Secus si erant recolligen. vt in. l. ex cōducto. §. si vis. ff. locati. ꝛ. l. dam num. C. eo titu.

17 ¶ Sed quid si sit sterilitas nunquid augmētabit̄ pensio. R. fm Pa. vbi. s. q aut hoc cōtingit. q: fructꝰ plus valēt solito: ꝛ sic nō fit augmētatio: sicut nec fieret minutio si minꝰ valerēt. Aut puenit p industriā coloni. ꝛ sic non augmētabitur pensio: nec sua industria sibi sit dānosa. vt. ff. eo. l. ex cōducto. ꝛ. l. si. C. de aluui. aut p̄tingit pp bonitatē3 rei. ꝛ sic̄ nō fit. Aut p̄tingit melioratio casu fortuito. puta locauit molēdinū. ex q p̄ductor solū percipiebat. 50. pp alia molēdina q nūc sūt destructa percipit cētū ꝛ sic fiet augmētatio pēsionis p rata sicut fieret remissio pp sterilitatē. casu fortuito cōtingēte. q: 3norū eadē ē disciplina. xxxij. di. hospitiolū. ꝛ. l. i. ff. de his q sūt sui vel ali. iu. 3 idē 13 gl. in. l. si merces. ff. e. ti. Propterea aduerte q 3ctus locatiōis ꝛ 3ductiōis est 3ctus bone fidei. vt instit. de act. §. actionū. ꝛ id merces d3 cōuenire arbitrio boni viri. l. si in lege. locationis in pri. ff locati. aliter restituere obligatur.

¶ Quid si qs cōducat molēdinū p se 18 ꝛ suis hr̄dibus p certa mercede i ppetuū: ꝛ dimissis filijs sit multiplicatio i infinitū. nūqd tenebit̄ molēdinū molere. illis oībus illo p̄cio quo cōuenit. R. fm Pale. in sūis. q. xlviij. q. ꝛ Hugo. q nō q: nō videt̄ de hoc cogitasse. l. si qs in vrña. ff. de p̄iculo ꝛ cōmo. rei ven. Sed albri. in aut. hoc ius. C. de sacro san eccle. dicit q imo. tenetur de stricto iure ad qd facit. l. si fundus ita. ij. R. ff. d seruitu. vrba predio. Sed de equitate conscientie tene p̄mam.

¶ Uirū locās fūdū alicui ad mediūt3 19 nulla facta mētione de arborib3: nunqd colonus habebit parit̄ fructuū arborū. R. q nō. 3 locator habebit oēs. l. fructus. ff. de vsur. Et si colonus destruat arbores tenebit̄. Similiter eius culpe imputet̄. si aliqs eius odio arbores excidat. l. si merces. §. culpe. ff. loca. Quod limita Scd'm glo. in. d. §. culpe ver3 qñ ꝑpter culpam suam seu dolu3 tale odium ē causatū. alias non.

¶ Nunqd postq̄ colonus seminauit 20 agr3 si dñs eū vēdat' alicui poterit expelli p ēptorē. R. q si 3 medietatē fructuū hēbit vl' ꝑut 3uenerit: si tñ vēditor oēs fructꝰ accepisset aget colonꝰ 3 vēditorē. ff. de leg. i. l. mihi. spāle tñ p̄uilegiū hēt colonus fisci. fm Rodoñ. Hic aduerte q succedēs in re locata si est de beneficijs ecclasticis. ꝛ sit facta ab habēte administrationē. ꝛ cū debitis solēnitatibus ꝛ causis de qbꝰ. s. alienatio. Et ad debitū tps: tenet̄ stare locationi ꝛ si ecclesia foret lesa posset petere restitutionem in integrū. c. i. de resti. in integ. ꝛ. c. i. de reb. eccle. non alie. Si vo nō habeat administrationem vt sūt canonici simplices. sic nō tenet̄ stare: q: equiparatur vsufructuario q non pōt locare vltra tēpus vite sue. l. si quis domū. ff. loca. nisi cū causa. ratio

stabili et auctoritate epi fecisset. Cum
vero res locata nõ est ecclesiastica. tūc
successor vniuersalis tenet stare .l. vias
veritatis .C. locati. Successor vero par
ticularis in dicta re nõ tenet stare nisi
locator hūisset administratione plenã.
vt marit⁹ i p̃dio dotali. qr sic tenet. vt ī
l. si filio. §. fi. ff. so. ma. Idē i tutor respe
ctu pupilli. l. si tutelle. ff d admi. tuto.

21 ¶ Quid si cōductor aliqd expēdit in
re cōducta. Rn. fm host. si expēdit neces
sario. vel vtiliter aut. hedificauit vel
instituit aget 𝔷 locatorē vt restituat ex
pensas. ff. de loca. l. dom⁹. et in. d. l. sed
addes. §. si inquilinus. et ibi glo. sed cla
rior tex. est in .l. colonus. p̃rio. Rn. ff. et. ti.
Si tñ posset tollere impensas sine lesi
one rei non tenet locator. sed ipse eas
tollere posset. vt i. d. §. si inquilin⁹. Pre
dicta nõ ītelligas de expēsis factis pro
pascendo animali locato vel colēda pos
sessione et hmōi. sed de alijs puta cura
tōe morbi. reparatione ruine. vel plan
tatione vinearũ et hmōi. vide etiã qđ
dico. 𝔰. Hedificans in principio.

22 ¶ Utrũ in locatione possit interueni
re vsura. Rn. qꝫ sic. est vsura ex parte cō
ductoris. videlicet qñ ratione mutui in
terpretatur puta qr ante tempus soluit
pensionem soluz habito respectu ad p̄
uentionē temporis vel mutui vel mi
nuit de pensione debita. et sic restituere
tenetur Faciunt no. in. c. ad nostrã. de
emp. et vē. et in. c. illo vos de pigno.

23 ¶ Et quia culpa tenet conductor de
re cōducta locatori. Rn. qꝫ de dolo lata
culpa et leui. qr grata vtriusqꝫ 𝔷hitur
instru. quibus mo. re. 𝔷hi. obli. §. vlti. lz
alij teneãt qꝫ ēt teneat de leuissima. sed
primum communiter tenent glo. et doc.
in. l. si qs domũ. §. celsus. et in. l. si mer
ces. §. qꝫ colũnam. ff. locati. et qđ dico d
conductore idē dico de locare. Et licet
Abar. in. §. qui colũnaz: velit teneri lo
catorem operarũ ad trãsuehēdas co
lumnas et similia: q̄ faciliter frãg ntur
etiã de leuissima ppter tex. qui ibi di
cit culpa ab est si oia facta sunt que di
ligentissimus qsqꝫ obseruaturus fuisſ

et dicat forte speciale in hoc casu. gl. ibi
dem tenet 𝔷triũ. Tu tñ sic cōcorda qꝫ
aut aliqs locat operas in re q̄ reqrit di
ligentissimaz curam. vt puta ponere ad
amantem: incidere brocarũ p veste fē
da' et huiusmodi et tenebit de leuissi. in
dicto. § qꝫ colũnaz. aut nõ locat operas
in re talis importantie. Et sic vera est
glo. qr tenetur solum de leui. nec obstat
glo in. l. qui mercedem accepit pro cu
stodia. et in. l. dominus. ff. co. ti. vbi dic
qꝫ si specialiter mercedem accepit pro
custodia qꝫ tenet de leuissima. Pro cu
ius ītelligentia aduerte qꝫ qñ qs mer
dem accipit p custodia si sumus in 𝔷
ctu in quo solum tenebatur de lata cul
pa. vt in dposito. sic acceptio mercedis
procustodia faciet vt teneat de leui et
sic intellige. c. bona fides. de deposito.
et. l. i. §. si vestimēta. ff. depositi. Si ve
ro sumus in 𝔷ctu in quo tenetur de leui
culpa sicut i locato sic acceptio merce
dis p custodia rei locato faciet vt tenea
tur de leuissima. et sic loqtur. et itellige
l. qui mercedez. et. l. dominus. p̄dictas.
Nõ bene no. p soluēdis multis cōtra
rietatibus. Nec solũ tenet de culpa sua
sed ēt illorũ quorum opere vtitur. Si
ipse diligentiã non adhibuit. l. si mer
ces § qꝫ colũnã. ff. locati. et. l. itē q̃ritur
p totum. xxij. q. iiij. tres psonas.

24 ¶ Utrũ locãs vasa vitiosa ignorãter
et ppterea vinũ effusuz est: vel marcuit
teneat ad restitutionē. Rn. qꝫ sic ad resti
tutionem interesse vini: nec ignorantia
eum excusat: secus esset in pascuis loca
tis vbi herba pestifera erat quã igno
rabat. qr licet animalia cōductoris sint
mortua non tenebit locator. vt in. d. l.
Sed addes. §. i. vbi dicit glos. hoc esse
speciale in locato vt interesse extra rem
hic veniat. In cōsciētia tamē nõ habe
ret locũ dicta. l. nisi qñ locasset talia va
sa p bonis: secus si simplr exhibuisset
vidēda p 𝔷ductorē: ignorãs tñ: an sint
bona vel ne. qr tunc cũ non sit in aliq̃
culpa nõ tenet. A fortiori tenet ad resti
tutionē interesse qr scienter locat rē vi
tiosaz. ar. d. l. sed addes. Et qđ dico in

vasis intellige in omni re vitiosa. ex q̃ dānum primo euenire pōt. Quod no. p illis q locāt equos qui voluñt se in aquis si destruantur vestes tenentur. & similes. secus in cōmodato.

25 ¶ Quid si nauta ponat res meas in alia naui quā vbi posuerā. & perierūt. R. q tenetur. dicta. l. vez qrit. §. i. & hoc verum si inuito dño. Si pō bona fide & sine culpa nō tenet. similiter nō tenetur et si dolose posuisset quādo vtraq̃ nauis perijt in eadem nauigatione. ff. ad l. ro. de iac. l. si. §. i. qz licet sit in culpa infideliter rē tuā 9tractando. nō tamē ex tali culpa est amissa. ex quo omnino peritura erat, quod beneno.

26 ¶ Quis pbabit amisisse dolū vel latā culpā. R. fm Hostien. q conductor puta pastor sicut argētari⁹ debet probare amisisse rationes cum ruina vel incendio l. si qs ex argētarys. §. vltimo ff. de edēdo. Idē de custode carceris. l. vlti ff. de custo. & exhibi. re. tū alias q dolum allegat pbare debet. l. quotiens §. qui dolo. ff. de pbati. Ego tamē hoc non teneo sed dico q qñ quis tenetur solū de dolo & lata culpa. q incūbit pbatio dicenti eum fuisse in dolo vel lata culpa. sz qñ tenetur de leui, vel leuissima tūc tenet pbare casu amisisse. Et sic loquit. d. §. vltimus. & d. l. vltima.

Verum non dr̄ nisi deductis expensis. l. illud in glo. C. de colla. & ff. pro socio. l. mutius.

Ludus & iocus alı⁹ spūalis & diuinus: & iste est ille q puenit ex magna mētis deuotione. de q̃ in psal. Oēs gētes plaudite: quē exercuit Dauid qñ an Archā dñi saltabat. y. R. vi. & iste Sanct⁹ virtuosus est.

1 ¶ Est & alius ludus q dr̄ humanus q fit ad recreationē suā vel alioꝝ: vel cā virtutis experiēde. & iste aliqñ dicit theatralis a loco apto ad theorandum. i. speculandum. Aliqñ laruals. q̃ larue sunt deformitates hoīum p appositionē colorū vel rerū que vulgariter dicūr maschere. Aliqñ histriōalis in quo qs de psona sua facit ludū q vocat vulgariter stragatato: Alius illoꝝ q ludūt ad bagatelle q̃ sūt reꝝ honestaꝝ demōstratiōes Alius hastiludialis in q̃ ludūt cū hastis. i. lanceis q̃ in dr̄ vulgariter giostra Alius torneamētoꝝ qui hodie nō est in vsu in q̃ qdā includebāt se i q̃dā circuitu ad pugnādū. Quidā pilestis balistalis saxalis scacalis correalis & huiusmōi qui habēt noīa ab eo in quo exercentur que plura sunt q̃ vocabula vt. l. natura. ff. de prescrip. ver.

¶ Utrū talis ludus hūan⁹ sit phibit⁹ 2 R. q de se nō est malus sed aliqñ rōne alicui⁹ circustātie ē phibit⁹ eius v̄ pcepto. Primo rōne loci Nam tales ludi nullo mō pñt fieri in ecclia aut loco sacro. c. cū decorē de vi. & ho. cle. & c. decet de imu. eccle. li. vi. Vñ nō excusarē a mortali q talē faceret in ecclia nisi foret qd modicū cū videat iure diuio phibitus ibi domus mea domus orationis vocabit Demōstratiōes pō q̃ fiūt ad honorē dei, puta passiōis xpi & vite alicui⁹ sancti nō sūt phibite ibi fieri q̃ nō pprie vocāt ludi vt no. in. d. c. cū decorem. Scdo phibent tales ludi ratione periculi lesionis corporalis sicut torneamēta & hmōi de torneamētis p totū vñ ois ludus in q̃ pbabilr̄ iminet piculū mortis corporalis phibet sub pena peccati mortalis qz cōtra pceptū dei Mat. xx. diliges primū tuū. facit lex cuncta iūcta. gl. C. de gladi. & l. nā ludus. ff. ad. l. acq. l. sec⁹ qñ nō iminerer pbabilr̄ lz aliqñ accidisset & raro. Tertio phibet rōne psone Nā clicis & multo magis religiosis phibet ois ludus cū armis vt in. c. continebat de homi. q: arma portare nisi cā defensionis sūt phibiti de pcepto vt. in. c. clerici arma de vi. & hone. cle. Sili phibet eius ludus histrionalis. vt no. c. donare. ixxvi. di. de q̃ dic vt. s̄. Histrio. Quarto phibet rōne scādali vt puta clericis & religiosis aliquē ludū exercere in publico ex q̃ seculares scandalizarent esset peccatū mortale. fm q. j. dico. Scan-

dalū.§.ij. Idē dico qn̄ qs ex tali ꝑuo-
caret aliū scādalū mortalis peccati: sicut
in coreis ę multomagis si sibi immine
ret ꝑbabilr̄ tale scādalū. ę hoc aduer-
teret peccaret mortalr̄: sec⁹ si de scāda-
lo nō aduerteret: qꝛ nisi foret i lata cul-
pa si credo peccaret mortalr̄ Aduerte
tū ꝙ clericis ę religiosis est ꝑhibitus
rōne honestatis clericalis oīs ludus in
quo ex ꝓpria ꝑsona faceret ludū in pu
blico sicut eēt saltatio. corizatio. ę hu
iusmōi. Unde nō excusarē eos a mor-
tali. ar. c. dilectione in fi. de ꝯse. di. ij. ę
qd̄ not. doc. in. d. c. cum decorē. secus
in secreto cū aliqbus domesticis. Item
ludus laruialis ē eis interdictus qꝛ non
pñt mutare habitū nisi ex cā rationa-
bili. vt s̄. excōicatio vij. casu. xxvij. Et
licet Iaco. de are in. l. si qs cuz sciret. ff.
ꝓ emptore. ę Cy. ę Pe. in aut. ꝺ san.
epis. ę cle. in. §. īterdicim⁹. cl. ij. teneāt
ꝙ ludus scacoꝝ ꝑhibeatur clīcis. Nō
secūdū Mat. in. d. §. interdicimus: qꝛ
non minus facit eos deuiare a diuinis
officijs in quib⁹ debēt insistere vt. l. ge
neraliter. C. de epis. ę cle. sicut lud⁹ alea
rū q est eis ꝑhibit⁹ ibidē ergo tū di-
co verā esse ꝑdictā opinionē etiā in oī
bus ludis qn̄ propter eos dimitterent
debita diuina ad que tenētur. alias nō
vnde licet ludere ad scacos. vt tꝫ Rica.
in. iiij. di. xv. sicut alijs secularibus: nisi
rōne scandali. vel inhonestatis clerica
lis ę puta publice ludēdo. Quinto rō-
ne cupiditatis. vnde tenet Mathe. vt
no. car. in cle. ij. de vi. ę ho. cleri. ꝙ lu-
dēs ad scacos cā cupiditatis peccat mor
talr̄. Qd̄ intelligo verꝫ qn̄ talis cupidi
tas eēt mortalis de se. de q̄ qn̄ sit mor-
talis vide. s̄. Auaritia. §. i. ę idē dic qn̄
fieret ex quacūqz alia mala intentione
foret mortale si itentio est de eo qd̄ est
pctm̄ mortale. Attende tū ꝙ talis lud⁹
human⁹ fit cā lucri ꝑncipaliter est illi-
citus. Tn̄ peccāt venialiter qꝛ debēt lu
dere principalr̄ cā recreatiōis ę solatij
ę exercendi ingeniū virtutē corporis
verū est qꝛ faciliter inducit ad mortale
qn̄ fit ꝑncipaliter cā lucri, vt patet expe

rientia ę vituperandus lꝫ lucratū nō
sit nisi de bono ɔsilio pauperib⁹ ero
gādū. Sexto rōne tpis puta qꝛ dies fe
stus ꝑceptus Nā cū tali die prohibeat
oē opus seruile exo. xx. nō video qn̄ ꝯ
hastiludia talibus diebus ę hmōi in q
bus regritur multa seruitus possint fie
ri sine pctō mortali In alijs ludis in q
bus modica seruitus inest nō esset mor
tale lꝫ fiat in festo nisi ꝑ totū die se in
hmōi occuparet dimissis diuinis. Hoc
quod dixi de hastiludijs ꝙ sit mortale
pctm̄ tenet Rica. in. iij. di. xxxvij. Sꝫ si
ex nulla istarū circūstātiarum fiat ubi
tus nō erit pctm̄ si fiat cā honeste recrea
tionis vel virtutis aut ingenij exercēdi
Aut si erit pctm̄ erit veniale. de coreis tū
vide supra Korea aduerte ꝙ in ludis
q fiūt cā virtutis exercende vel ingenij
nō lꝫ ludere nisi per vnū soldū in vno
ludo vt in. d. aut. Alearū ę dr̄ vnus lu
dus pro toto illo tpe cōtinuato quo ali
qui ludūt incepit bar. i. l. inficiādo. ꝯ.
infam. ff. de furtis ę soldi. lxxij faciunt
vnā librā auri. C. de su ꝑpo. ę at ch. l. q
tiescūqz Sꝫ tu hoc limita sꝫ ꝑsonā ad
istā rōnē sic: si n̄ ꝓcedit nisi vn⁹ sold⁹
i ludo magnis ergo grossus solū pn̄s.

¶ Est ę tertius ludus q dr̄ diseolicus 3
qꝛ opatione diabolica est inuentus ad
inducēdos hoīes ad pctm̄ ę iste est in
triplici dr̄a Primus consistit in ludi
brijs q̄ ludibria aliqn̄ sunt derisio pro
ximi de qua dic vt. s̄. derisio aliqn̄ fo
sunt ea ꝑ q̄ merito qs venit derisui vt
sunt rez inhonestarū demōstratiōes ę
talis ludus oīb⁹ ꝑhibitus est tā exerce
re quā videre. Vn̄ qn̄ tales demonstra
tiones habēt ꝓuocare ad lasciuiā vidē
tes tunc peccāt mortaliter tam exercen
tes q̄ȝ voluntarie videntes Facit quod
s̄. dixi curiositas. Unde dicit tex. in ꝓ
hemio. ff. qs. n. ludos appellat eos ex q
bus crimina oriuntur hec. n. fieri nullo
patiuntur mō hec ibi Secundus ludus
dicitur ludus alee ę sub ista ꝯprehendi
tur omnis ludus, qui innititur solum
fortune vt ludus cartarū taxillorum ę
hmōi Tertius ludus dr̄ mixtus qꝛ ꝑti

tinet: se fortune ⁊ ꝑtim industrie vt in duo tabulariū cū taxillis q: respectu taxillorū versat fortuna respectu tabularū decēdā versatur industria.

4 ¶ Utrū isti duo ludi vltimo dicti sint ꝓhibiti. Rn. ꝙ sic vt pꝫ in aut. aleatꝫ visus. C. de reli. ⁊ sūp. a. su. ⁊ i. c. episcopus xxxv. di. ⁊ licet Hugo an. d. c. eps teneat ꝙ semꝑ peccat mortalr ludens ad ꝑdicta tñ nō credo verum nec dictum. c. episcopus facit pro sua opinione q: dicit deseruiēs ⁊ dictio de auget vt. ff. deposi. l. i. in principio. Ideo ꝫ gl. ibidē ⁊ Rodoñ. peccat mortalit ille qui valde seruit ludo. l. ducit in cōsuetudinē alias aliqñ ⁊ raro nō credo foret mortale. Nec obstat. d. aut. aleatum ludus q: ipsos ꝓhibit per verbum decernimus qd non inducit ad mortale vt dixit. ff. lex. §. iij. Clericis tamen ⁊ religiosis videtur eē mortale ludere aut ludentes ad ipsos videre vt in aut. de san. epis. §. interdicim⁹. ⁊ ibi sequitur glo. Sed ego hoc nō credo. q: iperator nō pōt pcipere clericis. ⁊ ideo idem dico de clericis qd de laicis ꝙ peccant mortaliter qñ tales ludos ducūt in cōsuetudinem nisi rōe scandali. vt supra dictū est de ludo humano. Ratio quia isti ludi nō sunt ꝓhibiti. q: mali sint ꝑ se: sed ideo sūt mali q: ꝓhibiti. ⁊ causa prohibitionis sunt mala que communiter ex ipsis sequuntur: que non sic eueniunt in raro ludentibus sicut in cōsuete ⁊ quia ꝓhibitio non se extēdit nisi ad ꝯseruiētes talib⁹ ludis. Jō teneo ꝙ dixi. Uerū ē ꝙ ē ꝑiculosū talib⁹ ludere ꝑꝑ multa peccata q̄ cōiter i ipsis fiūt.

5 ¶ Sed quid si qs ludit ad prefatos ludos gratis cā retractationis vel cā communi re cōsuetudine nunquid peccat mortaliter. Rn. glos. in. §. interdicimus vr̄ tenere ꝙ sic cleric⁹. Sed ego attendendo ad narrationem. d. aut. aleatuꝫ visus. ⁊ cōsiderādo ꝙ debeam⁹ euitare correctionē nimium. c. cum expediat. de elec. li. vi. dico ꝙ non prohibetur. imo licite potest in eis ludi gratis: vel in aliquo modico sine causa cōmuni. sine cā recreationis. Et sic intelligo. l. qd in tertio. ff. de aleato. ⁊ intellige modicum respectu persone que ludit. ⁊ tale modicum qd etiā faciliter donaret. q: in huiusmodi ludis sic factis cessat ratio ꝓhibitionis: nisi ratione alicuius circumstantie de quibus supra. §. ij. esset mortale. Nec obstat dictum. c. eps qd non distinguit sed absolute loqtur de omni aleatore ergo. nec nos debemus distinguere: quia hoc verum esset nisi ratio nos induceret ad distinguendum sicut hic facit. c. Marchiō. i. q. i. vbi dicitur non putemus in verbis scripturarum esse euangelium sed in sensu: nō in supficie sed in medulla: non in sermonum folijs: sed in radice rationis. hec ibi.

6 ¶ Utrū inspectores predictorum ludorū ꝓhibitorum peccēt mortalr. Rn. glo. in. d. §. interdicimus. videtur tenere ꝙ sic si sunt clerici. Sꝫ tu dic qd siue sint clerici siue laici inspectores: ꝙ aut ex aspectu eorum inducuntur efficaciter aliqui ad ludendum. ⁊ sic si ludentes peccant mortaliter. sic inspectores si vero eos non inducunt ad ludum ex eorum aspectu nec ad cōtinuandū ipsum sic si aliud mali nō admiscetur nō peccant mortaliter eos videntes ⁊ aspicientes: nisi essent tales qui corrigendo possēt eos facere desistere a tali ludo q est pctm̄ mortale in ludente q: tunc talis peccaret mortaliter non corrigēdo sed aspiciendo. q: videtur consentire errori lxxxiij. di. error: cum similibus. periculosum tñ est tales aspicere ludentes in ludo prohibito: q: facilr posset eis placē tal' lud⁹ ꝺliberate ꝙ. eēt mortale. vt no. theologi in Ꝭo snia. di. xxix.

7 ¶ Utrū acqsitū in prefatis ludis diabolicis sit necessario restituendum. Rn. ꝙ si ille qui dedit seu amisit non poterat alienare. nec donare sicut filiusfamil fuit. ⁊ alij de quibus supra donatio i. ⁊ tunc sine dubio lucratum est restituendum patri vel domino vel illi qui dedit sicut cum quis lusit vltra summam. 500. solidorum: quia sicut donare non potuit: nec ludere. vt supra

Donatio.l.§.xx.⁊ ideo sibi est restituē dum.⁊ sic de similibus.⁊ in hoc concordāt oēs doc. Si vero poterat aliena re tūc distinguo ꝙ si interuenit fraus. puta q₂ lucratus fuit cū falsis taxillis. aut alia deceptione ⁊ sic similiter cum cordāt doc.ꝙ tenet̄ necessario restitue re ei a quo hūit.immo dicit Bal.in rubrica.C.de cōdi.ob tur.causā.ꝙ tenentur furti tales.⁊ ēt ludentes sciētes cū illis q nō possunt alienare.ar.l. seruus cuiusdā ff.de cōdi.indebiti.nec facit suū qd lucrat̄.l.falsus.C.de furtis. Aut nō interuenit aliqua fraus.⁊ ille qui pdidit potuit alienare ⁊ i h̄ ē diuersitas inter doc. Nā cōis opio fm̄ Alteñ. est ꝙ teneatur dare paupibus ⁊ h̄ sequūtur cōiter canoīste i.c.clerici officia de vi.⁊ ho cle.alij distinguūt de subditis ipatori vl̄ nō s₃ tu breuit. dic ꝙ lic₃ opio p̄dcā si mīsū rōnabilis vt pote q̄ retrahit hoies ab hmōi ludis tn̄ nullo iure probat̄ qd necessario sit.faciēda sicut nec alia turpiter acqsita nec obstat ꝙ eps auxilio p̄sidis pōt talia lucra si nō repetūtur ab his q amiserūt exigere ⁊ paupibus distribuere vt dicit tex.i.d. aūt. aleaꝝ vsus ⁊ sic vr̄ ꝙ sint pauperꝝ q₂ licet possit auferre in penā non tn̄ seqt̄ ꝙ ipi teneant̄ dare sicut nec in alijs casibus i qb⁹ fiscus turpit̄ acqsita pt tollere vt i.l.i.C.ad.l.iul.repe.⁊ in.l.i.ff.d iure fisci Et faciūt q̄ infra dicā restitutio.i.in v̄bo turpiter acqsitū ⁊ sic tene q̄ ad necessitatē restitutionis B n̄ tn̄ faceret episcopus si talia acciperet ⁊ daret paupib⁹ Similr ɔfessores debēt ea erogari facere paupib⁹ vt in q̄ deliqt in eo puniatur Si in̄ nollet nō est ei denegāda absolutio Aduerte tn̄ ꝙ vbi leges imperiales ligāt ꝙ illi q amiserūt si vellēt repetere possēt vsq₃ ad.l.annos ⁊ sic repetēdo tenerēt eis de necessitate restituere vt i.d.aut aleaꝝ.nec obstat qd dicūt qdam esse abrogatā p nō vsū q₂ nō est verꝝ vt patet ex dictis supra Lex.§.xvij.Sed vbi lex iperialis nō ligat sicut in terris pape ⁊ similiū nō posset repetere vbi lex impialis viget si epi nō accipiāt lucrata possint officiales facere vt dēt paupib⁹ vl̄ i publicos vsus vt in Dicta autē aleatum.

¶ S₃ pone ꝙ ludēs i casibus i qbus tenet̄ restituere lucret̄ ⁊ postea cū eadē persona in alio ludo perdat nūqd poterit compēsationē facere.R̄.ꝙ si in eodē ludo clarū est ꝙ sic: ⁊ voco hic eundē ludū qū se non diuerterunt ad alia ar.l.ɔtinu⁹ in prin.ff.de ver.obli. et facit quod no.Bart.in l.inficiando §.infans.ff.furtis. Si vero in diuerso ludo q₂ puta q₂ hodie lucratus fuit ⁊ cras cū eodē amisit tūc de subtilitate iuris nō poterit cōpensationē facere si ille cū quo lusit sit de illis q non tenentur de necessitate restituere sed de equitate cōsciētie credo ꝙ possit Facit qd no. Pa.m.c.filius de testamētis ⁊.c. ex parte in fi.de censibus.

¶ Que pena ꝯ tenentes ludum aleaꝝ phibitū.R̄.ꝙ.Primo.domus in q̄ luditur debet publicari vt i.d.aut.aleatum vsus in verbo domibus eoꝝ publicatis Secūdo si tenens ludū verberetur n̄ oritꝰ actio ex tali iniuria nec punitur verberans vel dānū ei dans quāIocūq₃ ⁊ vbicūq₃ fictū fuerat siue tempore quo luditur siue alio fm Bal.i dicta Rubrica ⁊ Bart.⁊ est tex.in.l.i.§.notādū.ff.de alea. Tertio ꝙ si fuerit ei aliqd subtractū tēpore quo in eius domo ludit̄ siue lusoribus siue ab alio n̄ poterit repetere nec habet rei persecutionem nec ēt penalem furti vt̄ est tex i.d.l.i.§.i.ff.de alea: tn̄ in consciētia pauperibus est dādum ar.c.cum tu.de vsu. Quarto q aliū cōpulit ad ludēdū ēt ex metu q non cadit in constantem potest puniri iudicis arbitrio ⁊ potest poni in carceribus vt in.d.tex.§.i.ibi q cōpulit. Unde generaliter intelligo illū cōpellere eo ipso ꝙ stat cum alea parato hoc ē p̄stat domum taxillos scamnū lumina ⁊ huiusmōi nam istis suasionibus ⁊ illecebris dicitur cōpellere iuuenes q nō possunt refrenare iuuenLes calores.l.fi.§.filij autem.C.de bo.qui liber.sicut dicimus in materia

macedoniani l.i.§.iij.ff. ad macedo. & p totu. Alter nisi ita acriter intelligeretur dicta lex effectu nõ haberet. qr nõ est dicendum.l. si pretor in principio.ff. de iudi. que lex predicta põt et intelligi in oib⁹ alijs q blãdiijs & suasionibus inducũt hoies ad ludũ: qr dicatur compellere: sicut dicim⁹ de raptorib⁹ virginũ qr nisi esset q solicitaret q dolosis ambus circũuenirett: non faceret eã puellã in tm̃ dedecus sese prodere tex. est in.l. vnica.§.ij. de rap. virgi. Quinto qr ois contractus celebratus inter ludẽtes admittẽ nõ tz vt no.bar.in.l. si qs cũ sciret in fi.ff. pro emp. nec vẽdẽs in ludo teneret de euictiõe. vt in.l. si filiofa.§.i.ff. quarũ re.ac. nõ dat. Sexto qr mutuans pecuniaz lusorib⁹ vt ludãt se eius nõ põt eã repetere. vt est glo. ordinaria in.l. in principio & i.l. fi.ff. de alea. ego credo etiã hoc verũ gñaliẽ in quo cũqz q scienter mutuat ludere volenti qr nõ repetet & vr̃ casus in.l. vez.§.pe.ff. de mino. nec dicas qr loqtur de minore vt et loqtur.l. si vero nõ remunerandi.§. si adolescens.ff. mãdati qr idẽ est de maiore. vt dicit glo. in.d.§. si adolescens. Item qr dicta.l. verũ loqtur qñ minor et priuilegiatus mutuat minori etiã pũilegiato & tũ ibi lz fint in pari priuilegio potior est cõditio illius qui perdit pecuniã. Facit qd no. Barto. in.d.l. si quis cum sciret.

Luxuria est in solutio in voluptates scdz Isy. in li. ethemologiarũ. Voluptates aũt maxie veneree soluũt aiuz hois & iõ luxuria est pncipaliter i eas. Secũdario autẽ dr̃ esse in qbusdã alijs ptinẽtibus ad excessuz fm glo. ad gal.v. vbi dicit. qr luxuria est q̃dã supfluitas.

1 ¶ Quot sunt species luxurie pncipalr. R. qr sũt sex de qbus habet. xxxvj.q.i.§. cũ ergo.l. Fornicatio simplex. Adulteriũ. incestus. Stupzũ. Rapt⁹. & vitiũ ptra nãz. Et ãde excessũz in actu coniugali de quib⁹ habes infra preceptũ.§.x.

2 ¶ Utrum sit peccatũ mortale. R. qr sic sed not. qr luxuria hz initium in corde cogitando causa delectationis & istud est peccatum mortale fm distinctiones positam supra. Cogitatio morosa multo. Magis si vltra cogitationem peccati mortalis addatur sensus. puta. quia vult delectari in videndo tangendo. loquendo. & hmõi. licet nolit consumare opus. Item est peccatum mortale deliberatus ɔsensus in opus si facultas adesse mathe.v. Qui viderit mulierem s. desiderando corde deliberate ad mechandum iam mechatus est. s. propter peccatum mortale & illius speciei cui⁹ est mã qua appetit. puta. si solutã Fornicatio: si coniugatam. Adulterium. & hmõi que circunstantia est confitenda de necessitate cum mutet speciem fm aliquos [illegible] :vt ɔ̃ aliud. nõ rem. nec est ibi aliqua mã lesa lz sit bonum cõfiteri eam: sed multomagis est peccatum mortale cum consentit in operatione. Unde si est polutio solius sine alterius cõmixtione sic dr̃ mollicies vel inmunditia. Si vero coitus sit ad rem alterius speciei. sic dr̃ bestialitas. Si aũt ad rẽ eiusdẽ speciei sed indebiti sexus. sic dr̃ sodomia. si Quarto sit ad rem eiusdẽ speciei & debiti sexus. si non seruatur naturalis modus cocũdi vel quantũ ad instrũm non debitum. vl quãtũ ad mõstruosos cõcubendi modos sic hi quattuor modi dñr peccã ɔ̃ nãm. Si cũ alio eiusdem speciei & in debito vase & debito modo sit talis polutio aut est cũ soluta & sic fornicatio aut cũ coniugata & sic adulteriũ & hmõi & sic semper peccatum mortale sicut voluntaria preter matrimonium.

3 ¶ Qd est grauius pcc̃m. R. peccã cõtra naturã ẽ maximũ & isto infimũ ẽ mollities grauissimũ bestialitas mediũ sodomia post peccatũ cõtra nãm maius est incestus post incestũ est adulterium Uez intellige accipiendo in suo sũmo. qz mai⁹ pcc̃m ẽ coire cũ mr̃e q̃s cũ alterius vxore Adulteriũ ẽ maius stupro vtrũqz aũt aggrauat p violentiã vñ ra

plus virginum est grauius stupro et raptus vxoris grauius adulterio hec omnia aggrauant secundum rationem sacrilegij Infimus omnium predictorum est fornicatio que committitur sine iniuria alterius persone.

4 ¶ Quot sunt eius filie. R. Isy. ponit quatuor ex parte sermonis nam sermo debet esse decens contra quod est turpiloquium. Secundo licitus contra quod est scurilitas Tertio expediens contra quod est ludrica Quarto sale conditus. s. sapientie contra quod est stultiloquium. Est et quinto cecitas mentis. Sexto precipitatio Septimo inconsideratio Octauo amor sui. Nono est odium dei Decimo amor mundi. Undecimo horror futuri seculi Et duodecimo inconstantia de quibus. s. Interrogationes.

5 ¶ Utrum in tactibus et osculis et huiusmodi sit peccatum mortale. R. quod sic quando deliberate fiunt cum delectationis luxuriose secundum quod. s. viij Cogitatio. secus quando fiunt causa amicitie.

Magister secundum host. dicitur is qui alicuius rei siue negocij pre ceteris curam gerit. l. i. §. magistrum. ff. de exerci. Et hoc nomen magister dicitur a monendo siue monstrando ff. de ver. signi. l. quibus scripus et de magistris. c. quia. Sed proprie magister vocatur qui docet grammaticam vel alias artes liberales et theologiam et sic accipitur de magistris. c. quia nonnullis. et in cle. ij. eo. ti.

1 ¶ Qualis debet esse magister R. quod debet esse idoneus prudens et discretus in scia quam vult docere. c. i. ij. et. iij. eodem titu. et idoneus est qui primo moribus et post facundia alios antecellit. l. vnica. C. de professo. qui i vrbe tricta. l. magistros C. de professo. et medicis. Nam qui alios docent non debent habere necesse ab alijs doceri. ar. xxxvi. di. §. ecce et etiam habere bonam conuersationem testem doctrine. lxiij. di. valentinianus.

2 ¶ Utrum religiosus debeat ad magisterium assumi. R. quod si ingerit se vt fit communiter hodie non et. xvi. q. i. monachus cum multis. c. ... q. vij. c. in nona. Si vero non ingerit se sed mittitur a plato suo ad quem pertinet sic possunt et debent assumi. xix. q. i. sic viue et c. si clericatus et c. doctos et. ex co. ti. c. i. et pe.

3 ¶ Que scientie legi possunt. R. quod omnes que faciunt ad instructionem anime corporis vel rerum nisi sint reprobate et sunt iste que legi possunt singulariter.
Grammatica de qua Quicquid agant artes ego semper predico partes.
Dialetica de qua Me sine doctores frustra coluere sorores.
Rethorica de qua Est mihi dicendi ratio cum flore loquendi.
Musicha de qua Inuenire locum per me modulamina vocum.
Geometria de qua Rerum mensuras et earum signo figuras.
Arismetica de qua Explico per numerum que sit proportio rerum.
Astrologia de qua Astra viasque poli varias mihi vendico soli.

4 ¶ Utrum mathematica possit legi R. quod mathesis cum aspiratione media ad exercitium non licet docere quia significat artem diuinandi. et est reprobata. vt. C. de male. et mathe. l. nemo. et. l. culpa. Sed ad instructionem doceri posset xxxvij. di. legimus Sed ego credo quod etiam ad instructionem non liceat. quia cuius vsus malus est ipsum quod malum est. vt dicitur in primo sen. di. i. Sed alia matesis que habet penultimam breuem bene licita est que est de quatuor vltimo dictis scientijs. vnde versus. Scire facit matesis dat diuinare mathesis.

5 ¶ Theologia per omnibus docere potest eo ti. c. quia nonnullis. Jus canonicum et ciuile de priuilegijs cum diuersis. li. vi.

6 ¶ Sed quid de poetis qui vt in pluribus sunt ad animos iuuenum corrumpendos R. quod distinguendum est de libris gentilium Nam quidam libri sunt qui vt in pluribus sunt de lasciuijs. vt Ouidius de arte. et similia. et Tales legere vel audire omnino prohibitum est. Et sic intellige. c. sacerdotes et. c. legantur. et. c. ideo. xxxvij. di. Sunt alij libri gentilium seu poetarum qui vt plurimum multum vtilitatis afferunt licet in eis aliqui sint aliqua turpia inmixta: et tales

libros legere vel audire cũ eruditionis vocabulorum. vt p eos sciant loq recte atqz ornate nõ est ꝓhibitũ ⁊ sic loqtur c. turbat eadem di. cũ duobus. c. se. dũ mõ sit talis mgr̃ qui fabulas lascivas abbreviat ⁊ obscure legat. Et sic limita glo. in sũma di. xxxvij. vide etiam q̃d dicam. ꝟ. Scientia.

7 ¶ Ubi debẽt magistri institui ad legen dũ. Re. q̃ in oibus locis. vbi facultates ecclie suppetũt siue sit cathedralis siue alia ecclia collegiata q̃ hẽat facultates sufficiẽtes ad hoc debz poni magister qui legat in Grãmatica cui cõpetẽs beneficium assignet. seu pcipiat fructus vnius ꝑbende. ⁊ tãdiu solum q̃diu ꝑseuerat in docendo clericos gratis illius ecclesie ⁊ alios pauperes. In metropolitana vero ecclesia debet eẽ mgr̃ q doceat in sacra pagina. ⁊ de his que pertinẽt ad curã aiarũ. xxxvij. di. de quibusdam ⁊ eo. ti. c. i. ⁊. c. q2 nonnullis. hodie ẽ vero statutũ est q̃ romana. ꝑisien. oxonien. bononien. salmaticen. ecclia habeat duos viros ꝑitos ad instruen. in lingua hebrayca. caldacia. ⁊ arabica cle. i. eo. ti. ⁊ ibi ponitur cuius sumptibus.

8 ¶ Quid si nõ vacet aliq̃ ꝑbenda. Re. q libet de ꝑbẽdatis debet dare tãtũ q̃ faciãt vnã ꝑbẽdã si superest ad eorũ necessitatem ar. c. si. de his q̃ fiunt a maio. par. capi. ⁊ de eccle. edi. c. de his vel si non superest expectent donec vacet prima ar. c. dilectus el. ij. de preben. secundũ Ber. ⁊ Host.

9 ¶ Sed pone q̃ sit prebenda vna assignata magistro. nũqd tenent canonici eligere aliũ canonicũ. cum magister nõ sit canonic⁹. ⁊ statuto cũ iuramẽto sinfirmato caueatur q̃ sint tot in nũero. Re. q̃ nõ auctoritate illius concilij. c. q2 nonnullis eo. ti. nec faciũt ꝯ iuramentũ nec currit eis tempus q2 non. dicitur vacare talis prebenda: nisi quando magister desistet a legendo.

¶ Utrũ magister possit eligi in canonicus sub illa cõditione vt doceat. Re. q̃ nõ q2 debet cessare ois conditio ⁊ pactio alias esset simoniacũ. Sz si vacaret aliqua ꝑbenda. tunc ea vacãte possent statuere. vt illud on⁹ sit ei ãnexum ita no. Host. ⁊ ber. in. d. c. q2 nõnullis q̃tis Host. videat tenere q̃ ẽt in primo casu nõ est simonia sz ꝑmutatio de spirituali ad spirituale. c. ad questiones. de re. permu.

11 ¶ Utrũ talis magister cui assignata ẽ ꝑbenda vel ꝑuisio ẽ ecclia possit aliqd exigere a scolaribus. Re. q̃ nõ: etiaz pretextu cuiuscunqz consuetudinis in. c. i. eo. ti. ⁊ Si exigi a clericis illius ecclie vel a pauperibus alienis committit simoniã secũdũ Hostiẽ. in. c. q2 eo. ut. ⁊ Jo. bar. Bar. ⁊ Archidia. in c. de quibusd̃ i. xxxvij. di. Et hoc intellige si redditus sint sufficiẽtes: secus si sit pauper. nec hz ꝑuentus sufficiẽter assignatos. q2 magistri necessitas sublevãda est. d. c. q2 nonnullis. q2 sic nõ esset simonia sm̃ Alex nec est vẽdere sciam sed laborem suũ z facit. l. ij. ff. de ori iur. sicut ⁊ episcopus licet nõ possit facere exactiones tamen ex necessitate exigit subsidium caritativum. c. cũ apostolus. §. ꝓhibemus de censi. ⁊. c. cũ sit de simo. ⁊. c. cõquerente in fi. de offi. or.

12 ¶ Quid de alijs magistris. Re. q̃ similiter non debent exigere aliquid qñ sũt salariati debite de publico in studijs generalibus a quocũqz sm̃ Pa. in. d. c. q2 nonnullis. In alijs extra studia generalia. similiter non possunt a scolaribus illius loci sm̃ do. Anto. nec a pauperibus. sed bene a divitibus alienis. ⁊ etiã secũdum cõsuetudinem. l. q̃ si nolit. §. q mancipia. ff. de edil. edic. Facit l. si fundus. ff. de eolc. ⁊ q̃d no. Bar. i. l. nemo est qui nesciat. ff. de duobus reis Si vero non sunt salariati pñt exigere. sed non a pauperibus. de censi. c. licet. Et hec intellige vera q̃ possunt exigere qñ non est sibi ꝑuisũz sufficiẽter. ⁊ loqr hic non de his qui legunt vt addiscant. vel ꝓp honorem quia tales nõ gerunt utiliter negocium alienum sed suum. ff. de nego gest. l. si pupilli. §. ij. sed de illis qui ad utilitatem scolarium legunt: vt sunt docti.

13 ¶ Utrum quid doctores magistri possint oblata a scolaribus sponte recipere. R. quod sic. c. dilectus filius. e. l. ij. i. fi. de simo. x. q. iij. principis. quia quedam sunt que licet inhoneste petant tamen honeste recipiuntur. l. i. §. est quidem res. ff. de vari. et extraor. cog.

14 ¶ Utrum magister propter lucrum datum sibi a scolaribus concedens eis vacationes vel celebrationem festi peccet. R. Rodoff. quod si hoc facit pro recreatione eorum non est simonia: sed tamen turpe lucrum. secus si faceret propter festum colendum vel non colendum. quia esset simonia secundum Ray.

15 ¶ Utrum possit sine simonia aliquid exigi pro licentia docendi danda. R. host. et Gof. quod simonia non est sed turpe lucrum et de necessitate restituendum ei qui dedit si erat idoneus: quia non turpiter dedit sed potuit redimere vexationem suam. c. dilectus. el. i. de simo. secus si non erat idoneus: quia cum turpiter dederit non ei restituitur. sed pauperibus de bono consilio esset dandum. vide quod no. Ber. in. c. prohibeas eo. titu. Idem dic de episcopo qui non vult dare licentiam suo clerico eundi ad scolas nisi aliquid sibi dato Rodoff. tamen credit simoniacus esse: si propter lucrum dat licentias pro quinquennio a iure concesso. c. sup specu. eo. ti. Similiter si ad maius tempus quando habet respectum principaliorem ad solvendum cum spirituali officio quod debet ecclesie. Si vero propter moram in studio faciendam sic turpe lucrum est non simonia: sed mortale peccatum.

16 ¶ Utrum quis possit petere licentiam docendi in theologia. R. secundum sanctum Tho. in quol. quod sicut communicare scientiam sit opus caritatis. Quod intellige verum quando hoc querit propter bonum finem. sed propter superbiam et extollentiam non liceret.

17 ¶ Utrum illi qui obtenta licentia fecit expensas in conviviis secundum consuetudinem possit alium substituere cum pacto quod reddat sibi expensas. R. Rodoff. sic: dummodo substitutus legat vice sua: et consuetudo sit substituendi. Si vero totum ius suum in eum transfert sic non potest aliquid etiam pro interesse suo pacisci maxime, minus de certa portione emolumenti percipienda. nec est simile quod ecclesia traditur tali modo quia beneficia sunt assignata pro sustentandis clericis: sed istud pro labore docendi.

18 ¶ Utrum peccent mortaliter admittentes ad doctoratum nisi exigat iuramentum quod non expendet ultra tres mille turonenses argenteos in tali doctoratus vel magisterii solennitate. R. quod sic. et sunt suspensi per sex menses ab huiusmodi promotione etiam si sunt episcopi. ut in cle. ulti. de magistris.

Maioritas

non quo ad iura sed ministerio dei sed inferioritas. xl. di. multi. xciij. di. sti. diaconi sunt.

Maledictio

proprie est imprecatio seu optatio mali alicui facta sub ratione mali hoc est in quantum est malum intendens ipsum malum ut colligitur ex. c. deus. xxiij. q. iiij. Large autem accipitur etiam pro blasphemia dei vel sanctorum. ut. i. c. statuimus de male. et omnis talis maledictio prohibetur. xxiij. q. iiij. si igitur. xlvi. di. clericus. et c. i. de male.

¶ Utrum sit peccatum mortale maledictio. R. quod aliquando quis imprecatur malum alteri sub ratione boni. ut s. convertatur vel non habeat causam faciendi mala vel eis ... ret maledicit sic non est peccatum secundum Alex. de Ha. in tractatu de maledictione: quando fit cum aliis debitis circumstantiis immo maledictio isto modo erit bonum licet sit malum ei cui maledicitur. sed quando quis maledicit proprie tunc semper est peccatum mortale si fit cum deliberatione rationis. et de malo notabili. secus si ex impetu vel de re minima. Dicit tamen Alex. quod si talia dicantur in consuetudine posset esse mortale propter contemptum.

¶ Utrum liceat maledicere creature irrationali. R. secundum Alex. ubi. s. quod maledicere creature irrationali secundum se considerate est ociosum et vanum et per consequens illicitum. Maledicere autem eis prout ordinantur ad hominem sic est idem peccatum ac si fieret homini. et tunc mortale sicut dictum est: et de talibus intelligitur illud. maledici regnum dei non possidebunt. xxiij. q. iij. § illicita. et de pena maledicentium deum vel sanctos. vide s. Blasphemia.

Maleficium

dicitur aliquando sortilegium vel incantatio. ut. xxvi. q. v. nec mirum. et

de hoc.j.Sortilegiū.ɩ quō pōt destrui vide.j.Superstitio.§.xiij.Aliqñ dicit qđcūqȝ crimē vt furtū rapina ɩ hmōi. vt insti.de obliga que ex deli.na.Est ēt qñ maleficiū nocumētū qđ fit pximo pter ppositū.vt insti.de obli.q̄ ex quasi delic.na.per totum.

Malitia dr̄ tripl'r. Primo p habitu vitioso'ex q̄ p cedit q̄ homo est valde inclinatus ɩ prōptus ad agēdū opera illi' vitij habituat':ɩ sic est peccaƚ ex malitia i.ex electōe mali pp illā iclinationē habitus vitiosi. ꝫ nō ē peccatū in spiritū sanctū. Secūdo dr̄ malitia contēptus ɩ abhōmatio rex spūaliū pcedēs aliqñ ex iordinata tristitia mentis: ɩ isto mō est filia accidie. Tertio malitia dr̄ pctm̄ in spiritū sanctuȝ. de q̄ dic. vt.j. Peccatū.§.iij.Et istis duobus modis semp est pctī mortale malitia: ex qua in cōtēptū bona spūalia vel diuia habenƚ.si est in deliberatiōe volūtatis secundum sanctū Tho.sa se.q.xxxv.

Mandatum dr̄ qñ qs ad satisfactionem sue volūtatis iponit aliqđ alicui nulla data pecunia:seu q̄cūqȝ alio. iteruēiāt q̄cūqȝ v̄ba ita tm̄ q̄ sint q̄ mādāƚ ad vtilitatē seu satisfationē mandātis Si v̄o sunt ad vtilitatē illius cui committiƚ.sic dicetur psuasio.ɩ psuasor:nō mādator vt no.bar.in.l. nō solum.§.si mādato.ff.de iniur.Si aūt data pecunia si est circa delictū.sic dr̄ mādatum accipiens assasinus de q̄ in.c.p hmani de homi.li.vi.ɩ.d.l.nō solū. Ubi vero nō est circa delictū mādatari' dicitur locator:ɩ mandans conductor. nec est mandatum proprie.

¶ Utrū mādās delictum includaƚ sub dispositiōe iuris vel statuti punientis eū q̄ fecerit tale delictuȝ.R. Pa.in.c. mulieres de sen.excō.sic destiguit aut v̄ba scripta sunt in rē puta dicit ius siue statutū p homicidio iponaƚ talis pena ɩ sic icludiƚ ex ppria significatiōe v̄boȝ q: de hōicidio qđ mādauit teneƚ.l.hec v̄ba.ff.de adul.ɩ.l.aut q alt.§.hec verba.ff.qđ vi aut clā.ɩ vtrobiqȝ p bar. ɩ p cy.in l.nō iō min'.C.de accusa. Aut verba sunt scripta in psonā.vt q: dr̄.si quis cōmiserit homicidiū puniatur tali pena ɩ sic si cōmittit p instrm̄ qđ necessario operatur necessitate facti sicut mittens sagittā ɩ hmōi. vel operatur p instrm̄ necessitate iuris. sicut quādo pcurator vel subdito aliqđ mādaƚ licitū.sic includit mādās:q: ipe vere facit qm̄ actus attribuiƚ pncipio.facit.l.item mella.§.i.ff.ad l.acql ɩ pro hoc tex.in l.si pater in fi.ff.de mīn. viri. ɩ.l.iij.§.si pcurator.ff.q̄ q̄sqȝ iur. ɩ iō statutum puniēs pponētē exceptionē ꝫ instrm̄ mandans procuratori proponere tenetur pena statuti. Si vero instrumentum per qđ explicatur operatur voluntate propria non necessitate facti vel iuris. vt puta q: mandauit delictum committi mandatarius non tenetur obedire: tunc in dispositione iuris cōis mandator cōprehenditur: nō ex propria significatione sed interp̄tatiōe iuris.qđ vult parum interesse vel p se vel p aliuȝ facere:vt dicit tex.in.l.i.§. deiecisse.ff. de vi ɩ vi ar.sed nō hēbit locū in statuto in quo fictio nō habet locū.l.iij.§. hec verba.ff.de nego.ges. Et hoc tene.licet bal.in.d.l.nō iō minus.aliter diffiterit Distinguo tm̄ secūduȝ bal.in.l. omnes populi.ff.de iusti. ɩ iur.sic. q̄ aut statutum indulget.puta homicidie remittitur certa pars pene ɩ sic ꝯprehenditur q: cessat odiū.ɩ fauor est ampliandus regula odia.li.vi.Aut punit ɩ tūc.'aut de pena regulari que nō multuȝ exorbitat a iuris cōis dispositiōe.ɩ sic includiƚ q: tūc statutū dȝ iterp̄tari s̄m ius cōe.vt in.c.cū dilect' de ꝯsuetudie no. Inno.in.c.cāȝ que.de rescrip.ɩ bar.in d.l.oēs populi quā quidē penā ius cōe vult vt cōprehendatur vt.s. dictuȝ est.

Additio exēplū in iure cōi nō ē expssa pena statutū exprimit penā ɩ loqtur de faciente ɩ icluditur. Aut pūit pena irregulari. ɩ que exorbitat a cōmuni iure. ɩ sic non includitur.sed hēbit locuȝ in casu suo. ɩ

hec senserunt doc. antiq in simili. in. l. generis. C. de seruis fugi. in illa questione nunquid masculinum concipiat femininuz quod in odio regulari comprehenditur sed in irregulari non. Nec obstat predict. c. mulieres de sente. exco. in verbo vere quod videtur innuere quod non interpretatiue. quia illud verum est secundum Bar. in. l. sed si vnius ff. de iniu. in peccato: sed non in pena. et quod non vere comprehendat. Facit. c. vt fame de sen. exco. vbi tex. inquit facere videantur. Ergo interpretatiue ad idem. de cle. pu. in duel. c. ij. Ubi pugil. vere homicida dicitur et mandans non. l3 teneat de homicidio. Item quia tex. ponit vt diuersa facere et mandare. 50. di. c. si quis viduam. et de homi. c. sicut dignum. Ergo in penis irregularibus a iure com. p statuta non hebuit locum. vbi fictio non habet locum vt dixi. Idez dic quod quo ad effectus naturales qui ex ipso facto proueniunt vel requirunt necesse sunt paria facere per se vel per alium. Facit quod no. Bar. in. dicto. §. de fecisse. vbi vult quod non est idem adulteriuz facere per alium. sicut per se. sed quo ad effectus ciuiles qui consistunt in reprimendis iniurijs. sic tene quod. s. dixi.

Additio nisi qui iure punit aliquem qui personaliter fecerit quia tunc non includitur in pena faciens per alium Et sic intellige. et limita Glo. in. c. sciant cuncti. de electio. li. vi. et iura in ea allegata.

2. ¶ Utrum mandatarius non seruans formam mandati faciat aliquid validum. Sz. quod non quia gesta contra formam mandati sunt nulla. et non solum quando fit expresse contra formam. sed etiam quando fit preter et citra formam quia quando ad actum datur certa forma: paria sunt agere contra citra et preter formam. Unde tex. cum glo. i. c. sicut de elec. li. vi. et. c. prudentiam de offi. dele. facit. l. diligenter in princi. ff. mandati. no. Pa. in. c. si. de resti. spo. quod limita vt. s. absolutio. iij. §. ij.

3. ¶ Quid de mandato qualificato. Sz. Fz Pa. in dicto. c. si. quod distribuit in duo mandata: et si non potest impleri in [illegible] substantia debet impleri in modo [illegible] qualitate. Ex quo infertur quod si duo mandant etiam data certa forma licet non possint simul impleri debet tamen fieri quod potest et valebit actum. Facit quod no. per glo. et doc. in. c. constitutus de rescrip.

4. ¶ Quid de eo qui mandauit delictum quod post multuz tempus ille exequitur. concludit Inno. in. c. ad audientiam de homi. quod tenetur si non reuocauit expresse vel tacite vt. puta. quia fecit pacem cuz inimico. vel parentellam. vt. l. iij. §. fi. et ibi gl. et bal. ff. de adimen. legatis. Et hoc sequitur bal. in d. l. non ideo minus.

5. ¶ Utrum mandans teneatur mandatario de casu fortuito. Sz. Pa. in. c. sicut. de iureiuran. quod agens actione mandati petit [illegible] na que verisimiliter contingere potuissent quod si mandans ea debuerit cogitare a principio. Sz Inno. in. d. c. sicut. et sic petit expensas. et damna. ar. ff. de nego. ge. l. nesennius. et sic dicit intelligendam. l. in. causa. §. non omnia. et. l. si quis alicui. §. impendia. ff. manda. nisi damna contingissent ex casu fortuito qui verisimiliter non fuisset cogitatus. d. §. non omnia. et hoc tenet etiam io. an. in regula damnum in mercuriali. li. vi. Et intellige predicta in eo qui gratis suscipit mandatum. nam mandatum debet esse gratuitum. l. i. §. i. ff. mandati. et ideo isti stipendiarij qui veniunt pro precio non possunt agere ad damna. quia non sunt mandatarij. vt dictum est Item illi qui causa pietatis vel parentelle et huiusmodi hoc faciunt. xxiij. q. iij. non inferenda. Similiter nec illi qui ex debito tenentur. ij. q. iij. si dominus. et. c. Julianus vide. quod no. in. d. l. nesennius.

6. ¶ Utrum mandatuz expiret morte mandatoris. Sz. doc. in. c. gratum. et. c. relatum. de offi. dele. quod re integra. expirat. l. mandatum. C. mandati. alias non. Quomodo res dicatur integra et quomodo non. vide ibidem per doctores.

Manifestum nos rescribimus intelligere quod vel per confessionem vel probatores legitime notum fuerit: aut euidentia rei que nulla possit tergiuersatione celari dicit tex. in. c. cum olim in fi. de verbo. sign. et ibi dicit glo. quod proprie manifestum dicitur quod non eget probatione.

Additio & sic est notoriũ sed ma nifestũ ppŕie put ẽ spe cies distincta a notorio dr̃ ꝙ pbari pt.

1 ¶ Utrũ in dispositione vbi fit simplici ter mẽtio de manifesto debeamus acci pere manifestũ ppŕie ꝛ prout est spẽs distincta a notorio. R. fm̃ Pa. in. d. c. cũ oli ꝙ debemus ꝯsiderare mãm sub iectã. vt no. in. c. rogo. i. q. iij. ꝛ ẽt vsuȝ loquendi ar. c. ꝗuis de ꝟbo. sig. in du bio ꝟo debem⁹ capere ppŕie. Ad hoc l. nõ aliter. ff. de le. iij. ꝛ in. c. fi. de ꝟbo. signi. ꝛ maxime in penalibus.

Manumissio inest liberta tis datio. nam dñs qui fuiuite est manu ꝛ ptãti suppositus ẽ: sȝ si manumissus ẽ libera tur a manu ꝛ ptãte dñi. vt insti. de liber. §. i. ꝛ. xij. q. ij. cum redemptor.

1 ¶ Quis põt manumittere. R. ꝙ is qui habet administrationẽ rerum suarum ꝛ xvij. annũ inceperit inter viuos liber tatẽ dare põt. insti. quibus ex cau. ma. nõ pos. §. pe. In vltima ꝟo voluntate q testari põt. s. in. xiiij. anno. põt ꝛ ma numittere vt in. d. §. pe. ꝛ. C. q manu. nõ po. aut. sȝ hodie nouo iure. Itẽ eps põt manumittere seruos ecc̃ie bñme ritos. xij. q. ij. si quos de seruis. ꝓt etiaȝ ꝛ nõ bene meritos. dummodo det ec c̃ie p vno duos eiusdẽ meriti ꝛ pecu lij. xij. q. ij. eps qui. Intellige de bonis ppŕijs. Itẽ cã miserationis põt. d. c. cũ redẽptor. Abbas põt ẽt cum cõsen su epi ꝛ monacorũ. xij. q. ij. abbatibus vl si cõsuetudo sit ꝙ possit vel nõ pos sit illã serua. de his q̃ fiunt a pla. sine ꝯsen. capituli. c. ea noscit. ꝛ. c. cum nos

2 ¶ Quid si qs sit seruus plurium nunqd põt manumitti ab vno illorũ. alijs ꝯ dicẽtib⁹. R. ꝙ sic. sȝ manumissor tenet alios fuari idẽnes. C. d cõi fuo ma. l. i.

3 ¶ Utrũ valeat manumissio in fraudẽ creditorũ fcã. R. ꝙ nõ. C. q manu. non põt l. i. ꝛ insti. ex q ca. ma. § i.

4 ¶ Utr̃ possit manumitti ille q ꝓp de lictũ incidit in seruitutẽ. R. Pa. in. c. ita quorũdã de iude. ꝙ nõ fm̃ Jo. an. Fact. l. ij. C. qbus ad li. pcla. nõ lȝ.

5 ¶ Quõ fit manumissio. R. multi modis Insti. de liber. § multi modis. vbi inter alios dr̃ ꝙ põt fieri in secreto. vt si di cat dñs esto liber. vel p eplam. vl per testm̃ vel p quãlibet vltimã voluntatẽ.

6 ¶ Quõ reuocat manumissio. R. ꝑ oẽs cãs ingratitudinis ex qbus reuo catur donatio. de qbus. s. donatio. l. §. xiij. in auc. vt liberi de cetero. §. illud.

7 ¶ In q̃ differt mãumissus ab eccl̃ia a mãumisso a priuato. R. ꝙ primo q: ꝓp opas ñ pstitas reuocat in fuiuitẽ. vt xij q ij. diaconi. sec⁹ i alijs. vt. C. d libe. cau. l. solo. Scḋo q: filij eoꝝ remanẽt obnoxij ecc̃ie sue ꝑone. xij. q. ij. d libis. sȝ alij ñ. C. de libe. ꝛ eoꝝ li. l. i. ꝛ. ij. Tertio q: serui ecc̃ie ꝑsit manumitti cũ hoc ꝙ nõ possint alteri q̃ ecc̃ie sua bona relinquere. xij. q. iij. c. i. ꝛ. iij.

8 ¶ Utr̃ i mãumissiõe possit dñs aliqd fuitiũ spẽale sibi iponẽ. puta ꝙ sibi di cat horas ꝛ hmõi. R. ꝙ sic ita ꝙ si ser uare noluerit ẽt si ordinat⁹ fuerit dgra detur ꝛ pristine seruituti subiciet. c. nul lus. de seruis nõ or.

9 ¶ In qb⁹ ꝯsistit ius ꝑonat⁹. R. vt no. l. i. ff. C. d bo. lib. i gl. s primo. vt nõ ppõat turpẽ actõe; vt ꝯtra ꝑso. ẽ adũsus ꝑso nũ. Scḋo reuerẽtiã ei dȝ tã i faciẽdo. q̃ nõ faciẽdo. Tertio pstare dȝ ei ali mẽta si alr nõ hȝ. Quarto ꝑonus hȝ ius reuocãdi eũ in seruitutẽ rõe offense cõmisse ꝯ ipȝ. Quinto ꝑonus hȝ ius succedẽdi liberto. Uñ tenet libertus ei relinquere tertiã q̃ ẽ tertia ps suoꝝ bo noꝝ si i bonis hȝ plusq̃ cẽtũ aureos ꝛ nullos liberos hȝ cũ decedit si ꝟo mi nus q̃ cẽtũ aureos hȝ i sbstãtia nõ tñr ei aliqd relinq̃re. ꝙ si mortuus fuerit ab itestato nullo liberoꝝ relicto sic suc cedet in totum. Uide ibidẽ. ꝛ insti. de succes. libertoꝝ §. sȝ nr̃a cõstitutio.

Additio vid gl. i. l. vcta. C. d i ius vocã. ꝛ ad qd tñr ꝑro nus libto ẽ gl. i. §. libertinoꝝ. istit. d lib.

Mathematici sine aspira tiõe dñr di uini. sed cum aspiratione si gnificat scientiam quadriuialem. vnde

uersus. Scire facit mathesis. sed diuina re mathesis. de quo vide. j. Sortilegium et supstitio. et s. Diuinatio. Unde tales si debet ad limen alterius domus accedere alias concremari debent. nec aliqs eos suscipere seu consulere: alias debent deportari et bona eorum confiscari. et diuinator gladio vltore feriri. vt C. de male. et mat. l. nullus. l. nemo. et l. culpa.

Matrimonium. j. quid est coniunctio maris et femine inter psonas legitimas indiuiduam vite consuetudinem retinens. xxvij. q. ij. § .i. istitu. de pa. po. i pn. et c. iiij. sen. di. xxvij. de presup. illud quoque nobis.

1 ¶ Utrum matrimonium sit sacramentum noue legis. R. quod matrimonium pot duplicit accipi. aut quantum ad eius institutionem. et sic non est sacramentum noue legis. quia fuit ante nouam legem institutum. alio modo quo ad eius effectum. et sic licet fuerit ante nouam legem institutum. non tamen habuit vim conferendi gratiam sicut modo in noua lege in qua non est euacuatum sed confirmatum et factum gratie causatiuum. et sic est sacramentum noue legis. hec Rica. in. iiij. di. xxvi. ar. iiij. q. ij.

2 ¶ Quid est in isto sacro materia et forma. R. fm Ricar. vbi. s. eadem. q. verbum primo platum est materia: et verbum post lest forma. quia sicut verbum accedens ad elementum facit sacramentum. sic verbum accedens ad verbum pcedens quod dicit accipio te in meam vxorem est forma huius. s. dicendo: et ego accipio te in meum virum vel econtrario. Ber. in. c. tua nos. de spon. vult quod verba sint forma. et consensus sit materia.

3 ¶ Quid est res et quid est sacramentum in matrimonio. R. Ricar. vbi. s. ar. iiij. q. ij. quod expressio consensus per verba de presenti est sacramentum tantum. Res et sacramentum est vnio consensuum et mutua obligatio causata per consensum mutuum per verba de presenti expressum. hec enim est res respectu significationis exterioris que est per sensibilia signa. Et est sacramentum duplicis rei. s. caritatis quam significat et dispositiue efficit. Et vnionis xpi et ecclesie quam significat sed non efficit. Ipa autem caritas est res tantum. et non sacramentum. obligatio vero interior: per mutuum consensum expssa siue coniunctio exterior est res et sacramentum.

4 ¶ Utrum gratia gratum faciens conferatur in hoc sacro. R. Ricar. vbi. s. ar. ij. q. iij. quod sic. si digne contrahat ex diuina istitutione.

Matrimonium. ij. quomodo contrahitur dic quod ad legitime contrahendum debent fieri banna: et quomodo publice contrahendum est. de quo vide. s. Clandestina.

1 ¶ Per quid contrahitur. R. quod per mutuum consensum verbis expressum. c. tua nos de spon.

2 ¶ Utrum sine mutuo consensu animorum possit contrahi matrimonium. R. fm communiter Theologos quod quo ad deum et veritatem non pot esse matrimonium si non ambo consentiant: simul dicant: aut faciant quicquid voluerint ab ex. xxvij. q. ij. sufficiat. licet ecclesia aliud iudicet vt i. c. is qui de spon.

3 ¶ Utrum requiratur quod consensus prestetur simul eodem tempore. R. Pa. in. c. dilectus de spon. tenet quod de subtilitate iuris necessario requiritur vt simul eodem tempore prestetur quia dicit gl. in. l. consensu. ff. de act. et obli. et in. l. i. ff. de contrahen. emp. quod in contrahentibus quibuscumque iure gentium debent consensus simul prestare Et spe. in ti. de spon. dicit quod responsio alterius debet sequi immediate p. l. continuus actus in pn. et l. i. ff. de ver. ob. Host. vero in. c. ex litteris de sponsalibus quem sequitur Jo. an. dicit quod sufficit consentiat primus et duret in proposito suo: et postea alterius consensus accedat ex post facto. et est verior opinio hosti. vt est tex. i. d. l. i. §. si vero prius interrogauit. vbi dicitur interualla medij temporis non viciant obligationem: secus si non perseueraret in primo proposito. quia si esset vera prima opinio quod non esset matrimonium quandocumque alter consentiret postea.

4 ¶ Utrum verba exprimentia consensum de presenti sint necessaria ad matrimonium contrahendum. R. communiter theologi i. iiij. di. xxvij. et moderniores canoniste vt no. pa. in. c. tue fraternitati de spon. tenent quod non sunt necessaria etiam in loquentibus valentibus: dummodo per alia signa exteriora consensus exprimatur vt per nutum. et huiusmodi. Et illud tene: licet alij dicant aliter. Facit pro hoc quia legata et fideicommissa solo nutu relinqui possunt etiam a loqui valente. vt C. de fideicom. l. cum

ep̄la:ꝛ ff.de le.iij.l.mim,c.cū̄ apud de spō.vbi dicit ꝙ sufficit cō̄sensus. ergo si regrūt ꝟba pcise:cū ꝑ alia possint exp̄mi.q2 illud dē sufficere q̄ posito nihil aliud regritur ad subām actus. vt no. glo.in.c.statutū de rescrip.li.vi. Itē nō refert qd de egpolētibus fiat.c.licet ex q̄dā de testi. Ite patet ꝙ mutus pōt cō̄trahere.vt in.c.cū apud de spon.ergo ꝟba nō sunt necessaria. vt pꝫ in.d.c.tue fraternitati.ꝛ i glo.i.d.c. sufficiat Et ideo si qs diceret accipio te in meā vxorē ꝛ si cō̄sentis vt sit mrimonium da mihi osculū.ꝛ illa dat.erit ꝟtꝫ matrimonium:licet nullū verbū dixerit. de mrimonio cō̄tra inter.ec.cō̄trac.c.i.

5 ❡ Utrū sm̄ aliq̄ sensibili signo exp̄mente cō̄sensuꝫ de p̄nti ꝯtrahat mrimoniū ℞.ꝼꝫ cō̄ r theologos vbi.s̄. ꝛ canonistas.i.d.c.tue fraternitati ꝙ non q2 est scr̄m.ꝛ de rōne sacramenti est ꝙ sit in eo aliqd sensibile signū.ꝛ iō dicit gl.in d.c.tue ꝙ ad esse matrimony duo cō̄currūt necessario.vnū mā.s.ꝯsēsus.aliud forma.s.ꝟba vel signa cō̄sensuꝫ exp̄mētia. Aduerte tñ ꝙ si pater ꝯtrahit ꝛ dicit ꝟba ꝑ filia p̄nte ꝛ tacēte.ꝙ erit mrimoniū:q2 ꝟba parentū ꝛ tacitur-nitas filiorꝫ p̄sentiū.ꝛ ꝟba intelligentiū egpolent sensibili signo exp̄mentiū ꝯsensuꝫ interiorē. Quod verū intelligo si ipsi ꝑ quibus cō̄trahuntur aliquo signo ānuunt:alias non credo ꝙ sola taciturnitas sufficit. Et sic intellige ꝛ limita glo.in.c.cū ois.§.cū vr.xxxij.q.ij.ꝛ in.d.c.tue fraternitati ꝛ Sanctū Tho.ꝛ Rica.in.iiij.di.xxvij.

6 ❡ Utrū ꝯsensus de futuro cū carnali copula faciat mrimoniū.℞.sm̄ Rica.in.iiij.di.xxviij.ar.pmo.q.iij.ꝙ q̄ ad deū ꝛ rei veritatē sine ꝯsensu reali de presenti nō pōt esse mrimonium.c.tuenos de spon.Et iō distiguit sanct⁹ Bo.eadē di.ꝙ aut copulat sibi affectu coniugali ita ꝙ vir credit copulari cū sua vxore.ꝛ ecōtrario ꝛ sic copula facit mrimoniū pp̄ ꝯsensuꝫ tacitū de p̄nti quo vr implere velle.qd promisit.s.eam accipere nūc de p̄nti sicut antea p̄miserat de futuro. Aut cognoscit eā affectu fornicario.ꝛ sic nō est mrimoniuꝫ q̄ ad deū:ꝫ p̄sumptū quo ad ecclā̄ ꝯtra quā p̄sumptionē nō admittit probatio.vt in.c.his q de spon.si tñ cōtraheret defacto cū alia teneret secundum mrimonium sm̄ Rica. vbi.s̄.q.iiij. quod no.bene.

Addictio. Per aliū aūt a carnali copula vl̄ ꝯsensu de p̄nti nūq̄ spōsalia de futuro mēte ꝛ ꝟbis efficiūtur mrimoniū et p̄sumptū. Quis interueniat traductio ad domū oscula ꝛ ēt nixus ad copulaꝫ. vt patet per capitu.si.de spon. ꝛ in.c.i.de matri. contra interdictū ecclie contracto.

❡ Quomodo cognoscētur signa que exp̄mūt cō̄sensuꝫ de p̄senti.℞.ꝙ recurrēdū est in foro anime ad intētionē.ꝙ si de intētione nescitur. sic dicendum est ꝙ si aliqua verba precesserunt ab vno eorum. vel ab aliq̄ alio in eorum p̄sētia:ꝛ sic postea signa sic secūduꝫ ꝟba determinabitur de signis.vt puta si alr̄ dicit. Ego te accipio in vxorē ꝛ si tu simlr̄ cō̄sentis accipere me i virum bibe.vel annue capite ꝛ hmōi.sic erit mrimoniū. Si vero p̄cedētia denotāt consensum de futuro.sic ꝛ signa. Quō si nulla verba precesserunt.sic nō iudicabo ꝑ mrimonio.ex q̄ de intentione nō cō̄stat. Tuti⁹ tñ est ꝑ mrimonium p̄sumere.q2 nullū pic'lū iminet:als sic

8 ❡ Quō ꝟba cognoscētur i dubio qn̄ de intētione nō cō̄stat.℞.ꝙ ꝟba q̄daꝫ sūt clara q̄ demōstrāt cō̄sensū de p̄senti sicut cū qs dicit. accipio te in meaꝫ vxorē.ꝛ illa replicat ꝛ ego accipio te in meū virū ꝛ similia quedam sūt dubia vt̄ no.ꝙ ꝟbū placet ꝛ verbū volo denotant tp̄s presens sm̄ dn̄m An.in.c. ex lr̄is.el.i.de spō. ꝟbū aūt infinitiuꝫ nihil p̄fecte significat sed determinabit̄ sm̄ ꝟba p̄cedētia vl̄ ad p̄ns vel futurū. Uñ si ꝟbo volo vl̄ placet addat̄ ꝟbū īfinitiuū denotās actū nō depēdentē solū a libera volūtate p̄ferentis nō īducit̄ dispositio de p̄senti:sed de futuro.puta cum dicit placet vel volo

ascēdere arborē. Si ꝟo ꝟbū infiniti-
uuz denotat actū qui ꝑcedit solū a vo
lūtate ꝯtrahētis libere. Et tunc si deno
tat ꝑncipiū actus nō inducit disposi-
tio de ꝑsenti. Exēplū. volo tecū cōtra
here vel volo te despōsare. et sic nō erit
matrimoniū. Si vero denotat executio
nē actus. sic inducit dispositio de pn̄ti.
Exēplū volo te habere in vxorē vel di
catur placet mihi te retinere ꝓ vxore et
sic erit matrimoniū. qꝛ q vult ꝯña vult
et añcedens. vt i. c. ꝑterea et i. c. pruden
tiā. de offō dele. in hoc tñ multū insistūt.
doc. sed pertranseo. et vide si vis Bar.
in. l. cunctos populos. C. de sum. tri. et
canonistas in. d. c. ex litteris.

9 ¶ Quid si dicat prouidebo tibi tanꝗ
vxori mee et illa similiter idem respon
deat. R. ẜm host. in. c. ex parte despō.
ꝙ pro matrimonio est iudicandum.

10 ¶ Utrum. si dicatur viro vis talē pro
vxore et respōdet placet. et similr idem
dicit mulier sit matrimoniū. R. vt patet
ex dictis matrimoniū est no. etiā host.
in. c. sponsam. de spon.

11 ¶ Quid si dicat promitto tibi ꝙ non
dimittā te ꝓ meliori vel peiori vxore.
R. ẜz host. in. d. c. ex parte ꝙ matrimo
niū erit. Nā in talibus et similibus du
biis iudicandum est pro matrimonio
ar. de sen. et re. iudic. c. fi.

12 ¶ Utrū vir dicēs promitto tibi ꝙ ha
bebo te ꝓ legītia vxore. et silr respon-
det mulier ꝯtrahat de pn̄ti. R. ꝙ sic. vt
in. d. c. ex parte in tex. et in glo. ij. q. v.
c. nec illō. §. ẜz obiicit. qꝛ verbū habe-
bo pōt referri ad tps ꝑsens de ma. con
tra. inter. ce. cōtra et c. ex lris. et ideo ẜm
Host. et Gofre. subaudiēdū est de cete
ro vel hoc tpe. secus esset si diceret. ꝓ
mitto tibi ꝙ ducā te in vxorē. ẜz Jo. in
d. c. nec illud. qꝛ sic essent sponsalia. et si
militer dicit Pa. in. d. c. ex pte ꝙ erit
matrimoniū si dicat ꝓmitto tibi ꝙ non
hēbo aliā vxorē nisi te: et illa silr rn̄det

Additio Qꝛ verbū nisi cū sequi-
tur negationē, facit posi
tionē vt no. gl. i regula petiū. de re. iur.
li. vi. ꝙ credo verū si ꝟba sint ꝓlata ꝺ
pn̄ti. s. nolo hēre aliā in vxorez nisi te.
Secus si ꝟba eēnt ꝓlata de futuro. sic
. s. ꝙ nō hēbo aliā nisi te. qꝛ tūc nisi non
facit positionē de pn̄ti ẜz actū sed solū
ẜz habitū silr si diceret nō accipiā aliā
in vxorē. qꝛ nō erit matrimonium.

¶ Quid si dicat promitto tibi ꝙ reti 13
nebo te ꝑpetuo mecū et illa rn̄det silr
R. ꝙ nō est matrimoniū: nisi dicat ꝙ vult
eā tenere in vxorem. in auť. q. mo. nā.
effi. le. §. pe. Jo. an̄ i. c. i. xxx. q. v. et gl. in
c. soler. xxxij. q. ij. tenet ꝙ de iure cano-
nico est matrimoniū. et ita tene in dubio
Sed qn̄ cōstat de mēte nō est curañ.
de verbis quo ad deū et cōsciaz: qꝛ qn̄
ꝟbo intēdebāt cōtrahere de pn̄ti. sēper
erit matrimoniū ēt si ꝟba sonabāt cōsen
suz de futuro ar. c. intelligentia de ver.
signi. cum similibus.

¶ Sz qd dicen. cū aliqs dixit verba 14
exprimētia cōsensuz de pn̄ti vel de fu-
turo et secuta copula postea dic ꝙ nū
ꝗ talia ꝟba ꝓtulit aio cōtrahendi sed
solū aio extorquēdi copulā. R. ꝙ alter
nō dꝫ credere qꝛ nec tenetur Un̄ i. c. ꝓ
tuas de ꝓbatiōibus dr̄ Nimis indignū
est iuxta lr̄as sanctiōes vt qd sua quoqꝫ
voce dilucide ꝓtestat⁹ ē in eo cāu ꝓꝓo
valeat testimonio infirmare. Si pur te
merarie credit ꝙ dicat veꝝ sic non dꝫ
nec ad petitionē alteri⁹ ēt in carnalem
copulaz cōsentire nisi de nouo dicat se
velle cōtrahere Si āt dicat postea se eē
mētitū et petat debitū tūc credat et red
dat. Si ꝟo credit nō esse verū et ꝑma
net in ꝑma temeraria credulitate sic nō
dꝫ reddere: qꝛ faceret cōtra cōsciaz et ꝗ
si reddit peccat ēt qꝛ vir reuocādo qđ
ꝑus dixerat expirat, illō ꝑus dcm̄ qꝛ re
uocatio ꝯcordat ꝟbis qb⁹ ꝯsēsit de pn̄
tī hec Rica. vbi. s. di. xxvij. ar. i. q. iiij.

¶ Sed pōe ꝙ ꝓtestatio nō eaz duxit 15
nec vult ducere sed potius aliā accepit
R. ꝙ in foro ecclesie si pōt ꝓbare mu-
lier ꝙ ꝯtrax ꝟba de pn̄ti vel de futu-
ro secuta copula carnali ꝙ cogēt eam
ducere nec admittet ꝓbatio in ꝯtrariū
vt no in c. is qui. de spō. ẜz in foro aīe
nisi aliā nō accepit cogendus est vt

eã accipiat si euidẽter nõ appet q potius se decipi finxit puta q2 magna est disproportionabilitas Si vero aliã duxit aio ptrahẽdi & in primã nõ õsensit nõ dz ẽt ad peeptũ eccl'ie fas dimittere sed potius pati humilr ẽt excõicationẽ & tali mõ cũ sa habitare q nõ gñet scãdalũ alqs q2 primũ mrĩmoniũ nõ fuit ex q̃ cõsensus ex pte alterius defuit s3 sm Et hoc tene q2 cõiter tenetur vt no. Pa.in.d.c.is licet quidã dicãt q licet primũ nõ fuerit matrimoniũ tñ ẽt secũdũ nõ põt eẽ q2 ecclesia talem inhabilitat ad cõtrahẽdũ cũ quacũq3 alia a prima in.d.c.is quidem fidem.

16 ¶ Quid faciet pretata mulier q̃ non põt pbare cõtractũ matrimonium q2 fuit clãdestinũ. R. si statim vir reuocauit & patefecit q nõ consentit aut si sit miñta disproportionabilitas ex qb' verisimiliter põt credere q nunquã i eã cõsenserit & similia sic credo q si ille trãsiuit ad secũda vota: aut omnino renuit eã accipere q poterit et credere & cũ alio cõtrahere: maxime si sic iurat & ex qualitate vite sue põt psumere q nõ mẽtiretur i hoc aliãs nullo mõ dz contrahere cũ alio sed viuere in castitate. & sibi imputet q fatue egit clãdestine cõtrahẽdo. Sed si vir defacto cõtraxit & pbabiliter credat q talis prefat' nõ habuerit aiũ in eã õsentiendi sic poterit exigere & reddere Si vero non habet aliquam pbabilitatẽ ad hoc credẽdũ credo q teneat reddere sed exigere nõ possit. Si vero crederet q prefatus tũc cõsenserit licet postea neget. nec poterit exigere nec reddere. ar. eorũ q̃ no. in.c inqsitioni de sen. exco. Qd no. q2 sepe in pratica euenit.

17 ¶ Quid si qs post õtractũ matrimoniũ non aio õsentiendi sed decipiendi credens ex consilio ptorũ tale matrimoniũ tenere cognoscit pfatã mulierẽ tanquã cõiugẽ credens sic firmiter eẽ. R. q talis copula nõ facit matrimoniũ ... ad deum: quia ex quo nullũ vinculũ precesserat quo ad deum copula nõ facit matrimonium. vt no. in.c. is qui. de spõ. vbi dicũt doc. q si sponsalibus solutis sequitur copula non inducitur matrimoniũ ex quo vinculũ spõsaliũ est solutũ. Idẽ dicunt vbi interuenerit pmissio de contrahendis sponsalibus in futurum. Facit. l. si. ff. de condic. ob cã3 Itẽ error iuris nõ inducit õsensum mrĩmonialẽ q2 nihil tã cõtrariũ õsensui q̃ error. l. si per errorẽ. ff. de iur. omn. iudi. Facit quod no. Bar. in. l. multũ. ff. d cõdi. & demõ. vbi dicit si iudex errat in fundamẽto iurisdictionis nõ valere processu3 licet in veritate hẽret iurisdictionẽ & pbat i. c. scisitat' d rescriptis. facto. c. prudentiã3 de officio dele. vbi iudices delegati cũ clausula Si ñ oẽs &c. Si pcedũt sine alio ignorãtes impedimẽtũ & credẽtes posse sine eo pcedere nõ valet pcessus licet habeãt iurisdictionẽ q2 errãt in fundamẽto iurisdictõis ita iste errauit in fundamẽto matrimonij cũ õsensus sit ei' fundamẽtũ & de sba ei' vt i. c. tue de sponsal. & filiis. Vñ si talis accepit aliã nõ põt eã dimittere in foro aie aut religionẽ exire si quã pfessus ẽ & stat ei' cõfessioni in hoc vltio vt no. gl. i. d. c. is q & ibi p doc. & in. c. significasti de homi. Idem cõsuluit do. Alex. de neuo in facto.

18 ¶ Utrũ mrĩmoniũ possit cõtrahi inter absẽtes p pcuratorẽ. R. q sic. xxxij. q. ij. honorãt d õuer. õiuga. c. ex pte el. ij. in tex. & glo. si tria õcurrãt. ¶ Primo q specialiter mãdetur eidẽ de mrĩmonio cõtrahẽdo. ¶ Scdo q specificetur eidẽ de certa & spãli seu determinata psona cũ q̃ õhat noie õstituentis ¶ Tertio q cõstituẽs pseueret i eadẽ voluntate vsq3 q̃ pcurator õxerit Nã3 pcurator q̃tũcũq3 generaliter sit constitutus nõ poterit õtrahere matrimoniũ pro cõstituente nisi exp'sse id hẽat i mãdatis nec hoc sufficit nisi determinet certa psona cũ qua cõtrahere debeat in mandato hec pbant in tex. glo. de procura. & pcurator. li. v. nec p'tata sufficerent si mutaret aiũ vt patet ex dictis hic. s. licet ecclesia nisi expresse reuocaret iudicaret pro matrimo-

nio tamen quo ad deū ꝛ conscíam nō esset matrimoniū ex quo consensus defecit ipse quo procurator contrahit.

19 ¶ Sed pone ꝙ ꝓcurator in mandato hꝫ spālem ꝓtātem de ꝯtrahēdo matrimonio sꝫ nō determinationē ꝑsone cū qua debeat ꝯtrahere nī hꝫ oretenus vel ꝑ lrās aut alio mō. R̄. ꝙ si ꝯtrahit cū illa erit mrīmoniū nec obstat gl. in d.c. ꝓcurator que tꝫ ꝯtrarium qꝛ intelligenda est qñ alio mō nō specificauit spālem ꝑsonā ꝑ rōnem suā. Ueruntamē stulta ex q̄ cū tali ꝓcuratore ꝯtrahit nisi faciat fidē ꝙ ad ꝯtrahen. secū sit spālr procurator deputatus qꝛ sic ille posset negare ꝙ nō misit eū vt ꝯheret cū illa sꝫ cuꝫ alia ꝛ i foro ꝯtētioso excluderet.

20 ¶ Utrꝫ ꝑ solas lrās possit ꝯtrahi mrīmoniū inter absentes. R̄. vt patet ex dictis ꝙ sic si duo ꝯcurreunt. Unū ꝙ mittens lrās qbus exprimit ꝙ talē accipit in vxorē de presenti si ipsa ꝯsenserit ꝙ ꝑseueret in eadē volūtate vsqꝫ quo illa cui littere mittunt expsse ꝯsentiat. Secundū ꝙ illa ꝑsona exprimat ꝯsensuꝫ receptis litteris alicui alteri vel ꝑ lrās scribat ipsum ꝯsensum aliter nisi exprimat q̄tūcūqꝫ consentiat no erit matrimoniuꝫ s̄m Rodosi. ar. d.c. honorantur ꝛ c. veniens qui cle. vel vouen. ꝛ c. ex publico de conuer. coniuga.

21 ¶ Sed nunqd statiꝫ vt lrās rescripserit quibus sibi ꝛ ipsum accipere, exprimat i viꝛ aut alij manifestauerit sic tal' mihi scripsit ꝙ me accipit in vxorem ꝛ ego notifico vobis ꝙ similr ego accipio eū in virū erit matrimoniuꝫ. R̄. vī ꝑma facie ꝙ nō donec ad noticiaꝫ alterius ꝑuēiat qꝛ antea nō ē ꝯsensus. i. sil' sensus sꝫ dissensus. i. sepatus sensus ꝛ facit ꝓ hoc. l. cōsensu. ꝛ qō ibi no. ff. de ac. ꝛ obli. Sed nī ego credo ꝙ statim vt expressit sit mrīmoniū. qꝛ ibi sūt substātialia matrimonij. s. cōsensus expressus āboꝝ ꝛ cū substātialia sunt sufficit. ar. eoꝝ q̄ no. ꝑ bar. in. l. prolatam. C. de sen. ꝛ interlo. om. iudi. ꝛ istud tene ex q̄ enim vel nuncio hoc expressit vel per lrās sic est consensus. qꝛ simul ambo consentiunt ꝛ cuꝫ signis necessarijs. ar. ad hoc in d.c. honorantur.

¶ Quid si dico ꝓmiuto vobis tribus sororibus ꝙ vnā d̄ vobis accipiā i vxorez. ꝛ ille oēs rñdēt placet ꝛ postea cognoscit vnā ex illis. R̄. s̄m host. ꝙ mrīmoniū cū illa erit. qꝛ ipso facto ꝯsensit. c. dilecti. ꝛ c. vī nrm de appe. Et hanc opinionē tene anteqꝫ alter transeat ad secūda vota. Sꝫ si trāsisset ad secunda vota tene opinionē glose ꝛ modernorū scilicet ꝙ nō est mrīmoniū primuꝫ qꝛ sola copula ēt cū spōsalibus icertis nō facit mrīmoniū nisi ambo ita carnaliter ꝯuenissint vt mrīmoniū ꝯhere ꝛ consumare intenderent.

¶ Quero in qd est ꝯsensus q facit matrimoniū. R̄. s̄m opinionē Ricar. i. iiij. di. xxxi. ar. ij. q. i. ꝙ ad hoc vt cōsensus faciat matrimoniū oꝫ sint ibi tria bōa mrīmonij iplicite ꝛ in habitu saltez. s. ꝙ ꝯhētes cōsentiāt. ¶ Primo in vinculū insepabilitatē. rōe cuius est in matrimonio bonū sacri. ¶ Secūdo i bonū fidei quātū ad eiꝰ essentiale qō ē nō negare vsum sui corpis si cōiunx alter petat nisi deus a debito reddēdi liberauerit. Sed quātū ad accidētale bonū fidei seu accessoriū qō est nō exhibere alteri quā suo cōiugi vsuꝫ sui corporis nō est necessariū sed soluꝫ ad bene esse mrīmonij. ¶ Tertio in bonum ꝓlis quātū ad eius essentiale qō est eā suscipere cōditionaliter. s. si deus eā dederit vel nō ꝓcurare aliqd ipedimentū ne ꝓles veniat sed quātū ad eius accidētale bonuꝫ. s. absolute velle ꝓleꝫ ꝛ eā educare nō ē necessarium. Un̄ si qs ꝯtraheret cū intētione sepabilitat' nō dico q̄ ad thoꝝ sꝫ q̄ ad viculum. qꝛ sic eēt ꝯ bonuꝫ sacramēti: aut cum intētione denegādi seipm alteri cōiugi petēti sine alia diuina reuellatione. qꝛ ꝯ s̄m bonū. s. fidei. Aut cuꝫ intentiōe nō suscipiendi ꝓleꝫ si deus eā daret aut nō eaꝫ educādi: aut ꝓcurādi venena sterilitat' ne ꝓles cōcipet aut nasceret vel e[illegible]retur qꝛ ꝯ tertiuꝫ bonū mrīmonij. s. ꝓlis mrīmonium talis nō ꝯheret. Et io

q3 p̄fata hẽat in intẽtione saltẽ īplicite Explicite āo sufficit q3 in ɔ̄hẽdo intẽdat illud.qđ īter ɔ̄hẽtes regrit ad mr̄imoniū. Maria ēt vere mr̄imonium ɔtraxit cum Joseph.lʒ non intenderet ɔsentire in carnalē copulā: qr erat certificata q Joseph.nūq̄ ea3 regreret et si ea3 regsisset q deus absoluebat a tali obligatiōe. sic ille q ɔtrahit q̄n̄ nō hẽat animum consumandi sed religionē intrandi.quia cum itrat absoluitur a deo a tali obligatione.

24 ¶ Utrū intẽtio libidinis vl' pulcritudinis aut diuitiarū excludat mr̄imonium. R. Fm̄ san. Bōa.in.iiij. di.xxx. q multe cause pn̄t esse inductiue et siue pctō dūmōnō sistat in eis.vn̄ si moueret sicut eā p̄ncipali: ē min⁹ honesta et ēēt ɔ̄ sacri vtilitatē.nō tn̄ ɔ̄ sacri veritatem nisi ita ēēt finis q nō q̄reret nisi libidinē.vel diuitias nō vxorē ducere qr sic esset contra veritatē sacramenti.

25 ¶ Sed nunqd ɔ̄hens ex alio fine q̄ ꝑlis habēde peccet. R. Pe.de pal. in iiij.di.xxxi. q sic venialr qn̄ ɔ̄hit p̄ncipalr ꝑpter vitādā fornicationē: si mō sit talis q fm̄ cōem spem posset hẽre filios alā nō. Un̄ lʒ finis mr̄imonij p̄mus et p se sit intẽtio generandi:tn̄ qn̄ p̄ncipale tem̄ ē īpossibile sicut in sene. vel sterilī.lʒ de secūdario q est intẽtio vitandi fornicationē facere pancipale Alie aūt intentiones sicut reformatio pacis et alie honeste si p̄ncipalr et p se ītendant sic est pctm̄ veniale sicut cum vir cognoscit vxorē ꝑpter sanitatē vel baptizat vt sanet Alij āo volunt q sit mortale qr cū mr̄imoniū sit sacm̄ nō pōt sine pctō mortali p̄ncipalr intẽdi finis extraneus sicut si qs baptizaretur p̄ncipalr ꝑpter questū non curans de gr̄a baptismali sed istud dicit idem petrus q est nimis durum sed tn̄ nō est sine rōne et iō securius est tenere tn̄ idē q ɔ̄hens p̄ncipalr pp voluntatem peccat mortalr. Si āo qs ɔtrahit secundario pp diuitias pulcritudinē et huiusmodi nō est pctm̄ nisi sit inhonesta intentio.

26 ¶ Utrū ɔ̄hens in pctō mortali peccet mortalr. R. Fm̄ Petrum p̄dcm̄ q sic q: dic̄ Aug.i.q.i.p isayā q sacramēta illa sunt vniciuq3 quali ɔscia qs accedit Sed nunqd teneat confiteri vr̄ tenere q sic sed Ego non credo de necessitate nisi in ꝑposito intellige q peccat contrahendo per verba de p̄nti.

Matrimoniū.iii. q̄ impediūt vt nō ɔtrahat.R. q sunt.xviij. quorū duo prima impediūt de necessitate precepti ita q peccat mortalr ɔtrahens tn̄ ɔtractū de facto nō dirimunt. Tertium āo īpedit solū ad tp̄s et aliqn̄ īppetuū. Alia āo sequētia tali mō īpediūt q ēt si de facto ɔ̄hat non tenet nec est matrimoniū postea ɔtractum: et contrahendo peccat mortaliter nō in oibus sʒ solū qn̄ ɔtrahit ɔtra īpedimē tū.v.vi.vij.viij.ix.x.xij.xiij.xiiij.xv.xvi et aliqn̄ icurrit excōicationē si ɔ̄hit in īpedimēto ɔsanguinitatis vl' affinitatis vel voti solēnis aut ordinis vt.ɔ̄. excōicatio.vij.casu.xli.et qs pōt dispensare vt qs contrahat in ipsis impedimentis vid.j. Impedimentū.xviij.§.ij.et.iij.

Impedimentū p̄mum dr̄ interdictum ecclie et istud interdictū est duplex quoddam generale quo ꝑhibet clādestine ɔtrahere matrimoniū oibus de quo dic vt.ɔ̄. Clādestinum aliud est interdictum spāle quo alicui a iudice specialiter ꝑhibetur pp aliquā cām legitimā ne contrahat et istud interdictum nō pōt fieri nisi ab eo q potest ɔ̄ cā matrimoniali cognoscere sicut est ep̄s vel alius ordinarius et q hẽat peritiā canonū de ɔsan. et affi c.i. Un̄ ɔ̄hens ɔtra istud interdictum peccat mortalr et si cā pp quam factum est īterdictum est ꝑpetua sic oio separabitur data sn̄ia diuorcij ꝑbato īpedimēto de mr̄i.ɔ̄ inter.ecc. ɔtra c.vlt. Si āo erat tp̄alis sic tenebit mr̄imoniū sed in penā debēt ad tp̄s separari de mr̄i.contra.inter ec. cōtra.c.i.et.ij.

Impedimentū secundum dr̄ feriarū. Nam vt notat Pe.in.c.capellanus de ferijs

prohibentur nuptie celebrari ab adue- tu vsq3 ad Epiphaniā inclusiue l3 Ho. dicat etiam includi octauā sed tu tene nō includi qꝛ.c. non oꝫ.xxxiij.q.iiij.ni hil dicit de octaua nisi cōsuetudo esset qꝛ illa seruanda.l.si de interpretatione ff.de legi.item in septuagesima vsq3 in octauā pasce inclusiue qꝛ in.d.c. capel lanus dr̄ post octauas ergo nō in octa ua. Item a primo die rogationū q̄ est 2a feria añ ascensionē dn̄i vsq3 ad octa uam pentecostes inclusiue qꝛ lr̄a dicit in.d.c.capellanus post.vij.dies post fe stum pentecostes nō.n. essent.vij. dies nisi dn̄ica includeret. Facit qḋ ibi dr̄ tres septimanas q̄ nō essent nisi inclu- deretur ⁊ expone lr̄az cū dicit post.vij. dies festi pēt[.].qḋ caret octaua nuptie suspēdant in dn̄ica q̄ sequtur ⁊ deinceps ⁊c.⁊ intelligas de dn̄ica scḋa post pen tecostes nō qꝛ oꝫ expectare vsq3 tūc sed qꝛ si vult celebrare eas in die solēni vt cōiter fit oꝫ expectet vsq3 tunc.

¶ Utrū in prefatis tpibus prohibeat totalr̄ ɔctus mr̄imonij. R. pa.in.d.c. capellanus q̄ non qꝛ mr̄imoniuꝫ sine alia celebritate sed solum p verba de p̄ senti coram facie ecclie pōt oī tpe ɔhi cū nō inueniat aliq̄ cā phibitiōis quia i tali ɔsensu nullū ē pctm̄ imo ē sacra mentū vt in.c.debitū de biga.sed solū prohibet solēnitas nuptial' vt sunt con uiuia ⁊ alie silēs solēnitates ⁊ solēnis traductio ⁊ carnis comistio vt l3 glo. i.d.c.capellanus. Qui attñ ɔtrañ pec cat mortalr̄ qꝛ ɔ interdcm̄ ecclie ɔhit de matri.ɔ inter.ecc.ɔ.p totū. Tenet tñ Pe.de pal. q̄ solū erit pctm̄ morta le qñ pma vice cōsumat nō postea nisi faceret in ɔtēptum ecclie. Credo etiam q̄ si mulier que alium habuit virum ⁊ vir q̄ aliā habuit vxorē contraherēt si- mul ⁊ consumarent sine alia solēnitate ɔiuniū q̄ nō peccarēt mortalr̄ qꝛ in eis cessat ratio phibitionis predicta.

Impedimentum tertium dr̄ condino ⁊ hic accipio hāc ɔditionem pp̄e.f.pro ut est suspensa actus de quo hēs.ɔ.con ditio.§.ij.q̄ sit p hāc dictiōem si. Un̄ si qs ɔhat cum aliqua sub ista ɔditione si pater suus erit ɔtentus. ⁊ hmōi non erit mr̄imoniū donec ɔditio impleat ⁊ si nūq3 impleret nūq3 esset matrimo nium. Ad cuius declarationē est sciē dum qꝛ ɔditiones sunt in quatruplici genere.s. honeste turpes indifferentes ⁊ ipossibiles. honeste sunt oēs ille que faciūt ad ɔdecētiā mr̄imonij vt q̄ pa- rētes sint ɔtēti vel q̄ nō derogāt honesta ti vt si dederis mihi dotē si pr̄ tuus re- miserit mihi iniuriam ⁊ huiusmōi. Et iste si apponant i mr̄imonio ip̄s ipedi unt vt nō sit donec conditio veniat in esse. Un̄ si ille q̄ sub tali ɔditiōe ɔtrant muret aium ⁊ dissentiat vel aliā sine cō ditione accipiat añq3 ɔditio ipleat iaꝫ nō erit mr̄imoniū pmuꝫ l3 postea ɔdi tio eueniat. Uerū est q̄ si nō transiunt ad scḋa vota ecclia cōpellet euꝫ vt eam accipiat ex q̄ ɔditio aduenit de condi. appo.sup eo in tex.⁊ glo. Fallit hoc in duobus casibus. ¶ Primus si pcedēte ɔditiōe cōmisceant carnalr̄. Et intelli ge sm̄ q̄ s.dixi Mr̄imoniū.ij.§.vi.vt cōsensus de pn̄ti absolut' aduenit se ɔdi.appo.c.de illis ⁊.c.sup eo.⁊.c.p ti as qꝛ tūc erit mr̄imonium de psn ab solutū. ¶ Secūdus casus ē si ɔditio ē necessaria vt cū dr̄ accipio te in meam vxorē si sol fuerit in cancro in estate ⁊ hmōi qꝛ ex quo oio tal' ɔditio ē certitu ra necessario stanꝫ est mr̄imoniū qꝛ ta lia futura sunt iam pn̄tia in causis suis tex.est apptus in.l.si pupillus.§.i.ff.de no ua. Un̄ nec pprie dꝫ dici ɔditio.l.heredes meus.ff.de ɔdi.⁊ de.hoc t3 ho. Car. ⁊ pa.in.d.c.p tuas ɔ ɔdi.apo.⁊.S.bo. in.iiij.di.xxviij.⁊.S.Tho.in.iiij. dist. xxvij. Sꝫ ɔtrariū t3 gl.Jo.Bol.⁊ Jo. an.i.d.c.p tuas ⁊ dicūt q̄ si trāsfert ad scḋa vota tenebit sꝫ mr̄imoniū ɔcium ante ɔditionis euētū. Ego vero credo in foro cōtentioso veriorē scḋam opi. i foro aūt aīe iudicandū est sm̄ coptu tionē. Si.n.nō intendebant tūc corru here sed in tp̄e ɔdictionis sic non erit mr̄imoniū ⁊ sic erit vera secūda opio

quia stipulatio sub cōditione que oīo est extitura non sit cōditionalis est tñ in diem itaqꝫ nō debetur aliquid anteqꝫ veniat vt no.in.d.§.i.fac.l.heres meus in principio.ff de cōdi.et demon.vbi lꝫ legatum factum titio cū morietur nō sit cōditionale tñ non tenetur heres soluere anteqꝫ moriatur:esset bene conditionale si ligaretur centum titio cū morietur hēs. Nō quia si moreretur legatarius pmo qꝫ heres legatū expiraret morte legatarij.sed non in pmo casu qꝛ transiret ad heredes vt in.d.l.heres. Et sic pꝫ qꝫ cōditō q̄ oio est extitura aliqñ facit cōtractū cōditionatū aliqñ nō et qñ nō ē cōditionatū est tñ in die. et sic nō erit mrīmoniū de pñti nisi aliud intendat.

1 ¶ Sed nunqd cōditio q̄ necessario subintelligitur in cōtractu si exprimatur faciat cōditionalem. Et qꝫ nō.vt in.l.hec verba testatoris.ff.de lega.i.et in.l.cōditiones et.l.aliqñ.ff.de cōdi.et demō. Nā legatum factum sub ista cōditione: si hēs hereditatem adierit nō est conditionale quia necessario subintelligitur. vt in dictis iuribus patet. Sed si cōtractus posset fieri etiam nō existēte illa cōditione.sic si apponatur facit cōtractū cōditionales et fm hanc distinctionē concor. Archi.et Jo.an.in.d.c.vnico.de spō.li.vi. q videntur cōtrarij. Sic ergo patet quomō mrīmoniū vel sponsalia non sunt conditionalia quādo dicitur contraho cum tali si ipsa in me cōsenserit et huiusmodi secus si diceret si deo placuerit.et huiusmodi. quia nō necessario insunt.qꝛ potest esse matrimoniū contra voluntatē dei.

2 ¶ Sed pone qꝫ qs cōtraxit sub conditione si patri suo placuerit. pater pmo dissentit sed postea mutata volūtate cōsentit. Et qꝫ nō erit mrīmoniū.p.l. bonus §.hoc sermone.ff.de v sig.et.l.hec conditio la picola.ff.de cōdi.et demon. qꝛ ista cōditio.si pater meus cōsenserit debet verificari de pmo cōsensu.ex quo qꝛ nō fuit ideo expirauit. Vñ sicut copula carnalis que de sua natura hꝫ purificare cōditionem.non purificat quādo inuenit extinctum vinculū. vtputa quia superuenit affinitas post mrīmonium cōditionaliter cōtctum ante cōditionis euentum. Aut qꝛ conditio expirauit et non fuit impleta:sic et in pposito et hoc tene posteqꝫ aliā accipit. lꝫ domīnus car.in.d.c.sup eo dicat tenere matrimonium si taliter contrahentes perseuerabant in pmo proposito.

3 ¶ Sed qd si prefatus pater nec cōsensit nec dissentit expsse. Et credo qꝫ nō erit mrīmoniū.p l.q heredi.§.pmo. et.p.l. meuius.ff.de cōdi. et demon. vbi pꝫ qꝫ conditio dꝫ ipleri in forma specifica ergo requiritur qꝫ expresse consentiat. Hosti. tñ et sequitur Car.in.d.c. sup eo. dicunt qꝫ tenet matrimonium. et qꝫ sit speciale in matrimonio. Et hec opinio tenenda.vbi ad seda vota nō est deuentū als pmū fuius ē d iure iudicio meo.

4 ¶ Utrum matrimoniū cōtractū sub cōditione cū sint affines:si dñs papa voluerit dispensare.teneat adueniente cōditione. Et. Pa. et Jnno.in.d.c.sup eo. videntur tenere qꝫ nō p qbus facit.l.inter stipulantem.§.sacrā.ff.de v.ob.et.l. cōtinuus.§.cum quis eo.ti.facit.l.apud iulianum.ff.de le.i. Sed in cōtrariū qꝫ teneat.d.d.an.et quidam alij in.d.c.super eo.et est verior.per.l. si rem meam ff.de verb ob.vbi possum stipulari rē meam in tpo cōditiōis.qñ mea nō erit lꝫ nunc cū sit mea nō possim facit.l.ij.iuncta l. pe ff. de ope. publi. Ubi valet mandatū priuati de opere publico faciendo principe annuente. qd tñ alias nō valeret. Nec obstat.d.§.sacrā.et.§.cum quis sub cōditione.qꝛ ibi vicium erat in re que nō erat in cōmercio nec potest esse.sed nō sic est in casu nostro.qꝛ sublato ipedimento phibitionis p dispēsationes nihil obstat. Facit nō.in.c.in cūis in fi.de elec.et in.c. nisi cū pdēz in fi.de renū. Item nec.l. apud Jul.pdicta.qꝛ dꝫ itelligi verū esse cōditionē fore ipossibilē q̄ pēdet ex volūtate pncipis i his q̄ pnceps nō solet cōcedere.vt ibi pꝫ qꝛ ibi loqt d pdijs i pñtiōio cesaris redacti q̄ Cesar nō so

let alienare nō in solus ꝯcedi dispensa tiue. vt est tex. in. l. interdicit. ff. de cōdi. ⁊ de. Et id hāc ꝑtē tene anteq̄ transe- at ad secunda vota ꝑ qua facit qd no. Bar. in. d. l. si rem meā sed postq̄ tran siuit posset tenere ꝑmā.

5 ¶ Utrū teneat ꝯditio si "donaueris mi- hi cētū accipio te i vxorē. R. q̄ nō tex. est i. l. si ita stipulatus fuero. §. si tibi nu ꝑsero. ff. de v. ob. Quod limita qñ tal̄ stipulatio fit non cā dotis vel qñ non subest iusta cā petendi illud ut sic. Unū dicit ibi Bar. q̄ si nobilis ꝯheret cum plebea nō eēt inhonestū si in recōpen satione nobilitatis aliquid exigeretur.

6 ¶ Sed pone q̄. B. ꝯxit cū. A. sub pre fata ꝯditiōe ⁊ añ ꝯditiōis euētū ꝯxit cū C. sīe eadē ꝯditiōe demū. A. ⁊. C. eodē tpe dat cētū qd istoꝝ erit mr̄imonium R. q̄ neutrū rōe icertitudis fac. l. si ita fuerit i pn. ff. de re. dub. ⁊. l. duo sunt ti- tij. ff. d testa. tute. itē q̄ ꝯct⁹ ꝯditiōalis suscepit robur ab iplemēto. l. cedē diez ff. d v. si. ⁊ id ꝑide ē ac si cū duob⁹ ꝯhe ret simul eodē tpe. Nec ob. l. potior. §. videam⁹. ff. q po i pig. hēant. l. nec em ptio i pn. ff. d ꝯhē. ep. Ubi iplemētū ꝯditiōis trahit̄ ad diē ꝯct⁹ celebrati vt ꝑinde hēat̄ ac si a ꝑncipio fuisset ꝯct⁹ purus vt sic ꝑmū videat̄ valere q̄ ꝑdi cta iura itelligunt̄ qñ nō ē i ptā. e gerē tis scvz tollere q̄ si eēt in ptāte. eī⁹ tol- lere vt in casu nr̄o bñ tolleret. vt i d. l. potior i pn. Nec ēm ꝑt ꝑio ꝑiudicare q̄ nō ē nat⁹ viculū q̄ ꝑmū. Et h̄ tene as q̄ cōis opio ē nisi ꝯditō ipleta fuiss3 cui⁹ ab alı ꝯ eoꝝ q̄ illd eēt mr̄imoniū.

7 ¶ Utrū ꝯhēs cū aliq̄ cū ꝯditiōe si te in uenero virginē teneat. R. h̄ Car. i. d. c. ꝑ tuas q̄ si ista ꝯditio itelligat̄ si te iue nero ꝑ aspectū mr̄enaꝝ ⁊ hmōi sic t3 ꝯditō. Si vo referat̄ si te inuenero vir- gine3. s. ꝑ copula3 ⁊ sic reicit̄ tāq̄ tur pis ⁊ tenet mr̄imoniū l3 nō sit virgo ⁊ sic intellige glo. in. d. c. ꝑ tuas ⁊ cōi- ter doc. q eam sequuntur.

8 ¶ Quid si dicat si ꝑmiseris me coire tecū accipiā te in ꝯiuge3 vel dabo tibi cētū. R. q̄ nō erit mr̄imoniū ꝑ copulā q̄ pōt se liberare dādo cētū.

¶ Quid si dicat ꝯtrahā tecū si ꝑmise ris coitū. Aut ꝑmittō ibi q̄ si vxore3 accipiā te accipiā si ꝑmiseris me coire tecū. R. ꝑ mr̄imonio ē iudicādū in pri ma copula s3 ñ añ copulā q̄ h3 Inno. l3 ista ꝯditio sit ihonesta tñ suspēdit ꝯ ctū l3 purificat̄ i pria copula. Aliq̄ dicūt q̄ si itelligat̄ d copula mr̄imoniali sic ē hōesta ⁊ suspēdit si d alia fornicaria sic d3 haberi ꝑ nō adiecta vt no. i. d. c. duob⁹ de spon. duo. ⁊ sic erit mr̄imoniū tm̄ ēt añ copulā. ⁊ vr̄ verius.

¶ Conditio que est de ꝑterito vel de ꝑsn̄ti aliquo nō ꝑꝑ ne ꝯditio ē. vt i. l. si ti tutō talis. ff. de ꝯdi. isti. vitiat tñ si non sunt. vt ibi glo.

¶ Alie ꝯditiōes sunt turpes. ⁊ ihone st̄e ⁊ si sunt ꝯ substātialia mr̄imonij. vt ꝯ isepabilitatē. aut ꝯ bonū fidei vt ꝯ bonū ꝑlis eo. mō q̄ d substātia sūt d q bus sūt substātiales dixi. s̄. mr̄imoniū. y. §. xxiij. sic viciāt ⁊ ñ viciant vt p3 in c. si. de ꝯdi. appo. tacit. c. de trahe. i. q. i. ⁊. l. cū huiꝰ. si ꝑ o. ff. d trāsac. q̄ remo ta ꝑte sbstāciali nō ꝑt ꝯsistere aliqd si vo nō sunt ꝯtra substātialia mr̄imoij sic viciant. ⁊ nō viciāt. ⁊ sic ꝑinde est ac si fuisset ꝯtractū sine ꝯditiōe. vt no. i. d. c. si. et h̄ ꝑ3 solutio multaꝝ q̄onum. Unū ꝯtrahēs donec aliā meliorē īueni at nihil facit. Itē si venena sterilitatis ꝑcurabis. Item si nō seruabis mihi fi dē aliā volo posse accipere ⁊ hmōi. q̄ nihil fit. Als secus. vtputa. si te adulte randā ꝑstitues l3 canoniste tenēāt cōi ter q̄ nō fit mr̄imoniū. Tu tñ dic q̄ ē mr̄imoniū ⁊ cōditio reicit q̄ nō est cō tra essentialia matrimonij. vt. s̄. dixi.

Additio ⁊ tex. c. si. ꝑdicti vbi se fundāt canoniste intelli git̄ qñ ponit̄ sub ꝯditiōe resolutiua vl̄ qñ ponit si te adulterandam ꝑstitues taliter q̄ mihi debitū negare possis.

¶ Alie ꝯditiōes sunt ipossibiles. vt si tā celū digito tetigeris ⁊ hmōi. ⁊ tales ciunt̄ fauore mr̄imonij. ⁊ hn̄tur ꝑ nō positis vt in. d. c. si l3 in alijs cōtracti bus a mr̄imonio viciant ꝯctū. vt in. d.

c.si.e.§.ipossibilis.insti.de here. insti.
¶ In sūma no. q ad hoc vt ꝯditio q̄ libet suspendet mrīmoniū vt nō sit añ eius euentū oꝫ q. vij. ꝯcurrāt. Primū q sit apposita i pricipio ꝯctus mrīmo nij. Nā si mrīmoniū eēt ꝯctū pure pri mo. ꝛ postea poneret ꝯditio nō posset eū suspendere nec rescindere. c. dixit xxxij. q. i. facit qd no. d. An. ꝛ Pa. in. c. i. de ꝯdi. appo. Scḋm requirit q in con ditiōe vterq ꝯsentiat exp̄sse. Vñ lꝫ vn⁹ ponat ꝯditionē si alter exp̄sse in eā nō ꝯsentit quā si taceat mrīmoniū erit pu rū. vt no. in. c. si. de ꝯdi. appo. Et q̄uis ꝯditio eēt ꝯ̄ sobstātialia mrīmonij. ni hilominus mrīmoniū teneret vt ibidē no. Inno. ꝛ Pa. facit. c. aliqñ. xxxij. q. ij saltē q̄ ad ecclīaꝫ. Tertiū q cōditio nō sit necessario futura de q̄ tñ dic vt s. in pn. aut q nō sit turpis aut ipossi bil' q: sic⁹ hētur p nō adiecta excepta illa q̄ e ꝯ̄ substātialia mrīmonij quar tū q nō interueniat consensus de p̄nti absolutus post ꝯditionē ꝛ añ ei⁹ euētū. Quītū q nō iterueniat carnal' copula añ euētū ꝯditiōis q: sic statī erit mrī monīū si fuerat ꝯctū p v̄ba de p̄nti sb illa ꝯditiōe ēt si precesserat ꝯditiōis de fectus dūmō alter erat ignorans puta q: ꝯtxit si p̄ri placeret ꝛ p̄r ꝯdicit tñ al ter ignorat hoc ꝛ ꝯsētit i copulā ꝛ mrī moniū erit vt no. d. An. in. c. p tuas de cōdi. appo. adducit in sīli no. i. c. ex. p te decani ɞ rescrip. ꝛ sīlr Hostiē. ibidē qd tñ credo ver q̄ ad forū ꝯtētiosom ꝛ ēt i foro ꝯsciētie si ābo mrīmonialr intēdebāt copulari alꝛ nō vt. s. Mrī moniū. ij. §. vi. Sextū q sit ꝓprie ꝯdi tio nō modus ꝫ tñ Pe. de pal. in. iiij. q idē sit dicēdū de mō sicut de ꝯditio ne ꝛ ꝫ eādē distīctionē excepto q qñ modus ē possibil' ꝛ honest⁹ n̄ suspēdit obligationē sicut facit ꝯditio tñ tenet īplere nisi eius fauore sit appositus q: tūc nō tenet si solū eius fauorē respicit ꝯditio v̄o apposita p modū cāe: si cā sit vera siue falsa ꝫ Pe. predictū hētur p nō adiecta in mrīmonio: nisi esset necessaria puta ꝯ̄ho tecum q: es liberꝰ: q: si esset s̄uus nō valeret. Idem qd dicit ꝯ̄ho tecū: q: es Joānes filius tuij: ꝛ hmōi. q: si eēt error ꝯditiōis vel psone. ꝛ sic viciaret matrimoniū. Septi mū q ꝯditio nō sit de preterito vl' pre senti. sed de futuro vt. s. §. x.

Impedimentū .iij. dicitur er ror. nā q̄cq̄d i pedit cām de sui nā ipedit ꝛ effectū. cō sensus aūt vt supra dictū est. in cā ma trimonij. ꝛ ideo qd euacuat consensū euacuat matrimoniū cōsensus vero est actus volūtatis q̄ p̄supponit actū intel lect⁹. q: vt dicit aug. v. ɞ tri. inuisa dilige re possum⁹ icognita nequaq̄. ꝛ q: er ror ipedit cognitionē. io ꝛ ꝯsensū. q̄ se quitur ex cognitiōe ꝓpea dr̄ q̄ errat non ꝯsentit. l. si p errorē. ff. de iuris. om. iud. Vñ in. l. cū testim̄. C. de iur. ꝛ fac. igno. dr̄ cū errātis volūtas nulla sit. ꝛ i. l. nō id circo. ibidē cū errātis ꝯsēsus nullus sit facit. xxix. q. ij. §. his ita rñdetur.
¶ Utrū mrīmoniū dolo ꝯctū teneat. R. s gl. i. c. cū dilect⁹. qd me. cā. q sic: ꝫ do lus dederit cām ꝯctui. ꝛ idē in gl. l. a di uo pio. ff. de ritu. nup. ꝛ i. c. ꝯstituit. xx. q. iij. Limitat Pa. in. d. c. cū dilectus. ꝛ hū ver. in sit tali dolus q̄ excludat ꝯsensū. q: sic nō teneret. Facit qd no. Jo. an. i. c. vnico. de compo. ꝛ facit. c. cū locū de spō. qd bñ no. q: facit ad mul ta. vt i votis iuramētis. ꝛ hmōi sp̄ualī bus. q: cōtertūr. q tenēt. vt in. dic. gl.
¶ Utrū ois error ipediat mrīmoniū. R. q nō. ꝫ solū ille error: q̄ ē ꝯ̄ sbstātia lia mrīmonij. Duo aūt icludit mrīmo niū essentialr. s. duas psonas q̄ coniun guntur. ꝛ mutuā corporis p̄tātē inuicē. Primū tollit per errorem psone. Se cūdū p errorē cōditionis s̄uilis. q: ser uus nō pōt libere libertatē sui corporis alteri tradere sine consenso dñi sui. Et ideo hi duo errores solum impediunt mrīmoniū. Alij aūt errores etiā si sint ad bñ esse mrīmonij non ipediunt. vt puta credebat q p̄r esset ꝯtentus. vel q eēt diues: vl' nobilis: vel pulchra. ꝛ hmōi cū ista sint accidētalia matrimo nio nō ipediūt. d. §. his ita rñdetur.

3 ¶ Circa primū errorē .s. psone est notādū q ad hoc q aliqs erret i psonā oz q p visū vel famā vt audiuī hēat notitiā aliq̄ psone. cū q̄ ɔhere itendit qz vt dixi in pn̄tus icognitū nec ɔsensuz nec amorē possum⁹ dirigere. ar. l. cū ab eo §. massaz. ff. de ɔtrahē. em. vñ credens absētē sibi aliqͥliter notū pn̄tem ⁊ ɔsensit nō in pn̄tē q est ali⁹. sz in absentem ɔsentit erat in psona. qz errare est aliū p alio accipere. xxij. q. ij. in qbus. xxxviij. di. q̄uis. Sed si nullaz de absente hz cognitionem nō errat. sz decipit in pn̄te. de quo ponit exēplum de eo q dicit se filiū magni regis i genere: vel primogenitum magis comitis. ⁊ hmōi. ⁊ sic error fortune nō psone q non impedit. vt dictū est. xxix. q. i. §. error. Idem cū aliqua scit aliquē hr̄e filios multos nullū tñ coꝝ cognoscit si aliqs coꝝ dicat se pmogenitū. ⁊ illa cōsentiat in cū pp spē successiōis bonoꝝ paternoꝝ erit error fortune. ⁊ nō ipedit. sicut no. Hugo. xxix. q. i. in prin. Calde tñ i. c. ij. de ɔiugio fuoꝝ. ⁊ Jo. xxix. q. i. i sūma ⁊ Hosti. in sūma tenēt q in isto vltio casu est error psone ⁊ nō ē mr̄imoniū ⁊ credo sit verius. nisi forte intēdissent ɔsentire absolute i pn̄tem quē tñ putabat alium sed si ɔsensus ferebat in eū nō vt in pn̄tem sed in pmogenitum erit veruz q nō erit matrimoniū.

4 ¶ Circa scḋm errorē .s. ɔditionis seruilis est sciēdū q triplex est ɔditio status .s. melior cū qs ɔhit cū libera quā credit seruā. ⁊ ecōuerso. Secūdus eq̄lis cuz .s. seruus ɔhit cū ancilla quā credit liberā Tertius deterior. vt cū liber ɔtrahit cū ancilla quā credit liberaz vel ecōuerso Prim⁹ error nō ipedit mr̄imoniuz. qz non ledit in aliquo sic ɔhens. Nec secundus simr qz eque ledit vterqz vñ in neutro errore decipit: nec hz q obiciat alteri. ar. xxix. q. ij. per totū. ⁊ de diuor. c. significasti. Terti⁹ vero error ipedit mr̄imoniū. xxix. q. ij. si qs igenuus. Rō est qz alter tm̄ leditur sine culpa ⁊ grauiter. qz in bono ɔlis quā nō hēbit in sua ptāte: ⁊ in bono fidei. qz nō poterit ei reddere debitū libere. ⁊ in bono sacramenti .s. inseparabilitate cohabitationis Sed potissima rō q̄re iste terti⁹ error ipedit mr̄imoniū est ecclie ɔstitutio. Alij aūt duo errores nō ipediūt sz cōez opi. tā do. theo in. iiij. di. xxxvi. q̄ cano. lz qdaz ɔtrāriū teneant. vt Goffre. ⁊ Ho. in sūma sz nō cures de eis. Sz cōez opi. teneas quā sequitur Inno. de coniugio seruoꝝ in. c. ppoluit.

¶ Utrū sciēter ɔhēs liber cū ancilla vt ɔ̄trario teneat mr̄imoniū. R. q sic. tex. ē xxix. q. ij. si qs liber. ⁊ sic liber tenetur sequi ancillam. sm̄ Pa. in. c. i. de coniugio seruo.

¶ Utrū liber ɔhēs ignorāter cū serua cui i tp̄s data est libertas teneat matrimoniū. R. q nō qz vt dicit. l. statuliberi in pn̄. ff. de sta. libe. ea que interim facit vt seruus facit nō vt liber.

¶ Quid si dn̄s tradit alicui libero suam ancillā vt liberā in mr̄imonio quā tñ ɔhēs ignorat ācillā: an teneat matrimoniū. R. q sic qz statim efficit libera vt in aut. de nuptijs. §. si vero ab initio ⁊ hoc tenet glo. i. c. ad nostrā ⁊ Pa. de coniugio seruoꝝ ⁊ Goffre.

¶ Utrū ɔhēs liber cū ancilla ignoranter ⁊ postea hoc cognoscens cōmiscet eidez per copulā teneat mr̄imoniū. R. sm̄ gl. i. d. c. ppoluit q habens cōscientiā ex ɔbabili cā ⁊ discreta q alter est seruus si cognoscat eā ɔuindicat sibi ⁊ erit mr̄imoniū ⁊ sic intellige. xxij. q. iiij. innocens. ff. de pe. he. l. uē venuit. §. añq̄ ptes Si aūt ex leui ⁊ temeraria cā cui nō dz credi tūc nō ɔuindicat sibi mr̄imoniū p ignorāte habēdus est C. de cōdi. inde. l. vlti. ff. de libe. ho. exhi. l. iij. §. si qs volēte. Nō eni cuilibet referenti credere tenet tex. est. ff. q cuz fal. tuto. l. ij. ibi ⁊ si dictū sit ei bona fide nō crediderit Aduerte hic q si seruus ɔtrahit cū libera q̄ euz seruū ignorat peccat mortalr cōmiscēdo ei ex q̄ scit mr̄imoniū nullū esse secus si ignoraret mr̄imoniū ɔ̄ tenere ⁊ idē dic de q̄cuqz qui scit certitudinalr̄ q mr̄imoniū nō tz ex q̄cuqz impedimento. Qui p̄o hz scientiaz vel

conscientiam idest firmam credulitatem de ipedimeto cognatiois clare nõ sciat filr peccat mortalr cognoscẽdo siue talis ɔsciẽtia pcedat ex pbabili cã vel temeraria nisi cã deponat qñ pro habz scrupulũ ɔscie.i.q2 dubius est tũc si ex leui vl temeraria cã dz deponere ⁊ sic petere ⁊ reddere põt sine peccato. Si pro dubiũ ẽ ex pbabili cã põt reddere sz non petere dz aliter exponeret se pcũlo ⁊ peccaret mortalr. sed reddẽdo nõ q2 in dubio obediendũ est. ⁊ excusatur. xxiij.q.i.quid culpatur.

9 ¶ Utrũ talis hñs pbabilẽ cãm credẽdi pmdicet sibi si ad mãdatum ecclie reddat debitũ. R. sm Tãc. Inno. ⁊ io. An. ⁊ Pa.an.d. ppositũ q sic q2 nisi velit cũ ea esse tãq̃ cũ vxore ppa nõ dz ĩ hoc obedire. ⁊ ẽ pbioz opi.lz Hosti. ⁊ gl.i.d.c. pposuit teneat q dz. obedire nisi sit cert' sz vbi nõ teneas q2 nõ dz ɔtra ɔsciẽtiã formatã venir.ar.de resti. spo.c.lras sz i pbẽdo alimẽta ⁊ hmõi bñ debet obedire nisi sit certus.

10 ¶ Utrũ liber ɔhẽs cũ ancilla ignorãter quã postmodũ dñs eius facit liberã teneat stare cũ ea. R. q nõ q2 mr̃imoniũ nullũ fuit ⁊ sp ei cõmiscuit ex primo ɔsensu q nullus fuit.ar.C.ad velei.l.Quis sm Gotre.⁊ Jo.xxviij.q.ij.si qs igenuus.⁊ Ber.i.c.vlti.de ɔiu.suo gdã tñ tenẽt q si mr̃imoniũ si p' manumissionẽ illa cognouit eam ɔhere itẽdẽs q2 ĩpedimẽto sublato p hoc nihil ĩpedit. ⁊ pñus credo p ca q̃ no.glo.i.d.c.ad nr̃az.nã vr̃ ãtiquus ɔsueuerare nisi ɔtr' exp̃mat ꝺ bap.c.maiorẽ ĩ fi.

12 ¶ Utrũ liber ɔhẽs cum ascriptitia.aut originaria ignorãter teneat mr̃imoniũ R.sz Hug.xxviij.q.ij.in pn. q sic q2 edictũ ꝺ mr̃imõio ẽ phibitio:nã.⁊ ɔhẽtales pñt.C.ꝺ agri cẽ.⁊ colo.l.vl. iõ sz

13 ¶ Quid de libero ɔtrahẽte cũ filia serue vbi ꝺ ɔsuetudĩe patrie ẽ q part' sequat patrẽ.vt i c.lz de ɔiu.suo.R. q si ɔsuetudo sit pscripta.lz mr̃ eius sit serua q vez erit matrimonium. vt in.d.c.licet dũmõ pater sit liber.

14 ¶ Sz põe q liber ɔtraxit cuz serua ignorãter postmodũ sciẽs suã mĩsilominus vult mr̃imoniũ eẽ sz illa nõ vult nũqd erit. R. q nõ sz vez ẽ q cõpelleret ab ecclia nisi trãsisset ad scõa vota.

¶ Utrũ liber possit ppria auctoritate sz ancillã quã ignorãter acceperat vxorẽ dimittere cõperto q sit sua. R. q q̃.ad thoz certũ ẽ q sic q̃ pro ad cohabitatiõnẽ sz Ricar.in.iiij.di.xxxvi. q nõ si ɔxit in faciẽ ecclie aut corã testibus secus si clãdestine sed hosti.⁊ multi alij sunt ɔtrarie opiniõis qñ seruitus ẽ notoria sicut ⁊ in adulterio de q̃ habes.j.mr̃imonium.iij.i pn.⁊.§.i. Sz ego dico q opio Ricar.est quo ad cohabitationẽ vt pz i.c.porro de diuoz.sz quo ad redditionem vel petitionẽ debiti est vera scõa opio ⁊ sm hãc distinctionẽ intellige ⁊ limita.d.c.porro.

¶ Quid si seru' ɔtrahit mr̃imoniũ cũ ancilla vel cuz libera q̃ scit eũ seruũ. R. q lz de iure ciuili mr̃imoniũ nõ teneat vt i.l.cuz ancillis.C.ꝺ icest.⁊ inutil nup. tñ de iure canonico tz cum stãdũz est in hac mã spũali vt in.c.penl.⁊ vlti.de se cun.nup.⁊ no.Bar.in.l.puilegia.C.de sa.san.eccle.⁊ est gl.in.ij.de re.iur.li.vi. Uñ no.q aut talis seruus vel ancilla ɔtraxit cuz voluntate dñi sui ⁊ tunc magis tñr ad reddẽdũz debitũz vxori q ad seruitiũ dñi q2 ex quo ɔsensit ad mr̃imoniuz vr̃ ɔsensisse ad accessoria c.prudẽtiã de offi.deleg.⁊.l.ad legatũ ff.de pcura nec põt eum dñs taliter distrahere q ĩpediatur reddere debituz loco ⁊ tpe debito aliter sm Sco.iiij. di.xxxvi.q.i. peccaret mortaliter dñs. Et idẽ dic si sunt diuersoz dominoz si ambo cõsenserũt. Et sic intellige ⁊ limita Tãcre.⁊ alios q vident velle q nõ potest eos vendere.s.taliter q redditio debiti impediatur. aut ɔtraxerũt dño ɔtradicente aut ignorãte. ⁊ sic lz teneat mr̃imoniũz tñ magis tñr dño q̃ peteñi debitũ vt no.do.An. Car.⁊ Pan.⁊ cõiter doc.in.c.i. de coniu.se. ⁊ poterit eos vendere ad libitum verum tamen vt dicit Sco.vbi.s̃ de bono ⁊ equo dz in eorum venditione at-

tendere q sibi possint reddere debitum
immo dico q de necessitate tenet si cum
equali cōditione vtili sibi hoc pōt tace
re alias non ⁊ sic intelligit Sco.

16 ¶ Utrū liber q ꝯxit matrimoniū se vē
dēs in seruū aut ꝗlitercūq; si efficiatur
seru⁹ dissoluat matrimoniū. R. q nec va
let venditio q̄ se vendidit q: nō hz po
testate sui corporis. xxxiij. q. v. q deo
nisi vxor ad hoc ꝯsentiat. Hoc limitat
S. Bo. in. iiij. di. xxxvi. verum quan-
tū ad eā seruitutē qua ipediret q̄ ad re
ditionem debiti secus in alijs seruitute
que nō impedit. Aduerte tñ q lz error
impediat matrimoniū nō tñ obligat ad
culpā ꝯhētes cū seruis solūmō peccat
⁊ credo mortalr seruus vel ancilla qui
scienter ꝯhit cum libera ignorante eius
seruum vel ancillam q: vr eis ꝗuz in
ipso eā dolum ⁊ in re notabili inferre
⁊ multo magis peccant mortaliter si
cōmiscent cum eis lz nō peccent ipsi li
beri existentes in bona fide.

Impedimentū v. de votū. s. castitatis. Unde
no. q dē votū castitatis emissum obli
gat ad id q est ꝯ vinum q ē de essen
tia matrimonij vt supra patuit. Et ideo
ipsum matrimoniū ipedit ⁊ si sit tale vo
tū solēne talr ipedit q nō tz matrimoni
um post ꝯctum sz est nullum. Si vero
nō sit solēne sz solū simplex ipedit qdē
sz tñ post ꝯctū tz vt no. in. c. rursus. c.
ꝯsuluit. ⁊. c. insinuate q cle. vl vouē. xx.
vij. cā p totum nec cures de opinione
Hugo. q̄ dic̄ Ber. in. d. c. rursus tunc
rē q: nō ē vex q: lz vtrūq; votū eq̄li
ter obliget q̄ ad deum tñ ecclia noluit
statuere vt matrimoniū post ꝯctū nō te
neat nisi solū de ꝯcto p votū solēne vt
pz per. c. vnicū de voto li. vi. ⁊ est cōis
opi. tā canonistax. xxvij. q. i. ⁊ q cle. vel
vouē. q the. i. iiij. di. xxxviij. q āt sit vo
tū simplex vl solēne vide. j. votū. i. §. 8.

1 ¶ Utrū ꝯhēs post votū simplex pecc
mortalr. R. sm Gasp. cal. i. d. c. rursus
q aut qñ ꝯhit hz aīum ꝯsumandi ma
trimoniū ⁊ sic peccat mortalr q: facit
ꝯ votū. xxvij. q. i. in multis. c. Aut si ha
buit aīum ꝯsumādi sz religionem intrā
di añ ꝯsumationem ⁊ sic nō peccatut
mortalr ꝯhendo q: i nullo facit ꝯ vo
tum ⁊ sic ꝯcorda opi contrarias.

¶ Sz pone q hñs votuz simplex casti 2
tatis ꝯhat nūq̄d poterit ꝯsumare sine
peccato mortali. R. q si ꝯxit aio nō cō
sumādi sz itrandi religionē sed postq̄
ꝯxit mutat ppositū ⁊ alr exigit debitū
q reddendo nō peccet mortalr q: ad
hoc tenet nec mutando ppositū peccat
mortalr q: nō erat illud ppositū firma
tū sub voto ⁊ sic poterit esse q post vo
tū simplex castitatis qs ꝯhat matrimoni
um ⁊ ꝯsumat sine peccato mortali se
cus si fecisset votū religiōis q: lz possit
ꝯhere sine mortali cū pposito non cō
sumandi nō tñ poterit consumare sine
mortali pctō q: añ ꝯsumationem pōt
illud iplere sz nō sic in pfato casu q: in
religiōe talis nō tñr itrare ⁊ nō itrans
tñr reddere exactus nec ob. c. ꝯgines
xxvij. di. q: itelligit de ꝯiugente se car
nali aio post votū aduerte hic ⁊ i. §. p
cedēti q si talis ꝯhendo cū itentiōe in
trādi religionē si videret q illa cū q̄ ꝯ
hit mortabilr ledet puta q: cū maiori
difficultate iueniet aliū vix non credo
euaderet mortale nisi itenderet ei sati
face ⁊ oīno teneret ei satisface vdāno.

¶ Utx talis q ꝯxit post votuz simplex 3
castitatis possit licite exigere sine morta
li pctō. R. gl. i. c. agathosa. xxvij. q. ij. ⁊
in. c. qdā ⁊ in. c. placet de ꝯuer. ꝯiug. tz
q nō sz no. gl. in. c. si qs votū. xxvij. q.
i. recitat quosdā tenere q solū⁹ pma vi
ce peccat mortaliter: sz nō postea: q: p
matrimoniū sequens votū extinguit. vt
in. d. q. i. in. c. i. de viduis. el. ij. ⁊ sequit
hosti. in. d. c. rursus ⁊ cōiter doc. ⁊ hāc
opi. dicat cardi. in. d. c. rursus veriorē
ure. sz Jo. an. ⁊ cōiter sequentes i. d. c.
rursus dicūt primā opinionē tutiorem
quā theo. in. iiij. di. xxxviij. cōiter sequū
tur posset tñ pdicta diuersitas reduci
ad ꝯcordiā. vz vt pma opinio hēat lo
cū qñ qs si ñ peteret redderet se nimis
onerosum alteri parti maxie si ille q reli
votū sit vir q: sic petendo pp illā re[illegible]

cium nõ peccaret. ⁊ scđa opinio loquit̃ ⁊ intelligatur qñ quis solum petit ad satisfaciendum suo appetitui vt sic nõ possit petere sine peccato mortali. Si quis tamen vellet simpliciter tenere q̃ post consumatum matrimonium nõ peccet exigendo etiã ad satisfaciendũ sibi nolũ eũ ɔdẽnare de mortali q̃z de iure nõ vr̃ minus vera q̃ scđa licet sit tutius nõ exigere si põt. q̃ si nõ põt abstinere ab exigẽdo petat dispensationem ab epo vt possit exigere. ⁊ q̃ eps ex cã possit dispẽsare in hoc casu tenẽt cõiter moderniores. m. d. c. rursus. ⁊ cã legitia dispẽsandi ẽ tale piculũ. q̃z difficile ẽ vt in medijs vndis qs sine labore ret. Nã ⁊ eps dispẽsat ꝑpter piculum fornicatiõis. vt post votũ simplex castitatis qs ɔhat. vt in. c. veniens q. cle. vl̃ vo. Itẽ cũ icestuoso. vt no. glo. i sũma. xxxiij. q. ij. §. ꝺ penitẽtib⁹ ⁊ i isto cãu.

4 ¶ Utrũ supradictus mortua vxore possit aliã accipere. R. sꝫ Hugo. ⁊ Archi. xxx. q. i. ꝺ eo. ⁊. xxxiij. q. ij. antiq. q̃ nõ q̃z votum non erat ablatum sed executio voti de conuer. coniuga. c. qdam ⁊ idẽ dicit Archi. ꝺ vxore q̃ ad ꝑceptuꝫ viri fregit vota abstinentie ⁊ huiusmodi sed tu dic vt. j. votum. i §. xiij.

5 ¶ Sꝫ põe q̃ ãbo q̃ fecerant votum castitatis simplex ɔhant simul nunqd tꝫ mrĩmoniũ. R. Jo. xxvij. q. i. in. c. si qs votũ q̃ imo tꝫ sed neuter poterit exigere sꝫ si viderit alteruꝫ affectare poterit ɔmisceri ⁊ vterqꝫ reddere dꝫ ⁊ hoc est verius Pa. vo dicit in. c. tua nos ꝺ sureiur. q̃ si suspitio est de icõtinẽtia q̃ epus ex offõ reintegrabit vt vterqꝫ possit exigere vt no. glo. i. c. nosce. xxx. q. i. ⁊ i. c. q̃ deo pñ xxxiij. q. v. sed si si ne dispẽsatiõe contrahgentur tenet In no. in. c. dudũ de ɔuer. ɔiu. q̃ ꝑles nõ erit legitia q̃z nõ ẽ ꝑpiũs mrĩmoniũ q̃ ad exercitiũ carnis. Idẽ tꝫ gl. xxxi. di. c. nuptu. Idẽ dic si post ɔtrũ ambo fecerint votũ castitatis vt no. pa. m. c. carissimus de ɔuer. ɔiuga.

6 ¶ Quid de illo q̃ post votũ simplex iurauit aliquã ꝺ eã accipiẽ. R. agat penitentiam de iuramẽto q̃z nõ valet. c. rursus q̃ cle. vel vo. sꝫ nõ tꝫ votũ simplex post iuramẽtũ ꝑstitũ ꝺ ɔhẽdo sm̃ host. ⁊ Gofre. nisi sit de religiõe itranda q̃z põt intrare religiõeꝫ. c. ɔmissum ꝺ spõ.

7 ¶ Utrũ hñs votũ castitatis q̃rẽs an teneat matrimoniũ si ɔhat sit ei rñdẽdũ. R. qdã dicũt q̃ nõ q̃z si dicat q̃ sic dabit ei cãꝫ peccãdi si dixerit q̃ nõ mẽtietur. Alij aũt dicũt q̃ põt rñdere q̃ tenebit q̃z ⁊ papa hoc facit ego vo credo q̃ põt rñdere q̃ tenebit dũmõ taliter ɔueniẽt q̃ nõ sit iputãdũ rñdẽti sꝫ ei q̃ ex bono malũ accipit si postea ɔhat matrie qñ videt q̃ votũ nõ fuit q̃z si video q̃ño nõ possũ dicere facere volẽti oĩo maius malũ q̃ post⁹ illo dimissõ faciat minus. xiij. di. nerui. cũ sitib⁹.

Impedimentũ

sextũ ẽ ɔsanguinitas q̃ est vinculũ ꝑsonaꝝ ab eodẽ stipite ascendentium vel descendẽtium carnali propagatiõe ɔtractum sm̃ host. in sũma eo. ti. Hec ɔsanguinitas hꝫ tres lineas sꝫ cõiter doc. vna ascẽdẽtiũ altera descendẽtiũ tertia collateraliũ. Prima q̃sqꝫ trahit origine sicut pr̃ ⁊ auus ꝑ au⁹ et tau⁹ ⁊c. ⁊ idẽ dic ꝺ mr̃e auia ⁊c. In secũda ꝑpetuat memoria ⁊ genus vt est filius nepos ꝑnepos abnepos ⁊ sic filia neptis ⁊c. Tertia respicit illos q̃ nec ipsi a nobis nec nos ab ipsis trahimus originẽ tñ ab eodẽ sanguie sũt ꝑpagati vt duo fratres ⁊ eoꝝ filij q̃ patrueles dicunt̃ ⁊ filij sororũ ⁊ idem i feminis hec pbãt xxxv. q. iiij c. i. ⁊ ꝑ totũ. R. de gra. l. i. ⁊. l iur. ɔsultus Nꝫ ẽt hec ɔsanguinitas gradũ q̃ describit̃ sic Gradus ẽ habitudo distãtiũ ꝑsonaꝝ q̃ cognoscitur quot a generatiõis distãtia due ꝑsone distant iter se ⁊ colligit̃ in. c. lĩis ⁊. c. q̃ dilectio de ɔsan. ⁊ affi. pro cuius itelligẽtia no. iiij. regulas. Pria q̃ aliter cõputat̃ grad⁹ collateraliũ i linea ꝺ iure canonico Aliter de iure ciuiliñ duo fratres sive frr̃ ⁊ soror faciunt vnũ gradũ cum pr̃e ⁊ mr̃e ꝺ iure canõico sꝫ de iure ciuili faciũt duo. q̃z ascẽdis ꝺ filio ad patrẽ ⁊ sic ꝑmũ gradũ postea descẽdis de

patre ad alium filiũ vł sororẽ ⁊ sic est scḋs gradus ⁊ iõ in m̃rimonio attẽdi-mus ad ius canonicũ. Rõ huius diuer-sitatis reddit̃.xxxv.q.v.in.c. ad sedem ⁊ ibi vide. Scḋa regula ꝙ ꝑsona addi-ta ꝑsone ꝑ carnis ꝓpagationẽ in linea ascẽdentiũ vel descẽdentiũ addit gra-dum dẽpto stip.te q iõ ẽm̃ qꝛ filius est de sanguĩe p̄ris ⁊ m̃ris vñ nõ fit de-scensus ꝑ duos gradus sꝫ tm̃ ꝑ vnum dẽ p̄re ad filiũ: vł ↄ̃uerso. Rõ qꝛ sicut vnus nõ ẽt nũerus sꝫ ꝑncipiũ numeri sic hic. Itẽ si qs vult facẽ vnã fenestrã reqrũt̃ necessario due colũne sꝫ si aliã vult addere sufficit vna sola sic i ꝓposi-to tertia regula ẽ ꝙ in linea trãsuersali toto gradu ꝑsone, descẽdẽtes a stipite distãt inter se quoto distãt a stipite vñ nepos ex vno filio ⁊ ꝓnepos ex altero filio distãt a se in ſc̄o gradu ex vna ꝑte ⁊ in tertio gradu ex altera ꝑte. Quarta regula qñ ꝑsone distãt iequalr̃ a stipite dꝫ cõputari ꝑ gradũ magis remotũ a stipite vt q̃tũ ille remotior distat a stipite tm̃ itelligant̃ iter se distare.vt.c. vlt.ḋ ↄ̃san. ⁊ affi. Et si ↄ̃suetudo eẽt in patria ꝙ cõputatio icipet a ꝓpiꝗori il-la eẽt ẽuitãda ꝑꝑ scãdalũ.vt i.c. qḋ dele-ctio.ḋ ↄ̃sã. ⁊ affi. Qḋ credo ver̃ i ↄ̃hẽ-do sꝫ i ↄ̃ctõ tene vt dixi ꝙ a remotiori debet fieri: nisi ẽm.j. dicam ĩpedimen-to.xvij.

i ¶ Sed q̃ro vsqꝫ ad quẽ gradũ ↄ̃san-guinitatis ĩpedit̃ m̃rimoniũ ẞ. ꝙ ḋ di-ctamine legis nãe ĩpedit̃ m̃rimoniũ filij cum matre ⁊ filie cum p̄re. Geñ. ĩ. relinquet hõ patrẽ ⁊ matrẽ ⁊ adhere-bit vxori. sed magis est ↄ̃ ius nãle qḋ fili⁹ haberet matrẽ i tali turpitudie.vt subiectã. ⁊ ꝓpterea ph̃o.viij.ḋ anima-libus narrat de camelo q cũ cooperuis-set matrem post cognoscens interfecit genitorẽ. Silr̃ de equo q cũ ↄ̃cubuis-set cũ matre coopta. discoptã cogno-scẽs ꝓiecit se de alto ⁊ interfecit se. Ex dictamĩe legis diuine ꝓhibent̃ matri-monialr̃ copulari ↄ̃sanguinei i p̃mo gradu ⁊ scḋo i linea ieq̃li ↄ̃sanguinita-tis ⁊ affinitat̃ vt pꝫ leui.xviij ꝙ nec p-de li. sup Iosue.xv. limitat̃ ver̃.f.ne ne-pos accipiat amitã ꝓpter reuerentiam sed ꝙ patruus accipiat neptẽ ↄ̃ceditur vt pꝫ ibidem qꝛ frater caleph. accepit eius filiã capta ciuitate. Et statuto legis ecclĩastice ꝓhibet̃ matrimonium. vsqꝫ ad quartum gradũ iclusiue.c.nõ dꝫ.ḋe ↄ̃san. ⁊ affi. Hec ex Richar.in.iiij.disti-ctiõe.xl.vñ ↄ̃hẽtes infra tales gradus nulla lõgiuqtate ãnoꝝ defendunt̃ qn sint icestuosi.d.c.nõ dꝫ. Quidaꝫ hanc ꝓhibitionẽ vsqꝫ ad quartũ graduꝫ di-cũt verã i collateralibus. sꝫ ĩ descẽdẽti-bus tenẽt ꝙ ẽ ꝑpetua ꝓhibitio. Rõ qꝛ maior reuerẽtia.debet̃ parẽtibus remo-tis q̃ ꝓpinqs ⁊ huius opiniõis est Ri-char.vbi.s. ⁊ pc. Hugo. Ho. ⁊ Azo. in l.nemum. C. de nup. Sed ego credo cũ Hostie. ꝙ nõ sit ꝓhibitio ẽt in talibus nisi vsqꝫ ad q̃rtũ gradum. qꝛ cum. d.c. debet loquat̃ indistincte de ↄ̃sanguini-tate nec nos distinguere debemus.

¶ Quid si duo ↄ̃hũt simul quorum vnus distat a stipite qnto gradu vł.vi. alter p̃io vł scḋo. ẞ. qḋ m̃rimoniũ ⁊ q̃mis hosti. dicat ver̃ si alter sit in se-cũdo vł tertio sꝫ nõ si sit in p̃mo. quia vna caro, cẽsent̃ cũ stipite. tñ hoc nõ te-neo nec ãlius doctor hoc tꝫ ⁊ iõ tene ꝙ tꝫ m̃rimoniũ. vt etiam tꝫ dir. ex quo cõ-clude ꝙ ipetras dispensationẽ a papa vt possit ↄ̃trahere in tertio vel quarto gradu ↄ̃sanguinitatis q̃mis ex alio la-tere ꝑsona cũ qua vult ↄ̃trahere sit in secundo nihilominus valet dispẽsatio ẽm Pa. in.c. qḋ dilectio de ↄ̃san. ⁊ af-fi. qꝛ q̃mis dispẽsatio ↄ̃ ius stricte inter-p̄tãda. tñ interp̄tari potest ẽm di-spositionẽ iuris cõis. qḋ vult vt cõpu-tatio fiat a gradu remotiori. ⁊ sic non erit surrepticia talis impetratio q̃mis nõ sit expressum ꝙ ex alia ꝑte erant in secundo gradu ↄ̃iuncti. A fortiori pote-rit cũ talibus dispensare ille cui genera-liter ↄ̃cessa est auctoritas dispẽsandi in tertio vel quarto gradu. vt patet [illegible] Dispensatio. ẞ. viij. Et sic ↄ̃suluit Io-cal. vt recitat. d. Io. an. Anto. de sancto georgio. in. d. c. qḋ dilectio.

Impedimentum septimum dicitur cognatio spiritualis que quidem est quedam propinquitas personarum proueniens ex sacramenti datione vel ad illud tentione. Nam sicut homo per carnalem cognationem accipit esse nature. ita et regeneratione accipit esse gratie. et de hoc habetur. xxx. q. i. per totum. de cognatione spirituali. c. vlt. Unde si talis cognatio precedit matrimonium non solum impedit. sed dirimit. post contractum. xxx. q. i. c. i. et de cogna. spiritu. c. veniens. Si vero sequitur non dirimit. sed impedit quo ad exactionem debiti carnalis si sine necessitate contrahitur. vt. xxx. q. i. ad limina. et scienter non per errorem. c. si vir de cogna. spi. alias non secundum Theo. in. iiij. di. xlij. Bet. vero. et rodo. i. d. c. si vir. videntur innuere quod scienter sine necessitate contrahens ipsam cognationem spiritualem potest etiam exigere. quia nullo iure inuenitur prohibitum. Hoc idem tenet Car. ibidem. sed tutius est petere dispensationem secundum Pa in. d. c. si vir. et Host. quia glo. xxx. q. i. in. c. nosce. et Jo. an. et d. Ant. i. d. c. si vir tenent quod non potest exigere. et cum ipsis tenet S. Tho. i. iiij. di. xlij. et potest episcopus dispensare vt exigat secundum Pe. de pal. exactus tamen reddere tenetur.

1 ¶ Ex quibus sacramentis contrahitur cognatio spiritualis. Resp. quod ex tribus solum. s. ex baptismo confirmatione. et cathecismo. vt no. in. iiij. sen. dis. xlij. et habetur in. c. quamuis de cogna. spi. li. vi. Attamen cognatio que contrahitur in cathecismo licet impediat contrahendum: non tamen dirimit contractum de cogna. spi. c. contractio. et. xxx. q. i. si quis filiastram. et est clarum per. c. per cathecismum. de cogna. spi. li. vi. Et quid sit cathecismus. vide. s. Cathecismus.

2 ¶ Qualiter computantur gradus in cognatione spirituali. Resp. Pa. in rubrica. e. ti. quod non habet gradus. sed habet tres species. ¶ Prima dicitur paternitas. que est inter regenerantem et regeneratum. siue regenerans ministret sacramentum. siue teneat ad sacramentum etiam si tenentes sint plures. vt in. c. quamuis eo. ti. li. vi. ¶ Secunda est compaternitas que est inter regenerantem ministrantem vel tenentem seu tenentes ad sacramentum et genitores regenerati et ministrans vel tenentes si sunt coniugati et consumauerunt matrimonium transmittunt hanc compaternitatem etiam ad vxorem siue virum ita quod vxor cognita vel vir efficitur compater genitorum leuati ab altero coniuge. eo. ti. Martinus. et li. vi. eo. ti. c. nec dum. et. xxx. q. iiij. si quis secus si vxor non esset cognita. xxx. q. iiij. post vxoris. Ideo successiue quis potest habere duas commatres vxores. ¶ Tertia species dicitur fraternitas que contrahitur inter regeneratum et filios regenerantis ministrantis vel tenentis ad sacramentum. xxx. q. iij. pictatum et eo. ti. ex litteris. siue sint nati ante hanc compaternitatem: siue post eo. ti. c. ma nos. filij vero quorum neutra ad compaternitatem est deuentum possunt inter se libere contrahere nisi consuetudo contrarium haberet. que scandalum generaret. contractum tamen teneret. vt communius tenetur in. c. vtrum eodem ti. nisi esset talis consuetudo de qua. i. dicam que dirimit Impedimento. xvij.

3 ¶ Utrum filius vxoris ex altero viro sit frater spiritualis filij spiritualis mariti dicte vxoris prius cognite antequam teneret vir eius dictum filium. Resp. Se. in. c. i. de cogna. spi. li. vi. Dicit quod. d. ant. et quod non. quia non reperitur expressum. Ipse vero Se. videtur tenere contrarium. quod tenendum est ante sententiam: sed post tene opinionem primam per rationem de qua in se. §.

4 ¶ Utrum pater spiritualis licite possit contrahere cum sorore carnali filij spiritualis. Resp. quod sic et etiam cum eius filia et etiam cum filia spirituali sui filij carnalis, quia licet cognatio spiritualis a patre in filium transeat. non tamen econuerso. Unde non habet ramos et cum edictum de matrimonio sit prohibitorium. de spon. c. cum apud. xxxvj. q. iij. §. si quis et. c. se. Ideo non egreditur personas expressas que in summa. sunt. x. in baptismo. Et similiter dicas. x. in confirmatione. vt patet in. c. i. eo. ti. li. vi. et per totum titulum decretalium. eo. ti. et sunt combinate. ¶ Prime sunt inter baptizatum et leuantem. ¶ Secunde inter leuantem et parentes leuati. ¶ Tertie inter baptizatum et filios leuantis. ¶ Quar-

te inter leuatū et vxorē prius cognitam leuantis. ¶ Quinte inter vxorē prius cognitam leuantis et parentes leuati.

5 ¶ Sed nunquid extendetur ad filios illegitimos leuantis ad filium leuatum. R. Pa. in c. martinus eo. tit. q sic fm cōiter doc. tex. est i. c. fi. eo. ti. et. xxx. q. iij. in summa etiā ad spurios.

6 ¶ Nūqd et ad filios adoptiuos. R. q nō vt in glo. in. §. quod autē. xxx. q. iij.

7 ¶ An extēdatur ad fornicarie cognitā sicut ad vxorē cognita. R. fm Archi. et Jo. an. in. c. i. eo. ti. li. vi. q nō et dicit pa. in. d. c. Martin⁹ q ē cōis opio. et ideo eā tu quā etiam tenet Ricar. in. iiij. dist. xlij. nec cures de opinione cōtraria.

8 ¶ Querit an vir et vxor in matrimonio cōsumato cōicent sibi passiones spūales sicut actiones. R. Pa. in. d. c. Martin⁹ q non vide filius altero concept⁹ si teneatur ad baptismum nō efficitur leuans ipsium nisi solū cōpater ill⁹ cuius est filius nō alterius. ꝗuis i matrimonio sit ei cōiūctus. xxx. q. q. spiritualem in glo. et in. c. i. eo. ti. li. vi.

9 ¶ Utrū vir et mulier qui simul leuauerint vnū filiū possint sibi cōtrahere. R. fm Inno. q sic. et facit tex. cū glo. xxx. q. iiij. c. fi. Et sic pz q vir et vxor simul vnum leuare pnt lz nō est sit honestū.

10 ¶ Utrum non baptizatus leuans vel baptizans aliquē contrahat hanc cognationē. R. fm Ricar. vbi. s. et Tho. et Pe. q non quia omnium cognationum spiritualium que per sacramentum contrahuntur et omniū sacramentorum baptismus est fundamentum. vt in. c. i. de pre. non bap. Glo. tamen in c. in baptismate. de cōse. di. iiij. tz q licet suscipiens non efficiatur cōpater. fit tamen baptizans ꝗuis nō sit baptizatus. Et placet mihi. quia cum non possit dici quin sit pater illius quē baptizauit. ergo erit cōpater. secus in suscipiente quia ex quo nō pōt eē pater suscepti per dictū. c. i baptismate. ergo nō erit cōpater. Secus in cognatiōe spiritualis passiua. fz glo. in. c. i. xxx. q. i. q si q̄s tenet filiū nō baptizati vel tenens filiū alicuius baptizati efficitur cōpater patris filij leuati et alterius coniugis illius xpani. licet nō sit baptizata. ꝯcor. Albe ri. Itē dic qui baptizatus licet non cōfirmatus tenens in confirmatione nō contrahit compaternitatem. vt supra Confirmatio. §. xi.

¶ Utrū nō tangens sed simulās se tāgere et respondēs cū alijs patrinis efficiatur cōpater. R. q non nisi tāgat: vel tenendo dū baptizatur: vel leuādo de sacro fonte: vel tenēdo ad ꝯfirmationē hoc sequit Jo. An. in regula qui per aliuz de re. iur. li. vi. facit. c. de his. et c. ad limita. xxx. q. i. et Archi. in. c. i. eo. ti. li. vi. allat. c. pmū. et c. omnes. xxx. q. i.

¶ Quid si teneat et nō respondet per hoc interdens nō effici cōpater. R. fm Rodon. q nihilominus efficitur quia responsio non est de substātia. sed tactus seu tentio vel leuatio. Et ꝗuis alij qui teneant q necessario requiruntur verba. alij. q saltem signa pro verbis vt recitat Ge. i. c. nedū eodē. ti. li. vi. tu tamen tene q tactus et leuatio sunt satis signa equipolentia pro verbis.

¶ Quid si tm̄ ꝑgit puerū sz linteū solū in q̄ puer est inuolut⁹. R. Archi. in. c. ꝗuis de cogna. spi. li. vi. q nihilominus cōtrahitur compaternitas fm Hugo. Idem tenet Jo. and. et no. Archi. xxx. q. iiij. c. fi. et satis videt̄ facere tex. i. d. c. ꝗuis in, verbo accesserit. Pe. de pal. videtur tenere q requiratur tactus.

14 ¶ Utrū ista ꝯpaternitas possit ꝯhi p ꝓcuratorē. Marsilius. et Car. vt recitat Pa. in. c. veniens eo. ti. tenent q sic Jo. An. et Archi. vbi. s. tenent q non Sed mihi placet opinio Pa. vt ante cōtractū matrimoniū teneatur q vbi est cognatio spūalis. post ꝯtractum tenenda est alia opinio. s. q nō ꝯhitur. Et idē dic i vniuersitate an possit ꝯhere sibi hāc cognatiōem p ꝓcuratorē q sū factuz sic vt singuli de vniuersitate sint cōpr̄es. qr dispositio ꝯcepta in vniuersitate resoluitur vt concernat singulos de ipsa si actus non cadit in vniuersitate ut res non pereat. facit tex. in

e.si snia.de sen.exco.li.vi.z glo.in.c. romana in.§.i vniuersitatē.de sen.ex co.li.vi.sed post factū tene cuz Fede. consilio.xv.q nō potest ɔhi.quia nō habet animū z nō est baptizata.

15 ¶ Sed nunqd pcurator erit ipse cō pater in casu quo nō possit ɔhi per p curatorem.R.Jo.An.vbi supra tz q sic.quia lz nō intenderet obligari: tñ qz re interuenit.z ideo ēt extra qd agit nascit obligatio.vt.l.si is q.in si.ff.co mo.Sed ɔriū tz Fede.consilio.xv.z eū veriorē credit Pa.in.d.c.veniens. Facit qd no.Pe.de ancha.q dicit q tenens filiuz alterius quē credebat fi liū vnius cū quo intēdebat compater nitatē contrahere nō contrahit cōpa ternitatē cū nō sit filius illius.Et ideo dic aū ɔctū verū qd dic Jo.An.z pº ɔctum Verum opinionem Fede.

16 ¶ Utrū baptizās vel ɔfirmans effi ciatur cōpr.R.olī fuit dubiū.hodie cla rū in.c.i.eo.ti.li.vi.Uñ qcūq baptl zat.siue in necessitate.siue hēat volun tatē ɔhendi cōpnitatē siue nō dūmō baptizet efficitur cōpr:siue sit mascu lus vel femia.Nec obstat.l.cōsensu z l.in oibus negocijs.ff.de actio.z ob. qz hēnt veritatē quando nihil volun tarie fit.sed hic licz nolle esse cōpr.tñ vult baptizare vel tenere z ideo ɔhit facit.d.l.si is qui.in si.qz qui vult prin cipale necessario vult z accessorium. nec ob.qd dictū ē de pcuratore scdm opi.Fe.qz pcurator sitz noie suo lō ñ vult nec pncipale nec accessorium.

17 ¶ Utr spūsles filij possint iter se ɔhe re.R.q sic etiā cuz adoptiuus.vt no. in.c.vnico de cogna.le.

18 ¶ Utrū pater possit tenere filiū illius qui tenuit suū.R.Pa.i.c.super eo.ti. q sic.qz nō est pbibitū.

19 ¶ Utrū epus possit dispensare vt sint plures qui teneant ad baptismum vel confirmationē.R.q sic sm dñicū de sctō Georgio in.d.c.ɔuis.

20 ¶ Sed nunquid peccent plures tenē tes.puta duo vel tres sine epi dispen satione.R.si sm morēz patrie cōiter tenent videntur excusari a peccato sm Jo.An.z archi.in.d.c.ɔuis.

21 ¶ Quid de baptizatoi domo p necel sitatē vel alio respectu.z postea in ec clesia solēniter.R.Tancre.tz.vt reci tat gl.lxviij.di.c.presbyteri.q si quis milles baptizaretur.milles suscipit sa cramentū:aliter ñ fieret iniuria sacra mento de conse.di.iiij.ostendit.Hoc idem videt tenere glo.in.c.ij.de apo sta.Sed tu tene cū glo.in.d.c.presby teri non est verū quia non inprimit nouus caracter.Et sic tenendo cōclu de q solum compaternitas contrahi tur per illos qui tenuerunt in domo z non per alios qui tenuerunt in eccle sia:nisi forte illa que contrahitur per cathecismum si in domo non fuit ca thetizatus.sed hec vt dixi nō dirimit matrimonium post contractum.

Impedimentum

octauū di cit cogna tio legalis q est propinquitas persona rum ex adoptione proueniens.

1 ¶ Quot sūt eius species.R.tres.Una est quasi descendentium.que est inter adoptantem.z filiū adoptatū.vt in.c. vnico de cogna.le.Secunda species est quasi colateralium.que est inter libe ros naturales adoptantis qui sunt in eius potestate.z adoptatū.l.qui i ado ptiōe.ff.de adop.Itē iter duos filios filiorum adoptiuorum secundū glo. in.d.c.vnico.insti.de nup.§.inter eas quoq quod limito ver si eorū patres sunt arrogati aliter nō.Tertia species est quasi affinitas que est inter adopta tū z vxorē adoptantis z econuerso in ter vxorē adoptati z adoptantem.sed non inter patrem adoptantem z ma trem adoptati.sm.Thō.z Pe.

2 ¶ Utruz hec cognatio legalis impe diat matrimonium contrahendum z dirimat contractum.R.secundū Hu go.z Ricar.in.iiij.distin.xlij.Jo.de li gna.z gl.z Pa.in.c.vnico.de cogna. le.q sic.quia dicit adoptione durante nuptie non possunt inter eos consiste re ad idez.in.c.primo.z in.c.per ado

ptionem.xxx.q.iij. Jo.An.ꝛ Spe. tenent ꝙ non dirimat. licet impediat. Aduerte tamē ꝙ prima species ꝛ tertia semꝑ impediūt. ſ3 secūda. nō nisi ad tempus idest ꝙdiu sunt in eiusdez patris ptāte. sed ea soluta vel morte vel emācipatiōe filij adoptiui vel naturalis vl alio mō quo adoptio hz solui nō ꝑstat impedimētū. hoc p3. insti. de nup. §. i. ij. ꝛ. iij. ꝛ eo. ti. c. vnico. ꝛ xxx. q. iij. ita diligere debet homo.

3 ℭ Utrū cognatio legalis transeat ad nepotem. scilicet filium filij adoptiui ℟. ꝙ sic nec tamen hec cognatio habet gradus. quia in eodem gradu attine pater filio ꝛ nepoti.

4 ℭ Utrū filius qui nō transit i potestatem patris adoptantis possit contrahere cū filia naturali adoptantis que est in eius potestate. Uel ecōuerso. ℟. Hugo. xxx. q. iij. in prin. Hosti. ꝛ Inno. tenent ꝙ sic. sed secūdū Pa. in. d. c. vnico. ꝛ glo. in. d. q. iij. §. quod autē ꝛ communiter doc. tenēt ꝙ licet non transeant in potestatem adoptantis tñ impeditur ne contrahere possit cū naturali. q2 ꝑ adoptionē acquirūtur ꝙdaz iura que ꝑ emācipationē dissoluuntur. l. penul. C. de adop. ꝛ ius canonicū indistincte tenet ꝛ loquitur de adoptato nō de arrogato. Jō idez ius. ꝛ sic p3 ꝙ ēt filius illegitimus q nō est in ptāte patris nō potest contrahere cū filia adoptiua patris.

5 ℭ Utruz filius naturalis arrogantis possit cōtrahere cū filia filie adoptiue. ℟. ꝙ sic quia cuz mulier neminē habeat in sua potestate eius filia non potest transire in potestatez arrogatoris matris. ideo nulla cognatio inest inter eos. ff. de adop. l. si pater. Sec9 esset in filia filij arrogati que in eius potestate erat quando fuit arrogatus q2 ꝯhere non posset cum ea ꝩ3 Ho.

6 ℭ Utrū filij adoptiui possint contrahere inter se. ℟. ꝙ sic. sicut no. Hug. xxx. q. iij. ita diligere. ſ3 host. ñ admittit in arrogatis ꝙdiu sunt in potestate adoptantis. sed in adoptiuis sic.

Impedimētuz

ꝩ. dr crīa nā ꝙdā sunt crīa q̄ ipediūt mr̄imoniū ꝯhēdū ꝯ rigore iur]. ſ3 ñ dirimūt ꝯtū. Et sex no. i gl. c. q. ꝑsbyter. ꝯ pe. ꝛ re. ꝛ i gl. xxxiij. q. ij. in. §. de pēitētib9. Primū ē icestus de quo dic vt. ī. Incestus. Secūdum vxoricidiū. Tertiū raptus sponse alterius. Quartū leuatio ꝓprij filij maliciose facta de sacrosōte. Quintu ꝑsbyꝝcidiū. Sextū acceptio mōalis in vxorez. Septimū de solēniter penitentibus. ſ3 m̄ ep̄s posset dispēsare rōne iuuentutis. xxxiij. q. ij. antiq. Sz tu dic ꝙ sufficit licentia ꝓprij sacerdotis immo de ꝯsuetudine ñ seruatur iste rigor. vt petatur dispensatio ꝩ3 Ray. ꝛ Rodofi. Uñ Jo in. c. in adolescentia. xxxiij. q. ij. tenet ꝙ iuuenis incestuosus sine dispēsatione pt ꝯtrahere sed non senex. ꝛ tutius tamen est petere dispensationē ꝙuis etiam non esset condēnandus ñ non peteret. de quo dic vt. ī. Incestus. §. iij. ꝛ. iiij.

8 ℭ Que sunt crimina q̄ impediūt contraheñ. ꝛ dirimūt ꝯtū ℟. ꝙ sūt duo ꝑmū cū qs viuēte vxore ꝓpa ꝯtraxit ꝑ verba de p̄nti cū alia. vel ecōuersa vxor cū alio vel fidē de ꝯtrahēdo dedit. ꝛ ad quodlz istorum secutum sit adulteriū. vt in. c. fi. de eo q duxit quā pol. ꝑ adul. xxxi. q. i. relatū Adūte ꝙ ad h qꝺ quodlz istoꝝ sit ipedimētuz reqrit. ꝑmo ꝙ vterqꝫ sciat ꝙ alter eorū hz ꝯiugē. q2 si cū ignorāte aliqa cōtrahet possz eē mr̄imoniū int eos p9 mortē vxoris ꝑme. vt ē casus in. c. i. et ti. Qꝺ limitat Pa. ibidē si sup inducta fuit igrās tāto tpe vite vxoris. Et dr ignorās ꝙdiu nō hūit certitudinē vl ꝓbabilē opinionē. vt i. c. inqsitiōi de sen. ex. al's si certiorata de vita p̄me vxoris pmitterz se cognosci ñ posset int eos eē mr̄imoniū. d. c. fi. ꝛ ic quūt cōiter doc. ꝛ ꝺō dic ꝑ oia qñ data fide sequtur adulteriū q2 pificant d. c. fi. Scꝺo reqritur ꝙ sit fides data de ea accipiēda. vel eā de facto accepit in vxorē q2 si fides data nō fuis-

ſet de ea accipienda. in vxorē non eēt īpedimētū. Et aduerte q̄ aliq̄ voluīt vt pōīt Ric. i. iiij. di. xxxv. q̄ ſi ſolū nude pmiſit q̄ ſi erit īpedimētū. ſ3 oz ſit fi des data vl iuramētū interpoſitū. ſed magis credo q̄ ēt ex nuda pmiſſiōe oriatur iſtud īpedimētū: maxīe aū fa ctū. Tertio reqrit q̄ p⁹ mr̄imoniū cō tractū vel fidē datā vel aū interueniat adulteriū q2 ſolū adulteriū ſine 3ctu vl datiōe fidei ñ iduciт iſtud īpedimē tū nec 3ctio ſeu datō fidei ſine adulte rio vt. i. c. ſignificaſti. eo. ti. xxxi. q. i. c. i. Quarto reqrit q̄ mr̄imoniū pmū ēēt validū. q2 ſi pma vxor ñ erat ſiia nō erit īpedimētū. vt i. d. c. ſignificauit. L3 dederit fidē cū adultero. ꝛ ſufficit q̄ pmū mr̄imoniū ſit 3ctū p̄ v̄ba de p̄nti. l3 non ſit conſumatū. ꝛ ēt ſi eēt ſeparatū quo ad thoꝛ. vt in. c. ſignifi cauit ꝛ. c. literarū. eo. ti.

2 ¶ Sz qd ſi qs dedit fidē vni mulieri viuēte p̄pa. ſine copula tū. ꝛ poſtea mortua vxore accipit tertiā. Et iſte ter tia viuēte cognouit illā. cui dederat fi dē pmo. R̄. ſ3 Io. an. in. c. ſi qs. c. t. q̄ ñ poterit mortua. iij. eā hēre in vxorē. q2 3ſtāte l3o mr̄imōio dedit fidē. ꝛ cog nit nec mr̄imoniū intermediū hēt re mouere īpedimētū. Facit. c. in ſcriptu ria. viij. q. i. ꝛ. l. ſingularia. ff. ſi cet. pe. Sz Gaſpar calderini t3 3rīū ꝛ ſequr pa. in. d. c. ſi qs q2 p̄ iſpm vr̄ receſſiſſe a fide illi data. ꝛ p̄ 3ñs nec p̄pitſolū adul teriū qō ñ hēt īpedire. d. c. ſignificaſti. ꝛ h̄ tenēda p⁹ tcīa ſ3 añ illa Io. an.

3 ¶ Utꝝ 3trahēs cū vna de facto vi uente eius vxore qua mortua 3trahit cū tertia licite poſſit ſtare cū ea. R̄. ſ3 gl. que cōīter placet doctoribus. in. c. i. eo. ti. q̄ ſic ſi cū iſta tertia mortua pri ma vxore 3traxit anteq̄ 3ſentiret ta cite vel expreſſe cū illa quā de facto te nebat q2 matrimoniū nullū erat. licet etiā illa eſſet ignorans viuente p̄ma: tñ anteq̄ cū alia 3hat 3pellēdus eſt cū ea 3trahere ſi ignorabat eum hēre vxorē ſ3 ipſa ñ ꝛ ſi eū pluribꝰ inſcijs 3traxerat locꝰ erit gratificatiōi ſ3m hoſ.

¶ Pone q̄ quidam pmiſit fidē Be 4 te q̄ ſi ſibi cōſentiet poſt mortem ſue vxoris accipiet in vxorē illā quā ſibi cōſanguinea Berte conſulet q̄ 3ſan guinea conſulit q̄ accipiat Bertā. R̄. ſ3m Aſteſ. q̄ ſi talis Berta vel ille qui pmiſit pbabiliter credebat q̄ conſu leret de Berta. ſic nō poterit eſſe mr̄i moniū inter eos. q2 eſſet in fraudē. Si vō q̄ fidē dedit aut Berta. hoc non extimabāt: ſed de alia que ipſi Berte eſſet grata ꝛ h̄mōi ſic poterit eā Ber tā habere poſt mortē ſue vxoris ſ3m conſilium eius conſanguinee.

¶ Secundū crimen eſt cū quis ma- 5 chinatus eſt ad mortē alicuiꝰ vt poſſit in virū vel vxorē alterū habere. pro cu ius intelligentia aduerte primo q̄ ſi adulteriū non interuenit opoꝛtet q̄ ambo. ſ. vxoratus ꝛ illa quā vult habe re in vxorē ſint machinati in mortem alterius ꝛ q̄ mors ſequatur cū effectu. Aliter ſi vnus ſolū machinatus fuiſſ3 mortē cū effectu alterius non eſſet im pedimētū quin illū habere poſſet pro pter quē habendū mortē alterius p̄ curauit. vt no. Io. an. ꝛ ſequitur. pa. in c. ſuper hoc. e. ti. l3 doc. varie loq̄ntur in. c. i. de 3uerſi. infide. ſi vō adulteriū interuenit ſufficit machinatio vniꝰ tm̄ cū effectu. vt ſit illud impedimētū. fa cit. c. ſi quis viuēte. xxxi. q. i. Et ſic in tellige. d. c. ſuper. h̄. l3 ſi effectꝰ homici dij. non interuenit. machinatio etiā cum adulterio non inducit iſtud im pedimentum. vt not. Io. An. in. d. c. ſuper hoc.

¶ Sed pone q̄ interfecit alterū ſed 6 non ea intentione vt alterum habe- ret in coniugē ſ3 ob cauſā aliā. R̄. q̄ impedimentum iſtud non erit ſecun dum Per. ꝛ Hoſtieñ in dicto. c. ſup hoc. Idē dic vt ſupra per omnia ſi homicidiū mādauit vel conſuluit ꝛ ſecutum eſt.

¶ Quid ſi ratū habuit. R̄. q̄ ſi nō ſit 7 operatus aliquid vt occideretur ra- tihabitio ñ inducit iſtud īpedimētū ſiue ſit factū homicidiū nomine ſuo

ftue non fm glo.in.c.si quis viuentes xxxi.q.i.et gl.in.c.i.de conuer.inf. Uincen.et Jo. an.et pa.in dicto.c.i.quia edictum de matrimonio est prohibitorium.c.cum apud de spon.vide etiam quod dico.s.consentire.§.iiij.q̄si in fi.

8 ¶ Quid si alter eorum qui machinati sunt sit infidelis. R. q nihilominus conuersus nō poterit eā habere.pro q̄ habenda virum eius occidit.ar.d.c. primi.de conuer.infide.

9 ¶ Quid si habēs vxorem committit adulterium cum berta et sibi dicit. si si haberem vxorem acciperem te in vxorem postea interficit vxorem.non tamen eo proposito vt Bertam accipiat R. Gaspar calde. Et recitat.d.An. de sancto Georgio in.d.c. super hoc. q poterit bertam accipere in vxorem q: nec hoc.e fidei datio per vba premissa nec homicidium fecit eo proposito nec adulterium cum dicta machinatione. Sed Car.ipsum reprobat:dicēdo q nō teneret m̄rimonium cū dicta berta. q̄a nō attenditur q̄n adulteriū interuenit.an machinatio interuenit ex pposito habēdi eā an nō. Et istud tene an̄ scm̄ sz post scm̄ tenerē opinionē Calde.q̄ est verior de iure.

Impedimentum decimum

dicit cultus disparitas. Nam nullus fidelis siue baptizatus potest contrahere cum nō baptizata etiā si sit cathecumina:nec simpliciter.nec sub conditione conuertendi ad fidem et si cōtrahit matrimonium nullum est.xxviij.q.i.c.caue.et.c.cum non oportet. et ibi no. Hugo.sponsalia vero sub conditione si conuertatur bene valent. Unde q̄uis non baptizatus crederet omnes articulos fidei tamen matrimoniū p̄ctū cū tali a baptizato nō tz.vt.d.c.caue.

8 ¶ Utrū matrimoniū possit eē inter infideles. R. q sic.vt patet i.c.gaudemus de diuor.vnde si infideles cōuertantur possunt stare in matrimonio cōtracto scdm ritus eorū nisi fuerit contractū in gradibus diuina lege phibitis de quibus hēo.s. Impedimentū.vi. dicit tamē pe.in.iiij.di.xxxix. q posset esse q eorū matrimoniū nō esset cōtra legē nature nec diuinā. et tn̄ nō teneret.puta q̄a esset p̄ctū p̄ eorū statuta ipsum anullātia.q̄a si nihil possūt talia statuta p̄ m̄rimoniū in q̄tū sacrm̄ est possunt tn̄ in q̄tū est fedus humanū hoc solū est infidelibus et ideo si conuerterēt tales oporteret q denuo p̄herent q no.p limitatione.d.c.gaudemus.

1 ¶ Utrū matrimonium infidelium excuset actū cōiugalē. R. sz scm̄ Bona. in.iiij.di.xxxix. q sic quo ad culpam et cōsequēter penā si affectio libidinosa nō interueniat nō tn̄ acqrūt palmā q̄ nulli dat eis g̃ra pp̄ter defectū fidei.

3 ¶ Utrū infidelis cōuertēs se ad fidem possit vxorē dimissa aliā fidelē accipere. R. Pa.in.c.q̄to de diuor.q eo ipso q alter cōiugū non vult cohabitare fideli conuerso.vel si vult cohabitare nō sine iniuria creatoris vel sine peccato dissoluitur matrimoniū in infidelitate p̄ctū et potest contrahere cum alia fideli.nec oz index statuat tp̄s.sed sufficit clare ppendat q nō vult ei cohabitare scdm Pa.in.c.gaudemus de diuor. Si ho vult cohabitare sine eius īductōe ad malū vel sine petō. sic nō pōt cū alia p̄trahere infideli viuēte.sz nō tenet cohitare cū ea si nō vult conuerti.xxviij.q.ij.si infidelis. No. Ric. in.iiij.di.xxxix. Si tn̄ anteq̄z aliā accipiat p vba de p̄nti p̄uertat illa q̄ prius erat obstinata tenetur eā accipere nec aliā poterit ducere vt notant communiter theo.in.iiij.di.xxxix.

4 ¶ Quid si infidel' h̄eat plures vxores R. q illa cū qua p̄mo cōtraxit erit eius et si sic duas accepisset sic nulla erit eius vxor.nisi vna illarum habuisset īpedimētū quo eā accipere nō potuisset.q: tūc alia esset eius vxor.d.c.gaudemus.

5 ¶ Quid de vxore que repudiata alteri nupsit. R. q vir non poterit ei obiicere fornicationē sz tenetur si vult ei cohabitare sine peccato eā accipere si vult vxorem habere aut saltem cont

nere.d.c.gaudemus in glo.

6 ¶ Utrū vir ɔuersus possit intrare religionē vxore volente et cohabitare. R. ꝙ sic.sz.hugo.in.d.c.si infidelis. Si ꝓo cōuersiōis eius sit aliq̄ spes nō dz intrare ſm sanctū Tho.i.iiij.di.xxxix. ꝙ si nō est spes ɔuersiōis pōt intrare prius vxore requisita de conuersione.

7 ¶ Utrū vno cōiugū ad infidelitatem reuerso dissoluat matrimonium cōtractū inter infideles. R. ꝙ nō.c.q̄nuis de diuor. vnde tex.in.c.q̄to de diuor. dicit ꝙ sacramentum fidei.i. baptism⁹. ratum efficit coniugii sacramentum

8 ¶ Quid si fidelis cōtrahat cū heretica vł scismatica. R. ꝙ tenet matrimoniū scḋz cōiter Theo.in.iiij. di. xxxix.

9 ¶ Utrū mulier conuersa ad fidē gaudeat ꝓuilegio dotium in.l.assiduis.C. qui poti.in pigno.habeātur. R. pa.in c.placet de diuor. ꝙ sic allegat multa.

10 ¶ Quē debet sequi proles infidelis R. si est adult⁹ sequatur quē voluerit si aūt minor cū salus ei⁹ depēdeat a parentibus debet sequi fidelē vt ꝓbatur in.c.ex literis de cōuer .infide.

Impedimentum
vndecimū dicitur. metus seu coactiōis qḋ impedit ⁊ dirimit matrimonium ex ipso cōtractum c.cum locum de sponsa. Sciendum tū ꝙ duplex est coactio de qua i.l.i.ff. qḋ metus cā.s.absoluta ꝑ viz.vt puta cū qs capitur.ligatur.⁊ hec nō pōt cadere in cōsensū sed bene in copulam carnalē: vnde in casu quo copula sequeret mr̄imoniū sic coacta copula nō facit.ar.so.di.presbyteros de spō. veniēs el.ij.xxxi.q.ij.c.i.⁊.ij. Quedam ē coactio cōditionalis.s.coactio per metuz.vnde si metus sit iustus vt ille qui potest cadere in constantē.scilicet mulierem quo ad mulieres quas minor metus excusat. vt no.glo. in.d.c. cum locum vel virum quo ad viros. Ideo tex.in.c.cōsultationi de spon.propter hoc dicit metus qui possit cadere i cōstantem.sic matrimoniū tali metu cōtractum.ipso iure est nullum.vt tenet

glo.in.c.veniens el ꝓmo de spō.⁊ cōmuniter doc. secus si contrahatur ex minori metu q̄ sic ɔtrū tz ⁊ de hec vide ⁊ dic vt.j. Metus.§.vij.⁊.viij.

1 ¶ Quid si ratificetur per sequentem consensum tacitum matrimoniuz metu cōtractū R. ꝙ matrimoniū erit verū si alter ꝑseuerat in ꝓstino ɔsensu libero q̄ licz ɔsensus tacitus ꝑ se ñ sufficiat ad mr̄imoniū ɔhēdū sufficit tñ cū expressione exteriori q̄ ꝓcessit scḋm Ricar.in.iiij.di.xxix.quod notabis.

2 ¶ Quid si matrimonium metu contractū confirmetur iuramento. R. magis probabiliter ſm Rica.in.iiij.dist. xxix. ꝙ ñ tz.q2 qḋ nō ē ñ pt ratificari. ⁊ de hoc dic vt.s. Iuramētū.v.§.ix.

3 ¶ Utrum per copulā sequentem ratificetur R. ꝙ non nisi cōsentiat in matrimonium licet presumatur consensisse si non reclamat si potest secundum pe.in.iiij.distin.xxix.

4 ¶ Quid si metus mortis carceris et huiusmodi.q possunt cadere in cōstātē nō inferat ꝑsone q̄ hēt ɔhere sed ei⁹ filijs vel filiabus. R. ꝙ nihilomin⁹ reddit mr̄imoniū nullū ſm Rica.vbi.s. Nā idē iudiciū fit de metu qui infert persone proprie cum eo qui infertur persone filij ⁊ vxoris ⁊ huiusmodi.

Impedimentum
xij.dr ordinis.vñ aduerte ꝙ si qs post susceptionem ordinis sacri.s.sacerdotij diaconi aut subdiaconi ɔhit mr̄imoniū dirimitur.vt in.c.vnico de voto li.vi.⁊ est excōicatus ipso facto.vt in cle.eos de consan. ⁊ affi. Si vero ɔhit post susceptionē minor ordinuz non dirimitur: sed in officijs nō ministrāt si sunt clerici occidentales. ⁊ beneficia nō assequunt. ⁊ ideo ordo sacer impedit ⁊ dirimit. non sacer solum impedit.

1 ¶ Sed quid si sacer ordo superueniat matrimonio iā contracto nunquid dirimit. R. dic vt.j. Matrimonium.iiij. §.viij.cum sequentibus.

Impedimentum
xiij.dr ligaminis.i.cū

¶ Utrum alligatus alteri per sponsalia possit cum altera contrahere. vide sponsalia. §. xx. cum sequentibus.

2 ¶ Utrum obligatus matrimonialiter alteri possit cum alia contrahere. R. quod non in his quae nomine suo si iussu eius in cuius est potestate: vel nomine eius quam habent in potestate bina sponsalia contraxerit vel binas nuptias sit infamis ipso iure. l. i. et ii. ff. de his qui no. infa. et efficitur bigamus sed quod dixi. s. Bigamia et debet ieiunare per xl. dies in pane et aqua quod vocant carenam. s. quadragesimam sic dictam. quia caret cibis. et vii. sequentibus annis penitere. c. s. accepisti. ne spon. duorum.

Additio

et no. quod sponsalia proprie sunt per verba de futuro. et nuptie per verba de presenti. vt no. glo. in. l. i. ff. de spons.

3 ¶ Utrum ex dispensatione pape post matrimonium contractum possit quis alteri nubere. R. quod si matrimonium non est consumatum papa potest dispensare. vt no. in. c. ex publico de conver. coniuga. Unde dicit hos. unum mirabile quod recitat pa. i. d. c. ex publico quod papa ex consensu vtriusque sponsi potest ex potestate absoluta dissolvere matrimonium non consumatum nulla alia causa subsistente sed de potestate ordinata non potest sine causa et cum hoc dicto hosti. transeunt communiter doc. Si vero matrimonium est consumatum inter fideles sic papa non potest dispensare quia cum matrimonium consumatum consistat in facto non potest haberi pro infecto. xxxii. q. ii. si paulus. l. in bello. §. facte. ff. de captiuis.

4 ¶ Utrum mulier credens virum mortuum possit contrahere cum alio. R. quod si verisimiliter presumitur eius mortem sic contrahere potest secundum aliquos. vt no. in. c. quoniam frequenter. vt lite non contestata: sed tu dic quod oportet habeat certum nuncium de morte viri de spon. in presentia de secundis nup. c. dominus. nisi velis dicere quod fama est certificata quando habet violentas suspitiones per expectationem aliqualem. Et aduerte quod vnus testis sufficit. vt in. d. c. in presentia Excusatur etiam ab adulterio quando probabiliter credidit mortuum virum et cum alio contraxit. xxxiiii. q. i. cum per bellicam

an iste possit exigere debitum vel reddere. dic vt. s. iiii. impedimento. §. viii.

5 ¶ Quid si quis credens vxorem viuere suam quam cum mortua est contraxit cum alia. R. quod matrimonium est ex quo non viuit secundum rodoff. Hugo. tamen in. d. c. cum per bellicam dicit quod si credebat hoc sibi licere etiam viuente sua erit matrimonium. si modo prior mortua est. Si vero si credebat licere sic matrimonium non erit quia non maritali affectu sed adulterino ei coniungitur nisi postquam scit quod est mortua ei coniungatur maritali affectu perseuerante alia parte in affectu maritali alias non. et est verius.

Impedimentum

.xiiii. dicitur publice honestatis iusticia quae est propinquitas ex sponsalibus proueniens. robur ex institutione ecclesie trahens propter eiusdem ecclesie honestatem. vnde impedit et dirimit tam matrimonia quam etiam sponsalia sequentia. non precedentia. vt in. c. ex sponsalibus de spo. li. vi. Et ista publica honestas iusticie cum sit quoddam simile affinitati non impedit nisi illos gradus sed quos affinitas impedit vsque ad quartum gradum inclusiue. de quibus dicetur. i. xv. Impedimento.

1 ¶ Quot sunt species publice honestatis iusticie. R. quod olim due quarum prima quae contrahebatur ex secundis nupt. puta petrus vxorem habebat. quo mortuo eius vxor accepit alium virum de quo habuit filium vel filiam talis proles cum nullo consanguineo. petri poterat contrahere sed hodie sublata est per. c. non debet de consan. et affi. Alia quae hodie habet locum. est quae contrahitur ex sponsalibus de futuro vel ex matrimonio de presenti nudo consumato secundum pa. in c. sponsam de spo. Unde nullus consanguineus sponsi potest accipere talem sponsam vsque ad quartum gradum inclusiue nec e conuerso c. Iuuenis. et. c. ad audiam de spo. et si accipit non erit eius vxor quia dirimitur.

2 ¶ Quid requiritur vt sponsalia inducant predictum impedimentum. R. quod quinque. primo quod sint contracta maioribus septennio. tex. est. in d. c. ex sponsalibus. et vt dicit pa. in. c. iuuenis vbi requiritur etas certa respectu discretionis non potest preueniri. vt patet in eo

te ad ꝯfectionē testi. vt in. l. q̄ etate. ff. de testa. ⁊ idē no. in. c. puberes de desp. impu. Ideo oꝫ ꝯpleuerint ꝯhētes siue pro q̄bus contrahunt. vij. annos.

3 ¶ Sꝫ nunq̄d si maior ꝯhit cū minori septēnio. primo tn̄ septēnio oritur publice honestatis iusticia. R̄. q̄ nō. s; pa. in. c. iuuēis. d̄ spō. ⁊ i. e. ṫ̄nitati. d̄ eo q̄ cognouit ꝯsanguineā vxo. sue. ⁊ h̄ ex defectu ꝯsensus vt in. d. c. ex spōsa'lib⁹.

4 ¶ Pone q̄ talis maior cohabitauit cū minori septēnio dispōsata p̄ v̄ba d̄ futuro ⁊ interuēīat extraordinaria polutiō: vel fit dubiū. an eā tēptauit. R̄. s; pa. vbi. s̄. q̄ ex q̄dā eq̄tate orit̄ publice honestatis iusticia lꝫ tn̄ nullo iur̄ pbat̄.

5 ¶ Scd̄m q̄ req̄rit̄ vt inducat̄ istd̄ impedimētū ē q̄ si sint ꝯcta sub ꝯditiōe. Nā an̄ ꝯditōis euētū nō orit̄ istd̄ impedimētū. vn̄ posꝫ ꝯhere cū aliquo ꝯsāguineo spōsi an̄ ꝯditionis euētū.

6 ¶ Quid si q̄s ꝯhit cū aliq̄ cū ista ꝯditiōe. si deo placuerit ⁊ postea inuēit̄ ei⁹ affinis. vel aliud impedimētū huiusmodi quo cū ea ꝯhere nō pt̄ d̄ iure. R̄. q̄ nō orit̄ publice honestatis iusticia. q̄ȝ fuerūt ꝯditionalia ⁊ io poterit ꝯhere cū ei⁹ ꝯsāguinea. Nec ob. q̄ dc̄a ꝯditio subintelligebat̄ ēt si nō fuisꝫ apposita q̄ȝ si nō appōeret expsse nihilominus eēnt pura s; expsse apposita faciūt ꝯditiōalia. sm̄ hosti. i. c. ad audictiā. de spon. ⁊ Jo. an. in. c. ex sponsalib⁹. vide q̄ dixi. s̄. iij. impedimēto. §. 6.

7 ¶ Quid si apponatur aliqua ꝯditio q̄ h̄etur p̄ non adiecta. vt. s̄. patuit. iij. impedimēto. R̄. nihilominus sponsalia pura erunt ⁊ oritur istd̄ impedimētū vt in. c. vltimo de condi. appo.

8 ¶ Tertiū q̄d req̄ritur vt fit istud impedimētū. oꝫ q̄d sponsalia sint certa: q̄ȝ in incertā psonā non infertur ꝯsensus. nec oritur istud impedimētum.

9 ¶ Quartū oꝫ q̄d non defecerit ꝯsensus. d. c. ex sponsalibus vnde ꝯsāguinea furiosi ꝯtinue pt̄ ei⁹ sponsā ducere quā in amētia dispōsauit cū ꝯsensus defecerit. c. dilect⁹ d̄ spon. xxxij. q. vij. neq̄ Ṫ̄nitas hoc pe. d̄ pal. ⁊ h̄n̄ vez quādo defect⁹ ꝯsensus est apꝑens vt in pueris ⁊ amētib⁹. secus eēt quādo eēt latēs sicut in illo qui ꝯhit non animo ꝯhendi. s; decipiēdi. q̄ȝ tūc oritur istd̄ ipedimētū. q̄ȝ ecclīa istituit illud ipedimētū ꝑp apparētiā honestat'. ⁊ io impedit q̄ȝ de intētione nō pt̄ ꝯstare. ꝯfirmatur p̄ Vicē. arch. Jo. an. ⁊ Jmol. ⁊ Sc. in. c. vnico. de spō. li. vi. q̄ tenēt q̄ loco ꝯhēs. si d̄ loco apte ꝯstat nō inducitur publica honestas ergo si non constaret induceretur.

¶ Quintū q̄ nō sint ꝯcta post matrimoniū vel spōsalia pus facta: q̄ȝ si q̄s ꝯtraxisset mrīmoniū vl spōsalia. ⁊ p⁹ viuēte pma spōsa ꝯheret cū aliq̄ eius ꝯsanguinea non dirimēter sponsalia pcedentia. d. c. ex sponsalibus.

¶ Quid si spōsalia ꝯhētes hūerūt ipsa. d̄ debitū ⁊ fuerūt pure ꝯcta ⁊ cū certa psona ⁊ cū ꝯsēsu s; tn̄ fuerūt nulla d̄ iure. puta cū affine vel cū religioso vel in sacris aut cū maleficiato ⁊ hmōi. R̄. q̄ nihilominus oritur publice honestatis iustitia vt i. d. c. ex sponsalib⁹ q̄ȝ in mrīmonio attēditur potius honestas. l. semper. ff. d̄ ritu nup. Nec ob. q̄ nulla oriatur obligatio sed bene publica honestas que impedit matrimoniū ꝯhēdum ⁊ dirimit contractum.

¶ Sed si q̄d minores septēnio ꝯctis sponsalibus pseuerāt vocātes se spōsū ⁊ spōsā vel simul iacent vel se iuicē osculāt̄ vsq̄ p⁹ septēniū ⁊ ex h̄ māifeste apparet eos pseuerare in eadē volūtate R̄. q̄ si ex talib⁹ signis manifeste apparet q̄ pseuerāt in eadē volūtate p⁹ septēniū ꝯpletū orit̄ publice honestatis iusticia vt no. in. d. c. ex spōsalibus. Alias si nō māifeste appet lꝫ ꝯdurent in eodē ꝓposito nō orit̄ istd̄ ipedimētū vt colligitur ex. d. c. ex sponsalibus.

Impedimentum .xv. affinitatis q̄ qdē affinitas ē ꝓximitas psonaꝝ ex copula carnali ꝓueniēs: ci petella carēs vn̄ affinitas mediāte ꝯsāguitate ⁊ carnali ꝯmixtiōe ꝓpagat̄ tō ꝯsāguinitatē imitat̄ s; i h̄ differt q̄ȝ psōa ꝯiūcta siue ad

altā alienī psone p ppagatiōez fit pti
ceps eiusdē nāe lz i differēti gdu vñ ñ
mutat gen⁹ attinētie scdm gradū. sed
psona addita siue piūcta per copulaz
carnalē alicui psone non fit particeps
eiusdē nature lz qñ cōiūgit ab extrin
seco. vñ cōiūgit alio genere cōiūctio-
nis sed in eodē gradu. Et iō psona cō
iūcta p carnis copulā sanguini alteri⁹
inducit pmū genus affinitatis. psona
vō addita p copulā psone q pmum
inducit genus facit scdm genus. ⁊ psona
addita secūde iducit tertiū genus vbi
gratia. vxor fris mei est mihi affinis i
pmo genere ⁊ in eodē gradu q fr me⁹
⁊ reliqs psanguineis meis i eodē gra
du q sūt mihi ⁊ in pmo genere. Alia
psona q nō est mihi psanguinea nec
affinis aliūde si piūgatur cū psata vxo
re fris mei erit mihi affinis i secundo
genere ⁊ psanguineis meis ⁊ i eodez
gradu q sum⁹ fratri meo. Tertia vō p
sona aliūde nec psanguinea: nec affi-
nis si ptūgatur secūde psone piuncte
vxori fris mei erit mihi in tertio gene
re affinitatis ⁊ cōsāguineis meis. ita
no. in. c. nō debet de psan. ⁊ affi.

1 ¶ Quomō ipedit affinitas mrimo-
niū. R. q si pueniat ipedit ptrahēdum ⁊
dirimit ptrū in pmo genere tantū ho
die ⁊ vsqz ad qrtū gradū iclusiue. vt i
d. c. nō dz lz olim ipediret etiā in scdo ⁊
tertio genere. vt. xxxv. q. iij. p totū. vñ
psona cognita carnaliter ab aliq psan
guineo nō poterit ptrahere cū aliq de il-
la psanguinitate q nō distat vltra qrtū
gradū ab eo psanguineo q eā cogno-
uit. ⁊ ecōtro. Et si ptrahit nō tz matrimo
niū ⁊ intelligit phibitū īfinitū i linea
recta scdm vnā opinionē quā nō teneo
vt. s. dixi impedimētū. vi. §. i.

2 ¶ Quid si affinitas supueniat i mrimo
nio iā ptō per vba de psenti lz nō cō
summato. R. q nō dirimit eū. vt in. c. iij.
de psan. ⁊ affi. ⁊ ille p quē pcta ē affi-
nitas si pōt petere debitū sine pecca-
to mortali. sed bene tenet reddere vō
vel iterpretatiue petēti. Pe. d. pal. lz q
si mrimoniū nō ē psumatū. qr. nec ēt
reddere pōt sine mortali peccato. et
pōt religionez intrare. Sed hec ñ cre
do qr lz possit nō tñ tenetur intrare.

¶ Sed nunqd episcopus poterit di- 3
spēsare cū tali vt etiā exigere possit si-
ne peccato. R. vt. s. Incestus. §. v.

¶ Utrū remaneat affinitas p⁹ mortē p 4
sōe cognite. R. q sic qr vīculū ppetuū

¶ Utrū coitus fornicarius causet affi 5
nitatē. R. q sic p coitū ordiatū ad
carnis ppagationē p quē psanguini
tas cōtrahi possit ptrahitur affinitas
non aūt p coitū ex vas vel sodomi
ticiū ⁊ hmōi. xxxv. q. iij. extraordiaria
⁊ de eo q cogno. psan. vxo. sue. c. frater
nitati ⁊. xxxv. q. x. fraternitatis Gofre.
tñ lz absurdū ptrahit affinitatē p fornica
riū coitū ēt ordinatū ad gñationē ⁊ iō
lz q nō ptrahitur nisi ex primitate pue
niens ex nuptiis vt pz in. l. nō facile. §.
sciēdū. ff. de gdib⁹ Sz pmū cōiter tene
tur Et sic hus ⁊ ille. §. sciēdū logt de af
finitate p q̄ dsertur hereditas ad aliquē

¶ Quid si claustrū pudoris itrauit 6
semen non emisit. R. q affinitas non
ptrahitur ēt si mulier sola emisisset lz q̄
uis claustrū ñ itret lz tñ semen intus
mittit ptrahitur affinitas qr pōt fieri
generatio sicut fit in balneo vel in de
monibus succubis ⁊ incubis.

¶ Quid si vir intrās claustrū emittit 7
semē ⁊ nō mulier. R. Pa. in. c. ffnita
ti de eo q cogno. con san. vxo. sue. In
no. ibidē lz q ñ ptrahitur affinitas lz q
oportet simul eminant tā vir q̄ mu
lier idem lz Host. in sūma ⁊ hug. i. d.
c. extraordinaria lz i spe pa. dicit q ho
sti. in. d. c. fratnitat] dic q sufficit q vir
emittat in claustro pudor] lz mulier
ñ emittat qr s̄z medicos pōt fieri gñā
tio Et h̄ sequit sede. cōsi. ecxe. Et vr
seq Pa. ⁊ iudicio meo ēt Inno. in. d.
c. fraternitati ⁊ Rodo. ⁊ pe. d. pal. in
iiij. aliter Beata virgo ñ potuisset ēē
ci mr̄ ⁊ vgo si oporteret mlierē seis

Impedimentum sextum decimum est

impotentia coeundi que quidez ē vel
tm ai vel corporis vel vtriusqz q̄ q̄

pediatur alicui carnaliter cõmisceri.

1 ¶ Quod sunt eius species. R. q triplex. Prima dicitur naturalis vt frigiditas in viro et arctatio in muliere et defectus etatis in vtroque vel altero. Altera est accidentalis q puenit a causa extrinseca et accidentali vt castratio et tertia maleficialis que a demonibus prouenit.

2 ¶ Circa frigiditatem et arctationem dicebatur q ad hoc vt impediat matrimonium contrahendum et dirimat contractum requiritur primo q precesserit tale impedimentum matrimonium quia si adueniret post contractum non dirimeret licet esset rationabilis causa dispensationis fiende per papam vel aliter aptius contraheret cum alio si nondum erat matrimonium consumatum vt no. Pa. in c. ex parte et i. c. ex publico de conuersi. coniuga. Et idem dic de impotentia accidentali secundum eundem Pa. in c. ad aures et c. q sedem et c. consultationi de fri. et male. Secundo requiritur q sit tanta q nullo modo possit coire secundum est pe. de pal. q sit tal q impediat actum perpetuo saltem quia licet impediret effectum generationis sed non actum qui est emissio seminis in vase non esset impedimentum. Tertio q sit perpetuum impedimentum ita q nullo medicamine aut remedio possit remoueri quia si posset sine periculo mortis remoueri non dirimeret hoc no. i. c. i. et ii. xxxiii. q. i. et de frigi. c. i. et ii. et quasi per totum Nec solum vis in frigiditate que est a natura aut in illa que est per senectutem q quando non potest iuuari impedit vt no. xix. i. iii. di. xxxiiii. et eadem ratione de nimia caliditate que coitum impediret secundum san. tho. ea. di. Quarto q sit ignorans quando contrahit de tali impotentia quia secundum pet. de pal. q scit se vel aliam impotentem et eum accipit non potest ipsius eum dimittere quo ad vinculum quia est verum matrimonium vt in c. consultationi de frigi. et male. et hec quattuor dic etiam requiri in impedimento accidentali vt dirimat.

3 ¶ Sed quid de eo qui habet virgam erectam sed non potest emittere semen propter impedimentum naturale vel accidentale. R. Pa. in c. ii. de fri. et malefi. gl. xxxiii. q. vii in c. si quis q potest contrahere et est matrimonium qui potest mulierem cognoscere sed conuer-

titur Salutem quia ex quo non potest habere actum generandi potest mulier dicere ego volo effici mater vt in. d. c. i. in fi. et sic tene si ante processum contractum matrimonij tale impedimentum et non sit remediabile.

4 ¶ Utrum mulier propter arctitudinem separata a primo viro et coniuncta alteri a quo efficitur habilis primo propter vsum secundi sit restituenda primo. R. a. in c. fraternitatis eodem q si non poterat coniungi primo viro etiam sine periculo mortis per aliquod remedium q non restituitur sed stabit cum secundo quia in primo non fuit matrimonium vt in Abb. et Pe. sequitur Jo. an. in d. c. fraternitati i. fi. q verum limita quando aperte apparet de dissimilitudine membrorum eorum alias esset restituenda quia videtur ecclesia decepta Et sic concorda. doc.

5 ¶ Circa etatem vero vt ne. dixi Etas autem contrahendi sponsalia est septem annorum completorum vt in c. vnico de despo. impuber. li. vi. Sed in matrimonio requiritur q vir habeat completum. xiiii. annum et mulier. xii. vt in c. puberes. et c. continebatur de despo. impube. Unde si ante illud tempus contrahat non erit matrimonium sed sponsalia. c. vnico. de despo. impube. li. vi. Et hoc verum nisi malitia suppleret etatem et tunc est secundum Tancre. et Hos. i. c. de illis el secundo de despo. impu. quando se inuicem cognouerunt alias non secundum in dic cum io. an q sufficit q sint experti copulam carnis si non inuicem saltem cum alijs Unde exponunt illo malitia. i. vigor naturalis seu potentia coeundi supplet etatem q ps i. d. c. de illis ibi potuerunt coniungi Et iura que dicunt q matrimonium est si sit proximum pubertati secundum doc. et hoc sit diuersis interpretatio Tamen tu hec intellige cum hos. in summa q est proxima etati quando est veripotens q per experientiam potest sciri. d. c. puberes. c. a nobis de despo. impube. Unde gl. i summa. xx. q. i. refert gre. dicentem q puer nouem annorum reddidit nutricem pregnantem et Alber. in secundo dicit se vidisse puellam nouem annorum concepisse et in decimo peperisse.

6 ¶ Sed quid si puer pubes et habilis etate ad contrahendum contrahit et est impotens ad coeundum. R. gl. lz q matrimonium non est vali-

dē i.c. puberes ꝛ sequēti͂ pa. ꝟ despō. impube. Quia ꝗ habere actū ge nerandi nō pōt nō ꝺr pubes ergo assi milaē ipuberi ꝛ facit istud. c. puberes i fi. Docāt cōiter tenent ꝙ nō separa bitur ꝫ expectabit̄ tps plene pubertatis scz octo anoꝝ. l. itē mella. ff. ꝺ alimē. ꝛ ciba. lega. ꝛ hec ē hostiensis ꝛ ꝑior ꝙ ex q̄ impedimētū n̄ ē ꝑpetuū nō restat gn̄ sit mr̄imoniū aīr īfirm⁹ im potens nūc ad coeūdū nō posset ꝯhe re qḋ falsuꝫ ē ꝛ iō erit mr̄imoniū ꝫ s̄m. xviij. q̄ poterit iudicabitur impedimē tū perpetuū ꝛ sic dissoluetur.

7 ¶ Sꝫ nūqd peccāt q̄ cōtrahunt mr̄i moniuꝫ an̄ debitā etatē. R̄. Pin pe. de paē. in. iiij. ꝙ sic mortalir̄ si sine iusta cā ꝛ licētia epi. cōtrahūt q̄ꝛ cōtra pro hibitionē. c. ij. de despon. impu.

8 Sꝫ pone ꝙ mior septēnio fuit cogni ta a ꝑpōso maiore. xiiij. R̄. Jo. ꝺ bo ꝙ erit mr̄imoniū ꝫ pa. i. d. c. ꝯtinebat. ꝫ ꝙ n̄ erit ꝙ̄tūcūqꝫ fuerit cognita q̄ꝛ n̄ hēt ꝯsensū aptū ad mr̄imoniū ꝯhēdū nisi eēt mltū discreta ꝛ doli capax.

9 ¶ Pone ꝙ dicti impuberes q̄ p⁹ se ꝯsensū ꝯtrexīt mr̄imoniū ꝙ iuris in terpratiōe sūt spōsalia vt in. c. vnico de despō. ipu. li. vi. ꝑseuerant vsqꝫ ad plenā pubertatē ꝛ i pubertate iterue nerūt oscula ꝛ āplexus ꝛ dona nūqd erit mr̄imoniū. R̄. ꝙ si iteruenit copu la tex. ē clar⁹ i. d. c. vnico ꝙ sic efficit mr̄imoniū. Si ꝟo copula nō interue nit neqꝫ ꝯsensus expssus p⁹ puberta tē sic opi. ē diuersa Jnn. ꝫ ꝙ n̄ efficit ꝑ qscūqꝫ alios act⁹ extra copulā vl̄ nī sī ad eā host. ꝟo fuit vari⁹ i. c. attesta tiōes ꝺ despō. ipu. ꝛ i. c. ad id de spō. Arch. i. d. c. vnico p⁹ multas opi. vr̄ ꝯcludere ꝙ nō sit mr̄imoniū nisi in teruenīat vel nouus cōsensus expssus vl̄ copula vl̄ traductio ad domum ꝛ hoc vr̄ sequi Alanus Uicē. ꝛ Goffre. i. c. literas de despō. ipu. pa. i. c. fi. de spō. ꝫ ꝙ p oscula iocalia ꝛ āplexus ꝛ hmōi signa efficit mr̄imoniū allat gl. ꝛ Jo. an. in. d. c. vnico. Ray. tenet ꝙ si qn̄ ꝯtrexīt intendebant ꝯhere mr̄i moniū nec spōsalia mr̄imonium ꝙ etas ipediebat spōsalia q̄ꝛ hoc nō itēn debāt nec ꝟba ad hoc possunt referri ꝛ sic adueniente pubertate ē̄t si seqtur copula si erit mr̄imoniū nec verū nec ꝑsumptū. Si ꝟo qn̄ ꝯtrexīt intēdebāt ꝯhere si nō vt agebāt saltē q̄tū vale re poterat sic erūt sponsalia ꝛ non in ducetur mr̄imoniū nisi aut p copula aut p ꝯsensuꝫ euidenter expssuꝫ ꝛ sic intelligit⁹ tex. d. c. vnici. Ego ꝟo saluo meliori iudicio iuxta illud. l. claudius felix i fi. ff. q̄ po. ī pi. habe dico ꝙ ad hoc vt mr̄imoniū ꝯctuꝫ inter impu beres ꝙ iuris iterpratione dr̄ sponsa lia efficiatur mr̄imoniū veꝝ oꝫ inter ueniat nouus cōsensus in mr̄imoniū expssus cū aliqb⁹ signis vniuocis hoc est ꝙ talia signa non posint fieri lic̄e nec soleant fieri nisi cum vxore in lc̄o mr̄imonio ꝯiuncta Jstō cōiter sequi tur theo. i. illa. di. xxviij. pꝫ ī ar. p. l. in nonē. ff. ꝺ ritu. nup. ꝛ p. d. c. attestatiōes ꝛ ꝙ ibi no. et iō si post pubertatē am boꝝ nouū cōsensū habuerūt ostensum p aliqḋ signū ꝙ solūmō cōiugib⁹ ex hiberi solet sic idubitāter mr̄imoniū efficit. Si ꝟo nouū talē ꝯsensū in pu bertate n̄ habuerūt ꝫ simplr̄ ꝑseuera uerūt i tali opione ꝑma nihil ꝺ nouo determinātes tūc reduco doc. ad con cordiā. Et dico ꝙ si itercesserūt actus q nō solet fieri nisi cū vxore vt traduc tio ad domū habitatio mutua seor suꝫ ꝛ hmōi sic talia signa faciūt mr̄i moniū ꝑsumptū. ꝛ sic itelligo ꝛ limi to dictū glo. host. ꝛ pa. ac ceteroꝝ. Si aūt signa exhibita p⁹ pubertatē sūt si gna q̄ ēt spōsis de futuro exhibentur vt i aliqb⁹ locis oscula ꝛ amplexus ꝛ hmōi sic n̄ faciūt mr̄imoniū nec veꝝ nec ꝑsūptū q̄ꝛ hoc nō ꝓbat esse ꝙ ab hoc ꝯtingit abesse. l. neqꝫ natales. C. de ꝓba. c. ij. de trāsla. ꝑla. ꝛ sic intelli go Jnno. cū ceteris ꝗsiē ꝯcordiā vr̄ tenere do. Anto. in. d. c. attestationes ꝛ de illis vltimis n̄ loqtur. d. c. vnic. ꝙ pꝫ in ꝟbo ꝯsisterit euidēter nec gl. sibi dē si bn̄ pōderetur q̄ꝛ dicit se apu

pleꝛebāt ſi ſimplr ſʒ addit vt giuges

10 ¶ Circa vero ipedimētū nāle vel ac cidētale eſt ſciēn. ſm Pa.i.c.i.ō fri.ꝛ male.ꝙ qn̄ non pōt ꝑ aſpectū ꝓbari. ſemꝑ ꝓz ad min⁹ hitare ꝑ triēniū añ ꝗ̄ mr̄imoniū diſſoluatur vt i.c.ſi. co dē. Sec⁹ in ipedimēto ꝙ pōt ꝑ aſpe ctū ꝓbari vt in.d.c.fraternitatis. Uel per iuramētū. ꝓpriū cū ſeptima māu propinquorum vt in.c.laudabilē.eo: ti.q2 ſtatim poteſt dirimi.

11 ¶ Quid de ſpadone viroꝗ̄ teſticulo ſi.gdā tenēt ꝙ nō dirimit q2 ſʒ aut cenā pōt erigere virgā ꝛ ſemē emitte re lʒ nō poſſit generar̄ iʒ ſʒ Pa. in.c. ꝙ ſedem ō fri.ꝛ male.Doc.cōiter te nent ꝙ non pōt ꝯhere ꝛ ſic non tenet mr̄imoniū ꝛ dirimetur ſecus ſi eſſet caſtratus tm̄ vno teſticulo ꝛ ſic pōt i telligi tex.ꝛ gl.in.l.ſi ſua.§.ſi ſpadōi ff.de iure.dot.vide glo.in.c.hi q.xxx ij.q.vij. Sed ego teneo ꝙ ex quo hʒ actū generādi ꝙ tʒ mr̄imoniū lʒ non hēat effectū vt.ſ.dem ē alr̄ ſteriles ñ poſſet ꝯhere .qd̄ falſuʒ ē ꝛ ſʒ lʒ limi ta gloſas p̄dcās nec ob.c.ꝓmū codeʒ ibi volo eſſe mr̄ ꝛ filios ꝓ creare q2 ille vir nō habebat actū nec effectuʒ

12 ¶ Circa vero maleficiatos. aduerte ꝙ aliqn̄ quis eſt maleficiat⁹ reſpectu omnium ꝛ ſic cōtrahere nō poteſt ꝛ ſi contrahit poſt p̄mū matrimoniū contractū ꝛ cōiungitur cum ſecūda redire tenetur ad p̄mum ꝙ ꝓz quia impedimētū ñ erat perpetuū ꝛ ideo p̄mum matrimoniū fuit firmū Si aūt ſit maleficiatus reſpectu vnius ꝑ ſone ſic nō reſtituet̄ ꝗ̄uis cognoſcat ſecūdam quia p̄mū matrimonium fuit nullum ꝛ ſecundum fuit validū

13 ¶ Sed nunqd iudicabitur ipedimē tū ꝑpetuū quod remoueri poſſet per aliquod maleficiū.Re.ſm ſāctū Bōa. in.iiij di.xxxiiij.ꝛ ſanctū Tho.eadeʒ di.ꝙ ſic quia non poteſt homo ꝑ ma leficiū inuocare demones ꝓ aliq̄ cauſa

14 ¶ Si q̄rat̄ ō abhoiatiōe vtꝝ ipedit mr̄imoniū tʒ ſāct⁹ Tho.vbi.ſ.ꝙ eſt ſāē iudiciū qd̄ dr̄ maleficio cū ſit cā̄ extrīſeca ꝛ accidētal̄.et hoc intellige qñ ex tali abhōiatōe i imaginatiua ſeu teſta aut extīatiua ꝯcipitur horror ꝙ nullomō p̄t hr̄e actū generādi cū tali.

¶ Sed quid ſi inuenīatur aliquis q 15 vellet deſtruere maleficium cum alio maleficio vide.ʒ. Superſtitio.§.viij.

¶ Quero qd̄ ſi dubiū ſit an tale ipe 16 dimētū ipotētie coeūdi p̄ceſſerit mr̄i moniū ꝯctū ꝑ ꝓba de p̄nti an nō.Re. Pa.in.d.c.fraternitat; ꝙ ꝑſumer̄ p̄ce ceſſiſſe ex q̄ nunꝗ̄ potuit cognoſcere facit i.ar.l.iij.C.de edi.edic.ꝛ hoc idē ſequit̄ Ricar.in.iiij.di.xxxiiij.ꝙ debe mus ꝑſumere ꝙ ſicut p̄ceſſit cōſuma tionē ſeu ꝯ ꝯctionē Nā ex futuro ꝑſu mit̄ eē p̄teritū vt no.in.c.ſcribā eiſdē de ꝑſūp.ꝛ ſic doc.magis videt̄ i hāc opinionē iclinari ꝛ placet mihi lʒ gl. i ſūma.xxxiij.q.i. dicat ꝙ ꝑſumēdū ē ſubſecutū.Nec obſtat.c.lʒ ex quadā ſi.de teſti.vbi dr̄ ꝙ indubio pro mr̄i mōio ē ꝑſumēdū q2 dicit Pa.vbi.ſ. ꝙ ē veꝝ qñ mr̄imoniū pōt hēre ſuuʒ effectū.ſ.euitatiōnē fornicatōis vl bo nū prolis.Et hanc mirabilē limitatio nem tenet etiam do.Antho.in.c.līe veſtre de trigi.quod bene notabis.

Impedimentum decimum septimum

ſm aliquos dr̄ conſuetudinis vel ſta tuti ꝓ cuius intelligentia queritur.

¶ Utrū cōſuetudo poſſit ꝯ mr̄imo- 8 niū.Re.ſm Pa.in.c.ſup eo.de cogna tione ſpūali ꝙ aut cōſuetudo hilitat aliſ inhiles ꝑ iuſ canonicū vt puta ꝙ ꝯhāt.ij.vl.iij.gradu ꝯſanguinitat; ꝛ hmōi ꝛ ſic nō valet vt ꝓbat̄ in.d.c.ſm per eo ſʒ verā ſignificationē iūcto.c. qd̄ ſup hīs de ꝯſā.ꝛ affi.ꝛ lʒ tʒ ho.ꝙ ſi ſit irrōnabilis Ex q̄ infero ꝙ ꝯſue tudo ſi approbata a papa nō p̄t tollē re ipedimētū publice honeſtatis cuʒ ꝯſuetudo nō valeat ꝯ honeſtatē eccle ſie.c.cū decorē de vi.ꝛ ho.cle.Aut cō ſuetudo ſolū inhabilitat aliaſ habiles vt in filijs duorū cōpatꝝ ꝑ quoꝝ neu trū ventū ē ad cognationē ſpūalē ꝛ tūc valet vt nō ſōtrahatur Facit

suū effectū.fm q.z.dixi. Matrimoniū tertio impedimēto.xvi. in fi.alias qū nō pōt habere suū effectū mrīmoniū nō esset iudicādū p eo ad dictuz vnius ꝯ cōmunem opinionem.

2 ¶ Utrū papa possit dispēsare i oībus ipedimētis predictis.R. q quedā sūt ipedimēta que remouēt cōsensum sicut est impedimētuz tertiū scilicet cōditiōis z quartū scilicet erroris psōe. z vndecimū scilicet metus seu coactiōnis z decimūoctauū scilicet priuatiōnis sensus. Unī sicut papa non potest supplere ꝯsensuz sine q̄ nō est matrimoniū sic nec i ipsis pōt dispēsare.vl ipsa tollere.alia sūt ipedimenta ex statuto ecclie cuiusmōi est ipedimētuz pmū.s.iterdictū ecclie z secūdū.s.feriarū.z quartū.s.ꝯditiōis seruilis qr vt mrīmoniū ꝯtrāctuz cū ancilla a libero nō teneat.hoc est ex statuto ecclie fm Ricar.in q̄rto di.xxxvi. z pe. de pal. z qntū.s.voti castitatis.z septiuz .s.cognatiōis spiritualis.z octauuz .s. cognatiōis legalis.z nonū.s.cris.z decimū disparitatis cultus.z duodecimū.s.ordis.z decimūquartū. s. publice honestatis.z decimūsextū.s.ipotentie coeundi.Nā posse generare nō ē de substātia mrīmonij.alr senes non possent ꝯhere q falsū ē.z sō ē ex statuto ecclie.Et ipedimētū decimūseptimū.s.ꝯsuetudinis.z in istis pt papa dispēsare. Silr dico d ipedimēto.vi. s. ꝯsanguinitatis.z.xiij.s. ligaminis.z. xv.s.affinitatis q̄ ad aliqua q̄ in ipsis solū sūt ex statuto ecclie.sicut ē i ꝯsanguinitate z affinitate vt qs nō possit ꝯhere in.ij.gradu linea inequali.z.iij.z iiij. z silr in impedimēto ligaminis q̄ ad h ne qs possit ꝯhere cū aliq post mrīmoniū ꝯtrāctū cū aliq p v̄ba de pñti solū.Et i hoc ꝯcordāt cōiter doc.lz quo ad votū solēne aliq tenuerint q papa n̄ pōt dispēsare.sic Tho.xxij.q. lxxxviij. z qdā alij.Sz tu tene q pōt vt ē ipse Tho.in.iiij.di.xxxviij.z Ri. eadē di.z Hēri.de gan.in.v.quol. q. xxv.z ē cōis opi.tā theologorū q̄ canonistarū.alia sūt impedimēta iuris diuini z legis nāe.de qbus hēs.s. Impedimēto.vi.§.i.s.de ꝯsanguinitate z affinitate vsq ad pm gradū in linea in eqli.z in istis v̄tū.papa possit dispēsare sic fuit diuīsa opio canōicorum i.e.lras d resti.spo.z i.c.p venerabilē qui.fint le.z in.c.p posuit d cōcei pre bē.qbusdā dicētibus q nō pōt p d.c. lras.sz tu dic z tene q lz papa n̄ possit tollere dcā impedimēta generalr tū ī aliquo cāu spāli legitima cā subsistēte pōt in dictis impedimētis ꝯsanguinitatis z affinitatis dispēsare.vt ēt tz Jo.an.z recitat z sequitur pa.in.d.c. lras de quo vide.j. papa.§.i. an aūt possit similiter dispēsare in ipedimēto ligaminis in quātū ē d iure diuino s.vt post mrīmoniū cōsumatū qs ꝯhat cū altero mīr cōiter q nō.z sic sēna indubitāter quo ad hoc vt qs possit dimittere vxorē vl vxor virū quo ad viculū post mrīmoniū cōsumatū Similr ēt quo ad h vt vxor possit hēre duos viros sz quo ad hoc vt vnus vir possit hēre duas vxores credo papā posse dispēsare qn genus fideliū eet reductū ad paucissimos viros de quo dic vt.j.papa.§.primo.

3 ¶ Sz nunqd eps silr poterit dispēsare i aliquo predictorum ipedimētorum.R. q in iterdicto ecclie spāli facto a suo iferiori pt e z in ipedimēto cris qn cris solū ipediuit mrīmoniū ꝯhēdū de qbus s. Impedimētū.ix.in pn.sz i iterdicto facto a supiori suo vl i crīnibus q̄ ipediunt z dirimūt post ꝯtrāctū de qbus.s. in.d.ix.ipedimēto.§.i.z.v.aut i alijs qbuscūq ipedimētis mrīmonij ne ꝯhat n̄ pt eps dispēsare nisi in casibus d qbus.s.dispēsatio.§.v. Epm posse dispensare ꝯ canonē vel concilium.

4 ¶ Quid d illo q audiuit ꝑpetuū ipedimētū fore iter se z vxorē suā.R.fm Rodo.q si audiuit a fide dignis tenetur igrē alias eēt affectata ignorātia si ꝯcipiat pbabilē opinionē ex dicto tali nō dz exigere dbitū sz solū reddere donec intelligat v̄itatē diligenter q̄

quirēdo Si nō īngrēdo nihil inuenit vel audiuit hoc si a fide dignis sic dz ↄponere ↄsciām nec peccaret mortaliter si nō crederet ↄ̄tuis audierit a fide digno vt puta a sacerdote vl̄ compatre ⁊ hmōi q2 nō obligat̄ quis crede͛ nisi ↄbet sed sufficit inquirat ⁊ si aliud nō inuenit non credat.

5 ¶ Nunqd sacerdos teneat̄ reuellare impedimētū vide. s̄. cōfessio. iiij. §. x.

6 ¶ Utrū vx̄ teneat̄ seq virū trāsferētē se ad aliā p̄tē. R̄. q2 sic si ↄbabilr̄ dubitat d̄ morte sua vl̄ q2 vellet eā exponere ad scortū vl̄ si vir vellet ire vagabūd⁹ cū eo si eēt qn̄ ↄrit nā i istis casib⁹ nō tenetur eū seq al̄ sic ita not. doc. in. c. d̄ illis de spō. ⁊ i. c. i. de ↄiugio lepro. de quo dic vt. j. vxor. §. xiiij. quo ad separabilitatē

Matrimonium

Utrū sit sepabile mrīmoniū postq̄ semel legitie ē ↄctū p verba de p̄nti ⁊ ↄsumatū. R̄. q2 hoc p̄t intelligi dupliciē aut quo ad hoc vt alter possit alteri mrīmōialr̄ copulari altero dimisso ⁊ sic nūq̄ est sepabile mrīmoniū inter fideles ↄctū ⁊ cōsumatū vt p3 i. c. gaudemus de diuor. nec papa posset i hoc dispēsare vt p3 i. c. ex publico de ↄuer. ↄiug. sec⁹ in mrīmonio ↄsumato iter infideles de quo. s̄. Mrīmoniū. iij. impedimēto. x. aut quo ad thor̄ ⁊ cohitationez tn̄ ⁊ sic separi pōt pp. v. p̄mo pp adulteriū vtpura q2 alter fornicat⁹ est. xxxij. q. i. dixit dn̄s de quo dic vt. s̄. Debitum. §. vij. Scdo pp vitium sodomiticū z s̄m Hugo. Lau. Jo. Cal. do. Anto. ⁊ Pa. i. c. marit⁹ d̄ adul. q2 noīe fornicatiōis intelligitur ois illicitus coitus. xxxij. q. vij. nō solū. ⁊ q. iiij. meretrices. ↄ̄tuis Inno. in d. c. marit⁹. ⁊ gl. i. c. oēs. xxxij. q. vij. tenēt ↄtrā. sed p̄mū videtur verius q2 maior i hoc fit iniuria mrīmonio q̄ in alia polutione. Et idem posset dici de q̄cūq3 alia polutiōe habita cū alia p̄sona q̄lit3cūq3 q2 pōt separi. secus in pollutiōe q̄ q̄s hēt p se ipm sicut. s3 Rode. ⁊ gl. in. d. c. oēs. Tertio si alter q̄rit alter̄ trahere ad aliqd aliud pctm̄ mortale. s3 gl. i. d. c. oēs sanctiones. ⁊ Inno in. d. c. maritus. ⁊ in. c. q̄sitū it de diuor. ⁊ Pa. in. d. c. quesiuit. Qd̄ ver̄ intellige si aliter cōpesci nō pōt Quarto pp heresim. ⁊ si anteq̄ ↄuertat̄ itrauerit religionē. et sine auctoritate ecclesie si redibit ad eū si cōuertatur postea. siue heresis fuerit notoria siue nō s3 Pa. in. c. de illis de diuor. Si vero religionē nō intrauit cōpelletur redire ad eū si ↄuertat̄ ab heresi si sine auctoritate ecclīe se ab eo separauit ↄ̄tuis alij aliter sentiant. vt notat Pa. in. d. c. de illis.

1 ¶ Sed nunqd similiter in predictis casibus sepatio poterit fieri sine iudicio ecclesie. R̄. q2 si delictū est notoriū pōt ↄpria auctoritate dimittere eum nō tn̄ lucrabit̄ donationē pp nuptias vl̄ dotē s3 Jo. an. in. c. plerūq3 de dote post diuor. ⁊ si nō hēt penes se. q2 petere nō poterit s3 si hēt penes se p exceptionē adulterij lucrabit̄ ↄ petentē s̄m Pa. in. d. c. plerūq3. Si vo delictū nō est notoriū sic solū debet fieri auctoritate ecclīe q̄ ad sepationez cohabitationis alr̄ instāte altero ↄpellet̄ cohabitare s3 quo ad redditionē debiti p̄t ↄp̄a auctoritate d̄negare ex quo sibi ↄstat de delicto alteri⁹ Faciūt no. in. d. c. plerunq3 ⁊ in. d. c. gaudemus.

2 ¶ Quomodo dicetur notorium vide s̄. adulterium. §. viij.

3 ¶ Utrū sepati ppter spiritualem fornicatione sint absoluti a debito redēdo sic sepati pp fornicationē carnalē R̄. q2 sic s̄m Hosti. ⁊ Pa. in. c. q̄siuit de diuor. Quod intellige quo ad eū q̄ ē inocens s3 quo ad eū q ē culpabilis ē ↄ̄tūcūq3 snīa diuortij sit lata siue propter fornicationem spūalem siue carnalem si innocens petit eū sibi reconciliari dz ⁊ ipse tn̄r sibi reddere debitū q2 q2 fauore meo introductū est nō dz retorqueri i dānū meū. l. q2 fauore. C. d̄ legi. nisi intrasset religionē vel suscepisset sacros ordines qa

non posset repetere nec alter teneretur reddere hoc sequitur Ber. in. c. litteris nris de divor. et host. ibidem.

4 ¶ Quinto separatur ꝑ sanctimoniaꝫ
Pro cuius declaratiõe plura sũt qrẽda.

5 ¶ Utrũ ãbo ꝯiuges possint vouere ꝯtinẽtiã. R. ꝙ sic ꝺ cõi ꝯsẽsu ꝺ q̃ dic vt s. m̃rimonĩ. ii. impedimẽto. v. §. v.

6 ¶ Utrũ alter solũ possit vouere castitatẽ sine ꝯsensu alteri9. R. ꝙ sic i suũ ꝑiudiciũ ꝫ nõ alteri9 vñ p9 votũ exigere ñ poterit sine pctõ mortali ꝫ bñ reddere tñr et ẽt exigere qñ crederet se nimis onerosũ alteri ñ petẽdo. Facit. c. quidam intrauit et ꝙ ibi no. de conuer. coniu.

7 ¶ Quid si alter ꝯsensit vt alter vouret statu nõ mutato. R. ꝙ ꝯsentiẽs nihilomin9 poterit exigẽ ꝫ Inno. et sequitur Pa. i. c. i. de ꝯuer. ꝯiu. si ipe cõsẽtiẽs nõ vouit et ille q vouit tenet reddere ꝫ nullo mõ exigere ẽt si nõ exigendo eẽt onerosius alteri qr concedẽdo licentiã in hoc sibi ꝑiudicauit.

8 ¶ Sꝫ nũqd poterũt mutare statũ puta effici religiosi vel alter ordinari. R. vt colligo ex Pa. i. d. c. i. Aut hi pcedit ex cõi ꝯsensu. Et tũc si alter vult effici ep̃s regrit ꝙ vxor ꝑus sit ꝓfessa i aliquo monasterio ẽt si ñ sit suspecta de icõtinẽtia vt i. c. sane ꝺ cõuer. cõiu. est enĩ spãle hoc. Si ꝺo ñ vult effici ep̃s ꝫ subdiacon9 diacon9 vł ꝑsbyter aut religionẽ intrare tũc ꝑt de cõsensu alteri9 ꝑtis ꝙuis altera ꝑs nõ voueat cõtinẽtiã. Facit. c. significauit et ꝙ ibi no. de cõuer. cõiug. lꝫ ñ debeat ꝯ ordinari ad sacros ordĩes vł recipi ad religionẽ nisi vxor faciat votũ sĩlr castitatis vt i. c. cũ sis de cõuer. cõiuge.

9 ¶ Sꝫ pone ꝙ cũ cõsensu alteri9 vir sit fact9 religiosus vł sacerdos nũqd ille q cõsensu dedit poterit aliũ repetere. R. ꝙ i hoc sunt opiniões Abbas in. d. c. i. Inno. i. d. c. qdã tenẽt ꝙ si est iuuenis poterit et ad ei9 petitionẽ ꝺꝫ ingressus vł ordinat9 reuocari. Cal. tenet ꝙ nõ poterit tp̃ꝫ repetere sed bñ implorare officiũ iudicis et iudex ex officio ne adulteriũ cõmittat ꝑ remanẽtẽ i seclo educet alterũ ꝺ monasterio vel ordie et coget reddere debituꝫ. Aliꝫ voluñt et hoc magis mihi placet ꝙ ille q dedit licẽtiã est iuris cõsci9 nõ poterit repetere nec ex officio ei restituetur qr dãdo licentiã taliter mutãdi statũ vi vouisse castitatẽ saltem dũ sit vita alterius qr q vult vnũ vł velle et omne illud ꝑ qđ ꝑuenitur ad illud. c. prudentiã de offi. delega. Facit. c. vidua de regula. Sed ingressus alterius nõ ꝺꝫ fieri nisi alter voueat cõtinentiã vt in. c. cũ sis de conuer. cõiuga. ergo dãdo licentiã vł vouere Si ꝺo istud ius ignorauit sic restituetur ei saltem ex officio hoc tꝫ gl. in. c. q vxorẽ suã. xxvii. q. v. et i. c. seriatim. xxxii. di. et ẽm eã cõcordã opiniones.

10 ¶ Quero nunqd iste restitutus post mortẽ vxoris vł alterius partis teneatur redire ad mõasteriũ. R. ꝙ sic qr ẽ vere rligiosus ex quo vxor ꝯsensit fac. c. ex pte ei. i. de cõuer. cõiugo. et ꝙ ibi no. bal. Idẽ dic de ordiatũ ad sacros ordines ꝙ tenet viuer caste et clicalr.

11 ¶ Quid si quis intrat religionez vel accipit ordines sacros vxore ꝯdicente vel ignorãte. R. ꝙ vxor poterit eum reuocare. d. c. qdã et ipe tenetur sibi debitũ reddere ꝫ nõ poterit exigere nisi qñ nõ exigẽdo efficeret nimis onerosus alteri parti vt dictũ est. s.

12 ¶ Pone ꝙ vxor sciuit et non ꝯdixit neclicentiã dedit sed dissimulauit nũqd reuocare poterit. R. ꝙ sic vt notat i. c. ꝯsuluit de ꝯuer. ꝯiu. Idẽ dic si ꝯsẽsit ex timore iusto. vt i. c. accedẽs e. ti. Idẽ dic si ꝑ dolũ ꝯsẽsit. c. veniẽs e. ti.

13 ¶ Pone ꝙ vir vxore contradicente ꝫ vel dissimulãte intrauit vel ordinat9 est in sacris et cũ vxor ñ reperit i vita sua lꝫ potuissꝫ poterit ne tal p9 mortẽ vxoris exire et aliã accipet vxorẽ. R. ꝙ ꝫ cal. et seqt Pa. i. d. c. i. nõ qr cã cessante q inualidabat eius ingressuꝫ cessat et sequella. et sic tenẽ ꝯcꝫ Inno. in. d. c. quidam multum variauerit.

14 ¶ Sed nunqd si talis reuocetur ab

vxore ipsa mortua tenebitur redire ad monasteriū vl' viuere clericaliter i castitate. R. q̄ quo ad aliū qui sacros ordines recepit nō ē dubiū q̄ tenetur viuere in castitate et si ɔtraheret ḋ facto cū alia nō teneret m̄rimoniū vt i. c. vnico de voto li. vi. s; de illo. q̄ solū religionē ɔfessus fuit est opio diuersa iter doc. S; ego credo q̄ nō tenetur redire q̄z obligatio semel extīcta n̄ reuiuiscit. l. si res. §. aream. ff. de solu. Sed solū caste viuere q̄z eam q̄tum in se fuit potuit valide ɔmittere Et secundum hanc distinctionē potes cō cordare doc. in. d. c. quidam Et ita limita et intellige. d. c. quidam.

15 ¶ Quid si talis n̄ solū nō vult redire ad religionē s; e ɔtra mortua p̄ma vxore contraxit cū alia. R. q̄ s; d. an. in. d. c. qdā teneat tutius eē dicēdū q̄ n̄ teneat m̄rimoniū tn̄ mihi vr̄ q̄ sit tutius tenere q̄ teneat si fuit reuocatus ab alia vxore Nō q̄z vt m̄rimoniū nō teneat oz votū sit solēnizatū p̄ professionem tacitā vel exp̄ssaz vni de religiōib' approbatis vt in. d. c. vnico sed iste non fuit ɔfessus q̄z votū fuit nullū quo ad ius positiuuz q̄z paria sunt n̄ ɔfiteri et inualide ɔfiteri ar. c. ij. de transla. prela. Itē vr̄ tex. pro hoc in. d. c. quidam vbi nō compellitur redire ad monasterium Sicut fecit in. c. ex parte el. i. e. o. ti.

16 ¶ Sed pōe q̄ si reuocatur ille qui intrauit ɔdicēte vel ignorāte vel dissimulāte altera p̄te nūqd post mortē poterit exire. R. cal. vt no. pa. i. d. c. i. q̄ si q̄si p̄ mortē validetur mōachat' Inno. variat S; tu dic q̄ nisi vxor ɔsenserit exp̄sse si stati egreditur et cōtrahit tenebit m̄rimoniū l; peccet mortalr̄ secus si vxor postea in vita sua ɔsensisset q̄z sic tenet professio.

17 ¶ Uerū spōsa violenter cognita a viro possit intrare religionē ipo inuito. R. pa. in. c. ver. de ɔuer. ɔiuga. sequitur opinionē Ber. brix. q̄ tenet q̄ potest q̄z nō vr̄ communicasse corpus suum ex quo inuite fuit cognita facie. c. ille eū. xxxij. q. v. Posset dici esse verum hoc vbi illa nō fuit i culpa tardatōis ingressus vbi aūt fuit i culpa nimis tardando ingressuz sic nō posset intrare q̄z ille exegit q̄ sibi debebatur et sic est extra culpā Et s̄m hāc distinctionē concordari possunt opiniones q̄s recitat Jo. an. in regula que cōtra de re. iu. li. vi. in mercurialibus Et s; hoc ēt oportet dare vnā limitationē ad. c. ex publico de conuer. coniuga. Ut videl; intelligatur quos deus cōiūgit. i. per carnalē copulā volūtarie habitam vel ex debito extortam et est singularis attamen Ego hoc nulli cōsulerē: s; potius iudicarem matrimonium consumatum ita q̄ alter alteri matrimonialiter coniungi non possit altero viuente cui sic carnaliter fuit copulatus Mo. et Rodoū. tenēt q̄ si spōsa erat ḋ futuro q̄ poterit et placet q̄z est vez nec h; dubium.

18 ¶ Utrū matrimoniū nō cōsumatū' inter fideles legitime cōtractū sit dissolubile. R. q̄ aut fuit ɔtrū etate indebita. i. infra annos pubertatis et sic cū peruenerint ad etatem debitam si alter eorum vult dissoluetur vt in. c. de illis el p'imo de despon. impu. et idē dic si solum alter erat in etate debita q̄ cum peruenerit ad etatem poterit dissoluere. Uerū est q̄ hoc debet fieri auctoritate ecclesie vt no. gl. i. d. c. de illis aut fuit cōtractum in debita etate et tunc si alter vult solū promoueri ad sacros ordines nō pōt nec dissoluitur matrimoniū vt cōiter tn̄r in d. c. i. aut vult intrare religionē et sic potest et dissoluitur m̄rimoniū statī per professionem factam ita q̄ alter qui remansit in seculo libere potest ɔtrahē cū altero sed ante professionē non vt in. c. verū et in. c. ex pte el secūdo de ɔuer. ɔiuga. et intellige p̄ ɔfessionē tacitā vl' exp̄ssam factam et vni de religionib' approbatis alr̄ nō dissoluitur vt in. d. c. vnico Ex quo itē Pa. in. d. c. ex parte el secundo q̄ l; sponsus efficiatur mantellat' vel de

tertio ordie fisolvitur matrimoniū qr
lz sit modus approbat⁹ nō tñ religio
Simr nō dissoluitur p ingressū solū re
ligionis approbate nisi ve. dixi tacite
vel expresse pfiteatur Vñ si qs intra
re vellet ⁊ nō pfiteri nō posset altero
invito. adverte tamē qḋ sūt quedam
mulieres de tertio ordine sancti fran
cisci q̄ vivūt collegialiter ⁊ pfitentur
tria vota religiōis ex ɔcessiōe aposto
lica ⁊ tñ talis pfessio bñ dissolueret
matrimoniū nō ɔsumatū sicut declara
uit Sixtus papa quart⁹ siue ante sit
ɔctū siue post dictā pfessionē ɔheret

19 ¶ Et qr sepe a doc. ⁊ i sacra scriptu
ra fit mentio de coniunctis per ppa
nomina. vt ipsa quilqz intelligat sub
brevi cōpēdio inferius clare demon-
strabo. Nurus dr vxor filij patri ⁊
mři viri sui. Gener. dicit vir filie při ⁊
matri vxoris sue. Socer dicitur pdi-
ctus pater ⁊ socrus pdicta mř dictis
nurui ⁊ genero. Nouerca dr secunda
vxor filijs ex alio matrimonio viri vi
tric⁹ dr secūdus vir filijs ex alio mři
monio vxoris Priuigni ⁊ puigne di
cūtur pdicti filij ⁊ filie alteri copula
to. Patruus ⁊ amita sūt frater ⁊ so-
ror pris auūcul⁹ ⁊ matertera sunt fra
ter ⁊ soror mřis ⁊ istis si addit ma-
gnus sūt frater vł soror. Aui vł ante:
patrueles sūt filij duorū fratrū q hñt
ēt patruū ⁊ amitā. Cōsobrini sūt
filij duaꝝ soroꝝ iter se q hñt ēt auūcu
lū ⁊ materterā amitini ⁊ amitine sūt
filij fřis ⁊ sororis inter se.

MEdicus triplicitur pōt eē in culpa de mor-
te infirmi. Primo ante factū
s. quādo itromittit se de eo qḋ ignorat
vel ad ipsum ñ spectat vel nō sufficit
ad agendū solus. Scḋo in facto. q̄a
Lz peritus nō tamē sequit traditiōes
artis s3 fantasiā sui capitis vł expimē
ta noua. intellige nisi experimēta no
ua vel sua fātasia sit rōnabilis qr lice
ret. Tertio post factū qñ ē negligens
circa custodiam infirmi. ita no. bar.
Inno. ⁊ Hosti. in. c. tua. de homici.

¶ Utrū eventus mortalitatis debeat 1
medico iputari. R. qḋ nō si diligētiā
quā dbuit ⁊ potuit exhibuit. ff. ḋ offi.
psi. l. illicitas. §. sicut vide. ʒ. homici-
diū. ij. q. xvij. Et aduerte qḋ medic⁹
tñr in foro aie nō solū qñ voluntarie
ledit puta plōgādo infirmitatē ⁊ hōi
sed ēt qñ ex ignorātia. vel impertia.
vel nō sequēs traditiōes artis aliquē
lesit. vt no. Pe. i auc. s3 hodie. C. de in
di. nā impertia medici culpe annu-
merat. l. si qs fūdū. §. celsus. ff. locati.
⁊ l. ipertia. ff. de re. iur. ⁊ igi. i. q. iij.
nō ē imputāda. Limitat h Pe. s. in. c.
a ḋ aures ḋ eta. ⁊ ali. vez qñ assūpsit
officiū voluntarie. Sec⁹ si ex necessita
te qst ex ignorantia ⁊ impertia ledit
Ut puta vtitur aliqbus expertis als ⁊
bonafide. qr sibi imputet q talē ele-
git ex q̄ dicebat se imperitum.

¶ Quid si dubitat medecinā nociuā. 2
R. qḋ nullo modo dz dare: sed tutiorē
ptē eligere de prescrip. c. illud. ḋ homi.
c. petitio qr securius est hominē relin
qre i manu dei q̄ medicinas dare de
qbus dubitat sm Inn. i. c. tua nos. ḋ
homi. ⁊ ibi pa. Et itellige eū i dubio
qñ nō hz aliqḋ ex q̄ pbabilius ex
timet pfecturā q̄ nocinā. Sec⁹ si ha
beret aliquā probabilitatē potius de
vtilitate q̄ de nocumēto. qr sic posset
dare adhibita debita diligentia ⁊ stu
dia. qr sic nō pprie est in dubio: sed i
opinione vel titubatione.

¶ Utrū sit in culpa medic⁹ qñ mede 3
cinā. scḋz artē dedit s3 ex defectu spe
cieꝝ vel admistiōe alia fit nociua. R.
qḋ sit si dbitā diligētiā adhibuit. c. aphi
ce. ḋ cle. exco. mi. sm Inno. ⁊ host.

¶ Utrū Cirugic⁹ icidēs aliquē q p 4
pter consuetā disponem venaꝝ: vel
qr propter insolitū timorē vel tremo
rem q venit super eū mortuus ē sit i
culpa. R. qḋ nō. si debitā diligētiā ad
hibuit ⁊ erat peritus. ar. c. ex lr̄is. de fri.
⁊ male. Et hoc verū si non dubitabat
de hoc qr si dubitabat debuit omittē
vt no. Inno. ⁊ hosti. ne cle. vel mo. c.
sniam. ⁊ ḋ. c. tua nos.

5 ¶ Utrū medic⁹ teneat̄ gratis curare R. q̄ sic si est paup infirmus. s3 glo. lxxxiij. di. §. i. Si vo diues est nō tene tur cū nemo cogatur de suo facere be neficiū. x. q. ij. precarie. ⁊ licite recipit mercedē suā. xiiij. q. v. c. non sane.

Additio. Si tñ esset salariatus de publico tñr gratis fuire ita paruis sicut magnis īfirmis & ⁊ sanis bñ poss3 petere salariū vt di cit l. archiatri. C. de pfe. ⁊ me.

6 ¶ Sed quid si infirmus sit diues sed ex auaritia ñ vult soluere medico v3 ne medicus eū mori pmittere. R. q̄ si s3 u3 ei medicinas ⁊ alia necessaria facere suis expēsis q̄s postea repetere poterit cū san⁹ effectus fuerit q2 vtili ter gessit negociū eius. ff. de nego. ge. l. pōponius ⁊ si moriatur repetet ab hereāibus. q2 sufficit si vtiliter cepit gerere. licz euentus nō sit sequutus l. sed an vltro. ff. de nego. gest. nec pōt ei obici qd cā pietatis hoc fecerit nisi sit ei Propinquus. vt. l. alimenta. C. de nego. ge. quia tunc oportet prote stetur q̄ gratis nō intendit hoc facere alias non repeteret. d. l. alimenta no. hoc glo. in. d. §. primo.

7 ¶ Utrū peccet mortalr medicus osu lēdo aliqd cōtra animā p salute cor poralī. R. q̄ sic. ⁊ ne hoc faciat prohi betur ⁊ sub pena excōmunicationis in. c. cum infirmitas de pe. ⁊ re.

8 ¶ Utrū similiter peccet mortaliter si nō admonet infirmū vt ɔfiteatur. R. q̄ sic q2 facit contra preceptum vt in d. c. cu3 infirmitas nec potest dici ab rogatum per contrariam consuetudi nē. 3. quia nō cōsuetudo sed corruptel la est ⁊ contra bonos mores ⁊ ideo nō valet fm hosti. in. d. c. cum infir mitas. Excusatur tamen medicus in casu repentino qui indiget celeri re medio qui nō ante ipsum infirmum induceret ad confessionē. Et adver [illegible] q2 nō sufficit admonere. s3 v3 indu cere cū effectu. vt in. d. c. no. Nihilo min⁹ si īfirmus nollet ɔfiteri nō cre do ppter hoc q̄ medic⁹ debeat desiste re a medicamine. q2 itelligēdū ē mo neas ⁊ inducas effectualr q̄ntū ē ex p te medici. sicut. ⁊. i. c. si. de eo. q co. cō. vxo. sue. facit. l. stipulatio ista. ff. de v. ob. si expte infirmi. q2 si dimitteret eū forte moreretur desperans q sanat⁹ po terit postea ɔuerti ⁊ sic peeptū ercñe videret̄ ɔ preceptū uel de caritate p ximi q̄ nullo mō credendū est. Facit tex. cū gl. p hoc. lxxxiij. di. in. prin.

9 ¶ Sed nungd ad hoc tenet̄ medicus i oī infirmitate. R. q̄ nō solus meliori iudicio. sed solū. i infirmitate. pericu losa fm se. Ratio q2 sicut infirmus nō tenetur cōfiteri de necessitate pcepti in oī infirmitate. sed solū qñ est pieu losa: sic nec medicus tenet̄ eū induce re l3 sit optimum q̄ medici inducāt in oī infirmitate. Et dico piculosa3. i. q̄ posset pbabilr īducere piculū mor tis. sec⁹ qñ ē clar̄ qd nō est piculosa.

10 ¶ Utr̄ infirm⁹ teneatur obedire me dico. R. Inno. ⁊ hosti. i. d. c. tua. q̄ nō de pcepto si tñ infirm⁹ accipit aliqd vl̄ facit ex certa scia: vel ex affectata vel īprobabili ignorātia ppter q̄ no tabile malū icurrit peccat mortalr. ar. c. si nō l3. xxij. q. v. idē dic de fuiēti b⁹ q ei aliqd administrāt tale. Sec⁹ si nō eēt notabilr lesiuū q̄uis aliqualr modicū tñ q2 aliqñ sitis magis cruci at q̄ febris ⁊ īter duo mala min⁹ eli gēdū ē. xiij. di. duo. Et si ex tali admi nistratione mors seqret̄ vl̄ mutilatio mēbri eēnt fuiētes irregulares. sec⁹ si ex leui ignorātia vl̄ culpa hoc fecerūt

11 ¶ Utr̄ ars medicine sit phibita cle ricis ⁊ religiosis. R. clericis in sacris religiosis ⁊ clericis ī minorib⁹ bñficia tis ñ l3 vti nisi gratis ⁊ vbi piculū nō īminet ne cle. vl̄ mo. c. nlla Cirugia3 pō q̄ indiget icisione vl̄ adustiōe cu3 sanguinis effusiōe fm ber. i. c. ad au diētia de fals. oio exercere non pos sunt. q2 simpliciter ē eis interdicta. c. sniam. c. sup specula. ne cle. vl̄. mo. de homi. tua nos de postu. c. p2imo.

12 ¶ Utrū medic⁹ teneat̄ nūciare mor tē infirmo quā pcenoscit cito ventu

ri.R. Jo. de neapoli in quol. xi. distin guit q aut probabiliter credit q talis pnūciatio erit multū vtilis aie infir-mi. vt puta. q̄r cōfitebit cū sit in peccō mortali et ordinabit testamētū ex quo euitabūtur multe lites. et sic tenetur p se vel per aliū ei manifestare. aliter pec cat mortalr. quia dānificat primū in directe cū nō ipedit dānum eius cum pōt. Idē dic si est i dubio an sit vtilis vel nō. Qd si probabiliter credit q tal' ānūciatio nō erit vtilis infirmo puta q2 iā ordinauit facta sua: sz forte erit potius dannosa corpori: tūc nō tene tur ei dicere de necessitate precepti: li cet sit melius dicere. quia melius se dis ponet. et bonum anime semper est p ponēdum bono corporis.

13 ¶ Utrū medic9 possit pmoueri. R. si pitus erat et nihil omisit de cōtigenti bus sm probabilitatē sue scientie pt pmoueri. alias nō. de eta. et q̄li. c. ad aures. ff. de vari. et extraor. cogni. l. et si medic9 corpor. Inno. et Ho.

14 ¶ Utrū medic9 q cōuenit p. x. duca tis. cū ticio liberare euz de aliqua in firmitate. puta q̄rtana et hōi et liber-rat eū: sz. j. modicū tps tici9 reincidit in eadez infirmitatez teneatur iterum p illis. x. euz liberare. R. vr q sic q2 nō extinxit infirmitatez: sz cessare fecit angustiā ipsius. Itē q2 nō vr curasse cū vitiose curauit. Itez q2 vba cū effe ctu sūt accipienda q iō dz intelligi cū curare pfecte. In p̄rm vr q n teneat q2 de psēti infirmitate tantum vr cogi tatum. et iō soluto eo qd debet subla ta est obligatio i perpetuū q2 in infini tum nō dz obligari. nā infinitas euit-tat. ff. loca. l. marrius. i gl. Sed tu dic q aut redijt ex culpa infirmi. et sic n tenetur. l. qd gs ex culpa. ff. de re. iur. Si nō ex culpa infirmi. tūc aut statī redit. et sic tenetur q2 nō videtur eum liberasse aut ex interuallo. et sic nō te-netur vt. ff. de re. iur. l. quicquid.

Mendaxium

proprie quid sit. vide supra Homicidium. v. §. vi Et ideo in statutis ita accipitur: nisi aliud. ap pareat de mente statuentis. vt notat Bar. in. l. ij. ff. de publi. iudi.

Mendacium

scdm Aug. est falsa vo cis significatio cum intentiōe fallendi. xxij. q. ij. §. ille ergo.

1 ¶ Que dña est inter mendacium et fal sum. R. q mentiri est contra mentem ire. Unde ille qui dicit quod putat aliud: siue illud sit verum siue falsum mentitur. c. is autem. xxij. q. ij. falsum aūt est g dicere sine mēdacio cū. s. cre dit verū. qd tñ nō est: et si debitā adhi buit diligētiā nō peccat. q si n peccat venialr. vt i. c. hoice. xxij. q. ij. nisi i ca su i q̄ teneret debitā diligētiā adhibe re. puta i actu testificādi vbi imminet notabile dānū primo: vel in iudicio. q2 sic esset mortale vel cum vult iura re. xxij. q. ij. c. animaduertendum.

2 ¶ Quot sunt gnā mēdaciorū. R. sz Aug. in. c. ōmū. xxij. q. ij. q sūt octo. ¶ Primū i doctrina religiōis xpiane et sm Alex. i sa se. religio hic accipit ncdū p eo q nos religat ad ea q̄ sunt fidei: sed etiam put religat ad bonos mores. q2 in his duob9 cōsistit religio nis xpiane sūma. ¶ Scdm est vt ali quē ledat iuste i corporalib9 cū nulli9 vtilitate. sic falsus testis i cā criminali. ¶ Tertiū ē q alicui nocet: sz tñ alteri pdest vt testimoniū in cā pecuniaria. ¶ Quartū ē qd fit sola mētiēdi: vl fal lēdi libidie. vt cū delectat' i astutia mē datioꝝ cōpōne sī hūs respectu: nec ad nocēdū nec ad adiuuādū alicui sz solū q2 plz sibi. ¶ Quītū ē qd fit pla cēdi cupiditate vt mēdatiū adulatōis ¶ Sextū ē qd nulli nocet et alicui p dest. s. ne pecunia sibi auferat' idebite vel iiuste ledat'. ¶ Septimū est q fiit alicui ē vtile ad corp9. s. vt mortē eua dat. ¶ Octauū est qd similr pdest al teri vt virginitatē seruet. Sz sz Alex. vbi supra. et. S. Bo. in. iij. di. xxxviij. Ricar. ibidē. mēdatium hz p suo for mali cōpletiuo intētionē fallendi. et iō sm intētionē mētiētis diuersū erit mē

datiū in specie. Si.n. intēdit solū pro desse. sic erit mēdatiū officiosū. Si de lectare. sic est ociosū. Si ledere sic est pniciosū. pernitiosū cōtinet tres pri mas spēas q2 aut i spūalib⁹. ⁊ sic ē p mū. Aut i corporalib⁹. ⁊ sic ē s3 aut in tpalib⁹. ⁊ sic ē tertiū. Officiosu3 cō tinet tres vltimas species. s. si in tpali bus. sic ē sextū. Si in corporalib⁹ sic septimū. si in spūalib⁹ sic est octauus. Ociosū cōtinet quartā ⁊ quītā spēm. q2 aut vult dlectare seipsū. ⁊ sic est q̄r tū aut alterū. sic ē quintum. primum istorum est grauis. ⁊ vltimū leuius.

3 ¶ Utrū oē mendatiū sit peccatū. R. q sic. c. sup. eo. de vsuris. cum simili bus. ⁊ ēt mortale pctm̄ ē s3. S. Bon. Ale. ⁊ Ri. vbi supra. Primo rōne sue speciei: siue p se. ⁊ sic tātū tres prime species sūt peccatū mortale. vñ qcūq3 mentitur cōtra veritatē diuinā eam mēdatio occultando: vel corrūpendo peccat mortalr. Similiter circa ea q̄ rū cognitio ptinet ad hoīs bonū. pu ta ad pfectiōe3 sciētie ⁊ informatiōe3 morū. erit mortale. q2 ꝯ caritatē dei ⁊ primi. Secus si esset circa aliqd qđ nō refert ad salutē vtrū sic vel sic co gnoscat. q2 esset veniale. Idē dic q ē mortale qñ ē i nocumentū corporis proximi vel rerū de aliquo alicui⁹ im portātie: ēt si alteri pdesset. secus si in dānū alicui⁹ rei minime. q2 nō eēt cō tra caritatē. ⁊ ideo veniale. Sedo est peccatu3 mortale p accidens. Et hoc dupliciter. primo rōe intentiōis. puta q2 ita afficit q nō curaret offendere deū vel primum notabilr. q2 pponit mendatiū caritati dei ⁊ pximi. multo magis si itendit dicēdo mēdatiū inin riare deū vel ledere notabilr primū ēt si nō ledat peccat mortalr. Scđo ratōe scādali. vt cū qs dicens menda tiū pbabiliter scādalū sequi aduertit ⁊ nō curat. sed dicit mendatiū etiā peccat mortaliter. Et i hoc cōcordāt cōiter Theo. in. iij. di. xxxviij. addit ⁊ tertiū. cr q̄ sit mortale. s. cū dr̄ in iu dicio. Vñ secūdū durādū omne men

datiū: pter iocosū quod in iudicio di citur de his q̄ ad iudiciū pertinent est mortale q2 subuertit veritatē iudiciū qđ cedit in pernitie3 vniuersitatis ⁊ placet qñ dicitur de eo de quo tenet dicere veritate3. alias nō. ⁊ qñ sit. ha bes supra. Confessio delicti. ⁊ supra. furtum. §. xxvij. ⁊. j. testis. §. xxvi. Ad ditur ⁊ q̄rtū ex quo efficitur mortale secūdum Host. s. ratione cōtēptus. s. cū quis pro nihilo h3 dicere menda tia iocosa sicut vera sicut faciūt ioca latores. ⁊ similes. ar. xxv. di. §. alias ea demum. Quod limito verū qñ etia3 si esset mortale nollet abstinere. aliter non ⁊ sic incidit cu3 primo. Additur ⁊ quintū s3 alios. s. ratione perfectio nis. sed istis nō assentio nisi vel qñ p fectio est talis q obligauit se voto vl iuramento in nullo casu mentiri vel ratione scādali. vt dictū est. Et ita cōi ter tenent doc. facit qđ supra dixi. Cir cunstantia. §. iiij. In alijs autem casi bus cōiter est veniale peccatum: nisi cōscia eis dictaret q esset mortale. q2 sic esset eis si ꝯtra tale dictamen dice rent mendatium pctm̄ mortale.

4 ¶ Utrū pdicator vl doctor semp pec cet mortalr mentiendo. R. Pa. in. iij. di. xxxviij. q nō nisi scādalū vel cōtē ptus doctrine sit sequtus. q2 si hoc scī ens mentitur peccat mortaliter. Simi liter si diceret contra id quod est faci endu3 ex necessitate. secus si ex ꝯsilio nisi ratione scandali. vt dixi.

5 ¶ Utrū liceat p alterius vita cōserua da mentiri. R. q nō. d. c. sup. eo. Et q̄ liter cūq3 dicat mendatiū semp est pec catū salte3 veniale. xxij. q. ij. per totu3. Quidā excipiūt iocosū: qđ pprie non vr mendatiū. q2 vt dr in. c. ne qs. xx. q. ij. nō fallit. q2 nouit ille cui dicitur iocandi causa fuisse dictum.

6 ¶ Utrū solū sit mēdatiū i vbo. R. q si s3 ēti simulatio opibus. xxij. q. v. caue. Et id qđ dixi de mēdatio. idē dic d si mulatōe q̄3 qs fac vt primū decipi at s3 scīm. Tho. sec⁹ d simulatōe q̄ fit pp bonū. de quo dic. vt. j. Simulatio.

MEnsa episcoporum nō debet splē dere auro vel argēto xli. di. eps vilem suppel. ectilem.

1 ℭ Quid debet esse ꝛ abesse in mensa clericorum ꝛ religiosorum. habes su pra Clericus. xi. per totum.

MEnsuras Uide. s. Falsa rius. §. xi.

MErcatio Uide. j. negocia tio.

MEretrix q̄ dicat. R. ꝙ illa que multorum libi dini patet. xxxiiij. di. vidua. Ali bi dr̄ ꝙ meretrix ē cui⁹ turpitudo ve nal' ē. xxxij. q. iiij. meretrices. ꝛ requirit ꝙ. xl. hoīes ad miserint. ſꝫ gl. in. d. c. vi dua assīat. e. latores. de cle. exco. mi.

1 ℭ Utrū sit ꝓhibitū cōmisceri cū eis R. sic de iure diuino. ꝛ peccat morta liter. d. c. meretrices.

2 ℭ Utrū accipiēs meretricē in vxorē mereatur. R. ꝙ sic. si facit vt eā a ma lo. retrahat. xxxij. q. i. non est culpan dus secus si alio malo fine.

3 ℭ Utrū teneat̄ restituere qd̄ acqrit. ex tali questu. R. ꝙ nō ſꝫ Anno. in. c. qꝛ plerique de immuni. ec. ꝛ cōmuniter doc. sed bene de bono cōsilio. nisi ac cepisset ab his q̄ alienare nō possūt. Et q̄ sint. vide supra. donatio. vl' ēt p arudem qꝛ sic teneretur.

MEritum ꝓprie dicitur ac tio que fit vt ei q̄ s ale fit iustum aliquid dari.

1 ℭ Quotuplex ex meritū. R. ſm̄ scīm Bona. in. iij. di. iiij. ar. ij. q. ij. ꝙ triplex P̄rimū dr̄ cōgrui. ꝛ istud est. qn̄ qs ex actione nō hꝫ debitū recipiēdi. sed tū illi cui fit decet dare. sicut cū homo auertit de peccato suo licet nō merea tur grām. tamē cōuenit deo vt faciēt qd̄ se est ex sua bonitate det. Secun dū est meritū digni. ꝛ istud ē cū aliqs iustus rogat p aliq̄ psona q̄ est i pec cato dignum ꝙ ppe est ꝙ iustus exau diat. Tertiū est meritū ꝯdigni. ꝛ istd̄ est qn̄ agēs habet debitū recipiēdi. ꝛ ideo cū prima ratio dādi sit amor. ipos sibile est ꝙ aliqd possit sibi facere de bitū q̄ amicitia caret. ꝓpterea existē tes ex caritatē n̄ pn̄t mereri ꝯ digno

2 ℭ Utrū aliqs possit mereri ꝛ demere ri in eodē actu. R. ꝙ nō. Quis actus aliqs ſm̄ genus nature possit eē me ritorius. ꝛ in genere moris demerito rius vt p3. xxij. q. ij. n̄ q̄libꝫ. vbi Gre. loquēs de mēdatio obstetricū dicit. Ā benignitat' eap merces q̄ eis ietter na potuit vita ftribui p̄missa culpa mē datu i terrea ē recōpēsatōe declinata

3 ℭ Quomodo aūt intētio sufficiat ad meritū vel opera. vide. s. Intentio.

MEtus est instantis vel futu ri periculi mētis tre pidatio. ff. quod me. ca. l. i.

1 ℭ Quotuplex est met⁹. R. ꝙ duplex. s. leuis. s. q̄ timet̄ leue malū vl' minās multas q̄s minās iplere n̄ habet pos sibilitatē. Et ſo metus ꝓbabilis: siue grauis q̄ dr̄ iust⁹ metus. ꝛ iste ē ille q̄ pōt cadere in cōstāte virū vel mulie rē. vt cū qs potēs iferre minat̄ mortē aut grauē cruciatum corporis. vt in. c. cū dilect⁹. extra eo. ti. aut seruitutē: seu status subuersionem. puta qꝛ scidet in strumēta vel p̄uilegia libertat'. vel de tinebit in carcerē aut stupratione. vt ff. e. ti. l. isti q̄dē. Insti. e. ti. §. i. ij. ꝛ. iij⁹ Et intellige qn̄ p̄dicta vel aliqd̄ p̄dic torum minat̄ ne dū in psona ꝓpria. ſꝫ ēt in psona liberorum. aut vxoris: aut similiū psonarum. vt. d. l. isti in fi.

2 ℭ Utrū met⁹ iust⁹ causet̄ ex iperio vl' a supplicatiōe regis vel dn̄i. R. pa. i. c. vltio q̄ ele. vel vo. ꝙ n̄: nisi sit ꝯsuet⁹ tirānice tractare n̄ obtemperātes suis p̄cib⁹: qꝛ tūc bene causat. vt tꝫ io. an. in. d. c. vltio. bar. in tractatu d̄ tirāno facit qd̄ idē bar. no. in. l. ad inuidiā C. qd̄ me. cā. vbi dicit ꝙ sola reuerētia mariti n̄ causat iustū metū i vxore: nisi p̄cesserit mine. vl' verbera. Et idē vo luit Inn. i. e. cāꝫ mr̄imonij d̄ os. dele.

3 ℭ Utrū met⁹ perdēdi bona tp̄alia: vl' grauē iacturā i eis puta maiorē p̄ sit iustus. R. pa. in. c. Abb: extra eo. ti. ꝙ sic n̄ō pōt sustentari sine illis bo nis quo quis timet p̄dere. qꝛ alioqui dr̄

q spūalia nō pñt diu eē sine tpalib⁹ .i.q.iij.si qs obiecerit. fit glo.in.l. advocati.C.d advo.diver.iudi.dicit.no. pecunia vitā hois.facit p ista opinione.c.presbyteros.50.di.r.l.pe.C.eo.ti.r di.c.Abbas.

4 ¶ Utrū met⁹ excōis sit iust⁹.R.gl. in c.olī iter de re spo.q sic.sz Jo.an.in c.cū dilect⁹ de his q vi me. distiguit q aut iuste cōminat r nō excusat qr cl'pa sua incidit in metū.l.si mlr.ff.e.ti.aut iniuste cōminat:r sic est iust⁹. cū gvis sit pēa iter hoies querfari r carere hoinū cōmertio.l.hi q sictam.C.de aposta.e.sacro.de se.ex. Et hāc distinctionē approbāt dñi de rota decisione.xl.

5 ¶ Utrū timor īfamie sit iust⁹.R.glo.i l.nec timore.ff.eo.ti.q timor infamie facti ñ causat.vt puta qr aliqs dicit q malū dicet de eo sz met⁹ infamie iur talis q hz iuris effectū iustus ē.vt i.l. isti.§.ñ.ff.eo.vbi pz q dephēsus i ali ā delicto qeqd facit ne pdat ex iusto metu facit qr pditus pt pati mortem vel cruciatū e hōi. Et hec oia intellige q causāt iustū timorē qñ qs ñ hz facile remediū puidēdi qr si posset puidere sibi puta.adeūdo supiorē vel aliū mō si puidēt.ñ eēt iust⁹ met⁹ sz sibi iputaret.ar.c.ñ.d elec.r.l.qbus dieb⁹ in pn.ff.de eōdi.r demō.r.l.q pt facer.ff.d re.iur.r.c.pastoralis.§. pterea d offi.or.qd limita.vt.i.§.r.

6 ¶ Utrū met⁹ iust⁹ excuset a pctō.R. q nō a toto:sed solū a tāto.nō tñ et a tāto q si illud ē de genere pecci mortalis q fiat veniale.c.sacris.extra.e. ti.e.ij.de homi.ij.q.i.in pmis.qr dz pati⁹ qlibet mala tollerare q̄ mala pfetire decernat.xxxij.q.v.ita ne Limita tñ pdicta ad ea q̄ sunt iur' diuini. Sec⁹ i his q̄ sūt petā mortalia ex dispōe iur' positiui.qr sic excusaret a mortali.vt pz.s. Inobediētia in pn.

7 ¶ Utrū 3ctus fact⁹ ex metu iusto sit nullus.R.vt colligo ex Pa.i.c.cum locū.de spō.e in.d.c.olī iter.q aut 3ctus regrit liberū cōsensū:aut nō.Si sic.sic 3ctus ē ipso iure nullus.Rō qr lz coacta volūtas sit voluntas.xv. q.i.merito tñ nō est volūtas libera r sic deficit qualitas libtas q̄ est de substātia 3ctus.r iō nullus. In alijs aūt vbi nō regrit liber cōsensus.non est nullus ipso iure.qr vt dixi coacta volūtas par volūtas ē.vt plene legit r notat in.l.si mulier.§.ñ.ff.eo.ti.lz veniāt acta rescindēda actiōe qd met⁹ cā.vel officio iudicis.

8 ¶ Que sūt in qbus requirit liber cōsensus.R.q p̄mo omnia q̄ sunt meritoria.vt pnia confessio.elemosyna. r hmōi q̄ si fiāt ex tali metu excludunt meritū.r perinde est ac si nō forēt facta.Excipiūtur illa in qbus imp̄mit caracter.Ut baptismus r huiusmodi qr virtute caracteris adueniēte libera volūtate cōualescūt.sed nō alia vt in c.de iudeis.xlv.di.Propterea. Criso super Mat.xxij.Qui solo timore servit deo.penā qdē euadet:sed p̄mium nō segret.qr nō vult de⁹ vt timeat vt dñs sed vt amet vt pius pater Facit ter.aug.de pe.di.vij.c.null⁹.i fi.Que vero penitet ingt nō solū oponet deum timere iudicē.sed iustum diligere nō tātū penoz timeat.sed anxiet pro gloria.hec ille.Secūdo mr̄imoniū.facit.c.notificasti.xxxiij.q.v.r.c.veniēs. el secūdo.de spōsa. r dicitū.c.cū locū. Tertio dot' pmissio vł solutō i.l. si mlr.§.si dos.ff.e.ti.qr si pncipale ñ tz nec accessoriū.de re.iur.li.vi. Quarto iurisditio.vñ prorogatio ei⁹ ex iusto metu est nulla.l.ij.ff.de iudi. r glo.in d.l.si mulier. Itē electio plati p metū facta est nulla.c.vbi piculū.§. ceterū de elec.li.vi. Quito auctoritas tutoris extorta p metū ē nulla.l.i.§.vltio.ff. de aucto.tu. Sexto absolutio ab excōicatione.de q̄.s. Excōicatio.vij. casu. xviij. Septio.testes testamētorū.vñ si i vinculis tenent.aut ab hostib⁹.nō valet.l.q testamēto.ff. de testa. Octauo votū limito verū quo ad metū mūdanū q incutit ab hoie ad h vt voueat ñ ad quo ad metū aliū pp quēcūque

dā aliqs vouet qr sic tz votū. Rō di uersitat]. q̄re votū teneat ex aliq̄ metu factū qn̄ met⁹ n̄ īferī vt vouat sz ex alio respectu ꝛ n̄ ꝑnitētia. ꝯfessio rc. ē qr tale votū sit pietati diuine ꝛ mīe quā interpellat vt eū libet a malo instāti. Et io q n̄ ꝑt si misereri accepiat ꝑmissionē. ꝛ sbsidiū īpēdit. sz in penitētia. ꝯfessiōe. ꝛ hmōi nō ꝯcurrit solū mīa sz ꝛ iustitia. Vn̄ mīa dei acceptat inquātū nō derogat diuine iustitie. s. vt nō sint merito ꝛ recōpēsatiōe sz vt sint digna vita eterna. hoc nō ꝑt. qr derogaret diuine iustitie. q̄ nō vult nisi volūtariū libera volūtate ad se ꝯuersū. ꝛ. sic nobis de regula. ꝛ in multis alijs. no. gl. in. d. c. abbas. ꝛ. d. l. mulier.

9 ¶ Quid de iuramēto metu extorto. R. vt. s. Iuramentum. v. §. ix.

10 ¶ Quid si qs veniat in talē metū ex culpa sua. R. q̄ nō sbuenitur ei nec hz seu competit ei aliqd remediū. d. l. si mlr in ꝑncipio. vbi libta cōusso crie ingratitudinis ꝛ timēs ne reuocetur in suitutē ꝑmittit aliqd dn̄o cōminanti suitutē nō audiat. Sz q̄ ad ꝯsciam distingue. Qn̄ aut talis timor ꝑt iuste incuti tali puta qr cōmisit crimē capitale cōminatur qs eū velle accusare ꝓꝑ quē timorē ille dat cētū talis sz turpit acceipiat pecuniā vt desistat ab accusādo: tn̄ restitue n̄ tn̄r de necessitate si mō ille dōare potuit. Si vo timor icutit iniuste q̄ ad deū. puta pr̄ ꝯminat iterficē adulterū cū filia. qd lz d iu. ciui. vt in. l. nec i eo. ff. de adul. sz qr nō lz q̄ ad deū. Jō ex tali timore extortū nō poterit tenere in ꝯscia nisi inquātū ē in recōpēsationē sui interesse. puta fame lese. ꝛ hmōi. alias non facit tex cum glo. in. c. inter hec xxxiij. questione. ij.

11 ¶ Utrū agēs certū qd ex metu ꝑsumatur ꝯsentire ex taciturnitate sequēti tpis. R. gl. sicto tex. i. c. accedēs d ꝯuer. ꝯiu. q̄ n̄ nisi interueniat aliqs actus positiu⁹ approbatiu⁹ ꝑmi actus vt in. l. ij. ꝛ. l. pe. C. eo. ꝛ ꝑ Jnn. in. c. si per eo de renū. ꝛ facit. c. ad id qd. de spon. vbi spōsa q̄ metu ꝯtrē si cohitat viro spōte ꝑsumitur mr̄imoniū. maxime si interuenit copula tacit. c. vnicū. de despon. impu. li. vi.

12 ¶ Utrū ꝓbari metū ex q̄ amisit bona sua stet ei⁹ iuramēto circa quātitatē bonoꝝ. R. pa. in. c. si. ex. eo. q̄ sic si i iuste metū incussit ꝛ ꝯ eū q incussit. Secu⁹ si ageret ꝯ villā in cui⁹ territorio ē scuī. nā oz ꝓbet ꝑ alios. ꝛ pōt adducere socios ꝛ familiares ꝓꝑ difficultatē. ꝓbādi. bon⁹ tex. ē in. l. ꝯsensu. C. d repu. a i. c. veniēs. el. ij. d testi.

13 ¶ Utrū met⁹ ꝓbabilis vel leuis sitr annullet. R. q̄ nec excusat. nec rescīdit nec annullet. a ds ille q cadit in virū leuē: aut vecordē q timet vel timēdus nō est. ꝛ di meticulosus. ff. eo. l. metū. qr nō tollit actū regrētē liberū ꝯsensuz vt notat Pa. in. d. c. veniens el. ij. de spō. sz q̄ ad cōsciaz. dic. vt. §. xv.

14 ¶ Utrū ille q ꝑ metū extorsit aliqd teneant. R. Hir. eo. ti. q̄ sic. ꝛ secūdū leges pōt agi ꝯ eū ēt q̄ ad penā si agat i. anū. Sed post anū nō sed solū quo ad rei ꝑsecutionē. qr ꝑtorie actiones sūt ꝑpetue quo ad rei persecutionē. sz quo ad penā sūt tēporales. Insti. de perpe. ꝛ tēpora. ac. in ꝑn. ff. d vi a vi. ar. l. i. §. sz si ꝑ metū. ff. q̄ me. cā. l. si cū exceptiōe. §. i. ij. ꝛ. iij Secundū tn̄ canonea etiā ad penā post annū qr nulla cōditio tpis pōt opponi. iij. q. i. c. redintegrāda. ꝛ ibi per doc. Et nō soluz tenetur de his que habuit ꝑ talē metum sed de oibus que amisit ille cui talem intulit metum. d. l. si. cū. §. pedius qr met⁹ fuit cā seu actio amissiōis. d. l. si cum. §. in hac actiōe. concor. Inno. a Hosti. in. c. si. eo. ti.

15 ¶ Quid si met⁹ sit solū obtiorē fuerē iste. R. q̄ datū ex tali timore ē oio restituēdū si datū sit ꝯ volūtatē dātis. Fa cit. l. i. § q̄ honorāde ad si. ff. q̄. re. ac. nō de. Vn̄. quādocūq nō adest volūtas dāl rem in dādo nisi ex metu acceptū est restituēdū. nisi fuerit i culpa metus. sz q̄ supra dixi. §. decimo. Nec

obstat.l.vani.ff.de re.iur.z.l.metum ff.q me.cau.qz loquuntur quo ad forum contentiosum.

16 ¶ In q differt metus a vi.R. Pa.in d.c.sacris.q metus est vis conditionata.scilicet cu dicit.i.iterficia te si no feceris sic.z hmoi.c.ad audietia extra eo.Et fit sine violetia corporali. Vis aute est queda coactio qua qs ligatus cogitur facere aliqd corporale z dicitur vis absoluta.z hec excusat a toto si intrinsecus no cosentit qz no dr qs agere sed potius pati.d.c.sacris. Lex aute magis large accipit dices. Vis e impetus maioris rei cui resisti no pt.l.ij.comode.ff.quod me.causa.l.i.z.ij.de pac.Quis.li.vi.

Milites

Milites nostri temporis licet no habeat insignia observatie veteris habent tn insignia observantie noue fm bald. in l.i.C.qui bo.ce.pos.allegat i.ar.c.translatio de consti.

Additio

Additio mi no gaudent privilegijs militaribus quia eoz militia no est pvilegiata z in eoruz actib9 debet viuiure coi vt coiter tenetur p doc. Ly.in.l.p.C. de iuris z facti igno.Salicetu z Bar.in.l. filius familias.§.veterani.ff.de pcura.bal. in l.intestia.C.de testa.qz no hnt illa regsita in militibus sz magis sunt pmoti.ad popam vt dicit bal. vbi.s.

1 ¶ Quis non pot esse miles.R.q impugnantes securitates nauigantiu.z hostes publici z infames milites esse no pnt.vt.l.i.in ver. optimos fidelissimosqz comilitones.ff.de testa.mili.

2 ¶ Utru miles possit incarcerari. p debito cotractus vel vltie volutatis.R. Bal.vbi supra q non. Sed bar.in.l. miles.ff.de re iudi.limitat ad debitu contractum in castris solum.

3 ¶ Quomodo instituantur. z de eoz priuilegijs habes i.l.penul.ff.ex qui. ca.ma.in glo.

4 ¶ Utru ars militie sit licita.R.q sic si debito modo fiat.xxiij.q.i.militare de quo dic vt supra.Bellu. Lz ei mi-litibus se exercere in his q nulli sunt nociua ca exercitij puta in cursitationibus equoz in piciendo tella.z huiusmodi.in qbus no iminet pbabile piculu pximi.sicut i torneametis iminet.z ido phibetur.facit ad hoc.ij.R. primo vbi dauid pcepit vt docerent filios filr arcu.i.arte sagitandi.

Minor

Minor quis dicatur.R.q ille q no hz.xxv. an no copletum.ff. de mino.l.i.

1 ¶ Utz minor possit petere restitutione in integru no solu in lesione q deuenit de patrimonio:sed etiaz in lesione lucri cessantis.R.q sic vsqz ad qdriennium postq ipleuit vigesimu qntuz annu.de his tn solu in quibus lesus est infra vigesimum quintum annu. vide glo.in.c.ij.de resti.in inte.

2 ¶ Utru teneat gesta cu minore sine auctoritate curatoris.R. Pa.in.c.in presentia.de pba.q si intrat religionez potest alienare omnia bona sua.quia fingitur mori l.deo nobis.C. de epis z cle.sed no intrado non pot alienare etiam in pias causas.

3 ¶ Minor si renūciauit beneficio ecclastico no restituitur.qz in spiritualibus vt maior admittitur z agit z conuenitur.ff.de mio.l.sit ptor in gl. i pn.

Miserabiles

Miserabiles persone que dicatur.R. fm Inno.in.c.significantib9 de offi.delega.z Pa.in.c.lz de censi. q sunt ceci.z alij morbo laborates.q pnt auxiliu ab ecclia iplorare qn nimis aggrauatur in collectis facit.d. c.significantibus z q ibi notatur.

1 ¶ Utru ceci z alij morbo laborantes ppetuo excusentur a mueribus.R. Pa. in dicto.c.licet q sic a personalibus. q iponunt psonis:vt.l.ij.C.q.mo.se.excu.A realibus aute muneribus ordinarijs no excusantur.nisi princeps velit ea remittere.C.de vaca.mu.z de mune patri.quasi per totum.secus si sunt extraordinaria qz no tenetur ad illa.l.vnica.C.de supindic. facit.c.idt catu.lxxxviij.di.z quando dicantur

realis ordinaria. vel extraordinaria. Uide. j. Munus.

Missa secūdū Hug. de sancto vic. ue sacris li. xi. dicit quasi trāsmissa. eo quod populus p ministeriū sacerdotis q mediatoris vice fungitur īter deū ⁊ hoīes. preces vota ⁊ oblatōes trāsmittat deo.

1 ℭ Missa a quo dz celebrari. R. q a solo sacerdote rite ordiato. de sum. tri. c. i. firma de cōse. di. i. c. i. in fi.

2 ℭ Utrū existēs in mortali vel pollut⁹ nocturna pollutōe licite celebret. vide s. Eucharistia. iij. §. xviij. ⁊ §. xxix.

3 ℭ Utrū sacerdos q nō est ieiun⁹ possit celebrare. R. secūdū Sco. in quarto distīctōe octaua. q nō. vij. q. pmo nihil de cōse. di. ij. liqdo. ⁊ taliter uz esse ieiun⁹ q circa mediā noctē nihil sūpserit qūtūcūqz minimū etiā si sit species: vel electuariū: vel medicina. qz ea non dicit nullus post cibum potūqz quēlibet minimū sūptū missas facere psumat. vij. q. i. nihil. imo plus ibi dicit glo. q etiā si ante mediā nocte sumpsisset cibū. Et adhuc sentiret eructuationes ⁊ cibū non debz celebrare de conse. distin. ij. tribus. ⁊ hostiē. de sacerdo. in. c. si consiterit.

4 ℭ Quid de reliqs cibi remanentib⁹ in ore. R. q si casualiter deglutiantur nō ipediūt. qz nō trahiciūtur p modū cibi vel potus. sed per modū saliue. secūdū sanctū Tho. in tertia parte. questione octaua.

5 ℭ Quid si sacerdos in mane lauādo os deglutiat stillā aque. R. q pōt celebrare: nisi fecerit ex ꝓposito. ar. xxiij. q. v. de occidēdis. xv. q. vi. c. i. concor. Ricar. in. iiij. di. viij. Tho. vero dicit vez: nisi trahiciatur i magna qūtitate

6 ℭ Quid si cib⁹ sit digestus. sed tū nō dormiuit p totā noctē. R. q pōt celebrare: qz solū ges tp̄s ⁊ digestio regruntur ſz Jo. Bar brix ⁊ archi. in. d. c. nihil ⁊ Hostie. ⁊ Pa. in. d. c. si cōstiterit. licet ibi glo. videatur sentire contrarium sed male.

7 ℭ Quomodo debet celebrare. R. q debet seruari ordinarium misse. tam in dicendis q̄ etiam in actibus.

8 ℭ Utrū dēat celebrare capite discoperto. R. q sic. de conse. di. i. c. nullus epūs. Uñ q sine rōnabili cā celebraret capite copto peccaret mortalr. secus si ex aliq rationabili cā pp verbū temere positum in. d. c. nullus.

9 ℭ Quid si post inceptā missaz desistat. R. q si sine rōnabili cā dimittit peccat mortalr. als. n vt i. d. c. nullus

10 ℭ Quādo euāgeliū legitur oēs dēnt stare nō sedere nec genuflexi manere vt in. c. auctoritate. de conse. di. i.

11 ℭ Utz dēat aliqd aliud dici a sacerdote q̄ qd cōtinet i missali. R. q nō ar. c. visūz. ⁊ c. de noib⁹. de cōse. di. i. Cogitari tñ pōt qcūqz deuota secundū sanctū bona. sed non exprimi.

12 ℭ Utz regrat attētio. R. fm Ricar. anglicuz in quol. q sic. vnde Dio de ecclesiastica yerachia. ad sacrissimū etiā eos sacrificiū mūdari cōuenit ab ipsis vltimis aīe fantasmatib⁹. vnde disperās se posse hēre ꝓbabiliter cordis stabilitatē peccat grauiter accedendo. si tñ sperat ⁊ ex infirmitate distrahitur minus peccat hec ille.

13 ℭ Quid si omittat aliqd. R. q peccat mortalr si sciēter facit. tñ cōsecrat si ibi sit mā debita ⁊ forma cū intentiōe cōficiēdi. de quo dictū est supra Eucharistia pmo. Et hoc intellige q peccat mortalr sciēter dimittendo aliqd notabile. puta euāgeliū: vel epistolā: secretas. ⁊ hmōi secus esset de aliq ꝟbo solo. alio a forma consecrationis. Idē dic si omittatur tp̄s debitū paramēta ⁊ reliqua necessaria q est mortale quando fit scienter.

14 ℭ Quid faciet sacerdos si missaz dicēdo ꝑpendat non fuisse debitā materiā ministratā. R. ſz cōiter Theo. i qrta di. octaua. q siue defectus sit in hostia siue in vino. ⁊ aduertit anteq̄ ꝯsecrationis canonē inceperit. sic accipiet aliā hostiā si defectus. est in hostia. ⁊ vinū si est in vino. Et reincipiet si est in hostia defect⁹ ab illa oratiōe. Su-

scripe sancte pf. qua deus omissis alijs dicet veni sanctificator &c. Et sic omnibus alijs omissis pseqtur vbi erat qn aduertit. Si vero defectus fuit in vino incipiet ab illa oratione Deus qui humane. cu oratione. Offerim⁹ &c. Et alia veni sanctificator &c. Et alijs dimissis psequit vbi dimiserat. Si iam consecrauerat & post consecrationem depre hendit q defectus erat in vino debito sic accepto cu aqua solu incipiet ab illa oratione. Simili mo vsq ad orationem vn & memores & alijs omissis psequtur vbi dimisit. Si vero defect⁹ erat in hostia & iam consecrauerat vinu sic accepta alia hostia incipiet ab illa oratione. Qui pridie & loco illius relatiui. q dicet Dns noster iesus xps pridie q pateretur &c. vsq ad orationem simili modo & omnib⁹ alijs omissis psequtur vbi dimisit. Et notanter sic dixi q si solu diceret. hoc est corpus meu no consecraret secudu Seo. & Ricardu. in qrto distin. octaua. q. iij. q oratio illud significat quod exprimitur verbo. no quod est in intetione pferetis Et ideo si nulla fieret metio de christo intelligerentur illa verba de corpore sacerdotis vel sanguine. non de christo. Et sic non consecraret.

15 Pone q no aduertit de defectu. nisi post sumptionem hostie q no erat triticea aut debita. R. sm cotiet doc. vbi supra q no obstante q no sit ieiunus: nihilomin⁹ accipiet. aliam hostiam debitam & incipiet. vt dictu e. Dns noster iesus christus pridie q vsq ad sibi mo &c. & postea alijs omissis faciet eam & psequetur vbi omiserat.

16 Sed qd si sumpto corpore inuenit aliquam loco vini in calice quam biblit. R. Tho. in tertia pte qone octuagesima qrta. q est alia hostia & alit ad vinu sumedu. & consecrandu Quidam alij dicut q pter scandalu nihil est reiterandu. & maxime cu no sit ie[iunus]. Sz tu tene opinionem. Seo. vbi supra. q solu est accipiendu vinu cu aqua dicedu. Simili modo postq Dns noster iesus xps censuit accepit calice &c. vsq vn & memores. & sic alijs omissis dicat. Sanguis domini nostri iesu christi custodiat animam &c. & sumat. q istud pot fieri sine scandalo. Nec obstat q no sit ieiunus q est maius preceptum q sumatur integre q ieiuno stomaco. vt patet in. c. comperimus. & c. relatum. de consecra. distinctione. ij.

17 Quid faciet sacerdos si qn habz aquam in ore anteq deglutiat aduertit. R. directoria. libro primo. titulo decio septimo q si pot sine scandalo sputet in calice & extrahet particulam hostie. & aquam reponet in alio vase. & sic accipiat vinum & consecret vt dictum est. & in eo ponat. particulam hostie. & sumat postea illaz aquaz si potest facere sine periculo vomitus. vel si timet de vomitu reponat aquaz in sacrario. Et ide dicerez de particula q idem esset coburenda & cineres in sacrario reponendi quando sine periculo vomitus recipere non possem.

18 Quero qd faciet sacerdos qn musca vel aranea cadit in calice. R. ideo q si cadit ante consecrationem proiciat illud vinum & accipiat aliud cu aqua & faciat secudu q supra dictum est. §. decimo quarto. Si vero cadit post consecrationem extrahat ea & lauet cu vino nisi esset res venenosa. vel que prouocaret vomitu q tunc omnia sit esset reponeda in vase alto & aliud vinu cu aq sumedu & consecrandu. vt dictu est in. §. decimo quarto & decimo sexto. secudo Archidia. Hug. Jo. de fantu. in. c. si pnegligetia. de consecratione distinctione secuda q nihil abhominabile sumi debet occasione hui⁹ sacramenti: vt notat glo. in dicto. c. si p negligetia. & finita missa accipiat sanguinem illu & igne coburat cum aliqua stupa. vel panno lineo in ipso madefacto & cineres ponat in sacrario.

19 Quid si gutta sanguinis ceciderit. Respodeo q si ceciderit sup tabulaz & similia lauatur si pt fieri sine horre

re. et postea loc⁹ radatur et rasura cõburatur. et cinis iuxta altare recõdat et sacerdos quadraginta dieb⁹ peniteat. Si vero ceciderit sup lintheũ ablvatur trib⁹ vicib⁹ calice supposito. et aq̃ ablutionis iuxta altare cõdatur. et sacerdos peniteat quattuor dieb⁹ nisi pvenerit ad tertiũ lintheũ. q: tũc novẽ. Si vsq3 ad quartũ viginti diebus pẽiteat. de ɔse. di. ij. c. si p negligẽtiaz

20 ¶ Quid si sumẽdo sanguinẽ remanet pticula in calice. rñdeo dz digito ad labiũ calicis adducere et sumere et nullo modo apponat vinũ añ eius sumptionẽ. q: vinũ citius descẽderet et sic sumeret nõ ieiunus secũdũ Sco. in quarto distĩctiõe octava. Quãuis ego arbitre q: ẽt si apponeret vinũ et sic simul sumeret non peccaret licet vinũ citi⁹ descẽdat. q: qd fit tali modo dicitur fieri simul. p ea que notantur in. c. q: propter. de elec. et in. l. continuus. ff. de verbo. ob.

21 ¶ Utrũ hostia nõ consecrata que est in altari vel gutta vini q̃ ẽ in pede calicis: vel aliter a vino qd est in calice separata cõsecretur. Rñdeo q: non. nisi hoc intendat sacerdos. prima q̃stione prima. detrahe.

22 ¶ Quid si omisit aquã ponere in vino. Rñdeo q: si advertit añ cõsecrationẽ hostie dz eã apponere reiterando. vt supra dixi. §. decimoq̃rto. quando defect⁹ ẽ in vino. q: si advertit p⁹ cõsecrationẽ hostie. sed añ cõsecrationẽ vini apponat nihil reiterãdo secũdũ. Bonal. Si post cõsecrationẽ vini advertit tũc fz. S. Tho. in. iij. pte. q. lxxxiij nullo modo apponat. quia appositio aq̃ nõ ẽ de necessitate sacri vt dixi. §. eucharistia. i. §. xvij.

23 ¶ Quid si vinũ in calice cõgelet. R. q: sacerdos dz ipm añ cõsecrationez resolvere vt habeat rationẽ actualez potus. si tñ nõ resolvit adhuc cõficit q: vinũ cõgelatũ nõ differt a nõ cõgelato nisi qualitate accidentali.

24 ¶ Quid si ex frigore hostia dilabit in calicẽ. R. q: dz vlteri⁹ pcedere nec est necesse aliq̃d reiterare. fm Tho. in tertia pte. q. lxxxiij. Sz fz Inno. vt recitat R. ãdul. in quarto. di. x. si aliqua ps remãsit i manu frãgat illã et ptẽ mittat in calicez q: pma casualr cecidit.

25 ¶ Quid si sacerdos nõ recolit se aliqua dixisse. R. q: sacerdos nõ dz pp h̃ turbari q: q multa dicit nõ recolit oia Si tñ pbabiliter cõstet aliqua omisisse figdẽ sunt de necessitate sacri puta forma cõsecrationis. dz reiterare ab illa forma. et cũcta p ordinẽ pseq. Si vero nõ sunt de forma cõsecrationis sic nõ dz resumere in mutãdo ordine officij. sed debet vlterius procedere fm Tho. iij. parte. q. lxxxiij.

26 ¶ Utrũ semp sacerdos celebrãs debeat sumere corp⁹ et sanguinẽ. R. q: sic de cõse. di. ij. platũ. Si sacerdos deficit in missa ali⁹ q sit ieiunus dz supplere. vt. §. eucharistia. iij. in prin.

27 ¶ Quid si aliq casus necessitatis alicui evenerit. puta infirmitas. et hmõi poterit ne sacerdos illi hostiã dare cũ aliã nõ habeat cõsecratã. R. q: non totã sed bene partẽ. et aliã partẽ ipse sacerdos sumere. fm. S. Tho. in. iij. di. xij. Et idem credo ẽt si nõ sit infirmitas. sed alia rõnabilis cã.

28 ¶ Quid si hostia inveniat fracta añ cõsecrationẽ. R. nihilomin⁹ pt ɔsecrari nisi sit scãdalũ i populo: q: tũc aliã accipiet. q: fractio et quadratura. et hmõi nõ viciant sacrm.

29 ¶ Utrũ in memẽto vivorũ vel mortuoꝝ debeat fieri aliquoꝝ nominatio. R. q: nõ est necesse: nisi solũ vt supplicantis devotior reddatur effect⁹. ar. xiij. q. ij cũ gravia. et. c. nõ extimem⁹. no. glo. de ɔse. di. i. c. visuz. et sic. ex quo pz q: tñ singuloꝝ noia sunt exprimẽda quãto ex eoꝝ noiatione augmẽtat devotio celebrãtis. q: nõ min⁹ glibet hz sub gnali q̃z si spãlr fierẽt. de ɔse. di. v. nõ mediocrit. et no. gl. i. d. c. visũ

30 ¶ Utrũ pfatio ppa dẽat dici in missa cõmemorationis seu votiva. R. [illegible] c. cõsiliũ de cele. missa. q: sic ppa si hz et solũ sunt. x. ab ecclia approbate. q:

põitur in.c.inuenim⁹ de ɔſe.di.i.Natiuitatis dñi epiphanie Quadragesime Pasce Aſcẽſiõis dñi Pẽtecoſtes ſancte crucis Sanctoꝝ Apoſtoloꝝ ⁊ ſancte trinitatis ⁊ in.c.ſanctoꝝ.lxx.di. põitur decima de dña alie iuue delende de missali niſi ex ſpẽli ꝑuilegio ſit cõceſſuꝫ vt fratrib⁹ minorib⁹ de beato Franciſco per Sixtũ.iiij.

31 ¶ Utrũ gloria in excelſis deo debeat dici in miſſis votiuis.R. ꝙ nõ vt in.c.cõſiliũ de cele.miſſa.nec ẽt credo in vnũ deũ dr̃:lꝫ cõſuetudo derogauerit illi iuri q̃ ad gloria in excelſis q̃ dr̃ in miſſis votiuis beate virginis ⁊ q̃ ad alios ẽt in miſſis ſpũſancti Minores tñ hñt ex ꝑuilegio vt poſſint dicere glia in excelſis in miſſis ſpũſancti quas pro eccl'ia dei celebrãt Dicit tñ Hoſti.in.d.c.cõſiliũ deuotã cõſuetudinẽ non reprobamus.

32 ¶ Utrũ perfuſio poſt ſumptionem ſanguinis debeat fieri cum vino.R. ꝙ ſic vt de cele.miſſa.c.ex parte.

33 ¶ De q̃ dꝫ miſſa celebrari.R. Pa.in c.qdã laicoꝝ de cele.miſſa.ꝙ dꝫ celebrari de eo de q̃ ſit offm̃ vñ miſſaꝫ peculiarẽ audiẽs vel dicẽs nõ ſatiſfacit ꝑcepto de audiẽda miſſa q2 illa q̃ ꝑcipitur eſt miſſa de feſto vel q̃ ſꝫ offm̃ dꝫ dici vt in.d.c.qdã laicoꝝ Credo tñ ꝙ ſeculares pp ignorãtiã excuſent ſed nõ celebrãtes ⁊ ppea in.d.c.qdaꝫ ⁊.c.⁊ hoc de ɔſe.di.i.dr̃ ꝙ tales miſſe peculiares ſeu votiue dñt celebrari i occulto. ⁊ h̃ intelligo in dieb⁹ in qb⁹ qs tenetur de ꝑcepto audire miſſã vel in eccl'ia collegiata ſeu cõuentuali in qua q̃tidie eſt celebrãda vna miſſa de offõ vt in cle.i.de cele.miſ. ⁊ ſic intelligo tex.in.d.c.qdã laicoꝝ. q2 ſi ſit ali⁹ q celebrauit miſſã de offõ ⁊ ñ ſit de ꝑcepto ꝙ miſſa audiat pñt qs miſſaꝫ votiuã dicere ſine omni ſcrupulo ⁊ in publico ⁊ in ſecreto. Nec ſufficit ſꝫ [illegible]nal. ꝙ audiat introitũ ⁊ hmõi in dieb⁹ i qb⁹ tenetur d offõ audire q2 miſſa dr̃ eu canõe.vt p3 in.d.c.quidã

34 ¶ Utꝝ miſſa de ſcis tñ valeat aĩabus defũctoꝝ ſicut ſi dicatur ꝑ defũctis.R. Ho.in.c.ij.de ce.miſſa.ꝙ ſic.⁊ ꝙ do. Hug. Car.dicebat ꝙ celebrãdo ꝑ dña ſciebat celebrare ꝑ defũctis. ⁊ cõtra.d.c.ij.⁊ d ɔſe.di.ij.quotieſcũqꝫ Caue tñ q2 ſi ꝓmiſiſſes ſpẽliter ꝑ defũctis ꝓpriã miſſaꝫ dicere nõ ſatiſfaceres miſſã dicẽdo de dña rõe ꝓmiſſionis. Itẽ aduerte ꝙ hoc ẽ veꝝ q̃ñ maior deuotio qua q̃s dicit miſſã de dña ⁊ hmõi ſupplet vl' ſcti itercesſio.alr̃ nõ.niſi quo ad veritatẽ ſacri ſꝫ nõ q̃ ad veritatẽ orationũ.q2 plus valet ꝑ defũctis dicta.ſm̃ Pe. in.iiij. di.xlv.

35 ¶ Cũ qb⁹ dꝫ miſſa celebrari.R.ꝙ ꝓ35 moꝺ iduméntis debitis.q̃ ſm̃ Inno.iij.vt recitat Ar.ii.⁊.ri. vij. ſũt calciamẽta amict⁹ alba.cingulũ.maĩpulus ſtola.planeta.ar.xxiij.di. eccleſiaſtica xxv.di.viuũ.xi.q iij.epis.de penis de gradatio.li.vi. Et qualis dñt eẽ ꝑdcã dicẽdũ ꝙ ſm̃ cõſuetudinẽ rõnalẽ regionis ſeu cõgregatiõis. ar.l.de qb⁹ ff.de legi. Et an dñt eẽ benedicta cõſter tenetur ꝙ ſic.exceptis calciamẽtis ⁊ ẽt cingulo qð de ɔſuetudine nõ benedicitur ſm̃ Rica.in quaeto di.xiiij ⁊ Sco.ea diſtin. Secũdo cũ igne. de cele.miſſa.c.vl. Et Celebrãs ſine igne dꝫ offõ ⁊ bñficio ꝑuari ibidẽ. Tertio cũ calice corporalib⁹. altari lapideo. ⁊ tribus tobalijs ſuper eo. ⁊ miſſali hoſtia azima.vino ⁊ aqua q̃ in minori q̃titate debet poni q̃ de vino vt in.c.perniciõſus de cele. miſſa.

36 ¶ Utrum peccet mortaliter qui ſine aliquo predictorum celebrat.R.ꝙ ſic qui ſine igne ⁊ aqua vel in pane fermentato ſi eſt ſacerdos latinus vel in vaſe ligneo vt patꝫ in.c.lineras de ce.miſſa.vbi dicitur ꝙ debet talis ſacerdos deponi ab officio ⁊ beneficio. Et idem ſi in vaſe vitrio vel de auricalco aut ere de conſe.diſtinct.i.vt calix Idem ſi ſine altari lapideo ⁊ conſecrato corporalibus caſula ſtola manipulo cingulo alba amictu vt in.c.i. de conſecra.diſtin.i. non tamen efficitur irregularis cũ nõ inueniatur ſute

citur irregularis cū nō inueniat iure cautū hoc. sine faciat scienter siue ignoranter ſm Ricar. ꝛ Sco. i q̄rto di. xij. ꝫ mortalr peccēt de ɔſe. di. i. ecclie ꝛ c. cōcedim⁹ cū duob⁹. c. sequentibus ꝛ hoc intellige si scienter facit sec⁹ si ex obliuione manipulū vel stolā omisisset de calciamētis aūt hn̄dis nō credo sit pceptū cū n̄ inueniat in iure. Unde sigs ipsa omitteret nō ex cōtēptu ꝫ q2 nō hꝫ nō peccaret ar. d. c. i. Pꝫ hoc ꝙ calciamēta nō sunt de necessitate q2 sic oporteret habere specialia quibus non vtemur nisi celebrando cuius ɔriuꝫ seruatur cōiter.

37 ¶ Sed vtruꝫ sine missali potuit dici gdā dicūt ꝙ peccat mortalr celebrās sine missali tn̄ q̄ ad min⁹ nō sit canō tū q2 exponit se piculo errādi tū q2 cōsuetudo ita hꝫ vt sine libro i quo sit canō n̄ dicat. Et placet q2 sepe optime memorie viri in hoc errāt Canō ſm cōiorē opinionē dr̄ a Te igit vsqꝫ ad cōionē ꝛ ꝑꝫ durā. dꝫ dici expedite ne musce venientes. i. varie cogitationes perdant suauitatē vnguenti. i. orōnis ꝛ ne populus fastidiū cōcipiat nō tn̄ nimis festināter ne sacrificiū fiat sine sale discretionis ꝛ deuotionis ꝛ dꝫ legi in libro ne error ɔtigat Idē dicerē d tribꝰ tobalijs si non haberēt ꝙ sufficeret vna Et no. ꝙ preceptū ē clericis vasa ꝛ vestimēta in gb⁹ celebrari dꝫ sint munda ꝛ nitida in. c. relinq nolumus de custo. euch. ꝛ iō peccat mortaliter faciens ɔtrariū. xiij. q. i. ꝙ ꝑcipit.

38 ¶ Quarto debēt ei saltē duo pn̄tes celebranti missaꝝ de conse. distin. ꝑma h̄ quoqꝫ. Et hoc verum in missa publica sed in missa priuata pōt dici vno presente seruitore solū q respōdeat in psona totius populi vnde nemo sacerdos per se solus pōt celebrare. vij. q. i. illō de filijs psby. c. ꝓposuit in fi. Episcopus vo sine diacono celebrare no pōt nisi necessitas cogat. lxxxxiij. di. diaconi sunt in glos. in ver hꝫ.

39 ¶ Utrū dꝫ missa celebrari. R. ꝙ i oi loco cōsecrato ab epo pōt libere celebrari de ɔſe. di. i. ꝛ. c. primo ꝛ. c. sicut ꝛ. c. sequenti ꝛ. c. nullus Et hoc verū nisi sit interdictus ꝛ pollutus de quo supra Consecratio ecclesie. ꝭ. viij. Fallit hoc in. c. auctoritate de ꝑuile. li. vi. vbi prohibet celebrari in eccl'is ɔstructis ab exētis i locis nō exēptis sine licētia epi Itē lꝫ minoribꝰ ꝛ ꝑdicatoribus celebrare in omni loco honesto cū altari portatili ab episcopo ɔsecrato saluo iure prochiali quod quidem tūs ſm Gre. nonum in extrauaganti que incipit. Nos anendentes consistit circa oblationes decimas. ꝛ ꝑmitias solum ꝛ hoc siue sit consecratus locus vel non dummodo non sit interdictus vl' pollutus Et sic intellige. c. in his de priui. vbi hoc priuilegiū ponitur Similiter episcopus licet in d. c. fi. de ꝑui. li. vi. de quo. s. iterdictū vi. ꝭ. xxxviij. Aduerte ꝙ sacerdos dꝫ tenere hostiā ꝛ calicē qn̄ ɔsecrat sup lapidē ɔsecratū ſm Pe. de pal. ꝛ debet lapis eē ita magn⁹ ꝙ saltē possit sup eo capitorꝰ pes calicis cū hostia d q̄ vid altar No. ēt ꝙ gcūqꝫ celebrat vl' faciēt celebrari diuia i ciuitatibꝰ castris] vl' villis nisi ɔten⁹ a iur ei ɔcedit ē ei iterdict⁹ igressus ecclie ipo ıcō cuiuscūqꝫ ordinis vl' ꝑuilegij sit munitus. c. epoꝝ de ꝑui. li. vi. Idē si i locis a iure vl' a iudice ꝓhibitus ibidem.

40 ¶ Utrū de licētia epi possit celebrari in loco nō ɔsecrato. R. Inno. i. c. i. de ɔſe. ec. vl' alta. tꝫ ꝙ sic ēt sine licentia si mō hꝫ altare viaticū Archi. pꝰ alios in. c. missaꝝ de ɔſe. di. i. ꝛ Pa. in rubrica. de cōſe. ec. vel al. tenēt ꝙ n̄ ēt cū licētia epi lꝫ dico ꝓ cōcordia ꝙ i sua diocesi pōt epus dare licētiā vt in eccl'ia n̄ ɔsecrata l' oratorio possit ɔs celebrare cū altari portatili ɔsecrato ex necessitate vt no. gl. de ɔſe. di. i. vnicuiqꝫ ꝛ. xviij. q. ij. gdā In alijs aūt locis nō pōt dare nisi qn̄ eccl'ia deest. vt in. c. cōcedim⁹ de ɔſe. di. i. a[illegible] i. c. fi. q2 frustra cōcederet epis illō ꝑuilegium si haberēt de iure cōi Aduerte tn̄ ꝙ in loco fluctuāti vt in mari ꝛ

fluminibus celebrare nõ lz alteri Sed extra suã diocesim non pt dare licentiã celebrandi in loco nõ consecrato.

41 ¶ Qua hora pōt missa pticularis celebrari. R. q ab aurora vsq ad nonã Et in gventualibus ecclijs pt quottidie celebrari de gse. di. i. §. i ieiunijs z c. necesse est Et hoc segr Sco. in qrto di. xiij. Nec ob. c. nocte z c. solent de gse. di. i. z c. si liceat. xxxiiij. di. z c. q s pñtibus z c. si. lxxv. di. z c. vl. lxxvi. di. qz intelligitur de solēnibus missis fm Host. in sũma de cele. missa. Solēnis ho dz dici in cõuētualibus ecclijs ho ra sua. s. i vigilijs z in qdragesima z. iiij. tpibus hora nona In festis hora tertia In pfestis hora sexta q tamen cōiter n̄ fuatur qz tradi dr in festis q alijs diebus nõ festiuis excusantur vt pz in tur. pall. Et sic intellige glos. in s. c. i. de cele. mis. z alios doc.

42 ¶ Utrz possit dici missa de nocte. R. fz Host. vbi. s. q n̄ nisi i natiuitate dñi vl nisi fz Rodoñ. d licētia epi vl supioris imīnēte necessitate puta qz ifirmus moritur nec hr eucharistia. Alias cā añ aurorā celebrās peccat mortalr idē dicēdũ de celebrātibus añ dictũ matutinũ ar. xl. di. c. in his z c. ecclasticar z ex de cele. missa. c i. z vl. fz Host. Silr de pria dicēdũ vbi est gsuetudo fm Host. quã gdez gsuetudinē addēdo ad pmã q dr in coro nõ ad eam q di a puato. Uñ in religionē minorũ cũ multe misse dicãtur de gsuetudie añ pmã nõ credo q volēs missã dicē tenetur pmo dicere primã qz sic oporteret bis cā aliqñ dicere. s. per se z postea in coro q nõ est necesse ar. c. pmi de ce. missa. z sic patet q possunt dicere missam licite anteq dicant primam.

43 ¶ Quoties dz missa celebrari. R. in eccljs gūctualibus z collegiatis debēt quotidie due misse celebrari. s. vna [illegible] festi z alia p mortuis vt in. c. cũ creatura de cele. mis. in tex. z in glo. z collegialit debēt dici Et dicit Pa. ibidē q peccāt nõ servātes vñ cōiter non seruatur z sic non peccāt.

¶ Utrz glibz sacerdos teneat quotidie celebrare. R. q n̄ ēt in diebus festiuis vt pz in. c. quotidie de gse. di. ij. Exceptis hñtibus curã aiar q admīnus in diebus festiuis tenenē celebrare nisi p aliũ satisfaciāt populo ar. c. i. de cele. mis. Aduertēdũ q si sacerdos ob sui idignitatē sacri reuerētiã abstinet n̄ peccat fz. S. Bo. i. iiij. di. xij. puta qz pollutus z hmõi Si vero fiat p qdā icuria z negligētia sua ita q ad minus nõ celebret in pcipuis festis Et maxime in illis in qbus seculares deuoti solet cõicare Peccat gdē z si nõ mortalr saltē grauit vt pz p. c. dolētes de cele. mis. vbi valde tales rephēdūtur Ric. ho in. iiij. dist. xiij. tz q tenentur in talibus diebus celebrare. Idez tz scūs Tho. in. iij. pte. q. lxxxij. z sic vi q nõ excusētur a mortali qñ sine rõnalibili cā in talibus diebus non celebrant. Unde dic idē scūs Tho. q lz quo ad actus ordinis q ptinent ad corpus christi misticũ nõ teneat nisi q hz ex platiõe vt pdicare. absoluere z hmõi tñ celebrare vt deo sacrificium reddat ēt si nulli hoīuz teneat Idem ēt ponit in qrto di. xiij. z pōt timere ne tāq fur nec q abscōdit pecuniam dñi cōdēnetur Quotidie aūt celebrare laudabile ē si mõ ex hmõi celebratiõe n̄ minuat reuerētia debita ad sacrm z deuotio. Si āt minueretur tūc aliqñ cessandūz est de quo vide Eucharistia iij. §. xxxvi.

¶ Utrz institutio bñficij q qs celebret oi die obliget institutũ ad sic celebrādũ. R. pa. in. c. gsuluisti de cele. mis. z in. c. significa tū de prebē. q si qz talis istitutio ē illicita z daret mãz peccādi z sō talit institutus dz accipere interptationē ab isto tex. c. significatū vt. s. intelligat q dz celebrare z teneat qto frequētius pt salua honestate sua z debita Reuerētia z deuotione ad sacrm z sic intellige quocūqs bñficiato Sumitr dic qñ institueret ad dicendūz missaz peculiarē quot

tidie qr hoc nõ obstãte põt & dz dici de ferialic. quidã3 de celebra. missa. & sic patet q quis aliquando tenet frequentius celebrare.

46 ¶ Utrũ qs possit pluries dicer missa3 i die. R. Pa. i. d. c. ɔsuluisti q non Facit. d. c. ɔsuluisti & c. referẽte eo. & c. sufficit de ɔse. di. i. Nisi in duob⁹ casibus. ¶ Primus in die natiuitatis i quo tres pñt celebrari siue dicat vna i media nocte alia i aurora & tertia i hora debita siue dicãtur sil' i die vel vna & p⁹ iteruallũ duas vl' e͞ɔtrio qr sic hz cõsuetudo s3 añ aurorã nõ dz dici nisi vna. s. illa de media nocte.
¶ Secũd⁹ respectu alicui⁹ necessitat] vt puta qr aliq̃ magna psona vẽit p̃ta ep̃s & siles & q̃s nõ decet transire diez q nõ audiãt missaz. c. si. de puil. li. vi. & idẽ dic de quol3 alio magno viro ar. c. i. de cele. missa. Silr credo qñ eẽt dies festus p̃ceptus ab ecclia & aliq̃ nõ audierũt missaz l3 nõ sint ita magni dñi p eãdẽ rõnẽ itẽ si aliqs ifirmaret ad mortẽ & non hẽretur corp⁹ xp̃i p eo cõscãdo. Addit gl. tertiũ casũ3 ibidẽ. s. si esset ɔsuetũ in aliq̃ ecclia q dicantur due misse vna pro viuis alia p mortuis & nemo est qui sit aptus nisi vn⁹ solũ tũc poterit ambas dicere. ¶ Quart⁹ pp paupertatẽ ecclia3 vl' raritatẽ sacerdotũ xxi. q. i. c. i. in si. & de elec. c. du dũ occia. q. iii. vnio. ¶ Quint⁹ qñ due misse pprie occurrũt dicẽde puta de vigilia & de festo & nõ ẽ nisi vn⁹ sacerdos q possit extra de cele. missa. c. p̃mo & c. referẽte sm Ber. & hos. iu. d. c. ɔsuluisti In tellige tñ in oib⁹ p̃dictis casib⁹ q p̃t plures dicere dũ tñ purificationẽ nõ receperit & sit ieiunus alr nullo mõ li ceret de cele. missa. c. ex pte. Itẽ q nõ dicat nisi duas qr plures non l3 nisi in natiuitate sm cõiter doc.

47. ¶ Quid si postq̃ sumpsit cõlonez hz hostiã cõsecratã que superfuit. R. sm Pe. q si cõmode nõ hz vñ honeste ɔseruet ei l3 sumere. dũmõ sit ieiunus ar. de ɔsecra. di. secũda. c. tribus gradib⁹. Sec⁹ eẽt dicẽdũ de reliqs q̃ ẽt l3 accepit purificationẽ ãteq̃ de ipsis aduerteret tñ postea si sumẽde: tñ qr nõ possunt sic seruari imo leuiter amitterẽt pp eo3 puitatẽ. Et in isto casu ex quo est in actu purificatõis & recollectõis reliqa3 quicqd dr̃ fieri incõtinẽti idest quasi sil' sumeret oia anteq̃ cẽseatur nõ ieiun⁹ per ea que notantur in. c. oli3 el i. de resti. spoli. in glo. & p Bar. in. l. i. ff. de verbo. ob. Quod bene nota pro scrupulosis.

¶ Quid de illis q pp adulatiões se 48 cularĩũ plures missas celebrant in die Rñdeo q pe. cant mortaliter vt in. c. sufficit de ɔsecratione distinctiõe p̃ma Multomagis si pp pecunia qr simoniacus est saltẽ mẽtalis si pactũ si interuenit expressũ. Si vero interuenit eẽt mentalis & realis & teneretur restituere qcqd accepit pauperib⁹ & de necessitate vt i sra simonia septio i p̃ncipio
¶ Pro qb⁹ dz dici missa. R. q ge- 49 neraliter pro oibus viuis & defunctis mortuis i statu purgatorij de ɔse. di. prima. c. visum.

¶ Utrũ sit dicẽda p paruulis mor 50 tuis. R. sanctus Tho. in quarto q sic pro pueris baptizatis non qr eis psit ad remissionẽ pene quã non tollerat nec ad augmẽtũ glorie s3 poti⁹ celebrat ad ɔmẽdãdũ redẽptõis misteriũ
¶ Utrũ liceat orare p excõicato. R. 51 Ho. in sũma q sic i memẽto ẽt specialiter & ẽt in alijs orationib⁹ q̃ cõiter dicũtur gñaliter tñ nõ specialiter qr non l3 de sen. exco. nuper.
¶ Quid dicẽdũ si p̃sbyter q pmisit R. alicui dicere vnã missaz de dña & alteri separatim aliã p aĩa mrĩs & pris eius & tertio p salute sua & silibus dicat solũ vnã missam de dña cum collecta De⁹ q nos patrẽ & matrẽ & aliã collectam. Oĩpotens sempterne deus miserere famulo &c. intendẽs p̃dict] oibus satisfacere. R. q sup hoc [illegible] uersa opinio. Unde p itelligẽtia [illegible] endũ q missa q̃libet que ex respectu operis operati gñaliter valet oibus

viuis et defunctis existentib⁹ in caritate q nō sūt patria. Secūdo vz singulariter illi q eā dicit si digne celebra. Tertio valet spāliter si sūt in statu grē illis q faciūt eā dicere p se: vel qbus pdicti vl' sacerdos p intētionē applicāt. Quātū igitur ad gñalem participationē sacerdos nihil pōt disponere nec dz quātū ad singularē sibi nō dz ordine caritatis eā alteri tribuere qz nemo dz presumere se habere vltra necessitatez de merito: q̄tū vero ad tertiā specialē. q̄ ē alteri applicabilis p intentionē dicendū est q nō minus habebit qlibet horum triū q̄ si p singulo eorū singulariter eē dixisset Ratio qz deus nō equaliter neq3 vno modo acceptat meritum misse applicatū isto tertio mō sed sm q sue bonitati vr' ɔsiderata deuotione et ceteris q̄ cōcurrūt in eo q eam dicere facit. Unde aliqū vna missa posset liberare vnā animā de purgatorio cū tāta caritate mouere posset se q ad faciēdū eam dicere quā nō faceret liberare alius faciēdo dicere viginti vl' triginta. Sic q̄tū ad hoc talis sacerdos satisfacit qz qlibet pdictoꝝ triū nō minus habebit de merito q̄ si p qlibet eoꝝ singulariter vnā dixisset. Et sic itelligo opinionē illorū q dicūt nō minus valere vnā missā p omnibus q̄ si singulariter p qlibet diceret de cōse. di. v. in c. non mediocriter. Nec ob. q dicūt q meritū tali modo acceptū est finitū et iō quāto plurib⁹ diuidit min⁹ qlz hēbit qz verū si qlibet tm̄ hēret vnū al teri cōicaretur sed nō est sic sed tm̄ quilibet hz de ista finitate quātū vr' diuine bonitati. et est tm̄ q sufficeret p oībus aīabus liberādis: si mō sic merita nr̄a merēt. qz missa respectu operis operati nihil aliud ē q̄ applicatio meriti passionis xp̄i. qd p tale sacrificiū imediate applicat illi p q̄ dr̄ et iō sicut lz multis dicatur meritū passiōis xp̄i applicet nihilominus qlibz nō minus habebit q̄ si solū sibi fuisset applicatū qz nullus ex toto pōt eum hēret. sed in tantum inquātū vr' diuine bonitati ipsum pro tali acceptare lz el⁹ q dicere facit deuotionē et ppterea pp meritū passionis xp̄i qd p sacramēta applicat nō min⁹ efficatie habent si simul multis cōferāt q̄ si p vno solo sed quilibet tantuz habebit q̄tū vr' diuine bonitati pro quolibet acceptar. Hoc pz in baptismo qz si multi baptizant in necessitate nō min⁹ hēbūt de remissiōe. et sic de alijs sacramētis. Secus de alijs bonis a sacramētis. eo qz eā nō sint applicatiua meriti passiōis xp̄i. Ideo si pluribus cōicabūtur qlibz min⁹ hēbit respectu opis operati. et ex hoc pz q̄re missa magis valz ad remissionē peccatorum et sacramenta q̄ alia opera. qz ē pp meritū passionis xp̄i qd deo p̄ri offert p remissione illorum qbus applicatur qd non fit in alis bonis. Quo vero ad meritū generale. sic nō satisfacit. qz quanto plures misse dicūtur. tanto magis aīe viuentium existentium in gratia. et aīe in purgatorio releuātur. vnde magis fuissent releuate si dixisset tres missas q̄ si solū vnā. Unū quantū ad hoc non satisfacit presertim quando plures misse dicte fuissent si ipse non acceptassz. et iō tenetur satisfacere vel in missis vel in alijs bonis p specialē applicationem. Quē credo si fiāt non solū in vna missa. sed etiā in pluribus et in alijs orationibus et bonis sufficienter satisfaciet sicut faciunt boni religiosi q intendunt satisfacere: nedū in missis. sed etiā in reliquis orationibus. Unū credo attenta consuetudine. et etiam qz non pauciores misse propter hoc dicuntur q religiosi qui sic pro duobus aut tribus vel alijs celebrant simul vt dictum est qui etiaz intendunt spāliter in oībus missis et alijs bonis que faciūt pdictis satisfacere q optime satisfaciunt: nec illi qui talibus faciūt dicere min⁹ habebūt d' subsidio misse. sed etiā sup habūdater q̄ si aliter dicere facerēt. Aduerte tn̄ q si spāliter promisisset dicere. missam de domina vel de spiritusancto vel i tali altari aut tali die tenetur seruare pmissum aliter non satisfaceret promissioni dicendo

missam de alio vel in alio loco. Et sic concorda opiniones que no.i.d.c. nõ mediocriter. et in.iiij.di.xiv.

53 ¶ Utrũ idem erit si sacerdos ex motu suo diceret vnã missam pro tribus quo ad meritũ spãle. R. q nõ q: sic ad meritũ tale non concurrit nisi sola motio sua. q vna nõ tñ valet sicut due vl tres respectu operis operantis. et ideo minus habebunt de isto merito speciali. Idem dic quando vnus facit vnã pro pluribus dicere per eandem rationem. Et istud est q dicũt theo. vbi.s. quod vna missa spãliter p aliquo dicta plus ei valet q̃ quãdo dicitur generaliter p multis secus esset si ipse sacerdos pro aliquo diceret vnam missam et in eadẽ intendere satisfacere p aliquo alio qui eũ rogauit. vt eam dicat p anima sui pris q: sic respectu opis operanti nõ minus valeret q: sic tibi sunt due motiões q nõ esset in primo casu.

54 ¶ Quid de illo q celebrat vt de9 perdat aliquẽ vel aliqs. R. q peccat mortalr. ar. xxvi.q.v. qcũq. nec nocz ei ad cui9 pditione fit cũ nã sacri sit vt psit ar.i.q.i.c.si aũt deus no. Jo. et Archi. prima.q. prima. dictũ el primo. Posset tamen excusari a mortali qñ tales sunt inimici reipublice et impeditores bonorũ vt dictũ ẽ.s. inuidia.

55 ¶ Utrũ stati post celebratiõez misse sit comedendum. R. q nõ de iure vt in extribus de 9se.di.ij. sz de 9suetudine nõ seruat illud ius Debet ergo secundum Pan. in.c. ex pte de cele. missa tã diu stare donec ille relige si psistr in corpore corrupte. Addo et q donec aliquas gratias post missã deo retulerit.

56 ¶ Utrũ tm̃ valeat missa boni sacerdot; sicut mali. R. fm q colligo ex. S. Bo. Ricar. et Sco. et sacto Tho. i.iiij. di.xiij. q quo ad sacrm sic ẽ eqlis prima.q.i.c.ista. Quo vo ad oñones q in ipa dicũt iquantũ pferũtur ex psona totius eccle sic silr tm̃ valet Inquantũ vo habent efficaciam ex deuotione orantis sacerdotis sic plus valet missa boni sacerdotis q̃ mali. Et iõ bñ facit q liber9 audit missaz boni sacerdotis dũmõ i sbalib9 ñ credat excedere q: picculo se erraret sz pdictos doctores.

57 ¶ Quis tenet audire missaz. R. q de pcepto qlibz q nõ est excõicatus nec interdict9 aut legitie aut ipedit9 dieb9 festis ab ecclia pceptis de q.ã. Ferie. ij. xlij. de bõs hõestate glz oi die maxime eps vl religiosus aut ecclastic9 ar.c. si. de puile.li.vi. et qñ sit mortale pctm̃ nõ audire in festo vide in.d. §. xlij.

58 ¶ Utrũ a qlibz sacerdote eã dicẽte. sit audiẽda. R. et dic vt.ã. dic9. viij. §. ij.

59 ¶ Utrũ sit audiẽda i pp̃ria prochiali ecclia in dieb9 festiuis. R. scdm Pa. in c. vt dñicis de parro. q sic nisi ex aliq cã legitia alibi audire velit puta q: prochian9 est 9cubinari9 publice vel vt deuotius audiat q: meli9 officiat vel pp pdicationẽ et hmõi. Si. vo alibi audit ex 9tẽptu ppri sacerdotis dicit q facit 9 pceptũ sup loris et q eũ admittit dic q quodãmodo cõmittit furtũ. Sed tu dic q de iure in maximis festiuitatib9 sicut sunt festa dñi nri et beate Marie et Johannis baptiste et silia qlibet tenetur audire missaz aut in ecclia prochiali aut in publico oratorio facto a populo fm glo in.c. si qs ex. de cõse. di.i. Et a fortiori põt audire in ecclijs mẽdicãtium et religiosorum autoritate sedis aplice hedificatis in oratorijs aũt priuatis audiẽtes nõ satisfaciunt sicut est in domibus disciplinatorũ. Sz an peccent mortaliter taliter audiẽtes si postea nõ audiũt i parrochiali: vel publico oratorio. aut ecclia religiosorũ dico q nõ q: nullo cauet iure q hoc sit preceptum nec ob.c. si qs extra quia ibi nullũ vbũ est positũ laicis q sit preceptũ sed solũ clericis ne celebrent pdictis festiuitatibus in talibus oratorijs sine iussu vl pmissione epi. Silr nõ ob. q ibi dicitur q ad parrochias est legitimus ordinariusq9 cõuent9 ergo ad alias nõ erit legitim9. q: nõ sequitur cũ cõtineat absurdum sensũ q: ibi dr q in ciuitatibus sunt parrochijs in predictis festis audiat. ergo etiaz alibi est legitim9 cõue

tus nō ob. ēt p̄dictum. c. vt d̄nscis. q̄r si quis bene attēdit nihil precipit laicis: nec ēt oībus sacerdotibus: sz solū sacerdotibus prochialibus iponitur q̄ eciant illum q̄ p̄cepto proprio sacerdote ergo si audiat in aliqua ecclia q̄ nō sit prochia a sacerdote nō prochiali nō dz expelli. ergo licite pōt audire. Et q̄ solum prochialibus pcipiat pz in v̄bo alterius q̄ est relatiuū ex duobus tñ ⁊ aliūs alia aliud et pluribus licet promiscue vtamur. ⁊ iō nisi hēret prochiā nō d̄r alterius. q̄r predicta relatiua faciunt positionem regulariter eiusdem qualitatis. Itez posito q̄ esset aliquod ius preceptiuū esset abrogatū per ꝯ̄rā ꝯsuetudinē. vt. s̄. Cōsuetudo. §. ix. parz.

Misericordia scd̄m Augu. ix. d̄ ciui. dei est aliene miserie in corde nr̄o cōpassio qua si possumus subuenire cogimur ē ēt misericordia diminutiua penaꝝ quas ipedire nō pōt excessus irre. Et nota q̄ misericordia pietas ⁊ clementia ⁊ mansuetudo cōueniunt in q̄ꝫtum in eundē effectum ꝯcurrūt q̄ s. est ꝓhibere mala primoꝝ sz differūt q̄ntū ad motiuū q̄r misericordia hoc facit ex amicitia quā hz cō primis. Pietas vero ex reuerētia quā hz ad aliquē supiorem. s. deū vl̄ parētem. Mansuetudo inq̄ꝫtum remouet iram incitantez ad vindictā. Clemētia v̄o hoc facit ex animi lenitate in q̄ntū iudicat equū eē vt qs amplius nō puniat. Crudelitas tñ q̄ culpā attēdit sed modū in puniēdo excedit opponit ꝓp̄ie clementie q̄ d̄r ꝑ quādā animi lenitatē siue dulcedinē ꝑ quā qs est diminutiuus penarū Seneca v̄o li. ij. de clemētia dicit q̄ clementia ē lenitas supioris ad īferiorem Mansuetudo āt cuiuslibet ad quēlibet. Sepissime tñ accipit̄ misericordia, p clementia. ⁊ mansuetudine ⁊ pietate. ¶ Que sunt opa misericordie spūalia. R. q̄ vij. in hoc v̄su ꝯtenta Cōsule. s. dubitātē p doctrinā Castiga s. p. correctiōez. Solare afflictū. Remitte iniuriā fer. defect⁹ alioꝝ Ora ꝓ oībus ⁊ voce ignorātes ⁊ q̄ sūt opa misericordie corporalia hēs. s̄. elimosyna. §. ix.

Moderamen iculpate intelleg̃d est vide. s̄. defensio. §. iij.

Modestia d̄r a mō que alīq̄n ē ī moderando motū aīab excellētia p hūmilitatē aliq̄n a ptinētib⁹ ad cognitionē vt ē studiū. Aliq̄n q̄ ad corporales act⁹ ⁊ actiōes vt decēter fiāt ⁊ nō scurriliter ⁊ hmōi Aliq̄n v̄o q̄ ad apparatum exteriorē. Et iō modestia est circa miora. Tēpantia v̄o est in refrenatiōe lectatiōis boni difficilis ⁊ ppea differt ab ea s̄m Tho. s̄a s̄e. q. clx. arti. ij.

Mollities opponit̄ pseuerātie s̄m philo. vij. ethi. d̄r. n. ꝓp̄re s̄z philo. mollis q recedit a bono ꝑp tristitiā cātam ex defectu electionū q̄si cedēs debili mouenti d̄r ēt alio mō mollites ꝯut est ꝯ̄ castitatē que alio mō d̄r inmundicia seu volūtaria pollutio vt pz ex gl. i. cor. vi. ibi nec adulteri nec molles vbi glo. i. muliebria patiētes. Et isto mō semꝑ est mortale pctm̄ vt ibi patet. Sz p alio mō nō semp sed q̄n recedit a bono necessario faciendo.

Monacus grece latine singularis d̄r quia dz eē singularis. i. separatus a ꝯuersatiōe seculari vt. xvi. q. i. c. i. tacta glo. ibidē. Unā ibidē i. c. monacus dicit̄ monacus non doctoris sed plangentis offm hz q vel se vl̄ mūdū lugeat ⁊ d̄nī pauidus prestoletur aduentū hec ibi. ¶ In q̄ differt monac⁹ a ꝯuersis ⁊ oblatis R. Pa. i. c. si ē regla. q̄r ꝯuersi sūt q. obtulerūt se ⁊ sua mutādo habitū ⁊ pfitēdo tñ laici sūt qa nō ꝓmouentur ad ordines. Oblati v̄o sūt qui se ⁊ sua obtulerūt monasterio habitu tñ nō mutato. Et vt dicit gl. xxvij. q. i. vt lex. Isti conuersi ⁊ oblati magis astringuntur monasterio q̄ꝫ monaci vñ nec ēt cā artioris religionis pñt ad alia monasteria q̄ꝫuis petant a superiore licentiā qa efficiūtur q̄si serui monasterij. Mona-

el vero hodie proprie sunt q̄ et h̄itum mutant et p̄fitentur et p̄mouentur ad ordines.xvi.q.i.in multis c.

2 ¶ Utrū monacus possit p̄fici in aliqua ecclia.R̄. Pa.i.c.mōaci ḋ st.a.mo.q̄ solus nō vt i.c.ij.e.ti.et in cle.ne in agro.§.ad hec eo.ti.Cū socio ṗo mōaco ṗ ḋ lnia sin abbat' alr ii.lvij.di.c.i.q.ij. qz nō h̄z nec velle nec nolle in hoc.c.si religiosus et.c.quondam ḋ elec.li.vi.

Additio limitat hoc pa.vbi.ā. verū qn̄ ecclia ē s̄biecta mōasterio.Sec' si nō ē s̄biecta monasterio qz cū desinat eē monach' monastery nō tenet abbas sibi dare sociū

3 ¶ Utrū mōacus possit h̄ere curā aiarū.R̄.Pa.in.c.i.de capel.mo.q̄ nō in ecclia vbi mōaci collegialr habitāt s̄z ds ab ep̄o capellanus instituı q ppl̄m regat de p̄silio mōacorū.In alijs aūt locis p̄t deputari vt p̄z in.d.§.ad hec dūmodo nō solus vt dciū est.

4 ¶ Utrū possit mōac' fieri canonic' ecclie secularis.R̄.q̄ nō.c.in noua.xvi.q.vij.de elec.cum cām que inter ḟm Jo.lxxiij.di.quondā.

5 ¶ Utrū monacus possit preficı ecclie q̄cūq̄ regulariū.R̄.q̄ nō vnū si eligit gs alterius religionis in p̄latū nō valet electio cle.cū rōni.de elec.

6 ¶ Utrū possit eligi in ep̄m.R̄.q̄ sic vt in.d.cle.cū rōni.

7 ¶ Utrū monacus deputatus alicui ecclie ēt ep̄at' teneat ad obseruātiā regule sue.R̄.q̄ sic q̄tū ad tria s̄balia regule et vt h̄itu3 ḋ erat ēt si sit ep̄s de vi.et ho.cle.c.clici offā i fine nec ex eo q̄ h̄z administratione ḋr h̄re p̄priū qz eā tm̄ h̄z rōe officy sibi i̇positi ḋ statu mo.c.mōaci.§.i.In obia ṗo distinguit qz si trāsit ad ep̄atū ex toto absoluit a iurisdict'ōe abbat'.xviij.q.i.c.vnico.Si vero transiert ad eccliaz seculare q̄ nō ē s̄biecta abbati suo nec in sp̄ūalib' nec i tpalib' ex toto eximit ab obia abbat'.xvi.q.i.i p̄rochijs si ṗo sit solū subiecta abbati in tpalibus.sic eximit ab obia abbat' q̄ ad sp̄ūalia.xvi.q.ij.visis et.c.sane si ṗo sit s̄biecta q̄ ad sp̄ūalia solu3 sic eximit q̄ ad tpalia.Si ṗo sit in oībus subiecta sic ex toto obediet abbati q̄ ṗo ad alia a tribus votis et ab h̄itu nō eximit absolute.Nā ab esu carniu3 tūc abstinet sicut añ nisi dispēsaret cū aliquo mōaco a papa vt solus p̄ficeret alicui ecclie et sine scandalo illorū cū q̄bus viuit nō posset abstinere qz tūc comedē posset ḟm Gof.alīat.c.q̄sq̄s xii.distōne factus ep̄s ḟm ho.et vt seq. gl.in.c.carne de p̄se.di.v.ēt p̄t comedere Jeiuni ṗo et silentiū et vigilias seruare nō tūc vt ḋr xvi.q.i.c.nēo et breuiter si attendant ṗba.d.c.nēo dico q̄ ab ill's solūmō absoluit p̄ceptis regule q̄ commode nō p̄t seruare cū exercitio p̄latiōis sibi i̇posito s̄z illa q̄ ne dū nō i̇pediūt offm̄ p̄latiōis imo potius adiuuāt credo q̄ teneatur s̄uare q̄d ḃn no. Et sic intellige.xx.q.i.monacum.

8 ¶ S̄z q̄d de offō.R̄.vide.ā.hor.§.xv.

9 ¶ S̄z pōe q̄ p̄dcūs mōacus i̇diget alīq dispēsatōe ad quē recurret.R̄.q̄ si talis ecclia subest ab bati i sp̄ūalib' ad ip̄m abbatē recurret si ṗo subest ep̄o tūc ep̄s h̄ebit loco Abbat'.c.si q̄s monacus.xvi.q.i.Si ṗo sit exēpta illa ecclia et i̇mediate sub papa sic opoztebit ad ip̄m papam recurrat arg.eorū que diri.ā.exemptus.§.vi.

10 ¶ Que sunt q̄ p̄cipiūtur vel p̄hibent mōacis sp̄alr i iur.R̄.q̄ sunt x.q̄ notātur i.d.cle.ne i agro p̄mū qd̄ p̄cipit est delatio h̄itus debiti ḟm formā i.d.cle.positā.Scōm q̄ oi mēse p̄fiteant et suscipiāt eucharistie sacr'm Tertiū q̄ ille q̄ p̄est expōat regulā vulgarit' capitulo vl' ab alio exponi faciat. S̄z p̄dicta solū astrigūt mōacos nigros vt in.d.cle.nota.Quartū ne vtant camisijs vt i.c.cū ad mōasteriū ḋ sta.mo. Quintū q̄ fuent silētiū p̄tinuū i dormitorio refectorio et oratorio.In claustro ṗo certis horis ibidē. Sextū q̄ faciāt capitula ḋ triēnio in triēniū.c.i singulis.e.ti.Septimū aucupatōes et venatōes iterdicuntur.eis.d.cle.ne i agro. Octauū ne ad curias p̄ncipū vadāt vt suis mōasterijs dāmū iferāt alr sunt excōicati illi q̄ ad

ministrationem nõ hñt:nonum ne ar ma infra septa monasterij teneant. Et de isto & superiori vide.s. Excõicatio vij.casu.xxxviij. Decimũ ne carnes comedãt.nisi in necessitate vt i.d.c.cũ ad monasteriũ multa sunt alia q̃ne dum eis:sed etiam oĩbus religiosis sunt p.o hibita q̃ vide.i.religiosus.§.lxv.

11 ¶ Quid de monacis q in illis monasterijs cõmedũt carnes in qb⁹ memorie nõ extat ꝙ nõ comedunt.R.d.car. ꝯsuluit vt recitat Pa.i.d.c.cũ ad monasteriũ ꝙ ipune pñt comedere vt ex q̃ ipsi nõ fuerũt auctores nec appet ex q̃ cã fuit introductũ põt pñumi ex aliqua cã legiãa itroductũ. Sec⁹ qñ ex corruptella. q2 nõ excusant õ ꝯsue.e.cũ tãto. Sz de hoc dic vt.j.religiosus.§.xxxi.

12 ¶ Utrũ appellatõe mõacoꝝ veniãt alij religiosi.R.pa i.c.ex pte.õ postulando ꝙ qñ ꝯstitutio emanãt respectu religionis:lz loquat de mõacis.tñ extẽdit ad oẽs religiosos cuiuscũqꝫ religiõis. Et hoc nisi possit assignari rõ diuersitatis inter eos & monachos. Quod not.

13 ¶ Utrũ monacus possit ꝯfiteri epo vel pñiario.R.fm Rodo.ꝙ sic nisi sit exẽptus vel priuelegiatus a papa.

Quasterii an nõ obligetur. ex facto monaci.R.ꝙ nõ neqꝫ ex delicto neqꝫ ꝯctu nisi in duobus cãbus. Primus si hoc sit ꝯsuz i vtilitatẽ monasterij.q2 i tm̃ tñr & nõ plus ar.x.q.ij. hoc ius. Scd̃s si a ꝯnẽtu sit cõmissa administratio.q2 i tm̃ i quãtũ se extẽdit administratio .in tm̃ obligatur.& nõ plus.fm Inno.in.c olim de priuil.Et hoc intelligo tã de mõaco q̃ abbate.Facit i ar.ꝙ nõ obligeť.insti.de aucto.tuto.i pñ. vide gl.xi.q.i.de personis.

1 Utrũ possit acqri p monacum obligatio alteri monasterio R. sic etiam per monacum fugitiuum.vt.ff.de acq pos. l.i.xviij.q.ij.Abbates.

¶ Utrũ relictuz monaco cũ tali ꝯditione ꝙ nihil acqratur mõasterio valeat R.ꝙ nõ:nisi tal' ꝯditio intelligatur ꝙ nihil acqratur monasterio respectu vtilitatis nõ respectu iuris.sicut no. bart. in aut.excipit.C.de bo.q̃ libe.q2 tũc vꝫ qd̃ ẽ dic.ẽ ꝙ ꝯuẽtus ꝑmittat illũ administrationẽ hr̃e relicti:sicut & filius pt̃ habere ꝑpriũ vt.l.is q sũs.ff.de manu. & facit qd̃ legit̃ & no.in glo l. lucius.§. tres heredes ff.ad tre. Qd̃ qdem dicit Bar.Limito vez qñ talis administratio refert ad casum licitũ s.vt dispẽseti pios vsus qd̃ religiosis lz ẽt.de testa.c.ij. li.vi.vel vt ꝯuertat ad vsum vestimẽtorum vł libroꝝ. & hmõi. Nõ aũt liceret vt posset administrare ad lusibũ illa bona tanq̃ ꝑpria etiã de licentia pape.d. c.cum ad monasterium.

3 ¶ Quid si abbas nõ vellet ꝯsentire vt predictam licitam administrationẽ susciperet.R.relictũ non valebit & remanebit apud grauatuz.l.vnica.C.de ca.tollen.& glo.in.d.§.tres heredes.

4 ¶ Utrũ bona ingredientis ꝑtineãt ad monasteriũ iure successiõis.an iure traditiõis inter viuos.R.ꝙ magna est cõtrouersia inter doc.& glo.iur ciuil.de q̃ vide albe.in aũt ingressi.C. de sa. san. eccle. Sed tu tene verius esse ꝙ iure successiõis Attñ si lesum fuerit poterit restitui ad maioris similitudinez vt.C. si vt ab here se ab.per totũ.

5 ¶ Quid de bõis ingredientiũ ordinẽ mioꝝ aut alioꝝ q nihil pñt habere. R. Albe.in dicto auten. ingressi recitat. opiniones q̃tuor.¶ Pria ꝙ hẽantur p derelictis.¶ Scd̃a ꝙ ꝑtineãt ad venientes ab intestato.¶ Tertia ꝙ ad episcopũ i cuius dioecesi subsunt.¶ Quarta ꝙ acqrant̃ eccle rõane cui subsunt & vnde aiant.Et hec ẽ verior.de q̃ non me extẽdo q2 habent oẽs tales priuilegia huiusmodi. qbus oportet stare. & vide.s.Legatum primo.§.v.

6 ¶ Utrũ acqsita p monacũ expulsuz vł fugitiuũ efficiant̃ monasterij sui.R. vt collige ex no. sb Inno.i.c.cũ olĩz. de priul.& Do.in titulo de ĩfantib⁹ expo.& alios.ꝙ si monasteriũ noluit eum recipere vł maior pars capituli. sic erunt epi vel alterius monasterij si ipm ẽ ingressus. Si pro solus Abbas vł maior

pars fuit in culpa. sic acqret mōasterio suo si aūt nō curauit redire talis mōacus. & totum mōasteriū vidēs cū vagabundū neglexit. sic sibi acqret epō vel aly monasterio si qd īgreditur. sicut de seruo dī in .l. qd seruus. ff. d stip. seruoꝝ. ꝙ sit apprehēdentis. qd si mōasteriū repetijt. sed nō potuit obtinere aliquo īpedimēto. sic acqrit monasterio suo. in aut. de san. epi. §. si mōacus. Prelatus. n. pt monacum fugitiuū vendicare cū oībus bonis p eum acqsitis. c. Abbates. xviij. q. ij. aut si forte ad aliud monasteriū sit trāslatus pp petm̄ suū puta qꝛ ponit in alio mōasterio ad penitētiā faciēdā. & hmōi. xxvi. q. i. c. si q̄ monacarū. sic bona illa q̄ pprio mōasterio attulerat quo ad vsufructū erūt secūdi mōastery. xvi. q. vi. de lapsis. & post eius morte redibūt ad pmū. Si ꝓo transit ad fim monasteriū licite. qꝛ strictius. vel qꝛ pmouet in platū alterius sic tenēt aliqui in. c. ꝙ a te de cle. coniuga. ꝙ qcqd acqret postea erit secundi. sꝫ alia pmi. & vr tex. p hoc. xviij. q. i. c. vnico. Aly dicūt ꝙ oia sibi vnicuiqꝫ pueta erūt secūdi. vl' dignitatis qꝛ vident accedere ad psonā lꝫ expresse fuerūt collata tpe ingressus rōne pdca & illd. c. vnicū loqtur de acqsitis ex industria monaci qꝛ erūt penes pmum monasteriū in quo ea acqsiuit non de patrimonialibus datis pmo monasterio. & hoc vltimū sentit dñs Car. in. d. c. ꝙ a te. Pa. ꝓo. ibidē tꝫ vt bona patrimōialia sequant psonā. ar. huius. c. ꝙ a te. & c. ex trāsmissa. de renū. & l. ij. ff. de colle illici. & hoc seqr vr Hosti. & Jo. An. in. d. c. ꝙ a te. & magis placet mihi opinio. Cardi.

7 ¶ Utrum monasteriū possit grauari noua ꝯsuetudine: seruitio: vl' onere. Rūdeo ꝙ nō nisi a pncipio de ꝯsensu epi & patrono sit ei iposita vt in. c. scientes de cēsi. nō tñ itelligas ꝙ in dote necessar a possit ēt a pncipio iponi aliquod onus. sꝫ itellige in alys a dote predca.

8 ¶ Utrum qs possit frequētare mōasteria mōialiū. R. ꝙ nō nisi ex cā manifesta & rōnabili. alis post admonitionē frequētātes si sunt clici deponūt. si laici excōicent. c. mōasteria de vita & ho. cle.

¶ Utrum monasteria dupla feminarū & religiosoꝝ sint licita. R. ꝙ non vt in. c. diffinimus. & c. in decima. xviij. q. ij.

¶ Utrum qs possit pfici duob' monasterys. R. ꝙ nō sicut nec pluribus ecclijs curā habētib' aiaꝝ. nisi vnū depēdeat ex alio de pbē. c. cū singula. lib. vi. imo plus si mōaci vni' mōastery: pōrat' vl' ecclias aut admīistratiōes seu officia vnius mōastery ꝯsueta p eiusdē monacos gubernari sine lnia pape comitterēt mōaco alteri' mōastery sint pnati ducte puidēdi ea vice & recipiētes sunt inelligibiles ipo iure. d. c. cū singla. §. si.

¶ Utrum Abbas possit vsufructū alicui' rei relictū monaco ei auferre. R. ꝙ sic p no. i aut. igressi. C. d sa. sā. ec. & i. c. ij. de sta. mo. Sꝫ qd si addat si molestet monacū cadet a legato. gl. i. l lucius. §. tres heredes. ff. ad treb. hāc qōnē for mat & ibi Bar. & p cy. i. l. quotiēs in fi. C. de dona. q̄ sub mō. & p Bar. & Bal. & Jo. de imo. in. l. si aliēnū in pn. ff. de here. instituēdis. Et ꝯclude ꝙ si legās disponat p vių pene nō valet. qꝛ iposito pene sup facto ipossibili de iure vel de facto nō vꝫ vt. l. cerdonē. ff. de op. li. y. l. i. C. de his q̄ pe. noīe. Sꝫ si vult nō possit molestari dicat lego vl' relinquo vsufructū tali monaco donec & q[...] ꝙ abbas faciat ei qōnē. & ex tūc n[...] linquo. ita dicit bal. in. d. l. i. in. vij. q. & pau. de castro in. d. §. tres heredes sed in eo quod habuit monacus aū ꝯtrouersiā poterit. Abbas ꝯtrouersiam facere & illi auferre secundū predictos.

Monialis nō debꝫ habere singularē habitatione sed cōmuniter tam in ecclesia q̄ in refectorio & dormitorio esse dꝫ. xviij. q. ij. pniciosam vt sibi sint testes castitatis & honestatis vt in aut. de mona. §. cogitandum.

¶ Nō dꝫ loq monial' cū aliq̄ monaco nisi cū socia. vel pñte Abbatissa & hoc vt. c. diffinim'. & c. in decia. xviij. q. ij.

2 ¶ Utrum possit cantare in choro cum monacis. R. q nō vt in. d. c. pnitiosū.

3 ¶ Utrū moniales teneant̄ suare clausurā. R. q sic oēs vt i. c. piculoso de sta. re. li. vi. nec obstat qd̄ qdā dicūt q nō pōt eis indici vita arctior ipsis inuitis. qr hoc nō ptinet ad arctiorē vitā. sz ad pseruationē honestatis debite. ⁊ iō nō excusant a peccato mortali q̄ nō obseruant clausurā cum possint. pōt tñ Abbatissa exire p homagio faciendo cū honesta societate. ita tñ q ad alia non diuertat. Silr si eēt aliq̄ q̄ notabili morbo laboraret. sine aliaꝝ infectiōe ibi esse nō posset vt in. d. c. piculoso vbi ꝑlatis ipsaꝝ ꝑcipitur q ꝓuideāt ⁊ q nō pmittāt patere accessus quarūcūqꝫ ꝑsonaꝝ ad eas nisi ex rōnabili cā. ⁊ manifesta. ⁊ q singulis ānis eas visitēt ⁊ ille que sunt exēpte q imediate subsūt pape vz epūs auctē apl̄ica visitare vt not. in cle. attēdētes de sta. mo. ⁊ in. d. c. piculoso.

4 ¶ Utrū teneat receptio monialiū nō mēdicātiuz facta vltra numerū earum que possint sustētari sine penuria de ꝓuentibus monasterij. R. q nō. imo ipso iure est nulla. d. c. periculoso.

Moneta quot mōis falsatur vide. s. Falsarius §. iiij. ⁊. v. ⁊ de qua debet fieri solutio vide. j. Solutio. §. ij.

Mora Incurrit cū qs nō facit id qd̄ facē tñr ⁊ eo tpe. vt notatur in. c. vltio de locato.

1 ¶ An requirat monitio vt qs cōstituatur i mora. R. q si dies ē apposita obligationi nō requirit̄ qr dies interpellat pro homine. d. c. vltimo ⁊. C. de ꝯtrahen. ⁊ cō. stipula. l. magna de quo vide obligatio. §. viij. Si ꝟo dies non est apposita obligationi nec alia cōditio sic reqrit̄ monitio secūdū Bal. in. l. nō ignorat. C. de fructi. ⁊ li. expē. ⁊ Augelus in l. si manumissori. C. d̄ obse. pa. p̄. ⁊ pa. in. c. lz heli. de simonia ⁊ in. c. ij. de accusat. Facit lex in fideicōmissi ⁊ ibi est casus aure⁹. ff. de vsuris ⁊ in. l. qdā ibe rus in ꝟbo qua de re volo vt cū libero loquaris. ff. de seruit. vrba. p̄di. ⁊ id qd legitur ⁊ notatur in. l. debitores pñtes prius denūciationibus ꝯueniēdi sunt. C. de pigno. ⁊ in. l. si ex legati cā. ff. de ꝟb. ob. ⁊ in. c. accusatio. ij. q. vij. lz glo. dicat in. d. c. lz heli. q i pecuniarijs ad monitio ē de honestate nō de necessitate. Tñ Ludouicus de roma in suis notandis tenet q si debitor citat̄ sine monitione ⁊ cōfitetur debituz q dz actor ꝯdēnari in expensis si poterit probare q nō fuit monitus qr debitori incūbit ꝓbatio ⁊ sic negatiua. Nō qr iure presumit q creditor monuerit euz: qr cōmuniter sic solet fieri. vt dr̄ in. d. l. in fideicōmissi. Et istud ē verissimū d̄ iure fori. Sz de iure poli. teneo q si creditor ex timore ēt reuerētiali nō audet petere debitū vel ignorat. q tūc etiā sine monitiōe ꝯstituit̄ debitor in mora: alias nō qr ex quo scit q ei debet̄ ⁊ sine ali respectu pōt petere ⁊ nō petit vr̄ ꝯsentire q teneat. Et sic intellige. l. in oibus obligatiōibus. ff. de re. iur. ⁊ theologos in quarto. Attēdite q morosus tenetur etiam ad restitutionē damni dati ei cui nō soluit ⁊ lucri cessantis. fm ea que dico. j. vsura. 1. §. xiiij. ⁊. xxx.

2 ¶ Quō purgatur mora. R. q ex celeri solutione ali requisitionē factā. vt no. in d. c. vlt. Facit. c. cū Bertoldus. de re. iu. ⁊. c. ex tue. d̄ cle. nō resi. Aduerte hic q mora ⁊ culpa equiparant̄ nisi i hoc q mora est purgabilis. l. si seruū. §. sequitur. ff. de ꝟb. ob. Et sic pōt itelligi. l. si is in si. ff. de iur. do. Et ideo si res q̄ est restituenda vel danda eodē modo esset peritura apud dñm vel eū cui est dāda nō tenetur morosus. l. fi. §. 1. ff. ad le. ro. de iac. ne creditor lucret̄ cum aliena iactura. Hoc seqtur fulgo. i. l. qd̄ te. ff. si cer. pe. Silr si obtulit post morā tpe debito. vt in. d. §. sequitur.

3 ¶ Sed quid si dubitatur an peritura fuisset. R. q debitor morosus non liberatur. quia interpretatio fit contra eū: l. cum res. §. fi. ff. de le. primo.

Mors est triplex corporalis spiritualis ⁊ geennalis de pe. di. vi. c. vlti.

1 ¶ Utrū qs possit sibi infligere mortem corpalē. Uide. s. Homicidiū. i. § scdo.

2 ¶ Utrū mors tpalis sit satisfactoria p peccatis. R. Sco. in. iiij. di. xxi. q̄ mors naturalis q̄ruicūqꝫ sit necaria. tñ si vo lūtarie accepteẽ est sufficiens pena p oībus peccatis venialibus. & forte pro magna parte penẽ. debite pro mortali- bus. Ex quo infertur & q̄ multo ma- gis est satisfactoria mors que infligiẽ alicui etiā pro peccato suo si volunta- rie & patienter sustineatur.

3 ¶ Utrū mortu⁹ resuscitat⁹ restituatur in integrū. R. vt elicit p gl. & Archi. i. c. ij. xxxij. q. vij. & per Jo. an. & Pa. i. c. fraternitatis. de tri. & male. post Uin & Ber. brx. q̄ q̄ ad ea q̄ ipmuntẽ i aia nō pdidit & iō nō restituiẽ. Unde sacer dos resuscitat⁹ nō reordinaẽ nec bapti zatur. & hmōi Jo. An. idē sentit etiam in pfessiōe. licet caracter nō iprimatur q: obligatio acgritur deo qui non mo riẽ. c. fi. de cōdi. appo. Sꝫ Pa. tꝫ cōtra riū in hoc q: talis obligatio est restri- cta ad tempus. ppterea proficiẽtes di- cūt toto tpe vite mee promitto &c. Et hoc credo veri⁹ & opinio. Jo. an. mili taret qñ qs simpliciter pmitteret serua re talē regulā. In alijs aūt in qbus nec caracter iprimitur sed ad herẽt corpori Jo. an. dicit q̄ nō restituitur nec recu- perat. q: actio sel' extincta nō reuiuiscit. l. ex trāsmissa. de renun. Sed gl. in. l. ex his. ff. de legi. & in. l. seruus effectus. ff. d actio. & obli. tenet q̄ recuperet indistin cte. Uñ dicit q̄ rumpet testamentum quod añ fecerat & recuperat bona Ar- chi. vbi. s. Et q̄ restituitur quasi iure postliminij. Et idem tꝫ Joa. de sancto. & bene. Ratio quia si restitutio princi- pis in integrū refertur ad oīa. l. i. C. de sen. pas. ij. q. iij. quotiēs. i fi. ergo fort⁹ restitutio dei. sed tu dic q̄ sicut non ex tinguitur obligatio illius qui promissit nauem alienam. sed solum cessat q̄uis dominus nauem destruat animo repa randi eā ex eisdem lignis q: eadem na uis censetur vt in. l. cum res suas. §. are am promissiti. ff. de solu. Sic in ppo si to q: dñs dissoluit talē aīo vt postea ex eisdē pulueribus resusc itaret. Et opinio Jnā posset saluari qñ fuisset morte reso lutus nō aīo restaurādi q: tūc natus ls restauretur nō est eadem sed in isto ca su nō pōt esse. In mrimonio tñ certuꝫ est q̄ nō restituiẽ nisi de nouo cōtraha tur iterū q: semel fuit dissolutū ex mor te & iō non recuperat iure postliminij vt in. l. nō vt a patre. ff. d capti. & postli mi. reuer. secus in alijs vt dictū est bar. etiā in. l. prima. C. de sac. san. eccle. tꝫ q̄ resuscitatus iterū mortuus vt Laza- rus recuperat & reuocat testm̄ sicut p natiuitatem filioꝝ ꝫ resuscitat⁹ nō aūt plus mortuus non rumpet.

4 ¶ Utruꝫ spolians mortuos peccet. R. q̄ sic & grauissime punitur bꝫ leges. de sepl. viola. l. ptor. §. aduersus e philo. quarto ethicorum latronibus ta les annumerat.

¶ Utruꝫ mors ciuilis equiparetẽ morti naturali in dubio. R. Ge. in. c. susceptū de rescri. li. vi. Archi. ibidem & d. Ant. in. c. licꝫ de offi. deleg plene prosequiẽ sed tu cōclude q̄ aut verbuꝫ mors pro fert' a Jure in materia stricta & exorbi tanti a iure cōi Et in dubio intelligitur de morte naturali vt in. d. c. susceptū. & l. iij. §. hec verba. ff. de nego. ge. & ibi gl. & Bar. aut ius nō est strictū i quo scri bitur mors: sed est extendibile ex eadem ptitate rationis. Tunc si mors ciuilis hꝫ eundem effectuꝫ quo ad id de quo agiẽ quem hꝫ mors nālis & sic equipa ratur & ita procedu. c. placuit. xvi. q. i. Si autem mors ciuilis non habet p omnia eundem effectum quo ad id de quo agitur quē habet mors naturalis non extendeẽ nec equiparabitur morti naturali vt dicit glo. in. d. c. quesituꝫ & in. d. c. licet alias sic. Si vero verbum mors profertur ab homine tunc in du bio non equiparatur q: verbum homi nis debet referri ad mortem naturaleꝫ vt in. l. ex ea parte. §. Insulaꝫ. ff. de v bo. obliga. Jo. autem. xvi. q. i. placuit dicit q̄ regulariter mortis appellatiōe intelligitur naturalis mors.

6 ¶ Quis dicat esse in mortis periculo R. Infirmus quotidiana febre. Obsessus in loco vbi machine iaciuntur: vel a talibus hostibus q eum volunt occidere. Nauigaturus p loca piculosa vl iturus p loca insidiosa. Aut etate cōfectus e hmōi vt patet ff. d do. cā mor. l. mortis cā cum tribus sequētibus. Uel dic q arbitriū boni viri est sequendū vt pensatis ↄditionibus iudicet si pbabiliter īminet periculum morti e tunc dicatur in periculo mortis.

7 ¶ Utrū liceat regrere a morēte q sibi reuellet statū suum post morte. R. scd3 Tho. in quol. q sic dūmodo hoc subintelligatur si deo placuerit e hoc nō fiat ex infidelitate vel dubitatiōe fidei.

Mulier

Uide supra Femina.

Multiloquium

fm Ale. scd3 secūde de multiloquio dr q est multitudo loqutiōis cum supfluitate vel preter vtilitatē vel necessitatem. Et sic intelligit illud prouer. x. In multilogo nō deerit peccū. Aliud tn̄ est proprie loquendo multiloquium aliud verbositas siue linguositas. Q2 linguositas sonat in ↄtēptū pueniente ex ↄsuetudine supflue e inordinate locutiōis. Multiloquium vo nō determinat tantū quantū linguositas sed stat in genere. e l3 sit veniale tn̄ linguositas potest esse mortale Unde Job. i. Nunqd verbosus iustificabitur quasi dicat non.

Munus

tribus mōis dr Aliqñ capit p dono qd qdem est pprie id qd spōte pstamus e ex nulla necessitate vel iuris officio qd qdem si nō prestaret nulla eēt reprehensio vt. ff. de vbo. si. l. munus pprie. Differt tn̄ q2 munus est donū cū cā Donum vo se h3 in plus q2 etiā aliqñ sine cā vt patet in. l. inter donum e munus. ff. de vbo. si. Aliqñ capitur pro officio cum honore. Aliqñ pro honore sine honore vt habet de his omnibus in. l. munus tribus modis dicitur. ff. de verb. si. Unde in. d. l. munus pprie est quod necessario subimus. l. imperione eius qui potestatem habet iubendi. Et de isto hic tracto.

1 ¶ Quotuplex est munus. R. q triplex. Quoddā sordidū qd ↄsistit in vilibus officijs vt in arena fodiēda calce coquēda e alia exēpla in. l. maximap. C. de excu. mune. Et potest dari ista regula in ipsis agnoscendis fm Bartol. in. l. vnica. C. mulieribus q2 sicut illud est honor q2 in loco reputatur honor. vt notat Inno. in. c. de multa de preben. ita illud est ville quod reputat ville e h3 officia vilia e hec tn̄ dantur vilibus psonis non maioribus vel humilioribus C. de sacr. prepo. e archa.

2 ¶ Quoddam munus dr honestū cū honore annexo e ista munera appellātur honora in. l. cui muneris. ff. d mu. e ho. e ista sunt officia seu dignitates publice. d. l. vnica.

3 ¶ Quoddam dr munus simplex solū quia non habet nec honorem nec vilitatem annexū vt est tutelia cura e huiusmodi. ff. de accusa. tuto.

4 ¶ Quomō dicunt prefata munera psonalia mere. R. q tunc qñ explicātur labore corporali solū sine sumptu vel detrimento rerum propriarum. l. fi. in principio. ff. de mu. e ho.

5 ¶ Quando dicuntur patrimonialia seu realia. R. q tunc proprie quando Consumptu proprio fiunt ab alijs.

6 ¶ Quando dicunt mixta. s. psonalia e patrimonialia seu realia. R. q quando cū labore corporali a nobis explicātur e cum sumptu nostro vt colligitur in. d. l. fi. §. patrimoniorum.

7 ¶ Qñ dicunt ordinaria pfata munera siue personalia siue realia. R. q ordinaria sunt quādo habent certā e ordinatā pstationē per aliquam legē vel statutū seu ↄsuetudinem longam vt. de vaca. e excusati. mune. l. in honoribus. §. qui muneris publici.

8 ¶ Qñ dicant extraordinaria. R. q qñ nō p legē vel statutū vel consuetudinem imponūtur ad secundū voluntatem dominorum secundū Bart. e

patet i.l.vnica.C.de vaca.pub. mune. Unde per accidens ista imponuntur.
¶ Aliqñ ista munera dicuntur indicta vt qñ princeps imponit per.l.aliquod vel per statutuz quod a principio erat extraordinarium. Sed nunc efficitur ordinarium.
¶ Aliquñdo dicit supidicta vt qñ supra ordinariũ aliquid iponit propter necessitatẽ occurrentẽ. Facit.l. vnica. C.de supidicto ẽ ẽt alia distinctio gre super illud Isay.xxxiij.q excutit manũ suam ab omni munere q: Triplex est. Munus a manu ab obsequio ⁊ lingua de quo.j.Simonia.v.in pncipio.

Murmuratio

fm quãdam apostillã sup illud sapientie primo custodite vos a murmuratione.ẽ quedam querella cum in patiẽtia in his q̃ homo deberet patiẽter ferre ⁊ cõmittitur aliqñ ꝯ deuz per displicẽtiã eo q̃ nõ tribuat psperitatẽ vł aduersitatẽ ꝫ merita hominũ.vel q: imittit tribulationes vel,si regit mũdũ mõ suo ⁊ tñ iniuste.q: Iere.xij.Iustus qdez tu es dñe si disputẽ tecũ lz nobis sint oculta talia iudicia Aliqñ est cõtra prelatos. de qbus df. xc.di. Alienus sit a fratrũ vnitate qui murmurauerat.⁊ ideo apostolus. Ne murmurauerins ⁊c.prime cor.x.⁊ qñ sit pctm mortale.dic q̃ tunc qñ ex ipsa fit cõtra aliquod preceptũ dei puta q: dicit vel credit deũ iniustũ.vł iudicat temerarie.⁊ hmõi.

Mutilatio

qd sit. vide.s̃.homicidiũ.v.§.vj.

Mutus

per signa põt petere sacra ⁊ et sunt dãda. xxvj.q.vj.q recedunt ⁊.c.se.
¶ Utrũ possit cõtrahere mřimonium vide.s̃. Matrimoniũ.ij.§.xiij.⁊ matrimonium.iij.impedimento.xviij.

Mutuum

est quod de meo fit tuum .ff.si.cer. peta.l.ij.
¶ In qb⁹ reb⁹ ꝯsistit ꝓpe mutuũ.R. q̃ in reb⁹ que cõsistunt i numero. vt pecunia ⁊ huiusmodi.põdere. vt massa auri.vł argẽti.⁊ hmõi. vł mensura. vinũ.oleũ.triticũ ⁊ q̃ vsu ꝯsumũtur.vt in.d.l.ij.⁊ insti.q.mo.ꝯhitur obligatio in pn. Uñ Rodonẽ.mẽsurã restringit ad mensurã q̃ grana vł ligda mẽsurat nõ ad illã qua pãni vł terre. Et aduerte q: debet dari mutuũ vt redatur non eadẽ res in numero ꝫ similis in genere.siue tãtũdẽ ⁊ eiusdẽ vtilitatis ⁊ pcij eodẽ mõ. Uñ si dedit pecuniã nõ illaz restituet sed similẽ.⁊ hmõi.aliter trãsiret vł in comodatũ aut depositũ.vel aliũ ꝯctũ.l.ij.ff.de ꝯhen ẽptio.⁊.l.ij.ff. si cer.peta. Et no.q̃ hic ñ accipit gen⁹ fm porphiriũ.ꝫ ponit spẽlr pro quibusdã reb⁹ q̃ ꝯsistũt in numero.põdere.⁊ mẽsura. Uñ ꝫ Azo. q̃ si qs mutuo dedisset põdus argenti.⁊ reciperet pecuniã ad numerũ q̃ ẽ mutuũ si pecunia sit argentea q: idẽ genus reddit ⁊ tãtũdẽ facit.l.i.§.vlt ff.de auro ⁊ ar.lega.⁊ ppea si res mutuata perit pìculũ est mutuũ accipiẽtis ẽt si casu fortuito l.icẽdiũ.C.si cer.pe.insti.q.mo.re ꝯhi. obliga.§.itẽ. Sec⁹ si data eẽt pecunia bursa ꝯsignata q: ñ ẽ mutuum.l.si ab initio.ff.si cer.pe. oz ergo q̃ tradat vt sit accipientis mutuum nõ consignata aliter non erit mutuum.
¶ Utrũ dare mutuũ petenti sit de pcepto.R.ꝫ Sco.i.iiij.di.xv.q̃ hñs pecuniã sibi p aliquo tpe inutilẽ mortalr peccat si eã nõ mutuat indigẽti ⁊ petẽti q: facit ꝯ preceptũ nature ⁊ xpi. Luce.vi.mutuũ date ⁊ Mat.v. Sz si ei esset vtilis puta negociãdo vel aliud de ea faciendo tunc distingue fm q̃.s̃.dl ꝫ de elemosyna.§.i.quõ est de pcepto ⁊ fm illã distinctionẽ a fortiori dic de mutuo quod no.
¶ Quomodo in mutuo fit vsura vide j. Usura.primo per totum.

Naufragium

ẽ naue fracta submersio rerũ ⁊ corporis qđ plerũq: casu fortuito cõtingit ꝓpter vim tempestatis vel fluminis.l.deprecatio ⁊ p totum.ff ad le.ro.de iac.
¶ Utrũ rapiẽtes aliqd d̃ naufragio ⁊c

neatur. Re. q sic ad restitutionē. nec excusat aliq̄ ɔsuetudo dicta. l. de pcario et ff. de incen. rui. et nau. l. si qs ex naufragio. nec excusant a pctō mortali si rapiūt itētōe retinēdi. nec excusant ex aliq̄ pcepto q2 ɔ̄ pceptū dei leuitici. xix. di liges primū tuū sicut te ipsuz. Eps aut alius plat9 dz depōi. Laic9 anathematizari. xxiiij. q. iij. illi q et detruga. c. innouam9. fm leges. j. annū i q̄druplū. Post ānū in simplū punitur. l. i i pn. ff. de incē rui. nau. Et hoc vez nisi sint nauigia q̄ exercēt pirraticā prauitatem vel nisi christiano nomini inimica. vt in ɔsti. Fede. ad decus. §. nauigia. C. de furtis aut. nauigia.

2 ¶ Quid de dn̄is q ɔuenilit cū nautis de certa quātitate dāda ne depdētur in naufragio. Re. q tenētur restituere gq̄d hac de cā accipiū nisi sponitanea liberalite eis daret. Sz Rodoū. bū liceret statutū quo qs lucratur trā p reb9 recupatis i mari naufragis. itellige si sit pp vtilitatē naufragoz qui alr nō recuperarēt res suas sed perirēt in mari.

3 ¶ Utz iueniēs res iactatas i mari vel ex naufragio teneatur eas restituere. Re. Pa. i. c. cū dilecti. de accu. q aut erant p derlictis. et sic fiūt capiētis. q2 q in null9 bonis ē efficitur n̄ali rōne capiētis insti. de re. diui. Si. ho hō erāt p derelictis sz fuerūt piecte vt euaderēt, piculū maris tūc cū piciēs remāeat dn̄s eas occupās aio retinēdi cōmittit furtū. vt in glo. d. c. cū dilecti et. l. q̄ rōe. §. vlt. in fi. ff. de acq re. do. et est excōicat9 vt in. c. excōicatiōi de rapto. si nō restituit q̄z pmū poterit. Et q̄uis Jo. an. ibidē dicat reqri monitionē anq̄z incurrat excōicationē. Tamē Pa. ibidē dicit q q̄ ad deū et ɔsciam ē excōicat9. si q̄z pmū poterit restituere nō faciat et mlto fortius hoc hz locū i his qui rapiūt violēter res naufragoz. Si aūt simplr accepit non considerādo an esset derelicte vl ne excusat a furto. vt ē tex. no. i l. falsus. §. si iactū. ff. d fur. Et ēt ego credo ab excōicatione ar. d. l. falsus et his que no. Jo. an. in. c. quante de sen. excō. in nouella. De quo vide. s. Inuenta in prin. et limita vt ibi.

¶ Sz qritur an sit psumēdū q tales 4 res sint p derelictis. Re. Idez Pa. vbi. s. q ex cōiecturis pōt psumi. Nā si librū obtusuz pānis et bn̄ sigilatū pueit psumitur nō habuisse p derelicto. secus si apertum. et sic in similibus. Simuliter quando non statim quesiuit. de quo. s. Inuenta in prin.

Nauta campo. et stabularius tenēt de leuissima culpa nō de casu. l. et ita §. at hoc edicto. ff nau. ca. et sta. et ista. et dr nauta q nauē exercet. nō remiger. vt. l. i. co. ti. §. nautā. Silr campo. et stabular9 q hoc exercēt, et institores eoz vt in. d. l. i. §. fi. Nec obstat. l. i. §. si si vestimenta ff. depositi vbi dispositarius nō tūr nisi de leui culpa. q2 ē spāle i istis vt teneant de leuissima culpa. Sz ego in ɔsciā n credo q teneat nisi d leui. vt. ff. nau. ca. et sta. l nauta. Et. d. l. et ita logr i odiū taliū q solēt fraudem facere. vt ibi pz §. at hoc edicto. Et iō cū sūdet se super psūptiōe nō hēbit locū in ɔsciētia nisi spāliter accepisset mercedē p custodia vt. s. Locatio. §. xxiij. vel nisi quādo res requirebat diligentissimam custodiā quā scienter accepit custodiēdā q2 sic tenetur de leuissima.

¶ Sz quō pbat datū tali i pecūia. Re. 1 q si ɔsueuit portare talē q̄titatē pecunie tūc credetur suo iuramēto. alias si nisi q̄tenus pbet ar. ff. de re mi. l. si dēs §. a barbaris. nā tal dz nūerare pecuniaz i ɔspectū hospi. l. ff. spo. l. i. §. si cista.

¶ Utz naute et pfati dātes claues camē 2 dn̄o deponētī excusēt si pdat. Re. sz gl. in. l dz. ff. nau. ca. sta. §. itē si pdixerit q si a pncipio dedit claues et pdixit q nolebat teneri excusat alr nō. Silr tenēt qn̄ a pncipio nō dedit claues sz postea lz pdixerit p. l. sicut. C. de act. et ob. nisi ille expsse cōsensisset. nolle illū teneri.

¶ Utz pfati hēant locū i eo q hospi- 3 tat aliquē n tāq̄z campo. sz sicut ciuis sine mercede sicut fit qn̄ rex venit in ciuitate aliq. et distribuit suos p domos

ff. q non vt.l.si mensor.ff. si mensor.fa. mo.dic.c.ar.ff.de aleato.l.i.§.ne3.notandum.c ideo si gratis fit tenetur solum de dolo c lata culpa.

4 ¶ Utru3 nante possint preponere res suas depositis qn vtrasq3 nō possint saluare vide.s̄. Cōmodatum.§.xvi.

Necessitas triplex prima si ne q̄ vita corporalis sustētari nō pōt c d̄ hac dicit pme. Jo.iij. Qui hūerit sbam hui9 mūdi c viderit frēm suu3 necessitatē hēre zc. Secūda necessitas dr̄ oportuna sine qua vita comode sustētari nō pōt. c hāc remonēdā in pximo quilibz ex pietate inducit ad ro.xij.necessitatibus sctōꝝ cōicātes.d q̄ dic.vt.s̄. Auaricia. §.iij. Tertia est pficua sine q̄ viuēr vita nō sustētat vtputa hr̄di libros p studēdo.c huiusmodi.ad quā succurrēdā pfectio amoris inflāmat p pma necessitate.fa. c tertia lz mēdicare pensatis circūstātijs Et ecclasiastici pnt redditus hēre ecclīaticos alias fi.nisi cū dānatione fz Hēri.de gandauo in.iiij.quol.q. xxvi. Et sic intellige glo.in.c. precarie t.c.se.x.q.ij.

1 ¶ Utrū illud q dr̄ necessitas facit licitū c nō subicitur legi. in.c.lz .de ferijs intelligat d pma solū.ff. q d pma solū c h̄ itellige qn̄ tale gā qd est ꝯ legē n̄ ē malū de se.vt puta q ex aliq̄ circūstāntia pt licite fieri.q tali neītate occurrēte n̄ regrit alia dispēsatio.sz ppa auctoritate qs pt ꝯuenire. Silr dic p fa necessitate.dūmō recōpēsatio aliq̄ fiat. sicut dicit do. Anto.i.c.i.de ferijs q lz doctorib9 cōsulere p forēsibus i festo dūmō aliquā elemosynā in recōpensationē faciāt. Facit gl.i.c. pīsbr i fbo de narū.lxxxi.di.c meli9 dcm̄.c.lz.sz ego credo sit tutius hēre.dispēsationē a prelato in ista fa. Jn tertia vero necessitate omnino regritur dispēsatio. aliter n̄ faceret licitū. Et fm hoc intellige glo. in.l.i.§.cū in eadē.ff.a.d.l.ro.de iactu. que dicit q tēpore necessitatis oīa sūt cōicanda.c qd ibi dixit Aug.s.q tēpore caruite si mendic9 furetur panē nō incidere in penam.facit.c.sig. de fur. c similia que loquuntur de necessitate. q aliquādo de pma.aliquādo de alijs.

Negligentia ē omissio alicuius q fieri debet c potest.vnde non potest esse negligentia.vbi quis nō est in mora.de elec.c.vlti.c de conces p̄.q diuersitatem no.in.c.si compromissarius in prin.de elec.li.vi. Et id aliqn̄ negligentia dicitur lata culpa.vnde.ff.man.l. si fideiussor in prin.dicitur dissoluta negligentia prope dolū est.i. lata culpa. Et qn̄ dicatur lata culpa.no.in.l.nomina.C.arbi.tute.cū suis cōcor.c.s̄. Culpa in prin. Nomine ēt negligentie simpliciter venit leuis culpa ēt leuissima. vt pz in.c.preallegatis.facit.xxviij. di. c.de siracusane.c.c.cū ex eo i fi.c.c. cōmissa.§ porro.de elec li.vi.c hoc ē qn̄ quis tenetur de leui vel leuissimis culpa.alias nō. Noīe fbo negligentie magne venit lata culpa.vt .ff. de actio. c ob.l.i.§.is quoq3 apud.vbi tex. quasi apertus. Aliqn̄ fbo includit dolū.s.cum lex ipōit negligēti diuis a deli quēte q nīe sb negligēte īcludit dolosā negligētiā.vt no.Ge. in.d.c.si ꝯpromissarius

1 ¶ Utrū negligētia sit pctm̄ mortale. ff. q si qs omittit ex negligētia facerē illa ad que tenet de pcepto vel ex offō i hija vbi fosat notabile dānū sibi commissoꝝ.sic est mortale pctm̄ de sui nā Et hoc nulli dubiū in his q̄ sūt de iure diuino pcepta.vel ex offō cōmissa. Jn his aūt q̄ sūt de iure positiuo solū.non credo sēp sit mortale.nisi icludat in se dolū vl ꝯtēptū vt.s̄.pz.Cti.de iobis. Et sic itellige c limita gl.in.c.ea q̄ de offi. archi.c.lxxxi.di.c.dictū.c.xi.q.iij. placuit.xij.q.ij.indigne. Jn alijs aūt q̄ n̄ sūt de pcepto.negligētia cōiter est veniale pctm̄.vt pz.xxv.di.§.alias ea de mū.c hoc verū nisi faciat totalit excedere a caritate dei q etiā sic esset mortale peccatū fm Tho.xxij.q.liiij.

¶ Utrū teneat ad restitutionē de dāno dato pximo ex negligētia i offō suo vel alio opere. Uide.s̄.Culpa.§.vj.

Negocium seculare g ē.R. q̃ cũ sit multi-
plex nō potest diffiniri.sz ex ali-
quoꝝ enumeratione possumus alia si
milia iudicare sicut fit.xxv.disti.§.cri
minis appellatio.e.xxiij.q.v.de.ligurib
bus.e extra ne cle. vel mo.c.i. dr ergo
negociũ seculare p̃ro cũ qd plus iusto
appetitur.qd turpe lucrũ est.Jtē e mu
nera iniusta accipē vel dare.Et vniuer-
saliter oīa p q̃ hō secl'arit vuit in aliquo
pctō.dr secl'are negociũ hoc pz i d.c.i.
Jtē dr secl'are negociũ mercātia seu ne
gociatio.Jtē oē qd fit p lucrādo sicut
artes pcuratōes cāp e negocioꝝ factō
nes e hmōi.Unī dr negociũ q̃si negās
ociũ de vb.si.e.forus.§.pstar e secula
re q: secularibus rebus h̃ñdis ipendit.
Ut sm gl.in sũma xxi.q.iij.dr ¶ Pri
mo p mercātia. ¶ Scdo p causis secu
laribus tractandis. ¶ Tertio p admi
nistratione rerum seculariũ de hoc ha
bes s.Clericus.ix.§.i.

1 ¶ Que negocia secularia p̃hibent.R.
q̃ secularibus p̃hibent illa q̃ sine mor
tali fieri nō psit.Sz clericis e religio-
sis sunt interdicta multa vt pz.in.d.c.
i.e habes sup:a.Clericus nono.

2 ¶ Utrũ negociatio q̃ cōsistit in vendē
do e emendo:q̃ alio mō vsitatiori dr
mercātia sit licita.e Alex.i.iij pte sum
me.tractatu de iudicialib9 cũ q̃ 2cor.
Jnno.in.c.i.ne cle.vel mo.e Jo.an.in
d.Rica.e Pe in.d.c.i. q̃ de se non est
mala nec illicita.Sed pōt fieri illicita
rōe circũstātie.cāe.psone.modi.tēpo-
ris.loci.e cōmercij. ex circũstātia.cāe
s.qñ pp cupiditatē vel aliqd aliud ma
lũ fit.e sic tale pctm ē q̄lis finis p quē
fit.Unī ille g negociādo intēdit lucruz
tāq̃ vltimũ finem.e cupit sine labore
e solicitudine ex auaricia diuitias 2gre
gare.eiciet de tēplo padisi sm Alex.e
sic pz q̃ efficit mortale petm ei.Nego-
tiari aūt pp 2pnaz necessitatē vel pie
tatē.s.ad dispēsandũ i pios vsos lucrũ
vel pp rei publice vtilitatē.vl pximi ē
cā licita q̃ facit vt fiat sine pctō aliter nō
Circũstātia psone facit illicitā.s.si ē cle-
rícus.vl religiosus.de quo.s.clícus.ix.
os ergo fit secularis g negociator debz
esse. Ex circũstantia modi fit illicita.s.
qñ exercet e cũ dolo.vel cũ mēdaijs
vel alijs pactis seu periurijs.Et si sunt
peccata mortalia:sicut mēdatiũ q̃ di-
cit itentiōe decipiēdi.p̃ximũ etiaz i ma
gna re si posset vel piuriũ.sic negocia
tio ē mortale pctũm.Jtē ex circũstātia
tēporis.s.festiũ ab ecclia p̃cepti.vt quo
dic vi.s.Ferie.§.xxi.Jtē ex circũstātia
loci.s.diuino cultui deputati. sicut ē ec
clia vel cimiteriũ. Jn ecclia .n.nō pōt
fieri sine pctō mortali nisi magna ne-
cessitas excusset.vt pz.c. decet domũ
dei.de imu.ec.li.vi.íūcto.c.relinq nolu
mus.de cō.eucharistie.Et hoc intellige
de actuali 2ctatione rex que sine strepi
tu fieri nō pōt.Secus esset in vēditiōe
cādelarum que sine verbis fit. Aut in
cōuentione alicuius rei emēde vel ven
dēde postea.quia nō esset mortale pec
catum.Jtē ex circũstantia cōmercij q̃
gdem est dānosum reipublice.sicut cũ
quis emit vilius.vt carius vēdat e cũ
dāno reipublice.sicut sunt filij g totum
granũ emunt.vel omnes merces e hu
iusmodi vt postea vēdant modo suo.
Si vero cōmertiũ est vtile reipublice.si
cut illud quo merces portātur de terra
vbi abundant ad aliā vbi deficiunt vl
illud quo de vna re fit alia sicut faciũt
artifices de lana pānuz.de cera cādelas
e huiusmodi vl'illud quo quis 2seruat
res quas emit vt vendat tempore debi
to.eo q: quilibet nō potest statim eme
re.sic vtiq lz negociari si alie circunstā
tie adsunt.Alijs autē est dānationis.q̃
de eis loquitur.Criso.lxxxvij.di.eiciēs
e no.Sco.in quarto.xv.distinctiōe.q.
ij.ar.secundo.

3 ¶ Utrũ ille g carius vendit q̃ emit in
eodē loco licite hoc facere possit. Re-
spōdit Alex.vbi.s.titulo de legibus q̃
si is p se emit: e postea pcessu tempo
ris nō idiget licite vendere potest pro
precio occurrēti. Eius sic carius q̃ qui
emet q: nō ad hoc emit.e lucrũ adue
nit ratione temporis. Si vero emit vt

venderet tempore quo carius erit. sic si fecit p vtilitate terre sue. s. ne homines postea indigerent et nõ inuenirent: et ipse aliquid lucraretur p sua sustentatione et sue familie. Vel si a casu aliquid emit p bona foro et postea inuenit qui illud vult emere p cariori: et concurrãt ca q dixi supra. Emptio. §. septimo. cũ alijs circũstãtijs pdictis hic. sic lz laicis sed non clericis. Si aũt fecit solum vt lucraret sine aliqua vtilitate reipublice imo potius cũ dãno. sic peccat mortaliter. vt pz p dem. c. eiciens et de istis intellige illud. c. quicunqz tpe. xiiij. q. iiij. vbi turpe lucrũ dr tpe vindemie vinũ emere. vt carius vẽdat. istis concordat Hug. et Lau. xiiij. q. iiij. si qs et Tho. xxij. q. lxxvij. et Pa. i. c. i. ne cle. vel mo. Nõ tñ tñr ad restitutionez talis turpis iure de necessitate. sed de cõsilio sm Rodoss. Nisi forte fuisset causa talis excrescẽtie. puta qz totum emit vt carius postea posset vẽdẽ qz sic teneret. ad restitutionẽ dãnificans. si tale dãnũ alis nõ occurrisset. Quid de artificib⁹ q faciũt artẽ q nõ est nisi ad malũ. vide. s. Ars.

Neophitus

dicitur nouus in fide vel in religiõe. vt. xlviij. di. c. quõ. c. sic.

¶ Utrũ neophitus in fide possit ordinari. R. qr nõ etiã ad minores ordines vt pz in. §. i. et. d. c. qm eadem.

Nigromantia

vid. j. Sortilegium.

Nominatim

quis dr interdictus vl' excõmunicatus. R. Pa. in. c. in laterenensi. de. p. qr vbi agitur de pena incurrẽda ipso iure. si nõ dr qs noiatiz nisi exprimatur eius ppriũ nomẽ qz hoc importat ethymologia. vocabuli. et in istis odiosis nõ est recedendum a propria significatione verbor nisi de mente constet vt in. c. statutuz. de elec. li. vi. Nisi circunstãtie sint ita expresse et stricte qr ex toto iportant vices proprij nõis facit pro hoc. l. ij. de libe. et posthu. et insti. de exhe. libe. §. noiatiz et in l. quotiens. §. si quis nomẽ. ff. de here insti. facit. l. certum. ff. si cer. peta. vtpota. dr filius petri q nõ hz nisi vnicum filium et hmõi. Et sic itellige et limita. Inno. in. d. c. in Laterañ. hoc etiam sequitur gl. et ino. in cle. i. de vi. et ho. cle. in vbo noiatim. Si vo nõ agit de pena incurrẽda ipso facto. tũc et dr noiatim expssiue q p circũstãtias nõ sic strictas exprimit. Et sic intellige et limita glo. et pa. in cle. i. de vi. et ho. cle. in ver. nominatim. et glo. in. c. constitutionez de sen. exco li. vi. Puta si diceret ur magister carpentarius. talis loci. iunior et huiusmodi. quod no. bene. Et ad glo. in. c. a nobis el. i. de sen. exco. quã vidẽtur ieg cõiter doc. dic qr intelligitur qr ita sunt excõicati q̃si noiatim fuissent expressi. sed nõ qr dicantur nominatiz excõmunicati. quia quis potest excõicari. licet non nominetur.

Notarius

vide tabellio.

Notorium

dr triplex sm gl. in. c. vestra de cohã. cle. et mu. et ibi Pa. sequitur. s. notorium presumptionis: et istud est qñ ius vehementer aliqd presumit. vt filiatione que ex coniecturis a iure inductis dicitur notoria. et idem est istud notoriũ sicut presumptio iuris Secundũ est notoriũ iuris. qz in iure siue in iudicio oritur sicut cũ quis conuincitur in iudicio: vel sponte confitetur vel per sententiã condẽnatur in iudicio. Tertiuz est notoriũ facti. et istud est cuz populus est testis alicuius facti et non est locus inficiationi. Ut notat Arch. ij. q. i. v manifesta. et bonus tex. in. c. cũ dilectis filijs de pur. ca. Et dicitur notoriũ facti clare et famosa locutio est euidentis rei surgẽs: q tergiuersatiõe aliqua celari nõ põt. vt pbatur in. c. tua. de cohã. cle. et mu. et. c. euidentia de accu. Et istud notorium facti est triplex. ¶ Primuz facti permanentis vt qr palatiũ dominor ẽ i platea et sic dicitur notoriuz quasi res nota omnibus volentibus videre eam facit aut q semel. C. quomodo. et qñ iu. r. d. c.

euidentia. ¶ Secundum est facti transeuntis et nõ redeuntis. vt si in cõspectu populi sit aliquis interfectus. sicut vox pconis q: notoriũ est pro tunc non p nunc. et sic intellige q no gl. in. d. aut. qui semel ¶ Tertium est facti interpolati exẽplum in eo q patris est mutuare sub vsuris et de meretrice q: nõ semp mutuat vel peccat. Sed Bar. post Jacobutii. in. l. ciuca C. de appel. dicit q no oriũ est q hz actũ pmanẽtẽ. vt edicta in albo ptorio et q in platea est palatium dñoꝝ. Illa autẽ q̃ nũq̃ habuerunt actũ pmanentẽ vt vox preconia: et huiusmodi. nõ possunt trãsire in notoriũ: sed bene in manifestum.

1 ¶ Sz quot hoĩuz scia reqrĩt ad faciendũ notoriũ facti. R. fuerũt varie opiones. Sz mihi placet opi. gl. in. d. c. de manifesta. q̃ dicit sufficere sciaz. x. hoĩuz ad minus. Quaz sic intelligo. vt colligo ex Pa. in. d. c. vestra. q si vicinia nõ hz. x. hoies. seu psonas nõ pot oriri notoriũ. Si vero hz. x. psona soluz oz oẽs sciãt. si aũt hz plus oz q oẽs sciãt vel maior pars. et illa pars nõ sit minor x. personis. Et q talis vicinia facit notoriuum habes bonũ tex. in. d. c. cũ dilectis. Et sic pz q nõ reqrĩt scientia totius populi. vt volunt aliqui.

2 ¶ Utrũ in notorijs sit ordo seruãdus iuris. R. pa. in. d. c. vsa q in notorio psũpto vbi agitur de ɔsanguinitate pbãda reqrĩt sed ibi est speciale. Sz ĩ alio notorio facti nõ reqrĩt nisi sciẽtia et sola citatio. Et hoc intellige vez nisi cõstet q nulla defensio cõpetit vel põt cõpetere. q: sic nõ reqrĩt citatio. et sic intellige. c. cũ oliz de re. in di. et. c. venerabilẽ. de elect. Sz ibi põt cõpetere defensio sic est necessaria citatio. alr nõ valebit sñia. et sic itellige Cle. pastoralis de re iudicata. Similiter reqritur probatio notorij per duos testes adminus no. glo. d. l. ij. ff. de testi. nisi sit notoriũ facti permanentis. vt in. d. c. euidẽtia.

Nouale

Nouale in priuilegijs pijs locis concessis intelligitur omnis ager de nouo ad cultum redactus de quo non extat memoria q aliquando fuisset cultus. de vbo. si. c. quid per nouale.

Nouitius

Nouitius proprie dicitur qui habitu religionis accepto nundũ per aliquam pfessionem astrictus. experitur religionis austeritatem.

1 ¶ Quis possit esse nouitius pprie. R. q quilibet q est rõnis capax. et pubes xx. q. i. p totum. et de regula. c. cum simus et qlibet q põt esse religiosus. et qs sit. vide infra religiosus. §. iiij. Unde licet añ annos pubertatis. vel oblatus a parẽtibus. aut alias qs possit suscipe habitum tñ pprie nõ est nouitius. q: experiri non potest quid si castitas. nec malitia potest supplere etatem vt in. c. ad nostram. et. c. significatum. de regula. et ideo opoztet q compleuerit. xiiij. annum masculus femina vero. xij.

2 ¶ Per q̃tum tempus dz quis esse nouitius. R. q regulariter per annum vt in. c. ɔsaldus. xvij. q. i. et in. c. ad apostolicam de regula. Tamẽ qui istud tempus datur in fauorẽ nouicij. vt experiatur et similiter monasterij vt probẽt ſi p eis cõuenit. Ideo prelato cum ɔuentu consentiente et interueniente voluntate nouicij potest ante annũ profiteri. et tenet professio. licet male faciant plati. si sine magna discretiõe et hoc faciãt vt in. d. c. ad apostolicaz: Fallit hoc in monacis qui habent monasteria in insulis multuz rigidis. quibus prohibetur ne ante. xviij. annum aliquem recipiant ad professionem. vt in. c. quia in insulis. de regula. Quam quidẽ prohibitionez. Jo. an. et post eum Pa. in. d. c. quia in insulis extendunt ad fratres minores: et predicatores: vt non recipiat ad professionem aliquez ante. xviij. annum: et placet mihi per identitatem. rationis expresse: vbi dz fieri extensio legis. vt. ff. de. l. Lex. §. vi. Etiaz fallit in oĩbus mẽdicantibus: qui nõ possunt recipere ante annum cõpletum probationis ad professionẽ vt in. c. nõ solum. et. c. ɔstitutionez de regula li. vi.

3 ¶ Sed quid si quis non obstante prohibitione recipiatur ad professionem añ annum probationis: vel ante tēpus debitū. R. q̄ si quis recipiatur ad professionez ante annos pubertatis professio nulla est ipso iure. vt in dictis capitulis ad nostraz. ⁊ c. significatum. Et hoc in quacūq; religione. Si vero quis recipiatur añ .xviij. annum vbi nō est recipiendus. Hostien. tenet q̄ etiā nulla sit professio: propter. d. c. quia in insulis. ⁊ cōiter ipsum recitando transeunt doc. ⁊ facit p̄ sua opinione. l. nō dubiū. C. de legi. ⁊ regula q̄ ꝯtra iu. s. d re. iu. li. vi. pa. vn̄ dubie loq̄ an sit obligatus illi religioni. q̄ꝫ p̄fessus est tm̄. Sꝫ tn̄ q̄ saltem in genere sit obligatus affirmat. Sed ego credo q̄ nō religioni in genere. sed in specie illi quā professus est obligatur. q̄ꝛ talis p̄hibitio principaliter respicit fauorē profitentis: cui ipse potest renunciare. Et hoc iudicio meo apte p̄batur per. d. c. ad apostolicam. vbi p̄ꝫ q̄ abbatibus prohibetur receptio ante annū. alr̄ nō punirentur facientes ꝯtrarium. ⁊ facta tenent. Et sic ad. l. non dubiū. ⁊ regulā que ꝯtra ius potest dici q̄ non est nulla: q̄ꝛ alio iure sustentatur. s. d. c. ad apostolicam. Si autē loquamur de professione que fit ante annū p̄bationis sic tenet. vt dictum est. Nisi in religione mēdicantiū in qua professio facta ante annū p̄bationis cōpletuꝫ nō obligat nisi religioni in genere. nō autē illi quā quis professus est sm̄ q̄ infra dicā. Et illi q̄ tales q̄ receperunt aliquē sciēter peccarūt mortalr̄ ⁊ ñ p̄stāpli⁹ ad p̄fessionē recipe. ⁊ vlterius dꝫ puniri pēa q̄ p̄ gratuonib⁹ clīpis solꝫ infligi. vt i. d. c. ñ solū.

4 ¶ Sed nūq̄d si durāte suspēsione predicta recipiet aliū ad p̄fessionē efficiet irregularis. R. Ge. in. d. c. nō solūꝫ q̄ nō q̄ꝛ oꝫ q̄ act⁹ q̄ fit post suspēsionē sit actus de attributis certo ordini. cuiusmōi nō est receptio ad p̄fessionē. Igit non erit irregularis q̄uis aliq̄ dicant q̄ sic ⁊ nō bene.

5 ¶ Sꝫ quis poterit absoluere a. d. suspēsione. R. G. in. d. c. nō solūꝫ q̄ solus papa q̄ꝛ cō. c. nup. de sen. exco. non hēat locuꝫ in iferioribus ep̄o. ⁊ isti sunt exēpti. Ergo cū ab ep̄o ñ possint absolui necesse hn̄t ire ad papā. Sꝫ ego cuꝫ teneaꝫ q̄ dcm̄. c. nup. habeat locū etiā in curatis vt apte loqt̄ iō poterūt absolui a p̄latis suis. Et sic ꝯcorda opiniōes que sunt i. d. c. nō solū ⁊ recitat Ge. sic distinguēdo. q̄ aut suspensio ē ad tp̄s ⁊ solus papa absoluit. nec hꝫ locū. d. c. nuper. aut nō est ad tp̄s. ⁊ sic hꝫ locū. ⁊ hoc tene: q̄ sequit glo. ibidē de quo vide. supra. Absolutio. i. §. iiij.

6 ¶ Utrū p̄dicta pena. c. nō solū hēat locū in monialibus sancte Clare ⁊ p̄dicatoꝝ. R. Ge. q̄ sic cuꝫ dn̄o. Lappo ⁊ lꝫ ex priuilegio hēant p̄priū. ⁊ nō mendicent. p̄ hoc nō tollit q̄n sint de ordine mēdicātiū nec p̄uilegium in vno valet ad oīa. Quod limito de illis p̄nte regule sancte Clare. Sed de minorissis nō credo cū ex regula hēant p̄priū. Et attende ad coꝝ regulā. an habeant p̄priū. ⁊ sic nō extēditur ad eas. an non possit habere. ⁊ sic extēditur. q̄uis ex priuilegio habeāt possessiones. vel de facto nō mēdicent.

7 ¶ Quero q̄ñ incipit annus p̄batiōis. R. q̄ a die ⁊ hora iposītionis hītus dūmō sit pubes. q̄ ad alīs religiōes lꝫ q̄ ad minores ⁊ predicatores ⁊ monasteria in saluancis insulis oꝫ habeāt annum xviij. cōpletuꝫ. vt patet p̄ predicta. c. ad nr̄am. c. significatū. ⁊ c. q̄ꝛ insulis.

Additio nō tn̄ penā p̄dicte suspēsiōis icurrūt recipiēdo dūmō post pubertatē annū p̄bationis cōpleuerint in eorum religione.

8 ¶ Nunq̄d furiosus pōt esse nouicius. R. q̄ nō. accipiēdo nouiciatū p̄ anno p̄batiōis vt de regula. c. sicut tenor. Un̄ si stetisset in religiōe p̄ centū annos nūq̄ꝫ poterit p̄fiteri ⁊ si p̄fitet p̄fessio nulla ē. sicut nec matrimoniū ꝯhere. vt. ff. de spon. l. furor. Nec ratificat̄ p̄ ratihabitionē postq̄ꝫ fuerit sane mētis S[…] nec p̄fessio facta ante annos pubertatis nisi p̄ dilationem habitus inducen

tis professionem tacitam postq̄ est sa‑
ne mentis ⁊ compleuit annos puber‑
tatis. aut p̄ professionem expressam se
obligauerit. vt p3 per. c. i. de voto. li. vi.
tacit. c. sicut tenor. de regulis. Et placet
mihi q̄uis Do. ⁊ cōiter cū sequentes
videantur tenere q̄ ratificetur si nō cō
tradicit. sed p̄seuerauerit postq̄ est sa‑
ne mētis ⁊ pubes factus. ⁊ idem dicūt
de impubere. sed tu tene istud. p̄seuera
re vt dixi cum delatione habitus inducen
tis professionem tacitam.

9 ¶ Utrum nouicius possit exire. R. q̄ sic
libere sine ōi licentia. vt p3 in. c. statui
mus de regula. pp̄ q̄d lībere nec icur‑
rit i aliquā inhabilitatōe3 q̄ ad ordines
vel beneficia ecclesiastica vel secularia ex
tali egressu. p3 hoc ex. c. postulasti. de re
gula. Fallit hoc in illo qui p̄fessus est
tacite vt p3 in. d. c. statuimus.

10 ¶ Quid de bonis que donauit reli‑
gioni ante ingressum. vel in ipso igres
su. R. Pa. i. c. quod ad te de cle. pinga.
q̄ si donauit omnia. tunc in dubio vr̄
donasse cā mortis. Ubi cā cessante per
p̄fessionem tacitā vl' expressam reuoca
tur unde recedēdo ar. l. senia in fi. p. R.
ff. de dona. ca. mor. ⁊. l. nō ōis in p̄n. ff.
si cer. pe. facit qd̄ no. bar. in aūt. ingres
si. C. de sa. san. ec. Et idem dicit bar ibi
de3 de illo cuius p̄fessio nō tenet q̄uis
p̄fitēs crederet tenere qd̄ recuperabit
qd̄ p̄bat p. l. si pater ⁊. l. nec apud. C. d̄
here. insti. vbi g3 credēs aliquē fratre3
vel filiū ⁊ hac p̄ceplatione religt bona
sua reperto p̄rio auferūtur ab eo ⁊ ve‑
niūt succedēte ab intestato vt. d. l. si pr̄
Si vero nō donauit oi͡a sed aliqua so
lū ⁊ sic dico nō vr̄ donasse cā ingressus
⁊ iō nō recuperabit ar. eo3 que habē
tur in. c. bn̄ficiū. ⁊. c. p̄stitutionē de re‑
gula lib. vi. ⁊ sic limita ⁊ intellige Do
mi. ⁊ pan. in. d. c. statuimus q̄ videntur
p̄trarij. Silr̄ nō recuperat si donauit
nō cā ingressus sed ex interuallo vt i. c.
ff. de dona. ⁊. l. p̄fecta donatio. C. de do
nato. q̄ sub modo. Idem dicit bar. vbi
supra de illo q̄ sciebat p̄fessionē non te
nere q̄ donata nō recupabit q2 vr̄ do‑
nasse. l. cuius p̄ errorē. ff. de re. iur. ⁊. l.
cāpanus. ff. d̄ ope. liber. ⁊ intellige quo
ad iuris p̄sumptionē ⁊ in dubio. S3
in p̄scia vel alio modo vbi potest sciri
q̄ solum donauit causa ingressus ⁊ nō
alio modo sic recuperabit quia semper
videtur datum cā mortis.

11 ¶ Quid de bonis nouicij morientis an
te p̄fessionē tacitaz vel expressaz. R. ci.
⁊ multi alij doc. in dicta aut. ingressi. te
nuerunt q̄ debēt spectare ad monaste
riū q2 ibi moriendo vr̄ mori vt mona
cus. Idē tenet dn̄s Ant. in. c. in presen
tia de p̄batio. Bar. in autentica si qua
mulier in fin. C. de sa. san. eccle. pro pre
fata opinione allegat. c. si. de suc. ab in
testa. tn̄ nō firmat sed dicit relinquēdū
canonistis Pan. in. d. c. in presentia di
stinguit ⁊ bene quod aut intrās exp̄sse
cōtulit bona sua monasterio. Et sic est
sua opinio p̄dictorū quod sunt mōaste
rij si nō exp̄sse reuocauit. Si vero ex
presse nō cōtulit sed simpliciter intra
uit cā p̄bationis sic succedēt proximio
res ⁊ nō monasteriū. Nam cū iste non
fuerit religiosus cū effectu. c. religioso
de senten. excom. libro. vi. Bona eius
nec tacite nec expresse trāsierūt in mo‑
nasteriū presertim cū adhuc haberet
facultatem faciendi testamentū. Ideo
p̄ximiores succedēt.

12 ¶ Quō nouicius efficit̄ tacite p̄fessus
R. q̄ tribus modis efficit tacite p̄fessus
Primo secundum Johan. and. ⁊ dn̄3
Anto. ⁊ Pa. in. c. vidua de regula. quā
do se ingerit actibus qui solum conue
niunt professis de iure vel consuetudi
ne ⁊ hoc facit ex certa scientia. s. sciens
solum conueniale talē actu3 professis.
Itē qd̄ hoc faciat spōte ⁊ nō ex metu
Item qd̄ per triduū in eodem p̄posi‑
to perseueret aut loco p̄seuerantie tri‑
dui q̄ fecerit cū habitu p̄fessorum di‑
stincto in forma scissura vel colore Alr̄
vno istorū deficiēte nō inducit p̄fessio
tacita puta si facit nesciens competere
solum professis vel ex metu vel sine
p̄seuerantia tridui vel in loco perseue
rātie tridui nō ponat̄ habitus pro. Lo

rum q2 idem facit qd triduum. Scdo inducit tacita pfessio ex delatione habitus pfessor. Dummodo facit primo scienter sciens solum conuenire pfessis et sciens q ex tali hac assumptione de iure vel consuetudine inducit pfessio fz Inno. et Io. An. ut ibi q habitus pfessorum sit distinctus in colore vel forma aut scissura. Tertio q sponte. Quarto q detur ei ab eo q pot incorporare religiosi. Aut eo consciente accipiatur fm Pa. in d. c. Vidua et facit. c. Porrectum de regula. Quinto q det pseuerantia tridui in eius delatione et sic intellige. c. institutionem in fi. de regula. li. vi. Quidam tamen excipiunt duos casus in quibus non requiritur istud qntum. s. pseuerantia tridui. Primus si infirmitate suscipit. Facit. c. sicut ei secundo de regula. Et scds qn qs prius vouerat intrare et intrando suscipit habitum pfessor. Pa. Io. in c. ad nram de regula. dubitat de hoc. Sed ego audacter credo q etiam in istis duobus casibus requirit pseuerantia tridui p dictum c. constitutionem in quo nihil excipit nec ego credo. Sexto q deferat habitus in monasterio q2 quicunque deferatur extra monasterium non censetur pfessus vt. c. vt clerici vel regula no. pa. in c. ex rescripto de iureiuran. Sz hic nota dictum Abbatis in c. cum illor de sen. exc. q vbicunque fuerit monacus dummodo sit sub obediencia abbatis semp fingit in claustro et ideo illud sextum intelligit qn extra monasterium idest extra obedientiam alicuius plati deferit qd non inducitur tacita professio q2 cessat presumptio eo qd si vellet profiteri intraret monasterium seu poneret se sub obedientia abbatis vel prelati. Tertio inducit pfessio tacita p delationem habitus nouicior non distincti in forma colore vel scissura vltra annum Cle. eos de regula. Intellige in monasterio scdm q supra dictum est Quia sit distinctus alia distinctione occulta puta q2 benedicitur et huiusmodi. Si vero distinctio in scissura colore vel forma se pateatur exhibeat sic numquam inducitur professio etiam si feratur p viginti annos vt nota

tur in cle. eos in glo. et Panor. in c. ex parte de regula. additur ab aliquibus sed ego non teneo quartum inducens tacitam pfessionem qn quis habuit absolute ppositum mutandi vitam et patet p c. consulti. et c. statuimus. de Regula Beneficium. et c. non solum de regularibus libro. vi. Sz quo hoc. Itelligatur Fuit diuersa opinio. Sz verior est opinio q tunc ppositum dr absolutum mutandi vitam qn qs facit votum pseuerandi in religione et non aliter. Unde quicunque qs ingrediatur religionem cum pposito pseuerandi non pp hoc efficit tacite professus imo plus dico q etiam si fecisset votum de intrando non pp hoc efficit tacite pfessus imo pot redire ad seculum sicut alii nouicii. Et q plus est satisfecit voto vt infra votum tertio. §. decimo octauo. Et q non inducat tacitam professionem scilicet votum de intrando de voluntas pseuerandi pbat apte per. c. ex transmissa de renun. vbi iudicio meo est tex. clarus si non caullet imo plus dicit dns Car. in consilio facti et sequitur Pa. in d. c. consulti q etiam ille q fecit votum de pseuerando non efficit tacite pfessus p delationem habitus nouicior distincti vnde si postea egrederet et contraheret matrimonium dicit matrimonium teneri et ad. c. non solum et alia capitula que videntur contra. Re. q loquuntur q talis non pot redire ad seculum sine peccato mortali ex quo absolute habuit propositum mutandi vitam. s. fecit votum pseuerandi sed non dicitur q sit tacite pfessus et ideo istud tene q2 verius.

¶ Hic aduerte q sicut pfessio expressa ita q dirimit matrimonium postea contractum numquam inducit quantumcunque qs voueat nisi fiat in manibus illius q hz potestatem recipiendi et incorporandi religioni quam pfitetur fz ge. in d. c. Constitutionem et c. vnico de voto li. vi. et Cap. et Inno. Io. mo. et Io. an. in d. c. Porrectum vel nisi qn fuit facta in manu alterius recipientis noie dicti plati et ipse ratificauit [illegible] contraheret sic pari rone in tacita. [illegible] in gressio in actibus pfessor vel delatio habitus et huiusmodi supradicta si desit inducet

re tacitam professionem oportet fiat sci entibus illis qui possunt incorporare et consentientibus aliter non inducitur quantumcunque quis talia facit quod no. quia sepe in pratica.

84 ¶ Non est quod professio tacita que fit infra annum non obligat tacite professum illi religioni per se sicut expressa. ut ondit tex. i. d. c. Constitutionem. Sed bene obligat illam religionem in qua tacitam professionem fecit ibi quia eum expellere non poterit. alias non esset iste religiosus vere: et sic si contraheret matrimonium. cuius contrarium dicit tex. i. d. c. vnico de voto. li. vi. Non quia si illa non tenetur sibi in qua professus est tacite multo minus alia: et sic si nulla vellet eum recipere remaneret religiosus nullius religionis. quod est impossibile: et ideo poterit eum inuitum expellere ex quo consensit vt tacite profiteret.

Additio Illa autem professio que fit per delationem habitus vltra annum obligat illi religioni in spe. cle. eos de regul. in fo:o mundi aie non tenetur nisi religioni in genere si non per talem delationem non habuit animum obligandi se. Et ex hoc potes colligere et concordare doc. sic professus tacite in vna de religionibus approbatis non tenetur illi precise: sed solum vni in genere et si contrahit non tenet matrimonium professus expresse in religione mendicantium infra annum si non intendebat se obligare nisi illi quam professum est non tenetur nec illi quam professus est nec alij. sed libere potest redire ad seculum. si vero se intendebat obligare saltem religioni in genere sic non potest redire ad seculum. si tamen contrahit tenet matrimonium. Si tacite profiteatur in religione mendicantium obligatur religioni et si contrahit non tenet matrimonium. Non quia tacita professio non prohibetur in religionibus etiam mendicantium. vt in. d. c. non solum. sed solum expressa ergo quando habentes potestatem incorporandi sunt passi vt tacite profiteretur se obligauerunt illi lz ipse et beneficio iuris non sint precise obligatus eis.

5 ¶ Utrum requiratur quod annus probationis sit continuus vel sufficiat interpolatus. R. secundum Bar. in. l. interdum. §. quotiens. ff. de publi. requiritur annus continuus. et facit pro statutis tex. vbi seruus vel nouicius qui non stetit in vrbe per annum continuum. Facit. l. vnica. C. de profe. qui in vrbe constan. Nam intermissione temporis diuersificantur mores et opera hominum vt in. l. si non sortem. §. libertus. ff. de non di. indebi. Facit etiam quia quando iura faciunt mentionem de certo tempore debet intelligi de tempore continuo. vt notat glo. in Rubrica. ff. de varijs et tempo. prescrip. et in. l. Genero. ff. de his qui no. infa. et per Jo. an. i. c. i. de elec. li. vi. et vide tex. in. c. capientes. §. ceterum. Ibidem sequitur istam opinionem Joan. de ligna. et post eum pa. in. c. ad apostolicam. de regularibus. et Adducit Pa. illud quod legitur et no. in. l. vbi fideiussor. ff. de solu. vbi formatur questio notabilis pone quod statuto cauetur bannitum pro centum ducatis impune posse offendi. bannitur quis respectu vnius debiti pro quinquaginta et respectu alterius debiti pro alijs quinquaginta. et concluditur quod non potest talis offendi impune. quia ex quo debita sunt diuersa non debent coniungi ad faciendum vnum totum. et hic est ibi casus quod quinquaginta et quinquaginta non faciunt centum. et sic in casu nostro quia intermissio temporis minuit austeritatem regule. Quia durius est continuare per annum continuum quam per annum interpolatum. et istud tenet. Guilielmus Ber. Bu. et Spec. in ti. de sta. regula. et gl. de regu. iur. in regula enim qui certus est. li. vi. tenent contrarium vel secundum alios. dic quod loquitur quasi quis per totum vnum annum probauit religionem et postea egreditur. qui postea rediens non oportet probet iterum per alium annum. sed licite statim recipi poterit. quod est verum. et sic finis.

6 ¶ Utrum sit necessarium quod nouicius deferat habitum illius religionis quam vult profiteri. an sufficiat delatio alterius habitus. R. quod licet glo. in. c. super eo. de regula. arguat. tamen tenet cum Trancre. quod requiritur delatio habitus illius religionis quam vult profiteri et ita habet consuetudo que est optima legum interpres. l. si de iter

pretatione.ff.de legib⁹ ꝛ ꝙ deserãt in monasterio qꝛ extra monasterium de latio habitus cuiuscũq; nũꝗ̃ induceret tacitam pfessionez.d.cle.eos. Licz posset talis cōpelli vel ad dimittendũ habitũ talē vel ad intrãdũ monasteriũ vt not. Pa.in.c.vt clerici de regu. ꝛ li mita.vi.s.§.xij.

17 ¶ Utrũ valeat ptestatio ipedire tacitaz pfessionez.R.ꝙ sic fm Do. ꝛ Jo. an. ꝛ Pa.in.d.c.vt clerici.ꝛ glo. in.d. Cle.eos.Et io q nō vult tacite ꝓfiteri protestetur.ꝙ per delationē talis habitus nō intendit tacite ꝓfiteri.

18 ¶ Utrũ nouicij obligẽtur ad pcepta regule.R.ꝙ nō nisi eo mō q̃ alij christiani.debēt tñ induci vt eā seruēt quatenus pbent eius austeritates.licet aliqd sit indulgendũ eis ne retrocedant vt in.c. qd scripsi.xxxv. di.q.iij.

19 ¶ Utrũ nouicius possit eligi in prelatuz alicuius religionis. Respondeo ꝙ nō ad plationes alicuius religionis. vt pz in c.nullus.de elec.li.vi.

20 ¶ Utrũ nouicij possint ordiari. respōdeo ꝙ nō etiã ad pmaz tonsuraz vt in c.mōasterij.xix.q.iij.

21 ¶ Utrũ sit excōicat⁹ q nouicuz peuit violēter. Respondeo ꝙ sic de sentē. ex cō li.vi.c.religioso.Sed aduerte hic ꝙ accipit tñ ge etiam p eo q est infra annos pubertatis indut⁹ habitũ religionis in monasterio possent tñ pater ac tutores ipuberē reuocare si sine eoꝝ cōsensu itrauit.xx.q.ij.c.ij.

22 ¶ Utrũ beneficiũ ingrediētis religionē vacet. Rñdeo ꝙ non. Nec infra annũ pbatiōis eius pōt alteri cōferri nisi de eius cōsensu.vel nisi ꝯstet ꝙ habeat aium absolute mutãdi vitã. Sz p aliũ deseruiet assignata sibi eiusdē bñficij portiōe cōgrua. vt notat.i.c. beneficiũ de regula.li.vi. Et fm Jo.an.ibidez reliqui fructus beneficij cōseruabunt.vel in vtilitatem ecclesie expendentur .c. qꝛ sepe de electione li.vi. Nec interim ipse nouici⁹ eos hēbit.ꝗ̃uis Bar.Bri. tenuerit ꝙ imo sui erũt. ꝛ pdicta puisio mãdabitur executiōi per epm.c. cũ ex eo.de elec.li.vi.

23 ¶ Sz nũqd poterit beneficiũ nouicio cōferri.R.ꝙ nō. Ad epatũ tñ eligi pōt de elec.c.nullus.li.vi.

24 ¶ Utrũ canonicus in nouiciatu debeat vocari ad electionem epi.R. Jo.an. in.d.c.beneficiũ ꝙ nō.Sed secus esset de patrono:vel eo ad quē non iure collegij sed iure singulari electio pertinet quia dz vocari.

Nuptie quã sint hēa.s. mrimoniũ.i.qꝛ idē sūt.

1 ¶ Quo tpe sunt celebrande habes.s. Matrimoniũ.ij.impedimento.i.

¶ Utrũ sint benedicende.R. qd sic si nullus ipsorum alijs nuptijs ꝯiũs fuit benedictus. Si vo alter eorum in alio matrimonio fuit benedict⁹ nō dz iterari:qꝛ alter sine altero non dz benedici sed benedictio dimitti Tho.vo.in iiij. di.xlij.lz ꝙ virgo lz ꝯhat cuz bigamo dz benedici:qꝛ saluat aliquo mō significatio. Hoc credo verũ vbi ꝯsuetudo hoc habet.fz Ber.in.c.vir aũt de secũdis nup. Alr psbyter benedicēs bigamos dz ad sedē aplicã mitti suspensus ab officio ꝛ Beneficio.vt in.d.c.vir autem.Sed verius dic fm Jo.an. ꝙ ista pena intelligitur ꝯ sacerdotes qui bñdicũt scdas nuptias viuēte altero. Itē cōiter tenēt doc.cũ host. ibidem ꝙ nō est suspensus ipso iure sed suspēdēdus

Nunciatio noui operis ē phibitio facta illi q aut hedificat aut hedificij forma mutat in alterı⁹ piudiciũ:qd est hedificiũ nouũ facere.vt.ff. d noui opꝰ nun.l.pe.§.opus nouũ. Sz q antiquũ refecit opus nouũ nō facit.d.l.i.§.si gs hedificiũ intellige nisi ex toto esset destructum.vt no.in.c.consuluit de iude. Vñ nihil aliud est nunciatio nisi pbitio noui operis.d.l.i.§. nunciatius ꝛ eodem ti.c.significantibus.

1 ¶ Quibus de cãis fit denũciatio noui opis.R.ꝙ trib⁹. Prio grã iuris nri ꝯseruandi.Sc̃o dãni depellēdi tertio publici iuris tuendi.l.i.§.nunc videamus ꝛ.§.nunciatio.

2 ¶ Pro quibus operibus pōt fieri nunciatio hoc. R. q tm̄ p illis operibus q̄ solo coniuncte sūt. vel in solo fiunt: quo rū hedificatio vel demolitio dr̄ opus nouū. vt. d. l. i. §. hoc aūt edictū. Et ad futura non ad preterita fit vt ibidem.

3 ¶ Utrū hec denūciatio siue phibitio se extēdat ad ecclias aut locū religiosū R. q sic. cū nō sint in preiudiciū alteri us construcīda. vt in. c. i. eo. ti. Fallit in casu qn̄. Episcopus pp necessita e populi aliaz ecclesiam vult hedificare licz sit in p̄iudiciū aliarum ecclesiarum de eccles. hedifi. c. ad audictiā.

4 ¶ Utrū hec nunciatio se extendat ad purgationē cloacarū ⁊ riuorū. R. q si qz publice vtilitatis ⁊ securitatis est riuos ⁊ cloacas curare. ff. eodem. l. de pupillo. §. si quis riuos.

5 ¶ Qualiter fit hec nūciatio. R. tripliciter. Primo p p etoris inhibitionem Scdo cum simplici verbo inhibendo Tertio p iactū lapilli. sic dicēdo nūcio tibi opus nouū p iactū lapilli ⁊ statī p iciat lapidē in opere ipso. Et istud tertiū ⁊ primū est melius qz secūda nunciatio cōstituit i possessiōe: ⁊ certificat possessorē eū q vult hedificare. sed per inhibitionem pretoris. vel p iactum lapilli nō. vt. d. l. de pupillo. §. meminisse ⁊. d. l. i. §. i. opis. Dicunt tm̄ aliqui q debet fieri ter iactio lapilli. ar. ff. de re iud. l. contumacia. xi. q. ii. Indigne. de cōsti. ex lrīs. in glo. vbi dr̄ q trinamonitio est legitia ⁊ canonica.

6 ¶ Cui debet fieri hec nunciatio. R. q dn̄o vel pcuratori: seruo puero. vel fabro seu illi q fabricat. d. de pupillo. §. nūciare. Et dz fieri i re p̄nti ⁊ ipso ope ⁊ nō tm̄ dn̄o. s; illis q ibi sunt.

7 ¶ Quot modis remittitur hec nūciatio. R. q. quattuor modis primo ꝑbis expsse. ff. eo. ti. l. nō solum. §. sciendum Scdo ꝑ satisfactionē. ff. eo. ti. l. i. §. inde q̄rit. Tertio morte nūciatoris. d. l. non solū. §. morte. Quarto satisdatōe. Ueꝝ en̄ denūcians hz tres menses ad deliberandū an velit docere de iure suo aut recipere cautionē de demolēdo in quibus denūciat⁹ nō poterit hedificare. Sz si intra tres mēses nō ondit de iure suo post ipsos tres mēses cauerat denūciat⁹ de ope demoliēdo ⁊ hedificet. C. eo. ti. l. vnica ⁊ in. c. vltimo eo ti.

8 ¶ Quis effect⁹ nūciationis. R. q quicquid edificatū est post eā demoliti debz expensis ipsius hedificātis. d. l. prima R. i. ⁊. l. pretor. §. i. eodem ⁊ extra eodē per totum.

Obediencia q̄ est hominis ad deuz sic diffinitur ab Anselmo. obediētia est affectio volūtatis cōiūcte deo sicut eḡo. Inobediētia est affectio voluntatis diabolo instrumentaliter copulate qz sicut hō p instrumentū operatr̄. sic diabolus p inobediētiā separat hominē a deo De sū. ⁊. ii q. iii. §. euidēter Obediētia q̄ est hois ad hominē ē debita reuerētia minoris ad maiorē.

9 ¶ Utrū quis teneat obedire i oībus suis maioribus. R. q triplex est suꝑioritas Prima est in spiritualibus. scd̄a est in tpalibus q̄ ad regimē reipublice. Tertia est i tēporalib⁹ q̄ ad regimē ꝓprie familie. Et ideo s̄m alex. in tertia parte summe in tertio precepto. obediētia limitat̄ secundum gradum suꝑioritatis. Illud. n q p̄est spiritualib⁹ obediēdū est in spiritualib⁹ necessarijs ad salutē vl̄ ad h̄ ptinētib⁹. sicut Pape epo ⁊ ceteris plātis ecclīasticis ab his qui subiciūtur iurisditioni eoꝝ. Dn̄is ⁊ principib⁹ qz presūt tēporalibus ad rē publicā pertinētib⁹. sic eis in hoc ē obediendum ad eoꝝ subditis. Si mō potestas eorum nō sit vsurpata s̄m Ri. in secūdo. di. vltima. Quia si est vsurpata nō tenentur nisi ꝓpter scandalū. Et aduerte q ecclīastici non sunt subditi dominorum tēporaliū. ⁊ ideo nō possūt eis aliqd p̄cipere. de ꝯstitu. no. c. ecclīa Patri aūt carnali cū preest cure rei familiaris debet ei obediētia a filijs. in his q̄ pertinēt ad dispositionē rei familiaris Unde talibus in prefatis nō obedientes scienter ⁊ sine rōnabili causa ⁊ in re alicuius importantie, aut ex con-

temptu peccat mortaliter. Nisi foret il-
lud qd precipitur ꝯ preceptū dei vel in
salutis dispēdiū. aut ꝯ ꝑceptū superio-
ris ad ipsū precipiētē In alijs autē q̄
ad eoꝝ suꝑioritatē nō pertinēt non est
necessariū obedire. Elicuntur ista s.c. si
gs de maio. ⁊ obedi. in glo. ⁊. ix. q. i. sci
endū. ꝗ. q. iij. si dn̄s ⁊ similibus. Dicit
tn̄ Tho. secū3a secūde. q. xiiij. ꝙ in his
q̄ pertinēt ad interiores motū volūta-
tis nō tenetur homo hōi obedire. ꝙ li-
mita verū nisi opus extrinsecū nō pos-
set ꝑfecte ꝑfici sine applicatiōe animi:
q2 tūc nō hēret veritatē. sed tenet obedi
re applicando animum ad perficien-
dum quod precipitur.

3 ℂ Utrū pape sit obediēdū in oībus. R.
Pa. in. c. inq̄sitioni. de sen. excō. ꝙ si ꝑ
ceptū sapit peccatū tūc non est ei obe
diēdū ꝙ intellige ēt de veniali xi. q. iij.
gd ergo. Si ꝟo ꝑceptū nō sapit petm̄
tūc ab ecclesiasticis ꝑsōis ē sibi obediēdū
lz videat Ioh. xx. di. in memoria. Nisi
qn̄ ex obediētia p̄sumeret statꝰ ec-
clēie ꝑturbari vehemēter vel aliud ma
lū futurū seu scādalū. Nā tūc ēt si p̄ci
peretur sub pena excōicatiōis late sn̄ie
nō est ei obediēdum. vt no. Pa. in. c. si
qn̄. ⁊ in. c. cū adeo. de rescrip. Ex quo
infert Pa. in. d. c. si qn̄ ꝙ qn̄ mandat
aliqd ex cuius executiōe ꝑsumit scāda-
lū futurū in ciuitate nō est ei obediēdū
q2 hoc fit auctoritate legis. vt. in. d. c. si
qn̄ ⁊ in aut. vt nulli iudicū. Sz dz re-
scribere Pape Limita ꝟo ꝙ nō tenē-
tur obedire ꝟm Pa. in. c. cū olī. de cle.
cōiu. qn̄ Papa cū maiori parte cōcilij
indiceret cōtinētiā certo gn̄i ꝑsonaꝝ
post ꝓmotiōes eis resistētibꝰ: q2 cōtinē
tia ꝑsuaderi pt: imperari nō pōt. xxxij.
q. i. integritas. Et sic pōt dici ꝙ nec pa-
pa pōt indicere eis vitā strictiorē ꝯ co-
rū velle lxxiij. di. gesta. ⁊ qd ibi notat
⁊ in regula ꝙ oēs tāgit de re. iur. li. vi.
Itē si Papa credat mādatū iniustū iu-
ste facere. lz tn̄ subdito cōstat manda-
tum in se cōtinere peccatum nō est exe-
quēdum. vt in. c. lr̄as de resti. spo. a se-
cularibus aūt est obediēduz Pape in

spūalibꝰ ⁊ ecclesiasticis q̄ ꝑtinēt ad salu-
tem. ⁊ bonoꝝ moꝝ ⁊ necessarioꝝ ꝯser
uationē. In tpalibꝰ ꝟo nō tenēt ei obe
dire nisi sint ei subiecti vel rōne cāe vel
rōne ꝑsone. Un̄ si ꝑciperet seculari nul
la rōne sibi subdito ꝙ det sibi bōa sua
nō tenet obedire Idē dic ꝟ epis ⁊ alijs
ꝑlatis spūalibꝰ quo ad tpalia ⁊ sir de
ꝑlatis secularibꝰ q̄ ad spūalia ⁊ hoc se
quitur Inno in d c. inquisitioni.

ℂ Utrū subditi seculares teneāt obedi- 3
re dn̄is suis volentibꝰ eos subicere alte
rius dn̄io. R. ꝙ nō q2 nō pōt hoc face
re sine eoꝝ voluntate. c. dilecti. de ma. ⁊
obe. ⁊. c. si. eodez.

ℂ Utrū in oi obia sint intelligende ali 4
qua cōditiōes. R. glo in. c ij. de voto ꝙ
sic. s. si possibilitas adest facit. c. querel
lam ⁊. c. breui de iureiur. ⁊. paulus. ff q̄
sentētie sine appe. re. Itē admittit oēs
rōnabilem cām vt no. Pa i. c. magne
de voto facit. c. si qn̄ de rescrip. ⁊. c. ex
parte oн̄. delega. ⁊ ꝙ no. Archi. in. c.
vnnam. lxxvi. distin.

ℂ Utrū ꝯ obediētiam currat p̄scriptio 5
R. ꝙ non q2 semꝑ est in mala fide. ff.
C. de seruis fugi. ⁊. c. si. de regula. ⁊ in
glo. sicut nobis de regula.

ℂ Utrū subditus dubitās ne id ꝙ ꝑce- 6
ptū sit ꝯ deū vel nō teneat obedire. R.
ꝙ sic immo excusat vt. s. d c. qd culpatur
xxiij. q. i. Nisi sit de his in qbꝰ ignorā-
tia nō excusat. c. ad aures de te. ordi. im
mo bonū fine q̄ pōt esse salua dz dimit
ti ꝑꝑ obiaz. xi. q. iij. qd ergo. dz subditꝰ
ꝯtrā pōt in tali dubio ingrere.

ℂ Utrū sacerdos teneat denunciare ex 7
cōicatū quē scit inocentem ad ꝑceptū
epi. R. ꝟm Tho. in quol. ꝙ si solū mā-
det denūciationē obediat. Si ꝟo mā-
det excōicationē dicit ꝙ si ꝓbare non
pōt eius innocētiā ꝙ dz obedire. Sed
ego dico ꝙ nullo mō dz obedire q2 hz
excusationē paratā dicēdo ꝙ aut ꝯmit
tat cause cognitionē: aut ipse excōicet si
non vult cōmittere ⁊ ipse denunciabit
alr nō dz ꝯ cōscientiam obedire. ut
de. s. iudicare. §. vij.

ℂ Utrū obia in his q̄ qs per se vult sit 8

meritoria. R. q sic si fiat pncipalr pp obias. Sec⁹ si fiat pncipalr qz placent ita no. viij. q. i. sciendu z illud Gre. fm hac distinctione est intelligendum.

9 ¶ Utrum clericus teneat obedire epo pcipienti sibi q det libros suos alteri vel q resignet bnficiu. R. fm Ray. q no qz no pertinet ad epz hoc pcipere. vij. q. i. q3 ff q intelligo qn sine ca hoc pcipit. Sz cu ca precipiedo sic tenet puta qz cleric⁹ est ineptus z vult dare idoneo propter bonum ecclesie. ar. c. cum apls. §. Prohibem⁹ de cesi. xvi. q. i. predicator z de mgris. c. super specu. dummo libri z tales res sint de bonis ecclesiasticis no pprijs qz sic no teneret. c. reg sifi de testa. de iure patro. cu dilectus.

10 ¶ Utrum monacus religiosus non exemptus magis teneatur obedire epo q suo plato. R. q no. lviij. dist. c. i. z. ij. z i xij. q. i. no dicatis de obedientia religiosorum vide religiosus De hac materia vide. s. inobedientia.

2 Oblatio vt dicat z sit tria re gratur. Primu ex pte offerentis. s. vt sit xpian⁹ ab infidelibus eccia non recipit oblatioem sz extimatione oblationu p iteresse vt in. c. Quito de vsu. Scdm ex pte eius cui offertur vt sit eccia qz q fit pruate psone no oblatio sz donatio Tertiuz ex pte rei donate vt. s. sit licite acqsita qz illicite acqsita non reperiuntur pro oblatione. c. quia in oibus de vsu. c. ex transmissa de deci. z glo. in summa. xiiij. q. v. hec Pa. in. c. ca de sbo. signi.

1 ¶ Utrum oblatioes sint de precepto. R. q oblatio accipitur largo mo pro omni q offertur ecclesie sive in vita sive i morte. Facit. c. in nostra de sepul. sive sint mobilia sive imobilia. xij q. i. videtes z hec no sunt de precepto nisi qn a defunctis sut legate. xiij. q. ij. qui oblationes. Na tunc peccant mortalr no solueētes. Aut qn qs se obligavit quoqmo vel qn aliqs populus Additio hēret ex cosuetudine facere aliqua oblatoem ecclesie puta semel in ano i tali die qz sic teneret qz vt dic Bar. in. l. priuilegia. C. de sa. san. ec. z recitat pa. i. abolēde de sepul. ea q ab antiquo solita sut ecclijs z ministris tribui no valet aliquo mo imutari Accipitur scdo oblatio pprie z stricte fm coez vsu loquedi z est oblatio q fit sacerdoti in missa z hec ē de pcepto i pcipuis festis fm Ho. alleg. c. ois xpianus de cose. di. i. Pa. ibo. in. d. c. ca dici hec ver vbi sacerdos idigeret alias aut dicit relique du cosuetudim qz no repit iure cautuz q talib⁹ dieb⁹ ex necessitate fiant tales oblatioes archi. ibo in. d. c. ois xpianus z glo. z Lau. z Hugo. z Ray. tenēt q no sut de pcepto z fm Hugo. illud qd dr no apparebis in ospectu mo vacuus fuit cerimoniale z iura q videnť innuere q sint de pcepto itelligi dnt de alijs oblatioibus legatis ecclesijs vel ex voto debitis. Ego aut istis credo veri⁹ q no sint de precepto et roe osuetudinis qz nēo offert nisi cui placet z sic osuetudo no pt itroduci vt. s. osuetudo. §. xx. Solumodo ergo erunt de precepto rone paupertatis sacerdotis qn parrochiani sui sunt diuites z abudat qz tuc psut cogi ab epo per subtractiones diuinorum ar. pric cor. ix. sed si sunt eq paupres sicut sacerdos sic non tenentur fm Inno. z glo. z Ray. Sz dicit illud. xci. di. clericus ingt victu z vestitu suo artificio vel agricultura sine officij detrimēto creuaret Laudabile tn osiliuz ē vt semper offerant i pcipuis festis aliqd in missa z sic intellige. d. c. ois z similia z hec est cois opio doc.

2 ¶ Cuius erut oblatioes q fiunt vel in ecclesia capella vel imagini vel celebranti vide. s. eccia. §. ix.

3 ¶ Quoru oblationes phibentur recipi. R. gl. in. c. oblationes. xc. di. q pmo psonaz desideiu scdo oppmenu pauperu tertio sacrilegoz qrto q exhit seruum violenter de eccia ofugietem ad ipsaz qnto raptoru sexto vsurarioru septimo meretricu alioz scdo no sut respuende qz ē penale vt ibi dicit glo.

4 ¶ Utru sacerdos possit recipere oblatioes que ei offerunt p missis dicendis

quas penitēti iniūxerit in pñia vel facere dici. R. q̄ pōt sed spēs mali est z idō si pōt psūmere q̄ penitēs aliqd scandalum ex hoc ꝯcipiat vel aliqs alius debet respicere z ad alium mittere. c. cū ab omni de vita z ho. cle.

¶ Pone q̄ sit ꝯsuetudo in aliqua ecclīa q̄ ꝑpositus hēat oblationes q̄ fiūt in dñica z sacrista illas q̄ fiunt i festo sancti Laurētij Uenit .d. festū in dñica qs hēbit. R. Bar. in. l. ꝓcōsul. ff. de offi cio ꝓcōsu. q̄ erunt ꝑpositi ꝑ dictā legē q: inspicitur potius quod est naturale q̄ accidentale.

OBligatio est iuris vinculū quo necessario astringimur ad aliqd dañ. vl faciēd. vt insti. de ob. in prin.

1 ¶ Obligatio sine ꝯsensu nulla est. l. i. ff. de pactis z nemo obligat nisi q aīuz obligādi se hēat. ff. de ac. z ob. l. obligationū la pma. Facit gl. i. c. iij. de voto.

2 ¶ Quotuplex est obligatio. R. q̄ triplex. Prima dr̄ naturalis. tm̄ q i se cōtinet naturalē eqtatem hec ꝯhit ꝑ vinculum naturale. s. ꝯsensum z pōt fieri inter oēs hoies rōis capaces sed i foro cōtentioso hec inefficax est ad ageñ. lz in foro ꝯscie liget vt j. Pactū. § iij. Secūda dr̄ ciuilis tm̄ q est cū qs ciuili iure tm̄ est astrictus lz nālis eqtas dissuadet eū teneri sicut cū qs spe future numerationis facit instrumētū in quo cōfitet se recepisse cētū q tm̄ nō recepit z hec nō obligat in foro ꝯscie. nisi i q̄tū a plato cogeret. fm Inno. i. c. q: plerīq; de imu. eccle: Tertia dr̄ nālis z ciuilis simul q est cum qs cū solēnitate iuris potens se obligare obligat se ad aliq d q̄ nālis eqtas vult eū obseruare. z de istis hētur insti. de ob. ꝑ totū. z hec obligat in vtroq; foro fm oēs doc.

3 ¶ Quot mōis ꝯhitur tertia obligatio R. q̄ iiij. mōis. Prio ex ꝯctu. vt emptione vēditiōe. locatiōe z hmōi. Scdo ex q̄si ꝯctu. s. cū qs gerit negocium alterius sine mādato eius. Tertio ex maleficio. vt ex furto rapina. z huiusmodi Quarto ex q̄si maleficio. s. cū qs nō directe seu dolose deliqt sed quasi q: fuit in culpa vt cū ex eius domo aliqd est effusum q̄ alteri nocuit. Instituta sub diuersis spēis. Itē ꝯhitur. iiij. modis. Primo re. vt in mutuo. comodato. deposito z hmōi. Scdo ꝟbis in stipulādo. Tertio lr̄is. vt q̄si in lr̄is ꝯfitetur se recepisse aliqd q̄ tm̄ nō recepit. Quarto solo ꝯsensu. vt in societate. mandato emptionē vēditiōe vl locatiōe. In his nō reqrit scriptura nec pñtia. lz sufficit eos qui ꝯhant cōsentire ꝑ se vel ꝑ nunciū. vel ꝑ ep̄laz. Secus in alijs q: vl tra ꝯsensum reqrit vel lr̄a. res vel ꝟba. hec hētur diffuse insti. q. mo. re. ꝯ. obligatio. z sub alijs spēis.

4 ¶ Utrū in gñali obligatiōe veniant q̄ spāliter qs nō fuisset ꝑmissurus. R. fm Bart. in. l. i. C. q̄ res pi. ob. po. q̄ nō vñ dicit q̄ si qs obligaūt oīa bōa sua nō intelligit obligare ea que nullo modo spāliter esset obligaturus puta pānos lectos z alia supelectilia sine qbus viuere nō possumus.

5 ¶ Utrū papa possit absoluere ab obligatiōe qua quis alteri tenetur. vide. ꝯ. Iuramentum. vt in prin.

6 ¶ Utrū obligatio semel extīcta possit īstaurari. R. q̄ nō tex. in. l. cū ex cā. C. de remis. pigno. lz ꝯz alia fiat si ꝯz messe

7 ¶ Utrū obligatio dissoluat adueniente termino. R. Pa. i. c. sicut ex lr̄is de spōsa capiēdo mēte Hos. q placet dño Anto. z est amica ꝟitati: q̄ aut terminus apponit ad sollicitādū iplemētū obligatiōis z tūc lapsus termini nō liberat ab obligatiōe ar. l. obligatiōez. la. ij. §. placet. ff. de actio. z ob. z ar. c. cū dilecti de dolo z ꝯtu. z. l. Celsus. ff. de ar. z tūc ponit ad solicitādū iplemētum q̄n apponit terminus ꝯctui iā pfecto puta ꝯ xit qs spōsalia z postea ꝑmittit q̄ infra certū tps ducet eā nō dissoluitur elapso termino aut termin⁹ appōit ad finiendā seu limitādā obligationē z tunc lapsus termini liberat ab obligatiōe q̄ ꝑ ꝑmissorē nō stetit q̄n ipleret i [illegible] no z isto mō dr̄ appositus q̄n apponit ad sollicitādū ꝑncipiū ꝯcr⁹ puta ꝑmisit

mus ad inuicē tali tpe ꝯuenire ad ꝯhē dum sponsalia elapso die liber est per quem non stetit.

8 ¶ Utrū obligat⁹ stati teneat. Ꝃ. Pa. in.c.lȝ helu. de Simo. ꝙ aut dies est ap posita obligatiōi ⁊ si sūt eiusdē fori reus ⁊ auctor tenet reus sine interpellatione offerre. ⁊ ire ad domū ei⁹ qꝛ dies inter pellat p hoīe.c. potuit de loca. ⁊.l.ma gna.C.de ꝯhē. ⁊ cō. stipu. si non sunt eiusdem fori non tenet re⁹ sponte ire ad forū alterius vel domū: sȝ dicat in domo sua paratꝰ suȝ soluere si sit q recī piat ⁊ sufficit iuxta no.i l. Itē illa. ff. de consti.pecu. ⁊ ibi Bar. ⁊ Albe.in iube mus.C.de epi. ⁊ cle. Ꝺō no. p limita tōe.c. potuit d loca. Intellige nisi aliō sit spāliter i pacto. Aut dies nō ē appo sita ⁊ sic requirit monitio vt in.l. si ex legatu.cā.ff.de verb.obli. ⁊ vide supra. Mora.§.1. ⁊ infra solutio.§.xix.

9 ¶ Utrum obligatus legere duob⁹ an nis ⁊ impeditus ex aliqua causa nō se cit teneatur legere aliꝭ duobus post illos sequentibus. Ꝃ. Pa.in.c.Signifi cauerūt de iudi. ꝙ nō quia etiam sine culpa sua cuȝ inter tempus nec poterit petere salariū pro tēpore sequenti q̄ ra tio qꝛ alie sunt opere illoꝝ duoꝝ sequē tiū. ⁊ alie precedētiuȝ quia opere perso nales mutantur ex cursu temporis. vt in.l.si non sortem.§.libertus.ff. de con di.indebi.ad idem facit.l.si vsufructus in biennium.ff.de vsufru. legato vbi fi nito tempore finitur ius ⁊ hoc voluit Barto.in dictis terminis.in.l. ⁊ iō he scitaī.ff.de ꝟ.ob. Sec⁹ dicit vbi factuȝ ad q̄ quis tenet nō diuersificatur ex tpe qꝛ tūc elapso tpe ad qō tenet integrat ips vt in.d.l. ⁊ ideo.

10 ¶ Utrū pactū seu pmissio obliget qñ turpitudo tm̄ versat ex pte recipientis obligationē. Ꝃ. Pa.in.c. debitores de iureiu. ꝙ nō pȝ ibi qꝛ pmissio de soluē dis vsuris non obligat: qꝛ si obligaret [illegible] solū cogeret soluere rōne pacti vt in.c.i.de pactis.sicut cogit qñ inter uenit iuramentū. Nō qꝛ cuȝ lex resistit ēt alteri ꝯhēti nō nascit obligatio etiā naturalis. vt in.l.cum lex.ff. de fideiuſ. ⁊ ibi plene per Bar.

11 ¶ Sed quare obligat magis ex iura mēto q̄ ex pmissiōe: cū de⁹ nō faciat differentiā inter iuramētū ⁊ simplicē lo quellā. vt in.c. Iuramenti.xxij.q.v. Ꝃ. Pa.in.d.c.debitores. ꝙ ideo est qꝛ sim plex pmissio est nulla: ⁊ iō habet pro nō facta pꝑter turpitudinē recipiētis secus i iuramēto. qꝛ cui fit. s. deo nō tur piter cōcipit: nec iurans peccauit. Pro missio enim dirigitur in hominez. Iu ramentuȝ autem in deum.

12 ¶ Utrū administrator nō habens ex pressuȝ mandatū ad penā apponēdaȝ vel ambasiator possint obligare consti tuentes ad penā quā apponūt pro ob seruatiōe eius q̄ pmiserūt. Ꝃ. Pa. in.c. ij. de pēa. ꝙ sic facit.l.bñ a zenōe.C.de qua prescrip. ⁊.l.si procurator. Cesaris ff.de iure fisci. ⁊.d.c.ij. vbi plātus pōt s ppōere penā ⁊ obligare se ⁊ successo res. Dūmō ꝯtc⁹ sit rōnabilis ⁊.c. dile cti.in fi.de arb. ⁊ q̄ scribitur.in.c.nulli de re.ecclie non alie. vbi rector ecclesie pōt obligare sine cōsensu epi oīa bona ecclesie generaliter p obseruatione ꝯ ctus alicuius qꝛ solum sibi pꝛhibet spā lis hypotheca. ꝙ.limita verum nisi cō tractus nō teneret: aut esse nullus. qꝛ cō tra ius qꝛ pena tollit. Ꝃ. Secus si esset nullus qꝛ pacter ius: qꝛ teneret pene ap positio.d.c.dilecti vide glo.in.c. acces sorū li.vi. ⁊ tex.cū gl.in.c.significātib⁹ de officio. dele. Limita scdō nisi pena esse pater nām contractus. vt in.d.l. si procurator. vbi non tenetur fiscus ad duplum vel tripluȝ licet procurator ob ligauerit se si euinceretur res quam vē dit. Secus quando pro obseruantia ꝯtus apponitur vt i.d.l.bene a zenōe

13 ¶ Utrum pater obliget ex ꝯtu filij. Ꝃ. Jo.de pla.insti. ꝙ cū eo.§. un ré. ꝙ si versuȝ est i vtilitatē pris. puta qꝛ mu tuo accepit pecuniam vt se vestiret sm ꝯuenientiā suā ⁊ huiusmodi ⁊ sic tene tur.l.iij.§.Labeo idem.ff.de in reȝ ver so. ⁊.d.§ in rem. Si vero non est ver sum in vtilitatem patris sȝ potius, im-

pro accepit vt faceret pompas vel lu-
deret e hmōi. sic non tenetur nec pa-
ter pro filio: nec dominus p seruo. l. q
si seruus. §. sed si sic accepit. ff. de in rē
verso. nisi eius iussu fecisset. l. i. ff. q iuss
su. Si tñ haberet pompas tenet restituere creditori. l. iij. §. s; si rem. ff. de in
rem verso. Sic tenetur pater si hz peculium filij deducto tñ prius q ipse pa
ter in. d. peculio dz hre. l. sed si dāni. §.
peculium. ff. de peculio. Idem dic de
mercatoribus q preponunt institores
q tenentur de ɔctibus factis noie ipsorum. ff. de institto. p totum. qr videntur
ɔhere cum preponente q ɔhunt cum
preposito. l. si institorem. ff. si certū pe.
Idem in exercitore nauis. l. i. in princi
pio. ff. de exer. ac.

14 ¶ Utrum ille p quo qs agit eius negocia vtiliter obligetur eidem. R. q sic
ar. l. cū pecuniā. ff. de neg. ge. z qd no.
glo. cum tex. in. l. que vtiliter. ff. eodem
z. l. sed si ideo. ff. so. matrimonio.

OBses pōt dari liber homo
p pace seruanda: nō
pro pecunijs. de iureiur. c. ex rescripto. ar. ad idem. ff. de te. l. obsides
ff de iure fisci. l. omnis. Et illud qd dr
q liber homo non pōt obligari extra
de pigno. c. primo. z C. que res pigno.
ob. po. l. g filios intelligitur q nō pōt
obligari vt in eo sit ius pignoris sed
tantum ius retentionis ita s; glo. in. c.
vt pdem. §. item eisdem. xxij. q. vltia
e in. c. exposita de arbi. Item homo redemptus ex captiuitate tenetur seruire per quinquennium nisi soluat precium. C. de postlimino reuer. l. vltima.
Item sicut pater potest vendere filium
propter famem: sic z obligare. C. de pa
tri. qui fi. distra. l. ij.

OBstinatio est quedam
pertinatia z
ideo dic vt infra. pertinax.

OCcasionem prebens alteri peccandi
virum peccet. R. laudul. in. iiij. di. v. q.
vltima in fi. quod duplex est occasio.
Quedam actiua. scilicet cum quis est
quasi conditor in peccato. vel aliquid
tale facit quod facere non dz. vnde alius accipit exemplum z occasionē male operandi sicut qui in quadragesima
sine necessitate comedit carnes: z alijs
dat occasionē male operandi: z istud
est peccatum z tale quale illud cuius
est occasio. quedam est occasio passiua
quando scilicet quis facit quod facere
debet: z ex hoc accipit alter occasionem
peccandi z talis nō peccat: quia facit
quod facere debet. quod limita vt infra Scandalum. §. iij. z. iiij. vide de
hoc etiam supra. Causa. §. vi.

OCcultum dicitur dupliciter s; Pa. in. c.
ex litteras; de temporibus ordinan. Primo prout distinguit contra
probabile. Alio modo pro vt distinguitur contra notorium. Et tunc licet aliqui sciant nō notorium nō est quando
aliqua tergiuersatione celari potest.

ODium dei est filia luxurie
sed odium proximi
est filia inuidia vel ire.

¶ Utrum sit peccatum mortale. R.
Odium dei maximum peccatorum
est: quia vnumquodq; quod est propter se est potius eo quod est propter
aliud in odio dei voluntas auertitur
a deo secundum se. In alijs vero peccatis non auertitur a deo secundum
se: sed secundum aliud: in quantum
appetit aliquid in ordinate quod habet auersionem annexam a deo. Et est
odium proximi quod cum apponatur
caritati est peccatum mortale de se. Et
tunc opponitur quando vel non facit
proximo quod tenetur de necessitate
vel appetit facere: vel facit proximo
aliqd notabile malū vñ pme Joan. ij.
Qui odit frēm suū homicida est. Per
accidens tñ z pp imperfectionem actus
pōt esse veniale. puta cū nō est in deliberatione volūtatis. sed in pmo motu
solum Itē qñ malū qd proximo desiderat est modicum nec notabile nec eum
vellet haberet. Itē qñ odit peccatū proximi nō naturā. s;m Tho. xxij. q. xxxiiij.

Item qui malum nō vt malū vellet proximo. sed sub rōe boni puta zelo iusticie. vel ad bonum seu correctionē illius cui vellet: & hmōi. q2 tunc ꝓprie nō hʒ rōnem hody. & q̄uis illa q̄ cōmittuntur exterius q̄tum ad lesiones proximi sint grauiora tū quantū ad volūtatis deordinationē odium proximi est peccatū grauissimū corꝝ pcōꝝ q̄ sunt ꝯ proximū. Et oritur ex inuidia directe. ſʒ Gre. xxxi. mo. Dispositiue vo ex ira. Rī. tū i. y. sniaꝝ refert quosdā tenē ꝙ potꝰ orit ex ira ſʒ aliqd odiū ex inuidia oriatur.

Officium diuinum vide. s. hore.

1 ¶ Offim ad ꝙ tūr exequēs nō meretur premiū necessario ꝓmissum generaliter facienti. Vn̄ cū ꝓmittit aliqd gnāliter capiētī bñnitū. nō debetur. famulo ꝓstātis capiētis. q2 ad h̄ tenebat ex offō suo. facit. l. ꝯgruit. ff. de offi. psi. & c. i. de offō. or. no. Pa. in. c. eccliā de censi.

2 ¶ Utrū p hn̄do offō tpali possit aliqd dari. R. Ge. in. c. p humani. de homi. li. vi. ſʒ ꝙ sic si duo ꝯcurrant. Primuʒ ꝙ publice det nō occulte. q2 clādestine dare reprobat. ff. de poll. l. i. & y. ff. de admi. tuto. l. nō existimo Nec ob. l. vnica. C. ad. l. iul. de ābi. q̄ ꝓhibet aliquē ad offiū ꝓmoueri. ꝓcio vel ambitione. sed probare vite. q2 fm gl. in. l. barbarius. ff. de offō. ꝓto. loqtur qū secrete daf. Secūdo si cupit ꝓdesse & nō ꝑesse. Ad de tertium si est idoneus alias nō facit viij. q. i. qui episcopatum secus in officio ecclesiastico. vi. de de hoc supra Dignitas. §. ij.

3 ¶ Utrū officialis possit aliqd recipe qū gratis teneit ipēdere offiū. R. ꝙ nō vt in. l. fi. C. ad. l. iul. de ābi. vbi ꝓhibet aliquid recipe cū quis est in administratiōe et post depositū officiuʒ ꝓ aliquo ꝓstito bñficio tēpore administrationis de q̄ vide. s. index. §. viij cū sequētibus

4 ¶ Utrū liceat mutare semper officia dn̄ge. R. ſʒ. S. Tho. in epistola ad ducissam [illegible]rbantie. ꝙ si ex pacto mutuū detur vt offiū recipiat sic visura. est q2 ꝓ mutuo accipiant officy ꝓtiū. hoc ego limitarē in officijs secularibus q̄ nō dant gratis ſʒ vēdunt. Secus esset in officijs q̄ debēt gratis dari. q2 sic nō eēt visura et pte dātis mutuū cū nihil accipiat ꝙ pecunia extimādū sit. ſʒ ex offō ꝯsequēter aduenit lucrū q2 illō lucrū aduenit rōe laboris. ſʒ potꝰ ē iusticia ex pte nolentis aliter dare talia officia in spiritualibus autem officijs induceret simoniam.

Oleum scm̄ df triplex. ꝙ per epōs in die cene ꝯsecrat. Primū principale df crisma sanctum ꝙ de oleo & balsamo fit. & cum isto benedicuntur fontes baptismales calix. patena. ecclesia & altare & puer baptizatus in vertice & frōte. & episcopi quādo ꝯsecrantur in manibus & in capite. & omnes fideles cū crismant & istud est annuatim consecrandum & innouari. c. si quis de alio. de cōse. di. iiij. & grauiter punitur sacerdos qui in baptismo vtitur de alio q̄ de nouo. vt in. d. c. si quis. secunduʒ oleuʒ sanctū & catecuminoꝝ. & dicitur oleum benedictum siue sanctū & isto inunguntur baptizādi inter scaplas & in pectore: & manus sacerdotis cum ordinatur. Iteʒ princeps & reges i brachio & humero. Item ecclesia & altare ante crismationem. Tertium oleum sanctū ex quo inunguntur infirmi in articulo mortis de quo infra vnctio.

1 ¶ Utrum alio tpe possit ꝯfici prefactū oleum q̄ in die cene. R. ꝙ primum nō de ꝯse. di. iiij. omni tempore de sen. exco. qm li. vi. de alijs duobus nō inuenitur prohibitum.

2 ¶ Utrum oleum nō sacrum additum sacro efficiatur sacrum. R. vt. s. Aqua benedicta ꝙ sic.

Opinio est assensus intellectus ad aliqd non q2 sufficiēter moueat ab obiecto ꝓprio sed per quandā rōnabilem electionē volūtarie declinās i vnā ptēʒ magis q̄ i aliā cū dubitancē tū in tormidine alterꝰ ptis ita tū ꝙ ad illā partē quā formidat haberē rō expressa con

cludens formidinē tñ pp debilitatē rō-
nis alterius ptis. Fides ƀo est cū certi
tudine absqȝ tali formidine. Scia autē
est ascensus intellectus moti ab obiecto
p seipm cognitū sicut in principia pa
tnis vl p aliud sicut in cōclusiōib⁹ qua
rū ē scia. Hec. S. Tho. xxij. q. i. ar. iiij.
Dubiū ƀo est motus īdifferens in vtrā
qȝ ptē cōdictiōis de q. s. dubiū. Scru-
pulus ē cū intellectus ex leuibus cōiectu
ris seu medijs ⁊ multū debilibus mo-
net ad vnā ptē ⁊ hec ēt dr suscipio ⁊
pusillanimitas sps. q̄ repellenda ēst vt
dr. vi. q. i. Oues i fi. Ois. n. suspitio po
tius abiciēda est qȝ acceptanda. Et de
his hēs per Col. in cle. ne romani de
elec. ⁊ in. c. lr̄as de presump.

¶ Cui opinioni ē adherēdū in varieta
te. R. distinguēdo. Aut vna opinionū
hȝ p se legē vel antiquā cōsuetudinem
approbatā ⁊ alia nō ⁊ sic illa est ꝑferē
da q̄ immine mutāda sunt q̄ certam
sniam semp hūerūt. l. minime. ff. de le-
gi. Aut nō ē lex nec cōsuetudo p aliqua
ꝑtā vel ēp vtraqȝ ⁊ tūc debēt cōcorda
ri vt dicat in vno casu vnā obtinere ⁊
aliā in alio si fieri pōt vt in. c. lr̄as de
resti. spo. xxv. q. ij. §. his ita rñdet̄ ƀ co
gna. spi c. i. Cōueniēs. n. ē iuris iuribus
cōcordare dicit tex. in. c. cū expediat de
ele li. vi. ⁊ l. vnica. C. de in offo. doti. ⁊
l. ꝑcipimus in fi. C. ƀ appel. ⁊ solitat ali
qñ cōtetas p aliā ⁊ simplr vt. xij. q. ij.
sine exceptiōe ƀ his q̄ fi. a p̄. c. cū aplica
Aliqñ p alr de elec. c. q sicut ⁊ c. publi
cato. Aliqñ p rȝ vt de elec. cumana ⁊
c. cū iuxe. Si ƀo nō pñt cōcordari tūc
cōis opio sequēda est q̄ in cā dubij p
multitudine est ꝑsumēdū ita tȝ glo. in
c. fi. de pe. di. i. Bar. in. l. ꝑcibus. C. ƀ im
pu. ⁊ alijs sub. ⁊ glo. in. l. ois diffinitio
ff. de re. iur. ⁊ in cle. i. i fi. de sum. tri. ꝯ
cūt doc. q in dubijs ⁊ decisiuis adhe-
rendū ē carrocio doctoꝝ q̄ cōis ꝑio
doctoꝝ īducit ꝓbabile errorē vide tex
tūcta gl. in. c. vnico de postu. pre. li. vi.
Facit tex. in l. ij. ff. de iur. ⁊ facti. igno.
No. bar. in. l. de eo. C. ƀ pe. iudi. q. ma.
iudi. q̄ lamata fȝ Ge. in. c. i. de sum. tri.

li. vi. verum nisi ꝑa ⁊ certa rō cōtraria
assignet̄ vtputa fm Jo. an. in. c. i. de cō
stitu. q̄ noceret dici male vel q̄ ratio-
nabilr pōt cōuinci. Nā vt dicit Pe. in
c. qua nos de vsuris licite iudicat cōtra
cōem opinionē doctoꝝ ⁊ ēt glo. qñ iu
re nō probatur vel p rōnem cui nō pos
sit rñderi ita ēt no. dñs An. in. d. c. qua
nos ⁊ facit tex. in. l. i. §. cumqȝ hec mā
C. de vete. iur. enuc. ibi non oēs in oia
sed certi per certa vel meliores vel dete
riores inueniūtur sed neqȝ ex multitu-
dine auctoꝝ q̄ iudius ⁊ equs est iudi
cato cū possit vnius ⁊ forte deterioris
snia multos in aliq̄ pte supare hec ibi.
Si aūt nō appet q̄ sit cōis tūc prepo-
nēda est illa q̄ validioribus rōibus fir
mat̄ ar. isti. de empti. ⁊ vēdi. §. itē pre-
ciū. C. de edic. diui. adria. tol l. edicto.
Facit. c. dño. scō. §. ecce. in quanti. so.
⁊ maxime si talis opio sit subtilior vt
dicit tex. in c. capellanus de ferijs. Aut
vna opinio nitit̄ur rigori scripto ⁊ alia
equitati scripte ⁊ sic ista ꝑponit̄. c. vni
co de re. ꝑmu. li. vi. ⁊ l. placuit. C. de iu
di. ⁊ p Cy. in l. i. C. de legi. Fallit in odi
um iudeoꝝ cōtra quos rigor pretert eqta-
ti. c. ij. de iudeis. In alijs aūt opio be-
nignior dȝ obseruari. l. benignius. ff. de
l. Facit. c. fi. de transac. tȝ hoc Pau. in
d. cle. ne romani i pn. Et benignior dr
illa q̄ fauet iuramento testō libertati.
Matrimonio religioni ⁊ Sacro facit
c. ij. de cog. spi. l. sunt psone. ff. de reli. ⁊
sump. fu. Silr illa q̄ soluit q̄ua q̄ ligat
ꝯ odia li. vi. l. arrianus. ff. de act. ⁊ ob
ligo. Aut sunt antiqui Doctores ⁊ sic
Moderni nō eis ꝑponunt̄ nisi nouis
rōnibus ⁊ cāis ꝯ aliud sentiendū in-
ducant. Nā aliqñ intellectus iunioris
ꝑspicatior ē q̄ senis dicit tex. in l. Gal
lus. ff. de libe. ⁊ posthu. lxuij. di. §. ver.
Aut sunt theologi ⁊ canoniste vel Le-
giste ⁊ tūc i mā iuris diuini veteris vl
noui testi ꝑfert̄ Theologus. In mā ve
ro iuris positiui Canonista in mā ca-
nonicali. Legista In mā Leg ppe
nit. Aut sunt. iij. doctores eccle q̄ sibi
cōtradicunt ⁊ tunc in subtilitatibus ⁊ q̄

stionibus preferitur Aug. In trāslatiōi bus vero Hieronimus in Sermoni bus Ambrosius In moralibus Gregorius.xx.di.§.i.facit qd no.glo. in.c. sicut.xv.dist. Aut diuersitas est inter papam et concilium et tūc in concernentibus fidē conciliū pponit qr orbis maior est vrbe. In aliis aūt papa est pponēdus vt in.c. sunt q.ladam.xxv.q.i. et di.xviij. Anastasius. Et intellige papā pferēdū oībus qū tāq papa. sic determinat aut statuit.facit.c.de libellis.xx.di. Secus si arbitrarēt sicut doctor.q: nō preiudicaret opinionibus alioꝝ vt no. Inno. in.c. litteras de restit. spolia. dicit tū pa. in.c.tua de decimis. qꝫ qū dctm̄ alicuius sancti iuuatur auctoritate iuris diuini. potius est standū ei qꝫ interpretationi pape. vt dicit gl.xx.di.c.i.cū hoc potius spectet ad ecclesiam vniuersalem qꝫ ad priuatā psonam. Quod quidē dictum est mirabile. et valde dubito cum ad papam ptineat ius diuinū interpretari vt supra dictum est. Sꝫ pōt dici qꝫ verꝫ dicit gl pītata qū papa diceret contra auctoritatē iuris diuini expsse: sed qū interpretando vel declarando dicit sic preponit oībus. Et sic intellige glo. c. hec est fides.xxiij.q.i.

2 ¶ Utrꝫ sequens opinionē doctoꝝ non subtiliter inuestigatā q postmodū appa ret falsa excuset a pctō Re. Pa. in.c. capellanus de feri. qꝫ sic qūdiu nō apparuerit falsa facit gl. sūcto tex. in.c. vnico de postu. prela. li.vi. et in.c. fi. de spon. duo. et in.c.cū venerabilis de ɔsue tacit l. regula. et qꝫ ibi no. ff. d iu. et fac igno. et qd no. Inno. in.c. ꝑ tuas. el. y. de si. mo. et gl. Hostie. et Tācre. in.d.c. capellanus no.ol.i.l. qsitū.§.i.ff.d fun.istru. qꝫ le. qꝫ sequēs opiones sin doctoris excusat ab ipensione expēsaꝝ. qr pbabiliter qs seqt opi. sui doctoris.l. dicere §. vū vidēdum.ff.de arbi. Istud tū limita verꝫ in his qū sunt ꝫ dei precepta [illegible] nālem insertā mētibus hoīum quoꝝ ignorātia neminē excusat d quo dic vt.s. Ignorātia nec ob. pdictis illd c.iuuenis.de spon. vbi dr qꝫ in dubiis tutior pars est eligēda. et Ecclesiastici iij. qui amat piculū pibit in illo. Ergo vr se exponere periculo q in diuersitate opinionuꝫ nō elegit tutiorē. qr hoc verum esset qū pprie dubiū est sed qū ē opio secus est qr nec tūc sumus in dubio nec ɔsequenter exponit se qs piculo qꝫ bū.no. Item nec ob. etiam illud Aug. de pe.di.vij.si qs vbi dicit dimitte incertū et tene certū qr alia eū certitudo in moralibus alia in nālibus. Propterea dicit philo. primo ethicoꝝ qꝫ disciplinati ē in vnaquaqꝫ re certitudinē qrere iux exigentia materie eque.n. vitiosum ē psuadētē qrere mathematicū et morale demōstrantē. Nō.n. ɔsurgit certitudo moralis ex euidētia demonstrationis sꝫ ex pbabilibus ɔiecturis grossis et figularibus magis ad vnam ptez qꝫ ad alterā se hñtibus Dr ast pbabile qꝫ pluribus et marie sapiētibus apparet verꝫ nā si Johachiꝫ nō fuit hereticus lꝫ tenerit falsum ꝫ fidē vt pꝫ in.c. dānamus de sū.tri. et fi.ca. qr ab ecclesia talis articulus nundū erat dānatus mlto magis excusat qs sequēdo opintōēꝫ doctoris qū talis opinio ab ecclesia nō est reprobata cū tali volūtate qꝫ si non crederet veram nō ei adhereret certe ī isto nō pōt eē ɔtēptus et sic nec pctm̄ inobīe et ergo tꝫ certū sibi certitudine morali et dimittit dubiū sibi. s. opinionem contrariam.

Oratio fm. S. Bo.i.iiij.di. xv.pte.ij.ar.i.q.iiij. accipit cōmunissime fꝫ qd cōprehēdit oēꝫ actū bonuꝫ sicut accipit gl.i.ad Thesal v. Nō cessat orare q nō cessat bñfacere accipit scdo cōiter fm qꝫ cōprehēdit oēm actū cōtemplatiue relatum a deum. Accipit et pprie oratio fm qꝫ est ascensus mētis in deū ad aliquid degustandū vel ipetrañ vel exsoluēdū. Et isto mō accepta diuersimode diffinitur vt pꝫ p Host. in sūma ti. de penis et Jo an in cle. vnica de reli. et ve.san. Uñ fm Augu. in li. de spū et āīa. Orō est qdā petitio et alibi dr. Orō est pius mentis affectus directus

in deū ꝛ plerūq̄ ne pigritet in vocem prāpēs. Facit ad hoc de ɔse. di. i. c. gñ adit vl' fm damas. li. xxiij. oṙo est ascensus mentis in deū vel petitio decentium Facit. c. fi. xx. di. Uel oṙo fꝫ Ray. ē cōgeries vocū ad aliquid īpetrādū ī deū tēdentiū vel fm Hugo. de sancto victore oṙo ē deuotio q̄dā ex cōpūctiōe pcedēs. De. n. descriptiōis oṙoni pueniūt fm diuersos eī⁹ effectus ꝛ ppꝛes oṙo alī qū dr̄ oṙo noīe ꝓpoꝛ ꝛ hoc fit qñ mēs nostra ascendit in deum vel per quam aliqd deo vouet vel offertur ꝛ sic ei cō petit diffinitio. ij. Aug. ꝛ pꝛia damasceni. Aliqñ dr̄ obsecratio qua qs ꝑ com missis veniaꝫ deprecatur ꝛ alia expedientia ad salutē petit ꝛ sic ei cōuenit p ma diffinitio Augu. ꝛ. ij. Dama. ꝛ alia Ray. dr̄. iij. postulatio ꝛ hoc est qñ qs cōstitutus ī feruoꝛe spūs ꝛ caritatis fraterne ē pro salute alioꝝ oꝛat ꝛ petit q̄r to dr̄ gratiaꝝ actio ꝑ quā qs recolēdo beneficia dei tā preterita q̄ p̄ntia ꝛ futura tot⁹ in deū attractus quodā spū cōpūctiōis regratiādo deo tot⁹ fit illi deuotus ꝛ sic ei cōpetit diffinitio Hugo. Et de istis dr̄ p̄ mo ad Thimo. ij.

3 ¶ Utꝝ oṙo sit ꝓtus latrie. R. fꝫ Ricar. in. iij. di. xv. ar. iiij. q. ij. ꝙ sic inq̄tū qs oꝛat deum vt sibi exhibeat honoꝛeꝫ in recognitionē sūmi dn̄ij. Cū latria nō fit aliō nisi exhibitio honoꝛis testificātis in eo cui exhibe sūmmū dn̄uꝫ Inq̄tū ꝟo qs oꝛat deū vt hoc satisfaciat de peccatis suis vel alioꝛū sic est actus pn̄ie nec mirum qꝛ in genere actuꝫ mo rum idē actus ex fine sortitur diuersas species vt pꝫ in. v. Ethicoꝛꝫ. c. iiij. vbi mecans ꝑpter lucrum est auarus ꝛ ꝑpter cōcupiscētiā est luxuriosus.

4 ¶ Quis est oꝛādus vtrum solus deus R. fm Ricar. vbi. s̄. q. iij. ꝙ dupliciter quis pōt porrigere alteri p̄ces. aut vt tā q̄ per ipsum inplēde. Aut vt tanq̄ ꝑ eius impetrationē adipleātur. Primo modo solus deus est oꝛādus: qꝛ illa bona que principaliter sunt petēda. s. gratia ꝛ salus: vel que nobis deseruiūt ad eoꝛū acq̄sitionem a solo deo dātur nec ab alio dari p̄nt tali mō. s. ad acq̄sitiōe glie gr̄e. Secūdo mō oꝛandi sunt sancti q ad eos īpetrant exauditionē oꝛationis nr̄e. vnde Apoc. viij. dr̄. Ascēdit fumus aromatum de oꝛonibus sanctoꝛ de māu angeli corā deo. Maxime gloriosa virgo Maria sup ceteros est oꝛāda isto fo mō qꝛ pl⁹ valet q̄ ceteri oēs ceteris gibus Et ꝑpterea cū oꝛam⁹ deum vel xp̄m dicimus miserere. vel de nobis. sed cum oꝛamus sanctos dicimus oꝛate pro nobis.

3 ¶ Sed q̄ro nunq̄d sancti vidēt oꝛōes nr̄as. R. fꝫ Rica. vbi. s̄. ꝙ lꝫ aīe sanctorum nāli cognitione nō cognoscāt ola q̄ fiunt in hac vita. ꝛ maxime iteriores motus cordis. qꝛ solus deus scrutatur corda. de sumo. c. tna ī fi. tñ in ꝟbo vidēt eā decet eos de nr̄is actibus cognoscere de quoꝝ q̄litate sūt illi actus qb⁹ eos oꝛamus oꝛando. qꝛ ad eorum gloriam pertinet ꝙ ad eos habeam⁹ necesse recurrere. ꝛ ꝙ ipsi p̄rbeāt nobis auxilium ad salutem.

4 ¶ Quō dꝫ fieri oꝛatō. R. vt collegio ex Ricar. vbi. s̄. q. lvi. ꝛ. vij. ꝛ Tho. xxij. q. lxxxiij. Du. ꝛ Jo. An. vbi. s̄. ꝙ dꝫ fieri cū. vij. cōditionibus seu socijs. Et ꝑmo cum humilitate. Judit. ix. Humilium ꝛ mansuetoꝛ semper tibi placuit dep̄catio ecclīastici. xxxv. oṙo humiliātis se ꝛc. psal. exaudisti oꝛōnes hūiliuꝫ hec humilitas duo dꝫ hēre. Primo diffidentiā ꝑpꝛe virtutis: hoc ē repūtes te indignū exauditiōe. Secūdo ɔfidentiā de dei misericordia ne despes: sic ecclīa facit q̄ semꝑ in fine oꝛōis. dicit ꝑ dn̄m nr̄m iesum ꝛc. q̄si. d. O dn̄e nō ad me aspicies sed ad misericordiā saluatoꝛis ad aduocatā Mariā sic vide ꝙ in letaneis dr̄ ꝑ passionē ꝑ crucē ꝛc.

5 ¶ Scdo cū bona dispositiōe seu cōtritione suoꝝ peccatoꝝ qꝛ cū hisq displicet ad intercedēdū mitt' irati aius potius ad deteriora ꝓuocat. Dic Gre. iij. q. vij. in grauib⁹. ꝛ. xlix. di. c. v...

6 ¶ Utrum oṙo peccatoꝛis exaudiat. R. vt colligo ex Ricar. ꝛ S. Tho. vbi. s̄. ꝙ aut peccatoꝛ aliquis petit vt peccatoꝛ

l.fm desideriū peccati ꝫ tūc nō exau-
ditur ex misericordia ſʒ bene q̄nq̄ȝ ad
vindictā dum ꝑmittit amplius ruere
in peccatis Un̄ Augu. Quedaȝ negat
deus ꝓpitius q̄ ꝯcedit irat⁹ Et sic in-
telligitur illud prouer. xviij. Qui decli-
nat aurem suā ne audiat legē oīo eius
execrabilis erit aut peccator orat ex de
siderio bono nature ꝫ sic de⁹ exaudit
non quasi ex iustitia. qr talis non mere
tur sed ex misericordia si tamen alie cō
ditiones concurrant.

7 ¶ Sed qd si orat ꝑ alio nūquid exau
dietur. R. q̄ aut orat vt minister ecclesie
sic exaudit. i. q. i. c. dictum est. Aut orat
vt priuata ꝑsona ꝫ sic ñ exaudit pecca-
tor ꝑ alio orans. Et sic intellige. c. si qs
singt ꝫ. c. ipsi sacerdotes ꝫ. c. sacro san-
ꝫ. c. necesse. i. q. i. Verū est q̄ si ille qui
inducit peccatorē ad orandū pro se sit
bonus tunc peccator exaudiet non pro
suo sed pro merito poſcētis. d. c. dictuȝ
est. Sed aduerte q̄ hic ꝫ. i. §. preceden
ti accipit peccator ille qui est mortali
nec de eo est attritus vl̄ cōtritus qr liȝ
quis eēt in peccato tñ de eo dolet ꝫ ꝓ-
ponit abstinere ꝫ satisfacere tunc non
hȝ locum istud sed illud q̄ dicit Aug.
sup Jo. omel. xliiij. si enim peccatores
deus nō exaudiret frustra ille peccator
publicanus oculos in terra dimittens
ꝫ pectus ꝑcutiens diceret dñe ꝓpitius
esto mihi peccatori cuius contrarium
ibi patet quia descendit iustificatus. ꝫ
ideo tales exaudiuntur.

8 ¶ Tertio dȝ eē oīo associata cū breui-
logo Mat. vi. cū oraueritis nolite mul
tū loq. Facit d̄ ꝯse. di. v. c. ñ mediocrit.
Sed ꝯtrā xp̄s Luc. xviij. dicit semper
oȝ orare ꝫ nūq̄ȝ deficere Iteȝ Luc. vi.
dr̄ q̄ ꝑnoctauit orādo. ꝫ Luc. xxij. dr̄
q̄ plixi⁹ orauit. Facit. lxxvi. di. c. nosce
Ad q̄d dicen̄. q̄ oīo nō solū ſʒ suam
cām q̄ est desideriū caritatis. sed et̄ ſm
seipsaȝ pōt esse diuturna. Et q̄d ego di
co [illegible] dȝ eē breuis. hoc intelligo tali͛ ne
mo[illegible]⁹ nobis aliud cordi nr̄o iserat
inimic⁹. Et iō sci͛ p͛res aliquā tulū ora
bāt, ꝫ postea aliqd op⁹ faciebāt. dein

ad orationē redibant. sic ꝫ nos nō ita
debemus ꝓlungare orones q̄ in ipsis
repleamur vagatōibus sed poti⁹ eā bre
uē facere vt cuȝ feruore eā expleamus
ꝫ hoc ē q̄ dicit Aug. ad ꝓbā. multū lo
qui i orādoē rē necessariā supfluis age
re ꝟbis. Eū plerūq̄ȝ hoc negociū plus
gemitibus q̄ ſmonib⁹ agat. Et hic lo
quit̄ de orone voluntaria. non de illa
q̄ ē de necessitate vt clicis ꝫ hmōi.

9 ¶ Utruȝ oīo debeat esse vocal. R. ſm
Ricar. vbi. s̄. q. iij. q̄ duplex est oratio.
Quedaȝ cōis. s. q̄ ꝑ ministros eccl̄ie in
ꝑsona totius. populi deo offertur ꝫ ta-
lis debet innotescere populo ꝓ quo of
fertur. vt excitet ad deuotionem ꝫ ne
possit suspicari in ministris eccl̄ie illi⁹
orantōis omissio. ꝫ iō talis dȝ esse voca
lis. Alia est oīo singularis ꝑsone. s. que
offerī ab hoie inq̄tū est singularis ꝑso
na. siue ꝑ se siue oret ꝑ alio. ꝫ talis ora
tio q̄uis non sit necessarium q̄ fit cuȝ
sensibili voce. nisi ad hoc hō sit obliga
tus ex voto. tñ q̄nq̄ȝ expedit ad meritū
vt mētali adiūgat̄ vocalis vt ꝑ vocalē
feruor cordi amplius excitetur. Ex qua
daȝ. n. naturali vnione aīe ad corpus.
motus corporis diuersimode affectōes
aīe excitāt ꝫ immutant. Si tñ in casu vo
calis oīo retineret interiorē feruorē. tūc
nō eēt vocalr̄ orañ. oīone singulari q̄n
q̄ȝ ēt excessu feruoris enētis ꝓrūpit hō
in vocalē oratōeȝ. Pōt ēt fieri vocalis
oīo ad redditionē debiti. vt vȝ hō ſm
totū q̄ habet deo famat. Et illud Mat.
vi. orātes nolite multū loqui. Intelligē
dū est ſm Aug. ad ꝓbā. q̄ non est lo-
queñ. multuȝ. s vt multa locutio sit effi
cax ad exauditionē q̄ eloquētiores erī
mus. qr deus ꝑncipaliter ad intētionē
aspicit. Propterea subiungit aug. ibi-
dem non deest multa ꝑcatio si feruens
perseuerat intentio.

10 ¶ Quarto reqrī oīo q̄ fiat cū bona
intētione ꝫ feruentur. Sed hic q̄ritur.
Utrū oīo vocalis sine mētalis attentio
ne sit efficax. R. ſm Ricar. vbi. s̄. q. vi.
q̄ triplex est efficatia orationis. Prima
est in merēdo. seu satisfaciēdo. Secūda

est in ipetrādo. Tertia est orantē spūalr et sensibiliter reficiēdo. Unū nulla est ap3 h3 vocalis orō.nisi eā pcomitetur cōcors meditatio. Moralis.n. est non act⁹ exterior.nisi p cōparatione ad actum rōis interioꝝ. Aduerte tn̄ q intentio debita et actualis si adsit in principio vocalis orōis.l3 postea mens euager.nisi talis euagatio interrūpat pmā intētionē p 2riā intentionē sic est meritoria et ipetratiua orō vocalis sine atentiōe p virtutē prime intētiōis. sicut cū qs p bonā intētionē incipit peregrinari vel elemosinā dare. totū sequēs ē meritoriū virtute intentōis pme. Quis esset sua itētio actual. Sz talis orō sine atentōe nō hēt tertiā efficatiā.s.spūalr reficiēdi, orātes nisi qn̄ eā pcomitat attētio actual. Et sic itelligit illō prie cor. xiiij. Si orem lingua et spiritus meus nō orat mens mea sine fructu est.s.spiritualis refectionis.

¶ Sed quando dicitur per euagationem interuenire 2riam intētiones. R. 3 Ricar. non declaret. Dic q tūc quādo homo voluntarie alia cogitat non ptinētia ad orōnem. et de hoc. vide. s. hore. §. xxvi. Et quō est peccatum. Unū dicit Cipri. de oratione dñica. Quō audiri te a deo postulas. cū ipse te nō audias. Et Ber. causamur nobis de esse gratiam. sed iustius ipsa gratia cōqueri nō nullos deesse sibi. Et Cassianus. Nunqȝ orat quisquis etiā flexis genib⁹ si vagatiōe distrahitur. Propterea dicit Cipri. nihil aliō cogitat animus qȝ id solū quod precat. Facit de cōse. di. i. c. quādo aūt. di. v. nunqȝ Et est etiā aduertendū q triplx potest applicari intentio orationi vocali. s. aut applicando eam ad verba que dicuntur. Aut ad illud qō petit. Aut ad illū cui orō porrigitur et quocūqȝ istoꝝ modoꝝ ad sit intentio non est inefficax oratio ad satisfaciēdū. Et ego dico nec ad ipetrādum. vel reficiēdum. Sed 3a intentio melior ē qȝ prima. Et tertia qȝ 3a. Unhugo. de virtute orandi. Pura inquit orō est qū ex abundātia deuotiōis itamēs accendit vt cū se ad deū postulādū conuertitur p amoris eius magnitudine etiam petitionis sue obliuiscat Nā aliqn̄ nimia attentio ad verba posset esse impeditiua orationis. s. quando homo vult nimis in particulari cogitare de verbis. q2 fm philo. ij. topicoꝝ. Non possumus multa cogitare simul vnde sufficit q prima intentio sit talis q sufficiat ad integram informationē verborum. Et ideo hugo vbi supra dicit. Oratio perfecta esse omnino nequit si eam meditatio non concomitetur aut precēdat his oībus concor. Tho. vbi s. de hoc vide hore. §. xxvi.

¶ Quinto requirit oratio q vtilia ad salutem petat. et sic est petere iuste.

¶ Utrum sit aliquod determinate petendum in oratione. R. fm Ricar. vbi s. q. iiij. Quedam sunt quibus nō possumus male vti. sicut virtutes gratia. et gloria. et talia determinate petenda sunt i oratiōe. Quidam sunt quibus possumus vti bene et male sicut habere diuitias. filios. vxorem et huiusmodi et talia non sunt determinate petenda in oratione sed sub conditione. s. si deus preuidet illa ad salutem nostram vtilia. Quedam sunt quibus vti bene nō possum⁹. sicut peccatis. et huiōi malis et talia nō sunt a deo petēda. in orōne.

¶ Sed cur aliquid petimus cum deus sciat quo indigemus. R. fm q dicit Augu. in epistola ad probam. Ille qui nouit quid nobis necessarium sit prius qȝ petimus non voluntatem nostrā vult sibi per petitionem nostram innotescere quia eam non potest ignorare sed vult exercere in omnibus desiderium nostrum quo possimus capere quod ipse preparat dare. hinc et Gre. xxiij. q. iiij. Obtineri inquit nequaqȝ possunt que predestinata non fuerunt sed ea que sancti viri orando efficiunt ita predestinata sunt vt precibus obtineantur ergo non oramus vt deo aliquid sciat. vel vt eum immutem⁹ sed vt obtineamus quod voluit precibus obtineamus.

15 ¶ Sexto q̃ constanter fundatus in fi de petat. vnde Jaco primo. postulet au- tem in fide nihil hesitans.

16 ¶ Septimo q̃ petat perseueranter.

17 ¶ Utrū oratio sit semp meritoria R. ẜm Ricar. vbi. s. q̃ nō quia merito de betur merces ẜm iustitiā. Et iō oratio facta in peccato mortali: nō est merito ria proprie loquēdo de merito Addo etiam quod nō est meritoria q̃uis nō fiat in peccato mortali. si nō adsit debi ta attētio saltem actualis in principio. ẜm cōmunem opi. theolo. in. ij. dis. xlj. Si tñ talis attētio adsit erit meritoria nisi īterrūpatur. vel nisi in orōne neces saria puta in offō respectu clericorū3 sit notabilis negligētia in reprimēdo va- gationes. quia sic esset peccatum de quo supra. hore. §. xxvij.

18 ¶ Ad qd val3 orō siue de eius effectu R. q̃ valet ad vicēdas tētationes. Un̄ hiero. sup Mat. xiiij. in tentationē3 in- trat qui orare negligit. Secūdo ad au- gumentanda merita. Tertio valet ad impetrādū postulata. vt p3 ex supradi ctis Quarto valet ad vincēdos hostes xxvi. di. c. vlti. de moyse q̃ orans vin- cebat hostes. Quinto ad secretorū di- uinorum reuelationē3. viij. q. i. si ergo. Sexto ad celestiū degustationē. Un̄ si ne ipsa non gustantur diuina.

19 ¶ Utr̄ semp exaudiat. R. ẜm Ricar. vbi supra. q. vij. q̃ si fit p se debito mō semp exauditᷣ: sed nō semp statim sed p illa tēpore q̄ diuina misericordia cō spicit exauditionē vtiliorē eē omnibus pensatis. Aut fit p alijs. ⁊ sic non sem- per exauditᷣ. Un̄ augu. omel. cij. super Jo. dicit. Exaudiunt oēs sancti p ipsis nō aūt p oibus exaudiuntᷣ subdit tñ q̄n to digniores fuerit orātes p populo tā to facilius in necessitatibus pro quibus clamāt exaudiūtur hoc enim non pro- uenit ex defectu orōnis vt nō exaudiat p alio orās debito mō s3 pp indisposi [illegible] illius p quo oratᷣ. q2 obstinatus fo [illegible] vnde Raban⁹ sup Mat. xxij. Quonēscūq3 orantes non exaudimur. iō fit q2 ꝫ auxiliū nr̄e salutis petim⁹ vl

q2 totū p quibus petimus querēitas ne impetrem⁹ obsistit vl in futurū petitio nis differtur effect⁹. vt desideria crescāt ⁊ perfectius gaudia capiant que requi runt. hec ille.

20 ¶ Utrū orō sit in p̄cepto ita q̃ quilibet teneatur. R. ẜm Ulderici q̃ sic ad orō nē mentalē. Et ego dico q̃ ēt ad voca le3 tenentur imperfecti ⁊ cōes hoies. q2 mentalē orōne3 n̄ possent hēre sine vo cali Et q̃ orō sit de p̄cepto oib⁹. Pro bo rōne sic. homo tñr de iure naturali ad oīa illa q̄ recta rō dictat nō posse fi ne ipsius salute3 cōseq p3 ea necessitate qua qs vult aliquid. ea necessitate vult illud sine quo tale qd nō pōt habere. se cūdo phi. Finis impōit necessitatē his q̄ sūt ad finem. l. orō. ff. de spō. sed hō nō pōt salute3 ɔseq sine orōne. ꝫ ad eā tñr de necessitate. Et q̃ hō non possit saluari sine orōne p3 Nā ẜm apostolū ad phil. Nō sumus sufficientes a nobis etiā bonū cogitare. ꝫ multo min⁹ ope rari nisi ex gr̄a dei nobis donetᷣ posse. q̄ q̄de3 nō donat regulᷣ adultis. nisi petāt p argumētū a ꝯrio. Jo. vj. petite ⁊ accipietis. Facit. xxiij. q. iiij. c. obtineri ergo cū sine bona opatiōe nullus pos- sit saluari quia hītabit in tabernaculo dei qui operatur iustitiā ẜm psal. ⁊ bo na operatio nō possit esse sine orōne. Ergo propositū Confirmatur. Exo- di. xx. Memento vt die3 sabbati san- ctifices quod sine oratione fieri non potest Ite3 Luce. xviij. o3 semp orare Sup quo Criso. dicit oportet necessita tem dicit Corroboratur exemplo ī pra tica qua communiter homines non ti ment deum quia nō habent orationes Ecōtrario si est aliqs timor dei inueni es in hn̄te grām orationis. Merito er go dicit Hiero. vbi supra. In tentatiōe intrat q̄ orare negligit. Et super illud Mat. xvij. Hoc genus demoniorum n̄ eiciturᷣ nisi i orōe ⁊ ieiunio. Nō sanat oculū q̄ nō sanat calcaneū. Jeiunio sanātur pestes corporis. orōe vo pestes mētis. S3 aduerte q̃ istō p̄ceptū d orōe ē affirmatiuū q̄ solū obligat p sp. ali-

K

quos plus. aliques minus. Quato. n. qsq3 est debilior tāto magis indiget au xilio orōnis. Et iō certa meta vel hora nō est determinata. ſ3 tū qlibet de pcepto tūr quātū iudiciū sue rōnis dictat sibi fore necessariū orare vt a pctis desistat ⁊ in bono pseueret. Clerici tū ⁊ religiosi hnt determinatū modū ⁊ tps orōnis vt quo supra. Hore. Silr illi qbus in pstita p pfessorē ē iniunctū vel q ex voto hērent. Alij āt n̄ videt̄ hēre determinatū tps. Nisi q̄ fm. S. Tho. in. iiij. di. xv. Seculares. tenent diebus festiuis diuinis officijs interesse. vt ministris pro populo orātibus suam intentionem conformem.

2) ¶ Que orō est efficacior. R. fm Ricar. vbi. s. q. viij. q̄ orō dñica. Quod ostēdit. Primo auctoritatis dignitas qr xps eā fecit. ⁊ discipulos docuit Mat. vi. Secūdo sententiosa eius breuitas. Tertio petitiōnū vtilitas. Nā oia q̄ desiderare debemus ⁊ petere in hac ptinentur Unñ Aug. ad pbā. Nā alia v̄ba dicamus orādo. nihil aliud tū dicimus q̄3 qd in ista orōne positū est. si recte ⁊ cōgruenter oremus. Unñ aduerte q̄ eo ordine posita sunt quo desiderare ⁊ petere debēmus. Exhibet̄. Primo reuerētia filij cui porrigēda ē orō. Cū dr. Pr nr qes in celis quo capiat beniuolētiā dei orās. Scdo qr finis magis desiderat q̄3 q̄ sunt ad finē. Jō pmo petunt̄ q̄ respiciūt finē q̄3 q̄ sunt ad finē. Respicientes finē sunt due petitiones. Pria est sanctificet̄ nomē tuū. Hoc est ſ3 aug. li. ij. de fmone dñi in mōte: ctū dicit̄ nos admonemus desiderare. vt nomē eius qd sup est sanctū ēt apud hoies sanctū habeat̄ hoc ē nō ptēnat̄ qd nō deo ſ3 hoibus pdest. Scda est. Adueniat regnū tuū. Unñ fm aug. vbi. s. in hoc excitamus desideriū nr̄3 ad illud regnū vt nobis veniat. ⁊ in eo regnare mereamur. Unñ p pmā petim' vt deus ab hoibus glorificet̄. p s'a3 vt a dei gloriā veniam'. Petitiōes respicientes q̄ sunt ⁊ ad finē. Quedā sunt respectu boni q̄ sunt due. pma est. Fiat voluntas tua sicut in celo ⁊ in terra. Jn qua fm Augu. vbi. s. petit̄ meritū quo beatitudinē mereamur. qd psistit in obediēdo mādatis dei. ⁊ iō sicut ab angelis in celis fit dei volūtas. sic ⁊ a nobis in terris p verā obiam. Scda est. Panē nr̄3 quo. da. no. ho. Jn q̄ petit̄ victus quotidianus ad sustētationē necessarius. vl vl cius aie eucharistie scm tanq̄3 instrm quo possumus nos iuuare. Quedā pertinēt est respectu mali culpe. ⁊ hec ē dimitte. n. d. n. s. ⁊. n. d. de. nr̄is. Unñ aug. vbi. s. debita pctā dici manifestū est. ⁊ in hoc admonemus nos qd facere debeamus vt remissionē peccatorū3 hēamus fm augu. ad pbā. vt ibi. Sicut ⁊ nos di. de nostris. Quedā est q̄ respicit mala inclinātia nos ad pctm. q̄ est. Et ne nos indu. inten. qd nō ita intelligit̄ vt nō pmittat nos tēptari qr qsq3 hō intētatione pbat̄ ad bona ⁊ humiliat̄ ad deū. Sed sic ītelligit̄ vt nō deserti diuino adiutorio alicui tētationi vel cōsentiamus decepti vl cedamus afflicti. fm Augu. ad pbā. ⁊ iō aliud est temptari. aliud est in tētationē induci. Quedā respiciūt malū pene q̄ est. Sed libera nos a malo. Jn qua admonemus nos fm augu. vbi. s. Nondū nos esse in illo bono. vbi nullū patiemur malū. Unñ de hac orōne dicit Jsido. pmo li. de sū. bono. c. xxij. Fidei simbolum. ⁊ dñica. orō pro tota lege paruulis eccl̄ie ad celoꝝ regna. sufficit. Et augu. in ench. c. xv. De quotidianis ⁊ breuibus leuibusq3 peccatis sine quibus vita nō ducitur quotidiana oratio fidelium satisfacit. Eorum enim est dicere Pater noster ⁊c.

Oratorium

Oratorium priuatū qlibet in domo ppria hēre pt. ſ3 nō d3 hēre formā eccl̄ie. nec ibi aliqa d3 celebrare. nisi sit pruilegiatus vel de licētia epi aliter d3 deponi celebrans. de conse. di. i. vnicuiq3 ⁊. c. clericos. ⁊. c. si quis.

¶ Qua imunitate gaudet vide Jmmunitas. §. xxvi. ⁊ in quo differt ab ecclia vide. s. ecclia. §. iij.

ORdo p̄mo ſm Hugo. de ſancto vic. eſt ſignaculus quoddã in quo ſp̃ualis ptãs et offm̄ traditur ordinato. et ſcd̃m. S. Bo. in. iiij. di. xxiiij. ſignaculũ hic ſtat p ſignaculo in aïa diuinitus ip̃reſſo.

1 ¶ Quot ſunt ordines ꝛc. ꝙ ſunt. vij. vt hẽ p magẽ. i. iiij. di. xxiiij. c. i. ſ. Hoſtiariatus. Lectoratus. Exorciſtatus. Acolutatus. Subdiaconatus. Diaconatus Preſbyteratus. Pria tõſura n. nõ eſt pprie ordo ſʒ diſpoſitio ad ordines. ſʒ Ricar. eadẽ di. Facit. xxiij. di. de pſalmiſtatu. Qui pſalmiſtatus idẽ eſt ꝙ p̄ ma tonſura. Et in hoc cõcordãt cõiter theologi. Sʒ canoniſte tenent ꝙ ſunt nouẽ ordines ſm nouẽ yerarchias. ſ. prima tõſura ſeu pſalmiſtatus. et ordo ep̃alis. Et ꝙ prima tõſura ſit ordo eſt tex. in. c. cũ contingat. et ibi do. Anto. et canoniſte. d eta. et qua. or. Silr ꝙ ep̃atus ſit ordo et ꝙ ip̃rimatur caracter in dictio meo. Facit incõmncibiliter. tex. in c. i. de ordinatis ab ep̃o. qui ep̃i. re. vbi pʒ ꝙ licet reſignauerit. nihilominus cõferri ordines. ſʒ nõ execitionẽ ꝙ non poſſet ſi caracterẽ idelebilẽ nõ impreſſiſſet ordo ep̃alis. et ſic ſm canoniſtas erunt nouem ordines. et de eorum officijs vide in ſuis titulis.

2 ¶ Utꝝ in oĩ ordine ip̃rimatur caracter ꝛc. ſm Ricar. vbi. ſ. ꝙ ſic. et qd ſit. vide ſupra. Caracter.

3 ¶ Sʒ nũqd ꝑexigitur caracter baptiſmi. ꝛc. ꝙ ſic de neceſſitate. c. veniẽs de pre. nõ bap. Secus de ſacro ↄfirmationis q: nõ confirmatus ſi ordinetur recipit caracterẽ ordinis.

4 ¶ In quo actu ip̃rimitur caracter in quolibet ordĩe. ꝛc. ſʒ Ricar. vbi ſ. Pro gñali regula teneñ eſt. ꝙ in ſuſceptiõe illi⁹ exterioris ſigni ip̃rimitur caracter in quolibet ordine. in quo ſigno p̃ncipalis ptãs quã reſpicit ille ordo ſignificat expſſius. ad quã cõcurrũt alicuius [illegible] traditio et vbi expſſio quo vbo expſſius determinatur inſtri ſignificatio. et ideo q: p̃ncipalis ptãs quã reſpicit ordo hoſtiarij expſſius ſignificatur in clauſtrum eccle dationẽ ꝙ̃ in aliquo alio quod circa ipſum fiat. Et ptãs lectoris in hoc ꝙ ab ep̃o ſibi traditur codex lectionũ diuinaꝝ. Et ptãs exorciſtẽ p hoc ꝙ de manu ep̃i recipit librũ exorciſmoꝝ. iõ in eoꝝ datiõe ip̃rimitur. Et ptãs acoliti ſm. S. Bo Ricar. et Pe. et alios reſpicit principaliter portare cereos. et iõ ip̃rimitur p hoc ꝙ accipit cãdelabrũ de manu ep̃i. Alij dicũt vt Tho. ꝙ ip̃rimitur p hoc ꝙ traditur vrceolus. q: p̃ncipalius p id ſignificatur ei⁹ ptãs. Sʒ verius eſt primũ. vt pʒ. xxi. di. cleros. vel dic ꝙ vtrũqʒ dʒ accipere. vt i. c. Acolit⁹. xxiij. di. et i. c. plect[illegible]. xxv. di.

5 ¶ Sed queritur an requiratur ꝙ talia inſtrumẽta accipiã d manu ep̃i. ꝛc. ꝙ nõ de neceſſitate. ſm Ricar. in iſtis ordinibus minoribus. ſed ſufficit poſtꝙ̃ ſunt ab ep̃o inſtructi qualiter in offõ ſuo debent agere inſtrumẽtũ accipiãt ab Archidiacono de mãdato ep̃i et volũtate in cuius acceptiõe ip̃rimit caracter q: inſtrumenti traditio principalius ẽ ab epiſcopo ꝙ̃ ad archidiacono. Et pro Iſta opt. eſt tex. in. c. acolitus. xxiij. di. In maioribus bene oportet ꝙ de manu ep̃i. xxiij. di. c. diaconus.

7 ¶ Poteſtas ſubdiaconi pʒ per hoc ꝙ accipit de manu epiſcopi patenaʒ et calicem vacuũ. ideo in hoc imprimitur caracter. q: principalis actus eius eſt vaſa dominici corporis et oblationes offerre diacono. Et legere epiſtolaʒ eſt ſecundarius actus nõ principalis. propterea legitur etiam a nõ ſubdiacono. Ptãs diaconi nõ poteſt exprimi quantum ad eius principalẽ actũ q eſt ptãs portandi corpus xp̃i in patena et diſpẽſandi corpus xp̃i. et iõ exprimitur quãtũ ad eius actũ ſecũdariũ in traditione libri euangelioꝝ in qua imprimitur caracter ſm Ricar. et Tho. alij dicunt ꝙ imprimitur caracter in manus epiſcopi impoſitione. vt ſanctus Bo. et Pe. et pro hac op. facit. xxiij. di. c. diaconus ſtatuto. d. c. cleros. Poteſtas ſacerdotis confertur quando ab ep̃o dicitur Accipite ſpiritum ſanctum. quorum ꝛc. et

huius opi. est sanctus Bo. & Pe. Alij dicūt vt Sco. in. iiij. di. xxiiij. q ibi sūt due forme partiales. In quaꝝ altera cōfert ptās cōficiēdi eucharistiā i reliqua ptās absoluēdi in pñia. & istis cōiunguntur due materie hoc est duo signa visibilia. Propria forme prime est traditio calicis & patene cū hostia. & vino & verbis accipe ptātem celebrandi &c. Secūde forme est impositio manꝰ epi sup caput cum verbis accipe spiritum sanctum. vt sic eps ↄcorditer agat sum mo epo xpo. qui primo cōtulit ptātem apostolis ↄficiendi q̄ꝫ absoluēdi. hec ille. Et hoc credo verius quo ad primā materiā corñdentē prime forme. Sed quo ad scdm māim correspondentē scde forma q̄ est manus impositio epi cū illis verbis accipite. Nō credo qꝛ tex. in c. vlti. de sacra vncti. innuit. q manꝰ impositio nō est de substantia forme. qꝛ si omissa fuerit nō dꝫ reiterari sed suppleri nec sitr predicta verba accipite. quia sunt quedā pastoralia que ipsa nō hñt sed hñt alia vba qñ imponit̄ manus. Epatꝰ vo ordo quo ad caracterē suscipitur in vnctiōe capitis excrismate. sed hoc nō est verū. p c. vnicū in principio de sacra vncti. vbi dicit supplēdum qđ est omissuꝫ. Imprimitur ergo ex impositione manuū epoꝝ sup caput eius vt pōt elici ex. c. epns iuncta glo. xxiij. di. Nec ob. c. vlti. de sacra. nō iterā. qꝛ loqtur de iposinone q̄ fit diacono & sacerdoti que nō est de essentia. Psalmi. status. seu prima tonsura q̄ confertur cū ei capilli abscindūtur.

¶ Que sunt necessaria in q̄libet ordine. R. q vt colligo i diuersitate doctorum dicesi. est q oia statuta in pastorali dñt intelligi ita necessaria q si aliqd omittat̄. nihil fiat. & necessario totū sit iterāñ. nisi omissa sint de illis de quibus in iure est expressum q nō sūt de necessitate. vt vnctio. vt in. d. c. vnico. de sacra vncti. Et manus ipositio in ordinatiōe diaconi vel presbyteri. d. c. vlti. de sacra. nō iterā. Et quedā orationes alie ab illis que dicunt̄ qñ aliq̄ insi̇̄a traditur. Et quedā alia forte minima que ex se patent nō esse de substātia ordis: sicut q fit genuflexus. & silia que magis sunt ad deuotionem excitādam. Itē ꝫ tps de tēpo. or. c. sane. Item etas. di. lxxvij. subdiaconus. Itē q ab epo ppřo recipiat. & nō simul plures accipiat de sacra. non iteran. c. i. & vlti. Itē q latio vl greco epo recipiat̄ de tē po. or. c. q trāslationi. Itē missa in minoribus ordinibus. & hmōi.

¶ Sed nunquid tactus corporalis instrumēti sit de substātia ordinis Tho. in. iiij. di. xxiiij. tenere videt̄ q sic. & verius credo. Quis alij dicūt q solū porrectio instri & manus extēsio sit de substantia. ar. l. qđ modo. ff. de acqui. poss. q: in sacramēnis requirit tactus corporalis. vt pꝫ i baptismo vnctione & huiusmodi. & hoc pꝫ in pastorali. Secus dicunt quidā de ipositione manuuꝫ. qꝛ nō requiritur tactus. Sed Hos. & Do. tenēt q sitr est necessarius per. c. si. de sacra. nō iteran. Ego teneo q lꝫ in ipositione manuum nō tangat q non sit aliquid supplenduꝫ. Et sitr in istrumētis in quibus caracter ex eorum traditiōe non imprimitur sed sufficit porrectio. lꝫ sit melius tāgere secus in traditiōe instrorꝫ ex q̄ caracter ipmitur.

¶ Sed nūquid oportet tangat ambobus manibus. Item oia pnta pateraꝫ simul cū calice & hmōi. R. q nō credo sed sufficit solum tangat modicum qđ alicuius rei q̄ nullꝫ intermediū discōtinuans hēat ad totum. ar. c. vnici. de conse. eccie. li. vi.

¶ Utrū sufficiat traditio euāgeliorum pro libro exorcismorum vel super pelliciuꝫ pro dalmatica. & hmōi. R. q nō nisi in eodē. libro continerentur oia simul. si tunc hēret intentionem tradendi illū librū qui ptinet ad illū ordinē.

¶ Quid si eps facit actus & alius dicit verba vel econtrario. R. nihil valet. qꝛ sacramenta sunt vnitatis q̄ diuidi [illegible] psit. de cōse. di. ij qua passus. & xxiij. q. i. loquitur. Fallit hoc in minoribus ordinibus. vt dictum est.

13 ¶ Utrū requiratur necessario expssio verborum cum traditiōe instrumenti. R. fm Inno. in. c. presbyter. de sa. non ite. q̄ sic ita q̄ si pars illius oratiōis sit dimissa a capite est inchoāda. ⁊ bene quia materia cuiuslibet sacramenti est instrumenti traditio. forma vero est expressio verborum.

14 ¶ Quid si aliquid sit omissū. R. q̄ si omissum sit de necessitate seu substātia ordinis sic totū est iterandū. Si vero non sit nisi de bene esse. vt ea que non sunt de necessitate. sic in alia ordinatione est supplēdū. Et ab eodem qui prius ordinauerat si pōt. ⁊ non ab alio. fm Inno. vbi. s. nisi q̄ primus nō potest pficere. nec añ suppletionē pōt exeq ea q̄ sunt illius ordis. ar. in. di. solicitudo. hec ex Inno. ⁊ host. ⁊ Gofre. in. d. c. p̄sbyter nec potest talis suppletio fieri nisi tempore debito ad ordinationes tenendas. ar. p̄fati. c. solicitudo.

15 ¶ Sed quō supplebit qñ aliquid est omissū. R. si erat de substantia vl' dubiū an sit de substātia fm Inn. vbi. s. totū replicabit. Si vero certū est q̄ nō erat de substātia tunc indutus qñ ordines dant veniet ⁊ accipiet qđ est omissū solū. Propterea q̄ nō hūt īpositionē manuū fm Hosti. solūmodo eā accipiet. q2 fm eū nō est de substantia vt dictū est. Et si qs p̄sbyter in sua ordinatione habuisset īpositionē manuū. sed non fuissent dicta predicta verba. accipe spiritum sanctum ⁊c. sed alia s3 aliqua pastoralia epōrum. tunc nihil iterañ. est vel supplēñ.

16 ¶ Utrū in collatiōe ordinū pferatur gratia gratū faciēs. R. Ric. in. iiij. di. xxiiij. q̄ sic si suscipiatur digne.

17 ¶ Utrum caracter vnius ordinis de necessitate presupponat caracterem alterius ordinis. R. q̄ non fm cōmuniter doc. in. iiij. dist. xx. iiij. Sed quo ad executionem sic de quo dic vt. s̄. Irregularitas prio. §. xxvi.

18 ¶ Utrū ordo liberet a fortuna seruili. R. q̄ sic. episcopatus ⁊ sacerdotiu3 si. ue sit seruilis. vel ascriptitius vel curialis. xlv. di. seruus si sciente.

Ordo ☞ Ordo fo a q̄ potest dari. R. fm Hostien. in. c. cu3 contingat. de eta. ⁊ qua. ⁊ sequitur Pe. in. c. q̄to. de cōsue. q̄ prima tōsura que clericatus dicitur vel psalmistatus quod idē sunt potest dari a quocūq3 sacerdote parrochialis suis subiectis. Et istud tenet Hugo. ⁊ Ray. Jo. Inno. ⁊ etiam Archi. in. c. nullus episcopus. de tēpo. or. li. vi. Gofre. tenet q̄ non potest. Et sic videtur habere vsus ecclesie romane. Ego cu3 Jo. an. in. d. c. cum contingat. dico q̄ si habet supra laicum quasi episcopalem iurisditionē potest. c. abbates. de priuile. li. vi. si nō habet sic nō potest. ⁊ hoc sequitur do. Anto. in. d. c. contingat. Abbas vero si est presbyter. ⁊ ab episcopo benedictus vel recusat⁹ benedici: potest dare tres ordines minores. s. Clericatū siue primam tonsuram. Hostiariatum ⁊ Lectoratum in suo monasterio ⁊ suis monacis. seu illis qui vt efficiatur monaci illud accesserunt. Et etiam secularibus omnibus semper quibus habet quasi episcopalem iurisditionem. lxix. di. c. i. ⁊. ij. Et etiam in alio monasterio pōt eos conferre si est immuatus ab eorum abbate. ⁊ illud monasterium sit exemptum. Alias non. ar. lxix. di. c. i. T3 tamen Jo. lxix. di. §. primo. ⁊ c. primo. q̄ hodie abbas prefatus potest etiam dare alios duos minores scilicet. Exorcistatum ⁊ Acolitatum. ⁊ hoc sequitur hostien. ⁊ do. Antoni. in. d. c. cum contingat. de hoc no. in. c. abbates. de priuile. li. vi. Episcopus vero potest dare omnes ordines omnibus de sua diocesi. oriundis aut qui in sua diocesi hūt domicilium vel beneficium. Aut de licentia episcopi cuius est subditus ordinandus. Uel capituli sede vacante. Uel vicarij generalis episcopo in remotis agente. Uel sui prelati si sunt religiosi exempti. hec not. in. c. nullus. de tempo. ordi. lib. sexto.

¶ Sed quid si sacerdos vl' episcopus aut abbas ordinat aliquez nō sibi sub.

dictum vt supra dictum est. R. s3 Inno. in c. primo. de supplen. negli. prela. q nihilominus character confertur. ar. xix. q. ij. lugdunensis. De pena vero tam ordinantis q ordinati. vide supra. Irregularitas primo. §. xxvij.

2 ¶ Utrum papa possit dare licentiam non episcopo conferendi ordines sacros R. Inno. in c. quanto. de consuetudine q sic dummodo ille cui datur talis licentia habeat ipsos ordines quos alteri vult dare. alias non.

3 ¶ Utrum episcopus qui resignauit episcopatum. vel degradatus. hereticus aut excommunicatus est conferre possit ordines. R. secundum Ricar. vbi. s. di. ij. q si sunt litie epis ordinatus confert ordines. et caracter imprimitur. Sz non executio et de hoc vide. s. Irregularitas. prio. §. xxx. et. xxxi. mortaliter tamen peccat scienter in talibus ordinem suscipientes secundum eundem Ricar. vbi. s. Et sunt supradicti ordinantes nisi in casu de quo. s. Irregularitas. primo. §. xxxi.

ORdo ij. quibus pot dari. R. q omnibus masculis q assistre non prohibentur ordinari. Mulieribus autem nullo modo pot dari. et si de facto detur nihil fit quia caracterem non suscipiunt. vt notat. Ricar. in iiij. di. xxv. ar. iiij. q. i Nec obstat. c presbyter et. c. mulieres. xxxij. di. in quibus vocatur presbytera et c. diaconissam. xxvij. q. i. et. c. sacratas. xxiij. di quia non est ab ordine sed a platione dicitur abbatissa diaconissa et a suo presbytero dr presbytera vel a viduitate. et sacrate dicuntur a voto ex quo se deo consecrarunt. Quidam tamen dicunt q nec etiam illi q non habent vsum rationis sunt capaces. notat Ricar. vbi. s. q. ij. Sz de hoc valde dubitarem si dareretur an susciperet caraterem. et potius tenerem q sic ar. c. christianus. et. c. silnester. xi. q. i. et quod notatur in. c. nullus in. ver. infanti. de tempo. ordi. lib. vi.

1 ¶ Sed qui sunt q prohibentur ordinari R. primo Illi q non hnt debitam etatem et q sit respectu cuiuslz ordinis. vide. s. etas.

2 ¶ Secundo illiterati. vt in. c. nullus eps de tempo. or. li. vi. Utrum autem suscipiet caracterem si ordinetur. Dic q sic. ar. c. ueniens de presby. non bap. Et de hoc vide Clericus. ij. §. i. et. ij.

3 ¶ Tertio criminosi vnde existentes in mortali non debent promoueri. de tempo. or. c. ex tuarum tenore. et. c. ad aures. et si notoria sunt cris mortalia. peccaret mortaliter eos ordinans. alias non vt no. in. c. quesitum de tempo. or. Ipse tamen q suscipit peccat mortalr. siue sit publicum siue secretum. Et quotienscunque exhibet se minister ecclesie peccat mortaliter. et totiens quotiens huiusmodi actum facit. Unde q tangit res sacras quasi ex officio suo peccat mortalr. secus si ex necessitate et sicut quibz laicus facere licet secundum s3 Tho. i. iiij. di. xxiiij. facit ad hoc. c. multi. xl. di.

4 ¶ Sed nunquid sufficit contritio. R. s3 sit diuersa opinio nihilominus ego credo verius forte q sufficit excepto qui vult dicere missam de quo dic vt. s. Eucharistia. ij. §. v.

5 ¶ Quarto bigami. vt in. c. acutius et xvi. di et de bigamis per totum. de quo vide. s. bigamia.

6 ¶ Quinto solenniter penitentes. l. di. c. ex penitentibus. et. xxxvi. di. illitteratos. de quo vide penitentia. §. v.

7 ¶ Sexto. Neophiti. xlviij. di. §. prohibentur. et. c. quoniam. et in pontif. ibidem. c. sicut.

8 ¶ Septimo Curiales q propter aliquod officium curie sunt obligati. lj. di. c. i. ij. et. in. iiij. di. legem. absoluti tamen a curia non prohibentur ex lxi. di. ossius. nisi aliis sint infames vel irregulares. vt in dictis iuribus.

9 ¶ Octauo. ratiociniis obligati de quibus dic. vt. j. Ratiocinia. §. i.

10 ¶ Nono. serui de istis dic vt. j. Seruitus. §. iij. et. iiij.

11 ¶ Decimo. Corpore viciati. habes de hoc. s. corpore viciatus. §. i.

12 ¶ Undecio illegitime nati et qs dicatur illegitimus. vide filius.

13 ¶ Utrum illegitimus intrans religionem possit promoueri. R. q sic de iure communi secundum Hostien. et Ber. in. c. de fi. presbyt. sed ad prelationem non potest sine dispensatione pape de fi. presby. c. is. qui. li. vi.

14 ¶ Quid si nō intrat religionem. vide s. irregularitas. i. § iij.

15 ¶ Utrum dispēsatio cū illitio vt ad clericatū vel ad ordies promoueat dēat intelligi de qb' ordinib'. vide s. clicus. i. § iij.

16 ¶ Duodecio. Peregrini sūt & ignoti ordiari nō dñt. Peregrini sūt q nō sūt oriūdi de epatu vel si hñt ibi domiciliū aut bñficiū. vt. i. c. cū nullus. de eta. & q. ordi. li. vi. Ignoti sūt quoꝝ origo & vita & regularitas nō ē nota epo. xxiiij. di. c. eps. & ij q. vij. c. hesi. nam pegrini ordinari nō debent. nisi hēant lras autenticas. vt. i. s. peregrin'. § iij. sūt ignoti nisi p' examinatiōe pluis cognoscātur

17 ¶ Decimotertio Infames & de hoc vide s. infamia.

18 ¶ Decimoqrto Oēs irregulares & q sint vide s. irregularitas.

19 ¶ Decioqnto Oēs suspēsi aut interdicti vel excōicati & de istis habes. s. Interdictū. iiij. § i. & s. suspensio. i.

20 ¶ Decimosexto Oēs ordinati in diaconos vel subdiacones a papa nō pñt sine eī' licētia ab alio ordiari ad supiores ordies. c. cū. in distribuēdis de tempo. or. & in. c. filium. i. q. i.

21 ¶ Decimoseptio Hermofrodit'. xxvi. illiteratos di. xliiij. c. si. & si ordinetur nō suscipit caracter ē nisi preualeat sexus virilis s3 gl. i. §. hermofroditus iiij. q. iij. si eq̄lis eēt nō susciperet s3 ro.

22 ¶ Decioοctauo Cōiugati nisi velit religionē intrare vel ad sacros ordines pmoueri. c. fi. de tē. or. li. vi. de quo dic vt mrimonio iiij. § viij.

23 ¶ Sed qd si eps ordiat aliquē prefatoꝝ. R. q mortlr peccat fm Tho. in iiij. di. xxiiij. nisi cū eis dispēsaret in casibus in qbus pt. Et vltra hoc si ordinat infantem nisi religonē intraret aut cōiugatuꝝ nisi velit ad sacros ordines promoueri vel religionē intrare illiteratum suspensus est per annuꝝ a collatiōe clericalis tonsure, vt no. in. c. eos & c. [illegible] de tempo. or. li. vi.

24 [illegible] prelatus possit cogere clericū ad ordies suscipiēdos R. s3 cōiter doc. in. c. qris de eta. & qua. q si h3 bñficiū pōt cogere nisi legitime excusetur de quo vide ibidē Si vo nō h3 bñficium ecclesiasticū nō pōt cogere & ordinans inuitū q nō est bñficiatus est suspensus a celebratione misse p annū & debet deponi. lxxiiij. di. c. i. & fo.

25 ¶ Utrū coacte ordinat' suscipiat caracterē. R. q si coactio sit cōditionalis puta vt euadat mortē sic suscipit. ar. c. vbi ista didicisti. lxxiiij dist. & c. de iudeis. xlv. di. & c. q quidā. i. q i. qr volūtas coacta volūtas ē. xv. q. i. merito s3 si coactio sit absoluta puta qr p vim ordinatur sic non suscipit caracterem sacri. c. maiores in fi. de baptis.

26 ¶ Sed nūqd talis ordinat' metu cōdinōali teneat cōtinere. R. q nō si metus tal' sint q potuit cadere i ɔstātē virū p. c. platū de his q vi me. & i. c. ad aures de eta. quali. or. qr itegritas est res voti nō pcepti. c. itegritas. xxxij. q. i.

Ordo iiij. quo tpe d3 dari. R. q pma tōsura pōt dari oi tpe s3 ho. & sequtur. d. an. in. c. ɔsultandi de tēpo. or. Minores ordines pōt eps qlibz in dieb' dñicis dare vni vel duob' & nō plurib' s3 ho. & c. de eo de tēpo. or. vbi. tex. est s3 Inno. & Go. ibidē tenēt q & plumbus q̄3 duob' pōt dare dūmō nō videat ordinationē generalē facere s3 opinio. ho. cū inhereat lre ē tutior qr in re dubia tutius est seruire pbis edicti. l. i. § si is ff. de exerci. ac. Papa cōfert subdiaconatū in oibus dñicis diebus & alijs festis precipuis di. lxxv. c. vlt. Et hostiē. dicit i. d. c. de eo q oēs ordines & oi tēpore pōt ɔferre papa ar. c. ad homorē de aucto. & vsu. palii.

1 ¶ Sed nūquid pōt eps dare quattuor ordines minores in alijs festis q̄3 de quibus in. c. fi. de ferijs. R. do. Anto. in d. c. de eo recitat quosdā tenere q sic & quosdā q non sed solū in illis festis in qbus virgines consecrari pñt & host. dicit hoc eē tut' tex. tñ dic i. d. c. de eo dñicis & alijs diebus festiuis.

2 ¶ Utrū abbates similiter possint dare quattuor ordines predictis diebus

dominicis vel festiuis fient episcopi do. Ant. in d. c. de eo. & in c. cum contingat de eta. & quali. tenet quod sic immo secundum Host. videtur quod potius his diebus debeant dare quam in quattuortemporibus ne videantur generalem ordinationem facere. & placet. Alii ordines debent dari ab epis non in sex temporibus anni. s. in sabbato quattuor tempora anni. Et in sabbato mediane ebdomode quadragesime. in quo cantatur oes sitientes. Et in sabbato sancto. lxxv. distin. per totum & de tempo. or. per totum.

3 ¶ Sed nunquid tempus est de substantia ordinum. R. quod non. c. sane de tempo. ordi.

4 ¶ Que pena conferentis & suscipientis ordines extra prefata tempora. & quis poterit dispensare vide supra. Irregularitas. primo. §. xxxv.

5 ¶ Utrum possint conferri post prandium. R. quod non tamen si conferuntur tenent secundum Hugo. lxxv. di. ordinationes & Ber. & Lau. Jo. & Gof. in d. c. de eo. Ray. vero ponit ieiunium ordinantis & ordinati inter illa que sunt in dubio an sint de substantia vel non & propterea tenet quod totum sit reiterandum quia non dicitur reiteratum quod nescitur factum c. veniens de presby. non bapti. Ego tamen credo verius in minoribus ordinibus per notata in c. litteras de tempo. ordi. & lxxv. di. quod a partibus in quibus missa non est de necessitate. sed in maioribus dicerem cum Ray. cum missa sit de substantia. vt notat do. Anto. in d. c. litteras.

Ordo v. vbi debet conferri. R. quod in ecclia episcopali. ar. lxxvij. di. c. i. sed de consuetudine dat vbi voluerit. lxxv. di. in palea.

Ordo vi. quo ordine debet accipi. R. quod gradatim incipiendo ab infimo ascendendo vsque ad supremum. s. prima tonsura seu psalmistatus. hostiaritatus lectoratus exorcistatus acolitatus. subdiaconatus diaconatus presbyteratus. & episcopatus lix. di. si officia. lxxvij. di. c. i.

¶ Quid si quis vno vel pluribus per missis ad superiorem ordinet vide. s. Irregularitas. §. xxxvi.

1 ¶ Quot ordines possunt simul conferri. R. Inno. Hosti. in c. de eo. de tempo. or. tenet quod prima tonsura & quattuor minores non possunt dari vna die p. c. litteras & p. c. dilectus eo. ti. & in isto. c. de eo nisi de psalmistatu. & hoc sequitur do. an. in d. c. de eo. glo. tamen in d. c. de eo tenet quod omnes minores simul vna die possunt conferri. & Gofre. facit pro ea. tex. in d. c. de eo vbi dicit minores ordines. & sic omnes minores. xxviij. di. Si Romanorum. Ego seruarem consuetudinem in hoc sed vbi non apparet de consuetudine tunc tenerem opinionem Hosti. & Inno. que videtur verior quia d. c. de eo. superius expresserat solum de quattuor minoribus & postea addidit minores. & ideo ista indiffinita restringenda est ad. s. expressa. Facit. l. pomponius in prin. ff. de percu. vnus autem sacer ordo cum predictis minoribus vel duo sacri ordines eadem die vni persone conferri non possunt: nec in hoc dispensari potest nisi per papam vt no. Inno. & Hosti. in c. dilectus de tempo. or. sed conferri debent singuli per se & per certa interstitia temporum. lxxvij. di. in singulis & c. quicunque vnde si aliquis ordinator continuaret ieiunium vsque ad dnicam de mane & ordinandus. non tamen posset qui in sabbato vnum suscepit alium die dnico recipere. quia censetur pro eodem die. c. lras de tempo. ordi. Fallit hoc secundum Ber. in epo qui in sabbato potest in sacerdotem ordinari & in dnico in epm consecrari.

2 ¶ Que pena conferentis ordines contra predictam formam. s. duos sacros vno die vel minores cum vno sacro. R. secundum Ber. in c. dilectus de tempo. or. quod suspensus est a potestate ordinandi donec per papam cum eo dispensetur. Sed dns ant. in c. lras eo. ti. dicit quod non est suspensus sed suspendendus ab ordinibus sic datis si collatis sic ordinatus bene est suspensus ipso facto & solo papa potest absolui i. d. c. lras in fi. de quo vide. s. irregularitas. i. §. xxiij.

ORdo vij. q̃do dz cõferri. R̷. q̄ p̄mo debet p̄cedere scrutiniū siue examinatio p̄ archidiaconē de iure. c̄ol de offō. archi. ad hoc ⁊. c. vt nr̄m ⁊ de elec. ꝯ. nihil est § epi. s. d vita moribus ⁊ qualitatibus ⁊ ceteris q̄ reqrunt̄ i ordinato. s. q̄ nullū ip̄edimētū de suprascriptis habeat Item q̄ si sobrius nō ebriosus. xv. di. c. xxxiij. p̄ totū. Item prudens. xv. di. vsq̧ ad. xxx. di. Item ornatus virtutib⁹. xl. di. vsq̧ ad. xlij. itē castus. xliij. di. §. pudicus. xxvi. di. vsq̧ ad. xxxv. Item hospitalis. xlij. di. ⁊. lxxxvj. di. p̄ totum non litigiosus. xlvi. di. ⁊ xc. di. lxxxviij. di. lxxxvi. di. di. puenit si cupidus. xlvij. ⁊. d. c. puenit. Itē domui sue bn̄ presidēs. lxvi. di. §. necesse. lxxxvi. di. lxxxix. di. xcij. di. Itē ieiunus. lxxv. di. q̄ a p̄ribus. ℭ Scd̄o dz missa celebrari ab eo q̄ vult ordinare. tn̄ aliq̄ vt Ray. tenēt q̄ si missa omittat nihil fit s̄ totū iterum est Hug. tn̄ ⁊ Jo. vij. di. in. c. ordinatiões cl. i. ⁊ Ber. in. c. q̄ sicut de elec. tenent q̄ nō est de necessitate q̄ credo verū in minoribus secus in sacris q̄ est de substātia vt. s. ordo. iij. §. v. Fallit in p̄ia tonsura q̄ cōiter hodie sine missa datur. Et si vnus dicit missam alius cōsecret nihilominus tz ordo vt dicit Ber. ⁊ Hugo. vbi. s. lz fieri nō debeat Quod limito verū in minoribus s̄ nō in sacris. ℭ Tertio debēt h̄ere ordinādi idumenta p̄tinentia ad ordinē quē volūt suscipere. ℭ Quarto q̄ ordinās in quocūq̧ ordine seruet ritū pastoralis maxie circa porrectionē instr̄orum in q̄bus caracter cōfertur dicēdo verba cōuenientia ⁊ faciēdo vt ordinādi tangāt corporali tactu p̄ maiori cautella ⁊ nihil omittat de ordinatis in pastorali. q̄ vt dixi excepto loco ⁊ t̄pe etate vnctione ipositiōe manuū tactu corporali terminū. missa in minoribus ⁊ q̄ fit p̄prius ep̄s vel nō ⁊ ordinibus aliqui [illegible] nō dicitur cū aliquoꝝ corporali [illegible] traditione oīa alia s̄b istis credūtur ita de necessitate q̄ si aliqd omittatur cōiter tn̄r q̄ nihil fit ⁊ totū est, iterandum s̄m aliquos lz vt dixi teneāt theologi q̄ in aliq̄bus ꝯfertur caracter ⁊ sic s̄m eos si alia omitterētur essent solū supplenda sed q̄ hoc non habemus exp̄ssum tenerī. est securꝰ vt dixi.

ℭ Sz nūqd cū q̄s interrogat ⁊ examinat̄ tenet̄ dicere peccatuꝫ suum. R̷. s̄m Inno. in. c. inq̄sitōis d accusa. q̄ nō nisi etiā post penitentiā ip̄ediat executionē ordinis vl̄ s̄m Host. pōt respōdere si aliquod hoꝝ cōmisi egi penitentiam nec indigeo dispensatione.

ℭ Utꝝ ep̄s possit suo subdito sine cā legitīa denegare collationē ordis. R̷. q̄ aut est irregularis ⁊ sic nō tn̄r ei ꝯferre imo suus prelatus pōt hoc sibi denegare nec ꝯ sui prelati volūtatē p̄t p̄moueri ⁊ sic loq̄r c. ad aures de t̄po. or. Aut est secularis ⁊ sic nō tn̄r ep̄s. Aut est in dignitate ⁊ beneficio ⁊ sic nō p̄t ep̄s ei denegare ⁊ sic loquitur. c. ex tuarum tenore de t̄po. ordi.

ℭ Utꝝ ordinās indignū sciēter peccet mortalr̄. R̷. scd̄z. Asten. lib. v. ti. v. q̄ sic q̄ infidelr̄ agit cum dn̄o qui eum dispensatorem constituit.

ORnatus que reqrunt̄ vt fit sine pctō. R̷. q̄ sex ⁊ itelligo tā de ornatu vestimentoꝝ ⁊ corporis viroꝝ ⁊ mulieꝝ q̄̄ de ornatu domoꝝ ⁊ supelectiliū.

ℭ Primū recta intentio. s. vt nō fiat p̄ supbiā vel libidinē sed ex legitima cā sa nam vt dicit Criso. in. c. sicut. xxxij. q. v. Sicut enim peccatū opus sine voluntate non fiat ita iusticia ex opere nō consumatur nisi voluntas affuerit. Nam vir ornans se vel mulier vt non appareat in cōtemptū honestis p̄sone vel vt placeat vir vxori sue ⁊ vxor viro ⁊ huiusmodi ex tali intētione licitus ē q̄libet ornatus si modo alie adsint cōditiones de q̄bus infra. Si aūt fiat p̄p intentionē sic tale erit peccatum quale est peccatū intētio. Unde augu. de sermone dn̄i in monte. Exponendo illud cū ieiunatis nolite fieri sicut ypocrite ⁊c. In hoc sit ingt. c. maxime aduertēdū est nō in solo nitore rerū corpora

tium atq̃ pōpa sed etiā in ipsis sordibus et luctuosis esse posse iactantiā et eo periculosiorem quo sub noie custodis dei decipit hec ille ex q̃ patet q̃ et superhabundantia et defectus et ēt mediocritas ornatus ex itentione mala sp mala ē. Disscutiat ergo pma itētio ornatus et si sit ad puocandū alios ad libidinē sic est mortale petm̄ q: nō solū cōcupiscere sz velle ɔcupisci ex statu matrimonij dānabile ē vt̄ Augu. similr si fit pp elatione vanā gloriā et supbiā q̃ fit mortal' et qñ fit vide supbia et vanagloria.

2 Sed nūqd mulier inupta possit se ornare vt placeat alicui viro. R. q̃ lz quidā idistincte teneāt q̃ nō p dcm̄ apli prime cor. vij. cū dicit mulier q̃ nupta ē etc. Tu tñ tene illud nupta accipi quātum vel ad rē vel intentionē. Et ideo illa mulier q̃ intēdit nubere vt placeat alicui p vxore si se ornat nō hz prauā intentionē sz bñ illa q̃ cū nō intēdat nubere vl̄ nō pt cū aliquo ɔiugi et placere et in hoc concor. doc. cōiter alex. et S. Tho. xxij. q. clxix. fac. c. nō satis. lxxxvi. di. et do. Luc. xi. Si oculus tu' simplex fuerit etc. i. si itētio tua recta vl̄ nequā fuerit op' idifferēs erit rectū vl̄ ne quā.

5 ¶ Scdm̄ q̃ reqrit̄ in ornatu est honestas nihil. n. ihonestū pt esse licitū. Unde sicut sine iusticia nēo igreditur regnū dei ita sine honestate q̃ est vna de partibus eius essentialibus. l. iusticia. §. iuris pcepta. ff. de iusti. et iure ppea Pa. ad Gal. v. ponit ipudiciciā vnū de excludentibus a regno dei. Directe autē hz inhonestatē ille ornatus ex quo mulieres vel viri ostendūt loca ipudica: et lz viri nō ostēdant nude sufficit ad impudiciciā talr eorum formas ondere q̃ sm rōnē rectā ipudiciciā ondunt. Sicut faciūt q vestimēta ita breuia portāt q̃ oīa signa virilis mēbri apparent Silr cōtinet ipudiciciā q̃ mulieres taliter vestimēta aperiāt q̃ pectus et mamillas ondāt. Unde tales nō audeo excusare a mortali qñ notabilr in hoc excedunt. Excusarē bñ viros qñ tali habitu vterētur ex aliq̃ necessitate. puta equitando et coram talibus q nō hñt puocari ad lasciuiā. sicut cū iuuenes ludūt in diploide simul et hmōi et talem dico de mulieribus in domo coram viris suis aut alijs mulieribus alr nō. Nec valet q̃ sic est cōsuetū q: corruptella est. l. q̃ nō rōne. ff. de le. q̃ potius auget pctm̄. c. fi. de cōsue. Silr sm aliquos vr̄ ipudicū q̃ mulr hēat caput discopertū. Sz Aug. in epistola ad possidiū vr̄ tenere q̃ hoc sit verum quo ad decētiam nō necessitatē. Jngt. n. capillos nudare feminas q̃s et caput velare. Apls iubet nec maritatas decet hec ille. Et gl. sup illud prime cor. xi. Mulier velatū habere dz caput dicit q̃ aliq̃ excusant a pctō quādo hoc nō faciūt ex vanitate sz pp ɔtrariam ɔsuetudinē et sic tene q̃ cū hoc de se nō sit ipudicum excusat ɔsuetudo et hoc sequitur. S. Tho. vbi s.

¶ Sz nūqd fugantes se seu colorātes se aut alia figmenta adhibētes vtputa adulterinos crines et hmōi faciāt ɔ honestatē talr q̃ peccēt mortaliter. R. circa hec est diuersa opinio inter doc. S. Tho. vbi s. tz q̃ hmōi fictiōes nō pñt esse sine pctō non tñ semp est mortale. Sz solū qñ fit pp lasciuiā vel in dei cōtēptum Alex. in iij. pte sūme recitat quosdā tenere q̃ si talia fiant ad occultandū defectum puta morphea in facie vel nuditatē capitis q: nō vr̄ peccatum mortale. Si vo fiant ad fingēdam pulchritudinē maiorē sic fore mortale peccatū ipse vero Alex. dicit q̃ lz hec opinio sit humanior tñ tutius sibi vr̄ dicere q̃ oīo sit pctm̄ mortale ad qd̄ facit dictū Cipriani de habitu virginū q ait Manus deo inferunt qñ illud qd̄ ille formauit reformare ɔtendunt ipugnatio est ista diuini opis preuaricatio veritatis. deū videre nō poteris qñ oculi tibi nō sunt quos deus fecit sed quos diabolus infecit de inimico tuo tincta cū illo pariter arsura hec ille. Et dcm̄ hiero. ad Mauritij filiā Crimen est post crismatis sanctificationem cuncta pigmenti succo vel puluere sordidari. Et dcm̄ Aug. de ɔse. di. v. c. fugare vbi

ostendit q̄ est adulterine fallacie ⁊ in honestatis. Ego vero in occultantibus defectum tenere opiones. S. Tho. In alijs vō sūt que talibus vtūtur ad fingendam maiorē pulcritudinē recitarē eis opiones predictas ⁊ inducerē pro posse ad dimittēdum ostendens piculum q̄ c pur vellent tenere opinionem. S. Tho. nō negarē eis absolutionem sed me exonerarem ⁊ super ipsos vel ipsas relinquerem.

5 ¶ Tertiū q̄ regrit in ornatu est ꝯueni entia psone nā religiosus d3 hr̄e habitū religiosū3 alr̄ esset excōicatus vt. s. excōicatio. vij. casu. xxvij. Clericis aliq bus nō l3 vti vt supra. Cleric⁹. iiij. Un3 Unde. q̄ si religiosi vel religiose ferrent habitū nō ꝯueniētē sue ꝓfessioni q̄ peccat mortalr̄ si nō in modico excedant. Idē dic de muliere q̄ vtit habitu viri vel ꝯ̄tro. s. q̄ peccat mortalr̄. q2 facit ꝯ̄ pceptum deutronomii. xxij ⁊ vr̄ seq. S. Tho. vbi. s. q2 dicit. q̄ ꝓsaliter est phibitum. Addit tn̄ q̄ posset qs tali habitu vti sine pctō pp aliq̄̄ necessitatem vel causam vt occultaret se ab hostibus. vel q2 aliud nō h3 vestimentum ⁊ h'mōi. Facit ad hoc. c. clici officia. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ qd̄ ibi no.

6 ¶ Quartum q̄ regritur in ornatu est parsimonia ⁊ moderatio. s. ne sit supfluus vr̄ quo ad multitudinē3 ⁊ diuersitatē3 vt in multis vestibus iocalibus ⁊ huiusmodi: vel quo ad preciositatē3 vel quo ad curiositatē. Nā visus supfluus est oīo viciosus. vā ad Gal. v. Inter alia q̄ excludunt a regno dei cū fuisset dcm̄ de fornicatione ponitur Luxuria vbi dicit glo. quelibet superfluitas intellige notabilr̄ excedens vt sit mortalis. Un̄ Tho. vbi s. dicit q̄ facientes ornamēta supflua ⁊ curiosa peccant ⁊ quando supfluitas est notabilr̄ excessiua nō est dubiū inter doc. qn̄ sit mortalis. s3 difficultas est in cognoscē do qn̄ dicat notabiliter excessiua. Unū pro hoc intelligendo mihi vr̄ dicendū q̄ ornatus dr̄ superfluus qn̄ excedit cōditionem status psone ad quā cōditionem cognoscendam. Tria sunt tempora ꝯsideranda tanq̄̄ tria specula ex qbus intelligit qn̄ dicat supflu us. Primū tp̄s pteritū. s. qualiter ꝑuenisti ad talē ꝯditionem puta diuitiā3 nobilitatē ⁊ dignitas. Si quippe ꝑ rapinas vsuras falsos ꝯtractus ex quibus restitutioni teneris obnoxius ad talē cōditionem peruenisti vti nō poteris multitudine diuersitate preciositate vel curiositate qua alij vtuntur cōiter existentes in tali cōditione ⁊ statu sine peccato mortali: Nam rebus obnoxijs restitutioni nō licet vti sine peccato mortali ad statum vel pompā de resti. spo. c. sepe contingit ⁊ hoc est quod dicit Isa. viij. c. Uestimētū3 admixtū sanguinē cibus erit ignis ⁊ Iero. ij. c. In alijs tuis inuentus est sanguis animarū pauperum. Et q̄̄uis super incertis restituendis possit prelatus ecclesiasticus dispē sare vt quis de eis viuat secundu3 qualitatem conditionis naturalis alicuius Si tamen hoc facit ad superfluitatem ⁊ statu3 solum est in statu dānationis tam dispensans q̄̄ dispēsatus facit q̄ no. in. c. quidum el. ij. de elec. ⁊ in. c. ⁊ si illi. xij. q. ij. Solūmodo eis dispensare licet de incertis vt viuere possint secundum eoꝝ conditiones quia ille qui est consuetus vti Cibis delicatis vel vestibus nō posset sic grossis vti sicut qui ad hoc est assuetus ⁊ ideo oportet multum temperare hoc faciant. Si vero ad talem conditionem peruenisti non per talia que necessario sint restituenda sic credo ⁊ si non sis naturaliter nobilis nihilominus poteris te ornare secundum illum statum ita q̄ ex hoc non erit iudicandus tuus ornatus notabiliter superfluus Secundum dicitur tempus presens scilicet si ornatus talis conuenit tue conditioni. Maiori enim dignitati conuenit maior ornatus dicto. c. clerici officia. Et ideo vt scias quid tibi conueniat attende q̄ cum nulla. sit maior dignitas q̄̄ diuina: ⁊ tamē in ipso cultu diuino d3 ornatus esse temperatus vt patet in

e.gloria episcopi.xij.q.ij.a fortiori or-
natus prelatorum ecclesiasticorum. Idem dic
de ornatus. Imperatoris quia omnes mundanos
nos supminet vt in.l.cum multa in fi.C.
de bonis que libe.debz esse temperatus. Ce-
terorum vero tanto magis temperatus debz
esse quanto inferiores sunt ab ipsa impera-
toris dignitate. Et quamuis ita sit de iure
nihilominus psuetudo hodie attenden-
da est quia vt dicit Augu.xli.di.c.i. Quis-
quis rebus pretereuntibus strictius vti-
tur quam se habent mores eorum cum quibus
viuit aut intemperatus aut supsticiosus
est quisquis vero sic eis vtitur vt metas
psuetudinis bonorum inter quos puersa-
tur excedat aut aliquid significat dicit
glo puta infirmitatem et latam causam aut
flagitiosus est in omnibus autem talibus non
vsus rerum sed libido inculpanda est Quid
igitur locis temporibus et psonis puenia-
at diligenter attendendum est nec temere
flagitia reprehendamus hec ille. Unde si
vis agnoscere si excedis considera pmunitatem
bonorum inter quos viuis qui sunt quia sunt
equalis dignitatis nobilitatis et diuitia-
rum abundant et notanter dixi pmunitatem
bonorum non aliquorum. Et si secundum eorum psue-
tudinem vteris pciosis vel multitudine aut
curiositate non iudicabo excessum. Nisi
occurret tibi casus in quo aliqui proximi
essent in extrema necessitate quia tunc di-
cas secundum ambro.in.c.sicut hi.xlvij. dist.
Plusquam sufficiat sumptum.s.vite necessita-
tis et familie violenter obtentum est.

7 ¶ Sed nunquid ille qui est equalis in diui-
tijs nobilibus possit ornare se sicut quod com-
ter nobiles faciunt licet ipse sit ex infimo
gne.dic quod sic. Nisi quo a deaurata quam de
iure puenit doctoribus et militibus ro-
quia nobilitas hodie non attribuit secundum vir-
tutem sed secundum pompam et opinionem fallit etiam
hoc quo ad comparationem prelatorum dño-
rum et officialium quibus licet aliqs esset ip-
sis ditior non liceret se ornare sicut quod tales
plati vel dñi vel officiales comiter faciunt
Concludo ergo quod si quis vtitur ornatu pcio-
so vel multiplici aut curioso secundum pditio-
nem status psitis vt comiter faciunt psitu-
te boni diuites vel nobiles sibi equa-
les non peccat.

¶ Tertium quod psiderandum est tempus futurum 8
hoc est quod psideret si in tali ornatu pote-
rit se tenere taliter quod in futurum non habeat com-
mittere aliquod pctm mortalia. Nam si est ne-
cesse aliqua mortalia committere vt in ta-
li ornatu se teneat sicut illi qui propter talia
habent necesse in partibus remotis ad ne-
gociandum morari dimissis vxoribus suis
propter eorum imbecillitates multa mortalia com-
mittunt et huiusmodi. Nam tunc tales ornatus est
superfluus et illicitus secundum ergo predicta
tria tempora pot cognoscere quis habz superfluita-
tem et quamuis sit difficillimum cognoscere quando
habeat notabilem superfluitatem que sit pctm
mortale nisi secundum primum tempus et tertium. Tamen
detestandi sunt quia vt in pluribus habent
de superfluo et sic de peccato vt pote qui
sunt occasio multorum pctorum. Nam pri-
mo inducunt ad lasciuiam secundo im-
pediunt multa matrimonia et tertio pre-
bent materiam inordinate cupiditatis vnde
psal.xxx. Odisti obseruantes vanita-
tes superuacue.

¶ Quintum quod requiritur ornatus vt sit lici- 9
tus: est vt non apponatur circa eum nimia
solicitudo sed.n.S.Tho.vbi.s. Nimia
solicitudo circa ornatum etiam si non sit deor-
dinatio ex parte finis reddit eum illici-
tum. Et quamuis ista solicitudo nimia non
sit mortalis nisi quando propter ipsam dimitte-
ret necessaria ad salutem nihilominus
saltem est veniale peccatum.

¶ Sextum quod requiritur vt ornatus sit lici- 10
tus est vt non sit scandalosus primo dicit
Alex.de ale.in sa sc quod licet se ornare pcio-
sis vestibus secundum nobilitatem psone et con-
suetudinem terre et dignitatem officij ita
tamen quod absit libido in voluntate et scandalum
in exteriori ope nec mirum quia mat.xviij.
ve homini illi per quem scandalum venit adu[…]te
tamen quod licet aliqs pnocet. ad pcupiscentiam
propter ornatum alterius si ille qui ornat se hoc
non intendit: nec est excessus in ornatu
erit potius scandalum passiuum et occasio
accepta. Sed quando est in ornatu excessus
presertim incitatiuus ad libidinem vel in
mulieribus inuenientibus nouas inuen-
tiones seu vanitates: et credunt pbabiliter

q aliq puocantur ad libidinē nō exci
fantur a mortali si de hoc nō curāt sed
potius volunt portare. Si vero nō cre
dunt pbabilr q pbeant occasionē rui
ne alicui. sic difficilimū est determina
re de mortali is aliqualr excedāt. Uer
est q piculosius est excessus in ornatu
puocatiuo ad libidinē vt i mulierib³
facientibus foras nouas q̄s singlr dia
bolus puocat ad ornādū se magis q̄
viros. q2 magis sunt efficaces ad illa
q̄nādū gsal. Et iō is nō possit sniā dari
de mortali p q̄sto excessu nihilominus
semp inducēde sunt ad dimissionē pp
piculū: pp qd cōminat eis dns. p Jsa.
iij.c. In illa in gt die. s. iudicij auferet
dns ornamētū calciamētoꝝ & torques
s. collaria & monilia & armillas. s. orna
mēta brachioꝝ vt maniche recha
mate vel longe. mitras. s. macagnones
vl lunetas. discriminalia. i. pectines ad
pectinādū caput: vl cerrnctos piscli
das. i. ornatus taloꝝ in fine vestis. vt
sunt caude vl fimbrie murenulas. i. ca
thenas puas circa collū. olfactoriola in
aures gēmas i frōte pēdētes. & mutato
ria. i. diuisas vestes & lintheaīa vt faciūt
romāe supra vestes. acus & specula sin
dones & camisias vittas. i. bindolos p
capillis colligēdis & theristra. i. vestes
estiuas vt sūt iornee. aeria q ē estas. &
erit p suaui odore fetor: p zona funicu
lus: p crispāte crine caluiciū: & p fascia
pectorali ciliciū. hec ibi. Dis g̃ prīdēs
o ꝯfessor vt nō decipites stuism vbi nō
ē decipiēda: & caut⁹ vt nō relaxes q sp
est restringēdū q2 cū cōiter i ornatu n
sint ꝯditiōes supra posite sitq ꝯseque
ter i ipso peccatū. Ergo taliter ornātes
se dant operā rei illicite. & ppterea iuri
dice iputat eis malum quod pbabilr
ex eis euenit. lascuia. Facit. c. cū qui &
c. q̄uum. 50. di. & q no. i. c. sicut dignū
de ho. ideo detestandū. ppter q meri
to saluator Luc. xvi. expssit q diues dā
natu induebatur purpura & bisso.

Ociositas est cuiꝯ q̄s quiete necessaria salutis corporis accepta vacat ab ali-
opere spirituali vl corporali. & hec filia
accidie. Et qū sit petm mortalis. vide
s. accidia. §. i. & ij. & j. pceptū. §. v.

Pactum sūt vl a pactione inde est pacis no-
men appellatū & est pactio dua
orum pluriūue in idē placitum seu cō
sensus. vt dicit tex. in. l. i. ff. de pac. Et iō
omnis contractus generaliter dicit pa
ctum sed cum habeat nomē specificū
ab ipso cōtractu denoiatur vt venditio
locatio. cum vero nō habet nomē di
citur pactum a genere.

1 ¶ Que dria est inter pactū pollicitatio
nē ꝯuentionē stipulationē & pmissio
nem. R. q pactū est ꝯsensus duoꝝ vl
plurium ad aliquid faciēdū vl dandū
verbis expressis. ita q verba pmittan
tur a pmittente & cōsequenter a recipi
ente. Si vero verba premittantur a re
cipiente. sic erit stipulatio. exēplum da
bis mihi decē. R. dabo. pmittis facere
sic. & tu rn̄des pmitto. insti. de verbo.
ob in prin. Pollicitatio vero est solius
offerētis pmissio. nec requiritur psētia
psone cui fit pollicitatio. l. i. & l. pactū
ff. de pollici. Et no. glo. in Cle. romani
de iureiuran. & glo. in. l. i. C. de iure. do.
Dicens q pollicitatio fit sine interro
gatione precedente. ff de polli. l. iij. pro
missio cōiter fit rogatione. de quo dic
vt. j. Pollicitatio. in pnci. Et pōt pmis
sio referri vl ad pollicitatiōem vel ad
stipulationē. vel ad nudum pactū. ff.
de edi. edic. l. sciēn. §. dictum a pmisso.
Conuentio vero est nomē magis gñale
q̄ pactū. q2 scholares in scholis & fra
tres in caplo ꝯueniret dicuntur. ff. eo.
l. i. §. conuentiones verbum.

2 ¶ Quotuplex est pactum. R. duplex.
aliud vestitū. aliud nudū.

3 ¶ Sed qūo dicat pactum vestitū. R.
q vi. mōis. Primo re. scdo vbis. s. sti
pulādo tertio lris. q̄rto ꝯsensu. & d his
hēs exēpla. s. obligatio. §. iij. v. coherē
tia ꝯtractus. puta vendidi tibi domū
cum tali pacto q ego debeam morari
in ipsa domo p ānū qd q̄dē valet q2 ve
stit coherētia ꝯtract⁹. l. vēditiōis. glo

est. nudum. vi. iteruētu rei. puta pmisit tibi aliqd dare vt faceres mihi vel dares aliud. Vñ statī cū dedero tibi qđ pmisi vestit̄ pactū ex pte mea. ⁊ iđ interuētu eius tibi es mihi obligatus ad faciendum qđ pmisisti. pbatur ista in stu. de ver. ob. Nudū x̄o dr̄ quādo nō vestitū aliquo p̄dictoꝝ. s; est in meris ⁊ puris finibus ꝯuētiōis. vbi ḡra pmisi tibi dare cētū sine aliq̄ interrogatiōe p̄cedenti vel cirographo ⁊ h̄mōi ⁊ cōsentis alr̄ si nō cōsentiat nō erit pactū s; pollicitatio de quo vide i. l. Iuregētiū. §. igitur. ff. de pac. Silr̄ dr̄ nudum qn̄ nō cōtinet cām. q: traditio rei sine causa nullius est efficatie. l. nūq̄ nuda traditio. ff. de acqui. re. do. habes tamē aliquas fallentias quas vide in Pa. in. c. si cautio de fide instrumentorum.

4 ❡ Utrū ex nudo pacto siue ex sola pmissione hō obligetur. R̄. de iure canonico ⁊ i conscia sic sub pena mortalis peccati. vt no. in. c. i. de pactis. ⁊ in. c. Iuramenti. xxij. q. v. Quod limito. verū s̄m coiectariuꝫ ⁊ sequitur. Pan. in c. pendentes de dona. ⁊ i. c. si cautio de fide instru. quādo exprimit̄ cā vt promitto tibi dece q: vendidisti mihi talē rē mel mutuo ꝯcesisti ⁊ h̄mōi. q: si sit nudū sic q nulla cā ē adiecta nō obligat etiaꝫ in ꝯscia. Ratio q: presumitur p errorem promisisse ⁊ sic nō pōt allegari obligatio naturalis cū nihil sit tam ꝯtrā cōsensui q̄ error. xxix. q. i. §. i. ⁊ l. si p errorē. ff. de iur. oiuꝫ iudi. Aduerte tñ q si quis dicit pmitto tibi cētum donare q tūc liberalitas promissionis p̄sumit̄ causa donandi. ⁊ sic nō est sine cā. Silr̄ si pmittitur aliqd loco pio q: p̄sumitur obligasse se fauore pie cāe nec p̄sumit ibi error. c. fi. de sue. ce. ab inte. Limito etiā ⁊ verū q ex nudo pacto obligat̄. s. qn̄ nude paciscens habuit aīuꝫ obligādi se quia s̄m cōiter Theologos i. iiij. dist. xxxviij. nemo ex quacūq; pmissione obligat̄: nisi qui h; aīuꝫ obligādi se. facit. c. l̄raꝫ de voto ⁊ l. obligationū. la p̄ma. ff. de act. ⁊ ob. Aliqs si nō habuit aīum obligandi nō tenet̄ sub pena mortalis peccati ad pactū nudū seruādum nisi subesset cā que ad hoc obligaret de necessitate precepti puta pmisi pr̄i meo vestem qui morit ex frigore q: tenet̄ ꝯ̄uis nō habuerit aīuꝫ oblīgādi se. dat̄. aj. limitatō s. si conditio vel rōnalis. cā nō aduenit postea q̄ si a pin. assūsset nō pmisisset q: si tal cā adueīret ⁊ ppterea nō impleat nudū pactū nō peccaret mortalit̄ s̄m Jo. de notho. in. iij. di. xxxviij. ⁊ s̄m sanctū Tho. s̄a s̄e. q. xi. q bene no. Addo. ⁊ quartū. s. q sit honestum licitum possibile ⁊c. de quibus. j. dico de pacto vestito.

5 ❡ Utrū oriatur actio ex nudo pacto. R̄. Inn. in. c. nouit de iudi. ⁊ multi. alij q nō sed solū cōpetit officiū iudicis implorare. Sed credo q oriatur de iure canonico. vt tenet Hostiē. Jo. An. do. Anto. ⁊ Pa. cū glo. in. d. c. i. de pactis ⁊ Archi. in. c. gēnēꝫ suffragio. xij. q. ij. ad minus cōditiōe ex canone predicti c. iuramēti. qđ itellige in casu qn̄ obligat ad mortale pctm̄ alias nō.

6 ❡ Utrū oē pactū vestitū obliget. R̄. q nō vt no. Pa. in. c. pactiōes. de pactis Et qn̄ hoc sit q nō obligat. dic vt dicit s. iuramentū. v. q: vbi iuramētuꝫ non obligat nec pactū dolo initiuꝫ nō valet c. cū vniuersoꝝ de reꝝ pmuta. Intellige quo ad dolosum. Itē si sit. alteri captiosum. ff. de rescin. vēdi. l. si id q pure in fi. Itē ea que pmittūtur ob nimiā reuerētiaꝫ alicuius nō obligant. l. i. ff. q̄ re. ac. nō da. Itē qn̄ pactū cōtinet turpitudinē. l. si vn°. §. pacta que turpē cāꝫ ff. de pact. ⁊ oē pactū ꝯ ius dr̄ turpe. c. faciat hō. xij. q. ij. s̄m iñ. distintionē de qua in. §. viij. Itē pactū in ꝯuentionibus inominatis nō obligat si ille cū q̄ ꝯtrāt non implet ex pte sua ꝯtractū vt. l. naturalis. §. i. ff. de pre. x̄. ⁊ l. ex placito. C. d re. pmu. Iđ cū qs ꝯuēit cū aliq̄ dare sibi centū vt nunq̄ petat tale qđ talis nunq̄ poterit petere cētuꝫ q: nunq̄ potest implere q: semp poterit petere. secus si conuentio. fiat pmitto tibi cētuꝫ remittas mihi fideicōmissum q: ea

lis poterit petere.eo q: pōt remissionē facere.hec Bar.C.de pac.l.cōditionis.

7 ¶ Utrū pactū initū p fratres minores vel predicatores.aut alios mendicantes cū rectoribus prochialiū ecclesiarū super iuribus parrochialibus puta exhibitione sacrorū.Iure funerandi & similibus vel super alijs quibuscūq; valeat.R. q: si factuz est per guardianos vel priores cum consensu suorum conuentū vel socorum valet.lz nō interuenerit licentia sui generalis.aut principalis.aut capituli.aut sedis apostolice quo ad fratres minores. Dummodo alias sit honestum & licitum. de pactis c.quia ex eo lib.vj.

8 ¶ Utrum pactum iuramēto firmatuz q: in se continet turpitudinē.s. peccati vel est contra ius valeat.R. pa.in.c. pactiones de pactis.q: si continet turpitudinem ex parte viriusq;.s.iurantis & recipiētis nō valet.xxij.q.iiij.p totum. Siū si ptinet turpitudinē solū ex pte iurātis.vt in regula nō est obligatoriū li.vi. Si vo solū cōtinet turpitudinem ex pte recipiētis sic tz & obligat.c. debitores de iureiur. Rō.q: iuramētū principaliter dirigit in deum in quo nulla pōt psari turpitudo. Si vo nō est firmatum iuramento an obliget vide supra. Oblatio.§.x.

9 ¶ Utrū pactū de nō cedēdo bonis suis valeat.R. Pa.in.d.c.pactiōes q: sic nisi sit notoria paupertas q: tūc illicituz est q:in effectu tunc vi se obligare ad carceres quod non pōt cum nemo sit dñs membrorum suorum.

10 ¶ Utrū pactū factuz pri a filia dū nuptum traderet.q: dote ptenta nulluz ad bona pñmonialia hēbit recursuz teneat.R. q: nō nisi sit iuramento firmatū de pactis.c.q̄uis li.vi.

11 ¶ Utrū pactuz qd est p̄ sbāz pct' nec cōtinet turpitudinē valeat.R. q: si ponatur p viā modi viciat̄ a non viciat sm Fran.de rāponibus in repetitione ... C.de pdi.ob cām Utrū pactū q: pcarium duret finito dñio nō vz vt in.c.pcarium de pcario.& l.cū precario.ff.de pca Siū si cōstituo pcuratorē & pmitto non reuocare non valet ita dicit Bar.in.d.l.cuz pcario.& Ange.in.l.ij. ff.de procura.Et Bal.in.l. perpetuum ff.de.procur.& si promisit sub pena nō tenetur ad penam reuocando.facit gl. in.c.ij.de psue.li.vi.& Ang. in consilio ccxxij. Sed si apponatur p viā cōditionis nō viciat̄.sed viciat.facit.e.ff.de cōdi.appo.& quod not.Barto.in auc.ingressi.C.de sacro sanc.eccle. Sed contra videtur.l.vbi mortis causa ita donatur.ff.de donatio.causa mortis solue.vt.ibi per Bar.

12 ¶ Promitto tibi terre hospitari in domo mea stas per multos annos q: nō venis nūquid peteris extimationē.R. Jo.An.in addi.ad spe.de eēsi.refert suos magistros disputasse q: non. & sic tene licet videatur q: teneatur per ti.ff. de alimen.& ciba.lega.

13 ¶ Pactum de hereditate viuentis regulariter non valet:quia inducit votū captandē mortis vt.l.fi.C.de pactis. & ibi p doc.& per bal.in libro.de vsibus feu.de feudo dato.finnicē.l. cōmissoria c.si quis.& per canonistas.in.c.venerabilē.de elec.& Pa.in.c.nulla..de cōcess.pre.Et ibi sic distinguēdo.Dicit q: aut pactū de futura successione fit ad cōseruandam legitimam successionez & sic vz.vt isti.de legi agna.succe.§.fi.q: pactum est legi consentaneuz. Aut fit ad legitimam successionem minuendam & tunc non valet.l.pactum.ff.de pact.Sed si iuramento firmetur valebit.in c.ij.de pact.li.vi. aut fit ad legitimam successionem pdendā seu ad tollendaz liberā testi factionē & sic nō vz q: ptra bonos mores.vel.l.stipulatio hoc mō. ff.de ver.ob.Adeo q: scdm Bar et iuramento nō firmat per regulā non est obligatoriū.de re.iur.li.vi.vt in.d.l.stipulatio no.& i.l.fi.C.de. pac.Sed ego nō credo.lz sit p̄ bonos mores non tñ naturales.sed solū ciuiles & ideo firmatur.d.c.ij.de pactis.

14 ¶ Utrū hūs parentes magnos quos timet & volēs pdere aīe sue relinqt

medietatē oīuꝫ bonoꝝ suoꝝ pauperi-
bus ⁊ dicit si cōtingeret me facere aliud
testm̄ in q̄ cōsanguineos meos institue
rē p qđ reuocarē pn̄s iudiciū ex nūc
tibi.p.notario publico tanq̄ psone pu-
blice stipulanti ⁊ recipiēti p dcis pau-
pibus: dono irreuocabiliter ⁊ inter vi-
uos dictā medietatē bonoꝝ meoꝝ cō
stitués me ex nūc cā possidere pcario
noie facit tandē aliud testm̄. Modo q̄rit
vtrum pauperes valeāt aliqđ hēre ex
tali donatiōe. R. Bal. vbi.s. q̄ fuerunt
opiniōes. vna q̄ sic que ē dn̄i. Dy. ff. de
testamétis.l.heredē palā.§.fi. ⁊ in rła
qđ semel placuit de re.iur.li.vi. Alia q̄
nō.qꝛ iste actus donatiōis vr īpedire
liberā testamēti factionē. ff. de v. ob.l.
stipulatio hoc mō. Sꝫ aduerte q̄ nos
sum⁹ extra casuꝫ doctoꝝ. Nā hic īteruē
nit traditio.vr̄.⁊ si donatio esset infir-
ma.⁊ sine cā tn̄ dn̄s volens transferre
dn̄iuꝫ.trāsfert. ff. de condi ob cām.l.iu.
§.subtilius.vel qꝛ cā est ipsa liberalitas
vt. ff de do.l.hoc iure. Itē ipsa pietas
vt. ff. de ↄdi. indebi.l. cū his.§. si in ea
opiniōe sit mulier ⁊ no. Insti. de obli.
q̄ ex q̄si ↄtu.§. ex quibusdā. ad hec. C.
de sa.san.ec.l.fi.volens. ergo sustinere
opinionē dy.faciat q̄ pcedat ad tradi
tiōis actū q ē sub ↄditiōe fieri pōt. vt
ff. de acqui.pos.l.q absitu: ⁊ caut⁹ si in
teruentat traditio corporalis q̄ si pre-
caria qꝛ pcariū forte nō vꝫ. Tu cogita
ego dimitto te sine decisiōe. hec Bald.
Sꝫ tu tene q̄ si vl̄t valeat donec alicui
publice psone iter viuos sub tali ↄditio
ne ⁊ tradat qꝛ sic valebit idubitanter.

15 ¶ Utꝝ cū vir faciat testm̄ ⁊ legat vxo
ri certū qđ hoc acto q̄ si mutaret testa
mētū siue nō ista vxor iure donationis
inter viuos.debeat habere certam do-
mū quā sibi legauerat: ⁊ demū muta-
uit testm̄ nulla facta mentiōe de dicta
donatione. An mulier debeat habere
dcāꝫ domū vr̄ q̄ nō.d.l. stipulatio hoc
mō. Cōtrariuꝫ dico qꝛ ista donatio est
pn̄s ⁊ pura qꝛ dixit. siue mutauero si-
ue nō.⁊ iō nō est apposita i pena testa
mentū mutādi. Cane tn̄ qꝛ nisi iteruene

rit traditio nō ↄfirmat morte ⁊ sufficit
q̄ traditio interueniat tpe donationis
vel postea viuo donāte. ff. de dona. int
vi.⁊ vxo.l.papinian⁹. alis incipit si qs
p vxore.⁊.ar.i.l.y.C. si qs alteri vel si-
bi.hec Bal. vbi.s.

¶ Quō iterptātur pacta obscura. R. 16
q̄ in dubio ↄ eū q ea apposuit ⁊ potu
it aptius declarare. ff. de pac.l. veterib⁹.

¶ Pactū legis cōmissorie qđ ē. R. in 17
ↄtu vēditiōis est pactio q̄ reddit i em
ptū q̄ vēditū est si nō suat q̄ eē pro
missuꝫ.vt in.l.i.⁊.ii. ff. de le.ↄmissoria.
⁊ fit ita vendo tibi fundū ⁊ si.j.talem
diē nō solueris pciū iemptū sit. In pi-
gnore aūt fit sic.nisi lueris pign⁹.j. cer
tū tpō sit pditū: vl̄ sit mihi psoluto.

¶ Utꝝ gn̄aliter.sit reprobatū. R. q̄ sī 18
vt. ff. de le.cōmisso. p totū vbi pꝫ q̄ vꝫ i
ↄtu vēditiōis sꝫ in pignore gn̄alr ē re
probatū.vt i.l.fi.C. de pactis. pigno.⁊
i.c.significāte de pigno.⁊ iō ipo nō ob
stāte pign⁹ ē restituēdū nisi iurasset in
tali pacto vt i.d.c. significante.

¶ Uerū istō sit pactū.l.cōmissorie.p i. 19
gnoro tibi hāc rez ⁊ si nō luero.j. men
sez nunq̄ possis luere. R. Bal. vbi.s. de
vsu.seu de feudo dato iuicē.l.cō. q̄ sic
lꝫ nō dicat q̄ dn̄iuꝫ sit apud creditorē
ista est gl no.in.l.vl̄t.C. de pac. pigno.

¶ Utꝝ possit fieri istud pactū cum si 20
deiussore vꝫ si nō extraxero te de obli-
gatione q̄ pignus qđ p idenitate tibi
dedi loco idemnitatis sit tuuꝫ. R. Bal.
vbi.s.glo.dicit hic q̄ valet quia spāle
est in his q p alio sunt obligati qꝛ hoc
modo possunt idemnes seruari vt. ff. de
ↄhen.empti.in fi.

¶ Utrū in dote valeat hoc pactuꝫ si ti 21
bi pecuniaꝫ nō restituero talē fundum
loco pmutātionis assigno. R. Bal. vbi
s.videtur q̄ sic qꝛ ista est q̄dam pmu-
tatio vt. ff. de iure dot.l. ita cōstāte ⁊.l.
fi. Item spāle videtur in dote vt. ff. de
solu.l.calipodius.

¶ Utꝫ valeat istud pactuꝫ obligo ti- 22
bi talē fūdū p.x.⁊ si nō soluero [illegible]
fra mēsez hēas eum emptuꝫ iusto pcio
R. bal. vbi.s. q̄ sic ⁊ est mirabile qđ lꝫ

nō sit collatuz in alicui⁹ arbitriū decla randi ꝓciuz vals qꝛ istud pactuz est ps altera⁹ ꝯcius valz iste ē casus mira bilis.ff.de pigno.l. si fundus.§.fi.

23 ¶ Utrū cū mutuasti mihi.x. nullo pi gnore ꝯstituto hoc acto qꝛ si nō solue ro.j.mēsez tal' dom⁹ mea sit tua ꝓ illis decē valeat tale pactū. R̄.q.s. ibidē qꝛ sic qꝛ nō ē pactū pignoris. vt.d.l.fi.ff. de ꝯhen.empti.vbi tex.ē notabilis.

24 ¶ Utrū cū pactū.l.cōmissorie ē appo situz nō ipsi ꝯcim pignoris sꝫ diu po stea valeat .R̄. qm.s. ibidē qꝛ sic vt.ff. de pigno.act.l.mu⁹ vel vbi interueūit pa ctū rogatu debitoris ⁊ eius gfa nō vo ragine creditoris. Et qꝛ dicunt ex iterual lo valet ad excipiēduz ñ ad agēdum vt refert Bar.in.d.l. Calipodius.

Palla

Palla vf lineus pānus ꝯsecra tus q extendit sup altare ⁊ sup q̄ extēdit corꝑale ⁊ a q̄ dz bñdici.vide.s.benedictio §.1.

Pallium

Pallium vt hic sumit est spā le ornamēt archiepo rūz.in q̄ plenitudo officij ꝯfert.de auctoritate ⁊ vsu.pa.c.nisi spālis.

1 ¶ Qñ dz peti.R̄.īfra tres mēses a tpe ꝯsecrationis vel ꝯfirmationis si añ nō fue it ꝯsecratus alr pōt remoueri.c.qm̄ to. di.nec añ dz se archiepm noiare.d.c. nisi. Nec ēt pōt añq̄ hēat ipm palium cōciliū cōuocare:cōficere Crisma:dedi care basilicas ordiare clicos. nec ep̄os consecrare.c.qd̄ sicut de elec.§. plt.

2 ¶ Utrū archieps possit suū paliū alte ri accomodare.R̄. qꝛ nō imo dz cū eo sepeliri qꝛ ꝑsonā ei⁹ nō trāsit.c.ex tuis ⁊.c.ad hoc de auctoritate vsu pa.

3 ¶ Utrū semꝑ debeat celebrare cū pa lio archieps.R̄. qꝛ tā in sua q̄ in aliena diocesi pōt absq̄ palio celebrare:vl' sol dalis.In sua ṁo diocesi nō semꝑ dz ce lebrare cū palio. sꝫ tm̄ in diebus illi q in eccl̄e sue ꝓuilegijs sunt exp̄ssi extra ecclias nō uz eo vti vt i ꝓcessionib⁹.c. si de auctoritate ⁊ vsu pa.

4 ¶ [illegible] quo debet peti.R̄.qꝛ a Papa di cto.c.quoniam ⁊ etiam a patriarcha. c.antiqua de priuile.

Papa

Papa sum m⁹ est iter oēs qꝛ ipse sol⁹ hꝫ plenitudinē ptātis vt pz.ij.q.vi. qui se scit.

1 ¶ Utrū papa possit dispēsare in oībus ꝑceptis moralibus legis nāe vl' diuine R̄. Canoniste in.c.lr̄as de resti.spo. ⁊ i c.ꝓposuit de cōces.prebē.⁊ i.c. cuz ad monasteriuz.de statu mo.⁊ i.c.ꝑ vene rabilez q filij sunt legi.vane ⁊ cōfuse lo quunt nec ex eoꝝ doctria pt hec q̄stio declarari. Sꝫ vt clare itelligat sic disti guo vt colligo ex doctria Sco.l.iij. di. xxxvij.⁊ Alex.in.iij.pte ⁊ Ueri.i.v.q̄ libz.q.xix.⁊ Frā.in.ij.sniaꝝ qꝛ sūt ali qua de lege nāe seu diuia tāq̄ pncipia ꝑtice no.ex termis q̄ sūt hec Finale bo nuz ē appetēdū malū intellige moris ē fugiēdū qꝛ aut auertit a finali bono vt est cupiditas mortalis Aut retrahit ab ipso vt est cupiditas venialis ⁊ ista sūt oio idispensabilia.Aliq̄ sūt de lege nāe vt cōclusiones necessario sequentes ex pncipijs ꝑdictis vt ista de⁹ est diligē dus.⁊ ꝓxim⁹.Et i istis nulla pōt cade re dispensatio vñ isto mō lex nāe dici tur imutabile vt dr̄ in.§.i.dist.vi. Rō est qꝛ rō legis q̄ est id qd̄ dicūt ꝑdicta duo pncipia ab eis nō pōt separi in ali quo casu.Uñ qꝛ ꝑmū preceptū decalo gi ⁊ sm̄ sunt de hmōi. Jō simplr sunt in d.ꝓensabilia Tertiuz ṁo ꝑceptū q̄ tum ad cultū deo exhibendū aliq̄ sūr est de hmōi Jdeo q̄tuz ad hoc est idi spensabile sꝫ quo ad determinationem tpis,fit dispensabile vt pz in c.lz ⁊.c.cō questus de ferijs. Sunt ⁊ alia de lege nāe nō tāq̄ pncipia aut ꝯclusiōes ne cessario a ꝑmis pncipijs deducte sꝫ qꝛ sunt mltū ꝯsona ꝑdictis pncipijs ⁊ cō clusionibus:cuiusmōi sunt ꝑcepta scōe tabule ⁊ oia moralia data in.l. moysi ⁊ euāgelica ex prio.n principio ⁊ cō clusionibus necessarijs sequentibus ex eo nō est quo ad ꝓximū nisi vnuz ꝑce ptuz.s.diliges euz sed qꝛ proximus fuit mutatus ꝑ peccatuz ⁊ factus ꝓnus ad malū idō addita fuerunt plura precepta tāq̄ multū consona ꝑmis principijs ⁊ conclusiōibus ꝑdictis. Et in istis q̄tuz

ad rõnem ipsoꝝ nõ põt cadere dispen
satio ꝫ bñ q̃tū ad obseruātiaꝫ sanctio
nū sicut ꝛ aug. in li. ɔfessi. ponit exem
plū dicēs ꝙ sicut medicina est ars in
mutabilis tñ medicus aliqñ mutat p̄
cepta lāguentibus ꝛ tñ rõ p̄cepti artis
in se ē imutabilis vñ ꝫ papa nõ possit
dispēsare vniuersalr̄ ī p̄ceptis se tabu
le q: vt cõiter ꝛ ī plibus ī eis inest rõ le
gis. Uñ si occurreret casus pticularis
ī q̄ deficeret rõ legis pp cās spāles im
pedie͂tes obseruatione͂ preceptoꝝ legis
ex applicatiõe ipsoꝝ ad diuersas mās.
Tūc papa posset dispensare. ał vt dic͂
Ricar. in. iiij. di. xxxviij. nõ videret̄ de
us fuisse bonus pr̄familias nisi dimisis
set pastore͂ sup̄ grege͂ suū q posset ɔsule
re oībus occurrētibus ꝛ necessario ex
pedie͂ntibus. Nec ēt posset dici ꝙ papa
sit gñalis cõmissarius dei assūptus in
plenitudine ptātis cui⁹ ɔ̄rañ determia
tur. ij. q. vi. c. q se scit. ꝛ. xxiij. q. i. q̃cū
ꝗ. Et ꝙ dico de p̄ceptis se tabule idē
dic de oībus p̄ceptis veteris ꝛ noui te
stamēti. Uñ do Archi. floren. in suma
dicit se audiuisse a fidedignis ꝙ papa
Martinus qntus hita ɔsultatiõe cum
multis doctissimis viris in sacra theo
logia ꝛ iure canonico dispēsauit cum
quodā q acceperat germanā suā in vxo
reꝫ pp multa mala ꝛ scādala q̄ eueni
sent si eā dimisisset ꝛ q̄ euitari nõ pote
rāt nisi sic dispensaret. Et idē ego dico
de filibus ar. ij. q. i. c. multi in fi. ꝛ. d. c.
q se scit cū filibus. Et sic sm̄ hāc distin
ctione͂ intellige ꝛ lr̄a. d. c. lr̄as ꝛ filia q̄
vide͂t dicere ꝙ ɔ̄ lege͂ diuinā ꝛ euan
gelicā aut apłm nõ põt papa dispēsa
re vt in. c. sunt quedā. xxv. q. i. Quia ve
rum ē vbi rõ legis nõ cessat. Et i predi
cta opi. ɔcurrūt oēs canoniste si bñ in
telligant̄ qñ dicūt ꝙ papa pt̄ declara
re iterp̄tari ꝛ litare ac distiguere ius di
uinū qd nihil aliud est dicere nisi vide
re vbi rõ cessat vł nõ vt sic nõ dispen
set vel dispenset ꝛ sic tene firmiter.

2 ¶ Sꝫ qs poterit qñ rõ legis deficit in
aliquo casu. R. ꝙ istd aliqñ hēmus ex
exēplo ipsius dei q multotiēs dispensa
uit in sua lege. Uñ ī silī casu possumus
ꝛ nos cognoscere. Sꝫ qñ talis dispēsa
tiõis vł simił nõ hēmus exēplū in sa
cra scriptura tūc ad solū papā ptinet
ipsius declaratio cui dctm̄ ē Quod cū
ꝗ ligaueris sup terrā in. d. c. quēcunꝗ
q qdē multa declarauit vt in mā voti.
Iuramēti ꝛ hmōi. ꝛ aliqñ ēt ex ipsa
nr̄a rõne colligimus vt facimus in gla
dio deposito quē dicimus nõ fore red
dēn deponēti effecto furioso. vt in. c. ne
qs. xxij. q. ij. ꝛ filibus. Uñ firmiter cre
do ꝙ si aliqs petēs dispēsatione͂ in ali
quo casu ɔ̄ lege͂ dei nõ iterponat ipor
tunitate͂ munerū vł precū sed simplici
ter ponet se in mānibus ipsius pape ex
primēdo casuꝫ suū ꝙ deus nõ ꝑmittet
errare vicariū suum in dispēsando.

¶ Utrū papa possit dispensare in oī 3
bus q̄ sunt iuris positiui. R. ꝙ q̃uis ali
q canoniste teneāt ꝙ nõ põt dispensa
re ɔ̄ statū vniuersalem eccłie vt in. d. c.
sunt qdā. Itē in his in qbus decoloa
ret̄ status eccłie p. c. ꝛ si illa. i. q. vij. ego
tñ dico ꝙ vniuersalr̄ põt dispēsare sed
tñ nõ esset tollerādus si dispēsaret p̄
dicta sine rõnabili cā put dispēsatio te
neret ꝛ sic tenet̄ cõiter.

¶ Utꝝ papa possit dispēsare in gradi 4
bus ɔsanguinitat̄ nõ solū prout nunc
ꝫ ēt put ex tūc. R. sm̄ Jo. An. in. c. per
venerabile͂ q filij sunt legi. ꝙ si ɔ̄tctū ē
in gradu ꝓhibito diuīa lege pt̄ dispē
sare put nūc ꝫ nõ ꝓut tūc. s. vt filij fi
legitimi q añ dispēsatione͂ nati fuerāt
Sed in mr̄imonio ħūana lege ꝓhibi
to pt̄ dispēsare nedū ꝓut nūc ꝫ ēt pro
ut ex tūc. Qd lito veꝝ qno ad istd vl
timū nisi ius esset q̄sitū alteri puta ꝙ
p̄re mortuo successerūt iā agnati vnde
ꝫ postea legitiaret filiū non excluderet
agnatos sed in iure q̄rēdo valeret. vi
de legitimatio. §. i. ꝛ. ij.

¶ Utrum possit dispensare in bigamis 5
vide. ṡ. bigamia.

¶ Sꝫ qd de obligatiõe q̄sita laico q 6
et nõ subest q̄ ad tpalē iurisdictio͂ē. R.
pa. i. c. ij. d voto ꝙ si talis obligatio so
lū ɔ̄hit̄ ex fidei pstatiõe sic papa pt̄ ex

eū ab ea absoluere ⁊ dispēsare vt i.c.ꝗ̃ to de usu. Sec⁹ aūt si aliūd esset q̄sita. q: cū talis obligatio sit de iure gentiū nō poterit p papā tolli. cle. pasto. ḋ re iudi. ⁊ no. Jnn.in.c. q̄ i ecclias ḋ 9sti. ⁊ legaste i.l.si.C. si ꝯ ius vel vti. pu.

7 ℂ Que sūt q̄ reseruāt pape. R. ꝙ ab so lutio ab excōicatione.i.xxxx.casib⁹ de qbus.ṡ. excōicatio.v.itē dispensatio in multis de qb⁹.ṡ.dispēsatio ⁊ irregula ritas itē cāe grauiores facit.c.i. de tra slatione. ⁊ c.multis.xvij.dist. ⁊ c. quoti ens.xxiiij.q.i. ⁊ c.vt debit⁹ de appel. ⁊ q̄ sint vide in.c.ꝙ trāslationē de offi cio le.in glo. que hic omitto q: parum pertinent ad confessores.

8 ℂ De eo qui gerit se p papa nō elect⁹ a duabus ptibus cardinaliū ⁊ de ob seruādis i eius electione hēs.ṡ. excōica tio.vij.casu.ij. ⁊ casu.xiij.

9 ℂ Utrū papa possit decidere ꝯ aliō sta tutū i cā fidei sine cōcilio. R. ꝙ nō vt i. c.anastasius.xix.di. q: papa pt errare i fide.xl.dist.si papa sꝫ nō tota ecclia.c.a recta ⁊ ibi bona glo.xxiiij.q.i.

Parafrena

dr̄ a para ꝙ est iuxta ⁊ frēa qḋ est dos q̄si iuxta dotē vñ bōa pa frenalia dicūt oīa bōa vxoris extra do tē vt dic̄ gl.i rica.C.de pac. 9uē. Azo in sūma.C.de iur.do.bal.i.l.ij.C.ḋ sen. q̄ si cer.q̄tita. ⁊ i.l.fi.C.q po.in pigno. hēant ⁊ in.l.ob maritoꝝ.C. ne vxor p mari. ⁊ in.l.si mulier.C.de pac.9uē.Et de istis habes tex.i l. si ego.§. dotis.ff. de iure do. ⁊ gl. in.c. plerūqꝫ de dona. inter virum ⁊ vxorē.

1 ℂ Utrū statutū loquēs de dote extēdat ad parafrenalia bona. R. ꝙ sic fm Al bar.i.l.de qb⁹ in.xxiiij. colū.ff. de legi.

2 ℂ Utrū bona parafrenalia sint p̄uile giata sicut dotalia q̄ ad hoc vt bona viri sint hipothecata sicut p dotem. R. glo.in.c.ex lrīs de pigno. ⁊ glo.in.l.fi. C.de pac.9uen. ꝙ sic lꝫ fm Pa.in.d. c.ex litteris aliq libri hēant p̄dictā gl. [illegible] ꝙ nō sꝫ vtrūqꝫ saluat p distin ctionē vꝫ si spālem sibi p his hipothe cam a viro exegit illa erit contenta. Si aūt nullā exegit habebit hipothecata oia bona viri p oībus p̄fati bonis vt in.d.l.fi. Et de qbus hꝫ vir administra tionem. De alijs autē que vxor penes se retinet nō hꝫ hipothecatā in bonis viri fm Pa.in.d.c.ex litteris ista tñ hi pothecata non est p̄uilegiata sed cōis fꝫ Jnno. ⁊ Jo.An.i.d.c.ex lrīs.

3 ℂ Utrū mari⁹ debeat hēre fructus di ctorū bonoꝝ parafrenaliū. R. ꝙ nō na turales q̄si dñium eorum nō est trāsla tū in virū.nūqꝫ p̄sumit trāslatū nisi pbetur.vt no.glo.in.d.l.fi.sed solū pōt hēre comoduꝫ bonoꝝ alioꝝ.pp labo res i exigēdo. Aduerte hic ꝙ qū mari tus.de hēre fructus.nihilominus si ali quid supest ꝙ nō sit 9sumptū dꝫ p̄ue nere ad ipsaꝫ vxorē p ea q̄ not.in.l.vbi adhuc.C.de iure do. ⁊ i.l.fi.C. de pac. 9uen. ⁊ ibi Bal.dicit bar.consuluisse.

4 ℂ Sed nūquid in deferēdo in domū mariti dicta bona. ⁊ ea eidē assignan do trāsseāt in dñiuꝫ mariti. R. ꝙ nō. vt in.l.si ego.§.dotis.ff.de iure do.

5 ℂ Ex qua culpa tenet vir si male dcā bona administrat. R. ꝙ de dolo lata cul pa. ⁊ leui culpa. vt no. in.d.l. fi.

6 ℂ Sꝫ qua actiōe repetuntur. R. ꝙ si dñium eoꝝ trāstulit in maritū cōdicet cōditione certi.vel sine cā. vel ob.cām Si aūt nō transtulit dñiuꝫ ad exiben. si nō nixus sit marit⁹ āmouere. Ul' reꝝ amnotaꝝ si sit nixus āmouere.vt i.d. §.dot]. Ul' fꝫ gl.ibidē agit depositi.qn̄ eas custodiēdas marit⁹ accepit vl' mā dati quando vxor mandauit custodiā earum marito.

Parentis

appellatiōe si tm̄ pꝫ sꝫ ⁊ auus ⁊ p au⁹. ⁊ deide oēs supio es 9tinēt Sꝫ ⁊ mr̄. ⁊ auia.p auia.ff.ḋ ṽ.si.l.appllatōe

1 ℂ Parētes q̄ño tēnr alere filios. ⁊ filij parētes hēs.ṡ. Alimēta. ⁊.ṡ.Filius.xxi. ⁊ q̄ño.tēr ex 9tractu filioꝝ supra obli gatio.§.si. ⁊ ex delicto supra Bñs.

Parricida

est q parētē occi dit vsqꝫ in infi nitum in linea ascendentiuꝫ ⁊ descendentiuꝫ. Et non solum qui occi-

dit sed ⁊ oēs qui sūt cōscij ad hoc vel operam in aliquo dederūt vt.l.i.⁊.ij. ⁊.iij.⁊.l.vtrū.ff.de parici.

¶ Que pena particidarū Re. pmo virgis dz cedi. deinde i sacco corij cōsui cū cane gallo vipera.⁊ simia.⁊ sic iactari in mari vel flumine. Et si flumē vel mare nō est ppe bestijs subiciatur l.penul.ff.de paricī.⁊.C.eo.ti.

P **Arrochia** dicit locus in q̄ degit populus alicui ecclie baptismali deputat⁹ certis finibus limitatis. Vn̄ plures ecclesie baptismales nō debēt eē i eisdez limitib⁹.xvj.q.i.plures baptismales. fac.c.i.xiij.q.i. de his q̄ fiunt a p̄cla.c. pastoralis. Aliqn̄ parrochia dr̄ totus ep̄atus.c.i.de rapto.de parro.c. super eo.ꝰ offō archiepi.c.ij.§.psr.no. Ho. ⁊ So.in summa eo.ti.

¶ In quo ꝯsistit ius p̄rochiale. Re. q vij. Prio vt in dieb⁹ dñicis ⁊ festiuis populus audiat missā i sua parrochia li ecclia. de q̄ dic vt.s. Missa.§.lviij. Percipit m̄ in virtute obie ⁊ sb intermiatiōe maledictiōis eterne religiosis oībus.ne dicāt aliq̄ vba intellige infamatoria vel falsa vt retrahāt laicos ab eccliarū suarū frequētia vel accessu. in Cle.religiosi de p̄uile. Scdo consistit ius p̄rochiale i decumis.xvi.q.ij i multis de deci.c.ad aplicē.de q̄.s. decime Tertio in oblationib⁹.x.q.i.q² sacerdotes.⁊.c.sctoꝝ.⁊.c.se. Quō aūt obligantur ad oblatōes.vide.s̄.oblatio.§. i. Quarto i penitētijs accipiēdis.in.c. ois de pe.⁊ remis.vide.s̄. Cōfessio.iij. Quinto in exhibitiōe sacroꝝ. Sexto i sepulturis. Septimo in bn̄dictiōe nubētiū.de qb⁹ de sepul.p totū.xiij.q.ij. placuit de simonia.c.sua.⁊ vide in suis locis. Gre.tn̄.x. in p̄uilegio. qd̄ icipit attendētes declarat q in p̄uilegijs mi̅norib⁹ ꝯcessis.vbi dicit saluo iure p̄rochiali intellige debere circa oblationes decimas ⁊ primitias solū.⁊ nō ī alijs

¶ Quomō efficit qs de p̄rochia aliqua.Re.q acq̄sitiōe domicilij ibidē vt supra domiciliū. Itē q̄ ad sacr̄m confessionis ⁊ eucharistie. Efficit ēt cū qs per maiorē partē anni puta p plus q̄ p sex menses in ea morā facit.lz ibidez nō trāstulerit domiciliū sz Pa.in.c. omnis vtriusq ⁊c.de hoc vide.s̄. Cōfessio.ij.§.x.⁊.xj.

P **Artis** appellatōe qd̄ cōtin[eatur] vide.s̄.fama.§.iij.

P **Atientia** ē suas ⁊ suoꝝ iniurias ac cetera mala eq̄nimiter ferre.xxiij q.i.§.i.

¶ Utz semp sit habēda.Re.q sic ius[tum] lz ab ex̄ nō qn̄ si expedit saluti p̄rimi. xxiij.q.i parat⁹.q² vbi hostis non p̄sonā sz fidē q̄rit si tibi nō resistit. nō patiētia sed negligētia ē.xxiij.q.iij.Maximian⁹. Et patiētia p̄latoꝝ q̄ vitia nutriunt pestifera ē.xxiij.q.iij. iniuū lz alij qn̄ tolleret aliqd̄ malū laudabilr pp maius malū euitandū.xxiij.q.iiij.ecce ⁊.c.sequenti. Sz qn̄ expedit saluti p̄rimi.sic ēt ē habēda ab ex̄.⁊ sic intellige illud Lu.vi.si qs percusserit te in vnā maxillā p̄be et ⁊c.fm̄ Augu.quātū ad p̄perationē animi.⁊ alterā i. ... salu[ti] expedit.d.§.i.alias nō sicut nec xp̄s eam p̄rebuit in conspectu pontificis p̄cussus.d.c.paratus.

P **Atria** potestas ē de iure ciuili introducta ⁊ sol[uitur] Primo cū pater trāsit i p̄tātē alterius. puta efficit religiosus. Et ideo cū sit in p̄tāte abbatis nō poterit habere filiū in p̄tāte. vt i.l.si arrogatoꝝ.ff.de adop.facit.c.cū scdm⁹ de regula.⁊ no. in auc.ingressi.⁊ auc.si q̄ mulier.C.de sa.san.eccle. Itē scdo soluit qn̄ filius p⁹ pubertatē ꝓfitet i religione approbata.vt notat gl.in.c.i.xx.q.ij.⁊ gl.in.l.si ex cā.§.Papinian⁹.ff.de minorib⁹. sz añ pubertatē nō p̄t ꝓfiteri patri inuito q² nō desinit patria p̄tās per ingressuz añ pubertatē.⁊ ideo tn̄r patri obedire imo nec pater p̄ōt offerre filiū impuberē religioni matre contradicēte. scdm Inno.⁊ no.Pa i.c.scdo.de regula.q² obediētia qua filius tenetur ma[tri e]st de iure naturali. ⁊ diuino . sed patria potestas de iure ciuili . Et ideo in istis

spiritualibus magis considerat ratio naturalis q̃ ciuilis. Nec amus similr patre contradicente eadem ratione.

Patriarcha greca lingua summus patruz interpretatur.xxi.distinctiõe cleros. dr̃ et pimas quoniã idẽ ẽ.vi.xcix. distinctione puincie.ꝛ sũt q̃tuor pncipales scilicet Romanꝰ Cõstãtinopolitanꝰ. Jerosolomitanus.ꝛ Alexandrinꝰ. Aliq̃ quoq̃ sunt Agligiẽsis Bituriesis. Gradẽsis.ꝛ antiocenꝰ.vt no.gl.i.d.c.cleros.

1 ¶ Quid possũt facere.R̃.qꝫ crucẽ an se deferri faciũt nisi in vrbe ꝛ vbi ẽ papa vel eius legatus. Appellat̃ ad eos omissis medus. Itẽ supplet negligẽtiã metropolitani ꝛ q̃dã alia de q̃bus ꝛ in.c.antiqua de puile.ꝛ.d.c.puincie.ꝛ ix.q.iii.cõquestus.ꝛ de offõ ordi. pñti li.vi.ꝛ de appell̃s.sollicitudinem.

Patronus hẽs.s.ius patronatus.

Peccatum est i triplici genere qõdã dr̃ originale.qõ nihil aliud est nisi carẽtia iustitie originalis debite in primo parẽte accepte fm̃ Ansel.in lib.de cõceptu virginali. Et istud ẽ oĩo inuolũtariũ ꝛ i vniuersali.ꝛ i particulari solũmõ fuit volũtariũ voluntate aliena.s.ade. Et ppea põt remitti sine actiõe ꝛ sine passione volũtatis illius in quo ẽ vt p baptismũ.ꝫ q̃ in.c.maiores in.§. hic ꝫo dicimus de bap̃ti. Que q̃dẽ iustitia originalis fuit q̃ddã auxiliũ diuinũ super naturale necessariũ hõi rõe sue cõpositionis. Nã cũ sit cõpositus ex aĩa ꝛ corpore ex intellectuali ꝛ sensuali q̃ q̃dãmõ si sue nature relinquãt intellectũ aggrauãt ꝛ impediũt ne libere ad summũ cõtẽplatiõis ꝑtingere possit. Jõ data fuit sibi iustitia originalis p quaz si mẽs hõis subderetur deo et ei subderent oẽs vires inferiores. vt libere in deũ posset tẽdere cuius subtratio fuit fa[illegible] peccatum originale. Cuius duplex e[illegible] pena. Una taxata peccato.s.priuatio iustitie originalis.ꝛ carẽtia visionis diuine. Alia est pena cõcomitans ꝛ huiusmodi.sunt infirmitates. mors ꝛ alia mala q̃ sequũtur. sicut si iudex p peccato imponeret penã.erutiõis oculoz ad quam sequerent. postea multa dãna. Hec ex frã.de ma.in.ii.sniarũ. Quoddam dr̃ veniale.ꝛ istõ aliq̃n est volũtariũ volũtate ppria ꝛ simplr̃.sicut q̃n ex deliberatione qs dicit mẽdatiũ iocosũ.xxii q.ii.c.pmũ Aliq̃n ꝫo ꝑnz ẽ pena sicut motus inordinati qui oriunt nobis ex corruptella p̃uaricatiõis ade. Partiz ꝫo ẽ cl̃pa. q2 lz nõ sit a volũtate ppria añcedẽte.oriẽ tñ a volũtate cõcomitãte ꝛ nõ ꝓhibẽte.vel nõ p̃cauẽte cũ possit ꝓhibere.vel p̃cauere tales motꝰ inordinatos. ꝛ de istis dr̃ xxv.di.§.aŝs.ꝛ ad remissionez eiꝰ concurrunt tria.s. pẽa.p̃ñs gr̃a cõcomitãs ꝛ meritũ añcedẽs. Quoddam dr̃ mortale qõ q̃dẽ ẽ volũtariũ ꝛ i vniuersali ꝛ in pticulari.ꝛ iõ nõ põt sine nr̃a actione dimitti.vt i.d.§.hic ꝫo diximus Et de isto intelligitũ illud Aug.li. pmo retracta.c.xiii.ꝛ li.de ꝫa religione.peccatũ est adeo volũtariũ.vt si nõ sit volũtariũ nullo modo sit peccatũ.ꝛ.xv. q.1.§.sed.hoc non generaliter.

1 ¶ Quõ põt discerni pctm̃ mortale a veniali.R̃.qꝫ p̃cepta diuine legis nãlis ac humãe indicãt q̃d sit mortale vl̃ veniale. Nã q̃cq̃d est ꝯ ipa ꝫ se hz rõem mortalis peti.nisi vel rõe surreptiõis. vel modicitatis. vl̃ rõnabilis cãe q̃ ad p̃cepta hũana vl̃ dispẽsatiõis supioris excuset. Pctm̃ ꝫo veniale si ẽ ꝯ legem aliquam sed est preter legẽ.q2 nõ obseruat modũ rõnis quez lex sancta intendit. Hec ex.ii.sniarũ.di.xxiii.

2 ¶ In q̃ differt culpa peti a pẽa.R̃.qꝫ culpa seu macula ẽ q̃dã relatio ad actũ p̃ñtẽ vl̃ p̃teritũ.qua diuĩa volũtas fac̃ illũ g̃ r̃e reputãs idecẽtẽ i eẽ moralĩ ex q̃ idecẽtia r̃lata ad actũ p̃teritũ vl̃ p̃ñtẽ nascit̃ obligatio ad penã ex determinatiõe volũtatis diuine ꝛ iõ aliõ est remittere cl̃pã.aliõ penã. Qñ n. deꝰ nõ cõspit hõiẽ sub ista idecẽtia.tũc remittit cl̃pa qñ ꝫo nõ cõcipit sub obligatiõe ad penã.tũc r̃mittit pẽa. Ex q̃ ps

q esse mortale nō cōsistit in re ex͡ s; in ex
timatiōe ppea dic̄ philo.i.ethicoꝝ. q
aliqn filij videt̄ trahere īfelicitatē a pa
rētib⁹. ⁊ ibidē dr̄ q honor ē honorat̄
q honorās agit virtuose ⁊ bonū in se
mortale honorat⁹ āt nihil facit. Silr in
iuria q̄ fit imagini dr̄ fieri imaginato
de q̄ vide Pe. aure. i. iiij. di. xiiij. q. iiij.
⁊ sic l; pctm̄ nō sit i eē n̄ali p⁹actū ipi⁹
ē tn̄ i eē mortali. ⁊ id̄ dānat si n̄ delet̄.

3 ¶ Peccatū qn̄ dr̄ in spm̄ sctm̄. R. q ē
qn̄ qs cōtēdit abicere vl̄ remouere illō
q electiōe; pctī poss; impedire Uerbi
grā. Instigat̄ qs ad pctm̄ ⁊ occurrit ei
diuina seueritas puniēs illud pctm̄. ⁊ ta
lis istō abicit studiose ꝓmittēs sibi im
punitatē vt peccet libēti⁹. ⁊ istō ē ꝓpe
pctm̄ in spm̄ sanctū. ⁊ dr̄ ēt malicia ⁊
blasfemia i spm̄ sctm̄ ⁊ ē spāle pctm̄ ⁊
grauissimū. sūt āt. vi. q̄ impediūt pctī
electiōe; q̄ ponūt i. ij. sen. di. xliij. Duo
ex pte diuini iudicij. duo alia ex pte do
noꝝ dei. ⁊ duo vltīa ex pte pctī. Et pro
pterea sūt sex spēs pctī i sp; sctm̄. Prīe
due sūt p̄suptō q̄ sine merit' d̄ mīa dei
p̄sumūt ⁊ desꝑatio q̄ desperāt de indul
gētia peccatoꝝ. ꝯ duo pma. s. ꝯ timorē
dei ⁊ spē. Secūde due sūt. s. ipugnatio
ꝟitatis agnite ⁊ inuidētia fraterne grē
ꝯ secūda duo. s. agnitionē ꝟitatis fidei
⁊ auxiliū interioris grē quā ēt in alijs
nolet crescere. ⁊ dolet si videt in frēs.
tertie due. sūt. s. obstinatio ⁊ in pnīa. ꝯ
alia duo. s. ꝯsideratiōnē turpitudīs pctī
⁊ breuitatē ipsius lectionis.

4 ¶ Utrū actus q ex sua spē est veniale
pctm̄ possit eē mortale. R. q sic tripl'r
Prio rōe cū ꝯstituit i eo. vl̄ in ꝗtū re
fert ad mortale pctm̄ sicut ad finē. puta
cū qs dic̄ v̄bū ociosū cū tali itētiōe q
ēt si eēt ꝓhibitū de p̄cepto nihilomin⁹ di
ceret. vl̄ dicit vt ꝓuocet aliquā mulie
lierē ad fornicat̄. ⁊ sic intellige illud
Augu. xxv. di. ꝗ. cris. nullū pctm̄ adeo
vēiale qn̄ fiat crimīale dū pl; gl. sic dū
pl; ꝯplacētia fruitōis seu finis. scdo rō
ne erroneitatis cū ex ꝯsciā erronea cre
dit mortale ⁊ illō cōmittit. xxviij. q. i.
oēs. Tertio rōe ꝯsēsus i electōe; d̄ q̄. ꝯ.

cogitatio q̄ ex sctō Bo. in. iiij. di. xvj.

5 ¶ Utrū oē peccatū sit remissibile. R. fm̄
Alc. de al. in. iiij. pte sūme. tractatu de
incarnatiōe dei q aliq̄ pctā dicūt irre
missibilia negatiue q̄ nullo mō remitti
poterūt sicut sunt pctā solu; angeloꝝ
maloꝝ ⁊ hmōi dānatoꝝ. alīō pctm̄ ab
istis nō ē irremissibile negatiue. Aliq̄
pctā sunt irremissibilia p̄natiue. ⁊ sic
oīa pctā sunt irremissibilia q vt dicit
hiero. Pro minimo pctō nō habēt vn̄
satisfactiōi simul hoīes vniuersi. q ne
mo aliqd ex se h;' q̄ remittātur. Tertio
dicūtur pctā irremissibilia ꝯ eo q ꝯ
rie disponūt ad grā; p q̄ remitti pn̄t.
⁊ sic pctā in sp; sanctū ꝓpe sūt irremis
sibilia. vt p; infrā. nō q nō possint re
mitti s; q ꝯtrarie disponunt hoīem
vt remissionem consequatur.

6 ¶ Utrū voluntas ⁊ opus exterius sit
vnū peccatū vide preceptum. ꝗ. iiij.

PEculium dr̄ q̄si pusilla pe
cunia siue pa
trimoniū pusillū ff. d̄ peculio. l. depo
sitū. Aliqn̄ dr̄ oē patrimoniū cuiuslibet
hoīs ēt liberi. vt. ff. ad tre. l. cogi. in pn̄.
⁊ mītis alijs mōis dr̄ peculiū. vt not.
gl. in. R̄ica ff. de peculio s; hic intēdā
tractare de peculio qd̄ fili⁹ acqrit viuē
te patre ⁊ sub ipsius potestate exīstēs.

1 ¶ Quot sunt eius spēs. R. q̄ttuoꝝ. pri
ma dr̄ peculiū ꝓfectitiū. s. qd̄ ꝓficiscit̄
ex reb⁹ pr̄is. Uñ gl. i. l. cū oꝫ C. de bo.
q̄ lib. dicit q lex capit large vt cōprehē
dat' oē id qd̄ occasiōe pr̄is obuēit l ad
ditio. ff. de acq. hē. Et istud acquirit
pr̄i q̄ ad ꝓprietatē vsūfructu;. Simi
liter dic de acq̄sitis a clerico. ⁊ bona
ecclie vl̄ ei⁹ itiuitu q sūt ecclie q̄ ad ꝓ
ꝓetatē ⁊ vsufructū. ⁊ id̄ nō pt̄ dispone
nisi vt a iure ꝯcedit̄. vt. ꝯ. clericus. xij.

2 ¶ Scdo; dr̄ aduētitiū. s. qd̄ acqrit̄ ex in
dustria. vl̄ ex donatiōe facta aliūde q̄
intuitu pr̄is vel alr̄ aliūde ꝓuenit ex
euētu vl̄ fortūa seu idustria. exciperes
q̄ ab iꝑatore vl̄ augusta dona[illegible] q̄
castrēse indicātur. C. de bo. q; l. i. cum
multa. Idē dicit de donato a rege. q
statutū loquēs de iꝑatore gn̄alr̄ intell

gitur fore statutū de rege ꝑticulr; ꝟ3 no. ꝟ3 no.ꝑ ino.i.c.sup qbusdā de ver.sig. ⁊ in isto aduētitio filiusfamilias acqui rit dn̄iuz.sine ꝓpetatē ꝟ3 pr̄ hz vsūfru ctū donec vixerit.nisi remisserit vl̄ nisi ab aliquo sibi detur vl̄ reliquat̄ ꝟ pa- cto vt a pr̄e3 ñ ꝑtineat vsūfruct⁹. vl̄ nisi succedat filꝰ vna cū pr̄e i h̄r̄ditate fr̄is vl̄ sororis. Ul̄ nisi qn̄ pr̄ noluit assen̄r filio adeūdo h̄r̄ditatē aliq̄. Ul̄ nisi pr̄ cōmisit icestas nuptias. Ul̄ nisi pr̄ mi n⁹ lite diuertēte.i.diuortiū fc̄ebūt faci ente bōa filijs applicētur.isti. ꝑ q̄s ꝑso. no.scḡ §.sācitū i gl.itē si filius recipit dotē pr̄e ñ ꝯsennēte nec se obligāte ꝟ3 Bar.in.l.ꝟ.ff.re.amo.q2 i istis pr̄i nō acgritur vsūfruct⁹ nec gcq̄3.aliꝺ. Sz si cū emācipauerit media ps vsūfructus illo2 aduētitio2 remanebit apꝺ pr̄em solū vt i.d.§.sācitū.sz si pmoriatur filij erit spāľr ⁊ totalr̄.nec cōicabit cū alijs fr̄ib⁹. Si at̄ filꝰ pmoriatur añq̄ pr̄ to ta erit pr̄is nisi filios reliquerit.nā illic filij erunt loco pr̄is. Un̄ dicit tēx.in.d. §.sancitum. Si id qꝺ suis laborib⁹ vel prospera fortuna et accessit hoc in alius perueniet luctuosuz ei fiet.

3 ¶ Tertiū dr̄ castrēse qꝺ aparētib⁹ co gnatis aut alijs degētiꝰ in militia dona tur. vel qꝺ ipse filiusfamilias i militia acgsiuit qꝺ nisi militaret acgsitur⁹ nō fuisset.nā qꝺ erat ⁊ sine militia acgsitu rus id peculij el⁹ castrēse ñ ē.ff.de ca stren.pecu.l.castrēse cū sbi notatis.

4 ¶ Quartū dr̄ q̄si castrēse qꝺ acgritur a viris disertissimis.ꝑronis cāp. viris doctissimis memorabilib⁹.s. notarijs ⁊ agētib⁹ in reb⁹.nec nō magistris stu diorū3 libaliū artiū.archiatrisq3.i.me dicis ⁊ oībus oio g salaria vl̄ stipēdia recipiūt publica.C.de inoffi.testa.l.cuz antiqs. Ex p̄dictis p3 ꝙ notarij cōmu nes nō acgrūt in q̄si castrēse. sz solum notarij cōis vl̄ dn̄o2 aut officialiū qui deberent habere salariuz de publico.

Additio Idē dic de remi gib⁹ nautis pro his aut alijs officialibus nauium g ex cā publica hoc faciunt.l.i.ff.de bono. pos.ex te.mil. Secus ex cā priuata.

5 ¶ Sz qd de acgsitis ꝑ clīcos. filiosfa milias.R̄. ꝙ res oēs quolibet mꝺ ad co2 dn̄iuz venientes habebūt suas ad silitudinē castrēsis peculij ita ꝙ ꝺ ipis ad libitū dispōnē poterūt ⁊ testari ēt ia legata filijs vl̄ parētib⁹. vt i aut.de sā. epi.§.p̄sbiteros pōitur.C.de epis.⁊ cle. aūt p̄sbiteros. Quod limita verū nisi acgrantur ex bonis ecclesie vel eius in tuitu.q2 tc̄ ñ poterūt disponere.ꝺ quo dic vt.s. Clericus.xiij.

6 ¶ Utr̄ acgsitū ꝑ muratores.aut carpē tarios.⁊ alios laboratores i re b⁹ cōi- bus g ēt h̄nt salariū ex publico sit q̄si castrēse.R̄.ꝙ si.q2 ñ solū regritur ꝙ id ꝙ acgrūt.sit ex publico. sz o3 ꝙ sit ex publica cā.vt puta publico offō aduo catiōis notarij cōis vl̄ officialiū: ⁊ hu iusmōi.alr̄ ñ erit q̄si castrēse.sali.in i.l. fi.C.de iof.te.t3 ꝙ igenierij dn̄o2 vel cōis id qꝺ acgrūt h̄ebūt ꝑ q̄si castrēse

7 ¶ Sz nūgd aduocati g ex aduocatio ne aliqd acgrūt ñ ex publico.sz a clien tulis h̄ebūt ꝑ castrēsi.R̄.fm bal.in.d. l.fi.q̄sic.q2 cedit loco publici salarij Ex quo eis hodie nō soluitur ex publico.l. fori tui.C.de adno.diuer.iudi.⁊ ibi dic̄ Bar.ꝙ.sil̄r erit q̄si castrēse acquirunt assessores fm gl.ibidem. Idē dic fm Bar.in.l.si mulier.ff.de castren.pe. de relictis aduocato ꝑ emēdis libris vel equo cā eundi ad offū.⁊ hmōi.

8 ¶ Utr̄ donatū filiofamilias militi.ad uocato.aut aliꝺ officiū publicū h̄nti si ne alia exp̄ssiōe sit castrēse vl̄ q̄si.R̄.ꝟ3 bar.i tractatu de duob⁹ fr̄ib⁹ ꝙ aut do nātur res necessarie milite sine aptc.vt equ⁹ ⁊ arma militi.libri aduocato.tc̄ in dubio dicetur eē castrēse vl̄ q̄si adcūq3 donētur eisdē.l.miles ꝑcipua.⁊.l.castrē se.ff.ꝺ castrē.pecu.si at̄ donāt ea q̄ si sc̄ apta ad militiā nō erit castrēse ēt si ex p̄sse dixerit.vt.l.si forte.ff.de castren. pecu.⁊ qꝺ ibi tenet Dyn⁹.⁊.C.eo.ti.l. i.⁊ hoc veruz nisi in duobus casibus. Primus qñ ille g donat solū ex mili- tia vel aduocatione ⁊ hmōi notus est. Secūdus casus est qñ talia donata l3

nõ sint apta ad militiã vel aduocatio-
nẽ tñ dant expsse vt vẽdant ꝓ emen-
dis armis libris.ꝛ.hmõi necessarijs ad
d.publica officia alia ꝓo q̃ pñt ee apta
ad militiã ꝛ ad alia vt fuius.tũc si spã-
liter ꝛ nolatiꝫ ad ipsa sint data.sic erũt
q̃si castrẽse. Sec° simplr sine expssiõe
q2 nõ erũt cast.ẽsis.nisi vt dictũ ẽ sint
data a noto solũ ex militia.l.si mult.ff.
de ca.pecu.ꝛ ꝙ notat bar.i.d.l.si forte.

9 ❡ Quid de donato filiusfamilias qui
nõ.est miles nec in aliq̃ publico officio
cũ ista expssione ꝙ sit ei castrense vel q̃
si.Rñ.ꝫ bar.in p̃dicto tractatu ꝙ lꝫ ap-
positio talis pborũ nõ valeat.nisi vt
sit aduẽtitiũ.vt.d.l.si forte.operabitur
tñ vt patri nõ acqrat vsusfruct° qꝺ pt
facere donãs.vt.C.de bo.q̃ li.auc.exci
pit.ꝛ sic lꝫ vitiet expssũ.ñ vitiaẽ tñ ta
citũ.l.i.ff.q mo pi.vel hip.sol.

10 ❡ Utrũ libri ẽpti a patre filio suo sint
q̃si castrẽse.Rñ.ẽm bar.in.d.tractatu.ꝛ
in.l.i.§.nec castrẽse.ff.de col.bono.ꝙ
aut pr̃ tradidit ꝛ se donare expressit ꝛ
tũc si fili° erat aduocat° acqrit sibi q̃-
si castrense.l.i.C.de ca.pe.ꝛ.l.castrense
ff.eo.Nec pr̃ poterit sic datũ reuocare
l.si fili°.C.fami.herci. Si ꝓo non erat
doctor tpe donationis.ſꝫ scolaris.non
põt dici q̃si castrense.q2 ꝯditio psone
hoc nõ patit̃.Nã scolares nõ gaudent
ꝓuilegijs q̃ magistri ꝛ doctores.l.i.ĩ fi.
C.de stu.libera. Et facit qꝺ no.i.l.fi.C.
de iuris.om.iudi.qꝺ verũ intellige nisi
añ mortẽ patris cõpluisset studiũ suũ
q2 sic cepit q̃si militare ꝛ tũc erunt q̃si
castrense.l.sine emãcipatis filijs.C.de
dona.ꝛ.l.donationes in cõcubinas.§.
pr̃.ff.eo.Nota tñ ꝙ lꝫ.nõ fuerit doctor
nec effect° añ mortem pr̃is si pr̃ ei nõ
emãcipato libros dedit sed eos nõ eẽ
adept° nisi post emãcipationẽ ꝙ erũt
sui q2 confirmat donatio d.l.siue.ꝛ.d.
§.pater. Idẽ dic de q̃cunq̃ donato a
pr̃e filio emãcipato.vel ẽt nõ emãcipa
to si mõ emãcipatus volũtate pr̃is pos
set ꝙ erit filij.nec pr̃ postea poterit re-
uocare.d.l.siue.Secus si post emãcipa
tionẽ tenuisset donata añ eẽ ꝯ volun-
tatẽ pr̃is. Silr idẽ dic ꝙ confirmatur
dicta donatio morte ẽt si non erit ipse
emãcipatus.ꝛ sic post mortẽ pr̃is talia
erũt sua nec cõicabit cũ fratribus alijs
l.siue.C.fami.hercis.ẽm opinionẽ ap-
probatã in gl.d.l.siue. Aut pr̃ nõ tradi
dit nec expssit se donare.ꝛ sic lꝫ emerit
nomine filij sui nihilominus erũt pa-
tris ꝛ cõicabit eos cũ alijs fr̃ibus post
mortem patris.l.i.in p in.C.de ca.pe-
cu.ꝛ egrit.in.tradito vt videat donare
l.ij.C.si quis sibi vel alteri qꝺ si nescit.
an donauerit vel ne tũc ẽm bal.in ad-
ditionib° ad p̃fatũ tractatũ Barto.ad
cõiecturas est recurrendũ. ẽm ea q̃.i.
dicã in.§.xxxij. Aduerte hic ẽm Bar.
in auc.ex testõ.C.de col.quod donatũ
a patre filio emãcipato est ꝯferẽ.post
mortẽ ꝛ cõputabit̃ in eius pte.Sꝫ do-
natũ filio exñti in sua potestate.lꝫ non
valeat in vita ipsius patris tñ assumit
sibi vi post mortẽ.ꝛ hꝫ vi legati.vt in
l in donatiõibus.C.ad.l.fal.ꝛ.l.dona-
tiões la prima.C.de dõa.inter vi.ꝛ vx.
Et sicut legata ꝛ fideicõmissa nõ ꝯfe-
runt̃.l.pe.C.de coll.sic nec tal̃ dõatio.
fallit hoc in trib° casib° pm° q̃ñ emer
git inequitas.l.pe.C.de coll. Secũdus
qñ pr̃ hoc expssit. Terti° q̃ñ dedit vt
hẽret i peculio.l.si donatiõe.C.de col.
❡ Utrũ oẽ acq̃situ ex pecunia patris li
a filiofamilias sit ꝓfectitiũ.Rñ.ẽm bar.
in p̃dicto tractatu.ꝛ in.l.cũ oꝫ.C.d bo.
q̃ li.ꝙ id qꝺ acquirit filiusfamilias ex
bonis patris siue sit pecunia° siue sint
possessiões sibi ab eodẽ date siue labo
re ꝛ industria sua puta dãdo possessio
nẽ alteri colono.vl̃ pecuniã mercato-
ri.ex q̃ hñit de lucro.tale lucrũ erit ꝓfe
ctitiũ. Sꝫ id qꝺ acqrit pr̃edictis bonis
ex labore suo sub idustria.puta laborã
do agrũ p̃dictũ vel negociando de pe
cunia p̃dicta sicut lucrũ qꝺ sit ex pecu-
nia ꝓ pte attribuit̃ psone lucranti.ꝛ ꝓ
pte pecunie.l.i.C.ꝓ socio ꝛ.l.si nõ fue-
rint.§.i.ff eo.sic tale lucrũ erit ꝓ [illegible]
debet possessiõi vel pecunie ꝓfec[illegible]
ꝛ ꝓ pte q̃ debet.ope psone lucrãtis erit
aduentitiũ.d.l.cum oꝫ post pn. vbi pꝫ

q̄ oē lucrū pueniens ex psona filij est aduētitiū. Nec ob. l. si ita. §. fi. ff. de vsu. ⁊ hita. ⁊ l. p fun. §. fi. ff. de acq. re. do. q̄s allegat Spe. q̄ tꝫ Jnnū. qꝛ loquūt̄ in suo q̄ acqrit dn̄o ex ope persone sue. Et hoc tene nisi ex pecunia p̄ris fecis set vsurā qꝛ lꝫ glo. in. d. l. cū oꝫ teneat Jnnū tñ tu tene cū bar. ibidē q̄ tale lu crū nō erit nec pfectitiū nec aduētitiū. sed totū restituen p ipsum filiū. ⁊ glo. intellexit qñ vsure licite erāt de iure ci uili. qđ hodie nō est. ⁊ sup no. ꝺ vsuris

12 ¶ Utꝛ filiusfamilias q̄ lucrat̄ vigore statuti ex morte vxoris sue dotē vł p̄tē debeat eā hr̄e p aduentitio. R̄. bar. in d. tractatu q̄ aut filius sustinet onera mr̄imonij de lucro sue psone. ⁊ tūc fi lio erit aduētitiū. Si vo nō ipe sꝫ p̄r sic erit pfectitiū. Et sic intellige opi. Dy. in. l. si cum dotē. §. nunc transgredia mur. ff. solu. ma. q̄ tꝫ q̄ nō ē aduētitiū sed cōicabit post mortē p̄ris cum alijs fratribus. p. l. ij C. fami her. Si vo ptꝫ p̄r ⁊ ptꝫ fili⁹ sustinet. tūc p rata onerꝫ ptꝫ erit pfectitiū ⁊ ptꝫ aduentitiū. l. sꝫ ⁊ si quis. §. i. ff. de vsufruc. ⁊ l. si seruus cōmunis. §. fi. ff. de stipu. seruo.

13 ¶ Utrū donatū vel relictū ab ex̄neo filiofamilias sit aduētitiū. R̄. fm bar. i p̄dicto tractatu. q̄ aut datū ē ɔtempla tione p̄ris. ⁊ sic erit pfectitiū. Si vero datū est cōtēplatiōe filij sic erit aduēti tiū. i. l. sed si p̄ces. §. arrogato. ff. de vul ga. ⁊ pu. substi. ⁊ l. adānio. ff. de acqui. here. ⁊ l. sꝫ ⁊ si qđ donet. ff. de vsufru. ⁊ no. glo. in. d. l. cū oꝫ Si aūt nō appa ret cuius cōtēplatiōe sit datū. deprehē ditur ex futuro euētu puta q̄ñ relīqtur filio vt post mortē p̄ris hēat. sic p̄sumi tur q̄ cōtēplatiōe filij. Si vo vt tm̄ vi uēte p̄re. sic p̄sumit̄ cōtēplatione p̄ris datū. Silr̄ ex ope cōp̄hēdit̄. puta fili⁹ faciēdo mercātiā acqsiuit amicitiā cū aliquo ex q̄ aliqđ sibi donauit. qꝛ tunc erit sibi aduētitiū. l. sociū q̄ §. fi. ff. p̄ro socio ⁊ ibi ē casus exp̄ssus. qꝛ cōtēpla tiōe filij. Jō no. q̄ oēs leges q̄ dicunt inspicien. cui⁹ cōtēplatione debēt intel ligi de eē p̄ris. d. l. sociū. qm̄ in dānū

acqrentis nō cōsiderat̄ cū remota. l. fi. ff. de ɔiugē. cū emancipa. libe. sꝫ bene q̄ntū ad comodū. l. si forte. ff. de ca. pe.

14 ¶ Utrū oē acqsitū p filiūfamilias sit p̄sumēdū ex bonis patris i dubio ⁊ sic pfectitiū. R̄. bar. vbi. s. q̄ aut resultat suspitio delicti. nisi sic p̄sumat̄. puta qꝛ filia p̄sumet̄ turpiter acqsiuisse. qꝛ alr̄ nō potuit hr̄e. ⁊ sic credetur ex bonis p̄ris acqsitū. vt suspitio delicti euitet̄. l. si defunct⁹. C. arbi. tutel. ⁊ l. q̄nt⁹. ff. de dona. inter. vi. ⁊ vxo. ⁊ l. ēt si vxoris no mine. C. eo. Aut suspitio delicti euitatur ⁊ sic p̄sumetur ex bonis filij. d. legibus Aut nec euitatur nec oritur p̄sūptio ꝺli cti. ⁊ sic recurren. ē ad cōiecturas. C. de epi. ⁊ cle. aut. licētia. Et hec oīa sūt ser uāda ēt in p̄lato tutore. vxore. ⁊ hmōi q̄ circa bona alioꝝ versant in ɔscia. lꝫ gl. in. d. l. etiā ⁊ in. d. l. cū oꝫ. alr̄ dicat.

15 ¶ Utꝛ. donatū filio a p̄re sit aduētiti uꝫ. R̄. bar. vbi. s. q̄ aut pcesserūt meri ta filij q̄ si ex̄neus fecisꝫ ei dōasset. sic dōatio tꝫ a p̄ncipio ⁊ erit ei aduētitiū vt tꝫ gl. C. ꝺ inof. te. aut. vn̄ si parēs Et ɔcor. Ja. bu. Aut nō dōat pp merita sꝫ vt filio ⁊ sic ē simplex dōatio q̄ nō vꝫ. nisi morte ɔfirmet vt. s. patuit. §. x.

16 ¶ Sꝫ ad qđ vꝫ dictū peculiū aduēti tiū filio cū vt dcm̄ ē vsufructus sit pa tris nec de eo p̄t disponere. nisi vt. j. re ligiosus. §. lvi. R̄. q̄ vꝫ vt p⁹ mortē p̄ris nō teneat̄ illd cōicare cū alijs frib⁹ sed erit sp̄aliter suū. l. fi. C. de colla. Peculi um vo pfectitiū ad nihil vꝫ filio nisi ad h̄ ne publicetur in casu q̄ alia bōa p̄ris publicāt̄. vt i. l. si finita. §. si ꝺ vecti galib⁹. ff. ꝺ dā. īfec. ⁊ qđ ibi no. bar. p⁹ mortē tñ p̄ris erit cōe cū alijs fribus.

17 ¶ Utꝛ de peculio castrēsi vel q̄si filius familias possit testari ⁊ ad libitū dispo nere. R̄. q̄ sic fm dēs doc. qꝛ illud acq rit sibi ⁊ quo ad dn̄ium ⁊ vsumfructū nec illud cōicabit cū fratribus p⁹ mor tē patris. d. l. cū antiquis. C. de inoffi. testa. ⁊ multis alijs.

18 ¶ Utrū pecunia data filiofamilias a p̄re p studio sit ei putāda post mortē p̄ris in pte sua ab alijs fratribus vtpe ab

missionis.ß.bar.in.d.tractatu q si apd patrem nihil erat qd esset filij nō iputabit ei in pte.l.q pr.ff.fami.her. Si vo apd patrē erat pecunia filij ex castrēsi vl qsi peculio tunc in dubio psumetur q pr administratorio noīe egerit id de pecunia ipsi' filij ꝛ sic iputabit ei i ptez facit qd no.in.l.fi.C. de dot. promissi. Sz iudicio meo mihi vr distinguēdū videlz si pr dedit p cā necessaria aut volūtaria vt.s.legatus.§.xxxi.

19 ¶ Quid si pr dedit pecuniā filio pro emēdis libris ꝛ ipe lusit vl in meretricib' expēdit.ß.fm bar.in aut.qd locū C.de colla.q post morte pris cōputabit ei i suā pte ar.d.auētice sicut mulieri q passa est psumi dotē cōputabit ei in pte suā vt i.d.aut.qd locū. Idē dic d dōato p emācipatiōe a pre filio q erit cputādū ei tpe diuisiōis fz bar.i l.i.§. nececastrēse ꝛ i l.vt liberis.C.de colla.

20 ¶ Utrū filius q īcepit studere viuēte pre de ei' mādato possit p' morte patris de cōibus bonis pficere studiū.ß. bar.in d.tractatu q nō nā factū pris erga filiū iniciatū eaten' obligat heredem qten' pr erat obligat'.l.ꝛ si filiū ff.de mu.ꝛ ho.iūcta.l.honores.§.io q ff.de decu.ꝛ.l.si filia.§.idē scribit.ff.fa. mi.her.pp qd pcludit bal. in addi. ad d.tractatū q si vult pficere stadiū faciat d suo vl si vult doctorari fir faciet de suo q2 est nouus actus.l.si fratris legatus.§.sz si cū mihi ex testō.ff.de lega.i.nec fratres ei tenētur si nolunt.

21 ¶ Utrū ipe diuisionis fratrū veniāt expēse icte a pre vxori filiusfamilias ꝛ alia ornaīta.ß.bal.vbi.s.i.l.i his.ff.solu. ma.q d cōsūptis filī' si tenet nec alī' frater possz dicere ego ducaz meam ꝛ tātūdē expēdā de cōi nisi pr alr cauerit i testō.l iij.§ fi.ff.de mu.ꝛ ho. ꝛ ibi p gl.ꝛ.l.ex pte.§.filius.ff.fami. herci. De extantibus autē vt sunt vestes ꝛ alia ornamēta si sunt necessaria ad quottidianū vsū, nō cōferūtur. sz sunt vxoris ꝛ a pncipio tenuit donatio inter socrū ꝛ nurū.l ex ānuo.ff.de dona.inter.vi.ꝛ vxorē.ꝛ.l.si dos cū sua ci.ff. ad le. fal.

Si vo si sūt necessaria ad qttidianum vsū sz sunt pciosa.tūc illa qua sunt debēt pferri.l.illud vestimētū.ff.de pecu. nec pōt dici q morte sit pfirmata donatio q2 nō psumūtur dōata. sz dicat marit' vester donat vobis istā coronā vl brocatū.sz ad vsū pcessa.l.mortis in fi.ff.de dōa īter vi.ꝛ vxo. Silr dic in tacti p filia.l.cū hic stat'.§.oro.ff.eo. ꝛ p pdictis facit.l.fi.ff.so.ma. ꝛ qd dicit Bar.i l.si vt certo ff.como. Ang.tn in l.si.ex re.dni.ff.de stipu.ser.p gl ibi posita.determīat q vestes lugubres date mulierib' efficiūtur ipsarū.de dote vo data filie filij ab aui ipsius quomoda nō sit cōicāda vide.s.dos §.xxi.

22 ¶ Utrū expēse facte a pre in peculio filij.adnētitio sint cōicāde inter fratres post morte pris.fm Bar.in.d.tractatu.q aut fuerūt necessarie.vl ad perpetuā vtilitatē.ꝛ tūc filio iputabunt.l. fi. §.fi.C.de bo.q libe.ꝛ.l.iubem' ad tre. nisi pater fecisset animo si repetēdi.ar. l.si in area.ff.de cōdi. inde.quod si de animo nescitur tūc si sint parui sumptus psumētur donati.l.si seruus.ff.de dona.inter.vi.ꝛ vxo. Si sunt magni sumptus.ita quod excedāt fructuū qntitatē.tūc vr hūisse animū repetēdi sicut si in cā aliunctoꝝ vl filii expēdisset.l.nā seruus'.§.pter ea.ff.de nego.ge. Secus si nō excederent fructuū qntitatē.q2 tūc vr dōasse.ar.d l.fi.§.si āt rea.C.de.bo. q libe. In impēsis in qs facit vir in rebus vxoris gra fructuū qrēdoꝝ pferūdoꝝ sine vlla distictiōe sibi fac.l.si ff. de impēsis.ꝛ nō repetet ab vxore vel eius hēdibus. In alijs aūt si sunt modice nō repetunt.l.oio.ff. de impensis Si sūt magne repetet.d.l.oio. vbi all que ēt ponūt exceptiōes qs omitto q2 parū ad nos. Sz in pscietia secre qd dixi.si vo dicti sumpt' nō fuerunt necessarij nec ad ppetuā vtilitatē.sed solū ad fructuū vtilitatē.tūc nō sūt cōmunicādi.q2 onera ptinēt ad eūdē patrē ꝛ expense. Et ēt idē dicen.de eo q [illegible] dit in datija ꝛ collect cū hēat vsūfructū.l.si pcedētes.§.si ꝛ si qd.ff.de vsu-

fm.c.l.nec stipēdiū.ff.de spēsis. Nec obstat.l.vnica.§.s nec ob īpēsas C.de re.vxo.acti.q2 vir hēt dotē pp onera matrimonij. ideo non debet grauari onere impēsarum. Nec hoc erit in alio vsufructuario.q2 simplr habz ex alia cā.vt ex 9ctu vel quasi his concordat Bal vbi supra.

23 ¶ Utrū patre obligāte se p delicto filij sit totū cōputādū in parte dicti filij post mortē patris.an de tota hereditate cū alijs fratrib9.R. Bal.vbi.s. q si pater hoc fecit duct9 naturali pietate. sic oēs fratres debēt p parte sua sustinere.l.lib.capt9.ff.de captiuis. Sz si fecit ex necessitate.puta dictāte hoc statuto.vt notat gl.sup gl.a.C.de decre. decu.tūc nascit nālis obligatio inter patrē z filiū ex tali gestionē negotiorum eius q trāsit ad heredes.z iō soluet de parte sua z non de cōi.l.iguur.ff de libe.cā.z qd notāt doc.de eo qui cogitur soluere condēnationem alterius.in.l. ij.§.fi.ff.de ver.ob.

24 ¶ Utrū patrē dāte dānū in bonis aduēticijs filij teneātur fratres emēdare de cōi.R.fz Bal.vbi supra.q aut dilapidatio ē solū fructuū z sic nō tenentur.d.l.cū oportet. Qd limita verum qñ pr hz vsūfructū in dictis bonis.sec9 qñ ille q legauerat phibuit vsūfructū dari patri.qd pōt fieri.vt lz glo. in auk. vt liceat matri z aue.z in auk excipit C.de bonis q liberis: q2 tūc tenerentur Si vo dilapidatio 9cernit rei ppetuā deteriorationē vel itollerabilē lesionez sic ēt tenent.d.l.cū oz §.sz cum tacitas

25 ¶ Utrū debitū cōtractū post mortem pris ab vno fratrū sit soluēdū de cōi R.spe.ti.de iudicijs.qd ñ nisi 9ctuz sit rōe cōis vtilitat vl9 societatis. Silr nec dos dz solui de cōi.nisi sit vsa i cōem vtilitatē. Idē dic de cōdēnatione soluta p vnū q nō soluet de cōi nisi maleficiū fecisset p cōi vtilitate scientibus socijs z acceptātibus in cōi eius vtilitate q[illegible]e esset cōis.q2 ex q sponte susceperūt lucrū hēbūt z dānū cōdēnationis. Si vo ignoranter acceptauerunt lucrū factū [illegible].tūc socius. auferret illd z satisfaciet.l.si igit.ff.pro socio. z sic ēt ipe solus soluet 9dēnationē eius si esset socij omniū bonorū. Fm Spe. vbi.s. Et lz de iure ex q cōmunicauit lucrū illicitū non posset illud auferre nisi post cōdēnationem.l.qd eni.ff.p socio. Nihilominus qñ sacerdos iniūxit ei vt satisfaciat illis qs lesit. Intelligit nō solū lis cōtestata sz etiaz sententia lata.z sic pceptū sacerdotl est sentētia fm Host.in.c.fi.de sepul. Silr mlitās mulier de suo.vel maritās filiam. vel tenēs.filiuz in studio faciāt de suo nisi aliter sit conuentum inter eos.l.ff socius pro filia.ff. pro socio. z recitat Bal.in.d.l.si patruus.C.cōia.vtri.iu.

26 ¶ Utrū lucrū qd facit vn9 fratrū cū pecunia hereditaria mercādo sit cōicādū cū alijs fratrib9.R.fm Bal.vbi.s. in.d.l.si patruus q aut fecit noie cōi z sic cōmunicabit. aut fecit noie ppo z sic nō cōicabit.l.titia z meuia.§.alterū.ff.de admi.tuto.qd verūz est nisi sit tutor.vel curator aliorū fratrū q2 sic lucrū qd fecit ex pma mercātia ēpta de pecunia cōmuni dz esse cōe.lz noie suo fecerit. Aliud aūt lucrū qd fecit de pecunia ēptionū iterata z noie suo erit suū z nō cōicabit. Idē dic de illo q negociatur de pecunia minoris aut ecclie vt in.l.si vt pponis.C.de re.vēdi. Si vo nesciť cui9 noie fecerit.tūc si continuante negociū solū cū alio fre mortuo.supstitib9 filijs fris.l diuisā substātiā possidētib9 sic vr cōi noie fecisse.ar. l.nā z seru9.ff.de nego.ge.§.si vno.si vo fecit negociationē.isolitā sic psumetur q noie ppo.nisi ex libro rōnū aliud appereret.9cor.bar.in.d.l.si patruus.

27 ¶ Quo in dubio cognoscet 9ctā societatē tacite iter fratres vel qscūq alios q simlr stāt ita q oia lucra sint cōicādā R.fz bal.i d.l.si patru9. q qñ nullus ipoz negociet.pōt tñ exactibus apparere socialis effect9.sicut ē inter nobiles q nō faciūt qstum mercantias tñ qcūq salaria: qscūq dotes acqrunt in cōi 9ferūt vñ nemo pōt negare eos

esse sociales actus ex qbus p̄sumit̄ intē
tio ⁊ volūtas vt dicūt Jaco. de arena
Rizar. ⁊ oldis. eius discipuli. Ad q̄lita
tem ergo actuū est recurrēdum. Nā in
talibus p̄sumit̄ mens q̄lis ex actibus
colligi pt ar. l. otio fratres. ff. de acq. he
re. ⁊ l. reprehendēda. in magis ea. C. de
Instim. ⁊ substitu. Silr dico ſm eūdē
Bal. vbi. s. q̄ p̄sumit̄ ꝯcta si vnus ne
gociat̄ ⁊ alter q̄cūq̄ sibi euenit̄ puta
ex redditu p̄bēde vl ex dotib⁹ ⁊ hmōi
pōit in cōi: ⁊ ita faciūt hincīde. Itē p̄
sumitur societas ēt ex actib⁹ ī vna mer
cātia vl arte ⁊ alter in alia vt ī aduoca
tis ⁊ tabelliōibus. Nā lucroꝝ cōicatio
societatis est ꝯctio seu inchoatio. Silr
dicit idē bal. vbi. s. q̄ si vnus hꝫ curā
domus ⁊ alius esset aduocatus: vl alr
lucraret̄ ⁊ poneret ī domū. vr̄ ꝯcta so
cietas. Idē dicit. si vnus ē maior ⁊ al
ter minor ⁊ pupillus hꝫ tutorē q cōicat
⁊ ei cōicat̄. Idē dicit q̄ si act⁹ sunt vni
formes societas restringit̄ tm̄ ad q̄stus
q veniūt ex ipis ſꝫ ī actibus disformib⁹
⁊ in se varietatē hūtibus p̄sumit̄ socie
tas gn̄alr ꝯcta nec ꝯsidero an vn⁹ plus
lucret̄ ⁊ alter minus in hac gn̄ali socie
tate ſꝫ eq̄liter oīa sunt parciēda. l. si so
cius p filia. ff. p socio vn̄ p clariori in
telligētia no. q̄ societas tacita vl exp̄s
sa aliq̄n ē oīuꝫ bonoꝝ ⁊ tūc est qn̄ ex
presse agit̄ q̄ sint socij oīuꝫ bonoꝝ vt
est tex. in. l. ij. §. i. ff. p socio ⁊ in. l. cohi
ri. eodē ⁊ isti tales cōicant oīa q̄ acqui
rūt ex quacūq̄ cā laborādo vel nego
ciando siue ex donatis. siue ex legatis
siue ex hereditate ⁊ hmōi. Itē stipen
dia que dantur militibus. l. qui stipen
dia. C. de pcura. ⁊ salaria q̄cūq̄ hūtur
ex castrēsi vel q̄si. l. cū duobus. §. idem
papinianus ait ē lex. ff. p socio. Et in
isto casu frater tn̄r maritare filias alte
rius fratris nisi aliud expresse actū sit
l. si socius p filia. ff. p socio nō tn̄ tenet̄
cōicare q̄ acq̄siuit illicite neq̄ tn̄r ad
ꝯdēnatione q̄s p sua culpa alter pro
meruit. Aliq̄n ꝯhit̄ societas gn̄alr oīs
questus vl q̄stus ⁊ lucri qđ tn̄ est di
cere sicut oīs q̄stus. l. ſꝫ ⁊ si adiiciat̄. ff.

eo. de qua loq̄t̄. d. l. cohiri cum gn̄q̄ le.
se. ⁊ isti cōicant oīa q̄ puenūt ex opa. i.
solertia alteri⁹ ſꝫ nō donationem ſm
plicē siue cā mortis vl legata vel here
ditatē nec debita alterius nisi q̄ fiūt cā
q̄stus vl societat̄. Aliq̄n sūt socij certe
rei. s. ꝯuiuēdi q̄ viuūt ad vnū panē ⁊
vinū vl certe negociatiōis vl lucroꝝ q̄
ꝯsequūtur lꝫ in diuersis negociationi
bus vl operib⁹ ex qbus lucrant q̄uis
aliq̄n alter ponat opam alter pecuniā
aliquando. vn̄ dꝫ de qbus. j. societas
primo. Et ex predictis potes itelligere
optime istā materiam.

¶ Pōe q̄ duo frēs rustici colētes ter 28
ras vnus hꝫ filios scindētes terrā alter
nō q̄ño diuident fructus puenietes ex
cultura ꝫ. ſm Bal. in. d. l. si patruus q̄
diuident in capita q̄ societas respicit
capita coꝝ q opas ponūt in societate
istud h̄is veꝝ quo ad lucrum quod de
betur psone sed quo ad lucrū q̄ debet̄
bobus vel terre q̄ sunt cōia nō diuidet̄
per capita sed in stirpes ſm eundem
Bald. in quodam consilio ⁊ Barto. in
d. l. si patruus.

¶ Quid si sint duo frēs quoꝝ vnus 29
posuit opaꝫ alter pecuniā in societateꝫ
⁊ casu oīa ꝯbusta sunt. ꝫ. ſꝫ bal. vbi. s.
q̄ ille q posuit opaꝫ tn̄r alteri ad medi
etatem capitalis p. l. si cū duobus. §. in
coeunda. ff. p socio ⁊ ēt ita tꝫ Jaco. de
are. in. l. i. C. pro socio glo. in. d. l. si pa
truus tenet ꝯrariū sed tu tene qđ dixi
Societas primo. §. x.

¶ Utꝝ lucrū vxoris alteri⁹ frīs sit cōi 30
candū. ꝫ. bal. in. l. si vxorē. C. de ꝯdi. in
ser. ⁊ do. Ubal. d̄ pusio ī. l. cū duob⁹. ff.
p socio q̄ aut mulier eadē opa facit si
cut hoīes ī laborādo ⁊ sic ipsa dꝫ hēre
ptē lucri ⁊ diuidēt̄ ī capita vt. s. dcm̄ ē
de filijs. aut vxor exercet aliquā artē vl
mercātiā vl est obstetrix vl cirugicha.
⁊ tūc si ponebat oīa lucra in cōi ⁊ silr
vir ꝯcta ē societas q̄ mulier cuꝫ viro
pt ꝯhere societatē ſꝫ eunde bal. in. d. l.
si vxorē ⁊ sic lucra erūt cōia. [illegible]
tenebat seperatū lucrum vl ex aliis ꝯie
cturis pꝫ q̄ nolebat ꝯhere societatem

tame de opibus cōībus ⁊ obsegalibus q̄ fiunt a mulieribus in domo ꝑ ꝫq̄lita tē ꝑsone vt face lectū cochinā ⁊ hmōi nō ꝑt lucꝝ ꝯseq qꝛ tūr opari in domo in q̄ recipit alimēta vt in gl l. sicut. ff. ꝺ ope. lib. ⁊ Bal. l. gaio seyo i fi. ff. de ali. lega. ⁊ Ang. in. l. i. C. ꝺ legi. here. ⁊ i. l. si cū dotē. ff. so ma. imo si ꝺistiteret a talibus obsegalibus opibus ⁊ parue extiationis ꝑꝑ faciendā artē ꝑs lucri to his artis deberet cōicari viro ⁊ alijs frī bus ꝫ iudiciū bōi viri qꝺ limitās veꝝ nisi hēret alimēta iure legati. qꝛ tūc nō tūr opari in domo ꝺātiā talia alimēta ꝫm Bal. ⁊ Ang. vbi. s. si aūt vltra alia obsegalia exerceret aliq̄ꝫ artē ⁊ in ipsis lucrat' pōt sibi retinere tāq̄ꝫ ꝑpriū ⁊ nō cogit. cōicare. qꝺ no. ꝑ itelligētia eoꝝ que dico infra vxoꝛ. §. ij. ⁊ qꝺ dixi de vxore idē dic de filiabus alterius fratris: excepto ꝙ acgrent pfi ⁊ solum il lud lucrum erit eis aduētitiū.

31 ¶ Utꝝ frēs q̄ sunt socij oium bonoꝝ si vnꝰ coꝝ hꝫ filias possit eas dotare de cōi. Re. Spe tꝫ ꝙ nō nisi sit pactū in ter eos p. l. si socius ꝑ filia. ff. ꝑ socio Idē tꝫ Pe. de ꝑusio i. xuij. li. ꝯsiliorꝫ Fraū tꝫ Bal. in ꝯsilio qꝺ icipit scīn tale dn̄s Ubal. i. d. c. cū duobꝰ arguēs ꝑ ⁊ ꝯ finalr dic't ꝙ q̄libet pt adherere cui pti voluerit. Sꝫ iudicio meo pria opi. vr verioꝛ qn̄ nō sunt socij oiꝫ bonoꝝ ꝫ qn̄ sūt socij oiꝫ bōꝝ ꝯa ē ꝑa opi. ⁊ ꝑm hoc ꝯcordo predicto. vt. s. xxvij. §.

32 ¶ Quid si vnus frm̄ dotauit filias alteriꝰ fr̄is sciētis ⁊ patiētis. Re. ꝙ pote rit repetere dotes qꝛ vtilr gessit negoci ū. Nec obstat ꝙ exneus dotando filiā alteriꝰ vr̄ donare dādo dotē. l. ex morte C. ꝺ pac. ꝯuē. qꝛ hoc veꝝ qn̄ solus hoc facit. Secus si cū pr̄e. simul faceret ⁊ ita ꝯsulunt Bal. in. d. ꝯsilio vbi. s. hoc intellige qn̄ nō est cōtracta societas oi um bonoꝝ vt. s. patet.

33 ¶ Utꝝ cū frēs stāt simul post morteꝫ p[illegible] vnus de fructibus laboꝝ suoꝝ: vl' de alijs bōis posuit i domo ꝑ cōi vi cu possit repetē illud plus i diuisione Re. d. Ubal. vbi. s. ꝙ illi q̄ extāt sunt sui nisi ꝯcta sit societas in illis. Si aūt sunt ꝯsumpti tūc si iter eos erat ꝯcta socie tas ꝯtinuēdi qꝛ viuebāt ad vnū panē ⁊ vinū tūc nō hꝫ ꝯsideratio ad illꝺ plus qꝛ societatis iure ꝯsumpti itelligunt' vt est casus i. c. si duo frēs de frib' de no uo bn̄. iuesti. in vsibus feu. ⁊ hoc nō rō ne frn̄itatis vl' cohabitatiōis sed cōis mēse ꝫm bal. i. d. c. si duo qꝺ no. qꝛ q̄t tidianā i frib' quoꝝ vnus hꝫ maiorē familiā alio si ꝯo societas ꝯtinuēdi nō erat iter eos puta qꝛ vnꝰ mioꝛ int quos nō ꝯbit. l. ⁊ i ꝯditōibus. §. fi. ff. ꝑ socio vl' alter furiosus vl ꝑdigus cui erat in terdicta admistratio vt mōachꝰ ⁊ sileᵯ ⁊ tūc expēse nō iputant' iter frēs q̄ sūt facte ꝑ alimētis nisi ꝑtestet ꝙ nō intē dit donare. l. nesennius. ff de neg. gest. vl' nisi qꝛ redditus cōes erāt sufficiētes ad alimēta ꝫ ꝯseruabat frumētū vt me lius vēderet vel qꝛ nāli caritate nō te nebat alimentare ar. l. si. ff. de pe. here. ꝫm bal. in. l. filie cuius. C. ꝺ fami. herci. Itē qn̄ ille q fecit ipensas erat paupē or vt no. in. l. alimēta. C. de neg. ge. per Jac. butri. ⁊ bal. qꝛ prima caritas i ncl pit a seipso. l. ꝑses. C. de seru. ⁊ aq̄ ⁊ sic bal. in. l. paterna. C. de neg. gest. tenet ꝺ rusticis quoꝝ vnus mulia posuit i do mo ꝑ alimentis ꝙ pōt petere qn̄ filij alimētatis nō erāt opere aliquales coꝛ rn̄dētes alimētis qꝛ cōiter rusti. ci sunt pauꝑes quoꝝ occulus ē pectus vt dicit gl. in. l. illicitas. ff. de offi. p'e. si. ⁊ raro hn̄t pecunias vt dicit bal. in. l. idē. C. lo cati. Jō nō p'sumitur donare cū ipse nō hēat suꝑflua quod no.

34 ¶ Utꝝ cū vnus frꝫ pōit lucra sua ꝑ reparatōe cōis p'rimonij: vl' emit bo ues ꝑ collēdis possessiōib' cōib' pos sit illꝺ repetere. Re. d. vbal. vbi. s. ꝙ sic exp'sse p tex. i. l. ex duobus. ff. de nego. ge. ⁊ bal. in l filie. C. fami. herci.

35 ¶ Sūt duo frēs vnꝰ legitius aliꝰ spu riꝰ q societatē ꝯbūt oiꝫ bonoꝝ i vita patris ipsoꝝ querit' an moriente patre eius hēditas transeat ēt ad spuriū. Re. bal. in. l. i. C. ꝑ socio ꝙ sic nō vi succes siōis vl' relicti ꝫ iure societatis ꝙ nec.

pro castella in quib9 vos ipsi fratres succe
dere in hereditate cuz legitimo vt taci
us ea contrahere societatem insimul
omniuz bonorum.

Pecunia aliqñ capitur largis
sime ꝑ oī re mūdi
i.q.iij.totū ⁊ in.l. nois.ff. de ṽ.
si.ꝯ nois pecunie appellatōe rē signi
ficare proculus ait vbi gl.rē.s.oēz q sit
vel eē possit i pr̄imonio ⁊ sic rei appel
latio latior est ꝗ̄ pecunie.vt.l.rei ff eo.
q: res sacre ⁊ liber hō q nō psit esse in
pr̄imonio sunt res ⁊ nō pecunia. Sed
stricte ⁊ ppe pecunia accipit ꝑ pecu
nia numerata.xiij q.iij.c.i.ij. ⁊.iij. ⁊
ff de le.i.l.talis scriptura in pn. Scḋm
ēt q̄ttuor magr̄os expositores regule
beati francisci pecunia accipitur ꝑ oī
re qua qs vtitur ad aliqd ꝑ precio dā
dū vn̄ dicūt ꝙ nō lz fratribus minori
bus aliq recipere qbus vtantur ꝑ pre
cio ad aliqua emenda.

¶ Sz pōe ꝙ aliqs vult dare fr̄i minori
aliꝗ rē q ff nō idiget nūqd poterit eā
recipere vt vendat ⁊ de pcio aliā neces
sariā emat. R. ꝙ nō q: sic esset recipere
pecuniā sꝫ bñ pōt eā recipere aio nūꝗ
eā distrahēdi ipe sꝫ ꝓcuratori ordinis
assignādi vt ipe eā vēdat vl in necessa
riā cōmutet q: sic nūꝗ est pecunia que
ꝓhibetur in regula recipi ꝗ diu est in
manu eius sed postꝗ est assignata ꝓ
curatori. Bar. ṽo in cle. exiui.§. porro
de ṽbo.signi. dicit ꝙ hodie denarius
⁊ pecunia ꝑ eodē accipiuntur ⁊ sic ex
ponit ṽbum vel ꝑ.i.in predicta regula
minoꝝ vt sit sensus nō recipiāt dena
rios vel.i.pecuniam ꝓhibēdo cuiuscū
qꝫ generis monetā sed magis p lz opi.
quattuor magistroꝝ.

¶ Utꝝ mutuās.x.in auro tenetur re
cipere in argēto tm̄ ipso inuito vel in
diuersa forma puta florētinos ꝑ senen
sibus mutuatis. R. Pa.in.c.ꝗto de iu
reiur. colligēdo mentē Bar.in.l. Pau
lus.ff.d solu. Aut mutuauit decē libras
in q̄ttuor florenis ⁊ tūc sufficit restitue
re decē libras ēt in alia moneta q: vr̄
extimasse illos florenos ꝑ decē libris
vendidisse sicut diximus in dote cum
traditur extimata.l. cū dotez.C. de iure
do.⁊ idē dic in deposito aut sine dei
vel depono decē libras in florenis tūc
⁊ periculū ⁊ comodū ptinet ad debitorē
seu depositariū vñ tñr restituere in flo
renis scḋm extimationē existētem tpe so
lutionis fiende ar.d.l.cū dotez. Sed si
it simpliciter tacitū mutuū puta mutuo
tibi centuz florenos ⁊ tūc si esset passu
rus aliquod dānum recipiēdo in alia
forma nō tñr recipere.d.l. paulus. Si
ṽo nullum dānuz est passurus. Si vult
restituere in eadē materia sed in alia
forma puta florenturos ꝑ senēsibus sic
recipere tñr vt in.d.l. paulus. Sed in
alia materia nō tenetur recipere q: mu
tuum dꝫ restitui in eodem genere ⁊ ea
dem bonitate vt in.l.cum qd ff. si cer.
petatur. ⁊ aliud pro alio inuito creditore
solui nō pōt l.ij.ff.si cer peta. Consue
tudo tñ est vt soluatur in alia materia
⁊ seruanda est quia vr̄ actū ꝙ est ꝯsue
tum.l.quod si nolit.§.q assiduas.ff. de
edic.edi.⁊ consuluit Oldradus. In de
posito aūt cōsidera si fuit actū vt pecu
niā confunderet cum sua ⁊ idez dic ꝙ
de mutuo: aut teneret seperatam ⁊ sic
eā redder ⁊ nō aliā in forma aut mate
ria vide in.l.nauē.ff.loca.

Pedagium dr̄ a pedibus datur enim a
trāseuntibus in locis cōstitutis
a principe vel ab eo q hēt sup hoc au
ctoritate. Guidagiū vero datur pro du
catu ꝑ terrā alicuius vt securius vadat
Salinariū aūt datur ꝑ sale vt.s. possint
emere vel vendere. Hec habent in.c.
sup quosdā de ṽ.si.glo. Unde pedagi
uz idē significat ꝙ vectigal.vt no. ro.
Pe.de ancha.in.c.ꝗꝗ de censi li.vi.
⁊ soluitur qñꝗ solum pro transitu per
sone vt serrarie. Aliqñ ꝑ rebus quas
qs defert nō vsus sui cā. Tributū est ꝙ
pstat fisco.⁊ idē est ꝙ census vl pēsio.

¶ Quis pōt īponere pedagia. guida
gia ⁊ salinaria R.ꝙ pnceps vl' etia ro
manoꝝ.aut ille cui a lateranensi con
cilio fuit ꝯcessum. vl' q ex lōga ꝯsuetu

sine de qua ,nō extat memoria ī 2riū hoc bȝ.vt no. in.d.c. sup quibusdam: Alīs nō habētes auctoritatē ab aliquo prefatorū exigētes sunt excōicandi de censi.innouamus. ⁊ de iure ciuili sunt ꝑpetuo exilio dānandi.C.noua. vecti ga.insti.nō po.l.vlt. Sed hodie ex quo ciuitates italie habēt merū ⁊ mixtū im periū obtinuerunt de facto vt iponere ꝑsit ista pedagia vt no. Jo. An. ⁊ Pa. in.d.c.sup quibusdā Aly aūt qui de fa cto iponūt.seu iposita exigunt nisi ha beant auctoritatē ab aliq̄ ꝑdictoruȝ ra pinā cōmittūt. Sile nō sufficit ꝙ ma iorꝯ ciuitatis ꝯsentiat: sed oportet ꝙ maior ps ꝯsentiȝ eoꝝ qbus tangit fm do. Gaspa calde.in.c.si. de ma.⁊ obe. facit.l.i.ꝯcedendo.ff. de aq̄ plu.ar. Re gula. Quod omnes tangit lib. vi.⁊ sic patet que est causa efficiens.

2 ¶ Utrū ꝑfata pedagia possint ipon ab hoībus ꝑt̄e sine iusta cā que pōt dici cā finalis seu formalis.R.ꝫ Ray. ꝙ nō ⁊ exigēs ꝯmittit rapinā si sine le gitīa cā iponit. Et cā legitima ⁊ iusta sunt publice necessitates q̄s Bart.in.l. vniuersi.C.de vecti.appellat stipendia pontes publice dom⁹: defensio strate ⁊ hmōi facit.c. si q̄s romipetas.xxiiij. q.iij.iūcto.c.inouamus de treu.⁊. pa. ⁊ in.c.puenit.⁊.c.cū aplis.de cēsi. ⁊.l. vectigalia.ff.de publi.⁊ ibi per doc.

3 ¶ De quibus debēt solui pedagia.R. ꝙ solummō de his q̄ cā negociationis vel mercimonij deferūtur.C. de vecti. l.oium. vn̄ de his q̄ q̄s facit portaret ꝑ necessitate ad vsuȝ sue vite. ⁊ familie n̄ pōt exigi pedagiū ⁊ nec valet ꝯsuetu doi 2riā ꝫ Do. Ber.i.d.c. sup qbus dā imo viit lex vniuersi.C. de vecti.ꝙ de capitet qui de rebus ad ꝓpriū vsuȝ vl gr̄a ruris colēdi.vel ad se defendē dū empt vl delat exigit pedagiū. vn̄ in his fraudātes nō peccāt. Sȝ attēde ꝙ aliqn̄ pedagiū dr̄ ēt collecta q̄ pos set iponi sup hmōi in suos subditos ⁊ si nō [illegible] fraudare qn̄ ex legitima cau sa imponitur.ꝫ forēses nō tenerentur ⁊ hec dr̄ cā materialis.

4 ¶ A qbus possint exigi pedagia.R. ꝙ ab oīb⁹ exceptis clericis eccl̄ijs ⁊ alijs ecclesiasticis ꝑsonis ⁊ si q̄s a talibus exigit per se vel ꝑ iterpositā ꝑsonā si ē ꝑsona singularis excōicat⁹ est ipso fa cto. Si collegiū vel vniuersitas ciuita tis castri vl̄ ville subicitur iterdicto do nec restituerint extorta. Jntellige. dū modo ꝑtan nō cā negociatiōis deferāt hec habentur.in.c.q̄.ꝫ de cēsi. li.vi. Et q̄mō indirecte possunt exigi. vide.ꝫ. imunitas.§.xxxviij cū iiij §.se.

5 ¶ Sȝ qd de iponētib⁹ noua pedagia sine auctoritate legitīa vl̄ augmentan tes antiqua vl̄ exigentes iniusta.siue ex cā efficienti.siue ex cā fi. vl̄ mali R. ꝙ raptores sūt ⁊ tenēt ad restitutionem eis ex quibus extorserunt:vel eoꝝ here dibus si sciunt eos vel saltem pauperi b⁹ si eos ignorant ⁊ hoc de necessitate ꝑcepti.c.si res.xiiij.q.vj.⁊ hodie ꝑ pro cessuȝ curie sūt excōicati excōicatiōe pa pali.vt.ꝫ.excōicatio.v.casu.xx.

6 ¶ Utrū fundantes pedagia vel guida gia peccēt ⁊ teneant ad restitutionem R.ꝫ.cōiter doctores in.d.c. Jnnoua mus.⁊ maxie Pa.ꝙ sic si sūt legitima auctoritate iposita. vel ita antiq̄ ꝙ de ei⁹ initio n̄ exist memoria.ēt.ꝫ hosti. si cā nō ē expssa a pricipe cuȝ ea ꝯces sit iponi posse.Et ēt si ille q recipit nō faciat id ꝓ q̄ ꝑsumiē ꝙ sint ꝯcessa: dum mō nō cōstet ꝙ ꝓp illud fuerit iposita ⁊ sic n̄ asscit cōiter doc. Sȝ ego dico ꝙ vbi imponentes talia pedagia non la borant loco ⁊ tpe ꝓ vniuersali vtilita te.s.viarū pōtiū saluatiōe ꝑsonarum ⁊ rerū iuxta suū posse ad qd̄ teneni fm Arche.in.c si q̄s romipetas.xxiiij. q. iij nō peccāt q ea defraudāt sine men datio tn̄ ⁊ piurio nec tenētur ad resti tutionē. Nec ēt credo peccēt mortaliter fraudātes q̄uis ꝑdicti laborēt in ꝑdic tis ꝓ loco.⁊ tpe. Nō q2 cōiter sic. isti tuunt.s.statuim⁹ ꝙ quilibet soluat ⁊c.sb pena cadēdi i ꝯmissū si aliter inuēt⁹ fue rit. Et iō istud statutū non obligat ad mortale.vt.ꝫ.dīci inobediētia.§.i. nec ēt ad penam vt ꝫ glo.in.c.ā [illegible]

rij. q. s. nisi post ꝯdēnationē. si obiciās ꝙ dānificātur gabellas emētes ad hoc R. ꝙ suū dānū: qꝛ ita ꝛ sub ista ꝯditiōne vt emūt vt vigilēt alias sibi iputetur Si ꝓ statutū ex q̄ iponūt eēt ꝑcepti-uū sic hēret locū qđ cōiter tenent doc. Si aūt nō sūt lrīa auctoritate imposita tūc extranei. s. q nō sunt sbditi talibus imponēntibus nō peccāt: nec in aliquo obligātur. Aduerte tñ qꝛ pedagia nři tpīs sunt cōiter illicita. Un̄ nisi ꝓbent lrīe iposita debem' p̄sumere iniusta. c. q̄ꝗ de cēn. li. vj. ꝗ aūꝗ ꝓbent eē lrīa stabo in p̄sūptiōe iuris. s. ꝙ sint iniusta ꝛ sic nō tenear soluere. Et sic nota ꝙ noua pedagia siue augmētationes sa ctas nullus potest exigere: nisi sit cert'. ꝙ sint iposita ꝛ ab hūte auctoritatē im ponēdi ꝛ ex lrīa cā ex q̄ lua p̄sumit oīa fore iniusta. Uez est ꝙ subdit' q coge retur ab ipa exigēda excusaret in du-bio ꝑ bonū obediētie: sꝫ nō illi q vo-lūtarie ea exigunt. Nec excusarē eos a mortali pctō qñ de hoc aduerterent si ea volūtarie exigerēt. Alias hoc nō ad uertēdo. s. ꝙ ita p̄sumat iusta nisi qua ten' ꝓbentur lrīa nō peccat mortaliter sed ad min' tenebūtur ad restitutionē exactoꝝ si postea inueniētur nō fuisse lrīa. Subditi ꝓ obligātur s̄m formā statuti qꝛ ī eoꝝ p̄iudiciū hñ poterūt pe dagia iponere vt no. Pa. in. d. c. inno uam'. qꝛ potius tūc dr̄ colleta q̄ peda giū. Quod limita vez qñ ꝑꝑ bonum reipublice fuerūt iposita aīr nō obligā tur nisi q ꝯsēserūt. vt in regula qđ oēs tāgit li. vi. Itē nec extranei nec subditi obligātur qñ sūt iposita ex certa cā ꝛ ꝯstat ēt ab hūte ptātē iponēdi ꝛ ille q exigit seu exigere facit nō implet cām ꝑꝑ quā sūt iposita immo peccat mor-taliter ꝛ restituere tn̄: qꝛ cā cessante ces sat effect'. de appel. c. cū cessāte sane in telligēdo. s. loco ꝛ tpe debito: qꝛ nō ꝓ sed ꝓ semꝑ illō tenetur facere ꝓ q̄ ē pedagiū iposituū. Et hec oīa intellige: nisi in nō soluēdo talia pedagia īmine ret aliqđ scādalū qꝛ tūc indistīcte tene retur q̄lib' ad ea soluēda. Consulo er go ꝯfessoꝝ' ꝙ videāt decreta dictoꝝ pedagioꝝ vt possint bonū iudiciū da-re: vtꝝ sint obligatoria ad culpā vl' nō. Itē dic ꝙ nimis grauati alijs īpositō-bus vl' qñ gabelle sūt nimis graues ꝛ sine necessitate nec ad vtilitatē cōēm pos sunt fraudare sine pctō. s. fūr qñ impo-nens nō habet iustum titulum. dñij.

¶ Utrū xpiani teneātur soluere peda- 7 gia sarracenis ꝛ alijs īfidelibus. R. Pm Hosti ꝙ sic tenētur nisi solū ad hoc vt sustineātur ī trāsitu ꝑ eos. ꝛ placet mi-hi opīo lꝫ alij ꝯrāū teneāt ꝛ male. tum qꝛ xpiani nō tenētur ad eoꝝ statuta. ꝛ li mito tn̄ exp̄sse ex pacto volūtarie pro misset cū eis ad soluēdū. Nā ic̄ si ipi ser uāt fi. ic̄ xpianis xpiani tenētur eis sua re. xxij. q. iij. Innocēs ꝛ. xxiij. q. i. noli. his ꝯcor. Arch. i. d. c. si qs romipetas.

¶ Utꝝ exigētes pedagia seu exigere fa- 8 ciētes tenēātur itinera tenē secura. R. bal. in. l. i. de cōsite. feu. tit. de his q feu. da. p̄st in. §. Abbatissa ꝛ ī titulo de pa ce iura fir. §. cōnēticulis ꝙ sic. Un ad dit ꝙ si fiunt aliq̄ robarie in eoꝝ curia territorio vel districtu ab eis possesso vbi exigūt pedagia a trāseūtib' tenētur aut robariā restituere aut malefactorē exhibere. l. ne qd. ff. d icē. rui. naufra. ꝛ ꝙ teneātur ad restitutiōēz i integrū de spoliatiōe intelligo vez: qñ ex defectu eoꝝ venit nō faciēdo qđ facē tenetur xxiij q. i. dñs. ꝛ. q. v. administratores ꝛ. C. d ap. l. si. appellatiōēz ꝛ segtur ho. ꝛ arch. i. d. c. si qs romipetas ñ ñ tene tur exactū in pedagio restituere. F3 ho.

Pena stricte ꝛ p̄prie ē dō te xat illa q̄ corpis afficit uar: ꝛ iō appellatiōe pene nō ve-nit pena pecūiaria vl' extra corpus. F3 Pa. in. c. inter alia de imm. ec. ꝛ ibi ert ter. vbi dr̄. ꝯfugiēs ad ecclīā nō ꝯs cō dēnari ad penā. ꝛ tn̄ postea dīc. ꝙ sic puniend' vbi est gl. puniend'. s. pecūia liter dictatat: vl' alia pena preter corpo lem xvij. q. iiij. reū. ꝛ. c. id cōstitu[illegible] Sꝫ large accipit̄ ꝓ oi eo qđ n[illegible] de p̄rimonio vl' perat ab aliq̄ legitio. Sc. tū i. c. si. de elec. li. vi. dicit ꝙ constituto

ppe ē penal' q̄ puat iure q̄sito vt in .c. si religiosus eo.ti.e li.e ita pena ē q̄ punit e vindicat qd̄ quis pmisit vt in.c. pn̄is d̄ pe.di.iij.vide gl.i.c.dispēdia d̄ rescrip.eo.li.e illa lex est penal' ppe q̄ pro vindicta ledit vel in psona vel in alio quesito vt in.d.c.dispendia.

1 ¶ Utrū eā qs petit interesse qd̄ passus ē vel q̄ restituat iniuste ablatū penaȝ petat. R. q̄ si ille a q̄ petit eā habuit rē quā petit tūc nō est pena nec ex parte actoris.nec ex pte rei. Sȝ si eā non habuit pnta q̄ petit interesse tūc ex parte rei ē pena sȝ nō ex pte actoris. Si ho peteret qd̄ actori nō abest nec reo advenit sic ē pena ex pte vtriusq̄. Et idō solū qn̄ ē pena ex pte vtriusq̄ vl' saltem ex pte actoris hȝ locum illud qd̄ dr̄ q̄ pena nō ē soluēda in foro aīe nisi post cōdēnationē in gl.xij.q.ij.fraternitas quod no.quia facit ad multa. elicitur a Pa.in.c.fines de do.e contu.

2 ¶ Quotuplex ē pena. R. vi. Prima dr̄ canonica vel legalis q̄ ipon̄r a iure canonico vl' a legib⁹.d̄ q̄ in.c.statuimus. xvj.q.i.e hec pōt exigi taȝ a clericis q̄ȝ a laicis.fm Pa.i.c.dilecti de arbi.facit c.si qs cōtumax.e.c.se.xvij.q.iiij.nam qd̄ fit lege pmittente nō ē petm̄ .xxiij. q.iiij.q peccat.l.grachus.C.de adul.

3 ¶ Sȝ qd̄ si nō petat. tenet̄ ne in foro anime illas soluere. R. q̄ aut imponit̄ ipso facto e sic fȝ Bal.in.li.de vsi.feu. in ti.de feudo sine culpa amitten.q̄ lȝ nō sit necessaria sn̄ia ad esse ē tn̄ necessaria ad executionē eē.e sequitur Archi. in.c.felicis.de pe.li.vi.vbi dicit q̄ lȝ ēt talia bona trāseāt i dn̄ium fisci e desināt esse criminosi sicut in bonis heretici e illi⁹ q cōmisit crimē lese maiestatis ēt sine sn̄ia. Tn̄ necessaria ē postmodū q̄ declaret eū criminosū anteq̄ȝ excussio fiat bonoȝ vel alia executio. facit glo.in aut. de incestis nup.§.i.e in.c.q fm leges in fi.de here.li.vj.fac no.bal.i.l.iubemus.§.yconomus. C. sac.san ec.e bar.in.l.diu⁹la.fa.ff. de custo.e exhi.reo.e Butri.in.l.raptores.C.de epis.e cle.vbi voluit q̄ regrit processus declaratorius psone dānate anteq̄ȝ deueniat̄ ad excussionem bonorū.lȝ ipo iure sint ɔfiscata. Itē.gl i auc. de tabe.§.penultimo q̄ vult q̄ lȝ tabellio a iure sit pnatus offō.tn̄ sine sn̄ia hominis valēt instrumēta. Et hoc seqt̄. Pa.i.c.cū.n̄ ab hōie.de iudi. Sȝ limitat vez.nisi factū eēt notoriū.qr in certis n̄ est opus cōiecturis. Intelligo ita notoriū q̄ nulla possit tergiuersatione celari. Et ex hoc patet q̄ in foro aīe nō tenet̄ eā soluere an̄ sentētiā. nec ēt lȝ sit notoriū anteq̄ȝ fiat excussio dictoȝ bonoȝ.qr nō tenetur illa exhibere.nisi sibi ṗcipiat̄ eu cōpetēt. Nec quis posset ea auferre nisi p̄cedat sentētia declaratoria vt pȝ per ea q̄ dixi.s. Assassin⁹ §.vltimo. Sed hic aduerte q̄ qn̄ talis pena applicat bōa alicuius alicui pura fisco vl' alteri ipo iure.q̄ lȝ talis an̄ sententiā nō teneat̄ vt dixi dare tn̄ poterit ea titulo oneroso in aliū trāsferre.neq̄ȝ fructus ēt talis rei. Rō qr si cōdēnaretur p sententiā fiscus vel ille cui fuerāt applicata.vēdicaret ea a q̄cūq̄ȝ cū fructibus medij tp̄is.nec teneret̄ restituē ṗciū nisi aliqd loco ṗcij inueniat̄ apd̄ alienantē vel ip̄m ṗciū vt in.d.§.i.e.c. cū fm leges facit.l.si cū dotē.§.vlti.cū l.se.ff.solu.matri. Et idō ne sint eā dānt illius eū alienat nō potest fm ɔsciētiā e ēt sine peccato mortali. nisi alienasset p necessitate vite.vt p comedēdo e huiusmōi quia argumento eorum q̄ no.bar.in.l.post.ff.de dona.talis administratio bonoȝ necessaria vt est supradicta non est ṗfactis interdicta sed solū volūtaria.allegat.l.reo.ff.de solu.l. peto.§.ṗdiū.ff.de le.ij.e.l.alienatiōes ff.famili.her.nisi alias esset soluendo. p dāno dato.vel nisi ei reuelaret ɔditionem rei ita esse.si modo tale delictū pp qd̄ sua bona sūt fisco applicata ṗt aliquo mō pbari. Sȝ si esset totalr̄ improbabile posset alienare etiaȝ titulo. oneroso. Titulo aūt lucratiuo alienare bn̄ posset Et sic intellige e limita bal. vbi supra e in.d.§.yconomus.e Pa. in.d.c.cū nō ab homine e Jo.an.in.c.

ꝑ humani de homi.li.vi.in nouella. Si vero pena nõn imponitur ipso facto sʒ venit imponẽda sic similiter nõ tenetur ante ꝯdẽnationẽ.l.eius q dela torẽ in prin.ff.de iure fisci.⁊ añ ꝯdẽnationẽʒ potest disponere quomõcũqʒ vult q2 eius ẽ res sua lʒ possit ea ꝑuari. Et no.fm bar.in.l.fi.ff.de penis ⁊.l.in honorarijs.ff.de acti. ⁊ obli. q hec pena in iudicio nõ põt exigi post annũ sed solum.j.añu postqʒ qs eã incurrit Et hoc intellige qñ est mere pẽa tñ ex pte actoris seu cui applicat. q ex pte rei lʒ ⁊ et fallat in aliquibus casibus de qbus vide glo.in.l.in honorarijs ꝑdicta. ⁊ sʒ hoc tene gl i.d.c.fraternitas ⁊ istud teneas lʒ aliqui aliter sentiant ⁊ male.

4 ℂ Utrũ ad icurrẽdã penã que ipso facto imponitur negatiue requirat monitio.℞.Inno.in.c.extirpande de ꝑben. q nõ incurrit añ monitionẽ.Pa. ibidem lʒ q nõ requirat lʒ ipso facto incurritur.Et glo.in.l.i.C.de his quibus vt indi ꝑ qua.Bar.in.l. in cognitiõne ff.ad silleia.cõcludit q pena apposita nõ vidicãti mortem defũcti ipso facto incurrit quo facultatem habuit vindicãdi ⁊ nõ vindicauit.Est ẽt glo.i cle.i. de here.⁊ bonus tex.i.c. cupiẽtes post ꝑncipiũ de elec.li.vj.Sʒ tu ꝯcorda q opio Inno.quã ẽt tenet Jo.an.in.c.lʒ de electi.li.vi. ⁊ multi alij est vera qñ ius nõ prefigit terminũ. Opi.ꝟo pa.⁊ bar.intelligitur vbi ius ꝑfigit terminũ q2 tũc terminus interpellat ꝑ hõie.c. potuit de locato.⁊ sic cõcordat Gemi. in.d.c.licet.Sed vbi ius imponit penã affirmatiue ipso facto. sic nõ requiritur monitio.Et nota q. tunc dr̃ imponi pena negatiue qñ ponitur contra omittentem siue nõ faciẽtem quod facere tenetur Affirmatiue ꝟo ponitur quando infligitur committenti seu facienti aliquid q non est faciẽdũ.quod bene not.

5 ℂ Utrũ pena imposita a iure in vno videatur posita in alio qñ illa duo in iure equiparãtur.℞.q sic per tex.cũ gl. i.c.si postq̃ in fi.de elec.li.vi.facit glo. in.c.i.de postula.pla.q dicit q dispositio ẽt penalis concepta in electione procedit ẽt in postulatione q2 ꝑ postulationem puenitur ad electionẽ.l. oratio.ff. de spon sequitur hoc Pa.i.c.multa ꝺ preben. ⁊ in .c. fi.de mutu. peti. Sed ego i fauorabilibus habeo ꝑ indubitato q dispositio ꝯcepta i vno extendat ad aliud qñ equipat ut ꝑ eũt.Jte si qs liberos.C.de nã.ibus lib.vbi pater vnũ filium naturalem in aliq̃ legitimo documẽto appellãs simplr filiũ naturalẽ legitimasse vr̃ oẽs alios filios naturales q cõ fres sũt q2 habent eadẽ cõditionẽ Sed'q̃ ad penã est gl.singular' i ꝯtrã in cle.i.de cõsan.⁊ affi. q̃ dicit q pena apposita cõtrahẽtib⁹ matrimoniũ non extendiẽ ad ꝯhentẽ spõsalia vñ dic q qñ aliq̃ duo in iure sunt parificata cõmuniter ⁊ est eadẽ rõ expressa tũc statutũ in vno extẽdit ad aliud ẽt in pẽnalib⁹ lʒ qñ nõ sũt cõmuniter pacificata lʒ solũ in aliqbus casibus tũc nõ extenditur Simil'r lʒ ratio sit eadẽ tñ nõ extendit pena lʒ solũ ꝓhibitio nisi ratio sit expssa q2 tũc extendet ẽt quo ad penã vt.§.dixi lex.§.vi.Et sic intellige glo.sup̃ pradictas ⁊ limita ⁊ glo. in cle.vnica de offi.vicarij Et glo.in.c.cõstitutionẽ de regula.li.vi. Et gl.i regula a q̃ iure de re iur.li.vi.⁊ sic cõcorda.

ℂ Utrũ pena q̃ imponit ipo iure habeat locũ in eo q puenit ad actũ proximquũ delicto.℞.fm Pa.in.c.i.de eo qui mitti in poss.q nõ nisi perfecerit actũ lʒ al'r sit puniẽdus arbitrio iudicis qδ ꝑbat i.c.cũ i cũctis ꝺ ele.⁊ ĩ.c.ꝑpetuo eo. ti.li.vi.⁊ ibi gl.Secus de pẽa q̃ venit iponẽda ꝑ decretũ iudicis q2 sic punitur ac si ꝑfecisset ex quo puenit ad actum ꝑpinquũ.vt in.l. si qs non dicã rapere.C.de epi. ⁊ Cle.is q cũ telo.C.de siccarijs Hoc tñ nõ haberet locũ in penis per statutum impositis q2 verba statuti exigunt actum perfectũ Jta no.Bar.in.d.l.is q cũ telo ⁊ ideo non sufficeret inchoasse [illegible] tamẽ fm Pan.in.c.Rainaldus de testamẽtis q incurrit penã apposita ꝯ

venientibus alicui facto ex sola conventione de facto quoniam nō habuerit iuris effectū vt patet in d.c. Rainaldus & et si cōtradicit de iure.l.nuda.C.de cōtrahen.& cō.stipula. Itē not.Bar.in.l.generaliter.C.de seruis fugi. q vbicunq de pena capitali vel corporali loquitur subintelligitur dolus.ff.de in litem iur.l.ij.& in.l. in actionib⁹ & insti. de suspe.tuto.§.inspectus Secus in pecuniarijs penis vt.C.de noxa.act.l. si seruī. Idem tz Sali. in.l.pñ.C.ad l. cor. de sicca. Idē Bal.in.l.data opa C.q accusa.nō.poi. Idē pau.de ca in.l.i.C. vbi sena.vel cla.facit gl.in.l qd ergo §. ex compromisso si de his q notātur infra.e gl.in.l.& si seuerior.C.ex quibus causis infa.irroga Et ibi Bal.dicit q cōmittens per lasciuiam pu a currendo equū homicidiū nō dz occidi lz statutū dicat q homicida decapitetur.

7 ¶ Utrū sufficiat ad obseruātiā legis soluere penā solū quē phibet sub pena &c.vt supra Inobedientia.§.i et illud fer ua in cōscientia in foro aūt contentioso sufficit facit gl.i.c.dilecti de arbi. & in aut.de iudicibus.§.qz ꝑo vbi pz q pena soluta q erat in cōpromisso nō pōt peti vt stetur snīe nisi addatur vt soluta pena stetur arbitrio.ff.de transac.l.pñ & C.eodē.l.cum proponas.

8 ¶ Secūda pena dr ꝯsuetudinaria de qua in.c.dilectus de offō ordi.sz hodie non est in vsu:sz si esset in aliquo loco posset exigi ē a religiosis vt ibidez.

9 ¶ Tertia pena dr cōminacie punitiua Hec de iure ciuili petebatur vt in.l.ij. de colla.bo.& C.de mō multa.l.illustri] sed de iure canonico nō potest peti aperte fm Hosti. nisi q̄tū est interesse suum.c.i.de dolo & contu.vñ nisi petatur ad satisfactionē iniurie vt in.c. olim de iniurijs iudex tamen si hz potestatem mulctandi sicut habet ordinarius vt in.l.ij.in.fi.ff.de iudi. bene pōt [illegible]rigere.

10 ¶ Quarta pena dr iudicialis & hec pōt peti a quocūq facti ad hoc.c.fi. de dolo & contu. Unde licite clericus agit ad extimationē iniurie sibi illate.

11 ¶ Quinta pena ē arbitralis & hec petitur ab eo qui nō seruat arbitriū.c.dilecti de arbi.& hec potest peti a quocūque vt in dicto capitulo dilecti & ibi gl. secundum tamen Hostien. de equitate non debet peti nisi q̄tum est interesse partis.

12 ¶ Sexta pena dr conuentionalis q̄ partes extra iudiciū inter se imponūt & peti potest q̄tum interest.l.predia.ff. de act.empti.& vendi.fm Hosti.& do. Ant.in.d.c.dilecti Sed fm Inno.in. c.suam de penis & Pa. in d.c.dilecti potest etiam peti si excedat interesse nisi sit in fraudem posita sed non credo a clericis vel religiosis secus a laicis & presumitur in fraudem vsurarum posita quando simpliciter est posita super promissione q̄titatis vt in.l. cum allegas.C.de vsuris & ibi per doc.& in l.Julianus.§.idem Papinianus.ff.de ac.empti.& vendi.& Bar.in.l. rogasti §.i.ff.si cer.pe.& canoniste in d.c. dilecti Secus esset si apponeretur super facto vt in.d.iuribus Similiter non presumeretur in fraudem quando promittitur q̄titas & postea factum & vltimo pena fm do.Anto.in.d.c.dilecti & allegat Butrigarium in dicta l.cum allegas & Bar.in.d.§.i.& eam sequor nisi contrahens esset vsurarius. Quāuis Jo. an.in.ay.addi.ad spe. teneat q presumatur in fraudem & allegat Bi.in d.l. cum seruus.ff.de condi.&.demonstratio. et vt intelligas pono tibi exemplum promitto tibi soluere centum & nisi dedero dabo tibi.x. pro pena sic presumitur in fraudem qz super q̄titate Aliud exemplum promitto tibi facere,domum portare ligna & nisi fecero soluam penam sic non presumitur in fraudē qz est super facto aliud Exēplum promitto tibi centum in tali termino & promitto venire ad iudicez & recipere preceptum de soluendo vel dando pignora & si non fecero promitto tibi soluere penam sic non presumitur quia licet sit Pau o quan

titas tñ post est factum. Et ultio penis.

13 ¶ Utrum ille q ex ipotentia non facit ad qd obligat sub pena euadat. R. q si loquimur de pena iuris vl statutoꝝ sic est clarꝫ q nõ incurrit. Idẽ dic de snia iudicis gñaliter iponẽtis penã puta excõicationis fm Fede. ɔsilio. 913. ⁊ seqtur Pa. in. c. P. ⁊. G. de offõ dele. qꝛ vba gñalia dñt intelligi ciuilr mõ ar. l. si cui. ff. de seruit. ⁊ in. l. reñ ⁊ in. l. qd dicimus. ff. de solu. Si aũt spãliter imponit penã puta nisi cõpas tali die excõico te tunc fm Pa. in. c. cũ sup cã de testi. co. si ex snia apte ɔstat q iudex voluerit eũ ligare siue posset vel nõ sic cũ snia sit nulla cũ ɔtineat intollerabilem errorẽ nõ ligat. c. p tuas de sen. exco. similr nõ ligat si appet q nõ volunt ligare ipotentẽ puta qꝛ dic si ɔtẽpseris vl si distuleris cõpere ⁊c. qꝛ nõ potẽs nec cõtẽnit nec differt vt dicit gl. in. c. q̃ sit de elec. li. vi. Si vo nõ pt ppẽdi mẽs iudicis sic q̃ ad deũ nõ ligat ꝫ q̃ ad ecclias ⁊ nos sic ⁊ sic itellige glo. in. d. c. vnico iuj. q. v. ⁊ i. d. c. cũ sup cã sed tñ pbato impedimento nulla indiget absolutione fm ho. ⁊ spe. placet etiam fm Pa. in. d. c. cum sup cã si esset sententia pape qꝛ dẽmus psumere ꝙ noluerit eũ ligare ar. c. vt nostrũ vt ecclsiastica bñficia ⁊ sic nõ esset irregularis ꝫ celebrasset qd bñ no. si aũt loquamur de aliis penis sic certũ est q in foro aie pctũ nõ pñt fm Sco. in. iij. di. xv. q. ij. nisi q̃titũ inter eẽ ipotat facit. c. significãte de pigno. ⁊. c. ij. de ɔsti. ⁊. c. ex lris de in integ. resti. ⁊ ad. l. icendiũ. C. si cer. pe. que vult vt incendiũ nõ liberet qñ q̃titas est in obligatiõe qꝛ cũ obligatio sit in genere vt. ff. ad. l. fal. l. in rõne §. diligẽter totũ genus pire nõ põt. R. q qñ cõsistit i genere obligatio rex est q obligatio ex ipotentia nõ extinguit ꝫ liberet a pena ppea dicit ang. in. l. rescriptũ in pñ. ff. de pac. q ẽt si teneamus q fiscus habeat tacitã hypotecã in maleficiis ɔ delinquẽtem nõ tñ pferet creditoribus imo creditores preferunt ei allegat tex. cũ sua glo. in. l. vnica. C. de penis fisca. Nõ qꝛ talis tractat de lucro captando ⁊ creditores de dãno vitãdo facit. l. fi. § licentia. C. de iure deli. ⁊. l. vnica. C. de impo. lu. descrip. ⁊. l. fi. C. de codi. q no. bene pro exigentibus penã vltra interesse siuꝫ ab illis qui sunt nõ soluendo quia tenentur restituere eam creditoribus.

¶ Quid si obligatus sub certa pena 14 ad aliqd faciendũ vl dañ. p pte ipleuit ⁊ p pte nõ ex culpa sua R. pa. in. c. suã de penis q si obligatio ẽ diuidua non cõmittit penã nisi p parte non soluta. Si vo est idiuidua sic soluet totã penã ẽt de iure canonico. Et qñ dicat obligatio diuidua est qñ solutio ptis p se valet quo ad ptẽ sm q̃titũ totũ ad se totũ. Indiuidua vero dr qñ nõ valet illa pars p se. Exẽplum pmisi tibi scribere bibliam ⁊ decretũ sic si scripsi soluꝫ bibliam nõ soluã penã in totũ qꝛ obligatio est diuidua qꝛ biblia p se valet fm totũ suũ secus si pmisissẽꝫ scribere bibliã ⁊ scripsi quattuoꝛ qternos certe nõ valet p biblia ⁊ ĩõ obligatio erit indiuidua qꝛ ad nihil pñt valere pñt sine aliis de hoc plene no. in. l. stipulationes nõ diuidunt. ff. de verb. ob. ⁊ in. d. c. suam vbi addit glo. hec vera quo ad penã q̃ cõmittit in nõ dando vel nõ faciendo secus qñ qs dꝫ recipere puta legatum vel hereditatẽ si sic fecerit soluerit qꝛ nisi totũ faciet nõ hẽbit vt in. l. meuius ⁊. l. cum fundus. ff. de cõdi. ⁊ demon. de quo vide plene in. l. si seruus ff. si quis cau.

¶ Utꝝ statuta sint licita q̃ solũ iponũt ꝫ pecuniariã penã p homicidio adulterio ⁊ huiusmodi. R. Ho. ⁊ seqtur Pa. in. c. ij. de delic. pue. q nõ qꝛ hoies exponunt venales ad delinquen. qꝛ multi bñ timẽt cruciatus g nõ timẽt penã pecuniariã vt hẽant suũ intentum ar. l. in seruoꝝ ⁊ in. l. aut facta. ff. de pe. ⁊ in aut. de manda. pn. § oz.

¶ Utꝝ pmittẽs sub certa pena [illegible] ratũ cõmittat penã ɔuenlens [illegible]. R. fm bar. in. l. id qd paupibus. C. de epi. ⁊ cle. q non. Secus si pmisisset

habere ratum & firmũ q: ratũ refertur ad ius & firmũ ad factũ vt in glo.d.l.

17 ¶ Utrũ tps pfixum in odiũ negligentis currat ignorãti vel litis impedito. R. fm pa.in.c.q: diuersitatẽ de pces.pbẽ. q nõ secus qñ pfigit in odiũ negligentis s3 in alterius fauorẽ vt p3 in.l. genero.ff.de his q notan. infa. vbi tps anni currit mulieri ignoranti mortem mariti & vide gl in.c.statutũ de pcbẽ. li.vi. Et no Spe.de edic.instru. vbi dicit q l3 executor testamẽti non potuerit exeq.i. annũ nihilominus executio deuoluit ad epz ar.l.nulli.C.de epis. & cle.&c.nos qdẽ de testa.fõ q: est in fauorẽ defuncti nõ in odiũ executoris.

18 ¶ Utrũ iudex possit augere vl minuere penã legis vel statutoz. R. fm Ho. in.c.in archiepatu de rapto. q si pcedit extraordinarie sic pt lege.qd ß.ff.d his q no.ifa. Si vo pcedit ordinarie sic nõ pt iudex delegatus vt no.in.c.de cãis de offõ dele. Judex vo ordinarius põt ex cã mitigare vt no. Bar.in.d. l.qd ergo & seqt Pa.in.c.ij.d emptio. & vẽdi facit.c.at si clerici de iudi. ber. vo in.d.c.de cãis & de accusatõibus in c.sup his dicit hoc verũ qñ pt dispẽsare sup crie al'a nõ põt minuere ẽt ex cã Nota tñ q qñ qs plibus legibus p eodẽ delicto diuersis penis põt puniri si ab aliquo iudice imponitur et minor nõ poterit aliquo mõ puniri alia pena vt in.l.q de crimine.C.de accusa. & ibi Ange. & Sali.in.d.l.q de crimine vnde tenet tho.xxij.q.lxvij. q si dimittit penã in casu quo nõ potest tenetur ad restitutionem cõmunitati.vel accusatori si intererat eius vt puniretur. Si vero auxit tenetur reo cum quo concor. Host. & Ray.

19 ¶ Utrũ exigẽtes penã maiorem q̃3 sit dãnũ illatũ excusenĩ. R. fm Rodoñ. q si fm ↄsuetudinẽ legĩtimã & iudiciũm regis exigũt excusanĩ.ẽt psone ecclesiastice q̃si subest cã & ordo iuris ser[...] nec ẽ corrupta intẽtio vt.s.hoc faci[at] pp auaricia s3 pp iusticiã tutius tñ esset pauperibus erogare illud plus.

¶ Utrũ pena apposita sup ↄctũ nullo vel q nõ tenuit vel ipso iure vel per sñiam iudicis reuocatus est sit soluẽda R. Jnno.in.c.ij. de pcarijs q non q: vbi pncipale nõ.tenet nec accessoriũ c.inter dilectos.ß.ceterũ de fi. instru.c. si diligenti de fo.compe.c. querelaz ne pla.vices suas.

20

21 ¶ Cui dz applicari pena. R. q pena iuris & statutoruz regulr applicatur fisco qñ introducit accusationẽ.l.multarum.C.de mõ multa. Sz qñ introducit actionẽ applicat pti.l.ij.ff.de sepul. vio. Silr qñ loqtur simplr vl itroducere actionẽ ar d.l.ij. De alijs añt penis.t3 Gofre.q si ↄtingit dãnũ vl iniuria alicuius illi applicabitur de pe.c.ij. Si vero nõ respiciat dãnum alterius sic applicabitur vel parti si ẽ cõuentionalis vel iudici vel fisco fm q de ea est statutum.

22 ¶ Utrũ pena iposita pp crimẽ simplr sine pfinitiõe tpis sit ppetua. R. pa.i.c. ex lris de ↄsti. q pẽa iposita pp crimẽ sine cãe cognitiõe puta pp iterlocutoriam iudicis itelligit tpalis & durat solũ durãte eius offõ vtputa interdicit offim vl exercitiũ alicui tex.no.fm cõem itellectũ in.l.si.ff.de pẽ. Jdẽ no. Jnno.i.c. q translationẽ de offõ le.qd limita in pena successiua q: momentanea pena est ppetua puta mulctauit in pecunia aut in corpore & hmõi facit.l.illicitas in si ff.de off.presi. Si vero fuit iposita cũ cãe cognitione & delictũ merebatur vt esset ppetua sic erit ppetua. Secus si delictũ nõ merebaĩ penã ppetuã ar. optimũ in.l.si preses.ff.de pe.& fuit dictum Godfre. q sequuntur cõiter doc. in.c.ex litteris. Jndubio vero intelligitur temporalis.

23 ¶ Utrũ pena extẽdaĩ extra territoriũ ipaz iponẽtis. R. pa.in.c.postulasti de fo.cõpe. q aut respicit psonã aut bona. Si psonã & sic simplr aut primo diminuendo eius statutum sicut ifamia excõicatio interdictũ & hmõi & sic cuz sint affectiue psone porrigunt effectuz suũ extra territoriũ ẽt q: sequunĩ eũ si

cut lepra leprosum.l.ex ea.ff. de postu lan. pp qd dicit bart. in.l.qui vltio.ff. de pe. q semel pdēnatus ad mortē quāuis effugiat nihilominus remanet fuus pe ne vbicunq fuerit & ideo nō poterit face re testm̄ nec pphere & filia facie d.l. qui vltio. & in aut.sz hodie.C.de dona.inter vi. & vxo. Aut.ij. interdicēdo certū lo cum puta ne vadat ad talē locū. vel vt moret in tali loco. & sic nō porrigit ex territoriū nisi p quādam psequētiā puta qz detētus in loco hitatiōis vl interdi ctus ēt ei locus originis quāuis sit extra territoriū. de q dic vt in.l.relegatoꝝ.§. i. &.§.interdicere.ff. de interdictis. Per quā.l. dicit bar. q nō pōt ciuitas ipone re suo ciui. vt moret in tali loco nō sub dito. nec ēt pt interdicere. ne vadat ad talē locū nō subditū statuēti & hoc qn̄ sit in penā illius p quē fert snia Secus si sit statutū ne subditi vadāt ad talem locū nō subditū pp comoditatē ciuitatis vl in odiū eoꝝ ad quos iret qz valz facit.l.fi.ff.de decre.ab or.fa.aut.iij. in terdicēdo certā artē puta q nō exerce at talē artē. & sic nō porrigit extra terri toriū. vt ē bonus tex.in.d.l.ex ea p quā dicit. Bar.in.l.cūctos populos C.d sū. tri. q statutū ptinēs phibitionē odio sam nō porrigit in dubio extra territo riū statuētis. Et io dicit q filia q ex sta tuto nō succedit cū tale statutū sit odio sum.l.maximū vicū.C.de libe. pte. q nihilominus pōt succedere in bōis alī bi sitis qz nō porrigit deīn statū extra territoriū statuētis. Et silr puto q snia priuās aliquē bnficijs suis in dubio in telliget de bnficijs q hz in territorio di sponētis. Aut respicit bōa. puta qz pu blicat ea & tūc si sit de iure cōi sic porri git ad bōa sita extra territoriū. & rema nēt ibi tāq vacātia. sz occupātur p iu dicē territorij. ar.l.a diuo pio.§.i.ff. de re iudi. & l.cū vnus.ff. de bo aucto. iu di.pos. Si vo sit de iure spali seu mu nicipali. tūc dic vt no. Bar.in d.l. cun ctos populos. & q no. Jo.an.in.c.cum fin de here.li.vi. vbi pcluditur q pena nō extēditur vltra territorium.

¶ Vtrū qs possit puniri in loco domi cilij de delicto alibi cōmisso. R. Pa.in c.lz de fo.cpe. q sic nisi reqrat remis sio p iudicē delicti quā dz facere. si de lictū est atrox. alias nō si nō vult.

¶ Vtrū mādans delictū fieri in alio lo co debeat puniri vbi mādauit. vl vbi cōmissuz ē R. pa.in.d.c.lz q cōis pclu sio Bar. & alioꝝ est in.l.si vt pponit.ff. de fideius. q vbi delictū fcm̄ est qz ibi destinatus est effectus delicti. facit cle. pastoralis de re iudi. Idē dicas in teste falso q dz puniri p iudicē ad quē eius attestatio trāsmittit. si sciebat illuc de bere trāsmitti. Pōt tn̄ puniri in loco vbi delīqt. & locus erit pūētioni si ambo iudices pcurrāt sicut de illo q de loco exēpto mittēs sagittā. vulnerauit aliū in loco nō exēpto. vt in.c.i.de psump. & qd ibi no. Sic silr ille q delīqt in pfi nibus qz veꝝ est dicere in cuiuslz terri torio delīqsse ar.l.arboꝝ.ff.cōi diui. Se cus si ignorabat illuc attestatiōez trās mitti. qz tūc dz puniri vbi delīqt. vbi agit de pena falsi. facit.l.exigere dotem ff.de iudi. vbi attēdit locus ad quē de stinat effectus matrimonij. Idem dic de notario q facit falsum instrumētuz.

¶ Quid d officialibus deputat q nō ac accusant qs inuenīūt de nocte. & hmōi R. q peccēt mortalr si se obligauerūt ad accusāt. vl pacto vl iuramēto. Si vo se nō obligauerūt nō peccēt nō ac cusando nisi faciāt i fauēdo malis cō mittēdis. Et si qd acceperūt p non ac cusando tenent illō restituere vl fisco vl illi cui pēa erat adplicanda. & vltra ēt vsq ad pplemētuz pene exacte si ac cusassent. fm doctrinam tho.xxij.q.lx. vi. & pz.s.§.xviij.i fi.fallit hoc i crimina lib. vbi eēt infligēda pēa corporal. qz si desisterēt ex cōpassiōe ēt si aliqd ac cipēt p nō accusādo lz turpit accipent nō tn̄ tenerēt illō restitue d necessitate

PEnitētia ē virt q cōmissa mala cū emēda tiōis pposito plāgim & od. & plagēda vlteri cōmittere nolumus magr in.iiij.sen.di.xiiij. & est vnuz de

sacris noue legis. quo bene dispositis semper peccata remittunt. de sum. tri. c. i. §. sacrm.

1 ¶ Pnia. v. mois dr pnia dr solenis q̄ ipoit̃ fz illū modū. d̄ q̄ i. c. i capite. 50. di. quā omitto cū hodie nō sit in vsu.

2 ¶ Scđa dr publica q̄ fit in facie̅ ecclie ꝫ publice. ꝫ differt a soleni. Tū in mō q: in ista nō suat ille mod⁹ de q̄ i. d. c. i capite. Tū ēt q: ista pōt iponi a simplici ↄfessore. fm Guil. durā. Gofre. ꝫ Hosti. ar. c. penitētes. 50. di. ꝫ xxx. di. si qs p̄sbyter. de pe. ꝫ re. q̄sitū. Nec ob. c. accedētibus. d̄ exces. pla. vbi reprehendunt abbates q publicā pniam iponebāt. q: ibi accipit̃ publica p soleni q̄ solū iponit̃ ab epo ꝫ lʒ veꝝ nisi aliō habeat ↄsuetudo. Itē ꝫ. iij. differt q: ista publica iterat̃. solenis vero nō pōt.

3 ¶ Sʒ q̄ro qū dʒ iponi pnia solenis vl publica. R. pa. in. c. q̄situ de pe. ꝫ re. q p delicto graui ꝫ scādalizāti totā vrbē deberet iponi laico solenis. d. c. i capite. Si vo est graue ꝫ publicū sʒ nō scādalizosuʒ. tūc iponet̃ pnia publica sʒ n̄ solenis. ve no. in. c. si. xxvj. q. vj. iūcto. c. i. de pe. ꝫ re. Si āt sit graue sʒ occultū ꝫ ēt aliq̄bus notū tūc nec solenis nec publica dʒ iponi. Et iō reprobat ↄsuetudinē illoꝝ q mulieribus p extinctiōe pueroꝝ quos penes se habebant in lecto ipon͠ut publicā pniam. ꝫ vide euʒ in d. c. i. ꝫ in. c. statuimus. de male. ꝫ in. c. si. de his q p. o. si. occi.

4 ¶ Quibus d̄e iponi solēnis. R. q nec clericis nec religiosis. nec ēt laicis in sigularibus dʒ impon. ar. d. c. in capite. Et hoc veꝝ. nisi clericus sit depositus. 50. di. confirmandum.

5 ¶ Quis ē effectus pnie solēnis. R. q laicus post eā nō pōt ad ordines pmoueri. 50. di. illō. nec clicus ad supiores vt dr ibidē. pt m̄ epus dispēsare in ordinibus minoribus. nō aūt ad sacros. 50. di. placuit. Itē nō dʒ mr̃imoniū ↄhere. pur si ↄhit tʒ. Iuuenis. m̄ nō ꝓhibet̃ ↄ[illegible] Itē nec militiā assumere. xxxiij. q. ij. §. de penitētibus. ꝫ. c. antiq cū alijs. c. Itē nec laicalē habitū deferre. 50. di. c. vltī. Item dʒ viuere fm regulā ecclesiasticam. de pe. di. v. ↄsiā ꝫ. c. se. Itē ↄueniēdus est sub ecclesiastico iudice. ij. q. i. aliud de pe. di. i. aliud. Item fit infamis nō rōe pnie scđ rōne cris publicati qđ veꝝ intellige qū p sniam iudicis imponitur. Secus si ex deuotione quis publicam pniam facit fm Hosti. de officio archipre. c. ij.

6 ¶ Tertia pnia dr puata. ꝫ dicit. Sco. in. iiij. di. xiiij. q. i. circa si. q. q de vi vocabuli penitere idē ē q penā tenē hec aūt nō tm̄ iportat passionē pene vt inhereti. sʒ ēt actionē volētis respectu pene. Vñ pnia actualis ē punitio volūtaria vel volūtas punitiōis. ꝫ i hac ē ↄsiderare. Pmo velle pctm̄ punire seu vēdicare. Secūdo se peccasse nolle siue pctm̄ detestari. Tertio punitionē ei inflictam velle libere acceptare. Quarto penas inflictas patienter ferre. In quolibet hoꝝ actuum saluatur proprietas vocabuli huius penitere ꝫ in ipsis p̄prie ↄsistit eius significatiꝫ.

7 ¶ De q̄bus peccatis. dʒ hō penitere. R. fʒ couter theologos q de oībus peccatis mortalibus actualr̃ ↄmissis siue añ baptismū siue post. De venialibus vo lʒ sit expediēs n̄ tn̄ ē necessaria ad salutē i hoc mūdo. nisi in duobus casibus. Pmo rōne dubij. vtꝝ. s. mortale vel veniale ne piculo se exponat. Secūdo rōne piculi qū hʒ aliquam affectionem venialē quā nisi repmat dubitat ne trahat eū ad mortale fm. S. B. in iiij. di. xvj. q. ij. ar. ij.

8 ¶ Vtꝝ regrat̃ singlr̃ de quolibʒ. R. q sic de cognitis. s. cū d̄ illis sp̄alr̃ cogitat ꝫ tn̄r sp̄aliter de quolibet cogitare vt peniteant si adsit oportunitas ꝓportionata fragilitati humane. alr̃ nō remittūtur de lege cōi. De icognitis vero si ignorātia est inuincibilis. vl̃ excusabilis nō tn̄r nisi in gnāli penitere. si vo est crassa vl̃ inexcusabilis. sic tn̄r in sp̄ali penitere q: tn̄r dare operā vt ea cognoscat ꝫ peniteat. hec ex Ri. i. iiij. di. xvi. ar. iiij. q. ij.

9 ¶ Vtꝝ possit agi pnia de vno pecca-

lo mortali sine alio. R. q nõ q: aut de
us totũ remittit, aut nihil. τ iõ oz q pe
niteat de oĩbus tex. ĩ in. §. itẽ de pe. di.
iij. ꝯcor. Ri. i. iiij. di. xv. ar. i. q. vi. distin
guo tñ sic q: aut loquitur de pnia ꝑut
ꝑ eã remittit culpa τ recõciliat hõ deo
τ sic cũ radix satisfactiõis sit vna. s. cari
tas q̃ secũ nõ cõpatit pcm̃ mortale. Jõ
est verũ q nõ põt fieri nisi ĩ oĩbus fiat
aut loquitur de pnia ꝑut directe respi
cit satisfactionẽ tpalis pene debite pro
pctis iã dimissis quo ad culpã. τ sic bñ
põt fieri de vno peccato sine alio.

10 ¶ Que sunt ptes pnie. R. tres ꝯtrictio
confessio. τ satisfactio.

11 ¶ Quarta dẽ pnia. s. illa q̃ a sacerdote
ꝑ peccatis ꝯfessis iponit. de ista vide
s. Cõfessio. vi. τ. j. Satisfactio.

12 ¶ Quita pnia dr̃ illa de q̃ dr̃ q regu
larit ꝑ quolz pcõ mortali dz iponi se
ptẽnis. xxxiij. q. ij. hoc ipz. τ quõ debe
at itelligi. Pa. declarat i. c. accepisti de
spõ. duoꝝ q dz i isto tpe semel bis vel
ter ieiunare in ebdomoda fm discre
tionez τ iudiciũ sacerdotis. τ facit qd
no. i. d. c. hoc ipz. Et sic intellige oĩa iu
ra q̃ pniaz iponũt p numerũ dierũ. seu
annoꝝ nõ specificãdo modũ in. c. accu
sasti. de accu. vñ velle idẽ pa. q cũ ferie
solẽnes sint. ij. iiij. τ. vi. vi in. c. pst. xi. q
iij q sacerdos dz iponere. vt his dieb⁹.
singulis ebdomodis ieiune. τ sic satisfa
ctũ est. τ hoc verũ nisi ex cã aliud dispo
suerit sacerdos vt in. c. deus q de pe. τ
re. τ in. c. quẽ penitet ĩ pe. di. ij. Uñ cũ
hodie sint arbitrarie dicit Hosti. q dz
sacerdos in penitẽtia imponẽda atten
dere qd expediat ad salutem peccatorĩ
ẽt solũ imponendo vnũ pr̃ nr̃. facit. c.
alligant. xxvi. q. vij. sequitur Pa. in. d. c.
de⁹ qui. vbi bonus tex. τ de hoc vide.
Confessio. vi.

13 ¶ Utrũ sacerdos possit dispensare in
pena debita eã. dimittẽdo. R. Pa. in. c.
sicut dignuz de homi. q sic vt est pul
cher tex. de pe. di. i. quẽ penitet. Et iõ
bonum est vt sacerdos in impositione
pnie dispenset cum cõfitente circa resi
duuz pene si maior esset iponẽda. vide
ad hoc. s. Indulgẽtie. §. v.

14 ¶ Utrum pnia facta in peccato mor
tali sit valida an sit iteranda. R. q fuit
diuersa opi. Ricar. in quol. i. q. x. tenet
q satisfacit precepto ꝯfessoris. nec tene
tur reiterare. sed nõ satisfacit pene debi
te i purgatorio. Alij distinguũt q pnie
ex qbus manet aliquis effectus post sa
tisfactionis actũ nõ sunt iterande. sicut
est ieiuniũ elemosyna. τ huiusmodi.
alie aũt q̃ non relinquunt aliquem effe
ctum oportet iterare. vt sunt orõnes. τ
huiusmodi. Sco. vero. in. iiij. di. xv. q.
i. circa fi. q. dicit q qui vere semel peni
tet. τ recipit penitentiam condignam
impositam sibi ab ecclesia claue non
errante q̃tũcunq̃ postea recidiuet nõ
tenebit ꝑ illis peccatis ꝑ qbus illam
pniam recepit. nisi ad illã pniam sibi
ipositã τ si illaz iplet in caritate nõ tm̃
soluit penã sed meret gratiam. Si aũt
ipleat ex̃ caritatẽ volũtarie. soluit penã
sed nõ meret gratiã. Si ꝟo illa pena
ab eo exigat ex̃ caritatẽ pena qdez sol
uitur lz ipse nõ soluat. pma qdẽ est sa
tisfactio simplr̃. q: placãs τ recõcilians
secunda est satisfactio. q: volũtaria red
ditio sed nõ simplr̃. q: nec placans nec
recõcilians. Tertia est satispassio vltra
q̃ nõ exigit vlterior pena. Ex quo ꝯclu
dit q nõ est necesse talem pniam itera
re sed solũ de peccato postea cõmisso
ponit exemplũ de eo q cõmisit crimẽ
pro quo precise meret manus abscisio
nẽ. ꝑñ si isti iniuto abscidat man⁹ satisfa
citur τ satisfit regi sufficiẽter. nec fm iu
sticiam coget ad vlteriorẽ penã q̃uis
nõ recipiat i gratiã τ amiciciã sic mul
to magis vbi qs sibi eã infligit. Uñ si
talis ꝑpter nouum mortale postea cõ
missuz dãnaret anteq̃ totã pniam im
pleuisset. nõ puniret eternalr̃. sz solum
pena correspondẽte illi pnie que nõ fu
it hic expleta τ temporalr̃. q: ex quo
per iusticiã puniuiaz iposita est semel
pena tpalis hic pro peccato de quo ve
re penituit nunq̃ ei debet nisi pena tem
poralis. τ illa soluta nulla debet alia
ꝑ illis peccatis. sed tm̃ pro alijs. Pa.

vero in.c.q̄ qdez de pe.e re. ꝛ Archi. de pe.di.iij.§.vltio tenēt q̄ nō valet ꝫ est iterāda simplr. Sed ego teneo cū Sco.cuius opi.vr̄ apte tenere glo. sin gularis in.d.c.q̄ qdā vbi dicit q̄ ꝫ nō valeat talis quo ad vitā eternā.tn̄ valꝫ ei qꝛ sentiet fructū eius cū de alio crie pniaꝫ egerit.de pe.di.iij.§.vlt.vbi etiā gl.tꝫ q̄ nō tn̄r talem pniam reiterare ꝛ has glo.cōiter sequuntur doc. ꝛ cuꝫ eis trāseūt.ꝫ archi. dicat cōiter tenere ɔtrarium ꝛ male.

15 ¶ Utrꝫ pnia i articulo mortꝭ dilata va leat.Rn̄.ꝫ oēs q̄ sic p dcā Ezech.xvij. In qcūqꝫ hora ɔuersus fuerit peccator ꝛc. Sꝫ hora mortis cadit sb̄ illo signo qcūqꝫ ꝗ ꝛc.ꝫ aduerte q̄ ē valde picu losum vsqꝫ ad illud tps expectare. Et ppea dicit Aug. de pe.di.vij.i.c nullus quē sero penitet oꝫ nō solū deū timere iudicē.ꝫ iustū diligere.nō tn̄ penā ti meat ꝫ anhelet p gloria.dꝫ.n.d crie do lere ꝛ de oī eius pdicta varietate.hec il le. Sꝫ cū hec cōiter nō adsint. penitēti in extremis.tū qꝛ pncipalr vt plurimū ɔuertūtur talea timore mortis ꝛ infer ni pꝫ qꝛ nisi mors imineret nō ɔuerte rentur. ꝛ iō deficit pmū necessariū.s q̄ nō ɔuertit qꝛ diligit deū iustū. Itē nec ɔuertūtur pncipalr pp gloriā.ꝫ pp pe nā euitādā pꝫ qꝛ si de pena nō timeret p seueraret in malis vt prius. Itē cōiter deficit tertiū.qꝛ cū sit q̄si extra se ex in firmitate nō pt dolere de singulis pctis sicut tn̄r nec ɔfiteri. Et iō credo verissi mū dcm̄ hiero.in trāsitu.vix īgr de cen tūmilia hoiuꝫ quoꝝ mala fuit vita. in morte diuinā idulgētiā obtinebit vn̄ hec ille.d mā pnie vid.ꝫ. Cōfessio.vi.

Percussio duplex est.s. tpa lis q̄ fit malo ꝛ inutili smone cū.s.andiscretus p latus inutili smone pcutit corda infir moꝝ.ꝛ hec semp de se ē mala ꝛ pctm̄ mortale.nisi aliq̄ circūstātia excusetur vt.xlv.di.c.vlt. Alia est p pcussio corpo ralis q̄ fit corporali manu vl̄ flagello vl̄ simili ꝟberādo ꝛ hec si fit ex mali cia vl̄ odio est peccatum mortale. nisi esset in modico ꝛ leui.patet hoc in.c.i. xlv.di.iuncto.c.epm̄ ibidem. ꝛ in .c.iꝰ de clerico pcussore.qꝛ si est clericus dꝫ deponi.q̄ non fieret.nisi esset mortale peccatum. Si ꝟo fiat ex caritate ꝛ cau sa correctiōis ꝛ moderate sic licita est ꝛ meritoria in oībus pīetem hntibus in subditos suos.xlv.di. cū beatus ita tn̄ q̄ matrē pietas.patrem vero disci plina subditis prelatum exhibeat vt xlv.disciplina.

¶ Utrꝫ clerici possint verberari. Rn̄. q̄ 1 epūs neminē dꝫ verberare ꝓpriꝭ ma nibus.lxxxvi.di.nō liceat. Alij ꝟo pre lati possint clericos in minoribus or dinibus p leuibus ēt culpis verberare xlv.di.§.salamon dūmō fiat p euꝫ ad quē ptinet de sen. exco.c. cū voluntate §.vltimo In sacris ꝟo existes ꝟberari nō debent nisi in maioribus crimini bus.xxxv.di.c.ante oīa ꝛ.d.c.cum bea tus alioquin esset excōicati. ar. a ɔtrario sensu in.d.c.cum voluntate. in.§.si q vero ꝛ de hoc.ꝫ.excōicatio.v.casu.i. ꝛ quō pnt hoc p alios clericos facere nō per laicos ꝛ ibi ponuntur multi casus in quibus potest percuti sine excōmu nicatione.

¶ Utrꝫ religiosi sir̄ pnt verberari.Rn̄. 2 q̄ sic a suis prelatis ēt pro leuibus cul pis.c.reprehensibilis de appella. ꝛ de accu.c.qualiter.ꝛ qn̄ in fi. Silr̄ pnt p alios regulares vel clericos seculares nō p laicos nisi qn̄ sunt incorrigibiles vt.ꝫ.in.d.casu primo.

Peregrinus dr̄ ꝓprie qui cā deuotiōis alienas visitare vadit ecclesi as vel sanctoꝝ reliquias vt no.in.c.ro mipetas.xxiiij.q.iij. Et tales sunt sub protectione ecclesie de treu.ꝛ pac.c.in nouamꝰ. Et q tales rebus suis spoliat dꝫ excōicari.vt in.d.c.si quis romipe tas ꝛ duobus.c.se.hodie vero per pro cessum curie sunt excōicati ipso facto ꝛ a papa solum absoluūtur qui romi petas spoliant. Item no.q̄ accedentes ad sedem apostolicā interim cū rebus suis sub apostolica protectione ɔsistūt

extra de pelegrinis.c.vnico. Un̄ istud est vltimum refugiū illorū q grauātur ab aliquo delegato vt arripiāt iter ad sedem apostolicam q2 suspēdunt eius iurisdictionem vt in.d.c.vnico.

1 ¶ Quid fieri.de rebus eorū si moriunt in via.R. Host. q quicūq3 aīo retinēdi accipit eas vl' aliqd eorū mortaliter peccat q2 sunt restituende heredibus eorū si pñt sciri vel pauperibus erogande si ignorant vel si forte nō inueniūtur q eas deferat ad heredes nec sperant̄ in breui inueniri. Nec valet fm̄ Hosti. cōsuetudo vel statutum in ɔtrarium.

2 ¶ Peregrinus clericus quis dicatur vide.s. Ordo.iiij.§.xvj.

3 ¶ Quō dʒ admitti.R. q dʒ habeat litteras cōmendatitias seu testimoniales vel pape vel sui epī ꝛ sic pōt admitti si mō sigillum ꝓprij epī sit notū ar. de prebē.cum scōm ꝛ de censi.sopite. Si vero nō sit notū dʒ sit sigillū quoq3 epōrum de cle.pe.c.i. Et si nullū prelatorū esset notum tunc vbi pōt p̄iudiciū magnum generari nō credit ēt si centum hēret fm̄ Inno.in.c.tua eo.ti. Sʒ vbi nullū preiudiciū pōt euenire puta vult celebrare in secreto ex deuotione sic admittitur ēt si nullam faciat fidez fm̄ Hosti.in.c.tue eo.ti.

4 ¶ Quid si dicat letras amisisse.R. si ꝓbat p duos testes amissionē ꝛ tenorē earū ꝛ q sine vicio fuerūt admittit de ꝓuile.c.cū oliʒ in fi.no.ber.in.c.i.eo.ti.

5 Utrū recipiēs ad ordines peregrinum sine lnīa sui prelati incurrat aliquā penam dic vt.s. Irregularitas.§.xxxij.

Periculum vbi est ibi ꝛ lucrum collocari debet.l.si.§.sed cum in seruū. C.de fur.ꝛ.C.de cadu.tollē.l.vnica §. ꝓ scōo.ff.de re.iur.l.secundū naturā.

Periurium fm̄ host. ꝛ Gofre.dr̄ quadruplex. Primo modo falsa iuratio ꝛ sic potest esse triplr̄. Primo quia est falsitas ex pte iurati sicut cū quis iurat falsum qō credit esse verū ꝛ si debita diligentia est adhibita nullum est peccatū.xxij.q.ij.homines. Si vero nō est adhibita oīs sed tñ aliqua sic est peccatum veniale. Si vero proueniat ex ignorātia crassa vl' supina iuris vl' facti est peccatū mortale fm̄ Ray.alle.xxij.q.v.q piurat ɔcor. Jo.an. post tācre.in.c.tua nos el.i.de iureiu.ꝛ Car. in cle.i.de iureiur.item excusat a peccato mortali in periurio ꝓbabilis error fm̄ Pa.in.c.tua nos el.ij.de iureiu. puta cum quis credēs habere rōnabilem causam appellandi appellat licʒ prius iurauerit nō appellare ar.c.sacro ꝺ sen.exco.ꝛ.c.quiaualis de iureiur. Scōo falsa iuratio est parte iurantis tantum vt cum quis iurat verum credens esse falsuʒ qō iurat. Tertio ex pte vtriusq3 s.cum quis iurat falsum sciens esse falsum. Et istis duobus modis si fiat iocose est peccatum veniale fm̄ Gofre. xxij.q.ij.q ait ꝛ.c.vlti. Fm̄ vero theologos est peccatum mortale.pp irreuerētiam dei. Posset tñ dici q mēdaciū iocosum nō sit ꝓprie mēdaciū vt in.d.c. q au. Ideo posset teneri opi. Hos. q nō peccat mortaliter q2 nō proprie ꝑiurat. Sed opi.theologorū est tutior multo magis peccat si fiat seriose.xxij.q.ij. homines. Quod tñ sic limitat sanctus Bo.ꝛ Ricar.in.iij.di.xx.si deliberat de dicto ɔfirmādo ꝛ iuramento p qō est ɔfirmandū. Secus esset si deliberaret de dicto sed nō de iuramento q2 sic nō peccat mortaliter lʒ sit veniale graue. Silr̄ est pctm̄ veniale qñ de neutro deliberat sed totū ꝓfert ex surreptione nisi qn̄ deliberare posset ꝛ tñ ɔtēneret q2 sic mortaliter peccaret ēt ex surreptione pp ɔtēptum. Datur ēt alia limitatio fm̄ Pe.aureo.dr. Si iuramentum fit p ea per que hoīes ɔsueuerunt iurare qñ volunt veritatem infallibilē assumere in testimonium dicti sui vltimatū. Secus esset si assumeretur signū qō nō est tale testimoniū institutū ꝛ sine aīo iurādi intellige quando piurat per deum sicut cōiter iuratur q2 sic non esset pctm̄ mortale fm̄ eū quod no. q2 facit p istis mulieribus q iurāt p mea

fidem in veritate p istū ignem ꝛ huiuſ modi vt nō peccent mortaliter cū piurant. q2 nec iurare intendunt nec qbuſ iuratur accipiūt pro iuramēto.

3 ¶ Secundo mō dr̄ piuriū iuramenti trāſgreſſio ꝛ ſi iuramento fuit ſup re mala vt nō ire ad eccleſiā ꝛ ſimilia ſic peccauit mortaliter iurando ꝛ tenet de pcepto facere oppoſitū. xxij. q. iiij. c. i. ij. iij. ꝛ. iij. Qd̄ limito de re mala de peccato mortali ſecus de veniali de quo dic vt. s. iuramētū. v. §. ij. Si vo fuit ſuper re ſuper arrogationis ſic ſiſr peccauit mortaliter iurādo ſ3 non tenetur facere oppoſitū q2 non tenetur intrare religionē q iurauit nō itrare nō tñ tenetur iuramētū ſuare hec Aureo. ſi aūt iuramētū pmiſſoriū erat licitū ꝛ oblatoriū ſic peccat mortalr piurādo. ſ. nō ſuando qd̄ iuramento pmiſſit fallit hoc in xxvij. caſibus in qbus no obligat de qbus vide. s. Iuramentū. v.

2 ¶ Tertio mō dr̄ piuriū īdiſcreta iuratio. ſ. cū qs iurat ſine indicio diſcretionis cōſiderando qd̄ iuret. ꝛ vtrū ſit verū vel ſeruabile ꝛ ſic ſm Goffre. ē peccatū veniale. xxv. diſt. §. criminis in fi. Ber. vo i. e. tua de iureiur. dicit q ſi fiat cū deliberatiōe ſic eſt pctm̄ mortale de iureiu. ſic ex lr̄is. Si vo iocoſe ꝛ incaute. ſic eſt pctm̄ veniale. xxv. diſt. §. alias ea demū ꝛ cū Bar. ꝯcor. S. Bo. Rica. ꝛ theologi i. iiij. di. xxxix.

3 ¶ Quarto mō dr̄ piurium affirmatio dubitationis vt cū qs illud de q dubitat aſſerit cū certitudine efficaci iuramēto cōfirmata ꝛ ſic peccat mortalr ſm Aureo. Secus ſi aſſereret illud humano mō ſicut pōt ſciri in talib9 ſicut Rn̄det ordinandis qtum pmittit humana fragilitas quia nō eſſet mortale ſm eundem aureo.

4 ¶ Quid de illo q iurat p verbum credo cū tn̄ in veritate nō ſic credat. R. q q ad deū piurus eſt ꝛ peccat mortalr [...]o ad forū cōtētioſū nō ēt ſi pbaret poſtea ꝯtrū eius qd̄ iurauit vt no. Pa. in. c. ex lr̄is de iu eiur. ꝛ facit. c. cū impoſitiōib9 de iureiur. li. vi. Rō q2 nemo pōt dare teſtimoniū de ꝯſcīa alterius niſi ipſe cuius eſt ꝛ deus.

5 ¶ Utrū credēs ꝯuenire iuramēto q eū nō facit exemplū nō credebā ſatiſfēm creditori eū iurauerā cū tñ foret ſatiſfactū peccet mortalr. R. q ſic ſ3 no. p pa. in. c. de iureiur.

6 ¶ Utrū oīs piurus ſit infamis. R. pa. in. c. teſtimoniū de teſti. ſ3 leges diſtingūt aut qs iurauit de pterito vl' d pñti ꝛ ſic efficit infamis ipſo iure ſ3 falſum iurauerit p. l. i. ij. ꝛ vlt. ff. de crie ſtellio. ꝛ ſic intellige. c. cum dilectus in fi. de or. cogni. Si eñ ꝯdēnaret efficeretur infamis nō tñ rōne iuramēti q3 falſitatis Si vo iurauit de futuro ꝛ nō ſeruauit tūc ſi iurauit ſibi vel deo nō efficitur infamis. Secus ſi iurauit ei cum quo cōtraxit cōtrauenienāo iuramēto vel pactioni q2 ſic efficitur infamis ꝛ ſic intellige. l. ſi quis maior. C. de tranſac. ꝛ hoc voluit in effectu gl. ꝛ bar. ſ. l. iuriius ff. de his q no. īfa. Sentit Jo. de ligna. in. d. c. teſtimoniū ꝛ archi. in. c. auctoritatem. xv. q. vi. ꝛ in. c. pmilr xxij. q. v. ꝛ placet etiā de iure canonico cū non reperiam contrarium.

7 ¶ Utrū vis vel metus excuſet a peccato mortali periuriū. R. q in iuramēto aſſertorio cōiter tenetur q nō. c. ſacris q metus cauſa q2 nullus pōt abſolute cogi ad iuramentū falſū ſed in iuramento promiſſorio fuit diuerſitas tho. xxij. q. ij. ar. i. ꝛ Ricar. vbi. s. ar. ij. q. iij. ꝛ multi alij tenēt q peccat mortalr ſi nō ſeruat. Ad. c. verum de iureiur. R. q loquitur in iudicio fori pe. Aureo. vbi ſupra tenent q peccat venialiter ꝛ hoc ſequitur Johan. an. ꝛ multi alij ꝛ placet ꝛ vide. s. Juramentum. v. §. ix. cum duobus ſequētibus.

8 ¶ Quid eſt grauius periurium vl' homicidiū. R. quedā dicūt q piurium eſt grauius peccatū q2 eſt cōtra rōnis ordinē directe ꝛ immediate reſpicientes deum ꝛ homicidiū ꝯ ordinē reſpicientes proximū alij cōtra vt Ricar. vbi. s. q. iiij ar. i. q nō ſit grauius rē q2 homicidiū directe cōtrariatur actui ꝛ virtu-

ꝗ dignior. s. caritati respectu actus se cũdarij. s. diliges primum: periurium aũt directe est ɔtra actum virtutis latrie. sed caritas est nobilior ꝗ̃ latria. qꝛ nobilius est primũ diligere ꝗ̃ verũ ex causa legitima iurare ergo est grauius homicidiũ ꝗ̃ piuriũ ⁊ magis placet ⁊ primũ rõnez dico negãdam simpliciter qꝛ sic sequeref ꝙ laborãs in festo grauius peccaret ꝗ̃ homicida q̃d nõ est verũ. Uerũ est q̃d piuriũ est grauissimũ post homicidium. Jdõ imponitur penitẽtia ꝙ ieiunet. xl. dies in pane ⁊ aqua ⁊. vij. sequentes annos peniteat ⁊ Nunquam sit sine pnia. vi. q. i. quicunque ⁊. xxij. q. v. si quis piurauerit

9 ¶ Utrũ sit grauiꝰ piuriũ adulterio. Rñ. Ricar. vbi. s. ar. ij. ꝙ sic ratio qꝛ pctm̃ ẽ grauiꝰ q. ɔ corrũpit ordinẽ digniorẽ certũ est aũt ꝙ ille ordo est dignior q̃ dꝫ esse hoĩs ad deũ imediate ⁊ directe ꝗ̃ ille q̃ dꝫ esse ad deũ ⁊ ad primũ mediate ꝑ io primus aũt ordo corrũpitur per piurium secundus ꝑ adulterium nec ꝑfectus corrũpitur. Secundus ꝑ adulteriũ ꝗ̃ primus ꝑ piurium. Adulteriũ nõ est ꝓpinquus maxime in iurie q̃ possit esse ɔ deum imo ecõuerso periurium est propinquius blasfemie que est contra deum ex odio eius ꝗ̃ adulteriũ homicidio.

10 ¶ Utrũ peccet ẽt ꝑsona priuata q̃ exigit iuramẽtũ de eo q̃d nescit ꝟ dubitat de veritate. Rñ. fm̃ Aug. qꝛ hoc ex humana infirmitate ꝓcedit ꝙ nõ peccat Sꝫ si scit ꝟitatẽ ⁊ cogit iurare quẽ scit falsum iuraturũ peccat mortaliter. xxij. q. ij. qui exigit quod intellige vt. s. iuramentum iij. §. xi.

11 ¶ Utrũ clicus nulla necessitate coactus veniẽs ɔ ꝓpriam ꝓmissionẽ vallataz fidei interpositione sit ꝑiurandꝰ suo bñficio. Rñ tenẽt Jo. Ber. ⁊ hosti. in. c. q̃relam ne ꝑlati vices suas pa. in. c. q̃relaz de iureiur. ꝙ dꝫ ꝑiurari qꝛ sic est piurus q̃ fide interposita ꝓmissuz frãgit sicut q̃ piurat ⁊ cũ piurus sit ꝑiurand. .. bñficio ⁊ deponẽdus ab ordine vt ꝓbatur in. c. cũ nõ ab hoĩe de iudi. sic ⁊ frãgẽs ꝓmissum fidei interpositione vallatũ Archi. in. c. iuramẽti. xxij. q. v. tꝫ ꝙ nõ qꝛ nõ est ita graue pctm̃ ɔuenire ꝓmissioni tali sicut iuramẽto ⁊ cũ archi. est do. Anto. ⁊ magis placet car. in. c. ij. de ꝓspõ. ⁊ in. c. ad aures ꝙ metus cã cũ nõ inueniaẽ talis pena expressa sicut ɔtra piuros. Sꝫ prima opinio videtur verior. Et que differentia est inter fidei interpositionẽ ⁊ iuramẽtum vide iuramentum. i. §. vi.

¶ Utrũ collatio facta de beneficio ecclesiastico periuro sit nulla ipso iure. Rñ. Pa. in. d. c. q̃relam de iureiur. ꝙ sic de re. iur. infamibus.

¶ An ẽt piurus cũ sit īfamis ꝑdat ipso iure beneficiũ vide. s. Infamia. §. ix.

Permissio

quot modis accipitur vide. j. Usura. ij. §. xiij.

Permutatio

ẽ vnius rei certe ꝑ altera re certa vicaria ꝑstatio. C. de re. ꝑmu. l. i. in gl. ⁊ no. ꝙ ꝑmutatio nõ inueniẽ nisi in genere ⁊ sic adaptaẽ ɔtractibus noĩatis ⁊ inoĩatis fm ꝙ no. in ꝓica. ⁊. ti. ff. ⁊. C. vñ qñ daẽ vna spẽs ꝑ altera sic est ɔtractus innominatus ⁊ nõ ꝑmutatio in spẽ ꝑ hoc tex. in. l. naturalis §. i. ff. de prescri. ꝟbis glo. tñ ⁊ bal. in. l. i. C. eo. dicũt ꝙ imo inueniẽ ꝑmutatio in spẽ. s. qñ daẽ spẽs certa pro spẽ alia certa puta iste liber valẽs cẽtũ ꝑ illa possessiõe eiusdẽ ꝑcij. Sꝫ qñ datur genus ꝑ genere vl ꝑ spẽ vel spẽs ꝑ genere tũc est ɔctus innoĩatus nõ ꝑmutatio in spẽ ⁊ sic intelligunt. d. l. naturalis ⁊ est verius ꝗ̃ primũ.

¶ Quõ ɔhit. ꝑmutatio. Rñ. rez interuẽtu nõ ex solo pacto qꝛ ex sola ɔuentiõe ꝑmutationis nulla re hincinde secuta neutri competit aliqua actio C. eo. l. ex placito quia est nudum pactuz vt no. glo. in. d. l. i.

¶ Utrũ statutũ loquẽs de ẽptiõe hẽat locũ in ꝑmutatiõe. Rñ. ꝙ i statutis ut... cõis appellatoe vẽdĩnõis venit ꝑmutatio fꝫ Nico. de nea i. l. i. §. si q̃s in fraudẽ. ff. si q̃d in fraũ patro. ⁊ Guil. de cu

neo in .l. de qbus. ff. de le. dicit q oia q iure cōi loquunt in venditione hnt locum in pmutatione facit. c. i. de his q fi. a prela. in verbo vendere vel pmutare. In statutis vero municipalibus tūc si est odiosum nō hz locū. Si vero est fauorabile sic habebit locū & sic pcordantur que videntur diuersa & doc.

3 ¶ Utrū pmutatio bnficiorū possit fieri sine auctoritate supioris. R. q non. ad. c. quesitum eo. ti. & de excess. prela. c. sicut vnire de cēsi phibemus de pbē. maioribus & q ppria temeritate hāc pmutationē fecerit puandi sunt eo. ti. cū olim. Fallit hoc qn agit solū de proprietate puta cū duo epi litigāt sup aliqua ecclesia quā vnus dicit debere esse sibi subiectam alter possidens negat sic poterit fieri permutatio q vnus habeat vnā ecclesiam sibi subiectā alter alterā. Secus si ageretur vt talis in tali bnficio reciperet vel intitularetur q nō pt sine auctoritate superioris.

4 Utrū clici possint inire tractatū de permutatione pbēdarū vel dignitatum & aliorū ecclasticorū bnficiorū. R. q pūctionē īter se facere nō psūt vt in. d. c. qsitū tractatū aūt inire psūt dūmō pmissionē vel pactionē nō faciāt & de hoc hēs tex. cū glo. in cle. in verbo volentibus eo ti. & lz Jo. An. in addi. ad spec. ti. R. eo. & in. c. i. eo. ti. li. vi. & Pa. in. d. c. qsitum Rō q tractatus nō includit deliberatū ɔsensum c. fi. de his q fi. a ma. pte ca. & cō psūt tractare sz nō ɔcludere sz supponere se dispositioni superioris ad quē ptinet talis collatio Inno. tñ in. d. c. quesitū tz q pbende eiusdē ecclie & eiusdē ɋlitatis psūt ēt pmutari sine auctoritate superioris lz ɔtrariū teneāt Host. & Jo. de ligna. in. c. fi. eo. ti. quod est tutius lz Inno. opinio possit teneri post tactū sm Josu. de imo. Multi tñ doc tenēt q nec ēt tractatuz in pmutatione bnficiorum possint habere sed mihi nō placet tñ q: eps aut alius prelatus ad quē spectat nō potest dictā permutatiōe facere sine eis quorum sunt sm do. anto. in. c. i. eo. nisi ex necessitate vel ex cā secundum. gl. in. c. i. de re. eccle. nō alie. que tñ non sm assertionem epi credetur sm Guil. in cle. prima de elec. Sz os probetur & sic pz q os eos pmus tractare aliter essetu besue tum etiam q: nisi prius tractarent nūqnam conuenirent ante prelatum pro pmutatione fienda.

5 ¶ Utrū auctoritas ptineat ad epm de pmutatione suorū inferiorū. R. q nō nisi ad ipsum ptineat collactio vl institutio illorū bnficiorū sed ptinet ad eum ad quē collactio vl istitutio ptinet ar. c. ad hoc. §. fi. de offi. Archi. & in. c. sup eo. in fi. de officio dele. si vero ad vnuz pertinet electio. puta ad canonicos & ad aliū ɔfirmatio necessario reqrit cōsensus eorū qui hūt eligere sm Jo. an. ar. d. c. ad hoc. Si autem eps pmutet cū capitulo reqritur auctoritas. Archiepi. c. i. de re. ec. nō alie. cū vero permutare vult cū aliis sufficit ɔsensus capitulo sui sm Host. Qn vero ptinet ad superiorē & capitulum collatio: sic reqritur consensus vtriusq nec pōt capl'z per se nisi quando sedes vacat de ma. & obed. c. his que. & c. cū olim & c. vnico de ma. & obe. li. vi.

6 ¶ Utrū possit dari pecunia pro recōpēsatione maioris beneficij cōmutati sine simonia. R. Pa. in. c. ad questiōes eo. ti. q sic si pecunia detur in recōpensatione pventuū. tpaliū nō spūaliū q: si occasione spūalium iurium de qbus plus hz vna ecclesia q alia pecunia tribuat simonia erit puta q: hz maiores auctoritates in administratione spūalium & hmōi. Et ideo ɔclude q tria requiruntur vt licita sit pmutatio beneficiorum ecclesiasticorum. ¶ Primo q non paciscantur sed solū habeant tractatū prea. ¶ Secundo q nō fiat sine auctoritate supioris pmutatio. ¶ Tertio q aliquid tpale non detur pro recōpensatiōe spiritualis. puta maioris auctoritatis vel administrationis spiritualis & hmōi existis in alio beneficio in quo fit permutatio.

7 ¶ Utrū hntes expectatiuas pape pos-

sint permutare. R. Pa. in. c. cum olim eo. ti. q nō q sunt gr̄e personales & nō excedunt personam cui conceduntur c. si cui de preben. li. vi.

8 ¶ Utrum tales habentes expectatiuas ad p̄mas vacātia possit īpedire p̄mutationē R. q nō. c. 13 eo. li. vi. imo si talia bn̄ficia pferant alijs q̄ ipsis p̄mutare volētib⁹ nō valet ipso iure Cle. vnica. e. ti.

9 ¶ Utrum mācipia ecclie possit p̄mutari cū mācipijs p̄uatorum. R. q nō nisi ad h̄ vt libera fiāt. c. mācipia eo. qd est verum fm Hosti. nisi vbi expediret ecclie cui donari possint qd est fortius. xij. q. ij. si q̄s q̄libet & qn̄ fit p̄mutatio oz dentur duo alij ea. q. c. ep̄s q mācipia.

10 Utrum s̄uus fugitiuus p̄mutari possit. R. fz Inno. i. d. c. mācipia q sic & distrahi. c. iniusti eo. ti. qd verum est patefacto vicio emptori fm ber. & postq̄ redierit Sz i fuga dū sunt vēdi vl' p̄mutari nō psit. C. ad. l. fau. de pla. l. in fuga.

11 ¶ Utrum p̄mutatiōes q̄ fiūt mercatorib⁹ de lana ad pānuz & h'mōi liceāt. R. q sic dūmō fraus & dolus nō interueniat & ea q̄ dicta sunt in. c. emptio. §. vij. tercij itē q nō fiat ad dānū tercij. sicut fit qn̄ dat pānos textoribus p mercede laboris si idē g̃uet laborator illicitū ē & r̄stituē teneret nisi a p̄ncipio sic ꝯuenissent l' sic eēt ꝯsuetudo dādi mī v dāno

Perplexitas

est dubiū de quo dic vt. s. dubium.

Pertinax

fm Isido li. ethimologiarum d' q est imprudenter tenēs quasi omnino tenax q in suo pposito q̄si ad victoriaz pseuerat pluscq̄ oz. ne videatur minus sapiēs q̄ alij & opponit pseuerātie fm Tuliū in Rethorica sua q p seuerās q̄ntum oz stat ptinax pluscq̄ oz. mollis s̄o min⁹ q̄ oz vn̄ si q̄s sit mase in sua snīa q et si ecclia determinaret ꝯtrariū vl' in eo qd ptinet ad fidē vel bonos mores tenet oppositum eius qd d' a doctoribus mortal'r peccat & sapit heresiz. di. viij. q ꝯtēta al's nisi p accidēs ratione scādali pertinatia non est peccatum mortale.

Perseuerantia

fm Tuliū i Rethorica sua est in rōne bene ꝯsiderata stabilis & ppetua mansio sine ipsa nihil valet velociter currere d. pe. di. iij. in cassum & propterea laudat. vij. q. i. suggestum.

Persona

miserabil' q̄ dicatur vide. s. miserabilis.

Personatus

vid. s. Dignitas in princ.

Pietas

accipit aliqn̄ pcultu diuino vn̄ pietas idē est q religio latine grece aūt latria seu theosebia vn̄ pprie pietas est theosebia. i. cultus dei interior q pprie ptinet ad seruitutes theologicas religio vero est latria q̄ ptinet ad seruitutem diuinā exteriorē istud elicit ab Aug. x. de ciuitate dei. c. iij. aliqn̄ s̄o accipit p misericordia māsuetudine & clementia de quo vide. s. Misericordia & sic dicit q̄dā releuationē indigētie p̄ximi & cōpassionē in eius calamitate & sic accipit p̄ma ad thi. iiij. pietas ad oia vz sup quo Ambro. pietatē sequens in q si lubricū carnis patiat' sed nō pibit q p hoc q aliqs pietatis opibus vacās in pcō mortale se disponit ad graz vt nō facile p̄mittat' in pditionez ire. & de ista d'. xxij. q. ij. si q̄libet. xlij. di. i. §.

Pignus

d' a pugno. vn̄ p pric d' pignus res mobilis tradita de pugno seu manu ad pugnū seu manū. ff. de ver. si. l. ples. §. pignus & differt ab ypotheca in noīe & re q ypotheca est obligatio rei imobilis insti. de actio. & ob. §. inter pignus. Uñ pignus d' cū trāsit in creditorē ypotheca s̄o cū nō trāsit Sed q̄tū ad actionē nō differūt inter se q p vtraqz pignoratitia dat' debitori ypothecaria creditori. d. §. inter pignus. Uñ d' ypotheca ab ypos q est sub & tesis q est positio q̄si res suopposita obligationi differt etiam fm grāmaticos pignus pignoris & pignus pi

gneris vnde grascimus pignora nato
ruz dicunt pignora rez iz hoc si fuer.
1 ¶ Que res psit pignori obligari. R. q
qcunqz vendi psit z que vedi nõ psit
nõ psit pignori dari. ff. q res pign. da.
po. l. i. §. e. rẽ. Quedã tñ vendi psit q
nõ psit pignori dari vt sunt aliena que
vendi psu. ff. de Zhen. eptio. l. rem alie
nam sed pignori nõ psit dari nisi infra
C. q res pigno. da. po. l. q filios. Intelli
ge q res aliena pot vedi si est imobi
lis qz si mobilis est si Zctat inuito dñō
eã furtũ cõmittit vẽdens nec valet vẽ
ditio si venditor z eptor sciũt nec em
ptio Zhit. l. si in emptione. ff. de Zhen.
empti. Rõ diuersitatis ponit in gl. d.
l. rez alienã z ibi vide. Item generalis
obligatio bonoz ecclie pot fieri p ob
seruatione Zctus a clericis sed nõ spã
lis sine solẽnitate de qua .s. Alienatio
Ita no. pa. in. c. nullus presbyter de pi
gno. Itẽ psit pignori dari res psites z
future vt fructus pendẽtes ptus ancil
larũ. fetus pecorũ z ea q nascũtur ff. d
pigno. l. z q nundũ. z q res suas obli
gat de psitibus z futuris intelligit q
uis nõ exprimatur. l. vlt. C. q res pigno.
da. po. Sed tñ vr exceptũ oẽ illud qd
obligaturus spãliter nõ erat vt vestes
supellectilia z mãcipia que in vsu ha
bebat z silia. l. i. C. q res pig. ob. po. z l.
obligatõe z. l. deniqz. ff. pigno. Si Po
quis dicat mobilia z imobilia z se mo
uentia nõ veniũt. actiões nec noia de
bitoz. ff. de re iudi. l. a diuo pio. §. in vẽ
ditione itẽ pignorari psit res corpora
les z incorporales z noia debitorũ. ff.
de pigno. l. cũ puenit. Itẽ seruitutes p
sonales vt vsus z vsusfructus. ff. eo. l. si
is. §. vsumfructũ itez seruitutes predia
les z rustice vt qdiu pecunia nõ solue
tur nõ liceat ipsis vti z si. z. certum tps
nõ fuerit soluta liceat vendere. l. sed an
vie. ff. eo. Itẽ comoditas seruitutũ pre
diorum vrbanorum sicut in rusticis
hoc continget vt. s. liceat creditori ire
agere. d. l. sed an vie. iura autẽ nõ vt
d. l. si is. §. vlti.
2 ¶ Que res phibent pignori obliri. R.
q homines liberi etiam pro debito. C.
y. eo. de quo dic vt. s. Obses. Itẽ nec
ecclie in autẽ. de alie. z ẽphi. §. y. quo
niam. Itez monumẽta. l. iij. C. qui. res
pigno obli. po. Item sacra vasa vesti
mẽta libri vel alia ornamenta ecclesia
stica. l. sancimus C. de sa. san. ec. l. i. ff.
que res pigno. obli. po. z. c. i. eo. Nisi
necessitate vt est redẽptio captiuoz z
pro pauperibus alendis z huiusmodi
vt no. in. d. c. i. z. xij. q. y. aur.
¶ Quot modis contrahitur pignus 3
R. q duobus modis scilicet tacite z ex
presse. Tacite contrahitur z sunt obli
gata oia bona vndecim personarum.
Primo administratoris. bonoz ipsi
ecclesie. ar. xiij. q ij. illud tz gl. z Pa. in
c. ex lris de pigno. Secundo viri respe
ctu dotis. vxori sue vide. s. dos. §. xi. z
etiam pro parafrenalibus z dona pro
pter nuptias vt. s. dos. §. xij. z parafre
na. §. ij. Tertio illius q dotẽ pmisit de
istis duobus hetur. C. de rei vx. acti. l.
vnica. z. d. c. ex litteris. Quarto Zhen
tis cum fisco ipsi fisco. C. in quibus cau
sis pi. ta. Z. l. i. z. y Quinto tutoris pu
pillo z curatoris minori. C. in qb' ca.
pi. ta. Z. l. si mater z l. si. C. de legi. tute.
Sexto conductoris oia bona inuecta
seu illata in rustico predio domino sci
ente p pensione debita. In vrbano ve
ro nõ distinguitur. an sciat vel ignoret
qz tacite obligant. ff. in quibus causis
pi. vl ypo. Zhi. l. si horreũ z. l. hec iu
re z. C. in qbus ca. pi. ta. Z. l. sancimus
Septio pris tacite obligant filijs pro
bonis aduenticijs z pcus eorum. C. de
bonis q liber. l. cũ oz sz tñ nõ habet rõ
mala administrationis vel qd male
versatus sit in dictis bonis Z patrez. l.
penultima z vltima ibidem. Octauo
matris cõuolans ad scdas nuptias fi
lijs prioris matrimonij p restitutione
eoz q a pmo viro lucrata fuit. C. de se
cun. nup. l. hac edictali. §. pt z. C. in q
bus ca. pi. ta. Z. l. si mater. Nono defun
cti q:o legatis z fideicõmissis. C. cõmu
nis de le. l. i. Decimo principilari fisco
C. qui mo. pi. ta. contra. l. satis. Undeci

mo bona cōductoris vectigaliū fisco
l.semp §.cōductores.ff. de iur. immunita
Duodecimo cōtrahitur ypotheca in naui
et q dedit ad ea reficiēdā vl'armādam
stendū.ff.qui.poti.pigno.habe. Secus
si dedisset ad emēdum eā q' nō habe-
ret ypothecā i ea Idē dic de eo q mu-
tuauit ad militiā emēdā q' hʒ in ea ta-
citam ypothecam secundum hostien.
in summa. Aduerte tamen q' ex tacita
ypotheca nō potest cōueniri possessor
nisi principali discusso vt in aut.hoc si
debitor.C.de pig.

4 ¶ Que pacta phibent in pignore.R.
q' oē pactū turpe impossibile illicitū
Itē pactū legis cōmissorie qd est pa-
ctū q debitor obligat se insolutū dare
pignus.ff de solu.l.calopodius Itē qn
cōuenit ne pignus redimat in ppetuū
vel an dictē sibi pfixam ar.c. precarius
de preca. Item qn fit pactus ne liceat
creditori pignus vēdere post interpel-
lationes debitoris.l.si creditor.§.viii ff.
de distra.pign. et de iste dicitur in.c.si-
gnificante.eo.titu.

5 ¶ Quid si fiat pactū ve die pfixa non
soluente debitore creditor ex tunc rem
habeat in feudum.R. q' nō valet q: fie
ret fraus legi.vt in cōsti.Fede de. feu.
da.succē.l.cōmisso.c.i. et de his pactis
vide.s. Pactū.§.xvij.cū sequentibus.

6 ¶ Utrum pactum q' amissio pignoris
quocūqꝫ casu liberet debitorem valeat
R. q' sic.C.de pigno.ac.l.que fortuitis.

7 ¶ Quid pōt facere creditor de pigno
re an possit vendere.R. q' aut cōuenit
expresse vt posset vēdere et sic debet pri
mo denunciare debitori et postea pm
formam conuētam poterit vēdere ali-
ter non. Aut conuenit q' nō venderet
et tunc debet ter debitori denūciare vt
soluat et inter vnam denunciationē et
aliā dʒ esse triduum.ff.de pigno.ac.l.si
conuenit de distrahen.in glo.q' si non
soluerit poterit vendere alias vēdēdo
sine trinamonitiōe teneretur furti. Si
vo nulla fuit facta mentio de venden-
do vel non vendendo tūc debet semel
nunciare vt soluat et postea elapso biē
nio vendere poterit hec probantur in
d.l.si conuenit de distrahen.

8 ¶ Sed quid si creditor vēdito pigno
re bona fide minus accepit q̄ sit debi-
tum suum.R. q' residuum repetet a de
bitore. Si vero plus debito vendidit
tenetur illud plus restituere debitori.C.
de iure do.l.vlti.

9 ¶ Utrū pign⁹ possit p creditorē alteri
pignorari.R. q' sic vt ē tex.l.i.C. si pi-
gnus pigno.da.sit Et lʒ Spe.dicat nō
liceē vltra tres vices. Tʒ tn̄ et veri⁹ An
ge.in.d.l.i.q' ēt p mille vices. q: ius q
sitū a creditore in pignore ē reale et est
trāsitoriū de persona ad personam in
mille manus. et sic concludit tex.d.l.i.
in verbo tandim esse et c.

10 ¶ Quid si ali⁹ cui res pignorata fuit
alteri vēdidit q forte absentauit se q' re
mediū dabit prio debitori ad cōsequē-
dū rē suā.R. Spe.dic q' aget cō primū
creditorē.sʒ pm⁹ creditor liberabit ce-
dendo sibi actis ɔtra eū cui legitie pi-
gnorauit. et sic ali⁹ respectu tertij.et c.

11 ¶ Utrū possit pignorari vsurarijs nisi
tpis q hñt ex pulegio q' post annū lu
crātur pign⁹.R. q' sic et si pdit.dānum
erit debitoris.q: q' fit lege pmittēte nō
mereē penā.l.gracc⁹.C. de adulte. et iō
cū lex pmittat pign⁹ pignori obligari
sibi spintet debitor. Qd tn̄ limito verū
si mō nō pignorauit nisi p q̄titate sibi
debita q: p plus nō lʒ in aliq̄ casu. Itē
si hoc fecit p necitate vl' vtilitate sua.
q: p alio respectu nō lʒ sub vsuris ac-
cipe. Itē.iij. si hoc notificauit debitori
istis nō ɔcurrētib⁹ nō liceret.

12 ¶ Utrū creditor teneať fruct⁹ pignori
cōputare i sortē.R. q' taʒ fruct⁹ q̄s pce
pit q̄ q̄s pcipe potuisset et ex sua negli
gētia nō pcepit teneť cōputare i sortē
et q' pl⁹ sepest restituere debitori ita tʒ
glo in c.cū.ɔ co.n. et seqť.pa.ibidēʒ et
Jo.An.in.c.i.et.ij.de vsuris Ho.in sū
ma tʒ oppositū q ad pcipiendos.s. q'
nō teneať.nisi fuerit in dolo vl lata cul
pa.vt puta.q: erat solita locari vel ei
q ɔtrebat eā cōducere hoc idē seqť dns
Anto. Sed mihi magis placet opie.

Cald.q.13 q si sorti est satisfactu teneť ēt de pcepiēdis: q: est malefidei posses sor in nō restituēdo rē. Si vo sorti nō-dū est satisfactū sic nō teneť de pcipiē-dis qd intelligo verum nisi sit in dolo vel lata culpa. ⁊ sic tene ⁊ limita ⁊ cō-cor. l.i. ⁊.ij.C.de pigno.act. ⁊ doc.

13 ¶ Sz qro quā pēsionez soluet p do-mo pignorata creditor. R. Spec. 13.q solum ad illā qntitatē quā idē credit-or pstitisset. l.i. summa §.frumēto.ff.d cō di.idebi. Sz pa.in.d.c.cū ꝯtra distin-guit q si sunt simplr pignorata tūc te-netur ad eā pēsionē q cōiē inueniť a q cūqz alio. Si vo sunt actū vt solū illa soluať q sibi placet sic esset verū dictuz Specu. Quis duoꝝ. sz ego limito veꝝ isto.ij.cāu i modicoꝝ sz in aliq notabili nō credo veꝝ alr esset via aperiēdi ad dandū vsurarijs ⁊ iniqtati. Nec obstat §.an frumēto q: legi qn p errorē limi tatio sunt facta q: tūc nō obligať credi tor nisi inqntū sunt factus locupletior: qd bn no.q: pauci aduertūt.

14 ¶ Utrū liceat pignore vti. R. Pa. in c.i.de deposito q si pacto interueniēte eo vtitur vsurā cōmittit si comoditas quā ꝯsequitur ex vsu extimabil ꝑcio.c.i. de vsuris. ⁊.d.c.cū ꝯ ⁊ tenetur restitue re. Si vero nō interuēit volūtas dñi ⁊ ꝯ ei⁹ volūtatē vtitur eo furtū cōmittit l. si pignore in pn.ff.de furtis nisi.veri simr.crederet dñz pmissurū. vt no.in.c. bndū.el.ij.de electio ⁊ Insti. de oblig ex qsi dlic.nascū.§.placuit. Alius semp fructus seu extimatio vsus est cōputan da in sortē: nisi sit talis res cuius vsus int amicos gratis solet ꝯcedi.

15 ¶ Utrū creditor repetet expēsas qs fe-cit i pignore. R. q si bona fide eas fec potent repetere nisi sint imoderate. l.si seruos.ff.de pigno.act. ⁊ ar.in.l.i.fun do.ff.de re. ven. Ber. tamen in.c.i. de vsuris intelligit q repetet expēsas ne-cessarias nō voluntarias. Sz in dic q etiā vtiles dūmodo nō nimis magnas [illegible].no.gl.i.l. creditor la.ij.C.de pig.act. tex est in.d.l.si seruos.

16 ¶ Quid si res pignorata perijt aut de teriorať. R. q tenetur de dolo lata cul-pa ⁊ leui.ut no.gl. in.l.si creditor.C. de pigno.ac.tex.est Insti. quibus mo. re ꝯtra.obli.§.fi.ff. de pigno. actio.l.si cum venderet.in fine.

17 ¶ Utruz remittens pignus. vel bidel-lus restituens librū sibi assignatuz so-cio cōsueto. vel famulo illius cuius est teneatur si talis cui dedit infidelr egit. R. Pa in.c.si de fur. q nō ar.in.l. eum q ⁊ in.l.argētū.ff como.facit.c. signifi cante.eo ti. ⁊ sequitur Bar.in.l.si quis vxori.§.apud. Labeonē.ff.de fur. Idē dicit.si eū assignauit alicui deferēti ali qd signuz.illius cui⁹ erat ⁊ facit.d.c. si gnificante cū ibi no. nō est tñ credēdū de facili tali signo si res est preciosa ar.c.i. ⁊.ij de fide instru.

18 ¶ Quātū durat pign⁹. R. dōec scā fue rit tota solutio debiti vsqz ad minimū qdrantē. l. qdiu. C. de distra. pigno.

19 ¶ Utrū possit creditor ꝑscribere pi-gnus. R. q nō nullo tpe. l. pignori rem acceptā. ff.de vsucapionibus.

Pigricia

Pigricia est qdā tarditas ad exequēdū bo nū. Torpor vo. ē remissio in execution e boni q qn sit mortale pecca tū patet.s. Accidia.§.i.

Pirrata

Pirrata dr qui in mari aut i fluminib⁹ de pdatur. vt no.i aut. nauigia.C. de furtis. Et tales si depdāt i mari sūt excōicati excōicatiōe papali p processū curie cū omnibus receptatoribus eo-rum ⁊ dantibus eis auxilium ꝯsilium vel fauorem. Ita etiam no. Io. An. ⁊ dñs Anto.in.c. excōicationi de rapto ribus q ter in anno ab ore summi pō tificis excōicantur.

Placere

Placere velle hōibus vtrū sit peccatū. R. fm tho.xxij.q.cxv. q aut qs querit placere pp caritatē nutriēdā: vel vt in eis spūalr pficiat: vel vt pnocentur ad bonū ⁊ in his q sunt bona. vt cantare in ecclesia horas vel laudes diuinas ⁊ hmōi. ⁊ sic laudabile est aut qrit placē pp vanā gloriā vel pp lucrū vel i ma-

lis et sic tale peccatũ est quale est illud pp qḋ placere cupit de qbus ps. Deus dissipabit ossa eoꝝ qui hoibus placẽt et ad Galatas. i. Si hoibus placerem xpi seruus nõ eẽt. Intellige qñ est mortale illud pp qḋ vel in quo cupit placere puta si pp vanã gloriã sic est mortale peccatũ talis ↄplacẽtia: quñdo talis vanagloria est mortalis: vel si queritur talis cõplacẽtia p opus peccati mortalis sic erit mortale per alia veniale.

Pollicitatio ẽ solius pmittẽtis spõsio: vt qñ pmissio fit de aliquo alicui. et illius ↄsensus cui fit pmissio nõ extat acceptãs: vl qz erat absens: vnde pollicitatio differt a pacto qz pollicitatio est vnius tñ. Pactũ ṽo duoꝝ ad minus. Pollicitatio ṽo tunc transit in pactũ qñ p nunciũ vel lr̃as mittit et acceptat qz ibi est duoꝝ ↄsensus. l. pactum ff. de pollici. Uñ polliceri dicimur qñ do nullo pcedẽte rogantine aliqua pmittim⁹ Promittere ṽo ppie est precedẽte rogatiõe. Uñ et pollicitatio differt a nudo pacto op. glo. in Cle. romani de iureiuran. et Pa. in. c. cum iuramento de homici.

1 ¶ Utrũ ex pollicitatiõe qs obligetur R. q nõ nisi quando pollicetur ciuitati vniuersitati. clero ecclie. vel pauperibus alicuius loci: et cũ cã. puta ad honorẽ dei vel filii. Si ṽo fit alijs a predictis siue cum cã. siue nõ. vel predictis sine causa nõ obligatur: nisi ceperit aliquod pretextu pmicionis. ff. de pollici. l. i. §. facit glo. in. c. scimus. xij. q. i. que dicit q ex pollicitatione facta deo potest quis conueniri. facit. c. ex parte de censibus.

Pollutio nocturna aliqñ cõtingit ex pcedẽte cogitatione carnalium: qñq ex supfluitate cibi et pot⁹ qñq ex demonum illusione: et fm q cã est peccatũ ita extimanda est.

1 ¶ Utrum necessario ipediat celebrationem vel eucharistie sumptionẽ. dic vt. s. Eucharistia. ij. §. xxx.

2 ¶ Utrũ nocturna pollutio q̃ incipit in somno et pficit in vigilia sit peccatum R. fm. S. Tho. i. iiij. di ix. q nõ: qz nõ reputat euigilasse quisq recuparerit verbum aut vsum. Posset tñ cõtingere in ipsa vigilatiõe plenaria peccatũ s. si pollutio placeat pp delectationem que quidem cõplacẽtia si sit ex surreptiõe est peccatũ veniale. Si ṽo sit cũ cõsensu deliberatiuo et pcipue cũ appetitu futuri. sic erit peccatũ mortale. Si aũt placeat: vt exoneratõ nãe nõ credit tur peccatũ. Et eodẽ mõ dico p pdicta q appetere pollutionem i somnis sine oi delectatiõe pp alleuiationem nãe nõ est peccatũ: sz date cpam viendo calidis vel alio mõ eẽt mortale peccatũ si pp hoc facit. Secus si faceret pp gulositatem dubitando nihilomin⁹ de ea qz sic esset veniale peccatũ.

3 ¶ Utrũ ois polutio in vigilia sit peccatum mortale. Rñ. q nõ. aliqñ. n. ẽ sine peccato sicut in patientibus fluxum seminis: aliqñ cũ peccato veniali qñ pter voluntatẽ et ppositũ puenit ex aliquo tñ peccato veniali. puta cogitatione nõ morosa aut auditiõe: peccatum ṽo mortale semp est qñ voluntarie pcuratur ex quacũq cã aut qñ puenit ex cogitatiõe locutiõe vel tactu moroso de quo habes supra cogitatio. §. ij.

Portio canõica vide. s. cãonica portio.

Possessor bone fidei et male quis dicat habes. Restitutio in lr̃a possessor.

Postulatio est quedã grẽ petitio superiori facta de promouẽdo aliquẽ ad prelationẽ ad quã de iure cõi pp defectũ aliquẽ vel aliud ipedimẽtũ eligi nõ põt seu pmoueri. Aliter postulet ille q põt eligi nihil fit et ecõtrario fm Pa. in rca de postu. prela. et intellige de defectu vel impedimento q non est peccatũ in eo puta qz non hẽt etatem vel est illegitimus vl alteri episcopatui seu prelationi obligatus et huiusmodi. Fallit in mutilato de corpore vicia. c.

expositis et i bigamo et irregulari q: tales inhabiles non psit postulari sic criminosus nō pōt postulari vt in.c.i. et.ij.de postu.prela.

1 ¶ A quo debet postulari ab eo qui potest dispensare in tali defectu vel impedimento.

2 ¶ Quis potest postulare. R. Hostien. quod qui potest eligere.c. bone el.ij.et per totum eodem titu.et de elect.innotuit et debent sic concludere vt Papa dignetur prebere assensum quod talis translatio fiat.

3 ¶ Quot voces requiruntur. R. q adminus due partes omnium sm Hostien.de elec.c.scriptum.§.si aliter non fa cit iniuriam superior si non admittit. d.c.bone alias sic.ff.de aqua quotti. et esti.l.prima.§.pst. Pa.tamen in dicto c.bone el.i.tenet cum Gofre.q sufficit maior pars vocum.

4 ¶ Quis effectus postulatiōis. Pa. in.c.i.de postula.q postulat⁹ admissa postulatiōe ɔsequit ius ac si fuisset electus et ɔfirmat⁹.vñ nō indiget alia cōfirmatiōe. vt.i.c.ij. de postula. Intellige qñ postulat ab eo q pōt sup oī impedimēto postulatio dispēsare. et hec dr solēnis postulationz postulatio nō solēnis hec nō opat. Un lz canonico postulet ab abbate monachū in epz et abbas ɔcedat nihilominus oz denuo eligi et ɔfirmetur:et in ista nō oz seruare formā.c.q: pp.de elec.lz bñ i pria solēni.vt no.pa.i.d.c.q: pp.et de hac trā seo q: hodie parū vel nihil valet et pessime pp ambitionem.

5 ¶ Est et postulatio idem q aduocatio de qua.s. Aduocare.

Posthumus dr p.v.mōis dr primo natus post morē pris.ij.post testm añ mo.tē vt ff.de iniusto ruptoq testō.l ij.iij.arrogatus fil⁹.iiij.post morē aui q icipit nepos i sm pris ptātē eē.vt posthum⁹.v.nepos auo moriēte filio patre hec no. glo.C.de postu.in.§.rica.

Prebenda ppie ɔsistit in fructuum perceptione. Canonica ho in iure alicuius q in canonicū est receptus ad qd ius postea ptinet pbenda.et stallus i choro et locus in caplo de hoc hēs de ɔstitu. cum.M.de insti.c.i.et per Inno.in.c.relatum.et.c.dilectus de preben..et.in.c.olim.de ver.signi.

¶ Qui psūt habere prebendas.vide.s. beneficium.§.xiiij.et de magistris. vide magister.

1 ¶ Utrū valeat pmissio de prebēda vacatura. R. Inno.q nō de pben.c. relatum dicit,tñ glo.ibidem q potest committi canonico iam recepto.

2 ¶ Utrū prebenda sit quid spūale. R. q ptim sic et ptim non.

3 Precarium dr qd pcib⁹ peten vtenḋ. ɔcedit taz qñdiu is q ɔcessit patitur.vt in.c.vlti.co.l i.ff eo.et est ɔct⁹ gratuitus simil alijs gratuitis. Sed in multis differt a donatiōe q nō reuocatur reglr.differt et a comodato q: i comodato dz esse visus certus et tpe saltez tacite determinatū.vñ si vnū istoz deficit erit pcarium nō comodatū. Si n. cōcessi tibi librū vt illuz transcriberes erit comodatuz quia ad certum visum et tps tacite determinatur.l.qñtū comode trāscribi pōt.l.interdū.et.l. cōtinu⁹ §.cū ita.ff.de vbo.obliga.et nō pōt reuocari añ visum cōpletum vt in.c.i. de comodato. Precariū aūt pōt reuocari ad placitum etiā si interuenisset pactuz de nō reuocando.vt.in.c.si.eo.nisi fuisset appositū p viā cōditionis q: sic viciat ɔtractū factū.c.si.de cōdi. appositis.et q no. Bar.in aut. in gressi.C. de sa.san.eccle. Nō sm Bar.in.l.in comodato.ff como q: nō est cōcessūz ad certum visum. Hoc limito veruz nisi vellet reuocare sine cā et cū magno dāno alterius q: obstaret sibi exceptio doli cum nō possit negari quin precarium sit beneficium.ergo beniuola actio: et ideo nō dz qs aduersari in bñficio concesso sicut dicimus in mutuo cōcesso viatori q ipz deminuit postmodū q: eū penuriat.vt no. Jo. And.in prohemio

decretaliū. Itē differt q: in p̄cario venit solū dolus ⁊ lata culpa: sʒ in comodato venit. leuissima vt in. l. q̄siti. §. ⁊ si. d. ff. d p̄cario ⁊. l. ꝯtractus. ff. de re. iur. ⁊ ibi reddit rō diuersitatis. Hoc elicio a ꝯ y i. l. ij. C. como. ⁊ Bar. in. d. l. in comodato ⁊ Jo. An. i. c. vnico d comodo. ⁊ Pa. i. c. fi. de p̄ca. ⁊ Idē in. d. c. vnico dicit q̄ ēt p̄cariū pōt ꝯcedi ad certū vsū ⁊ distinguet a comodato p nomē p̄cariū puta cū dicit ꝯcedo librū ad trāscribēdū p̄cario nomine.

1 ¶ Quot mōis soluit̄ p̄cariū. R. q̄ primo volūtate eius q ꝯcessit. l. i. ff. eo. ij. morte eius cui ꝯcessū fuerat. c. fi. eo q: est ꝯcessio p̄sonalis q̄ extinguit̄ cū p̄sona vt in regula p̄uilegiū de re. iur. li. vi. iij. alienatiōe rei p̄cario ꝯcesse si is cui est alienata a p̄mo dn̄o velit reuocare. d. c. fi. iiij. finito tp̄e ad qd̄ res fuerat ꝯcessa. l. cū p̄cario. ff. eo.

2 ¶ Sed nūqd reuocat̄ morte ꝯcedentis. R. Pa. in. c. p̄cariū eo. q̄ nō ⁊ ibi ter. ex q̄ infert vnum notabile qd̄ vbi act⁹ validitatis pēdet ex volūtate alterius nō reuocat̄ p illi⁹ mortē iō q̄ p̄sumit q̄s i ea volūtate p̄seuerare i q̄ q̄s decedit. c. maio͛es de baptis. ⁊ iō lʒ prior claustral̄ possit reuocari ad libitū abbat' vt i. c. cū ad mōasteriū d sta. mo. nō reuocat̄ tn̄ p mortē ip̄si⁹ abbat. Intellige si ab abbate erāt. aplo fuit p̄positus. vt d. eps §. ir. p h̄ fact. c fi. ne sede vac. Sec⁹ si eēt ꝯcessū vsq̄ ad bn̄placitū suū q: p mortē reuocat̄. c. si gratiose de rescrip li. vi. vide bart. in. l. centesimis. ff. de ver. obli.

3 ¶ In q̄bus reb⁹ ꝯsistit p̄cariū. R. q̄ in reb⁹ mobilib⁹ ⁊ imobilib⁹ ⁊ i corporalib⁹ nā fruct⁹ p̄cario p̄t ꝯcedi. ff. eo. l. ij. §. vlti. ⁊. l. iij ⁊. iiij. ⁊. R. in re ppria ꝯstituere nō pōt. d. l. iiij. §. itē si re' qd̄ verū est q̄tū ad dn̄iū ⁊ proprietatem Sed bn̄ q̄tū ad vsum possessiōis seu detēnōis. l. certe. §. pl͛. ff. eodem.

Precaria

Precaria feminini generis plu. producta ⁊ p̄carie in plurali numero sʒ pa. in c. i. eo. dicit q̄ non differunt inter se Sʒ bene differunt a precario q: precaria d͛ ꝯtractus ad p̄ces alicui⁹ vl̄ aliquoꝝ initus vsq̄ ad certum tp̄s fm̄ q̄ p̄tes ꝯuenerūt nec an̄ illud tp̄s pōt reuocari vel d͛ p̄caria ad p̄ces aliquoꝝ fcā donatio vsq̄ ad mortē accipiētis. x. q. ij. precarie ⁊ in glo. d. c. i. ⁊ dicit barto. in aut. ingressi. C. de sa. san. ecc. ⁊ in. l. si finita. ff. de dā. infec. q̄ in oībus ⁊ p oīa precaria ē eiusdē nature cū ꝯtractu ēphitheotico ⁊ ideʒ voluit in. l. i. C. de iur. emphite. est glo. x. q. ij. p̄carie ergo sequitur naturā emphitheosis p hoc est bonus tex. in aut. de non alie. §. lex. itaq̄ vbi pʒ q̄ ꝯtractus nouus inuētus a ꝯsuetudine ex q̄ resultat idē effectus q resultat ex aliquo ꝯtractu inuēto a lege. cēsetur eiusdē nature Et h̄ intelligo verum vbi nō fit gratis sʒ aliqd soluitur [illegible] fert nihilomin⁹ q: renouat̄ de q̄nquēnio in q̄nquēniuʒ nō emphit. Vn̄ no. q̄ p̄caria fit aliqn̄ ēt n̄ gratis sicut qn̄ sup solo ecclie fit aliqd edificiū ⁊ soluit annuatim aliqd. fit ēt qn̄ aliqs dat alicui ecclie possessionē vnā ⁊ recipit ab ecclia dupluʒ aut triplū vtēn. toto tp̄e vite sue ⁊ no. in. d. c. p̄carie. x. q. ij. Fit ēt qn̄ clerico vel laico datur aliqd vtēdū toto tp̄e vite sue Aliq volūt q̄ p̄caria ⁊ p̄carie in hoc differāt q: p̄caria ē solū vsq̄ ad mortē illi⁹ cui ꝯcedit̄ vl̄ ēt citra Precarie vero qn̄ durat post mortē oʒ q̄ de q̄nquēnio in q̄nquēnium renouetur sʒ p̄caria nō.

1 ¶ Vtꝝ p̄caria possit fieri sede vacāte sine ecclia. R. q̄ nō. x. q. ij. precarie.

2 ¶ Vtꝝ cuilibʒ possit fieri. R. qd̄ n̄ p̄co nomo vl̄ eius ꝯsāguineo. x. q. ij. h̄ ius.

3 ¶ Vtrū requiratur solēnitas in p̄caria sicut in alienatione rei ecclie. R. q̄ in renouatione certū ē q̄ nō reqrit̄ vt no. Abbas in. c. i. eo. ⁊ dicit q̄ prelatus solus sine ꝯsensu capituli p̄t eā facere facit tex. in. l. si pupillorū. §. i. ff. de reb⁹ eorū ⁊ q̄ no. bar. in aut. hoc ius. C. de sa. san eccl. In ꝯcessione vero credo q̄ requirat̄ si est talis rei vel tātī temporis que alienari nō possit nisi cuʒ debita solēnitate vt patet ex dictis tū q:

non pt renocari ast tps cōuentum.

4 ¶ Utrū requiratur necessario q̄ reno
uetur de quinquēnio in quinquēniū. R.
q̄ sic cadit a iure suo post quinquēni
um si non renouat vt dicit glo. i. d. c. i.
& hoc verū in rebus ecclesiasticis in
laicalibus vo credo q̄ fm cōsuetudi
nem debet renouari quia presumitur
actum qd est consuetū. l. semper in sti
pulationibus. ff. de re. iur.

5 ¶ Utrū hñs rē precario nomine vel
sicut precaria possit eā prescribere. R.
glo. xvi. q. iii. c. clerici q̄ regulr nō po
test nisi ex magna longinquitate tem
poris dominus obliuiscatur de posses
sione taliter q̄ nesciat vbi sita sit qd
posset habere locū si possidens eēt in
bona fide aliter non.

Receptū est iussio vl' ipe
riū faciendi ali
quid vel non faciendi. Quomo
do distinguitur. R. dupliciter. s. p affir
matiuum & negatiuum affirmatiuum
stricto sumpto vocabulo dicitur prece
ptum & obligat p semp. s. p loco & tē
pore debito sed non ad semper. i. ad
omne tps vnde filius non tenetur sem
per ad honorādū patrem in omni tem
pore qr hoc est impossibile sed solum
cum oportunitas occurrit & tēpus req
rit negatiuum autem p̄ceptum ppric
dr phibitio q̄ obligat p semper & ad
semper qr teneor semper & oī tempo
re nō mecari no hoc. Archi. i. c. si pec
cauerit. ii. q. i. & Pa. in. c. nouit de iudi.
& theo. in. iii. sen. di. xxxvii.

1 ¶ Quot sunt genera preceptoꝝ legis
diuine veteris. R. q̄ tria. Quedā sunt
moralia q̄ sunt de dictamine legis na
ture vt sunt precepta decalogi. Quedā
sunt figuralia seu mistica q̄ aliud signi
ficant p̄ter id quod lra sonat. Horum
alia sunt sacramētalia sicut illa de qui
bus rō reddi potest q̄re ad lram sic p
cepta fuerunt vt de circumcisione & de
obseruatione sabbati. Alia cerimonia
lia sic illa de qb' rō reddi non potest
q̄re sic p̄cepta fuerunt ad lraz vt illud
non arabis cū boue & asino non faci-
es vestem de lana & lino & huiusmodi
& de istis no. in glo. i. §. his ita videtur
vi. di. Quedam sunt iudicialia vt illa
que in decisione cāuum sunt determina
ta vt Exo. primo & sunt determinatio-
nes iustitie inter homines seruāde. Et
hodie figuralia tā sacralia q̄ cerimo-
nialia nō tm̄ nō sunt seruanda sed ēt
sunt peccatū mortale post xpm ipa ser
uātibus vt talia. Precepta vero iudi-
cialia sūt mortua. qr nō obligant nisi
ille q habet potestatē statueret obseruā
da qr tūc nō obligarēt vt iudicialia le
gis antiq̄ sed vt ius canonicū vt ciuile
aut municipale in q̄ p̄cipiūtur fz Sco.
in. iiii. di. xii. q. v. & Pa. i. c. i. de homi.
facit tex. in. l. i. C. de ve. iu. enu. vbi dr
omnia merito faciam' nra qr ex nob
omnis impartit auctoritas &c. & si apls
ec de p̄bē. li. vi. moralia aūt p̄cepta oīa
cōprehēduntur in. x. p̄ceptis decalogi
que ponuntur exo. xx.

2 ¶ Quomodo ordinat p̄cepta decalo
gi moralia. R. fz cōiorem modū q ha
betur ab Augu sup exo. s. vt p̄mū pre
ceptum sit non habebis deos alienos
corā me & nō facies tibi sculptile nec
oēm similitudinē Secūdum non assu
mes nomē dei tui in vanum. Tertiū
Memēto vt diem sabbati sanctifices.
& hec ad primā tabulā dicūt pertinere
primum preceptum se tabule est. ho
nora patrem tuum & matrem tuā Se
cundum nō occides tertiū nō mecabe
ris quartum non furtuz facies quintus
non loqueris cōtra proximum tuum
falsum testimonium sextum non con-
cupisces domum proximi tui non ser-
uum non ancillam non bouem nō asi
num nec omnia que illius sunt. vii nō
desiderabis vxorem eius magister in
in. iii. di. xxxvii. ponit. vii. pro. vi.

3 ¶ Circa p̄mū preceptum notan q̄
tria prohibent nobis. Primo omnes
pphane pactiones demonū siue fiant
p incantationes vborum siue p inscri
ptiones caracterū vl imaginū siue per
imolatōes sacrificioꝝ Et hoc vel ad lu
dificationē sensuū vt faciunt hystrio

nes Uel ad transmutationē naturarū vt fecerūt magi pharaōis vel ad inuestigationē futurorū ɔtingētiū seu occultorū sicut faciūt diuini omnia ꝓhibētur sub pena mortalis peccati. quia in his attribuitur creature qd debetur creatori ꝛ io peccat mortal' ꝯ istud non hēbis deos alienos corā me exo. xx. ij. ꝓhibētur oēs false ꝛ supstitiose inuētiones errorū vł obseruātiarū ꝯ fidē ꝛ bonos mores cū dicit Nō facies tibi sculptile Hmōi aūt errores ꝛ supstitiones ꝓcedunt Aut ex improbo ausu inuestigatiōis ꝓhibite Aut ꝑuerso intellectu sacre scripture Aut ex inordinato affectu carnalitati humane de quibus Jere. stultus factus ē omnis hō a sciā sua ɔfusus ē artifex in sculptili suo vana sūt opera eorū ꝛ risu digna ꝛ i tpe visitatiōis peribūt Ubi sēper ē mortale peccatū nisi in casu vt hēs. s. hereticus i princi. ꝛ in casu vt habes. j. Supstino §. i. Tertio ꝓhibentur oēs ꝑuerse appciatiōes creaturarū cū dr nec omnem similitudinē ꝛc. omnis aūt ꝑuersa appciano creaturarū ꝓcedit aut ex sublimitate aut ex cupiditate aut ex delectatione Primo mō est ydolatria superborū Secūdo mō auarorū Tertio mō luxuriosorū. Unde Hiero. quod quis plus veneratur ꝛ amat hoc illi deus ē ꝛ io superbus colit similitudinem celestiū quia diligit super omnes preferri Cupidus vero colit similitudinem terrestrium quia super omnia cupit ditari Lascivus aut ē similitudinē aquatiliū quia super omnia cupit delectari ꝛ flectitur in delicijs sicut aqua ad phil. iij. quorum deus venter est. Quomodo autem superbia auaricia ꝛ luxuria sūt peccata mortalia habes in titulis suis.

4 ¶ Circa secundum preceptū no. ꝙ nomē dei tripl' assumitur Primo ad efficiendū vt in sacris sicut in baptismo cū dicitur ego te baptizo ꝛc. ij. ad promittēdū vt cū qs iurat vouet vel ꝓmittit aliqd deo vel sanctis Tertio ad exprimendū vt cū quis loqtur cū iuramento Similiter multipliciter assumitur in vanum. Primo per sacramenti infractionem sicut cū quis non credit vt hereticus vel grām sacramēti desert ꝛ huiusmodi quod semper mortale peccatū est. Secundo per voti fractionez ꝛ hoc fit tripl'r. Primo per tardatiōez implendi. Secundo per contrariā voluntatem seu fractōnem voti tertio per apostasiam ꝛ quomodo fit mortale habes j. Uotū. iij. ꝛ apostasia in prin. cū duobus. §. sequentibus. tertio assumit nomē dei in vanuz per hominis blasfemi locutionē vide. s. blasfemia. iij. assumitur in vanum in predicatione que fit vana intentione de quo. vide. s. honor. §. vij. ꝛ j. vanagloria. §. i. v. in oratione que est sine vlla cordis affectione de quo dic vt. s. oratio. §. xvi. in conuersatione seu operatione in qua forma sciatis assumitur tantum exteriori opere non pro deo sed solum pro humano fauore de quo vide Simulatio ꝛ vanagloria. §. i. vij. per iuramētū per ɔfusionē ꝛ hoc dupl'r aut iurādo ꝓfuse aut nō ꝓuidē de q vide iuramētū ꝑ totū ꝛ piurū ꝑ totū. viij. ꝑ vsurpatōez ad iurādo quē si dz ꝟ q vid adiuratō. §. iiij.

5 ¶ Circa. iij. preceptū no. ꝙ onge. ꝙ sctū dr separatū ab vsu cōi ad cultuz dei ꝓceptū ergo de sanctificādo sabbo est vt cor a curis supfluis separet ꝛ diuino cultui mācipet ꝛ hoc est vacare deo Hoc aūt fit tripl'r Primo generaliter. s. dū nos a vicijs separam ꝛ itectōez nram ad sabbtum. i. requiem eternitatis hēm Scdo specialiter dū. s. tēporibus statutis ꝛ ad hoc deputatis nos ēt a licitis separātes opibus deo orādo ꝛ meditādo vacam ꝛ hoc est sanctificatio sabbati Tertio specialissime sicut est in viris ꝑfectis contēplatiuis q ab oībus mundanis se separāt vt deo familiariter intēdāt prima scificatio est necessaria. ij. debita. iij. ꝑfecta Aduertēdū est ēt ꝙ vacatio ad deuz est duplex Alia in hitu ꝛ hec nō recipit taxationem tēporis qntū ad eos q sūt in caritate q offert deo in hitu totū tps vite sue qntū vero ad seruiētes deo ex tuno

re pene hēt taxationē tpis Alia ē vaca tio in actu q̄ ēt recipit taxationē tpis q2 nō semꝑ hō mortalis pōt deo vaca re actualiter ⁊ ex hoc p3 qd vult p2ia clausula huius p̄cepti.s. Memento vt diem sab bi sanctifices addit̄.ij.clausu la in q̄ p̄cipit̄ operari determinato tpe ꝯ̄ ociositatē cū subditur sex diebus operaberis ⁊ facies oīa opera tua pro quo sciendum q̄ triplex ēt labor p2i mus est debitus Et iste est duplex.s. vnus excludens ociū aie inimicū ⁊ ad hunc tenent̄ oēs:q2 q̄libz tenet̄ se exer cere in aliquo vtili rōne cui⁹ excludat a se tētationis ingressū f̄m illud ecc. xxxiij. Mitte illū in operationem ne vacet ⁊c. Alius introducens fructū ⁊ iste est triplex vn⁹ platoꝝ de cura ſbdi torū de q̄ p̄ ti. Thimo.v. alius acti uorū circa spūalia vt ē labor p̄dicato rū ⁊ p̄sbyteroꝝ mīstrātiū spūalia seu sacr̄a Alius est cōtēplatiuoꝝ in q̄bus ⁊ si quiescat corpus a lrer tū mūdi tū mens inuigilat solicitādo deo placere ⁊ alijs grām impetrare Uñ p̄dictus la boribus laborantes p̄nt viuere de ele mosyna q2 p̄ illis a qb⁹ accipiūt vtili ter laborāt.ij. labor est concessus.s. hōi um mūdi circa occupationes tpalium vt hēant vñ viuāt f̄3 statutū corꝑ alijs subuenlant de quo ad ephe.iiij. aūt la boret operando manib⁹ ⁊c. ⁊ adhūc te nentur fortes corpore ne cogant̄ viue re ociose de bonis q̄ debent̄ alijs.iij.ē labor p2hibitus s. curiositatis ⁊ cupidi tatis q extinguūt spirituālē q̄etem deo Sequitur in clausula in hoc p̄cepto in q̄ interdicit̄ opationē in sabbato cum dr̄ septima autē die sabbatum dñi dei tui est. Nō facies in eo omne opus tu ⁊ filij tui ⁊ serui tui ⁊ ancille tue ⁊ ad uena q est intra portas tuas Uñ ad lit terā p̄cip it̄ vt hō vacet a corporalib⁹ operibus que vacationē ad deū impe diunt in solēnitatibus vt est negocia- ⁊ huiusmodi opera seruilia Scias igitur q̄ opus seruile dicitur a seruitu te Unde vt melius intelligas aduerte q̄ est triplex seruitus p̄ma est seruitus

del ⁊ hec nō p2hibet̄. vñ glo. numeri xxviij. dicit q̄ sabb̄i. ⁊ huiusmodi arti fices sociant̄ in die sabbati. lector aūt diuine scripture nō desistit ab ope suo nec tñ cōtaminat sabbatū: s̄a seruitus est peccati. Jo.viij. q facit peccatū ser uus ⁊c. ⁊ hec p2hibet̄ intelligendo de mortali nō de veniali. vñ peccās mor taliter facit ꝯ̄ istō p̄ceptū nō tñ sortitur sp̄ēm ex hoc nisi moueretur ad pecca tum vt p̄uaricaretur istō p̄ceptū q2 vt dicit philo.v. ethicoꝝ.c.iiij. Si qs lu xurietur vt lucretur auar⁹ ē si aūt vt d̄ lectetur luxuriosus est tamē circūstan tia que speciali p2hibitiōe p2hibetur. Et ideo duplex est peccati ratione re atus. secundum alex. de ales. Tertia seruitus est q̄ homo s̄uit homini: vnde opa corporalia in tantum dicuntur ser uilia in q̄ntū p̄prie ꝑtinent ad seruien tes. Inq̄ntū aūt sunt cōia seruis ⁊ libe ris non dicūtur seruilia. ⁊ iō opus cor porale pertinens ad salutē p̄priā siue p̄ximi siue ad custōdiā. vel dānū iminens exterioris rei non est contra obseruan tiam sabbati. vt p3 Jo.vij. ⁊ math.xij. ⁊ in.c.licet. ⁊ .c.cōq̄stus. de ferijs.xxiij. q.viij. si nulla de conse.di.i. sicut non alij. q2 hoc precipiuntur oībus p̄ter. xxiiij. Et ne eos qui ducuntur ad mor tem dentro.xij. nō videbis bouē. aut ouem f̄ris tui errātē ⁊c. Et iō nō perti net solū s̄uis. s̄m ēt liberis. Et de hoc vide vel dic'vt.ā. Ferie.§.ix. ⁊ se.

¶ Sed q̄re magis p̄cipit̄ obseruatio 6 sabbati q̄ aliaꝝ solēnitatū. R̄. q2 cum omnes solēnitates veteris legis sint in stitute cōmemorationē alicui⁹ b̄n̄ficij diui vl p̄teriti cōmemorati. vel futuri p̄figurati. Iō magis sabbatū p̄cipitur q2 b̄n̄ficiū creatiōis in hoc ꝯmemora tur. qđ ē p̄cipuū iter p̄tā. cū dr̄ exo ex. Sex diebus fecit celū ⁊c Silr b̄n̄ficiū p̄figuratū p̄cipuū ⁊ finale. s. q̄es men tis in deo. vel in p̄nti p̄ grāz. vel in fu turo p̄ gliā3 q̄ b̄n̄ficia oīa complectun tur. Non sic aūt alie q̄ solū p̄pter par ticularia b̄n̄ficia cōmemorātur. vt pas ca p̄ liberatione d̄ egypto ⁊ figura xp̄i

7 ¶ Uitez conuenienter fit mutatum in diem dominicum. quia sic. quia sabbatum figurabat gentem domini in sepulcro die. vij. et requiem sanctorum futuram in celo per christi meritum in. etate. Et ideo adueniente veritate debuit cessare figura. Item debuit cessare propter exclusionem erroris ne forsitan quis crederet quod obligatio ad cerimonias veteris legis maneret. sicut patet de conse. di. iij. c. puenit vnum conuenienter debuit in aliam diem mutari. nec alius fuit quam magis conueniret quam premissus propter beneficium creationis celi et terre. et resurrectionis christi et multis alijs de quibus dicitur di. lxxvij. quod die dominico de conse dist. iij. sabbato. et c. ieiunia.

8 ¶ Circa. iiij. sciendum est quod proprie et per se honor precipitur in hoc precepto homo qui est principium in esse nature. sicut est pater et mater Carnalis. et homo qui est principium in esse gratie propter misterium sicut est prelatus spiritualis et consistit iste honor in reuerentia et sustentatione. vt dicit glo. ad ephe. vi. Reuerentia vero consistit in tribus. scilicet in effectu. scilicet timendo patris offensam ex amore leuit. xviij. vnusquisque patrem et matrem timeat. In effectu scilicet obediendo ad ephe. vi. filij obedite parentibus in signo. scilicet assurgendo. et huiusmodi. Sustentatio vero consistit in solatio et honore in fultio operum et in exhibitione necessariorum in isto enim precepto secundum theologos intelligitur mandari quod quis debet reddere debitum cuiuscumque persone. sic parum in cluditur in principali. Et de hoc precepto vide. s. Filius. §. xxx.

9 ¶ Circa. v. preceptum aduerte quod hoc precepto explicite prohibetur homicidium. Implicite vero omnis motus ire sicut monstrat dominus Math. v in hoc ergo precepto prohibetur omnis lesio que fit in persona proximi et ideo peccat mortaliter quisquis eum occidit. truncat mutilat verberat. ledit notabiliter. vel alias deliberatum ledendi habet nisi in casibus a lege concessis de quibus. s. §. Homicidium. i. et. iij. et. s. Percutere et. s. Defensio. idem dicitur de incarnatione. de quo. s. Carcer. § iij. prohibet duellum de quo. s. Duellum. item torneamentum de quo. s. torneamentum. item bellum de quo. s. Bellum. Item Alex. de al. in iij. parte sum. i ex positione huius precepti dicit no. quod iter pretatiue in hoc precepto prohibetur occisio spiritualis que quis est alteri occasio ruine in peccatum mortali et spirituali mortis sicut persuasio mali et factum minus rectum prebens occasiones alteri ruine. vel quod mortali in conscientia propria vt per odium vel in aliena. vt per detractionez. de quo dic vt. s. detractio scandalum odium. et alijs locis suis.

¶ Circa. vij. preceptum. no. quod licet mechari et idem fit quod adulterari et sic videatur solum adulterium prohiberi tamen secundum Augu. in hoc precepto prohibetur omnis illicitus coitus et illorum membrorum omnis illicitus vsus. xxxij. q. iiij. meretrices. Omnis autem illicitus vsus determinatur p. viij. differentias. scilicet per fornicationis de quo. s. fornicatio. per meretricium quod fit duobus modis. scilicet per vagam infectationem libidinis et mulierum solutarum. et sic differt a fornicatione que est cum certa et vna sola persona. item meretricium est solutarum mulierum venalis et publicus concubitus. d. c. meretrices per adulterium de quo. s. adulterium. per stuprum. vide. j. stuprum per sacrilegium concubitus qui est inordinatus concubitus in quo continentia deo sacrata ledditur: siue violatur sacrata dico per ordines sacrum aut religionez seu votum continentie. per incestum qui est inordinatus coitus quo vinculum consanguinitatis vel affinitatis vel paternitatis violatur. Per peccatum sodomiticum quod est inordinatus coitus quo naturalis vsus in illum conuertitur. qui est contra naturam. et. viij. per libidinosum coitum coniuges. de quo. s. debitum. Prefatarum differentiarum. vij. prime semper sunt peccatum mortale viij. vero aliquando sic. aliquando non. vt. s. debitum patet et supra luxuria.

¶ Circa. vij. preceptum. no. quod furtum dicitur tri 11 pliciter. scilicet proprie. de quo. s. furtum en principio. et communiter. et sic est omnis illicita vsurpatio rei aliene secundum Aug. in li. q. Exodi xxij. et sic comprehendit. rapinam vsuram et omnem illicitam vsurpationem rerum alienarum. vt in. d. c. meretrices interpretatiue vero dicitur omnis illicita possessio rerum. et totum hoc prohibetur in prefato precepto. et ideo habentes superflue respectu status sui et familie si non subueniunt indigentibus pro loco et tempore mortaliter peccant. multomagis si indi-

gētes sunt in extrema necessitate. ⁊ de hoc hēs. s. elemosyna. §. 2. Itē cōmittunt furtū plati q̄ res ecclie dāt meretricibus consanguineis potentib⁹ nō indigētibus ⁊ hmōi. Siļr indebite seruādo. Itez cōmittūt furtū q̄ res accipiunt ab eis qui alienare nō possunt ⁊ huiusmodi de hoc habes. s. furtum rapina. vsura restitutio ⁊c.

32 ℭ Circa. viij. no. s3. Alex. i. iij. pte sū. de isto pcepto q̄ phibet in hoc pcepto oē gn⁹ mēdacij qđ est pctm̄ mortale nō aūt illud qđ est veniale ⁊ hoc large: sed stricte solū mendaciū in iudicio phibetur ēt falsitas agte dicentis ⁊ taciturnitas veritatis. Qn̄ autem peccet mortaliter q̄s mētiēdo. vide. s. mēdaciū. vel tacendo veritatem. hēs. s. cōfessio. 1. §. vij. ⁊. j. testis. §. xxvi.

33 ℭ Circa. ix. ⁊. x pceptū vbi no. s3 alex. in expositiōe hoꝝ. pceptoꝝ q̄ tripl'r pōt cōcupiscētia sumi. Uno mō p appetitu vegetabili. ⁊ talis cōcupia put ē inordinata ē a fomite mouēte. i. a corruptiōe originalis culpe. Alio mō pt dici appetit⁹ sēsibilis. ⁊ hoc put est inordinata est a mouēte sensualitatē cū fomite. Tertio mō cōcupia ē appetitus rōnalis ⁊ sic ē a liberi arbitrij. volūtate ↄcupiscētia. pmo mō est in suggestiōe secūdo i delectatiōe. tertio in cōsensu. p hec ergo pcepta n̄ phibet motus p m⁹ ⁊ secūd⁹ ↄcupiscēte q̄ ↄsistit. j. limites sēsualitat] s3 ex phibitiōe hu⁹ pcepti phibet ↄsēsus volūtat] i op⁹ vł delectatiōnē ⁊ hoc sub pēa mortal peccati.

34 ℭ Utruꝫ mala voluntas ⁊ opus sunt duo peccata. R. s̄m Alex. vbi. s. q̄ qn̄ volūtas ⁊ opus exterius ↄsiderat i radice. s libidie ⁊ intentatione sunt eidē peccātū formalr. Intellige si sunt cōiūcta vt ⁊ cā effectus. Si vo ↄsideratur volūtas in se ⁊ op⁹ in se. sic sunt diuersa peccata. q2 alie sūt circumstatie boni debiti actus exterioꝝ q̄ꝫ voluntati. q2 diuersificant mod⁹. locus. ⁊ tps ⁊ que dā alie. l3 circūstantia finis sit eadem Si ergo vt dicit Augu. peccatum est actus incidēs ex defectu bōi. Alı⁹ aūt defect⁹ ē hinc alius inde ergo s̄m hoc aliud peccatū intellige mēliter. Siļr esset aūt qn̄ sunt s̄m aliud ⁊ aliud tpa ita q̄ intermedio cadat aliquid aliud quia diuerse anertiones ⁊ sic formaliter diuersa peccata.

ℭ Quare magis phibet seorsuz volūtas ⁊ opus i mechia ⁊ furto q̄ꝫ in alijs R. Alex. vbi. s. q2 delectatio mechie ⁊ vtilitas diuitiaꝝ sūt pp se appetibilia inq̄tū. hn̄t rōez delectabilis vł vtilis ⁊ iō debent in eis phiberi op⁹ ⁊ concupia. S3 homicidiū ⁊ falsitas habēt in se horribilia. ⁊ secundū se ita sunt ergo sufficit eorum prohibitio. 15

ℭ Quare magis phibentur in spāli avaricia ⁊ luxuria quam alia peccata mortalia. R. q2 pp iprobitatē libidinis eius ↄgrediuntur i opus exteri⁹ nihilomin⁹ alia capitalia phibētur īplicite. Supbia phibet in adoratiōe dei ⁊ honorificatione primi Inuidia ⁊ ira in phibitiōe homicidij. Accidia in sāctificatiōe sabbati. Auaricia in phibitione furti. Luxuria ⁊ gula ⁊ delectatio inordinata carnalis sibi iniicē cōiuncta prohibentur in prohibitiōe mechie ⁊ adulterij. 16

ℭ Quot sunt genera pceptorū euangelicoꝝ. R. s3 astēsez. li. 1. ti. xliij. q̄ quedā sūt spālia respectu personaꝝ presidentium vt illa que spālr dantur aplis Math. x. que omitto. Quedā sūt generalia respectu oīum. de q̄bus Math. lvi. ⁊. vij. ⁊ Lu. vj. q̄ sic ordinātur ab euāgelista. pmū phibet irā cū dr̄ audistis q2 dictū ē antiqs n̄ occides. ⁊ de. h̄ hēs. s. Hōicidiū ⁊ Ira Secūdū pcipit recōciliationez respectu eius quem lesimus. cū dr̄ si offers munꝰ ⁊c. vade corporalr si sit pn̄s. vel spūalr si sit absēs. i. motu cordis recōciliari frī tuo veniā petendo ⁊ satisfaciendo ei si te lesit pp eū odis vade odiū cordis signi ⁊ opis dimittendo. ⁊ hec duo ordināt irascibile. Tertiū phibz volūtatē mechandi. ibi q̄ viderit mulierē ⁊c. de quo. s. Cogitatio. Quartū pcipit declinationem occasionis mechie. ibi si occul⁹ tuus sc̄ā 17

falsat. vbi no. q in oculo vel manu ꝯsideratur viciũ siue actus viciosus. et iste est abscindẽdus ꝯsideratur ẽt mẽbrum. et istud cũ sit bonũ est diligẽn. Idẽ dicen. de quocũqz ꝓrio. Quintũ ꝓhibet sepationẽ ꝯiugij excepta cã fornicationis ibi q dimiserit vxorẽ. hec aũt tria ordinãt ꝯcupiscibilẽ. Sextũ cuz sequẽtibus qͣtuor ordinãt rõnalem. et est illud quod dr dico vobis nõ iurare oĩo. de quo iuramẽtũ. Septimũ ꝑcipit paciẽtiã respectu lesiõis corporis ibi si qs te ꝑcusserit in maxillã ec. Itẽ respectu ablatiõis rex. ibi si voluerit tunicã. ec. da ei ec. Itẽ respectu angarie operum ibi et quicũqz angariauerit te. Hec aũt intelliguntur sm Augu. quo ad animi preparationẽ vt. s. nollet ꝑꝑ talia illata pacẽ cordis ꝑ odium admittere. aliter ꝯsiliũ est. Octauũ est preceptum erogatiõis. ibi oĩ petẽti te tribue. de quo elemosyna. §. i. Nonum est preceptum dilectionis inimicorũ. vide diligere. §. primo. Decimũ regulat intentionẽ cuz sequẽtibus et est ꝓhibitiuũ oblique intentionis ibi attendite ne iusticiã ec. Vide intẽtio. Undecimũ remouet inordĩatã affectiõez tpaliũ. ibi nolite solliciti. vide. ꝫ. Auaricia Duodecimũ ꝓhibet temerariũ iudiciũ. ibi nolite iudicare. vide Judicare. Tertiũdecimũ ꝑcipit debitã cautellã. ibi attẽdite a falsis ꝓphetis. Quartũdecimuz adducit in auxiliũ grẽ petendi. ibi petite. vide oro. §. x. Quintũdecimũ ꝑcipit eqtatẽ legis nature. ibi quecũqz vultis vt faciant vobis ec. s. necessario aliter ꝯsiliũ est. Sextũdecimuz tãqz ipletiuũ iponit conatũ ad dei amorẽ cum dicitur intrate per angustam portam. s. caritatez. sm glo. ibidem vide. ꝫ. caritas.

18 ¶ Sũt et alia ꝑcepta ab ecclia in detã gñaliter oẽs ligãtia q̃ sunt ꝑmũ de celebratiõe festoꝝ. ꝫm de auditiõe misse tertiũ de ieiunio i q̃dragesima. et alijs vigilijs. q̃rtũ d ꝯfessiõe. v. d cõione. vi. de decĩs. vij. d vitãdis exco̾icatis. Multa sunt alia q̃ tãgunt spãles ꝑsonas. de q̃bus hẽtur in diuersis capitulis huius summe vt facilius inueniantur.

Predicare quis pt. R. vt colligo ex car. in clem. dudũ de sepul. ꝑmo papa pot. xix. di. in memoriã et qlibz cui ipse cõmittit de offõ dele. c. fi. Cõmissarij do eius alteri subdelegare nõ pñt d. c. fi. et epi ẽt in alienis diocesibus. nisi ꝓhibeant ab epis diocesis. xxi di. in nouo. et qlibet diaconus cui ipsi cõmittunt pñt in eoꝝ diocesi sz nõ extra. xvi. q. vij. nullus eõ. Tertio oẽs ꝑlati ecclesiastici si sunt diacones pñt suis subditis ꝑdicare sz nõ alijs nisi ab epõ approbatis aut ꝑuilegiatis. vt de here. ex cõicamus. el. i. §. sane clerici. iiij. sm ald quos qlibz clericus. Qd limito verũ vt sit diaconus et nõ ꝓhibitus spãlr. xix. di. sm et ibi no. gl. et Inno. et Ho. d here. i. d. c. excõicamus el. i. §. minores et ꝑdicatores ab eoꝝ prelatis licentiati. d. cle. dudũ. Unde si ꝑdicare volũt. i. septa monasterij ipoꝝ vl in locis alijs eoꝝ lz sint lõge a domibus eoꝝ dũmõ sint ad eoꝝ vsũ pñt sine aliqua lnĩa sz Lau. et zẽze. in. d. cle. dudũ. Silr qñ volũt ꝑdicare i plateis cõibus nec pñt ꝓhiberi in prefatis locis. nisi hora qua prelati. i. hñtes iurisditionem quasi epalez. vt no. Car. et glo. in. d. cle. dudum predicãt solẽniter. i. publice populo generaliter. vel faciunt coram se solemniter predicari.

¶ Sz nũqd vicarius epi silr ꝯ poterit 1 R. Car. ibidẽ q sic si ipe vult ꝑdicare vt epi vicarius. Secus si vt alius ꝑlatus vl vellet corã se ꝑdicari facere q: in hoc nõ representat ꝑsonã epi. et sic nõ tenẽtur cessare prefati fratres.

¶ Quid si talis hñs quasi iurisditionem epalem vellet occupare totã horã matutinalẽ. R. Car. vbi. s. q nõ pot. et laudat. ibidẽ dicit q debet partiri illa hora matutinalis maxime si dicti fres nõ hñt aliaz horã cõpetẽtem. ar. c. mãdata de ꝑsump. 2

¶ Quid si volũt ꝑdicare i plateis ꝑrochialis aut ecclijs alioꝝ. R. Car. ibidem q nõ pñt sine lnĩa eoꝝ quoꝝ sunt. Sz de

coꝝ̃ inuis p̃ut ẽt hoꝛa illa q̃ p̃lati p̃ſati p̃dicãt.excipiũt ſolũ coꝝ loca ⁊ publice platee in qbus illa hoꝛa p̃dicare ñ p̃nt.

4 ¶ Utrum laici poſſint predicare.ℜ. Pa.m.c.ſicut in vna. de here. ꝙ non aliás peccant moꝛtaliter.

5 ¶ Utrum tpe interdicti poſſit predicari.ℜ. Car.glo.⁊ Pa.in.d.Cle.dudum ꝙ ſic.⁊ quilibet admittitur. de conſe. di.i.c.epo nullum.

6 ¶ Sʒ quã ſciam dʒ hẽre p̃dicatoꝛ.ℜ. Alex.in.iiij.pte ſũ.ꝙ triplex ẽ actus docẽdi p̃mus ſimplr̃ exoꝛtãdo. ⁊ iſte eſt oĩuʒ ⁊ iſtis ſufficit ſcire mãdata ⁊ credẽda.s̃s ẽ p̃dicãdi.⁊ iſte eſt eoꝝ q̃ hñt ex offõ ⁊ iſtis eſt neceſſe ſcire exponere credẽda ⁊ mãdata s̃ʒ illd̃ p̃ae Pe.iij. pari oĩ poſcẽti reddẽr rõeʒ teru⁹ cathedrã tenẽdi ⁊ iſtis eſt neceſſe ſcire oĩa q̃ ptinẽt ad eoꝝ doctrinã.

7 ¶ Quã ꝯſciam dʒ hẽre predicatoꝛ.ℜ. Alex.vbi ſ̃.ꝙ ſimplr̃ exñs in peccato ſiue occulto ſiue mãifeſto docens ⁊ predicans ſi nõ ſtudeat dolere de peccato ſimplr̃ ꝺf cõtemnere ⁊ iõ peccare. Et ego credo moꝛtalr̃ ſi eſt in moꝛtali iuxta illud p̃s.ꝑꝑa deus deſtruet ⁊c. facit l o.di.q̃ eſt hoc ⁊.c. cũ exaudiuero ⁊ xxv.di.c.vi.die. in ſi.⁊.xl.diſt. multi. Tho in.iiij.iʒ ꝙ ſi docet sacrã ſcripturã ex offõ prelatõis ꝙ peccat moꝛtalr̃ ſi eſt in moꝛtali ſiue occulto ſiue mãifeſto ſʒ ſi docet ſicut mag̃r ſic ſi eſt i peccato occulto nõ peccat moꝛtalr̃ facit pro hoc.ſ̃. correctio.i.§.iiij.

8 ¶ Utr̃ teneat̃ p̃dicatoꝛ facere q̃ p̃dicat.ℜ. Alex.vbi.ſ̃.ꝙ ſic q̃cq̃d aſſerit faciẽ.de neceſſitate ſalut̃ nõ aũt ꝙ predicat faciẽdũ de pfectiõis religiõis.

9 ¶ Quid ſi predicet ꝑꝑ honoꝛeʒ vide ſ̃.Honoꝛ.§.vij.

10 ¶ Predicatoꝛes ſacris lr̃is ſemꝑ dñt inſiſtere ne tũc q̃rãt diſcere eã ex offõ alios debeãt docere.xxxvi.di.§.ecce ppterea noĩe doctoꝝ veniũt p̃dicatoꝛes ⁊ prelati gl.i.c.vnica de ſum. tri.li.vi. ¶ Circa q̃ docẽda debeãt iſiſtere.ℜ. ꝙ circa p̃mo credẽda ſicut articulos fidei s̃o faciẽda ⁊ fuĩda ſicut p̃cepta.iij.ſu. giẽda ſicut pctã.iiij.timẽda ſicut moꝛs eterna.v.appetẽda ſicut glia ⁊ vt predicatio eoꝝ fructificet.ẽt p̃ius dñs oꝛare vt dicit gl.geñ.xxiiij.

PReces an inducant ſimoniam vide ſimonia.v.§.iiij.

PRecedentia determinãt ſequentia. xxxiij.q.vij.apoſtolus.

PRetioſum eſt omne rarum.xliij.di. legimus.

PRecipitatio eſt vt dicit ſo.di.põderet.Eſt autẽ precipitatio q̃ñ quis pt̃rãſitis gradibus regle diuine vl̃ hũane rõnis p̃ ĩpetũ voluntatis vel paſſionis ferẽ in precipitium. Et ſi hoc facit ꝯtẽnẽs ⁊ repudiãs diua documẽta erit pctm̃ moꝛtale. Silr̃.q̃ñ lʒ nõ ꝯtẽnat diua documẽta tñ ẽ cũ detrimẽto eoꝝ q̃ ſiñt d̃ necẽitate ſalutis ſicut ẽt erit pctm̃ moꝛtale vl̃ circũſtãtia q̃ reput̃ i ol pcõ moꝛali vñ ꝺf inigtas oĩs pcipiat aĩs erit vẽiale pctm̃ ⁊ q̃ꝛ luxuria maxĩe ab ſoꝛbet ratiõnẽ iõ precipitatio põnitur eius filia.

PRedia vrbana vl̃ ruſtica q̃ dicãẽ vide ſui tus in principio.

PRedo ꝺf q̃drupl̃r p̃mo q̃ iniſte alios p̃dat ſcd̃o q̃ ſpoliat viatores ⁊ iſte ẽ excõicat⁹.xxiiij.q.iij.ſi q̃s romipetas cũ duobus.c.ſe.ij.ꝺf q̃ tollit a pſonis vltra ſtipẽdia ſibi taxata.xxiij.q.i.militare ⁊ tales ſũt raptoꝛes ⁊ ſic p̃do ꝯtinet̃ ſub raptoꝛe ſicut ſpẽs ſb.genere.xiiij.q.v.nõ ſane i ſi.⁊ ſic dʒ puniri pẽa raptoꝝ lʒ. ſʒ Goffre.⁊ Ho.ꝺf p̃lat⁹ q̃ vt ſumitũ i pẽdat legato vl̃ alij pl⁹ exigit a ſubditis q̃ ſoluat de iuri.⁊c.q̃ꝛ plerũq̃.iiij.ꝺf p̃do ſʒ ho. Iudex q̃ iurgiũ alienũ ꝺputat p̃dã ſuã aut officialis idebite pecuniã accipiẽs.l.oẽs C.de ſa.l.l.iiij.repe. ¶ Quo p̃cepto ꝓhibet̃ preda.ℜ. furti noĩe.xxxij.q.iij.meretrices. ¶ Circa dʒ dari preda. in bello acqui ſi

sita. ß. de iure principi. xxiij. q. v. dicat sed tu dic laicus. vt. s. bellū in pn.

P **Refacio** nullis dꝫ dici in missa nisi illa de qua in. c. inuenim⁹ de ɔse. dis. i. & in. c. sctōꝝ. lxx. di. vide. s. missa. § xxx.

Relatus large dr̄ ois hn̄s curā aiaꝝ ßꝫ Inno. in. c. firmit̄ de sum. tri. & in. c. qm̄ vt lit. nō ɔte. stricte ṽo dicūt soluꝫ hn̄tes iurisdictionē vt ꝓbatur in. c. decernim⁹ de iudi. sūcta gl. in Cle. dudū de sepul. vbi ponit̄ p̄latus & rector sepatꝫ dn̄o Car. in cle. i. de elec. cū gl. ibidē & Lau. dicit ꝙ noīe p̄lati cōprehendit̄ glibꝫ administrator hn̄s ꝑpetuū offīm et si sit talis qui ad nutū supioris possit amoueri allat de sup. negli. p̄. c. i. ad si. xvi. q. i. de p̄sitū addit Pau. ibidem quocūqꝫ noīe censeat. de ṽbo. si. cūius Cle. i. de rescri. & q̄ ibi no. Et ex glo. p̄fata dicit Car. obtinuisse ꝙ minister & custos minorū & ꝓuincialis predicatorū sunt prelati & ꝙ p̄nt eē ꝓcuratores qꝛ Cle. i. de ꝓcu. logt̄ de religioso nō prelato & ꝙ etiaꝫ p̄nt esse delegati pape. vt. s. delegatus. § iij.

1 ¶ Utꝝ ois p̄latus sit iudex ordinarius ß. glo. in. c. ij. de iudi. ꝙ sic.

2 ¶ Utrū negligētia prelati sit pctm̄. ß. glo. in. c. ea q̄ de offi. archi. ꝙ sic & mortale qn̄ est in omissiōe necessariorū ad suū offīm vt visitationis correctiōis & hmōi & ßm Hosti. Ber. in. d. c. ea que tenetur nō soluꝫ de dolo & lata ꝫ etiaꝫ leui culpa de dāno ecclesiasticaruꝫ reruꝫ ergo fortius animarum.

3 ¶ Utrū p̄latus teneatur oīa agere cuꝫ ɔsilio capituli sui. ß. Pa. & i. c. nouit. de his q̄ fi. a. p̄. ꝙ negotia minora p̄t sine ɔsilio vt no. doc. i. d. c. nouit & Inno. in. c. si. de ma. & obe. & l. ij. C. de iura. calū. Naꝫ rectores ex offō in iuncto explicant hec minora vt in. d. l. ij. facit c. edoceri de rescri. Negotia ṽo ardua cā rōnabili existe quā bonus vir arbitrabit̄ p̄t sine ɔsilio capituli alr̄ non.

4 ¶ Utrū teneatur dicere suā culpā subdito qn̄ excessit in corrigiēdo. ß. c. qn̄ lxxxvi. di. ꝙ nō Intellige nisi ꝓposito hoc faceret vt. s. Correctio p̄mo. § ij.

5 ¶ Utꝝ p̄latio sit appetenda. ß. ꝙ non nec ōsidia fugiēda. xvi. q. i. nos sꝫ viij. q. i. oli & trib⁹. c. se. xl. di. multi vū appetēs eā efficit̄ indignus. i. q. i. ꝓncipatus & peccat mortalr̄ si deliberate appetit vt p̄sit vide. s. Ambitio. & s. eps. § ij.

6 ¶ Utruꝫ prelatus possit fugere vide s. episcopus. § xxiij.

¶ De quibus specialiter sunt interrogandi prelati. ß. s. Interrogatiōes circa prelatos.

P **Rescriptio** est quoddaꝫ ius ex pte cōgruēs auctoritate legū viꝫ capiens penā negligētibus iferens & litibus finē iponēs. Et silr̄ diffinit̄ vsucapio & aliqn̄ vnū cōprehendit relinquū sed pro pte differunt qꝛ vsucapio est in rebus mobilibus & se mouētibus prescriptio vero in mobilibus & iuribus incorporalibus vt insti. de vsuca. & lō. tē pre. i. ß. Iure tn̄ cōsultus ita diffinit. Usucapio est acqsitio dn̄ij p ɔtinuationē possessionis temporis spacio lege diffinita in. l. ij. ff. de vsuca. hoc Pan. no. in. ßi. ca extra eod. titu.

1 ¶ Que regrunt̄ in p̄scriptiōe ßm ius canōicū & ɔsciaꝫ. ß. ꝙ. iiij. p̄mū bona fides. s. ꝙ is q possidet reꝫ q̄ possidet credat eē suā vl̄ credat tradētē eē dn̄ꝫ vl̄ hr̄e ius distrahēdi lꝫ i facto erret. ff. de ṽ. si. l. bone fidei. Hoc limito veruꝫ in p̄scriptiōe vbi regrit̄ aligs actus positiuus secus vbi nullū factū regrit̄ vt i p̄scriptione libertatis ɔ̄ kuitutē rusticā qꝛ lꝫ sciaꝫ me tibi debere kuitutē eādē tn̄ ego possuꝫ p̄scribere libertateꝫ ex q̄ ego nihil facio ꝙ sit peccatum hoc tꝫ bar. in. l. segtur. §. si viam. ff. de vsuca. & pa. in. c. si. de pres. Idem dic de prescriptiōe actionis personalis mere penalis vt in rapina respectu q̄drupli q̄ est vsqꝫ ad annum post annum simpli ci. insti. de vi. bo. rap. in p̄n. vt infra. §. xiij. & idē dic de finibus.

2 ¶ Sꝫ qd si erret in iure. ß. ꝙ nō p̄scribet. l. i. §. si a pupillo. ff. p ēpto. & l. nū

ꝗ la.ij.ff.de vsuca. Secus si errabat in facto ar.l.qđ vulgo.ff.p empto. Et ppterea dicit Inno.i.c. si diligẽti eo. ꝙ possidẽs ꝯ ius nõ p̄sumitur bone fidei nisi si possessio lõgi tẽporis vl' pbabilibus rationibus fuerit acqsita facit.c. cũ ecclia. Sutrina de cã pos.⁊ p. Ex q̄ pꝫ ꝙ si ius in q̄ errauit erat dubiũ ꝙ error excusaret in prescribendo ⁊ facit tex.i.c.cum dilectus ⁊ ibi Pa.de consue.qđ no. Itẽ lꝫ Host.i.c.cum. de iure pa. ꝙ error mixtus.s.iuris ⁊ facti nõ tollit bonã fidẽ dat exemplũ in donatione rei aliene facta vxori q̄ vir nõ est effectus. pauperior vt qꝛ ex ipa re nõ tenet comodat vl' spõnẽti vl' qꝛ dñs cõsensit ꝗ mlr credit valere qꝛ vsucapiet l.si vir.vxori.ff.de dona. Bar.tñ in.l.si fur.ff.de vsuca.⁊ i.l.lꝫ ⁊ si.§.scire.ff.de p e.here.⁊ refert. Pa.i.c.grauis de re sti.spo. distinguit ⁊ dicit ꝙ q̄daꝫ sunt iura q̄ phibẽt aliqs actus ⁊ faciẽs ꝯ ẽt ex errore nõ p̄sumit in bona fide ⁊ sic intellige glo.in.d.l.si fur.q̄ dicit ꝙ error iuris ipedit vsucapionem ꝙ ẽt limito nisi eẽt tale ius obscurũ ⁊ dubiũ Quedã sũt iura nõ phibẽtia sed actu nõ assistẽtia vt puta testamentum non solẽne nõ approbatur a iure vt valeat ⁊ circa talia errans non presumitur in mala fide.d.§.scire.

¶ Quid de illo qui tpe prescriptionis hũit ꝯsciam lesam postea incipit hẽre non lesam. Re.pa.in.c.fi.eo.cũ do. Sꝫ n. ꝙ si ex lesa cã habuit lesam interrupta est p̄scriptio ⁊ sic icipiet p̄scriptio post ꝗ consciaꝫ lesaꝫ reformauit per legitima indicia ar.eo.p q̄ no.i.c.de q̄rta eo. ⁊ in.d.c.cura. Si vero fuit lesa ex leui indicio quã tñ reformauit ex aliis legitimis indiciis sic nõ fuit interrupta pa. tñ inclinat ꝙ oĩo interrũpat ⁊ incipiat prescriptio de nouo tempore reformationis sed verior est prima opi. nisi cõscientia se firmasset ꝗuis ex leui indicio ꝙ res erat aliena.

¶ Vtrũ dubitãs an res sit sua vel'ne. ⁊ hñs iusta cãm dubitandi p̄scripat Re. fm do. Anto.in.d.c.fi. ꝙ non qꝛ iura requirunt nedum ꝙ nõ sit in mala fide sed qđ sit in bona fide ⁊ idõ lꝫ nõ sit in mala fide nõ est tñ in bona. Quod tamẽ limita nisi dubitatio eẽt momentanea ⁊ vacillans sicut nõ est hereticus qui dubitat sed non fixe ⁊ deliberate.c. i.de here. qꝛ sic nõ impediret ⁊ hec opinio in foro aīe est verior quo ad vsucapionẽ rei sed respectu fructuũ lucrãdorũ sufficit malam fidẽ abesse ⁊ ꝗ̄tũ pa.⁊ cõis opi.⁊ go. in.d.c.fi. teneãt ꝙ dubitatio etiã firma nõ impedit p̄scriptionẽ et quo ad rẽ fac. p ipsis.xxxiij. q.y.si virgo sed hoc verũ quo ad forũ cõtẽtiosũ tene nõ quo ad ꝯsciam.

¶ Secũdũ qđ regritur in p̄scriptiõe est iustus titulus cã.c.si diligenti extra eo dicitur hic titulus cã possidẽdi vt donatio venditio ⁊ hmõi Exigit ergo cã vera nõ legitima fm Hosti. vnde titulus erroneus vt qꝛ credebat procuratorem suũ emisse. Prestat cãm p̄scribẽdi ff. p socio.l.fi. Et ppea dicit glo.in.d.c. si diligẽti qđ pro tãto dr titulus iustus qꝛ dat cãz prescribẽdi lꝫ i ꝯnate nõ sit iust⁹ qꝛ tũc nõ eẽt p̄scriptio necessaria Et idõ min⁹ iustus titul⁹ dat cãz p̄scribẽdi si mõ adsit bõa fides vt credat titulũ sufficere ⁊ esse iustũ ⁊ hoc verũ ꝙ regrit titulus qñ aliqs iure cõi possidere nõ põt vt laicus decias. Idõ regrit titulus aľs est semp in mala fide. Sꝫ vbi res põt de iure cõi possiden sic nõ regritur titulus i iurib⁹ p̄scribẽdis vt sũt fuimtes. Et ꝙ nõ regrat titulus tenent cõiter doc. Sꝫ Pa.in.d.c de q̄rta eo limitat vez. Primo qñ p̄scriptio si ẽ ꝯ iura cõe p.c.i.c.ii.li.vi.facit.l.quẽadmodũ C.de agri.⁊ cẽ.⁊ eo. Scđo qñ non est in vsufructu p̄scribẽdo qꝛ lꝫ sit ius icorporale.l.i in fi.ff ad.l.falci.⁊ qđã fuit in rebus alienis.l.i.ff. de vsufru. accrescen. tñ regrit titulus in eo p̄scribendo aľs nõ p̄scriberet spacio.x.vl.xx. annorũ vt pbat in.l.si C. de p̄scri.lõ.tẽ. vñ dicit glo.in.l.corruptionẽ.C. de vsufr. ꝙ si ẽt vsufruct⁹ ꝯsistit in re mobili tñ actio psonalis ad ipsaz nõ tollit triennio ⁊ idẽ vt dicen. in acqsitione ipsi⁹

e ēt in acq̄sitōe cuiuscūq3 rei imobilis non p̄cedit p̄scriptio sine titulo nisi sit lōgissimi tp̄is. C. de p̄scri. iij. an. l. si q̄s emptiōis. Dico tñ q̄ fruct⁹ q̄ capiunt ex agro alieno bona fide vsucapiuntur triēnio tex. est no. in. l. sequēt. §. fructus de vsuca. e ibi p̄ Bar. q̄r ibi nō agit̄ de p̄scribēdo iure. Et īō cū dr̄ q̄ tenet̄ restituere fructus extātes in. c. grauis de resti. spo. intellige nisi possessor p̄ triennium e bona fide possideret Tertio limitat qn̄ agit̄ d̄ s̄uitute p̄ quā p̄sona obligat̄ vl̄ astrigit̄ ad aliqd̄ s̄uitiū q̄r cū sit q̄d graue necessario reqrit̄ in tali iure p̄scribendo titulus vel lapsus lōgissimi tp̄is e sic p̄t itelligi. l. cū de in rem verso. ff. de vsuris e no. By. in regula possessor de re. iur. li. vi.

6 ¶ Tertio quod reqrit̄ ē ↄtinuatio possessiōis q̄ res sit possessa ↄtīue vsq3 in finē p̄scriptiōis sine īterruptiōe. c. illo extra eo. de re. iur. regla sine possessiōe li. vi. e q̄ possideat vt p̄priū q̄r q̄ alieno noīe possidet vt coloni e qui precario e hm̄oi nō p̄prie possidēt s3 hi quoz noīe possidēt. c. cū venisset de resti. spo. e in gl. c. clici xvi q. iij. Si tñ interrupta possessiōe qsi possessor recuperat ē bōe fidei sic p̄scribēt ea iterruptiōe n̄ obstāte. l. fi. C. d̄ p̄scri. xxx. an.

7 ¶ Utrū possessio ciuilis. i. q̄ sit talis p̄sona q̄ possit iure de iure cōi possidere s3 gl. i. c. cū3 de p̄scri. necessario reqrat̄ ad p̄scriptiōe. R. q̄ ad vsumfructū p̄scribēdū nō ē sed sufficit n̄alis seu corporalis possessio. l. fi. C. de p̄scrip. longi tp̄s no. Pa. in. c. ad audiētiā eo. ti. in aliys aūt vbi p̄scriptio iducit̄ ad acq̄sitiōe3 rei vel iuris tūc reqrit̄ ciuil' possessio e sic itellige tex. e glo i. c. cū3 eo. ti. e iō n̄alis nō suff' cit de quo plene p̄ By. i regl'a sine possessiōe. li. vi. vbi āo p̄scriptio iducit̄ ad extiguēdū solūmō ius alteri⁹ e ad d̄fēsiōe3 ↄ ius alteri cōgruēs tūc tali defendēti nō est necessaria āa possessio vel q̄ n̄ al's sequeret̄ q̄ nō p̄scriberētur actiōes p̄sonales ↄ id qd̄ h̄ētur in. l. ij. C. de cōsti. pecu. e i. l. sicut. C. de p̄x. xxx. an. q̄r nēo vere cā possidet nisi h̄is cui vere cōpetit vt no. Jo. an. i. c. i. li's d̄ re. spo. hec est notabilis distinctio Cal. in. c. cū nō liceat eo. Aduerte hic q̄ poss' dēs bona fide e vendēs sub ↄditiōe nō iterrūpit possessiōnē vn̄ si deficiēte ↄdiōe vēditio resolvat̄ pōt a t̄pa cū posterioribus ↄtinuare poterit s3 Pa i. c. illud aūt eo. ti.

8 ¶ Utrū possessio lōgissimi tp̄is d̄ cui⁹ initio nō ē mēoria h̄eat vi tituli. R. fm̄ Jo an. i. c. ij. de p̄bē. li. vi. q̄ sic q̄n capacitas dat̄ i exercente a̅a nō vn̄ laic⁹ q̄ntūcūq3 exercuerit actū sp̄ūalē vel aliquis ordīs nūq̄3 tñ p̄t illū p̄scribere. Et no. q̄ fama p̄bet iustā cām credendi vt no. in. c. ig̃ n̄oi de sen. excō. e. c. cū ↄtingat de rescri. e p̄ bar. in. l. ij. C si ser. vel liber. e in. l. celsus ff. de vsuca. Et n̄ fama erat q̄ res fuit legata vl̄ q̄ tale fiebat p̄ p̄uilegiū pape qd̄ fuit p̄ditū tp̄e guerre e hm̄oi sic curret p̄scriptio vt no. in. l. q̄ vulgo. ff. pro ēpto q̄r sic facit titulū sicut in illo cuius p̄curator dixerat se emisse e sic credebat.

¶ Quartū q̄ reqrit̄ est q̄ res nō sit vitiosa e possit p̄scribi e dr̄ vitiosa n̄ sit furtiua aut vi possessa vt isti. de vsuca. §. q̄ aūt e subdit tex. q̄ nec vllus alius q̄uis ab eis bōa fide emerit vl̄ ex alia cā acceperit vsucapiendi ius h3. Et aduerte q̄ i re mobili o3 q̄ iustus titulus interueniat a p̄ncipio al'r nūq̄3 p̄scribit̄ q̄r sine titulo ↄ voluntate dn̄i ↄtrāfurtū cōmittit̄ e sic furtiua est. Secus est i re imobili: q̄r q̄ntūs mala fides fuerit in p̄rio p̄t tñ p̄ alios p̄scribi ex eoru3 bona fide Et ideo nūq̄3 res mobilis in ↄscia p̄t teneri q̄ntūcūq3 p̄ lōgū tēpus sit possessa e bona fide nisi q̄ h̄bent eā a p̄ncipio habuerit cu3 titulo p̄pea dicit tex. in. d. §. q̄ aūt. Unde in rebus mobilibus non facile p̄cedit vt bone fidei possessori vsucapio cōpetat. Qd̄ nota q̄r sepe venit in p̄tica. Limita tñ fm̄ q̄ infra dico. §. xiiij.

¶ Quero vtru3 oēs alie res q̄ nō sunt vitiose possint p̄scribi. R. q̄ regl'r oēs res oē ius ois actio p̄scribi p̄t. c. aures eo. ti. Sed h3 multas exceptiōes

q sunt multa que prescribi nõ psit vt §.§.xij.cũ sequentibus.

11 ¶ Sed que requirunt ad prescribẽdum iura seu seruitutes q hñt cãm cõtinuã vel quasi.R.q requiruntur.v. Primũ bona fides.s.q visus fuerit eo. animo q visus fuerit iure suo z q potuerit ẽt aduersario cõtradicẽte.secus si cã amicicie q nũq prescribet.l.si. z ibi no.ff. quẽadmo.ser.amit.z.l.q iure familiaritat].ff.d acq.pos. Scdz tps dbitũ vt j.pateb it Terciũ q visus fuerit sciẽte aduersario.l.ij.C. de ser.z ibi gl.z doc. z ẽt paciẽte.l.quotiẽs la.ij.ff.de ser q scia z pacia in iuribus incorporalib aduersarij cõstituit quasi possessionem Et id sine ipsa nõ posset prescribi nisi sit tẽpus longissimũ.s.xxx.anno.vl.xl. annorũ sm Pau.de cast.i.l.ij.C.de seruit. Itẽ nisi habuisset prescribẽs titulũ ab aliquo tertio q ẽẽt vt dñs illius fundi cõcessit q sic ignorãte dño põt prescribi vt notat L.y.Petr tenere in.l.ij. predicta Adv nota p limitatiõe illius q in icorporalibus nõ est dare q̃si possessionẽ sine scia z paciẽtia aduersarij q pauci aduertũt vt ipascuis aqueductu iurisdictionibus pcedi Et not. sm. Immo q istud tẽpus incipit currere ex quo qs cepit illo vti nõ vi.nec clã nec precario sciẽte illo cui sit piudicium z nõ cõdicẽte quartũ in negatiuis puta alti nõ tollẽdi requirit phibitio not. glo.in.l.q luminibus.ff.de seru.vrba. pre.z phibitio dz esse ex pte pretendẽtis seruitutẽ quintũ q sit dña rẽdi cuius seruitus est acqrẽda qd note.

12 ¶ Que sũt q̃ prescribi nõ psũt.R.xvi. Primo cõ peccata de iure canonico z in foro aĩe imo diuturnitas auget.c.cum hẽret de eo.q du.quã pol.q adul.c. nõ satis z.c.cũ i ecclie de simonia.de iure ciuili sĩo sit peccm ẽ momẽtaneũ tũc lapsus tpis.alleuiat pens i.l. si diutio tpe .ff.de pe.z q̃nq ex toto tollit.Vñ co[...]poc.z sequitur Pa.i.c.cũ hẽret di[...]at q aduersus quodlibz crimẽ regulariter procedit prescriptio.x.annorum vt post lapsum qs nequeat accusari z in.l.adulter.C.de adul.vbi q post quĩnquẽniũ nõ põt qs accusare adulterium nisi i duob casib vide gl.d.l.adulter.

¶ Secundo contra obedientiam visi 13 tationem z procurationem que debẽt ratione visitationis.c. cum non liceat eo.cum similibus.

¶ Tertio ecclesia loca religiosa nec ñ 14 ius decĩe primitie vel oblatõis z oia alia iura spũalia nõ psũt prescribi a laicis q illa possidere nõ psũt vt in c.cãz eo.ẽt si mille ãni trãserũt vt.ã.dicit sm Jo.an.in.c.ij.de prebẽ.li.vi. Ab eis ãt a qbus possideri possunt bene prescribunt vt i.c.ad aures eo.

¶ Quarto annexa spũalib vt iura pa 15 tronatus sitr pscribi nõ psũt a laicis Dicit tñ Pa.i.d.c.ad aures q papa possit ccedere priuilegiũ laicis vt possiderent spũalia aliqua q põt dare ptãtez eis excõicãdi z sic tũc prescribere possent que possidere psũt limita istud ad laicos seculares q laici conuersi lz nõ debeãt tñ psũt tractare spiritualia cum clericis z prescribere vide text. iuncta glo.in.c.ex eo.de ele.li.vi.

¶ Quinto nõ põt prescribi limes vl 16 qd adheret limitibus cpatiuũ pruincia rũz vl parochiarz.xvi.q.iij.lz z.c.inter de paroch.super eo.rõne termini cõiun dant pruinciarz vel parochiorz.

¶ Sexto liber hõ p suc possessus nõ 17 põt prescribi.xvi.q.iij.§.põt.

¶ Septimo publice functiões agrorũ 18 .i.pẽsiões nõ psũt a colono pscribi nec fundus quẽ colit.d.§.põt.C.de prescri xxx.vel.xl.an.l.male agitur.

¶ Octauo via publica nõ põt pscribi 19 ex nõ visu ppli.l.viã.ff.de via publica.

¶ Nono aqueductus ad publicũ visũ 20 ciuitatis z alia iura ciuitatis ad publicũ visuz destinata prescribi nõ psũt.C. de aqductu.l.diligenter.

¶ Decio resuata pncipi i signũ subiec 21 tiõis vt tributũ z silia pscribi nõ psũt vt.l.cõpit. serenitas nr̃a.C. de pre.xxx. an.facit qd notat i.c.cũ nõ liceat eo.

¶ Undecio res quã lex.vel canõ alie 22 nari phibet nõ pscribũ sic tñ distin-

gue fm Pa in.d.c.cū nō liceat ꝙ aut lex ꝓhibet alienationē qꝛ eius rei non est cōmerciū nec pōt possessio haberi vt in rebus sacris spūalibus ꝛ religiosis respectu laicorum ꝛ sic nō valet prescriptio. Aut ꝓhibet alienationē simpliciter fauore ipsius rei exēplū in fundo dotali ꝛ sic pscriptio nō pōt inchoari.l.si fundū.ff.de fun.dota glo.ꝛ bar. in.l.ij.C.de vsuca.pro emptore. Sed si erat inchoata añq̄ talis eēt dotal' fundus ꝛ hmōi sup q̄a se fundat ius tunc nō impeditur vsucapio tex.est in.d.l.si fundū. Idē dicēn.qñ res ꝑuenit ad ꝑsonā priuilegiatā ꝯ quā nō posset prescribi vt no. Joā.an in.c.vnico de iure patro.li.vi.intellige si ignorat ꝓhibitionē iuris ꝓbabilē aliter nō. Aut lex ꝓhibet alienationē nō simpliciter sed sine certa solēnitate vt in rebus minorum ꝛ eccl'ie tūc data bona fide ꝛ excuso errore iuris ꝓcedit pscriptio si hʒ cōmitāña alia puta emi a minore quem credebā maiorē vel rem a prelato sed putabā capl'm ꝯsensisset ꝛ hmōi. Secus si errabā in iure credens ꝙ platus sine capitulo posset vel minor sine decreto ꝛ sic intellige glo. in.ij. de his q̄ fi.a prela.ꝛ tex.iuncta glo.in.c.i. de re. eccle.non alie.li.vi.

23 ℭ Quid si est ꝓhibita alienatio per defunctū.Re.idē dicēdū sicut de ꝓhibita a lege.s.ꝙ vsucapi.nō pōt tex. est in d.l.ij. ibi ꝛ gl.bar. Et hec itellige qñ p̄dicta ꝓhibitio fit ex cā ꝑ testatorē sine cā.n.nō vʒ vt legitur ꝛ no.in.l.filius.§. diu.ff.de le.i.ꝛ ibi ꝑ bar.plene.

24 ℭ Utꝝ sil'r sit dicēdū qñ res ꝑ pactū ꝓhibita est alienari puta cum res obligat' ꝛ obligans apposuit pactū vt illa res interi; nō alienetur ꝛ ipeditur dñij trāslatio vt in.l.si creditor.§.vlti.ff.de distra pigno.Re.ꝙ sic qꝛ nō currit prescriptio vt no.bar.i.l. vbi lex.ff. de vsuca.pa.tñ.in.d c. cū nō liceat tʒ ꝙ curat pscriptio ꝛ credo verius si alius a p̄dictis ꝯtentibus pscribat.

25 ℭ Duodecimo res que tenet' precario noie qꝛ nō ipse sed dñs possidet.l.certe §.is qui rogauit.ff.de precario. Idem de colono ea rōne.l. male agitur.C. de pscri.xx.an.idē de eo q possidet nomine alieno ea rōne.c.cū venisset de resti. spo. Idē de pignore quod nō potest p̄scribi a creditore ꝛ vsufructario qꝛ censent' in male fide Dicit tamē Pa.i.d. c.cū nō liceat lʒ colonus ꝛ tenens precario noie ꝛ q possidet alieno noie nō possint ipsi prescribere tales res tñ si colonus vendit alteri ꝛ qui emit bona fide prescribit sed dñs petit restitutionē in integrum si ignorauit ex clausula gñali.l.i.ff.ex qui.ca.ma.fm Spe.eo. ti.glo.in.l.cum nemo.C.de acq.pos. ꝛ plʒ per eā q̄.s.dicā lʒ bar.in.l.cuʒ solus ff.de vsuca.aliter sentiat.

ℭ Terciodecimo res empta a ꝓdigo 26 vel luxurioso aut lusore alienāte distingue tñ pan.in.c.si diligenti eo.ꝙ Aut talibus est interdicta administratio ꝛ sic nō valet ꝯctus nec infert' vsucapiendi ꝯditio vt.l.qui fundū.§.q sciens.ff. ꝓ empto. Aut nō ē interdicta administratio bonoꝝ ꝛ tūc aut ignorabat ꝙ in malū vsuʒ volebat ꝯsūare ꝛ sic pōt vsucapere qꝛ est bone fidei vt i.l. si qs cū sciret.ff.ꝓ ēpto.si vo sciebat ꝙ i malū vsuʒ volebat expēdere preciū sic nō valet vsucapere vt in.l.si qs cū sciret ꝛ est tex.no.i.l.si vero nō remunerādi cā §.si adolescēs luxuriosus mandat tibi vt ꝑ meretrice fideiubeas idēq; tu sciens mādatū susceperis nō habebis mādati actionē qd sil'e est qñ ꝓdutto pecuniā sciens credideris. Sed ꝛ si vlterius directe mandauerim tibi vt meretrici pecuniā credas nō obligabit' mandan qñ aduersus bone fidei mādatuʒ sit hoc tex.ff.mādan. Nec obstat.l.affectionis.ff.de dona.qꝛ ego intelligo ante factā nō valere in ista lege valeret post factū fornicationis soluēdo hanc decisionē posuit bar.in.d.l.si qs cū sciret ꝛ fm hāc limitarē ego.l.si.ff.de alea.vbi vʒ ꝯctus venditionis factus alteri a col lusore.s.verū qñ nō putabat preciū soluendo velle ꝯsumare alias talis emptor nō poterit pscribere Multominus vo

let zetus factus i iudõ cũ collusore vñ nec tñ vẽditio nec tenet emptor de eui ctione cũ simul delinquerat.l.fi.§.i.ff.q. re.ac.nõ da.& p cõsequẽs cũ sit in ma lafide & cõtractus sit prohibitus a iu re nõ poterit pscribere qđ no.bene.

27 ¶ Quartodecimo res ignorãtis non põt pscribi ita tñ do.pe.de pusio i tra ctatu de canonica portione epi.c.ij.al legat.l.cũ sex.ff.de edi.edic.cũ cõcor.in glo.ibidẽ.Unũ cõcludit q qñ qs igno rat hitu & actu ius sibi cõpetere puta q2 ignorat legatũ sibi factũ ex quo re sultat sibi ius agẽdi & sic nõ currit pre scriptio.Itẽ qñ qs ignorat actu sed nõ hitu sic et non currit puta collator scit se habere ius conferendi beneficiũ sed ignorat factũ ex quo resultat sibi ius agẽdi.s.actũ vacationis & sic nõ cur rit pscriptio.c.q2 diuersitatẽ de pces.pre. c.lras de suplẽ.negli.pre.Pa.suo in.d. c.vigilãn dicit q 9 ignorãtẽ vel absen tẽ currit pscriptio nisi ignorãs vł absẽs possideat ciuilr q2 tũc nõ currit pscri ptio vt in.l.male agit.C.de pscri.xxx. vł xl.an.ex quo infert q si absente aut ignorante ingreditur possessionẽ meã non incipit tũc prescriptio lz fuerit in gressus bona fide q2 p hũc ingressum non perdo possessionẽ vt in.l.si id qđ ff.de acq.pos.sed anteq̃ incipiat pscri bere os prius pdam possessionẽ puta q2 sciens alium ingressum suspicer me posse repelli vel tradidi obliuioni & eã neglexi p decẽnium vt in.d.l.si id.qđ & ab eo tpe incipit currere prescriptio & nõ prius.vt no.dy.in regla sine pos sessione li.vi.& sentit gl.& apertus bar.in l.i.C.de seruitutibus.Addit tñ q lz 9 ignorantẽ currat prescriptio tñ si igno rantia fuit ex iusta cã vel probabilis q tunc subuenitur ar.c.cũ illorũ de sen. excõ.& hec subuentio erit q restituet i integrum vt voluit Bar.in.l.i.§.si qs uũt ff.de actu itinereq̃ pri.facit glo.in l.i.C.de pa.po.& tex optim9 in.l.ante pe.ff.de acqui.here.sz magis mihi pla cet opi.Pe.Ubi tñ ignorantia non est crassa vel supina Incorporalis ro nõ pñt qñ possideri nisi sciẽte eo q possi debat prius.Et data eius ignorãtia nõ pñt prescribi l.ij.C.de seui.& aqua no. Inno.in.c.bone.el.ij.de po pla.

28 ¶ Quintodecimo.res excõicati vt di cit Pa.in.c.i.eo.q2 cũ sit ĩpeditus a le ge nõ dz 9 eũ currere pscriptio.l.fi.in fi.C.de anna.excep.Qđ limito verũ in eo.q nõ est in mora petende absolutio nis secus si eẽt in mora q2 tũc impedi mẽtũ oriĩ ex culpa sua & iõ curreret.

29 ¶ Sextodecio res furtiue vel vi pos sesse nec et ea que ex ipsis nascũtur vt Insti.de vsuca.§.furtiue de quo dic vt infra.§ xxxiiij.

30 ¶ Que sunt tpa in qbus prescriptio non currit sed dormit.R2.Pan.in.c.ex trãsmissa eo.q nouem tpa Primum tps hostilitatis & vbi ius nõ reddit sz hoc limitat Inn.in.d.c.qñ pp guerrã & hmõi actor agere voluit sed non po tuit q2 nõ erat q ius redderet.l.sed si p pretorem.§.si serie.ff.ex quibus ca.ma. & pp hoc dicit Bar.in.l.de etate.ff.ad tre.q citam2 tpe pestis habet iustã cãz nõ comparẽdi allfat.c.ad supplicatio nem de renũ.facit gl.in.c.si vero de iu reiur.Et ideo dicit idem Bar.in.l.na turalr.ff.de vsuca.q tpe pestilẽtie non currit prescriptio vbi qs fugit ex tali ti more aut certe erit iusta cã petendi re stitutionẽ in integrum et clausula ge nerali & idẽ dic de oĩ alia iusta cã que impedit ne qs rem suã petat.l.qđ que dez.ff.ex qui.ca.ma.secũdũ tps est qñ eccña nullum hz platũ seu hz inutilem ad agẽdũ vt puta q2 est excõicatus su spensus vel captiuus.c.q2 diuersitatez de pce.prebẽ.xvi.q.iij.c.i.de elec.q2 dñ ligẽtia Aut ẽ dlapidator aut male alie nans platus vt in.c.si sacerdotes xvi. q.iij.& qđ no.in.c.i.de in inte.resti.li. vi.Naz toto tpe prelati male alienãtis nõ currit.Tertiuz tps qñ quis de iure impeditur agere sicut filiusfamilias vt l.i.in fi.C.de anna.excep.& in vxore vi uẽte marito respectu rez dotaliũ.l.re bus.C.de iure dotiũ Itez i pupillo du rante etate pupillari.l.sicut vltra me

am.C.de pscrip.xxx.an. Quartū tēp⁹ est scismatis q̄ ad eccle romanā vt in c.cum nobis eo.ti. Quintū tps pditionis q: res sub cōditione nō pscribit.l. cū notissimi.§. sed illud.C.de prescrip.xxx.annoꝝ q: nulla currit mora. Sextū tēpus feriarū repentinarū q: precaueri nō pnt vt dicit in.d.§. si ferie. Quādā tn dicit q̄ currit sȝ indulget restitutio Septimū tps absentie reipublice cā tn̄ Inno.isto casu cū pcedenti sȝ q̄ currit pscriptio sed dat restitutio qn prescriptio fuit cōpleta tpe feriarū aut absētie vel parū post. Sec⁹ si post magnū tps q: tūc nō datur restitutio facit.l. ab hostibus.§. sȝ qd simplr.ff. ex qui ca.ma.e satis placet licet alij teneāt idstincte nō currere Octauū tps est furie vel pdigalitatis fm Jo an. in addi.ad Spe.eo.tit. Nonū est iacētis hereditatis e nō stat p herede q̄n eā capiat sȝ aliq̄ mō ē ipeditus fm pa.in.c. de q̄rta de pscri.sȝ do. anto. ibidē tȝ q̄ currit sȝ restituet ex gñali clausula.

31 ¶ Sed quero an in p̄fatis casibus ita dormiat e impediat pscriptio q̄ non sit opus petere restitutionē.R. diuersa fuit opi.legistarū in senatus.ff.de offi. psi. e canonistarū i.c. ex trāsmissa eo. sed mihi placet opi. Inno. q̄ ipedit ipso iure nec est necessarium petere restitutionem nisi solum in tpe absentie e feriarū pōt dici cū simili rōe tēpus pdigalitatis ēt e sic illa tēpora subducuntur de medio pscriptionis.rō sua quare nō currit est q: pscriptio ē odiosa vt pȝ ex eo qd legit e no.in.c. vigilanti eo. Ergo nō est laxanda.

32 ¶ Quātū tēpus reqritur in pscriptione.R. q̄ diuersimode fm q̄ a diuersis e cōtra diuersa fit prescriptio.

33 ¶ Cōtra eccliaȝ romanā nō currit minor q̄ centenaria intellige in his que spectāt pncipaliter nō secūdario ad ipsam fm glo in.c.ad audientiam eo. vnde dic q̄ generaliter q̄ immediate ptinēt ad dispositionē pape gaudent puilegio vt ē ecclia lateranēsis e res ipsius exempto cōtra quā non currit minor prescriptio q̄ cētenaria Ita tȝ Jo.an.in regula scienti li vi. in merc. e qd no. Pa.in Cle frequēs de exce. prela.e Pa.in.d.c.ad audiētiā. Fallit hoc in cāu.c.ij.§.i.eo.li vi.vbi catholici pscribunt contra ecclīam romanam bona hereticoꝝ q̄ ignorabant in vita essent heretici si per.xl.ānos bona fide ea posséderunt nec in isto casu poterit romana ecclesia petere restitutionē vt in.d.c.ij.pȝ vbi probet oēm molestiaȝ post prescriptionem.

34 ¶ Cōtra ecclesiaȝ inferiorem a romana siue fiat prescriptio a priuato vl' ab alia ecclia si est in imobilibus corporalibus siue incorporalibus iuribus hñtibus continuum cā vel nō sic requiritur quadragenaria ānoꝝ prescriptio vt in c.de quarta eo. e in.c.i.eo li.vi.nec requirit titulus in hac q̄dragenaria prescriptione sed sufficit bōa fides nisi sit Juris cōe q: sic requirit titulus verus vel putatiue verus.c. si diligenti eo.ti. vel tēpus de cuius initio memoria nō est dicto.c.i.nisi in casu quādo ius cui le exigit contra priuatum tēpus de cuius initio memorie nō est q: tunc multo fortius requireretur cum prescribitur contra ecclesiam.

Si vero est in mobilibus sic fm Pa. in.c.cū dilecta de confir.vti.vel. inuti. nō habet locum vsucapio triennalis contra ecclesiam romanaȝ sed contra alias. Ecclesias credo q̄ habeat locuȝ nisi in rebus que alienari nō pnt sine debita solēnitate de quibus.S. Alienatio.§.v. e quattuor.§. sequentibus. Et q̄ prescribat habes in auten. quas actiões posita.xvi.q.iij.§.fi.

35 ¶ Quid si laicus habet rem cōeȝ cū ecclia e indiuisibilem.R. pa.in.d.c. de quarta q̄ reqrit quadragenaria pscriptio pp eccliam ar.l si cōmunē.ff.quēadmodū seruit.amit. Jo.an. in.c. vnico de iure patro. i nouella dicit q̄ vbi ius ecclesie pōt remanere illesum pscriptio cōtra laicū sufficeret tacit qd no.i[illegible] ad audiētiā eo.e.xvi.q.iiij.nouum⁹.

36 ¶ Sed nūq̄d reqrit quadragenaria

in re que deuenit ad ecclesiã que cum esset laici incepit ab aliquo pscribi. R. Pan. in. d. c. de quarta. cõlor et verior opi. est quod non sed pro preterito videtur priuilegio priuari et pro futuro tempore priuilegio suo ar. in. l. fiscus la. i. ff. de iure fisci et ideo si cõtra priuatũ pscentem currerunt. v. anni. anteq̃ veniret ad ecclesiam sufficiet postea. xx. postq̃ venit ad ecclesiam. Et idem dic in similibus priuilegiatis facit aũt. si qs. C. de prescrip. lon. tempo. et si in isto casu mutat prescriptionez.

37 ¶ Utrũ prescriptiones iudiciales currãt ꝯ. ecclesiam. R. Pa in. c. si. de in integrum resti. quod sic vt sunt quod post dicendum nõ appelletur et huiusmodi sed restituitur sicut et minor iure speciali vt in d. c. si. et l. i. C. si sepius in integ. re. fue. po. et ibi sequitur bar.

38 ¶ Utrũ res patrimoniales clericorũ gaudeant isto puilegio quadragenario. R. quod nõ sed prescribuntur cõi spacio sicut alie laicorum et gl. in. c. possessiones. xvi. q. iij. et in. c. q̃q̃ de cẽsi. li. vi. et Spe. in titu. de resti. in integrum tenet quod non potest restitutionem petere si fuit lesus in talibus bonis sicut facit in lesione in rebus ecclesie et iura que dicunt quod bona clericorum gaudeant eodẽ priuilegio sicut bona ecclesie dicit quod intelligitur quo ad defensionez allegat. c. ecclesiarum seruos. xij. q. ij. facit quod dicit Pe. et abbas in. c. cũ. sit de foro cõpe. quod. s. raptores pdatorũ bonorum nõ cõueniuntur corã iudice ecclesiastico quia priuilegium nõ dz extendi nisi in casibus iure expressis et idez cõcludit do. Anto. nisi sit eadem oĩo ratio cum expressis a iure quod not.

39 ¶ Quid de legatis ad pias cãs. R. quod solũmõ hẽbit locũ prescriptio xl. ann. fm gl. no. in autẽ. de ecclesia titu. §. p tẽporalibus et in. c. penulti. xvi. q. iij.

40 ¶ Contra hospitalia et alia pia loca regritur. xl. annorũ sicut ꝯ ecclesiam [ut] est text. not. in. l. oĩa priuilegia. C. de epis. et cle. et do. Jo. an. in. c. ij. de resti. in inte. libro. vi.

41 ¶ Cõtra principẽ distinguit Pa. in c. cũ nobis co. tit. sic aut sũt bona reseruata principi in signũ subiectiõis et in tributo vel censu et sic nullo tẽpore currit. l. cõperit. C. de presc. xxx. annorũ vel in signũ singularis puilegij vel offitij vt legitimare spurios creare notarios exigere vectigalia et pedagia. et huiusmodi et sic requiritur scientia principis et tñ tps de cuius initio memoria hominũ nõ existat vt est tex. i sup quibusdã de ver. si. et p bar. in. l. cũctos populos C. de sũ. tri. et l. si publicanus. ff. de publi. et in. l. i. ff. de aq. plu. ar. Aut sũt bona pariter possedibilia et si ista sũt principi icorporata regritur spaciũ. xl. an. vt in. d. l. cõperit serenitas nr̃a et sic pcedit glo. in. §. fisci Insti. de vsuca. Si vero nõ sunt incorporata sed dũ taxat delata tãq̃ vacantia seu ex causa publicata et tunc in bonis delatis pter vectigal non solutũ sufficit tempus. v. annorũ vt. l. ij. C. de aposta. In alijs vo si pcessit denũciatio sufficit tps alijs. xl. annorũ vt. l. ita demum. ff. de diuer. et tẽ. prescri. Si vero denunciatio nõ interuenit et sic si hñt bonã fidẽ tñ regrit tempus. xx. annorum. l. in oĩbus. ff. de diuer. et tẽ. prescri. Si aũt vltra bonaz fidez hñt titulus sic sufficit. x. annorũ sic loquitur. l. q̃uis. ff. de vsuca. et not. bar. in. d. l. in omnibus.

42 ¶ Contra quoscũq̃ alios a predictis distinguo aut sumus in actionibus personalibus et sic requiritur spaciũ. xxx. annorũ. Quod limitat Pa. in. d. c. in causis de causa pos. et propri. veruz qñ concurrit sola patientia. Secus si cum patientia interuenisse aliud vt est text. in l. procula. ff. de proba. vbi ex taciturnitate lõgi temporis presumitur dimissum fideicõmissum debitũ si sepius de alijs habita ratione non sit habita de fideicõmisso mentio. Aut sumus in rebus corporalibus imobilibus et sic si possidet cũ titulo requiritur spacium. x. annorum inter presentes continue et per. xx. inter absentes et l. fi. C. de prescri. lon. tem. Si vo partim fuit pñs

partim absens duplicabitur tps absen
tie solu͂ auten. q si quis quibusdam.
C.de pscript.lon.tem. Siue titulo per
xxx.annos cum bona fide ₇ reliquis p
scribitur.vt in.c. sanctorum eodem ti.
xvi.q.iij.c.placuit ₇.l. si quis emptio-
nis.C.de prescrip.xxx.an. Aut sum⁹ in
incorporalibus vt sunt iura ₇ suitutes
₇ sic no͂ requiritur titulus s3 solu3 vsus
sufficit sic distinguendo q3 aut sumus
in suitutibus ₇ nunc si habent causam
continuam vel quasi regulariter pre-
scribitur longo tempore.s.x. annorum
inter presentes ₇.xx.inter absentes si-
cut immobilia tex.est in.l.fi.C. de pre-
scri.lon.tem.₇ in.l.ij.C. de serui. ₇ ibi
glo.₇ doc. hoc not. Si vero seruitus
habet causam discontinuam vt serui-
tus vie ₇ seruitiorum extraordinario
rum prestatio tunc regulariter no͂ pre-
scribit vt est tex. in.l. seruitutes la.iij.
ff.de seruitu.₇ ibi per doc. Fallit pmo.
qn̄ qs vsus est ta͂to tpe cuius p̄rīū me
moria non existit.l.hoc iure.§. ductus
aq.ff.de aq̄ q̄ti.₇ estiua no gl. ₇ doc.
d.l.seruitutes ₇ tps ce͂tu͂ a͂noru͂ est tpis
de cu⁹ initio non extat memoria vt 3
dr̄is Anto.in.c.venie͂s de testi. ₇ Car.
in.c.si dilige͂ti de pscri. Ite͂.ij. qn̄ hu͂it
titu.ū ꝯcessio͂is a dn̄o q3 pscribet in.x.
annis int̄ p̄ñtes ₇.xx.inter abſe͂tes ita
no.gl.i.d.l.suitutes. Silr ₇.iij.pscribi
tur qn̄ hu͂it vez titulu͂ a tertio q3 p.x.i
ter p̄ñtes ₇.xx.inter abſe͂tes p tex. in.l.
fi.in fi.C.de pscri.lo͂.te͂.s͂m ꝑs. de ca.
in.d.l.seruitutes. Aduerte q͂ e͂ dr̄ia in
ter pscribe͂do rusticana͂ ₇ vrbana͂ sui-
tute q3 rusticana pdit p no͂ vsu3 s3 vr-
bana no͂ nisi ali⁹ sit vsucapiat liberta
te3 puta he͂o fenestras q͂s 3 obstrua͂ no͂
pdo ius s3 si alius p ide͂ tps altius ele
uauit muru͂ suu͂ sic amitto hec pbant
in.l.hec autura.ff.de suu.vrbs.pdio2
qd aūt sit seruit⁹ vrbana ₇ rusticana
vide suit⁹ in pncipio. Et nota q tunc
suit⁹ dr̄ he͂re ca͂z co͂tinua͂ vl ppetua͂ qn̄
est in vsu actualr ₇ pote͂tialr. vt serui-
tus aque ductus ₇ suitus alius non
tolle͂di ₇ siles ro͂ q3 3 a pncipio regra

tur factu͂ hois no͂ tn̄ semp quis postq͂
aqua est deriuata in canale facto natu
re co͂tinuat ₇ p seipsa3 semp fluit ₇ in
seruitute tigni immitti vel oneris fere͂
di q postq͂ semel est immissu3 ꝯtinua
tur aliqn̄ vero dr̄ he͂re ca͂m quasi co͂ti
nua͂ vl quasi ppetua͂ qn̄ ppetuo seu co͂
tinuo pote͂tialr sed no͂ actualr e͂ i vsu
vt e͂ suitus stillicidij vel duct⁹ aq̄ ex ce
lo cadentis ro͂ q3 3 no͂ semp exerceat
actu tn̄ apta nata semp exerceri sine fa
cto hois qa cu͂ pluit stillicidiu͂ e͂ semp
aptu3 recipe aqua͂ sine facto͂ hois post
q͂ stillicidiu͂ e͂ ide͂ i eligе͂di iure ₇ pci-
pie͂di decimas ex agro Aliqn̄ seruitus
dr̄ he͂re ca͂m disco͂tinua͂ qn̄ no͂ est semp
in vsu actualr pote͂tialr sed necessario
reqrit factu͂ hois q͂d no͂ pot esse conti-
nuu3 vt est seruitus itineris vie ₇ simi
liu͂ hoc no.p gl.₇ doc.in.l.seruitutes
la.ij.ff. de seruitu. ₇ in.l. forame͂.ff. de
serui.vrba.p̄.aduerte hic quis in serui
tute q͂ admittit p non vsu3 si h3 solu3
interualla die2 vl noctiu3 tn̄ vl bre-
uiora spacij pscribit p.x.a͂nos iter p̄ñ
tes ₇.xx.iter absentes. Si au͂t he͂at in-
terualla anno2 vel mensiu3 reqrit tps
duplicatu͂ q͂ ad p̄ñtes v3.xx. a͂no2 sed
quo ad absentes aliq tenent q no͂ du-
plicatur. S3 credo q duplicat s3 Jo.
glo.in.l.fi.C.de seruitu.que sequit co͂t
ter gl. Accursi bar.₇ bal.₇ doc. ibide3
₇ Inno.in.d.c.de.us.q3 p vltima opi
nione hic ponit q͂ est sua iuxta gl. no-
ta.in.l.q filiu͂.§.sabin⁹.ff. ad treb. vbi
dr̄ q vltima opi.in dubio e͂ tene͂da ue͂
no q.d.duplicatio no͂ h3 locu͂ i prescri
ptione.xxx.vl.xl.a͂no2 nec in prestatio
ne annua vt vult gl.i.l.cu͂ notissimi.§.
fi.C.de prescri.xxx.anno.₇ dr̄ he͂re iter
ualla dierum vel noctium qn̄ alte͂rnis
diebus vel die seu nocte mihi licet ₇ ti
bi altero die ₇c. Te͂pus uo annorum
vel mensium quando de quinquennio
in qnqe͂nniu3 vel de anno quolibet vna
die vel pluribus 3 ducere aqua͂ Aut su-
mus in suitute q͂ debetur a re perso[næ]
vt vsusfructus vsus.iurisdictio ₇ huius-
modi.que 3 requirat factu3 hominis

tñ nõ dicuñt hēre cām discōtinuā qꝛ. nō possideri pñt q ꝯtinuus est lʒ actus hōis fit discōtinuus nō sic in seruitute q̄ re.rel debet cū res sinʒ nō hēat. Iste seruitutes ergo q̄ debentur a re ꝑsone longo tpe ꝑscribent cū titulo tñ ꝟo qꝛ hʒ similitudinē cū dñio qḋ lōgo tpe ꝑscribit̄ sine titulo vt est casus in.l.vltima in fi.C.de ꝑscri.lō.tē. Et itellige de titulo ħito a nō dño qꝛ si a dño nō oꝫ ꝑscribere aut sumus in seruitute ꝑsonali q̄ ꝑsone a ꝑsona debet̄ ⁊ sic ꝑscribit̄ aliqñ quinquēnio qñ.s. pr̄ tpe mortis gessit se ꝓ libero nō in fuga nec latitās sed in bona fide sic post ꝗnquēniū elapsum in quo nō est passus filius ꝯtrouersiā status efficit̄.liber no.pa.in.c.lʒ de ꝯiugio seruo. In ꝑsona ꝟo ꝑpria requirit tps.xx.anno cū bona fide nec requirit̄ titulus fauore libertatis vt in.l. ij.C.de ꝑscri.lō.tē.alias seruitus ois ꝑsonalis cū sit ꝯtinua ꝑp aīnʒ q nō pōt eē in seruitute reali sine titulo requirit tps longissimū.xxx.annoꝝ vt no. Cy. in.l.ij.C.de serui.⁊ aqua.cū titulo vero p.x.inter ꝑñtes ⁊c.aut sumus in debitis legatis aut stipulationibus ⁊ sic ꝰm bar.in.l.cū notissimi.C. de ꝑscri. xxx.anno.si obligatio sit de ꝑñti lʒ exactio sit delata in diē sicut cū testator legat centū alicui ita ꝙ tradātur sibi.x. oi anno solū sic vnica ꝑscriptiōe tollet̄ ⁊ ꝑ spaciū illud quo alie res ar.l.senatus.§.si ff.de dona.cā moꝛ.⁊.c.ꝟ quarta.c.ti.vbi vnica ꝑscriptiōe q̄dragenaria tollit̄ q̄rta debita epo q̄ cōiter soluʒ tur oi anno qꝛ obligatio ē de ꝑñti oꝛta lʒ exactio si dilata si ꝟo obligatio sit ī diē vt in legato simplr scō vt annuatiʒ det aliqḋ qꝛ tot sunt legata quot anne ꝑstationes.ꝺ l. senatus in fi. ⁊ sic currit ꝑscriptio nisi a die extatis obligationis ⁊ sic oꝫ tot sint ꝑscriptiones quot legata. Sed aduerte ꝙ si heres testatoris scit se teneri vt cōiter presumitur vt no.i.l.q rome.§. duo fratres ff.de ꝟbo.ob. nullo tpe pōt ꝑscribere ꝰm pe.de perusio tractatu de canonica ꝑoꝛōe epi qꝛ hʒ malā fidē. Idē dicē ꝺ quocunqꝫ debitore vt no. Ange.in.l.q sequitur §.si viam.ff.de vsuca.⁊ dicit ꝙ hic cōuer tenet ꝫ bar.etiā si statuto caueat̄.vt ꝑscriberet ⁊ hoc sequitur Jo.an. in.c.ij.de excep.li.vi.hosti.in.c.ꝑ tuas de dona.⁊ car.in.c.vigilāti.eo.ti. ⁊ est gl.no.in aut.vt ecclia romana centum an.ha.pre.que dicit ꝙ tale statutū eēt iniquū ꝑsidiū ⁊ sequitur bal.in.c.si quis ꝑ xxx.si de feu.fuerit ꝯtrouer.vbi dicit ꝙ prescribens scienter debitū semꝑ poterit denunciari Secus esset si ignorabat ꝓbabiliter sic prescriberet ēt quo ad ꝯsciam vt voluit Inno. in .c. cum de iure patro.⁊ in.c.qꝛ plerūq̄ de immu ni ec.pa.tñ in .c.fi. de prescri. distinguit ꝙ aut debitor sciēs debitū nō tenebat̄ offerre ita ꝙ cessando a solutione nō fuit in culpa ⁊ sic ꝑscribet qꝛ nō est in mala fide eo ꝙ potuit cogitare ꝙ voluit donare vel relaxare: ⁊ qñ tenet̄ offerre vide bonū tex.cū glo. in.l. Item illa.ff.ꝺ ꝯsti pecu.⁊ plenius per bar.⁊ inn.ē. Obligatio.§.viij. nihilominus tamen poterit denūciari iudici ecclesiastico. Si autem tenebatur offerre sic nō ꝑscribet qꝛ est in mala fide aut sumus in actionibus ⁊ exceptionibus ⁊ cum varie sint vario modo prescribuntur puta exceptio de nō numerata pecunia post bienniū nō pōt oppoi.l.in ꝯtrctibus.C. de nō numerata pecunia repetitio debitoꝝ in alea non prescribitur nisi pe.5o.annos vt in .l. alearum ludos.ff.de aleato. ⁊ hmōi q̄ multe sunt que ꝰm pa.in.c.cū causa ꝺ empti.⁊ vē.ēt currūt ꝯtra ecclesiā ꝰm spaciū decretū a iure ciuili a quo sunt inuente nec expectat̄ spaciū.xl.annoꝛꝫ vnū nī no.ꝙ ois obligatio vel exceptio spacio.decē vel.xx.annoꝛꝫ ꝑscribitur.l.obligationū fere.§.placʒ.ff.ꝺ act. ⁊ obli. Aduerte ēt ꝰꝫ bar.in.l.ab hostibus.C q.nō obici.lō.tē.ꝑscri.ꝙ actiones ꝺtoꝛe rei ꝑsecutoꝛe sunt ꝑpetue nisi dent̄ ꝫ ius ciuile puta redditbitoria qꝛ dat̄ ꝫ ꝯtū validū de iure ciuili iō finitur āno Secus si ꝫ ꝯtū inualidūʒ de iure ciuili qꝛ sic ē ꝑpetua quod no.

Item distingue q: si actio est data in penā solū sic pscribit̄ ēt sciēte debitore in gscia q: i penalibus nō tīr in gscia xij.q.ij.fraternitas in glo. Si vo data nō est in penā sed in satisfactionē lesi. vt actio quto minoris ⁊ hmōi sic data scia debitoris nō pscribit̄ in gscia qn teneat̄ satisfacere leso.xiiij q.vi.si res Aut sumus in rebus mobilibus ⁊ sic currit vsucapio ⁊ qd requit vide. Usu capio.§ ij.adverte tn̄ q̄ ꝯ minores nō currit vsucapio vt no.in.l.fi.C.in qb⁹ ca.resti.in inte.nō est necessaria.

43 ¶ Sed qd dicemus de fundo dotali q iā iceperat pscribi anq̄ daret̄ in dote.Re.q̄ pscriptio nihilominus curret. lz nō potuerit inchoari postq̄ ē factus dotal̄. Secus erit de pupillo alteri succedēti ꝯ quē nō currit pscriptio durante pupillari etate lz antea fuisset incepta sed differt vsq3 post pupillarē etatē.l.i.C.de prescriptōe.xxx.vl.xl.annoꝝ.

44 ¶ Utrꝝ successor singularis inafoꝛis pscribat p.x.ānos inter pñtes ⁊.xx.inter abñtes.Re.pa.i.c.nihil eo.ti. q̄ nōqītiēcūq3 hēat bonā fidē pp viciū reale qd̄ sequitur quēlibz possessorē.l.vicia. C.de acq.pos.sed oz currat spaciū.xxx. vel.xl.annoꝝ ⁊ sic bñ pscribit ēt i reb⁹ immatis.vt no. Insti.de vsuca.§.furtiue dūmō sit bone fidei ⁊ a se vult icipere prescriptionē vt no.glo in.d.§.furtiue Successor vo vniuersalis nō prescribit de iure ciuili si defunctus hūit malā fidē ēt sine violētia q: cēsetur eadē psona cū defuncto in aut.de iureiu.a mo. prest.By.tn̄ in regula pessessor ⁊ gl. in regula q̄ in ius li.vi.⁊ gl.in.c.d̄.iiij. eo.ti.⁊ alia glo in.c.cura d̄ iure patro. lz q̄ de eqtate canonica si est bone fidei possessor ⁊ in psonā suā ichoat prescriptionē prescribet.Sz pa.post dn̄m Ant.in.c si diligēti tenēt q̄ nō pscribit ⁊ melius q: cū nō hēamus ius canonicū ꝯ ius ciuile expressum in hoc nō debem⁹ab eo recedere ⁊ iura q̄ allegant loquūtur de singulari successore nō de vniuersali: adverte tn̄ hic q̄ licet mala fides defuncti noceat hēdi nō tn̄ nocet emptori ab herede bm̄ Bar.in.l. post pluribus in fi.ff de vsuca. ⁊ dn̄m Fran.de aretio in.d.c.si diligenti.

¶ Utrꝝ dni solvēs idebitū teneat̄ po 45 stea cognoscēs indebitū.Re.q̄ nō q̄tū cūq3 tps defluxerit lz pōt desistere a solutiōe de cetero.l.iubus.C.de agri.cē. ⁊ co.c.peruenit de censi.xvi.q.iij. clerici est glo.x.q.iij.c.quia.

¶ Qūo interrūpit prescriptio.Re. q̄ 46 duob⁹ mōis.s.nālr sicut qn deficit vnū de substāalibus prescriptiōis vt si pdit possessionē ⁊ hmōi ciuilr vo pditur diversimode q̄ ad foꝝ gtētiosum de q̄ vide pa.in.c.illud aūt.e.ti.lz quo ad gsciaꝫ qluercūq3 qs gstituit̄ in mala fide añ cōpletā prescriptionē vl̄ vsucapionē quomodocūq3 hoc fiat semp interrumpitur ⁊ hoc tene.

¶ Utrꝝ tutus pscriptiōe teneatur i fo 47 ro aie restituere rē prescriptā cū cognoscit rē fuisse aliena Re.pa. in.c. vigilāti eo.ti. q̄ nō ex multis rōnibus. Sz melior est quā ponit i.c.fi.e.ti.q: qd̄ iure possidetur iuste possidetur ⁊ si iuste bñ ergo nō alienū lz suū ergo nō peccat nō restituēdo.xiiij.q.iiij.qd dicā ⁊ hēc opi.lz gl.in.d.c vigilāti Jo.Ucē. Tācre Botre. Dost.Jo.an.in regula possessor li.vi.an mercuriaribus ⁊ Inno. in.c.fi.eo.ti. Dugo i.c.si virgo.xxxiij. q.i.Jo Sco.in.iiij.di.xv.dn̄s Ant.in d.c.vigilāti dicit se disputasse q̄ q̄ ad foꝝ aie tenetur rō q: eā prescribēdi nō est oio sufficiēs quo ad eqtatē quo vo ad foꝝ gtētiosum dicit nō teneri. Alij aūt indistincte tenet q̄ tīr. Sz ego teneo opi pa.q̄ nō teneat̄ nisi forte ita eēt scrupulosus q̄ nō posset deponere gsciam qn teneatur q: sic teneretur.xi. q.iii.cui ē illata. Nec obstat rō dn̄i an. de pscriptione ꝯ eū q nō pōt iputari d̄ negligētia q: hoberet remediū petēdo restitutiōem ex clausula generali quā si petet in gscia erit restituendus si vo nō petet nō tenebitur restituere ꝑ no.p Inno.in.c.q: plerīq3 de imuni. eccliaꝝ. Itē q: prescriptio de iure canonico nō solū est in odiū negligētis sed

etiam pp bonū ꝛ equum.xvi.q.iij §. potest vñ sicut dicit bal.in.c. si qs per xix.si de feu.ꝯtrouer.sue.ꝙ statutū laicoꝝ denegās audiētiā in foro seculari pp equū seu bonū publicū valet in cōscia nec hꝫ locū denūciatio in iudicio ecclesiastico puta si statuto cauetur ꝙ nō soluēs gabellā iustā nō audiatur vel instrumentū qđ nō reperitur registratū in li.cōis p̄sumitur falsum. Idē dicit Bar.in extrauagān ad rep̄mendū in ver.denūciationē de velleiano ꝛ macedoniano ꝙ nō valet denūciatio in foro ecclesiastico qꝛ datur eis maxima eq̄tate nāꝫ sic a fortiori nō hēbit locū in p̄escriptione q̄ tā a iure ciuili q̄ȝ canonico pp bonū publicū est inuenta ꝛ cū maxima eq̄tate ꝛ iō verissimā crede ēē in ꝯscia opiōnē Pa.ꝛ sequentiū eum.

48 ¶ Sꝫ q̄ro qđ remediū poterit hr̄e ille ꝯ quē est cōpleta p̄escriptio ꝛ cui nulla pōt iputari negligēa.R̄.ꝙ si aliquo legitio ipedimēto fuit detētus cōiter tenēt doc.ꝙ petere poterit restitutionē in itegrū vsqꝫ ad.iiij.ānos sequētes q̄ incipiūt a die sciē post cessatione impedimēti legitimi Rō qꝛ istud quadrienniū nō currit ignorāti vt in.c.i.de resti.in inte.li.vi. In verbo si qs negligēter omiserit. Ignorās.n. si negligit vt p̄batur in.c.ij.uicto.c.qꝛ diuersitatē de cōce.p̄ebē. Et hāc opinionē tenet io.de ligna.post zēze in cle.vna.de in ite.resti.ꝛ pa.in c.cū et īris de resti.in ite. ꝛ placet mihi vt sapiat naturā eius in cuius loco subrogāt ar.c. eccl̄ia vt lite pen.qꝛ istud quadrienniū succedit loco anni vtilis qui olim cōpetebat vt in.l.fi.C.de tempo in integrū resti. ꝛ ideo a principio.erit vtilis licet postea si cōtinuus.

49 ¶ Utrū ecclesia petat restitutionē in integrū post cōpletā p̄escriptionem. R̄.cōiter tenetur ꝙ sic in.c.i.eo.ꝛ gl in c.i.de resti.in inte.vsqꝫ ad q̄tuor ānos vt ē dixi de ipedimēto legitimo ꝛ ad c̄ scđm e.n.dico.ꝙ est verꝫ ꝙ nō datur qñ eccl̄ia p̄escribit ꝯ eccliam vt ibi fi mulier si vellet tenere sꝫ aliquoꝝ opinionem ꝙ currit semper p̄escriptio in casibus in quibus dixi dormire die ꝙ dabitur illis similiter restitutio vsqꝫ quadriennium.

50 ¶ Sꝫ posset dicere aliqs ad qđ vꝫ p̄escriptio si talis ꝯ quē p̄escripsit pōt petere restitutionē.R̄.ꝙ valet ad hoc quo ad foꝝ ꝯscie sꝫ inno in.c.qꝛ plerique de immuni.ecclesiarum ꝙ nō tn̄r eas restituere nisi petatur ꝛ si nō petitur isti fra tp̄s debitū iā āplius nō tenebitur ēt si petatur nisi fuerit ipeditus ex scđo iudicis vł aduersarij vt vult gl. in cle. vnica de restit in integ qđ nota.

51 ¶ Utrū negligens possit agere ꝯ illuꝫ qui rem suam alienauit postq̄ȝ ille cui fuit alienata vsucepit rem sibi alienatam.R̄.ꝙ sic qꝛ talis alienator tenetur sibi ex delicto ꝛ sua negligētia nō fecit cessare delictū illius de quo vide quod notat bart.in.l.iij.ff.de alie. iudi. mutan.causa facta.

Resumptio p̄mo erga aliqd aliud a se et triplex. Prima est iuris tm̄ que est qñ ius super dubio ꝛ verisimili p̄sumit aliquid secunda est iuris ꝛ de iure que est qñ ius super aliquo p̄sumit ꝛ vltra disponit ita esse nec posse ꝯtrariū p̄bari ꝛ de istis hēs in gl.in.c.is q de spō. ꝛ differt ista p̄sumptio scđa a fictione iuris qꝛ p̄sumptio est super facto dubio in quo ius vadit p ꝯiecturas p̄sumēdo ita esse ꝛ disponēdo ꝙ vult ita esse ꝛ non posse probari ꝯtrariū. Fictio vero est sup certo vno mō ꝯsistēte qđ tn̄ alr a iure esse fingitur puta certa ē lex ꝙ mulier nō est stipulata dotē sibi reddi tn̄ fingit stipulationē interuenisse.l. vnica i pn̄. C.de re.vxo.act. Idem in arrogato q semper fingitur stipulatus.iiij.ptez de bonis arrogatoris si emancipetur.l. si arrogator.ff de adop. ꝛ hāc differentiam no.glo.in.d.l.vnica. in.§. accedit ꝛ sic contra fictionem iuris non potest probari qꝛ lex oīo intendit ꝯtra veritatem fingere glo.est in.l.a diuo pio.§. pignora.ff de re.iudi. sed p̄sumptio

loris e de iure aliqñ admittit pbatio nem vt notat in.d.c.is q fidē de spon. e in aut.sed iā necesse.C.de dōa. ante nupt. Tertia est hois e hec triplex pri ma violēta vt cū nō inuenit solus cum sola in loco suspecto puta lecto e hu iusmodi de qua in.c.lris z.c.se.de pre sum.xxxij.q.i.dixit dñs e hec valet ad probañ.ois excepto crimie maxie gra ui facit.c.lfas de psum.vbi ex vehemē ti presumptione nō punit qs de crimi ne q: in crie debent esse pbatiōes lumi ne clariores.C. de pba l.fi.v.q.vi. epi phanij. Vñ ex ista iudicās primū sui in aio solum aliqd delictu cōmisisse nō peccat q: lz ex tali iudicare vt pz in d.c.lris e tz Nico. de lira super Mat. vij.e alex.de als.fa se.c. Secūda ē pro babilis q insurgit ex aliqbus suspitiōi bus pbabilibus e hec facit semiplenā pbatiōez e si qs infamatus sit inducit purgationē de pur.ca.c.si qs de gra du e aliqñ cū vno teste vel iuramēto facit plenā pbationē de psum. illud e in hac debemus aspicere actū scdm su am existētiaz e nām vt in.c. lfas e.c. tertio loco.eo.ti.nō s3 accidētalia e iō maledicit gl.in.c.absit.xi.q.iij. dū di cit q vidēs clericū osculātez mulierez dz psumere q bñdicat eā. Nā factum ꝯ legē nō dz psumi nisi maluz. ar.c.i. eo.e.l.nā iudus noxius.ff.ad.l.acq. si cut est talis actus cū etiā clericus phi beat solus cū muliere fabulari.lxxxi.di. clericus. Et ex ista possumus iudicare sine peccato malū qd videmus: s3 iudi care aliud qd ñ videmus cuius ista est psumptio ē mortale peccatū si pueniat ad firmā assertionē cū ptinacia scdm Alex.vbi.s̄. veniale vero si stat in sola suspitiōe e hec ē tutior opio ꝗ̄ꝗ̄ gl.i.d. c.lris e.d.c.si qs de gradu videat tene re fore licitū et iudicare ex hac suspitio ne. Alia est temeraria q surgit ex ma lis hoibus vl ex causis leuibus vl vbi actus pt eq referri ad bonum sicut ad malū e de hac loqtur.c.estote v̄ re.iur. q debemus interptari in meliorē pte Vñ no.s3 Nico.e Alex.vbi.s̄. q ex ta libus leuibus signis dubitare de bōita te fris est pctm veniale q: pcedit ex hu mana fragilitate: nec dr iudiciū ppie sed suspicio: s3 ex talibus firmit tenere i aio q fr sit malus malo peccati mor talis sic est pctm mortale e hoc ppie dr iudiciū q ē ꝯ caritatē fraternā. Se cus si iudicaret d peccato veniali q: eēt veniale. Si pō ex talibus procedit ad punitionē multo fortius est mortale e de talib' itelligit illud. Nolite iudicare s.ex leuibus signis. Vñ hec psumptio hois of firmatio ꝯceptus mētis ab ho mine facta ex aliqbus ꝯiecturis colle ctis e differt ab opione vel suspitione q: opinio vel suspitio non firmat ꝯce ptum vt no.bar.in.l. admonēdi.ff. de iureiur.vt no. Pa.in.c.fi.de iureiur.

Presumptio scdo erga seipsum s3 q accipit a Theologis i.ij.di. xxvi.maxie a Ricar. est duplex. vna q orit ex ppria virtute p quā qs audet in opera excedētia ppriā virtutē sicut cu3 qs ponit se ad audiendū ꝯfessiones cū ignorās sit ad medeñ.cū nesciat ad cō suleñ. e hmōi vñ si ex hoc pt seq aliqd periculū aie vel corporis vel notabile dānum est mortale pctm. Secus si qd puum malū q: esset veniale. Itē cū qs ponit se ad iudicañ.quos nō pōt vt lai cus clericū vel ad facieñ.officiū ad qd non est ordinatus e huiusmodi cōiter est mortalis presumptio. e hoc est spe cies superbie e opponit magnanimita ti vt dicit phi.iiij. ethicorum. e oritur ex vanagloria. Unde Grego.xiiij. mo ra.ponitur presumptionē nouitatū fili am vanegloriae. Alia est presumptio q est peccatū in spiritū sanctum que op ponitur virtuti spei e hec directe orit ex superbia scdm Ricar.in.iij. di.xxvi. q.vi.ar.4.qua qs talem se existimet qd deus eum etiam peccantē nō excludet a sua gratia vel non puniet e sic paruī pendit diuinam iusticiā e hec est gra uior peccatiz ꝗ̄ prima. Sed grauius ista est desperatio e de illa vide.s̄. pec catum.§.iij.

PRimas quis sit. xcix. di. §. i. et vide patriarcha

PRimitia secundum Alex. i. iij. parte summe est prima frugum domino offerenda.

1 ¶ Utrum sit de precepto. Respondeo secundum Alex. quod sic in duobus casibus primus quando est consuetudo. Secundus quando ecclesie ministri indigent et ipsas petunt. Intelligo de ministris illius ecclesie cui debentur. alias sunt de consilio. sunt enim de iure naturali et diuino et de precepto iudiciali sicut et decime. et secundum distinctionem vt. s. decima. §. ij.

2 ¶ Cui debentur. Respondeo quod ecclesie parochiali. ar. c. doctos. et c. moderamine. xvi. q. i.

3 ¶ Quota pars pro primicia debet dari. Respondeo quod quidam dicunt quod ad minus de. lx. vnum Alij dicunt quod in senibus semper primogenitum. in aliis aridis et liquidis de xl. vnum ad plus. vel ad minus de lx. Sed placet mihi magis opi. Inn. in. c. de decimis quod. ex quo non inuenitur expressum in iure canonico relinquitur in optione dantis vt det quantum vult nisi consuetudo regionis aliud indicat. et hoc tene.

PRinceps in spiritualibus dicitur papa In temporalibus vero imperator. regens etiam ciuitatem habetur loco principis. vt no. gl. et ex. in. l. fi. C. de prescri. lon. tem. et bar. in. l. hostes. ff. de captiuis. et ideo sic scientia principis supplet defectum cuiuslibet solennitatis. vt dicit Bal. in. l. nullus. C. ad. l. iul. ma. et quod no. Inno. in. c. cum oporteat de accu. ss. sic si fiat aliquid de licentia aut conscia regentis ciuitatem. quod verum credo in temporalibus non autem in omnibus spiritualibus

1 ¶ Utrum princeps possit alicui auferre rem suam et dare alteri. Respondeo communiter tenetur quod non sine causa. vide. xi. q. iij. per principalem. C. si contra ius vel pu. vtilitatem.

2 ¶ Utrum princeps obligetur ex contractu suo. Respondeo sunt opiniones in. l. digna vox. C. de legibus. Bald. tamen in vsibus feudorum in rubrica de natura feudi. tenet quod sic. vnde dicit quod si princeps inuestiuit aliquem de baronia vel castro quod non potest eum priuare sine culpa nec successores in imperio vel regno vt extra de iudicijs. Nouit nec obstat quod habet plenitudinem potestatis: quod deus subiecit ei leges sed non contractus ex quibus obligatus est.

PRiuilegium proprie est quando aliquid conceditur contra iura: et sic dicitur quasi priuata lex vt per. iij. di. priuilegia. Si vero aliquid concedatur quod sit preter ius commune sine preiudicio alicuius sic proprie dicitur beneficium et non priuilegium. hoc not. Pan. in. c. olim. de verbo signi.

1 ¶ Quot sunt species priuilegiorum. Respondeo quia quoddam reale. vt illud quod ecclesie dignitati ciuitati vel alicui loco vel aliquibus personis ratione loci vel alicuius rei conceditur. extra. eo. c. cum olim et c. se. et tale est perpetuum quia adheret rei nisi forte res perimatur. xxv. q. ij. c. i. et per totum vel nisi reuocetur ex causa. c. recolentes. §. i. de sta. mo. Quoddam singulariter personale. vt illud quod alicui vel aliquibus personis conceditur certis et proprijs nominibus expressis. de offi. le. c. volentes. et tale non egreditur personam cui conceditur nisi hoc exprimatur. de conces. pre. c. constitutus. et si conceditur obtentu dignitatis non vtitur eo si aliam dignitatem adipiscatur. c. bone. §. fi. de postu. pla. Quoddam est communiter personale quod conceditur personis non expressis proprijs nominibus sicut de priuilegio minorum xxv. annorum. ff. de mino. l. i. per totum Quoddam singulariter personale est et communiter corporale vt illud quod alicui collegio vel vniuersitati conceditur sic quod quilibet singulariter de illa vniuersitate se possit iuuare de sen. ex. c. contingit huiusmodi sunt priuilegia concessa fratribus minoribus et predicatoribus. Quoddam tamen communiter corporale vt illud quo solum communitas non singularis potest se iuuare sicut dicitur. xij. q. ij. quod manumittitur. et ideo priuilegia talia dicuntur corporalia quia cum collegio pereunt sicut corpus cui inherent.

2 ¶ Quis potest concedere priuilegium. Respondeo

2 ¶ Quis pōt cōcedere priuilegium. R. φ papa in spūalibus. et īpator in spūalibus regulariter cōcedit etiā īpator priuilegia ecclijs et clericis. de imu. ec. p totū. Similiter papa etiam in tēporalibus vt no. in. c. per venerabilem qui fi. sunt legi. Itē eps et superiores cū volūtate suorū capitulorum eodem cū olim el. ij. f3 Gofre. et breuiter dicas qui potest facere cōstitutionem potest priuilegiū concedere respectu sue constitutionis vel rei. ad se pertinentis fm Hosti.

3 ¶ Quō est interpretandū priuilegium. R. φ priuilegiū pprie qd ē cōtra ius dz stricte interpretari. vt minus deroget iuri cōi φ possit. vt. c. cū dilectis. de cōsue. Unde priuilegiū. quo dispēsat aliquis illegitimus vt possit ad ordines pmoueri intelliget de minoribus tm̄. vt. s. ordo. iij. §. xv. imo si nō exprimit cā q̄re concedit. aut non fit ex certa scia vel motu nō presumit de voluntate principis. l. i. C. de peti. bo imo per īportunitatē obtētū. vt. l. i. C. de sūdis limitrofis Bal. in. c. lz cās. de proba. vult φ ponatur simul ex certa scia et motu proprio Idē dic i rescripto qd tollit ius tertij. Idē in priuilegio ad bñficia. vt in. c. quius de prebē. li. vj. Et hec limita nisi cōsuetudo aliter interpretet. vt no. i. c. quod dilectio de cōsā. et affi. Itē nisi vba aliud exprimāt. qz nō recedim⁹ ab ipsoz ppria significatiōe. nisi de mēte alr cōstet ita no. i. c. oli et i. c. f his. de vbo. signi. Aduerte hic f3 Pa. i. c. cū ad hec. de cle. n̄ resi. φ si priuilegiū enormit ledit ecclīā vl aliū nō valet. nisi fiat mētio. de hac enormi lesione qz in dubio nō presumit princeps concedere aliqd cum graui dispendio alterius. l. quotiens C. de preci. ipe. offe. et in. c. suggestum. de deci. et in. l. ij. §. si quis a principe. ff. ne qd in loco pu. ergo taciturnitas inducit surreptionē. c. postulasti. de rescri. Ui priuilegium īmunitatis ab oneribus personalib⁹ cōcessum alicui a pncipe nō liberat eū ab alijs oneribus one pōt breuiter et leuiter expedire. casus in. l. decurio fortuna. C. de decurio. Si vero accipiamus priuilegiū largo mō. s. p oi cōcessione que est pter ius. sic dico φ latissime priuilegius principis est interpretandū in preiudiciū ipsius cōcedentis. sed i preiudiciuz aliorum debet districte interpretari. c. quia circa. de priui. i vlti. glo. et per Inno. in. c. olim. de ver. signi. si etiam sit concessum causa pietatis. vt not. Pan. in. c. cum dicat. de ec. edi. In dubio tamen debet potius interpretari ut aliqd valeat. c. abbate. de verbo. si. et. l. quotiens. ff. de vre. ob. nisi preiudicet iuri diuino vel libertati spiritus. vt notat Pa. in. c. licet de regula.

¶ Sed quid dicemus de priuilegio 4 seu gratia concessa persone cum simpliciter loquitur. R. φ intelligetur secūdū cōditionē persone. l. si quis filio. §. irritum. ff. de iniusto testamento. c. placuit. et. c. sic viue. xvj. q. i. et. l. plenuz. §. ij. ff. de. vsu et habi. vnde dicit Bal. i. l. ex militari. ff. de testa. mili. φ priuilegium concessuz episcopo de celebrando tempore interdicti videtur concessum vt possit celebrare in pontificalibus secundum qualitatem suam.

¶ Quō amittit priuilegium circa ne 5 gocia. R. v. mōis primo vnico actu cōtrario directe si fiat ab eo qui hz priuilegiū renunciādi priuilegio. de cōsuetu. c. cū accessisset Limita istud verū vbi priuilegiū esset ad nō faciēdū et cōcessum persone priuate Sec⁹ si esset cōcessuz cōi vel ecclie qz nō pditur vnico actu sed requiritur tps. xl. annorū in ecclīasticis. vt no. gl. et doc. in. d. c. cū accessissent. ij. preditur spacio ānoz. x. qn datū est ad aliquid faciēdū si priuilegiatus eo non vtit. l. ij. ff. de nundinis. qd limitat Pa. in. d. c. cū accessisset verū qn nō cōfertur ecclie alias secus. et maxime hoc locum hēt qn nō faciēs pmittit facere actum cōtrarium. l. hēc aūt iura. ff. de. ser. vr. pre. iij. pditur p f3 priuilegiū faciens mentionē de priori. vel si nō facit mētiōem si pmū erat generale et secūduz speciale. xxv. q. ij. p totū. de prescri. veniens. ibi vide qz longā hz caudā. iiij. p renū

ictionē ppriā de q̄ dic vt.j. renunciatio.v.p reuocationē concedētis. vide alios modos amittendi in.c.suggestum de deci.per doc.

6 ¶ Qualr̄ priuilegiū sit exhibēdū. R̄. q̄ a locorum ordinarijs regsitis. in loco cōgruo et securo.aut aliqbus viris prudētibus et oī suspitiōe carentib⁹ deputatis per ordinarios ad hoc tenetur priuilegiatus exhibere integraliter et clausulā de qua cōtrouersia est trāscriptam c.cum persone.eo.ti.li.vj.

7 ¶ Utrum priuilegiati socius gaudeat eodem priuilegio R̄. Pa.in.c.q̄ sit.de iudi.q̄ sic qr̄ priuilegiū esset inutile priuilegiato si socij non gauderēt alis facit c licet de priui.li.vj.

8 ¶ Utrum impetrātes lrās familiaritatis a cardinalib⁹ gaudeāt priuilegio familiaritatis.R̄. Pa.in.c.cum dilectus de cle.nō resi.q̄ non debent in aliquo gaudere facit.c.fi.de ver.signi. lib. vj.

9 ¶ Utrum priuilegiatus et aliquo et si viens eo gaudeat priuilegio. vide .s. Argumentum.§.ij.

PRobatio

alia euidētissima q̄ fit p priuilegia vl' istrumēta īdubitata sicut l similit loquit tex.i.c. Pis.de excep.li.vj. Alia.euidēs et clara q̄ fit p testes vl' facti euidētiā de coha.cle.et muli.tua.et ij.q.i scel⁹.et i.c.pmo. et ibi glo. Alia min⁹ euidēs q̄ fit p ɔiecturas.c.afferte de psū.Sūt et ɔ̄lus ponētes nouē modos pbationū.s.aspectus.sculptum. testis notoria scriptū. Jurās. confessus. presumptio.fama probabunt.

1 ¶ Utrum in criminibus possit procedi p ɔ̄isimiles ɔ̄sūptiōes.R̄.q̄ n̄ sz debēt ee luce clariores.l.sciāt cūcti.C.d̄ pba posita.ij.q.viij.c.i.et.v.q.vj.epiphaniū.Fallit i crimie simonie.c.sicut d̄ simo.et heresia.c.cū ɔtumaria.de here. li.vi et in.l.i C.de hereticis.

2 ¶ Utrum equiuoca inducant probationem.R̄.q̄ non quia hoc nō probat esse quod ab hoc contingit ab esse .c. ij.de trāsla.p̄la.et in.l.neq3 natales. C.de proba.Facit q̄d no. Pa.in.c.ſi/lnā quoq3 de p̄esūp.vbi datio anuli quandoq3 signat inuestituram vt in.c. ex ore de his que fi. a malo . parte ca. quandoq3 dationē libertatis.l.ij.C. de iure aure.anuilis.quandoq3 ɔtractū matrimonij i.c.femine.xxx.q. v. Quādoq3 est signū dignitatis.vt i.c.Clerici officia.de vi.et ho.cle. et ideo arguere ad vnā solū nō valet.Facit q̄d no idē Pa.i.c.fi.de cā pos.et ppte. vbi dicit q̄ cēsus solutio nō facit pbationē subiectiōis.vt in.c.recepimus d̄ priuile.alr̄ qn̄ sic.vt.c.omnis anima.d̄ cēn.et hoc secundum subiectam materiam.

PRocurator

quis dicatur vide.s. Jconom⁹.

1 ¶ Utrum procurator qui vadens pro facto domini incidit latrōes et fuit vulnerat⁹ spoliat⁹ et hmōi sit a dn̄o i aliq̄ releuādus.R̄. Pa.in.c.cū p cā de procura.q̄ nō de necessitate.videt tex.in.l. inter cāl.§.nō oia.ff.mādati: qr hec sūt extrinseca a mandato et iputanda casui fortuito. Secus in socijs qr vnus iputat alteri dāna que occasiōe societatis ɔtingūt.l.cū duobus.§.qdā3 sagariā3 ff.pro socio.sed solū expensas quas fecit eundo et redeūdo et stādo pro cā. et si a prin.nihil dictū sit de expēsis: et et q̄tūcūq3 volūtarie assūpserit mādatū Si aūt pncipaliter iret aut staret pro negocijs suis n̄ pōt petere nisi quod expenditur pro causa.sed de hoc vide.s. Mandatum. §. v.

2 ¶ Utrū ādministrator eccl'ie possit istituere procuratorē.R̄.q̄ sic.c.petitio d̄ pcura.l3 n̄ sit dn̄s.vt i.c.ij de dona. q̄3 uis regularis a solo dn̄o possit institui.

PRodicio

ē filia auaritie de q̄ hēs Interrogatiōes.circa auariciā.

PRodigalitas

Utrum sit peccatum.R̄.q̄.sic cum medium liberalitatis corrumpat.est tamē minus peccatū q̄3 auaricia s̄m phil'o. iiij . Ethicor3 qr magis. elōgatur a liberalitate cui magis ptinet dare in quo excedit

prodigus: quā recipere vel retinere in quo excedit auarus.

PRofessio tacita quo modo fit. vide. s. no uicius. §. xij.

1 ¶ Que requirūtur ad professionē expressam. R. sex primo ꝙ ꝓfitēs cōpleuerit. xiiij. annū si masculus. vel. xij si mulier. vt i. c. i. de regula. li. vj. fallit in casu ꝰ quo. s. nouicius. §. ij. 2o ꝙ ꝓfessio fiat ei qui pōt religiōi icorporare vel de licē tia eius secūdū Inno. et Pa. in. c. por rectū de regula. Et. sic ꝓfessio fcā ꝑ se solū aut ī manu epī nō solēnizat votū fʒ dn̄ʒ Anto. i. d. c. porrectum ita ꝙ si matrimoniū cōtraheret teneret nisi reciperetur noīe alicuiꝰ icorporarē valētis qꝛ valeret post ratificationē nō aūt añ et sic nō teneret matrimoniū. Secus si n̄ reciperet noīe eius. qꝛ ratificare nō possʒ. de. in. d. c. cōstitutionem. de regula. li. vi. tʒ cū Lapo ꝙ si professio fit ī manibꝰ alicuiꝰ hn̄tis administrationem religiosaꝝ obligat religiōi ī gn̄e saltem nō in spē nisi recipiat ab eo q pōt incorporare illū. qđ crede verū si talis hn̄s administratione pōt illā religionē ī qua hēt administratione obligare tali quē recipit aliter nō vt pʒ ꝑ ea q̄ dixi. s. nouicius. §. xiiij. tertio ꝙ fiat alicui religioni approbate. c. vnico de voto. li. vj. etiā si fieret in domo propria in manu plati tʒ. d. c. porrectū. iiij. ꝙ platus regrat cōsiliū capituli sui. aliter nō vʒ secūdum Io. an. i q̄dā apostilla i. c. ad aplicā de regula. et sequit. Pa. ibidē. Sʒ verū ē ꝙ nō tenet seq. fʒ Jo. An. et cōit doc. et nisi regrat cōsiliū ꝙ actꝰ sit nullꝰ pʒ i c. nouit iūcta gl. de hīs q̄ fiūt a pla. vn̄ vacāte mōasterio nō pōt aliqs recipi. vt i n̄ri dicimꝰ ꝰ collatiōe spectāte ad epūʒ. vt i. c. vnico. ne sede vacā li. vj. itē cto. c. s. de regula. li. vj. ꝙ verū credo nisi haberet abbas vel plarꝰ ex cōsuetudie vel priuilegio ꝙ ipe solū reciperet. et cū cōsilio Secꝰ ē de iure qꝛ creato monachorū de iure. ꝑtinet ad abbatē et cōuētuʒ. fm Jo. an. in. d. c. s. allegat. c. ea. noscitur de hīs. q̄ fi. a pla. et iō vacāte mōasterio nō poterit cōuentus recipe. Sʒ p̄lato viuente. nec plarꝰ sine cōuētu. nec cōuentus sine plato poterit aliquē recipere. vt no. in. d. c. s. v. ꝙ fiat simplr ꝰ tribus votis. s. obia: castitate. et paupertate ꝙ si nolet ꝓfiteri nisi obiam i solū et q̄ ad alia nō teneri nō esset ꝓfessus ꝓprie si expsso hoc deducit in pactū qꝛ remota pte sbali actus remouet totū vt in. c. tua de spō. sed pdicta tria sūt substantialia ꝓfessiōi religionis. c. cū ad monasteriū de sta. mo. Si vero expsse nō deducit in pactū valet ꝓfessio de vno voto obie solū: dūmō addat ꝓmitto obediētiā fm talem regulā: et sic intellige Inno. i. d. c. cū ad monasteriū in reliquis vero lʒ non seruet forma tradita puta in regula monacorū in ꝓfitēdo tn̄ tʒ ꝓfessio per q̄cunq3 verba fiat qꝛ defectus forme nō sbalis nō dʒ viciare actū sicut dicimꝰ in excōicatione. c. sacro. de sen. exco. Ita no pa. in. d. c. porrectuʒ. Sexto regrit ꝙ votum fiat vni religioni qꝛ vt refert dn̄s Anto. in. c. rursus qui cle. vel vo. doc. bononienses cōsuluerūt ꝙ si qs fecit ꝓfessionē certe regule. puta in ordine minoꝝ q̄ tn̄ ꝓfessio nō valet. puta. qꝛ añ annū ꝓbatiōis: lʒ nō possit redire ad seculū. tn̄ si cōhit matrimoniū tenebit. rō. qꝛ non est facta vni de religionibꝰ approbatis vt regrit in. c. vnico de voto li. vi. qꝛ cū nō valeat q̄ ad fratres minores non est factū vni sed in genere remansit votum de ꝓfitendo vnam. d. c. nō solum de regula. li. vi. ergo. nō dirimet.

2 ¶ Sed nūqđ sine pctō mortali potertt cōhere talis. R. fʒ lap. Abba. et recitat de in d. c. nō solū ꝙ si ꝓfitens intēdit illā solā et n̄ aliā sic nō peccat mortalr. rō qꝛ iste nō ꝓfitet. regulam minoꝝ qꝛ nō valet nec aliā qꝛ non intendit. ergo votū nullū. si vero ꝓfitēa indifferēter intēderet si nō isti salē isti tūc peccat mortaliter. Et lʒ ge. i d. c. nō solū velit ꝙ ēt dirimat matrimoniū post cōtractū ex quo ꝓfessiōe ... est intendens se obligare saltem ...

pliciti ego nō teneo sed dico cū Lapo. et Cal. vt ipse eos recitat q expresse pfessus in ordine mēdicātiū. .j. annū nō obligatur tali quin teneat matrimonium si contrahat licet peccet mortaliter qui intendebat si nō illi saltē alteri se obligare vt dictum est quod no. et vide ad hoc. s. nouicius. §. xiiij.

3 ¶ Utrū femina pfitens religionē masculorū in manibus ipsorū efficiat religiosa licet nō ingrediat monasteriū sed remaneat in domo sua. R. Pa. in. c. insinuāte q cle. vel vouen. q sic etiā si nō suscepit habitū: dūmō expressa sit professa. vt in. d. c. porrectū et idē dic de masculo. q ex cā pōt pfiteri cū pacto q stet extra monasteriū sm Inno. in. d. c. insinuāte. et Bar. in auc. ingressi. C. de sa. san. eccle. sequitur Pa. in. c. ex publico. de puer. cōiuga. et ad. c. monachi xx. q. iiij. respondetur q verum sine cā fieri nō posse. Ex quo patet q habitus non est de sba regule sed de accidentalibus vt no. idē Pa. in. d. c. porrectū.

Promissio
vide. s. pollicitatio.

Proprietas
pprie capitur p dñio et idem est dicere cū pprietatis sicut dñij et idē in statutis sola possessio nō verificat pro pprietate no. Pa. in c. i. de cā. pos. et proprie.

1 ¶ Quare fuit inuēta pprietas. no. xij. q. i. dilectissimis. vbi dr ppter iniquitatē s. negligētie secūdum glo. ibidem.

Prosoneta
q ptractus faciunt vsurarios vide Inno. et Joan. an. in c. michael de vsu. glo. et archi. xlvi. di. c. sicut nō suo. tu dic vt. .j. Restitutio. .j. in verbo vsurarius. §. v.

Protestatio
vid. .j. Recusatio. §. ij.

Prouincia
pprie dr q hz x. v. xi. ciuitates et vnū regē. vi. q. iij. Scitote.

Prudentia
sm philo ethicorum. vi. est recta ratio agibiliū.

¶ Qui sunt actus eius. R. psiliarij. de psiliatis et inuentis iudicare. Cōsiliata et iudicata ad opus applicari pcipere. Et iste. iij. actus est principalis qr alij duo ordinantur ad istum sm philo. vi. Ethicorum.

2 ¶ Quot sunt eius ptes. R. q. v. Prima dr monastica p quā qs regit seipsum. Scda canonica p quā qs regit vnam domū vel vnā familiā. Tertia militaris p quā qs regit exercitū. Quarta politica architetonica siue regnatiua vel legis positiua p quā qs regit ciuitatem vel regnū. Quinta politica. s. simpliciter dicta subditorum per quam bene se hñt ad pseruationē policie bene ordinate de quibus. vi. Ethicorum. et. iij. Politicorum.

3 ¶ Que opponitur prudentie. R. imprudentia q qdem pt dici pctm generale p participationē mēstrui. s. in quolibet peccato est defectus in aliquo actu rōnis dirigētis. et ideo sm pcā circa que est tale peccatū erit. hz etiā imprudētia sub se species. s. pcipitatio qua aliqs p ipetū passionis vel voluntatis fertur ad aliquid agendum pertrāsitis mediis per que oz ordinate descendere recta psiliando. Que media sunt memoria preteritorū. Intelligentia pñtium. Solercia in considerando futuros euētus. Rō pferens vnum cū alio. Et docilitas per quam qs acqescit aliorū sententijs. Habet etiā temeritatē que est contēptus regule dirigentis. vnde temere dicuntur illa. fieri que ratione nō reguntur ex cōtemptu regule dirigētis. Habet et incōsiderationē que in recte iudicādo deficit. Est et incōstātia que deficit in precipiendo. est et negligētia que est per defectū volūtatis et est proprie in actus interioris defectu ad quē ptinet electio. Est et pegricia et torpor de qbus. s. Et qñ predicta sint peccatū mortale. dicas q solū qñ sunt p aliqd necessariū ad salutē qd precipitur. vel quod est prohibitum. alias cōiter sunt peccata venialia.

4 ¶ Que sunt vicia q silitudinē habent

aum prudētia.s̄z.q̄ sunt quattuor. Primū est prudētia carnis in q̄tū studium rōnis ordinat ad finē q̄ nō est vere bonus. et q̄dem si sumatur s̄m absolutaz rōnem ita q̄ in cura carnis aut mundanoꝝ finis totius vite sit. sic est pctm̄ mortale. q2 p hoc auertit hō totalr a deo. cū ipossibile sit eē plures vltimos fines. et de hac dr̄ ad Ro.viij. Prudētia carnis inimica ē deo. Si aūt sumatur s̄m rōnem particularis prudentie sic est pctm̄ veniale. q2 sicut affectio ad aliqd̄ delectabile carnis vel mūdi inordinata sine auersione a deo est pcm̄ veniale: sic est studiū ad illā. Silr̄ dic de prudētia seculi. Si ꝟo q̄s curā carnis in finē ordinat honestū puta comestionē ad carnis sustētationē vt deo seruiat. sic nō erit prudētia carnis. Silr̄ nec prudentia seculi. qū vnē rebus mundi ad finē honestū vide d̄ hoc Tho.xxij. q.lv. Scd̄m est astutia. Terciū dolus. Quartū fraus. et lz hec tria cōueniāt in q̄tū q̄s p vias nō veras et simulatas vult ɔseq aliquē finē. Tn̄ differūt inter se q2 ad astutiam pertinet excogitatio hmōi viaꝝ. Ad dolū et fraudē ꝟo ptinet ꝓpe excusatio opis. s3 dolus ɔsistit in ꝟbis et fact' fraus ꝟo ꝓpe i factis.

Puberes

q̄s dicat. hēs.xx.q.ij. §.cū et go. et.q.ij.c.si in q̄libet. et de despon. ipu.c. pubes. vbi dr̄ puberes sūt vocati a pube.i. a pudētia corpis. q2 hec loca p̄io lanuginē ducūt. et hodie dic q̄ ē masculus .xiiij. ānoꝝ et femīa.xij.vt.s̄. Impubes.

Publicū

dr̄ dupl'r s̄m Pa. in.c.ex lraꝝ.de tē. or.vide. Notoriū.et.s̄. Occultuz Itē publicū differt a cōi. q2 cōe dr̄ qd̄ est oībus animātibus et brutis cōe. sed publicū. dr̄ qd̄ est in vsu hoīz tm̄. vn̄ publicū quasi populicū.

Pudicus

dz eē sacerdos vt ꝟbis et morib⁹ pudorē idisinēter exhibeat.xliij.di.§.i.

Pudicitia

est ai ꝟtus q̄ q̄s verecūdat d̄ actibus de q̄bus hoīes magis verecūdant vt sunt actus venerei. s3 Aug.xliij. de ciui. dei comitēcz hz fortitudinē vt potius q̄libet mala tolleret q̄ malo ɔsentire decernat.xxxij.q.v. ita ne.

Punitio

nō dz eē sine cā. lz aliqū sine culpa. de re.iur. sine culpa.li.vi. de q̄ vide .s̄. Correctio. et pena. et vbi dz puniri. vide.s̄. Pena.§.xxiiij.cū sequēti.

Purgatio

q̄druplex. alia spūal'.s.a pctis et hec fit p baptismū et pniaz de ɔse.di.iiij. nō pōt. Et p sacroꝝ receptionez. de ɔse.di.ij.cū oē. Et p fidei feruorē.xv.q.vi.c.viij. de coha.cle. et mu.c. vsa. Et p q̄libet opera pietatis.xxij.q. ij.si quelibet. Alia dicitur ignis purgatorij. de qua.j. Purgatorium. Alia dr̄ vulgaris q̄ a vulgo ē inuēta. et hec fit cū ferro cadēte. aqua feruēte. Aut cuz duello. et si euaserit illesus sit immunis. et hec ꝓhibet' sub pena mortalis peti.ij. q.v.mēnā.et.c.consuluisti. et de purga. vul.p totū. q2 est ɔ id deutronomij.vi. Nō tētabis dn̄z. Alia dr̄ canonica a iure canonico inuēta. et hec fit p iuramētū ꝓstationē corā suo iudice. et illis apud quos isamatus est sic iurādo sup euangelia. q̄ tale crimē nō cōmisit sup q̄ ē ifamat⁹. nec ad id opaz dedit et hmōi et dz hēre tot cōpurgatores quot idicēti purgationē canonicā videbit' attēta enormitate cri̅a. q sint bōe opionis. et nō sit verisile eos periurare. et q eius ɔuersationē sciāt et sint eiusdē ordinis si ē possibile q simul iurēt q̄ credāt eū verꝫ iurasse vel q̄ bonum exhibuit iuramentum. hec ꝓbant. de purgatione canonica per totū.

¶ Qn̄ dz iudici canōica purgatio. R̄. q̄ qn̄ apud iudicē suū q̄s est ifamatus et ifamia publica laborat et apud graues et bonos viros. et nō sit orta ab inimicis. tūc iudex dz ꝓficere terminū. vt si q̄s vult accusare cōpareat. et si accusator appet audiat canōice. Si ꝟo nō appet et ifamia mala crebrescit. tūc ꝓcedat iudex ad inq̄sitionē et si nullus appet etiā denūciator hoc quinciā tunc

cōpellat eū ad purgationē canonicam. hec no. Jo. ij. q. v. presbyter. & per totum & de purga. cano. per totum per doc.

2 ¶ Sed nunquid iudex ex sola suspitione poterit purgationē canonicā indicere. R. q si infamis nō laborat vt dixi non poterit. nisi forte fuerit accusatus. ij. q. v. §. ecce. qualiter. Un̄ no. q violēta suspitio sufficit ad indicēdā purgationē p dictā licet nō sit infamatus. sed temeraria suspitio repellitur extra. eo. c. si quis de gradu. ij. q. i. c. i. Violēta autē sufficit ad sententiam. xxxij. q. i. dixit no. Archi. ij. q. v. omnibus Inno. & Hosti. in d. c. si quis de gradu. Limita hoc. vt. s. Presumptio primo. verum in leuibus.

3 ¶ Utrum ad dictū vnius mulieris sit indicenda. R. q sic si infamia ex hoc apud graues resultat. c. significasti. de adul.

4 ¶ Que pena deficientis in purgatiōe. R. q si accuset & indicat sibi purgatio si deficit puniet ac si fuisset cōuictus. de simo. c. de hoc si vero per modū inquisitionis agat aut denūciationis pena erat arbitraria. vt no. Go. Hosti. & Pa. in c. accedēs. de accu. Similiter dic q si nō precessit aliquis modus agēdi neque per accusationē. inquisitionē. aut denūciationē. sed solū propter infamiā iudex indicit purgationē tunc similiter si deficit punitur extraordinarie. & est casus. c. significasti. de adul. Et sic eū intellige & aduerte quod dicit Inno. q cū iudex hoc casu procedat ex presumptiōe q debet multū tēperare sniam. vt no. in. c. afferte de presumptio.

Purgatoriū est pena grauissima minor tamen quam infernalis vt patet xxv. di. §. qual. de pe. di. vij. c. si.

1 ¶ Qui sūt qui purgant. R. q illi qui moriuntur in caritate. qui tamen nō satisfecerūt pro eorū pctīs in hac vita. xxv. di. c. qualis & c. se.

2 ¶ Quomodo iuuant eos defunctorum vide. j. suffragia. per totū.

Purificatio post partū mulierū nō est necessaria vnde si voluerit intrare ecclesiam vt gratias agāt. nō peccāt. Si tamen ex veneratiōe aliquādiu voluerit abstinere deuotio earum nō est prohibenda. de purga. post par. c. vnico.

Pusillanimitas opponitur magnanimitati per defectū quia deficit pusillanimis a proportione sue potentie. dum recusat in illud tēdere quod est cōmensuratū sue potentie. & sic est pctm̄. & tale qualis est obligatio ad illud in quod tēdere recusat. siue sit preceptum. siue sit prohibitio. Secus si sit circa consilia vt intrādi religionē. audiendi confessiones vel predicādi. quibus ex officio nō incūbit de necessitate. quia sic est petm̄ veniale. hec ex Tho. xxij. q. cxxxiij. & est filia accidie.

Quadragesima quādo & quomō fuit istituta. no. in. c. quadragesima. de cōse. di. v. vbi dicitur q a xpo fuit instituta. & vt decimā annorum deo reddamus. Quando est incipienda. & a quibus abstinendum & qua hora comedendum. vide. s. Ieiunium.

Quarta falcidia vel trebellianica. vide legitima. Quarta funeralis. vide canonica portio.

Questuarii dicuntur qui discurrunt pro elemosynis qui nullo modo recipi debent nisi ostēdant literas. aut aplicas aut diocesani ostēdant. & ponitur forma literarum ap. in. c. ex eo. de pe. & re. & si habēt literas aplicas nō debēt acceptari nisi prius sint per episcopum examinati cle. abusionibus de pe. & re.

¶ Utrum tales questores sint permittēdi predicare. R. q nō nisi solūmodo quod in literis continetur pplo proponere. vt in d. c. cū ex eo. & de here. vt officium li. vi. & d. cle. abusiōibus.

2 ¶ Quid si cōtinetur in eorum literis q in locis religiosis honeste & caritatiue recipiantur. & q fideles ad eorum exortationē cōuocēt. R. q nihilominus clerici & rectores ecclesiarum nō tenentur inuiti predicta facere quia tales litere quantum ad huiusmodi conuocationes sunt reuocate ipso iure. vt habetur in extrauaganti. Cle. ij.

3 ¶ Quo nō debēt in tabernis: aūt alijs locis incongruis manere aūt inutiles expensas facere, aut habitum falsē religionis portare, aut indulgētias vł alia mēdaciosa pponere pūitur in .d. Cle. abusionibus. r. d. e. cū ex eo.

4 ¶ Sed nūqd si publice delinquāt, tales poterūt ab ordinarijs puniri. R. q. sic lz sint exēpti de puile. e tuap.

Questus dicit oē quod ex opera cuiuscunqz descendit. ff. pro socio. l. questus glo. i. lucruz.

Rancor est displicentia contra aliquem ppter quā desiderat vel querit quis malū alteri r est filia accidie quando procedit contra aliquem. eo q inducit eum ad bene operādū aliqn filia ire r est peccatū mortale. si malū qd alteri querit vel optat est quid alicuius iportantie r cum deliberatione voluntatis. vt elino a Tho. xxi. q. xxxv. Limita tamen vt. s. odium.

Ratio hz triplicē gradum in hoie fm philo. primo ethicorū. ¶ Primus ē ante completū septēniū. vbi non intelligit nec p se nec ab alio cape pt: r iō illo tpe nulli Ȝctui ē aptus. Scdus gradus est cū alijs cape pōt ipfecte. sz ipe p se nō sufficit ad itelligeū. r istd est in fine pmi septēnij regir. r tunc pt pmittere aliqd q natura inclinat non tm cū obligatiōe ppetua. ¶ Tertius est qn ab alio cape pōt r p seipsuz r ꝯsiderate. r istd est in anno pubertatis. r tunc pōt se obligare quo ad psonā. s. ad votū religiōis. matrimoniū. r hmōi. sz quo ad exteriora nō nisi in fi. xxv. annorū. Ratio finalis ē aīa legis. vide Lex. ꝟ. iiij. Et qñ cognoscat qñ rō est finalis vel impulsiua. vide. s. Causa.

Ratiocinia sunt redditiones rōnuz ad quas qs obligat ex administratiōe reipublice vel priuate. Nam sunt quedā rōcinia publica. in qbus obligantur officiales curie ex administratiōe aliqrū ad rēpublicā ptinētiū vt. C. de epi. r cle. l. officiales. Quedā dicūt p̄uata qb⁹ obligāt hoies ex administratiōe rerū priuatarū. vt tutores curatores actores, procuratores. executores. extra de obli. ad ratio. c. vnico.

¶ Utrū obligat⁹ ad rōcinia possit ordinari. R. q post dimissionē administratiōis si est obligatus reipublice ex administratiōe pmoueri nō pōt añ reddita rōcinia. c. pterea. 50. di. sec⁹ si esset obligat⁹ ex mutuo vel alia cā. l. referi. pte. ff. de mu. r ho. C. de epi. r cle. l. qs qs emersis. si pro est obligat⁹ psone priuate tūc si tenet de dolo r fraude r cōstat repellit. Si pro cōstare nō pōt. vel tenet ex alia culpa. sic pt pmoueri. In offō aūt administratiōis exñs an possit pmoueri. Mihi placet opi. Inn. in d. c. vnico. vbi dicit q si qs gerat tutelā vel curā legitimā. vł necessariā a legib⁹ sibi īpositā. vł ēt suscipiat. aut miserabiliū psonarū. aut eccłie pcurationes seu administratiōes. r maxime cū licētia epi. q nō ipedit ordiari cū possit talia suscipere ēt ordinat⁹. als aūt phibet. 51. di. p totū r. d. l. officiales.

2 ¶ Sz nūqd magister scolariū. vel alius famulus q iurauit p añū seruire poterit religionē itrare. R. q. sic fm Hugo. liij. di. c. legē. lz dicat q nemini ꝯsuleret hoc. dicit q tutius ē implere qd iurauit nisi obtencat licētiā. quā si nō vult dare poterit intrare auctoritate. c. puenit el. ij. de iureiur. Addo q etiā liceret quando imineret sibi periculum mortalis peccati.

3 ¶ Utrū obligat⁹ cū pignoris possit pmoueri. R. fz ho. q nō añ redditā rōez ar. c. significaste. r. c. cū ꝟ. de pigno.

4 ¶ Utrū filius vsurarij possit pmoueri. R. fm Host. q non si succedat. nisi clamores pris emēt. vel hereditatem repudiet. c. tua nos. de vsu.

Raptor proprie dr qui rapit res immobiles. Predo vero res mobiles. Uñ rapina dr i reb⁹ imobilib⁹. Depdatio vero in mobilibus. r se mouētibus. vt

animalibus. ꝛ hmõi ſꝫ Jo. an. quem ſequitur Pa.in.c.i. de rapto. Quia vt plurimũ equiuoce ſumatur. Et ſic rapina cũ qs publice ꝛ violent rapit. vt in c.penale.xiiij.q.v. de hoc vid Inſti. de vi.bono.rap.poſt pncipiũ ꝛ eſt grauius peccm quã furtũ vt i.d.c pẽale.

1 ¶ Utrũ raptores largo mõ ꝑ quibuſcunque publice ꝛ violenter res alienas depredantibus tã mobiles quã imobiles poſſint recipi ad cõfeſſionẽ. niſi reſtituant rapta. vel que combuſſerunt. deſtruxerũt. depopulauerũt aut alio mõ dampnificauerunt ꝑmium ſicut tenentur. l. duobus. §. ſi qs furauerit. ff. de iureiur. ꝛ.l.cũ te nõ ſolum. C. quod me. cã ßz. tex.in.c.ſup eo. de rapto ſic quicunque ſurrexerit in rapinas ſiue eccleſiarum violationẽ ꝛ manifeſte fuerit dephenſus. niſi ꝑus ablata reſtituat ſi poterit vel emẽdandi plenã ſecuritatẽ fecerit ꝑnie beneficium ei penitus denegetur. Si vero vſque ad obitũ in contumacia ſua durauerit. ꝛ in extremis poſitus remediũ penitentie poſtulauerit humiliter. ſi emendationẽ. vel emendandi ſecuritatem preſtiterit ei penitentia ꝛ eccleſiaſtica ſepultura concedatur. Qui autẽ in ſanitate obſtinata mente non emendauerit. ꝛ in morte ſecuritatem preſtare non poterit ſi. de peccato contritus fuerit viaticum non denegetur ꝛ ſic nec confeſſio ꝛ abſolutio. ſed tamen nullus clericorum ſepulture eius interſit nec eius elimoſynas preſumat accipere. lꝫ ſit ſepeliendus in cimiterio Et quicunque clericus vel preſbyter contrafecerit. debet deponi ab ordine irrecuperabiliter. ſ. ſine diſpenſatione ꝛ beneficio carere eccleſiaſtico hec in d.c.ſuper eo. Si vero non ſunt manifeſti poterunt recipi ad confeſſionem ſicut alij peccatores ſm abbatẽ in.d. c.ſuper eo. ꝛ etiã lꝫ eſſent manifeſti. ſi tamen monitũ nunque fuerunt ſm Hoſtien.in.d.c. ſuper eo. dummodo ſint diſpoſiti reſtituere vt tenetur.

2 ¶ Quid ꝺ raptoribus depdãtibus romipetas. Uide. s. excõicatio.v. caſu.xxix.

5 ¶ Utrum raptor virginis ſit puniendus pena.l.vnice.C.ꝺ raptu vir. ßz.pa. in.c.cum cauſa.de rapto. q ſi preceſſit tractatus determinatus de matrimonio ꝛ ob hanc cauſam abducit nõ cõmittitur pena de iure canonico. cui ſtamus in hoc. Si vero predictus tractatus nõ pceſſit etiã ſi puella ſuit voluntaria cõmittitur pena.xxvij.q. vltima lex illa.ar.xxxvi.q.i.§. ex hac in fin. ꝛ obligatur ad reſtitutionẽ non ſolũ ſubtracti ſed etiam lucri. quod habuiſſet ille ſub cuius poteſtate erat ſecundum dominũ Jo.de platea. Inſti. de actio. que ex delic.naſcun.§.interdum.

Rapina fit pͥmo in naufragijs. ¶ Scꝺo in pedagijs. ¶ Tertio in queſitijs.talis.ꝛ ſimilibus. ¶ Quarto in bello. ¶ Quinto in extorſionibus officialium plus debito.

1 ¶ Utrum dominus agri vel territorij teneatur de rapina in eo facta. Rñdꝫ. Pa.in.c.licet de reſti.ſpo. q ſi ſuit ſciens ꝛ potuit prohibere ꝛ non prohibuit ſic tenetur. l.i.C.de ſal.mo. Secus ſi nõ potuit ꝓhibere. l.i.§.is aũt.ff.ſi fa. fur.fe.di. Et idẽ dic de villa ꝛ caſtro. ꝛ hec eſt cõis opi.ſm. Bar.in.l. ne quid ff.de incen.rui.ꝛ nau. Uniuerſitas tenetur non criminaliter ſm predictos.

2 ¶ Sed nunquid ſtabitur iuramento ſuper quantitate rerũ amiſſarũ robato ßz.cõiter tenent legiſte in.l.ſi quando.C.vñ vi.ꝛ Pa. in.c. ſup eo. de his que vi. q vbi qs cõuenit ex dolo alterius admittitur probatio per iuramentum in litẽ. Sed qñ cõuenitur de dolo ſuo ſic creditur iuramento allegantis dãnũ ꝓpterea dicit Inno.in.d.c.ſup eo. q.d c.habebit locũ in qualibet vi cõpulſiua. ablatiua expulſiua. turbatiua. ꝛ inquietatiua. Ex quo infertur q ſi probo furtũ vel rapinã cõtra raptorẽ ſtabiꝰ iuramẽto meo de quãtitate rapta. Et no. q furtũ vel rapina ꝓbat ꝑ ſocios familiares. ꝛ huiuſmodi.

Rathabitio vide. s. Cõſẽſus.§.xiij.

REcõciliatio ecclie vide Cõsecratio
REcõpensatio vide Compẽsatio.
REcusari põt iudex delegat⁹ ex multis cãis. no. Pa. in. c. accedẽs. vt lite nõ cote.
¶ Primo qꝛ cõsanguineus aduersarij. ¶ Secundo qꝛ cõmẽsalis ipsius. ¶ Tertio qꝛ oriũdus de eius terra. idẽ de districtu. ¶ Quarto quando non potest haberi accessus ad iudicez. nisi per terrã inimicoꝝ. ¶ Quinto quando loquitur in aure ⁊ familiariter cũ aduersario. ¶ Sexto qñ in alia cã litigabat cũ eo. Istud no. Pa. i. c. i. de iudi. ¶ Septimo qñ ẽ iperitus. ⁊ hʒ assessorẽ suspectũ ibidez Pa.

1 ¶ Utrum protestatio de nõ acceptando eã tollatur per ꝯtũz factũ. R. Pa. in. c. vnico de litis contc ꝙ non nisi factuz ꝯtrã tollat ꝓtestationẽ ꝑꝑ intellectum aliũm intermediatũ ẜbi gr̃a Interrogatur an vera sunt que cõtinentr in libello. R. reus. Rñdebo cũ protestatõe ꝙ nõ intẽdo ꝯtestari litẽ ꝑ hãc rñsionẽ ⁊ si sic rñdet nõ ꝯtestat̃ ꝑ istõ factum ꝯtrã secus si his dictis diceret iudex nõ admitto hãc ꝓtestationez. ⁊ postea ipse reus rñderet sine ꝓtestatione repetita ad libellũ. tale factũ ꝯtrã tolleret ꝓtestationẽ ⁊ lis eẽt ꝯtestata. Sec⁹ si iterũ repeteret ⁊ ego protestor nolle cõtestari litẽ qꝛ nihil medium interuenit. ꝑ hoc facit cle. vnica de dolo ⁊ q̃d vl̃ de cõsti. c. cũ M. ⁊. i. vbi repugnãtia. ff. de re. iur. ⁊ i. c. sollicitudinẽ. de appel. vel. dic ẜm Bar. in. l. vnica. C. de litis cõte. ꝙ qñ ꝓtestatio respicit vnum ⁊ factum aliud Nam in litis contestatione oritur quasi contractus. Protestatio vero ordinatur ad tollendũ istũ quasi ꝯtũz nõ aũr responsionem ⁊ sic sunt diuersa. ⁊ tunc ꝑ factuz ꝯtrium nõ tollit. Sed qñ cõcernũt vnũ ꝓtestatio ⁊ factũ. vt puta qꝛ rñdet ⁊ ꝓtestatur ꝙ aio nõ respondedi tũc tollat tal̃ ꝓtestatio ꝑ ꝯtrũ factũ qꝛ cõcernit idẽ factum Uel dic ẜm pa. in. d. c. cũ. M. ꝙ qñ ꝓtestatio fit in dependẽtibus a mera võluntate protestantis. valet protestatio. vt si dicat nolle aliud dicere ꝯ fidem. ⁊ postmodũ dicit ꝓtestatio defendit euz xxiij. q. i. hec est fides. Si ꝟo depẽdet a voluntate protestantis ⁊ alterius si alter ꝯsentit valʒ. c. cum an a. ⁊ ꝙ ibi no. de elec. ⁊. c. fi. de condi. appo. Si vero cõsentit. nec est iusta cã protestandi nõ vʒ. Sec⁹ si subessʒ Iusta cã puta met⁹ v̄l vis. puta vis ꝯhẽ alr̃ iterficies me. ꝓtestor ꝙ q̃cq̃d dicã facto aĩo nõ ꝯhẽdi ⁊ vʒ. xxxi. q. ij. lotharius. Silr̃ qñ iudex delegat⁹ nõ ꝯsentit recusatiõi. ⁊ si nõ cõpeo excõicabit de facto cõpeo cũ ꝓtestatione de nõ ꝯsentiendo in ipsũz vʒ nec cõpino ꝑiudicat adũc tñ ꝙ ꝓtestatio dʒ ꝑcedere actũ sup quo fit. vt ff. de cõcubi. l. in cõcubinatu.

REgularis dr̃ q ad videndũ regulr̃ est astrict⁹. siue sit monacus siue canonic⁹ regularis. de sta. mo. c. ꝙ dei timorẽ. siue sit clericus siue sit laic⁹. lʒ laicus nõ possit recipi in canonicũ. vt in. c. ij. de institu. tñ põt recipi in ꝯuersum de elec. ⁊. c. cũ ex eo. li. vi.

REligiosus dr̃ tripliciter ¶ Pº largissime. ⁊ sic est glibet xp̃ianus vñ i. c. ꝑ hũani. de homi. li. vi. dr̃ xp̃iana religio. ¶ Secũdo large. ⁊ sic comprehẽdit oẽs clericos seculares. ⁊ oẽs xp̃ianũ honeste vivẽtem. Naz in eo ꝙ deo ipendit debitã religionẽ põt dici religiosus. ⁊ sic sequr. i. q. i. c. null⁹ el. ij. ⁊. xxxiij. q. v. q̃d deo arg. de voto. et multa. vbi. de hoc. ¶ Tertio accipit̃ ꝓprie. ⁊ sic religiosus est q ꝓfessionẽ fecit alicui de religiõibus approbatis ꝑ sedem aplicam. de voto. c. ꝙ votuz. ẜ. ꝑsũ. li. vi. ⁊ talis ꝓprie dr̃ religiosus ⁊ religiones approbate sunt quattuor Prima Blasilij. Secũda bñdicti Tertia Augustini. Quarta Beati Francisci. vt not. Laudn. in cle. qꝛ regulares. de supplen. ne. px. Sub istis militant cẽs ꝓprie religosi. exceptis cartusiensibus q hñt sua statuta.

1 ¶ Utrū dispositio odiosa concepta erga regulares seu religiosos extēdatur ad fratres de tertio ordine Beati Francis. ꝛ hmōi. R. Pan. in gnca de regu. ꝙ nō: q: tales ꝓprie nō dicunt religiosi vn̄ potius eorū regula est gdaꝫ modus bn̄ viuēdi. lꝫ sit approbat⁹ p Papam. ꝛ ideo solū ꝯphēderet illos q tria vota substātialia ꝓmiserunt. in religione approbata. ſm Jo. an. in gl. i. ꝛ ij. Cle. pme de decimis. ꝛ hoc verum nisi addat aliud puta gcunꝗ religiosi Nam tūc etiā cōprehēderent hospitalarij ierosolimitani q nō pñt contrahere matrimoniū ꝛ ꝓmittūt obiāꝫ superiori. ꝛ non pñt retrocedere ab illo statu. nō tn̄ cōprehēderent alij hospitalarij q vtuntur matrimonio. lꝫ portent certū habitū q: non sunt religiosi. nec stricto nec largo mō In fauorabilib⁹ vero bn̄ cōprehēdunt p̄fati fratres. q: largo mō videtur sub regula rōne ꝓmissionis facte superiori eoꝝ.

2 ¶ Quid de inueñtētibus nouū ordinē. R. ꝙ nō sunt religiosi. nisi a papa expsse approbētur. q: cū sit ꝓhibitum nouū ordinē vl' religionē iuenire. vt i c. religionū de reli. dom. li. vi. Jō nō religiosi. sed potius irreligiosi sunt censendi tales ꝛ hodie sunt excōicati ipso facto per extrauagātē. Jo. xxij., que incipit Sancta romana. Recitat Pa. in c. si. de reli. domi.

3 ¶ Religio beghinarum reprobatur ꝛ omnes eam sectantes sunt excōmunicati ipso facto. ac religiosi dantes eis auxilium. consilium. vel fauorem in ꝑfato beghinatu. Cle. i. de reli. dom. ꝛ no. ꝙ sorores tertij ordinis. S. Francisci non sunt ille beghine vt no. gl. ibidem. cum habeant regulam approbatam a sede apostolica. ꝛ multominus sorores sancte Clare.

4 ¶ Quis potest effici religiosus. R. ꝙ quilibet qui non habet aliquam de infrascriptis. viij. cōditionibus. quarum prima est etas imatura. de quo dic. vt s. nouicius. §. i.

5 ¶ Secūda seruilis cōditio. Seruus ꝗppe sine cōsensu dn̄i nō pōt intrare religionē. ar. xliij. d. c. nullus epoꝝ. Prescribit tn̄ triēnio ꝛ a religiōe q̄ dn̄s ignorat. si dn̄s scit. ꝛ nō repetit xvij. q. ij. si gs incognit⁹. Iste tn̄ si repetatur a domino religiosus erit ſm Hug. ibidem ar. xxvij. q. i. de viduis. ꝛ religioni tenebitur ꝗntū in ipso est ꝛ si manumitteret nō posset ꝯherē. Nec ob. c. quidaꝫ. de conuer. ꝯiu. q: ille q hꝫ vxorē nō pt obseruare castitatē ea inuita ꝛ sic religiosus esse nō pōt sed seruus sic q: nō regnt corp⁹ libeꝝ vt sit mō achius. cū in domo ꝓpria quia possit esse religiosus. d. c. de viduis.

6 ¶ Tertia debitoꝝ obligatio. qui. n. dꝫ aliquid alteri. nō pōt illo licite ꝑtermittere vt religionē ingrediatur. liij. d. c. generalis. Si tn̄ sit debitū pecūie vl' talis debitor nō hꝫ vn̄ satisfaciat. tunc faciat quod pōt. s. cedat bonis suis creditori ꝛ sufficit. ꝓp pecuniē. n. nō obligatur ꝑsona liberi hominis. sed tm̄ ad recōpēsaꝫ. Un̄ lꝫ ei rebus suis exhibit religionem ingredi nec tenetur in seculo remanere vt ꝓcuret vn̄ soluat debitum. si mō ex zelo dei ꝛ seruore caritatis hoc faciat. q: spūs sancti auctoritate hoc facit cui nemo pōt resistere. xix. q. ij. due de regl'a. lꝫ Si tn̄ monasteriū qō ingreditur aligd acqreret per successionem hereditariā. vel per donationē aut. legatū rōne ipsius solū. sic tenetur satisfacere ꝗtum se illud extendit qō habuit eius occasione solūmodo. ar. c. si qua mulier. xix. q. iij.

7 ¶ Utrū talis teneatur in religione laborare vt creditoribus soluat. R. gdaꝫ tenēt ꝙ sic. Sꝫ cōtrariū credo cum ex toto sit religioni subiectus ita ꝙ nō est momētū in quo a prelato nō possit occupari. ꝛ nō hꝫ velle nec nolle. c. si religiosus. de elec. li. vi. Itē si stetisset in seculo ꝛ cessisset bonis non teneretur laborare vt satisfaceret secꝫ Pe. de pal. in. iiij. di. xxxiij. Ergo cum ex ꝓfessione credat bonis ꝑꝫ ꝙ nō tenet laborare vt satisfaciat posset tn̄ p̄latus cū cōsensu mōasterij hoc ei cōcedere. alia non

8 ¶ Quid si talis etiam cū iuramēto ad tale debitum erat astrictus. R. idem p oia dicendum. ar. c. licet de regula.

9 ¶ Quid si pmisisset talis opari manibus vt satisfaceret. R. scdm Pe. de pal. vbi. s. q hoc nō obstante poterit religionē intrare. sed si bona sua sufficiunt satisfaciat ei ad interesse. et sic dic de eo q accepit vxorē q pañt aliqd interesse ex hoc q dz ei satisfacere. si hz aliqua secundum eundē Pe.

10 ¶ Quarta rōcinioꝝ detētio. Uñ obligatus ad rōcinia intrare nō pt. li. vi. c. legem. Et hoc verum in obligatis ppetuo. In alijs aūt secus lz honestū sit q prius se expediat. Ex quo pz fm Hostie. q ptās q iurauit regimē ciuitatis per annum. magister scolariū qui iurauit auerit legere per annū hmōi pōt intrare religionē. auctoritate c. peruenit el. ij. de iureiur. vide. s. Rōcinia. de hoc §. i. et. ij.

11 ¶ Quinta est pñna subuentio. Et vt scias si pōt filius intrare religionem dimissio pat e cui tenet subuenire. Exo. xx. no. fm Alex. in. iij. parte sum. q si parētibus nostris obsequia nostra necessaria sunt. ita q sine ipsis substētari nō pñt. tūc nō lz religionē intrare. si modo talia obsēqa nō inducūt nos ad aliqd agendū quod sit cōtra deū. et sic contrarium ꝯsulentes pharisei increpantur a dño Math. xv. et sic fm doc. intellige illud. c. si q. xxx. di. Si vo eis nō pōt seruire. vl debita obsequia exhibere sine ppe salutis dispēdio. tūc necessitudini generis diuine religiōis pietas anteferē. vt dicit ambro. sup Lu. et sic poterit intrare ipsis dimissis. Et sic loquitur Hiero. in epla ad eliodoꝝ q solum genus pietatis est in hac parte esse crudelem. et Saluator Lu. xiiij. Si qs venit ad me et odit. Si aūt nō sunt in tali necessitate. sic filius ipsis ēt inuitis pōt intrare. etiā si cū eis posset sine dispendio ppe salutis pmanere. pbat in. c. i. et. ij. xx. q iij. Addit tñ. Tho. in. iij quol. q. vi. q nō solū p indigentia maxia. sz ēt p mediocri gen tum. puta q posset viuere sz tñ cū notabili iactura et detrimēto sui status et ꝯditionis sue. puta q oporteret eū mēdicare. vel alijs seruire cū materia indecētia sui status dimittēdus est igressus religiōis. ēt si ex voto hēret. et pz q nō pōt sine piculo salutis hoc facere.

12 ¶ Sexta ē dignitatis astrictio. vt sūt epi et alij supiores. q sine lñia pape nō pñt intrare. c. lz de regula. Inferiores vo epis pñt ēt inuitis suis epis vt. xix. q. ij. due sicut sūt decani. ppositi archidiacōi. archipsbyteri. curati. et oēs alij inferiores epis. Bñficiū tñ coꝝ alteri nō dz ꝯferri nisi expresse vel tacite pfessi fuerant; vl appareret q absolute voluerint viuē. c. mutare. c. bñficiū de rēa. li. vi. debēt tñ petere licentiā ꝗuis nō obtineant vt in. d. c. lz.

13 ¶ Sz cuius erūt fructus bñficij añ pfessionē. R. q dz assignari debita portio ipoꝝ fructuū alicui q seruiat p ipo vt in. d. c. bñficiū. reliquū vo erit ipius vt nō sit onerosus monasterio qd intrauit tpe pbatiōis. xi. q. vi. de lapsis q nec ppe ē. religiosus vt pz i. c. religioso. de sen. exco. li. vi. ergo iure suo non dz d̄fraudari. vt. xvij. q. ij ꝯsaldus. no. Trācre. et Bartholomeus brixi. et iteꝝ remanet canonicus curatus vel decanus sicut prius erat nec bñficiū vacat

14 ¶ Septia mrimonij obligatō. s. post ꝯsumatonē. nā tūc nō pōt religionē intrare. nisi fm q dico Mrimonium iiij intellige ēt si copula est habita post ꝯtctū mrimonij vl spōsalia. Sz nō si añ. q sic nō ipediret. nec mrimoniū diceret ꝯsumatū. ar. c. veniēs de spō. vbi pz q copula pcedens spōsalia nō facit matrimoniū. facit. c. veꝝ et. c. ex publico et. c. ex parte. de cōuer. coniu. que requirunt ꝯsumationē. et est illud quod sequitur nō quod antecedit.

15 ¶ Sed quid de illo q iurauit aliquā ducere in vxorē. nūqd poterit intrare. R. q sic auctoritate. c. pueniēt. el. ij. de iureiur. et. c. cōmissū. de spō. in quo dictutus est et. et c. Intellige q ad opionez ne de facto dicat ꝯtra iur amētū fecisse

hon quo ad veritatem sm Ricar. in iiij.dic etiam vt.s §.ix.

16 ¶ Octaua coactionis ipositio. nā oz vt sit volūtarius alr nō tz ingressus vt de regula.c.i.xx.q.iij.psis. In religiōe āt minor vltra predicta.viij.requirūtur alia.v.s.q sit corpore sanus. lite natus nulla vulgari infamia notatus aio pro ptus.cōpetēter litteratus vel ad hone stos labores aptus.atn̄ si quis recipe ret deficiens in aliquo istorū teneret re ceptio.nisi sit.i.ij.iiij.v.vj.vij.vel.viij. que aliq̄n reddūt receptionē nullā3.vt p3 per predicta.

17 ¶ Qn̄o dz gs itrare.aut q̄ ītētiōe.R̄e.vt moriat mūdo et viuat xpo.xij.q.i.c.ij.

18 ¶ Utrū qlibet debeat reputare votū re ligionis pportionatū sue īfirmitati.R̄e. sm Ricar.in.iiij. di.xxxviij. ar.vi.q.i. q sic.nisi p certā ꝯiecturā seu experien tia sibi ꝯstaret de ꝯtrario.propter.n.cu stodiam que magis adhibet religio sis q̄ secularibus.Et ppter bona exē pla q̄ videt ibi frequētius.Et pp bona verba q̄ frequētius audiunt.Et pp ma iores ꝯsolatiões q̄s diuina benignitas ob fauorē religionis et ex sancta societa te īfundit eis eff.cit eius obseruātia p portionata esset remanēti in seculo.

19 ¶ Utrū qs possit pfiteri in aliqua reli giōe ita q liceat sibi retinerē sua.R̄e.pa. in c insinuāte.q cle.vel vo.q si qs sim plr vouit cū tali ꝯditiōe. vt in dubio q sibi reseruaueri illa bona.vt obediē tiarius monasterij.q2 vba apposita in ꝯtractu debent intelligi sm nā3 ꝯctus vt in.l.si vno ff.loca.et īproprietatis v bis.vt ibidē in pncipio. et in.d.c. insi nuante sm vnū itellectū.vt res potius valeat q̄ peat.l.quotiēs.ff.de vbo.ob. et.c.abbate.de vb.si.et sic erit religio sus.et pfata bōa hēbit ad vsū3 p neces sitate sua. Idē dic si pfitet vt in domo sua cū oibus bonis suis moret vt not. Ber. Inno.et Hosti.in.d.c.insinuante q2 hoc nō est ꝯ substātiā monachatus vt qs in certo loco moret.aut de certis redditibus viuat. cū hoc possit supior ꝯcedere.c.cū inter .R.de elec.et si po stea superior velit eū āmouere.poterit. l3 nō debeat nisi ex iusta cā.Si vo vo luit sibi reseruare vt ppriū ita q nō sit locus ītērptationi.et tūc si fiat reserua tio p viā ꝯditiōis resolutiue vel suspē siue sic viciatur actus et nō ꝯditio.vt in c.fi.de cōdi.appo.et sic nō erit religio sus.Silr si fiat p pactū puta q2 dicit aliter nō3 ītēdo profiteri.nec alio mō q2 hec verba hñt vim ꝯditionis vt di cit Bar.in aut.ingressi C.de sa.san.ec. Si aūt simplr p viā pacti vel modi re seruat sibi proprietatē vel facultatē cō trahendi mrīmoniū sic facit transire pfessionē in aliam spēm.q2 ibi est pa ctū ꝯtra naturam contractus. et ipro priatis aliquatenus verbis pōt trāsire in aliū ꝯtractum.fit interpretatio alteri us ꝯtractus.vt est tex no. in.l. vbi ita donatur ff.de dona.cā mor.et in.l.cum manumissa.ff.de ꝯtrahē.ēptio.et sic erit iste non religiosus ppriē. sed oblatus monasterio. l3 nō in totū.et sic obliga tur ad oia preterq̄ ad reseruata. q si verba non patiantur vt fiat transitus ad aliū ꝯtractum tūc pactum inficit ꝯtractum in totū in.l. per seruum.ff. de vsu et hita.iuncta glo. in.d.l. cum. manumissa.

20 ¶ Utrum intrans religionē ex causa nō inhonesta puta vt esset abbas. vel me lius gauderet et huiusmodi teneatur l3 nō cōsequatur suā intentionem. R̄e. Pa.in c.vt clerici.de regu.q sic. quia effectus est religiosus hoc nō obstāte. vt l3 glo.in.d c.vt clerici.et facit bon⁹ tex.cum glo. in c. quod interrogasti. xxvij.q.ij.ad materiam.

21 ¶ Quid de illo q dolo inductus ē ad religionē.R̄e. q nihilominus erit reli giosus.de cōuer.ꝯiu.c.ex pte.el.ij.et.c. veniens.et.c.ꝯdudū. quod me. cā. cum dilectus et ibi no.Ber.et Hosti. et Jo. xx.q.iij.c.viii.

22 ¶ Quid de illo q timore mortis effi citur religiosus.R̄e. q si timor inferat ab. hoīe sic nō ē religiosus. q2 metus cā platū.nec obligatur p tale votū. ni si postea ratificetur. vt in.c. porrectu3.

& in.c.sicut nobis de regula. Et hoc in
telligo qñ talis timor infertur ab hoie
vt profiteatur. vel faciat tale votuz & sic
loquitur & debet intelligi.d.c.perlatus
quod metus causa. Si vero metus sit
casualis seu naturalis puta infirmus, &
vt in mari tpe tẽpestatis. vel in periculo
latronũ. aut inimicoꝝ. sic talis metus
nõ ipedit qn sit obligatus religiõi & vo
to. Si mõ deliberate hoc fecit. vt in di
ctis.c.porrectũ. & sicut nobis. qz deus
qñq3 tales timores immittit vt cõuer
tantur. xvi.q.i. reuertimini. & cõse. di.
iiij. sanctũ in aut. vt nõ luxu. ꝯ na.§.i.
& hoc sequit Ber.host. & Pa.i.d.c. si
cut. Alij dicũt ꝙ si qs ex cito cõuale scien
tiã vel euasionẽ periculi sentit ꝯdicat. nõ
teneĩ ẽe in metu casuali si votũ fecit. al
le.c.ex trãsmissa. & c.viij. de renun. Sz
melior est opi.ho. & Pa.

23 ¶ Utruz allectus blãdicijs sit religio
sus. R. ꝙ sic & stare teneĩ l3 bona sua
parentibus vel heredibus remanere
debeant non monasterio allicienti. vt
xx.q.iij. constitutum.

24 ¶ Quõ autẽ debeat ꝓfiteri, vide.s.
ꝓfessio in prin. & quõ tacite in ducitur
s. Nouicius.§.xij. Et aduerte ꝙ tũc di
citur ꝓpriie quis intrare religionem &
effici religiosus cum profitetur tacite
vel expresse quia verba. sunt cum effe
ctu accipienda.

25 ¶ Ad que obligatur religiosus. R. ꝙ
ad obseruantiã illius regule quã ꝓfes
sus est nisi in casu.e. non solum de re.
li.vi. vel qñ solũ tacite est ꝓfessus quia
tunc solum obligatur religioni in ge
nere vt.s. Nouicius.§.xiiij.

26 ¶ Sed quero vbi remanebit iste ta
lis obligatus religiõi in genere p ꝓfes
sionez tacitã. R. ꝙ debet aliquã religio
nẽ intrare quã vult & potest. Si vero
nullã inuenit q̃ eum velit recipere dz
stare in illa i qua tacitã ꝓfessionẽ fecit
qz illa teneĩ eũ recipe ex quo passa est
tacite eũ ꝓfiteri vel si noluerit poterit
in ꝓpria domo remanere & eẽ religio
sus ꝓfessus. xxvij.q.i.d vidnis. ꝙ sum
ma. vt.s. Professio.§.i.

¶ Utrũ religiosi tenẽãĩ esse pfecti. R. 27
ꝙ nõ nisi ea pfectione ad quã se obli
gauerunt. sed tenentur ad pfectiõez tẽ
dere fz Tho.xxij.q.clxxxvi.cu. cõtra
riatur pfectionis cõtẽptus. Ut si nõ sunt
mendaces q̃uis gerãt ab extra statũ
pfectiõis. qz illud nõ assumũt qsi profi
tẽtes se esse pfectos. l3 qsi ꝓfitẽtes se ad
pfectionem tẽdere vñ bñ essent mẽda
ces. si ab itentiõe pfectiõis aiuz reuoca
rẽt fm Arĩ.e.li.vij.ti.xlvij.

¶ Utrũ religiosus teneaĩ de pcepto 28
ad oia que cõtinẽtur in rĩa quã ꝓfitet
R. Hẽri. de gandano.iiij.vi. quoĩ.q.x.
vij. l3 ꝙ cũ qs simplr. ꝓmittit aliquaz
regulã seruare ꝙ tenetur ad cõtenta in
ea oia etiã sub monitiõe sicut ad pce
pta. Sz istud nõ credo verũ. qz sic seq
reĩ ꝙ monaci beati Bñdicti obligarẽ
tur ad oia cũ dicat rĩa.c cũ de discipli
na fratrũ. ꝙ si nouicius habita delibera
tione ꝓmiserit se oia in regula custodi
re ꝯcta ꝙ tũc recipiaĩ. Et hoc ẽ expsse
ꝯ Cle.exiuit.§.cũ igitur, de verb.si. Et
sõ dico ꝙ simpliciter ꝓmittens regu
laz. vel ꝓmittens sic qõ est intus vt fa
ciũt minores. s. ꝓmitto seruare regulã
fratrũ minoꝝ. s. viuẽdo in obediẽtia si
ne ꝓprio & in castitate. ꝙ talis nõ tene
tur nisi ad tria vota fm ꝙ modificata
sunt in illa regula pceptorie vel ihibi
torie. seu sub verbis equipolẽtibus aliis
non de precepto sed de bono consilio.
Et pro hoc est bonus tex.iii.c. exit qui
seminat &c. de verbo. signi. li.vi. Nam
idem est dicere ꝓmitto seruare regulã
talem. ac si diceret ꝓmitto ꝯuersatiões
fm illã regulam. Et sic intelligũt il
la verba tam ex cõsuetudine vouentiũ
q̃z recipiẽtiũ. tñ magis cautũ est dicere
vt dixi ꝙ fratres minores seruam. Ad
dit S Tho.xxij.q.clxxxvi. ꝙ trãsgres
sio aliorum a pceptis positis in regula
vel oretenus factis a prelato obligat
solum ad mortale pp cõtemptum re
gule. qz hoc directe contrariatur ꝓ
fessioni per quã quis vouit regularem
vitam. vel dic fm eundez Tho. vbi.s.
ꝙ religiosus tenetur ad perfectionem

tendere. cui contrariatur professionis contemptus. et id est mortale. Et ut scire possit quisque ad quid teneatur quilibet religiosus incipiens censuit a regula beati Francisci quam Christus fuerit vitiis in executione tamen est prima in nobilitate et perfectione de qua dicitur in. d. Cle. Exiui. hec est illa celestis vite forma et regula. et in. e. Exijt qui seminat de verbo. si. li. vi. Hec est illa apud deum et patrem munda et immaculata religio que descendens a patre luminum per eius filium exemplariter et verbaliter apostolis tradita. et demum per spiritum sanctum beato Francisco. et eum sequentibus inspirata totius in se quasi continet testimonium trinitatis. hec est cui attestante Paulo. nemo debet de cetero esse molestus. quam christus passionis sue stigmatibus confirmavit. volens institutionem ipsius passionis sue signis notabiliter insigniri. hec ille cuius declaratio cum sit firma et certa. utpote a spiritu sancto emanata a quo regulabatur sacrum concilium viennense. in quo fuit declarata plenissime quod errare non potuit circa predicta. cum pertineant ad fidem et bonos mores xxiiij. q. v. a recta. tutissimum est in dicta religione vivere. ubi non opinionibus hominum vivitur aut doctorum. sed sancti spiritus declaratione. et quilibet alius religiosus timoratus ex eius declaratione poterit scire quomodo suam debeat intelligere professionem et ad quid teneatur de precepto vel ne. dicit ergo tex. Cle. exiui. de verbo. si. edite in. d. concilio. declaramus et dicimus quod fratres minores. non solum ad tria vota nude et absolute accepta ex professione sue regule obligantur sed etiam tenentur ad omnia implenda que sunt pertinentia ad hec tria que regula ipsa ponit. Nam si ad hec tria precise et nude tantum promittentes se servare regulam vivendo in obedientia castitate et sine proprio. et non etiam ad omnia contenta in regula que hec tria modificant arctarentur pro nihilo et vane proferrentur hec verba. promitto semper hanc regulam observare. ex quo ex his verbis nulla obligatio nasceretur. Nec tamen putandum est quod beatus Franciscus professores huius regule quantum ad omnia contenta in regula modificantia tria vota. seu ad alia in ipsa expressa intenderit equaliter esse obligatos quin potius aperte discernit. quod quo ad quedam ipsorum ex vi verbi transgressio est mortalis. et quo ad quedam alia non. cum ad quedam ipsorum verbum apponat precepti. vel equipollens eidem et quo ad quedam alia non. Item quod preter ea que expresse verbo precepti ac exortationis seu monitionis ponuntur in regula non nulla verbo imperativi modi negative vel affirmative apposito inseruntur. actenus extitit dubitatum. an tenerentur ad ista ut ad habentia vim precepti. dicimus quod licet fratres non ad omnium que sub verbis imperativi modi ponuntur in regula sicut ad preceptorum seu preceptis equipollentium observantiam teneantur. Expedit tamen ipsius fratribus ad observandum puritatem regule et rigorem quo ad ea. sicut ad equipollentia preceptis se noverint obligatos que hic inferius annotantur. Ut autem hec que videri possunt equipollentia preceptis ex vi verbi. vel saltem ratione materie de qua agitur seu ex utroque sub compendio habeantur. Declaramus quod illud quod ponitur in regula de non habendo plures tunicas quam unam cum caputio et aliam sine caputio. Item de non portandis calciamentis. et de non equitando extra casum necessitatis. Item quod fratres vilibus induantur. Item quod ieiunare a festo omnium sanctorum usque ad nativitatem domini. et in sextis ferijs teneantur. Item quod clerici faciant divinum officium secundum ordinem romane ecclesie. Item quod ministri et custodes pro necessitatibus infirmorum et fratribus induendis sollicitam curam gerant. Item quod si quis in infirmitatem ceciderit alij fratres debent ei servire. Item quod fratres non predicent in episcopatu alicuius episcopi cum ab eo illis fuerit contradictum. Item quod nullus audeat populo penitus predicare. nisi a generali ministro. vel alijs quibus id competit fuerit examinatus et approbatus et ad hoc institutus. Item quod fratres qui cognoscerent se non posse regulam spiritualiter observare debeant et possint ad suos ministros recurrere. Item quod omnia que ponuntur in regula ad formam habitus tam novitiorum quam pro

fessorum. nec non ad receptionis modum ad professionem spectantia nisi recipientibus. quo ad habitum nouiciorum sicut dicit regula secundum deus aliter videatur. hec tamen omnia sunt a fratribus tanquam obligatoria obseruanda. Item ordo cōiter sensit et tenuit ab antiquo quod vbicunque ponitur in regula hoc verbum teneantur obtinet vim precepti et obseruari debet a fratribus sicut tale. hoc in .d. Cle. Ex quibus oībus patet nihil fore speciale in hac expositione magis quam in alijs. nisi hoc vltimum quod dicit de verbo teneantur. sed verba ipsa ex sua natura sic importāt vel ratiōe materie. vel rōne vtriusque. Regula beati Basilij secundum continentiam habet solum ista vltra tria vota. s. Abstinentiā a carnibus. Ieiuniū ab exaltatione sancte crucis. vsque ad pasca exceptis dñicis. silentium de nocte modū officij quod comedant. in cōi refectorio legāt in mēsa. vacēt lectiōi et labore manuū ne sint occiosi. que vtrum sint precepta vel ne non inueni ab aliquo declaratum. sed per precedentia possent declarari. Regula Beati Augustini iudicio meo indigeret papali declaratione. Nam Henri. de gānda uo in vi. quolibet. q. xvij. et quidam alij tenent quod oīa que in ipsa sunt cadunt de precepto propter verbum quod ponit Aug. in principio dicēs. Hec sūt que vt obseruetis p̄cipimus. Alij dicūt cōtrariū. quorū opinio videtur mihi verior et benignior. quia sicut i sacra scriptura. q̄dā sūt que h̄nt modū et itētionē precepti. vt illud. hoc est p̄ceptū meū vt diligatis inuicē. Io. xv. Quedā que h̄nt p̄ceptū in itētione. sed non in mō vt illud exo. xx. Nō furtū facies. Ita sūt q̄dā que h̄nt modū p̄cepti. sed nō itētionē: vt illud Mat. vi. precepit eis ne cui dicerēt quia ex hoc nō obligabat ad mortale eos si p̄dicassēt miraculū. Sic tatēdū ē de rēa beati Augu. Ideo expōnerē eā sed quod sacrū ēciliū exposuit. regulā beati Frācisci īpropriando verbū p̄cipimus rōne materie. sicut ī improprīamur verba modi īperati ui propter materiā i. d. regula minorū. Regula beati Benedicti similiter indigeret declaratiōe papali alijs plura p̄cepta alijs pauciora ponētibus m̄ ego secundum declarationē regule minorum ita expōnerem eius verba. De fratribus p̄dicatoribus dicit Io. de neapoli in. xiij quod libet. q. xvj. quod tenentur seruare oīa cōtenta in regula beati Augu. et in constitutiōibus eorum prout sunt in ea et in eis cōtēta. hoc est precepta vt p̄cepta. et cōsilia vt consilia. dato quod prelatus nō p̄cipiat nec mandet eis seruare. Nec ob. quod dicunt q̄dā quod nō pmittunt seruare regulā sed obedire prelato. sed regulā et constitutiones: quia sicut electus prelatus licet nō promiserit tenetur tñ seruare ea que pertinēt ad statū platorū et xpianus ea que ptinēt ad statū xpianorū. sic frater p̄dicator. eo ipso que p̄fitet ordinē p̄dicatorū et vult eē frater p̄dicator pmittit cōsequenter seruare spectantia ad talem ordinē saltem tacite et si non expresse. ¶ Utrū āt obligēt ad mortale transgrediēdo. q̄dā tenēt quod si nec ēt ad veniale. sed solū ad penā. nisi faciāt ex cōtēptu. allegantes Tho. xxij. q. clxxxvj. hoc dicentē sed hoc est falsum. quia secundum dictū Io. neapol. vbi. s. Ubi dixit quod transgressio aliorum a tribus votis ē pctm̄ mortale vel propter p̄ceptū factū a plato oretenus siue in regula expressum. Itē in prologo ēstitutionū ipsorum dicitur. Cōstitutiones nr̄e non obligāt nos ad culpam nisi propter p̄ceptū vel ētēptū. ergo vbicunque interuenit p̄ceptū obligant. Unde generaliter q̄dā ē ē votū castitatis vel pauptatis aut p̄ceptū regule. vel ēstitutionū certe est mortale. Et Tho. vbi. s. loquitur de p̄uaricatione aliorū que nō sunt de p̄cepto in eorum regula vel ēstitutiōibus quod solū obligāt ad penā et sic ē verū. Et melius et securius ē in ēstitutiōibus fratrum minorū sub regulari vita degētiū que non obligāt eos ad aliquā culpā nec etiam penā nisi per platos eis iponantur. et sic liberalissima ēscia viuūt licet h̄eant multas ēstitutiōes pro eorum regulari vita ēseruāda scitās Regula beate Clare hodie p

declarationes. Eugenij.iiij.hec.v.q obligant ad mortale. Primu obie. Secundum paupertas. Tertiu castitas. Quartu electio abbatisse. Quintu Clausura & ea q ptinet necessario ad pdca. Ad alia vero no obligantur de precepto nisi eo mo quo obligant vel a deo vel ab eccl'ia generaliter sicut alij talis status Sllarū monacharum nō vidi regulas io ptranseo qz p predicta psit intelligi qu obligant ad mortale. vel nō.

29 ¶ Utrū religiosi teneantur de precepto obedire plato in oibus. R. q aut platus pcipiat aliqd qd e scdm regulam aut p. aut. q. aut. s. regula. Si platus pcipit qd e fm regula sic tenent obedire nedu si sut fm regulam explicite sed etia iplicite vt sunt obsequia caritatis & negocia ordinis pmouenda sine qbus cōseruari nō posset ordo regularis obseruantie. Ite ea que faciunt ad regule pleniore obseruantia. hec iplicite sut fm regulam. & in hoc cōcordat cōiter doc. Si aut pcipiat pter regula vt q in ipsaz nō cōtinent nec ad cōtenta in ea expediunt vel ordinatur. vt leuare festucā vel aliqd hmōi: sic duplex est opio. vt dic Pe.i.q.qda de quot. qda dicut in grauioribus nō tenetur sed verius est & cōis tenetur q nec in grauioribus nec leuibus q sunt pter regula tenetur obedire qz ad hoc habuit animu obligandi se. & facit p hoc q no. Pa. in.c.lras de resti.spo. & in.c. ex lris de spōs. & q no. Inno. in.c. veniens. de iureiur. Si aut sunt. p. regulam sic tenetur. vt reficere corpus a hmōi Si vero sunt contra regula tunc distinguo. Aut platus potest in tali pcepto regule phibitione dispensare q pcipit & sic si ex rationabile ca monetur ad id pcipiendu tenetur subditus eidē obedire quis videatur subdito q non sit rationabilis puta. platus precipit q frangat ieiuniuz qz pbabiliter presumit de eius debilitate q̄uis subdito videat q sit fortis debet in hoc iudiciu suu supponere iudicio plati & ei obedire. qz sepe euenit vt alij magis ppendant debilitatez alterius ex aspectu q ipse q hz: siue in experientia. siue ex sermone aliqu. Sir si dubiu sit an sit q regula vel an possit dispensare tenet obedire. xxiij.q.i. qd culpatur. Si aut sit certu q est cōtra regule preceptu vel phibitionez in q nō pt dispensare prelatus vel si pōt clarum est q nō ex rationabili causa illud precipit sic nō est ei obediendum. de hoc habes. s. Dispensatio q si prelatus pcipiat ea que sunt supra regulam. sic si sunt ad cautellam peccati committendi. vt puta prelatus precipit vt ieiunet in pane & aqua qz videt eu luxuriosu sic nō tenetur obedire. nisi qn verisilr videt non posse aliter euitare peciu. Si vero sunt q precipiunt in pena peccati commissi sic tenetur. c. dilectus. el. ij. c. qm de simo. Si aut sunt in augmentu meriti. vt recipere martiriu & hmōi sic nō tenet obedire. & sic loquitur. c. gesta. lxxiiij. di. vbi dr non posse indici strictiore vita aliqb' qd verissimu credo qn solus platus hoc precipit. sz nec et maior ps pōt alia religione iponere sine ɔsensu oiuz & supioris fz hosti. i.c. cu dilecti q me. ca. Si vo i eadē religione maior pars faceret statutu arctans ad strictiore vita. sic tz Inno. vt refert Pa. & sequtur in.c. sup eo. de regula. q oēs obligant. Sed ego dubito de hoc & poti' teneo ɔtriuz: q hoc aucteritas maior q rla ɔcernit oēs de religōe vt singulos nō vt vniuersos & sic regrit consensus oium. Facit regula. Quod oēs tāgit li. vi. & q obicitur d.c. pericu so. de sta. regu. li. vi. pōt dici illud non debere dici. s. regulam sed fm regulas & ibi modus ɔuersandi taxat fm naturam rei. vt dicit ibi. Jo. mo. & archi. cu nō deceat mulieres euagari. c. mulieres de iudi. li. vi. & fm prefatam distinctionem potes reducere ad concordia qd not. Ber. in. c. relatu ne cle. vel mo. & Jo. an. in. d. rla. quod oēs. & Pa. in d.c. sup eo. & S. Bo. in. ij. disti. viij. q. vltima. & Alex. in. iij. parte summe. & Tho. xxij. q. cxl.

¶ Utrū ois inobia sit peccatu mor- 30

tale. vide. s. Inobedientia.

31 ¶ Utrum religiosus magis teneatur obedire patri carnali necessitatem patienti et egrotanti quam prelato suo contra imperanti. Re. quod hoc habet varietatem inter doc. Ricar. tamen quod religiosi magis tenentur patri carnali quam prelato in his que pertinet ad necessitatem illius precepti: Honora patrem tuum. quia sic tenentur de iure nature et diuino a quo precepto nulla professio absoluit. quia consilia obseruant. vt perfectius precepta impleantur. hoc idem tamen Henri. de gadauo in. vi. quol. q. xviii. tenentur ad necessitatem vite naturalis parentum et quod preceptum de honore est per se et obligatio voti religionis est per accidens et quod est per se non debet solui per illud quod est per accidens. In aliis autem in quibus non obligantur ex prefato precepto. Honora patrem tuum dicit quod magis tenetur prelato specialiter quam patri Alex. de ho vbi s. dicit quod illa que potest religiosus sine detrimento regularis ordinis solummodo teneatur patri exhibere. sicut orare consulere honorare. Alia autem sicut est subuenire eius necessitatibus cum nihil habeat non tenetur et sic videtur tenere quod potius prelato sit obediendum. Sed mihi videtur dicendum vt colligo ex Nicolao de lira. math. xv. quod aut pater erat in tali necessitate antequam filius ingrederetur religionem. et sic dico quod magis tenetur patri vel matri in tali necessitate subuenire quam prelato precipienti contrarium. quia actio ex contractu vel quasi contra aliquem competens non extinguitur per religionis ingressum. Aut si extinguitur vt volunt quidam doc. quia pro mortuo habetur vt. C. de epi. et cle. l. deo nobis. §. hoc. etiam cognitum: tamen secundum eos ex edicto de capitis diminutione restituitur l. tutellas. §. In iurias. ff. de capi. dimi. vnde dicunt doct. quod post ingressum poterit ex actione seu obligatione qua prius tenebatur conueniri. sed per abbatem vel sindicum respondit vt. C. de epi. et cle. aut. casum quando cum monacho. et no. aut. de mona. in principio. et in aut. de scis epi. §. pendere. ergo multo fortius ex obligatione precepti diuini imo etiam de iure positiuo tamen tenetur filius patri quod pater potest cum vendere pro necessitate famis. l. ii. C. de pa. qui fi. di. tenetur etiam ad alimenta. l. filia. C. de patri. pote. etiam si pater sit relegatus propter incestuosas nuptias vt in auc. de ince. et nepha. nup. ergo non debet priuari iure suo sine causa vt no. in c. satis peruersum est. lvi. di. et in c. vi. xix. q. vi. facit optime tex. xxx. di. si quis filii imo videtur quod si ex ingressu sit inhabilis ad patri subueniendum quod monasterium teneatur quod monasterium est loco heredis filii ingredientis. vt in auc. de san. epi. §. sed hoc patitur de proba. in presentia in fi. et lex dicit quod heredes licet extranei tenentur prestare alimenta ar. l. si quis a liberis §. item rescriptum. ff. de lib. agno. ergo etc. Aut pater et mater non erant in tali necessitate quod filius teneretur ei subuenire sed post ingressum in talem necessitatem deuenit et sic dico quod non poterit ei subuenire contradicente imperio prelati quia iam est ei obligatus per votum et sic deo et sic maiori vinculo ligatur prelato quam patri vel preceptum de obseruatione voti est de prima tabula: de honore parentum est de secunda. Item primum est negatiuum. secundum affirmatiuum ergo magis stringit. preterea semel deo dicata non possunt contra voluntatem ipsius vsurpari. facit regula semel de re. iur. li. vi. Nam religiosus abdicauit a se nedum temporalia sed et proprium velle. xix. q. viii. statuimus xii. q. ii. non dicatis. ff. de re. iu. l. velle non creditur. ergo non astringuntur nisi ei in cuius manu suum velle posuit: quia inanis est actio quam excludit inopia debitoris l. nam is. ff. de dolo. et impossibilium nulla est obligatio. ff. de re. iu. Nec obstat quod preceptum diuinum erat ante ingressum quia licet esset non tamen obligatio. quia cum sit affirmatiuum non obligat nisi pro loco et tempore et ideo cum non esset tunc obligatus non poterit tenere postea regula factum legitime de re. iu. li. vi. sicut si dispensasset bona sua pauperibus patre non indigente non posset repetere licet veniret postea ad necessitates ad ea tamen que potest exhibere. scilicet que permittuntur a prelatis bene teneretur in quantum potest sine regularis obseruantie detrimento sicut orare consolari et huiusmodi. vt dicit alexan.

¶ Quid de ingrediente religionem alium 32

lius monasterij in quo non seruatur regula puta cōmeduntur carnes in monasterio sancti Benedicti vel tanguntur et recipiuntur pecunie in mōasterio sancti Frācisci et hmōi. lz sciret regulā aliter scipere. et sic psiteri fm psuetudinem quā inuenit. R. Aliter. q nō excusat. qz g psiteri regulā psitetur nō psuetudinē Et iō nō excusat si regulā nō obseruat xx. q. iij. psuetur. qd metus cā cū dilectus. et c. R. Et si dicas q nemo obligatur nisi ad id ad qd se obligare intēdit R. q hoc verū ē explicite. sz iplicite nō. qz g vult pncipale puta eē frater mioz vult et accessoriū. s. obligationē ad pcepta regule minoz lz hoc nō intēdat. et d hoc est casus rotūdus in. c. ex pte de regula. Nā ex quo habitū religionis detulerūt g psessis datur. et alia fecerunt q psessis cōueniūt psessionē tacitā ad minus fecerūt et sic si nō illi religioni saltē alteri in genere sunt obligati et obseruationi ptentoz in ea. Et hoc tenet lz Pa. in. c. frater. eo. de regula. aliter teneat. Sz p pma opione est Inno. et Hosti. in. d. c. sup eo. et pa. posset intelligi qñ talis erat simplex: nec sciuit nec potuit scire obligatiōez regule. solū credidit q ad illa obligaret lz q viuebāt qz credo q talis posset aliā religionez lz laxiorē intrare sed si sibi vult remanere tñ fm regulā viuere nisi ex aliqua rōnabili cā posset presumi q aliquod preceptoz nō seruatur qz sic etiā excusaretur vt. s. dixi Monachus. §. xi.

33 ¶ Utrū religiosus assumpt⁹ ad aliquā dignitatē. puta epatuz vel ēt inferiorē teneatur ad regule obseruātiam. R. q sic ad oia q facere pt sine pudicio plationis vel officij sibi impositi vt not. Tho. xxij. q. clxxxv. et vide. s. Monachus §. vij.

34 ¶ Utrū religiosus possit transire ad aliā religionē. R. colligēdo dicta doc. q aut est laxior ad quā trāsire vult et si sua religione nō seruat regula. tunc poterit ad laxiorē trāsire fm Inno. et Pa. in. c. sane de regula. Qd ego limito fm Jo. an. et bñ verū qñ nō est in prouincia aliud monasteriū eiusdē religionis ad quod possit trāsire. vel in quo possit intrare nec est spes reformationis monasterij sui. Si vero in suo monasterio seruatur regula. tūc nō pōt ad laxiorē trāsire sine lnia pape sine causa legitia: sz cū eius lnia sic si ēt nō subest cā legitia fm gl. in. c. cū singula. de preben. li. vi. quā glo. credo verā quo ad ecclesiā militātē sz nō quo ad deū ar. eoz q no. in. c nō est voti de voto. q si cā subest. sitz Inno. et seqtur. Pa. in. c. nō est dubiū d regula. q eps. pōt dispēsare. ar. c. nō mediocriter. de cōse. di. v. dñs Anto. in. d. c. nō est dubiū tz q si cā est vrgēs pōt eps. sz si cā nō indiget tali celeritate recurrēdū est ad papaz. Sed ego dico q psiderandū est an religiosus talis sit exēptus vt cōiter sunt et sic xps nō poterit dispēsare cū nullā auctoritatē hēat sup ipm sed dispensabit platus suus g loco epi preest illi religioni. scdm gl. in. d. c. nō dubiū. aut si talem nō hz recurret ad papā. Si vero nō sit exēptus sic credo verā opinionē Inno. Et dñs anto. loqur de cōsilio. facit pro hoc. c. nō cogantur. xli. di. Et cā legitima erit debilitas corporis aut delicata cōplexio et huiusmodi. aut religio ad quā vult trāsire est equalis sue et sic sine causa potest de licentia pape solūmodo etiā quo ad deū. Si aūt cā subest sic poterit episcopus aut proprius prelatus cum consensu capituli dispensare secundum glo. in. d. c. nō est nobis dubiū. Facit. d. c. statuimus. xix. q. vlt. et. xij. q. ij. sine exceptione aut religio ad quam transire vult est strictior tunc requiritur. Primo q nō transeat ex temeritate aut leuitate. vel odio prioris prelati sed ex zelo melioris vite et si est contrarietas inter prelatum et subditum in hoc sic iudiciū superioris amborum requirendum est et ad euz pōt subditus appellare. Secundo requiritur q nō solum religio sit strictior sed q actualr arctius ibi viuat: qz lz esset strictior si tñ ibi latius viueretur nō liceret ēt si ex dispēsatione latius viuāt.

uenit. Facit.c.sane de regula. Nā transitus est pmissus vt qs ducat arctiorez vitam qr psumitr motus spūs sci. vt in c.lz de regula.z.xx.q.iiij.c.i.q̄ rō cessat qñ in suo monasterio viuit strictius respectu regule z ɔstitutionum q̄z in eo ad qd vult trāsire. Vñ Guiller. naso i d.c.sane dicit qꝫ lz regula beati Benedicti sit arctior q̄z regula beati augustini.tñ ffes pdicatores q regulam beati Aug. pfitent tm se arctauerūt p ɔstitutiōes suas qꝫ eoꝝ religio est arctior q̄z illa monacoꝝ.z ppea dicit qꝫ nō effugiūt apostasiam trāseuntes ad d.regulam monacoꝝ. Jō dicit Jo.an.in.d.c. sane.qꝫ iura nō pmittūt transitū respectu melioris religiōis.seu maioris. vel respectu. finis. vt puta qr fructuosior aut alio mō. s3 solū respectu arctioris vite z qr ibi viuit strictius. vt in.d.c.lz tertio reqrit qꝫ petat lniam vt in.d.c. lz z istis ɔcurrētibus poterit trāsire q̄z uis lnia nō obtineat ēt si pmū monasteriū esset puilegiatū q̄ ad hoc. vt qs nō posset trāsire ad arctiorē.addit in no.iiij.si prior religio nō incurrit grauē iacturā vel infamia ex tali transitu. qr si incurrit nō lz.ar.c.lz de regula.xi. q.iij.si qs vero. Aduerte hic qꝫ si frater minor trāsferatr ad aliū statū per papā puta ad epatū vel ad aliā religionem qꝫ tunc bōa alteri iam q̄sita nō recuperat. vt.C. de sen.pa.l.ij. z.l. tutor Si vero nō sunt alteri q̄sita puta quia nundū sunt mortui eius parentes quibus dz succedere sic succedet si illi qui sunt in statu ad quē trāstatus est possunt succedere qr restituitr ad oīa p talem translationē vt in.l.i.C.de sententiam pa.z.l.i.§.q mortis.ff. ad tertul. Secus si transferet.per aliuin modū puta propter demerita sua z huiusmodi.vt in.d.l.i.z.d.§.qui mortis.

35 ¶ S3 a quo dz peti.lnia Rñ.qꝫ quo ad religiosos dz peti a suo plato ordinario.puta in ordine minoꝝ a custode vel ministro. Jn ordine pdicatorum a prouinciali. Jn monacis ab abbate z huiōi. Qui plati sine ɔsensu. capli dare nō possunt s3 glo.in.d.c.cū singula. Quo ad epos reqritur lnia obtēta a papa vt.s̄.dixi. Quo ad platos inferiores epis si nō sunt imediate sub papa sufficit petita ab epo suo lz nō obtineatur.s3 Jo.an.in mercurialibus in regula cū nō stat.li.vi. Qui vo sb sunt imediate Pape nō pnt ipso denegāte sed eo nō rñdente pnt. Silr clericus tenetur petere lniaz ab epo si ecclia grauiter ledit alr ēt sine lnia etiā poterit scdz Jnno. S3 aduerte qꝫ si platus dicit velle hre cōsiliū sic tenetur expectare debito tēpore alr non. Jtē ista lnia debet peti ante factū s3 Pa.in.d.c.licet. Ad episcopatū vero si ēst electus potest licentiare prelatus nō reqsito caplo.c.si religiosus de elec.li.vi.lz nō ante electionē.

36 Utrū alr trāsiens ad aliā religionē q̄z vt dcm̄ est licere sit apostata. Rñ. Pa.in d.c.sane. qꝫ nō apostasia maiori ꝟ quam in.c.fi.de aposta. S3 bñ efficit apostata apostasia miori qr certū est qꝫ retrocedit. Ex quo no. intellectū singularē. ad.c.ij.ne cle.vel mo.li.vi.qꝫ dimittēs habitū pure incurrit excōicationē cuꝫ sit proprie apostata. S3 assumens habitū alterius religionis ēt laxioris non incurrit excōicationē. Hoc sentit. Jo. an.ibidē in nouella.qr tex.ibi sentit in eo q facit cā euagationis q̄ cessat in eo q intrat aliā religionē.z p hoc vide bonū tex.iuncta glo.in.c.ex pte. de tēpo. ordi.z hoc ēt sequr. Pa.in d.c. sane Aduerte tñ hic qꝫ recedēs a religiōe ꝑmittente recuperat oīa bona sua indistincte.c.qꝫ a te.ꝟ cle.ɔiuga.z.c.ex trāsmissa.de renun.alias non de quo dic. vt.j.§.xliiij.

37 ¶ Utrū religiosus possit assumi ad beneficia simplicia. Rñ. Pa.in.c.sup eo ꝟ regula.qꝫ nō z cū dispēsatione z facit iste tex.d.c.sup eo.z vide glo.in.c.quorūdam.lxxiiij.di.que dicit monachum nō posse habere canonicatū in eccīa seculari lz possit ibi eē eps vt in.c.vn. xviij.q.i.z hoc est propter bonū cure q̄ causa cessat in bñficijs simplicibus

vt no. in c. quod vel timore de his. que vi. vide. S. dispensatio. et dic vt ibi. §. iiij.

38 ¶ Utrum religiosus de ordine mendicantium transiens ad ordinem non mendicantium etiam auctoritate aplica possit assumi ad dignitates in illo ordine ad quem transiuit. R. quod non. nec ad prioratus administrationes: nec ad quecumque officia etiam tamquam vicarius seu minister sine tamquam locum alterius tenens nec animarum curam aut regimen potest per se aut per alios exercere: et quicquid contrarium fuerit attentatum irritum est ipso iure Cleme. vt professores de regula.

39 ¶ De voto religionis habes. j. votum iiij. §. vij.

40 ¶ Quid tenentur facere monaci qui ex redditibus quos percipiunt tenentur ad curam animarum quando vident abbatem negligere dictam curam. R. secundum S. Thomam quolibeto quod debet supplicare abbati vt prouideat, et si non vult debent appellare contra eum sicut contra aduersarium veritatis et nulli consulendum est vt in tali monasterio ingrediatur.

41 ¶ Utrum religiosus qui prius emisserat votum de arctiori religione et tamen intrauit latiorem sit absolutus a voto. R. quod sic. vt in c. quod post de regula. li. vi. Sed tamen penitere de voto non adimpleto vt ibidem. de alijs vero votis que committantur in votum religionis. vide votum. iiij. in principio.

42 ¶ Utrum religiosus electus vel fugitiuus qui non potest impetrare reconciliationem secundum formam c. fi. de regula. possit transire ad aliam religionem laxiorem. R. quod non si potest inuenire in prouincia monasterium sue religionis quod velit eum recipere. quod si non potest poterit intrare latiorem cum licentia sui prelati si potest habere: alias poterit viuere alio modo regulariter et secundum Ray.

43 ¶ Sed quis dicitur fugitiuus. R. pa. in ca. fi. de regula. secundum Jo. an. Ille qui moratur extra monasterium et celat se abbati. facit. ff. quis sit fugitiuus. ff. de edi. edic. vbi eo ipso quod recedit a monasterio et non sub est obedientie prelati apostata est. vt no. Inno. in c. fi. de renun. de hoc. S. apostasia.

44 ¶ Quid erit de bonis que religiosus contulit monasterio quando vadit ad aliam religionem. R. quod si exijt cum licentia sic vsufructuariarum rerum erit monasterij ad quod transit donec ibi vixerit solummodo. tex. est cum glo. xvij. q. vij. de lapsis. xxvij. q. i. si quis rapuerit secundum Hosti. si vero vadit in casu non concesso sic non recuperat immo abbas potest eum vendicare cum omnibus bonis. c. abbates. xviij. q. ij. de hoc vide. S. monasterium. §. vi.

45 ¶ Quid efficit religio. R. quod hominem ad deum prope conducit si modo religio sua sequatur regularem obseruantiam ita quod meliores inueniri non possint eis. vt ait aug. in c. quamlibet. xlvij. di.

46 ¶ Utrum tollat per ipsius ingressum omnium peccatorum penam. R. quod sic. patet quia si milia milium ducatorum in elemosynas darentur ab aliquo censeretur merito ab omni peccatorum pena liber iuxta illud danie. v. peccata tua elemosynis redime. multo magis in ingressu religionis vbi homo ex toto se offert deo quod est plus quam milia milium ducatorum Item si per penitentiam potest et meretur omnium peccatorum remissionem de pe. di. vij. in fi. ergo multo magis cum excedat omne genus sanctificationis et publice penitentie. vt patet xxxiij. q. ij. admonere. hoc satis patet per glo. in c. scripture. de voto et de pe. di. i. §. his auctoritatibus. vbi concluditur quod nulla penitentia tali ingredienti est danda immo si papa imposuisset ei quod ieiunaret aut quod iret romam in peregrinatione aut in hyerusalem et commutat eam ingressum religionis est absolutus. c. quod bona agunt xvij. q. i. facit ad hoc auct. de mo. in principio. vbi dicitur omnem quidem eius humanam maculam detergat idem legitur in vitis patrum quod consequitur eam gratiam quam baptizati istud sequitur Tho. xxij. q. vlt. et gloriosus bernardinus de senis in suo quadragesimali et S. Ber. in li. de precepto et dispen. c. xl. dicit quod religio amatores suos angelis similes facit dissimiles hominibus immo diuinam in homine reformat imaginem configurans nos xpo ad istar baptismi. hec ille

47 ¶ Utrum eripiat a patria potestate. R. quod sic vt no. in auct. ingressi. et in auc. si qua mulier. C. de sa. san. ec. et c. cum simus. de regula tex. est cum glo. xvi. q. ij. c. i. sequitur

Bar. et glo. in c. si ex cau. §. papinianus ff. de minoribus et Fede. consilio. xxxiij. et Albricus. in d. auc. si non pubes est

48 ¶ Utrum tollat irregularitatem vide. s. irregularitas. ij.

49 ¶ Utrum patre intrante monasterium filius possit petere legitimam. Re. secundum Barto. in d. auc. si quis mulier posita. xix. q. viij. quod non. de subtilitate iuris quia legitima non debet nisi post mortem naturalem patris. l. i. §. si puberi. ff. de colla. bono. Sed de equitate canonica dico cum bal. in d. auc. si qua mulier quod poterit petere ne habeat postulare alimenta a monasterio et placet.

50 ¶ Quid de peculio adventicio filii cuius usufructus est patris quando pater ingreditur religionem. Re. secundum bar. in auc. idem est. C. de bonis quibus. quod ex quo patria potestas solvitur ex sco patris remanebit solummodo dictas. d. usurarius apud patrem. l. cum oportet. §. cum autem. C. de bo. que li. et sic ad monasterium in quod pater est ingressus gl. i. d. auc. idem est quod non finitur. Bar. vero tamen quod ex toto finitur et ita fuisset decisum bononie in facto. et ad glo. Re. quod loquitur de usufructu quem habet pater in aliis bonis que non sunt filiorum. sed opinio bar. videtur magis equa.

51 ¶ Utrum bona ingredientis sint monasterij. Re. quod sic ipso iure aut. ingressi. C. de sa. san. ec. quia ingredientibus: xix. q. iij. nec ab usus aliquarum partium quam sibi usurpant talia post valere nec inducere prescriptionem: cum in rebus inviatis aut furtivis si currat vt. s. prescriptio. §. x. Item transeunt feuda. de quo dic vt. s. feudum. §. x. Reservabit tamen legitima descendentibus. x. ix. q. iij. c. si. et idem videtur in ascendentibus quia hec succedunt illis non extantibus.

52 ¶ Utrum usufructus amittatur ex ingressu. Re. secundum. Inno. in d. c. in presentia quod non sed durat donec vivat. hoc idem sequitur gl. et Albri. in auc. ingressi. C. de sa. san. ec. Do. limitat aliquando verum quando monasterium potest habere propria in communi alias non secundum gl.

53 ¶ Utrum emphiteosis sit transeat ad monasterium. Re. secundum Albri. in d. auc. ingressi quod sic. ar. l. peto. §. i. ff. de leg. ij. Ordo fratrum ibidem limitat verum nisi emphiteosis secundum habere ab alia ecclesia quia tunc esset in optione ecclesie an vellet rem vel canonem adverte bene quod auc. ingressi. non habet locum nisi in monasteriis que non habent nisi in communi non in his que habent in proprio. sicut ordo militie sancte Marie et tertii ordinis sancti Francisci et ecclesie seculares. secundum Albri. in d. auc. ingressi.

54 ¶ Quid si ingrediens fecerat testamentum ante ingressum nihil relinquendo monasterio sed extraneum heredem instituendo. Re. secundum do. Anto. in c. in presentia. de proba. quod aut expresse contulit bona sua tempore ingressus nulla facta mentione de testamento. et tunc si hoc fecit in continenti post conditum testamentum sic non revocet testamentum. nec erunt monasterij illa bona sed solum illa collatio bonorum presumitur facta ad tempus vite sue. quia non verisimile est quod in continenti mutare animum. l. non ad ea. ff. de condi. et demon. Si vero hoc fecit ex intervallo post testamentum conditum. tunc presumitur mutasse animum favore religionis et sic rumpitur testamentum et erunt monasterij illa bona. aut non contulit expresse bona sua monasterio. et tunc remanebit testamentum et monasterium solum petet portionem suam alias quam rumpendo testamentum. Pa. vero in d. c. in presentia tamen contrarium. s. quod non petet portionem suam sed ego in fratribus minoribus credo verum alias autem quod possit habere in communi opinio. do. Anto. est humanior religiosis: sed illa pa. videtur verior. de subtilitate iuris per ea que no. Albri. in d. auc. si qua mulier sed talis ea bona non capiet. nisi post mortem naturalem secundum multos doc. quos recitat Albri. licet multi alij dicant quod statim post professionem.

55 ¶ Utrum prodigus vel dissipator bonorum cui interdicta sunt bona possit intrare religionem. Re. Albri. in d. auc. ingressi. quod sic dummodo sit rationis capax. etiam quo ad bona sicut de minore est verum.

56 ¶ Utrum filiusfamilias intrans monasterium possit disponere de bonis peculij. Re. secundum Pa. in d. c. in presentia. quod de castrensi vel quasi non est dubium quod potest. l. penultima. §. qui testa. fa. pos. Similiter de profecticijs quod non potest quia illa sunt in dispositione patris Sed du-

bium est de adventicijs. de quibus nō potest disponere in vita pris eius cum cōsensu patris. iuxta ea que no. in. d. l. penulti. Sed Pa. tenet. ibidem q̄ potest q2 statim per ingressum gaudet illo p̄uilegio aut. p̄sbyteros. C. de epis. & cle. ex quo quod est laicis adventiciū est clericis quasi castrense. & ideo p̄uabit p̄r in vita sua vsufructu illorū bonorū. p̄sormiter dico in adventicijs adueniētibus post igressuz. Bo. tm̄ Anto. in. d. c. in p̄sūa tz 3rūi. s. q̄ nō poterit disponere taliter q̄ p̄r priuetur vsufructu in vita sua de adventicijs ante acq̄sitis sz bene poterit disponere de directo dn̄io & ēt vtili tali q̄ mortuo p̄re trāsibit ad eū cui relīqt illud vt i aut. de monachis. §. illud. Secus de acq̄sitis post ingressuz q2 sunt mōasterij.

57 ¶ Quid de libris, datis a patre filio familias ℞. q̄ trāsibūt cum eo ad religionē s̄m dispositionē ingredietis. sz Ja. de raue. & recitat Pa. in. d. c. in p̄sūa. q2 cēsent quasi castrēse peculium. Petrus s̄o dicit hoc verum in libris collatis doctoribus vel magistris. Secus in dictis scolaribꝰ. Et hoc idē seqtur bar. i. l. filie. C. fa. her. & hoc verius.

58 ¶ Utrū religiosus succedat in bonis parentum & huiusmodi. ℞. q̄ sic nec parētes p̄nt eos exheredare ꝑpter crimen ingratitudinis cōmissum in seculo. C. de epis. & cle. l. deo nob. xix. q. iij. c. si. Fallit in. Fratribus minoribus. d. Cle. ex ibi q2 nō succedūt de iure.

59 ¶ Qualiter ager monasteriū in p̄stantis in qbus succedit vel. l. acquirunt vt ℞. Pa. in. d. c. in p̄sūa. q̄ aget his actionibus qbus ille egisset ante ingressum & ꝑ gestis antea ꝑ ipsum tenebit mōasteriū in q̄tū ad ipsuz mōasteriuz p̄uenit de bonis ingressi s̄m Inn. ar. l. ij. C. de impu. & al. sub. Vel forte & verius in totū lz possit petere restōniōez tenēdo q̄ monasteriū iura successiōis venit vt. s. Monasteriuz. §. iij.

¶ Utrū ingressus possit reuocare testamentū factum ante ingressum. ℞. Pan. in. d. c. in p̄sūa q̄ ad fratres minores nō est dubiū q2 nō p̄ot. sed quo ad alios tenent Pe. & Cy. in auten. si qua mulier. C. de sa. san. ec. q̄ sic. Sed Bar. distinguit. Pa. tz q̄ nō p̄ot vllo modo. p̄isormiter non poterit facere testamentū si ante nō fecisset. q2 ex q̄ p̄fessus est mortuus mūdo. Et hoc credo verꝰ. excepto cāu dicte aut. q̄ p̄mittit post igressuz int liberos disponere.

61 ¶ Utrū religio tollat crimen ingratitudīs. ℞. q̄ tenetur cōtra q̄ sic in. c. ij. de aposta. & in. c. vltimo. de eo q tur. or. susce. & in. c. quātūlibet. xlvi. di. & in c. nō liceat. xix. q. vltīa.

62 ¶ Quid si condemnatus ad mortez & liberatus tali cōditiōe. q̄ si egredietur punietur pena priori. si ingredietur petitus ab vxore egredit vt tenet. ℞. nō potest puniri illa pena s̄m barto. bar. in qōnibus suis. q. i. & sequit Albr. in. d. aut. ingressi. Rō q2 coactus exijt.

63 ¶ Utrū retrahens aliquez ab ingressu religionis teneatur restituere. ℞. s̄m Ricar. in quol. iij. q. xviij. q̄ aut retrahit q2 non credit aptum Religioni siue vtilez. & si hoc credit ꝑbabiliter sic nō tenetur religioni. q2 potius damnū ipsius impediuit. aut secundo retrahit ꝑꝑ vtilitatē suam & si est sp̄ualis. puta q2 eius cōsilio bene viuit. sic non peccat quis ex caritate possum potius bonum meum spirituale preeligere q̄ᵐ alterius. Idem dicerem qn̄ retrahit q2 videt q̄ vult intrare religionē in qua nō viuit regulariter s̄m quod tenent q2 sic ꝓcurat bonū eius. Si s̄o est tēporalis puta q2 sperat promotionem honorem & huiusmodi si steterit in seculo sic peccat quia tēporale ꝑposuit spirituali non tamē tenetur religioni. sed subtracto. orando. bonum persuadendo. & salutem procurando plus q̄ᵐ p̄mus. aut. iij. retraxit ex amicitia. & si est naturalis aut consanguinitatis sic lz peccet non tenetur religioni. tn̄. Si vero ē amicitia lasciua sic magis peccat & tenet in istis duobus subtractor & magis in s̄o q̄ᵐ in primo vt dixi procurando bonum eius non tamen reli-

gioni.aut.iiij.retraxit alio impediendi vtilitatem religionis et sic tenetur sm posse suũ facere q illa persona intret et et si nõ potest satisfaciat religiõi ad arbitriũ boni viri vel meliorẽ ad eã inducat. Et etiam subtracto si nõ potest eum inducere vt intret religionem secundum q dici pcurando salutem ei⁹ solicitius q̃ prius. obligatum vero religioni retrahens sz Sco.in iiij.di.xv. tenet laborare vt redeat et si nõ potest tenetur ipse si est psona idonea et habilis religioni religionẽ intrare vt sic satisfaciat religioni et orare p anerso. vt dicitur q fecit Ray. Ego tñ credo q si nollet intrare nõ ppea esset in statu damnationis sed sufficeret ei q p posse alio modo satisfaceret religioni et etiã ei quẽ peruenit.

64 ¶ Utrũ religio minuat peccatũ. R. q lz peccatũ religiosi sit grauius pcõ secularium. vel rõne voti ꝫ quod tacit vel ratione contemptus si maior adest vel ratione scandali tamẽ ceteris paribus dico peccatum religiosi esse leuius peccato secularium. primo propter intentionẽ quã habet erectaz ad deum licet ad horam intercipiatur et qua de facili reuertitur. tñ qz habet plura que eum raducunt ad delectionẽ ipsi⁹ pcti hec et. S. Tho.xxij.q.clxxxvi.

65 ¶ Que pcipiunt religiosis vniuersaliter. R. multa. et primo in cle. religiosi de priuile. sunt nouẽ.j. scripta. Primo ne in sermonibus ecclsiarum platus detrahant. Intelliga ad spãlia descendẽdo. Secundo ne retrahant aliquos ab ecclsiaz suarum frequẽntia.s. detrahendo eis huiusmodi illicitis. Tertio ne p nunciẽt indulgentias indiscretas. s. falsas vel sm q dico Indulgentia. §. vltimo. Quarto cũ cõfectionibus testamentorum interunt ne retrahant testatores a restitutionibus debitis aut legatis matricibus ecclesijs faciendis. Pe. de pal. in.iiij. dixit q põt puocare vt magis eis legetur q̃ alteri. dummodo nõ faciãt cũ verbis illicitis aut alio maligno contra ecclias matrices. q: nulli

aufert suũ cũ nullũ ius iterũ acquisiuissent. Sz fr alvar⁹ tz q peccãt mortalr et hoc videtur verius in religiosis Secus in alio casu ab isto. qz tũc hẽret locum opinio Petri. Quinto ne legata vel debita aut mala ablata incerta sibi vel sui ordinis fratribus vel quentibus in alterius pĩudiciũ fieri vel erogari pcurent. Sexto ne absoluant a casib⁹ reseruatis Pape. vel epis. Hec oĩa in virtute sancte obedientie sub interminatiõe maledictiõis eterne eis iubent. Septio sub eadẽ phibitiõe phibetur eis ne psonas ecclsiasticas pserttim coram iudicibus delegatis a sede aplica suaz ꝫ eos iusticiã psequẽtes vexare indebite aut ad loca plura de pserttim multũ remota quenire psumãt. Octauo p cipit platis religiosis ad quos aliqd puenit occasione pmissoꝝ q nisi.j. mensem plene satisfecerint ecclesiasticis dãnificatis de eo q ad eos puenit postq̃ fuerint regsiti ipso iure sint suspẽsi et q̃ usqz debitã fecerint satisfactionez. Nono ne ministrent extremã vnctionem eucharistia. sacramentũ. solẽnizent matrimoniũ nõ absoluant excõicatos neqz absoluant a pena et a culpa. de q̃ dic vt. s̃. excõicatio. v. casu. xij. Decimo nullus religiosus põt vigore litteraꝝ apostolicaꝝ vel legatoꝝ alibi queire aliquẽ sibi subditũ ratione aliquoꝝ in locorũ nisi corã eo corã q̃ de iure cõuenit cle. i. de rescrip. Undecimo nullus religiosus põt eligi in plarũ alteri⁹ religionis vel habitus nisi solũ in episcopũ. Cle. i. de electi. Duodecimo phibentur alienare plati religiosi res ecclesie vt i Cle. i. de re. ec. nõ alie. vide. s. suspensio i. §. xxxi. Terciodecimo precipit eis ne ad iurãdũ vouendũ &c. inducant aliquos. vt sepulturam eligant apud eos de quo. s. sepultura. §. xxxv. Quartodecimo ne decimas ecclesijs debitas vsurpẽt Cle. i. de decimis de quo supra excõicatio. vij casu. xxxvij. Quintodecimo pcipit mẽdicãtib⁹ ne aliquẽ ad pfessione recipiant añ cõpletũ annum quintũdecimũ. c. nõ solũ. c. pstitutionem

de regulis li.vi. Sextodecio ne statum beghinarum foueant cle.i.de religi.domi. vide excōicatio.vij.casu.xl. Decioseptimo q horis debitis in ecclijs cor offi cium psoluant.cle.i.de cele.mis. Decimo octauo q nō dimittāt habitū sue religionis:nec vadāt ad studia vl' phisicā aut leges audiāt.c.vt pīculosa ne cle.vl' mona.li.vi.vide excōicatō.vij.casu.viij. Decionono q n̄ dicāt aliq̄ vl' retrahāt audiētes a solutiōe decimarum. ⁊ q regsiti pdicēt de eis populo.⁊ q pfessores nō omittāt facere ḡsciam ḡfitētibus. Cle.cupiētes de penis vide excōicatio.vij.casu.xiiij. Uigesimo q mēdicātes nō capiāt loca de nouo.c.cū ex eo.d excess. pla.li.vi.⁊ cle.cupiētes de penis vide loca p toto.⁊.s.excōicatō.vi.cāu.xliij. Uigesimoprimo q nō celebrēt i castris vl' villis nisi q̄tenus eis a iur̄ ḡcedit.c. epoꝝ de pui.li.vi. Uigesimoscdo q seruēt iterdictū qd̄cunq̄ qd̄ viderint seruare matricē ecclīaz Cle.i.de sen.exco. vide iterdictū.vij.§.viij.⁊ idē de cessatiōibus ⁊ diuinis dcā cle.pma. Quedā alia pcipiunt monacis de q̄bus vide s.monacus.§.x.

R Eligiosus locus dr ois domus.mōasteriū.tēplū.hospitale ⁊ q̄cunq̄ alia auctoritate pape vel epi ad pios vsus edificata.de reli.domi.c.de sinodochijs.⁊.c.ad hec. Secus si sine auctoritate epi vl' pape sit edificata a principio vl' ex postfacto de ḡse.di.i.nemo qd̄ ē ḡ leges q̄ volūt q vbicūq̄ sepelit aliqs loc⁹ ille sit religiosus.qd̄ nō ē verū p tex.c.fi.de sepul.⁊ ibi seq̄tur Pa.

1 ¶ Utrum loca religiosa possint ad hūanos vsus trāsferri.R.qd̄ nō.d.c.ad hec xu.q.ij.nulli.

2 Per quo dūt regi p̄fata loca.R.q per religiosos eiusdē monasterij vel alterius eiusdem religionis.⁊ si non viuunt regulariter dūt expelli ⁊ poni alij districtionis vite aut saltē clerici seculares si alias nō psit remanere ordinata ⁊ hoc pōt eps sine pape fm gl.⁊ Jo an.⁊ Pa.in.c.iter quattuor.de re.domi. Fallit in hospitali.de quo vide.s.hospitale.§.ij.

R Eliquie sctōꝝ nō vēnales sūt.l.nemo.lā.ij.C.de sa.san.ec nō ext capsam ostēdi dūt.nec de nouo, iuētē i publico veneraū nisi pius auctoritate rōani pōtificis fuerit approbate.de reli.⁊ ve.sā.c.ij.precipit platis ne pmittāt varijs figmētis ⁊ falsis documētis decipi hoies q vadūt ad coꝝ ecclias cā veneratiōis pp miracula q̄ ibi fiūt sicut in plerisq̄ locis cā q̄st⁹ fieri ḡsueuit.i.d.c ij.⁊ dicit Pa.in d.c.ij.q etiā dūt vendi qn̄ pro questu ostenduntur.

1 ¶ Qua auctoritate psit corpora sctōꝝ ⁊ coꝝ reliqe trāsferri.R.q solū auctoritate pape vl' epi aut sctē sinodi d ḡse.di.i.c.corpora.vbi dicit Joānes h verum qn̄ corpus est traditū ppetue sepultur̄ C.de reli.⁊ sū.fu.l vltia nisi necessitas imineat.q; tūc sufficit auc̄as p̄sidis puī cie.l.i.C.de reli.⁊ sūp.fu.q; qn̄ nō sunt tradite ppetue sepultur̄.tūc bn̄ psūt trāsferri sine alicui⁹ auctoritate ad aliū locū religiosum.C.eo.l. si nec dū.

2 ¶ Quid si furtiue subtrahāt.R.h ro.do.sacrilegiū ē.xvij.q.iiij.q̄sq̄s ēt si ex deuotōe hoc faciat fm eūdez.⁊ Hug.

3 ¶ Utrum sit simonia religas vēdere.R.fm Ray.⁊ Gofre.q sic.i.q.i.q studet

4 ¶ Utrum relige sanctoꝝ debeāt portari ad colliū.R.q n̄.ar.dictaꝝ.l. si nec dū ⁊.l.vltie ⁊.d.c.corpora.h possent poni sup aliquo p aliq̄ tpe ex magna cā ar.d.l.i.⁊ h tenē ḡtius Tho.xxij.q.xcvi.teneat q liceāt ex deuotione sine aliq̄ supstitiōe sup se portare.

R Emissio peccatiꝑ auctoritatē fit a solo deo.i.q.i.c.ita ⁊.c. vt euidēter de pe.di.i.sbū.p offiū aūt seu misterium fit a prelato ēt malo.xxiij.q.v.remittūr.p meritū sbo solū a bono fit.i.q.i.remissionē.de ḡse.di.iij.quo.

1 ¶ Que reqrunt in peccatore vt fiat ei remissio pci.R.petr⁹ aureo.i iiij. di.x.vij.q.i.q nisi meritū xp̄i applicet actualiter isti vl' illi nulla culpa pci deletur

enim solū in virtute passionis xp̄i desicat̄ et ideo cū sacra sint imediatū applicatiuū passionis xp̄i ad nos oz si culpa dz dimitti q̄ p aliq̄d sacrꝫ vl̄ de facto exhibitū vl̄ in voto fiat ppea adultis q̄ntū cūq̄ ꝯtrictus nisi simul ꝯcurrat oris cōfessio in facto ad minus in voto nō cōsegtur remissionem pc̄i. de remissionibus. vide .s. indulgentia.

Remittere idem est qd̄ dare vt pꝫ in. c. veniens. el. i. de testibus. et. i. c. ea. q̄ in glosis.

Renunciatio est rei vel iuris ppriȷ̄ scā sciēter libā refutatō. vij. q. i. c̄. piculosū

1 ¶ Quī renūciatio vl̄ illegitima. R̄z. q̄ ex trib̄. pmo rōe psone renūciātis vt puta q̄r est minor de indi. c. si annū li. vl̄ aut aliꝰ q nō pōt renūciare.

2 ¶ Scd̄o rōne psone i cuꝰ manu fit renūciatio est illegitīa. c. cum dilecti. et. c. admōet. et. c. q̄ i dubiȷs d̄ renū. vbi nullꝰ ecclīastico lꝫ renūciare alicui bn̄ficio ecclīastico nisi i manu sui plan da quē ptinet collatio. d. c. admōet. xviij. q. ij. abbas qd̄ limita i bn̄ficio acq̄sito p c. veniēs. de renū. et in epatū q nō pt renūciari nisi in manibus Pape. c. nisi de renū. Quō at̄ possit tractatus hri sup renūciatiōe vide. simonia. et. §. xxij.

3 ¶ Utrū renūciatio alioꝝ iuriū sic fiēda adūsario. R̄z. q̄ sic vl̄ notario publico vel iudici noīe aduersariȷ̄ recipiēti. l. ij. ff. rem pupi. sal. fo.

4 ¶ Tertio rōne rei q̄ renūciari nō pōt dr̄ renūciatio illegitīa. Nā iuri naturali et agnatiōis et sanguinis nemo pt renūciare. vt. l. ius sanguiā. ff. de re. iu. et. l. ius agnatiōis. ff. de pac. Juri vō positiuo qd̄ ꝯcernit certā formā vl̄ solēnitatē nō pt qs renūciare. vtputa qd̄ testm̄ cū tot testibus. vl̄ stipulatōes fiāt certo mō. l. nēo pt. ff. de le. i. facit. c. q̄r pp de elec. et. c. cū esses. et qd̄ ibi no. de testa. Si vō nō ꝯcernit certā formā vel solēnitatē sed publicā vtilitatē sūr nō pōt. l. ius publicū. ff. de pac. et in. c. si diligēti de fo. cōpe. Si at̄ ꝯcernit publicaꝫ et priuatā et publica pōt separi a p̄uatā sic pōt q̄ntū ad p̄uatā. l. iuris gentiū. §. sed a si paciscat. ff. de pa. puta ius dat actione p aiali morboso vn̄ ptes pn̄t pacisci vt nō possit agere. facit tex. cū ibi no. in. c. cū venissent. de insti. Si vō nō pōt separi. sic renūciari nō pōt. d. c. cū venissent. Si vō sit solū in fauorē p̄uatū tūc ille in cuius fauore est pōt dūmō nō sit ꝯ bonos mores vl̄ nō iducat ad pctm̄ talis renūciatio q̄r nō valeret vt i. l. alia. §. elegant. ff. so. ma. et. l. ꝗestre. ff. d̄ pac. do. Si at̄ sit solū i odiū alterꝰ tūc si cessat rō illiꝰ odiȷ̄ pt renūciari. vt i. l. si. C. ad mace. al's n̄. vt. l. nā et si ff. ad mace. vide Pa. in. d. c. si diligēti.

5 ¶ Quid si aliqd̄ sit itroductū i fauorē amboꝝ. R̄z. q̄ alter sine altero renūciare nō pōt. vt dicit gl. i. c. ad aplicaꝫ. de regu. facit. l. q̄ fauore. ff. de legi. vn̄ dr̄ q̄ in cōi iure potiorē ꝯditio ꝓhibētis ar. ff. de serui ve p̄. l. p fundū. ff. cōi diui. l. sabinus. ff de libe. cā. l. ij. iij. et. iiij. Si tn̄ aliqd̄ ꝯcedit pluribus siue vniuersitati s3 in fauore pncipalr̄ ꝑticularium. sic bn̄ posset qlibet renūciare iuri suo. et sic loqtur. c. ad aplicaꝫ p̄dictū et. c. dilecti. de fo. cōpe. Fallit hoc in ꝑuilegio. q̄r lꝫ ꝯcernat fauorē tertiȷ̄ pōt ipetrās renūciare an̄q̄ sit p̄ntatū: nisi appeat q̄ ꝯcedēs statim voluit ꝯcedere ius illi tertio q̄r cōiter nō acq̄rit nisi in p̄ntatiōe seu noticia. q. l. de ꝯces. preben. li. vi. et qd̄ ibi nota. Gem. Jdē dico q̄ nō pōt renūciare qn̄ p ꝓcuratorē ipetrauit. q̄r statim acq̄rit ius illi itio vt in. d. c. i. Silr̄ si fuit ꝯcessum motu ꝓprio.

6 ¶ Utrū exēptus possit renūciare exemptioni. vide. s. exēptus. §. v.

8 ¶ Qualiter fiēda est renūciatio. R̄z. q̄ prio voluntarie. vij. q. i. q̄uis. Jtē sciēter et ideo qn̄ qs aliqd̄ ius ignorat dz ei notificari vt i aut. qōo. op. epos. §. igit̄ ordinamus q̄r ei qd̄ ignorat renūciari non pōt. l. mr̄. ff. de ioffi. testa. Et hec ē ꝯ notarios q ponūt clausulas renūciatiōis q̄s ignorāt q ꝯtrahūt et ꝓpterea tenentur eis de dāno qd̄ alter nō icurrissent puta q̄r renūciassent si sciuissēt. Tertio

sine coactiõe. ꝙ me. cã. ad audiẽtiam.
Quarto quo ad bñficia ecclesiastica dꝫ
fieri pure ⁊ absolute. de offõ. dele. c. ex
pte. el. i. de simo. ex isinuatiõe. Vñ dãs
vl remittẽs vl renũcians aliqd spũale
pacto vl ꝯduõe tpali iterueniẽte. simo
niacus est in. ß. i. q. i. c. ꝗ̃ pio.

§ ℭ Sed nũqd si renũciat absolute tñ
in mẽte gerit vt sibi aliqd tpale detur
ß. ꝙ simõiac⁹ ẽ ꝟ simo. c. tua i fi. ver
est ꝙ sola pnia aboletur. c. vlt. ꝟ simo.

9 ℭ Vtrũ quis possit renũciare liti sup
bñficio ecclesiastico vl spũali. aliq̃ tpali
sibi dato. ß. Pa. in. c. cũ p̃de. de pac.
ꝙ ñ ẽt si recipiat illꝰ noĩe expẽsaꝝ qꝛ
si renũciãs hꝫ ius renũciat spũali tpa
li dato. ꝙ est simonia. ꝟ. c. ex pte. ⁊ qꝰ
ibi no. dicit tamen Inno. ⁊ Hostiẽ. in
c. nõ sine de arbi. ꝙ valet ꝯpositio au
ctoritate supioris. vt ꝑ pacis bono de
tur aliq ⁊ tpale ei de q̃ ñ ẽ certũ ꝟ iure
sibi ꝯpetẽti vt cedat liti vel renunciet
si qꝰ ius hꝫ. c. nisi. de p̃bẽ. Secus si fi
at auctoritate partium qꝛ sic eẽt simo
nia nisi qñ hꝫ ortũ a iudice puta qꝛ cõ
promissũ ẽ i eo vl ipse sic diffinit. Et lꝫ
gl. in. d. c. cũ p̃dẽ. dicat nõ sufficere. ni
si interueniat pape ꝯfirmatio tñ cõuer
doc. ibidẽ tenẽt cũ opi. d. Anto. ꝙ non
requiratur. ⁊ ibi Pa. sequitur.

10 ℭ Vtrũ qs possit dare pecunia alte
ri vt desistat a lite q̃ est ꝟ re spũali. ß.
pa. i. d. c. cum p̃dẽ. ꝙ si sit, certus hẽre
ius in illo bñficio bñ põt dare aduer
sario sine simõia vt desistat vl ne litẽ
moueat. Si ꝟo nõ si cert⁹ sed dubitat
tũc nõ põt nec excusat auctoritas Pa
pe in bñficio qꝰ ãnexa hꝫ ptãtem cla
uiũ qꝛ vl data pecũia ꝑ illa ptãte spũa
li facit. d. e. ex pte in fiñ ⁊ ꝙ no. i. q. iij.
saluator ⁊ c. ex multis In alijs aũt bñ
ficijs bñ excusaret auctoritas pape cũ
talis simonia sit de iure positiuo ßꝫ gl.
in. d. c. cũ predic. Qꝰ no. pauci aduer
tunt hodie posset tñ iudex pro bõa pa
cis ex offõ suo componere ptes vt hñs
ius in bñficio det aliqd nõ hñti ius ßꝫ
formã. c. nisi de p̃ben. ßm Pa in. c. su
per eo. de transac.

ℭ Quid de illo q̃ expectãs ptie vaca tñ
curã pãmã i aliq̃ ecclia renũciat ꝑpe
tenui vt p̃ciudat via alteri expectãti. ß.
ꝙ ꝑ h̃ ipedit pmũ expectãtẽ ñ lꝫ p̃e ꝑ
bari si ꝟo pingui⁹ resignati ꝯferatur
eo ipso detegit frã⁹ ⁊ carebit hita quã
resignauit ⁊ ñbita de renũ. c. si te. li. vi.

ℭ Vtꝝ renũciatꝰ iuris futuri valeat. ß. 12
ꝙ si ius futuꝝ appet sic vꝫ si aũt nõ ap
paret adhuc nõ. vꝫ qꝛ pacta nõ referũt
ad ea q̃ appere non pñt vt i. l. i lege ⁊
alijs ꝯcoꝛ ibi positis in gl. ff. de ꝯhen.
ẽp nc. ⁊ qꝰ nõ ẽ renũciari nõ p̃t. l. tres
fres. ff. de pac. Sꝫ de hoc vide Bar. in
l. ꝯdutõis. C. ꝟ pac. qꝛ paꝝ ad nos.

Additio hic tñ aduerte. qꝛ filia renũciãdo hẽditati pa
terne ⁊ pmittẽdo ãplius nõ petere nĩ
hilomin⁹ ltiaꝫ vl ei⁹ supplemẽtũ petẽ
poterit nisi exp̃sse de ipsa dixerit vt. l. si
quando. §. generaliter ⁊ ibi doc. C. de
inoffi. testamento.

ℭ Quid faciet p̃latus q bñficiũ hꝫ per 13
simoniaꝫ vel alias itrusus ẽ. ß. ꝙ tene
tur renũciare ⁊ si ẽ epũ ⁊ est i articulo
mortis nec põt adire papã nõ tñ dꝫ di
mittere possessionẽ quam de scõ habꝫ
sine lnia Pape. Sed abstineat a pre
ceptione fructuũ excepta stricta neces
sitate vite. ⁊ querat quam cito poterit
resignare ⁊ de hoc vide Ber. Inno. ⁊
Hosti. de renũ. nisi cum pridem ⁊ Ar
chi. vij. q. i. eum qui.

Represalia dicitur reruꝫ aliarum gene
ralis retentio auctoritate principis vel
ciuitatis pro recompensatione damni
dati indulta. dicitur ex. c. dominus
xxiij. q. ij. ⁊ est quãdo vnus de vno do
minio non valens consequi ius cõtra
aliquẽ de alio dominio retinet res om
nium qui sunt sub tali dominio pro
satisfatione.

ℭ Vtrum sint licite. ß. ꝙ sic quando 16
ista interueniunt. Primum ꝙ domi
nus vel ciuitas requiratur vt emendet
qꝰ a suis improbe factum est. Secun
dum ꝙ constet de negligentia iustitie
administrante. Aduerte. hic ßm. Bar.

in tractatu de represaliis. quod aliquā do superiorem hʒ ille q dʒ dare de iure. sed nō de facto. vtputa q2 nō obedi tur ei. Sicut imperatori. ⁊ tūc nō est necesse adire superiorem. Aliqñ hʒ superiorē de facto. sed nō de iure. vtputa q2 tirannus est dñs. ⁊ si fuit electus ex timore vel p vim. ⁊ hȝ cōiter pro dño. sic valent que facit scdʒ Inno. in. c. nihil de elec. ⁊ sic dʒ adiri. Si vero nō fuit electus. sed p vim occupat dñium. ⁊ hȝ cōiter pro Tirāno. Sic cum nō valeat qd facit nō est necesse vt eum adeat ali qñ hʒ superiorem de iure ⁊ de facto q2 est verus dñs ⁊ ei obeditur. sed tñ non expedit creditori eum adire puta q2 expenderet plusq̄ sit principale debitum vel est paup tunc fm Bar. vbi. s. pōt procedere sicut si nō haberet superiorem eius debitor ar. l. si seruos. ff. de pigno. ac. ⁊ l. meditanec. C. de anno. ⁊ tribu. ⁊ sic pʒ qñ pdicta duo nō requiruntur. Tertium q iudex pprius det sn̄iam sup negligētia ⁊ iusticie defectu ⁊ ↄcedat auctoritatem represaliaꝝ. Limita hoc veꝝ qñ nullus inueniī superior q de ciuitate vel dño negligente faciat iusticiam fm Gui. epm ↄcordiēsem q2 si inueniret superior nō valeret auctoritas iudicis pprij quo ad illos q nō sunt sue iurisdictionis ⁊ ita intelligitur. c. dña xxiij. q. ij. q ciuitas plectenda est p sn̄iam. s. iudicē ↄcor. Jo. de fanto ⁊ Franciscus vercellensis in. c. vnico de iniurijs li. vi. Quartum q nō excedāt dānum. Quintū q nō extēdatur ad clericos vel ecclesiasticas psonas. Hec elitio ex archi. in. d. c. vnico. Sextū fm Directoriū ti. de pignoribus q nō fiant in psonis q2 istud est iniquū q in psona alius p alio grauet ⁊ fm ipʒ nulla cōsuetudo valeret cū sit ↄtra legibus. C. de act. ⁊ ob. l. ob. es alienū ⁊ aūt. ibidē imo. ⁊. C. q res pigno obli. pos. l. q filios ⁊ in aut. vt nulli iudi. §. q2 sepe ⁊ C. ne vxor p ma. l. vlt. ⁊ aūt. ibidē sed oio aliis istis nō ↄcurrētibus q ipsis represalijs vtit quadruplū restituere cogitur ⁊ actiōe p qua hoc facit cadit vel in aut. ne pignorationes fiant que est pdicta aūt. sed omnino.

Sed nunqd tñr ad restitutionem q aliqd per represalias illicitas exigit ab alio q̄ a suo debitore. R. Archi. in d. c. vnico quod incipit ⁊ si pignorationes q sic nec aliter saluari poterit nisi restituat. xiiij. q. vi. si res de vsu cū si. de re iur. nō remittit li. vi. — 2

Quid de illis q represalias ↄcedunt ↄ ecclesiasticas psonas aut eoꝝ bona vl concessis vtūtur ↄtra ipsas vide excōicatio. vij. casu. xxxiij. ⁊ Interdictum iiij. quasi in fi. — 3

Utꝝ represalia ↄcessa ↄ puta florentinos debeāt extēdi ad florētinos hñtes domiciliū Senis. R. fm Pa. in. c. qñ de offi. or. q nō q2 odiosa facit qd no. Bar. in. l. puinciales. ff. de ver. si. — 4

Utꝝ statutū possit fieri q qlibʒ possit capi p delicto alterius. R. Bar. vbi. s. q ↄ terras vl villas sibi nō subditas nō pt sʒ bñ ↄ sibi subditas. vt. C. de oē agro deser. l. i. ⁊ valet statutū q vxor possit capi pro viro fallente vt. l. fans. C. in q ca. pi. vel hipo. ta. ↄtrahi. Et si mitter filius pro pr̄e. l. si. C. de pactis. etiā si nō sit heres ⁊ aduerte hic q terre cum certis pactis submisse ↄtectioni dñoꝝ nō dicuntur sibi subdite sʒ federate ⁊ iō ↄ eas nō valet tale statutū Quod no. pro limitatione sexte conditionis in. §. i. dicte. — 5

Sed queritur an tale statutū possit exerceri extra territoriū statuentis. R. Bar. vbi. s. q sic possit agere ↄtra tales cōditione ex statuto q2 actio vbiqʒ sequitur eos qbus cōpetit vt. l. fi. C. de p̄script. lon. ⁊c. Quod limita nisi filius sortiretur domiciliū alibi anq̄ pr̄ rūperet arg. l. cives. C. de incol. Similiter si filius eēt natus postq̄ rupit pater eius q2 iura intelliguntur de filio existe tēpore quo rupit. l. in delictis. §. si extraneus. ff. vñ nota. ⁊ l. titius. ff. de testa. mi li. Et idē dic qñ statutū dicit q hoies vnius terre vnius teneatur p alio. Nā ille q de nouo ē effectus illius terre nō tenet pro debitis antiquis. l. prouiden — 6

ff.C.de decur. ⁊ qđ no. By. in l. cols. ff.ad muni. Siľr tale statutū itelligit de debitis 𝔷ctis intra territorium nisi aliud addat vt.l.cū vnus.§. is g.ff. de bonis auctori.iudi.possi.

7 ℭ Quid si tal' q̄ hūit recursū ad iudicē debitoris ⁊ reportauit iniquā sniaz ff.bart.vbi.s̄.ꝙ dꝫ appellare ⁊ adire iudicē appellatiōis aliter repsalie non erūt licite vel si ꝓhibeť appellare vel nō est iudex appellatiōis tūc pōt recurrere ad suum iudicem.

Residere debent clerici in suis bñficijs ⁊ de hoc vide.s̄.clericus.vij.

Rescriptū proprie est id ꝙ princeps scribit ad iuris conseruantiā vt qñ cōmittit cā decidēdā inť aliq̄ ⁊ differt a ꝑuilegio qđ ē 𝔷 ius qñ priuata lex.ij. di.ꝑuilegia. Et ēt differt a bñficio qđ stricte sumptū est gr̄a cōcessa ꝑter ius a pncipe ⁊ hec est q̄ latissime iterptanda est vt i.c.olī ⁊ qđ ibi no.de verb. si. Latissime tñ rescriptū accipiť ꝑ oibus istis hec Pan. in Rūca de rescrip.

1 ℭ Rescriptū ⁊ ꝓcessus ꝑ ipꝫ rescriptū habit' ipetratū ab excōicato sup alio q̄ sup excōicationis vel appellationis articulo ipso iure est nullū e.t. de rescrip li.vi.fallit hoc in multis casibus q notātur ꝑ Gemi.in.d.c.i.

2 ℭ Rescriptū ꝑpetuať ꝑ solā citatōem ŏ rescrip.ex tenore ⁊.c.significauit gl.

3 ℭ Rescriptū ipetratū tacita veritate aut suggesta falsitate vľ ēt q̄cunqꝫ alio tacito vel expsso qđ si tacitū nō fuisset vel false expssū papa nō ita faciliter cōcessisset nō valet eo.ti. sup lr̄is.

4 ℭ Rescripta nō extēdunť ad res vľ ꝑsonas i eis ń 𝔷ꝓhēsas qm̄ ꝑsonalia sit ⁊ stricte itelligēda.c.significauit.eo.ti.

5 ℭ Rescriptū ń vitiať ꝑp defectū lr̄e vľ sillabe. Sec⁹ si eēt ibi falsitaꝫ latini de fide instru.e.ex pte i tex.⁊ in glo.

6 ℭ Rescriptū primū tolliť ꝑ fm poste reius faciēs mētiōez de prio. Si ŏo ń facit mētiōez nō valet ſꝫ 𝔷 primū ope exceptiōis vt i.c.ex lr̄is.⁊.c.pastoralis.

de offi.dele.ſꝫ Hof.in sūma.eo.ti. nisi ipetrās primū iuisset in mora ꝓsequēdi ꝑ annū vt i.c.si aūt.eo.ti.

7 ℭ Rescriptū iuseri dꝫ in lr̄is citatiōis ſꝫ eūdē Hof.ꝑp duo. Prio vt citatus sciat iurisdictiōez citātis alr nō teneť cōparere Secūdo vt possit deliberare.

8 ℭ Rescriptū ꝑdit ꝑ negligētiā ipetrā anno elapso q̄ vti potuit ⁊ noluit Si fm ipetreť 𝔷 ꝑmū.c. si aūt de rescrip. ⁊ c.plerūqꝫ alis sꝑ vꝫ de iure canōico durāte mādatore ſꝫ gl.in.d.c.si aūt.q̄uis de iure ciuili duret ꝑ decēniū.C.de diuer.rescrip.l.falso.

9 ℭ Rescriptū ďř falsūꝫ ipetratum sine mādato vt i.e.nō nulli eo.i gl. nisi im petreť ab his ꝑsonis a qb⁹ de iure nō exigiť mādatū.vt i.d.c.ń nulli i fi.⁊.c. ex pte i fi.eo.ff.de ꝓcu.l.sꝫ ⁊ hę.ꝑsone

10 ℭ Per rescriptū sedis aplice aut legatoꝝ aliqs nō pōt ipetrari ꝑ iudice.nisi ille q ē i dignitate 𝔷stitut⁹.vľ canonic⁹ eccľie cathedral.vľ hꝫ ꝑsonatū.⁊ talis ń pōt audire cāz nisi in locis.isignib⁹.vel ciuitatib⁹ vbi possit copia hr̄i ꝑitoꝝ nec aliqs pōt 𝔷ueniri ꝟtute tal' rescripti.vltra vnā dietā a fine sue dioces.⁊. de qb⁹ oib⁹.vide i.c.statutū. de rescriptis.l.i.vi.qđ ibi nota.

Res inter alios acta nō ꝑiudicat alijs nec prodest.ff.q po.i pig.ha.l.claudi⁹.i.fi.⁊ de re.iu q̄ius fallit in qbusdā cāb⁹ vide i.d.c.q̄ius gl.⁊ doc qr pap ad nos.

1 ℭ Quilibꝫ i traditiōe sue rei pōt pactū apponere.dūmō nō sit legib⁹ iprobatū.l.i.traditiōib⁹.ff.de pac.de 𝔷di.c.verū in gl. Rē hr̄e vľ q fruiť ꝑtio ei⁹.ff. de vsufru.l.qr.q ꝑtio.q̄ de tota re vēdicāda deā sūt eadē ⁊ de pte itelligenda sūt.ff.de rei vēdi.l.q̄ de tota. Res vna ⁊ eadē diuerso iure cēseri nō dꝫ de deci.c.cū i tua.xij.q.ij.cognouimus.

Restitutio qd est ⁊.qs restituere tenetur Sciēdū ꝙ restitutio est in pristinū statū repositio.l.restituet.ff.de ꝟ.si. Usi dicit tex.in.l.pl⁹ est.ff.de ꝟ.si. Restituere ē nō solū ꝑsituꝫ rei ꝑbere sꝫ ēt

possessorē facere fructusq; reddere Sz
q2 ius diuinū ⁊ canonicū vtit̄ aliqñ v̄
bo reddēdi p verbo restituere vt i.c.cū
tu.de vsuris qd̄ est v̄bū latius q̄z resti-
tuere vt.l.v̄bū reddēdi.ff.de v̄b.si. ⁊ ali
qñ v̄bo emēdēt vt in.c.ij.de rapto ali
qñ p v̄bo satisfaciant vt i.c.i.ext de
rapto.⁊ satisficiñ itelligit̄ qualitercūq; vo
lūtati satisfaciat.l si rē alienā.§.oīs.ff.
de pigno.ac.⁊.l.i.ff q satisf cog. Ideo ego
hic restitutionē accipio p quacūq; sa-
tisfactione facienda proximo.

¶ Quis teñr satisfacere ℞. q̄ quilibet q
h3 de alieo vl.qd̄ ad aliū spectat seu d̄
betur ex 3ctu vel q̄si ex maleficio vel q̄
si ex q̄cūq; alia cā ar.c.si res.xiiij.q.vi.
⁊.l.iustitia.§.iuris p̄cepta.ff.de iusti.⁊
iure.Qd̄ vt melius intelligatur. p ca-
sus infrascriptos s̄m ordinem alpha-
beti annotabo.

¶ Accipiēs aliqd vt nō accuset an te-
neat restituere vide.s.accusatio.§.vi.

¶ Accipiēs aliqd i fraudē creditorū3
quō teneat dic vt hic.j.in.v̄.Raptor.§.
i.⁊ in.v̄.vsurarius.§.xvij.⁊.s.Aliena
tio.§.xxvi.

¶ Accipiēs aliqd ab ecclesiasticis vel
ab illis q nō psūt donare quō teneatur
vide donatio.xxxviij.⁊.s.Clericus.iij.
§.iiij.⁊ clericus.xiij §.ij.

¶ Acqrēs ex pctō aliqd puta adulte-
rio sodomia ⁊ hmōi quō teneat vide.j.
in verbo mulier.

¶ Administrator bonoꝝ alioꝝ quō te-
neatur vide.s.Administratio.§.i.⁊.ij.

¶ Adulator obtinēs būficiū an tenea
tur restituere vide adulatio.§.ij.

¶ Adultera ɔcipiēs filiū ex adulterio
quō teneat vide adulteriū.§.iiij.

¶ Adultere fili⁹ quō teñr restituere vi-
de adulteriū.§.v.⁊.vi.

¶ Aduocat⁹ q̄n teñr restituere vide ad
uocatus §.xij.⁊.xiij.

¶ Alchimista quō teñr vide Alchia.

¶ Alienationē rei recipiēs ab eo q nō
pt aliēare vide Alienatio.§.xiiij. ⁊.§.
xx.⁊ donatio p̄io.§.xxxviij.

¶ Alimēta denegās et cui teñr exhibe-
re an teneatur.℞.q̄ sic ⁊ quis tenea-
tur vide alimenta.

Ambasiatores quō teneat̄ vide absens.

¶ Aiaz ledēs rōalē vtrū teneat̄ ad re-
stitutionē.℞.q̄ sic Pro cuius itelligē
tia ē sciēñ s̄z sco.i.iiij.di xv.q.ij. q̄ est
duplex bonū aie.s.nāe accidētale. In
bonis igit̄ nālib⁹ aie cū sint i corrupti
bilia sicut ⁊ ipa aia nō pt eā ledere di
recte ⁊ talia sūt bona illa sine qb⁹ non
ɔtigit aiaz eē vt est itellect⁹ liberū arbi
triū volūtas ⁊ hmōi Indirecte tñ pōt
qs i talib⁹ bonis aliū ledere s̄z Bo. in
ij.di.xxv.ar.i.q.iij.i.pmo.s.vsu talium
priuādo.sicut si qs poculū daret vel ali
qd faceret q̄ amētē aliquē redderet vñ
tal aliquē taliť ledēs q̄n dignā leso re
cōpēsationē facer̄ nō pt maxie si i ppe
tuū amētiā deduxit Iō arbitrio bōi vi
ri satisfacer̄ teñr ar.c.deteriores.vi.q.i.
vñ p rgl̄a traditur cōiter a doc. vt nō.
Ricar.i.iiij.di.xxv.ar.v.q.iij. q̄ qñ re
stitutio nō pōt fieri s̄z dāmū datū tunc
arbitrio bōi viri relinqt̄.itē dat aliā re
gulā supradict⁹ Ricar.vbi.s.q̄ qñ res
male ablata nō pt restitui restitutio dz
fieri i equalēti si possibile est extrane ali
te pē.ali.ino.e.ecclie scte Marie el.ij.
⁊ s̄z Sco.vbi.s.lz qs digne ñ possit sa
tisfacē pximo de dāno sibi illato nihilo-
min⁹ ex h nō liberat̄ qn nō teneat̄ sa-
tisfacre saltē q̄tū pōt tūc i casu p̄dicto
bon⁹ vir iudicabit vt pētat veniā p se
vel si nō pt p iterpositā psonā deinde
vt satisfaciat s̄m posse dāmna q̄ leso ⁊
alijs suis euenisset ex tali lesiōe vt.j.dice
tur de vulnerāte ⁊ occidēte i v̄bo homi
cidiū. In bōis āt accñtalib⁹ aie cuius
libet sūt bōa grē moꝝ ⁊ ṽtutū acqsita
acqrēda pōt qs s̄m Sco.vbi.s. idire-
cte aliquē ledē.⁊ dispositiue.s.iducēdo
ad act⁹ vitiosos.seu pctā qb⁹ talia cor
rūpunt̄ puta ɔtaminādo suo malo exē
plo.suadēdo blādiēdo.rogādo p̄cipiē
do.vt talia faciāt.⁊ hmōi. ⁊ talis mul
tomagis teñr ad restitutiōez quā dātifi
cātes i bōis tpalib⁹.vi.q.i.sūt plimi.pp
ea teñr doctrina auxilio ɔsilio.orone ⁊
hmōi q̄tū pōt ⁊ i se ē p seipsuz ⁊ per
alios dūmō pctū occultū nō pādat ta-

lez lesuz ad bonū reducere. Directe ēt in talib⁹ bōi accūtalib⁹ nēo pōt aliuz ledere qm̄ talia nō corrūpūtur nisi p pctm̄. ꝛ peccatū esse nō pōt nisi sit volūtariū. xv. q. i. nō est.

¶ Appellās iniuste quō tenetur. vide Appellatio. §. xv.

¶ Arbiter vel arbitrator quō tenetur vide arbiter. §. i. ꝛ. vi.

¶ Archidiacon⁹ quō tñr si aliqd pȳt de reb⁹ ecclie. vide Archidiaconus.

¶ Arras recipiens quō teneatur resti tuere vide Arra.

¶ Artifices facietes ea p q̄ primi dānificātur. vide Ars. §. ij.

¶ Assessor quō tenetur vide Judex. §. ix. ꝛ. §. xxij.

¶ Banniens iniuste aliquē quō tenetur. vide Bannum. §. i.

Bellātes quō tenētur. vide bellū i pn. ꝛ. §. v. vi. vij. viij. ix. x. vsq3. xlvi. ꝛ. xxij.

¶ Būficia ecclastica plura hīis qñ te neī restituere. vide Būficiū. §. xxxiiij

¶ Būficij vacā ts fructus vsurpātes. quō teneīt. ibidē. §. xl.

¶ Būficiū iniuste possidens. quō tenetur ibidez. §. xliij.

¶ Būficiatus nō dispēsando fructus quō tñr. vide cleric⁹. iij. §. i. Et qñ male dispensat vide ibidē. § iiij.

¶ Būficiat⁹ nō residēs qñ tñr restituere. vide clicus. vij. §. iiij.

¶ Būficiū recipiēs nō intēdēs pmoueri quō tñr. vide clicus. vij. §. v. ꝛ. vi.

¶ Būficiat⁹ exñs i mortali quō tñr restituere fruct⁹. vide Clicus. viij. §. v.

¶ Būficiatus inducēs ad relinquēdū sibi qd erat ɀo relicturus ecclie quō tenetur. vide clicus. xliij. §. vij.

¶ Būficiat⁹ nō dicēs horas quō tñr restituē fructus. vide Hora. §. xi.

2 ¶ Utrū ɀferēs būficiū indigno teneaī ad aliqd ħ. F3 car. i. ele. i. de eta. ꝛ q̄. ꝙ vltra pctm̄ mortale qd cōmisit tñr restitutionē toti⁹ iteresse ecclie qz lesit F3 Pe. de ancha. ad istar ingratus q ml̄nus idoneo tutellaz pupilli cōmisit. ff. de magi. ɀue p totum.

¶ Bonefidei possor. vide possessor.

¶ Canonica portio cui ēt restituenda vide eo. titu.

¶ Carcerans aliquem quō tñr. vide. Carcer. §. ij. iij. ꝛ. v.

¶ Causani dans dāno ꝑximi quō tenetur. habes Causa. §. vi.

¶ Cessationē a diuis. iducēs quō tñr. vid cessatio. §. i. ꝛ. ij.

¶ Clericus nō exñs ꝑsonalr horis canonicis ꝛ recipiēs distributiōes. quō tñr. Uide clericus. vij. §. viij.

¶ Clericus negociando quō tenetur. vide. Clericus. ix. §. vi.

¶ Comedens de alieno quō tñr vide Furtū §. xxv. ꝛ hic i ꝟ. raptor. §. i.

Comodās ꝛ reuocās añ tp̄s comodatū quō tñr vide comodatū. §. iiij.

Comodatarius vtēs re comodata ad aliū vsuz quō tenetur ibidē. §. vi.

Comodans rem vitiosam quomō tenetur ibidē. §. vij.

Comodatari⁹. si res comodata pȳt qñ tñr ibidē. §. x. vl̄ si deterioraī ibide. xij.

¶ Cōcussionē faciēs quō tenetur vide Concussio. §. ij.

¶ Cōfessor absoluēs quē nō pt quō tenetur vide Cōfessio. v. §. xiiij.

¶ Cōsentiē do quō ɀo tñr vide ɀsentire. §. ij. ꝛ Furtū. §. xix.

¶ Cōseruatorē faciēs itromittere i hīs q̄ dz quō tñr vide. ɀsuator. §. i. cōsulēs dānū alteri⁹ quō tñr vide cōsiliū. §. i.

Cōsiliarij locoꝝ q faciunt statuta iniq quō tenetur vide Lex. §. xxij.

Cōtractū illicitū faciens quō tñr. ħ. ꝙ si ɀct⁹ ē null⁹ vl̄ vsurari⁹ tñr ēt fruct⁹ restituē nisi bona fides excuset eū vt. j. Possessor. Si ꝟo ɀct⁹ tenuit d iure lz possit resciꝺi. puta qz min⁹ iusto ꝑtio ēptū ē hmōi. tūc si nec dol⁹ nec fraus iteruēit ñ tñr fruct⁹ restituē ħ supplē iustū ꝑtiū ħ elicit ex. l. ij. C. de resci. vē. ꝛ gl. i. c. cū dilecti d ēpti. ꝛ vē. ꝛ i. c. ꝑtuas d dōa. ꝛ. c. illo vos de pig. Et. l. i. C. d distra. pig. ꝙ no. qz sepe i ꝑtica vēīt

Cōtumiliator quō tñr vid Cōtumelia

Coopans in dāno ꝑximi quō tenetur vide Furtū. §. xxiiij.

Culpabilis ex qua culpa teneaī vide

Culpa.§.vi.
Custos qñ tenetur restituere vide Cu
stos in prin.
Dñator restitutor bona hñtes quõ
tenetur vide.Dñatus.§.ij.
Decimam fraudans quõ tenet vide
Decima.§.xiij.
Defendens se quomodo teneat vide.
Defensio.§.v.
Delegatus aliquid accipiens quõ te
netur vide index.§.viij.
Denarios falsans radens vel falsos ex
pendens quõ tenetur vide. Falsarius.
§.iiij.cum sequentibus.
Depositarius quõ teneat vide Deposi
tum.§.iij.iiij.vi.vij.viij.xij. ⁊.xv.
Defensor dic ꝙ tñr sicut ⁊ ꝯtumiliator
Detractor quõ tenet vide Detractio.
§.iij.⁊.iiij.
Dñs qui non habet iustũ titulum aut
cuius officiales delinquunt quõ tenetur
vide Dñs in prin.⁊.§.iiij.
Donationẽ recipiẽs ab eo q nõ pt do
nare quõ tñr vide Dõatio.§.xxxviij.
Dotem quãdo tenetur quis restituere
vide Dos.§.xxiij.
Emẽs vl vẽdẽs iniusto ꝑtio vl rẽ vitio
sã quõ tñr viõ ẽptio.§.vij.⁊.viij.xxix.
3 ¶ Utrũ scienter emẽs rẽ raptã vel fura
tam teneat.R.ꝙ tenet sd quinqꝫ siue
sit ꝑmus vl secũdus.vl quinqꝫ alius.
vsqꝫ in infinitũ q emit qĩn idẽ iuris ẽ
ac.si ꝑmus esset.ff.de mino.l.sꝫ vbi.ff.
de peti.here.l.sꝫ si lege.§.si.aũt Prio
tenetur restituere rẽ raptã. nec excusat
lꝫ sit statutũ determinãs.ꝙ qñ emitur
publice in mercato vl hmõi sit emẽtis
ꝑm directo.ti.de fur. nec sine mortali
peccato põt eam tenere. qñ scit eius
dñm ꝑm Hosti. ar.c. vulterane.xij.q.
ij.⁊.l.ij.ff.de fur.Secũdo tenet si rem
non hꝫ siue qꝛ vendidit.vel aliter quõ
cunqꝫ alienauit.siue qꝛ amisit aut ꝑ
ꝯlitercũqꝫ ẽt violẽter siue quocũqꝫ ca
su ab vsu cecidit ꝑtiũ restituere sꝫ opti
mũ statutũ rei.l.sꝫ ꝙ valuit plus ꝑosi
ꝙ̃ fuit ab ipso ẽpta.c.gũis de rest.spo.
⁊.l.i.re furtiua.ff.de fur.⁊.l.si nauis.§.
si gñaliter.ff.de rei vẽdi.rõ ẽ qꝛ furtũ
cõmisit rem alienam inuito dño ꝯtrac
do.l.i.ff.de fur.Et fur.semꝑ ẽ in mora
l.si ꝑ fure.ff.de ꝯdi.fur.Excipitur ca
sus qñ rem dño loco ⁊ tpe obtulit. ⁊
ipse eã recipe recusauit tũc.n. purga
uit morã.d.l.i re furtiua. Et iõ si ꝑiret
vel deterioraret sine culpa sua nõ tene
retur.Tertio nõ poterit petere ꝑtium
a dño rei.l.in ciuile.C. de fur. ẽt si sta
tutũ esset ꝙ posset petere qꝛ tale statu
tum est ꝯ bonos mores nec ẽt a vendi
tore in foro contentioso nisi expresse ca
uerit.l.si mancipiũ.C.de rei vẽdi.Se
cus in ꝯscia qꝛ bene posset a vẽditore
ꝑtiũ recipere ⁊ rẽ eidẽ restituere qꝛ ꝑt
potius sibi ꝯsulere ꝙ̃ alteri sꝫ alex.de
ales in ꝗrto.Quarto tenent restituere
fructus ꝑceptos ⁊ q ꝑcipi potuerũt in
termedio tpe.d.c.grauis exceptis expẽ
sis de qbus dic vt.s.Expẽse.§.iij.Ulti
mo ꝑdit expensas volũtarias de q̃ dic
vt.s.expense.§.eodẽ.
¶ Quid si talis ignorabat fore ꝓhibi 4
tũ a iure talia emere.R.sꝫ cõiter doc.
ꝙ nihilomin⁹ tenere sicut ille de q̃ i ꝑ
cedẽti.§.datũ ẽ qꝛ hec ꝓhibitio a iure
nãli traxit originẽ cui⁹ igñrãtia ñ excu.
¶ Utrũ ignorãtia facti crassa vel sup 5
pina excuset talia emẽtes vt puta eps
excõicabat tales raptores vel qꝛ emit
a stipendiario calicẽ vel missale aut qꝛ
cõiter tenebant rapta fuisse vel bellũ
iniustũ vñ habita sũt.R. Ho.ꝙ non qꝛ
debuit cogitare ⁊ iõ sĩlr tenetur sicut il
le de q̃ in añtecedẽti qõne dictũ est ar.
l.lata culpe.ff.de ꝟbo.si.⁊.c. aplice de
cle.excõ.mi.c.q̃ in hũanis.xij.q.ij.c.si
cupis.xvi.q.i.Silr tenet idẽ host.de il
lis q dubitabãt nec tñ ꝑ posse ꝗsierũt
qꝫ pariformiter tenentur.
¶ Utrũ emẽs rẽ raptã vel furto habi 6
tã bona fidẽ.s.nõ credẽs raptã silr te
neat.R.ꝙ nõ sꝫ hec bona fides.v. sibi
cõfert.Primũ qꝛ bona fide durãte nũ
ꝙ̃ tñr eã restituere ẽt si ꝑiyt.l.ij.C.de
fur.Secũdũ qꝛ fructus ꝯsumptos bo
na fide durãte nunꝙ̃ tenetur restituere
l.bone fidei.ff.de acq.re.do.⁊.l. fruct⁹
⁊.l.si ex diuerso.§.si.ff. de rei ven.sed

solū tenet restituere fructus extātes vl' inq̄tū fact⁹ est locupletior de q̄ dic vt s̄.fructus.§.i.z.ij. Tertiū q2 si dictam rē alienauit vēdendo vl' alio mō durā te bōa fide nō tñr reddere p̄ciū nec aliō nisi solū lucrū si extat aliq̄d ex q̄ fact⁹ ē locupletior.l.nā z hoc nā.ff.de pdi. inde. Quartū q2 p̄t expēsas q̄s fecit in bōa fide circa rē cōseruādā vel melio rādā retinere vt.s̄.Expēse.§.iij. Quin tū q2 si iudice sniam te restituerit. ea3 hēbit actionē ēt in foro pētioso.Ʒ.vē ditorē.d.c.vulterane nō ēt si ad facer- dot̄ imperium restitueret.l.si rē.ff.de euic. Unde pſulēt.ē ei vt faciat se cita et i iudicio a dño rei si citat⁹ annūciet vēditori vt ip3 defendat z fuet. In cō sciā aūt q̄liter cūq3 restituerit eā dño vē ditori tñr ei ad p̄ciū.c.si.de emp. vin.

7 ¶ Utrū emētes p̄dicta furata nō vt ea retineāt s3 vt restituant dño q̄ als ipsa hr̄e nō posset aut nō p tā3 paruo pre- tio possint p̄ciū quo emerūt a nō dño repetere.R.z3.host.z Monal.q2 sic q2 vtilr gesserūt negociū cuius res erāt z ēt expensas moderatas nisi de re ēpta hūissent vtilitatē q2 tūc tenēt.cōpēsare fruct⁹ rei cū expēsis z p̄cio ar.l.sed an vltra.§.ij.ff.de nego.ge. z.c.cū dilecti §.ff.de accu.z si perent sine sua culpa aūt eas amitteret nō tenerētur. Aduer te eñ q2 in foro cōtētioso nō credet tali bus emptorib⁹ nisi publice p̄testati fu issent q2 ea intentiōe emerūt ar.l.nesen nius.ff de nego.gest.z.l.ij.C.de fur.z in.c.vnico vt ecclesiastica benefi. licet secus sit in cōscientia.

8 ¶ Quid faciet ille q̄ emit re3 quā scit fuisse raptā nec inuenit dñm ei⁹.R.z3 Do.z Mo.q2 postq3 fecit diligētē in- q̄sitionē tūc tenet p̄ciū ipsius rei vel ip sa3 rē dare paup̄ib⁹ cū fructib⁹ ipsius si emit mala fide. Si aūt emit bona fi de reddat eā rē vēditori recupato p̄- tio suo si pōt vel si nō pōt restituat re3 vel p̄ciū paup̄ib⁹ cū fructibus nō con sumptis bona fide z publice fm cōsi liū Ray.vt oīa suspitio vitet z sic erit liberatus ar.c.quattuor xij.q.ij.

¶ De emente re3 eccłie sine solēnitate q̄ quo teneat̄ vide alienatio.§.xiiij.

¶ Utrū emēs de pecūia alteri⁹ aliqd̄ noīe suo teneat̄.R.q2 nō q2 res ēpta. ē sua secus si emisset noīe illius cui⁹ erat pecunia q2 tūc res ēpta ē illius cuius erat pecunia.l.si patru⁹.C.cōia vtriusq3 iudicij z.l.si ex ea.C.de rei ven.z.l.e pbationē.C.de pba.fallit h̄ in re ēpta de pecunia eccłie vt.s̄.Immunitas §. xxxi. Item de pecūia militis.l.si vt p ponis.C.de rei ven. Itē de pecunia pu pilli.l.iij.C.arbi.tu. Itē de pecunia do ta cōiugi.qñ res emit̄ a marito.l.vxor ff.de do.iter vi.z vxo. Nā in istis casi- bus emptu3 nomine suo efficitur illi⁹ cuius erat pecunia. In pſciā tñ tenere tur ad satisfactionē si res ēpta nō esset p̄dictus tñ vtilis sicut p̄ciu3.

¶ Utrū emēs a furioso p̄digo vl' mi nore z hmōi q̄bus vl p ius vel iudicē est interdicta ptās vēdendi teneatur eā restituere.R.q2 sic q2 malefidei posses- sor est q̄ 3 iterdicta legū emit.l.quēad modū.C.de agri.cēsi.z colo.

Executor vltime voluntatis quō tenet̄ vide executor p totū.

Expēse qñ sint restituēde vide.s̄. Ex- pēse.§.i.z.iij.Et.s̄.exposit⁹.§.ij.

Falsari⁹ quō teneat̄ vide Falsarius.§. iij.iiij.vij.viij.ix.z.x.

Famulus alicui⁹ dñi accipiēs pecuniā p dño mutuo iscio dño z de ea lucru3 faciens tenetur lucrū restituere dño si talr paup erat q2 pecunia mutuo a cce pta erat ad p̄iculū dñi.fz Sco.i q̄da3 tractatu alias non.

Famulo infirmāti an teneatur dare sa lariū vide Familia.§ ij.

Fideiussor suo qñ q̄s tenetur vid Fide iussor.§.xv.z.xvi.

Fraudē faciēs legi quō tñr.hēs.s̄ Fra⁹

Fugere faciēs detētū in carcere p de- bito an teneatur ad restitutionē.R. z3 do.Jo.de platea in.l.quotiens.C.de ex actio.tribu.q2 sic.qd̄ verū credo de il- lis q̄ se liberare possent soluēdo debi- tū.nō de illis q̄ ita sunt paupes q2 nul lo mō pñt soluere.nec hñt parentes q̄

pro ipsis soluere vellet q̄m tales iuste detinent ꝛ ꝯ caritatē si pati sunt cede re bonis. C. q. bo. ce. pos. l. i. ꝛ not. glo. in. c. odoardus de solutio. q̄m q̄ bonis cedit nō dꝫ pati cruciatū. nec carceres nec vituperiū ꝑ debito facto ex ꝯtu vel q̄si. l. fi. C. q. bo. ce. pos. ꝛ iō iprobantur ꝯsuetudines in ꝯrium quas Aug. quādā appellat frustratoriā ꝛ i humanam ꝛ irrationabilē sententiam. xiiij. q. vi. si res. ꝛ iō ꝯsuetudo lōga ꝛ statuto firmatā sit nō valet.

Utrū faciens fugere vł occultās officiales ipe sindicatus teneat̄ ad restitutionem. Et fm bal. in. l. iij. C. de assesso. ꝙ sic ꝛ in quadruplū. qđ credo verū in cōsciētia post ꝯdēnationē. sed an̄ solū tenet̄ ad dānum qđ restituere debebant ipsi officiales. si sindicati fuissent.

Fugere faciēs incarceratū pro delicto an teneat̄. Uide Fugere. §. i.

Fur q̄uo. tīr. vide Furtū. §. x. ꝛ. §. xiij. cū sequentibus vbi inuenies q̄uo iussione. ꝯsilio ꝯsensu. ꝛ cetera participatione in furto quis tīr.

Hedificās in solo alieno. vł de alieno. vel in dānum ꝓximi. q̄uo teneat̄ vide hedificās ꝑ totū.

Heres q̄n tīr ex delicto defuncti. vide heres. §. iiij.

Heres q̄uo tīr soluere legata in testō minus solēnt facta. ibidem. §. v.

Heres q̄uo tīr ex ꝯtractu vł quasi defuncti. §. vi. ibidem.

Heredes q̄n sunt plures q̄uo tenēt ad debita Legata. ibidem. §. viij.

Homicida q̄uo tīr ad restitutionē. Et. fm Sco. in. iiij. di. xv. ꝙ tīr totā vitā suam expendere ꝯtra infideles vel hereticos in satisfactionē occisi vel in orationibus ieiuniis ꝛ hmōi. qđ si nō pōt vel nō vult hoc facere tīr saltē ad aliquā restitutionē arbitrio boni viri ꝛ vltra eam teneat̄ placare lesos ꝙtum potest ꝛ si occisus aliquos sustentabat tīr illis ad tantā satisfactionē ꝙtam vtilitatem siue lucri occisus dedisset ꝛ extimabit̄ fm tp̄s quo verisimiliter vixisset ꝛ operaturus sicut extimat̄. l. hereditatum cōputationē. ff. ad. l. falci. ꝛ. l. cū hi. §. modus quoqꝫ. ff. de transactio. Cōsiderabit̄ ergo ars quam faciebat qualitas ꝑsone. ꝛ etas. ꝛ lucrū quod acgrebat. ꝛ hmōi. vt fiat digna restitutio qđ limito verū. nisi q̄s aliquē occidisset q̄ eum aggressus est. ꝛ occidisset causa sue defensionis licet aliqualiter modū excessisset. q̄ talis nō sic stricte teneret̄ q̄ difficillimū est iustū tempare dolorē. Itē nisi q̄s ordine iusticie interfecisset. Idē dic de vulnerante aliquē irremediabiliter. puta abscindendo mēbrum vel mutilando ꝙ tenet̄ nō solū ad placationē lesi ꝛ expēsas i Medicos. Sꝫ etiā ad oē lucrū qđ potuisset acqrere. Si aūt vulnerauit remedialiter nō tīr vltra predicta de placatione ꝛ expensis nisi ad lucrū quod ꝑdidit tpe infirmitatis. si fuisset lucraturus. His ꝯcordat Ri. ꝛ Landul. in. iiij. ea. di.

Horas canonicas clericus non dicens q̄uo tīr. vide Hora §. ix. ꝛ. xi.

Hospitalarij q̄n tenentur restituere vide hospitale. §. iij.

Ieiuniū frangēs an teneat̄ ad restitutionē. vide Ieiuniū. §. xx.

Immunitatem frangens ecclesie quomodo tenetur vide Immunitas. §. xx. xxx. xxxi. xxxij. xxxv. xxxvi.

Impediens aliquē a ꝯsecutione alicuius bñficij. vtrū teneat̄ ad restitutionē puta volebā emere possessionē ꝛ tu impediuisti. vel aliqs volebat legare mihi aut donare. ꝛ tu obuiasti. ꝛ hmōi. Et. fm Ri. in. iiij. di. xv. ꝙ aut talis impedimit aio dānificandi ꝓximū. ꝛ sic tenetur arbitrio boni viri dānificato. nō tñ tm̄ ꝙtū erat illud bñficium qđ nōdum habuerat. maxime q̄n als ne habere potuit ipediri. Facit ad hoc insti. de re. diui. §. illud quesitū. vbi hr̄. ꝙ si q̄s bestiā vulnerauerit. ꝛ fugiēs aliūs eam acceperit. ꝙ sit accipientis. ratio ibi ponitur q̄ multa accidere potuissent ne vulnerans eā haberet. Dicit tñ Tho. xxij. q. lxij. ꝙ si iā erat determinatum ꝙ talis tenetur ad equiualentia de quo habes. s. Legatū ꝑ vno. §. xxiij.

sunt fecit animo ꝯsulendi proprie vtili tati. ⁊ sic nõ tenetur si hoc procurauit per viam licitam ⁊ modo licito. ar. ad hoc in. l. ij. ff. de noui. ope. nũcia. ⁊ in. l. si in me o. ff. de aqua plu. arcen. vñ di- cit tex. in. l. nemo. ff. de re. iu. nemo dã- num facit nisi q id facit qd facere ius nõ hꝫ fallit hoc in casu. de quo. s. Cle- ricus. xiij. §. vij. Utrũ impediens rusti cum iniuste ne operas suas exequatur aut piscatores vel aucupes a captione piscium vel auium teneat ad restitutõez R. q sic ratio q2 qñ res est ad aliquid destinata naturaliter q ipsam iniuste ĩpedit tñr ꝯm q no. in. l. i. ff. de in li. iu- ran. ⁊ in. l. si idẽ. ff. de iur. oium iudi. ⁊ p bar. in. l. inter stipulantẽ. §. sacraꝫ. ff. de verbo. obli. Et idõ q2 rustico ⁊ vena tori aufert suus ꝓprius vsus q erat sui ꝓprij iuris ⁊ fructus in eoꝝ vsu casua liter ⁊ qsi sciẽtialr ꝯtẽtus. idõ tñr ad re- stitutionẽ dãni arbitrio boni viri q bo nus vir attẽdet si verisilr talẽ vtilitatez hũisset ⁊ sic restitui faciet. Si ꝟo verisi- militer nõ fuisset secuta sic nihil faciet restituere qd plꝫ bar. in. d. §. sacrã. Et de hoc vid. j. Usura ꝑmo. §. lxxvij. i fi.

¶ Sed qd de fodiẽtibus femina agri R. ꝯm Rodo. q nõ tenenẽ ad oẽ quod poterat ꝑuenire sed ad tm solũ qntum fruct⁹ agri i dubio illo vẽdi potuissent.

Incendiarius qño teneaẽ. vide. incen- diarius §. ij.

Incẽdiũ patiẽtib⁹ rapiẽs res qño tñr vl distruẽs domũ vid. vide. §. iij. ⁊ iiij.

Infideles spolians qño teneatur vide Infidelitas. §. vij.

Iniuriator qño tñr vid Iniuria. §. vi.

Inquisitor qñ tenetur restituere vide Inqsitor. §. v.

Insignia aliena assumẽtes cuꝫ decipiũ tur ꝓpli an teneanẽ ad restitutionẽ. R. q sic ⁊ illi quius. sĩgna acceperũt si ali qd dãnũ est passus ⁊ ꝓplo decepto ⁊ de hoc vide. s. Insignia ꝑ totũ.

Inuenta qño sint restituẽda ⁊ qñ vid s. Inuenta ꝑ totũ ⁊ furtũ. §. xxix.

Iudeus qño tñr restituere lucratũ ex officio publico vide iudeus. §. xiij. ⁊ vltı

Iudicãs ꝯm allegata qñ tñr vide iudi care. §. vij.

Iudex petẽs salariũ vel aliud qño tene tur vide iudex. §. viij. cũ sequẽtibus.

Iudex si ex negligẽtia dãnificauit qño tñr. §. xxi. ⁊ xxiij.

Iudex ex malitia dãs iniustã sniaꝫ vel grauãs ꝑtes in nõ dãdo sniaꝫ ⁊ hmõi vide ibidem.

¶ Utrũ iudices q deputantur applis vt iudicẽt in aliquibus causis q2 credũ tur boni viri lꝫ sint iudices ignari tene antur ad restitutionẽ si ex ignorãtia de derunt iniustã sniam. R. q si sic fuerũt in culpa ad iquireñ. ꝑitos aut alio mõ. Si vero de ꝯsilio ꝑitoꝝ ipsaꝫ dederũt ⁊ bona fide non tenẽtur eo quia tales nõ profitentur se ꝑitos nec locãt se pro iudicibus.

¶ Utrũ iudex q ꝓp metũ iniuste iudica uit teneaẽ ad restitutionẽ R. q si met⁹ fuit q potuit cadere in ꝯstãtẽ viꝝ ⁊ cũ accipit offiñ non credebat verisilr ad istud venire lꝫ mortalr peccauerit tñ nõ tñr ad restitutionẽ. Si vero nõ est metus qui potuit cadere in constan- tem virum vel cum accipit officiuꝫ du bitabat de eo vel verisimiliter poterat credere tunc ꝯm bal. in. l. fi. C. de pe. iu. qui ma. iudi. tenetur ad omne dannũ ij. q. i. in primis.

¶ Quid de iudicibus vel officialibus q occidũt malefactores sine sacrõꝝ ꝑ- ceptione. R. q si petabant ea mortalr peccauerũt ⁊ animę ipsorũ erunt pro ipsis Cle. i. de pe. ⁊ re.

¶ Lędens ꝓximũ in ꝑsona aut in bo- nis non a proposito sed ex alqua cul- pa qño ⁊ qñ teneatur siue per se leserit aut per suos vel sua animalia est scieñ. ꝯm doc. in. c. fi. de iniur. q triplex est actio vna que dicitur legis acquilie ⁊ hac actione directa tenetur quicũqꝫ li- ber homo dãnum dedit sua culpa pu ea apiendo. cisternam in via publica vel proiciendo lapides vbi hoies tran seunt ⁊ hmõi. Indirecta aũt vel vtili tenetur qñ aliqd aial suũ vel ser- uus sua culpa aut negligẽtia dãnũ de

dit puta si equus te instigãte recalcitra uit z aliquẽ lesit vł aĩal qđ erat fer vt sunt lupi leones canes mordaces z hu iusmõi q̃ cõiter nocere tentãt tenebas in publico nõ tañ ligata ꝙ nõ possent nocere vel qꝛ tenebas in domo z aliqˢ missus a te lesus fuit z talis tenetur ad oẽ dãnũ qđ ex culpa sua dedit primo si põt recõpẽsari si non põt satisfaciat arbitrio boni viri. Scđa dicit̃ actio de paupie z hac actiõe tenet̃ qñ qñ sine sua culpa aĩal suũ alicui damnũ dedit puta bos nõ cornupetit nec equ⁹ recal citrat sm̃ cõsuetudinẽ ũi preter ꝯsuetu dinẽ z sine culpa sua calcitrando lesit aliquẽ z tunc nõ tenetur ad aliud nisi solũ ad dãdum aĩal ꝑdictũ vel si nõ vult dare satisfaciat leso. Tertia actio dr̃ noxal' z hac actiõe tñr qñ qñ ei⁹ ser uus sine culpa dãnũ dđu z iste silr tñr vt dcm̃ ẽ de actiõe de paupie z de his oĩbus vide glo. z doct. in. l. i. ff. si qua. pau. fe. di. Et infra e.

32 ℭ Utrũ ꝓiciẽs aliquid de domo sua in via publica q̃ lesit aliquẽ vel ĩ vesti mẽtis vel ĩ ꝑsona teneat̃. R. sm̃ Spe. ti. de iniur. §. sequitur ꝙ sic silr tñr si te nebat appẽsũ extra domũ sup viã pu blicã z effusũ ẽ Idẽ dic de laborãte ni si ponat signa vel faciat ꝓclamata.

33 ℭ Utrũ ꝑcidẽs arborẽ vicini sui q̃ pẽ dẽs sup domũ ei⁹ dabat ei dãnũ tene atur. R. sꝫ Spe. vbi. s. ꝙ nõ si fecit au ctoritate iudicis. l. plures. §. i. ff. de arb. fur cesa. vel ẽt auctẽ ꝓpria si tñ denun ciauerit illi cuius erat incideret vero ẽ qđ hec denũciatio ꝓp torũ cõtentiosũ dꝫ fieri ꝑ publicũ instrũm aduerte ẽt ꝙ si incideret ita male ꝙ nihil de ea pos set fieri cũ ali' posset incidi vtiliter ꝙ teneret in cõscĩa ad tale dãnũ.

34 ℭ Quid d illis qui ĩpediũt ne frumẽ tũ vel alie merces veniãt in aliq̃ terra vt ipsi⁹ cari⁹ vẽdãt. R. ꝙ tenent̃ resti tuere illud quo plus vẽdiderũt z ẽi sa tisfacere illis q̃s ĩpedierũt si aliqđ dã nũ sũt passi silr dic de illis qui concor dãt oẽs merces emere vt postea ad li bitũ vẽdãt ꝙ tenet̃ ad oẽ dãnũ. l. y. ff.

ad. l. Jul. de ãno. z in glo. in. l. ĩnnona de va. z extraor. cri.

ℭ Utrũ ciues deputati ad diuidẽn col lectas oĩbus sm̃ extimationẽ quã hñt in registro cõitatis qui aliquos magis grauãt debito z alios exonerãt tenẽãt. R. sm̃ Mo ti iuj. rest. ꝙ si plus debito grauãt aliquẽ tenẽtur ei ad illud plus Si aũt alleuiãt vel amicos suos z col lecta est determinata puta de cẽtũ. tũc tñr silr restituere illud alleuiamẽtũ illis quib⁹ damnũ dederũt vt puta qꝛ sepi us est iterata illa collecta sup ciues z tũc tenent̃ ciuib⁹. vel qꝛ dñs qui debat hre minus debito hũit sꝫ iustitiã z tũc dño tenẽtur. Si vo collecta erat inde terminata puta qꝛ debebãt exigere q̃ tũ poterãt honesto mõ tũc lꝫ mortal̃r peccẽt se z alios alleuiãdo qꝛ mentiũ tur saltem facto ꝑniciose xxij. q. ij. pri mu in tñ nõ tenentur restituere.

ℭ Utrũ illi q cũ sint ĩgrãtes assumũt aliq̃ officia ex qbus ꝓximi dãnificãtur vt sunt notarii iudices z huiusmõi tene antur vide culpa. § vi.

ℭ Quid de tenẽtib⁹ columbas ĩ colũ barija. R. sm̃ Pe. de palu. in. iiij. ꝙ te nentur ad restitutionẽ de dãnis datis dñis agroꝝ qđ limito verũ qñ eas nõ debite pascunt vel si tñ de possessiõi bus circũ circa hñt ꝙ verisilr in ipsis vt plurimũ pascãtur qđ iudicio boni viri credo sit termĩnãdũ Alit̃. vero li. v. ti. xxix. refert q̃sdã tenere ꝙ tãtũ vti litat' ꝑstãt ĩ comedẽdo vermes z sterco rizãdo q̃tũ dãni z iđ dic ñ ꝑcipitãdã sniam z sm̃ predicta hẽs quid dicen dũ ẽ de tenẽtibus quecũqꝫ animalia.

Legata defunctoꝝ non implẽtes quo modo tenentur vide executor.

Legata impediẽtes vide legatũ ꝑmo. § xxxiij. z §. Impediens.

Legem iniquã cõdentes quõ tenẽtur vide lex § xxij.

Libellos famosos facientes quomodo tenẽãtur. vide Libellus famosus. § ij.

Literis damnificans quomõ tenetur vide. i. scripturas.

Litigantes temere quõ tenen. vide Li

ligiosa res.§.ij.ꝛ.3.Argumētū.
Locatoꝛ ꝛ cōductoꝛ quō tenetur.vide locatio.§.iij.xxiij xxv.Et familia.§.ij.
Ludens quō teneatur ꝛ qn̄ vide lud⁹ §.ij.vij.ꝛ.viij.
Magister.Utrum teneatur restituere exacta a scolarib⁹.vide magister.§.xi.
Mādans qn̄ teneatur vide Mādatū §.v.ꝛ Furtum.§.xvij.
Medicus qn̄ tenetur vide Medic⁹.§.i.
Meretrix qn̄ tenetur restituere vide su pra Meretrix.§ vltimo.
Metus causa aliquid acquirens an te neneatur ad restitutionez. vide metus §.xiiij.ꝛ.xv.
Missas pmittens diuersis psonis quo mō teneatur.§.iiij.in.c.missa.
Monasteriū qn̄ tenetur ex facto mōa ci.vide monasterium in principio.
Morosus in soluendo quod tenetur quomodo obligatur ad interesse. vi de mora.§.ij.
Morosus in reddēda alteri re.vtrum teneatur si perit.ꝛc ꝙ sic qualitercunqꝫ ꝛ quōcūqꝫ pteriit scđm Accursiū in .l.ꝙ te.ff.de rebus cre.ꝛ probatur p .l.cum res.§.vltimo.ff.de leg.i.Quod limito in cōscientia verū nisi eodem modo fuisset peritura apud aliuz.
Mulier q̄ non est publica meretrix. Utrū tenetur restituere acqsitū ex ope re luxurie.ꝛc.Cy.vꝫ tenere. p sic in.l. cum te.C.de cōdi.ob cām aliq. in Mo nal.ti.Restitutio ij.tenent ꝙ non tene tur in foro anime de necessitate:sꝫ fisc⁹ iniuste acqsita possit auferre p.l.lucius ff.de iure fisci Sed ego distinguo pro cōcordia eorū q̄ no.in.c. qꝛ plerīqꝫ de imu.ec.ꝛ in.c.trāsmissa deci.ꝛ in.c.nō sane.xiiij.q.v.ꝙ aut ista mulier facit dānum alteri puta qꝛ scientibus vici nis suis cōmittit adulteriū pp̄ter pecu niā.vel aliud qđ sibi datur.ex quo red ditur in vilipendiuz apud alios vir e⁹ ꝛ sic tenetur de necessitate satisfacere iniurie facte alteri.ꝛ iō ei restituere in satisfactionem. Aut facit sine alterius infamia puta qꝛ occulte ꝛ ignoratur.ꝛ sic non tenetur restituere de necessita te in foro anime qꝛ cū nulliū ledat nisi seipsaz ideo nō habebit satisfacere nisi deo p pniam. Idez dic.de masculo qui pp̄ scelus aliquid recipit.ꝛ idem de q̄cūqꝫ recipiente aliqd propter aliquaz turpitudinem secundum predictaz di stinctionem.presupposito.ꝙ illa q dat potest dare cui vult.
Naufragiū paciētes predātes q̄modo tenentur vide Naufragiū §.i.ij. ꝛ.iij.
Nauta quando tenetur.vide Nauta in principio.
Negligens in suo officio quō tenetur vide Negligentia.§.ij.
Omittens facere quod tenetur ne dā num detur proximo quomodo tenea tur vide furtuz.§.xxvi.
Officiales accipiēdo aliqd a litigātib⁹ quō tenētur.vide iudex.§.ix.
Pacto nudo quomodo tenetur. vide Pactum.§.iiij.
Palpās quō tenetur.vid Furtū.§ xxi.
Participātes i dāno pximi. ꝛ qt mo dis.vide Furtū.§.xiij.cū sequētibus.
Pedagia exigēs vel fraudās qn̄ tene tur vide pedagium per totum.
Penam quando quis tenetur soluere vide pena per totum.
Permutatio facta in dānū qn̄ est resti tuēda.vide Permutatio.§.xi.
Pignus accipiens quomodo tenea tur vide pignus.§.xij vsqꝫ.§.xix.
Possessoꝛ bone fidei quō teneatur.vi de fructus per totum.
Quis dicitur malefidei possessoꝛ.ꝛc.Fꝫ Pa.in.c.grauis.de re.spo.ꝙ est⁹is qui possidet rem ꝛ scit ad aliuz pertinere. Et econtra Bonefidei possessoꝛ est qui cum ignoret se possidere alienum pos sidet cognitione domini tex.est in.c.si virgo.xxxiiij.q.ij.
Possessoꝛ male fidei vtrū teneatur re stituere nō solū rē quā mala fide possi det sꝫ ēt ꝛ fructus ipsius rei.ꝛc. ꝙ qui libet malefidei possessoꝛ tenetur resti tuere reꝫ si extat.c.si res.xiiij.q.vi.ꝛ.c. cū tu de vsu.vel si perit aut est deterio rata tenetur eā restituere ſm extimatio nē illam ꝛ distinctionē de qua dixi.§.

hic teneri emētē rem raptam scienter tenetur ēt nō solū ad fructus pceptos sed ad illos q̄s ipse dñs pcepisset si eaȝ possidisset.c.grauis de restitu.spo.ꝛ in l.re furtiua.ff.de cōdi.fur.ꝛ.l.si nauis §.vltimo.ff.de rei vend.intellige si res erat fructuosa.de fructibus qui honeste pcipi potuerunt.l.fructus.ff.de rei vēdi.Et quo ad conscientiā limito verū si dñs eos pcepisset si talis nō occupasset pbabiliter.quia si nihilominus nullos fructus hūisset.vt puta.q2 omnino non locasset domum sic in ɔscia nō tenet.Limito etiā predicta vera q̄ ad possessorē malefidei q rē habuit sine aliquo titulo.vt.l.q̄si aliter.ff.de re.iur.Sed ad possessorē pdictū q rē habuit cū titulo tene ꝙ n̄ tenet nisi de fructibus perceptis ꝛ nō pcipiēdis.l.fundum.C.de rei vēdi.nisi talis titulus habitus fuerit p metū q2 tūc teneret ēt d̄ pcipiendis.l.sed ꝛ partus.ff.ꝙ me.cā. vbi glo.addit tres alios casus.in q̄bus possidēs mala fide etiā cū titulo tenet de pcipiēdis. Primus est quādo titulus est habitus ꝯ interdicta legum .l. quēadmodū.C.de agri.censi.ꝛ colo. Secundus est quādo titulus habetur in fraudem creditorū.l.i.ff.de his.q̄ in frau.cre.tertius est quando titulus habetur ex emptiōe rei fiscalis sine debita solennitate.nec distinguo in istis possessoribus malefidei. Utruȝ res restituenda fuerit aliena pōt quia non transiuit in dominiū eiꝰ aut fuerit alteri debita puta quia de iure ciuili transiuit in dominium eius sed tn̄ cū obligatione restitutionis:quia qualitercunqȝ tenetur fructus restituere fm̄ distinctionē predictam vt patet.l.cū fundus ff.si cer.pe.ꝛ.l.indebiti in principio.ff. de condi.inde.Et clarius in.l. videamus.§.in fauiana quocunqȝ.ff.d̄ vsu. vbi dicit. Tertius Nam verbū restituas quod in hac re pretor dixit:plenam habet significationē.vt fructus quoqȝ restituantur ꝛ ideo cum restitui pretor iusserit veluti interdicto.vnde vi.etiaȝ fructus sunt restituendi.hec ibi. Ergo

a fortiori cū deꝰ vl̄ sacri canones hōt dicūt Et de hoc vide Pa.i.c.grauis de resti.spo.ꝛ gl.i.c.nō liceat pape.xij. q.ij.Quid si res non sit lucrosa nisi ex industria tantuȝ vt sunt pecunie ꝛ huiusmodi R̷.fm̄ cōmunem opi.theologorum vt patet per Sco.ꝛ Ricar.in.iiij.di.xv.ꝙ nō tenet restituere lucrum sed sufficit restituat principale acceptū ꝛ hoc tene in conscientia quo ad necessitatem q̄uis aliqui velint ꝙ ēt teneatur restituere Lucrū vt no.Archi.xiiij. q.iiij.Si quis vsurā Nota tamen secūdum Sco.ꝛ Ricar.vbi.s̄ ꝙ si directe dedit damnum puta quis fuit necesse propter carentiam talis rei creditoreȝ emere frumentum tempore quo magis valebat.vel recipere ab alio sb̄ vsuris vel possessiones distrahere p minori p̄cio ꝛ huiusmodi ꝙ tenetur satisfacere dānū passo.Uñ p regula nō istaȝ distinctionē ꝙ aliud esse causatiuū alicuius effectus sufficienter ꝛ efficaciter ita ꝙ sine eo non sequretur ꝛ talis tenetur ad restitutionē dāni causati. Aliud est eē causatiuū alicuius dāni sed non sufficiēter ꝛ efficaciter ꝛ talis licet peccent non tn̄ tenetur restitutioneȝ.
Quid de expēsis factis in re q̄ qs possidet mala fide vide.s̄ expēse.§.ij.
Prescriptio an excuset a restitutiōe vi de eodē.§ xiiij.ꝛ infra vsucaptio.
Raptor quomodo teneatur vide .s̄. Raptor.§.i ꝛ.ii.
Quid de vxore filijs aut alijs q viuūt de rebus raptorū.R̷.ꝙ aut talis raptor p talē consumptionē aut receptioneȝ nō efficit n̄ soluēdo ꝛ tūc dico fm̄ alex. lōbar.ꝙ licite de hm̄oi boni raptoris pñt viuere ꝛ recipere dūmō nō viuant de impie acq̄sitis in specie vel numero puta de oue capone ꝛ hm̄oi raptis q̄d si ita sunt mixta ꝙ nesciunt discernere tūc habeāt in mente semper viuere de iuste acquisitis ꝛ sic licȝ fm̄ predictuȝ Alex.cum quo cōcor.Waldensis ꝛ glo Ray.de talibus aūt īpie acq̄sitis que non transeunt in dominium raptoris nullo mō licet alicui viuere nisi in casu

bus de quibus infra dicis qñ nõ est sol
uendo. Si vero ex tali cõsũptione effi-
citur non soluendo puta quia tãta sũt
que debet restituere qñta oĩa que habz
tunc non licet alicui de talibus viuere
nisi in .iiij. casibus. primus qñ ps agit
negocium spoliatorum .s. inducendo
raptores ad restitutionẽ ar. c. qm̃ mul
tos. xi. q. iij. z c. inter alia de sen. excõi.
quod limitat Rodo. verum qñ conti-
nue instant oportunis horis nõ de illis
qui solũ semel in anno vel vix instant
z hoc siue faciãt in generali predicatõ
ne vt predicatores: siue spãli persuasio
ne siue sequat vtilitas siue non. l. sed
et si vitro. ff. de nego. ge. qd limito ẽt bz
directo. titulo de restitutionibus verũ
si spes correctiõis habeatur z si fiat cũ
tali moderamine q pp hoc nõ efficiat
nõ soluẽdo in totũ vel in magna pte
alias non liceret ar. ij. q. vi. c. anteriorũ
Secũdus quãdo nec per elemosynaz
nec alio mõ honesto potest necessaria
vite inuenire nã necessitas non habet
legẽ de conse. di. i. Sicut z di. v. disci-
pulos z de re. iu. qd nõ est cũ magna
tñ parcitate debet sumere z dolere in
mẽte atqz proponere satisfatere si pos-
sibilitas adueniret Tertius est cũ vtili
ter laborat bona raptoris augmẽtãdo
siue cõseruãdo aut curãdo z huiusmo
di q hoc cedit in vtilitatẽ creditorum
Intellige si vtilitas est tanta qñtus sũ-
ptus aliter nõ z qd nõ viuat vel acci-
piat de impie acqsitis i specie. Quar-
tus casus est quando quis habet mlta
incerta restituere z episcopus cũ ipso
dispensauerit vt de ipsis incertis tãqz
pauper viuat No. ẽt q precium rerum
raptaz venditaz nõ est furtiuũ. l. qui
vas. §. si. ff. de fur.

Ratũ hñs dãnũ. primi quomodo te
netur vide. s. furtũ. §. xx.

Receptator dãnificantiũ proximum
vel rerum ablatarum quõ tenetur vi-
de furtũ. §. xxij. xxiij. z xxv.

Religiosũ retrahẽs vl a religiõe fmo
uens aliquez quomõ teneat. Uide re
ligio. §. lxiij.

Repressalias faciẽns vel concedens qñ
teneatur Uide Represalia. §. ij.

Reuelare nolens rẽ furataz proximo
qñ tenet Uide furtũ. §. xxvij.

Rixam faciens quomodo tenetur Ui
de Rixa per totum.

Seditionem concitans qñ teneatur.
vide Seditio per totum.

Seducẽs mulieres vel pueros subtra-
hẽdo eos qualitercũqz siue blãditijs si
ue minis ab his sub quoz ptãte sũt ga
legib vocantur plagiarij Utz teneat
Re. q sic si solũ subtractos restituẽ sz ẽt
dẽ lucrũ qd habuissent ab eis hi sub
quorũ potestate erãt toto tpe q subtra
cti steterunt fm. B. Jo. de platea. Ins
sti. de obli. que ex delicto. na.

Quid de seducẽte virginẽ. vide Stu-
prum. §. i. z ij.

Sententiaz iniustam dans quomodo
tenetur. vide Judex hic. s.

Quomodo tenet ille pro quo data ẽ
iniusta snia. vide Snia. §. vij.

Sepultura recipiẽtes idebite quõ tenẽ
tur vide Sepultura. §. xxxij. z xxxiij.

Simoniace acqsitũ qñ est restituen-
dũ. vide Simonia vij. per totum.

Socius qñ tenetur ex societate. vide
Societas per totum.

Solutionẽ an teneat qs facẽ obligat
ex nudo pacto. vide Pactũ. §. iiij.

Solutio quomodo z qñ est fiẽda vi-
de solutio per totum.

Scripturas falsãs vel destruens an te
neatur. Re. q sic insolidũ de omni dã-
no dato proximo per hoc: siue fiat in
libris mercatorum aut quarumcun-
qz aliarum scripturarum. l. i. ff. de ma-
gi. cõue. z l. qui tabulas. ff. de fur. Idez
dic de vtẽtibus falsis scienter. vide fal
sarius. §. iij.

Sed quid de occultantibus. Re. scdm.
S. Bernardinum in tractatu restitu-
tionem q peccant mortaliter nec pos-
sunt absolui nisi publicent. nõ tamen
tenentur ad restitutionem: nisi quan-
do requisiti malitiose pandere noluc-
runt ex tali occultatione postea deuẽ-
tum est ad talem conditionem q cre-

dictores sua habere nō poterunt q₂ sic tenentur de oī dāno eo quia causam dant efficacem damno proximi.

Quid de illo q ex lr̄is suis dat dānum proximo sicut si aliq̄s mercator scriberet q aliq̄e merces valēt multū in tali patria cū nō sit ver.ꝛc. q aut littere dirigebant ei cui dedit dānum ꝛ sic tenetur ad restitutionē₃ ei. Aut nō dirigebātur ei sed ip̄se eas aperuit. Et sic l₃ mortaliter peccet scribēs: tñ nō tñr ad restitutionē: s₃ sibi iputet q eas aperuit. Si aūt misit.tñ. vt fraudolenter decipiat aliquē. sic scribēs tñr insolidum ꝛ etiā exequēs si sciēter hoc fecit vltra pctm̄ mortale quod cōmittit.

Sponsalia contrahens qñ teneatur. vide Sponsalia.§.xvi.

Stuprās virginem quando tenetur vide Stuprum.§.i.ꝛ.ij.

Tabellio quādo tenetur: ꝛ quomodo vide Tabellio.§.vi.

Talias exigens quō tenet ꝛ qñ. vide Talia per totum.

Testis quando tenetur. vide testis.§. xvi.ꝛ.xxx.

Torturam faciens alicui indebite. vide Tortura.

Transigens propter indebitam causa₃ quō tenetur. Uide transactio.§.v.

Turpe lucrum. Utrum turpiter acquisitū sit de necessitate restituendū.ꝛc. q aut acq̄situm turpiter.i.cū peccato fuit acq̄situm īteruenīēte dolo fraude vl' extorsione seu metu aut deceptione ꝛ huiusmodi casibus in q̄bus dat repetitio p actiōes de dolo: vel metus cā ꝛ similes: vel p offim̄ iudicis. Et sic tñr de necessitate restituere illi a quo sic extorsit vel eius heredibus si quos habꝫ ꝛ sciti: vel saltem paupibus si ignorant. ꝛ in hoc ɔcordāt doc. sequentes Inno. in c. q₂ plerisq₃ de imu.ec. Aut acq̄situ cū pctō ꝛ turpiter fuit acq̄situm sine dolo fraude ꝛ ceteris predictis ita q ei q dedit nulla cōpetit repetitio p actiōes vel p offim̄ iudicis. ꝛ isto casu fuerūt varij doctores host. in. c. cū sit de iudeis tenet indistincte q est restituendū pauperibus aliꝫ in.d.c.q₂ plerisq₃ allegātes Inno. similiter in ɔclusione tenent ꝛ sic videtur quasi cōis opinio. S₃ cum nullo iure pbetur dico q l₃ sit bonū ɔsilium vt in pauperes erroget vt sic satisfaciat in quo deliquit tñ nō est de necessitate salutis ꝛ hoc t₃ car.in.d.c. q₂ plerisq₃ ꝛ glo. Ray. in titulo de rapto §. Sed qd de focarijs. Et iudicio meo etiā hoc t₃ Inno in.d.c.q₂ plerisq₃ l₃ cōiter doc. q tenent ɔtrariū p se aducāt ꝛ male q₂ si intelligeret illud qd dicit ipse Inno. fore necessariū q sacerdos debeat ei iniungere vt in pios vsus expēdat qd acq̄siuit faciēdo illicitas negociatōnes vel quod alias iniuste acq̄siuit sine calūnia alicui facta certe sibi ɔdiceret q₂ superius ibidē premisit q vbicūq₃ aliqd male queritur vel ex negociatione vel extorsione ex qua tñ restituere nō tenētur nō dānant eū si heredibus relinquat. Itē ibidē dixit q mathematicus nō tenetur restituere in casu predicto. Idē₃ dicit de eo q in ludo aliqd lucrat q nō tñr nisi fuerit in dolo aliū trahendo ꝛ tñ isti cū pctō acq̄runt. Et ideo oportet intelligatur q sacerdos d₃ ei iniūgere vt restituat paupibus de bono ꝛ equo nō tñ de necessitate ꝛ sic t₃ q₂ tali fanet iura naturale in retentione pp ɔsensum dn̄i tradentis. Nam nihil ta₃ naturale ē₃ vt acq̄sitio fiat sm̄ volūtatē dn̄i tradentis vt in.l. nihil tam naturale.ff.de re.iur. ꝛ Insti.de re.diui.§ per traditionē. Et facit optime quod hr̄ in.c.si.de simo. ꝛ gl. in summa.xiiij.q.v.ꝛ in.c.ex trāsmissa de deci. Et a d.c.cum sit de iudeis qd adducit Host. dico q in penam illud est statutū q₂ assumpsit offim̄ ɔ̄ dispositionem iuris ꝛ nō excedet casum suum. Similr̄ nō obstat.c. nō sane.xiiij. q.v.q: loq̄tur ɔsultiue s₃ pan.i.d.c.q₂ plerisq₃. Nec etiam.c. si quis ɔtumax. xvij.q.iiij.ꝛ.c. magne ꝛ.c.q super his de voto q allegat Inno. quia nō probant dictum suum si sic intelligantur vt teneatur de necessitate. Quod not. bene q₂ facit ad multa.

¶ Utrum recipiens aliqd pro cessando a vexatione indebita proximi teneatur illud restituere. R. fm pan. in c. Dilectus. de simo. q sic facit. l. i. et l. generaliter. ff. de calu. et l. iiij. §. questione. ff. de cdi. tur. cam. Rō diversitatis est qr est cum calūnia. acq̄situ et sic cā voluntatem dñi sed in casu precedenti nō. Et ex hoc pz q qn qs dedit aliqd vel ex timore etiā reverentiali vel vt consequeretur suū debitū vel euitaret aliqd malū ille q extorsit ex predictis causis sic tenetur ad restitutionem nisi ille liberaliter velit dare.

¶ Sed quid de hipocrita q sub forma boni xpiani vel religiosi cū nō sit elemosynas acqrit. R. fm Inno. in c. qr plerią de imu. ecc. q tūr ad restitutionē non forte illi q dedit qr mercedē suam iam est psecutus. Sed tu dic clarius fm Jo. de Ripol. in ptractibus suis q̄ aut talis dās elemosynam vel qd aliud erat in psona Puta qr credit dare Ticio et dat Gyno sic Gynus tenetur ei restituere vel illi cui intēdebat Aut errat in fortuna puta qr dat diuiti credens dare pauperi et sic talis recipiens tenetur ei q dedit vel pauperibus restituere nisi ipse recipiēs effectus fuisset postea pauper. Aut erat in cdinōe altera puta credit dare Sancto vel celebraturo et huiusmodi et tunc si cditio nō inest recipiens tenetur restituere vel satisfacere p se vel p aliū secundum intentionē dantis alij dicunt verum hoc si datum est precise tanq̄ ex causa, finali pp illud sicut si darer sic exprimendo secus qn dat qr sic credit qr tunc nō tenetur sicut si darem tibi quia credo sis amicus meus cum tamen nō sis qr nō teneris restituere et magis placet qr vt dicit. l. si repetenti C. de condic. ob. cau. da. Cōditio in cor de retenta nō inducit repetitionē maxime in casu isto qr vt supradictuz est talis dans illi quem credit sanctū licet nō sit iam hz mercedem suā pro qua dedit. s. pro deo q iudicabitur causa finalis ex quo aliud nō est expressuz. Et ex predictis patet q isti questores q fingunt se tales religionis cum nō sint et qui promittūt dicere multas missas cum non dicant et q nutriunt multos infirmos vel redimunt captiuos cum tamen faciant q tenentur ad restitutionē vel illis qui dederunt vel pro quo dederunt quia ex quo petunt pro tali causa dantes intelliguntur dare pro ea dē si aliud nō exprimūt. Nec obstat dicta l. si repetēti quia satis cā est expressa ex quo petūt pro ea. Secus de illo qui petit pro deo licet fingat se sanctū et ille non daret si sciret eum non fore sanctuz quia causa pro qua accipit est. Solus deus licet secundaria Sanctitas ficta que non attenditur sed causa principalis.

¶ Tutor quomodo tenetur vide administratio. §. i.

¶ Vendentes rem plus iusto precio quō tenent vide emptio. §. vi.

¶ Venatores dantes dānum in agris qn tenent. vide venatio. §. ij. et. iij.

¶ Visitator a visitatis recipiens aliquid quando tenetur. Vide Visitator §. iij.

¶ Usufructuarius qn tūr vide vsufructua. v. §. vij. et. xij.

¶ Usurarius mentalis. Utrum teneatur restituere id quod est sibi datum a mutuo recipiente vltra sortem. R. q licet doctores sint contrarij. In hoc tamen eos ccordando sic distinguo videlicet q aut mutuuz accipiens dat sibi be aliter credens mutuantem hoc nō exigere aut velle et sic nō tenetur restituere de necessitate et isto modo intelligenda est opi. Ricar. in iiij. di. xv. q. v. arg. v. et Sco. eade di. Alex. lombar. et Car. in c. csuluit et in Cle. est grauis de vsu. q tenent q nō tenetur restituere et facit pro hoc rex. in l. inter oēs. §. recte ff. de fur. Ubi dicitur contractas rē credens inuitū dñm cōmittit furtū sz fur to nō est obligatus si dominus erat. Volens ad idem facit Insti. de obli. que ex quasi delic. na. §. placet in fin. nec obstat. l. si ego la. s. ff. si cer. pe. Ubi

dicitur ꝙ si voluit tibi rem donare ⁊ Tu credebas eam tibi mutuo dari nõ efficitur tua ante consumptionem qꝛ in hoc casu intentio recipientis ⁊ concedentis discordant: sed in casu predicto cõcordant quia ille liberaliter dat ⁊ iste scit se liberaliter datum recipere Item non ob. ratio Joan. An. in mercurialibus in regula peccatum q: contractus a principio fuit vitiosus ⁊ ideo effectus similiter quia verum esset si effectus procederet a dicto contractu sꝫ non est verum sꝫ procedit ab alio. s. libera donatiõe qua ille donat ⁊ iste donatum liberaliter recipit Aut mutuum recipiens non dat liberaliter. Sed idõ dat quia per signa videt mutuãtẽ sic velle aut ne mutuum auferat ⁊ idõ sic dat tunc dic ꝙ talia tenet̃ acceptũ restituere de necessitate. Et sic limita ⁊ intellige. c. cõsuluit de vsu. Inno. ⁊ Ho. ac Pa. ibidẽ cum Jo. an. in. d. regula peccatũ qm tenent ꝙ tenetur.

17 ¶ Sꝫ quõ scire poterit si dedit liberali. vi ne. R. ꝙ si signis vel circũlocutionibꝰ significauit ꝙ aliqd vellet vltra sortẽ ⁊ tũc tenet̃ restituere ꝙ nõ liberaliter dedit qꝛ vt dicit. l. si ꝓ nõ remunerãdi. §. idẽ papinianus. ff. mã. ꝙ qñ aliqs simplr. tẽ ꝓcedit ꝓsumit̃ donare illi qui prius donauerat sibi. Sic in ꝓposito qꝛ ex signis ostẽdit se nõ mutuare gratis idõ credẽdũ ẽ etiã illuꝫ eo aio dare. s. nõ gratis Si ꝓ nullũ signum ondit q̃ vellet aliqd vltra sortem sꝫ potius ꝙ gratis mutabat fatendũ est etiã euꝫ gratis dedisset Et hoc veꝝ nisi aliud de mente eius cõstet.

18 ¶ Utrũ ille q mutauit gratis teneatur restituere id quod sibi datũ est a mutuũ acciptẽte. R. ꝙ si credit eũ gratis dare nõ tenet̃ q̃ ille nõ gratis dederit qꝛ vt in. c. sicut epꝫ. i. q. ij. nulla obligatio suscipiẽti culpe maculã igerit que nõ ex ãbiẽtis petitiõe ꝓcedat ⁊ obligatio suindotoꝝ iustã parit receptionem ꝑ errorẽ soluti. l. si testis. §. i. ff. de fideiusso. nisi eẽt error facti alieni, vt puta putabat ꝑ suũ ꝓcuratorẽ esse ꝓmissũ eũ tñ nõ esset qꝛ sic teneretur Rodo. ⁊ asten. dicũt ꝙ nõ tenetur q̃diu bõa fides durat nec de ꝯsũpti sed postq̃ scit ꝙ nõ liberalr dedit tenetur de extantibus nisi vsucapionẽ vl ꝑscriptionẽ sua facta essent q̃ opinio est tutioꝛ in ꝯscia q̃ illa Lau. de rodul. in suis ꝯctibus q dicit ꝙ ẽt nõ tenet̃ postq̃ scit ñ liberaliter dedisset ⁊ addit idẽ Rodo. ꝙ talis q dedit si habꝫ de bonis ipsius mutuãtis ꝙ potest sibi per retẽtionẽ cõsulere de eo ꝙ soluit in ꝯscia qđ verũ est añ ꝑscriptionẽ sed non post.

19 ¶ Utꝝ vsurariꝰ teneat̃ ñ solũ restituere rẽ sꝫ ⁊ fructꝰ dic vt. s. Possessoꝛ male fidei. Et silr de lucrato ex pecũia vsuraria vt ibidem. §. i.

20 ¶ Utꝝ inducens aliquẽ ad fenerẽdũ cõsulendo vel pecuniã mutuando vl societatẽ ꝯhẽdo ⁊ hmõi teneat̃ ad restitutionẽ totius vsure. R. sꝫ alex. lombar. ⁊ Mõal. titu. Usura. v. ac. Rodo. ꝙ nõ nisi sc̃ꝫm ꝑuenit ad eũ qꝛ in dãdo mutuũ sub vsuris nõ damnificatur primus sꝫ i exigẽdo vsuras aliꝫ tñ dicũt ꝙ tenet̃ qđ nõ credo.

21 ¶ Utꝝ ꝓsonete seu similes vsurarioꝝ ꝯctuũ teneant̃ restituere oẽs vsuras ipsoꝝ. R. sm Bal. in. ti. de cõtrouersia feudi terminãda. §. silr ꝙ non Sꝫ glo. in l. sciẽter. ff. ad. l. põpe. de pari. idistincte vlt. ꝙ teneat̃ cũ q̃ cõuenit Bar. ⁊ Ang. ibidẽ q dicũt ꝙ pari pena sũt puniendi tales ꝓsonete sicut illi qui faciũt ꝯctus hoc idẽ tꝫ Sirar. obdosi. ⁊ ad idꝫ. facit. l. is cuiꝰ ope. in pricipio. ff de adul. multo fortiꝰ minister alius. xlvi. di. sicut nõ sino ꝙ credo veruꝫ de ꝓsonetis coopãtibꝰ in exactiõibꝰ vsuraꝝ vl iuenientibꝰ cautas fictiões gbꝰ vsure soluũtur q: dãn dãt cãm efficacẽ. Non aũt credo veꝝ de prosonetis solũ coopantibꝰ vt mutuũ det potiꝰ ꝑ necessitate debitoris ar. no. i. l si quaꝫ. C de ope. liber. imo nec peccant si ad hoc nullũ iducũt vt feneret̃ sed solũ ad gatos date sub vsuris accedunt.

22 ¶ Quid de notarijs q ꝯficiũt istra d debite vsuraruꝫ. R. sm Sirar. obdosi.

q̄ aut palliāt vsuras in īſtr̄is.ptās q̄
faciūt cartas de duplo vel ſub nomine
ēptionis ⁊ hmōi ⁊ ſic tenētur totā vſu
ram reſtituere Si vſurarius ipſe non
reſtituet niſi ſm quoſdam hoc feciſſet
ī fauorē potius receptoris mutui quas
vſurary q̄ pōt teneri lȝ mortalr̄ pec-
cet inſtr̄m falſū faciēs Si aūt ñ palli-
ant vſuras ſed apte pȝ per inſtr̄a tunc
nō tenentur q̄ nō dāt cauſam efficacē
⁊ ſm Bal.in ₰rica de phi.feu.alie.p ſe
de.c.y.tales ꝯficiētes ſcienter īſtr̄a in
fraudē vſurarū dbēt.oīmō ad officio
ammoueri ob infamiam ar. in verbo
ſcriba ibi poſito.

23 ¶ Utrū teſtes talū īſtrop ſilr̄ teneantur ſicē notary.R̄.q̄ ſic ſȝ p̄dictā diſtinctionē q̄ īſtr̄a ñ valēt ſine teſtib⁹ Idē dic d̄ p̄latis q̄ ſe ſubſcribūt vl̄ ſigillant cedulas vſurariop ⁊ cū his ꝯcor.Hoſ. Hoſti ⁊ Directo.ti.de vſuris.

24 ¶ Utrū aduocati procuratores iudices ſtatutary ⁊ aly q̄rum patrocinio ⁊ fauore ſcient̄r vſur̄ ī iudicio vl̄ ex̄ iudiciū exigunt̄ vl̄ ñ reſtituunt̄ cū repetūtur teneant̄ ad reſtitutionē.R̄.q̄ ſic īſolidū nec excuſant̄ ex eo forte q̄ ſcripture eis porrecte apparebāt iuſte ſi ꝯſcia eis dictabat q̄ erāt ꝯ ſcrib⁹ vſurarū ſȝ Ho.⁊ Inno.i.c.Michael d̄ vſu. ⁊ Archi.in.c.ſi q̄s oblitus.xiiy.q.iy.

25 ¶ Quid de dn̄is terrap qui in terris ſuis vſurarios morātes nō cogunt vt vſuras reſtituāt.R̄.ſȝ Rodo.q̄ tenentur inſolidū ſi p̄nt ⁊ ñ faciūt ēt ſi nihil peruenit ad eos Alex. ſūt lombar. dicit q̄ lȝ mortalr̄ peccent tñ reſtituere nō tenentur niſi inq̄ntū p̄uen̄t ad eos d̄ ipſis vſuris. Qd̄ aūt mortalr̄ peccēt nō credo verum niſi de iudeis vſurariȷs de q̄bus p̄cipit̄ eis in.c.poſt miſerabilē de vſu.vt cogant eos ad reſtituēn.vſuras extortas Et ſilr̄ poſſet dici quo ad ipſos eſſe veram opi. Rodo quo ꝑo ad xp̄ianos vſurarios non credo q̄ peccēt mortalr̄ vel teneantur ad reſtitutionem niſi qnando requiſiti nolent iuſtitiaȝ miniſtrare.

26 ¶ Utrū ſocy tutores factores ⁊ huiuſmodi q̄ ad vſurā dāt vl̄ vſuras exigūt p alios teneant̄ ad reſtitutionē. R̄. ſm Rod.q̄ ſi ap̄d eos reſidet q̄ſi principalis auctoritas mutuādi ſic tenent̄ ī ſolidū ñ,illi p q̄b⁹ dederunt non reſtituūt. Si ꝑo nō fuerūt auctores ſed ſolū executores ſic illi q̄ ad ſolā manualē traditionē vſurarum mācipati ſūt ati q̄ ipſi nō tractāt p̄riū ꝯtctū ſp̄onſ nec cū eis ꝯſtit̄ pactū de vſura ſȝ ſolū pecuniā tradūt ⁊ pignus recipiūt: ſic lȝ mortalr̄ peccēt non tenent̄ ad reſtitutionem niſi coactiue exigant vſuras. His concordat Birar. obdo. Ray.⁊ Bortolameus brixieñ.in. d.c.ſic non ſiro ⁊ addit ho.q̄ ille in cuius vtilitatē ꝑſuȝ ē tenet̄ p̄ncipalr̄ alteri ī ſubſidiū l.ex hoc edicto ꝯ.i.ff.d̄ eo.per quē fac. erit ⁊.l.eleganter.ꝯ.pe.ff.de dol. Pa. in.d.c'. Michael vult ēt vt in primo caſu non teneantur ſi vſurarius eſt ſoluendo ſecundum quod dixi tene.

27 ¶ Utrū pupillus pro q̄ tutor multos ꝯctus vſurarios fecit teneatur reſtituē R̄.q̄ ſi pupill⁹ dicat tutori tāto tp̄e habuiſti pecuniam meaȝ ⁊ ppea iſta retineo p lucro q̄d debeo ex ipſa habere ⁊ ſic iſta ītentione retinea ñ tenetur reſtituere lȝ ſit ꝑſūȝ in ſuā vtilitatē ſȝ ſoluȝ tutor niſi vſura excederet moderatū lucrū q̄d ꝑceſſiſſet ſi in poſſeſſiones vl̄ aliā iuſtā negonatione vt debebat ipſa ꝯſtituiſſȝ vt pȝ ſira tutella ꝯ. ti.

28 ¶ Sed nūq̄d cū vniuerſitas ciuitas vl̄ collegiū recepit vſurariū emolumētū ſinguli teneantur iſolidū reſtituere R̄.ſȝ Hoſt.in ſūma ti.de pe.ꝯ.ñ.q̄ ſic licȝ cā vniuerſitatē ñ ſit cā ſinglop.xy. q.y.q.manumittit̄.nec obligant̄ rāq̄ vniuerſitas q̄ aīam nō hēt ſȝ tāq̄ ſinguli.c.ꝯqueſtus d̄ vſu.c.ſicē vip.vy.q.i. c.ñ hēs.xxiiy.q.iy.l.metū.ꝯ.aīaduertendū.ff.q̄d me.cā.Concordat Joan. an.poſt alia ī.d.c.ꝯqueſt⁹ſȝ mōal.titu vſura.v.⁊ Rod limitāt hoc verum d̄ regentibus ⁊ ꝓhibere valentibus vel cōpellētib⁹ aut p̄cipientib⁹ talr̄ feneraſi nō āt de alys niſi ꝑticipauerit commodū burſalr̄ vl̄ ex hmōi releuati ſūt

rit ab expẽsis q̃s fecisset de suo q: tunc in tãtũ restituere tenẽtur ⁊ nõ pl⁹ ⁊ h̃ tz in ɔscia rñ q̃ Mon. cõcor. Petrus de palu. i. iiij. di. xv. ⁊ Asten. ⁊ Jo. an. in .d.c. conquestus de vsu.

29 ¶ Utrũ ĩpediẽs volẽtẽ mutuare gñs ⁊ faciẽs vt mutuet sb̃ vsuris teneat̃ ad restitutionẽ. R. sm̃ Rodo. q̃ sic q: iñ pediuit ĩdebite ꝓximi vtilitatẽ. Idem dic de ĩpediẽte ɔctũ licitũ ⁊ reducẽte ad ɔctũ vsurariũ. Concor. Monal. iii. Usura iij. Idẽ dic de cõfessorib⁹ q ab soluũt vsurarios aut recipiũt ad sacra vl̃ sepulturã q̃ tenetur restituẽ si ex ta liũ ɔnegatione fuisset facta restitutio.

30 ¶ Quid de fideiussorib⁹ vsurariorũ. R. Lau. de redul ĩ suis ɔsilijs sz lap. ⁊ Pau. de leazarijs ⁊ multos alios q̃ ẽt ñ pncipalẽ se ɔstituit ꝓ vsuris resti tuẽdis q̃ nõ tenetur nisi ĩ tñ ĩ q̃ntum vires hẽditatis vsurarij tpe fideiussio nis valebãt ⁊ nõ pl⁹ nec minus. Distin guit tñ idẽ pau. iter fideiubere simplr̃ ꝓ vsuris restituẽdis ⁊ sic nõ teneat̃ nisi vt dctũ est ⁊ iter obligare se simplr̃ ad restitutionẽ vsurarũ q: talis tenet̃ q̃ntum sue facultates portãt lz vsurari⁹ sit non soluendo.

31 ¶ Utrum heres teneat̃ restituere oẽs vsuras illius cui⁹ est hers. R. q̃ sic i q̃ tũ hereditas sufficit s̃z cõiter doc. in c. cum tu ⁊. d.c. tua nos de vsu. ⁊ vide. s. heres. §. iiij. ⁊ vi.

32 ¶ Utrũ qñ duo sũt hẽdes vsurarij de bẽt restituẽ. c. ⁊ diuisa hẽditate v̄ mil le iter eos vn⁹ efficit ñ soluẽdo v̄ 50 an alt teneat̃ i totũ v̄ ipsis. c. R. Pe. v̄ an cha ĩ regl̃a pci vẽla v̄ re. iur. lib. vi. q. xviij. q̃ lz diuisa hẽditate obligatio hẽditaria diuidat ipo iur̃ .l. i. C. si cer. pe. ⁊ .l. ꝓ hẽditarijs. C. v̄ hẽdi. vl̃ act. vẽ. Et sic si vn⁹ efficiat̃ ñ soluẽdo i fo ro ciuili alẽ ñ teneat̃. l. legatorũ. ff. v̄ le. tñ i foro cãoico i q̃ dicit tex. i. d.c. tua nos q̃ hẽdes ea sũt distictiõe cogẽdi q̃ v̄ fũct⁹ si viueret q̃ ad ea aliena ex vlicto ⁊ pctõ ꝓueniẽs tenẽt ĩ solidũ nec i tali cre hẽt locũ diuisio. xij. tabularũ ar. d.c. cũ tu v̄ vsu. ⁊ vt dic et pa. i. d.c. tua no

ɔmũiter doc. ĩ fauorẽ aĩe hoc sequũtur sed ego pro clariori ĩtelligentia distin guo q̃ aut loquimur i reb⁹ formalr̃ datis ꝓ vsuris ⁊ sic cũ talia sp̃ sint obligata ill̃ q es v̄derũt tenẽt v̄ necessitate illa re stituere q̃gs illa hũerit vt ĩ qõe sequẽ ti pa. ebit. Aut sunt res spẽalr̃ ẽpte v̄ pecũia vsuraria spẽali alicui⁹ ⁊ sic sũt te nẽt illis de q̃rũ pecũia sũt ẽpte. d.c. cũ tu. Aut loquimur de alijs reb⁹ q̃ nõ sũt formalr̃ date ꝓ vsuris nec spẽalr̃ ẽpte de pecunia vsuraria Et sic tene q̃ cũ bona vsurariorũ sm̃ cõem opi. moder norũ doctorũ ĩ d.c. tua nos nõ sint taci te hipotecata pro vsuris restituẽdis q̃ ñ tenetur de necessitate nisi ꝓ medietate q̃ñs alẽ herea sit factus nõ soluẽdo lz dicãt doc. q̃ opi. gl. d.c. tua nos ⁊ anti q̃rũ doc q tenẽt q̃ oĩa bõa vsurariorũ sunt tacite hipotecata sit ĩ foro aĩe pra ticãda q̃ ĩtellige de bono ɔsilij cũ nul lo iure ꝓbet̃ ⁊ s̃z hãc distinctionẽ ĩtelli ge ⁊ limita Pe. de ãcha. ⁊ doc. in hoc.

¶ Quid v̄ accipiẽtib⁹ de bõis vsura riorũ. R. distiguẽdo q̃ aut accipiũt res ĩ spẽ datã ꝓ vsuris q̃ nõ trãsit in dñiũ vsurarij ⁊ sic tz ĩdistincte q̃ tenẽt eam restituere si extat vt notabilr̃ tenet. bal. i. l. rẽ q̃ in si. C. v̄ fur. vo. nec pt estima tionẽ dare ɔ̃ volũtatẽ dñi. l. ij. in pn. ff. si cer. pe. ⁊ tet. ẽ clarus. xiij. q. vj. si res ⁊ in. c. cũ in. de vsu. Et qñ nõ trãsfert dñiũ. vide. s. vsura. ij. §. xviij. aut acci piũt nõ rẽ ĩ spẽ datã de q̃ s̃. s̃z alia q̃si q̃ ⁊ tũc distiguo q̃ aut vsurari⁹ cum talia acciplat ẽ nõ soluẽdo: ⁊ sic si hoc sciũt restituere ẽt obligant q: dãt dãni cãz efficacẽ. ⁊ si dubitãt an sit non sol uendo dico q̃ si res adhuc extat q̃ te nentur ꝓ re tpali ĩ discrie aĩaz ponẽt s̃z alex. i. iiij pte. Si v̄o ignorant ⁊ cre debãt ꝓbabiliter q̃ v̄ bõis suis eis da ret sic nõ tenent v̄ ɔsũptis bõa fide v̄ rãte s̃z solũ v̄ extãtib⁹ nisi ĩ q̃ntũ sci sũt locupletiores. aut cũ talr̃ acceperunt erat soluẽdo: ⁊ sic nõ tenentur ẽt si post ea fact⁹ ẽ ex alia. cã ñ soluẽdo. nisi cẽt res habita seu ẽpta ex pecũia vsuraria quã si habuit titulo lucratiuo põt ille

ex cui⁹ pecunijs ē ēpta de eqtate cano
nica cā ab eo aduocare officio iudicis
vt pz p glo. ⁊ doc. l. d c. cū tu in fi. Ad
dit tn̄ Ho. ⁊ Gof. q̄ si talis res etiā ex
cā lucratiua puenit ad illuz q solnerat
vsuras, q̄ ille cui ꝑus donata fuerat li
berat. l. oēs debitores. ff. de act. ⁊ obli.
⁊ ēt vsurari⁹. Si vero habuit. ex titulo
oneroso sic nō tenetur restituere: q̄tūis
postea efficiat nō soluēdo ⁊ ex predict
pz qd dicēdū de multis questionibus.

34 ¶ Quid de emētib⁹ pignora pdita
ab vsurarijs. R. q̄ tenent sic emētes ea
pia ⁊ fz illā distinctionē d q̄ s. emētes.
verū ē q̄ poterūt repetē ⁊ retinē id qd
soluit vsurari⁹ sup illo pignore mutua
uit. Posset ēt teneri q̄ si res nō extat
vel ignorat dn̄s ei⁹ si extat. nō teneri
talē emptorem dare paupib⁹. nisi soluit
illō plus qd valebat res vltra id q̄ eaz
ab vsurario emit lz melius sit dare to
tū excepto mutuo accepto ab vsurari
rio ab illo qui pignorauit.

35 ¶ Quid d filia vsurarij dotata. R. q̄
si rē hūit dată i spem p vsuris tenetur
īdistīcte sic dictū ē d emēte pignora fz
illā modificationē. si vo. habuit sic si
tenet nisi p hoc sit fact⁹ nō soluēdo. ⁊
hoc sciebat genere q̄ si hoc ignorabat
nihilomin⁹ fz Rod. poterit dotē reci
pe ⁊ retinē ēt si postea sciat q̄ ē n̄ sol
uēdo. qd ē dictū mirabile ⁊ mihi non
placet q̄ nullo iure pbat si vo p hoc
nō est fcūs n̄ soluēdo sz postea ex alia
cā nō tenetur genere q̄ hz dotē ex titu
lo oneroso. Nec ēt filia fz Fed. ɔsi. xli.
quia lz hēat dotē post solutuz mrimo
niū ex cā lucrati a q̄ tn̄ illa n̄ ē pecūia
q̄ trāsiuit i bōis mariti sz ē alia q̄ pficl
scit ex bōis mariti Jō non tenet Nec
obstat ter. c. cū in. de vsu. fz eūdē. Fed.
q̄ vt dic loquit d possessiōibus ēpti ex
pecunia vsuraria. ⁊ lz d. Ant. ⁊ Pa. ⁊
pe d āchā. videant tenē q̄ imo tenet.
q̄ lz n̄ sit illa tn̄ succedit loco illi⁹ pe
cūie date. Jtē q̄ mulier nō hz q̄rtā suā
nisi dducto ere alieno l. Papinian⁹ §.
iiij. ff. de inoffi. testa. cū quo vr̄ ɔcorda
re. Sco. i. iiij. di. xv. tn̄ ego credo filiā

niā dictū Fede. vt pz p pdicta nisi ēēt
possessio ēpta ex pecūia vsuraria ⁊ da
ta p dote q̄ tūc soluto mrimōio tene
ret filia eā restituē si pat ei⁹ foret po
tea fact⁹ nō soluēdo. p. d. c. cum tu. q̄
factum legitime non debet retractari.

36 ¶ Quid faciet gener aut filia q dotē
habuerūt aut d reb⁹ i spē dat p vsuris
aut cū socer eēt n̄ soluendo R. fm Ast
rar. ob dotē. q̄ ille p quē n̄ stat q̄n res
tituat: excusat in ɔscia q̄ vn⁹ sine alte
ro⁹ restituē nō pt durāte mrimōio. Re
mediū tn̄ esset vt si pater habet multa
incerta ad restituēdū ⁊ est soluēdo p
extus adeat epm qui ei dictā dotez tā
quā pauperi concedat. si non sunt ha
bita in specie pro vsuris aut compo
nat cum creditoribus.

37 ¶ Quid de famulis vsurariorū R.
q̄ aut fuiūt vtilit puta laborādo agꝛ
hedificādo domū. hūdo curaz rerum
⁊ huiusmodi. Et sic si vtilitas pōt com
pensari cū eo q̄ accipiūt pro mercede
sic licite eā accipiūt. siue sint vsurarij
soluendo vel nō dūmō nō accipiant
rem habitam i spē p vsuris. quia talē
nunq̄ licet accippē. vt. s. patuit. si ve
ro nō fuiūt vtilr: sed potius inutilr
sicut q canes. aut accipitres custodiūt
⁊ huiusmodi sic si est non soluēdo nul
lam mercedē in pōt accipere. ⁊ si acci
piūt tenētur restituere. Jdē dic de ven
dentib⁹ res ad gulositatem vel pōpas
ptinentes. q̄ nō restituēdi dant cāz effi
cacem. facit. l. aut pror. ff. d his q̄ i frau.
cre. ⁊ l. si. i prin. ff. d eo p quem fa. erit.

38 ¶ Utrū ille q mutuat pecūiā vsura
rio possit recipere ei⁹ restitutionez. R.
q̄ aut mutuat sciēter ad ludū vel alio
modo ad consumandū inutiliter ⁊ sic
si est nō soluendo nullo mō pōt recipe
re eius restitutionē. ⁊ si recipit tenetur
restituere. Si vo ignorabat probabilr
q̄ vellet eā inutiliter ɔsumē sic ⁊ fm
Pe. de Palu. in. iiij. di. xv. ⁊ Asten. ⁊
Rodo. poterit recipere eius restitutio
nem multo magis si dedit vt vtiliter
eā expēderet. Jdē dic q̄ debentes ha
bere ab vsurarijs ex ɔtractu vel quasi.

vel ex delicto vel q̃n q̃ p̃sit recipe q̃d sibi debetur. lz vsurarius sit non soluendo.

39 ¶ Quid de seruientibus vel ministrãtibus necessaria ad vitã vsurarij. R̃. q̃ lz quo ad for̃ ɔtentiosũ si nõ est soluendo non possint recipere mercedem. vt colligit̃ ex glo. in. c. q̃r in oĩbus de vsuris. tñ in conscĩa credo possint recipere nisi sint tales qui ex p̃cepto caritatis tenerentur ei facere elemosynã ꝛ subuenire. q̃d q̃n sit habet. s̃. elemosyna. §. i.

40 ¶ Quõ recipiẽtes elemosynas vel viuentes d̃ bõis vsurarioꝝ licite possint h̃re. s̃. Raptor. § p̃mo. ꝛ p̃ illã distinctionẽ. q̃r q̃ ad deũ vsurari⁹ raptori cõparatur circa bona habita ex vsuris.

41 ¶ Uxor q̃n si p̃t dar̃ elẽosynas ꝛ accipere d̃ reb⁹ viri. vide Elemosynas. §. xy. ꝛ infra Uxor. §. v. cũ sequentibus.

Restitutio

secundo scilicet cui facienda sit ꝛ quo ordine. Pro cuius declaratione queruntur plura.

1 ¶ Utrum res rapta vel q̃litercũq; accepta iniuste a p̃o dño sit semp̃ ei restituẽda. R̃. q̃ sic regulariter. iij. q. i. restegrãda de re. spo. q̃n p̃ totũ. ꝛ de homi. ci. sicut dignũ. §. eos. Fallit tñ hoc in. q̃nq; casibus. Prim⁹ si iusto bello postea sit priuatus ea⁹ Sc̃d̃s si edicto imperiali siue ecclesiastico sit ei interdictis ad t̃ps vel simpliciter. de h̃ti. c. Excõicamus el p̃mo de homi. c. pro humani. li. vi. Et tũc restitutio differetur. si interdictũ est ad t̃ps. vel dabitur illi cui ẽ applicãda p̃ tale edictũ. Terti⁹ si dñs est pupillus vel furiosus aut minor. quia tunc nõ illi sed tutori vel curatori eius restituetur. Quart⁹ q̃n dñs mortuus est q̃r tunc debet restituere heredibus p̃prie dictis ꝛ q̃ sint habes. s̃. heres in p̃nci. ꝛ. §. ij. Et si dñs in morte oĩa sua reliquisset paupibus distribuenda tũc paupibus dz dari s̃m Inno. in. c. q̃d sicut. de elec. Quint⁹ q̃n lenones ꝛ h̃muismodi aliq̃d acceperũt a p̃latis ecclesiasticis q̃r restitui n̄ ei dz sed eius supiori vel successori vel in vtilitat̃ eccle expẽdant. ar. c. si q̃s in artip. xvij. q. iiij. ꝛ. c. cũ vos de offi. ordi. ꝛ. e. de hoc de simo. ꝛ hoc auctoritate iudicis p̃itarij s̃z Ricar. vl secũdũ Hosti. ꝛ glo. Ray. si ecclesia satis abũdat dabitur pauperib⁹. ar. d. c. si q̃s in atrio. ꝛ hoc idẽ tz m̃oali. ti. Restitutiõ p̃mo

3 ¶ Utrũ res ablata ab eo qui non erat dñs sed iusto titulo possidebat si ei restituenda. R̃. q̃ sic nec p̃o dño d̃ber restitui sine eius volũtate. l. is cuius. ff. d̃ fur. ꝛ. l. si. q̃s cõditionis. C. loca ẽt si sit fur q̃ ea tali titulo alteri dedit dcã. l. si q̃s. Fallit hoc q̃n eã recipisset sub tali titulo. in fraude p̃bi dñi. q̃r tũc teneretur facere q̃. dominus eã h̃eret eidẽ d̃nũciando rẽ caute tamen sine scandalo alicuius. xxij. q. v. hoc videtur.

¶ Utrum h̃ntes d̃ bonis infideliũ ex vsura h̃moi teneãtur eis restituere. R̃. s̃z Mõal. ti. Restitutio. iij. q̃. sic nisi ecclia habeat bellũ cõtra ipsos quia tũc nõ eis. s̃z paupib⁹ xp̃iãis restitui d̃bet.

4 ¶ Utrũ acceptũ ex turpi cã respectu dãtis in casu in quo restituere tenetur possit restitui illi q̃ dedit. R̃. q̃ non. sed dz paupibus erogari. si ille qui dedit potuit alienare. q̃r in pari cã turpitudinis potior est conditio possidentis. l. si ob turpem. §. porro. ff. de condi. ob tur. cau. ꝛ. l. ij. C eo. ti iuncto. c. cum tu. de vsu. Fallit. hoc in. duobus casib⁹. Primus q̃n in iniuriã alterius est datũ q̃r tunc illi in cuius iniuriam est datũ dz restitui. vt p̃z in simoniace dato. q̃d restituitur illi ecclesie in cuius iniuriam est datũ. d. c. de hoc. Secundus casus est q̃n turpiter datũ ꝛ acceptũ ip̃o iure applicatur fisco vel p̃uato. q̃r tunc non debet dari pauperibus. sed illi cui applicatur. q̃r de alieno nõ est facienda elemosyna. i. q. i. nõ est putãda. Si tñ excepto isto casu p̃o restituisset ei q̃ dedit ẽt liberatus ab obligatiõe restitutiõis q̃r nullo iure hoc p̃hibetur ꝛ pene sũt restringẽde. c. odia. d̃ re. iu. li. vi.

5 ¶ Utrũ acceptum ex turpi cã respectu solũ ipsi⁹ recipiẽtis. Sit dãti restituendũ in casu quo restituere obligatur. puta dedit quis alicui ne facere tale malũ

vel vt faceret id ad qd tenebatur. R. q sic. vnde iudex qui nõ vult dare sniam nisi data sibi pecunia ⁊ huiusmodi ei qui dedit debet restituere. l. i. ⁊ ij. ff. de condi. ob. tur. causam. ⁊ expresse in. c. nõ sane xiiij. q. v. Fallit hoc in casu. c. cũ sit. de iudeis. vbi ea que infidelis lucratus fuit a xpianis occasione officij publici inter ipsos restituere tenet pauperibus sm prudentiã epi.

6 ¶ Quid de oblatione recepta a manifestis vsurarijs. R. q lz sint opi. diuerse in. c. q2 in oibus. de vsu. Tñ dic sm Jo. an. q aut vsurarius incohauit restituere. vel est paratus. ⁊ sic restituet ei vt ipse restituat gbus extorsit. ⁊ sic intelligẽda est sa opi. q est in glo. d. c. q2 in oibus. Si vo nõ est paratus restituere. Tũc habebit locũ pria opi. in predicta glo. quã seqtur Gof. Inno. ⁊ Hosti. vz. q fiat epo. vt ipse restituat. dãnificatis. qd vez credo. Nñ eps est talis qualitatis. q hoc faciet. aliter ipse qui eã recipit dãnificatis restituet.

7 ¶ Sed qd si ille cui restitutio est fiẽda longe distat. ⁊ nõ pot ei mitti sine sumptibus. R. q nihilominus restituenda est ei. nisi sit modicũ qd respectu illius cui debet q2 habundãs est q2 tunc sm Rod. posset paupibus dari p aia eius.

8 ¶ Quid si nescit vbi habitet. R. q nõ tenetur euagari vt eum querat. ar. l. q nisi fiat. §. i. ff. de ope. liber. ⁊ ideo pauperibus dabitur nisi expectet verisimiliter redditurus.

9 ¶ Sed cuius sũptibus mittet ei qñ scitur vbi est. R. Pa. in. d. cũ tu. de vsu. q si est malefidei possessor. puta. fur. aut vsurarius. aut huiusmodi. ⁊ ipse recessit de loco vbi ea accepit vł extorsit. Tenetur suis sumptibus eidẽ mittere. Si vo ille cuius erãt sunt ille q se trãstulit alibi. tũc sui sumptibus ei mittet. ⁊ sic intelligenda est glo. in. d. c. ⁊ sic distinguit lex in re legata. l. cũ res. ff. de lega. i. Quod limito vez nisi inueniret aliqs fidus q gratis vellet deferre. ar. c. significaste. de pigno. No. tñ sm ber. q si sumptus excedũt sũmã rei restituẽde. q tũc pauperibus est dispẽsãda. ar. d. c. cũ tu. c. anterioz. ij. q. vi. Si aũt n ẽ malefidei possessor. sed aliquo iusto titulo habet tunc credo arbitrio boni viri sit sequeñ. cuius sumptibus mittatur pensata causa qualitate absẽtie. ⁊ nõ fuerit in mora.

10 ¶ Utrum cũ plures sunt obligati alteri isolidũ ⁊ vno soluẽte totũ. alij teneantur eidẽ soluẽn. qlibet pro pte sua. R. Monali. ti. Restitutio. vi. q sic i foro pscie. q2 vnusr egit negociũ eoz. l. cũ pecuniã. ⁊ l. soluẽdo. ff. de ne. ge. Fallit hʒ in raptoribus. ⁊ furibus ⁊ hmõi q2 si ille q habuit rem satisfacit nõ tenẽtur alij eidẽ satisfacere. nisi in qñtũ de talibus bonis peruenit ad eos.

¶ Sz qd fiet qñ qs nescit cui restitutio ad quã tenet fiẽda sit nec eius heredes cognoscit. R. q nihilominus pauperibus vel in pias cãs est restitutio faciẽda ar. d. c. cũ tu. ⁊ c. diuie. lxxxviij. di. ⁊ c. eps. lxxxviij. di. ⁊ c. pcesso. xij. q. ij. ⁊ c. fin. vi. q. ij. ⁊ c. i. de rapto. Unde dicit Tho. sa se. q. lxij. q si ille cui. restitutio dz fieri sit oio ignotus facta diligẽti inqsitione de psona eius. vł eius heredib9. dz hõ restituere dãdo elemosynas p salute ipsius. siue sit mortuus siue viuus. Et addo q inter paupes eligendi sũt paupiores. ⁊ inter equaliter paupes iustiores. q2 si ⁊ oibus debetur misericordia. iusto tñ amplius. vt dicit Ambro in li. de officijs ⁊ no. in. c. nõ satis. lxxxvi. di. ⁊ vt dicit. Hiero. ⁊ nota. in. c. fi. xvi. q. i. in paupibus nõ tñ paupitas q religio attẽtanda est.

12 ¶ Quid si facta restitutiõe i pdictos pauperes appeat dñs rei. vel eius heres. R. q si talis q restituit fecit debitã diligẽtiã ad ipuz inueniẽn sic nõ tñr amplius q2 bona fides nõ patitur. vt semel exactũ exigatur. c. bona fides. de re. iur. li. vi. Secus si nõ adhibuit debitã diligẽtiã. q2 sic iterũ teneretur q2 vt dicitur in. c. sicut dignũ. §. eos de eo mi. Nõ. n. aliena cũ ipsa potuissent eis quoz fuerũt restituere debuerũt pauperibus erogari.

13 ¶ Utrum restitutio ꝑdictorum incertorum sit necessario facienda pauperibus illius loci in quo predicta restituenda sunt habita vel dānum est datū. R. Ho. et aliqui alij doct. in. d. c. cū tu. tenēt ꝙ sic. q2 citius pōt puenire forte ad heredes. vel ad eos qbus est fienda. sed fedc. ꝯsilio. xxiij. vo anto. et Pa. tenēt ꝙ est de bono ꝯsilio nō de necessitate. et hoc tene. q2 iura simpliciter dicunt ꝙ erogatio fiat in paupes. vt in. d. c. cū tu. et in. d. c. sicut dignū. Nec ob. c. i. de rap. q2 ibi sciebatur ꝑsona cui facienda erat restitutio. alias eps nō fuisset motus excōicare ex officio suo nisi ad petitionem ptis. c. innotuit. in fi. de elec. et l. iiij. §. hoc aūt. ff. de dā infec.

14 ¶ Sed quero an regrat̃ auctoritas supioris pro tali restitutiōe incertorum R. Inno. de imu. ec. i. c. q2 plerique dicunt ꝙ dz fieri auctoritate cōfessoris. Ray. vo tz ꝙ fiat auctoritate epi vl̃ priarij vel capellani. in cui diocesi hita sūt. c. diuie. lxxxvi. di. c. eps. lo vlūo. lxxxviij. di. ꝯcesso. xij. q. ij. Host. in. c. cū sit d iudeis. et i. d. c. cū tu tz ꝙ necessario regritur auctoritas epi. Sz tu tene cū sco. in. iiij. di. xv. q. ij. ꝙ lz sit bonū habere ꝯsiliū ꝯfessoris aut alterius bone ꝑsone. tñ magis securū est qd ille q dz restituere ipse restituat. Et qd nō regrat̃ alia auctoritas tz archi. in. c. ij. de testis et in. c. nō sane. xiiij q. v. et Jo. mo. i. c. q̄q̄ de vsu. li. vi. Jo. de li. Pau. et Gemi. Jo. cal. sup cle. i. de pui. Pa. in. d. c. cū sit. Et facit ad hoc. d. c. cū tu. et. d. c. sicut dignū. §. cos in glo. et in. c. tua de testa. et alia iura q̄ cōiter dicunt ꝙ obligatus ad restitutionē dz restituere Nec ob. d. c. cū sit. q2 loqtur de iudeo de quo ꝑsumitur ꝙ nō recte dispensaret propterea ibi dr̃ ꝙ fiat auctoritate epi. et iō nō extendet̃ ad casum decimalis rōnis. Tñ verum est. ꝑm predictū Archi. ꝙ in. iiij. casibus eps pōt se intromittere de restitutione incertorum. Primus qñ mortuo illo q debebat restituere. nullus est relictus heres vel executor ad restituen̄. Si vo heres esset relictus vel executor. tūc solū regrerẽ de consilio epi auctoritas. facit. c. de laycis. xij. q. ij. et l. nulli. C. de epi. et cle. et in hoc ꝯcordat Jo. et Uin. et Ber. in. d. c. cū sit in glo. imo etiā epo ꝓhibēte debent et pñt restituere Ut in. c. religiosus. in fi. de testa. li. vi. Secūdus casus in quo pōt eps se intromittere est qñ ille cui dz restituere nō vult. et in iudicio agit ꝯ eum. Tertius est qñ restituens male dispēsaret. puta amicis q nō indigēt et hmōi. q2 eps posset se intromittere. vt leguit̃ iter dispensaret. q2 nō dr̃ factū qd aliter ex factū ꝙ debuit i. de re. iu. qui ex timore nec etiā excusaret. si interueniēte auctoritate epi male distribueret. q2 eps nō hz se intromittere nisi ꝙ bñficiat. ppterea sbo celestē incurrerent iracūdiā. l. si qs ad declinandā ad fi. C. de epi. et cle. Quartus casus est qñ talia incerta sunt manifestorum vsurariorum. q2 tūc epo dispēsare ꝑtinent. vel eius auctoritate. Et addit Jo. de ligna in. d. c. cū sit ꝑm Jo. cal. in quodā ꝯsilio suo. et fratrē clarum. et hugo. ꝙ eps excōicare nō pōt. de iure sacerdotes q se intromittūt de dispēsatione icertorum. Ex quo pz ꝙ multominus religiosos exēptos. et ꝙ nō est casus suus nec sibi pōt de iure retinere. nisi in iiij. casibus predictis alr̃ bene posset sacerdotes excōicare.

15 ¶ Utrum vsurarius sit tutus qñ ꝑmisso edicto generali. ꝙ q soluit vsuras veniat intra tot dies ꝓ restitutione hñda qbus diebus elapsis eps fert sniam ꝙ cū nullus appeat bōa sūt icerta. et ipse tāq̄ icerta assignat epo. si post terminū ꝑdictū appeat aliqs. R. fedc. in suis ꝯsilijs tz ꝙ sic. Sed ego distinguo. ꝙ aut sunt dispēsata pie. et sic verum dicit et securus est. aut nō sūt dispēsata pie. puta q2 partē dedi episcopo ꝓ mensa sua. et partē sibi retinuit. nō tñ vt pauꝑ. s3 vt statū teneat. et sic nō ē tutus. nisi talibus satisfaciat. et ex predictis colligo ꝙ si hētur eps talis ꝯditiōis q reddit suos dispēset in paupes reseruata sibi solū necessitate ꝙ tūc tales hēn

tus dispẽsare incerta nõ debet id facere sine eius ꝯsilio et auctoritate q2 p̃sumeñ est ꝙ nouit melius pauꝑes quaꝫ aliq̃s ali⁹. Si ꝟo talis est ep̃s q de pauꝑib⁹ nihil curat. sꝫ poti⁹ de põpis et statu aut sublimatiõe parẽtũ tũc tali ñ sũt dãda talia icerta. q2 q tali ea daret non esset tutus in ꝯsciã. sed ipse ea dispenset vel videat quõ dispenset.

16 ¶ Quo ordine tenetur quis satisfacere qui pluribus hꝫ restituere. et ex diuersis causis. et nõ valens oĩbus satisfacere. Rñ. ꝙ primo et necessario debet restituere certa. Quia si restitueret incerta. ex qua restitutione efficeret non soluendo pro certis non satisfaceret. imo poti⁹ dãnatiõnem sibi acqreret. vt pꝫ ex p̃dict'. Quod facit ꝯ heredes vsurariorũ q ꝯueniũt cũ ep̃o de incer. vt sepeliatur cadauer vsurarij. cum tñ nõ sit soluẽdo creditoribus sup. certis secundo restitueñ. Est hñtibus actiões ad rẽ puta. q2 res restituẽda est aliena. q̃ semꝑ dño restituẽda est ꝟm ꝙ. s̃. pa. tuit. Idẽ ẽt si habeãt rẽ q̃ fuit alterius. et ab eo sine iusta cã abdicata. puta ꝑ metũ vt ait. ff. qd me. ca. l. metũ. §. cũ sũt. Idẽ dic de reb⁹ depositis si extãt Et gñaliter semꝑ dñi rex si extãt ipse res sũt p̃ponẽdi oĩb⁹. l. veri. §. in bõis ff. de pui. cre. ꝙ si res extãt et fuerũt vendite nõ habita fide de p̃tio cũ nõ sint trãslate in dñium emẽtis. ipsi vẽdenti cui⁹ erãt est satisfacieñ de p̃tio p̃rius q̃ alijs. l. Julian⁹. §. offerri. ff. de acti. ẽp. et vẽdi. Si ꝟo habita fide de p̃tio. sunt tradite. sic nõ p̃ponẽtur alijs. multominus si nõ extarẽt sꝫ alie subrogate fuerunt ex p̃tio illar̃ nõ p̃ponẽtur. nisi vt j. dicã de hñtibus actiões ꝑsonales. q2 tales res subrogate nõ sũt ꝑ p̃tio obligate. l. qdã. ff. de in rẽ ver. vbi est notabilis tex. et rõ est q2 p̃tiũ ex illa re redactũ nõ erat obligatũ. ergo nec res que emit ex ipso. Idẽ quoqꝫ dic in ꝑmutatione. q2 vbi sp̃ẽs i obligatiõe. est non succedit altera loco alteri⁹ vt. ff. de ver. si. l. labeo. et. ff. de rei. ven. l. mater. Fallit hoc i ẽpto ex sp̃ali pecũia alterius q̃ quo dic vt. j. Solutio. §. xi. Sed tñ in hoc casu nõ p̃ponetur hñtibus actiones reales. Post predictos hñtes actiones ad rẽ veniũt vxores ceteris p̃ib⁹ p̃ dotibus suis q̃ p̃ferũtur nõ solũ p̃cedẽtibus ꝑsonalẽ obligationẽ. sed etiã hñtibus tacitã hipothecaꝫ ẽt anteriorẽ. l. assiduis. C. q. po. in. pi. habe. facit. l. vbi C. de iu. do. et. l. ij. C. de ser. pi. da. Fiscus quoqꝫ siĉe p̃uilegiũ hꝫ cũ vxorib⁹. et id p̃rior t̃pe p̃fertur. l. q̃tiens. C. de p̃ui. fi. Ipsius tñ vxoribus et fisco p̃feruntur anteriores creditores exp̃ssas hipothecas hñtes sed posteriores vt in glo. d. l. assiduis. Sed ego teneo ꝯtrariũ quo ad vxores de hñtib⁹ exp̃ssas hipothecas vt. s̃. Dos. §. xi. Nota tñ ꝙ creditores ex quoꝝ pecunia domus vel nauis est hedificata vel reꝑata et ipsis sp̃aliter obligata p̃ponũtur in illa re mulierib⁹ in dotibus eaꝝ. § his ꝯsĩa et ibi. Ang. in auc. de coll. do. Rõ. q2 sꝫ Bal. in. d. l. assiduis. lex nõ tollit id ꝙ per pactuꝫ sibi creditores q̃sierũt. vñ creditor hñs sp̃alẽꝫ hipothecã in aliqua re sp̃alr p̃fertur in illa priori creditori hñti anteriorẽ hipothecã gñalẽ et sp̃alẽ in alia re ab illa. que creditori ẽ sp̃alr obligata. vt est tex. no. in. l. ij. C. de pignorib⁹ Post predictos veniũt omnes hñtes expressas hipothecas et posteriores et post ipsos hñtes tacitas hipothecas et in istis hñtibus expressas q prior ẽ t̃pe potior est in iure. Aduerte tñ hic ꝙ expense facte in funerando p̃ma sunt restituende q̃ꝫ satisfacieñ hñtibus tacitas vel expressas hipothecas in bonis ipsius defuncti. vt est text. in. l. penul. ff. de reli. et sumpt. fu. et in. l. at. si qs. §. i. eo. ti. Post istos veniunt deponentes si depositũ nõ extat. l. si. hoiez. ff. de po. §. fi. Et idẽ dic de hñtibus pecuniam in illã negociationem vt. j. Solutio. §. xi. nõ tamen tali p̃uilegio gaudent q sub nomine depositi mutuant ad vsuram vt pꝫ in. d. l. si hominẽ. Tertio restituendum est habentibus actiones ꝑsonales. Et inter istos primo veniunt simplices p̃uilegiarij scilicet haben-

les priuilegia personalia non realia. quia priuilegium hipothece. cũ sit ad rem est potior priuilegio psonali.l. repertum.ff.de pac. Post hos veniunt oẽs cirographarij p rata. non attenta prioritate ↄtractuum. qꝛ licitum est debitori pp cumulũ creditorũ facere deteriorem cãm prior creditor.nõ tñ ↄsitum vel hipothecã seu priuilegium habentiũ.l.i.§.ↄtrario.ff.de sepa. bo. et ista est rõ quare in cirographarijs creditoribus nõ attẽdũtur tpa. Cũ predictis oĩbus ↄcordat Bal.in.l. pro debito.C.de bo.auc.iu pos.que credo vera.nisi p statutũ municipale aliud caueat.vt Janue in mercatoribus fallentibus quia tunc illi stabitur nisi ↄtineat iniquitatem expresse.

17 ¶ Quid de herede q hꝫ multos cui dꝫ ex legatis et alios creditores ex alijs causis.R.q si debita sunt ↄtracta per eum cuius est heres et fecit legata.tunc dꝫ preponere creditores ex ↄtractu vel quasi seu maleficio vel quasi ipsis legatarijs.si oĩbus nõ põt satisfacere. Si vero legata sunt facta p eum cuius est heres.et debita p eum q est heres et q dꝫ soluere sic prius soluet legata.qꝛ bona defuncti sunt tacite hipothecata p legat. et fideicõmissis .l.i.C.cõia dele.

18 ¶ Quis est preponẽdus.an ille cui debetur ex ↄtractu vel quasi. vel ille cui debetur ex maleficio vł quasi.R.qdaꝫ dicunt q ille cui debetur ex ↄtu vel quasi.sed ego hoc nõ credo cũ nullo iure probetur.et iõ restituet ſm ordinem predictum.

19 ¶ Quid de simpliciter soluente. non seruato ordine suprascripto.nunqd in ↄscia liberatur.R. Rod.tꝫ q non nisi credidisset fore soluendo oĩbus.vel nisi ignorasset vnũ creditorem fore potiorem alio.cũ quo ↄcordat Hostien. et Monal.ti.restitutio.viij. Quod verum credo.nisi laborasset tali ignorantia que eum nõ excusaret.c.apostolice de cle.exco.mi.

20 ¶ Utrũ restitutio incertorũ que pauperibus dꝫ dari.vt.§.patuit possit auctoritate episcopi ↄuerti in reparationem ecclesie vel monasterij seu hedificationem R. Jo.an.in.c.religiosis.de testa.tꝫ sic dicens fuisse disputatũ p excelentissimos doc.q si ecclesia indiget necessaria augumẽtatione. puta qꝛ populus nõ põt in ea stare oĩm.nec facultates ecclesie sufficiũt ad eius reparationem.q potest epũs ppria auctoritate sine pauperũ graui damno talia incerta conuertere in eius reparationẽ. Si vero facultates eccłie sufficiunt vel reparatio nõ est necessaria.sed volũtaria nimia fames iminet. sic nõ põt. ſꝫ tñc paupibus dare.c.pastoralis.xcvi.di. et pro ista opi.facit.qꝛ bona ecclesiastica sic sunt pauperibus obnoxia.sicut illicite acqsita vt in.c.auri.xij.q.ij.et.c. fi. ns.xvi.q.i.Et tñ episcopus potest pro reparatione ecclesie dare centesimã vel quinquagesimam .c. bone.xij.q.ij.c. appostolice.de donationibus.Ergo et de illicite acqsitis idem poterit facere. Facit ad idem.c.ecce. et .c. statuimus xvi.q.i.Sed q nõ possit tꝫ Pe. de peru.in tractatu. de canonica portione epi.c.vij.et dicit q predicta determinatio nõ est bona.qꝛ vł ↄeasũm Cle. qꝛ ↄtingit.de religi.do.vbi pꝫ.q ea q relinquũtur ad vsus pauper.non põt sine auctoritate pape in alium vsuꝫ ↄuerti. p quã cle.dicit idem Pe.q executor testamẽti incerta nõ poterit distribuere nisi paupibus quã opi. Pe.credo verã in legatis factis paupibus. nisi in casu qñ talis ecclesia vel monasteriũ reparetur. Ex cuius reparatione populus multũ haberet ꝓuocari ad obseruãtiã xpiane religionis qꝛ tũc liceret. Et sic limitarẽ opi. Jo.an.predictã qꝛ in tali casu sit bonũ pauperũ eo.q fideles ad elemosynas abũdãtius p hoc inuitãtur.aĺs nõ.ita tñ q nõ immineat nimia fames.ſꝫ in alijs icertis restituẽdis nõ est ita ſꝫ tene opi. Jo.an.qꝛ.d.cle.qꝛ cõtingit.nõ loqtur de talibus.

Restitutio.iij. ſ.qñ qs tenetur ad eam faciendã p cuius intelligẽtia.

1 ¶ Queritur vtrū quis teneatur statim restituere cū potest. R. q̄ sic. quod patet per. c. sepe contingit. de resti. spo. et ratio est fm̄ Sco. in. iiij. di. xv. q: preceptū de restituendo lz videatur affirmatiuum. tamen cadit sub illo precepto negatiuo. Non furtum facies Exo xx. que precepta negatiua obligant. et pro semp et ad semp. et hoc est quod voluit dicere Tho. secunda secunde. q. lxij. a. q̄ sicut accipe rem alienā est ꝯ iusticiam. ita et detinere eā. et ꝓpterea dicit tex. in. d. c. sepe ꝯtingit. nō multū interest quo ad periculum anime iniuste detinere. ac inuadere alienum ideo totiens mortaliter peccat qs. quotiens scit se debere restituere aut satisfacere primo et pōt et nō vult vt ꝑ predicta pz. nec pōt absolui. nisi prius restituat potens restituere. c. si res. xiiij. q. vi. nisi in casu quando doleret q̄ non restituit ꝯparum potuit et proponit ꝯprimū poterit satisfacere.

2 ¶ Quid de illo qui cū possit restituere nō vult: sed heredibus vt restituant imponit. R. q̄ per hoc nō est in statu salutis sed potius dānationis. et si sic moriatur. oio dānatur. Si tamē ob hoc imponeret heredi satisfactionē. q: melius ꝑ ipm̄ heredē poterit fieri q̄ per seipz ꝓponēs firmiter ꝑ seipm̄ satisfacere si sic posset. ita erit in statu salutis.

3 ¶ Quid de cōstituto in articulo extreme necessitatis. an teneat restituere. R. fm̄ Sco. vbi. s. q̄ nō. q: in extrema necessitate omnia sunt cōia. l. i. §. cum in eadem. ff. ad. l. ro. de iac. vnde ista res iure poli efficit detinentis cōstitis in tali articulo. nisi ille cui debet restitui similiter sit in tali extrema necessitate q: tunc illi debet. qui prius in talem deuenit necessitatem. et si eodem tēpore deuenerūt dn̄o est restituēda. q: duobus ꝯcurrētibus preualet qd̄ est potius. ar. l. querit. ff. de sta. ho. Et subdit Sco. q̄ si talis detentor eam rem nō occupauit ante talem necessitatē. lz veniat ad pinguiorem fortunam nō tenetur restituere. Secus si p̄occupasset ante talem necessitatem.

4 ¶ Utrum debitor qui non est in articulo extreme necessitatis. sed tn̄ nō pōt restituere sine magno suo dāno temporali. puta destructione artis ex q̄ viuit ipse et familia sua q: oporteret vendere instrumenta. vel libros. vel capitale ex quibus victū lucrat. similiter statim teneat restituere. R. fm̄ Sco. vbi. s. q̄ si ille cui debet est abundans ita q̄ cōpetenter pōt trāsire sine eo qd̄ sibi debet tunc nō tn̄r statim restituere. sed debet petere licētiam differendi restitutionem per se vel per interpositam personam si fieri pōt sine periculo quam si si dat potest differre fm̄ q̄ ꝯuenerunt Si vero nō vult dare. tunc fm̄ Jo. de neapo. in quolibeto. ix. q. xxj. etiam differre potest annuatim aliquid restituē do prout melius poterit. Pro cuius dicto facit in ar. c sicut hī. in. §. inuadere cum glo. xlvij. di. et c. si quis. de fur. vbi pz q̄ magna necessitas etiam si nō sit extrema excusat a restitutione. debz tamen sibi cauere a superfluis q: nō pōt viuere cum honore et cum decētia status quis de alieno. fz Ri. in. iiij. di. xv. articulo. v. q. iiij. et si ipse in vita nō poterit satisfacere iubeat heredibus vt ipsi compleant. Si vero ille cui debetur ita eget sicut et ipse tunc statim tenetur restituere. quia non licet cum incomodo alieno meum comodum facere de alieno. quia prima caritas incipit a seipso. c. non satis lxxxvi. di nisi ille cui debetur liberaliter concederet licentiam differendi.

5 Utrum restitutio sit differenda qn̄ nō potest fieri sine dāno aie alicuius aut corporis aut fame. R. q̄ sic donec cēnt predicta pericula q: ordine caritatis aia et corpus et fama debent p̄poni rebus tp̄alibus. facit. c. officij. de pe. et re. nisi ille cui facienda est restitutio esset in extrema necessitate quia tunc salus corporis illius est preponenda in re sua saluti corporali alterius et fame nō aūt anime. His omnibus concordant Sco. et Ric. in. iiij. xv. di. et Henri. de

ganda.in.vi.quolibeto.q.xxiiij. et Jo. de neapoli.vbi.s.

6 ¶ Utrum ille a quo res pôt aduocari petita restitutione in integrũ iure spãli vel generali teneatur eam restituere in foro aie añq̃ imploretur. R. sm Inno.in.c.q2 plerisq.de imu.ec. q si ptra ctus tenuit mero iure non tenetur.nisi is qui pôt petere restitutionem fuerit lesus malicia pãentis. Addo etiam vt nisi ipediretur petere aliquo iusto tiore.puta q2 dubitat non posse obtinere in iudicio pter fauorẽ tãta debentis et hmõi.q2 sic ẽt si nõ aduocat tenetur in pscia.qd no. Si vero contractus sit z.sed est nullus ipso iure. puta qa res eccle est vendita sine debita solẽnitate.et hmõi.sic tenet.lz nõ petatur. Qd limitat do.Anto.in.d.c.q2 plerisq.quo ad cõscientiam verũ nisi contractus teneret quo ad metas iuris naturalis. puta q2 fuit legitima cã alienandi rem ecclasticã et debitum pretiũ ẽ solutũ licet defuerit solemnitas. nihilominus in foro anime nõ tenetur. quia solemnitates sunt adinuente propter deceptiones vitãdas.et ideo vbi cessant cessabit in foro anime ipsa lex. Facit qd dico.s.Electio.§.vltimo.

Restitutio vltimo quõ tollitur eius obligatio.R.dicendo q quo ad forum contentiosũ remittitur absolutione.solutione.rei iteritu.et cessiõe. Sz hic solũ dicã quõ remittit quo ad psciam. et pmo per absolutionem et hoc per qõnes melius cognosces.

1 ¶ Utrũ absq reali restitutione ex sola absolutiõe creditoris. vel relaxatione absoluatur qs ab obligatiõe restitutionis.R. q lz Girar.de se. et By. i regla peccatũ.de re iu.li. vi. videant tenere q nõ sz q necessaria sit rei restitutio vel pciũ.si nõ erat. Tũ tu tene cũ Egidio or.heremitarum. et Jo.an.i.d rla peccatũ. Lap.de castilione.et multis alijs q valet.et libere est absolutus.si tñ dicta relaxatio liberalr sunt facta ẽt si debitor nõ habuerit debitã dispositionez ad soluedũ.q2 in trãslatione dñij rerũ seu circa ipas res attẽdit plus voluntas dñi eap q̃ alterius. Insti.de fur.§ placuit.et l.iter oẽs.§.pe.ff. de fur. et pz p ea q̃.s.dixi. Restitutio primo.in pri. Et sz Egidiũ pdictum in quolibeto.lz talis debitor male dispositus ad restituẽdũ indigeat pnia de tali mala dispositiõe alr nõ absoluetur a deo.tñ penitendo de tali mala dispositiõe non tenet amplius restituere. Aduerte hic q2 sũt casus in quibus relaxatio creditoris non absoluit ab obligatione restitutionis. Primus est in Cle. volentes. de here.de q̃ s.Excommunicatio.vij. casu. xlij. Secundus casus est in. c. felicis.de censi.li.vi.de q̃ hẽs.j.Uisitationes. §.iij. Tertius casus ẽ.s.Judex.§. viij.

2 ¶ Quid si talis absolutio seu remissio fit facta nõ liberalr.sed p metũ seu desperationem.puta ne eius indignationez incurrerẽt. vel q2 oia nihil habere posse se credebat vel parũ. Aut cum fraude fuit obtẽta.puta dicẽdo q nihil poterat soluere vel parũ.cũ nñ totum posset vel plusq̃ dixerit. R. q non valet. nec talis est liberatus ab obligatiõe restitutionis. No.tñ in sũma.ti.de vsu.z q si aliq̃ honesta psona tractat cũ aliquo dicẽs si ex corde residuum volueris remittere faciã q talis restituet tibi tñ. et ille remittit q talis dbitor ẽ liberatus. Qd credo verũ qñ talis psona honeste sic tractat.puta itẽdẽdo gerere negociũ ambor vtilr. et q̃ ad obligationẽ restitutiõis sz si q̃ ad pctm male dispositionis.de quo tamen sufficit peniteat sine alia restitutione.

3 ¶ Sz nũqd qlz cui debetur pt hãc absolutionẽ facere.R. q nõ sz solũ illi q liberã h̃ suis reb9 hñt administratõem. Et q pñt dõar. et q sint.vid s dõatio pmo.

4 ¶ Utrũ pcilũ vniũsale vl ciuitatis et hmõi possit remittere qd dbet singulari psõe p eius voluñtatẽ.R. sz Inno.in. c.in nostra.de iniur. q .sic. si debetur sub ciuili tñ.addito vñ pnceps restituit.integrũ ex certa scia cum pñdicto tertij licite.facit ad hoc.l.si.C.de sc.pal et

lib̄i causē. ff. de mino. et q̄ no. Bar. in l. gal⁹. §. et q̄d si tm̄. ff. d libe et posthu. Secus si debet iure naturali q2 nō pōt Qd limita nisi ca⁹ q2 cū ca⁹ etiā pōt. vt no. idē. Innoc. in. c. q̄m ecclesiarū. de psti. et glo in. l. ff. C. si cōtra ius vel vti. pu. vbi tz q̄ publica vtilitas sit licita ca⁹ vt tollatur qd alteri debetur. ēt de iure naturali. qd est notādū singlr. q2 facit ad cognoscēn qn papa pōt dispē sare super certis et qn dn̄i vl̄ cōitates q habuerūt bellū inter se pnt cōpone re super dannis datis. de quo vide. s. Bellum. §. xiiij.

5 ❡ Utrū cūquis nō vult restituere. q2 nō potest nisi cū magno suo incommo do. et ille cui tenetur non vult dare di lationē vel remissionē aliq̄ possit ab solui a suo cōfessore. Re. fz Directo. re stitutio. q̄ etiam si non imineat peri culū vite restituere debēti. vel aliqd gra ue icomodū potest cōfessor cōsciaz suā formare. ex eo q̄ itēdat negociū vtilr gerere creditoris. eo q2 videt q̄ nō ita cito vl̄ ita comode vel nūq̄ possz rem suā recuperare. et sic dare absolutionez peccatori potest dummodo promittat bona fide satisfacere certo die. vel aliaz cautionem faciat. non tamen iuramen tū exigat. vt ita creditor habeat suū. et peccator nō recedat a ɔfessore despera tus. pro quo facit. l. soluendo. ff. de ne go. ge. et. l. aut pretor. §. i. ff. de nimo. Et cuz hoc concor. Io. in summa. Quod bene notent confessores qui non soluz vtiliter non gerunt negocium credito rum. sed potius damnose absoluendo illos qui restituerent si absolutionem negarent. quia tenentur ipsi de omni danno dato creditoribus.

6 ❡ Utruz episcopus vel proprius con fessor possit dare licentiam differendi restitutionem incertorum. Re. do. An to. in. c. cum tu. de vsu. tenet q̄ confes sor nō potest nisi habeat auctoritatem ab episcopo. Alij aūt tenent q̄ etiam proprius confessor. Sed ego dico q̄ et episcopus et proprius confessor po test quando ex rationabili causa hoc facit. ita tamen q̄ p h nō ledātur pau peres sicut faciūt qui talia i certa cōcē dūt ad pōpā et ad statū illoꝝ q debēt restituere. et ad damnationē tam cō cedentium q̄ quibus conceditur.

7 ❡ Utrū dn̄s q si totū vēderet quod hz non posset restituere q̄cqd ipse vel sui predecessores idebite a subditis rapue rūt. hēat aliquē modū liberationis. Re. fm Monal. ii. restitutio. iiij. q̄ sic vz vt remittat oibus sine in recompensa tionē. aliquā summē ad quā tenent ei i ppetuū: vel det eis aliquā certā immu nitatem vel faciat aliqd hospitale. vel aliā elemosynam de ɔsensu et volūtate dāna passoꝝ vel eoꝝ successoꝝ et cū hoc cōcordat Directo. ii. de resti.

8 ❡ Utrū heredes quibus relictum ē q̄ soluāt mille libras p icertis habitis ex vsuris. cū. n̄ appeat d dictis vsuris nisi p ɔfessionē testatoris liberētur p p̄scri ptionē. xxx. annoꝝ a dicta restitutione Re. Lau. post Fede. q̄ sic si bona fide semp sic possederūt. nec p epm amplꝰ poterūt molestari. Rōꝰ q2 cū actio que cōpetit ex testō: vel cōdictio q̄ competit epo p. l. nulli. C. de. epis. et cle. sit ɔsonā lis et i spacio. xxx. annoꝝ claudatur. C. de p̄scrip. xxx. vel. xl. annoꝝ. l per con sequēs. Ideo heredes bone fidei nō po terunt molestari. Nec ob. q̄ actione q̄ cōpetit epis durēt. xl. annis. q2 hoc intelligit de actiōibus cōpetētibꝰ epa tui. vel ecclie collegiate. sed hic non cō petit vt epo. sed vt hiconomo et admi nistratori paupum. Quo ꝟo ad eos q bus bona sunt alienatē vl relicta si spa tio. x. annoꝝ possederunt indubitanter sunt liberati ab obligatione restitutiō nis: q2 actio ɔsonalis nō cōpetit ɔ suc cessorē singularē. l. i. §. heres ff. ad tre bel. Secus si talis heres vel vniuersa lis aut singularis fuisset male fide pos sessor vel si alr appeat de vsura per fa cū. q2 sic nō esset liberatus. vide ēt q̄ dico. s. Prescriptio. §. xlij.

❡ Quō ēt p p̄scriptionē aut vsucapio nē qs liberat ab obligatiōis restitutiō nis vide. s. prescriptio. §. xlij.

io ¶ Utrum p cessionē bonoꝝ tollat̄ obli gatio restitutiōis. vide. s̄. Cedere bōis.

R Esuscitatus q̄modo re- fluunt i inte- grū. vide. s̄. mors. §. iij.

R Euelare Utrū q̄s teneat̄ p̄lato qđ scit reg fitus ab eo p excōicationē aut alio p̄e cepto. vide supra Confessio delicti. ⁊ ↄ̄ nūciatio. ⁊ inq̄sitio. Itē de sigillo con fessionis ⁊ secreti vide. s̄. Cōfessio vlti mo. §. iiij. an teneatur vxor reuelare ma rito adulteriū. vid̄ s̄. iuramētū. iiij. i p̄n

R Euerentia differt ab ho nore. eo q̄r re uerentia ē p̄ncipiū motiuū honoris in cūtū. s. q̄a ex reuerentia quā hꝫ ad ali- que ipsū honorat Itē respectu finis in ↄ̄rtū. s. q̄s honorat̄ vt ab alijs in reue- rētia habeatur.

¶ In q̄bus cōsistit reuerentia. R̄. q̄r in vi. Primo in dilectiōis affectu. xcv. di. Esto subiectus. ij. q. v. hꝫ. Secūdo in obtēperatiōis obia. xciij. di. §. i. ⁊ c. se. ij. q. vij. sacerdotes. vij. q. i. c. quia. ⁊ de ma. ⁊ obe. si quis. Tertio ↄ̄mittādo ⁊ subsequendo. xcv. di nō os. Quarto in temerarie nō rep̄hēdēdo vel iudicā- do xxi. di nolite quito defectus eoꝝ nō reuelādo s̄ coopiēdo. xcvi. di. i scriptu ris. Sexto honorem debitum qui con sistit in quibuscunq̄ signis exteriori- bus exhibendo.

R Igor est iuris excessus q̄ q̄n q̄ statuitur ad terro- rem aliorum vt in. c. ij. de come. ⁊ in. l. aut facta in fi. ff. de pe. ij. q. iij. si quis epm. Q̄n q̄ tn̄ sumitur pro ordine iu- ris scḋm regulas ipsius scriptas vt in. c. sup lr̄is. de rescrip. Q̄n q̄ p subtilita te vt notatur in. c. vt. constitueretur. so. di. ⁊ differt ab equitate que est ordina ta iustitia tēperata dulcedine misericor die vt no. i. c. fi. ↄ̄ trāsac. facit. c. discipli na. xlv. di. Ius ꝟo est mediū inter eq- tatem ⁊ rigorem ⁊ accipitur pro com muni decisione, que fit s̄ꝫ cōes regulas iuris hec pa. in. c. in lr̄is de restit. spo. ⁊ in. c. iure gentiū de sen. ⁊ re iudi. Q̄n

autē rigor aut equitas sit seruanda vide vt in. d. c. fi. de transac. ⁊ i. l. placuit. C. de iudi. q̄r parū ad nos pertinet.

R Isus vtrum sit pctm̄. R̄. q̄r aliq̄n prouēit ex sere nitate ↄ̄scie ⁊ pregustatione serenitatis diuine ⁊ iste ptinet ad fructū sp̄us q̄ ē gaudiū Aliq̄n ex mansuetudine natu re ⁊ sic attestatur bonitatē nature Ali- q̄n ex inordinatione inepte letitie de q̄ vr̄ ecclesiastici. vij. Melior est ira risu ⁊ sic isto modo solum est peccatuꝫ hec alex. in secunda secunde.

R Ixa vr̄ quoddā p̄uatum bellum qđ agitur int̄ personas p̄uatas nō ex aliqua publi ca auctoritate sed magis ex inordina- ta voluntate ⁊ semp est pctm̄ mortale in inuadente In defendente ꝟo se ali- q̄n ē sine pctō vt q̄n solo aīo defenden di cuꝫ moderamine icl'pate tutelle fit ↄ̄ q̄. s̄. defēsio per totū aliq̄n fit cū pec- cato veniali. s. cū non multum excedit moderamē aut q̄n est leuis motus si ad vindictā Aliq̄n ꝟo cum mortali. s. cū animo effrenato insurgit i ipugnā- tē ad occiden̄. vel grauiter ledendū eū ⁊ de ista intelligitur illuđ ad Ga. v. ⁊ est filia ire vt dicit Gre. xxxi. mor. ⁊ cō cor. Tho. secunda secunde. q. xli.

¶ Quid si ticius ⁊ sempronius percus sissēt se adinuicē ⁊ contumeliā [illegible] nūq̄đ ista parta delicta tollātur [illegible] ↄ̄pēsatiōe vt dicit̄ i. c. itellexim⁹. ⁊. c. fi. ↄ̄ adul. R̄. q̄r nō s̄ꝫ Pa. i. c. i. de iureiu. ⁊ i. d. c. fin. et si nō agatur iniūr q̄r non sūt circa idē factū eo q̄r factū tuū n̄ est meū vt probat̄. i. l. apđ celsū. §. Mar- cell⁹. ff. ↄ̄ doli excep. ⁊ iđ glꝫ poterit age re ↄ̄ iuria sua ⁊ dāno nec poterit repel li ab agēdo propter iniuriā factā vt ↄ̄ cit Inno. multomin⁹ tollūtur si aga tur criminalr̄ ad penā legalē q̄r cuius libet delictū punietur pena cōdigna. l. iij. §. ij. ff de adul. Et dicta regula pa- ria delicta intelligit̄ ꝟa solū q̄n delictū est circa idē commissum vt pena circa idem matrimonium ⁊ agitur ciuilr̄.

¶ Sꝫ nūq̄đ p̄cutiens ex iusto calore ⁊

iracūdie teneat.R. Spe.ti.de actu.§.i. tenet q̄ nō q: calor iracundie vitio caret calūnie.ff.ad turpilli.l.i.§.queri posset Sed 2trariū credo q: iniuriam propriam non lz vlcisci .C. qn̄ licet sine iudi. ꝑtoris ar.ꝑ locū a.spāli i.l.si ex plagijs §.tabernarius.ff.ad.l.acqui.facit.c. primū de iniur.et.l.si.ff.de sicca. Dūm qn̄ agitur cū eo.q: difficile est iustū tēpas dolorē.l.si adulteriū.§.ipatores.ff. de adul.et sic tene in cōscia q̄ tenetur Et qd̄ dicit Spe. hēret locū i aiali irrōnali prouocato si occideret q: sic nō teneretur dominus de quo in.l.i.§.cuz arietes.ff.si qua. pau.fe. di.

R ogationum dies . sunt dies tres immediate precedentes festum ascensionis domini in quibus ieiunandum est et feriandum Serui et ancille debent esse liberi ab opere fuili et quadragesimali cibo vti debēt hoies vt habet in c.pn̄ciali.et in .c. rogatiōes de conse. di.iij.qbus abrogatū est quo ad ieiuniū et festan.et male.attn̄.excusātur 2facietes a pctō sed nō a pena q: credendū est q̄ multa bona in fructibus ꝑstarent nobis a deo si illo tpe quo incipiunt eorum maiora pericula hoies per ieiuniū.et sācificationē i letanijs 2uenirent ad poscendam Eius largitatem.

S acerdos nomē est compositum ex greco et latino quasi sacrum dans.xxi. di. cleros. Eius officium est sacramentum corporis et sanguinis domini conficere orationes dicere et benedicere dona dei vt dicitur in.c.perlectis.xxv.di.

1 ¶ Utrū appellatione sacerdotis veniat solū ꝑsbyt.R.q̄ in materia fauorabili noie sacerdotis venit presbyter diacon' et subdiaconus facit tex.in.c.i.xv.q.v. Secus in materia odiosa q: solum venit presbyter facit.c.si.quisq̄ de coha. ple.et mu.et ibi Pa.hoc no.

2 ¶ Sacerdos parrochial' dz visitare infirmos sepe.c.i.de cel.mis. Item debet stare ieiunus vsq̄ ad horā 2gruam celebrādi et si celebrat non dz sumere purificationē ꝑꝑ ncītatē nisi hēat aliū ꝑ quē possit suppere vt no. Pa.in.d.c.i.

3 ¶ Utrū possit ministrare sacra pegrinis et hospitibus confluētibus ad ecclāz suā.R. Pa.i.d.c.i.q̄ sic vnde morientes ibi sine electione sepulture sepeliūtur ibidem Aut si alibi elegerunt debetur eis quarta portio.

4 ¶ Utrū sacerdos volens suscipere eucharistie sacrm̄ puta q: infirmus vel alias impeditus a celebratione debeat hēre orariū siue stolā.R.q̄ sic et ita circa collū et super vtrūq̄ humerum q̄ signum crucis preparet in suo pectore sic et qn̄ vult celebrare vt in.c. ecclasticā.xxiij.di.tex. aperte clamat.

5 ¶ Sed nunqd cuz facit offm̄ diaconatus vtetur stola sicut cū celebrat. R. q̄ nō ar.c.precipim' et quod ibi no.xciij. di.sed vtetur sicut diaconus vti dz.s.q̄ hēat stolā sup humerū sinistrum taliter q̄ veniat ante et retro sub brachio dextro et humerū dextrū cum eius brachio sit liberū ad ministerium sacerdotale.xxv.di.vnū orariū glo.tn̄ i.d.c.ecclīastica,dicit q̄ pon' ē sequēda 2suetudo p.c.fat facta. xij. di.et istud tene Sz si 2suetudo nō appareat dic q̄ nō vtetur nisi vt diaconus.q: tādiu qs hz priuilegiū q̄diu locū tenet priuilegiati.l.vlti.C.de testa.mi.et c.gnaliter.xvj. q.i.et.d.c'.precepimus.

6 ¶ Utrū i pcō mortali possit exeq̄ officiū suū.R.q̄ nō sine peccato mortali. xv.q.vltima.c.vltimo.et. lxxxiij.di.c.i.

S acramentum ē secūdū hugo.de Sancto Uictore li. vi. de Sacramentis parte. xi . c. ij. Materiale elementum extrinsecus oculis soppositum ex institutione figurans ex similitudine representans et ex sanctificatione aliquam gratiam inuisibilem conferens Et elementum sumitur ꝑ quacunq̄ re sensibili Sicut oculus pro omni sensu . Similitudo vero pro.representatione secundum quādā proportionabilitatem.s.vt sicut se habet aqua ad lauandum sordes corpo-

rales sic gr̄a ad sp̄ūales ⁊ cōpetit hec diffinitio sacramentis noue legis in q̄bus sunt tria. s. naturalis similitudo ex qua h̄nt aptitudinē rep̄ntandi actual institutio occulta vel exp̄ssa ex qua h̄nt determinatā ordinationē respectu huius significati ⁊ sp̄ūalis sanctificatō ex q̄ h̄nt v̄tutē efficiēdi illud significatū.
1 ¶ In quo ɔsistit sacr̄m. R̄. magr̄ sniarū in. iiij. di. i. q̄ in duobus. s. i v̄bis ⁊ i reb⁹ ita q̄ sb̄ v̄bis cōprehēdant̄ frēno ɔferentis ⁊ sub rebus sctm̄ seu facta.
2 ¶ Que sunt necessaria in oi sacr̄o. R̄. q̄ .iiij. Primū elemētū sive debita materia. Secundum forma verboꝝ. Tertium minister debitus. Quartum intētio ministrātis ⁊ de istis habes. s̄. Baptismus ⁊ in alijs locis suis.
3 ¶ Sacr̄m tm̄ dr̄ puta i baptismo ablutio sb̄ forma v̄boꝝ i eucharistia ipa hostia ɔsecrata ⁊ h̄mōi. res sacr̄i in baptismo ⁊ alijs i q̄b⁹ ip̄mit̄ ē caracter In q̄b⁹ v̄o nō ip̄mit̄ est q̄dā ornat⁹ aie. In sacr̄o aūt corporis xp̄i est ip̄m corpus xp̄i vere sub illa sp̄e ɔtētū. ⁊ est corpus misticū. s. sancta eccl̄ia. q̄ tm̄ in ipso nō ɔtinet̄ s3 signatur. Est et quoddā qđ est res ⁊ nō sacr̄m. ⁊ istud ē gr̄a grati faciēs. sive effect⁹ sacroꝝ.
4 ¶ Quot sūt sacr̄a noue legis. R̄. q̄ .vij. s. baptism⁹. ɔfirmatio eucharistia p̄nia extrema vnctio. ordo. ⁊ matrimonium. In q̄bus aūt ip̄matur caracter. vide s̄. Caracter.
5 ¶ Utrū eq̄ bn̄dicta sit sacr̄m. R̄. Ric. in. iiij. di. p̄ma. q̄ nō q̄ p̄ eius asp̄sionē remittunt̄ pctā p̄ modū meriti inq̄ntū s. excitat motū caritatis seu feruorē voluntatis p̄ quē fit remissio. nō aūt tā͠q̄ per vim sacramēti.
6 ¶ Quot sunt sacr̄a necessitatis. R̄. v. s. Baptismus Confirmatio. P̄nia post pctm̄ mortale cōmissū. Eucaristia. Et extrema vnctio. vt no. i. q. i. §. s3 nōdū ⁊ in. c. veniēs. de trāsac. in gl. q̄ iō dicūtur necessaria. q̄ sine ipsis nō pōt qs saluari. si ex ɔtēptu omittuntur ⁊ h̄eri p̄nt. de p̄mo h̄es. de ɔse. di. iiij. §. p̄mo de s̄o ibidē in. c. null⁹ ministroꝝ ⁊ di. v. c. vt ieiuniij. de tertio. de pe. di. i. q̄si p̄ totū. de. iiij. d̄ ɔse. di. ij. ois h̄ō. de. v. xxvj. q. vij. ab infirmis. alia duo. s. matrimoniū ⁊ ordo dicunt̄ sacr̄a volūtaria. q̄ sine ipis p̄t h̄ō saluari si ea nō vult.
7 ¶ Quō sunt dāda. R̄. q̄ eo mō q̄ dr̄ in suis locis cū quodlibz h̄eat suū modū. In vno tm̄ oia ɔueniūt. q̄ i signo crucis oia sacramenta sunt danda ar. c. nō obseruetis. xxvi. q. vij.
8 ¶ A quo sunt suscipienda. R̄. q̄ baptismus pōt suscipi i necessitate ab oibus vt. s̄. Baptismus. v. Alia aūt excepto m̄rimonio nō nisi a sacerdotibus. ⁊ de hoc dic vt in suis locis.
9 ¶ Utrū possint recipi ab eo q̄ est i pctō mortali. R̄. vt. s̄. clericus. viij. §. ij.
10 ¶ Quibus dn̄t dari. R̄. q̄ diuersis diuersimode s̄m q̄ sacr̄a sunt de quo vide in locis suis vnū tm̄ notādū ē q̄ nullus ex̄ns in pctō mortali p̄t aliqđ sacr̄z suscipe q̄n peccet mortalr̄. xl. di. multi xxiij. di. illđ. xi. q. iij. audi. sicut nec aliqs minister pōt ea aministrare i pctō mortali q̄n peccet mortalr̄ nisi s̄m aliq̄s illa admistraret vt laic⁹ i necessitate puta q̄ baptizat. qđ h̄eo valde dubiū.
11 ¶ Que sacr̄a p̄nt iterari. R̄. oia illa in q̄bus nō ip̄mit̄ caracter. xxxij. q. vij. licite ⁊. i. q. i. qđ q̄dā.
12 ¶ Quid cū dubitat̄ an qs receperit aliqđ sacr̄m puta baptismū ⁊ h̄mōi. R̄. q̄ si dubiū est p̄babile. vel v̄isilis resultat ɔiectura reiterā si est. s̄m q̄ dixi s̄. Baptismus. vij. §. ix. q̄ nō dr̄ iteratū qđ nescit̄ fcm̄ de ɔse. di. iiij. si null a. ⁊ de presby. nō bap. c. veniēs.
13 ¶ Utrū sacr̄a vl̄ sacralia. sicut est oleū sanctū. aq̄ baptismal. ⁊ h̄mōi possint recipi p̄ sanitate acqrenda. vl̄ ex alio fine q̄ͣ eo p̄pter quē sunt instituta. R̄. q̄ nō sine pctō mortali. si talis sit finis p̄ncipalis. q̄ vti sacr̄is ad aliū finē q̄ͣ ad eū pro quo ordinata sunt. est ipsis abuti. Excipit tm̄ Pe. de palu. in. iiij. sacr̄m matrimonii quod s̄m eum q̄s contrahendo ex alio fine putat p̄pter diuitias ⁊ h̄mōi nō peccat mortaliter. vt. s̄. h̄es. Matrimoniū secūdo. §. xxv

Secus si vteretur quis talibus sacris principaliter ex fine suo. et secundario pp sanitatē acqrendā sicut fecit ɔstātinus imperator. qꝛ sic non peccaret.

Sacrilegiū est sacre rei violatio vel vsurpatio. et accipitur hic violatio p quācūqꝫ irreuerētia. aut de honoratione et dr̄ sm̄ inno q̄si sacriledium. vel sm̄ Lau. q̄si sacre legis lesio. et de hoc hēs glo. xvij. q. iiij. in. c. sacrilegiū.

1 ¶ Quot modis cōmittit sacrilegiū. R̄e. qꝫ tribus modis. Primo rōne psone. sicut cū qs ledit psonā ecclesiasticā. xvij. q. iiij. siqs. Scdo rōne loci. sicut cum violatur immunitas ecclesie vl̄ cimiterij. et ibidē. c. si qs. et. l. i. cū multis. c. se. Tertio rōne rei et istud fit tripliciter. s. auferēdo sacrū de sacro. s. loco vel nō sacrū de sacro vel sacrū de nō sacro. vt no. in di gl. et hic loquor de sacrilegio proprie. Nā large cōmittitur multis modis vt not. in. d. glo. et ibi vide qꝛ nihil ad nos.

2 ¶ Aduerte etiā qꝫ oē peccatū qđ cōmittit psona ecclesiastica materialiter et q̄si p accñs dr̄ sacrilegium. Unde dicit Hiero. qꝫ nuge in ore sacerdotis sunt sacrilegiū vel blasfemia. Sed formaliter et proprie sacrilegiū. est illud peccatum. qđ psona sacra agit ꝯ eius sanctitatez directe. vt si virgo deo sacra fornicetur et hmōi. Large etiā sacrilegiū est cū rem ecclesie, quis indebite vsurpat. xvij. q. iiij. §. qui autē.

3 ¶ Que pena sacrilegoꝝ. hēs in. l. si qs in hoc. C. de epi. et cle. et. xvij. q. iiij. p totū et ibi vide. qꝛ nihil ad nos. sed ad forū ɔtētiosum solū. Sed quo ad ɔsciaꝫ est excōicatio. de qua vide. s. Excōicatio. v. casu. i. et. vi. et. ix. et. xiij. et. xxviij. et Excōicatio. vij. in multis casibus.

Sacrista siue custos ecclesie hꝫ pulsare cāpanas ad horas iubente archidiacono. Item custodire palas seu linteamina altaris. et oīa vtēsilia eccl̄ie. Itē lāpades curare ne supramodū lucendo oleum despat: aut minus lucēdo obscurior fit ecclesia. Item prouidere de incenso luminaribus: pane et vino p celebrando. Item oblatiōes et decimas sm̄ iussum archidiaconi iter fratres diuidere. Hec notantur. in. c. placitis quasi in fi. xxv. di. et de officio custo. p totū.

1 ¶ Quis dꝫ deputari sacrista. R̄. qꝫ aliqs de sanctioribus ecclesie. vt in. c. ij. de officio custo.

2 ¶ Ex qua culpa tenetur si quid pereat vi. de. s. custos.

Sagittarius dr̄ q artez balistarioꝝ exerceret et vtꝝ liceat vide. s. Ars.

Salariū An debeatur famulo infirmanti aut similibus. vide. s. Familia. §. ij.

Sanctus quis debeat haberi. vide. s. Canonizatio et reliquie.

Saracenus dr̄ q deos deasqꝫ colit. immo demones nec nouū aut vetus testim̄ recipit hoꝝ tēpla pcipiuntur claudi sub pena mortis et amissiōe bonorum. C. de paga. et sara. et tēplis eoꝝ. l. i. et. ij. et quasi p oia quo ad phibitiones iudeis cōperant. C. eodē. l. vt ppha nos et extra de iude. et sacra. quasi p totū. Et iō vide. s. Judeus. q phibentur xp̄ianis erga ipsos excipit tm̄ casus. qꝛ cum saracenis xp̄ianus comedere nec habitare prohibetur. xi. q. iij. ad mensam: sed bene cū iudeis. xxviij. q. i. omnes. qꝛ magis sunt nobis puersi iudei et in cibis nos ɔtēnunt. tamen Lau. et Jo. et multi sequaces tenēt qꝫ cum saracenis etiam nō lꝫ comedere. qꝛ etiam ipsi in multis iudaizant. quod verum credo q̄n in cibis talia obseruant. alias nō. Item qꝛ iudeis permittitur eorum sinagoga. Sed saracenis nullo modo pmittitur inter xp̄ianos publicā inuocationē facere machomeri neqꝫ peregrinatio ad aliquē suoꝝ sicut ad sanctū. Et ɔcunqꝫ eoꝝ dn̄s xp̄ianus q hoc eis pmittit peccat mortaliter qꝛ facit ꝯ preceptū Cle. vnice de iudeis. Item qꝛ cū iudeis pñt xp̄iani habere cōmertium

sed cum infidelibus seu saracenis extat hodie prohibitio sub pena excõicationis papalis quã incurrũt ipso factõ q tpe guerre cũ eis hñt cõmertiũ vł q deferunt eis prohibita de quo vide.s. Excõicatio.v.casu.xxi.

1 ¶ Utrũ xpiani possint furari quos detinent in eorũ seruitio.R. q sic qz nullo mõ licite pñt tenere eos.

Satisfactio dr dupliciter vno mõ reconciliatio ꝛ sic qz oẽs ptes pnie ordinãtur ad recõciliationẽ qlibet earũ satisfactio dici põt. Alio mõ dr solutio pene debite ꝛ sic est ps vna pnie q est assumptio siue adipleno pnie iniũcte vel debite ꝛ nihilominus tñ ẽt ptibus aliis pnie. ꝯuenit p accidẽs vt ꝯtritiõi rõne doloris ꝯiuncti q est in pte sensibili ꝛ ꝯfessioni rõne erubescẽtie. Hec S.Bo.in.iiij.di.xvi.circa ĩfam.

1 ¶ Satisfactio ƀz culpa pteritã est iniurie illate recõpensatio ƀz eqlitatem iustitie sm vero culpã futurã est peccatorũ cãs excedere ꝛ eorũ sugestionibus aditũ nõ pbere ď pe.di.iij.c. satisfactio

2 ¶ Utrũ deo qs possit satisfacere p peccato.R. q cũ ipsi⁹ adiutorio vz cũ merito passionis xpi cuius hõ p veram fidem efficiĩ ꝑticeps sic põt alias nõ vt no. Ricar.in.iiij.di.xx.

3 ¶ Utrũ vnus hõ possit p alio satisfacere.R. q accipiendo satisfactionẽ p preseruatione ꝛ cantella culpe future sic nõ põt qz qs ieiunãdo nõ affligit corpus alterius vt viuat caste nisi inqñtuz p bonũ exẽplũ alicit eũ ad similia facienda siue inqñtum põt alteri mereri augmẽtũ grẽ p talia vt sic facilius caueat pctm̃. Si ꝟo accipiat satisfactio p recompẽsatiõe iniurie illate sic vnus põt p alio satisfacere hõi. Deo vero ẽt potest si mõ ille q cõmisit pctm̃ sit ꝯtrit⁹ de eo alias nõ p pnia vero iniũcta nõ potest vnus pro alio satisfacere nisi interueniat auctoritas ꝯfessoris q in illa põt dispẽsare vł nisi interueniat casus q ille cui iposita ẽ nũqz eã poterit in hoc mundo implere qz posset tunc per alium fieri. Hec hñtur ex dictis Ric. ꝛ S.Bo.in.iiij.di.xx.

4 ¶ Sed nũqd ille cuius satisfactionez alter in se suscepit moriẽdo statim euolabit.R. q nõ sed oz q primo ille q eã suscepit ipleat qz nemo paradisum ingreditur nisi sit extra oẽ debituz ita q nec ipse nec alius p eo sit debitor. Sm S.Bo.in.iiij.di.xx.

5 ¶ Utrũ talis p alio satisfaciẽs satisfaciat ẽt p seipso.R. diuersorũ sunt opi.sz mihi placet opi.quã Ricar. in.iiij. di. xx.refert q ẽt est satisfactoriũ p se ipso nõ ex debito ƀz p diuinã misericordiaz q magis caritatẽ attẽdit qz opus.xiiij. q.v.si qd. Uel dic q pro alio sit satisfactoriũ p modũ solutiõis pene p se ipsis ꝟo est satisfactoriũ p modũ meriti de ꝯgruo dicit enim.S.Bo.in.iiij.di.xv.q lz de rigore iusticie nõ sit satisfactoriũ id qd facit qs ad quod alr iniñ credit q diuine misericordie benignitas tãta est q acceptat totũ ꝛ qsi p nihilo saluat nos ꝛ de hoc infra. Suffragium.§.ij.

6 ¶ Utrũ satisfactio facta in pctõ mortali valeat.R. aut loqmur ď ea q fuit imposita a ꝯfessore penitẽti ꝛ postea recidiuit an illius cõplemẽtũ ꝛ sic dic vt s.Pnia.§.ij. Aut loqmur de alia qcũqz voluntarie assumpta ꝛ sic dico q nõ valet quo ad diminutionẽ pene debite p pctõ nisi p accidẽs vt puta qz citius ꝯuerteĩ ꝛ verã aget pniam ƀz qñtuz ad culpam futurã euitãdã valet.

7 ¶ Que sunt ptes satisfactiõis R. tres s.orõ. Jeiuniũ elemosyna. Sũt tñ alie secũdarie vt vigilie pegrinatiões discipline ꝛ hmõi vñ oĩa opa afflictionis ad ieiuniũ reducuntur oĩa opa misericordie ad elemosynam:oĩa opa spũalia ad orõnem. Hec ex.S. Bo.in.iiij. di.xv.parte.i.articulo.i.q iiij.

8 ¶ Utrũ flagella missa a deo vel ab hominibus etiã p pctis nr̃is sint satisfactoria.R. q sic inqñtũ cadũt sub voluntate pacienter ipsa acceptãte ꝛ pacienter sustinere volente dũmodo alias sit in caritate ꝛ de hoc vide.s. Mors.

9 ¶ Utrum aliqua predictarum triũ ptium satisfactionis sit magis satisfactoria. R. q̃ elemosyna in se includit virtutẽ orõnis ⁊ ieiunij pp duo. Primo q2 ɔstituit eum cui dat debitorẽ ad orañ. p eo q dedit. Secundo q2 elemosyna data propter deum est quasi quedã oblatio deo facta que oblatio deo facta habet vim orationis ⁊ sic bonorum exteriorum subtractio p elemosynam facta ɔtinet ẽnualiter ieiuniũ in quo marceratur corpus. Silr orõ virtute ɔtinet ieiuniũ q2 intentio interius ad deum debilitatem corporis parit cõpletiua tñ elemosyna hꝫ vim satisfactiõis q̃ orõ ⁊ ieiuniũ. ppterea dr̃ i. Thimo. i.iiij. corporalis quidem exercitatio ad modicum vtilis est. Dicit gl. ois sũma disciplinẽ xpiane est in misericordia ⁊ pietate. Si tñ generaliter loquamur põt dici q̃ in satisfactiõe sunt tria. s. Quanto cul pe augmentatio gr̃e ⁊ solutio pene. ⁊ hoc tertiũ est infimum in satisfactione Ad primum valet orõ. Ad sm̃ valet elemosyna q2 qs sibi facit amicos de mamona iniqtatis q impetrant gratiam ad tertiũ valet Jeiunium. Hec ex Ricar. in. iiij. di. xv. articulo. ij. q iiij.

10 ¶ Utrum restitutio rei aliene sit pars satisfactionis. R. q̃ ppriẽ nõ q2 dꝫ precedere oẽm partem pnĩa cum dicatur cessationes ab iniuria de quo vide. s̃. Restitutio. ij. in principio. Sed large accipiendo restitutionẽ put dicit oẽ illud qđ ad debitã satisfactionẽ exigit sic est ps satisfactionis.

Scandalum est dictũ vel factũ minus rectũ prebens alteri occasionẽ ruine ita no. Car. in Cle. i. de officio ordi. sm̃ Lanr. a scandalon grece quod latine dr̃ ruina vel offensio vel impactio pedis. ⁊ dicitur a Hiero. super illud Math. xv. Scis q2 pharisei audito hoc verbo scandalizati sunt Unde sicut quando aliqđ ponitur in via corporali p quod impingens disponitur ad ruinam sic in via spirituali quicunq̃ per factum suũ seu dictum minus rectum. i. vel malum secundum se vel habens speciem mali disponit aliquem ad casum in aliquod peccatum propter scandalum et facit hosti. in summa ti. de renun. dicit graue scandalum dicitur quando ex dicto vel facto alij trahuntur in consensum mortalis peccati ⁊ propterea glo. de renun. in. c. nisi in ver. pro graui dicit q̃ nõ est curandum de scandalo nisi sit graue de no. ope. nun. c. ij. ⁊ de vo. c. magne de re. iur. q scandalizauerit quod no.

1 ¶ Quotuplex est scandalum. R. duplex. s. actiuũ ⁊ passiuũ. sicut dupliciter põt quis esse causa peccandi alteri. Uno mõ per se puta qñ qs aliqđ malũ facit p illud itendẽs aliũ deducere in pctm̃ aut. si nõ intẽdit tñ factũ est tale qđ de sui rõne hꝫ vt sit inductiuũ ad peccandũ ⁊ sic istud dicitur scandalum actiuum altero modo qs p accidens põt esse causa peccandi alteri puta q2 pter intẽtionem scandali dandi id facit: ⁊ ex ɔditione operis nõ est vt qs scãdalizetur. Sꝫ tñ alius male dispositus est aut ex inuidia quã hꝫ ad aliũ aut alio mõ ideo scãdalizant: ⁊ talis nõ dat occasionẽ q̃tũ in se est tali scandalo pro pterea vocat̃ scãdalum passiuũ sine actiuo. qñq3 etiã est scãdalũ actiuũ simul ⁊ passiuũ actiuũ in altero q dat ⁊ passiuũ cum ille q accipit peccat. Aliqñ est actiuũ sine passiuo. puta cum aliqs inducit aliquẽ ad peccãdũ: sed ille nõ peccat. Hec ex Alex. scđa scđe. ti. de scãdalo. ⁊ Ri. in. iiij di. xxxviij.

2 ¶ Utrum scãdalũ sit spãle pctm̃ mortale R. q̃ aut scãdalũ passiuũ ẽ tñ ipactio ad veniale pctm̃. puta cũ aliqđ ex dicto alterius mouet̃ ad pctm̃ veniale ⁊ sic est veniale pctm̃. aut est cũ ipactiõe ad mortale pctm̃ ⁊ sic nõ est mortale nõ tñ aliud pctm̃ spãle ab illo qđ cõmittitur: q2 sumere occasionẽ peti ex dicto vel facto alterius nõ ɔstituit spãlem rõnẽ peti. q2 nõ iportat deformitatẽ spãlẽ virtuti oppositã: sed solũ ipsum pctm̃ quod cõmittit. Si aũt loquimur. de scandalo actiuo: ⁊ si sit per accidẽs sic non

est spāle pctm̄ q: qđ est p accidēs non cōmittit spēm:tn̄ qn̄qꝫ pōt eē pctm̄ ve niale v qn̄ actū cōmittit vēialis pcca ti vel actū q de se nō est malū ſꝫ soluꝫ hꝫ spēm mali cū aliq̄ leui inductione. qn̄qꝫ est mortale siue q: cōmittit actuꝫ mortalis peccati siue q: cōtēnit salutē p̄ximi vt p ea euitāda nō pretermittat aliqs facere qđ sibi libuerit facit.c.ca uendum.x.q.iij.z.d.ꝫ.p:o grati.i.q.i. hi quoscūqꝫ. Si vo sit scādalū actiuū p se puta.q: itēdit aliū iducere ad pec catū z si qdē itēdit inducere ad pctm̄ mortale sic peccat mortaliter. Silr si i tendat inducere ad pctm̄ veniale per actū peccati mortalis. Si autem inten dit inducere ad pctm̄ veniale etiā per actū peccati venialis sic ē veniale pctm̄ z isto modo scādalum actiuum per se est spāle pctm̄:q: ex intētione finis sor titur peccatum rōnem spālis peccati z opponitur directe correctioni fraterne propter hoc qđ intenditur spāle p̄xi mi nocumentū.hec oīa ex Alex.z Ri car.vbi.ſ.z Tho.ſa.scđe.q.xliij.z ad illud Math.xviij.necesse est vt veniāt scādala zc.verꝫ q est necesse nisi ho mines vitam mutent.

3 ¶ Utrū aliqs teneat. dimittere aliqđ bonū opus ne p̄ximus scandalizet. R. ſm Ricar.vbi.ſ.ar.i.q.ij.q aut bona opa sunt necessaria ad salutem vt sunt p̄cepta.aut sunt supererogatiōis vt con siliorū.opa:aut in genere indifferentia vt comedere carnes.bibere vinū. reti nere tpalia.debita repetere z huiusmo di. Opera eni p̄ma. nō sunt p quo cunqꝫ scandalo omittēda q: nullus dꝫ velle dānatonē suā pro euitādo illa p ximi sui Facit.c ij.de no. op.nū.z.cx. di.illa.xi.q.iij.inter v̄ba.xxij.q.iij.ꝫ. i.ante fi. Dic adnerte ſꝫ Jnno vt reci tat Pa.de renun.in.c.nisi cū ꝫ.p gra ui quoqꝫ.q in preceptis iuris natura lis z euangelici est verum hoc sed ve ritas iu is positiui ex causa est tempe randa relaxanda.z cōtrariū statuēdū p̄pter scandalum.vt no.de conces. pre ben.c.posuit.de voto.c.i. Secūda etiā opera nō sunt omittenda propter scan dalum proximi proueniens ex malicia q: per hoc volentibus malicioso ipedi re bona opa daret materia z occasio malignādi. Si vero scandaluꝫ pueniit ex īfirmitate p̄ximi vel ignorantia sic sunt ad tempus intermittenda.quousqꝫ.ſ.adhibeatur sufficiēs diligentia ad hoc vt ignorans instruat. z infirmus aliquo mō cōfortetur.vt non de bono ope scādalū sibi sumat:nec talis retar datio merito p̄iudicat: q: nō minuit ꝑ p̄fectione caritatis sed magis disponit ad augumētuꝫ.nō tn̄ oīo sūt talia p̄ter minēda pp scādalū p̄ximi. Tertia etiā opera.ſ.indifferentia.quoꝝ omissio al ter nō p̄iudicat nisi ipsi omittenti.z ēt in tpalib⁹ tn̄ sic sūt omittēda de p̄ce pto qn̄ p̄babilr p̄ximus scādalizabit ex infirmitate scādalo mortalis peccati Sed si venialis erit de cōsilio. Si autē scādalizat ex malicia.vt puta.q: oñsuꝫ est sibi q nō dꝫ scādalizari z modo de bito suasum vt nō scādalizet.z tn̄ vult scādalizari q: sic puenit ex malicia z tunc nullum opus est p̄termittēdū pp scādalū ex malicia prouēiens. Alex.vo in tertia parte sūme.c.de p̄ceptis p̄nie tenet q si sim infirmus z timeo casuꝫ meum ex non repetitione rerum mea rū potius teneor vitare scandalū meū q̄ꝫ p̄ximi. Silr si suꝫ p̄fectus z repetā debito mō lꝫ sicut p̄ponderat bonum cōe bono spāli sic p̄ponderat scādalū cōitatis z pluriuꝫ.ſ.dissipatio pacis z vtilitatis cōis z incentiuum delinquen di.q̄ oīa acciderēt si nō liceret sua repe tere pp scādalum p̄ximi sui singulare. Aduerte tn̄ hic qđ licet de iure ciuili nō sit curādū de scandalo qđ pōt cōtinge re circa p̄sonā detētoris iniuste reꝫ me arū imo liceat talem occidere qn̄ aliter nō pōt recuperari.vt not bar.in.l.furē ff.de siccarijs.tamen de iure canonico z in conscientia.ſm Pa.in.c.nihil de prescrip.non consulerem bono viro p repetitione rerum temporalium aliqđ facere quo verisimiliter valde sua z horribilia deberent euenire . facit .c.

suscepimus. de homi. z. c. ij. de no. op. nũ. z. c. si vero. el. primo. de sen. excõ. z qđ ibi notat inno. Si tñ faceret non credo mortaliter peccaret qñ scandalum prouenit ex malicia.

4 ¶ Sz nũqd quodlibet bonũ sit faciẽ dũ ne primus scãdalizeť. R. vt colligo ex doctrina Alex. in sũ fe. tractatu de scandalo. Aut bonũ qđ expetit primus rõnabiliter petit. puta q: pauper petit vestimentũ. z huiusmodi. z tunc si ad hoc teneor aliás de pcepto. casus est clarus. si nõ teneor de precepto. sic debeo ei illud manifestare quđ non teneor z quđ rõnabiliter illud nõ facio. z tũc sufficit. z si scãdalizať sibi iputet q: scãdalũ est phariseoꝝ q scandalizabantur. q: discipuli nõ lauabãt man⁹ z tñ cũ dñs satisfecisset scãdalũ accipientib⁹. dixit sinite illos z c. Math. xv. Si þo nõ rõnabiliter tale opus omitto sic ne primus scãdalizeť de mortali teneor illud facere. facit. c. ij. de no. op. nũ. Aut qđ petit irrõnabiliter ex petit. z sic non teneor. sed sufficit satisfacere p posse ne scandalizetur ex ignorantia vel infirmitate. z si nõ acceptat iaz scandalũ est phariseoꝝ. z sic pz Aug. exponit illud oi petẽti in tribue. s. vel q̃tum ad verbũ rõabiliter te excusando vel q̃tũ ad factũ quãdo rõnabiliter teneris. z sic pz quđ dz intelligi illud facilius scãdalũ nasci pmittĩ q̃ veritas deserať. s. veritas vite q̃ cõprehẽdit oia pcepta z consimilia. veritas doctrine ad predicãdũ. z veritas iusticie ad puniẽdũ. q: loquitur eo modo quo supra dixi. Et adde q q sunt de iure positiuo pcepta sũt preter mittẽda quando qs scãdalizať ex infirmitate vel ignorantia non tñ simpliciter sed ad tempus vt dixi de consilijs super rogationis. Idem dic de punctiõe in aloꝛũ.

5 ¶ Quid de fama. vtrũ sit defendenda ne alij scãdalizenť. dic. vt. s̃. Fama. §. 1.

Scientia aliqñ hẽtur p causam z hec ppie est scire. z de hac loqtur philo. in libro poste. z vi. ethicoꝝ. facit. l. scire. ff. de legi. z. c. intelligentia de ver. sig. Aliqñ scia hẽtur p aliquẽ sensuz corporeũ vt puta, scio q hẽs capitiũ in capite. q: video. scio. q dixisti tale verbuz. q: audiui. Scio. qđ tale quid de dulce: q: gustaui. est durum vel molle q: palpaui. z talis scia. requiritur in teste. ff. de te. l. testium fides z. iij. q. ix. testes. Credulitas ẽ mediũ inter sciaz z nesciam q: nec in totali ignorantia cadit credulitas nec in sciẽtia. vt no ff. de iur. z fac igno sup rubrica. z bar. i. l. admonendi. ff ð iuriu. z qđ no. gl. i. c. ij. ð testi. li. vi.

¶ Cui sciẽtie est insistẽdũ R. q clici z ecclesiastice persone debent insistere illi scie que est necessaria circa suũ officium. Religiosi vero que sibi est precepta. vel prohibita vel de iure aut regulam. Curati aiaruz hñtes aut cõfessores circa casus conscie debent insistere. z sic de ceteris. Clerici. ñ z religiosi pñt intendere scientijs triuialibus. q̃ ideo triuiales dicuntur q̃si triuiũ q: triplex est via ad idem. s. eloquentiam q̃ sunt grãmatica. dialetica. z rethorica. Et sic intellige. c. primũ z. c. q: nonnulli de magistris. non tamen ad voluntatem sed vt sciant discernere verũ a falso. xxvij. di. §. cur. ergo. multomagis in sacra scriptura. theologia. z iure canonico. nec non in philo. naturali z morali xxxvij dist. turbat. z. c. qui de mensa. z. c. si quid veri. z. c. relatum. in fin. In scientijs vero quadriuialibus. i. arismatica. musica. geometrica. z astrologia. non credo debeant intendere. excepta musica. q: tales sciẽtie licz in se cõtineant veritatem scđm hiero. non tamen dicunt ad pietatem. xxxvij. dist. si quis grãmaticã. imo habent. maxime astrologia multuz curiositatis z aliqñ noxie vanitatis Leges autem z phisicaz possunt sine audire nisi sint religiosi vl sacerdotes. vel hñtes psonat⁹ seu dignitatẽ seu curaz animarũ vt. s̃. Excõicatio. vij. casu. vi. z. vij. Sũt tñ inexcusabiles apud deũ. qui pfatas scientias intẽdentes que eis sunt necessarias vel ad eoꝝ offm ignorant. xxxviij. di.

qui ea. Et que scia regratur. dic quod spāir a quocūq exigi illorum precep- ptorum ⁊ phibitionū cognitio ad eū pertinet. vel rōne officii aut status. aut alio modo. xpiani autē cōiter tenent scire q̄ pertinent ad fidem quedam ex plicite ⁊ quedā implicite. vt. s. Fides §. vi. Et ppea Augu. in. c. vos ante oīa de cōse. di. iiij. dicit q̄ patrini debēt do cere quos tenuerūt in baptismo sim- bolum ⁊ orōem dñicam. Vñ ex dictis in. d. §. vi. pz q̄ parentes q̄ non docēt filios ⁊ filias se signare dicēdo. In no mine pr̄is ⁊ filii ⁊ spiritus sancti. amē ⁊ Credo paruū: ⁊ decem precepta le- gis: ⁊ pr̄ noster videntur peccare mor taliter. qñ omittūt ex negligentia eos docere vel doceri facere si pñt. Simili ter nō excusantur a mortali qui nesci entes talia non adiscunt si possunt cū sint necessaria ad salutem. Aduerte tñ q̄ quis posset scire precepta. puta si in terrogatur. adorare deos alienos est ꝯ̄ preceptum. responderet sic ⁊ [illegible] de aliis Vnde tali sufficit licet n[illegible] dinate dicere. Et idē posset dic[illegible] quo qui nescit. Credo paruū: tamen si interrogaretur deus ē vnus. Respō- deret q̄ sic ⁊ q̄ creauit oīa. iesus chri stus est eius filius ⁊ sic de ceteris. Rñ deret q̄ sic q̄ sufficeret sibi licet nesci- ret pretatū credo. Et idē dicerē de pa ter noster. quod qñ quis scit q̄ est orā dum ⁊ petenda salus ⁊ gratia ⁊ remis sio peccatorum ⁊ huiusmodi licet ne- sciret dicere pater noster q̄ excusaretur licet cōsulendū sit oībus vt potius tā pater noster q̄̄ credo adiscant.

2 ¶ Que scie pñt docem aliis a p̄dictis vide. s. Magister. §. iij.

Scisma proprie ⁊ stricte est illicita diuisio p in- obedientiam ab vnitate ecclesie facta. xxiiij. q. iij. inter scisma extra de scisma. ad succidēdos. li. vi. Et hoc est aliqñ cū heresi. vt in grecis qui ab vni tate ecclesie se separauerunt. Aliqñ scis ma est sine heresi sicut sunt illi qui cre dunt romanam ecclesiā: nec aliam vo

lūt cōstituere sed eam credūt esse apud se. vt contigit qñ duo vel plures cōten dunt de Papatu. Aliquando Scisma accipit large. s. cū qui pp̄ nū epm eici- unt sedem epālem sibi vsurpātes ⁊ pre sbyteros sibi ordinantes. Scisma. iij. accipitur largissime ⁊ sic scismatici sūt oēs qui sunt in peccato mortali. q̄z sūt extra caritatem. c. audi. xi. q. iij. Hoc no. Inno. in. c. i. eodem titu. ⁊ sequitur Pa. in fr̄ica. eodem titu.

1 ¶ Utrū oēs scismati sint excōicati. R̄. Pa. in d. fr̄ica. q̄ pprie scismatici cū heresi. clarum est q̄ sic. c. excōicamus de here. Sed sine heresi scismatici pro prie nō sunt excōicati vigore. c. i. eo. ti. sed vigore. c. licet de elec. vbi dr̄ q̄ ge- rens se p papa cum non sit cum omni bus sibi adherētibꝰ excōicatiōi subia- ceant. ⁊ sic sunt excōicati ipso iure. Li mitat tamen Pa. in. d. fr̄ica verum in casu vbi non cadit pbabilis [illegible] vel ignorantia. Ubi aūt qō foret [illegible] ⁊ maxime si cōsisterit in facto intrinceco ⁊ lōgeuo put euenit in scismate preteri to. tunc puta rem omnes euitare excō cautionē ⁊ peccatum. l. regula. ⁊. l. ij. ff. de iur. ⁊ fac. igno. ⁊ i. c. aplice de cle. excō. mini. ⁊ in. c. vt animarum de con sti. li. vi. dum tamen in voluntate ha- beant semper adherere vero pape qñ per ecclesiam vel alio modo constaret de veritate. Scismatici vero large non sunt excōicati nisi per violentiā factā episcopo ⁊ huiusmodi. alias non nec scismatici largissime.

2 ¶ Utrū emēs rē ecclesiasticā aut alio mō acquirens eā a scismaticis proprie sic excōicatus. R̄. q̄ sic vt in. c. i. eodem q̄̄uis aīs occupās rē ecclesie nō sit ex cōicatꝰ. c. cōquestus. de foro cōpe.

3 ¶ Utrū tenēs beneficiū ecclesiasticū a scismatico sibi cōcessum vel consentiē ordinationi facte per eundem sit excōi catus. R̄. q̄ sic vt in d. c. i. Sed hoc in tellige in ordinatione quo ad executio nem fm glo. ⁊ Pa. in. d. c. i. quia ordo bene cōfertur si forma seruetur sed nō executio si sciēter a tali recipiatr̄. Si re

ro ignoranter Inno. licet etiã excõtatio cõtere. li Hosti. licet verũ est quod execucio offertur quãdiu ẽ occult⁹. sed post quam fuerit patefactus requiritur dispensatio. et istud est tutius.

4 ¶ Sed quis dispensabit cũ tali. R. Pa. in. c. fi. eo. quod in episcopatu solus papa c. quia diligentia. de elec. Multo magis si dignitas sit ẽpta. vt in. c. cũ venerabilis de consue. In alijs vero ordinibus distingue. Aut recessit scienter vel ex ignorãtia crassa aut supina a tali scismatico. et sic solus papa. Aut ex ignorãtia probabili. et sic episcopus dispẽsare potest. vt in simili dicitur in. c. i. et. ij. de ordi. ab epi. q. nõ re. tamẽ ab illo epõ quem ordinauit quãuis postea redierit ad vnitatem. vt no. glo. in. d. c. fi.

5 ¶ Utrũ cõtractus alienatiõis factus in vtilitatẽ ecclie teneat. R. quod sic. vt lz gl. in. d. c. i. alias nõ.

Scriptura

Scriptura aliqñ dr apocha. vel apodixia et hec fit inter ptes Aliqñ dr epla et hec est q mittitur ad abntes et cõiter dr lra missiua. Aliqñ dr lib rõnũ et hic ẽ quẽ cõiter solẽt facere exercentes talẽ artẽ: seu boni et curiosi prẽs familias. Aliqñ dr publica et hec est q fit a publica psona. s. notario cũ publicis solẽnitatib⁹ regsitis. aliqñ dr autẽtica et hec est illa que ad sui validitatez nõ reqrit aliud. Quomodo aũt faciat fidem. Uide doc. marie. Pa. in. c. scriptura de fi. instru. et in. c. i. eo. ti. et in. c. post cessionem de probati. et ibi dr quod scriptura sigillata aliquo sigillato autẽtico cum subscriptione duorũ vel triũ plenã fidẽ facit. adverte quod vbi ius scripturã exigit si nõ extant probabit q stat p solẽnitate sm Inn. i c. inotuit de eo q fu. or. su. et iõ clericus pbare hz quod sit clericus si scripturã nõ hz no. Pa. in c. qm̃ ꝫ. de pbati.

¶ Utrũ sit danda fides scripture antiquorum. R. Pa. in. c. cum cãm de proba. quod sic. et no. Barto. in. l. primo. ff. si cer. peta. no. glo. in. c. inter dilectos de fide instru. Quod limita verum quando nõ tractatur de magno. dãno. Idẽ dic de scriptura in lapide. et diffusse vide Pa. vbi. s. de hoc.

Scurilitas

Scurilitas differt a stultiloquio sz Alex. fa Ae. tt. e. qz scurilitas refert ad lasciuiã. affectiõis. stultiloquiũ vero ad indiscretionem rõnis. possũt tñ concidere et inuicẽ cõuenire et semp est petm̃ pprie accepta et filia luxurie. Sumitẽ tñ aliqñ p vrbanitate sermonis et hoc improprie: et tunc si adsit finis debitus vt cõseruatio amicicie bone vel remotio tristitie vel accidie non est peccatum. dũmodo non fiat p verba turpia Si autẽ fiat p verba turpia vel inutilia et tñ risuz in ordinatũ prouocãtia. peccatum est. et sic ad ephe. v. Non nominetur in vobis turpitudo aut stultiloquium aut scurilitas que ad rem non pertinet. i. nullius vtilitatis. Et magis peccant qui tales audiendo sustinent cuz sint auctores sceleris.

Secretum

Secretum quã qs dz reuelare. vide. Cõfessio delicti in pñia. et Cõfessio vltimo. et Familia. ꝫ. vij. et. viij.

Seditio

Seditio est tumult⁹ ad pugnam vt dicit gl. ij. cor. xij. et differt a bello et rixa. qz ista importãt mutuã impugnationem in actu. Sed seditio põt dici siue huiusmodi ipugnatio sit in actu siue sit pparatio ad talẽ pugnã. Itez qz bellũ pprie est ꝫ hostes extraneos q. si multitudinis ad multitudinem. Rixa aũt est vnius ad alterũ vel paucorum ad paucos sed seditio proprie est inter partes multitudinis vnius inter se dissidentes vt cũ vna ps ciuitatis excitatur ad tumultuz ꝫ aliã. differt etiã a scismate: qz scisma contra vnitatem spũalẽ hec contra temporalem.

¶ Utruz seditio sit petm̃ mortale. R. quod sic ex genere suo. vt pz. ij. co. xij. et neduz in eis q seditionẽ pcurãt sed ẽt in sequacib⁹ taliũ: et tenent de oi dãno inde secuto. Idez dico de tenentib⁹ ptialitatẽ. cõcor. Tho. sa Ae. q. xlij.

2 ¶ Utrū pturbās regnū tirāni sit seditiosus. R. ꝙ nō: qꝛ tale regnū nō ordinat ad bonū cōe sʒ ad bonū puatū, vt dicit phi. iij. pol. ⁊ viij. ethicoꝝ. ⁊ ideo n̄ hꝫ rōnē seditiōis talis pturbatio: imo est laudādus q multitudinē liberat a tiriannica ptāte nisi forte qn̄ sic inordinate pturbaret. ꝙ multitudo subiecta maius detrimētū pateret ex pturbatione consequenti q̄ȝ ex tiriannica dominatiōe. Idem dic de omni resistente seditiosis.

Sensualitas inordiata qn̄ꝙ est sine omni culpa: qꝛ ēt aliqn̄ vitari nō pōt ⁊ tūc est qn̄ volūtas nō ē cā illi⁹ de ordinatiōis nec cōmittēdo. nec omittendo. nec aficedēter nec comitant. vt cū corpus calesit sine aliqua apphēsione mētis. ⁊ hmōi. Aliqn̄ est cū pcō veniali. ⁊ tūc est qn̄ talis inordinatio insurgit in sensualitate pp negliām voluntatis Aliqn̄ est cū pcō mortali qn̄. s. est 3 actū phibitū. vt insurgens ex voluntatis iperio deliberato vel vt relicta ⁊ acceptata. sicut est in cogitatione morosa. ⁊ fortius in deliberata. hec ex Ri ca. in. ij. sententiarum.

3 ¶ Quis est pcessus tentationis ⁊ delectationis q incipit a sensualitate. R. ꝙ iste. Nā pmo delectabile offerē siue pcipitur. Scdo declaratio aduertitur Tertio in id ad qd delectatio trahit cōsentiē. Primū est sensualitatis Secūdū inferioris rōnis ptis q̄ hꝫ de iudicare interiores motus qd non est ptis sensitiue. diffinire ꝑo an delectatio sit amplexāda vl refutāda ē supioris ptis rōnis. Cōtingit aūt delectari ad apprehēsionē delectabilis. aūte aduersionē delectatōis. ⁊ hec est sensualitatis ⁊ est pctm̄ veniale. vel nulluȝ. vt dixi.

Sententia proprie sm̄ Gofre. ⁊ Tācre. est iudicialis diffinitio q̄ ꝯtrouersijs finē iponit pnūciatiōe cōpetētis iudicis cōdēnationē vel absolutionē cōtinēs. ff. de sen. ⁊ re. iudi. l. i. extra. eo. c. ij. Ex q̄ pꝫ ꝙ excōicatio ⁊ iterdictū iproprie dr̄ snīa. qꝛ excōicatio pprie nō est snīa. qꝛ snīa finē iponit. vt. xi. q. iij. sūmopere. ⁊ no. gl. ij. q. vi. biduū. sʒ nō excōicatio sʒ est pena. xi. q. iij. nemo. xxiiij. q. iij. corripiant de sen. ex. sacro. Ge. i. c. vt aiaꝝ de ꝯsti. li. vi. ꝯcludit ꝙ pprie nō ē snīa ꝙ iitantis vbi sit mētio de snīa nō veniret excōicatio. Est tn̄ snīa iterlocutoria cū ois vox iudic[is] ad cāȝ faciēs possit dici snīa. facit gl. in autēti̇co. de litt. §. si oēs. ⁊ gl. ij. q. vi. §. diffinitiua. ⁊ ideo p viā iudicialē nō pōt ferri die feriata.

¶ Quotuplex ē snīa. R. duplex. Pria dr̄ interlocutoria. Secunda diffinitiua Interlocutoria snīa est iudicialis declaratio sup aliquo sūmarie ius tribuens inter ptes. dicta a mō pferēdi qꝛ qn̄ loquendo inter ptes sine aliqua solēnitate fertur. de sen. ⁊ re. iudi. c. ꝙ ad cōsultationē. ij. q. i. in sūma. ⁊ est semiplena snīa q̄ fert inter pncipiū cāe ⁊ finē: nō sup pncipali. sed sup incidētibus qōnibus vel emergētibus. de appel. c. significātibus. ⁊ de testi. significauit. el primo. de off. dele c. cū olīȝ. ⁊ ꝙ nō sit plene diffinitio pꝫ. ff. de arbi. l. qualē. Vn̄ q eā iudex pōt reuocare ēt post deceduȝ siue sit iudex ordinarius. ff. de sentē. ⁊ re. iud. l. qd. iussit. siue sit delegatus. appel. c. cū cessante ēt si fuerit appellatū sm̄ Archi. vbi. s. ⁊ cōiter doc. i. d. c. cū cessante. Et hoc veꝝ nisi appellatiōi de tulisset. vt in. c. cum appellatiōibus. de appel. li. vi. vel nisi ps fecisset expensas ad prosequeū. appellationē. ff. de ꝯdi. ob cām. l. si pecuniam in principio. si tn̄ vellet sibi de eis satisfacere posset reuocare. de appella. c. interpositis. § illo deniqꝫ Similiter dic de arbitro iuris a quo pōt appellari dicta. l. q̄lem. Dicit ēt glo in auc. de here. ⁊ fal. §. illud in ver. de cetero ꝙ quodlibet pceptū sem̄ p iudicē vel ei⁹ nūcium dr̄ snīa interlocutoria. Diffinitiua snīa dr̄ qꝛ p eaȝ pncipalis questio diffinit̄ extra. de senten. ⁊ re. iudi. c. ij. ff. eo. l. pma. cui p eūdem iudicem nō potest aliquid addi vel minui. nec mutari detrahi. aut reuocari postq̄ȝ lata est. d. l. qualē. nec a delega-

to qz factus ē offō suo vł offi.dele. i lit-
teris.nec ab ordinario.nisi sic ꝯ ius cō
stitutiōis de sen.ꝫ re.iudi.c.inter.nisi p
bn̄ficiū restitutiōis extra eo.c.cū Ber-
toldꝰ fallit hoc in.vi.casibus in quibꝰ
ordinarius pōt. Primo si nulla est.vel
ānullāda pp errorē facti retractare pōt
xxxv.q ix. §.i.sꝫm Joan.C. quōd ꝫ qn̄
in.l.si pses.ꝫ.l.si vt pponis Itē.ij. pt
iudex ordinarius retractare in multa
q̄ pp inopiā est remittēda.C.de modo
mul.l.fi.in fi.ff.de offi. presi.l. illicitas
§.fi. Itē.iij.in fructibus ꝫ expensis ꝫ
alijs accessorijs consimilibus in quibus
eadem die pōt suppleri nō tn̄ minui.
sic intelligitur.ff.de sen.ꝫ re.iu.l. Pau
lus rn̄dit. Itē.iiij.si aliqs absens con-
demnatus veniat adhuc iudice p tri-
bunali sedente.ff. de resti.in inte. l.di-
uus.ꝫ.d.c.cum Bertoldus.§.post mo
dum. Itē.v.rōe publice vtilitatis. tex.
est.ff.d decre.ab.or.fa l.qd semel. Itez
vi.vbicūqꝫ vertit piculū aie ꝫ de erro
re sit fides d sen.ꝫ re iu.c.inter.ceteras
de consue.c.fi.de prescrip.c.qm̄ prin-
ceps tn̄ pōt semp qn̄ voluerit renoca-
re.mutare ꝫ corrigere.de resti.in inte.
c.ex litteris.

2 ¶ Utrū in oi snia sit ordo iuris seruā
dus.R. q sic.ꝫ diffinitiua.si sit lata ꝯ
ordinē substātialē iudiciorū vt est cita
tio.inducie.litis cōtestatio.ꝫ testiū re-
ceptio nulla est ipso iure. intelligo si
petatr inducie.xvij.q.iiij.vxor. Si ve
ro ꝯ ordinē q n̄ est de substātia tz. ꝫ d
hoc in.d.c.biduū. Interlocutoria ve
ro b n̄ tz licet peccet grauiter q tulit si
ne ordine iuris ipsam: ꝫ aliquādo est
suspensiua vt in snia excōmunicationis.
in.c.i.de sen.exco.li.vi.

3 ¶ Qualis debz esse snia diffinitiua.R.
absolutoria vel cōdēnatoria.d.§. diffi
nitiua.C.de snijs ꝫ interlo. ōium iu-
di.l.iij.certa.vt.ff.de.sē.ꝫ re.iudi.l.i sū
ma. Pura.vt.ff.qn̄ appel.sit.l.i.§. bi-
duū.ꝫ.d.c.biduuz. Aduerte tn̄ q qn̄
ꝯditio est intrinseca.puta ꝯdēno re[illegible]
actor pbauit.q tz i d.c.biduuz ꝫ. ibi
gl.ꝫ Bar.i.l.a diuo pio.§.i. vēditiōe.

ff.de re iudi. Secus si conditio eē ex-
trinseca vt condēno te si papa venerit
ꝫ vide.glo.ꝫ bal.in.l.cuz iudex.C. de
sententijs ꝫ interlo.omniuz iudi.ꝫ iu
sta debet esse super omnia.

4 ¶ A quo potest dari.R. ab eo.qui ha
bet iurisdictionem ordinariam vel de
legatum vel per compromissum.

¶ Quō dz dari snia diffinitiua. R. se
dēdo nō i pedibus stādo: alias est nul
la.c.ꝫ si snia.§.fi.eo.ti.li.vi. Itē ptibꝰ
psntibus.vł cōtumacibus i scriptis re
citare alias eā solū i scriptis dādo sine
recitatiōe est nulla.C.de sen.ex.peri.re
ci.l.i. Silr si nō recitet i scriptis.l.vl.
C.de sen.ex pi.reci.ꝫ.d.c.si snia. Fallit
in breuibus ꝫ causis viliū psonarū.C.
de sen.ex pi.re.aut.nisi. Itē i cā matri
mōiali. Itē qn̄ de partiū cōsensu pce
dit no.ij.q.i.c.i pmis.p Archi.ꝫ Jo.
Itē ipse qui dat sniam dz ipse legere
seu recitare. nisi sit epūs aut alius illu
stris.d.c.si snia.ꝫ C.de sen. ex pi. reci.
l.ij.ꝫ.ij.q.vi.anteriorūz.§.ille i n̄. Mł
ta essēt vidēda sed quia nihil ad nos
omitto breuitat] cā. Sz tu vrō.si pla
cet.hosti.in sūma. eo. ti. directo iuris
ꝫ Spec. quomō i multis casibus ē
nulla quomodo ānullāda quō exequē
da ꝫ quomō transit in rem iudicataz.

6 ¶ Utrū religiosi ligētur senēnijs suo
rū platorū extra locū eoꝝ. R. Jmola.i
Cle.dudū.de sepul.q non ꝫ vł. sequē
opinionē laudini ꝫ hosti.in.c.cum il
lorū de se.exco. Cardinalis vero.i.d.
Cle.dudūz.dicit hoc deīn̄ procedere
quo ad cōtēriosā iurisditionez q2 non
pōt ponere sedē qs i alieno territorio
de offi.ordi.c.cū epūs.li.vi. Sed respe
ctu snie volūtarie iurisditiōis ꝫ ad q̄s
nō pcedit in forma iu[illegible] verior est
snia alioꝝ q tenent q ligant. de offi.
le.nouit.ꝫ placet mihi ꝫ ē q̄ ad contē
tiosaz iurisditionē in monasterio suo
q2 vt dicit Pa.in.c. cū ꝯtingat de fo.
cōpe. Monachus vbicūqꝫ eit semp ē
de iurisditiōe abbat] quē vice dei sup
caput suū iposuit.xviij q iij. Statui-
mus.de elec.c.si religiosus.li.vi. ꝫ sic

ctiõe iuris semp est in claustro. vt nõ. Inno. et Abbas in.d.c.cũ illorũ. et Archi.i.c. vt piculosa.ne cle.vl'mo.li.vi. facit qd.s̃.dixi. Excõicatõ.ij §.x.et.xi.

7 ¶ Utrũ snĩa duret post morte snĩantis. Ꝛ. Pa.in.c.a nobis el p̃mo ò sen.ex.q2 aut hz cãz successiuã: siue est ad effectũ ꝑducẽdũ.puta interdicit alicui artem suã seu offĩm et tũc si est cum cãe cognitione lata durat. vt in.l.i. C. de postulã. et sic itellige.l.i.§.sed vrbẽ. ff.de officio. prefec.vrb. vbi patet qd ꝑfectus põt in ꝑpetuũ aliquẽ priuare offõ aduocationis.lz ipse sit tẽporalis Si ꝟo nõ est lata cũ cause cognitiõe et sic si durat.et sic loqtur.l.fi.ff.ò penis. Si at snĩa ẽ q̃ ad effectũ ꝑductũ.puta q2 vinculũ itec̃ tpe plattõis.et sic durat et post morte. Exẽplũ i excõicatõe vel publicatiõe bonoꝝ q2 nisi absoluat͛ semꝑ erit excõicat᷒.vt.i.c.vnico de mã. et obe.li.vi.fac͛ c.pastoralis.§.offi. or. Quomodo ẽ snĩa extẽdat effectũ extra territoriũ.habes.s̃. Pena. §.xxiij.

8 ¶ Utrũ ille ꝑ quo data est iniusta snĩa post cognitã iniusticiã teneat͛ restituere quicquid habuit.Ꝛ. Pa.in.c.i.de concess. preben.q2 si est declaratiua sic tenetur aliter non saluabit͛. q2 talis snĩa nõ aufert directuz dñium. vt.no. in.l. Julianus.ff.de condi idebiti. nec alteri accrescit ius.vt no. Inno.in.c. quia plerigz de imu.ecc. tantũ.n.declarauit ad eum ꝑtinere.l.fient.§. sed si queritur.ff.si seruit.vẽ.c.for᷒.ò ꝟ.si.Et dr ò claratiua semp.qñ iudex iter litigãtes sentẽtiat ad istuz vel ad illũ ꝑtinẽ.siue dari debere. Si at sẽtẽtia.est priuatiua puta cũ aligs priuat bñficio ecclastico et conceditur alteri.talis cui conessum fuit nõ tenet͛ restituere licet cognoscat postea iniustã snĩam fuisse. q2 ex quo nõ appllauerit vr renũciasse et iõ cũ vacaret potuit sibi concedi. Uide pro hoc bonaz glo. Instit de officio iu.in fi. et per. Cy.in.l.i.C.cõmunia.viri.iudi. et per Bar.in.l.pomponius.ff.de acqui. here. et per Jo.cal.in.c.proposuit. de conces.preben. Quod quidem limito nisi talis fuerit in causa iniustitie. Secus.nisi sint alia a beneficijs ecclesiasticis.vt puta res temporales alterius q2 sic in foro anime teneretur vt no. Inno.i.d.c.q2 plerigz nisi post sententiaz tẽpore debito bona fide prescripsisset.

SEpultura est possessiõ siue terra vbi aliquis sepeliendus est. vel dicitur locus ꝯcatus i loco ecclastico vl' cimiterio fact᷒ i q̃ corp᷒ catolici ꝯquiescit. vñ si tal' possessio seu tra seu qdlibet aliõ vas ꝑ sepeliẽdo sit per epz. seu ò ei᷒ auctoritate ad sepulturã deputatũ sic est locus religiosus siue ibi sit aliquis sepultus siue non et vendi non põt de sepul.c.abolẽda.et.xiij.q.ij. questa est.et.c.postq̃.et.c.percipiendũ Si autem auctoritate Episcopi talis terra Seu locus non est ad sepulturam deputatus.licet ibi sit aliquis sepultus si ꝓpea est religiosus s͡z canones.vt no. Inno.i.d.c.abolende. Facit.c.ad hec de religi.do.et quod supradixi. Religiosus locus Uendi tñ nõ põt.vt inde ctis.c.q̃sta.et postq̃ lz aliõ sit secũdũ leges q2 religiosus dr.ff.de reli.et sump.fu.l.ij. Aligñ dr sepultura terra deputanda seu locus deputandus sepulture et hoc vendi potest.xij.q.ij.aurum.

¶ Sepultura aliqñ accipitur pro offõ qd impenditur sepeliendis.et talis sepultura vendi nõ põt clericis qui hñt beneficiũ rõne cuius tenentur.puta q2 sacerdos parochialis et huiusmodi. imo simoniã.cõmitterẽt si vẽderẽt. i.q.i.dcm.xxx.q.ij.precipiẽdum.et.c. in ecclastico.et de simo.cũ.in eccle. licet clerici petere nõ possint.laici tñ tenentur ad laudabilem consuetudinẽ seruãdã.et videt q nisi seruẽt peccẽt mortaliter.ar.c.ad apostolicã.de simo.et ita credo nisi ex aliq̃ rationabili cã desistant.alij autem clerici q ad tale officium non itenentur ratione beneficij poterunt vendere.non qdez offm. sed laborem suum q2 non tenent͛ de suo sed cẽ hoc ar.c.caritatẽ.xij.q.ij.de prescrip.cuz ex officij.et de.c.abolende.

2 ¶ Ubi debet esse locus sepulture. R. fm. Inno. in. d. c. abolende. q apud ecclesiam cõsecratã. q: cũ consecrari debeat. vt in. c. sicut. xvij. q. iiij. Ideo ad locũ nõ cõsecratum nõ potest accedere de conse. ec. vel alta. c. si. ecclesiam. li. vi. potest tamen et eẽ remot⁹ pp fetorem.

3 ¶ Quis hz ius funerandi. R. fm Inno. in. c. i. de sepul. q nõ ois ecclia. sed solũ illa q̃ hz populum vel cui ex priuilegio est cõcessuz. et hoc de iure canonico. Sed de iure ciuili cõpetit oib⁹ q̃bus iest ius inferẽdi mortuos. vt. ff. de mor. inse. per totum. Aduerte hic q pactũ sctũ cum rectore ecclie circa sepulturã ñ recipiẽdaz valet et factũ ab his q̃bus a sede aplica conceditur libera sepultura. c. pactum. de pac. li. vi.

4 ¶ Utrũ hñtes ius funerãdi possint itrare alterius parrochiã. et per se accipere fun⁹. et alia cõsueta facere. R. q si hñt ex priuilegio pape. vt hẽant liberã sepulturã. sic st minores et pdicatores. vt in Cle. dudum. de sepul. sic pñt et nõ obstãte ɔdictione epi vel curati. et et nõ obstãte statuto qd excõicat intrãtes alienã parochiã. vt no. Oldra. ɔsilio. xxiij. et sequit Ge. in. c. vt animarum de consti. li. vi. et do. Car. i. d. Cle. dudũ. Jo. de ligna ibidẽ. et pz i. c. cũ liberũ. et c. pñtia. de sepul. Rõ q: cõcessa libera sepultura ɔcessuz ẽ iter eundi ad capiẽdũ fun⁹. sicut in sili dicit lex. q̃ñ cõcedit aust⁹aque videt cõcessum iter ad illud. ff. de seru. ru. predi. l. iij. §. penul. et vlti. et facit qd dixi. §. Libere. Si vero nõ cõcedit libera sepultura. sz tamẽ sepultura. sic dom. Antoni. tenet q etiam possunt. Rt. de sentẽ tz q nõ. Sed istud Ge. in. d. c. vt aiarum. dicit procedere. vbi conceditur solũ q possint recipere aligẽtes sepeliri apud eos. Sz ego teneo q nõ pñt sine licẽa curati vl epi nisi hẽant liberã sepulturam. q: de duabus seruitutib⁹. vna sublata: remanet altera. vt dicit glo. magna in. c. ois. vtriusqz sexus. de pe. et re.

5 ¶ Quis põt eligere sepulturam. R. q ois fidelis. et qui hz liberũ arbitriuz et etatẽ legitimaz. s. q sit pubes q̃uis sit i ptãte pris. tñ pt eligẽ sine ɔsesu pris. c. lz i pncipio. de sepul. li. vi. Impubes do. et q nõ ẽ cõpos sue mẽtis eligẽ nõ potest. ar. c. vlti. de suc. ab intesta.

6 ¶ Utrũ religiosus possit eligẽ sepulturã. R. q nõ. nisi qñ ex monasterium mortẽ. ad qd comode deferri non posset: quia tunc potest eligere sepulturaz vbi placet. c. religiosi. co. ti. li. vi.

7 ¶ Utrũ seru⁹ sit possit. R. secũdũ do. Pe. de pa. in tractatu de q̃rta canonica portione ecclie pochialis q sic si ẽ pubes. Si vero est impubes eliget dominus. Ita no. Jo. in. c. de vxore eodẽ.

8 ¶ Utrũ q̃s possit eligẽ sibi sepulturaz in loco min⁹ religioso q̃ sit locus vbi de iure deberet sepeliri. R. olim fuit diuersitas: hodie clarum est q sic per. c. cum quis. eo. li. vi.

9 ¶ Utrũ pr possit eligere p filio ipubere cũ ipse ipubes eligere nõ possit. R. dũs. Pe. supradictus vbi. s. q sic consuetudine. sic disponẽte. vt. in. d. c. lz et idem credit Ge. in. d. c. lz de matre sicut de patre. qñ sic hẽt consuetudo. Et hoc solũ p filio legitimo naturali. non aũt p spurio vel naturali tñ: quia appellatione filiorũ nõ veniũt naturales tñ vel spurij. l. generaliter. C. de insti. et substi. et in Cle. pñnia de bap. sed p adoptiuis vel arrogatis bene potest.

10 ¶ Utrũ auus possit eligere p nepote ipubere. R. idẽ Petrus vbi. s. q nõ q: in materia odiosa appellatiõe filiorũ nõ ɔtinentur nepotes. aliter eni filij aliter nepotes appellantur. Secus appellatiõe liberorũ. vt in. l. qd si nepotes. ff. de testa. tute. multominus frater aut alius collateralis.

11 ¶ Utrũ pr possit eligerẽ pro filio adulto seu pubere. R. idem ibidẽ q ñ q: d. c. licet. solum pro impubere concedit electionem sepulture.

12 ¶ Utrũ decapitand⁹ et hmõi possint eligere sepulturã. R. q. s. ibidẽ. q si sñtẽtia est data nec appellatione suspẽsa nõ põt q: nullã vltimã volũtatem pñt dimittere. l. eis⁹. ff. de testa. q et nõ põt

p aia aliqd reliquere. vt no. Jo. an. in addi. ad Spe. in. ti. de istru. editione. pōt tamen oia sacra petere et recipere. Cle. i. de pe. et re. Si vero snia non est data vel est appellatione suspensa sic potest eligere.

13 ¶ Ubi dz qs sepeliri qn nō eligit sepulturā. R. dnā Pe. ffat' vbi. s. p mītos cāus qs ego reduco ad vndecim vt totalis hēat intelligētia circa hoc.

14 ¶ Prim' ē de pochianis q dnt sepeliri n i pochia sz i ecclia vbi sūt maiores sui. ita dicit gl. i. c. i. eo. li. vi. facit. c. pmū de sepul. et ē casus i. c. is q eo. ti. li. vi. et ibi hoc tz archi. et Jo.

15 ¶ Sed quero q dicantur maiores. R. Idē Pe. vbi. s. q i isto casu itelli' pr et auus tex. ē in. c. ebron. xiij. q. ij. iūcto c. i. de sepul. et iō lz pau' et atau' eēnt alibi nō tn ibi sepelietur sed vbi pr et au'. sed si pr eēt sepult' in vno loco. et auus et alij maiores in alio nō sepeliet filius cū pre sed cū auo et ceteris maioribus fz Jo. an. p. c. ij. in pn. et c. ffnitatem de sepul. et p. c. cū quis de sepul. li. vi. lz alij 9riū teneāt pp tex. 9trios. xiij. q. ij. sed pmū vr verius.

16 ¶ Secūdus est qn nō appet vbi sint sepulchra maiorū. qr tūc sepeliet i ecclesia vbi audiuit diuia et pcepit ecclastica sacra. d. c. i. et ibi. p Jnno. et. ē casus in. d. c. is q. et i. c. in nra. codē.

17 ¶ Tertius est qn qs nō hz sepulchra maiorū. et i vna ecclia audiuit diuia et in alia pcepit sacra vel est pochianus duarū ecclesiarū. et tūc si vtraqz ecclesia hz ius funerandi. tūc locus ē puentiōi de resci. c. mob' li. vi. sz obuentiones quarte diuidētur. c. cū qs eo. li. vi. Et si non est puētio: sz 9tēdunt: diocesanus concordabit ptes.

18 ¶ Quartus ē qn ecclesia est iterdicta vel cimiteriū vbi de iure deberet sepeliri. et tūc si est ecclesia sepulchri maiorū suorū sepeliet in pochia. Si vo est parochia sepeliet i ecclesia cathedrali et si oēs iste essent interdicte cū nullus ibi dēat sepeliri. c. vt pulegia. de puic. c. c. si. ecclesia. de pui. li. vi. et c. si. de sepul. li. vi. tūc sepeliet in mōasterio propinquori fz Archi. c. i. eo. li. vi. et Jo. an. in nouella ibidē. vel vbi debebat soluere decimas fm pdictos.

19 ¶ Quit' casus ē de pegrinis et aduenis q sepeliēt in pochia vbi moriūt si nō scit vbi sint sepulchra maiorū suorū vel si scit et nō pnt comode dferri Jnno. et ho. tenēt i. c. i. eo q i ecclia cathedrali. Alij aūt q vtraqz ecclia hz ius et locus ē puentiōi. Et istud veri' credo. Idē dic d dānatis ad morē qn sepeliri pmittūtur q de pegrinis.

20 ¶ Sext' casus ē de filio pubere. et dz sepeliri apd maiores. vt i pmo casu. vl si ē fz scdm vel tertiū casū. illo fiu.

21 ¶ Septim' casus de filijs illis. si sūt nāles tm sepeliūt cū pre nisi pr fuisset in dignitate. l. ex fcō. §. si qs rogatus. ff. ad treb. et q d no. i. d. l. gnalr. Si aūt sūt spurij nō sepeliētur cū pre qr nec filij noiandi sūt aūt. ex cōplexu. C. de ince. et inu. nup. nec ēt si legitimētur a pncipe nisi ad petitionē pris. et eo viuēte fecisset facit qd no. i auc. q. mo. na. effi. sui. Sepelient ergo tales in sepulchro mris pbat. ff. ad municí. l. i. nisi sit illustris femina. Si vo sint filij adoptiui vl arrogati. si viuēte pre adoptāte moriantur. in eius sepulchro sepelientur secus si mortuo. qr tūc sepeliūtur cum pre naturali fm q no. plene i. c. vnico de cogna. lega.

22 ¶ Octau' casus d vxore. et dic q si ē carnalr cognita vl ad domū viri ducta. tc sepelit i sepulchro viri qr iaz 9secuta ē domiciliū mariti p 9iūctiōez. l. cū qdā puella. ff. de iu. om. iu. vl qr effecta vna caro cū viro. d. c. ebron. als n.

23 ¶ Quid si sit cognita et tn pp adulteriū sepata. R. q nō sepelietur cum viro qr nō ē amplius de domo viri. nisi sit reconciliata.

24 ¶ Sed qd si mortuo viro recessit de domo mariti. R. q lz fuerit opi. tn mihi placz opi. archi. et Jo. in. c. is qui. §. mulier. e. li. vi. q sepelietur i sepulchro viri qr lz ad aliud domiciliū se trāsferat. tn retinet domiciliū mariti. vt. l. ff.

ff.§.vidua.ff.ad municipa.vel dic qḋ locus erit puentiōi.Et gd de illa quã hñt plures viros.dic q̄ viuimus ↄside ratur q̄ vna caro est cum eo.

25 ¶ Sʒ pone q̄ vir hēat in vna ecclia sepulcra maioꝝ suoꝝ. ⁊ in alia elegit sepulturā.⁊ sepultus ē ibi vbi sepeliet vxor eius.R.q̄ in ecclia vbi maritus actualr ē sepultus.d.c.ebrō.Qḋ intellige qñ marit⁹ fuit ibi licite sepultus q̄ si fuisset excōicatus vel interdictus nō sepeliet ibi.sikr itellige si comode pōt illuc deferri.alr̄ nō.ar.d.c.religiosi.

26 ¶ Nonus casus ḋ nouicijs religiosis q̄ si ñ etiā obligan religiōi gñe dñt se peliri in ecclia vbi de iure ↄuenit non in mōsterio.vt dicit Archi.in.c.cum gseco.li.vi.secus si erat obligatus religioni in gñe.⁊ idē dic de illis q̄ ñ sunt plene trāslati.vt q̄ hñt sua in proprio.

27 ¶ Decim⁹ casus ē ḋ platis eccliaꝝ nō regulr̄ nūt sepeliri i ecclia vbi hñt platurā.⁊ si i duabus loc⁹ ē puentiōi vel dic si morit in vna caꝝ ibi erit sepeliē dus ſm archi.in.d.c.cū gn.Alij āt clerici debēt sepeliri in ecclīs vbi sunt clerici seu beneficiati.

28 ¶ Undecimus casus ē de illo q̄ habʒ domicilium i ciuitate vl' villa. ⁊ trāsiert se ad villā ruralē recreatiōis cā.vel vt rura colat.⁊ ibi morit.q̄ nō sepelit in ecclia rurali.ſʒ in sepulcro maioꝝ suoꝝ.ſʒ q̄ dixi in tribus casibus pmis si comode ad eū pōt portari.d.c.religioso.vt no.archi.⁊ Jo.an.d.c.is q̄.

29 Qui sūt q̄ puant ecclīastica sepultura.R.q̄ duodeci differētijs psonaꝝ interdicit ecclīastica sepulturo. Pmo excōicatis.Cle.e.l.de sepul.⁊ de pena ʒ in ciētū.hēs.s.Excōicatio.vij.cāu.xxxv.⁊ h̄ veꝝ nisi absoluatur. scḋo manifestis vsurarijs.d.Cle.i.⁊ c.q̄q̄ de vsu.li.vi.hēs.s.d.c.casu.xxxv. h̄ verū nisi peniteāt ⁊ faciāt cautionē. Tertio q̄ in tornеamētis moriūtur.c.i.ḋ torneamētis.Quarto rapto rib⁹ q̄ pnaciť cum possint in vita nō satisfaciūt ⁊ i morte nō pñt.c.ij.ḋ rapto.Quito blasfematoribus dei ⁊ sanctoꝝ.c.ij. de maledi.

Hoc veꝝ si illā pniam sibi ipositā ↄtēnūt. Sexto q̄ nō cōicāt semel i āno nec ↄfitent.c.ois vtriusqʒ.ḋ pe.⁊ re.nisi signa ↄtritiōis ostēdāt. Septiō q̄ morit in petō mortali notorie.c.cū ↄuis.xiij.q.ij.Octauo noiatim iterdict.d. cle.i.⁊ h̄ sub excōicatiōis pena.Alij aūt iterdicti sikr puanť.vt i.d.casu.xxxv. Nono illi cui ē iterdict⁹ igressus ecclie.c.is q̄.de sen.exco.li.vi.Decio illi q̄ sacerdotē tutorē filijs suis instituit.lxxxviij.di.neqʒ apō gl.ibi ↄtrā tenc. Undecio iudeis vl paganis.ḋ ↄse.di.i.c. ecclīaʒ ⁊.c.se.Duodecio corpib⁹ excteratis vel diuisis vt.s.Excōicatio.v. casu.xxxij.

30 ¶ Quid si tales de facto sepeliūtur i ecclia vl cimiterio .R. q̄ si pñt discerni exhumādi sunt.alr nō.c.sacris.eo.ti. ⁊ ecclia vl cimiterium reconciliāñ.c.consuluisti de ↄse.ecclie vel alta.

31 ¶ Quid de puero excto ḋ vētre mr̄is mōtuo.R.q̄ si dʒ sepeliri cū mr̄e ſʒ ex cimiteriū sec⁹ si nō cēt exctus ſʒ Do.

Additio

q̄ fetus ē ps vētris de ↄse.di.iiij.Si q̄ itellige si mortuus est q̄ si viueret dberet scindi m̄ āʒ mortua ⁊ extrahi ⁊ baptizari ſʒ mr̄e viua nō posset extrahi sine petō mortali p sctiurā q̄ mater moriatur.

32 ¶ Qua pena puniēdi sunt q̄ ad sepulturā recipiūt aliquē i casu ñ ↄcesso.R. tñr ad restitutionē corporis si petatur Jtē oiuʒ q̄ occasiōe illius receperūt.c. fraternitatē.⁊.c.ex pte el.i.⁊.c.cū liberum eo.ti.⁊ alijs penis vt.s. dictuʒ est Excōicatio.vij.casu.xxxv.

33 ¶ Quid si sacerdos prochialis corpꝰ eius q̄ alibi eligit sepulturā violēter rapuerit.vl' funus ali.ḡ.deueniret ad manus coꝝ qbus debebat spoliauit.R.ſʒ Do.⁊ Jo.an.c.cū liberꝝ.⁊ Jo.an.c. certificari.eo.ti.⁊ Old.ↄsi.cxxiiij.q̄ tñr restituere qcqd accepit ⁊ ipm corpus. Et vltra hoc pdit q̄rtā canonicā ad siltudinē heredcares hereditarias sbtrahendis q̄ in eis q̄rtā trebelianicā pdit ⁊ ius istitutiōis debitū qḋ alr̄ erat detracturus.l.paulus rñdit.ff.ad.l.falci.⁊.l.rescriptū.ff.de his q̄.vt idi. q̄ phi

bere vl īferre in sepulcrū. q siue in loco ū iferre ꝓhibeat siue in itinere. l. i. §. ꝓhiberi. ff. de mor. īfe. Do. Pe. in tractatu vbi. s. sꝫ q̄ ad canōicā ptē ꝯtrariū qꝛ delictū ꝓsbyteri nō dꝫ nocere ecclesie. de ordi. cogni. c. ij. xvi. q. vi. si epꝫ et ꝙ no. in rña delictū li. vi. et gl. i. l. si. q̄s in tātā. C. vnde vi. Sed ego teneo cū ho. et io. si tale qd fiat a ꝑlato qꝛ ꝑlat⁹ solus bn̄ pōt ꝑiudicare ecclie i acgrēdis xvi. q. vi. §. si. sic sꝫ eius dño ꝑiudicat i acgrēdis. l. si. C. d acq. pos. sec⁹ i acq̄sit͛.

34 ¶ Utrū ꝓtextu debeti sepulturā possit īpediri. R. ꝙ n̄. nec ꝓtextu cuiuscūq; alteri⁹ obligatōis. l. cū sit iniustū. C. d sepul. vio. nec dꝫ īferri molestia īfra decē dies ab obitu alias ꝓ tūc est inutile q̄cqd fit. vt in auc. sed nec. aut. C. de sepul. vio. q ꝯo ad domū morientis accedit et ipꝫ vel alios molestat. vel rebus eius insignia ponit ipso iure cadit ab actiōe. et tantūdē heredibus iniuriati condēnatur et publicatur tertia pars bonoꝝ suorū et est infamis. et idem in eo qui circa funus peccat in auc. itē q dominum. C. de sepul. vio.

35 ¶ Utꝝ iducētes ad iurāū voueū vl̄ fide iterposita. seu als ad ꝓmitteū de sepultura eligēda peccēt. R. ꝙ cl̄ici. et religiosi cuiuscūq; stat⁹ aut ꝯdiciōis existātes q ad voueū vl̄ iurandū seu als ꝓmitteū aliquē iducūt. vt apd eoꝝ ecclias eligāt sepulturā vl̄ iā electā vlterius nō mutēt. sūt excōicati excōicatiōe papali a q̄ ꝓterq; i mortis articulo n̄ pñt absolui citra papā. de. cupiētes. d pēis. Si ꝯo nō inducūt ad voueū vl̄ ꝓmitteū sꝫ solū vt simplr̄ eligāt siue n̄ inducūt ad voueū et ꝓmitteū. nō tn̄ vt eligāt apud suas ecclias. nō incurrūt istā penā. nec ēt credo peccēt. si mō dolose nō faciūt. Qd no. ds. Pe. de ancha. et Jo. Mo. in d. Cle. cupientes.

36 ¶ Sꝫ nūq̄d ligātur ista pena si hoc faciūt idirecte. R. ꝙ siue directe vel indirecte publice vel occulte ꝑ se vel per aliū hoc faciūt ligantur sꝫ zenze. et refert. Car. in d. Cle.

37 ¶ Utrū sola iductio iducat hāc penā R. ꝙ nō nisi hēat effectū. s. ꝙ ille faciat ad qd alter iducebat sm̄ do. car. in d. cle. cupiētes. Facit ꝙ no. archi. xvij. q. i. §. si. ergo et Jo. And. in c. mulieres de iudi. li. vi.

38 ¶ Utrū ꝑsati clici aut religiosi q tale votū vel ꝓmissionē fecerūt fieri teneātur restituere corpus illi⁹ qui talē ꝓmissionē fecit. si apud eos est sepultū. R. ꝙ sic si petat. et oīa q̄ occasione funeris hūerūt. et hoc. i. xcēdūs. quod currit q̄ ad restitutionē corporis a die petitiōis. sed q̄ ad restitutionē alioꝝ statī currita die receptiōis. sm̄. Jo. An. i. c. i. de sepul. li. vi. ꝑsatū. c. addit ad. c. plerisq; de pac. Qd si nō faciūt ipo trāsacto decēdio. eoꝝ ecclie et cimiteria ecclesiastico tādiu sūt iterdcō supposita donec plene restituerit ꝑsata vt in. d. c. i. Limita h̄ veꝝ nisi eēt ecclia in q̄ de iure eēt sepeliēdus. qꝛ sic non teneretur restituere. nec corpus nec aliud sꝫ verior ē opi. vt no. Ge. in. d. c. i.

39 ¶ Sꝫ nūq̄d illi q tale votū fecerūt seu ꝓmissionē poterūt alibi eligere sepulturā. R. ꝙ nō sꝫ sepeliēt apd ecclias ad q̄s de iure als eēnt deferēdi. vt i. d. c. i.

40 ¶ Quid d illo q nō suasiōe aliq̄s sꝫ motu ꝓprio fec votū l̄ iuramētū d sepultura electa n̄ mutāda. R. sꝫ ho. ꝙ sine cā mutarī n̄ pōt. et sic itelligit. c. si ꝯo de iu. iur. In q̄ of ꝙ n̄ eo pōt. veīre ꝯ ꝓpriū iuramētū. si ꝯo noua cā p⁹ iuramētū ē orta d q̄ nō cogitauit qn̄ iurauit sic pōt sepulturā mutarī. et sic itelligit͛ et leiat opi. legistaꝝ q tenēt tale pactū n̄ tenē seu iuramētū. C. d legi. l. n̄ dubiū i fi. ff. d pac. l. iu. gen. §. si paciscar.

¶ Utꝝ illi q hn̄t capellas a religiosis seu prela. ꝯcessas sibi i qb⁹ fecerūt sepulcrum ꝓ se et suis de domo possint eis inuitis ipis ꝑuari. seu alij i ipis sepulchris ꝯ eoꝝ volūtatē iponi. R. do. pe. vbi. s. ꝙ. nō qꝛ talis capella ad sepulcrū reputatur tāq; hospiciū. xiij. q. i. ebron. sed de iure est ꝙ in fundo i q̄ q̄s hꝫ vsū nō pōt dn̄s inhitare inuito vsuario. ff. d vsu et habita. leg. a. l. si heres §. fi. et. l. se. et vide qd no. Azo. in. sūma

Insti.de vsu et habi.§.si vero vsus.et §.si
milit no. Si tn̄ essent extincti et eorum do-
minus p morte. et bn̄ possent alijs cedi
qr mortuo vsurario ille vsus reddit ad
pprietarium libere.l. pe.C. de vsufru.

Additio ego nō credo q̄ de iure canonico prelatus et in
sta cā possit ēt ipsis iuris aliū imitte-
re vt ēt tz Ludouic⁹ de roma i suis no.
et dictū petri pcedit d̄ iure ciuili vł qñ
pp hoc ipsi ipedirent imittere. snos.

42 ¶ Utrū possit fieri pactio sup electiōe
sepulture. R. Fm ho. qcqd tpale datur
vel pmittitur. vt talis electio fiat simo
nia est.i.q.i.c. pio.de pac.c.fi.

43 ¶ Quid de his q hñt sepolturas in
qbus nō ponitur.nisi cfrater vł cano-
nicus. R. q̄ si faciūt pactū aut ē taxa.p
q̄to extrane⁹ d̄eat ibi sepeliri q̄ simo
nia est de simo.c.audiuimus.et c.sicut
qr nec p tra nec p offō aliqd recipi dz.

44 ¶ Quid d̄ illo q mādat corpus suū
sī d̄ere sepeliri. R. q̄ nō dz ipleri ff.de
cdi.isti.l.qdā.et no.xxi.di.§.nūc āt i gl.

45 ¶ Cuius expēsis fiet sepultura. R. q̄
si est vxor q̄ hz dotē et alia bona.si hec
ois remanēt apud maritū ipse tñr face
re expēsas oēs. Si vero solū dos apud
eū remaneret et alia bōa ad alios irēt
sic qlibz p rata sua.puta si dos sūt cē
tū et alia bōa.cc.tenebitur p tertia pte
et alij ad quos dicta bōa veniunt p alijs
duab⁹. Si vero dotē ēt restituit. sic te
nētur hēdes vxoris.l.celsus.et l.se.ff. d̄
relig.et sum.fu. Si vero nō hz nec dotē
nec alia bōa.sic tñr vir facere eas.l.i.et
l.si qs.ff.de re.et sum.fu. Si āt sunt alij
ab vxore.sic tñr heres aut pater respe-
ctu filij.aut dominus respectu serui.vt
cta.l.si qs.

46 ¶ Utrū valeat statutū factū a laicis
q̄ nō valeat nisi tm̄ expēdi i sepultura
R. q̄ nō fm Ludo.de ro.qr lz nō sit fa
ctū sup spūalibus est tn̄ sup cnexis eis
dē.ar.l.q̄ si nolit in fi.ff.de edili. edic.
in.c.cū laycis.de re.ec.nō alie. Quod
limita vt.s.immunitas.§.xlvij.

Servitus ē multiplex. Pri-
ma est seruit⁹ dei.
Secunda est seruitus pcti de qbus.s.
Preceptū.§.v. Tertia seruitus est qua
hō sunt hoi.et sic diffinitur. Seruit⁹ est
istitutio iuris gētiū.q̄ qs dn̄o alieno p
nāz subicitur. Insti.de iure pso.§. ser-
uus vi.i.c.ius gētiū.xij.q.ij.c.cū redem
ptor. Est alia seruitus largo mō dicta
q̄ est illa d̄ ascripticijs q̄ debetur a pso-
na rei. Est et alia seruitus realis.q̄ est il
la q̄ debetur a re rei. sicut est seruitus
vrbana et rusticana.qr nō debetur psone
sz pdio.vt in.l.si vnus ex socijs.ff.
de ser.rusti.pdio. Un̄ no.q̄ vrbana p
dia dicūtur oia edificia cū habitandi
facta et stabuli illis cntigui.siue sint i ci
uitate vł villa vbicūqz.ff.de vb.si.l.vr
bana pdia.ff.cōia ta vr.q̄ rusti. p.l.i.
Rustica vo pdia.dicunt oia pdia sine
domo ad hitādū.lz hēant tectū p fructi
bus colligēdis vł stabulū p eqs vł iu
mētis seperatū ab oi hedificio habita
tiōis.vt.l.hoc iure.ff.q mo.pi.vł hipo.
tacite.3.et fm hoc seruitus d̄r vrbana
vel rustica.de qbus hēs in.c.ecclia de
cnsti. Est alia q̄ d̄r mixta.q̄ iō mixta d̄r
qr nō est mere psonalis q̄ debetur a p
sona psone nec est mere realis q̄ debea
tur a re rei.sz est mixta eo q̄ debetur a
re psone que ēt psonalis appellatur vt
l.i.ff.de serui.qr cū psona semp finitur
vt.l.iij.§.fi.ff.qui.mo.vsufruc. amit. q̄
etiā realis.d̄r qr tanq̄ ius reale vendi-
catur sz nō rei vendicatione qr icorpo
rale est sed quasi vēdicatur cū agit in-
iuriaz si phibetur ire et hmōi.vt.l.vti
frui.§.vtrū aūt.ff si vsufruc pet. vt not.
Cy in Auten.C.de vsufru. Species hu-
ius sunt tres.s.vsus.habitatio et vsufru
ctus.et de istis nō loquor hic.sz solū de
ista tertia qua psona est seruus psone.de
qua loquor in infrascriptis.

¶ Quō efficitur qs seruus.§.q̄ qua-
druplicter. Prio ex natiuitate vt cum
qs nascitur de serua. Hodie tn̄ de csue
tudine nō seruatur.et vide.s̄.Filius.§.
xx.de iure etiā nō esset seruus si in ali-
quo tēpore quo mater eū habuit in vē
tre fuisset libera vel in partu. vt instit.
de ingenuis.§. sufficit. Notant Ber.

Inno. et Hostien. in c. fi. de seruis non ordinādis. Secūdo efficitur seruus ex bello de quo dic vt. s. Bellū in pn. Tertio ex delicto. vt cū libertus rōe igratitudīs reducit in seruitutē. l. si manumissus. C. de liber. et eo. libe. vel cū alio mō a lege p penā iponit. vt a raptore puelle. xxxvi. q. i. de raptoribus. vel in deferentibus. phibita saracenis q efficiunt seruī capiētiū vt p3 p extrauagātes multorū pōtificū. et de iudeis. c. ita quorūdā. et c. ad liberādā. Quarto ex ppria volūtate sicut cū maior. xx. ānis cū itētione pticipādi de pcio. qd qdē in suitute pticipat sciēs se eē liberū ɔsentit alicui vēditori q sibi sit cū liber eē. vt ip3 vēdat. Nā istis ɔcurrētibus efficit seruus vt no. in. l. i. ff. q. ad liber. pcla. nō li. l. liberis. ff. de libe. cā si aliqd pdictorū deficiat nō valet. et si nihil deficiat de predictis nō tñ dñs q eū emit recipe preciū si nō vult et si manumittat erit libertus nō igenuus. l. liber. hō. ff. de sta. ho. et de pdictis hēs Insti. de iure psonaȝ. Fallit hoc in filio quē pr necessitate famis vrgēte pt vēdere. nō tñ mr. et talis filius vēdit⁹ ingenuitatē recipit qñcūq pciū emptori restituet et ipe. vel alius gcūq p eo. vt in. l. i. et. ij. in tex. et gl. C. de ptibus q fi. distra. Addo. v. modū ex quo quis efficitur seruus de quo hēs. s. colonus. s. de illis q fingūt se inualidos et mendicent.

2 ¶ Quo fui efficiūtur liberi. R. q multis mōis s. ɔuicēdo i iudicio reū necis dñi sui. Itē accusando falsariū monete. Itē raptorē virgis dissimulatiōe ptentū. Itē desertorē milite de qbus hēs. s. l. i. C. p q ca. serui. p pmio liber. Ac. et forti⁹ i ɔscia credo q possit fugere ancilla. qn dñs cogit eā ad petrā fornicatiōis. et sic stare vt libera. Facit auctoritas Pauli. i. ad cor. vi. fugite fornicatione. Facit regula q nō est de re. iur. et puilegiū meret amittere q concessa abutit ptate de iure et pōt iplorare officiū epi vt cōpellat dñm ea manumittere. et pt cōpelli. l. si lenones. C. de epi. audi. Multi sunt alij casus quos omitto q nō sunt in vsu efficiunt et ex manumissiōe de quo vide. s. Manumissio. Itē ex expositiōe fui lāguidi vel ob negatione alimentoȝ facta a dño vide. s. expositus. Itē exēptiōe facta a iudeo de seruo xpiano. vide. s. Judeus.

3 ¶ Utrū seruus possit ordinari. R. q nō nisi plene libertati sit restitutus. de quo hēs plene. liij. di. per totum.

4 ¶ Quid si seruus ordinet. R. q si ordinat dño sciēte nō ɔdicēte. eo ipso efficitur igenuus et liber a quoscūq ordies sit pmotus. liij. di. c. si seruus sciēte. si vo dño ignorāte et pñtatore et ordinatore sic si fuit pmotus ad miores redigit in pstinā seruitutē. liij. di. nulla. Si vo fuit pmotus ad sacros ordies subdiaconatū et diaconatū dabit vicariū vel preciū et remanebit liber. liij. di. ex antiqs. qd si nō h3. vel nō pōt. d3. depōi et restitui dño. vide gl. in. c. y. de ser. non or. Si vo ad sacerdotiū sic fuerit his q ordinē suū decēt. alr nō. et h verū si dñs repetet eū. j. ānū a die scie bm ho. Quins alij dicāt a die ordiatiōis q post ānū nō pt repetere. liij. di. si suus. Idē 13 Ray. de originarijs ascriptitijs et colonis ppie deis q nō pñt promoueri et promoti restituunt. vt. s. de seruis.

5 ¶ Utrū talis depositus gaudeat puilegio clicali. R. q nō nisi tñ q foberant nō pōt. vt no. gl. in. c. y. liij. di. als ferās ipm. eēt excōicatus bm Inno.

6 ¶ Sz nūgd tñr ɔtinere talis. R. q sic vt no. Jo. liij. di. c. nulli.

7 ¶ Utrū seruus possit ɔhere matrimoniū alius a predictis ordinatis vide. s. Matrimoniū. iy. ipedimēto. uy. ș. iuj.

8 ¶ Utrū tpe psecutionis liceat xpianis se subicere suitutī ifideliū cū pacto q ritus xpianoȝ nō dimittēt. R. Inno. de renū. c. nisi cum pdē q sic.

9 ¶ Qui sine cā seruū occiderit nō minus punietur q q alienū seruū occiderit. l. i. i fi. de his q sunt sui vel alie. iuris.

Sigillum ga pōt habere R. vt no. in. c. di lecta. de exces. prela. et dic vt. s. de insignijs asumendis. et bm eam di

functionem. ꝫ. insignia.

Simonia. i. q̃d est. R̃. ꝙ est spũaliũ. vł spiritualibus annexoꝝ. aut a spũalibus dependentium vel ꝯsequentiũ vł ad spũalia antecedent ordinatiũ precedente pacto. omissionis ꝑmissionis cõditionis. modi seruitij. preciũ vel cuiusuis tẽporalitatis receptio siue donatio. Hanc descriptionẽ elicio ex dictis doctorum que clarius. j. patebit.

1 ℭ Quero q̃d in p̃dicta descriptione intelligatur noie spũalium. R̃. vt colligo ex Pa. in. c. consuluere. de simo. ⁊ aliis doc. maxime Ricc. in. iiij. di. xxv. articulo. iij. q. ij. ⁊ Astes. li. vi. ti. lv. Spũale dr̃ dupliciter in ꝓposito. Primo ꝑ cõparationẽ ad spũm sctm̃ Scdo per cõparationẽ ad spũm humanuꝫ. Spirituale primo mõ dctm̃ tripliciter accipitur. s. Primo ꝑ essentiã. vt grã ⁊ virtutes gratuite. ⁊ istud spũale. nec de iure. nec de facto põt vendi q꞉ non cadit in ꝯuentionẽ. ⁊ de his hẽ. i. q. i. c. i. ⁊ ibi gl. Scdo accipit̃ ꝑ causalitatẽ ⁊ dispositionẽ. vt sunt sacrã que sunt quodãmodo cã gratie ⁊ virtutum. q꞉ ꝑ ea cõsequitur gratiã ⁊ virtutes ⁊ ista cum sint corporalia cadunt in pactũ sed nõ sine simonia vt in. c. nõ satis. ⁊. c. cum in ecclesie. eo. Tertio accipitur spũale primo modo dctm̃ ꝑ effectum. vt sunt ea que ꝯueniunt alicui ex aliquo dono vel officio spũali. Ut prophetizare miracula facere diuinum offm̃ celebrare ⁊ talia spiritualia nõ possunt vendi redimi. vel resignari pro pecunia. c. querelam eo. i. q. i. nullus episcopus. et. ij. nisi s̃m q. j. dicam. Spirituale vero secundo modo dictum per comparationem ad spiritũ humanum dicitur tripliciter. Primo per essentiam vt sunt scie omnes que per inuestigationẽ humanam ⁊ doctrinã acquiruntur. ⁊ hec nec de iure. nec de facto vendi psũt. vt patet prouer. xvij. q̃d iuuat prodesse stulto habere diuitias cum nõ possit emere sapientiam. Secundo dicitur spirituale per causam. vt doctrina predictarum scientiarum que de iure ⁊ facto vendi potest aliqñ. aliqñ vero nõ sine simonia. vt patebit. j.

2 ℭ Quid dicitur annexum spirituali primo modo dictum scilicet ꝑ comparationem ad spiritum sanctum. R̃. ꝙ oẽ illud. In quo spirituale ministratur vt vasa sacra ecclesia cimiterium. ⁊ reliquie sanctoꝝ vestis Sacerdotalis vt sacra res ⁊ hmõi.

3 ℭ Quid dicitur dependere vel consequi a spirituali primo modo. R̃. ꝙ omne illud quod ex spirituali dependet siue ꝯsegtur. vt habere ecclesiam vel dignitatem Ecclesiasticaꝫ. canoniã. Uel prebendam. siue aliud beneficium ecclesiasticum vel eius percipiendi decimas primitias vel oblationes. Et q̃d q̃d competit clericis ratione ordinis vt pulsare campanas. claudere hostia ecclesie ⁊ similia q꞉. Hec oia ordini clericali sunt annexa. q꞉ solis clericis ꝯueniunt. ⁊ istud annexum vel dependẽs nõ põt vendi. c. ad aures. ⁊. c. ad nostraꝫ eo. ti. aliter cõmittitur simonia. ⁊ ꝑ ea procuratores reꝝ ecclesiasticaruꝫ. vt prepositus. yconomus. ⁊ vicedominus qui est q̃ preest rebus epi. ⁊ silr defensores. vt aduocatus vniuersitatis. ecclie sindicus. s. q̃ pest causis ecclesie. ⁊ castaldus. siue maior dñs. q. s. hꝫ curã reꝝ exterioꝝ epi ⁊ iudex epi ⁊ silr subiecti rẽ. vt archidiaconus. archipsbyter canonicus monachus. ⁊ q̃libet ecclesiastico mancipatus offõ. tales si ꝑ pecuniã ordinatur simoniaci iudicant̃ s̃m. hugo. ⁊ Archi. i. q. iij. saluator. Sꝫ Ray. limitat reꝫ qñ talis administratio hꝫ annexum aliq̃d spũalitatis.

4 ℭ Quid dr̃ ad spũale pmo mõ acceptũ añcedenter ordinari. R̃. ꝙ ius patronatus q̃d est ptãs p̃ntandi ad offm̃ ecclesiasticũ q̃d q̃dem silr vendi nõ põt sine simonia. vt in. c. i. de iure patrona. sꝫ trãsit cũ vniuersitate tpali. vt in. c. ex litteris de iure patro.

5 ℭ Quid dr̃ annexũ spũali s̃o mõ acceptũ. s. ꝑ cõpationẽ ad spũm humanuꝫ vł depẽdẽs. R̃. ꝙ sũt scole. libri ⁊ hmõi

e talia vendi pñt de iure nisi ecclia lo cum scolarum assignasset doctori.

6 ¶ Utrū sola voluntas vendēdi vl emē di spūalia faciat aliquē simoniacum R̃. Trācre. et Ber. c. vlt. e. ti. tenēt q̄ nō et pro eis facit. c. tua nos. in fi. et. d. c. si. e. ti. et. c. vt nr̄m vt ecclastica bñficia sꝫ ego distīguo cū host. qꝛ quo ad de uz et peñ mortale sola voluntate cōmit tit. vñ cū qs dicit missaꝫ. audit ꝯfessio nes exhibet sacrā et hmōi principali ter hac intētione. vt ꝓp id recipiat pe cuniā vl aliud tpale peccat mortalr et simoniacus est quo ad deū silr q̄ hac intētione dat. Secus si daret ꝓ susten tatiōe ministri principalr vel ob reuerē tiā sacri. vl ad fuādū laudabilē ꝯsue tudinē. qꝛ sic lꝫ. i. q. ij. sicut epꝫ. facit. c. q̄ ꝓ pecuniā. i. q. i. sꝫ quo ad ecclīaꝫ nō vt in. c. tua nos eo. et iō sola pnīa sine alia restitutiōe deletur. vt i. c. fi. eo. Qđ qđ̄ limitat host. ibidē verū i casu quo simonia est solū de iure positiuo. imo tꝫ q̄ nec etiā peccat. sed vbi simōīa est de iure diuino sic tꝫ q̄ talis ita dꝫ indu ci ad restituendū q̄cq̄d accepit sicut et vsurarius mētalis. et placet Pa. in. d. c. fi. Sꝫ hoc nō teneo quo ad pctm̄. qꝛ sine dubio peccat mortalr si hꝫ volūta tē deliberatā ad danā spūalia ꝓ tpali bus. Est bñ verū q̄ nisi sequat effectus s. dando spūalia ꝓ tpali nūq̄ erit simō iacus vt no. i. c. nēo. eo. Quo āt ad resti tutionē. dic vt. j. Simōia. vij. in prin. Quo ad aīs pēas ipositas a iure ꝯ si mōiacos firmit tene q̄ reqrit pactio Jō in diffinitiōe dixi ꝑcedēte pacto.

7 ¶ Sꝫ qd si neqꝫ ministrans spūale. neqꝫ accipiens aliqd dat vl accipit vl paci scit de dādo. vl accipiēdo. sꝫ ipis igno rātib9 amic9 accipiētis spūale dat ali qd cū pacto ꝯsiliario ministrātis. vt ad ministrañ. iducat. R̃. q̄ lꝫ dās spūale et recipiēs nō sint simoniaci ex quo non sciūt aliqd. tñ tā amicus ꝑdictus q̄ ꝯsi liarius simoniaci sunt. i. q. i. statuimus et. c. si qui a simoniacis.

Simonia. ii.

In q̄bus casi bus pactū ꝑ

missionis. omissionis. ꝯditionis mōdi. seruitij. precū. et hmōi. tpaliū ꝓ re spūa li vel annexo seu dependenti a spūali nō iducit simoniā. R̃. q̄. xvij. casibus.

¶ Primo qñ possessio dat cū pacto vt i 1 ea ꝯstruat ecclia. vt in. c. olim cāꝫ de re li. spo. Vñ et ꝑt dari lnīa ꝯstruēdi ip sam ecclīaꝫ sub certo pacto. vt i. c. q̄ro. de cēsi. et i. c. ex īsinuatione eodē. qꝛ ta lia pacta reputant spūalia. sicut et in. c. significatū de ꝑbē. vbi dat ꝑbēda cum pacto q̄ quotidie celebret i tali ecclia. et q̄ nō possit eā dimittere. et lꝫ qꝛ i tra ditiōe rei sue q̄libet ꝑt q̄ sibi placuerit apponere pactū. c. verū. de ꝯdi. appo.

¶ Utrū laicus dando reꝫ tpalem ecclie 2 possit apponere cōditionē spūalē: pu ta q̄ fiat anniuersariuꝫ. vl dicātur tot misse vide. j. Simonia. iij. §. xi.

¶ Utrū offerēs bona sua ecclie vt effici 3 atur canonicus. et ex illis bōis post mo dū īstituatur sibi ꝑbēda sit simōiacus R̃. q̄ sic. tex. est in. c. tua nos eo. secus si pure et liberaliter donasset. et post hu militer peteret admitti in canonicum et retinere ꝑdicta in ꝑbēdam: et clerici pure cōsentirent. qꝛ tunc liceret.

¶ Quid de eo q̄ ꝯstituit d̄ bōis suis ꝑ 4 bēdam in aliq̄ ecclia sibi retinēdo po testatē ꝯferēdi eā alicui alteri. R̃. q̄ po test sine simonia retinere sibi ius pa tronus: vl in ꝑpetuū: vel ad tp̄s: sꝫ nō valet nisi fiat de ꝯsensu ep̄i et fratrū ei9 si q̄ sunt ibi in ꝯstitutiōe eius.

¶ Pone q̄ statuto cauet q̄ nouiter re 5 ceptus in canonicū vel monacū tenea tur soluere certū qd: Querit vtrū sit si monia post receptionē illō soluere. R̃. Pa. in. c. dilectus el. ij. eo. q̄ sic et quo ꝑcessit taxatio: qꝛ talis solutio vr̄ facta ꝟtute illius taxationis et nō libere fa cit tex. ꝑsati. c. dilectus et. c. ex multis. i. q. ij. et. c. veniēs eo. ti. Qđ limitāt verū aliq. qñ tale solutū cedit in vtilitatē ꝑ uatam aut canonicoꝝ secus si solueret ꝓ fabrica ecclie vel alijs ad diuinum cultū ꝑtinētibus ſm Do. ar. de ꝯsti. c. cū oēs. et. c. ex ꝑte. Nā laudabilis ꝯsue tudo oꝫ suari. c. ad apl̄icā eo. et. c. significat

ficatū. de preben. nō tñ dz retineri pre
benda loco pignoris ar. d. c. significa-
tum: vl' etiā pōt retineri: si ɔsuetudo sit
ꝙ nō assignet̄ ꝑbenda quousqȝ tale qd
soluerit. In hoc. n. casu fit permutatio
spūalis ad spūale: qḋ lȝ de re. ꝑmu. c.
ad qōnes. pa. tñ i. c. Jacobꝰ eo. lȝ ꝙ si
statutū iponit tale onus recipiēdo vel
recepto d' nouo vt teneatur soluere cer
tum quid etiam ecclesie vel ad cultum
dei ꝙ nō valet sine simonia ⁊ facit. d.
c. ex multis cū alijs. Si ꝟo statutū ipo
nit onus ꝑbēde sic valet in fauorē cul-
tus diuini ar. c. significatū. de ꝑben. ⁊
c. vnico. vt eccia bnfi. ⁊ ar. in. c. si pro
pter tua debita de rescrip. li. vi. ⁊ hec
magis plȝ lȝ nec primam opi. ɔdēno.

6 ℭ Secūdus ē cū aliqd ꝓ opibus spūa
libus alicui ꝑsbytero datur q ad ea als
nō tūr. xi. q. ij caritatem. Aduerte tñ ꝙ
in hoc fuerunt opi. vt refert Pa. in. c.
significatum de prebē. magis ista opi.
placet pa. ⁊ gl. in. d. c. significatum. ⁊
Ricar. in. iiij. di. xxv. articulo. iij. q. i. ⁊
Hosti. ⁊ Gof. ⁊ Inno. in. c. quoniam
ne prela. vi. sic qui tenet ꝙ licite pōt ali
quid recipere sacerdos pro missis cele
brandis ⁊ alijs spūalibus administrā
dis dūmodo nō intendat vēdere spūa
le seu recipere pecuniā pro spūalibus
sed potius pro seruitio ⁊ recōpensatio
ne laboꝝ dānorum que sustinet trahen
do ibi morā ⁊ sua sustentatione: Et ꝙ
ad ea exibēda nō sit ex offō obligatus
qꝛ si intenderet recipe ꝓ spūali esset si
monia. c. iudices. i. q. i. Simile esset si
monia si sacerdos ꝓrochialis a suis sb
ditis hoc exigeret qꝛ ad hoc tūr qui
nec etiam ꝓ sumptu aliqd potest acci-
pere ab eis sine simonia ꝓ quocunqȝ
spūali. c. vēdentes. i. q. iij. ab alijs autē
bene pt. Uerꝫ est ꝙ Gof. ⁊ Ray. dicūt
ꝙ si talis sacerdos q ēt nō obligat̄ ex
officio hȝ sūptus necessarios aliūde ꝙ
dȝ gratis cantare ꝙ si facit ꝓ pecunia
aut erit simonia aut auaricia sed cū si-
monia nō possit esse cū nō intēdat vē
dere spūale ⁊ nemo teneatur suis stipē
dijs militare. c. cū sit eo. ergo ibi videt̄

turpe lucrū vt pȝ in. d. c. iudices. ⁊
xij. q. i. Illi q vel ad minus hȝ spēȝ i-
li. Tu vero tene ꝙ tria concurrere de-
bent vt liceat. Primū ꝙ non capiat ni
si pro sumptu vel labore. Secūdum ꝙ
non sit ex officio obligatus ministra-
re. Tertiū ꝙ non habeat aliūde sum
ptus necessarios.

7 ℭ Sed si sacerdos ꝓrochialis non hȝ
sūptus necessarios nunqd poterit sine
simonia exigere aliqd ꝓ spūalibus. R.
sm pa. in. c. Suā. eo. ꝙ si potest aliun-
de sibi honeste victū querere: puta scri
bendo ⁊ huiusmodi sic nō pōt exigere
sȝ laborare dȝ manibus. xci di. c. cleri-
cus. Si ꝟo nō pōt tūc eps dȝ sibi ꝓui
dere. vl' populus pōt cōpelli ad ꝓstan-
dum sibi necessaria ꝓ victu ⁊ facit gl.
bona in. c. ois xpianus: de ɔse. di. i. q̄ di
cit ꝙ pōt subtrahere sacra populo ni-
si oblationē faciat ⁊ sm hāc vi. intelli
ge glo. ⁊ tex. in. c. precipimus. xxi. q. ij.
⁊ sm predicta limita quia vnum si-
ne reliquo non procedit. i. q. iij. si quis
obiecerit.

8 ℭ Tertius est qñ datur aliqd ꝓ vita
eterna vel remissione suoꝝ vel peccato
rū sm illud daniel. iiij. peccata tua ele
mosynis redime de testa. c. si. xiij. q. ij.
⁊ c. lxxxij. di. ꝑsbyter in glo. Rō q: pre
dicta ꝓponūtur nobis venalia a deo
ꝓ moneta dilectionis ⁊ opibus carita
tis qꝛ elemosyna nō est preciū vite eter
ne nisi inqꝫtū iperat̄ a caritate: non sic
alia spūalia que cōferuntur per mini-
stros ecclesie.

9 ℭ Utꝫ faciens votum deo vt obtineat q
quid temporale sit simoniacus vide. j.
Uotum primo. §. ix.

10 ℭ Quartus est qñ dat̄ aliqd pro redi
menda vexatione q̄ sibi fit in re spūa
li. c. dilectus el primo eo. Quot limito
verū qñ certus est de iniusticia que si-
bi fit secus esset in dubio: qꝛ non lice-
ret. Unī si eps me iniuste excōicet pos-
sum sibi dare pecuniā vt sniaȝ reuocet
⁊ me absoluat sm glo. in. c. ad aurēs.
eo. Inno. ibidē tȝ contrariū. s. ꝙ non
possit sine simonia. Sȝ Jo. An. ibidē

ꝛ sequi᷑ Pa. dicit ꝙ si talis iminet ali-
quod graue preiudiciū ex dilatata ab
solutiōe puta quia debebat eligere vel
eligi vel currit sibi ꝓscriptio ꝛ hmōi
sic vera ē opinio gl. q2 tūc redimit ve
xationē suā. d. c. dilectus. Si nō subest
sibi aliquod ꝑiudiciū ex dilatiōe abso
lutionis tūc est vera opinio Inno. ꝛ iō
hēat recursum ad supiorem ar. c. nullꝰ
de iure patro. Idem dic de suspensio-
ne vel interdicto.

11 ℭ Utrū possit aliqd dari ꝯdicenti mi-
hi de iure vel de facto ne sequar aliqd
spūale. R. pa. i. c. Matheus eo. ꝙ non
lꝫ ꝑ iure querēdo sine simonia ar. c. si
gnificasti. de ele. Nec etiā ꝑ possessiōe
ꝯsida post ius quesitū fm Inno. in. c.
ad aures de simo. glo. xvi. q. vij. deci-
mas sed ꝑ iure quesito sic vt i. d. c. di-
lectus. Ubi Pa. etiā addit limitando
ꝑdicta ꝙ si propter potētiā aduersarij
nō posset apud supiorē de facili ꝯseq
possessionē tūc vt euitet magnuꝫ in
cōmodū posset aliquid dare sine simo
nia: sicut dictū est de absolutiōe ab ex-
cōicatione. Si vero iniuste possidet ñ
potest aliquid dare sine simonia vt nō
vexetur. Similiter ne eps cuꝫ iuste de
ponat: vel ne accusetur iuste vel ille q
pretendit ius in beneficio q2 tunc nō
esset redimere vexationem vt not. in
c. nemo eo. ti. Hic aduerte. ꝙ reddens
spūale quod vsurpat solū ex pecunia:
lꝫ dās possit sine simōia redimere tñ il
a quo redimitur est simōiacꝰ fm ho.

12 ℭ Utrū possit sine simōia aliquid da
ri presbytero pro baptismo q nō vult
aliter baptizare. R. Pa. i. c. cū in ecclie
eo. ti. ꝙ in adulto non quia propter cō
tritionē pōt saluari ar. c. debituꝫ ꝛ qđ
ibi notatur de baptismo ꝛ in c. ij. de ꝓ
sby. no. bap. Sed ꝑ īfante sunt opino
nes. Aliq vt Tho. ꝑa se. ꝛ pe. de tarē.
ꝛ Pe. de paln. in. iiij. ꝛ gl. in. c. bapti-
zandis. i. q. i. dicunt ꝙ nō lꝫ q2 nō sunt
facienda mala vt veniant bona. xiiij.
di. c. qđ ait loth. ꝛ ibi gl. ꝛ. xlvi. di. sic.
Sꝫ Pa. vbi. s. ꝛ Rica. ꝛ Lādul. i. iiij.
di. xxv. reputāt veꝝ in adulto q2 bona
volūtas ei sufficit in tali casu. Sed qñ
quis hꝫ puerum ꝛ nō reperitur alius
qui possit baptizare vel sciat vt puta
q2 est mutus vel nō hꝫ manus ille qui
querit ꝙ baptizetur nec aliuꝫ hꝫ ꝙ tūc
licite dat q2 nō emit spūale. nec hoc dꝫ
intendere sed remouere vexationem ꝛ
impedimentū: ꝛ dꝫ intendere emere tē
porale. f. aquā solum ꝛ hoc tene.

13 ℭ Utrū licite detur pecunia pagano
vt se baptizari permittat. R. in glo. i. q.
ij. in. c. q̄ pro recitanē opi. sed tene opi.
Pa. in. c. cum in ecclesie eo. q dicit ꝙ
si propter paupertateꝫ timeret venire
ad fineꝫ tunc lꝫ et aliquid dare vt veni
at. Si ꝟo nō hꝫ voluntateꝫ veniendi
nisi ꝓꝑ cupiditatē tunc nō lꝫ q2 baptis
mus ei parū prodesset. xv. q. i. non est-
imo peccat q2 abutitē. bono. ꝛ sic dātes
ar. xxiij. q. v. ad fidē nisi ꝓbabilr ꝑsu
meret ꝙ postea mutabit voluntatē.

14 ℭ Quid si ecclesia mea vel ꝑbenda
me remoto alteri est assignata. R. ꝙ si
ꝑ precio eam recupero vel redimo: si
mōia ē: siue iuste siue iniuste sim ēmo
tus. Secus ante priuationē si iuste tene
bam quia sic est redimere vexationeꝫ
meam concordat Inno. i. c. ad aures
eo. ꝛ Pa. in. c. Matheus. eo. ti. Intelli
ge quando remotus est a prelato supe
riori quia secus si expelleretur ab aliq
tirāno nam tunc ēt post remotionem
posset dare.

15 ℭ Utrum sit simonia si pecunia dalis
episcopo vt nō cōferat simoniace. R.
Pa. in. d. c. cū in ecclie ꝙ sic ex ꝑte re-
cipiētis sed nō ex parte dantis.

16 ℭ Utꝝ capitulū dās aliqd alicui q ele
ctionē īpedit de q ꝯstat ꝙ in electione
nullū ius hꝫ vt desistat sit simōiacū. R.
ꝙ nō si īpediret ne simplr electio fieret
ꝫ si īpediret ne iste vel ille eligeretur
sic nō posset sic nec ille cuius electionē
impediret fm Rodo.

17 ℭ Quintꝰ casus ē qñ ꝓcuratio datur
epo ꝑ visitatione vel cōsecratione ec-
clesie de censi. c. cum apostolus ꝛ de si-
mo. c. cū sit romana de prescrip. c. cū
ex officij. ꝛ. x. q. iij. relatum ꝛ lꝫ doc. di

uersimode velint assignare rõnem tn tñ dic q̄ hoc fit legis auctoritate ⁊ iõ nõ peccatur.xxiij.q.iiij.qui peccat. Aduerte tñ q̄ tunc licite põt dari qñ est p curatio moderata. de qua vide.j. Uisitatio.§.iij.alr nõ liceret.

18 ❧ Sextus casus est quãdo exigitur in pactũ expresse qd a iure pmittitur. vt dictũ est in precedenti.§. vel qd inerat vt in.c.olim el.i.de restu.spo.⁊ ibi Pa. Ideo vt dicit idẽ Pa.in.c.i.de eo. qui mit.in pos. q2 lz spũalia nõ accipiant extimationẽ tñ interesse ex eis puenientis bene potest eẽ extimabile ⁊ super eo tanq̄ sup tpali procedi põt. vt dicit glo.in.c.corã de offi.dele.

19 ❧ Utrũ vicari⁹ recipiẽdo salariũ sit simoniac⁹. R. Pa.i.c.i.ne p̄.vi.su. q̄ nõ q2 locat opas suas sicut nec assessor vt in.c.statutũ de rescrip.li.vi.nec aduocatus.xiiij.q.v.nõ sane.

20 ❧ Septimus casus ẽ qñ qd exigitur p modũ insinuatiõis exigiẽ vt si dicatur volenti intrare religionẽ q̄ aliqd secũ portet vñ possit viuere. Qd verũ credo s3 pa.in.c.nõ satis eo dũmõ nõ deducat in pactũ ⁊ ita cõcorda. Inn. in.c.tua e.ti.q vr̄ tenẽ q̄ nõ lz dicere si vis viuere mecũ porta tecũ. ⁊ gl.in.d. c.nõ satis q̄ dicit q̄ lz sic dicere. de quo tñ dic.vt.j. Simõia.iiij.

21 ❧ Octau⁹ casus ẽ qñ subest ɔsuetudo vt aliqd p spũalib⁹ exigat. de q̄ tñ dic vt.s. Cõsuetudo.§.xij. Aduerte etiam q̄ illud h3 locũ vbi a laicis debeẽ ali. qd clericis. Sed vbi cõsuetudo ẽ vt a clicis aliqd exigat tunc dic s3 pa.in.c. Jacobus.eo. q̄ ad puatũ comodũ clicoꝝ nõ valet. s3 bñ i fauorẽ diuini cultus si nõ p̄cessit intellige exactio ante sacroꝝ exhibitionẽ: ⁊ ppterea dicit in no.⁊ Jo.de ligna.i.d.c.ad aplicã ⁊ cõsuetudo q̄ daẽ aliqd ante receptionem sacroꝝ est corruptela: nec valet q̄tũcũq̄ longa.⁊ qñ nõ p̄cessit exactio: quare valeat in laicis ⁊ nõ clericis. Rõ diuersitatis est: q2 laici videntur se obligasse sub noĩe cuiusdã oblationis.facit qd no.in.c.nouũ genus de deci.

22 ❧ Nonus casus est qñ quis cã pmutationis aliqd dat i recõpẽsationẽ maioris bñficij. de quo dic vt.s. Permutatio.§.vi. Et aduerte q̄ tractat⁹ pmutatiõis iter ptes sup bñficijs nõ iducit simõia.vt.s. Permutatio.§.iiij. imo vt dicit Car.i Cle.vnica: de re.pmu.i renũciatiõe exp̄mi põt. q̄ cã pmutatiõis renũciat sine simonia q2 a iure pmittitur. de elec.significasti. de re. pmu.c. vniuersoꝝ.⁊.c.vnico de re.permu.li. vi.⁊.d. Cle.vnica.

23 ❧ Decim⁹ casus ẽ qñ vasa sacra vendũt: q̄ lz sint ãnexa spũali tñ vẽdi pñt sine simonia, non habito respectu ad formã ɔsecratiõis s̄m Ricar. in quol. ij.q.xxij.ita tñ q̄ alteri ecclie i eadem forma vẽdat.s3 psone seculari nõ lz vẽdere: nisi redacta in p̄stinã massam. Et idez dico de vestib⁹ sacris q̄ alteri ecclesie vendi pñt.

24 ❧ S3 nunqd lz aliqd exigere p crismate habito respectu ad liquorem. R. Pa.in.c.ea q̄ de auaricie: eo.ti. q̄ non sine simonia. q2 crisma iq̄ntũ sacr3 est: nõ solũ ẽ spũale. s3 ẽt iq̄ntũ liq2 est qd spũale.i.q.i.placuit el.y.silr nec p pane bñdicto vel cãdelis bñdictis.

25 ❧ Undecim⁹ casus ẽ qñ vẽdiẽ depẽdẽs siue ɔña ad id qd dpẽdet a spũali s̄m Ricar.vbi.s.sicut ẽ pceptio deciaruz ⁊ fruct⁹ bñficioꝝ.panis oblat⁹ vel cera ⁊ hmõi q̄ offerũtur i ecclia. Na3 ius pcipiẽdi spũale ẽ ⁊ vẽdi nõ põt: sed bñ fruct⁹. Et iõ dicit pa.in.c. i.ne p̄.vi.su. q̄ platus bñ põt vendere obuẽtiones iurisditiõis tanq̄ fru.ct⁹ s3 glo.ibidẽ. s3 tñ s̄m Inno. nõ debet vẽdi exercẽti illã iurisditionẽ ⁊ bñ q2 pp cõnexitatẽ videntur vẽdere ipã3 iurisditionẽ.i.q.iij.c.si quis obiecerit. Silr alij fructus ecclie s̄m ho.vẽdi pñt cuz sint corporales. itellige verũ a bñficiato q̄ñdiu ipse viuit. nõ a plato q h3 ius ɔferẽdi.ar.c.vnici.§.fi.vt eccle.bene.⁊ silr dicit idẽ Pa.in.c.fi. ne p̄.vi.su. q̄ pñt locari laico obuẽtiones ecclie dũmõ ponat clicũ loco sui p recolligẽdis ne p̄sũptuose ad altare accedat vbi fi-

tini oblatõe stare.c.i.e.ij.ne cle.vl mo.

26 ¶ Utrũ dãs pecuniã p administratiõe rerũ ecclesiasticarũ cõmittat simoniã. R̃. pa.in.c.cõsuluere eorũ: q̃ sic ꝛ ibi text. Hoc limito sm gl.in.c.Saluator.i.q.iij.qñ tal̃ administratio hꝫ aliq̃d spũale ãnexũ: alĩs nõ q: tpale iurisditionẽ posset dare sub pẽsiõe ãnua. Et idẽ dic s.simoniacũ si datur p administratiõe pauꝑuꝫ ꝛ hospitaliuꝫ.i.q.vij.si q̃s oẽs in gl. ꝛ in aut.de sancti epis.§.ꝫ necꝫ sꝫ Pe.de pusio:tractatu. de canonico portiõe epi.c.iiij.siue hospitalia sint auctoritate epi cõstructa,siue nõ: secus si dat vt recipiat ad bñficiũ.solũ siue aliq̃ iure ꝯsequẽdo. Et sic intellige.c.vnicũ vt ecclesia. bene. q̃ ecclesia.i.ꝑlatura sub ãnuo cẽsu concedi non põt:de si/mo.c.nõ satis xxi.q.ij.ꝑcipim᷒. Unde emens ꝑpositura.yconomicatum. vicedominũ aduocationẽ. castaldatũ ꝛ ꝛ hmõi simoniacus est.i.q.i. si q̃s eps sm tñ limitationẽ ꝑdictaꝫ.

27 ¶ Utrũ dãs aliq̃d vt seruiat tanq̃ vicarius in ecclia sit simoniac᷒. R̃. pa.in c.ad nostrã eo. q̃ sic vide bonũ tex.cũ glo.in e.lꝫ de penis.

28 ¶ Utrũ vẽdens villã ꝛ ius patronat᷒ q̃d hꝫ in ea sit simoniac᷒. R̃. pa.in.c.q̃rellã: de simo. q̃ sic: q: copulatiua fac̃ vẽire copulatũ ꝑncipalr̃: ꝛ nõ accessorie. Secus si dicatur:vẽdo villã cũ iure ꝑronat᷒: ꝛ sic ĩtellige. Jo. An.in.c.i. de iure patro.li.vi. Ego ꝟo quo ad cõsciaꝫ recurrerẽ ad ĩtentiõeꝫ si habuit.s. animũ vẽdendi ius patronatus specialiter: ꝛ sic fit simoniacus. q̃d patet qñ plus vendit villã al̃s non.

29 ¶ Undecim᷒ casus ẽ qñ eps recipit clicũ ad ꝟuitiũ spũale ꝛ tpale ꝑstañ.sibi cũ ꝓmissiõe. q̃ ãnuati soluet sibi certũ salariũ donec sibi ꝓuiderit de bñficio. Nã lꝫ hoc sm Ho.dũmõ specialr̃ nõ se obligauerit ad seruitiũ tpale prestañ.nec cõmittit̃ simõia postmodũ remittẽdo salariũ cũ ꝯfertur bñficiũ: q: salariũ erat sub ꝯditiõe: ꝛ facta collatiõe bñficij expirat cõditio. Insti.de ꝟ. ob.§.ois. Secus si ꝓmissio salarij fuisset pura ꝛ ꝑpetua: ar.c.veniẽs.eo. ti.

30 Q̃d q̃dẽ pa.in.c.cũ essent eo credit verũ q̃ lꝫ qñ ꝑlat᷒ nõ ĩducitur ꝑncipalr̃ ꝑp seruitiũ: ꝫ q: ille meretur: alr̃ si cã fi ꝑnalis fit seruitiũ nõ lꝫ ar.e. graue: de ꝑbẽ. secus si fit causa impulsiua.

¶ Quid de illo q̃ recipit ꝓmissionẽ bñficij ꝑstãdi p voce electiõis dandã R̃. simoniac᷒ ẽ.c.õ hoc.e.ti. Idẽ dic si recipit p electiõe nõ ĩpediẽda.siue añ. siue post: dũmõ nũdũ sit ius acq̃situ in ea electiõe.nã acq̃sito iure lꝫ redimere suã vexationẽ.vt.s.iiij.cãu.

31 ¶ Tertiusdecim᷒ casus ẽ qñ pecunia dat̃ p tali iurisdictiõe hñda sm pa. in c.i.ne.ꝑ.vices su.ꝫ.tñ lꝫ nõ sit simonia est graue pctm̃. Facit ad hoc.c.nemo. ꝛ q̃d ibi no.eo.ti. ꝛ.i.q.i.i sũma. Et gl. i.i.c.qm̃: ne ꝑ.vi.sit.q̃ tꝫ q̃ est simõia: dꝫ intelligi ꝟa sꝫ Pa.i.d.c.qm̃ qñ tpalis iurisditio hꝫ depẽdentiã ab offõ ecclesiastico. q: p talẽ ꝯnexitatẽ cõmittitur simõia.d.c.ꝯsulere.e.ti.sed qñ ñ hꝫ depẽdẽtiã ab officio ecclesiastico: nõ ẽ simonia sed turpe lucrũ: ꝛ ꝯ legẽ sꝫ pa. in.d.c.i.vt i aut. vt iudi.sine q̃: suffra. ꝛ in aut.de man.ꝑn.§.illud.ho. tñ tꝫ q̃ sit simonia dare pecuniã vt ꝓmoueat̃ quis in ĩpatorẽ vel regẽ.ptãtem vel rectorẽ alicuius ciuitatis.q: iurisditio est spũalis.i.q.iij. ex multis. Usũ vendere gastaldionatũ.vel yconomatũ ẽ simoniacum.i.q.i.si q̃s eps ꝛ.i.q.iij.Saluator. Ois.n.potestas a deo ẽ. ꝛ iõ spũal̃ vr̃ Sed credo sit verior opi.pa. imo. Be.tꝫ q̃ etiã lꝫ dare aliq̃d p hñdo officio temporali: de quo vide.s. Officiũ.§.i.ꝛ dic.vt ibi.

32 ¶ Quartusdecim᷒ casus ẽ: qñ spũale p spũali exigit̃.vt puta vn᷒ dꝫ dicere ꝑmã missã.alter sm: ꝛ ꝯueniũt adinuicẽ q̃ vn᷒ dicat missã p alio: ꝛ e cõuerso Tho.ꝟo tꝫ q̃ si interueniat pactũ erit viciosũ: nisi bñficio: vel ꝑsonatiui sit ãnexũ tale on᷒: vt puta ꝑbẽde. s. q̃ q̃ eã habuerit dicãt missaꝫ de beata virgine: vt extra de ꝑbẽ.c.significatũ.sicr̃ vr̃ tenere Rica.in.iiij.di.xxv articulo. iij.q.i.dicẽs q̃ si duo sint baptizandi.ꝛ

vnus dicat baptizato te tali pacto qꝫ baptizes me. qꝫ est simoniacū. Rō qꝛ in talibus nulla pactio vel cōuētio dꝫ interuenire. c. tua nobis eo. ti. ⁊ hoc ppter duo. Prior qꝛ res a nō dn̄o emitur sicut a ministris sacroꝝ q nō est dn̄s Scd̄o qꝛ est ꝯ rōnē gr̄e qꝫ vēdat. Sed tu aduerte qꝫ qn̄ vn⁹ tm̄ dicere. p̄mis missam ⁊ ꝯuenit cū eo q tenet dicere sua ꝓ se dicēda vt alius dicat p̄ma: qꝫ li. ꝓ. nō denotat app̄ciationē sed adminiculationē cū illa nō possit dicere missaz ꝓ alio nisi dicat ꝓ eo. ⁊ iō lꝫ: sed in casu p̄dictoꝝ doc. li. ꝓ: dicit app̄ciationem ⁊ iō illicitū ē pactū lꝫ bn̄ posset dicere ꝯm predictos doc. Hodie ego dico ꝓ te: vel te baptizo: ⁊ rogo vt cras dicas ꝓ me: vel baptizes me postea ⁊ huiusmodi sine pactiōe.

33 ¶ Quintusdecimus casus qn̄ datur ratione ꝓuocationis ad orat̄. sicut qn̄ dat elemosyna religiosis paup̄ib⁹ vt ꝓuocēt orare ⁊ missas dicere ꝓ eis: de q̄ dic. vt. j. Simonia. iij. §. ix.

34 ¶ Sextusdecim⁹ rōe punitiōis sicut in absolutiōe excōicatiōis exigitur pecunia nō ꝓ absolutiōe qꝛ eēt simonia sed pro punitiōe pen̄. c. ad aurea eo. cō cor. Ricar. vbi. s. ⁊ addit. caueat absolutēs ne in hoc magis intendat deseruire cupiditati q̄ correctiōi.

35 ¶ Decimusseptimus rōne liberalitatis qꝛ gratis dat ⁊ gratis accipit non rōe alicu⁹ sp̄ualis. i. q. i. gr̄d lꝫ tn̄ notabilitas in tali dato facit p̄sūptā: simoniā. vt in. c. ⁊ si qōnes eo. ti.

Simonia. iij.

Circa bn̄ficia dignitates ⁊ officia. ⁊ p̄io circa electiones seu promotionē q̄ritur.

1 ¶ Utrū reges ⁊ principes ⁊ alij recipientes pecuniā vt ꝯsentiant electiōi seu ꝓmotioni ad aliquā dignitatē vel platuram sint simoniaci. R. Pan. in. c. de hoc eo. qꝫ sic ⁊ tenēt restituere illi ecclie de cuius p̄latura agebat: lꝫ nō eēt de bonis ecclie vt pꝫ in eo. c. de hoc.

2 ¶ Quid de canōico q ꝯuēit cū alio canōicis vt ꝯplaceāt sibi de aliq̄ canōico recipiēdo: ⁊ postea ipse eis cōplacebit de alio. R. qꝫ simonia ē. c. ex̄pio. i. q. ij.

3 ¶ Quid si dicat aliqs coꝝ nūq̄ cōsen⁹ tiā qꝫ aliquis fiat canonicus nisi mihi ꝯsentiatis de meo. R. ꝯm Ray. Simoniacus est. Si tn̄ cōsuetudo esset qꝫ qn̄ vnus fuit exauditus in vna qꝫ aliter postea exaudiat in alia posset tūc talē cōsuetudinē rogare suadēz ar. lxiij. di. qꝛ igitur de ꝯsti. c. cū oēs.

4 ¶ Utrū cōmittat simoniā q facit pactū cū illo cui bn̄ficiū ꝯfert vt retineat aliquā portionez ex redditib⁹ bn̄ficij. R. pa. in. c. i. vt ecclia. bn̄. qꝫ sic. No. tn̄ qꝫ eps ex iusta cā ⁊ necessaria pōt statuere vt reddutus certi tp̄a bn̄ficij vac. in vsus deputentur ad certū vsū laudabilē. facit. c. vltimū de ꝯ. si. Itē ꝓ solutiōe suorum debitoꝝ: intellige ꝯtoꝝ noie ecclie: secus si ꝯtrisset noie p̄uato vt not. glo. in. c. i. de soluti. facit. c. si ꝓpter tuas de rescrip. li. vi.

5 ¶ Utrū ꝓmouēdus in rectorē alicu⁹ ecclie ⁊ paciscēs vt soluat pēsionē maiorē collatori sit simōiacus. R. pa. in. c. cū clici de pactis: qꝫ sic Silr̄ ēt si ꝓmouendus ꝓpria aucte obliget se ad pēsionē: ⁊ nō lꝫ collatio ꝯm pa. ibidem: lꝫ Jo. An. teneant qꝫ lꝫ.

6 ¶ Circa officia q̄rit gd de presbytero q vēdit officiū portādi aquā bn̄dictā ꝓ suā pochiaz. R. ꝯm Rodon. qꝫ licite pt fieri si vendit emolumēta sibi ex cōsuetudine ꝓuenire ꝯsueta. Si aūt vendit tale officiū nō est simonia. sed turpe lucrū. Si aūt vēdit aquā bn̄dictā vel panez benedictū sic ē simōia ꝯm Alexā. ⁊ Rodon. qꝛ in receptiōe taliū ꝯfert remissio venaliū peccatoꝝ.

7 ¶ Quid si quis vendat officiū claudēdi hostia vel pulsādi cāpanas ⁊ hmōi ꝯm Rodo. qꝫ simoniacus ē sūpto noie simone large: sicut talia officia sūt sp̄ritualia large. Si tn̄ datū sit alicui tale offin̄ gratis ⁊ consuetudo sit loci: qꝫ possit ponere aliuz loco sui: ⁊ locare ⁊ vēdere ad vitā ipsi⁹ dātis: nō eēt simonia ꝯm Rodo. Sed tu aduerte qꝛ. i. q. iij. c. i. dr̄ qꝫ nō est sacri muneris offin̄

claudere hostia eccłie ſʒ tm̄ ſibi anne-
xū vel vniū. Et dicit glo. ibi ꝙ tūc eſt
ſimonia emere aliq̄ʒ adminiſtrationē
vel offm̄ eccłie quādo ē annexū alicui
ſpūali vel cōſueuit ꝑ clericum exerceri
ſolum ⁊ ſic tene ꝙ eſt ſimonia vende
re officium ſecus vendere reddītus.

8 ¶ Quid de dātibus aliquid vt poſſit
in ꝑochia vel epātu q̄rere vel q̄ſtuare
R̄. ſʒ Tho. i. quol. ꝙ ſacerdotes p̄la
ti recipiētes ſimōiaci ſūt cū ꝑſuaſio ſa
cerdotis ſpūalis ſit ⁊ ei credat qꝛ p̄la
lati aut preſbyteri ſūt ⁊ ſic ē ſimōia re
ſpectu p̄lati vł p̄ſbyteri cōcedentis ⁊ re-
ſpectu ꝟo dātis ſacrilegiū eſt qꝛ ibi ē
defraudatio elemoſynaꝝ ꝯ itētionē da
tiū ⁊ tenet vterq̄ʒ ad reſtitutionē ſi ta-
les queſtores ſunt ſceleratī vt ſunt chia
rantꝰ ſed quo ad reſtitutionem dic. vt
Reſtitutiō p̄mo in verbo turpiter. §. i.

9 ¶ Utrū liceat dare vł accipe pecuniaꝫ
ꝑ orone p̄dicatione dei laude vel pro-
ceſſione R̄. ſm̄ Ric. vbi. s. ⁊ Aſten. li.
vi. ti. lv. ꝙ nō. Dec. n. ⁊ ſiſta dicuntur
ſpūalia in q̄tū ex grā procedūt ⁊ ad
grām diſponunt q̄ tamē ꝑ hominum
miſteriū exhibentur ⁊ iō vendedē in
his ꝙ ē ſpūale ſimonia eſt. Et iō q p̄e
dicat p̄ncipalr̄ vt laudē vł fauorē ꝯſeq̄-
tur humanū vł lucrum ſimoniacꝰ ē ſal
tē mētalis. i. q. iij. nō ſolū. Aduerte tn̄
ꝙ dātes elemoſynas paupibus aut re
ligioſis vt impetrent orationis ſuffra-
giū nō dāt q̄ſi intendāt emere orones
ſed quaſi per gratuitā beneficient tam
eos prouocare ad orōē pro ſe gratis ⁊
ex caritate. ⁊ ſic non peccant.

10 ¶ Quid de ſtatuētibus ī aliq̄ eccłia
ꝙ proceſſio nō fiat ī aliquo funere niſi
tātā pecuniā legaſſet eccłie. R̄. ſʒ Ray.
⁊ Tho. ꝙ ſimōiaci ſūt ar. d iureiur. c.
ſicut ei p̄mo ⁊ ꝟo ſecus ſi ſtatueret . ꝙ
legātibꝰ talē ſūmā fieret talis honor vł
ꝑceſſio ar. extra. eo. c. cū ſit Rō diuerſi
tatꝭ ē qꝛ ī p̄mo eſt exactio qꝛ p̄ſuppōit
ꝙ pro minori nō fiat ī ꝟo hʒ ſpēʒ gra
tuite recōpēſationis qꝛ non negat ne
enī fiat ꝑ nō logātibus ar. de iureiur.
c. ſicut ei primo ⁊ ſecundo

¶ Utrū liceat dare pecūiā pro āniūſa-
rio celebrando ⁊ hmōi. R̄. Ri. i. iiij. di.
xxv. ꝙ nō lʒ ꝑ lʒ pactuʒ facere d dāda
pecūia ſʒ ſi ex deuotione det eccłia dʒ
celebrare. Inno. ꝟo. in. c. q̄ꝛ enormis-
ne ꝑ. vi. ſu. dicit ꝙ nō ſolū lʒ ſed ⁊ eſt
meritoriū aliq̄s redditꝰ ꝯſtituē ī eccłia
vt ibi fiat anniuerſariū pro aliq̄: ſʒ hoc
ꝯſtitui ſi pōt ꝑ donatorē qꝛ nō lʒ ei cō
ditiōes ſpūales apponere. ſʒ tm̄ tēpora-
les vt redēptionē captiuoꝝ. xij. q. ij. ſta
rū ſʒ p̄t ꝯſtitui ꝑ illos q hn̄t ānniuerſari
uʒ facē ex d p̄bē. c. ſignificatū Ho. i. d.
c. q̄ꝛ lʒ ꝙ p̄t ipōi tale onꝰ redditibꝰ. ſʒ
dic tn̄ nꝰ fore relinquē ſic relinq̄ tali ec
cłie annuati. x libr. ſup tali poſſeſſiōe di-
uidēdas inter eos ſolūmō q meo anni-
uerſario ītererūt: ⁊ rogo vt fiat oī āno.

12 ¶ Utrū cāonicꝰ vadēs ad horas cāo
nicas principalr̄ pro dēarijs horarijs
ſit ſimōiacus. R̄. Ho. i. c. oll d ꝟo. ſig. ⁊
ſeqtur. Jo. an. d ele. ſi re. c. vnico li. vi.
lʒ ꝙ ñ ē vera ſimonia: qꝛ nulla exp̄ſſa
pactio itercedit ſʒ ꝙ grauiter peccat ⁊
⁊ mentalē ſimoniā cōmittit ſʒ ꝑ ſolaꝫ
preſentiaꝫ ſatiſfacit. c. tua nos de ſimo.

13 ¶ Quid ſi clericus ꝑ p̄cio vigilet ad
defūctū ⁊ dicat pſalteriū. R̄. hoſti. ꝙ ſi
fecit pactū ꝑ eo legere pſalteriuʒ ꝙ ſi
monia eſt . Si aūt ꝙ vigilaret non eſt
ſimonia lʒ ſcit tacite ꝙ debeat legere
pſalteriū ar. de p̄bē. c ſignificatum: qꝛ
ſic vēdit laborē quē nō tenet īpender.

14 ¶ Quid ſi maior erit. nō potē niſi
pro certo p̄cio. R̄. Hoſti. ꝙ eſt ſignum
auaricie ⁊ īducit vicium ſimonie. c. au
dīuimꝰ eo. Silr̄ eſt ſimonia q̄n taxat
ꝑ. quāta pecunia q̄s ponatur in tali ſe
pultura cum ibi ſint plures ſm̄ hoſti.

15 ¶ Utrū pactū de lecto redimēdo aū
q̄ʒ corpus ad eccłiam deferat ſit ſimo-
nia. R̄. ꝙ nō qꝛ lectus ⁊ hmōi ē q̄d tpa
le ⁊ iō pōt vendi redimi ⁊ hmōi: ſi tn̄
clici nolēt ſepelire niſi ꝑus īpoſito p̄cō
de eo redimēdo ſic vł ſimonia cū fiat
pactuʒ de tpali ad ſpūale ſm̄ . hoſti. ſa
cit. c. vlt. de re permu. Silr̄ cōmittit ſi-
monia ſi clerici nolēt ſepelire niſi fie-
ret eis cautio ab heredibus defuncti-

dr receptione eoꝝ que cum funere poꝛtantur ꝛ similiter qui nolunt sepelire sine pecunia.c.questa est.xiij.q.ij.

16 ¶ Utrum sit simonia ꝓ matrimonio dare pecuniã.R. sm Ricar.in.iiij.di.xv.ar.iij.q.i.ꝙ ꝓ vt matrimoniũ est sacrm ca dẽs in dispẽsatiõe ministroꝝ ecclie sic vẽdi nõ põt ꝛ iõ simoniacus est q ꝓ bñdictiõe nubẽtiũ pecuniã exactã accipit.c.cũ in ecclesie eo.prout ṽo matrimoniũ est offm nature: sic lz dare ꝛ accipe ꝓciũ sicut ꝛ ꝓ alijs officijs ciuilibus ꝛ corporalibus.

17 ¶ Sed qd si nolit bñdicere nisi data pecũia.R. Alex.ꝙ dz recurrere ad supiorẽ q si noluerit cogere ꝑsbyterum vt bñdicat gratis tutius est abstinere ꝗ͂ peccãdi occasiõem dare. Pa. in iiij.c. dilectus el ij.c.ti.iz ꝙ in sacris voluntarijs nõ lz aliqd dare ꝓ eis hñdis ß in necessarijs sic.Et sic videretur tenẽdo opinionẽ ꝙ nõ possum ꝯsumare matrimoniũ sine bñdictione vbi ꝯsuetũ est ꝙ licite dare põt cũ intẽtiõe dãdi ꝓ redimẽda vexatiõe nõ emẽdi bñdictiõez

18 ¶ Quid de sacerdote q nõ vult dare liniam ꝓrochiano alteri ꝯfitẽdi nisi data pecunia.R. Rodoñ. ꝙ simoniacus est. Idẽ dic de licẽtia cõicãdi aut bñdicẽdi spõsas. Aduerte tñ ꝙ si nõ itẽderet liniaz ꝯfitendi cõicandi vel benedicendi sponsas.ꝛ hmõi vendere:sed sibi ꝓuidere sup obuẽtionibus ꝛ oblationibus q̃ eũ ꝯtingerent ꝛ nõ plus nõ esset simoniacus sm Rodoñ.

19 ¶ Utrum sit simonia ex pacto dare aliqd ꝓ calicibus vestibus ꝛ linteaminibus bñdicẽdis.R. Ray.iz ꝙ nõ:qꝛ nõ fuerit nisi in crismate baptismo cõfirmatiõe eucharistia balsamo sepultura ꝛ basilica dedicãda.i.q.i.diuis.c.placuit.c. vt vnus quisqꝫ ex eo.ti.cũ in ecclie. Sed tu dic ṽius cũ Gof. ꝛ hosti.ꝙ est simonia.c.ad nr̃am eo. Idẽ dic ꝓ bñdictione abbatiũ vl abbatissaꝝ vellatiõe virginũ aq̃ bñdicta ꝛ hmõi fz pe de pal.

20 ¶ Utrum archidiaconus q hz examinare ꝓmouẽdos vel ille q rñdet in scrutinio ordinãdi sm formã.c.ij. de scruti.vel ille minister q legit euãgeliũ cuꝫ fit ordinatio sit simoniacus si aliqd recipit ab ordinãdis.R. ꝙ sic sm dñm Anto.in.c.pe.extra.eo.

21 ¶ Utrum ꝓtendẽs sanctitatẽ quã nõ hz vt ꝓmoueaẽ ad ordies vl bñficia sit simoniacus.R.ꝙ nõ ß dz agere pñiam c.mandato extra eo.

22 ¶ Utrum notari⁹ sine simõia possit aliqd recipere ꝓ scriptura fcã de ordinatiõe.R. Lau.ꝛ sequitur Ber. brix.in.c.sicut epm.i.q.ij.ꝙ nõ nec ꝓ labore nec ꝓ charta.ß eps dz sibi procurare. Pa. ṽo.in.c.i.de simõia iz cũ glo. ibidẽ ꝛ cõiter doctores qð veꝝ ẽ in notario q hz salariũ õ publico secus ẽ i illo q nõ hz salariũ qꝛ recipe põt ꝓ suo labore solũ ꝯsiderata q̃litate negocij nõ ordinis sicut faciũt q ꝓ clericatu tm̃:ꝓ diaconatu plus ꝛ hmõi qꝛ sic est simõia. at.x.q.ij.ꝓcarie. Idẽ dic ꝙ est simõia exigere aliqd ꝓ sigillo nisi expẽsas cere ꝛ sigillatõis ꝛ clericoꝝ ad hoc deputatoꝝ itellige sup re spũali ꝛ in iurisdictiõe ecclĩastica cũ nihil aliud sit nisi q̃dam testificatio iudicis sup illud.

23 ¶ Utrum recipiẽs aliquaz ꝓmissionem spẽalitatis.puta bñficij ꝛ hmõi pro aliquo negocio ꝓmouẽdo apud sedem apostolicam sit simoniacus.R. Pa.in c.cũ essent eo.ꝙ sic vt ibi.

24 ¶ Utrũ statutũ in fundatiõe alicuius ecclesie factũ quo cauet.ꝙ quisqs tm̃ in redditib⁹ annuatiz dederit in ꝑpetuũ recipiat ꝓ canõico ꝛ hẽat qð dederit ꝓ ꝓbẽda.sit simoniacum.R. Rodoñ. ꝙ si tale statutũ fiat ad tp̃s ꝛ ꝓncipalr intẽtiõe augẽdi dei cultũ.ꝛ ꝙ dãs ꝓincipaliter ꝑꝑ deuotionẽ dei ꝛ sit dign⁹ tollerari põt.Et idẽ dic õ monasterijs de nouo fundatis ꝛ egenis.s.ꝙ quisquis daret tantũ reciperetur ad illud monasteriũ vsqꝫ ad certũ numeruz. ar.c. tua nos.extra eo.

25 ¶ Utrũ aliquis dignus ordinari vel beneficiarij dãs ex pacto vel exactus ianitori vt eũ ad epm permittat intrare ad peteñ.beneficiũ vel ordinem vel electionis cõfirmationem sit simonia

ctis.ĥr.ĥz Rod.ꝙ nõ.si nõ dat itentio-
ne corrupta.s.vt ꝑ intercessionē ei⁹ cui
dat ꝯseqtur intentũ.q: si cũ tali inten-
tione daret esset simoniacus.

26 ℂ Utrũ aliqs possit iduci vt intret re
ligionē ꝑꝑ pecuniaz dãdã.ĥr. ꝙ nõ.c.
dilectus.el.ij.eo.ti. Sed vt qs cõuerta
tur ad fidem dicit gl.in.d.c.dilectus ꝙ
põt dari hosti.addit.idez posse dici in
sacris necessarijs: sed nõ in volũtarijs
qđ limitat Pa.in.d c.dilect⁹.ꝙ ex pa
cto vt cõuertatur vel intret religionem
vł recipiat sacra.nõ lz sz bñ sine pacto:
vt alliciatur ad predicta capiẽda.

27 ℂ Quid de fraternitatib⁹ ita ꝯstitut] ꝙ
null⁹ recipiat ad eas nisi ꝓmittat vel
iuret ꝙ ãnuatiz soluet.ĥ. de si.ĥr.Ray.
ꝙ si fiat ꝑꝑ cãz hõestã puta paupibus
alẽdis.captiuis redimẽdis ⁊ hmõi nõ ē
ibi simõia.imo licite fiũt ⁊ q eas despi
cit anathematizãdus ē.xlij.di.si qs de
spicit ⁊ ar.xvi.q.vij.sane.Rodo.in̄ di
cit ꝙ si statutũ ē sub forma negatiua
nõ lz.qa excludit pietatē.sz sub forma
affirmatiua lz.s.vt qsqs fuerit recept⁹
det tantum sz nõ plz ꝙ fiat iuramẽtũ
ꝑꝑ periculuz periurij.

28 ℂ Utrũ ꝓ iusticia faciẽda dare pecu
niã vł egpolẽs sit simõia. Ricar.i.iiij.
di.xxv. ar.ij.q.ij.tz ꝙ sic loquẽdo de
iusticia ecclīastica.vt qñ daſ epo vel
alijs ꝓ reddẽdo iure sup spũalib⁹ i q̄
ꝯcor.gl.i.c.vẽdẽtes i.q.iij. Idẽ tz Ro
do ẽt sup tpalib⁹ si sit ꝑsona ecclīasti
ca q̄ dz reddere ius rõe iurisdictiõis ec-
clīastice.secus e ẽt si eẽt iudex secularis-
seu laicus.lz als grauiter peccet. Alex. de
ales tñ tz ꝙ ẽt i iudice seculari vẽdere
iudiciũ iustũ ẽt simõia: q: h̄ ē act⁹ ꝯtem
tis.⁊ ita q̄ ad aliqđ ē spũale.sz ꝓ aduo
catiõe aũt ꝓcuratiõe ẽt in cã spũali lz
aliqđ accipe sine simõia.sz gl.i.d.c.vẽ
dẽtes ⁊ Ricar.vbi.s̄.⁊ forte veri⁹ tenẽt
ꝯtrariũ.⁊ ꝙ est solũ graue pcm̄ accipe ꝓ
iusticia in reb⁹ tpalib⁹ ⁊ ei q ē iudex.

29 ℂ Utrũ sit simõiacũ occltare pcm̄ ali
cui⁹ ꝓ pecũia qñ ad ei⁹ offm̄ ꝑtinet il
lud reuellare ĥr.ꝙ sic.c.nẽo.eo.imo ẽt
occltare respectu ꝑsone ꝯsanguinitat]

vł affinita] vt sibi vł Sz Ricar.vbi.s̄.
limitat vez si talia respiciũt cãm spũa
lē als nõ sz est graue pctm̄.

30 ℂ Utrũ testificari ꝓ pecũia sit simõia
ĥr. Ricar.vbi.s̄.tz.ꝙ sic i cã spũali als
nõ:lz sit graue pcm̄.Alex.ho dicit ꝙ in
causis ecclīasticis ⁊ a ꝑsonis ecclesiasti
cis si testimoniũ vẽdatur simõia ē. In
alijs grauiter peccatur.

31 ℂ Sz nũqd aduocat⁹ simr cõmittit si-
mõiã si ꝓ pecũia pcurat.ĥr. ꝙ nõ q:
pcuratiõ ⁊ ꝯsiliũ adminiculaſ exteri⁹
cãe sed testiũ est a substa cãe.⁊ iõ testes
cognũt nõ aduocati ſm Alex.

32 ℂ De simonia magistrorum vide.s̄.
Magr.§.x.cũ sequẽtibus.

33 ℂ De simonia sepulture.vide.s̄.sepul
tura i ꝑn.⁊.§.i.⁊.xliij.⁊.xliiij.

34 ℂ Utrũ patron⁹ siue hñs ius pñtadi
q aliqd recipit ꝓ pñtãdo sit simõiac⁹
ĥr.Pa.i.c.veniẽs el.i.de testi.ꝙ sic tex.
bon⁹.de trãsac.c.pterea qñ inter.

35 ℂ Circa ꝑmutationē.vide.s̄.Permu
tatio.§.ij.⁊.iiij.⁊.vi.

36 ℂ Circa trãsactionez.vide.j. Transa
ctio.§.iiij.

37 ℂ Circa renũciatiões ⁊ remissionē vł
tra id ꝙ hẽs.s̄.renũciatiõ.Quero Utrũ
renũciãs lris sup bñficio ecclīastico ob
tinẽdo.sit simoniac⁹.ĥr.Pa.i.c.ad au
dietiã de rescrip.ꝙ sic si fit ex pacto.s
aliq̄ tpali recipiẽdo siue ꝓ certa pẽsio
ne recipiẽda.gl.in.d.c. ad audietiã tz
ꝙ est simõia in eo q cõsecutus est bñfi
ciũ sed in eo q nũdũ cõsecutus est bñfi
ciũ ꝙ nõ sit simonia. Sed tu tene ꝙ ē
simonia ẽt in hoc casu. si deſ aliqd ex
pactiõe ꝑuiũ secus si ex offõ iudicis vł
mediãtibus bonis viris renũciatio ex
vna pte pure fiat,⁊ ex altera pte aliqđ
tpale deſ. Ut colligiſ in c.sane.ď renũ.
⁊ de pac.c.cũ.pdē. Simr nõ est simõia
si renũciet talib⁹ lris ex eo ꝙ dat sibi
spũale.puta beneficiũ ſm Inno.⁊ ho-
sti.de rescrip.c.ad audientiã: ꝙ limita
cũ sit permutatio si concurrant que.s̄.
dixi. Permutatio.§.iiij.

38 ℂ Utrũ dãs aliqđ tpale prelato ne re
moueat eum a ꝑoratu vel beneficio sit

simoniacus. R. Rodoñ. q sic si necessitas vel vtilitas sit q amoueat. als non dūmō intētio nō sit corrupta. Sitr simoniacus ē q dat spūale vt obtineat debitū tpale qd suū est fm Tho. i. iiij. di. xxv. d quo ego dubito p ea q dixi. s. simonia. ij. § xvij. z. xviij. z potius credo q nō sit Simonia. ar. c. i. de vsu.

39 ¶ Utrū renūciās būficio vt alteri certe psone det sit simoniacus. R. q nō nisi in pactū deducat. c. dilectio. de pbē. Nā hēre spē de hoc nō est simonia. c. cū pdē. de pac. i. q. i. ordinatiões.

40 ¶ Utrū remittēs debitū tpale p spūali psequēdo sit simoniacus. R. Pa. in c. veniēs el. i. de test. q sic q2 remittere idem est q donare. vt in glo. pdicti c. z in. l. gn et. ff. de calū. Limitat tñ gl. i. d. c. vez cū ex tali remissiōe aliqd comodū applicat parti. Addit pa. ibidē aliā limitationē. s. q est vez q remittere ē dare qñ debitū est liquidū. s3 quādo debitum est dubium tūc dicitur potius facere que donare. vt dr in trāsatione in. l. siue ap. z. C. de trāsac.

41 ¶ Utrū promittens nihil petere ab ordinatore vel psentatore vsq3 ad tot annos sit simoniacus. R. Pa. in. c. per tuas el. iij. eo. q sic. ex quo q2 ordinator tenetur assignare isti post ordinationē portionē que consideratis fructib9 est qd tpale talis remittit tpale pro spūali psequendo z ideo simonia est.

42 ¶ Utrū dās pecuniā vt qs nō ordinetur vl eligatur vel electio nō cōfirmet aut ecclie nō psecrentur z hmōi sit simoniacus. R. q sic. extra c. si. nēo. Idē dic qñ p grām psanguinitatis. vel affinitatis. vel penitentē nō recōciliat. vel minus penitētem absoluit. vel petrm celat vt in. d. c. nemo. Dicit tñ Inno. ibidē q vez ē q silitudinarie dr simoniacus talis p grām sic faciens q2 sic punitur. ac si simoniacus eēt Pa. z glo. in d. c. nemo t3 q est simona. z ē verius.

43 ¶ Utrū corrūpens iudicē vel testem in casu spūali pp pecuniā. sit simoniacus. R. Pa. in. c. tua nos. eo. ti. cū Host. q sic p eādā cōnexitatē quam hñt cū spūalibus. vel est qsi simonia ar. d. c. nemo. Secus in causa mere tpali.

44 ¶ Utrū aliqd accipere pro inuestitura ecclesiaz sit simonia. R. q sic tex. in. c. in tm̄ eo. z ibi dic. pa. q si tm̄ p inuestitura iuris s3 ēt sci. l. p iductiōe i corpalē possessionē etiam si ibi sit psuetudo.

45 ¶ Quid de dātibus pmos fruct9 bñficij in curia. z soluētibus taxā bullaz z ceteroz fm stillū curie. R. q nō sunt credēdi simoniaci q2 talia nō soluūtur p spūalibus s3 pro sustētatiōe curie z officialiū z sic tene q2 illa d voluntate pape sunt ordinata. Sed secus indico in curijs epoz z alioz prelatoz hñtibus vñ viuāt scđ3 decētiā nō scđ3 pōpam q2 simoniacū ē tales taxas facere p dispēsatiōib9 absolutōibus z hmōi. i. q. iij. Ex multis Secus si pp victus decentiā quā als nō hñt hoc fecerent.

Simonia. iiij.

circa igressuz religionis. Utruz intrās monasteriuz cū pacto de dandis tpalibus sit simoniacus. R. q sic. c. in tm̄. z. veniēs eo. vl cu tñ Hosti. Gofre. Ray. z Ber. z in c. qm̄ simoniaca. eo. q si monasteriuz esset tenue q possent dicere volēti intrare. Si vis viuere mecū porta tecū: q2 l3 te libēter recipere velemus tñ bona nra nō sufficiūt. S3 tu tene in pscia opinionē Tho. in sūma q dicit. q pro ingressu monasterij nō l3 aliqd recipere vel exigere quasi preciū. sed pro victu psone recipiende l3 aliqd recipere si nō sufficiāt opes ad hoc monasterij. Sitr ēt licitū est propter deuotionem quā qs ostendit monasterio largas elemosynas faciēdo crdē q facilius reciपiatur sicut licitū est ecōuerso prouocare aliquē p tpalia būficia ad deuotionē monasterij. s3 nō sit licitū aliqd ex pacto dare vel recipere vt recipiat. c. q pio. i. q. ij. Rodoñ. etiā t3 q qñ monasteriū est tenue z idigēs q nō est simoniacū z pacisci i talibus. dūmō nō fiat p spūalibus pferēdis s3 p expēsis faciēdis vl recōpēsandis. vñ t3 q l3 exprimere noia z qtitatē numeris. z pl3

mihi q̃ ad ꝯsciam.ad.c.q̃ videnť ꝫria ꝛ maxie.d.c.qm̃ simoniaca dic ꝙ loquunť q̃ ad foꝝ ꝯtētiosū ꝓp fraude a ꝛ iō iudicat se sup ꝓsūptiōe q̄ cessat i toto sic vł loquunť vt nihil ꝓ igressu: ꝫ ñ loquunť gn̄ ꝓ releuatiōe sūpt⁹ quādo monasterium aliter non potest.

Simonia.v. Circa ea q̄ ꝓhibentur dari vł ꝯduci i pactū ꝓ aliq̄ spūali ł ānexo vel a deo ꝺe pēdēte. Et primo.

1 ¶ Utrum solū sit simōia qñ interuenit pactū ꝺ pecūia. R. ꝙ ñ ꝫ dic ꝙ triplex ē mun⁹ qꝺ iducit simoniā i spiritualib⁹ si ꝺducat i pactū Primū ē mun⁹ a manu vt ē pecūia.capiēdo ꝓut accipit.i. q.iij.totū ꝓ oi re tpali. Scđm mun⁹ ē a ligua. Tertiū ab obsequio vt.i.q.i.sͣ nul li. Addit ab aliqb⁹. Quartū mun⁹ sanguis qꝺ ē cū qs ꝯfert ecclia vł ꝓbēdā alicui ītuitu ꝯsāguinitat' vł amicicie. Nā ꝫ gl.i c.vt ecclia.bñfi.si solū confert ꝓp ꝯsāguinitatē vł amiciciā.ꝛ alias ñ ꝯferret simōiac⁹ ē. Sꝫ alex.ꝺ ales. 3a se.ꝛ Tho.3a se.ꝛ i.iiij.ꝛ i quol.li mitāt verꝫ qñ itēdit ex h̄ aliqꝺ bonum redūdās i.seipo.vt puta.qꝛ magnificet vł nobilitet.vł vt faciat sibi aliq̄ recōpēsatiōnē ꝛ hmōi Secꝰ si solū itēdēs bonū tpale illi⁹ cui dať ꝛ nō alteri⁹ qꝛ tūc lꝫ sit grauē peccatum non tamen simonia ē i hoc.iiij.munere. quia nihil datur vel recipiť.ꝛ magis placet. De hoc tamen vide Pa.i.c.tuā.ꝺ eta. ꝛ qli.oꝛ.ꝛ.i.q.i.c.si qs.ꝛ.c.sōi nōnulli. Posset tñ dici ēt tūc eē simoniacus qñ plat⁹ aliqꝺ bñficiū ecclиasticū daret alicui cū pacto vel intentionem vt ipse sius consanguineus prouideret.

2 ¶ Sꝫ nūqd qꝺcūq3 mun⁹ a manu inducit simoniā in spūalibus. R. ꝙ sic si pactū pcessit. Si ꝟo nō pcessit tunc si sit adeo paruum ꝙ nō debeat iducere ꝓ mouētis aīum īspectis cā tpe ꝛ q̄litate ꝑsonaꝝ sic nō facit simoniā.c.ꝛ si questiōes eo ti. Ualde eni inhūanū ē a nemine velle recipe: ꝫ vilissimum est oia ab oibus.ff.ꝺe offi.ꝓconsul.l.solent.§. vlti. Et hoc verū quo ad ecclia: ꝫ q̄ ad

ꝺeū qcqd dať vł recipiť corrupta itentione q̄ntūcūq3 minimū ꝓ spūali simoniacū ē ꝫ sola pnīa sine resignatiōe beneficii purgat.ꝛ sic itellige.c.nemo co ꝫ Hos. aduerte tñ ꝙ qñ dat aliqd siñ pacto ñ vt ꝺbitū.ꝫ vt dari ꝯsuetuꝫ nō est simonia secundum Rodoñ.

3 ¶ Quid si id qꝺ dať sit ꝺ reb⁹ ecclie. R. ꝙ nihilominꝰ simōia erit ꝫ s.s. tho.

4 ¶ Quid si nō det mun⁹ a manu ꝫ a ligua pro spūali ꝫ fido. R. simonia est Aduerte tñ ꝙ mun⁹ a ling. a aliqñ ꝺr ipsa laus ptinens ad fauorē humanū q̄ sub ꝓno cadit. Aliqñ pces ex quib⁹ fauoꝛ human⁹ acgrit vel ꝫrīu vitatur Et iō siquis principaliter ad hoc itendit simoniā cōmittit. Et principꝉr ꝺr intēdere qñ pro idigno admittēdo datur vel recipiť. Sed circa dignuꝫ distiguit Hos.ꝛ Hostiēs ꝙ aut promouet ꝑ ꝑcipib⁹ sius ꝛ sic si petit plationeꝫ que dať per electionē tūc ē simōia.i. q.vj sicut is qui. Si aūt nō dať ꝑ electionē ñ sit simplex bñficiū sicilicet si indiget. Si nō est simplex sed habēs dignitatē vel curā aiaruꝫ sic nō lꝫ.ar.i.q. i.ordinationes.ꝛ.viij.q.i. scripturis ꝛ est simoniac⁹ ꝫ vgo. Ray. Hostien. Tho.xxij.ꝛ Directo li.iij.quia eo ipso ꝙ petitur indignus est. Sed Rodoñ. credit ꝙ ēt ꝫ in dignitate ꝛ cura Fac. c.tua nos.eo.ti. Qꝺ ego credo verum si indiget puta qꝛ.nō hꝫ aliunde vnde viuat.ars nō.c.ad aurea.ꝛ.ti.si mō dignus est ꝛ intendat ꝓdesse ꝛ nō pesse Si ꝟo ꝓmouet precibus alienis ꝑ ꝑ digno.sic ꝫm omnes simonia est.i.q.i. ꝺe ordinatiōibus Si vero ꝓ digno tē si sunt spirituales non est simonia. i. q.i.latorem Si vero preces sunt carnales. Et dicuntur carnales quando illi qui precantur attendunt ad parentellam principaliter.vel amiciciam rogātium ꝛ prelatus propter ipsas principaliter monetur sic est simonia.quia pces succedunt loco precij.d.c.ordinatiōes.ꝛ.c.sūt nōnulli.i.q i. Si vero prelat⁹ principal'r nō sequr preces ꝫ merita seu qꝛ dign⁹ ē nō est simonia.c.q

busdā.i.q.i.c ar.c.tuā.eo.ti.tenet etiaz Pa.in c.tua nos eo.ti.q humiles preces emisse a digno ñ iducūt simoniaz nec ēt aliqd petitū.vt ex dcis.c.tua nos c.c.latorē.ps.imo fort⁹ tz Pa.ibidez q donās aliqd cardinalib⁹ vl̃ platis.c rogās p aliq̄ bñficio.dūmō nō ducat pncipali itētiōe vt p talia exēnia c preces adipiscat spūale q̄rua scdario hēat talē spē.q ex oēz nos ūdicat quia iuste ista pñt fieri sine spe pmaria. vt dicit Inn.Ho.sa.c qd pderit.in.di.i. q.i.sūt nulli.c i.c.maz.de eta.c qua.

5 ¶ Circa mun⁹ ab obsego.quero vtrz fuiēs alicui plato vt ɔsequat bñficiuz spūale vl̃ mōasterio vt recipiat c huiusmōi sit simoniac⁹.R.Pa.i.c.cū essent eo.ti.gl.ibi tz q nō qñ sine oi pactiōe fuit.c itētiōe scdaria pdicta bñdi ñ pmaria.si mō sit idone⁹.nec plat⁹ aut mōasteriū directe pp h̄ fuitium itēdat ei ð bñficio puidē vl̃ recipe qz si sic eēt mun⁹ ab obsego.c simōia qñ pncipali c directe.d.c.ordiatiōes. Jō dic q si i fuitio iteruēit pactū, semp ē simonia.c.cū eēnt eo ti.Si nō iteruenit pactū.si fuiat pncipalr gra.lz scdario vt hēat aliqd spūale si ē simōia fz Gof.c sic ɔcorda iura q̄ videtur ɔria. Ho.tñ ēt tēnit q si fuitiū corpale sit hōestū c dign⁹ dignū obsequz pstat c q licite pt ēt fuire pncipalr dūmō pactū nō iteruēniat.vt si q̄s epō fuiat romā eūdo.ei⁹ negocia petrādo a ɔ̃rio sesu .i.c.si nōnulla.i.q.i.Sz i fuitio idigno vl̃ p idigno sic erit simonia. sic dic i fuitio spūali.q si pactuz iteruenit simonia ē.nisi tali bñficio sit annexū illō onus Vñ no q nō solū predicta iducūt simoniā i dātibus seu paciscētibus.sz ēt i ɔsētiētib⁹ sine mediatoribus ec.c.per ingsitionē de ele.c.c.ij. de ɔfessis.necnō i paciscentibus aliqd dare vl̃ facere mistrātibus.sz ēt mistris seu familiarib⁹ admistrātis.sic dicim⁹ i Jezi q fuit fa⁹ Helisei.i.q.i.in sūma. Dic tñ Ricar.q lz eps fecerit pactum vl̃ pmissionē p aliq̄ bñficio dādo.c postea oblit⁹ talis pacti puit ɔfert q ñ ē simoniacus q̄ ad eccliā.nec ēt ille q recipit tale bñficiū si hoc pactuz ignorabat.c iō ñ tñr resignar̃. q bene no.

6 ¶ Utrz auctoritas pape excuset a simonia.R.pa.i.c.i.e.ti.Dicūt doc.q ecclia romana titul⁹ ð simōia ñ hz locū sicut nec lex iulia ð ābitu i curia pncipis gl. ho c ho.i.e.ex pte e.ti.dic̃ c sequit pa. i.d.c.i.verz i hīs q̄ sūt simōiaca ð iur positiuo solū:sz ñ i hīs q̄ sūt simōiaca ð iur diuio.Et iō tz Pa.ibidē q cū titul⁹ bñficij hēt admistrationē ordis vl̃ executiōez clauiū sit ð iur̃ diuio sic ipa executio clauiū q papa talē titulū vēdēs ē simōiac⁹.sic ille q emit nec valz excusar̃ ei⁹ auctoritas.hēs bonā gl.i.e.lz.ð penis.c tex.cū gl.in.c.ex diligēti de simo.q̄ris.d.Car.teneat q ois titulus bñficij sit de iure positiuo:c sic fm eū excusaret eius dispēsatio. Sed tu tenecum Pa.Secus in alijs non habentibus executionem clauium.

7 ¶ Sz nūqd eo ipso videat dispensar̃ ex q̄ scit ex certa scia c tollerat. R. Jo. ð ligna.eo.ti.c.i.dic̃ q sic.ita q nō ēōmittit simoniā:qd ego credo verz: quādo simōia ɔmittit cū papa vt puta qs habuit bñficiū mediāte pecūia a papa hoc sciente c ad hoc ɔsentiēte:qz tēscia pncipis purgat hoc viciū c ita tal̃ si icurreret pēas iuris siue simonia sit de iure diuino siue positiuo:nec teneretur resignare si simōia est de iure positiuo.¶ Sz de datis alijs a papa lz ipe sciat q dñi c curiales exigunt c tolleret nō pp hoc dispēsare vr̃:c iō i pēis inuoluunt.facit.s̃.dispensatio.§.xij

Simonia.vj.

quo ad penam. Sciendum q est quadruplex: prima est suspēsio. Querit vtrz ois simoniac⁹ in ordine recipiēdo sit suspensus ipo iure.R.vt colligo ex Inno.c Pa. i.c tanta c.c.per tuas.el.ij.eo.ti.q sic c q̄ ad se c q̄ ad alios.c.ñ solū q̄ ad ordinē sic suceptū.sed ab oībus alijs ordinib⁹ ēt licite receptis.c p ɔñs est remotus ab admistranōe tpaliū bñficiorū suoz.facit gl.i.q.i.reperiunt.c vrō gl.

in Cle.cupiētes ꝺ penis nec pt dispensari cuȝ eo nisi per papam .i.q. i.gra.

1 ¶ Utrū simoniac⁹ in ordie dādo sitr sit suspēsus. R. Gof.tȝ ꝙ sic p trienniū. ſȝ Inn.in.c.pñ.eo ti.ꝛ Pa.in.d.c.p mai tenēt ꝙ perpetuo sit suspēsus.ꝛ vl ibi us.pro hoc tex.iūcta gl.i.c.si quis asimoniacis.i.q.i.ꝛ.§.Uerum.xxxij.di.

2 ¶ Utrū simoniacus i bñficio sit suspēsus.R. Pa.in dictis.c vbi.ꝺ.ꝙ sic. sed si est occultus est suspensus quo ad se non q̄ ad alios.ſȝ suspēdēd⁹.ar.i.q.iij. c.i.ꝛ.ij.vñ si renūciat beneficio talr acq̄sito pt vti ordie suo post pactā pniaȝ ꝛ alijs beneficijs licite hitis ſȝ beneficio illo retēto in q̄ simonia est cōmissa nō pōt agere pniam vt .c. iquisitionis de accusati. Si ꝟo ē manifestus sic ē suspēsus q̄ ad se ꝛ ad alios ipo iur.d. §.ve₂.vñ q̄uis renūciet bñficio interū idget dispēsatione sicut qlibet notori⁹criosus.vt in.c.fi.ꝺ tēpo ordi. Sed eps pōt dispēsare dūmō nō sit ille cuȝ q̄ cōmisit simoniā.vt no.i.q.v. presentiū. Et aduerte ꝙ tūc dr̄ occult⁹ ſȝ Rodo.qñ ñ ꝯstat p sniaȝ vl ꝯfessionē i iure factā.nec p rei euidētiā q̄ nulla possit tergiuersatiōe celari. Limita tamen pdict i oia qñ simōia ē ꝯmissa eo sciēte. Secus si ignorāte.puta p prem vel amicos₂:q₂ tūc non ē suspēsus q̄ ad alios nec quo ad se: nisi in ordine ꝛ beneficio sic hito.nō āt i alijs ordinib⁹ susceptis aut bñficijs hitis vl hñdis.c.de simōiace eo.ti.vbi hoc volunt Inno.

3 ¶ Sȝ q̄ro qs pt dispēsare i simoniaco in ordine vl bñficio R.gl.ꝛ Cal.in.c. post trāslationē de renū.ꝛ dñs Ant.ꝛ Pa.in.d.c.ꝺ simoniace p⁹ mita tenēt ꝙ in simōiaco i ordine sol⁹ papa quādo sciēter. Sȝ qñ eo ignorāte ꝯmissa ē simonia tūc eps pōt dispēsare.i.q.v. pñtiū.ꝛ ēt pōt eps dispensare cū tali lȝ qñ hoc sciuit ñ renūciauit ſȝ ministrauit in ordine suscepto aut ad altos ascēdit ſȝ Rod. In simōiaco ꝟo i bñficio sciēter solus papa pt dispēsare ſȝ Ber. Ray.ꝛ Gof.siue i illo beneficio siue i alio quocūq̧ ſm gl.ꝛ Jo. An.in.d.c.

de simōiace Sȝ Ho.tȝ ꝙ pōt eps dispensare in simplici beneficio solum Pa. ꝟo.in.d.c.de simoniace. eo. ti tȝ ꝙ pōt ēt dispēsare in curato vt illō hābeat i alia ecclia ēt cū executiōe ordinū si modo sponte renūciat. sed ad illud beneficiū i quo fuit simōia ꝯmissa vt illud hēat:nō pōt nisi p papaȝ fieri. Itē in ecclia ēpta non pōt ex dispēsatione epi hēre nisi simplex beneficiū ꝛ cum ex.nōt minoruȝ ordinū solū Si vero expectat sniaȝ ꝯdemnatoriaȝ tunc vllo mō eps pōt dispēsare in illa nec in alia vt hēat qdcūq̧ beneficiū. In eo vero q ignorante re₂ pmot⁹ ad beneficiū si pt nisi sol⁹ papa vt illud hēat:ſȝ in alijs pōt eps.vt no.i.d.c.pñtiū.ꝛ qd no.in c.sunt.ꝛ.c.nobis eo.ti. Sed Tācre. in c.sicut nobis eo.tȝ ꝙ ēt in beneficio illo i quo fuit pmot⁹ pōt eps dispensar si ipse eps non est in culpa.ꝛ placet.

4 ¶ Sed nūqd idē sit iudicium de mediatoribus quo ad suspensionē ꝛ quo ad dispensationē.R.ꝙ sic per regulaȝ accessoriuȝ de re.iur.li.vi.

5 ¶ Utrum episcopus possit dispensare cum simoniaco circa officia mortuo₂ benedictiones nubentiū. sepulturas crisma benedictiones vasoruȝ ꝛ huius modi.R. Ho.ꝙ sic post pactam pniaȝ quia non prohibetur.ar.c.nū per ꝺ sc. exco.nec obstat.c.Erga.i.q.i.quia loquitur de simoniaco in dignitate.

6 ¶ Quid ꝺ plato q ꝓmisit beneficiū alicui p pecunia.ꝛ re integra reuocat pactionē.R.ſȝ.Ri.qui.ꝺ.ꝙ talis peccauit ꝯuis faciēdo pactū q₂ tñ ad effectum pacti non processit nō incurrit penas suspensionis ꝛ irregularitatis.

7 ¶ Utrū ordinatus ab epo quem nesciuit simoniacuȝ possit ministrare R.ꝙ pōt in suscepto ministrare sed nō poterit alios ab eodē recipere nisi deponat cōsciam.c per tuas el.ij.eo.ti. Ubi no. Hosti.v.notabilia. Primum ꝙ ex varijs dictis in alterius piudiciū nō ē ꝯsciā formanda. Scdm ꝙ sic formata est ad ꝯsiliū plati deponēda. Tertium ꝙ si depōi nō pōt ē oibus mōia sequ-

Ea. Quartū q̄ ē virtus cuꝫ de conscīa scrupulosa sit bōa. ⁊ i melius informatur ⁊ cōtͥo ē debilitas animi ⁊ nimia simplicitas. Quītū q̄ i differētib⁹ pōt vnusq̄sq̄ ꝑut sibi placuerit ɔsciaꝫ informare. qđ bñ no. ⁊ iđ talis debet ministrare ⁊ conscientiam deponere.

8 ¶ Secunda pena contra simōiacos ē deposito ⁊ īfamia ⁊ hec ímponit̃ si ꝯ hoc iniudico constiterit. v. q. iij. sane ꝯ accusa. inquisitionis.

9 ¶ Tertia pena est excōicatio papalis Nam Martinus in concilio constantiensi. in extrauagāti que incipit Multe ita inquit. Sacro approbāte ɔcilio declaramus q̄ ordinati simoniace ab executiōe suoꝝ ordinū sint ipso iur̃ suspēsi. Electiōes ēt postulationes cōfirmationes. ⁊ q̄suis ꝓuisiones simoniace ecclīaꝝ monasterioꝝ dignitatū ꝑsonatuū officioꝝ ⁊ bñficioꝝ quorumcūq̄ deinceps facte nulle sint ipso iure nullūq̄ per illas ius cuiq̄ acquirat̃ nec promoti cōfirmati aut ꝓuisi faciāt fruct⁹ suos: ſꝫ ad illoꝝ restitutionē tanq̄ iniuste ablatoꝝ teneant. statuētes in sup q̄ dans ⁊ recipiēs ipso fctō sniam excōicatiōis icurrat ēt si pōtificali aut cardinalatus refulgeat dignitate. In alia extrauagāti facta anno. v. sui pōtificat⁹ māuie data q̄ icipit Dānabilē ɔfirmat oēs excōunicatiōes suspēsiōes ꝑuatiōes ⁊ iterdicta ⁊ alīs cēsuras latas a sūmis pontificibus ɔ simoniac⁹ q̄s vult icurrē ipo facto oēꝫ simoniacuꝫ occultū vł manifestū vbicūq̄ simoniaꝫ cōmiserint: cuiuscūq̄ stat⁹ ēt si ep̄atus aut cardinalat⁹ vel q̄uis alia ecclesiasticā vł tpali ꝓfulgeat dignitate dictaruꝫ excomunicationū suspēsionū ⁊ pēarū absolutionē sibi reseruās: nisi i mortis articulo. nec vult q̄ ꝟtute concessionis indulti aut cuiuscūq̄ facultatis absoluendi concesse vel concedende a sede ap̄lica possint absolui nisi spūaliter de peccato simmonie auctoritatē absoluēdi cōtineāt. Hoc idē Eugenius in alia extrauagāti q̄ icipit cū detestabił. data rome apđ. S. Grisonū āno sui pontificat⁹ .iiij. Paulus. ij. in processu quē i die iouis sacte fecit. excōicat omnes simōiacos tā i ordīe q̄ ēt i bñficio ⁊ absolutionē reſuaret sibi ⁊ successoribus eius. ꝓterq̄ in morte nec vult sic ⁊ Martin⁹ q̄ possint absolui ex q̄cūq̄ ɔcessione. nisi faciāt mētionē ꝯ simōia. Ideꝫ fec̄ Sixt⁹ q̄rt⁹. Et sic tene q̄ oēs simoniaci i ordīe ⁊ bñficio solū sᵗ excōicati Alij ꝟo simōiaci n̄. ſꝫ ipo facto cadūt i pēas ɔ ipsos latas a iur̃ ꝯ qb⁹ dictū ē hic. §. Nec te moueat. c. reperiunt̃ .i. q. i. Siīr. c. qcūq̄ ibidē. ⁊ c. placuit ibidē siīr. ⁊ c. ex multis. i. q. ij. q̄r lꝫ sub anathēa ꝓhibeāt tñ loquūtur solū ꝯ ordīe ⁊ bñficio. ⁊ sic i nullo iur̃ iuenitur sub pēa excōicatiōis ꝓ hibita omnis simonia. nisi vt dixi in ordine ⁊ beneficio ⁊ ideo illi soli sunt excommunicati.

¶ Quarta pena simōiacorū ē q̄ pre 10 cipit̃ sub pēa excōicatiōis late snīe omnib⁹ cuiuscūq̄ dignitatis aut stat⁹ q̄ si sunt p̄ntes i romana curia reuellare teneantur pape vel eius apostolice sedi camerario aut suo vicegerenti in vni⁹ vel duorum testiū p̄ntia infra duos dies naturales postquā sciuerūt. aut ađ eorum noticiam peruenerit aliquē cōmisisse simoniam a q̄ nō nisi ꝑ romanum pontificeꝫ possunt ꝓterq̄ in mortis articulo absolui. ⁊ hoc per predictā extrauagantem. Marani danabile. cui Eugenius in. d. extrauaganti. Cum detestabile addit q̄ non solum qui sciūt aliquem simoniam cōmisisse vel procurasse. sed etiam qui sciunt illos qui fuerunt mediatores teneantur reuellare pape vel eius camerario vel cui ipse duxerit committendum per se vel per alios q̄ citius. ⁊ q̄ nō possint absolui donec reuelauerint. quod intelligo si eo mode p̄ñt. ⁊ si sciunt veraciter non per suspitiones. aliť nō credo incurrere dictā excōicationē. Credo ēt hodie non ligare cū sit abrogata per nō vsuꝫ. Aduerte tñ ſꝫ asteñ. li. vi. ti. lv. quod quando simonia est solum mentalis sine aliqua pactione q̄ non ligatur talis aliqua ꝓdictarum penarum q̄ nota.

Simonia .vii. quo ad restitutionem

Queritur utrum datum simoniace sit restituendum. R. Pa. in .c. tuanos eo. ti. q aut datu est sine pactione. sed cum sola intentione huiusmodi spualia. et tunc dicunt aliqui quos sequitur Inno. et Hosti. q si talis simonia est de iure positivo. et sic restitutio non est necessaria ad salutem. Si vero est de iure divino. sic necessario est restituenda accepta. Alij ut Jo. an. et sequitur pa. tenent indistincte q non est restituenda de necessitate p. d. c. si. ubi est tex. aptus. Sed qr dicta .c. si. loquitur in simonia que est de iure positivo ideo dico q in tali casu non est necessaria. Et que sit ro lz Jo. an. et host. multas adducant tn nulla efficax est. Sm hec solum qr ius sic declaravit sm ipsum non extendas ad simoniam que est de iure divino. et ideo necessario restituendum. et sic tene sm tn distinctionem usurarij mentalis de qua. Restitutio .l. in lra usurarius in principio. Si vero datum sit mediante pactione sic absque dubio de necessitate restituendum est sz communiter doc.

1 ¶ Cui dz restitui acceptum simoniace pro ingressu monasterij vel eccle. R. Pa. in .c. de hoc. eo. ti. Si loquimur de eccla seculari. tunc si ille qui dedit non hz unde vivat restituetur ei. ar. c. veniens eo. ti. Si vero hz unde vivat tunc si omnes de eccla deliquerunt dz dari eccle et criminosi expelli. Si aut non expellantur dz dari fisco pape sz hosti. qui distribuat in pias causas Turpia lucra a fisco extorquentur .l. fiscus in questionem. ff. de iure fisci. si vero non omnes deliquerunt sed solus prelatus vel particularis tunc dabitur eccle in cuius ignorantiam erat datum. Si loquitur de ecclesia regulari si omnes deliquerunt datur ei qui dedit ut stet secundum monasterium. ut in .d. c. veniens cum non possit stare in primo monasterio ut in .c. quam eo. ti. Si vero particulares deliquerunt tunc pecunia dabitur secundo monasterio quo ad usumfructum tm et mortuo ingresso redibit ad primum monasterium. et sic intellige glo. in .d. c. de hoc. et concordat cum predictis hosti. et .d. Anto.

2 ¶ Quid si eccla commode non pot applicari ubi vel in cuius contumeliam est data pecunia. puta qr in remotis ptibus est vel videretur inconveniens ea ibi dari. cum eccla sit quasi derelicta. et huiusmodi. R. q pauperibus dabitur.

3 ¶ Utrum recipiens beneficium simoniace teneatur illud resignare. R. q sic. et restituere omnes fructus perceptos ex eo. et qui recipi potuerunt a diligenti possessore. c. si. res. xiiij. q. vi. de resti. spo. c. gravis intellige quando scienter simoniace habuit uel quamvis ignoranter tn postea scivit de perceptis post scientiam nam tunc non sunt in bona fide nisi extantes ul in quantum factus est locupletior .l. certum. C. de re. ven.

4 ¶ Cui dz restitui datum pro ordine huiusmodo R. ut q eccle. cathedrali in cuius iniuriam ut datum. si non est ordinatus ad titulum alicuius eccle: sed si est ordinatus ad titulum alicuius beneficij vel eccle illi dabitur sm Ulde. et Rodo.

5 ¶ Quid si pecunia ex pacto sit data pape. R. Pa. in .c. i. eo. ti. q nihilominus non poterit retinere tale beneficium etiam in casu in quo papa non committeret simoniam: sicut i simili disputat Jo. an. in regula cui lz. de re. iur. li. vi. in mercu. de ludente cum epo ad azardum. qui eps fecerat statutum excoicans ludentes: qr lz eps non ligetur tali statuto ligatur tn ille qui secum ludit. Sic in proposito papa recipiendo pecuniam non suspendit constitutionem de simonia. et plene disputavit idem pa. in .c. extirpande. in. §. qui vero de preben. Sed contrarium dixit .s. Simonia .v. §. vij. et est verius Nec ob. silimudo de ludente cum epo qr eps non pot facere q stante statuto suo contra venientes non ligentur. Sed bene papa pt Et ideo tene quod dixit .s. q non est simonia et sic beneficium poterit retinere.

Simplicitas est duplex

Simplicitas est duplex sm Pa. in c. dilecti. de iudi. quedam contra discretioni. et hec reprobatur. xxxix. di. c. Petrus diaconus. et .xvi. q. i. si cupis quedam contra dolositati et hec amplectanda. de q in euangelio. Estote simplices

sicut colũbe. ꝛ bon⁹ tex. cũ gl. i. c. veritat ꝺe iureiu. ꝛ. vi. q. i. ex merito. ꝛ hec est illa ꝺe q̃ ꝺic̃ tex. Insti. ꝺ legi. agna. succe. §. q̃ᵒ aꝺ sciasſimplicitatẽ amicã legibus ãplexãtes ꝛc.

Simulatio Idẽ est qᵒ hipocrisis. Unꝺ ꝺicit Isiꝺo. li. ethi. ꝙ hipocrita grece latine ꝺr̃ simulator. vel ꝺic ꝙ se hñt sicut superi⁹ ꝛ iteri⁹. qꝛ ois hipocrisis simulatio est. seꝺ nõ ois simulatio hipocrisis: ſꝫ tm̃ illa q̃ qs cũ sit malus ītus. se bonũ simulat. ꝛ palam oñꝺit vt bon⁹ viꝺeat̃ ꝑꝑ gloriã humanã vt ꝺicit glo. Math. v. ꝛ est filia inanis glorie. ſꝫ Gre. xxxi. mor.

1 ¶ Utrũ ois simulatio sit pctm̃. ℞. vt colligo ex. S. Bona. i. iij. ꝺi. xxxviij. ꝛ Alex. ꝺe alea. sa ſe. ti. ꝺe hipocrisi. ꝙ ẽ triplex simulatio. Pria est cautelle. et hec lꝫ vt ꝓbat̃ in. c. vtilẽ. ꝛ. c. ꝙ ast ẽ i §. qñqꝫ xxij. q. ij. Nã ꝺolũ non cõmittit q fraũꝺẽ excluꝺit. l. cuꝫ pr̃. §. plane ff. ꝺe le. ij. ar. c. platũ. qᵒ me. cã. c. carissimus. ꝺe ꝯuer. ꝯiu. puta. vt euitet aliqᵒ malũ fingit aliqꝺ. Scꝺa simulatio est istructõis. ꝛ hec ñ est pctm̃. ꝛ hec fuit i xp̃o qñ finxit se lõgius ire Luc. vlti. in q̃ inuit exhibeñ. hospitiũ pegrinis ex quo coegerũt eũ manere. ex quo meruerũt eũ cognoscere. Et iõ ille religiosus q maiorẽ sanctitatẽ quã hꝫ simulat vt ꝓximi eꝺificẽt. ꝛ aꝺ bonũ incitentꝰ nõ peccat seꝺ potius meretur vt pꝫ ꝑ Gre. xxxi. mor. Tertia sĩlatio ẽ ꝺuplicitatis. ꝛ hec tenet rõnes meꝺatij. ꝛ semper ẽ pctm̃. vt ꝓprie est in hipocritis Aꝺꝺit Alex. qrtaꝫ. s. significatiõis. sic Iaco. se simulauit. Esau. ꝛ hec nõ est pctm̃ Sicut ẽt qs in repñtatiõe ministerij passiõis ipĩ finxit se iuꝺeũ. vl xp̃ꝫ vel pilatum ꝛ h̃mõi.

2 ¶ Utrũ aliqs possit se simulare [illegible] ℞. sm alex. i sa ſe ꝙ nõ qꝛ au[illegible] hoc ꝑ opa mala siue vere siue apparenter ꝛ sic efficit̃ talis q̃le est illuꝺ opus. Aut hoc fingit ꝑ opa bõa ꝓ̃e ꝛ apparẽter ꝛ sic nũq̃ põt ex hoc appere malus.

3 ¶ Utrũ gerẽs hitũ sãctitatis vel religiõis q tñ nõ hꝫ meritũ sit hipocrita. ℞. ꝙ si ex īfirmitate post assũptionẽ talis hitus caꝺit a ꝑfectiõe nõ ẽ hipocrita. qꝛ nõ tñr ꝺeuellere suũ pctm̃ nisi loco ꝛ tpe ꝺbito. vñ ñ tñr ꝺpõere hitũ ſꝫ Gre. xxxi. mor. Si ãt ex malitia a ꝑfectiõe ꝺeficit. sic est hipocrita.

4 ¶ Utrũ hipocrisis sit pctm̃ mortale. ℞. vt colligo ex. S. Bõa. ꝛ Alex. vbi. s. ꝛ sctõ Tho. in. quol. ꝙ in hipocrisi ꝺuo sũt. s. ꝺfectus sanctitatis ꝛ simulatio ei⁹ Si ẽ intẽtio hipocrite refert̃ aꝺ vtrũqꝫ. s. qꝛ nõ vult hr̃e sanctitatẽ nec curat seꝺ tm̃ vult sanctus apere sic est pctm̃ mortale. Et sic sumit̃ in sacra. scriptura Iob. xiij. Non veniet in ꝯspectu ei⁹ ois hipocrita. ꝛ xxiij. Ue vobis hipocrite. Si ãõ accipat̃ hipocrita nõ ꝓ q̃litate vite male. ſꝫ ꝓ simulatiõe. sic aliquanꝺo est pctm̃ mortale. puta si hoc facit ex fine q est ꝯ caritatẽ ꝺei vel ꝓximi. puta. Simulat se sanctuꝫ vt possit seminare heresim vel ꝯsequatur ꝺignitatẽ ecclíasticã. vel q̃cũqꝫ alia bona in quibus cõstituit finem. Si aũt finis nõ sit cõtra caritatẽꝫ. sic erit pctm̃ veniale puta qꝛ solũ ꝺelectatur in lauꝺe. qꝛ ſꝫ philo. iiij ethicoꝝ magis ꝺr̃ vanus q̃ mal⁹. Sꝫ si finis sit bon⁹ puta aꝺ lauꝺẽ ꝺei ꝛ salutẽ aiaꝝ. vt ꝓximi eꝺificẽtur. sic meritoriũ est si tñ nõ ꝯtẽnat bonã vitã. ꝺicit m̃ Aureo. i. iiij. ꝺi. xvi. q. i. ꝙ si ex hipocrisi seqtur oppositũ honoris ꝺei ꝛ proximi salutis. ꝙ est peccatum mortale. Siĩr qñ soluꝫ facit vt possit hr̃e vanãgliã ꝛ h̃mõi qᵒ limitē veꝝ vana gloria que sit mortalis. alr̃ erit veniale solum.

Sobrietas ꝺr̃ mẽsura ꝺebita circa ea q̃ sunt necessaria aꝺ vitã vñ sobrius q̃si briã. i. mẽsurã suãs ꝛ noĩe sobrietatis tẽperãtia significat hoc exigitur in oĩbus seꝺ maxie i ministrisecclesie. xxxv. ꝺi. ꝑ totum. xli. ꝺi. ꝑ totum ꝺe vi. ꝛ ho. cle. c. clerici a crapula. i. cñ. iij. Itẽꝫ in regibus. ꝛ principibus. puer. xxxi. Noli regib⁹ ꝺare vinũ Quõ peccatur mortaliter. ꝯ ipsam. viꝺe Ebrie-

lus .gulla. et Ornatus.

Societas. i.

Sm Marchu rulum et not. Azo. in summa titulo pro socio est duorum pluriumve contractus ab commodiorem usum et uberiorem questum fac. ad hoc l. si non fuerit. §. plerumque. ff. pro socio. unde contrahitur solo consensu unde si meus socius aliquem admiserit quem meum socium esse noluerit et solum socius est. non mihi. ff. pro so. l. qui admittitur. et contrahitur ad tempus et in perpetuum .i. dum vivunt socii, et sub conditione vi. ff. pro so. l. i. et C. e. l. pen. sine fine non contrahi non potest .l. nulla. ff. eo.

1 ¶ Qui possunt contrahere societatem. R. quod ille persone que possunt se obligare et contrahere. de quibus multos casus habes s. Donatio. i. per totum.

2 ¶ Quomodo potest contrahi societas. R. dicit tex. in. l. societatem. ff. pro so. societatem coire et re et verbis. et per nuncium posse nos dubium non est.

3 ¶ Circa quid potest contrahi societas. R. quod circa omnia bona. Item circa aliquam negociationem. Item circa unam rem. ff. eo. l. societas sed in re turpi et flagitiosa contrahi non potest. ff. eo. l. neque praetermittendum est.

4 ¶ Est unus qui ponit pecuniam in manu mercatoris seu artificis. et mercator seu artifex ponit industriam suam seu exercitium circa talem pecuniam seu aliquis ponit pecuniam et operam. et alter operam solum. pecuniam solum. vel ambo pecuniam et operam. ut inde ex tali negociatione et arte habeat lucrum. utrum liceat. R. quod sic. secundum ang. de perusio in tractu de societate. et hoc tam de iure civili quam canonico. quia opera alicuius sepe valet plus pecunia. l. i. C. pro so. Insti. eo. §. ii. no. glo. in. c. plerumque. xiiii. q. iii. Et hoc dummodo duo concurrant. Primum quod ars et negociatio sit licita. c. per vestras de dona. inter vi. et uxo. Secundum equitas servetur omnibus quia secundum Hostiensem damna et lucra debent esse communia in omnibus. ut. i. d. gl. c. plerumque. et d. l. i. C. eo. et secundum industriam periculum huiusmodi ita ut qui plus posuit pecunie vel opere plus habeat de lucro. d. l. si non fuerit. i. prin. et ad arbitrium boni viri quod in hac actione sequendum est. l. in proposita. ff. pro so. Alias cum ista equitas non servatur non poterit esse iusta nec licita. quia cum societas sit fraternitas. l. verum in prin. ff. pro so. prout quod erit iniqua et leonina. d. l. si non fuerit in fi. quod bene no. per tota ista materia. Et ratio quare licite accipitur de lucro societate et non in mutuo est quia in mutuo transfertur dominium pecunie in accipientem. In societate vero non quia dicit tex. i. l. si tibi aree mee. ff. de pre. v. nec societatem contrahendo rei dominus esse desinit.

5 ¶ Sed numquid ratione pacti erit licitum quod qui habeat capitale fractum et alter sanum. s. quod magis habeat de lucro et nihil de damno vel magis de lucro quam importet id quod ponit in societate et minus de damno et huiusmodi. R. quidam dixerunt quod sic saltem de iure civili. quia contractus ex communicatione legem accipiunt. c. contractus de re. iu. li. vi. Sed tu tene cum azo. et Accur. i. d. l. si non fuerit. vo. Anto. i. c. si. de usu. et Angel. ubi. s. Et secundum Theologos et veritatem. quod nullo modo licet quia ut dixi societas est quedam fraternitas et tale pactum est contra eius naturam. ideo non valet. l. cum precario ff. de precario. et. e. si. de pre. Et ideo in conscientia tenetur restituere vel satisfacere de quo indebite habuit. vel in quo proximum gravavit ex hoc pacto.

6 ¶ Utrum ponenti operas tantum liceat facere pactum quod. s. tantum vult certum pro opera sua et de damno nihil vult sentire. R. sic quia secundum ang. ubi. s. non est iste contractus societatis. sed locationis operarum suarum. Et hoc verum nisi damnum contingeret ex dolo suo vel culpa. quia sic non liceret. l. ut quaeritur in prin. et l. si merces. §. qui columnam. ff. locati.

7 ¶ Uterum tradens centum ducatos in societate cum pacto quod vult ipsum capitale salvum nec vult sentire aliquod damnum. sed de lucro vult secundum discretionem socii. quantum sibi placuerit dare. licite faciat. R. quod non sed est usurarius. c. consuluit. et c. si. de usu. Et propterea secundum bal. in l. i. q. ix. ff. pro so. talis. quicquid accipit de lucro extenuat sortem quia tenetur compensare. vel si utrumque habuit tunc restituere lucrum. adverte tamen quod si quis nollet periculo capitali se exponere. et inveniret aliquem qui eum vellet assecurare pro aliquo sibi dato non esset usura se liberare a periculo per talem assecurationem sed pro lucro accipiat de capitali. sic a asse

curato qd q̄dem lucruz parit negociatio talis capitalis dati in societatem. Et idez dicerē q̄n socius accipiens ipsum capitale conueniret libere cū socio dāte capitale de dādo sibi tale modicū de lucro. qd verisimiliter qlibet alius sic faceret. si dans capitale retineret totum lucrum aliud qd deberet habere ex tali societate. eo q̄ eū assecuret ꝑ pncipali. imo si nihil esset lucri. solueret nihilominus assecurationem. vt pote q̄n negociatio est talis qualitatis q̄ assecurationem inueniret soluendo tria vel q̄ttuor ꝑ centenario. ꝯ tm̄ cōiter ꝑ lucro societatis esset recepturus vi vel viij. ꝯ aliq̄n plus. ꝯ sic cōueniret cum socio q̄ solum daret sibi. iij. vel q̄ttuor ꝑ lucro ꝯ eum de capitali assecuraret. ꝯ sic itelligo illud quod tz Jo. an. in. c. vestras. de dona. inter vi. ꝯ vx. in dote data mercatori. de quo habes s̄. Dos. §. xi. Rō. q: in isto casu pecūia posita in societate bene stat piculo ponentis licet illud periculū redimat precio. qd licet. Et ideo non est priuilegiū dotis quia licite potest fieri in quocunque capitali sic dato dūmodo concurrant duo Primum q̄ socius accipiēs libere hoc velit facere non solum accipiendo tale capitale sed etiam si non accipet ꝑ tali mō assecuraret. Secundū q̄ tm̄ plus possit q̄tuniter lucrari de tali societati vltra ptē suā q̄ntū est illud qd solueret ꝑ tali assecuratiōe cuicunq̄ cōiter. Tutius tn̄ eēt si cōueniret cū socio de soluēdo sibi tm̄ ꝑ assecuratiōe capitalis q̄ntū qlibz alius accipet si vellet assecurare. ꝯ i diuidēdo lucro prius solueret ꝯuentū ꝑ assecuratione ꝯ q̄ sup eēt de lucro sibi ꝯtingēte. illd retineret. Nec ob c. nauiganti. de vsu. q: ibi alr. si mutaret. nisi periculū ꝯ lucrū ꝑ periculo reciperet.

9 ¶ Utrū vidua. seu qlibz ali⁹ q dat mercatori i societate centuz cū pacto q̄ ipsuz capitale sit saluū cū itentiōe tn̄ retinendi in se piculū ipsi⁹ capitalis. sz solum facit tale pactum ne decipiatur a mercatore. nō vt in capitale peat ipsi mercatori. si sine sua culpa periret. licite sine vsura hoc faciat. R̄ q̄ lz vsura i hoc ꝯtu nō sit sz vera societas tn̄ peccat mortalr ꝑꝑ mēdatiū pnitiosuz. q̄ dicit i sui ifamiē. xxij. q. ij. c. pmuz. Et io tn̄r nota facere itentiōez suā ne forte etiā morte pueniā heredes vellēt i suo robore ꝯtū pmanere. nō tn̄ tn̄r restituere lucrum q̄ hūit fm. S. Bernardinum in suis ꝯtībus. ꝯ bn̄ q: p. l. i. ꝯ io tm̄ u. C. plus valere qd agit. iste ꝯtus est vera societas in re. ꝯ io nō restituet lz alij dicāt ꝯtū q possent saluari. q̄n ex hoc aliqd dānu passus mercator ꝑpter timorē piculi. vel q̄n ex notificatiōe sue voluntatis nō cessat scandalū qd primo dedit. q: tūc credo teneret restituere. eo q̄ fama rebus est preponenda. vi. q. i. deteriores.

¶ Unū ponēs cētū apd mercatorez. ita q̄ medietas vel tertia ps. aut q̄rta. vl' aliq̄ alia ps ipsoz cētum stet piculo mercatoris sit vsurari⁹. R̄. q̄ in hoc sunt diuersa opi. doc. q̄buidā dicentibus q̄ sic. vt. S. Ber. ꝯ mlti alij q̄buidā q̄ nō. q: licite lz ꝑt fieri vt gl. i. c. plerūq. xiij. q. iij. ꝯ multi alij q̄ q̄dez diuersitas cuēit ex diuersa opi. dubitatis sequēti

10 ¶ Utrū dānū debeat eē cōe si capitale ꝑdat an solū illi⁹ q cū posuit q̄buidā dicentibus q̄ dz eē cōe. vt iacobus. de are. p. l. si id q̄ §. aie celsus. ꝯ. l. cū duobus §. q̄daz sagariā. ff. ꝑ so. q̄buisdam dicentibus. q̄ quatenus est cōe lucruz ipsi⁹ capitalis caten⁹ ꝯ dānū p. l. si nō fuerit. §. i. ff. ꝑ so. ꝯ p l. manifestissimi iuris est. §. sz cū in secundū a ꝯrio sensu. C. de furt. Quibusdam alijs dicētibus q̄ solū gire dz dān vt glo. in. d. §. i. Rō q: sic de capitali nihil. lucratur socius sed tm̄ dz redire ad eū qui dedit si inueniatur saluuz in fine societatis. ita nihil dz hēre de dāno ipsius Sed tu dic cōcordādo opi. q̄ si nullum sit pactū vel alia cōsuetudo. tunc dic vel fm̄ Pe. vt refert. Ly. in. l. i. C. ꝑ so q̄ periculus capitalis si pareat rōe societatis aī operas exhibitas sit cōe. si post aliquas exhibitas eciā aliquid sentiat de dāno. sed si

post oēs opas exhibitas pdat soli ponēti illud sufficit alteri pditio suarum opap q̄ eq̃lluna ē pseru i ɔscia. vel fz Bal. i. l. i. C. p so. siue at opas siue pº q̄ pbat solū ponēti qd forte verius est de iure qz sic n̄ erat hitur⁹ de lucro ipsius capitalis sz solū de lucro qd debebat sue īdustrie. ita nullū dz pati dānū de ipo. ⁊ sic tenēdo istā opi. pe. vl bal. nō lz facē pactū q̄ piculū capitalis sit alteri⁹ q̄ illi⁹ q posuit. Nō qz i fine societat] si nihil eēt capitale. totū rehabebit. ⁊ iō cū soci⁹ nō hēat de lucro ipi⁹ capitalis n̄ dz hr̄e de dāno. Si ƀo pactū fieret q̄ piculū capitalis sit cōe q̄ lz vt vlt gl. pdicta vel sic hr̄et ɔsuetudo. tūc scias q̄ caten⁹ capitale sz eēt diuidēn i fine societat] si nihil iuenire de lucro q̄ten⁹ erat pactū vel ɔsuetudo de piculo. ⁊ iō qz. S. Ber. pdict⁹ ⁊ mlti alij tenuerūt q̄ i fine societatis ēt si nihil de lucro sit capitale itegrū. dz redire ad dātē ppea tenēt nō licere facere pactū de aliq̄ pte ipius capitalis piculi ⁊ sic tene. Sz ipm capitale erit diuidēn i fine societat] si nihil iuenire tur de lucro fz q̄ pacti sūt vl ē ɔsuetudo de piculo. sic eīt ƀa opi. d. glo. quā seqt Ang. vbi. s. s. q̄ lz tale pactū. als nō. Et si pactū nullū eēt factū de dāno sz solū de lucro. itelliget de dāno sicut de lucro. q̄ si ipse dās nō itēdebat aliqd sentire de dāno capitalis. ⁊ in fine simplr ipm hr̄e sic eēt vsurarius mentalis. ⁊ eo mō teneret restituē sic vsurari⁹ mētalis. de quo. s. Restitutio prima in verbo vsurarius.

11 ¶ Utrū liceat facere pactū q̄ vn⁹ hēat duas ptes lucri ⁊ vnā dāni vel duas dāni. ⁊ vnā lucri ⁊ hmōi. Re. q̄ i cōscia oē pactū qd nō facit deteriorē ptē alteri⁹ arbitrio boni viri ita qd q pi⁹ posuit plus hēat licitū erit qd ⁊ sequitur Ang. vbi. s. alias nō.

12 ¶ Utrū ponēs opaz i societatē. s. nauigādo eqtando ⁊ hmōi. teneat sūptib⁹ suis ponere. Re. fm Bal. ⁊ Jac. de are. ⁊ Cy. i. l. i. C. p so. q̄ nō qū p ficiscit cā societatis. qz lucrū itelligit deductis expēsis. l. sind. C. de codicillis. l. mihi⁹ ff. p so. Qd luniat Bal. vbi. s. verū exceptis expēsis. ƀs domi fecisset qz ille non debet fieri de corpore societatis ar. l. lz si ex lege. §. q̄ at. ff. de peti. her. Ang. ƀo. vbi. s. dicit hoc verū nisi ɔsuetudo alr hēret q̄ si eēt deberet fuari nisi ɔtineret inıqtatē apptam. qz vr̄ actuz qd est ɔsuetū. l. qd si nolit. §. q assidua ff. de edi. edic.

13 ¶ Qnō tenētur socij ex dispēib⁹ ptib⁹ q fundū vel apothecā cōduxerūt. Re. fz Bal. in. l. i. C. p socio. ⁊ Ang. vbi. s. q̄ locātı tenent p eq̃libus ptib⁹. Inter se ƀo tenētur p rata societatis. vnde ēt sup pelectilia ⁊ vasa debēt diuidi fm ptes qbus diuidatur societas.

14 ¶ Utrū ille q semel posuit capitale i societate ⁊ pdītū ē an finitū tps societatis teneatur iterū aliud ponere. Re. fz gl. in. l. si nō fuerit. §. i. ⁊ in. l. i. C. pro socio. ⁊ Ange. vbi. s. q̄ nō. siue piculum cōe fuerit siue non.

15 ¶ Utrū dānū psone illi⁹ q̄ posuit opas in societatē debeat cōicari ad iuicē. puta cū socius resisteret volētib⁹ sibi auferre pecuniā vulneratus ē ⁊ facit multas expēsas ad curan̄ se ⁊ hmōi. Re. q̄ sic qñ euenit pp societatē vt expsse vlt l. cū duob⁹. §. qdā sagariā negociatōēz dicit tex. coierunt alter ex his ad cōparādas merces pfectus i latrōes incidit suāqz pecuniā pdidit. sui eius vulnerati sūt resqz pprias pdidit. dicit Julianus dānū eē cōe. Jōqz actiōe p socio dāni ptē dimidiā agnoscere. debere tā pecunie q̄ rez ceterarum. q̄s secū non tulisset socius nisi ad merces cōi noie cōpandas pficisceretur. sz ⁊ si qd i medicos ipēsuz ē p pte socius agnoscere debet recitissime Julian⁹ pbat hec ibi ff. p socio. Nec ob. l. sociū. §. socius. ff. p socio qz illud intelligitur qñ culpa socij id ɔtingit fm gl. ibidem. qz tunc nō mir. Aduerte fm Bald. in. l. i. C. p socio. q̄ dānū oē extrīsecū q̄ rōe societatis euenit dz eē cōe. puta debita ⁊ pdicta fm dānum intrinsecum. s. ipsius capitalis non nisi vt dixi. §. x.

16 ¶ De qua culpa teneatur socius alteri socio. R. quod si contractus est solum societatis tenetur de dolo lata et levi culpa non levissima quia sufficit talem diligentiam adhibeat in rebus communibus sicut in propriis ut l. cum duobus. ff. pro socio. Unde quamvis aliquis expresse periculum in se suscepisset non tamen intelligeretur de illo quod evenit culpa socii. l. pen. C. de usuris. l. fenus. Quando vero cum societate est contractus locationis vel alius contractus quomodo teneatur et ex qua culpa habes. s. Commodatum. §. xi. et Locatio §. xxiii.

17 ¶ Quomodo debeat dividi societas. si nihil inter ipsos est conventum expresse vel tacite. puta quia nulla est consuetudo de hoc. R. secundum bal. in. l. i. C. pro socio. q. ii. et ang. ubi. s. quod si alter posuit centum et alter operas et de lucro habent ducenta exhibet primo qui posuit centum sua centum. et sic de quocumque alio qui aliquid posuit quam extracta reliqua ducenta que sunt de lucro dividentur inter se omnes. ita tamen quod qui plus posuit in societate puta operas et pecuniam. vel duas partes pecunie respectu illius qui solum unam partem posuit, non respectu eius qui operas posuit. quia opera valet tantum sicut pecunia que ponitur habebit plus de lucro. ut. d. l. si non fuerint in prin. et l. quid enim. ff. pro socio. et hoc arbitrio boni viri. Et id quod quidam dixerunt quod sic qui posuit elementum pro primo exhibet centum, sic est ille qui posuit operas debet exhibere alia centum pro opera sua non valet. nec de iure divino civili vel canonico. quia opera hominis nihil est aliud quam officium diurnum ut. l. i. ff. de op. liber. immo opera hominis dicitur fructus eius esse. ut. l. iii. et se. ff. de op. servo. Et ideo ille qui posuit operas tantum non dicitur posuisse aliquid consistens in sorte vel capitali, sed solum fructum sue persone. qui fructus aut ususfructus sue persone correspondent fructui aut commoditati illorum centum pro quo husfacit. d. l. cum duobus. §. si in coeunda Precium ingenii est valimentum artis. Et sic intellige illud quod sepe opera alicuius pro pecunia valet. ut Insti. pro socio. §. ii. i. pro comoditate et usufructu seu interusurio dicte pecunie. Et ideo si alter solum posuit operas. et alter centum solum. et lucrum sunt ducenta ille qui posuit operas habebit centum solum. et ille qui posuit centum habebit illa centum. et postea alia centum de lucro.

¶ Quantum durat societas. R. text. in §. d. l. societatem. dissociamur. renunciatione morte capitis diminutione. intellige prout est mors civilis sed gl. ibidem. et egestate. dicit gl. s. incidente. ut si quis ex sociis bonis cesserit. ut Insti. e. §. item vel fuerunt publicate. ut in. l. actione. §. publicatione ff. pro so. Adde quod dissolvitur. sed quod convenerunt in tempore durationis illo finito. Item ex consuetudine si nihil actum est de tempore dicto. §. qui assidua.

¶ De societate inter fratres et alios et quomodo tacite contrahitur. habes. s. Peculium §. xxvi. cum sequentibus.

Societas. ii.

circa animalia que dicitur societas animalium contrahitur. vi. modis.

¶ Primo modo quando animalia expresse traduntur gratia societatis contrahende. ut dicit gl. in in. l. si pascenda pecora. C. de pac. Vel quando licet expresse non dicatur quod gratia societatis traduntur. tamen tacite dantur gratia societatis. s. quando datur ut sint communia. et sic contrahitur societas. ut. l. si tibi aree mee. ff. de prescri. ver. Et facit quod no. Bal. in. d. l. si pascenda. Et quia hoc modo aliquando contrahitur in animalibus grossioris generis. aliquando in minutis. Ideo prius proponam quot modis animalia grossa dantur gratia societatis expresse vel tacite. Et adverte quod animalia grossa dicuntur quorum fructus regulariter non ascendit ad valorem mensis in anno. ut sunt boves eq. muli et huiusmodi. Ista aliquando dantur extimata. aliquando inextimata. aliquando cum terra. aliquando sine concessione terre. quod fieri potest. ut in. d. l. cum duobus. §. in coeunda.

¶ Quando datur extimata et sine terra. tunc periculum casus fortuiti est commune inter socios ut dicitur in. d. l. cum duobus. §. damna. nec mirum quia extimatio in hoc casu facit emptionem. l. extimate. ff. solu. ma. Et sic pro parte dominium remanet apud tradentem: et tacite pro alia parte ratione communionis in illum cui concedantur et sine traditione transfertur. l. i. §. in societate. ff. pro socio. et perinde est ac si ille qui dat mutuasset precium medietatis. se-

ctis. ꝛ ipse posuisset aliā medietatem ꝛ cōiter ab ipsis duobus essent empta. ꝛ sic in societatē posita. Et iō quilibet de periculo tm̃ pro dimidio nisi culpa vl' dolo alterius eueniret. Nā tunc solus culpabilis esset. d. §. dāna. bal. tm̃ in. l. i. C. pro socio. distiguit q. s. Aut perierūt casu fortuito. ꝛ fuerit cōe. Aut per emptio venit ex nā rei: ꝛ tūc dicit periculū solū esse dāna. q2 sic ēt pereꝫ cum tulissent mortuitate: nec est veꝝ sed3 cum q ista extiatio faciat venditionē vt di cto. §. dāna. ꝛ. l. iij. ff. locati. ꝛ. l. cū manu sata. ff. de ꝯtrahē. emp. vbi dr nemo pōt eā rē vendidisse de cuius dño id agit. ne ad emptorē trāseat s3 hoc aut locatio aut aliō genus ꝯtractus hec ibi S3 saluo meliori iudicio hoc nō teneo cū melioramenta ēt dāna in hoc casu cōicentur vt in. d. l. si nō fuerint. sic cōuenit. vt pericula sint etiā dāna diuidā tur siue cōicentur. Nec valet qd adducit q extimatio nō facit vēditionē in isto casu: imo facit vt p3 per. d. l. iij. ff. locati. Et iō tene q periculū etiā nāle erit cōe. vt tenēt multi doc. maxie ang. vbi. s̄. Qd tm̃ limito veꝝ nisi expresse aliud sit ꝯuētum ꝛ sic intelligit ille. §. nemo. in. d. l. cū manu sata: vel nisi de ꝯsuetudīe aliud sit: q2 intelligitur actū qd est ꝯsuetū. l. q si nolit. §. q assidua. ff. de edi. edi. Et iō si pactū sit q periculū capitalis nō sit cōe nō erit licitus iste ꝯtractus in foro aīe: nisi recipiens vel alius q in vno alleuiaretur in alio eq ualēti grauaretur. l. fm natuā. ff. de re gu. iu. Pactum ꝑo cetera fructus vl' circa tps oꝫ ꝯtineat equalitatē arbitrij boni viri. Vñ nō vr iustum qd fructus in hoc casu debeant per mediū partiri. Si alter ipsoꝝ ponit operas q2 ipsas operas plusquā alius socius ponit: cū tantūdem in societatē posuerit Et propterea d3 attendi si opere possunt fieri per minores pupillos ꝛ hmōi quoꝝ opere nō sunt in magna extimatione. l3 aliquę sint. vt. d. l. si. ff. de liber. causa vel si recōpēsantur per lacticinia ꝛ huiusmodi ꝛ de palea. seu feno quod dat ad comedendū3. ꝛ sic attenderetur quod quilibet ipsorum equaliter tm̃ posuit in societatem ꝛ vltra videre quid vltra ponit alius puta rusticus: q2 operas. ꝛ sic nisi recōpensaretur in alio d3 habere plus de fructibus. aliter esset vsura cum ex mutuo interpretato plus grauaret. c. ꝯsuluit. c. in ciuitate. d vsu.

¶ Quādo aũt dantur inextimata. ꝛ sine teria. ꝛ tūc si nullum pactū sit de capitali aut fructibus vl' tēpoꝛe sunt quedam extrauagātia ꝛ iura posita inter extraordinaria, capitula feudoꝝ in fi. decime collõnis sic dicentis. Ille q accipit iumētum. vl' vacā d3 tenere per v. annos. ꝛ oēs poledri vl' vituli debēt esse cōes. ꝛ qcqd poledri quesierīt tēpoꝛe trituratiōis. Jumētū vo vel vaca data d3 esse illius q cū vel eā posuit in fine societatis: nisi ille q accepit ad societatē tertiā partem precij dederit socio ponēti: q2 si dedit tertiā partē tunc in fine ipsum iumētū3 vl' vaca erit cōe Tu tm̃ attendes in ꝯscia ad arbitrium boni viri. vt equalitas seruetur. ita qd qui plus ponit plus habeat: vt. s̄. dictū est. Si vero pactū sit factum cū pluribus modis ꝯtractus ꝯcipi possint cu3 plura sint negocia q̄3 vocabula. l. natura. ff. de pscrip. ver. Attendendum est q ꝯtineat equalitatē arbitrio boni viri p regulā in. d. l. si nō fuerit ꝛ. l. proposita. ff. p socio. Aduerte tm̃ q qñ animal dat inextimatū nō pōt pactū fieri licite q piculū sit alterius q̄3 eius q ipsum dedit. Hoc. ēt t3 Bal. in. d. l. si pascēda. Nā cū dcm̄ animal positū in societate in fine debeat esse ponēt. s. si pactū fieret q piculū ad ipm ponētē nō spectaret esset iniquū. ꝛ si ipse pdit animal ꝛ socius pdit operas. Nec obstat qd. s̄. dixi de capitali pecunie. q2 nō valet similitudo. Rō: q2 pecunia simul ipso vsu cõsumitur. ꝛ sic in ipsa societate totaliter exercetur. Sed secus est in aialibus q̄ nō sic ꝯsumũtur s3 qñq3 meliorātur. Vñ sicut melioramentū ptinet ad dantem sic ꝛ periculum ptinere d3. d. l. fin nā3. Si tm̃ dās in aliquo plus gra

tueretur. puta q: recipiens nollet teneri in ff. de damno ipsius aialis q̃d euenit culpa sua. sed solum in pte cum teneatur in totũ. l. cum duobus §. an coeundã. e. §. dãna. ff. pro socio sic posset in alio alleuiari quo ad piculum ipsius aialis p regulã in. d. l. sz nãz. Et ex predictis pz q ille q dat aialia inextimata cũ pacto: q de primis fructibus capitale suũ detrahat: il licite facit: e tenet restituere q̃cq̃d accepit in grauamẽ alterius socij. Nã sociũ in hoc grauat q opas e expẽsas quas fecit si statum ex tracto valere capitalis periret ipm capitale amitteret: e sic ipse esset in tuto e alter socius in periculo. Sz põe q nõ perit: sz cũ ipe multũ lucratus est alter socius ad quã restitutionẽ tenebit predictus. R. q ad tm̃ q̃tũ arbitrio boni viri extimabit piculũ p dimõis operaꝝ e expensarum quas pdere poterat.

4 ¶ Qñ ṽo dantur aialia grossioris generis cũ terra vinputa cõico socio vnus par boum cũ certa quãtitate terre quã arare debeat. Et tũc si inextiata tradidi periculũ totum ad me ptinebit. Si ṽo extimata piculũ erit cõe d. §. dãna nisi dolus vel culpa alteri⁹ pcesserit vt ibi dr. Silr fructus terre erit cõis qñ extimata sunt tradita. Rõ q: vnus posuit ptẽ bouũ. e terrã: alter ptẽ boum quã vr emisse rõne extiationis e opas e eqtas vult vt equaliter partiat fruct⁹ nõ aũt erũt cões fructus qñ p̃dicta aialia dant inextiata. Rõ q: alter solũ posuit opas e alter aialia e terrã. Qđ verum intelligo nisi forte industria socij tm̃ extiaretur aut plus. Et iõ arbitrio bõi viri iudicãdũ erit vt equalitas seruetur. d. l. proposita.

5 ¶ De aialib⁹ minut vt ouibus: porcis capris e hmõi. Aduerte q iuenitur in extrauagãtib⁹ positis i fine decie collonis feudoꝝ: q talia aialia dñt dari ad tres ãnos: e vnoquoq ãno dz dari pro capra duodecim formaticos optios e p pecude sex. nec tm̃ grossos q̃tũ facerent. xx. pecudes: nec tm̃ paruos q̃tuz facit vna mũgitura vnius pecudis: s mediocres arbitrio boni viri. In finẽ ṽo capra vel ouis data ã oia erit ipsius tradẽtis: nisi ille q accepit soluisset tertiã ptẽ pcij ipsius q: sic erit cõis. Capreti ṽo e agni. e lana erunt cões. In porcis ṽo oi anno sunt pciẽdi porcelli nisi ille q accepit voluerit tenere eos vsq ad tres annos: e in fine triũ annoꝝ oia ptiri dñt per mediũ: e ẽt porcelli nati de porcellis. Si tñ ɔsuetudo vł pactũ aliud esset. vł extimata data essent: dic fm q dcm̃ est de aialibus grossioribus. vt oio seruet equalitas e iniusticia nulla fiat alteri ab altero.

¶ Scdo mõ ɔhit societas sic dant aialia sz nõ cõicantur: nec eoꝝ dñiuz transfertur sed solũ custodie alterius cõmittuntur aliquo dato vel recepto pcio. e tũc pprie ɔctus locatiõis est e ɔductionis. l. ij. ff. locati. Si ãt nõ interuenit pciũ. sz tradẽs dicta aialia recipit aliqđ vtputa p bobus vt arẽt vł pro pecudibus vt stercorizẽt e hmõi. Aut recipit ille q tradunt pro mercede custodie aliqđ vel opera aialiũ vt stercorizatio p mercede cõpensetur. q oẽs tres mõi cõsiderari pñt vt in simili in seruo dicitur. in. l. i. §. si qs seruũ ff. depositi. sic erit ɔctus inominatus e regulabitur scdz ɔtractũ locatiõis cui magis assimilatur. vt in. d. §. seruũ. e. l. nãlis in pn̄c ff. de pscrip. ṽb. cuius nã est vt fructus e piculum pertineat ad dñz rei locate. l. itẽ si precio. §. l. e. ij. ff. locati e de eo habes. ẽ. locatio.

¶ Tertio mõ dñtur aialia e i totũ trãsferũtur i accipiẽtez cũ pacto q teneat ea ad melioradũ. e sic meliorata cõlect tur. e sic dr ɔctus inominatus vt dicitur. in. l. si tibi aree mee. ver. sz si puerũ ff. de pscrip. ṽb. Vñ pciũ dictoꝝ aialuz si vẽdãtur dz eẽ cõe. vt. d. l. si tibi aree mee. e silr fructus ibidẽ p. l. si pascẽda C. de pac. e silr piculũ dz eẽ cõe sicut e vtilitas. l. mutius. ff. pro socio. Aduerte tñ q hic ɔtractus magis assimilatur ɔtractui societatis q̃ locationis. Ideo pñt circa hoc intelligi q̃ dictũ. ẽ. in primo casu: qñ dñtur inextimata vel exti

mata. Si vo melioramẽtuz nõ sequat credo ꝙ integra ad dñz trãdentẽ sint restituẽda quasi cã data ⁊ cã nõ secuta ff. d cõdi. cã data. ⁊ cã nõ secuta ꝑ totuz.

¶ Quarto mõ dãtur aialia vt cooperãt vel vt coopiant puta thaurus vł vacca ⁊ hmõi. ⁊ ẽ ɔ̃tus inominatus. ⁊ iõ ad arbitriũ boni viri reducet. ne cum aliena iactura quis lucretur. l. naz hoc natura. ff. de cõdi. inde.

¶ Quinto mõ dant aialia aliqñ extimata taliť ꝙ comodũ ⁊ incomodũ sit recipiẽtis. ⁊ sic resultat ɔ̃tus emptiõis ⁊ vẽditionis. ar. l. extiate. ff. sol. ma. Iõ si aliqd accipet. vltra ꝓciũ rõe tpis esset vsura. c. ɔ̃suluit. ⁊ c. in ciuitate de vsu. nisi ẽptor aialiũ ꝑceptis fructibus mora traheret in solnẽdo ꝓciũ qr tũc pro interesse posset petere ꝓtẽ fructuũ. l. curabit. C. de act. emp. ⁊ vẽ. ⁊ ib gl. ⁊ cõiter doctores in. c. ɔ̃questus de vsu.

¶ Sexto mõ sunt data aialia nec apparet an cã societatis vł quõ moxtuis ꝓncipalibus ⁊ tũc scdz ꝙ ɔ̃suetũ est talia dari sic extiabit. d. §. q assidua vel si de ɔ̃suetudine nõ apparet ꝓsumetur ɔ̃tus inominatus. l. ij. ff. de ꝓscrip. v. ⁊ sic cẽsebitur ɔ̃tus societatis ⁊ ꝑ oia de fructibus ⁊ reliqs sicut ius societatis exigit vel saltẽ fiet receptori aialiuz debita cõpensatio ſm exigẽtiã sumptuum ⁊ laboris sui ⁊ hoc actiõe mãdati ex quo ꝑ ipositionẽ dñi pascẽda suscepit. l. i. ff. mãdati vł saltẽ actione in factũ siue ꝓscrip. v. ad. l. ij. ex ꝓdictis igitur pz quõ societas sit licita vel illicita ⁊ qd dicẽ de multis casibus cũ infinitis mõis possint ɔ̃cipi vt in. d. l. nã. ff. de pre. v. ⁊ ꝓpea attẽde ꝙ in ɔ̃tu societatis aliqñ interuenit rõ mutui iter pretari puta qñ dant extiata animalia vel exigitur ꝙ sint ad piculum accipientis ɔ̃ naturã societatis ⁊ tũc si grauatur in aliquo accipiens ꝓpter hoc erit vsura siť aliqñ cũ societate ɔ̃currit ɔ̃tus locationis ⁊ ꝓpterea eqtas attendatur ⁊ quod cõuenit nature talis contractus vt sic scias discernere quando est iniusticia vel iniqtas.

Sodomia est turpitudo in masculũ facta. xxxij. q. vij. vsus ⁊ ẽ grauius pctm̃ adulterio vt i. d. c. vsus ⁊ grauius ꝙ̃ cũ mr̃e ibidẽ. c. adulterij. Vñ clericus dz depoñi ⁊ i monasterio detrudi ad agẽdã pniam Laicus excõicari ⁊ penitus reddi alienus a cõione fidelium. c. clici de exces. ꝓla. ꝑz leges dz igni cremari. in aut. vt nõ lux. ɔ̃ nãz. vñ ibi dr̃ ꝙ ꝓp ipsos act⁹ sodomitaꝝ fames ⁊ terremotus ⁊ pestilẽtie fiũt. ⁊ ciuitates cum oībus pariter pereunt.

Solicitudo Utrũ sit pctm̃. R. ꝙ si loquimur de solicitudine tpaliũ sic triplex est vna est anxietatis ⁊ auaricie. ⁊ hec ẽ pctm̃ semꝑ. Moxtale vo pctm̃ est ex fine. puta qr ɔ̃stituit finis in ipsis qrendis parati oia facere ꝓp ipsa hñda. Vñ aug. in lib. de opibus monachoꝝ. cũ dicit dñs. nolite solicite esse ⁊c. hoc dicit vt nõ ista intueamur ⁊ ꝓp ista faciamus qcqd in euãgelij ꝓdicatiõe fieri iubeť. Alio mõ est moxtale pctm̃ ex mõ. qñ tm̃ in hmõi anxiat ꝙ omittit necessaria ad salutẽ ⁊ suffocat mentẽ in talibus ⁊ de hac loqtur Greg. xlviij. dis. c. hinc eni i febo Bibbus. Alia solicitudo dr̃ dubietat ⁊ diffidẽtia. cũ hõ timet ne tpalia sibi deficiãt. ⁊ iõ anxiatur ꝑ ipsis nõ tñ aliqd faceret ɔ̃ dei ꝓcepta vł omitteret. ⁊ ista est pctm̃ veniale. Tertia necessitatis ⁊ ꝓuidẽtie. ⁊ hec nõ est pctm̃. imo bõa ⁊ laudabilis. Vñ gl. Math. vi. Nõ labor ⁊ ꝓuidẽtia dãnať sz solicitudo mẽtẽ suffocãs. ⁊ de hac tertia loqtur. c. diuine. lxxxvij. di. Solicitudo vo spũalium ꝑ se est bona ⁊ ad hãc xp̃s iducit nos Math. vi. Primũ qrite regnũ dei ⁊c. posset eẽ pctm̃ ꝑ accidens qñ hõ tm̃ intẽderet spũalibus ꝙ omitteret ꝓuisionẽ humanã debitã qr eẽt tẽptare deũ ɔ̃tra illõ Math. iiij. Nõ tẽptabis dñm deum tuum.

Solutio est eius qd debetur redditio instit. qui. mo. tolli. obli. in principio

Sed large solutio est ab obligatione liberatio quocūq3 mō.ff.de sol.l. solutiōis. Nā qualitercūq3 satisfactū sit creditori ad volūtatē suā ꝓ soluto hr̄ lȝ solutū nō sit.ff.de pi. ac.l. si rē alienā.§. ōis hoc no. Gof. ⁊ Ho. in sū.e. ti.§.i.

1 ¶ Quot sunt spēs solutionis. R̄. due. Una nālis siue ꝟa q̄ est ꝑ redditionē eius qd̄ debet̄. Alia ciuilis siue imaginaria. ⁊ hec fit multis mōis .s.ꝑ nouatione q̄ est.qn̄ extīguit̄ prior obligatio. ⁊ ī aliā obligationē ciuilē vl̄ nālē trāsfert̄.ff.de noua.l.i. Aut ꝑ delegatiōē q̄ est qn̄ aliū reū vice sua creditori vl̄ cui ipse iusserit dat.ff.de accepti.l.i. Aut ꝑ oblationē factā tpe ⁊ loco ꝯgruo.C.de so.l.obsignatiōe.ff.eo.l. si soluturus. ⁊ l.q decē in pn̄.ff. de pigno.l. creditor. Nō tn̄ ꝓdest oblatio si nō ꝯsignet̄.C. de vsu.l.ij. ⁊ l. acceptā. Item oꝫ ꝙ fiat cui debet̄ vl̄ eo absēte iudici. ⁊ si iudex deficiat honestīa ꝑsonis.C. de vsu.l. si creditrici de offō.or.e. pastoralis in fi. Itē ꝙ res deposita duret.q: si in vsus suos ꝯuertat nō ē tutus offerēs.l.debitor.ff.ō vsu. ⁊ si sic deposita res amittatur nihilomin⁹ debitor ē liberat⁹.ff.ō arbi.l. arbit.la.ij.ff.depositi.l.i.§. si pecunia in saculo. Et hoc veꝛ in obligatōe ꝗtitat̄: q: si obligatio esset in spē.sola oblatio sufficeret.ff. eo.l. hoiem.§.i.

2 ¶ Utrū solutio debiti in ꝗtitate existētis sit faciēda ſm pecunie valorē currētē tpe solutiōis vl̄ ſꝫ ꝙ valebat tpe ꝯtractus. R̄. ꝙ in quacūq3 dispositione ꝯtractū sit debitū. solutio sp̄ oꝫ fieri ſꝫ monetā q̄ currebat tpe ꝯct⁹ debiti. ⁊ si nō reperit̄.q: est reprobata vl̄ diminuta in pōdere.puta.q: tōsaꝫ vl̄ ꝑ lōgū vsū effecta grossa.q: argētū in supficie corruit ex longo vsu vl̄ alio mō ꝑpetuo ē alterata tūc oꝫ solui ipsius extiatio ſm ꝙ cōtet tm̄ ꝑ legistas ⁊ canonistas.ī l.paulus ais ī ꝑcipit creditorē.ff. ō solu. ⁊ in.d.l.in minor.C.in q̄bus causis in inte.re.nō est necessaria. ⁊ ꝑ canōistas in.c.ꝗto de iureiur. ⁊ i.e. olī de cēsi. Et lȝ bar.ī.d.l. Paulus limitet istō verū qn̄ talis diminutio ꝯtigit ī moneta grossa ⁊ nō in minuta tn̄ dn̄s Anto.in d.c.ꝗto ⁊ seq̄t Pa.ibidē tꝫ ita habere locū in moneta parua sicut ī magna qn̄ deterioratio directe ꝯtingit ipaꝫ pecunis puta q: duo antiq̄ non valent nisi vnū ō nouis.volunt ēt.Cy. ⁊ Pe.i.d. l.in minor. ⁊ hosti in.d.c. ꝗto ꝙ qn̄ solū pecunia est reprobata nō deteriorata ꝙ de ea ꝑt fieri solutio ex quo currebat tpe ꝯctus. Sꝫ Specu.eo.ti. ⁊ ibi Jo.an. ⁊ pa.in.d.c.ꝗto tenēt ꝙ nō ꝑt ⁊ est cōis opīo q: magis moneta cōsiderat̄ rōne cursus q̄ respectu mãe. vt vr̄ tex.ī.d.c.olī. fac̄ ēt.c.eiciēs.lxxxviij. di.si ꝟo alteratio nō eēt ꝑpetua sed ad tps vt ꝯtīgit ꝙ florenus hodie magis valeat q̄ cras.ita ꝙ crescit vl̄ decrescit scd̄m tēpora cōiter tm̄r talē variationē nō debere attēdi.arg.l.ꝓcia.ff.ad.l. falci. sicut eniꝫ creditor vellet.sibi solueretur si plus valeret.ita oꝫ recipe si min⁹ valet cū speret augmentum: ite volunt bar.in.d.l. Paulus. ⁊ alij in.d.l.in minor. Q ō mihi vr̄ equū nisi qn̄ nō eēt spes ꝙ de ꝓximo deberet hr̄e augmētum:q: tūc vr̄ ꝙ debeat solui ſm extimationem tpis ꝯctus q: posset esse ꝙ nunq̄ cresceret.ar.in.l.iuris peritos.in ꝑin.ff de excusa.tuto. ⁊ qd̄ no.glo. in cle.ij.de rescriptis Jaco.de are. ⁊ bar. in.d.l. Paulus. ⁊ Hostien.in.d.c.ꝗto tenet ꝙ si est alterata respectu cursus nō respectu materie ⁊ ꝑpetuo puta q: princeps nō vult expendat̄ nisi p o tāto.vt forte recolligat ⁊ cudi faciat. ꝙ nihilominus de ea pōt fieri solutio si debitor non fuit in mora. Sed Oldra. ⁊ Fede.in.d.l.in minor ⁊ do.anto.in d.c.ꝗto tenent ꝙ debet solui ad extimationē antique currētis tēpore ꝯtractus.q: eadem ratio que est de toto ⁊ de parte.ar.l.que de tota.ff.ō rei vēdi. ⁊.c.pastoralis.§. Item cū ī otiꝫ de offi.dele. ⁊ videtur probari in.d.c. olim ⁊ vr̄ magis equū. Et sic ꝯclude ꝙ siue sit reprobata in totum siue alterata in parte in perpetuum respectu cursus lȝ nō respectu materie siue deteriorata respectu materie ꝙ nō pōt fieri de ea. so

latio s3 dz solui extiatio fm tps Zctus e hoc sine solutio fit fiēda rōe Zctus si ue ex ɔdēnatiōe iudicis de ɔdēnatiōe st q fit rōne statuti Spec.tz qꝫ dz solui de moneta currēte. S3 pa.in.d.c. qꝫto vl tenere qꝫ de moneta currēte tpe icti statuti. Ego teneo cū spe.q2 i penis mi tio: fit iterptatio.c.odia de re. iu.li. vi. De solutiōe ꝓo q dz fieri ex mādato pn cipis vl alicuius dñi seu ex eius grā de cit. dñs anto.i.d.c.qꝫto qꝫ si dñs igno rabat valorē mōete sic fiet fm cursum currēte s3 gl.e lau.i cle.ii.de dec. si ꝓo sciebat eius valorē sic fiet eius solutio fm extiationē tpis ipsius mandan seu grē facte ar.d.c.olz e.l.fi.ff.d auro e ar.le.fi ꝓo solutio ē respectu legati si fi et s3 extiationē tpis testi ɔditi lz testa tor postea multū supuixerit i tn̄ qꝫ sit mutata ita ɔsulit Old. e facit tex. in l.vxorē.§.testō ff.de le.iii.e.d.l.fi. e se gtur do.pe.de ancha.i.d.c.olz e Jo. an.in addi.ad spec.e.ti.e pa.in.d.c.qꝫ to idē dicit Oldrs.in ꝑcepto arbitroz adē dicit pa.vbi.s.i ꝑcepto iudicis cō dēnātis in certa quātitate e hec no.q2 sepe in pratica. Limita tñ pdicta i de bito Zcto ex mutuo s3 distinctiōes quā ponā infra vsura.i.§.xxxvi.

¶ Quis tñr solue.R.qꝫ ille q ē obligat⁹ siue sit pncipal' debitor seu fideiussor.

¶ Utrū glibet possit p alio solue.R.qꝫ sic ēt si debitor hoc ignorat e nō velit ff.eo.l.solue.ff.de nego.ge.l.soluēdo e tñr talis satisfacere pfato soluēti p eo si mō sua iterterat vt solueret.l.cū pecu niā.ff de neg.ge.

¶ Utrū tutor e curator vl alius admi nistrationē hñs teneat soluere debitū illius cuius curā gerit.R.qꝫ sic.l.quo tiens.§.sicut aūt.ff.de admini.tu.

¶ Utrū hēs teneat soluere debita de functi.R.qꝫ sic in totū.s3 in ɔscia qꝫtū se extēdit facultas hēditatis.vt.s.heres §.vi. secus si eē legatarius.q2 tūc non tñr nisi qn̄ hereditas est nō soluendo. q2 tūc es aliend̄ pcedit legata: vt.s. restitutio.ii §.xvii.

¶ Utrū successor plat⁹ teneat soluere predecessoris sui debita.R.qꝫ sic.si pro necessitate sue psone.vel necessitate seu vtilitate ecclesie sunt facta extra eo.c.i. Alias non tñr eccl̄ia nec successor eius x.q.ii.c.hoc ius de fideius.c.quod qui busdam. Idē credo de successore in do minio tpali laicali.

¶ Cui dz fieri solutio.R. qꝫ creditori vl eius successori cui cōpetit actio obli gatiōis si tñ sit cōpos mētis e maior xxv.annis.vl alteri de mādato ipsius. ēt si creditor sit accusatus ad mortē.ff. eo.l.reo.e.C.eo.l.nihil.interest pt ēt fie ri eius socio si vtriqꝫ eoz est obligat⁹ insolidū ff.de pactis.l.si vnus in pnc. e ff.de duo.re.ɔsti.l.ii.e.iii.e no. in.c. ea te de iur.iurā. Aut ēt pcuratori eius qꝫuis sit reuocat⁹ e ignoret reuocatio l.eius in pn.ff.si cer.pe. Aduerte tñ hic q2 si qs solueret filiofamilias sine ɔsen su pris.vl minori sine ɔsensu tutoris vl curatoris nō satisfaceret.l.i.e p totū.ff. ad mace.e.l.pupillus.ff.de actio.e ob. Nisi solutū sit ɔuersū in vtilitatē pris vl minoris.l.i.e.ii.C. si aduersus credi. e.l.qꝫ si forte.§.fi.e.l i pupillo ff. d so.

¶ Debitor nō hñs pecuniā ad soluēdū pōt offerre rē meliorē e tñr creditor ac cipe.aut l.hoc nisi.C.de so. Eccl̄ia vero nō tñr offerre meliorē sed aliā.vt aut. hoc ius.C.de sa.san.ec.

¶ Quis est ꝑponēdus in solutiōe vi. to de restitutio.ii.§.xvi.

¶ Utrū qs possit repetere pecuniā hitā ex vēditiōe rei sue in subsidiū R. Lud. in no.qꝫ sic.vt est casus i.l.licitale C.de rei vēdi.e.l.si eū fmū.ff.si cer.pe.e.l.fi. ff.de neg.ge. Sic.e eā pōt agere ad rē ēptā ex sua pecunia in subsidiū. lz non sit mihi obligata. Et qꝫ possit agere est gl i.l.peculio.ff.d iur.do. e casus in.l. vxor marito.ff de dona.iter vi. e vxo. Itē ꝑponit ille q pecuniā dedit nego ciatori facientī diūsa negocia i ea nego ciatione e alijs qui eidem dederūt in alijs negociationibus.tex.in.l. pcura toris.§.si plures.ff.de tribu.fm Joan. plagiēsem: e Ludo.de roma.in no.

¶ Utrū excōicatio sit faciēda. R. qꝫ si

fit tn tñ nõ dz fieri ẽt si ex iuramẽto te neatur. vt.ß.excõicatio.viij.§.xv.

13 ¶ Utrũ liceat soluere creditori creditoris mei. R̃. bar.in.l.solutũ.§.solutã.ff. de pigno.act.distinguit q̃ si creditor creditoris mei h̃z bõa obligata puta. q2 ɔduxit domũ ab eo q eã ab alio ɔduxerat sic liberor ipso iure ẽt creditore meo inuito l. vtrũ pñte.ff de ɔstitu.pe.cũ possent ab eo cõpelli.l. nomẽ.C. q res pi.obli.po. Sñr qñ talis factus est creditor pp nie puta.q2 ere ditor meus gerẽdo negocia mea accepit mutuo ab eo vt in l si liber hõ.ff.de nego.ge.: Si vo eã fit oio sepata a mea si fit eo volẽte idubie liberor.l.iuito.ff. de so. z.l. penultia.z si.ff.de ne.ge.aut eo ignorãte z ɔtigit liberatio ope exceptiõis.l.si opa ff.de doli.excep.gl.mĩ tz idistincte q̃ liberaĩ Insti.q mo.tol.obli.in pñc. z.d.l.penul. Sz tu tene cũ bar.quo ad for ɔtẽtiosuz quo ad ɔsciaz tene gl. q2 creditor libaĩ ex tali solutiõe ẽt si erat inuitus .d.l.soluẽdo.z iõ satisfactũ ẽ ei.

14 ¶ Utrũ recipiẽs sciẽter solutionẽ alteri debitã cõmittat furtũ.R̃.gl. in.c. cũ te.de iureiura.q̃ sic nisi creditor ratũ hũerit.alr.l.falsus.§ 1.ff.de fur.qd verũ est fm Pa.ibidẽ.si sine iusta cã recipit secus si ex iusta cã puta.q2 credebat eũ pnnee.vl q2 erat gestor negociorum creditoris.

15 ¶ Quõ dz fieri solutio R̃. q̃ dz fieri de illo qd est in obligatiõe.q2 vnũ pro alio solui nõ põt creditore nõ ɔsentiente. Insti.q mo.tol ob.§.i. fallit hoc in ecclia debitrice.d.auc.hoc ius. Itẽ in eo q dz aurũ in cui⁹ subitãtia aurũ nõ fuerit.C.de solu.auc. h nisi debitor. z ff de le i.l.si domina.§.q ɔfitet. Itẽ in eo q dz fuũ cuius vult soluẽ preciũ q2 dicit eũ suũ cognatũ Itẽ i noxali actione.ff.de re.iudi .l.miles.§.i.z.ij. Item de pecunia.vide pecunia.§.ij Sed qñ nõ h̃z qd dz soluere.z sunt distrahẽda bona sua p solutiõe tũc primo incipiẽdum est a mobilibus.z si nõ suffi.iũt ad imobilia.z postea ad iura. Et si nõ inueniũt emptorẽ detur insolutũ creditori vide in.l.a diuo pio.ff.de re iu.

16 ¶ Quid de eo q dñr sub alternatione R̃.q̃ regulare est q̃ in alternatiuis electio est debitoris.vt in.l.plerũqz in fi. ff.de iur.do.cũ ɔcor.positis in gl.

17 ¶ Utrũ debitor teneatur ire vel mittere ad domũ creditoris.R̃.vt.ß. Obligatio.§.viij.

18 ¶ Quid si creditor eẽt in mora z velet purgare. R̃. q̃ tenebiẽ ire ad eius domũ.l.cum qd.C.de ɔdi.inser.

19 ¶ Quid si obligatio sit solũ ad hoc si volo acqrere.R̃.q̃ teneor adire domũ creditoris z soluere ẽt sine monitiõe fm bar.in.l.itẽ illa ff.de ɔsti.pecunia siue comodũ sit psonale q2 reliqtur libertas fuo si soluit decẽ. z huiõi. siue sit comodũ bursale.puta alicui legaĩ localia si soluerit vestẽ.d.l. cũ qdã aduerte tñ q2 in casibus istis vbi qs dñr ad domũ creditoris ire sufficit qrere eũ apud vicinos z notos z in locis in qbus est solutus ɔuersari nõ per loca clandestina.ar.ij.q.vi.c bidnũ. z voluit bar.in l.predicta.itẽ illa z Pa. sequitur in.c.significãte de pigno.

20 ¶ Utrũ mittẽs debitũ p nũciũ ifidelẽ se hñtẽ excuseẽ. R̃.pa in d.c. significãte. Aut spẽs erat debita z ipsa remittebaĩ p nũciũ q putabaĩ fidelis z sic periculũ ptiet a creditorẽ. R̃z q2 casus fortuitus nõ iputaĩ ex q̃ culpa nõ pcessit c.vnico de como.aut erat q̃titas debita q̃ mittebaĩ z sic ptit piculo dbitoris R̃õ q2 eo ipo q̃ pecunia mihi mutuasti meaĩ fecisti.l ij.ff.si cer.pe. z iõ pit mihi asq̃z veiat ad man⁹ creditoris si ptit.q2 adhuc dñs no bar.i.l.eũ q.ff.co mo.s penã si erat apposita nõ icurrit.

21 ¶ Quid de eo q soluit mdebitum an possit repetere.R̃. Pa in.c.fi.de so.distiguit q̃ aut ẽ idebitũ ciuilr sz nãr debitũ. z sic glo.in.d.c.fi.distinguit q̃ si soluit p errorẽ iuris nõ põt repetere. si aũt p errorẽ facti poterit.vt puta heres soluit legata integra credens non posse retinere falcidiam errat in iure nã naturalr erat debitũ sed nõ ciuilr z nõ repetet. Si aũt sciebat sibi cõpe

tere falcidiã sed credidit intellige probabiliter. vt in. c. apostolice. de cle. exco. mi. et in. c. ij. de consti. li. vi. §. hereditarẽ sufficere. cũ tñ nõ sufficeret. hic errat in facto et repetet. l. error facti. C. ad. l. falci. contra tñ esset qz Minor. Mulier. Miles et huiusmodi cũ excusent ab errore iuris repetent. si etiã ex errore iuris soluerunt. vt in. l. cũ de indebito. §. i. ff. de proba. Sed quo ad hãc excusationẽ quidã contrarium tenẽt sed primũ verius. Similr magis repetet in conscia si est indebitũ naturaliter. lz ciuiliter sit debitũ multo magis si est indebitũ naturaliter et ciuiliter. tñ in conscia quã in foro contẽtioso quacũqz ignorãtia solueris nisi in aliquibus casibus de quibus in gl. l. cũ quis. C. de iur. et facti igno. et ibi bar. concordat quos dimitto qz ad consciam nõ pertinet. Secus quñ soluit scienter. qz tũc vr donasse. l. cuius per errorez. ff. de re. iur. exceptis solutis pro vsuris que repeti possunt c. debitores de vsuris.

22 ¶ Quid de illo q conuenitur a creditore et nõ hz vnde soluat. R. qz si debitor est ex maleficio sic põt verberari. xxiij. q. vi. si res. et sic nõ põt amplius conueniri. d. c. si res quod intellige quñ creditor sic exegit vt verberet pro debito alias bene vr adisteresse si verberet pro maleficio. ar. xij. q. ij. fraternitas. Si vero est debitor ex contractu vel quasi tunc cedat bonis.

23 ¶ Quõ fit cessio bonorum. R. fit in iudicio vel extra iudiciũ p nũcium vl epistolã. ff. q bo. ce. pos. l. i. in or. Hic vt. s. cedere bõis. Et ad qd valet ibidẽ. Aduerte qz vt valeat oz confiteat debitum. l. pe. ff de ces. bo.

24 ¶ Sz nũqd cũ debitor petit dilationẽ quinquẽnij a pluribus suis creditoribus. et aliqui dare noluñt ei dabitur. R. qz sic si maior pars cõsentit et intelligitur maior respectu summe debitorum et nõ personarum. Et si oĩa sunt equalia iterum valebit dilatio data. l. vlt. C. qui bo. ce. po.

25 ¶ Quñ dz fieri solutio. R. sz Jo. de cõ. ke. dl. i. solet. Quod aut dies est adiectus fauore debitoris et põt preueniri. Aut fauore creditoris et sic nõ potest preueniri. l. eius q. ff. de annuis le. Similiter nõ potest quis repetere ante tps debitũ. c. vnico de plus pe. nisi in tribus casibus Primus in viro vergẽte ad inopiam. Secũdus in debitore fugiẽte. l. aut pretor. §. debitorez. ff. de his que fi. in frau. cre. Tertius in debitore suspecto q põt cogi dare cautionem. l. si fideiussor. §. fi. ff. qui satisda. co. limita nisi fuisset suspectus tempore contractus qz nõ cogeret. Aut dies nõ ẽ adiectus. et dic vt s. Mora. §. i. et obligatio. §. viij.

26 ¶ Quomodo probatur solutio. R. qz si debitũ sit scriptum et debitor velit probare per testes et sine scriptura solutionem oz qz pbet p. v. testes rogatos q testificari pñt p solutione facta vl quã voluit facere. et ẽt pro cõfessione creditoris. Si vero debitum sit canzelatum liberat debitor. nisi creditor pbet contrarium. l. si cirographum. ff. de pba.

Sors proprie dr cũ aliqd fit vt eius euentu considerato aliqd occultũ innotescat. vt puta. cũ accipiuntur festuce in equales et qui habebit breuiorem fit talis vel faciat sic et huiusmodi.

1 ¶ Quotuplex est sors. R. triplex. Prima dr diuisoria cũ queritr qd cuilibet sit dãdũ. siue illud sit res. siue honor. siue pena. aut actio aliqua. secunda dr consultoria cũ inquiritr qd sit agẽdum et hoc sm se non est mala sed ratione circunstãtie potest aliqd mali in se cõtinere. vñ prohibetur ne sub hac spẽ homines in idolatriã labantur. xxvi. q. ij. §. his ita. et ideo est peccatum mortale vti ea nisi in necessitate vt infra dicẽ. Tertia est diuinatoria q̃ sic diffinit Sors est ars diuinãdi futura a sanctis patrib⁹ dãnata sub anathemate. xxvi. q. v. sortes. quia diuinatio semper accipitur in malũ sicut pphetia in bonam partem. i. q. i. nunqz.

2 ¶ Utrũ sit licitum vti sorte in aliquo casu. R. sm glo. in sũma. xxvi. q. ij. qz sorte diuisoria quñ expectat euentus ex

fortuna solũ & nõ sit aliq̃ superstitio & in rebus tp̃alibus solũ sic licet. Sortes ṽo que fiunt p̃ magicas incãtationes. vel que fiũt ad exercẽdas vanitates aliq̃s. vel ad inquirendũ occulta vel futura que dicuntur diuinatione sũt p̃hibite nec nũq̃ licent. xxvi. q. ij. ḣi. g. & c. illõ. Sorte ṽo p̃sultoria q̃ fit cã necessitatis ad sciẽdũ qd̃ fiendũ qñ aliter neq3 Scripture auctoritate. vel alio auxilio põt sciri nõ est illicitũ vt. d. q. ij. c. nõ exẽplo. & q. v. nõ l3. Nã cũ nõ superest humanũ auxiliũ. tũc ad diuinũ possumus recurrere. vt. xxij. q. ij. q̃rit vt pn̄s. Ciuitas est obsessa dubitat clerus gs debeat fugere vel gs remanere tũc orõe p̃missa sm aug. sorte erit dirimẽdũ. ff. act. l. sed cũ ãbo. ff. de iudi. & l. si duob⁹. in principio. C. cõia de le. Et sm hãc necessitatẽ itelligo. c. sors eadẽ q. vbi dicit q̃ nõ est aliquid mali. qd̃ limita sm Pa. in. c. fi. de sortile verum q̃ ea licz vti in tali necessitate si q̃ttuor p̃currãt Primo in rebus tp̃alibus. sed in sp̃ualib⁹. vt in electione seu eius tractatu aut in electione compromissariorũ q̃rũ ad officia eccliãstica est in õi casu p̃hibita. Scd̃o si fiat sine oĩ supstitiõe. Tertio qñ euentus sortiũ expectat a deo: q2 si a diabolo erit illicitum Quarto qñ fit cũ magna deliberatiõe p̃missa oratione. sicut ap̃li act. i. in electiõe Mathie petẽdo a deo ei⁹ voluntatẽ i hoc Aliter aliq̃ istor̃ deficiẽte erit illicita Lã aũ archi. & ho. tenẽt indistincte q̃ oĩs sors p̃prie accepta est p̃hibita pp. d. c. sortes. S3 tu dic verũ in sorte diuisione & p̃sultoria extra p̃dictũ casũ necessitatis: sec⁹ in diuisoria.

§ ¶ Quot modis fit sortilegium siue in diuinatio. R. q̃ tribus modis. Primo p̃ manifestã inuocationem demonum & hoc siue nominetur nigromantia. vel aremãcia. aut quibuscũq3 nominibus sm q̃ fit diuersimode semp̃ est peccatum mortale grauissimũ. & tenetur nedum desistere ab ea sed etiã libros cõburere. aliter absolui nõ põt Et q̃ tales diuinatiões adducit mortaliter peccat seu ẽt artẽ magicã: q2 sm Ricar. in. ĩi. di. vij. ar. ij. q. iiij. nõ ẽ scia s3 si p̃sticio & i fine tales a diabolo decipiũt & male terminant. & de hac habes. xxvij. q. iiij. c. igitur. & eorũ nominibus. & quomodo demones sciũt futura & tales decipiũt habes ibidẽ in. c. sciẽdũ. & c. se & p̃pterea de nomine nõ curo ex quo patet de inuocatione demonum. Aduerte tñ q̃ aliud est inuocare demonẽ quod non licet aliud occurenti aliquid precipere sicut faciunt sancti cogentes eos aliquid dicere. quando in corporibus obsessis sunt qd̃ licet cũ suo piculo sum si nisi ex instinctu sp̃us sancti fiat de quo dic. vt. s̃. Adiuratio. Secundo fiunt sortes siue diuinationes sine mãifesta inocatiõe demonũ. sed ex sola suspcetione aliquorum corporũ sicut faciunt astrologi & illi qui ex inspectione liniamẽtorum manus vel oculorũ aut corporis hoĩs vel animalis. aut ex eorum garritu vel volatu. siue ex eorum obuiatione futura occulta pronosticatur. Et vt scias quando talis diuinatio sit prohibita aduerte vt colligo ex sanctis Bo. in. ij. di. vij. ar. i. q. iij. ij. partis & Tho. s̃a s̃e. q. xcv. ar. v. Prio si tale futurũ sit in re considerata. sicut in eã p̃pria & per se. & sic nõ est prohibita. vñ astrologi possunt diuinare ex consideratione astror̃ q̃ cras fiet eclipsis solis vel lune. vel pluuia vel vẽtus vl frigus aut calor & hmõi. & sic talis diuinatio nõ est prohibita. Si vero tale futurũ non est in tali re nisi dispositiue. puta bona habitudo corporis indicat bonã qualitatẽ mentis. & cõtrio mala & hmõi. sic silr licz diuinare. l. q̃ talis erit inclinatus a tale vitiũ vel habilis ad tale studiũ. dũmõ libertas liberi arbitrij nõ excludat. q̃ dĩnari potest & astris & p̃tra quãcũq3 dispositionẽ seu inclinationẽ corporis. Si ẽt tertio sit sensitiue sicut est in aĩalib⁹ irrationabilib⁹. q̃ q2 a rõne nõ ipediunt facilius sentiũt mutationẽ corporũ celestiũ pp̃ quã faciũt aliqua signa. sic diuinare q̃ pluet vel tp̃s mutabit. vel vige

bet frigus nō ē p̄hibitū. qn̄ ad aliō nō extendūtur talia signa nisi ad in fluentias corporū celestium diuinādas. Si aūt tale futurū nō est in tali corpore inspecto nec sicut i cā p̄ se nec sicut i dispositiōe nec sicut tertio modo diuinare velle est peccatū mortale ꝛ supstitio sūz. sicut faciūt q cū obuiāt lepori vl femine p̄gnanti dicunt malum futurū ꝛ hmōi. xxvi. q. ij. c. illos. ꝛ c. se. Siliť sup stitiōsi sūt q ea q̄ libero arbitrio subiacent certitudinaliter scire volunt ꝛ diuinare ꝛ istis hēs. xxvi. q. ij. c. illud quoqꝫ Jō Tho. vbi. s. inqt ꝙ si predicta signa extendātur ad ea q̄ nō subiacent causalitati corporū celestiuz. sicut sunt actus liberi arbitrij ꝛ ea q̄ p̄ accidens eueniūt sic diuinatio est illicita. ꝛ Bona. vbi. s. dicit ꝙ diuinatio astrologoruz q̄ p̄tendunt vltra viz astroꝝ est per diabolica cōmertia. ꝛ sic p3 ꝙ est mortale peccatū. Tertio fit cū aliqruz sup stitiosoꝝ obseruatiōe ꝛ istud oīo p̄hibet qꝛ ibi ē tacita demonis inuocatio q sic ꝯuenit nō p̄mis inētoꝛib⁹ taliū vt dr̄. xxvi. q. ii. c. q sine saluatore. ꝛ q. v. c. nec mirū. sicut faciūt illi q p̄ taxillus ꝯiectū sup libro p̄uctoꝝ vitaz vel mortē vel bonā seu malā fortunā alterius scire volunt. Siliť q furta vel hmōi occulta p̄ in spectionem astrolabij vel libri vl iscriptionē inuestigāt scire ꝛ huiusmōi de istis hētur de sorti e. ex tuaꝝ

4 ¶ Que pena sortilegoꝝ. R̄. Sm̄ legis debēt decapitari. ꝛ si ad domos alioꝝ vadūt debēt igne cremari. Jtē bona eoꝛuz publicari. vt. l. nullus. l. nemo. l. culpa. C. de male. ꝛ mathe. Sm̄ canones si est occultū iponitur pnia. xl. dierū. c. i. eo. ti. Si notoriū ē infames fiūt ꝛ ērg ad eos ꝯcurrūt ij. q. viij. q̄sqs. ꝛ de testi. c. testimoniū. Si clericus d3 d̄poni ꝛ i mōasterio retrudi. xxvi. q. v. si qs. ꝛ c. si qs eps. ꝛ e. se. laici si sūt liberis ꝯberib⁹ subieciunt si liberi sunt iclusione digna detrudēdi. xxvi. q. v. ꝯ idoloruz omnes tales efficiūtur irregulares si sit notoriū. tn̄ eps poterit dispensare Sm̄ Ber. in. c. ij. eo. ti.

5 ¶ Utrūz liceāt vti somnijs ad sciēdū futura. R̄. ꝙ si qs sit cert⁹ p̄cedere ea ex diuina reuellatiōe sic l3 similiter l3 vti eis ad p̄cognoscendam naturalem intrinsecā vel extrinsecā. puta accessionem colere aut alteri⁹ humoris seu febris future vel pluuias ꝛ hmōi non tn̄ certitudialiter qꝛ multipliciter p̄nt impediri. Rō q: talia futura sūt i pte ī sua sicut in dispositiōe nō sicut in cā Si vo hmōi somnia causeut ex reuellatione demonū qd̄ est qn̄ inuocantur expresse vel tacite. puta supstitiōes obseruādo sic erit illicitū ꝛ mortale peccatū. Et tn̄ qꝛ difficile est itelligere qn̄ accidāt ex cāis nālibus vl̄ supnaturalib⁹ a deo vel ab angelis. p̄pterea eius curiosa obseruatio est temeraria ꝛ p̄hibita vt̄ ezechi. xxxiij. Sicut parturientis coꝛ tuū fantasias patitur. nisi ab altissimo imissa fuerit visitatio. pro clariori tn̄ itelligētia aduerte ꝙ qntuplex est simnioꝛū diffa q̄ ad somnia pertinet Prima ē quoꝛūdā q̄ hn̄t cāz nālez determinatam in oi somniante. sicut febris ꝛ abūdantia colere eo ꝙ nā repꝛesentat in noie in quo superabūdat collera in somnijs imaginatiōem febris future. Similiter si somnat de occupatiōibus ignis signū est ꝙ co era p̄dominat. Si de aere vl̄ volatu: signū sanguinis Si de aqua vel liquoꝛib⁹. signū flegme. Si de terra signū malenconie ꝛ hmōi somnia sunt signa nō cā accidētiū futuroꝝ i hoie. Secūda est quorūdā que hn̄t causaz nālem extra hominē somniātem. vt sūt illa que p̄ueniunt ex aliqua determinata influētia corporuz celestiū vt pluuie siccitas ꝛ hmōi: sicut etiā faciunt elementa in brutis: ꝛ sic somnia erunt signa nō cā futuroꝝ nec necessaria. sed ꝯtingenter: qꝛ multa p̄nt ipedire tā ista q̄ illa p̄ria puta medicina ꝛ dispositio superioꝝ. Tertia ē quoꝛūdaz hn̄tiū cāz volūtariā i hoie somniāte. vt sūt illa q̄ dependent ex ope ipsi⁹ somniāns: ꝛ hec sunt a casu tn̄ habēt p̄ reuellatiōez. sicut cū qs aliqū somniat. ꝙ ē volūtarie fa-

cturus quod tñ facere nõ cogitauerat. Quarta ē quãdã q̃ p aliquã cã oter minatã ex volũtate creata pũdenti: vt cũ hõ multũ sollicitus in vigilia de aliquo nõ potẽs cognoscere quõ pficiat aliqñ somniãdo pũidebit pp sedationem motuũ iteriorũ z exteriorũ. Quita est q̃dãdaz hũãi cãz voluntariam in alijs hoĩbus a somniãte. vt. s. q͏ illa somniat q̃ alij facere disposuerũt. z talia pũidere nõ pñt i somnijs p aliquã causaz determinatã aut nãlez. Sed si aliqs illa somniat hoc est casu. iõ dicunt talia a casu p accipiẽs sm philo de sõs z vigi. z hec sũt a diabolo vt plurimũ vt decipiat fidẽ adhibẽtẽ: vel aliquando deo aut sanctis angelis. Prima ergo z Secũda nõ ē phibitũ ingrere p somnia. dũ tñ nõ certitudinaliter credat Siḿr nec quarta. sed tertia quinta sũt phibita z diabolicũ est vt dixi nisi sit cert⁹ de diuĩa reuelatiõe.

Spectacula. Uide Ludus per totum z Corea.

Sponsalia sunt futurarũ nuptiarũ promissio. xxx. q. v. nostrates z dicũtur a spondeo. dies. vt. in l. ij. ff. de spõ. hinc sponsus q̃si pmissus z spõsa q̃si pmissa. z iõ post Ƶctũ matrimoniũ p vba d̾ pñti nõ dicũt spõsus nec spõsa pprie sed vxor z maritus. vñ si legatur aliqd alicui si Ƶxerit matrimoniũ cũ berta illico debet sibi legatũ quo Ƶxit p vba de pñti. lz nõ Ƶsumauerit. vt in. l. cũ fuerit. ff. de Ƶdi. z demon. Fac. c. sufficiat. xxvij. q. ij.

3 C Utrũ noĩe maritate vẽiat spõsa proprie. R. pa. in Rica. co. ti. q͏ in odiosis nõ. Ex q̃ infert q͏ si statuto caueatur ne maritata succedat cũ fratribus i bonis parẽtũ: q͏ spõsa bñ succedet. Nec ẽt spõsa de pñti venit noĩe mariti vel vxoris. Nec matrimonij noĩe veniunt spõsalia vt idẽ dicit in. c. ij. loco de presũp. In indifferẽtib⁹ tñ venĩũt solum spõsalia de pñti. sz i fauorabilib⁹ bene veniũ spõsa defuturo p hoc bon⁹ text. in. l. mõ fine. C. de bo. q̃ li. z ibi p Cy. z alios vide bonã gl. Insti. de nup. ℣. si si vxor. xxvij. q. ij. i pñ. Et hoc verũ nisi addat aliq̃ q̃litas determiãs z distinguẽs. puta maritata z cognita z hmõi.

C Quis põt Ƶhere spõsalia. R. q͏ quilibet q̃ põt mrĩmoniũ Ƶhere sz canões lz sit secus sz leges. vt pz i. l. si qs officiũ. ff. de ritu. nup. z in. l. solet. ff. de his qui no. ifa. z ẽt q nõ põt Ƶhere mrĩmoniũ põt Ƶhere spõsalia. vt. j. dicã. 2

C Utrũ abñtes possint Ƶhere. R. q͏ sic p nũciũ vl l̃ras. l. sufficiet. ff. d̾ spõ. z extra q cle. vl̃ vonẽ. c. veniẽs. z. xxx. q. v. nec illũ. Et si nũciuz vel pcuratorẽ reuocaunt añq̃ Ƶheret nõ erũt spõsalia. sm hosti. lz nũci⁹ ignorauerit. 3

C Utrũ alius sine mãdato alteri⁹ possit Ƶhere sponsalia. R. q͏ sic vt pr̃ p filio z mr̃ pro filia tutores curatores z quicũq̃ alij Ƶiũts nõ habeãt mãdatum a pncipio: sed tñ spõsalia nõ sũt donec ille vel illa sciuerit z ratũ habuerit z hoc sm canones q nõ regrunt nisi Ƶsensuz vt in. d. c. sufficiat. z. extra. eo. ti. c. cũ locũ de despõ. ipu. c. vnico. li. vi. Aduerte tamen q͏ si pr̃ pñte filio Ƶhit spõsalia ipso tacẽte: lz alter nõ Ƶsentiat expsse tenẽt spõsalia qz taciturnitas opatur Ƶsensuz vt. in. d. c. vnico. Secus aũt in alijs ab ipsis pr̃e z mr̃e qz nõ sufficit sola pñtia sed oz alter Ƶsentiat expsse vel tacite. Facit. c. ad id qd de spõ. nec curés de glo. in. d. c. vnico. qz Jo. an. in nouella eam correxit. 4

C Utrũ minor possit Ƶhere spõsalia. R. q͏ sic dũmõ sit. vij. annoz cõplectorum. qz minor. vij. annoz. nõ põt Ƶhere z si Ƶhit nõ tenẽt. Nec oritur publice hõestatis iusticia. d. c. vnico. ẽt si alter sit ma ior. nisi postea ratificet. 5

C Quõ Ƶhũtur sponsalia. R. q͏ duobus modis. Primo simpliciter z absolute. Secũdo sub conditiõe. 6

C Quot modis cõtrahũtur sponsalia absolute. R. quattuor modis. Primo p verba de presenti si ãbo sunt ipuberes vel alter eoz Nam tunc interpretatione sunt sponsalia de futuro. c. si de de- 7

spō ipu. ⁊ clarꝰ i. d. c. vnico. Secūdo p v̄ba de futuro ad hoc apta. vt puta pmitto vel iuro q̄ te accipiā in vxorē ⁊ filia. vt in. c. pe. de spon. Tertio per anuli subarrationē. xxvij. q. ij. Si. qs desponsauerit. Quarto p arrarū dationem. Sed quo ad istos duos vltimos modos dicit Pa. in. c. fi. de despō. ipu. q̄ sic posset dicere m̄rimoniū sicut spōsalia. vt in. c. femine. xxx. q. v. Et tō aduertēdū q̄ si p̄cesserūt v̄ba apta ad ꝯhendū m̄rimoniū tūc anuli subarratio vel datio arrarū faciūt m̄rimoniū nō sponsalia. Si v̄o p̄cesserunt verba de futuro sic erūt sponsalia. Si vero nulla v̄ba p̄cesserunt: tūc s̄m cōsuetudinē iudicabit̄ aut p matrimonio vel sponsalibus. Et consuetudo non sit in hoc aliqua sic nihil probabūt. Si aliō certū nō pōt cōcipi: q̄ talia sunt signa equiuoca ad multa. ⁊ iō nihil certū p bant. c. illud de p̄sumpt. p3. q̄ arre ēt dantur in aliis ꝯtractibus. vt Insti. de ꝯtrahē. emp. in p̄ncipio. Si aūt solū vnꝰ verba p̄cesserūt. tūc in missio anuli ⁊ acceptio arrarū denotat ꝯsensū alterius exp̄ssū. Et sic erūt spōsalia vel m̄rimoniū s̄m ea. vt no. gl. in. c. pe. de spō. In dubio tū i subarratiōe p īmissionē anuli p̄sumēdū est p m̄rimonio: quia res fauorabilis est vt in. c. l̄ris ō p̄sump. ⁊ in. c. fi. de re iudi.

8 ¶ Utrū aliq̄s pmittēdo q̄tuor puellis vnā ipsarū accipe ꝯhat sponsalia. R̄. q̄ nō vt in. c. ex spōsalibꝰ. de spō. li. vi. nisi aliq̄ eaꝝ facto i eū sp̄alr ꝯsensit.

9 ¶ Quid si p̄r iurauit dare vnā ō filiabus suis R̄. Hosti. ⁊ Gofr. q̄ spōsalia nō sūt: s3 tū p̄r tūr vnā dare ⁊ quā volueri. Inst. ō actio. §. p̄terea. Et si vnā obtulit ⁊ ipse nō acceptauit. ē absolutꝰ a pmissiōe. ff. de v̄. ob. l. stipulatus sū. ⁊ si oēs moriant̄ p̄ter vnā illā dare tenet̄. ff. de ꝯtrahē. emp. l. si i ēptiōe. §. si emptio. Qō limita verū si puella voluerit alias nō: q̄ nō tenet̄ p tale iuramētū p̄r mi ad facien̄. qō in eo ē no. gl. in. c. ex l̄ris. ⁊. c. sic̄ de spō. ⁊. l3 de iure ciuili pmittēs factū alienū nō obligēt. nisi specifice ēt pmiserit se facturū curaturū. vt Insti. de inu. stipu. §. si qs aliū tū q̄n pmisit cū iuramēto ēt simplr tūr p̄stare opa3 quā p̄r sicut si specifice se obligasset ar. c. ad n̄ra3 de iureiur. ⁊. l. cū p̄r. §. filius m̄rem. ff. de le. ij.

¶ Quid si pmisit vnā determinate ⁊ tō si illā nō posset daret alterā. R̄. si prima ꝯsensit nō poterit aliā hēre: q̄ i est publice honestatis iustitia ēt si pp ipedimētū affinitatis cū p̄ma nō potuit cōtrahere. Secus si nō cōsensit: q̄ tenetur t̄m dare de spon. c. ex l̄ris el. ij. ⁊ de restitu. spol. ex parte.

¶ Sed qd si aliq̄s pmittit alicui q̄ eā ei despōsabit. R̄. q̄ si pmissio fuit qō de spōsaret eā de futuro: sic nō erūt spōsalia anq̄3 despōset eā s3 Vinc. ⁊. d. Ant in. c. c. is q de spō. Si v̄o pmissio fuit q̄ despōsaret eā. s. p v̄ba ō p̄nti: sic tal promissio faciet sponsalia. s̄m Car. i. d. c. is q. Et si sumꝰ i dubio tūc i loc vbi ꝯsuetū ē q̄ p̄rio cōit accipiūtur p v̄ba de futuro nō erūt sponsalia iudicāda. S3 vbi cōit accipiuntur p v̄ba de p̄nti sine aliis spōsalibꝰ erūt spōsalia contracta per talē pmissionem q̄ bn̄ not. q̄ sepe in pratica.

¶ Utrū idistīcte possit i spōsalibus ar rarū traditio iteruenire. R̄. Pa. in. i. c. gēma. co. ii. ⁊ Jo. an. ⁊ dicūt ꝯsiderādā q̄litatē psonaꝝ ⁊ q̄titatē arraꝝ. Si enī iter viles psonas interuenit traditio magnaꝝ arraꝝ. sic nō valet: q̄ est eadē rō in eis sicut ⁊ i pena: ⁊ hāc opinionē vr̄ tenere Ly. in. l. mulier. C. de spon. Et l3 Bar. in. l. ticia. ff. de v̄b. ob. indistincte velit q̄ admittāt. dūmō nō excedāt q̄titatē dot vl̄ dōatōis pp nuptias tū p̄ma opinio ē equior i ꝯsciā: q̄ cū hēmus rōnem legis. nō. ē curādū de verbis. l. nō dubiū. C. de legi.

¶ Sed q̄ reqrunt̄ vt valeāt arre. R̄. q̄ i3 dno p̄mo q̄ q̄titas sit vere numerata ⁊ tradita p̄ti Secus vbi pars confiteret̄ tm̄ se recepisse s̄m Bar. in. d. l. ticia ⁊ Fede. ꝯsilio. clxiij. Et ēt dicit barto. ibidē q̄ si vtraq3 ps cōfiteret̄ se recepisse ab altera etiā si vere interuenisset so

sertio sed postea restituta fuit. qr si solui
tibi mille. et a te recipi alia mille non
videor soluisse. ar. l. q sic soluit. ff. de so
lu. lz multi teneāt ɔ̄ eū in hoc vltio. de
q̄ vide. Bal. in. l. fi. C. de spō. et vr̄ ego
opi bar. et eū sequitur Pa. et d. ant. in. d.
c. gēma: qr facilius qs pmittit ɔ̄ exbur
set. et iō nō vr̄ exbursare q tūdez recu
pit stati et ppterea tz bar. ibidē tūduz
nō posse dari loco arrar. et si vēdens
ɔstitua se noie alteri⁹ possidere. qr. l. fi.
C. de spōsa. loqtur de arris traditis in
ɔ̄tate. et annullat aliā penā. ergo nō d
bemus extra illū casuz arras approba
re. Sed ɔ̄ Bar. et ang. et Imola. i. d. l.
ticia. et dñs Lucas de grassis dicentes
q pdicta. l. fi. nō facit mētionē de quā
titate. et sic fm eos pōt dari fundus. et
est verior opio. Secundo requiritur q
nō sint i tali ɔ̄titate respectu dantis q
trāseant in locum pene vt. s. dixi. Adu
te tñ q cessat perditio arrarū quando
per eū nō stat: nec cām pbuit vt nō fie
ret mr̄imoniū. C. de spon. l. vlti.

14 ¶ Utrum pena apposita in sponsali
bus valet. R̄. Pa. in. d. c. gemma colli
gendo dcā doctorum in. d. c. gemma.
et in. d. l. ticia. q aut pena apponit in
ter contrahentes. et indistincte nō va
let fm cōmunioē opinionē et tz bar.
[illegible] l. mulier et de illa pena que est in
lucro perdendo. vnde si dixero pmit
to tibi donare centū si nupseris mihi
non valebit. vt in. l. si ita stipulatus. §.
si tibi nupsero: et ibi per Bar. ff. de ver
borū obli. Quod tñ limita verum: nisi
is cui pmissio fit esset nobilior. quia
tūc videretur potius donare aio recon
pēsandi rōe nobilitatis. Pro hoc facit
q no. Bar. in. l. i. C. d dona. an nu. et. l.
si voluntate. C. de do. pmis. Aut pena
apponit inter parētes ipsoꝝ ɔ̄hentiuz
seu alios ita ɔiūctos ɔ̄hētib ipsis: q
verisimilr̄ ita induceretur ad ɔ̄ctū ma
trimonij ne parētes vel amici eorū in
currant seu soluāt penam. et sic non va
let vt in. d. c. gēma fm vnū intellectuz
et in. d. l. ticia. et in. l. heres me⁹ in fi. ff.
de cōdi. et demon. Ualeret tñ illa que
est in lucro pdēdo vt p Bar. i. l. ticio
§ ticio el. i. ff. de ɔdi. et demō. aut pena
apponit iter alios a pdictis et sic valet
et si talis extrane⁹ pmiserit noie mulie
ris sub certa pena fm cōez opi. Aduer
te tñ singlr̄ q tales pmittētes sub pe
na q ticia ɔ̄het cū sempronio si ɔ̄tti
in ipis ē faciūt nō icurrūt penā qr dif
ficultas ex quo factū est in obligatiōe
excludit cōmissionē pene. vt est tex. no.
in. l. si vehenda. in. fi. ff. ad. l. ro. de iac.
et in. l. ij. ff. si qs. cautio. et h tenuit Jo.
pla. vt refert. Fede. ɔsi. clxiiij. et dñs an
to. i. d. c. gēma. et sequitur Pa. ibidē. Fa
cit q no. Bar. in stib⁹ terminis i. l. cō
tinu⁹. §. illud. ff. de v. ob. q no. qr facit
vt. ille q in ɔ̄ctib⁹ sub pena pmittit p
filio vel amico q ratificabit. qr si facit
qđ in se est euitat penā et hoc verū de
pena q̄ ɔsistit i pdēdo vel mittēdo de
primonio. Sec⁹ de alia q̄ ē i acqrēdo
qr cessaret lucrū. nisi ipleret pmissū.

¶ Utrū possit iteruenire pign⁹ p mrī 15
mōio ɔ̄hēdo. R̄. tuit opi. diuersa. ino
tz q sic p. l. vnicā. C. si rector pui. do.
Anto. tz q nō pōt. nisi p interesse pre
stādo. Jo. an. dicit distiguēdū fm qua
litatē psone qr ville pign⁹ nō hz itimi
dare magnum virū et sic pōt interue
nire. Sed de iure vr̄ verior opi. do. an
to. p qua facit qđ no. glo. in. l. si ita sti
pulatus fuero. §. si tibi nupsero. ff. d v.
obli. que dicit quod ois stipulatio in
talibus est reprobata. et i. d. l. vnica cō
tractus arrarum vocatur pignus et iō
non obstat.

¶ Utrū iteresse possit peti. R̄. Jaco. de 16
are. C. y. et cōit doc. i. l. i. C. de spō. et in.
d. l. ticia. q nō pōt peti nisi dolose pars
se habuerit qr tūc petet actiōe de dolo.
nō. aūt pp stipulationē. qr ex cōcessiōe
iuris altera ps pōt a spōsalib⁹ desiste
re. et ne mr̄imoniū itimidetur pp solu
tionē pene et istud sequitur hosti. in sum
ma. et Pa. in. d. c. gemma.

¶ Queritur an recipiēs arras lucret 17
eas ɔtracto mr̄imonio. R̄. se. in. d. cōsi.
post Jo. plagariū. et Pa. i. d. c. gēma.
q nō sequatur ho. in sūma lz in. d. c. gē

ma teneat q̄ lucret.sed nō est ver̄ cū nullo iure ꝓhet.ꝛ iō restituet. Sed si non sequat̄ ex defectu alterius ptis. sic lucrabit̄. Si ꝑo defectu suo sic reddē duplū.l.arris.ꝛ.l.fin.q̄ incipit mulier C.de spō. Hoc verū si accipiēs est ma ior.xxv.annis vel si veniā etatis impetrauit alias nō tenet̄.nisi simplum restituere.d.l.fi. Quia ex defectu suo non fuerit secutū m̄rimoniū.

18 ¶ Quō cōtrahūt spōsalia sub cōditione dic vt dictū est de matrimonio ꝑ illas regulas vide Matrimoniū.iij. īpedimento.iij. Unde aduerte q̄ ante aduētū cōditionis spōsalia nō sūt nec oritur publice honestatis iusticia. vt.i.d. c.vnico de spō.li.vi.nisi ꝑ factū a cōditiōe recedat puta cognoscendo eā de cōdi.appo.c. de illis in tex.ꝛ in glo. ꝛ in.c.super eo ꝛ in.c.per tuas.

19 ¶ Quid si q̄s dicat alicui do tibi fidē q̄ te accipiā in vxorē.ꝛ illa nihil rñdeat nec ꝟbo nec signo.R. q̄ sponsalia. nō sūt. Sꝫ tñ cōpellēdus est talis q̄ dedit fidē.vt eā seruet si aliter voluerit ꝑ Rodo. Sed ego nō credo qñ aliq̄ intermedia interuenerūt.anq̄ꝫ alter cōsensuz demōstrauerit.ff.de ꝟ.ob.l. cōtinuus.

20 ¶ Quō sponsalia dissoluūt.R. q̄ in xvij.modis.pmo ꝑ mutuū consensum etiā si erāt iurata hoc tꝫ Spec.ti. de legato.§.nūc ostēden.ꝛ Pa.i.c.preterea de spō.dicit hāc esse cōiorē opinionē lꝫ glo.in.d.c. preterea teneat nō posse sine peccato. Sed mihi placet distinctio Inno.in.d.c.s.q̄ aut iurauit intuitu dei aliquā mulierē accipe i vxorem ꝛ nō pōt illa remittere. Si ꝟo nō intuitu dei.sed propter eius complacentiaꝫ sic possunt se absoluere.

21 ¶ Sed nūq̄d si spōsalia nō erāt iurata poterit alter nō cōsentire alteri recedere a spōsalib⁹ ꝯtractis.R.sm glo.in l.i.C.de spō.q̄ sic ēt de iure canonico ꝛ sequitur Cy.ibidē.hoc idē vr̄ sentire gratianus lꝫ dubie.xxvij.q.ij.§. sed aliud ꝛ.§.fi. Nec obstat.c.desponsataꝫ xxvij.q.ij.q: loq̄tur in m̄rimōio de p̄nti. Itē nec.l.a.ff.ex.q.ca.infa.irro. Ubi spōsa efficitur infamia si bina spōsalia ꝯhit q: est verum.nisi spōsalib⁹ p̄mis renūciet.sed qñ ipis renūciat h̄ꝫ locū. l.i.C.de spon.q̄ dicit vna ōc spōsata alteri nō ꝓhibet nubere. Nec ob. q̄ nudū pactū eccl̄ia ꝯpellit obſuare.c.i. de pactis q: istud est spāle in m̄rimonio ꝓꝑ rōnē lr̄e.vt sit oīo liberū. ar.c. requisuit de spon.ꝛ q̄d no. Inno.in.c.veniēs.de iureiur.ꝛ plꝫ mihi qñ aliq̄ noua cā cuꝫ ad h̄ inducit que si a ꝑncipio fuisset īpedimētū dedisset ne cōtraheret aliter non credo sine pctō mortali possit recedere a spōsalibus p̄mis cuꝫ aliā ꝯhendo altera nō consentiēte.

¶ Scdo qñ alter itrat religionē etiā 22 añ ꝓfessionē.c.veniēs.qui cle. vel vo. sm vnū intellectū q̄d facere pōt ante carnalem copulam etiā altero inuito. vt.s̄. Matrimonium.iij.§.xvij.

¶ Tertio qñ alter ꝯhit cū alia ꝑsona 23 ꝑ verba de p̄nti vel per verba de futuro carnali copula subsecuta.d.c. si inter virū.ꝛ.c.i. de spon.duo.

¶ Sed q̄d si cognouit post spōsalia 24 ꝯtcta aliā mulierem ꝛ post coitū cōtraxit cō ea spōsalia ēt R. q̄ prima nō soluūt ꝓꝑ hoc. opꝫ coit⁹ sequatur ꝯtcꝫ spōsaliorū.c. veniens el.ij.de spō.

¶ Sed q̄d si p̄ria spōsalia fuerūt ꝯtracta simplr̄.scd̄a ꝟo cū iuramēto.R. q̄ tenet̄ redire ad p̄ma q: nō dissoluunt̄ ꝑ tale iuramētū.c. sicut ex lr̄is de spō. xxij.q.iiij.in malis ꝓmissis. Et hoc est verū si non intēderet a primis recedere. Secus si a p̄mis itendit recedere ex cā cū possit vt dixi.iō scd̄a tenebunt ꝛ ad.d.c.sicut ex lr̄is dic q̄ loquitur qñ sine aliqua noua causa vult frāgere fidē quā dedit p̄me alias non.

¶ Quarto qñ alter se trāsfert ad aliā 26 regionē.vnde si nō ē spes ꝟ ꝓximo reditu credo q̄ dissoluāt etiā iurata.vt vr̄ sentire Pa in.c.de illis eo.ti. ꝛ ēt glo. in.d.c.de illis dum dicit sm leges qñ innuat aliud eē de iure canonico.ꝛ placet mihi ꝓꝑ piculū incōtinentie. Nam sm leges a ꝑ bienniū expectatū alterū qui est in ꝓuincia.ꝛ nō execut⁹ fuit

nuptias libere alteri pōt nubere. C. de spō. l. ij. ꝛ si est in alia puincia dʒ expectare post tres annos. vt. in. l. ij. C. de re pu. ꝛ hoc. si est absens ex pbabili cā tm̄. Si vero sit absens ex pbabili ꝛ necessaria cā. debet expectare donec adsit. vt. ff. de spō. l. sepe. vide glo. q̄ hoc tenet in. d. l. ij. C. de spon. Nec obstat. d. c. ex litteris qꝛ licet dicatur ꝙ p q̄ttuor annos vel. v. expectauit hoc non constabat. lʒ fuerit allegatū. ꝛ si ꝯstasset papa pnia ꝫ non imposuisset de piurio vel potes dicere ꝙ tō sibi imponitur pnia. qꝛ sine auctoritate supioris non debuit cōtrauenire iuramento. Sed si cum auctoritate superioris cōtrauenisset tn̄ credo euitaret ēt penā arrax. vt si eas amitteret si itervenerunt q̄uis ēt si expectet tps statutū p leges. ꝛ fʒ Hosti. i. d. c. de illis ꝛ alios doc. post ipsum iudex debet talem absoluere pp periculum fornicationis. quod bene no.

27 ¶ Quinto quando certus terminus tpis appositus fuit. Nam. ipso elapso ille per quem non stetit liber est ꝛ nubit sine periurio: sed alteri imponitur penitentia de periurio. vt in. c. sicut ex litteris. eo. ti. Et hoc verum nisi a principio fuissent pure cōtracta ꝛ postea cōuenerunt de die nuptiarum: qꝛ per lapsum illius diei non liberatur alter: qꝛ terminus ex postfacto fuit appositus pro sollicitando implemento pmissionis iam facte ꝛ pure: non ad finiendū promissionem. secundum theoricam domini Anto. in. d. c. sicut ex litteris.

28 ¶ Sexto qn̄ alter leprā vł paliſiʒ incurrit aut visū vł nasū amisit aut ex aliqd turpi⁹ euēit. vt in. c. litteras. d cōiugi. lepro. ꝛ. d. c. sicut ꝛ in. c. quēadmodū de iureiur. i tex. ꝛ i glo. Et hʒ verū. si turpitudo aduēit post ꝯtū: secus si tēpore ꝯct⁹ inerat. sicut nec ꝯhēs pōt allegare suspectū debitorē pp paupertatem pcedentem seu mores. ad quod facit. l. si creditores ff. de priuil. cre. ꝛ. l. si. C. de spon. ꝛ ibi per Bar. ꝛ Pa. in. c. quemadmodum de iureiur.

29 ¶ Septimo quando alter fornicat

quo ad innocentē. sed ille qui fornicatus est non potest resilire si alter innocens velit ꝯhere secum. c. ij. de transa. prela. Et si ēt fornicatio esset violenta pōt sponsus eā dimittere. fm Jo. an. ꝛ gl. in d. c. quēadmodū ꝛ sequit̄ Pa. ibidē ꝛ hugo. xxvij. q. ij. raptor. ꝛ ēt tʒ ꝙ pōt dimitti si tpe desponsationis erat corrupta: eā tamen crederet virginē.

30 ¶ Octauo quando alter eorum efficitur hereticus qꝛ est fornicatio spiritualis. xxviij. q. i. non solū. ꝛ c. iam nunc.

31 ¶ Nono propter capitalē inimicitiaʒ superuenientem inter sponsum ꝛ spōsam potest alter petere separationē fʒ Hosti. in summa per rationem. c. ij. de spon. ꝛ c. requisiuit eo. ti.

32 ¶ Decimo qn̄ promisit sponsa dare certam q̄titatē pro dote ꝛ n̄ pōt dare sic soluitur sponsus ab obligatione fʒ Jo. an. in. c. de illis de ꝯdi. appo. Idē dic d quacūq alia conditione interueniente si deficit.

33 ¶ Sed quid si sponsa contraxit sponsalia. ꝛ non pmisit dotem certam. R. ꝙ vł pmisisse omnia bona sua in dote. vt no. in. l. mulier bona. ff. de iur. do ꝛ p Bar. in. l. si cōstante ff. sol. ma. Et ideo si labit in facultatibus ꝛ nō pōt dare non cogitur spōsus eam ducere. qꝛ deficit cōditio subintellecta. s. si res in eodem statu pmanserit. vt in tex. ēt in gl. ꝛ in d. c. quēadmodū. facit. c. p vras d dote p⁹ diuor. rēst. ꝛ q̄ ibi no.

34 ¶ Undecimo qn̄ supuenit affinitas vt si spon sus cognoscit consanguineā sponse vel ecōtrario xxvij. q. ij. si quis spōsam de eo g cogno. consa. vx. sue. c. ex litteris. ꝛ pluribus aliis. c.

35 ¶ Sed quid si supueniat publice honestatis iusticia nūqd dissoluētur prima spōsalia. R. ꙩ nō: quia per sponsalia primo cōtracta: fuit primo inducta publice honestatis iustitia ꝛ p sc̄o inductā nō potest tolli primo inducta sicut in simili. lvij. di. si quis.

36 ¶ Duodecimo. Si fama sit ꙩ inter eos sit canonicum impedimentū ꝛ de fama vel scandalo docetur. c. cum in

tis.de spon.de consan.et affi.c.ij.de te sti.c.super eo.secundum Hosti.

37 ¶ Tertiodecimo qn sponsalia fuerũt cõtracta infra ãnos pubertat] et post pubertatẽ petit absolui añ aliquẽ tacitũ ꝯsensũ habitũ i pubertate.c.de illis el pmo.et.c.a nobis de dispõ.ipuberũ ẽt si iniila sit cã qre vult absolui post pubertatẽ s3 Pa.i.d.c.de illis.Sec9 si pubes ꝯxit cũ ipubẽ ipse nõ pot resilire. Silr nec impubes ante pubertatem.

38 ¶ Quartodecio pp susceptionem sacri ordinis.s3 do.an.post.Jo.an.i.Nit ea de spon.Facit.xxvij.q.ij.§.ecce.

39 ¶ Quitodecimo pp cognatiõem legalẽ.vel aliud impedimẽtum de quo dic vt.s.Matrimonium.ij.per totum.

40 ¶ Sextodecimo pp votum simplex castitatis postea factum.vt in.c.venientes.q cle.vel vo.scdm vnum intellectuz.Et.l3 directo recitet.Inn.Ho.et Gof.tenentes q votũ simplex de castitate non soluit sponsalia iurata.qa equale vinculũ est iuramentum voto. Et iõ qd precedit obtinet tñ t3 q soluit spõsalia.q2 mai9 bonũ est continere q̃3 nubere.et ideo etiam licite potest fieri si bono zelo fiat.Et sponsalia soluit q Et sequitur.do.Jo.an.in dicto.c.de illis.de despõsa.impuberum

41 ¶ Septimodecimo.propter scientiã.sponsi.secundum Pa.in.d.c.ventẽs.

42 ¶ Quero vtrum in prefatis casibus requiratur auctoritas iudicis ecclesiastici.R.secundum Jo.an.in.d.c.de illis de spon.q sic quia coram eo debet probari causa.c.porro.de diuor.aliter grauiter peccat vt videtur p.c.si duo pueri de dspon.Impu.facit.xxxiij.q.ij.seculares.Fallit hoc in.ij.casu.et.iij.et.vij.secũdũ.Ri.i.iiij.di.xxvij.et.x.xi.xiiij.xv.xvi.secundum dominum.Jo.an.in dicto.c.de illis de spon.S3 ego credo q etiam fallit in alijs casibus.quando notorie de eo casu constat p pter quem dissoluuntur.Similiter si sponsalia.sunt secreta idẽ dic secũdu3 Ricar.vbi.s.quia secreta non subsunt iudicio ecclesie.Et licet non debeant alias separari sine iudicio ecclesie tamẽ si faciunt in casibus predictis sine iudicio ecclesie.Non credo mortaliter peccent.et.c.si duo pueri prefatum cu3 dicto.c.seculares loquunt quando Nõ inest aliqua causa de predictis.et maxime quando non sunt iurata sponsalia. Si autem quis recedat a sponsalibus non ex aliquo predictorum casuũ peccat mortaliter s3 Tho.licet ecclesia nõ cogat.vt no.i.c.requisiuit.de spon.

Statutum

Statutum Quis potest facere.R.q. ille qui potest facere legem.de quo vide.s.Lex.§.ij.

¶ Utrum statutum ordinarij liget extra territorium delinquentem subditũ suu3 vide.s.Excõmunicatio prima.§.x.et.xi.

¶ Utru3 delinquentes in loco exẽpto ligent statuto epi.R.Sẽi.in.c.vt aiaru3 de consti.li.vi.Jo.Cal.et Jo.An. ibidẽ disputauit q nõ per.d.c.vt aiarum.et p.c.cum eps.de.off.ordi.li.vi.et per glo.in.cle.Quis de fo compe.Rõ q2 loc9 exẽptus et loc9 ex diocesi3 equiparantur.Facit.c.luminoso.xviij.q.ij.c.i.de sta.regu.in si.li.vi.et Cle.si.de priuile.et m placet.et est verior opinio licet.Federi.de senis.et B.Marsilius teneant contrarium vt in consilio predicti.Fede.

¶ S3 nũquid si statutu3 prohibet ne vadãt ad locũ exẽptũ ligabũtur euntes.R.d.Philip9 de pusio in.d.c.vt aia3 q sic.si ex cã.hoc fecerũt:q2 sic facere pñt.Facit qd no.Bar.in.l.relegatoru3 ff.de.iter dict].vbi vult q ciuitas pp.comodũ ciuitat]:vl odiũ eo3 ad q̃s ii vlt vadant.prohibere põt ciuibus suis ne vadant ad talem terram.et no.idem Pa.in.c.postulasti de fo.compe.Et bene no.p statutis epõrũ excõicantib9 accedentes ad monasteria monialiu3.quia ligant:quando ex causa legitima hoc faciũt in odium monialium q pp sua scelera hoc merentur Secus si faceret in penã illius ꝯ quẽ fert snia qa tunc non pñt phibere s3 Pa.vbi.s.

nisi habeat iurisdictionē in loco exempto. puta quia possunt arcere accessum. vt in Cle. attendentes. de sta. mo. de q̄ vide. s̄. Monachus. §. iij.

4 ¶ Utrū statutū liget religiosum qd̄ ex cōicat acceptātes aliquod officiū ex ordinem nisi prius resignauerit libros et alia que habet in ordine si promotus in episcopum assentit sine resignatione. R. vi. s̄. Excommunicatio primo. §. x.

5 ¶ Utrum statutū liget si subditos d̄ linquētes i territorio data scia statuti. vid̄ i. d. §. x. et qn̄ obliget ad culpam [illegible] vel ad penam. vide. Inobedientia. §. [illegible]

6 ¶ Utrū ignorātia excuset a pena statuti. vid̄ i. d. §. x. et s̄. Ignorātia. §. iiij.

7 ¶ Utrū statutū laicorū loquēs generaliter extendat ad clericos. R. vt. s̄. lex. §. v. et de statuto ipediente liberā facultatē dādi ecclijs vel circa mortuaria. vide. s̄. Immunitas. §. xlvj. et. xlvij.

8 ¶ Utrum statutū factū a cōitate q̄ ciues dānificati nō possint petere satisfactionē valeat. R. Pa. in. c. in. nostra de iniur. q̄ non: q: statutū in preiudicium singulorū nō valet nisi ipsi cōsenserint et cōitas nō pōt statuere super iuribus singulorū sed solum sup iurib⁹ vniuersitatis. vt no. glo. singularis. in. l. iij. C. q̄ sit lon. consue. et in. c. cum omnes de [illegible] facit. l. id qd̄ nr̄m. ff. de. re. iur. Nam solius principis est tollere ius alterius nō et potest sine cā. vt no. i. c. q̄ in ecclesiarū de cōsti. et in. l. fi. C. si contra ius vel pu. vti. et i cle. pastoralis. de re iudi. vñ si dz valere. oportet vel qd̄ singuli cōsentiāt. qd̄ est impossibile cū ibi sint multi infātes. vel qd̄ cōitas hēret iura pncipis. et pp bonū publicum et ad tollen scādalū ib facerēt. ar. d. c. q̄ i ecclesiarū et que ibi no. alias non pt obesse nō cōsentientibus. ar. d. c. cū oēs. et l. pma. ff. de magistra. et qd̄ not. archi. et Gemi. in. c. lz de cōsti. li. vi. Facit qd̄ no. Eudo. de Roma. in no. dicens q̄ inferior a principe nō pōt statuere in pīudiciū alterius nō citati neqz consentientis. vt in. c. fi. de ma. et obe. et in. c. fi. de his que fi. a pla. c. cū oēs. de consti.

9 ¶ Utrū statutum q̄ cauet ne filia succedat extēdat ad bona sita extra territorium statuentium. R. fm Bar. in. l. cūctos populos. de sum. tri. q̄ nō. sz succedet. Facit qd̄ dico. s̄. pena. §. xxiij.

10 ¶ Utrū i re cōi plurib⁹ vt singulis valeat qcqd maior ps collegij statuerit. R. Pa. i. d. c. cū oēs d̄ cōsti. q̄ nō: nisi singuli cōsentiāt. Fallit i q̄tuor casib⁹. Primus qn̄ vellet dputare rē ad vsū d̄stinatū Insti. d̄ re. diui. §. religiosū i ver. cōe sepulcrū. Secūd⁹ qn̄ fit fauore admīstrationis bonoꝝ pupilli. l. iij. ff. d̄ adm. tu. Terti⁹ qn̄ fauore liberationis. qz tūc valet qd̄ maior ps fac. l maiorē. ff. de pac. l fi. C. q bo. ce pos. Quartus fauore litigij dirimēdi. Nam valet snia duorum ex tribus arbitris. Et hoc intellige in re que conuenit pluribus vt singularibus iure singulari. Secus si iure ecclie. vt sunt prebende que non conueniunt canonicis vt singulis sed iure ecclesie. quia super talib⁹ bene pt maior pars disponere et deputare ad pprium vsum. vt est tex. no. in. c. fi. de his que fi. a ma. par. ca. et ibi per Inno.

11 ¶ Utrū collegiū possit disponere sup reb⁹ p̄uati. R. Pa. in. d. c. cū oēs. q̄ si non hz iura regalia. puta qz habet dn̄m sup se nō pōt. Uñ maior ps scolarium nō pōt obligare vnū scolarē vl disponere de rebus suis vt no glo. in. l. ij. C. que sit lō. cōsue. nisi forte fm quod no. Bar. i. l. iiij ff de re iudi. quādo vniuersitas esset obligata: et nō esset soluendo qz tūc posset ponere collectā singul. vt est gl. no. in. l. i. ff. q̄ cuiuscz vniu. Itē non solū cā necessitatis. sed. et pietatis. vt in. d. c. fi. Itē fz Inno. et cōiter doc. etiam in casu vtilitatis. et probatur in. c. i. de his q̄ fi. a ma. par. ca. Ex mera eni volūtate nō pōt disponere de iuribus alterius. vt no. glo. in. d. c. cum oēs. et Inno. ibidē et Jo an. in regula Qd̄ oēs tāgit. li. vj. in mercurialibus. Sed ego limito verū in p̄iudicium. Sz in bonū et vtilitatē bene posset: qz maior ps ficte repñtat totū. l. aliud. §. refertur. ff. de re. iur. et l. qd̄ maior. ff. ad

munici. Itē aduerte fm Pa. in. d. c. cū oēs q si dispositio sit in dampnum vel dedecus vniuersitatis vel priuate ↄsue tudinis vn⁹ sol⁹ pōt resistere. vt in. d. c. i. ⁊ no. Inno. i. c. accedētibus. ō priuil.

12 ¶ Sed q̄ro quot de vniuersitate de beant ↄuenire vt actus valeat. R. Pa. in. d. c. cū oēs. q cōis snia canonistarū ⁊ legistarū est vt saltē due partes vni uersitatis conueniāt. vt in. l. nulli. ff. q cuiuscꝫ vniuer. ⁊ l. nominationum. C. de decurionib⁹. Et ex his duabus par tibus maior pars debet cōsentire. Ita sentit Inno. in. c. ij. de noui ope. nū. Et bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. ⁊ iur. de hoc vide. s̄. Electio. §. xvj.

13 ¶ Sed qd si nō cōueniunt due ptes. R. Pa. i. d. c. cū oēs opinio canonista rum est. q si est aliquis ad quē spectat cōuocatio vniuersitatis ⁊ ad mādatū eius nolūt ↄuenire: q tūc pūt explica re q conuenerunt. lꝫ nō sit maior pars collegij. Hoc voluit Inno. in. c. i. de ma. ⁊ obe. ⁊ in. d. c. ij. q2 nolentes veni re factū se alienos. vt in. c. cum nobis. de elec. ⁊ sic non cōputantur. Si vo n̄ est aliqs ad quē spectat officiū ↄuocā di. tūc si istat tēp⁹ termini prefixi vni uersitati ad actus expeditionē minor ps pōt ↄuocare maiorē: ⁊ nolētē veni re pt explicare: q2 mior ps n̄ dꝫ puari iure suo pp negligētiā vl cōtēptū ma ioris pris. vt no. in. c. in causis. de elec. ⁊ in. d. c. cum nobis. Si aūt terminus. nō est prefixus. tunc dꝫ sint due partes ⁊ monē tertiam. alias tertia pars po terit agē de contēptu vt probat̄ i. d. c. ij. ⁊. c. in causis. ⁊. d. l. nominationū. Et hoc tene. licet legiste aliter dicant.

14 ¶ Quō statutū dꝫ iterpretari. R. pa. in. c. cū dilect⁹ de consue. q vt cīnetur correctio legis seu iuris cōis dꝫ latissi me vel strictissime iterpretari. sicut ele ctio capit. p cōfirmatione. in. d. c. cum dilect⁹. n̄. tn̄ taliter q vba iproprient vl iuri cōi ↄueniant. Facit qd no. bar. in. l. iij. §. pretor ait. ff. de dā. isec. Quod limito qn̄ verba sunt clara. sꝫ vbi ver ba sūt dubia vel habēt multiplicem in tellectus tūc debemus facere iterpreta tionē ⁊ intellectū ēt iproprium vt min⁹ recedamus a iure cōi q̄ fieri potest. vt no. i. d. c. cum dilect⁹. ⁊ in. l. ij. C. de no xa. vide p Bar. i. d. l. oēs ppli. ita tn̄ q aliqd opet ⁊ aliqd addat ad ius cōe. etiā qn̄ eꝫ ius cōe. sꝫ Pa. ⁊ doc. in. c. ex pte. ō vo. signi. Fac. c. si papa ō priuil. vbi vba dēbēt aliqd opari. vn̄ dic bar. i. d. §. ptor q si statuto cauet̄. vt iudex possit pcedē facta citatiōe ad faciē vel domū. n̄ dꝫ alternatiua iproparī vt sit ordis lꝫ p hāc iproprīationē statutū cō cordaret cū iure cōi. sꝫ dꝫ intelligi ppe vt sufficiat iplē alterā ptē vt aliqd opet̄.

15 ¶ Sed nunqd dꝫ stricte interpretari qn̄ gnalr loquit̄ vt sic⁹ lucret̄. R. q n̄ ar. l. pspexit. ff. q ⁊ a qb⁹. sed vbi agit̄ de diminutiōe patrimonii. tūc dꝫ stricte interpretari ne alius iniuste incurrat dānū. vt plene no. in. d. l. oēs populi. ⁊ videt̄ tex. in. d. c. cū dilectus. ⁊ in. d. l. ij. C. de noxa. ⁊ Pa. in c. cōstitutus de re sti. i inte. hoc sequit̄ Bar. in. l. sancim⁹. C. in quib⁹ cau. in inte. restu. non est nc.

16 ¶ Utrū verificet̄ in casu ficto. R. pa. in. c. cū dilectus de cle. nō resi. q si sta tutū loquit̄ ⁊ dispōit in mā iuris cōis in qua casus fict⁹ equiparatur vo. vt pu ta: in casu in q̄ non residēs habet̄ pro residente. vt in. d. c. cū dilectus [illegible] ficat: q2 constitutio disponēs regīr id qd ius dꝫ recipē oēs limitatiōes iuris. Facit. d. c. cū dilect⁹. ⁊ clarius. c. ad au diētiā ibidē. Si vo statutū esset ↄ ius vel pter ⁊ odiosū: tūc nō verificatur in casu ficto: sꝫ vba debent intelligi ppe. i. in suo pprio significato. ⁊ sic intelli ge. l. iij. §. hec verba. ff. de nego ge. ⁊. c. in nr̄a. de iureiu. Et facit q no bar. in. d. l. oēs popul. Facit. l. ij. C. de noxa. ⁊ c. ex pte. ō. ver. signi. Facit qd dic̄ Lu do. de ro. in suis no. q argumentum a ↄrio sensu valet in statutis: nisi queraē vt qs icidat in penā: q2 tunc non valꝫ. l. ↄuenticulā C. de epi. ⁊ cle. hēs glo. in cle. i. in ver. facere. de vsu. Hoc limitat Gemi. in. c. vt circa. de elec. li. vi. Verū quādo statutū nō redderet̄ illusoriū si

nõ recedatur a ppria significatiõe verbo℞: sed qñ redderetur illusorium tūc est receden. ar. l. si qñ in prin ff. de le. i. ⁊ quod no. in. c. ad audientiā de deci. ⁊ tūc in diffinita ēgpollet vniuersali. vt vult Bar. in. d. l. oēs populi.

17 ¶ Quō dʒ intelligi statutū seu ɔstitutio qñ ptīz est fauorabilis ⁊ ptim odiosa. puta qz ĩponit penā. ℞. Jo. an. videtur sibi ɔtrius in. c. ex rescripto. de loca. ⁊ in c. sciāt cūcti. ⁊ in. c. fi. de elec. li. vi. Sed ego ɔcordo sic: qz qñ pncipale intentū ɔstituētis est pbere fauorē: tūc dicatur fauorabile: si odiū tunc dicatur odiosum. Ita cōiter notāt legiste. in. l. q exceptionē. ff. de ɔdi. inde. ⁊ ibi glo. Si vo ignorat pncipale intētū disponētis: tūc dico qz qtenus ɔtinet fauorē dʒ extēdi: qtenus vo ɔtinet penā dʒ restringi. ⁊ hoc vł finxit de mēte bal. in multis locis. Et facit ad hoc qđ dixi ꝯ Excōicatio. v. casu. vi. §. iij.

18 ¶ Utꝝ statuarij deputati a pplo possint iterptari statuta p se edita. si oriat aliqđ dubiū. ℞. pa. in. c. ex pte. de ver. signi. Jo. an. in. d. c. ⁊ cōiter legiste. ⁊ bar. in. l. oēs ppli. pdicta ɔcludūt qz nō ex quo functi sunt officio suo. Nec obstat qz eius est interptari cuius est ɔdere: qz in veritate illi nō ɔdiderūt. sʒ po[pulus] q dedit auctoritatē: qz ipa facit eius auctoritate fit. c. si diligēti ꝟ pscrip. ⁊ iō dʒ recurri ad populū seu ɔciliūm gñale. Hoc limitat Pa. vbi. ꝯ. qñ iterpretatio est valde dubia. Secus si est clara ⁊ iuri ɔsona. qz tūc iudex coram quo ꝯtitur qđ poterit iterpretari. sicut ⁊ legē cōem ⁊ pilegium pncipis: vt no. Jnno. in. c. cum spāli. de appel. ⁊ Bar. in. d. l. oēs ppli. Facit. l. benignius. ff. de legi. ⁊ l. fi. ff. de cōsti. pnc. ⁊. l. vnica. C. de pse. q. in. vr. cōstā.

19 ¶ Quātū durat statutū. Utrum post mortē statuētis. ℞. pa. in. c. a nobis. el. i. de sen. exco. qz sic: nisi expsse reuocet: vt est tex. in. c. fi. de offi. le. Uñ fm Fe. de. cōsilio. xvi. etiā statutū factū a capitulo sede vacāte durat creato nouo epo nisi reuocetur p epm creatum: qđ pʒ ar. no. ne prela. vices su. c. vlti.

20 ¶ Qñ ligat statutū. ℞. qz stati habita notitia ꝟ q̄ dic vt. ꝯ. Lex. §. xij. ⁊. xiij.

21 ¶ Quō tollitur statutū. ℞. qz tollit p vnū actū factū collegialiter a statuentibus vł eo℞ successoribus ɔ statutū fm Host. Jo. an. in. d. c. ad audiētiam de cle. nō resi. ⁊ Pa. in. c. cū accessissent. de ɔsti. nec regritur fluxus tpis sʒ pa. in. d. c. ad audiētiam. ⁊ in. d. c. cum accessissent. ⁊ in. c. pro illo℞ de preben.

22 ¶ Utꝝ statutū qđ ɔcedit pilegium nō subdito seu extraneo possit reuocari. puta statuto cauetur qz qcūqz venerit habitandū in tali territorio sit exēptus ab oi collecta ℞. pa. in. c. nouit. de iudi. qz nō quo ad illos q iam venerūt qz trāsiuit iam in quasi ɔctum quo ēt pnceps obligatur vt in. c. i. de proba. Et hoc voluit Bar. expresse in. l. qz semel. ff. de decre. ab or. fa. ⁊ in. d. l. oēs ppli. Intellige nisi ipsi ɔsentiāt. Quo vero ad illos q nōdū venerūt pōt reuocari. ex quo res est integra. ar. l. si pecuniā in prin. ff. de condi. ob causam Et hoc vez qñ generalr fuit edictum. Secus si spāliter fuisset ɔcessum: q̄ reuocari nō posset cū habuit viui suā immediate cū puenit ad noticiā pilegia ti. c. i. de cōcessi pben. li. vi. Facit qđ disputata p Angelū in qua determinat nō posse reuocari statutū quo disponebatur. vt ptās haberet quartā prē ɔdēnationis postqz ptās est electus ⁊ ɔsensit electiōi. Idē dic de pilegio cōcesso nō subdito. ⁊ p hoc infert Bar. in. l. pilegia C. de sa. san. ec. qz laici qui statuerūt singulis annis dandā certā quātitatē pro elimosyna clericis vł religiosis nō poterūt reuocare. allegat. c. ad apostolicā. ꝟ simo. Hoc seqtur. Jnno. in. d. c. nouit. ⁊ Archidiaconus. xi. q. i. qcūqz sup gl. Facit quod no. gemi. in c. iʒ. de consti. li. vi.

23 ¶ Quid si statutū est factū ad commodū subditorū. ℞. Gemi. in. c. iʒ de consti. li. vi. qz aut subditi consentiūt reuocatiōi. ⁊ potest reuocari. aut singuli nō ɔsentiunt sed reuocātur per maiorē

regentes cōstatē. ꝛ tūc si fit ex cā legiti ma sic pt reuocari. fm vnū casum Jn no. in. c. in nr̄a de iniur. maxīe qñ statutū dispōebat sup eo. sup quo ciuitas nō erat obligata. vt ibi declarat inno. Aut fit sine cā legitia ꝛ sic nō vz reuocatio in p̄iudiciū mioꝝ iuxta no. p in. no. in. c. q̄ in ecclīaꝝ de ꝯsti. Hoc limito vez qñ statutū disponit ꝯ cōmodo subditoꝝ circa bona eoꝝ. vel qñ habz actū momentaneū. ita ꝙ p̄uilegium est sortitū suū effectū Secus si ꝯcerneret circa exercitiū iurisdictiōis: qꝛ tunc pōt reuocare: qꝛ suꝑior est qꝛ hz admīnistrare. ita sentit Archi. in. d. c. lz. Idē dic quādo hz actū successiuūz quo ad futuros actus.

24 ¶ Utꝝ statutū iuratū tollat̄ p clausulā nō obstātibus quibuscūqꝫ ꝯstōibus ꝛ statut[is]. Hr. gl. i. c. cū nō doceat ꝯ elec. li. vi. ꝙ nō. ꝛ idē dicit Lu. ꝯ ro. i suis no. ꝙ ꝯnētio vl̄ pctū iuratū ñ tollit p gñia lē clausulā. nō obstātibus quibuscunqꝫ pactis gl. est i cle. dudū. §. pe. de. sepul.

25 ¶ Utꝝ statuētes possint recedere a statuto ꝯfirmato p supiorē vl̄ sedē aplicā sine alia lnia. Hr. Pa. i. d. c. cū accessisset. ꝛ bar. i. d. l. oēs ppli tz ꝙ sic. sz bal. in. l. oiuz. C. ꝯ testa. tz. ꝙ nō sz pa. ꝯcordat. ꝙ aut statutū ꝯcernit p̄ncipalr̄ fauorē statuētiū. ꝛ sic est ṽa opio bar. Facit. c. p illoꝝ de p̄bē. et si statutū ꝯtinet talē māz ꝙ nō valuisset sine supiorē vt idē pa. no. i. c. cū. M. ꝯ ꝯsti. Si ṽo ꝯcernit. fauorē alioꝝ vl̄ bonū publicū sic ṽa est opio. bal. ꝙ nō pñt sine lnia supioris. Rō. qꝛ ꝯfirmādo vr̄ supior suā dispositionē facere. Nā omnia nostra facimus quibus auctoritatē impti mur. c. si apostolice de p̄ben. li. vi. ꝛ. l. i. C. de vete. iure enucle.

Stipulatio Quid sit habes. s. Pactuz in prin.

1 ¶ Utꝝ stipulatio transeat ad heredes. Hr. ꝙ sic. l. veteris. C. de ꝯhen. ꝛ eō. sti. qꝺ itellige verū fm glo. ibidē qñ pōt p aliū ipleri factū promissum.

2 ¶ Utꝝ aliqs possit alteri stipulari pro altero. Hr. ꝙ nō nisi sit eius seruus vel filius. Insti. de inuti. stipula. §. si quis alij. vel sit ꝓcurator. l. si ꝓcuratori p̄sentis. ff. de ꝟ. obli. glo. tñ tz in. c. quotiens el. i. i. q. vij. ꝙ de iure canonico ꝓmittens titio se daturꝫ sēpronio cētum obligat̄. ar. c. iuramēti. xxij. q. v. maxīe si interueniat iuramētū. ar. l. i. ff. de ꝯsti. pecunie. Itē p iudices officiales. executores. tabelliones alteri acqritur. l. eum pro quo. ff. de iniūs vocan.

3 ¶ Quō dz cē actus stipulātis ꝛ cōp̄ro mittēs. Hr. ꝙ ꝯtinu⁹: qꝛ si post iterrogationē se diuertit ad alia nihil ꝓderit. lz eodē die ꝓmisisset. l. ꝯtinu⁹. ff. ꝯ ꝟ. ob.

4 ¶ Obligatio stipulata sine cōditione neqꝫ ad certū diē. p̄ri die debet̄: sz nō psit peti illo die quo stipulata est. Insti. de ꝟ. obli. §. oīs stipulatio ꝛ. §. cum qs. No. ꝙ nō vz stipulatio vel legatuz factū in gnīe. de aliq̄ re nulla demonstrata. ff. de iur. do. l. cū post diuortiuz. sz ꝯ legato dic vt. s̄. legatū. i. §. xxxiij.

Stola quō dz vti sacerdos qñ cōmunicat ꝛ legit euangelium ꝛ diaconus habes. s̄. Sacerdos. §. iiij.

Studiū clicoꝝ religiosoꝝ vide. s̄. Magister. ꝛ. s̄. Scia. ꝛ quō studiū liberaliū artiū ad vtilitatē ecclīe sue [illegible] xxxvij. di. de quibusdā in poetis ꝓhibet eidē p totū. Itē in theologia cōmēdatur. an legibus ꝛ phisica reprobat̄ de quibus. vide. s̄. Magister ꝛ Scia.

Stulticia ꝺr a stipore vñ fz Isido. x. ethimologiaꝝ. Stulius est q pp stiporē nō mouet̄: ꝛ differt a fatuitate fz eūdē. qꝛ stulticia iportat ebetudinē mētis Fatuitas ꝟt iportat ipuis sēsus p̄uationē vide de h̄. s̄. Ebetudo. Et tūc stulticia ē pctm̄ qñ aduenit eo ꝙ hō īmergit se talr̄ i terrenis ꝙ si pt pcipe q̄ dei sunt aīa nō cōcor. Tho. xxij. q. xlvi.

Stultus est qui nō vult discere a quocunqꝫ licet potest. xxij. di. de constantinopolitana.

Stuprum est inordinatus concubitus quo virginalis integritas corrumpitur Uel stuprum est illicita defloratio virginum sub parentum cura existentium.

1 ¶ Utrum stuprans virginem teneatur ad aliquid. Re. Pa. in. c. i. de adulterijs. quod si seduxit vel decepit eam tenetur eam dotare et vltra dotationem eam accipere in vxorem si pater voluerit eam sibi dare. vt i. d. c. i. et. ij. e. ti. Uel si non vult eam accipere debet corporaliter puniri. Unde sola constitutio dotis non liberat eum secundum eundem Pa. si parentes volunt eam sibi dare: quod si nolunt saltem ad ad dotationem tenetur etiam in consciencia: nisi secundum Rodoff. componeret cum ea vel sibi remitteret. quod no. o confessor: propter illos qui sub deceptione accipiendi in vxorem puellas deceperunt. quia tales ex quo acceperunt eas vel promiserunt accipere in vxores. et sic habuerunt copulam. quod tenentur de necessitate eas accipere: licet tunc habuerint animum ipsas decipiendi et habendi copulam. quod si contraxerunt cum alia matrimonium. vel pater non vult eam dare saltem tenentur ad dotem: nisi secundum Tho. est tanta inequalitas. quod potius decipiens fuerit quam sit decepta: Nec aliter potest absolui antequam contrahat cum alia. si parentes volunt eam sibi dare nisi vere eam accipiat in vxorem: et faciat dotem: nisi ipsa dotem sibi re[miserit]. hec ex alex. xxij. tractatu de stupro. et Ricar. et Sco. in. iiij. di. xv. Secundum leges vero debet relegari. et dimidia pars bonorum eius publicari. Si vero sit vilis persona debet verberari Insti. de publi. iudi. §. ij. Si autem per vim fecerit. capite plectitur insti. vbi. s. §. fin autem.

2 ¶ Quid si non seduxit eam: sed sponte consensit. Re. Pa. in. d. c. i. licet quod habet etiam locum dispositio presati. c. quia si non essent homines insidiantes tamen facinus non perpetrasset. vt dicit tex. in. l. vnica. C. de raptu virginum. Unde presumitur seducta. Sed ego credo verum in foro contencioso. Sed in consciencia sufficit quod quaerat eam in bono statu reducere quantum in ipso est. Facit regula scienti. Et quod ibi no. de reg. iur. li. vi. Et si contraxit an pater teneatur eam dotare vide. s. Bea. §. iiij.

xij

Subarratio quando obligat in dono dato. vide. s. Furtum. §. xviij. et. xix.

Subarratio vide. s. sponsalia. §. vij. et. s. Arra.

Subdelegare non potest delegatus principis etiam deputatus ad nudum ministerium quando est magnum et graue. sicut iudicare et similia facere. Secus quando est paruum quia potest. c. quod autem de iure patro. et magnum seu graue et paruum arbitrio iudicis relinquitur. c. fi. de do. et contu.

¶ Utrum ille cui committitur predicare crucem. excommunicare vel absoluere aliquos vel dispensare cum irregularibus vel iniungere penitentias possit subdelegare alteri. Re. quod non. nisi sit legatus a latere vt in. c. fi. de offi. dele. Similiter vbicunque committitur alicui vt istud personaliter exequatur subdelegare non potest. Et vbi in commissione videtur electa industria persone. vt in. d. c. fi. et de hoc vide. s. delegatus. §. vi.

Subditus dicitur tripliciter. Primo ratione domicilij. Secundo ratione originis proprie vel paterne. ar. c. in. de te. ordi. li. vi. et l. i. et i. l. origine. C. de municipibus et ori. li. x. Facit. l. assumptio et quod ibi not. ff. ad muni. et. l. rescripto. §. fi. ff. de mu. et hono. et talis tenetur ad onera personalia si ibi reperiatur. licet alibi transtulerit domicilium. de quo per Bar. i. d. l. assumptio. Fallit in muliere que contraxit cum viro habente aliud domicilium quae non potest conueniri in loco originis de quo in. l. fi. §. item rescripserunt. ff. ad munici. Tertio ratione delicti licet large vt dicit gl. in c. nuper. de sen. exco. non sit proprie. licet ibi sortiatur forum. no. gl. in cle. vnica. de fo. compe. quod no. pro statutis et alijs dispositionibus odiosis facientibus mentionem de subditis vt non comprehendatur forensis delinquens in territorio. et Idem dic de contrahentibus eadem ratione no. pa. in. d. c. nup. et i. c. proposuisti. de fo. compe.

¶ Utrum subditus ratione domicilij cui iudex precepit sub pena excommunicationis late sententie vt satisfaceret tali die aliqui

transferens domiciliũ fit excõicatus. si postea nõ satisfacit. Ar. Pa. in. d. c. p posuisti cũ Jo. an. in regula cum sunt partium. de regu. iu. li. vi. q sic. q2 iam preuentus erat. & vide ibi late per eos.

Subdiaconus ideo appellatur q2 subiacet & precepti & officij & leuitarum: oblationes leuitis defert xxi. distin. cleros. Idem ad subdiaconum pertinet calicẽ & patenã ad altare xpi deferre & leuitis tradere & eis ministrare vrceolũ cũ aqua manutergium coraꝫ epõ & psbyteris & leuitis tenere: & pro lauãdis manibus añ altare aquã pbere. xxv. di. perlectis.

¶ Utrꝫ teneantur ad castitatẽ. Ar. q sic xxxij. di. in summa.

Subornatio scđm Lau. & zen. vt refert Car. in cle. testibus. de testi. est de aliquo falso exprimẽdo & vero tacẽdo in testimonio testi per aliquez facta informatio & dr sub ornare quasi subtus in aures aliqđ malũ ornare & sub colore ponere. vt in aut. de testi §. q2 ḟo. Uñ talis peccat mortalr. & tñr ad restitutionẽ leso. de iniur. c. fi.

Subsanatio differt a derisione q2 derisio fit ore. i. verbo cachino: subsanatio aũt fit naso rugato vt dicit gl. super illud psal. Qui̅s in celo deridebit eos. Sꝫ ꝯueniũt cũ ea i fine: q2 vterque intẽdit erubescẽtiam pximi. Q̃ño aũt sit pctm̃ mortale. dic scđm q derisio est vt. s̃. derisio.

Substitutio est secundaria ꝯditionalis institutio. Nã substitutio ꝯtinet in se institutionem & iõ institutus dr pmus gradus & si multi fuerint instituti. Et substitutio secundus gradus. & est cum qs institũt heredẽ sic. talis esto mihi heres. Et si nõ eris vel decesseris titiũ substituo. iste titius dr substitutus. l. i. ff. de. vul. & pu. subst.

¶ Quot sint spẽs substitutionũ. Ar. q duplices. alia idirecta. alia directa. In directa substitutio siue obliqua. siue fideicõmissaria siue pcaria est illa p quã quis capit hereditatẽ alio herede mediante. vt cum testator fideicõmiserit. A. heredi vt hereditatẽ. P. restituat.

Additio & dr obliqua rõne q2 p aliũ capit. Item fideicõmissaria. q2 olĩ cõmittebat fidei heredis in totũ. Nõ enĩ cogebat restituere. sed hodie sic per. l. pe. C. ad trebel. Item precaria q2 fit verbis precarijs i. rogatorijs vtputa. A. heredem instituo & rogo &c. verba aũt huius indirecte substitutionis sunt volo. mãdo. rogo. & hmõi vt restituas hereditatem. Sunt tñ quedã ḟba cõia q̃ pñt trahi ex proprio significato ad substitutionẽ directam & indirectã. vt verbũ substituo. vel ḟbũ moriatur tali. hñt enĩ duplicẽ sensum. vꝫ q moriat tali. i. q talis sit heres mere vel q moriat tali. i. ad vtilitatẽ talis in effectu vt capiat hereditatẽ de manu pmi heredis: Idem dic de ḟbo succedat & verbo accipiat. Sꝫ ergo p fideicõmissũ. P. fit substitutus. A. dꝫ hereditatẽ adire & aditam. P. restituere. & sic. A. mediante & operãte peruenit hereditas ad. P. Et not. q si. A. adiuerit sponte hereditatẽ retinebit quartam trebellianicam & reliquas tres partes hereditatis res[illegible] P. Si vero iudicis officio compulsus adierit totam hereditatem restituet. P. ansti. de fideicommis. here. §. in primis. & ff. ad trebel. l. nam quod §. qui compulsus.

¶ Directa vero substitutio est qua qs a capit hereditatẽ defuncti ex dispositione testatoris nullo alio mediãte vel sibi cooperãte vt cũ dicit testator. A. mihi heredẽ istituo: sꝫ si ipse nõ erit hrs. L. sit heres. & sic. L. substitutus ẽ directe.

Additio & hec fit p ḟba mere directa & ciuilia. vt verbum heres esto. vel heres sit. vel verbũ instituo heredem. Aliqñ ẽt fit p verba cõia vt dictum est. m. §. i. Aliquando per verba geminata sic. A. filium meuꝫ impuberẽ mihi instituo heredẽ.

Et si i pupillari etate decesserit. B. substituo. hec substitutio e directa Si. A. moretur in pupillari etate ppter verba geminata sed si post pubertate erit fideicomissaria vt coiter tenet & si diceret heres sit. Diuiditur aut in quintuplici differentia quarum prima dicit substitutio vulgaris & hec duplex Alia expressa que fit per istam negationem non hoc. modo vz instituo mihi heredem. a. & si ipse noluerit vel no potuerit heres ee. P. sit heres vel. P. substituo alia tacita quado. s. negatio no exprimitur sed includitur vt cu dicitur. a. &. P. mihi heredes instituo & eos invicem substituo. per hec verba eos invicem substituo tacite sub intelligitur q si alter eorum Heres non fuerit Scilicet q2 noluit vel non potuit quado decessit ante adita hereditatem alter sit heres insolidu vt. ff. de here. insti. l. cuz in testamento. §. hec verba Et dicit vulgaris quia a quolibet de vulgo scilicet testatore fieri potest & cuilibet siue pupillo vel minori &c. Et de hac habes Insti. de vulga. substi.

3 ¶ Effectus huius substitutionis est vt bona testatoris tantum que debebant venire ad institutum veniant ad substitutuz non bona instituti insti. de pu. substi. §. quo casu.

4 ¶ Quado expirat hec substitutio. R. Scito institutus adierit hereditatem siue postea decedat cum liberis: siue sine liberis. C. de impube. & alijs substi. l. post adita & hoc non solum quando expresse fit per negationem sed etiam quando tacite. Unde licet ticius & sempronius fuerit instituti heredes & ad invicem substituti si tamen sempronius vel titius adierit hereditatem expirat substitutio vt in. d. l. post aditam.

5 ¶ Secunda directa substitutio dicitur pupillaris quia fit soli pupillo vel pupillis nec potest tempus excedere pupillare sed expirat ad Introitum pubertatis potest etiam fieri in minus tempus vt si dicatur Si filius meus infra quartum vel quintum annum decesserit sit. P. heres Et hec duplex. Scilicet tacita que no habet formaz pupillaris substitutionis. Sed sub eius verbis includitur vt cum dicitur. a. Filium pupillum meum heredem mihi instituo Et si ipse mihi heres non fuerit. P. sit heres Et hec ex expssis est vulgaris: ex tacitis est pupillaris. Unde siue sit. a. heres siue non si in etate pupillari decesserit. Hereditas directo iure perueit ad. P. sz ex vulgari succedit tantum i bonis testatoris ex pupillari vero succedit in bonis & testatoris & pupilli. alia est expressa q fit p verbu affirmatiuuz & facit expresse mentionem de pupillari etate & sub ea includitur vulgaris tacita vt insti. de vulga. & pupil. substi. §. i. & ff. de vulga. & pupilla. substitu. l. iam hoc iure & fit cum dicitur. a. filium meum heredez mihi instituo Et si ipse mihi fuerit heres & in etate pupillari decesserit. P. sit heres vel substituo & in ista requiruntur duo scilicet verborz affirmatio & temporis pupillaris comprehensio.

¶ Quid requiritur ad istam substitutionem pupillarem. R. quattuor. Primum q ille cui fit sobstitutio sit de liberis testatoris. Et acipio hic liberos non tantum pro filijs. sed etiaz pro nepotibus. Secundum q sit impubes Tertiu q sit in ptate testatoris Quartum q ille cui fit substitutio instituat vel exheredetur. & potest fieri non tantum impuberi filio iam nato. sed etiaz posthumo. si tamen nascendo esset sub potestate testatoris si viueret ipse testator. & etiam nepoti. si tn sit recasurus i potestate patris sui post morte aui. ff. de vul. & pu. sub. l. y. §. posthumus

¶ Quis effectus huius substitutionis. R. & vt no solu sit. P. heres iure directo & capiat bona & hereditatez vtriusqz si a. decesserit in etate pupillari sed etiaz excludit matre Ita q et legitimam petere non poterit vt no. Bar. & doc. i. l. papinianus §. sed nec ipuberis. ff. de inofficioso testa. & omne alia psonaz q ipsi pupillo ab intestato succedere po-

tuliss.ff.d vul.z.pu.sub.l.inti⁹ Et h ve
rū ē i expssa In tacita aūt hz locū qñ
alter filius testatoris frater pupilli sub-
stituit Sz si sit exhe⁹ substitut⁹ tūc nō
admittit z substitut⁹ repellit.l.pcib⁹z.
l.cū qdā.C.d ipu.z ali.sub additio ni
si qttuor casib⁹ pm⁹ qñ pr expsse phi
bet ne aliqd habeat secūdus qñ reliqt
aliqd vrori z vult eē ptētā.terti⁹ si fuit
inimica pri qrt⁹ qñ fr ipuberis ē sub-
stitut⁹ z Nota q i hac tacita exhe⁹ nō
excludit fratrez vtroqz pente cōiūctū.

8 ¶ Quō euanescit hec substitutio. R.
q pmo p aduētuz pubertatis Scdo si
hēditas pris nō sit adhuc adita: quia
cū null⁹ appareat hēs testm pmuz vi
det destitutū z sic euāescit et pupilla-
ris.l.sz si plures.§.sz.si ex asse.ff.d vul.
z pu.sub. Tertio.si nascit posthumus
de quo mētio nō est facta in testamen
to.ff.de vul.z pu.sub.l.si pater filius.
Quarto si patiatur pupillus capitis
diminutionē maximā mediā vel etiā
minimā.ff.de adop.l.nec ei Rō que
re ē ĩuētā est q2 cū filius in pupillari
testari non possit pmittit pri ipi filio
testamentū facere z de herede prout
vellet dum ēēt tali etate tm.d.§.quo cāu.

9 ¶ Tertia directa substitutio dr exem
plaris q2 fit ad exemplū pupillaris sz
differt ab illa Primo q2 illa fit tātū a
parēte q eū hz in ptāte hec aūt fit nō
dū a patre sed et a matre filio furioso
vel mēte capto nō existēti eoz ptāte
Scdo q2 illa tm fit pupillis ista adult
vel maiorib⁹ Tertio q2 in illa pōt sub
stitui qlibet quē voluerit in ista nō sz
certo ordine sic vt si habet liberos ei
substituatur Si vero nō habet tūc fra
tres substituātur Quod si non habet
nec filios nec fratres tūc quē voluerit
substituet.C.de ipu.z ali.sub.l.huma-
nitatis. Quarto quia illa expirat adue
niente pubertate sed hec solum adue-
niente sana mente. Quinto illa solū
ipuberi hec adulto tantum. Sexto illa
fit ipuberi siue sit sane mentis siue sit
furiosus hec solum fit furioso z mēte
capto hec pbantur Insti.de pu.sub.

§.q.rōne Et fit isto mō. A. filiū meū fu
riosū mihi herede īstituo z si decesse-
rit anteqz sanus mente fiat talē ei⁹ filiū
uz vl fratrē vel aliū puta Titiū ei sub
stituo z sic bona vtriusqz trāsibūt ad
substitutum Et fuit equa valde vt fu-
rioso z mente capta pater vel mater
possent prouidere de substitutione.

¶ Sed qd si aduēit sana mēs z nul 10
lo testamēto facto iterū reuertitur ī fu
riam. R. q non euanescit substitutio
ar.l.quod fauore.C.de legibus z ma-
gis placet licet alij dicant nihilomin⁹
expirare ar.l.quod quisqz.ff.de re. iur.

¶ Quarta directa substitutio dicitur 11
compendiosa q2 sub compendio hui⁹
aduerbij qñcunqz fit: z continet tacitā
pupillarem que alias fit prolixioribus
verbis Et licz hec dictio quādocūqz se
extēdat ad oē tps tñ hic restrigit ad tē
pus pupillare solū virtute hoz vboz
P. sit heres q2 p hmōi verba directa
videor voluisse filio meo īfra tempus
pupillare prouidere de herede qd īfra
aliud tempus mihi facere non licet.d.
§.quo casu Forma huius est. A. filium
meum heredem instituo verumtamē
quādocūqz dictus filius me⁹ decesserit.
P. sit heres Et sic solū in tēpus pupil
lare videtur voluisse prouidere filio de
substituto siue herede.d.l.precib[illegible]

¶ A quo pōt hoc fieri. R. q a milite 12
z quō nō explico q2 nō est in vsu Itē
a pagano.l.quolibet non milite sed oz
fiat filio pupillo z in potestate existēti.
z cōtinet pupillarē xpssā q2 habet eun
dem effectū z tō solū filio pupillo z in
potestate existēn pōt fieri vt dixi Itē
tñ licet hec substitutio sit directa d sui
natura simplr pōt tamen apponi i ea
vba vel dictiones vel aliq mutari q eā
in fideicōmissū cōuerterēt z ad ius z
ad naturam fideicommissi reducerēt.

¶ Quō hec substitutio compendiosa 13
pōt ad nām z ius fideicōmissi dedu-
ci. R. q quattuor modis fieri sub qt-
tuor formis pōt fieri Primo sic. A.
mihi instituo heredē z si qñcūqz de-
cesserit. A. substituo. P. Item hoc ver

bū substitutio trahit hāc substitutionē ad fideicōmissuz vt vult gl. in. dicta. l. precib⁹ ⁊. l. cēturio. ff. d vul. ⁊ pu. sub. ⁊ in. c. Raynuti⁹ de testa. ⁊ predictū. aduerbiū in hoc casu seruat ppriam significationē ⁊ respicit oē tempus ⁊ rē oi tēpore suadet valere. l. quotiens. ff. de rebus dubijs Vnde ē ꝙ quocūꝗ tpe moriat siue i pupillari vl̄ maiori etate fortute hui⁹ ibi substitutio videt rogat⁹ eē a testatore ꝑ fideicōmissū post mortē suā restituē hēditatē ⁊ bōa testator] substituto Vñ ipso istituto moriēte mat ⁊ qcūꝗ successores sue ex testō vl̄ ab itestato adhibūt hēditatez ⁊ aduā substituto restituēt iure fideicōmissi. isti. de fideicō. hē. §. sꝫ qꝛ stipulatiōes dfalcabūt tñ ⁊ retiebūt legitiāz ipsi⁹ q̄ ē tertia ps toti⁹ hēditatis testator] sꝫ cōiorē opinionē si ipe. A. erat d liberis ipsi⁹ testatoris ad q̄s legitima spectat qꝛ i hac testator grauare eū nō potuit. C. d inofici. testa. l. qm̄ De reliquis ꝓo dfalcabūt terciā trebelitāicaz ⁊ sic habebūt mediā hēditatē Alteraz ꝓo mediā restituēt substituto iur̄ fideicōmissi. retinebūt ēt sibi oīa bōa ipsi⁹ A. qꝛ testator d suis tm̄ rogasse intelligit non heredis Si ꝓo. A. non erat de liberis dfalcabūt tm̄ trebellianicaz [illegible]debit ēt alia bōa q̄ ipe. A. aliunde q̄sunt Et hec substitutio qꝛ iure fideicōmissi hꝫ pōt fieri cuicūꝗ heredi ⁊ a quocūꝗ testatore insti. de fideicō. here. §. in primis ⁊. §. se. Et aduertē ꝙ lꝫ in prefata forma non addatur qñcūꝗ decesserit sine liberis Si tamē A. erat d liberis testatoris intelligetur hec clausula sine liberis qꝛ pro regula est ꝙ qñcūꝗ qs rogat aliquē d liberis suis alteri hereditatem restituere post mortē suā semp intelligitur tacite hec conditio. s. si decesserit sine liberis qꝛ nō est credēdum ꝙ aliquis exclusa prole filij sui voluerit ad alterum puenire hēditatez Sed in extraneo herede nō inest talis tacita cōditio nisi adderetur expresse. C. de insti. ⁊ substi. sub condi. fac. l. generalit. §. vl. Secundo sit sic. A. filiū meū ipuberē mihi hēdē istituo sꝫ si dicit⁹. A. qñcūꝗ decesserit sine liberis. P. sit hēs Et tūc si moritur i ista tpa pupillare valet iure directo ⁊ sic substitut⁹ capiet totā hēditatē sine dductiōe alicui⁹ q̄rte dicta. l. cēturio ⁊. c. Si pr̄ d testa. li. vi. Si ꝓo morit in pubertate sꝫ opinionē Jo. an. erit totaliter fideicōmissaria qꝛ licꝫ ꝑ istā dictionē sit hēs videat directa: tñ ꝑ istaz addicionem sine liberis trahunt ad fideicommissum vt probatur in. l. sceuola. ff. ad trebel. quia ista additio innuit ꝙ si quocunꝗ tempore decesserit sine liberis in pubertate ex presumpta voluntate testatoris videtur rogat⁹ per fideicōmissuz restituē hereditatē post mortem vt probatur in. d. l. precibus. Et idē quocumꝗ tempore i pubertate moriatur sine liberis mater aut qcūꝗ successores restituēt hēditatē substituto d ductis supra dictis. ff. d vul. ⁊ pup. sub. l. coheredi. §. cū filie ⁊ sic tene licꝫ cōis opinio legistarum teneat ꝙ nūꝗ obligatur Sed expirat per aduētū pubertatis. Tertio sit. A. mihi heredē istituo sed si dicas. A. qñcūꝗ decesserit sine liberis. P. substituo. Et hec omni tēpore ē fideicōmissaria ⁊ idē iur ⁊ eundem effectū hꝫ ꝑ oīa sicut prima predicta tum rōne verbi substituo tum ratione sine liberis ⁊ ideo dic vt de illa. Quarto sit. A. filiū meū mihi heredē instituo si tñ filius meus decesserit in pupillari etate vel postea quandocūꝗ sine liberis. P. sit heres vel substituo ⁊ sub hac forma comprehen duntur tres substitutiones vna pupillaris expressa per hoc quod dicit si decesserit in pupillari etate. Et ex hac resultat tacita vulgaris que sub pupillari expssa continetur vt dictum est. ⁊ hanc non pōt facere nisi pater pupillo pp pupillarem expressam quando fit directe nisi sit miles dicta. l. centurio. Tertia fideicōmissaria ꝑpter illō qd̄ dicitur vl̄ postea qñcūꝗ sine liberis. Sed si vult ꝙ clarius iste tres resurgant dicat testator. P. pupillariter vulgariter ⁊ per fi[deicommissum]

deicōmissū substituo Et vnaqueq3 ista
rū h3 suū effectū Nā si.A.sit heres ₇ i
pupillari etate decesserit substitut⁹ vo-
cat iure directo exclusa mr̄e ₇ alijs le-
gitis successorib⁹ ₇ h̄ p̄p̄ effectū pupil-
laris expsse q̄ matrē repellit ₇ substitu-
tō admittit.l.iuri⁹.ff̄ d̄ vulga.₇ pu.sub
Si autē.A.non sit heres vel q₂ nolu-
vel non possit tunc substitut⁹ erit he-
res iure directo p̄p̄ tacitā vulgarē que
etiā surgit ex pupillari vt dictū est Si
p̄o.A.heres erit deide fact⁹ pubes qū
cūq3 sine liberis moriet̄ h̄ebit locū fi-
deicōmissaria vñ eo moriēte sine libe-
ris successores restituēt hereditatē cu3
defalcatiōe vt dictū est. Et vt dixi iste
quattuor forme substitutōnū n̄ possūt
fieri nisi filio familias pupillo p̄ pupil
larē expssā q̄ cōtinetur in ea vñ o no
tary ex 9filio meo qū aliqs h3 filiū i-
puberē cui vult substituere n̄ solū in
pupillari s3 q̄ncūq3 facias quālibet p̄
se.s.p̄mo pupillarē Sic.A.filiū meū
mihi heredē istituo Uerūtñ si dictus
A.fili⁹.me⁹ mihi heres erit ₇ i pupil
lari etate decesserit.P.heres sit vl̄ fra
tres eius sup̄stites heredes sint deinde
facias fideicōmissariā hoc mō. Si ve
ro dictus A.pubes factus postea qñ-
cūq3 decesserit sine liberis.substituo ei
p̄ fideicōmissū sup̄stites fr̄es eius
₇ p̄mortuo₂ fratrū ei⁹ liberos i stirpes
₇ n̄ i capita.si testator vult q̄ vsq3 ad
ipsos vadat. Nā vt sis cautus. scias q̄
verba substitutionis non extēduntur
vltra illos quos testator expressit. Si
eni instituis tribus vel plurib⁹ filijs
ita addicat.₇ si aliqs eo₂ū decesserit
sine liberis substituo sup̄stites. Certe
si decedit vnus eorū relicto filio.dein-
de moriat̄ sine liberis filius illius qui
p̄mo decessit non admittitur cum
patruis vel sine patruis ad̄ fideicom-
missariam hereditatē illius filij testa-
toris qui sine filijs decessit quia non
extitit conditio substitutionis in per-
sona patris eius Illos tantummodo
testator substituit qui superuiuerent il
li Et Adde vt dix. si testator sic vult.

¶ Quinta directa substitutio dicitur 14
breuiloqua q₂ i breui cōtinet substitu-
tiones.s.duas pupillares expssas ₇ du-
as vulgares tacitas. Prima pupillaris
est vnius alteri. Secūda alteri⁹ alteri
vñ si.A.fuerit heres ₇ i pupillari eta-
te decesserit.B.sup̄uiuēs heres erit iur
directo ₇ ecōuerso ₇ i vtroq3 excludi
tur mr̄ ₇ ceteri veniētes ab itestato p̄
effectū pupillaris expsse quo ad eis
etiā l3 n̄ quo ad v̄ba ex eisdē v̄bis due
tacite vulgares ēt resultant q₂ si vnus
illorū non fuerit heres q₂ noluerit vl n̄
potuerit alter ē isolidū hēs.₇ fit h̄ mo
do testator hīs duos filios vel plures
ipuberes sub sua potestate potest facer
hoc modo.A.₇.B.filios meos impu-
beres mihi heredes instituo ₇ eos in-
cem substituo hanc substitutionem lex
appellat reciprocā vt.ff. de vul. ₇ pu.
sub.l.iā hoc iure non pōt aūt hec sub-
stitutio fieri nisi istituti sint filij pupilli
in potestate testatoris alias nō est3 sub
stitutio breuiloqua sed tacita vulgaris
Et aduerte q̄ v̄bū substituo non con
uertit oē3 substitutionē i qua ponitur
ad fideicōmissariā sed nature illi⁹ sub
stitutionis se coaptat in qua ponitur
₇ eam in directo iure conseruat exce-
pta sola cōpendiosa in qua si po[...]
statum eam ad fideicommissariam [...]
uertit.vt p3 ex dictis. Multa alia essent
dicenda sed breuitatis causa hec que
magis consueta sunt referaui vt intel-
ligas aliquid de successione legitima.
¶ Quomodo autem ingrediens reli-
gionem excludat substitutum.vide.s.
hēs.§.xviij.Et de legitima.vide Legi
tima.multa alia ad istam materiam.
¶ Substitutio talis conditionis si si 16
ne liberis decedat alter sit heres etiam
scit etiam si naturales habet. Secus si
addatur legitimus non autem si filios
habuit sed p̄emoriuntur. Nam vide-
tur sine liberis decedere Si autem di-
catur sine herede decesserit nomine he
redis soli filij intelliguntur. Item si nō
habet filium.sed nepotem ex filio sub
stitutio cu3 nescit.vide.glo.in.C.in p̄e-

sentia. de proba. vbi hec ponuntur.

17 ¶ Utrum rogatus restituere hereditatem possit eam alteri alienare. Re. vide s. Heres. §. xii.

18 ¶ Quid si quis ex descendentibus per rectam lineam sit rogatus pure restituere hereditatem. nulla facta mentione de liberis. Re. quod si postea habuerit filios vel nepotes vel pronepotes &c. substitutio euanescet. de proba. in prima in gl. in l. cum acutissimi. C. de fideicommissis.

19 ¶ Ille cuius industria est electa non potest aliud substituere. c. si. de off. dele. &c. his cui de off. dele. li. vi. l. vnica. §. ne. autem C. de cadu. tol. l. statuliberos. ff. de statu liber. Fallit nisi velit substituere filium secundum Lud. de ro. in suis no.

20 ¶ An quis per substitutum possit deseruire. Re. quod non. tex. est in l. nullus quis nexu. C. de decur. li. x. & in l. sciendum §. legati. ff. de lega. Fallit secundum Lu do. vbi. s. nisi se absentet electus pro vtili sibi & necessaria causa: quia tunc potest vt si vadat ad balnea. l. si absente. ff. de lega. & l. de pollicitationibus. ff. de pollici.

Subtilitas

Subtilitas in iure an sit bona. Re. Pa. in. c. dilecti. de iudi. post Ui. Do. Jo. an. & Do. anto. quod aut est ad capiendum simplices in iudicio vel extra & hec reprobat vt in. d. c. dilecti. & in. c. si cupis. xvi. q. i. Aut est ad interpretationem iuris & tunc si est ronabilis & iuri consentanea laudatur vt in. c. capellanus. de ferijs. & bonus tex. in. l. vnica. C. de prefe. qui in vrbe. consti. li. xij. vbi dicitur quod doctor legum debet habere subtilitatem interpretandi. facit tex. in. l. non possunt. ff. de leg. & idem quando adhibetur extra iudicium ad veritatem eliciendam etiam in foro aie. vt in c. i. de pe. di. vi. in verbo subtilis inuestigator. Si vero est irronabilis sicut quorundam qui tantum volunt subtilizare quod seipsos non intelligunt & verba peruertunt. sic est mala. & improbatur. vt in c. i. xlix. di. vbi de hoc & i. c. cum sancti. xxiiij. q. iij. Unde imperator: in. l. vlti. C. de legibus. dicit vanam subtilitatem eorum detestamus quam corrigendam censemus.

Successio

Successio vide. s. Hereditas.

Successor

Successor alius singularis qui in re certa constitutus. alius vniuersalis qui in tota hereditate vel reliqua vide glo. in. c. cum ad sedem. de resti. spo. & ij. q. i. c. i. primo de iudi. quod Guilielmus.

¶ Quod successor tenetur stare contractui facto a suo predecessore. vide locatio. §. xx. & s. dignitas. §. primo.

Suffragia

Suffragia facta per vnum alterum possint valere alijs. Re. quod ad acquirendum aliquem statum puta beatitudinem. & per modum meriti valere non possunt. sed bene per modum orationis. s. merito congrui sicut cum quis per orationem alteri impetrat primam gratiam ex bonitate diuina non ad merita respicientis sed ad effectum ad acquirendum vero aliquid quod consequitur statum alicuius vel est accessorium ad statum sic opus vnius potest alteri valere non solum de congruo sed etiam de condigno. & hoc dupliciter. Uno modo propter colligationem in radice meritorij operis quod est caritas & sic quilibet de bono alterius habet emolumentum si est in caritate. iuxta illud particeps ego sum omnium timentium te &c. Alio modo ex intentione facientis vt cum quis aliqua opera specialiter ad hoc facit vt tali prosint. Unde tunc talia opera efficiuntur eorum pro quibus fiunt quasi eis a faciente collata vnde possunt eis valere ad satisfactionem implendam vel ad aliquid quod statum eorum non mutat. Et istis duobus modis valent suffragia nedum viuis sed etiam mortuis non vt mutent eorum statum sed vt liberentur a penis quod non est mutare statum quia vt dicit augu. in enchiridion. c. lxv. dum in hac vita viuerunt meruerunt vt hec sibi postea prodesse possent. Et illud ij. cor. v. Unusquisque propriam mercedem accipiet prout gessit in corpore & illud ecclesiastes. ix. vbi dicitur quod non habent partem in opere quod sub sole geritur intelligitur quo ad status mutationem. Nam premium essentiale vel penam eternam quilibet habebit ex opere suo non alieno.

1 ¶ Utrꝫ suffragia facta p peccatores va leant. R. ꝙ si loquimur de ope operato sic sacrificiũ altaris ꝛ alia sacra ex se ipsis hñt efficaciã absqꝫ ope operantis quã equalr explẽt quecũqꝫ fiãt si aũt loquimur de ope operantis sic distinguo qꝛ pt fieri p malũ dupl̃r. Primo vt p actorẽ ꝛ sic nõ psũt nisi forte p accidẽs ꝛ ex cõsequẽti puta p elemosynas mali hoĩs boni paupes excitati orãt p defunctis illis p qb⁹ ille malus dedit. Scdo vt per ministrũ ꝛ sic aut vt p ministrũ ecclie publicũ vt ẽ sacerdos q celebrat exeqas mortuoꝝ ꝛ talia semp psũt qꝛ malus ministri nõ nocet opi boni actoris Aut vt p ministrũ puate psone ꝛ tũc si ad pceptũ existis in caritate vel ad cõsortiũ sicut cum duo legũt psalmos vel offm mortuoꝝ ꝛ vn⁹ ẽ bon⁹ alter malus sic psũt illi p q̃ fiũt. Si vo ad pceptũ nõ existis ĩ caritate qñ mãdauit fieri. ꝛ sic nõ psũt defũctis nisi postea eẽt ĩ caritate qñ talia fiũt ꝛ de nouo demãdet vel demãdatione de nouo acceptet qꝛ sic valerẽt. Si aũt erat in caritate qñ mãdauit lꝫ postea si sit qñ exequũt nihilominus valẽt defũct] ꝛ aduerte ꝙ lꝫ qs exñs in caritate demãdãdo cõsequatur fructũ opeꝝ lꝫ ille executor sit in mortali nõ th̃ tm̃ suffragiũ sic si exeqret p existẽtẽ ĩ caritate: qꝛ tũc talia opa eẽnt meritoria ex duab⁹ ptibus hec ex Ricar. in. iiij. di. xlv. ar. iiij. q. ij. ꝛ ceteris thelogis ibidem.

2 ¶ Utrꝫ recipiẽs multos ad pticipationẽ bonoꝝ suoꝝ sua opa sint illi min⁹ vtilia. R. sꝫ Ricar. in. iiij. di. xlv. ꝙ nõ qꝛ plus sibi affert illõ opus caritatis. s. talis receptio bona sua cõicãdo q̃ sibi detrahat ẽt q̃ ad remissionẽ pene sue de fructu bonoꝝ cõicatoꝝ ꝛ talia bõa sic cõicata faciẽti ea ĩ nullo minus: sed magis quo ad augmẽtũ pmij ĩ glia valent tho. in. iiij. ea. dist. lꝫ ꝙ nõ valnet ad expiationem pene proprie nisi per modũ meriti de cõgruo. s. ex gra ñ ex debito Rõ: qꝛ duo reat⁹ nõ dimittunt p vnã satisfactionẽ q̃ ei nõ adequat sed pmiũ est veri⁹ qꝛ caritas opãt multitudinẽ petõꝝ ꝛ maioꝛ caritas plura peccata. vide de hoc. s̃. satisfactio. §. vi.

3 ¶ Utrꝫ defũcti quoꝝ legata ñ exequũtur plus in purgatorio tardẽt. R. vide executor. §. xxiij.

4 ¶ Que sũt suffragia q̃ psũt defũctis R. Gre. ꝙ q̃tuor modis aie defũctoꝝ soluũt aut oblatõib⁹ sacerdotũ aut pcibus sctõꝝ aut elymosinis caroꝝ aut ieiunis cognatoꝝ. xiij. q. ij. aie. Et duoꝝ mi mõi sũt mag] efficaces ĩ q̃tũ terũt in deũ q̃ duo vltimi q terũt ĩ pximuꝫ nisi forte p accidẽs ĩ q̃tũ. s. elymosina ĩ petrat prima duo vel vnum eoꝝ vel aliqñ alia tria.

5 ¶ Utrũ cult⁹ exequiaꝝ valeat defũct] R. sꝫ Rica. i. iiij. di. xlv. ar. vi. q. i. ꝙ sepultura vꝫ p accidẽs ĩ q̃tũ. s. ĩspiciẽtes recordant ꝛ orãt p eis vñ dr̃ mõumẽtũ q̃si monẽs mẽtẽ vt dicit aug. i. de ci ui. dei Itẽ vꝫ sepultura ĩ loco sacro qꝛ frequẽti⁹ orãt p exñtib⁹ apd se q̃ alibi. Et ecclia gñalr magis p exñtib⁹ ĩ loco sacro q̃ alibi iux qꝛ comẽdãtur laicum sctõ rõe cui⁹ ibi eligit sepulturã ꝛ filia Alia aũt a sepultura vt lũtei⁹ ornamẽta cãdelle ĩcẽluꝫ pãni ꝛ hmõi cõsolatões sũt viuoꝝ ñ suffragia mortuoꝝ qꝛ eis pdesse nõ psũt nisi p accidẽs ĩ q̃tũ icitãt ad orãdũ ꝛ alia bõa faciẽda pro defũctis aũt ĩ q̃tũ paup[illegible] cũ capiũt vl ĩ q̃tũ ecclia decoratur. ꝛ sic elymosina cõputatur tobie. xij. c.

6 ¶ Utrꝫ suffragia facta pro plurib⁹ tm̃ valeãt cuilibet sicut si fierẽt p q̃libꝫ eorũ ĩ singulari. R. ꝙ cõis opio theologoꝝ i. iiij. di. xlv. ẽ. ꝙ nõ Fallit hoc in cãu de q̃. s̃. §. ij. ꝛ missa. §. lij. ꝛ. liij.

7 ¶ Quib⁹ defũct] valẽt suffragia dic ꝙ solũ exñtib⁹ ĩ purgatorio ꝛ nõ alijs sa cit. c. cũ Marthe. de cele. missaꝝ.

Superbia ẽ appetit⁹ pprie excellẽtie vñ superb⁹ dr̃ q sup vult videri q̃ ẽ sm Isydo. li. ethi. Et tõ si sumatur sm ppriã spẽm quã hꝫ ex rõe pprij obiecti sic ẽ spãle pcm̃ ꝛ sic est inordinat⁹ appetitus pprie excellẽtie Oportet ergo actualiter intẽdens pprtã excellen

tis aliqd iordiate faciat vt sit spale peccatu supbie. Si vero sumat sz quadam redudantia in alia pctá. sic hz quadá generalitaté ·i· qtu oia pctá pnt oriri ex ea. Et hoc dupliciter prio ·i· qtu alia pctá ordinat ad finé supbie q é ppria excelletia ad qua ordinari pot oé qd qs appetit iordinate. Est vo generale pctm qtu ad effectu q: oi pctó est effectus supbie ·s· nó subdi legi dei: sz qtu ad affectum nó é generale pctm vt qn pcedit pctm ex ifirmitate vel alia cá. ꝛ iô est aliqd pctm q ad effectu qd nó é q ad affectu sicut voles occidere hoiez occidit prez nesciés sic qtu ad effectu é patricida. sed nu quatum ad affectu. Hec ex Francisco de may. in ·ii· sen. Tertio mó indirecte ꝛ p accidés ·s· remouédo phibés iquitu ·s· hó p superbia ꝯtemnit legé diuiná per quá phibet a peccádo Et iô Gre. xxx. mora. nó pôit eá pctm spále sed reginam omnium.

1 ¶ Utrú sit pctm mortale. R. q sz spéz suá accipiédo ex géie suo é pctm mortale q: ꝑsuppôit ꝯtéptuz diuine regule ꝛ legis cui non vult subici ex amoré ppie excellétie ꝯsequédo Et h verum est si sit in deliberatióe volútati puarꝛ catô vo diuie legis aut i ope aut i voluntate qn ꝯuenit ex ignorátia vl ex in[...]ate sic nó é supbia. Qn vo é sui ex ꝯtéptu sic est supbia pnt é gnale viuium qn vo é vt qs ꝯsequtur ppam excellentia sic ppie est supbia ꝛ spále pctm mortale róne finis.

2 ¶ Quot sint spés superbie. R. sz Gre. xxiij. mo. q quattuor. Prima cu bonum qd hz a se extimat hére Scda cu extimat qd datur sibi supius a deo p suis meritis dari. Tertia cu se iactat habere qd nó hz Quarta cu despectis ceteris singulariter appetit vider' hére qd non hz Aduerte tn sz Tho. xxj. q. ciiij. q sa extimatio pt corrúpi dupli'. Prio in vniuersali i his q ad fidé ptinét ꝛ h p ifidelitaté Scdo i aliq pticulari eligibili ꝛ h nó facit infidelitas sz aliud sicut fornicator extiat p tpe illo boná fornicari: ꝛ nó p infidelitaté sz pp delectationé. Iô in vniuersali dicet fornicationé eé boná. vl boná aliqd hére a se ꝛ nó a deo vl suis meritis h ptinet ad infidelitaté ꝛ est mortale pctm infidelitatis Sz q aliquis ex inordinato appetitu ppe excellétie ita de bonis suis glorietur ac si ea a se héret vl meritis suis h ptinet ad supbia ꝛ é mortale pctm si é i delibératióe volútatis Nec itelligas q iste spés supbie ꝯsistát i extiatióe q cu extiatio ptineat ad róné n eét pctm cu pctm solu sit in voluntate pncipalr. Sz q: qd qs vehementer appetit facilr extiat Iô pctm supbie ꝯsistit in iordinato appetitu ppe excellétie ex q facilr extiat se ea hére a se vl suis meritis vl q plus hz vel ceteros despicit.

3 ¶ Que sunt ei' filie. R. q sunt sbiuo p sumptio arrogátia ptinacia curiositas ingratitudo iudiciu temerariu irrisio téptare deum ꝛ adulatio De quibus in locis suis.

Superstitio

Superstitio é viciu ꝯriu religioni nó q: plus exhibeat in cultum diuinu q vera religio. sed q: exhibet cultu diuinu vl cui nó dz vl eo mó quo n dz Uñ supstitiosi dicti sút sz Jsido. li. ethi. eo q de precabátur ꝛ imolabát vt sui liberi supstites fierent gl. aút ad cor. ij. dicit supstitio é religio ·s· modu seruata vbi accipit methaphorice religio sicut qn dicimus bonus latro.

¶ Utrú superstitionu diuerse sint spés R. q sm diuersa obiecta vl diuersos fines sm hec enim actus morales spés sortiuntur. Unde Prima spés supstitionis é cu exhibet cultus deo cui exhibed' est: sz modo indebito. vt si qs coleret deu nuc sm legis veteris obseruantiá. Secúda est cu cultus diuinus exhibetur cui nó détur ·s· creature cuicúqz ꝛ ista hz multas sub se spés. Ná si reuerétiá deo debitaz exhibet creature é idolatria. Si vero hoc facit vt instruat ab ea sic est diuinatio. q demones cósulit per aliqua pacta inita tacite vel expresse cum eis. Si aút hoc fit pp directioné humanoru actuu. ꝛ sic est supersti-

tio quarundam obseruantiarum. Et hoc dicit aug. ij. de doc. xpiana. Supsticiosum est iquit qcqd institutum est ab hominibus ad facienda et colenda idola sicut deum creaturam vel aliam. Ecce. Primum subdit vel ad ꝯsultationes et pacta quedam signorum cum demonibus placita atque federata. ecce. Scdm post sub infert. Ad hoc ergo ptinent oes ligature execrabilium remediorum. quas non comendat ars medicorum seu in pcantationibus seu in caracteribus suspendendis atque ligandis. in quibus oibus ars demonum est ex quadam pestifera hominum et malorum angelorum exorta. Un et cuncta vitanda sunt xpiano et oio penitus execratione repudienda atque dananda. xxvi. q. v. nec mirum. et .in. c. illud i. q. ij. Prima autem spes supsticionum simplr est pctm mortale. Scda vero spes simplr est mortale pctm et de hac hes. s. Sors. Sed qn ꝯsistit solum in obseruantie quarundam obseruantiarum sic aducrie q solum est mortale peccatum: qn duo cocurrunt Primum aliquid supsticiosum. Scdo q sciat superstitiosum fore id seruans quacunque intentione hoc faciat secus si ignoraret superstitiosum quia sic non esset mortale peccatum.

2 ¶ Sed quero quomodo pot cognosci q tale qd sit supsticiosum. R. q ꝯsiderandum est vtrum naturaliter videatur posse tales effectus causare pro quibus effectibus causandis talibus qs vtitur vti et si sic non erunt superstitiosa. lz. n. cas naturales ad inducendum effectus proprios adhibere. Si vero non pnt naturalr causare tales effectus ꝯns est q adhibeantur ad hos effectus causandos vt cae sed tm vt signa: et non vt signa diuina. Sicut sunt sacramentalia signa Sed tm vt signa vana et sup vacua. et sic ptinet ad pacta significationum cum demonibus inita et sic supsticiosum. Nec obstat q sicut corpora nalia subduntur corporibus celestibus ita et corpora artificialia vt imagines. Ergo sicut illa. ita et ista sortiuntur aliquas virtutes ex impressione corporum celestium ad aliquos effectus causandos qr. R. q nales virtutes corporum naturalium ꝯsequuntur substantiales formas ipsorum quas sortiuntur ex impressione corporum celestium et ideo ex earumdem impressione formarum sortiuntur quasdam Uirtutes actiuas Sed forme corporum artificialium pcedunt ex conceptione artificis. Et ideo cum nihil aliud sint q compositio et ordo vt dicitur. ij. phi. non possunt naturalem virtutem habere ad agendum. Et inde est q ex impressione corporum celestium sm q sunt artificialia nullam sortiuntur virtutem sed tantum sm materiam naturalem. Et sic patet q q faciunt annulum in tali ꝯstellatione vel imprimunt imagines vt valeat ad febres et huiusmodi superstitiosi sunt concor. Tho. sa se. q. xcvi.

¶ Utrum ars notoria sit illicita et inefficax R. q sic qr illa quibus vtitur non hnt virtutem causandi sciam vt cae sed tanq signa sine qr ieffficax est ad sciam acqrendam: qr cum qrat acqrere sciam non per modum ꝯnalem hominum. s. adinueniendo vel adiscendo oz illud expectet a deo sicut sancti hoies faciunt non p vana. sed p verum dei cultum. aut a diabolo vt faciunt q arte notoria vtuntur. qr per vanas supsticiones q demones cum non possunt illuminare intellectum ideo nunq sciam poterunt dare lz aliqn exprimat ali[illegible] menta sciaz et ideo mortalr peccat tali arte vtentes et vt plurimum efficiuntur fatui. 3

¶ Utrum virtus imaginatiua possit imutare corpora nalr. R. Auicena. vi. naturalium. c. vlt. q sic accipiendo imaginatiuam p ipsis virtutibus interioribus vt pz in trabe posita sup aquam et in terra et multis alijs exemplis et etiam extraneos quod non credo qr nimis extendit eius fortitudinem etiam non itelligas i qcunq imutatione sz in aliquibus alijs impedimentis sublatis. 4

¶ Utrum fascinatio sit possibilis R. q accipiendo fascinationem p illusione seu ludificatione sensuum p artem magicam facta. sic certum est q est possibilis nisi phibeatur a deo mediante ministerio angelorum vel sanctorum. Si vero accipiatur fascinatio p inuidia et sic est etiam possibilis 5

sicut multipliciter experiētia docet. Si autē accipiat p imutatõe ad malū scā in corpore alterius p oculos alterius respiciētis in eū sic fiēr ē possibilis naturaliter vt dicit Auicena vbi.s. sed nō in oī corpe neqꝫ ab omni aspectu. Uide Rica. in qlibetis qui hāc qōnēꝫ format vnde pōt vetula infecta aspiciēdo puerum ipsum inficere.

6 ¶ Utrū herbe vel armōie hēant virtutē ꝫ demōes. R. q nō nisi p accidēs Nā cū actus actiuoꝝ sint i paciēte disposito So de aīa. Si demon iuenit passionē malēconicā intensiorē actus vexabit eā in q̄ est qū est i maiori dispositõe q̄ qū ē in minori ⁊ sic cū herbe ⁊ armonie ⁊ valeāt naturalr ad talē passionē leuādā vl minuēdā sic qūr valēt ꝫ demonē vt minus possit vexare illū Sed directe ⁊ ppe nulla herba aut res corpalis pōt agē in purū spū naturalr ⁊ si aliqū valet est potius ex aliq̄ supstitione que prohibita est.

7 ¶ Utrū liceat suspēdere breuia ad collū. R. q sic si.v. cōcurrāt. Primom q sint noīa cognita ⁊ nota ñ ignota. Secūdnꝫ q illa noīa aut verba sint noīa sancta puta euāgelij aut sacre scripture aut aliquoꝝ sanctoꝝ. Terciū q ī eis nō ponant aliq caracteres se signa pꝛ signū crucis. Quartū q nō inferatur aliqd vanū seu falsuꝫ. Quintū q in scribēdo seu suspēdēdo aut portādo ñ obseruetur aliqd supstitiosuꝫ sicut qū creditē minus valeant scripta ante euāgelium vel alio die vel per puerū virginē ⁊ hmōi. alr istis nō cōcurrentib⁹ superstitiosum est vt pꝫ. xxvi.q.vi. nō liceat ⁊.c. nō obseruetis.

8 ¶ Utrū icātatio serpētū ⁊ aialium sit licita. R. q si in incātatiōibus serpētū ⁊ siliū habeat respectus tñ ad sacra vba ⁊ ad virtutē diuinā nō est illicituꝫ. Sed q: vt plurimū siūt illicite obseruātie circa tales icātatiōes ⁊ p demonica sortiuntur effectū iō reprobantur.

9 ¶ Utrū carminatrices ⁊ carminatores qui carmināt īfirmos aut pueros peccent mortaliter. R. si nihil superstitiosuꝫ dicūt aut docēt aut faciūt ꝫ tñ vtunt licitis pcib⁹ ⁊ ad oratõib⁹ sicut p passionē ⁊ crucē ⁊ filis nō peñ sed nō debent consuli nisi discrens psonis vel religiosis q: cōmuniter superstitiones immiscent.

10 ¶ Quid de illis q dicūt missā d mortuis p viuis vt moriātur. R. q peccāt mortalr. xxvi.q.v. qcūq. Et idem dic de exuētibus altaria aut opiētib⁹ imagines sanctoꝝ vt i.d.c. qcūq. Silr de dicētibus psalmos aliquos ad hoc.

11 ¶ Utrū colligētes aliquas herbas vel nas obseruationes facientes peccent mortaliter. R. sic si scientes supstitiosuꝫ esse faciunt vt pater. xxvi.q.v.c. non licet ⁊.q.vi. non liceat.

12 ¶ Quid de obseruatōibus vanoꝝ ad pcognoscēda infortunia ⁊ hmōi. R. q oīa phita q: sūt signa ex vanitate hominū cooperāte diabolo n a cū in huiusmōi a pncipio aliqd veri euenit a casu inceperūt hoies aiuꝫ in his applicare. Et iō diabolus multā facit euenīre in talib⁹ vt hoies curiosiores fiant in talib⁹ ⁊ laqueis erroꝝ iplicētur vt dicit Aug. primo de doc. xpiana ⁊ no. in.c. scimdū. xxvi.q.iij.

13 ¶ Utrū sciēs maleficium possit sine pctō illud soluere. R. Petrus aureo. in iiii. di. xxiiij.q.ij. q p aliud maleficiuꝫ fieri nō pōt sine pctō infidelitatis. Si tñ qs esset actu dispositꝰ ad faciēn. maleficiū. pōt aliqs vti eo q: ꝫ malo alterius vti ad bonū suū sicut dicit Aug. de iuramēto ifidelis iurātis in noie dei sui Unī ꝫ qs nō possit inducere aliquē ad aliqd maleficiū faciēdū tñ si est alr qs dispositus actualr facere aliqd maleficiū vt aliud destruat possuꝫ illo vti ad bonū meū. Pōt etiā tolli p destructionē maleficij si scitur q: eo destructo demō nō āplius fatigaret q: ex pacto nō assistit. nisi qdiu durat tale signum. Unī dicit Scotꝰ eadem dist. q nedū nō ē pctm imo meritoꝝ destruere opa diaboli nec i h ē ifidelitas aliq q: destruens nō acqescit opib⁹ diaboli sed credit demonem posse vexare ⁊

velle fatigare dū tale signū durat ⁊ de structio signi talis ip̄onit finē vexatōi Pōt ēt destruere q̄s maleficiis ꝑ sacramenta adiurationes diuinas orationes ⁊ huiusmodi meritoria.

14 ¶ Utrū credēs se cū alijs nocturnis horis equitare ⁊ vbicūq̄ voluerint subito posse trāsire aut in aliā spēz ex creaturas posse mutari peccēt mortaliter. R. q̄ sic postq̄ sup̄ talibus audierūt veritatē ⁊ sunt infideli deteriores xxvi. q. i. epi. Secus si ex simplicitate ante informationem de veritate.

15 ¶ Quid de obseruatiōe lune aut dierū. R. Archi. in c. si qs clericus. xxvi. q. v. q̄ si q̄s obseruet ad p̄cognoscēdo futuros euent⁹ fortuitos vel ēt ad p̄cognoscēdū futura opera hominū p̄ certitudinē sic illicitū est ⁊ ars demonū. Si āo q̄s vtatur tali obſuatōe vel alia cōsideratione astrorū ad p̄cognoscēdum futura q̄ ex celestibus causantur puta siccitates pluuias ⁊ hmōi sic nō ē peccatū quoniā dubium nō est quin res circa lunarem globū cōstitute per superiora regātur immētur ⁊ p̄curentur ⁊ quod dicit Aug. in c. non obseruetis xxvi. q. vi. intelligitur secundū. primū modum non scḋm secundū.

Suspensio de q̄ hic loquor ē q̄dā ecclesiastica cēsura q̄ interdicitur aliq̄d officiū vel exercitiū ꝯpetens certe ꝑsone ecclesiastice aliq̄n a iure aliq̄n a iudice ꝓlata elicitur ex gl. in c. ad repmēdaz de offi. ordi. ⁊ i cle. cupiētes de penis.

1 ¶ In q̄bus casibus a iure incurritur aliq̄ susp̄ēsio. R. lz glo. in d. cle. cupientes multos numeret tñ ego scḋm paruitatē ingenij mei ad. xxvij. casus reduco q̄ p̄tinēt ad suspēsione maiorem q̄ ꝓp̄ter dr̄ suspensio nā suspēsio minor que infligitur ꝓp̄ p̄ticipationē cū excōmunicato solū priuat p̄ceptiōe sacramētorū et ꝓp̄ hoc ñ pōt eligi. sz bene eligere ⁊ exercere iurisditionalia q̄rūz

2 ¶ Prim⁹ ponitur in c. vlti. xviij. di. Ubi eps̄ est suspensus duob⁹ mēsibus ab offō si post p̄uinciale cōciliuz celebratū infra sex mēses nō cōuocat oēs abbates p̄sbyteros ⁊ clericos ⁊ nō refert eis oīa acta concilij.

¶ Secūda ponitur in c. nullus. lv. di. 3 Ubi eps̄ ipso iure suspēditur p̄ annuz a celebratione misse si ordinat solēniter penitentem scienter.

¶ Terti⁹ ponitur in c. i. ⁊ ij. lxxiij. di. 4 vbi eps̄ suspēditur p̄ āniū a celebratiōe misse si ordinat aliquē ignotū de quo dic vt. s̄. Ordo. ij. §. xxiiij.

¶ Quart⁹ pōitur. xxxij. di. c. nullus ⁊ 5 xv. q. viij. scistātibus. Ubi clerici notorij concubinarij sunt suspensi de quo dic vt. s̄. Concubinatus. §. ij.

¶ Quint⁹ pōitur. lviij. di. c. si. vbi eps̄ 6 q̄ ordinat mōachū sine lr̄is abbatis est suspēsus a cōlone alicui a sua diocesi aliq̄ dicēt ab alijs episcopis.

¶ Sext⁹ pōitur i c. nihil ē ⁊ in c. cū in 7 cūctis de elec. Ubi cleric⁹ q̄ elegit indignū q̄tū ad etatē. legitimitatē sciaz: ⁊ mores electiōe actiua ꝑ illa vice est ꝑuat⁹ ⁊ a beneficijs ecclesie p̄ trienniū ē suspēsus Eps̄ vero q̄ facit vel ꝑmittit fieri ꝑ illa vice ꝑuat⁹ ē ptāte ꝯferēdi bñficiū illorū si ad eū p̄tinet ipsius collatio ⁊ dz suspēdi a p̄ceptōe ꝓprij bñficij

¶ Septim⁹ pōitur in c. q̄sq̄s de elec. 8 Ubi cleric⁹ cōsētiēs electioni de se facte p̄ p̄tātis secularis abusū sit inhabilis ⁊ eligentes prima vice sunt suspēsi electionis ptāte.

¶ Octau⁹ pōitur in diuersis capitulis 9 ⁊ titulo circa ordinatos vl̄ extra tp̄a vl̄ ab epō q̄ resignauit vel a non suo aut de eius licētia vel ab excōicato degradato suspēso ⁊ hmōi d̄ q̄bus dic vt. s̄. Ordo. ij. §. i. ⁊ Ordo. iij. §. xxiij. ⁊ Ordo. iiij. §. iiij. ⁊ Ordo. vi. §. iij.

¶ Non⁹ pōitur circa ordināntes añ tp̄a 10 vel illiteratos vel nō subditos De quibus dic vt. s̄. in precedenti casu.

¶ Decim⁹ pōitur i c. q̄rūdā de solu. 11 Ubi suspēsus ē ab administratione spiritualiū q̄libet grauās ecclīam sibi cōmissaz p̄ debitis alienistant lr̄as siue sigillū ꝯcedēs q̄bus possint eccl̄ie obligari Uerū est q̄ nō ligat hec suspen-

sio nisi inferiores epis fm Jo. in glo. ibidē ⁊ ꝙ ꝑ epm ēt pōt relaxari sȝ nō dȝ facere nisi ꝑus sit satisfactū indēnitati eccl'ie. c. cū olim de ꝟbo. signi.

12 ¶ Undecimus ponit in. c. 1. de cl'icis pugnātibus in duello. Ubi cl'icus duellū suscipiēs vl' aliers offerēs suspensus est: poterit tñ eps cū eo dispensare si mors vl' mutilatio nō sit secuta.

13 ¶ Duodecimus ponit in. c. p̄ncīs de ele. li. vi. Ubi suspēdunt generaliꝫ iudices ꝑ annū ꝯtinuū ab epoꝝ ꝯfirmatiōe ⁊ cōsecratiōe q se intromittūt de cognitione negociorū causis electionū eparū qū itea ad papā ē appellatū. Aut q ꝯfirmationē aut ꝯsecrationē ꝯterūt electus post talē appellationē. Et si solū ꝯfirmationē ꝯterūt sunt suspēsi ab ea tm̄. Si ꝯfirmationē ⁊ ꝯsecrationeȝ sic sunt ab vtraqꝫ suspēsi. Silr si ꝑtib⁹ recedētib⁹ ab appellatiōe eā ꝯferat nisi prius ingrat si ꝑtes aliq̄ ꝑuitate interueniēte recesserūt a dicta appellatiōe.

14 ¶ Tertiusdecius ponit in. c. tāta de excel. pla. ꝯ nō seruātes interdictū de quo dic vt. s̄. Interdictū. vij. §. vij.

15 ¶ Quartusdecimus ponit in. c. sacro. de sen. exco. Ubi suspēdit ꝑ mēseȝ ab ingressu eccl'ie ꝯferēs sniaȝ excōicatiōis nisi ꝯmissa canonica monitione coraȝ [...]cis testibus.

16 ¶ Quintusdecius pōit i. c. cū medicinalis de sen. exco. li. vi. Ubi suspēditur ꝑ mēsem ab igressu eccl'ie ⁊ a diuinis officijs ferēs sniaȝ excōicatiōis interdicti vl' suspēsionis nō in scriptis. Idem est si nō ꝯscribat cām snie. Idē ēt est si regsitus nō tradat infra mēseȝ exēplū scripture. De quo dic vt. s̄. Excōicatio secundo. §. ij.

17 ¶ Sextusdecimus ponit in. c. qꝛ sepe de elec. li. vi. Ubi suspēdunt ab officijs ⁊ a qbuscūqꝫ bn̄ficijs ꝯuētus capitula collegia aut singulares ꝑsone infrascriptaꝝ ecclīaꝝ q decedēte p̄lato alicuius eccl'ie cathedralis vl' regularis vl' collegiate bōa ab eo dimissa. vl' vacationis tpe obueniēta occupāt. ⁊ hec q̄diu ea nō restituūt. vel eccl'ie aut successori

nō obstante quacūqꝫ ꝯsuetudine p̄uilegio aut statuto ⁊ in clemētina statuimꝰ de elec. declarat id hēre locū in oī emolumēto. ⁊ itellige qn̄ p̄latus p̄ncipalis decedit vide. s̄. bn̄ficium. §. xi.

18 ¶ Decimusseptimus ponit in. c. hac ꝯstitutiōe de offō dele. li. vi. vbi ꝯseruator suspēdit ꝑ vnū annū ab offō si scīēter intromittit se de alijs q̄ꝫ de manifestis de quo dic vt. s̄. ꝯseruator. §. 1.

19 ¶ Decimusoctauus ponit in. c. hoc cōsultissimo de re. ecc. nō alie. li. vi. vbi p̄lati submittētes bonā eccl'iaꝝ seu iura sine cōsensu sui capituli ⁊ sedis aplice lnis laicis sūt suspēsi ꝑ triēniū ab offō i. executiōe officij ⁊ ab administratiōe s. spaliū fm Jo. an. Itē dicit q hoc sciētes nō denūciāt supiori sunt suspēsi ꝑ triēniū a ꝑceptiōe bn̄ficioꝝ illius eccl'ie. Quid āt regrat vt hec suspēsio incurrat. dic ꝙ illa q̄ regrunt vt laici sint excōicati q vī aut metu id exigūt ab ecclīasticis. De q̄ excōicatio. vij. casu. xxi.

20 ¶ Decimusnonus ponit i c. cū eterni de sen. ⁊ re. iudica. li. vi. Ubi suspēdit ꝑ annū ab offō iudex ecclīasticus ordinarius vl' delegatus q ꝯ iusticiā ⁊ cōsciaȝ i grauamē ꝑtis alterius i iudicio qcqꝫ faciēs ꝑ grāȝ vl' sordes. Sȝ hoc nō hȝ locū i arbitro fm Ber. Quō limitat Jo. an. vex nisi succedat in locū ordinarij vl' delegati de offi. dele. c. vno delegatoꝝ. vt eadē rōe nec i auditore.

21 ¶ Uigesimus ponit in. c. p̄m de offi. ordi. li. vi. Ubi epi ⁊ supiores suspēdūtur ab ingressu eccl'ie iferiores ꝟo ab offō ⁊ bn̄ficio q in subiectis sibi dignitatibus ꝑsonatib⁹ ꝑbendatibus vl' eccl'ijs bōa in ipsis iuenta post morē rectoris eaꝝ. vl' tpe vacatiōis obueniētia quoquo mō occupāt ⁊ tādiu donec restituerint occupata: nisi ex spāli priuilegio aut ꝯsuetudine p̄scripta eis ꝯueniant. Et aduerte ꝙ hic loqtur de alijs bōis ab his de qbus in. c. qꝛ sepe de elec. li. vi. de qbus. s̄. §. xvij.

22 ¶ Uigesimusprius pōit in. c. exigit d̄ cēsi. li. vi. Ubi epi ⁊ supiores suspēdūtur ab ingressu eccl'ie iferiores ab offō

⁊ beneficio q visitātes exigunt pecuni
am vl' munera vl' a nō visitat recipiūt
pcurationēs ꝺ q̄ dic.vi.j.visitatio.§.iij.

23 ¶ Uigesimussecūdus ponit i.c.vsura
rū ꝺ vsu.li.vi.vbi suspēdunt epi ⁊ ma
iores q vsurarijs manifestis nō omni
dis quocūqꝫ titulo ꝯcedūt domos ad
tenus exercēdū donec eos expellāt.

24 ¶ Uigesimustertius est in.c.epoꝝ de
priuile.li.vi.Ubi interdicit īgressus ec
clie illis q celebrāt pñtibus excōicatis
publice vl' iterdictis.aut eos recipiunt
ad sacra ecclastica vl' sepulturā ⁊ tan
diu donec ad arbitriū excōicatoris sa
tisfecerit cōpetēter.Et si hoc interdicto
durāte diuinis se ingerāt i ecclia i suo
agētes offō sicut prius efficiūtur irre
gulares.c.is cui de sen.exco.li.vi. Et lꝫ
Archi.hic limitet istud ad excōicatū
ab hōie pp̄ ꝟbū donec arbitrio eius
cuius sniam.Tñ Jo.de santo.quē seq
tur Gemi.ibidē itelligit de sen.iur. Et
sic illud ꝟbū cuius sniam.s.si est iure.
ꝯditoris.si hōis hōis. Sile hēs in.c.
nup de sen.exco.Et sic tene Jo. an.vt
recitat Gemi.ibidē arguit q predicta
pena solū hꝫ locū quo ad exēptos nō
quo ad clicos nō exēptos.⁊ posset te
neri post factū.lꝫ añ factū sit tenēdum
q etiā ligat nō exemptos.

25 ¶ Uigesimusquartus pōitur in.c.sta
tuimus de ele.li.vi.vbi suspendit' trien
nio a bñficijs q defecerit in ꝓbatione
eius qđ obiecerit ꝯ psonā electi ad ali
quā dignitatē vl' psonatū ad q̄ bñficia
si se ingesserit.⁊ illud tp̄s ꝑpetuo ꝓua
tus ē nisi manifestissime ostēt q calū
niose nō egerit. Intellige i bñficijs q̄
hꝫ i illa ecclia ꝑ qua electio celebratur
c.si cōpromissarius de elec.li.vi.

26 ¶ Uigesimusqntus ponit in.c.cupiē
tes de ele.de q̄ supra.Electio.§.viij.

27 ¶ Uigesimussext' ē i.c. si. cōpromis
sarius ꝺ elec.li.vi.Ubi eadē suspēsio i
pōit cōpromissario si eligit sciēter idi
gnū.nisi ꝯpromittētes illū hūerit ratū

28 ¶ Uigesimusseptimus ē in.c.solet de
sen.exc.li.vi.vbi suspēsus ē ab oi actu
legitio excōicatus maiori excōicatōe.

¶ Uigesimusoctauus ponit in.c.nō 29
solū ⁊ in.c.ꝯstitutionē de regula.li.vi.
Ubi suspēdūtur a receptiōe quorūlibꝫ
ad ꝓfessionē mēdicantiū ordinū illos
q aliquē añ annū ꝓbationis comple
tum recipiūt ad ꝓfessionē.

¶ Uigesimusnonus ponit in cle. qm̄ 30
de vi.⁊ hone.cle.de q̄.s.clericus.iiij.§.
ij.ꝯ clericos virgatis vestibus vtētes.

¶ Trigesimus ponit cle.i.de re. ecc. 31
nō alie.vbi suspēdit' ab offō qlibet reli
giosus ꝓsidēs monasterio prioratu ec
clie seu administratiōi cuilibꝫ si iura red
ditus vl' possessiōes eiusdē alicui ad vi
tā seu ad certū tp̄s ꝯcedit quāl titulo ni
si necessitas aut vtilitas id exposcat
mōsterij vl' ecclie: ⁊ tūc cū ꝯsensu cō
uētus si hꝫ.Aut si nō hꝫ sui plati.Hoc
tñ nō extēdit ad locatiōes ⁊ vēditiōes
fructuū ad modicū tp̄s vt ibidē.

¶ Trigesimusprimus ponit i cle. reli 32
giosi de deci.Ubi suspēdunt' religiosi
hñtes administratiōes vl' bñficia.ab of
ficijs ⁊ administratiōibus q noualiū aut
decimaliū aut decimaꝝ debitarū faci
unt fraudē:si reqsiti.ĩ mēsē nō destite
rit vl' nō satisfecerit vsurpatis īfra du
os mēses.⁊ tādiu donec satisfecerint.

¶ Trigesimussc̄ds ponit in cle.cupiē 33
tes de pe.vbi suspēduntur ab offō ꝑdi
catiōis dēs religiosi exceptis illis [illegible]
cias recipiūt:q post ꝗ fuerint reqsiti ꝑ
rectores ecclia ꝝ scienter omiserint fa
cere ꝯsciam cōfitentibus de decimis
soluēdis ⁊ hoc ꝗdiu non fecerint si co
moditatē habuerint.

¶ Trigesimustertius pōitur in cle.i. 34
de sta.mo Ubi suspēditur a bñficioꝝ
collatiōe abbas vl' prior nō hñs abba
tē.ꝓprium alius ꝟo ab administratiōe si
si quā hꝫ.q si nō hꝫ inhabilitatur ad hñ
dū bñficiū ⁊ administrationē. ⁊ hoc ꝑ
annū si sotulares nō corrigiatos ⁊ al
tos vl' caputia nō fixa portare ꝓsūpse
rit.Itē lꝫ ꝑmissaꝫ psonaꝝ distinctiōēz
ꝓfatas penas suspēsiōis ⁊ inhabilita
tōis ꝑ biēniū scō ipso icurrūt si vēatōi
aut aucupatiōi clamorose vl' afa cū ca
nibus aut auibus ex ꝓposito interfue

sint. et loqtur de monacis nigris. et col latio ptinet ad priorem claustralē cum cōsilio et cōsm sn maioris ptis capitu li seu cōuentus durāte tpe suspēsionis abbatis vl prioris vt ibi.

35 ¶ Trigesimusqrtus pōitur in cle. cū sit d magris. Ubi suspēdunt qlibz et epi et supiores p sex mēses sequētes a collatiōe magisterij. seu doctoratus q aliquē pmouerūt ad tale offm nisi pri us recepto iuramento q vltra tria mi lia turronēsiū argenteorz in tali docto ratiōis solēnitate nō expēderet.

36 ¶ Trigesimusqntus ponitur in cle. multorz de here. Ubi suspēdūtur epi p triēniū ab offō si odij grē aut amoris vl comodi tpalis obtētu. d iusticiam et ōsciaz omiserit pcedere in crie here sis d quēcūq vbi fuerat pcedēdum aut obtētu eodē p̄rauitatē ipsam vl ipedi mentum sui officij iponendo quoquo mō vexauerint aliquē.

37 ¶ Trigesimussextus pōitur i cle. reli giosi de pui. Ubi suspēdūtur religiosi q ex admistratiōe eucharistie extreme vnctiōis. vl solēnizatōe mrimonij. aut quacūq absolutiōe idebita aliqd acq sierūt nisi postq̄ fuerint reqsiti. j. men sez restituerint donec satisfecerint.

38 ¶ Trigesimusseptimus pōitur i c. qr i pluribus de vsu. Ubi clerici suspēduntur ipso facto ab officij executiōe fm pa. ibidē q recipiūt ad cōronē vl oblatio nē altaris māifesto vsurarios. et tādiu donec ad arbitriū epi satisfecerit.

39 ¶ Est et alia suspēsio q dr minor. hāc icurrit qs ex duobus. p̄mo ex quocūq mortali petō i q qs existēs añq peni teat e suspēsus ab oi sacrorz pticipatio ne vt in. c. qsitū d coha. cle. et mul. Se cūdo ex pticipatiōe cū excōicatis in q incidit minorē excōicatiōez. Isti tñ si sic suspensi celebrēt nō efficiuntur irre gulares. vt in. c. si celebrat d cle. ex. mi.

40 ¶ Est et alia suspēsio q qs e suspēsus q ad alios: sz q nō ad se. q pprie suspē sio nō pt dici. et ista ligātur clici pegri ni. vt i. c. i. et. ij. et de cle pegri. Nā tales nō psūt celebrare in publico añq fidē certam fecerint de eorz ordinatione sz bene in secreto vt in. d. c. ij. Si tñ cele brarent n ō essent irregulares. vt not. pa. in. d. c. si celebrat.

¶ Nullus epūs aut supior icurrit snias 41 iterdci vl suspēsiōis ipositā a iure vl a iudice: nisi de eis fiat spālis et expressa mētio. c. qr piculosū3 de sn. exco. li. vi.

Suspēsio. ii.

q ad platio nē. Sciēdū3 q dz fieri i scriptis monitiōe pmissa et ceteris sic excōicatio. Et iō qd dixi de snia. excōicatōis. S. Excōicatio 1 d dic de platiōe suspēsiōis vl iterdi cti. vt pz in. c. i. de sn. exco. li. vi.

¶ Utrz appellatio suspēdat iterdictum 2 vl suspēsionē. sicut excōicationez. R. q sic si pcedat vt in. c. ad h qm de appel. a 3rio. Si tñ appellatio fieret ēt post suspēsionē a tpalibus vtputa ab igres su domus vinee et hmōi. vl interdicto ignis vel aque et hmōi bñ appellatio post sequēs suspēderet eā l. nō tm. ff. d appel. nisi casus eēt in quo dānatū pu blice iteresset stati puniri. l. ōstōes. ff. d appel. Ex q pz q suspēsionē a bñficio ab offō vl ab igressu. eccle nō tollit ap pellatio sequēs qr spūalia sunt. Et sic intellige Inno. i. d. c. ad h qm Secus si suspēsio ē a pceptione fructuū bñfi cij q tpalis est vl a pbēda: qr appella tio bñ suspendit ēt post iterposita. Se cus si suspenderetur qs a canonica. qr spūalis est. Jo. an. tñ in. c. is cui de sen. exc. li. vi. tz q ēt tollit appellatio sequēs suspēsionē a bñficio. Et illō q dr ū su spendere appellatiōez sequentez iterdi ctū vl suspensiones dicit hēre locū in mere spūalibus p que ligatur anima.

¶ Quid si snia suspensiōis aut iterdi 3 cti feratur sub ōditōe. R. nō ligabit do nec extet ōditiōe Et breuiter qd dr de excōicatione dic de suspensione h3 Jo. an. in. c. l3. de sen. exco. li. vi. cum eadez quasi sit ratio.

¶ Quis pōt suspendere vl iterdicere 4 R. q q pt excōicare et cō. Silr q pt ex cōicare pōt suspendi vel interdici. Et q potest per censurā ecclesiasticam coge

re potest hec tria facere. s. excõicare suspendere et interdicere que tria intelliguntur nomine censu in ecclesiastice. c. querenti de verb. signi.

Suspẽsio. iii. quo ad penas. Doc. satis intrincate loquunt͂ cõis Jo. a. i. c. cũ dilectus de cõsue. et in. c. si. celebrat de cle. exco. mi. clarius dixerit nihilominus tñ vt clarius capias.

1 ¶ Aduerte pmo et distigue sic. Quedã suspẽsio est a iure vt in casibus suprapositis quedã ab hoie. et earum suspẽsionũ quedã est ab aliquo quod ppie ẽ actus alicuius ordĩs. puta a celebratiõe ab offõ ab ordine et hmõi. quedã ab alijs actib⁹ quod nõ ptinẽt ad aliquẽ ordinẽ. Si suspẽsio sit ab actibus alicuius ordinis sic aut talis suspẽsio ẽ cũ tali modificatione. s. quousq satisfecerit vel penituerit Et sic si est a iure. vt. xvi. xx. xxi. xxij. xxiij. xxxi. xxxij. xxxvi. xxxvij. di. sic scõs a reb. Et no. Gemi. in. d. c. quia sepe. non efficiunt irregulares si celebrẽt vel exerceãt actũ ordinu deputatũ: quia sm eũ isti potius vident a deo suspẽsi quam a iure. Si vero talis suspensio sit a iudice sic erũt irregulares. Contra tñ est glo. in. d. c. psiti quod et suspẽsi a iure tali mõ sint irregulares cuius opinionẽ tenerẽ añ factũ. sed post factũ illã Archi. Si vero dicta suspẽsio nõ sit cũ tali modificatiõe siue sit a iure vel a iudice efficiũtur irregulares exercẽtes actũ alicuius ordĩs vt in. c. i. de sen. ex. li. vi. et in. c. i. de sus. e. re iu. li. vi. Si ãt dicta suspẽsio nõ sit circa ea que ptinẽt ad actus ordinũ. sed circa alia ab ipsis sic nõ eẽnt irregulares eã nõ seruãtes. sed alio mõ dñi puniri e dicta duo. c. loquũtur ppie qñ exercet aliquod deputatũ certo ordini. vt no. in dictis. c. cum dilectus. et. c. si celebrat e in. d. Cle. cupientes.

2 ¶ Et aduerte scdo quod ẽ quedã suspẽsio ab actib⁹ ordinũ que fit a platis vel a iure de qua dic vt dixi hic. s. Quedã que fit a cõfessoribus ad certũ tps vel ẽt simplr e talis nõ iducit irregularitatẽ licet nõ seruetur sm Jo. an. in. c. i. de sen. ex. li. vi. quia nõ inuenitur iure expressum.

¶ Aduerte tertio quod vt pz ex supradictis. i ti. Suspẽsio pmo. Suspẽsio multiplr iponit. Et no. gl. i. d. cle. cupiẽtes Et iõ vt scias qñ cõcernit actũ ordinum explanabo Aliqñ. n. quis suspẽdit a põtificalibus solũ: et sic si celebrat ẽt i põtificalibus nõ efficit irregularis sm ho. et guil. durãdu: quia nõ sunt de sbstãtia ordinis vel officij quia sine ipsis quolibet officiũ põt celebrari. Ego tñ tenẽdo quod epatus sit ordo. vt cõiter tenẽt canonis sic credo quod si celebrat i põtificalibus: vel exeqtur aliquod quod ad ordinẽ epatus ptineat efficitur irregularis. Sec⁹ exercẽdo iurisditionalia. quia illa sũt separata ab his que sunt ordinis epalis. Et iõ eps suspẽsus a põtificalibus nõ ẽ suspẽsus a iurisditionalibus. vt no. Jo. an. in. d. c. cũ dilectus. Aliqñ suspẽditur a sacramẽtorum pceptione vel pticipatiõe. et sic silr nõ ẽ irregularis si cõtrafaciat. vt in. c. si celebrat de cle. ex. mi. quia pticipare nõ est ordinis vel officij: quia laici ẽt pticipãt sm Jnno. in. c. de sen. ex. li. vi: idẽ tenet Host. aliqñ suspẽditur a collatiõe sacramentorum: et sic silr licet cõferat nõ ẽ irregularis: quia sine solẽnitate cõferũtur ẽt scõa a laicis sm Jnno. in. d. c. i. et host. ibidẽ. Limito verum qñ cõfert sacra: sicut tãquã hñs ordinẽ sed simplr sicut [illegible] eus. Aliqñ suspẽditur quis ab ordine sbdiacõi. et sic si exercet offĩm diaconi vel psbyteri erit irregularis. Sec⁹ si ab ordie psbyteri eẽt suspẽsus quia posset exercẽ offĩm inferiorum ordinũ. c. significauit de cor. vitia. Sed suspensus ab offõ sacerdotij seu sacerdotalibus est suspẽsus ab epalibus. sed nõ cõtra. Silr suspẽsus a collatiõe ordinũ simplr ẽ suspẽsus a collatiõe cuiuslibet ordinis. Sed suspẽsus a collatione sacerdotij nõ est suspensus a collatione ordinis inferioris. Sed suspẽsus ab iferiori itelligit suspensus a collatiõe supioris ordĩs sm Ho. in. c. dilect⁹ filius de tẽpo. ordi. Et iõ efficiuntur irregulares si cõtrafaciũt. Aliqñ suspẽditur ab offõ. et sic suspensus est a pontificalibus etiã. Jõ si ordinat

vel celebrat efficitur irregularis. Unde suspēsus ab offō idē est sic de suspenso ab ordine. et talis ē suspēsus ab oibus q̄ tundant in ordine fm pa.in.c.cū dilectus de ɔsue. Et iō est suspensus a iurisditione spūali fʒ cōem opinionē ʒ gl.in.c. si celebrat. de cle.exco.mi.teneat ʒnū et male fʒ Pa.ibidē. Nō qꝛ remota executiōe fundamēti. remouet et accessoriū. qꝺ est iurisditio. nec obstat .c. dilecta de ma. et obe. vbi abbatissa q̄ nō hʒ ordinē tn̄ ɔfert būficia qꝺ est iurisditiōis: qꝛ illud ɔceduur sibi rōne religiōis. ʒ nō religioso nō datur iurisdutio spūalis nisi rōne ordinis. non tn̄ credo incurrat irregularitatē si ea que sunt iurisdictiōis exerceret. ar.d.c.i. de sen.exco.li. Itē no glo.in.c. vt sepe de elec.li.vi. et in.c. presenti. de offō ord.li. vi. qꝫ suspēsus ab offō ipso facto suspēsus est ab oibus būficijs ʒ nō ecōtrario. Sed glos.in.d.cle.cupiētes sic cōcordat vt suspēsus pro leui cā puta facto ex quo imminet scādalū de quo dubitatur an sit mortale sic nō ꝓuatur. Si vo est ꝓ delicto graui sic si est in mora perēdc absolutiōs ꝓuat a pceptione fructuū būficij qꝛ ꝑꝑ offm̄ datur būficiū. Si nō est i mora nō ꝓuabit̄ fructibus būficij et sic ɔcorda opiones diuer-

[illegible] liqn̄ suspēdit qs a diuis officijs et tūc nō pt nec officiari nec cū alijs iter esse seu audire secundū Io. Gof. et Ray. Non tn̄ irregularis si solū iter sit vt simplex laicus vt pʒ ex dictis.

4 ¶ Utrū interdictus ab igressu eccłie possit officiari ex̄ ecclia. R. qꝫ sic ʒ nō ecōtrario et cui interdicit̄ ecclia itelligūtur iterdicta ecclastica sacra.xxxij. q.ij. latorē fʒ Io. ʒ ʒnū cōiter tenetur in hoc casu qꝛ tal̄ celebrat̄ pt ex̄ ecclia.

5 ¶ Quid si interdictus ab ingressu ecclesie itrat et audit ibi diuina. R. qꝫ ʒ mortalr peccet nō tn̄ efficit̄ irregularis nisi ipse celebret quasi vtēs officio suo sicut prius. fm Gemi.in.d.c.is cui. de sen.exco.li.vi.

6 ¶ Sed nūqd̄ pōt intrare ecclesiam ad orañ. tpe quo ibi diuina nō dicunt̄. R. qd̄ tenent qꝫ nō. Sed calde. quē segtur Ge.in.d.c.is cui ʒ qꝫ sic liceat et pʒ per rōnēm prefati.c.is cui.

7 ¶ Aliqn̄ suspēdit̄ qs ab administratiōe eccłie tā in tpalibus q̄ in spūalibus et talis celebrās nō est irregularis qꝛ non est suspēsus ab ordine fm Pa.in.c. si quorūdā de solu. et Io.an.ibidem.

8 ¶ Aliqn̄ suspendit̄ qs ab aliquo offō puta ab offō ꝑdicatiōis et nō efficit̄ irregularis si ꝑdicat vł celebrat vt in cle. cupientes de penis no. Pau. et sequtur cal.ibidem. Secus si ab aliquo alio officio annexo alicui ordini.

9 ¶ Aduerte q̄rto qn̄ qs suspēsus ē a canone ꝑꝑ defectū corporalē ꝑꝑ quē prohibet̄ ꝓmoueri de quo hēs.ī. corpore viciatus et talis si ꝓmoueat et celebret ʒ mortalr peccet nō efficitur irregularis fm Pa.in.d.c. si celebrat.

10 ¶ Quid si iudex post appellatōez posuerit iterdictū vł suspēsionē et post qs celebrauerit et iudex appellatiōis pnūciauerit appellationē nō tenere erit ne irregularis talis qui celebrauit. R. fm Ber. et ho.in.c. pastoralis de app. qꝫ si appellauit ex cā friuola et non ꝓbabili sic erit irregularis alias nō.

Suspēsio.iiii.

Seu iterdictū quō relaxatur. Aduerte qꝛ si iponitur a iure vł a iudice sic donec satisfeceris vł penitueris sic facta satisfactōe vł pnīa relaxat̄ ipso facto fm pa in.c. cū in.de vsu.no.in.c.nō est de spon. in tex. et in gl. si vero iponitur simpliciter sic necessaria ēst absolutio. Et de hoc vide.s. Interdictuʒ.viij.in principio.

11 ¶ Sed qs pōt absoluere. R. fm cōiter doc.in.d.c. si quorūdā qꝫ si simplr est iposita a iure pōt eps nisi vbi ɔductor canonis sibi reseruat ar.c.nup de sen. exco. Si vo non sit simplr sed ad tps facta sic ʒ glo.in.c.cupientes de elec. li.vi. et ī cle.i. de heret. qꝫ solus ɔditor canonis pōt absoluere Pa.ēt in.d.c. si quorūdā ʒ qꝫ ēt si simplr sit inflicta ꝓpter peccatuʒ qꝫ eps nō pōt nisi in casibus in qbus pōt dispensare qꝛ pena

pp delictum posita intelligitur ppetua vt in l.seruus.C.de penis.no.Inno.in c.ex lris de ps̄ti.Secus esset si pp ptumaciā esset inflicta qȝ sic posset eps ab soluere ar.in.d.c.ex literis ꝛ quod no. Inno.in.d.c.i.de exce.pla. In sn̄ia vero suspensionis simplr̄ facta ab homi ne absoluet qui tulit vel eius superior secundum ꝙ dicit de sn̄ia excōicatiōis xxiiij.q.t.si petrus.

2 ¶ Sz quō absolutio fiet. R̄. solo v̄bo fm ho. Dicendo reuoco vel remoueo vel absoluto a tali sn̄ia ꝛ hmōi. Facit ad prefata que no S. Interdictū quō relaxatur qȝ ambulant pari passu inter dictum.viij.per totū.

3 ¶ In qbus casibus suspendit qs ꝛ tn̄ nō pt restitui a suo suspēsore sȝ solū a papa. R̄ ꝙ in tribus. Primus qn̄ cle rici vel regulares pp exhibitionē sacra mentoꝝ hereticis aut pp receptionem elymosinaꝝ vl̄ oblationuȝ ab eis vel propter traditionē ecclesiastice sepulture predictoꝝ hereticoꝝ sunt priuati ab eo rum ordinarijs officio.c.excōicamus de hereti. Scd̄s est in suspēso a colla tiōe bn̄ficioꝝ p ꝯcilium post primā ꝛ secundā monitionē inuento culpabili in ꝯferēdo bn̄ficia idignus.c.graue de preben. Posset tn̄ iste ab vno princi pali patriarcha restitui vt in.d.c. graue. Tertius in degradato.c.ex tue. de de.non resi.

Susurratio vid. S. Iudicare ꝛ c. Presumptio. Susurratio est ob locutio mala de. Pro ximo facta occulte ad diuiden dam amicitiā aliquoꝝ. Conuenit enīȝ cum detractiōe qȝ vtereqȝ dicit maluȝ de proximo in eius absentia. Sȝ in in tentiōe distinguitur qȝ susurro intēdit discordiā inter amicos deseminare vt dicit glo.ad ro.i. Detractores aūt alio rum bona minuūt vl̄ negant ꝛ hono rem seu famā itendunt punere. Dici tur susurro bilinguis: qȝ vt plurimum duabus linguis vtit̄ dicēs vni malum de alio ꝛ ꝯtrario ꝛ nedū ē pctm̄ mortale sȝ grauissimū vt pȝ ꝯtier.vi. Sex sunt q̄ odit deus ꝛc.ꝛ septimū qd̄ detestat̄ aīa eius.s. q seminat inter fr̄es discor dias. Rō qȝ amicitia p̄eminet īter bōa exteriora ecclesiastici.vi. amico fideli nulla est cōparatio: ꝛ grauius peccat ꝙ detractor q famā eripit aut cōtume liosus q honorē ledit.qȝ.viij.ethicoruȝ Melior est amicus ꝙ honor ꝛ amari ꝙ honorari. Et tn̄r multomagis a resti tutionē ꝙ fures ꝛ latrones. Et iō non pōt absolui nisi ꝙtū pōt restituat ami citiam quā abstulit vel alio modo satis faciat si eā restituere nō potest. Hec ex Tho.xxij.q.lxxiiij.ar.i.ꝛ.ij.

Tabelio dr̄ hūs publicum offm̄ scribēdi in strā ad faciendā fidē aīs dr̄ ta bularius vt in.l.generali.C.de tabula rijs scribis ꝛ de multiplici eius nomi ne no in c.qm̄ ꝫ de proba.

1 ¶ Quis pōt facere aliquē tabellionem R̄.ꝙ p̄nceps ꝛ cui ipse cōmittit. Item reges q nō cognoscūt supiorem ꝛ ciui tates q̄ hn̄t iura p̄ncipis ꝛ papa vt vult Inno.in c.cū. P.de fide instru.ꝛ bar. in l.infamē.ff.de publi.iudi. Idem dic de alijs magistratibus seu dn̄is iurisdi ctionē hn̄tibus respectu iurisdictionis eoꝝ ꝛ nō solū p̄lati in tp̄alib' sȝ ēt i spi ritualibus de hoc vide pa.i.d.c.cū.

2 ¶ Sz q̄rit̄ an notarij ꝯstituti a talibus possint vbiqȝ ꝯficere instra. R̄. P. in.d.c.cū. P. ꝙ nō nisi in territo. sic ꝯ stituētis vn̄ creatus ab imp̄atore nō cō ficiet in terris pape nec ꝯtrario. Sȝ bene instr̄a confecta in territorio illius q eū constituit valent etiam extra territoriū fm cōmunem opinionē vt in.d.c.cū P.no.pa.

3 ¶ Vtrū possint clici esse tabelliōis.vi. de.S. Clericus.ix.§.ix.

4 ¶ Vtꝝ religiosus si i seculo fuerat pos sit tale offm̄ exercere. R̄. ꝙ nō nisi ꝫ he reticos.vt no.Jo.an.in.c.offm̄ de he re li.vi. dicit tn̄ Guil. in speculo ꝙ ve tera poterit complere sed nō noua assu mere. l.alienationes.ff. fami. her. ꝛ de iudeis.c.iudei.

5 ¶ Utrum tabellio puniatur si ꝯficiat instr̃a de actu reprobato a iure. &. pa. in c. i. de fide instru. ꝙ sic. l. iubemus. C. de sa. san. ec. gl in d. l. generali no. spe. ti. de instrõꝝ edictione.

6 ¶ Quã sciam dꝫ hẽre. &. Bar. in l. fi. C. de tabula ꝙ dꝫ scire summã & filia que ptinẽt ad artẽ notarie alias iputabit sibi nõ in mĩr esse doctor. Facit ꝙ no. Inno. in c. cũ i cũctis de elec. & iõ ptẽ mĩr restituere dãnũ qd ĩperitia sua dedit. Facit. l. illicitas. §. sicut. ff. de offi. presi. no pa. in d. c. i.

7 ¶ Que requirũt ad validitatẽ instrumentoꝝ. &. ꝙ. viij. q̃ no. Pa. in d. c. i. dꝫ iponere. Primo inuocatiõez nominis dñi. Scdo anno dñi. Tertio nomẽ imperatoris in terris sibi subiectis. vl regis vl pape. Quarto nomẽ ꝯsulis sꝫ istud nõ seruat. Quinto locũ ꝯctus. Sexto mẽsem & diẽ. Septio idictionẽ. Octauo. seriẽ facti. Nono testes. Decio signũ ꝯsuetũ notarij. Undecio ꝙ ꝯfecta corã ptibus legant. Duodecio ꝙ sit ꝯstitutus notarius ab eo q hꝫ ptãtem. Terciodecio ꝙ appareat ꝙ notarius fuerit rogatus. Quartodecimo ꝙ talis notarius sit habilis qꝛ si eẽt excõicatus notorie vel priuatus potestate & hmõi nõ valeret de qbus oĩbus vide per eundẽ in d. c. i. si placet.

Taciturnitas aliqñ ẽ actus virtut] qñ ꝯgruo tpe tacẽt. Aliqñ ẽo est nomẽ vicij. Unñ Gre. Si inordinatus silentiũ culpa nõ esset ppheta nõ dixisset ve mihi qꝛ tacui. & est in genere delicti & est aliqñ mortale petm̃ qñ. s. nõ loqtur cũ tñr loco & tpe puta tpe confessionis correctionis instructiõis & huiusmodi necessario fiẽde vt in gl. xxv. di. §. alias aliqñ veniale vt qñ hõ non loqtur cũ deberet mĩ sed nõ de necessitate. Aliqñ nullũ. qñ expectat locus & tps ꝯgruũ & fm hoc intelligitur illud ij. ihi. vl. Insta. iportune oportũe. Ubi glo. oportune ꝙñ ad eos qbus placet. Importune ꝙñ ad eos qbus displicꝫ. Dũnõ in futuro ꝓdesse possit. Sꝫ qñ omnino nõ poterit prodesse sed sunt incorrigibiles sic cessandũ est fm illud nolite sanctũ dat canibus. Math. vij. nisi sit prelatus ꝓpter alios ne corrumpantur tñr talem tradere sathane. de quo vide. s. Correctio. i. §. iij.

Talliam vel exactionẽ collectã. seu questã vtrum possint dñi suis subditis iponẽre. &. vt ex Ricar. in. ij. di. xliij. q. iij. ar. i. colligo. ꝙ pnceps solus põt de nouo iponere ꝓ boni cõis pmotione aut defensiõe cõpensata subditoꝝ qualitate & ꝙ̃titate: & qñ eius facultates nõ sufficiũt ad hoc. ff. d publi. & vec. l. vectigalia. Silr rex q nõ recognoscit supiorẽ vl alij q pscripserũt iura iperij. Nã nullus nisi pnceps solus aut q pscripserũt iura iperij põt super taliis & exactionibus leges ꝯdere vel priuilegia cõcedere vt patet in. l. vnica. C. de vaca. mu. & l. semp. §. fi. ff. de iure imunitatis. vñ alij lꝫ sibi vsurpent errant vt pꝫ in eo qd legitur & no. in. c. ꝑ venerabilẽ q fi. sint legi. & c. sane. de priuil. no. Bar. in. l. in famẽ ꝙ fi. ff. de publi. iudi. & in. l. hostes. ff. de capti. & in. l. si publicanus. §. in omnibus vectigalibus. ff. de publi. Si vero talie nõ sunt ad vtilitatez boni cõis nõ põt eas iponere. & si iponit subditi nõ tenẽtur ei obedire. Alij aũt domini a prelatis nõ possint de nouo talias imponere suis subditis nisi ꝑ legem vel senatuscõsultũ. vel ꝯstitutionẽ pncipis eis ꝯcedat. d. l. vnica. vel ꝑ ꝓfessionẽ a pncipe ex cã & spãliter ipetratã l. vnica. C. de supin dicto. li. x. no. Archi. i. c. si qs romipetas. xxiiij. q. iij. & qd legit & no. in. c. Innouamus de cẽsi. vl ꝑ ꝯsuetudinẽ ꝯtinuã nõ ꝑ violentiã sꝫ spõte approbatã ab oĩbus cõiter. C. de canone lar. titulox. l. pcepti. & C. de auro coronario. l. vna. in fi. li. x. & ꝙ sit talis ꝯsuetudo de cuius initio nõ extet memoria. vt in. c. super qbusdam de verbo. sig. & vide qd no. bart. in. d. §. i oĩbus vectigalibus alter si exigũt tenentur ad restitutionẽ illis a quibus extorserunt si sciunt vel cõmuni here-

ctibus aut si nesciunt pauperibus vel ad bonum cōe sʒ Tho. in epistola ad quandam ducissam imitat hoc Pa. in.c. peruenit de imu. ecclia. verū qū imponunt pro publica vtilitate aut p alio respectu sed si ipomunt p necessitate ipsius ciuitatis licite taciunt.

1 ¶ Sed qū dicuntur ad vtilitaté boni cōis talie. R. sm Rica. vbi.s. q aliqū directe puta qū iponuntur p defensione fidei vel regni vel pro refectione pontium viaʒ ꝛ hmōi. Aliqū indirecte. vtputa qū eius frater vel filius est captiuus vel aliqua terra est sibi capta ꝛ rex ipomit talias vt recuperet qꝛ sic redundat in bonū subditoꝝ qꝛ redditur rex magis potens vel maritat filiā ꝛ hmōi addit m̄ ricar. vbi.s. q negocio expedito si facultates regis supabūdant ꝛ aliqua cōitas nimis grauatur q dʒ ei subuenire sicut facit caput mēbris. Dicit etiam idē Ric. in quolibet ij.q.xxvij. q lʒ nō debeat subditos tallare qū. Facultates sue suffciunt tn̄ nō est dicendū facultates sufficere qū nō pōt se defendere vel cōe bonuʒ promouere nisi ita depauperet se q nihil sibi remaneat in thesauro quo se iuuare. posset si iteruʒ. s. breue tp̄e ab aduersarijs inuaderetur maxime si multos hʒ insidiatores. Tali. n. regi necessarius est thesaurus qꝛ aduersarij hoc scientes magis eum timēt ꝛ magis pacifice viuit ꝛ possidet regnū lʒ melius esset thesaurizare amorē hominū subditorum q̄ȝ argentum vel aurum.

2 ¶ Utrum dn̄i q auferunt a subditis vsurarium. quem hn̄t in aliquo nemore ꝛ hmōi teneantur restituere. R. sm Rodo. q tenentur ad restitutioneʒ: nisi sint tales subditi quasi serui. ita q nihil hn̄t propriuum sed ipsum vsurarium habent quasi pro peculio ita qd dominus ad libitum possit reuocare. Similiter alij que vsurpant ipsum tenentur eis nō dominis.

3 ¶ Quid de prelatis qui pro eo q aliqd ipenderunt legato vel aliis maiori bus exigūt plus q̄ȝ expenderūt a subditis. R. q tenentur extorta restituere ꝛ tantumdem de suo Pauperibus erogare ꝛ si supior: cui querela de h fit fuerit negligens canonice subiaceat vltioni. e. qꝛ plerisq de imu. ecclīarum.

4 ¶ Quid de deputatis ad talias diuidendas qui vnum magis grauant ꝛ alterum magis alleuiant. R. tenentur ad restitutionem aggrauato in q̄ȝtum plus aggrauauerunt vide. s. Restitutio. s. in ver. ledens. § .iij.

5 ¶ Utrum occultantes bona sua ne taliētur sm suas facultates teneant. R. q si talia est iusta tenētur illis q pp hoc fuerūt magis grauati. Si vero nullus fuit pp hoc magis grauatus sʒ dn̄s minus hn̄it sic tenētur ipsi dn̄o nisi forte aliqū fuissent iniuste ab eo grauati qꝛ possent cōpensare. Si vero talia est iniusta nō tenētur qꝛ pn̄t occultare licite Idem dic qū talia est indeterminata puta deputātur aliq vt exigāt quantū pn̄t sm facultates subditorum nō tenētur se ꝑpalare nec isti tenētur restituē exactores qui aliquos alleuiāt lʒ peccent mortaliter ar. c. primum. xxij. q. i. quis ex hoc nullus grauatur nisi esset necesse sepius reiterare quia nunc tenerentur ad restitutionem aggrauatorum exactores qui contra conscientiam aliquos alleuiauerunt cōco[illegible] nal. ti. resti.

6 ¶ Utrum possit alicui ꝯcedi imunitas taliaruʒ. R. Pa. in. c. peruenit de imu. ec. q a principe ꝛ ex proprio [illegible] sic sʒ ad preces nō nisi ponatur i[illegible] gio clausula nō obstante. l. fi. C. [illegible] sua vel pu. vtili. qꝛ cum sit ꝯtra publicam vtilitatem oportet fiat mentio de ea vt no. bar. in. l. vacuatis. C. de decurio. ꝛ in. d. l. fi. ꝛ facit. c. ex parte de cape. imo. ab inferioribus autem aliqs potest concedi sed cōmunitas non debet grauari sed minuetur puta si dabātur centuʒ ꝛ vnus eximitur qui dabat decem nō prestabit cōitas nisi. xc. aliter in preiudicium cōmunitatis concedere nō pōt similiter prefati inferiores ꝛ cōitates possunt concedere non suis

subditis smunitate hac lz nō habeant iura ipery vt veniāt ad habitādū i corꝫ terris sicut fit q̄tidie medicis doctoribus ꝛ hmōi lz nō iam subditis nisi in preiudiciū solū cōcedentis.

7 ¶ Quid ergo de militibus cōitatibus dn̄is ꝛ hmōi qui q̄tidie talias iponūt adlibitū suū nūc plus nūc min⁹ exigētes. R̄. fm ho. ꝙ fures sunt ꝛ latrōes nec hz locum consuedo vbi cum violentia est introducta.

8 ¶ Quid de iponētib⁹ talias sup reb⁹ ecclie ꝛ psonarꝫ ecclesiasticarꝫ. R̄. ꝙ tenētur restituere nisi in casib⁹ cōcessis de qbus s̄. Immunitas. §. xxxvi. cum septem. §. sequentibus.

9 ¶ Utrū p statutū posset fieri vt licite aliqd certum daret dn̄o. R̄. ꝙ sic fm Ho. si fiat de ɔsensu ipsorꝫ subditorꝫ mltomagis excusant dn̄i si a pncipio d tali talia ɔuenerūt libe n̄ ex violētia

10 ¶ Utrū excusent dn̄i qui talē ɔsuetudinē iuenerūt ꝙ capiūt a subditis de mobilib⁹ bonis ipsorꝫ q̄tū volūt ꝛ qn̄ volūt. R̄. Rodonen. ꝙ si certum est ꝙ ab initio sit tale onus unpositum sine fraude ꝛ malitia sic pn̄ tollerari. Si ꝟo nō est certum aut credūt forsitā ꝙ nō sit ab initio legitimū ipositū sic te[ne]ātur restituere. In dubio tn̄ ex q̄ ab ecclia tollet āt n̄ eēt eis absolutio d ne ganda simpliciter. sed cum dubitatione prestanda.

Tantum

est dictio taxatiua solū respectu eorꝫ qb⁹ ānectit ꝛ excludēs ꝛ tacite negās respecte aliorꝫ vbi q̄ dus eligē di specta ad canonicos tm̄ li tm̄ respectu canonicorꝫ ponit respectu aliorꝫ negat. ex. i. c. cū ecclia de cā pos. ꝛ ppe.

Temperantia

Uide Sobrietas.

Temere

Facit q scienter actū sibi iure phitū sub colore fraudulēto fac. c. p venerabilē in ꝟbo videbatur q filij sint lei ꝛ p Pau. i cle. i. de sepul. ꝛ ar. optimū. in c. quarūte de elec. li. vi. no. Ge. ibidez qd not. hn̄ p dispositōibus pēalib⁹.

Temeritas

ē audacia in malū. l. iubemus. C. d sa. san. ec. no. Car. de sum. tri. cle. i.

Tempus

anni qn̄ regrat cōpletū vel suffit icepiū. R̄. Pa. i. c. ad nr̄am de regula. ꝙ idubio iuris tenēdū ē ꝙ in dignitatib⁹ fauor ɔsideratur. Et iō ann⁹ incept⁹ hētur p cōpleto. ꝛ ita tz gl. i. d. c. Sz fallit i epatu vbi est spāle ꝙ sit cōplet⁹. In regule obsuatōe vbi est grauitas ꝛ labor. ꝛ sic odiū: iō ɔpletus exigit ar. c. qz i insulia de regula. ꝛ sic itelli. xx. q. i. si in q̄libz. ꝛ i. c. significatū de regula. Regulariꝰ ꝟo ds eē cōplet⁹: nisi aliud iure caueat. vt no. Archi. i. c. si annū q̄rtūdecimū de iudi. li. vi. de q̄ vide. s̄. Etas p totū. Hora ē. xxiiij. ps diei Punctus est q̄rta ps hore. Momentū est decima pars puncti fz Jo. an. in. d. c. de cā pos. ꝛ sic. xl. momētis hora constat.

Tergiuersator

est q i totū a lite recedit. ij. q. iij. §. notādū. ij. vl de. s̄. Accusat⁹. §. viij. qd nō pōt tergiuersatione celari dr̄ notoriū in. c. tua de cohā. cle. ꝛ mu.

Temptare

ppe ē p expimentū sumere de eo q temptat fz Tho. sa se. q. xcv. ¶ Quō tēpta qs deū. R̄. duob⁹ mōis s. ꝟbis ꝛ factis ꝟbis qn̄ deo in orone colloqtur: ꝛ petit ea itētiōe vt explozet dei sciaz aut ptātez seu volūtatē ꝛ inde expimentū sūmat. Factis ꝟo temptat deū: qn̄ p ea q̄ facit itendit expimentū sumere diuine ptātis sapientie vel pietatis: sed q̄si iterptatiue deū tēptat q ꝛ si nō itendat expimētū sumere de deo aliqd tn̄ petit. vel facit ad nihil aliud nisi ad pbandū deū. Qd vero ē qn̄ sine necessitate vel vtilitate hoc facit qz in necessitate vl p vtilitate qn̄ qs se cōmittit deo in suis oronibus aut factis nō est tēptare deū sicut. ij. p ali. xx. Cū ignoramus qd agere debeamus ad te sunt oculi nr̄i. Et iō dicit glo. Marthe,

iiij.deū tēptāt q̄ hn̄s q̄d faciat sine rōe cōmittit se periculo experiens vtrum liberari possit a deo.

¶ Utrū tēptare deū sit petm̄.R. q̄ sic q2 psupponit ignorātiā z dubiū de diuina pfectiōe. Nullus eni psumit tēptare eū de cuius excellētia ē certus: z cuz tēptare isto mō ptineat ad dei irreuerentiā opponit directe religioni. Et sic est graue peccatū: min⁹ tn̄ q̄ supstitio q2 tēptans ptestatur tātū dubitationē v̄bo vel facto s3 supstitiosus ptestatur errorē facto. vt p3.s̄. Superstitio.§.i. Si vero experimentū quis sumat de ptinentibus ad dei perfectionē solū vt aliis demōstret hoc nō est tēptare deū si subest. Necessitas iusta vel pia vtilitas z alia q̄ ad hoc cōcurrere debent sicut apli petierūt i noie xp̄i fieri signa act.iiij. vt fidelibus innotesceret virt⁹ xp̄i. Itē no. q̄ dupliciter q̄s petit signuz a deo Primo explorādo dei ptātē aut dicti ei⁹ veritatē z hoc est tēptare deū Secūdo vt instruatur q̄d sit circa aliq̄d factū placitū deo z hoc nō ptinet ad dei tēptationē: q̄n tale q̄d p sacraz scripturā nō est reuelatum aut per sanctos seu per ecclesiam.

Testamentum est voluntatis nr̄e iusta s̄nia de eo q̄ q̄s vult post mortem fieri cū heredis institutiōe. vt habetur in.l.i.iuncta gl.ff. de testamē. vnde bene dicit iusta s̄nia: q2 si est iniusta puta vult exheredare filiū sine cā n̄ est seruāda.xiij.q.ij.si q̄s Aut si precipiat corpus suū iactari in mare.ff.de cōditio.institu.l.quidā suo testamēto. vel ꝯ̄ bonos mores aut pietatez aut verecūdiā.l.cōditiōes.ff.de cōdi. insti. z l.filius ibidē. Itez o3 q̄ instituatur heres q2 sine ei⁹ institutiōe nō erit testm̄ vt isti.de lega.§.an heredis. Et sic differt codicillo. q2 p codicillū nō potest dari hereditas vel admi.insti. de codicil.§.codicillis.

¶ Quis pōt facere testm̄.R. q̄ q̄cūq3 nō phibetur. z q̄ phibetur.R. q̄ .xix. genera psonaꝝ. Primo furiosus seu mentecapt⁹ q̄ nō h3 lucida īteruallā.c.ff.de testa.l.furiosuz.C.q̄ testa.fa.nō po. Secundo surdus z mut⁹ a natiuitate sec⁹ a casu. z scit scribere.l.discretis.C.q̄ te pa.nō po. Tertio nō valens articulate loq̄. ita vt nō possit exprimere nomen heredis nec scribere.l.iubem⁹.C.eo ti. Quarto ipubes isti. q̄bus nō est p.fa. testa.§.preterea. Quinto filiusfamilias nisi de castrēsi peculio vel q̄si vt in.c.lz de sepul.li.vi. z l.pe C.q̄ te.fa non po. q̄ limita vt.s̄. Regio.§.lvi. Sexto p̄digus cui interdicta iudice bonoꝝ administratio.l.is cui..eo.tit. S3 testm̄ añ factū valebit. vt ibi septimo dānatus ad mortē naturalē vel ciuilē. vt sūt deportati ēt si fugiūt de manu iudicū vt.ff.eo.ti.l.eius z quod ibi no. z.l.q̄ vltimo supplicio z ibi Bar.ff. de pēis z dānati ad ppetuū carcerem.l.ij.ff.de publi.iudicijs. Secus si eēt dānat⁹ ad penā īferiorē. octauo mānifestus vsurari⁹ nisi pstet pus cautionē s3 formā.c. q̄cūq3 d vsu.li.vi. Nono excōicat⁹ s3 aliquoꝝ opionē quā seq̄t glo.i.c.decernimus de sen.excō.li vi. S3 ꝯ̄riuz cōiter tīr. Decimo fiuus.xiij.q.ij.illud. z.l. filius.ff.eo.ti. Undecio q̄libet religiosus q̄ pfitetur tria vota s̄bālia vt i.c.ij. de testa.xij.q.ij.nō dicatis. Sec⁹ de [illegible] vt sunt heremite z hmōi.xix.q.viij.§. eē paulus Duodecio hereticus.q2 oīa bona sua sunt cōfiscata ipo iure.c.cuz s3 leges de here.li.vi. Tertiodecio dubi⁹ de statu suo.s. an sit.i eo statu in q̄ testari possit vel ne.l. de statu.ff.eo.tit. Exemplū captus a latronib⁹ dubitat an sit seruus vel liber. vt i.l.á in prin. ff.de leg.ij. Quartodecimo obsides intellige de illis xp̄ianis. apō infideles datis aut de illis qui erāt captiui populi romani. non aūt de obsidibus q̄ dātur ab vna ciuitate ad aliā vt legitur z no.in.l.obsides.ff.eo.ti. Quītodecio dānatus ob carmē famosum seu libellu3 in iniuriā alterius q2 etiā infamis efficitur vt.i.l.is cui.§. si q̄s ob carmē ff.eo.ti.bar.tn̄ ibidem. z cōiter tenetur q̄ ex alia cā infames nō phibentur te

stari. Sextodecio reus crīs lese maie-
statis.l.q̄sq̄s.C.ad.l.iulia.ma.vi.q.i.§.
vex. Decioseptio q̄ ē a p̄h hōstes captu⁹
l.ei⁹.ff.eo.ti. Intellige isto de hostibus
romani ipery. Deciooctauo vtroq̄z ca
rens lumie. hodie tñ testat̄ dūmō fuet
qd̄ no.i.l.hac p̄sultissima.C.q̄ te.fa. po.
q̄ sūt ista s̄z ange.are.isti. q̄ nō ē p ta.
testa.§.cec⁹ p̄mo q̄ sint.vij.testes ⁊ no
tari⁹ vel ali⁹ loco notarij sp̄al̄r ad hoc
vocat⁹ s̄o q̄ p̄dictos corā se aduocet
⁊ manifestet q̄ vult testari sine script̄
tertio q̄ in p̄ncipio testi ⁊ añ legata fi
at istitutio heredis.iiij. deide faciat le-
gata ⁊ fideicōmissa.v. q̄ notarij ma̅u
oia scribant i p̄siti testō.vi.q̄ p̄dicti te
stes se subscribāt ⁊ ēt tabellio.vij.q̄ tā
a testib⁹ q̄z a tabelliōe vl ab alio alto te
ste loco tabelliōis posito sigilletur ita
q̄ sint v ij.sigilla.viij.q̄ de his oibus
notari⁹ faciat mētiōe̅ fallit li s̄z bal.
ibidē nisi tester iter libos q̄z tūc suffi-
ciūt duo testes. Hoc idē suadū ē in co
dicillis cecoꝝ vt.i.d.l.hac p̄sultissima.
Decionono q̄ Cardiales isequut⁹ est
hostilr vl̄ p̄cussit aut cepit vl̄ soci⁹ fue
rit aut fieri mādauerit aut p̄siliū vl̄ au
xiliuz dederit vel fauorē vel ratū hūit
nec talis ex testō alioꝝ aliqd capere p̄t
nec ex successiōe.c.felicis depēis li.vi.
[illegible]rū p̄fati q̄ testim ū psit facere pot
sint disponere i piis cās.ff.q̄ nō p̄nt
nec q̄rti simplr nec quīti nisi d̄ peculio
castrēsi vel q̄si s̄z bal.i.l.i.C.de sa.san.
ec.⁊ no.d.c.li nec sexti nec septimi nec
octaui simplr s̄z bar.⁊ idē dicit de q̄li
bet decedere i mortali. Sz Pa.in Rū-
ca de testa.i hoc vltio tz p̄ntiz ⁊ bñ q̄z
eccl̄ia recipit oblatiōes publicoꝝ pcōꝝ
nisi vbi sp̄alr̄ p̄hibet̄ ē vt pz i gl.i.c.
oblatiōes.xc.di. Ergo for⁹ eleōsynas
nec.x.nec.xi.ne xij.nec.xvi. nec.xvij.s̄z
xiij.ē dubiū inf doc. Sz tene cū Pa.
vbi.s̄.q̄ p̄t aliq̄ sic ēt si loq̄ n̄ psit dūt
signis animāt. Vn̄ pōit bal.i.l.i.C.de sa.
san.ec.exemplū de q̄d ā aduocato q̄ si
valens loq̄ iterrogat⁹ si volebat q̄ tot
darent p aia sua paupibus apiret li-
brum in signū: ipsum aperuit.⁊ q̄ vo

let affirmat.

¶ Testōꝝ quot sunt sp̄es.R̄. due: vna
dr̄ testm̄ nūcupatiuū ⁊ sine scriptis ⁊ ē
illud i q̄ testōris ⁊ heredis ⁊ legatario
ruz noia ⁊ oia q̄ in eo p̄tinētur corā te
stibus nūcupant̄.i.manifestant̄.⁊ dr̄ si
ne scriptis.i.subscriptiōe testiū ⁊ aliis
solēnitatibus q̄ reqr̄ūtur in testamēto
in scriptis s̄cd̄ de q̄ i.l. hac p̄sultissima
C.de testamētis. Et ēt q̄: sine oi scriptu
ra inde facta p̄t q̄s testari nuncupatiue
dūmō corā testibus ⁊ p̄ditione legiti
nuncupet heredez ⁊ suā explicet volū
tatez. Insti.de testa.§.si.iō si q̄s nō hz
notariū aduocet legitimū numerū te-
stiuz ⁊ explicet nomen heredis ⁊ alias
istitutiōes ⁊ legata ⁊ roget eos vt sint
testes ⁊ valebit aliud dr̄ testm̄ in scri-
ptis ⁊ istō pōt facere q̄s qñ nō vult q̄
testes vel aliqs sciat suā dispositiones
Vñ regrūt multa de s̄ba vt i.l.iubem⁹
C.de testa.⁊.d.l.hac p̄sultissima ⁊ nisi
quis sit bñ doctus facilr̄ errabit ipo cō
dēdo Iō habeat aliquē doctorē p̄ q̄
lio q̄ vult facere de quo q̄ nō est i vijs
omitto vt dixi Aduerte etiā q̄ q̄s pōt
relinquere sic dicendo corā notario ⁊
testibus. Volo q̄ heres meus faciat in
oibus ⁊ p oia p̄ut cōtinet̄ in q̄dā mea
cedula scripta manu mea q̄ apud tale
religiosū ⁊ valebit s̄m Alex.de Imo.
in.stipulationū.§.aliud.ff.de ver.obli.
⁊ bar.in.l.si ita scripsero.ff.de cōdi. ⁊
demon.⁊ paulū de castro in.d.§.aliud
⁊ bal.in.l.captatorias i.q.v.C.de testa.
mili. Jo.de imo.in.l.illa istitutio.ff.de
here.insti.⁊ in.c.cū tibi de testa. Ra
tio q̄: lz in testamento nuncupatiuo de
beant palā nuncupari q̄ fiunt vt a te-
stibus exaudiātur.l.heredes palā i p̄n
cipio.ff de testa.⁊ in.l.iubemus.C.eo.
q̄ parta sūt iplicite ⁊ explicite exp̄me
re.d.§.illō ⁊.d.l.si ita scripsero Ideo
valet Sed videat qui sic vult q̄ taliter
littera sua cognoscatur vt non sit dubi
um de ea quia aliter esset periculosum
Sed non valeret institutio heredis
si diceret institutio heredem illum cu
ius nomē est in quadam mea cedula

apud talē sʒ Bar.i.d.l. si ita scripsero quē seqr̄ Bal. ꝛ ange. ibidem.

4 ¶ Quot testes reqrūtur in testō. R̄. ꝙ vij. legitimi ꝛ ꝙ sint rogati vnde si te stm̄ sine scriptis hēat min⁹ ꝗ̄. vij. vel si sūt. vij. nō tn̄ rogati nō vʒ. l. heredes palā. §. pe. ff. de testa. fallit hoc in testō ceci vbi sūt necessarij. viij. In testamē to rustici i rure facti vbi plures nō psūt īueniri sufficiūt. v. In testō facto iter liberos sufr sufficiūt duo sm̄ Bal. in. l. hac ꝯsultissima. C. qui te. fa. po. ītestō facto in p̄ntia ipatoris pcib⁹ sibi por rectis vt audiat sufficit vn⁹. an āt nota ri⁹ cōputet̄ p vno dicēdū ꝙ sic ʒ cau tius ē ꝙ pur sint. vij. sine eo. Insti. de testa. §. si. de pb a. qm̄ ꝛ d. l. hac cōsul tissima. ꝛ l. oīuʒ. C. d testa. In testō mi litis i exercitu sufficiūt duo testes ꝛ in bello put voluit, milites. C. de mili. te.

5 ¶ Sʒ nungd in foro aīe valeat testm̄ factū corā duob⁹ testib⁹ solū. R̄. Pan. in. c. cum eēs de testa. ʒ ꝙ i dispositis ad pias cās ꝛ in hoc cōiter ꝯcor. doc. In alijs ad n̄ pias cās Pa. ʒ ꝙ vltra duos testes requirit p̄ntia sacerdotis pochialis vel loco eius duo alij testes aliter nō valeat nec reqrit̄ ꝙ sint roga ti vel ꝙ sint masculi oēs. quidē tenent indistīcte ꝙ valeat corā duob⁹ ʒ ego dico ꝙ si non subest suspitio fraudis valeat qꝛ cessat rō legis si ꝓo sit suspi tio fraudis dico reqri solēnitatē iuris ciuilis ꝛ ad. c. cū eēs ꝛ. c. relatū el. i. eo. ti. dico ꝙ habēt locū in terris ecclie vt pʒ ex eoꝝ subscriptione.

6 ¶ Sed q nō psit esse testes i testamen tis. R̄. ꝙ oēs q p testib⁹ reprobāt̄ a iu re. vt. j. testis. Itē i testō spāliter nō pt esse mulier. ff. de testa. l. q testō. §. mulier. Itēʒ hermofroditus in quo p̄ualent muliebria. l. q̄rit. ff. de sta. ho. itē ille cui hoc est interdictū p statutū vel a iudi ce. Itē seruus Itēʒ ois qui hʒ in p̄tāte hereduʒ sicut pr̄ auus ꝛ similes. pban tur hec insti. de te. §. testes. ꝛ. §. sequen ti. Itēʒ q nō est testi capax. sicut spuri⁹ testatoris. Hereticus dānatus ad me tallū. ꝛ filca. Item q̄ a leges iprobos ꝛ intestabiles iubent esse. vt sūt de crīe fa moso dānati ꝛ muliebria passi. ff. d te sti. l. ob carmē. Item legatarius nō pōt esse nisi quo ad q̄onem vertentez inter herredez ꝛ extraneū Insti. de testa. §. le gatarius. Sed quo ad factū suū int se ꝛ heredem non potest.

7 ¶ Ex qb⁹ cāis testm̄ dr̄ nullū. R̄. ꝙ lo quendo de testō nūcupatiuo ꝛ sine scri ptis ex q̄tuor. Prio si testōr nō erat ha bilis ad testā. Secundo si instituit he redeʒ nō capaceʒ vel nullū instituit he redem. Tertio si preterijt iāʒ natū quē instituere vl̄ exheredare debuit. Quar to si non sit legitimus numerus testiū legitimorum ꝛ rogatorum.

8 ¶ Quando testm̄ ʒ. sed tamē irritatur ꝛ rumpitur. R̄. ꝙ ex. vij. causis. Prio quando testator non p̄uenit de post humo. qui post testamentuʒ est natus si tamen idem posthumus moreretur ante mortem testatoris testm̄ nō rum pitur quo ad effectum. ideʒ dic de quasi posthumo. vt est arrogatus. vt ille q tempore testamenti non erat suus. Sʒ tempore mortis sic. Item q̄n cāʒ exhe redatōis iprobat heres suū⁹ ꝛ p sniaʒ rescindit Itē si testōr patiet capitis di minutōeʒ nisi iterū fiat ciuis roman⁹ vel sui iuris. Item p sm̄ testm̄ reuoca torū p̄mi. Item si heres non [illegible] hereditatem vel an̄ aditaʒ decessit vel cōditio sub qua institut⁹ fuit deficit ꝛ filia de quib⁹ insti. qbus modis testa. infir. per totum.

9 ¶ Utrū legata facta in testō nullo vel irritādo debeāt. R̄. ꝙ si testm̄ est nullū ex preteritōe iā nati vel rūpitur ex p̄e teritōe posthumoꝝ vel q̄si posthumo rū vel rescidit̄ p sniaʒ ꝓposita q̄rela d inofficioso vel ꝯ tabulas sic legata de bent ʒ istitutio nō teneat. C. de liberis p̄teritis auc. ex cā. sikr dic si testm̄ rūpi tur ex falsa cā vt puta. A. instituit. B. ꝛ substituit eideʒ. D. C. moritur. B. testōr A. facit aliud testm̄ dicens qꝛ heredes hr̄e volui ꝛ habere non possū Tu D. esto heres. L. ʒ. n. E. rumpat q̄rū ad in stitutionē tn̄ legata debētur Si ꝓo te

stamēto sit nullū puta q2 instituit heredē nō capacē vel nullū q2 nō fuerūt testes debiti tunc an debeāt legata est dīsia int̄ doc. ⁊ dic. vt.s̄. here.§.v.

10 ¶ Quid si testm̄ sit cū clausula i fine q̄ si nō val3 iure testi valeat iure codicillo2 saltē vel iure cuiuscūq3 alterius vltie volūtatis valere voluit ⁊ tenere. R̄. q̄ si testm̄ patiatur defectū vel iuris repugnātiā in his q̄ sunt de sba eius nihil facit hec clausula nisi testetur int̄ liberos f3 cōem opiōem. Si vo patiatur defectū solēnitatis debite p̄ter miss se sic valebit iure codicillo2. C. de codicillis. l. fi. dūmō solēnitas sufficiēs codicillo sit apposita. s. v. testes l3 nō rogati ⁊ sic legata in eo relicta debentur Insti. de codicillis in prin. Et istitutio q̄ in eo erat scripta l3 directa videatur tñ i casu fideicōmissi ꝯuertitur. l. secundā. ff. ad tre. Et iō ab intestato venientes accipient hereditatem ⁊ q̄si rogati videātur restituere tenentur istituto p̄ fideicōmissum ar. C. de fideicōmissis. l. ea3 quam frater tuus.

11 ¶ Utrū vltimū testm̄ semp̄ valeat. R̄. f3 gl. in. c. l3 de ꝯsti. li. vi. q̄ sic allat capitulū vltīa volūtas. xiij. q. ij. ff. de leg. i. si mihi3 etiā si de p̄rio nō faciat mentionē Fallit in duobus casib9 Prim9 in testō facto int̄ liberos. C. d testa. aut hoc int̄ liberos. Secūdus cū ipse testator sibi legē idixit v3 si fecero aliud testm̄ nō valeat nisi de alio fecero mētionē tūc o3 faciat mētionē aliter nō valere vltimū. ff. de leg. iij. l. si qs Item si p̄m testm̄ sit sub cōditiōe q̄ est de p̄terito vel p̄nti puta instituo heredē ticiū si sempronius est vel fuit consul tūc si cōditio fuit vel est vera rūpitur p̄mum. Si vo nō est va nō rumpitur. Si vo testm̄ sit sub conditione futura tunc si conditio est possibilis etiam si nō adueniat rumpit p̄mū testm̄ Similiter si conditio sit impossibilis hētur p̄ nō adiecta ⁊ rumpit p̄mū testm̄ vt hēs in. l. cū in vo testō. ff. de iiusto. ru. pe.

12 ¶ Que pene nō implētis volūtatē defuncti. R̄. q̄ aut ē heres extrane9 ⁊ sic perdit totā hereditatē de voto. c. licet xi. q. i. silvester de testa. c. si heredes. Si vo heres ē filius tūc si hereditas est diuisibilis amittet solā reservata sibi legitima. C. de fideicōmis. auten. hoc amplius. Si aūt est indiuisibilis puta q2 ducatus: regnū ⁊ hmōi sic totā ꝑdet. d. c. l3 in fi. ⁊ hec itelligo in dispositis i testō q̄ ipso iur̄ hn̄t auctoritatē vt sunt legata ⁊ substitutiōes ⁊ hmōi In aliis aūt necessario heres servare non tñr vt si p̄cipiat filiis q̄ stent simul vsq3 ad tale tp̄s vel q̄ nubat tali vel nō nubat tali huiusmodi Sed si testator vult i hmōi hēdem obligare efficacter adiciat penā heredē dānando in legato p̄stando cū pene puta petre heres meus dato. c. ticio si tale qd ne feceris ⁊c. q2 si timebit tale legatū dūmō qd p̄cipitur non sit impossibile vel turpe ꝯ leges Insti. de lega. §. pene quoq3.

13 ¶ Cui9 expēsis servus fugitiu9 legat9 sit q̄rēdus. R̄. Pa. in. c. idicāte de testa. glo. in. l. cum servus. ff. de le. i. distiguit q̄ttuor tp̄a Primū testi. ⁊ si tūc erat i fuga sic expensis heredis Intellige si lōge absens erat sic ⁊ de alia re legata dicimus vt in. l. cū res. ff. de le. i. Sec9 si p̄prop̄e Secūdū tēpus post testm̄ ⁊ ante morē testato2 ⁊ si tūc fugit expensis legatarij. Tertiū post morē testato2 ⁊ ante aditā hereditatē ⁊ si tūc fugit culpa heredis sic tñr ad estimationē3 heres sine culpa nō tenetur nisi ꝑuenisset ad eius manus. Et idē3 dic in q̄rto tp̄e. s. post adita3 hereditate3 Rō q2 sicut heres liberatur interitu rei relicte intellige qñ res debetur in spē nō in genere vl̄ in q̄ntitate. l. q̄ te mihi. ff. si cer. pe. sic ⁊ in fuga sui sine sua culpa liberatur. Sed i p̄rio casu vr̄ testator sic voluisse.

14 ¶ De detractiōe falcidie trebellianice ⁊ legitime Uide. s. Legitima ⁊ sic diuide hereditatē in. xij. vncias ⁊ qui d3 hre legitimam accipiet q̄ttuor vncias p̄rio Si postea d3 restituere alteri hereditatē detraheret q̄rtā p̄tē. s. duas vncias ⁊ sic medietatē restituet vel quar-

tis falcidiā ⁊ quō cessat vide.s. legitia.

15 ¶ Utrū institut⁹ heres i certa re possit detrahere trebellianicā. ℞. ꝙ non sed solū heres vniuersalis ita ꝯsulunt bal. p.l.pmam.ff.ad.l.fal. ⁊ recitat Pa. in c.raynuti⁹ de testa. ⁊ intelligit heredē vniuersalē nō solū q instituitur in solidū sed ēt ille q instituitur in certa q̄ta hereditatis. Sicut videmus de falcidia q̄ detrahi potest p heredē ꝯstitutū in dimidia pōrōe hereditatis vt pbatur in.c.raynaldus extra eodē.

16 ¶ De executoribus testamentorum. vide exe cutor.

17 ¶ In quo differt testm̄ a codicillo. ℞. ꝙ in.viij.primo q2 in codicillis nō potest fieri recta institutio ꝫ mī fideicōmissaria secus i testō. Secūdo ꝙ p codicillū non admittitur hereditas heredi.instituto p testm̄ nisi i vno casu qn̄ in codicillo dicit heredē institutū non mereri in volūtate suā q2 tūc tāq̄z indigno aufert̄ hereditas siue sit solus heres siue sit vnus de pluribus Idēz dic de oībus si sic dicat oēs non mereri.l. diui.seuerus. ⁊ Anthonius.ff. de adi. lega. In reliqs vero fideicōmissis vł legatis in testō bene pōt p codicillū adimere Insti.de adēp.lega. p totū. Tertio ꝙ exheredatio nō pōt fieri p codicillum. Insti.de codicillis.§.codicillis Quarto heredi pure cōstituto in testamento non pōt ꝯditio adici in codicillo que obsit sibi Institutā ꝺ codicillis §.⁊ directo. Quinto q2 heredi instituto in testamento nō pōt fieri substitutio directa in codicillo licet facta trahatur ad fideicōmissariā q2 videtur testator rogare institutum vt hereditatē restituat illi quē i codicillo substituit ei l.scęuola.ff.ad trebe. Sexto quia in codicillo sufficiunt.v.testes ēt nō rogati C.de cōdi.l.vlt. Fallit hoc in codicillo ceci de quo.s.§.4.sed in testō.vij.rogati ⁊ in codicillo testis pōt esse mulier. ꝫ non in testō.l.q testō.§.mulier in testō ff.de te. Septimo q2 potest quis decedere pluib⁹ codicillis relictis validis nisi sibi ꝯdicant.ff.de iure codi.l.diui. seueres sed nō pluribus testis. Octauo q2 si quis dū esset filiusfamilias fideicōmissum in codicillis reliquerit ⁊ postea paterfamilias decesserit eadē volūtatē durante valebūt codicilli Hoc aūt esse non poterit i testamēto.ff.de lega. iij.l.4.§.si filiusfa.ex qb⁹ pz. codicillus est quedā sine institutione dispositio vltie volūtat; qa sic testm̄ ita codicill⁹ morte cōfirmat̄.C.de cadu.tol.l.vnica.

18 ¶ Utrū heredis institutio possit ꝯmitti in alterius volūtate expresse. ℞. ꝙ nō imo oꝫ q ore ꝓprio nomē hr̄dis exprimat vel p propriā scripturā.l.hac ꝯsultissima ⁊.l. iubemus.C. eo imo tenuit Jo.an.in.addi.ad spe.eo.ti.post albertū papiensem. Quod si qs ad interrogationē alterius puta dicentis vis talē instituere heredem Rn̄deo sic nō valere testamentum quamuis gl. in.d.l.iubemus teneat ꝯtrariū tenetur tamen in c.cū tibi eo.ti.ꝙ de equitate canonica valeret Ꝛ unitēt hoc distinguēdo Ber. Inno.⁊ ho.in.c.cum tibi eo.ti. ꝙ aut cōmittitur in volūtate heredis.s.an voluerit esse heres vel ne ⁊ sic valz.l.verba hec.ff. de condi.insti. Aut cōmittit in voluntate alterius ab herede expresse vt puta instituo heredē quē ticius voluerit ⁊ sic non valz.ff.de here.inst. l.si quis sempronium ⁊.l.captatorias Si tamen quis ita diceret committo omnia bona mea arbitrio ticij vel dispositioni ticij valz ticius tenetur distribuere in pias causas In quibus habemus regulam iuris humani generum ⁊ diuini que est ꝙ preomnibus dispēsetur in religionem diuinā vt petā elemosynis redimant̄ ⁊ sic dispensando non pōt velle aliud q̄z voluntas testatoris. Sed dispensaret in pphanis cū nullā habeat regulam posset alio modo dispensare q̄z sit voluntas testatoris ⁊ hoc sequitur bar.in.l.i.C. de sa.san. eccle⁊ pa.in.d.c.cum tibi.

19 ¶ Quid si tacite institutio heredis cōmittat̄ alterius dispositioni. ℞. ꝙ valz l.ille institutiones.ff.de here. institu. ⁊ l.non nunq̄z.ff.de conditio. ⁊ demon-

stra. ⁊ eodem modo legatū tacite potest cōmitti voluntati alterius. ff. de le. ij. l. prima sed non expresse. ff. de le. primo. l. captatone ⁊ dr̄ tacite alteri⁹ voluntati cōmitte sic Instituo te hēdē vel lego h̄ tibi si titius capitoliū ascēderit. expresse vero quando dicit Instituo illū heredē quē titius voluerit vel lego tale quid cui sempronio placuerit.

20 ¶ Utrū institutio possit fieri icerte psone vt puta Instituo heredes meos pauperes christi. Re. gl. in. d. c. cum tibi ꝙ sic ⁊ s̄z Bar. in. l. captatorias. C. de testamen. insti. etiam si addēt eligendos per priorē talē ⁊ huiusmodi ⁊ dicit ꝙ dicta. l. loquitur quādo ius institutionis cōfert in volūtatē alteri⁹ s̄z non quando electio persone soliū vt in casu nostro ⁊ ideo non est contraria.

21 ¶ Utrū institutio heredis possit fieri sub cōditione respōdeo ꝙ sic dūmodo non instituat ad tēpus certū vt puta vs ad pasca vl' ad tres ānos q2 nō valet talis conditio ⁊ vitiat nō tamē vitiat vt Insti. d heredi. insti. ⁊ ins. h. heres sed ad icertū potest vt puta donec vixerit vel talē istituo postꝙ absolut⁹ fuerit ab excōmunicatiōe ff. de heredibus instituen. l. in temp⁹ Fallit in mi[illegible] potest instituere etiā ad temp⁹ certū. l. miles ita. ff. d milita. testamē. Dic aduerte ꝙ istitut⁹ hēs ad diē certū alio hēde nō dato sp̄ erit hēs vt i. l. hēditas ex die. ff. de hēdibus istituendis Et idē dic quando instituitur ad diē incertū quia nemo pro parte potest decedere testatus ⁊ pro parte intestatus. l. ius nostrum. ff. de regu. iuris Hoc tenet Joannes de mola. ⁊ Baldus ⁊ Angelus in dicta lege hereditas Ideo si qs instituerent heres donec vixerit alio non dato herede erit perpetuus Hoc firmat Bal. ⁊ Salicetus in. l. extraneū. C. de heredi. insti. ⁊ paul de ca. in. l. certi. C. de testa. mili. Et licet Bar. in. d. l. hereditas teneat ꝙ si testator aperte voluerit vt non esset heres nisi in vita vel vsq ad talem diem ꝙ non erit perpetuus tamen communiter doc. tenent contra eum vt Bal. in. l. si quis ita heres istituatur excepto fundo ff. de here. insti. Bal. ⁊ Ange. in. d. l. hēditas. ⁊ est verius quia testator nō pōt ius accrescendi prohibere nec respectu rei nec respectu temporis quia causa testati trahit ad se cāz itestati q2 digni or. d. l. hereditas facit. l. si miles vnum ex fundo. ff. de testamen mili. ⁊ probatur in. d. l. si. quis in legatis tamen bene potest prohibere ius acrescēdi ⁊ ita loquitur l. dominus. ff. de vsufr. Secus in hereditatibus vt in. d. l. si quis vbi istitutus ex certo fundo detracta mentione de fundo habet totam hereditatem Nam testator non potest facere ꝙ iura non valeant in suo testamento vt hi aut. vt cum de apel. cogno. § ceterū Posset tamen dicit ꝙ in conscientia opinio Bar est vera in eo qui erat simplex ⁊ hec ignorabat Secus in eo qui hanc dispositionem iuris sciebat quia videtur voluisse quod ius volebat. Itē Item dic ꝙ potest instituti sub conditione dummodo conditio sit possibilis ⁊ honesta excepto filio qui nō pōt instituti sub omni conditione s̄z substātie illa que est in potestate instituentis vt in. l. suus quoq in prin. ff. de here. insti. Nam non potest filius grauari debito bonorum subsidio C. de inoffi. te. l. quoniam in prioribus.

22 ¶ Utrum possit fieri institutio heredis in certa parte. Re. ꝙ sic sed si aliquis instituitur heres i vniuerso erit talis potius legatarius quam heres. l. quotiens. C. de here. insti. § heres possunt tamen plures instituti equis portionib⁹. Insti. de here. insti. § si plures instituuntur ⁊ per capita ⁊ parti per stirpes vt in. d. § si plures no. hic ꝙ institutis pluribus heredibus distributio fideicōmissorū in casu in quo accrescit heredibus non fiet s̄m distributionē rerum in quas erant instituti sed s̄z partem institutorum equaliter nisi voluntas defuncti manifeste contradicat vt l. quotiens. § si duo. ff. de here. insti. ⁊ l. nunꝙ ⁊ l. quotiens. ff. ad trebel.

23 ¶ Quot modis fit institutio heredis
R. duob' modis s. directe et oblique.
Directa institutio non potest fieri nisi
in testamento et est quando verbis re-
ctis siue obliquo recto iure instituit hes
ad quē vult testator hēditatē suaʒ siue
illud in quo instituit peruenire et illud
capē nullo mediante. obliq vero insti
tutio siue fideicommissaria hereditas
reliqui potest testamēto et codicillo et
fit cum rogat in codicillo heres institu
tus i testō vel hēs ab intestato, vt ēs vt
hereditateʒ restituat Alteri Is eni cui
restituit hereditas erit heres per fidei-
cōmissum. Insti. de codicill. §. pe. et de
fideicom. here. §. pe.

24 ¶ Quot sunt differentie heredū R.
q tres nam quidā sūt necessarij tan-
tum sicut si seruus instituatur heres a
dño suo et dicitur necessarius qr velit
nolit tenet hereditatem etiam suspe-
ctam adire si modo cū hereditate cō
sequat simul libertatem ex testō dñi i et
tpe mort' erat in ptāte dñi alij sūt sui
et necessarij et isti sunt liberi qui sunt i
ptāte testatoris tpe mortis vt filiusfa-
milias et descēdētes ex masculis filijs
descendentes. n. a filiisbus sunt i ptāte
patris eorū vel aui paterni sed est dif-
ferentia quia viuente filio meo meus
nepos non erit mihi suus heres sʒ dñi
mortuo filio meo qr nihil est medius
quo impediatur, et sic de ceteris. Et di
cūtur sui quia domestici et quis viuo
patre quodammodo extimantur dñi
necessarij vero quia de iure ciuili co-
gebant fieri inuiti heredes sed de iure
pretorio permittit eis ab hereditate
abstinere si velint. Alij sūt extranei here
des vt sūt oēs q n sūt sub ptāte testa
toris nec subiecti iuri eius sicut sunt fi
lij emancipati filij ēt a matre instituti
qr femine nō hñt filios in ptāte. Pro
bātur hec oia Insti. de here. quali. in
pri. Itē heres alius testamentarius vt
ille qui est in testō scriptus Alius est
substitutus. s. q. alij substituitur heredi
Alius fideicōmissarius cui ex fideicō-
misso est hereditas restituta Alius le-
gitimus vt iste qui ipso iure et sine te
stamento defuncto succedit.

25 ¶ Utrū ex pteritiōe legitimi heredis
testm̄ reddat nullū R. q sic si sunt de
illis ad quos stricto iure legitima spe
ctat hereditas et nisi rite exheredentur
Et qui sint tales. aduerte q sunt tres
linee ɔsanguineoꝝ s. ascēdētiū descen-
dentiū et collateraliū testator autē q̄-
diu hʒ aliquē de descendētibus tenet
illū heredē instituere vel exheredare
si ē causa et si talē instituit siue sit filius
vel nepos mortuo filio vel pronepos
etc. nō tenet de aliq ascēdētiū mētionē
facere qr descēdētes i infinitū pferunt
Insti. de here. q ab intesta. in prin. de
ficientibus descendētibus vel exhere-
datis tenetur suos ascēdentes institue
vl' exheredare si q's hʒ. l. q̄nes. C. ad se
na. cōsul. orfici. Collaterales at nunq̄
tenet instituere vl' exheredare sed de-
ficientibus descēdentibus vel ascendē
tibus legitimis intellige nō de illegi-
timis pōt q's vult instituere heredes si
ue attinētes siue nō attinētes nulla fa
cta mētione d collateralib' ver ē q fr
rūpit testamētuʒ fris qū instituit tur-
pes psonā. s. infamē et intellige de frē
ɔsanguineo et vterino vel ɔsanguineo
tantū non de vterino tm̄. C. de [illegible]
sta. l. fres vterini nisi i isto casu de [illegible]
re eum instituerit vel nisi crimen igra
titudinis in fratrem commisisset vt in
aut. de nupt. §. ingratitudinis.

26 ¶ Sed nunqd testm̄ clici vl' ingredi
entis religionē erit irritū ex pteritione
legitimi heredis R. q nō p verbum li
bere positū in. c. qr nos ex eo. ti. ēt qa
sunt milites sicut no. glo. i. l. pe. d testa.
mili. Et ideo sicut non rūpit testm̄ mi
litis ex pteritiōe legitimarū psonarum
sic nec istorū Iā apte sentit. Bar. i aut.
si qua mulier. C. d sa. sā. ec d ingredie
te religionē et Pa. in. d. c. qr nos d am
bob' et vide Fede. d senis in consilio.
lv. et sic pōt intelligi aut. presbyteros
C. de epis. et cle. Itē volēs intrare reli
gionē potest sine legitio numero testi
um testari et p gte decedere testat'

p pte intestatus sicut miles pōt p text. aut. de mona. §. id qq3 iuncta l. i. ff. de mili. testa. facie. c. g de.. xvj. q. i. nī petē poterunt legitimam legitimi pteriti vigor aut. si q̄ mulier. C. de sa. sā. eccle.

27 ℂ Sz pone q gs hz filios z filias tenet ne oēs instituere. R. q sic oēs legitimos vel exheredare si quē non vult z subest cā. Insti. de exhere. liber. in pri. ēt filias dotatas sed bz aliq̄s suffic instituere in dote aly vt azo. dicunt q oportet instituantur in aliq̄ modico p ter dotez z est tut9 z ēt pfessos in religionē. C. de epi. z cle. l. si. §. hoc ēt cognitū Et idē dic in nepotibus qn̄ fily pmortui sūt Insti. de here. que ab itesta. defe. §. ita demuz z ēt i posthumis C. de posthu. here. insti. l. qd̄ certatū ē quis dicat posthum9 vide pohumus.

28 ℂ In q̄ta pte tenet instituere tales. R. i q̄ta voluerit q̄tūcūq3 minima lz postea tal' aget ad suplemētū legitie tm̄ testm̄ nō rūpet z dūmō sit istitut9 hēs nō legatari9 puta q2 dicat istituo talē meuz heredē i tali q2 si dicēt lego filio meo talem domum non valeret quia esset preteritus. l. quotiens C. de here. insti.

29 ℂ Utr3 legitia possit tolli i totū vl' ip tē p statuta vl' ōsuetudinē vid. s. legitima. §. i.

[illegible] 3 nūgd i litia ōputabunt oia q̄ prouenerunt filio dic vt. s. litia. §. xv.

31 ℂ Utrū fili9 institut9 heres possit repudiare hereditatem retēta litima. R. Pa. in. d. c. Raynutius q non z hoc lz Bar. in. l. gent p hēde. ff. d acqren. here. z Bal. in. l. vnica. C. qn̄ si petentium ptes z eadē rōne dic de pre. s. decedēte ab intestato q2 non pōt pro pte agnoscere hereditatē z p parte repudiare ar. l. i. §. si ex fido. ff. de here. isti.

32 ℂ Utrū sit aliq' casus in q̄ posthumus pterit9 nō rūpat testm̄. R. q sic si testamēto matris q̄ decedit i puerpio sed succedet cū alijs frībus vl' nepotibus equalr Si tm̄ mr̄ istituisz extraneuz aget de inoffi. testamento z rū pet. C. de inoffi. te. l. si mater.

33 ℂ De cautella illi9 q vult facere testm̄ z dispone sua i plac cāt nec audet sz tīmet d potētia aliq3 vid pactū. §. xliij.

Testes

Testes antiqt9 supstites vocabāt eo q s. certū statū pstebāt nūc pte nois ablata testes vocāt d vbo. sig. c. for9. §. test.

1 ℂ Quis pōt esse testis. R. q quibz q nō phibet cū edictū de testibus sit phibitoriū sicut z de pcuratoribus. ff. d procura. l. mutus de spon. cum apud.

2 ℂ Que reqrunt in testibus. R. q. vij cōditiōes. s. conditio sexus etas discretio fama fortuna fides Pāma ōditio vt si sit seruus q2 tal' sepe metu dn̄antis supprimit veritatē. d. c. forus. C. de testi. l. gm. lib. z iij. q. iy. §. Itē i crialibus.

3 ℂ Utrū mōachus z fr̄ minor possit eē testis. R. q sic ar. l. i. ff. de testi. z ar. in aut de mo. §. cogitandū no. Spec. in ti. de testi. facit ratio pdicta cū n̄ iuēiatur phibitū z lz sit mortuū mūdo n̄ tamen p oia no. pa. in. c. nuncius eo ti. lz limita verum coraz iudice seculari de licētia sui superioris alr nō vt tenet spe. ibidem. z Jo. an. in addi. ibidē. z Albri. in rbrica. C. de testibus facit. c. mōachi el. ij. xvj. q. i. z. c. placuit. ij. q. vij.

4 ℂ Sz nūgd si testificat sine licētia. R. sm. Pau. in. d. c. cum nūcius q nihil oin9 valz. Idē dic Angl. i. §. si vo liber9 f aut. d testi. vbi dclarādo. §. cogitādū in aut. de mōachis. dicit q si cleric9 vel religiosus deponit vi corā iudice seculari sine mādato superioris nō vz Secus si volēs alr at. c. testimoniuz. xij. q. ij. z no. i. dicto. c. i. Zād. s. q nō valeat tenet Jo. an. in. d. c. i. z est verius.

5 ℂ Secundo sexus vt si sit mulier quia lz de iure ciuili admittat in ciuilib9 z criminalibus. xv. q. iij. c. ex eo. ff. de testa. l. q testō. §. mulier Insti. de testa. §. testes nisi in testamentis tantū vt in p fatis §. sed in codicillis z alijs vltimis volūtatibus sic sm accur. d. §. mulier. tm̄ d iure canonico q2 varium z mutabile semp femia prodecit. d. c. for9. C. de inoffi testa. l. filia non admittur in criminalibus criminaliter. xxxiij. q. v. mulierē nisi in criminibus excepti. [illegible]

monia.c.tāta de simonia. Et sic intellige.d.c.for⁹ in ciuilibus autē ꝛ spūalib⁹ ꝛ quibuscūqꝫ alijs ꝛ ēt vbi de crimine agitur ciuilr vt in denūciatiōe aut ēt in inqsitione nisi vbi inueniē phibitū expsse vt in testō admitti no. Jo. an.in additione ad spe.eo.ti. Facit.c. qm̄ ꝛ.c.iā l̄ris de testib⁹ ꝛ quō nō dꝫ ōtrai ad iudiciū p testimonio sed ad eas mitti dr̄ i c.mulieres de iudi.li.vi.

6 ¶ Tertio etas vt nō sit ipubes sꝫ pubes in cā ciuili in criminali vero reqrit̄ etas.xx.ānoꝝ.ff.eo.l.iusti.la.ij.ꝛ.l. in testimonium.iiij.q.iij.testes.

7 ¶ Sꝫ nunqd poterit pubes testificari de his q̄ vidit in impubertate. R̄. ꝙ si etat doli capax qn̄ vidit poterit ar.in sti.de inu .stipu.§.pupill⁹.ff.d ne. ge. l. i negoc] als n̄ ꝫ no.xxxvij.di. flatū.

8 ¶ Quarto discretio vt nō sit furiosus iiij.q.vij.§ tria ꝛ hoc nisi hēat lucida interualla ar.c.dilectus de spō.xxxij.q. vij.necꝫ furiosus.vij.q.i.q̄uis.

9 ¶ Quinto fama vt.s.non sit infamis non enim iustus pōt hēre cū homine scelerato commerciuꝫ.d.c.forus.§. fi.ꝛ in.c.testimonium in glo.eo.ti.

10 ¶ Sexto fortūa. Nā diuiti mag] credit̄.ff.de testi.l.iij.C.ad.l.falci.āt.sꝫ cuꝫ testō:iō paup repellit̄ si ē tal' ōditionis ꝙ pecūia corrūpi possit als nō ar. isti.d suspe.tuto.§.vlt.eqlis in opinione sꝫ diues ꝑpōit̄ qꝛ potētiorib⁹ p̄el eē non possum⁹.ff.de ali.iudic.mu.l.iij.

11 ¶ Septio fides qꝛ nullus ifidel' ōtra fidelem admittit̄.ij.q.vij.nō potest.ff. de testi.l.ii.nec heretic⁹ de here.excōicam⁹ additur alia.v.q̄ aliqn̄ repellit̄.

12 ¶ Octauo cōsanguinitas vn̄.l.testis ff.eo.vt̄ testis idone⁹ pr̄ filio aut filius pr̄i nō est.ꝛ.iiij.q.iij.§.itē testis qō limita verū vbi nō agit̄ de correctione vel prohibitione pctī vl' d illuminatiōe fidei quia in istis vbi affectio carnalis cōit̄ nihil opat̄ vꝫ sicut testioniūꝫ xp̄i de pr̄e ꝛ no. Pa.in.c.in oi extra eo.ti.

13 ¶ Quid in matrimonijs nūqd pr̄ vel mr̄ pōt eē testis. R̄. Pa in.c.videtur nobis q̄ mat.accu.po.concludendo fim

Post.ꝙ si spōsus ē ditior ꝛ nobilior ñ creditur eis. Si vero est eq̄lis vel inferior sic admittit̄ nisi appareat ex aliq̄ causa filiam affectare matrimoniū. Tu Ꝓo dic ꝙ iudex attēdet si spōsa vl' spōsus est reportatus cōmodum vel incomoduꝫ honorē vel vituperium sic admittet vel non admittet ar.l.iij.ff.eo.ꝛ bona glo.in.c.ex litteris.extra eo.ti.

14 ¶ Nono familia nā q̄s testes actor p ducit de familia sua non admittuntur.l.pe.ff.e.nec familiaris.C.de his. qui ad ecc.cōfu.l.fi.§. sane.iij.q.v.c.i.

15 ¶ Sꝫ nūqd illi de collegio admittūt̄ sup facto vel non facto a collegio ipso R̄. Pa.in.c.tertio loco de proba. ꝙ sic qn̄ est tale qō per alios ꝓbari non pōt ex ē in.c.veniēs extra eo.ti. sicut ꝛ pr̄ testis est super etate ꝛ gener p filio g fi.sunt le.trāsmisse.ff.de pba.l. ēt matris ꝛ in testō de peculio castiēsi.l.qui testamento.§.i.ff.de testa.

16 ¶ Utrū cū monasteriū repetit ꝓfessū possint illi de cōuētu adduci p testib⁹ sup ꝓfessione facta ab illo q̄ repetitur R̄.pa in.c.insup eo.ti.ꝙ sic qꝛ cā non est singularis sed monasterij.ꝛ sic nō dicūtur testificari in cā ꝓpria. Un̄ ēt plat⁹ ꝛ frēꝫ minoꝝ pt eē i iudicio repetendo frēꝫ sui ordinis vt pꝫ ibidē ꝛ multo magis alij ꝓlati Jdē dic de cler[...] cā ecclie sue ꝛ de singularibus in cā vniuersitatis qꝛ nō est cā singuloꝝ xij.q.ij.q manomittit̄ Limita nisi tales p monasterio vl' vniuersitate fuerint actores vl' respōsales vt in.c.insuper eo titu.

17 ¶ Decio inimicus ꝛ multos alios repellere pōt iudex seu admittere qꝛ nisi in casibus expssis a iure dicendū est iudici tu magis scire potes qs admitti debeat vl' repelli.ff.eo.l.iij.§.i.s.ex circūstātijs ꝛ alijs affectiōib⁹ ꝑticularibus

18 ¶ Undecio laicus ꝫ clericū in causa criminali cū criminalr̄ ꝓceditur non admittitur.ij.q.vij.cαpsi.

19 ¶ Duodecio soci⁹ crīs ñ pt eē test] lxxix viij.di.si qs i gl. Falli i crie lese maiestat] ꝛ simoie.vt in.d.glo.heresis.

20 ¶ Utrum in cā ꝓpria quis possit esse testis. R. ꝙ nō pōt negari qn aliqñ qs testificet in cā ꝓpria attentis circūstantys psonaꝝ ⁊ cāe vt in .c. fi. de iureiur. ⁊ in .c. fi. eo. ti. li. vi. ⁊ expressius i .c. ex rōne de pcura. facit qđ no. bar. in .l. admonēdi. ff. de iureiur. q vult ꝙ qñ actor scit plene veritatē. vtputa de mutuo a se facto ⁊ est psona honesta si hȝ ꝓ se vnū testē bonū deferet ei iuramētū ⁊ faciet ꝓbationē pfectā.

21 ¶ Aduerte ꝙ tria detrahunt fidei testis si variat si vacillat si negatiuā probare ptēdit. c. cū in eccřia de cā pos. ⁊ ꝓprie. ⁊ ibi Pa. diffuse.

22 ¶ Quot testes in qualibet cā sufficiāt R. in testamēto ⁊ codicillis vid supra testm. §. iiij. In donatiōe cā mortis requirunt .v. C. de dona. cā mortis. l. vlt. Similiter in ꝯtractu q excedit librā auri facto in scriptis ab ipertto i ciuitate. C. si cer. pe. aut. si nono idē in eo q vult ꝓbare solutionē debiti ꝯtracti in scripti C. eo. l. testiū in purgatiōe canonica presbyteri .vij. requiruntur. In diaconi tres diacones subdiaconus ꝙo ⁊ alij inferiores psit sola manu se purgare. ij. q. v. in sūma. In purgatione epī requiruntur .xij. ij. q. v. ofbus in fi. Eps cardinalis nō dȝ cōdemnari nisi cū .lxxij. testi[illegible] presbyter cardinalis cum .lxiiij. Diaconus cardinalis cuȝ .xxiiij. Subdiaconus ⁊ inferiores cardinales cum vij. vt .ij. q. iiij. ꝓsul. ⁊ .c. se. Regulare sī est vt in ore duorum vel trium stet omne verbum si modo sunt oī exceptiōe maiores de testa. c. cū esses ⁊ .c. relatuȝ secūdum Hosti.

23 ¶ Utrum testes singulares ꝓbent regulariter. R. fm pa. in .c. bone memorie el pmo de elec. ꝙ nō Ratio q: diuersitas tempoꝝ pōt inducere diuersitatem reꝝ vt in .c. in presentia de ꝓbati. Et dicuntur testes singulares quando deponūt sup diuersis factis ita ꝙ qlibet est singularis de facto suo respectu obiecti. Sed quādo obiectum sup quo deponūt fuit repñsentatuȝ sensibus testium codē tpe tunc sunt cuȝ testes ⁊ non singulares quia tunc videntur deponere de facto codem ꝯcordat huic snie tex. in .c. cum dilecti de elec. ⁊ .c. tam litteris de testi. limita est ꝙ testes singulares non probant prout limitat gl. in .l. ob carmen. ff. de testi. ⁊ angelus in disputatione que incipit. Astēsis miles ⁊ quod no. glo. iij. q. ix. nihilominus verum quādo actus nō habet continuitatē quia si hȝ continuitatem puta fornicatio ⁊ per foramen vnus post aliuṁ videt valet testimoniū facit .c. testes ⁊ p Inno. ⁊ ioan. And. in .c. qualiter ⁊ quādo el .ij. de accusati. vbi pȝ ꝙ possidēs rem potest ꝓbare p testes singulares ⁊ sic dic in similibus.

24 ¶ Utrū vnus testis sufficiat. R. regulare est ꝙ vox vnius vox nullius. c. veniēs in fi. extra eo. ti. ⁊ .c. cum a nobis eo. ti. ⁊ .c. quoniā in fi. de ꝓbati. tñ sunt casus in qbus valet vt in papa dicto c. a nobis. Item de cōsuetudine curie statur dicto cardinalis de his que dicta vł acta sunt corā eo vt no. Hosti. de appel. cōstitutis. ij. Item in his in quibus nulliȝ paratur preiudicium ⁊ vbi agitur ad peccatum impediendū facit. c. sup eo el secundo eo. ti. no. glo. in .c. sup eodem. ti. ⁊ .ij. q. i. multi ⁊ iō vnus impedit matrimoniū ꝯtrahendum. Item valet de consensu partium Itē vbi testator mādaūt stari sup aliquibus dicto alicuius quē dicit informatū de sua intentiōe q: nihil potest ei opponi vt no. Bar. i .l. theopompus ff. de dote prele. no pa. in .c. in nomine dñi eo. ti. Item ꝙ qs sit ꝯfessus. c. testimoniū. eo. ti. Item de monitione caritatiue facta. ij. q. i. si peccauerit extra eo. ti. c. in omni. Iteȝ sup ꝯscientia alicuius extra eodem .c. tam lřis. §. fi. de homici. significasti el pmo. §. fi. ⁊ multis alijs similibus vt in dicto rñuis cum fama dicto .c. tam lřis ⁊ .c. veniēs c. mulieri de iureiur.

25 ¶ Rñ testificari debent. R. ꝙ Primo regulariter non debent nec possunt recipi ante litis contestationem Fallit tamen hoc in .xx. casibus vide

in.c.quī vt li.nō ȝte. ⁊ ibi glo. ⁊ Pa. Aduerte tñ ꝙ qñ ignorat̄ ꝑsona que cōmisit maleficium testes pñt recipi etiam añ citationem malefactoris iuxta no.p Inno. in.c. bone el primo de elec.sequitur Pa.in.c.in noie dñi extra eo.ti. Secundo ꝙ nō se ingerat q: tūc repellitur tanq̄ suspectus ar.l.vrom.§. i.ff.de fal. ⁊ p Bar.in.l.q̄ oia.ff.de ꝓcura.Facit.c.qualiter de elec. Tñ si non fuit citatus sed p ꝑtem ꝓductus iudici nō presumitur se ingere vt tenent dñi de rota decisione.ccclx.Facit.c.ȝstitutis eo.ti.⁊ Pan.in.c.in tua de spō. Tertio ꝙ iuret tactis sacrosanctis euāgelijs nisi sit eps vel sacerdos.C. de epi. ⁊ cle.aut.sed iudex. Isti nō iurant sup libro sed sup pectore suo de iur. calū. c.vltimo quarto ꝙ vtraq̄ pars sit presens vel cōtumaciter absens dicto c.in noie dñi. Quinto ꝙ viua voce deponat nō in scriptis.c.a nobis ꝑ ma. ac cu.nō po.iij.q.viij.testes. Sexto ꝙ testificetur de aditu proprio vel visu vt in.c.ij.de ȝst.nō de alieno.q: nō est ꝓprie testimoniū vt no.gl.in.l.an sūms. ff.de aqua.plu.ar. Nō q: dz dicere de eo quod factū est in pñtia sua vł dcīn c.testis.iij.q.viij.no.Pa.in.c.cū lr̄is. e.ti. Et Aduerte q: testis dz ⁊ pōt testimoniū dicere de visu si Res de qua interrogatur subiacet visui puta vidi q: verberauit talem ⁊ hmōi de Auditu si subiacet sono puta dixit talia verba ⁊ hmōi ⁊ sic de ceteris sensibus. Septio ꝙ nō vacilet vel ȝria ꝓferat vt in.d.c. lz de proba. Octauo ꝙ nihil taceat de ȝtingētibus sup qbus īterrogatur alr̄ esset falsus testis vt in.c.dilecti ꝫ accu. vtputa.exprimit qō facit ꝓ aliquo ⁊ q̄ ȝtra eum essent tacet. Nono exprimat locum tp̄s ⁊ modū rei de qua ꝑhibet testimonium. Decimo ꝙ solum testificatur sup iuratis ⁊ nō sup alijs q: non valeret ar.c.de testibus extra.e.ti.

26 ¶ Utrū testis teneatur ꝑhibere testimoniū. R̄. pa.in.c.i.de testi.co.post archi. xxij.q.ij.§.itē ꝙ si interrogatur a iudice ꝓprio ⁊ de his de qbus pōt interrogare.s.de manifestis vel de his de quibus infamia precessit vt.s̄.ȝfessio deli cti in principio. ⁊ inqsito celādo veritatem mortaliter peccat de ma. ⁊ obe. c.ij.xi.q.iij.qui resistit Secus vbi Interrogatur de non spectantibus ad suum offm. Idem putat in quocunq̄ q producitur in testem vel celat veritatem vt no.in.c.quisquis.xi.q.iij. ⁊ tenetur ad restitutionem dāni q: testis falsus vł.l.nullum.C.de testi. Idez ⁊ in eo q habz ex officio dicere sz hoc nō plz mihi nisi limitetur in ciuilibus vel quādo in criminalibus ciuiliter agitur seu p liberatione proximi ne indebite puniatur Inno.in.d.c.i distinguit ⁊ bene ꝙ quando nō est peccatum tacere illud super quo inducitur nō debet compelli alias sic.exemplū agitur ȝtra aliquē ad penā tm̄ ⁊ sic non est peccatum tacere ar.y.q.i. Si peccauerit nisi ꝑseuerare velit in peccato ar.c.clericoꝝ de vi.⁊ ho.cle.xxij.q.v.hoc vł.vt pena renocet a malo quos dei timor non reuocat. Intellige quando peccatum nō est oio occultum sed qui illud facit est infamatus aliqualiter de eo quia tunc tenetur requisitus vt testis. Secus si requireretur vt denunciator cum non possit probare vel qñ ille de quo queritur nō est de tali aliquo mō inf[illegible] q: sic nō tenetur nisi solū dicere illis q pñt prodesse ⁊ nō obesse vt.s̄.inqsitio §.xi.⁊.i.§.xxxi.

¶ Utrum testis peccet mortalr̄ dicendo se inimicū alicuius cū nō sit vt euitet testimonium dicere. R̄. pa.in.c.inquisitionis.§.tertie de accusa. ꝙ sic q: dicit mendāciū in dānū proximi.xxij. q.ij.ne quis ⁊ de falsa.c.i.limito hoc verum qñ reqritur pro dāno euitādo vel pro debito ȝsequendo Secus vbi requiritur solum pro pena inferenda nisi in casu quo compellit̄ a iudice ordine iuris seruato.

¶ Utrū testis q recipit pecuniā vt nō dicat veritatez peccet mortaliter. R̄. ꝙ sic. qñ interrogatus a iudice eaz tacet maxime qñ iurauit de veritate dicēda

et tenetur pena falsi vt no. bar. in l. i. ff. quod cum eo. et Pa. in c. i. de cri. fal. et est turpe lucrum et contra bonos mores. l. iiij. ff. de cōdi. ob tur. ca. sicut est turpe lucrum aliquid recipere pro vero dicēdo. xiiij. q. v. nō sane et tenetur restituere ei qui dedit si tamen nō dedit ad compendium sed ad redimendam vexationē suam. Si vero dedit ex liberalitate credo pauperibus sit erogandum de bono consilio. Expēsas tamen potest petere et recipere a producente eum iiij. q. iij. venturis.

29 ¶ Quid si quis iurauit testimonium nō perhibere. R. temerarium est et vbi est certum quod tamen sub peccato ferre testimonium propria auctoritate pōt cōuenire alias non nisi auctoritate superioris. xxij. q. iiij. in malis etiam si sciret quod ipse solus interfuisset et nō posset probari nisi per eum secundum Gof. quia dictum vnius facit semiplenā probationē et delatio iuramenti faceret plenam. C. de re. cre. l. in bonefidei quod credo verum in casu quo hoc fieri pōt alias vbi nullum effectum pōt habere testimonium eius nō credo teneatur nisi ad preceptum superioris cogeretur modo debito et ordine.

30 ¶ Utrum testis falsus semper peccet mortaliter. R. quod falsum testimonium semper est peccatum mortale nec aliqua circūstātia potest excusari si est cum iuramēto seu periurio. Si vero sine periurio nō semper erit mortale peccatum sicut nec omne mēdacium. Et hoc intelligo quod sit mortale quando scienter fit. Secus si bona cogitādo errasset quod esset veniale etiam si iurasset et tenetur ad restitutionem totius damni dati proximo quando scienter vel ex ignorātia indebita falsum testimonium dixit. l. generaliter. § illud. ff. de calum. et. xvij. q. iiij. § Si quis in atrio.

31 ¶ Utrum testes super occultis circūstātijs eris sint interrogādi. R. Pa. in c. qualiter et quando el primo de accu. quod sic secundum Inno. et Host. quando crimē nō est occultum et quando talis contra quē testificatur ē infamatus et etiam si iurasset nō reuelare quia tale iuramētum est temerarium. c. i. de cri. fal. et c. i. timauit de testi. nisi sciret in confessiōe sacramētali. quia sic scit vt deus et producitur vt homo vt in c. si sacerdos de offi. ordi. et c. dilectus de excess. prela. De hoc vide s. Inquisitio. § xi.

32 ¶ Utrum proxenete siue mediatores compelluntur testificari super contractibus quorum fuerūt auctores. R. pa. in c. dilectorum de testi. cogen. quod sic si partes ambe consentiūt. Si ambe dissentiūt nō possunt. Si vna consentit altera nō cōpelli nō possunt sed testificari possunt si volūt i aut. de testi. §. quam vero

33 ¶ Utrum testis teneatur perhibere testimonium de his que sibi sunt dicta in secreto. R. secundum Tho. secunda secunde q. lxx. quod sunt aliqua que statim vt homo scit tenetur propalare his qui possunt prodesse sicut si quis contaminaret multitudinē vel vbi aliquod malum proximo spirituale vel temporale immineret et ad ista celāda nemo potest obligari quia frāgeret fidē quam alteri debet. Sunt alia que nō sunt talis qualitatis et ideo obligare se pōt quis ad celandum et talia etiam ad preceptum superioris nō tenetur reuellare quia nihil pōt precipi homini quod sit contra ius naturale de se. S. vero Bo in iiij. di. xxi. dicit quod etiam tenetur quia intelligitur in tali promissione excepta auctoritas superioris sed tamen concorda verum quando superior hoc requirit ex aliquo bono respectu et vt pater perudeat et dictum sancti Tho. intelligitur quando solum vt puniat vel de alio de quo nō constet enquirere.

Thesaurus vide s. Inuētā. § i.

Timor quadruplex. Filialis quo homo timet offensam dei quem diligit et timet ab eo separari. xxiij. q. vi. § ex his prope finē. Et iste semper bonus et sanctus iuxta illud psal. Timor domini sanctus permanet. Alius seruilis et iste causatur ex amore sui. vnde quia pena est detrimentum proprium boni viri eam timet. d. § ex his et iste aliquando est cum caritate sicut cum quis simul timet et propter penā et propter culpā et iste timor dicitur initialis quia est principium conuertendi de pe. di. ij. sicut secta Aliquando est sine caritate et tunc semper malus nō tamen se. sed quia a mala procedit radice. l. ab inordinato amore sui Alius est timor mundanus quo homo distingitur a deo propter mundana quibus innititur tanquam fini. xvi. q. ij. c. i.

post mediũ ⁊ iste semꝑ est pctm̄ mortale. Si tñ in mundanis nõ ꝯstitueret finē .i. nõ esset paratus facere ꝯ dei ꝑcepta sic esset pctm̄ veniale sicut cũ retrahitur a bono qđ est đ ꝑfectõe. vl' ꝑt eē nullũ pctm̄ qñ ꝗs rõnabilē cām hꝫ timendi ꝭꝫ Alex. scđa scđe ti. de timore.

1 ¶ Utꝝ timor excuset a pctõ. Re. ꝙ non ex toto .s. qn̄ sit mortale si illđ qđ fit fit ꝯtra ꝑcepta dei. xxxij. q. v. ita ne ⁊ qđ me. ca. c. sacris in alijs quo excuset vide. s. metus. §. vi.

2 ¶ Timor ex accidia aliqñ ꝓuenit aliqñ ex aliquo cõminato vl' accidenti ⁊ dr̄ timor illa accidie ⁊ ē pctm̄ mortale qñ ex timore facit ꝯ ꝑcepta al's veniale.

Tollerantia tũc bõa est qñ ꝗs pacienter tollerat ea q̃ solũ sunt ad ꝓpriuꝫ detrimentũ siue in corporalibus siue in tpalibus siue qñ aliq̃ tollerātur ꝓp maius malũ euitādũ ⁊ đ hac hẽs. iiij. di. denicꝫ. xlvij. di. oēs in fi. lxxvi. di. in scriptis. xlv. di. lꝫ. vi. q. i. sunt plurimi ⁊ c. ex merito. xxiij. q. iiij. ser differentie ⁊. iiij. q. Nec aũt. Mala ꝓo est cũ tollerātur ea q̃ sunt in ꝓpie salutis detrimentũ vl' mali vbi nõ est ꝑiculũ maloris mali vel scādali ⁊ aliquādo est peccatuꝫ mortale aliqñ veniale ⁊ de hac habes Correctio. i. §. iij.

Tonsura clericalis vide clericus. iij. §. i.

Torneamentũ dr̄ quia crr cuēdo se percutiunt ad ostensiones viriũ aliq ex ꝯdicto đ tor. e. i.

1 ¶ Utꝝ torneamentũ sit ꝓhibitũ. Re. ꝭꝫ ho. i. c. i. e. ti. ⁊ seqtur pa. ꝙ sic ⁊ oīs ludus ēt ad ostētatiões viriũ fact' ex q̃ iminet ꝑiculũ mort' ꝓbabilr ⁊ nedũ đ iure canonico vt i. d. c. i. ꝭꝫ ēt đ iure ciuili. C. de gladia. l. vnica. ⁊. l. i. §. Itē senat'. ff. đ postu. đꝫ itelligi de alio ludo qꝛ vt dr̄ i aut. vt oēs obe. iudi. §. i. fortitudo sine iusticia nõ est laudabilis ⁊ loqtur ibi đ fortitudine q̃ exercetur cuꝫ armis sic nec istud cũ sibi nõ possit eē iusticia ꝓp rõnez q̃ i. d. c. i. põitur aliꝰ aūt ludus cũ virtut' expiēde vbi nullũ iminet ꝑiculũ mort' lꝫ ꝭꝫ ho. etiā de iure canonico ⁊ casus ꝯtingēs nõ iputabitur. l. q̃ actiõe. §. si ꝗs. ff. ad. l. aq. Et ꝭm hoc põt scire qñ hastiludia licent ⁊ qñ nõ. Quod no.

2 ¶ Utꝝ moriens i torneament' sit ꝑuādus ecclīastica sepultura. Re. pa. i. d. c. i. ꝙ si accesserit cā pugnandi sic ꝑuat' lꝫ pnīa ei ꝯcedatur. Si ꝓo venit cā videndi vl' repetendi debitũ aut q̃cumqꝫ alia ex cā q̃ pugnandi sic nõ priuatur nisi ꝯstet mortuuꝫ i pctõ mortali.

3 ¶ Utꝝ cũ aliqs i torneament' occidit vl' mutilatur sint irregulares oēs q illuc venerāt cā pugnādi lꝫ ipi ñ occiderit vl' mutilauerit. Re. ꝭꝫ ho. ⁊ go. ꝙ sic sicut ille q i bello illicito iterest cũ bellādi. xv. q. i. c. fi. đ pe. di. i. si qs cũ telo. si. di. si qs post acceptã lꝫ epꝯ ꝑt dispensare sicut dem̄ est. s. Irregularitas đ existibus i bello iniusto nõ occidētibꝰ.

Torpor est filia accidie ⁊ diuidit' i tria: Pa[r]mũ ē occiositas nihil opāt' q̃ ē oīmũ pctõꝝ đ ꝯse. di. v. nũqꝫ đ renũ. c. nisi. ⁊ sp est mortale pctm̄ cũ omittit necessaria ex ea. Scđꝫ pigritia q̃ tarde fac̄ bõa. puta tarde vadit ad ecclīaꝫ ad ꝑdicatõeꝫ ⁊ hmõi. Tertiũ dr̄ tepiditas q̃ fac̄ bõa lꝫ nõ cũ ea diligētia ⁊ [illegible] re: lꝫ lepide. ⁊ dr̄ ēt sonnolentia. q̃ tria sil'r ponit Gregori' sub vno. s. torpor circa ꝑcepta q quandoqꝫ est mortalis aliqñ venialis. hec Tho. s a. s e. q. xxv.

Torturā alicui' faciens iudex' sine inditijs precedentibus peccat mortal'r ꝭm Lod. de roma. in suis no. qꝛ nõ debet vt no. C. de semis fu. l. quicumqꝫ. ff. de questi. l. maritus. C. ad l. iul. maie. l. si quis alicui vbi glo. ⁊ bal. ⁊ confessio facta ex tali tortura sine inditijs nõ vꝫ vt in. l. prima in prin. ff. de questi. Nec inditio post aduenientis cõfirmant illam confessionem vt vult glo. in. l. maritus. ff. eo. ⁊ seqtur Bal. in. l. fi. C. de accusa. Idē dic qñ torquet q̃s đ iure torq̃re nõ põt sicut sunt miores. xxiiij. an

nóꝝ lꝫ cedī possit.l.cum allegans.C.ad sil'. itē militeа mulierē ꝑgnātē ⁊ hmōi Idē dic qn̄ torq̄t indirecte dās alicui salsa ad comedēn̄ vt si cruciet vel qn̄ sepi⁹ torquet nullis nouis iditijs apparētib⁹ sufficiētiū variatiōēs fm̄ Inn. in.c.quoniā de ꝓba.⁊ Bar.in.l.ꝺ minore.§.pe.ff.de.questi.puta quia vno fero dicit de vno ⁊ alio fero de alio.

1 ¶ Sꝫ q̄ iditia ⁊ q̄lia regrant ad torturā vide.§.Indiciū arbitrari tñ habꝫ q publicam auctoritatē exercet q̄lia indicia sufficiant.C.ꝺ q̄sti.l.milites.§.oꝫ ⁊.d.l.ꝺ minore.§.tormēta no.inn.c.pe. ꝺ no.op nū.⁊ Bal.ꝺ.pace.te.⁊ ci⁹ viola.c.a.lꝫ videat vt reguler arbitriū ei⁹ ꝫ rōēꝫ.qꝛ iniqꝫ torq̄ns vltra penā mōtale tñr ꝺ iniuria ⁊ dāno leso satisfacē.

Transactio ē de re dubia ⁊ lite incerta ⁊ nec dū finita si gratuita pactō lꝫ aliq̄ dato vl' retento vl' ꝓmisso.ff. de trāsac.l.i.eꝫ.⁊.ti.⁊.sup eo.C.eo.ti.l. trāsactio.Litē itellige p̄ntē vl' futurē qa an̄ litē ex q̄ discordia ē orta trāsigi pt. ff.ꝺ ꝯdi.i.de.l.elegant.§.si qs post.Un̄ trāsactio dr̄ q̄si actiōes trāsitio eo q q trāsigit ab actione trāsigit Et discedit. ⁊ sic ꝓprie dr̄ trāsigere is q agit.C.eo. ti.l.ii.⁊ differt trāsactio a pacto ⁊ ꝯpo[illegible] q pñt fieri amicabilit' nullo dato vel retento extra.e. ti.c. super eo.

1 ¶ Quis pōt trāsigere.R. q qui pt donare.vnꝺ.ff.ꝺ dōano.l. Itē dñs reꝫ siue actionū tutor curator ⁊ ꝓcurator si hꝫ spāle mādatū vl' liberā ad mistratōnē bonoꝝ vl' cāe.ff.ꝺ ꝓcu.l.ꝓcurator cui libera.⁊.l.mādato.c.ad ageñ.§.f.ꝺ ꝓcura.li.vj.

2 ¶ Utrū p̄latus in causis ecclesie possit transigere sine consensu capituli.R. q non extra eo.ti.contingit.

3 ¶ De qbus pōt fieri trāsactio.R. q ꝺ cuilib⁹.ff.⁊.C.e.ti.p totū ꝺ crialibus distiguēdum ē.vt.§.Accusatio. §.xxj.

4 ¶ Utrū in reb⁹ spūalib⁹ possit transigi.R.q.aut petit eccia ab alia ecclia sibi debere subyci i iure istitutiōis.correctiōis ⁊ sacroꝝ ꝑceptiōe. vl' eps petit iura ep̄alia i aliq̄ eccia.⁊ sic de spirituali ad spūale pt fieri.puta q̄ sunt tañ istitutō vl' aliqō sacrm.⁊ aliō spūale pstet.c.ad q̄stiōes.ꝺ re.pmu. Sꝫ de spūli ad tpale n̄ lꝫ eꝫ eo.ti.c. ꝯstitut⁹. ⁊ ꝺ re pmu.c.vlti.Aduūte tñ q vbi nomie subiectiōis petunt spūalia simlꝛ ⁊ tpalia.sic cū eps petit a q̄dā ecclia sibi subiecta q ab eo ꝑcipiant ꝯsecratiōes eccliaꝝ ordinatiōes clericoꝝ ⁊ silia spiritualia.⁊ nihilominꝰ petit aliq̄ tpalia vtpote.p̄ē vl' ānuā pēsionē rōe illoꝝ tpaliū possꝫ trāsactio fieri cū tpali ⁊ sibi ānua pēsio dari.ar.c.cū venerabilis ꝺ cēsi.⁊ ꝺ reli.do.ꝯstitut⁹. Aut petunt res tpalis vt ꝓpetas.vt cū ecclia petit ꝺcias ex p̄dijs i sua pochia ꝯstitut.⁊ tē distigue.q si agit ꝯ recliasticā ꝑsonā ⁊ sic pt fieri transactio auctoritate epi vl' archiepi.⁊ erit ꝑpetua.c.statuimus extra eo.ti.si fit sine auctoritate epi valꝫ sed ē tpalis.nec excedit vita trāsigētis extra eo.c.ꝺ cetero nisi p papā fuerit ꝯfirmata.eo.ti.vērēs aut agit ꝯ laicū ⁊ tē si agit ꝺ ꝑcept[ion]e ⁊ subtracti[on]e ñ ꝑt fieri.c. cū aplica ꝺ his q̄ fi.a p̄la.lꝫ ñ ꝺ futur[is]. xvj.q.vij.ꝺcias q̄s Un̄ ñ pt fieri ꝯpostio nec trāsactio cū laic[is] vt min⁹ soluāt nisi auctoritate pape.c.pe.de ꝯsir. vel. vl' inti. Aut petit res spūalis vt bñficiū pota q dicit se electꝫ vel canonice in eo fuisse istitutū.⁊ tūc trāsactio fieri ñ pōt sine simonia.lꝫ bñ amicabilis cōpositio extra eo.ti.c.sup eo.l.vt q ille qui ius ñ ō hꝫ vl' non credit h'ēre penitus renūciet iuri suo sine aliq̄ datione.vel ille q habꝫ ius recipiat sine datione si tñ necut litigātū possidēt. lꝫ vteroꝫ ꝯtēdit aliqō bñficiū sibi dari tē valꝫ trāsactio ꝺ elec.c.cū iter. R.ꝺ p̄bē.nisi cēne no.Jo.i.q.iij ea q̄ Et breuius cōclude q spūale cū spūali eiusdē generis.puta de iure decimatiōis istius ecclie cuꝫ illo illi⁹ ecclie pōt fieri trāsactio.sed de spūali ad spūale.alteri⁹ generis non lꝫ secūdū Ber.i.c.sup eo.⁊ est mitius q̄uis Inno.in.d.c.statuimus.⁊ tex.cum gl.i.d.c.ad qōes.videantur indistincte tenere q lꝫ de spirituali ad spirituale.

5 ¶ Utrū transactio facta ppter indebitam obligationē saltē iure nāli excuset eū q aliqd recipit. vt eā obligationem remitteret. R. q nō. sz restituere tenet. l. p̄ses prouincie. C. de transac. et l. si. ff. de dolo. et gl. i. c. sup eo de trāsac. dicit q si euidēs ē calumnia nō tenet trāsactio. l. in summa. i. R. ff. de condi. inde.

6 ¶ Utrū dispositio legis si qs maior. C. de trāsac. possit teneri in gscia. R. q sic qz iperator i penā nō obseruātis potuit hoc facē et etiā hēt locū i q̄ cūq3 gtū iurato sz doc. ibidem. et d. l. si qs maior hoc vult vt ille q trāsactionē iurauit et voluntarie nō seruat gueta vt sit infamis intellige hoc si condemnetur. Itez est priuatus ipso iure actione quam habebat cōtra illum cū quo transactionē fecit nē si qd habuit per ipsaz trāsactionē siue pecuniā siue rē tenetur eā restituere et oē emolumētū qd ex ea hūit. Nō credo vez quo ad gsciaz post cōdēnationē secū nō aūt. nisi q̄tenus damnificatus est ille cum quo trāsegit vel ex debito antea debebat habere.

Transitus de vna religione ad aliam vide. s. religiosus. § .xxx.iiij.

1 ¶ Episcopus transire non pt ad aliaz ecclesiam sine snia pape. vij. q. i. mutationes de trāsla. epi. c. inter corporalia. Inferior pt cum licentia sui prelati. xr. lviij. di. c. ij. xviij. q. ij conquestus.

2 ¶ Trāsisse dr aliquis cū corporalem possessionem obtinuit de illa ad q̄ trāsijt. xxi. q. ij. si quis iā trāslatus et confirmatione obtinuit. alias sec⁹. lxxxxij. dist. si qui epi. de elec. c. cum in cunctis

Treuga est securitas pstita psonis et reb⁹ ad tēpus gcessa. discordia nūdū finita et vocatur tedua vl iduria. ff. de capti et postuli. re. l. nō dubito. et l. post liminium. § indutie.

1 ¶ Quot sūt spēs. R. due pma guētionalis et hec fienda ē etiā infidelib⁹. xxiij. q. i. noli. Alia cāonica. de q̄ extra eo. ti. c. i. Sz hodie n̄ fuat et male. ꝫ nō isisto. quia satis patet p ea q̄ dixi. s. Bellum.

Tributum vide. s. Immunitatis. §. xxxvj. et. s. munus.

Tribulatio ē medicina pseruatiua v. q. v. n̄ ois Aliqn ad meritū. vij. q. i. aduersitas. xi. q. iij. in cunctis. aliquādo ad purgaū. vi. q. i. sūt pluri.

Tristitia de morte suoꝝ phibet. xiij. q. ij. quā prepostetū. et §. hoc sit.

Turpe lucrum dicit qd acqrit ex cā ihōesta vl iprobāda. Facit. c. qm mltū. xiiij. q. iiij. et xxi. q. i. c. i. i pn.

1 ¶ Turpia lucra sunt ab heredibus extorquenda. l. in heredem. ff. de calum.

2 ¶ Utruz de turpiter acqsitis possit fieri elemosyna. vide Elemosyna. §. viij. Et an sint necessario restituenda. vide Restitutio. i. sub littera. Turpe lucrū.

Tamor mētis est filia ire que est quidā cōtua seu andatia hoīs intētantis vindictā. et est qū qs iplicat mentē deliberate in varijs monis et vijs qb⁹ posset proximum offendere. q eo mō ē mortalis quo ira ex qua procedit. De quo vide. s. Ira in principio.

Tutella ē triplex alia legitima. vt [illegible] fertur a lege. qn nullus tutor datus ē a pre filio i testō quā ille qui deberet ab itestō succedere tenetur hmōi tutellā accipere. Alia testamentaria. vt qn pr in testō dat filio tutorez alia datiua. s. que daē a iudice qn nullo tutore dato in testō. et nullis extātibus gsāguineis idoneis ad tutellā iudex ex officio suo dat tutorem. et durat tutella vsq3 ad. xiiij. ānū gpletū. et ide incipit cura q̄ durat vsq3 ad. xxv. annuz cōpletū Insti. qb⁹ mo. tu. fi. et insti. de curato.

1 ¶ Utrū clerici teneant suscipere tutellā. R. q nec clerici nec monaci aut epi coguntē vllaz tutellā accipere clicus tū et epūs pnt suscipē legitimā si volūt testamentariam vel datiuā non pnt sūr oēs religiosi clerici vel epi tenent red

pt̄ tutellā miserabiliū psonaꝝ s; religio ñ cū lnia suoꝝ platoꝝ pñt eīt recipē legumnā vt.xvi.q.i.mōaci Et sic cōcorda.lxxxviij.di.c.i.e.ñ.xvi.q.i.generalit ter.xxj.q.iij.Ciprian⁹.lxxxvi.di.puent

3 ¶ Quid ptinet ad offīm tutoꝝ. R̄. tria Primū vt pupillos a criminibus itactos pseruēt Scōm q̄ res eoꝝ ab iniuris pseruēt.xij.q.iii.c.i.facu.ff.ff.de tutellis⁹ Vñ tutores dicti sunt q̄si tuitores in.d.l.i.tertiū q̄ pecunia eoꝝ vel bona mobilia q̄ ad nihiliū valēt vis seruata puertāt in pdijs ex qbus percipiant aliquē fructū qꝛ fm Bar.in.l.tutor g reptoriū.§.i.ff de admi.tu.si tutor pecuniaꝝ pupilli ñ ponit i pdijs tenet pupillo ad fructus q̄s poterat hēre deductis expēsis ⁊ pīculis qd̄ limita vez si potuit emere puta erāt q̄ volebāt vēdere vel alio modo licite lucrari poterat als ñ idē dic vbi eēt statutū vt tutore q̄ oia bona mobilia distraherent ⁊ vēderent vt de pecūia acquireēt pupillus lucrū Si tutor nō fecit cum potuerit tenet ad itereresse Et bal.i.l.ñ.C. de cōdi.ide.⁊ Jo.de anania i.c.qꝛ i oibus de vsu.tenēt q̄ vbicūq; oli tutor tenebatur fenerari de pecunia pupilli q̄ hodie cū vsure sint prohibite tenetur pecuniā pupilli ponere in iustā negociatione ad ptem lucri ⁊ dāni adūte o tutor q̄ si vis esse tutus q̄ non tenearis nec tu nec heredes tui p aliquo facto pro pupillo illud fac cum consilio coniunctorū pupilli: ⁊ facias poni in instrumento qꝛ psilium ppinquoꝝ facit presumptionē q̄ dolus ⁊ culpa abest a tutore ar.l.eta.C.ñ tu.vel cu.in ter secundum bal.in.l.pola.C.de his.q vt indi.de hoc vide quomodo teneatur tutor.§.clericus.xiij.§.v. ⁊. vq.

3 ¶ Utrū tutor teneat facere inuētarium de reb⁹ pupilli.R̄. q̄ sic nisi causa necessaria vel iustissima ipediat tex.est in l.tutor q repertoriū.ff.de admi.tu.Idē dic fm Bar.ibidem de curatore Et cā necessaria dr̄ fm eundē Bar.ex pte tutoris morbus.puta qꝛ podagrosus ⁊ hmōi ipedimē est.vel ex parte rei quia nō repit adhibita diligens inquisitio. Cā vo iustissima dr̄ si testator remisit pfectionē inuētarij vt in.l.ñ.C.ar.tute. Qd̄ limitat Bar.vbi.§.nisi ex cā iudici alr videat vt in.l.in pfirmando.⁊.l. vtilē.ff.de pfir.tu Fallit hoc i duobus casibus in qbus nō tenetur facere inuētariū s; Bar.vbi.§.Prim⁹ si pfuetudo esset vt non fieret Secundus si iudex ex causa remitteret quia posset.

4 ¶ Qñ tenetur facere.R̄.fm bart.vbi §.q̄ glo ibidē ⁊ cōiter doc. tenent.q̄ mox.i.q̄ primum poterit Facit .l. hec conditio.ff.de pdi.⁊ de.alr vr̄ in dolo Intellige si administrauit alias n on Itē nō vr̄ i dolo si fecit illa que dilationes nō recipiunt vel q̄ necessario precedūt cōfectionē inuētarij vt pscruatio substantie hēditarie vel ea q̄ nullo mō pñt obesse pupillo: s; bñ pdesse qꝛ talia agēdo añ pfectionē inuētarij nō presumitur in dolo secundum Bart.vbi.§.

5 ¶ Qualr oz fieri.R̄.tex.in.l.tutores.C. de admi.tu.q̄ in pñtia publicaꝝ personaꝝ Glo.tñ ibidem dicit q̄ sufficit vn⁹ notarius pñtia fo iudicis nō ē necessaria fm Bar.vbi.§.⁊ cōit doc.nisi vt faciat fidē p̄ debitores nominū q̄rū noia scribunt i inuētario Et ita tene q̄s nis gl.i.d.l.tutor teneat q̄ ē necessaria.

6 ¶ De qb⁹ oz fieri inuētariū.R̄.text.i.d. l.tutores q̄ oiū rerū.i.corporaliū fm bar.vbi §.⁊ instroꝝ.i.oiū iuriū incorporaliū d qb⁹ apparēt instra seu probationes in bonis pupilli de alijs nō.

7 ¶ Quō mr̄ pdit tutellā filij.R̄. pa. in c.vxorat⁹ de pver.piuga.q̄ dupli primo si transit ad 2as nuptias Scdo si incontinenter viuit d hoc ē gl.quā sequit bal.in aut.mr̄i ⁊ aue.C.qñ mulier tu.offi.fū.pōt facit tex in.l.ñ. co. tit. vbi requit q̄ pudice viuat qd̄ no. gl.i l.fideicōmissum.C.de fideicōmis. Ubi vult q̄ vxor relicta si incontinenter viuat pdat legatuꝝ sibi factū a marito ⁊ aufert sibi tanq̄ ab idigna vel ex psūpta voluntate defuncti reuocat q̄ marie pcedit si vixit icōtinēter tpe vite mariti ipo ignorāte pro hoc gl.no.in.l. se-

rorem.C.de he.qui.vt indi.ꝛ pōt īferri per hoc ꝙ oēs penas q̄s trāsiēs ad sās nuptias ītra ānū īcurrit ꝙ ꝛ ipa sistꝰ qꝰ no. Sꝫ limita q̄ ad lucꝝ pdēdū ꝙ non q̄ ad penam aliam incurrendam.

Vanagloria Uno mō dīc appetitū dignitatis ꝛ excellentie ꝛ sic ē idē cū supbia ꝛ ē capitale vitium qꝛ animus directe mouet̄ ad dignitatē ꝛ excellenā appetēdā Alio modo dicit appetitū laudis ꝛ sic est filia supbie hec ex.S.Ban ij.di.xxxvj.q.ij.

C Utrū sit mortale pctm̄.R. fm ꝙ colligo ex Alexan. fa be ꝛ Tho.fa fe.q. cxxxij.ꝛ hē.d gā.i quol.prio.q.xxxiiij. ꝙ vanagloria de se non dīc aliquid ꝙ sit ꝯ caritatē dei vl̄ pximi atm̄ dupliciter pt ꝯriari caritati dei Prio ratione rei sup q̄ q̄rit̄ laus vl̄ gloriat̄ Et hoc mō pōt eē pctm̄ mortale tripl'r.p'mo qn̄ gliat̄ d re q̄ ē cōtra deū.s.q̄ ē mortalis pctī de qbꝰ dr̄ i psal.Quid gloriaris i malitia. Secus eēt si gliaret̄ d re pctī venialis solū qꝛ sic ñ ēt mortalis vanagloria Secundo est mortale pctm̄ qndo id de quo gloriatur prefert deo sicut ille de quo Ezechie.xxviij.Eleuatū est cor tuum dixisti deus ego sum Istud euenire solet quando homo ppriā inanem gloriam prefert testimonium hominuꝫ testimonio dei puta propter gloriā hūanā ñ pdēdā ñ ꝯfitet̄ deū vel fidē tpe debito vl̄ ñ vult pdicare vl̄ dicē veritatem loco ꝛ tpe qñ tñr.tercio est mortale pctm̄ qñ ea q̄ sūt ordinata ad gloriā dī vt sūt sacra ꝛ ea q̄ ptinēt ad fidē spē ꝛ caritatē pncipaliter facit ad gloriā suaꝫ.Un̄ dicit Aug.li.i.de doc. xpiana.Ad fidē spē ꝛ caritatē tota militat diuina scriptura que pncipalit' ordiat̄ ad honorē dī.iḋ dui ꝯtēit.si pncipalr ad alterius honorēꝫ ordinet̄.hec ille.Un̄ si qs pncipalr ꝑpter gloriam pdicaret vl̄ dicere missaꝫ ꝛ hmōi peccaret mortalr. Secus si aliqd aliud.ꝙ nō ptinet ad diuinā scripturā vl̄ sacramēta ꝑpter gloriā faceret quia peccaret venialiter. ꝛ amitteret fructum bone operationis. Contrariat̄ secūdo vanagloria caritati dei ratione finis seu intentionis ipsius gloriantis. vt puta quia constituit finem vltimum in gloria vna paratus facere quecunqꝫ propter illam. Et sic est peccatum mortale si est in deliberatione voluntatis ꝛ h est quod dicit Angu.v.d ciui.dei hoc vitium tunc est inimicum ꝑie fidei.si maior sit i corde cupiditas Glorie quā dei timor ꝛ amor.hec ille. Alias est cōmuniter peccatum veniale

C Que sunt eius filie.R. Pria inobediētia ornatꝰ vide ornatus. Secūda inobedia Tertia iactātia. Quarta pertinatia Quinta hipocrisis Sexta discordia Septima ꝯtentio de qbꝰ in suis locis.

Vasa sacra ecclesie debent esse sacrata ꝛ hōesta ꝛ tantuꝫ ad hominibus sacratis tractari ꝛ si sint facta inutilia vl̄ vetustate consumpta debent comburi ꝛ cineres condi in loco honesto ne pedibus intrantium conculcentur de conse.di.i.c.altaris.c.in sancta ꝛ.c. vestimenta ꝛ de reli.do.c.ad hec de re. permu.mancipium De eorum consecratione vide.s. Benedictio ꝛ consecratio de eorum mundicia dicitur in.c.ij. de custo.eucha.in fi .precipimus qꝫ vt oratoria vasa corporalia ꝛ vestimēta mistroꝝ pale altaris necnō ꝛ ipa corporalia munda ꝛ nitida conseruentur Nimis enim videtur absurdum in sacris sordes negligere que dedecent etiam in profanis hec tex.ibi ꝛc.Ex q̄ patet ꝙ peccat mortaliter q illa tenet ita immunda ac si essent pro seruitio rusticorum.

Vassallus dicitur qui habet feudum ab aliquo vide.s.feudum.

Vectigal est quod prestatur ex his Rebus q̄ venduntur Tributū vero vel publica pensitatio seu functio est que ratione fundi vel soli a possidēte prestatur Idqꝫ dicit̄ census secūdum Azo.in sum. Et ideo vide Pedagia.

Vellatio Uirginum vide. s. cõsecratio virginũ

Venatio Triplex. Una oppressiua hominum & hec semp ꝓhibita. vi. dis. §. isti in fi. Alia dr arenaria. s. q̃ fit in arena cũ feris detẽta & hec similiter ꝓhibita. lxxxvi. di. c. q venatoribus & c. se. Tertio dr saltuosa q̃ fit in siluis & saltibus & hec oib⁹ ꝓhibita tpe quo hoies tenent esse in eccla & orare. lxxxvi. dis. a n putatis d ꝯse. di. iij. irreligiosa & di. v. ieiunia nisi forte necessitate famis ingruente. c. l3 de ferijs aut alia similia Alijs aũt diebus est licita laicis de deci. c. nõ est in ptãte. Clericis ꝟo & religiosis est ꝓhibita nisi ex necessitate ecclie vrgẽte vt dictũ est Pñt tñ prelati & alij ecclesiastici cã recreatiõis vel excitãdi apetitũ & hmõi cũ retibus & laqueis & etiã canib⁹ cũ silentio & modestis aliqñ venari nisi tpe quo dñi visitare vel predicare extra de cẽsi. c. cum apostolis. §. archidiaconi. Et sic intellige illud ne cle. vel mo c. l. Et iura q̃ videntur cõtraria ſm Hosti. sunt intelligenda de illis qui nimis mentem talibus implicant.

1 ¶ Utrũ serui teneant̃ obedire dñis volẽtibus venari tpe ꝓhibito. R. Rod. [illegible] an aũt excusentur a pctõ ꝓpter metũ dic. vt. s. metus. §. vi.

2 ¶ Utrũ venatores q conculcãt agros vineas & segetes & quoꝝ canes occidunt galinas & aialia pauperꝝ & alioꝝ teneant ad restitutionẽ. R. Asten. q sic ad extimationez als peccãt mortaliter nisi ita modicum sit dãnum q ꝓbabiliter non curarent.

3 ¶ Quid de dñis q occidunt vel mutilãt hoies ꝓpter lepores & siluestria aialia capta. R. Astẽ. q mortalr peccãt si faciant libidine vĩdicte p eã mortẽ huiusmodi animaliũ aut venãdi Credo etiam q si sit consuetudo loci vel statutum q pro vno actu venationis tanta pena infligat̃ q nõ excusat a mortali oẽs obseruãtes eã vt no. tancre. in sum. ti. de rapina.

Venditio vide sup:a emptio.

¶ Utrũ quis possit compelli ad vendẽn. inuitus. R. q regulariter nõ sicut nec emere. Unde dicit tex. in l. inuitũ C. de ꝯtrahen. emp. Inuitũ cõpare vel distrahẽ postulãt̃ iustã cãz ñ ꝯtinet desiderũ. hec ibi Facit. l. nec emẽ. C. d iurẽ dli. Fallit t3 i mult̃ casib⁹. de qb⁹ vid gl. in. l. iulian⁹. §. idẽ celsus. ff. d ac. ẽp. & ven. & in ꝓallegatis legibus.

Veneficium vide. s. sortilegium.

Veniale vide. supra. Peccatum.

Verberatio vide. supra. percussio.

¶ Utꝝ ille q nõ valens soluere in ciuĩ lib⁹: luit i corpore si veniat ad pigniorẽ fortunã teneat̃ ãplr⁹ soluere. R. Bal. in l. fi. C. de i ius vo. q nõ q2 luitio corporalis credit loco solutiõis. fac. l. l3 si vni⁹. §. si añ. ff. de inir. glo. ẽ in. c. sicut dignũ de homi. vide gl. i regula pctũ li. vi. & limita. s. Solutio. §. xxi.

Vestis & cetera idumẽta ecclie dñt eẽ sacrata & hõestã nec dñt tãgi a nõ sacratis hoibus. de ꝯse. di. i. c. i sancta & duobus. c. se. nec femine ẽt̃ sacrate dñt ea tãgere. dis. xxiij. sacratas. Qd̃ itelligit̃. ſz ho. in su. ti. de eucha. qñ sunt ꝑ pontificẽ benedicta. c. iij. de reli. do.

¶ Utrũ de veste alicui⁹ dñe possit fieri casula. R. gl. i. c. ad nuptiaꝝ de cõse. di. i. q nõ. Cui nõ assentio: imo eo ipo qd̃ dicat̃ deo purgat̃ eis macula. Facit. c. non liceat. xvi. q. vltima.

¶ Utrũ vestes & manutergia ecclesie possint deputari ad vsus laicoꝝ. R. gl. q nõ i. c. mãcipia. de re. permuta.

Vicarius ẽ q vices alteri⁹ gerit siue in offõ nõ ꝯtentioso. vt extra eo. ti. per totũ siue in ꝯtentioso. C. de offõ. eius q vi. al. ge. per totum.

¶ Quot sũt spẽs vicarioꝝ. R. d. Card. in Cle. vnica e. ti. q quattuor. Quidã sunt ꝯpetui ecclesiaꝝ ꝑochialium &

tales facit eptus fm Lau. ex quo suscepiut curã aiarũ. vñ quotiẽs qs est deputatꝰ auctoritate epi curato bñficio vicarius eo ipso est ppetuus ⁊ imutabilis p.c. vnicu3 de capel. mo. li. vi. Et nõ dꝫt deputari nisi in pochialibꝰ bñsitibꝰ latitudinẽ pochie. vel aliã necessitatẽ Et talis hrẽ dꝫ. xxv. añũ ⁊ ordĩari ad sacerdotiũ ĩfra añũ. d. cle. vnica alias priuatus est ipso facto ⁊ si recipiat ecclesiam aliam cum cura pdit vicariam extra eo. titu. c. ad hec.

2 ℂ Quid si deputent ad eccñas nõ pochiales. puta rurales. ℞. ꝙ nõ erũt ppetui. Et sic poterunt mutari ad velle plati. qđ tꝫ etiã glo. in. d. cle. vnica.

3 ℂ Utrũ talis vicarius ppetuus habeat indistincte curã aiaꝝ. ℞. d. Car. i. d. cle. vnica ꝙ sic quo ad oẽm effectũ qꝫ possidet suo noie ad istar. ꝯducẽtis nõ ad modicũ tps. l. si. ff. si ager. vec. pe.

4 ℂ Utrũ possit instituere aliũ vicariuꝫ ℞. do. Car. ibidem ꝙ non ppetuũ: sed bene tpales vt cõiter teneñ doc.

5 ℂ Quidã sũt vicarij tpales sicut mercenarij q ad tps assumuntur ad adiuuãdũ ad curaꝫ aiarum. ⁊ tales possunt assumi a curatis ẽt sine lĩa epi de iure cõi nisi statuto epi ꝓhiberet. vij. q. i. illud. ⁊. c. nihil. Et tali assũpto cõfiteri. lꝫ nõ hẽat curã aiaꝝ fꝫ Pau. qñ rector p viã delegatõis ei cõmittit auctoritateꝫ audiendi qꝛ hoc põt ẽt nõ hñti curã aiaꝝ. Et hoc verũ. nisi sit ꝓhibitus ad exercitiũ cur. vt pegrinꝰ ⁊ ignotus de cle. pe. p totũ qꝛ tũc nõ teneret talis cõmissio. qꝛ ad soliũ epm ptinet. de cle. pe. c. tue. ⁊. c. si. Et silr dic qñ cõmittiẽ religioso cui rña vel suo plato ꝓhibet. de h dr. vi. š. Cõfessio. iij. §. iiij

6 ℂ Quidã sũt vicarij q deputãt ad aliquã puinciã aut diocesim vel locũ de qbꝰ extra eo. ti. c. pe. ⁊. xvi. q. i. addicimus Et tales vicarij iurisdictiõales tantaꝫ ptãtẽ habẽt q̃ntum mẽsuramus ex eorũ cõmissiõe pro hoc de priuil. accepimus. ⁊. c. porro.

7 ℂ Quidã sũt vicarij q ꝯstituũt ad oĩa incũbẽtia plato nõ soliũ respectu cure sꝫ etiã respectu oĩuꝫ incũbẽtiuꝫ. Et est dría iter istos ꝓprie ⁊ officiales epoꝝ qꝛ officialiˢ soliũ cõmittiẽ cognitio cãꝝ totius diocesis. nõ aũt inquisitio correctio excessuum amotio a bñficijs. nisi spãliter sit eis cõmissuꝫ Uicarij. aũt generales oĩa hec psũt excepta bñficioꝝ collatiõe. vt i. c. cũ in gñali eo. tit. li. vi. Sed in Italia rara ẽ dría. ⁊ iõ videaẽ eoꝝ ꝯmissio. vt sciaẽ auctoritas. ⁊ istos ꝯstituit eps sine cõsensu capli fꝫ ho. allegat. c. es noscit de his q̃ fi. a pla.

ℂ Utrũ vicarij tpales. s. secũdi tertij ⁊ quarti possint aliũ vicariũ istituere. ℞. ꝙ nõ extra eo. ti. c. clericos. Fallit in archipsbytero q cũ sit vicariꝰ epi i spũalibus de offi. archipsbyteri. c. ministerium. Aliũ tñ vicarium põt istituere vt ibideꝫ dr. Et intellige nõ posse: nisi spãliter eis cõmittatur.

ℂ Utrũ plati possint vices suas [illegible] cõmittere sub annuo censu. [illegible] sine simõia extra ne pla. vi. su. c. i. ij. ⁊ iij. qꝛ sicut p cõmissiõe iurisdictiõis nõ lꝫ recipe certã pecũie q̃ntitatẽ ita multo minꝰ lꝫ recipere quotã ptẽꝫ ꝓuẽtuũ fꝫ ho. Bñ. põt vicario tale salariũ ꝯstituere. imo ad hoc teneẽ. xij. q. ij. caritatẽ. hꝫ etiã talis vicariꝰ ius petẽdi sibi assignari cõgruã portionẽ de redditibus ecclesie ex qbus comode possi[illegible] ri extra eo. ti. c. ad hoc fꝫ Ho. ⁊ iõ posset dicere Ego do tibi p salario tuo centũ. ⁊ totũ lucꝝ dabis mihi exercitio iurisdictiõis fꝫ Inno.

ℂ Qui sunt casus in qbꝰ licite palinꝫ is deseruiẽ eccñe. ℞. ꝙ multi. s. si pochia sit lata si cecidit in ĩfirmitatẽ. sine sua culpa debilitatẽ. vel deformitatẽ vl necessitas absentãdi. seu vtilitas ecclesie ⁊ huiusmodi. Et de hoc habes. supra Clericus. vij.

Uidua ꝓprie ex significatione vocabuli seu fm ethimologiã dr quelibet mulierˢ sine viro etiã si nunq̃ virum habuisset quasi sine duitate. Et dicitur a vi. ꝙ est sine vecors. s. sine corde. ita dic ter. in. l. mulierem. §. viduas. ff. de verborum

signi. et ter. in c. vidua. iij. di. Et Gratianus ibi q vult q dicatur illa cuius maritus mortuus est: Hz intelligi ex cõi vsu loquẽdi. Et intellige si ab eo fuit cognita. alias nõ vt ibi. Et hõ in quacũq materia et penali vsus loquẽdi pfertur pprio significato vbo rũ siue pprũ significatũ elicitur ex ethimologia seu et diffinitiõe. siue ex auctoritate iuris. l. librorũ. §. q tñ cassius. ff. de legat. iij. et l. cũ delatiõis. §. asinã. ff. d fũ. istru. istru. cũ le. et l. la beo. ff. de sup. le. no. bar. i. l. oẽs popu li. ff. de iusti. et iur. et Inn. in c. oli. de v. signi. et glo. in c. nonnulli de rescrip.

Uillicus dr ville custos et q fructibus percipiẽdis et colligẽdis imponitur. ff. de instito. l. si cum villico.

Uindicatio Utrũ sit peccatũ. R. q ad satisfactionem animi sedãdi et in malũ pximi solũ nũq̃ lz. imo ẽ peccatũ mortale. xxiij. q. iiij. si ecclia. et c. qsquis xpianus et c. ea vindicta. Si vo fit ex zelo iusticie et ad correctionem peccatorum et ab eo qui ex officio potest sic meritoria ẽ. vt in dictis c. et q. v. non vos.

1 ¶ Utrum aliquis possit vindicare suam iniuriam. R. Hosti. q non etiam si superiorem non habet. vnde licet. princeps non subsit legibus. l. digna vox. C. de legibus tamen ipse delegat de iudi. c. i. qualis ipse punire posset. et sic intellige et limita. c. olim el primo de resti. spo. c. significasti. el. ij. de homi.

Uiolentia q̃ ẽ filia auaritie. vide rapina.

Uirginitas sz Ric. in. iiij. di. xxxiij. dupliciter sumitur. Primo modo improprie p. integritate carnis et sic quilibet nascitur virgo et istud non est virtus. Secundo modo virginitas sumitur pro habitu quo volũtas determinatur ad respuẽdũ ppetue et faciliter omnem delectationem venereã et licitã. vt mens liberius spũalibus vacet. q vt dr. in cori. vij. virgo cogitat q dñi sũt vt sit sancta corpe et spũ et hec est virtus. Et diffinit ab Augu. li. de nup. virginitas ẽ in carne corruptibili icorruptiõis ppetua meditatio. i. q virgo dz gerere in pposito. vt in hoc pseueret ppetuo. Et ex hoc pz q integritas carnis nõ est de essentia virginitatis: sed est quidã eius decor accidẽtalis extrinsece existẽs qui pdi pt sine diminutiõe virtutis virginitatis. vt pz. xxxij. q. v. in pnci. et c. tollerabilius.

1 ¶ Utrũ virginitas sit virtus spãlis. R. sz Ri. vbi. s. q non sed addit vltra castitatẽ cõiugalẽ statũ pfectiõis. et magis placet michi opinio illorũ qui volunt q sit virtus spãlis: q sic seqretur q virtus amitti possz sine pctõ nec valz dicto q votũ reqritur in virginitate: q nõ est verũ: lz hñ ppositũ qd tñ posset mutari sine pctõ alijs occurrẽtibus d nouo

2 ¶ Que reqrũtur vt amittatur virginitas. R. q requiritur. primo pollutiõ cõplecta. Ubi sciẽdũ q triplex humor de genitalibus stillat. s. semẽ. Secũdus humor siliꝰ seminiz q ẽ mediꝰ et stillat qñqz ex solo tactu vl auditu turpiũ. Tertius est vrina. pditur aũt virginitas p solã seminis resolutionẽ q locũ coitus supplet vel eius cõplet delectationem. Scdo requirit vt amittatur q tal delectatiõ sit ex volũtate operante vel cõsentiente. vel nõ dissentiente. vel nõ qñtũ põt renitẽre. Alij tñ volũt q si et pollutio nõ sequatur vt in illis q sunt añ tẽpus seminis q tñ explent coitum vel per turpẽ tactuz. vel per cõmixtionẽ cũ alio et hmõi. amittatur et placz m recupabitur p penitẽtiam.

3 ¶ Quid si añ pollutionẽ ce in ipsa iteruẽit volũtas. lz pꝰ ẽ cõtra. R. pdit virginitatẽ lz recupet p pniaz alij dicũt q nõ recupatur q pollutiõ ẽ secuta et cõsensus mentis siue ante siue post sed primũ mihi videtur verius.

4 ¶ Utrũ illi q corrũpũtur in somnis vl ebrietate et hõi amittãt. R. nõ amittunt virginitatẽ sm Tho. i. iiij. di. xxxij. nisi hac ĩtẽtione inerit depriuatũ. as

se inebriauerint. Et idē dicēdū de hñ-
tib⁹ furorē semis. ꝛ si p⁹ sint corrupte amit
titur. sed p pniam recuperatur.

5 ¶ Utrū puelle anteq̃ coitū possint cō-
plere aliqd carnale committendo pdant
ṽginitatē. R. ꝙ si sūt doli capaces pdunt
quādo mentaliter solū sꝫ p pniaz recu
perabūt: Si ṽo nō sunt doli capaces. sic
nec ēt mētaliter pdūt dicit eni. Ale. fa
re. ti. de luxuria. ꝙ q̃ ad mentē requirit
ꝑpetuitas quo ad finalem incorruptio
nem mentis q̃ ṽo ad corpus requirit
ꝑpetua incorruptio quantū est ex vo-
lūtate mētis alr nō pōt esse ṽginitas.

6 ¶ De consecratione virginū. vide. s.
Cōsecratio virginū.

Virtus nomē vł notabilē dat de pe. di. i. §. finautē. ꝛ
qd sit. xxxij. q. v. de pudicitia. vbi
dicit gl. ꝙ ē hītus mētis bñ ꝯstitute de
pe. di. ij. ille rex. ꝛ ꝙ virtutes sūt velamē
ta aie de pe. di. ij. sapiens ꝛ ꝙ sūt gra-
dus ēt in eadē virtute de pe. di. §. hec
que de caritate.

Vis qd est. ꝛ in q̃ differt a metu
vide. s. Metus. §. vltio. Dr̃
etiā vis p oi violētia.

1 ¶ Quotuplex ē vis. R. duplex. Una dr̃
publica. ꝛ hec est q̃ fit nedū cū armis.
vt. l. i. ff. de vi. pu. sed ēt cū oi q̄ pōt no
cere vt in. l. armatos. ff. eo. ti. Armatos
nō vtiqꝫ solū itelligere debem⁹ eos q
tela habuerit: sꝫ ēt eos q aliud q̃ noce-
re possint. hec ibi Et hac lege tenet nō
solū in vi facta cū armis: sꝫ ēt si armata
te intrat domū vel possessionē alterius
sine cā litis. puta p vsu venādi itineris
nauigatiōis vel mercationū. vt in. l. i.
ꝛ. ij. ff. de vi. pu. Alia dr̃ puata. q̃. s. fit si
ne armis aliena ēt coadunatis hoibus
vel si res debitoris sine iudicis auctori
tate occupetur. De hac plene habet̄ p
totū. ff. de vi priua.

2 ¶ Que ē pena iferētis vim. R. p vi pu-
blica deportat. vt no. gl. i. l. q dolo i fi.
ff de vi pu. Pro vi puata punit̄ i tertia
pte bonoꝝ. ꝛ nō pt eē iudex senator vł
aliū aliquē honorē hr̄e taq̃ ifamis vt
in. l. i. ff. de vi puata. ꝛ alijs allegatis i
glo. i. c. cū dilect⁹. de or. cognit.

3 ¶ Utrū liceat aliquē hostiū aut muruꝫ
frāgē ꝛ vi iferr̄. R. ꝙ si qs hꝫ possessio
nē alicui⁹ rei pt eā i psonā ipedietē q̃
in hostia ꝛ murosillius loci vt valeat
vti iure suo. nec dū iudex. sꝫ ꝛ qlibꝫ. vt i
c. i. de imu. ec. no. Pa. qs nō vult aliqd
de nouo. sꝫ solū ius suum defēdere. vel
perditū icōtinēti recupare. Si ṽo nō
hꝫ possessionē in re aliq̃ sꝫ hēat actiōes
hipothecariā vł aliā ad illā cōseqnēdā
tūc nō pt ēt si sit iudex vel plat⁹ ꝓpria
auctē Et isto mō loquit̄. c. cū q. de pbē.
li. vi. ꝛ. l. si qs in tātā. C. vn̄ vi. Iste enī
nō dꝫ ꝓpria auctoritate violentiā iferr̄
re qr diceret sibi ius. Z. l. vnicā. C. ne qs
in causa sua.

4 ¶ Utrū liceat vi vi repellere. R. dic vt
s. Defensio. siue iferat in psonā ꝓpriā
vel primi vel in rebus.

Visitationē pt facere qli
bet hñs ordi
nariā iurisditionē i aliqā sicut
archieps in tota puītia. de cēsi. c. ro
mana. ꝛ. c. ꝑpetuo li. vi. ꝛ eps i sua dio
cesi offi. ordi. c. conquerēte. Itē archidia-
con⁹ ꝛ decan⁹. de cēsi cū aplus. de offi.
archi. c. ad hęc. Itē abbates ꝛ plati
religiosoꝝ visitant mōasteria ꝛ mona
chos sꝫ eoꝝ istituta. vt i. c. pe. ꝛ vlti. de
sta. mo. Item legati aplice sedis. ꝛ q
bus cōmittit̄ a papa vł a platis ordia-
rijs existētib⁹ ipsis ipeditis. x. q. i. epm
de offi. or. c. iter cetera. ꝛ. eo. ti. c. si epus
li. vi. Quidā tū dicūt iferiores epis nō
posse p aliū visitare ꝯsuetudie obstant
exceptis platis religiosoꝝ qui visitant
etiā per alios.

¶ Que ordiē dꝫ tenere visitator. R. q̃
archieps dꝫ prio ꝓpriā diocesiꝫ visita
re totam. icipiēdo a capitulo sue eccle
primo. ꝛ sic tota visitata trāsibit ad alia
diocesea vt dr̃ i c. romana de cēsi li. vi.
Silr̄ faciat eps. Primo icipiēdo a suo
capitulo. Legati ēt de latere nō tenent
istum ordinē fm̄ Io. nec visi-
tatores religiosorum. sed seruabunt eo
rum statuta. vt dicit in. d. c. romana.
ibi vide quod no.

2 ¶ Quo(modo) d(e)b(et) fieri visitatio. R(esponsio). p(ri)mo deb(et) p(ro)pon(er)e v(er)bu(m) dei (et) demu(m) de vita (et) co(n)uersatio(n)e ministra(n)tiu(m) i(n) eccl(es)ijs (et) locis alijs diuino cultui deputat(is) ac ceteris q(ue) ad officiu(m) suu(m) spectant inquirat (et) sine iura(men)to (et) coactio(n)e ad corr(ectionem) eme(n)datio(n)e(m) p(er) salubria (con)silia inducat lenib(us) (et) asperis si(cut) sibi videbit(ur) expedire. Et si de aliquib(us) orta fuerit infamia (contra) aliq(u)e(m) ordinario de(n)u(n)ciet vt i(n)quirat. Notorie (ver)o corrigere poterit (et) punire. vt i(n) d. c. romana (et) ista forma est de precepto o(mn)ib(us) (et) plenis ordinario iure visita(n)tibus exceptis religiosor(um) (con)suetudinib(us) (et) regularib(us) i(n)stitutis. vt in d. c. romana.

3 ¶ Vtru(m) visitator possit aliq(ui)d recip(er)e a visitatis. R(esponsio). q(uod) sic p(ro)curatio(n)e(m). Et adu(er)te q(uod) o(portet) p(ri)mo q(uod) p(ro)curatio solu(m) recipiat(ur). Sc(d)o solu(m) a locis visitat(is): (et) n(on) ab alijs. Tertio q(uod) solu(m) sit p(ro) victu illi(us) diei: siue sit i(n) victualib(us) siue sit i(n) pecu(n)ia. Quarto q(uod) ta(n)tu(m) vna die vna(m) p(ro)curatio(n)e(m) recipiat siue vna(m) vel plures visitet eccl(es)ias. Qui(n)to q(uod) ip(s)e ordinari(us) p(er)sonal(ite)r visitet al(ite)r istis n(on) (con)curre(n)tib(us) recip(er)e n(on) p(otes)t. Et si q(ui)d alio mo(do) receperit ip(s)e vel aliq(ui)s de suis familiarib(us) te(nen)tur duplu(m) restitue(re) eccl(es)ie a q(ua) illud receptu(m) (est) i(n)fra me(n)ses: alioq(ui)n patriarche archiep(iscop)i (et) ep(iscop)i su(n)t i(n)terdicti ipso f(ac)to ab i(n)gressu eccl(es)ie. Inferiores (ver)o a p(re)dictis suspe(n)si ab officio (et) b(e)n(e)ficio do(n)ec de(bi)tu(m) duplu(m) restituant. nec v(aleat) remissio vel da(n)tiu(m) liberalitas seu gr(ati)a eos liberare. nisi restituant. hec colligunt(ur) ex. c. exigit i(n)iucto c. felicis. de ce(n)si. li. vi. (et) d. c. romana.

Viciatus corpore. vide. (supra). corpore viciat(us).

Vicium vide. (supra). peccatum.

Vnanimiter. de suo significato regit nulla(m) discrepa(n)tia(m) q(uod) p(ro)bat i. c. bone. el. ij. de po. pla. (et) in c. (et) si vnanimiter. ti. (et) (con)tra Inn(ocentium). i. c. cu(m) eccl(es)ia. de cau. pos. (et) p(ro)pr(ietate) (et) ibi sequitur Pa.

Vniuersitas vide. (supra). collegium.

Vnctio extrema (est) vnu(m) de sacrame(n)tis eccl(es)ie de q(uo) h(ab)e(tur) i. c. vnico. de sacra vnctio(n)e.

1 ¶ Que (est) ei(us) m(ateri)a. R(esponsio). oleu(m). vt i. d. c. vnico. Pe. aureolus i. iiij. di. xxiij. dicit. q(uod) (con)sistit oleu(m) oliuar(um) (et) (con)secratu(m) ab ep(iscop)o solu(m) no(n) ab inferiore. vt dicit Magister in. iiij. dis. xxiij.

2 ¶ Que forma. R(esponsio). est illa de q(ua) i(n) ordinario. s. dice(n)do p(er) ista(m) sancta(m) vnctio(n)e(m) (et) sua(m) piissima(m) misericordia(m) i(n)dulgeat tibi d(omi)n(u)s q(ui)cq(ui)d oculor(um) vitio deliq(ui)sti. In no(m)i(n)e p(at)ris (et) filij (et) spirit(us) sancti. Ame(n). Et sic de ceteris se(n)sibus.

3 ¶ Quis p(otes)t ea(m) (con)ferre. R(esponsio). solus sacerdos vt p(atet) in. d. c. vnico. (et) de (ver). si. c. q(uonia)m (con)uit. (et) si vnus deficeret alter d(ebe)t supplere vbi primus omisit.

4 ¶ Quib(us) p(otes)t (con)ferri. R(esponsio). i(n)firmis existe(n)tibus i(n) p(er)iculo mortis. De q(ui)b(us) p(ro)babil(ite)r dubitat(ur) de morte p(ro)ueris a(u)t(em) vel e(un)tibus ad bellu(m) aut alio mo(do) i(n) p(er)iculo casuali mortis no(n) dat(ur) (et) i(n) (con)f(er)r(i) do(n)ec nec e(ti)a(m) ame(n)tib(us). nisi an(te) ame(n)tia(m) ip(s)a petijsset (et) v(er)isimile n(on) sit q(uod) nulla(m) irreuere(n)tia(m) facere(n)t. (et) s(ecundu)m S. Bo. i. iiij. di. xxiij. t(ame)n d(ebe)t dari i(n)firmis q(ui) in mortali no(n) su(n)t. (et) ro(n)e (con)tritio(n)is (et) in articulo mortis existe(n)tib(us) (et) veniale p(er)m(an)e(n)tibus. Alys. no(n).

5 ¶ Que partes corporis d(ebe)nt i(n)ungi. R(esponsio). q(uod) in sedes q(uin)q(ue) se(n)suu(m). s. oculi aures. manus nares labia pedes. (et) renes. mulierib(us) t(ame)n no(n) vngu(n)t(ur) renes p(ro)p(ter) ho(ne)state(m). Mutilati (ver)o vel ceci vngu(n)t(ur) i(n) locis magis p(ro)pinq(ui)s p(re)dictis si no(n) h(ab)e(n)t p(re)dicta me(m)bra.

6 ¶ Quis effect(us). R(esponsio). q(uod) vel agit vel auget i(n)uisibile(m) vnctio(n)e(m) sp(irit)us s(an)c(t)i. si digne accipiat(ur). vt d(icitur) i. d. c. vnico. Aureol(us) in iiij. di. xxiij. ponit. vij. fruct(us). Primus deletio venialiu(m). Sc(d)s diminutio pene debite pecc(at)o mortali. Terti(us) gr(ati)e augme(n)tatio q(uia) vi h(uius) sacri augeri h(abe)t. si t(ame)n (cum) deuotio(n)e ministra(n)t(ur) (et) suscipie(n)t(ur) (et) ex fortitudine opis op(er)ati m(isericord)ia dei assiste(n)te op(er)i suo (et) aucta gr(ati)a auget(ur) (et) gl(or)ia. Quart(us) (est) i(n)terior leticia (et) robur (contra) demo(n)is i(n)sidias q(uia) potissime tu(n)c i(n)sunt. Quint(us) arctatio diabolice p(otes)tat(is) q(uia) n(on) (est) ita pote(n)s (contra) i(n)scripto isto sacr(ament)o. Sext(us) corporis sanatio. vbi expedit saluti. Vn(de) in p(ri)mitiua eccl(es)ia multi sanaba(n)t(ur). Jaco. v. d(icitu)r. (et) allevialbit infir-

mū. Septim⁹ ꝯfessio decedētis ꝙ ꝓmiserit i fide militā] ecclie: ex q̄ si/ gno vadit ad rectiam triūphātez. tā/ ꝗ̄ ꝗ fidelr pugnauit. Octau⁹ fm. S. Tho. i. iiij. di. xxiij. tollit pctm̄ ventale ⁊ mortale ēt ꝗ̄tū ad culpā dūmō nō oppōatur obex ex ꝑte recipiētis.

7 ¶ Uerū istud sacrm̄ sit de necessitate ꝗ. ꝗ̄. S. Bo. in. iiij. di. xxiij. ꝙ non ſ tn̄ omittatur ex contemptu dānabile est Secus si ex negligētia.

8 ¶ Utrū sit iterabile. ꝗ. fm Tho. vbi s. ꝙ sic sine iniuria ēt i eadē infirmita te dūmō sit casus diuisus puta hidro pic⁹ nūc est in articulo mortis postea euadit: durāte ifirmitate aliquo tpe lōgo itez venit ad articulū mortis ꝑt ei iterum dari qz ⁊ status ⁊ casus est diuersus. lz sit eadē infirmitas.

Uolūtas

bōa vtz sufficiat sine bono ope. ꝗ. vi. s. Intētō. §. iiij. vñ dic am. lxxvi. di. c. si. sat] si satisē bn̄ velle ni si studeas bn̄ facere. Facit in ar. c. i. de eo. q mitti. i po. ⁊ i. c. cū aliqb⁹ de sen. ⁊ re iudi. ⁊. l. ꝑmissor. §. ꝯstituto. ff. de ꝯsti. pecu. vide gl. i. d. c. i.

Additio mala ꝙo volūtas quo ad pcm̄ sufficit ſz q̄ ad icurrendā penā iuris q̄ iponit ipi scō si suffic̄ nisi ꝑfecto actu vt disputat io. an. i mer. i rl'a i pēis ꝺ re. iu. li. vi.

1 ¶ Utz volūtas hois duret post mor tē ei⁹. ꝗ. ꝙ sic pz in. c. si de ꝑcario. ꝙ nō expirat morte ꝯcedētis. Sec⁹ de bn̄placito qz illud expirat ꝑ mortē. c. si tibi gratiose. ꝺ rescrip. li. vi. Et hec no. qz faciunt ad q̄nē. Judex posuit aliquē confinatum donec reuocaret: moritur an expiret ꝯfiniū. dic ꝙñ i. l. cētesimis. §. si. ff. de ꝟbo. obli. ꝑ Bal. ꝑma ꝯsti. ff. ⁊ i. l. i. C. de postu. ⁊ ꝑ Sa ly. in. l. i emētis. C. ꝺ ꝯhen. ēp. ⁊ i. l. ꝟ vēditio. ff. ꝺ ꝯhē. ēpti. Itē ad q̄nem ꝙ ꝑor claustralis non reuocatur mor te abbatis. lz posset reuocare qñ vo/ luisset. ⁊ ad predicta est tex. clarus in d. c. si tibi gratiose.

2 ¶ Quot mōis dr̄ volūtas bōa. ꝗ. ꝙ volūtas accipitur tripl'r. Pmo ꝑ po tētia aie ⁊ sic ē bōa ex ꝟtute ⁊ hītu bo no. bonū eni ē qḋ hz q̄litatē bonā. ꝑ mo topicoz. Scḋo accipit ꝑ hītu siue dispositōe seu affectōe volūtatis de re licto ex actu volūtatis. siue ex vsu. ⁊ ꝟ bōa vł mala ſz actiōes. qz tales gene rāt hīt⁹ vł dispositōes q̄l. s fuit act⁹. iij. ethicoz. Tertio accipit ꝑ actu ipi us volūtatis potētie ⁊ tūc ē bon⁹ ex ordie ei⁹ sufficiēti ad debitū finē. ⁊ vt hoc sit q̄ttuor reqrunt. Primū ꝙ finis sit bon⁹ in se. Scḋz ꝙ sit ipe fi nis melior hīsq̄ appetūt ꝑꝑ ipsū. vñ dicit Aug. x. de ciui. dei. c. iij. ꝙ q lau dāt deū ꝑꝑ pecuniā nō hūt bonū finē neqz bonā volūtatē. Tertium ꝙ illa sint ſz rōnē rectā ordinabilia ⁊ apta ad talē finē ꝯsequendū. Quartū ꝙ volūtas ordināns rōne regulata or dinet vł velit bona in genere i diffe retia ad bonū finē. aliter his deficiē tib⁹ nō erit bona volūtas hec ex. S. Bo. in. ij. di. xxxviij. q. i. ar. i.

3 ¶ Utz vnius sol⁹ bone volūtatis sit vn⁹ solus finis. ꝗ. ꝙ sic. l. ꝑncipalis. Uñ sciēdus ꝙ actus ꝑt hr̄e plures fi nes tripliciter. Pmo ꝙ vnus sit ſb al tero. ⁊ ꝑꝑ illū. Secūdo ꝙ vnus sit ꝑn cipal' finis. alter ñ ꝑncipal. ita tñ ꝙ ñ ꝑncipal ñ refert ad ꝑncipalē. Tert ꝙ vterqz sit ꝑncipal. Exēplū de eo q vadit ꝑ distribuciōib⁹ ad ecclīā. qz alī q̄ñ intēdit ꝑncipal'r dei honorē. ⁊ cū h simul hēre pecuniā illā ad h vt ad dei honorē illā distribuat. vł i alios vsus licitos ꝯuertat. Aliqñ itēdit dei honorē. ⁊ vult simł acqrere pecūiā ita tñ ꝙ acq̄sitionē pecūie ñ redigit ad honorē dei nec ēt pecuniā illā finē ꝑn cipalē statuit qz eā ꝑꝑe. ñ diligit. qz ēt si ñ daret iret. nec ꝑꝑ eā hñdaz aliqd ꝯ deū cōmittēt. Aliqñ intēdit deo pla cere. ⁊ sił ēt pecūiaz acqrere. vt possit thesaurū suū augere ⁊ i eo delectari. Pmo mō ire ad eccliaz ē meritorium ⁊ ꝑtinet ad bonā volūtatē. Scḋo mō ñ ē bone volūtatis loquēdo formalr si tñ ei sic ꝑpugnat. q[illegible] possit

Est.n.sibi.pctm veniale si mortale. Et hoc est qd dicit. Aug.li.confes.minus te amat q tecu aliqd amat qd non pp te amat. Tertio modo est contra bona volutates.qr nemo pt duobus dnis fuire. Math. vi.cu eni sit vnu solu verz bonu. qr gestat huanu desideriu.oz qr volutas ab h vt sit bona et recta.statuat sibi vnicu finem vltimum.hec ex.S.Bo.in.ii. di. xxxviii.ar.iii.q.i.

4 ℭ Utru bonitas actualis voluntatis addat aliqua bonitate sup bonitatem ipsius hitus gre.vide.s. Intentio.§.v.

5 ℭ Utru teneamur coformare voluntate nram volutati diuine i volito. Rn. fuit diuersa inter theologos opio i primo.sen.di.xl.Sz ista vr mihi verior.s. qr teneamur coformare quatu ad illa volita q exprimunt a deo signo pcepti in lege explicite vel iplicite.vel q nobis manifestaret sic velle de pcepto Sz quatu ad alia consilia e si pceptu.consilia dico si sut exprssa sub signo psilii tacite vel exprsse. Si ho no sut expressa.nec et de consilio tenemur:nisi pueniat nobis illud velle.sicut dicit.Aug.in ench.c.lx. Aliqn ingt bona volutate vult ho qr n vult deus Sicut bonus ho vult prez viue quez deus vult mori.et gl.s.psal.q dicit.coz totu hz ho.qui no vult qd vult deus Intelligit de his q nobis patent.qr de precepto vult nos ea velle.

6 ℭ Utru teneamur pformare voluntate in mo volendi cu deo.Rn.sz Alex. lombar.i.s.di.xlviii.qr n absolute: qr si ho honorat prez suu.n ex caritate.sz ex beniuolentia n peccat.sz tn pditioalr.s.si vult mereri vita eterna.S.Bo.in primo di.vl dicit qr tenemur pformare volutate nraz volutati diuie i mo volendi affirmatiue.s.p loco et tpe.qn vz tenemur exire i actu caritatis:et qr sicut tenemur qr nunqz pria velim deo.s.ex libidine.cu deus velit ex caritate.Ita tenemur vt sub eade rone velimus p loco et tpe.et h si habemus caritate.Si.aut no hemus. no tenemur ad h.sed ad equalens. qa tenemur facere qd in nobis est vt eam heamus.et hoc p loco et tpe.vt dictu est.Et si qrat qn locus et tpus est dicit ide Bo.ibide.qr e qn bonum visitat tale interiori locutiode:vl exteriori pdicatione.vel aliquo tali i quo e oportunitas redeundi ad cor.Un tuc si negligat incidit in ptemptu et omissionis pctm Alex.vero de ales.Fa.se.tractatu de negligetia.q.viii.dicit qr qn peccator cogitat de peccato suo qr sit tantu malum et graue et conuertitur super ipm.et excitatur a gra dei ad couertendu. qr h mo excitat eu qui facit peccatore cogitare de pcto suo:tuc tenet actu dolere de illo:et si n dolet et pterat tuc peccat p negligetia.et inouat pctm aliqd qd e negligetia mortalis Hec ille.Et sic pz qn tnr coformare volutate in mo volendi cu deo de precepto.qd no.bene.

Uotum.
sm Ri.in.iiii.dist. xxxviii.ar.iii.q.ii.e ppositi supererogatiua pmissio deo facta pp bonum finem ex deliberatione firmata.

1 ℭ Notanter dr supererogatiua bonuga i voto de re necessaria ad salute no ppe inuenit ro voti. Ro qr votu ppe loquendo e qd volutariu respectu pncipii a q pcedit.et respectu eius qd vouet lz largc dicat votu qd fit de necessario ad salute.de q hr.xvii.q.i.c.i.Un grauius peccat qui preuaricat pceptum diuinu qd vouit q qui non vouit.

2 ℭ Secudo dr notanter pmissio deo facta ad drias pmissiois facte hoi q no pprie hz rone voti.Na solus deus est cui se totu ho pot obligare. qr solum ei puenit potestas sup totu hoiem.Et io pprie votu fit deo.q totu hoiez obligat.Sancti ho.qr aliquo mo conuenit ptas sup totuz hoiez in xpo p eorum orones tota salus hois pmeuetur.Io fit eis aliq mo votu.no tn hsa plene ratione voti.nec e necesse qr ista pmissio exprimat ore.sz sufficit et si fit in corde quo ad deum et consciam.

3 ℭ Tertio dr notanter pp.bonum finez ad excludendu vota q fiut pp malu finé.vt cu quis vouet se ieiunaturu vt possit interficere inimicu et huiusmodi

que nõ valent. sed grauiter peccant ta lia vouentes. Sicut nõ valeret votũ fa ctum de re mala q: deus nõ acceptat aliqd contra se.

4 ¶ Sed qd si vouet pp finẽ indifferen tẽ. R. q valet accipiẽdo idifferẽs respe ctu adeptiõis vite eterne. Sicut cũ qs vouet aliqd pp aliqd bonũ tpale qd hre nõ est vtilius ei ad vitã eternaz q̃ carere eo. Si tñ veniret casus q esset malũ. tũc si obligaret vt i voto Jephe.

5 ¶ Utrũ votũ possit fieri de re inutili ad salutẽ. R. q nõ de iure. q: qd nõ est ad dei honorẽ nec vtile ad salutẽ offeren tia p quãcũqz circũstãtiã additã nõ ac ceptat deus. Et iõ talis obligatio nõ tz ipso iure. Et sic sũt vota stulta mulier s. de nõ pectinãdo caput in sabbato & hmõi. nõ comedere de capite aliq̃ pp decolationẽ Joãnis baptiste & hmõi. Fm Alber. & Ray. potius sunt frãgẽda q̃ servãda. Tutius tñ credo sit petere dispensationẽ seu declarationẽ a con fessore saltẽ propter reuerentiã.

6 ¶ Quarto dr ex deliberatiõe firmata ad differẽtiã votoz q̃ fiũt ex surreptiõe & sine deliberatiõe: sicut faciũt aliqñ ali q in angustijs q̃ nõ obligãt de necessi tate. sz tñ ex quadã ɔgruitate. Jõ ɔ̃ ip sa venire ẽt ex ppria auctoritate nõ est pctm mortale. Et qñ hoc sit põt ppẽdi ex h: qñ stati trãsacto pĩculo seu angu stia sũt male ɔtẽti se tale votũ emisisse q: vr ideliberate scm. Sec9 qñ dlibera te vt euadãt pĩculũ vouẽt: q: obligant

7 ¶ Addit. v. hz aliquos p itẽtionẽ obli gãdi se ad impleñ. pmissiz. q: fm eos so la deliberatio nõ firmat pmissionẽ. Et lz Ri. in. iiij. di. xxxviij. a q̃ pdicta sunt extracta nõ firmet se in h. sz ptrãseat so lũ recitãdo. Tñ mihi vr q verissime regrat eo mõ quo ista dicã. s. saltẽ taci te. sicut tz gl. in. c. lr̃aturã. eo. ti. Uñ de bes aduertere q votũ hz diuersos sta tus fm quos diuersa sortit vocabula & effectus. Primus status ẽ in origine. s. cũ qs dispõit aliqd bõi facere: & tũc dr deliberatio. de qua dr. xvij. q. i. q bona agũt & hoc ɔfringere nõ ẽ pctm. Sctis

status est pcessus cũ pcedẽdo pponit firmiter se facturũ. & tũc dr pposituũ. vt xvij. q. ij. nos nouim9. & sic nõ obligat ad mortale sz veniale vt pz in. c. lratu rã de voto. Et seqr ibi pa. & ẽt vr gl. h tenere ibidẽ si bñ tota legat & gl. xvij. q. i. in iñ. lz allegẽt. Hug. tenere q pec cat mortalr talis. sz nõ loqr in isto casu sz de eo q fecit votũ in corde. lz ore nõ expresserit. vt pz si bñ attẽdat. Seqtur etiã hoc archi. in. d. c q bona. s. q non obligat ad mortale. Tertius status est ɔfirmatiõis. s. cũ qd firmiter pposuit pmittit aio obligãdi se q: nõ obligat se nisi q aium obligãdi se hz. l. obliga tionũ in. i. ff. de ac. & obli. ar. l. si ego. ff. si cer. pe. nec etiã sufficit hre aiũ obli gãdi se. nisi se p pmissionẽ obliget siue pmissio fiat corde siue ore. Et iõ iura q̃ videnr dicere q ppositũ deliberatũ siue absolutũ obligat. vt in. c. nuptiarũ xxvij. q. i. & d. c. q bona agũt & in. c. cõ suluit. de regula. cũ silibus itelligẽda sũt de pposito cũ pmissione firmato. fm Pa. in. d. c. litteraturã. Qd no. q: facit ad multa. Aduerte tñ q lz pmittẽdo nõ habuerit aiuz expsse obligãdi se. si tñ nõ habuit aium cũ pmittebat nõ obligari ex tali pmissione nihilomin9 obligatur: q: tacite intelligit obligatio. Quartus status vot est solẽnizationis s. q fit ore alicui hõi. vl solẽnizat p ali quẽ institutũ ab ecclesia. vt est ordo sa cer. & religionis professio.

¶ Quot sunt genera votoz. R. q̃tũ ad nos spectat duo. s. simplex & est hodie oẽ aliud votũ a voto solẽni q̃tũcunqz cũ multis solẽnitatib9 sit factũ. Aliud dr solẽne & illud est solũmõ illud qd solẽnizat p susceptionẽ sacroz ordinũ aut p pfessionẽ tacitã vel expssaz factã alicui d religiõibus approbatis. vt no. in. c. vnico de voto li. vi. Et de hoc vi de. s. Monac9. & s. Religiosus & Pro fessio. Itẽ votoz quoddã purũ siue ab solutũ. s. sine aliqua ɔditiõe factũ aliud ɔditionale. vt cũ qs vouit facere. sic. si deus dederit mihi salutẽ corporis vel filiũ & hmõi. & tũc nõ obligat nisi euẽ

te conditione de condi. eppo. c. vex. & ter. a contrario in. c. vnico. xxxi. q. viii.

9 ¶ Sed nunquid licet facere votum sub tali conditione. Inno. tenuit quod non. quia simoniacus est: quia vult emere sanitatem a deo pro temporali facit. c. qui studet. i. q. i. Sed ego credo quod non sit illicitum quia cum deo simonia fieri non potest. Non quia dedicare deo aliquid etiam sub conditione est spirituale. Sed spirituale pro spirituali potest commutari sine simonia. c. ad quesitionem de re. permu. Et hoc sequitur Ho. & Pa. in. c. scripture de voto. allegat. c. medicina de pe. di. i. Ubi dicitur peccata tua elemosynis redime. & xiii. q. ii. anime defunctorum.

10 ¶ Utrum faciens votum sub conditione ex cuius culpa conditio non impletur teneatur. Re. Ri. vbi. s. ar. iii. q. v. quod sic. ar. c. sicut ex literis de spon. Unde ille qui fecit votum vt deus eum conservaret ab aliquo peccato. si non facit quod in se est. vt conservet. sicut fecisset si votum non emisisset vel sicut intendebat facere quando votum emisit. vel si voluntarie se precipitat in peccato nihilominus obligatur voto facto.

11 ¶ Utrum votum sub conditione quam quis nollet impleri obliget. Re. Ri. vbi. s. q. vlt. quod votum factum sub conditione de re bona & propter bonum finem. quod vouens intendit consequi per executionem illius boni quod vouit est obligatorium existente conditione siue illa conditio sit bona siue mala. siue vouens illam malam conditionem velit impleri sicut cum quis volens concumbere cum muliere vouet religionem intrare. si sibi consenserit in illo malo facto: siue nolit eam impleri. Sicut cum quis horrens aliquod malum committere vouet si commiserit intrare religionem. Et quamuis nolit etiam absolute intrare religionem immo abhorreat non propterea minus obligatur: quia non requiritur quod absolute aliquid velit. sed quod velit & potest quis velle sub conditione quod tamen nolet absolute.

Quintum. ii. qui possunt facere. Re. quod quilibet qui est sane mentis & sui iuris quo ad illud quod vouet. & non prohibitus a iure. ex quo patet quod viii. sunt qui vouere non possunt.

¶ Primo episcopi & alii superiores prelati non possunt facere votum quo vinculum inter ipsos & ecclesias suas dissoluatur sine licentia pape de renun. nisi cum pro. de. vel quod diu ab ecclesia sua habeant absentari. de voto. c. magne si tamen fecerit votum peregrinationis soluet expensas quas fecisset in eundo & redeundo. & laborem vigiliis & orationibus compensabit vt valeat in sine preiudicium. secundum quod no. in. d. c. magne. Non potest etiam facere votum quo graue preiudicium fieret ecclesie sue. viii. q. i. clemens. In aliis autem sic ex quibus prebeat bonum exemplum.

2 ¶ Secundo clerici beneficiati in beneficiis in quibus requiritur residentia non possunt facere votum longe peregrinationis sine licentia episcopi. de cis. c. magne. & c. nisi cum pridem de rese. di. v. non oz. el. y. possent tamen facere votum religionis. vt. s. religiosus. §. xii. Et secundum aliquos ne accipiendo crucem. c. ex multa. de voto. quia videtur licentiati a papa quo ad illos qui possunt esse vtiles terre sancte. licet contra. l. quod non possunt. nisi tempore generalis passagii est verius secundum Ho. & pa. in. c. si. de voto. soluent tamen expensas & redimerent laborem secundum quod dictum est de episcopis In aliis autem libere possunt.

3 ¶ Tertio religiosi nullum votum facere possunt. Non propter altitudinem religionis ita intitatur. xx. q. iiii. monacho non licet vouere sine consensu abbatis. Si autem vouerit frangendum erit. & placet magis quam opinio eorum qui distinguunt an possit sine preiudicio prelati. quia a monacis & religiosis est abdicatum velle & nolle. & ideo non credo quod possint vouere sine peccato. nisi presupponant consensum prelati tacitum. nec quod vouerunt exequi debent. nisi habeant consensum expressum prelati. si eius presentia haberi potest nisi sit de quo nullum preiudicium sit prelato vel regulari vite. & hoc sequitur Ri. in. iiii. & Tho. sa se. q. lxxxviii. & Ray.

4 ¶ Quarto abbates & prelati religiosorum non possunt facere votum per quod preiudicium generetur in eorum officio sine licentia suorum superiorum. xviii. q. ii. abbates. de aliis vero possunt vouere.

5 ¶ Quinto filiusfamilias non potest vouere aliquid quod sit contra regimen domus vel fa-

missie seu de ptinentib⁹ ad illā. nisi de licētia p̄ris nisi votū religiōis. ar.i.i.ij.ff. de pollici. ꝛ votū teret sancte q̄ꝙ p̄ōt.e. ex multa extra.eo. Itē de voto q̄ nihil derogat cure ꝛ regimini rei familiaris Itē si hȝ peculiū castrēse vl' q̄si.de illo pōt vouere: q2 in hmōi est sui iuris.

6 ¶ Sexto ipubes nō pōt facere votū religiōis. et de ɔsensu p̄ris. ꝛ si facit non tenet et post pubertatē q̄litercūqȝ intēderet cū secu.c.ad nr̄am.de regula. regrit eni pubertas cōpleta.vt.s̄. Nouit⁹ §.i.Tho sa se.q.vlt.ꝫ q̄si ipubes hȝ vsū rōnis ꝙ obligat q̄tū est ex se. nisi irritet.de q̄ dicto ego debito.q2 ꝯ ipsū est tex.in c.i.de regula.li.vi. Ubi ille q̄ secu pfessionē ante.xiiij. annū libere pōt redire ad seculū qđ nō esset si aliq̄liter teneret. Alia aūt vota facere pōt sicut ꝛ filiusfamilias. si est doli capax ꝛ sane mentis.c.ij.de voto. Uerum isti tutores pñt irritare: ꝛ etiā curatores si votū est reale vsqȝ ad.xxv.annos nisi vēiret accessione vt i intrāte religionē cū q̄ trāseūt bona sua. Si tn̄ ratū hȝ in pubertate tūc hȝ tho. sa se.q lxxxviij.

7 ¶ Septimo seruus q̄ non pōt facere votū de opib⁹ corporalib⁹ aut tpalib⁹ in p̄iudiciū dn̄i sui.q̄ q̄ ad talia est ei subiect⁹. De spūalib⁹ vt dicere orōnes ꝛ hmōi q̄ nullū p̄iudiciū faciunt dn̄o pōt ar.i.c.relatū.de sen.excō.ꝛ.c. si seruus sciente.liiij.di.

8 ¶ Octauo vir ꝛ vxor n̄ pñt facere votū p qđ p̄iudiciū generet alteri q̄ ad debitū reddēū.q2 q̄ ad hoc sunt pares c.gaudem⁹.de diuor. ꝛ iō cu vxor nō possit vouere abstinētiaȝ sine ɔsensu viri.vt in.c.manifestū.ꝛ.c.noluit.xxxiij.q.v. Similiter nec vir scđm Inno. Sed Pa.in.c.scripture ꝫ ꝙ vir aliqđ votū abstinēte facere pt dūmō nō. sit in p̄iudiciū vxoris. Sed vxor nullū pt facere sine ɔsensu viri.imo dicit si vir ɔsensit ꝙ nihilomin⁹ poterit reuocare ꝫ. inq̄ale faciat.nec vxor poterit ꝯdicer vt est tex.in.d.c.manifestuȝ.ꝛ.c.noluit ler. Sed ego teneo ꝙ sicut vxor nō pt aliqđ in p̄iudiciuȝ viri vouere.vt de abstinentia.dormire cum camisia.surgere ad matutinuȝ ꝛ huiusmodi.sic nec vir.nec in hoc sūt ipares. ꝫ quo elemosynas ꝛ.ea q̄ ptinēt ad curā rei familiaris sūt bene ipares. ꝛ iō p regula tene sicut videt velle glo.in.d.c.manifestū. ꝙ vxor pōt vouere ea que nō sunt in p̄iudiciū viri ꝛ ɔ̄rio vir. Unū si vxor hȝ p̄ter dotem pōt facere votū de ipsis dādis ꝛ similia. Uerū est ꝙ caueat ne scādalū viro aliqđ voueat.nisi in scandalum phariseoꝝ.vt.s̄.dixi. Scādalū.§.iij. Fallit in voto pegrinatiōis in subsidiū terre sancte.qđ vir sine lica vxoris pōt facere.c.ex multa de voto. De voto religionis q̄ mō ꝫ qū fit a viro vel vxore.vide.s̄. matrimonium.iiij.§.ix. cum sequentibus.

9 ¶ Sed nunqđ peccant tales vouētes q̄ implere nō pñt. R̄. ꝙ. si qū vouent sciunt se nō posse vouere. ꝛ aduertūt de hoc sic videt ꝙ peccēt mortalr nisi p̄sumant de volūtate eoꝝ quoꝝ interest. Si ꝓo de hoc non cogitant.sic nō peccant: q2 subintelligit ꝙ vouent q̄tum in eis est. ꝛ multo magis nō peccāt. si explicite hoc intendunt.

10 ¶ Utꝝ p̄lat⁹ abbas tutor.marit⁹ dn̄s ꝛ hmōi peccēt reuocādo vota p̄fatoꝝ q̄ nō potuerūt facere. R̄. ꝙ nō nisi ɔsensuȝ eis dederint.q2 tūc peccarēt. lȝ p̄fati non peccent obediendo eis.vt in.d. c.manifestum.

11 ¶ Pone ꝙ p̄fati votuȝ fecerunt aliq̄ñ et erāt sub tali ipedimēto. R̄. ꝙ nihilominus nō poterūt implere.

12 ¶ Sed nūqđ peccauerunt mortaliter tale impedimentum acceptādo puta episcopus qui anteq̄ȝ esset epūs fecerat votū religionis accepiando epatū vel mulier ɔsentiēdo mr̄imonio. R̄. vt colligo ex.c.p tuas.de voto ꝙ sic si de hoc aduertebat q̄ si tali ipedimento assensit Si vero tūc nō aduertebat nec cogitabat ꝙ assumebat ipedimentuȝ quo votuȝ implere nō posse.sic nō credo mortalr peccauerit.lȝ debeat dolere ꝙ votū iplere nō pōt. ꝛ recōpensare in eo in quo pōt. Potuit bene forsitā peccasse

mortaliter ex traditione. vt ista dicam. Excipitur ab hoc ille q religionē assumit q: nō peccat. sȝ meret. & pt oia vota in istud cōmutare si vult. Et ipso intrāte erit ab oibus absolutus sine alia dispēsatiōe & auctoritate. vt no. Inno. & pa. in. c. scripture. q: pma obligatio vr ɔfusa in posteriori. Facit qd no. i cle. si domū. de reli. & vene. sanctoꝝ.

B ℭ Utꝝ pstati q existētes in talibus ipedimētis fecerūt aliq vota teneant: iplere sublato ipedimēto tali. puta filiusfamilias postq factus ē sui iuris vl vxor mortuo viro. & hmōi. Ꝭ. Inno. & hug. & multi alij tenent q sic. Pa. in. c. scripture. eo. ti. dicit se dubitare pp. c. qdaȝ c. plȝ. de ɔuer. ɔiu. Ubi pȝ q maritus q intrauit religionē ɔdicēte vxore restitutus nō tīr ea mortua religionē intrare: q: emisit votū tpe ihabili. q ides erit i filiosfami. Ex q cōmissionem voti nō ɔmsit ad ips habile. & p h vr tex. ff. de pollici. l. ij. & facit qd no. in. l. si nō forte. §. libertus. ff. d ɔdi. idebi. & h dicit verius Pa. Sȝ ego distīguo q aut votū erat ppetuū & tūc aut fuit irritatū p eū q potuit. & sic āplius nō tīr. nisi ad id ad qd se potuit obligare. & iste pprie ē casus i. d. c. qdā. & c. plȝ. Nā reuocatus ille q fecerat votū religiōis sine licētia alterius ɔiugis nō tīr illo mortuo redire ad religionē sȝ solū viuere caste. q: illud potuit pmittere. s. nō exigere. & sȝ sruare tīr. Aut votū ppetuū nō fuit irratū ab eo q potuit. & sic dic q soluta patria ptāte vl vinculo quo ipediebat tīr illd iplere. & iste ē casus c. ɔstituit. de cōuer. ɔiu. vbi vir ingressus religionē vxore ipsiuȝ nō petēte in vita ea mortua cogit stare in religiōe. Si ho votū nō erat ppetuū. sed tpale sic nō tīr. nisi intētio fuisset ad obligādū se ad tps illd facienā. in quo poterat se obligare. Silr tīr si qs fecit votū intēdebat se obligare. saltē post solutā pfīam ptātē. vl si remoto ipedimēto ratificauit. vt in. c. ij. i tex. & in gl. eo. ti. Si ho de nullo istoꝝ cogitabat. sȝ solū de illo iplendo tpe pfīe ptātis. sic si fuit irritatum nō tīr. & sm hanc distinctionem ɔcorda opiniones pmas.

Utrum .iii. quo ad obligationē & q uis. vtꝝ oē votū licitū sit obligatoriū. Ꝭ. Ri. vbi. s. ar. v. q. i. q sicut pmissio licita fca cū intētiōe obligādi se & ex deliberatiōe si acceptet ab eo cui fit. & q eā acceptare pōt obligat pmittentē. nō tm ex pcepto legis diuine sȝ ēt legis nature. sic cū votū sit pmissio. vt. s. dcm ē. & deus illd acceptet cui fit. Jō ē obligatoriū. extra de voto. c. lȝ Fallit h in quttuor casibus sȝ eūdē Ri. ibidē. Prim⁹ pp ipotētiā iplendi. Ut ille q vouit ieiuniū qd sine magno detrimēto corpis suare nō pt. si facultas adeūdi supiorē deest pt ppria auctoritate frāgere. sm Tho. sa se. q. lxxxviij. ar. ij. Peccat tñ vouēs qd sibi ē ipossibile nisi speret fieri possibile. scds pp auctoritatē dispēsantis. Intellige si subest iusta cā. als n. vt i. c. magne. e. ti. & in gl i. c. nō ē. e. ti. Terti⁹ pp defectū ɔditiōis apposite. xxxij. q. viij. c. nō solū in fi. vl pp defectū cāe pncipalr mouētis puta mulier fecit votū ieiunādi vt obtineret salutē filij morit. n tīr. Quart⁹ casus qn id qd tpe facti voti erat licitū factū ē illicitū postea. puta. q: fecerat votū ɔtinētie añ mrimoniū post ɔtractū nō pt licite denegare debitū petenti & hmōi. & ppea dicit tho. i. iiij. eadē. di. q qcqd votū fieri ipediret si pūs esset obligationē ēt voto facto auferret. Nō bñ no. Adde. v. qn irritat ab eo q pōt vtputa plato. viro. tutore. & hmōi.

ℭ Utꝝ votū de mīori bono sit obligatoriū. Ꝭ. Ri. vbi. s. ar. iij. q. ij. q nō ē cū exclusione strictiōis. Nō limita verū. qn illud minus bonū nō est sufficiens ad salutē. s. q tunc nō tenet. Secus si est sufficiēs ad salutē: q: tunc tȝ qtū ad illud sed nō qtū ad exclusionē maioris boni.

ℭ Nū tīr qs votū iplere. Ꝭ. Pa. in. c. 2 nō est voti. de voto. q statī nisi auctoritate supioris. q sup hoc pt dispensare vt differat. ar. d. c. a ɔrio. Ri. ho dicit

q si statim intendebat se obligare sic statim tñr. Si vero ad tps sic fm q se intēdebat obligare faciet. ego vero credo sic distiguēdū. Nā aut qs sicut vouebat sic de iplēdo cogitabat vł statiz vel ad tps. ⁊ sic obligat̄ fz q se obligare imēdebat qñ vouit. Si vero de tpe nō determinauit. aut nō cogitauit. aut si cogitauit. nō tñ ad illud se obligauit ex voto. Sic distinguēdū ēt q aut differt. qz deuotius ⁊ gratius aut comodius tardādo sperat iplere. ⁊ sic nō peccat saltē mortalr. ⁊ sic itelligo gl. verā. in d.c. nō ē. q̄ dicit q i voto subintelligit si cōmode pōt q̄tū vt nō stanz teneat ⁊ difficultas sicut iuramēto sic ⁊ in h̄ excusabit. Aut differt solū ex neglia. ⁊ si ē pbabile piculū immēs ipossibilitatis i iplēdo si tardat̄. vtputa: q: g vouit religionē. nisi h̄ anno igrediat̄ postea nō erit aptus vel nō poterit. sic peccat mortalr differēdo si h̄ aduertit. Si aūt tale piculū nō imineat. vł si iminet nō aduertit sic dicere q sit peccatū mortale differre vł duz: Quis forte sit vez. p ar. a ɔtrio sensu. d.c. nō est voti transgressor q auctoritate aplice sedis quod vouit distulit. q̄ erit trāsgressor. si sine auctoritate differat. ⁊ ið dicetur. q aut iste excitat a grā ad iplen. q̄d pmisit. puta. qz sepius sibi ad mētē reducit̄ ⁊ cogitat q̄d illð dz iplere ⁊ hmōi. ⁊ sic vel se differt erit pctm mortale. q̄ñ a deo sit monit⁹ vt illð pficiat. ⁊ sic ɔstitueret in mora. Aut differt. qz d eo ñ cogitat. vł nō recordat̄. ⁊ sic ñ erit pctm mortale. nisi sit notabilis ⁊ valde lōga dilatio. ar. eor. q. s. dixi. Obligatio. §. viij.

3 ¶ Utz ille q vouit ad certū diē puta Jeiunare vigiliā assūptiōis gliose virginis marie imediate sequētē ⁊ hmōi ⁊ nō ſuauit teneat̄ alio die illð iplere. R. pa. i. c. p mas. de voto. q sic q̄ñ sit obligat⁹ ad duo. sicut ille q obligat certo die dare decē alicui. si die statuto nō dederit. tñ obligat⁹ remāebit. Facit. c. cū dilecti. de do. ⁊ ɔtū. ⁊ l. celsus. ff. de arbi. §. i. vbi iasins dare. x. ãra kł. septēbr. vł duo hꝫe pcepta. vnū dādi. ⁊ aliud ifra kł. Et ē tutior opio q̄ aliā tenē. nisi qñ vouēs nō hēbat aīuz obligandi se. nisi ad illum diem qz sic non tenetur alio die ieiunare. sz penitere de voto facto.

¶ Utz votū de nō vouēdo aliqd nisi in scriptis vł i manu talis ⁊ hmōi valeat. R. sz R1. vbi. s. ar. ij. q. iij. q sic qz nō simplr ɔhibet factionē voti sz pcauet pcipitationē. ⁊ iō si ɔtrā facit. s. vouēdo nō in scriptis. vel sine ɔdiōe apposita peccat vt trāsgressor pmi voti ⁊ sic est mortale. ⁊ nihilominus tñr seruare votū q̄d fecit sine illa ɔditione. qz votū q nō vouebit nisi cū tali circūstātia vt illud seruet in vouendo. 4

¶ Utz cessāte cā pp quā qs vouit obligēt. R. Ho. lz q sic. lz sit facilior redēptio. allegat. c. magne. §. fi. de voto go fre. lz q nō obligatur p. d. c. fi. nisi in voto religiōis. q̄d ex falsa cā nō viciatur. c. dudū. de ɔuer. ɔiu. Sz ego dico q si cā erat finalis. ita q nō itendebat obligari. ipsa nō extante nō obligat̄. c. cū cessāte. de appel. Si vero cā erat inpulsiua vł inductiua sic lz esset obligabitur nihilomin⁹. Facit. c. ex pte. el. ij. de ɔuer. cōiu. In dubio dico q obligatur q̄ñ ignorat si fuit finalis vel non. l. qcqd astringēde. ff. d v. ob. Nā i oī voto cā finalis videtur eē. vt placeat deo ⁊ ideo alie cause videntur impulsiue. Et ideo ipsis cessantibus remanet obligatio. 5

¶ Utrum quis possit obligare alium ex voto suo. R. q non nisi alter consentiat. vnde mater lz voueat q filius ieiunabit et huiusmodi nisi ipse consenserit non obligabitur. sed quo ad res temporales bene posset obligare heredem suum sed non ad aliquid personale si ipse non consentit. vt. j. patebit 6

¶ Utrum ille qui non potest perficere votum per se teneatur per alium perficere. R. q non qz in omni voto intelligitur illa cōditio generalis si deo placuerit. si potero ⁊ huiusmodi etiam si non exprimatur. vt no. in. c. quemadmodum de iureiur. ⁊ in. c. beatus. xxij. 7

q.ii.q̃ si nõ extat tollit voti obligatio. vt no. gl.i.c.nõ est.e.ti.Ad.c.q̃ super. his de voto respõderi põt fm Pa.in c.i.de voto q̃ loquit qñ impedimẽtũ nõ est oĩno impeditiuũ.s3 solũ difficultatiuũ.Distinguit tñ Inn.in.c.scripture.eo.ti.q̃ si qs vouit visitare terrã sanctã p subsidio impendẽdo q̃ l3 tũc visitare nõ possit tñ subsidiũ tenet impẽdere meliori mõ q̃ põt.quasi sit ad hoc obligatus.Et idẽ dicas in eo qui fecit votũ visitãdi.S.Jacobũ ⁊ aliqd dandi ⁊ huiusmõi.Si vero solũ vouit visitare ob deuotionẽ.tunc nõ tñr p aliũ exequi impedimẽto superueniẽte. pa. in.c.licet.eo.ti.addit aliã limitationẽ s.q̃ nõ tenetur nisi tpe voti emissi erat certus q̃ impedimẽtũ erat ppetuũ. q: sic teneret p aliũ implere.ne votũ sit d'risoriũ.Sec' si nõ erat certus de impedimẽto ppetuo.l3 eũ haberet tpe voti q: tũc solũ tenet q̃ primũ comode poterit ar.i.l.nepos pculo.ff.de vbo.sig. l3 ho.indistincte velit q̃ teneat p aliũ qñ impedimẽtũ erat tpe voti. Sed vr verior opio Pa. Addo.⁊ tertiã limitationẽ.s.q̃ nõ teneat p aliũ.verum nisi pus fuisset in mora in executione voti. q: tũc tñr vel cõmutare vel redimere vt patet leui.xxvij. vbi dr q̃ si mortuus fuerit iputabit sibi in pcñ.⁊ ar.l.ij.in prin.ff.si quis cau.⁊ in.c.fi.de iniur.

8 ¶ Utrũ heres teneat iplere vota sibi imposita ab illo cui' est heres.R.q̃ aut expresse assensit sic tenet.dũmodo acceptet hreditatẽ si sub spe hñdi hereditatẽ solũ ꝯsensit.alias si simplr promisit sic teneretur. et ita intelligo.do. Anto.in.d.c.l3.Nec distinguo vt quidã an sit peregrinatiõis vel abstinentie.q: ꝯsecũq3 sit tenet.Facit.l.veteris. C.de comu.stipula.⁊.C.vt ac.ab here. vel ꝯ here.inci.l.vnica.c.qd sup.his.⁊ c.licet.eodẽ.ti.Si vo nõ assensit heres tunc si votũ est personale.s.obligans personam suã nõ tenetur. Si vero est psonale ad incertã personã puta. mittere aliquẽ ad sanctũ Jacobũ.sic tenet Similr si est reale solũ vt facere monasteriũ vestire pauperẽ ⁊ huiusmodi sic ẽt tenet.Itẽ si est reale simul ⁊ personale ⁊ expressũ vtrũq3.vt ire ad sanctũ Jacobũ.⁊ ibi offerre.x.sic tenetur ad offerendũ.x.sed non ad eundũ vel mittendũ aliquẽ.nisi secundũ q̃ supra dixi.in.§.vij.qñ obligatur p aliũ implere. Si autẽ est reale ⁊ psonale.s3 personale expressum solum est.vt puta ire ad sanctũ Jacobũ.l3.accessione veniãt expense nõ tenetur q: sublato pncipali.i.q̃ nõ teneatur ire.nõ tenet ad expensas. Si vero nihil in hoc disposuit.sic dic.q̃ si defunct' tenebat p aliũ votum suũ implere vt in casibus de qbus supradictũ est sic similiter ẽt tenet.⁊ hoc ex quo adijt hereditatẽ.q: adeundo q̃si cõtraxit Facit qd legit. ⁊ no.in.l.ij.ff.de polli.⁊ in.l. more.ff. de scq here.pro q̃ tex.in.c.si heredes. de testa.⁊ hoc intellige in quantũ vires hereditatis patiũtur Credo tamen q̃ si filius grauaretur i lřa pro hmõi votis iplendis q̃ haberet cãm liciam impetrandi dispensationem.

9 ¶ Quid de illo q defficto pmisit implere votũ ab eo emissũ.R. q̃ si in eo casu pmittẽdo intellexit psonã suam obligare sic tenet implere ob pmissionẽ factã. Sed si pmittebat tanquam heres sperans hereditatẽ adire a qua mutato ꝯsilio postea abstinuit non tenetur.ar.c. venerabilem.§. fi. de elec. Et no. Inno.⁊ ber.in.d.c.l3.

10 ¶ Item ille q nouit religionẽ aliquã intrare que eũ nõ vult recipere sit absolutus.R. fm. Ri.vbi.s.ar. prio.q.v. q̃ si intentio sua erat determinata solũ ad vnã religionẽ sic nõ tenet aliam intrare.si illa eũ nollit recipere. q: factũ est ei ĩpossibile votũ suũ. Si vero intentio sua erat indeterminata sic tenet se tot religionibus offerre q̃ vnam inueniat si põt q̃ eũ recipiat.nisi sit talis religio. de qua probabiliter credit q̃ si de ea cogitasset nullo modo intrare consensisset. nec credo q̃ teneatur per mundum discurrere vt vnã inueniat q̃ eum recipiat.quia nec hoc cogitauit.

nec ad hoc verisilr se voluit obligare.

11 ¶ Sed qd faciet ille q ideterminate vo
uit religionē cuz tñ nullā inueniat q̄ eū
velit. R. Inno. voluit q̄ pmaneat sub
obediētia epi ⁊ fit monachus eius. Sz
ego hoc nō teneo de necessitate. sed q̄
pōt nubere. ⁊ stare in seculo.

12 ¶ Quid si dubitat an determinatā in
tētionē hūerit. vel ne. R. in dubio tuti
or pars est eligēda. c. iuuenis de spō. ⁊
idē faciat sicut q ideterminate pmisit.

13 ¶ Utrū ille quē penitet eo q̄ fecit votū
peccet mortalr. R. q̄ nō q̄ sic añ votū
poterat si velle vouē. ita post pt nō vo
luisse vouē. dūmō pur ipleat. ex q̄ fecit

14 ¶ Utrū ille q fecit votū de nō intran
do religionez sit obligat⁹ ad nō intrā
dū. R. fm Ri. i quol. iij. q. xiiij. q̄ nō q̄
sicut illicitū est iurare nō facere bonuz
ita ⁊ illicitū est vouere nō itrare religio
nē q̄ est maiuz bonū. ho. tñ distinguit
q̄ illectiua nō pt itrare ⁊ votū obligat
vt nō itret illud monasteriū qd pp in-
cruz hñdum tpm circūuenit ⁊ alicit. sz
aliud monasteriū pōt vt. xx. q. iij. cōsti
tuit. de cōuer. cōiu. dudūz. Inspiratus sit
a dño pōt intrare. c. gaudemus de di-
uor. ⁊ placet ⁊ pbatur in. c. beat⁹. xxij.
q. ij. ⁊ in. c. ij. de iureiuran. Nec cures
de dicto Grati. xxij. q. iiij. §. vltimo in
fi. qui non est tenendus in hoc. vt in-
fra patebit.

15 ¶ Utrū ille q hñs votū religiōis eligi
tur in epm teneatur pus intrare. R. q̄
sic de voto. c. per tuas.

16 ¶ Utrū ille q vouit vnā religionez in
trare possit aliā intrare. R. q̄ nō laxio
rē. sz bene strictiorē. ⁊ fm distinctionē
de qua. ā. Religio. vi. §. xxxiij. excepto
q̄ nō tñt petere licentiā si est strictior.

17 ¶ Sz qd si de facto itrat religiōez la-
xiorez. R. tz igressūs. ⁊ penitere dz de
facto voto. de regula. c. q post li. vi.

18 ¶ Utrū ille q vouit itrare religionem
satisfaciat voto si itrat ⁊ postea egredi
tur. R. fm Ri. in. iiij. di. xxxviij. ar. viij.
q. iij. q̄ aut ille qui intrat religionem
vouit actualiter pponebat in religiōe
manere. ita tñ q̄ illud propositū nō ca

dit sub voto. sed ipsum comitatur tm̄.
Aut actualiter proponit experiri vt si
sibi placuerit fiet sin autez egredietur.
Aut de nullo istoꝝ cogitat actualiter.
sed tñ vouet intrare q̄ sibi vr̄ bonuz
sic sue. aut dū vouet hz propositū exeū
di postq̄ intrauit. Si pmo mō vouit
⁊ intrat ⁊ postea exijt satisfecit voto.
Et licet hoc dcm̄ nō probet Ri. potest
tñ sic probari. Nam vt dicit Henri. de
gan. in. iij. quoli. q. xviij. sz quis ↄcipit
at diuersa proposita circa idez. puta vi
sitandi limina sancti Petri pedibus
nudis die veneris. ⁊ vni istoꝝ oppo-
nat votuz: ⁊ sub promissiōe voti astrin
gat se ad iplendū vnum illoꝝ tm̄. licet
alia maneant absolute sub rōne propo
siti. tñ nō tñt ad ea sicut ad votuz. Sic
in proposito. Item alia rōne posset p
bari q̄ satisfecit sic. q̄ sicut iuramētuz
factū in materia iuris recipit oēs limi
tationes iuris sic ⁊ votū cum ambulēt
pari passu. vt dixi. s. Iuramētum. iiij.
§. i. ergo intelliget ⁊ probaret fz q̄ sta
tutuz est in iure. ⁊ cū hac opiniōe Ri.
cōiter ↄcurrunt theologi. imo plus di
cit Ri. ibidez. q̄ etiā si intrauit animo
exeundi cum voluntate tñ dandi ope-
rā. vt deus imutet propositum suum q̄
satisfecit voto. Et idem dicendū si vo-
uit mō scdo. s. cum volūtate experiēdi.
Aut tertio mō. s. de nullo istoꝝ cogi-
tās. s. q̄ satisfecit. Si tñ intraret cū pro
posito exeundi. ⁊ nunq̄ dādi opam vt
mutet suū ppositū nullo mō spō deū
satisfecisset q̄ plus deus ponderat affe
ctuz q̄ manū. xiiij. q. v. Si qd inueni
sti. Et talis est in malignitate nō in in
firmitate. sicut ille qui intrādo hz aiuz
exeundi. nō mutādi. si aliud inspiretur
Si aūt quarto modo qs vouet. s. cum
proposito exeundi postq̄ intrauerit.
Hoc pōt esse tripliciter. Primo q̄ vo
uet itrare vt exeat. Scdo q̄ vouet in-
troitū ⁊ exitum. Tertio q̄ soluz vouet
introitū sed cum comitat ppositum
exeūdi. a quocūq; istoꝝ modoꝝ illicituz
est votū. Uouere. n. vt exeat est vouere
pp finē maluz. ⁊ sic nō tz votū. Uoue-

re et introitu et exitu est temerariu ꝑꝑ cō-
fiſſionē ꝑris male. s. exit⁹. Siſr itrare
religionē cū volūtate exeūdi eſt pcīn
et iō temerariū ſi ſi ſi nō vult dare ope
raʒ vt mutet ꝓpoſitū ſuū. qđ no. qꝛ ſe-
pius in pratica cōtingit.

19 ¶ Utrū votuʒ factum ex metu obliget
vide. s̄. Metus. §. viij.

20 ¶ Utrū votū fcm̄ de re licita ſi tñ vti-
li ad salutem ſit obligatoriū. R. ſʒ Ri.
vbi. s̄. ar. ix. q. iij. ꝙ nō. vnde qñ aliqs
vouet aliqđ qđ i vno caſu ꝑt eſſe vtile
ad ſalutē. et i alio cāu iutile obligat̄ ad
obſuātiā voti i illo cāu i q̄ ē vtile ad ſa
lutē. nō in alio in q̄ eſt iutile ad ſalutē
puta aliqs vouit nūq̄ꝫ petere diſpēſa-
tionē votoꝝ cuēit caſus ꝙ ꝓbabilr ti-
met de trāſgreſſiōe alicu⁹ voti ſic pōt
petere diſpēſationē. nō obſtāte voto ꝓ
fato Si ꝟo cāus tal̄ nō euenit. ſed ma
gis ſibi expedit ad ſaluteʒ ſuare. ſic tʒ
votū ꝓdcm̄. et ſi poſſit petē diſpēſatōʒ
niſi fuerit itētio vouētis. ꝙ ſi nō obli-
gat i oī caſu nō obliget in aliquo.

21 ¶ Utrū votū de aliq̄ faciēdo vel ñ fa-
ciēdo q̄ ſal⁹ corꝑalis amittit̄ ſit obliga
toriū. R. ſʒ ho. ꝙ nō. vt puta qs vouit
ñ comedere carnes. et a medicis dr̄ ꝙ ē i
ꝑiculo mortꝭ niſi vtat̄. nō obſtāte voto
vteb̄it. h̄ ēt hug. ſa ſe. q. iiij. c. ñ. ſolū.

22 ¶ Quid de illo q̄ vouit dare vnā mē
ſurā grani ſnuati paupib⁹ et ñ deter
minauit d̄ q̄ mēſura. R. ſʒ ho. ꝙ in arbi-
trio ei⁹ erit dar̄ ad quā mēſurā volue-
rit. extra de cenſi. c. ex ꝑte. vel dic ꝙ ad
eā de q̄ cogitabat.

23 ¶ Utrū vouēs ex duab⁹ cāis. puta. vt
viſitaret romā. et vt ibi iuēiret germa-
nū ſuū teneat̄ ſi vna illaꝝ deficit. puta qꝛ
german⁹ iđ receſſit. R. ꝙ ſic. l. celſus.
ff. de arbi. Jntellige ſi itēdebat. ſe obli
gare vna illaꝝ extāte. alias ñ in ꝯſciā.

24 ¶ Quid ſi qs fecit duo vota diuerſa
R. ſʒ Tho. in. iiij. di. xxxiij. ꝙ ſi vtrūq̄ꝫ
pōt ſuari ſuāt. Si ꝟo ſūt icōpaſſibilia
ſuet mai⁹: et ſatiſfaciat de minori ſʒ ar-
bitriū plati. ꝑt ēt dici ꝙ ſi peccat q̄ vo-
tū i mai⁹ bonū ꝯmutat. vt patebit. Si
ꝟo ſunt eq̄lia ipleat qđ pri⁹ ꝓmiſit.

25 ¶ Utrū dn̄iū rei q̄ ex voto ē deo vl̄ ali
cui eccl̄ie ꝓmiſſa maneat penes vouētē
R. pe. de paſio in actoru d̄ canōica por-
tiōe epi. c. iiij. ꝙ ſic ſʒ ꝑſōali obligatōe
tñr votū iplere. de q̄ plene i. l. ſi qs reʒ
ff. de poll. vbi dr̄ ꝙ ꝑſona obligat̄ nō
res. ñ tñ ſit ni i hērdē tal̄ obligatio vt ibi
dē i ſi. Facit. l. pactū. ibidē. Et ſic ꝯoge
tur ꝑſonali obligatōe. c. ex ꝑte de ceſſi.
Qđ limita q̄ ad herede vt. s̄. §. viij.

26 ¶ Sʒ qs aget R. q. s̄. Qđ ſic ille cui
relictū ē legatū ſoluʒ agit de iure. et nō
ali⁹. l. i. et. ij. C. cōia d̄ le. ſic et ille cui fa
ctū ē votū. Et ex q̄ ſiet ꝙ legatū factū
imagini xp̄i nō acq̄rit̄ eccl̄ie nec ꝑlato
nec ꝯtēplatōe eccl̄ie vl̄ ꝑlati ē factuʒ. lʒ
imago ſi in ꝑochia. et vr̄ caſus in. c. ni
mis. el. i. d̄ exceſ. pla. Facit. c. requiſiti de
teſta. Sʒ eēſet deo tm̄ et ei⁹ ꝯtēplatōe
vt vr̄ eſſe cāus. xij. q. ij. ꝑdia. et iō aget
epūs q̄ hʒ cogere. d. c. ex ꝑte. et dabit̄ ec-
cl̄ie vbi teſtātor hūit domiciliū. s. cathe-
drali. vel ſi nō ſit d̄ glori. ar. eoꝝ q̄ no.
in aut. de eccl̄ia. ti. §. ſi q̄s i noīe magni
dei. Si aūt factū eēt cōtēplatiōe eccl̄ie
ꝑochialis. ſiue ſit talis imago i ea ſiue
nō eccl̄ie ꝑochiali acq̄rit̄. c. cū int̄ vos
de ſo. ſig. Et ſic aget rector ip̄i⁹ eccl̄ie
de iudi. c. cū deputatū. de. i. de reſcript.
Sic idē dicēdū in voto facto ꝑ reſpe-
ctū ad eccl̄iam vt puta ad beatū Jaco
buʒ. Et ſic aget ꝑlat⁹ illi⁹ eccl̄ie. d. c. ex
ꝑte. Jn voto ꝟo facto ſimpliciter deo
vel imagini et hmōi aget ep̄s. Aduer-
te hic. qꝛ multi decipiūtur credētes ꝙ
q̄ vouēs dare vni eccl̄ie puta imaginē
vel certū et hmōi vel alicui paupi. r. te-
neat̄ tal̄r adiplere votū ꝙ nec ēt ꝑ diſ-
penſatōeʒ poſſit liberari. ex q̄ tales ꝑſit
aget̄ q̄ſi ſit eis ius acq̄ſitū ex tali voto
Sed decipiūtur qꝛ tales nō acq̄rūt ali
qđ ius in re quaʒ ſic talis vouit. eo ꝙ
nec eis vel aliq̄bus ꝑ eis acceptātibus
ſunt facta pollicitatio ſed ſoluʒ deo. Et
iō tales agūt vt ſeruēt votū ſolū ꝯdi-
tiōe. d. c. ex ꝑte. et c. iamus. xij. q. i. et ſi
inſilibus. Cum ergo auctoritate ſupio-
ris cōmutatur in eque gratū deo talis
liberatus eſt ab obligatiōe quā ꝯtraxerat

cũ deo. ⁊ pptetea absolutus est. Et ĩõ sic tene. qñ ꝯmutatio fit in melius vel eq̃ gratũ deo. vł ẽt ĩ minꝰ gratũ cã existẽte in vouẽte. Fallit hoc in voto in q̃ qs aliqd ꝓmisit in subsidiũ terre sancte. Facit. c. ex multa. eo. ti. qđ sine auctoritate pape cõmutari nõ põt.

27 ¶ Utrũ peccet mortalr totiẽs quotiẽs qs frãgit votũ. R̃. ꝙ si votũ ẽ negatiuũ nisi dubiũ ꝙ sic. Si vero ẽ affirmatiuũ puta de ieiunando. nõ nisi pma vice q̃ comedit nõ ẓa vel tertia vice comedẽs si facit sine ꝯtemptu: sꝫ q̃si reputãs sibi ĩpossibile plus illo die ieiunare. Secꝰ si ex ꝯtẽptu puta. qꝛ si ẽt posset ieiunare nõ faceret ⁊ silia. Et ẽt Petrus de pal in. iiij. di. xv. ꝙ qñ qs vouit ad certũ diẽ nõ bibere vinũ. puta die sabbati ꝙ solũ peccat mortalr pma vice. Secus si fecisset votũ ad tps ppetuum vel ad certos dies qꝛ si ad tps ppetuũ totiẽs q̃tiẽs bibit peccat mortalr: qꝛ omne tps est in obligatiõe. Si ad certos dies solũ dies est in obligatõe. ⁊ nõ totũ tps. Et iõ nõ peccat: nisi semel ꝑ q̃libet die. Et dat exemplũ de ĩdulgiẽns q̃ est in ppetuũ ĩ ecclis quas totiẽs habet quotiẽs ĩtrat. Si ẽ ad diẽ solũ habebit qui semel nec plus q̃ plures in eodem die visitauerit. Si ad diuersos dies. sic quolibet die visitauerit. ⁊ satis ẽst benigna ista opinio. Sed pma est verior ⁊ tutior. qꝛ exẽplũ de ĩdulgẽtia est valde dissimile.

Otum. iiij. que ad ꝯmutationem vel dispẽsationẽ queruntur plura.

1 ¶ Utrũ votũ sit cõmutabile in aliud opus pietatis. R̃. ꝙ sic. tex. ẽ in. c. magne. §. cũ igĩ. de voto.

2 ¶ Utrũ possit qs sine auctoritate superioris votũ suũ in melius cõmutare. R̃. ſm. Pa. in. c. scripture. de voto ꝙ sic lꝫ sit tutius habere dispensationẽ. ⁊ cum hoc trãseũt cõiter doc. ⁊ facit. d. c. scripture. ⁊. c. ꝑuenit. el. ij. de iureiu. Sꝫ ꝯ est. c. pmũ de voto vbi sine arbitrio ꝓsidẽtis nõ dꝫ fieri ẽt in melius. ⁊ seq̃r Ricar. vbi. s̃. arti. viij. q. i. Item facit ꝯ l. ij. ff. si cer. pe. insti. q mo. tol. ob. ĩ ꝑn. vbi pꝫ ꝙ nõ liberat̃ q soluit rem etiã meliorẽ: nisi soluat̃ qđ debet̃ Et iõ dic ꝙ aut cõmutat̃ in religionẽ ⁊ sic pt fieri sine auctoritate superioris dicto. c. scripture. Naꝫ ẓꝫ Ricar. vbi. s̃. ar. viij. q. ij. cũ qs profitet̃ actualiter vel habitualr tendẽs nõ amplius teneri ad vota que prius fecerat. sꝫ solũ voto religiõis absoluit ab illis ipso iure. Secꝰ si qñ ꝓfessionẽ fecit itendebat actualr vel habitualr velle remanere obligatꝰ illis votis q̃ prius fecerat: qꝛ sic idiget dispensatione. Posset etiã ẽẽ tale votũ. de quo ꝓbabilr posset dubitari an melius est illud seruare: aut eo dimisso religionẽ ĩtrare. vt si aliqs magnꝰ rex fecisset votũ de acgrenda terra sancta ⁊ hmõi: in qbus tũc papa esset ꝯsulẽdus: ⁊ ẓm eius auctoritatẽ ꝓcedẽ nõ simplicit̃ in religionẽ cõmutañ. Silr nõ cõmutatur in religionis votũ illud quo qs vouit aliqd dare ĩ subsidiũ terre sancte sine lnia pape ẓm Rodo. Secꝰ si solũ fecisset votũ ꝑegrinatiõis. qꝛ absolueretur ꝑ religionem. Aut cõmutatio voti vult fieri in aliud a religiõe. Et sic reqrit̃ auctoritas superioris aliqñ solũ petita lꝫ nõ obtẽta. vt qñ ẽ certũ ꝙ illud ĩ qđ non cõmutat ẽst melius ⁊ magis deo acceptũ vt i. c. lꝫ ď voto si ẽt fieret sine lnia superioris cõmutatio ĩ melius qñ est clarũ ꝙ est melius nõ peccaret ꝑ. d. c. ꝑuenit. si vero nõ est clarũ ꝙ sit melius sic oꝫ auctoritas obtineat̃. ⁊ multo magis qñ cõmutatur in eq̃ bonũ vel minus bonum est necessaria dispensatio superioris.

3 ¶ Sed qd si votũ erat factũ deo intuitu alicuiꝰ certe ꝑsone vel loci. puta talis monasterij vel talis pauꝑis de dando sibi aliqd. R̃. ꝙ lꝫ actio negrat̃ talibus ad agẽñ. vt cõpellat̃ reddere qđ vouit. vt s̃. dictũ ẽ. tñ in religionẽ ꝯmutãdo absoluit̃ ab illa obligatiõe cũ fuisset ꝑsonalis. Secꝰ ẽẽt si ñ ex voto solũ deo facto. Sꝫ ex aliq̃ alio respectu se hominis obligasset: qꝛ sic nõ absolueret̃ per religiõis ingressũ: nec etiã per dispensa

tione superioris. nisi fm ꝙ dixi.s. papa.§.vi.ꝛ Iuramentū.vi. in pn.

4 ¶ Utrum ille q pmisit pñi aut alteri votū eorum iplere possit illō i religionē pmutare.R. Tho.i q̄dā.q.de quol.ꝙ sic: q2 sicut sufficit p se ita ꝛ p pñte.

5 ¶ Utrum oē votū possit cōmutari auctoritate superioris.R. fm. Si vbi.ar.ix.q.i. ꝙ sic.ꝛ de hoc vide.s. papa.§.i.ꝛ hoc firmiter teneas: q2 nullū est votū voluntariū qn possit i melius pmutari. ꝛ si si ipsi cui cōmutatur saltez cōstari. Itē alii qui votū militaret ꝯ salutem ppriā. vt pz in illo q castitatez vouit quaz tñ ex fragilitate sua videt verisilr fracturū Et io superioris auctoritas nobis diuinis sa est a deo in hmōi puidēdis. ꝛ nō curēs de tenētibus aliud.

6 ¶ Quis ē superior cuius auctoritate vota possint cōmutari.R. ꝙ quo ad qttuor vota solus papa dispensat.s.in voto religiōis. In voto hierosolomitāo voto sancti Iacobi. ꝛ voto visitādi limina aplorum Petri ꝛ Pauli. ꝛ sic fuat in facto.lz nullo iure inueniat expressū nisi de voto p subsidio terre sancte.vt in c.ex multa.de voto.vbi lz Pa. ꝙ ēt legatus de latere nō pōt dispēsare cū regratur spālis delegatio.vt i.d.c.ex multa pz. Sz si factū esset solū p deuotiōe nō p subsidio.sic lz i.lez Pa. ibidem ꝙ epūs pōt dispensare. Et sili.si vouisset solū ex deuotiōe ire ad sanctū Iacobuz nō in subsidiū prestanū. Et facit p hoc tex.c.ꝙ sup his.ꝛ c.ex multa eo.ti.que fundat se sup subsidia terre sancte. Et lz istud sit verū de iure. Quia tñ ꝯsuetudo ita se hz.vt ēt de deuotiōe factum ptineat ad papā eius dispensatio. ꝛ etiā q2 maiores cāe ad papā sunt referēde. vt in.c.maiores.de bap. Iō cōsulo recurrēū fore semp ad papā in hmōi. Si tñ epūs dispēsaret sequēdo opinionem Pa.credo valeret q2 posset dici ꝙ licz cōmuniter remittantur ad papam nō tamē propter hoc est casus papalis.potest.n. quia mittit ad papam aliquādo ad terrorem.aliquādo pro maiori cautela.aliquādo ex reuerentia. Et iō hoc nō pbat eē qō ab hoc ptingit abesse.l. neqz natales.C.de pba. In aliis āt votis a pdictis pōt epūs dispēsare quo ad suos subditos. Abbas ꝛ alii plati religiosorū pñt quo ad religiosos eis subditos.siue votū fecerit añ ingressuz religionis siue postea. Alii aūt inferiores epis q nō sūt. plati religiosorum dispensare nō pñt.nisi tales haberēt iurisdictionē epalē in psonas de iure spāli. Facit glo.in Cle.i.de re.ec.nō alie. ꝛ qō no. Inno.in.c. statuimus de ma. ꝛ obe.ꝛ Pa.in.c.significasti.de fo.cōpe.vel ex spāli iure vel pcessiōe hoc eis pcederetur. Et hoc sequūtur cōiter doc.in.c.fi. de postu.pla. Do.ñi i.c.i.de voto.dicit ꝙ tex.d.c pmi probare vr ꝙ quibz pñidens in istis votis dispēsare possit Fatetur tñ ꝙ de ꝯsuetudine seruatur vt inferiores epis nō possint dispēsare. nisi vt dictū est ꝛ minime mutanda q̄ longa ꝯsuetudine iterptatiōem acceperit l.minime.ff.de legi.

7 ¶ Utrum epūs ꝛ siles possint dispēsare in votis a se emissis.sicut pñt dispēsare i subditorum votis.R. Pa.in.c. magne de voto.ꝙ nō. ꝛ facit istō.c.magne iūcta gl.p hoc. Nā nō vz qs auctorisare in facto suo pprio vt in Cle.ii.de re.ec.non alie.ꝛ in.l.i.ff.d aucto tuto.

8 ¶ Utrū abbas vel platus religiosus q pcessit liniam eius subdito vouēdi possit euz postea dispensare.R. Ri.vbi.s. ar.iiii.q.iii.ꝙ añ votū emissuz potest liniam reuocare. ꝛ sic nō tenebit postea factum. Sed post votuz emissum dicit tutius eē ꝙ subditus recurrat ad superiores sui plati.vel ad papā si aliū nō hz. Et ista opio est satis equa ne videatur auctorisare in facto suo sed tñ de forma iuris pt dispēsare.ar.c.manifestū. Et qō ibi no.xxxiii.q.v. Itē sicut rōnabiliter pcessit liniaz pōt ēt rōnabilr si cā occurrat dispēsare nec.ē istō i fcō pprio sz alieno.nisi forte solū vellet dispēsare pp suū comodū.q2 sic nō posset alias sic.si pp necessitatē subditi.

9 ¶ Quid de voto castitatis an inferior a papa possit dispēsare.R.diuersa fuit

opinio. sed saluo meliori iudicio credo dicendū q̄ aut votū castitatis est simplex ⁊ ppetuū. ⁊ tunc pp duo eps pōt dispensare. Primū si votuz castitatis fuit aliqualr meticulosum a pn. lz non fuerit iustus metus. vt vult glo. in. c. veniens. q cle. vel vo. Scḋm pp piculum fornicationis: qñ verisilr timetur incōtinentia. Et hoc ē tz. d. Car. ⁊. d. Ant. in. d. c. veniēs. Et sic limito dcm̄. Speti. de le. §. nūc de epoꝝ. ⁊. ciij. ⁊ Jo. an. ⁊ doc. q dicūt epz posse dispensare qñ votū castitatis est simplex ⁊ ppetuū: ⁊ gl. in. c. rursus q cle. vel vo. q̄ dicit ecclīam posse dispensare. In alijs aūt casibus solus papa dispensabit. Et sic intellige gl. i. c. i. de voto. cū alijs doc. tenētib⁹ q nō pōt eps dispensare. A fortiori pōt dispensare cū eo q fecit votū nō nubendi. qꝛ pprie nō est votū castitatis qḋ pz qꝛ fornicaret̄ nō frāgeret votū licz peccaret mortalr. Si vo non sit simplex sz ad tps. puta vsq ad annum ⁊ hm̄ōi. sic pōt epus dispensare. Silr dispensat epus in voto castitatis emisso ab altero cōiugū rōne piculi. vt etiā exigere possit. vt no. doc. in. d. c. rursus. Et ibi. d. Jo. an. de sancto georgio epus Alexā. Si. vo votū sit solēne. sic solus papa silr dispensat fm oēs in. c. cū ad mōasteriū. de sta. mo. vbi ē et aliqui voluerunt q nec etiā papa possit. lz nō sit veruz secundū Archi. in. c. sūt quidam. xxv. q. i.

10 ¶ Quid regritur vt dispensatio vl cōmutatio sit legitima. R. Innō. in rubrica. de obs. ieiu. ⁊ archi. i. c. psbyter. lxxxj. di. dicūt q regrunt̄. s. cā lgia i vouente. Et fm q votū ꝯmutet̄ i meli⁹ vel deo magis acceptū. Pa. vo in. c. i. de voto dicit qḋ cā lgia subsit in vouente. lz nō cōmutetur in aliqḋ meli⁹. tñ est lgia dispensatio. dūmodo ꝯmutetur in aliud simile. Facit. c. magne. de voto. Et qḋ legitur. ⁊ no. i. c. i. de re. pmu. in simili. Ego tñ credo q ē si nō commutetur in aliud simile q valeat dū necessitas vel vtilitas id persuadeat. Necessitas puta qꝛ est debilis. Itē familiā magnā hz quaz oz sustentet ⁊ hm̄ōi. Vtilitas. puta qꝛ maius bonū est cōstatis cōmutatio q̄ si seruaret. ⁊ talis q̄ arbitrio supioris: sunt relinquēda. vt i. c. ex multa circa fi. de voto. vbi tex. alternatiue loqtur dicēs. si necessitas exigit vel vtilitas psuadet. Si. vo cā lgia nō subsit i vouēte. tūc oz fiat cōmutatio in meli⁹. Et ita itellige ⁊ limito tex. c. i. de voto qḋ vult vt in meli⁹ fit ꝯmutatio vel saltez in eque bonū ⁊ gratū deo.

11 ¶ Vtꝝ dispensat⁹ sine cā lgia sitū⁹ in ꝯscia. vide. s. Dispensatio. q nō.

12 ¶ Quid de atēdere dispensator voti. R. q d liceat secūdū eqtatē. q d deceat secūdū honestatez q d expediat secūdū vtilitatē vel necessitatē. Itez qualitatē psone cāz ⁊ qūtatē. ⁊ qūtitatē cōmutatiōis. Nā si cā cessat facilius dispensat̄. Qualitas vo vt si sit votū pegrinationis extimet expensas quas fecisset eūdo ⁊ redeūdo ⁊ ipsa i pios vsus ꝯuertat. laborē itineris: ⁊ ipsū ieiunioꝝ ⁊ orationuz laborē cōpenset. Si aūt sit votū ieiunij attēdat q pauper homo plus pecunia reddimere pōt sz nō diues. Itez vtꝝ ipedimētū sit tpale. ⁊ sic solū dilationez cōcedat aut ppetuuz vt faciliter absoluat. hec habentur. i. c. magne. de voto. Et q ibi not.

13 ¶ Vtruz habens aliena incerta q ea vouit in subsidiuz terre sancte possit p episcopum dispensari. vt in alios vsus cōuertat. R. fm Rodo. q non etiā si religionem ingrediatur.

14 ¶ Vtrū votū de sabbato festando sit cōmutādū. R. q si fecit ex qdaz supstitiōe credens q sit melius insili lge veteris testamenti. sic votū nō tz. Si vo fecit ex deuotione vel reuerentia v̄ginis tūc si haberet inducere iudaizatiōem qꝛ cohabitat vbi multi sūt iudei sic cōmutandū est alio alias nō sz pōt suari Idē dic de voto ieiunādi in dominica q si qs fecit vt magis sit disposit⁹ ad spūale gaudiū aut cōtēplationē diuinoꝝ. sic licite fit ⁊ suatur. Si vo fit vt affligendo carnez satisfaciat deo de peccatis ⁊ carnem subiciat spūi tunc

nō dz ieiunare in dñica. sz in sabbato pcedenti sz. Jo. neapolis. in q̄l. viij. q. xxv. q: dz tale ieiuniū interpretari vt facit ecclia vniuersalis. Si autē nō cogitat neqz spirituali gaudio neqz de afflictiōe carnis. sz simplicit ieiunare voluit i dñica sic cōsulendū est vt potius ieiunet in sabbato vt xpianis se cōformet scdm eundem Joan. ne videatur singularis.

Uotum. v. quo ad cōmēdationem.

1 ¶ Utrū expediat hōi vouere. Rē. sz Ri. vbi. s. ar. vi. q. i. Aut hō vouet bōa quorū obseruatio vr̄ pbabilit̄ pportionata ifirmitati sue. et sic expedit hōi vouere q: p hoc firmat āpli⁹ volūtatē suā in bono et p magna pte excludit a se libtatē malefaciēdi. et facit actū vtutis latrie. Et iō vouēdo meret. Si hō vouet īpropotiōata sic n̄ expedit necz. Tale n. votū nō hēt discretiōez comitē. cū p hoc vouēs magis videretur se illaqare. q̄ augere securitatē de sua salute.

2 ¶ Utrū sit magis meritoriū op⁹ bonū factū cū voto q̄ sine. Rē. Ri. vbi. s. q. ij. q sic et pbat Prio q: opus inferioris vtutis magis est meritoriū iperatū a supiori vtute q̄ ab inferiori. sz latria ē supior vtus q̄ abstinentia pegrinatio et hmōi. Ergo cū vouere sit act⁹ latrie est magis meritoriū bonū abstinentie factū ex voto: vt pote iperatū a latria q̄ sine. Secundo q: q̄to opus pcedit a voluntate magis firmata in bono tāto est virtuosius et cōseqnenter magis meritorium. Ad opari virtuose requiritur firmeter. et immobiliter opari sm philo. ij. ethi. c. iiij. sed ceteris paribus voluntas est firmior in voto q̄ sine. ergo et c. Ponit Ansel. li. de similitudinibus exemplū. s. q q facit opera cū voto q̄si q dat arborez cū fructibus: sed q sine quasi q dat solū fructus. Hoc pbatur. xxxij. q. v. tāc saluabitur. xxviij. q. i. iaz nunc. vide glo. in cle. si dñm de reli. et vene. sanctorū.

Usucapio ē acqsitio dñij. p cōtinuationē possessiōis tpe lege diffinita. dicit tex. in l. ij. ff. de vsuca. triēniū est tps qd hz locū tm̄ in vsucapiōe. insti. de vsuca. i pn. no. Jo. xv. q. iij. in sūma.

1 ¶ Quare sunt inducta. Rē. p bono publico et vtilitate publica. ne dnia rerū sint icerta. ff. de vsuca. l. i. insti. e. §. i. et vt finis litib⁹ ponatur. ff. de p suo. l. fi.

2 ¶ Que requirūtur ad vsucaptionē. Rē. q quattuor. Primū qd reqritur ē bona fides nedū in vsucapiente toto tpe vsucapiōis. sz oz q fuerit bōa fides in pn. Scdm ex pte tradētis et accipientis. ar. ff. p emp. l. ij. §. si eā. Itē qd res sit mobilis q: circa imobile est pscriptio. Itē q res tradat vel q̄si. aīr possessio n̄ hēret sine traditōe: C. de pactis. l. traditionibus. insti. de re diui. § p traditionē. Uel alio mō possideatur tpe debito. s. triēnio. Itē titulus vus n̄ putatiu⁹ nec falsus. ff. p lega. l. ij. et iij. C. de vsuca. p her. l. fi. et ibi Azo. Et q sint veri tituli infra subiciā: si tn̄ esset putatiue verus titulus ex errore facti nō iuris nō ipediret. vt. l. i. C. de vsucapio pro dote. et l. quod vulgo. ff pro emptore. et l. iiij. et vltima. ff. pro lega.

3 ¶ Que pn̄t vsucapi. Rē. q oia exceptis q̄ phibētur vt furtiue res et q̄ vi possidētur. vt no. gl. i sū. xvi. q. iij. nec res sacra vel religiosa nec decima v̄ pscrip. cūm q̄. Itē nec seruus fugitiu⁹. Hec pbātur insti. de vsuca. §. sed aliqndo et §. sequēn. Itē vbicūqz phibetur aliēatio: vsucapio regulariter phibet. et. ff. de fun. dota. l. si fundum. ff. de verbo. sig. l. alienationis.

4 ¶ Quis pt vsucapere. Rē. oīs q pōt licite possidere. vt prīfamil. et filiusfamil. in peculio pupillus si hz aīuz possidendi lz nō iteruenerit auctoritas tutoris. et furiosus si sane mētis vsucapere cepit sz icipere nō pōt durāte furore. ff. d vsuca. l. iii. §. i. et. ij. et. iij. Sz seruus vsucapere nō pōt: q: nihil pōt possidere. l. labeo. ff. de vsuca. l. i. §. Item acquirimus. ff. de acqu. po. nisi peculiarit̄ ex scia dñi possideret. vt i dictis legib⁹.

5 ¶ Qui sunt tituli trāsferētes dñium vt

sciam⁹. quod vsucapio currat. ff. sit. x. Primu⁹ p soluto q hz locu qn ego cre do tibi debere. puta centu ex quacuqz ca z tu idē credis: z sic soluo vel aliqd loco ei⁹. z sic vsucapies. ff pro so. l. i. Et sic iustus error: dat cām pscribēdi. Fallit qn cā emptois q nō pcessit solutē ali qd: qz nec p ēptore cū nō pcesserit nec p soluto: qz ex cā emptois traditur. l. ij. ff. z. y. ff. pro empto. ff. p solu. l. pe. Secūdus p emptore qui hz locu cū qs in veritate emit rem alienā vel a furioso quē credebat sane mētis z bona fide. vt. ff. c. l. pignori. §. i. z. ff. p empto. l. ij. §. si a pupillo. z in isto regrit vt dixi bona fides i reb⁹ mobilib⁹ tā traden tis q̄z accipiētis. Itē q ēptio sit pura nō odiōalis. ff. p ēpto. l. ij. § si sub cōditione. Itē q pciū soluatur vel fides hēat de pcio qz alr nō trāsfererek dniū Insti. de re diui. §. vēdite. Itē q eadē res q̄ est empta tradat qz si alia daret nō vsucapet p ēptore. l. ij. §. cū stichū ff. p ēpto. Terti⁹ p trāsacto q hz locu in re tradita vt a lite recedatur ab eo q credebatur dñs. C. pro trāsacto. l. ex cā. C. de trāsac. l. si p fundo. Quartus p herede q hz locuz vbi qs est verus heres vel saltē iuste z pbabilr hoc putet. Sed nō hz locu in suis heredibus qz qdāmō cōuenicte eo hereditariaruz rerū dñi extimātur. l. ij. § filiu. ff. p here. C. p here. l. nihil pro herede. Sed extraneis heredibus distingue. q aut res est vitiosa puta. qz furtiua vel vi possessa. vel res fisci q nullo tpe prescribi. pōt. C. cōia de vsuca. l. iam pridem vel res pupilli. vel res data psidi z. l. iulia. repetundaz. ff. de acqui. re. do. l. bonefidei. Et sic heres generalis vel successor specialis rei alicuius prescribere non pōt. ff de publi. l. si hi. §. actionū hanc De quo vide. s. Prescriptio. §. xliij. Si vo res non est vitiosa sic dic vt. s. Prescriptio. §. i. Quītus p donato q hz locuz cum in vero nō in opinione aliquid est donatum bona fide. C. p dona. l. viii. Item q donatio teneat: qz si pater donat filio z decedat nō vsucapiet p donato filius. qz donatio nō valuit rōne patrie ptātis. ff. p dona. l. i. §. i. ff. p here. l. ij. §. filiuz lz tn rem alienā qs nō possit donare quo ad hoc vt dominiū trāsferatur in piudiciū veri dñi qz qd qs nō hz trāsferre non pōt. C. de dona. l. si filius. Ualet tn vt vsucapiat ff. p dona. l. si is quis alienaz. z. l. fi. de iure patro. c. cura. Sextus p derelicto qui hz locuz in ea re que credebatur a dño derelicta z alius possidere incipit q̄uis ignoret a quo sit derelicta ff. pro derelic. l. si id quod pro derelicto. Septimus p legato q hz locuz cuz alicui res legatur aliena bona fide. ff. p legato. l. pro legato la. i. Et q̄uis legatū ademptuz sit tn vsucapio currit. d. l. pro legato. z. l. vltimo dūmō pbabilis error excuset. puta credit testatorem fuisse sane mentis. cum tn foret furiosus vel ignorat legatum per codicillū ademptū eē Octau⁹ p dote q hz locu cum res aliena pro dote bona fide datur. l. viii. ff. p dote. Nonus pro suo qui habetur cum quis possidet rem quaz credit suaz aliquo iusto titulo. ff. p suo. l. i. z vltima. Decimus pro iudicato qui hz locuz cū res est iudicata a qua non est appellatum spacio decē dieruz vsucapitur. qz trāsit in rez iudicatā. ij. q. vi. anteriorz. vñ in vsucapiōe requiritur aliquis de istis titulis z bona fides z q res nō sit vitiosa zc. vt dictū est.

6 Quis effectus vsucapiōis. R. secunduz omnes est vt rei vsucapte dominium directum acquiratur. C. de pact. l. traditionibus. ff. de vsucap. l. i. z. iij. ff. pro suo. l. fin.

7 An hēat locu in ɔscīs dic vt. s. Prescriptio. §. xlix. z multa ibi ad hoc faciunt per totum.

Usura fm Hostie. in summa est qdcūqz solutioni rei mutuate accedit ipsius rei vsus gratia pactione in exposita: vel hoc intentione habita in contractu vel exactione habita post contractum Pro cuius declaratione attende quod primo dicitur quodcūqz. scilicet quod

etiamq; homine censeatur: siue consistat in dando siue in faciendo: dummodo precio sit extimabile & vltra sortem exigatur erit vsura. xiiij. q. iij. vsura & c. plerique. Secundo additur rei mutuate quia in solo mutuo vero vel interpretatiuo consistit vsura secundum oēs doc. dicitur. Tertio ipsius rei vsus gratia. q2 si nō vsus gratia. i. consumptionis. sed si pene vel interesse loco apponeretur non esset vsura. vt infra patebit. Concluditur in quarto pactione interposita &c. q2 si sine pactione vel exactione. aut intentiōe & gratis aliquid datur non erit vsura. prout infra plenius patebit per dubia sequentia.

1 ¶ Utrum sola spes recipiendi vltra sortem faciat vsurarium. R. vt colligo ex glo. super Lu. vi. mutuum date &c. quod aliquis potest mutuare dupliciter propter spem lucri. Uno modo principaliter ita quod nō mutuaret nisi lucrum inde speraret. & tunc vsurarius est. vt patet in. c. primo & c. consuluit de vsu. & xiiij. q. iij. si feneraueris. Et in hoc concor. cōmuniter. Jo. an. Archi. & Ge. in. c. primo eo. ti. li. vi. & in dicto c. consuluit. & theologi in. iiij. xv. dist. Sed aduertendum q2 ista intentio tripliciter potest contingere. Primo ante mutuū vnde si post mutuum cognoscens peccatum mutat intentionem poterit spōte donata recipere sine vsura. Secundo subsequenter. quia post mutuū' sperat aliquid & sic etiaz vsurius est. Tertio concomitanter puta quia mutuās nullum sperabat lucrum sed debitor propter mutuum dat sibi premium. Mutuans propter eandem causam recipit & sic etiam vsurarius est. & talis tenetur restituere secundum qd dixi Restitutio idest i verbo vsurarius. Alio modo quis sperat lucrum scilicet secundario. quia etiam si crederet non habere vltra sortē mutuaret nihilominus propter caritatē. & talis spes si fac vsurariū secundum Ri. in iiij. di. xv. articulo. v. q. v. ar. c. qd procederit. lxi. di. & c. in singulis. lxxvij di. lix. di. si officia. i. q. ij. Episco. in hoc concor. Inn. Ber. ala. Pa. & multi alij in. d. c. consuluit & dicit Jo. an. in regula peccatum li. vi. q2 cōiter hoc tenetur a doc. Et. n. aliquis dat alicui mutuū scire dz esse sibi debitorem ad antidota naturaliter obligatū de testa. c. cum officijs. l. sed & si. lege. §. cōsuluit. ff. de peti here. Aduerte hic q2 mutuās hac spe siue intentione vt ille sibi remutuet alia vice non ex vi mutui. sed ex accipientis caritate non est vsura secundū. Alex. in tertia pte sūme ti. de precepto mutui caret tn̄ merito si principaliter propter hoc facit. Rodo. Sof. & Mo. vero tenent q2 est vsura. Sed verius dicit. Alex. Et prefati veruz dicunt qn̄ deducitur simpliciter in pactum. Facit qd infra dicam. §. iiij.

2 ¶ Utrū mutuās ad captandū amorez sit vsurarius. R. secundum Tho. secunda secunde q. lxxviij. q2 nō. Limitat hoc Jo. cal. in. c. fi. de vsu. verū. nisi spes vlterius procedat. q2 si quis mutuaret pape vel imperatori & & huiusmōi ad captandū beniuolentiā vt post posset cōseq beneficium vel castrum aliquod esset vsura. Hoc limito verū qn̄ est mutuo separaret. sed qn̄ ex amore concepto erga ipsuz ex mutuo facto nō esset verum. imo licite posset sperare q2 illud non sperat ex mutuo sed ex amore & q2 liceat secundum Tho. vbi. s. ar. ii. in responsione tertij argumenti.

3 ¶ Utrū mutuare ad hn̄da ea q pecunia nō mensurātur sit vsura. R. Tho. vbi. s. q2 non ex q pz q2 lz sperare rem cuius vsus inter amicos concedi solet sicut comodatur liber. Itē iniurie remissionē ab illo q me iniuste psequebatur cū multo meo dāno. c. dilectus el. i. & c. ad aures de simo. Secus esset si iuste. q2 non liceret sine vicio vsure mutuū dare sub tali spe. Et sic intellige. glo. in c. qm̄ multi. xiiij. q. iiij. que dicit q2 vsure psit peti. vt dānū euitet.

4 ¶ Utrū liceat petere munus a lingua vel ab obsequio propter mutuū. R. secundum Tho. vbi. s. q2 nō q2 extimaт pecunia. vt pz in illis qui locant ad hoc operas suas. Nec ob. q2 obligat ad antidota vt di-

ctũ est q: vt dicit gl.in.d.c.si fenerave-
ris.nõ põt deduci i pactũ.Nõ s3 arch.
ibidẽ.q: antidotũ ẽ debitũ simplex. s3
cũ deducitur in pactũ nascitur obliga
tio ciuilis qd est plus Et sic plus exigi
tur.qd põt extimari pecũia.ergo esset
vsura.Addit tamẽ gl.pdicta q si egue
rit talis mutuans q poterit p modũ
gratitudinis petere talia seruitia.nõ ex
necessitate vel ex lege. s3 ex gratitudie
sine vsura.Ego tñ credo q qñ natura
lis obligatio deducit tali mõ in pactũ
q si magis tenetur q ex ipsa naturali
obligatiõe vtputa dicẽdo.Ego mutuo
tibi vt tu mutues postea mihi si indi-
guero.et hoc comode facere potueris
q nõ sit vsura.Qd et s3 Do.in sũ.q:
istud nõ est exigere plusq vel ũ natura
Hic.Facit ad h.c.significasti de elec.
Secus esset qñ simpliciter deduceret
in pactũ vt sibi remutuaret q: sic esset
vsura.Et sic intellige et limita pdicta et
Tho.vbi.s.q cũ Archi.concordat.

5 ¶ Utrũ dñi qui mutuãt rusticis vt eo
rum possessiones colãt sint vsurarij.R.
bm Grego.de arimino in.q.de mon-
te.q nõ.si istud occurrat.s. q alias sa-
tisfaciet ipsi rustico de operib⁹ positis
ad colendã possessionẽ s3 q iustũ est
Secus esset si subtraheret aliquid pp
mutuũ q: vsura esset.Idẽ dicẽdũ est
de eo q cõcedit terminũ vt trahat em-
ptores ad suam apothecã vel ad suum
molẽdinũ vel ad scolas et huiusmodi
si nullũ dãnũ incurrũt: et ita bñ et faci
liter ei satisfit ab ipsis mutuãtib⁹ sicut
fieret ab alijs p candẽ rõnem. Et Jo.
cal.in.d.c.si.et Jo.an.in mercu.super
regula peccatum. et Lau.de redolfis
florẽtinus in ꝯa pte Tctuũ suoꝝ.q.xxx.
viij.et Rodo.et multi alij q tenẽt q sit
vsura debent intelligi qñ pp hoc ma-
gis.grauant:vl si ita bñ satisfiet eis ab
ipsis mutuãtibus sicut fieret ab alijs:
vel qñ hoc deducit in pactum simplr.
Sec⁹ si mutuat vsq3 q vadat ad sco-
las.Nec ob.q efficit maiora concur-
sus et fame.q: tale qd sperare non fa-
cit vsurã.cũ nõ emat pecunia.Nec non
ob.q aufert eis libertas indirecte ex q
reuocat mutuũ:q: non est vex. Nam
etiã mutuãs possit ipa sui mutui limita
re.l.vinũ.ff.si cer.pe.nõ aufert eis liber
tatẽ si mutuat donec vadãt ad ei⁹ sco
las vl molẽdinũ:s3 pfigit terminũ mu
tui sui.et sic tene sicut s3 et.S. Bernar
dinus in suis Tctib⁹ alit ois multitu-
do esset vsuraria cũ nõ possint hodie
fundi sine mutuo locari colonis.

6 ¶ Utrũ mutuãs cetũ Joãni cũ pacto
q det sibi.5o. i numeratis et alia.5o.i
d batorib⁹ vl i reb⁹ puta i pãno et boi.
et ipe pmisit sibi soluere cetũ i nũera
tis qs dbitores et res stetñes si accepis-
set Joãnes nisi pp mutuũ d.5o.sic vsu
rari⁹.R.s3 lau.d Redolfis i suis Tcti-
b⁹ q sit in fraudẽ.Et idcũ grauet Joa
nẽ noie mutui erit vsura.Et ꝯcor. bal.
et bar.in.l.cũ allegas.C.de vsuris.Idẽ
dic cũ rõne mutui aliqd vẽdit debito
ri pl⁹ dbito pcio.xiiij.q.xiiij.si feneraue
ris Idẽ dic qñ emit min⁹ iusto pcio
pp anticipatõẽ solutõis s3 Tho.vbi.s.
qd bñ no.q: multũ praticat iste Tct⁹.

7 ¶ Utrũ gerẽtes negocia stipẽdiarioꝝ
s.recipiẽdo pages eoꝝ et faciendo alia
obsequia et mutuãdo eis i necessitatibus
eoꝝ recipiẽdo certũ salariũ sint vsura
rij.R.Lau.i suis Tctib⁹ q nõ qñtũ ad
id qd pcipiũt rõne laboꝝ s3 qñtũ ad id
qd recipiũt rõe mutui sũt vsurarij.idẽ
dic d collectorib⁹ dñoꝝ q a cõitatibus
aliqd accipiũt vt mitius cũ eis agãt ex
pectãdo:q licite accipiũt si rõe laboꝝ
et expẽsaꝝ accipiũt:s3 rõe expectatiõis
sic est vsura.cõcor.Tho.vbi.s.

8 ¶ Utrũ ciuis q mutuat cõitati vt eui-
tet collectas sit vsurarius.R.Spe.ti.de
vsu.s3 q nõ q: aliud ẽ de suo si tribue
ret et aliud nõ capere.l.pcul⁹.ff.de dõ.i
fec.et aliud nõ acqrere.aliud nõ amit-
tere l.i.§.si his q bona.ff.de colla. bo.
Et aliud lucrũ.aliud sũptus qs erat fa-
cturus.l.cũ filius.ff.de leg. et aliud pe
nã euadere.alid aliqd lucratiue perci-
pere.C.de vsu l.cu3 allegas Jo.an.et
do.Anto.i c.ꝯsuluit.de vsu.limitant d
cũ Spe.qñ collecta esset incerta et sic

onus extraordinariũ. Sz si esset certa et ordinaria eẽt vsura. Rõ q: idẽ ẽ fimiter qd dare.c.veniẽs.el.l.d testi.vij.q. talia.l.qn et.ff.de caluñ.Et h tene.

9 ¶ Utrũ ille q mutuat decẽ ali q sibi debebat alia decẽ q̃ sibi denegabat cũ tali pacto q satisfdet sibi opomne de re.fit vsurarius.R. q nõ fz Ho.in sũ. eo.ti.Et io illos q̃bus q̃cũq̃ positum in diffinitiõe intelligit q̃cũq̃ s.ad lucrum vel superabũdantiã. vel q̃cũq̃ extim- bile pecunia qd bt plus.d.c.cõsuluit.e.xiiij.q.iij.per totum.

10 ¶ In qb⁹ casib⁹ accipit vltra sortem sine vsura.R. fm gl.i doc.i.c.pquest⁹ de vsu.inuenio.xij.casus.

11 ¶ Primus qñ ecclesia vel laicus recipit a suo vasallo feudum in pignus de quo.s.feudum.§.xxx.

12 ¶ Secũdus qñ ẽphiteota vel vsufructuarius pignorat dño vel ppietario de quo.s.feudum.§.xxxj.

13 ¶ Terti⁹ qñ qs retinet possessionem meã possũ in pignore accipiendo fructus meos facere sine vsura q recipio tñ meũ de vsu.c.i.e.d.c.pquest⁹. Secus esset i possessione alteri⁹ i pignore recepta q: vsura esset faciendo fruct⁹ suos.quia reciperet vltra sortem non sumn de pigno.c.illo vos.

14 ¶ Quart⁹ qñ sine oĩ pacto et spe recipit gratis oblatũ.vñ.i.q.v.c.sic nul i ingt tex.obligatio suscipienti culpe maculã igerit q̃ si ex ambitiõis petitio e procedit.intellige qd dans liberaliter dat sciẽs se nõ teneri.nec credens creditorẽ hoc exigere et recipiẽs recipit liberaliter.vt.s.dictuz est Restõ primo in verbo vsurarius.

15 ¶ Quintus qñ qd recipit rõne interesse recipit.et no.fm Pe.de ancha. et d.Anto.i.c.salubriter eo.ti.et pa.in.d. c.pquest⁹.q interesse ɔsistit non soluz in dãno hito: sed in lucro cessante dum mõ lucrũ cessãs esset in actu vel q̃si in actu hoc est q pbabiliter fuisset.q: sic dr perti qd aliq̃ mõ est.sec⁹ eẽt si solũ esset in possibilitate. q: sic dr potius si esse hoc pz p.i.si iccitã reus .ff.de act.

em.et vẽ.Ubi pz q licita est emptio.q̃ fit de sola spe.pbabili q̃si i actu.et idẽ de pisc futuro.l.nec emptio .ff. de cõtra emp.Secus esset de eo qd est solũ in possibilitate.ex quo pz qd dicẽdum d multis casibus quos interam p maiori declaratione.

16 ¶ Quid de illo q nõ soluit ex culpa sua creditori solito mercari in termino debito.R. q tenet ei ad lucrũ cessãs in dicto bonoz mercatoruz.Et ideo talis creditor licite recipit vltra sortẽ. Idem dic de illo q volebat negociari.vl possessionem emere qd licite recipit vltra sortẽ tñ q̃tũ lucrat⁹ fuisset similr vel habuisset de fructib⁹ possessiõis aut alterius rei dũmõ.v.ɔcurrãt. Primum q cõputet picula et expẽsas:q: lucrum intelligit de ductis expẽsis et laborib⁹ e piculis.l.i.C.d trãc.et lit.expẽ.e.l.fructi⁹.ff.so.ma.Secũdũ q nõ sit eius intẽtio lucrãdi pncipaliter p hãc viam sz poti⁹ p mercãtiã vl ẽptionẽ. Tertiũ q nõ ɔtrahat pactũ ad semp sz ad aliqd tps q: aliter q̃ ad iudiciuz humanũ videret q poti⁹ vellet lucrari isto mõ q̃s p aliã viã. Quartum q ille cui mutuat non sit in tã arta necessitate e creditor in tali opulẽtia q ei teneatur grat[is] mutuare.qd qñ sit vide.elemosyna.§.i.quartũ q id qd accipit sit vere interesse suũ pbabilr et p interesse accipiat aliter eẽt vsura.idẽ dic fz Inn.et ray. de illo q merces volẽs deferre ad aliũ locũ q licite plus accipit q̃tũ extimatur lucrũ qd habuisset si pstata concurrant. Sz Ho.dicit q hec opio Inno. et Ray.multos duxit ad infernũ. Joã.an.Ho cõcordat dicẽdo q si statiz pctum soluit cessat rõ Ho. et est ipa opio Inno.si Ho preciũ ñ stati soluitur. sic nõ licet: et Inno.intellexit qñ p̃ciũ statim soluitur.Et hãc distĩctionẽ.Jo.an. sequũtur Jo.cal.Pe.de ancha. et henricus bote.i.c.i ciuitate.de vsu.et Lau. de redol.i suis cõtractib⁹.fz do Anto. in.d.c.in ciuitate.dicit q etsi p̃ciũ nõ stati soluitur q licet:qñ pbabiliter est certum q lucratus fuisset. Et qd dicit

Ho. et Jo. an. dicit q loquunt̄ ꝑsum
ptiue. Sȝ qñ certuȝ est q nulla fraus
interuenit licet: et presumptio cedit ꝟi
tati. Idē tenet Pa. ibidē et sic tene in
ꝯscia. Nec ob. dictū Tho. vbi. s. q di-
cit q nō licet ddūcere in pactū id qd
de pecunia nō lucrat: intelligit. n. qñ ꝑ
dicta nō cōcurrūt. vt pȝ ex rōe sua cuȝ
dicit. q: nō debet vēdere qd nūdū hȝ
et pōt multipliciter īpediri. q: in istis
cōcurrētibus nō pōt īpediri aliter nisi
sic intelligeret ꝯtradiceret sibi ipi. ibi-
dem vbi tȝ licere deducere in pactū re
cōpēsatōȝ dāni ꝑ qd subtrahit sibi ali
qd qd dȝ hēre et ē id qd expresse tȝ sa
se. q. lxx. ar. iiij. de quo. i. §. lxxvij.

17 ¶ Quid de illo qui hūs ducentos tra
dit. c. Joāni pro suis necessitatib⁹ expē
dendis cū pacto q tantuȝ sibi vltra sor
tem redderet qītuȝ lucrabuntur alia. c.
que ponit ī negociatione. R. Inno. et
Jo. an. in. c. ſi. de vsu. tenent esse vsura
rium. Quod veruȝ credo qñ nolebat
ea in negociatione ponere: sed si oēs
ducentos volebat in negociatione po
nere et ad instantiā Joānis sibi taliter
dedit erit licitus ꝯtract⁹ dūmō cōcur-
rant ꝑdicta. v. ꝑcedentis. q.

18 ¶ Utrum ille qui vendit possessionē
vel quid simile et tradit emptori pos-
sit si emptor non sibi soluit in termino
post terminū fructus possessionis suos
facere sine vsura. R. glo. in dicto. c. con
questus q potest in pign⁹ accipere trāſ
acto termino: et fructus suos facere ſȝ
Hoc. et in hoc casu habet actionez ex
contractu vel officiū iudicis ad inter-
esse secundū Ho. C. de ac. em. et ven. l.
ij. et ff. de ac. em. l. i. Et q liceat habes
glo. in. l. ij. C. de vsu. et in. l. curabit. C. d
ac. emp. et vē. Et idem dic si quis non
vult soluere preciū tradēdo vult et ꝯne
nit: vt sibi soluatur fictum seu pensio
debita donec precium soluerit tex. est
in dicta. l. curabit. et vide. s. emptio. §.
v. et ex his patet q lucrū cessans licite
exigitur sine vsura. et pro hoc est tex. in
l. iij. in ſi. ff. de eo qd cer. lo. et in dicta
l. curabit. Et facit qd no. i. l. Julianus
§. offerri. ff. de actio. em. et ven. et quod
not. Inno. in. c. sacro de sen. ex. et doc.
in. d. conquestus.

19 ¶ Respectu dāni emergētis tȝ Tho.
vbi. s. licere. Pro cuius declaratione
Queritur vtrum fideiussor qui ꝑ defe
ctu debitoris compulsus fuit accipere
sub vsuris vt solueret creditori: vt sol-
uit vsuras et capitale creditori quia iu
rauerat, possit ipsas exigere a debitore
R. q sic et omnia dāna que occasione
debiti habuit. quia seruari debet indē
nis de fideiuſ. c. ij. de foro cōpe. c. ſi. ll.
vi. ff. de ac. em. et ven. l. si sterilis. §. cuȝ
per venditorem. ff. manda. l. si manda
to. §. si fideiussor. ff. de admi. tuto. l. ij.
§. vltimo. Et hec est cōmunis opinio
licet Alanus cōtradicat de vsuris solu
tis. Sed tu dic ſm eū distinctionez de
qua hēs. s. fideiussor. §. xi.

20 ¶ Utrum liceat exigere vsuras quas
soluit ab eo qui nō soluit in termino.
R. q sic si duo concurrant. Primum
si illi dixit q erat ei necesse accipere sb
vsuris. Secundum si non poterat ali-
ter inuenire mutuū nisi sub vsuris ſȝ
Alex. de alex. Facit ꝑ hoc. c. qm̄. xiiij.
q. iiij. et. c. si qs de clericis. xij. q. ij. Pos
set etiam dici q ēt si mutuum potuis-
set inuenire gratis quod nihilominus
poterit exigere vsuras. solutas: q: nō
tenetur se alteri obligare. qd faceret si
mutuo acciperet gratis. Sed tamen
primum equius.

21 ¶ Utruȝ ille a quo emi lapides ligna
et huiusmodi. ex quibus non percipi-
tur aliquis fruct⁹ teneatur mihi solue
re vsuras quas solui vt sibi satisfacerē
si ipse nō mihi tradidit predicta in ter
mino. sed fuit in mora. R. ſm Bal. in
l. vsurarum q sic tāq̄ interesse. Facit
tex. no. in. l. lucina. titius ſm vnam lec
turam. ff. de actionibus emp. et vendi.
Idem tenet. Inno. dicendum esse in
similibus contractibus puta locationi
bus vēditionibus et huiusmodi. con
cor. Lau. de Redol. in suis contractib⁹
sed Saly. in dicta. l. vsuras reprobat
Bal. dicens q interesse vsurarū quas

soluit nõ dz ipŭtari debitori an̄ morā sed tu tene primā opinionē qñ accepit sub vsuris taliter q alieno mõ nõ acceptisset nisi pp cõplacentiā vel vtilitatē quā ɔsecutur⁹ erat ex tali emptiõe & nõ cū talis ex falsa pmissione puuenerit cū tali vtilitate vel ɔplacētia ꝗ̄ pl⁹ vł tm̄ extiabat q̄ntū interesse vsurariū. Iõ talis et tenet. Et sic ɔcorda.

22 ¶ Utrū recipiēs denarios sub vsuris q postea auctoritate ppria alicui amico sub eadē vsura mutuat sit vsurari⁹. R. Monaldus 3 q sic. Sed Io. cal. in repetitiõe c. fi. de vsuris distinguit. q aut facit vsurario satisfaciat & se indēpnē ɔseruet. Et sic l3 q: nõ sit stipło vsurariū: sed vt euitet dānū q l3 in c. fi gs clicus. xiiij. q. iiij. qm̄ nõ tenetur cū sua dāno alteri subuenire. ff. de pscrip. ꝟ. l. g huandap in principio aut facit alio respectu ꝗ̄ vt se seruet idēpnē. Et sic nõ l3. & esset vera. opi. Mõal. puta q: l3 nõ mutuasset amico nõ tñ ea volebat soluere vsurario. Cõcor. Pe. de ancha. post Ioan. in c. s. eo. li. vi.

23 ¶ Utrū ille q occasiõe mutui labores subijt vel dāna possit incõpēsationem facere fruct⁹ pignoris suos sine vsur. R. Ho. in sū. q sic de re. ec. n̄ alie. c. ad nr̄az. vel ēt aliqd p labore licite pcipit vltra sortē s3 eūdē ibidē.

24 ¶ Utrū liceat mutuare sb̄ vsuris illi q vsurpat mea q̄ aliter nõ possū hēre donec sim satisfact⁹. R. sm̄ Ale. lõbar. q sic q: nõ recipio alienū s3 meū facit c. ab illo. xiiij. q. iiij. & c. i. & ij. de vsu. Mõ limitat nisi scādalū3 sibi imineret vel alij. q: tūc nõ liceret.

25 ¶ Utrū gener q accipit in pign⁹ certas possessiões a socero p dote nõ soluta faciat fruct⁹ suos. R. Mõ sic tex. est in c. salubriter de vsu. qd̄ itellige si primo ɔcurrat. q sustineat onera mrimonij. vt in d. c. salubriter. & l. pf i pn. ff. de doli excep. Scdo q dos sit pmissa simplr. Nā si distulit terminus de dote soluenda nihil possit recipe: q: añ morā nihil dētur & potuit vxorē accipere sine dote dicat ergo gener. Ego sustineo onera mrimonij. vel dicēdo sustinebo da dotē & si socer nõ põt dicat sustine onera mrimonij dando mihi possessionē i pign⁹. vt ex fructibus sustineā. Dicit ēt Pa. i. d. c. salubriter q si gener accepit pignus & postea dedit terminū socero de soluēda dote q nihilominus poterit bona cõscia tenere fruct⁹ pignoris. q vez credo qñ dedit terminū ad redimēdū pignus aliť nõ Tertio q fruct⁹ nõ excedāt onera. q: cū cessāte cessat effect⁹ de appel. cū cessante & cõiter onera extimaī sm̄ q̄ntitatē dotis. nā mulier s3 q̄ntitatē dotis est alimētādā. l. sicut dotē. ꝟ. finaliť. ff. so. ma. & c. p vestras. de dõa. iter vi. & vx. Quartus s3 Io. an. do. Anto. & Io. de ligna. i. d. c. salubriter. & Lau. d Redo. in sulo dotib⁹. os q fruct⁹ subijciantur fortune. Nā s3 eos nõ liceret genero recipe cautionē vł pmissionē cū pacto. q iterū q dos nõ soluaī p oneribus dētur sibi certa q̄ntitas annuatī3 Sicut l. q certa q̄ntitas recipiaī licite l3 Paulus de elea. Io. cal. Pe. de anc. & Pa. in. d. c. salubriter. & ē veri⁹ cū sit eadē rõ. s. pp iteresse dāni emergētis. Limito tñ pdicta vera qñ gener si dotē hēret poneret eā i possessionē vł in negociationē3 ex qbus pbabiliť tñ hēret alś nõ cū nullū patiaī iteresse.

26 ¶ Utrū mutuās sūmā pecuniē debitā p dote genero pfato & recipiēs ab eodē possessionē quā ipe in pign⁹ h3 a socero p dote faciat fruct⁹ suos sine vsura sicut gener faciť. R. Bal. i. Sūica. C. d vsu. q nõ. Rõ q: mutatõe psone mutaī puilegiū q̄uiēs psona ē imediata cū puilegij. l. i. C. de ipo. lucra descrip. & l. locatio. als icipit licitatio. ꝟ. fi. ff. d publica. Sz hec nõ ē rõ. q: istd̄ ñ ē puilegiū pp dotē s3 ius cõe pp iteresse. Iõ cū iste mutuās nõ pp iteresse. s3 pp lucrū accipiat fruct⁹ ex mutuo erit vsurarius. dicit tñ Rodo. q si mutuasset liberaliť & gener sibi similiť gratiaľr trāsferret totū ius qd̄ h3 in possessiõe pfata. licite faceret fructus suos. q: eos nõ recipet rõne mutui sed rõe liberalis dõationis.

27 ¶ Utrum emens a genero suo pstate possessionis faciat fructus suos. R. q sic. nec ibi potest esse usura nisi fingeret emere cum intendat mutuare. Facit p hoc quod dicam. j. §. lxvi.

28 ¶ Utrum heredes mariti sine usura sibi faciāt fructus suos. R. fin Jo an. z pa. in. d. c. salubriter. q nō qz rō est diuersa. Nā heredes statim pnt se expedire reddendo illi pignus qd nō pōt maritus de ureum. ita nos el. ij.

29 ¶ Utrum relicta cui hrdes obligāt pstatē possessionē faciat fructus suos. R. in no. z Jo. Ber. z. d. Ant. in. d. c. salubriter. tenēt q nō. s3 cōputabunt ī sortez facit. l. una. ff. de solu. sit ergo cauta z faciat possessionē vēdi vl' insolutū sibi dari. l. a diuo pio. §. si sup rebus. ff. de re iudi. Sed ego credo ɔtrariu3 si nō hz aliunde vñ viuat. q facit suos fructus licite. Et ēt teneo q pōt recipe certum qd annuatiz ab heredib⁹ donec sibi restituāt dotē. vt. s. dixi. Dos. §. xxviij.

30 ¶ Ex pdictis p3 q rōe iteresse vl' lucri cessantis vl' dāni emergētis aliqd accipe vltra sortē nō ē vsura. S3 aduertēdu3 ē q qñ iteresse euenit rōne lucri cessantis siue ex absentia vl' destructiōe rei alterius extiatio nō d3 deduci in īfinitu3. s3 vbi res pncipalis ē extiatio nō d3 excedē duplū rei pncipal' s3 cōez extiatione tpi⁹ rei. vbi ṽo res nō hz cōez extiatō nē qz alia nō ē q̄ cōiter vēdat. vl' vbi res ē icerta. vt ṗbigra. captura pisciū. de q̄ in. l. si iactū. ff. de ac. ēp. z vē. tunc extiatio fiet arbitrio bōi viri l3 excedat duplū ita adeo tñ q in imēsu3 nō excedat vt. l. i. C. d̄ sē. q̄ p eo q iter. pfer. qñ ṽo iteresse euenit rōe dāni emergētis si h̄ euenit rōne omissiōis solū ɔsiderat' interesse solū itrisecū. vt. ff. d̄ ac. ēp. z vē. l. si sterilis. §. cū p vēditorē. exēplū frumētū nō ē datū ēptori i termino. solu3 ɔsiderabit' illd qd plus valuit qd ē iteresse itrinsecū nō qd aialia mortua sint qd ē extrisecū iteresse. si āt iteresse euēit rōe cōmissiōis sic tūc d̄ extriseco dāno exēplū pmisisti mihi dare frumētū in tali termio z pp̄ea nō puidi mihi aliter. Et ex quo tu nō dedisti. nō potui p uidere ex quo aialia mortua sunt sic tēneris p omissionē z cōmissionē. i. falsam pmissionē saltē in ɔcia. Qd itelligo qñ aliter sibi puidisset si nō fuiss3 tali pmissiōe fraudat⁹. Aliud exēplū. De dit q signū violatū sciēter nec aliqd dixit emēti tenebit' ēt de ruina domus z d̄ pēsiōe soluta qd ē iteresse extrisecū vt. l. Julian⁹. i pn. ff. d̄ ac. ēp. z vē. Nō tñ i īfinitū. Uñ nō veniet pēsio dom⁹ p lōgū tp̄s: s3 vl' q veniat solū pma pēsio. ar. l. in h̄ iudiciū. z. l. neratius. ff. d̄ seruo corrupto. vbi corruptor serui tūc nō solū de seruo. s3 de oībus reb⁹ quas asportauit tūc fugiēs nō aūt de aliis q̄ postea successiue furatus est.

31 ¶ Sext⁹ casus i q̄ licite vltra sortē exigit: est qñ id qd capit' fit rōe pene. Aduerte tñ scdm Sco. i. iiij. di. xv. ar. y. q si creditor malet debitorē potius icurrere penā q̄ in termio sibi soluere eēt vsura. Silr psumit' vsura sup pena apposita mutuo qñ excedit interesse. de q̄ dic vt. s. Pena. §. xij. Itē psumitur in fraudē vsurarū qñ apponēs penā est ɔsuetus feneraī. l. Julianus. §. idē. ff. de ac. ēp. z vē. extra de pigno. illo vos ff. de pigno. ac. l. vel vniuersoz. Itē qñ p singulos menses vl' annos dr' cōmitti aut. ad hec. C. de vsu. sumpta de corpore aut. vt nullus muni. agri. In iudicio tñ aīe si apponat' solū vt ille soluat in termio. qz de pecunia itendit aliud facere tūc z magis cupit q soluat q̄ penā cōmittat z verisilr credidit penā nō incurrere qñ apposuit poterit exigere sine vsura etiā si excedat interesse s3 Rod. qz interest publice vtilitatis. vt pacta seruētur. Si ṽo ponitur in fraudem vsuraruꝫ vel quādo apposuit verisimiliter credidit penā incursu3: aut magis cupit incurrere pena3 q̄ soluere vsurarius erit. xiij. q. iij. fraternitas z c. in legibus. de arbit. c. dilecti. z quod ibi no. Item aduerte q quādo nō soluit in termino pp ipotentia3 vl' pp nō culpā suam q pena nō pōt exigi sine vsura. qz ibi nō est culpa. nō debet esse

pena.l.sancim⁹.C.de penis.Ergo exi-
geretur rõe excrescẽtie q̄ facit vsurã.d.
c.si feneraueris.Itẽ q̄n partẽ soluit si
põt tota pena exigi q̄n obligato ẽ diui-
dua.d q̄ nic vt.s.Pẽa.§.xiij.ɛ.xiiij.

32 ¶ Quid de statuto vel consuetudine
qua ordinat vt missus in possessionez
lucret fructus ad rõnes gnqz p cẽtena-
rio donec sibi fuerit satisfactũ vl ꝙ si-
bi detur insolutũ id qd valet gnqz pro
tribus.R.Bal.i.l.accepta.C.de vsu.q.
xviij.ɛ Jo.de Jmo.in.l.si finita.§.plu
res.ff.de dã.infec.ꝙ licite sine vsura
illud accipit:q2 illos lucrat rõne inter
esse.ɛ dicit notari in gl.sup.§.si vo in
aut.de exhi.re.q̄ singularis est fm eũz
Bar.vo in.l.si finita.§.Julianus.ff.de
dã.infec.ɛ Jo.de anania.i.c.salubrit.
de vsu.ɛ Lau.de redol.dicunt ꝙ talis
9suetudo vl statutũ ẽ 9 ius diuinũ ɛ i
fraudẽ vsurarũ. Sed ego dico ꝙ si ta
le statutũ vel consuetudo emanauit in
penã vt debitores artẽt ad satisfaciẽ.
ɛ debitor ex culpa sua nõ satisfecit ꝙ
vera ẽ opinio Bal.dũmodo cõcurrat
recta intẽtio vt.s.dixi in precedenti.q.
nec mirũ cũ auctoritas pitoris pp nimi
am cõtumaciã hoc facere possit.l.fulci
ni⁹.§.fi.ff.ex q.cau.in pos.eat. Si vo
fit in fraudẽ ɛ mutuãs potius velit in
currere penã debitorẽ ɛ hmõi.sic vera
est opinio.Bar.ɛ erit vsura. Opz ergo
ad hoc vt liceat ꝙ iuste sit missus i
possessionẽ nõ mĩ ex ordine:sed ẽt ex
cã.hoc ẽ ꝙ in veritate sit creditor.ɛ pp
interesse illud pl⁹ accipit.puta q2 po-
tius vellet sua puta centũ q̄ domuz q̄
valet cẽtũ.xx.aliter illud pl⁹ teneretur
restituere vt dicim⁹ de pignore i.l.fi.l.
§.fin aut.bienniũ.C.d iur.do.ipe.vl ad
puniẽdũ 9tumaciã debitoris supabũdã
tiã pdictã accipiat:puta quia ille con-
tumaciter nõ vult soluere.

33 ¶ Septim⁹ rõne dubij recipit vltra
sortẽ sine vsura.d q̄ in c.in ciuitate.ɛ
in.c.nauigãti.de vsu.puta emens rem
pro minori pcio q̄ valeat.tẽpore em-
ptionis recepturus eã tpe quo verisimi-
liter plus vel minus valere põt nõ erit

vsura.si casus acciderit ꝙ plus vale-
ret.q2 fm glo.i c.nauiganti.de vsu.cũ
emptor q̄ vẽditor equaliter comodum
vel incomodũ ex dilatiõe expectat exẽ
plum emit quis frumẽtũ tẽpore madij
vel oleũ ɛ hmõi i quo vna mẽsura va
let vnũ ducatũ pro vno floreno recep-
turus ipm tpe agusti.si ẽ frumẽtũ vel
tpe natiuitatis si ẽ oleũ in quo tẽpore
verisimilr põt valere tm minus d vno
floreno q̄tũ plus si erit vsura:lz valeat
plus.Esset tñ vsura si tali pcio emeret
ꝙ verisilr minus valere nõ põt vel qd
modicũ:lz bñ multũ plus. Et d aduer
te pro istis qui emũt oleum tali precio
ꝙ parũ minus põt valere.sed bñ mul
tum plus.quia vsurarij sunt. Aduerte
ẽt hic ꝙ si ille qui emit rẽ recepturus
alio tpe eã:credebat eam plus valere:
q̄uis iudicio communi verisimiliter
sit plus vel minus valitura erit vsurari
us min⁹ emẽdo pp puentionẽ solutõis
fm Inno.ɛ.d.Anto.in.d.c.in ciuita-
te:q̄uis nõ teneatur ad restitutionẽ. si
verisilr plus vel minus erat valitura.
lz ipse non sic crederet. Siũr dic d illo
q vendit frumẽtũ vel oleũ ɛ hõi plus
q̄ valeat tpe 9tctus.vt preciũ recipiat
tpe quo verisilr põt plus vel etiã⁹ va
lere si antea nõ erat venditurus ꝙ lz.
Unde clar⁹.Sco.in.iiij.di.xv.dicit.
aut vendens frumẽtũ tpe natiuitatis
ponit precium qd tunc valet ɛ expe-
ctat vsq ad madiũ solutiõez.Et sic mi
sericordiam facit. Aut ponit maius p
cium q̄ tunc valeat.Et tunc distingue.
si erat venditurus in natiuitate sic erit
vsura.si vo nõ erat venditurus.sed vo
lebat seruare.vsq ad madium:ɛ solũ
pp instantiam requirentis vendit. tũc
si.ponit preciũ.tale tñ.ꝙ verisilr in ma-
dio põt plus valere vel minus nõ erit
vsura.g.d.c.nauiganti.Si vero ponat
tale precium ꝙ ponat se in tuto vt in
pluribus.ɛ illum cum quo 9hit in peri
culo vt in pluribus.puta q2 raro põt
pl⁹ valere.lz min⁹ sic cõiter.sic ẽ vsura
Et i h 9cordãt cõiter cãoniste i decis.c.
in ciuitate.ɛ.c.9suluit.ɛ.c.nauigãn.

c.nauiga
vendens

34 ¶ Sed qd ſi non ponit preciū ſed vendit cū pacto q q̄tū valebit in madio tm̄ vult.ſz.q ſi dixi erat ſeruaturus.lz. Si vo nō erat ſeruaturus erit vſura. Aduerte tn̄ q cū oleū vinum ⁊ frumentū ⁊ hmōi decreſcant.illud qd decreſcit nō poterit ſine vſura vēdere Item ſi neceſſario pro eius ꝯſeruatiōe vſqꝫ ad illud tpꝰ hēret aliquas expenſas facere.puta puluerizatiōis aut locationis vaſorꝫ ſeu domus ⁊ hmōi ſi ipſas nō detraheret eſſet vſura. Et ꝑpēs dico q ꝯfeſſor dꝫ multum ponderare prefata.ne ſimul ruat cū ipſis. Et ideo c.in ciuitate ꝯſtatum merito dicit ꝯſulte hoies facerēt.ſi a tali ꝯctu ceſſarent: cū cogitationes hoiꝫ nequeāt oīpotēti deo occultari: Nō qꝛ tales in agro ſiīt ꝯtēti ita expedire q̄ piculo ſuo vſqꝫ ad illud tpꝰ ſeruare. Et etiā vt plurimum ſunt incerti ſi erāt ſeruaturi vſqꝫ ad illud tpꝰ cū videamus ꝑꝑ quedā emergentia ꝓpoſitum ſepius mutari. Et ꝓpterea eſt piculoſus ꝯctus.niſi bn̄ clarificetur. Et magis dubius eſt caſus qn̄ nō ponit pciū nūc.ſz vult q̄tū valebit in pncipio madij vel in medio aut in fine cū certuꝫ ſit q totū ſi hꝫ multitudinē nō potuiſſet ita ꝯſīre in pncipio vēdere: vl' in vno die ⁊ cōiter mutetur pciū. Si tn̄ vellet tm̄ q̄tū valuit plus in madio. Si eſſet vſura apta. Si vero ſimplr dixit q̄tum valebit in madio.ſic ſm iudiciū humanū attendet mediocritas vt nō plus vel minus ea piat.ſz mediū ar.in auc. de cōſulibus ꝯ.qm̄ etiā nos.ſed iā piculoſum eſt.cū forte vendituꝛus fuiſſet in illo tpe quo minus valuit in illo menſe.

35 ¶ Utrꝫ emēs redditus alicuius ciuitatis ex guerra ꝯquaſſate ꝓ vili pcio.⁊ demū facta pace lucrat.x. ꝓ vno ſit vſurarius.ſz.q nō rōne dubij.l.cū hēdiate.⁊.l.q ſi in vēditiōe.ff.de here. ⁊ ac. ven.ſm Do.⁊ Arch.ꝯſulūt tn̄ vt inde largas faciat elemoſynas.

36 ¶ Utrꝫ mutuās rē cū pacto q eadem in pōdere numero ⁊ mēſura ſibi reſtituatur ſit vſurarius exēplū puta pecuniam pro pecunia.marchā argēti pro alia marcha argenti granū pro grano vinum ꝓ vino ⁊ hmōi.ſz.ſm Pe. de anchā.in.c.vſurarum.de vſu li.vi. ⁊ Jo. cal in.d c.ſi.⁊ Rod.q aut veriſilr dubitatur q tpe ſolutionis tm̄ minus ſit valere q̄tum plus.aut q nō plus valebit. Et ſic nō eſt vſura nec pctm̄. vt in d.c.ſi.qꝛ ſicut creditor teneretur eā recipere ſi vilior eſſet facta quo ad extimationem vt pz in.l.vinum.ff.ſi cer.pe. ⁊ no.glo.in.c.ſi clericus.xiiij.q.iiij.quia nō eſt neceſſe q ſit eiuſdē extimationis ſz debeat reſtitui eiuſdē bonitatis qualitate intrinſeca. Ideo nō peccabit recipiendo precioſiorē quo ad extimationem.aut veriſimile ē q erit pcioſior tēpore ſolutiōis.⁊ tūc ſi creditor erat ſeruaturus ⁊ nō aufert libertatē debitori liberādi ſe qn̄ velit īfra terminū ſic ſz. Si vo nō erat ſuaturus ſz iterīꝫ ꝯſumpturus ſic ē vſura. Silr qn̄ auferret libertatē debitori liberādi īfra terminū q̄uis eſſet ſuaturus erit vſura. Et his ꝯcor.archi.in.d.c.ſi qs cleric⁹ dicit tn̄ Rodo.q qn̄ erat ſeruaturus ⁊ nō abſtulit libertatē debitori liberandi ſe: q̄uis iō crediderit.vt ſe piculo exoneraret ⁊ proximū periculo ſubmitteret nō tn̄ propterea teneretur ad reſtitutionē lucri de neceſſitate. lz peccauerit ⁊ in pniā vt reſtituat ſit ei ꝯſulend.Lau.tamē de Red.ī ſuis ꝯſilijs tz īdiſtincte qd ille qui mutuat ꝓximo ducatum q mō valet q̄ttuor libras. ſi poſtea recipiat quinqꝫ lib.vt valet tēpore reſtitutionis q hoc licite facit. ſiue erat ſeruaturus ſiue non. Sed opinio Ancha.eſt equior ⁊ tutior.

37 ¶ Octauus caſus ī q̄ recipit vltra ſortē ſine vſura ē rōe piculi p q ſup abūdātia pōt recūpenſari ſm alex.lō. Res enim extra piculū exiſtētes plus valēt q̄ res eiuſdem ſpeciei in periculo. Et ſic hec recōpēſatio reducitur ad nām rei q̄ ꝑ piculū extimat plus vl' min⁹ valere. ⁊ ſic excuſar ab vſura. Et in hoc concor.Lau. de Redol. Monal. Magr̄ Fran.de ēpoli.Pe de anc.car.

Jo.de ana.in.d.c.nauigãti.e cõiter oẽs Et ẽ casus i.l.i.naue.si loca e lʒ patebit ex sequentibus dubijs clarius.

38 ¶ Utrũ mutuãs pecuniã nauigaturo cũ tali pacto.qꝫ si nauis cũ capitali pi clitet nihil sibi teneat. Si hõ res em ptas portauerit saluas teneat sibi pecu niã mutuatã cũ parte lucri tradere sit vsurarius.R.qꝫ sic cãus ẽ i .d.c. naui gãti. Et aduerte doc.diuersimode istũ textũ exponũt quare ẽ vsura in isto ca su.tñ tene'qꝫ.rõ ẽst: q2 tal' mutuans nõ vult mutuare:nisi cũ tali pacto sus ceptiõis piculi.e pptea grauat debito rez i aliqd plus ex mutuo. Et iõ vsura est. Si aũt qs liberaliter mutuaret.De inde post mutuũ ad instãtiã debitoris susciperet i se piculũ qd dr̃ assecuratio licite possʒ aliqd lucri suscipe sine vsu ra.e rõ diuersitatis est q2 receptum in prio cãu vltra sortẽ directe ɔcernit mu tuũ in q̃ oĩs supabũdãtia ɔhibet Au. vi.xiiij.q.iiij.c.ij.lʒ in hõ casu si sic:q2 si ex mutuo lʒ pp scm.s.securitatẽ. vñ ẽ ɔct' innoiat' iste scdus vltra mutuuʒ. Itẽ q2 accipe aliqd p assecuratõe lʒ kʒ oẽs. Ergo mutuũ qd pus qs fecit non facit eũ peio'is conditiõis. Et iõ tene qꝫ sine mutuũ dederit sine nõ põt lici te aliqd recipe.qñ piculũ alicuius rei i se suscipit.nõ pꝑter mutuũ lʒ ad instã tiã dbitoris. Si hõ pꝑter mutuũ coge ret debitore vt piculũ ei daret cã alicu ius lucri sic esset vsura. Et sic logr̃.d.c. si.e hoc dicto a dño Lau.de redol.in suis ɔctibus. Et hoc locũ hʒ nedum in susceptiõe piculi maris.lʒ ẽt cuiuscũqꝫ bm magistrum. Frã.de ampul.

39 ¶ Utrũ accipiẽtes aliqd p saluo con ducto licite accipiãt.R.qꝫ sic si duo cõ currãt. Primũ qꝫ ipe nõ teneat tenere stratas vel viã securã. Scdm qꝫ obser uet qd pmisit. Sed si ipe forte eẽt cã talis piculi iniuste vel nõ seruaret pro missũ teneretur restituere qd accepit e vltra de oĩ dãno satisfacere.

40 ¶ Quid õ pacti q̃ siũt inter aliquos ɔtendẽtes.s.qꝫ tale qd erit vel tal' fecit tale qd vel fuit ali' e ponũt.x.R. qꝫ in hõi nõ inducit aliqd turpe votũ captã de mort' sicut i illis q ponũt qꝫ ff tal' mortu' ẽ vl morie.j.ãnũ.sic erit vanũ si hõ tale turpe iducit.sic erit turpe. e tenebitur de bono consi. dare lucratus pauperi.

41 ¶ Utrũ .A. q fideiubz p.B.L. a q̃ L. B.pecũiã mutuo accepit cũ pacto qꝫ vult duos florẽos p ectẽario fideiussio nis sit vsurari' dic vt.ĩ.fidiussor.§.xx.

42 ¶ Utrũ mutuãs pecuniã Joãni vsqꝫ ad.x.ãnos cũ pacto qꝫ si infra decẽniũ mortuus fuerit alter cor:debitor sit li ber. Si hõ supuixerit ambo dabit sibi aliqd vltra sortẽ: sit vsurari'.R.lʒ al. lõ.qꝫ sic Rõ: q2 piculũ si excusat vbi cũ ipis nõ pprij aliqd pl' accepit: sed vbi nõ cũ ipis tũc periculũ excusat. vñ dic qꝫ iõ est vsurarius quia ex mutuo exigit obligationem alicuius vltra sor tem lʒ sub piculo.d.c.si.de vsu.

43 ¶ Utrũ eiuis q mutuat cõitati.lxx.du catos q̃ cõitas hʒ ex statuto qꝫ quicũqꝫ hñs filiã vni' ãni.lxx dederit hẽat qn gẽtos p ipa maritanda si vixerit vsqꝫ ad.xv.ãnũ. Si hõ ãn p̃fatũ tps mor tua fuerit totũ amittat sit vsurari'.R. qꝫ sic:q2 i mutuis veris vl' interptat' spe lucri pñcipalr fact' piculũ vl' dubiũ ñ excusat a fenore.d.c.si. Nec ob.dcm̃ ri. in .iiij.di.xv.ar.v.q.v. qd vult qd qñ capitale e lucrũ stat ad piculũ mutuã tis licite recipiat vltra sortẽ.q2 illd ẽ ve rũ qñ piculũ euenit ex nã rei q alsat. d.e.si.lʒ i casu isto ẽ piculum ex lapsu tpis. Et sõ ɔctus illicitus e vsurarius.

44 ¶ Quid õ illis q dãt ecclijs pecuniã vt recipiat ab eis certas possessiões te nẽdas toto tpe vite ipoꝝ.e post mortẽ debeãt redire ad ecclias R. Ho.lʒ qꝫ lʒ. Et hoc rõne piculi seu incertitudi nis.allegat.l.i.C.de pac.e l.i.ff.de ɔdi. e demõ.nisi habeãt prauã intentionẽ Sol.lʒ qꝫ ẽ ɔctus vsurari' qñ dat pe cũia. Sec' qñ daret vnã possessionem ecclie e recipet equalẽtẽ vsu' e fruc tur' vtraqꝫ in vita sua vt post mortẽ ei' ad ecclisz ãbe cũ pleno dñio reuer tãtur.q2 sic lʒ recipe in duplo valentẽ

plusq̄ sua quā cōfert. Sed si suam ex nunc voluerit in ecclīaz trāsferre oio vt ipse ea non vtat seu fruat poterit licite ab ecclia recipe possessionē valētez in triplo. vt. x. q. ij. pcarie. Ego vero dico q̄ et qn̄ dat pecunia q̄ lz dūmō fuet eq̄litas iuris nālis fz Ri. l. ij. quol. q. xxiiij. ar. iiij. qz talis ɔct⁹ nō ē ɔct⁹ mutui sed vel appentis. sz pon⁹ ē ɔct⁹ innoīatus q magis assimilatur ɔctui emptiōis z vēditōis. Et iō si dz licere oz vt nō appeat q a hēat ptē meliorē: sed videātur eq̄les tā vēdēs q̄z emēs aliter eēt illicit⁹. Idē dicit Ri. de eo q emit annuos reddit⁹ etiā pecūiarios. vel cē sus pensionē. vel pdiō hereditarie vel ad vitā emētis q̄ lz: si debita fuet eq̄litas. Et Alex. lō. in quol. suo idez tz z cōiter oēs doc. parisiēses z canoniste in. d. c. i ciuitate. vez ē q̄ Inn. ibi idez limitat i reddiub⁹ ɔstitutis nō ɔstituē dis de nono tpe cuic⁹. sz nō ē rō diuersitatis dūmo reddit⁹ sit realis in re nō ficticie. idē tz Inn. ibidē d ēptōe nois debitoꝝ q̄ lz. Facit. l. iubem⁹ la. ij. C. de sa. san. ec. Et idem dicēduz si pstata emantur i perpetuū. Pe. de ancha. in disputatiōe moris florētie dicit q̄ si reddit⁹ de nouo ɔstituti sint pecuniales. qz hūt magnā vicinitatē cū mutuo po t⁹ taliū ēptio dr ɔct⁹ vsurari⁹. Et est verū q̄ ad pūptionē. Secus eēt in cōscia qn̄ vere emerētur rodo. tn̄ dicit q̄ qn̄ emit reddit⁹ ad vitā ēptoꝝ q̄ tē ñ est tutū: ne vēdēs desiderat morē emptoris. z plz mihi. rō: qz pactū qd iduc̄it votū captāde mortis non valet. l. ij. C. de pac. z. l. stipulatio hoc mō. ff. de v. ob. Et. iō phibetur pmissio pbēde nō vacātis in. c. ij. de ɔces. pben. li. vi. Et hoc qz est ɔ̄ bonos mores. Iō nō. dz admitti. l. pacta. C. d pactis. Nō tn̄ nō est dicēdū q̄ sit mortale pcm̄ vendere vel emere ad vitā fm se. qz hoc n̄ iuenitur phibitum si debite fuentur circunstantie aliter vsufructus nunq̄z possz ɔstitui q finitur morte. §. finitur Insti. de vsufr. Emere āt vł vēdere ad vitā vēditoris magis lz: qz tale votū ñ

pt iteruenire. Nec ob. qd dixi de ēptōe redditū pecuniarioꝝ q̄ pecunia nō ē vēdibilis qz qd ē mediū vēditiōis nō pōt esse termin⁹. Quia sciēdū est q̄ sicut in bonis nostris habem⁹ mobilia z imobilia sic z ius vtroꝛūq̄z. z ipsum ius pt vēdi sicut ipsa mobilia z imobilia. Nō ergo venditur pecunia sed ius pcipiendi ipsos redditus pecuniales quo vēditio trāsit ipsa pecunia sicut ius patronat⁹ qd vēdi nō pt trāsit vēdita terra q̄ illud hz. Aduerte tn̄ q̄ si quis dat cētū Ticio vt ipse Titi⁹ ɔstituat se debitorē reddit⁹ ānual. maioris q̄titatis q̄z acceperat. vsura ē. qz in re nullus est reddit⁹ q ematur. nisi Tici⁹ esset psona soleret locare opas suas ad tm̄ p anno z ipsas vēdere. Similr̄ vsura vr̄: qn̄ exigitur plus de reddit q̄z res que posset emi tali pcio reddat in fructib⁹ de lucro fm Inno. in. d. c. in ciuitate. Nō bene no. qz pauci aduertūt. z attēde q̄ talis ɔctus quo qs emit reddit⁹ possessionū vel dom⁹ cōiter fit sub ɔ̄ ctu. emphiteotico siue libellario z cū pacto q̄ ille q soluit pēsionē possit se emere z se liberare a dicto cēsu. vn̄ dr̄ i aliqb⁹ ptib⁹ vēditio a ficto z a catha franchi. Et ppea licz locatio possit fieri p pcio tot⁹ reddit⁹ quē reddit dom⁹ vel possessio. Nō tn̄ sic poterit fieri in isto ɔctu libellario: qz talis tenetur manu tenere rē suis expēsis. l. i. C. de iure emphi. Et tnr̄ etiā soluere pensionē: lz res peat casu fortuito dūmō maior ps nō peat. Secus in ɔductore: qz nō tnr̄ suis sumptibus manutenere. l. colonus in pncipio. ff. loca. nec tnr̄ peunte re ca sine culpa. c. pp sterilitatē d loca. Et iō si tn̄ vult d cēsu q̄tū soluere ɔductor simpler est iniustus ɔctus z in fraudē vsure pp pactū d retrouēdēdo de quo infra. §. lxvi. cū sequētibus. Et ppea dz haberi respectus nō ad fructus si excedunt. sed ad q̄titatē pecunie solute pro precio: ita q̄ talis. pēsio multiplicata per. xx. annos ascendat ad totalez extimationē rei sic locate. Et sic erunt. v. pro centenario vt est tex. in auc. de nō

alie.§.q2 ꝟo.τ l auc.ppetuā.C.de sa. san.ec.τ ibi no.glo. Et sequit. Bar. in.d.l.i.τ do.Bertolome⁹ cepolla ꝟo nēsis. Et iō si locaret simplr p.vi.ñ poterit dari ad libellū.nisi p.v. Ūñ q2 cōiter grauatī tal' i cēsu:iudico cōit ꞩctū talē illicitū τ i fraudē vsurarū.

45 ¶ Utrꝫ emēs frumētū i herba vl vinū i vite aut oleū τ hmōi anteq̄ꝫ sint matura min⁹ q̄ꝫ valebūt tpe quo matura erūt sit vsurari⁹cū videatur mutuū interp̄tatū.ℛ.fꝫ Bal.i.ꝑtica.C.de vsuris q aut pñs numeratio ē cā dāni ipsi⁹ vēdētis.τ sic ē vsui a.p.c.in ci uitate de vsu.Aut sola pūctio:q2 p̄ciū nō soluit de p̄nti. Et sic ꞩct⁹ lꝫ nō sit vsurari⁹:ē tñ illicit⁹.Aut neutrū ē cā dāni:q2 nō pl⁹ valet frumētū vl vinū sub tali q̄litate pp p̄iculū cui subiacet Et sic lꝫ.l.fistulas.§.frumēta.τ.l.ñ de bitor.§.verisimile.de ꞩhē.emp.D'e intelligo qñ emitur nō in genere sed determinate.s.frumētū istius agri in herba.vel vinū istius vinee.τc.

46 ¶ Tene ergo ꝑ toto isto.viii.casu meli⁹ itelligēdo hāc r̄gulā q si mutuū sit p̄ncipalr spe h̄ndi vltra sortē nullū p̄iculū p̄t excusare qn sit vsura tal' ꞩctus. Si ꝟo mutuū sit liberalr τ postea pp p̄iculū aliqd accipit excusat.

47 ¶ Non⁹ casus est rōe administratōnis.puta tenebat qs collocare pecuniā alteri⁹ i ēptiōe p̄dioꝝ vt tutor vl i aliud fructuosū τ nō fecit ille cuius erat pecūia poterit tñ vltra p̄ncipale accipere q̄ꝫtū lucri hūisset v̄isimilr si ve debuit collocasse.l.tutor q reptorium §.si p⁹ depositionē.ff.de admi. tute. Et facit ꞩ platos q p̄ñt acq̄rere ecclie τ non faciūt.xii.q.ii.quisqs ep̄s.

48 ¶ Decim⁹ cas⁹ ē rōe hostilitatis.nā queꝫ possum persequi gladio τ bōis spoliare iuste possum ēt licite vsuras ab eo extorquere.xiiii.q iiii. ab illo dūmō nō sit scādaluꝫ in aliis.

49 ¶ Undecim⁹ casus rōe ostētatōis Exēplū do tibi pecuniaꝫ signataꝫ ad ostētatiōnē vel ēt ad supponēdū pignori ita q volo illā mei quā tibi dedi in numero mihi r̄stituas τ vltra est aliqd lucri.Nā talis ꞩctus lꝫ:cū sit mutuū.s.poti⁹ locatio vt no.gl. in.c. si feneraueris.xiiii.q.iii.τ in.d.c.cōq̄stus.Et facit.l.iii.§. vltio.τ.se.ff. co-mo.Cōcordat Sco.in.iiii.di.xv.

¶ Duodecim⁹ est rōe alteri⁹ ꞩctus so a mutuo vero vel interp̄tato.Nā i solo mutuo ꝟo vel interp̄tato ꝯsistit vsura:qñ aliqd.s.sortē.i.mutuati exigit q2 vsus rei in mutuo ñ est sep̄atus a ꝯsumatōe ipsi⁹ rei mutuate seu dñio Ideo exigēs aliqd vltra sorteꝫ rapit vsuꝫ.Et sic dr̄ vsura.ñ sic in aliis ꞩcti b⁹.Et q2 aliqñ cōtractus appenter ñ vr̄ mutuū.τ tñ ē saltē iterp̄tatū ppea de multis ꝯdītib⁹ subiserā q̄ sūt in diuersis ꞩctib⁹ a mutuo apparēti.

¶ Et p̄mo circa cābia sciēdū q oia ſſt reducūt ad tria.s.s.realia solū. τ so ad realia.τ per lr̄as.τ tertio ad sicca.

¶ De cābio reali.solū.Utrū cābium ſſt reale liceat qñ rōe eius aliquid lucri accipitur τ ē qñ qs hꝫ ducatos i auro vellet monetā:vel hñs monetā vellet aurū vel alterius generis pecuniā campsor vult tantū pro ducato vtrū sit vsurarius.ℛ.q non:quia nō p̄t eē mutuū in campsore in h̄ vñ minuere sortē ñ p̄t esse vsura sꝫ bñ augere.tex. est no.in.l.rogasti.§.si tibi dedero.ff. si cer.pe.possꝫ bñ esse iniustitia:qñ excessiuū lucrū acciperet respectu laboris.Et licet quidā dicāt licere cāpsori bus solū q̄ de hoc faciunt artē non aliis:tamen ego non video rationeꝫ diuersitatis cur ñ possū extiare laborē numerandi.vnius ducati vnū sol dū sicut quilibet alius tamē est verū q aliqd plus p̄nt rōnabilr accipe illi q̄ de hoc faciūt artē.q2 maiores labores portant cū semper sint parati.

¶ Utrꝫ cābiū reale τ p lr̄as liceat: τ ſꝫ fit duobus modis.p̄imo hoc modo Ego habeo hic Janue.c.aureos vellē q mihi rñderētur rome ꝯuento cuꝫ cāpsorē vt faciat mihi lr̄as q̄b⁹ dētur mihi nonagita quoqꝫ ro(m)ā reliquū lucret.ℛ.fm Bal.in.c.i.de plus pet. q

licit⁹ ē talis ɔ̄ct⁹ ꝛ necessari⁹ iure gen tiū munit⁹ nāli rōe. eo ꝙ cāpsor subit ꝑicula viaꝝ ꝛ oīm nūctorū: pensiōes oꝑaꝝ ꝛ salarioꝝ factoꝝ. vt no. in. l. ꝑi culi. ff. de nauti. feno. ꝛ. l. traiecticie in ꝑn. ff. de ac. ꝛ ob. ꝛ. l. q̄ rōe. §. i. ff. de ꝓ. obli. vn̄ si aliq̄d lucrat lꝫ ē iustū cū in dustria accedat rei licite. l. si heres. ff. ad. l. fal. p̄terea numerā mihi decē lꝫ pacisci ꝙ ei nō reddā nisi nouē cū nō possit ēe vsura minuere sortē. sed bn̄ augere vt dictū ē. Possꝫ tn̄ ēe iniusti cia qn̄ excessiuū lucrū caperet respec tu laborū ꝛ expēsaꝝ ꝛ ꝑiculi vl qn̄ pe cunias nō bonas darēt. Fit Scdo mō cābiū ꝑ lr̄as ꝛ reale hoc mō. Est vltra mōtanus q̄ hn̄s mille ducatos vene tos ꝛ intēdens ferre eos venetias vbi pl⁹ valēt ꝛ ibi expendere inuenit cam psorē i sua patria habētē tabulā cābij venetijs ꝛ tradit ei ad toꝫ cābij vene tiaꝝ. vt sibi venetijs reddāt. Tal ɔ̄ct⁹ pōt eē licit⁹. ꝛ ē qn̄ n̄ intēdit ꝑꝑ ꝓorꝫ traditionē hēre lucrū. lꝫ rōe ꝑtie illud reportat. Si vō ex hoc ꝙ prius tradit vltra mōtes q̄ recipiat venetijs inten dit lucrū habere erit vsurari⁹: cū ꝓor traditio inducat rōem mutui ꝛ spem hn̄di vltra sortē. Et sic erit vsura.

54 ¶ Utrū cābiū siccū sit licitū. R. ꝙ n̄ qꝛ dr̄ siccū eo ꝙ in v̄itate est siccū a caritate ꝓximi ꝛ siccat animas a gr̄a dei. ꝛ fit. vij. modis. Primo hoc mō Recipio florentie a cāpsore decem li bras grossorū q̄ tūc valēt cētum flore nos cū pacto ꝙ tenear ipsi cāpsori tan tū dare q̄tū istā decē dies p⁹ celebra tū ɔ̄ctū valebūt libre grossoꝝ venetijs q̄ aliqn̄ valēt pl⁹ aliqn̄ min⁹ lꝫ hinc ad mēsē receptiōis eoꝝ: vel si plus vult tenere de mēse in mēsem renouat mō ꝑdicto. ꝛ tale cābiū ē illicitū. ꝛ vsu rarius ɔ̄ctus: qꝛ ē ibi mutuū cum spe hn̄di vltra sortē. qꝛ lꝫ aliqn̄ min⁹ vale ant: tn̄ vt in plurib⁹ plus valent nec ex cusat ꝑꝑ ꝑiculū vt. s. patuit. ex. ē cla rus hn̄i oculos cordis i. d. c. fi. de vsu. Et tal ɔ̄ctus ē ad ꝑnicie cunctorū expiē tia teste q̄ est oīuꝫ magistra. c. q̄ fit de

elec. li. vi. Et ꝙ sit illicitus cōiter tenēt s doc. Scdo fit hoc mō. Habeo hic Jānue cētū aureos ꝛ trado eos petro vt mihi totidē rn̄dere faciat hinc ad mensem rome vbi pl⁹ valēt versifūr ꝛ credit. Et sic vsurari⁹ ē: qꝛ ē mutuū cū spe hn̄di vltra sortē. c. ꝑlurim. ꝛ. c. in ci uitate de vsu. Tertio fit hoc mō. Hēo hic Janue cētū aureos quos do petro indigēti vt mihi rn̄dere faciat a Lon dres seu Bruges hinc ad tres menses alteri⁹ generis monetā puta tot libras de sterli ꝛ hmōi. Iste ɔ̄ctus cōiter est vsurari⁹ lꝫ Ho. ꝛ Go. qꝛ cōiter fit vt inde lucret. Et lꝫ aliqn̄ nihil lucret tn̄ in extiatōe hꝫ lucꝝ. Et sic cū sit mutuū cū spe hn̄di vltra sortē erit usura. Nec rō ꝑiculi excusabit sicut dictū est. Idē dic qn̄ Janue existens emit turonēses recipiendos i frācia i talibus nūdinis fm̄ Alex. lō. cū tales emāt pl⁹ vl min⁹ fm̄ tēporis dilationē. ꝛ intendāt lucrū qō cōiter euenit Fit Quarto hoc mō Janue existens dat certaꝫ monetā ali cui vt sibi reddat in scutis Lugdunij tpe ferie q̄ ibi fiet. vbi gr̄a extimat hic Janue scutuꝫ. xxviij. ꝛ sic dat tātā mo netā ad rōnem de. xxviij. pro scuto ꝙ ascendet ad scutos cētū q̄ scuti i lugdu no vt plurimū valēt. xxx. vel saltē plus de. xxviij. Idē dic de hic neapelis ad tot carlinos ꝑ ducatis ꝛ hmōi lꝫ Mo nal. sūt vsurarij allē. c. eiciens. lxxxviij. di. ꝛ. d. c. fi. de vsu. Quinto mō fit sic. Ego indigeo pecunijs hic Janue q̄ro mutuo ꝛ nō inuenio nisi hoc pacto ꝙ recipiā ad rōeꝫ cābioꝝ de Lōdres vl Bruges cuꝫ ego accipiēs nō habeā bā chū i Lōdres vel Bruges nec mutu ans. Ideo mutuat isto mō q̄a velit de ferre suas pecunias a lōdres. sed vt sic lucret ex tali ɔ̄ctu nūc de Janua a lon dres. ꝛ de lōdres ad Januā. Et sic pꝫ ꝙ non lꝫ vn̄ dic ꝙ ē vsura Fit ꝛ Sex to modo pessime. Et dr̄ cābiū rcābiū. ꝛ fit lꝫ mō. Ergo idigēs pecūia hic Ja nue q̄ro aliquē q̄ mihi mutuū det. Est aliqs q̄ dat mutuū ad rōeꝫ cābioꝝ de lōdres cū pacto ꝙ scribat lr̄as. ꝛ tn̄ nō

mittit sed ipsas retinet et sic quod lucran tur cābia in eundo et reddendo ita secipiet ultra sortē. et usurarius pessimus ē
Septimo mō fit cābiū in romana curia quod quidē est usura clara licet sub cābio pa lieē et fit sic. Clericus cōsecutus de nouo aliquod bñficiū pro expeditiōe bullarū ipsi indigēs pecunijs petit a campsore sub mutuo certā summā. puta. centū ducatos restituēdos in patria. puta turōie hic ad sex menses monete ibi currentis et quē pstatus campsor statuerit mutuat cāpsor: sed ultra cābiū exurgens ex va rietate valoris monete in diuersis locis exigit. v. vel. viij. pro cētenario tales cāp sores usurarij sunt indubitāter. Et licet quidam conati fuerint defensare quod licite pōt fieri tale cābiū sicut primo scdo tertio quarto quinto et sexto mō dictū dicendo quod nō est contractus mutui. sed permutatiōis vel emptiōis seu contractus inominatus saltē et lucrū puenit rōne du bij vel patrie. Jō nō pōt esse usura. Sed cōtra ipsos ē text. dicti capituli fi. a contrario sensu ubi dr. Ille quoque qui dat decem soldos. vt alio tpe totidē sibi grani vi ni vel olei mēsure reddantur. que licet tunc plus valeantur utrū plus vel minus so lutiōis tpe fuit valiture verisimilr du bitant nō debet ex hoc usurarius reputari. Nec ibi. Ergo a contrario si verisilr plus presumerentur valiture tpe solutiōis eēt usurarius. Et iste contractus vr emptiōis vel permutatiōis aut saltē contractus inominatus: quia dat pecuniā recepturus granū et huiōi quod magis distāt a ducatis quam sterlini pro ea tenē indubitāter. quod est contractus mutui interpretatiue spe habendi ultra sortē cele bratus. Nec obstat. quod aliquando minus quia ut plu rimū et in extimatiōe intēdūt lucrum et inest. Et licet Archi. sto. in summa teneat quod tales solum sunt usurarij mentales. Tu tū eos dicas eē usurarios etiam reales quia mutuū petēti nō volūt dare nisi cum isto pacto. Et sic patet quod sūt usurarij men tales et reales. vñ Ho. et Gof. dicit ta les usurarios quātūcunque sub spē permu tationis emptiōis vel alterius contractus pali entur. et quibus execrabiliores sūt. qui de nūdinis ad nūdinas tales contractus faciūt cū excedāt centesimā scdm Ho. cum quo cōcor. Alex. iō Est tū casus in quo nō dicerē contractū usurariū nec illici tū. videlicet. Est aliquis qui vellet ire de Janua londres pro negociatiōe nollet se cum deferre pecunias propter picula que rit aliquem cui det suas pecunias hic. Janue qui faciat sibi respondere londres londres: sed quia propter abusum prestatorum mercatorū nō pōt prescire determina te quot libras de sterlinis valeāt sue pe cunie accipit litteras secundū cursum cābij a quodā hic Janue cui dedit suā pecuniā et idē lucratur aliquid. Dico quod si iste nō ideo hic dat ut inde per cābiū lucretur sed solū ut suas pecunias lon dres habeat quod tale lucrum sibi adueniēs nō faciet eū usurariū: cū adueniat. sibi potius ratiōe incertitudinis seu patrie quod excusat ab usura quādo mutuū nō fit spe habendi ultra sortem. Si tū posset scire precium sue pecunie preci se et sic habere. et vellet huiōi litteras cābij esset usurarius: quia iam itenderet lucrum ex mutuo nec incertitudo eum excusaret dicto capitulo fi.

¶ Utrū deponēs pecuniam apud cā psorem vel mercatorē vel artificem pro quo quia negociatur dat deponēti certū quid pro centenario licite recipiat. Rñdeo se cundū Bal. in. l. i. C. pro socio. Aut ta lis deposuit in specie. et tunc quia illicite usus est pecunia deposita tenetur om ne lucrum restituere deponenti: quia ex re illius locupletior factus est argumento l. qui sine usuris. ff. de negocijs gestis. Sz ego nō credo in conscientia quod tenea tur de necessitate per ea que dixi. Restitu tio primo de lucro quod usurarius per cepit ex pecunia usuraria: quod non te netur restituere. Aut usus est licite quia deposuerat in numero: et tunc si depo nens non habuit animum fenerandi et campsor liberaliter dat: vel ex qua dam equitate sic licite recipere potest sine usura. Si vero dat ex quadam ne cessitate credens se obligatum excusa tur deponens quādiu bona fides du-

rat scilicet credẽs q̃d liberalr̃ dedit. Nã obligatio antidotorũ iustẽ pit re ceptionẽ p errorẽ soluti.l.si testamen to.§.i.ff.de fideiuss. Si vero deponẽs hũit aiũ aliq̃d hñdi lucri.sic vsura rius est q: verũ mutuũ ẽ cũ spe hñdi vltro sortẽ:cũ sit i numero nõ in spẽ: nisi deposuisset rõe societatis cũ pictu lo suo sz quo ad restitutionẽ dic vt.s. Restitutio primu in vbo vsurarius.

56 ℭ Utrũ deponẽs pecũiã dotalẽ apȝ mercatorẽ itã q̃ sit salua ẽ rcipiat ali q̃d de lucro sit vsurari⁹.vide.s. Dos §.xi.ẽ Societas.i.§.vij.

57 ℭ Circa cõtractũ ẽptionis ẽ vendi tõis.q: sepe interuenit mutuũ verus vel interptatus. Jõ plura querũtur.

58 ℭ Utrũ mercator seu artifex sit vsu rari⁹ q illi qui stati soluit rẽ vẽdit p minori pcio q̃ illi q nõ soluit icõtinẽ ti.sz vult terminũ.R. psupposito pmo q̃ dicit Sco.i.iiij.di.xv.q.ij.ẽ Ric.in ij.quol.q.xxiij.ar.iiij.q̃ pciatio valo ris rerũ vsualiũ ñ pt fieri a nob:nisi p cõiecturalẽ seu pbabilẽ opinionẽ.Et h̃ qdẽ ñ pũctualr̃ sz sub quadã latitu dine equalitatis.vñ puus excessus eq̃li tatẽ illã ñ corrũpit.sz tũc solũ qñ ẽ ibi tãtus excessus q̃ inequitas clare vĩ.Et tal̃ excessus ɔtractũ vitiosũ reddit.Et hoc psupposito R.ad.e.q.cũ distinctiõe. q̃ aut tal̃ vẽditor nõ excedit pciatã eq̃li tatis latitudinez cũ illo q vult terminũ sz p minori daret ñ statĩ solueret pre ciũ.Et sic nõ est vsura.Exẽplũ extima tur pecia tal̃ pãni ab aliq̃b⁹.x.ab alijs xi.ab alijs xij.stati soluenti libẽter da ret p.ix.vel.x.nõ soluẽti v ult.xij.nõ ẽ vsura:cũ nõ excedat.rõe tẽporis eq̃lita tẽ latitudis iusti pcij. Si vero pciatã la titudinis eq̃litatẽ trãscenderet.vtputa q: vellet.xiij.vel.xiiij sic esset vsura.c. cõsuluit.De vsu. Idem dic de eo qui non vult prorogare terminũ debitori nisi aliq̃ dato.d.c.consuluit.

59 ℭ Quid si ex inueterata mala ɔsuetu dine ẽ paucitate pecunie currentis: cõiter vẽditur ad tps plusq̃ inuenire posset ẽptorez stati soluẽtẽ.R. Sactus Tho.in quãdã.q.ẽ Sim.obdo i suis ɔtractib⁹ q̃ si tales solũ hoc faciũt vt iustũ pciũ extorqueãt non erũt vsura rij.vñ ne decipiaris.attẽde si pciũ oc currẽs sit iustũ an nõ.ẽ hoc vbi demõ strare poteris si attẽdas an mercato res si venderent tali pcio ɔsideratis la borib⁹ ẽ ceteris debitũ lucrũ cõiter re portarent:q: si sic eẽt pl⁹ ñ possz ven di sine vsura. Si pro nullũ lucrũ cõit hẽrẽt sic ẽ clarũ.q̃ ñ ẽ iustũ pciũ illis q̃d taxat de pñti soluẽti.sz hoc puenit et poti⁹ ex nimia cupiditate pecunias habẽtiũ q tali pcio volũt emere.vt po stea mõ suo vẽdat.Et iõ si plus ven dũt illo pcio ad tps dũmõ iustũ pciũ nõ excedãt q̃d deberet valere si talis corruptella nõ esset:non erit vsura:q: nihil vltra debitũ exigũt rõe tpis Ad uerte ẽt q̃ si qs esset in tali loco i quo cõiter emẽtes ñ hñt pecunias:sz emũt ad tps posset vẽdere aliq̃d plus iusto pcio occurrẽti sine vsura Nõ q: mer cator põt magis extimare mercatõ illã q̃ tardius expẽdit q̃ q̃ citius Et iõ si plus aliq̃d vendũt solũ hñdo respe ctũ ad lucrũ q̃d rõnabiliter deberent reportare ex tali negociatione Nõ ex tpe ñ ɔdẽnabo eos ñ tm̃ plus.solũ vẽ dũt ad tps q̃ moderatũ lucrũ repor tẽt pensatis laborib⁹ ẽ expẽsis ẽ ecste ris hõi ñ hẽret mĩ locũ istõ i illo q de fert aliq̃s,merces ad aliquẽ locũ vbi credebat multũ vẽdere ẽ lucrari pos se pp eoꝝ raritatẽ. Sz q: aliie multe su puenerũt videns q̃ nedũ lucrũ ima dãnũ rportaret si vẽderet pcio occur rẽti vẽdit ad tps plus vt sic nõ patia tur dãnũ q: h̃ eẽt vsura. Sicut enĩ nõ luisset minuere de pcio si nulle aliq̃ su puenisset ita adueniente abũdãt cõ ne tpis non poterit aliq̃d pl⁹ vẽdere. Nã i cãu isto hẽt locũ illõ q̃d dr̃ Res tantum valet q̃tum vendi potest.l.i. §.si herẽs.ff.ad trebel.ẽ.l.querebatur Primo.R.ff.ad.l.falci.ẽ.l. si q̃s vbe re.§.vlti.ff.de fur. Sed in casibus su perioribus limitatur verum. q: res tantam valet q̃tum vendi potest.Sñ

predicta abusiua nō obstarent. Et ita respondit Tho. secūda scde. q. lxxvij. ad. l. pcia. ff. ad. l. fal. Ubi dicitur. Precia rerum non ex affectu singulorum sed cōiter funguntur dicit verum. nisi affectio sit rationabilis ex parte venditoris. vt est in predictis duobus casibus non in isto vltimo.

60 ¶ Utrum vendens rem alicui qui pecunia indiget vt statim reemat pro minori precio sit vsurarius. R. q sic: qr p inde est ac si pecuniam mutaret. Et iste est contractus pessimus: qui dr stoch. et bistoch. quia cōmuniter plus vēdūt Et sic vnum gladium infigunt. et postea minus. reemunt. Et sic alium gladium imponunt. Si tn̄ simpliciter qs vēdidisset pro iusto precio nō cogitas reemere: emptor nō inueniens emptorem vellet venditori vendere pro minori nō eēt vsurari⁹ min⁹ emēdo. sz posset esse iniusticia. et cōmuniter in eo accidit. Et ideo illicitus 9tractus.

61 ¶ Utrum vendens rē ad tēpus plus q̄ cōi extimatione valeat. sed tn̄ plus valet vel valore naturali vel pp̄ter vtilitatem ementis. vel qr erat multū vtilis vēdenti: et illud exigit pciū sit vsurarius. Sm Sco. et Rica. vbi. s. et Tho. sa se. q. lxxvij. q res nō pōt extimari vt tali pcio vendāt salua iusticia. Nec sz valorez naturalem: quia sic musca valeret plus q̄ totū aurum mūdi et oia inanimata. Nec sm vtilitatem emētiū qr sic herba medicinalis vel potio q̄ valet alicui ad liberationē a morte pcio inextiabili foret vendēda sed os vt extimetur cū extimationē sz q dictuz est in. lix. §. Et iō si plus tali extimatōe vēderetur rōne tpis erit vsura. Si nō rōe tpis sz alio respectu erit iniusticia nisi vendatur sciēti et volēti. vt. s. Em pcio. §. vij. Nisi āt possz plus extiari q̄ valeat cōi extiatōe sine vsura rōe pprie vtilitatis. puta habeo rē multuz mihi vtilem et q̄ multū mihi pficio et ex ei⁹ absentia multū dāmnificabor: ppea liceret instanter postulāti eā sibi vēdere nō q̄tū valet cōi extiatōe: sz q̄tum est mihi vtilis et q̄tū extiat dānum ex ei⁹ carētia. Et iō nō eēt vsura q̄uis interueniret tps solutiōis fiende. Nōqz res salua iusticia pōt tali pcio vēdi. Et iō plus qd accipit ex pte sed ex natura rei. lz q̄ ad apparētiā videat vsurari⁹.

62 ¶ Utrū vēdēs vinū vl frumētū et hu iusmōi p pcio qd currit cum pacto tn̄ si plus vsqz ad pasca valuerit illd pl⁹ vult. si vo min⁹ nō vult minuere pciū sit vsurari⁹. R. q sic facit. l. pe. C. de so. et l. q bona. §. si qs. ff. de dā. infec. No. Archi. xiiij. q. iij. § f. et Ho in summa Facit. l. si nō fuerit. §. aristo. ff. p socio. Hoc itellige q sit vsura qn̄ tale pactū facit rōne dilationis solutiōis: alr eēt iniusticia nō vsura. vn̄ Sco. in. iiij. di. xv. q. ij. ar. ij. ponit duas regulas circa hāc materiā obsuādas. Prima est q vendens nō vēdat tps: qr nō est suum Secūda est q non ponat se in tuto de lucro: vel semper. vel vt in pluribus. aliter est vsura.

63 ¶ Utrū emēs a Johē. centū q̄ dz habere hinc ad tres annos a petro seu p legato seu p ficto molēdini vl q̄lutercūq p. xcv. que nūc soluit de pñti sit vsurari⁹. R. q aut ad istātiā Johīs emit aut spōte. si ad istātiā Joānis solū et ppea min⁹ emit qr extiat similr iteresse suū puta qr volebat de ipa pecunia negociari negociatiōe q̄ verisilr lucrat⁹ fuisset tm̄ deductis. periculis et laborib⁹ vel qr tātū minuit q̄tū extiat laborē in rehabēdo et pericula et huiōi. sic nō est vsura. Nā nostre interest litibus et scrupulis nō vexari. vt in. l. minorib⁹. ff. de minorib⁹. Si vo spōte et pncipaliter facit pp lucrū et minuit pciū solū p ptee lz qr nūc soluit vt in futuro re habeat plus pp pmaturā solutionē. sic ē vsura. c. fi. de vsu. Et in hoc 9uenit Jo. an. in addi. ad Spe. Nec obstat. illud qd dr pl⁹ soluit q aū tps soluit. Insti. de ac. §. plus. et de plus pe. c. i. qr illud est verū i eo q aū tps soluēdo patit alr qd iteresse. et iō cogēs eū pl⁹ petit. Uū ista plus petitio: sine sit respectu tpis. qr eū obliget hic ad ānū solū: et tn̄ ho

die exigit: siue sit respectu rei puta qd detur tpe missa petit tpe āteriori quo plus vz: siue sit respectu loci puta qd detur i vno loco petit in alio: siue sit respectu cause exēplū vt qd detur alternatiue vel nō est obligat⁹ petitur determinare. tn solū pt diminuere ꝗtitatē estimat iteresse suū ꝯsistit: siue lucri cessantis: siue dāni emergētis. alias pp pmaturā solutionē diminuere de pncipali eēt vsura. fm Tho. sa. se. q. lxxviij. in rñsiōe vltimi argumētī. Jdē dic ð illo q vadit ad artificē debitorē mercatori p pāno de cētū q dz hinc ad annū e facit sibi dari xcv. mō ab artifice e ipse se obligat soluere cētū in termino mercatori fm predictā distinctionem Aduerte tñ ꝙ si talis pecunia seu debitū eēt litigiosū nō liceret emere. de q dic vt. s. Cessio actionū. p totū. Jtē si esset mutuū vel comodatū factū alicui vsqz ad tres ānos. e supueniret casus in q mutuāt vl comodās indigeret e vellet sibi restitui nō liceret comodatario vel mutuū accipiēti aliqd minuere p interesse suo: qn simile interesse icurrit mutuās e comodator: nec aliūde puidissz vt ipsū euaderet si comodator. vl mutuās nō subuēisset. e sic itellige e limita. l. in rebus. ff. como.

64 ¶ Utrū emēs pagas. puta. de. lxxviij. ad rōnē de. xv. soldis p libra: qz sic est cōis eorz extimatio Joane sit vsurari⁹ cū postea sit habiturus verisilr hic ad duos ānos. xx. soldos p libra. R. Quidaz multū errātes conati sūt simpliciter asserere nō esse ꝯtū vsurariū sz solū turpe lucrū. Aliq ēt dixerūt ꝙ licite fit. Moti. Primo qz talis nō ē ꝯtractus mutui. sz ēptiōis in q vsura eē nō pōt sz solū iniusticia. Scdo qz in est piculū e labor in rehabēdo. Tertio qz cōis extimatio nō plus iudicat valere. Quarto qz sicut plus valet fructus matur⁹ e pfect⁹ ꝗ acerb⁹ iō licite qn est acerbus min⁹ emitur Sed certe iste rōnes nihil valēt: qz sz formalr sit ꝯctus emptiōis: tn equalēt ē mutuū cū spe hñdi vltra sortē. qd sepe cooperit sub ꝯctu emptiōis vt pz in. c. cōsuluit. e. c. in ciuitate. e clarius in. c. fi. de vsu. Nec labor seu piculū excusat. qz ꝯsimile nō est ꝙ nō hēat totū e sine oi labore in tpe. Jō minutio pcij fit solū respectu tpis. qd pz: qz quāto plus tarde hñt solui tāto min⁹ emūtur pp pmaturā solutionē e cōis extimatio est corrupcella. patet est memoria hominū q recolūt ꝙ sub cōi extiatiōe cadebat ꝙ ꝯtract⁹ vsurarius eēt e sic pseuerasset nisi fuissent qdam mgri in theologia nō bñ sciē q sine oi fūdamēto iuris imo ꝯ tex. aptū a ꝯrio sensu i. c. fi. de vsu. licitū eē ꝯsuluerūt e ñ intelligētes ꝙ sz fruct⁹ agrestis min⁹ possit emi ꝗ matur⁹ nō tñ min⁹ ꝗ qñ cōputatis piculis semp plus sit valiturus ꝗ emat: qz etiā si emat tāto min⁹ pp pmaturā solutionē ꝙ verisimiliter pl⁹ dēat ꝗ min⁹ valet certa vsura erit p tex. clarū in dictis. c. pallegat' Si dz ergo licere dz ꝙ pp pmaturā solutiōez nō min⁹ emat qn possit ēt min⁹ valet imo plus dicit. d. Pe. de an. in disputatiōe mōtis florentie ꝙ qs si emeret ad duo vel tres ānos ipresitia vel loca pdicta e pcipet magis ꝗ dāt ꝙ eēt vsura qz nō est hc ēpno. cū reddu⁹ sit de pcianto reuersur⁹ ad vēditorē: nec locatū qz pecunia stati soluit p alia pecunia vñ accedit ad ꝯctū mutui. e ppea mihi vr dicēdū sicut de casu pcedēti. ꝙ si qs ad istātiā amici emit pagas predictas q potius vellet negociari cū suis pecunijs ꝗ talis emere ꝙ poterit tāto min⁹ emere ꝗtū extiat verisilr interesse suū. pp piculū vero vel laborez nō credo posset plus de vno soldo minuere cū iudicio cōi ñ extiet hut valde modicū qd Si vo qs iō emit pfatas pagas vt sic lucret vsurari⁹ est. Et sic fui in ꝯscia. qz nō inueni q posset alr determinare. Quis aduocat⁹ fuerīz corā doctorib⁹ e mgrīs p ista mā. Cōcedo tñ ꝙ formalr nō ē ꝯct⁹ vsurari⁹. sz bñ eqvalēter e i re e in ꝯscia e q ad deū sicut in simili dr in. c. in ciuitate. e. c. fi.

¶ Fit ali⁹ ꝯct⁹ q dr ēptio scripturis 65 banchi q fit hoc mō dz qs hēt in ban

cho talis cāpsoris ceīā. si qz cāpsor nō
tur tenet nisi hic ad tot dies vl' mēses
vēdit istam scriptas. Hoc est sita cen-
tuz p.xcv. alteri statū solnēti. De quo
dic vt de supiori casu dictū est.

66 ¶ Utrū emēs pdiū vel domū cū pa
de retrouendendo vsq3 ad tot annos.
vel semp faciat fructus suos sine vsura
tpe medio anteq̄ recōperetur. R. q' sic
si bona fide absq3 fraude emātur hoc
est q' in veritate intendat emere ⁊ so-
lū pactū de retrouendēdo faciat ex cō-
placētia venditoris ⁊ q' potius vellet
ne reemeret sed sibi libere dimitteret.
Et q' liceat p3 p.l. si fundu3. de pac. in
ter. emp. ⁊ vē. ⁊ l. quotiēs. ff. de in diē
adiec. ⁊ tenet Hug. sequit Archi. in c.
plerisq3. xxiiij. q. iij. ⁊ Inno. Jo. and. ⁊
cōiter doc. i. c. ad nostrā. de emptio.
⁊ ven. Si ṽo emeret in fraudē qz intē
dit mutuare nō emere: ⁊ si crederet vē
ditore3 non re empturum non emeret
sic eēt vsura palliata sub tali venditiōe
Et sic p̄sumitur s'm doc. in d. c. ad no-
stram ex tribus. Primo qn̄ preciu3 est
modicū respectu rei. Facit. l. cū̄ is. §. si
cū esse3. ff. ad velley. ⁊ h' maxie qn̄ po
sint pactum q' nisi redimat infra certu3
tempus non possit postea reemere: qz
videtur pactū l. cōmissorie. l. mutuasse
puta centū ⁊ recepisse pignus de centū
ff. ⁊ ita q' nisi redimat infra tale tem-
pus sit amissu3. Uerū est q' res nō tm̄
valet si vendat cū tali cōditiōe q' sem
per possit reemi q̄3 si venderet simplr
ar. l. fundi ptem. ff. de Phen. emp. Se-
cūdo p̄sumit in fraude3 qn̄ sit pactum
vt restituatur aliqd plus q̄3 fuerit p̄ciū
vt not. in. c. nullo vos de pigno. ⁊. do.
Ant. in. d. c. in diocesi. de vsu. Tertio si
emptor cōsuīuit exercere vsuras. l. q' si
nolit. §. q assidua. ff. d' edil. edic.

67 ¶ Utrū emēs cū pacto de retrouēdē
do apponēs clausulā q' nō vlt q' pos-
sit redimere an̄ qnquēniū vel decēniū
sit vsurari⁹. R. Do. ⁊ Jo. an. in d. c. ad
nostram in nouella tenēt q' p̄sumitur
in fraudē vsure. S3 ego dico q' si hoc
facit bona fide. puta qz vult impingua
re. possessionē que pinguendo non cō
sumitur vsq3 ad tot annos. ⁊ pptera
nō vult q' reematur: sibi alio mō ve-
lit satisfacere de expensis fcis. Si vero
fit in fraudem vt lucretur fructus ex pi
gnore simulato. sic est vsura.

68 ¶ Utrū emens cum pacto de retro-
uendendo ⁊ locans venditori pro cer-
to affictu sit vsurarius. R. q' non si sine
fraude fit vt dictum est. s. Esset tn̄ illici
tus si ex pacto comodum vel incomo
dum excepto cōstituto affictu ptineret
ad venditorem. Nam hoc est ꝯtra na-
turam emptionis: cu3 rei empte como
dum vel incomodum debeat pertine-
re ad emptorem. l. illud. ff. de pi. ⁊ co.
rei ven. nisi affictus eet ita modicus q'
venditor releuaretur illo in quo graua
tur ꝯtra naturam cōtractus. Item red
ditur illicitus qn̄ ipse venditor nō pos
set se qn̄ vellet ab h'mōi cōditione libe
rare. qz cū talis obligatio vendicet par
tem p̄cij. d. l. partē fūdi ⁊ emptor solū
iustum preciū rei soluet sic habebit su-
pra iustū preciū istam obligationē. Et
idem dic si'r si vellet q' obligaret se ad
conducendum q' esset illicitus: nisi in
alio alleuiaret conductorem. Presumi
tur tn̄ vsurarius ex p̄dictis in ante pre-
cedenti. q. i. ⁊ etiam quando proprios
fundos vēderet ad h'mōi cōtractus fa
ciendos cum non presumatur in conti
nenti velle contrarium agere. l. nōnd ea
ff. de condi. ⁊ demon.

69 ¶ Utrū emēs tpe messiū granū vel
vindemiarū vinū p precio q' tunc va-
let cū pacto q' tot mēsure sibi reddan
tur tpe pascali sit vsurarius. R. Hostiē.
in sū. ⁊ Jo an. cum glo. in. d. c. si. q' sic
xiiij. q. iij. vsura. Nec ob. q' aliqn̄ sunt
vbiora: qz ad ea q̄ raro eueniūt nō cō-
siderāt leges. l. nam ad ea. ff. de legi. in
ant. vt si. p'hibitiōe §. qz ṽo post mul
tam. ⁊ cōis cursus est q' sint cariora q̄
extum adus est. c. certificari. de sepul. ⁊
l. i. §. i. ff. de fluminibus.

70 ¶ Utrū emēs frumentū vinum ⁊ hu
iusmōi tēpore quo colligitur vt postea
carius vendat alio tpe sit vsurari⁹. R.

q̄ nō. Est tñ turpe lucrũ. pmo si est ecclesiastica persona q̄ hoc facit. xxiiij. q. iiij. c. quicunqȝ tpe. Secūdo si hoc facit pp auaritiaȝ. s. vt carius vendat nulla alia necessitate pensata vł vtilitate aut vt caristiā inducat taľr q̄ hoīe cogantur emere ab eo: ꝛ ipsi ad libitū possit vendere. Et sic peccat mortaliter. ꝛ credo teneant restituere dānū si q̄ oedit ex hoc cōstati siue aliem q̄ alio mō sibi puidisset: si talis nō i pedauisset taliter emendo. sicut faciunt illi qui stant in porta ciuitatis vt totum granuȝ nouū emant. ꝛ procurāt ne deferatur in plateā ad vendēdum. Et de istis intellige prelatū c. quicunqȝ. Si vero talis emeret propter bonum commune vt fecit Joseph. s. vt puideat ne populus suus fame pereat. sic mereretur. si aūt emeret propter puisionem suam ꝛ suoruȝ ꝛ postea non indigens tanto: illud vēdit q̄ supest pcio occurētī. Uel si hoc facit pp exercendam iustam cōmutationem per modum mercantie nō vt charistiam inducat. sed potius vt lucrū aliqđ ex ope suo recipiat sustētationem sue familie vel pp pietateȝ vt dispenset in pauperes. sic licet dūmodo moderate faciat. ꝛ charistiam non inducat. Hec ex Inno. Hostien. Ray. Rodo. ꝛ summistis ꝛ Pet. de ancha. in. c. i. de vsu. li. vi.

71 ¶ Quid de his q̄ emunt oues vel boues ꝛ hmōi a pauperib⁹ quos nō hñt. R. Rodo. q̄ si emēs a paupe vel quūte scit vel credit ea non habere ꝛ quasi iaȝ ea tradidisset locat ei p precio annue pensionis. sic cōmittit vsurā: qꝛ clare pȝ q̄ sit in fraudeȝ vsurarū. Si vo credēs eos hēre sine fraude ꝛ bona fide emptio fiat non est credendū q̄ꝺdiu bona fides durat emptorē peccare nec ad restitutionē teneri de ꝯsumptis. bo fide durante sed de extantibus vel inquātū factus est locupletior credo teneatur in caso quando omnino ab alio non emisset: nec aliquod interesse pateretur ex tali emptione.

72 ¶ Quid de emente equos hmōi sibi redēdos a venditore in certis nūdinis p mīori pcio q̄ȝ valeāt tpe q̄ ꝯcti⁹. R. Rodo. q̄ est vsura. nisi verisilr dubitetur vel credat pl⁹ vł min⁹ sint valituri tpe solutionis vt pȝ ex supradictis.

73 ¶ Utrū locans rem quā extimat cuȝ pacto q̄ q̄litercūqȝ perdatur seu deterioret vult precium rei sue recuperare cuȝ aliquo lucro sit vsurarius. R. q̄ sic qꝛ vt no. Bart. in l. si vt certo. §. nunc videā. ff commo. ꝛ l. i. l. eo. lȝ extimatio ñ faciat semp venditioneȝ tamen cū tali pacto facta. videtur facere venditioneȝ Et ideo perinde est ac si vēdidisset. qꝛ precium ex pactat exigit vltra sortē. Et sic vsura est aut saltez ꝯctus illicitus ꝛ ꝑniciosus. Et ideo restituere tenetur q̄ vltra sortem accipit.

74 ¶ Utrū mutuās granū vet⁹ ꝛ hmōi vt postea recipiat nouū sit vsurari⁹. R. Ho. ꝛ Gofre. volūt q̄ sit vsurarius solū q̄n facit hoc vt meliorationē recipiat sed si facit ne frumētū peat. ꝛ vt accipiēti graȝ faciat nō erit vsurari⁹. Dūmō s̄ȝ Rodo. nō auferat libertatē debitori liberādi se vet⁹ soluēdo. ꝛ plȝ qꝛ si sine aliq̄ iniusticia ꝛ pīudicio alteri⁹ cōsequor vtilitatem meam nō ero tibi iniuriosus maxie q̄n tpe solutiōis forsitā nō extiat plus valiturū alš nō liceret. Idē dicēdū. sm Mōal. si aliqs hēret equū v̄ q̄ nihil fac̄ ꝛ accipet mutuo ab aliq̄ cētū cū tali pacto q̄ teneat equuȝ suum ꝛ pascat eū ꝛ vtatur eo sine pīudicio eq̄ q̄ talis accipiēs nō erit vsurari⁹. Rō qꝛ nullū dānū facit pxio imo alleuiat eū pascēdo equū. Idē dicit de domo pignorata mutuāti q̄ vtilis est sibi qꝛ eā locare nō vult vł nō p̄t ꝛ mutuās custodit domū a ruina. Propterea addit q̄ in istis casib⁹ ꝯsiderāū. p̄ter mutuū. Utrū pes sint vtilitates hic ide. ꝛ si pares sint nō erit vsura vt ī casibus p̄dictis. qꝛ in q̄ hȝ equū alleuiat aliū ab expēsa ꝛ q̄ hȝ domū conseruat eā cū diis nullū lucrū ex ipsis eēt hiturus. qđ bñ no. qꝛ facit ad multa. Non tñ extēdes ista ad lucrū qđ quis facit ex pecunia mutuo accepta.

75 ¶ Utrum dans decē vinas pani pro alijs decē in futurū dādis sit vsurari⁹. R. Rodo. q nō: qz est ɔtractus pmutationis ⁊ cū dr de mēsura: itellige de mensura modij ⁊ lagene ⁊ ceterorū vasorū qbus grana vl liqda mēsurant.

76 ¶ Utrū hñs pecuniā quā timet in futuro tpe minorari iux ordinatões ɔsiotuū vl ciuitatū possit sine vsura ipsam dare alicui hoc pacto vt sibi reddat in equali pcio in q ē qñ ei dat. R. bz alex. lõ. in quol. q. de vsu. q sic si ille q recipit mox expēdere vult in tpe i quo tm valet: qz nil vltra sortē recipit nā potuisset ēt aliqd emere qd postea vēdens rehūisset equalē pecunie ⁊ placet mihi nā q̄uis in mutuo nō liceat spare lucrū tñ vitare dānum sine dāno alterius licet: lz aliq teneāt q sit vsura.

77 ¶ Utrū ciuis a quo cōitas eius indigēs pecuniā accipit cētū ɔ eius volūtatē licite sine vsura possit recipe certū qd puta. viij. libras p cētenario qd sibi ānuatī ipa cōitas ɔstituit. R. diuersi diuersa scripserūt: ɔ saluo meliori iudicio mihi vr distinguendū q aut cōitas ipa hz ānuos redditus. aut nō. Si hz sicut ē ciuitas Janue ⁊ de ipsis redditib⁹ assignat certā pte tali a q pecuniā hūit bz pportionē pecunie hite. itē q tm hēat oī āno de tali redditu ipse bñ vl male rñdet sic licite talis accipit qz talis cōitas talē pecuniā accepit nō noie mutui. cū nūq velit eā reddē sed p pcio talis ptis suorū redditū quas p solutiōe pecunie hite vēdit tali ciui. ⁊ sic ē eptio redditū ciuitat⁹ q̄ fieri pt sine vsura. vt. ā. dcm ē. §. xliij. Nec ob. q pfati ciues nō itēdebāt emē qz lz nō intēderēt emē tñ cōitas potuit eis dare p pcio talē redditū isolutū. Et sic erit eptio ⁊ vēditō. sic possz eis aliquas possessiōez dare isolutū ɔ eorū volūtatē. sicut fit sepe. Et bz hāc viā itelligo. io. d saxonia i sns su. ⁊ io. an. ⁊. d. ant. ⁊ cōiter moderniores i. c. in ciuitate g dicūt licite tales illō lucrū accipe. Et bm h lo ca. Janue mōs florētie ⁊ ipstita venetiarū sūt licita ⁊ sine vsura. Si pro cōitas nō hz redditus. vl si hz tā exiguos q ex ɔtractu supradicō vl alio mō sic talis ciuis nō pt aliqd vltra sortē accipē sine vsura: qz qcqd accidit sortē in mutuo vsura ē nisi affuerit iustū ⁊ verū iteresse qd pōt extimari ēt ex dubio euētu bz cōdiōes psonarū ⁊ negociorū bm Tho. sa se. q. lxxviij. articulo. iiij. vñ dicit q duplicit qs dānificat. Pmo mō cū ēt auferē id qd actu hēbat ⁊ tale dānū ē re stituēdū bz recōpēsationē eqlez. Scdo mō dānificat ipediēdo ne adipiscatur qd erat in via hñdi. ⁊ tale dānū nō oz recōpensare in equali qz minus ē habere aliqd virtute q hēre actu. Et id g erat in via hñdi aliqd hz illud solū in virtute vel potētia. Et ppea si redderet et vt hēret actu nō hēret simplū. bz multiplicatū. qd nō est de necessitate restōnis. Tenet tñ aliquā recōpēsationē facere bm ɔditionē psonarū ⁊ negociorū. hec ille ⁊ sic pz q nō pōt poni iteresse certū p icerto. vt dicit. d. an. in. c. salubriter de vsu. ⁊ sic itellige Alex. lõ. sanctum Bernardinū cum similibus g tenent nō licere sine vsura aliqd accipe re ⁊ hec bene no.

78 ¶ Quid de spōte dātibus cōitati vt tale qd ānuati hēant. R. Lau. d redul. in suis ɔsib⁹ q si. v. ɔcurrāt q lz. Pmū q redditus nō sit excessiuus bz ɔuenīēs. Scdm q redditus fiat d bōis ⁊ sup bōis cōitatis: qz si fieret reiectis tm ad psonā cōitatis eēt illicitū. Tertiū q det facultas resoluēdi ɔciū p maiori vl minori pcio. bz solū occurrēti. Quartū q tps sit icertū. qz si redditus ⁊ tps forēt certa tūc ibi esset mutuo: q̄uis p cepta ex tpe q illa q dat ciuitati videret ɔtractus vsurari⁹. Quintū q tales emētes nō sint vsurarij. istd ē verū quo ad presūptiōez solū. Et iō si vere emūt in foro aie lz. Istis aūt nō ɔcurrētibus nō lz. Nec est iūre de coacte dantib⁹ cōitati. qz de rōne vsure est vt cōmittatur circa mutuū voluntariū nō violētuz. Et ppterea in talibus nō est rō formalis vsure. bz bene in istis voluntarijs g intēdunt mutuare nō emere.

79 ¶ Utrum ementes iura prestatorum ad usum q licite a cõitate certũ qd annuum ex redditibus ciuitatis recipiũt. vt vdetur est sint vsurarii. R̃. q nõ scd̃m. A. Ant. ⁊ Jo. de saxo. vbi. s. Nõ qr emũt redditũ in pecunia iam ꝯstitutũ. Item idem redditus crescit ⁊ decrescit: nec est maior q̃ redditus possessiõis imobilis. Itez stat piculo emptoris ⁊ multa alia que vide in Pe. de anchã. in c. vsurarũ. de vsu. li. vi. qui his ꝯcordat limito tñ predicta vera nisi cõita ipsa notabiliter lederet ex ipsis emptionibus q̃ cũ pupillo cõparet vt. l. rẽpublicam. C. de iure. reipublice. Jõ eius administratores nõ possent eã dãnificare nec factum eoꝝ valeret in dãnum reipublice. vt. l. ordinis de decre. decu. ⁊ l. preses. C. de trãsac. ⁊ l. ambitiosa. ff. de decre. ab or. fa. Ideo nõ valeret talis venditio nec emptio facta ab illis q hoc sciunt sed tenerentur restituere totum quod receperũt.

80 ¶ Utrum liceat mutuare cõi meo vel alicui dño pro aliquo officio habendo ex quo spero ꝯseq magnũ honorem ⁊ lucrum. R̃. fm Jo. de saxo. vbi. s. q nõ sine vsura: qr mutuãs sic recipit expresse ex mutuo vltra sortẽ. Ego tñ credo q si ex officio nõ habeo ꝯsequi. nisi lucrũ qd debito mõ debet tali exercitio cum nõ possim illud hẽre nisi mediãte mutuo s; tum actus ad tale offm̃ exercendum q possum mutuũ dare vt illud hẽaz sine vsura. qr qd accipio lucri nõ respicit mutuũ s; exercitiũ pncipaliter. s; secundario postea mutuũ. qd lucruz secundario sperare ex mutuo non est vsura vt. s. dictũ est. §. i. Si tñ ex statuto vel antiqua ꝯsuetudine volens hẽre tale offm̃ teneretur aliquid soluere: ⁊ vt talem solutionẽ euitaret mutuũ daret esset vsurarius.

81 ¶ Utrum mutuans sup pignore aliquo cum tali pacto q donec debitor sibi restituerit pecuniã ipse creditor habeat fructus pignoris. R̃. q vsurarius est. c. illo nos. de pigno. ⁊ q d teneatur restituere. habes. s. pignus. §. xij.

Usura. ii. de eius phibitiõe ⁊ penis tã ꝯ vsurarios q̃ ꝯtra fautores eorum.

¶ Utrum vsura sit pctm̃ mortale. R̃. fm oẽs tam theologos in. iiij. di. xv. q̃ canonistas. in. c. qm̃ multi. xiiij. di. ⁊ in c. sup eo. de vsu. ⁊ in multis alijs locis q sic. Nã vsura est malũ nõ solũ in se sicut homicidiũ qd possz ex aliquã circunstãtia fieri sine pctõ. vt in iudice seruato ordine debito ⁊ hmõi. sed etiã est malũ fm se. Et iõ cũ nulla circũstãtia põt bene fieri de ptãte ordinata etiaz a deo. ⁊ hoc pbatur. s. q sit malũ in se ⁊ fm se tali rõne. qr est ꝯtra rõnem nãlis ꝓprietatis pecunie ad qd sequitur vlterius q venditur illud qd nõ est. ⁊ hec est rõ philosophi. v. ethi. ⁊ pmo poli. vbi pbat q ꝓprius vsus pecunie ⁊ pncipalis est eius cõsumptio siue distractio. qr est inuẽta ad cõmutatiões faciẽdas. ⁊ iõ fm se est malũ p vsu pecunie mutuate pcium recipere. qr hoc est vendere bis. vel vendere quod nõ est. Probatur ⁊ alia rõne fm Sco. in. iiij. di. xv. q. ij. arti. ij. sic pecunia mutuo accepta transit in dñium debitoris ita q sit sua ⁊ iõ magna est inequalitas q aliquis in re sui pximi lucrũ querat cũ nullũ dãnum inde ꝯsequatur de re ꝯtingat incurrit. Multe alie rõnes assignantur a doctoribus. Sed q sit pctm̃ mortale melius pbatur auctoritate diuine legis Ezechielis. xviij. ibi ad vsuras dãtem ⁊c. ⁊ i psal. xiiij. ibi q pecuniã nõ ⁊c. ergo ex quo nõ viuet nec habitabit i regno dei demonstrat esse pctm̃ mortale phibetur etiam Exo. xxij. Si pecuniã comodaueris ⁊c. fac. c. super eo de. vsu. Unde si q pertinaciter asserat vsuras exercere nõ esse pctm̃. vt hereticus est puniendus. ⁊ procedi dz ꝯtra infamatos vel suspectos de hmõi errore. sicut ꝯtra infamatos de heresi. Cle. ex graui de vsu. nec etiã de iure ciuili hodie ꝯceduntur imo sunt prohibite vt no. glo. in. c. qd dicam. xiiij. q iiij. ⁊ in. c. qr in oĩbus. de vsu. Quia iperator dicit se amplecte re questiões ꝯcilis quoꝝ vnũ. l. vicensi

eas prohibet in.d.c.qm̄ multi vt in anci cto.de eccl'ia.titu.circa principiū. Item leges imitātur canones in matrimonijs ⁊ vsuris.vt in auc. vt cleri. apud ppri.epos conue.ij.q.iiij.§.hinc colligit̄ ⁊ de no.op.nū.c.intelleximus.⁊ in casu in quo videtur pmutui nō est vsura sed rōne interesse illud plus exigit̄ nec ob.deutronomij.xxiij.nō feneraberis fratri tuo.sed alieno.q2 in vera littera nō h̄r illud s3 alieno.sed fuit p iudeos appositū.alr̄ 9diceret sibi scriptura. vt p3 exo.xxij. deutronomij.ij. vel dic ꝙ fuit pmissio sicut ⁊ libellus repudij ne maius malū faceret. vt p3 Isa.lvi. Itē nec illud deutronomij.xv.feneraberis multis gētibus.⁊ ipse a nullo fenus accipies q2 ibi ponit̄ 9sequēs pro antecedēte quasi dicat tantā abundantiā habebis ꝙ poteris multis fenerarī si volueris ⁊ tu a nullo mutuari indigebis. Itē nec illud.c.ab illo.xiiij.q.iiij. qd itelligit̄ nō vsura. S3 recuperatio de debuit li.vsura.⁊ sic l3 dūmō nō fit scādalū.vt supra patet Usura primo.§. xxiiij.c.xlviij.

2 ¶ Utrū liceat accipe sub vsuris. R. vt colligo ex Rica.in iiij.di.xv.q.v.ar.v. ⁊ Tho.Sa se.q.lxxviij. ar.iiij. ⁊ inno. in.c.sup eo.eodē titu.⁊ Jo.an.in.c. dilectus.de simo.⁊ Pa.post Ho in.d.c. sup eo.de vsu. Hu.⁊ archi.in.c.movet Sa se.q.i. Quod aut ille q accipit sub vsuris hoc facit p cōe illicito. Et sic nullo mō l3 imo scdm Archi.⁊ Rod. peccat mortalr. Aut facit p opere illicito. ⁊ sic distinguo.q2 aut tale est extreme necessitatis. Et sic l3 inno.in.d.c.super eo.ꝙ si nō possum īducere primū ad mutuari gratis ⁊ ego fame pibo nisi mutuet. ꝙ l3 mihi inducere eū ad mutuari sub vsuris vt maius malū euitet s.homicidiū ⁊ l3 pria frōte videat̄ hoc dcm̄ mirabile: est tn̄ rōnabile. nec est hoc pcurare pctm̄.sed volēti cōmittere pctm̄ psuasio est.vt saltē minus peccet qd l3.xiij.di.duo. Si aūt opus non est talis necessitatis extreme.tūc subdistinguo. Aut ille paratus ē dare sub vsuris.⁊ sic lic3 accipere ab eo sub vsuris solum p oi opere tali necessario.qd si omitterē notabiliter dānificarer vl̄ notabilē paterer penuriā ego vl̄ alter.vel pp subuētionē necessitatis sue vl̄ alterius s̄m Rica.⁊ tho.vbi.s̄.vl̄ s̄m archi. vbi.s̄.etiā p opere vtili.ex quo hēo 9se q vtilitatē.vel s̄m ho.⁊ Pa.inno.An. de bu.⁊ Jo.de ana.in.d.c.sup eo.ēt p oi opere indifferenti ⁊ pl3 q2 s̄m Aug. in enchi.Deus vtit̄ oibus pctīs ad aliquod bonū.sic sil'r nos possumus.aut ille nō est paratus dare sub vsuris. ⁊ sic nō l3 iducere eū ad mutuari sub vsuris.nisi cū peccato mortali inducentis excepto casu.maioris mali euitādi vt dcm̄ est s̄m Inno.

3 ¶ Quibus pēis subiciunt̄ vsurarij. R. ꝙ vltra penas qbus puniunt̄ a deo: si sunt vsurarij manifesti incurrunt multas penas a iure eis inflictas.

4 ¶ Pria sunt ifames ifamia iuris. C. ex qbus causis.irro.insa.l iprobū. Uñ vt dicit.d. An.in.c. Raynu.de testa.ēt de iure ciuili hodie ois vsurarius, ē infamis.⁊ ita dicit ēi notare Bar in.d.l. iprobū.⁊ p hoc fuisse determinatū ꝙ si frater meus istituit vsurariū heredē. ꝙ ego possū rūpere testm̄ p q̄rellā inofficiosi.C.d iofficioso.te.l fres.⁊ ꝙ sic de facto obtinuit ⁊ 9suluit.multo magis sunt infames d iure canōico. vt in c.ifames.iij.q.vij.⁊.vi.q.i.ifames.

5 ¶ Scd̄a ꝙ ad cōionē altaris nō sont admittēdi.c.q2 in oibus.de vsu.⁊ itelligit abbas ⁊ seq̄r pa.i.d.c. q2 in oibus ꝙ nō debēt admitti ad ecclīam. qñ celebrant̄ diuina:q2 assistētes in eccl'ia. tūc dicunt̄ admitti ad cōionē altaris ⁊ pl3.vt 9nsi recipiscāt.vt dicimus de excōicato.in.c.pia.de excep.li.vi.

6 ¶ Tertia ꝙ nō admittunt̄ ad oblationē offerēdū.d.c.q2 in oibus.

7 ¶ Quarta ꝙ nō sepeliant̄ in ecclīastica sepultura.d.c.q2 in oib9. q̄ pena cū duab9 pcedētibus ē latterañ.9cilij posita in.d.c.q2 in oibus.⁊ additur ibidē ꝙ si qs clericus cōtrauenerit.s.recipiēdo vsurarium ad cōionem vel oblatio

nem ipso facto est suspensus ab execu tione sui officij fm pa.in.d.c.q2 in oi bus.qm sicut hoc verbum subiaceat in ducit sniaz ipso facto. vt no.glo.in.c. vnico de iniur.li.vi.Facit.c.si qs suadē te.xvij.q.iiij.Ergo fortius istud verbū maneāt z tādiu donec ad arbitriū epī. satisfecerint z sic in vsurarijs infligū tur ipso iure fm eundē pa.in.d.c.q2 cū in consulū verbū ponat p qd snia ho minis exigat Her.ho z Mo.ibidē vi dent tenere q nec cl'icos nec vsu rarios irrogant ipso facto. Sed primū puto verius.sepelictes ho tales vsura rios sunt excōicati ipso facto vt in cle. eos de sepul.de quo.s. excōicatio. vij. casu.xxxv.nisi cauerint idonee ipsi fm q infra dicā Uel si nō potuerunt. z si gna tñ cōtrictionis ondērint heredes eoz in qntum hereditas sufficit. vt in d.c.qcq3.no.de vsu.li.vi.

8 ¶ Quīta pēa est q nō pnt recipi ad cōfessionē suoz peccatoz donec d vsu ris fuerit secundū facultates eoz pleni us satisfactū.vel idonee cautū illis qbus debent restitui vsure extorte si sunt pre sentes vel alijs q possunt eis acqrere vel eis absentibus.loci ordinario vl' eius vicario vel presbytero prochie in qua habitant vsurarij vel tabellioni de mā dato ordinarij.ita qd certa quantitas exprimat in cautiōe z manifesta si ap paret.vl' si nō apparet manifesta expri mat illa qntitas q ad arbitriū eius qui cautionē recipit vl' q si scienter mino rē recepit tenebit ipse de suo.multo ma gis si nullā hoc hr in.c.qcq3. de vsu.li. vi.Et no.hic q noīe idonee cautionis intelligunt pignora vl' fideiussores.l. si mādatorij.§.si.ff.mādati q si non possent dare p3 Har.z Jo.an.iurabūt se hoc dare nō posse z facturos quod pmiuūt.de sen .exco.c.si.§. illis li.vi. Aduerte et q illi q pnt nobis acqrere sunt filij quos hēmus i ptāte nra. Itē serui pprij. Itez serui in qbus hēmus vsumfructū. Itē serui alieni quos bōa fide possidemus tanq3 seruos.vt insti. p quas perso.no.acq.§.i. Procurator autem domino absenti hanc persona le.nobligationē nō acqret p.l.quēad modum.ff.de acq.pos.z.l.generaliter c.l.q meo.co.ti.fm Har.z Jo.an. in d.c.qcq3.Itē no.q p loci ordinarium fm Jo.an.vbi.s.intelligo epm de iu re. z idē de decano archipresbytero vel abbate q allegat de cōsuetudine iu risdictionē haberet in spūalibus in lo co in quo vsurarius degit.itē qd dicit de rectore parrochie in qua vsurarius habitat multo fortius intellige de recto re prochie debitoris lesi.cū sit quasi iu dex z minister eius fm Har.z Jo.an. Facit.l.cū pro quo.ff.de inius vocan. Item scito q p hoc qd dicit de māda to ordinarij arguit Jo.an. q tabellio in hoc casu nō acqrit actionem extra neo ex sua stipulatione.nisi faciat istud de mādato ordinarij.Et hec bene no tabis cōtra multos cōfessores.

¶ Sexta pena est q nullus dz itere ss e 9 eoz testamētis.nisi satisfecerint.vt di ctum est in precedēti.q.d.c.qcq3.

¶ Septima pena est q testā eoz sunt 10 nulla ipso iure si nō satisfecerint.vt di ctum est.d.c.qcq3.

¶ Sz nunqd idē est de codicillo sicut 11 de testō.Rx.Har.z Jo.an. ibidē q sic z de qlibet vltia volūtate alia vt p3 ex pncipio.d.c.qcq3.q2 large codicillus te statio mētis df.xiij.q.ij.§.l3 alio.

¶ Sz qd si facit testm z postea cauet 12 idonee vt.s.dictū est nūqd valebit.Rx. Har.tenuit q nō p regulā.non firmat de reg.iu.li.vi.q2 ab initio nullū fuit l3 magis pl3 opio Jo. an.q tz q sufficit q ante morte cauerit idonee. Rō q2 te stamentū cōfirmat in morte.Itē q2 oīa iura fauent testis.l.i.c.de sa.san.ec. Fa cit in ar.l.i.§.ij.ff.de lega.iij. Ubi lega ta ad pias cās relicta facta a filiofa. z a seruo l3 spe testamēti inspecto nō va leant.si tñ emācipatus vel manumis sus pseuerat in eadē volūtate valebūt Itē accipere cautionē est qncunq3 ac cipere sicut z dare est quādocunq3 da re.l.q.l.eos z pfata regula.si firmat.de solo tractu tpis loqtur.

13 ¶ Octaua pena est q̄ nulla vniuersi-
tas vel collegiū vel singularis persōa
vsurarios nō oriūdos de terris ipo᷑ꝝ
exercētes vel exercere volētes, pecuniā
fenebrē gmunēt habitare, in terris ipo
rū. sz q̄ expellāt nūq̄ de cetero admit
tēdo vt i. c. vsurap. ꝺ vsu. li. vi. ꝛ icur-
rūt penā interdicti vniuersitas vel col
legiū. epi vero ꝛ superiores suspensio-
nis. epis inferiores ecclesiastici excōica
tionis ipso fcō si nō expulerit de terris
suis. ī. tres menses vl̄ domos p̄fatis ad
exercen̄ fen⁹ locauerit vl̄ sb̄ q̄cūq̄ alio
titulo ꝯcesserint ēt vēditiōis ꝑm io. an.
quā penā si per mēsez sbstinuerit indu
rato animo terre eorum q̄dui in ipsis
moŕāt ipo facto interdicte. alij laici de
bēt ꝑ excōicationē ad h̄ idē cōpelli. n̄
obstāte quocūq̄ eoꝝ puilegio. Et de h̄
vide. s̄. excōicato. vij. casu. xxij.

14 ¶ Sed qd dicem⁹ de dn̄is ꝛ cōitati
bus q̄ ꝯcedūt iudeis vt possint exerce-
re vsuras ꝛ locāt eis domos ꝛ faciunt
ꝯuētiōes cū eis sup̄ vsuris exercēdis ꝛ
vt iudices cogāt debitores sz ꝯuēta ꝛ
hm̄ōi ꝫ. d. andreas barbatius, ꝛ pau.
de castro. ꝯsilio. cccixxvi. ꝛ pe. de anc.
ꝯsilio. ccxxx. ꝛ qdā alij consti sunt te-
nere q̄ licite facere poterāt dūmō au-
ctoritas seu lnia ab ordinario obtineat
ꝛ hoc q꞉ accedit ad bonū cōe toti⁹ rei
publice. Itē q꞉ sic ē cōsuetudo de cui⁹
initij memoria ñ extat ꝯnū. ꝛ tollerā
tis romanoꝝ pōtificū p̄serti i terris tē
poralr eccl̄ie subiectis. Et ideo vr̄ vale
re. Itē q꞉ ista ꝯcessio nō ē peti nutriti
us ex pte xp̄ianoꝝ. vt i. c. sup eo. ꝺ vsu.
Ex p̄te ꝟo iudeoꝝ nihil nobis de his.
q foris sunt. vn̄ dicit tex. in. c. q sincera
xl. di. supuacue rei vl̄ dare operā q ar
cere nitit̄ iudeos a pctō vt pote dāna-
tos ꝑpter perfidiā. Et iō tollerātur
in eoꝝ ritibus. Hec sunt in sūma eoꝝ
motiua. Sed salua eorum reuerētia de
mostrabo. q̄ nedum vere. sed aperte
erronee ꝯsuluerūt. Un̄ ꝑ clariori intel
ligentia no. ꝑm Gerar. de senis ꝛ refert
Jo. an. in mercurialibus. in regula pec
catū. li. vi. q̄ triplex est ꝑmissio ꝯ legē.

Prima simplex indulgēs penā solū. sz
nō culpā. ꝛ h̄ mō ꝑmittit eccl̄ia ꝓstibu
la ꝑꝑ maius malū seu pecca ū euitādū
vt in. c. deniq̄ iūcta glo. in ꝟbo venia.
iiij. di. ꝛ in. c. veniēs iūcta glo. fi. q cle.
vel vo. Scd̄a ꝑmissio est tolles impe-
dimētum. ꝛ isto mō eccl̄ia tollerat rit⁹
iudeoꝝ ꝓhibens xp̄ianis ne eos impe
diāt. d. c. qui sincera. ꝛ c. sicut de iude-
is. Tertia ꝑmissio est p̄stans iuuamen
sz quē modū eccl̄ia ꝑmittit clericū oc
cidi a seculari iuste, q꞉ eū ꝺgradat ꝛ tra
dit. vt in. c. degradatio. de penis. li. vi.
Et de hac habes in. c. nouimus. de ꝟ.
signi. ꝛ p̄me. coꝛ. v. Prima fit ꝑ mai⁹
malum euitan̄. Secūdo ꝑꝑ bonum q̄
inde cōseq sꝑat̄ vt. s. iudeos tollerādo
lucrari possit vt in. d. c. qui sincera. ꝛ
vt nobis veritas in eorū ritib⁹ fiat no
ta. vt dicit aug. Tertia ꝟo ñ potest fie
ri nisi de eo qd̄ licitū ē. Nā licitū est q̄
maleficia nō remaneāt ipunita c. vt fa
me de sen. exco. ꝛ i. l. ita vulneratus. ff.
ad. l. acql. ideo meritū tradit clericum
Frāciscus in. ij. sē. dicit q̄ duo sunt ge
nera malorū vt dicit glo. sup illud ab
occultis meis mūda ꝛc. quedā sūt nr̄a
que a nobis oriuntur. ꝛ his nullo mō
cōsentire debemus nec directe nec indi
recte. Quedā vero sunt aliena que fi
unt ab alijs. ꝛ his nūq̄ ꝯsentire debe
mus directe ꝯsensu approbatiōis. ali-
qn̄ tn̄ lz ꝯsentire indirecte ꝯsensu ꝑmis
sionis: sicut deus permittit aliqua ma
la ex cā rōnabili. Sine ꝟo causis rōna
bili nō lz. Un̄ dicit q̄ recipe mutuū sb̄
vsuris ex rōabili cā: puta necessitatis
vel vtilitatis lz: alias nō. hec ille. Ex q
bos ego cōcludo ad. q. q̄ tales peccāt
moraliter. ꝛ sunt excōmunicati ꝛ tenē
tur ad restitutionez omnium vsuraꝝ
ex tali conuentione solutarū si iudei ñ
restituāt. Nā licet principes ꝛ cōmuni
tates possint permittere vsurarios pri
ma permissione. vt lz Bal. ꝛ Bar. in. l.
cunctos populos. C. de sū. tri. q̄ tn̄ ego
nō admitto simpliciter quia morus
malum est vsura que ē peccatū mora
le q̄ quodlibet damnum tēporale vel

temporale quod euitatur propter vsu ras. Et ideo nō pōt pmitti ppter maiꝰ malū euitādū. Solū ɔcedere dictum bal.z bar.qñ maiora peccata si non p mitterent simplr̄ haberēt ɔ̄sequi. vt puta homicidia z hm̄oi.alias nō cre- do excusent ēt simplr̄ pmittēdo .ar.c. post miserabilē de vsuris vbi precipit eis vt copellant iudeos restituere vsu- ras. Ergo a torsion.ne exigāt pmittere tenent. Nā facilius ipediūt faciēda q̄ tollerent iā facta. vt in.c.quēadmodū. de iureiu.z.l.pfe furioso.ff.de his qui sūt vel ali.iur. Nihilominus pmissiōe ꝯa pmittere nō pōt cū nullū bonū seqt̄ imo multa mala vt pz vltra expiētiā per.c.vsurarꝫ.de.vsu.li.vi. Et mlto mi nus pmissione tertia. vt ē in ꝓposita. q. Nā nullus potest pctm̄ cōmitt̄ seu cooparari vt cōmittat p quocūq3 bono obtinēdo seu malo euitādo ab alio .c. sup eo.de vsu. Facit.c.pmū.xxij.q.ij.z c.forte.xiiij.q.v.z.c. qđ au.xiiij.di. in glo.z in.c.nō magno.ne cle. vel mo. Liceret bñ alicui qñ eidē iponeret ne cessitas duorū malorū pene sed nō cul pe. Itē liceret volēti facere vnū de duo bus malis culpe ei ɔ̄suadē vt minꝰ fa ciat z maius dimittat s3 si tertia pmis sione s3 solū pma z ꝯa. Intelligo qñ aliter nō posset cōpesci qn vnū faciat alias nō.z ita loquit̄.c.duo.xiij.di. Et iō cū tales nedū3 cōsentiāt imo coopē tur vsurarie prauati exercēde pz q̄ pec cāt mortalr̄ z etiā sunt excōicati.ex quo paciscunt̄ cū iudeis vt possint exigere vsuras.aut q̄ eis iusticia fiat. de vsur] exigēdis, multo magis si ad hoc inter ponunt decretum. Talia enim pacta vel decreta facta ab illis qui habent potestatem condendi leges vel statuta dicuntur leges vel statuta .vt in.l.pe- nulti .§.alle.C.de dona .iter vi. z vxo. z in.l.cesar.ff. de publicis . z vtrobiq3 per Bar.z per eundē Bar. in.l.iiij.§. actor.ff.de re iudi. Rō: q2 faciētes talia pacta nedū intēdūt se obligare.imo pncipaliter volunt obligare oēs de ci- uitate z districtu.z obligātur etia3 illi q nō asseserūt. Ergo sunt statuta cum ex pactis meris nō obligētur nisi ɔsen tiētes. vt in.l.i.ff.de pac. Sed statuen- tes vel ɔ̄sumētes iudicate q̄ vsure sol uātur sūt excōicati. Cle.i.de vsu.§ cum indistincte loquat̄ hz locū ēt de decre- tis factis cū iudeis. vt tenet Landunꝰ ibidē cū glo.z.d.Car.z Jo. de imo. Facit qđ no.Henri.i.c.i.de vsu.li.vi. q vult q̄ pene eiusdē.c.ligēt ēt locātes domos iudeis.z idē tz.d.Lau. de re- dol.tractatu de vsu.q.cxlvi. Et qđ tene ant ad restitutionē pz: quis cām effica cē dēt dño ꝓximi z sine q̄ nō dānifica rent. iō tenent in solidū. si illi nō resti- tuent. vt pz.s. Restitutio prio in ∫bo vsurarius.§.viij. Aduerte tñ ſm Jo. dannū z Pau. i cle.i.de vsu.q̄ si supra dicti ꝓhiberēt ne maiores vsuras exi gerent vñ nō cōsentiāt de minoribus nō incurrēt.penā excōicationis. Et sic in ∫ertia qđ.s.dixi. vt etiam cōsuluit.d. Alex.de nemo Uincētinus z multi ꝓ clariores doc.in. scīa z ɔ̄cis q̄ supra allegati.q ɔ̄suluerūt ɔ̄trium. Nec obsto tū motiua. Et ꝓmo auctoritas epi: q2 nō pōt dispensare ɔ̄ ius cōe editū per sacrū ɔ̄ciliū.nisi ex cā necessaria z veri silr nō precogitata p sacrū cōciliū. ita no.bal.in.l.oēs populi.ff.de insti.z iu. z.s.dixi. Dispensatio.§.v.ꝗ nō est hic in ꝓposito.z multominꝰ obstat ɔ̄sue- tudo.cū sit corruptella qm̄ continet in se pctm̄.c.flagitia.xxxij.q.vij. Nec tolle rātia summarꝫ pōtificū. Nā papa nō pōt dispēsare cū aliquo ēt iudeo vt mutu et sub vsuris.d.c.sup eo: q2 vt ꝓbaui vsura est malū in se z ſm se. Et iō pro nullo bono pōt licere. vt in.d.c.super eo pz. Multominus pōt cooperari neq3 auxilium dare vt vsure exigantur: q2 agentes z ɔ̄sentientes digni sunt mor te ad ro.primo. Si ergo nō potest ex- presse nec etiam tacite. Et ideo de tali tollerantia dicitur. quod permittimus non approbamus.c.hec ratione.xxxi. q.i. Et sic dicitur etiā multa per paciē tiam tollerantur. que si in iudicium de duceremus cassarentur.c.cū iam dudū

de preben. Non ob. etiā q̄ nil ad nos pertinet de his qui foris sunt. c. multi. ij. q. i. quia hoc verū nisi in duobus casibus. Primus quando illi qui sunt foris ledunt xp̄ianos vel iniuriantur eis q2 sic pertinet ad ecclesiam. Ita not. Inno. & doc. in. c. super his de voto & Hostien. & Jo. an. & cōiter alij i. c. gaudemus. de diuortijs. q̄ si infidelis delinquit ꝯ legem nature vel ꝯ ius diuinū potest puniri a iudice ecclesiastico Et sic est i pposito. Et iō impedit se ecclesia vt pz in. d. c. post miserabilē. Secūdus casus in quo nō valet est q̄n cooperamur alicui eoꝝ in peccato. q2 ptinet ad nos. sicut ēt in proposita. q. In [illegible] igitur pprie nihil ad nos [illegible] [illegible] c. iudei de iudeis. s. vt eis penam spiritualem infligamus. vel vt faciamus eis canones: aut christianam cōuersationem imponamus eis inuitis. c. de iudeis. xlv. di. ppea si attendas totum titulū de vsu. tam in decretalibus q̄ in vi. & cle. eccl'ia nō tollerat aliquo tollerantia vsurarios: nec vult tollerent a principibus christianis vt patet i decis. c. post miserabilem & c. vsurarū. Imo q̄d vsure exigantur a christianis per iudeos est valde ignominiosū, cū christiani sint filij. & angarient̄ur a iudeis q̄ sunt serui. c. & si iudeos. de iudeis. Nec valet q̄ christiani efficientur vsurarij quod erit maius malum. q2 c̄ si grauius, peccet christianus in eodem genere peccati q̄ infidelis vno respectu tñ iudei grauius peccant alijs respectibus & in maius nocumentū christianitatis. quia vltra vsuram, habent odium contra christianos quos spoliant. Item sepius que lucrati sunt a christianis exportant ad partes infidelium. non sic christiani qui vt sepius restituunt.

15 ¶ Nona pena est q̄ si vsurarius soluit alteri vsuras non potest repetere & nisi prius ipse restituas illas quas extorsit ipse vel ille cuius heres est vt in c. michael. de vsu. Fallit hoc in clerico vel procuratore quinomine ecclesie repetunt vsuras quas soluerunt: quibus non potest opponi quāuis ipsi sint vsurarij secundū pa. in. d. c. michael.

16 ¶ Decima pena ē q̄ q̄uis cedat bōis vsurarius nō h̄etur ei respect⁹ ne egeat vt habet in alijs debitoribus. vt in. c. Odoardus. de solu. & in. c. ij. de pigno. ita no glo. in. d. c. q2 in oībus.

17 ¶ Undecima pēa ē q̄ ad modū raptorū & fur. ñ solū tenet̄ restitue̅ rē q̄ acceperūt pro vsuris. vt i. c. cū in. de vsu. sz & fruct⁹ quos pceperūt. & q̄ pcipi potuerunt a ꝑo dn̄o sz. R. i. in. iiij. xv. in. & cōiter oēs doc. p quo facit. l. videamus. §. i. fauiana q̄cꝫ. ff. de vsu. Rō: q2 ē male fidei possessor sine titulo. vt i se. q. lati⁹ patebit. Et iō sic tenet̄. sicut. s. dixi de possessore male fidei. Restitutio primo. in verbo possessor.

18 ¶ Utrū solutū pro vsuris transeat in dn̄iū vsurarij. R. distinguēdo: q̄ aut sūt res consumptibiles vsu. vt que cōsistunt in numero pōdere & mensura. vt puta pecunia granū vinū & h'mōi. & cū ista recipiāt functionē i genere suo l. ij. §. i. ff. si cer. pe. absq3 dubio in istis trāsfertur dn̄ium q̄n sunt pmixta seu cōsūpta. l. si alieni nūmeri. ff. de solu. & l. nā & si fur. ff. si cer. pe. & l. si frumētū. ff. de rei vē. Aut tale solutū sunt res mobiles q̄ seruādo fuari pn̄t. vl' imobiles et in his an trāseat in' dn̄ ū vel ne fuerūt opiniōes. Gio. & Inno. in. c. Michael. de vsu. tz q̄ vsurari⁹ tenet̄ ad restitutionē ex q̄n ꝯctu p oditionē indebiti. et sic ꝯsequēter q̄ dn̄iū si trāslatū cū nemo condicat rē suā. pterq̄ a fure l. si in fi. ff. vsufruc. quēad. ca. & insti. de ac. §. sic itaq3. Idē vl' tenē gl. i. c. si q̄s vsurā. xiiij. q. iiij. & in. c. si ep̄m. xvi. q. vi. & i. c. trāsmissa de deci. & in. c. debitores de iureiu. & pt eē rō. q2 q̄n traditio hz cōsensū dn̄i tradētis trāsfert dn̄ium. l. ꝯctus. & ibi p glo. C. de fide. istrumē. & in. l. mistū. C. si q̄s alteri vl' sibi. & notat̄ i. l. traditionib⁹. C. d pac. et lz tradat volūtate coacta tñ volūtas est sufficiens ad trāslationē dn̄ij. l. si mulier. ff. d me. cā. xvi. q. i. inter no. Sed his nō

obstātib⁹. salua semp meliori determi natione iuxta illud. l. claudi⁹ felix in⁹ fi. ff. qbo. in pigno. ha Dico q nullo mō trāsfertur dñiū. Qd pbo sic ex nuda traditiōe nō trāsfertur dñiū. l. nūq̄ nu da. ⁊ ibi p gl. ff. de acq. re. do. ⁊. l. tradi tionib⁹. C. de pac. Sed solutū p vsura nude. tradit̄. pz si inspiciātur oēs tituli ex qbus res alteri⁹ acqrit̄ quo ad dñiū q sūt isti. p ēpto. p mutuo. p trāsacto. p herede. p derelicto. p dlegato. p do te. p suo. p dōato. p vsu capto. p pscri pto. p cōmisso. p iudicato. p pena p socio. p soluto. de qbus hēs. s. Usuca pio. §. v. quoꝝ nullo vestit̄. Si dicis q vestit̄ titulo p soluto rōe pacti. seu p missiōis Ad hoc dico. q tale pactum seu pmissio est nulla. nec orit̄ aliqua obligatio naturalis vl ciuilis. vt pz in. d. c. debitores ⁊ ibi hoc tz p ria. glo. ⁊ Jo. de imo. ⁊ Da. Nō qz cū lex resistit nō orit̄ obligatio ēt naturalis ēt si alte ri ꝯhēn tm̄ resistat. l. cū lex. ⁊ ibi bar. ff. de fideius. Sed cū vsura phibeat̄ pa gina vtriusqz testi. c. super eo. de vsu. et ēt sit ꝯ naturam. vt pbat. Ari. i. politi. Igitur sequit̄ q tale pactū seu pmis sio solued i vsuras nō inducit obliga tionē. Ergo nō pōt dici q vestiat̄ pro soluto. Si asseris saltē soluit credēs se debere. ⁊ sic p errorē. qd sufficit ad trās lationē dñij. vt no. in. c. si. de solu. ne gat̄ hoc qz cōiter sciūt se nō obligatos si dicis ergo soluūt sciēter indebitū. ⁊ sic trāsfertur dñiū. cū p̄sumāt̄ donare. l. cuius p errorē. ff. d re. iur. Ad hoc R. Dōst. q est vex. q solutū sciēter idebi te p̄sumit̄ donatū in solutōe nō iprobata a iure. sed nō illa q̄ iprobāt a iure. vt est in casu nr̄o. Seqtur ergo q non est dōatio vera qa nemo sic intendit: nec p̄sūpta. qz iprobata a iure. nec solu tio debiti veri vel putatiue veri. ergo nuda traditio. Et sic nō trāsfert̄ dñiū. Hoc idē pbatur p glo. in. d. l. traditio nibus. q̄ vult q ad hoc vt traditio trās ferat dñiū regrit̄. Pmo q sit facta cū cā. vt. d. l. nūq̄. ⁊ q cā sit idonea. §. per traditionē isti. de rex diui. ⁊ a dño. l.

traditio. ff. de acq. re. do. qd nō est in so luto p vsuris qz ⁊ si sit cā. tn̄ n̄ idonea pbat̄ ēt h idē ista rōne. Ex ꝯctu nullo ⁊ cui lex resistit nūq̄ trāsfertur dñiū. l. nō dubiū. C. de legi. tenet Bar. ⁊ cōiter doc. l. i. §. si. vir vxori. ff. de acqui. pos. Cū ergo ꝯctus vsurarius sit iniquissimo di. vt pz. in. c. ij. ⁊. iij. ⁊. c. ꝯsuluit. d vsu. Ergo nō trāsfert̄ dñium. Et hāc opi nionē videntur tenere cōiter doc. in. c. in. ifis. ⁊ ibi Jo. an. ⁊. d. an. i. c. q̄q̄ d vsu. li. vi. ⁊ ibi Jo. an. ⁊ Gemi. ⁊ Fede. in suo ꝯsilio. xxij. ⁊ Ange. in sua dispu tatiōe q̄ incipit. Astētis miles circa fi. q̄ dicūt q vsurarius tenetur ex delicto ad restitutionē ⁊ dānato ac reprobato pagina vtriusqz testi vt dictū est. pz in. c. tua nos ibi in ciuere. ergo p q n̄ acqrit dñium. qz qui tenet̄ ex delicto ad aliq̄ rē restituendā non est dñs. vt pz in fure. l. in re furtiua. ⁊. l. si nō ma nifestus. ff. de cōdi. fur. Hanc ēt sequūt̄ cōiter theologi. et hec est tenēda p̄serti in foro ꝯscie qz sicut dicit Archi. i. c. si qs vsurā. xiiij. q. iiij., sicut vi cōpulsiua rē alienā rapiēs fictōe iuris ciuilis effi citur dñs rei. tamē iure poli p̄ones penes priorē dñm rei dñium remanet. l. me tū. aut i pñtem. §. iulianus. ff. q me. cā Sic saltē dicendū ē in soluto p vsuris et bene facit tex. ibi dū dicit quia res in bonis est eius qui vim passus est. Nec ob. glo. in contrarium adducte. qz pōt dici q ibi nō figāt pedes. pa. qz volue rūt ēt inducere hipothecā. super omni bus bonis pro vsuris restituendis. vel dicēdū q loquāt̄ in rebus cōsumpti bilibus. Nō ob. ēt rō adducta in con trariū qm nō solū requirit̄ traditio ⁊ cōsensus a tradēte. sed ēt titulus verus vel putatiue verus. vt. s. probatum est Et si qs vult cōtendere q fictione iu ris ciuilis efficit̄ dñs. tn̄ iure diuino ⁊ canonico oz ꝯcludere q dominiū rei remaneat apud soluentē nisi aliud ex eius voluntate disponat̄. Et sic p inde. est in ꝯscia quo ad oēm effectum ac si nō esset trāslatū dñium. Hoc pz. qz si res extat semp vsurarius tenet̄ eam re

stituere cum fructibus vt.s. dictum est. Restitutio primo in verbo vsurarius.§. iiij. Nec potest dare tantumdem seu extimationem cõtra voluntatẽ dñi cuz iura astringãt eũ ad restituẽdũ.qd tã praue acceperũt.c.cũ tu de vsu.ibi donec red dant qd qd tã praue acceperunt.facit in ar.ad hoc.l.ij.in pn.ff.si cer.pe. & text9 clarius in.c.si res.xiiij.q.vi. Si vero alie nauit tũc de eqtate canõica tertius pos sidens põt cõueniri & ab eo dicta res aduocari offõ iudicis vt notabiliter 13 Bal.in.l.rem quã.C. de iur. do. nulla habita distinctiõe an possideat titulo oneroso vl lucratiuo. Nã dicta distinctio hñi dz fieri in re empta ex pecunia vsurarĳs.vt p gl.in.d.c.cũ tu.in fi. Sz in re v̄o q̄ formaliter data p vsuris nõ cadit decã distĩctio sz põt peti a quocũ q3 possidẽte ẽt titulo oneroso ex quo res est affecta illo vicio.Facit.l.si cũ ex ceptiõe.§.aliqñ. & l. metũ.§. iulianus ff.qd me.ca iũcta cõparatiõe archi. in d.c.si qs vsurã.de qua supradictũ est.

19 ¶ Sz quero qs dicat manifestus vsu rarius vt subiciatur penis supradictis R. vt colligo ex Jo.an.& pa.in.c.q2 in oĩbus & Jo.an.& Archi.in.c.i.de vsu. li.vi. Jlle dr manifestus. Primo q est notorius de iure.puta.q2 cõuictus vel cõdẽnatus de vsuris seu coram iudice sponte cõfessus.c.cũ olim & c.sup qbus dam de ver.sig. Scdo q est notorius de fcõ notorietate facti. puta tz altare paratũ vl mutuat in camera oĩbus vo lentibus. sicut meretrix in postribulo pz cuilibet.ar.de co cle.& mu.c.tua. & c.si ita dicit Bar.in.l.ij.ff.d fur. & bal. in.l.heredes palã.ff.de testa.Jtẽ tertio dr manifestus fm Glo.in.c.ij.de vsu. li.vi.qñ qs corã sacerdote & testibus cõfessus in articulo mortis est se vsura riuz & mãdauit. Restitui vsuras & rest gnauit libros Quã glo.Federicus cõ silio.viij.dicit verã.qñ simul oia pfa ta cõcurrunt alrs cõfessio sola extraiudi cialis nõ faceret manifestũ.Facit.c. ve nerabilibus .§.secus de sen.exco.li.vi. Nec solũ mandatũ de vsuris restituen dis alios manifesti non aliquo predi ctorum modorum.sed vel p famam tã tum.aut alio modo a predictis non in currũt ipso iure prefatas penas fm cõ muniter doctores nisi publicentur per ordinarium loci.

20 ¶ Quid regrit ad publicationem fa ciendã.R. q sufficiunt certa argumen ta cum fama.d.c.tua & licet nullus ac cusator appareat nihilominus ordina rius pcedere põt ex officio.aduerte tñ fm pa.in.c.ad nrãm.de emp. & vẽ. q si est publicũ & indubitatũ q plus qs vẽdit ad credẽtiã q̃z p precio statiz sol uendo q testiũ cop est nullã ipso iure. pp dispositionẽ.c. q̃z de vsu.li.vi.q2 tales sunt vsurarĳ vt pz in simili in.c. nauigãti de vsu.& sunt publici.ex quo publice hoc exercẽt vt pz in libris cop Nec ob.q sunt ficti q2.d.c.ad nrãz pe na cõtra vsurarios instituta exercet eus cõtra fictos vsurarios:qñ in veritate sunt vsurarĳ Facit.l.nõ dubiũz.C. de legi. Jtem no.fm Fede.consi.viij.& sigtur pa.in.c.cum in diocesi de vsu.q licet quis in vita nõ fuerit declaratus vsura rius & fecerit testm̃ nihilominus post mortẽ poterũt fieri probationes ad de clarañ.q erat manifestus.Jta tenz io. and.in.c.i.de vsu.li. vi. in nouella.& Gemini.ibidem. Et omnes iste erunt bone probationes. puta si differebat solutionem vt plus vẽderet.vt in.c. in ciuitate de vsu.Jtem si emit possessio nes cum pacto de retrouendẽdo p ma iori precio.vel secunduz Bal.in.c.i. de sen.dato.in vi.le.co.quando emit cum pacto de retrouendendo post qnquẽ nium & nõ ante si est consuetus simi les contractus facere presumit vsurari us ar.d.c.illo vos.de pigno. Jtem pre sumitur vsurarius qui facit facere quis cõfessionem coraz epo q instrumen tum est de vero & puro capitali q2 cen setur collusio in fraudẽ vsurarum pre sumptione prefati.c.illo vos fm Bal. in.l.i.C.de collusione dete. quod .c.i. hoc articulo preualet cõfessioni.Et sic fuit obiectum corã epo tudertano cõtra

vsurm qui multas confessiones tales fecerat fieri. Item qñ pars dicit in instrumento q̄ nō p simulationē, sed p veram veritatētalem ꝯtractum facit oritur presumptio vehementissima fm bal.i.l.iij.C. plus valere qđ agit. Facit gl.in.l.si ge sub ꝯditione.ff.de ꝯdi.insti. Et qđ no.gl.peregrina.in.l.cum al legas.C.de vsu. ⁊ pulchruz dictū ang. in.l.ficut.§.supuacuū.ff.q mo.pi. vel hipo sol. Itez pbaf vsurarius ex libris suis vel p instra fm archi.in.c.q since ra xiv.di. ⁊ probat p ar.d.c. dicit etiaz Bal.in.l.donatio C.de dona.q̄ manifestus vsurarius pbaf etiam p priuatam scripturā. Item qñ est cōis opio q̄ sit vsurarius.vt dicit Bald.in.l.i. in iij.col.C de sacro.san.ec. Item qñ tot ⁊ totiens feneratus sunt q̄ nō possit nisi esse ligdumin populo.vt dicit Bal. in.l.i.in.iij.col.C. de falsa cā adiec. le. Item qñ ex coniecturis apparet vsurarius ⁊ indicijs.vt dicit bald.in.l.cum proponebatur in prin.ff. de le.ij. ⁊ in l.ciues.C.de appel. Et breuiter dic q̄ iudex hȝ arbitrari ex additis coherentijs q̄ sit manifestus puta.quia publice feneratur q̄ pro vsurario habetur cōmuniter ⁊ reputatur q̄ alias fuit declaratus ⁊ similia. Ita dicit bal.in addi.ad Spe.in ti.de appel.in ver.an aūtem sit manifestus. Dicit etiam Fede. ꝯsi.viij.q̄ est manifestum.de quo i.d. ꝯsi.lugdun.df Cuius probatio est euidens ⁊ manifesta.verbi gratia. Defectus visus ⁊ auditus.⁊ scie non palaz apparet omnibus.⁊ tñ subiciendo examini fit euidens ⁊ manifestus.vt in.c. ij.de presump. Sic qñ p modicaz examinationem ꝓmptaz ⁊ facile. puta p libros rationū ⁊ huiusmodi fit euidēs dicitur manifestus. Et ideo aduocati ⁊ procuratores q defendunt eorum cō tractus feneraticios peccāt mortaliter p c.i.cū ibi no.de offi.dele. ⁊ p.c.i. de vsu l.i.vi. ⁊ tenenf ad restitutiōe vt s. Restō pmo in vbo vsurarius.§.viij. Propterea bene dicit tex.in.l.i.§.fi.ff. de dote prele. Rei satis demonstrate frustra fit demonstratio. Hec sbi.

Usus clauium

vide.s. Claues ecclie. ⁊.s.ꝯfessio.v. ⁊ quo ad excōmunicationez vide.s. Absolutio tertio. ⁊.s. Interrogationes in fi.

Usus

est ius vtendi rebus alienis salua rez substantia fm azo.in summa.

¶ Usuarius df cui tm̄ re ad vsum ꝗtidianū vti lz. Insti.de vsu.⁊ ha.§.i.vñ nō solum vsuarius pōt summere ꝗtuz sibi expedit.sed etiaz sibi ⁊ familie sue l.plenum in fi.ff.de vsu ⁊ habi.

¶ Quid si vsus domus sit relictus marito. R. poterit habitare in ea etiā vxor pueri[illegible] filij serui ⁊ liberti.⁊ hospites in domo recipe ⁊ si pensionē habeāt dūmodo vna cū hospite ⁊ nō seperatim domū ihabitet vt.l ceterz in princi pio.ff.eodē. Idē dic in muliere etiaz si vidua erat ⁊ postea nupsit.ff. de vsu ⁊ ha.l cui vsus ⁊.l.ceterz. ⁊.l.nō solum.

¶ Quid si pecoris vsus sit relictus alicui.R. q̄ neqȝ Lana neqȝ lacte neqȝ agnis vti poterit.sed ad stercorizandū ⁊ modico lacte vti poterit.ff.de vsu ⁊ ha.l.plenū.§.sed ⁊si pecoris.

¶ Utrū ille cui legaf vsus silue possit incidere ⁊ vēdere sicut vsufructuarius. R.q̄ sic.qr alitter nihil habiturus esset ex legato.ff. de vsu ⁊ habi.l. diuus. limitat hoc angelus are.ibi qñ silua est longe.vt pro conducendis lignis possit vendere alias non.

Usufructus

est ius' alienis rebus vtēdi fruendi salua rez substātia.qr est ius in corpore quo sublato ⁊ ipsuz tollī necesse est.ff.de vsufruc.l.i. ⁊ Insti.eo.ti.in princi. Differt vsufructuarius ab emphyteota qr ille hȝ vtile dñium iste solū ius vtendi. Itē differt ab vsuario. Nā is cui nudus vsus fundi daf.nihil hȝ vlterius in eo nisi vt olerib⁹ pomis feno ⁊ hmōi vtatur ad vsum quottidianū ⁊ in eo moref.sȝ nulli alij ius qđ hȝ aut vendere aut locare aut gratis concedere pōt.sed.vsu-

fructuarius sic Insti. de vsu et habi. §. 1. Multomagis differt ab vsu nō iuris sed facti quo frēs minores vtuntur in quo vsuarius nullum ius hz sed tm̄ factum pro necessitate vite. de ver. signi. c. exijt qui seminat li. vi. et ppter ea addit verbum fructus.

1 ¶ Qualr cōstituat vsufructus. R. pactōibus et stipulatiōibus et familie herciscūde cōpositiōe et ɔsensu. Itē i testo legādo. vt. ff. de vsufr. l. oīuz et .l. vsufructus pluribus. Itē cū qs legat habitatione in domo sua ē perinde ac si legaret vsufructū habitatiōis vt est casus in. l. cū antiqtas. C. de vsufruc. Et tō pt locare vt ibi et comodare. l. i. §. inter co ... ff. comō.

2 ¶ In q̄ reb⁹ ɔstituit vsufruct⁹. R. in oīb⁹ reb⁹ q̄ vsu nō ɔsumut ppe vt. ff. eo. l. oīuz i reb⁹ ꝟo q̄ vsu ɔsumunt nō pprie vsufruct⁹ ɔstituit sz vtilitas cū receptū ē vt ēt i his cōstituat. Ergo cōstituit i pecūia vino grano et hōi. insti. eo. § cōstituit. vn̄ no. q illud qd nō renascit nō pōt eē in vsufructu. l diuortio §. si fūdū. et §. si vir i fūdo. ff. solu. mrī mō. ideo lapis q nō renascit si est in vsufructu et creta et hmōi qd no. q: legato vsufructu nō veniūt talia. Itē arbores cedue vt salices et hmōi sunt i vsufructu. sz arbores fructifere nō possent cedi pro vsufructu.

3 ¶ Ad qd tnet vsufructuarius. R. tenetur pstare cautionē q in rebus q̄ vsu n̄ ɔsumūt arbitrio bōi viri ipsis vtet salua reꝝ sbāa: sicut qlibet bon⁹ vir vtit et fruitur re ppa et ꝟo q finito vsufructu restituet ppetario id qd supest. In reb⁹ ꝟo q̄ vsu ɔsumūt dz pstare cautōnē d̄ his exhibēdis i ea q̄litate l si vult ɔsumē q pstabit extimationē illoꝝ bonorū. d. c. vl. in. gl. de pegno. lz notat. ff. de vsufr. eaꝝ rerū q̄ vsu ɔsumūtur. l. i. ij. et iij. et d. §. ɔstituunt.

4 ¶ Sed qd de his rebus q̄ vsu nō consumunt sz minuūtur. vt vegetes et silia q̄ vsu veterascūt et minuuntur nō aūt ipso facto sicut vinū oleum et silia. R. Pa. in. d. c. fi. q cauebit de restituendo qd superest finito vsufructu vt pz in. l. f. ff vsufru. quēadmodū caueat. vbi ē casus facit. l. i. ff. de vsufru. earū rerū vbi ista duo ponūtur vt diuersa. s. q̄ vsu cōsumūtur et q̄ vsu minuūtur. Et tō iura q̄ volūt vt extimatio pstetur. loquūtur in his q̄ vsu ɔsumūtur. vt i. l. si tibi vini olei. ff. de vsufr earū rerū. Ergo nō dēt extēdi ad ea q̄ nō cōsumūtur sz minuūtur. q: aliter vsufructuario eēt p̄iudiciū. Et facit p hoc exēpluz in re comodata que vsu minuitur vbi damnū ptinet ad dominum nō ad comodatariū l. cum qui. ff. comodati.

5 ¶ Utrū vsufructuari⁹ nō prestās cautionē a p̄ncipio et recipiēs fructus teneatur eos restituere. R. pa. in. c. cū cōstet de pigno. doc. cōiter distinguūt cōcordādo gl. iuris ciuilis q̄ sunt ɔtrie sic aut bōa fide recipit. pata qa n̄ fuit exacta cautio. nec maliciose distulit pstare. et hz locū gl. in. l. vxor la pma. ff. de vsufr. lega. que tz q nō tenetur restituere. Aut exactus nō pstitit cautionē vel fuit in mala fide maliciose cū sciret se obligatū et n̄ pstitit sic tenetur restituere tāq̄ indebite pceptos. q: nō facit suos. et sic intelligenda est gl. in. l. si cui⁹ ff. de vsuf. facit. l. sed et si. §. scire. ff de peti. here. Ubi errans in iure facit fruct⁹ suos nō male fidei possessor.

6 ¶ Sed nunqd testator poterit remittere ne cautio prestetur. R. Pa. in. l. i. C. de vsufru. et in. l. scire. C. vt in pos. lega. q sic in rebus que vsu cōsumūtur. In rebus vero que vsu nō cōsumuntur n̄ pōt. Rō q: daretur mā delinquēdi nec curaret vti sicut bonus vir. sz in alijs cessat cū solū teneatur ad extimatiōnē qd verū est nisi ppetas fuisset eidē vsufructuario legata vsq̄ ad certū diē et vsufructus pure. quia hoc casu cautio n̄ ē est prestāda vt in. l. si vsufructus. § plane. ff. vsufru. quēadmodum caueat.

7 ¶ Utrum sufficiat cautio iuratoria. R. q si vsufructuarius est psona suspecta n̄ sufficit. alā sic et hoc sequitur pa. in. c. cū ɔstet de pigno. ar. in. c. p vras de dote post diuor. resti. vbi bonus

tex.i fin. et l auc.gnlr.C.depi.et cle.

8 ¶ Utrum vsufructuarius teneatur ad expensas in re de qua habet vsufructum R. ludo.de ro.in no. qd sic ad expensas paruas et ad collectas et ad refectionem de collecta. qd teneatur habes.l.quo.ff.de vsufr.lega.l.apud Julianum.§.heres ff.de lega.i.et.l.hactenus.ff.de vsufru. Quod limitas nisi quando collecta tanta eet qd equivaleret perceptoi fructuum quia solum teneretur dns gl.est in.l.g cocubina.§.g ortos.ff.de le.iij.quam sequuntur Dy.et Bar.in.l.his verbis.§.idem testator.ff.de lega.iij. Idem dic in expensis pro refectione.nisi esset ei legatus vsufructus generaliter oium rerum: quia tenetur ad omnes expensas vel renunciare.d.l.hacten9 et qd ibi no.et fide instru.c.S.ppetuus in glo.

9 ¶ Sed quid de vsuario.R.idem ibidem qd aut dominus participat in comodo rei cuius mihi legatus est vsus puta. qr domus est ampla.et tunc tenetur dns tantum. Aut non participat.sed solus vsuarius. Et sic tenetur ad expensas.l.si domus.ff.de vsu et habi.

10 ¶ Quero qd erit qn testator reliquit vxorem dnam et vsufructuariam oium bonorum suorum qdiu vixerit vel vitam viduam duxerit.dic vt.s.Legatum.i.§.xlvij. potest tn talis vxor laudare et laudemium recipere.nec per hoc vr conditio heredis deterior:sicut nec ecclie si prelatus beneficia vacantia conferat vel electos cofirmet.cu tales non possit retinere ad manus suas. de insti.c.si. de offi.archipresbyteri.c.si.et feuda antiqua concedat.c.ij.de feudis.

11 ¶ Sed nunquid ex vsufructu legato grauabitur heres in legitima R.qd no nec quo ad proprietatem nec quo ad vsufructum.C.de inofficio.testo.l. quoniam et auc.nouissimo. et.l.scim9.§.cum aut. Idem dic in trebellianica quo ad aliud heredem vel alius qbus legitima debetur quia detrahent qrtam suam heredes de tali vsufructu legato.nisi sit ipse heres. cui vsufructus est legatus etiam.d.l. vxori.et.ff.de vsufruc.l.omnium.et.l. si mihi et tibi.

12 ¶ Utrum ille cui est relictus vsufructus omnium bonorum teneatur soluere es alienum de ipsis bonis.R.fm Do. qd sic Sec9 si solum esset relictus vsufructus aliquarum rerum.ff.de vsufru.lega.l.si. Pau.de castro psilio.cclxxxv.dicit qd ppetarius tenetur pncipaliter.s.ad vendendum de bonis pro solutione eris alieni.et sic vsufructuarius secundario participabit in solutione et sic minorem vsumfructum habebit pro quo facit.l.si.§.si sunt es alienu.C.de bonis que libe.et est verior opinio.

13 ¶ Quo amittitur vsufructus.R.qd qt tuor modis. Primo per mortem vsufructuarij de pigno.c.si.in glo.

14 ¶ Secundo p maxima et mediam capitis diminutionem non aut ppter minimam.et maxima diminutio capitis.est cum aliquis simul et libertatem et ciuitatem amittit qd accidit his q efficiuntur serui pene ppter delictum suum. vel qui ppter ingratitudinem rediguntur in seruitutem. Media e cu ciuitas amittitur et libertas retinetur qd accidit cuz aqua et ignis interdicitur. vel in insulam deportatur. Minima e.cu ciuitas et libertas retinetur. sed status mutatur qd accidit his qui sui iuris erant facti sunt iuris alieni.vel econtra. Insti.de capit dimi. Prime due sunt mortes ciuiles.ff.pro socio.l. societatem Tertia non qr ois iura transeunt ad patrem cui arrogatus se donat Insti.de adop.§.sz hodie.C.de sa.san.eccle.aut ingressi.de testa.qr ingredientibus.

¶ Tertio ammittitur si res perierit in qua erat vsufructus. Insti.eo.§.finitur ff.qn.mo.vsufruc.ami.l.i.et per totum. et hoc si erat constitutus d.l.i. Quia quod non est amitti non pot in gl.ibidem cum conc ordantijs suis.

¶ Quid si vniuersitati sit vsufructus legatus vel ciuitati.R.durabit spatio centum annorum.ff.eo.ti.l.an vsufructum. nisi in ciuitate aratrum inducatur.ita qd desinat esse ciuitas vel vniuersitas.ff. qui.mo.vsufr.ami.l.si.

17 ¶ Utrum cū plures sint usufructuarij et unus moritur revertatur ad proprietarium. R. q nō. sed accrescit alteri usufructuario. ff. de usufr. accre. per totum. et ff. qui. mo. usuf. amit. l. excepta. solum ergo reddit ad proprietariū qn oēs deficiūt. Insti. eo. §. 1.

18 ¶ Quid si usufructus relinquatur alicui donec filius pupillus ad pubertatē venerit et pupillus moritur ante pubertatē. R. q usufructus durabit usq ad etatem completam. Si vero. sit relictus sub in certo tempore puta donec talis furiosus resipuerit. et anteq resipiscat moritur sic durabit toto tpe vite [illegible]tuarij. quia possibile fuit ut toto eius [illegible]pore in furia pseveraret ut in. l. ambiguitatem. C. eo.

19 ¶ Quarto amittitur usufructus p non usum non simpliciter. sed eo modo quo etiam dominium rei perditur ut per prescriptionem. ut. s. prescriptio dictum est. et no. in. l. pe. C. eo.

20 ¶ Sed ad quem revertetur usufructus quando per capitis diminutionē amittitur. R. si est filius ad patrē si servus ad dominū si pater vel alius transibit ad filium aut heredē eius non ad proprietarium. ut i. l. fi. C. eo. Intellige qdiu vivet ille cui usufructus fuerat legatus. ar. predicte l. ambiguitatem.

21 ¶ Utrum cum usufructus universaliter gregis vel armēti est legatus si moriatur teneatur usufructuarius reficere R. q sic ex gnatis gregum tenetur submittere alia loco mortuorum capitum Secus si tm̄ in animabus legetur usufructus. quia nō tenetur reficere si moriantur sine sua culpa. ff. eo. l. vetus In sti. de re divi. §. sz et si gregis. Idē dic q debet in vinearum mortuarū et arborum loco alias instituere et collere. Nam quasi bonus paterfa. debet uti ut in. d. §. sed et si gregis.

22 ¶ Utrum usufructus legatus filio existenti in potestate patris amittatur p mortem eius. R. Bar. in. l. ex litteris. C. de usu et habi. q non extinguitur. qr presumitur contemplatione patris legatus. sed remanebit patri. Si vero pater premoriatur. sic presumitur contemplatione filij legatus et non extinguetur. sed erit filij adveniens.

23 ¶ Utrum usufructuarius possit cedere vel vendere comoditatē usufructus R. Bar. in. l. interest. C. de usu et habi. q sic. sed nō ius usufructus. Similiter ille cui legata est in testō domus ad inhabitandum poterit alteri locare et finietur solum morte ipsius cui legata ē l. Si habitatio. ff. de usu et habita. Insti. eo. §. fi.

Uxor

Uxor dr mulier postq̄ contraxit p verba de psnti. licet nūdum consumauerit. et hoc i oibus favorabilius. Sed in odiosis appellatione uxoris venit solū illa que matrimonium consumauit. ut in. l. non sine. C. de bo. que li. No. Pa in. c. tertio loco de presump. vide. s. sponsalia. §. 1.

1 ¶ Utrū uxor sit in potestate mariti. R. scdm Bal. de consue. feu. ti. an maritus succedat uxori in bene. q non iure romano. nisi quo ad debitum carnis et operandum ut no. glo. C. de condi. inser. l. si uxorem et no. Insti. ad tertullianum. § 1. in fi. C. de servi. fugi. l. fi. et ad de quod no. Insti. de pa. potestate in glo. ordinaria tex. est in. l. i. §. fi. de iniur. et ibi glo. et tex. in. l. is cuius ope. §. fin. ff. de adul. Erit ergo sub potestate patris. d. l. si uxorē. et. l. sic. ff. de oper. liber. sz iure lōbardo erit sub potestate viri. sz apd nos vacat. Aliqui tm̄ tenēt q de iure canōico est sub ptāte viri. ar. c. mulieres de sen. ex. sed non credo.

2 ¶ Utrū uxor cedat lucro viri. R. pa. i c. lrās de restit. spol. sz q sic quantū ad operādū all. l. sicut pronus. ff. de oper liber. Facit. l. sed si vir in prin. ff. de dona. inter virū et uxo. et. c. hec imago. et. c. mulierē. xxxiij. q. v. Sed salvo meliori iudicio. dico q aut operat i bōis viri p suo usu. ut puta i lana viri ut sibi faciat vestimētū vel in lino ut sibi faciat linteamina pro usu. et sic dico q cedit lucro viri: quia non minus tale vestimentum erit viri q̄ si nihil operis in

ro fecisset. nec precium laboris a viro in hoc casu poterit petere. Et sic loquitur. d.l. ꝫ si vxt. Et idē dico vt re hr̄dis viri apud quē alimētatur Aut laborat in rebus viri vt unde hēat lucrū vl̄ in alijs qbuscūqꝫ vt puta est textrix. vel si lat. vel est negociatrix ꝛ hmōi. Et sic nō cedit lucro viri. sed sibi acquirit. nisi in casu qn̄ si hēt dotē sufficientē ad alendū se ꝛ cōes liberos cū marito. vbi maritus nō hēt alia bona sufficientia. Sed si hēt dotē sufficientē ad alendū se. ꝛ cōes liberos vel saltē si qn̄ maritus habet alia bona sufficiētia sic credo nō teneatur cedere lucro mariti. ꝫ potest in eius bonis vel alijs laborare vt hēat preciū laboris ꝛ sibi acquirit ꝛ hoc videtur sequi bar. ꝛ sic limitare gl. in. d.l. sicut patronus in. l. legato. ff. de admi. lega. Facit. C. de dona. inter vi. ꝛ vx. l. si de pecunia tua Probatur idem quia vxor non tenetur laborare pro viro. si habet dotem sufficientem pro parte onerum supportanda. vt pꝫ ar. c. p vestras de dona. inter vi. ꝛ vx. ꝛ in. l. si cum dote. ff. solu. ma. ꝛ no. ideꝫ Pa. in. c. litteras de resti. spol. vbi determinat ꝙ nec ēt causatiue potest vir eam compellere ad laborandum subtrahendo. s. alimenta. ergo sibi poterit laborare. Si vero non portauit dotem sufficientem ad sustentanda onera matrimonij saltem pro parte sic credo ꝙ debeat laborare pro ipsis oneribus supportandis: ꝛ si non vult vir potest ei denegare alimenta ꝛ sic tene. Nec obstant iura que videntur velle ꝙ simpliciter cedat lucro viri: quia. d.l. sicut que dicit ꝙ debet esse in officio viri debet intelligi scilicet ad debitum reddendum glo. ibidem intelligenda est secundum ꝙ dixi dum laborat in re viri pro vsu suo: alias non habet veritatem: nec iure probatur. Alio modo intelligitur ꝛ similiter. c. hec imago. ꝛ. c. mulierem in quibus dicitur ꝙ est pene famula viri ꝛ ꝙ est de dominio viri. intelli. ꝛ non simpliciter sed secundum quid in quantum est sub eius cura. ꝛ debet regi ab eo ꝛ quo ad debitum cōiugale: alias non quia non transit in potestatem viri vt supra dictum est vel dic ꝙ predicta debent intelligi de operibus obsequialibus in domo puta coquina vel faciendi lectum aut scopandi ꝛ huiusmodi de quo vide. s. Peculium. §. xxxi.

3 Utrū maritus possit verberare vxorem. R. fm̄ Hosti. ꝛ Gof. in. c. quemadmodum de iureiur. ꝙ sic ex magna cā ꝛ leui verberatione ar. in. l. preceptorias. ff. ad. l. acql. de hōi. ad audientiā. Sed sine causa vel grauiter verberās vir punitur ad dandū ei tertiam partē donationis ppter nuptias vt [illegible] liceat ma. ꝛ aut. §. si quis s[illegible] propriam ꝛ. C. de repudijs aut. sed non iure vnde in. l. consensu C. de repu. dicitur ꝙ verbera ingenuis aliena sunt facit glo vij. q. i. in. c. sicut.

4 Utrum vir possit interficere vxorem adulterantem. R. lex ciuilis penam nō imponit. l. graccus. C. de adulte. xxxiij. q. ij. inter hec si inuenit in actu adulterij sed lex diuina sic dicit Non occides Et ideo non licet vide Homicidium i. §. vi.

5 Utrum vxor possit agere ad restitutionē dotis viuēte viro. R. fm̄ Pa[illegible] c. ex litteris de pigno. ꝙ sic si vir incipit male vti substātia sua ꝛ male versari. ꝛ dicitur male versari quando exulat a patria sua ppter maleficium proprium ꝛ maxime cum peruenitur ad distractionē bonorum. d. c. per vfas videtur tex. in. l. vbi. C. de iure do. eciā ꝙ possit petere donationem ppter nuptias licet alij quo ad donationē predictam contrarium teneāt. Item potest petere vbi matrimonium v[illegible] separandum quo ad thorum vt in. c. i. de dote post diuor. resti.

6 Utrum vxor habens virū pdigū licite possit ascondere aliqua bona eq[illegible] uito vide Furtum §. xxxv.

7 De dote vide. s. Dos de donatione inter vi. ꝛ vxo. s. Donatio. De debito vide debitum de voto vide s. votum.

ij.§.viij. De parafrenalibus vxoris habes.s. Parafrenalia.

8 ¶ Utrū possit de rebus viri prouidere filijs primi matrimonij. R. q᷑ non nisi ſm q᷑ pōt elemosynas facere. vt.s. Elemosyna.§.vij.

9 ¶ Utrū vxor teneat̄ sequi virū suum R. ſm q᷑ collegio ex no.in.c.si quis necessitate.xxxiij.q.ij.q᷑ aut trāsfert domiciliū ꝛ sic tenetur eum sequi. Et hoc verū nisi pactum fuisset v nō transferret q: sic non teneret̄ nisi post pactum aliqua necessitas aduenerit que ipediret maritum ibi manere. puta infirmitas vel capitalis inimicitia. quis sic teneretur sequi non obstante pacto arg.c. [illegible] xxiij.q.v. Si vo nō trāsfert domici[illegible]m sic non tenetur eū sequi. ſm Ho. Similiter nō tenetur eum sequi si est vagabundus. ſm glo.in.d̄.c. vnaqueq᷒. nisi sciens eum vagabundum cōtraxit cū eo. q: sic tenetur. Hoc totū limito verū qñ ex causa honesta. vel trāsfert domiciliū vel est vagabundus. Secus si ex cā ihonesta vel si vellet eā trahere ad peccatum vel imineret sibi periculum vite. q: sic non teneretur. eū seq. vt sentit glo. in.d̄.c. si gs facit.l.q᷑ nisi.ff.de oper.liber. vbi paret q᷑ libertus non tenetur sequi domiñū vagabundū ad pstandū et operas vide in.c.de illis de sponſ.

Ipocrisis vide .S. simulatio.

Ipoteca vide pignus.

Ironia vide i lr̄a.h.

Istrio vide in lr̄a.h.

Zelus proprie est tristitia de bono alterius nō ex eo q᷑ ille hꝫ. sed ex eo q᷑ sibi deest dicit philoso.ij ethicorum. ꝛ si est iste zelus circa bona hōesta est laudabilis ꝫ illud pāie corin.xiiij. emulamini carismata meliora. Si vero est de spalibus sic pōt esse cum peccato sicut amaritudo. Si āt gs dolet de bono alterius q: eū excedit in talibus bonis sic est inuidia. Accipitur etiā aliqñ zelus ꝑ feruore seu cōmotiōe diuine caritatis vt in ps̄ zelus dom⁹ tue comedit me ꝛc. Et iste zelus postremo dictus: fuit qui me ad prefatam angelicaꝫ sūmam cōponendam coegit ad laudem dñi nr̄i Jesu xp̄i cui est honor ꝛ gloria in secula seculorꝫ. Amen. ¶ Laus deo.

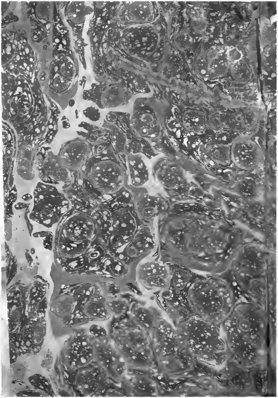
Rigistrum

abcdefghiklmnopqrſtvxyzꝛꝫꝝ A B C D. Omnea sūt octerni exceptis C D qui sunt quinterni ꝛ primus in qua tabula est descripta qui ē quaternus.

Ad lectorem

Summā angelicas gestaqꝫ audire loquelas
Si te cupis: presens plege lege lector op⁹
Hic sacros canones. Hic ꝛ ciuilia iura.
Hic sancte inuenies religionis opes.
Uaria multoꝝ q᷑ vix dabat agi librorꝝ
Sarcina id āgelica dat tibi sūma breuis
Angel⁹ ē auctor. sacri dec⁹ ordinis igens
Seraphici: ꝛ tāte Religionis honos.
Sꝫ plūbo veneta format pagān⁹ i vrbe
Huius cui pr̄m⁹ nunc dat artis honos
Brixia cui patria est clarorꝝ tecta virorꝝ
Pro quo tota viget nobilitata domus.
Auctorē atqꝫ opus ipressum felicia dona
Clauassina tua terra beata viro.
Nec carleta min⁹ gens felix vñ creatus
Angel⁹ angelicis dign⁹ adesse choris.

¶ Explicit sūma angelica de casibus cōscie ꝑ fratrē Angelū de clauasio cōpillata maxima cū diligentia reuisa: ꝛ fideli studio emendata sicut ipsius opiꝫ ꝑfatio attestabatur. Uenetijs impressa per Paganinum de paganinis Brixiensem anno dñi. M.cccc.[illegible] die [illegible] septimo Junij.

535
SUMMA
ANGELICA
8